

Folys Oz.  
18





308.625

Folyijs. Or

~~38.~~











A „CSALÁDI KÖR”

1877.

Boldog újévet  
kiván!





308.625

M. ACADEMIA  
KÖNYVTÁRA



1-ső szám.

Január 7-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XVIII. ÉVFOLYAM.

M. ACADEMIA  
KÖNYVTARA

Buda-Pest. 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országut 39. sz



# H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p - kelte nyugta	
							óra perc	óra perc
Jan.	7	Vasárnap	G 1 Bál., Rajm.	G 1 Bálint	26 Egypt. futás	22	7 49	4 24
	8	Hétfő	Szörény ap.	Fodor	27 István vértanu	23	7 48	4 26
	9	Kedd	Marczellin	Erős	28 2000 vértanu	24 Habakuk	7 48	4 27
	10	Szerda	Pál püspök	Ernő	29 Apró szent.	25	7 48	4 28
	11	Csütörtök	Hygin	Tilda	30 Anizia	26 Hebron	7 48	4 29
	12	Péntek	Ernő püspök	Jámbor	31 Melania	27	7 47	4 30
	13	Szombat	Veron. sz. Vidor	Vidorka	1 Január 1877.	28 Sab. Semot.	7 46	4 32

## V i d é k i t á r c z a.

**Sümege**, december végén. Városunkat egy megdöbentő eset tartja izgatottságban, melynek sajtó utjáni tárgyalását már csak azért sem tartom fölöslegesnek, mert az utóbbi években már többszörösen hallottunk hasonló szerencsétlenségről, melybe némelyek a becsület hibás felfogása következtében magukat botorul döntik. Köztisztelőben és szeretetben állt városunkban Kiss Sándor, fiatal tanár, szorgalmas, tudományos ember, s midőn e hó 23-dikán az a rémes hír futotta be a várost, hogy megmérgezte magát, mindenki előtt hihetetlennek látszott. Hiszen még az előtte való napon is annyi nyugodtságot tanusított, hogy senki sem vehette észre a lelki bu nyomát. Viszonyai is rendezettek voltak. Azonban csakhamar megtudtuk, mi vitte a derék embert e szörnyű lépésre. Asztalán két levelet találtak. Az egyik valakihez van intézve e figyelmeztetéssel: „Emlékezz december 23-dikára, ez legyen fixa ideád.“ A másik levélben okát adja rettentő elhatározásának: „Ugy jártam, — így szól e levele, — mint Sokrates, rám erőszakolták a méregpoharat rongy emberek rágalmi és gunyja. Csak egy fáj, itt hagyni a természettudományt, melynek más viszonyok közt hasznos munkása lettem volna. Könyveimet hagyom a természettudományi társulatnak.“ — És egyszerre világos lett mindenki előtt, hogy a szerencsétlen férfi amerikai párbaj áldozata lett. — Az eset, mint már mondtam, nagy megdöbbenést keltett, mert mindnyájan szerettük és becsültük az elhunytat és mélyen érezzük elvesztését. Valóban ideje volna, hogy a közvélemény s főleg ennek szája: a sajtó, végre határozottan tiltakoznék e becsületbeli tartozásnak nevezett öngyilkosság ellen. Ki kellene mondani, hogy azt, a ki amerikai párbajban áldozza föl magát, nem tekintí tisztább nevűnek, mint a kit sikkasztás vagy más büntény büntetésétől való félelem ragad öngyilkosságra. Azt hiszem, ez uton talán meg lehetne akadályozni e szörnyű szokást.

r. l.

**A lugosi** takarékpénztár megbukott és csufos dolgokat tárt föl a vizsgálat. Arany és ezüst tartalmunak jegyzett csomagokat találtak, de azokban csupán felül akadtak néhány péazdarabra, alul pedig a tekeresek félkrajczárokkal, vagy fadarabkákkal voltak megtöltve. A hitelengedélyezés meg épen a zsebmetszéshez hasonlított, mely természetesen a részvényesek és betevők ellen irányult; így egy ügyvéd egy váltóra 27,000 frtot kapott. Az orsovai takarékpénztár, mely ezelőtt a lugosival szintén fiók-viszonyban állott, még idejekorán elvált ettől, s így az eset által érintetlen marad, míg a karansebesi és resiczai takarékpénztárakat, melyek saját hatáskörükben becsületesen vezették, anyaintézetük bukása magával ra-

gadta. Resicza különösen sokat szenved, mert a munkások és tisztviselők megtakarított pénzüket az ottani takarékpénztárban helyezték el.

**Szilágy-Somlyó** városa helyes módot talált ki arra, hogy a tűzveszélytől megvédve legyen. Ott ugyanis a városi közterhek alól fel vannak mentve ama fiatalabb polgárok, kik a tűzoltó-egylet tagjai közé felvétettek és kik a lakosság érdekében ez irányu kötelességeiknek pontosan eleget tesznek. Ez intézkedés folytán olyan tűzoltó kara van a derék városnak, mely ritkítja párját; míg ama kár, melyet a közterhek alóli feloldással a városi pénztár szenved, oly csekély, hogy figyelembe sem jöhet.

**Kolozsvárt** nagy ijedség volt mult szombaton a színházban „Iskariot“ előadása alatt. Annál a jelenetnél, midőn Iskariot a synedrium előtt mint vádló áll, egyszerre csak a közönség a bejáratok felé kezd tódulni, erre a páholy-közönség is megriad s rohan lefelé, a zavar és ijedség általános lesz, a függönyt leeresztik. „Tűz van!“ Arra a kérdésre, hogy hol? senki sem tudott felelni. A szinpadon azt hitték, hogy a színház első része ég, a néző közönség pedig azt hitte, hogy a szinpad ég, míg kisült, hogy égés csakugyan van, de a színháztól távol s nagyon kicsi térre szorítkozik. A közönség viszontatért a színházba, s az előadást tovább folytatták. A mi magát az égést illeti, azt a tűzoltók Deák Pál főparancsnok vezénylete alatt nagy ügyességgel és gyorsan elfojtották.

**Bács-Földváron** furcsa módon gondoskodnak a közbiztonságról. Nem tartanak rendört, miután arra a tapasztalatra jöttek, hogy a rendőr maga is lop, hanem bérbe adták a rendőri szolgálatot Ivánics Sándornak. A község 4800 frtot fizet neki, Ivánics pedig jót áll, hogy fentartja éjjel s nappal a közbiztosságot s lekötött ezért 50 lánzc földet. Ez a különös dolog különben meglehetősen tanulságos is.

**Villányról** természeti csodákról értesítenek, bizonyossággal annak, hogy az idén mindenütt igazán fölfordult világ van. Ott december 28-dikán délután négy órakor pompás szivárvány volt látható az égen. Az idő csendes, derül tvolt, 7 R. foknyi hideggel. A köznép a szivárványból, melynek tulnyomólag vörös színezete volt, jó bortermő évre vélt következtetni. Nem hiányoztak azonban hangok, melyek nagy háboru előhírnökének hirdették a télen szokatlan tüneményt.

**Zimonyból** írják, hogy mult kedden már a harmadik sebesült matróz halt meg a „Maros“ áldozatai közül. A többiek kiépülnek. Pfusterschmidt hadnagy arcz-sebei gyorsan gyógyulnak, de jobb keze nagyon meg van sérülve. A robbanást nem az okozta, hogy egy lövedék a sinre esett és szétpat-



tant, hanem az, hogy a lövedék ágyuba-tételekor a gyutacsot védő fedél tévedésből levétetett s a zár lenyomásakor a lövedék visszafelé robbant oly erővel, hogy az ott levő tizenegyzöld legény mind eszmélet nélkül leesett a lábáról.

**Vidéki vegyesek.** Déván karácsony másodnapján táncz és zeneestély volt; Balog Ella és Puj Leona kisasszonyok zongoráztak, Kádár hegedűn játszott, Lázár Antónia kisasszony és Gerey Lajos énekeltek, László Ilka kisasszony pedig szavalta az Arany János „Fülemilé“-jét. — Pozsonyban mult szombaton a népkonyha női bizottsága, melynek élén özvegy báró Jeszenákné, született Forgách grófnő áll, thea-estélyt rendezett tombolával, a népkonyha javára. — Ó-Bécsén a roncsoló toroklob oly veszedelmes mérvet öltött, hogy be kellett zárni az iskolákat. — Somogyban ismét szervezett rablóbanda ütött tanyát, s több helyen tettek látogatást. Kirabolták a német-hadi lelkészt s egy kutasi birtokost. — Gálszecs mellett egyik faluban egy szolgálány 400 frtos ternőt csinált. Mikor pénzt megkapta, s hazafelé ment, az uton megtámadták, több késszurással meggyilkolták s a pénzt elrabolták. — Zelezniken, Sárosmegyében a gyerekek muszkatorök háborusdit játsztak s a muszka vezér egy nagy követ oly erővel dobott az ellenség felé, hogy az berepült a kocsmajtaján s a csaplárosnét fejbe találta s az holtan rogyott össze; öt árva maradt utána. — Vajda-Hunyadon Bauholzer Karolina, Schulz Szerafina és Böhm Róza urhölgyek hangversenyt rendeztek s annak tiszta jövedelméből (143 frt) karácsonyi ajándékokat vettek szegény iskolás-gyermekeknek. — Aradon a napokban egyiptomi sötétség lett egyszerre: valamennyi légszesz elaludt, s egy negyed óráig sötétben volt a város.

## Különfélek.

\*(Politizáló hölgyek Angliában.) A lapok azt bizonyítgatják, hogy Anglia politikájára a nők nagy befolyással vannak. Természetesen első sorban Viktória királynő a szerep. Egész Angliában beavatkoztak a nők a politikába; minden családban vitatkoznak a bulgáriai török kegyetlenségek fölött, mert ez eseményekről az angol képes lapok rajzai a hidegvérű angol nők képzelő erejét nagyon fölhevíték. Anglia valamennyi asszonyai török és keresztény pártra oszoltak. Ed-digelé lord Beaconsfield (Disraeli) áll mint közvetítő és békítő ezen zavaros, habozó, egymást vitató, sőt egymás közt civódó s kölcsönösen gyalázó csoportok között. Beaconsfield azonban ki van merülve, beteg, öreg; a legközelebbi parlamenti ülészak valószínűleg nagyon is fölizzgatja őt és akkor majd az a kérdés merül föl: valjon lady Salisbury vagy lady Derby kerül-e tulsulyra. Nagy hatást keltett a londoni előkelő körökben, midőn olvasták, hogy lady Salisbury és Madame Ignatiew benső barátságba léptek. Azóta nem is tartják lehetetlennek, hogy Oroszország és Anglia között egyezés jőjjön létre. Lady Derby azonban állítólag oly nagy ellensége Oroszországnak s e tekintetben a szabadelvűek táborában oly annyira támogattatik lady Granville által, hogy az angol közvéleményben hirtelen fordulat állhat be, ha Salisbury azt vélné, hogy nézeteit érvényre emelheti.

\*(Milán fejedelem) az új év alkalmából sajátkezű levelet intézett Ferencz József királyunk ő Felségéhez, mely levél az ujévi kívánatokon kívül a sajnálat kifejezését és meintegetőzést tartalmaz a Maros esete miatt.

\*(Roppant vasuti szerencsétlenség) történt Amerikában

a Pacific-vasuton. Az Erie-tó partján a nagy hófúvások miatt a vonat kiugrott vágányaiból és a tóba rohant. Az áldozatok száma meghaladja a százat.

\*(Urbán) nyugalmazott tábornagy, ki a forradalom alatt, de még inkább az azt követő pár év alatt Erdélyben oly korlátlanul gazdálkodott, az új év napján Brünben egy bérkocsiban agyonlőtte magát. Öngyilkosságának oka állítólag zilált anyagi viszonyaiban keresendő.

\*(Külföldi vegyesek.) Japánnak is lesz országgyűlése, csak hogy az elnöki székre a császár ül, a ki a fejét leüteti annak a szónoknak, a ki a csemetésre el nem hallgat. — Chicagóban egy lakadalmon megjelent egy férfi, karján egy kis lánnyal, azt állítva, hogy a menyasszony az ő neje, s a kis lány három éves házasságuk gyümölcse. A lakodalmi nép eleinte hüledezett, de aztán magához tért s kidobta az állítólagos férjet s tovább mulatott, mintha semmi sem történt volna. — A bécsi rendőri hivatalban új év napján egy fiatal ember jelentette fel magát, ki 1869-ben egy barátja unszolására, részeg állapotban, ennek szeretőjét Bécsben a Dunába lökte. Barátja, a megölt leány szeretője, pár nap mulva öngyilkos lett, ő pedig Magyarországon inasnak szegődött, de tovább ki nem állta lelkiismerete furdalásait s önként jelentette föl magát. — A szultán nővére deczember 22-dikén, élte 29-dik évében, második házassága mézes heteiben meghalt. 1870 óta Husni pasa özvegye volt s gyógyíthatlan mellbetegségben szenvedett. Mindazáltal ragaszkodott ahhoz, hogy Mahmud beyvel eljegyeztessék, s házasságát csak hetekkel élte tul.

## Megbízások tára.

Király-Helmezcze M. K. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Sziksóra M. K. urnak: El van küldve.

Győrbe V. I. urnak: Nagyon sajnálom, de már nem szolgálhatok vele, mert mind elfogyott.

Abudbányára Sz. Gy. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Jászberénybe K. H. L. urnőnek: El van küldve.

Jászberénybe P. K. H. urnőnek: Azonnal postára adtam.

L. Istvádra Sz. P. urnőnek: Sajaálattal értesültem a tévedésről, és azonnal megküldtem.

Kassára K. A. urhölgynek: Legközelebb megküldendem.

Jánosházára T. A. urhölgynek: Az egyik küldemény postára van adva, bár a másodikkal is szolgálhatnék még!

Marczaliba K. F. urnőnek: Szives köszönet a kedves és csakugyan váratlan meglepetésért!

Vésztőre J. I. urnőnek: Ha az étvágyhiány nem igazi betegségből ered, ugy a gyermeknek délelőtt egy kanálnyi jó bor, továbbá szabad levegőben való mozgás és főleg a meghatározott órában való evés, meg szokta hozni az étvágyat. Sok gyermek nem szereti a húst, és mégis csak reá kell szoktatni, mint legkönyebben emészthető és legtáplálóbb eledelt. — Az elsárgult fehérneműt 24 órára ha beáztatjuk savóba, ismét visszanyeri szép fehér színét.



A németországi gyógyászati ügytársulatok által megvizsgált, és kitünő alkalmazható-ága végett a magas cs. kir. magyarországi helytartóság által engedélyezett



## Köszvény-vászon



mindenféle köszvény, csúz (Rheuma), inszaggatás, mell, gerinczáfájdalmak, kereszt csontfájás (Hexenschuss), láb-köszvény stb. ellen. Egy csomag 1 frt 5, kettős 2 frt 10 kr.

Hufeland hírneves orvos mondja orvostani műveiben: „Két betegség van, melyek ellen az orvosi tudomány hasztalan látszik keresni erőteljes gyógyszereket; ezek fejköszvény és a podagra; e gyógyszer a fentebbi köszvény-vászon használata által fölfödöttetett.

## Dr. BURON párisi általános seb-tapasza

mindenféle sebek, genyedések és daganatok ellen. — Egy köcsög ára használati módszerrel együtt 70 kr., kisebb köcsög 35 kr. Postán küldve 10 krral több. Valódián Pesten egyedül csak **TÖRÖK JÓZSEF** ur gyszárában, király-utca 7. sz. — **Debreczenben**: Rothschnec ur gyszárában. — **Szombathelyen**: Pillich Ferencz ur gyszárában — **Mohácson**: Jazevics Károly. — **Kolozsvartt**: Wolf gyszárnél. — **Pécsen**: Zsolnay. — **Szegeden**: Weiglein György, Kovács gysz. — **Temesváron**: Kraul. — **Aradon**: Prinner gysz. — **Nagyváradon**: Molnár gysz. — **Szek-s-Fehérvár**: Dieballa. — **Gyongyösön**: Vozary gysz. — **Brasso**: Fabik gysz. — **Szigetvarott**: Ehrenfeld W. — **Miskolcz**: Ujházy gysz. — **Pozsony**: Söltz. — **Kassan**: Escwig Ede és fia gyszárában.

A legszebb

## női köpenyek,

felöltönyök, mentsikoff, gortsikoff, gentleman, bundák, fonalszövetek, kaukasz és valódi montinjak, a lelegegansabb

## női bundák

barsony, double, selyem, ceciliai fonalszövetekből. Nagyban raktára a lelegegansabb női öltözékből.

## Reggeli öltönyök

és

## gyermekköpenyek.

Menyasszonyi és latogatóöltözetek mérték szerint a lelegegansabbban saját divattermemben készíttetnek el, és legjutányosbb áron felszámítatnak. — Vidéki megrendeléseknél a tökéletes derekat és az ajk-hosszát beküldeni méltóztatassék.

## ROZSAY

Confectioneur,

a „francia nőhöz“ Deákuteza 5. sz. alatt Budapesten.

## Hihetetlen, és mégis igaz!

**frt 3.50** az ára a legfinomabb szabályozott zsebórának valódi aranyozással, egy új Angot óralánczsal, medaillon és óra-tokkal együtt.

**7 kr.** az ára egy szabadékozott fő-órakulesnak, mely minden órához illik.

**frt 1.30** az árak az új szabadékozott bronz-óráknak a legjobb óraművel ellátva, minden 24 órában felhúzandók.

**frt 2.20** ugyanazon bronz-óra kesinos porcellán-festéssel, óralánczsal együtt Minden ilyen óráért 1 évi jótállás.

**frt 6** az árak az elegans párizsi bronz-óráknak üveg alatt ütéssel; 18 hüv. magasak s minden szobába illenek.

**frt 5** az árak a legesinosabb kicsiny, aranyozott hölgy-óráknak, hozzá illő velencei, finoman tagozott, valódi double-arany óralánczsal.

**frt 9** a legfinomabb valódi angol hengerórák 4 egész 8 köre, krystály-üveggel, valódi, 13 lates próbás nehéz ezüstből, hozzá illő óralánczsal.

**frt 12** a legfinomabb ezüst horgony-brák, 15 köre, kettős fődélel, nehéz ezüstből, hozzá illő lánczsal.

**frt 3 egész frt 4** a legszebb ütőművel ellátott zsebórák.

Kaphatók az órásnál, Bécs, Praterstrasse 16.

## Csak 4 frt

egy egész iparcsarnok, állván a következő árutömegeből, ugymint:

- 12 jó, mindég fehéren maradó kanál.
- 1 pompás, gazdagon aranyozott fénykép album.
- 1 igen finom, japáni hölgykosár.
- 1 pompás selyemnyakkendő.
- 2 szép olaj-szinnyomatu kép kerettel együtt.
- 1 pompás nagy británia-ezüst petroleumlámpa üveggel.
- 1 china-ezüst kupakos, pompás pipa, kiszívásra.
- 1 pompás kabinet-óra, mint jól járó ismeretes.
- 1 szépen aranyoz. varrógép, fiókkal disztárgyul hölgyeknek.
- 2 db arany-double gyűrű gyémánt-utánzással, foglalva.
- 1 csoda-doboz Philadelphiából, 3 hasznos tárgyat tartalm.
- 6 pár pompás szines vagy fehér harisnya
- 2 db csinos szalou-gyertyatartó.
- 1 készlet arany-double inggomb

Mind együttvéve, z 33 drb, 4 frtba kerül az iparcsarnokban magában

Bécs, Praterstrasse 16.

## Epilepsie

(kórságot) gyógyít levél útján a szakorvos **Dr Killisch**, Neustadt Dresden (szászország). **Már 8000-nél többet jó sikerrel kezel.**

## Szőnyegek, terítők és függönyök

legnagyobb választékban különös olcsó árakon,

főleg a legújabb szőnyegetek szobák behuzására,

salon-, pamlag-, ágy-, zongora- és oltár-szőnyegetek,

kokuszlábtörítők és angora-szőrmeget minden színben és nagyságban,

ágy- és asztalterítőket, flanell takarókat,

legnagyobb készlet csipke-függönyök és Store-okban.

nagy választék nehez szmyrnai szőnyegek gyári áron alul

## TOTTIS és KREN az északi csillaghoz,

Budapest, V. Dorotty utca 2. sz. a.

Fiók-üzlet: Ubécsi-utca 5. szám alatt.

T. c. vidéki vevőink kényelmére kívánatra nagyobb minta-darabokat választás végett, szőnyegek szükségleténél szobák behuzására és szmyrnai szőnyegekéről rajzokat küldünk.

Megrendelések pontosan teljesítetnek, meg nem felelő árak kicseréltetnek. Árjegyzéket bérmentve küldünk.



## KORCSOLYÁK

nagy választékban kaphatók 1 frt 50—10 frtig.

Eng M. A. és fiánál

Budapest, József-tér 9. szám és Váci-utca.



Gyönyörű

## selyemárak

és a legújabb divatu

## báli ruhakelmék

bámulatos olcsón

a legnagyobb választékban kaphatók

**HAMBURGER Adolfnál**

BUDAPEST, IV. koronaherczeg utca 8.

Minták kívánatra bárhová ingyen küldetnek.

Legislegelőcsőbb forrás

## GROSSMANN JÓZSEF,

Budapesten király-utca 27.

a magyar koronához.

ajánlja

karácsoni és ujévi ajándékokra

dusan felszerelt divat- és vászonraktárát, ugymint:

	Röf.	Méter.
Sima, csikos lüstre és baler-nos ruhaszövetek . . . . .	25—30	33—39
Sima és csikos baige . . . . .	36—45	46—58
Szines angol mohair és rips . . . . .	38—45	49—58
Eonalszövet selyemmel . . . . .	60	78
Fekete és szines noblesse . . . . .	1.25—2.50	1.62—3.25
Fekete lyoni faille . . . . .	2.—2.60	2.57—3.35
3/4, 3/8 terno és álápin . . . . .	—60—1.40	—78—1.80
3/4 ruha-flanelok és cheviott . . . . .	1.10—1.5	1.40—1.92
Fehér és szines mosó-parketok . . . . .	30—35	39—45

Egyszersmind ajánlom nagy gyári raktáromat rum-burgi-, creas- és fonal-vászonból, 30 és 35 rőfös ágy-és asztalneműeket, chiffon, gyaaju- és rips-terítőket, csipke-függönyöket, francia creton- és perkallneket, továbbá téli posztókendőket és Langschawlokat, mint szintén minden e szakba vágó cikkeket igen olcsó árakon. — Különösen ajánlom ujjonnan berendezett

## hölgyruharaktáromat

1 elegans kész hölgyruha 18 frttól 150 frtig. Továbbá saját készítményű férfi és női kész fehéreneműeket minden árakon.

Mérték szerinti megrendelések a legjobban s leg-jutányosabban teljesítetnek.

Vidéki megrendelések azonnal pontosan teljesítetnek, és minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

25%-kal olcsóbb mint bárhol.



# C S A L Á D I K Ö R



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)

Évnyegyedre 3 frt, — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Egy-egy félévi műlapért 10-10 kr  
és egy-egy kötet könyvmellékletért 15 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.

**Hirdetések díja:**

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**1. sz.**

Január 7-dikén.

1877.

**Havonkinti színezett  
divatképpel,**

minden szükségessé limzetrajzokkal.

**Évenkint**

két műlap és tízenkét kötet  
könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-

a műlap meghozatala félévi járatási

kötelezetetést foglal magában

a lap irányában.

## U n a l o m b ó l.

— Modern történet. —

Balázs Sándortól.

Amália huszonhárom éves, özvegy, gazdag és unatkozik. A mely nő huszonhárom éves, özvegy, gazdag és unatkozik, az nem lehet szép.

Ez nem paradox, ez axioma.

Egy gazdag, fiatal és szép özvegy soha sem unatkozik. Mindig akad valaki, vagy valami, a mi szórakoztassa.

Amália unatkozik, tehát érdekes.

Valóban az. Nagy fekete szemei okosak és hamiskásak. Vonásai élénkek, s piros ajkai ha mosolyra nyílnak, a legszebb éket mutatják, a mivel egy nő birhat: két hófehér és egyenletes fogsort.

Termete picziny, de telt és ruganyos. Mozgása élénk mint egy kis koboldé, s ha megszólal, hangja zene a fülnek.

De fájdalom nincs, a ki hallgassa, s ez a baj. Szegény kis asszonyka ezért unatkozik.

Mondjuk meg mindjárt, hogy Amália nem oly mértékben érdekes, hogy ne volna elég bámulója, sőt lehetne még több, ha akarná.

De ő nem akarja. Kis szive szeszélyes és válogatós. Épen negyed órával az előtt tagadtatá el magát egy látogatója előtt, ki, bár ez hetenkint többször megtörténik rajta, új szerencsét próbálni mindig visszatér.

De azt legalább e kis asszony termében soha sem fogja feltalálni.

Amália rájött, hogy jobban unatkozik mikor ott van, mint mikor nincs ott, s az ily felfedezések halálítéletek a férfiakra nézve.

De nem csak Kéthegyí ur járt így, hanem Hamari ur is, sőt maga Tétlen ur is, ez pedig országos képviselő és jogügyi tanácsos. Sőt így járt a többi is, valamennyi, a ki még eddig

kedvet mutatott arra, hogy az a három emeletes ház az X utca sarkán, mely netto 8600 forintot hajt, s még 15 évig adómentes, valamint az a másik az Y utcában — némi izlése szerinti külfeldisítést nyerjen.

Egy sem volt az igazí, s Amália gyűlöli a talmit.

Elég volt abból egy, az első.

Szegény Bodor Tamás ur! Jó ember volt, gazdag is volt, öreg is volt, városi képviselő is volt. Minden volt, de nem volt az igazi.

Hogyan is lehessen valaki „igazi” hatvankét éves korában?

De Amália még sem bánta meg, hogy nőül ment hozzá.

Nagyon hálás szívé ember volt. Fél évvel esküvője után halálával jutalmazta meg neje nagylelkűségét.

Igy lett Amália fiatal özvegy és háziasszony.

Azóta folyvást unatkozik szegény.

De annyira, mint e végzetes napon, melyen akis kalandka kezdetét veszi, még nem unatkozott soha.

Az idő is borús volt, kedélye is borús volt; nem tudta elképzelni, hogyan ölje meg az időt, legalább a színház kezdetéig.

Kezébe vette sokszor ledobott regényét. Nem érdekelte, újból eldobta. Végig futotta hirlapjait, csak elálmosodott tőlük.

Végre az egyik lap hirrovatában egy oly ajánkozás ötlött szemébe, mely kíváncsiságát némileg fölébresztette.

Egy fiatal ember ajánlkozik egy bár mily kora hölgyhöz — társalkodóul.

Méltatlankodva dobta el magától ezt a lapot is. Ah, mily férfi lehet az, ki magát eként vásárra viszi! — kiálta fel önkénytelen felháborodással. — És milyen a nő, ki ilyen cikket vásárol!



De hát létezik-e ily férfi, és létezik-e ily nő?

Nem csupán rossz élcz vagy tréfa-e minden ily fajtájú hirdetés?

Létezik-e ily nő?

— Valóban kíváncsi vagyok rá.

Ha egy nő kíváncsivá lesz, bizonyosak lehetünk benne, hogy mindent elkövet e kíváncsisága kielégítésére.

Amália néhány perczre elgondolkozott, azután hangosan felkaczagott. Azután azt kérdezte magától, hogy miért ne, hisz az egész csak ártatlan tréfa?! Ismernem kell egy ilyen nőt!

Azután leült asztalához, s fel-feltörő hangos nevetés közt a következő hirdetést fogalmazta:

„Egy művelt, jobb körökhöz tartozó, s vagyoniilag rendezett fiatal ember unatkozik, s ezért ohajtana ismeretséget kötni oly nővel, a ki szintén unatkozik, legalább is csinos és hajlandó szórakozni, vagy legalább másodmagával unatkozni. Levelek poste restante“ stb.

Ez a hirdetés másnap már benne volt egyik hirlapjában.

Délután már a postára küldött a válasz után. Nem volt. Másnap reggel újból elküldött, akkor sem volt. Harmadnap ismét, még sem volt.

— Tudtam! Ki válaszolna ily felhívásra?

Hanem azért a negyedik napon is elküldött tudakozódni. Ekkor hoztak számára egy kisded illatos levélkét. Amália tapsolt örömeiben s mohón törte fel a borítékot.

Rövid levelke volt, finom gyöngéd vonásokkal.

„Uram! Ön unatkozik. Én is. Ön a műveltebb körökből valónak állítja magát. Győzzön meg engem e felől, s akkor talán alkalmat nyujtok önnek, hogy együtt unatkozhassunk. Válaszát“ stb.

Ah tehát csakugyan igaz! Léteznek tehát oly nők a világon, kik ily módon szerzik ismeretségeiket!

Azután újból és figyelmesen átolvasta a levelet.

Hm! a föltétel a melyet ki köt, tetszik nekem. Ez a nő nem tartozik a közönséges kalandhajászok közé.

Győzzem meg őt a felől, kogy műveltebb körökhöz tartozom!

Ez valóban nehéz feladat személyes érintkezés nélkül.

Hanem azért kísérjük meg.

Leült s a következő levelet írta.

„Asszonyom! Sorai érdeket ébresztettek ön iránt. Kitálalom, hogy kíváncsága hová céloz. Ön biztosítékot keres arra nézve, hogy gyöngeségével nem fognak visszaélni. Ha egy férfi becsület-szava elég biztosíték, ime felajánlom ezt önnek. Hogy a műveltebb körökhöz tartozom, vagy legalább oda szeretem magamat sorozni, mikép bizonyítsam be önnek? A diszes társalkodókból szedjek össze phrázisokat! Nyujtson ön módot személyesen találkozhatni önnel, akkor talán sikerülni fog eleget tennem kíváncságának. Mutasson egy kis bátorságot és bizalmat.

Ilynemű kalandok nem járnak minden veszélyeztetés nélkül. Arról azonban ismételt becsületszóra biztosíthatom önt, hogy részemről semmi kiméletlenségtől nincs oka tartania. Azért hát bátorság!“

— Így ni! — kiáltá pajkosan. — Kezdjük rohammal, hisz azt mondják, hogy a nőkkel szemben ez a legjobb neme a harcznak.

Másnap reggel már válasz várta a postán.

„Igaza van uram, nincs egyéb hátra, minthogy bátor legyenek. Nos, hát megkísértem. Tegye meg tehát javaslatát, s ha nem kíván lehetlenséget, teljesíteni fogom. Hanem önnek is

át kell látnia, hogy mielőtt valamely gyöngeségre szánám magamat, némi biztosítékra van szükségem. Meg kell ismernem önt, mielőtt nagylelkűségére bizhatnám magamat. Jelenjen meg ön a holnapi operában az első négy zártzéksor valamelyikében. Tűzzön szegfűszálat gomblyukába — ez most nem idényvirág s így nem közönséges, — és én meg fogom ismerni önt. Adja ön bizonyosságát bizalmának, ez az én bátorságot is növelni fogja.“

„Ott leszek!“ volt a felelet, melyet azonnal postára küldött.

Valóban ott is volt az erkély egyik ülésén, nagy érdekel keresve a nőt, e veszélytelen kaland első hősnőjét, — de nem találta meg.

Boszankodva jutott eszébe, hogy neki is ismertető jelt kellett volna kérnie. Hisz e nélkül még tájékozni is alig lehetséges magát.

Alig várta a másnapot, s egészen izgatottá lett a kíváncsiság miatt: kap-e levelet?

Kapott, és pedig olyat, mely még jobban felingerelte kíváncsiságát.

„Uram, ön nem jelent meg a légyotton és ezzel eljátszta azon érdeket, melyet nem épen szellemtelen levelei ébresztettek. Rendkívül jelentéktelen külsővel bírhat ön, hogy nem merészli magát mutatni, vagy pedig közönséges kalandor, ki meglepetéssel akarná áldozatát hatalmába keríteni. Azért hát keresse ön szerencsáját kevésbbé követelő és tapasztalt nőknél!

Beteg voltam!

Ez közönséges mentség, de még is olyan mentség, melyet valószínűsége miatt föltétlenül nem lehet elvetni.

Ezzel mentette ő is magát, új alkalmat és új légyottot kérve.

Megkapta. Azt irták, hogy nem akarják őt a hazugság gyanujával megsérteni, s elhiszik mentségét. Azért hát csak írja meg, hogy mikor nem lesz beteg, s mikor fogja magát a színházban bemutatni.

Amália válaszolt, kitűzte a napot, de a maga részéről is azon kíváncságot fejezte ki, hogy számára is nyujtsanak ismertető jelt, ép azon indokból, melyekből tőle követelték. Ő megígérte a szegfűt, de fehér rózsát követelt a fön is, a keblen is.

Ezt is megígérték, s Amália oly dobogó szívvvel foglalta el helyét erkélyszékén, mintha igazi légyott forgott volna kérdésben.

De a fehérrózsának semmi nyoma sem volt. Az ismeretlen nő nem jelent meg, vagy legalább elmulasztotta az ismertető jelt feltűzni.

Amália egész ingerülten ment haza s szemrehányással telt panaszos levelet irt ismeretlen „imádott“-jának.

Ugyan ily levél várakozott rá a postán. Szemére hányták szó-nem-tartását és meglehetősen élesen kiadták számára az utat.

Volt valami pikans az ismeretlen nő levelében, a mi a fiatal nő kíváncsiságát majdnem a láz fokára emelte.

Meg kell ismernem őt, kiáltá, kis lábaival toppantva, s gyorsan asztal elé ült.

Uj találkát kért, oly helyen, hol se a tömeg, sem félreértés ne szolgálhasson ürügyül az elmaradásra. Az uj tér kioszkjának belső nagy termét tűzte ki találkozási helyül. Ide bármely nő beléphet egy fagyfaltra, vagy limonádéra, a nélkül, hogy legcsekélyebb veszélynek tenné ki hírnevét. A fehér ró-



zsa a keblen nem feltűnő dolog; őt pedig szegfűjéről könnyű leend felismerni.

Nagy meglepetésére igent mondtak, s a másnap délutáni öt órát tűzték ki a légyott idejéül. Épen térzene lesz, tehát feltűnés nélkül megjelenhetnek.

Igaz; oda én is elmehetek. Az senkinek sem tűnhet fel.

És valóban el is ment. Már négy órakor ott ült egy sarok asztalka mellett, barátnőjével, Ágnessel ki sehogy sem tudta magának megmagyarázni, hogyan kapriczirozhatta magát a minden közhelytől annyira iszonyodó Amália e napon az ujtéri kioszkra.

A terem egy más asztalkája mellett két fiatal ember ült. Egy szőke és egy barna.

Ágnes már majdnem azon a ponton volt, hogy ezek valamelyikében keresse a talány nyitját, — de a fiatal emberek fel se vették őket, élénk és mély beszélgetésben egymással voltak elfoglalva, barátnője pedig épen észre sem vette ottlétüket.

Tovább egy óránál ültek ott, — a kitűzött idő már rég elmúlt, a nélkül, hogy valaki mutatta volna magát.

Amália várt még darab ideig, azután ingerülten távozott.

Némely nőknél a kíváncsiság valódi szenvedély, s e kis modern regény hősnője azok közé tartozik.

(Vége köv.)

## N a p n y u g t a k o r.



Várady Antaltól.

Oh hagyjatok a fellegek körébe  
Oh hagyjatok repülni engemet!  
Elég már ismeretlen régiókról  
Merengve szöni álomképeket!  
Oh hagyjatok repülnöm más világba,  
Elég, elég már a vak éjszakáká  
Követni egy sugárt, egy szót kutatni!  
Elég az álom s kétkedés nagyon,  
A hangot, melyet itt alant hallottam,  
Lehet, hogy ott fenn jobban hallhatom!

Fel! rajta! Lenge fatyol-szárnyra kelve  
Mint felszáryalt hajó a légen át!  
Más csillagot kívánok látni, délen  
A lángoló kereszt csillagzatát!  
Tán a titoknak kulcsa ott korábban  
Föllelhető, e távol, új világban,  
Mit itt még a világrend leple burkol;  
S a lant fiának tán könyebb leszen  
Az égi boltnak e másik lapjáról  
Olvadni, könnyebb tán, mint idelelni!

## A történeti dráma a legújabb orosz irodalomban.

Courrière után Huszár Imre.

Az orosz történelmi nagyon gazdag drámai epizódokban. Azon korszak, mely a moszkvai nagyhercegség alapításával kezdődik és magában foglalja a nagyfejedelmek beháboruit hűbéreseik ellen, a „rettentő Iván“ uralmát, a gyilkosságokat, melyek Oroszország trónját beszenyezték és az interregnumot — tág tért nyit a drámaírók képzelme és leleményessége előtt. E korszak annál gazdagabb drámai elemekben, mert a jelenkori történészek legcsekélyebb részleteiben is tanulmányozták. De valjon e színművek megfelelnek-e a tárgy

nagyszerűségének, melyet ecsetelni igyekeznek? Hozott-e létre e korszak története bár csak egy olyan remekművet is, mely korszakot képezne a nemzet szellemi életében és az emberiség nagy lángelméinek művei közé sorozható? Véleményünk szerint Oroszországnak még nem volt Corneilleje, Shakspeareje, sem Schillere.

Az orosz drámaírók egyik sajátsága, hogy Puskin modorát követvén, igyekeznek a főalakot lehető legélénkebb világításba helyezni és jellemét a legapróbb lélektani részletekig elemezni. Ebből az következik, hogy a többi alakok föláldoztatnak és kénytelenek homályban maradni, mint a mellékhol-dak valamely fényes csillagzat körül. A cselekvény menete visszamarad e miatt a bonyolodás csaknem semmi, a színpadi kellékek teljesen hiányoznak, az előrelátott kibonyolodás senkit sem érdekel, az illúzióknak nincs tere, s mindezen hiányzó tulajdonságoknak helyét nagyhangú szónoki magán- és párbeszéddek pótolják. A nő ritkán játszik kiválóbb szerepet. Épen ezért az orosz drámaírók a valóság e hű lemásolásánál fogva kénytelenek minduntalan megváltoztatni a cselekvény színhelyét és egész csapat mellékszemélyek fölléptetése által mester-séges érdeket előidézni. Ez nem dráma vagy tragédia többé, hanem inkább történelmi képek sorozata.

Csupán megemlítés okaért szólunk Mey két szindarabjáról, melyeknek czimei: „A czár jegyese“ és „A pskovi nő.“ Ezen utóbbi dráma egyetlen valódi színpadi jelenete a vjecsé, vagyis a népgyűlés Pskof főterén. Ostrowsky tragédiái: „Minine Kogma“ és a „Vajda“ (mely inkább erkölcsi rajz) nagyon kevés érdekléssel bír. „Tusino“-ban a szerző több eredetiséget és képzelmet árul el, de a cselekvény színhelye csaknem minden jelenetnél változik. Majd Moszkvában, majd a trónkövetelő Susinói táborában, majd ismét a Troitaky zárda bástyáin vagy Rostow városában vagyunk, szóval hossza-vége nincs az örökös ide-oda utazásnak.\*)

Az „Ál Dimitri és Snisky Vazul“ című dráma, kétség-kivül egyike Ostrowsky legjobb színműveinek. A dráma érdeke nem központosul a celszövőben, hanem inkább Snisky vetélytársában. Az ál Dimitri jelleme is gondosan van rajzolva. Mi is lehetne vonzóbb a festészre és költőre nézve, mint e sokoldalú alak, a megszökött szerzetes, ki a holtak tartott czarevics szerepét ragadja magához? Hol vette e rendíthetetlen bizalmat szerencséhez és e bátorságot, mely mulhatlanul szükséges volt ahoz, hogy ily merész tervet koholjon és végrehajtson? Hol szerzé meg e tágas látkört és mély szellemet, mely őt százada fölé emelte?

Az ál Dimitri jelleme, szép tulajdonságai mellett, megmagyarázhatlan ellenmondásokat is tüntet föl, melyek kétség-kivül kezdetleges származásának és neveltetésének eredményei. Színdarabos természetű oly gyönyörök után vágyódott, melyektől Moszkva komor puritánjai iszonyodtak. Ekkép reformjainak szabadelvűsége és életmódja által ellentétben állt a századok óta uralkodó erkölcsökkel és szokásokkal. Mniszek

\*) Ezen ismertetésben foglalt drámák tárgyának érthetőbbé tétele végett néhány szóval elmondjuk a nagy korszak eseményeit. Az orosz hatalom egységének alapítója, a rettentő Iván, Fedor fiára hagyta a trónt. Második fia, az ifju Dimitri. Uglics várost kapta osztályrészül. A két testvér kegyencze Godunof Boris. Oroszország koronája után áhítózván, meggyilkoltatta Dimitrit és Fedor utódává lett. De alig szakította le bűnének gyümölcsét, midőn egy ifju szerzetes, ki lengyelországi zárdájából megszökött, a holtak hitt Dimitri nevében föllépvén, lengyelekből és kozákokból álló hadsereget gyűjtött össze és megtámadta Moszkvát. E közben Godunof Boris meghalt és utóda az ál Dimitri lett. Ezt egy zendülés alkalmával megölték és helyét Snisky novú bojár foglalta el.



Marina nevű nejének és a kíséretében levő számos lengyelnek magaviselete még inkább fölingerlé a népet.

„A csárnak új lakosztálya van; német eredetű testőrsége lilaszín bársonyból készült új kaftánokat visel; az oroszok új vallást követnek. A latinok templomot építettek a Kremlben, hol egész nap miséznek a nép nagy megbotránkozására s ekép elkárhoztatják lelköket. Zeneszó mellett étkeznek, nem imádkoznak és nem mossák kezeiket. A lengyelek kiozzák a népet, verik és gyilkolják szabadon. Folyvást az utcákon, boltokban és bazároknak járnak és elvisznek mindent, a nélkül hogy fizetnének.“ Ily panaszokat emelt akkoriban a moszkvai nép.

A fondor és nagyravágyó Snisky a mozgalom élén állt. Ő a dráma csomópontja. Jelen volt az ifjú Dimitri megöletésénél, ennélfogva tudja, mit kell tartania a családállításainak hitelessége felől. Midőn a nép föllázítása miatt bevádoltatik, az ál Dimitri nagylelkűsége vagy jellem-gyöngesége menti meg, de minthogy csak a vérpadon kapott kegyelmet, e megaláztatást soha se bocsátja meg ellenségének. Godunov Boris nagyravágyása, példája, sikere és kitűzött ezéjének nagyszerűsége ösztönzésül szolgál reá nézve. Dimitri megbuktatásával fölszabadítaná hazáját a lengyelek befolyása és a katolikusok beavatkozása alól. „Oroszország“ — ugymond — „nem fog eltűnni egy tánczost a csárok trónján. E kalandor előbb-utóbb fejével fog megfizetni vakmerőségéért. Aztán... aztán... enyém lesz a korona!“ Az utolsó fölvonásban tanui vagyunk a nép föllázadásának, a Kreml ostromának Snisky vezérlete alatt és az ál Dimitri halálának. A dráma tárgya valóban nagyszerű; a jelenetek drámaiak; az ál Dimitri és Snisky jelleme helyesen van fölfogva, de Ostrowsky nem volt képes eléggé magasra fölü emelkedni a tények körén. A valóság hive lévén, nem akart eltérni a történelmi adatoktól. Arczképei mindamelllett nem hibátlanok. Az ál Dimitri, Mnieszek Mária jegyese, nem tudni, miért, szerelmes lesz Boris leánya Xéniába. Valjon a tárgy költőiségének emelése miatt szötte be a szerelmi viszonyt? Ezen fölü Snisky, daczára szerepe történelmi fontosságának, csak köznapi nagyravágyó gyanánt tűnik föl, a ki kész magához ragadni a koronát „a szellem, a fortély, sőt a bűn segélyével is.“

„A rettentő Iván halála“ Folstoi gróftól kétségkívül egyike a legszebb drámáknak, melyek az orosz színpad számára irattak. Igaz, hogy nem található benne a cselekvénynek azon változatossága és az események sokfélesége, mely által Ostrowsky művei kitűnnek. Ellenben a jellemek feltüntetésében mélyebbre hat és főleg Iván csárnak lélektani szempontból oly sokoldalú alakja a legcsekélyebb részletekben is páratlan tökélyvel van ecsetelve.

E drámát 1866. január 12-dikén adták elő először, Nilsky színész jutalomjátékául. Az igazgatóság különös gondot fordított a kiállításra, mely nem kevesebb mint százötvenezer frankba került. Azóta Parlofné asszonyosság lefordította németre és Weimarban szép sikerrel adták elő. Nem szükség mondanunk, hogy Sz.-Pétervárott is méltó sikert aratott. Az első fölvonásban a rettentő Iván, ki a kegyetlenség és gyanakvás tekintetében nem állt Nero vagy XI. Lajos mögött, azon ponton van, hogy letegye koronáját. Lelkiismerete által gyötörtetve és hirtelen haláltól félve egy zárdába akar visszavonulni és fölszólítja a bojárok tanácsát, hogy válaszzák meg utódját. Ezen időtájjban Oroszországnak igen válságos helyzete volt. Egyfelől a pestis és az éhség pusztította, másfelől a lengyelek, svédek és tatárok ellen kellett magát védelmeznie.

Az öregség és a gondok és betegség következtében meggyöngült Iván egyetlen örököse ifjabb fia: Fedor volt, egy testileg és lelkileg kimerült ifju. A csár mindazon csapásokban, melyek őt sújtották, az Isten kezének büntetését látta, idősb fiának megöletése miatt. E kettős ok bírta őt arra, hogy még életében megválasztassa utódát és zárdában fejezze be életét. Az új csár megválasztására egybesereglett bojárok nem tudnak megegyezni és a nagyravágyó és cselszövő Godunof Boris azt tanácsolja nekik, hogy kérjék meg Ivánt a korona visszavételére. Időközben ezen utóbbi megtudja, hogy a lengyeleket Pskof elől elűzték. Egy másik küldött levelet hagy számára, melyben Kurbsky herceg — a XVI. század legszellemdusabb és legélesebb tollú íróinak egyike, ki Lithvániába volt kénytelen menekülni Iván csár haragja elől — „részeg kofának“ nevezi őt és azt ohajtja, hogy levele úgy fájjon neki, mint a korbácsütés. E levél a legnagyobb mértékben fölingerlé az öreg csárt. Ő, ki minden ellenségét megbántotta, ki előtt minden fej meghajolt, most képtelennek látja magát azon egyetlen ember megfenyítésére, ki valaha megmenekült előle.

Összetépe a levelet és a dühtől magánkívül kiáltja:

„Oh! Kurbsky, te úgy ugatsz, mint egy eb a sövény mögött, mert a határon túl biztonságban érzed magadat. És ha elgondolom, hogy egyetlen czinkosa sincs itt már! se testvére, se atyja, se jobbagyai! Leszámoltam valamennyivel! És most némán kell elnyelnem sértéseid.“

És midőn a bojárok tudtára adják tanácskozásaik eredményét, elfeledi korábbi elhatározását, haragja keserű gnyuban tör ki, mely alatt hallható a fenyegetés tompa moraja.

„Ah! ah! itt vannak! Eljöttek, hogy bemutassák utódomat! Egyetértettek e kiáltásban... „Le a vén csárral!“ Már szinte látszik, hogyan megy el egykori palotája előtt, a koldustarisznyával hátán. Talán könnyületességből meghagynak rajtam egy ócska kaftánt! Lássuk, kinek kell átengednem helyemet? Valóban, mi is vagyok más előttük? Valjon reám ismernek-e a barátsuha alatt? Elszoktattam őket attól, hogy koronás fejedelmök előtt remegjenek. Milyen hangon ír nekem Kurbsky? Elhagytam hadseregemet, nevetségessé lettem! Lássuk hát azt a dicső csárt, ki arra vállalkozott, hogy még életében lesz utódommá!“

(Folytatása köv.)

## Egy fogadás.

(Beszély.)

Dominkovics Máriától.

### I.

Szép őszi délután van, a Telekesi Géza kényelmes lakháza előtti csinos udvaron szép agarak nyújtózkodnak a napon sütkezve magukat; az ebédlő magas tölgyfa ajtaján a fiatal elegans, csinos külsejű házi ur lép ki a tornácra, izletes lovagló öltönyben.

— Nyergeljétek fel a Szellőt! — kiáltja az istálló előtti padon ülő, zablát tisztító nyalka lovásznak.

— Hová méltóztatik lovagolni, édes Gézácskám? — kérdi szeretetteljesen a konyhából kilépő öreg, tisztos külsejű kulcsárné, ki dajkája volt a fiatal földes urnak, s ennélfogva még mindig megengedi magának e bizalmas nevezést.

— Átmegek egy kicsit Kalpagi Zoltánhoz, anyókám, de vacsorára itthon leszek — viszonzá ez nyájasan.

— Ne is tessék elmaradni, mert mind kedvencz ételei



lesznek estebédre: paprikás csirke, tarhonya, meg pulykapecsenyé.

— A viláért sem, édes öregem! — biztosítá Telekesi mosolyogva.

A virgoncz paripa elővezettetik, Géza felpattant rá, s ostorával bucsut intve az öreg kulcsérnének s elvágatott.

Mintegy negyedórai sebes ügetés után elérték a szomszéd falut, Csermelyt, belovagolt a kastély nyitott kapuján, s megállt az emeletes ódonszerű ház előtt. Az átelleni istálló udvarból, a lódobogásra az öreg Gergely lovász — Kalpági totumfactuma — sietett elő, a mint köszvényes lábai engedték, a lovat átvenni.

— Itthon van a nagyságos ur? — kérde Géza, leugorva a Szellőről.

— Igen is, szolgálatjára, podgyászol oda bent.

Az öregnek e mondása nagyon meglátszott Gézát lepni, miután tudta, hogy Zoltán vőlegény, s lakodalma néhány hét múlva lesz, s utazási szándékáról, bár két nappal ezelőtt beszélt vele, mit sem szólt. Géza belépett a házba, átsietett a közbe eső szobákon s benyitott Zoltán szobájába, ki csakugyan egy terjedelmes bőrönd előtt, épen fekete frakkját hajtogattatá gondosan inasával.

— Szervusz! — köszönt a belépő, megrázva barátja kezét, — Hát te mi az ördögöt csinálsz?

— Csomagolok, pajtás; utazom Nápolyba — felelé megtörölve izzadt homlokát, s egy támlányba dobva magát.

— Talán összevesztél Irénnel, mi? — kérde Géza aggodva.

— Nem én, szavamra mondom; hanem már régi vágyam, látni Nápolyt, aztán —

— Meghalni, a mint mondani szokták — egészíté ki Géza tréfásan.

— Nem úgy barátom, látni Nápolyt, aztán megházasodni. Tudod, míg Irénnek egészen elkészül menyasszonyi készlete, miután az ember e sok szabás, varrás között, csak láb alatt van, tehát egy kis utazást teszek. — beszélé Zoltán a legőszintébben.

— Miért nem teszed azt esküvőd után nőddel? — jegyzé meg Géza feddőleg.

— Jaj, isten ments! Asszonygyal utazni, annyit tesz, mint semmit sem élvezni; három nagy bőröndre, két skatulyára, öt nap- s esernyőre, négy plaidre vigyázni, vagy három vonatról lekésni; köszönöm ezt a mulatságot; nem kérek belőle! Jobb bizony, ha te is egyet gondolsz, Géza s eljöss velem.

— S mit mond Irén e turista tervedhez? — kérde Telekesi kíváncsian.

— A jó lélek azt mondja, hogy ha nekem örömet szerez, hát tegyem. Leendő napam asszony azonban, hiszen ismered ő karcsúságát, rettentő savanyu arcot vágott hozzá; de tudod, még most nem mer ellentmondani; azért is teszem most ezt az utazást, mert ha egyszer megesküdtünk, ember legyen ám, a ki napamasszony körmei közül ki tud szabadulni. Azért hát használjuk föl arany szabadságunkat, mig lehet, s bucsuzzunk el ünnepélyesen a nőtlenségtől — beszélé vidáman.

— Zoltán te, vigyázz, Nápolyban nagyon hamis s szép nők vannak, hát ha bele bolondulsz valamelyikbe? na, mi lesz akkor? Az ilyen vőlegényeknek nem jó ám olyan csábitó syrenek közé menni, hidd meg nekem.

— Attól ne tarts; hiszen tudod, mennyire szeretem Irént, mily solid elveim vannak, s mily állhatatos szilárd vagyok — viszonzá anaz komolyan.

— Az ember csak ember s gyarló, te nagyon jó fiu vagy s kitűnő czimbora, csakhogy így négy szem közt mondva — mert inasod kiment — nagyon könnyen lángra gyulsz, s kissé ingatag vagy, szereted a változatosságot, no, no, ne haragudjál, hiszen csak tréfáltam! — mondá Géza, látván, hogy Zoltán összeránczolja homlokát! — Mikor indulsz?

— Holnapután, azért podgyászolok ma be mindent, hogy a holnapi napot még arámmal tölthessem.

— Te Zoltán, rá gondoltam magam, veled megyek.

— Ez nagyon szép tőled, kedves barátom — mond Zoltán felugorva, s örömeiben átölelve barátját, párszor megforgatta.

— Most haza megyek, holnap mindent elrendezek, aztán holnapután tizenegy órakor az én fogatomon bemegyek a m . . . . i vasuti állomásra, s onnét az örök kék egű Nápolyba. Isten veled — s kezet szorítva Zoltánnal, haza lovagolt Telekesi.

## II.

Nápoly egyik palotájának fényesen butorozott márvány termében, két nő s három férfiu mulat. A hölgyek egyike éltes matróna, mig a másik, magas, nyulánk, barna fürtös, fekete tüzes szemű, élénk fiatal hölgy; az urak közül kettő fiatal, mig a harmadik mintegy ötven éves, jól gondozott, hiunak látszó élénk, pajzán társalgásu egyéniség, signor Babili, a házi ur.

— Signora Bianca, nagyon is önhitt s elbizakodott, — mond a háziur, mintegy előbbi beszélgetést folytatva.

— Nevezze bárminek állításomat, signor, én nem tágitok, — állítá zengzetes hangon a valóban csábos fiatal nő.

Signor Angelonak, a házi ur egyetlen gyermekének sötét, mélabus szemei folytonosan némi imaszerű csudálattal voltak a signora igéző arczára tapadva. Ez ifju halvány, érdekes kifejezésteljes arczán hiven visszatükrözé magát, hogy egész lelkével, fiatal szívének egész lángelméjével szereti ez ünnepelet művésznőt, ki daczára számtalan hódolóinak, szintén kitüntetni látszott az ifjut.

— Nincs egyéb hátra — szólalt meg a másik ur, egy fiatal szóke francia nemes, — mint hinni, vagy fogadni.†

— Igaza van, uram, ez fölséges gondolat, fogadjunk bájos Bianca, s ha ön megnyeri fogadását, akkor én önnek adok — adok — tevé hozzá rövid gondolkodás után — a mit kíván. Önök tanuim, kedves vendégeim! — mond a házi ur vidáman.

— A fogadás áll, signor, s ha nyertes leszek, bármit kérjek is öntől, legyen az bármily kedves s drága ön előtt, nekem adja? — kérde a művésznő lángoló szemekkel.

— Szavamra, az öné lesz az, bármi legyen is! — felelé a házi ur komolyan.

— Önök hallák signor Babili ígéretét, ez feljogosít, bár mit is kérni tőle, mi birtokában van.

— Igen, igen! — viszonzák mindnyájan.

— Signora, ez merész játék; — inté Angelo, — meg gondolta-e, hogy azon valakit ön e fogadás által a legszerencsétlenebbé teheti? E szegény embernek, ki ön által meg leendő igézte, nem marad egyéb hátra, mint egy golyó, a tenger, vagy ennél is borzasztóbb: az örület.

— Ah, édes kis pessimistám! Nem kell mindent oly sötét színben látni. Hát ha a vesztett én leszek, az az elvesztem én is szívemet s kelepceibe kerülök, fogoly leszek, akkor — csevegé bájosan a fiatal kölgy.



— Akkor signora én — vága bele Angelo hevesen — én leszek vőfélye! — tevé hozzá udvariasan, alig tudva leküzdeni felindulását.

— Az alkony oly szép, a viz oly aranyos, a levegő oly kellemes, nem csolnakáznánk egyet? — kérde a francia nemes.

— De igen! — mond Bianca felugorva. — Oly jó lesz a viz hátán hintalódzva álmodozni, — s Angelohoz közeledve, halkán mondá: — Elvárlok éjjélkor a kerti lak erkélyén.

— Ott leszek, — suttogá az ifju elragadtatva.

### III.

A sötét kék égen fényesen ragyognak a csillagok, a Bianca villáját körülölelő kert lombos fáí, hová már nem hat Nápoly zsi bongása, mélabusan suttognak. Enyhe, kellemes költői éj van, minden érez, lehel, mintegy kilátszik tární szíve titkát egymásnak, az egész természet ábrándozni látszik. A lombok epedve egymáshoz hajolnak, s elsuttogják bánatjukat, örömeiket; a kert közepén elterülő csillámló vizü tavon kis sajka ringatózik locsogva, a följevő hold szerelmesét csókolja, a földet, a virág-kelyhek illatukat küldik föl hálául a csillagoknak, hogy ragyogásukban gyönyörködhetnek; a madarak a bokrok ölén szenderegnek, a tarka pillangók — e veszélyes csábítók — diadalaikról álmodozva, himbálják magukat a virágok szirmain. Ünnepeyes, szép, elragadó, titokteljes éj van. A villa erkélyének korlátához támaszkodva egy fehérbe öltözött nő áll, elmerülve a természet igézetes bűbájában.

— Sajátságos — szolt mintegy önkénytelenül, — hatalmasak, dugazdagok, főrangúak hódolnak, tömjéneznak nekem, s kínálnak kezükkel, s én hajthatatlan maradok, mert egyedül ez ifjut, mondhatni gyermeket, szeretem. Midőn a színpadon dalom által elragadott közönség viharos tetszésnyilvánulásai vesznek körül, ki gondolná akkor, hogy szemeim egyedül az ifjun csüggnek, egész valómban azon remegve, valjon nem fáj-e szívének a tömeg hódolata? Különös, megfoghatlan is a szerelem! Szív szívhez vonzódik, nem tekintve kort, rangot, állást, vagyont, gátat, előnyt, ez egyedül isteni s nemes keblünkben, mi minden más teremtmény fölé helyez, — és lángoló tekintettel elmerengett az andalító éjben.

Az árnyas utak porondjain most siető léptek nesze hangzott fel s egy barcarollet énekelt, mely így kezdődik: „Szemed gyujt miként a napsugár.“

— Angelom! — suttogá Bianca, lehajolva az erkélyről.

— Én vagyok, Biancám! — suttogá az ifju, az erkély alá érve. Egy pillanat alatt felfutott a lépcsőn s lázasan verő szívvel nyujtá mindkét kezét a művészü üdvözlésére.

— Oly régen várlak már! — szolt némi szemrehányással Bianca, miután mindketten a lágy kereveten helyet foglaltak.

— Atyámnál társaság volt, s föltünés nélkül nem hagyhattam volna el a házat, távozásom gyanura adott volna okot, s isten ments, hogy a legkisebb homályt is hozzam hirnevedre, mely tükörként tündököl.

— Kedves Angelo, nemes jellemü ifju, határtalan gyöngédséged s figyelmed kétségtelen jele hó szerelmednek! — mondá hálásan Bianca. — Atyád mitsem sejt szerelmünkről.

— Fogalma sincs róla; félek, hogy ő e részben hajthatatlan lesz, mert nagyra törekvő tervei vannak velem; egy kisebb uralkodó ház leányával akarja, hogy összekeljek, ez rögeszméje gyermekkorom óta; annyira beleélte magát e gondolatba, hogy nincs hatalom, mely ezt kiverje fejéből, — beszélt az ifju csüggedten. — Eh, de mit nekem atyai tilalom, parancs, es-

deklés, az én szerelmem nem ismer lehetetlenséget, s te nőmmé léssz! — tevé hozzá lázasan.

— Oh édes Angelom, atyád ellenszegülése óriási akadály lesz; miként tolakodjam én be egy családba, hol nem szívesen látnak?

— Nem szükséges neked az én családomba lépni; te csupán hozzám jössz, én leszek családod, világod, mindened, nemde? Elmegyünk messze, nem hallunk ez elöitéleteikben megrögzött gonosz emberekről. Elhagyod örökre a színpadot, ugye, megteszed kedvemért ez áldozatot? — esenge édesen, lábaihoz simulva, s a zsámolyon félig térdepelve nézve fel Biancának hold által megvilágított, szép arczára. — Lásd nekem az ugy fáj, midőn a színpadon mindenki csudálhat s imádkhat, én nem is tagadom, hogy féltékeny, nagyon féltékeny vagyok! Csak nekem szabad téged imádnom, csudálnom nemde, ez egyedül az én kiváltságom? — kérde boldogan.

— Gyermek! — viszonzá Bianca mosolyogva megsimitva az ifju sötét fürtös fejét. — Még mindig nem bizol bennem? még mindig nem hiszed, hogy egyedül téged szeretlek? kételkedő, hitetlen! A legnagyobb társaságban, hol számtalan hódoló vesz körül, s elhalmoznak bókokkal s dicséretekkel, titokban egyedül rajtad függ tekintetem, s epedve lesem ajkaidnak egyetlen helyeslő szavát. Atyádnak bármily módon is bele kell egyeznie házasságunkba, különben nem leszek nőd soha, ez erős határozatom. Megtörne s szerencsétlenné tenne azon tudat, hogy egy család nyugalma dultam fel s az egyetlenlenség magvát hintettem abban el! — folytatá szigoruan.

— Bianca, — kiáltá fel az ifju fájdalmasan, — miért akarsz ily kegyetlenül büntetni? Hiszen ez határos a lehetetlenséggel! Te csak jó oldaláról ismered atyámat, ő az ily dolgokban kegyetlen, kemény szívü, zsarnok, — szolt az ifju megtörve.

— Hát ha mégis kivihető lesz. Bizd csak rám, engedj ez ügyben belátásom szerint cselekedni. Bátorság, Angelom, erős akarat mindent kivihet, — biztatá némi önhittséggel. — De most távozzál, egyetlen boldogságom, a hajnal közelg, a csillagok mindinkább elhalványodnak, a láthatár világosodni kezd, válnunk kell!

— S pedig néhány napra, mert pár napra egy vidéki rokonunk látogatására kell mennem atyámmal, s nem akarok kedve ellen tenni, nehogy felingereljem.

— Helyesen teszed, tehát isten veled! — suttogá édesen, — kezet nyujtva a távozonak.

— Addio, életemnek egyetlen fénylő csillaga, — lehellé az ifju, és lázas hévvel szoritva izzó ajkaihoz a szép kis fehér kezet, ovatosan, nesztelenül távozott.

Bianca még sokáig nézett utána, midőn Angelo az ut kanyarulatáról visszatekintett, a művészü egy repkény ágat tört, a felkuszó sűrű növényről, s azzal intett bucsut, üdvözlést az eltünő ifjunak.

— Nemes lélek, mennyire szeretlek! — lehellé bánatosan, az erkélyt befutott sötétzöld levélzetre hajtva szép fejét.

(Vége köv.)

## A meleg italokról.

Kemenesítöl.

Azon millió meg millió ember közül, kik reggel kávéjukat, este pedig theájukat a legnagyobb kényelemmel szörpölgetik, hánynak jutott már eszébe, lényegét és történelmét



kutatni ezen italoknak, melyeknek behozatala Európában nem kis befolyást gyakorolt a népek szokásaira és életmódjára? Gondoljuk csak, mily érezhető hiány állna be sok tisztelt olvasónőinknél is, ha különösen ama kedvelt reggeli italukról egyszerre le kellene mondaniok. Ugy hiszszük tehát, nem lesz érdektelen e lapok t. olvasónői előtt, ha a kávé és thea használatának eredetét néhány vonásban eszeteljük.

A kávé behozatala Francziországba, biztos adatok szerint, a 17-dik század közepén hathatós is majdnem rögtöni féket vetett az ott divatozott iszákosságnak. Angolországban a kávé — mint Macaulay megjegyzi — külön osztályt, az ujságírókét teremtette; annyi bizonyos, hogy a kávéházak határozott megelőzői voltak a 18-dik századbéli kluboknak, s hogy az angol irodalomtörténet legfényesebb korszakaival elválhatlan kapcsolatban vannak. Sokkal üdvösebb befolyással volt a nyilvános életre a meleg italok használata ugy Angolországban, mint a többi európai szárazföldön, mint a magán házi életre. Egy felül a zajos dáridók szűkebb korlátokba szorították és ez által a nők a házi körben egészen új állásra emelkedtek, másfelül tagadhatlanul az erkölcsök finomulásában egy új izlésnek behozatalában, az emberi jellem szelidülése és művelődésében is sok érdemek van a meleg italoknak.

A tulajdonképi meleg italok, mint a kávé, thea, csokoládé stb. használata, már a 13. és 14-dik században divott. Vagy a tűznél melegítették meg az italt, vagy pedig forró piritott kenyeret mártottak bele.

A csokoládé hazája Mexico, honnét a spanyolok a tizenhatodik század közepe táján ismertették meg az ó világgal. Jól értették a csokoládét táblákba önteni, s ezen mesterséget, valamint a cacao őrléséhez használni szokott eszközöket és magát a csokoládé elnevezést is Mexikóból ültették át Európába. És mégis a cacao művelése Mexikóban már hosszabb idő óta egészen el van hanyagolva és jelenleg Venezuela köztársaság ezen hasznos növény főtermesztője.

A csokoládé Mexikótól Chilleig minden spanyol-amerikai nép kedvencz itala. Még olyan országokban is, hol egyszerű kávé termesztetik, mint Guatemala és Costa Ricában, a benszülöttek sokkal többre becsülik a csokoládét, melyet többször naponta isznak. Európában azonban nagyon alább szállott a cacao használata s alig rughat többre huszezer mázsánál évenként, a mennyit elfogyasztanak. Főfogyasztói a spanyolok és portugallok, kik körülbelül az összes behozatal felét fogyasztják el. Újabb időkben különböző hadseregeknél cacao-adagok szolgáltatnak ki reggelire, s hosszabb tengeri utaknál az osztrák hadi tengerészetnél is diätetikai tekintetben nagyon előnyösen kiállta a próbát, ugy, hogy a csokoládének az általánosan megváltozott izlés daczára még talán virágzó jövője lesz.

Körülbelül fél századdal később, mint a csokoládé, hoztatott be Chinából és Japánból a thea, s csakhamar nagyon elterjedt. Még maig sincs egészen eldöntve, valjon China-e, vagy Japan a theabokor és thea-használat valódi hazája. Némi körülmény Japán mellett szól, de China mellett messzebbre vihetők vissza a történelmi adatok. Ott már időszámításunk hatodik századában a thea rendes italul használtott. A japáni íróknál 810-ben van theáról említés. Európában Marco Polo már a tizenharmadik században tesz róla említést; de valószínűnek látszik, hogy csak a 17-dik század első éveiben jezsuita hitküldérek által hoztatott földrészünkre. Angolországban még 1650 körül alig ismerték, 10 évvel később már általánosabb lett, mert egy parlamenti akta minden gal-

lon kávé, csokoládét és theát, mely nyilvános helyeken használtatott fel, nyolcz filléryi adóval rótt meg.

Magukban a természető országokban, ugy Chinában és Japánban, mint általában Kelet-Ázsiában a thea oly állandó és nélkülözhetlen italnem, mint Nyugat-Ázsiában a kávé. Ugy számítják, hogy ez országokban a lakosság általában 1½ font theát fogyaszt fejenként, Chinában azonban mindenesetre sokkal több esik a fejenkinti fogyasztásra. Az európai népek közt a britt nép az, melynek a thea nélkülözhetlen itala lett. Nagy-Brittania után Észak-Amerikában és Oroszországban fogyasztatik a legtöbb thea, mert ez országokban is a thea élvezete majdnem, mint Angolországban a legszegényebb háztartásra is kiterjed, s a mellett számtalan nyilvános theamérésekben kiszolgáltatik. Maga Honkong újabb időben fontossá lett chinai kereskedelmi piac 1873-ban 42 és fél millió font theát vitt ki Oroszországba.

A kávéval Európa valamivel később ismerkedett meg, mint versenytársaival a csokoládéval és theával. A kávé tudvalevőleg arab termény, s róla az arab írók a tizedik században tesznek említést. Szerintök ez időtáiban fődzöttetett volna föl ez ital Arábiában egy zárdafönök által. A 16-dik század közepe táján a kávé használata Damaskuszig, Aleppoig és egész Szíriára terjedt. Konstantinápolyban 1554-ben lett ismeretes. Egy Rauwolf Lénárt nevű német orvos, ki 1573 és 76 között a Keletet beutazta, az első európai, ki a kávé megemliti. 1652 ben nyilt meg az első nyilvános kávéház Londonban. Egy Törökországgal üzleti összeköttetésben álló, Edward nevű angol kereskedő hozott magával keletről néhány zsák kávé s egyszersmind egy görög szolgát, ki a kávé készítéséhez értett. Háza nem ürült ki a sok baráttól és ismerőstől, kik mindnyájan az új italt akarták látni és izlelni; s miután a dolog végre terhére vált, megengedte szolgáljának, hogy a kávé nyilvánosan kimérhesse. Így keletkezett Londonban az első nyilvános kávéház. Az angol kávéházak viszonyát az irodalmi társulathoz és klubokhoz már fentebb említettük. Dryden, Pope, Swift, Addison, Gay és Steele tisztelték meg a kávéházakat jelenlétökkel.

Francziaországban szintén használtatott, az első kávéház mégis csak 1672-ben nyilt meg Marseilleben, mit ugyanazon évben Páris követett. Itt is csakhamar a kávéház a nagy szellemek gyűlhelye lett, míg Németországban ez ital terjedése inkább a háztartásra maradt korlátolva. Magyarország a török uralom alatt korán ismerkedett meg a kávéval, de általános elterjedést csak e század elején kezdett nyerni. A kávé viszonylagos fogyasztása következőleg becsültetik: Hollandia évenként és fejenként 12 fontot fogyaszt, Belgium 9.20, az észak-amerikai Egyesült-Államok 9.13, Svédország 6.12 fontot; aztán jön Németország 4, Francziaország 2, Ausztria 1.30, Nagy-Brittania 1.18, Spanyolország 0.29 fonttal. Hazánkban erre nézve nincsenek külön adataink, mert Ausztriával közös vámterületet képeznén, nem tudhatjuk, mennyi hozatik be Magyarországra. Mindenesetre azonban, a mint a viszonyokat ismerjük, bizton állithatjuk, hogy ha Magyarországot Ausztriától külön vennők, a fejenkénti fogyasztásnak aránya ott magasabb számot mutatna fel, mint nálunk. Egyébiránt a fentebbi számok mellett sem kezeskedhetünk, mert hihetőleg Hollandia, Belgium és Észak-Amerikánál a kivitel nincs leszámítva, és az egész bevétel fogyasztásnak vétetvén, onnét mutatkozhatik ama magas arányszám.



## Egy hét története.

Januárhó 3-dikán.

Uj évi szerencse-kivánatok. — Politikai nyilatkozatok. — A haza bölése. — A Petőfi-társaság első nagy ülése. — Az ifjuság disz-küldöttsége Konstantinápolyba. — Korcsolya-idény.

Van szerencsém teljes tisztelettel jelenteni, hogy daczára a kiállott „boldog uj évi“ kivánatoknak, meglehetősen jól érzem magamat, és ha ezt önök is elmondhatják, akkor valóban szerencsésnek nevezhetik magukat. Mert isten csudája az, ha az ember abba a sok szerencse-kivánatra bele nem betegszik, a melylyel uton, utfélen, boldog, boldogtalan nyakon zuditja az embert. Nem szerencse-kivánatok nyilvánulása ez, hanem a legközönségesebb koldulási mód, melyet most már leleményessége által sem menthetni, oly elhasznált, a végletekig vitt zsarolási fogás lett. A kinek csak alkalma nyílt önnek a lefolyt év alatt bármily csekély, de jól megfizetett szolgálatot tenni, az mind megrohanja uj év napján és kíván sok boldogságot s arczátlanul feléje nyújtja tenyerét a szerencse-kivánatok áráért. És nincs kitérés, nincs mentség, ha bezárkozunk, képes a szerencse-kivánató félnapig az ajtó előtt dideregve várakozni, vagy elfog az utcán, vagy fölkeres másnap, harmad-nap s nyakunkra jár mind addig, a mig le nem fizettük adónkat.

És így legkevésbé sem számíthatjuk az uj évet kellemesb ünnepeink közé, daczára annak, hogy a szokás a legnevezetesebbé tette valamennyi között. Nálunk különösen nagy fontosságúvá lett ez ünnep, csaknem olyan, mint Franciaországban volt a császárság idejében. Napoleon ugyan is uj év napján ünnepélyes kihallgatáson fogadta tanácsosai és a fő állam férfiak szerencse-kivánatait, s válasza döntött egész Európa sorsa fölött a következő esztendőben; e beszédből tudta meg a világ, mi a nagy császár akarata, tehát: mi fog történni az uj évben: lesz-e háboru, s ha igen, kit vernek meg? — Habár csekélyebb jelentőséggel, nálunk is fölújult e szokás; a kormány párt e napon tiszteleg a miniszter-elnöknel, a ki aztán politikai színezetű választ ad a hozzá intézett szavakra. Az idea is nyilatkozott a magyar miniszter-elnök s a miket mondott, megnyugtatóul vehetik azok is, a kik félnek a háborutól, azok is, a kik attól tartanak, hogy a törökök ellen vezetnek majd seregünket. Tisza Kálmán beszédéből megtudtuk, hogy háboruba nem megyünk, csak ha épen belekényszerítenek, s hogy a kormány az ország érdekeinek megvédésében a nemzet hatalmasan nyilvánuló önértetére számol.

Ennek előtte a nemzet képviselői első kötelességöknek érezték az egész ország által érzett szerencse-kivánatok kifejezni az előtt, kit a legutóbbi évek történetirója méltán illetheti a „legnagyobb magyar“ megtisztelő czimével; most egy esztendeje is hozzá siettek még testületileg a törvényhozók, s hallhatták az akkor már roskadozó óriás meleg köszönetét a megemlékezésért. Azután nem sokára összeomlott a haza nagy oszlopa, s nincs ki köré csoportosuljanak a haza sorsa fölött aggódó hazafiak, és lehetetlen, hogy eszünkbe ne jusson a dicső elköltözött. Mennyit vesztettünk benne, azt csak azután fogjuk igazán megítélhetni, és a növekedő benyomá-

sokkal szemben már is napról napra érzékenyebben érezzük, mily nagy szükségünk lenne lángelméjére, a mely minden időben, minden körülmények közt föl tudta találni a legcélszerűbb utat s legalkalmasabb eszközöket.

Az uj év napja nevezetessé vált az által az ünnepély által is, melyet egy most alakult irodalmi társaság működése megkezdéseül az akadémia nagy termében rendezett. Megemlítettük pár hét előtt, hogy szépirodalmunk több lelkes művelője egy társaság alakításán fáradozott, oly czélból, hogy az elárvult magyar szépirodalmat pártfogásába vegye s a hozzá közönyössé vált közönséggel ismét megkedveltesse. Ez igen szép vállalkozás minden bizonynyal, azért mégis tartottunk tőle, hogy az uj társaság majd pártokra fogja osztani az irodalmat és közönséget egyaránt, pedig nem igen dicsekedhetünk oly nagy közönséggel, hogy osztozni lehetne fölötte. Most beköszöntött az uj társaság és Jókai, az elnök, megnyitó beszédben, bővebben s részletesen kifejté czélját a társaságnak. Nem más az, mint a mit egykor a „tizek társasága“ maga elé kitűzött, ama tiz irodalmi férfiué, kiknek a hazai irodalomnak művelése és megkedveltetése volt a czéljuk. És szükségesnek is látszott az alapítók előtt e czél elérésére társaságot alakítani, hogy annak tekintélye tért foglalhasson a hirlapirodalom által oly igen megszállt mezőn. És e czél egy szépirodalmi közlöny megindítása és az által ohatják elérni, hogy eredeti műveket adnak ki.

A czél, melyért az uj társaság küzd, szépnek, nemesnek tartjuk és szívényből kívánunk neki sikert, és ha a tapasztalás arról fog meggyőzni, hogy a társaságot nem iparkodik egyik ugynevezett irodalmi „klikk“ sem hatalmába keríteni, hogy általa magának tekintélyt szerezzen, s főleg, ha meggyőződünk arról is, hogy a szép czél, mely felé törekszenek, képesek lesznek saját erejükből, egyedül csak a nagy közönség érdeklődésének felkeltése által elérni a nélkül, hogy be kellene fogadniok a társaság kebelébe oly irodalom-pártolókat is, kik elég anyagi erővel rendelkeznek az ő szellemi munkásságuk támogatására, — akkor be fogjuk vallani, hogy tulzott aggodalmunk elfogulttá tett az uj társaság intézőinek önzetlensége, és kishitűvé a nagy közönség áldozatkészsége iránt.

Annyit már előre is be kell ismernünk, hogy a megnyitó ünnepély teljesen méltó volt a szép czélhoz, s hogy aggodalmaink igazolására egy érvet sem szolgáltatott. Komoly, nemes és lelkesült volt a nagygyűlés, valamint a hallgató-közönség részvéte ellen sem lehet ok panaszkodni, csak az olvasó, meg helyesebben mondva: az előfizető közönség is hasonló érdeklődést tanusítson. Az uj társaság tagjai csaknem teljes számmal jelen voltak, sokan távol-vidékről fölrándultak, hogy a megnyitó ünnepélyen jelen lehessenek, de még sem tagadhatjuk, hogy mi a társaságot nem találtuk teljesnek. Hasztalan kereste szemünk sorai közt azokat, kik irodalmunknak különösen lelkes munkásai, és kiknek egész irodalmi működése oda irányult, a hová a társaság törekszik: a magyar irodalomnak megvédése a tulszárnyaló külföldi termékek ellenében, s különösen fájdalommal nélkülöztük annak jelenlétét, ki ama tizeknek is egyik



büszkesége, s a Petőfi féle tisztán nemzeti irány legkitünőbb mivelője, a kit méltán megilletne a legkiválóbb hely a társaságban.

A közönség érdeklődése ellen, mint már mondtuk, nem lehet panasz. Örömmel lehetett szemlélni, mint özönlik a fővárosi nép az akadémia palotája felé; másnap aztán a — nemzeti szálloda kapuján jártak ki s be az emberek. Mi nézni való volt ott?! A disz-kard, melyet a fiatalság küldöttsége Abdul-Kerim pasának, a „djunisi győzőnek“ átnyujtani fog. Közszemlére volt kiteve két napig s annyi nézője volt, hogy csak áldozatfillérekből, melyet minden egyes látogató a török sebesültek javára letett, ezer frtnál több befolyt. Az ifjuság küldöttsége, diszmagyar ruhás, nyalka tizenhat fiatal ember már utban van Konstantinápoly felé, s nem sokára olvashatunk a lapokban a nagy ünnepélyességekről, melyekkel a török nép a magyar nemzet képviselőit kitünteti. Mert kétségtelen, hogy fogadtatásuk nagyszerű lesz; egész sora az ünnepélyességeknek vár rájuk, s a világ tudni fog élénk nyilvánulásáról a meleg rokonszenvennek, mely a török és magyar népet összefűzi, mert majd minden nagyobb lap külön tudósítót küldött Konstantinápolyba ez alkalomból.

S nincs jelentőség nélkül e különben pusztá tüntetésnek látszó kirándulás, és fölfogták ennek jelentőségét Bécsben épen úgy, mint Londonban és Szent-Pétervárott, és a Konstantinápolyban ülésező konferenzia meg fog ebből győződni, hogy beláthatlan nagyobb bonyodalmakra vezetne, ha oda erőltetnék a dolgot, hogy államunk segédkezet nyújtson Törökország földarabolásához, vagy a mi ezzel egyre megy: ha az orosz támadó-politika zsoldosává szegődnek.

De hagyjuk a politikát, mely igen sikamlós pálya, s ha már jégre akarunk menni, jobb lesz, ha inkább egyszerűen a városligetbe megyünk ki. Mert a mi annyi buzgó korcsolyázónak legforróbb vágya volt, a simára fagyott jég, — meg van, ott kínálja hátát a városligeti tavon. A korcsolyázó-egylet már-már kezdett kétségbe esni; elkészítette nagy sebbel-lobbal a diszes korcsolya-csarnokot, s úgy mutatkozott az idő, hogy üresen fog állani. Azonban nem úgy lett; az utóbbi napok fagyos lehe kemény pánczéllal vonta be a városligeti tó felszínét, és már Szilveszter napján vigan sűrögtek-forogtak a suhanó korcsolyázók. Mint minden idény elején, most is minél gyakoriabbak a járatlanok, vagy vigyázatlanok elterülése, nagy multságára a többinek, a ki lábainak ura tud maradni, — hanem azt nem szokás fölvenni; a ki a jégre megy, annak el kell készülni arra is, hogy elesik, legyen szép hölgy, vagy hetyke gavallér, s a ki elesett, azt gondolja, mikor a mosolygó arcokat látja, hogy ma nekem, holnap neked, a nevetők pedig abban a tudatban nevetik ki társukat, hogy a következő pillanatban ők is hasonló sorsra juthatnak.

### A p r ó s á g o k.

Három módja van az embernek okos cselekedetekre: az első a gondolkodás, és ez a legnemesebb, a másik az utánzás, ez a legkönnyebb és a harmadik mód a tapasztalat, és ez a legkeservebb.

Minden okos gondolatot már gondolta volt valaki, csak igyekezni kell azt még egyszer kigondolni.

Ne akarj mindig nagylelkű lenni, de légy mindenkor igazságos.

\* \* \*

A ki nem tud sokat szenvedni, sok jót cselekedni és sokat megbocsátani, az ne mondja, hogy igazi emberre törekszik lenni.

\* \* \*

Ha az életben keserű tapasztalatokat is tettél, mégis irigylésreméltó vagy, ha mások nem tették azokat — általad.

\* \* \*

A könnyek szép lelkek égi harmata, mely virágzását bevégzi.

\* \* \*

Vagyonvesztés pótolható, másféle veszteségek fájdalmát az idő enyhíti; csak egy baj gyógyíthatatlan: ha elhagyjuk magunkat.

\* \* \*

A hálátlan csak rövid ideig érez örömet az elért jó miatt, a hálás szív előtt az elfogadott jó tett egy egész életen át az marad!

\* \* \*

A milyen az ember, olyan kívánsági és reményei vannak. E kívánságokból és reményekből ismerjük az egész embert, és ezek határozzák meg erkölcsi és vallási jellemét.

~~~~~

### Budapesti hirvivő.

\*(Az udvar) átköltözött a fővárosba; a királynő szerdán kocsin jött, a személyzet vasuton. A király is eljön e hét folytán. Az udvar két hétig marad Buda királyi várpalotájában s aztán megy Bécsbe. Lesz egy pár farsangi ünnepély is, melyre feljönnek oly főrangú családok is, melyek jelenleg nem laknak állandóan a fővárosban.

\*(Rózsás napló.) Jegyesek: Illési Gyula tanító és Novák Jolán kisasszony Nagyváradról. — Galgóczy István földbirtokos és Szuhányi Ilona kisasszony Hiripről. — Danyicskó János táviró és Vitling Janka kisasszony Baracs-káról. — Bakay Lajos orvos és Endrey Melánia kisasszony Orosházán. — Hetényi Béla színész és Komáromy Mariska kisasszony színésznő Kolozsvárott. — Gróf Bolza József hadnagy és Pálffy Alice grófkisasszony. — Kiss Béla énekes és Rónai Mariska kisasszony színésznő Aradon. — Egybekeltek: Bulin Gyula és John Ágnes urhölgy Kecskeméten. — Stern H. tisztviselő és Engel Janka kisasszony Budapesten.

\*(A Szilveszter-estét) kedélyesen ülték meg a főváros társas körei. Kettőben, az iparosok körében, s a tisztviselők együletének multságán hangverseny is volt. Amott Svoboda zongorázott, Erős Paula kisasszony énekelt, Perczel Lajos és Bergh Ferencz szavaltak, Alaga czimbalmozott, Huber Zsófia kisasszony és Döfel János cziteráztak. Következett egy nagy egyveleg, táncczal, tombolával, melyben a nyereeményeket mulattató tárgyak képezték, s a Mollien és Bergh által rendezett ködfátyolképekkel. Mikor pedig ütött az éjfél órája, a philharmonikán megzendült a „Szózat“ dallama s az egész közönség szívből énekelte: „Hazádnak rendületlenül légy hive, oh magyar.“ Így ülték meg az iparosok a Szilveszter-estét. — A tisztviselők együletének multsága a Hungáriában különösen népes volt, — talán túlnépes is: kezdetben kétszáz pár tán-



czolt, azaz hogy akart táncolni, mert biz ott nem volt arra hely. A tiszti kaszinóban is volt ez este multság, melyben magasabb rangú tiszték közül családjaikkal számosan vettek részt s körülbelül hetven pár tánczolt kivilágos kiviradtig. Ott voltak többek közt Utassy Lenke, Rifel bárónő (átalános feltűnést keltett szépe Somogyból) Geyzo Wlalesi bárónő, (ki menyaszony,) Mándits Ilka, Kás tábornok leánya, Bérczy Mari, Draskóczy Helén, Szentpály Ilka és Pongrácz Róza kisasszony. — Hasonlóképpen a józsefvárosi, a terézvárosi és a többi körökben, valamint egyéb nyilvános helyeken és csaknem minden magánháznál kedélyesen megülték ez estét, bucsut mondva a távozó ó-évnek, mely azáltal, hogy element, jóvá tette minden hibáját, s üdvözölve az új évet, mely felé annyi reménységgel tekintünk.

\* \* (A *Petőfi-társaság*) első nagygyűlése után lakomát ült az István főherceg szállodában. Ötvenen vettek részt a lakomában s a kedélyes multságot számos felköszöntés élénkíté. Az első pohárköszöntőt Lauka mondta Jókaira; Pulszky Ferencz a Petőfi-társaság lapjának előfizetőit, s ezek közt a legelsőt: a királynőt éltette, Helfi a költő egyik versének olasz, Erődi Béla pedig török fordítását olvasta föl. A lakoma félketőtől ötig tartott.

\* \* (A *diszkard*), melyet az ifjuság küldöttsége Abdul-Kerim pasának átnyutani fog, két napig ki volt téve közszemlére a Nemzeti szállodában és ez idő alatt oly sokan megnézték, hogy az adakozásokból, melyeket ez alkalommal tettek, 1300 frt gyűlt be a török sebesültek javára. A kard igen értékes. Pengéje damask acél, s Mária Terézia idejéből való; körülbelül két és félujjni széles. Egyik lapján, a markolat alatt dombon a kettős kereszt látható, alatta latin felirattal. A penge hátulsó lapján aranyozott betűkkel e szavak olvashatók: „A magyar ifjuság, Abdul Kerimnek, a djunisi győzőnek, 1876.“ A kard markolata elefántcsont; — vége arannyal van befoglalva, s a felső lapon aranyvésetben látható a magyar és török czimer, melyeket a Duna választ szét és egy magyar és török kéz átkulesolva. A kard hüvelye vörös bársony. A hüvelyt ezüst foglalat futja végig két oldalán, mely alól öt ujjni magasságu foglalatban végződik. Három helyütt három arannyal bevont csik futja keresztben át a hüvelyt, összekapcsolván a két oldal-foglalatot. A hüvely külső oldalán I. és II. Rákóczy és Bethlen aranyból készült képei láthatók. Az alsó ezüst foglalatban egy török és magyar fog egymással kezeti. A foglalat alsó végét 24 aranyból készült sárkány futja be. — Ki volt állítva a gyönyörű váncos is, melyen a kard átnyutatni fog, mely fehér és kék diszítésű selyemből áll mesteri virág-himzéssel és arannyal áttörve. A küldöttség már utra kelt. Elutazásuk előtti este lakoma volt Szikszay éttermében s másnap a szózat énekélése után, nagy néptömeg kíséretében mentek a pályaudvarhoz, honnét utra keltek.

\* \* (Eötvös-alapot) létesített körülbelül egy év előtt a tanügynek több lelkes barátja. Az alap czélja a tanítók segély nélkül maradt özvegyeinek és árváinak gyámolítása, valamint még életben levő szegény sorsu tanítók gyermekeinek segélyezése, hogy tanulmányaikat folytathassák. Mindkét czél nemes és pártolásra méltó. A gyűjtő-bizottság fölhívást intéz a közönséghez, adakozásra kérve föl a nemes czélra. Az adakozások Örley János urhoz, a gyűjtő bizottság elnökéhez intézendők Budapestre (ősz-utcza.)

\* \* (A *magyar gazdasszonyok országos egyletének*) árva-leány nevelőháza (Damjanich-utcza 75. sz.) 1877. évi január 7-dikén, vasárnap délelőtt 10 órakor fog ünnepélyesen fel-

vattatni, mely alkalommal egyszemélyesen leleplezik Damjanich Jánosné egyleti elnök arczképét. — Az ünnepély műsora a következő: 1. Ének az intézeti árvák által. 2. Egyházi beszéd. 3. Az egylet története, felolvassa Sztupa György. 4. Költemény Erdélyi B.-tól, szavalja Felek Munkácsi Flóra (leleplezése az arczképnek.) 5. Damjanichné arczképe előtt, költemény Tóth Kálmántól, szavalja Ujházy Ede. 6. Bója Gergely, királyi tanfelügyelő beszéde. 7. Ének az intézeti árvák által.

\* \* (A *kisdedővó egylet*) választmányának nő- és férfi-tagjai ujév napján tisztelegtek az egylet elnökénél Tisza Kálmánné Degenfeld grófnő urhölgnél. Várady Gábor egyleti másod-elnök tolmácsolta az egylet érzelmeit, mire a grófnő meghatóttan és meghatólag válaszolt.

\* \* (A *jövő Budapestjében*) kiválóan diszes hely fog jutni a lóversenyternek, mely mintegy összekapcsolni fogja a fővárost akkor már egyik diszes külvárosával, Uj-Pesttel. Ott lesz az új pályatér a városliget tőszomszédságában, az Uj-Pest és a főváros közt elterülő réten. Pompás helyen lesz, Európa egyik fővárosának lóverseny-kedvelő népe sem fogja ily közelben találni, mint a budapestiek, csaknem bele lesz olvasztva a városligetbe. A tért most szemelik ki a lovar-egylet bizottsága és egy küldöttség a főváros részéről. Gond van a kijelölésnél arra, hogy a pályatér hosszukás legyen, s ne gömbölyded, mint előbb tervezve volt.

\* \* (Szinházunk) szép hangú baritonistája, Odry Lehel meghívást kapott a bécsi udvari operaház igazgatójától, Jauner urtól, hogy ránduljon föl egy vendégszerepelésre. Nilssonnal, a világhírű „svéd csalogánnyal“ kellett volna Hamletet énekelnie. Odry készséggel engedett ugyan a meghívásnak, azonban tudatta, hogy szombat előtt nem mehet, akkorra azonban már Beck is fölgyógyult, kit neki helyettesíteni kellett volna és így a vendégszereplés elmaradt.

\* \* (A *keleti kérdés*) akár az áprilisi idő, egyre változik, hol borul, hol pedig kitisztul. A török alkotmány napjának fény sugarai mintha tova üzték volna a háboru sötét fellegeit, azt gondolhattuk, mégis rá a hatalmak előterjesztése oly pontokat tartalmazott, melyek elfogadhatlanságát biztos ürügynek lehetett tartani a háborura. És mi történik: a letelt fegyverszünetet meghosszabbítják. A hévmérő figyelmes szemlélői nagyot lélekzettek erre: tehát nem lesz háboru, vereséget szenvedett a muszka a zöld asztalnál, így kiáltott föl mindenki. És két nap múlva érkezik a távirat, mely tudatja, hogy a törökök válaszát, melyet a hatalmak előterjesztésére adtak, a konferenzia tagjai teljességgel elfogadhatlannak tartják, s már málháztatnak is a nagykövetek, hogy ott hagyják Konstantinápolyt, a mi egy a hadüzenettel. — Most hát ismét Európa feje fölött lebeg a véstetjes felleg, s a bizonytalanságban kifáradt emberek nem bánnák már, ha lesujtana is a villám, ha már eltávozni nem akar, mert ez állapot gyötrőbb a bizonyos rosznál is. Csodálatosnak látszik, hogy most az angol csaknem oly követelő a portával szemben, mint Ignatiew, az ismeretes törökfaló muszka követ, kivel Salisbury a legszebb egyetértésben van. Mindent Salisbury tezz, egyetértőleg Ignatiewvel, a többiek aztán bólintanak a fejökkel mindenhez, — ez az a konferenzia, a mi most Konstantinápolyban ülésez.

\* \* (Az *osztrák-magyar kicsufolt mumusok*) már elhagyták Belgrádot s ó-budai téli szállásukon pihennek babéraikon. Ezek a meglövdözött Maros és a Lajtha monitorok, melyeknek oly furcsa szerep jutott Belgrád falai alatt. Deczember 31-dikén délután, sűrű jégzajlás közt érkeztek a fővárosba. Egy zimonyi távirat pedig jelenti, hogy a „Maros“-on történt



robbanás következtében megsebesült matrózok közül három meghalt. Pfusterschmied hadnagy gyógyulóban van.

\* \* (A főváros egyik közkedveltségű alakja) halt meg a napokban. Alig van budapesti ember, ki a derék Gál bácsit nem ismerte. Egyike volt ő ama régi jó magyar nemzedéknek, mely nemzeti viseletünkhöz az idők változásai közt is mindig hiven megőrizte. Ma már csak nagy ritkaságként látnunk az utcán magyar atillás, zsinóros, nadrágos, sarkantyus csizmás embereket, kiket az utca összes népe megbámul. A jó öreg Gál bácsi ezek közül való volt. Minden nap elment hivatalába, a takarékpénztárba, akár esett, akár fujt, a meghatározott órában mindig látni lehetett az ő hófehér haját és szakállát, rátartós természetét, a mint az utcán végig ballagott, nem törődve senkivel. Buzgó hive volt a közügyeknek élte utolsó perczéig, és pontos, mint a legjobb óra. Nyolczvan éves korában halt meg, s nemesi czimerével diszitett gyász kocsiját a köz-részvét kísérte.

\* \* (A nyomor) hány szerencsétlen anyát ragadott már kétségbeesett lépésre! A gyermek-kitevés ama bűnök közt, melyekbe a „küzdelem a létért“ úgy szólva belesodorja, még a csekélyebbek közé tartozik. Ez bűne egy szerencsétlen családnek is, ki még a múlt év októberében kitette gyermekét a Mária-utca sarkán, a pólyák közé levélként rejtve a következő sorokkal: „Én szegény Borbély Teréz kénytelen vagyok kis gyermekemet letenni, mert étlen nem hagyhatom elveszni. Gyermekemre, az istenre kérem, ne nehezteljenek.“ Borbély Terézt azóta folyvást nyomozták, s most, épen a mint szolgálatba akart állani, elfogták s bíró elé állítják gyermekkivevési büntény miatt.

\* \* (A hivatalos lelkiismeretesség) is lehet nevetséges, ha tulságba viszik. A budapesti fenyítő törvényszék egy tiz-krajczáros pénzdarábot küldött át a városi kapitánysághoz, mint a Kerkápoly-ház harmadik emeletéről lezuhant Setzer József hagyatékát. Ebből nem sok jut a kincstárnak hagyatéki százalék fejében.

\* \* (Csernajew Budapesten!) Ujév napján nagy csoportulás volt a hatvani utca egyik kereskedése előtt. Híre futamodott, hogy Csernajew benn van a boltban, a mire aztán annyi ember állt meg és gyűlt össze, hogy csakhamar fennakadt a közlekedés, s a tömeget rendőrközlegeknek kellett szétoszlatni. Csernajewnek azonban híre pora sem volt, a nép az olasz konzul egyik titkárát nézte a hirhedt muszka generálisnak.

\* \* (Vegyesek.) Azt a gyönyörű vánkost, melyen Abd-ul-Kerim pasának az ifjusági küldöttség a diszkardot átküldeni fogja, Izsó Miklós özvegye készítette és bámulatos remekmű. — Komáromi, színházunk derék tagját Kolozsvártt kellemetlenség érte egy hamis ötös miatt, melyet váltáskor a vasutnál kapott midőn családjához oda lerándult. — A muzeum könyvtári folyosóján kiállítást fognak rendezni régi magyar nyomtatványokból, codexekből, metszetekből, térképekből, oklevelekből és pecsétekből. — Az Erzsébet-árva ház karácsonyfájára 230 ft és sok egyéb adomány gyűlt be. — Dr. Balogh Tilamér folyamodását, melyben roncsoló toroklobban szenvedő gyermekek számára hason-szenvi kóroda felállítását kérte, a tanács elutasította. — Iby Henrik közmunkatanácsi titkár neje ez évben már háromszor esett el az utcán, karját törve, úgyhogy jelenleg veszélyes beteg. — A honvéd-egylet köszönőlevelet kapott a widdini katonai orvosoktól, a sok tépésküldeményért, melynek oly jó hasznát vették és veszik. — A terézvárosi klub közgyű-

lésén ismét báró Podmaniczky Frigyeszt választották meg elnöknek s Mendl Istvánt alelnöknek; e klubnak háromszáz tagja van, bevétele 3000 frt, kiadása pedig 2688 volt, s a Deák-szobora 50 frtot szavaztak meg. — Herczeg Czetvertiski Boris állandóan nálunk akar letelepedni s a gróf Károlyi Ede Sándor-utcai új házában tizenkét évre bérelt szállást s azt fejedelmileg butoroztatja; csak egy szoba fölszerelésére negyvenkétezer forintot szánt. — Thea-estély lesz hó 12-dikén a tabáni szegény gyermekkert javára a budai Fácánban. — Deák nádszékét, melyben egykor a városligetben ülni szokott volt, Weisz Mór, csonka honvéd, ki az ülőszékeket bérlé, a muzeumnak adta ingyen, jöllehet sok pénzt ígérték érte többen.

\* \* (Halálozások.) Nógrádi Józsefné, született Várjon Alojzia dec. 27-dikén 43 éves korában Kassán elhunyt. — Elhunytak továbbá: Gulyás János orvos Kaposvárott. — Dragán Sándor püspökségi jószágfelügyelő 60 éves korában Belényesen. — Kulcsár Dániel ügyvéd 58 korában Debreczenben. — Oppenhauszer József földbitokos 69 éves korában Seprősen. — Veszely Károly főerdész 54. éves korában Esztergomban. — Mayer Ferenc minorita 61 éves korában Nagy-Bányán. — Özvegy Gruber Róza 25 éves korában Budapesten. — Gerlóczy Imre hivatalnok 69 éves korában Budapesten. — Gál János 84 éves korában Budapesten. — Kelemen János főszolgabíró Szegszárdon. — Bóra Béla ügyvéd Aradon. — Szemző Lászlóné született Antunovics Anna, Meránban. — Birkl Cecília kisasszony 23 éves korában Székes-Fehérvárott. — Ferenczy Illés honvédkapitány Derecskén. — Tóth Ede édes anyja a múlt hó végén Putnokon. — Dus Lajos ügyvéd Kalocsán, — Ilenik Mór 52 éves korában Budapesten. Béke hamvaikra!

## Irodalom és művészet.

Az új év legélénkebb figyelmet keltő irodalmi eseménye a Petőfi-társaság életbe lépése. Az új év első napján, Petőfi születése napján tartotta meg az új tártaság első ülését, melyen jelen voltak a társaság tagjai legnagyobb részben és igen nagy számu díszes hallgatóság. A társaságnak negyven rendes és meghatározatlan számu rendkívüli tagja van; elnöke Jókai Mór, alelnöke Éjszaki Károly, titkára Szana Tamás. Az ünnepélyes ülésen Jókai Mór elnöki megnyitó beszéde után Szász Gerő olvasta fel „Az ideál“ című költeményét, azután E. Kovács Gyula Balázs Sándor „Az özvegy férje“ című vig elbeszélését, Szabados János pedig egy „Petőfiről“ szóló szép költeményét, Pulszky Ferencz „Petőfi és a kritika a negyvenes évek alatt“ című könnyed értekezését, még Kertbenytől olvasott Paulay Ede egy értekezést „Petőfi és barátai“ címmel, aztán Komóssy József Ábrányi Emilnek „A zászló“ című költeményét olvasta föl, mely után az elnöki zárszó következett. Az elnöki megnyitó beszéd tulajdonkép védelem volt a társaság megtámadóival szemben. Nem más, csak a hazai szépirodalom fejlesztése a céljok, ami volt a tizek társaságáé, — így mondja az elnök. A fölolvastott művek közt különösen hangulatkeltő az Ábrányi Emil verse, Pulszky felolvasása pedig legérdekesebb volt. — Mi sikert kívánunk a társaságnak munkásságához, s akkor nem fog késni elismerésünk sem.

Uj év levén az akadémiai pályázatok lejártának ideje, Arany János főtitkár a legközelebbi akadémia ülésen bejelenté a pályázatok eredményét. Mennyiség tekintetében nem meddő a



pályázat soha sem. A Teleky-féle díjért 16 dráma pályázik, címek a következők: Bianca, Dicstelen harc, János, Marianna, Az apostol, Anya tragédiája, Trónviszályok, Teleki Mihály, Sejan, Brutus, Deregnyei Katalin, Hitért, A trónbitorló, Helén, Hunyadi László, Dolores. — A Karácsonyi-pályázatra következő 11 mű versenyez: Sophonisbe, Tofeus, Holdkóros, Vazul veszedelme, A vértanuk, Erzsébet, Mózes, A fogadás, Vértanu és szent, Bűn és bűnhődés, A Laczfyak. — A Nádasdy-díjra következő elbeszélő költemények pályáznak: A vén kupecz, Bokrétás világ, Olcsó műtét, A kalauz. — A Gorove-díjból jutalmazandó kérdésre is (tudományok, irodalom és művészet története Magyarországon Mátyás király trónra léptétől a mohácsi vészig) két pályamű érkezett. Csak aztán ne kelljen ismét hallanunk, hogy a díjat „muzájból“ adják ki, mivel egyik sem érdemes rá.

A színházakat nagy közönség látogatja. A nemzeti színházban Donadio vendégszerepelt, s minden föllépése szorongásig megtöltötte a házat. Igaz az is, hogy talán épen azért, mert Donadiot akarta hallgatni mindenki, a többi előadásoknak alig akadt nézője. Még csak Aida is gyér közönség előtt játszott, pedig a fényes kiállítás és Benza Ida művészete máskor mindig tele házat szokott csinálni; még csak a „Zsidónót“ sem nézték sokan, pedig e gyönyörű operában Ellinger fölülmulhatlan s Benza Recháját megnézheti akárki. Azért talán jobb is lett volna Donadiot akkorra hagyni, mikor nem árt föllépése a rendes előadásoknak. — A népszínházban Szigligeti „Kényes Bertók“-ja került színre. Tetszett a közönségnek, és Soldosné dalait többször megújráztatták; — ezuttal csak ennyit a darabról és előadásról, közelebb bővebben szólhatunk róla.

Sirius.

### Nemzeti színház. \*)

December 30-dikán: „Aida.“ — December 31-dikén: „Samu bácsi.“ — Január 1-sején: „Mártha.“ — Január 2-dikán: „Bánk bán.“ — Január 3-dikán: „Zsidónó.“ — Január 4-dikén: „Mignon.“ — Január 5-dikén: „Cremónai hegedű“, „Cox és Box“ „Kéregető nő.“

### Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: színes posztó szegélyzetre való himzés rajza. E kivágott izezett szegélyzettel lámpatálcák, kosárcák, sarokdeszkák stb. díszítenek.

A 2-dik szám: nyakkendőcske végébe való himzés rajza.

A 3-dik szám: N és V betű fehérneműekre.

A 4-dik szám: R betű koronával.

Az 5-dik szám: egy kis felső zseb mintája; a rajz tambourirozással dolgozandó. A rajz a zseb felét mutatja.

A 6-dik szám: asztalterítők körüli minta, színes posztóra tarka selyemszállal dolgozandó.

A 7-dik szám: férfi ing elejére való keskeny fűzér rajza, a három virágos gomblyukkal együtt.

A 8-dik szám: E és P betűk.

A 9-dik szám: Egy éjjeli ruhára való táskamintája, cashemiron vagy ripsen tambourirozandó; a másik fele lehet egészen sima, mert a reá hajló teteje elég üsznek is.

A 10-dik szám: B, J. és D betűk.

\*) Miatán az előre kitűzött műsor valóságban soha sem volt megvalósítható, fölkérettünk, hogy ne közöljük azt; ezentul tehát mindig a lefolyt hét műsorát fogjuk közölni, hogy vidéki olvasóink láthassák a lefolyt hétben mit adtak elő.

A 11-dik szám: R és M betű.

A 12-dik szám: W és J betűk.

A 13-dik szám: S betű koszorúval.

A 14-dik szám: J és K betű

A 15-dik szám: V betű.

A 16-dik szám: A betű.

A 17-dik szám: S betű, mind három betű asztalnémetekre.

A 18-dik szám: A és T betű.

A 19-dik szám: R és B betű.

A 20-dik szám: V és M betű.

A 21-dik szám: H és M betű asztalnémetekre.

A 22-dik szám: keskeny betűt rajza.

A 23-dik szám: zsinórási minta gyermekruhákra, alsó szoknyákra stb.

A 24-dik szám: N betű.

A 25-dik szám: nagy ívek függönyökre, téli alsószoknyákra stb. És végre

A 26-dik szám: betűt rajza fehérneműekre.

### Számrejtvény.

5. 8. 7. Ilyen négy van az embernek.  
 7. 2. 3. 10. 2. Nem egy szép vetést ez ver meg.  
 3. 6. 9. 4. 2. Rabok hajtották ezt régen  
 5. 2. 3. 10. 9. 8. Van sok a tenger fenéken  
 6. 6. 8. 5. Malom mellett megleled,  
 3. 10. 6. 7. Ipar csak ezzel lehet.  
 7. 6. 5. Piroslík a végórában  
 3. 8. 9. 4. 8. Ugyan hull ez a csatában.  
 3. 8. 9. 10. 2. Eljön hozzánk minden nyáron.  
 6. 9. Igy a hamist másként nevezed  
 5. 8. 1. 5. 8. 9. 4. A buza közt ezt nem szereted.  
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. Jelenleg egy város neve,  
 Azonban ez megöleje.  
 Lett az avar testvérünknek  
 Szélylyel vervén seregüket.  
 Olvasd talányom figyelve,  
 Benne látod nevem rejtve.

Megfejtési határidő: januárhó 31-dike.

A f. é. 50-dik számban közölt rejtvény értelme:

Reménység tartja az embert.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Ferencsevics Teréz, Schimmer Friderika, Jánossy Lajosné, Batori Zsigray Istvánné, Ehen Gizella és Ilka, Marosy Etelka és Izabella, Bereczk Irma, Barabás Ágnes, Bajza Karolin, Moesz Gézáné, Medveczky Tóth Etelka, Mózesy Anna, Török Istvánné, Sáary Etel, Nagy Jolán, Lázár Matild, Faragó Anna, Mandits Erzsébet, Nagy Julia, Kovács Izabella, Molnár Sándorné, Báthory Gizella, Szűcs Lenke, Tótfalusy Mariska, Máár Zsófia, Buday Irén, Makk Borbála, Szegedi Klára és Vilma, Pesti Erzsébet, Szűcs Mihályné, Gárdonyi Istvánné, Márton Bella, Szikra Ilonka, Medve Terezi, Sándor Jolán, Horkay Irma, Kiss Anna, Dányi Etelka, Péterffy Irén, Major Mária, Török Luiza, Medgyesy Emma, Hamar Endréné, Tóth Károlyné, Guthy Ilonka, Jakabffy Matild, Oszlányi Janka, Jó Bella, Nagy Teréz, Szabó Lajosné, Dengi Róza, Horváth Gizella, Mártonffy Vilma és Biri, Sós Kamilla.

### Tartalom.

Unalomból, Balázs Sándortól. — Napnyugtakor, Várady Antaltól. — A történelmi dráma a legújabb orosz irodalomban, Huszár Imrétől. — Egy fogadás, Dominkovics Máriától. — A meleg italokról, Kemenesitől. — Egy hét története. — Apróságok. — Budapesti hírvivő. — Irodalom és művészet. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



2-dik szám.

Január 14-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

## K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

### E M I L I A.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országut 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |    | R. katolikus és protestáns naptár |                   | Ó-naptár    | Izraeliták naptára | Hold-járás     | N a p - |        |      |
|-----------------------|----|-----------------------------------|-------------------|-------------|--------------------|----------------|---------|--------|------|
|                       |    |                                   |                   |             |                    |                | kelte   | nyugta |      |
|                       |    |                                   |                   |             |                    | óra            | perc    | óra    | perc |
| Jan.                  | 14 | Vasárnap                          | G 2 Jéz. sz. neve | G 2 Mór     | 2 B Szilv.         | 29 Henok       |         | 7 46   | 4 33 |
|                       | 15 | Hétfő                             | Rem. Pál, Mór     | Rem. Pál    | 3 Malachias        | 1 Seb., Rosch. |         | 7 45   | 4 34 |
|                       | 16 | Kedd                              | Marczel, Géza     | Győző       | 4 70 tanítvány     | 2              |         | 7 45   | 4 36 |
|                       | 17 | Szerda                            | Remete Antal      | Remete A,   | 5 Theopompt        | 3              |         | 7 44   | 4 37 |
|                       | 18 | Csütörtök                         | Piroska           | Piraska     | 6 Epiphania        | 4              |         | 7 44   | 4 38 |
|                       | 19 | Péntek                            | Márius            | Márius      | 7 Ker. János       | 5              |         | 7 43   | 4 40 |
|                       | 20 | Szombat                           | Fáb. és Sebest.   | Fáb., Özséb | 8 György           | 6 Sab. Vajera  |         | 7 42   | 4 41 |

## V i d é k i t á r c z a.

**Tállya** január 4-dikén 1877. Tisztelt Szerkesztőnő! Annyi sok szép olvasok a „Családi Kör“-ben a nőegyletekről, hogy szinte vágyam lett a mi egyletünkről is egy pár sort írni. — A tállyai nőegylet másfél év óta áll fenn. Czélja a két év előtt közadakozás útján létrejött kisedodóvára felügyelni, s oda hatni, hogy ez intézetet a különösebben arra szorult szegényebb sorsu szülékekkel megkedveltesse. E végből a nőegylet, mint tavaly, úgy az idén is karácsonyfát állított. Ez alkalommal 35 szegény gyermek teljes ruházatot, 100-nál többen pedig különféle ajándékokat nyertek. 60-nál több kis leány kapott csinosan felöltötöttet bábút s ez volt a minek legjobban örültek. A gyermekek is igen csinos kis kézimunkákkal leptek meg bennünket s ez leginkább Kovács Etelka kisasszony, okleveles tanítónő érdeme, ki édes anyjával, Kovács Lajosné asszonynyal vezeti az intézetet.

A nőegylet választmánya azonban még saját költségén tart és nevel egy árva gyermeket s a mult évben a zempléni vizkárosultak javára szép összeget gyűjtött. A kisedodóvának legbuzgóbb pártfogója háró Vay Miklósné, született Geymüller Katalin ő Nagyméltósága, ki oly kegyes volt, hogy a nőegylet elnökségét is elvállalta; másod elnök: Bocskay Ignáczné s alelnök: Szabó Lajosné urnők.

Ez alkalommal városunknak azon közohajtását fejezem ki, hogy virágozzék az intézet s áldja meg a jó Isten azokat, kik az emberiség ügyeért annyi áldozatot hoznak. \*)

A nőegylet egy tagja.

**Nagy-Szalontán** a vallási rajongás örült tette ragadta Bereczky Pál ottani lakost, ki behatolt a tanács-terembe és Arany János, valamint Balogh Pál volt református püspök életnagyságu arczképeiket behasogatta, — mert ugymond, a biblia tiltja a képek imadását. Az eszelős ember már régóta forgatta fejében e gondolatát, s egy izben már föl is szólalt a tanács-ülésen a képek eltávolítása iránt. Azóta még sűrűbben olvasgatta a bibliát, míg végre ez örülségre vitte a vallásos rajongás. Szerencsére a képekben nagy kár nincs. Az elhunyt püspök arczképén a törzsökön eszközölt rombolást, koszorús költőnk arczképén pedig a vállat szakította be a dühöngő, kinek hevét nem fog ártani egy kissé lehűteni.

**Husztról** írják, hogy ott az enyhe időjárás miatt a fák már mind rügyeznek, s egészen tavaszi napokat élnek. A levegőben cserebogarat láttak röpkedni, sőt látni lehet egy körtefát is, mely borítva van virággal. Az emberek nem tudják, mire véljék e fonák időjárást s mindenki attól tart, hogy majd

akkor köszönt be a nagy hideg és fagy, mikor már minden virágzásnak indult és semmivé lesz téve az egész növényzet. A mezei gazdák szántanak, vetnek; furcsa lenne, ha megérnék azt a szent István korabeli csodát, a mikor áprilisban arattak.

**Csoprágon** (Sziszek mellett) egy parasztgazda kora hajnalban barmait etetendő, az istállóba indult. Egyszerre egy farkas előtt találja magát, mely fogvicsorgatással azonnal tudtul adta, hogy nincs megvetendő étvágya. A gazda sem volt rest, a kezében levő vasvillát úgy döfte a farkasnak, hogy annak nyaka a villa két ága közé szorult. Így a falhoz nyomta foglyát s ott tartotta, míg szomszédok jöttek segítségére s fejével agyon nem verték.

**Nagy-Margitán** torokgyulladásban megbetegedett egy földmives fia. A községbeli orvos nem kellett, hanem elvitték a beteget Sz.-Jánosra, egy oláh kuruzslóhoz. Ez a fiu nyeldekloje fölött egy vágást tett, a miből a beteg még utközben meghalt. A szerencsétlen szülői ezután nem akarták megengedni, hogy a halottkém megvizsgálja a holttestet, hanem erőhatalommal kellett őket erre kényszeríteni. Vidéken nem első eset az, hogy a kuruzslók a más világra küldik a szenvedőket, és ideje volna már a hatóságoknak a legerélyesebben föllépni.

**Vidéki vegyesek.** Szegszárdon Sántha István az ottani borkereskedő részvénytársulat vezérigazgatója és pénztárnoka több mint 12,000 frtot sikkasztott el a társulat pénzeiből. — Zirczen egy suhancz ponyvalopás gyanujába esett s a községi biró fölvel lefelé felakasztotta, csak hogy vallomásra bírja; a szegény fiu vallott is, később azonban kiderült, hogy ártatlan. — Marosvásárhelytt a „Kemény Zsigmond-társulat“ alakuló ülése e hó 21-dikén lesz; a szépirodalmi társulatnak, mely a Petőfi-társaságéval azonos cél felé törekszik, ideiglenes elnöke Tolnay Lajos. — Orosházán a török sebesültek javára műkedvelő-előadást rendeztek, és Szigligeti „Házassági három parancsát“ meglepő ügyességgel adták elő. A jövedelem meghaladja a száztiz forintot. — Tisza-Roffon is alakult műkedvelő-társaság, mely előadásait uj év estéjén kezdte meg, az ottani nőegylet javára. A szép eredmény Bárczayné Kemény Ida bárónő érdeme. — Temesvárott szomorú kézfogó ment végbe a napokban. Egy fiatal leány és egy ifju már évek óta szerették egymást s végre azon a ponton voltak, hogy egymásé lehetnek s az eljegyzés utáni éjen a menyasszonyt szív-göres fogta el s reggelre meghalt. — Sáros megyében kihirdették a rögtönítélő biróságot, miután ott a gyujtogatások fenyegető mérvet kezdtek ültetni.

\*) Ez a mi hő kívánságunk is.



## Különfélék.

\* \* (A japáni császárné) utra indul Európába, s ez alkalomból ily rendelet adatott ki. Az utcát, melyen ő felsége menni fog, egészen föl kell tisztítani: az embereknek, kik előtt ő felsége elhalad, állva kell köszönniök; öreg embereknek, vagy olyanoknak, kik betegség miatt nem állhatnak, az ajtóban ülve kell köszönteniök ő felségét. A tisztátalan helyeknek elfödése, valamint ideiglenes hidak és töltések építése szükséges; hanem annál nagyobb gondot kell fordítani az utcák tisztántartására, s azokat a portól menten tartani. Ő felségének ajándékokat nyújtani nem tiltatik. Minden faluban vagy minden városban, melyeken ő felsége átutazik, intézkedni kell a tűzveszély elhárítása végett. Azt is jelentik, hogy a császárné utjában minden 80 évesnél idősebb embert megajándékozni szándékozik, kik az ut mentében laknak.

\* \* (India császárnőjévé) január elsőjén kiáltották ki az angol királynőt valóban keleti pompával. A kikiáltás megtörtént Calcuttában, Bombayban és Madrasban, de a főszertartás Delhiben volt. Itt az alkirályon, helyettes kormányzókon kívül nem kevesebb mint hatvanhárom uralkodó fejedelem volt együtt. Tizenötezer főnyi katonaság emelte az ünnepély jelentőségét. Az alkirály felolvasta a császárné üzenetét India alattvalóihoz; szavait 101 ágyulövessel és sortűzzel üdvözltek. Az alkirály beszédet mondott, melyben említé, hogy ez ünnepély alkalmából megalapított az indiai császárság rendjele.

\* \* (A zürichi magyar egyesület) Szilveszter-ünnepélyén és lakomáján vagy százan vettek részt, köztük hetven magyar, nagyobbára műegyetemi polgárok. A toasztokban nagy rokonszenv nyilvánult Magyarország és a lengyelek iránt. Ellenben az orosz zsarnokság ellen, mely most „kelet szabadtójá“-nak álarczát ölté föl, erős nyilatkozatok történtek. Kivált a lengyelek összetartása mellett szónokoltak; Kinkel, a híres tanár, a szabadság terjedéséről beszélt. A nemzetközi ünnepélyt magyar zene és ének fűszerezte.

\* \* (A párisi világkiállításon,) mely 1879-ben fog tartani, egy vállalkozó, névszerint Tosolli, egy darab „tengert“ szándékozik kiállítani. E célból egy óriási aquariumot fog fellállítani, melynek magassága 140 meter leend, hogy az oceán közepes mélységének megfelelően. Az aquarium fenekét sziklák, koráltelepek s tengeri növényzet fogják borítani. Az óriási medence tengervízzel lesz megtöltve, s tengeri állatok ezernyi fajával benépesítve. A medenczét emelkedő sorban karzatok veendik körül, melyeken a sétáló közönség a medence falaira alkalmazott tágas ablakokon át szemlélheti az oceán csudáit. Az aquarium vizszinén négy személyre alkalmazott, és oly szerkezetű csónak fog uszkálni, hogy azzal több percig a fenékre is ereszkedhetni. Az aquarium egész vizbelseje villanyfényvel fog teljesen bevilágíttatni.

\* \* (Külföldi vegyesek.) Mac-Mahon neje új év napján jelentékeny összeg pénzt küldött a zálogháznak, hogy abból szegény embereknek elzalogosított ágynevelői kiváltassanak s visszaadassanak. — Csernájew tábornokról azt írják a bécsi lapoknak, hogy 1.500.000 rubelre megy azon összeg, melyről a szerb-muszka Hári János nem tud számolni. — Salisbury marquist Konstantinápolyban az a furesa meglepetés érte, hogy palotája kapujába egy kosárban két csecsemőt tettek, azokat az angol diplomata jó szívének felajánlva. Salisbury angol hidegvérrel azt mondta: „A gyermekeket elfogadom.“ Szazonnal két jó dajkát fogadott a gyermekekhez. — Marseille-ben „Le Parterre“ című színházi heti lap indult

meg, mely a Gerster Etelka kisasszony (e kassai származású énekesnő) arcképét közli, mint Margitot, a „Faust“-ból; a szöveg nagyon dicséri a jeles magyar énekesnőt. — Galliera herceg özvegye a Louvre-nak adta párisi kép- és műgyűjteményét, s benne Canova ama márvány Magdolnáját, melyért a Louvre számára régebben nagy összeget ígértek. — Westminster Lord Párisban új évre egy gyémánt-ékszert vett 950.000 frankért; ennél drágább ajándékot nem is vásárolt ez idén senki. — Londonban e hó 2-dikán a Themse kiáradt s nagy károkat okozott. — Konstantinápoly Gedikpasa nevű városrészében deczember 27-dikén, a török színház diszeloadást tartott Klapka tábornok tiszteletére, fényes kivilágítással; egy török író török-magyar szellemű színművét adták elő, nagy közönség előtt, mely sokszor éltette a magyart s előadás után Klapkát éljenző tömeg kísérte haza. — Széchenyi Ödön Konstantinápolyban a legutóbbi tűzvész alkalmával oly veszélyesen megégette jobb kezét, hogy még pár hónapig orvosoltatnia kell. — Badenben egy 16 éves fiút abban a pillanatban leptek meg, midőn a temetőben öngyilkosságot akart elkövetni. Két év előtt (l) ketten szerettek egy leányt, s egy játszma sakk határozott boldogságuk fölött: ő vesztett, s most ki kellett volna magát végeznie.

## Megbízások tára.

Miskolczra V. J. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Ipolysághra S. R. urhölgynek: El van küldve.

Eperjesre P. H. A. urnőnek: Várom szives válaszát.

Fekete-Erdő F. L. urnőnek: Eddig bizonyára vette már a csomagot.

Debreczenbe Cz. D. urnőnek: El van küldve.

Szalókra Th. K. I. urnőnek: Ujból megküldtem.

Székesfehérvárra L. A. urnőnek: Köszönetet sem érdemel. Régi kiadói szokás a heti lapok első számát minden régi előfizetőnek megküldeni, még akkor is, ha a lapot még meg sem rendelte. Ennyi udvariassággal tartozik minden kiadó olvasó közönsége iránt, ez nem jóság, ez szokás, és alig hiszem, hogy volna olyan tapasztalatlan, vagy műveletlen ember, a ki ezt tolakodásra magyarázná. Azon kívül még meg is könnyíti az első szám elküldését, hogy fennakadás nélkül kaphassák megszokott, és tán egy kissé meg is kedvelt lapjukat azon régi hívek is, a kik bármi oknál fogva még nem értek reá az előfizetési díj beküldésére.

Nagy-Létára F. Z. urhölgynek: A legszivesebben teszem.

Salgó-Tarjánba K. P. R. urnőnek: Küldeményem meggyőzte, hogy szivesen tettem.

M. Kályára G. Gy. urnőnek: Valóban úgy volt, nem volt beküldve. Most már postára van adva.

Lőcsére S. K. urnak: Kivánsága szerint tettem.

Rybnikre B. E. urnőnek: Szives köszönet a megemlékezésért!

Sz. Kövesdre M. G. urhölgynek: Örülök, hogy e kérdéses tárgyra nézve mai divattudósításomban értesítettem t. hölgyeinket, és így Kegyed is talál feleletet kérdéseire.

Kolozsvárra M. O. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Pozsonyba G. E. urhölgynek: Fogadja legszivesebb köszönetemet jóságáért!



# Szőnyegek, terítők és függönyök

legnagyobb választékban különös olcsó árakon,  
 főleg a legújabb szőnyegetek szobák behuzására,  
 salon-, pamlag-, ágy-, zongora- és oltár-szőnyegetek,  
 kokuszlábtörítők és angora-szőrmeket minden színben és nagyságban,  
 ágy- és asztalterítőt, flanel takarókat,  
 legnagyobb készlet csipke-függönyök és Store-okban.  
 nagy választék nehéz szmyrnai szőnyegek gyári áron alul

## TOTTIS és KREN az északi csillaghoz,

Budapest, V. Dorotty utca 2. sz. a.

Fiók-üzlet: Ubécsi-utca 5. szám alatt.

T. c. vidéki vevőink kényelmére kívánatra nagyobb minta-darabokat választás végett, szőnyegek szükségleténél szobák behuzására és szmyrnai szőnyegekéről rajzokat küldünk.

Megrendelések pontosan teljesítettek, meg nem felelő árak kicseréltek. Árjegyzéket bérmentve küldünk.



## Temesváry

Mór

Budapest, kerepesi-út 2. sz.

Hölgyek számára.

- 1 pár bőrcipő fűzésre, szögezett kettőtálpal s nemezbeléssel . . . . . 2 frt 90 kr.
- 1 pár cipő borju- vagy chagrínbőrből ruganyhuzóval. kettőtálpal és nemezbeléssel, nedves időjáráshoz alkalmas . . . . . 3 frt 50 kr.
- 1 pár cipő bársonyból, ruganyhuzóval, kettőtálpal, nemezbeléssel s lakbőrszegélyekkel . . . . . 3 frt 20 kr.
- 1 pár cipő eberlastinból, ruganyhuzóval és lakbőrszegélyekkel . . . . . 3 frt — kr.

Urak számára.

- 1 pár cipő borju- vagy bagariabőrből háromszorta csavart kettőtálpal . . . . . 4 frt 50 kr.
- 1 pár cipő fényesíthető vagy bagaria bőrből szövet betéttel, nemezbeléssel és háromszorta csavart kettős tálpal . . . . . 4 frt 80 kr.
- 1 pár cipő fénymázos bőrből kettőtálpal . . . . . 4 frt 80 kr.
- 1 pár csizma fényesíthető vagy vízmentes bagariabőrből háromszor csavart kettőtálpal . . . . . 9 frt — kr.
- 1 pár csizma orosz fénymázos bőrből . . . . . 12 frt — kr.

Kimerítő jegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek meg.

Megrendelések utánvét mellett a legpontosabban teljesítettek; meg nem felelő áru készséggel kicseréltetik

Valódi

## H A J F O N A T O K

80 centimeter hosszuk s igen tömöttek, betét nélkül, s minden más anyaggal vegyítés nélkül tisztán s egyedül emberi hajból csak

2 frt 50 kr.

Kívánatra még szebbek 3 frt, 3 frt 50., 4 frt, egész 5 forintig a legszebbek.

Valódiság, valamint tartós jó munkáért kezeség nyújtatik. s a meg nem felelő készséggel kicseréltetnek.

Vidéki megrendelések beküldött hajminta szerint, utánvét mellett gyorsan és pontosan teljesítettek.

Löwenbein J.,

Budapest, kis mezőutca 30. sz. I. emelet.

## Epilepsie

(kórságot) gyógyít levél útján a szakorvos Dr Killisch, Neustadt Dresden (szászország). Már 8000-nél többet jó sikerrel kezelt.

## Általánosan elismert szép báli ruhák és belépők

Tarlatanból frt 25, 30 és feljebb ugyan azok atlasz derékkal frt 40, 45 és feljebb gazdagon virággal díszítve frt 50, 55 és feljebb selyem ruhák minden színben frt 70, 80, 200 frtig belépők frt 12, 15, 20 egész 60 frtig.

Vidéki megrendeléseknél egy régi derék és a szoknya előhosszának szives beküldése keretlik.

Elegáns és izléses aratoilettek készítésére bátorodom műtermemet a n. é. hölgyközönségnek különösen ajánlani, annál inkább, mert számos elismerő irat birtokában vagyok. melyek ezen szakmában szerzett jó híremet legfényesebben igazolják, s melyeket kívánatra szívesen előmutatok illetőleg beküldök.

Teljes tisztelettel

Rózsay Confectionneur, Deák-utca 5. a „Francia nőhöz.”

Legislegelősebb forrás

## GROSSMANN JÓZSEF,

Budapest, király-utca 27.

## a magyar koronához.

ajánlja

karácsoni és ujévi ajándékokra

dusan felszerelt divat- és vászonraktárát, ugymint:

| Sima, csikos lütre és baleros ruhászövetek | Róf.      | Méter.    |
|--------------------------------------------|-----------|-----------|
| Sima és csikos baige                       | 25-30     | 33-39     |
| Szines angol mohair és rips                | 36-45     | 46-58     |
| Eonalszövet selyemmel                      | 38-45     | 49-58     |
| Fekete és szines noblesse                  | 60        | 78        |
| Fekete lyoni faille                        | 1.25-2.50 | 1.62-3.25 |
| 3/4, 3/8 terno és alapin                   | 2.-2.60   | 2.57-3.35 |
| 3/4 ruha-flanel ok és cheviott             | -.60-1.40 | -.78-1.80 |
| Fehér és szines mosó-parketok              | 1.10-1.50 | 1.40-1.92 |
|                                            | 30-35     | 39-45     |

Egyszersmind ajánlom nagy gyári raktáromat rumburgi-, creas- és fonal-vaszonból, 30 és 35 rófós ágy- és asztalneműeket, chiffon, gypaju- és rips-terítőket, csipke-függönyöket, francia creton- és perkalineket, továbbá téli posztokendőket és Langschawlokat, mint szintén mindene szakba vágó cikkeket igen olcsó árakon. — Különösen ajánlom ujjonnan berendelt

hölgyruharaktáromat

1 elegans kész hölgyruha 18 frttől 150 frtig. Továbbá saját készítményű férfi és női kész fehérneműeket minden árakon.

Mérték szerinti megrendelések a legjobban s leggyorsabban teljesítettek.

Vidéki megrendelések azonnal pontosan teljesítettek, és mintak kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

25%-kal olcsóbb mint bárhol.

# Hampel Győző,

Budapest, nagy (3) korona-utca 16. sz.

## Árjegyzéke.

Napi árak 1/2 kiloként.

|                                                    |     |     |
|----------------------------------------------------|-----|-----|
| Cukor, legfinomabb . . . . .                       | —   | kr. |
| „ igen finom . . . . .                             | —   | „   |
| „ közepeszerű . . . . .                            | —   | „   |
| „ kockakban, finom . . . . .                       | —   | „   |
| „ törött, finom . . . . .                          | —   | „   |
| Kavé, Mocca igen finom . . . . .                   | 84  | „   |
| „ Cuba valódi Bordeaux . . . . .                   | 92  | „   |
| „ Cuba legfinomabb . . . . .                       | 88  | „   |
| „ Java aranyszínű . . . . .                        | 108 | „   |
| „ Portorico különösen finom . . . . .              | 80  | „   |
| „ pörkölt (Cuba, Mocca és Java) vegyítve . . . . . | 105 | „   |
| Gyertya Stearin 6-os és 8-as . . . . .             | 50  | „   |
| Rizs különös nagyszemű . . . . .                   | 18  | „   |
| „ olasz fényes . . . . .                           | 16  | „   |
| „ Rangoon legfinomabb . . . . .                    | 12  | „   |
| „ Aracon jó . . . . .                              | 10  | „   |
| Árpadara igen finom . . . . . 25, 22, 20, 16 és    | 10  | „   |
| Dara . . . . .                                     | 15  | „   |
| Maccaroni olasz . . . . .                          | 26  | „   |
| Tarhonya . . . . .                                 | 18  | „   |
| Sago . . . . .                                     | 24  | „   |
| Mo-ó szikso . . . . .                              | 8   | „   |
| Chocolade . . . . . 60, 80, 120, 140, és           | 180 | „   |
| Mustár legjobb 1/2 üveg 35, 1/2 üv. . . . .        | 25  | „   |
| Zöld borsó francia 1/2 doboz . . . . .             | 70  | „   |
| Mandula édes . . . . .                             | 54  | „   |
| Mazsola-szőlő uj . . . . .                         | 32  | „   |
| Salátaolaj legfinomabb . . . . .                   | 60  | „   |
| Szappan szegedi . . . . .                          | —   | „   |
| Köles . . . . .                                    | 7   | „   |
| Szilva valódi török . . . . .                      | 20  | „   |
| Dió egészséges . . . . .                           | 18  | „   |
| Keményítő legfinomabb gallérnak . . . . .          | 22  | „   |
| „ legfinomabb tülle anglaise . . . . .             | 18  | „   |
| Sardínhal 1/2 szel. 80 kr. és . . . . .            | 100 | „   |
| „ 1/4 szel. 41 „ „ . . . . .                       | 55  | „   |
| Rum Jamaica üveg 80 „ „ . . . . .                  | 120 | „   |
| „ 45 „ „ . . . . .                                 | 65  | „   |
| „ Brasiliai pintes üveg . . . . .                  | 70  | „   |
| Thea különös finom . . . . .                       | 450 | „   |
| Sós-borszesz első minőségű . . . . .               | 40  | „   |
| Pezsge valódi francia (palaczk) . . . . . 3 frt    | 50  | „   |
| „ „ „ . . . . . 2 frt                              | 50  | „   |

Az árukat budapest, nagy (3) korona-utca 16. sz. házhoz küldöm.

Vidéki megrendelések utánvét mellett a legnagyobb gondal teljesítettek.

Hampel Győző,

Budapest, nagy (3) korona-utca 16.

Gyönyörű  
**selyemárak**  
 és a legújabb divatu  
**báli ruhakelmék**  
 bámulatos olcsón  
 a legnagyobb választékban kaphatók  
**HAMBURGER Adolfnál**  
 BUDAPEST, IV. koronaherczeg utca 8.  
 Minták kívánatra bárhová ingyen küldetnek.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)  
Évnyegyedre 3 frt, — félévire 6 frt  
egész évre 12 frt.  
Könyvsomagolási díj félevenkint  
.20 kr.

**Szerkesztői kiadói iroda:**  
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.  
**Hirdetések díja:**  
Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**2. sz.**  
Január 14-dikén.  
1877.

**Havonkénti színezett  
divatképpel,**  
minden székeses hímzetrájzokkal.  
Évenkint  
tizenkét kötet könymellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezetetést foglal  
magában a lap irányában.

## U n a l o m b ó l.

— Modern történet. —

Balázs Sándortól.

(V é g e.)

Kiváncsi volt mint egy igazi kis czicza, a melyről ország-világ tudja, hogy nem nyugszik addig, míg meg nem győződik róla, hogy csakugyan nincs-e tejfel az üres tejfeles bögrében?

Amália (minthogy semmi egyéb gondja és foglalkozása nem volt) egész beteg lett a ki nem elégíthető kíváncsiság miatt.

Gyanuja támadt, hogy játékot űznek vele.

Ez egészen fellázította és dühbe hozta őt.

Egészen elfelejtette, hogy ő szintén csak játékot szeretne űzni, s majdnem valóságos gyűlölet támadt szívében amaz ismeretlen nő ellen, ki ily nevetségessé tette őt, még saját szemeiben is.

Egészen megfélekedezett róla, hogy nő, úgy beleléte magát a férfi szerepébe.

Férfi-büszkeség ébredt szívében, de azért asszonyi csint forralt ki, midőn arra határozta magát, hogy boszut áll ama szeszélyes és makacs ismeretlen nön.

Boszut állni! De hogyan?

Nem árthat neki, hisz még csak nem is ismeri őt!

— Ah megvan! — kiáltá egész diadallal felugorva pamlagáról. — Ez pompás gondolat: nevetségessé teszem. És meg-széggyenitem őt saját szemei előtt. Ez jó gondolat.

Ezzel leült asztalához, hogy a következő, nézete szerint lesújtó és kegyetlen levelet megírja:

„Asszonyom!

Tudja meg, hogy önnel csak tréfát űztek, s hogy csak játékszerűen használták fel. Hogy nevetségessége egész teljességét felismerje, csak egyetlen szót kell kimondanom. Tudja meg

tehát, hogy én nem is vagyok férfi, hanem nő, ki csak unalomból irkálta önhöz leveleit, s ki ezennel köszönetet mond önnek azon mulatságért, a mit neki az ön szelleműs válasza szereztek.“

Igy! Ez meg fogja alázni őt, és én meg vagyok boszulva! Rögtön postára küldte a levelet, s azzal az egész kis kalandkát kivetette fejéből. Eszébe sem jutott az egész dolog egészen másnap reggelig.

Ekkor újból eszébe jutott, s kíváncsivá lett, ha valjon küldtek-e számára feleletet?!

Megnézette a postán. Csakugyan kapott választ.

Egész szivdobogással bontotta fel. De alig olvasta végig első sorát, arca kipirult, szemei lángolni kezdtek s egész lényét izgatottság fogta el.

A válasz, melyet kapott, következőleg hangzott:

„Asszonyom!

Ez pompás összetalálkozás! Kis kalandunk még csak most kezd igazi érdeket nyerni. Tudja meg, hogy én sem vagyok nő, hanem férfi, ki szintén csak kíváncsiságból és unalomból válaszolt önnek szellemes felhívására, s kit az ön utolsó sorai a legkellemesebben leptek meg. Most már tudom, hogy ön egyike volt azon nőknek, kik tegnapelőtt az ujtéri kioszk nagytermében fagyaltotztak. Ön láthatta, hogy egy másik asztalnál két fiatal ember ült. Ezek egyike én voltam. Csak futólag láthattam arcukat, de azt hiszem, hogy még sem leend lehetetlenség felismernem önöket, ha szerencse-csillagom valahol összevezérelne bennünket. Oh, mert én kutatni fogok ön után, s nem lesz nyugtom addig, míg föl nem találok. Szerencsére, terjedt ismerettségem birok a társaság minden osztályai-



ban, s így azt hiszem, hogy az ön feltalálása nem épen lehetetlen feladat. Mi lenne belőle asszonyom, ha ön megkönnyítené e feladatomat? Nem sokkal egyszerűbb lenne-e megengedni, hogy meglátogassam? Mi mindketten unatkozunk, nem lenne-e okos dolog, megkísérteni, hogy együtt nem unatkozunk-e kevésbé? Bocsásson meg e fesztelen hang és modorért asszonyom, de e pillanatig még ismeretlenek vagyunk, s én élek az álarcz jogával. Mintha csak egy álarczos báli maszknak beszélnek, a ki érdekel, ingerel, s a kinek inkább bókot, mint udvariatságot mondok, ha arra kérem, hogy vesse le álarczát! Válaszoljon ön, kérem, mielőbb, s felelete legyen engedély arra, hogy meggyőződhessen a felől, hogy ama két nő közül ön az, kinek szem-színét a futólagos látás daczára is megjegyeztem magamnak! Bár miként üssön ki egyébiránt önnek válasza asszonyom, biztosíthatom, hogy ha csak rögtön el nem utazik és vadonba nem vonul, én feltalálom önt, — mert az álarcz mindig ingerel s önnek pikáns szeszélye reményt nyújt arra, hogy a fáradás, mit feltalálására fordítandok, nem leend elveszett dolog, s hogy egyetlen mosolya bő kárpótlás és jutalom leend. Isten önnel szép álarczosnő, a megengedett, vagy a kierőszakolt viszontlátásig!”

Amália kétszer is átolvasta e levelet, — de harczkész szelleme e pillanatban elhagyta, nem tudta, hogy mit válaszoljon rá.

Átalában azt sem tudta, hogy válaszoljon-e?!

Csak azt tudta, hogy hamis helyzetbe hozta magát.

Sirni szeretett volna mérgében, annyira megbánta e kalandka kezdeményezését, melyet álarczban vélt lejátszhatni, s mely ime ily válságos helyzetbe hozta őt!

Mulatni akart egy könnyelmű asszonyon s ime magát hozta azon helyzetbe, hogy könnyelműnek tartassék!

Ő, kinek addig hirneve oly annyira fedhetlen volt, most egy ismeretlen ember kegyelmére és kimélyére bizva!

Ez a gondolat elviselhetlen volt előtte!

Mit tenni, hogy e hamis helyzetből szabadulhasson?

Kijátszva! Talán kigunyolva! Ez borzasztó!

Mit tenni? Mit tenni?

Ej, mit! kiáltá végre több órai töprenkedés után. Végezzük be e kalandot úgy, a hogy az álarczos báli kalandokat szokás bevégezni. Feledjük el, a mit álarcz alatt ígértünk, s változtassunk felöltönyt, hogy teljesen biztosítsuk magunkat a felismertetés ellen; és egyszersmind álljunk boszut ama hiu és elbizakodott emberen, ki ily hangon merészel hozzám beszélni!

Ez elhatározással tollat ragadt, és a következő levelet írta:

„Ha, ha, ha! Ön beleesett tehát a kivetett cselbe! Nem csalatkoztam tehát, midőn első levele után mindjárt reájöttem, hogy ön nem nő, s hogy velem játékot akarnak űzni! De nem ön az, a ki utóljára nevet, hanem én vagyok, mert tudja meg uram, hogy a mit utóljára irtam, az csupán csselfogás volt, — én férfi vagyok, szintugy mint ön, s ha — mit nem hiszek — a véletlen valaha alkalmat nyujtana a találkozásra, kardommal is kész lennék azt behizonyítani, megbüntető azon vakmerőségét, melylyel az álarcz jogával visszaélt!”

Azt hitte, hogy ezzel a kis kaland teljesen be van fejezve.

A minthogy be is lett volna fejezve, ha valamivel kevésbé lett volna Éva leánya, s teljesen le tudta volna küzdeni kíváncsiságát.

De nem tudta leküzdeni. Tudni akarta, hogy mit válaszolnak egymásnak a férfiak, midőn gorombáskodásra vannak kihíva.

Másnap ismét a postára küldött.

Azt hitte, hogy választ fog kapni, de a hordár üres kézzel tért meg: nem volt levele.

A szeszélyes fiatal özvegy hangosan és diadalmasan fölnevetett, s egészen megnyugodott azon gondolatban, hogy teljesen kivágta magát hamis helyzetéből, s hogy a már majdnem kellemetlen kifejlődéssel fenyegető kalandka egészen véget ért.

Azt természetesen nem tudhatta, hogy a posta hivatalban más hordár leleskedett egész napon át, hogy kilesse azt: ki fog bizonyos című levél után tudakozódni!

Azt is egészen kifelejtette számitásából, hogy a hordárok némasága is csak bizonyos pontig tart, s hogy egy vagy két tizforintos bankjeggyel e tiszteletreméltó testület legszótalanabb tagját is fecsegésre bírhatni.

Ugyanazon nap délutánján, melynek reggelén Amália ő nagysága oly diadalmasan felkaczagott, szobaleánya egy névjegyet nyujtott neki át, azon kijelentéssel, hogy az az ur, ki beküldte, igen fontos és halaszthatatlan ügyben kívánna ő nagyságával beszélni.

Amália ő nagysága meglepetve tekintett a névjegyre, de bár az „Ordódy Gusztáv“ név teljesen ismeretlen volt előtte, még sem utasította el a látogatót.

Kíváncsi volt a fontos és halaszthatatlan ügyre.

— Szivesen látom!

A szoba-cziczus egy magas, barna, sugár fiatal ember előtt tárta fel az ajtót, ki kifogástalanul elegans külsővel és magatartással lépett a szobába.

— Bocsánat asszonyom, férjével ohajtanék beszélni!

— Ön valószínűleg megtévedt uram, — viszonzá Amália ő nagysága elpirulva, — férjem már négy évvel ez előtt meghalt, én özvegy vagyok.

— Azon esetben testvérét keresem asszonyom! — mondá a fiatal ember komolysággal.

— Nekem nincs testvérem uram . . .

— Ez esetben tehát kellemesen csalódtam, — mondá a fiatal ember mosolyogva meghajolva — és oldalzsebéből papircsomagot véve elő, — és e leveleket ön írta nekem asszonyom.

Amália első pillanatra felismerte leveleit és lánggra gyúlt arczczal, zavarodottan sütötte földre tekintetét.

— De én nem értem önt uram, — mondá alig hallhatólag.

— Legyen nyugodt asszonyom, leveleit a véletlen jó kezekbe vezérelte. Épen ne tartson semmi kimélytelenségtől és visszaéléstől. Én megértettem önt, s mert önéhez hasonló betegségekben szenvedek, részvétet érzek ön iránt.

— De, uram, ön valóban csalatkozik.

— Ej asszonyom, miután felismertük egymást, hát vessük le álarczunkat, hisz azok már ugy is teljesen fölöslegesek. Ön unatkozik asszonyom . . .

— De uram . . .

— Én is . . .

— De biztosíthatom uram . . .

— Ej asszonyom, miért tagadná tovább, hisz az teljesen hasztalan és fölösleges. Inkább nevensen egyet, dicsérje meg ügyességemet, hogy fel tudtam fedezni önt, és engedje meg, hogy letelepedhessem és kísérletet tegyek, ha képes lennék-e kissé szórakoztatni.

Amália ő nagysága lassan fölemelte földre szegzett szemét és egy rövid de éles vizsga tekintetet vetett az előtte álló fiatal emberre.

Ez esdő arczczal nézett rá és mosolyogva bár, de udvarias tisztelettel ismételte kérését.



A fiatal özvegy pár másodperczig néma zavarral állott előtte, azután egyszerre elmosolyodott és kezével ülésével kínálta meg látogatóját.

Sikerült-e ennek szórakoztatnia őt? Ki tudná megmondani. A megoldott talány ritkán tartja meg érdekét. Annyi azonban bizonyos, hogy midőn Ordódy Gusztáv ur pár óra múlva távozott, engedélyt vitt magával arra, hogy máskor is teheti tiszteletét.

E látogatást egy második, s azt a látogatások hosszú sora követte, és Amália nagysága jelenlétében épen nem unatkozott, mert másként úgy tett volna, mint többi látogatóival szokta, s rendeletet adott volna szobaleányának, „hogy az ur számára soha sem vagyok itthon!”

Végre egy szép napon . . . ah, de hallgassunk el. Nagyon egyhangú és unalmas dolog minden történetet a pap áldásával végezni.

Annyi tény, hogy épen tegnap volt szerencsém Amália nagyságát láthatni, midőn Ordódy Gusztáv karján a váczi-utczán végig lebegett.

## A r e m é n y . . .



Vay Saroltától.

Remény, hit rég elhagyott.

Ajkam nem szór több átkot

A világgal leszámolék.

Tőle már mit se várok.

Gúnyja nem sebzi lelkemet,

Dicsérete nem kábit,

Fáradt vagyok! minden tagom

Nyugalmat, békét áhit.

Végig tekintek hidegen

A zajgó sokaságon,

S mosolygni sem tudok a sok

Hasztalan kábaságon.

Nem gyújt lángra zaj, mámor, élv,

Gyönyört mi sem ad nekem.

Gyönyört nem ad, oh! de jaj! már

A fájdalmat sem érzem.

Ugy szeretném bágyadt pillám

Örök álmokra zárni . . .

Hisz legnagyobb, leggyötrőbb kin,

Ha már mi sem tud fajni.

## A történeti dráma a legujabb orosz irodalomban.

Courriére után Huszár Imre.

(Folytatás.)

A bojárok szerencsére a korona megtartására kérik. Kissé kéreti ugyan magát, de végre elfogadja. „Jaj annak!” — így kiált föl — „ki ezután bátorkodik tettem fölött ítéletet mondani!” Nejét el akarja magától taszítani és alkudozásokat szándékozik kezdeni Hastings herczegnővel, az angol királyné unokahugával való házassága iránt. E közben megtudja, hogy a lengyelek megverték hadseregét. Haragjának kitörése borzasztó. „A hírnökök hazudnak! Akaszszátok föl őket! Halál mindenkire, a ki azt mondja, hogy engem legyőztek! Seregeim nem veszthették el a csatát! Az én győzelmem hírének kell

érkezni! Addig is tartsatok hálaadó isteni tiszteletet valamennyi templomban!”

E rendkívüli fölindulások mindinkább aláásták az öreg császár erejét. Egy üstökös csillag megjelenésétől babonássága megrémül. Közele halálának előjelét látja benne. Ekkor kérést intéz a jósokhoz, kik azt jövendölik, hogy márczius tizennyolczadikán, szent Cyril napján fog meghalni.

Iván czár után a legkiválóbb és legjobban rajzolt alak Godunow Boris, kinek nincs csekélyebb célja, mint elfoglalni a czárok trónját. „Csak azt engedje meg a czár”, — kiált föl nagyravágyásában, — „hogy egy hónapig uralkodjam; meg fogom neki mutatni, mily kincseket rejt méhében az orosz föld! Meg fogom mutatni, mit tehet a hatalom, ha a jótékony-ságra támaszkodik, nem pedig a kegyetlenségre! Ah! mily keserves mind ezt látni s kényszerítve lenni a tehetetlen hallgatásra!” Azért beszélte reá a bojárokat, hogy az öreg és beteg czárt újra megválasszák, mert így könnyebben vélt célt érhetni. Később, midőn ezen utóbbi nyolczadszor is házasságra akar lépni, Boris könyörög, hogy mondjon le e szándékáról, de ékesszólása megtöri Iván hajthatatlan akaratán. Végre egy kedvező alkalom kínálkozik. A végzetes szent Cyril nap elérkezik és Godunow, ki az udvari orvosokkal tanácskozott, jól tudja, hogy a legcsekélyebb izgatottság megölheti a czárt, ki erőlteti ugyan a vidorságot, de nagyon fél mégis a jósok jövendelésének teljesülésétől. Szeretné nem hinni és elkeseríti azon gondolat, hogy a bojárok már is számolnak halálára.

Iván. A jósok csak ijeszteni akartak engem, de senki se tudhatja előre halála óráját, értitek? Senki!

A bojárok. Értjük, czár.

Iván. Miért vagytok némák? Van-e köztetek valaki, ki azt mondhatná: eddig fogok élni és ezen órában fogok meghalni?

A bojárok. Nincs, uram.

Iván. Nos? miért hallgattok hát?

Snisky. Fölség, éjjel-nappal kérjük az Istent, hogy neked egészséget adjon.

Mstislovsky. És hogy téged mielőbb meggyógyítson.

Iván. Hát nem vagyok-e már meggyógyulva? Mit akarsz ezzel mondani? Talán beteg vagyok? A nap lenyugvóban van és én jobban érzem magamat, mint ma reggel. Elég soká fogok élni, hogy országomat újra szervezhessem. . . . A jósokat halálra ítéltém, azért mert hazudtak. Mi a ti véleményetek? igazságos volt-e ítéletem?

A bojárok. Igazságos volt, uram.

Iván. Nos, ha igazságos volt, miért van megkötve a nyelvetek?

A bojárok. Nem tudjuk, mit mondjunk, czár.

Iván. Nem tudjátok, mit mondjatok? Ugy hát ártatlanokat ítéltém el? A jósok nem hazudtak?

A bojárok. Hazudtak, uram, és e büntetés nagyon enyhe hibájukhoz képest.

Iván. Végre! Lám, mily nehéz dolog kinyitni ajkaitokat! Harapófogóval kell kihuzni szátokból a szót! Mit sutogtok?

A bojárok. Semmit se szóltunk, fölség.

Iván. Az ember azt hinné, hogy még vártok mára valamit. Nos, mit vártok?

Ily kedélyhangulatban találja őt Godunow, midőn eljön, hirül adni a jósok újabb válaszát. Elérkezettnek hitte a per-



czet, megadni e kegyelemdőfést. És midőn Iván, merev tekintetétől megrettenve, szótlanágának okát kérdi, Boris ünnepléses és lassu hangon feleli:

Czár, a jósok azt izenik neked általam, hogy tudományuk csalhatatlan és hogy szent Cyril napja még nem mult el.

Iván. (fölkel és tántorog) Még nem mult el? A szent Cyril napja? — Te bátorkodol — bátorkodol reám nézni, gonosztevő! . . . Te . . . te . . . értem tekintetedet! . . . Azért jöttél, hogy megölj . . . hogy megölj . . . Áruló . . . Hóhérok! . . . Fédor . . . fiam . . . Ne higyj e tolvajnak . . . Ne higyj neki . . . Ah! . . . (hanyatt esik.)

Ez rövid foglalatja Jolsloi gróf drámájának, mely lelkesüléssel fogadtatott. A bírálók, néhány szép, drámai vonás által megvesztegetve, annyira mentek, hogy a szerzőt Shakspearehez hasonlították. A nemzeti önszeretet igazolhatja e részrehajlást, mi azonban Jolsloi gróf drámájában föltaláljuk mind azon hibákat, melyek általában jellemzik az orosz drámákat. A jellemek tanulmányozására fektetett suly és különösen a gond, melylyel a szerző iparkodott Iván nagyszerű jellemét élénk világitásba helyezni, elhanyagoltatá vele mindazt, a mi a szinpadi érdekességet növelhette volna. Ezért inkább történelmi kép e mű, mint valódi dráma. Számos hosszadalmassága mellett néhány teljesen mellékes, oda nem tartozó esemény nagyon is részletesen van kifejtve, s a cselekvényből teljesen hiányzik az élénkség.

E kifogások mellett vannak azonban e szinműben egyes jelenetek, melyek legkevésbé sem állnak az ujabbkori drámaírók legjobb művei mögött, és melyek e tragédiát igen magasra helyezik Delevique ismeretes XI. Lajosa fölé. És az igazat megvallva, a muszka czár csakugyan nagyobb és érdekesebb alak a francia fejedelelemnél.

Azon jelenet, melyben Sniskynál egybegyűlve látjuk a bojárokat, kik módot keresnek Godunow megdöntésére, valamint az, melyben a bojárok küldöttei és Godunow megkísérik a népet föllázítani, valódi drámai erőt árul el.

A leghatásosabb epizódok egyike az, melyben az író összehozza Iván czárt egy vén szerzetessel, ki harmincz év óta először jön elő magányából. Az öreg barát semmit se tud mindazokról, a mik e hosszú idő alatt történtek, s épen ezért minden kérdése fájdalmas vallomásokra és borzasztó nyilatkozatokra kényszeríti a czárt.

Iván. Mond meg, mily eszközökkel hárithatnám el azon szerencsétlenségeket, melyek országaimat és trónomat fenyegetik?

Szerzetes. Szerencsétlenségeket? Miféle szerencsétlenségeket?

Iván. Hogyan? Te nem tudnál róluk semmit?

Szerzetes. Nem, fiam; e világ hiriei nem jutnak el hozzám.

Iván. Az Isten büntet büneimért. Győzelmet adott a lengyel királynak. A svédek megszállták Livádiát. A tatár khán Moszkvát fenyegeti csordáival. A nogeik és a cseremiszek fölláztak. Mit tegyek?

Szerzetes. Az idők nagyot változtak. Azelőtt ellenségeid rettegtek tőled, a hatalom tetőpontján álltál és senki sem mert föllázadni ellened. Gyakran eszembe jutott azon csoda, melynek tanui voltunk születésed alkalmával. Azon órában, midőn a világra jöttél, az ég megdördült, daczára annak, hogy verőfényes nap volt. Sok remete jött minden országból, megjósolni jövő nagyságodat és megáldani bölcsődet.

Iván. Ugy van, atyám. Az Ur sokáig kedvezett ne-

kem, de most levette kezét rólam. Trónom megingott és ellenségeim minden oldalról szorongatnak.

Szerzetes. Küld ellenök hadvezéredet. Sokan vannak és meg szokták győzedelmeskedni a pogányok fölött.

Iván. Szent atyám, egy sem él már azok közül, kiket te ismertél.

Szerzetes. Egy sem? Hol van hát Korbati Snisky herczeg, a ki Yapantsa fejedelmet a Newa mellett legyőzte?

Iván. Elárult, megölettem.

Szerzetes. Korbati hű szolga volt. Hol van Rapolvidsky herczeg, ki annyiszor diadalmaskodott a khán fölött?

Iván. Megölettem.

Szerzetes. És fő lovászmestered, Tódor, ki Kazánban megverte a tatár csordákat és foglyul ejtette a khán fiát?

Iván. Kivégeztettem, mert meg akart fosztani koronámtól.

Szerzetes. Czár, szavaid nem mondanak igazat. E hadvezérek hiven szolgáltak téged. Ismertem valamennyit. De megmaradt még számodra Worotinsky Mihály herczeg, ki Kazán ostrománál első tüzte föl a keresztet a bástyára. Ellenségeid jól ismerik őt.

Iván. Meghalt a kinpadon.

Szerzetes. Worotinsky herczeg? . . . Hol van hát Pronsky, ki a poloczki híres csatában megverte a lithvánokat?

Iván. A vízbe fulasztattam.

Szerzetes. Az Isten bocsássa meg bűnödöt! De Kurbsky herczeg, híres bajtársad a kazáni napon?

(Folytatása köv.)

## Egy fogadás.

(Beszély.)

Dominkovics Máriától.

(Vége.)

### IV.

Feljött a nap s az első napsugárral az élet, nyüzsgés, zaj, lárma is feltámadt Nápoly utcáin; ki gondolna egyesek nyomorával, fájdmával?! A tömeg saját érdekét tartva csupán szem előtt, lótfut, s tör előre. A lazzaronik kényelmesen kinyújtózkodva sütkéreznek a napon, élvezve az isteni dolce far niente, a sok számos árus minden módon tul akarva adni czikkeiken, eget verő hangon hirdetik azoknak jóságát. A festői jelmezű gyümölcsárus-nők izletesen kirakták étvágyat gerjesztő gyümölcsceiket asztalaikra. Egy magasan felhalmozott narancs-gula előtt szép fiatal nő ül, — kit egy arra menő férfi sem hagy tekintet nélkül.

— Kicsoda itt ez az uj kapu? — szól egy öreg kofa szomszédnőjének, az említett feltűnő szép árusnőre mutatva.

— Nem tudom én, hol szedte vette magát ide. Szakasztott olyan, mint valami signora.

— Mindjárt összetűzők vele, s majd kitudódik akkor, hogy közülünk való-e és helyén van-e nyelve? — mond egy harmadik, fiatal tüzes szemű Angot asszony leánya.

Most egy csinos, urias külsejű fiatal ember érkezett e helyre, s kissé megállva, végig tekintett a gyümölcs-árus seregen és midőn megpillantá a szép narancs-árus leányt, mintegy kellemes érzés által megkapatva közeledett felé.

— Szelj föl egy narancsot, szép leányka, nagyon szomjazom! — szólítá meg tört olasz nyelven.



— Szívesen signor! — s azonnal hozzá fogott szép kis kezeivel a hámozáshoz.

— Mi a neved, bájos áruszó? — kérdé, nem tudva betelni nézésével.

— Fiorretta, signor, — felelé az áruszó nyájasan.

— Szép Fiorretta, mond, nápolyi vagy?

— Nem én, uram; messziről való vagyok, a hegyekből, melyek majd az égig nyulnak. Mint látszik, te nem vagy olasz?

— Nem, én csakugyan nagyon messziről való vagyok; oly országból, melynek te híréte sem hallottad.

— Ah, de szeretnék én idegen országokat látni, — mond naívu.

— Akkor hát jöjj velem! — mond a fiatal ember, fokozódott elragadtatással.

— Ah, hogy is ne! hiszen nekem semmim a signor; nem is ismerem! — viszonzá durczásan a leány.

— Van-e már szeretőd, szép Fiorretta? — kérdé pajzánul.

— Nem jó mindent tudni, signor!

Uj vevők jöttek s mentek, Fiorretta asztala mindig körül volt véve, mi nem kis mértékben költé fel a többi kofa irigységét.

A narancs már régen fel volt szelve, s kis tányérkán a szeletek izletesen elhelyezve, de a fiatal ember hozzá sem nyult, csak folytonosan Fiorretta szép arcában, bájos alakjának kecseljes mozdulataiban gyönyörködött. Midőn ismét csak ketten voltak, újra koczkáztatá e szavakat:

— Édes Fiorretta, kövess engem hazámba, mely hidd meg, nagyon szép ország, s melyet igen kedves emberek laknak.

— A leány csak szüléit, vagy férjét követheti, signor, — viszonzá a leány komolyan.

Alkonyodásig ült ott a fiatal ember étlen-szomjan, vidáman csevegve a leánykával, feledve világot, embereket, időt. Midőn az első csillag felragyogott, Fiorretta rakosgatni kezdett.

— Elkísérlek hazáig, — mondá a fiatal ember esdőleg.

— Nem, signor; mit mondanának szomszédaim? Jó éjt, holnap ha ismét látni akar, jöjjön e helyre, itt leszek!

— Fiorretta, mint nőm követnél-e szép hazámba? — kérdé az ifju halkan, a leány sötét szeméibe nézve, honnét a bűbáj varázsa sugárzott le rá elpirulva.

— Igen! — mondá ez s elfutott.

A fiatal ember még sokáig nézett utána epedve, mozdulatlanul, s midőn eltűnt, a nem messze fekvő nagyobb vendéglőbe sietett, felhaladt a lépcsőn, kinyitá szobáját s egy székre rogyva, kezébe temeté arcát, fájdalmasan felsohajtva: — Isten szabadíts meg, mert különben megőrülök, nem élhetek nélküle!

Most a nesztelenül feltáruuló ajtón egy fiatal ember lépett be, s észrevéve a busongót, ijedten hozzá szaladt, s részvétteljesen kérdé: — „Az égre, mi bajod, Zoltán?”

— Oh barátom, végtelenül szerencsétlen vagyok! Szánj meg engem, mert elvagyok veszve! Láttam egy leányt, ki nélkül érzem, hogy nem élhetek! — panaszolá Zoltán magánkivül.

— Eszedet vesztéd boldogtalan! hát arád, otthonod?!

— Mit nekem mindez! Pénzzé teszem mindenem, nem megyek többé haza, nőül veszem, s boldog leszek, — szólt a másik magánkivüli lázassággal.

— Utazzunk el még ma este, hagyjuk el e csábfészket; ha elhagytuk falait, talán megszünend az ígézet hatása is, mely fogva tart, — inté Géza jóakarólag.

— Van-e hatalom a földön, mely engem távozásra bírhatna nélküle!

— Mondd el legalább kicsoda, s miként ismerkedtél meg velem?

Zoltán elbeszélte mindent a legkisebb részletekig s azzal végzé, hogy holnap elmegy vele atyjához s megkéri kezét. — Ne is mondj semmit; — folytatá, — határozatom szilárd, rendíthetetlen. Végre is én nem áldozom föl boldogságomat, üdvösségemet semmi előítéletért.

— Engedd meg legalább, hogy én is veled mehessek atyjához, — mondá Géza, látva, hogy lehetetlen barátját, bár mily érvelés mellett is, észre téríteni.

## V.

Signor Babili és Angelo hú kísérijükkel, a francia nemessele, épen most érkeztek meg faluról, s helyet foglaltak a terített asztalnál, némi frissítőket magukhoz veendőék, midőn kitérült a terem ajtaja és belépett Fiorretta festői pórtöltözékben, követve Kalpági Zoltán s Telekesi Gézától.

— Az ott keresztatyám s pártfogóm, — mond Fiorretta halkan Zoltánnak, Babilire mutatva. — Kérd meg tőle kezem.

— Megbocsásson, uram, hogy bátor vagyok házába tolakodni. Én Kalpági Zoltán, magyar nemes vagyok, s egész ünnepelességgel keresztlányra s pártoltja, a bájos Fiorretta kezét kérem öntől, — szólt Zoltán némi zavarral.

— Jól meggondolta-e, uram, ily rövid ismeretség után nem fogja-e idővel e lépést megbánni? — mondá a házi ur azonnal beletalálva magát szerepébe, a fogadásra emlékezve.

— Jól megfontoltam, uram; nem élhetek Fiorretta nélkül, — felelé Zoltán egész lelkesültséggel. — Fiorretta beleegyezését már birom, adja uram, kérem, áldását.

Angelo, nem tudva magát tájékozni, halálsápadtan állt a kandallóhoz támaszkodva.

— Uram, mielőtt e dolog messzebbre menne, fölvilágosítással tartozom önnek. Ez itt nem Fiorretta, hanem signora Fattomére Bianca, ünnepelel énekművésznő, Olaszország csalóganya; az egész csupán egy tréfa, elhamarkodott fogadás, uram. A napokban ugyanis én azt állítám, hogy a signora mint egyszerű narancsáruszó, nem volna képes meghódítani senkit, a kisasszony az ellenkezőt állitá s mi fogadtunk. Látom, hogy ön megnyerte fogadását, szép Bianca, — folytatá a művésznőhez fordulva — s megadom magam.

— Hogyan? Mit jelentsen ez? Én tehát cselszövény eszközökkel használtattam fel? — pattant fel Zoltán hevesen.

— Ön sokkal lovagiasabb férju, uram, mintsem meg tudna haragudni, vagy boszut állni egy nőn, egy ártatlan tréfa miatt! — mondá Bianca bájosan.

— Mutass jó képet az egészhez, különben nevetségessé leszesz! — sugá Géza barátjának.

— Mindjárt gondoltam, hogy ilyes valami van a dologban, csak azért játsztam végig a komédiát, hogy el ne rontsam a tréfát, — mondá most Zoltán erőltetett vidámsággal.

— Ön nemes, jó szívű, kedves ember! — hízkeldek Bianca édesen. — Signor Babili most önön a sor; megnyertem a fogadást s most a jutalmat kérem.

— S mi legyen az? — kérdé signor Babili türelmetlenül.

— Megadja, bármi legyen is az?

— Igen, hiszen ünnepelesen megígérttem, — felelé kedvetlenül.

— Fiát, signor Angelot kérem!



Egy perczre halálos csönd lett e váratlan követelésre a teremben.

— Corpo di baccho, az nem lehet! — kiálta fel dühösen signor Babili.

— Egyezték bele, különben holnap minden élelapp e történetet fogja tárgyalni, s ön nevetség tárgya lesz, — sugá a francia nemes.

A hiu nobili egy perczig küzdött büszkeségével, aztán erőltetett nyugodtsággal folytatá, mialatt szemei vadul forogtak.

— Régen észre vettem már, hogy szeretik egymást, csak azt vártam, hogy ünnepélyesen nyilatkozzanak.

— Atyám, ön tulboldoggá teszi gyermekét, — rebegé Angelo, oda rohanva, s atyja karjaiba vetve magát.

— Signor, hálám örök lesz! — szólt Bianca meghatva.

— Eh, félre az érzélgősséggel, a mi megtörtént, azon nem lehet változtatni, a mit a nők akarnak, azt ki is viszik, ez vigasztaljon mindkettőnk, uram. Reménylem, nálam töltendik uraim az estét, — fordult aztán a két fiatal emberhez.

— Mi még ma este elutazunk, köszönjük szivességét! — mondá Zoltán mogorván.

— Igen, rögtön elutazunk — sietett erősíteni Géza. — Barátomat arája várja.

— Hogyan? Ön völegény? — kérdé Bianca mosolyogva.

— Igen, az vagyok, — viszonzá Zoltán daczosan s hidegen köszöntve a társaságot, mindketten elsiettek.

## VI.

Hat hét mult el ez esemény óta, Zoltán es Irén két hét óta férj s feleség voltak.

Egy szép őszi alkonyatkor Géza s Zoltán a csermelyesi kastély verendáján ülve, beszélgettek szivarozva.

— Zoltán te, kiheverted már a nápolyi históriát? — kérdé Géza nevetve.

— Majd elhallgatsz! A hátam is borsószik bele, ha csak hallok is Olaszországról, — mondá Zoltán haragosan.

— Nekem néha olyan nagy kedvem jön, az egész eseményt elbeszélni napádnak, meg nődnak.

— Na csak az kellene még! Ugyan Géza ne bolondozzál, nem jó az ördögöt a falra festeni! Hallgass hát; ha meghallaná valaki! — mondá Zoltán ijedten.

— Ah, tehát neked is van mumusod? Majd mindenkinek van az, barátom, ez vigasztaljon.

— Hol vannak, uraim? — szólalt most meg az ebédlőben egy rikácsoló hang.

— Napam! — figyelmezteté Zoltán barátját elsápadva.

— Ah, jó estét, édes Telekesi! — mondá Pitlésiné, egy száraz, csontos, magas, szigoru arczu nő, kilépve a verendára leányától, egy csinos, kedves, szelid arczu nőcskétől kísérve.

— Hol járt? Mióta Olaszországból haza jött, nem is látam! Nos merre kószált? — faggatá Pitlésiné, egy támlányban helyet foglalva és feltevé szemüvegét, elkezdett kötni.

— Én, nagysád, rokonaimat látogattam meg sorban.

— Ugy, talán leánynézőben volt? Azt hittem, hogy Nápolyból csak haza hoz valami bogár szemű signorát.

— Majd haza is hoztam egyet, — igazítá ki magát Géza, gyönyörködve pajtása kinjain, — de az istenek másként akarták, és így még jobb.

Zoltán erre elkezdett hangosan köhögni.

— Mindig mondom, hogy ne szivj oly erős szivarokat,

Zoltán! De nem fogadsz soha szót, s még utóljára hektikát kapsz! — prédikálá Pitlésiné dermesztő unalmassággal.

— Semmi kedves napam, hiszen csak a füst ment a tor-komba! — viszonzá Zoltán boszusan.

— Zoltán, menjünk fel a jövő szerdán Pestre! — szólalt meg Irén az épen érkezett lapok között olvasgatva. — A híres Babili Fallomeri Bianca olasz énekművésznő lép föl egyszer a nemzeti szinpadon.

— Ki nem állhatom az operát! — mondá Zoltán haragosan.

— De én fölmegek, különben is van szerencsém e kedves énekesnőt ismerni Nápolyból, — mondá Géza, gonoszul mosolyogva.

— De udvariatlan férj is vagy te Zoltán! Ennyit sem teszesz meg nőd kedvéért, — jegyzé meg ünnepélyességgel a napá.

— Hiszen napamék fölmehetnek Gézával, de nekem épen akkorra terminusom van s így lehetetlen.

— Irén nagysád, jobb is, ha Zoltán föl nem jön; mert ugyancsak menyecske ám a szép Bianca, nagy veszélyben van a férfisziv, a férfi-hűség ennek közelében, — jegyzé meg Géza tréfásan.

— Ah, Zoltán nem olyan, ő rendithetlen! — sietett a kis asszonyka állítani.

— A férfi csak férfi, nem adnék egy fityinget a hűségéért egyiknek sem, — mondá Pitlésiné hideg megvetéssel. — Jőjj csak, Irén, nézzük meg, mennyire mentek a szappan-főzéssel s feszesen összerakva kötését, fölkelt a házi kormány feje s távozott leányával.

— Géza te, ha még egyszer előhozod azt az átkozott Nápolyt, felmondom a barátságot, — mondá Zoltán haraggal.

— Légy nyugodt, többet nem beszélek róla, eléggé megbűnhödtél már érte; de ha valaha újra elkezdenél kapzsiskodni, akkor megint előveszem a mumust.

— Méltóztassanak vacsorázni jönni! — jelenté az inas, s az urak az ebédlőbe távoztak.

## A próféta lobogója.

Napról-napra bizonyosabbá válik, hogy Oroszország és az ottoman birodalom közt kitör a véres háboru, mely egyszersmind élet-halál harcza lesz a mohamedánoknak. Nyíltan hangoztatják elleneik, hogy addig nem nyugosznak, a mig a törököket Európából ki nem üzik, s ezt az ottomanok maguk is jól tudják, azért a legkétségbeesettebb harcra készülnek. „Hatszázán jöttünk be ide,“ így szólt a híres nagyvezér: Mit-hád pasa nem rég, „s a mig hatan leszünk, addig ki nem megyünk.“ Vallás-háboru lesz ez, nem is államok harcza, és az ozman vallás minden hívője fegyverbe szállittatik, hogy védje meg hitét és hazáját. És körül fogják hordani a „próféta lobogóját“, a minek nagyobb lesz a jelentése, mint a minő nálunk hajdan a véres kard körülhordása volt. Mert a próféta lobogója szent tárgy a törököknél, és körülhordása harcra szólítás a szent háborura, a hit védelmére, és így nem lesz egészen időszerűtlen, ha az ozmanok e szentségéről egyetmást elmondunk.

Alig van valaki, a ki Konstantinápolyban utazván, elfeledte volna meglátogatni a komor, elhagyatott Serai Barunt, a hol a nagy ottoman birodalom nagyszámu történelmi ereklyéi őriztetnek, egykori büszkeségei az ozman birodalomnak, most



szomorú emlékeztetők a dicső időkre dicstelen napokban. Mintha az egykor megdönthetlennék hitt, minden csatán győztes török birodalom sirboltjában találná magát a látogató, ha sorba járja e tágas és komor fegyver-muzeumot és nemzeti emlékek kincstárát. Ha valaki elég szerencsés külön császári fermant nyerhetni, megnyílik előtte a serai második, belső, titkos udvara is, a hol nem mindennapi látvány tárul föl előtte. Köröskörül meglehetősen nehézkes márvány-oszlopok emelkednek, az esetlen ólom-fedél által beárnyékolva. Jobbra és balra íves ajtókon át tágas termekbe lehet tekinteni, a közepén pedig egy nagy kapun át az egykori trónterembe láthatni, melynek alacsony, nyomott tetőzete mór-stylű gazdag, de már megfakult aranyozásával inkább lehangolja a kedélyt, hogy sem fenköltté tenné. Egyéb aztán semmi érdekes nézni való nincs, és ezek megtekintése után a látogató visszafordulhat, mert az szentségtörésnek tartatnék, ha az oldaltermekbe, sőt talán a trónterembe a szultán ő fölségétől távol álló lábát betenni merésznél, főleg, ha hitetlen az. Ez oldalhelyiségek közt különben kiváló érdekességgel csak egy bir, a diszes kápolna, szemben a Crivan-kioskkal, — e kápolnában őriztetnek ugyanis a próféta ereklyéi. E kis teremnek a neve törökül: szirkai-sherif-odassi, vagyis: a szent köpeny szobája. A helyet tehát a próféta által hátrahagyott öt nagyra becsült ereklyéje közül nem a szent lobogóról nevezik, hanem a próféta köpenyéről. Mindazáltal a törökök előtt legnagyobb becsben és tiszteletben a lobogó tartatik, és rendkívüli kegy gyanánt engedtetik meg európainak e szentséget, valamint a többi ereklyét megtekinteni, annál is inkább, mivel törvénytörésnek a legtitkosabb helyre nem szabad másnak belépni, csak a padisahnak, a palota-imamnak és a kapudzsi-pasinak (az ajtónállók kapitányának.) Épen azért rendkívüli eseménynek kell elő fordulnia, hogy e szent tárgy gondosan őrzött helyét elhagyja s közhalandó tekintetének kitéve legyen. Törvénybe van foglalva még csak a szertartása is annak, a mely szerint rendkívüli esetekben a lobogót kihozni és megmutatni szabad. Erre csak háboru esete adhat alkalmat, még pedig nem is holmi apró-cseprő hadakozás, milyen a most lefolyt szerb háboru, hanem a nemzet élet-halál harcza, midőn az igazhivők birodalmának fennállása, vagy megdőlése forog kockán s midőn minden mohamedánnak kötelessége harcra kelni, megvédeni a birodalmat, vagy elvérzeni a csata-mezőn. Ilyenkor szokták a próféta lobogóját elővenni és körülhordozni.

Még pedig a következő módon szokott ez történni. Mihelyt bizonyos a veszély, mely a birodalmat fenyegeti, és a háboru elkerülhetlenül szükséges, mindennek előtt a császári lófarkat tüzik ki valamely kiváló pontján a serainak nagy pompával, mire a főhadvezérek és parancsnokok a rájuk bízott lófarkakkal hasonlóképp cselekesznek. Ekkor a padisah a szirkai-sherif-odassiba megy, hogy onnét a szent lobogót sajátkezüleg kihozza és a császári palota kijelölt helyén a főméltóságok, hercegek, tábornokok és az egybegyűlt óriási néptömeg jelenlétében kibontsa. E tény által a háboru kikiáltva van, a szent lobogó mindazáltal még megmarad a helyén, a hová a padisah kitűzte, s csak akkor adatik át a bujuk bairakdar kezébe, midőn maga a szultán is a csatamezőre megy. Ekkor a szent lobogót körülhordják.

A próféta lobogóját gazdagon diszitett rózsafa-szekrényben őrzik, melynek oldalai ékszerekkel vannak kirakva. A szekrény kulcsát a nagy-eunuch őrzi, és csak is neki van joga azt fölnyitni, mindenkor a szultán parancsára. Magán a zászlón semmi különös nincs. Egy meglehetősen hosszú rud ez,

melynek a csucsán ezüstből, gazdagon aranyozott öblös golyó van, és e golyóban őriztetik a korán miniatúr-másolatban, melyet állítólag maga Omar irt. Ez a zászló, — mondhatnók helyesebben: zászlórud, mert csak ez részesül kegyeletes tiszteletben, maga a tulajdonképeni lobogó, melyet minden alkalommal, valahányszor a rudat előveszik, ráfüggesznek, nem szent, és nem is ereklye, mert mindig az akkor uralkodó lobogóját függesztik rá, s melyet a zászlórud visszahelyezésekor hasonlóképp eltesznek ugyan a szekrénybe, a rud mellé, de többé elő nem vétetik. És így a szekrény igen nagy, és már sok lobogót tartalmaz, köztök Omar lobogóját is. E lobogók zöld színűek, aranyhímzésben dúsan fölékesítve a korából vett találó mondásokkal.

A mi már most a szent lobogó eredetét és történetét illeti, a hagyomány szerint annak első szövete a próféta egyik legjobban szeretett nejének Aisának sátor-függönyéből való. Aisa Abu-Bekirnek, a későbbi kalifának lánya volt, a kit a próféta még mint tíz éves gyermek-lányt vett feleségül, s a ki a tüzes dalú Lebid éneke által elszédítve, hűtlen lett férjéhez s a míg ez a Mosdalok-törzs ellen harczolt, a szép ifjuba, Safon-Ibu-Moatelbe szeretett. A próféta nagyon szerette Aisát és nagyon fájt, hogy el kell vesztenie, s hogy legyen mégis tőle valami emléke, sátor-függönyéből lobogót hasított s azt vitette elől a háboruban.

A próféta lobogóját kezdettől fogva nagy tiszteletben tartották és az Omajadok és Abbasidok Kairóban őriztették. Valótlannak tartják többen a történetirők azt az állítását, miszerint II. Mahomed Konstantinápoly elfoglalásakor a Hagio komanos kapu alatt a próféta lobogóját lengeté, mert állítólag először I. Szelim vitte el azt Kairóból Damaskusba, midőn Egyiptomot elfoglalta, s az 1515-ben történt, s a próféta lobogója csak 1595-ben került Stambulba. III. Murad alatt, midőn ez hadjáratra indult hazánk ellen. Ez idő óta tartatik meg az ünnepélyesség, valahányszor a padisah nagy háboruba indul. Volt azonban eset már arra is, hogy a szent ereklye elhagyta helyét a nélkül, hogy az ottománok fejének kül-ellenséggel kellett volna harczra szállani. 1826-ban történt az, midőn a janicsárok nyughatatlansága és forrongása nagyon veszélyeztette a trónt; ekkor történt, hogy II. Mahmud jónak látta kibontani a próféta lobogóját. És volt is hatása; a szent jel kitűzése vallásos rajongással tölté be a mozlimek lelkét és a 30,000 lázongó janicsár, akár a szent ereklye láttára, akár pedig azért, mivel a nép boszujától félt, — hűségére tért és megadta magát.

Nincs benne kétség, hogy ma sem marad eredménytelen, ha megmutatják az igazhivőknek e szent tárgyat, több, mint bizonyos, hogy a próféta lobogójának körülhordása vallásos lázongásba fog hozni minden ottomant, és százezrek és milliók rohannak a halálba a hitért, a hazáért. — A próféta lobogójáról azokban a szent mondásokban a próféta szól hiveihez, és e mondások háborura, élet-halál harcra buzdítanak. Csak megmutatni e lobogót és lángba borul egész Ázsia és Afrika és tengerként önti kifogyhatlan hadseregeinek hullámaikat az ellenséges hadakra.

A nők a törököknél a legnagyobb tisztelet tárgyai, és a végzet úgy akarta, hogy egy asszony sátor-függönyének elől vittele mellett hódították meg a mohamedánok a félvilágot, és egy asszony sátor-függönyének megmutatása menti meg a hazát, vagy hoz dicső halált milliókra . . .



## Egy hét története.

Januárhó 10-dikén.

A magyar gazdasszonyok egyletének ünnepélye.

Mai tárczánk hadd legyen egészen annak az ünnepélynek szentelve, mely legnevezetesebb esemény a lefolyt hétről: a magyar gazdasszony-egylet ünnepélyének. Mert ha emlékezetes nap az, midőn egy lelkes egylet a legnemesebb célra szövetségzén, hosszú évek küzdelmei után végre céljához elérkezik, úgy a magyar gazdasszonyok egyletének vasárnapi ünnepélye, melyen most már teljesen kiépült, diszes és tágas leány-árvaházat fölavatta, bizonyára méltó arra, hogy kegyeletes emlékezetben maradjon a későbbi nemzedék előtt, s hogy mi ez alkalommal, mellőzve a hét minden kisebbszerű mozzanatát, kizárólag ez ünnepélylyel, ez eseménynyel foglalkozzunk. A tizenöt évvel ez előtt megalakult derék egylet most mintegy tizenkét év előtt vette azt a telket, melyen a mai épület egy része diszlik. Egy év mulva már állott a szerény menedékház, mely azonban husz árvánál többet befogadni nem volt képes. De a buzgó egylet nem nyugodott; addig hangversenyezett, bálózott, tombolázott, míg végre együtt volt a szükséges összeg, s megszerezheté a szomszédos telket is, hogy azon fölemelhessék a diszes palotát, melyet vasárnap fölavattak. A lelkes hölgyek egylete tehát céljánál van, s az ünnepély, melyet ennek öröme rendezett, valóban méltó volt a nemes célhoz.

Mert az egylet gyöngéd figyelme és tisztelete a kegyelet és hála szép ünnepévé tette e napot az által, hogy a diszes árvanevelő-házban arczképét leplezte le e napon ama nemes hölgynek, ki az egyletnek lelke volt, főntartója, vezetője, s kinek buzgalma nélkül az elért cél még ugyancsak távol lenne. (Ezzel azonban korántsem akarunk levonni az egylet többi buzgó tagjának érdeméből; mert hogy többet ne említsünk: Zichy Pál Ferencz grófnő, Simigh Istvánné, Kralovánszkyné, Liszyné, Braunné urhölgyek s mások bizonyára feledhetlen érdemeket szereztek maguknak.) Az egylet a felavató ünnepet köztiszteletben részesülő elnöknője, Damjanich Jánosné arczképének leleplezésével kötötte össze s ha mindnyájan eljöttek volna, kik megjelenésökkel az érdemes magyar hölgy iránti tiszteletöknek kifejezést adni akartak, szük lett volna befogadásukra az egész tágas árvaház. Azonban így is igen fényes és nagyszámu közönség jelent meg. Lehetlen mind elsorolni azoknak az uri nőknek és férfiaknak a neveit, kiket az ünnepélyen láttunk; voltak ott írók, művészek, országgyűlési képviselők; jelen volt Tisza Kálmánné is, továbbá a hatóságok részéről Ráth Károly főpolgármester és Szapáry István gróf, Pestmegye főispánja.

Az ünnepély délelőtt tíz órakor vette kezdetét. Az egylet küldöttség által hívta meg a nap hősnőjét, s lelkesült kitüntetéssel fogadta, mihez a jelenvolt vendégkoszoru is szívből hozzájárult. Aztán bevezetésül az intézet növendék-lánykái énekeltek egy szép dalt, s egyházi beszédek következtek; az egyiket Klempa plébános mondotta, a másikat Török református püspök. Majd Sztupa György, az egylet érdemduis jegyzője adta elő az egylet történetét. — melynek adatait itt csak

nagyából közöljük. A telket, mint már említettük, tizenkét év előtt: 1865-ben vette az egylet; az árvaház első szerény épülete 66-ban épült. 1862-ben 16 alapítója volt az egyletnek, 63-ban már 71-en voltak, s a pénztár állapota is dicséretesen szilárdult annyira, hogy az egylet fenállása óta főcéljának létesítése mellett 133 ezer forinttal járulhatott már a nyomor enyhítésére.

Az örvendetes jelentés után Ráth Károly főpolgármester emelt szót és a főváros nevében rövid, de meleg hatásu beszédben üdvözölte az egybegyülteket, szép szavakban emlékeztén meg az egylet tiszteletreméltó elnöknőjének érdemeiről. Ezután az arczkép leleplezése következett. Felekiné asszony nagy hatással egy szép költeményt adott elő, mialatt a képről a függöny lehullt. A költeményt Erdélyi Béla irta, s itt közöljük egész terjedelmében:

Ha ősi kastély diszes termiben  
Reá világot lámpa fénye vet;  
Nem lát szükségét semmiben;  
Van kenyere, talál meleg tejet;  
Ha van, hová lehajtsa kis fejét;  
Fütött szobákban gondos dajka kéz  
Ringatja gazdag bölesejét:  
Az árva sorsa akkor is nehéz!

Hát még ha zordon, vészes éjszakán  
Zokogva, fázva, félve bujdosol;  
Rémet teremt elé a vak magány,  
Feléje kar segítni nem hajol;  
Ha nem talál sehol védő falat,  
Nyomor kíséri völgyön és hegyen,  
Ha nincs számára betevő falat:  
Az árva akkor, vajh', mivé legyen?

Elveszne, mint virág a parlagon,  
Mit eső nem növel, nem ér a nap,  
Mit láb tapos, mit elyom tüske, gyom,  
Mi megtörik a szélroham alatt;  
Elveszne, mint a pelyhes kis madár,  
Ha elragadják tőle karvalyok  
A fészkelő anyát, míg magra jár, —  
Ha nem volnának földi angyalok!

Egy földi angyalt én is ismerek,  
Ki e szent névre bizvást érdemes;  
Anyát talál az anyátlan gyerek  
Ő benne, ki szívében oly nemes;  
Ő benne, ki a mult keserveit  
Áldásos egy jövőbe temeti,  
S a vértanuért gyászos lepleit  
Árvák örömkönyébe fűrdeti.

Egy óhaj kél szívemnek rejtekén,  
Mig arczképét im itt leleplezem:  
Árvák nevében áldást kérek én  
Reá, s imára kulcsolom kezem:  
Tövis helyett, mi egyre vérzi még,  
Virág diszitse fönkelt homlokát!  
Nehéz sebére nyujtszon irt az ég!  
Áldás kísérje minden nyomdokát

Senki sem volt a teremben, kire a tisztelt művész által művészileg előadott szép költemény mély hatást nem gyako-



rolt. Aztán minden tekintet a leleplezett arczképre esett, mely Vastagnak, festőjének újabb becsületet szerzett. Az életnagyságu festmény, melyet, — mint tudva van, Kármán Lajosné urhölgy kezdeményezése folytán az egyleti hölgyek készíttettek, és hiv jellemző vonásokban tünteti elő az érdemes honleányt s önkénytelen éljenzés tört ki a jelenvoltak ajkán, midőn megpillantották.

Most Ujházi ur lépett elő s szavalta el Tóth Kálmán gyönyörű alkalmi költeményét, Damjanichnéhoz intézve. A vers oly szép, hogy bár közölték már más lapok is, kedves szolgálatot vélünk teljesíteni tisztelt olvasóinknak, ha mi is ide igtatjuk. Következőleg hangzik:

Férje hős volt . . . diadallá  
Lett minden hely, hova lépett,  
A győzelmet úgy aratta,  
Mint a sarló a kévéket.  
Aztán meghalt . . . oh hogy halt meg!  
Iszonyu volt . . . ne kérjétek,  
S egy ifju nőt hagyott hátra . . .  
Ez az a nő, tiszteljétek!

A biblia szent alakja,  
Kibe sziven hét tört döftek:  
Nem szenvedett annyit, mint ő,  
Nem szenvedett az sem többet;  
Ki egyszerre vesztett mindent:  
Szabad hazát, hősi férjet  
S nem roskadt le ennyi kintől.  
Ez az a nő, tiszteljétek!

Itt maradt ő mi közöttünk,  
A nagy névnek örökösse,  
Hogy a nevet, mely oly fényes,  
Még ragyogóbb fénybe öltse.  
Mint a kelyhet a szent oltár,  
Azt a nevet úgy őrzé meg,  
Oly feddhetlen, olyan tisztán . . .  
Ez az a nő, tiszteljétek!

Ez tartá fenn s egy magasztos,  
Vigasztaló, égi eszme:  
Hogy az, a ki jót tehet még,  
Czállal élhet, nincs elveszve;  
Hogy magának a ki meghalt,  
Másoknak még mindig élhet . . .  
Kinek minden lépte jótett:  
Ez az a nő, tiszteljétek!

Van öröme oh hát mégis!  
Ha más örül: örvend annak,  
Boldog ő, a könnyező, ha  
Más könnyezőt vigasztalhat.  
Fölneveli az árvákat,  
Anyát ad a szegénykékeknek.  
Érettök él, munkál, fárad:  
Ez az a nő, tiszteljétek!

A vértanu fönn az égben  
Ül a felhőn, égi fényben,  
Letekint és mosolyogva  
Gyönyörködik hí nevében;  
Odafenn az angyalok közt  
Nincs áldottabb, tisztább lélek . . .  
S büszkén int le szent árnyéka:  
Az az én nőm, tiszteljétek!

Hasztalan kísérleńök meg leírni a hatást, melyet e költemény művészi előadásban keltett, köny csillogott majd minden szemben, s alig birt utat találni a kitörő éljenzés, de mindennél meghatóbb volt az a köny, mely az ünnepelt honleány pilláit nedvesíté . . .

A mi azután következett, az már nem lehetett többé ha-

tással; a kedélyek az előbbi pillanatok befolyása alatt voltak mind végig, azért Bója Gergely tanfelügyelő szavai, melyekben az egylet buzgó alelnöknője: Kármán Lajosné urhölgy, valamint az egylet fáradhatlan jegyzője Sztupa György ur érdemei iránt adott kifejezést az általánosan osztott elismerésnek — sem részesülhettek megillető méltánylatban.

Dal fejezte be az ünnepélyt, s aztán a szép közönség eloszlott, eltörülhetlen emléket vivén haza szívében e napról. Nem is szabad e napnak feledésbe menni soha! Ab.

## Farsangi napló.

Beköszöntött Karneval herczeg fényes és tarka-barka jókedvű udvarával, s kezdetét vette a vigalom és a bohóság. Miután ő fensége az idén csak rövid ideig maradhat nálunk, alattvalói, kiknek számát a viszontagságos idők sem igen csökkentették, iparkodnak ezt a kis időt lehetőleg fölhasználni, s majd minden estére jut egy-egy multság.

Az első vasárnap volt: a nőipar-egylet álarczos táncvigalma. Máskor helytelen lett volna e név: álarczos tánczvigalom, miután tudvalevőleg az álarczos bálokon a tánczra nem kerül a sor. Most azonban nem így lett; talán mivel első álarczos vigalom volt, többen visszahuzódtak még ez este. Különben így szokott az lenni mindig: az első bálók úgy szólva szoktatók, s csak a szenvedélyes bálozók szoktak azokon is megjelenni. Már pedig hogy ilyenek vannak nálunk bőven, arról bizonyosságot tehetett a vasárnap-esti bál, s hogy izléssel bíró nők vannak köztük elegenden, arról is meggyőzőtt öltözőkők csinja és választékossága, s hogy szellemesek, azt sem fogja elfeledni, a ki csak pár szót válthatott a szép álarczosokkal. A jelmezes hölgyek különösen szeretetreméltók voltak, a virágárus lánykáknak pedig lehetlen volt ellenállani. Általában, a multság ellen senkinek s nem lehetett kifogása.

A második tánczvigalom szerdán este volt: a jóhírű jogászbál. Nem volt oly népes, mint máskor és kényelmesen lehetett tánczolni már 10 órakor, de azért fényes, diszes tánczmultság volt, mely siker tekintetében nem áll mögötte a többieknek, ha a sikert nem a pénztári eredményről, hanem a közönség válogatottságáról és hangulatáról ítéljük meg. Az éjféltutáni csárdás szokta mindig megmutatni, mily kedélyes a bál, — nos, ez este két óráig jártak szakadatlanul ez egy tánczot. Izléses, szép öltözékeket láttunk a nélkül, hogy pazarak lettek volna. Nem soroljuk el névszerint a jelenvoltakat s a kik föltüntek, mert lehetlen lenne elhallgatnunk észrevételeinket, pedig bókolni nem akarunk. Andrassy grófot, a külügyminisztert is várták, de nem jött el; de ott volt Tisza Kálmán és neje, Perczel és Péchy miniszterek, Majláth György országbíró és más kitünőségek. A multság reggeli hat óráig tartott; legmaradandóbb emléket vittek haza a — rendezők.

Itt közöljük a farsangi naptárt, a mennyire az már megállapítható. Ha utólag jönne még hozzá egy-két bál, pótolni fogjuk. Tizenegyedikén a pesti nőegylet nagy álarczos bálja lesz. Az atletikai klub január 13-dikán tartja tánczvigalmát, (háziasszony báró Vecsera Albinné született Baltazzi Helen urhölgy) az orvostanhallgatók 16-dikán (háziasszonyuk Tisza Kálmánné urhölgy lesz,) a műegyetemi tanulók 18-dikán, (háziasszonyuk Blaskovics Miklósné urhölgy;) 20-dikán az írók és művészek társaságáé; 21-dikén a gazdaasszonyok nagy álarczosbálja; 23-dikán és 26-dikán udvari bál (újabb hírek szerint; előbb azt irták a lapok, hogy több főúri család



gyásza miatt az idén elmaradnak,) 27-dikén a bölesészettan-hallgatóké; az izraelita nőegylet álarcosbálja, február elsején a korcsolya egylet, táncvigalma február 4-dikén a kalikó bál.

### Budapesti hírvivő.

\*(Az udvar) Budán van ismét. Az udvari lovardát rendbe hozták, hogy a királynő kedvencz időtöltését, az akadály-ugratást itt is végezhesse. A királynő különben is nagy kedvelője a lovaknak, már Carré czirkuszában is volt s gyönyörködve nézte az igazgató által elővezetett s bámulatosan iskolázott tiz mén mutatványait. Most az enyhe időjárás mellett a rákosi vadászatra is alkalom volt; kedden szarvast üttek ismét, mely azonban a Dunába ugrott s így menekült; Czertvertszky herczeg ugyan utána ment csolnakon kopókkal, de hiába! A szarvast aztán másnap fogták el a tulsó parton s a rendőrséghez vitték. A királynő gyakran mutatja magát; kikocsiz majd minden nap. Hétfőn délben gróf Fürstenbergné kíséretében az „Erzsébet-árvaházat“ lepte meg. Ő Felsőge megnézett mindent, az olvasó-termet, ruhatárt, a munkatermet és munkákat s teljes megelégedését nyilvánítá. A lányok ép ebédeltek s midőn a királyné belépett, éljenezve üdvözölték. Két lányka magyar költeményt szavalt. A királyné háromnegyed óráig időzött az intézetben s megígérte a lányoknak, hogy legközelebb oszonnát küld szorgalmukért.

\*(József főherczegről) ismét nyugtalanító hír érkezett Cannesból. A mindenki által szeretett főherczeg állapota ismét súlyosabbra fordult, s a legroszabbbtól félnek. Az egész nemzet aggódik életeért, s egy szívvel kívánja, hogy mielőbb örvendesebb hirt halljon hogylétéről.

\*(Jótekonyság.) Király ő Felsőge a tóketerebesi görög katolikus egyházközség részére leégett temploma felépítési céljaira 500 frtot, a nezsideri kisdédóvó részére, az intézeti ház építésére magánpénztárából 200 frtot adományozott.

\*(Rózsás napló.) Jegyesek: Dr. Fricz Adolf ügyvéd és Kohen Róza kisasszony Budapesten. — Löwy Sándor és Budai Goldberger kisasszony Budapesten. — Dr. Batizi Endre orvos és Ujhelyi Czeleszta kisasszony Técsőn. — Gerevics Emil tanár és Ilniczky Ilona kisasszony Velejtkén. — Nyirák Ede királyi számtiszt és Linczy Eugenia kisasszony Mármaros-szigeten. — Dr. Róth Samu tanár és Justus Ilona kisasszony Lőcsén. — Böszörményi Géza ügyvéd és Szajka Matild kisasszony Aradon. — Bassó Ármin országházi könyvtárnok és Jakobovics Etelka kisasszony Debreczenből. — Egybekeltek: Rácz Gyula törvényszéki bíró és Schaffer Amália asszony Budapesten. — Gróf Westphalen Raban József főhadnagy és Auersperg Anna herczegkisasszony Gyöngyösön. — Markovics László birtokos és Kapdebo Vilma kisasszony Aradon. — Beke Gyula és Kóczyán Ilonka kisasszony Hatvanban. — Dr. Jókai Géza orvos és Tresztyánszky Jolán kisasszony Pusztá-Kovácsiban. — Dr. Klupathy Antal jogtanár és Szentlélek Ida kisasszony Kassán.

\*(Kossuth Lajost) közeléb nagyon várták haza; megválasztották Czegléden képviselőnek, s egy száz tagu küldöttség szándékozott kimenni hozzá, hogy a választás elfogadására fölkérje. És sokan hitték, hogy a magát száműzte-nagy hazafi végre engedni fog, ő azonban most is tántorithatlannak bizonyult be; táviratilag tudatta a czeglédiekkel, hogy ne költsenek hiába, határozata másithatlan; nem jöhet be.

\*(A magyar ifjuság küldöttsége) már utban van Konstantinápoly felé. A küldöttség 15 tagból áll, s e hó 4-dikén kora reggel indultak el a budai indóházból. Nehányan még estig visszamaradtak, nem készülvén el az a babérkoszoru, melyet II. Rákóczy siremlékére szántak. A kora reggeli idő daczára nagy közönség gyült össze a küldöttség tagjainak találkozó helyén, a Szabadi-féle kávéházban, honnan zeneszó mellett vonultak az indulóházhoz. Utjokban minden nagyobb álmomásnál üdvözölték a magyar rokonszenvet vivő küldöttséget. Csáktornyán volt az utolsó üdvözlés, melyekre mindenütt Lukács Gyula a küldöttség vezetője válaszolt. Triesztben csak kevés időt töltöttek, s a „Ceres“ gőzhajón folytatták tovább utjokat igen kellemesen, egészen tavaszi időben. Az elindulás pillanatát a trieszti szlávok fölhasználták egy kis tüntetésre. Mikor a küldöttség e hó 6-dikán délben a „Ceresre“ szállt, a parton néhány száz szláv gyült össze, rikoltoztak, füttyöltek, s a hajóra rothadt narancsot és citromot dobáltak. A rendőrség egykedvűleg nézte a csöcselék garázdálkodását s nem szólt belé. Viszaterőben a küldöttség kiszállt Anconánál s felkeresi Kossuthot hogy éljenek neki a szózatot: „Hazádnak rendületlenül légy hive!“

\*(Az ipar) megérdemelt kitüntetésének napja volt a mult vasárnap. A fővárosi iparosok közt e napon osztották ki a vigadó termében a dísz-okleveleket és érmekeket, melyekkel a szegedi kiállításon bemutatott iparezikeket az ítélő bizottság kitüntette. A főpolgármester Ráth Károly alkalmi beszédet mondott, utána a másik Ráth Károly, az iparegyesület alelnöke szólt, jelezve a nyert kitüntetések fontosságát. Ezután Szabóky, a szegedi kiállítás ügyében kiküldött bizottság elnöke tett jelentést a kiállítás eredményéről, felolvassván a kitüntetett — mintegy 400 — fővárosi iparos nevét, kik közt a díszes érczermek kiosztattak, s a díszoklevelek is azok közt, kik a kiállítás létesítése körül kiváló érdemeket szereztek maguknak. Ének zárta be az ünnepélyt.

\*(Időjárásunk.) Már csakugyan felfordult világot élünk. Alig volt a mult hó végén három napig egy kis hó és hideg, azután ismét beállt a nyirkos, őszi idő; a sáros utcákra nehéz köd ereszkedett, s a csuszva-mászva járkálók egymásba ütődnek, mert nem látják egymást a nagy ködtől. Szó sincs róla, hogy a sebes hajtások okoznak elég szerencsétlenséget, mikről majd a rendőri hírek fognak beszélni, valamint a főorvos havi egészségügyi kimutatása is tanuskudni fog a sűrű köd hatásáról. A korcsolyázók legjobban bosszankodnak: az ő jegök oda van, csak három napig vehették igénybe. De ha így tart tovább, a czukrászok és vendéglősöknek is aggodalmat fog szerezni a jég hiány.

\*(A Petőfi társaság) kiterjeszti figyelmét arra is, hogy a segesvári csatatéren szobor állittassék a valószínűleg ott elesett költő emlékére. E célra már régebben tétettek adakozások, később azonban az egész mozgalom, melyet ez irányban kifejtettek, elaludt. A begyűlt pénz a segesvári takarékpénztárban hever.

\*(Dömötör János,) a szép lelkű, alapos képzettségű költő, tagja a Kisfaludy-társaságnak és Pestmegye tanfelügyelője e hó 8-dikán öngyilkos lett. Halála a legmélyebb részvétet kelté valamennyi ismerősében és barátjában, mert jó szívéért, szeretetreméltó csendes kedélyeért, fedhetlen tiszta jelleméért mindenki szerette és becsülte. Viszonyaiban rendezett, hivatalában rendes ember volt, csupa lelkiismeretesség és becsület az egész ember. Mint költő, műgond és tiszta-nyelv-érzék és kedély-mélysége által tünt ki. Költészete nem ismerte



a megrázó szenvedélyeket, inkább a csendes öröm és a méla bánat költője volt. — Mi vitte e szörnyű elhatározásra?! Csak sejteni lehet: az a néma bú, mely lelkét mind inkább beárnyékolta. A utóbbi időben beteges volt, de baja miatt nem lehetett oka aggodalomra, valószínű mégis, hogy e körülmény is nagy hatással volt elboruló kedélyére. Még csak 33 éves, volt tehát még fiatal ember, és nőtelen. Ha családja lett volna, nem éri e szomorú vég. Nyugodjék békével!

\*\* (Tóth Kálmán) mulattató vigjátékát, melynek czime: „Nők az alkotmányban“, s melyet nem rég fordítottak le szerb nyelvre s adták elő Ujvidéken. — be fogják mutatni az orosz közönségnek is. Egy orosz író most a szerb-török háboru alatt erre járt s látta a darabot szerb színpadon s annyira megtetszett neki, hogy az orosz követség útján engedélyt kért a belügyminisztertől a darab lefordítására. Természetes, hogy ennek nem lehetett semmi ellenvetése.

\*\* (A farsang előpostájául) a Fröbel nőgyelet gyermekkertjei javára mult szombaton este a vigadóban sétahangversenyt rendezett, tombolával összekötve, mely azonban talán azért, mivel másnapra már a farsang első táncvigalma volt ígérve, csak félig sikerült. Szép hölgyek árultak virág-csokrokat és tombola-jegyeket, s ha a hosszú névsorból Pozsgay Lujza, Lánczy Szidónia, Fischer Sarolta és Eszti, Utsi Aranka, Szónoky Etelka, Mihalics Aranka, Havik Fanny és Spieler kisasszonyok neveit fölemlítjük, ezt csak azért tesszük, hogy hódoljunk a régi szokásnak. Az említettek különben legtöbb tombola-jegyvet és virágot árusítottak el, s ezért is kötelességünk neveiket följegyezni. A multság egyébiránt élénk és kedélyes volt.

\*\* (A keleti kérdés) ugy látszik, talán mégis békés megoldást fog nyerni. A mily mértékben nő a törökök erélye, oly mértékben apad az oroszok követelése. Most már nem beszélnek a török tartományok elfoglalásáról, sem keresztény kormányzókról, most már beérnék azzal is, ha Andrássy gróf mult uj évi javaslatai keresztül vihetők lennének, melyeket akkor a török elfogadott, a muszka pedig keveselt. De a porta most már azt mondja: alkotmányt adtam az államnak, annál maradok. Az orosz nagykövet pedig nem mer követelő lenni, mert üres a pénztáruk és mert rájöttek, hogy puszkaporos hordóikban szénpor van puszkapor helyett.

\*\* (Vegyesek.) Az ifjusági könyvtár javára a fővárosi első kerületi tantestület e hó 6-dikán hangversenyt rendezett, melyben Bogisich Mihály, Hauser E. kisasszony, gróf Keglevich E., Légman Tilda, Bárczen A. és Weninger kisasszonyok működtek közre. — A józsefvárosi kör is családi estélyt rendezett a mult szombaton szép sikerrel; a mulatságot fesztelen kedélyesség jellemezte. — Pintér hadnagy, kit Swetz kútmester az utcán meglőtt, e napokban fővárosunkból Karlsbádba megy kúrara, s bár a golyó tüdejében van, meggyógyulva léphet be ezredébe nem sokára. — Gróf Esterházy Miksa Londonba utazott, az atletikai gyakorlatok bővebb megismerése s egy box-mester szerződése végett. — A zenekedvelők szombati estélyén a „szép Melusinát“ adták elő másodsor teljesebb sikerrel, mint első ízben, és a hallgatóság élénken megtapsolta Káldy Gyulát, a jeles karmestert, kinek vezetése alatt az egylet mintegy uj életre ébredt. — A tisztviselők egylete közelebbi ülésén Danielik osztálytanácsos jelenté, hogy a sorsjáték tizezer forintnál többet jövedelmezett a tisztviselői árvák javára; 9800 ftról szóló takarékpénztári könyvet át is adott Pauler Tivadar elnöknek.

\*\* (Halálozások.) Egy fiatal szép nő halt el közelebb Mágócsón; Piga i Hilda urnó, 21 éves korában. — Elhunytak továbbá: Dömötör János költő és tanfelügyelő 33 éves korában, Budapesten. — Tóth Lajos ügyvéd Mező-turon. — Szikszay János nyugalmazott városi tanácsnok 76 éves korában Nagy-Bányán. — Ifj. Varga István 35 éves korában, Gyorokon. — Kis Gáborné, született Hajnal Piroska asszony Szatmáron. — Bernáth Simon birtokos, Vaján. — Gallé Antal plébános 68 éves korában, Csebben. — Hamar Pál miniszteri tanácsos, Budapesten. — Zabolay István ügyvéd, Budapesten. — Treichlinger József zeneműkedvelő 70 éves korában, Budapesten. — Csukár János 72 éves korában Nagysároson. — Komjáthy László jegyző, Nyirbátorban. Béke hamvaikra!

## Irodalom és művészet.

A lefolyt héten mind a két színházban uj darabot adtak. Kezdjük a népszínházon, hol a rég hallgató Szigligetitől, a népszínmű megteremtőjétől volt alkalmunk látni egy uj népszínművet. Voltaképen a darab — „Kényes Bertók“ a czime — nem egészen uj; ott kezdődik, a hol a „Strike“ végződik, s szakasztott olyan alakoskodások vannak benne, mint a „Nagy apó“-ban, míg a darab egész menete „Liliomfira“ emlékeztet. Meséje ez:

Bertók szegény nemes fiu, kit a szükség arra kényszerít, hogy lakatossá legyen, de azért „kényes“ marad, akár a „Strike“ Kovács Bélája. Bertók egy gyárban dolgozik, melynek munkásai föllázadnak a gyáros ellen, kit családjával együtt a dühöngők boszujától Bertók ment meg. A gyáros lánya e szép tett miatt hálás akar lenni, s elhatározza, hogy gazdag kezével ajándékozza meg a nemes fiut, de csak az esetben, ha ez őt magáért, nem a vagyonáért szereti meg. Tehát ruhát cserél szobalányával, kiből kisasszony lesz, a ki egy szót sem tud magyarul. Találkoznak Bertókkal, de ennek a szive nem eladó, hiába figyelmezteti az apja a szép vagyonra, melyet a leány kezével kapna. Inkább tetszik neki a csinos kis szobalány. Mégis, mikor jobb időből való barátai lenézik a mesteremberré lett nemes fiut, rászánja magát a házasságra, de aztán föl is hagy a munkával, s a dus hozomány kilátásában nyakra-főre csinálja az adósságot. Menyasszonya azonban még most sem tetszik neki; becsmerli is váltig rokonaival együtt, az ő jelenlétében is, magyarul, azt gondolván, hogy az nem érti meg. Pedig megértette, válaszol is rá — tiszta magyarsággal. Bertók és atyafisága hüledeznek, a vőlegény pedig a faképnél marad. Bertók ismét dolgozó ember lesz, de busong magában, s az ál-szobalányt azt ajánlja neki, hogy mérgezze meg magát, ő is azt teszi. Rááll az elbusult fiu, beveszik mindketten a mérget s ekkor bevallják, hogy szeretik egymást. Most az ál-szobalány nagyot nevet, s fölfedezi a fiu előtt, hogy csak pezsgőport ittak. Nagyobb baj tehát nem történik. Jól van. Bertók most már a szobalányt el akarná venni. Atyja, a nemes ember ellenzi, de Bertók szegénységére hivatkozik, melyhez nem illik a büszkeség. És most elérkezett annak az ideje, hogy az ál-kisasszony fölfedezze az alakoskodást és Bertók mégis gazdag feleséghez jut.

Ebből áll az uj népszínmű meséje. A mint látszik, kevés uj van benne, a mint már fenebb is mondtuk. De Soldosné és Tamási meghódíták részére a közönséget töröl-metszett alakításukkal és dalaikkal, melyből bőven van a darabban.



A nemzeti színház ujdonságai: két kis francia színmű. Az egyiknek czime: „A cremonai hegedűs.“ Meséje: a cremonai podesta aranylányczot ígér annak, a ki a legjobb hegedűt készíti, Taddeo hegedű-gyáros házat és lánya kezét ígéri ráadásul az ügyes készítőnek. Két segédje versenyez a háromszoros jutalomért, mind a kettő szerelmes a lányba; az egyik nyomorék, a másik deli ifju. És a nyertes a nyomorék lenne, de ez észreveszi, hogy kedvese vetélytársa felé hajlik s nem akarja megkeseríteni s inkább fölcsereéli hegedűjét a szerelemben nála szerencsésebb, de kevésbé ügyes kezű társáival. Csakhogy ez nem tud róla, nem bizik magában, s rászedni akarván nagylelkű vágytársát, magát csalja meg, midőn a hegedűket visszacsereéli. A nyomorék még sem akarja boldogtalaná tenni azt, a kit szeret, tehát elbujdosik. — Ez az egyik kis érzelmes darab. A másik vigjáték, czime: „A kéregető nő.“ Egy előkelő nő kéreget bűnbánó hölgyek számára s egy fiatal grófhhoz nyit be, ki ép akkor olvassa a hirlapban, hogy egy csalónő jár a városban és kéreget. Az uri hölgyet ennek nézi és komolyan feddi, midőn nővére belép és fölismeri a kéregető nőben legjobb barátját. A fiatal gróf zavarodottan kér bocsánatot, a nő megadja, sőt reményt nyújt arra is, hogy nőül is hozzá menne a fiatal emberhez, kinek szintén megtetszett a kis menyecske.

A közönség jól mulatott a két darabon.

Végül egy pár irodalmi hirt jegyzünk még ide, melyek egyszersmind színháziak is. A nemzeti színházban eredeti operát adnak elő legközelebb „Arany kereszt“ czim alatt, melynek szerzője Brüll Ignác, nem rég budapesti porosz konzul. E darabban egy kis ballet is kerül színre, melyet Campilli szerzett Peregrina czim alatt. A drámabíráló bizottság Bercsényi Béla tehetséges színésztől egy társadalmi drámát fogadott el; czime: „Dormándy Kálmán.“

### Nemzeti színház.

Január 6-dikán: „Hunyady László.“ — Január 7-dikén: „Idegen nő.“ — Január 8-dikán: „Házastők.“ — Január 9-dikén: „Norma.“ — Január 10-dikén: „Az utóirat“, „A cremonai hegedűs“, „A kéregető nő.“ — Január 11-dikén: „Fidelio.“ — Január 12-dikén: „A szerelem harca.“

### Divattudósítás.

Milyen tarka-barka az élet! Politikai napilapjaink telisded teli vannak ha épen nem is puskaporszaggal, de hosszú képpel irt, a komolynál is komolyabb konferenciák és konstellációk nagymérvű okoskodásaival, és bizonyára felette fontos, sok millió emberélet fölött határozó órákat élünk most, és — azért mégis kíváncsi szemmel állunk meg a fényesen kivilágított divattüzetek kirakatai előtt, melyeknek átlátszó tükörtábláin át a legpompásabb bál öltözékeket szemlélnetjük. Ezeket csakugyan nem látszik meg a komor való és a tán még komorabb jövő sötétsége, és így nekünk is „konstatálni“ kell, hogy sok új bál öltözék készült el máris, és még több van még készülöben, nem különben látjuk, hogy a színes selyemből való pánczélos derék, és a princesse-szabás vetélkednek egymással közkedveltségben, azon kívül pedig még több és dusabb a virág-zápor, mely a bál ruhákat díszíti. elszórt bokrétkában, hosszú füzérekben, avagy csak egyes virágokban is.

Nagyon divatosak a halvány színű gaze és tarlatán ruhák selyemre borítva, és arannyal vagy ezüsttel könnyeden átszótt gaze ruhák, melyek este szép hatásuak. Az uszályra nézve mondhatjuk, hogy az ijesztő módon megnyult és díszítése sok fáradságba kerül, így kívánja ezt a legújabb divat.

Először bálban megjelenő fiatal leánykák az idén is fehér ruhában szoktak megünnepelni e nagy eseményt, a díszítés többnyire korai tavaszi virágokból áll: hóvirág, kromsz, jáczint stb. A többi ruha hozhatja aztán Flóra istennő pompásabb, viritóbb gyermekeit is, csak az első ruha legyen igénytelenebb, egyszerűbb a többinél.

Sok szép ruhát volt alkalmunk látni az utósó időben, melyek legközelebb a bálokon fognak nap- az az gázvilágot látni, többi közt egy pompás rózsaszínű atlaczuruhát, gazdag fehér csipkézettel és fehér rózsákkal díszítve, egy másik halvány lilaszínű faille ruhát szintén fehér csipkefodrokkal és sárga rózsabokrétákkal díszítve, egy pompás lángvörös nehéz brocat ruhát. gazdag aranyhímzéssel, fénylő aranykalászszal felhuzva a tünique-et, a rövid ujjacskákat és elborítva a derék elő részét. E mellett azonban nem hiányoztak a fiatal lányoknak való könnyed tarlatán és gaze ruhák folyondárral, fukciákkal, nefelejtssel elborítva, a mint az a szépséghez, a fiatalsághoz és a boldogsághoz illik.

Az uszályon kívül még a keztyűk is igen nagyra nőttek tavaly óta: betakarják a kart majdnem egészen és nemcsak gombokkal záródnak, hanem selyemzsinórral fűződnek össze a kar körül, a harisnyák pedig a legtarkább színes selyemhímzéssel dicsekedhetnek. rendesen a ruhához illő, a többi díszítéssel összhangzatban levő selyemharisnya választatik.

Kivánjunk tehát vidám farsangot kedves hölgyeinknek.

Divatképünk magyarázata.

Mind két alakunk bál öltözéket tüntet elő.

Az első alakon látható öltözék fehér tarlatánból készült, mely fehér tafotára van feszítve. A princesse-formájú, de hátul gomboló felső ruha és tünique könnyű, szép selyemrojtval van díszítve, a hosszú uszályba vágott kettős szoknya is. Tarka színű mille fleures virág díszíti a tünique hátusó részét, a nyakkivágást és haját is. Ez öltözék ára ilyen díszes kiállításban 120 forint.

A 2-dik alak ruhájának alja világoskék pamut-foulardból való, öt sor fodorral díszítve. E szövet fényességénél és szépségénél fogva igen jól veszi ki magát este. E kék szoknyán aztán fehér tarlatánból való gazdag tünique borítja, kék virágból, levelekből és barna bogycskából álló füzérekkel díszítve. A derék szintén kék pamut-foulardból készült fehér tarlatánal díszítve. Ez öltözék ára, virággal együtt 65 ft.

## Szórejtvény.

Szabó Tivadarnétól.

Egészem egy szárnyas állat; kicsiny, de nagy is lehet;  
A „d“ nélkül a vizsgáló bennem két tárgyat lelhet.  
Első kettőm hamar mulik, okosan használt ember!  
Két végsőm, ha víztől ered káros; ha érez, kis műszer.

Megfejtési határidő: február hó 7-dike.

A f. é. 51-dik számban közzölt rejtvény értelme:

H o m é r.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Bátori Zsigray Istvánné, Sárossy Mari, Gedeon Gáspárné, Moez Gé-záné, Jánossy Lajosné, Marosy Etelka és Izabella, Mózesy Anna, Ferencse-vics Teréz, Haintz Mária, Török Istvánné, Böhm Ceczelia, Sááry Etel, Mandits Erzs, Késmárky Károlyi Mária, Nagy Julia, Lazár Katinka, Kretovics Lidia, Novák Szidónia, Magyar Miklósné, Sóos Klára, Jakab Paulina, Török Sándorné, Temesváry Erzsébet, Fodor Nina, Orbán Gizella, Máár Zsófi, Ham Miklósné, Falvay Krisztina, Győry Margit, Fölöp Erzsike, Szikra Emilia, Ember Ottilia, Mészáros Katinka, Baditz Eleonóra, Jóó Lenke, Tóth-falusy Berta, Nagy Károlyné, Virág Ilonka, Thoma Laura, Tóth Elekné, Szlávny Klotild, Daróczy Mariska és Ida, Kalla Tilda, Sárkány Teréz, Rónay Kamilla.

## T a r t a l o m.

Unalomból, Balázs Sándortól. — A remény, Vay Saroltától. — A történeti dráma a legújabb orosz irodalomban, Huszár Imrétől. — Egy fogadás, Dominkovics Mariától. — A próféta lobogója. — Egy hét története. — Farsangi napló. — Budapesti hírvivő. — Irodalom és művészet. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Szórejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divat-képünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



3-dik szám.

Január 21-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

## KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SANDORNÁL

Országut 39. sz



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |    | R. katolikus és protestáns naptár |                   | Ó-naptár      | Izraeliták naptára | Hold-járás   | N a p - |        |      |
|-----------------------|----|-----------------------------------|-------------------|---------------|--------------------|--------------|---------|--------|------|
|                       |    |                                   |                   |               |                    |              | kelte   | nyugta |      |
|                       |    |                                   |                   |               |                    |              | óra     | perc   |      |
| Jan.                  | 21 | Vasárnap                          | G 3 Ág. szűz v.   | G 3 Ágnes     | 9 B Polieuct       | 7 Izmael     | 7       | 41     | 4 42 |
|                       | 22 | Hétfő                             | Vincze v.         | Vincze        | 10 N. Gergely      | 8            | 7       | 40     | 4 43 |
|                       | 23 | Kedd                              | B. Assz. eljegyz. | Imrike        | 11 Theodoz         | 9 Xylophoria | 7       | 40     | 4 45 |
|                       | 24 | Szerda                            | Timót             | Timót         | 12 Titiána         | 10           | 7       | 39     | 4 47 |
|                       | 25 | Csütörtök                         | Pál fordulása     | Pál fordulása | 13 Hermyla         | 11 Izrael    | 7       | 37     | 4 49 |
|                       | 26 | Péntek                            | Polikárp pápa     | Polikárp      | 14 Szabbasz        | 12           | 7       | 36     | 4 50 |
|                       | 27 | Szombat                           | Aranysz. János    | Krizosztom    | 15 Thebai Pál      | 13 Sab. Bo.  | 7       | 36     | 4 51 |

## V i d é k i t á r c z a.

**Pozsony** január 14-dikén. Városunkban egy közkedveltségben részesült fiatal hölgyének elhunytáról kell értesítenem becses lapjának mélyen tisztelt olvasóit. Hild Károly, honvéd dandár-parancsnok szép fiatal nejét lánykorából jól ismeri a fővárosi közönség is, melynek a báljaiban és társaséletében egyik büszkesége volt. Egy éve alig múlt el, hogy a virágzó szép leányból asszony lett, s ma már halva fekszik. A legmélyebb részvétet érzi az egész város elhunytá fölött, hiszen oly kedves, oly szép volt, mindenki szerette. A boldogult unokahuga volt Hollán Ernőnek, a honvéd-tábornoknak, és lánya szabadságharcunk egyik jelesének, ki száműzetésben halt meg Amerikában, s a kinek az volt az óhajta, hogy lánya visszatérjen hazájába, s visszatért, hogy rövid ideig örüljön az életnek s aztán meghaljon. Tegnap temették el nagy részvét mellett.

Hanem a sötét és a ragyogó képek mily gyorsan változnak az életben! Tegnap mindnyájan bánatos arccal álltuk körül annak a fiatal nőnek a koporsóját, kinek elhunytáról az imént szoltam: ma már szemünket az a csillogás kápráztatta, mely a fényes esküvőt körül vette, a mely a székesegyházban féltizenkettőkor ment végbe. Rég nem látott Pozsony ily fényes lakodalmat. E nagyabecsült lapban említve volt már, hogy gróf Bolza József és Pálffy Alice grófnő jegyesek; az ő esküvőjük ment végbe ma ritka fényvel. Pozsony előkelő főuri népén kívül Bécsből és Pestről is sokan jöttek el e napra. Disz-magyarban voltak legtöbben, csakugy csillogott, ragyogott a fénytől minden. A menyasszony nehéz fehér selyem ruhába volt öltözve; hosszu uszályát a fiatal Rohan Ede herceg vitte. Gróf Pálffy Rudolf és gróf Bolza Béla, egyik a menyasszony, másik a vőlegény fivére, vezették az oltárhoz. Koszorús lányok voltak, valamennyien rózsaszín selyem ruhában: Gróf Schafgotsche Marietta, gróf Pálffy József karján; gróf Schafgotsche Lilly, gróf Pálffy Béla karján; gróf Schafgotsche Eugenie, gróf Pálffy Ödön karján; gróf Pálffy Jacqueline, gróf Bolza Géza karján és Ambró Ella, gróf Bolza Pál karján. Aztán jöttek az öröm-szülők és a nagyszámu főrangu vendégek, mind sorban, párosával. Természetes, hogy a templom szorongásig megtelt nézővel. A boldog pár még ma este elutazott a vőlegény jószágára.

Nem zárhatom be leveletem a nélkül, hogy a Toldy-kör 10-diki tánczestélyéről, hacsak röviden is, meg ne emlékezzem. E derék kör célul tűzte ki maga elé a magyar szellemet, fájdalom, nagyon is németes városunkban terjeszteni, és ezéjét abban az irányban szép sikerrel fogja elérni, a melyen megindult. A csütörtöki estélye is közelebb juttatá céljához, mert

a mulatságnak egészen magyar jellege volt. Megjelent főispánunk: gróf Eszterházy István ur is, és a szép hölgyek gazdag sorát ügyes és jó tánczos fiatal emberek röpiték. Reméljük, hogy a szép siker bátorítás lesz a körre, hogy máskor is rendezzen hasonló mulatságot, melyről szintén értesíteni fogom becses lapját, ha szívesen veszi.\*)

r. l

**Kolozsvárott** szintén fényes társaság volt együtt szerdán gróf Teleki Miksáné nagy tánczestélyén. Az erdélyi szépség, magyaros szellem és kedélyesség ép úgy ragyogott ez alkalommal, mint a régi jó időkben. Vigan tánczoltak Pongrácz zenéje mellett reggeli hatig s koros emberek is bevegyültek a tánczba. A háziasszony és kedves leányai: Teleki Irén és Bella grófkisasszonyok (kiket először mutattak be ily nagy társaságnak,) lekötelező szíveséggel fogadták a vendégeket. A női közönség a város színe-javából állott.

**Szegeden** az ott állomásozó közös hadseregbeli bakák naponként próbákat tartanak a czéllövésből, és mint azelőtt, czéltáblál most is francia zuávalakot használnak. Egy szegedi atyafi nagy lelki nyugalommal nézte egy darabig, hogy lövöldöznek bele a szegény francia zuádba, de egyszerre csak föltámad benne a politika ördöge és zsörtölődő hangon jegyzi meg: Hadnagy ur, jobb volna bizony, ha muszkát lövöldöznének.

**Vidéki farsang.** A mint látszik, a vidéken sem ugy kezdődik a farsang, mint a mult években és minden felől arról értesítnek, hogy a siker csak abban állott, hogy jól mulattak, s a rendezők anyagi kárát csak az önérzet pótolhatja. Marosvásárhelyt a dalkör és a zenekedvelők adtak bált, melyet még az a körülmény is rontott, hogy a színházban Tóth Ede Tolonczát is e nap adták elő először. — Mármaros-Szigeten a jogászok bálja csak félig sikerült; a rendezők azonban mindent elkövettek, hogy a jókedv általános legyen, s e tekintetben czélt is értek. A tudósító dicséri a hölgyek jó izlését. — Szatmárt ügyvédi bál volt, melyre a környékből szép számmal gyültek össze. — Déván a nőegylet adott bált, melynek szép és nagy közönsége volt. A házi asszony Bárczay Lászlóné urhölgy volt, ki szeretetreméltó nyájassággal fogadta a vendégeket. Szébbnél szebb lányok jelentek meg a mulatságra és ha közölnök a névsort, melyet tudósítónk beküldött, terünk ugyancsak szűk lenne. — Székes-Fehérvárott ifjusági bál volt a „Magyar király“ termében, mely meglehetősen megtelt közönséggel. A multság reggeli hat óráig tartott.

\*) Mindenkor örömmel.



— Az e g r i jogászbál, mint levelezőnk írja, daczára a tengelyig érő sártengernek és annak, hogy a pesti jogászbál is 10-dikére esett, szépen sikerült, és a vidékről annyi sok serdülő fiatal leány sereglett össze, hogy az idei e g r i jogászbál valóban „a fiatalok báljának“ nevezhető. Tömött nem volt, de annál inkább kiszélesedett a jó kedv és a reggeli 6 óra is csak a mámak kívánságára oszlatta szét a bált. Az öltözékek gazdagok és pazarok voltak, annyira, hogy nem egy-két házasulandó fiatal embertől hallottuk, hogy bizony szépek a szép nők de — feleségnek még nem kérünk ebből a drága kisasszonyokból. A bálanya Dobóczy Ignáczné urnő volt és ismert jó modorával mindenkit lekötölte. — A debreczeni jogászbál jó hírért az idén sem hazudtolta meg; ez volt a vidék legsikerültebb és legfényesebb tánczvigalma. Gräflné született Győrffy Róza bárónő volt a bálanya. A négyeseket hetven pár tánczolta.

**Vidéki vegyesek.** Az eperjesi gyufagyár e hó 10-dikén légberöplött, és a város minden épületét megrázkodtatá a robbanás; több emberélet is esett áldozatul. — G o r u b k á n, Zemplénben egy leány 900 frtot nyert a kis lutrin, és a községi bíró e miatt megölte. Ép akkor nyitottak be hozzá, mikor véres kézzel a pénzt olvasta. — A r a d díszes új városháza e hó 10-dikén nyitott meg nagy ünnepélyességgel. E szép palota főképp Aczél Péter Arad főispánjának és Salacz polgármesternek köszöni létrejövetelét. — A r o z s n y ó i püspök javait árverezik. A hivatalos lapban most olvashatni ez iránt a hirdetést. Mit szóljon akkor a szegény ember, ha már a gazdagon javadalmazott püspök urak is ily sorsra kezdenek jutni?! — J á s z b e r é n y b e n Becsey Gyula járásbíró élete koczkáztatásával mentett ki a Zagyva jege alól egy gyermeket. — P o z s o n y b a teszi át állandó lakását gróf Széchen Antal. — T ó t m e g y e r e n Károlyi Alajos berlini nagykövet birtokán nagy vadászat volt s Erdődy Lajos és István, Széchenyi Béla és Berchtold László grófok öt nap alatt 2400 füzánt ejtettek el. — K o l o z s v á r o n dr. Brandt József mütőhöz Popini Nándor erdélyi polgár ment fájdalmas daganattal; nagy bámulatra kiderült, hogy azt egy golyó okozta, melyet 1848 decemberében a tamásóváci sánczoknál lőtték a volt-honvéd arczába; 25 évig csöndesen volt a husban, de egy év óta bajokat okozott s most kivették.

## Különfélék.

\* \* (Az edinburgi herczeg) kétezer frtot ígért egy londoni nemzeti opera költségeire; de midőn ő fenségétől az aláírt összeget kérték, nagyon elcsodálkozott. Mint mondá, ő azt hitte, csak nevét kell aláírnia, fizetni azonban nem kell; mert ha tudta volna, hogy fizetni is szükséges, jobban meggondolta volna. A követelők meg voltak lepve és végtelenül sajnálkoztak a kis félreértésen, mely a herczeget majd megfosztá huszezer forinttól. Láthatták, hogy a herczeg nem kevésre becsüli a nevét s megelégedtek az eredménnyel, bár a kétezer font is jól esett volna.

\* (A konstantinápolyi értekezletről) érdekes részletet közölnek a lapok. Egyik minapi ülésén tárgyalás közben behoznak Chaudordy grófnak egy jelentést a bolgárországi kegyetlenkedésekről. A gróf belenez a jelentésbe és indulatosan rátámad az épen beszédet mondó Savfet pasa török külügyminiszterre: „Hogy ez már mégis hallatlan, ezt nem lehet el-  
tűrni!“ A keleti államférfiut a heves támadás nem hozta ki

sodrából; felülmulhatlan nyugalommal csak ennyit viszonzott: „Egy cseppet se jobb, se rosszabb a Szt. Bertalan éjszakánál, vagy az 1792-diki „noyade“-oknál.“ És nyugodtan folytatta a megszakított beszédet.

\* \* (Csernájew) kiutasítván az osztrák-magyar birodalomtól, Párisba ment. A mint a lapok írják az ex-fővezér jól megszédte magát Szerbiában. Mig ott volt, Oroszországból egyre másra küldette magának a pénzt a katonaság felszerelésének ürügye alatt, de azért e katonaságnak még sem volt sem fegyvere, sem municziója, most pedig azt sürgönyzik Prágából, hogy 700,000 darab rubelt vitt ki magával Párisba. — Ezzel egyidejüleg azt sürgönyzik Prágából, hogy mindazon cseh pártvezérek, nemkülönben a polgármester is, kik Csernájew-vel érintkeztek, a rendőrség elé idéztettek, a „Narodny Listy“ szerkesztője pedig elfogatott.

\* \* (Külföldi vegyesek.) A s u l t á n testőrségét magyar honvéd-ruhába szándékozik öltöztetni, hogy magyar rokonszenvét ez által is kifejezze. — B o s t o n b a n hat magyar él, kik közül öt szücs és egyik a város gazdagabb polgárai közé tartozik. — B i s m a r k legidősb fiát, Herbertet, a német császár a bécsi nagykövetséghez nevezte ki titkárnak. — A párisi „Figaro“ kirakatot állított föl a közönség számára, mely abban éjjel-nappal láthatja a legújabb sürgönyöket s szóban forgó nevezetésb egyéniségek arczképeit, művésznőkét, diplomatákét, nagy gonosztevőkéit; ki volt állítva a Francesconi arczképe is „a napi események e muzeumá“-ban.

## Megbízások tára.

- M á t é - S z a l k á r a C s . A . urnőnek: El van küldve.  
K u p á r a L . J . urnőnek: Nagyon örülök, hogy a jövő havi mintalapon kívánsága teljesítve lesz.  
K o m l ó d r a U . M . urhölgynek: Műlapjaink ára egyenként 40 kr, mindig csak a folyó félévét adhattuk 10—10 kron. A jelen félévben megjelenendő könyveket minden bizoznnyal meg fogom küldeni.  
Z o m b o r b a H . G . urhölgynek: Azonnal újból megküldtem.  
S z t . K i r á l y r a V . G . M . urnőnek: El van küldve.  
L o s o n c z r a T . I . urnőnek: Az egyiket azonnal megküldtem, a másik pedig néhány nap mulva postára lesz adva.  
S z a t m á r r a S . G . L . urnőnek: Legközelebb kezei közt lesz küldeményem.  
S a r k a d r a K . J . urnőnek: A mai rejtvény legjobb felelet.  
T a p o l c z á r a K . G y . urnőnek: El van küldve.  
L . S z e n t M i k l ó s r a S z . I . H . urhölgynek: A legszivesebben jártam el megbízásában.  
G a l a n t h á r a F . E . urnőnek: A legszivesebben szolgálék vele, de fájdalom már régen elfogyott! Rendelkezzék kérem a beküldött pénzzel.  
J á s z b e r é n y b e S z . L . urhölgynek: Legközelebb kezei közt lesz.  
S z e g e d r e G . A . urnak: El van küldve mind.  
V . H a r t y á n b a M . E . urhölgynek: Minő szivesen teném, de mikor nem lehet, mert nincs!  
G ö n c z r e F . G y . F . urnőnek: Várva várom szives ígéretének beváltását. Kívánságát a jövő héten szivesen teljesítem.



## Szőnyegek, terítők és függönyök

legnagyobb választékban különös olcsó árakon,  
 főleg a legujabb szőnyegetek szobák behuzására,  
 salon-, pamlag- ágy-, zongora- és oltár-szőnyegetek,  
 kokuszlabtörtek és angora-szőrmekeket minden színben és nagyságban,  
 ágy- és asztalterítőket, flanel takarókat,  
 legnagyobb készlet csipke-függönyök és Store-okban.  
 nagy választék nehéz szmyrnai szőnyegek gyári áron alul

## TOTTIS és KREN az északi csillaghoz,

Budapest, V. Dorotty utca 2. sz. a.

Fiók-üzlet: Ubécsi-utca 5. szám alatt.

T. c. vidéki vevőink kényelmére kívánatra nagyobb minta-darabokat választás végett, szőnyegek szükségleténél szobák behuzására és szmyrnai szőnyegekről rajzokat küldünk.  
 Megrendelések pontosan teljesíttetnek, meg nem felelő árak k'észerítetnek. Árjegyzéket bérmentve küldünk.



## SCHULHOF ADOLF

Budapest, IV. ország-ut, Károly-kaszárnya 23. sz. alatt

nagyszerű **czipő-gyári raktáramat**

kaphatók nagyban és kicsinyben!

### Nők számára.

- Nemez comodecipők (Filz) jó meleg beléssel 1 frt 30 kr.
- Legfinomabb nemez (Filz) comodecipők magas lehajtott szárral, s magas kitűnő szép máslival 2 " 20 "
- Bőr czugos topánok legfinomabb zerkébőrből magas szárral s erőz dupla talppal 4 " — "
- Legfinomabb eberlasting czugos topánok, magas szárral 3 " 80 "
- Barsony czugos topánok, legfinomabb kikészítésben, jó s vastag dupla talppal 4 " 50 "

### Urak számára.

- Comodecipők nemzéből akármely színben 1 frt 50 kr.
- Szagrindor topánok, lakkaplival vagy a nélkül jó erős dupla talppal 4 " 80 "
- Legfinomabb borjubőr topánok vixos legéresebb 3-szoros talppal 5 " — "
- Muszkalak topánok (vizben áthatlan) kitűnő minőségben 8 " 50 "
- Valódi muszka bagaria térdi csizma legbiztosabb, vizben áthatlan, egész vastag talppal 13 " — "
- Füknak való csizmak, legdusabb választékban 4-7 " — "
- Leányok, fiúk és gyermekek számára mindenféle topánok 1.50-3 " 20 "

Jó és tartós munkáért jótállás biztosítottik.

Vidéki megrendeléshez az ár beküldése vagy utánvétellel mellett legpontosabban és gyorsan eszközöltetnek.

**Gyönyörű selyemárak**  
 és a legujabb divatu  
**báli ruhakelmék**  
 bámulatos olcsón  
 a legnagyobb választékban kaphatók  
**HAMBURGER Adolfnál**  
 BUDAPEST, IV. koronaherczeg utca 8.  
 Minták kívánatra bárhová ingyen küldetnek.

## Általánosan elismert szép báli ruhák és belépők

Tartalamból frt 25, 30 és feljebb  
 ugyan azok atlasz derekkal frt 40. 45 és feljebb  
 gazdagon virággal díszítve frt 51. 55 és feljebb  
 selyem ruhák minden színben frt 70, 80, 200 frtig  
 belépők frt 12, 15, 20 egész 60 frtig.

Vidéki megrendeléseknél egy régi derek és a szoknya előhosszának szives beküldése kéretik.

Ele. áns és izléses aratoilettek készítésére bátorodom műtermemet a n. é. hölgyközönségnek különösen ajánlani. annál inkább, mert számos elismerő irat birtokában vagyok. melyek ezen szakmában szerzett jó híremet legfényesebben igazolják, s melyeket kívánatra szivesen előmutatok illetőleg beküldök.

Teljes tisztelettel

**Rózsay** Confectionneur,  
 Deák-utca 5. a „Francia nőhöz.”

### Legislegelősebb forrás

## GROSSMANN JÓZSEF,

Budapesten király-utca 27.

## a magyar koronához.



ajánlja

### karácsoni és ujévi ajándékokra

dusan felszerelt divat- és vászonraktárát, ugymint:

| Sima, csikos lüsrre és baler-nos ruhaszövetek | Röf.      | Méter.    |
|-----------------------------------------------|-----------|-----------|
| Sima és csikos baige                          | 25-30     | 33-39     |
| Szines angol mohair és rips                   | 36-45     | 46-58     |
| Eonalszövet selyemmel                         | 38-45     | 49-58     |
| Fekete és szines noblese                      | 60        | 78        |
| Fekete lyoni faille                           | 1.15-2.50 | 1.62-3.25 |
| 6/8. 3/4 terno és álápin                      | 2.-2.60   | 2.57-3.35 |
| 3/4 ruha-flanel'ok és cheviott                | 1.10-1.5  | 1.40-1.92 |
| Fehér és szines mesó-parketok                 | 30-35     | 39-45     |

Egyszersmind ajánlom nagy gyári raktáromat rum-burgi, creas- és fonal-vaszonból, 30 és 35 rőfös ágy-és asztalneműket, chiffon, gyapjú- és rips-terítőket, csipke-függönyöket, francia creton- és perkalineket, továbbá téli posztokendőket és Langschawlokat, mint szintén mindenre szakba vágó cikkeket **igen olcsó árakon.** — Különösen ajánlom nyolman berende ett

### hölgyruharaktáromat

1 elegans kész hölgyruha 18 frttól 150 frtig. Továbbá saját készítményű férfi és női kész fehérneműket minden árakon.

Mérték szerinti megrendelések a legjobban s legjutányosabban teljesíttetnek.

Vidéki megrendelések azonnal pontosan teljesíttetnek, és minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

25%-kal olcsóbb mint bár hol.

## Hampel Gyöző,

Budapesten, nagy (3) korona-utca 16. sz.

## Árjegyzéke.

Napi árak 1/2 kiloként.

|                                          |                          |     |
|------------------------------------------|--------------------------|-----|
| Cukor, legfinomabb                       | —                        | kr. |
| " igen finom                             | —                        | "   |
| " középszerű                             | —                        | "   |
| " kockakban, finom                       | —                        | "   |
| " törött, finom                          | —                        | "   |
| Kavé, Mocca igen finom                   | 84                       | "   |
| " Cuba valódi Bordeaux                   | 92                       | "   |
| " Cuba legfinomabb                       | 88                       | "   |
| " Java arany színű                       | 108                      | "   |
| " Portorico különösen finom              | 80                       | "   |
| " pörkölt (Cuba, Mocca és Java) vegyítve | 105                      | "   |
| Gyertya Stearin 6-os és 8-as             | 50                       | "   |
| Rizs különös nagyszemű                   | 18                       | "   |
| " olasz fényes                           | 16                       | "   |
| " Rangoon legfinomabb                    | 12                       | "   |
| " Aracon jo                              | 10                       | "   |
| Árpadara igen finom                      | 25, 22, 20, 16 és 10     | "   |
| Dara                                     | 15                       | "   |
| Maccaroni olasz                          | 26                       | "   |
| Tarhonya                                 | 18                       | "   |
| Sago                                     | 24                       | "   |
| Mosó szikso                              | 8                        | "   |
| Chocolade                                | 60, 80, 120, 140, és 180 | "   |
| Mustar legjobb 1/4 üveg 35, 1/2 üv.      | 25                       | "   |
| Zöld borsó francia 1/2 doboz             | 70                       | "   |
| Mandula édes                             | 54                       | "   |
| Mazsola-szólo uj                         | 32                       | "   |
| Salataolaj legfinomabb                   | 60                       | "   |
| Szappan szegedi                          | —                        | "   |
| Röles                                    | 7                        | "   |
| Szilva valódi török                      | 20                       | "   |
| Dio egészséges                           | 18                       | "   |
| Keményítő legfinomabb gallérnak          | 22                       | "   |
| " legfinomabb tülle anglaise             | 18                       | "   |
| Sardínhal 1/2 szel. 80 kr. és            | 10                       | "   |
| " 41                                     | 55                       | "   |
| Rum Jamaica üveg 80                      | 120                      | "   |
| " 45                                     | 65                       | "   |
| " Brasiliai pintes üveg                  | 70                       | "   |
| Thea különös finom                       | 450                      | "   |
| -os-borszesz első minőségű               | 40                       | "   |
| Pezsgő valódi francia (palaczk)          | 3 frt 5)                 | "   |
|                                          | 2 frt 5)                 | "   |

Az árukat budapesten kívánatra bérmentve a házhoz küldöm.

Vidéki megrendelések utánvét mellett a legnagyobb gondal teljesíttetnek.

Hampel Gyöző,

Budapesten nagy (3) korona-utca 16.

## Valódi HAJFONATOK



80 centimeter hosszuk s igen tömöttek, be-tét nélkül, s minden más anyaggal vegyí-tés nélkül tisztán s egyedül emberi haj-ból csak

**2 frt 50 kr.**

Kívánatra még szebbek 3 frt, 3 frt 50., 4 frt, egész 5 forintig a legszebbek.

Valódiság, valamint tartós jó munká-ért kezeség nyújtatik, s a meg nem felelők készséggel kicseréltetnek.

Vidéki megrendelések beküldött haj-minta szerint, utánvét mellett gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Lövenbein J.,

Budapesten, kis mezőutca 30. sz. 1. emelet.

## Epilepsie

(kórságot) gyógyít levél útján a szakorvos **Dr Killisch**, Neustadt Dresden (szászország). Már 8000-nél többet jó sikerrel kezelt.



# C SALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetmények nélkül)

Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt.  
egész évre 12 frt.

Könyvoszemelési díj félévenként  
20 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszor hasábozott sorért  
8 kr.

3. SZ.

Január 21-dikén.

1877.

Havonkinti színezett  
divatképpel,

minden szükséges himzetrajzokkal.

Évenként

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész

évi járatási kötelezetetést foglal

magában a lap irányában.

## Miért nem kártyázom én?

(Egy volt katonatiszt elbeszélése.)

Ujvölgyitől.

A nagy közönség, olvasva e sorokat, azt fogja mondani: „bolondok ezek az írók;“ de a kik átélték e majdnem szóról szóra a történetek után leirt esetet, tudni fogják, hogy az nem költői fantázia szüleménye, s azt mondják: „bolond ez az élet!“

Egyébiránt mint minden bolondságnak, ugy ennek is nem csak szomorú, hanem mulatságos oldala is van, s mint-hogy a história mulatságon kezdődik: kezdjük ez egyszer, — eltérve az új írói divattól, mely a történeteket és költeményeket a végéről szokta kezdeni, — az elején.

Prágában voltunk; s mint a császári és királyi közös, — azaz hogy akkor még császári hadsereg lovasságának tisztjei, gond nélkül s gondatlanul éltünk a világban. Akkor különösen megkivánták még a lovassági tisztektől, hogy első sorban gavallérok, és pedig könnyűvérű gavallérok legyenek; s ennek biztosítéka nélkül nem is neveztek ki még csak tévedésből sem bárkit is e díszes tiszti karba. Ha e mellett valaki véletlenül még jó katona is volt, — nem verték meg érte. (Természetesen nem az ellenségéről van szó.)

Mi tehát feladatunk, hivatásunk, és a „tishti szellem“ teljes tudatában szabad időnk a leguriasabb mulatságokkal töltöttük el, s a legelőkelőbb, és legjobb társaság nélkülözhetlen kiegészítő részét képeztük. Még élnek néhányan közülünk, s azért neveket nem említek; elég az ahoz, hogy egyike levén a legegansabb ezredeknek, a tiszti karban csak elvéve akadt egy-egy egyszerű nemes ember, a többi csupa herczeg, gróf és báró volt; de félreértések elkerülése végett meg kell jegyez-nem, hogy ez közöttünk külömbiséget nem tett, minthogy a hadseregben nem a bárónál kezdődik az ember, hanem a had-nagynál. — Azt is meg kell még jegyez-nem, — ismét félreér-tések megelőzése végett, — hogy minden könnyű-vérűségünk

mellett derék, lovagias, őszinte és becsületes jellemű emberek voltunk, — azaz, hogy nekem csak társaimról illik így beszél-nem, rólam nyilatkozzanak mások.

Mulatságaink különben semmiben sem különböztek más hasonló körök multságaitól; a kártya természetesen nagy szerepet játszott, s a kaszinó minden éjjel ezeket látott egyik zsebből a másikba vándorolni. A kártya és az asszony szeszé-lye változandó; fel se vettük veszteségeinket. De valamint a hivatásból udvarlót örültté teszi egy makacs szépség szilárdsága és állhatatossága: ugy minket, a játékosokat is bo-szantott a társaság egy különben szellemdus, finom modoru és jólelkü tagjának, báró Klingernek állandó szerencsége. Lehetetlen volt kifogni rajta; minden éjjel, minden héten fo-kozottabb bátorsággal rontottunk neki: a tételek hétről hétre nagyobbodtak; de mindössze azt értük el vele, hogy adósságaink a tételekkel együtt növekedtek.

Hétre hét, óra hó mult el; a folytonos izgalom mellett majdnem észrevétlenül végig csikorgott fejünk felett a tél, s a tavasszal együtt arra ébredénk, hogy mindnyájan „svarcz“-ok vagyunk. Klinger szerencsége elpusztíthatlan volt az egész té-len, s az ezred tiszti kara s ezzel együtt számos más gentleman az uzsorások kezeiben volt. A kártya-adósság, mint ilyen, ter-mészetesen halaszthatlan s 24 óra alatt fizetendő, s az ilyen hirtelen pénzszerzés nem a legolcsóbb multságok közé tar-tozik.

Az összeget minek emlegetném? Ki többet, ki keveseb-bet vesztett s vett fel kölcsön; volt — nincs! Elég legyen annyi, hogy össze-vissza százezrekről volt szó; nem egyikünk-nek egész vagyona elolvadt ezen a télen; de hát késő bánat mit sem ér... a történetek után földolog volt az adósságokat



rendezni. Én is haza mentem e czélből; — jelentékeny csapás volt ez vagyoni állásomban s életemben, de még ekkor sem mondtam le a kártyajátékról.

Midőn vissza jöttem Prágába, az indóháznál vártak már bajtársaim s ismerőseim legbizalmasabbjai.

— Fontos hírek, nagy események vannak, jer velünk Pfeifferhez.

Ez a Pfeiffer századosom volt, s talán őt szerettem legjobban mindnyája között. A mult tél egész vagyonába került.

Szállásomra sem mehettem, podgyászostól, mindenestől Pfeifferhez hajtottunk.

— Nos, hát mi baj van?

— Baj is, nem is; hire jár, hogy Klinger hamisan kártyázott.

Indignálódva fordultam vissza az ajtó felé.

— Szégyeljétek magatokat. Ha elég könyelműek voltatok elveszteni pénzeteket, ne tetézzétek saját hibátokat mások rágalalmazásának bűnével. A mit elvesztettünk, azt elvesztettük. Nem szabad azt ily uton keresnünk.

Morális felháborodásom azonban nem használt, átestek már ők is egyenként és együttesen ugyanezen érzéseken, s csakhamar be kellett látnom, hogy a hir több a veszto elkese-redésénél.

— De hát ki meri ezt állítani? mert pletykára, mende-mondára nem adok semmit.

— Sőt bizonyítani is vállalkozik: báró Schlenglein!

Ujra erőt vett rajtam az indignatio, mert ez a báró igen kétes jellemű ember volt, a kit nem is acceptáltunk magunk között. A közhiedelem azt tartotta, hogy az akkor nagyon elterjedt titkos kémrendszer egyik kiválóan aljas eszköze. Ilyen ember szavára nem adok semmit.

Denique Schlenglein báró személyesen is jelentkezett, s nagyon határozottan állította, hogy Klinger hamis játékos. Még azt is megmagyarázta, hogyan gyakorolta a csalást.

— Az urak azt hiszik, hogy ez valami ördögös mester-ség. Pedig nincs egyszerűbb, mint jóhiszemű, szenvedélyes játékosokon kifogni. Nézték-e valaha a kezére, mialatt a mokaóban kiosztott kártyáikat „gusztálták.“ No ha nem is néztek oda, annyit legalább észre vettek, hogy az eldobott kártyákkal szeretett az üres időközök kitöltéseül játszani. Ide-oda forgatta ujjai között, s természetesen visszatette helyére, midőn az osztáshoz, vagy a kiosztott kártyához kellett nyulni. De azt már nem vették észre, — mert sokkal inkább el voltak foglalva a saját kártyájukkal, — hogy ezekből az eldobott kártyákból mindig ujjai között, tenyere alatt maradt egy-egy, valahányszor szüksége volt egy „schlagerre.“ Egyszerű dolog az egész.

— Egyszerű hazugság az egész, — mondám, — hisz annyian voltunk ott, s egyikünk sem vette volna észre?

— Az ilyet az urak nem is igen szokták észre venni. A budapesti kaszinónak is volt egy ideig egy érdekes vendége, a ki az egész társaságot kifosztotta, és pedig még egyszerűbb, illetőleg még feltűnőbb módon. Nem is a játszó asztalra eldobott kártyákból, hanem egy másik, a szoba tulsó végén levő asztalon fekvő kártya-csomagból szedte elő a szükséges „blatt“-ot, miért is mindig állva játszott, s mindig sétálva gusztált; és még sem vették észre százezerek leforgásaig, a mig véletlenül annak az országnak egyik legelső férfa és mágnása a tükörből észre nem vette a manipulációt.

— Hagyjon fel a pletykáival, — szakítám őt félbe; — beszéljen egyenesen a mi tárgyunkról. Végre is honnan tudja

ön, hogy Klinger csaló, s honnan tudja még a módját is játékanak?

— Az igen egyszerű: magam tanítottam reá, — volt a meglepőleg nyílt és őszinte válasz.

Szerettem volna kikorbácsolni ez embert, s maig sem tudom, miért nem tettem.

Társaim félig diadalmasan néztek reám, mint a ki legtovább voltam kételkedő közöttük; félig aggodalmasan, mintha tőlem várnák most az egyedüli utba igazító gondolatot.

Én pedig az alatt, egy rövid pillanat alatt végig futottam multam multságain, a társaságokon, melyekben megfordultam, s megfogadtam, hogy soha többé életemben nem nyulok kártyához. És fogadásomat meg is tartottam.

A társalgás ujra megkezdődött, s ez riasztott fel elmékedésemből. Schlengleint megtámadták, hogy most már kötelessége állításait bizonyítani.

— Igen szívesen, — felelé a nyiltszívű báró, — de mit kapok érte?

Megalkudtunk néhány ezer forintban, s még azt is elmondta a nemes báró, hogy Klinger hová szokta időnként küldözgetni a nyert pénzeket. Jó előre megtudta mindezt uzso-rásoktól, postán, cselédektől sat.

— Mindez második kérdés, — vetém közbe türelmetlenül, — mondja el előbb, hogyan fogja állítását bizonyítani?

— Az is igen egyszerű. A hol parancsolják, találkozom Klingerrel; a gróf ur rejtőzzék el egy szekrényben, s beszélgetésünk, — biztosítom, — elég biznyság lesz.

— Az ördög bujkál szekrényeidbe! — kiáltám haragosan, a mit azonban Schlenglein báró fel sem vett, s nyugodtan viszonzá:

— Ugy hát találjanak az urak más módot. Én kész vagyok mindenre.

— Azt látom, de nem rajtunk a keresés sora. Ön állit, ön lesz megfizetve érte, tehát ön is gondoskodjék tisztességes módról állításainak bizonyítására.

— Végre is abban egyeztünk meg, hogy miután az én szobám ugyanazon szállodában, közvetlen szomszédságában van Klinger szobájának, a bajtársak pedig különben is folyton járnak ki s be hozzám-tőlem, Schlenglein találja módját annak, hogy Klingerrel oly hangosan összeveessen, hogy azt a folyosón járók meghallhassák. Ha ily uton a disputálás hevében oly nyilatkozatokat hallunk ki a folyosóra, melyek minket egyéneként, vagy a tisztikart közelről érdeklik, elég jogunk lesz berontani a szobába, s a további fejleményeket biz-zuk a véletlenre.

A terv, azt hittük, elég ügyesen volt kigondolva, s minden aljas hallgatóság vagy kémkedés nélkül jutunk majd birtokába a kívánt adatoknak, a mennyiben maguk az érdekelt felek fognak gondoskodni arról, hogy bárki is a szállodában járók közül meghallhassa hangos és kompromittáló vitájukat.

(Folytatása köv.)

## Egy hárs alatt.



Imrefi Jánostól.

pázsit ágyon, melyet a nap ellen  
Szelid fátyolként véd az árny,  
Itt esküvénk hű, végtelen szerelmet,  
Én és a kedves szöke lány.



E lombsátorban csokolám először  
Bűvös csengésű ajkait,  
Aztán emlékül bevéstem nevemnek  
Első betűit e vén fába itt.

Három év múltán a betük kiforrtak  
Az érzéketlen héj felett,  
-- S a forr'an érző kedves szőke lányka  
Rég elfeledte nevemet!

## A történeti dráma a legújabb orosz irodalomban.

Oourriére után Huszár Imre.

(Folytatás.)

Iván. Ne beszélj előttem róla! Elhagyott, elárult és elment Lithvániába ellenségeimhez.

Szerzetes. Jól emlékezem, hogy azelőtt mindenki szeretett és senki sem hagyott el téged; csapatostól jöttek idegen országokból szolgálatodba. De hol vannak a Stcserbat, Stcsenatiew, Obolersky herczegek?

Iván. Ne említsd őket, atyám. Nincsenek többé.

Szerzetes. És Kasin? Buturlin? Serebrani? Morozow?

Iván. Valamennyien a vérpadon haltak meg.

Szerzetes. Mit? valamennyien, kivétel nélkül?

Iván. Mind, atyám, mind.

Szerzetes. Megöletted mindnyáját?

Iván. Mindnyáját. (Szünet.) Megbántam, atyám, nem élhetek már sokáig, meg kell halnom, halálom napja meg van határozva.

Szerzetes. Ki határozta meg?

Iván. Ne kérdezd ezt tőlem, atyám, de mondd meg, hogyan mentem meg birodalmamat?

Szerzetes. Ha nem volnál beteg és gyöngye, azt mondanám: Kelj föl, császár! és vezesd magad hadsereggedet a harcza a szent ügyért. De meg vagy törve; nem ismerek többé benned a kazáni győzőre. Oly emberre kell biznod a vezérletet, kinek neve föllelkesíti Oroszországot. Iván fiad most már derék harcos lehet. Küldd őt.

Iván. (hirtelen föláll) Barát: azért nevezted őt, hogy engem sértegezz? Iván nevét merted említeni? Kitépetem nyelvedet a szádból!

Szerzetes. Császár, haragod nem ijeszt meg, noha okát nem tudom. Régóta várom már a halált, fiam.

Iván. (ujra leül) Bocsáss meg, szent atyám! De nem hallottál semmit? Semmiféle hír sem jutott el magányodba?

Szerzetes. Remeteségem ajtaja zárva volt a mai napig. Homályos barlangomba nem hatolt be egyéb, mint a vihar zuga és a szent harang csengése.

Iván. Atyám, nem követhetem tanácsodat. Iván fiam... nincs többé.

Szerzetes. Ki hát örökösöd most?

Iván. Második fiam, Fedor, de ez testileg, lelkileg gyöngye. Tőle semmit sem lehet várni.

Szerzetes. Akkor hát kérj segítséget Istentől.

Iván. Ez az egyetlen tanács, melyet nekem adhatsz?

Szerzetes. Császár, parancsold meg, hogy visszavezessenek barlangomba...

Végre egy utolsó jelenet, melyben Iván zsarnoki, vakbuzgó s egyuttal babonás jelleme messze fölülmulja XI. Lajosét. E jelenet az, melyben lelkiismeretétől gyötörtetve és közelgő halálát várva, bocsánatot kér udvaronczeitól.

Iván. Jertek közelebb... ide... egyik a másik után. És ti is bojárok. Álljatok ide elém. Mitől féltetek? Még közelebb... én tőletek... (letérdel) én tőletek bocsánatot kérek, mindnyájatoktól...

Bielsky. (halkan Sniskihez) Az Isten legyen nekünk irgalmas!

Snisky. (halkan Bielskyhez) Vigyázz! Talán próbára akar bennünket tenni!

Iván. Hű rabszolgáim és szolgálaim! Egy sincs köztektek, kit meg ne sértettem volna szóval vagy tettel. Bocsásatok meg...

Snisky. Uram! téged illet-e tőlünk bocsánatot kérni?

Iván. Hallgass gazember! Én vagyok az ur s nekem szabad bocsánatot kérnem s magamat megaláznom, a ki előtt tetszik. Hallgass és figyelj: megbántam számtalan és megmérhetlen bűneimet! Lelkem meg volt romolva; elmém meg volt rontva. A bibor fénye által elvakítottam engedtem magamat; szívemet beszenyezte a kevélység, ajkaimat az istenkáromlás, nyelvemet a tisztátalan beszéd. Kezeimet a gyilkolás és rablás, beleimet a mértéktelenség, ágyékomat a kicsapongás. Bojárok, kérlek, bocsásatok meg császároknak!

Folstoi gróf drámája végén sejtetni engedi a szomorú eseményeket, melyek Iván halála után egymás után fognak következni. Ezen események két újabb tragédia írására lelkesítették őt, melyek közül a „Fedor császár“ címűt 1868-ban és a „Boris császár“ címűt 1869-ben írta, s e kettő azon harmadikkal együtt, melyet az imént ismertettünk, egy trilogiát képez. A két utóbbi darab hátrább áll az elsőnél, és alig egyéb történelmi képnél, melyen a fejedelem alakja foglalja el az első helyet. A „Boris császár“ című szomorú játékban néhány szép jelenet van, melyek magából a tárgyból folynak.

Iván egykori kegyenceze végre elérte vágyainak czélját, de hogy a trónra ülhessen, előbb Dimitrit az ifjú czarevicset meg kellett gyilkolnia. Midőn a hatalomra jutott, megvalósíthatta minden tanát, reform-tervét, melyet oly régen ápolta keblében. De e kép csakhamar elhomályosul. A bojárok árulásai és lázadásai a meggyilkolt czarevicznek megjelenése egy megszökött szerzetes, egy csaló alakjában, kit a lengyelek pártolnak, végre a polgárháború minden nyomorával, nyomon követik egymást. Szóval a büntetés, a gondviselés boszuja nehezedik a gyilkosra, ki eddig békében élvezte bűnének gyümölcsét. Puskin „Godunow Boris“ című drámájában mesteriebben dolgozta föl e tárgyat. A színdarab érdeke több alak közt oszlik meg, a helyett hogy egyetlenegyre lenne összpontosítva és a jellemek festése is erőteljesebb.

Ostrowsky és Folstoi bebizonyították, mily bő és kimeríthetetlen forrás az orosz történelem a drámairókra nézve. Utánzóra találtuk Averkiewben, ki 1872-ben „Kasira hajdana“ című drámával lépett föl. E dráma ideje a tizenhetedik század második fele. Vaszili egy Korkin nevű gazdag bojár fia szereti Mariczát egy szomszédbeli szegény nemes leányát. Ezen utóbbi atyja, Szilits Iván, elmegy megkérni leánya számára Vaszili kezét. A bojár, ki mindenféle rágalmak következtében el van fogulva ellene, büszkén és megvetőleg fogadja és csufosan kiüzi házából. Az öreg Ivánban erre fölbred egész régi katonai büszkesége és erélye. Becsületében meggyaláztatva, meggörbült természetét fölegyenesíti és méltóságteljes és szilárd hangon állítja szembe dicsőséges szegénységét az udvaroncznak aljas módon szerzett gazdagságával. Midőn a híres Samoilov e gyönyörű sorokat szavalta, mindannyiszor szünni nem akaró tapsban tört ki a közönség. Korkin véget vetendő e



szerelmi viszonynak, melyet méltatlannak tartott fia rangjához, Vaszilit Moszkvába küldi. Maricza és Vaszili bucsujele-  
nete valóban megható. Hat hónap multával Maricza meg-  
tudja, hogy kedvese mást vett nőül. Az ifju leány, egy rövid  
betegség után teljesen megváltozik. Szive halálosan meg van  
sebezve, igyekezik a hozzá méltatlan emlék fölött diadalmas-  
kodni és elhatározza nőül menni egy unokatestvéréhez, ki-  
nek szerelmét egykor visszautasította.

(Vége köv.)

## Gigax Ambrus históriája.

(Elbeszélés.)

Scherr Jánostól.

### I.

Langalibalele, nyugalmazott káffer-főnök, kérdeztetvén  
egy nap egy angol hitküldéértől, hogy micsoda kiváló vonáso-  
kat fedezett fel az angolokon, az felelte: „Mindent látni  
akaró szemeket és mindent elvenni akaró kezeket.“

A „nagy-lelkű“ britteknek ez a kétségtelenül találó jel-  
lemzése jutott eszembe, midőn Ragazban a régi Tamina-hidon  
át a „ragazi udvar“-hoz vezető utcán végig menve a kíván-  
csiak megszokott csoportját láttam a „chalet“ előtt jobbra  
lesben állni. Csakugyan nem hibáztak az első sorban a nadrá-  
gos traveller-bookok hosszú nyakai és a szoknyás prayer-boo-  
kok kidüledt bámész szemei. De be kell vallanom, hogy nagy  
számu orr, mely olyan „mint a Damaskus felé néző tornya  
Dávidnak“, vált ki a néző csoportból, és hogy köztük, a bámu-  
lók és nem az orrok közt, legalább féltuczat saroni rózsa virult,  
Bécs vagy Berlinben nevekedve.

Nekem, ó-frank embernek csak szabad a rózsát, minden  
divatos üvegházi virág ellenére, a virágok királynője gyanánt  
tisztelnem, és miután továbbá minden indogermánságot fity-  
máló előszeretettel viseltetem a saroni rózsafaj iránt, az em-  
litett dávidi tornyok körül czirkálva az említettebb rózsák  
közé elegyedtem. De hogy az igazat megvalljam, nem is mo-  
solyogtak most rám, mint azelőtt néha. Bizonyosan nem láttak,  
mert szemök és lelkük, — azt hittem és hiszem most is, hogy  
volt „a tudományból már rég kiküszöbölt“ ilyes holmijuk  
— a szemközti „chalet“-en függött.

De meg is érdemelte ezt a fáradságot, mert a kis faház  
fedele alatt ritka három egyén tartózkodott: — egy császárné,  
Eugenia — egy bibornok, Sch . . . H . . . herceg és — az  
egyiptomi khedive egy elküldött veje, Mustapha Sadyk pasa.

A pasa csinos fickó volt, elsőrendű termettel és lekötelező  
mosolylyal. A fürdő iratlan krónikája úgy beszélt, hogy a jó  
török unatkozik, akár egy agár és a jelenlevő nőket mind igen  
karcsuaknak találja: „Karcsuaknak? — kiáltott fel S . . . ur,  
Ragaz uralkodója, ijedten — és még is van a forrásnál egy  
francia nő, ki csak oldalt szoronghat be az étterembe és egy  
meklenburgi asszony, ki alatt már három ágy dült össze.“ A  
bibornok beteg volt és mankón járt.

A mi engem illet, be kell vallanom, hogy sem csá-  
szárnők, bibornokok, és pasák nem érdekeltek. De érdekelt  
egy szikár férfi, ki ha felállott, jó hosszú lehetett, haja  
fehér és szakálla szürke, kék kerek nagy szemüveggel, kes-  
keny ajku, a szélén lebigyesztett szájjal, fején még eddig  
nem látott széles karimájú szalmakalappal. Ez alak tábori  
széken ült, baljában zöldbélésű napernyőt tartott feje fölé és  
jobbajával távcsövet igazgatott, mely földbe szurt boton nyu-

govék. Hogy e távcső tulajdonosa és igazítója a szemközti  
„chalet“-t leste, nem is kell mondanom. De engem mulatta-  
tott a körülményesség, az eszköz, a komolyság, melylyel a  
férfi kíváncsisága bánt. Egy utosó mohikánnal van-e dolgom,  
egy utosó eredetiséggel, melyen a divatos közepszerűség és  
egyenlőség széles elmosódásában mindinkább kivész? Ragaz,  
az a jó vén fészek, nem mindenkinek öröme, „világ fürdő“-vé  
változott és évenként elég különöz alakkal lehet ott találkozni.  
De mint a tábori szék és távcső embere, ki hamarosan észlelő  
állomást rendezett magának, még a mai Ragazban is exotikus  
növény, mely érdemes a megfigyelésre.

Kár, gondolám, hogy Poe Edgar már nem él. Ez itt' jó-  
ízű falat volna számára.

A többé-kevésbé tisztelt közönség lassankint elszéledt,  
mivel sem a volt császárné, sem a bibornok nem mutatta  
magát és végül még is csak unalmas volt a pasa vörös  
fezét megbámulni, mely a verenda kerítésén jobbról felcsil-  
lámlott. Végre már csak ketten maradtunk: a távcsöves férfi,  
ki folytatta észleléseit és a magam kedves személyisége, ki a  
konok észlelőt figyeltem.

Utóljára mindketten czélt értünk: ő, a mennyiben  
Eugeniát és a herceg-bibornokot a faházból kilépni látta;  
én, a mennyiben tanuja lehettem azon mértani szabályosság-  
nak, melylyel a vigyázó észlelést megakasztá.

Minden mozdulat ki volt mérve, mintha az ismeretes  
„sphaerák zenéje“-vel akarna egybehangozni. Már felkelési  
módja mutatta a férfit, ki nem lép egyet sem, mielőtt arról  
meg nem bizonyosodott volna, hová teszi lábát. Midőn a hosz-  
szu vézna alak teljes magasságában kinyult, első dolga volt a  
tisztán látás. Gyorsan levette szemüvegét és a kerek kék üve-  
geket jobb mellényzsebéből kivont lágy bőrrongygyal letör-  
rölte. Miután a bőrrongy és a szemüveg helyükön voltak a  
felszedéshez kezdett sietség, de szünet nélkül is. Legelőször a  
távcsövet csavarta le, összetolta, vörös selyemkendővel letöröl-  
gette és bőrtokba zárta, melyet előbb jól kifujt s ovatosan  
székre tett. Azután a botra került a sor, mely távcsőtám gya-  
nánt szerepelt, de közelebbi megtekintésnél valóságos csodá-  
nak, bot-tárnak tünt fel. Láthatólag büszkesége és öröme  
volt tulajdonosának. Ezt azon kedvtelésről láttam, melylyel  
a bonyolult butor különböző rugóit mozgásba hozta, hogy a  
számos átváltozást bemutassa, mely a botot lassankint közön-  
séges séta-pálcza, hegymászó bot, esernyő, kampó, kőkalapács,  
törbot, hamvvevő, olvasó-tám, dugóhuzó, pohár, feszítő rud,  
író-eszköz és sok más mindentféle alakjában tüntette fel. Nem  
is csodálkoztam volna, ha ez az ördögös szerszám ország-  
gyűlési szónokot ad vala.

A férfi könnyen leolvasthatta arczomról a legbensőbb  
csodálkozást és a legtisztább, legemberszeretőbb részvétet ér-  
zés és azért ismét rendes nádalakjába hozott botjára mutatva szólt:

— Ez itt eredménye öt évi elméleti tanulmányaimnak és  
három évi gyakorlati próbálgatásaimnak. Igen uram lángel-  
mével és renddel csak létesít az ember valamire valót ezen a  
rendetlen földön.

Evvel a csoda-botot óvatosan egy platánfához támasztá,  
a távcső tokját jobb vállán függő széles szijra akasztá, felvette  
tábori székét és addig babrált vele, míg kis térfogatra szori-  
totta össze és hajtotta be, azután pedig szintén a szijra kötö.  
Most kezébe vette bot-tárát, megböngökdte a földet és a jól  
végzett munka öntudatában mondá:

— Minden rendben! Elvégeztem a basát, az ex-császár-  
nőt és bibornokot szép rendben.



— Szent rend, mily áldásos vagy! — mondtam, huzva a Schiller-harangot.

— Ez a legokosabb szó, melyet a mardachi kimondott. Hogy így beszélhessen, magának is rendes embernek kellett lenni. És az is volt, mint azt most kiadott naptára mutatja. Sajnos, hogy gyógyszerészeti számlái még nincsenek kiadva. Fájdalom ép így hiányzanak Goethe rajnai bor számlái, valamint nyomtatott kimutatása annak, hogy hány fidibuszt csinált Vosz Henriknek neje, Erneszta. De be kell ismernem, hogy végre valahára még is rend jó az irodalomtörténetbe. Exakt kutatáson kell alapulnia. Csak így jó világosság a zürzavarba. Csak ha sikerülni fog Goethe emésztésének viszonyát költői működéséhez tisztázni, lehet arra gondolni, hogy a Faust első részének viszonyát a másodikhoz helyesen felfogjuk. Hál' istennek vannak olyan férfiak, kik tudják, hogy az ugynevezett aprólékosságok a legfontosabbak. Tudok egy lipcsei magistert, ki tudományosan bebizonyította, hogy az a valódi irodalom, melyet aljasan papir-kosári irodalomnak neveznek. Tudok egy más hasonlóképp lipcsei alexandrinust, ki legközelebbi barátjaitól joggal korszakalkotónak jelzett munkát fog kiadni, melynek czime „Klasszikusaink és romantikusaink ruha-czédulái, mint adatok és okmányok gyűjteménye a XVIII. és XIX. század inductiv-tudományosan megirandó irodalomtörténetéhez.“ Tudok egy harmadik szintén lipcsei byzantinust, ki a „diplomáciai“ történetírást a tökély magaslatára fogja vinni. Ő tudniillik mind ama tobákfajt, melyet Nagy Frigyes tobákkolt „alapvető“ kutatásainak tette tárgyává, hogy hebizonyithassa, milyen hatása volt a rappéának, a párisinak vagy a duflának említett Frigyes idegeire és így az emberiség sorsára. Lássa uram, ez az igazi tudományosság, egészséges realizmus, érdemes exaktság. Le a rendetlenséggel! Hihetetlen, mennyi galibát okoz ez mai napság. Nem volt-e multkor egy író elég arcátlan egész könyvén át Göthét írni Goethe — G. o. e. th. e. — helyett? Igen így tett. Szerencsére jól az ujjára koppintottak! „Göthe,“ mi? Az igaz, hogy butaság a németben az ä, ö, ü, ae-s, oe-s, ue-s, írása és Goethe mai napság megtakarítaná nevéből az első e-t; de a G. o. e. th. e-s modor van rendesnek elismerve és csak anarchista és rebellis lehet oly istentelen, hogy az első szótag e-jét kihagyja. Rendnek kell lennie a nagyban és legnagyobbban, a kicsinyben és legkisebben . . .

Kifáradva elhallgatott és lélekzetet vett.

— Földön és az égen, — fejeztem be találomra mondatát.

— Az égen? Volna valami a dologban! — szólt és felémelt botjából a hamvvevőt bujtata ki, mintha hamarjában néhány „anarchikus“ csillaggal el akarna banni. — Tudja meg uram, hogy az ugynevezett égen sincs rend. Különben nem tűrték volna el az üstökösök rendetlen életmódját. És mit mond ön a Vénus elvonulásához a nap előtt? Rendjén van ez? Mászkaljon Vénus szépen a nap alatt vagy mit bánom, felett, csak ne előtte henczegjen. Ez majdnem a nap tánczoltatása Vénus dudájára, ellenes a tisztelettel, a dekorummal, a renddel.

Igy beszélve megugrott mellőlem, — ezen közben a ragazi udvarhoz és a jobb szárny első első emeletébe jutottunk — és villámsebesen a tornáczon álló asztalhoz rohant, melyen látszólag valami nem volt rendben.

— No tessék! — mormogá és ujjával az asztalra írta e szót „por.“ — Ilyenek az asszonyok. Hiheti-e, hogy már tegnap ugyanez asztalra irtam ugyan e figyelmeztetést? Hiába! Mondja meg, tisztelt uram, látott-e valaha oly női személyt, legyen az gyermek, leány, nő, vén asszony, kit intéssel, jóság-

gal, komolysággal, csellel vagy erőszakkal arra lehetett volna birni, hogy a kilincset jól betegye, vagy az ablakzárt egészen ráfordítsa?

— Az igazat megvallva ilyen nővel még nem találkoztam.

— Ugy-e? — folytatá örvendező mosolylyal, — Oh, ha tudná, mily fáradsággal, mily kinnal tudtam csak otthon a vászoncelédekbe a kilincset és ablakzár rendjét beoltani. Hiába! De tudja-e, hogy büntetem a rendetlen népséget? Ha betámasztott ajtóra, vagy félig csukott ablakra bukkanok, kiemelem sarkaiból és a falhoz támasztom. Ez szép munkát és haragot okoz a nőknek, főleg télen. Rendnek kell lennie, ha mondom. De rend ez, vagy mi?

És megbotránkozva mutatott friss tejceppekre, melyek a lépcsőn végig vonultak. A reggelivel erre járó szobaleány nem vigyázott a tejes kannára.

Mit tett az én emberem? Olyat, mit még nem láttam. Zsebeből krétát vett elő és mindegyik tejcepp köré kört rajzolt.

— Lássa — szólt — így szoktam otthon az asszonyokat a szemérem és illem elleni sértésekre figyelmeztetni, maguktól úgy sem vennék észre és nem javulnának. Rendetlenség a te neved asszony!

## II.

A fürdőből jött nőnek siettem elmondani becses leletemet. De a jó lélek nem lelkesült annyira a távcsöves ember és pergyülőző iránt, mint én.

— Kétségkívül diszpeldánya a házi zsarnokoknak, — mondá. — Ilyen fazékba-néző és porló rongy-zsarnok! Csak az „asszonyokat otthon“ sajnálom. Ez az ajtó és ablakszárny kiemelése! Télen! Hisz ez tiszta, fényes hóbortosság. Bolondok házába az ilyen emberrel. Nem mondtad ezt neki?

— Mi joggal? Hiszen részben igaza van. Tudod, a női kezek viselete a kilincsek és ablakzárakkal szemben, világtörténeti tény, mely ellen nem beszélhetni, és . . .

— Mit? Te is, Brutus? No várj, majd megmondom véleményemet a mint lehet a kék szemüveges és krétás embernek!

De erre nem nyílt egyhamar alkalom.

Midőn ebéd-utáni sétámat bevégeztem, hódoltam a ragazi gyógyvendégek főbünének, a tolakodó bámulást értem, melylyel az érkezőket, ha az indóháztól ide, vagy innen az indóházhoz hajtó társaskocsikba be-illetőleg kiszuszakoltatnak, ki-méletlenül megtisztelni szokás.

Épen megtelt távozókka egy óriás szekér. A hátsó ablakból feltűnt egy hegymászó botkampója, mely felett ma reggeli bot-ismerősöm egy pár nagy kerek kék szemüvege jelent meg, de csak rövid ideig, mert a következő perczen széles szalmakalap-karima vonult eléje és egyuttal a kocsi zsongó belsejéből egy hang hallatszott.

— Az égre, rend ez? Így kell az embert taszigálni, mi? Így az ember fejére huzni a kalapot, mi? csupa anarchia ez, tisztelt jogtudor ur.

És ime, a hegymászó bot törre változott át.

A vig jogtudor, jó barátom és kedves szomszédom, komolyan rákezdte:

— Svajczban semmi rend sincsen, nyáron havaz, esik télen . . .

— Tökéletesen igaz, kedves jogtudor. Hej, ki döfködi hátamat esernyőjével, vagy mivel? Így megtönni a társaskocsit! Rémitő ország! A rend eszméjének árnyékával sem bir!



Churban tegnap egy korcsmárost „elnök ur“-nak hallottam nevezni. No, ilyesmi! Ilyen fogalomzavar és állástévesztés! „Elnök ur, egy pohár sört!“ Iszonytató! hol a korcsmáros elnök, lehet-e ott a rendnek virágoznia?

— Az ördögbe, uram! — csörtetett a kocsiból egy hizott hang. — Csináljon előbb rendet stiletjével. Majd kiszurta a szemem.

— Ezerszer bocsánatot kérek. (A vészes törhegy békés pohárnak adott helyet, mintha a haragos szemközt ülőnek a békülési italt akarná kínálni.) De jogtudor ur, ugy-e bár az ügyet ön rendbe fogja hozni?

— Mindenesetre, Gigax ur. Minden rendesen, a legrendesebben lesz elrendelve.

— Még innen, mi? Mert rendnek, rendes rendnek kell lennie mindenben és mindenki.

— A legnagyobbban és legkisebben, — egészíté ki a jogtudor.

— Földön és az égen, — fejeztem be én.

— Igazuk van. Rend —

A lovak megindultak . . .

Nek! — hangzott a kocsiból és a rend embere elhajtott.

— Remek ficzko! — mondta a jogtudor, midőn a társas-kocsi balra az új Tamina hidra kanyarult és eltűnt szemünk elől. — Ismeri őt?

— Ma délelőtt óta személyesen, de névleg nem. Ön Gigaxnak hitta, ha jól értettem.

— Igen Gigax, Gigax Ambrus a neve, de otthon csak a „rend bolondja“ néven ismerik.

— A rend bolondja? Magam is ezt a nevet adtam neki, midőn alkalmam nyílt pontosan rendes cselekvését megfigyelni és vele barátságot kötni.

— Hogyan történt ez?

Elmondtam, mire a jogtudor felkiáltott:

— Valóságos rendesinálási örület!

— Földije önnek?

— És szomszédom, egyuttal jó kliens, mert pörök nélkül meg nem élhet. Rendesinálásnak nevezi ezt. Nem is képzeli, mily kalandos keresztet sütött ki. De nem teszi ezt veszedései vágyból, mert ő a legcsendesebb . . . hanem csupa rendesinálási-kórból.

— Tehát komoly fejbaja van?

— Hisz ön is látta, milyen hórihorgas. Hat vagy éppen hétmeletes házak felső részében nem igen laknak. Különbösen dr. Gigax Ambrus, titkos tanácsos és tanár azelőtt híres tudós, sokat emlegetett kathedrafény, sőt auctoritás volt.

— Szégyenszemre kell megvallanom . . .

— Hogy semmit sem tud a híres Gigaxról? No vigasztalódjék! Sok mai híres tudósra, titkos tanácsosra, tanárra, tudorra, kathedrafényre és tekintélyre, holnap már emlékezni sem fognak. A bámulatgerjesztő tudós mű, melyen Gigax évekig dolgozott, soha sem készült el. Czime lett volna: „A világtörténet szemetesládája“ és lelkesült gigaxisták állítása szerint ujjáalkotná a nyelvtudományt, bölcsészetet, történetet, politikát és tudja az ég még mit mindent, a végtelenül jelentéktelen holmikról szóló tant új világtörvénynyé fejlesztené és minden elavult papírszeletből a törvény ezen s azon cikkelyét kiolvasná.

— Most már kezdem érteni, az a sok tudós aprólékosság-hajhászó tulajdonkép mind gigaxista?

— Persze; számos, elágazó iskolát alapított és miként a mester tett, tesznek tanítványai is. Hogy turkálnak a levél-töredékekben, hogy megrostálják a régi szemetet, hogy vadásznak a variánsokra, hogy veszekszenek, vajjon, „és“ vajjon „vagy,“ vajjon „et“ vajjon „ac“ olvasandó-e, hogy tüzeskednek, vajjon Goethe Götzének kéziratában vagy első kiadásában amaz a Jaxthaasan várából az ablakon kikiáltott híres részlet tisztán ki volt-e írva, vagy csak kezdetűivel volt-e megjelölve, vagy csak gondolatjelekkel jelezve. És mindezt „Hekubáért“.

De nem egészen. Ön elfelejti, hogy a turkáló, rostáló, vadászó, veszekedő urak tehetetlenségük maró érzetében „leleteik“-kel töltik meg koponyájuk tátongó ürességét, jól tudva, hogy a jó németnek és még jobb német nőknek semmi sem tetszik úgy, mint a magát tudósan kendőzni és fésülni tudó közönségesség.

(Vége köv.)

## A z o p i u m.

A bűvszerek és varázs-italok hazája kelet. A perzselő égalj szülőtteinek élénk képzelme örökké a tulvilágban kalandoz, s természetfölötti dolgokkal foglalkozik, csak ott fejlődhetett ki annyira a mágusok, a bűvösök hirhedt tudománya, ama csoda-tudósoké, kik a jövő titkos betűiből olvastak, s kik az égi jelenségekhez kulccsal birtak és a kik előtt a természetnek nem lehetett titka. S ott készült századok és ezredévek óta az számtalanféle óvszer, és bűvszer, az a sok folyadék, kenőcs és ital, melyek mindegyikének varázs-hatása volt, egyik gyógyított gyógyithatlan betegségeket, a másik elsimitá az arcz redőit s a szemnek visszaadta fiatalkori tüzét, a harmadik föltárta a lélek előtt a paradicsom ajtait, hogy mintegy bűvös mámorában betekinthesse oda halandó szem is, egy másik szer pedig álmot hozott a szemre, hogy álmában lássa a történetket és történendőket, hogy átaludja a fájdalmakat, a szenvedéseket, gyakran az életet. Ott rokonszenv, és ellenszenv-keltő italokat főztek és mérgeket forraltak lassu tüzön és izzó parázon, melyek rögtöni halált hoznak, vagy pedig lassan sorvasztják az életerőt.

Mind ama sokféle bűvszerekből és italokból, mérgeporokból és kenőcsökből, melyek egykor bejárták az egész világot, egyik sem biztosított magának oly tartós életet mint az opium, az álm-ital. Fölvétetvén az ujabbkori orvosi tudomány gyógyszerei közé, állandó fennmaradást biztosított magának s czélszerű és hathatós alkalmazása általánossá tette, és Angolország ugyancsak megérzené, ha költségvetéséből egyszerre csak ki kellene törülnie az opium-kivitel rovatát, mely milliokat jövedelmez az államkincstár számára. Mert az opium is oly keleti gyógyszer, a melyet hasztalan kísértenék meg előállítani Európában. Mert valamint a nizzai és cannesi ibolyával a mi rétünk e szerény virágainak illata nem versenyezhet s valamint a zsidók a derecskei vöröshagyma zamatát silányabbnak tartják az egyptomiéknál, ugy a mi mákunk és kenderünk sohasem lesz oly bódító erejű, hármennyit főzzék, szűrjék, mint a keleti tartományok e növényei. Mert az opiumot, mint tudva van, e két kerti növényből főzik; lelkiismeretlen dajkák nálunk is ismerik az említett növények azon tulajdonságát, hogy kifőzve, áttörtve bódító álmot hoznak a szemekre és siró gyermekeknek értékesítik is ismeretüket, s néha szerencsésen el is altatják a caecemőket — örökre.



Keleten készül, az ottani égalj hatása alatt fejlett mákból és kenderből a legjobb opium, és keleten nagy használatban is van a bódító szer. Régebben úgy éltek a keletiek, mint nálunk a pálinkával, csak hogy nem itták, hanem beszivták dohányfüstben. A törökök opium-fogyasztói Egyiptomból szállíták e bódító szert, csak hogy ma már, dacára a sok mendemondának, mely az európai közvéleményben a törökök nagymérvű hasis és opium fogyasztásáról kering, igen ritka eset, hogy a szenyesebb utczák oldalán, a Suleiman-mecset falainak árnyékában opium-, vagy hasis-részeg embereket lehetne találni édes mámorban, vagy bódulásban fetrengve. Hanem azért akad elég fogyasztója ma is, csak hogy ma már pálinkában iszszák, és kétes marad, vajon az elkábult a szesztől, vagy pedig az opiumtól jutott-e ily állapotba, vagy pedig mind a kettőtől?! Mosuszszal, czemettel, cinoberrel vagy pedig aloevel keverve szerelmi italt készítenek az opiumból, és állítják, hogy Mahmud szultán életét e keverék rövidítette meg.

A persa opiumot ott helyben elfogyasztják. A lázak gyakoriak ott, és a persák elzsibbasztandók szervezetüket, opiumot vesznek be, s elbódulnak tőle, s mire fölocsudnak a baj is megszűnt. A nélkül, hogy az orvosi tudományba kontrázkodni akarnánk, úgy hiszszük, hogy talán épen e körülmény juttatta az orvosokat arra a gondolatra, hogy a lázt opiummal gyógyítsák. Egyébiránt a persák nem csak gyógyszerül iszszák az opiumot. Még ma is szokásuk naponkint egy-két opium-labdacsot elnyelni, vagy kávéba, theába keverni, mely kis mértékben élvezve a kedélyt kellemes zsihongásba hozza. Ezek az opium-labdacsok a mákonyon kívül rendszeren borsból és sáfránból, vagy pedig rhabarbarából és mastixból gyuratnak. Minden jobb háznál oly elmaradhatlan az opium, mint nálunk a legszükségesebb háziszser. És fokozatos mértékkel rendszeresen él vele minden ember, főleg a negyven éven felül, és megóv a lesoványodástól épen úgy, mint az elhízástól, s a szellemi és testi erőt ébren tartja és rugékonynyá teszi. Tulságos élvezete azonban oly hatású, mint a szesz italoké: elbutítja a szellemet, nehézkessé teszi a testet.

Az opium-termelés tekintetében India áll első helyen. Onnét szállítják el a világ minden részébe angol hajókon, s a haszon, mely ebből befoly, az angol államkincstárt gazdagítja. Leginkább a kalkuttai és bombayi elnökségben termelik az opiumot. Csupán a kalkuttai elnökségben 63 millió forintot vett be az állam 1873-ban opiumért, de a bombayi elnökségben is 20—30 millióra megy évi átlagban a bevétel. Ott nagy terjedelmű földeket bevetnek mákkal és kenderrel e czélra; a vetés ideje télen van, vagyis helyesebben a hüvösebb napok beálltával, mert tulajdonképeni telet ott nem ismernek; januárban kezd virágozni a vetés, tavasszal leszedik a gyümölcsöt s elteszik a jövő évre, a mikor aztán elkészítik. A chinai opium sem áll mögötte az indiainak, de csak az utóbbi években kezdték meg elértekesítését; s most már ott is milliókat tesznek zsebre, a melyek érettök befolyának.

De szóljunk már az opium hatásáról is. Azt mondják, hogy a ki megszokta e bódító szer élvezését, épuj le nem szokhat róla, mint az erős dohányosok a dohányzásról. Kezdetben hatása van, körülbelül olyan mint az első szivarnak, vagy pipának, és az első éj, melyet az opium-élvező eltölt, emlékezetes marad előtte mindig, oly kétségbeesett, életunt hangulat, veszi őt elő a bódult állapotban. Egyébiránt minden kezdet nehéz, ezt gondolja meg minden opium evő, de máskü-

lönben is okkal móddal csökkenteni lehet az első élvezet kellemetlenségeit. Mindenek fölött kis mértékkel kell kezdeni. Egy gramm elég arra, hogy a kedély felderüljön és a lelket édes gondolatok fátyolozzák be. Nagyobb adag bevétele a kezdőnél már megrázkodtatást idéz elő, és kellemetlen lesz. Midőn valaki már rendes élvező lesz, beveszi a szükséges adagot, s két óra mulva már megszállja a búbajos álm, mely eltart 4—6 óra hosszat s azután bágyadtságra ébred föl, mely minden hosszu és nagy élvezetet követni szokott. Európai ember nem igen tudja megszokni ez élvezetet. Nincs meg hozzá az a nyugalma, mely szükséges az opium bevétele után arra, hogy az élvezet bekövetkezzék; ha nyugton marad is, lelke folyvást a fölött tűnődik türelmetlenül, hogy mit fog majd érezni és élvezni. S látván, hogy a várt hatás helyett csak egy kis kábultság köszöntött be, azt hiszi, hogy talán kis adagot vett be, s a nagyobb adag beteggé teszi.

Az opium tartós élvezete közönyössé teszi az embert minden iránt. Lehangoja az idegeket és fogékonytalanná válik általa a lélek külső befolyásokra nézve. Egykedvűen engedni lefolyni lelke előtt a legfontosabb eseményeket is és csak rendkívüli módon lehet fölrázni tespedeséből, melybe sülyedt. A lélek eltelik vágygyal ama tulvilági örömök iránt, melyeket a kábultság állapotában élvez, s ezen kívül semmi sem érdekli, s mind mélyebben bele merül e romboló élvezetbe, mig végre testi szervezete megbomlik, összeoszlik, elfárad és lassan elenyészik belőle az élet. És a ki megszokta ez élvezeteket, azt többé lehetlen kigyógyítani, annak többé semmi hasznát nem lehet venni, menthetlenül elveszett. Valóban, ha már valaki bűnös öngyilkosságra határozza el magát, keresve sem találhatna alkalmasabb és kellemesebb módot ennél. Lassankint megszűnik a világ létezni rá nézve, örökké a gyönyörök álmát aluszsza, ébren is ez álmak szövődnek lelke körül és elzárják tőle a világot minden gondjával, bajával, mig végre lassan elhervad az élet és oda van. Százezrekre megy azoknak a száma, a kik keleten elvesznek a nélkül, hogy a társadalom valami hasznukat vette volna, s általában annak, hogy kelet jövőjével oly könnyen számol a nyugati világ, semmi más oka nincs, mint a haris- és az opium-élvezés, mely a keleti népeket oly tétlenné és közönyössé tevé, s mely a munkát megöli, az alkotást lehetlenné teszi, mely egykedvűséget önt a lelkebe minden iránt s a mely óriásibb mértékben pusztítja a népek ezreit, mint a háboru. Pedig az opium-élvezés nyomai meglátszanak a hozzánk közelebb eső törökökön is, a kik pedig már meglehetősen leszoktak róla. Magánházakban a legelökelőbbek sem képesek annyira leküzdeni magukat, hogy ne élvezzék ez édes mérget, habár kis mértékben is. Azt mondják, hogy a szórtalan, a nehézkes és minden iránt közönyös Abdul-Kerim pasa, a török fővezér, kinek ifjaink ép most adták át a diszkardot, szintén az opium titkos élvezői közé tartozik.

Addig nem is lesz Törökországból európai színvonalon álló állam a legtökéletesebb alkotmánya dacára sem, a mig szigoru tilalom nem adatik ki az opium élvezése ellen, és a mig nem találják ki annak módját, hogy a tilalom ki ne játszassék. Akkor a török nép dolgozni fog, iparra adja magát és meg fogja mutatni, hogy több élet-erő van benne, mint bármely más nagy hatalmu európai államban. Mert a török nép gazdag a nemes tulajdonságokban, csak hogy szunyadnak ezek benne, elvannak altatva. Föl kell ébreszteni!

K. G.



## Egy hét története.

Januárho 17-dikén.

A konstantinápolyi ünnepélyességek. — A prágai kudarcz. — A farsang és a „rosz idők.“ — Színházak. — Az „Arany kereszt.“ — „A „Kapitány kisasszony.“

Konstantinápoly felé tekint most minden szem. Nem a külügyminiszter palotája felé, hol tíz diplomata vesződik a fából vaskarika elméletének megvalósításával, hanem a török fővezér palotája felé, hol a magyar nemzetet a tizenhat magyar ifju személyében fejedelmet megillető kitüntetésekben részesítik és ünneplik. Örömben uszik az egész Konstantinápoly s a legelőkelőbb államférfiak sietnek kezét szorítani és szívökre ölelni a magyar nemzet tűzlelkű képviselőit. Nagy fontosságú esemény ez, s nem kell félre ismeri. Nem azt a tizenhat fiatal embert ünneplik ott, a ki a győztes török fővezérnek diszkardot visz emlékül, hanem az egész testvér magyar nemzetet, a minthogy a barátság ama szerény, de kifejező jelvényét sem az ifjuság adja, hanem a magyar nemzet. A magyar nemzetnek szól az az üdvözlés, melylyel ifjainkat Konstantinápolyban fogadják és jó lesz ezt el nem feledni azoknak, kik a konferenzia-szoba ablakaiból szemlélik a beláthatlan embertömeget, mely ama tizenhat fiatal embert a szó szoros értelmében a tenyerén hordja. És jó lesz meghallani azt az eget rázó éljenzést, a mely . . .

Azon veszem észre magamat, hogy vezérczikket irok. De tehetek-e róla?! Hiszen nincs magyar ember, a kinek lelkét be nem tölténé a lelkesedés, midőn olvas a lapok távirataiból azokról a nagy ünnepélyességekről, a melyekben ifjaink Konstantinápolyban részesülnek. A trieszti kellemetlenségek el vannak bizonyára feledve. Midőn megérkeztek, hajón ment eléjük a török kormány egy képviselője, nagyszámu kitünőségekkel, és saját hajójukra áthiván ifjainkat, a tengerparton levő beláthatlan embertömeg örömrivalgása mellett jutottak parthoz. A szultán ablakából nézett ki és kezével intett, úgy köszönté a magyar ifjuságot, kiket fényes fogatok szállították a katonai akadémiába, hol kényelmesen berendezett lakás várt rájuk, s hol a török nemzet ifjusága tárt karokkal és dus lakomával fogadta. És azóta szakadatlan sora következett az ünnepélyeknek. Szakadt az eső, midőn az ifjak kocsikon Abdul-Kerimhez mentek, hogy neki átadják a diszkardot, de azért az utczák tömve voltak a legelőkelőbb emberekkel és nőekkel, kik elragadtatással üdvözölték az ifjuságot. A fővezérnél törzstisztek és tábornokok képeztek sorfalat, s Abdul-Kerim pasa elérékenyülten ölelte át a küldöttség vezetőit. A másik szobában a hadügyminiszter fogadta és vendégelte meg őket, majd a nagy vezérhez, a hatalmas Mithad pasához mentek, kinek a szemében köny csillogott, midőn a magyar nemzet képviselőivel kezét szorított. A színházban diszeloádást rendeztek tiszteletökre, egy század lovagolt kocsiaik előtt, mikor a színházba hajtottak, a színház előtt pedig egy ezred katonaság volt felállitva, a zenekar a „szózatot“ és uralkodónk himnuszát játszta. És lakoma lakomát követ felköszöntésekkel a magyar és török nemzetre, ezek barátságára, uralkodóikra. Egy szóval: Konstantinápolyban ünnepelnek, mint még talán soha.

Ezt megirigyelték a kedves csehek és meghívták Prágába Csernajewet, a megvert és elcsapott szerb fővezért. Csak hogy a prágai ünnepélyességnek nagyon prózai kimenetele lett. Andrásynak bizonyára semmi megjegyzése sem lett volna a komédia ellen, melyben egy csufosan elkergetett vezért, mint hőst ünnepelnek, ha a fölhevült cseh urak nem csináltak volna a komédiából állam-ellenes tüntetést. Szónoklatokat tartottak a nagy szláv birodalom létesüléséről, a szláv elemek egyesüléséről, a minek a vége aztán az lett, hogy Csernajew szobáiba bement a rendőrség, sem ki, sem be nem eresztett senkit, az utczai csócseléket katonaság szórta szét, a tábornok urat pedig kocsiba ültették, föladták a vasutra és kikisérték a birodalomból. S ezzel vége lett a csufos komédiának.

Ezt a prágai szláv kudarczot pedig azért kellett megemlítenem, mert ha már szóltam a konstantinápolyi ünnepélyekről, — pedig ezekről hallgatni mulasztás lett volna, — érintenem kellett az ellentüntetést is, mely, a mint már mondtam, csufos véget ért. És mi itt a fővárosban kedvteléssel olvastunk ezekről a dolgokról; a konstantinápolyiakról is, a prágaiakról is, amazok lelkesítettek, ezekre azt mondtuk örvendő: úgy kell neki, nagyon jól van! S lélekben jelen voltunk ott is, itt is, a mellett pedig készültünk a bálra, mert hiszen farsang van. Még pedig rövid farsang, és az embernek használni kell az időt, különben ki jut belőle. És mégis azt tapasztaljuk, hogy a közönség az idén nem olyan nagyon özőnlík a bállokba, mint annak előtte. Eddig öt bál volt már, mindegyik jó hírű, sőt az egyik előkelőségen kívül az ujság ingerével is birt: az athleta-bál, és mégis sem ennek, sem a többinek: a jogász-, az orvos-bálnak, a jótékony nőegylet és nőiparegylet báljának nem volt csak közepszerű sikere. Nem volt elég nagy közönségök. Hja, a rossz idők! — Igy kiáltanak föl önök, és önöknek igazuk lehet, és azok az idők roppant rossz lehetnek, midőn még csak a bálozók kedvét is elrontják. Mert eddig azt tapasztaltuk, hogy az idők nyoma a bálkon és a bálozók jó kedvén nem igen látszott meg.

Bezzeg a színházak nem igen veszik észre az idők rosszágát. Azokban mindig nagy közönség van most, daczára a farsangnak és a fölpanaszolt rossz időknek. Az is igaz, hogy mindegyik színház gondoskodik ujdonságokról, és a napokban is megtörtént, hogy mind a két színház új darabot adott, és mind a két színház tele volt, daczára, hogy az este az athleták báloztak. Pedig Carré is itt van és czirkusza minden este elnyel egy pár ezerre menő közönséget. (S ezt csak azért említem föl, hogy a „rossz idők“ megczáfoljam.)

De térjünk vissza a színházakhoz. A nemzeti színházban egy eredeti új operát adtak, a mi nagy ritkaság mi nálunk. Az az hogy annyiban eredeti, a mennyiben szerzője nálunk akarta bemutatni művét először, daczára annak, hogy jelenleg Bécsben lakik. Egyébiránt az is áll, hogy műve nem is való a Wagnerért élő-haló bécsieknek, mert bizony Brüll operája inkább francia zene, mint német. Játszi, könnyed, kellemes és szórakoztató, nem nehézkes, nem fúrasztó. Szerzője úgy látszik nagy előszeretettel viseltetik Auber művei iránt, mert



az „Arany keresztben“ megérik a „rózsás üténypálcájú“ francia mester hatása. Meséje az illatos kis operának a következő:

Franciaország egyik falujában az első Napoleon idejében lakadalom készül: Colas és Teréz kelnek egybe. A lakadalmas nép is együtt van már, csak a vőlegény hiányzik. Van is e miatt nagy nyugtalanság annál is inkább, mivel a faluházánál a katonákat írják össze. A menyasszony és a többiek el is mennek utána nézni a dolognak. Más oldalról Bombardon őrmester lép elő egy fiatal nemessel, Gontrannal, a ki szerelmi bánatában kerüli a világot. A menyasszony vissza jön, és vőlegényét mint besorozott katonát találja, kinek a muszkák ellen kell menni a császárral. Van sirás, rivás és keserűség, de mind hiába, mert Colasnak menni kell, ha csak helyettest nem kap. Krisztina, a vőlegény nővére leoldja a nyakából édes anyjától kapott ereklyéjét: egy kis arany keresztet, ezt ajánlja annak, a ki helyettes akar lenni Colasért; két év múlva aztán hozzá is megy feleségül. Gontram nézi a jelenetet és nézi a szép Krisztinát, megszereti s helyettesnek áll, Colas és Teréz pedig egymáséi lesznek. — Eltelik három esztendő: a francia sereget Oroszországban szétverték. Még Colas is elment utóbb, mint önkénytes, hogy segítsék a császárt, de hiába; Colas e közben megmenti Gontram életét, ki sebet kapott, s kit most Krisztina és Teréz ápolnak. Meg is gyógyul, csak hogy a kereszt — oda van; elveszett a háboruban. Szegény Gontram távozik. Ekkor elő jó Bombardon mankón s hozza a keresztet. Krisztina megijed, hogy most már ehhez kell nőül mennie, de Bombardon Gontramot nevezi a leány lovagjává. És csakugyan egymáséi is lesznek.

Ezt az egyszerű meséjét, de rendkívül kedves zenéjű kis operát adták a nemzeti színházban a múlt szombaton, s mint-hogy egy estére kevés lett volna, Campilli csinált hozzá egy kis balletet.

S mint már említettem, a népszínháznak is ujdonsága volt szombaton este. Genée egy új operettjét adták elő, melynek címe „A kapitány-kisasszony“ Ha hozzá teszem, hogy a darab nagyon élénk és mulattató, s főleglitem, hogy a kisasszonyt, a ki kapitány, Soldosné játszta szeretetreméltóságának egész hatalmával, akkor nem lesz szükség még azt is mondanom, hogy a darab nagy hatást keltett.

A „Kapitány-kisasszony“ meséje ez: Lamberto titkára a királynőnek és — titokban férje. Csak hogy Lamberto gonosz kópé is, és szerelmi viszonya volt Fanchettel, egy kis párisi színésznővel, a ki egyszer csak betoppan kedveséhez. Csakhamar megtudja, hogy veszély fenyegeti, mert a titkár lakását átkutatják, Fanchette tehát kapja magát és hirtelenében apródnak öltözik. Na, a királynőnek az apród ellen semmi kifogása sincs, az férje lakosztályában lehet. Sőt megszereti ő is a kis apródot és kapitánynya teszi, ez azonban él a legelső alkalmal és megszökik az udvarból, hogy mint Lamberto nővére térjen vissza. Mert nem akar tágitani kedvese oldala mellől. Azt természetesen nem tudja, hogy Lamberto nem csak kedvese, de férje is a királynőnek. Azonban jön egy külön brazilai, a ki beleszeret a párisi nőbe, nem is nyugszik, a mig nőül nem veszi. Fanchette természetesen előbb vonakodik, de utóbb, midőn megtudja Lambertóról a valót, nem ellenkezik többé.

Ez a mese nagyon száraz vázlata a darabnak. Sok igen mulattató részlete van, a melyeket nem lehet a mese elmondásakor főlegliteni. Az udvarmesterről nem is szóltam, pedig egyik legmulatságosabb alakja az operettnek, rövidlátásával, a

mint prédikációt tart a székek és bocsánatot kér az oszloptól, melybe ütközik. A brazilai is igen mulatságos figura szolgálásával, a kinek kötelessége tovább nevetni, ha ura már bele fáradt. Az operettnek nagy közönsége van, mely nem győzi tapsolni a szereplőket és a fényes kiállítást.

A mint láthatják önök, nem mondhatjuk, hogy unatkozva töltjük a farsangot, — a ros idők daczára. Ab.

## Farsangi napló.

Két fényes bált jegyezhetünk a lefolyt hétről naplónkba. Egyiknek már a régi jó időkből jó hire van, ez az orvosbál, a másikat egy új társaság rendezte, mely csupa gavallérokból, mágnásokból áll, s így ujságánál, és rendezőik társadalmi állásánál fogva is méltán tarthatott igényt rá, hogy a legfényesebben sikerült táncmulatságok közé soroztassék. És még sem lehet mondani, hogy egyik a másikat legyőzte volna, — legalább látogatottság tekintetében nem. Hanem fény és csillogás tekintetében az athleta-bál talán még is elhomályosítá az orvosnövendékekét. Egyébiránt ez nem is csuda: a legelőkelőbb gavallérok rendezték, kiknek módjukban volt akár mennyit is áldozni a bál sikeréért, s a kik személyes érintkezésük által beédesgethették a legelőkelőbb köröket, már pedig akár ki mit mond, a bálók sikere mindig attól függ, részt vett-e benne az előkelő világ.

Az athleta-bálon pedig ez fényesen volt képviselve. Csupa szép hölgyek, pazar öltözékekben, egyik-egyik egész tőkét hordott magán. A háziasszony Vecsera bárónő volt, ki az udvari vadászatok egyik elmaradhatlan résztvevője. A mágnásvilágon kívül a művészet volt még kiválóan képviselve a mulatságon; szép fiatal színésznők jelentek meg, nem maradván az előkelő hölgyek mögött elegancia, szeretetre méltóság, se szellem tekintetében. Tehát képviselve volt a szépség, a szellem és a születés, — mi kell több egy bál sikeréhez? Kellott volna biz ott kissé nagyobb közönség, — de hát az idén egy bálnak sincs rendkívül nagy közönsége, s az is meglehet, hogy többeket tartózkodóvá tett az a gondolat, hogy e bál kiválóan a mágnások bálja lesz.

Egész más kinézése volt az orvosbálnak. Sokkal többen ezen sem voltak, de fesztelenebb, kedélyesebb mulatság volt minden tekintetben. Látszott rajta, hogy a kik ott voltak, azok egyike sem kicsinyelte a társaságot, olyan jól megfértek együtt, egészen együvé válók voltak. Az öltözékek sem voltak oly pazarok, bár izlés tekintetében nem álltak amazok mögött. Ismét meggyőződhetünk, hogy az izlés és a pazar kiállítás találkoznak ugyan, de egymásnak nem okvetlen feltételei. Sőt talán az izlés még sokkal inkább nyilvánulhat egyszerűségben, mint a fényben. A csillogás gyakran megvesztegeti a szemet, és izlésesnek látjuk azt, a mi nem az; az egyszerű öltözékeknek igazán izlésesnek kell lennie, mert az nem „mutat“ különben. — Nem soroljuk el névszerint, kik voltak ott. Ők úgy sem felejtik el, mert egy kitűnően sikerült mulatság emléket vitték onnan haza magukkal.

## Budapesti hírvivő.

\*(Jótekonyság.) Király ő Főlsége a Budapesten megtartott és megtartandó jótekonny czélu bálókra történt meghívataása folytán, saját és ő Főlsége a királyné nevében: a



nőegyletnek, a budapesti tudományos egyetemi joghallgatókat segélyező egyletnek, a magyar atletikai klubnak, a budapesti orvostan hallgatók bizottságának, a technikusok bizottságának, az írók és művészek egyletének, a bölcsészettan hallgatók bizottságának egyenkint száz—száz frtnyi adományt, végre a budapesti „Eötvös“ betegsegélyző és temetkezési egylet részére pedig 50 frtnyi összeget, — összesen 850 frtot adományozott magán-pénztárából. — *S o m h e g y i* József rákospalotai katolikus lelkész az ottani új templom építésére 400 frtot adott.

\*(Az udvari vadászatokra) ismét jó idő jár, élvezik is e kellemes időtöltést; vasárnap és kedden megint együtt volt a főuri társaság ő Felsőgeik körül a Rákoson. Vasárnap a király ő Felsőge 1/2 11 órakor egy két fogatu udvari hintón, királyné ő Felsőge pedig nem sokára reá egy négyes fogaton a vadásztársaság gyűhelyére kocsiztak. Délután 6 órakor udvari ebéd volt, melyen a királyné nem vett részt. Az udvartól Kinsky gróf, Mondel báró, Beck vezérőrnagy voltak hivatalosak; továbbá Szilávy József volt miniszterelnök, Bedekovics miniszter, Teschenberg udvari tanácsos, dr. Pauler Tivadar, Rónay püspök, Brunswick gróf, Kübner báró, Pápay udvari tanácsos stb. A keddi vadászon a király polgári ruhában jelent meg, mit azért említünk föl, mert hogy ritkaság ő Föltségét nem egyenruhában látni.

\*(A királyi pár Vácson.) Király és királyné ő Felsőge mult szombaton kísértetve nagy számú urak és hölgyek által, hajrá vadászatról jöve, az ottani pályaudvarba érkezett, hogy onnan vasuton térjen a fővárosba. Minthogy azonban az udvari vonat még nem érkezett volt meg, ő Felsőgeik kíséretükkel együtt Schöplin állomásfőnök egyszerű lakására tértek be, s ott a család nagy örömeire theát kértek. A királyi pár távozása alkalmával a háziasszony azon kegyet kérte ki, hogy a királynő kezét megcsókolhassa. Ő Felsőge mosolyogva huzta le keztyűjét és átengedte kezét.

\*(A királynő oszonnája.) Említettük a multkor, hogy ő Felsőge látogatása alkalmával az Erzsébet-árvalányházban megígérte az árváknak, hogy oszonnát fog nekik küldeni. Vasárnap beváltá a királynő ez ígését. Kugler H. udvari czukrász szállított ki az intézetbe sok kávé, csokoládét, süteményt és czukrot, melynek borítékát a felséges asszony csinos arczképe díszíté. Az udvartól megjelent a lakomán Rausch udvari titkár neje, a választmányból Rupprechtné Demidoff Kornélia és Sárkány Józsefné urhölgyek, a hatóságtól Békey tanácsos Weisz Bernát királyi tanácsos sat. Képzelné lehet az árvák örömét. — Felsőge asszonyunk még több jótékonyságáról emlékezünk meg e helyen. Százötven forintot küldött Ivanetz József magyar-utczai házmesternek, ki Valeria főhercegnő számára az általunk is említett díszes templomot készití a karácsonfa-ünnepre; Merkl Lajos segédtanítónak száz forintot egy finommivű madárkalitkáért; Makk egykori jeles honvédtüzér-ezredes özvegyének ötven forintot segélykint.

\*(Rózsás napló.) Jegyesek: Szigethy Gyula birtokos és Roboz Flóra kisasszony Kaposvárott. — Deezsi Dezső ügyvéd és Hankó Róza kisasszony Koloson. — Ruzsa Lajos postatiszt és Kovács Vilma kisasszony Miskolczról. — Kohn Kálmán orvos és Jaulusz Lina kisasszony Balassa-Gyarmaton. — Egybekeltek: Gróf Bolza József és gróf Pálffy Alice kisasszony Pozsonyban. — Péchy Pál és Uray Vilma kisasszony Szathmárban. — Herczeg Hohenlohe Klodvig és gróf Eszterházi Fanny kisasszony. — Dr. Standler Kálmán és Medgyaszay Ilka asszony. — Moldován Simon

és Gajzágó Teréz kisasszony Szamosujvárott. — Gróf Zichy Zsigmond huszár főhadnagy és gróf Kuen-Héderváry Alice kisasszony. — Turcsányi Ödön birtokos és Lombayer Lujza kisasszony Debreczenből. — Farkas János királyi táblai kivatalnok és Weisz Hermina kisasszony Budapesten. — Pásztor Ferencz lapszerkesztő és Gluzek Etelka kisasszony Monoron.

\*(A Deák-siremlék) ügyében alakult bizottság határozott a kérdés fölött, melyik építész bizassék meg költségvetés készitessel. Gerster Kálmán lett ezzel megbizva; de azért még sem bizonyos, hogy költségvetése elfogadtatik.

\*(Kossuth Lajoshoz) mégis megy nagy számú küldöttség, hogy kifejezze Czegléd város tiszteletét és ha a nagy hazafi elhatározása nem másíthatlan: hazatérésre bírja. A küldöttség e hó 20-dikán érkezik a fővárosba, s itt az ifjuság nagy lakomát rendez tiszteletére. — Megemlitjük e helyen, hogy Kossuth levelet intézett a Gabelsberger-gyorsíró-egylet-höz, mely őt tiszteletbeli elnökévé választá. Kossuth helyteleníti, hogy az egylet német nevet visel, és figyelmeztet, hogy kerüljünk mindent, a mi az elnémetesedéshez közelebb visz.

\*(A nőképző-egylet) házat vett. Ez a legörvendetesebb ujság ezen a héten. Örömmel tapasztaljuk, hogy a közönség megértette a nemes kezdeményezőket, kik néhány év előtt e szép czélú egyletet alakították és a lelkes hölgyek buzgalma nem maradt sikertelen. Alakulásakor senki sem remélte, hogy ily hamar megvehetik a zöldfa-utczai Nyéky-féle házat, melynek telke 339 ölet tesz. Sok érdeme van a vásárban Veresné Beniczky urhölgynek, kinek a választmány jegyzőkönyvileg köszönetet is szavazott. Nem sokára hozzá kezdenek az építkezéshez és a czélszerű átalakitáshoz.

\*(Toldy Ferencz) gazdag könyvtárát, mint tudva van, megvette a kormány 4000 frtért, a mi rendkívüli olcsó ár. A könyvkincsek több intézetnek osztatnak szét. Az akadémiai kiadásokat kapja az uvidéki királyi gymnasium, a jogi és bölcséleti munkákat a pozsonyi akademia, az orvosi könyvtárt a kolozsvári egyetem. Ezenkívül kap egyrészt a muzeum, az Akademia, a Kisfaludy-Társaság, a minisztérium és a müegyetem. Legnagyobb része azonban a budai királyi főgymnasiumé lesz. Az összes irodalmi, nyelvészeti és történeti művek, szótárak, aesthetikai, földrajzi munkák, folyóiratok és rikaságok ez intézet könyvtárát fogják díszíteni.

\*(A magyar gazdasszonyok) egyletének választmányi ülésén ujabban több tagot jelentettek be. Az sem maradt bejelentetlenül, hogy a közoktatási miniszter meglátogatta az egylet árvaházát és rendkívül meglegedett az ott tapasztalt renddel. A választmány köszönetet szavazott Feleki-Munkácsi Flórának, Ráth Károly főpolgármesternek, Bója Gergely tanfelügyelőnek, Klempa Simon prépostnak, Török Pál szuperintendensnek és Ujházy Edének az árvaház-felavatási ünnepély emeléseért. A karácsonyi ünnepekre utólag még sokan adományoztak pénzt s más egyebet, melyekért a választmány szintén köszönetet szavazott az árvák nevében, valamint a pesti közuti vaspálya-társaság igazgatóságának is huszonnégy gyermek részére a vasárnapi istentisztelet megjelenésére engedélyezett szabad-jegyekért.

\*(Az ifjusági küldöttség,) melyet most Konstantinápolyban fejedelmi ünnepélyekben részesítenek, e hó 20-dikán utazik el Konstantinápolyból, csütörtökön 25-dikén délután 2 órakor érkezik Triesztbe, s 26-dikán este, vagy 27-délután Budapestre. — Budapesten nagymérvű előkészületek történnek a hazatérők ünnepélyes fogadására, melyben bizonyára a



főváros összes társadalmi körei részt vesznek. — Az ifjak szülei pedig lépést tettek a kormánynál, hogy viszájüket Triesztben a multkori bántalmazások ne ismétlődjenek.

\*\*\* (Társas-estélyek) a farsang alatt is tartatnak. Szombaton két ilyen estély volt. Egyiket a kereskedő ifjak társulata rendezte. A tánczot megelőzőtt hangversenyben Lengyel Amália és Sattel Irma kisasszonyok czitera-játéka nagy tetzésben részesült, valamint az a humorisztikus költemény is, melyet Don-Pedrótól Vizvári Gyula szavalt. A tánczban közel száz pár vett részt, a mi a tánczterem szűk voltához képest annyira sok volt, hogy eleinte szinte terhére voltak egymásnak. — A másik estély a budai társasköré volt; itt hangverseny helyett két kis szindarab előadása előzte meg a multság lelkét: a tánczot. Előadtak egy kis francia vigjátékot magyar, nyelven, s egy másikat németül. Jól sikerült mind a kettő; aztán a táncz késő éjjelig tartott.

\*\*\* (Thé dansant.) Igy nevezték el francziásan azt az estélyt, melyet előkelő hölgyek pénteken a tabáni szegény gyermekek javára a „Fácán“ vendéglőben rendeztek. Az estély kitünően sikerült, de lehetett volna-e másként, midőn a rendezést Edelsheim-Gyulay báróné vezette, s midőn oly lelkes nők működtek közre, minő Liphay bárónő. — Szebbnél szebb közönség gyűlt össze, és míg a középterenben vígan folyt a táncz, a mellékhelyiségekben dusan megrakott asztal körül nyájas hölgyek szolgáltak izletes enni- és innivalókkal. Volt is kelete mindennek: szép jövedelem folyt be a szegény gyermekek számára. Minden jól volt, csak az az egy nem volt jól, hogy a mulatságnak német színezetet adott a sok német fölirat, pedig a közönség színe-java magyar volt. Remélhetőleg máskor e tekintetben sem lesz okunk panasza.

\*\*\* (Jókai Mór) mult vasárnap beszüntette szépirodalmi napilapját, az „Életképek“-et, melyet félév előtt annyi reménynyel indított. Közönségünknek sok volt két napilap ebből a fajtából, és régibb versenytársa, a „Fővárosi Lapok“ mégis inkább kielégíthette az igényeket, mint az új közlöny. Jókai ezt maga is belátta, s beszüntetett lapjáért előfizetőit a „Fővárosi Lapok“-kal kárpótolja.

\*\*\* (Jakab Istvántól) a közelebb elhunyt érdemes tudóstól a bölcsészek bálján egy keringőt adnak elő, melyet a boldogult unokájának a bálbizottsági jegyzőnek névnapjára szerzé azon czéllal, hogy a bölcsész-bálon előadassék. Ezt már, fájdalom, meg nem érhetette. A keringő dallamosságra nézve nem áll e nemü ifjukorbéli szerzeményei mögött, sőt egyes helyeken felül is mulja. Ez is mutatja, hogy szelleme megőrzé elevenességét késő vénségeig.

\*\*\* (A népszinház) igazgatójának egyszerre megszaporodott a gondja: személyzetének három legjobb s legkedveltebb tagja beteg lett. Alig lépett föl Soldosné egynehányszor hosszszas betegeskedése után, már ismét gyöngélkedik, — reméljük azonban, hogy baja nem aggasztó. Beteg Tamási is, a ki miatt a népszinházaknak kell pihenniök. S hogy a baj teljes legyen: a gyorsan megkedvelt kis Vidmár Erzsí is beteg lett.

\*\*\* (A kacsapör) is véget ért. Talán el is feledték már olvasóink, hogy az állatkert igazgatója ellen a főváros tulságos buzgóságában fenyítő keresetet indított, mivel az igazgató hasonlóképp tulságos buzgóságában lelővöldözte a városligeti tavon uszkáló kacsákat, melyek az állatkertből származtak el, melyek az állatkert többi kacsáit is szökésre csábítgatták. A nevetséges pör vége az lett, hogy az igazgató öt forintot fizetett a szegények javára, ötöt a főváros pénztárába. És így vége lett a sok zajnak, semmiért.

\*\*\* (Vegyesek.) Deák Ferencz halálának évfordulója e hó 28-dikán lesz, s e napon gyászsíteni tisztelet fog tartatni az egész országban. — Andrásy Gyula gróf Bécsbe utazott, hogy a német nagykövet nejjének estélyén megjelenjen; másnapután ismét visszatért Budapestre. — Egy tizenhárem éves fiu a napokban — felakasztotta magát. Bizonyára világfájdalom és életuntság vitte e szomorú lépésre (!) — Somogyi Károly tehetséges vidéki színészt, ki a mult évben vendégszerepelt a nemzeti színházban, ide szerződtették segédszerepekre. — A zálogház eltünt igazgatóját nem körözik, csak megidézik a hivatalos lapban; majd előjön az idézésre, csak várják.

\*\*\* (Halálozások.) Dr. Fekete Lajos, Kis-ujszállás tiszti főorvosa 42 éves korában meghalt és köz részvét mellett temették el. — Elhunytak továbbá: Hild Károlyné született Hollán Blanka, Pozsonyban. — Özvegy Bezerédj Ignáczné 91 éves korában, Kis-Görbön. — Dessewffy József miniszteri fogalmazó 40 éves korában, Budapesten. — Lángfy László törvényszéki bíró 51 éves korában, Aranyos-Maróthon. — Kocsóh Lajos református lelkész 65 éves korában, Kis-Bajomban. — Bloksay Ferencz orvosnövendék 21 éves korában, M. Kaszonyban. — Wimmer Lipót orvos, Győrött. — Weinpolter, derék zenész, Nagyváradon. — Gieszrigelné, született Durstmüller Thekla asszony 78 éves korában, Budapesten. — Mendlik István tanár, Szoboszlón. — Bálint György 58 éves korában, Szoboszlón. — Horváth Kristófné született Tóth Julia asszony, Győrött. — Ruttkay Samu ügyvéd, Temesvárott. — Juhász János református lelkész, Félegyházán. — Utsnay Antal gyógyszerész, 44 éves korában, Szeniczén. — Saliczky Leó nyugalmozott kapitány 57 éves korában, Baján. — Tanfy Ferencz orvos, Aradon. — Dr. Földy Jánosné született Udránszky Augusztá urhölgy, Budapesten. — Féhn János kereskedő, Gyulán. — Nagy Ambrus városi tisztviselő 71 éves korában, Mezőturon. — Bárczay Albert főispán, Bárczán. — Ifj. Réder Vilmos ügyvédjelölt 24 éves korában, Budapesten. Béke hamvaikra!

## Irodalom és művészet.

A színházak ujdonságairól már más helyen volt szó, irodalmi hírekben a farsang rendesen szegény szokott lenni (ugyan ki is adna ki könyvet olyan időben, mikor mindenkinek csak a tánczon jár az esze?! — hadd szóljon tehát rovatunk ezuttal a hangversenyekről. Joggal teheti, mert bár a hangverseny-idegy távol van is, e héten oly hangversenyhez volt szerencséje a fővárosi közönségnek, a milyen nem gyakran fordul elő. Nilsson énekelt a vigadóban, s ezzel minden meg van mondva. Nilsont, a svéd csalogányt hallottuk, a kinek hire bejárta a világot. A budapesti közönség ismeri Luccát, ismeri Pattit, — de ezek egyike sem képes elhalványítani Nilsson csillagát. A bécsiek fumigálták, mivel a hirneves énekesnő nem hanggyakorlati mesterfogásokkal lépett föl, hanem a szívnek, a léleknek hatalmával, mely búvájos énekében oly ellenállhatlanul jelentkezik. Patti trillái és kápráztató futamai bizonyára lefegyverzik a hallgatót, csapongó, szikrázó kedélye énekében magával ragad mindenkit, csak hogy Patti nem rendelkezik azzal, a minek Nilsson annyira hatalmában van: érzelm-mélységgel, s a kifejezés azon közvetlenségével, mely a szívet rezgésbe hozza s a szemekbe könyet csal. Nilsont hallani és közönyösnek maradni annyi, mint kőszobornak lenni. A



kinék szive hidegen marad az ő dalára, abban nincs több érzés, az elmehet bátran mumiának. — Énekelt operákból, de ezek nem tüntették ki annyira művészete hatalmát, mint svéd dalai, melyek csakugyan szivből jöttek. Mikor e dalokat hallotta az ember, szinte féltette, hogy megreped a szive a bú-bájos csalogánynak.

A vigadó szorongásig megtelt a világhírű művész nő hangversenyére, még pedig ezuttal nem a hangversenyek megszokott közönségével, hanem a legelőkelőbb hallgatósággal. A király is jelen volt. — A művész nő hangversenyén közreműködtek Zamara, Junek és Smietansky, a kik iránt bizonyára elismerőbb lett volna a közönség (érdemök szerint,) ha nem Nilssonal lépnek föl.

A világhírű művész nő csütörtökön este énekelt a királynő termében is; ő Felsége hallani ohajtotta, s magához kérte. S Nilsson Mignonból énekelt s azon kívül két svéd dalt. Ő Felségeik kiváló tetszésöknek adtak kifejezést, s a királynő szívélyes bucsu után értékes karpereczcel ajándékozta meg a művésznőt.

Sirius.

### Nemzeti színház.

Január 13-dikén: „Arany kereszt.“ — Január 14-dikén: „Ferréol.“ — Január 15-dikén: „Mama.“ — Január 16-dikén: „Troubadour.“ — Január 17-dikén: „Iskarioth.“ — Január 18-dikén: „Arany kereszt.“ — Január 19-dikén: „Caverlet né.“

### Divattudósítás.

A téli idény kellő közepén állva, tán nem lesz egészen érdektelen lehetőleg összevonva, általánosságban egy kis szemlét tartani felette.

A női öltözék három osztályba sorozható: a házi-, utcai- és társasöltözékbe. Az elsőhöz tartozik a reggeli pongyola flanelből vagy cashemirből és a többé vagy kevésbé díszes házi ruha, melyet a reggeli és házi teendők után viselnek. Az utcai öltözék is kétfelé oszlik: a sétáló- és látogatóiba. A sétaöltönyt a divat és a jó izlés mai nap aránylag egyszerűen készíti, kivált a színek mérséklésére nézve. A finom izlésű nők öltözékei mindig sötétek, gyakran egészen feketék, szürkék, barnák, hogy ne álljanak nagy ellentétben az utcák sötétes keretével, és önkénytelenül se vonhassák feléjük a kíváncsi tekinteteket. A délelőtti kimenetelre nem viselnek sem selymet, sem pedig bársonyt, vagy csipkét, hanem csak szörkalméket, a melyekből rendszeren szoknya és polonaise készül. Délutáni séták alkalmával, vagy látogatásoknál már nagyobb igényeket fejtenek ki hölgyeink, és a kétféle szövetekből összeállított szép és gazdag díszítésű öltözékek ideje és bemutatója csakugyan a délutáni látogatás. A szoknya ilyenkor selyemből, failleből vagy bársonyból készül, a felső pedig cashemir, vagy selyemből, csikcs, virágos, sávoljos selyemszövetekből és finom szörkalmékből. A divat némelykor még negélyzi is az igénytelenséget, és azért rendszeren az értékesebb szövet az, melyet a könnyebb és olcsóbbal betakar. Például a szoknya lehet bársonyból és a felső öltözék selyemből, míg megfordítva, megrovásnak tenné ki magát azon hölgy, a ki selyemszoknyához bársonyból készítené a derekat és tunique-et, vagy a polonaise-t. Kivételt azonban a bársonyból készült utcai köpenyek képeznek.

A társasöltözékek a legtöbb osztályra oszlik, hisz a hangversenyi, ebédi, estélyi és báli öltözék mind megannyi figyelemre méltó árnyalatot tesz szükségessé, és ezért leginkább ezen öltözékeknél uralkodik a legnagyobb és leggazdagabb változatosság. Hangversenyekre a sötét és világos színű selyemruhák mellett a világos kék cashemir, ezüst színű vigogue, crème színű barége stb. szövetek a legkedveltebbek. A báli öltözékekhez fiatal hölgyek természetesen könnyű gaze, tüll, csipkeszövet, gazirt stb. választanak, többnyire selyemszoknya fölé véve. Azon báli ruhákhoz, melyeket férjes hölgyek viselnek, a legnehezebb szövetek a legdivatosabbak, és nincs az a szép halvány szín, a legragyogóbb, legélénkebb változatig, melyet failleban, brocatban, atlacban, damaskban nem találhatnák fel. Ezen ruhákban fejtik ki gazdag hölgyeink legnagyobb izlésüket, és ezen ruhák leg-

biztosabb hőmérői finanziaális tehetségeinek és egyszersmind helyes számításainak is. Egy hosszú beszélgetés sem jellemzi mindig olyan biztosan a hölgyet, mint öltözéke, melyben nagyobb társaságban jelenik meg. Tagadhatlanul vannak a társadalomnak követelményei az öltözék minémfűségére is, és társaságba csakugyan nem illik olyan igénytelen egyszerűséggel öltözöködni, mint otthon, de azért még az okos vagyonos nő sem felejt el, mennyit tehet e tekintetben jó lélekkel, a szerényebb állású nő pedig épen kiváló gondot fog fordítani arra, hogy a csin, és jó izlés mellett még olyan módon is állítsa össze társasági öltözékeit, hogy az arra fordított ár egy kellemetlen sohajtást se keltsen fel sem ő benne, sem pedig másban.

És most fordítsuk figyelmünket mai mellékletünkre, egy természeti nagyságban kivágott princesse- vagy polonaise szabásra. Egyet azonban meg kell jegyezni, hogy e szabás hosszúságát mindenki alakjához igazítsa, a jelen szabás körülbelül térdig ér, de lehet 15—20 centiméterrel is hosszabb.

Az első szám az előrészt jelöli, a második, harmadik és negyedik pedig a hátrészt. Figyelemmel kell lenni, hogy a számok sorban alkalmaztassanak, egymás mellé téven őket szám szerint. Az előrészebe két vagy három bevarrást kell alkalmazni, a hányat természetünk megkíván.

### Számrejtvény.

Kolb Józsefnétől.

5. 4. 3. Igen hasznos szárnyas állat  
S hajdan egy várost mentett meg,  
3. 1. 5. Szívet s lelket vidámitó  
6. 1. 8. E nélkül nem dolgozhatol.  
2. 4. 3. 1. Hajdan a török is lakta.  
5. 1. 2. 3. 1. Fiúk s lányok kedves multsága,  
8. 9. 10. Ez csak akkor szép, ha jó.  
7. 2. Némelyik hűsegeért kedves.  
1. 10. Levén e napokban megtisztelve  
S alattvalóitól mindig szeretettve,  
Az egészet, ha kitalálod  
A rejtett két szó jutalmad.

Megfejtési határidő: február hó 14-dike.

A f. é. 52-dik számban közölt rejtvény értelme:

Képeddel alszom el, képeddel ébredek!

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Bátori Sigray Istvánné, Sárosy Mari, Nagy Flóra, Miksits Kamilla. Szentkirályi Gizella, Mózesy Anna, Ferencsevics Teréz, Haintz Mari. Kovács Béláné, Morvay Julia, Sááry Etel, Böhm Paula, Marosy Etelka és Izabella, Mandits Erzsé, Nagy Julia, Csonth Lajosné, Gyórfy Karolin, Bohus Gyuláné, Fodor Klára, Temesváry Erzsébet, Nagy Ilka, Tóth Lászlóné, Sóos Ágnes, Magyar Janka, Dulácska Berta, Palfy Ida és Róza, Ányos Tilda, Joo Aranka, Fodor Józsefné, Buday Irén, Balló Margit, Szentmiklósy Zsuzsika, Baross Emilia, Vankay Emma, Tóth Nagy Mariska, Mészáros Erzsike, Ujfalusy Julia, Jámbor Irén, Csécsi Aranka, Máár Ottilia, Makay Klotild, Kaszap Fáni, Szűcs Klára, Pesti Lenke, Molnár Miklósné, Vajay Krisztin, Koch Matild, Daróczy Anna, Török Mihályné, Lázár Róza, Marosy Eleonóra, Vághó Mariska.

### Tartalom.

Miért nem kártyázom én? Ujvölgyitől. — Egy hárs alatt, Imrefi Jánostól. — A történeti dráma a legújabb orosz irodalomban, Huszár Imrétől. — Gigax Ambrus históriája, Scherr Jánostól. — Az opium. — Egy hét története. — Farsangi napló. — Budapesti hírvivő. — Irodalom és művészet. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy princesse- vagy polonaise szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



4-dik szám.

Január 28-dikán.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

## KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

~~~~~  
Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országút 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p			
							kelte	nyugta		
						óra	perc	óra	perc	
Jan.	28	Vasárnap	G Margit sz.	G Hetvenedv.	16 B Triodium kez.	14 Izsaiás	7	34	4	53
	29	Hétfő	Szal. Ferencz	Valér	17 N. Antal	15 Örömnep	7	33	4	55
	30	Kedd	Martina szűz	Adelgunda	18 Athanáz	16 Izsák	7	31	4	57
	31	Szerda	Noloskai Péter	Virgil, Gilla	19 Makár apát.	17	7	30	4	58
Febr.	1	Csütörtök	Ignác püspök	Brigitta	20 Euthym	18 Jáfet	7	29	6	0
	2	Péntek	Gyerty. sz. b. a.	Gyertya sz. b. a.	21 Maximin	19	7	28	5	1
	3	Szombat	Balázs püspök	Balázs	22 Timotheus	20 Sab. Besal.	7	27	5	2

**☞ Teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk. ☜**

## V i d é k i t á r c z a.

**Székely-Udvarhely,** januárhó 20-dikán. Oly távol esik szerény városunk az ország központjától és fővárosától, hogy biz én egy cseppet sem csudálkozom azon, hogy tőlünk oly ritkán érkezik hír oda. Pedig nekünk is van társas életünk, melynek mozzanatairól habár csak pár sorban is értesíteni a nagy közönséget, talán nem is lesz egészen érdektelen. Mert én azt hiszem, hogy a vidéki városok társadalmi mozgalmainak nyilvánosságra hozása mindig üdvös hatással van másokra, a példa hat, azt szokás mondani. Városunk pedig a társas élet eleven-sége tekintetében szép példával halad előre, a miben nagy érdeme van a helybeli nőegyletnek, mely már több mint két év óta minden hétfőn „fillér-estélyt“ rendez a szegények javára. Ez estélyek főczélja a város társas köreinek egyesülése, a mi valóban sikerült is. Belépti díj nincs, mindenki annyit ad, a mennyit akar, s nincs is divatban nagyobb összegű díjakat fizetni, a mi egyszer-kétszer jövedelem dolgában azonban jelentékeny különbséget tenne, de aztán meg is ritkítaná az estélyek számát és a látogatók sorát. Hanem így azért a pár krajczárért mindenki eljön mindig, és jól mulat és a végeredmény mégis szép összeget mutat föl a jótékony célra is. Az ily estélyeken szavalat, dal, zongora- és hegedű-játék, műkedvelői színi-előadás szokta a műsort képezni és hogy mindig bir vonzerővel, mutatja az eredmény.

E rendes mulatságokon kívül a székely népnevelési egy-let nőtagjai e hó 13-dikán igen érdekes táncmulatságot is rendeztek, műkedvelő-előadással és néma képletekkel összekötve. Előadták pedig a „Miniszterelnök bálja“ című darabot élénken és sikerrel, Horondiné, Györfy Ilka urhölgyek, Suppan, Váró, Lanko urak működtek benne közre. A képletek még szebben sikerültek. „Az elhagyottak,“ „A gyermekkertben,“ és a „Nyáréji álom,“ oly megkapó csoportok voltak, hogy minden várakozását felülmulták. Aztán táncmulatság következett ritka kedélyességgel kivilágos-kiviradtig. Lehetlen ez uton is kifejezést nem adni a köz-elismerésnek Lakatos Jánosné urhölgy buzgalmaért, ki mint a rendező egylet elnöknője fáradhatlan volt a siker biztosításában. r. l.

**Fiumében** nagy készüléteket tesznek a Konstantinápolyból hazatérő magyar ifjak fogadására. Jóllehet nem arra jönnek haza, mégis megigérték, hogy lerándulnak Fiuméba, mely elfeledtetni akarja ifjainkkal a trieszti barátságatlan fogadtatást. Gyűjtések történnek egyszersmind a török sebesültek javára. Fiume mindenkép kitüntetni akarja, hogy magyar kikötő-város és az anyaországgal együtt érez.

**Surdon** ismét földrengés volt. E hó 20-dikán reggeli 8 órakor ismét megmozdult a föld a lakosság lába alatt. A ré-

mület nagy, miután ez eset már többször ismétlődött és mindig fokozott erővel. Attól tartanak, hogy egy hatalmasabb rázkodás halomra dönti házaikat. Sokan már arra gondolnak, hogy mindenöket ott hagyva, elköltöznék a vidékről.

**Gyergyó-Alfalu** január 15-dikén 1877. Tisztelt Szerkesztőnő! Farsangi idényünk olyan rövidre szabták a naptár-csinálók, hogy alig kapnak időt a különféle egyesületek saját pénztáruk gyarapítására tervelt báloknak kivitelére. Épen mert ily rövid az idő, a gyergyó-alfalvi „olvasókör“ igyekezett nyitányul e hó 13-dikán egy, „kartonbállal“ örvendeztetni meg a közönséget, valamint egyszerűsíteni a már nagyon elhár-pózó divatot. Ez életrevaló terv habár nem is egészen, de egyelőre kielégítőleg el lett érve. Voltak ugyan egynehányan, a kik a közóhajnak jelentőségét nem fogván föl, nem tudtak megválni hízegő divat-barátjoktól; azonban többen voltak, kik eltaszították maguktól e hízegő barátot, mert átlátták, hogy annyi gyünölcstelen fogyasztás utoljára is csak rosra vezet. Mindazon hölgyeknek becses nevét, a kik egyszerűen és háziasan jelentek meg, helyszüke miatt nem lehet elősorol-nom. De többek diszítették bálunkat: Gyergyó-Szent-Miklósról Bogdán Vira, Lengyel Kasa és Lieb Zsófi kisasszony, jelsza-vuk lévén az egyszerűség. A helybeliek közül pedig a bájos Zárug Nina kisasszony, a kedves Rozsdás nővérek, a kellem-dús Róth Kata kisasszony, Pfeiffer Ida kisasszony, a Kábdebó nő-vérek stb. és valamennyien egyszerűen és csinosan öltözve.

Nem lett eltévesztve a második cél sem, tudniillik a jó időtöltés. Vigan volt itt öreg, ifju reggeli 6 óráig. Végül a jövedelem is kielégítette a kör várakozását. Még csak az volna ohajtandó, hogy vidékünk többi községei is hagynának fel az annyira költséges bálokkal s vennék figyelembe azt, hogy 10 egyharmada 30-nak.

Gyergyói.

**Vidéki farsang.** Kecskeméten e hó 13-dikán volt a jogász segélyző-egylet bálja, több kedélyességgel, mint rész-véttel; a deficit felülhaladja a száz frtot: a rendezőknek azon-ban ez a körülmény nem szegte kedvét s a társaság reggeli hatig mulatott együtt. — A miskolczi izraelita nőegylet bálja örvendetes jele volt a társadalmi elemek fesztelenebb érintkezésének. Mióta az egyletben eddig divott német nyelv helyett a magyar lett hivatalos nyelvvé: azóta a más elemek társulása nagyobb lendületet kapott e körben. A bál vigan folyt reggeli hat óráig s tiszta jövedelme 250 frt. — Kassán a jogászbál háromszáz frttal szaporitá a segélyegylet alapját. A bál elején táncolni is alig lehetett, annyian voltak. — Nagyváradon a „Fekete Sas“ termében, nagyszámu és diszes közönség részvételével tartották meg a jogászbált. Két



zenekar játszott s negyvennél több pár tánczolt. — Kolozsvártt a nőegylet álarcos-bálja a színházban igen jól sikerült. Jó kedv, vidorság, élénk tarkaság uralkodott éjjeli két óráig. A honi kelme, fehér és kék-csikos karton, sok szép alakon tette igen ékessé az egyszerűséget. Midőn a hölgyek letették álczáikat, akkor lehetett csak látni, hogy Kolozsvárnak mennyi bájos fiatal hölgye van. A főrangúak köréből is számosan jelentek meg. — A beregszászi nőegylet szombati bálján egy pár forinttal több a bevétel, mint a kiadás s ez az idei farsangon sikert jelent. Uszály, fejkék, pompás ékités volt elég, de a jókedv nem vert magas hullámokat.

**Vidéki vegyesek.** A radról öngyilkossági szándékkal tünt el egy ügyvéd neje s egy vasuti pénztárnok; amaz rongált vagyoni viszonyok miatt, ez pedig azért, mert nem akart tovább rokonai kegyelméből élni s nincs reménye jobb jövőhöz; a pénztárnoknak neje s gyermekei vannak. — A szegedi kiállításról nem rég készítették el a végleszámlást. E szerint a tiszta jövedelem 13,883 frt volt. — Felső-Balogon (Gömörben) vadászat közben Koburg Ágost herceget e hó 13-dikán egy megsebzett nagy vadkan megrohanta, de Csaszókóczy erdősegéd szerencsésen leteríté a dühös vadat.

## Különfélék.

\* \* (Lajos Napoleon herceg) ez évben tölti be huszadik évét, s így katonaköteles leend. Azt mondják, hogy a herceg a ujonczozásnál meg fog jelenni, hogy katonai kötelezettségének eleget tegyen. Eugenia császárnő családi tanács tárgyává is tette ez ügyet, hol nagyon meghányták-vetették a teendőket, míg aztán abban állapodtak meg, hogy a hercegnek csakugyan jelentkeznie kell; mert a párisi kormány állami érdekek szempontjából, valószínűleg vissza fogja utasítani a herceg azon kérelmét, hogy Párisban az ujonczozásnál megjelenjék, de a herceg mégis megteendette kötelességét, s nem hányhatják ellenségei szemére azt, hogy kötelességét elmulasztotta.

\* \* (Lady Salisburyról) furcsa dolgokat jegyeznek föl a lapok, a melyek, ha igazak, nem a legjobb véleményt költhetik az angol előkelő nő műveltségéről. Azt írják ugyan is, hogy Mithad pasa neje estély tadott, melyen minden hivatalos vendég megjelent, csak a lady késett, s mikor később eljött kijelenté, hogy csak is kényszerűségből jött el. Mithad neje figyelmen kívül hagyta a sértést, de a lady még műveletlenebbül viselte magát. Midőn a nagyvezér neje ékszereit megmutatta az angol nőnek, ez azt mondá, hogy az a sok rabságba ejtett ember véres veritéke. A török nő mind ez illetlenségekkel szemben pillanatig sem feledte el, hogy ő a háziasszony, s a lady vendége.

\* \* (Csernájew ex-fővezér) Párisban van és a hírlapírókat „fogadja,” a kiknek tenger-hazugsággal tud szolgálni vitézi tetteiről. Szent igaz, hogy a hős tábornokot visszakivánják Belgrádba, de nem azért, hogy a hadsereg vezérletét ismét átvegye, hanem hogy kifizesse 40,000 frtra menő számláit, melyeket szabónál, vendéglősnél, lakásadónál stb. fizetetlenül hátrahagyott. A tábornok Belgrádban létekor titkárához utasítá a hitelezőket, most pedig a titkár is megszökött. Soha iparlovag csufosabban ki nem mutatta a fogafehérért, mint ez a Csernejew uram!

\* \* (Népszerű darab.) Londonban a Vaudeville-színházban két év óta egy darabot adnak. Címe: „Our Boys.” Az előadások összes száma, néhány reggeli előadást is beleértve, 650-re megy. Ehez hasonló népszerű bohózatot még nem adtak

Londonban, szerzője: X. J. Byron, kit ez az egy darab a szó teljes értelmében urrá tett.

\* \* (Külföldi vegyesek.) Károly porosz herceg neje Berlinben meghalt, és az udvarok gyászt öltöttek. — Miklós nagyherceg, az orosz déli hadsereg főparancsnokának állapota mind rosszabbra fordul. Most már nem is gondolnak arra, hogy fölgyógyulása esetében is fővezér maradjon, mert Olaszországba utazik, ha lehet, üdülni. Baját egy orosz katona golyója okozta. — Garibaldi fia Ricciotti, Melbourne-ban, a hová nejével költözött, nagy szegénységben élt s teherhordónak állt be: de az angol kormány megtudva kilétét, kétezerforintos titkári állomást ajánlott föl neki. — Konstantinápolyban a Concordia-színházban egyik énekesnő a Marcellait énekelvén végszavait így módosítá: „éljenek derék magyarjaim!” (vives mes braves magyaros) és a közönség szünni nem akaró tapssal fogadta az alkalmi rögtönzést.

## Megbízások tára.

Pápára A. P. K. urnőnek magánlevelet irtam.

Ó-Kanizsára F. J. urhölgynek: Nagyon szivesen teszem.

P. Albára J. F. urnőnek: Magánlevélben feleltem kérdéseire.

P. Gyálura G. K. urnak: Megbízásában a legszivesebben jártam el.

Lengyelőtiba A. I. urnőnek: Nagyon örülnék, ha küldeményem megfelelné izlésének.

Körtvélyesre S. G. urnőnek: Kivánsága szerint el van küldve.

Ér-Mihályfalvára B. R. urhölgynek: Magánlevélben feleltem és elküldtem.

Gálszécsre T. R. E. urnőnek: Azonnal a legszivesebben megküldtem.

Rimaszombatra B. S. urhölgynek: El van küldve.

Rozsnyóra Sz. H. urhölgynek: A levelezési lapokon a legkényelmesebb és a legolcsóbb a beküldés.

Szegedre K. K. urnak: Véghetlenül sajnálom, de az 1875-diki könyvekkel már nem szolgálhatok. G. A. urnak el vannak küldve csomagjai.

Ugrára K. L. urnak: Magánlevelet irtam.

Szőkefalvára Sz. B. urnőnek: A legszivesebben teszem. Fogadja őszinte tiszteletemet.

Nagy Enyedre R. P. urnőnek: A beküldött 20 kr. a folyó évi első könyv küldeményre volt bejegyezve. Kivánsága szerint a régibb 12 kötetet küldtem meg e csomagolási díj fejében.

Szovátra S. I. urhölgynek: Szivesen. Még akkor sem késő.

Makóra Sz. F. urhölgynek: A legszivesebben megtenném, csak el tudnám olvasni a levelet és főleg az aláírást!

T. Komlósrá Z. Gy. urnőnek: Ajánlatát a legszivesebben fogadom és mielőbb elvárom.

Bortelek G. B. urhölgynek: Szabad-e hosszabb tudósításait kikérnem magamnak? Az egyik valóban oly borzasztó, hogy resteltem közzé tenni!

Apsára b. H. I. urhölgynek: Azok a régi kiadványok már réges-régen elfogytak!



## Szőnyegek, terítők és függönyök

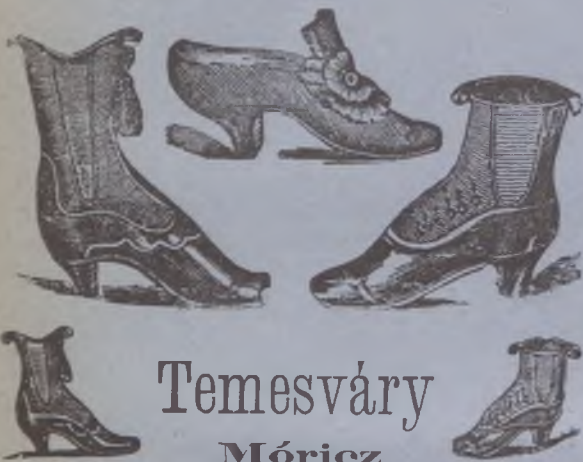
legnagyobb választékban különös olcsó árakon,  
 főleg a legújabb szőnyegetek szobák behuzására,  
 salon-, pamlag-, ágy-, zongora- és oltár-szőnyegetek,  
 kokuszlábtörtek és angora-szőrmeget minden színben és nagyságban,  
 ágy- és asztalterítőket, flanel takarókat,  
 legnagyobb készlet csipke-függönyök és Store-okban.  
 nagy választék nehez szmyrnai szőnyegek gyári áron alul

## TOTTIS és KREN az északi csillaghoz,

Budapest, V. Dorotty utca 2. sz. a.

Fiók-üzlet: Ubécsi-utca 5. szám alatt.

T. c. vidéki vevőink kényelmére kívánatra nagyobb minta-darabokat választás végett. szőnyegek  
 szükségleténél szobák behuzására és smyrnai szőnyegek rőzokat küldünk.  
 Megrendelések pontosan teljesítettek, meg nem felelő árú k'cseréltetnek. Árjegyzéket bérmentve küldünk.



## Temesváry

Móricz

Budapest, kerepesi-út 2. sz.

Hölgyek számára.

- 1 pár bőrcipő fűzésre, szögezett kettőstalpplal s nemezbéléssel . . . . . 2 frt 90 kr.
- 1 pár cipő borju- vagy chagrínbőrből ruganyhuzóval, kettőstalpplal és nemezbéléssel, nedves időjáráshoz alkalmas . . . . . 3 frt 50 kr.
- 1 pár cipő bársonyból, ruganyhuzóval, kettőstalpplal, nemezbéléssel s lakbőrszegélyekkel . . . . . 3 frt 20 kr.
- 1 pár cipő eberlastinból, ruganyhuzóval és lakbőrszegélyekkel . . . . . 3 frt — kr.

Urak számára.

- 1 pár cipő borju- vagy bagariabőrből háromszorta csavart kettőstalpplal . . . . . 4 frt 50 kr.
  - 1 pár cipő fényesíthető vagy bagaria bőrből szövet betéttel, nemezbéléssel és háromszorta csavart kettős talppal . . . . . 4 frt 80 kr.
  - 1 pár cipő fénymázos bőrből kettőstalpplal . . . . . 4 frt 80 kr.
  - 1 pár csizma fényesíthető vagy vízmentes bagariabőrből háromszor csavart kettőstalpplal . . . . . 9 frt — kr.
  - 1 pár csizma orosz fénymázos bőrből . . . . . 12 frt — kr.
- Kimerítő jegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek meg.  
 Megrendelések utánvét mellett a legpontosabban teljesítettek; meg nem felelő áru készséggel kicseréltetik

**Gyönyörű selyemárúk**  
 és a legújabb divatu  
**báli ruhakelmék**  
 bámulatos olcsón  
 a legnagyobb választékban kaphatók  
**HAMBURGER Adolfnál**  
 BUDAPEST, IV. koronaherczeg utca 8.  
 Minták kívánatra bárhová ingyen küldetnek.

## Általánosan elismert szép báli ruhák és belépők

Tartalánból frt 25, 30 és feljebb ugyan azok atlasz derékkal frt 40. 45 és feljebb gazdagon virággal díszítve frt 5, 55 és feljebb selyem ruhák minden színben frt 70. 80, 200 frtig belépők frt 12, 15, 20 egész 60 frtig.

Vidéki megrendeléseknél egy régi derék és a szoknya előhosszának szives beküldése kéretik.

Elegáns és izléses aratolettek készítésére bátor-kodom műtermemet a n. é. hölgyközönségnek különösen ajánlani, annál inkább, mert számos elismerő irat birtokában vagyok, melyek ezen szakmában szerzett jó híremet legfényesebben igazolják, s melyeket kívánatra szivesen előmutatok illetőleg beküldök.

Teljes tisztelettel

**Rózsay** Confectionneur,  
 Deák-utca 5. a „Francia nőhöz.”

Legislegolcsóbb forrás

## GROSSMANN JÓZSEF,

Budapesten király-utca 27.

a magyar  koronához.

ajánlja

karácsoni és újévi ajándékokra

dusan felszerelt divat- és vászonraktárát, ugymint:

Sima, csikos lü'sre és baler-nos ruhaszövetek	Rőf.	Méter.
Sima és csikos baige	25-30	33-39
Szines angol mohair és rips	36-45	46-58
Eonalszövet selyemmel	38-45	49-58
Fekete és szines noblesse	60	78
Fekete lyoni faille	1.25-2.50	1.62-3.25
3/4, 1/2 terno és alapin	2.-.-2.60	2.57-3.35
3/4 ruha-flanel'ok és cheviott	-.60-1.40	-.78-1.80
Fehér és szines m. só-parketok	1.10-1.5	1.40-1.92
	30-35	39-45

Egyszersmind ajánlom nagy gyári raktáromat rum-burgi-, creas- és fonal-vaszonból, 30 és 35 rőfös ágy- és asztalneműket, chiffon, gypjn- és rips-terítőket, csipke-függönyöket, francia creton- és perkalineket, továbbá téli posztókendőket és Langschawlokat, mint szintén mindenre szakba vágó cikkeket **igen olcsó árakon.** — Különösen ajánlom újonnan berende-ett

**hölgyruha raktáromat**

l elegans kész hölgyruha 18 frtól 150 frtig. Továbbá saját készítményű férfi és női kész fehérneműket minden áron.

Mérték szerinti megrendelések a legjobban s leg-jutányosabban teljesítettek.

Vidéki megrendelések azonnal pontosan teljesítettek, és minták kívánatra ingyen és bér-mentve küldetnek.

25%-kal olcsóbb mint bárhol.

## Hampel Gyöző,

Budapesten, nagy (3) korona-utca 16.sz.

### Árjegyzéke.

Napi árak 1/2 kiloként.

Cukor, legfinomabb	—	kr.
" igen finom	—	"
" középszerű	—	"
" kockákban, finom	—	"
" törött, finom	—	"
Kávé, Mocca igen finom	81	"
" Cuba valódi Bordeaux	92	"
" Cuba legfinomabb	88	"
" Java aranyszínű	108	"
" Portorico különösen finom	80	"
" pörkölt (Cuba, Mocca és Java) vegyítve	105	"
Gyertya Stearin 6-os és 8-as	50	"
Rizs különös nagyszemű	18	"
" olasz fényes	16	"
" Rangoon legfinomabb	12	"
" Aracon jó	10	"
Arpadara igen finom	25, 22, 20, 16 és	10
Dara	15	"
Maccaroni olasz	26	"
Tarhonya	18	"
Sago	24	"
Mosó szikso	8	"
Chocolade	60, 80, 120, 140, és	180
Mustár legjobb 1/2 üveg 35, 1/2 üv.	25	"
Zöld borsó francia 1/2 doboz	70	"
Mandula édes	54	"
Mazsola-szőlő uj	32	"
Salataolaj legfinomabb	60	"
Szappan szegedi	—	"
Köles	7	"
Szilva valódi török	20	"
Dió egészséges	18	"
Kéményítő legfinomabb gallérnak	22	"
" legfinomabb tülle anglaise	18	"
Sardinhal 1/2 szel. 80 kr. és	107	"
" 1/4 szel. 41	55	"
Rum "Jamaica" üveg 80	120	"
" "Brasíliai" pntes üveg	65	"
" "Brasíliai" pntes üveg	70	"
Thea különös finom	450	"
Bős-borszesz első minőségű	40	"
Pezsgő valódi francia (palaczk)	3 frt 5	"
" " " " " "	2 frt 5	"

Az árukat budapesten kívánatra bérmentve a házhoz küldöm.

Vidéki megrendelések utánvét mellett a legna-gyobb gonddal teljesítetnek.

Hampel Gyöző,

Budapesten nagy (3) korona-utca 16.

Valódi

## H A J F O N A T O K



80 centimeter hosszuk s igen tömöttek, be-tét nélkül, s minden más anyaggali vegyi-tés nélkül tisztán s egyedül emberi haj-ból csak

2 frt 50 kr.

Kívánatra még szebbek 3 frt, 3 frt 50., 4 frt, egész 5 forintig a legszebbek.

Valódiság, valamint tartós jó munká-ért kezesseg nyujtatik, s a meg nem felelők készséggel kicseréltetnek.

Vidéki megrendelések beküldött haj-minta szerint, utánvét mellett gyorsan és pontosan teljesítetnek.

Lövenbein J.,

Budapesten, [kis mezőutca 30. sz. I. emelet.

## Epilepsie

(kórságot) gyógyít levél útján a szakorvos Dr Killisch, Neu-stadt Dresden (szászország). Már 8000-nél többet jó sikerrel kezelt.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj (illetmények nélkül)**

Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvesomagolási díj félevenként  
20 kr.

**Szerkesztői irodái:**

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.

**Hirdetések díja:**

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**4. SZ.**

Január 28-dikán.

1877.

**Havonkinti színezett  
dívatképpel,**

minden szükséges himzetrájjal.

**Évenként**

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész

évi járatási kötelezettest foglal

magában a lap irányában.

„Ez az a nő, tisztel-  
jétek!” — Alig van  
ember a hazában, a ki  
Damjanich Jánosné ne-  
vét ne ismerné; nem-  
csak a legközelebbi he-  
tek szép ünnepélyéből,  
mely az elismerés oly  
megható és annyira  
megérdemelt kifejezé-  
sével adózott a min-  
denki által tisztelt ur-  
hölgynek és honleány-  
nak, — de ismeretes  
volt a „hős tábornok  
özvegye“ már koráb-  
ban is, ama szomorú és  
mégis dicső emlékü  
napok óta, melyeknek  
nem szabad feledésbe  
menni, míg egy magyar  
lesz a földön, és ismeri  
e nevet mindenki, a ki  
csak nem remete, s any-  
nyira el nem zárkozott  
a világtól, hogy még  
csak az ő jótékony ne-  
mes lelkének anygali  
művéről sem érkezh-  
tett hozzá hír. Mert ha  
mindenek fölött nemes  
tett az árvákat biztos  
menedékhez juttatni, ő  
ezt tette; ha emlék-



Damjanich Jánosné.

tablára vésni méltó, el-  
hagyott szerencsétle-  
neket felfogni, ruházni  
és oktatni, ő ezt tette;  
ha a történelem örök  
lapjaira följegyzésre  
méltó dolog, egy egész  
életet a szegény szülék  
nélküli kicsikék meg-  
mentésére fordítani, a  
kiknek senkijök sincs,  
a kik különben dide-  
regve, éhezve volnának  
kénytelenek elveszni az  
életben, — ő ezt tette,  
s tudja ezt ebben a ha-  
zában mindenki.

Nem hisszük tehát,  
hogy kedvesebb szol-  
gálatot tehattünk vol-  
na olvasóinknak az ő  
arczképének bemutatá-  
sánál. Bizonyára birni  
ohajtotta mindenki az  
arczképét annak a ne-  
mes lelkű nőnek, kinek  
szép tettéről oly sokat  
hallott, oly sokat tud, s  
kinek neve oly irigyelt  
lett a jók részéről, s  
oly elismerésben része-  
sülő azoknál, kiknek  
az igazán nemes csele-  
kedetek iránt érzékek



van. És mi sietve ragadtuk meg az alkalmat, hogy olvasóink e természetes óhaját teljesítsük, ime . . . „ez az a nő, tiszteljétek!”

Életrajzot nem szükség írni. Általában azt szokás mondani, s rendszerint így is kell annak lenni, hogy az a legjobb nő, a kinek nincs élettörténete. Damjanichnéról azonban ezt nem lehet mondani, Neki tényekben és adatokban gazdag életrajza van, mely kezdődött azon a sötét napon, a melyen a nagy honleány az özvegyi gyászt felölté, hogy azt többé soha le ne tegye. Akkor ő még fiatal volt, előtte állhatott volna egy egész élet minden örömeivel, szórakozásaival, melyekre megtört szívének oly nagy szüksége lett volna, a legfényesebb ígéretek csábították, ő azonban hű maradt gyász-fátyolához, s a névre, melyet e gyászszal viselt, büszkébb volt, mint lehetett volna, ha azt egy fejedelmével fölcserélhette volna. És itt kezdődik az ő életrajza. Szive tele volt fájdalommal s ő orvoslást a jótékonyág nemes cselekedetében keresett. Férje dicsően halt meg a hazáért, ő egész szívvvel, teljes lélekkel élni akart érte. Egy nagyszerű, magasztos cél tűzött ki maga elé: a szegényeket gyámolítani, segíyezni és hajlékot, ruhát, táplálékot nyújtani a szegény kis árváknak, a kiknek nincsen senkijök, a kikre egyéb sors nem vár, mint elveszni a közönyös, részvételen, hideg világban. Nemes cél, nőhöz, és nagy lélekhez méltó, és ő e nagy cél elérése végett a nőkhöz és a nemes lelkekhez fordult. Remélte, hogy szava viszhangra fog találni a magyar hölgyek keblében, meg fogják érteni, és sorakozni fognak köréje a nagyszerű feladat teljesítésére, s ő várakozásában nem csalódott, és a miben keveseknek szokott részök lenni: megérte, hogy élvezheté fáradhatlan buzgalmának jutalmát, — azonkívül, hogy számtalan szegény és özvegy segélyben és gyámolításban részesül az egylet részéről, áll már a diszes árvaház, mely száz árvalánykát befogadni képes, s melyben idők multával ezer meg ezer hálás szív imája száll majd az ég felé, áldást kérve arra, a kinek nagy szive számukra e menedéket megteremté.

Mert bár tagadhatatlan, hogy a siker mind azoknak a lelkes honleányoknak a közös érdeme, kik az ő fölhívására egyletté alakulva, vállvetve, fáradságot nem sajnálva, áldozatokat hozva, ha kellett, áldozathozatalra kérve, — a mit a nők rábeszélő jó szívtől ki lenne képes megtagadni, — kitéve magukat gyakori kellemetlenségeknek, lemondva olykor kényelmökről, szórakozásaikról, nem egyszer az édes otthont fosztva meg jelenlétöktől, ha kellett, ha az árváknak nagyobb szükségök volt rájuk, mint a nélkülözést és szükségét nem ismerő óvéinek: végre létrehozták a szép művet, a szerető női szív, s a jótékonyág legdicsőbb művét. Nagy az ő érdemök mindeniknek külön-külön és együtt véve, mégis az elismerés főrésze azt illeti meg, ki az egylet megteremtője, kezdetétől vezetője, bölcs intézője, mondhatni: lelke volt, kinek mind azokban a fáradozásokban és jó cselekedetekben, a melyeket az egylet egyes tagja a szent célért külön, egyenkint végeztek, fele-része volt, Damjanich Jánosné, kinek arczképét mai számunk ujból közli, s kinek diszes, olajba festett képmását pár hét előtt leplezte le ünnepélyesen az egylet, azon a napon, a melyen fáradozásai eredményét, az új árvaházát fölavatta, e napot tartván legméltóbbnak arra, hogy tisztelt és szeretett elnöknője iránti elismerésének kifejezést adjon.

Az ünnepélyről annak idejében eléggé részletesen szólottunk. Még rezg szívében a hur, melyet ama megható pillanat megilletett, és a visszaemlékezés lágy harmoniáját nem akarjuk utóhang által zavarni. E kegyeletes tény emlékét

megőrzi a nemzet; nincs szükség ujabban fölemlíteni, mit tett ő, hogy jutott lépésről lépésre közelebb a szép célhoz, míg végre azt megvalósítva láthatá. A köz-elismerés nem nyilvánul ugyan külső, czifra, csillogó jelben, mely némelyek szemét oly hamar kápráztatja, de annál mélyebben benn fekszik az elismerés a nemzet szívében, s nem fogja azt onnét kiirthatni a későbbi idők bármily fordulata és vihara. S arczképe ott függ az árvaház nagy termének falán. És majd évek multán (adja az ég: nagyon, nagyon sokára,) midőn a lelkes kezdeményező nem fog többé megjelenni ama falak közt, e kép látása juttassa majd eszébe annak a sok száz otthontalan árvának, a ki ama falak közt otthont, szerető, ápoló, szivet talált, hol meleg ruhát adnak neki, mindennel ellátják és oktatják és nevelik, hogy mind ezt mindenek fölött annak a nemes lelkű urnőnek köszönhetik, kinek nyájas, szeretetteljes arcza annyi jósággal mosolyog le rájuk. S addig pedig, míg őt színről színre láthatják, — és ez még sokáig lesz, mert az isten ártatlan szívek imáját nem hagyja meghallgatatlanul, — adjanak hálát az égnek, hogy édes anya helyett oly végtelenül jó szívű, őket annyira szerető anyát adott nekik!

pp.

## Ideális percek.

Reviczky Gyulától.

I.



Nem értem szívedet; nem értem,  
Hogy mit jelent e büszke hallgatás,  
Hisz tudom ugy is, hogy szeretted,  
Mint e világon soha senki más.

Egy mosolyom akkor te nálad  
Az élet minden kincsével fölért.  
Egy szómra üdvödet, jövődet  
Óadtaid vón egy boszus álomért.

S mikor azt mondtam, hogy szeretlek,  
Rám néztél, mintha meg sem értenél.  
A beteg ép úgy néz az égre,  
Midőn már érzi, hogy soká nem él.

II.

Zeneszót hoz a kósza szellő;  
Jól ismert hangok; hallgatom.  
Tudom, megint emlékeimmel  
Lesz dolgom és nem alhatom.

Bűbájos emlék, édes álom  
Átjár merengő lelkemen.  
S egy nem felejtett bánatos hang  
Susogja sirva: „Szeretem!”

Előttem állsz fehér ruhában  
És nyujtod reszkető kezéd,  
S én mig rajongva átölellek,  
Bevallom, most is úgy szeretlek.  
Mint egykoron szerettelek!

## Miért nem kártyázom én?

(Egy volt katonatiszt elbeszélése.)

Ujvölgyitől.

(Folytatás.)

Mégis majdnem felsültünk vele. Nem számítottunk az emberek türelmetlenségére és legkevésbé arra, hogy egy igazi angol jőjjön ki legelőbb flegmájából. Pedig ugy volt.



Vesztes társaink között volt Albion egy hirtelen szőke fia. Nem csak sörénye, hanem hevessége is emlékeztetett az oroszlánra, s hangjának mélysége még növelte az illuziót.

Ez a kitűzött napon és időben első volt nálam. Nem le-  
vén nyugta, négyen vagy öten, a kik összegyülekeztünk, ki-  
kisértük, a folyosóra, bár ajtónk nyitva levén, — kétség-  
telenül hallottuk, vagy helyesebben mondva nem hallot-  
tuk, hogy a szóváltás még azon emelkedett hangulatra ért  
volna, a mely keresztül hat az ajtók zárain s a falak tégláin.  
És csakugyan, a folyosóra érve, semmi neszt sem hallottunk.  
De a mi angolunkat ez nem confundálta, beront Klinger szo-  
bájába, s mit tehattunk volna egyebet, mi is utána mentünk,  
szégyenkezve s aggódva várva a fejleményeket. Láttam, hogy  
minden tervünk füstbe megy, elvesztettük a dolgot, s nincs  
mód benne, hogy a kétkedő bizonytalanság legkisebb alapot  
is nyerjen ezen jelenetből.

Már magam előtt láttam az egész botrányt, teljes kom-  
promittáltatásunkat, óriási felsülésünket, s aggódva támasz-  
kodtam a kályhára, várva a történeendőket. Jó szokás-e, rossz  
szokás-e, nem tudom; de a mióta magamat ismerem, ez volt  
szokásom ily kényes helyzetekben. A babonások sok mindenféle  
élettelen tárgynak, csillagnak, harmatnak tulajdonítanak de-  
lejes és rendkívüli erőt; ki tudja, az én prózai lelkületemnek  
nincs-e valami delejes összeköttetése a kályha agyagával; ki  
tudja, e delejes összeköttetés nincs-e összefüggésben a szent-  
írással és kátéval, melyek azt mondják, hogy csupa agyag, por  
és hamu vagyunk?

Angolunk ajtóstól egyenesen Schlengleinnek rohant, s  
kipirult, reszkető ajkaival izgatottan dörgé:

— Mit mondott az ur?

— Még semmit sem mondtam — felelé nyugodt im-  
pertinenciával a megfizetett báró, — csak akartam mondani  
valamit.

A kályha deleje azt sugta nekem, hogy itt határozottan  
közbe kell lépni; vagy-vagy; de ez volt egyedüli módja a tiszt-  
ességes menekülésnek. Hirtelen előtérbe léptem tehát és szeme  
közé nézve a megfordított Judásnak, a ki nem mesterének, ha-  
nem tanítványának elárulására vállalkozott, azt kértem tőle  
parancsoló hangon:

— Mit akart ön mondani? — Aggódva vártam a választ  
s nem mertem Klinger szemébe nézni.

— Azt akartam mondani, hogy báró Klinger hamis já-  
tékos! . . .

Egy pillanatig néma csend állott be. Ha Klinger ekkor  
arczul üti a vádaskodót s kidobát bennünket az ajtón, még mi  
kértünk volna tőle bocsánatot. Semmi bizonyíték, semmi adat;  
csupán egy nyomorult gazembernek vakmerő nyilatkozata  
volt, a mire ingadozó hitünk, reményünk és félelmünk támasz-  
kodhatott. Keblünk mélyében még mindig élt és égetett az a  
tudat, ez ez ember a mi körünkben élt, hogy jó pajtásai vol-  
tunk, a mi kék vérünknek tekintettük őt, s még mindig készek  
voltunk elhinni, hogy aljas rágalomnak ültünk fel vesztesé-  
geinknek épen nem gavalléros bánatában. De ha gazember is:  
semmi, épen semmi bizonyítékunk sincsen ellene, s a legkétség-  
telenebb joggal verhet ki saját kezeivel szobájából, — bizony  
isten, még karunkat sem mertük volna védelmünkre föl-  
emelni.

De Klinger báró nem dobott ki; Schlengleint sem ütötte  
arczul. Elpirult, felháborodott és szemtelenül válaszolt; de e  
szemtelenségben volt valami, a mi elárulta ijedelme és zava-  
rát, s a mi elárulta egy pillanat alatt, a mit hónapokig el tu-

dott rejteni: hogy ez az ember báró-léte daczára, nem gentle-  
man, hogy közönséges, mindennapi aljas család.

Csakhamar tisztába jöttünk vele. Schlenglein tudta el-  
lensúlyozni Klingernek szemtelenségét, s az ohajtott és mégis  
félt való mindinkább kétségtelessé válván előttünk, mi is ha-  
tározottabban s merészebben tudtuk sarokba szorítani.

Mindent megvallott; könyörgéseit, irgalomért esdeklé-  
seit nem ismétlem. Nem hiába könyörgött; megszántuk s meg-  
ígértük, hogy nem jelentjük fel a törvényszéknek. Azt hiszem  
különben, hogy egyébként sem igen ohajtottunk cause cé-  
lébre-t csinálni ez ügyből.

Feltűnt azonban nekem Schlenglein arcza, mialatt a tör-  
vényszék felett alkudoztunk. A kályha, melyhez időközben  
ismét visszavonultam, hirtelen azt juttatta eszembe, hogy ha-  
sonló feljelentésekre jelentékeny — s a csalás eredményének  
nagyságával arányos, — jutalmak vannak kitűzve, . . . de er-  
ről később.

Klinger annak fejében, hogy nem adjuk át a büntető  
hatalomnak, mindent megtett, a mit kívántunk. Megígértet-  
tük vele, hogy soha többé kártyát nem vesz kezébe; hogy el-  
bujdosik ebből az országból; addig is azonban egy nyilatko-  
zatot és engedményt kellett kiállítania arról, hogy az ide-oda  
küldött pénzeket hamis játékon szerezte, s hogy azok minden  
fenntartás nélkül átandandók Pfeiffer századosnak, a kit e ra-  
bolt zsákmány maradványainak összeszedésével megbiztunk.

A mig azonban Pfeiffer oda járt, a két bárót őrizet alatt  
tartottuk. Az egyiket azért, hogy kezünkben maradjon az ügy  
lebonyolításaig, s a másikat ezért, a mit a kályha sugott meg,  
hogy fel ne jelenthesse az ügyet a törvényszéknél, mi adott  
ígéretünket szegte volna meg.

Szegény öreg K. őrnagy volt a két ellenség őrizetével  
megbizva. Egy szobába voltak zárva mind a hárman, s a két  
hamis játékosnak egyetlen pillanatra sem volt szabad elhagyni  
e helyet. Megkísérlett cselfogásaik, színelt roszullétek sat.  
nem egy mulatságos jelenetre adtak okot, különösen az öreg,  
kövér őrnagy hevessége és katonás, rövid modorával szemben;  
de mindezt elbeszélni hosszúra nyulnék; a vége az volt, hogy  
a második nap estéjén már a két egymást meggyalázó ellen-  
ség, a két hamis játékos — együtt piquetirozott.

Néhány nap mulva visszajött Pfeiffer is. De a mit meg-  
tudott menteni, még a Schlengleinnak ígért néhány ezer forint  
Judás-dijra sem volt elegendő; erre is ráfizettünk. Nekem, a  
többi között mindössze egy csinos ponny-ló jutott, mely még  
sokáig emlékeztet ez eseményre.

Szegény Pfeiffernek szomorubb emléke maradt. E felejt-  
hetlen tél tönkre tette egész életét. Vagyona oda volt; adóssá-  
gai feje felé nőttek, s csakhamar oda kellett hagyni állását,  
hol minden bajtársa őszintén szerette és becsülte.

De hát a high life ugy hozza magával, hogy a ki elbu-  
kik: elmarad; a többi rohan tovább. . . .

Évek multak; nagyobb bajok, nagyobb gondok régen  
kiverték fejemből a prágai élményeket; a bajtársak is szét-  
szórodtak; ki ide, ki oda, s mindannyi között csupán Pfeifferrel  
találkoztam néha, a kit, ha Bécsbe vitt utam, soha sem mulasz-  
tottam el felkeresni szegényes, didergő lakásán. Néhány esz-  
tendő is nagyon megöregítette szegényt; csekély nyugdíját fá-  
radságos, nehéz keresménnyel igyekezett növelni; de ez is  
mindig nehezebben ment. Szemei homályosultak, keze reszke-  
tett. Mit tettem, mit nem tettem olykor-olykor helyzetének



javitására, az nem tartozik ide, egyáltalán nem is lehetett sok, mert egy részről ő is sokkal büszkébb volt, semhogy alamizsnát elfogadjon, s más részről az én viszonyaim is mindig jobban-jobban bonyolultak és zavarodtak.

(Vége köv.)

### Gigax Ambrus históriája.

(Elbeszélés.)

Scherr Jánostól.

(Vége.)

#### III.

Egy héttel a fennebbi kiméletlen beszélgetés után feleségemmel Konstanz utczáin sétálgattunk. A meleg augusztusi reggel mindkettőnket elfárasztott és mivel ép a templom előtt voltunk, azt javasoltam nőmnek, hogy menjünk be és nyugodjunk ki a hűvösben. De benn nem volt hűvös, hanem fülledt levegő, mert számos hívőre találtunk és ép a disz-szónoklat közepére értünk.

Nem maradtunk a liturgiai misedrámá sorfordulatáig és katasztrófájáig. Megelégedtünk az expositióval; a templomot rég nem szellőztették és a tömjének olyan rossz volt a szaga!

Midőn az oldalkijáráshoz fordultunk, úgy tetszett nekem, mintha egy oszlopnál Gigaxot látnám. Ő volt-e valóban? Vagy szemeim csalódtak? Nem, mert alig értünk ki, csakugyan meghallottam mögöttem Gigax Ambrus hangját:

— Ah uram, ön sem állta ki tovább ott benn azt a rendetlenséget?

— Rendetlenséget nem igen láttam!

— De igen, ha mondom. Péter ugynevezett sziklája minden rend alap és sarkkövének akarja magát kiadni és ime még a saját házában sem tud rendet tartani. Gyalázat! Ugy-e?

— Nem értem önt, tisztelt barátom.

— Mit? hát nem vette észre, hogy ott benn olyan hibákat követnek el, melyek a kultusz tisztességéből gunyt űznek? A főoltáron a jobboldali három gyertyatartó közül a középső majdnem hüvelyknyire áll inkább bal felé, miáltal az arányosság és ezzel együtt természetesen a symbolika, a gyertyatartó-symbolika is kárt szenved. Azután a füstölő szerkezete is mily silány: a fedő, nem volt rendesen fel és lehuzható, hanem a három oldalláncz egyikén akadt meg. De a legbolondabb dolog a négy ministrans! Három milyen nagy kölyök és a negyedik mily törpe. A kiből ez a módfeletti egyenlőség szét nem rombol és meg nem semmisít az illúziót és az áhítatot, annak fejében nincs szem, sem testében lélek. Ugy-e?

Arcza egészen neki pirult szent rendcsinálási buzgalomban. Nőm félre fordítá fejét, hogy elrejtse mosolyát, de én illő komolysággal szólék:

— Valóban ezek vészes kinövések. De engedje tisztelt uram, hogy önnek nőmet bemutassam.

— Igen örvendek, — mondta Gigax ur és e bemutatásnál oly szabályszerű, körülményes, kimért udvariasságot fejtett ki, a milyen csak századunk elején kelt „finom társalgó”-ban olvasható.

Feleségem később gonoszul azt mondá ugyan, hogy Ambrus ur mindenestre azon gondolattal nézte kezeit, valjon valaha jól becsukta-e a kilincset és ablakzárt.

Ugy jött, hogy a rendcsináló, mint mi, a „szigeti fogadó”-ban volt szállva és az ebédnél velünk szemközt ült.

Mily élvezet volt látni, hogy mindenben mennyire érezte

a hely méltóságát. A „szigeti fogadó” étterme tudvalevőleg egykor templom volt és egészen egyházas modorban restauráltatott és rendeztetett be. Az ételeken és italokon is volt valami aesthetikus.

Ambrus ur sas szeméit végig jártatta az asztalon, hogy lássa, rendben van-e minden. A keze-ügyébe eső helyeken lassankint megjavultak a teritékek rendjébe és arányosságába becsuszott hibák! Főfigyelmét a sőtartó, borsszóró és mustár-csésze rendezésére fordította, míg egy háromszög szögeivé nem tette őket. A mi személyes előkészületeit illeti az evés cselekvényéhez, az akárkinek csodálatát felidézte volna. Ilyesmit nem lehet leírni, csak látni. Rendcsinálónk tányérjának, evőeszközének, kenyerének, palaczkjának és poharának rendbe hozása és az asztalkendő felkötése után oly magába vonultsággal, méltósággal, ünnepélyességgel várt a levesre, mint milyent tisztelendő unokabátyám a münchen-freisingi érsek fejt ki, mikor misézni készül.

Aztán fekete kávé ittunk és szivaroztunk a dömések egykori — stylszerűen helyreállított — refektoriumában. És ez alkalommal bizta rám Gigax ur egyik legnagyobbrendcsinálási eszméjét.

Az új német birodalomban valánk, de be kellett vallanunk, hogy a francziák kávéja jobb a németekénél. Azt a merész állítást kockáztattam, hogy a rossz kávéért a felelős kormány — felelős, és Ambrusom ezt a mondást egészen helyesnek mondta. Majd a pártokra tértünk át és megsajnáljuk, hogy a szabadelvűek olykor úgy tesznek, mintha ők is mernének mozogni és a miniszterekkel szemben ellenséges állást foglalni el.

— Ez korunk rendetlen pokoli szelleme, mi? — kiáltott fel Gigax. — Sehol az államban és egyházban nincs összhang, egyetértés, rend, egyezés. Nincs kosmos, hanem tökéletes Tohu Wabohu, miként az a Genesisben (1. fej. 2. vers) le van írva. Ennek meg kell szűnnie. Minden embernek kötelessége, ereje szerint rendet tartani; (itt felugrott, hogy egy a falon görbén függő képet gyorsan megigazitson). Különösen belőlünk németekből hiányzik a közös rendcsinálási elv . . .

— Igen — szakasztám félbe a buzgót, — ezt már a boldogult Heine is érezte és mondta. Tudja mink hiányzik? A nemzeti fegyház és a közös ostor.

— Mit, ön az elhunyt Heinére mer hivatkozni? Bocsánat, de nem állhatom meg, hogy sajnálkozva ne mondjam, hogy ön szörnyen hátra maradt a kortól. Heinét idézni! Most, mikor az időszerű kastali forrás csak berlini és lipcei theáskanákából és cukros vízből éltek s Scudery Magdolnától tanultak verstant. A megátalkodott Heinét idézni, mi? Olyan időben, mikor a német Parnassus nem sziklakkal és óriás fenyőekkel koronázott, zúgó patakokat lebocsátó hegy többé, melyen istenek tréfálnak a nymphákkal, istennők hősokeket ölelnek, titánok az ananké ellen láznak és satyrok bacchansnőkkel szembekötösdít játsznak; hanem közönséges szalon, hol közönséges a társalgás, a vendégeknek széplelkű vajaskenyérrel és loyalis theával szolgálnak, és különös épületekre bábut mutatgatnak, mely majd mint ó-német dalia, majd mint divatos paraszt, vagy bankár, költő, festő, szobrász, zenész, bölcsész vagy tanár van fésülve és öltöztetve, de mindig egyazon bábu.

— Az égre! — kiálték ijedten. — Ön úgy beszél, mint egy telivér szatirista.

— Én, szatirista? Telivér szatirista? Itt figyelmeztetem önt egy rémitő ellenmondásra. Nincs telivér szatirista. A szatirista rendetlen. Telivér szatirista? Ez ép olyan, mint szabadelvű következetesség.



— Hagyjuk ezt a kellemetlen tárgyat. Ön tudja, hogy a szabadelvűség szabadalma a német intelligenciának, a német hazafiság egyeduralma és a német államférfiság kiváltsága. Nem jó ily nagy urral egy tálból enni cseresznyét.

— Eh, mit! én magam harmad-fokbeli szabadelvű vagyok, még pedig legnémetibb férfibüszkeséggel. És ép, mert az vagyok, akarom, hogy végre valahára rend jöjjön e pártba. Ön tudja, hogy sokat foglalkozom természettani tanulmányokkal és erőműtani szerkezetekkel. És nem minden eredmény nélkül, azt mondhatom. (Itt felemelte bűvös botját, melynek olvasótám alakja volt). Lám, én azt hiszem, én vagyok az a férfi, ki a nagy, illetőleg egyetlen, azaz egyedüli jogos pártját az értelmiségnek, hazafiságnak és államférfiasságnak granitalapra fektetni, azt valóságos „rocher de bronze“ gyanánt állandósítani képes.

— Igazán? — mondám csodálkozásomat hajlongással fejezvé ki. — Quibus auxiliis? Kíváncsiságomat nagyon felébresztette.

— Valami valóban nagy forog szóban. Tudniillik a közhangulat fokmérőjének feltalálásáról és előállításáról, a politikai érzület szabályozójáról.

— Mire való a sajtó?

— A sajtó? Kérem ne is említse! Hisz az maga a rendtelenség. Ha volna hatalmam hozzá, a sajtó sehol sem volna látható, legfőleg ritkaság-gyűjteményben. Egészen más forog fejében. Van baro-, thermo-, hypso- és más meterünk, de nincs hangulat- és érzületmérőnk: jól megjegyzendő! kötelező nincs. Rendezett városokban, nyilvános helyeken baro- és thermometerek állítják fel, nem ritkán delejes órákkal összekötve. Ilyen szerkezet lebeg szemem előtt. Minden téren, minden utcásarkon, így a templomokban, színházakban, hangversenytermekben és vendéglőkben hangulat- és érzületmérők volnának felállítandók, összekötve delejes órákkal, melyeknek sodronyai a kormány-hivatalokba vezetnének. Az eszme már tisztán áll előttem, csak a kivitel egyes módozataira nézve ingadozom. A készüléknek igen elmésnek kell lennie. A higanyoszlop mutassa a külső és belső politikai légnyomást, a diplomatiailag világ szélesöndjét és viharát, a hivatalos hőmérsékletet, a rendszeres állami időjárást, míg a mutató az óra lapján arra való, hogy a vezérferfiak nézeteiben, czéljaiban és eszközeiben mutatkozó módozatokat és finomabb árnyalatokat jelezze.

— Genialis, kolossalis, pyramidalis! — kiáltottam lelkesülten.

— Ugy-e? Csak ha hangulat- és érzületmérő fog működni, lehet szó a realis politikáról!

— Ugy van, és rendet meg összhangot csinálendő találmányának első jótékony hatása az lesz, hogy realpolitikusaiknak nem kell nyakukat tekerniök, mint eddig, míg ki nem sütik, milyen hivatalos hangnemre hangolják a szabadelvű nemzetet hegedűt.

— Helyes. Már ez is „megérdemli a nemesek veritékét.“ De mi ez, azon biztos kilátás mellett, hogy lesz egy idő, mikor rendszabályozóm azaz kosmoharmoniumom, ezt a nevet adtam neki, az államférfiakat képesíti az országokat oly könnyen, biztosan, csendesesen és rendben kormányozni, mikép a sip-ladás darabjait eljátszta? Kár, nagyon kár, hogy ekkor már nem leszek az élők közt. (Itt elegikus arckifejezéssel nagyot sóhajtott). Mily kéj, mily élvezet volna, ily rendes világban sétát tenni.

#### IV.

Még most is szemem előtt lebeg, a mint előttem ült orra hegyére csuszott kék szemüvegével, mely fölött a nyitott ajtón keresztül a tóra tévedt tekintete, — büszkén de egyuttal bánatosan is: Homlokránczain végig kigyózott azon tudat viszfénye, hogy nagy küldetést vállalt el: de szájszélei szomoruan voltak lebigyesztve, mintha mutatni akarnák, hogy minden balgaság, még a „kosmoharmonium“-ot sem véve ki.

Akármire gondolhattál: a nagy Mariusra Karthago romjain, a nagy Napoleonra a longwoodi fűzfák alatt, a nagy Schopenhauerre a frankfurti „Hattyu“ table d'hôte-jánál, egy nagy, nagyobb és legnagyobb szabadelvűre, vagy elvszabaldoncra, kinek holnapi beszéde fejfájást okoz, stb.

Világfájdalmas helyzete azonban nem akadályozta, hogy a rend érdekében ne működjék, tudniillik az elméjében kétségkivül dühöngő vihar ellenére oly csodálatraméltó tisztasággal és pontossággal kezelte szivarozó-készülékét, hogy a „helyre“ szót találtam volna fel, ha már meg nincs és ha egy éji óra az iszonyu nagy városnak a buksi férfiaknak kegyvesztés terhe alatt a szóalkotást nekem szigoruan meg nem tiltja. Gigax Ambrust az egyetemhez rendes tanárnak kellett volna kinevezni, a dohányzás széptani elméletének tanszékére. Meg vagyok arról győződve, hogy ha egy szivarozó nő meglátja az elmés és nemes módot, melylyel a rendcsináló papir göngyölegeket készítette, hogy szipkáját kitisztítsa csókolni valónak találta volna . . .

Tisztelt barátom nem sokkal e bizalmas óra után tovább utazott és én nem láttam őt többé viszont.

Nem is látom többé, nem csekély szomorúságomra.

Mert a tudomány, az új német birodalom és a régi emberiség nevében szomorodott szívvel kell jelentenem Gigax Ambrus kora halálát. Kora halálát, a mennyiben előbb esett meg, mielőtt a fölséges kosmoharmoniumot megszerkesztette és működésbe hozta volna.

Alig érkeztem ugyanis ősszel Zürich-tóparti lakásomba, levelet kapok a vig jogtudortól, melyben egy pörös ügyben felvilágosítást kér, és így folytatja:

„Lugete, Veneres Cupidinesque! Mófőlett nagyszerű Gigax Ambrusunk nincs többé, a rendcsináló meghalt! Ki tanítja majd cselédinket a portörülésre, lépcsőt söpörni és az ablakzárt ráfordítani? Tudom, hogy ön felfogni képes a veszteség nagyságát, mely a hazát rögtöni halálesetével érte. És az a gondolat, hogy a derék férfi rendszeretetének esett áldozatául, nem a sátán gunyja-e? Igazat mondott ön amaz állításával, hogy az embert többnyire saját erénye ejti tőrbe. De elég a jajveszékülsből és mondatokból. Inkább elmondom nagy Ambrusunk halálutjának süritett történetét. Itt következik . . . A boldogult tavasztól őszig naponkint megfürdött. Azt állítja, hogy míg nyakig ül a vízben, jönnek a kosmoharmoniumra vonatkozó legfényesebb eszméi. No, hát úgy nyolcz nap előtt mint rendesen a vízben ült, fején szalmakalappal, kék szemüveggel az orrán, mélyen elgondolkozva, akár egy indus jogi. Egyszerre — (érti, a jelentés egyes tényeit nagy fáradsággal gyűjtöttem; némelyiknél az egybevetésnek is segitenie kellett) — egyszerre, mondom, felsejken gondolataiból: valami rendetlen dolog jött látkörébe! A félreeső öbölben, hol fürdött, előtte való nap több leusztatott tutaj volt kikötve. Egyik nem lehetett elég erősen megkötve, vagy a kötél elszakadt, mert a tutaj megindult és lassan elevezett fürdő barátunk előtt. „Hahó! Micsoda rend ez?“ kiáltá, felállt, mélyebbre hatolt a folyóban és megfogta a tutajról lelógó kötélvéget, azon vakmerő szándékkal, hogy a



saját szakállára tovább uszkáló tutajt feltartsa. Természetesen könnyen elbánt vele az ördög. Az öreg ember sokkal gyengébb volt, mintsem hogy a lázadó tutajt megállítsa; és még sem állott el attól, hogy a rendetlenségnek véget vessen. Két kézzel ránczigálta a kötelet, midőn egyszer elveszté lába alatt a talajt. A tutaj mélyebb vízre és gyorsabb özönlésre talált, Ambrus pedig nem tudott uszni és így, ha meg nem akar fulni, csak a kísérlet marad hátra, hogy az átkozott jószágra felemelkedhessék. Csak nagy nehezen sikerült ez, szalmakalapjának feláldozásával, melyet a vízi isten magához vett... A rend embere egyelőre meg volt mentve. De kicsoda menedék volt az? Olyan hajszálon függő! A tutaj mindig hamarabb uszott tova, egész rendesen és szépen a folyam közepén. Más körülmények közt örömet lelte volna szegény barátunk abban, hogy a tutaj oly önállóan, önérzőleg és önkormányzólag, mondhatni, érett megfontolással haladt. De úgy öltözve, azaz csak szemüveggel, képviselni az akaratlan utazót, az ellenkezett minden fizikai és erkölcsi ruha-renddel. Szerencsére a folyó a városon alul azonnal falusi, elhagyott mezős és erdős vidéken folydogál. De a szerencsét Ambrus ur nem sokáig ismerhette el annak. Eleinte didergett, majd fájni kezdett és a tutaj csak tovább nyargalt. Hogy megmelegedjék, a rendcsináló az egyes szálfákon ugricsált, midőn balról az erdőből — a folyó a nagy Ata-erdőbe ért — csodálkozó és ijedt „Jézus, Mária!”-t hallott. Oda nézett és két falubeli leányt pillantott meg, kik fát szedegettek, mialatt a tutaj különös terhével megérkezett. Szerencsétlen barátunk első tette is az volt, hogy lehasalt a tutajra és a szegénytől és szeméremtől majd elsülyedt. De vannak esetek és pillanatok, mikor és melyekben még a rendcsinálót is elhagyja szegény- és szeméremérzete. Szegény barátunknak is tapasztalnia kellett ezt, a mennyiben figyelmen kívül hagyva az illetet, hangosan segélyért kiáltozott. De ennek csak az a következése volt, hogy a két fát szedegető leány ismételt „Jézus Mária“-val még beljebb futott az erdőbe. E beljebbfutásban győzött a kíváncsiság a női gyöngédségen; mert bizonyos, hogy a két falusi hölgy látta Ambrus tutaj-utjának végét. Később ugyanis körülbelül a következőket vallották:

— Midőn az Ádám észrevette, hogy nem jó segély, — és hogy adhattuk volna azt mi neki? — maga igyekezett magán segíteni. A tutaj közeledett a jobb parthoz és mi láttuk, hogy a férfi próbálta, vajjon nem foghatna-e meg egy vízbe hajló ágat. A víz ott mély és ragadó sebes. A tutaj csak úgy repült. Nem lehetett oly könnyű megfogni és tartani egy ágat. Ekkor láttuk a tutajon lévő embert, mikor egy hatalmas fenyőfa alatt elsuhant, felugrani és csakugyan megfogott egy ágat. Így függött a levegőben, mialatt a tutaj tovább uszott; de csak egy pillanatig lógott a fán. Mert az ág, mely bizonyára korhadt volt, nagyot recscent és a szerencsétlen ember a folyamba zuhant, mely elragadá és összecsapott felette. Ez a két falubeli hölgy vallomása. Azt tették még hozzá, hogy a férfi, mielőtt az ár elnyelte, valamit mondott, de mit, ők ijedtségökben meg nem értették. Ugy hangzott: mint rend vagy ehez hasonló. Azt hiszem, nem merész föltevés az, hogy rendcsinálónk nem harci kiáltásával, hanem a „rend“ szóval ajkán hunyt el... Két nappal ezután egy órajárásnyira a helytől egy parti bokorban megtalálták hulláját és tegnapelőtt temették el. Plenis manibus date lilia!

U. i. „Még egyszer felbontom a levelet, hogy önnek megírjam, hogy — hála az isteneknek! — a Kasmoharmonium nagy gondolata nem lesz eltemetve találójával. Egy végrende-

letre találtunk, melynél fogva minden az érzület- és hangulat-szabályzóra vonatkozó tervek, számítások és díjszabályzatok, valamint az emberek és népek sorsát intézendő készülék, előállítása czéljából gyűjtött és elrendelt összes kellékek, egyik kiváló reálpolitikusunkra bízhatnak. A szerencsés örökös tudós társainak szokása szerint az új országban élethossziglan bölcsen óvakodott oly gondolattól, mely már ki nem volna nyomtatva és elismerve; de ő egészen arravaló, hogy párthiveivel boldogult barátunk eszméjét magáévá tegye és olyannak tüntesse fel. Meg is fogja testesíteni, feltéve, hogy felsőbb helyen mint a szabadalmazott hazafiság vállalatát, helyeslik és elismerik. Volna tehát kilátásunk a sphaerák összhangjára, legalább a német birodalomban. Boldog jövő, mikor nem lesz kulturharcz, nem jobb- és balpárt, nem országgyűlési differenciák, nem büntetőtörvénykönyvi pótlék és minden okos egy országos hivatalba és minden bolond egy kalap alá kerül.“

Fordította: Liszka Béla.

## A történeti dráma a legújabb orosz irodalomban.

Courriére után Huszár Imre.

(Vége.)

Egy szép este Vaszili egyszerre megjelenik. Megvetéssel fogadják, iparkodik magát igazolni. Mit tehetett volna? Ne engedelmeskedjék a czár parancsának? Az ifju leány megvetőleg válaszol, és sérté gunynyal ostorozza; Vaszili, miután mindent megkísérlett, a mire egy legyőzhetlen szenvedély képes, végre visszavonul fenyegetőzve. Nem sokára elérkezik a menyegző napja. E szertartás összes megható és költői részleteivel van ábrázolva. Az általános öröm közepette megjelen Vaszili, fegyveresek kíséretében. Magánkívül és a végletekig ragadtatva azon nő ellentállása által, kiért jövőjét és nejét föláltozta, nyilvánosan azzal vádolja őt, hogy szeretője volt, hamis tanukat állít elő és fölmutatja a gyűrűt, melyet tőle kapott, midőn egymástól elváltak.

Maricza elhagyatva és megvetve látja magát jegyese és az összes jelenlevők által, de semmi áron sem akarván annak kedvesévé lenni, kinek nevévé lehetni remélt, így kiált föl: „Erőszakkal nem ragadhatsz el; így akarlak követni... szeretlek s szeretlek (Egy kést dőf szívébe). Most elvihetsz, — a tiéd vagyok.“

Averkiew darabjában a cselekvény nem lankad s néhány jelenet mesteri kézzel van rajzolva. Szerintünk a szerző két előnnyel bír elődei és mintaképei előtt. Nem helyez minden sulyt kizárólag főhősére; a többi személyeket nem áldozza föl neki és nem hagyja teljesen a homályos háttérben, hanem csaknem ép oly nagy gonddal kidomborítja. Ezenfölül a nő és a szerelem is nagy helyet foglal el benne és nem csupán fölösleges mellékesemény gyanánt szerepel. Alig képzelhetni meghatóbbat és bájosabbat Maricza, e gyöngéd, egyszerű, költői és egyuttal szenvedélyes ifju leány alakjánál. Mily mámorító szerelmet lehelnek e szavai, melyekkel Vaszilitól bucsuzik:

— Ne beszélj így, ne gyötörd magadat és engem is! Hisz ábránd, csalfa álom ez! Én semmit se várok... semmit, ez sokkal jobb! S aztán mire való a boldogság? Nem voltam-e én is boldog? Nem elég az, hogy egy ideig szerettél? A multra fogok gondolni... midőn a kis erdőben találkoztunk... és arra mit nekem akkor mondtál... aztán hogyan fáztam éjjel és hogyan remegtem harmat hullásakor e gondolatra: vajjon eljön-e, vagy nem?... Mikor lehajoltam és fületem a földre letartottam, hogy meghallhassam kedvesem lépteit, és mikor



szivem csaknem elalélt megérkezésekor. Bucsunk, elválásunk, könyeim . . . mindez boldogság volt, Vaszili; ez még nem szomorúság. Nem! mert midőn a szomorúság bekövetkezik, nem lesz semmi ehhez hasonló. Te nem leszesz többé itt és én nem várhatlak, nem fázhatom, nem foghatom kezdet, nem sirhatok többé!

Vaszili alakja kissé halvány és színtelen az első fölvonásokban, Maricza bájos képével szemben. De az ötödik fölvonásban hevéssé és szenvedélyessé lesz az ifju. Semmi sem tartóztatja föl többé. És midőn fegyveres erővel akarja elrabolni kedvesét, így kiált föl:

— Gyalázz meg, tépj szét engem, de jusson eszedbe, hogy nem akartalak semmivé tenni a rágalom által, hanem csupán azt akartam bizonyítani, hogy mennyire szeretlek. Nem kell nekem többé az élet, ha megszűntél szeretni és téged se szerethet senki oly forrón, mint én. Bocsáss meg nekem, bár méltatlan vagyok bocsánatodra. Szeretlek és elhagytam nőmet! Szeretlek és rágalmaztalak, Maricza, mert nem akarom, hogy másé légy. Daczoltam mindenkivel; czárommal, atyámmal, Istenemmel! Csak arra gondoltam, hogyan bírhaszalak. Most itt vagyok előtted, egyedül; eltávolítottam valamennyit. Most az enyém vagy és senki sem lesz többé képes kiragadni karjaim közül!

E darabot Moszkvában játszották legelőször. Roppant sikert aratott, Pétervárott ellenben csak közepszerűen tetszett. De a szerző e miatt könnyen vigasztalhatta magát. Az Alexander-színház úgy a színészek tehetségeire, mint a közönség műértelmére nézve mélyen alatta áll a moszkvai színháznak. Samoilow kivételével, ki mindig igazolja hírnevét, egyetlen színész sem felelt meg szerepének. Különösen Maricza személyesítője volt föltűnően gyöngé, a mi észrevehetőleg lehűtötte a közönséget. A sz.-pétervári kritika hangulata körülbelül épen olyan volt, mint a közönségé. Általában mind az, a mi Moszkvából származik s főleg a mi valamely összeköttetésben áll Kétkow lapjával, sz.-Pétervárott nem épen szives fogadtatásban szokott részesülni.

Bármint legyen is, e dráma szép és szerencsés volt, de szerencsétlenségre a szerző második drámája: „A vak Vaszili és Semiaka herceg” elhomályosítja mindazon szép reményeket, melyeket méltán lehetett kötni tehetségeihez.

E dráma tárgya a következő: Vaszili moszkvai nagyfejedelem fogjul ejté a „Kancsal Vaszilit”, ki ellene föllázadt. Midőn az előbbi szemére lobbantja az elfogott rokonnak, hogy törvényes fejedelmének élete ellen tört, a hűbéres büszkén feleli:

— Ki tett téged az én birámmá? Nem vagyok rabszolgád, nem vagyok hűbéresed. Uradalmaimban ép oly független ur vagyok, mint te a magadéban. . . . S ezzel a többi hercegekhez fordulva, folytatja: „Ti nem vagytok hercegek, ti nem származtok Rurik véreből! Bizonyára lelenczek vagytok. Hogyan! a sérelem, mely engem ért, nem érint titeket is? Hogyan! az ősi jog már nem jog elöttetek?” . . . A moszkvai nagyfejedelem e heves kifakadások miatt ingerültté lesz és a lázadó szeméit kiszuratja. A szerencsétlen áldozat öccse Semiaka herceg boszut esküszik, de az évek egymás után elmúlnak s úgy látszik, mintha megfeledkezett volna esküjéről. Szerencsére, neje, ki merész és nagyravágyó mint lady Macbeth, nem feleli el. Végre Semiaka nejének gunyos megjegyzései által fölizgatva, fölhasználja azon alkalmat, midőn a nagyfejedelem csekély számu kísérettel időzik a Twitzky zárdában, elfogatja és vasra vereti, aztán elmegey Moszkvába, a

trónt elfoglalni. Itt Máriával, a fejedelem nejével és Zsófiával, a fejedelem anyjával áll szemközt, az utóbbi különösen elszánt jellem és méltó vetélytársa Semiaka hercegnőnek. Azon jelenet, midőn a diadalmas házasság áldozataival találkozik, kitűnően van rajzolva és Shakspeare bizonyos párbeszédeire emlékeztet. Semiaka durva és fesztelen. Neje gúnnyal iparkodik elhalmozni rokonait. Zsófia hercegnő, nem birván magát tovább fékezni, így kiált föl: „Helyesebben tennéd, herceg, ha hallgatást parancsolnál nődnek, mint hogy dicséred. . . Talán ittas vagy?” . . .

— Igazad van, nagynéném, — feleli a herceg, — igazad van, ittas vagyok, nem bortól, nem méhsörtől, hanem a győzelem sikerétől vagyok ittas. . . Asszony, üljünk le, miután házi gazdáink nem kínáltak székkal. Ha ez nem tetszik házi gazdáinknak, annál rosszabb reájuk nézve. — Semiaka, bátyját megboszulandó börtönbe vetteti Vaszilit és kiszuratja szeméit. Két fiát is szeretné hatalmába keríteni, de ezuttal neje akadályozza meg, kinek egyetlen gyermeke beteg. A nagyravágyás háttérbe szorul az anya fájdalma előtt. A bitorló helyzete nem sokára válságossá lesz. A bojárok föllázadnak, a püspökök zsinata azt követeli, hogy a vak Vaszili azonnal szabad lábra helyeztessék. Semiaka igyekszik őt hűségi és hódolati eskü által lekötöni. Azon pillanatban, midőn a szerencsétlenség által megtört fejedelem az esküt letenni készül, megjelen a kéréletlen Zsófia hercegnő és a sötét jóslatot dobja közéjük:

— Nem, nem, barátim, maradjatok! Azt hiszitek, hogy elbocsátlak, mielőtt megátkoztalak volna! Hiányzik ajkaimon e szó, hogy kifejezhetném, mennyire átkozlak. A nyelvnek nincsenek elég erős kifejezései. Csak ennyit mondok: szerencsétlenségtek, lelki gyötrelmeitek, testi szenvedéseitek közepe ne feledjétek el Zsófia hercegnőt. Jusson eszetekbe, hogy ő hozta reátok e csapásokat! A mi pedig téged illet, hercegnő, az Isten meg fogja engedni, hogy találkozzunk legborzasztóbb szerencsétlenséged napján, midőn könyzaporban fogsz uszni és fejeddel vered a nedves padlót, kimerülten és mindenkitől elhagyatva.

Az öreg Zsófia hercegnő csak gyűlöletére hallgatva magára vállalja e jóslat beteljesítését. Megmérgezteti Semiaka herceget, és Vaszilinek, ki azt kérdezi tőle, valjon rokona természetes halállal mult-e ki, büszkén feleli: „Mit törődöl vele? Csupán arra az egyre gondolj, hogy Oroszország meg van mentve!”

E tragédiában vannak erőteljes jelenetek, melyek nagy színpadi jártasságot árulnak el. De a szerző ugyanazon hibába esett, mint elődei, sőt e hibát még jobban tulozta. Hoszszu történelmi monologia az, melyben a hely és cselekvény egysége teljességgel nem lett szem előtt tartva. Az itt-ott elszórtan feltalálható drámai jelenetek nem kárpótolnak az érdek hiányáért. A nő itt is, mint előbbi darabjában, tulnyomó szerepet játszik, sőt tulságosan sok helyet foglal el, mert az egész dráma úgy szólván két hercegnő versenygése körül fogrog. Averkiew helyesen cselekednék, ha visszatérne a régi ösvenyre. A kezdet nagyon jó volt, mire való e kitérés? A nagyravágyás rendkívüli dolgokra képest száraz, rideg szenvedély, mely soha se fog rokonszenvet ébreszteni és tulzásaiban legkevésbé, akárhány szenvedély lappang e nagyravágyáson kívül e női kebelben mely nem csupán drámai érdeket, de roszvenes érzelmeket is képes ébreszteni. Hiába mondják, hogy az orosz nő csak másodrendű szerepet játszhatik a történelmi drámában.



## Egy hét története.

Januárho 24-dikén.

Irány-színmű a házasság felbonthatlansága ellen. — „Ferréol“ a Fortuna-épületben. — A kiseddóvó-egyesület ünnepélye. — A színészeti tanoda reggélye.

„A házasságok az égben köttenek, vagy pedig a — pokolban. Az égben kötött házasság boldogságot hoz azokra, a kik kötötték és az egész családra, de a melyek a pokolban kötettek, fel kell azokat bontani, különben szerencsétlenséget hoz mindenkire, a ki csak közelében van e romlásos frigynek.“ — Ezt nem csak én mondom, hanem nagyon sokan, s a többi közt Augier is, a szellemes francia író, a ki ez állítás bizonyítására a következő történetet beszéli el:

Henriette-et férjhez adták Mersonhoz, egy durva, kiscapongó életű férfihoz, ki gyöngéd nejét csak bántalmazni tudta, a ki kedveseket tartott, kikkel karon fogva járt-kelt, míg ő, a szegény mellőzött nő otthon siratta boldogtalan házasságát. Azonban sorsa összehozta Caverlet-tel, a férfiak példányképével, a nemes lelkű, melegen szerető, gyöngéd férfiúval. Megszerették egymást, — csakhogy történetünk a katolikus Franciaországban játszik, a hol a házasság felbonthatatlan. Mit tegyen a boldogtalan nő, a ki szeret?! Eldobja magától az üdvöt, melyet birhatna, csak akarnia kell, s szenvedje inkább a helyett az örök pokolt, — mert a rideg társadalom és törvények így rendelkeztek?! Henriette nem érzett magában elég lelki erőt ennek tovább viselésére, amaz pedig oly csábitóan ragyogó fényben mosolygott feléje, hogy végre elhatározta a törvény és a társadalom tilalma daczára ott hagyni férjét, és magával vivén két gyermekét: Henriket és Fannyt, Schweizba költözni kedvesével, Caverlet-vel, s megkezdeni a boldog életet.

S boldogságukat tizenöt éven át nem zavarja meg semmi sem. Henriette és Caverlet, a világ előtt mint férj és feleség élnek és szeretik egymást és boldogok. A gyermekekkel is elfeledteté a „mostoha“ apa gyöngédsége és szeretete az „édes“ apát. Azonban egyszerre beborul szép egők. A gyermekek az alatt már szépen felnőttek, és Fanny kisasszonyba beleszeret Bargé ur fia, a kedélyes Raymond. Bargé ur gazdag polgár, ki a hosszas együttlét alatt megtanulta becsülni Caverlet-kezt, készséggel is adná beleegyezését a gyermekek frigyéhez, de midőn megtudja, hogy Caverlet és Henriette nem hitestársak, — pedig ezt értésére adni becsületbeli kötelességgé vált, — rögtön nemet mond. S hogy a csapás teljes legyen, előkerül Merson is, a törvényes férj, a ki megjavult embernek mutatja magát és kész nejét vissza fogadni. Szegény Henriette ellen most már nemcsak Bargéék, de sőt saját fia: Henrik is föltámad, s együttesen azt követelik tőle, hogy hagyja el Caverlet-t és kövesse férjét. De hogy tehesse ezt?! Egy szép beszédben elmondja, mily gyötrelmes volt élete Merson oldala mellett és felfedi, hogy ez csak azért követeli őt vissza, mert megtudta, hogy ő közelebb egy milliót örökölt nagynénjétől. És Merson csakugyan silány ember. Caverlet-ék megalkusznak vele: félmilliót kap, ha schweizi polgár lesz, s módot nyujt rá, hogy Caverlet és Henriette törvényesen egybekeljenek. És Merson

rá áll; nem kell többé az asszony, csak a félmillió, s azt megkapja, amazok férj és feleség lesznek s megszűnik az akadály is, mely Fanny és Raymond házassága előtt volt.

Ez Caverletné története, melyet Augier igen szép színművé feldolgozott, s melyet előadtak a mult pénteken a nemzeti színházban. A darab tetszett; a darab kitűnő földolgozásán és a kifogástalan előadásán kívül bizonyára volt egy kis része a sikerben annak az igazságnak is, a melynek bizonyítására a darab iratott. „Caverletné“ csaknem oly kedvencz darabja lesz a nemzeti színház közönségének, mint „Ferréol“, a melynek egyébiránt most legnagyobb közönsége van a — Fortuna-épületbeli törvényteremben. Valóban: akár „Ferréolt“ látnók, oly izgalommal és czirkuszi érdeklődéssel tolong a fővárosi közönség a tárgyalási terem felé, melyben Erny gyilkosai fölött mondanak ítéletet. Csinos fiatal nők versenyeznek a férfiakkal egy belépti jegyért, és boldog, a ki hozzá juthat egyhez, s láthatja színről színre a gyilkosok halvány beesett arczát, elvadult tekintetüket, hallhatja a bíró szigorú kérdéseit, s amazok habozó, bizonytalan feleleteit, melyek őket elveszítik. Egy fiatal színésznőt is láttunk a tárgyalásnál, a ki éppen azt a szerepet játszta Ferréolban, a mit itt látott. Csakhogy itt versenyeznek vele többen is. Meg kell vallanom, bennem viszatetszést kelt, midőn nőket látok ily idegrázó látványok után kapkodni; nagyon nőietlen „kedvtelés“ ez, sőt mint kedvtelés, még férfinak sem válik dicséretére.

Nekünk azonban, megengedik olvasóink, hogy nem követvén a fővárosi közönség nagy részének példáját, békén utjára engedjük a büntető igazságot, s a helyett inkább arról az ünnepélyről emlékezünk meg, mely a mult vasárnap fővárosunkban végbe ment. A ki a nyáron a fővárosban volt, s a lóvasuton a városligetbe kirándult, az előtt bizonyára nem maradt feltűnés nélkül az az új diszes pavillon-szerű épület ott a tűzoltók ház-váza mellett. Ez az új épület a kiseddóvó-egyesület új háza, melyet vasárnap avattak fel. Minden bizonynyal kellemesen fogja meglepni e hir a vidéki olvasót, ki csak pár hét előtt olvasott a magyar gazdasszonyok árvalány-házának fölavatásáról. Ime, rövid pár hét alatt már a második ünnepély, mely arról tanuskodik, hogy a főváros közönsége a segély és pártfogás nélküli kisedekről mily lelkesen gondoskodik. Ott áll egy másik árva-és nevelő-intézet azon gyermekek számára, kik szülők és rokonok nélkül maradtak. A nemzet meg lehet elégedve önmagával és fővárosával.

Az ünnepélyen a király és királyné ő Felsőgeik is megjelentek, még emlékezetesebbé teendők a napot. Jelen voltak Tisza Kálmán, Trefort, Szende miniszterek, a pestmegyei főispán, a fővárosi főpolgármester és sok nevezetes férfiú. Ő Felsőgeiket Tisza Kálmánné, az egyesület elnöknője és Várady Gábor elnök a kapuban fogadták és a virágokkal diszitett lépcsőkön és folyosókon vezették föl a terembe, hol ő Felsőgeik számára koszorúkkal, virágokkal, szőnyegekkel földiszitett hely tartatott fönn. — Ünnepiesen fölöltöztetett intézetbeli leánykák és a harmincz kolera-árva, kikről az egyesület gon-



doskodik, két sorjával voltak felállítva s éljenezve fogadta ő Felségeiket, egyik kis lány pedig előlépett és „legmélyebb hálájuk jeléül“ gyönyörű jáczint-esokrot nyújtott át a királynőnek.

Aztán kezdetét vette az ünnepély; megnyitással a kis lányok énekeltek, aztán Várady Gábor mondott alkalmi beszédet, ő Felségeik legmagasb figyelmök és leereszkedésökről szép szavakban emlékeztet meg. A megéljenzett beszéd után P. Szatmáry Károly, az egyesület titkára ünnepi legendát olvasott föl, melynek czime: „A teljesült álom.“ A költemény gondos és hangulattal van írva s ő Felségeiknek észrevehetőleg tetszett. Majd Bója Gergely szólt, s hálásan említé fel azokat, kik az intézet létesítésében maguknak érdemeket szereztek, azután a főpolgármester hangsúlyozta az ünnepély jelentőségét és éltette a királyi párt. Záradékul ismét a növendékek énekeltek, s az ünnepélynek vége lett. Ő Felségeik bemutatatták maguknak a választmányt, elismerő szavakat intéztek Szathmáryhoz, megtekinték az intézet helyiségeit s nevéket a vendégkönyvbe jegyezve, riadó éljenzés közt távoztak. — Kivánjuk az intézetnek, hogy éljen, gyarapodjék és virágozzék!

S miután már a királyi pár látogatásáról szóltunk, említjük meg azt a matinét, vagy jó magyarsággal (!) „reggélyt“ is, a melyet a színészeti tanoda növendékei rendeztek, s a melyre várták ő Felségeiket is, kik azonban akadályozva voltak a lejövetelben. Pedig a növendékek ugyancsak „kicsipték“ magukat, csupa virág volt valamennyi, mosolygó, bájos, szép, mint egy angyal, (a mint a mamák vagy nagynénik odahaza mondták minden bizonynyal, midőn öltözni segítettek.) Magától értetik, hogy e bókók csak a leány-növendékekre vonatkoznak, mert a férfiak nem voltak angyalok. Szép, előkelő, válogatott közönség gyűlt össze az előadásra, ott volt Lónyay Menyhért gróf, a magyar akadémia elnöke, Podmaniczky Frigyes báró, a nemzeti színház főigazgatója, gróf Kinszky, Gyulay Pál és többen és sok újságíró, kiket ezuttal nem csak az előadás, és nem is egyedül a szép nők látása, hanem az a várakozás is csalt oda, hogy láthatják a királyi párt és leirhatják, hogy voltak felöltözve.

De hát, a mint mondtuk, nem jöttek, s az előadások megtartattak nélkülök. Előadtak egy francia kis vigjátékot, melynek czime „a párisi adós,“ és egy dramolettet „Két fájdalom“ czimmal. Ez volt a drámai növendékek előadása. Kéler, Kövessi Sarolta kisasszonyok és Dombai tüntették ki legjobban magukat. Az operai növendékek énekeltek. Van köztük nem egy csinos tehetség. Örley Flóra igen kedves színpadi jelenség, Kurzweil Janka hangja már meglehetősen iskolázva van és reményre jogosít. Bély Hermineről is ezt mondhatjuk. Ámbátor a kisasszonyok arcán meglátszott, hogy a királyi pár előtt ohajtottak énekelni, hanem azért csalódásuk nem vette el kedvöket s tüzzel énekeltek.

Festetich Leó redős arca pedig sugárzott. Ezek az ő reménységei. Ab.

### Farsangi napló.

A rövid farsang derekára jutottunk; egy hét még, s aztán már csak az utócsapat következik. A java elvonult. Ezuttal mindenk előtt a technikus bárlól kell számot adnunk, mely a mult csütörtökön tartatott. A technikusok okulva az előző bálók félsikerén, csak a nagy termet nyitatták ki és el-

érték azt, hogy báljok az addigiak közt leglátogatottabbnak látszott, pedig aligha voltak többen, mint a többin. A közönség igen szép és válogatott volt; a nők öltözéke kiválóan fényes és elegans volt; azt tapasztaltuk, hogy az egyszerűséget hasztalan papolják a férfiak, mégis csak inkább gyönyörködnek a ragyogó, gazdag öltözékekben. A háziasszony Blaskovics-Edelspacher Marianne urnő volt. A női tánczrend technikusokhoz méltóan háromféle színből négyszög fa volt, mely háromszöggé volt összehajtvá.

E hétre esett az írók és művészek bálja is, melyre oly nagy készüléteket tettek a rendezők és a közönség egyaránt. Hanem azért ez a bál sem volt oly népes, mint lehetett volna; művészek és írók, művésznők, irónők, minél kevesebben voltak, annál inkább volt képviselve az előkelő világ. A miniszterek közül is többen ott voltak, Tisza Kálmán is, kinek neje szeretetreméltó és nyájas háziasszony volt. A tánczrend szindarabok czimeiből volt összeállítva, mit nem mondhatunk legújabb ötletnek: ez már a harmadik művészbál, melyen találkozunk vele. A multság kedélyes volt.

Még kedélyesebb és barátságosabb volt azonban a budai kaszinó-bál, mely egyébiránt mindig a legkedélyesebb szokott lenni a farsang összes tánczvigalmai közt. Volt itt aztán jó kedv és otthoniasság, juthatott volna belőle a vigadó báljainak is. Mert tudni kell, hogy a budai kaszinó saját termeiben szokta báljait adni, melyek mindig rengeteg tágasaknak tünnek föl, ha az ember nappal oda belép, s a melyeknél szűkebb táncztermeket soha sem láttunk, ha bál van. Mindig két annyi hely kellene, mint a mennyi van. Hanem azért ezen a szűk helyen is járták egész lámpa-oltásig.

A gyógyszerész-bál a kis teremben tartatott, s a diszes közönség igen jól mulatott. Első vigadóbeli bál, melyen szorongtak. Ha kinyitják a nagy termet is, okvetlen elnyeli a közönséget, hogy itt ott marad belőle, s a bál nem sikerült volna, így azonban kitünő hangulatban voltak a vendégek és a rendezők egyaránt. A háziasszony Pongrácz Sándorné urhölgy volt.

### Budapesti hírvivő.

\*(Jótekonyság.) Király ő Fölsége a terebesi tűzkárosultaknak ezer frtot, királyné ő Fölsége 300 frtot adományozott magánpénztárából. — A főváros a dévai realiskola segély-alapja számára 50 frtot adományozott.

\*(Fényes udvari estély) tartatott e hó 21-kén, hivatalosak voltak a politikai nevezetességek. A miniszterek teljes számmal jelentek meg, az országgyűlés tagjai közül igen sokan, továbbá a konzulok, a katonaság és honvédség főtisztjei. A királyi pár fél 9 órakor jelent meg a trónteremben s 11 óráig időztek vendégeik közt, kik közül sokkal társalogtak. Általános feltűnést okozott az a figyelem, melyben a király és királyné a török főkonzult részesítette. A király épen gróf Andrássy Gyulával beszélt, ki néhány pillanat mulva a török konzulhoz ment, s ő Fölsége elé vezette. Az uralkodó igen szívesen és hosszabban társalgott Sermed effendivel. Később a király a német konzullal is beszélgetett. A királyné szintén ily figyelemben részesítette a török konzult, s a konzulok közül még a német konzullal társalkodott. Az estély alatt hűsítő hordtak szét, s a mellék-termekben hideg sültök voltak fölállítva. A királyi pár 11 órakor visszavonulván saját lakosztályaiba, a vendégek is eltávoztak.



\* \* (A királynő ajándékai.) Ő Felsege, mint említettük is, vadászatról hazatérőben a váci vasuti állomás főnökéhez betért és egy csésze theát költött el nála. A királynő a megtisztelt vasuti hivatalnoknak értékes melltűt küldött ajándékol. Hasonló kitüntetésben részesíté Dunckl urat is, a ki Nilsson énekét a királynő termében zongorán kísérte.

\* \* (Király és királynő) Ő Felsegeik kedden este meglátogatták Carré czirkuszát. A királyné gróf Festetics Mária udvarhölgy kíséretében pontban hét órakor jelent meg, fekete bársony felöltőben, fején tollas magyar kalappal. Az igazgató kísérte föl a páholyba. Három negyedóra múlva a király is megjelent báró Mondel főhadsegéddel s a közönség zajosan éljenezte. A czirkusz tömve volt, s a páholyokat diszes közönség foglalta el, többi közt az itt lévő főrangú családok közül többen. Az előadást igyekeztek minél változatosabbá tenni, főleg a magasb lóiskola mutatványaival. Szerepeltek az elefántok, girafok, láma, kenguru, teve, törpe lovak és kecskék is, melyeknek a közönség süteményeket, czukrokat hányt.

\* \* (Rózsás napló.) Jegyesek: Hent er Gábor kincstári számtiszt és Medveczky Ottilia kisasszony Máramaros-Szigeten. — Hosszu Emil tisztviselő és Oláh Anna kisasszony Nagybányán. — Kardos Kálmán műiparos és Kuczik Julia kisasszony Debreczenben. — Lehr Benő távirtdai hivatalnok és Schlesinger Irén kisasszony Budapestről. — Harányi Bálint tisztviselő és Treleczy Matild kisasszony Debreczenben. — Weisz Berchtold fővárosi kereskedő és Blau Hermine kisasszony Nagy-Kanizsáról. — Thaly Zsigmond komárommegyei birtokos és Kállay Gabriella kisasszony Budapestről. — Egybekeltek: Wiener Kálmán birtokos és Szinghofer Paula urhölgy Budapesten. Gubás Ferencz iskolai igazgató és Miskolcny Berta urhölgy Miskolczon. — Vojnics Máté és Szkendorovics Nella kisasszony Szabadkán. — Karakas Lajos ügyvéd és Milye Mariska kisasszony B. Ujfaluban.

\* \* (Deák Ferencz) halálának évfordulója: január 28-dika közel, s e napon emlék-ünnepet ülnek országszerte. Az akadémia disz-ülést tart a nagy hazafi emlékére, sőt még a társas körök is megülik e napot; a terézvárosi kör ekkor leplezi le Deák olajfestményű arczképét, melyet a kör egyik tagja, Engländer Leo ajándékozott. Ez alkalommal a kör elnöke, Tolnay Lajos fog emlékbeszédet tartani.

\* \* (Kossuth Lajost) száz tagu küldöttség kereste föl Czeglédre baracconei magányában. A küldöttség a fővároson utazott keresztül, s ez alkalmat az ifjuság Kossuth melletti tüntetésre akarta fölhasználni, a rendőrség azonban megakadályozá e szándékában. Kár volt; Kossuth neve kegyeletes név lesz mindenkor Magyarországon s a rendőrség beavatkozása oly jellegű lett, mintha a kormányt ez a kegyelet bántaná, pedig aligha. A küldöttség utja sem birt valami politikai nagy fontossággal, csak a rendőrség hűbója tehette azzá. A száz zarándok egyébiránt utjában mindenütt rokonszenvesen fogadtatott, Olaszország vasuti állomásain bőven hallgatták Kossuth éljenzését. Turinban Ihász ezredes, Kossuth hű társa a számkivetésben, fogadta a küldöttséget. Kossuthnál másnap, e hó 24-dikén jelent meg a küldöttség, melynek nevében Dobos szolt elfogultan, s a meghatottságtól töredezett szavakban. Kossuth háza lépcsőjén fogadta a zarándokokat s megmondotta nekik, hogy a jelenlegi viszonyok közt nem jöhet haza, mert ő a nemzet függetlenségi eszméjének a letéteményese, s őriznie kell ez eszmét. De lehet idő, úgy mond, hogy leteszi a hűségi esküt a királynak, s mint loyális alattvaló erejét

a hazának szenteli. A küldöttség könyek közt hallgatta az ősz hazafit, ki aztán kertjébe vezette a látogatókat. Turinból, hol a küldöttség számára Ihász lakást bérelt, még kirándulnak Kossuthhoz, mielőtt isten hozzádot mondanának a nagy engesztelhetlennek.

\* \* (A magyar ifjak) már utban vannak hazafelé Konstantinápolyból, hol a legutolsó napig egymást érték a kitüntetések és ünnepélyek, melyekben részesültek. Sok volna mind elsorolni a diszebédeket, estélyeket, szini előadásokat, melyek tiszteletökre rendeztetek. Bál is volt, melyen újabb jeleivel találkoztak a kitüntetésnek. A katonai akadémia ifjusága arany betűkkel irt emléklapot nyujtott át nekik, a szultán pedig a Medzsidie-rendjellel diszíté föl őket. Nem azon az uton jönnek, a merre mentek, hanem hajón Várnáig, onnét vasuton Widdinbe, innét ismét hajón a Dunán Orsováig. Belgrád alá tehát nem mennek. Szegeden lakomat fognak tiszteletökre rendezni, hasonlókép a fővárosban is, hol a fiatalság és polgárság egyesülten szándékoznak kitüntetni a hazatérőket. Csak attól tartanak, hogy a rendőrségnek ismét lesz valami bele-szólója ez ünnepélybe; azonban azt hisszük, hogy ez uttal aggodalmunk alaptalan.

\* \* (Abdul Kerim diszkardja.) Azon emlékezetes jelenetnek, midőn a magyar ifjuság köldötsége Abdul Kerimnek átnyujtotta a magyar ifjuság részéről felajánlott diszkardot, egy utójátéka volt. Abdul Kerim ugyanis mihelyt a küldöttség tőle eltávozott, összes törzstisztei kíséretében elment a szultánhoz; a küldöttségtől kapott diszkardot nagy szertartással, bársony párnán átnyujtotta a szultánnak. A szultán elfogadta a diszkardot és udvara előtt, kegyes elismerő szavak kíséretében visszaadta a fővezérnek. Abdul Kerim csak e szertartás után kötötte fel a kardot.

\* \* (Magyar grófnő,) a ki az irodalommal behatóan foglalkozik, s könyvet is ír róla, mindenesetre ritkaság és méltó az elismerésteljes fölemlítésre. Esterházy Kálmán gróf neje ez a kitűnő főrangú hölgy, a ki ily című munkát készül kiadni: „A költészet egyetemes irodalmának történetéből a nőknek.“ Vagy husz ivre terjedő kötet lesz, a királynénak ajánlva, ki ez ajánlatot kegyesen elfogadta. A grófnő, ki gyermekeit is személyesen neveli, a legszellemesebb erdélyi hölgyek egyike, s nem kételkedünk, hogy könyve élvezetes olvasmánya lesz hölgyeinknek.

\* \* (Thaly Kálmán,) a Rákóczy-korszak fáradhatlan buvára és történetirója, a mint mondják, Konstantinápolyba készül, hogy a Rákóczy idejebeli eseményekre vonatkozólag adatokat gyűjtsön. Ez alkalommal felhasználni igyekszik a jelenlegi kedvező viszonyokat, hogy a cs. titkos irattárba is bejuthasson, s ott főleg a Corvinákra, a budai palotából elvitt festmények és szobrokra nézve felvilágosítást szerezzen, s esetleg azokat megtekinthesse és hazánk számára visszaszerezhesse. És nem valószínűtlen, hogy a porta e kincseket át fogja engedni.

\* \* (Egy szép tero) közel megvalósításához. Már pár év előtt elhatározottatott, hogy a nemzeti színház előcsarnokában a nemzeti színészet kitűnőbb képviselői közül hat művésznek carrarai márvány mellszobrát fogják fölállítani, ugymint: Szentpétery Zsigmond, Egressy Gábor, a két Szerdahelyi, Kántorné és Tóth József mellszobrát. Ezen mellszobrok közül a Tóth Józsefé Izsó mintája után készül, a Szentpéteryével Huszár Adolf, az ifj. Szerdahelyi és Kántorné mellszobrának elkészítésével pedig Engel József szobrász bizattak meg. Engel a Szerdahelyi mellszobrát a napokban fejezte be. A Kán-



torné szobrának mintázata most készül. Remélni lehet, hogy rövid idő alatt már ott láthatjuk színészetünk jeleseinek szobraikat dicsőségök színhelyén.

\* \* (A főváros társas körei) nem mulasztják el a farsang alatt kellemes estéket szerezni tagjaiknak és meghívott vendégeiknek. Mult szombaton két ilyen estély volt; egyiket a budai társaskör rendezte; volt színi előadás és bűvészeti mutatványok, s azután, — természetesen táncz. A tiszti kaszinóban ugyan az este volt estély, melyben a katonai körökön kívül számosan megjelentek hölgyeink közül. A tiszt urak mindent elkövettek, hogy vendégeik jól mulassanak. Az iparosok körében hetenkint tartatni szokott estély is szombatra esett, balyu-bállal egybekötve. A színpadot ez uttal kertté alakították át és zöld lombjai közé a zenészeket rejtették el. Jókedvű mulatság volt, melylyel alig tudtak eltelni a vigadók.

\* \* (A budapesti lengyelek) hazafias szellemű ünnepet ültek a napokban a 63-diki forradalom évfordulóján. A terem megtelt s hölgyek is voltak jelen. A lengyel szabadságharczi jeleneteket ábrázoló képek közt látható volt Lengyelország czimere (fehér sas,) gyászszalaggal körítve. Gróf Golembesky tiszteletbeli elnök tartott lengyel és francia beszédet, kiemelve, hogy a muszka terjeszkedési politikával szemben a lengyeleknek és magyaroknak ébren kell lenniök, s reményét fejezte ki az iránt, hogy az oroszok is kezdvén felvilágosodni, a czári zsarnokságnak nem sokára vége lesz. Volt még két beszéd s végül a lengyel himnust felállva énekelték.

\* \* (A természettudományi társulat) közelebb tartá meg évi közgyűlését. Tíz éve, hogy a társulat fennáll, és ez idő alatt meglepő haladást tanusított s nagy érdemeket szerzett. Tíz év előtt 603 tagja volt, most 4651. Kiadványai kitűnők, közlönye jelesül van szerkesztve, természettudományi estélyei vonzók, szakülései a haladó tudomány színvonalán állanak. A közgyűlésen Szily Kálmán titkár pontos képét adta a társulat működésének, kiadványainak stb. Leutner Károly pénztárnok az anyagi jó eredményről tett jelentést: tavaly 50,200 frt pénzforgalma volt a társaságnak. Heller Ágost a könyvtárról szól, melynek értéke ma már harmincz-harminczötezer forint. Ohajtjuk, hogy a hasznos társulat évről évre jobban virágozzék.

\* \* (A képzőművészeti társulat) nagy albumlapjai, melyet a tagok mult évi illetményül kapnak, igen sikerültek. Tárgyuk és kivitelük egyaránt kielégitheti a műbarátok jóízletét. Őt nagy képből áll az évi album: „Krisztus Pilátus előtt“ a Rembrandt iskolájából, „Katholikus Ferdinand győzelme a mórok fölött“ Tiepolo-tól, „Czeczilia Metella siremléke“ Pous-sin-tól, „Keresztelés esküvő előtt“ Schmidtól s „Tündér Ilona“ Than Mórtól, Unger, Fischer, Rauscher és Doby Jenő kitűnően sikerült metszéseiben. Az album változatos, mert van bibliai, történeti, magyar mythológiai táj- és életkép: van régi és új mű s négy külföldi kompozíció mellett egy magyar. Ma már külföldön is csak igen kevés műegylet ad ennél szebben metszett képeket. Jóval többet érnek, mint az egész évi tagilletmény s ha e műveket alkalmuk lenne a képkedvelőknek mindenfelé meglátni, bizonyára nagyon megszapornodnának a társulat pártoló tagjai.

\* \* (Erny gyilkosainak) bünperét tárgyalja hétfő óta a budapesti fenyítő törvényszék. A gyilkosság, mint olvasóink talán még emlékeznek 1875-dik évi angusztus 11-dikén követtetett el; Erny dugszdag és szerfölött fősvény ember volt, a gyilkosok takarékpénztári könyveket vittek el tőle s ezek árulták el. Tulajdonkép kik ölték meg, be nem bizonyítható. A

gyanu Ridl Ignácot és Korczinszky-t terheli; az előbbit kapták rajta a papirok elértékesítésén Bukarestben, Ridl testvére Gotthard is elfogatott, ki megmérgezte magát börtönében. Korczinszkyt Ridl vallja gyilkosnak, valóságban azonban ugy látszik, hogy inkább csak rá akarja tolni a bünt. Legalább a vallomások azt mutatják, hogy Korczinszky csakugyan Ridl-ék hívására jött Budapestre, s az is bebizonyult, hogy Korczinszky visszaakart már utazni és ép a gyilkosság napjára biztatták utiköltséggel. Maga a gyilkosság rá nem bizonyítható egyikre sem; nem látta senki Erny házában az napon egyiket sem, a királyi ügyész tehát csak is „rablőgyilkossági bünrészességben“ kéri őket elmarasztaltatni.

\* \* (Vegyesség.) A Kisfaludi-társaság közelebb négy új tagot választ: jelöltek Széchen Antal, Thaly Kálmán Ágai Adolf és Kazár Emil. — A központi Fröbel-nőegylet javára a január 6-diki tombola száztizenegy frt hatvankét krajczárt jövedelmezett tisztán; az egylet köszönetet nyilvánít a közreműködött hölgyeknek és uraknak, s a nyomtatványokat díj nélkül kiállító Athenaeum-társulatnak. — A hazai iparpártoló egylet szétküldött másfélezer aláírási ívéből még csak 26 érkezett vissza, 300 aláíróval; mihelyt 500 lesz, az alakuló gyűlést megtartják; a künn levő ívek be-küldési határidejét január 31-dikéig hosszabbítá meg az egylet. — A pesti lovaregylet elnökéül ismét Wenckheim Béla báró választatott meg, a ki elnöki beszédében főlemlité, hogy összesen 274 lovunk futott bel- és külföldi pályákon s nyereseményük 464,034 frt volt, melyhez a külföld 391,000 forinttal adózott. — Huszár Imre ismét lemondott képviselői állásáról.

\* \* (Halálozások.) Szemzőné, született Antunovics Anna urhölgy, Meranban meghalt 21 éves korában. — Elhunytak továbbá: Babócs György főbíró, Zentán. — Derecskey Antal szolgabíró 60 éves korában, Vértesen. — Harsányi Katinka 15 éves korában, Jászberényben. — Németh Alajos 75 éves korában, Pécsen. — Özvegy Kovács Istvánné 82 éves korában Szoboszlón. — Bálint József báró, Szentgyörgyön. — Heszlényi Gyula mérnök 33 éves korában, Aszódon. — Báró Inkey Ede aranykulcsos, 74 éves korában, Kőszegen. — Polyánszky Ede lapszerkesztő, Szatmáron. — Königsegger Hyancintha apáca 59 éves korában Budapesten. — Imreh Emilia kisasszony 16 éves korában, Egriben. — Özvegy Pyrker Imréné, 85 éves korában, Pesten. — Igaz Pál ref. lelkész 87 éves korában, Aradon. — Erhardt Gyuláné, született Rotter Etelka 28 éves korában, Pacsán. Béke hamvaikra!

## Irodalom és művészet.

A Tinódy Lajos-féle írói czégtől új darab került ki, melyet e hó 21-dikén adtak elő a népszínházban. A darab bohózat, melyet a szerző-czég francziából alakított át magyarra, s hogy kár volt vele az időt vesztegetni, arról meggyőzte a hideg fogadtatás, melyben a darab részesült. Egy fiatal ember szerepel benne, a ki kabát és mellény nélkül jön haza, mert a pinczér ezeket elvette tőle. A fiatal ember azonban éhes, eladja tehát utolsó csizmáját, de pénzhez még sem jut, mert ez hitelezője kezébe kerül. Házmesternője azt mondja, hogy kerítsen a fiatal ember tündérhajat, mindjárt megfordul szerencséje. A fiatal ember elalszik, s a tündérhajról álmodik. Az alatt a szomszéd szobából bejön három lány, ruháit előhosszák



s ételt raknak az asztra. Egy majom-ember és betéved, ki e jelmezben álarozos bálból menekül. A majom farka a fiatal ember kezébe akad, a majom elszalad, a farka ott marad, s a fiatal ember ezt nézi tündérhajnak. És valóban alig suhint vele, terített asztalt lát maga előtt, ruhákat talál. És a tündérhajhoz fordul aztán minden bajában, s a lányok titokban ki is segítik. Egy csomó képtelenség következik aztán. A lányok falon át sugnak az ifjunak, kit padlás-szobájában kérdez ki tanára, párbajt vívnak helyette stb. stb.

A darab, mint már említém, megbukott. Élénk, gyors játék megmenthette volna, de e helyett nehézkességgel találkozunk, mely külön darabot is tönkre tehetett volna. Rákossinak kár ily értéktelen férczelményekkel kísérletet tenni, s hamár oly igen megtetszett neki a Tündérhaj, kár volt a Tinódy-czég által francziából lefordíttatni, mikor adták azt már harmincz év előtt a nemzeti színházban, azóta sokszor a vidéki színpadokon is.

A nemzeti színház újdonságáról, a „Caverletnééről“ már tétetett említés; itt csak a szereplőket dicsérjük meg; Prielle Kornélia művészete a czimszerepben ismét ragyogott; Feleki Caverlet-t kitünően adta. Igen szépen, kedvesen játszott Molnár né is.

Sirius.

### Nemzeti színház.

Január 20-dikán: „Saba királynője.“ — Január 21-dikén: „Ibolyafaló.“ — Január 22-dikén: „Caverletné.“ — Január 23-dikén: „Tévedt nő.“ — Január 24-dikén: „A rablógyilkos“, „A tücsök a hangyáknál“, „Cox és Box.“ — Január 25-dikén: „Arany kereszt.“ — Január 26-dikén: „IV. Béla.

### Divattudósítás.

— Soha, de soha sem mulattam olyan pompásan, mint az idén! — így szólott hozzám e napokban kipirult orcákkal és fényes tekintettel egy fiatal leányka. Mindössze két télen át volt tánczvigalmaink egyik kiváló szépsége ez a fiatal leány, és így a „soha“ nem olyan mély értelmű és nagy horderejű, mint más, idősebb hölgy ajkairól, de azért nemcsak figyelemre méltó, hanem jellemző is, mert a táncztermek az idén nem telnek meg annyira, mint máskor, és ez okból mulatnak olyan „pompásan, mint még soha“ a mi kedves, fiatal szépeink. Sőt még a bálöltözékek szépségének előtűntetésére is igen előnyösök a nem túltömött termek, a hol nem csak a bájos tánczosnő, hanem még felette hosszú uszálya, sőt még a mama uszálya is egész terjedelmében magtarthatja elfoglalt területét.

Mintán azonban az utósó időben már csevegtünk a rendes bálöltözékekről, és az új izlésről és divatról is számot adtunk, illő, hogy az álarozos bálöltözékeivel is foglalkozunk, annál inkább, mert nem csak a fővárosban, hanem a vidéken is van még néhány jelmez- és álarozos bál és estély készülöben, és ezek kedvéért említsünk fel néhány öltözéket, melyek után, legalább megközelítőleg egyik-másik hölgnél egy-egy „gondolat“ támad a tulterhelt fejecsékben.

A legújabb divat az álarozos öltözéket illetőleg abból áll, hogy csak a fej lesz a felismerhetlenségig elálcázva és jelmezes alakba rejtve, a többi öltözék a rendes estélyi öltözék marad. Rendszeren valami történelmi fejet ábrázolnak, vagy valami komikus jelmezt, mely a többi öltözékekhez ellentétben állván, már magában is komikus hatást szül. Ilyen tréfás ujitásokat azonban a divat csak otthon, azaz házi estélyeken enged meg magának, de ott sok tréfára ad alkalmat.

A calico-bálok, melyek tulajdonkép először Indiából származtak Angolországba és onnan a többi száraz földre, még mindig igen kedveltek! Elvül van elfogadva, hogy csupán csak olcsó gyolcs szövetekből készüljenek a jelmezes ruhák, és ez által olcsón lehet igen csinos öltözékeket előállítani, mert az estélyi pazar gázvilágnál a pamut-atlacz ép olyan fényesen ragyog, akár az „igazi“, és az olcsó pamut bársony is az „engedélyezett“ szövetek közé tartozik, a melynek segítségével pedig a legkomolyabb és legméltóságosabb történelmi alakok nyerhetnek fényes életet. A mousselin, tarlatán és

az olcsó túll is „calicoképesek“ és az olyan jelmezek előállításánál, mint például a reggel, az est, az éj, a tél, a hó stb. felette alkalmasak. Szigoruan véve a szalagoknak is olcsó pamut szalagoknak kellene lenni, melyekkel az öltözékek díszítetnek, de itt már kivételt engedményeznek és a könnyű atlacz- és tafota-szalag élénkíti a calico-jelmezeket. A pamutos szövetek meghonosítása azonban eddig még nem terjedt ki a keztyűk és czipőkre, a melyek még mindig a rendes finom készítésből valók.

A jelmezek között leghálásabbak a népviseletek utánzatai. A mi szép magyar öltözékünket hogy milyen izléses eleganciával lehet eszményíteni, megmutatta már nem egy urhölgyünk. Változat kedvéért aztán igen csinos öltözék még a svajeci, tiroli, elzászi, olasz, spanyol, a franczia virágárus-leányka, a scót és franczia tengerparti halásznő, a pásztorleányka (a la Watteau) a nápolyi vízhozóznő, a melyek igen szingazdag képet mutatnak a fényes, sokszínű calicóban. De még más alakokat is lehet egy kis fáradsággal és izléssel és olcsón teremteni, például az éjt és reggelt, a négy időszakot, (a telet, tavaszt, nyarat és őszt) mindenféle virágnak eszményített, emberalakba öltözött kiadását, májusi virág- királynőt, cigánynőket, marokotányosnőt, királynőket, kedvelt szindarabok alapjait, a melyekre a minták a színpadon előttünk mozognak. A történelmi alakok utánzásánál természetesen semmi sem kerülje ki figyelmünket, mi a hatást emelhetné, és a jellemet kellő világitásba állítja.

És most, — jó mulatást kedves, szellemdus álarozos hölgy, melyik lepel borítandja pajzán jó kedvedet, melyik alakban akarsz élő rejtvény lenni, habár csak egy rövid báléjen is?!

### Számrejtvény.

Hrabovszky Sallay Annától.

4. 5. 6. Elkerülhetlen idő mutató;  
1. 2. 5. Az ilyet nem szeret gyalogutazó.  
10. 11. 11. Ha ép vagy, husz olyanal birsz;  
3. 4. 7. 7. Használnod kell, ha irsz.  
11. 10. 12. Nagyban tenyésztik hazánkban,  
11. 6. 11. Sok ilyest hallasz a csatában.  
3. 2. 7. 15. 6. Bortermeléséről ösmert s nevezetes.  
1—15. Hazánk felvidéke egy várost így nevez.  
Megfejtési határidő: februárhó 21-dike.

A f. é. 53-dik számban közlött rejtvény értelme:

Hazádnak rendületlenül,  
Légy hive oh magyar!

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Marosy Etelka és Izabella, Sárosy Mari, Moesz Gézané, Báthori Zsigaray Istvánné, Ferencsevics Teréz, Éhen Gizella, Nagy Julia, Jánossy Lajosné, Haintz Mari, Kovács Morvay Julia, Gacsályi Lajosné, Auer Károly, Gyórfy Karolin, Popovics Irma, Sáary Etel, Bohus Gyuláné, Becherer Ernőné, Gedeon Gáspárné, Csókey Emilia, Nagy Gizella, Lázár Krisztin, Vádkár Juliska, Mészáros Georgina, Szentmiklóssy Anna, Fodor Margit, Szepes Lidia, Ányos Mariska, Varga Izabella, Kiss Lászlóné, Virág Róza, Gutmann Berta.

### Tartalom.

Damjanich Jánosné. — Ideális perczek, Reviczky Gyulától. — Miért nem kártyázom én? Ujvölgytől. — Gigax Ambrus históriája, Scherr Jánostól. — A történelmi dráma a legújabb orosz irodalomban, Huszár Imrétől. — Egy hét története. — Farsangi napló. — Budapesti hírvivő. — Irodalom és művészet. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Damjanich Jánosné arcsképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



5-dik szám.

Február 4-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

## KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL  
Országut 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -			
							kelte	nyugta		
						óra	perc	óra	perc	
Febr.	4	Vasárnap	G Izidor, Veron	G Hatvanadv.	23 B Hetvenedv.	21	7	25	5	4
	5	Hétfő	Ágota	Modezt	24 Xenia	22 Nizkálén h.	7	24	5	5
	6	Kedd	Dorottya szűz	Dorottya	25 Gergely hitv.	23 10 törzsháb.	7	22	5	7
	7	Szerda	Romuald apát	Rikárd	26 Xenophon	24 Jázon	7	21	5	9
	8	Csütörtök	Máthai János	Salamon	27 János Chrisost.	25 Jeremiás	7	19	5	11
	9	Péntek	Apollonia szűz	Apollonia	28 Syriai Efrem	26	7	18	5	12
	10	Szombat	Skolasztika szűz	Skolastika	29 Ipoly	27 Sab. Sekal.	7	16	5	14

**Teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk.**

## V i d é k i t á r c z a.

**Losoncz** január végén. Társas életünk a farsang beálltával ugyancsak élénk lett; nem csak a bálók foglalják el időnket, hanem színészeink is, kiknek szintén most jutott eszökbé hozzánk ellátogatni. Sebők társasága van nálunk, mely elég jóra való szintársulat, van benne nem csak egy igen ügyes színész, minő Ecsedi Kálmán is, a ki egyszer Tóth Ede Tolonczával is pályázott és az ő darabja dicséretet nyert, — a mi elég szép. Hanem hát mit használ a derék emberek ügyessége és buzgólkodása, ha a pártfogás csekély?! Többen dalárdánk tagjai közül már össze is beszéltek, hogy színészeink javára műkedvelő-előadást rendeznek. Az eszme pártolókra talált s mire soraim megjelennek, aligha nem már végbe is ment az igazán jótékony czélu előadás.

De térjünk vissza megint csak a bálra, — hiszen farsang van, miről beszélhetnénk ez időben méltóbban, ha nem a bálokról?! Igazán nincs is mulatság, mely többet foglalkoztassa az embereket, mint a bál. Előtte hetekkel már arról foly a beszéd, és a készülődések közt gyorsan telnek a napok, utána pedig mennyi ideig lehet elbeszélgetni élményeinkről! A kaszinó bálja még messze van, február 10-dikén lesz; még sem hallhatni már egyébről a társaságokban, csak erről. Az is igaz, hogy a rendezőség annyi buzgalmat fejt ki, csak hogy a mulatság kitünően sikerüljön, hogy bizvást rá merném bízni a legelső pesti bál rendezését. Meg fogják hinni a török konsult is, a fiatalság 60-as bizottságát is, — mert elfeledtem megjegyezni, hogy a bál jövedelme a török sebesültek javára fog fordítani. Általában az egész táncmulatság bizonyos törökös színezetű lesz, csupa rokonszenvből. A táncrend is törökös lesz, a férjeknek pasa-négyes lesz benne, a fűzértánc a diván nagy tanácsából fog állani, — ha ugyan a belügyminiszter ur le nem küldi a pesti rendőrséget, megakadályozni e rendkívül veszedelmes politikai tüntetést (!) mint Budapesten történik a lapok szerint. Ha tisztelt Szerkesztőnk szívesen veszi, majd tudósítani fogom a bál sikeréről is. \*)

**Debreczen**, januárhó 18-dikán. Tegnapelőtt nagyszerű táncmulatsága volt a debreczenieknek. A gazdasági intézet hallgatói bált rendeztek s arra a jó gondolatra jöttek, hogy a kitűnő művésznőt, Prielle Kornélia asszonyt hívják meg bálanyának. S ő el is fogadta a meghívást, minek hírére oly nagy lett a mozgalom és élénkség a városban, hogy már előre is bizonyosak lehettünk a bál sikere felől. És nem is csalódtunk. A legdiszesebb és előkelőbb közönség tölté meg a termet nem csak helyből, de távol-vidékről is, és a nagy művésznő szeretetre-

méltóan és finomsággal tölté be a háziasszony tisztét. Nem sorolhatjuk el mind a jelenvoltak neveit, mert zokon vennék, a kik kimaradtak, arra pedig teljes lehetetlenség lenne elég helyet kikérni e lapok t. szerkesztőnjétől, a mennyi elég lehetne valamennyi nevének följegyzésére. A táncrend igen ügyes volt. Bronzból szalmakalapot ábrázolt, melyen egy sarló pihent, alatta pedig gereblye, leszoritva a kalap alsó részébe illesztett táncrendet. A mulatság oly páratlan volt, hogy halálos vétek lett volna felemlítés nélkül maradnia.

**Kolozsvártt**, januárhó végén. Nálunk a farsang nem valami zajosan kezdődött. Egyébiránt ennek oka a mostani nyomasztó viszonyokban rejlik. Mindazonáltal Kolozsvártt a farsang alatt egy pár kedélyes mulatságra nagyban folynak az előkészületek. Az a pár bálrendező bizottság, mely e defizites világban szélnek eresztett vitorlakkal a farsang hullámos tengerére szállt, — reményben él s valószínűleg nem fog csalódni! És pedig, mert kevés bál lesz. Valószínűleg az egyetemi, árvaházi és nőegyleti bálók fognak erről ép oly fényes bizonyítékot szolgáltatni, mint a január 18-dikán lefolyt nőegyleti első álarczos bál, hol Kolozsvárnak bájos és szeretetre méltó nővilága teljes számmal tündökölt. Soha szebb és kedélyesebb mulatságot nem kívánhat az ember magának, és — anyagilag jobban sikerültet a — j ó t é k o n y c z é l n a k! Hiába, azok a nők mindent kivisznek, ha egyszer rá adják fejüket! A kolozsvári nő-egyleti bálók évek óta kiválóan az első helyet foglalják el a bálók sorában. Nincs is párjuk. Ott vidám, derült hangulat uralkodik s ezt más bálokban hasztalan keressük. A vigadóban megjelent nagyszámu közönség hajnal utánig mulatott. E lapok szeretetreméltó olvasónőinek átnyujtok a jelenlévők neveiből fűzve egy virágcsokrot. Azoktól pedig, kiket kifeledtem, bocsánatot kérek, mert hisz a gyönyör ezernyi nemére, az emlékezet sem terjedhet. A leghódítóbb virágok közt ott voltak: Szóts Ida, Mosel Jolán, Frits Lotri, Hegedüs Nina, Folly Adél, Girsik Amália, Benel Nelli, Beddi Anna, Zsigmond Ella stb. kisaszonyok. A fiatal asszonyok közt kitüntek: Molnár Sándorné, dr. Szóts Emilné, dr. Grosz Gusztávné, Frits Albertné, Somlyai Lászlóné, Vikol Andrásné stb. E mellett az arisztokraczia is szép számmal volt képviselve. A többi bálról szintén megemlékezik a

„Szürke barát.”

**Vidéki farsang.** A szabadkai nőegylet táncvigalma nem gyarapítá oly nagy összeggel az árvaház alaptőkéjét, mint a mult évi bálók, de igen díszes és vig volt esti tizórától reggeli hatig. Az egylet védnöke idősb Vojnits Lukácsné urhölgy, szép társaságot gyűjtött össze. — A győri

\*) Elvárjuk becses ígérete beváltását



nőgyelet jelmez-bálja szebben jövedelmezett. Tudósítónk nem gyózi dicsérni a jelmezes hölgyek izlését, valamint a jókedvet, mely a mulatságot jellemezte. — A besztterezebányai fiatalság bálja fényesen sikerült. A négyeseket száz párnál többen tánczolták. Balaton-Füreden téli bál volt az Esterházy-fogadó egyszerű zölddel diszitett termében. Pompás uszály, ragyogó gyémánt, divatos pánczélderék nem pompázott ugyan, de sugárzott a jókedv, egyszerű kellem s mindennél többet érő fiatalság. Tombolával reudezték e bált, mely száz forintot jövedelmezett tisztán a török sebesültek javára. — Tordán a kaszinó és nőgyelet e hó 25-dikén együtt rendeztek egy jókedvű bált, a kaszinói könyvtár javára. A táncz reggelig tatott. — Tót-Komlóson is adtak bált a török sebesültek javára. A mulatság kedélyes volt; s a nők dicséretes egyszerű öltözékben jelentek meg. A jövedelem 25 frt volt.

**Vidéki vegyesek.** A diakóvári adótárnok, Russi, tetemes pénzösszegeket eliskasztván, Boszniába szökött. Már eddig 40,000 frtnyi sikkasztásra jöttek. — Bögyönyön Antal Pál telkes gazda páratlan nagy urnát talált, melyért sokat ígértek neki, de ő ingyen a muzeumnak adta. — A zágrábi egyetemi ifjuság tiltakozik Majkow ottani tanár panszláv nyilatkozata ellen, melyet magáévé nem tehet soha. — Kassán egy főtiszt járt közelebb és intézkedett, hogy esetleg a pálya-udvaron konyha állittassék fel, mely naponkint 3000 embert képes legyen élelemmel ellátni. — Debreczenben Prielle Kornélia kétszer föllépett és nagy közönség előtt játszott. — A zilahi műkedvelő társulat két előadást rendezett Moliére színműveivel („Férjek iskolája,” „Szerelem mint orvos” és „Pórujárt negédesek”) 54 frt tiszta jövedelemmel; a második este a hölgyek közül Szilágyi Berta, Diószeghy Erzsike és Kiss Janka kisasszonyok működtek közre. — Egerben a katolikus legényegylet vasárnapi báljában keringő közben egy szép fiatal nő (F-né) tánczosa karjába hanyatlott és meghalt; képzelhető, hogy vége lett a báli jókedvnek. — Balaton-Füreden szombat este pompás kettős szivárvány környezte a holdat husz perczig s a tó sima vize is visszatükrözte e ritka látványt. — A fegyverneki bíró Kudelka István ur megérdemli, hogy elismeréssel jegyezzük fel nevét. E derék férfi a községtől kapott 100 frt évi tisztelteldiját évenként közcélokra áldozza.

## Különfélék.

\*(A pápa) egészségi állapota napról napra hanyatlik, s már azon a ponton van, hogy minden pillanatban vége lehet. Lábai már nem bírják, s arca egészen elszáradt. IX. Pius májusban 85-dik életévét fejezi be, de nagy kérdés, hogy él-e májusig. Ő, a ki különben oly beszédes volt, most keveset szól, mindenkinek egyetértést és békét ajánl, ritkán hagyja el hálósobáját, s ott fogadja látogatóit karszékeiben inkább fekve, mint ülve. Egyszersmind kezdi rendkívüli emlékező tehetségét elveszteni. Emlékezik ugyan arra, a mi régibb időben történt, de elfeledi az ujat s csak nagy nehezen jut eszébe régibb ismerőseinek neve. Környezete attól tart, hogy a pápa egyszerre örökre el fog szenderülni.

\*(New-Yorkban) e hó elején a magyar egyelet műkedvelői Abonyi Lajos „Betyár kendője“-t adták elő. Kleinné, Legyesiné asszonyok, Zeissler kisasszony, Lothár, Vrasda és többen működtek közre. Volt vig táncz és lakoma is. — New-Yorkban közelebb húnyt el a 83 éves Vanderbilt Cornelius, vasuti nábob, ki kétszázmillió forintot hagyott hátra, melyet

saját maga szerzett. Nolez hónapig volt a halál révén s öt hó előtt, midőn az orvosok már lemondtak róla, a „New-York Tribune kiadta necrologját azt irván, hogy „orvosi vélemény szerint Vanderbiltnek ma meg kell halnia s mivel holnap (vasárnap) lapunk nem lesz, olvasóinkat pedig hétfőig nem akarjuk várakoztatni, ma közöljük a haldokló életrajzát.”

## Megbízások tára.

Szegedre S. J. urhölgynek: Csak toll- vagyis nyomdai hiba a „rémes titok” harmadik kötetének végén a „vége a 2-dik kötetnek”, mert ott éri végét az egész regény. Mi is következhetnék már! A szegény bűnös eléggé meglakolt és meghalt, a jók pedig boldogokká lettek!

P. Albára J. F. urnőnek: R.-né lakása: városháztér, Thurn ház.

Alaginczra N. F. urhölgynek: Magánlevélben feleltem.

T. Szt. Miklósrá F. M. urhölgynek: El van küldve.

Csabaacsüdre P. E. urnőnek: A félévi hat kötetnyi könyvmelléklet mindig május hóban szokott megjelenni. A régibb műlapokból bár mikor lehet hozatni.

Szalókra Th. K. I. urnőnek: El van küldve.

Királyházára S. V. urhölgynek: El van küldve.

Szegedre A. I. urnak: Kéréssem szives teljesítését mielőbb elvárom. A csomag el van küldve.

Debreczenbe Cz. D. urnőnek: El van küldve.

Balmaz-Ujvárosba E. J. urnőnek: Magánlevél kíséretében el van küldve.

M. Sárdra B. D. urnőnek: A faille még most is divatban van. Diszítésre nézve a rojt, a finom zsinórzat és fekete csipke a legdivatosabb. Szives tisztelet.

Pécsre P. M. J. urnőnek: El van küldve. A régibb könyvekkel fájdalom már nem szolgálhatok. A fennmaradt pénzt a jövő félévi előfizetési díjba jegyeztem be.

Batonyára P. J. urnőnek: A kívántakkal már nem szolgálhatok.

Szirákra Cs. L. urnőnek: Igen szivesen tenném, de hisz a leánykák és fiúcskák egyforma reggeli zubbonykát viselnek.

„Emlékezet.” Az olyan rimelés, mint: „azokra” „napokra” stb. mai nap már nem igen járja.

Nagyváradra E. Gy. urnak: Magánlevelet irtam.

„Almafánk alatt.” Köszönettel vettem.

Miskolczra M. J. urnak: Magánlevelet irtam.

Sarkadra K. J. urnőnek: Szépen köszönöm, de ilyenmüt nem szoktam közölni. Mást kérek tehát.

„Isten veled.” Nem eléggé gördülékeny.

„Márciusban.” Sükerült. Köszönettel vettem.

„Virult a hárs.” Hasonlóképen.

Egerbe F. J., T. Sz. Miklósrá K. K., Félégyházára N. F., Nagy-Kállóba Á. F. J. urhölgyeknek szives küldeményeit vettem és sorban fogom használni.

„Az őrangyal.” A negyedik és ötödik versszakokban nincsen meg a keresetlen báj, a mi Beranger egyik kiváló istenadománya.

„Egy holttest története.” Az egészet kérem.







# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)

Évnyegyedre 3 frt, — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvsomagolási díj félevenként  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**

Orszáig-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.

Hirdetések díja:

Egy negyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**5. SZ.**

Február 4-dikén.

1877.

**Havonkénti színezett  
dívatképpel,**

minden szükséges hímzetrajzokkal.

Évenként

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész

évi járatási kötelezetetést foglal

magában a lap irányában.

## Miért nem kártyázom én?

(Egy volt katonatiszt elbeszélése.)

Ujvölgyitől.

(Vége.)

Egy reggel a vasutról egyenesen hozzá hajtottam. Feje fájt, láza volt, betegen találtam ágyában. Alig lépek be azonban, kopognak, s csakhamar egy alázatos, szerény barát jön elénk ősz hajakkal, virasztástól fáradt szemekkel.

— Peiffer százados urat keresem, — mondá kérdő hangon.

— Én vagyok.

— Ugyanazon százados, a ki az x-i ezredben szolgált, s ekkor és ekkor Prágában volt?

— Az; mit kíván ön?

— Bocsánat, hogy ily részletesen tudakozodom a személy azonosság után, de egy haldokló ember utolsó titkát nem szeretném másra bízni.

— Ugy hát, — avatkozám bele én is, — biztosíthatom hogy jó helyen jár. Együtt szolgáltunk; együtt voltunk épen ez időben Prágában; s mindkettőnknek elég okunk van el nem felejtteni ez időt.

Ezzel fölkeltem, hogy magukra hagyjam őket a haldokló titkával. A barát arca azonban félig örvendetes meglepetést árult el szavaim alatt s egy kis papirdarabot tartott elem, a melyre öt vagy hat név volt feljegyezve; mindannyian bajtársaim ugyanazon időből, s köztök az én nevem is.

— Igy hát talán ön is egyike ezen uraknak, — kérdé, — a kiknek neveit följegyeztem?

— A haldokló, — folytatá a barát igenlő válaszom után, — utolsó gyónása alkalmával ezen neveket mondotta tollamba, s föl kért, hogy egyikét vagy másikat az uraknak okvetlenül keressem fel, s kérjem meg, hogy még egyszer s utóljára ez életben alázzák meg magukat hozzá. Nem érdemli meg e kegyet, de néhány percz mulva az Isten ítélő széke előtt fog állani s azért én is kérem, teljesítsék ez utolsó kívánságát.

— De hát ki az? — kérdém.

— Báró Klinger.

Pfeifferre néztem, ő volt ezen embernek legsujtottabb áldozata. Szerencsétlenségét, nyomorát, éhezését mind ez embernek köszönhettem. Valjon mit mond betegen, lázas állapotban, azon tudatban, hogy Klinger miatt nincsen még csak ápolója sem?

Mitsem mondott, de egy pillanat alatt fel volt öltözve.

— Menjünk, — mondá, mikor elkészült.

— De hová menjünk? — kérdém a baráttól.

— A fe gy há z ba! — volt a válasz.

Csakugyan a fe gy há z ba találtuk haldokolva, kiégett szemekkel, sápadt ajakkal s zörgő csontokkal azt a báró Klingert, a ki egykor a nagyuri körök kedvelt, tündöklő hőse volt; a kinek neve vérző szívünk keserűségével volt lelkeinkbe vésvé. A prágai események után csakugyan elhagyta azt a vidéket, de nem tudott másként megélni, mint újabb büntényekkel és csalásokkal, melyeken végre is rajta vesztett, s így került különböző büntettek miatt a fe gy há z ba. Prágai rablásait azonban, — melyek annyi szép jövőt s annyi nyugodt jelentettek semmivé, — nem tudta meg soha senki, csak a pap, a kinek utolsó gyónása alkalmával vallotta meg. Azoknak neveit mondotta a pap tollába, a kiket leginkább megkárosított. Lelke nyugalma oda volt; szemtelensége, aljassága cserben hagyta a tulvilág küszöbén, s legalább egyikünkkel szeretett volna még találkozni, hogy kikérhesse bocsánatunkat, s hogy megtudhassa, valjon életökben, lételökben, anyagi helyzetökben nem okozott-e gázsága helyrehozhatlan rombolást és pusztulást?!

Haldokló és fuldokló hangon rebege el bocsánatkérését,



s fájdalmasan felvillanó szemeit aggódva függeszté Pfeifferre, midőn a kétségbeesés és remény közt haldokolva várt választ azon kérdésére, hogy rablása nem tett-e minket, nem tett-e egyikünket is tönkre?

A lelkiismeret furdalásának egész pokla lángolt arcán e kérdésnél. Oh, mint sovárgott csak egy kicsiny, parányi megnyugtatóért; mily égető volt az a gondolat, hogy mások lételét kinpadra hurczolta, — mily enyhet adó volt az a remény, hogy bűnösségének nem voltak végzetszerű, helyrehozhatlan következményei!

S e haldokló bűnössel, e bűnbánó gazemberrel szemben legelhagyottabb áldozata: Pfeiffer. S épen ő hozzá intézte e kérdést a szerencsétlen, ő hozzá, a kinek fényes jövőjét, nyugodt, becsült és szeretett életét folytonos szakadatlan sanyarúsággá, elpusztult rideg rommá változtatta kártyakeverő keze!

S a tönkretett, a beteg, a lázas Pfeiffer szemeiben egy köny csillámlott, midőn a haldokló görcsös kezét megfogva, vigasztaló hangon felelé:

— Nyugodjék meg. Kihevertük a bajt. Nem volt annak komolyabb következménye s hála az égnek, rövid ideig tartó kellemetlenségek után mindnyájan nyugodt, gondtalan életet élünk.

A haldokló párnáira hanyatlott. Arcza felderült, redői kisimultak, még egy hálás, a lélek mélyéből sugárzó hálás pillantást vetett Pfeifferre, s néhány percz múlva az ősz barát a halottak imáját rebegé felette reszkető, összekulcsolt kezekkel.

E kéz akkor is reszketett, midőn távozásunkkor bucsura nyujtá azt, s Pfeiffer szegényes külsejére, nélkülözést eláruló arczára nézve, meghatottan mondá:

— Az Isten is megáldja érte!

\* \* \*

Még nincs vége.

Ugyancsak Bécsben voltam. Szobám ajtaján egy ismeretlen ur nyit be. Gazdagon felgyűrűzött ujjai, pazar és mégis piszkos és rendetlen öltözete, s udvarias és mégis bizalmasan szemtelen modora és hajhordozása első pillanatban ellenszenvet gerjesztettek bennem.

— Mivel lehetek szolgálatára?

— Oh kérem, én jöttem fölajánlani szolgálatomat. Ne vegye rossz néven a gróf ur, ha magánügyeibe avatkozom; de tudom, hogy pillanatnyi zavarok sulya alatt nyög. Rokonszenvem, tisztelem, s azon körülmény, hogy fiam szerencsés a gróf ismerőseihez tartozni, felbátorítanak egy ajánlatra, fogadjon el tőlem a gróf ur ötvenezer frtot kölcsön, hat perczentes kamatra, s tetszés szerinti felmondási határidőre.

— Es kicsoda az ur? — kérdém, nem tudva, mit véljek e gyanus ajánlatra, mely különben, az igazat megvallva, oly jótétemény lett volna reám nézve, mint az áhezőnek egy falat kenyér.

— Kérem, bocsánat, hogy eddig elmulasztám, én Schlen- gel tőkepenzes vagyok.

— Nem emlékezem e névre, s így fiára sem.

— Oh kérem, az én fiam az báró Schlen- glein; méltóztatik reá így emlékezni talán?

Igy már emlékeztem; s egy pillanat alatt tisztában voltam az ajánlat természete felől. De azért még mindig nem értettem a végcélét.

— Ez a fiam, — folytatá — kérem a z ó t a (szükségét sem látta közelebről megjegyezni, hogy mi ó t a,) ez a fiam az ó t a pápai hadseregben szolgált s főhadnagy lett. Méltózat-

tatik tudni azt is, hogy a pápai hadsereg tisztjei hasonló rangban átvétettek a császári hadseregbe?

— Elég sajnós, — viszonzám, — különösen ez esetben. De egyébiránt nekem semmi közöm az ön fia sorsához. Végezünk röviden; mi az ára az ön ajánlatának, mert ingyen az ilyen nem telik ki az önhöz hasonló emberektől?

— Oh kérem, annak semmi ára sincs. Méltóztassék elhinni, csupa rokonszenv és tisztelet. De minthogy jól tudom, hogy ezzel szivességet is teszek; én is vizont egy igen csekély, szóra sem érdemes szivességet kérnék.

— Aha! És mi volna ez?

— Méltóztassék nekem egy kis bizonyítványt kiállítani csak három sorral arról, hogy a fiamat régebbi időben is ismeri méltóztatott, s hogy az derék, jóra való ember és tisztnek való.

— Ugy hát végeztünk. Az ön fia egy haszontalan gazember volt, s tőlem ilyen bizonyítványt nem fog látni senki. Isten önnel!

Schlen- gel ur bámuló szemeket meresztett rám, elindult az ajtó felé, de ott jó közel az ajtóhoz, még egyszer vissza fordult.

— Méltóságos ur! — mondá félénken, — hátha kötelezvény nélkül ajánlanám fel a kölcsönt?

— Takarodjék tüstént! — volt a parancsoló válasz, melyet még ki sem mondtam, midőn Schlen- gel ur már az ajtón kívül volt.

Pedig bizony eszem ágában sem volt ilyen embert bántani. Azzal sem sokat törődtem, hogy miért volt neki szüksége a bizonyítványra, míg véletlenül megtudtam, hogy Schlen- glein báró csakugyan a pápai hadseregből átvétetett a esászári hadseregbe főhadnagyi ranggal, s elég szemtelen volt Prágában maradni, hol minden pinczér ismerte multját. A tisztársak eleinte mit sem gyanítottak; azután a sugdosás mindig nagyobb lett, s ennek ellensúlyozására kellett volna az én bizonyítványom.

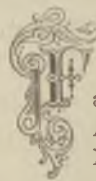
Végre is azonban meg kellett vállalnia ez uj pályától is, — s nem tudom, hová züllött el.

Félig-meddig hire jár, hogy a porosz-osztrák háboru alatt a mi csapataink akasztottak fel egy porosz kémet, a ki nagyon hasonlított báró Schlen- gleinra!

Ez a története annak, miért nem veszek én kártyát kezembe soha.

## Falu végén...

Havas Józsától.



alu végén fűzfák alatt van egy ház,  
Abban lakik szép kedvesem, a jubász;  
Nincsen nála selyem, bársony butorzat,  
Hisz engem hű szive is boldogíthat

Tegnap estve a kútnál így szólt hozzám:  
„Mondd meg rózsám, szeretsz-e te igazán?”  
Mit feleljen ily együgyű kis leány?  
Elpirultam s megcsókoltam szaporán.

Igy tudta meg Pistika, hogy szeretem;  
Azt mondta, hogy husvét után elveszen;  
Van-e boldogabb leány most nálamnál?  
Alig várom, hogy csak husvét lenne már!



## A világtörténelem egy érdekes lapja, a mely egészen a nőké.

Rodrigue-tól.

— Igen hölgyeim, — a világ történelemnek van egy lapja, a mely a nőké! — — Hogy ne adjak időt önök méltó haragjának kitörésére, azonnal kijelentem, hogy egy kissé az egész világ a kegyeteké, már tudniillik az oly uralkodásra született nőké, kik szellemük vagy kedélyük által királynők. — A francziának van egy közmondása, mely minden rejtély kulcsát a nőknél keresi: „Cherchez la femme!“ — (Keresd az asszonyt), mondja ez a kutatónak, s ha megtaláltad a nőt, meglelted a talány nyitját. — Ha nem adok is teljesen igazat Pascalnak, a ki azt mondja valahol, hogy ha Cleopatrának orra csak egy vonalnyival hosszabb, a világtörténelem egész más alakulást vett volna: — annyi mindenesetre áll, hogy a történet-írók nem tapogatóznak oly sűrű sötétségben, ha az illető kor női jellemeit kiválóbb tanulmányaik tárgyává teszik.

Azonban van egy klasszikus lapja a történelemnek, mely kiválóan a nőesség jellemvonásait tükrözi vissza. Önök már eltalálták, hogy a középkorban kell keresni ez időszakot, s annál a népnél, mely mai napig híres lovagias udvariasságáról.

A középkor jelleme a nagyszerűség, derengő félhomályában, óriásakká növeli alakjainak, eszméinek, eseményeinek körvonalait. Ime, Scythia rejtélyes sivatagairól hömpölygve özönlik az addig ismeretlen népek véget nem érő áradatja; e barbar had rátör a polgárosult világra; önvérébe fojtja azt, és a másik perczen a vérrel áztatott téreken új birodalmakat alkot, s tovább fejleszti a polgárosodás művét; van-e iszonyúságában nagyobb szerű látvány, mint e vértenger, melyből új élet fakad? És azután — egy szőrcsuhás barát visszatér zárándoklásából, s utjában a bámész népek elbeszéli, hogy a szent helyek, az üdvözítő hit alapítójának bölcsője és sirboltja hitetlenek uralma alá kerültek, kik kegyetlen kézzel szétszórják a köveket, melyekhez a vallás annyi szent emléket csatol és kétszáz éven át ostromolja a Nyugat csapkodó áradata Napkeletet; van-e megragadóbb valami, mint e feltartóztathatlan tömeg, mely egy eszméért, egy fantoméért odahagyja vagyonát, családját, honát, mindenét?!

Igen, a középkor a nagyszerűség, a nagy szenvedélyek korszaka. Mindent a szenvedély lángoló heve leng át e korban, a szenvedély nyilatkozik a tettekben, az eszmékben, a gondolkodásban, a művészetben, az érzelmekben!

A szenvedély legmagasztosabb tárgya mindig a nő. S a legnagyobb szenvedély a szerelem! Csuda-e, ha e kor nem ismert határt a nők iránti tiszteletben; csuda-e, ha e kor — ha egyáltalán a szerelemnél tökéletesedésről lehet szólni, — a szerelem cultusát valódi művészetté fejlesztette?!

S ezért kell, hogy minden nő szeresse ez eszményi korszakot, melyben mai társadalmi állásának alapjai tétettek le. Az ókor csak élveznek tárgyát látta a nőben: a középkor tisztelettel fordul az isteni tökély megtestülése felé, a mi a nő, ha igazán az. A szerelem fenkölt magasztosságával, a legbuzgóbb áhitattal, a legszentebb imádatlal csügg rajta.

Ezért van egy lap a történelemben, mely egészen kizárólag a nőké.

És ez a lap sehol sem oly fényes mint a Provence történetében.

Önök ismerik a Provencet, e „daltelt mezővel“ ékes tartományt, melynek kék ege alatt pazarul szórja gazdag

adományait a természet. E dus pompájú földön, mely csupa virág, csupa illat, csupa dal, csupa szerelem, lakott a középkor legregényesebb népe, mely maga is egy nagy regény. A lovagiasság, a romantika itt nyer először kifejezést. Itt már virágozik a költészet, míg másutt még mélyen alszik minden.

A Provence nyelve, — a langue d' Oc, — vagy a mint a troubadourok nevezték: lenqua romana — már a X. században irodalmilag fejlett, képekben dus, kifejezéseiben gazdag és bájos vala. Maga a nagy császár: Rótszakállu Frigyes, a harmadik keresztad vezére, ezen a nyelven irt s beszélt legszivebben, bár német császár volt s Olaszországban lakott.

Ez időben, a XI. XII. századokban, virágozik legszebben a dalköltészet. A nagyok, a királyok és királyfiak pártolják a költőket, sőt nem egy közülök lantot fog és maga is troubadour lesz. S daluktól viszhangzik a táj a tengerparttól az alpokig, sőt azokon is tul, — fél Európában.

És minő dalok! Bennük minden új, eszme és alak, tartalom és külső. Mit sem vesznek át, mit sem kölcsönöznek a régiektől.

Az a szenvedély, az az égő vágy, az a csapkodó lelkesedés, az a magasztos szerelem nem is fért volna el azokba a kimért, szigorú, komoly és komor vers-formákba, miket az ó-kor költészete alkotott s rájuk hagyott.

A „vigság tudománya“, — mert így nevezték költészetüket maguk a dalnokok, — valódi kifejezése volt e kornak, mely kiválólag szerette a pompát és ünnepélyeket. A kard és a lant felváltják egymást ez ünnepélyeken s szerzik a győzedelmet. És az a kéz, mely oly szívszakgató hangokat csal ki a hurokon, ép oly hősileg villogtatja a kardot; és a dalnok, ki oly gyengéden tud énekelni, hősileg küzd a szikrázó aczéllal kezében.

S a vár-urnők szorongó kebelével néznek le páholyaikból a küzdő lovagokra, s a lantos dalnokokra; büszke mosolylyal osztják ki a dijakat. Egy szalag, egy himzett jegy a nemes családok vértjeinek élénk színeiben: ennyi a jutalom; de drágább, becsesebb a nyertes előtt, mint a világ minden aránya.

E hőskor legregényesebb alakjai közé tartozik IX. Vilmos, anjoui herceg s poitou gróf, a Provence ura, a vig, hős lovag s hirneves dalnok. Leghíresebb az, mely a néma lovag legendáját dolgozza fel, melyben a hallgatagság dicsőítetik, mert a néma lovag, ki tud hallgatni és szerelmét ki nem fecsegi, egyszerre két hölgy szerelmét nyeri el.

E királyi költő kortársa s vele együtt a troubadourok legelsője, ha nem leghíresebbike Bertrand de Ventadour, a ventadouri grófok udvari költője. Az alacsony sorsban született dalnok halálosan szerelmes urnőjébe, Agnes de Montluçon-ba; s a szép, fiatal, élénk, magasztalt hölgy tiszta szerelemmel viszonzza érzelmét:

„Az édes ének“, — így szól a dalnok, — „a szívben fakad; forrása mi egyéb, ha nem a szerelem? De én a szerelmet csak szívem nyugtalanságából ismerem, a mit okoz. Ha már a szenvedés olyan üdvözítő, minek nevezem a szerelem édességét? . . . S mi mérhetetlen nagy az én boldogságom, ha fenyűk árnyában, rózsás domboldalon, a nemes várurnő egy édes csókot ad! Szemem elsötétül, és én mit sem hallok; a tél közepében virágos pázsittal beszöve képzelem a patakosák partját; és fehér virággal behintett szőnyegnek a csillogó havat . . .“

Ventadour grófja ebben az időben II. Ebbes volt; maga is költő. Féltékenysége elűzte udvarából a szenvedélyes dalnokot, ki a vihar elől Guyennei Eleonora udvarába menekül.



De az édelgés ez édenében sem bírja feledni szive hölgyét, s fájdalomát a legszingazdagabb képekben önti ki:

„Oh, mért nem szállhatok, mint a könnyű fecske, miért nem vihetem szívem minden este a te küszöbödhez, hová a távolból esengve vágyódik siró, fájó dalom! Szerelmem tárgyától messze elszakítva, vérező keblem képeddel van tele, mit szívem mélyére a szerelem vésett. Derengő hajnalban fölver a csalogany, szerelmet dalolva: édes bus panasza elúzi az álmat; kinyitom ablakom, és a lengő szellő fűrtjeimmal játszva sug-bug te felőled, lágy szárnyain hozva az éden illatát, napkeletről jöven. Csak téged szeretlek! Hiába csábitna királynő, hercegnő, nem tántorit tőled! Visszautasítom a Provence grófnőjét, Saluze szép urhölgyét, s testvérét a kedves Beatrixot magát! Csak téged szeretlek! . . .“

Ép ily szerelmes, ép ily költői szívű dalnok vala *Lons de Capdeuil*, nemes lovag, kellemes lantos, a költés mestere. Örülésg szerelmes *Azalais*, anduzei *Bernard* leányába. Nem csak dalban dicsőíti őt, hanem fényes ünnepekkel gazdag ajándékokkal tiszteli meg.

Kétkedve önhűségében s hogy önszívét próbára tegye, eihagyja imádotját s színből szerelemmel közeledik a szép *Adelaide*-hoz *Roscelin* marseillei örgróf nejéhez. Ezért *Azalais*, megcsalva híven magát, megszűnt szeretni *Capdenili* Lons, ki keservesen bánja örült tettét:

„Nem láttál én hölgyem szívemben egyebet, csak állhatlanságot és könnyelműséget; pedig kebelemben örült szerelem dult. Habár megkísérlém távozni tőled, szívem nálad maradt, mindig örökké hűn! Oh! milyen szép vagy te! Átkozott a tükrő, a mely elárulta neked, hogy oly szép vagy, imádásra méltó!“

Nem kevésbé híres troubadour és hős lovag volt *Merveili Arnault*; „el men famoso Arnold“ a hogy *Petrarca* nevezi. Határtalanul szerette *Azalais*-t, *V. Raymond* toulousi gróf leányát. Mint dalnok, vándorlásai közben, látogatja meg a toulousei fényes udvart, mely királyokéhoz méltó fényű vala, s meglátva a grófi vár kisasszonyát: szive égő szerelemre gyulad:

„Hajh, ki mondta volna, hogy e várba térve, drágán fizetem meg vakmerőségemet! De ah! megláttam őt, a szépség és bűbáj tündér királynőjét! Szorongó kebelem égő tűz emészti, s én meg sem vallhatom égő szerelmemet; hiába távozom; szívem, miként tükrő, mind csak azt ragyogja vissza: milyen szép ő! Mindenütt őt látom és minden azt mondja: ő a mindenségnek legszebb alkotása, oly nemes, oly kedves! Minden csak azt mondja, hogy szeretnem kell őt. Ám a királynőket csak a királyoknak lehet joga birni: de hát a szerelem nem tesz-e bennünket velük egyenlővé? Szerelemtől égő szívem vajh! nem ér-e fel királyokéval? *Caesar* nem volt semmi és császárrá leve! . . . Császárrá leve! Csak nekem nem szabad hozzá emelkednem szívem bálványához . . .?“

A hasonlat *Caesarral*: — költői rajongás volt. A szegény költőnek nem sokára látni kellett, hogy a szerelem még sem tesz egyenlővé! Mert *Azalais* igazi királynő lesz: *IV. Alphonse* *Castilia* királyának neje. Az udvartól visszavonulni kényszerülven, *Arnault* *Montpellierben* telepszik meg, a hol a halál utól éri.

Az ábrándos szerelem netovábbja *Geoffroy Rudel*, a szomorú lovag, a ki „elment a halált keresni a tenger habjain.“ *Petrarca* sokat ír róla.

A szomorú lovag, mikép kortársai nevezik, *Godoffroy Rudelli dominus, de Blaya*, a toulousei gróf tündér-

szép leányát: *Melisa* *ndet* szereti, ki a kereszthadak tündéries szerencséje közben *Tripoli* urnője lett. Ez a szerelem a leghevesebb és legregényesebb, a mi csak képzelhető, mert: *Godoffroy* soha sem látta szenvedélye tárgyát!

„Hajh!“ — így kiált fel, — „nem láttam őt soha! Nem is mondhattam el forrón égő szívem lázas érzelmeit. Még csak közelebe sem juthattam soha, hogy megcsókolhatám márvány mívű kezét, tündér lába nyomát . . . De mégis jól tudom, nincs hozzá hasonló az egész világon, semmiféle nemzet legszebb női közt sem. Képével alszom el; és kétségbe esve ébredek álmomból, mert őt nem láthatom. . . Nem állhatok ellen dülő fájdalomnak, mely hervaszt, eléget! Zarándokká leszek: a zarándokbottal, durva szőracsuhában megyek üdvözölni *Tripoli* gróf nőjét.“

Valósággal el is megy. Utközben tengeri rablók kezébe kerül, s csak sok hányatás, keserű szenvedés után köt ki *Tripoliban*. A tengerparton utol éri a halál. De hősi szerelme elveszi jutalmát. A szép *Melizande* fölkeresi a tengerparton s a haldokló halvány ajkára az üdvösség izelítőjéül egy csókot nyom!

S e legendaszerű szerelem örökké él a költők dalában!

Nem volt kisebb híré dalnok amazoknál *Marseillei Folquet*, a magasztos, de gyengéd szerelem troubadourja. Szívében szerette s dalaiban dallá urnőjét: *Roquemartinei Azalais*-t, *Barral*, marseillei örgróf kecseljes nejét.

Sokkal nagyobb volt a távolság közöttük, hogy sem reménye is lehete boldogságra. Szerelme szomorú s hódolatteljes maradt:

„Mert oly fenséges ő, mert oly gyönyörű! Hajh, nem győzhetem le égő szerelmemet, mely szívemben lángol, s a mit szememben olvas mindennap Ő. „Kegyelemért“ esdek hozzád, szívem hölgye. A teremtő Isten, ki szived alkotás belé oly szép, nemes érzelmeket oltá, nem feledheté el az édes *Kegyelem*-t\*) szivedbe ültetni. . . Oh édes szerelem, hajh miért siettél szívem elfoglalni a *Kegyelem* nélkül, mely megvigasztalna, ha szívem fáj, sajog! A *Kegyelem* nélkül a szerelem nem más kinok tengerénél. . . Oh szerelem, te, ki mindent meghódítasz, dicsőséged fénye nem fogy meg, ne félj, ha ez egyetlen egyszer győzelmet engedsz a *Kegyelem*nek értem! Szerelmem, szerelem, ha annyi vágy után egy reménysugárt adsz: elvész-e hirneved, a mely győzhetetlen?“

*Folquet* oly hű exaltált szerelméhez, hogy soha sem akar mást szeretni. Visszautasítja *Saint-Julieni Laura* szerelmét, s igéző testvérét, *Mobile de Pontièrez*-t.

(Vége köv.)

## A h ü t l e n n ő.

(Beszély.)

Schücking Levintől.

A kertben ültünk a kőasztal körül, egy férfiak és nőköl álló társaság s a beszéd tárgy egy mindnyájunkat igen érdeklő esemény körül forgott. Ez esemény egy eljegyzésnek felbomlása volt, mely nagy feltűnést okozott. És pedig a szakítás a menyasszony részéről történt, oly okokból, melyeket nagyon különbözőképen ítéltek meg. Csak annyit lehetett bizonyosan tudni, hogy a vőlegény nagyon boldogtalannak érezte magát miatta, s a társaságunkbeli részvevő szívű hölgyek nagyon

\*) *Kegyelem* — *Merci* — a troubadour költészetben személyesítve lett.



föl voltak indulva a menyasszony ellen, ki egy ily derék férfi irányában megszegte adott szavát.

— És mindez, — mondá az egyik hölgy, — csupán balga büszkeségből történt, mert én bizonyosan tudom, hogy az egész viszály csak onnan eredt, hogy a menyasszony sértve érezte magát oly dolog miatt, a mi csak hizelgő lehetett reá nézve, tudniillik a vőlegény féltékenysége arája egy rokonára. A leány sértő bizalmatlanságot látott abban, hogy vőlegénye megtiltá neki, hogy egy vele rokonságban álló hadnagygyal a színházba menjen! A vőlegény egy kicsit tulságosan sokszor találta a hadnagyot arájánál, s féltékeny lett; de ezt oly nagyon rossz néven venni tőle, mégis több, mint balgaság.

— Talán, — szóltam közbe, — a mód, melylyel féltékenysége nyilatkozott, jobban sérté a nőt, mint maga a féltékenység, mely utóbbi a nőt nem igen szokta nagyon sérteni. És abban egyet fognak nagysádtok velem érteni, hogy a házassághoz föltétlen bizalom kívántatik.

— Mindenesetre igaz, — jegyzé meg egyik jelenlevő ur, — de azt is meg kell vallani, hogy az anyósok után mindjárt a bácsikák, — kivált ha ő felsége szolgálatában állanak — nagy mértékben zavarólag szoktak hatni a fiatal házasságra.

— Ez igaz, — mondám, — a bácsikák nagyon kellemetlen ráadás lehetnek a házassághoz. Én magam is tanuja voltam egyszer, mily démoni s majdnem tragikus eseményt idézett elő egy „bácsika“ egy fiatal házaspár életében. Majdnem egyik legjobb barátom életébe került. Pedig sem a nő nem volt oka, sem a bácsika, — bármily javithatatlan könnyelmű fizkó volt különben, csupán a férj bizalmatlansága volt az ok, s ez eseményből származik rokonszenvem M. kisasszony iránt, ki vőlegénye bizalmatlansága fölött nem tudta magát oly könnyen tultenni.

— Beszélje el hát ama történetet, melynek oly szép erkölcsi tanulsága van, hogy önt védőjévé teszi a mindnyájunk által elítélt menyasszonynak! — szólt egy ur az asztal mellől.

— Igen, igen, beszélje el ön! — hangzott most minden oldalról.

És minthogy meglehetősen rövid és egyszerű történet volt, nem kérettem magamat.

— A történet színhelye, — mondá a legutóbb szólott hölgy, — bizonyosan, — mint önnek minden történetéé, — az ön által oly nagyon szeretett Olaszország!

— Igaza van nagysádnak. Hat vagy hét évvel ezelőtt történt Olaszországban.

## I.

Déli Olaszországban töltött hosszabb tarkózkodásom után Rómába visszatérve, fölkerestem barátaimat szokott gyűlőhelyükön a Barberini téren, Carlin vendéglőjében, s valóban majdnem teljes számban voltak ott jelen. Künn ültek a csinos terrazon, melynek ragyogó gázlángjai a finom futónövény szövedékéből alakult tető lecsüngő virágait bevilágíták. Pietro, a pinczér, futkosott el és vissza; fön, a szomszéd épület nyitott ablakából a padrona durva torokhangu zsörtölődése volt hallható; az asztal közepén álló üvegedényben együtt volt még a hat ismeretes aranyhalacska. Minden úgy volt, mint hetekkel azelőtt elhagyám; még a szokásos beszéd tárgyban sem történt lényeges változás; egyik — szokása szerint — az eléje tálalt étkeket ócsárolta; a másik az olasz hölgyek elleni kifakadásait ismételte, mi-közben nagyon merész állításokat kockáztatott, mint például, hogy e faj nem ér semmit, hogy

belül üres, lelketlen; minden csak látszat, külsőség rajta, nem egyéb mint álarcz és kendőzés, bensejében tartalom nélkül, s tele önző számítással. Néhányan az idősbek közül, kikben a római élet szintén pesszimistikus nézeteket fejlesztett ki, helybenhagyólag bólintottak feléje; a fiatalabbak pedig ellene mondtak, s gunyosan megjegyezték, hogy barátunk talán azért van az olasz hölgyek ellen annyira elkeseredve, mert egy ily szép nő talán visszautasítá udvarlását.

Mint már említém, jöttemkor ismét ily vitát találtam folyamban, s épen arra érkeztem, midőn az olasz hölgyek el-lensége azt fejtegeté, hogy mily rosszul jártak már sokszor az oly külföldiek, kik egy ily benszülött szirén által elcsábíttatni engedvén magukat, nőül vetek ilyeneket.

— Jó hogy Helldorf nincs itt s nem hallja szavaidat, — mondám, — miután mindegyikkel szívélyes üdvözlést váltottam, — majd befizetne neked eretnekeskedésédért.

— Helldorf! — kiáltott föl az elbeszélő. És valami sa-játságos mozgalom támadt e névre az egész körben.

— Hisz épen ő róla beszélünk! — folytató az előbbi. Nem tudod még, hogy mi történt vele?

— Mi történt vele? Hogyan tudnám, miután hetek óta távol voltam! Csak annyit tudok, hogy a legszeretetremlé-  
több római nővel, — a minőt csak ismertem, — házasságra lépett, és . . .

Nem hagyták szavaimat bevégezni.

— És ez a római nő, ez a fön, magasztalt asszony, tegnap megszökött tőle egy fiatal bácsijával . . .

— Egy volt pápai zuávval . . .

— Kit azonban gonosz csinyjei miatt rég elkergettek a szolgálatból . . .

— Elszöktek biz' ők, miután a szegény Helldorfot tisztára kirabolták . . .

— Nagy összegig meglopták, melyet épen „Olevano lát-  
képe“ című festményeért kapott . . .

Ily kiabálások közt hallottam meg Helldorf szerencsét-  
lenségének híret; mely hir úgy hatott rám, mint villámütés.

Helldorf ez előtt öt évvel jött velem Romába, egy és ugyanazon műtermet birtuk, együtt éltünk mint testvérek, s még azután is, hogy Helldorf egy római nővel, egy orvosnak — olasz fogalmak szerint — nagyon művelt leányával egybe-  
kelt, viszonyunk a legbensőbb maradt. Barátom nejeben egy őszinte, meleg barátnőt szoktam meg tisztelni, ki százféle apró-  
lékos figyelmet s előzékenységet tanusított irántam, a melyek — gondos női kezektől jöve, — egy magánosan álló nőtlen férfinak oly jól esnek; s minden pillanatban kész lettem volna megesküdni, hogy Helldorf a legboldogabb férj a világon, az ő szép, kedves, nyájas, szelid neje oldalán; annál inkább, mint hogy ő soha sem dicsekedett fennhangon boldogságával, a mi mindig bizonyos gyanura és kétségre jogosít. — És ez — ez a nő, a kiből én mindig a nyugodt, tiszta, békeszerető lelket, s a tiszta lelkület öntudatos magasztosságát tanultam becsülni, — ez a nő követhette volna el a legaljasabb hűtlenséget, a leg-  
utálatosabb bünt, a lopást? Hisz' ez a legnagyobb mértékben hihetetlen!

És mégis úgy volt. Minden oldalról erősíték azt. Ő unoka-fivérével, — mint nekem mondák, — egy igen szép, csábító, de feslett erkölcsű ifjuval, a kivel — mint némelyek mondák, — azelőtt jegyben is járt, mignem a leány atyja a viszonyt az ifju semmirekellő jelleme miatt fölbontá, — ezen rokonával, evvel a Lucciani Pedruccioval megszökött Frascatiból, hol Helldorf nejevel együtt nyaralt.



Tegnapelőtt este Helldorf egy hosszabbra tervezett tanulmányozási kirándulásából korábban tért vissza, mint szándéka volt. Meg akarta nevezni lepnit korábbi hazajöttével, s e helyett ő részesült a nagyon fájdalmas meglepetésben, mert lakásán csak a háztartó donnát találta. A donna beszélt el neki, hogy előtte való nap egy fiatal ember, kit az asszonyság Cuginójának nevezett, s kiből Helldorf a leírás után a gyönyörűségű Pedruccióra ismert, meg érkezett; hogyközte és az asszonyság között folytonos élénk és titkos értekezés folyt; az asszonyság megvendégelte őt, ott marasztotta éjszakára is, a ki azután reggel tíz óra tájban eltávozott, és az asszonyság nagyon izgatott állapotban utána ment, a nélkül, hogy megmondotta volna, hova megy, és csak egy szó üzenetet is hagyott volna férje számára.

Ennek csattanós illusztrációjául szolgált még azon körülmény, hogy minden készpénze, a több ezer líra-ra rugó összeg, melyet festményeiért kapott, a szökevényekkel együtt eltűnt.

Mindezt Helldorf első kétségbeesésében, rövid, keserű, lakonikus szavakkal megírta egy itteni szobrász barátjának, s fölkerlte azt, hogy azonnal jöjjön el hozzá. A szobrász, ki az én megérkezésem előtt kevéssel távozott a baráti körből, hogy utja fáradalmait kipihenje, egy napot töltött Helldorfnál, s ő beszélt el társainknak a történetet.

Én is éppen utazásból jöttem, s én is meglehetősen ki voltam merülve, de azért még sem jutott eszembe a pihenés, s azonnal föl akartam keresni szegény barátomat. Ehez persze már késő volt az idő, várnom kellett reggelig. A majdnem egészen álmatlanul töltött éj után, mely alatt e megfoghatatlan esemény sziklakint nehezült mellemre, azonnal az indóházhoz siettem, hogy a Frascatiba induló legelső vonatot el ne szalaszszam.

A kissé elvadult, de annál festőibb kert közepén magánosan álló villa, melyben Helldorf lakott, mintegy félóránnyira volt a pályaudvartól. Majdnem tíz óra volt, midőn oda értem s a széles, kényelmes lépcsőkön barátom lakásába fölhaladtam. Csöngetésemre egy szolgáló dugta ki fejét az ajtón; azt mondá, hogy az ur eltávozott hazuról s nem lehet vele beszélni. Erőszakkal kellett utat törnöm, hogy műterembe jussak, hol őt festészölytönyében, állványja előtt ülve találtam, de ecset és paletta nélkül, fejét hanyagul egyik kezére támasztva. Sűrű füstfelhőket eregetett szivarjából, oly erélylyel, mintha a szivarfogyasztás valami kimondhatatlan vigasz volna rá nézve, s mintha élete függne attól.

Lassan felém fordítá fejét, s a nélkül, hogy helyét megváltoztatta volna, vállán át kezét nyujtá felém s tompa hangon szólt:

— Enrico! Visszajöttél Délről?

— Helldorf, — szólék, — remélem, nem veszed rossz néven, hogy erőszakkal betolakodtam hozzád. A mit tegnap este, hazajöttömtör barátainktól hallani voltam kénytelen, oly kedélyállapotba hozott, hogy föl kellett téged keresnem, és ha érczfalakkal övezted volna is körül magadat . . .

— Mért neheztelnék rád! Köszönöm, hogy eljöttél. — szakítá félbe beszédemet higgadt hangon, — szeretem ha van valaki, a ki segít nekem csudálkozni. Mert tudnod kell, hogy még mindig nem fogytam ki belőle, még mindig nincs nálam vége a csudálkozásnak! A dolog megértésével s felfogásával gyöttröm magamat, és nem érek ezélt. Hát te?

— Ép oly kevéssé, mint te, szegény barátom! És én azt hiszem, hogy gondolkozással és töprengéssel nem is érzük el,

hogy megérthessük azt. Hogy megérthessük, hogy felfoghasuk, magunknak is képeseknek kellene lennünk hasonló cselekményre; de ez oly rettenetes valami, oly — az emberi természet legsötétebb rejtekéből származó démoni tett, melynek kulcsát mi, északibb égálg szülottei, hiába igyekeznénk lelkületünkben megtalálni.

Helldorf fejét rázta.

— Oh, mi sem vagyunk mindig őszinték, s a szenvedély nálunk is csudálatos ugrásokra, s eltántorodásokra visz az igaz utról.

És ahhoz, a mit egy ember, a maga természeti ösztönéből végbe visz, s a mire magát elragadtatni hagyja, — arra nézve mégis csak minden emberben lehetne kulcs található!

— Miért? Az emberi természetek és jellemek oly gyökeresen különböznek egymástól, hogy az egyik éppen nem érti és foghatja föl a másikat.

— Lehet, — felelt ő, s keserűn folytatá, — de annál nevetésesebb bolond voltam én, midőn természetünk látszólagos összhangzata folytán oly boldognak éreztem magamat! Én szegény — számár!

Örültem, hogy ily nyugodt hangon hallám beszélni őt, hogy ily higgadtan viseli szerencsétlenségét. Bizonyosan bőszi fájdalom szakgatta szivét, mely azonban nem volt képes őt lesujtani.

Emelt fővel fogadta a csapást. A nagy fájdalom, az iszonyu csapás, mely bennünket ért, nem sujt ugyan rögtön legnehezebb sulyával, hanem úgy vagyunk vele, mint a tengeri viharral. Eleinte csak a kisebb hullámok lökését érezzük, és csak később jönnek a nagyobbak, melyek elcsapnak fejünk fölött, s elragadnak bennünket a fájdalom mély, feneketlen örvényébe.

Helldorf nyugodt hangulata mellett, mely igen vigasztaló volt réám nézve, hittem, hogy szabadon kibeszélhetem magamat, és csakugyan szótlán nyugalommal hallgatá beszédemet.

— Ugy hiszem, — szólék, — némi vigaszul szolgálhat fájdalmadban, hogy e szerencsétlenséget nem egy nemzeted-beli, hanem egy olasz nő okozta. Szerintem, ebben van egy kis különbség. Én nem hiszem, hogy egy nő, ki egy egészen idegen nemzetből származott, kinek nyelve, nézletei, érzései kicsi korától fogva egészen különbözők voltak a magunkétól, annyira „második énünkké“ annyira „élettársünkké“ vállhassék, mint egy saját nemzetünkbéli nő, a kivel ugyanazon benyomások, ugyanazon életszokások közt nevelkedtünk föl. És bizonyára valamint mi sokkal nehezebben határozzuk el magunkat arra, hogy egy külföldi nőt vegyünk nőül, úgy . . .

— Ugy? Te azt gondold, — vágott szavamba Helldorf, — hogy könnyebben is vigasztalódhatunk, ha egy külföldi nő lesz hűtlen hozzánk? Bölcs thebai, te! Azt hiszed, van abban valami különbség, ha a tűz, mely bennünket megéget, olasz, francia vagy németországi fából jön?

A tűz csak tűz, s a hűtlenség csak hűtlenség. Mit német, mit olasz! Tudd meg, hogy a házasság egy mysterium, melynek szentélyén a nemzetiségi, úgy mint a gondolkozási és való-lási különbség elenyészik. És a hűtlenség —

Rosz ugyan a halál, midőn legkedvesebbjeinket ragadja el, de a hűtlenség még rosszabb. A halál nem viszi el szerelmünket, s élve hagyja szivünket; de a hűtlenség szivünket szurja át, s megöl bennünk mindent, a mi szivünknek életet adott!

(Folytatása köv.)



## Látogatás a háremben.

Most, midőn mindenfelé legtöbbet emlegetik Konstantinápolyt és ott időző ifjainkat, midőn annyit hallunk beszélni majd a török szokásokról, melyeket azonban a mi ifjaink csak részben ismerhettek meg, mi egy nő látogatását akarjuk leírni egyik három lófarku pasa háremében.

A török házak — írja a hölgy — oly szigoruan vannak két részre osztva, hogy bátran két háznak tekinthetők azokat. Az egyik részt a ház ura, a másikat hölgyei lakják. Az öreg dajka, kit a pasa vezetőmül rendelt, a falba rejtett alacsony ajtócskán át egy négyszögű, virágokkal diszeskedő udvarba tessékelt be, s innen gyékényvel bevont lépcsőn mentünk fel egy óriási nagyságu előszobába, hol a szőnyegeken, mint nálunk a kutyák, nagyszámu rabszolga-csoport nyújtózkodott s aludt. Beléptünkkor mormogva emelkedtek fel, de kísérőm egyetlen szavára tiszteletteljesen sorba álltak s mindannyian lassu ütenyben tapsolni kezdtek. E zajra több ajtó nyílt ki egyszerre, s mindegyik megől szép vagy rut, fehér vagy fekete női arcok kandikáltak elő. Figyelemre sem méltatva őket, a nagy közép-ajtóhoz lépett a dajka, s midőn feltárta azt, egy nagy terembe léptünk, mely számtalan roppant nagyságu ablakaival inkább lámpához hasonlított. Nagy meglepetésemre, — mert fejem telve volt az ezeregy éjszaka regényes leírásaival, — a terem semmi diszt nem mutatott fel; ablakai egyszerű, virágos karton függönyökkel voltak takarva, s francia mahogoni butorzatot láttam benne, leírhatlan rendetlenségben. Alig mertem szemimnek hinni. Hangos, épen nem kellemes csengésű hahota vert fel álmodozásaimból. Észre sem vettem, mikor egy nagy csoport nő lépett be a terembe, kik most körülállottak és tapogottak, mintha nem lennék tapasztalatra jött utas, hanem csak valamely kíváncsiságuk kielégítésére ide rendelt tárgy. A pasa dajkája valószínűleg megszidta őket a magaviseletért, mert egyszerre, — mint csinyen rajta kapott gyermek, — hirtelen visszavonultak a másik szobába, mely rendes tartózkodási helyüknek látszik. Abban csak folytatását találtam az eddig látott egyszerűség — rendetlenség — és tisztátalanságnak, csak hogy itt a szőnyegeken számtalan, aranyval átszótt, szövettel bevont párna volt széthányva. A terem közepén aranyból készült „Mongos“ állt, melyben oly erős illatu füstölő égett, hogy egy sereg katonának képes lett volna főfáját okozni. Végre felfedeztem a szoba egyik sarkában — egy zongorát is. Néhány nő hevert a párnákon, — alkalmasint e ház legelőkelőbbjei, — s megvető pillantásokkal méregettek engem. S megvallom, én ugyanazt tevém velök.

Képzelnének magoknak álarcz-módra kifestett arcokat, sok evés és semmit nem tevés által formátlanná elhizott alakokat, melyeken semmiféle olyan ruhadarab nem volt, mi egy kissé összetartotta volna termetöket, gondolják maguknak e nőket lomhán elterülve a földön, s hú képpel birandnak ezen látványoinról. S e formátlan alakok ezenfelől elől mind leborotválják hajukat, mely hátul vastag fonatokban lóg alá; s e különös hajviselet felett egy nagy csomagot hordanak fejökön, melybe minden néven nevezendő ékszeröket bele dugdossák. Ez legnagyobb fényűzésök, de Istenem-Uram! mily izléstelen! Többnyire gyémántokból és egyéb drágakövekből áll ez ékszer, de roszul foglalt, roszul köszörült s porral vastagon belepert kövekből. Ezenfelül annyi aranyat hordanak magukon, a mennyit csak felaggathatnak. Aranyláncokat láttam hajukban, karjaikon, csukláikon, nyakukon; aranygyűrűket minden ujjokon; de sőt még lábujjaik is gyűrűsek voltak. Ruházatuk minden csinos szabást nélkülöző tarka mosó- vagy szőrszövet-

ből készült felöltőből áll, melyet bő bugyogó felett viselnek. Igazán visszataszítók voltak, s koránt sem hasonlítottak azon mesés, festői török hölgyekhez, kiket színpadon látunk. Csaknem számat tátottam el bámulatom- és kiábrándulásomban, midőn gyönyörű szép és sokkal kevésbé nevetséges öltözetű nő lépett be hozzánk, a pasa kedvencz hölgye. Nyilván kilétemet tudakozta meg kísérőnőmtől, mert néhány szót váltván velem, gyorsan hozzám lépett s kalapomat ügyesen leoldozva, azt a legnagyobb figyelemmel nézegette és forgatta kezében. Példáját rögtön követték a többi nők is, kik felugrálván helyeikről, reám rohantak s talán teljesen levetkőztettek volna, ha az öreg dajka rá nem mordul, urok haragjával ijesztgetvén őket. Most tapsolni kezdett a szép kegyencznő, s e jelre holmi harapni valót hoztak be, melynek elköltéséhez engem is meghíttak. Megvendégeltek czukros rizsszel, befőtt gyümölcscsel, czukorsüteményekkel; roppant mennyiségű édesség volt feltalva, mit a török hölgyek tele szájjal tömtek magukba, de én nem levén hozzá szokva, szinte émelygést kaptam tőle, s csak néhány darab süteményt ettem meg, nehogy megsértsem őket, ha visszautasítom kínálásukat. A csemege elköltése után mi is jobban összetörődtünk. Egy kobozt pillantván meg a falon, hogy lekötelezzem a hölgyeket, kértem őket, szerencséltesse nek egy dal eléneklésével. Rögtön többen vetélkedtek e kéréssem teljesítésében, láttam mozdulataikról.

Végre egyik hatalmába kerítette a kobozt, s néhány accordot eljátszván rajta, énekelni kezdett, fülhasító orr- és torokhangokat hallatva; a többi hölgy elragadtatva hallgatta az éneket, mialatt fejöket ide-oda mozgatták, mint a khinai figurák. Végre szerencsémre elhallgatott az énekesnő. Néhány hizelgő szót mondtam neki, s ez oly féltékenynyé tette a szép kegyencznőt, hogy rögtön kézen fogva, a zongorához vezetett, melyen gyermekek módjára hadonázott, míg végre nagy nehezen kikeresett egy hangjegyet s énekelni kezdett hozzá. Hogy mennyi hurt elszakított a zongorán, hogy elferdítette a szavakat, s szegény fületem hogy tönkre tette ez élvezettel, arról jobb hallgatnom.

E jelenet oly nevetséges volt, miszerint majd véresre harapdáltam ajkaimat, csak hogy hangos hahotára ne fakadjak de mikor énekét elvégezte a hölgy, számtalan bókot mondtam neki, melyeket nagy meglepéssel fogadott. Diadalmas arczczal ment vissza párnájára, végig dőlt a földön s néhány percz mulva oly lelki nyugalommal aludt el ő is, a többi is, mintha én csak valami bútorarab lettem volna szobájokban. E különös magaviseletnél már nem birtam tovább uralkodni magamon, s oly rémitően elkezdtem nevetni, hogy az öreg dajka alkalmasint örültnek gondolhatott, mert nagy sietséggel kituszkolt e búvájos körből.

Eddig tart a látogató nő leírása, melynek hitelességében nem lehet okunk kételkedni, mégis, nehogy olvasóink félrevezettessenek, meg kell jegyeznünk, hogy e leírás korántsem meritte ki a törökök otthonának ismertetését. Ama termek, melyekben az elbeszélő volt, csak a rabszolganők, hogy úgy mondjuk, kegyencznők lakosztálya volt, mely mindenütt oly elhanyagolt és rendetlen, mint nálunk a cseléd-szoba, mint hogy az tulajdonkép nem is más. A ház urnője, a pasa neje, nem itt lakik; az ő szobáiban már rend és tisztaság uralkodik, valamint maga a pasa neje is mindenben különbözik a most ismertetett hölgyektől. Ő a ház urnője, a házi asszony, ki mindenkinek parancsol, s kit mindenki tisztel és becsül, a mint azt meg is érdemli.



## Egy hét története.

Januárhó 31-dikén.

— Deák Ferencz emlékezete. —

Most esztendeje ravatalon feküdt a haza bölcse. Az ország-házának ajtóit bezárták s a honatyák megszüntették tanácskozásait: még csak az ország dolgaival sem illik foglalkozni akkor, midőn a legnagyobb hazafi kiterítve fekszik. A magánházak ablakaiból s a köz-épületekről fekete lobogók lengtek komoran, tudatva az idegennel, a ki nem tudná, hogy a nemzetet mély gyász érte. De le lehetett azt olvasni a járó-kelők komoly, meghatott arczáról is; lehetetlen volt azokban a napokban vidám arcot látni az utczán. A kinek pedig szive annyira közönyös tudott lenni az általános fájdalom iránt, hogy arczának vonásai derültek maradták: az otthon maradt s nem hozta arczát az emberek elé, szinte érezte maga is, hogy vigsga botrányos ily időben. Nem is volt akkor vigalom; épen farsang volt, s a bálokat el kellett mulasztani: ki tudott volna mulatni és táncolni akkor, midőn a haza bölcse a ravatalon feküdt. Még a hírlapok is gyászt öltöttek, fekete keretben jelent meg valamennyi, s a nemzethez méltatlannak tartotta volna másról is írni, csak a nagy halotról.

Az akadémia magas ives oszlopcsarnoka pedig feketével volt bevonva, a közepén pedig magas ravatalon feküdt a nagy halott, s bánatosan lobogó lángok világosíták meg a halálban is nemes, erős nagy jellemét oly hiven visszatükröző arczát az elhunytanak. A ravatal lépcsőzetének alját pedig virágtenger borítá el, megható nyilvánulása az ország valamennyi testülete, hatósága, kegyeletes megemlékezésének. A képviselőház fiatalabb tagjai álltak fekete dísz-magyarban a koporsó lábánál és a bejáratnál, ők bocsátották be a látogatókat, kik még egyszer látni akarták azt a dicsőült arczot, s a kik eljöttek, hogy letegyék koszorujokat a többi mellé a koporsó lábaihoz. Eljött a királyné is, talpig gyászba öltözve; kezében hozta a megemlékezés koszoruját, fölhaladt a ravatal lépcsőjén s a mint hosszasan, meghatottan nézte a haza bölcsének lezárt pilláit, örökre összecukodott ajkát, köny csillogott szemében; a magyar királynő sirt a legnagyobb hazafi ravatalánál. Aztán letérdelt a koporsó lábánál és imádkozott; imádkozott az elköltözöttért, s az isten meghallgatta a királynő imáját. — Majd eljöttek a szomszéd országok bölcsői, főméltóságai, tisztviselői, atyái, s midőn örök nyugalomra vitték a nagy halottat, az akadémia palotájának kapujától a kerepesi temető bejárásiig katonaság képezett sor-falat, a bánatos ködben pedig gázlángok égtek gyászos fényvel s növelték a meghatottság nagyságát, melyet a gyászmenet fonséges képe nyujtott, midőn a testületek beláthatlan sora, a főméltóságok, a püspökök valamennyien, a törvényhozók, az idegenek és mindenki, és az egész nemzet és az egész ország ott volt abban a gyászmenetben, mely a nagy halott koporsóját kikísérte a temetőbe. Aztán letették a szerény külsejű sirboltba, és ráírták az ajtójára: itt nyugszik Deák Ferencz.

... Mért van az, hogy ez emlékezet oly élénken nyomul előtérbe lelkünkben e napon, midőn a haza bölcse halála-

nak év-fordulója van, s midőn emlék-ünnepét üli az akadémia s vele az egész ország?! Mért, hogy a visszaemlékezés e nagy napján nem az ő dicső tettei, nagy hazafisága, századöltő bölcsesége jut eszünkbe, hanem a gyász, melyet viseltünk, mely elvesztése által ért?! Haj, ugy van az; ha egy kincsünk volt és elvesztjük azt, nem emlékezhetünk meg e kincsünkre a nélkül, hogy föl ne merülne lelkünkben a fájó tudat, hogy — elvesztettük azt. Így most is, midőn Deák emlékezetének ünnepét üljük, hasztalan emeljük föl tekintetünket arra a fényes, dicsően ragyogó képre, mely az ő érdemeit, nagyságát, tetteit tükrözi vissza: lelkünk előtt mindig csak a szomorú ravatal áll, melyen halva feküdt, ő, a ki a nemzet bölcse, atyja — volt. S ez a tudat: volt, elkomoritja lelkünket s hasztalan akarnánk nagyságára, bölcsességére gondolni, eszünkbe jut a nehéz jelen, s lelkünk elborul, mert ez a bölcs, ez a nagy, kinek lángeszére, bölcsességére, hazaszeretetére most még nagyobb szüksége lenne a nemzetnek, mint valaha, — nincs többé!

Pedig most már csak életére kellene emlékeznünk, mely dicső volt, s nem halálára, mely fájdalmas. Hiszen az akadémia is így fogta fel azt, midőn palotája homlokzatára az ünnepély napján nem gyász-lobogót tűzött ki, hanem nemzeti színű zászlót. Az ünnepély pedig, melyet emlékére rendezett, nem halálának gyász-ünnepé, hanem a nagy bölcs tetteinek, érdeműs életének dicsőítése volt. És így fogta föl az ünnepet mindenki, a ki azon megjelent, tehát az egész nemzet, s ha mégis áthaladva azon az oszlop-csarnokon, a hol ő kiterítve feküdt, mindnyájunknak az a nap jutott az eszünkbe, a mikor ő itt halva feküdt, — ki venné ezt tőlünk rossz néven?!

De szóljunk az akadémia ünnepélyéről. Vasárnap, január 28-dikán, a nagy hazafi halála évfordulóján délelőtt fényes közönséggel telt meg az akadémia palotájának díszterme. Korlát által elzárt emelvényen, a karzat alatt, megyszin kárpitzaton állt Deák nagy álló képe, melyet Than Mór festett, s mely kitünően sikerült mű, s melynek látása egyszerre elénk állítá a nagy embert, a mint köztünk élt, járt. Az arczkép fölött babérkoszoru volt, két oldalt mellette örökzöld. A nagy termet, mint már említettük, a legelőkelőbbek foglalák el. A főpapok, a felsőház és az alsóház tagjai teljes számban, fekete díszben. A miniszteriumok, egyéb hivatalos testületek, — az udvar is képviselve volt. Hátrább a nagy közönség, írók, művészek, ügyvédek, orvosok stb. és nők is szép számmal. Az elnöki asztalnál Lónyay Menyhért gróf ült, az akadémia elnöke, mellette Csengery Antal, Arany János és Gyulai Pál.

Pontban tizenegy órakor vette kezdetét az ünnepély. Lónyay Menyhért gróf felállott, s elmondá megnyitó beszédét. Előre bocsátá, hogy nekünk nincs Pantheonunk, sem Westminsterünk a nagyok számára; de emléküik él minden igaz hazafi szívében. Ezért rendezte ez ünnepet az akadémia is Deák Ferencz emlékére, kit századokig dicsérni fog a hálás magyar nemzet. A benne egyesült nagy tulajdonok tették őt képessé ama szerepre, melyben a legnagyobb szolgálatot tette hazájának: önzetlen hazaszeretete, nagy jogtisztelete, rendithetlen



hűsége a király iránt. Magyarország számára ma sem képzelhető más helyes politika, mint az övé. Ő új alapot teremtett Magyarországnak s tőlünk és a jövő nemzedéktől függ, azt fentartani és kifejteni!

Lónyay után Csengery Antal emelkedett föl, hogy elmondja emlékbeszédét Deák fölött. A beszéd igen terjedelmes mű, felolvasása két teljes órát vett igénybe, — s a kik nem hallhatták a remek-művet a felolvasó hangjának gyöngesége miatt, elolvashatták nyomtatásban, mert még az nap külön kötetben is megjelent. E gyönyörű emlékbeszédnél sokáig nem időzhetünk. Deák lángelméje, nagy hazafisága, magasztos jelleme, dicső élete, s századokra szóló műve: a 67-diki kiegyezés van benne méltatva és ismertetve erőteljes, nagy vonásokban, a mint egy Csengerytől várhatjuk, s a mint az egy Deákhöz méltó is.

Csengeri emlékbeszédét megéljenezték, s a kik közel voltak hozzá, meleg kézszorítás által fejezték ki elismerésüket a remek műért. Aztán a költemények következtek. Gyulay Pál lépett elő és felolvasta Tóth Kálmán ódáját, Deák emlékezetéről; a költemény a pályázaton dicséretet nyert, s azt meg is érdemlé. Ezután olvasta fel Szász Károly saját, az akadémia által jutaluzott ódáját, Deák Ferencz emlékezetére, a nagy vesztesség fölötti fájdalom e méltó, mélyen megható kifejezését.

Az ünnepély három felé ért véget.

Ab.

## Farsangi napló.

Ide s tova eljutottunk a farsang végére; úgy áll a dolog, hogy letáncoltuk az utolsó „elite-bált“ is, és így akár azt is mondhatnók, hogy befejeztük a farsangot. Hátra van ugyan még a calico-bál, melyen még jól akarunk mulatni, de az már álarcz alá rejtőzik, a fényes bálók utolsója most volt csütörtökön: a korcsolyázók bálja. De tartunk sort.

A bölcsöde-bál egyike a legjobb hirben levő táncmulatságoknak is, mi féltünk, hogy az idén ez is veszt majd jó hiréből. De csalódtunk. Mult csütörtökön este oly szép, oly diszes közönség lepte meg a vigadó termeit, a multság oly derült, oly kedélyes volt, hogy méltán a farsang első báljának nevezhetjük. A háziasszony Blaskovics Miklósné volt, ki dacára annak, hogy e farsangon már harmadszor teljesíti e tisztelet, nem fáradt ki a szeretetreméltóságban és nyájasságban, melylyel a szebbnél szebb közönséget fogadta. Az első négyest 150 pár táncolta.

Szombaton bölcsész-bál volt, melyen már ismét meglátaszott az idei farsang lankadtsága. Nem volt nagy közönség, pedig a bölcsészek, kiknek mesterségét általában unalmasnak szokták találni a nők, mindent elkövettek, hogy báljokra e jelző ne illjék. A csütörtöki korcsolya-bál már élénkebb volt. Talán mivel ez volt az idén az utolsó táncvizgalom, vagy mivel a korcsolya-bál régi jó hire vonz: elég az hozzá, hogy a rendezők meg lehetnek elégedve a sikerrel, s ha attól féltek, hogy a jégpályán elvesztett élvezetért majd a terem sima padlóján nem nyernek kárpótlást, nagyon csalódtak. Kimulathatták magukat kedvökre. Járták is reggelig, s midőn a szép párok eloszlottak, szomorú arcczal mondtak egymásnak búcsút — a jövő farsangig.

## Budapesti hírvivő.

\* \* (Jótekonyság.) Király ö Fölsége szegény lányok számára Pozsonyban felállítandó menhelyre 300 frtot, a szepesmegyei Illésfalu tüzkárosultjai részére 400 frtot adományozott. — Király és királynő ö Felsegeik a közelébb megnyitott kisedovó egyesületi képezde számára kétszáz forintot küldtek; az első pesti bölcsödének, huszonöt éves jubileuma alkalmából, szintén kétszázat, a pesti izraelita nőegylet bái pénztárába pedig százat.

\* \* (A királynő a népszínházban.) Ö Felsege mult pénéken este volt először a népszínházban s láthatólag meglepte annak diszes volta. A király is vele volt, és mindketten érdeklő tekintetek körül a szorongásig megtelt színházban. A király huszárezredesi ruhában, a királyné gyöngyszínű selyemben, szürke prémezetű felöltővel, fején gyémántos diademmel jelent meg. Ö Felsegeiket a színház bejáratánál Gerlóczy Károly alpolgármester, Thaisz főkapitány es Rákosi Jenő igazgató fogadták. Ez utóbbival a király pár szót beszélgetett is s kérdezősködött: ha látogatják-e sokan a színházat? A királyné kíséretében volt Fürstenberg grófnő és Ferenczy Ida kisasszony, kik az udvari páholy melletti első páholyban foglaltak helyet. A „Kapitány-kisasszony“ soha sem folyt ily összevágón. Soldosné asszony, bár betegségéből kelt föl, jókedvvel játszott és oly jelesül énekelt, hogy ö Felsegeik is több ízben megtapsolták. A közönség a „Majd ha fagy“ végű dalát zajosan ismételtette. A király kilencz óráig maradt páholyában s ekkor egyenesen a vasúthoz ment, míg a királyné végig hallgatta az operettet. Az udvarmesteri hivatal értesítette a népszínház igazgatóját, hogy a király két évre váltotta meg páholyát, s az erről szóló nyugtát meg is küldte az igazgatóságnak.

\* \* (A királynő) különösen kedvelője a szép lovaknak és Carré czirkusza annyira magtetszett neki, hogy közelebb napal is meglátogatta. Kiséretében voltak: Mária Valeria főhercegnő nevelőnőjével, továbbá Festetics grófnő, Ferenczy kisasszony, Rónay püspök. A czirkusz tulajdonosa bemutatta legnemesebb fajtájú lovait. Ö Felsegének legjobban tetszett saját udvari istálójából való lippizani csödör „Ben Azet“, a mely idomítás végett adatott át Carrénak. Továbbá tetszett négy trakheni csödör. Carré elővezette még a nyilvánosság előtt eddig meg nem jelent „Jeszy“ ugrató lovat és vele néhány mester-ugrást tett, a mi bámulatra ragadta ö Felsegét. Mária Valeria főhercegnőnek különösen az állatgyűjtemény annyira magtetszett, hogy többeket sajátkezüleg etetett. Körülbelül egy órai időzés után a kis főhercegnő és kísérete két udvari kocsira ült és sétát tett a városerdőben, míg ö Felsege Festetich grófné és Ferenczy kisasszony a czirkuszban maradtak és tovább gyönyörködtek Carré családja mutatványában.

\* \* (Rózsás napló.) Jegyesek: Csánk Lajos gazdatiszt és Lubinczky Anna kisasszony Orosházán. — Dr. Gömöri Oszkár miniszteri osztály-tanácsos, és Szentmiklóssy Margit kisasszony Gömörből. — Dr. Augustin Károly miniszteri titkár és Mayerhoffer Lujza kisasszony Budapesten. — Potocky Gedeon és Télesy Irén kisasszony Szarvason. — Egybekeltek: Dapsy László tanár és Hódoly Laura urhölgy.

\* \* (A herceg-prímás) nagy kedvelője a művészetnek. Közelebb ismét két becses műdarabot vásárolt esztergomi mütára számára néhai Haulik zágrábi érsek-bibornok gyűjteményéből.



Egyik a Leonardo da Vinci „Utolsó vacsorája“ fából faragva, négy-öt centiméternyi alakokkal, szép olasz munka; másik az üdvözítő alakja két sátor közt, Benvenuto Cellini mesteri faragványa egy darab elefántcsontból, 25 centiméternyi magas csoportozat.

\*\*\* (Deák emléket) az akadémia nagy ünnepélyén kívül ugy a fővárosban mint a vidéken számos helyen megülték. Így a fővárosban: „a kereskedelmi nyugdíj és betegsegélyző egyesület“, melyben az egyesület helyettes elnöke Brüll Miksa tartott szép és kegyeletes emlékbeszédet. — A „pesti izraelita hitközség fiúvárosának“, hol dr. Kohn a hitközség szónoka dicsőítette a nagy halott emlékezetét. — A „budapesti aggastyánok egyesülete“ testületileg és teljes díszben jelent meg a budavári helyőrségi templomban tartott isten-tiszteleten. — A „budai tanáregyesület“ a vizivárosi új népiskola üléstermében tartotta ünnepélyét. — A „budapesti ortodox zsidó község“ az Orczy házában levő zsinagógájában isteni tisztelettel ülte meg a gyász-ünnepet. A terézvárosi körben tegnap leplezték le a körnek Engländer Leo által ajándékozott Deák-aczképet.

\*\*\* (Kossuth Lajos) igen becses ajándékot ad közelebb az erdélyi múzeumnak. Ez az 1849-ben alapított magyar érdemrend elsőosztályú díszjelvénye, melyet az országgyűlés csak egy hősnek adományozott: Bem tábornoknak Szében bevétel után. Akartak adni Görgeynek is a budavári diadal után, de ő azt felelte: a demokrácia hadseregének nem kell más jutalom, mint az öntudat. Mikor Bem 1850-ben Aleppóban meghalt, a török kormány a rendjelvényt visszaküldte Kossuthnak, mint a rend nagymesterének, s ő most ezt elküldi Erdélybe, melynek földjén szerzett vitézi érdemek jutalma volt.

\*\*\* (A czeglédiek) már haza jöttek Kossuthtól, hozván magukkal örök emléket szívekben: látták Kossuthot. Reinitz budapesti kalapos küldött a száműzötteknek egy 48-diki Kossuthkalapot, mely teljesen illett fejére. Mindnyájan hoztak magukkal egy virágszálat Kossuth kertjéből, lobogójukra pedig szalagot kötöttek annak a napnak emlékeül, melyen Kossuthot látták. Hölgyek is voltak a küldöttséggel. Ezeknek Kossuth sajátkezűleg szakított kaméliát, s azt adta át nekik emlékül. Ugyan ez alkalommal Kossuth is kapott egy szép emléket Madarász Viktortól, ennek egy művét, mely Petőfi halálát ábrázolja. — Midőn a czeglédiek vissza érkeztek, ismét a rendőrség fogadta őket és kísérte, mintha foglyok lennének. Kevesen mentek ki a polgárság közül eléjük, de ez a kevés is szálla volt a rendőrség szemében és szétzavarta, és többeket, kik ellenszegülni akartak, vagy kik Kossuth nevét merték ajkukra venni, bekísérték.

\*\*\* (A legszebb emlék.) Közelebb Debreczenben elhunyt Válics Antalné urhölgy, jótékony czélokra 20,000 frtot hagyott. Ez összegből 10,000 frt a debreczeni leányiskolának jut. Szebben nem örökíthette volna meg nevét.

\*\*\* (A magyar ifjak) talán még csak most indulhattak el Konstantinápolyból. Kétszer már hajóra keltek, de kénytelenek voltak ismét visszatérni. Előbb tűz ütött ki a hajón, másodszor pedig vihar érte utól őket s mikor már a várnai kikötő közelében voltak, kénytelenek voltak visszatérni, mert a hullámok elverték hajójukat a révtől. S ekkor valóban nagy veszélyben forogtak; már a szenök is elfogyott, s ha csak még fél napig kell a tengeren hanyattatniok, menthetlenül elvesznek. De mégis szerencsésen megmenekültek. Szerencsét is kívántak nekik a konstantinápolyi főméltóságok. Vettek Budapestről is szerencse-kívánatokot, még pedig a képviselőház 20 előkelő tagjától. Ez egy kissé tüntetés is a kormány ellen, a

ki megtiltá az ifjak ünnepélyes fogadását. Kár is a kormánynak annyira erélyeskedni, főleg mikor az egész nemzet érzülete ellen irányul annak éle. S most miután az ifjúság nem fogadhatja küldötteit, a polgárságból alakult bizottság a fogadtatás ünnepélyének rendezésére.

\*\*\* (Egy kitünő férfi) halt meg közelebb, ki a nevelés terén elfeledhetlen érdemeket szerzett. Dr. Tavasi Lajos halt meg e hó 28-dikán, Iglón. Az elhunyt 1848-ig a pesti főgymnázium tanára volt, 1848-ban honvéd lón, és századosi rangot vívott ki, 1850-ben az osztrák seregbe besoroztatott, honnan megszabadulván, 1855 óta haláláig az iglói főgymnáziumban tanári állást foglalt el. 1848 előtt a hazai nevelés terén irányadó szerepet játszott. Az utolsó években sokat betegeskedett, és iratai közt megtalálták saját gyászjelentésének fogalmazványát, mely 1875. aug. hó 3-dikáról kelt. A hazai tanügy egyik legjelesebb támaszát vesztette el benne.

\*\*\* (A Hunyadmegyei eloláhosodott magyarok) művelésére a józsefvárosi kör érdekes hangversenyt rendezett, mely minden tekintetben kitünően sikerült. Dárday Sándor tiszta, csengő éneke, Lendvayné kedélyes szavalata, Ravasz Ilonka kitünő zongorajátéka, valamint Nagy Imre hatásos gyűjtő szavalata zajos tapsokra ragadták a nagyszámu díszes közönséget. Jókai betegsége folytán az általa irt értekezést Hegedüs Sándor olvasta fel nagy tetszés mellett. Fischerék zongorajátéka, ugy szintén az előadott vonónégyes is tetszésben részesült. A hangverseny után táncz következett reggelig.

\*\*\* (A Corvinák.) Mint tudva van, Mátyás király híres könyvtárának több kincse Konstantinápolyban van, s a most ott időzött ifjaknak megmutatták ezeket, s egyszersmind látni engedék nekik a szultán roppant kincseit. Ezek között ott vannak a mesés értékű történelmi emlékek is. Meg is forgattak Ozman, Suleyman és II. Mahomed kardjait. Láttak néhány corvinát is, s különösen bámulták ama aranyos initialékat, melyek 400 évük daczára egészen újaknak látszanak. A könyvek egyike Dante „Divina commediá“-ja volt illusztrálva. Mutattak egy más vaskos könyvet is, mely Törökország történetét írja le. E könyv az anynyal levén írva, ólomsulyal bír.

\*\*\* (A keleti kérdés) hullámai szépen elsimulni kezdenek. A konferencia eredmény nélkül oszolt ugyan szét, de azért az orosz nem kezd háborút a török ellen, hiába fenyegetőzött. A többi államok sem bontották föl a jó viszonyt a portával. Másrészt a szerbek is alkuszának. Megkérdezték Szent-Pétervárott, hogy mire számíthatnak onnét, ha tovább folytatják a háborút? — Azt a választ nyerték, hogy: semmire. Jobb hát békét kötni, gondolják s ezt könnyen tehetik, hiszen maga a porta szóllitá föl őket erre. És így remélhetjük, hogy a keleti háboru félelme, a mely közel egy év óta tartja izgatottságban a kedélyeket, szépen eloszolni fog.

\*\*\* (Zichy Mihály képe.) Zichy Mihály e napokon már bevégezi a nagy képet: „Királynénk Deák Ferecz ravatalánál“, melynek festésével a magyar kormány bizta meg. Február vége felé fogja a képet idehozni Párisból. A bécsi „művészszázadból“ már kérték tőle kiállításra, de azt felelte, hogy a kép nem az övé, hanem a magyar kormányé, mely egyedül rendelkezik vele. Mondják, hogy kitünő festvény, méltó Zichyhez. Az akadémia gyászba borított oszlopcsarnokában az égő gyertyák és lángok színhatása igen művészi változatosságu. A koporsó fejénél a haza nemtője áll lehajtott fejjel, fájdalmasan nézve a halottra. A koporsó másik végén koszoruk. A királyné, ki a lépcsőzeten fölmenve, koszorut tesz a szivre, mely életében oly hiven dobogott,



gyászuhanában, az arcz és ruházat teljes élethűségében, feje fölött csillagokkal sugárzó korona. Valóság és allegoria művészi érzékkel párosítva. A haza nemtője mintegy mondani látszik: „Ime, eljött a felséges nő, hogy sirassa elvesztésedet; te voltál a hazának fia, ő a leánya!” A csillagkoronából egy sugár rézsut esik a halott arczára, mintegy valami túlvilági mosolyt idézve elő az arczon.

\* \* (A Petőfi-szobor) nagy bizottsága nem sokára össze ül, hogy határozzon a szobor ügyében. Ezuttal a bizottság a szobor végleges kivitele iránt hoz megállapodásokat; a szobor pénzalapja fényesen áll s a kivitelt csak az akadályozná, ha a városi hatóság megvonná Huszár Adolf szobrásztól a városligeti köröndbe engedélyezett termet, a hol báró Eötvös nagy szobra is elkészült; hiszszük azonban, hogy a város a helyiséget a Petőfi-szobor mintájának elkészüléseig a művész rendelkezésére fogja bocsátani, annál inkább, mert e nagy s Izsó remek terve szerint készülő szobor a főváros egyik terének leg-szebb disze lesz.

\* \* (Egy megrendítő eset) hire járta be közelebb a fővárost. Dr. Tomassek Béla királyi ügyész a budapesti királyi törvényszéknél, a Frohner-szállodában a földön elterülve vérben uszva, halva találtatott. A hulla jobb keze görcsösen egy hatlövetű forgó pisztolyt tartott, melynek egyik csövéből a töltés hiányzott. A durranás a mellékszobába sem hallott ki. Tomassek délelőtt 10 órakor ment a szállodába, hol magának szobát nyitattván, több levelet irt, melyeket nevének, atyjának s többi rokonainak küldött, s ezen levelekben megírta, hogy őt az érintett helyen már csak mint hullát fogják találni. Öngyilkosságának oka gyógyíthatlan betegsége feletti buskomorsága és a hivatalában tapasztalt kellemetlenségek túlfájdalmas hatása.

\* \* (Az uzsorának) vége van megint. Lejárt a szabad fosztogatás arany ideje. A képviselőház törvényt hozott, mely megtiltja a 8 százaléknál magasabb kamatot. És e törvény által nemcsak az uzsorások vannak sujtva, hanem még a pénzintézetek is, mert ezeknek sem szabad többé a mondottnál magasabb kamatot szedni. A „Geld auf Alles“ üzleteknek pedig vége. Ezeknek bástyája a szabad uzsora volt, — most már ők is csak 8%-os kölcsönt adhatnak.

\* \* (Egy élő halott.) Naszódvidéken van egy hosszú falu: Meieru, tiszta, csinos faházakkal s feltűnően szép kőtemplommal. Romántemplom, de egy katolikus püspök építtette. A falu végén pedig gyönyörű park s ennek közepén egy divatos izlésű kastély áll, abban lakik az a katolikus püspök s egyszersmind magyar gróf. Ez egy elfelejtett ember, noha a negyvenes években elég sokat emlegették. Veszprémi püspök volt, nagy zajjal, fénynyel élt, szerette a világi multságokat s a felső táblán egyik legmakacsabb ellenzője volt a szabadelvű párt törekvéseinek. Neve: gróf Zichy Domokos. Ő állt ama hirhedett Forintos György szolgabíró háta mögött is, ki egykor Zalában Deák Ferenczet megbuktatta s e „nagy“-nak annyi keserőséget okozott. A gróf nagy embere volt Metternichnek valaha, de midőn a szabadelvűség kezdett hatalomra vergődni, lemondott a püspöki székről, elvonult jószágaira, s 1848 után Naszódvidékére költözött. Azóta ott él a román nép közepett, mindenki által elfeledve.

\* \* (Vegyesség.) Gizella hercegasszony férjével, Luitpold herceggel Olaszországba utazik. — Zichy József gróf volt miniszternek a török szultán a Medzsidio-rend első osztályát adta. — Donadio Bianca Zágrábban 400 frtért énekel, nálunk 700-at kapott. — A történelmi társaság köze-

lebbi ülésén báró Kemény Gábor szép emlék-beszédet tartott gróf Mikó Imre fölött. — Korizmics László a napokban az utcán elesett és kitörte a lábát. Kovács Sebestyén biztat, hogy nagyobb baj nem lesz belőle. — Török-magyar indulót irt Szabadi Frank Ignác, Mithad pasa nagy vezérnek ajánlja, ki az ajánlást szívesen elfogadta. A mű disz példányát a török konzul által most juttatja rendeltetése helyére.

\* \* (Halálozások.) Szentiványi Károly a képviselőháznak egykori elnöke, a szabadelvi eszmék egyik régi harczosa, Deák Ferencz benső barátja, meghalt e hó 27-dikén, s 29-dikén temette el a képviselőház nagy részvét mellett. — Elhunytak továbbá: Özvegy Grindl Károlyné, született Stedney Teréz, 68 éves korában Aradon. — Cseh Eleonóra kisasszony Sepsi-Szent-Györgyön. — Bartók János tanár 60 éves korában Nagy-Szent-Miklóson. — Palenczár Pauline kisasszony távirásznő Miskolczon. — Tremel Miklós plébános Rimaszombatban. — Szász Sándor, 50 éves korában Budapesten. — Özvegy Ferenczy Károlyné, született Závody Róza 77 éves korában Tésán. — Wohl Ágostné, született Ganauser Mária asszony 34 éves korában, Budapesten. — Jurka János egykori alispán 72 éves korában Kálmánfalván, Máramarosban. — Krammer Ferencz ügyvéd 53 éves korában, Máramaros-Szigeten. — Bory Károly 69 éves korában P. Bánházán. — Juhász Antal nyugalmazott királyi ügyész 62 éves korában, Nyiregyházán. — Borbély Miklós 65 éves korában, Budapesten. — Derzsi Bartha Mózsés hivatalnok 73 éves korában, Kolozsvárott. Béke hamvaikra!

## Irodalom és művészet.

A nemzeti színház ujdonsága Szigligeti új szomorujátéka: „IV Béla.“ Az érdemes szerző már évek előtt pályadíjat nyert e darabjával s igazán nem is tudjuk, mért hevertette oly sok ideig. Talán félt, hogy nem fog sikert aratni?!

És csakugyan ez aggodalma nem lett volna teljesen alapteljes. „IV. Béla“ szép darab, azaz: vannak benne ügyesen megalkotott jelenetek, de azért mindvégig még sem képes érdeklődésünket lekötöni. A szerencsétlen király harca lázadó fiával, — mindenesetre igen szomorú dolog, és megható látni, hogy a szegény fejedelem, ki átélte a tatárpusztítást és a tenger sok veszedelmet, vénségére ellene fellázadt fiával kénytelen küzdeni. Nők szitják a tüzet. A kisebbik királyfiu Béla, lakodalmát üli Kunigundával, az anyakirálynő szíve örül a frigynek és az idősb fiu: István nejét lenézi. Ez Istvánt ösztökéli, hogy buktassa meg a rossz mostoháját és legyen király. És István belé is engedi magát „hecczeltetni“ a háboruba, melynek vége a pártos fiu legyőzete lesz. Ugy hozná most az igazság, hogy a különben is öreg király koronáját a másik fiu: Béla fejére tegye, de ez elesett a háboruban, s most a szerencsétlen király halálával kénytelen ellene fölkelt fiára adni áldását.

A színészek: Szigeti Imre, IV. Béla, Mária királyné, Kassainé, Erzsébet királyné, Felekiné, István király, Nagy Imre, kedvvel játszottak.

Engedjék meg olvasóink, hogy egy kis könyvszemlét is tartsunk. Az Athenaeum ujabban több jeles könyvet adott ki. Ezek közt első helyen említendő Ágai könyve: Porzó tárcza-levelei. A kitűnő tollu tárczairó jobb tárczáinak gyűjteménye ez, melyet élvezettel olvashat mindenki ma is, jóllehet alkalmiak és időhöz kötöttek. Megjelent Jókai legújabb regénye is, a: Szép Mikhál, melyet az Életképek közöltek



Jókaitól élvezhetlen nem szokott megjelenni; bármily valószínűtlenségeket írjon, úgy van megírva, hogy jól esik olvasni. Azt mondhatjuk a szép Mikhálra is, mely különben a derék szerzőnek talán leggyöngébb műve. Megjelentek még az Atheneumnál: Forgó bácsi „Gyermek humora.” Ez a Forgó bácsi is Ágai. Továbbá: Barbassu nagybátyám és Piros mint a rózsa, külföldi regények jó fordításban.

Végül még egy irodalmi hirt: a Kisfaludy-társaság megtartá tagválasztó gyűlését és megválasztá Széchen Antal grófot, Ágai Adolfot és Kazár Emilt. Sirius.

## Nemzeti színház.

Január 27-dikén: „Bánkbán.” — Január 28-dikén: „Caverletné.” — Január 29-dikén: „Idegen nő.” — Január 30-dikén: „Carmen.” — Január 31-dikén: „Az ajtó tárva, vagy zárva legyen.” „A miniszterelnök bálja.” „Kénytelen házasság.” — Február 1-sején: „Faust.” — Február 2-kán: „Liliomfi.”

## Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: tárczákra, kis párnácskákra stb. való lapos öltésű himzetrája.

A 2-dik szám: H és L betű.

A 3-dik szám: B és M betű asztalneműekre.

A 4-dik szám: fehérneműek aljára való himzetsminta, a levelek sűrűn himzestetnek, a többi pedig lynkasosan.

Az 5-dik szám: R és G betűk.

A 6-dik szám: A és H betűk.

A 7-dik szám: W és L betűk.

A 8-dik szám: B és G betűk.

A 9-dik szám: K és S betű.

A 10-dik szám: alsószoknyákra, ágyneműekre stb. való fehér himzés rajza.

A 11-dik szám: zsinórzási vagy tambourirozási minta asztalterítők, függönyök, ágytakarókra.

A 12-dik szám: keresztöltési himzet minta, melyet szőnyegekre, táskákra, zsámolyokra, vagy más himzendő szegélyzetekre lehet alkalmazni.

A 13-dik szám: P és F betű.

A 14-dik szám: egy felső gallér mintája, point de lace és csipkeöltéssel dolgozandó.

A 15-dik szám: A és C betűk.

A 16-dik szám: H és L betűk.

A 17-dik szám: S és L betűk.

A 18-dik szám: nyakkendő végébe való finom francia himzés rajza.

A 19-dik szám: H és G betűk.

A 20-dik szám: A és H betűk.

A 21-dik szám: L betű czifrázattal.

A 22-dik szám: zsebkendő körüli himzés mintája, finom francia himzés.

A 23-dik szám: kis tüpárna közepére, zsebkendő sarkába, vagy nyakkendő végébe való himzetsminta.

A 24-dik szám: M és M betűk.

A 25-dik szám: S, H és S betűk.

A 26-dik szám: T és M betűk.

A 27-dik szám: T és E betűk.

A 28-dik szám: L és G betűk.

A 29-dik szám: gyermekruhákra vagy kötőkre való himzés rajza.

A 30-dik szám: J és C betűk.

A 31-dik szám: W és L betűk nagyobb alakban asztalneműekre.

És végre

A 32-dik szám: R és C betűk.

## Számrejtvény.

Frank Ilonától.

5. 7. 10. 16. 14. 6. E nélkül nagy utra ne menj,  
19. 2. 9. 18. 23. Ilyen is van ott a menyben,  
6. 17. 29. 30. 27. Ez tud ám csak ölelgetni  
12. 13. 11. 21. Ezt kétszerte kell szeretni.  
20. 21. 4. 24. 8. 17. Ez a jó csak, hogy ha jó  
16. 29. 24. 28. Századokról hiradó,  
11. 26. 13. Erős nekünk fent az Ur  
16. 3. 25. 30. 7. 10. Van annak, ki földet tur.  
11. 12. 13. 17. 15. Oda kell ám csak a pénz  
22. 21. 6. 5. 12. 13. Tavalyi mind kárba vész,  
19. 28. 10. 1. Hej beh sokszor mondja: Csitt!  
25. 12. 6. 17. 29. 30. Nincsen több oly ég, mint itt.  
16. 28. 22. 17. 16. Biz ezzel nem sokra mégy,  
5. 3. 13. 18. 17. Az az okos feleség.  
27. 17. 29. 24. 23. 24. 16. 21. Kell ám ahoz tudomány  
19. 12. 20. 26. 25. Ne indulj ennek szaván.  
16. 28. 4. 8. 12. 10. Ritkán végzi jól el dolgát  
9. '3. 19. 2. 7. 18. 30. Urrá tesz, ha teli, szolgát,  
11. 24. 2. Ez a biztos szépitő szer,  
4. 14. 6. Szükséget keveset ismer.  
1-30. E két helyütt, jól ismered,  
Szó a sors most nagy terveket,  
Egyik pokol pozdorjája,  
A másik meg alig várja.

Megfejtési határidő: február hó 28-dika.

A f. é. 1-ső számban közölt rejtvény értelme:

Nagy Károly.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Ferencsevics Teréz, Szegő Zsigmondné, Vitányi Etelka. Bátori Zsigray Istvánné, Moesz Gézané, Boday Erzsike, Dömötör Ida, Czabán Dánielné, Bronts Sarolta és Gizella, Jánossy Lajosné, Balázs Mari, Auer Károly, Eckert Karnász Mária, Kuszka Sámuelné, Bassó Bertalanné, Németh Berta, Kolb Józsefné, Ócsvay Árpád, Dr. Ádám Endréné, Gyórfy Karolin, Mandits Erzsike, Bergstein Josephine, Popovics Irma, Hrabovszky Salalay Anna, Barthos Zsigmondné, Marosy Etelka és Izabella, Sáary Etel, Gergely Lászlóné, Kettinger Mariska, Fűzy Gyurkó Francziska, Haintz Mária, Keresztessy Klotild, Frank Irma és Ilona, Palits Mari, Szepessy Hermin, Garzó Ilka, Áronfi Fisch Jeanette, Sztankay Irma, Kretovcics Szűcs Ottilia, Gedeon Gáspárné, Hambalek Gizella, Csőkey Emilia, Dzsinih Pencz Mária, Liebbald Krisztina, Karácsonyi Biri, Spéczián Gusztávné, Struglics Julia, Sarkadi Irma, Berecz Francziska, özvegy Paragi Józsefné, Jedlicska Erzsike, Mőgész Etelka, Gutmann Berta, báró Hagen Irma, Inotai Róza, Matyasovszky Mária, Tüske Istvánné és Eszti, Chepely Zsuzsika, Pessina Edéné, Viski Gergely Mária, Koháry Plesznik Róza, Bánay Ilka, Mitsky Sarolta, Csécsi Miklósné, Szécsényi Mariska, Németh Imréné, Gömbös Nina, Szabó Tivadarné, gróf Zay Emilia, Erdélyi Pál, Rezsny Piukovits Julia, Bene Sándor Ilka, Farkas Árpádné, Bohus Gyulané, Mednyánszky Margit és Erzsike, Hajdu Elekné,

## Tartalom.

Miért nem kártyázom én? Ujvölgyitől. — Falu végén... Havas Józsatól. — A világtörténelem egy érdekes lapja, a mely egészen a nőké, Rodrigue-tól. — A hűtlen nő, Schücking Levintől. — Látogatás a háremben. — Egy hét története. — Farsangi napló. — Budapesti hírvivő. — Irodalom és művészet. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



6-dik szám.

Február 11-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

## KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SANDORNÁL  
Országút 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

Hónspi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -	
							kele	nyugta
							óra	perc
Febr. 11	Vasárnap	G Farsangvas.	G Ötvönödvas.	30 D Hushagyó v.	28		7 15	5 15
12	Hétfő	Eulália	Eulalia szűz	31 Czirus János	29 Ant. Epiph.		7 13	5 16
13	Kedd	Hushagyó kedd	Barnika	1 Februárius	30 Roschodes		7 12	5 17
14	Szerda	Hamvazó szerda	Bálint	2 Krisztus bem.	1 Adar R.	☾	7 10	5 19
15	Csütörtök	Fauszt., Jovit.	Fausztin	3 Simon Anna	2 Job		7 8	5 21
16	Péntek	Jézus 5 sz. sebe	Julianna	4 Izidor	3		7 7	5 22
17	Szombat	Donát és Julián	Theodul	5 Agatha	4 Sab. Misp.		7 3	5 24

**☞ Teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk. ☜**

## V i d é k i t á r c z a.

**Balaton-Füred,** január végén. Fürdői levél tél közepén, — gondolják az olvasók, s talán már is sarokba dobni készülnek soraimat. Pedig akár mily különösnek látszik is, történik olykor fürdő-helyen is tél közepén érdekes dolog, a miről kár lenne hallgatni. Hát biz itt téli bál volt e hó 21-dikén, a török sebesültek javára. A bál természetesen minden tekintetben különbözött a híres nyári táncmulatságoktól, különbözött még abban is, hogy nem volt oly feszes és kimért, mint amazok. Mondhatnók, inkább vidékünk szépeinek házimulatsága volt, csak hogy a vendéglőben rendeztetett. És igen szépen sikerült a mulatság. Elegen voltunk, mindnyájan ismertük egymást s úgy éreztük magunkat, mintha otthon volnánk saját tűzhelyünknel. Nem is ismert határt a jó kedv és a kedélyesség. Szünet alatt tombola-játékot rendeztek, mely szépen jövedelmezett: 170 frt jut ebből a jótékony célra. Midőn reggel felé szétozolt a jókedvű társaság, mindenkiben az a gondolat keletkezett, hogy kár lenne ezt a jó időtöltést nem ismételni. Ugy is csak télen a miénk Füred, nyáron elfoglalják az idegenek s a távol vidékről összeseregglő finyás, kényes vendégek, — miért ne vennők tehát ki részünket télen, mikor módunkban van?! A fiatalság életrevalóságától függ, hogy e jó gondolat megtestesüljön.

**Jászberény** február hó 5-dikén 1877. Tisztelt Szerkesztőnő! E hó harmadikán tartatott meg a harmadik táncvizigalom a kerületekháza szépen díszített nagy termeiben, nagy számú és fényes közönség jelenlétében. Ott láttuk városunk és vidékünk szépeit, ugymint Kolozsy Berta, Makó Erzsike, Kléger Ilonka, Kóór Riza, Kis Gizella, Vágó Paulin, Horváth Erzsike, Eördögh Aranka, Glanc nővérek, Scopián Irma, Farkas Lenke, Lippe Klotild, Kis Ilonka stb. kisasszonyokat, kik mindnyájan kellem és izletes öltözékük által nagyban emelték a táncvizigalom fényét. A helybeli kaszinó javára rendezett három táncmulatság szép jövedelmet hozott.

**Szarkáson** Esztergemmegyében a január 27-dikén rendezett „piknik“ igen fényesen sikerült T. Swarcz uri házában. Miután a bálanya Perényi Henrikné ő nagysága megkezdte a tánczot, csakhamar párokká sorakoztak az ott levő szépek, kik közt felemlitjük Swoy Ilonka kisasszonyt Bajnáról, Faith Mariska kisasszonyt Tokodról, Türk nővéreket Bajnáról, Gyurányi Ilka kisasszonyt Esztergomból, Guzmits Irma kisasszonyt stb. A kedélyes mulatság reggeli 8 órakor végződött.

**A törökszentmiklósi** kaszinóban e hó 3-dikán a műkedvelő fiatalság az „Uj peleskeiek“ czimű bohózatot adta elő nagyszámú közönség előtt, jó sikerrel; Keményfy Ida, Szűcs Antalné, Pilczér Sándor, Kuncze Imre és még számosan mű-

ködtek közre, sok kihívásban, tapsban részesülve; az előadást vig bál követte, kedves hölgyek, köztük dr. Sohrné, Sohr Róza, az előadásban közreműködött hölgyek, Polgár Laura, Fülöp Jolánka, Szegedi Tini, Kohn Mórné (Kisujszállásról). Hay Fanni, Weisz Mórné, Falesik Lászlóné (Fegyvernekről), Falesik Boriska (Balláról) s még számos hölgy részvételével; éjjel után négy órakor oszolt szét a társaság; az előadás és bál tiszta jövedelme, melylyel a kaszinó rendelkezik, vagy százötven forint.

**Vidéki farsang.** Várpalotán a 200-ról 80 tagra leapadt nőegylet január 3-dikán bált adott, mely szépen sikerült. A jövedelem 74 frt volt, melyben Sztaray-Batthány grófnő 50 frt adománya is befoglaltatik. A bál sikerében nagy érdeme van Vizer Alajosné urhölgynek, a nőegylet érdemes elnökének. Tudósítónk szerint, kinek értesítését máskor is szívesen vesszük, a mulatság reggeli 4 óráig tartott. — Rozsnyón az új „lövész egyesület“ még a mult hó vége felé bált adott a városház nagy termében. Diszes volt, de deficizzel végződött. E hó 4-kén a tűzoltóké jobban sikerült, szintén a városház nagy termében. A négyest legalább is 80 pár tánczolta. — A kalocsai ifjuság e hó elsején tartá meg bálját a kaszinóban török sebesültek javára. Házi asszony Nyers Lajosné urnő volt. Diszes társaság gyült össze, mely teljes meglegegedéssel hagyta el a kaszinó termeit reggeli hat órakor. — A pécsi egyesült kaszinó a „Hattyu“ termében szombaton kaszinó-bált tartott, mely a pécsi farsangi idény fénypontját képezte most is. A tánczoló ifjuság nagy társasága igen diszes volt. — Szarvason a nőegylet és óvoda együtt rendeztek bált, tombolával összekötve. Az anyagi siker: háromszáz forint tiszta jövedelem. Nagy és szép társaság gyült össze, kedélyesen mulatva. Háziasszony a nőegyleti elnök: Sárkány Jánosné urhölgy volt. — Sárospatakon mult szombaton az ifjusági „betegsegélyző-egylet“ javára tartottak bált. A város és környék közönsége élénk részvétet tanusított a jótékony cél iránt, a mit legjobban bizonyít a felülfizetések szép összege. A hölgyek általán véve kerülték a fényűzést, a mi által még kedvesebbekké váltak. — A pozsonyi „Toldy kör“ e hó 5-dikén tartotta saját helyiségeiben második tánczestélyét, mely egyike volt a legszebb s legkedélyesebb mulatságoknak. A kör helyiségei zsufolásig megteltek a város s a vidék előkelőbbjeivel. Szébbnél szébb hölgyek, fiatal asszonyok és lányok, mindnyájan kitünő izlésű öltözékekben, sétáltak a teremben fel s alá, mert tánczolni alig lehetett.

**Vidéki vegyesek.** Baranyában Rauz Antal kisasszonyfai plébánost mult hó 29-dikén este három fegyveres



rabló kifosztotta; kára 210 frt készpénz, egy aranyóra lán-  
czostól, kétesövű fegyver stb. — **Kaposvárt** a műkedvelő  
társulat Deák-émlékünnepélyén dr. Andorka tartott emlék-  
beszédet, Gruber szolgabíró elszavalta Tóth Kálmán ódáját,  
Csorba Ede ügyvéd pedig Deáknak az 1833-diki országgyü-  
lésen a lengyelek ügyében tartott remek beszédét olvasta fel;  
végül a „Szózat“-ot énekelték. — **Nagy-Majtényban** a  
Károlyi-uradalmak ispánját, Ungert nagy csapás érte. 15 óra  
alatt mind a négy gyermeke meghalt himlőben.

## Különfélék.

\*(Az egytomi alkirály hűtlen pénzügyminisztere) nem  
érkezett el száműzetése helyére, Dongalába, mert utközben ki-  
mult. Sorsáról csak annyit lehet tudni, hogy Assuanig gőzhajón  
szállították; itt pedig egy közönséges szállító hajóra vitték,  
melynek ablak nélküli egyik kamrájába zárták. Az egész uton  
mereven feküdt, vagy ült kamrájában, hol egyre pipált és cog-  
nacot ivott. Ételt hoszu ideig nem vett magához. Egy izben  
fel akarta gyujtani a hajót, hogy így megszabaduljon, vagy  
véget vessen életének, de az örök észrevették s eloltották a  
tüzet. Wadi Halfában partra tették a szerencsétlent s egy  
nyomoruságos karaván kíséretében megkezdődött az utazás  
Dongola felé. Három nappal később Wadi Halfában egy  
tiszt érkezett meg kevés katona kíséretében, kik az expénzügy-  
miniszter után utaztak. Ezek egy hét mulva visszatértek s mint  
a nép beszélte, Sadik pasa fejét hozták egy zsákban. Ez ter-  
mészetesen mese; de annyi valószínűnek látszik, hogy a kato-  
nák a pusztában kivégezték.

\*(Aosta herczeg), a volt spanyol király, ki nem tudja fe-  
ledni elvesztett nejét, elméjében megzavarodott. A superyai  
kastély földalatti helyiségeiben, hová nejét temette, tölti a  
reggeleket, s szomorú litániákat énekelve jár föl s alá. A nap  
többi részeiben a Szent Fülöp templomában időz, a hol vagy  
imádkozik, vagy a gyermekeket kérdezi ki a hittanból. Turin-  
ban sokat mesélnek e gyászos esetről.

\*(Egy herczeg, mint zugszabó.) Berlinben közelébb egy  
szegény embert temettek a koldusok temetőjébe. Sem nő, sem  
gyermek nem követte koporsóját; még barát s ismerős sem  
akadt e végre. Pedig ez ember pólyája selyemből volt, gazdag  
bölcseben ringatták s úgy élte át fiatal korát, mint egy her-  
czeg. Mert herczeg is volt valóban. Ifjan és ábrándosan bele-  
szeretett egy napszámos leányába s e miatt családja elfordult  
tőle; aztán, midőn kedvese hirtelen meghalt, Finkenstein Xavér  
büszkesége nem engedte, hogy gazdag rokonait ismét fölke-  
resse. Mindent eldobott magától s hogy meg ne ismerjék, egy-  
szerűen Finkenstein Frigyes nevet vett föl. Keresztnevét el-  
temette a sirba, a hol kedvese pihent és Xavér helyett Frigyes  
lett. E név alatt lépett közemberként a porosz hadseregbe. Er-  
furtban a kézműves századba tették, mert a szabómesterséghez  
jól értett. Később a katonaságtól megválva, e mesterséget  
folytatta s huszonkét év előtt Berlinben telepedett le. A sze-  
rencse nem szolgált neki; csak egyes házaknak dolgozgatott,  
javítgatta ujjá az ócskát. Sokan ismerték a fehérszakálu, fe-  
hérhajú, utolsó években — egy elesés következtében — sán-  
ritó öreget; de senki sem gondolta, hogy a foltozott, kopott  
öltöny valóságos herczeget takar.

## Megbízások tára.

**Préchodra J. A.** urhölgynek: A régibb 12 kötet  
könyvek csomagolási díja nem volt beküldve részéről, azért  
nem küldhettük meg azokat. A csomagolási díj beküldése mu-  
tatja, ha ohajtják-e a könyveket vagy sem.

**Rékásra R. K. E.** urhölgynek: A kivántal fájdalom  
már nem szolgálhatván, a 45 krt a jövő félévi előfizetésbe je-  
gyeztem.

**Nagy-Kőrösre Ö. J.** urnőnek: A kivántat már nem  
küldhetem, rendelkezék a beküldött 45 krral.

**T. Keszire K. Gy.** urnak: Igen szívesen kiigazítom. A  
könyvben jól van beírva.

**Szamosújvárra Sz. T.** urnőnek: Az a boldog titok  
már rég nem kapható. Mai számunk még máskép is fog szol-  
gálni feleletül másik kérdésére.

**Kalocsára Z. Gy.** urnőnek: Igen sajnálom, de már  
elfogyott. Rendelkezék a beküldött összeggel.

**Bodviczára G. I.** urhölgynek: A mult év első félévi  
teljes példányával már nem szolgálhatok.

**Sz. Sz. Miklósrá K. J.** urhölgynek: Múlapjaink ára  
egyenként 40 kr. Előfizetési felhívásunkban ki van téve a  
folyton és azonnal kapható múlapok czime.

**S. Tarjánba K. P. R.** urnőnek: Vettem kedves kül-  
deményét, de a kivántakkal már csak részben szolgálhatok. A  
többivel rendelkezék.

**Debreczenbe B. B. I.** urnőnek: Köszönettel vettem.

**N. Szebenbe W. Gy.** urnőnek: A két kivánt regény-  
nyel már nem szolgálhatok. A „József főherczeg családi bol-  
dogsága“, „Az anyai szeretet“ és „A két anya“ azonban nem  
regények, hanem múlapok; küldhetem ezeket? Egy-egy mú-  
lap ára 40 kr. Küldeményét szívesen fogadom.

**Szegedre T. P.** urhölgynek: Az új félévi hat könyv  
mint minden évben, ugy az idén is május hóban fog szét-  
küldetni.

**V. Palotára N. N.** urnőnek: Köszönettel vettem.

**Orosra Z. E.** urhölgynek: Az egyiket megküldtem a  
másikkal azonban már nem szolgálhatok.

**Hobolyra T. A.** urhölgynek: Magánlevélben világo-  
sítottam fel a dolog iránt.

**Szt. Péterre D. M.** urnak: Becses sorait pontosan  
vettem és azonnal levelezési lapon tudósítottam, hogy a köny-  
vekre és a múlapokért járó díjat nem vettem. Ha még ohajtja  
könyveinket és olyanokat, melyek még meg vannak, szívesen  
szolgállok velük; szíveskedjék a múlapok czimét is tudatni  
velem.

**Dunapatajra M. L. I.** urnőnek: Kérem a könyv czi-  
mét és kötetének számát beküldeni.

**Jobbaházára T. I.** urnőnek: Lapom mindig szomba-  
ton délután lesz Pestről elküldve, és így a vasutak mentében  
mindig vasárnap kapják azt t. előfizetőink. Az egyes postaál-  
lomásokon ha később adják át a lapot, azt véghetlenül sajnál-  
lom; innen egyszerre küldetik szét a lap és tiszta szép álla-  
potban, arról biztosítom. A kivántat azonnal megküldtem.

**Tordára M. A.** urnőnek: Az 1875-diki évfolyamból  
már csak néhány szám van meg. Igyekezni fogok kívánatát  
más uton teljesíteni.

**Szücsibe K. A.** urhölgynek. Könyvmellékleteink  
mint mindig, ugy az idén is május hóban szét fognak küldetni.

**S. Ujlak T. M.** urnőnek: Hogy ne fogadnám el szíve-  
sen? A kivánt regénynyel azonban már nem szolgálhatok.







# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj (illetmények nélkül)**

Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvcsomagolási díj félevenként  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.

**Hirdetések díja:**

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**6. SZ.**

Február 11-dikén.

1877.

**Havonkinti színezett  
dívatképpel,**

minden szükséges hímzetrajzokkal.

**Évenként**

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meg hozatala egész

évi járatási kötelezetetést foglal

magában a lap irányában.

## A visszafizetés.

(Elbeszélés.)

Vértesi Arnoldtól.

I.

Régen volt az, mikor Hajcsik Mihály legelőször Lápos-  
tőre került. A helység fiatal népe nem emlékszik rá, hanem az  
öregobbje az még jól emlékezik. Nem a saját négylovas kocsi-  
ján jött ekkor, mint a hogy ma jár, hanem csak egy terhes pa-  
raszt szekeren, fölkiporodva a zsákok tetejére. Csak úgy hoz-  
ták félig Isten nevében, félig azért a pár itcze borért, a mit a  
fuvarosoknak utközben fizetett.

De hetyke legény volt már akkor is. Ezüst gombos  
mándlit hordott s pengő sarkantyut a csizmáján. Kidüllesz-  
tette a mellét s úgy ment végig a falun, félrevágott darutollas  
kalappal, félfogára szorítva a kurta száru, piros bojtos makra  
pipát.

Fősvény volt és hiu egyszerre, zsigori és henczegő. Mu-  
zskáltatta magát a kocsmában s más részről két garasért át-  
bujt volna a tű fokán. Mint mészáros legény jött a faluba s  
kiárendálta a husmérést. Később aztán a kocsmai regálét is.

Nagy országutban esett a falu akkor. Vasutak nem vol-  
tak még s erre hajtották az oláhok marháikat Pestre. Lápos-  
tőn háltak meg rendesen. Nagy marhacsordák heverték olyan-  
kor az állás alatt s a tágas udvaron, míg bent az ivó szobában  
éjfélleg, néha hajnalig is mulattak a hajcsárok. Senki sem ol-  
vasta az itczék számát, sem a széna porceziókat, a mit a marha  
elfogyasztott. Volt pénz mint a pelyva s fizettek, a mennyit a  
fogadós mondott. Az aranyak csak úgy gurultak az asztalon.  
Sok oláh megkönnyitette ott a tüszőjét.

A marha térdig pocékolt a szénában s a hajcsárok a fal-  
hoz vagdalták a boros palaczkokat, mikor már nem fért több  
beléjük. Kincstanya volt ez a fogadó, főkép ha az ember értett  
hozzá, hogy kell másfél meszelyt adni egy itczében. Mikor

aztán már teljesen elázott a vendégsereg, Hajcsik Mihály  
uramnak volt annyi esze, hogy nem pocékoltatta a jó borát;  
egy kis boros viz is csak úgy megtette a szolgálatot. A részeg  
disznóknak az is jó.

Rendesen akadt ilyen alkalmakkor egy két eltévedt marha  
is. Senki sem kereste. Levágták, kimérték, megették. A mé-  
szárszék ugyis sokba kerül, az árenda drága, az uraságok min-  
dig friss hust akarnak; az ember úgy segít magán, a hogy tud,  
ez volt a Hajcsik Mihály uram véleménye.

Ugy segít magán, a hogy tud. Az eszközökben nem igen  
válogatott Hajcsik Mihály uram. Volt neki kétféle fontja,  
kétféle itczéje; mért az igazival is, mért a hamissal is. Nem  
minden ember szalad a szolgabíróhoz panaszra félfont hus  
miatt.

Néha ugyan összetornyosultak a felhők a Hajcsik Mi-  
hály uram feje fölött is, de a zivatart mindig szerencsésen ki-  
kerülte. Egy kis fenyegetésen, egy kis pénzbüntetésen kívül  
nem esett semmi nagyobb baja. Helység bírásával, pandur ko-  
miszáriusokkal mindig jó lábón állt. Lopott marhának soha  
sem találták nála nyomát.

Sokat tartott a becsületére s nemességet keresett mindig.  
Egy pár száz forintot nem sajnált volna, ha valami ármális hoz  
juthatott volna s valami módon bebizonyithatta volna a Hajcsy  
famiáéhoz való rokonságot. A compossessor urak sokat nevet-  
tek rajta.

— A derestől fél a gazember, — mondták rá.

A mi ezt illeti, nem is volt egészen fölösleges aggota-  
lom. A korábbi szolgabíróval könnyen lehetett beszélni, főkép  
ha az ember egy hizott borjuval vagy egy akó finom to-



kaji másállással jött tiszteletét tenni, jó, nyájas uri ember volt; de mióta Lápostőy Bernát lett a járásbeli szolgabíró, azóta remegni kellett mindenkinek, a ki nem huzódhatott a bot elől a nemeslevél árnyékába.

Lápostőy Bernátot nem lehetett megvesztegetni. A kemény, szigorú, dölyfös ember az agarász ostorral felelt annak, a ki ajándékkal merete megkínálni. Őt ezért választották a tekintetes karok és rendek, hogy igazságot tegyen s neki ne rezonirozzon senki, mert úgy elvágatja rajta a huszonötöt, hogy föl nem kel saját erejéből. Neki a paraszt csak paraszt, akár gatyában jár, akár uri ruhában.

Hajcsik Mihályt már akkor nemzeti urnak hívta az egész falu, a nép megsüvegelte, a compossessor urak közül nem egy kezet szoritott vele, gazdag, vagyonos embernek tartották, hanem Lápostőy Bernát szemei előtt csak olyan paraszt volt, mint a többi, csakugy a hajdu pálczája alá tartozó.

Sőt mennél henczegőbb, annál inkább oda való. Lápostőy Bernát nem szenvedheti a henczegő parasztokat. Csak nemes embernek van joga büszkének lenni, a paraszt konyitja le fejét. S ha le nem konyitja a maga jószántából, majd lekonyitja neki Lápostőy Bernát. Majd megfélemezi, majd rendreutasítja őt ezt a hetyke legényt, csak jöjjön a legelső alkalom, csak egy lat hiányozzék a husból a mit naponként hordat.

De nem hiányzott egy lat sem. A mit a szolgabíró ur házához vittek, az mindig bőven ki volt mérve s mindig a hus legjavából. Az asszonyoknak soha sem volt oka panaszkodni, csak dicsérni a mézáróst. Lápostőy Bernát ur annál dühösebb lett.

Végre megtalálta a mit keresett. Egy darab csont, mely a hatalmas ur véleménye szerint nagyobbra talált kiesni, mint a mi nyomtaték-számba vehető, elég volt arra, hogy Lápostőy Bernát szolgabíró ur rögtön megindítsa a kriminális keresetet. A hajdu kiküldetett azon meghagyással, hogy Hajcsik Mihály uramat fölön fogva hozza oda.

A nemzeti urban is fölfortyant erre az üzenetre a büszkeség. Mit akarnak vele? Menjenek a székálló legényhez, ha valami dolguk van. A nemzeti ur nem méri maga a hust. Mit alkalmatlankodnak neki?

A hajdu mint afféle egyszerű ember belátta a dolgot, hanem Lápostőy Bernát szolgabíró ur nem volt ily együgyű. Ha Lápostőy Bernát szolgabíró ur föltett magában valamit, azt végre is hajtja, habár ég föld összeroskad. Si fractus illabatur orbis. Őt azt parancsolta, hogy Hajcsik Mihályt ide kell hozni, hát ide kell hozni.

A hajdu másodszer elment érte. A második üzenetre aztán a delinquens meg is jelent. Duzzogva ugyan, haragosan, de mégis megjelent.

A szolgabíró ur már várta. Künn ült a tornácson, hogy minden ember, cseléd, panaszos, járókelő, lássa, hallja, hogy fogja letörni ennek a pöffeszkedő parasztnak a szarvát.

Hajcsik Mihály uram levett kalappal megállt a tornác előtt, jó napot kívánt s várta, hogy a tekintetes ur megszólítsa.

Na hiszen várhatott. A tekintetes ur egy kevély pillantással végig mérte, aztán mintha az az ember ott sem volna, tovább pipázott és kedvencz agarával játszott.

Hajcsik Mihály uramban forrt a méreg. Kalapját folyvást kezében tartotta, de az a kéz reszketett.

A tekintetes szolgabíró ur végre abba hagyta a játszást agarával s a delinquens felé fordult.

— Csontot méret kend hus helyett?

Lápostőy Bernát urnak csak „kend“ volt, a ki paraszt, akármilyen urat játszik is.

De már erre kifakadt Hajcsik Mihály uram. Ingerültsége erőt vett az ildomosságon s egészen neki vörösödve elfulladt hangon szólt:

— Én csonttal kapom a marhát. A kinek nem tetszik, hát vegyen magának olyan marhát, a melyikben nincs csont.

— Mit? — rivallgott a szolgabíró dühösen. — Kend még feleselni mert? Kend még visszafelel nekem? Ennekem?

Hajcsik Mihály uram most még jobban neki bátorodott.

— Csak az igazat mondtam, — szólt daczosan.

— Az igazat? Na hiszen mindjárt rád méretem én az igazat. Derest elő!

A szolgabíró ur toporzékolt dühében.

A dolog valószínűleg nagyon kellemetlenül végződött volna Hajcsik Mihály uramra nézve, ha a nagy zajra ki nem jön a szolgabíróné s kérlelni kezdi a férjét.

Sok könyörgésre végre a hatalmas pasa haragja annyira mennyire lecsillapult, nem teljesítette, a mivel fenyegetőzött s oda kiáltott a megkegyelmezettnek:

— Takarodjál!

Hajcsik Mihály uram kétszer sem mondatta magának, csak azt nézte, hogy merre van a kapu s nem telt bele két perc, már künn volt.

Hanem ezt az esetet megjegyezte magának. Nem szólt róla soha senkinek, nem emlegette, de azért nem felejtette el soha.

Abban a perczben, mikor kilépett a kapun, összeszorította öklét s azt morinogta magában:

— Megkeserüli még ezt a napot valaki. Eljön az idő, mikor én is visszafizetem, a mit velem cselekedtek.

## II.

Lápostőy Bernát ur nem birt olyan jó emlékező tehetséggel. Ő hamar elfelejtette ezt az esetet, évek mulva már eszébe sem jutott.

Sok mindenféle történt azon évek alatt, megfordult az egész világ sora. A Lápostőy Bernát szolgabíróságának is vége lett, az egész vármegyének vége lett, mindennek vége lett. Hajcsik Mihálynak nemes levél sem kellett már, mégis ur lett. Olyan ur, mint akárki más a compossessoratusban.

Gyapodott, hizott, gazdagodott évről évre. Egymás után vásárolta a földeket, eleinte a parasztokét, azután az urakét. Tőle kéregetett kölcsön az egész közbirtokosság. „Kedves barátom“-nak szólították, kezét szorongatták.

Nem járt már ezüst gombos mándliban; uri viseletet, uri szokásokat vett föl. A fogadót, a mézárszéket abba hagyta; nem neki való foglalkozás volt már az.

Persze hogy nem is igen volt már ott mit nyerni. A vasut más irányt adott a forgalomnak, a régi országut elhagyott lett, nem járt már erre senki, legfőlebb egy két fazekas tót, a ki vásárokon ment le az alföldre, az állás néha egész héten át üresen maradt, a vendég-szobákat ellepte a pókháló s a nagy ivóban csak egy két elbusult paraszt gazda üldögélt a nagy asztaloknál s csak vasárnap telt meg, akkor is olyan néppel, a melyik többet lármázott mint ivott.

Zsidó koresmáros jött a Hajcsik Mihály uram helyébe. Csak annak való volt már ez. A nemzeti ur nem tartotta érdemesnek azért a néhány krajczár nyereségért vesződni.

A saját házába költözött. A saját uri házába. Mikor megvette azt az egyik Lápostőy uraságtól, nagy fölháborodás

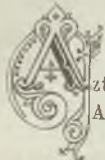


támadt az egész compossessoratusban. Nehezen esett hozzá szokni, hogy ez az ember most már közbirtokos társuk.

Hanem hozzá szoktak. Évről évre jobban hozzá szoktak, még furcsaságaihoz, kérkedő, hetvenkedő modorához is hozzá szoktak. Háta mögött kinevették, de szemtől szembe szívesen látták, meghívták házaikhoz, elmentek hozzá ebédre, vacsorára, megitták a borát s elkéreggették a pénzét.

(Folytatása köv.)

## Azt hiszed...



Szabó Tivadarnétól.

Azt hiszed, nem vagyok boldog,  
Arczomon mert néha gondok  
Lengenek,  
S két szemem az esti csendbe'  
Czéltnan a végtelenbe  
Tévelyeg?

Nézd kezem, e hű cselédet,  
Munkakedve nem ér véget  
Soha sem ;  
S fáradtan is, áldást kérve,  
Kulcsolódik kéz a kézbe  
Keblemen.

Nézd napomnak minden percét ;  
Szerelmünknek tündér kertjét  
Mivelem ;  
Itt fakasztva új virágot,  
Ott támasztva lombos ágot,  
Szüntelen.

Nézd, szívemnek sólyomszárnya  
A magas kék menyországba  
Fölrepül.  
S ott a csillagok mirjadján  
Szárnya szegve röpked, árván,  
Egyedül.

Mert a földön és az égen  
Te vagy az én üdvösségem  
Szerelem !  
Testem, lelkem, szívem, vérem  
Tiéd imádott jó férjem.  
Mindenem !

Boldog vagyok, több mint boldog,  
Azért ülnek néha gondok  
Arczomon.  
Bár mint vágyom, boldogságom'  
Megszolgálni e világon  
Nem tudom !

## A világtörténelem egy érdekes lapja, a mely egészen a nőké.

Rodrigue-tól.

(Végé.)

A dalnok ezt az állhatatosságot érdemül hozza fel szíve hölgye előtt: Azalais azonban a helyett hogy engedne ez édes panaszoknak, vádolja a troubadourt, hogy megcsalta őt. Fájdalmasan panaszkozik e kegyetlenségen.

„Imádott alakom, megtudod egykoron, hogy ártatlan vagyok, hogy meg nem csaltalak, el nem árultalak soha! Tiéd szívem, érzem, s tied lesz önökre! Azt a bűvös lánczot, mely

hozzád kötve tart, széllyel nem szakítja hatalom e földön. Mi tart fenn a sirig, ha nem e reménység, szerelmed reménye!... Vagy a kétségbeesés duló kinja alatt fogok leroskadni?“

Hasztalan panasz!

Azalais kérlelhetlen marad. Folquet kétségbeesve a kereszthadba megy. Vissza jő, s czéltalanul elpazarolt életét bánva, szőrscuhát ölt, lenyiratja haját, hosszú, szép hullámozó fekete haját. Barát lesz. S később toulousei püspök a híres grófok mellett.

— Ilyen volt általában, a vigtudomány e mestereinek élete. Küzdenek bátran, dalolnak lelkesedetten, szeretnek szenvedélylyel s meghalnak mint hősök.

A fellengző, hódolatos szerelemnek, a középkori társadalom e nagy és szent törvényének van törvénykönyve is: codexe, melynek szabályait lovagok és hölgyek hiven követik és tisztelik.

A gyöngédség, a középkor e bájós, kedves jelmeze, oly finom kérdéseket, oly gyengéd kételyeket hozott magával, melyek eldöntését csak is a nők eszközölhetik, mert ők, hogy úgy mondjuk, önkénytelenül érzik az árnyalatot, az érzelmek titkait. S valóban a szerelem törvénykönyvét nők hozzák, nők alkalmazzák.

Mily bájós parlament! Mi bájós ítélőszék!

Ez az eredete a szerelmi törvényszékeknek. A mi nem költemény, de valóság: élő és szereplő valóság a Provence történelmében. Baluza nagy jogtörténelmi gyűjteményében egy egész kézirat van, mely a Cours d'amoural foglalkozik, s miben az a nevezetes, hogy pap írta még pedig III. Inceze pápa capilan-ja André; s hogy 8758, mondd nyolczezer hétszáz ötvennyolc lapot tölt be szerelemmel, s a mi hozzá tartozik:

„De arte amatoria et reprobatione amoris.“ Ez a czime.

Megtudjuk belőle, hogy négy főítélőszék volt a Provence-ban: Pierreufe, Romani, Avignon és Signe.

Signe ma csak egy kis község a Var departementban. A troubadorok korában önálló seigneurie, fényes udvar székhelye vala. Itélőszéke egyik a leghiresebbek és legnemesebbek közül. Határozatait idézik, mint irányadó döntvényeket.

Birái közt voltak: Stephanie de Baulx, híres ősi család ivadéka; Adalise avignoni vicomtesse; Hermesinde, Porquière urnője; a szép Rostange, dame de Pierre feu; Orgon urhölgye; Mabile Hyères urnője; és Beltrame, Signe urhölgye, a szép elnöknő.

Mindannyi fiatal hölgy, de jártas és tapasztalt az udvariasság törvényeiben, ügyes a szerelmi kérdések megfejtésében.

Az avignoni ítélőszéket 12 hölgy képezte. Oly szépek, hogy Petrarca tizenkét csillaghoz hasonlítja őket.

Signe szép urhölgyének hirnevét mindenüvé elvitte törvénykönyve. Rövid, határozott parancsokban áll, hogy könnyen megtartsák s engedelmesebb lehessenek hölgyek és lovagok.

Ezek a finom gyöngédségek, a szerelmi kötelességek e kedves árnyalatai ma már sivár társadalmunk előtt, tán nevetségesebbeknek tűnnek fel; de ne feledjük, hogy ezeket a gyöngédséget, az udvariasságot, a lovagiasságot teremtették, ezek fejlesztették azt a szellemet, mely a nőiség tiszteletében oly jellemző vonást ad e kornak, s annak a népnek, mely vezérszerepre látzik hivatva lenni mindenha.

Olvasónőim előtt mindenestre érdekes lesz ez a törvénykönyv; melynek rendeleteit korunk törvényhozói legalább a



rövidséget és határozottságot megtanulhatnak s ezzel kétségkivül nagy szolgálatot tennének azoknak, kik ma a gőzerővel gyártott törvények megtanulásán megöszülnek.

Im e codex parancsai:

I. Ki nem tud hallgatni, nem tud szeretni. \*)

II. Senki nem érezhet egy időben két őszinte valódi szerelmet.

III. Az igaz szerelem szivből szeret: kényszerítve nincs valódi szerelem.

IV. A szerelem soha sem lakik a fősvény lakában. \*\*)

V. A szerelemben nincs megállapodás: az vagy folyton nő, vagy folyton fogy. \*\*\*)

VI. A könnyűség, melylyel szerelmünk tárgyát elérjük, megöli a szerelmet; a küzdelmek növelik azt.

VII. Ha a szerelmi láng alvóban van, gyorsan és szükségkép kialszik.

A codex többi lapját csapják be szép olvasónóim, s igyekezzenek önszivükben olvasni.

\* \* \*

A szép Beltrame törvénykönyvének ezen szabályai komoly ünnepélyességek mellett lónek a szerelmi perekben alkalmazva, s helybenhagyattak a Romanii legfőbb ítélőszék által.

Mily igéző látvány lehettek a nőbirák, a mint tornyos várkastélyaik czimeres termeiben, vagy a szabad ég alatt fenyűk és olajfák illatos árnyában, viruló rózsabokrok szegélyezte pázsiton, szőlőlugas alatt törvényt ültek a sziv titkos dobbanásai felett!

S milyenek voltak a peres kérdések, melyek ez igéző ajkak szavazataival eldöntettek?

Ime mutatvány páter André könyvéből:

„Ha a hölgy nőül megy, megengedhető-e törvényszerűen, hogy szive mélyén megőrizze első szerelmét, a nélkül, hogy köteleességét azért megszegné?”

A narbonnei törvényszék: igen-nel döntötte el e kérdést; azt mondván, hogy semmi sem megegyezőbb a szerelem gyengéd törvényeivel: a hölgynek nem szabad elfeledni a lovagot, a kit szerete, mert az adott szó sérthetetlen és vissza nem vonható.

Guyennei Eleonora udvarában, ez udvarban, mely csupa fény, csupa ünnepély, csupa regényes szórakozás vala, ez a kérdés döntetik el:

Egy imádottja szerelmével boldogított lovag ennek daczára más hölgynek udvarol. Egy havi távollét és feledés után visszatér első szerelméhez. Megbocsáthat-e neki a hölgy, vagy kegyelem nélkül vissza kell őt utasítania?

A törvényszék imígyen végez:

A szerelem természete olyan, hogy a szerelmesek néha más hajlamokat szinlelnek, csak azért, hogy annál inkább meggyőződjenek a szeretett lény hűsége és állhatatossága felől: a szerelem jogainak megtámadása volna tehát, ha ilyen ürügy alatt visszautasítanók a visszatérő kedves csókjait és öleléseit, ha csak árulásainak világos bizonyítékait nem birjuk.

Ily ítéletet hoz Guyennei Eleonóra annyi tartomány, annyi herczegség souveraineje, és annyi imádó sziv souveraine urnője, két király veje, kinek lábnyomain két ország borul lángba, két nemzet száll százados harcza: Anglia és Franciaország.

\*) Qui non celat, amare non potest.

\*\*) Amor semper ab avaritiae consuevit domicilis etulari.

\*\*\*) Semper amor minuit vel crescere constat.

Ime egy harmadik vitás-kérdés.

„Ki méltóbb a szerelemre, az-e, ki igazán bőkezűen ad, vagy az, ki csak azért is ad, hogy bőkezűnek lássék?”

La Cigale, a troubadour — Cigala Lefranc — e kérdést bocsátotta a signei törvényszék elé, mely az első értelem-ben döntött. A költő fellebbezett a romanii törvényszékhez, de ügyét meg nem nyerte.

Szelidek és elnézők voltak, a mint látjuk, a szerelem ez ítélőszékei. De kérlelhetlenek a hűtlenség, a gyengédtelenség iránt, volt legyen bár hölgy a vádlott.

Egykor egy lovag imádata tárgyának, kinek szerelmét elnyerni nem bírta, ajándékokat küld: ruhákat, ékszereket, diszműveket, sólymokat, agarakat; a hölgy elfogad mindent s nem viszonozza semmivel. Nem sértette-e meg a szerelem törvényeit?

A törvényszék szigoruan végzett:

Vagy vissza kell utasítani a szerelem ajándékait, vagy engedni kell bizonyos határig lovagi hölgynek: ha csak nem akar az aranyöves courtisaneok közé leszállani, mert nem szabad elfogadni szerelmi zálogot szerelem nyújtása nélkül.

Még csak egyet.

Egy lovag kifecsegte hölgyének titkait, gyengédségeinek nyilvánulásait, érzelmeit. A törvényszék arra ítélte, hogy jövőben még a szerelem reményétől is meg legyen fosztva; kizárta őt a lovagi hölgyek köréből s a megvetésnek adta át, sőt még azt a nőt is, ki ez ítéletet megszegni s a kiátkozottat bármi kegyre méltatni merészkednék, még azt is kizártni rendelte a Provence várurnői köréből.

És ma?

A tornyos büszke várak romokban hevernek; a villogó kardot és a fényes vértet a rozsa emészti. Őseik saslakát réges-régen odahagyták a törpe utódok. Dal és szerelem elköltözött a sivár földről. Dal és szerelem, érzés és művészet: üzleti cikké lőn, melynek külön-külön börzéje van.

## A hűtlennő.

(Beszély.)

Schücking Levintől.

(Folytatás.)

Helldorf e szavakra elfordult s lassan fölállt; láttam hogy köny ragyogott szemében, s hogy azt elrejtse előlem, a nyitott ablakhoz ment, s kidüleszkedett azon.

Éreztem hogy vigasztalási kísérleteimben nem szabad tovább mennem. Csak hosszú szünet után, midőn csöndes, higgadt hangon kérdezősködött utazásomról, szóltam ismét.

— A mint hallám, minden készpénzedet, mintegy hét-nyolcz ezer frankot vittek el tőled; mindent, a mire szükséged lett volna, hogy ez évben szabadon, gond nélkül munkálkodhassál. Eztüröd azt, s nem próbáld meg, hogy legalább e rablott zsákmányt visszakerithesd tőlük?

— Ugy érzem, — felelt vontatva, — mintha ez nem volna méltó hozzám. És mikép is tehetném azt?

— Nem méltó hozzád? Nem tudom, ha ez a tulságos türelem, ez az apathikus bárányszelidség is nem méltatlan-e hozzád! Én azt hiszem, hogy ily helyzetben a saját becsületem tekintetében is volnának kötelességeim! A mi engem illet, én igyekezném annak a semmirekellőnek, ki ily gyaláza-



tosságot követett el ellenemben, elvenni kedvét attól, hogy még nevetve csufohassa azt a jó bolondot, a ki egy ilyen csiny daczára is állványa előtt ül s szép csöndesen tovább festöget!

Helldorf sápadt arczczal fordult felém. Kissé reszkető ajakkal mondá:

— De ugyan kérlek, volna-e bármi csekély kilátásod a sikerre? Ők már régen valamelyik kikötőben lehetnek, rég valamelyik francia gőzösön rejtőzhetnek, mely őket isten tudja hová, biztosságba röpi.

— Annyira meg vagy arról győződve? Az olasz, ha csak valami nyereségvágy nem sarkalja, nem távozik hazájából. Azon kívül tudhatod, hogy nődek, valamint aljas bácsikájának is elég sok rokona van Romában, részint világiak, részint papok és szerzetesek, s kiknek nagyobb része hevesen ellenzé a veled — eretnekek — kötendő házasságot! Az ég tudja miféle büntérsé lehet ezek közt a gyönyörűséges cuginonak, s minő bűvhelyet talált ott mindkettőjük számára! Jőjj velem Romába; tudakozódjunk, beszéljünk azon rokokokkal, a kikben bizni lehet; fenyegetőzzünk, s lássuk mire mehetünk a hatóságokkal is. Te Romában nálam fogsz lakni, s a rokonokali találkozást, a mi rád nézve most kellemetlen lehetne, — elkerülheted. Jőjj csak s ne ülj itt egyedül, átengedve magadat a néma töprengésnek, míg egy erélyes lépés talán visszaadhatja elrablott vagyonodat.

Meg kell vallanom, hogy egy ily lépés sikeréhez magamnak sem sok reménységem volt; de sürgettem azt azért, mert jótékony hatást vártam tőle barátom kedélyére, ha magános buslakodásából kiragadtatva, gondolatai más irányba tereltetnek. — Ajánlatomra kezdetben sem igent, sem nemet nem mondott. Elkezdett a szobában föl s alá járni; időről időre egy-egy szórakozott feleletet adott; végre meglepetésemre mintha romai utazásunk magától érthető dolog volna, szólt:

— A vonat három órakor indul. Előbb ebédelni fogunk itt, nálam. Ha valjon élvezhető lesz-e, a mit a donna eléd fog tálalni, nem tudom; eddig még nem tettem magamnak megjegyzést képességei felől. Ebéd után megyünk. Több napig veled fogok lenni. Ugy hiszem, jót fog tenni, ha távozom e szobákból, s nem szívom tovább e levegőt.

## II.

Helldorf összecsomagolta azt, a mi egy hosszabb távolléthez szükséges, s délután együtt utaztunk el Romába.

Lakásomat oly kényelmesen rendeztem be számára, a mint csak lehetett, s még az nap este a megszőkött nő legközelebbi rokonához, Torelli asszonyhoz, anyjának egyik nővéréhez mentünk.

Ez elfogulatlanul s barátságosan fogadott bennünket, mintha mi sem történt volna, s csakugyan hamar kiderült, hogy semmi tudomással sem bír a történetekről.

Elbeszélésünkre azonban egy olasz nő egész élénkséggel kezdett kifakadni, hogy Chlorindáról ilyet soha sem tett volna föl, soha! soha! és hogy egész életében a cuginót, a Pedrucciót, ezt a haszontalan fizkót gyűlölni és megvetni fogja. Mennyi számtalan gonosz csinyt követett el az már, és hogy egyáltalán véve ő nem más, mint egy birbone, egy malfattore, egy canailla; hogy neki kell tulajdonítani az egész bűnt, hogy ő bizonyosan a legtulzóbb eszközökhöz folyamodott a Chlorinda eltántoritására! Aztán megint elkezdett a jó hölgy esküdni, hogy ő mégsem foghatja föl, mégsem értheti ő ezt, és nem is hinné, ha nem magunk mondtuk volna el neki; s végre jajgatott az iszonyu gyalázat és hecstelenség fölött, me-

lyet ez eset az ő kitűnő tekintélyes, s általánosan tisztelt családjára vet.

Mindezzel azonban rajtunk nem volt segítve, de az már ért valamit, a mi rokonáról, monsignore Marcellóról beszélt, a ki kevéssel az előtt valami magasabb praelatusi rangra emeltetett, s a kinek nagy befolyása volt a pápai kormányzás sok ágazatu gépezetére (akkor ugyanis még a pápai világi uralom virágkorában voltunk) s a ki, — mint a tisztelt hölgy mondá, — általános segítője s protectora volt a családnak, s Clorindának nagybátyja.

Elhatároztuk tehát, hogy hozzá fogunk fordulni, mint-hogy ő látszott legalkalmasabbnak arra, a ki a szökevények üldözését legjobban foganatosittathatja a nélkül, hogy a rendőrhatalóságok nyilvános beavatkozását, — a mi ugy sem kecsegtetett volna semmi eredménnyel, — igénybe kellett volna vennünk. Csak az volt a föladat, hogy őt a saját rokona ellenében az eretnek Helldorf pártjára sikerüljön megnyerni. Tudtuk, hogy nagyon ellene működött a Helldorf és Clorinda házasságának.

Elhagyva tehát az izgatott, bőbeszédű asszonyt, kimentünk a Borgo Novora, hol monsignore Marcelle lakott a Vatican szomszédságában. Szállására érve csöngettünk, s egy fiatal pap, talán valami titkára a praelatusnak, jelent meg a küszöbön, s tudakozódásunkra azt felelte nagy lakonikusan, hogy monsignore-val nem lehet beszélni. Csak további kérdészködés és sürgős könyörgésünkre tudtuk meg tőle, hogy a monsignore nincs is a városban, elutazott még tegnap; hogy hova? — azt a diplomatikusan begombolkozott urtól sem tudhattuk meg. De megengedte, hogy látogató jegyeinket ott hagyassuk, s másnap újra eljöhessünk, lehetséges levén, hogy monsignore még ma haza érkezik.

Ezzel távoznunk kellett, s visszamentünk szállásomra. Este lett, s lehetetlen volt ma már további lépéseket tenni.

Másnap korán keltem, Helldorf még mélyen aludt. Elkészítettem reggelinket, s még soká kellett várnom, míg fölébredt. — Végre hallottam a nyitott ajtón át köszöntését.

— Végre tehát aludtam egy jó nagyot, Jó késő van már ugy-e? Tudod-e, mért aludtam olyan jól? Azért, mert még elalvásom előtt egy elhatározásra jutottam, mely megmásíthatlanul állni fog.

— Minő elhatározásra?

— Hogy nem hagyom magamat általad tovább is hurcoltatni ezen üldözésre, mely ellen egész bensőm tiltakozik, s mely végre is sikertelen marad és egy más vidéken valami nagyobb műbe fogok kezdeni. Tudod, hogy megbízásom van R. gróftól, hogy palotája éttermében egy Bacchus-menetet fessek freskóul. Itt hagyok mindent, s még ma elutazom. A mig magammal kell vinnem, azt itt mind fölhalálom.

Nem feleltem e nyilatkozatra, de be kellett látnom, hogy ezen elhatározás talán a legjobb rá nézve a mit tehet; csak az nem ment fejembe, mikép tudja oly könnyen föladni azon nagy összeg pénzt, melyet tőle elraboltak. Mig öltözködött, e fölött vitatkoztunk, végre sikerült rábeszélnem, hogy jőjjön el velem mgr. Marcellohoz, megkísérlendő, hogy vajjon mire mehetnénk az ő segítségével.

Reggelizés után azonnal kiindultunk. Menet-közben a „Spanyol tér“-re érve, egy szobor mellett Helldorf hirtelen megállt.

— Nézz oda! Ez ő! Nem ő az? — kiáltott, heves kézmozdulattal egy fekete selyembe öltözött hölgyre mutatva, a



ki még nagyon távol tőlünk, épen egy ott álló bérkocsiba lépett s a Via del Babunio felé hajtatott.

Én is megpillantám a hölgyet, de minthogy háttal volt felénk, s arczából mitsem láhattunk, nem mertem állítani, hogy Chlorinda legyen. Nagyon valószínűtlennek is látszott. Ezt ki is fejeztem Helldorf előtt.

Helldorf nem felelt. Kréta-fehérségű arczczal állt, mintha lábai le lettek volna szegezve, s a szobor vasrácsozatába kapaszkodott, mintha szüksége volna erre a támaszra, hogy le ne roskadjon. Görcsösen lélekzett, és csak állt, állt és nézett, mintha nem birna szólni.

Végre mintegy erőszakosan föleszmélt, egyet lépett előre, aztán hirtelen megfordult és szólt:

— Lehet hogy igazad van. Talán nem ő volt. De én azt hittem. És — — jőjj haza velem. Mi gondom nekem a te monsignore-odra? Nem tehetem, nem bírom üldözni őt. Egész bensőm ellent mond annak. Kimélj meg engem. Már az egyszerű ugy van és nem másként. Te jót akarsz, azt tudom; de jőjj és ne beszélj többet róla. A pénz! Bah, mit törődöm én vele. Legyen az övék. Ugy sincs egyebük!

Láttam, mily mélyen meg volt rendülve, és hogy az elmentmondás itt nem lett volna helyén. Hisz ugy is az volt a czélom, hogy gondolatait más irányba tereljem, azért vettem rá, hogy Romába jőjön. Megfordultam tehát én is, s hallgatva tértünk vissza lakásomra.

— Elhatározásomat valósítani fogom, — mondá hosszú szünet után, nagy lélekzetet véve. — Képes vagy-e az utazásomra, s az első hónapok szükségleteire megkivántató pénzt nekem előlegezni? Miután mindenemet elvitték, csak annyi pénzem van, a mennyi utazásomból megmaradt; az pedig nagyon csekély összeg.

— Kisegítek; el fogok menni bankáromhoz, s hozok számodra 12—15 ezer frankot. Elég lesz az?

— Bizonyosan. Köszönöm. Menjünk azonnal a műterembe; összeszedem rajzaimat s vázlataimat, s készülök az elutazásra.

Valami sajátságos sietés vett erőt rajta, a mit egyébiránt jól föl tudtam fogni: „Nem más lelket, csak más eget cserélnek azok, kik a tengeren tulra futnak“, — mondá ugyan a jó öreg Horac, de a fájdalomtól gyötrött emberi lélek mégis azt hiszi, hogy a feledhetlent azonnal feledni fogja, mihelyt más környezetbe, idegen világba lép. E föltevésnek egyébiránt Helldorfra nézve az a jó oldala volt, hogy nyugodtabban tölté a hátralevő órákat, melyekben készült elutazására.

Ezzel eltelt a nap. Este rendkívül levertnek s ijesztő halványnak találtam barátomat; igen korán le is feküdt; félttem, hogy megbetegszik. De reggel azt állítá, hogy egészen jól érzi magát, csak hogy nagyon idegenkedik most attól, hogy Frascatiba menjen, hogy előbbi lakásán a szükséges intézkedéseket megtegye; embereivel leszámoljon, holmiját becsomagolja stb. Valószínűleg félt attól a megrázkodástól, mely okvetlen érné, ha ismét belépne azon termekbe, melyekben oly boldog napokat töltött. — E fölött megnyugtattam őt.

— Elvégzem én mind azt helyetted; ez ne okozzon aggaszást; csak adj utasításokat, mi a teendő, és én mindent megelégedéssre fogok elintézni.

— Ha még ezt a szívességet is meg akarod tenni, igen nagy terhet vész le általa lelkemről.

— Légy nyugodt; még ma délelőtt kimegyek oda; a fáradság nem nagy.

Most közlé velem a szükséges utasításokat, s én fölkészültem a rövid utazásra, míg ő néhány levelet, s ezek közt R. grófnak is irt; az idő többi részét műtermében foglalkozással akará tölteni.

(Folytatása köv.)

## Az indiai színészetéről.

Valjon fogja-e önöket érdekelni, ha e tőlünk oly messze eső távol világról, a meseszerű Indiáról, annak a színészetéről akarok beszélni?! Tartok tőle, hogy aligha, hiszen India oly sok száz meg száz mértföldnyire van tőlünk, egy egészen más világrészben; tengerek és srárazföldek választják el tőlünk, s nemzetek, melyeknek élete, szokásai, műveltsége, sőt talán még neve is oly idegen, oly ismeretlen előttünk! S mégis, India, a vadregényes, költői szent birodalom, hol egykor a biblia szerint a paradicsom volt, a Ganges és Euphrat által öntözött búbajos tartomány, eme sajátságos birodalom, melynek vallása oly emelkedett, idealisztikus, szokásai oly mélabusan költőiek, ez a csodás föld, hová fecskéink és daruink minden őszzel el látogatnak, melyet minden világotató és vakmerő vadász felkeres, hogy tigriseit, oroszlánait hatalmas elefántok hátáról lövöldözhesse, hogy színről színre szemlélhesse a part ingóvanyai közt az égető napsugáron sütkérező nyugalmas krokodilokat, s hogy merészen szemébe nézzen a magas fák lomjai alól kibókoló óriás kigyóknak, ez a félelmes, — és mégis oly szép, oly vonzó tartomány kit ne érdekelne?!

A lapok bőséges leírását hozták nem rég azon díszmeneteknek, ünnepélyeknek, viadaljátékoknak, indus táncz-mutatványoknak, melyekkel az átutazó angol trónörökösöt az unatásig agyon tisztelték, s különös, hogy ez ünnepélyességekről szóló tudósítások sehol egy sorral sem emlékeztek meg azon szini előadásokról, melyekben a magas látogatónak az indusok nemzeti színészetét is bemutatták volt, mely szintoly sajátságos és érdekes lehet, mint egyéb mulatságaik s időtöltéseik. Szinte arra a gondolatra jön az ember, hogy talán az indusoknak nincsen is nemzeti színészetök, a mi pedig oly hihetlenül hangzik az ember fülében, meggondolva, hogy az indus nép csupa költészet, s mintegy önkénytelenül előtölul a kérdés, hogy egy nép, melynek szokásai szelidek, vallása emelkedett, társadalma az ázsiai népekéhez mérten legműveltebb, hogyan lehet el színjáték nélkül?!

S mégis ugy van; az angol kormányzó bemutatta a tartomány leendő császáranak a nép szokásait, időtöltéseit, ünnepeit, de színházát nem mutathatta be, mert Indiának színésze nincs már egy pár század óta. Mihelyt legelőször betette lábát a szent birodalomba az európai hódító, a megrémült Thalia azonnal a rengetegek közé menekült, honnét nincs az angoloknak hatalma kicsalni. A hódítók le tudták igazni a büszke bramin fajt, meg tudták semmisíteni ős szokásaikat, de nem volt képes parancsszavuk visszavarázsolni az örökre elnémult drámát. Pedig szép, búbajos, költészet-dus színészetök volt az indusoknak, szép és talán a legrégebb a világ minden népeinek színészeténél. Kár, hogy kihalt, hogy elenyészett. Már a tizenegyedik században semmi nyomát sem találjuk, tehát ugyan akkor tűnt el, midőn az európai dráma született. Eltűnt, mint egy fényes álom, melyben oly kéjjel gyönyörködött egy nagy nemzet, mely örökös boldogító szendergésben volt. Mihelyt az indus nép az ellenséges betörők első fegyver döréjére hosszú szép álmából fölébredt a szomorú valóságra, azonnal vége lett az álmképnek a színészetnek is, csak régi króni-



kák s a véletlen által megőrzött emlékei az eltűnt tündér időknek beszélnek, a többé visszahozhatlanról.

Vannak, kik az indus drámát a görögökétől, mások a chinaiakétől kölcsönöztnek tartják, de alkalmasint hibásan. Csak egy futólagos pillantást vessünk az indus drámára s azonnal meggyőződhetünk, hogy az a görög drámától nem származhatott. Nincs abban egyetlen ize sem a görög classicizmusnak, annak a plasticitásnak, erőnek, mely a görög dráma minden sorából kidomborodik. Az indus színmű csupa lágy-ság, csupa kellem, csupa romanticizmus, csupa érzelem, semmi nyoma abban az intéző akaratnak, a cselekvő erőnek s kormányzó szenvedélynek. Olvadékony, mint a fuvola hangja, lágy, mint a csalogány éneke, női alakjai mintha oda volnának lehelve, oly ködszerűek, sőt még férfiai oly subtilisak, gyöngéddek, mint a görög dráma egyetlen női alakja sem. Szó sem lehet arról, hogy az indus színészet a görög dráma leánya lehetne. De a chinaié sem. China úgy elzárkozott minden időben a külvilágtól, hogy sem annak szokásaiból ez, sem ettől az semmit át nem vehetett. Mondhatnók, hogy az indus dráma a persától, vagy talán az egyiptomitől származott, ha amannak virágzásáról nem bírnánk adatokat már abból az időből, a mikor ezek még nem is léteztek, így hát semmi sem bizonyosabb, mint az, hogy az indus dráma eredeti, s hogy a nép vallásának, költői hajlamainak, szokásainak önkénytelen, természetes kifolyása.

Már az előbb említém, hogy az indus dráma fő jellemvonása a romanticizmus. A képzelem uralkodott azok fölött korlátlanul s csapongott, merre szeszélye sodorta, legkisebb tekintet nélkül a hely és az idő-egységre. Iróik találékony-ságát, vakmerőségét az újabb világirodalomban csak a spanyolok Lope de Vegája és Calderonja közelíti meg; műveik szanszkrit nyelven mindig valami alkalomra, koronázási, lakadalmi ünnepélyre irattak, s nem adattak elő többször egyszerűen, s egy-egy darab előadása tiz fölvonásra osztva, hat-nyolcz órát vett igénybe. Abból a körülményből, hogy az előadások többé nem ismételtettek, azt lehetne gondolni, hogy tömérdek szindarab-jok lehetett az indusoknak, s ez valószínű is, azonban az is áll, hogy 60—70-nél több nem maradt fenn; talán éppen azért veszttek el oly könnyen, mert tudva, hogy többé nem kerül rájuk a sor, nem nagyon sokat törődtek velök. Bhavia Blutitól, Kalidasától, az indusok legkitünőbb drámairójától nem maradt hátra több, mint hat darab, míg Aristophanesnak 368, Lope de Vegának 2000 szindarabjáról emlékszik a történelem.

Az indusok drámájában a tréfa és dal váltakoznak az érzelmes és komoly jelenetekkel; hasoulit ez a régi karácsoni játékokhoz, a mennyiben vallásos tárgya van, de azért tért enged az enyelgésnek és tréfának, s előadása körülbelül olyan formán mehetett, mint a mostani népénekesek productiója. Nem volt szokatlan az indus drámában a táncz sem, főleg a déli részek drámáiban. A darab egy prologgal kezdődött, ebben elmondattott annak tartalma, rejtett czélzatai jelezttetek, szebb részleteire a hallgatóság figyelmetessé tétetett. A prolog párbeszéd-alakban tartatott, s elmondták a szerző és a színész. Kezdték egy imádsággal s áttértek az ismertetésre, a prológ után nyomban következett az előadás, így például „Sakuntala“ prológjának utolsó sora ez: „Ime itt jön Dusianta király“ s ezzel kezdetét veszi a darab. Minden drámában van egy magyarázó és egy hírnök. Az elsőnek személyesítője állandóan a színpadon volt s a közönség netaláni kérdéseire azonnal fölvilágosítással szolgált, a hírnök tiszte pedig a szín, az idő változását és az új szereplő föllépését tudatta. Fölvo-

nások közt pedig e két alak tréfás párbeszéd-dal mulattatta a közönséget, mint jelenleg a czirkuszok bohócjai. Színházuk természetesen nagyon primitiv berendezésű volt; a színpad korláttal volt elkülönítve a nézőtértől; a legkiválóbb helyen ült a rajah, körülte a csillagászok, tudósok, a testőrök foglaltak helyet, a zenészek a színpad előtt ültek sorjában, kiknek a nők virágokat dobtak, ha kedvökre játsztak. Diszlet, jelmez persze nem volt, a női szerepeket a nők és gyermekek vegyest játszották.

Legrégibb indus dráma a „Murichchakti“, mely szó annyit jelent, hogy: játékkártya. A darab Sudraka király idejéből maradt fenn, ki Krisztus után 192. évben élt s a tűzbe ölte magát. Hőse a drámának egy bramin, neve Charudatta, ki miután szegénységre jutott, egy Basantasena nevű hölgyet szerelemre gyulaszt, jóllehet a nő a raják testvére is nagyon tetszik. Basantasena menekülve az előkelő imádó elől a braminhoz szökik s ékszereit ennek őrizésére bizza. Azonban tolvajok törnek be a bramin lakába, a kincseket magukkal viszik, mialatt a nő a rajah testvéreinek hatalmába kerül, ki szerelmével addig zaklatja, míg amaz öngyilkosság által akar kitérni előle. De nem sikerül magát elveszteni, egy buddha orvos meggyógyítja s magánál rejtegeti. A rajah öccse most bevádolja a bramint, hogy Basantasenát ékszereit meggyilkolta. Charudatta nem tudja magát igazolni s halálra ítéltetik, már készül a halálra, lelkét istennek ajánlva, midőn egy szolgáló előlép a tömegeből, Charudattát ártatlannak nyilvánítja, s az igazi gyilkosnak a rajah öccsét jelenti ki. De ki adna hitelt egy szolgáló állításának? — Charudattát viszik a vesztőhelyre, s ekkor váratlanul előlép Basantasena s fölfedezi az igazságot, mire Charudatta kegyelmet kap, — a szép lányt azonban még sem bírhatja, mért a rajah ítélete azt egy előkelő bramin nevére rendeli.

A darabot különösen vonzóvá teszi a szép egyszerű irály, a leírások, jelenetek megkapó természetes szépsége. Kiválóan szép a negyedik felvonás, melyben Basantasena palotája van leírva nyolcz udvarával. Az első udvart csupa virág borítja, jóllakott varjuk röpkednek benne, s nem eszik az élők dobott húst; a második udvar tele van állatokkal, ökrök és elefántok enyelegnek nagy kedélyességgel; a harmadikban egy szökőkút van, mely körül a puha fűvön szolgáló lányok énekelnek és körben tánczolnak; egy másik udvaron van a konyha, ismét odább olajfa illatosít be egy árnyas kis udvart, egy másik udvar a szép nő gazdag ékszerei vannak kiállítva a legszebb rendben; következik a madár-udvar, hol galambok és papagájok sűrögnek-forognak, az utolsó udvar köríti a leány csodaszép palotáját. Oly bizarr, oly csillogó, szemkápráztató van e részletekben, hogy nincs képzelem, mely a ragyogó képet ma ily tökélyvel élénk állithatná.

Az indus drámát új életre hozni, kísérletet tettek e század elején az angol kormányzók már több izben, csináltak is valami olyas formát, a mire rá lehetett fogni, hogy ez a régi indus dráma, valóságban azonban annak csak a parodiája volt. A darab szövege a régi volt, de az indusokat nem lehetett rávenni semmi fenyegetéssel, sőt büntetéssel sem, hogy színpadra lépjenek s a dicső multnak lelkökben kegyelettel őrzött szent emlékével a gyűlölt hódítóknak mulatsággul szolgáljanak. Eljátszották tehát a darabot angol színészek, hanem aztán senki sem mondhatta arról az előadásról, hogy az indus színjáték volt. Föl is hagytak minden erőködéssel életre csalni a halottat, s most nyugszik háborítlanul.



## Egy hét története.

Februárho 7-dikén.

Izgalmas élet. — Az ifjusági küldöttek fogadtatásának előkészületei. — A kormány is a mi malmunkra hajtja a vizet. — A zuhany. — A kormányválság.

A főváros izgalomban van. Éjjel tánczolunk reggelig, pár órai alvás után alig ébredünk, mindjárt az ujságok után kapkodunk s mohón keressük a táviratok közt a kövér betűket, aztán bizottságba szaladunk és nagy tüzzel törjük magunkat az ifjusági küldöttség fogadásának előkészületeivel, majd ismét öltözékünket rendezzünk, hogy este ismét vigadjunk és tánczoljunk, kivilágos-kiviradtig. Ez aztán a fővárosi élet; folytonos izgalom, lázas tevékenység, jövésék, menések, tervezések, készületek, politika, mulatág és ünnepélyek, és minden, a mi csak a lelket foglalkoztatni képes. Ha igazuk van azoknak a nagyvárosiaknak, a kik azt tartják, hogy izgalom nélkül az élet csak tespedés, akkor ugyan él most a magyar főváros, hogy Páris sem különben, — a torlaszok napjait kivéve.

Leginkább elfoglalnak az előkészületek ifjaink fogadására. Az egyetemi fiatalság küldöttsége, miután megpecsételte a török-magyar barátságot, s diadalmasan keresztül vágta azoknak a kül- és belpolitikusoknak a számítását és tervezgetését, a kik minket a muszka-barátságba akartak beleugratni s a törökkel akartak összeveszíteni, — tengeri viharok és sok hányattatás után végre utban vannak haza-felé és vasárnap itt lesznek ismét. Becsülettel megfeleltek föladatuknak, a nélkül, hogy tudnák, nagy fontosságú és jelentésű munkát végeztek a vidám eszem-izsomok és fölköszöntések közt, illik tehát ünnepélyesen fogadni őket. És bármiként gyanusítsák is a kormányt ezzel ellenkező vélekedésről, azt tapasztaljuk, hogy osztja e nézetünket a kormány is teljesen. Ifjainkat ünnepélyességgel kell fogadni és szükség, hogy ez az ünnepély ne csak könnyen elmosódó mozzanat maradjon, hanem hogy méltó legyen az ifjak által végzett műhöz, és szükség, hogy az ünnepélyes fogadtatásban mintegy kifejezve, és megerősítve legyen az, a mit mi mindnyájan állítunk, hogy tudniillik ifjaink nem csupán a fiatalság érzelmeinek voltak tolmácsai, hanem az egész nemzetének, a polgárságnak, a népnek.

Ez okból — mert a mi jelenlegi kormányunk taktikájáról nevezetes, — ez okból nagy mérgesen rámondította Thaisz Elek főkapitányt az ifjakra, hogy: ne merészeljenek politikai színezetű tüntetéseket rendezni, összeült a bölcs egyetemi tanács is és kimondotta, hogy az egyetemi ifjuságnak, mint ilyenek nem szabad politizálni, — más szóval, oda kényszerítettett a fiatalság, hogy mint ifjusági testület ne demonstráljon, hanem külön, mint polgár, igen is teheti, a mit akar. És el lett a cél érve; az ünnepélyes fogadtatást nem az ifjuság rendezi, hanem tüstént megalakult egy 300 tagból álló polgári bizottság, és minden nap két falragasz kirdeti az utcák sarkáról a készülő ünnepélyességet s föl hívja a hon fiait és leányait a tüntetésben részt venni. És Tisza Kálmánnak csakugyan sikerült a dolog, lesz nagy ünnepély, fényes küldöttségek, kivilágítás, szónoklatok, lakomák és a hirlapokban hasábokra terjedő czikk. (Hiszen lám, még meg sem történt s már én most sem

állhatom meg, hogy e helyen széltében, hosszában ne beszéljek róla.) A főváros lázban van, és ha vasárnap délután a milyen hosszú és a milyen széles az a váczi-ut és az ország-ut, ha tele nem lesz, ember ember hátán kíváncsival és ünneplővel, akkor soha sem. De még a szomszédos utczákon is aligha lehet majd közlekedni. Így illik fogadni ifjainkat és Thaisz igen helyesen tette, hogy a csekély, jelentőség nélküli ifjusági fogadtatás helyett ez óriási és nagymérvű ünnepélyt rendezteté.

Csak hogy azt veszem észre, hogy a nagyszerű tüntetésre kellemetlen zuhanyról gondoskodtak nem máshol, hanem egyenesen Konstantinápolyban. Mithad pasa nagyvezér (már csak politizáljunk, ha benne vagyunk, — hiszen ugy sem hallgatnának rám, ha most egyébről beszélnék,) Mithad pasa, a török birodalom ujjá teremtője, a kinél csak az imént tisztelegtek ifjaink, kifejezve, hogy a magyar-török barátságának legszilárdabb alapja az az alkotmány-mű, melyet a hatalmas nagy vezér megteremtett, — ez a nagyvezér megbukott, száműzött, s hamarabb elszállítja a hajó hazájából, mint ifjaink haza érkehetnek, kik üdvözlésére oda siettek. És ez az eset bizonyára lelohasztja sok törökbarátnak a tüzet, — én magam is abban a nézetben vagyok, hogy nem árt egy kissé mérsékelni a lelkesedést és tartoztatni azt az élni-halni kész barátságot oly nemzettel szemben, a hol egy nap alatt oly könnyen megbukhatnak oly emberek, a kik ezt a barátságot és rokonszenvet a nemzetekben fölkellették s a ki egyedül volt biztosíték az iránt, hogy a török végre okulni fog saját kárán. Én azt hiszem, hogy ez az eset sok emberrel letéteti a melléről a vörös-zöld kokárdát.

De hát mért ne bukhathék meg Mithad pasa Konstantinápolyban, mikor ide haza még csak Tisza Kálmánnak a piros széke is felbillenő-félben van. Mert hiszen nem szükség önöknek mondanom, (kik bizonyára velem együtt mohón olvassák a lapokból a politikai esélyek változásait,) önök is tudják, hogy kormányunk sehogy sem tud megegyezni a bécsi sógorokkal, s ennél fogva nyakig vagyunk a kormányválságban is. De önök talán nem is tudják, hogy tulajdonkép mi az a kormányválság. Nagy dolog az; ilyenkor a párt-helyiségek reggeltől estig tele vannak hir-sovár honatyákkal, kik kisebb, nagyobb csoportokra oszolva, összedugott fővel tanakodnak egymás közt és megfejtésével vesződnek azoknak az érthetetlen titkos jeleknek, melyeket egyik-másik miniszternek az arczáról ellestek. Ha bejöu egy-egy „jól-értesültség“ hírében álló ember, neki esnek minden oldalról és ostromolják fáradhatlanul. Az pedig hallgat, — mit is tehetne okosabban ha nem tud semmit mondani, — s hallgatása, titokzatos komoly arcza annál nagyobb gyanuba keveri, hogy sokat tud, s aztán ismét a fölött kezdenek tanakodni a tünődők, hogy mit hallgatott el a hallgató, s mi lehet annak az oka, hogy oly komoly az arcza?!

De a kávéházi politikusok sem tesznek mást; ezek is a fölött tanakodnak, a mit nem tudhatnak, és az ujság lapok általános, semmitmondó kifejezéseiből rőfös következtetéseket vonnak le. Az utcán az emberek minden lépten-nyomon meg-



állítják egymást, hogy halljanak valami újabb hirt, s az ujság-írók fontos képpel oly nagy sebbel-lobbal lótnak-futnak, hogy az avatlan, a ki ismeri a szegény megfutamodottnak a mester-ségét, mérget merne rá bevenni, hogy a kormány már megbu-kott s következik a — vizözön.

De hogy valahogyan kivergődhessünk már ebből a csu-nya politikából, a melyben úgy látszik, egészen megfeneklet-tünk, hadd szólok valamit arról a közvacsoráról, melyet a kisdédóvók egylete hétfőn a vigadóban rendezett. Azt hittük, nem lesz közönsége; hiszen farsang van, s mindenki a bálok-kal van elfoglalva, ugyan kinek jutna eszébe még közvacso-rákra is eljágni. Kinek? — hát a ki részesülni akar abban a megbecsülhetlen boldogságban, hogy gyönyörű piczi kacsók teszük elébe a süteményt s töltenek poharába bort s levágják szivara végét. Ki ne menne el oda, a hol angyalok szolgálnak?! Bizony tele volt a vigadó egészen, és nincs benne kétség, a rendező egylet busás jövedelmet vett be. A hölgyek jobbára jelmezben sűrögtek forogtak, s legtöbb volt a népviselet, kü-lönböző nemzetek jelmezei. Láttunk ott bájos elszázi leányt, szeretetre méltó hollandi leányt, takaros magyar menyecskét, tüzes szemű cigány leányt, spanyol lányt, olasz lányt, — min-den féle nemzetbeli lányt, de magyar volt azért mind, magyar szivélyesség, magyar előzékenység, nyájasság. Ab.

### Farsangi napló.

Ma-holnap bezárhatjuk már naplónkat. A naptár elő-jegyzései ki vannak meritve, s a mely bálokról most beszámo-lunk, azok körülbelül az utolsók már.

Szóljunk-e a calico-bálról. Mért calico? Hiszen ugyszólva nem is láttuk e jelmezt! Mindössze négy ödöngött fel s alá a teremben, ezekről nem lehet elnevezni a mulatságot. Bezzeg az előbbi évek calico báljai nem így néztek ki; egymást érték az egyszínű, az egyszövetű dominók, az ember szinte a fejét vesztette el, ha valakit fölismerni vélt és üldözött. Egyébiránt elég szép és tarka-barka volt a bál; mindenféle jelmez volt, izlésesek, elegansok, drágák, kik szellemök által is különösen élénkké tették a mulatságot. Valóban el lehet mondani, hogy az idei álarczos bálók közt ez volt a legsikerültebb. A közön-ségen meglátáztott, hogy az álarczok alatt nem egy előkelő, művelt uri hölgy rejtőzik.

Volt az idén „egy éves önkénytesek“ bálja is; ez is új a nap alatt. — Az önkényteseknek meghagyták, hogy nem sza-bad egy bál-rendezésben sem részt venni, kapták magukat tehát s ők rendeztek bált, meghíván bálanyaúl Edelsheim-Gyulay bárónót. Az Európában tartatott e bál és különösen jól sikerült. Szép közönség volt, a legszebb és legnagyobb ezen a farsangon. A táncz folyt jó kedvvel, daczára a nagy sokaságnak s folyt csaknem reggelig, nem lankadó jó kedv-vel. Balázs Kálmán huzta a csárdásokat, tüzzel, szivhez szólóan.

Még egy sikerült bálról kell szólnunk (a farsang vége, a mint látszik, szépen helyrehozza az elején tanusított mulasz-tásokat.) Szerdán volt a gazdasszonyok piknikje. Csak a kis terembe huzódtak, hogy az uszályokból egyet sem lehessen haza vinni, pedig a nagy teremben szép számot tevő közönség lett volna a jelen voltak diszes társasága. Igen sok szép nőt láttunk izléses öltözékekben. A jókedvet itt is Balázs Kálmán hegedűje tüzelte s tartotta ébren reggeli ötig.

És ezzel a farsang jó formán be van fejezve. Hátra van még a bohóc estély, melyről még megemlékeznünk kell, de a sorrend különben már ki van meritve.

### Budapesti hirvivő.

\*(Udvari bál) tartatott Bécsben hétfőn az uralkodó páron kívül a Bécsben időző összes főherczegek és külföldi herczegek, a külhatalmak bécsi képviselői, Ignatiev tábornok, továbbá gróf Andrassy, báró Wenckheim, az összes osztrák miniszterek, a birodalmi gyűlés két házának több tagja, köz-tük gróf Hohenwart, az aristokratia és a főbb katonai méltó-ságok képviselői, összesen mintegy ötszáz személy voltak jelen. A bálnak fényes lefolyása volt. Ő Felségeik 9 órakor jelentek meg a főherczegekkel a kis vigadó-teremben, hol bensőbb cerele-t tartottak. Ignatievet és nejét úgy itt, mint a későbbi cerele alkalmával a nagy vigadó-teremben ő Felségeik kitün-tették. A király marsali egyenruhát viselt, a királyné világos lilaszin ruhát, tull-illusion felöltővel, s fején gyémánt-diadém-mel. — Ő Felsége körsétájánál Ignatiev és gróf Stollberg folyton a király odala mellett mentek, míg a királyné lady Buchanant és Stollberg grófnét ültette maga mellé.

\*(Jótekonyság.) Király ő Felsége a kiskorpádi katolikus iskola fölépítésére 100 frtot, a bobolzi görög katolikus templomra 150 frtot, a brozori római katolikus iskolára 200 frtot adományozott. — Simor János herczeg-prímás 4000 frtot küldött a honvédségi nyugdíjalapra.

\*(Rózsás napló.) Jegyesek: Kossuth István és Barna Karolin kisasszony Gömörben. — Danilovics Elek törvényszéki bíró és Pásztélyi Antónia kisasszony Munkácson. — Mészáros József ügyvéd és Tóth Erzsike kisasszony.

\*(Az országos nőiparegylet) által iparszakiskolája ja-vára rendezett álarczosbál alkalmából király ő Felsége 100 frtot adományozott ez egyletnek. — Ez alkalommal mások is felülfizettek. Az elnökség nyilvánosan óhajt köszönetet sza-vazni mindazoknak, kik a hazai iparoktatás érdekében az egy-let fáradozásait támogatni sziveskedtek, nevezetesen azon höl-gyek, kik a sorsjátéknál az étteremben, a cigánycsoportban és a pénztáraknál működtek, továbbá Gené Sándor és a nép-színház tánczara, a légszesztársaság 57 frtnyi díj elengedé-séért s mindenek fölött a sajtó az egylet érdekének felkarolá-sáért fogadja a jótékony cél nevében a nőiparegylet hálás köszönetét.

\*(Estélyek.) A „budai társaskör“-ben szombaton szini estély volt. Magyarul „A tiszaháti libácskát“ adták elő, mely-ben Heinrich Böske és Ferschin Kamilla kisasszonyok, Shvoy Kálmán, Hazucha Lajos, Blum Béla és Rosenbach Ferencz összevágó játékaikért zajos tapsban és kihívásban részesültek. Az ezt követő „Er ist nicht eifersüchtig“ vigjátékban Kaubek Irma kisasszony, Stolp Ferencz, Sternád Rezső és Nagy Lajos játszottak. — Ugyan ez este iparosok körében jelmezes estély volt. Sok jelmezes nő volt jelen, de fényűző öltözékeket, di-csérettel jegyezzük meg, nem láttunk. A táncz reggelig a leg-kedélyesebben folyt. Vasárnap este rendes családi estély volt. A kör „férfikara“ Engelsberg „Oh mi távol“ című dalát éne-kelte és nagy tetszésben részesült népdalokat; Erősy Paula kisasszony szintén népdalokat, később a „Bűvös vadász“-ból egy áriát adott elő. Tetszésben részesült a Farkas Ilona kis-asszony zongorajátéka és a Perczel Lajos szavalata is. A hang-



verseny után éjfélig folyt a táncz s kiknek az elébbi estén netán nem jutott, szintén kivehették részüket.

\*\*\* (Liszt Ferencz) az idén csak egyszer fog játszani nyilvánosan: az „írók és művészek társasága“ február 15-diki rendkívüli estélyén. Öt darabot játszik: Mosonyitól a „Csalogány panasza“-t s a „nagy hallgató“-t, Bülowtól a „Dormivégliá“-t és a „Canzonaturá“-t s gróf Zichy Gézának eredetileg balkézre szerzett „Adél keringőjé“-t; továbbá zongorán kíséri Jókainé asszony szavalatát: „A holt költő szerelmé“-t Jókai Mórtól. Közreműködnek még: Balászné Bognár V. asszony, Odry Lehel, Ravasz Ilona kisasszony és Juhász Aladár. E két utóbbi Gobbi „Magyar suite“-jét mutatja be. Ez estélyre egy ülőhely ára öt forint lesz, (tagoknak három és egy forint,) a hangverseny a „Hungária“ termében tartatik.

\*\*\* (Ifjaink) nemcsak a Medzsidi érdem-rendet, hanem mindegyikök külön-külön egy diszkardot is hoz haza, mely a szultán ajándéka, kitől mindegyikök azonkívül jól talált arczképét is kapta. A küldöttség két diszalbomot kapott a Galata-Seraül császári tanintézet hallgatóitól, mely tájképeket és tájviseleteket tartalmaz, melyből nem hiányzanak fátyoltalan háremhölgyek sem. A küldöttség egyes tagjait megajándékozták kiváló török tudósok török nyelven írott munkáikkal, melyek legtöbbje vörös-fehér-zöld kötésű. Végül hoz haza az ifjuság egy nagy rakasszal diszkötésű könyveket, melyeket a császári katonai akadémia (Mechteb Arbije) adott ki s a budapesti egyetemnek szánt ajándékol. A mit a magyar deákok ugyan nem hoznak magukkal, de a mit kieszközöltek végül az, hogy a budapesti állatkertnek különböző diszpeldányu állatokot fognak Konstantinápolyból küldeni.

\*\*\* (Az egyetemi ifjuság küldöttségének) ünnepélyes fogadására nagy előkészületeket tesz a főváros polgársága. Mert tudni kell, hogy az ifjuság letiltatván a tüntetésről, a polgárság vette a kezébe az ügyet és 300 tagból álló rendező bizottság alakult. A rendezőség irodája ez idő szerint a leglátogatottabb hely Budapesten; képviselők, iparosok, ügyvédek, kereskedők, orvosok egymás kezébe adják a kilincset. — A Terézváros és Józsefváros banderiumok által lesz képviselve az ünnepélyen; a budapesti daláregyesületek közül többen felajánlották közreműködésüket, a mi kétségkívül emelni fogja az ünnepélyt. A rend fenntartására 200 fővárosi polgár ajánkozott, a kik az ünnepély alkalmával, megkülönböztetésül fehér vállszalagot fognak viselni és ezen körülmény elég biztosítékul szolgál arra nézve, hogy az ünnepélyt méltóság, komolyság, higgadt nyugodtság fogja jellemezni. A Konstantinápolyból haza érkező ifjuk elé küldöttség ment Triesztbe, — a honnan előbb Nagy-Kanizsán és Székes-Fehérváron időzve, vasárnap délután 3<sup>1</sup>/<sub>4</sub> órakor fognak az ifjakkal a fővárosba visszatérni. — A vaspályánál a fővárosi polgárság nevében Gozsdú Elek ügyvédjelölt fogja az ifjakat üdvözlő beszéddel fogadni.

\*\*\* (A budapesti dalkör) estélyéről méltó külön megemlékezni, nem csak azért, mert a farsangi idény egyik legérdekesebb mulatsága volt, de azért is, mert magyaros szelleme által mindenkit kellemesen lepott meg, kik az egylettel német hire miatt nem rokonszenveztek. Mióta a budai dalárda és nemzeti dalkör egyesüléséből létre jött a budapesti dalkör, oly tekintélyes testületté vált ez, mely méltó disze a fővárosnak. A hétfői estélyt a dalárok nagy jelmezes és tréfás menete nyitotta meg, melyben a tagok még soha sem látott hangszeren játszottak. E tréfás menet nagy derűtséget keltett. Az estély műsora általában igen változatos volt. Legjobban tetszetek: Haydn nagy symphoniája, mely bohó tréfás zeneszerzemény

ugyancsak megnevetteté a közönséget; „a keleti kérdés zenei megoldása“ férfikar, ugyszintén a „Hegedűművész hangversenye“, melyben egy Wieniavskynál sokkal hosszabb nevű művész mutatott be egy furcsa hegedűművészt, ki önhitt, hiu és gyöngé. A műsört nagy chinai menet és dal zárta be, melyben az összes dalárok részt vettek, hogy megvihessék hódolatukat a magas trónon ülő fejedelemlőnek. A műsört táncz követte, még pedig viradtig. Az első négyest a két teremben százhatvanöt pár tánczolta. A hölgyeknek oly diszes koszoruja volt jelen, milyent e farsangon ritkán láttunk. Sokan voltak diszes jelmezekben is.]

\*\*\* (A népnevelők pesti egylete) e napokban ülte meg az első közoktatási rendelet, a ratio educationis kiadatásának századik évfordulóját. Az ünnepély a megyeház nagy termében tartatott meg, melyet a népnevelők meglehetősen megtöltöttek, a nevezetesebb tanférfiak közül azonban alig jelent meg egy-kettő. Megnyitóul kardal énekeltetett, azután Péterfy Sándor elnök tartott rövid beszédet, majd Kerékgyártó Elek szólt a Mária-Terézia-korabeli tanügyi állapotokról. Márki József a ratio educationist ismertette, rajzolva az azt megelőző tanügyi mozgalmakat, Ney Ferencz érdekes összehasonlítást tett a tanügy mai és száz év előtti állapota közt, míg Kiss Áron a száz év előtti tanfériakról szólt, ismertetvén Kazinczy-nak, Kiss Jánosnak tanügyi fáradozásait, s különösen az előbbinek pályájáról szólt érdekes részletességgel. Bója Gergely budapesti tanfelügyelő zárbeszéde fejezte be az ünnepélyt.

\*\*\* (A fővárosi szeretetház) berendezési munkája, Simigh Istvánné, és Kauser Jakabné, e tevékeny urhölgyek felügyelete alatt, serényen foly. A fehéreneműeket a nőiparegylet intézetében és a Zirzen Janka által jelesen vezetett képezdében díjtalanul készítik. A gyermekek ruhája szürke posztóból lesz. Az új szeretetházat márczius elején megnyithatják. Egyelőre husz gyermeket vesznek föl bele.

\*\*\* (A fővárosi közbiztosság) az alatt, a míg a rendőrség az ifjuság tüntetésével van elfoglalva, épen nem irigyelendő, mire példa a következő eset: Solcz Ottilia asszonyság édes anyjával a napokban déli 11 órakor a 2 sas-utczában, a postahivatal közelében haladván, három utcagyerkőcz által gyorsan körülvetetett, s mielőtt első meglepetéséből és ijedtségéből magához térhetett volna, karmantyujában volt pénztárczája csekély összeggel elraboltatott. Mire a rendőr előkerült a segély-kiáltásra, kettő a semmirekellők közül már messze volt.

\*\*\* (A fővárosi házait) újra fogják számozni. A közmunkatanács által kiküldött vegyes bizottság megállapította ama programot, mely szerint az utcák számozása eszközözlendő lesz. A számozást a belvárosban fogják kezdeni. A program szerint a várost négy részre osztják: Pestet a kerepesi uttól, s annak képzelt folytatásától jobb és bal részre, Budát az alaguttol jobb és bal részre. A házak mindenütt az utca jobb felén lesznek egygyel kezdve, s pedig úgy, hogy a Dunapart felől kezdődik a számozás. A baloldalon a páros számú házak lesznek.

\*\*\* (Szász Károly) megkezdte egyetemi előadásait a világirodalom époszairól. A bölcsészeti karnak egyik nagyobb terme zsufolásig megtelt egyetemi hallgatókkal és más érdeklődőkkel, kik az új magántanárt zajos éljenzéssel fogadták és kísérték. Valódi elragadtatással hallgatta mindenki az emelkedett, szónoki stílusban tartott s nagy gonddal kidolgozott előadást, mely az époszok keletkezésének elméletét fejtegette. A képzeletre és értelemre egyenlően hatásos képekben mutatta be az ősmondák szálait, melyekből a hősköltemények szöve



vannak, a nagy gyűjtők és rendezők munkáját, a lyra és éposz fajbéli és származási különbségeit, a naiv és mű-éposz választóvonalát.

\* \* (Bertha Sándor,) az akadémia levelező tagja, a fiatal és szép tehetségű Bertha Sándor zongoraművész és zeneköltő édes atyja közelébb meghalt. A régi nemzedék egyik kiváló tagja volt ő, ki úgy az irodalomban, mint a közélet egyéb mozzanataiban tevékeny szerepet játszott. Mint követ szerepelt a pozsonyi országgyűléseken s több jeles munkát írt. Temetése közrészvét közt ment végbe.

\* \* (A Petőfi-szobor) nagy bizottsága Tóth Kálmán lakásán ülést tartott. A tárgyalás a szobortőke kimutatásával kezdődött, mely az Izsó-minta 10,000 frttal lett díjazása után is 30,000 (névértékű) forintból áll. A szobor további költségei teljesen fedezték s csak a szobor talajának költségei állnak fedezetlenül, melyre nézve a bizottság az elnökséget bizta meg, hogy alkalmas időben a fedezetre nézve javaslatokat tegyen. A bizottság továbbá elhatározta, hogy a szobor tizenkét láb magas legyen s a kisebb bizottságot bizta meg az iránt, hogy Huszár Adolfal ez iránt szerződést kössön. — Végül határozatba ment, hogy a nagy bizottság folyamodjék a városhoz az iránt, hogy a városligeti körönd mellett levő városi épületet, a Petőfi-szobor nagy mintájának elkészültéig, vagyis legfőleg két évig, akadálytalanul használhassa.

\* \* (A nemzeti színházban) csütörtökön Kisfaludy Károly emlékére ennek egyik vigjátékát, a „Csalódásokat“ adták. Szigeti „Mokány“-a kitünő alakítás volt; az elismerésben Prielle osztozhatik vele, a tanácsos özvegyének szerepében. Izléstelen tulzás Szatmáryné „Luczája“, és Náday alakítása. Ha lehet valamit mentségökre felhozni, úgy ez azon cselekvényszegénység, mely e darabot jellemzi, hol a cselszövényt mindig a színpadon kívül fonják s a számtalan változás és felvonás mindig a leghatártalanabb jelenetekkel végződik; a szereplő persze hatásra törekszik a művészet rovására. A csekély közönség folytonos derűtségben volt az előadás alatt.

\* \* (Botrányos eset.) A napokban a budai Dunaparton nagy néptömeg csődült össze, nézni egy fiatal leányt, kit néhány percz előtt huztak ki a Dunából. Bársony köpeny, fekete selyemruha, kifogástalan bőrtopán és keztyű fedték a fiatal, alig 16—18 éves leányka tagjait, ki mint utólag értesülünk, óbudai szülők gyermeke. A vízből kihalászott leányon mindenki felfedezhette az élet jeleit, s a gyors orvosi segély kétségkívül megmenthette volna. De a mi rendőrségünk nem vette észre a dunaparti nagy népcsoportot, és a vízből kihuzott leány már egy óráig feküdt a part fevényén, s nedves ruhái oda fagytak a földhöz, mielőtt a rendőrség, melynek Atilla-utcza tanyáján pedig magánosok azonnal bejelentették a történeteket, észrevette a leányt s a kórházba szállította. A nagy hidegben, egy órán át víztől csurgó ruháiban fekvő leány könnyen megfoghatólag meghalt.

\* \* (Vegyesek.) Gróf Mikes János elhatározta, hogy Deák Ferencz ama kisebb arcképét, melyet Than Mór festett, s melylyel egy nap (1874. okt. 16-kán) őt az öreg ur a maga születése napján meglepte, majdan a kolozsvári muzeumnak fogja hagyni. — A nemzeti kaszinó fennállásának ötvenéves évfordulóját májusban megünneplik s külön levélben hívják meg a még élő őt alapítót: Havas Józsefet, gróf Károlyi Györgyöt, gróf Mikes Jánost, Szögyényi Lászlót és báró Vay Miklóst. — Csernátoni az „Ellenőr“ szerkesztéséről visszalépett s Palásthy Sándorra a lap eddigi főmunkatársára ruházta azt át. — Ifj. gróf Festetich Tasziló a

Baltazzi Hektor versenylovaikat mind megvette kettőnek kivételével, mely kettőt Baltazzi Sándor vett át. — A sakkklub ismét Erkel Ferenczet választotta elnökévé. — Rydl Ignác legközelebről oly vallomást tett, mely Korczinszky bűnrészessége ellenében felmentőleg hangzik. E vallomás folytán a bűnügyi iratok nem terjesztettek fel a királyi táblához, hanem újabb vizsgálat végett a vizsgáló birónak adattak vissza.

\* \* (Halálozások.) Felső-Eőri Bertha Sándor, Budapest. — Meghaltak továbbá: Till János tanár, Budapest. — Borbély Miklós volt országgyűlési képviselő, Roszton. — Katona Zsuzsika kisasszony, 20 éves korában, Nagy-Körösön. — Dr. Schwarzenberg István orvos, 65 éves korában, Budapest. — Bikfalvy Sámuel ügyvéd, 86 éves korában, Tasnádon. — Báró Luczeńszky Mihályné urhölgy, 50 éves korában, Aradon. — Rottenbiller Stephanie urhölgy, 39 éves korában, Budapest. — Kovacsich Öszlnte ügyvéd, 75 éves korában, Kaposvárott. — Ruesz Józsefné urhölgy, 55 éves korában, Nagy-Kanizsán. — Bugorszky Sándor ügyvéd, Temesvárott. — Nyisztor Józsefné urhölgy, 59 éves korában, Pankotán. — Dely Józsefné 42 éves korában. Béke hamvaikra!

## Irodalom és művészet.

Két régi klasszikus mű előadásáról akarunk ez uttal szólni, melyeket a lefolyt héten láttunk a nemzeti színházban. Egyik Shakespeare „Velencei kalmár“-ja, mely évek óta nem jelent már meg a nemzeti színház deszkáin. Tóth Józseftől láttuk utoljára, még a régi nehézkes fordításban; Tóthnak egyik legkitünőbb szerepe volt ez, s mióta a nagy művész meghalt, — bizony már annak is 7—8 esztendeje, — senki sem mert utána a szereppel próbálkozni.

Most Feleki vette a kezébe. Őszintén bevalljuk, hogy Felekitől nem vártunk sokat. Ő első sorban társalgási színész, az ő léghőre az újabb kori színművek és vigjátékok, s annyira megszokta őt a léghőre, hogy minden másban otthoniatlan lesz. Az ő megszokott léghőre pedig nem ismer mély jellemeket, az ő mesterei: Sardus s a többiek nem adtak elébe soha egy egész, tetőtől bokáig férjes egész embert, alkotásaik a részletekre, külsőségekre fektette a fősúlyt, és Feleki, mint kitünő Sardou-színész, megszokta szintén csak a részletek kiszínezését, a jellem külső mezének megalkotását, a tartalom, a részek összhangzatos összefüggése nem szokott nála fontos dolog lenni. És ezt tapasztaltuk Shylocknál is; a részletek kidomborítása kitünően sikerült neki, a csunya vén uzorás zsidó külső mását élénken kiszínezé, de ha lefejtjük alakjáról a mázt, belül csak olyan emberre találunk, minők a többiek, a kik a színpadon járnak-kelenek. Portiát kár volt Kassainénak adni, még nagyobb kár Jessikát Kölessi Mariskára bízni, a ki csinos kezdő ugyan, — de ez a közönség csak némely részének elegendő.

Örömmel jegyezzük föl, hogy a „Velencei kalmár“-nak szép közönsége volt, nem volt oly nagy a „Fidélío“-é, melyről még ez uttal szólni akarunk. Egyébiránt Fidéliót már adták egyszer a mult héten, de akkor még a mostaninál is kevesebb ember nézte. Talán, ha harmadszor adják, méltó közönsége lesz. Mert bizony Beethoven e remekműve megérdemelné, hogy mindig zsufoolt ház előtt adják. Az előadással általában meg lehettünk elégedve. Benza Ida kiváló tehetsége képes Fidéliót



olyan kitünően élénk állítani, a mint azt mi képzeljük. Ellinger is jó Florestan. A foglyok kara sikerült.

Egy irodalmi hirt jegyzünk ide végül. Kubinyi lapja, melyet a házi iparegyesület ad ki, megjelent. Ohajtjuk, hogy a lapnak minél számosabb előfizetője legyen. A lap a házi ipar érdekében indított és már az első száma is sok hasznos tudni valót tartalmaz nők számára, kiknek ajánljuk is figyelmébe.

Sirius.

### Nemzeti színház.

Február 3-dikán: „Ördög Róbert.“ — Február 4-dikén: „Farsangi iskola.“ — Február 5-dikén: „Velencei kalmár.“ — Február 6-dikán: „Fidelio.“ — Február 7-dikén: „Csalódások.“ — Február 8-dikán: „Carmen.“ — Február 9-dikén: „Gilberte.“

### Divattudósítás.

A jelen tél divatja tulajdonképp olyan egyszerű és szép, hogy bár kinek is tetszésével találkozhatik. Azonban mégis előfordul olyan kirívó izléstelenység is, mely az egyszerűt is a tulságig kiforgatva lényegéből, nevetségessé teszi. Így a szép, egyszerű, hosszú polonaise és princesse formát is el lehetett ékteleníteni a tulságos hátrahúzással, és az izlés nélküli felhúzással, mely homlokegyenest ellenkezik a festői hullámzatos redőzettel. Egy másik kinövése a divatnak a vörös, tulságosan feltűnő öltönydarabok vagy a vörös vagy kék passepoile-ok kék, barna vagy zöld ruhákon, mely a ruhákat egész katonai egyenruhákhoz teszi hasonlókká. Tisztelt olvasónöinktől felteszünk annyi jó izlést, hogy az ilyen tulságokra soha sem adnák magukat, mert mindegyik érti és érzi a határt, melyet átlépnie nem csak a jó izlés, de még a nóiség is tilt, és melyen büntetlenül csakugyan senki sem teheti tul magát.

A fiatal leánykáknak való divatok most igen egyszerűek. Változatoság tekintetéből a hosszú polonaise-ek mellett ismét hosszú tünique-eket és derekakat viselnek, a melyek szintén igen jól állanak. A diszités egyszerű igénytelensége jellemzi mai nap a fiatal, művelt leányok öltözékét. Egyszerű befoglalások, a ruha szöveténél valamivel sötétebb gombok, plissé fodrok vagy kivágott hegyes izezetek, a melyek egy kis tafotával befoglalvák, a leggyakoribb diszítések. Például egy szép divatos öltözetet mutatunk be, mely finom cashemirből és posztóból van összeállítva. A szoknya sötétbarna finom posztóból áll, sötét barna huzott cashemir fodorral diszítve, melynek felső vége barna tafotával van beszegve és kis fejecskét képez. Ezen felül öt sor világosabb barna tűzött szegély látszik. A polonaise barna cashemirből készült, mely hátul egész hosszában gombolódik, és köröskörül a másik szövetből alkalmazott rézsut szegélyzetet mutat, valamint szintén öt sor selyem tűzést. A nyakkivágás egy kis álló gallérkában végződik, az ujjak is rézsut szegélyzettel vannak diszítve. A polonaise elő-részen három sor kis gomb van alkalmazva, valamint a két zseben és ujjakon is az látható.

Selyemszöveteket ritkán használnak fiatal leányok öltözékeihez, legfeljebb báli ruhák aljára, diszítésül. és cashemir vagy posztó ruhák kiegészítésül. És valóban olyan sok szép és finom szörkelmével bővelkedünk, hogy a selyem igényesebb divatját csakugyan jól tették fiatal leánykáink, hogy az asszonyoknak engedték át.

És most nézzük mai divatképünket, mely két kitünően fényes öltözetet ábrázol, nem az egyszerű, fiatalos fajtából, de mutatóul ama fényes, drága öltözék közül, melyek a legmagasabb körökben divatosak, melyeket azonban forma és összeállítás tekintetéből bárki haszonnal nézhet.

Az első alak galambszinű faille ruhát tüntet elő, melynek hosszú, izezetes tünique-je vörös selyem horgolással és csipkével van diszítve. A nagyobb és kisebb csokrok mind vörös failleből készültek. E fényes kiállítású ruha ára 180 frt. A hajúsz egy nagy tollból és virágból áll, ára 15 frt.

A második alak fehér failleből való báli ruhát mutat be. A szoknya alját rakott és huzott fodor disziti. A tünique amaz új selyem crépeből készült, melynek neve crépe a paix, mely fényes, puha szövet és így igen alkalmas báli ruhákra. A szoknya két felül gazdag rózsaffúzórral van diszítve. A pánczélos hosszú derék csipkével és rózsaffúzórral van élénkítve. E drága kiállítású ruha ára 150 frt. Tarlatanból, vagy gazeból kiállítva ilyen ruhát 40—45 frton is lehet kapni.

### Számrejtvény.

Brinkmann Mariskától.

4. 8. Fagyos tagok orvossága,  
11. 2. 12. 5. Oláh népünk mulatsága,  
3. 2. 4. 8. 6. Sajátos dala a szélnek  
1. 5. 3. Vannak kik csak ennek élnek.  
3. 8. Hijával nem izes étked,  
9. 5. 3. Farsangban osztnak legtöbbit,  
11. 2. 3. Szegényről ezt nem mondhatod,  
3. 8. 3. 9. 5. A réteken található.  
4. 8. 12. Házát építi viz körül,  
9. 10. 6. 7. 10. 9. Boldog, ki bennök részül,  
10. 9. 10. Ez a leghasznosabb szerszám.  
9. 5. 9. 5. 3 Szárnyas lovag házunk táján.  
3. 5. 3. Magas bérczeken tanyázik,  
11. 5. 12. 8. 6. Ember teszi, ha elázik,  
4. 10. 6. 7. Alföldünkön olyan nincsen,  
8. 9. 8. 3. Háznál jó, ha esze sincsen.  
1—12. Csörgő sapka s álarcz alatt,  
Sok vig legény ezen mulat;  
Vegyünk bucsut mi is tőle,  
Nem látjuk csak esztendőre.

Megfejtési határidő: márcziushó 7-dike.

A f. é. 2-dik számban közlött rejtvény értelme:

M a d á r.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárossy Mari, Kuszka Sámuelné, Schmed Gergely Lászlóné, Moesz Gézané, Marosy Etelka és Izabella, Németh Berta, Eckerdt Karnász Mariska, Ocsvay Árpád, Magyar Felici, Mandits Erzsi, Bergstein Josephine, Jánossy Lajosné, Batori Sigray Istvánné. Kettinger Mariska, Frank Irma és Ilona, Szepessy Hermin, Áronfi Fish Jeanette, Czabán Dánielné, Gedeon Gáspárné, Barabás Mari, Dzsinnich Pencz Mária, Ferencsevics Teréz, Liebbald Cs. Jusztina, Karácsonyi Biri, Sztankay Irma, Auer Károly, Berecz Francziska, özvegy Paragi Józsefné, Mőgécz Etelka, Gutmann Berta, b. Hagen Irma, Jnotai Róza, Chepely Zsuzsika, Báan Luiza, Pessina Edéné, Viski Gergely Mária, Koháry Plesznik Róza, Francsek Berta és Etelka, Hampek Gizella, Bányay Ilka, Micsky Sarolta, Csécsi Miklósné, Széchényi Mariska, Szabó Tivadarné, gr. Zay Emilia, Erdélyi Pál, Bene Sándor Ilka, Bohus Gyuláné, Mednyánszky Margit és Berta, Hajdu Elekné, Wipf Gyuláné, Abonyi Jánosné, Mandula Ida, Tahy Fehérváry Kornélia, Zsiga Sándorné, Brinkmann Mariska, Popovits Irma, Borsitzky Jolán, Palits Mari, Garzó Ilka, Szabó P. Helén, Tatay Miklósné, Király Kálmánné.

Az első számban közlött rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Tahy Fehérváry Kornélia, Zsiga Sándorné, Fuxhof Vinczéné, Szabó P. Helén, Tatay Miklósné, Menyhárt Kornél, Király Kálmánné, Erdőhegyi Zoltán Piroksa.

### T a r t a l o m.

A visszafizetés, Vértesi Arnoldtól. — Azt hiszed, Szabó Tivadarnétól. — A világtörténelem egy érdekes lapja, a mely egészen a nőké, Rodrigue-tól. — A hűtlen nő, Schücking Levintől. — Az indiai színészetéről. — Egy hét története. — Farsangi napló. — Budapesti hírvivő. — Irodalom és művészet. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



7-dik szám.

Február 18-dikán.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

## K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

### EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

~~~~~  
Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országut 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |           | R. katolikus és protestáns naptár |               | Ó-naptár         | Izraeliták naptára | Hold-járás | N a p -  |          |
|-----------------------|-----------|-----------------------------------|---------------|------------------|--------------------|------------|----------|----------|
|                       |           |                                   |               |                  |                    |            | kelte    | nyugta   |
|                       |           |                                   |               |                  |                    |            | óra perc | óra perc |
| Febr. 18              | Vasárnap  | G 1 Sim., Flav.                   | G 1 Invocavit | 6 B Zsirhagyó v. | 5 Jónatán          |            | 7 3      | 5 26     |
| 19                    | Hétfő     | Mansvét püspök                    | Zsuzsánna     | 7 Párthén püspök | 6 Jóram            |            | 7 1      | 5 28     |
| 20                    | Kedd      | Eleuther                          | Eukáris       | 8 Tivadar        | 7 B. Mózes h.      |            | 7 0      | 5 29     |
| 21                    | Szerda    | Eleonora Kánt.                    | Eleonora      | 9 Nicephor       | 8 Esőünnep         | ☉          | 6 58     | 5 31     |
| 22                    | Csütörtök | Péter székfogl.                   | Üszög, Péter  | 10 Karalamp      | 9 Jozafat          |            | 6 56     | 5 33     |
| 23                    | Péntek    | Jezus sz. tövisk.                 | Villi         | 11 Balázs        | 10                 |            | 6 54     | 5 34     |
| 24                    | Szombat   | Mátyás                            | Mátyás        | 12 Melet         | 11 Sab. Zahor      |            | 6 53     | 5 35     |

**☛ Teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk. ☚**

## V i d é k i t á r c z a.

**Kolozsvártt**, 1877. február 10-dikén. Pár nap mulva a farsangra csak mint egy édes álomra fog vissza emlékezni mindenki. A báli idény elején Kolozsvártt alig volt kilátásba helyezve egy pár nagyobb multság s végre mégis majdnem minden másodnapra jutott valami az élvadás multságokból. Február 7-dikén volt a vigadóban tartott „koresolya piknik,” melyet két fiatal ember rendezett közkívánatra. Csak hogy ez igen is szűk körű akart lenni s ez sokaknál viztatást szült. Különben Kolozsvártt az ugynevezet elite nagyon szeret külön rendezni multságot, hogy ne válják közönségessé! (?) E választottak közt aztán olyan fényűzésre találsz, hogy elmegy kedved a multságtól. Az említett piknik fényesen sikerült s a jó kedv s vidám hangulatban majdnem páratlan multság igazán kivilágos-viradtig tartott. Két zenekar működött felváltva s tánczoltak szakadatlanul.

„Szürke barát.”

**Szegeden** a mult vasárnapon Zerkovitz Janka urnó leány nevelő intézetében igen érdekes szini és zenészetű előadásokkal egybekötött tánczesztély volt. A közönség, mely ez intézetet pártolásával tünteti ki, nagy számmal jelent meg a sikerült estélyen. A nagy teremben, mely ez alkalommal mintegy ötszáz egyént fogadott be, állott a dekorált szinpad, melyen a szereplő lányok kivétel nélkül bátran, szabadon mozogtak. Két darab került előadásra: „Das Sonett” német, „Marzipán herczegnő” magyar nyelven. E tréfás bohózatok tetszésben részesültek, s az ügyesen szereplő Gunst Józsa, Nagy Ibolyka, Kovács Ida és Zerkovitz Erzi kisasszonyok sok tapsot kaptak. A zenészetű előadások is kielégítőek voltak s Nagy Ibolyka kisasszony zongorajátékát megtapsolta mindenki. Az előadásokat kedélyes vacsora, ezt pedig vig táncz követte. A négyeseket százhusz pár tánczolta. Multság közben szép jelenet fordult elő a terem felső részén; a sorban felállott növendékek közül Gunst Józsa kisasszony kilépett s csinos beszédben üdvözlé a gondos oktatókat, minek befejezte után a tanárokat alkalmi tisztelet jelvényekkel diszitették föl.

**Czeplédre** emlékezetes kirándulást tettek a református hittan-hallgatók. Többek meghívására lerándultak és élvezetes hangversenyt és táncmultságot rendeztek a segélyegylet javára. Az intézeti dalkör a „Szabadság” indulót énekelte; Gáti Zoltán zenedei növendék a „harmadik magyar ábránd”-ot zongorázta; Molnár Sándor theológus Petőfi „Örült”-jét szavalta; Dobos Lida magándalt, a Sárosy Gyula „Vesztett rózsá”-jára irt románczot énekelte igen szépen; ifj. Dobos János városi alkaptány a Forgáts Endre református segédlelkész által irt, „Turinig és vissza” című költeményt adta elő s a szerző is

kihívásban részesült, végül pedig az intézeti énekkar a „Vadász gyönyöre” című kart énekelte. Kilencz órakor kezdődött a táncz a czeplédi nővilág élénk részvétele mellett. A háziasszony tisztét Matolcsy Károlyné urhölgy igen szívélyesen teljesíté. A multság reggeli hat óráig tartott s a theológiai ifjuság köszönetet nyilvánít a segélyegylet és a hittani intézet tagjai iránt tanusított szívességért, vendégszeretetért, mind a közreműködőknek, mind a czeplédi közönségnek, különösen pedig Dobos János református lelkésznek s a református tanító karnak.

**Vidéki farsang.** Nagy-Kállón a kórház javára sikerült bál tartatott s fesztelen jó kedvvel reggelig mulattak. A tiszta jövedelem 600 frt volt, a mi igen szép eredmény. — Debreczenben a koresolyabál szombaton kis számú, de igen válogatott közönség részvevéssel tartatott meg; diszes öltözékek nagyobb mérvű fényűzés nélkül, fesztelen jókedély és kitartó tánczkedv jellemezték. A házi asszony gróf Kornis Zsigmondné, született Győrffy Berta bárónő szeretetreméltóságával mindenkit elbájozt. — Nagy kőrös lyceumi ifjusága szombati táncmultsága reggelig tartó vidám multság volt; a házi asszony tisztét Öreg Jánosné asszony teljesíté. — Varranoné hó 3-dikán a „házasulandó fiatal emberek” jótékonyczélú tánczvigalmat rendeztek, kezét fogva a helyben állomászó dzsidás ezredbeli tisztékkel. A multság kitünően sikerült. A terem ékesen volt földiszitve. Dzsidadák, karabélyok, revolverek és kardokból is ügyes csoportozatokat állítottak össze. A táncmultság reggeli kilenczedfél órakor ért véget. A hölgyek izléses öltözékei, de leginkább magok a nők, gyönyörködttető látványt nyújtottak. — A győri fiatalág csütörtökön bált rendezett a kereskedelmi kör helyiségeiben a török sebesültek javára. E tánczvigalom, melyen a nők egyszerű öltözékekben jelentek meg, a jótékony célra 200 frtot jövedelmezett. A négyeseket hetvenkét pár tánczolta. — Erdredén (Szathmárban) az olvasókör alaptókéje javára érdekes táncmultság rendeztetett, a jövedelem 130—140 frt. — Sátoralja-Ujhelyen zártkörű táncmultságot rendeztek a vasuti kalauzok. A bálanya Nelhibelné urhölgy volt, a jelen volt sok szép nő jó kedvvel reggelig tánczolt.

**Vidéki vegyesek.** Mező-Petriben két béres összeveszett egy liter pálinka fölött, melylyel egyik a másikkal adósa maradt; a veszekedésből verekezés támadt, minek a vége az lett, hogy az egyik összetörve, vasvillával által ütve áldozatul esett a harcznak. — Aradoné hó 8-dikán gyászmisét tartottak az 1849-ben e napon ott elesett vitéz honvédekért; a ravatalon akkor hősileg küzdött Asztalos őrnagy arcz-



képe ki volt téve. — A marosvásárhelyi katonai parancsnokság és a városi hatóság „felsőbb helyről“ távirati megkeresést kapott, hogy „esetleg“ 500 sebesült katonának tudna-e helyet adni. — A S.-A.-Ujhelyről Kassára menő vonaton e hó 11-dikén egy faszén-szállító kocsit meggyuladt a nyílt pályán. A vonatkisérő személyzet idejekorán észrevette a bajt, és a vonatot rögtön megállította, de az erős szél miatt a tüzet nem sikerült elfojtania. Az utasok csak akkor vették észre, hogy veszély közelében voltak, mikor már az égő kocsit a vonattól eltolták.

## Különfélek.

\*\*\* (Ignatiew tábornok,) a félelmetes orosz nagykövét, mint olvasóink is tudják, közelebb Bécsben járt, és a napokban hagyta el nejével és fiával Bécsset. Krakón és Lembergen át először Kiewbe, azután Pétervárra megy, Zichy és gróf Nowikow egész személyzetével megjelent az északi pályaudvaron. Midőn az első harangjel megszólalt, Zichy gróf kezét nyújtotta Nowikow asszonynak s kivette a perronra. Utánok mentek Ignatiew nejével, azután Nowikow és a bécsi orosz követség személyzete. Zichy gróf és Nowikow Ignatiew nejének kezét csókoltak; Zichy gróf és Ignatiew tábornok háromszor megcsókolták egymást s melegen szoritottak kezét. A tábornok ezután családjával és titkárjával, Tzeretelew herczeggel egy első osztályú salonkocsiba szállt, annak ajtajában megállott és néhány percig francia nyelven beszélgetett gr. Zichyvel és Novikowal, két perczel a vonat elindulása előtt gr. Zichy felment a kocsit lépcsőjére és ismét megcsókolta a tábornokot.

\*\*\* (Statisztika az amerikai nők munkaképességéről.) A legutóbbi északamerikai népszámlálás érdekes adatokat tartalmaz arra nézve, hogy ez államokban milyen különféle foglalkozásokat űznek a nők. Beszéljenek a számok: 45 marhapásztor, 6 borbély, 24 fogorvos, 5 ügyvéd, 535 orvos vagy sebész, 67 ügyvédsegéd, 7 sirásó, 10 csatorna-felügyelő, 196 fuvaros, 1 hajó-kormányos, 4 lámpagyújtogató, 33 fegyverkészítő, 7 lőporgyáros stb.

\*\*\* (Külföldi vegyesek.) Casanova asszony, a híres oroszlán szelidítő, ki pompás állatait a budapesti állatkertnek adta el, közelebb halt meg. Casanova asszonyt a sebek és sebhelyek egész özöne borítá, melyeket a vad állatokkal való küzdelmeiben nyert, s majdnem különösen feljegyzendő, hogy ő, ki annyiszor forgott életveszélyben, természetes halállal mult ki. Casanova asszony második férje magyar ember, Némethy ur, és fia egy budapesti kereskedői házban visel állomást. — Gróf Andrásyhoz Midhat pasa Brindisiből kérdést intézett, hogy a monarchiában való tartózkodása ellen nem lenne-e kifogás; a gróf kedvező válasza következtében a pasát családostól már e napokban Bécsbe várják. — Bécsset vizár fenyegeti. A Prater már is viz alatt áll. A Duna a felsőbb vidékeken rohamosan árad. A víz növekedése Budapesten is szembetűnő. — Gerster Etelka jelenleg a genuai „Carlo Felice“ színházban énekel általános tetszés közt; a „Hugenoták“ királynő-szerepében egyszerre elragadta a közönséget. — A szultán gróf Zichy Ferenczet, mielőtt elutazott volna, az Osmanje-reng nagy keresztjével diszíté fel. — Rómában Haynald érseket mint bibornok-jelöltet említik. — Hugó Viktor 75-dik születésnapján, azaz e hó 26-dikán meg fog jelenni a „Századok legendájá“-nak második része.

## Megbízások tára.

Bustyaházára M. E. urhölgynek: A küldeményt pontosan vettem, azonnal át is adtam, a róla szóló elismervény kezeim közt van.

Aradrag. T. E. urhölgynek: A kérdéses levelet nem vettem, és így fogalmam sincs bűnömről, mely olyan nagy haragra indította. Kérem szives felvilágosítását.

Lekérre D. M. urhölgynek: A f. félévi 6 kötet könyv, mint minden évben, ugy most is f. é. május havában fog megjelenni.

Sóosmezőre V. M. urnőnek: A czimshalagon a bal oldalon világosan ki van nyomva: Háromszék. Szives tisztelet.

Z. Apátiba Z. M. M. urnőnek: A kívántakkal fájdalom már nem szolgálhatok.

Rozsnyóra H. I. urhölgynek: A régibb 12 kötet könyvvel azonnal szolgálhatnék, ha azokat kívánja, a f. féléviek pedig májusban fognak megjelenni és szétküldetni.

M. Illyére St. I. urhölgynek: Legközelebb az is kezei közt lesz.

Ebedre G. A. urhölgynek: Az előfizetést nem januárban, hanem február 4-dikén vettem kézhez! A többire nézve intézkedtem.

Szolnokra V. A. urnőnek: El van küldve.

Egerbe P. F. M. urnőnek: A 20 kr a f. félévi, május hóban megjelenő 6 kötet könyvre volt beküldve.

Gerendre H. L. urnőnek: Igen sajnálom, de amareggel már nem szolgálhatok. Ilyen jutányos könyvek mellett a postadíjat nem lehet fizetnem.

Bujánháza K. V. urhölgynek: A kívántat azonnal megküldtem.

Érseklélre R. M. urhölgynek: Fogadja szives köszönetemet jószágáért. Azonnal megküldtem.

Dobozra Sz. N. urnőnek: Ha nevét nem találta meg, ugy becses sorait bizonyára nem vettem.

Belényesre H. E. urnőnek: El van küldve újból, mert egyszer már el volt küldve.

Szirákra Cs. L. urnőnek: Ilyen fájdalmas csapásra csak az idő adhat enyhítő vigaszt. Én lelkemmel vészek részt veszteségében!

Sárszegre F. P. urhölgynek: A régi könyveket, igaz hogy tavaly még január hóban kapta, de az első félévi könyvilletmény mindig májusban lesz szétküldve, és így még egy kis türelemre kell kérnem!

N. Kállóba F. S. urhölgynek: A kék szakállnak abban az egy kötetben vége van.

Gyöngyösre B. I. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Pécsujfaluba P. A. urnak: Egész évesnek van beírva. A csomag el van küldve.

Nagyváradra A. K. urnak: Lapom félévi előfizetési díja 6 fit és a félévi könyvmelléklet csomagolási díja 20 kr.

P. V. urnőnek: Utczai kimenő ruhának még mindig nagyon kedvelt a fekete cashemir. A legkedveltebb diszítés most a sok gomb; szabásra nézve a hosszú princesse-szabás ajánlható. a szoknyára pedig egy pár keskeny plissé fodor, kis dudorokkal vegyítve.

Kisbérre P. Ö. urnőnek: A legnagyobb örömmel tesszem, de eddig nem vettem reá megbízást.

Peletéről egy aláírás nélküli levelet vettem, melynek vonásai ismeretlenek előtttem, és így kívánságát lehetetlen teljesítenem. Kérem tehát újbóli beküldését a levélnek.



# Szőnyegek, terítők és függönyök

legnagyobb választékban különös olcsó áron,  
 főleg a legújabb szőnyegetek szobák behuzására,  
 salon-, pamlag-, ágy-, zongora- és oltár-szőnyegetek,  
 kokuszlábtörtek és angora-szőrmeget minden színben és nagyságban,  
 ágy- és asztalterítőket, flanell takarókat,  
 legnagyobb készlet csipke-függönyök és Store-okban.  
 nagy választék nehéz szmyrnai szőnyegek gyári áron alul

## TOTTIS és KREN az északi csillaghoz,

Budapest, V. Dorotty utca 2. sz. a.

Fiók-üzlet: Ubécsi-utca 5. szám alatt.

T. c. vidéki vevőink kényelmére kívánatra nagyobb minta-darabokat választás végett, szőnyegek szükségleténél szobák behuzására és smyrnai szőnyegek rajzokat küldünk. Megrendelések pontosan teljesítetnek, meg nem felelő árú kicseréltetnek. Árjegyzéket bérmentve küldünk.



## SCHULHOF ADOLF

Budapest, IV. ország-ut, Károly-kaszárnya 23. sz. alatt

nagyszerű **cipő-gyári raktáramat**

kaphatók nagyban és kicsinyben!

### Nők számára.

|                                                                                           |               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| Nemez comodecipők (Filz) jó meleg béléssel                                                | 1 frt 30, kr. |
| Legfinomabb nemez (Filz) comodecipők magas lehajtott szárral, s magas kitűnő szép másival | 2 " 20 "      |
| Bőr czugos topánok legfinomabb zergebőrből magas szárral s erőz dupla talppal             | 4 " — "       |
| Legfinomabb eberlasting czugos topánok, magas szárral                                     | 3 " 80 "      |
| Barsony czugos topánok, legfinomabb kikészítésben. jó s vastag dupla talppal              | 4 " 50 "      |

### Urak számára.

|                                                                                        |               |
|----------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| Comodecipők nemezéből akármely színben                                                 | 1 frt 50 kr.  |
| Sagrínbőr topánok, lakkaplival vagy a nélkül jó erős dupla talppal                     | 4 " 80 "      |
| Legfinomabb borjubőr topánok vixos leg-erősebb 3-szoros talppal                        | 5 " — "       |
| Muszkalak topánok (vizben áthatlan) kitűnő minőségben                                  | 8 " 50 "      |
| Valódi muszka bagaria térdi csizma legbiztosabb, vizben áthatlan, egész vastag talppal | 13 " — "      |
| Fiuknak való csizmak, legdusabb választékban                                           | 4-7 " — "     |
| Leányok, fiúk és gyermekek számára mindenféle topánok                                  | 1.50-3 " 20 " |

Jó és tartós munkáért jótállás biztosítottik.

Videki megrendelések az ár beküldése vagy utánvétellel mellett **legpontosabban** és gyorsan eszközöltetnek.

# Epilepsie

(kórságot) gyógyít levél útján a szakorvos **Dr Killisch**. Neustadt Dresden (szászország). **Már 8000-nél többet jó sikerrel kezelt.**

Olcsóbb  
 jobb és szebb, mint bárhol!

## Női ruhakelmék

legkedvezőbbben megszerezhetők

### HAMBURGER ADOLF

hölgy-divatáru üzletében  
**BUDAPEST,**  
 IV. koronaherceg (uri) utca 8. sz.

Minták kívánatra bárhova  
 ingyen küldetnek.

## Köszönet

Tekintetes Török József gyógyszerész urnak Budapestben.

Több mint 8 év óta szenvedek a vándorló köszvényben. Rendesen évekint kétszer, és pedig: január és ápril hónapokban, igen ritkán júniusban is. Ez idő alatt karjaim és lábaim izmaiban iszonyatos fájdalmat érzek. Ezen fájdalom enyhítése végett kísérletet tettem számtalan házi és orvosok által ajánlott szerekkel. Csak miután minden szer eregmény nélkül vettem igénybe, menekültem önnek kétszeresen erős **kőszvény-vásznához**.

Hála legyen az égnek, hogy azt tettem, mert mióta én ezen köszvényvásznal az utasítás szerint a fájdalmas részeket alkalmazom, ismét azon helyzetben vagyok, hogy hivatásomnak mint tanító késedelem nélkül megtehetek.

A szenvedő emberiségnek szolgálatot tenni biz-zek, hogy ha a köszvényben szenvedőknek a kétszeresen erős angol köszvényvásznat a legjobban ajánlom. Az én állásom mint tanító, az én sokak által ismert nevem biztosítékot nyújthat az iránt, hogy ezt csak a szenvedő emberiség örökétől véyéreltetve teszem.

Lokatos M. Károly  
reform. tanító.

Maradok hazafiai üdvözléssel  
Büd-Szent-Mihály, 1876. január 29.

# Hampel Győző,

Budapest, nagy (3) korona-utca 16. sz.

## Árjegyzéke.

Napi árak 1/4 kiloként.

|                                          |                          |     |
|------------------------------------------|--------------------------|-----|
| Cukor, legfinomabb                       | 33                       | kr. |
| " igen finom                             | 32                       | "   |
| " közészerű                              | —                        | "   |
| " koczakban, finom                       | 34                       | "   |
| " törött, finom                          | 34                       | "   |
| Kávét, Mocca igen finom                  | 90                       | "   |
| " Cuba valódi Bordeaux                   | 98                       | "   |
| " Cuba legfinomabb                       | 92                       | "   |
| " Java aranyszínű                        | 110                      | "   |
| " Portorico különösen finom              | 84                       | "   |
| " pörkölt (Cuba, Mocca és Java) vegyítve | 108                      | "   |
| Gyertya Stearin 6-os és 8-as             | 50                       | "   |
| Rizs különös nagyszemű                   | 18                       | "   |
| " olasz fényes                           | 16                       | "   |
| " Rangoon legfinomabb                    | 12                       | "   |
| " Aracon jó                              | 10                       | "   |
| Árpádara igen finom                      | 25, 22, 20, 16 és 10     | "   |
| Dara                                     | 15                       | "   |
| Maccaroni olasz                          | 26                       | "   |
| Tarhonya                                 | 18                       | "   |
| Sago                                     | 24                       | "   |
| Mosó szikso                              | 8                        | "   |
| Chocolade                                | 60, 80, 120, 140, és 180 | "   |
| Mustár legjobb 1/1 üveg 35, 1/2 üv.      | 25                       | "   |
| Zöld borsó francia 1/2 doboz             | 70                       | "   |
| Mandula édes                             | 56                       | "   |
| Mazsola-szőlő uj                         | 34                       | "   |
| Salátaolaj legfinomabb                   | 60                       | "   |
| Szappan szegedi                          | 25                       | "   |
| Köles                                    | 7                        | "   |
| Szilva valódi török                      | 18                       | "   |
| Dió egészséges                           | 16                       | "   |
| Keményítő legfinomabb gallérnak          | 24                       | "   |
| " legfinomabb tülle anglaise             | 20                       | "   |
| Sardíniahal 1/2 szel. 80 kr. és          | 100                      | "   |
| " 1/4 szel. 41                           | 55                       | "   |
| Rum Jamaica üveg 80                      | 120                      | "   |
| " " " 45                                 | 65                       | "   |
| " Brasíliai pintes üveg                  | 70                       | "   |
| Thea különös finom                       | 450                      | "   |
| Sós-borszesz első minőségű               | 40                       | "   |
| Pezsge valódi francia (palaczk)          | 3 frt 59                 | "   |
| " " " " " "                              | 2 frt 50                 | "   |

Az árukat budapestben kívánatra bérmentve a házhoz küldöm.

Videki megrendelések utánvét mellett a legnagyobb gondal teljesítetnek.

**Hampel Győző,**

Budapest nagy (3) korona-utca 16



## Temesváry

**Móricz**



Budapest, kerepesi-út 2. sz.

Hölgyek számára.

|                                                                                                                  |              |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
| 1 pár bőrcipő fűzésre, szögezett kettőstalppal s nemez-béléssel                                                  | 2 frt 90 kr. |
| 1 pár cipő borju- vagy chagrínbőrből ruganyhuzóval, kettőstalppal és nemez-béléssel, nedves időjáráshoz alkalmas | 3 frt 50 kr. |
| 1 pár cipő bársonyból, ruganyhuzóval, kettőstalppal, nemez-béléssel s labrborszegélyekkel                        | 3 frt 20 kr. |
| 1 pár cipő eborlartinból, ruganyhuzóval és labrborszegélyekkel                                                   | 3 frt — kr.  |

Urak számára.

|                                                                                                                   |              |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
| 1 pár cipő borju- vagy bagariabőrből háromszorta csavart kettőstalppal                                            | 4 frt 50 kr. |
| 1 pár cipő fényesíthető vagy bagaria bőrből szövet betéttel, nemez-béléssel és háromszorta csavart kettős talppal | 4 frt 80 kr. |
| 1 pár cipő fényezéses bőrből kettőstalppal                                                                        | 4 frt 80 kr. |
| 1 pár csizma fényesíthető vagy vizmentes bagariabőrből háromszorta csavart kettőstalppal                          | 9 frt — kr.  |
| 1 pár csizma orosz fényezéses bőrből                                                                              | 12 frt — kr. |

Kimerítő jegyzőkek ingyen és bérmentve küldetnek meg. Megrendelések utánvét mellett a legpontosabban teljesítetnek; meg nem felelő áru készséggel kicseréltetik



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)

Évnyegyedre 3 frt, — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvsomagolási díj félévénként  
20 kr.

**Szerkesztői kiadói iroda:**

Ország-ut 39-41k szám, 3-dik  
emelet.

**Hirdetések díja:**

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**7. SZ.**

Február 18-dikán.

1877.

**Havonkénti színezett  
dívatképpel,**

minden szükséges hímzetrajzokkal.

**Évenként**

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész

évi járatási kötelezetetést foglal

magában a lap irányában.

## A visszafizetés.

(Elbeszélés.)

Vértesi Arnoldtól.

(Folytatás.)

Hajcsik Mihály ur szívesen szolgált közbirtokos társainak. Persze hogy jó kamatra. Az urhatnáság örökös harcot vivott benne a fukarsággal s ebben a harcban mindig a fukarság győzött. Hanem azért a derék uri ember mégis gavalérnak tartotta magát, s nagyon rossz néven vette volna, ha valaki nem tartja őt annak.

Nem szerette, ha régi foglalkozását emlegették s nem is igen emlegették. A parasztság kezdte tekintetes-urazni. Az öregeknek még nehezen ment rá a nyelvök, hanem a fiatalja már úgy tekintette, mintha Hajcsik Mihály ur már örök idők óta a földes uraságok közé tartozott volna.

Négy lovas kocsin járt, cifra sujtásos kocsissal. Valami huszonöt évvel aztán, hogy Lápóstőre jött, ő volt már a leggazdagabb közbirtokos a faluban, ispánt tartott, s azt beszéltek, ha még sokáig él, megveszi az egész határt.

A compossessor urak mind el voltak adósódva. Pusztultak egymás után. Ama szomorú törvény volt ez, mely az egész nagy természetben uralkodik: az erősebb faj kiöli a gyöngébbet. Az elpusztult urak vagyonán folyvást jobban gazdagodott az ex-korcsmáros.

Az elpusztulók közt volt Lápóstőy Bernát is. Évről évre lejjebb sülyedt a hatalmas ur s évről évre szaporodott a betáblázások hosszú sora. Csakhogy Lápóstőy Bernát nem folytatódtott Hajcsik Mihály ur tárczújához, inkább kétszeres izzasorakamatot fizetett másoknak.

Volt valami a kevély férfinban, a mi megőrizte attól a lealázástól. Neki nem kell az az ember még hitelezőjeül sem. Nem akadályozhatta meg, hogy ne találkozzék vele a társaságban, egyik vagy másik közbirtokos házában, de a dölyfős

férfi soha kezét nem nyújtott a jött-mentnek, soha meg nem szólította és ha emez mégis elég vakmerő volt megszólítani őt, Lápóstőy Bernát soha sem felelt másképp, mint egy harmadikhoz intézve szavát.

Néha úgy látszott, mintha Hajcsik barátunk közeledni ohajtana Lápóstőy Bernáthoz, de a dölyfős férfi mindig utját vágta. Tegyenek mások, a mit akarnak. Lápóstőy Bernát nem fog mindenféle jött-menttel barátkozni, az ő házába nem fog belépni ez az ember, sem ő ennek az embernek a házába. A kit ő egykor deresre akart huzatni, nem fogja most ő annak a kezét szorongatni.

Az az eset persze hogy rég volt, úgy látszott, mindenki elfeledte már, de Lápóstőy Bernát érezte, hogy ők ketten, ő és az az ember, nem felejtetik el. Az olyasmit nem felejtethni el, ha ezer évig él is az ember.

És mégis néha úgy látszott, mintha Hajcsik Mihály uram egészen elfelejtette volna.

— Eb természet, — gondolta magában, — kész megnyalni a kezét, mely megkorbácsolta.

S attól kezdve még nagyobb ellenszenvvel viseltetett ez ember iránt, ki oly hetyke, oly kérkedő s mégis oly nyájas tud lenni ahhoz, ki őt vérig sértette.

Ez is csak egy adattal többet szolgáltatott Lápóstőy Bernát ur abbeli meggyőződéséhez, hogy a paraszt vér csak paraszt vér marad mindig.

Lápóstőy Bernátné ő nagysága azonban nem ítelt ily szigorúan. Ő nagyságának alkalma volt tapasztalni, hogy Hajcsik Mihály nagyon is szíves, szolgálatkész uri ember. Ugy kéz alatt titokban szolgált már egyszer másszor kisebb össze-



gekkel ő nagyságának, ha ő nagysága megszorult s félt a férjétől kérni.

Leányos háznál mindig akad kiadás és Lápóstóy Bernát ur nagyon is keveset szánt a toillettera. Három leányt kellett bálókba hordani s néha alig volt kenyérre való a háznál. Az asszony nem mert szólni férjének. A férj mindig haragos volt, mindig elkeseredett és soha sem volt pénze. Honnan teremtsen el? A föld alól? A pokolból? Az ördögök nem hoznak már mai nap pénzt az embernek, ha százszor eladja is nekik a lelkét.

Lápóstóy Bernát ur az utóbbi években nagyon neki adta magát a busulásnak és ivásnak. Olyankor nem lehetett vele beszélni. Dühös lett, ha pénzt kértek tőle. Pénzt? Hol vegyen ő pénzt?

Az asszony aztán kitalálta a módját, hogy hol vegyen. Hajcsik Mihály, ez a szives uri ember, a ki másoknak is adott, miért ne adna nekik is? Persze, hogy férje előtt nem szabad erről mukkot sem szólnia. Bernát rémitően felbőszülne. Bernát olyan együgyű előítélettel viseltetik az ember iránt. Bernáttal nem lehet erről a dolgról egy okos szót szólni.

De hát Bernátra nincs is szükség, Hajcsik Mihály urnak elég az ő nagysága szava. Csak épen a formáság kedvéért kéri azt a kis irást, a mit ő nagysága szivesen kiállit, s azt a kis kézi zálogot, a mit ő nagysága szintén megad, habár nem is olyan szivesen.

Hajcsik Mihály urnak csak valami csekélység kell, egy pár gyűrű, fülbevaló vagy más afféle csekélység. Inkább csak formáság, mint biztosítás végett.

Valóban úgy látszott, mintha inkább csak formáság végett történnék. Hajcsik Mihály ur kétszer annyit adott az ékszerekre, mint a mennyit új korokban értek s csak hatos kamatot számított. A takarékpénztárban sem kap többet s ő nagyságánál, ugymond, épen olyan biztosságban van a pénze, mintha a takarékpénztárban feküdnék.

Épen olyan biztosságban, mikor a zsidók már hatvan perczentre sem akartak kölcsönözni Lápóstóy Bernátéknak!

Milyen szerencse, hogy ő nagysága ily forrásra akadt!

És a forrás nem dugult be. A pletykázó világ beszélhet akármit, Hajcsik Mihály ur határtalan bizalommal viseltetik ő nagysága iránt. Akármikor szüksége van ő nagyságának, csak tessék hozzá fordulni.

Ő nagyságának pedig mindegyre gyakrabban lett szüksége. Az ékszerek lassanként mind átvándoroltak Hajcsik Mihály urhoz. Hajcsik Mihály ur azonban ez ügyben a leggyöngédebb figyelmet tanusította. Ő nagysága meg lehet győződve titoktartásáról, a kezébe letett kézi zálogot bizalmi dolognak tekinti s biztosítja ő nagyságát, hogy semmi halandó szeme nem fogja azt látni soha. Sőt ő nagysága nagyobb megnyugtató végett kéri, hogy méltóztassék neki csak lepecsételve át adni a dobozokat. A pecsét szentül meg lesz őrizve. Ő úgy lepecsételve fogja visszaadni mind ő nagyságának.

S addig unszolta Lápóstóy Bernáté, mig ez végre engedett a sok szóznak s teljesítette a Hajcsik Mihály ur kívánságát. Lepecsételve adta át a dobozokat.

De a Hajcsik Mihály ur szivesége még tovább ment. Valahányszor bálba készültek ő nagyságaik, a gavallér hitelező mindannyiszor rendelkezése alá bocsátotta ő nagyságának a lepecsételt dobozokat. Méltóztassék használni az ékszerekből, a mire szükségök van s használat után lepecsételve ismét visszaküldeni.

Tovább üzni már csakugyan alig lehetett volna egy hitelezőnek az udvariasságot. Valóban ő nagysága már nem is tudja, hogyan fejezze ki köszönetét. Hajcsik ur oly szives, hogy meg sem tudják hálálni szivesességét.

Hajcsik ur szerényen mentette magát. Oh, hisz ez az egész, a mit tett, oly csekélység. Örvend, ha egy kis összeggel ismét szolgálhat ő nagyságának.

Ő nagysága nagy hálálkodások közt mindig elfogadta. Ha a leányok férjhez mennek, akkor majd visszafizeti. Akkor majd takarékoskodni fognak, akkor majd összehuzódnak; de most nem lehet. Mindenek előtt a leányoknak kell parthiet keresni, hordozni kell őket bálókba, társaságba és az sok pénzbe kerül.

Az udvarias Hajcsik ur helybenhagyta, hogy biz az pénzbe kerül, hanem hát ő nagysága csak parancsoljon vele legengedelmesebb szolgáljával.

Egyszer azonban ő nagyságának a legengedelmesebb szolgálja sajnálkozva jelentette ki, hogy ez uttal nem szolgálhat.

Pedig épen a legnagyobb szükség lett volna rá. Erről a váradi bálról nem maradhatnak el. Megígérték, kezet adtak rá, ettől függ szerencsájök, egész jövőjük. Ott lesz az a fiatal ember, a ki Tildának udvarol, ez alkalommal bizonyosan határozott nyilatkozatra kerül a dolog. Derék, gazdag fiatal ember, Tildának meg lesz alapitva a szerencséje s könnyebben segíthet a testvéreinek is. Ha az egyik férjhez ment, mindjárt hamarabb akad parthie a másik kettőnek is.

Hajcsik Mihály ur végtelen sajnálta, de valóban nem szolgálhat; épen ki van fogyva minden pénzéből. Az ékszereket szokás szerint rendelkezése alá bocsátja ő nagyságának, de kölcsönrel szolgálni lehetetlen most, bármint ohajtaná is.

Az ékszereket aztán el is küldte mindjárt ő nagyságának, ámbár jól tudta, hogy a bál majd csak két hét múlva lesz. Hanem az udvarias ember hódolatát akarta kifejezni vele s a határtalan bizalmat, melyet ő nagyságába helyez.

Legyenek meggyőződve, hogy valóban szívének viseli ő nagyságaik jólétét s mindent megtenne, csak e perczben ne volna oly teljesen pénztelen állapotban. Hanem ha ő nagysága talán megkísértené a városban? Ott többen vannak, a kik pénzkölcsönzéssel foglalkoznak rendszeren.

Mikor azonban Hajcsik Mihály ur e jóindulatu tanácsot adta, nagyon jól tudta, hogy azoknak az embereknek az ajtóin hiába kopogtat Lápóstóy Bernáté. Kopogtatott már ott Lápóstóy Bernát ur is és ő maga sem kap már; hát még az asszony? Igérhet azoknak száz perczentet, meg a jövő életbeli üdvösséget még ráadásul, vállat vonitnak s azt mondják: hol a hypothéka?

Hajcsik Mihály ur olyan pontossággal mint a kétszer kettő négy, kiszámithatta, hogy Lápóstóy Bernáté bár hová fordul, sehol sem kap pénzt, ha csak zálogra nem. De mit ad zálogba, mikor már nincs semmije? Minden ékszere az utolsó darabig el van zálogosítva Hajcsik Mihály urnál.

Arra is csalthatlan bizonyossággal számithatott, hogy férjétől nem mert kérni. Lápóstóy Bernát ur már most is gyanus szemmel nézi ezeket a bálzásokat s néha olyan komor, olyan fenyegető szavakat ejt ki, hogy az asszonyt reszketés fogja el. Az elbusult ember mindegyre többet iszik s mindegyre türethetlenebb zsarnok lesz.

Néha mikor részegen, tántorogva haza jön, mormog valamit a háza becsületéről. Nem lehet érteni, de az asszony mégis reszket. A dühös ember öklével veri az asztalt s azt



mondja, hogy holnaptól kezdve koplalni kell, mert ő nem hagyja a becsületét.

Igaz hogy másnap reggelre ezt megint elfelejti; de pénzt kérni tőle annyit tesz, mint az éhes oroszlánt ingerelni. S hiába kérnék, azt a pénzt ő nem bírná előteremteni sehogy.

Hajcsik Mihály ur mindenkép bizonyos lehetett benne, hogy Lápóstóy Bernátnénak sehol semmi pénzforrása. Ha a tenyerén hordozza a lelkét, még akkor is hiába. Most már csak arra kellett vigyázni, hogy elmennek-e mégis a bálba?

Ő nagysága berándult a városba s mikor visszajött, elkezdtek a készülődést. Tehát mégis elmennek a bálba!

Hajcsik Mihály ur tudta, hogy négy selyemruha nem hull az égből; azt is tudta, hogy a boltos nem hitelez Lápóstóy Bernátnénak, a szabó nem varr kontóra. Ő nagysága tehát pénzhez jutott.

Hajcsik Mihály urnak szemei csillogtak. Ő már sejtette, hogy ő nagysága hol szerezte.

— Nem volt hátra más ut, — mormogá magában; — sarokba szoritották őket, s a végső kétségbeesésben hozzá nyultak, a mihez nyulhattak.

A derék uri ember figyelemmel kísérte aztán Lápóstóy Bernátnét. Olvasni akart arczáról, szemeiből, s a mit kiolvastott belőle, az nagyon megnyugtató lehetett az érdemes uri emberre nézve, mert elégtlenül dörzsölte kezeit.

— Nagyon töprengőnek, izgatottnak látszik, — mormogá magában. — Pedig most megkaptam, a mit oly epedve ohajtott. Kétségbeesettnek látszott, ha nem bír e bálba menni, s most mégsem ragyog arczán az öröm, mint a hogy szokott lenni, mikor az ember valamiért nagyon sovárogo s már már elveszti minden reményét s egyszerre akkor kapja meg. Ez az asszony oly nyugtalan még most is, hogy nem képes örülni. Valami nyomja a lelkét. Valami nagyon nyomja.

S a Hajcsik Mihály ur szemei most még baljóslatubb fényben villogtak.

— Közelg az óra, — mormogá, — mikor visszafizetem ennek a gögös népnek, a mivel régóta tartozom. Csak mulassatok, csak táncoljatok, csak keressetek fényes parthiékat. Nem sokára térden fogtok itt csuszkalni lábaimnál, könyörögni, siránkozni, hajatokat tépni. S látni fogom azt a dölyfös embert megalázva, nyakára taposhatok és hallani fogom rimánkodását. Csak mulassatok!

(Folytatása köv.)

## U t o n.

Szabó Endrétől.



posta-kocsi megy dörögve,  
Benn' egymagamban én ülök,  
Falut érünk nagy valahára:  
Sikoltoz a postás-tülök.

Az országutnál kert van, abban  
Piros rózsák, fehér padok,  
Rózsák között fel és lejárva  
Egy szép leányka andalog.

A tülök-hangra erre fordul,  
Hosszan, szomorun néz felém, —  
Oh! e szelid, merengő arcot  
Álmomban hányszor láttam én!

Siető vágygyal nézzük egymást...

(Ak! hogy rohannak e gebék!)

— Ég veled, álmaim tündére!

Rövid volt e perc, ah! de szép.

— És e találkát elfeledjük,

— Oh a sors nagy komédiás!

Más lesz majd az én feleségem,

S a szép leányka férje más.

Majd mikor minden késő lesz már,

A két pár egyszer összejő,

Egymásra ismerünk s tünődve

Sohajtozunk: ez ő... ez ő...

## A házasságról.

(Karr Alfons után.)

Farsang után vagyunk, de azért beszélhetünk a házasságról. Most talán épen ideje lesz, hiszen farsangban rendesen csak az előmunkálatai tartatnak meg a házasságnak, mely husvét után bekövetkezik. Beszéljünk tehát a farsangról.

Perzsiában régente szokás volt az év bizonyos napján leányvásárt tartani; az eladó leányok a főtéren összegyűltek, s a házasulandó ifjak körbe fogták őket. A vásár a legszebb leánynyal kezdődött, — kikiáltották, ki ad többet érte?

A gazdag ifjak megvették a szépeket, a nép gyermekeinek a csufak maradtak. A szépek eladása által begyűlt pénz a csufak és nyomorékok eladására fordították. Már most nem azt kérdezték, hogy „ki ad többet érte?” — hanem „kinek kell kevesebb ráadással?” — Így aztán a szegény ember feleséget és pénzt is kapott. A szép leányok a csufak férjhezmenését segítették elő.

Nem lenne jó, ha nálunk ez eljárás jönne divatba, mert a szépeknek aligha akadna oly bőven vevőjük, ellenben a csufakat mind elkapkodnák — gazdag hozományaikért. Általában úgy tetszik, hogy a házasság mind inkább kimegy a divatból. Ne értsenek félre tisztelt hölgyeim! Mai nap is sok ama józan gondolkodású nők és leányok száma, a kik legfőbb életezcélul a házi boldogságot tartják, de feltünőbbek azok, a kik mindenütt szerepelnek és fényezésük által magukra vonják a figyelmet. Ezeknek köszönheti aztán a józan része is az elkeveredett nézeteket.

De hát vessük föl a kérdést, mi oka ez idegenkedésnek a házas élettől?! Az iparosok leányai jobbra kapnak férjet, mert az iparosnak a nő nem fényzési cikk, hanem egy olyan társ, ki vele az élet minden gondjait és bajait megosztja és a mindennapi munkában igazi segítő társ, valódi feleség, azaz feleségség. Mig a férj pénzt keres munkája által neje és családja számára, addig a nő a háztartás gondjait viszi, takarékoskodik, dolgozik a férjeért; az ilyen házasság egy olyan szövetség, melyben mindenik fél erejéhez mértén dolgozik. Az iparos sokkal kevesebb pénzt költ el házas ember korában, mint nőtlen ember korában; ruhái és fehérneműi rendben vannak, és tiszták, tápláléka sokkal egészségesebb és olcsóbb, a nő jelenléte által okozott újabb költségek a nő jótékony befolyása és a háztartás körül kifejtett tevékenysége által sokszorosan ki van pótolva.

Iparos-osztályban tehát nem oly gyakori a panasz a házasságtól való idegenkedés miatt. Az alsóbb osztályok még szükségesebb dolognak tartják a házasságot. Nézzük csak a népet, alig akad ott agg legény, ha csak nem korhely és megbélyegzett, (sokszor még ennek is akad) s vén leány, ha csak fiatal korában valami rossz fát nem tett a tüzre.



A házasságtól leginkább a felsőbb, úgy mondva: művelt körökben tanusítanak idegenkedést. Ez azért van, mert a mai világban sok nő legtöbbször oly kiadást szükségesnek, elmaradhatlannak tart, a mi régebben fényűzés volt. Sok szülő leányaikat abban a reménységben neveli, hogy a házasság lottériájában a nagy nyerő számot kapják, pedig ez mindennap nagyobb ritkaság lesz. Az ilyen szülők azt gondolták ki, hogy a vagyont és hozományt tökéletesebb nevelés által pótolják, zene, ének, festészet, nyelvismeret most megkívántató kellékek; de csálód-  
tak, mert a mostani nevelés és ezek a tehetségek még sokkal szükségesebbek teszik a hozományt, sőt bátran mondhatom, hogy elkerülhetlenné teszik.

A mai világban már nincsenek meg a régi meghatározott rangkülönbségek, sem a kiváltságolt osztályok, a kevésbé gazdagok mindig a leggazdagabbakat utánozzák, a felső osztályt pedig a középosztály majmolja és mindennapi szükségégeiket azoknak a szükségégeikhez mérik, és így egy cseppet sem csoda, ha a férfiaknak borsózik a hátuk a házasságtól.

Annak előtte ifjú leányok sokkal egyszerűbben öltöztek, a drága szövetek inkább az asszonyokat illették meg. A bálókba rendszeresen egyszerű fehér ruhába öltöztek, és ez a hófehérségű, tiszta könnyű ruha nagyon talált az ártatlan, tiszta és szűzies eszmékkel; a fehérbe öltözött leánykákát angyaloknak képzelte az ember, kiket a finom szövet könnyű redői, szárnyak helyett övezték körül. A fejüket nem éktelenítették el idegen hajakkal, saját hajukat hordták, melynek szépségét pár szál virággal emelték; ékszerekre nem is gondoltak. A leányok közül sokan jelenleg nagyon drága ruhába öltöznek, e pompás szöveteknek a cifra nevét meg sem tudom tanulni, ezeket a ruhákat a téli idény alatt csak egyszer vagy kétszer veszik fel; vannak oly lenge szövetek, melyek egy estély, vagy bál alatt bevégzik pályafutásukat, este tündéres disz, reggel haszontalan rongyhalmaz; e költséges ruhák fényét még azon felül drága gyöngyök, csipkék és ékszerek által igyekeznek emelni.

A férfiak megbámulják a szép toilettet, büszkén lejtnek végig a bálterem sima padlóján a fölpipezett szép bábokkal, de a cifra ékszer és szabó-kiállítás nincs kedvök haza vinni s otthon háziasszonyukká tenni.

... Hölgyeim boszankodnak az én unalmas praedikatióm fölött, — de hiszen most böjt van, hallgassanak egy kis praedikatiót is — higgyék el, sohsem árt az a legjobbnak sem. Ha pedig nem akarnak nekem hinni, ajánlok egy módot, mely önöket meggyőzheti, igazam van-e? Igtassák be valamelyik olvasottabb hirlap hirdetései közé a következőket:

„Leányaimmal hozományt nem adhattam volna, tehát elhatározám, hogy nem viszem őket bálba s az ekép megtakarított pénzből állítom elő a mai világban elmaradhatlan hozományt. Az ekép elszalasztott három farsang mindenik leányom számára pár ezer forintot takarított meg “

Higgyék el, a hirdetés után nem győzik elutasítani a sok kérőt.

## A h ü t l e n n ő.

(Beszély.)

Schüeking Levintől.

(Folytatás.)

### III.

Tizenegy óra tájban értem Frascatiba, s mély gondolatokba merülve lézengtem Helldorf villája felé. Elgondolkoz-

tam azon teremtmény démoni befolyása fölött, melyet a francia la femme-nak nevez, s melyet mi oly gyöngén tudunk a „nő“ szóval kifejezni. Elmerengtem a férfiak sorsáról, egész népek sorsáról, sőt az egész világ folyásáról, melyre a „nőnek“ oly démoni befolyása van, — midőn mély gondolataimból egyszerre egy csengő, leirhatlan kedves női hang ébresztett föl, mely így kiáltott felém:

— Ej, signore Enrico! E solo? Dove sta il sponso?

Föltekintve, nem akartam hinni szemeimnek. Az utnak egy kanyarulatánál, alig öt lépésre tőlem, kezében napernyőt tartva, állt Chlorinda, Helldorf neje, s komoly, de nyájas mosolylyal tekintett reám; csupán egy kis feszültség volt észrevehető vonásain.

— Hol van férjem? — kérdé nyugodt hangon, midőn a nélkül, hogy egy szót szoltam volna hozzá, csak rábáméskodtam, mint egy ember, a ki kísértetet lát. Ha meglepetést mondanék, nagyon halványan, nagyon gyöngén fejezném ki azon érzelmet, mely engem elnémitott.

— Hisz ön úgy néz reám, mintha valami csudát látna, mintha egy föltámadt halott volnék! — folytatá, napernyőjét összevonva, s hozzám lépve. — Szóljon, mi történt, hogy egyedül jön?

— Férjét várja kegyed? — kérdém, a nélkül, ugy tudnám, mit mondok.

— Igen; hiszen tudom, hogy visszatért utazásából, s az ön társaságában Romába ment. Mért ment el, s mért nem várta be megjöttömet? No igen, ő aggódott miattam, most én ő miatta... Mondja meg, signore Enrico, folytatá, mi alatt hihetetlen elfogulatlansággal ölté karját az enyimbe, s a lakás felé indult, — mondja csak, elmondott ő önnek mindent?

— Igen mindent! — felelém.

— No igen, hisz ön legjobb barátja; jól is van így, most már én is mindent elmondhatok önnek; a világ előtt azért titokban tarthatjuk, habár nem sikerült is férjem előtt titokban tartanom, miután várakozásom ellen korán jött vissza utjából.

Nekem valósággal a fejem szédült e csodálatos, s a legelfogulatlanabb hangon mondott szavakra. Nem voltam képes egy szót sem válaszolni. Azt kiálthattam volna neki legfőlebb: hogy el akarta előtte titkolni, azt köszönje meg önnek az ördög!

Gyorsan, élénken beszélt tovább, s egészen izgatottá lett. Oly gyorsan beszélt, hogy ámbár meglehetősen birtam már akkor az olasz nyelvet, mégis felét is alig értettem meg. Beszélt majd egyről, majd másról: én csak meg-megálltam, s rábámultam. Aztán végre hirtelen, hevesen kiszakítam karomat az övéből, megfordultam, s szó nélkül visszaszaladtam ugyanazon az uton, melyen jöttem.

— Signor Enrico, Enrico! — kiáltá utánam a legnagyobb bámulattal.

— Revengo, revengo! — kiálték vissza, aztán futottam, oly gyorsan, a mint lábaim csak birtak, a pályaudvar felé.

Elfogyó lélegzettel értem oda; siettem a távirda hivatalba, föladtam egy sürgönyt Helldorf számára, melynek vége így hangzott: jöjj azonnal a legközelebbi vonattal!

Azután, bár még mindig sietve, de mérsékelt léptekkel mentem vissza a villába.

Oda érve Chlorindát lakószobájában találtam. Időközben bort és étkeket készítet számomra, s miközben én fáradtan és izzadtan leültem, ő különös elfutásom okáról kérdezősködött.

— Hát nem bírja azt kegyed magának megmagyarázni,



signora Chlorinda? Mi lett volna sietősb dolog, mint a neje miatt aggódó férjet táviratilag megnyugtatni, s idehívni, hogy hallja mindazt, a mit kegyed elmondandó lesz.

— Magam is gondoltam arra, s köszönöm önnek, hogy gondoskodott róla. Hanem most beszélje el, hol voltak önök, és mit csináltak?

— A mit én elmondhatnék, az semmi esetre sem valami említésre méltó. Beszéljen előbb, kérem, signora, magáról, mondja el azt is, a mit már előbb elmondott, mert őszintén szólva, csak felét értettem, oly gyorsan beszélt . . .

— Igazán? De azt értette ön, hogy vasárnap Pedruccio unokabátyám látogatása által lepettem meg . . .

— Régóta nem látta már kegyed ezen unokabátyját? — kérdém kissé élesen, s erősen szeme közé nézve.

— Évek óta!

— De kegyed egykor jegyben járt vele?

— Egykor, midőn én még 16 éves, Pedruccio pedig még tisztességes ember volt, ki akkor szorgalmas jogtanulónak látszott, — a rokonok beszélgettek ily összekötettségről. De midőn napvilágra jött, hogy miben áll az ő szorgalma, s kétszer bukott meg a vizsgákon, mire ő katonává lett, — akkor többé nem volt róla szó. Ő végkép el is tűnt szemeink elől. Perugiába ment a helyőrséghez, de nem sokára elkergették az ezredtől. Ezután tétlenül csavargott, míg végre monsignore Marcello befolyása egy zuáv-ezredbe segíté, a honnan szintén ki kellett lépnie, mert hát ő nem tudta magát jól viselni, s zabolátlan, rakoncátlan ember volt. Ettől fogva sokféle s tartok tőle, hogy nem igen tisztességes foglalatosságokba kapott, s végre, a régi viszonyokra hivatkozva, a mult vasárnapon vakmerőn megjelenik előttem, s kijelenti, hogy elhatározta magát kivándorolni Amerikába; de e célra 4000 lirára van szüksége, melyet én fogok neki adni, mert tudja, hogy férjem nagyobb összeg pénzt kapott, melyet annak távolléte alatt én vettem kezemhez. — Mikép tudakolhatta ezt ki, én nem tudom, isten tudja; nem is sokat tűnődtem rajta, s elégnek tartottam kijelenteni neki, hogy én férjem pénze fölött nem rendelkezhetem, és ha rendelkezhetném is, azt soha sem adnám egy olyan embernek, mint ő.

Erre ő könyörgésre fordította a dolgot; aztán mindenféle fenyegetésekkel igyekezett rám ijeszteni. Csunya jelenet fejlődött ki, mely azzal végződött, hogy ő meghunyaszkodott, s átkozta sorsát s a szerencsétlenséget, mely üldözi. Több eseményt beszélt el életéből, melyek arra voltak szánva, hogy engem meggyőzzenek a felől, hogy mily igazságtalanul bántak vele az emberek, s hogy mennyire mintegy összeesküdve látszik lenni minden a világon, a végett, hogy ő, a jó, becsületes ember, sehol előmenetelt ne találjon!

Mindez engem nem hangolt nagyobb engedékenységre, mint arra, hogy — beállván az est, — megengedtem neki, hogy hálásra itt maradhat. Férjem szobáját rendeztem el számára, a műterem szomszédságában. Estelizés alatt csupa közönyös dolgokról beszélünk, s ő is minden buját, és gondját elfeledni látszott. Jókor visszavonult a számára kijelölt szobába. Reggel nagyon későn jött elő, és most szótlán és magába zárkozott volt. Kérdé, ha nem megyek-e misére; el akart oda kísérni; s midőn nemmel feleltem, azt mondá, hogy ő szükségét érzi annak, hogy misét hallgasson; s miután gyorsan elkölté reggelijét, fölkel, hogy a templomba menjen, onnan pedig a vasutra, hogy a legelső vonattal elutazhassék.

Én természetesen nem tartóztattam. Bucsuzásunk rövid és meglehetősen hideg volt; mind a mellett bensőleg izgatot-

tabb voltam, mint a mennyire mutattam, s midőn távozott, még egy ideig az ablakból néztem utána, az ismeretlen sorsra gondolva, mely elé megy, ha csakugyan sikerülne neki a tenyeren átjutni . . . Ő mégis csak közeli vérrokonom volt s egykor becsületes szülők reménye; oly sok jó tulajdonokkal is bírt még akkor, midőn anyja, ki őt elkényeztette, s atyja, ki szigorú, hirtelen haragu ember volt, — még élt . . . De maradjunk a tárgynál, signor Enrico. — Nem sokára kiragadtam magamat e gondolatok közül, s azon szobába léptem, melyben hált, hogy rendbe hozzam azt. A mint ezzel foglalkozom, tekintetem férjem íróasztalára esett, melynek felső fiókjába tettem a pénzes levelet egyéb papirjai s értéktárgyai közé. Megdöbbenve jutott eszembe, hogy a cugino urat mily veszélyes szomszédságba hoztam. Megyek a kulcsért, melyet varró asztalom fiókjában tartottam, kinyitom a fiókot, — nincs pénzes levél; összekutatok és fürkészek minden papirt: — eltűnt az összeg, más készpénzzel együtt, melyet férjem itthon hagyott.

Lélegzet nélkül, reszketve álltam ott. Mily szerencsétlenség reánk nézve! E pénzt nem hagyhattuk magunktól elrabolni! Ez az utálatos ember, ez a tolvaj, a ki valami eszközzel a külsőleg sértetlen fiókot fölnyitotta, tartozik azt visszaidni, ha mindjárt gályarab lesz is miatta! Nem késedelmezhettem egy pillanatig sem; utána kell sietnem — — a templomba — — a pályaudvarba! De szerencsére jókor eszembe jutott, hogy nem fogom én őt föltalálni sem egyik, sem a másik helyen, hanem lesz annyi esze, hogy Romától egészen eltérő irányban fog menekülni, hogy zsákmányát biztosítsa. Csak annyi időt vettem magamnak, hogy felöltöztem uti ruhámba, s a legszükségesebbeket utitáskámba töltöttem; a szolgálónak, ki bámulva nézett reám, nem adtam semmi fölvilágosítást. Hogy mondhattam volna el neki rokonom aljas bűnét? Hittem, hogy úgy is kézre kerithetem pénzünket, a nélkül, hogy férjem, — ki, mint véltem, még sokáig el fog maradni, — valamit megtudhatna Pedruccio gaz csinyje felől. A szolgálónak lelkére kötve a ház felügyeletét, siettem a pályaudvarba, hol sikertelenül kerestem az utasok között. Aztán Romába mentem, nagybátyámhoz, monsignore Marcellohoz, a ki mint signor tudja, keresztatyám is; s ha ellenzé is házasságomat Augustóval, mégis a legjobb segítő volt a szükségben, a ki segíthetett is, mert volt hozzá tehetsége. Don Marcello azonnal késznek nyilatkozott segédkezet nyújtani; magán kívül lett Pedruccio gazsága miatt; eljött velem a kormányzóhoz, s megbeszélte vele a dolgot, hogy a család jó hírneve miatt titokban akarják tartani Pedruccio üldözését. A kormányzó sürgönyözött Civita-vecchiába, Anconába, Livornoba, minden kikötőbe, s mit tudom én, még hova. Erre visszatértem nagybátyámmal ennek lakására, s ott bezárkóztam, a nélkül, hogy rokonaim, barátaim közül csak egyet is meglátogattam volna, a kiknek egyelőre nem volt szükség valamit tudniok a dologról. — Másnap délben a titkos rendőrök egyiké jött Don Marcellohoz, egy távsürgönynyel, mely szerint Pedrucciót Civita-vecchiában csakugyan megtalálták és elfogták, épen midőn egy Marseilleba induló franczia hajóra akart szállani. Képzelteti signor Enrico, mekkora kő esett le szíveiről, s hogy siettünk a kormányzóhoz köszönetünket nyilvánítani, s kérni, hogy a rossz embert ott tartsa fogva, míg mi oda nem megyünk az elrablott pénzt átvenni.

(Vége köv.)



## A k i t ö m ö t t e m b e r .

— Rajz. —

Savay Ulyssa-tól.

Ez esemény különöz volta végett egyelőre valótlannak tűnhet föl, de a feltétlen engedelmisséget követelő, s ellenszegülést haladék nélkül fenytő Oroszországban II. Katalin czárnő uralma alatt mégis megtörtént.

A császári háznak volt egy évek óta Oroszországban honosított Tompson nevű dús gazdag angol születésű bankárja, kit a czárnő is sok kegygyel halmozott el.

Egy reggel jelentik a bankár nagy megütközésére, hogy az ő palotáját rendőrség vette körül, és hogy a rendőrfőnök sürgető közlendők végett mielőbb bebocsáttatást kér. A terem ajtaja csakhamar fölnyilt, s Palieff rendőrtiszt lépett be, s mielőtt szóhoz juthatott volna a bankár, a tiszt izgatottan kiáltá:

— Tompson ur, mentse ki ön előtt szokatlan megjelenésemet fenséges uralkodóm rendelete, e szigorú rendelet, mely fölláztatja, egyszersmind fájdalommal tölti be emberileg érző lelkemet. Fejtse meg uram, mert előttem érthetetlen, minő szörnyű bünt követett ön el, hogy ő felségét, kegyes asszonyunkat ily borzasztó gondolatra vezette fölindulása?!

— Ön nem ismeri bűnömöt? Én még inkább nem bírok tudomást róla!

— Uram, valóban nincs bátorságom megismertetni önnel . . . rebegé a tiszt elfogultan.

— A czárnő kegyét vesztém el talán?

— Azon esetben nem látna engem ön ily feldult arccal. Czárnő kegyét kedvező fordulattal vissza nyerhetné ön.

— Szülőföldemre száműzetem tehát?

— Hm, kegyed ügyeire bizonynyal hátrányos lenne e száműzetés, azonban oly dús gazdagság, minővel ön rendelkezik, kétségkívül bárhol is kellemes életet biztosít.

— Ah én Istenem! Lehetséges hogy Szibériába hurcolnak?! — kiáltá egész testében reszketve Tompson.

— Hajh, ön onnét még vissza jöhetne . . .

— Börtönbe zárnak el? — kérdé szorongva a bankár, hideg veriték lepte homlokára nyomva zsebkendőjét.

— Elzárás még hagyján lenne, — rebegé halkán a tiszt.

— Megkancsukáznak? — fürkészé tovább a szegény bankár.

— A kancsuka kínos s lealázó büntetés, uram, életünket azonban nem oltja ki, — sohajta busan a tiszt.

— Hogyan, veszély fenyegetné életemet?! az lehetetlen! — szólt a bankár rövid gondolkodás után.

— Ismétlem, az lehetetlen, hiszen néhány nap előtt még nyájas kegygyel szólott hozzám a czárnő. Uram, kérem önt, szóljon nyiltan s ne kiozzon engem tovább, mert a halálos ítélet tudata kevéssé borzalmas e bizonytalan gyötrelmenél!

— Legyen ohajtása szerint, hiszen végre is tudnia kell önnek szomorú végzetét. A czárnő szigorú rendelete akként hangzik, hogy én önt haladék nélkül tömjem ki. — szólt végre a tiszt alig hallhatóan.

— Jól értem-e? Engem tömjön ki? — rebegé sápadtan Tompson fürkésző tekintetét vetve Palieff arcára.

— Ugy van, uram, — mormogá tompán Palieff.

— A czárnő megzavarodott, vagy önnél állt be e szo-

moru eset, különben nem nyert volna ily barbár rendeletet, vagy ha igen, önnek vissza kellend utasítania.

— Szegény szerencsétlen barátom! Engemet ne vádoljon ön, esküszöm, én azt is megkísérlém az ön érdekében melytől máskülönben mindnyájan óvakodnánk az udvarnál. Képzelve el uram, én a nyert parancs hallatára fölháborodva, bátorságot vettem magamnak uralkodómmal szemben, és bár illő alázattal, nyilvánítám rémülettel telt fájdalommat és e szívsgta érzélem magam ellen is bőszté az én jó, legkegyelmesebb uralkodómat; a czárnő rám rivallt, végszavai még most is rémesen csengnek fülembé. — „Menj tüstént, és ne feledd, hogy a te kötelességed uralkodóddal szemben, zugolódás nélkül engedelmeskedni.“

A szegény bankár lesujtva, reszketve állt, s leirhatatlan boszusággal vegyült fájdalom zaklatá keblét.

A beállt kínos csöndet a rendőrtiszt szakítá meg, nyilvánítva, hogy haladék nélkül végre kellene bár hajtania a borzasztó mütetet, ő azonban pár negyed órára mégis visszavonul, hogy ez idő alatt ügyeit rendezhesse a szerencsétlen elítelt bankár.

Palieff szívélyes, részvétteljes nyilatkozata rémület dermedtségéből rázta föl Tompsont, és hévvel sürgeté a tiszte, hogy ő levél által kegyelemért könyöröghessen Katalin előtt. Palieff rövid habozás után készséggel engedett, Tompson a remény utósó derűjével gyorsan megírja kérvényét, melyhez a szinte megrémült tanács tagjai is együttesen hozzá csatolták könyörgésüket; azonban ez urak közül egyiknek sem volt annyira bátorsága, hogy az elkészült kérvényeket a czárnő elé terjessze, a kormányzóhoz siettek tehát, fölkérve őt a közvetítésre. A hallottakra nem kevéssé döbbsent meg a kormányzó, és a meglepetés első percében ő szinte akként vélekedett, hogy a borzasztó rendeletet egyedül a rendőr tiszt zavart képzelme alkotá.

— A czári palotába kövessen ön, s további rendeletre várakozzék! — szólt az arczából kikelt szegény Palieffhez fordulva a kormányzó.

A czárnő termeibe jelentés nélkül rohant be a kormányzó, s haladék nélkül indokolá az ő jelenlegi illetlen megjelenését.

Katalin fokozott ámulattal hallgatta végig az előadást, végre szörnyűködve kiáltá föl az uralkodó hölgy.

— Irgalmas ég! hiszen ez valóban irtózatoss, kebelt rázó esemény! Palieff elméje bizonyára megbomolt. Kormányzó szóljon, tüstént szaladjon és parancsával haladék nélkül mentse föl e kínos félelem gyötrelmeitől már is nagy mérvben zaklatott szegény bankáromat!

A nyert parancscsal elrohant a kormányzó, s midőn ismét vissza tért a czárnőhez, nagy megütközéssel látja a kormányzó, hogy Katalin egész lelkéből hangosan kaczag. A czárnő segített őt fölvilágosítani.

— Most már értem Palieff magaviseletét, — szólt Katalin folyvást nevetve. Évek óta volt egy kedves ebem, e hű állatot Tompson bankár hozá nekem ajándéku Angliából, s e végett e szép ebet Tompsonnak nevezém el. Megunván életét a szegény pára, elhatározám, hogy őt kitömetem, és a végrehajtás felügyeletét Palieffre biztam. Midőn a rendőrtiszt előtt nyilvánítám ohajtásomat, észre vettem, hogy Palieff arcza elborult, rémült csudálattal mereszti reám szeméit, s hogy ajka valamit susog. Én azt vélve, hogy az ő hiu gögje lealázásának véli hivatalos állásához mérten az én parancsom teljesítését, s



a vélt elbizakodottság fölháborított, e végett lehető szigorun intém meg őt.

Ez lett megoldása a félreértésből keletkezett találynak.  
 Francziából: Reviczky Bay Ilon.

## A t h e á r ó l.

Ujra beállt a tél, midőn már csaknem azt hittük, hogy tul vagyunk rajta; tavaszi időtöltések helyett ismét a szánkázás, korcsolyázás van napirenden, és ily hideg multságok után kétszeresen otthonos tartózkodási hely a kandalló előtti támlány, s kedves zene, a theához feltett víz forrása, de csak némely emberre nézve. Másokat idegessé tesz a víz egyhangu zuhogása, mint a hogy igen különbözőek a nézetek is a thea felől. Sokan nem látnak benne egyebet forró viznél, s utálattal fordulnak el tőle — a barbárok! — mások pedig, kik fogékonnyak felelevenítő hatása iránt, felséges, páratlan itálnak tartják. Hanem azt igen kevesen tudják, hogyan ismerkedtek meg az emberek a theával; e tárgyról a chinaiak — a felülmulhatlan theakedvelők — különös legendával bírnak, mely méltó az elbeszélésre.

A keresztény idő számítás szerint a hatodik században egy indiai királyfi kötött ki a chinai partokon; Darmának hívták és dédunokája volt a nagy Buddhának. A jármű, melyen oda érkezett, furcsa alakú csolnak vala, melyet láthatlan szellemek, a hatalmas istenség szolgálói, hajtottak előre. Darma kerülte a világ zaját, egyedül, nélkülözés közt élt; csak gyökereket evett s nem ivott egyebet a forrás kristály tiszta vizénél. Fogadást tett, hogy legyőzi a gyenge emberi természetet s soha nem hunyja le szemeit álomra se éjjel, se nappal. Igyekezett is minden módon e fogadását megtartani, hanem midőn egyszer elmerült a nagy szellem szemének, a holdnak, vallásos áhitattal telt szemléletében, erőt vett rajta a fáradság s elaludt a puszta földön, hova rajongással telten vetette magát. Felébredésekor határtalan szégyenérzet vett rajta erőt a miért nem bir jobban uralkodni magán, s csakugy rabjául esett az álomnak, mint bármely közönséges ember. Hogy másodszor is ne követhesse el e vétket, azon test részén hajtotta végre a büntetést, a mely e tettének okozója volt — levágta szemhéjait s haraggal taposta el őket. A nagy szellem azonban kegyelmes volt iránta, s jelét is adta bocsánatának. Másnap reggel ugyanazon helyen egy kis bokrocskát pillantott meg Darma, s midőn e csoda feletti örömeben leveleit megizlelé, különös zamatot és illatot vett észre rajtok. Uj erőt érzett ereiben, idegei reszkettek, szive vidám és könnyű lett, s ezentul mindig diadalmasan küzdött meg az álommal; az ismeretlen növény legjobb szernek bizonyult be ellene, s Darma ezentul egész életét zavartalan elmélkedésnek szentelheté. Emlékét pedig még most is tiszteletben tartják a mennyei birodalomban, mert az ő vértanúságának köszönheti a világ a theaivás gyönyörűségeit.

## A r a b é t k e z é s.

Konstantinápolyból visszatérő ifjaink leirták ugyan már, s még sokszor el fogják mondani, mily ünnepélyekben vettek részt, s a mi gazdasszonyainkat minden ünnepélyes lakoma után legjobban érdekel, azt is feljegyezték, hol mit és mily sorrendben kaptak enni. Keleten mindenütt ugyanazon szabály uralkodik ily alkalmakkor, azért remélem, szivesen veendik

kedves olvasónőim ezen leirást is, melyben egy női ünnepélyről beszélek, a melyekről férfiak persze semmi biztosat nem tudhatnak, bár a leirandó lakoma nem Konstantinápolyban, de Cziróban adatott Indse Hanem herczegnő által, ki Said pasának, az előbbi egyiptomi alkirály özvegye; meghívott vendégei között volt egy előkelő európai nő is, ki a következőket tudatja egy keleti női déjeuner lefolyásáról. A lakoma előtt a társalgó terem ajtajába egy rabnő lépett, kinyújtott kezében asztalkendőt lobogtatva. E jelre felemelkedék a herczegnő s vendégeinek intett, hogy kövessék őt. Pazar építésű, nagyszerű előcsarnokba léptünk, mely összekötőül szolgált a palota két szárnya között, s ebben végeztük el a szokásos, valás-parancsolta evés előtti mosakodást, melynél minden meghívott hölgyet három rabnő szolgált ki.

Egyik térden állva tartotta az ezüst mosdó medenczét, a másik a kannát, a harmadik pedig az arany csipkével szegélyezett törülközőt nyújtotta neki.

E szertartás bevégezte után az ebédlő terembe léptünk, mely valóban fejedelmi pompával volt berendezve. Falai s a benne elhelyezett sok diván a legdrágább arany szövettel voltak behuzva; gyönyörű butorok, nagyértékű koros gyertyatartók s szép szobrok diszíték, melyeknek összeállítása nagy műérzékéről és jó izlésről tanuskodott. Óriás, tiszta ezüsből készült széntartó állt a terem közepén, ez terjeszté a szükséges meleget.

Egyik sarokban gyűrű alakú, igen alacsony diván állt, mely fölött körülbelül 40 centimetryni magasságban ezüst lepellel fedett kerek asztal emelkedék. Öltözékeink kimelésére mindegyikünk arany himzetű asztalkendőt kapott; a herczegnő kivételével minden hölgy előtt rendes teríték: tányér, kés, villa, stb. állott, s ezeken kívül még saláta, olajbogyó, retek és mustár is volt az asztalra rakva. Mikor a hölgyek mind helyet foglaltak, a házi asszonynyal szemben néhány tündérmesékből ismert öltözetű énekesnő állt csoportba, kik egyhangu énekeket hegedüvel, lanttal és csengetyűvel kísérték, mely hangverseny európai füleknek épen nem volt élvezetes. Ez ének bevégezte után behozták az első tál ételt; egyik rabnő körülhordozta, más kettő pedig szétoztotta, nem a leggyöngédebb módon dobva minden tányérra néhány darabot egy nagy szedőkanállal. Ezeken kívül minden vendég mögött két rabnő állt kiszolgálatra. Az első étel tojással és petrezselyemmel készült, jóízű árpa levesből állt. Azután rizszsel, mandulával, mazsolával, s más déli gyümölcsessel töltött bárány sültet hoztak fel. Néhány vágással szétoztották, ezután puszta kézzel láttak hozzá. A herczegnő ujjáival nyult mindig a tálba, s saját kezűleg rakta a husdarabokat tányérainkra; különös kegynek tekintetik, ha ily alkalmakkor a házi asszony a nyújtott daraból előbb leharap egy keveset. A sültre potyka-féle hal következett, mely uszott a zsirban s igen sok tojással volt készítve, azután kicsiny, apróra vagdalt husból gyurt pogácsa, melyhez mandulával, rizszsel, stb. töltött káposzta takartat találtak fel, valami ehetetlen lével. A következő tál étel közönséges tejszínből állt, melyhez igen édes tésztát hordtak körül; azután egy ismeretlen tál étel következett, különféle gabonaszemekből összeállítva. Ez ételt a Korán rendeli a hiveknek egy teljes hónap folyamára. Befőtt paszuly aludtejjel volt e furcsa ebédnél az utolsó fogás, azután a csemegét találtak fel: almát, körtét, narancsot, pálmagyümölcsöt és fügét. Italul vízbefőtt szőlő szolgált. Ujabb mosdás után csibukkal és fekete kávéval kínáltak meg.



## Egy hét története.

Februárhó 14-dikén.

Farsang után. — A számlák. — A mi rosz szokásunk. — Praedikáció. —  
A Kisfaludy-társaság ülése.

Elmult a farsang, hintsünk hamut a fejünkre és vezekeljünk. Mintha tudták volna a kalendárium-csinálók, hogy az idén nem igen lesz széles jó kedve az embereknek mulatozásra, bolondozásokra, — rövidre szabták a bolondságok idényét, hanem azért elég volt ebből ennyi is. Jártuk a bolondját, vígadtunk, tánczoltunk, és egy cseppet sem aggasztottak a távollévők, legfőlebb csak sajnáltuk őket, hogy nem osztoznak velünk a vigalomban, s aztán beértük magunkkal. Egy szóval: könnyelműek voltunk, mint a farsanghoz illik, bölcsen tudván, hogy majd következni fog a nagybőjt, melyben bőven lesz időnk a megbánásra, s ha magunktól nem jutna eszünkbe, majd eszünkbe hozzák a — számlák, a farsangi jókedv borsos árjegyzékei, melyeket savanyu képpel bár, de csak ki kell egyenlitenünk.

Általában sajtáságos, és épen nem dicsérendő jelenség nálunk, hogy rendszeren számlára szoktuk végig mulatni a farsangot. Az a mi furcsa felfogásunk a farsangról, hogy azt végig kell tánczolni, akár termett a nyáron, akár nem, akár van reménység a jövő évre, akár nincs. Van eladó leányunk? — okvetlenül el kell vinnünk, ha többre nem, két három bálba, és szentül meg vagyunk győződve, hogy ha tavasszal lakodalmat ülünk, azt semmi másnak, csak a farsangnak köszönhetjük. És bálozunk — kontóra, és fizetjük keservesen a számlát nagy bőjtben, néha kétszeresen. Szindarabban, regényben, tárczában és czikkeben ostorozák már e rosz szokásunkat, mely, — ne vegye tőlem senki zokon, ha kissé erős kifejezéssel élek, — könnyelmű jellemre és szédelgési hajlamra mutat. De hasztalan dörögnek a praedikatiók, mi javithatlanok vagyunk; a jövő évi termésünket (ha lesz,) eltánczoltuk az ideai farsangon és konokul el vagyunk határozva már előre, hogy jövőre a három év utáni termés árát rugjuk, ha szükség lesz rá, az az: ha „szemünk fénye“ az idén még nem vakított meg egy fiatal embert sem. Ismerek egy derék előkelő, meglehetősen módu vidéki családot, mely az idén már negyedik farsangot tölti a fővárosban. A család egyik barátja nem is csinál titkot a dologból, (minek is csinálna?! ) hogy férjhez szeretnék adni a lánykakat, kik, közbevetve mondom, rendkívül kedves, szeretetre méltó, és feltűnően szép leányok. Hanem ma kevésbé biztos, hogy férjhez mehetnek-e, mint négy év előtt, mikor még négy farsang tenger-sok költsége előtt voltak. Mert hát a mi leányainkkal úgy vagyunk, mint a Sybilla-könyvekkel; minden évben tűzre dobunk egy-két ezerest hozományukból, azért még sem apadnak igényeink kérők tekintetében. — Külföldön ezt nem látjuk; ott nem viszik a leányokat bálba azért, hogy fitogtassák, férjhez adják; a ki báloz, azért teszi, mert mulatni akar, a báli ismeretséget nem is tekintik ismeretségnek, arról pedig szó sincs, hogy egy francia négyes jogot adjon az udvarlásra.

Ne vegyék tőlem rosz néven, hogy még én is csak komoly,

nagy képű leccékkel állok elő, de tudja isten, az már szokásunk, (ismét egy rosz szokás,) hogy a míg farsangban könnyelműek vagyunk, hamvazó szerdán egyszerre megszáll a bűnbánás és komoly gondolkodás és leccét tartunk másoknak mi, a kikre leginkább fölférne a praedikáció. Abba is hagyom már, s másra fordítom a beszédet. Hiszen annyi minden történik a fővárosban egy héten át, hogy ha a „hét története“ teljes akarna lenni s kiterjeszkedni a hét minden nevezetesebb mozzanataira, kevés lenne ez a lap minden rovatostól együtt. Itt volt a hét legélénkebb mozzanataképen a fiatalság küldöttségének megérkezése, nagyszerű, diadal-teljes bevonulás, melynél talpon volt az egész város színe, java. De még se beszéljünk e helyen róluk, elég volt a mult héten velök foglalkozni. Ne kísértsen e hasábokon a válság se többé, úgy is elcsücsült az a képviselőházban is, és a fölvert hullámok szépen visszatértek medrökbe. Hanem szóljunk a Kisfaludy-társaság évi közgyűléséről, mely mindig ünnepély szokott lenni.

Az idén is az volt; azzá tették az érdekes fölolvadások s a közönség részvéte, mely utóbbi mindenesetre örvendetes jelenség. Valóban nagy elismeréssel tapasztaljuk, hogy az utóbbi időben a közönség és a „szép nem“ érdeklődése fokozódik az irodalmi mozgalmak iránt. Tünni kezd a közöny, mely eddig minden ágánál az irodalomnak sajnosan mutatkozott. Minek köszönjük ezt?! Talán mégis annak a mozgalomnak a hatása lenne ez, melyet a Petőfi-társaság megalakulása előidézett?! A Kisfaludy-társaság elnöke Lukács Móricz érinté e mozgalmat beszédében, s reményét fejezé ki, hogy nyereség lesz az az irodalomra, ha az új társaság a régi mellett, és nem a régi ellen indul egy közös cél felé. Talán már is e hatás lenne észlelhető?! Hiszen a Petőfi-társaság eddig még nem tett semmit, csak a lobogóját bontá ki; ezt, igaz, hogy elég feltűnéssel tette, s rajta nem mult, hogy a közfigyelem föl legyen költve. És lám, az a közönség, melyet az érdeklődés elvitt a Petőfi-társaság megnyitó ülésére, eljött most a Kisfaludy-társaság évi közgyűlésére is és élvezettel hallgatta végig a fölolvadásokat. Ha ez a Petőfi-társaság érdeme, köszönet neki érte; felkölteni az érdeklődést, nagy érdem.

De szóljunk a közgyűlésről. Lukács Móricz beszédét már említettük, mely ügyes, tapintatos, szép beszéd volt. Utána a titkári jelentés következett, melyet bizvást mellőzhetünk. Ennek végeztével Szász Károly lépett elő s emlékbeszédet tartott b. Kemény Zsigmond fölött. Ez volt az ülés legérdekesebb mozzanata, hiszen az egész tulajdonkép Kemény emlékére rendeztetett; e napon lepleztetett le a társaság elhunyt jeles elnökének arczképe. Az emlékbeszéd valóban remekmű volt. Szász a boldogulttal benső jó viszonyban állott, és emlékbeszéde nem maradhatott menten az egyéni rokonszenv és érzelmek befolyásától, melyeknek Szász Károly oly nemes és megható kifejezést adott, hogy az emlékbeszéd végeztével nem maradt szem szárazon... Szász Károly művében fölölve a boldogultnak nyilvános és magánéletét, politikai szépirodalmi és hírlapírói működését, melyek mindenike kivivta számára az első helyet az első közt. A politikusról nem szólunk, mert



működése ismeretes, bár nem lépett föl soha zajjal és inkább a csendes munkálkodás embere volt. Szépirodalmi művei közkézen forognak; klasszikus szerkezete és a művészi alkotott jellemek legjelesebb angol írók mellé helyezik Keményt. Hirlapírói működése a legfényesebb; általában őt lehet a hirlapírodalom megteremtőjének tekinteni, ha Kossuth rövid működését nem tekintjük, mely voltaképen nem is annyira hirlapírói, mint politikai működés volt. A magyar hirlapírodalmat Kemény Zsigmond teremtette meg, midőn a ma is virágzó „Pesti Napló“ szerkesztését átvállalta s oly sok ideig vezette.

Szász Károly emlékbeszéde után Szász Béla egy költeménye következett, a „szobor“, melyet a szerző távollétében Szász Károly olvasott föl a mely szintén tetszést aratott. Beöthy Zsolt ezt követő „Az új család“ című rajzát szintén nagy tetszés mellett olvasta fel. Ezek után ugyan ő, mint másodtitkár jelentést tesz az 1876-dik évi pályázatok eredményéről, vagyis eredménytelenségéről, a mennyiben egy sem méltatott a beérkezett művek közül díjazandónak. Kitűzettek ezután az új pályakérdések és az elnök rövid szavakkal 1 órakor bezárta az ülést. A közgyűlést a szokásos lakoma követte ez alkalommal is a Hungáriában. Nem sokan, alig harmincz-harminczketten voltak jelen, de azért a lakoma elég jókedvűleg folyt le, s pohárköszöntésekben sem volt hiány.

Igy végződött a Kisfaludy-társaság ez évi ünnepélyes közgyűlése.

Ab.

## A p r ó s á g o k.

A szép gondolatok olyanok, mint az elszórt drága gyöngyök. Nagyon könnyen és mindenkorra veszendőbe mennek, ha lelke össze nem fűzi őket, és gyöngyfűzérré nem köti össze.

Öregségedben ne irigyeld a fiatalságot; ez nem adja neked vissza ifjúságodat és csak súlyosítja az öregség fájdalmait.

A nagy harag egy kis örütséghez hasonló.

Sokkal több erő kell a szenvedéshez, mint a cselekvéshez, több erő a nélkülözéshez, mint az élvezethez.

A büntetésnek ugyan meg kell lenni, de előbb legyünk könyörületesek és jók.

A tiszta és nemes önzés szükséges, hogy vidámak és egészségesek maradjunk. A ki nem a maga kedvéért is dolgozik, szeret és él, annak nincs jó dolga.

Mennyire disziti még az erős lelkű férfiut is, ha akarát egy másik akaratnak aláveti, még ha hajlama ellen is szólana! Szeliddé teszi az engedékenység a szívet, jobbá és erősebbé és ez által méltóbbá az igaz szabadságra.

Az unalom a lélek betegsége, és a szórakozás többnyire inkább ok hozzá, mint gyógyszer.

Minő az ember! A nagy búbánatban egy boldog perc is kiragadja szenvedéséből, a nagy boldogságban pedig még a távoli, messze kilátásban levő fájdalom is keservesen sujtja!

Jól mondja a chinai: semmi sincs olyan nagy árban eladva, mint az, a mit az ember egy igazi szerencsétlen barátának — oda ajándékozott.

Az első lépés a bűn ösvényén egyszersmind az utolsó az erény és a boldogság útján.

A legnagyobb bölcsesség abból áll: igazi embernek lenni. Nem nézhetem bölcsnek azt, a hol a nemes lelkű embert nem látom.

## Budapesti hírvivő.

\*\* (Jótekonyság.) Ő Felsége a szászujfalusi görög katolikus templom építésére 150 frtnyi segélyt, az ibrányi római katolikus templom belső felszerelésére 100 frtnyi segélyt, a mogyoródi helvét hitvallású leány-egyházközségnek temploma és iskolája kijavítására magánpénztárából 100 frtot adományozott.

\*\* (Rózsás napló.) Jegyesek: Dr. Chorin Ferencz országos képviselő és Rust kisasszony Prágából. — Dr. Martinovics József jogtanár és Ularik Antónia kisasszony Egerben. — Acsádi Béla gazdatiszt és Perlaky Eleonóra kisasszony Lengyeltótiban. — Schwarcz Gyula országgyűlési képviselő és Bánffy Mária bárókisasszony. — Egybekeltek: Illek Nándor hivatalnok és Steinbach Irma kisasszony Ujpesten. — Markus József tisztviselő és Feigler Janka kisasszony Budapesten. — Jurenák Imre birtokos és Dáni Ilonka kisasszony Orosházán.

\*\* (Az atyai szcretet.) Ő Felsége, a király, az elítelt Hackler anyagilkos atyjának megadta a kért kihallgatást. Az ősz ember midőn ő Felsége elé jutott, térdre vetette magát és heves zokogásban tört ki, a mi később siró görcsövé változott és így nem is hallhatta ő Felsége szavait. A szerencsétlen öreg e szerint nem tudja, minő reménnyel kecsgettesse magát.

\*\* (A bölcsöde-egylet) január hóban tartott negyed-százados emlék-ünnepélye alkalmából ő Felsége a magyar király saját és Erzsébet királyné ő Felsége, valamint Rudolf koronaherczeg nevében 200 forintot kegyeskedett magánpénztárából adományozni. Ugyan ez alkalomból többen adakoztak az egylet céljaira. A bál 1418 frt tiszta hasznot jövedelmezett, a mi a mai szük viszonyok között fényes eredménynek mondható.

\*\* (Rudolf trónörökös) régóta akart már egy aprófajta borzebet szereztetni. Hiába kutatták fel Bécset, a kutya-kereskedéseket: nem lehetett találni. Nagy nehezen azonban mégis bukkantak egyre, de a mely nem volt eladó semmi áron. Midőn azonban a tulajdonos megtudta, kinek a számára keresik, átengedte — ajándékol. A főherczeg elfogadta s pár nap mulva egy bottal viszonzta az ajándékot; a bot fejét aranyból verve a parányi eb hú szobra képezi.

\*\* (A magyar gazdasszonyok) országos egyletének február havi választmányi ülésében több segélyezési és gyermekfelvételi kérvény elintézése után örömmel vétetett Kármán Lajosné alelnök jelentése a január 21-dikén tartott álarczos bál jövedelméről. Begyűlt 3830 frt 50 kr, kiadás volt 2114 frt 72 kr, maradt tisztán 1715 frt 78 kr s ezen, a jelen mostoha



időket tekintetbe véve, jelentékeny eredmény miatt, Kármán Lajosné rendezőnek, valamint a felülfizetőknek, a varázs-kosarak körül fáradozott urnóknak, a jegyek eladásában buzgólkodóknak és a t. nagy közönségnek tömeges látogatásáért hálás köszönet szavaztatott. Az ülésen több új tag belépett jelentetett be.

\* \* (Nagyszerű alapítvány.) Gróf Kun Kocsárd, a szászvárosi evangélikus református tanoda érdemekben megőszült főgondnoka, a gondozása alá bizott tanintézet javára tett számtalan áldozatainak egy nagyszerű alapítvánnyal tette fel a koronát. Legközelebb 50,000 frt értékű urbéri kötvényt adott át az intézet pénztárába oly feltétellel, hogy annak kamataiból építtessék fel a már tervbe vett osztály-épület, azután pedig tökesíttessék mind addig, míg oly összegre nővi ki magát, hogy az intézet többi jövedelmeihez csatoltatván, elégséges lesz, egy, a kor kívánalmainak megfelelő teljes gimnázium fenntartására. Addig is, míg az urbéri kötvények szelvényei esedékesek lennének, az építkezés megkezdhetése végett 1000 forint kész pénzt előlegezett az intézetnek. Az intézet előljárósága meghatott szavakban mondott köszönetet a nemes jóltevőnek, fogadva, hogy éltök legszentebb feladatának fogják tekinteni, a dicső alapító magasztos intenzióját megvalósítani.

\* \* (A műipar kiállítás alkalmából) ő Felsőge megengette, hogy gróf Zichy Pál Ferenczné született Kornis Anna grófnőnek a magyarországi árvízkarosultak javára mult 1876-dik évi május és június hónapokon — kezdeményezése folytán — Budapesten rendezett műipari és történelmi emlékiállítás létesítése és kivitele körül tanusított fáradhatlan tevékenységeért, — továbbá gróf Bethlen Andrásnak, Babics Zsigmond apát és pápai kamarásnak, gróf Festetics Vilmosnak, dr. Henszlmann Imre egyetemi tanárnak, gróf Khuen-Héderváry Károly országos képviselőnek, Länger Károly vallás- és közoktatási miniszteri segédhivatali aligazgatónak, örgróf Pallavicini Ede pénzügyminiszteri titkárnak, Perlaky Elek gróf Károlyi Alajos uradalmi ügyésze és pénztárnokának, Pulszky Ferencz muzeumi igazgatónak, báró Radvánszky Béla országos képviselőnek, dr. Rómer Flóris apát és muzeumi őrnek, Szalay Imre vallás- és közoktatási miniszteri titkárnak, Telepy Károly képzőművészeti társulati titkárnak és gróf Zichy Jenőnek ugyanazon kiállítás alkalmával tett jeles szolgálataikért elismerése nyilvánítások.

\* \* (A muzeumban is) farsangoltak. Pulszky Ferencz igazgató házában fényes társaság jelent meg hétfőn este jelméz-bálra. A farsang egyik legsikerültebb estéje volt, bár csak egészen zárt körben, de oly nagyszámú és diszes társasággal, hogy az ugynevezett nagyobb bálók némelyike is megörülhetett volna neki. Az érdekeltséget nevelte az, hogy mind a hölgyek, mind az urak nagy része jelmezben jelent meg. Voltak ott festői népviseletek Európának csaknem minden országából, antik jelmezek, néhány igen szép magyar tájviselet, indiai brahmin, Rafael a maga poetikus toilettéjében, XIV. Lajos sőt maga a persa sah is. A hölgyek közül Pulszky Polixena k. a. brabanti hölgynek, Tóth Gizella nógrádi parasztlánynak, Trefort Irma csabacsüdi menyecskének, Czanyuga Jolán provencei leányának sat., voltak öltözve. — A multság reggelig tartott.

\* \* (Az írói kör estélye), mely csötörtökön este a „Hungária“-ban tartatott, fényesen sikerült. Diszesebb közönséget ritkán látott a „Hungária“ terme, mely utolsó zugáig el volt foglalva. Az első sorokban az arisztokrácia több kitűnőségét láttuk. A főpapságot ezuttal Haynald érsek nem egyedül képviselte; jelen volt Ipolyi Arnold is, s vele az akadémia

több kitűnősége; írók, művészek rendkívül nagy számmal. A hangverseny 8 óra után kezdődött. Liszt Ferenczet, ki háromszor ült a zongorához, nagy lelkesedéssel fogadták; minden száma után frenetikus taps zugott végig a termen s az éljenzés percekig tartott. Nagy tetszéssel működtek közre: Jókainé, ki a „Holt költő szerelmét“ szavalata régi hatalmával adta elő, Balázsné-Bognár Vilma, ki magyar dalaival elragadtatást idézett elő és Odry Lehel török dalaival.

\* \* (Báró Baldácsi Antal) emberszeretetének és nemes szívének ismét szép jelét adta. Értesülvén ugyanis, hogy egy Konstantinápolyba utazó lengyel katonatiszt utiköltség hiányában itt rekedt, s családjával együtt nyomorba jutott, azonnal felkereste őt, saját házába költöztette át ideiglenes lakásra és teljes ellátásra, s megígérte, hogy saját költségén fogja őt és családját Konstantinápolyba szállíttatni. E nemes cselekedet nem szorul dicséretre.

\* \* (Petőfi-szobor.) A nagy költőnek az erdélyi muzeum számára megveendő carrarai márvány mellszobrára eddig mintegy 400 frt gyűlt be. Miután a beküldési határidő ez évi márczius közepére van kitűzve a szoborbizottmány által, a befolyt összeg, ugy látszik, elegendő reménnyel biztat, hogy a hazafias czél valóítására szükséges összeg a határidőig begyűl. A bizottmánynak feltűnt az, hogy a nagy költő szülőföldéről, s azon helyekről, a hova a nagy költő ifjúkori emlékei fűzvék, Félégyházzról, Pápáról, Aszódról, Selmeczről alig gyűlt be valami, valamint, hogy Erdélyből, a mely a szobor ügy által legközelebről van érdekelve, eddig csak csekély összegek küldettek be. Alig tehető azonban föl, hogy az aránylag csekély összeg (a gyönyörű, carrarai-márvány szobor ára 1500 forint) a költő nagy számu tisztelői között be ne gyűlne.

\* \* (Ifjaink haza jöttek) Konstantinápolyból. Triesztben ugyan lopva kellett vasutra szállniok, de a haza határán belül utjuk igazi diadalmenet volt. Küldöttségek fogadták mindenütt, lakomát, színházi disz-előadást, bált rendeztek tiszteletökre. A fővárosba vasárnap délután érkeztek. Enyhe szép idő lévén, az utcák pezsegtek a néptől s midőn két óraker a banderium, a fogatok, a kokárdás rendezők az „Arany sas“-tól kiindultak, már a nép hullámszott mindenfelé, főleg a „Hungária“-tól a lánchíd téren át a budai indóházig terjedő vonalon. A vár bástyáin sok néző közönség volt. Három óraker érkezett meg a vonat, s a kilépő ifjakat Gozdu Elek ügyvéd üdvözlé, mire Szűcs Gyula válaszolt, megköszönve a fogadtatást. Volt éljenzés ott is és mindenütt, bár az utcák tömegein inkább a kíváncsiság, mint a lelkesedés uralkodott. Elöl lovas rendőrök, aztán a rendezők kocsikon, negyven banderista, majd négylovas fogaton Lukács Gyula és Szűcs Gyula magyar diszben, a többi kocsin a küldöttek és rendezők vegyest ültek. Fél ötkor, midőn a „Hungária“-hoz értek, meg-megujult az éljenzés, a lépcsőházban a Balázs Kálmán zenekara török indulót játszott, fenn egyik teremben a viszontlátás öröme nyilvánult s lenn a tömeg csak lassan oszolt szét. A rendőrség igen tapintatosan viselte magát, fegyver nélkül szolgált, s a főkapitány mint néző volt jelen egy kocsiban. Hét óraker este a „Hungária“ diszterme egészen megtelt a lakomára, mely vagy négyszáz teritékű lehetett. Számos vidéki városból voltak ott vendégek, polgárok, jogakadémiai ifjak, sat. Az ifjuság nevében Weinberger Soma joghallgató üdvözölte a hazatérteket, Kozma Elek a rendező bizottság elnöke, mondott először toasztot, éltetve a királyt, Orbók Mór a királynét, „mint ki a korona ragyogó költészete,“ Singer Lőrincz Kossuthot, Simonyi Ernő Törökországot, sat. Abdul-Kerimnek, Kossuthnak



és a szoftáknak üdvözlő táviratokban küldték meg a toasztokat. Éltették a sajtót, írókat, ifjúságot, s bemutatnak legalább is harmincz sürgönyt: vidéki városokból jött üdvözléseket. Éjfélkor oszolt szét a társaság, az ifjaknak nagy szükségök levén a nyugalomra.

\*(Az angol kisasszonyok) pesti tanintézetében vasárnap a növendéklányok műkedvelői előadása és farsangi bálja volt. A divatúzletek ez alkalomra nem igen voltak igénybe véve, hanem a czukrász-üzletek annál inkább. A közönséget főleg a szülék képezték. A magyar darabban: „Ki a gazdag“ Háczyk Laura kisasszony beszélt igen kedvesen, a németben „Kéttagu szórejtvény“ (Eilau) Horváth Anna kisasszony személyesíté ügyesen a német családhoz szállásolt francia katonát, a francia operette-ben pedig: Massé „Fényűzés elleni rendelet“-ében Csintalan Ilonka kisasszony játszi játéka s a szabatos karok nyertek legtöbb elismerést. A tapsolók közt voltak Haynald érsek, Bohusné urhölgy, Ráth Károly főpolgármester és neje, Kammermayer polgármester, Gerlóczy alpolgármester, sat. Ez alkalomból elismeréssel említjük föl, hogy a derék intézetben a magyar nyelv és szellem nincs elhanyagolva és háttérbe szorítva a különben eléggé mívelt külföldi nyelvek mellett.

\*\* (A farsangnak vége.) Legutolsó mulatsága a bolondok estélye volt a vigadóban. Minden évben ez estély szokta bezárni a mulatságok sorát és elrontani az izét valamennyinek. Az idén nem így lett: Ágai vállalkozott rendezésére, és az ő leleményessége megmentett az unalmas lim-lomoktól, melyekkel tele szokták tömni a termet és nem botlottunk örökké a németiségbe, mi annak előtte állandóan boszantani szokott ez estélyeken. A mulatság nem bolondokénak neveztetett, hanem a bölcsékének, úgy okoskodván, hogy bölcs az, ki oly komoly időkben is bolondozni tud. A vigalommal meg lehetett elégedni és méltó zárköve volt a farsangnak.

\*\* (A farsang temetése.) A fővárosi iparosok körében nagy részvéttel temették el az idei farsangot. Rendkívüli estélyt rendeztek tiszteletére, változatos és mulattató, de — és ez nagyon sokat vont le a rendezőség érdeméből — csaknem kizárólag német darabokból álló műsorral. Ezt vacsora, s végül táncz követte, melynek csak a kora hajnal vetett véget. Az első négyest mintegy 120 pár tánczolta, csaknem egymás hátán. Nem különb sorsban részesült az első csárdás is, melyet az estély alatt ki nem elégitett magyar szellem legalább is ötször ismételtetett.

\*(Az állatkert leopárdja) elpusztult. Az oroszlánok önkényének esett áldozatul. Egymás mellett laktak az oroszlánház ketreczeiben s az oroszlánpár már rég rossz szemmel nézett rá. E napokban a him és nőoroslán elhatározták elpusztítani a nekik nem tetsző szomszédot. A nőstény oroszlán segített felhuzni a rostélyzat mozgatható ajtaját, melyen át a him beugrott a leopárd kalitjába. Ez sejteté a veszedelmes szándékot, mert a nyílason egyszerre kiugrott a nőstény oroszlánhoz, mely elereszté a rácsajtót, úgyhogy himje ottkűnn rekedt e másik kalitban. De átvette ő maga a véres szerepet. Nekirohant a kelletlen vendégnek s megfojtá. Nem marcangolta szét, mert csak halálát kívánta s nem husát. A leopárd, mely különben nem volt valami kitünő példány, ki is tömhető, oly kevés kár esett a bőrében.

\*\* (A Duna vize) egyre nő, a főváros jobb partján a dunamelletti házak pinczéinek nagy része már is víz alatt van. A Blum-féle gőzmalmi részvénytársulat épületének pinczéibe a lerakodást már 3 nap előtt beszüntették, s habár ezuttal nem is lehet tartani attól, hogy bennünket a Duna medréből ki-

pése által a mult évihez hasonló szerencsétlenség érjen, annak folytonos áradása még is jelentékeny kárt okoz. A vizár Bécsben is folyvást növekszik; az alantabb fekvő kerületekben egyre nő a veszély. — Prágának mélyebb részeit a Moldova már elborította.

\*(Az „Apollo“) közelebbi száma Kovarcz Emil „Lassu és fris“ zongoraábrándját s Nagy Béla „Humor“ című polkamazurkáját közli. Az elsőben a „lassu“ Tóth Kálmán „Törött ágról messze repül a madár“ költeményére van írva, s e dalt egy 1863-diki losonci hangversenyben Hollósy Kornélia feledhetlen énekesnőnk is énekelte nagy tetszéssel.

\*\* (Vegyesek.) Vasárnap délután Ó-Buda fölött gólyacsapat röpült át; jele a rendetlen időjárásnak, melynek nemcsak e vakmerőn bizó gólyák, de az emberek is megadhatják megint az árát. — A vámház drága főkapuja egy nagy szélrohamba ledőlt s annyi kár esett benne, hogy helyreállítása ötszáz forintba kerül; szerencse, hogy nem ütött agyon valakit. — A Konstantinápolyból hazatért küldöttségnek Kovács és Zsiros nevű tagjait a kecskeméti jogászság nagy ünnepelességgel fogja fogadni. Szücs Gyulát, a hatvanas bizottság elnökét, a fővárosi ifjúság díszes ezüst koszorúval akarja megajándékozni. — Gróf Szécsen Antal levelet irt a Kisfaludy-társaság titkárának Bécsből, megköszönve taggá választását, mely rája nézve — úgy mond — „ép olyan örvendetes, mint megtisztelő.“ — Csánády Sándor kijelenti az „Egyetértés“-ben, hogy alaptalan a lapok azon hire, mely szerint ő kivándorolni készülne Baracconéba. — A kisdédvó egyesület közvacsorája, melynek létrehozásában gróf Szapáry Gyuláné urhölgyé a főérdem, másfélezer forintot jövedelmezett tisztán. Az egylet köszönetet nyilvánít e sikerért a közreműködőknek és az adakozóknak.

\*\* (Halálozások.) A lefolyt hét halottjai: Boer Kálmán főispán. — Schiblinzky Gizella kisasszony 18 éves korában Keszthelyen. — Melczer Kálmáné Gyulán, 29 éves korában. — Boros Mária kisasszony 16 éves korában Debreczenben. — Bagosy Józsefné Dancsházán. — Andrásfy Gyuláné, Budán. — Ruszinkovics György 71 éves korában Ungváron. — Rozner András Szegeden. — Mayer József 51 éves korában. — Bánó Miklós 50 éves korában. Béke hamvaikra!

## Irodalom és művészet.

A népszínháznak ismét ujdonsága van: egy francia bohózat, melyet szombaton telt ház előtt mutattak be. A darab igen élénk, szerfölött mulattató — azok előtt, kik az ötletek és tréfák dolgában nem szerfölött finyásak; szellemmel van írva a darab, csakhogy az író nem igen kereste a magasabb légbört. A bonyodalom abból támad, hogy egy fiatal asszony sétálgat a berekben egy katonatiszttel, miközben fára akasztott florenzi kalapját megeszi egy ló, csak egy darab marad belőle. Ez baj, mert hogy megy kalap nélkül haza férjéhez a nő! Magok is utána láthatnának ugyan egy hasonló kalap kerítésének, de ők ezt a ló gazdájától követelik, kezébe adva a kalapmaradékot. A ló gazdája vőlegény, kinek aznap kell nőszülnie. Míg ő kalap kerítése után ló-fut, nyakára jó a násznép. Sok baja támad. Az első divatárusnőben, kihez beállit, megcsalt kedvessére talál, kitől alig tud menekülni. Aztán az egyetlen kalapot, mely párja az elpusztultnak, megvette egy énekesnő. Sok lótás-futás, tévedés, csalatkozás, félreértés után a csomót véletlenség oldja meg: a menyasszony ugyanis hasonló kalapot



adott ajándékul a fiatal asszonynak. Így aztán a férj nem tud meg semmit, a megzaklatott vőlegény pedig megtarthatja nászát.

Bolond egy darab, a mint látják, de hát hiszen farsangban, mikor minden szabad, és a népszínházban, hová nem megy a ki válogató, megjárja. A szereplők ugyan csak buzgólkodtak, hogy a sikamlós helyeken valahogy keresztül ne sikamolják a közönség figyelmét.

És hogy valami olyas hirt is fölemlítsünk, mely az irodalomhoz a művészethez is tartozik: Saágh József, a „Zenészeti Lapok“ szerkesztője „Magyar zenészeti lexiconra“ hirdet előfizetési felhívást. Első vállalkozás e téren, és ha gondtal lesz kiállítva, becses munka is lesz. Tartalmazni fog mindent, énekesek, énekesnők életrajzát, zenészekét, zenefajok ismertetését, zene-történelmet és mindent, a mi e szóval: zene, összefüggésben áll.

A munka áprilisban jelen meg.

Sirius.

### Nemzeti színház.

Február 10-dikén: „Saba királynője.“ — Február 11-dikén: „Ibolyafaló.“ — Február 12-dikén: „IV. Béla.“ — Február 13-dikén: „Carmen“ — Február 14-dikén: „Caverletné.“ — Február 15-dikén: „Afrikai nő.“ — Február 16-dikén: „Kéregető nő“, „Tücsök a hangyánál“, „A miniszter előszobájában.“

### Divattudósítás.

Vége a farsangnak! — Kérem, ne ijedjenek meg kedves olvasónőim, nem fogok böjti prédikációt tartani a világ és a farsang mulandóságáról, a soha sem viritott és mégis elviritott báli virágfüzérekről stb., hanem egyszerűen csak ismétlem, hogy vége a farsangnak, de azért nem egészen vége még az élénkebb társaséletnek, a házi multságoknak, kisebb-nagyobb hangversenyeknek, diplomatikai- és más ebédeknek, egyszerű (!?) theaestélyeknek, és mind ez alkalmak és ürügyek csak úgy megkívánják a ruhákat, kivált a felfrissített ruhák ujjá teremtését, mint egy idény sem. Ezen „utósó“ és „legutósó“ multságokra rendszeren össze-vissza válogatják és próbálják hölgyeink mind azt, a mi a fényesebb idényből még fennmaradt, és gyakran megtörténik, hogy ezek a megmaradt darabokból és áttánczolt ruhák maradványaiból összeállított öltözékek sokkal több ügyességről tanuskodnak és sokkal több izlésről, mint az első izben készített fényes báli öltözékek, a hol sokan többet gondolnak a hatással, a fénynyel, mint az igazi szép és jó izlés törvényeivel. Így csakugyan meglepőleg szép báli ruhát láttunk az utósó napokban. melynek eredetije valamelyik nagy bálunkon szerepelt, de a melyről leszedve egy jó rakás elrongyolódott fodor, dudor, egy fél rófyi uszály stb. olyan csinos fehér és kék ruha lett belőle egy kis szalagcsokorral és virággal diszítve, hogy a legelőnyösebben emelre a fiatal leánya üdeségét. A selyem alsó ruhák helyett a böjti multságokra sok hölgy más szövetből készült alsó ruhával is beéri, és csakugyan csinosak azon könnyű gaze vagy tarlatan ruhák, a melyeknek alja következőkép készül; természetesen világos kék, zöld, rózsaszín vagy lila öltözékről van szó. Vegyünk a ruha színéből való tarlatánt, csak valamivel sötétebb szövetet válasszunk az alsó ruhára, és abból szabjunk elébb egy sima szoknyát, a melynek azonban olyan hosszúnak kell lennie, mint a ruhának magának. Ezután készítsünk három különféle szélességű fodrot, tudniillik az alsót szélesebbre, a középsőt keskenyebbre és a legfelsőt legkeskenyebbre. E három fodrot a sima szoknyára kell felvarni, a legfelső fodrot azonban csak igen kevésbé beránczolni, nehogy szélesítsen a csipők körül. Az ilyen módon elkészült alsó ruha fölé aztán bátran vehetni fel gaze- tarlatan vagy túll ruhát, és ha csinosan van elrendezve, és hozzá illő virágokkal feldisztítve, bizvást megállhat bárminő drága selyemruha mellett is. És az az öntudat, hogy az ilyen ruhánál csakugyan jelentékeny összeget takarítottunk meg, nem fogja-e multságunkat derültebbé tenni, tánczunkat könnyebbé, egész kedélyünket vidámabbá, boldogabbá?

Egyszer régebben, tán már volt alkalmam felemlíteni, hogy a virágok választása is egy kis vigyázatot igényel, de azért most ismétlem. Fiatal leány-

kák kizárólagos tulajdona és szabadalma a rózsabimbók, a félig nyílt rózsák, a gyöngyvirág, fehér orgonavirág, százsorszép, nefelejts, egy szóval a tavasz első virágai, míg a többi nagyobb virág az asszonyoknak van fenntartva.

Mai mellékletünk magyarázata

csak néhány szóra fog szorítkozni, olyan egyszerű és világos az. Az első és második szám egy ujj szabást, a harmadik egy kihajtó gallért mutat, mind két szabás a múlt havi ruhához alkalmazandó.

### Számrejtvény.

Keresztessy Klotildától.

24. 9. 28. 7. Boldog szív ohajtja ennek hosszúságát,  
3. 19. 12. 26. 25. Szépen feldiszíti a fának az ágát.  
30. 13. 20. 4. 2. 6. Nem igen van ember ilyen e világon  
6. 5. 11. 4. A ki ezzel küzd, azt kerüli az álom.  
17. 16. 14. 5. 29. Kellemes zörgése kies esti csendben,  
18. 22. 21. Hűsítően hat ránk a forró melegben,  
1. 3. 8. 32. 3. 8. 27. 16. Megtalálod hírét régi krónikánkban,  
17. 8. 6. 16. 23. Ez a porta czime, s szolgál is rá bátran.  
15. 31. Jó barát az, ki a másikat így hívja,  
1—32. Jeles magyar költőnk keservében irta.

Megfejtési határidő: márcziushó 14-dike.

A f. é. 3-dik számban közölt rejtvény értelme:

Abdul Kerim.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Siffmann Zsuzsána, Frank Irma és Ilona, Moesz Gézáné, Bronts Sarolta, Szepessy Hermin, Eckert Karnász Mariska, Kretovics Szücs Ottilia, Czabán Dániel, Dömötör Ida, Nagy Sándorné, Csókey Emília, Bátor Sigray Istvánné, Ferencsevics Teréz, Marosy Etelka és Izabella, Mőgész Etelka, a rittbergi Olvasó-Egylet, b. Hagen Irma, Inotai Róza, Jánossy Lajosné, ifj. Szlávik Nándorné, Magyar Felicie, Matyasovszky Mária, Chepely Zsuzsika, Pessina Edéné, Ballus Jolánka, Viski Gergely Mária, Fűzy Gyurkó Francziska, Francsek Berta és Etelka, Hampek Gizella, Csonth Lajosné, Bányay Ilka, Bergstein Jozefin, Mitsky Sarolta, Csécsi Miklósné, Szécsényi Mariska, Németh Imréné, Gömbös Nina, Sztankay Irma, Szabó Tivadarné, gr. Zay Emilia, Erdélyi Pál, Keresztessy, Rezsuy Pinkovits Julia, Bene Sándor Ilka, Mednyánszky Margit és Erzs, Farkas Árpádné, Bohus Gyuláné, Wipf Gyuláné, Abonyi Jánosné, Mandula Ida, Tahy Fehérvár Kornélia, Zsiga Sándorné, Kuzma Istvánné, Brinkmann Mariska, Popovits Irma, Borsilzky Jolán, Dzsinih Pencz Mária, Kettinger Mariska, Palits Mari, Garzó Ilka, Szabó P. Helén, Auer Károly, Tatay Miklósné, Haintz Mari, Menyhárt Kornél, Király Kálmánné, Gergely László, Erdőhegyi Zoltán Piroška, Fucshofer Vinczéné, Mandits Erzs, Gutmann Berta, Wigner Gizella, Gedeon Gáspárné, Hedry Ilon, Hraborszky Sallay Anna, Wieser Ida, Ujváry Gyuláné, Kiss Vilma, Báan Luiza, Németh Berta, Vérffy Osovsky Vilma, Ocsvay Árpád, Fisch Sarolta, Bóday Erzsike, özv. Srentiványi Sztranyovszky Erzsébet, Selinger Ödönné.

### Tartalom.

A visszafizetés, Vórtesi Arnoldtól. — Uton, Szabó Endrétől. — A házasságról, Karr Alfons után. — A hűtlen nő, Schücking Levintől. — A kitömött ember, Savay Ulyssé-től. — A theáról. — Arab étkezés. — Egy hét története. — Apróságok. — Budapesti hírvivő. — Irodalom és művészet. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy ujj- és kihajtó gallér szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



8-dik szám.

Február 25-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

## K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## E M I L I A.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országut 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |    | R. katolikus és protestáns naptár |              | Ó-naptár      | Izraeliták naptára | Hold-járás       | N a p - |        |      |    |
|-----------------------|----|-----------------------------------|--------------|---------------|--------------------|------------------|---------|--------|------|----|
|                       |    |                                   |              |               |                    |                  | kelte   | nyugta |      |    |
|                       |    |                                   |              |               |                    | óra              | perc    | óra    | perc |    |
| Febr.                 | 25 | Vasárnap                          | G 2 Valburga | G 2 Reminisc. | 13 B 1 böjtb.      | 12 Józsiás       | 6       | 51     | 5    | 37 |
|                       | 26 | Hétfő                             | Sándor       | Sándor püspök | 14 Auxentius       | 13 Eszterf. böjt | 6       | 48     | 5    | 39 |
|                       | 27 | Kedd                              | Leánder      | Leánder       | 15 Onesimus        | 14 Kis purim     | 6       | 47     | 5    | 40 |
|                       | 28 | Szerda                            | Roman        | Román         | 16 Pamphilius      | 15 Nagy purim    | 6       | 45     | 5    | 42 |
| Márcz.                | 1  | Csütörtök                         | Albin püspök | Albin         | 17 Elek            | 16 Józen         | 6       | 44     | 5    | 43 |
|                       | 2  | Péntek                            | Simplicius   | Simplicius    | 18 Leo püspök      | 17 Juda          | 6       | 42     | 5    | 44 |
|                       | 3  | Szombat                           | Kunegunda    | Gunda         | 19 Archippus       | 18 Sab. Tezav.   | 6       | 40     | 5    | 45 |

**Teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk.**

## V i d é k i t á r c z a.

**Kolozsvár,** február 18-dikán. Nem lehet, hogy a híres kolozsvári hushagyó keddi bálról ne írjak becses lapjának, mikor az oly nevezetes, hogy alig hiszem, hogy akadna párja. Ez már hagyományos jellegű mulatsággá vált, melyet nem szabad elhagyni, de nem is akarunk, bármily nehéz körülmények közé jussunk. Tudni kell ugyanis, hogy nálunk a hushagyó keddi bál mindig 48 óráig tart, így hozza ezt magával a régi jó szokás, melytől bűn lenne eltérni. Báró Józsiás János hozta be ezt a szokást még a negyvenes években, midőn Olaszországból hazajött. Ő rendezett hushagyó kedden este bált, mely tartott reggelig, ekkor kiki haza ment, ruhát cserélt, délre vissza jött, reggeli volt, utána táncz 3—4 óráig, ekkor ismét haza, és nyolczkor vissza, s folyt a multság megint reggelig. A Bach-korszakban nagy istentelenségnek tartották, hogy még hamvazó szerdán is foly a bál, betiltották, de biz az nem használt. Becsukták a kapukat s ugy folyt a multság jó kedvvel.

Ezeket a bálakat a kaszinó szokta rendezni saját helyiségében, s az idén is ott volt. Rendezők Nemes János és ifj. Bethlen Sándor grófok voltak. Kedden este tizkor gyűlt össze a szép társaság, és mulatott széles jó kedvvel éjjelig. Ekkor vacsora következett, azután táncz. A fűzértánczra reggel hat órakor került a sor, és épen tiz óra lett, mire véget ért. Ekkor szétoszolt a társaság és 1 kor ismét összejött reggelire. Ezután régi szokás szerint megint táncz következett pár óráig. Este tizre senki sem hiányzott a bálteremből, hol a jó kedv még magasb hullámokat vetett, mint előbbi este. Folyt is a multság megint kivilágos kiviradtig, a mikor aztán szétmentek, s délben reggelinél még egyszer összejöttek, s reggeli után csárdás fejezte be a multságot, melyről halálos vétek lett volna nem szólani.

**Kassán** érdekes hangversenyre készülnek. A jövő hó 8-dikán Weiss Alphonsine bárónő fog ott hangversenyt adni, a ki nem rég Bécsben is játszott nyilvánosan, a hol zongoratanitással foglalkozott. Londonban készül letelepedni, elébb azonban hazánk felvidékén (mely származási helye) bucsulátogatást tesz. Hangversenyében Semseyné született Csáky grófnő is közre fog működni, ki pár év előtt a vigadó kisebb termében is köztetszést aratott szép dalaival.

**A bánásgiban** megint árviz van. Ó-Telekről értesítenek, hogy a Béga-csatorna jobboldali töltése az ugynevezett „boldog rév“-nél e hó 16-dikán 15 meter szélességben átszakadt s a víz Ó-Telek s Tamásfalva községek határait teljesen elborította. A szerencsétlenség okozóiu az örökösre alkalmazott közegeket tartják, kik igen hanyagok voltak. Az említett

két község kára igen nagy, mert a gyönyörűen állott péseket tengervíz borítja.

**Tordán** színészek vannak, kiknek azonban nem a legjobban mehet, legalább ez a kedélyes történet, melyről értesítenek, arról tanuskodik. Nem rég ugyanis a szini előadásra oly kevesen gyűltek, hogy egy színész kiállt s azt mondá: néhány embernek nem lehet előadást tartani. Marinka bácsi azonban, ha már bement, megakarta nézni a darabot, s megkérde: „Mennyiért játszák el nekem?“ — „Hatvan forintért!“ — „Na jó, kezdjék el, fizetem!“ — Az első felvonást még nem fejezték be, midőn Marinka felszólt: „Ebből elég, lássuk a másodikat.“ Ez már jobban tetszett neki s kívánta: „Kezdjék előlről.“ Kezdték előlről, A harmadik felvonás közepén megint felszólt: „Na ennyi elég, jőjjenek utánam!“ Otthon kifizette a hatvan forintot s aztán még a „Czifrá“-ban negyven forintos lakomával is megvendégelte őket.

**Losoncz** városa emléket állit az 1849-dik márczius 24-dikén Losoncz város piacán elesett honvédek megörökítésére. Az egyszerű, de szép szobor a chizsnyovizi gyárban öntetett tömör vasból. Az alap egy négyszöglől teriméjű, melyből egy méter magas négyszögű oszlop emelkedik. Ezen fog nyugodni az emlékszobor, tetején tűzgolyóval. Az alap négy szegletén, s az oldalak közepén szintén nehéz lánczczal összekötött tűzgolyók vannak. A gula négy oldalán következő feliratok olvashatók. — Az első oldalon koronás magyar czimer alatt: „Ide hozd oh hű magyar nép, szivedet. — Itt tudod meg, mi a hazaszeretet!“ — A hátulsó oldalon: — „Csak törpe nép felejtethet Ős nagyságot, Csak elfajult kor Hős elődöket; A lelkes eljár ősei Sirlakához, S gyujt régi fénynél Uj szövétneket.“ — A jobb oldalon: „Losonczou 1849. márczius 24-dikén Beniczky Lajos honvéd őrnagy vezénylete alatt 300 gyalog és 33 honvédhuszár erős zászlóalj és egy osztály dzsidas ellen! diadallal vívott csata emlékére.“ — A baloldalon: „Debrődi János született 1818-dik évben Borsod megye Emőd községében. Mint honvédhuszár őrmester mult ki hős halállal az ellen golyója által 1849. márczius 24-dikén Losoncz város belterén.“ Az ünnepélyes leleplezés ez évi márczius 24-dikén, mint a csata évfordulóján, fog megtartatni.

**Vidéki vegyesek.** Nagyváradon az ifjuság táncmulatságot készül tartani, hogy jövedelméből megvehesse a biharmegyei muzeum számára azt a szivartárczát, melyet Nagy Sándor honvéd tábornok adott át kivégeztetése előtt Sulyánszky minorita-atyának; a vételár ötszáz forint az aradi honvédemlék alapja javára. — Sopron megyében Mannheimer József lakompaki néptanító, (ki már százkétéves) e na-



pokban tartá aranylakodalmát 95 éves nejevel; az agg pár jól hall, jól lát s jóízűen eszik és iszik. — Zilahon e hó 17-dikén „zártkörű menyecske-bált“ rendeztek, a férjek kizárásával; ennek a furcsa bálnak méltó folytatása az lenne csak, ha a lányok is rendeznének egyet a papák és mamák kizárásával, de ettől már nem lehet tartani, ugy-e bár? — A szegedi főreáliskola ritkaság-gyűjteményében van egy papír, rongydarabokból, kenyérből ragasztékkal csinált tuczat kártya, melylyel gróf Ráday idejében a szegedi rabok mulatták magokat, míg el nem vették tőlök. — Nyiregyházának 2525 holdnyi birtoka, mely 300,000 frtra van becsülve, april hó 10-dikén a nyiregyházi törvényszék helyiségeiben elárvereztetik.

## Különfélek.

\*\*\* (Changarnier tábornok) e napokban Versaillesben meghalt. Hírét Afrikában szerezte. A 48-diki forradalom után, egész őszinteséggel a köztársaság híveihez csatlakozott, s a napoleoni államcsiny után önkénytelen kivándorolt hazájából. A szerencsétlen porosz-francia háboru alatt haza sietett, s szolgálatát felajánlotta a császárnak, de már akkor a hadjárat elveszett, s szomorú szolgálata mindössze abból állt, hogy Metz kapitulációját ő írta alá. A köztársasági nemzetgyűlés örökös senatorrá választotta. Halálakor már jelentéktelen és elfeledett ember volt, mint minden magát túl-élte ember.

\*\*\* (Hugo Victor) e hó 26-dikán tölti be hetvenötödik évét. E napon jelen meg hírneves művének, a „Századok Legendájá“nak, újabb két kötete, bizonyosságként a költő örökké ifju lelkének és soha nem lankadó erejének. E hó elején a második kötet még nem volt teljesen készen. Hugónak szokása az utolsó pillanatban, midőn átnézi művét, az inspiráció hatása alatt, egész lapokat újra írni, vagy egész részeket beleszőni a már kész műbe. A költő ezelőtt kis alakú levélpapírra írta verseit; most nagy íveket használ, melyekre nagy betűkkel rajzolja le eszméit és lelke érzelmeit. Saját kéziratait nem küldi a nyomdába, hanem azok másolatait. Guerneseyben, ama pompás házban, melyben a nagy költő lakott, két vaskos kézirat-könyvet láthat mindenki egy állványon. Két hírneves műnek eredeti kézírata ez. Az egyik a „Tenger munkásai“; a másik a „Nevető ember“. Mindkét kéziratban Hugó Victor saját kezű rajzai láthatók, melyek a mű egyes kiemelkedő mozzanatait tüntetik elő. Kéziratai otthon maradnak; a nyomdába csak a másolat küldetik, melyre a költő barátjai szoktak vállalkozni. Mint mondják, az ujonnan megjelenő két kötetben Hugó a legújabb francia polgár-háborut festi le.

\*\*\* (Ókorbeli tárgyakat) talált több földmives Palestrinábag, Róma mellett, egy-két méter mély sírboltban. Több bronz fegyver hihetőleg a római időből és elefáncsont tárgyak jöttek napvilágra; találtak ezüst edényeket is, melyeken egyiptusi istenségeket ábrázoló reliefek és csataképek láthatók. A leletek az ókori parti tartományokkal való közlekedésről tanuskodnak. Az olasz kormány a talált tárgyakat 70,000 frankért vásárolta meg.

\*\*\* (Külföldi vegyesek.) A svéd király szenvedélyes korszolyázó lehet; közelébb Christiánában a jégen elesett s fejtét úgy megüté, hogy vérzett, de azért végig futá a pályát, mintha semmi legkisebb baj se történt volna. — Mosenthal drámaíró, a „Deborah“ szerzője Bécsben elhalálozott. — Klapka tábornok, hír szerint Midhat pasa megbuktatása következté-

ben, elhagyta Konstantinápolyt. — Konstantinápolyból Abdul Hamid szultán egészségi állapotáról rossz híreket irnak; agyszélhűdéstől tartanak.

## Megbízások tára.

Kisjenőre T. S. urnőnek: Tetszését birja-e küldeményem?

Simándra A. J. urhölgynek: Mind a kettő el van küldve.

Dunapatajra M. L. I. urnőnek: El van küldve.

Zay-Ugróczra gróf Z. E. urhölgynek: Az első félév folytán jelenik meg hat kötet könyv, és ugyannyi a második félévben.

Balajtra S. F. Zs. urnőnek: Igen is, az azonnal elküldendő 12 kötet könyvért is 20 kr csomagolási díj jár. Kívánósága szerint azonnal megküldtem.

Gógánfára M. F. urhölgynek: Igen szívesen közlök és közöltem is sakkrejtvényeket, és el is vagyok látva velük vagy tíz évre, ha csak azt a tapasztalatot nem tettem volna, hogy sokkal nagyobb azon hölgyek száma, a kik a sakkrejtvényeket készítik, azoknál, a kik azokat megfejtik!

Vésztőre J. I. urnőnek: Magánlevelet irtam.

S. Tarjánba P. Gy. urnak: Fogadja szíves köszönetem. A gyűjtői illeték el van küldve, valamint a többi is.

Jászapátira B. L. R. urnőnek: El van küldve.

Rimaszombatba B. S. urhölgynek: Kérem szépen, olvassa el a „Megbízások tárát“ egész terjedelmében, és kérdésére feleletet fog találni, sőt nem sokára próbát teszek állításom igazolására. Szíves tisztelet.

Agyára J. J. urnak: Szíveskedjék megírni, hogy a régiebb 12 kötetet kívánja-e, vagy a folyó évben megjelenőket?

Négyesre A. M. urnőnek: El van küldve.

Szegedre T. P. urhölgynek: Postára van adva.

Bogojevára O. I. urnak: Szíveskedjék az ívet figyelmesebben átnézni és látandja, hogy a régi könyvek meghozata láért 20 krnyi csekély díj van kitűzve, minek beküldése nélkül nem tudhatom, ha parancsolja-e valaki a könyveket, vagy sem.

Szt. Lőrinczre N. J. urnőnek: A folyó félévi könyvek 20 kr jár, régiebb műlapjaink ára pedig egyenként 40 kr. Az idén jó könyvekben pótolom a múltapot.

N. Bitsére K. M. urhölgynek: Szívesen engedek tért ama kérdésekre és ajánlatokra, a könyvekre azonban nem vettem csomagolási díjat, sem a régi 12 kötetre, sem pedig a folyó féléviekre. Minden egyes küldeményért 20 kr. jár.

Sarkadra G. A. urhölgynek: Régi ígéret megköti kezemet a választásban, kérek tehát egy kis türelmet! A régi, vagy az új könyvekre van beküldve a 20 kr?

Gönczre: F. Gy. F. urnak. Közérdekűbb tárgyat szíveskedjék alapul venni.

Sarkadra K. K. urnak: Számrejtvényeknél hölgyeké az elsőség.

„Szilveszter estéjén.“ Kissé soká lesz még.

„Oly szép.“ „Ha te.“ Csinos kiserletek, de a költészetben is jó mélyen kell ásni, míg az igazi forrás felfakad. Költeményt küggazítani harmadiknak jóformán nem is lehet, mert belsőleg is a hányféle az ember, annyiféle az egyéniség.



**Hirdetmény.**

A „Pesti hazai első takarékpénztár egyesület“  
**ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSE**

folyó évi márezins hó 10-ik napján délutáni 4 órakor  
fog az intézet helyiségében megtartatni.

**T Á R G Y A I:**

1. Igazgatósági, és
  2. Felügyelő-bizottsági jelentés az 1876. évi üzleteredményről.
  3. A mérleg és a tiszta jövedelem iránti határozathozatal az alapszabályok 20. §-a értelmében.
  4. Egy igazgatónak az alapszabályok 34. §-a értelmébeni megválasztása.
  5. Hat felügyelőbizottsági tagnak 3 évre leendő megválasztása.
  6. Igazgatósági előterjesztések.
- Mely közgyűlésre a t. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 16. §-a értelmében szavazati jogát csak személyesen megjelenő oly részvényes gyakorolhatja, kinek részvénye 1876. év utolsó napjáig nevére iratott és a közgyűlést megelőző nap déli 12 órájáig a társaság pénztáránál szelvényeivel együtt letétetik.

Kelt Budapesten, 1877. február 16-án.

A z i g a z g a t ó s á g.

(Utánnycmat nem díjazatik.)

**Szőnyegek, terítők és függönyök**

legnagyobb választékban különös olcsó árakon,  
főleg a legújabb szőnyegetek szobák behuzására,  
salon-, pamlag-, ágy-, zongora- és oltár-szőnyegetek,  
kokuszlábtörölők és angora-szőrmeget minden szüben és nagyságban,  
ágy- és asztalterítőket, flanell takarókat,  
legnagyobb készlet csipke-függönyök és Store-okban.

nagy választék nehéz szmyrnai szőnyegek gyári áron alul  
**TOTTIS és KREN az északi csillaghoz,**

Budapest, V. Doróty utca 2. sz. a.

**Fiók-üzlet: Ubécsi-utca 5. szám alatt.**

T. c. vidéki vevőink kényelmére kívánatra nagyobb minta-darabokat választás végett, szőnyegek szükségleténél szobák behuzására és szmyrnai szőnyegek rőzököt küldünk.  
Megrendelések pontosan teljesítetnek, meg nem felelő árak kicseréltetnek. Árjegyzéket bérmentve küldünk.

**Hampel Gyöző,**

Budapesten, nagy (3) korona-utca 16.sz.

**Árjegyzéke.**

Napi árak 1/2 kiloként.

|                                                           |     |     |
|-----------------------------------------------------------|-----|-----|
| Cukor, legfinomabb . . . . .                              | 33  | kr. |
| „ igen finom . . . . .                                    | 32  | „   |
| „ középszerű . . . . .                                    | —   | „   |
| „ kockakban, finom . . . . .                              | 34  | „   |
| „ törött, finom . . . . .                                 | 34  | „   |
| <b>Kavé, Mocca</b> igen finom . . . . .                   | 90  | „   |
| „ <b>Cuba</b> valódi Bordeaux . . . . .                   | 98  | „   |
| „ <b>Cuba</b> legfinomabb . . . . .                       | 92  | „   |
| „ <b>Java</b> aranyzinú . . . . .                         | 110 | „   |
| „ <b>Portorico</b> különösen finom . . . . .              | 84  | „   |
| „ <b>pörkölt</b> (Cuba, Mocca és Java) vegyítve . . . . . | 108 | „   |
| <b>Gyertya</b> Stearin 6-os és 8-as . . . . .             | 50  | „   |
| <b>Rizs</b> különös nagyszemű . . . . .                   | 18  | „   |
| „ olasz fényes . . . . .                                  | 16  | „   |
| „ Rangoon legfinomabb . . . . .                           | 12  | „   |
| „ Aracon jó . . . . .                                     | 10  | „   |
| <b>Árpadara</b> igen finom . . . . . 25, 22, 20, 16 és    | 10  | „   |
| <b>Dara</b> . . . . .                                     | 15  | „   |
| <b>Maccaroni</b> olasz . . . . .                          | 26  | „   |
| <b>Tarhonya</b> . . . . .                                 | 18  | „   |
| <b>Ságo</b> . . . . .                                     | 24  | „   |
| <b>Mosó szikso</b> . . . . .                              | 8   | „   |
| <b>Chocolade</b> . . . . . 60, 80, 120, 140, és           | 180 | „   |
| <b>Mustár</b> legjobb 1/2 üveg 35, 1/2 üv. . . . .        | 25  | „   |
| <b>Zöld borsó</b> francia 1/2 doboz . . . . .             | 70  | „   |
| <b>Mandula</b> édes . . . . .                             | 56  | „   |
| <b>Mazsola-szölő</b> uj . . . . .                         | 34  | „   |
| <b>Salátolaj</b> legfinomabb . . . . .                    | 60  | „   |
| <b>Szappan</b> szegedi . . . . .                          | 25  | „   |
| <b>Köles</b> . . . . .                                    | 7   | „   |
| <b>Szilva</b> valódi török . . . . .                      | 18  | „   |
| <b>Dió</b> egészséges . . . . .                           | 16  | „   |
| <b>Keményítő</b> legfinomabb gallérnak . . . . .          | 24  | „   |
| „ legfinomabb tülle anglaise . . . . .                    | 20  | „   |
| <b>Sardinal</b> 1/4 szel. 80 kr. és . . . . .             | 100 | „   |
| „ 1/4 „ 41 „ „ . . . . .                                  | 55  | „   |
| <b>Rum</b> Jamaica üveg 80 „ „ . . . . .                  | 120 | „   |
| „ „ 45 „ „ . . . . .                                      | 65  | „   |
| „ <b>Brasiliai</b> pintes üveg . . . . .                  | 70  | „   |
| <b>Thea</b> különös finom . . . . .                       | 450 | „   |
| <b>Sós-borszesz</b> első minőségű . . . . .               | 40  | „   |
| <b>Pezsgő</b> valódi francia (palaczk) . . . . . 3 frt    | 50  | „   |
| „ „ „ . . . . . 2 frt                                     | 50  | „   |

Az árukat budapesten kívánatra bérmentve a házhoz küldöm.  
Vidéki megrendelések utánvét mellett a legnagyobb gondal teljesítetnek.

**Hampel Gyöző,**  
Budapesten nagy (3) korona-utca 16

A németországi gyógyászati ügytársulatok által megvizsgált, és kitünő alkalmazhatósága végett a magas cs. kir. magyarországi helytartóság által engedélyezett

**Köszvény-vászon**

mindenféle köszvény, csúz (Rheuma), inszaggatás, mell, gerincfájdalmak, kereszt csontfájás (Hexenschuss), láb-köszvény stb. ellen. Egy esomag 1 frt 5, kettős erejű 2 frt 10 kr.

Hufeland hírneves orvos mondja orvostani műveiben: „Két betegség van, melyek ellen az orvosi tudomány hasztalan látszik keresni erőteljes gyógyszereket; ezek fejköszvény és a podagra; e gyógyszer a fentebbi köszv.-vászon használata által fölfödöttetett.

**Dr. BURON párisi általános seb-tapasza**

mindenféle sebek, genyedések és daganatok ellen. — Egy köcsög ára használati módszerrel együtt 70 kr., kisebb köcsög 35 kr. Postán küldve 10 krral több. Valódián Pesten egyedül csak **TÖRÖK JÓ-ZSEF** ur gyszárában, kiraly-utca 7. sz. — **Debreczenben**: Rothschnack ur gyszárában. — **Szombathelyen**: Pillich Ferencz ur gyszárában — **Mohács**on: Jazevics Károly. — **Kolozsvartt**: Wolf gyszárnél. — **Pécs**ett: Zsolnay. — **Szegeden**: Weiglein György, Kovács gysz. — **Temesváron**: Kraul. — **Aradon**: Prinner gysz. — **Nagyváradon**: Molnár gysz. — **Székes-Fehérvár**: Dieballa: Gyöngyösn: Vozary gysz. — **Brasso**: Fabik gysz. **Sziget-arott**: Ehrenfeld W. — **Miskolcz**: Ujházy gysz. — **Pozsony**: Söltz. — **Kassan**: Escwig Ede és fia gyszárában.

**Temesváry**  
**Móricz**

**Budapest, kerepesi-út 2. sz.**

- Hölgyek számára.**
- 1 pár bőrcipő füzésre, szögezett kettőstalpplal s nemez-béléssel . . . . . 2 frt 90 kr.
  - 1 pár cipő borju- vagy chagrinbőrből ruganyhuzóval, kettőstalpplal és nemezbeléssel, nedves időjáráshoz alkalmas . . . . . 3 frt 50 kr.
  - 1 pár cipő bársonyból, ruganyhuzóval, kettőstalpplal, nemezbeléssel s labkőrszegélyekkel . . . . . 3 frt 20 kr.
  - 1 pár cipő eberlastinból, ruganyhuzóval és labkőrszegélyekkel . . . . . 3 frt — kr.

- Urak számára.**
- 1 pár cipő borju- vagy bagariabőrből háromszorta csavart kettőstalpplal . . . . . 4 frt 50 kr.
  - 1 pár cipő fényesíthető vagy bagaria bőrből szövet betét-tel, nemezbeléssel és háromszorta csavart kettős talp-pal . . . . . 4 frt 80 kr.
  - 1 pár cipő fénymazos bőrből kettőstalpplal . . . . . 4 frt 80 kr.
  - 1 pár csizma fényesíthető vagy vízmentes bagariabőrből háromszor csavart kettőstalpplal . . . . . 9 frt — kr.
  - 1 pár csizma orosz fénymazos bőrből . . . . . 12 frt — kr.
- Kimerítő jegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek meg.  
Megrendelések utánvét mellett a legpontosabban teljesítetnek; meg nem felelő áru készséggel kicseréltetik

**Epilepsie**

(kórságot) gyógyít levél után a szakorvos **Dr. Killisch**, Neustadt Dresden (szászország). Már 8000nél többet jó sikerrel kezelt.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)

Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvsomagolási díj félevenként  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**

Ország-ut 39-dik szám, 3 dik  
emelet.

**Hirdetések díja:**

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**8. SZ.**

Febr. 25-dikén.

1877.

**Havonkinti színezett  
divatképpel,**

minden szükséges hímzetrajzokkal.

Évenként

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezetetést foglal  
magában a lap irányában.

A hatalomnak soha sem szoktunk hizelegni, és nem volt természetünkben egetverő dicsénekeket zengedezni azoknak, kiket a sors, vagy lángelméjük, kitűnő tehetségeik a legmagasabb polczra helyeztek, honnét országok sorsa intéztetik. Azért senki ne keresen kicsinyes indokot abban, hogy mi ez alkalommal annak a fényes nevű honleánynak az arczképét közöljük lapunk homlokán, a kinek férje most leghatalmasabb ember ebben az országban, a ki kezében tartja milliók sorsát. Mi nem a miniszterelnöknek arczképét közöljük, hanem azét a lelkes urhölgyét, ki egy nagy fontosságú emberbaráti egyesületnek a fáradhatlan elnöknője, s ki az egyesület fölvirágzásában annyi érdemet szerzett már magának, hogy neve örökre emlékeze-



Tisza Kálmánné.

tes maradna a későbbi nemzedék előtt még akkor is, ha férje után nem azt a nevet viselné is, mely név szorosán össze van forrva a magyar nemzet újabbkori történelmével.

Tisza Kálmánné az országos kisedővő egyesületnek az elnöknője, azé az egyesületé, mely csak a közelebbi hetekben avatta föl fényes óvó-képző intézetét, mely nem csak külső, de belberendezés tekintetében is vetekedik a leggazdagabb külföldi állam hasonló intézetével. És ez épület létrehozásában senkinek annyi érdeme nincs, mint Tisza Kálmánnénak, ki szívvél és lélekkel a nemes ügyön csüggve, nagy befolyását és fényes összeköttetéseit arra használta föl, hogy a még csak az alakulás, a fejlődés állapotában levő egyesületet fölvirágoztassa, s kinek lel-



kes buzgolkodását valóban a legszebb siker is koronázta, mert ott áll a meglepőleg szép épület a város egyik legegészségesebb helyén, melynek pompás és izléssel épített pavillonjai most számos növendéket és árvát fogadnak magukba.

Annak idejében szóltunk már a megnyitási ünnepélyről, ezuttal nem lesz érdektelen röviden ismertetni a kisdedóví intézmény történetét hazánkban, csak vázlatban, a rendelkezésünkre álló kutforrás után. A kisdedóví intézetek felállításának eszméje még nem régi; hatvan éve alig mult, hogy Angolországban, Westminsterben az első ilyen intézet felállított, nyomorra jutott munkások kisdedeinek fölkarolására. Élt abban az időben nálunk egy lelkes honleány, gróf Brunsvik Teréz, ki fölfogván a nemes eszmét, sietett azt hazánkban is meghonosítani, és kilencz év mulva, 1828-ban már Budán is volt kisdedóví intézet, melyet „angyal-kertnek“ nevezett el, s azóta nem mult el még újabb ötven év, és a kisdedóvás áldáshozó eszméje viszhangra talált s elterjedést nyert az egész mívelt világban mindenütt, a hol csak nemes szívek s kivált női gyöngéd szívek dobognak.

Hamarosan terjedt az eszme nálunk is. Már 1836-ban megalakult az első országos kisdedóví egyesület, mely előkelő férfiak és hölgyek részvételével, az eszmének az egész országban terjesztését tűzte ki célul, s első feladatának kisdedóvík képezését, s e végből egy központi kisdedóví-képző intézet felállítását tekintette, a mi a lelkes ügybarátok áldozatkész buzgalmából létre jött, s 1843-ban, a fővárosban, a Valeró-utczában, saját épületében nyitathatott meg a képezde. Ez intézet, szakértő vezetők és óví-képzők alatt állva, az országban folyvást sokasbodó óvodákba, 1875-ig 443 kisdedóvívelőt bocsátott ki, kik az intézetben nyerték kiképeztetésüket. Az intézetben levő növendékek száma 1844-ben érte el tetőpontját, ez évben 28-ra emelkedvén. Ellenben a forradalom utáni években annyira leszállott, hogy 1851-ben három-, 53-ban négy-, 54-ben egyetlen egy növendéke sem volt az intézetnek. A későbbi években ismét mutatkozott ugyan némi emelkedés, de kedvezőtlen körülmények, főleg pedig az újabb időben az ugynevezett Fröbel-féle gyermekkertek elterjedése, mely pedig kezdetben németesítő irányban kezdett működni, szükségessé tették, hogy az egyesület újjá alakuljon.

Pár év előtt, 1873-ban bekövetkezett ennek is az ideje. Lelkes férfiak, minők Váradí Gábor, P. Szathmáry Károly vették kezökbe az ügyet és csakhamar végbement az „országos kisdedóví egyesület“ újjá alakulása, különböző osztályokkal, az egyesület működési iránya szerint. Alakult gyűjtő osztály adakozások beszédésére, terjesztő osztály, melynek feladata lett az ügynek mind szélesebb körben barátokat szerezni, nevelési osztály, mely a kisdedek oktatására ügyel föl. Az egyesületnek első elnöknője báró Sennyey Pálné lett, ő nem sokára azonban visszavonult, s akkor választatott meg Tisza Kálmánné, ki azóta lelkes odaadással vezeti az egyesület ügyeit.

Háza nem volt ez ideig az egyesületnek és ez nagy akadály volt a célirányos törekvésnek, földolog volt tehát alkalmas telket szerezni, aztán az adakozások iránt mozgalmat indítani meg, mig nem a szükséges összeg, 68,000 forint együtt lesz. És alig mult el pár rövid év, a cél el lett érve, a diszes épület az ország büszkeségére áll és virágzik. Isten áldja érte azokat, kiknek e szép sikert köszönhetjük, isten áldja azt, kinek ebben legtöbb része van: a mélyen tisztelt elnöknőt!

## K é t v e r s .

Reviczky Gyulától.

I.



Itépted azt a rórszalánczot,  
Mely álmainkat egybefonta?  
Nyugodt lehetsz; most már csak engem  
Ér rágalom, gúny, mende-monda.

Jól is tevéd; az én szívemnek  
A vihartól nincs nyugodalma;  
S ha hozzám kötnéd lelkedet, még  
Téged is magával ragadna.

II.

Azok az ingatag poéták! . . .  
Biz' azok furcsa emberek.  
Sok szenvedély, álom, rajongás  
Férhet az ő szívükbe meg.

Mindez dicső; s Te is bizonynyal  
Szereted annak idején  
A szenvedélyt, álmot, rajongást;  
Hanem csak úgy, ha — költemény.

## A v i s s z a f i z e t é s .

(Elbeszélés.)

Vértesi Arnoldtól.

(Folytatás.)

III.

Lápostöy Bernátné sokkal vidámabban tért vissza a bálból, mint a hogy elment. A mit remélt bekövetkezett, a fiatal ember nyilatkozott s a jövő héten várják őt Lápostöre. Valószínű, hogy mindjárt meg is kéri a Tilda kezét.

Ezt csak úgy bizalmasan mondta el ő nagysága Hajcsik Mihály urnak, persze, hogy azzal a világos szándékkal, hogy Hajcsik Mihály urat megnyugtassa a köztük fönnforgó tartozásra nézve s hogy fölfrissítse az utóbbi izben már nagyon is lankadni kezdő szolgálatkészségét.

— Nos, ideje volt, hogy siessünk, — szolt magában Hajcsik Mihály ur. — Nem volt már sok elvesztegetni való idő.

Átvette az ékszereket ő nagysága kezéből mint máskor lepecsételve. Hanem a mint a lepecsételt dobozokat kezébe fogta, tudta, hogy azok üresek.

Bizonyosan tudta, hogy az ékszerek nincsenek már tokjaikban. Az ékszerek el vannak zálogosítva a városban.

De arcán egy vonás sem árulta el, a mit tud. Nem mutatott legkisebb gyanakodást sem. Átvette a lepecsételt dobozokat s szépen haza vitte.

Szilaj, durva boszuvágy lángolt szemében.

— Most már minden rendben van, — mormogá. — Most intézhetjük már a csapást.

Összeszedte Lápostöy Bernátné kötelezvényeit. Mind az ő nagysága kézírása volt. Nemcsak a neve aláírva, hanem az egész ő nagysága kezétől. Nem hihető ugyan, hogy tagadásra került volna a sor, hanem mégis jobb így. Tíz sor többet ér, mint egyetlenegy név.

A kötelezvények különben igen világosak. Mindegyikben meg van nevezve az illető kézi zálog, leírva alakja, mineműsége, értéke. S mindez az ő nagysága saját kézírása.

Hajcsik Mihály ur összeszámította a kötelezvényeket.

Háromezernyolczszáz forint.



— Mennyit elköltenek azok az asszonyok hiábavalóságra!

Hajcsik Mihály ur aztán elgondolkozott.

— Hármezernyolczszáz forint! Nem olyan nagy összeg, hogy végső szorultságban Lápostóy Bernát elő ne bírná valahogy teremteni. A jószág még mindig megér kilencz-tizezer forintot az adósságokon fölül. Persze, hogy ha licitáczió elkel, nem telik ki még az adósság sem. S ha kitelik is, ha akár-mennyi jön is be, addig míg a csőd tart, ezek az emberek nem mozoghatnak. Okos dolog volt föluszítani a vén Schwarzot, hogy kérjen konkursust. Mindenesetre jó az előrelátás. Holnap vagy holnapután ki lesz mondva a csőd, én élőállok s ő nagysága nem képes többé visszaváltani a zálogait.

Pokoli öröm lángolt szívében. Sokáig kellett várnia, nagyon sokáig. Haja megőszült azalatt. Hanem most végre elérkezett a visszafizetés órája.

— Meg akartak gyalázní engemet; meg lesznek gyalázva ők. Kezemben tartom sorsukat.

De a boszu öröme mégsem volt teljes. Lelkében valami kényelmetlen érzéstől nem szabadulhatott. A férfival csak könnyeben elbánt volna; de a nő? Ez furta a fejét. Ez a nő, a ki mindig olyan nyájas hozzá? S ezek a szép fiatal leányok!

— Eh! — szólt neki keményitve magát; — nyájas hozzá, mert a pénzemre van szüksége. Csak azért, nem egyébért. Ismerem ezt a dölyfös népet.

Hanem még ez a gondolat sem tudta megnyugtatni Hajcsik Mihály urat. Eszébe jutott az az eset, mikor ez a nő kérlelte férjét, mikor kegyelmet esdett a dühöngőtől.

— Mindegy, mindegy mormogá a konok vén ember. Ő volt az oka mégis. Ha ő nem panaszkodott volna férjének, nem történt volna semmi. Visszafizetem nekik kamatostól.

Oly rut volt e perczen, a mint gonosz kárörömmel vi-gyorgott.

— Azt hitték, hogy elfelejtettem. Hisz az olyan csekély-ség, hogy nekik bizonyosan rég óta elmosódott emlékezetük-ből. Hanem én jól emlékszem. Én nem szoktam elfelejteni semmit. Értik önök, nemes uraim? Semmit.

Két öklét összeszorította.

— Most kezemben vannak. Szétmorzsolhatom őket mind. A férfit, az asszonyt, a gyermekeket. A gyalázat a leányok nevéhez is hozzá tapad. Csalás. Közönséges aljas csalás. Na, ez halálos csapás lesz a dölyfös ember szívének. A dolgot nem lehet elsimitni. Sehogy sem lehet. Más időket élünk most már, Lápostóy Bernát uram, más időket! Ön nem fog megmenekülni kezem közül.

Hanem az a nyugtalanító érzés belülről megint elkezdte háborgatni. A leányokat mégis sajnálta. Olyan szépek, olyan fiatalok!

Levette a szilvoriomos palaczkot az almáriom tetejéről s azzal igyekezett lecsillapítani magát.

— Eh, — szólt, jó nagyot huzva a palaczkból, — tehetek én róla, hogy épen ez az ember az apjok?

Bizonyára nem tehetett. Arról sem tehet, a mi történni fog. A szilvoriom mégis csak hős tanácsadó s megnyugtatja a lelkiismeretet.

— Mit vethetnék magamnak szememre? — mormogá Hajcsik Mihály ur. Én senkit sem bántok. Ha bajuk lesz, magok az okai. A ki így visszaél az ember bizalmával, a ki csal, lop, az nem érdemel szánalmat. A törvény végez velök.

## IV.

Eközben egy váratlan eset oly fordulatot adott a dolognak, a milyenre Hajcsik Mihály ur eleve nem gondolt.

Még talán alig tette le kezéből a szilvoriomos palaczkot, a mint a szolgáló lélekszakadva berohan a konyhából.

— A teins asszony, a teins asszony . . .

Fuldoklott s a nagy ijedtségtől nem birt szólni a leány.

Hajcsik Mihály ur valami nagyon sokat nem törődött ugyan élete párjával, hanem annyit látott, hogy valami baj esett, kitekintett hát a konyhába.

De rémulve huzódott vissza. Felesége a földön hevert, elkékülve, mozdulatlan. A guta ütötte meg bizonyosan.

Hajcsik Mihály ur megtett annyit, hogy leöntötte egy kancsó hideg vízzel, aztán megdörzsöltette a remegő szolgáló által eczettel halántékait; de az asszony nem eszmélt föl, nem nyitotta ki szemeit, nem mozdította semmi tagját, hideg, me-rev maradt.

— Ez meghalt, — gondolta magába Hajcsik Mihály ur.

Könyet nem ejtett, nem is mondhatni, hogy valami nagy fájdalmat érzett volna, hanem az eset mégis megzavarta őt.

— Hátha az isten büntetése? — gondolta.

S hideg borsózás futott át hátán.

Hanem a másik perczen már kiverte fejéből azt a babonás gondolatot. Soha sem volt valami nagyon vallásos s mióta az uri társaságba jutott, azóta épen nem félt az istentől. Most igaz, hogy egy kissé megijedt, hanem az nem tartott sokáig.

Bolondság! Miért volna már az az isten büntetése? Az asszony kövér volt, megütötte a guta; ennyi az egész.

— Örökké nem élhetett, — mondta Hajcsik Mihály ur az ismerősöknek, a kik vigasztalni jöttek. — Jó gazdasszony volt, takarékos asszony volt. De örökké nem élhetett.

A vigasztalók látták, hogy itt nincs mit vigasztalni. Hajcsik Mihály ur teljesen megnyugszik a sors végzésében. Tiszte-séges, fényes temetést fog adni az elhunynak, de többet nem követelhet tőle senki jogosan.

Az elhunyt nem hozzá való asszony volt. Addig míg fogadósok voltak, megjárta; sütni főzni tudott, a cselédek körmére is vigyázott. De azóta már nem illet ebbe a házba. Hajcsik Mihály urnak restelni kellett, ha valami uri vendége jött s itt találta az asszonyt szurtosan, szennyesen, egy ócska kardon szoknyában, ócska kendővel bekötve a feje s könyökig folygúrve a ruhája ujja.

Olyan volt, mint valami szolgáló. Hajcsik Mihály ur ráfogta, hogy beteg, csak hogy ne kelljen oda ültetni az asztalhoz a vendégek közé. Ha valamely uri házhoz meghívták Hajcsik Mihály urat, nejét soha sem vitte magával. Hiszen pirulnia kellett volna uri barátai előtt a miatt az asszony miatt.

Hajcsik Mihály ur meg sem foghatta, hogyan vehette el ő ezt a nevetlen, buta teremtményt. Valami különös szépséggel fiatal korában sem dicsekedhetett ez a nő, most vénségére pedig szörnyen megcsunyult. Hajcsik Mihály ur önmaga fö-lötti bámulatában rázta fejét. Hogyan is vehette el ő ezt a te-remtményt?

Persze, hogy erre meg lehetett volna felelni Hajcsik Mihály urnak. Azért vettek el, semmirekellő, mert pénze volt, mert azon a pénzen árendáltad ki a nagy vendégfogadót, azon a pénzen gazdagodtál meg.

Néha sugdosott is valami ilyen formát Hajcsik Mihály uramnak a lelkiismeret; de a derék uri ember mindjárt letor-kolta. Mit? Nem kaphatott volna ő tán különb leányt, fiatal-labbat, szebbet, gazdagabbat?



Na hiszen majd megmutatja, ha másodszor fog házasodni!

De bizony év év után mult s a másodszori házasságra sehogy sem akart kilátás nyilni. Az asszonynak szívós élete volt mint a tekenősbékának. Lassanként bele kellett törődni Hajcsik Mihály uramnak, hogy ennek a szurtos, krákogó, elhizott teremtménynek az oldalán fogja leélni ezt az egész életét. Ugy látszott, hogy előbb hal meg ő, mint az asszony.

Mikor aztán mégis megfordítva ütött ki a dolog, már akkor későn jött. Hajcsik Mihály ur ötvenkettedik évébe lépett épen s abban a korban bizony már nem nagy kedve van az embernek arra, hogy szép fiatal nőekkel próbálkozzék.

Tán eszébe sem jutott volna Hajcsik Mihály urnak többé a másodszori házasság, ha a jólelkű vigasztalók nem biztatják, hogy hiszen még a legjobb korban van, még terem rózsza az ő számára is az életben, ne busuljon, olyan szép fiatal feleséget kap, hogy csupa gyönyörűség lesz vele az élet. Örülhet akármelyik leány, ha olyan férfi kéreti meg, mint Hajcsik ur.

Erre aztán egy gondolat villant át egyszerre a Hajcsik Mihály ur fején. Körülnézett ott mindjárt a temetési gyülekezet közt. Voltak ott fiatal leányok, csinos leányok s úgy látszott, részvevőn, nyájasan tekintenek a gazdag, gyermektelen özvegy emberre. De a kit Hajcsik Mihály ur szemei kerestek, az nem volt köztük.

Az a gondolat foglalkoztatta aztán a temetést követő egész este Hajcsik Mihály urat. Ugyanaz más nap, harmad nap is.

Hüm, bizony tán még sem volna késő szép, fiatal menyecskét hozni a házhoz. Maga is úgy érzi Hajcsik Mihály ur, hogy még a legjobb korban van. Földhöz vág akármicsoda huszonöt éves legényt. Csak a haja őszült meg, de ő még nem öreg.

Nem akar öreg lenni. Élvezni akarja az életet. Addig tart, a meddig tart. Egyszer legalább ő is akar meríteni teljes pohárral az örömeiből. A koporsóba úgy sem viheti magával a gazdagságát.

Egyszer legalább kedvére fog élni. Bolond lenne, ha nem használná föl helyzetét. Most övé a világ s övé lesz az a szép leány is, a legszebb a faluban, a legszebb az egész megyében.

Lehetetlen volt, hogy föl ne kacagjon, ha elgondolta, milyen furcsa szemeket fog mereszteni Lápostóy Bernát, ha Hajcsik Mihály elébe áll s azt mondja neki: a leányát kérem feleségül.

A leányát annak a kevély arisztokratának ez a jöttment! Ha, ha, ha, milyen mulatságos lesz az!

— Oh, ez többet fog érni annál a durva boszunál. Ez finom dőfés lesz, minden nap, minden órában megújuló finom dőfés a kevély ember szívének. S még csak nem is panaszkodhatik, nem is dühönghet. nyájas, nyugodt arcot kell mutatnia, mialatt a mérge majd megöli. Jelen kell lennie a leánya esküvőjén, megáldani bennünket, kezét nyújtani, megölelni engem, Hajcsik Mihályt, az egykori mészáros, a hajdani mészáros legényt. Oh, ez felséges multság lesz!

Mennél tovább hánytá vetette magában ezt a gondolatot, Hajcsik Mihály ur annál pompásabbnak találta. Hisz ez lesz csak az igazi boszu, ez. Így lesz csak igazán lealázva az a dolyfős ember. Hogy fognak nevetni majd a fölfuvalkodott uron, mikor Hajcsik Mihály kedves ipójának fogja szólíthatni!

Mit fog szenvedni az a gögös ember! Milyen rettenetes kinszenvedést! És az asszony, a ki fényes partiekat keresett a leányainak, a ki csak a legelőkelőbb ifjakról álmodozott!

— Milyen nagyszerű elégtétel lesz ez mindazért, a mit én szenvedtem! — gondolá Hajcsik Mihály ur. — Annyi, mintha kinpadra feszíteném őket, míg csak élnek. Meg leszek bosszulva s azonfölül még gyönyörű kis menyasszonyt kapok. Ezt nevezem aztán két legyet egy csapással!

Örömeiben összeütötte a két tenyerét, hogy csak úgy csattogott.

— Vigan, Miska! — biztatta magát. Most kezdődik csak a gyöngyélet.

## V.

Egy hétig várt tisztesség kedvéért. Nem szokás a halottas házból mindjárt leánykérőbe menni.

Nyolczadik nap aztán kicsipte magát, kipödörte s kissé befeketítette szürke bajuszát és átsétált Lápostóy Bernát udvarára.

Szokatlan esemény volt ez s a kik arra mentek, megbámulták. Hajcsik Mihály látogatást tesz Lápostóy Bernátéknál! Megfordult a világ.

Lápostóy Bernát ur nem volt honn. De hiszen a látogató nem is hozzá jött; Hajcsik Mihály ur csak ő nagyságával kíván beszélni.

Lápostóyné elsápadt. Nem tudta még, hogy mit kereshet ez ember nála, de rosztat sejtett mindjárt. Ah, talán feltörte a pecséteket és megtekintette, hogy benn vannak-e az ékszerrek tokjaikban?

Hajcsik Mihály ur nyájas üdvözléssel közeledett, de villogó szemei mint a basilikus szemei elrémitették, megbüvölték a reszkető nőt.

Lápostóyné nem kételkedett többé, hogy ez az ember mindent tud. Hátra hanyatlott egy székre, eltakarta szemét és tompán hörgé:

— Mit kíván ön? — Mondja el hamar. Hamar!

Hajcsik Mihály ur mosolyra vont a szét vastag, durva ajkát.

— Oh kedves nagysád, azt nem mondhatni el oly hamar. Nagyfontosságú, egész életre kiható dolog az. Mindnyájunk boldogságáról van szó.

(Vége köv.)

## A h ü t l e n n ő.

(Beszély.)

Schücking Levintől.

(Vége.)

Másnap reggel monsignore Marcello társaságában elutaztam. Pedruccio elének állítottott. Mily szemtelen beszédeket kellett hallanunk tőle, — azt nem is akarom elbeszélni. Monsignore azt mondá neki, hogy miután már az utazási költséget a rablott pénzből kifizette, ő még annyit fog neki a magából adni, hogy Franciaországba mehessen, s az idegen légióba állhasson; de eszébe ne jusson soha a visszatérés, mert akkor ő, Don Marcello fog gondoskodni arról, hogy legulább 10 évre gályákra küldhessék, melyeknek tulajdonságáról itt Civitavecchiában elutazása előtt elég alaposan meggyőződhetett. A rablott pénzt elfogatásakor már elvették tőle; néhány száz frank hiányával, melyet Pedruccio elköltött, az egész összeget visszakaptam.



Igy tértünk vissza, miután Pedruccio szabadon bocsátott. En ide siettem Frascatiba; csak tegnap este jöttem meg izgató, rettenetes utazásomból. Meglepetve hallám a szolgálótól, hogy Augusto megérkezett, s nagy aggodalomban volt miattam; egészen magán kívül volt; fölfedezte a pénz eltűnését s bizonyosan nem tudta, hol keressen engem . . .

— Ugy van, — szakítám félbe őt, s majdnem fölujongtam örömben iszonyu gyanuk és tévedésünk ezen magyarázata fölött. — Ugy van, mondán lehetőleg elfogulatlanul, — ő nagy aggodalomban volt kegyed miatt, signora Chlorinda, s velem jött Romába, hogy ott a rokonoknál tudakozdjunk, hegy tulajdonképen mi lett kegyedből!

— Ah, önök beszéltek a rokonokkal?

— Csak Torelli asszonysággal, a ki nem tudott semmit. A monsignoret nem találtuk honn, ő elutazott mondák . . .

— No igen, velem, Civita-vecchiába; csak az esti vonattal jöttünk meg, — szakított félbe Chlorinda. — Hanem most beszéljen ön, mért jött egyedül, signore Enrico, mért nem jön Augusto?

— Ő nem sejtí a kegyed visszatérését; most már nem sokára itt fog lenni; legyen kegyed nyugodt! — szólék, csodálattal tekintve szép vonásaiba, melyek — mig beszélt, — valami bámulatos erélytől és elhatározottságtól ragyogtak. Azt hiszem, e nő a világtengeren túl is üldözte volna elvetemült rokonát, hogy elvegye tőle a zsákmányt, mely férjeé volt, s melytől férje nyugalma, kényelme s munkakedve függött.

Augustot a 2—3 óra közt érkező vonattal vártuk, s elhatároztuk, hogy fél háromkor eléje megyünk; de már 2 órakor egy táviratot kaptam, ily tartalommal:

„Helldorf megbetegült. Önt kívánja. Jőjjön még ma. Doktor F.“

Chlorinda nagyon megrémült.

— Talán az én miattam való aggodalom tette őt beteggé! — kiáltott föl. Oh istenem! Hiszi ön, signor Enrico? Oh a jó Augusto, mennyire szeret engem! Siessünk hozzá, signore!

A helyett tehát, hogy ő jöhetett volna hozzánk, mi mentünk el hozzá. Nem telt bele két óra, nála voltunk. Ő az én lakásomon feküdt, heves lázban. Nem ismert meg bennünket, s eszméletlenül beszélt. Házi asszonyom és a fiatal F. orvos, ki ismerősünk volt, beszéltek, hogy midőn reggel távoztam tőle, leveleket irt, s épen midőn ezekkel végezve, ki akart menni, egy táviratot kapott. Erre ő a szobában maradt, s bizonyosan elájult, és jó ideig kellett ott segélytelenül feküdnie, mig a háziasszony bejött s őt ágyba fekteté, ki azután sietve orvost hívott.

Mialatt Chlorinda férje ágya szélére ült, s a betegre hajolva, igyekezett annak zúrjavart szavait megérteni, nekem nem volt sürgősebb dolgom, mint feltűnés nélkül a távirat után fürkésződni, melyben iszonyu tévedésünket értésére adtam, — nehogy az Chlorinda kezébe kerüljön s elolvashassa. Szerencsére, csakhamar megpillantottam azt egy karszék mögött a földön, s siettem megsemmisíteni.

Helldorf betegsége felől az orvos nem tudott bizonyosat mondani; be kell várni — úgy mond — minő jelleget ölt föl, s hogy fog kifejlődni.

Hogy Chlorinda egy percze sem távozott férje mellől, azt mondanom sem kell. Ő bizott férjének erős s betegségekétől még eddig meg nem rongált szervezetében, s miután az orvos is, — kit beavattam titkunkba, igen diskrét módon úgy nyilatkozott, hogy Helldorf betegségét csupán valami erős ke-

délyrázkodás okozhatta, — Chlorinda fejcsóválva fejezé ki csudálkozását a fölött, hogy a tolvajlás fölfedezése s a pénz miatti aggály annyira megrendíthették őt, s átkozta Pedrucciót, ez utálatos gonosztevőt.

Helldorf betegsége csakhamar erős lázzá nőtte ki magát, melyet az orvosnak sikerült néhány nap mulva leküzdeni. Harmadnapra megjött eszmélete is annyira, hogy Chlorindának egy kis kimenetelét fölhasználva, közölhetém vele a legszükségesebbeket, a miket tudnia kellett, nehogy véletlenül csak egy szóval is elárulja a gyanut, melyet neje iránt táplált.

— Hogy azt el ne áruljam neki, az nem fog nehezemre esni, — mondá ő fénylő tekintettel, — csak az lesz nehéz, hogy azon határtalan mély bűnbánatot nem sejtethetem vele, melylyel most vezeklőleg lábai elé szeretnék térdelni.

— Azt, hogy letérdelj előtte, később akárhányszor megtetheted, — szóltam mosolyogva, — csakhogy más ürügy alatt; ilyen pedig szerelmesek között mindig adja elő magát.

Midőn ezen nap estéjén megint Carlin vendéglőjébe mentem, s a barátokat ismét a terrazon találtam, minden oldalról özönlöttek felém a kérdések. Ők már előbb megtudták az orvostól, hogy Helldorf neje éjjel-nappal hiven virrasztja és ápolja beteg férjét; most tudokra adám, hogy Helldorf betegsége határozottan jobbra fordult, s részletesen elbeszéltem nekik, hogy honnét történhetett az, miszerint oly gonoszul félre magyarázzák a nő magaviseletét.

— Ilyesmi, — mondám ahoz a társunkhoz fordulva, ki oly igen lenézte az olasz nőket, — igaz, hogy nem történnék meg az olyan szőke, lágyszívű, érzelő női eszményképekkel, a minőket ti rajongástokban mindennél többre becsültök. Az olyan soha sem keveredett volna ily gyanuba, az bizonyos, az sirt, sohajtozott, kezeit tördelte, s férje után kiabált volna! Chlorinda pedig fölkerelkedik, nem retten vissza semmi fáradtságtól, még a bűnös gyilkától sem, nyomába jár, s nem nyugszik, mig vissza nem adhatja férjének az elrablott aranyat, mely semmivel sem tisztább, ragyogóbb, mint az ő hűsége. — Jó lesz ettől fogva rosz nyelveteket egy kissé megzabolázni, ha az olasz nőkről beszéltek.

Barátunk a fejét rázta s dörmögé:

— Örülök rajta, Helldorf iránti tekintetből. De egy fecske még nem tesz tavaszt. Különben is nem minden nemzetbeli nőnek volna alkalma jellemének ily kitüntetésére, mert Pedruccio féle bácsikák másutt nem fordulnak elő.

— Hagyd el, — felelém, — ily fajta emberek mindenütt találkoznak.

Néhány nappal később Helldorf fölgógyulva tért vissza Chlorindával villájába.

— Valjon megtudta-e Chlorinda, — kérdé a társaság egyik tagja, — hogy mivel gyanusíták őt?

— Tudtommal soha.

Kiss Elek.

## A nőkről a nőknek.

Ocsvai Árpádtól.

Egyik szép közmondásunk: „Szegény ember szándékát boldog Isten bírja“; de hogy czélt érjünk, és életünk irányát el ne téveszszük, mindenek előtt tisztába kell lenni önmagunkkal, s ismernünk kell azon kört, melyben élünk és működnünk kell és mindenek előtt hivatásunkat, ez ismeretet pedig egyedül neveltetésünk adja meg.



Igen helyesen állítá egykor Montesquien, hogy mostani tanrendszerünk mellett három különböző nevelést kapunk, míg felnövünk; egyet szüleinél, mely majomként czirókál, egyet az iskolától, hol — ha jó eszünk nincs — zérusnak tekintetünk és ismét egyet az élettől, hol csak önkárunkon tanulhatunk. E három iskola között csak úgy létesíthetünk némi összhangot, ha nevelő- és tanintézeteinket a szülei ház s az élet igényeivel szorosabb kapcsolatba hozzuk. Szükséges ez nemcsak a fi-, hanem a nőnevelés terén is, mert csak az a leány lehet valóban boldog az életben, ki jó előre figyelmessé tétetik annak komoly voltával, s már gyermekkorában megismeri a valódi női hivatást.

A legtöbb családot a rozszé gazdálkodás teszik semmivé, a legtöbb házat e gondok sulya nyomja földig, s e gondok legkevésbé sem olyanok, miket megismerni jó eleve nem lehetne.

A férj szereze, a nő költ. A beszerzés nagysága, mennyisége nem mindig függ a férj képességétől, de a kiadás a legtöbb esetben a nő gazdálkodási tehetségétől vannak föltételezve; mert nagyon is igaz mondás az a közmondás: „Ha szomorú a gazda, a gazdasszony is az oka.“

Mennyi pénzt nyel most el az öltözék és fehérenemű! Mit anyáink maguk fontak, szóttek és varrtak, azt most gyarak, szabók és varrónók végzik. A férj fehéreneműi, miknek varrására hajdan a nők büszkék voltak, most Budapestről, Bécsből, kerülnek ki. A legkisebb simitást, mit a régiek önzezőkkel végeztek kedveseiknek kedvkeresésül, ma mosónő, vagy cseléd végzi; főzésről épen szó sem lehet.

A spártai és római nők büszkék voltak gyermekeikre, és ma már oh, de hány anya idegen nőre bizza gyermekét; pénzen fizeti meg az anyai gondokat, hogy több ideje legyen — pipereére. S ha a gyermekek kinőnek a „dada“ kezei alól, idegen nevelők, nyelv- és zenemesterek veszik gondjaik alá; mert a bájos anya vagy nem érkezik, vagy unja a velők való foglalkozást, vagy már elfeledte mindazt, mire szülei — ezereket áldozva — tanították, s miket leányai is elfelednek, mihelyt férjhez mennek.

És az idő telik . . . az ifjuság rózsái elhullnak, s a nő, ki fiatal éveiben oly kedves neki, oly feltűnőnek, oly műveltnek tetszett, a férj szemében felületesnek, üresnek fog feltűnni, kivél már csak fecsegni lehet, de komolyan beszélni: nem. Az ilyen nő lelkének egész világa legfőlebb egy pár regényre való visszaemlékezés, minden gondolat, minden mélyebb érzelem nélkül.

Lehetünk-e ily körülmények közt boldogok? Remélhetjük-e, hogy ily kedvezőtlen viszonyok között egy minden ferdeségtől, kinövésektől ment társadalmi életet alapíthassunk? Alig hiszem!

A nőnevelésben reformokat kell létesíteni; valamivel kevesebbet a szemfényvesztésből, és annál többet az életben szükségesekből. Egyszerűsíteni a háztartást úgy élelmezés, mint öltözék tekintetében. Létesíteni minél előbb a hazai iparnak tervbe vett pártolását, s mindenek előtt tanuljuk meg a t a k a r é k o s s á g o t. Csak így lehetünk megelégedettek, csak így lehetünk boldogok. És mindezt csak nőink hozzájárulása és közrehatása mellett érhetjük el, kiknek szívéhez, lelkéhez szól a költő szava:

„Magyar hölgynek születni  
Szép és nagy gondolat!“

## A v a s r o z s d a.

Kemenczky Kálmántól.

A vasrozsa tudományos neve: v a s é l e g v i z e n y (ferrooxydhydrat). Ha a vas nedves helyen áll olyformán, hogy a körléggel is érintkezésbe jöhet, lassankint megrozsdásodik, azaz annyi élenyt von magához, hogy eléggé válik, s azonkívül három rész vizet: ez a víz okozza a rozsdának sárga színét. A rozsa előfordul a természetben is mint barnavaskő (ketted vasélegvizegy, habronemerz). Némely kövek a földeknek sárga vagy barna színe a vasélegvizegtől származik. Ha a fekete földet fölássák, gyakran, néhány nap múlva vörösbarna lesz, mivel a talaj bizonyos fekete vaséleget tartalmaz, mely elég egy középű fokozat. Ez a nedves levegőből még több élenyt vesz föl, és vörösbarna vízélegvizegygyé változik át. A vasélegnek egyébíránt több fokozata van, ugyanis: a vasélecs, ez vitzartalmu állapotában fehér; a vaséleg, a föntebb említett középű fokozat, fekete; a vízmentes vaséleg vörösviola- és a vasélegvizegy vörösbarna színű.

Az élenynyel jóllehet minden fém egyesül, a rokonság foka mindazáltal nagyon különböző. A két szélsőséget a h a m a n y és s i k e n y, s a r a n y, ezüst és éreny képezi. Amazok az élenyt oly sovárogra veszik föl, hogy kőolaj alá kell tétetniök, ha a levegővel való érintkezéstől és ezáltal a megrozsdásodástól távol akarjuk tartani. Emezek közvetlenül nem, csakis kerülő-utakon egyesíthetők az élenynyel. Ezen természetökben eltérő fémek között közepén állanak a mütanra nézve fontos fémek, melyeknek élenynyel való rokonságuk oly nagy, hogy a levegőn már közönséges mérséklet mellett is változást szenvednek. Mi akkor azt mondjuk: megrozsdásodnak. Hanem az csak azért történik, mivel a légköri levegő nedvességet foglal magában; ha száraz volna, a fémek nem szenvednének változást.

A nedvesség nagy befolyását jól ismerjük az aczélárunknál. Ha ezeket nedves kézzel megfogjuk vagy csak megérintjük (a kéz pedig csaknem mindig nedves, a bőr likacsain keresztül történő párolgás miatt) s utána gondosan nem törölgetjük meg, igen könnyen megrozsdásodnak. Még könnyebben beáll a rozsdálás, ha a levegő egyszersmind savas, és némely fémeknél, ha légköneges gőzöket tartalmaz.

Teljesen száraz levegőn vagy légmentes (azaz kifőzött) víz alatt tartva a rudvas fényét nem veszi el, változatlanul marad. De ezen föltételnek a közéletben nincs elég téve, azért látjuk a vasat a levegőn megrozsdásodni, azaz sárgásbarna kéreggel behuzódni, mely idővel mind vastagabb lesz, míg végre a vas, ez a kemény fém, a rozsa emésztő foga által rövid időköz alatt megsemmisítetik. A pusztítás ezen munkájában a szénsav, mely a levegőben mindig benne van, szintén lényeges részt vesz; ez az, mely a levegő és nedvesség jelenlétekor alkalmat és módot szolgáltat a rozsa származására. A rozsdát láttuk már mint elégett, azaz élenynyel egyesült vasat. Az élenyt a vas nem a vízből veszi fel, mint korábban vélték, hanem — miként M a r s h és T h o m p s o n angol nyelvtudósok kézzelfoghatólag bebizonyították — a levegőből. Ama téves nézetre az illetők a légkönegek a vasrozsdában való előfordulása által esábittattak, holott annak szükségképen létre kellett jönni, a víz fölbomlásakor fölszabaduló könenynek a levegő légenyével történt egyesülése következtében.

A szénsavnál még jobban előmozditják erősebb s a v a k a vas megrozsdásodását. De különösen érzékeny a vas a sósav gőzei iránt, annyira, hogy például néhány latnyi ily savnak az előntése egy egész nagy vasúru-raktár megromlására elegendő. Hathatós segítő-szer gyanánt ajánlják itt a vegytu-



dósok a rögtöni főcskendezést légkönnel (ammoniak), mi által a savas gőzök megköttenek, minthogy tüstént halv-légfelkönneg (chlovammonium) származik. A sók hasonlóképen elősegítik a vas megrozsdásodását; égvények által ellenben hathatósan megakadályoztathatják, a honnan ha a vasat olyan vízbe teszik, a melyben légkönneg, hamuzsir vagy sziksó van, változatlanul marad. Minden szappanos tapasztalja ezt; a mig vascsávéiban lúg van, addig teljesen megvédelmésvék a rozsdáról, de azonnal jelentkezik az, mihelyt a csávak csak vízzel vannak megtelve, mely tények egyszerű és világos magyarázatukat: a szénsavnak az égvények által való elnyeletésében találják. Amaz ezek által megkötten, ártalmas behatása megakadályoztatik.

A fémek közvetlen egyesülése az élenyvel: valóságos élegű hőség mellett fejlődik ki. A fémek megrozsdásodásakor a levegőn hőséget természetesen nem veszünk észre, mivel a rozsdásodás folyamata csak lassan halad előre; de ha az élenynek, a fém vékony részekre osztása által, sok hatáspontot engedünk, és az előbbinek megtámadó műveletét még a hőmérsék emelése által is gyámolítjuk: az egyesülés oly hirtelen következik be s kifejlése alatt oly hőség támad, hogy a fém megtüzesedik. Egy vassodrony teljesen elégethető, mivel az éleg a hőmérsék mellett, mely az elégetést eszközli, olvad, és az éleny mindig érintkezésbe jó a vassal ismét. Réz-sodronynál ellenben a tűzjelenség csupán futólagosan lép föl, s ez onnan van, mivel az éleg nem olvad, hanem a felületet befödi és az élenynek a vízhez való hozzájárulását megakadályozza. Mig ezek a fémek csak izzanak, addig amazok, a melyek magas hőmérsék mellett gőzölögnek, lánggal égnek el.

A változás, melyet a fémek nedves levegőn szenvednek, részint hathatós, azaz a fémek egészen elpusztító, részint csak fölszines. A vas például lassankint egészen fölemésztetik, még pedig a rombolás gyorsabban halad előre, mihelyt egyszer annak felületén rozsdá származott. Az élegréteg a vassal egy galvános elemet képez, melyben a vas igenleges villanyos, mi által tetemesen növekszik a vas rokonsága az élenyhez. A horgany ellenben csupán a felületén vonatik be vékony élegréteggel, és ez által belseje az éleny további behatásától megóvatik. Ezen körülményt a technika hasznára tudta fordítani. Hogy a vasat a rozsdától megoltalmazzák, igen vékony horganyréteggel vonják be, mely áthathatlan mázhoz hasonlóan, a levegő élenyét visszatartja a vastól.

Élenyülés által a fémek a levegőn elvesztik fényüket, következőleg magatartásukat és külszinezetüket is. Csupán a réz és a réztartalmu vegyületek, mint például a bronzok, képeznek itt kivételt. A felület idővel szép színt vesz föl, mivel a levegő szénsava az élenyített rézzel egyesül. Ez az ugynevezett platina, mely a régi, nyilvános téreken álló bronzszobrokon szemlélhető, s melyet annyira becsülnek. Persze ez a zöld fölszín nem hónapok és nem is évek, hanem voltaképen századok folyamában képződik, minélfogva azt mesterséges uton igyekeznek létrehozni.

Hogy a vasat a közéletben megoltalmazzák a rozsdásodástól, részint fénymázzal, részint pedig olajjal vagy zsírral kenik meg. Bizonyos czélokra ez utóbbi nem ajánlható. Így például gazdasszonyainknak megvan az a szokásuk, hogy egyik-másik, ritkábban használt vas-konyhaszert szalonnával vagy zsírral dörögölnék be. Idővartatva azonban a zsír megavasodik, s ha még oly gondosan megtisztítják is az edényt újabb használatra alkalmával, az avas zsír róla még sem lesz teljesen eltávolítható; itt csakis vegytani ut segíthet. Jobban

teszik azért a gazdasszonyok, ha vas-konyhaedényeiket egyenlő rész sziksóból, pörkölt keményítőből (a pörkölt lisztet hasonlóan készítve) és vízből álló pépnemű keverékkel vonják be. A szóda, noha só, mégis épen úgy működik, mint az etető szikéleg, mely tetemes mennyiségű szénsavat képes magába fölvenni. Mikor azután az edényre ismét szükség van, az óvókenőcs vízzel lemosva könnyen eltávolítható, és az edény tiszta és fényes.

Vasárak elrakásánál a szénpor jobb óvoszer a rozsdá ellen, mint a közönségesen használtatni szokot fűrészpör, mivel az nagy mértékben képesítve van, bő nedvesség mellett is, a szénsav elnyelésére. Hogy a vaspléhet rozsdásodástól megvédelmezzék, rendszerint ónnal vonják be; de — különösen fehér, fényes vaslemezeknél — alkalmazzák a horganyt is. A horgany ugyanis jobban electro-positio, mint a vas, miért is ez az által electro-negativvá és érzéketlenné válik az éleny iránt. A vaspléh megóvózásának találmánya Csehországhól veszi eredetét. Egy katolikus pap, ki a protestáns vallásra tért át s kinek e miatt el kellett hagynia hazáját, 1620-ban Szászországba vitte a vaspléh ónnal futtatásának mélyen tákargatott titkát. A mult század elejéig Németország látta el ónozott vaspléhhel egész Európát, — hanem később Angliában hatalmas versenytársra talált.

A pallérozott aczélhoz a rozsdá képződésének megakadályozása tekintetéből, egy rész zsiros olajfénymáz és öt rész tisztított terpetinszesz keverékét használják; e fénymáz a legfinomabb mennyiségteni és sebészeti műszereken szintén alkalmazható. Az angol késművesek aczéláruiikat az elszállítás előtt porrá tört etetőmészszel dörögölik be, vagy mésvízbe mártják. A fehérenmúbe tört rozsdafoltok eltávolítása akként eszközölhető, hogy a foltos helyek gyöngé onsó-oladba mártatnak. Ezen egyszerű eljárás mód folytán a rozsdafoltok tüstént élenyésznek, még pedig a nélkül, hogy a vaszönszövet rostjai legkevesebbet is szenvednének általa. A hatás akként magyarázható meg, hogy az ónsó igen élenysovárgó, a honnan oldata hathatós élenytelenítési szer. — A fekete kalap, ha tengeri levegőnek van kitéve, mihamar megvörösödik. Ez a színváltozás onnan ered, mivel a vas (melylyel voltaképen a kalap meg van festve) és a tengeri levegőben levő halvány: halványasavvá egyesül, mely rövid idő múlva fölbomolván, vörös vasélegvizegyét képez. Alkalmat veszünk itt egyuttal megjegyezni, hogy a vasélegvizegyét a gyógyászatban a mireny ellenmérgeül is használják.

Habár a vas megrozsdásodása sok tekintetben kellemetlen és káros is, mindamellét bizonyos tekintetben szerföött nagy szolgálatot tesz. A vas ezen tulajdonsága nélkül ugyanis lehetetlen volna akkora edényeket pléhből előallítani, a mekkorák mainapság többféle czélokra, főleg a légszesztartókhoz a világító gázgyárakban szükségeltetnek. Ugyanez áll a vashajók építését illetőleg is. Itt és ott az egyes lemezek szegecskével köttetnek össze egymással, de ezzel a levegőre és vízre megkivántató áthathatlan összekapcsolódás még nincs elérve: hanem igenis, a rozsdá segítségével ez könnyű szerrel megtörténhetik. Az összeillesztendő vaslemezek széleit csak meg kell nedvesíteni, és az ekként származó rozsdá a két lemezt oly szoroson egyesíti, kapcsolja össze, hogy sem levegő, sem víz nem férközhetik közjök. Vasból készült hajók a legtávolabbi utakon sem szivnak magukba vizet, eresztékeikben hiba egykönnyen nem esik, és általában messze kiténnek előnyben a fahajók fölött, melyeknek legalsó hézagaiban az állott viz sokszor kiállhatatlan búzt terjeszt.



## Egy hét története.

Februárhó 21-dikén.

A hangverseny-idény. — Liszt elhatározása. — Nemes kivétel. — Liszt gyengéje. — Az írói kör estélye. — Ezek gyűrülésének oka. — Két matinée. — A matinéekről általában. — Varázsfuvola.

Vége lévén a farsangnak, kezdetét veszi a hangverseny-idény. És ez évben valóságos ünneppel nyílt meg az idény, mert nem nevezhetjük másnak, mint ünnepnek azt az előadást, melyben a zongora- király, Liszt Ferencz is részt vesz. És az idény első hangversenyét az ő világhírű játéka tette nevezetessé, s a belépti jegyeket kapóssá. A Liszt neve a legjobb rec-lam; nem is szükség kiirni öles falragaszokra méteres betűkkel, elég, ha csak hire terjed, hogy a nagy mester játszik, s bizonyosra lehet venni, hogy a belépti jegyekkel valóságos árverést fog tartani egynéhány élelmes ember, kínálván, ki ad többet érte?! S adnak kétszeres, sőt háromszoros árt is, csak hogy bejuthassanak a terembe, s hallhassák az ősz maestrot, ki oly ritkán ül le közönség előtt a zongora mellé, hogy valóban eseményt képez.

Liszt Ferencz milliókat gyűjthetne össze ma is, előre haladott korában is, ha akarná; csak két-három hangversenyt kellene adni Budapesten, ugyanannyit Bécsben, Berlinben, Londonban, Párisban, egész kényelmességgel, a világért meg nem erőltetve magát, másfél heti szüneteket tartva, — s milliomos lenne egy fél év alatt. Nem kerülne többé, csak egy kis körutba, diadalmas kirándulásba, csak abba, hogy fogadja még egyszer a közönség, a bálványozók hódolatát s mesés vagy on lehetne az övé. Liszt azonban nem akar többé a nagy közönségnek játszani, lemondott a nyilvános szereplésről, s a mióta erre magát elhatárzá, — mintegy öt-hat esztendeje, — valóban nem is hallotta az ő játékát senki, csak bizalmas emberei, kik őt fölkeresték, vagy a kikinél őt megjelent s kiknek kérésére (az ősz mester magán-körben nem nagyon szokta kéretni magát s ebben is különbözik a sok más világhírű művészek-től) leül a zongora mellé s eljátszta azokat a remek műveket, melyek más művész ujjai alatt elmorzsolódnak, s melyek ő általa előadva megkapobbak, mint Orpheus játéka.

Mégis: hallhattuk Liszt játékát nem-bizalmas körben is, föllépett minden évben egyszer-kétszer nyilvánosan is. Csakhogy ez jótékony volt tőle; mert Liszt elhatározása alól csak az esetben tesz kivételt, ha valami jótékony cél segít elő művészi közreműködésével, — és ez Liszt Ferencz-nek másik szép jellemvonása. Nem is játszik másutt jótékony célra sem, csak mi nálunk, hol otthon van, tehát félig már is bizalmas körben, és ha játéka által megkönnyitheti a nyomort, vagy az ártatlan szükölködőkön segíthet. Az árvák, a szegény gyermekek javára szokott csak játszani s egy-egy este, melyen föllép, ezeket hoz a minden felebaráti jótékony célok közt a legnemesebbre.

Még egy más eset is lehet, a melyben Liszt rábeszéltetni engedi magát és föllép nyilvánosan, és ez neki, a mint mosolyogva mondani szokta, gyenge oldala, melyért elnézést kénytelen kérni. Az írók és művészek társaságát, mely őt bálványozza, nagyon szereti, és ha e körből megjelen nála valaki és

fölkéri, hogy ekkor, vagy ekkor a társaság estélyt ohajt adni s szeretné, ha egy számot a nagy mester is játszani sziveskednék, — akkor nem tud ellenállni a kérésnek, megigéri. S így van alkalmá a nagy közönségnek hallhatni játékát szigorú elhatározása ellenére is. A mult héten, a hangverseny-idény megnyitására is az írói kör hangversenyén játszott, és ha nem mondom is, hogy a terem tele volt a fővárosi közönség színe-javával s legelőkelőbbjeivel, — mindenki tudni fogja. A hangversenyéről magáról nem szólok; midőn Liszt játszik, nem lehet másról is szólni, Liszt játékaról pedig hasztalan akarnánk megközelítőleg is nyilatkozni, odáig nem terjed a mi mester-ségünk, hogy ha csak halványan jellemezni tudjuk az ő művészetét s esetelhetnők a hatást, melyet keltett.

Az írói kör hangversenye egyébiránt helyesebben lenne nevezhető estélynek, mert az előadás után társas vacsora következett, mint az előbbi években szokásban volt a kör estélyein. És vacsora-közben, a kanalak vidám zörgése mellett, s látva a derült hangulatot, mely a teremben uralkodott, látva azt a szép társaságot, mely együtt volt, eszünkbe jutottak azok az estélyek, melyeket a kör az előbbi években rendszeresen minden két hétben rendezett, s melyek oly szép feladatot töltöttek be. Mert van-e szebb társaság annál, mely a szellem művelőiből áll, írókból, ironókból, színészekből, színésznőkből, festőkből, zenészekből stb., van-e ennél irigylésre méltóbb körszoru, mely felé önkénytelenül vonzódik a műveltebb körök kiválóbbja is, és a szép nők, minden társaságnak az élénkitői. Valóban szép feladatnak felelt meg a kör, midőn estélyeire egybe gyűjté a főváros lángelméit, kiválóbbjait, a szellem föl-avatottjait, gyönyörűség volt végig nézni a társaságon. Az utolsó évben ezzel is alább hagyott az írói kör; többé nem sokat törődik a társas estélyek rendezésével s beéri azzal, hogy kebelében egy irodalmi társaság alakult, mely a hazai szép-irodalomnak minden bizonynyal hathatós élesztője és fenntartója lesz. Hiszen ez szép dolog is, nem tagadjuk, még sem kellene miatta elhanyagolni a kör intéző tagjainak a főczélt, mely nem lehet más, mint az írói és művészi társas élet élénkitése, fenntartása. Az írói kör mindenek előtt társadalmi testület, melynek ahoz a másik irodalmi testülethez csak közvetve lehet köze. S mégis, a mióta a Petőfi-társaság alakítása iránt a mozgalom megindult, s a mióta a társaság tényleg megalakult, az írói kör főczéljával azok, kik e körnek s annak a társaságnak is vezér-intézői, nem sokat törődnek.

De ha jól emlékszem, a hangverseny-idényen kezdtem. És ide kell soroznom azt a matinéet is, (nem visz rá a bűnöm, hogy vad-magyar fordításban reggélynek nevezem,) melyet vasárnap Pauli Richard és Fayl Frigyes rendeztek. Az elsőt ismerjük a nemzeti színházból, mint ügyes énekest, azt azonban kevesen tudták róla, hogy még ügyesebb énektanár. Az utóbbi években a szini tanodának is tanára, és az év végén tartatni szokott próbatéteken mindig kiténtek az ő tanítványai. A kiket most bemutatott, azok magántanítványok, kikre büszke lehet a mester. Név szerint nem soroljuk fel őket, nehogy elbizzák magukat, de mégis megjegyezzük, hogy jeles



tehetségek vannak köztük, kik előtt fényes művészi pálya áll nyitva, babéraival. Fayl zongora-tanár tanítványainak előadása is váltig dicséretére válik a mesternek. Azt hiszem, ez volt a célja mind a két matinéénak. Én legalább más célt nem ismerek. Mert hogy ezek a matinéék a tanítványoknak nem igen válnak előnyükre, az kétségtelen. Azt mondják, a matinéék a próbatétek helyét pótolják, de ez nem áll, mert a próbatéteken többé-kevésbé igazságosan megbíráltatnak a tehetségek és előhaladásuk, a gyöngéknak, tehetségteleneknek pedig kimélet nélkül megmondják, hogy hagyják abba a művészi pályát, mert nem nekik való. De az ilyes matinééken nem így van; itt csak dicsérni szabad; mindenki kitűnő, elragadóan játszik, mindenki a legszebb reményre jogosít, mindenki világhírű művész lesz. És így a tanítványokkal elhitetünk olyasmit, a minek talán épen az ellenkezője igaz s önhittekké, elbizakodottakká teszszük őket s a helyett, hogy dicséretünk buzdítás lett volna, épen az ellenkező eredményt szülte. Hanem egy praktikus eredménye mégis van az ilyen matinééknak: az összehívott vendégek terjesztik a mester jó hírét, akad egy-két ujságíró is a meghívottak közt, a kik a hirlapban is földicsérik a jeles tanárt, a ki talán meg is érdemli a dicséretet (mint például a most fölemlített két esetben,) hanem azért, nemde, mégis reclam az?!

Végezzük e tárczát, mely eddig it szigoruan idényszerű volt s kizárólag zenei dolgokról szólt, a nemzeti színház egy operai előadásával, mely ujdonságképen szerepelt a színpadon, a mennyiben ide s tova egy negyed századja, hogy elő nem adatott, már pedig egy negyed-századig tartó pihentetés után bátran ujdonságnak nevezhetjük. Mozart örök-sép „Varázs-fuvolája“ jelent meg ismét a nemzeti színpadon, szorongásig telt ház előtt annak a bizonyosságául, hogy a régi jó klasszikus zene is csak úgy vonz, talán még jobban, mint az újabbkori nehézkes, fárasztó Wagner-irányu zene. A „Varázs fuvola“, daczára a ma már botrányosan elavult gyarló szövegnek, s daczára a hibás szereposztásnak, hiányos előadásnak, oly hatást keltett, minőt Wagner egyetlen egy darabja sem. Az igaz, hogy a zenekar hibátlanul működött, bár az előadókról mondhatnók ugyanezt. De hát ki tehet arról, ha Údvardi nem termett Mozart-zenére, s ha Benza Ida különben gyönyörű hangja és ritka iskolája cserben hagyta a hanglétra ama felső fokain, melyre Mozart fölvezeti. Sokkal szerencsésebb volt Balázsné-Bognár Vilma, ki Pamina szerepét valóban meglepő sikerrel énekelte és a sűrű tapsot, melyben részesült, megérdemelte.

Nincs benne kétség, a „Varázs fuvola“ mindenkor teleházat fog csinálni.

Ab.

## A L o r e l e y .

„Das hat mit ihrem Singen  
Die Loreley gethan.“

Ki ne ismerné Heine csoda-szép románczát, a Loreleyt, azt a gyönyörű költeményt, melyet majd minden hangversenyen szavalnak, énekelnek, melyre világhírű zeneköltők zenét szereztek, s a melyet valamennyi művelt nemzet irodalma vételkedve ültet át két-három fordításban. Magyarra is le van fordítva; Szász Károly, a kitűnő műfordító magyaráta, az eredetitől nem sokban hátramaradó költészettel és hangulattal.

A Loreley, mint mindenki tudja, egy gyönyörű szép arany haju lány, ki a hegy tetején ül és arany fésűvel fésüli dus haját s dalol hozzá oly bűbájosan, hogy a csolnakos, ki alant a folyóban evez, kiejti kezéből az evezőt, s feledve a veszélyt, mely felé csolnakát a rohanó ár sodorja, elbűvölten

fölnéz a szép lányra s hallgatja énekét, mialatt hajója sziklához ütődik és hajó és hajós oda vész.

„És azt bűbájos énekével  
A Loreley tevé.“

A Loreley románcza nem pusztán költemény; a rege, melyből Heine átvette, egyike az ő nemet népköltészet leggyönyörűbb kincsének, s nem tartjuk érdektelennek elmondani e szép regét.

A Loreley-szikla a Rajna jobb partján Oberwesel alatt meredez az ég felé. A hatalmas folyam itt szük sziklafalak közt nyomul előre s e szikla-tömbök egyike a Loreley. Nevét az ó-nemet szótól vette: lurlei, — (lallen: hebegni) miután a sziklának viszhangja van. A Loreley alatt a Rajna különösen megszorul és a legveszedelmesebb szikla-éleken keresztül bukácsol. A rege szerint itt lakik a Loreley, vagy Lurley, az elátkozott vízi tündér, mely bűbájos dalával (a viszhang) a sziklák alá csalja a csolnakosokat, kik ott menthetlenül elvesznek. A Loreley nem volt mindig vízi tündér, hanem egyike volt a föld legszebb leányának, ki egy lovagot kimondhatlanul megszeretett. Az ifju azonban egy napon hűtlen lett a gyönyörű leányhoz s eltűnt, senki sem tudhatta merre, hová.

A Loreley fájdalma kimondhatlan volt, kétségbeesésében fölment a szikla-tetőre, honnét elláthatott hűtlen kedvese elhagyott várkastélyára és dalolt szivrepesztő bus dalokat. A Rajna csolnakosai fölnéztek rá, hallgatták a csodás hatásu dalt, s elfeledték a veszélyt, mely felé hajójok rohant s elvesztek a sziklák közt. Ezt látta Loreley és földult lelkének jól esett látni a férfiak e végzetes sorsát és megesküdött, hogy ezentul az lesz élvezete, hogy a férfiakat ellenállhatlan énekével a veszélybe csalogassa és veszni hagyja. Bejárta az országot s mindenütt halál követte lépteit, majd ismét fölment a szikla tetejére, ott folytatta tovább borzasztó boszu-művét.

Végre a Loreleyt megidézték a püspök elé s mint bűbájost, ki a rossz szellemekkel szövetkezik, halálra ítélték. Szépsége miatt azonban kegyelmet kapott s három erős szívű lovag kíséretében egy apácza-kolostorba kellett volna mennie. Utközben arra kérte kísérőit, hogy engedjék meg neki, hogy még egyszer fölmelessen a sziklatetőre s még egyszer láthassa hűtlen kedvese várát. Még akkor is szerette. A lovagok nem állhattak ellen kérésének, ő fölment a sziklacsucsra, egy bucsupillantást vetett kedvese várára s leugrott a mélységbe, a folyam örvényébe.

És vízi tündér lett belőle s azóta ismét csalogatja a hajósokat a veszedelmes örvénybe bűbájos énekével.

Ez a Loreley regéje.

## Budapesti hirvivő.

\*\*\* (Jótékonyág.) Király ő Felsége a budai vete-rán egyletnek háromszáz frtot, Tékes római katolikus köz-ség iskolájának fölépítésére 200 frtot adományozott. — B o n n a z püspök Pádé torontálmegyei község építendő iskolájára ezer frtot adott.

\*\*\* (Rózsás napló.) Jegyesek: Dr. Kertész Sándor és Keresztes Irma kisasszony Ó-Kanizsán. — Dr. Gebhardt Lajos és Gebhardt Emma kisasszony Budapesten. — Mark Endre ügyvéd és Bacsó Lujza kisasszony énekesnő. — Kirchner Sándor aljárásbíró és Bozó Mari kisasszony. — Láng Ferdinand kasznár és Asztalos Mariska kisasszony Máramaros-Szigeten. — Bezéredi Imre birtokos



és Birg Emma kisasszony. — Gerebény Gyula aljárás-bíró és Imrédi Amália kisasszony. — Koricsánszky János tanár és Békefi Linka kisasszony, — mind három pár Magyar-Óvárott. — Singer Henrik és Kaufmann Berta kisasszony Nagy-Károlyban. — Egybekeltek: Ifj. Hegedűs Ferencz aljegyző és Hetényi Mariska kisasszony. — De Potere Jakab honvédőrnagy és Márton Bella kisasszony, mind két pár Jászkiséren. — Szigeti Gyula ügyvéd és Roboz Flóra kisasszony Kaposvárt. — Winter József hivatalnok és Lefébre Jerne kisasszony Hatvanban. — Pinkovics Ade százados és Bozda Irén kisasszony Pomázon.

\* \* (A belga királynőnek) ajánlotta volt, mint tudva van, Ágai Adolf „Porzó tárczáit“, melyek két diszes kötetben összegyűjtve jelentek meg. A királyné a legszívélyesebben fogadta a kitűnő magyar író e hódolatát, s ez ügyben a belga királyi kabinet elnöke a következő levelet intézte a belga osztrák-magyar követhoz, gróf Chotek Bohuszlávhöz: Brüsseli palota. 1877. febr. 9. Gróf ur! Voltam szerencsés a királyné kezeihez juttatni azon két kötetet, melyet önnek e hó 7-dikén kelt jelentése kísért. Ő felsége, ki nagyon meg volt hatva Ágai Adolf ur gyöngéd figyelmétől meghagyá exczellenciád lekötelező közvetítéséhez folyamodnom, hogy köszönetét a szerzővel tudassam. Ő felsége igen hálás lesz azon fáradságáért, melyet magának venni ön oly kiválóképpen szives lesz. Fogadja stb. A király kabinetjének elnöke: Huidloven.

\* \* (Az országos nőképző-egylet) közelebb tartott választmányi ülésén határozatba ment, hogy a böjt folyamában az egylet néhány felolvasást fog rendezni s pedig nem pénzszerzési, hanem művelődési célból; — ugyancsak e gyűlésen terjesztettek be a „Karácsoni vásár“ számadásai, melyekből kitűnik, hogy az egyletnek 2174 frt 55 kr. tiszta jövedelme volt. Új tagokul jelentettek be: Kállay Béniné, Véges Gyuláné, mint 100 frtos alapítók, Dobócsky Malvin, Füzesséry Ilka kisasszonyok, Pásztory Imre és Petz Ármin urak mint igazgató tagok.

\* \* (A magyar athleta-klub) a tavasszal egy zártkörű és nyilvános viadalt fog tartani, mint a szombaton tartandó igazgató választmányi ülés végleg meg fogja állapítani. A zártkörű viadal a lovardában lesz, hová csupán meghívottak jelenhetnek meg, — a nyilvános viadal pedig az Orczykerten, melyre belépti díj mellett mindenki elmehet. A tiszteletdíjak között lesz egy eredeti. Nem más ez, mint egy művészi csutora, melyet az egylet elnöke gróf Eszterházy Miksa ur, Lipták Lajos miniszteri ösztöndíjas műfaragóval készíttetett, s mely 100 frtba került. Látható is volt egy ideig a vácsi-utcza egyik kirakátaban. E kulacsot jóféle borral megtöltve adják át a győzőnek.

\* \* (Pestalozzi-ünnepély.) A terézvárosi elemi iskola rajztermében vasárnap szép ünnepet ültek a tanítók és tanügybarátok, Pestalozzi, az ujabbkori neveléstan atyja 50-edik halál-évfordulójának ünnepét. Az igazgató rövid megnyitó beszéde után Königsfeld tartott emlékbeszédet Pestalozzi fölött, aztán Rapes kisasszony szavalta el Ney Ferencz szép alkalmi költeményét. Végül Sánta tartott fölolvast a Pestalozzi előtt; iskolákról, s Bója tanfelügyelő zárbeszéde fejezte be az ünnepélyt.

\* \* (Az ifjuságnak) Abdul-Kerim, kihez a budapesti lakomáról üdvözlő táviratot küldöttek, ezt a következő távirati köszönettel viszonzá: „Üdvözetemet küldöm a nemes magyar nemzet ifjusága küldöttségének Pestre történt szerencsés megérkezése alkalmából, és őszintén köszönöm a Budapest főváros

lakosságának nevében hozzám táviratilag intézett hazafias nyilatkozatot. Az ottoman hadsereg generalissimusa: Abdul-Kerim.“ — Egyébiránt az ifjak vidéki kirándulásaik által kezdik az ügy fontosságát csökkenteni. Bejárják ugyanis az országot s mindenütt ünnepélyes fogadtatással és eszem-izommal várják őket. Ez az utóhang elmaradhatott volna. — Megemlítjük egyszersmind, hogy a szofták közül többen (a császári lyceum és katonai iskola növendékei) valószínűleg a jövő hóban jönnek fővárosunkba, viszonzni egyetemi ifjaink látogatását. Fogadtatásukra már is megalakult a bizottság, melynek élén, mint halljuk, gróf Batthány Elemér fog állani.

\* \* (A válság,) mely másfél hét óta lázas izgatottságban tartotta az országot, véget ért. A kiegyezés létrejött az osztrákokkal s így Tisza Kálmán megmarad miniszterelnöknek. Lesz új közös bank, magyar és német szövegű bankjegyekkel, külön igazgatókkal és Bécsben a központi választmány-nal, melynek tizenöt tagja közt három okvetlenül magyar lesz.

\* \* (Szemere Bertalan lánya) Mária, nemrég külföldről haza érkezett, borsodi rokonainak meglátogatása s férjének bemutatása végett. Férje: Freeman, angol származásu keletindiai telepítvényes, ki mult évben Kairóban tartózkodott, meghiva az egyiptomi alkirály által, a gyapot termelés czélszerű berendezése végett. Orvosi tanács következtében Szemere Mária urhölgy is ott tartózkodott s megismervén egymást, csakhamar összekeltek. Most Kelet-Indiába utaznak, s csak a párisi világtárlatra térnek ismét vissza Európába.

\* \* (Kossuth Lajos) nagyobb terjedelmű levelet intézett a Hunyady-album szerkesztőjéhez, György Aladárhoz s Szatmáry Györgyhöz, mely levélben nagy érdekeltséggel foglalkozik a hunyadmegyei eloláhosodott magyarok kérdésével, s több érdekes tervet sorol elő azok nemzetiségének megmentése tárgyában. „Oly nagyon szomorító jelenet ez, egyszersmind oly phenomalis abnormitás is, mely az én fogalmaimat a nép életpsychológiája, s a magyar nemzeti jellem felől egészen zavarba hozza,“ mondja nagy hazánkfia. Kossuth érdeklődése e fontos nemzeti kérdés iránt legbiztosabb záloga, hogy az eszme rövid idő alatt országszerte fel fog karoltatni.

\* \* (Liszt Ferencz) e hó 10 dikéről meleg baráti hangon irt levelet küldött gróf Teleki Sándornak, ki a K. Papp Miklós szépirodalmi heti lapjában elbeszélte Liszt egy magyar rhapsódiájának érdekes eredetét. A mester kit — mint írja — „végtelen örömmre ragadt“ e rajz, teljes szívből köszöni levelében e „rendkívül rokonszenves emléket,“ kérdezősködik egy pár kolozsvári ismerőséről, s Telekitől azt kérdi: „Hát ön igen igen kedves barátom, mikor jó már Budapestre? Én márczius 10-dikéig maradok itt apró bajok s fáradságok közt öregedve. Nagyon ohajtom, hogy a huszadik és utósó rhapsódiát önnél Koltón irjam meg s főleg, hogy nyugodtan tanusithassam ön iránt régi, egészen odaadó barátságomat.“ A gróf e levélre hosszabb választ irt, kérve, hogy menjen hajlékába, megírni a huszadik rhapsódiát a hol szemeknek az ország egyik legszebb kilátását sat., adhatná; egyszersmind megemlékezik a régi időkről, midőn Liszt őt, mint berlini tanulót, harminczkét év előtt, felkarolta s magával vitte művészi diadalutjára. Akkor történt Frankfurtban, hogy báró Rotschild Anselm bankár az estélyére hívó jegyekre, Liszt tudta nélkül, önhittent, azt nyomatta: „Liszt ur játszani fog,“ mire a mester azt felelte; „Majd ha fagy!“ Rotschild kérte, hogy játszóék, ő fizet; Liszt azt mondta rá: „Sem pénzért, sem ingyen.“ „Hát a közönségnek nem játszik ön pénzért?“ „Az más, — felelé a mester; —



Eszterházi hercege árultat jószágain ökröt, tehenet, borjut, de ha ön egy adag rostélyost kérne tőle, nem kapna. Így vagyok én is. A közönségnek játszom pénzért, de önnek nem játszom sehogy!”

\*\*\* (A képzőművészeti társulat) legujabban jelentékeny adományokban részesült: Albrecht főherceg 2000 frtos alapítványt tett; a pártfogó tagok sorába léptek 1000—1000 frttal gróf Wocheé Lajosné született Batthányi grófnő, báró Nopcsa Ferencz a királyné főudvarmestere. Alapítókká 200 frttal, Huszár Adolf, Láday Ágoston, báró Mesznil Viktor és gróf Sigray Fülöp lettek.

\*\*\* (A Petőfi-Társaságnak) vasárnap délelőtt látogatott ülése volt a mérnök-egylet termében. Hölgyek is voltak jelen, köztük Tisza Kálmánné urhölgy. Először Északy Károly olvasta föl „Egy csöp víz” című rajzát, melyben egy a fekete erdőkben fakadt csöp víz pályafutása van rajzolva, a mint végig fut a Dunán, bajt bajra halmoz, míg végre a fekete tengerben ama gőzös kazánjába kerül, mely a magyar ifjakat Várna felé viszi, s ott hasztalan gonoszság után gőzpárakint száll a légbe. Eredeti írói érrel irt munka. Utána Komócsy József mutatta be gróf Zichy Géza „Szegény János” című sikerült költői beszélyét, melynek hőse egy mindenki, még saját apja által is lenézett bamba fiu, kinek azonban nemes szive van s megmenti azok életét, vagyonát, a kik lenézik s úgy hal meg, hogy atyját önfeláldozólag menti ki a lángokból. Harmadik felolvasó György Aladár volt; Bazzi-t, az ugynevezett „Sienai Rafáel”-t ismertette, e könnyelmű, szeszélyes művészt, ki úgy színezt, mint Rafael, de műveit nem tudta az ideál magaslatára emelni, szépet és rutat összekevert, vigan, kicsapongva élt s végre kórházba került s nyomorban halt meg; legértékesebb festményeit Siena őrzi. Mind a három előadást megélnézték.

\*\*\* (A Kisfaludi-Társaság) kiadványaiból megjelent az „Évlapok” tizenegyedik kötete 366 lapon, kemény kötésben. Tartalmában sok oly becses dolgozat van, melyek máshol még nem jelentek meg. A hivatalos közleményeken kívül, becses irodalmi munkálatok teszik e kötetet értékessé. Ez évkönyvet az alapítók és tagok kapják s könyvtárukon is megszereshető. A pártolók számára illetményül megjelentek: a „Don Quijote” negyedik (utolsó) kötete, Győry Vilmos fordításában; „Molière vigyékei”-ből a hetedik kötet: „A szeleburdi” Paulay Ede, „A kelleetlenek” Kemény Károly, a „Scapin csinyei” és a „Siciliai” Puky József fordításaiban. E két kötet az évről szóló pártolói illetmény. Még a mult évről szóló kötet: Gógol „Revisor” című vigjátéka s a „Revisor megoldása” utójáték, oroszról fordította s a költő életrajzával bevazette Szentkirályi Albert; továbbá Moretto „Szép Diego”-ja, fordította Beksics Gusztáv.

\*\*\* (Iskolai takarékpénztárak.) A budapesti kereskedelmi akadémiában januárban 327 tanuló közül 102 takarított 230 frt 40 krt, mely összeg az elébbi, e tanév kezdetétől hozott betétekkel együtt, 1039 frt s 10 krt tesz. A helybeli polgári kereskedő-testület vasárnapi iskolájában 487 növendék közül 73 tett be 79 frt s 50 krt, mely az ezelőtti betétek összegével 294 frt és 50 krra megy. A vidékről nem igen pontosan jönnek ugyan a tudósítások, de érdekes az is, a mi jön. Szabadkán mult év végén 647 iskolagyermek takarított 8803 frt 77 krt, folyó évi januárhóban hoztak 724 frt 95 krt, és így február 11-dikén 9528 frt 72 krt tett a gyermekek megtakarított vagyona, vagyis majd annyit, mint az egész országban ez intézmény folytán összegyűlt. Szombathelyen 1875. október 15-

dikétől 1877. január 28-dikáig, 499 fi- és 153 leány-növendék közül takarított 128 fiu 110 frt 11 krt s 66 leány 64 frt 89 krt, összesen 194 növendék 175 frtot.

\*\*\* (A részletjegyekkel) való szédelés még most is, a 73-diki krach szomorú tanulságai után, talál könnyenhívőket. Most bukott meg Leitner Ferdinánd, udvari bankár, a ki bukása által több mint 600 ezer forintra menő kárt okozott szegény embereknek, kik tőle „részlet-jegyeket” vettek. Leitnert befogták és a Fortunába szállították. Hihetőleg nem kerüli el megérdemelt büntetését, — de ki adja vissza a kicsalt pénzt, sok szegénynek összes vagyonát?!

\*\*\* (Holdfogyatkozás) lesz e hó 27-dikén. Naplemente után egy órával (hat óra, huszonnyolcz percz) s a hold feljötté után öt óranegyeddel lehet látni, ha ugyan az ég derült és a lég tiszta lesz, a mire a mostani nedves időjárás mellett nem valami nagyon lehet számítani. Kezdetben az árnyék színe sötét hamuszín, majd a teljes sötétedéskor többé-kevésbé barnavörös vagy rézszínű lesz, s halvány villogásában a holdfoltok is meglehetősen kivehetők maradnak. Európa, Ázsia, Afrika és Ausztrália, szóval a vén világrész egyformán láthatná ez égi tüneményt, ha az idő kedvezne, míg Amerikában csak a déli rész keleti tájai és Grönland. A sötétedés három óra és harminczkét percz hosszáig tart s pontban tíz órakor végződik mikor is a hold ismét teljes fényében fog világítani.

\*\*\* (Vegyések.) Patti Adél a jövő hóban Budapestre jön s a népszínházban föllép, egyik szerepe Verdi „Traviatá”-ja (Tévedt nő) lesz. — Deák Ferencz emléksobrara Mihalovics József zágrábi érsek 500 frtot adományozott. — Csengerly Antalnál a napokban vidám estély volt s a fiatal lányok körében lehetett látni Arany János kedves unokáját: Széll Piroska kisasszonyt. — Az első honvéd-érdemjel, melyet Bem viselt, nem egyedüli. Van párja is, még pedig a nemzeti muzeum régiségtárának hetedik termében, üveg alatt, e fölirattal: „Görgey Arthur.” Az egykori fővezér e rendjelt Budavár bevétele után kapta, de nem fogadta el. — Dr. Erdődi Béla tanár háromhavi díjtalan tanfolyamot nyit a török nyelv megtanulása végett művelt egyének számára, a török szöveget latin betűkkel fogja tanítani. — A nemzeti színház igazgatósága megnyerte vendéjátékokra Gerster Etelka kisasszonyt, e kassai szárazú fiatal énekművésznőt, ki e télen déli Franciaországban aratott nagy tetszést.

\*\*\* (Halálozások.) A mult héten meghaltak: Králitz Béla pénzügyminiszteri tanácsos neje, született Pausz Emilia asszony, 32 éves korában, Budapesten. — Novobáczky József, volt honvédőrnagy, 75 éves korában, Boros-Sebesen. — Bogya Ferenczné, született Mile Gizella, 27 éves korában, Egerben. — Horny Károly, postatiszt, 30 éves korában Budapesten. — Petrikovics Ilona kisasszony 17 éves korában, Nyitra-Zsámbokréten. — Mende Vilmos orvos (Mende Bódog író társunk atyja), Jánosházán. — Száraz Nina kisasszony, Érsekújvárott. — Vay Dénes 78 éves korában, Vaján. — Emericz Lajos tanár 53 éves korában, Pozonyban. — Madarász Lajos 28 éves korában, Magyar-Óvárott. — Hell Sándor tanár 30 éves korában, Körmöczbányán. — Kemper honvéd-szakaszvezető, Szatmártt. — Juhász Ferencné urhölgy, B. Csabán. — Halász János közgyám, Makón. Özvegy Reinpracht Ignáczné 90 éves korában Kis-Herestyénben. — Mayer György 91 éves korában, Leibnicon. — Tóth László pénztárnok Miskolczon. — Gróf Kornis Gábor nyugalmazott őrnagy, Kolozsvárott. — Ragyóczky József jegyző Paráczon. — Dr. Lehoczky Sán-



dorné asszony 28 éves korában, Diószegen. — Kis Jánosné 43 éves korában, Székes-Fehérvárott. — Klein József postatiszt Kolozsvárott. Béke hamvaikra!

### Nemzeti színház.

Február 17-dikén: „Varázsuvola.“ — Február 18-dikán: „A lelencz.“ — Február 19-dikén: „A velencei kalmár.“ — Február 20-dikán: „Varázsuvola.“ — Február 21-dikén: „Egy pohár viz.“ — Február 22-dikén: „Aida.“ — Február 23-dikán: „Az új czég.“

### Divattudósítás.

Minél inkább megköveteli a divat, hogy az egész öltözék összhangban legyen, annál nagyobb előszeretettel választják hölgyeink öltözékeikhez a fekete színt, kivált azok, a kik a takarékoságot a csinnal akarják összeegyeztetni. Egy fekete selyemből és fekete cashemirből összeállított öltözékhez fekete bársony kalap igen jól fog illeni, a mi nem csak igen czélszerű, de még azon kívül csinos is. A kalapok élénkítésére jelenleg nem használnak már annyi virágot, mint annak előtte, hanem inkább színes tollakat, a mi újabb és — csinosabb. A fázántollak, az amerikai szarkáéi, a paradicsommadár, általában a sima és fényes tollak a kedveltek, és fekete kalapok legkiválóbb diszei, melyeknek még azon előnyük is van, hogy majdnem minden ruhához jól állanak. Ha azonban mégis előszeretettel viseltek a virágdisz iránt, ugy azt a kalap karimája alatt, elől, kell alkalmazni, vagy leghátul, olyformán, hogy a virág indái nyakig érjenek. A kalapformák még mindig meglehetősen magasak, elől felhajtván, oldalt vagy hátul pedig lehajtván. Az elől felhajtott karima alatt failleből készült disz képez keretet a fej körül, vagy rüche-ek, plüche vagy bársony csokrok virágok közé tűzve. Színes öltözékhez, és ha valaki nagyon diszesen kíván megjelenni, nem felel már meg a fekete bársony kalap, mert akkor a kalapnak a ruha színéből kell lennie. A legújabb kalapok világos bársonyból készültek, a bársony pedig hársvirágszínű volt, a mi jelenleg a legújabb és legdivatosabb szín, kivált kalapokra. E kalap belsejét ugyanolyan színű plücheből való bodrozat köríté, halvány rózsaszínű thearózsákkal és fehér tüllbodrozattal díszítve; a kalap külsőjén hársfavirág színű toll volt alkalmazva, mely zöldesbe játszott, s melyet művészien faragott csat foglalt össze. Egy másik diszkalap halvány kék plücheből készült, ugyan olyan halványkék atlacz szalaggal díszítve, fehér tollakkal és kék szárnyal, az arcot pedig világos kék plüche bodrozat árnyékolá be. Egy szilvakék plüchekalap szintén magára vonta figyelmünket, ugyan olyan színű faillelal és tollakkal díszítve, elől három piros rózsával és egy picziny sötétbarna madárkával, a kötő szalagok oldalt lesznek csokorra kötve.

Továbbá megemlítésre méltó egy gesztenyeszínű nemez kalap ugyan olyan bársonnyal díszítve, kívülről nagy fázán tollal, azonkívül még egy barna szárnyal és egy aczélsattal kiegészítve.

Tulajdonképen nagyon nehéz dolog mai napság kalapok külsejét leírni, mert alig láthatunk két hasonlót is; a hány kalap, annyiféle dísz és összeállítás, izlés, és még ennél is nehezebb a most divatozó hajviseletről szólni, ezt csak látni kell, és alig írhatók le száraz szavakkal. De azért nem mulasztjuk el legalább megközelítőleg fogalmat adni erről hölgyeinknek és a velük született ebbeli könnyű felfogás mégis megérteti velük a mi általános észrevételeinket. A béli és estélyi hajviseletnek lehetőleg könnyűnek kell lennie, merő ellentétnek a tömött nehezkeségnek. Semmi hajfonatok, legfőleg puha, vastag, könnyed egymásba fonott hajtekercek, melyek aztán diadémszerű eg a fej körül csavartatnak. Az első haját még mindig a homlokba fésülve, azaz kis fürtökbe szedve viselik, habár valamivel nagyobb helyet engednek mégis a homloknak, a fej teteje pedig teli van kised pufokkal, a melyek hátul két nagy fürtben végződnek. De mind ennek olyan erőltetés nélkülének, természetesnek (!) kell feltűnni, mintha nem igen érintette volna a fodrász vagy fodrásznő igazgató keze! Virágindák vagy tollak tűzetnek, szintén könnyed izléssel, a légies hajalkotmányba, ilyennek kell lennie a divatos női fejnek. A közönséges viselethez való hajviselet aztán igen egyszerű is lehet: koszoru alakban, fonadékban köríti a fejet, hátul meglehetősen magasán feltűzve. A hálók, melyek selyem fonásokból vagy chenilliából készülnek csak reggeli öltözékekhez viseltetnek.

### Betűrejtvény.

Nagy Flórától.

1. 2. 3. 4. Biborpirral az ajakán  
Epedve várja sok leány;  
Mig sok remegve gondol erre  
S kinnal, bánattal szíve telve.
5. 6. 11. Ha eljövend a beldog óra  
S előtted áll majd kedvesed,  
Szived esdő kérelmére  
A választ csak innen nyered.
9. 10. 9. Ha gondtól terhelt kellel  
Elmerengve a multakon.  
Jusson eszedbe ilyenkor:  
Ő az, kitől származol!
8. 7. 9. Szereti a vizet, léget,  
Messze elfutó térséget:  
Életében színét tartja,  
Ha meghal: ez is elhagyja.
- 1—11. Élete forduló pontján  
Nyeri ezt sok szép ifju leány,  
S mely csak akkor becses nekünk,  
Ha attól jó, kit szeretünk!

Megfejtési határidő: márcziushó 21-dike.

A f. é. 4-dik számban közölt rejtvény értelme:

Sátoralja-Ujhely.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Chepely Zsuzsika, Bagi Mariska, Petrovics Sománé, Bronts Sarolta és Gizella, Ballus Jolánka, Viski Gergely Mária, Gergely Lászlóné, Zigury Györgyné, Koháry Plesznik Róza, Simonics Istvánné, Fűzy Gyurkó Francziska, Czabáné, Francsek Berta és Etelka, Csonth Lajosné, Eckert Karnász Mariska, Bányay Ilka, Jánossy Lajosné, Moesz Gézané, Kolb Kálmánné, Bergstein Jozefin, Mitsky Sarolta. Csécsi Miklósné, Lukács Julia, Szécsényi Mariska, Batori Sigray Istvánné, ifj. Szlavik Nándorné, Sztankay Irma, Haintz Mari, Szabó Tivadarné, gr. Zay Emilia, Magyar Felici és Matild, Erdélyi Pál, Marosy Etelka és Izabella, Wipf Gyuláné, Abonyi Jánosné, Mandula Ida, Mednyánszky Margit és Erzszi, Tahy Fehérváry Kornélia, Zsiga Sándorné, Kuzma Istvánné, Brinkmann Mariska, Popovics Irma, Borsitzky Jolán, Dzsinih Pencz Mária, Kettinger Mariska, Károlyi Mari, Tatay Miklósné, Fuxhofer Vinczéné, Gutmann Berta, Nagy Sándorné, Wigner Gizella, Z. Matyasovszky Mária. Gedeon Gáspárné, Hedry Ilon, Ferencsevics Teréz, Siffmann Zsuzsanna, Wieser Ida, Ujváry Gyuláné, Kiss Vilma, Baa Luiza, Németh Berta, Spéczián Gusztávné, Vergy Ocsovszky Vilma, Ocsvay Árpád, Fisch Sarolta, Bóday Erzsike, Inotai Róza, Sarkady Irma, özv. Szentiványi Sztranyovszky Erzsébet, Selinger Ödönné, Pessina Edéné, Kretoics Szücs Ottilia, Karay Antal Mariska, Hambalek Gizella, Palits Mari, Király Kálmáné, Dubay Gizella és Anna, Györffy Karolin, Bohus Gyuláné, Vass Alajosné, Dömötör Ida.

A 3-dik számban közölt rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Györffy Karolin, Sipos Klára, Major Emilia, Tamásy Luiza.

### Tartalom.

Tisza Kálmánné. — Két vers, Reviczky Gyulától. — A visszafizetés, Vértesi Arnoldtól. — A hűtlen nő, Schücking Levintől. — A nőkről a nőknek, Ocsvai Árpádtól. — A vasrozsa, Kemenczky Kálmántól. — Egy hét története. — A Loreley. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Betűrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Tisza Kálmánné arcsképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



9-dik szám.

Márczius 4-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

---

XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országút 39. sz



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |    | R. katolikus és protestáns naptár |                  | Ó-naptár   | Izraeliták naptára | Hold-járás       | N a p - |        |
|-----------------------|----|-----------------------------------|------------------|------------|--------------------|------------------|---------|--------|
|                       |    |                                   |                  |            |                    |                  | kelte   | nyugta |
|                       |    |                                   |                  |            |                    | óra perc         |         |        |
| Márcz.                | 4  | Vasárnap                          | G 3 Adorján      | G 3 Oculi  | 20 B 2 bőjtben     | 19 Judás         | 6 38    | 5 47   |
|                       | 5  | Hétfő                             | Őzséb            | Ad. Jenő   | 21 Timoteus        | 20 Kábiel        | 6 36    | 5 49   |
|                       | 6  | Kedd                              | Frigyes          | Frigyes    | 22 Eugenia         | 21 Koppelmán     | 6 34    | 5 50   |
|                       | 7  | Szerda                            | Aquin. Tamás     | Felicitas  | 23 Polikárp        | 22               | 6 32    | 5 51   |
|                       | 8  | Csütörtök                         | Isten. Ján.      | Zoltán     | 24 Zilemon         | 23 Templ. szent  | 6 30    | 5 52   |
|                       | 9  | Péntek                            | Czir., M. Franc. | Francziska | 25 Tarasius        | 24 Laszor        | 6 28    | 5 54   |
|                       | 10 | Szombat                           | 40 vértanu       | Etelka     | 26 Porphyr         | 25 Sab. P. u. H. | 6 26    | 5 56   |

**TS Teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk. TS**

## V i d é k i t á r c z a.

**Hidalmás,** február 25-dikén. Sokszor volt már említve a lapokban az itten alakult női olvasóköri. E virágzó, kedélyes kör pénztára javára február 24-dikén balyu-bál rendeztetett, melyben mintegy 50—60 személy vett részt. A kedélyes bál, melylyel sorshuzás is volt egybekötve, esti 7 órától másnap délután 3 óráig tartott és a jótékony célra szép összeget jövedelmezett. Daczára, hogy a farsang elmúlt és lochoskó idő volt, Hidalmás és vidéke remekül mulatott.

**Debreczenben** e hó 17-dikén tartá a helybeli főgymnaziumi ifjuság a török sebesültek javára táncmulatsággal összekötött hangversenyét. Debreczenben akár az anyagi hasznót nézzük, akár pedig a fesztelen jó mulatságot, az idén alig sikerült ily fényesen egy mulatság sem. A bál oly látogatott volt, hogy az első négyeseket 80 pár tánczolta. A tisztajövedelem 585 frt, 1 arany, 3 tallér, mi a napokban fog a török császári consulatús utján rendeltetése helyére küldetni.

**Miskolczon** a női „filléregylet“ szombaton ünnepelte fennállásának tizedik esztendejét. Mióta az egylet, Szathmári Király Pálné urhölgy buzgó elnökle alatt, létrejött, 912 árva s vagyontalan szülék gyermekét részesített tanításban, ellátva őket tanszerekkel s nagyobb részét élmezéssel is. Az egyleti vagyon, mely fillérenként, a közönség zaklatása nélkül gyűlt össze, jelenleg tizezer forint. Az ünnepélyben részt vett a város színe java, egy szívet és szájjal éltetve a lelkes elnököt, ki a szegények és árvák anyai gyámola s hivatását a család körében és az egyleti téren egyaránt példányszerűen tölti be. Isten tartsa meg őt soká!

**Borsodmegye** közigazgatási bizottságának február 18-dikán tartott ülésén méltó megütközést keltett a bizottság előtt azon tény, hogy a diósgyőri állami vasgyártelepen levő állami elemi iskola, a melynek 119 növendéke van, 4 hónap óta be van zárva s benne a tanítás szünetel a miatt, mert nincs mivel fűtenie. Ez történik állami iskolában, ott, a hol az állami erdők fája és kőszene majd rászakad az egész telepre.

**Veszprémmegyében,** Rátóton özv. Nagy Ferenczné nem rég elkergette szolgáját. Ez bosszút esküdt, s egyik nap kora reggelén egy fejszével előbb Nagyné 15—16 éves fiát vágta agyon, aztán pedig asszonyát. Ekkor kiment az özvegy vörösberényi szőlőjébe, hol a boroshordókat kinyitogatta; innen visszament a gyilkosság színhelyére, s ott a padláson felakasztotta magát.

**Györmegyéből,** Pátkáról borzasztó tzerencsétlenségről értesítnek. Csapó József ottani lakos napszamos múlt hó 12-én este a még égő lámpába petroleumot szándékozott tölteni, azért a lámpa csavarát kivette s töltötte is bele a petro-

leumot, azonban ez meggyulladt. Az apa ijedtében a lámpát elejtette, ebből az égő petroleum az asztalra ömlött, s az asztalnál ülő négy gyermekét, egy  $\frac{3}{4}$  és egy 6 éves leánykáját s egy 3 és egy 11 éves fiu-gyermekét elborította, mire ezek ruhája meggyuladt. Sem az apa sem az anya nem segíthetett, mert a láng a szoba gerendáját verte. A 11 éves fiu égve a ház végében levő szőlőbe szaladt, a 6 éves leány pedig az udvaron elesve erősen égett, a kis csecsemő pedig s a 3 éves leány a szobában égtek. Az udvaron és a szobában levő világosságra a harangok félre verettek, de mire elegendő segítség érkezhett volna, az ártatlan teremtesek elégték. Elégett a  $\frac{3}{4}$  éves csecsemőnek feje, itt a tűz az agyvelőig hatott, szegényke folytonos nyavalyatörésben múlt hó 15-dikén halt meg. A 11 éves fiu égve felmenekült a szőlőbe, ugyan ott arcát a földre fektette, védelmezni akarván azt a lángtól; mire a szomszéd hozzá ment, már jobb fele teljesen elégett: jobb felén husa nincs és ujjai a tüztől összekonyultak; ez ugyan nem halt meg, de önkívületlenül fekszik. A hat éves leány az udvaron egészen és s 3 éves fiu is így megégve elhaltak.

**A tömösi** vasut munkálatoknál a múlt héten egy olasz munkás több dynamit-tölténnyel robbantást akarván eszközölni, miután a töltemények megfagyottnak látszottak, az olasz munkás azokat a barakjában levő kályhára tette száradni. A barakban még egy munkás feküdt egy ágyon. E pillanatban két más munkás akart belépni a barakba; a mint a tölteményeket a kályhán megpillantották, oda kiáltottak az az előtt álló munkásnak, hogy vegye le azokat onnan, mert szárazok. De a figyelmeztetés már késő volt; e perczen a dinamit iszonyu erővel felrobbant, a kályha előtt álló munkás rögtön holtan maradt; a barak födele és falai a levegőbe repültek, az ágyban fekvő munkás sulyos, az ajtó küszöbén állot két munkás pedig könnyű sérelmeket szenvedtek.

**Kalocsán** évek óta egyik kereskedőnél van a fiók levélgyűjtőde, s ugyanaz szállítja a postahivatalhoz az ott összegyűlt leveleket. Végre kisült, hogy ő ebből is gscheftet csinált, mert a bélyegekkkel ellátot levelekről, mielőtt azok a postahivatalhoz jutottak volna, a bélyegek sokszor eltűntek, s a levél íróinak kompromittálására bélyegtelenül küldettek szét a levelek.

**Vidéki vegyesek.** A zombori nőegylet e hó 10-diki műkedvelői előadása és táncvizgalma 338 frt 33 krt jövedelmezett tisztán s ebből 223 frt 89 krt a nőegylet tőkéhez csatoltak, 114 rft 46 krt pedig a Deák-szoborra adtak. — K ö r m ö c z b á n y á n eddigelé nem volt még magyar műkedvelői előadás, de lesz nem sokára a hunyadmegyei eloláhosodott



magyarok javára. Tóth Kálmán „Nők az alkotmányban“ című vigjátékával. Szegeden egy fiatal siheder 5 forint fogadásból a Tiszát ott a hol legszélesebb, tudniillik a vár déli sarka és Uj-Szeged közt, átuszta. Itt subával kínálták meg, de azt mondta, hogy nem fázik és csolnakba ülve visszavezett a tulparton hagyott ruhájáért.

## Különfélék.

\*(Antonelli bibornok) egy örököse. Rómából írják az olasz lapok, hogy a nemrégiben elhalt Antonelli bibornok hagyatékának egy része, körülbelül 100 ezer frank iránt közelebb egy nő támasztott igényt, kinek meglehetősen erős bizonyítékok vannak kezei közt, a felül tanuskodók, hogy a kérdéses nő az elhalt bibornok leánya.

\*(Mak-Mahon neje) selyem ruhának valót rendelt meg nemrég Lyonban, hogy a divatot ismét meghódítsa a selyem ruhának. A ruha ünnepélyre készül, mely a párisi opera-színházban a lyoni munkások javára rendeztetik. A marsallné kívánságára a ruha fehér alappal s a lyoni gyárosok izlésére bizott dessinnel fog birni. Már Mária Antoinette, Josephine és Mária Luiza császárnők, Berry hgnő és Eugenia császárné is folyamodtak ilyen eszközhez, hogy a divatot, mely a selymet mindinkább elhanyagolni kezdette, ismét meghódítsák.

\*(A bécsi magyar egylet) elnökévé Vidor István ékszerész választák meg; ez egylet, melynek új helyisége és olvasó köre a wieneni „Hotel Victoriá“-ban van, kedvező haladásnak örvend, kivált mióta gróf Zichy Edmundot egyleti védnöknek nyerték meg; ő és gróf Andrássy Gyula száz-százforintos alapító tagok lettek; alapítók továbbá: báró Wodiáner Mór, báró Orczy Béla, gróf Schönborn; báró Schey Frigyes, Popper Lipót, báró Königswarter és gróf Zichy Ferencz pedig évi járulékkal segítézik az egyletet mint pártoló tagok.

\*(Császár mint tanár.) Ristori asszony Cepranica de Grillo herceg neje, Rómában mult szerdán estélyt adott, melyen az örök városban időző brasíliai császári pár is megjelent. Másnap a művésznő egy névjegyet kapott, melyen a császár köszönetét fejezte ki a megelőző estélyért. E névjegyen ez volt olvasható: „Professore D. Pedro d'Alcantara“. II. Dom Pedro ugyanis e név és czim alatt tartózkodik Rómában.

\*(A török képviselőház) elkészítésén munkások és művészek egész raja dolgozik. A közlekedési és kereskedelmi miniszteriumok által eddig használt helyiségek lesznek e czélra átalakítva. Az épület, méltóságához képeast készittetik el, még pedig lehető rövid idő alatt, hogy az ottoman birodalom képviselői mielőbb elfoglalhassák a munkálataikhoz való helyiségeket. A termék helyreállítása és feldiszítése majdnem egészen befejeztetett. A mult héten tekintette meg a nagyvezir Mahmud Damad pasa és több más kitünőség kíséretében a folyamatban levő munkálatokat, pénteken pedig a szultán maga jelent meg a helyszínen és az építés vezetésével megbizott palota építőmesternek, Serkis beynek, legmagasabb megelégedését fejezte ki.

\*(Gyémánt rablás.) Angliában Eleveland hercegnél nagymérvű gyémántlopás történt. Mi alatt a hercegi pár vendégeket lakomáztatott és a szolgaszemélyzet vacsoráját költötte el, tolvajok lajtorjáján bemásztak a hercegnőnek csak 20 lábnyi magas lakosztályába, kirabolták ékszerszekrényét és látatlanul elillantak. A lopott kincs értéke százezer forintra megy. A legértékesebb darab egy gyémántokkal, rubinokkal és smaragdokkal kirakott nyakfűzér, melynek értéke 30,600 forint oszt. értékben, mely a királynő ajándéka még

abból az időből, mikor a hercegnő a királynőnek nyoszolólányai egyike volt. A hercegi családnak egy almáriom fiókban levő ezüst edényeit a tolvajok nem bántották. Mind eddig a tolvajoknak nincs semmi nyoma.

\*(Statisztika Indiából.) A legközelebbi összeszámlálás szerint van Indiában jelenleg 636 író és költő, 133 csillagász, 23 ezer jósló, 30 ezer kolduló barát, 8000 festő és szobrász, 38.600 színész és komédiás, 1000 kigyószelidítő.

\*(Külföldi vegyesek.) Polábol írják, hogy a Dánia templom udvarán van egy sirkő, melyen felirva áll latinul: „Salamon, Magyarország királya;“ kérdés azonban, hogy valódi-e? — Midhat pasának egyik fia ugyanazon napon halt meg, melyen ő a nagyvezérségről letétetett és száműzetett; az atyának még annyi időt sem adtak, hogy fiának temetésén jelen lehessen és örök nyugalomra kísérhesse. — Saját ságos ajándékkal tisztelték meg az angolok az orosz hadsereget. A főhadparancsnokhoz 20.000 bibliát küldöttek a legénység között leendő szétosztás végett.

## Megbizások tára.

Makóra Cs. M. urnőnek: A tavalyi tizenkét kötet ára 20 kr, természetesen csak új előfizetőinknek.

Bukarestbe G. I. urnőnek: Szives köszönettel vettem. Legközelebb indul a réges-régen tervezett hosszú levél!

S. A. Ujhelybe H. S. A. urnőnek: Egy rövidke, plissé fodrokba szedett szoknya és hozzá egy rövid, bő zubbonyka, ez az egész, vagy a derék és szoknya egybe vágva, elől sima, hátul pedig ránczba szedve. A második kérdésre, a mint kipuhatolhatom, azonnal felelek.

Ácsra T. A. urnak: Az 1869-diki könyveink már réggen elfogytak.

Sasvárra K. G. urhölgynek: A tavalyi 12 kötet könyvet ohajtja-e, vagy a folyó félévieket?

Visnyóra S. P. E. urnőnek: A küldeményt február 25-dikén pontosan vettem.

Rigyászra H. E. urnőnek: A meglevőket megküldtem, többel fájdalom már nem szolgálhatok.

Keresztesre K. K. urnőnek: El van küldve.

Rimaszombatba B. S. urhölgynek: Szives örömmel olvasom mindig a kedves szép sorokat.

Nagyváradra K. J. urnőnek: Kívánsága szerint el van küldve. A 20 kr a folyó félévi könyvekre volt bejegyezve.

Dobsinára P. D. W. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Váalra R. J. és E. urhölgyeknek: Ha hozzám küldik, én szivesen vállalom el a megbizást.

Egerbe F. A. A. urnőnek: A régi könyvekkel fájdalom már nem szolgálhatok.

D. Szt. Mártonba Cs. I. urnőnek: A legszivesebben megküldtem.

Szeghalomra K. A. urnőnek: Magánlevélben feleltem kérdésére.

Krizbára Sz. A. urhölgynek: El van küldve.

Jobbaházra T. I. urnőnek: Azonnal intézkedtem a csomag hovátünését kiderítendő. A rejtvényfejtéseket nem vettem.

..... G. A. urhölgynek: Ilyen hosszúságot lehetetlen. Aztán ne olyan „halálos“ tárgyat sziveskedjék választani. Akkor bizonynyal nagyobb örömet tesz vele a tisztelt illetőnek is.



# Kollarits József és Fiai

legelső kész fehérnemű, vászon, asztalnemű és szövött gyári raktárunkban az „YPSILANTI“-hoz

Budapesten, váczi-utca 4-ik szám alatti áruházban,

kaphatók mindennemű kész férfi-, női és gyermekfehérneműek, vásznak és asztalneműek a legnagyobb választékban és kitűnő minőségben a legjutányosabb árakon

**Férfi-íngék.** rumburgi, hollandi v. irlandi vászonból. darabja 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50, 6, 7, 8, 10, 12 ft  
**Férfi-íngék.** himzettek. madapolanból. melle vászon, darabja 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 14—20 frtig.  
**Férfi madapolan-íngék.** dbja 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50, 4ft  
**Férfi színes íngék.** 1.50, 2, 2.50, 3 frt. Két külön gallérral 2.50, 3 frt.  
**Férfi színes angol oxford-íngék.** darabja 2.50, 4.75, két külön gallérral darabja 2.80, 5 frt.  
**Férfi-gatyák.** magyar, félmagyar vagy francia szabásra, pamutból 1.20, 1.30, 1.75, vászonból 1.50, 1.60, 1.75, 2 frt, rumburgi vászonból 2.25, 2.50, 3, 3 frt 50.  
**Férfi félharisnyák.** pamutból, fehér vagy színes, tuczatja 4, 4.50, 5, 5.50, 6, 6.50, 7, 7.50, 8—14 frtig, czérnából, fehér tuczatja 3.50, 4, 4.50, 5, 6, 7, 8, 9 frt 14 frtig, félharisnyák, fehérítetlen vászonból, varrottak, tuczatja 4.50, 6, 7 frt.  
**Férfi-zsebkendők.** fehér vászon, tuczatja 3, 3.30, 4, 4.50, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 frt, 20 frtig.  
**Férfi-zsebkendők,** vászonból, fehér színes széllal 7 frt, 10 frt, batistból színes széllal 7 frt, 8 frt 50, színes pamutzsebkendők dbja 30 kr, 35 kr, 40 kr, pamut batistzsebkendők színes széllal, tuczatja 3 frt.  
**Férfi-gallerek,** minden formában, legfinomabb tuczatja 3 frt, 3 frt 50.  
**Férfi-kezelők,** tuczatja, 12 pár, 5 frt, 6 frt.  
**Női íngék,** rumburgi vászonból, sima dbja 2.25, 2.50, 3, 3.50, 4, 5 frtig, slingelt 3, 3.50, 4, 5 frtig, francia mellvarrással és himzettek 3.50, 4, 5, 5.50, 6, 7, 8, 15 frtig, madapolanból sima 1.50, 2 frt, slingelt 2.50.  
**Női halo-csokettek** madapolanból, egyszerűek 1.30, 1.50, diszített 1.75, 2.25, 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 10ftig  
**Női labravatók.** madapolanból, sima szegélyezett dbja 1.60, slingelt 1.90, diszített 2.25, 2.50, 3, 3.50, 5 frtig.  
**Női alsószojnyak,** madapolanból, szegélyekkel és diszítéssel, darabja 2.50, 3, 3.25, 3.50, 4, 4.50, 5, 15 frtig, uszálylyal 4, 5, 6, 7, 8, 20 frtig.  
**Női harisnyák** pamutból, kitűnő minőségben, tucztja 4, 5, 5.50, 6, 6.50, 7, 8, 22 frtig. czérnából tuczatja 10, 11, 12, 14, 22 frtig, színesek pamutból, párja 75, 80, 90 kr. 1 frt. 1.20, 1.30, 1.50, 1.50 krig.  
**Női zsebkendők,** fehér vászonból tucztja 2.50, 3, 3.50, 4, 5, 6, 7, 8, 16 frtig, angol czérnabatistból, fehér, 4, 5, 6, 7, 8, 30 frt.  
**Női francia derekfűzők** (Mieder), dbja 1.30, 2.30, 2.75, 3, 3.50, 4 frt 50 krig.  
**Fü-íngék.** 6 évesek számára. madapolanból, dbja 1, 1.40, színes 1 frt 25, 1.40, vászonból 2.10, 2.40, félmagyar gatyák 1.10, 1.20; 8 éveseknek íngék madapolanból 1.10, 1.50, színesek 1.25, 1.55, vászonból 2.20, 2.45, gatyák 1.25, 1.40; 10 éveseknek madapolanból 1.20, 1.60, színesek 1.60, 1.75 vászonból 2.30, 2.65, gatyák 1.35, 1.60; 12 éveseknek íngék madapolanból 1.50, 1.80, színesek 1.65, 1.90, vászonból 2

frt 40, 3, 3.50, gatyák 1.55, 1.80; 14 éveseknek íngék madapolanból 1 frt 40, 1.90, színesek 1.75, 2.75, vászonból 2.65, 3.15, 4 frt, gatyák 1.65, 2 frt; 18 éveseknek madapolanból 1.50, 2.10, színesek 1.75, 2.20, vászonból 3 frt, 3.50, 4, 4.50, gatyák 1.75, 2, 2.25.  
**Kész fehérneműek leányok számára,** minden nagyságban és minőségben, ugyszinte csecsemők számára, melyekről kívánatra nagy árjegyzékünket bérmentesen beküldjük.  
 Továbbá ajánljuk nagy raktárunkat vászon és asztalneműekben.  
**Rumburgi vászon.** 42 méter (54 rőf) vége 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 32, 35, 38, 40, 42, 45, 50, 120 frtig.  
**Hollandi vagy irlandi vászon.** 39 méter (50 rőf) 22, 23, 24, 25, 26, 28, 30, 32, 34, 38, 40, 45, 50, 100 frtig.  
**Hollandi vászon** gyermek-fehérneműekre és ágyneműekre, 32 $\frac{3}{4}$  méter (42 rőf) vége 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 30, 50 frtig.  
**Creas-vászon,** 23 $\frac{1}{2}$  méter (30 rőf) vége 10, 50, 11, 11.50, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 30 frtig.  
**Lepedő-vászon egy szelben.** 29 méter (37 rőf), 12 lepedőre vége 33, 36, 38, 40, 42, 44, 45, 48, 50, 100 frtig.  
**Fehér pamutesivvat,** ágyneműekre, 1 méter 38, 46, 48, 58 kr.  
**Madapolan vagy Chiffon.** vége 25 méter (32 rőf) 6.75, 7.25, 7.75, 9.25, 11.25, 11.75, 12.25, 13.75, 16.75.  
**Színes kanavász.** 23 $\frac{1}{2}$  méter (30 rőf) 9, 9.50, 10, 11, 12, 13, 14, 15 frt.  
**Színes ruhaperkálok** dus választékban, 1 méter 36, 38, 48, 50, 52, 54, 56 kr.  
**Vászonzsebkendők** hölgyek és urak számára, tuczatja 2.50, 3, 3.50, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10—20 frtig.  
**Törülközők,** tizta vászon, tuczatja 5.50, 5.80, 6, 6.90, 7.50, 8, 9, 10, 20 frt.  
**Asztalkendők,** tizta len, tuczatja 4, 4.50, 5, 5.50, 6.30, 7, 8, 9 frt, abroszok 6, 8, 10, 12, 18, 24 személyre, darabja 1 frt 90 krtól 14 frtig.  
**Dama t asztali terítékek,** 6 személyre 5.50, 6, 6.50, 7, 7.50, 9, 10, 24 frtig, 12 személyre 12, 12.50, 13, 14.50, 15, 16, 18, 20, 40 frtig, 18 személyre 25, 27, 32, 48 frtig, 24 személyre 32, 34, 40, 46, 53, 75 frttg.  
**Kávé kendők** színes és fehér. darabja 3, 3.60, 5, 5.50, 6, 11 forintig, csemege-kendők tuczatja 3, 3.50, 4.50, 5.50 krig.  
**Csipkefüggönyök,** 1 ablakra 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50, 6, 6.50, 7, 8, 9, 10, 15 frtig.  
**Agyszerítők,** darabja 4.50, 5, 6, finom ripsből 9.50, asztalterítők 3.80, 4, 5 frt, ripsből 7 frt 50 kr.  
**Ágyokróczok,** kisebbek 4.50, 6.50, nagyobb 6, 6.50, 7.50, 8.50, 11, 14 frt 50 kr.  
**Menyasszonyi készletekkel** 180 frttól 1800 frtig és feijebb, kész fehérnemű és vászonban a legszebb kiállításban szolgálhatunk, ezekről árjegyzékünket kívánságra bérmentesen beküldjük.

Az árak legjutányosabban szabottak, s ha valami a megvett vagy rendelt tárgyakból akár mi oknál fogva tetszésre nem lenne, 14 nap alatt ha az árszervényünkkel el van látva, nemcsak szívesen kicseréltetik, de kívánságra az érte fizetett összeg is visszaadatik

Levél általi megrendelések még az nap, melyen érkeznek, különös figyelemmel és pontosan tisztázottatnak és csomagolási díjt nem számítunk.

## Szőnyegek, terítők és függönyök

legnagyobb választékban különös olcsó árakon, főleg a legújabb szőnyegetek szobák behuzására, salon-, pamtag-, ágy-, zongora- és oltár-szőnyegetek, kokuszlabtörölők és angora-szőrmeget minden színben és nagyságban, ágy- és asztalterítőket, flanel takarókat, legnagyobb készlet csipke-függönyök és Store-okban, nagy választék nehéz szmyrnai szőnyegek gyári áron alul

**TOTTIS és KREN** az északi csillaghoz,

Budapest, V. Dorotty utca 2. sz. a.

Fiók-üzlet: Ubécsi-utca 5. szám alatt.

T. c. vidéki vevőink kényelmére kívánatra nagyobb minta-darabokat választás végett, szőnyegek szükségleténél szobák behuzására és smyrnai szőnyegekéről rajzokat küldünk.

Megrendelések pontosan teljesítettek, meg nem felelő árak kicseréltettek. Árjegyzéket bérmentve küldünk.

## J E L E N É S.

Mélyen tisztelt vásárlóimnak tisztelettel jelentem, hogy e hó 25-én Párisba utazom, a tavaszi idényre való bevásárlás végett.

Mély tisztelettel  
**RÓZSZAY Confectioneur,**  
 Deák-utca 5. sz. „A francia nőhöz.“

## Köszönet

Tekintetes Török József gyógyszerész urnak Budapesten.

Több mint 8 év óta szenvedek a vándorló köszvényben. Kétszer, és pedig: január és ápril hónapokban, igen ritkán júniusban is. Ez idő alatt karjaim és lábaim izmaiban iszonyatos fájdalmat érzek. Ezen fájdalom enyhítése végett kísérletet tettem számtalan házi és orvosok által ajánlott szerekekkel. Csak miután minden szer eregmény nélkül vettem igénybe, menekültem önnek kétszerezesen erős **köszvény-vásznához.**

Hála legyen az égnek, hogy azt tettem, mert mióta én ezen köszvényvásznot az utasítás szerint a fájdalmas részekben alkalmazom, ismét azon helyzetben vagyok, hogy hivatásomnak mint tanító késedelem nélkül megfelelek.

A szenvedő emberiségnek szolgálatot tenni hiszek, hogy ha a köszvényben szenvedőknek a kétszerezesen erős angol köszvényvásznot a legjobban ajánlom. Az én állásom mint tanító, az én sokak által ismert nevem biztosítékot nyújthat az iránt, hogy ezt csak a szenvedő emberiség érdekétől veyéreltetve teszem.

Lakatos M. Károly  
 reform. tanító.

Maradok hazafui üdvözléssel  
 Bud-Szent-Mihály, 1876. január 29.

Olcsóbb  
 jobb es szebb, mint bárhol!

## Női ruhakelmék

egyre-egyre jobban megszerezhetőek

### HAMBURGER ADOLF

hölgy-divatáru üzletében  
**BUDAPEST,**  
 IV. koronaherczeg (uri) utca 8. sz.

Minták kívánatra bárhova ingyen küldetnek.

## Epilepsie

(kórságot) gyógyít levél útján a szakorvos **Dr Killisch,** Neustadt Dresden (szászország). **Már 8000-nél többet jó sikerrel kezelt.**



# CSALÁDI KÖR



Hefilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetmények nélkül)

Évnyegyedre 3 frt, — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvsomagolási díj félevenként  
20 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Ország-ut 31-dik szám, 3-dik  
emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

9. SZ.

Márcz. 4-dikén.

1877.

Havonkinti színezett  
dívatképpel,

minden szükséges hímzetrajzokkal.

Évenként

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezettest foglal  
magában a lap irányában.

## A visszafizetés.

(Elbeszélés.)

Vértesi Arnoldtól.

(Vége.)

A nő reszketve, félig alétan intett kezével, hogy foglaljon helyet.

És Hajcsik Mihály ur helyet foglalt.

Csaknem két egész óra hosszáig volt ott benn. Halkan folyt a beszélgetés, oly halkan, hogy a szobaleány, a ki kíváncsi lett megtudni valamit e szokatlan és hosszan tartó látogatás okairól, mit sem hallhatott ki.

Néha ugy tetszett neki, mintha elfojtott zokogást hallana. De meglehet, hogy csak képzelődött.

A hosszú, kinos párbeszéd oda bent véget ért. Hajcsik Mihály ur fölállt s orinótlan, kövér nyakát meghajtottta.

— A dolog tehát rendben van, nagysád, a lakodalmat szeretném mentől elébb megtartani. Nekem nincs időm, hogy egy évig gyászoljak s egy másik évig jegyben járjak. Vén legény vagyok. A halál könnyen leüthet lábamról. Gondolom, világosan beszélek s megért nagysád?

A sápadt, összegörnyedt nő gépiesen bölintott fejével.

— Szeretem, hogy így értjük egymást, — szólt Hajcsik Mihály ur, hetykén pödörítve egyet bajuszán. — Gondolom, tehetnénk az esküvő napját mához egy hónapra.

A boldogtalan aszszony gépiesen bölintott ismét fejével.

— Leendő ipam urammal s a leánynyal nagysád maga beszél majd. Nem szeretem a sok szót s nagysád jobban elő is tudja adni a dolgot. Én majd csak a készre jövök.

Ujabb szomoru fejbólintás.

— A dobozokat átadom majd az esküvő napján. S fogadom, hogy különb schmukkal, mint a milyen volt benne.

Azzal kevélyen megpödörítette ismét a bajuszát s menni készült.

— Most hát rendben vagyunk. Kezét csókolom, kedves napamasszony.

A szerencsétlen nő tántorogva fölállt.

— Megálljon. Az istenre kérem, ne menjen még el!

Hajcsik Mihály ur vállvonítva megállt, mint a ki unni kezdi már ezt a hosszú parlamentirozást.

— Miért akarja épen Tildát? — tördelé a nő fuldokolva. — Itt van Ilka, talán még szebb mint nővére.

— Nekem Tilda jobban tetszik, — mondtam már, — szólt a férfi nyersen.

A kétségbeesett nő a durva férfinak lábaihoz borult.

— Miért akar szerencsétlenné tenni mindnyájunkat?

Hajcsik Mihály ur most már végkép megunta ezt a síránkozást.

— Szerencsétlenné tenni? Na, ha nagysád így tekinti a dolgot, akkor hát csak maradjanak maguknak s legyenek boldogok, a hogy tudnak. Engem majd csak a tárgyalás napján látnak a törvénszéknél. Ajánlom magamat.

A boldogtalan nő térden állva csuszott utána.

— Megálljon. Legyen öné.

— Tilda?

— Tilda.

VI.

Hajcsik Mihály ur most már csak ő nagysága tudósítására várt, hogy másodszor tegye tiszteletét a Lápóstóy Bernát házában. Ő nagysága hadd végezzen el előbb mindent ott-honn. Hajcsik Mihály ur majd csak a készre megy.

Hogy egy pár napba bele fog kerülni ez a dolog, azt ugy



is gondolta Hajcsik Mihály ur. Könnyen nem fog menni. A leány zokogni fog, haját tépi, Lápostóy Bernát ur dühöng, káromkodik, rémitő jelenetek lesznek ott, a kevély népség fejét veri a falba, de azért nem birnak szabadulni többé a veremből, melybe estek. Kétségbeesetten fognak próbálgatni mindent, Lápostóy Bernát eszeveszetten fog pénz után futkosni, de a csőd alá jutott embernek senki sem kölcsönöz. Végre is meg kell adni magukat.

Mindezt olyan szépen, kényelmesen pipázgatva elgondolta magának Hajcsik Mihály ur. Szinte tudta már, hogy fognak következni a dolgok sorrendben.

Eleinte habozni fog Lápostóy Bernátné. Küzd önmagában és nem mer szólni a férjének. Aztán megtörténik a valóság és kitör a tűzokádó hegy. Lesz dühöngés, rémülés, zűrzavar. Aztán a tűzokádó hegy is lecsillapodik s megint elkezdődik küzködés, habozás, tanácskozás, hogyan hozzák elő a dolgot a leánynak. Végre ezen is keresztül esnek. Ujabb zivatar, kitör a második tűzokádó hegy is. Hanem már ez nem oly rettenetes. Több a köny mint a harag. Aztán minden elcsöndesül. Győztünk.

— Szép komédia lesz, ha, ha, ha!

Hajcsik Mihály ur várta a befejezést.

Közben-közben értesült egy s más dologról. Jó pénzért hirt hoztak neki a Lápostóyék udvarából, de azokból a hírek-ből nehéz volt kiokosodni s nem lehetett eldönteni, hogy az ügy milyen stádiumba lépett.

Annyi bizonyosnak látszott, hogy a tűzokádó hegy már kitört. A cselédek nagy lármát hallottak; a szobaleány látta azt is, hogy a nagyságos ur lekapta a puskát a falról. De lövés nem történt.

— Persze hogy nem, — mormogta Hajcsik Mihály ur.

— Tudtam előre, hogy majd megjuhászodnak.

Aztán híret hozták, hogy a nagyságos asszony olyan mint a tébolyodott, félre beszél s minduntalan be akar ugorni a kutba. Tegnap kihozták a városból a doktort is hozzá.

— Na utóljára még igazán megbolondul, — mormogta Hajcsik Mihály ur. — Szép familiába házasodom bele. A férje különben is mindig féleszű volt a nagy kevélység miatt. Majd elküldhetem őket párosával a tébolydába.

Aztán megint új hírek érkeztek. Megjött az a fiatal ur, a kiről azt mondják, hogy Tilda kisasszonyt akarja nőül venni.

Erre már összeránczolta homlokát Hajcsik Mihály uram.

— Mit keres az itt? — mormogta magában boszusan. — Csak nem hívták meg maguk?

Hajcsik Mihály ur nagyot dobbantott a lábával.

— Lánczhortták, csak nem akarnak kijátszani? Képesek rá, hogy tébolyodottnak híreszteljék azt az asszonyt s tébolyodott ellen hova megyek én a kriminális keresetemmel? Be sem pörölhetem. Lánczhorttát, furcsa dolog lenne; se pénz, se posztó.

Mennél jobban hányta vetette a dolgot, annál aggasztóbbnak kezdett föltűnni.

— Csak legalább a pénzemet megkaptam volna, — mormogá a veritéket törülgetve homlokáról.

Fukarsága fölülkeveredett s most már csak a pénzét kezdte sajnálni.

Még az nap délután végkép leverő tudósítás érkezett a Lápostóyék udvarából. A nagyságos asszonyt csakugyan Budapestre szállítják az elmebeteg intézetébe.

Hajcsik Mihály dühösen toporzékolt.

— Engem akarnak megcsalni! — kiabált. — Tettetés az

egész. Csalás. Alakoskodás. Ki akarják kerülni a bűnvádi pör következményeit. Azt mondják, tébolyodott cselekedte, tébolyodottért nem lehetnek felelősek; legjobb lesz, ha én is hallgatok. De én nem fogok hallgatni. Én kikiabálom az egész világnak a sikkasztás történetét, kompromittálom őket. Én nem fogok hallgatni.

Még akkor sem, ha én parancsolom? — szólalt meg háta mögött egy kevély, zordon hang.

— Ah, Lápostóy Bernát ur! — kiáltott föl Hajcsik Mihály uram kissé megrezzenve.

Hanem csakhamar visszatért merészsége s kihívólag fordult a bukott nemes felé.

— A deres és a huszonöt bot ideje régen elmult, Lápostóy ur. A Hajcsik Mihály házában most már csak Hajcsik Mihály parancsol s egyszerűen kidobja azt, a kit neki elfogadni nem tetszik.

Lápostóy Bernát sápadt arcza még sápadtabbnak látszott e pillanatban.

Hajcsik Mihály ur azt hitte, hogy rá ijesztett s most sokkal szelidebben folytatta:

— Egyébként ön mindig szívesen látott vendég lesz nálam. Tessék csak helyet foglalni. Csak úgy mint otthon. Ohajtom, hogy ön úgy tekintse házat, mintha egészen otthon volna, valamint én is úgy tekintsem az önét. Azon gyöngéd viszony, mely bennünket egybefűző . . .

Lápostóy Bernát nem hagyta a mondatot sem befejeznie.

— Hol vannak a kötelezvények és a kézi zálogok?

Hajcsik Mihály ur mind a két vállát fölhozta.

— Ugy látszik, hogy ő nagysága nem egészen szabatosan adta elő a dolgot. A kötelezvények és zálogok visszaadása majd csak legvégül következik, az esküvő napján.

Lápostóy Bernátnak szemei szikráztak, de visszafojtotta magába a kitörő indulatot. Csak egy megvető pillantással mérte végig Hajcsik Mihály uramat s csak annyit mondott:

— Fizetni jöttem.

Hajcsik Mihály urnak szeme szája elállt.

— Fizetni?

S csak aztán tevé hozzá:

— Valjon honnan?

Lápostóy Bernát nem méltatta feleletre. Leolvasta az asztalra a pénzt.

Háromezernyolczszáz forint.

— Annyi, épen annyi, — szólott Hajcsik Mihály ur szörnyű udvariasan.

S szerette volna a szemeivel keresztülszurni az előtte álló férfit.

Tántorgott vele sz egész szoba s bele kapaszkodott az asztal szélébe.

— Jól van, nagyon jól van, — nyájaskodék, mialatt a méregtől csaknem megpukkadt. A pénz pontosan megvan s itt vannak a kötelezvények és a kézi zálogok. Tökéletesen rendben van minden. Csupán azt az egyet bátorzkodnám kérdezni, mi uton méltóztatott ahhoz a pénzhez jutni s valjon mit mond a fenyítő törvényszék a csődtömeg ezen megkárosításához. Én részemről nem fogok ilyenmű nyilt csalásban részt venni s nem fogadom el ezt a pénzt, mely többé nem az öné, hanem a csődtömegé.

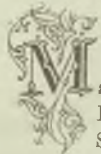
— Itt a hivatalos irat. A csőd tegnap óta meg van szüntetve. A hitelezők maguk vonták vissza kérvényüket. Vöm, Ligeti Béla kezeskedett mindenért. Nos, tetszik a pénz, vagy nem tetszik?



— Tetszik, tetszik, — hebegte Hajcsik Mihály ur.

S miután besöpörte a pénzt, félig alétan vágta magát a divánra s nem levén közelében egyéb személy, a kin kitölt-  
hesse boszuját, nagyot ütött öklével arra az ostoba vén fejére.

## M á r c z i u s b a n . . .



Soóvárytól.

Márciusban kezdődött szerelmünk,  
Bánat dulta elmém, szívemet,  
S a szép május virág tengerében  
Az emésztő bú már elveszett.

Délután volt s épen három óra,  
Egy kert hárs mögötti pamlagán,  
Szívem ott nyitám föl kedvesemnek  
Hogy szeretem forrón, s igazán.

A virágok illatot leheltek,  
Lomb felett szólt fülemilék dala.  
És mi nem hallottuk, mert beszédünk  
Igen fontos, érdekes vala!

S míg óráink gyorsan elfolyának,  
Holtig szent hűséget esküvénk,  
Már az alkony is leszállt s mi együtt  
A homályban még ott könyezünk!

## Levél a tulvilágra.

Ney Ferencztől.

1877, február 18-dika emlékére.

Kedves Lajosom!

Ismét lehullt tehát a tölgyről egy érett gyümölcs, ama tölgyről, mely művelődési fejlődésünket jelképezi! Balsejtelmű nesz zörrent meg nem rég fülemben: s a sejtelem szomorú ténynyé lőn. A nesz egy lehulló makk zörrenése volt: s a lehulló makk Te voltál, barátom! Porhüvelyed hullott alá, vissza a föld anya-kebelébe; de Te nem estél áldozatul a föld emésztő férgeinek. Szellemed fön maradt; velünk, köztünk maradtál; tanuja a mai nap.

Harminczegy év előtt, január 11-dikén együtt valánk, együtt működénk: és ma, harminczegy év és harminczkilencz nap multával, ismét együtt valánk — ugyanazon órában tiztől tizenkettőig. Akkor Pestalozzi-ünnepélyt rendeztünk és tartottunk együtt: most mások rendeztek Pestalozzi-ünnepélyt; de jelen voltunk mi is: Te és én; testileg csak én; szellemileg Te is: mert az ünneplők Rólad is megemlékeztek. Akkor a nevelésügy hősének évszázados születése napját ülte meg kegyeletes megemlékezésünk: ma hálás emlékezetű tanfőriak áldoztak a fél-század előtt történt halál gyászának. S ime ma már nem csak neki, hanem Neked is gyászkönyveket kelle szentelnem.

S valóban a könyük, melyek ma szemeimben csillogának, melyeket, bármint erőlködtem is, nem birtam visszazoritani, e könyük leginkább Neked voltak szentelve, kivel együtt munkálkodtam, küzdtem az ő nyomdokain, az ő szellemében; Neked, ki biztatál, buzdítál, bátorítál engem, mikor kételyeim támadtak enmagam irányában, s ekkép viszonzád gyöngéden és lelkesen, hévvel és állhatatosan az én biztatásaimat azokkal

szemben, kik néha fellengzően hangzatos, reményekben ringadozó, látományokban nyilatkozó és jóslatszerűen harsogó szónoklataidra oly megjegyzést mormogtak: „Aegri somnia!”

Szegény, elköltözött barátom! Mikor Te, velem együtt, azon reményt tápláltad kebledben: hogy hazai nevelésünknek valamikor teljesen nemzetivé kell válnia; mikor Te azon hitvednek adtál kifejezést: hogy a művelődésnek le a kunyhóig kellend terjednie; mikor Te azt kívántad: hogy a tudománnyal együtt az erényt is kell teljes érvényre juttatnunk; mikor Te azt mondtad: hogy többet ér egy országnak az általános jó erkölcs, habár szerényebb ismeretek mellett, mint egy-egy ritka, csillogó lángész feltünése az általános romlottság posványában, — akkor ezt némelyek (emlékszel-e P—kyra?) „beteges álmódás”-nak gunyolták.

Most már ott vagy a világosság örök virulatu mezőin; kezet foghatsz nagy mesterünkkel, kinek ma ismét ünnepet szenteltünk. Nézz szemébe, s kérdezd meg tőle: beteg volt-e lelked akkor, mikor ily reményeket, ily ohajokat — álmódtál! Oh, vajha hallhatnám visszazengni válaszodat! Vajha küldhetnél hozzám egy sugárt abból a világosságból, melynek ölen Te már most tisztán láthatsz mindent. Mert lásd, most is megvannak némely kételyeim. S ha Te csakugyan beteg voltál akkor: beteg voltam Veled én is; s ha Te azóta kigyógyultál beteges álmaidból: betege vagyok én azoknak ma is. Nem tehetek róla; nem rázhatom le lelkemről az emberiség művelődésének közös ügyét; s ha hibásak voltak ohajaink, bizalmunk és meggyőződéseink: azokért immár csak magamnak kell lakolnom, mert még mindig hordom e föld bilincseit. Te, boldog barátom, már kibontakoztál közülök.

Ezen, s ezekhez hasonló gondolatok cikáztak át agyamon, midőn e mai ünnepélyen elvonultatok lelkeim előtt, kik már a megdicsőülés ölében pihentek: Te és mindazok, kik részint mint közreműködők, részint mint szives, s minket nyájas pillantásaikkal bátorító hallgatók, jelen voltak akkor, harminczegy év előtt. Kedves árnyak, fénynyel övedzett árnyak: Scheidius, Toldy Ferencz, Székács, Kánya, Stuller, és számtalan más, kik mind letüntek azóta. S látván a szellemek ez elvonulását, élükön Téged egy friss galylyal kezdedben, mint ki legutóljára érkezél közéjük; látván e tisztos, megható sereget: meg kelle áradniok könnyeimnek. Vedd és vegyétek ezt a baráti és hű emlékezés zálogául.

S ha most még egyszer visszatekintek a letűnt hosszú időre s kérdelem: mi és mennyi teljesedett abból, mit együtt éreztünk, együtt álmodtunk; mi a felelet? Sok, sok indult már teljesedésnek; de sok és sokkal több maig is álomnak maradt. Látom, mint integetsz igent lengő fürteiddel. Boldog barátom! Te már ébren vagy: hadd álmodjam én még tovább e reményteljes álmokra, valahányszor Rád gondolok. S ez kedves, jó Felem! (mikép Te szoktad mondani és irni) gyakran, igen gyakran fog megtörténni. Lebegj boldogul a világosság utjain!

## N i n c s s z i v e .

— Elbeszélés. —

I.

A helységeknek csakugy, mint az embereknek megvan az ő csillaguk. Néha szinte az élet is elhuzódik tőlük, más-kor meg egész váratlan istenadományokkal, egymásra tóduló ujságokkal önti el őket. Sőt meg is halhatnak. Többnyire



azonban csak olyan holt-elevenség ez és a siri nyugalom és elhagyatottságból egyszerre üde, valódibb élet buggyan föl. Akár élettörténetüket is meglehetne írni. És meg is írják olykor olykor, midőn a világtörténet hatalmas folyása elhaladtában mellettük oldalba surolja, vagy egy-egy pillanatra épen pihenőt tartott közelükben; csak hogy ritkán akad, a ki viselt dolgaikat megírná. Holott pedig eme „csendesek az országban“ több sajtóságos életet foglalnak magukban sok számos olyan városnál, melyeknek neveit trombitaszóval harsogja ki a fama a nagy világba.

Ilyen természet és gondviselés által körülhatárolt helység a mi elbeszélésünk színhelye is. Egyik legszebb bajorországi tó kellő közepében van egy sziget, terjedeleme nézve oly csekély, hogy egyetlen félóra alatt köröskörül bejárható. Ősidők óta, hogy tudniillik apáczárdát építettek volt rajta, és királylány fejedelemszonya volt, több rendbeli változás esett meg ez „Urasszony szigeté“-n; évszázadokon át egyházi birtoknak volt központja, és okos asszonyok kormánya alatt egyre tetemesben gyarapodott; később azonban a viszontagságos idők egyik szerzeményt a másik után: hasogatá le róla, e század elején aztán végkép szélylyel repesztették a szigorú zárda élet ajtait, — és erre csak úgy ömlött a világos élénkségek a szigetre, a festészek vig kedvű csehének kezire jutott, a művészek háborítlan szállójául, és az is maradt mindaddig, a míg az első gőzös nem kötött ki a kicsi vízi föld partján, akkor kezdődött az ő életének utolsó szakasza messze földről keresik föl az utasok.

Az naptól fogva vajmi gyakran szállnak mélységes fohászkodások ama törzsökös művészvendégek kebléből, kik elsősként ültették át az ujkor finom életét az Urasszony szigetére. Mert még most is megvan ugyan neki az ő páratlanul kies volta, csak hogy nem megbecsülhetlen magánbirtok többé és nem egy világos jel a festészcéh szótalan tiltakozásáról teszen tanúságot e részben. Szó sincs többé ama pajkos maskarák és ragyogó bohóságokról, melyek itt egykoron, mikor még „magukban“ voltak, annyira járták. Mindenféle jött-ment népség köt most itt ki, össze-vissza barangolja a szigetet, sőt egymásik közülük végkép is megtelepedik itt, ilyen a világ sora!

1866-ban volt, szeptemberhő elején is meglehetősen jókor reggel, midőn egy hölgy jelent meg az erkélyen, mely az ódon gazdasági épület melletti ház homlokzatát díszíti. Nyomban reá fiatal, egyszerűen öltözött leány követé, székkal és zsámolylyal, azután visszatért a szobába, melynek szárnyasajtáját a hölgynek egy kézemelintésére nyitva hagyá. A nyulánk hölgy, a ki figyelembe sem véve e széket, az erkély rácsozatára támaszkodék, nem állt többé a fiatalság első virágjában, csak hogy az üdeség hiányát a jelenség kellemessége pótolá. Mozdulataiban, feje hajlásában és finom keze nyugasztalásában nagy volt a bűbajos szépség. Gondolkodó, és némileg fáradt szeme néhány pillanatig a nap fényes víz tükrén merengett, azután a hársfa-csoport felé fordult, mely a ház előtti tornácot beárnyalá. Az ágakat gyöngye szellő lengeté, meg-meg-tánczoltatva a levelek árnyképeit a világos talajon.

A magában levő hölgy halk sohajjal fordult el a tájtól, leereszkedett a székre, és hátra tekintett a szobába, hol a fiatal leány takarított és az ágyat hozta rendbe. Teljesen kivirított, ép, erős fiatal jelenség volt ez, életüde arczczal, gyönyörű szőke hajjal és mosolygó két szemmel. Gyönyörűség volt nézni, a hogy a szobában sürgölődött; minden mozdulata úgy oda illett ama fürge biztonsághoz, mely a tökéletes testi-lelki épiséggel járni szokott.

— Monika!

— Tessék, kisasszony!

— Adja csak ide munkakosárcámát. — Köszönöm! Mondja csak, nem lehetne később csónakot kapni Gstadtba? Oly szép az idő!

— Ha a kisasszonynak magának tetszenék hajtani, akkor igen is, lehet. A mennyire tudom, a vendéglős csónakja nincs lefoglalva.

A hölgy fejét rázta. — Ma nem evezek. Papa velem fog menni.

— Há'jsz akkor a Vilmos ur is evezhetne.

A kisasszony nevetett. — Nem teszi ez azt, Monika! A szárazon mindenütt otthon van az, a vízben azonban roszul érzi magát. Már csak valamely rendes evező után kell néznünk.

— Bajosan fog menni, — viszonzá a leány, — fejét rázva. — Prienben vásár van ma, és az embereknek ott van dolguk. Ha a kisasszony addig várakoznék, míg készen leszek a takarítással, átszaladnék édesapámhoz, és megkérdezném, ha rá ér-e, de nem igen hiszem. De talán a házi szolga is átvihetné.

— Ide való ön? — kérdé most a kisasszony meglepetve.

— Persze! — felelé rá Monika, a porlóruhával kezében folytatva munkáját. — Hisz az én édesapám az a Vendel hájós, a kinél a Vilmos ur a füstölthust szokta vásárolni a tábornok ur számára. Amott lent, az a mi házunk.

A kisasszony a part felé nézett, az ottani festői házsorra, azután visszafordult a leányhoz. — De ugy-e bár, ön nem lakott mindig a szigeten? Vagy igen? A beszédje, mintha másforma volna, mint az itteni emberké.

Monika nevetett. — Hát, tudja, kisasszony, ez azért van. Tizenkét éves koromban, hogy a szent bérnialást fölvettem, természetesen kifogtak az iskolából és úgy volt, hogy én is segitek keresni, mert hát inkább szegények volnánk, mint gazdagok. Akkor aztán édesanyám, a ki akkor még meg volt, kivitte, hogy a zárdában felfogadtak mosogató-leánynak, tudja kisasszony, az intézet számára, mert az igazi zárdába egy léleknek sem szabad bemenni, és ki szintén nem jön onnan senki, az apáczákon kívül, a kik órákat adnak az intézetben. Ezek aztán felügyeltek rám és megkérdeztek, ha nem volna-e kedvem, valami okosat tanulni, és mivel ez épen kedvem szerint volt, és édes szüléimnek szintén, délutánonkint rendesen magukkal vittek az osztályba. Jó szívvvel is voltak hozzám és azt mondták, hogy még én belőlem is tisztelendő apácza és tanítónő válhatik, csak egyszer megnőjek. És ez pompásan tetszett nekem.

— De semmi se lett belőle, — jegyzé meg a kisasszony mosolyogva.

— Nem ám! — viszonzá Monika, nyílt tekintetét fölvetve, mialatt friss ajkai közül gyönyörű fogai villogtak elő. — Talán csak nem vétek, ha megmondom! Tudja kisasszony, nem igen való voltam arra, sem a tanulásra, sem a tisztelendő apáczaságra. A mint föleseperedtem, szinte megborzadoztam arra a gondolatra, hogy teljes világ életemben ama vén szürke épületben kell élnem, a melyből soha, de soha sem szabad kivánni, azután meg a könyveknek és irkálásnak sem tudtam úgy igazában neki ülni. Ha én nekem izgelődnöm-mozgalódnom, ugránoznom és énekelnem nem lehet, akkor én felborzolódok, akár a veréb, esőre álló időben. Azért ám mégis jó, hogy ott az osztályokban megfordultam; tél idején, mikor itt hó és jég közé rekedünk, magamnak is, de meg édes szüléimnek is nagy öröme van benne, hogy vasárnaponkint szép tör-



téneteket olvashatok föl nekik, és egyről-másról magyarázatot is adhatok, teszem azt, idegen országokról, és több efféléiről, a miket az ember nem tudhat, ha csak nem tanult felőlük.

— Most tehát ön szobalány a vendéglőben?

— Nem úgy igazában. Csak kisegítő, mivelhogy a Zsófi-nak, a ki ide van szegődve, el kellett menni ágyban fekvő édesanyjához. Csak az előbb ment, hogy a kisasszony és a tábornok ur ide jöttek, és tovább is marad oda, semmint a vendéglősné asszonynak tetszenék. Ilyenkor aztán mindig én segíték, és a vendéglősné asszony legjobban is szeretné, ha egészen itt maradnék. De édesapám nem engedi, és bajosan is menne, mivelhogy két éve édesanyám meghalt, és azért oda haza is elég nekem a dolgom.

— De hát ha majd férjhez megy, Monika, a mi pedig nem sokára meglesz, ekkor mégis csak édesatyjára esik a ház gondja.

— Férjhez menni! — nevetett Monika — Soká lesz az! Ki is venne el szegény lányt? Nem viszek egyebet a házhöz egy kis fehérneműnél és valami kevés holmit. Ez nem elég az üdvösségre. A legények közül meg nekem sem kell mindenki, a ki bekopogtat.

— Tehát mégis csak bekopogtattak?

A leány kék szeme félig behunyódott. Nincsen az a bögre, melyre fedő ne jutna, — mondá csintalanul, mialatt már kezében volt az ajtókilincs. — De kelletlen fedőnek cserép a vége. — Parancsol még valamit a kisasszony?

Mielőtt még felelet következett volna e kérdésre, halk kopogás hallatszott az ajtón, és a belépési engedélyre természetes férfi nyitott be, a ki midőn az ajtóban váratlanul szemközt látta magát a mellette kisuhanó Monikával, hirtelen hátra pattant, mialatt napsütötte arcát erős pir öntötte el. Azután a nélkül, hogy egy tekintetet vetne a leány felé, behuzta maga után azt és egyenes, szinte peczkes magatartással állt meg a szobában. Semmi szükség nem volt rá, hogy a nadrág, hamuszínü kabáttal együtt rajta fehérrel legyen kihányva, amugy is első pillanatra meg lehetett benne ismerni a katonát; a hogy fejét tartá, erős izmos kezeit és karjait mozdulatlanul magához szoritá, valamint torzonborz bajusza, mind egy szilig katonás volt. Arcza rendes de közönséges szabásu, legfőbb jellege az erő, azonban ki nem vehető, ha valjon egyéb-e is az a testi erő tudatánál. Nyugodt, szürke szemeit a kisasszonyra fordítván, lassu, de felettébb tiszta hanghordozással mondá:

— Tábornok ur kérdezteti Valentine kisasszonyt, ha beleegyeznek-e, hogy a szabadban reggelizzenek?

— Szívesen! — felelé Valentine, és egy tekintetet vetve ki a szabad térre, fölkel a székről. — Azon az asztalon terítettessen, melyen ebédelni szoktunk. Az árnyék hűs lehetne papának. Azonnal ott leszek.

Ezzel bement a szobába becsukta írószekrényét, könnyű felöltőt vetett vállaira, azután lement a földszintre. Minthogy atyja megérkezéseig kis szabad ideje volt még, a gőzhajói kiszálló felé indult, hogy az onnan a hegyekre nyiló tágabb kilátásban gyönyörködjék, könyved járással, melynek lépteit csak az éles fül volt képes meghallani, egész a keskeny kis álló hidhoz ment, midőn egy magas termetű férfi, a karfa végébe támaszkodva, fejével megfordult, azután a hölgy elé sietett.

— Jó reggelt, nagysád! — szólt, széles karimájú nemezkalapját megemelve. — Épen jókor jön, hogy megtudja, mit nevez a mi fiatalságunk hangulat"-nak.

A hölgy átengedte kezét a férfi széles, finom idomu jobb-jának, mely azt gyöngédeden megszorítá, mialatt a férfi arczára

tekintett. Öreg ember volt ez már; fehér haja, valamint a vonalok, melyeket az élet oly élesen ró némely arczra, hogy az ember első pillanatra keletkezésük rejtélyét szeretné kifürkézni belőlük, tanúságot tőnek éveinek sokaságáról. Hanem azért a finom idomzatú arczél, a tüzes szem, a beszédes hajlásu ajk annyi életet tüntettek föl, hogy e férfi láttára a hatvan éves életkor senkinek sem juthatott eszébe.

Még egészen barna szemöldjeinek gyöngé rángatásával a tul felüli hegysegre irányzá a hölgy figyelmét. A hatalmas sziklaóriások, fejük felett a tündöklő nap, teljes-tisztán látszottak ide hozzájuk; csak úgy szinte diszítés gyanánt, csüngött egy-egy kicsi felleg itt is, ott is a kiálló bordákon, míg lent a tón sűrű ködlepel terült el. Nyugat felül azonban terjedelmes páratömegek hömpölyögtek még a hegylánczon; csak imitt-amott nyult ki egy-egy megszabadult kup, ragyogó fényességben.

— Beh csak csudálatos a titokzatosság mindenütt! — szólt Valentine. — Akár hányszor várjam is a reggeli köd eloszlása után a hegyeket, mindig ugyanaz az érzés kap meg, a mi gyermekkoromban, midőn zárt ajtó mögött a karácsonfára várakoztam. Ép úgy az életben, mindig lebecsült függöny előtt áltunk, ha valaminek beteljesedését várjuk.

— Ugy van, szakasztott az élet — hagyá helyben a férfi. — Itt is egy kis fényesség, ott is egy kis fényesség, néha meg végig beboritva a magasság, azután újra egy-egy üdvösséges pillanat. Alá ereszkedvén a köd gyönyörű képet tár fel előttünk; fölszállván, ég is, hegy is eltűnik előlünk örökre.

— De megmarad a menyeknek országa, és meg a föld — szólt nyugodtan Valentine. — Ki is számolhatna örökös verőfényre? Naptalan napokon és helyeken is virít és érik a mit ápolunk. Kicsi korunkban a karácsonfa után esengünk, és csigát és virágot szedegetünk; később már az ég csillaga után esengünk és bubánatot szedegetünk.

— Erre azonban oly türelmes lélek szükséges, a milyenre kegyed, kisasszony, még nagyon fiatal.

— Nagyon fiatal? Én? Egyébiránt a mit ön türelmes-ségnek nevez, jórészt inkább a tapasztalat gyümölcse, ehez pedig semmi köze az éveknek. Egyik elébb, másik később juthat ama határig, a melyen önként megáll, és azt tartom, hogy a ki csak egyszer jól szeme közé nézett a saját életének, az minden más iránt is igazságos.

— És kegyed tapasztalatból mondja ezt?

— Igen. — Némi daczosság vonaglott ajkai körül, csakhamar azonban szép szelid tekintettel nézett a férfira. — Ön művész — szólt gyöngédeden. Azon ön osztályrésze az örökös ifjuság. Egész máskép, jobb értelemben, ura ön a világnak, mintsem mi közönséges emberek. Nem mondanám, hogy irigylem önt érte, mert semmi sincsen anayira nagyszerű, hogy bárcsak gondolatban is oly magasságra felkiváncsoznám, de legalább utólag birom érezni alkotásait, és köszönetet mondok önnek érte, hogy kinyitotta szememet ama tág, soha vilá-gosság nélkül nem szükölködő világ számára.

Sajátságos kifejezéssel fordította most a férfi tekintetét a hölgyre.

— Sokkal több az, a mit Kegyed, Valentine, az én lelkem átértése folytán, nekem adott. Egy embernek sincs oka irigyelni a másikat, és legkevésbé akkor, midőn az a másik művész. Tudatával lenni saját erőnknek, és a mellett saját gyöngeségünk folytán elalélni; folyton-folyvást törni a szépség tükörképe után, a mely a megragadás elől tova-tovalebben, — oly végzet, mely a jelennek minden gyönyörét levágja.



— Azért mégis egyetlen ilyen istenáldott lélek sem cserélné föl mással ezen végzetet, — viszonzá Valentine, a part felé haladva.

— Már haza megy?

— Papa vár, együtt reggelizünk.

— Tehát még nem reggelizett. Pedig már egy órával ezelőtt az erkélyen láttam kegyedet.

— Papa nem szeret egyedül lenni az asztalnál. Ha szives lesz elkísérni hozzá, kétszeresen fog örülni.

(Folytatása köv.)

## Mely nők a legszeretreméltóbbak?!

Ez a szó: szeretetre méltó, olyan gyakran ellebben az ember ajkáról, mindenki használja, pedig alig van a közfoglalom szerint szó, melynek értelmezése oly eltérő legyen, s melynek meghatározásában még művelt emberek is oly bizonytalanok legyenek. A szó szoros értelmében azt jelenti, hogy: méltó arra, hogy szeressék. De kérdés, melyik tulajdonságunk az, mely méltóvá tesz embertársaink szeretetére?!

A közhasználat nem alkalmazkodik a szó szoros értelméhez. Egy oly nő, ki a kevésbé művelt osztályhoz tartozik, legyen bár csinos, szép, fiatal, jószívú, barátságos, — soha sem lesz előttünk szeretetreméltó, pedig meglehet, sőt valószínű, hogy a vele egy osztályhoz tartozók őt nagyon szeretetreméltónak tartják. Midőn tehát egy lányról, vagy egy asszonyról azt mondjuk, hogy szeretetreméltó, már akkor föltételeztük, hogy az a művelt osztályhoz tartozik. Alant járó gondolkozásmódot és a szív nyersségét nem tarthatjuk a szeretetre-méltósággal megegyeztethetőnek.

Egyébiránt a szeretetre-méltóságnál sokkal fontosabb szerepet játszanak a szív tulajdonságai, mint a szellem tulajdonságai. Hiszen köztapasztalás, hogy vannak emberek, kik sokat tanultak, szellemök van és éles értelmök, és általában kiképeztetésök megfelel előkelő társadalmi állásuknak, és még sem mondhatjuk róluk, hogy szeretetreméltók. Mert a szellemi képesség még nem zárja ki a ravaszságot, a kétszínűséget, az önzés, a nagyravágyás és birvágy rut szenvedélyeit, ellenben a művelt szívek mind e tulajdonságoktól mentek. Arra, hogy valaki, habár a művelt osztályokhoz tartozik is, szeretetreméltó legyen, szükséges kilépnie önzésének sánczai közül, és embertársai jó és balsorsa iránt meleg részvételt viseltetnie. Ennélfogva bátran állithatjuk, hogy a szeretetreméltóságnak alapja az embertársaink iránti önzéstelen részvétel.

A szellem könyűsége és a gyöngédség fontos mellék tulajdonságai a szeretetre-méltóságnak. Amaz arra szolgál, hogy embertársainkkal való érintkezéseinket kellemessé és vonzóvá tegye, emez pedig megóv attól, hogy mások önértetét megsértsük. Vannak emberek, kik gyöngédség dolgában oly szegények, hogy annélkül, hogy akarnák, vagy csak tudnák is, hogy másoknak kellemetlenséget okoztak, oly rombolást eszközölnek mások érzékeny lelkében, mint az a hebeburgya, a ki beront egy szép kertbe és össze tapos minden virágot. Az ilyen emberek lehetnek néha tiszteletreméltók, de szeretetreméltók soha. Egyébiránt a két tulajdonság össze nem tévesztendő. Rokonok egymással, mégis van köztük lényeges különbség. Lehet valaki igen tiszteletreméltó, és egy cseppet sem szeretetreméltó, s viszont több szeretetreméltó embert ismerhetünk, a kik különben nem sok érdemet szereztek tiszteletünkre. Gondoljunk csak azokra a szeretetreméltó, de kissé könnyelmű

fiatal emberekre, a kiket bizony épen nem mondhatunk tiszteletreméltóknak. Szeretetreméltóknak tartanak némely kaczer nőcskét is, pedig egy anya sem ohajtja lányában föllelni annak a férfiak által kedvelt tulajdonságait.

Egyébiránt a tiszteletre- és a szeretetreméltóság a két nem közt rendszerint megoszlik. Legalább legtöbbször úgy szokott lenni, hogy a férfi azt kívánja, hogy tiszteljék, a nő pedig azt, hogy szeressék. A mi a férfinak a tisztelet, az a nőnek a szeretet. A természet rendje ellen van az, ha a nő tiszteltetést hajhász, a férfi pedig azt, hogy szeressék. De mégis jól meg kell érteni, mit akarunk mondani. Világért sem gondoljuk mi azt, hogy a nőnek nincs joga a tiszteltetésre, — sőt ellenkezőleg, a mely nő nem ad arra sokat, hogy tiszteljék, nem nő az többé, — s viszont, a férfinak sem az a fő feladata, hogy kiállhatlan legyen, — ellenkezőleg kell, hogy rokonszenvet keltő benyomást gyakoroljon megjelenése, modora mindenkire. Csak azt értjük tehát, hogy a nő különösen szeretetreméltó legyen, és tiszteletreméltó, a férfi pedig különösen tiszteletre és szeretetreméltó.

Más különben szent igaz, hogy nem minden férfit tisztelnek érdeme szerint s nem minden nőt szeretnek úgy, a mint megérdemelné, ez azonban némelyeknek a végzete csak, — személyes szerencsétlenség, ha ugyan az. (Néha nem nagy veszteség biz az, ha némely emberek nem tisztelnek, vagy nem szeretnek is.) E tekintetben úgy vagyunk, mint a boldogsággal; minden ember boldog ohajtana lenni, de kevés lehet az. Nekünk csak az lehet a feladatunk, hogy a legnagyobb szerencsére érdemessé tegyük magunkat. Akkor az a nő is szeretetreméltó lehet, a kit különben a természet nem áldott meg vonzó külsővel. Ellenben a legszebb asszony nem egyéb lélek nélküli üres álarcznál, ha lelkéből hiányzik az, a mit szeretetreméltóságnak hívnak. Ez a belső vonzerő elengedhetlen, — a külső nem lényeges. A szép arcz redős, himlőhelyes lehet, a szép ajkak elveszthetik gyöngysor-ékesességöket, a holló fürtökre rászáll a kor hava, vagy kitepheti azokat az idő, csak a lelki szeretetre-méltóság marad örökké ifjan, a léleknek ez a szépsége nem pusztul el az idővel, s a ki ezt bírja, annak van joga számot tartani mások szeretetére.

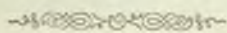
A szeretetreméltóság lehet cselekvő és szenvedő. Vannak nők, kiket rendkívül szeretetreméltóknak tartunk, ha közelebbről megismerjük, kik pedig a legelvontabb életet élnek, mivel csendes, magába vonuló, szerény lelkűek, s kiket ezért a világ félre ismer, nem méltat s kiket senki sem szeret, ha csak valami véletlen lelkök szeretetreméltó oldalát meg nem világítja. E nők hasonlítanak ahoz a rózsához, mely az emberektől távol vadonban virit, melynek illatát senki sem élvezi, s ha csak egy vándor arra nem vetődik s le nem szakítja, élvezetlenül fog elhervadni. Vannak ismét olyan nők, kiknek már a természetökben van, hogy a társaságokban mindenkor a fölszinen vannak, kik mindig a társalgás hangadóit, kedélyöknök, lelköknök kincse, szeretetreméltóságuk kitör s bearanyozza az egész társaságot. A kik arra születtek, hogy társaságuk által a kedvetleneket fölvidítsák s a szerencsétleneken segítsenek. Ki ne ismerné e nemes, derék nőket, kik családjoknak, környezetöknök, a társaságoknak, melyekben megjelennek, valódi angyalai. Le a kalappal uram, ha az életben ily nőekkel találkoznak!

Ismét vannak olyan nők is, kik az első pillanatra nagyon szeretetreméltóknak látszanak. Csupa figyelem, barátság, nyájasság az ilyen nők, de csak olyanokkal szemben, kiktől gondolják, hogy az életben valami hasznukat vehetik, vagy kiktől hízélgősökkel bizonyos czélt elérni akarnak. Ezek sem



tagadják meg a szolgálatot, melyre kérik, őket is ott láthatjuk a jótékonyági egyletek és mozgalmak élén, ezek is fáradnak, hogy valamely szegény család számára könyör-adományokat gyűjthessenek össze és rendkívül értik a módját, hogyan lehet az embereket jótékonyásra ösztönözni. De ha e nőket közelebről tekintjük, mindjárt látni fogjuk, hogy egész szeretetreméltóságuk csak azért van, hogy kedves én-jüket fitogtathassák, — ezeknél a szeretetreméltóság csak látszat, hogy a külszinről itélőket tévutra vezessék általa.

(Folytatása köv.)



### A kashmirshawl története.

A kashmirshawlok készítmódja tudvalevőleg nem ujkori találmány. Ezt már abból is következtethetnők, hogy indiai találmány, az indiaiak pedig tudvalevőleg évszázadok óta sem találtak fel semmi újat; de vannak még biztosabb adataink is reá. Egy igen-igen régi munkában, melynek szerzőjeül Aristotelest ismerik el, van szó bizonyos szövetről, mely nem lehet más, mint a kashmirshawl. E leírás így hangzik fordításban:

Sybarisi Ateisthenes számára oly pompás vég szövetet készítenek, hogy ez méltónak találtaték közszemlére kitétetni Juno templomában, hova egész Italia zarándokolni szokott s hol jobban megbámulák e remekművet, mint bármi mást. E vég szövet később az idősb Dery birtokába került, ki azt a Carthagoiaknak százhusz talentumon adta el. Biborvörös volt e szövet, tizenöt kar hosszúságu négyszöget képezett s végéig beleszótt alakokkal volt díszítve. Felső része Susa szent állatait, az alsó pedig a Persákéit mutatta; közepén Jupiter, Juno, Themis, Apollo, Minerva és Venus alakjai pompáztak, sarkaikban pedig Alciathenes és Sybaris képei voltak beszöve.

Többféle bizonyít a mellett, hogy ez valóban kashmirshawl volt. Először is Aristoteles később még azt is felemlíti, hogy e szövet a tibeti kecske szőréből volt készítve; másodsor az alakok nem festve voltak a szövetbe, hanem szöve, a mi mai napság is legbiztosabb ismertető jele a valódi indiai shawlnek; végre pedig a rajta levő állatok mind az indusok szomszédjai vallásából valók: a persák — és susaiakéból, a kik azon időben nagy összeköttetésekben éltek velök. A mi a mythologiai alakokat illeti, azokra nézve régen bebizonyított tény, hogy a görög hitrege forrása az indusoké volt; nem csoda tehát, ha Italiában saját isteneiket vélték felismerni ez alakokban, melyekben az indus takács saját vallása főszemélyeit akarta csak bemutatni.

Ma már nem találunk sem emberi, sem állati alakokat az indiai shawlokon, s ennek oka egyedül abban keresendő, hogy az Izlam tiltja az efféle képeket; de mielőtt e vallás lett uralkodóvá Keleten, az indusok minden készítményöket: épületeket, szobrokat és szövegeteket egyaránt emberi és állati alakokkal díszíték fel. Sok száz éven keresztül azonban csupán a mohamedánok viselték a kashmir-szövetet turbánul vagy övül, s ez időtájtban hagytak fel a vallás-tiltotta emberi és állati alakok beszövéseivel.

A gazdag Sybarita gyönyörű shawljáról még azt is tudjuk, hogy később Carthagóban hosszú ideig volt kiállítva azon templomban, melyben az akkori műremekeket őrizték az iparosok okulására. 146 évvel kr. sz. e. Scipio Aemildanus mint hadizsákmányt elvitte Rómába, de 24 év múlva újra visszakérült Afrikába; Cajus Grachus készítettett belőle pa-

lastot Coelestis istennő számára, ki legfőbb védője volt az új római telepítvénynek, s feladata az lett volna, hogy az ősi Carthago fénjét visszaszerezze számukra. — Még egyszer elvitték e szövetet Rómába azon nevenséges ünnepély alkalmával, midőn Heliogobalus császár uralkodása alatt Coelestis Istennőt a Napistennel házasították össze, azután visszavándorolt Carthagóba, hol 421 évvel Kr. u. pusztult el, midőn a keresztyének Coelestis templomát felégették.

De csak hosszú idő lefolyása után lett e szövet ismeretes, mint női öltönydarab. Régente csupán férfiak viselték. — Napoleon egyiptomi hadjárata alkalmával Bourienne, a vezénylő tábornok titkára, küldött egy ilyen kashmirschawlt nejének; ennél látta meg Bonaparte hitvese, kinek annyira megtetszett, hogy rögtön hozatott egyet magának is s rövid időn oly nagy divatba hozta e schawlokat, hogy egy előkelő hölgy sem lehetett meg nélküle. Azóta folytonosan hordják a hölgyek e szövetet s mai napság nem is oly nagyon drága már, mint Olaszországban első feltünésekor; de persze nem is tart azután kilencszáz évig.



### A p r ó s á g o k.

A régiek azt irták, hogy a muzsák leányai: az emlékezetnek, az emlékezetnek édes anyja pedig — a szerelem.

Az öröm nem jó soha kívülről; szívünkben fakad e csudálatos forrás, a melyből bátorságot és boldogságot meritünk.

A fájdalom nekünk ellenségünk, és mint ilyent gyűlöljük is őt, és csak vértézve lépünk eléje, hogy legyőzhessük, ha erre van erőnk. A fájdalomban élvezetet találni, lelki betegség. Az egészséges lélek vagy legyőzi, vagy pedig belehal, a mint a halál által is legyőzetik.

Négyen nem jutnak a paradicsomba: a csufolódó, a hazug, a színlelő és a rágalmozó.

Semmi sem valósággal jó, a mit felül lehet mulni.

A szegénység olyan teher, a mely mindinkább nehezebbé válik, minél több kedves lény segíti azt czipelni.

A magányos öröm csak olyan mint egy dallam a pusztában, a hol nem lehet visszhang.

A nevelés legjobb részét mi magunk szerezzük magunknak.

Az ember tökeletessége nem abból áll, hogy ne legyen hibája, hanem abból, hogy ne akarjon hibákkal birni.

Ne essél kétségbe, ha hibáztál is. Megbánásod legyen igaz, és kövesse őt azonnal egy új jó cselekedet.

Az emlékezet az egyetlen paradicsom, a melyből ki nem kergethetnek bennünket. Még az első emberpár is megtartotta azt.





## Egy hét története.

Februárhó 28-dikán.

A divat nemzete vagyunk. — Szücs- Lukács- Kossuth-kalapok. — Divatba jött zene-szerző. — Delibes zenéje. — Petaud király. — A régibb izlésű operette-szövegek. — Coppelia és a ballet. — Látványosság a Dunán. — A „legvitézebb huszár“ fia. — Kik buktatják meg a kormányt?!

Nálunk minden a divat szerint szokott menni, ebben nagyon hasonlítunk a francziákhoz. Felkapunk valamit, a mi divatban van, és azt a végletekig és ezer változatban nyuzzuk, a míg el nem nyűjjük, (a mi természetesen épen azért, mert oly móhon estünk neki, csakhamar bekövetkezik,) aztán megint új divaton törjük a fejünket. Az ifjuság konstantinápolyi utja meghozta a fezeket, és a kalap-raktárak tele vannak fekete-bojtos piros sapkákkal, miknek ugyancsak van is keletök, egy másik kalapos a konstantinápolyi küldöttség vezetőinek nevére elnevez egy rég a divatból kiment kalapformát és nyakán veszett áruin azonnal jó pénzért tulád, ismét egy másik élelmes iparos a czeglédi küldöttség által Kossuth-kalapot küld a nagy száműzöttnek, hogy megszabaduljon holmijától, mely már leszállított áron sem kellett még a tiz év előtti divat szerint öltöző vidéki kis városnak sem.

Nos hát ezen senki ne csodálkozzék, ilyenek vagyunk mi, a divat hí séges alattvalói, van-e hát abban valami különös, ha színházaink is a divatot követik? Ha ők is felkapnak egy szerzőt, s annak a műveit adják versenyezve?! Biz ez nagyon természetes nálunk. Színházunk naphőse most Delibes, a szellemes franczia zeneköltő. A nemzeti színház és a népszínház egy napon adnak elő tőle darabot. Az egyik kedvet kap hozzá a másiktól s meg vagyunk győződve, hogy ha volna még egy harmadik színházunk, annak a vezetője is fölkatatna egy harmadik darabot ugyan e szerzőtől, mert hát ez a divat. Nem azért szólok, mintha Delibes művei meg nem érdemlenék a színre-hozatalt s mintha nem élvezettel hallgatnám végig, akárhány darabját adnák elő, csak azért említem föl, hogy jelezzem a mi divatkövető hajlamunkat.

Mert máskülönben a mint már mondtam, Delibes épen nem utolsó helyet foglalja el azok közt a szerzők közt, a kiket színházaink bemutatni szoktak. Zenéje kellemes, könnyed, jellemző, sehol sincs benne erőltettség, sem unalmas, sem ismétlés, és a mi nem utolsó előnye, eredeti az utolsó ütenyig. Elhallgatja az ember akár meddig és akár hány-szor, és épen nem vesszük zokon, hogy ujságképen találják föl, (csak hogy a divattól el ne maradjanak,) habár hallottuk már elégszer, értvén alatta „Petaud királyt“, a kit Rákosi „Petó“-ra magyarított. Mulattat az ismétlés daczára és mulattatni fog akkor is, ha pár év múlva ismét föllevenitik is. S miután már Petaud-t, vagy Petót — a hogy tetszik, — megemlítetttem, először is ennél maradok, — úgy sem sok mondani yalóm van róla, miután újdonságnak nem tekinthetem a szinlap jelentése daczára. A darab meséje, mint legtöbb utóbbi időből való operetté („a legutóbbi“ időben már eltértek „e divattól“) paródia az udvarokra, az államférfiakra és a hadvezérekre. Ez még az Offenbach bűne, ő hozta divatba, miután az operettek szintén általa művelt első formája, az egyszerű népies tárgyak

földolgozása, unott lett, — hogy az udvarok fényes körébe vonuljon be és kigunyolja a koronásokat és tanácsosaikat. (Le-coq, Offenbach győztes vetélytársa már felhagyott e divattal.)

Petaud király is, a pár év előtti operette-izlés szerinti éilhetetlen, gyámoltalan hülye fejedelem, egy valóságos nyulfi, a ki a levélzörejre is megijed; vele szemben van állitva egy másik fejedelem, Alexibus, a ki ismét egy izgága fráter, nagy száju vitéz, Volteface csuszó-mászó, alattomos udvaronc, — és a többi operetti alakok à la „Kék szakál“, „Szép Helena“, „Gerolsteini nagyberczegnő“ stb. — Én épen nem bolondulok ezek után a paródia-szövegek után; jó hogy már kimentek a divatból! Torzképek gyűjteményét nem szeretem látni a szinpadon, ha épen szükség van rájuk, elég azokból egy is, a többi aztán legyen tisztességes, emberi formájú ember. Örülök, hogy Offenbach-hal együtt leszorult a napirendtől ez a fonák „izlés.“

Szinte kár is e szép zene ily hókus-z-pókusz-alakokra. Mert Delibes zenéje bizony különb szövegre lenne méltó. Még kedvesebb, ugy szólva, még „fülbe-mászóbb“ a nemzeti színház Delibes-darabjának a zenéje, a „Coppeliáé“, melynek plane nincs is szövege, mert némajáték. Az egész osztatlan élvezet fülünknek jut, — ha csak valakinek a szemét nem kápráztatja annak a sok csintalan sürgő-forgó tánczos lánynak a lebegése, ugrándozása, — miután tudni kell, hogy „Coppelia“ tulajdonképp ballet. A táncz és zene, ugy tartják, elválhatlanok, a mint hogy csakugyan tánczot nem is képzelhetni zene nélkül, én mégis abban a véleményben vagyok, hogy a ballet, mint külön álló műfaj, nem jogosult. Hogy egy egész darab egyébből sem álljon, mint 60—70 kurta szoknyás csinos lánynak az ugrándozásából, ez nagyon fárasztó a szemre és a lélekre. Az opera keretében sokszor jó szolgálatot tehetnek a táncz-részletek, azt megengedem, de csak is mint kiegészítő részletek, — hanem azt már nem szeretem, ha több a saláta, mint a pecsenye, még kevésbbé, ha csak salátát tesznek elém, a pecsenyét pedig csak messziről mutatják. Szép zenét meg épen kár vesztegetni az ilyen boka-mutatványokra. Elveszti hatását a gyönyörű költemény, ha a szemet és a figyelmet a tarka lebegő szoknyák kötik le. Én Delibes Coppeliáját hangverseny-teremben szeretném hallani oly kitűnő zenekari előadásban, minőt a nemzeti színház zenekarától hallunk.

Színházról, látványosságról levén szó, áttérhetünk talán Zubovics vizi mutatványára, melyet e hirneves lovas vasárnap délben a fővárosi közönség multságára rendezett. Ha idegen jött volna a fővárosba és látta volna azt a tengernyi tenger sok embert a mondott időben a Dunaparton, ember ember hátán, egymás lábára taposva, azt hihette volna, hogy Kossuth érkezett haza s most lép ki a hajóból. Pedig hát semmi egyéb nem volt, mint Zubovics, a falábu távlovagló átusztatott a Dunán ötven forintos gebén csipős hideg időben, a milyen csak egy februári délelőtt lehet. Zubovics, ki mindig valami rendkívülin töri a fejét, s ha Bécsből Párisba nem lovagol pár nap alatt egy folytában s kocsiló sorsjátékot nem rendez



az árvizkárosultak javára, hát usztató készüléket tervez, melynek segítségével egész zászlóalj lovasságot át lehet szállítani a legszélesebb folyó vizen. Készülékét vasárnap mutatta be a honvédelmi miniszter kiküldött közegei előtt, kik megdicsérték a kautsuk-burkot, melylyel lovát körülövezte, s mely a fölszinen tartja a lovat és a lovat a legszilajabban csapkodó hullámok közt is, a mire tanuság volt vasárnap fél-Budapest. Csodáltam: asszonyok is nagyon érdeklődtek a kurucz huszártiszt mutatványai iránt s meg vagyok győződve, hogy vasárnap a fél város roszul ebédelt, a leves elázott, a pecsenye megégett.

Na hiszen, ha huszáros bravourt akartak látni, láthattak a főváros hölgyei kedden is, az országgyűlésen, hol a „legvitézebb huszárnak“ a híres Simonyinak apjához nem méltatlan fia, Simonyi Lajos báró mutatta be az igazi hatvágást. A derék báró, ki nem rég még a Tisza-kormánytagja volt, s kit meggyőződése az ellenzék soraiba vezetett, tegnap lépett föl, mint ellenzéki pártvezér oly hatalmas szónoklattal, melyhez hasonlót hatás tekintetében nem látott a képviselőház. Tisza nem várt ily kemény támadást barátjától s egykori minisztertársától, és válasza, melyben a heves és csattanó támadásokat visszaverni igyekezett, halvány, erőtlen volt. Máskor oly híres pattantuyi a czél előtt lehulltak, senkiben kárt nem téve. A képviselőház karzatait pedig szép női közönség foglalta el és az arczukról le lehetett olvasni, hogy két kis kezök tapsra kész, a gavallér báró annyira föllekesíté őket.

És mikor végig néztem a tüzes szemek egész sorozatán, s midőn láttam azt a sok szép arczot kipirulva a lelkesültségtől, azt mondtam magamban: megbukott a kormány, nem a képviselők padjai közt, hanem fenn a karzatokon. És ez nagy szó, — mert a ki oda fenn megbukott, az megbukott ide lenn is.

Ab.

### Budapesti hirvivő.

\*(*Jótekonyság.*) Király ö Felsege Oroszfalu helyét hitvallásu egyházközönségének temploma felépítésére magánpénztárából 200 frt segélyt, a budapesti I. gyermekkert-egyletnek 250 frtot adományozott. — Simor János herczeg-prímás a honvédtisztai árvák nyugdíjalapja számára 4000 frtot adományozott. — Szlavay József száz forintot adott a pozsonyi katonai veterán-egyletnek.

\*(*Rózsás napló.*) Jegyesek: Weisz Armin és Linzer Emilia kisasszony Budapesten. — Manhold István posta-hivatalnok és Nyikora Jozefin kisasszony Budapesten. — Dr. Gruber Armin és Bischitz Hermine kisasszony Budapesten. — Magassy Lajos közjegyző és Kuczor Izabella kisasszony Nagy-Kanizsán. — Várady Antal postatiszt és Kosztolányi Ilona kisasszony Budapesten. — Erőss Zsigmond ügyvéd és Hirsch Zelma kisasszony Budapesten. — Herczeg Bertalan honti szolgabíró és Dancz Nina kisasszony színésznő Budapesten. — Egybekeltek: Lederer Arnold és Fischbein Róza kisasszony Hajdu-Szoboszlón.

\*(*Nagyszerű alapítvány.*) Felsőbüki idősb Nagy Sándor vasmegyei birtokos a vasmegyei árvaházra 40.000 (negyvenezer) forintnyi alapítványt tett szegény árva gyermekek számára. A nemeslelkű nábob, a ki nemcsak Vasmegye, de Magyarország egyik leggazdagabb köznemese, az említett árvaház

alapítására már korábban 30.000 frtot adott, de most, mivel agg korának hanyatlását érzi, végrendelkezett, s összesen, a mint hitelesen értesültünk, 400.000 (négy százezer) forintot hagyományozott jótékony czélokra. Ezen jótékony hagyományok harmadik pontját, fennirt 40.000 frt árváknak szánt összeget még életében kívánta életbe léptetni. A nagylelkűségnek ily ritka lélekemelő példája nem szorul dicséretre.

\*(*József főherczeg.*) mint Cannesból írják egészen felüldült s viruló egészségnek örvend. Tavalay gróf Alcsuthi, most gróf Csabai név alatt utazik. Egy Budapestre intézett levélben felemlíti a főherczeg, hogy Cannes tájékaról még a költözködő madarak sem távoztak el az enyhe tél miatt; a tavasz fakadó pompájában van.

\*(*Rainer főherczeg*) mult hó 21-dikén ünnepelte meg Arcoban ezüst lakadalmát templomi isteni szolgálattal. A főherczegi családon kívül jelen voltak a hatóság tagjai s a városi polgárok színe-java. Rainer főherczeg ez alkalomból tetemes összeget osztatott ki az ottani szegények közt. A főherczegi pár az olasz részekből is több kitüntetésben részesült. A trieszti nemesség táviratban fejezte ki örömét és hódolatát a főherczegi párnak.

\*(*Patti*) nem sokára itt lesz és hallhatja bűbajos énekét, aki nem sajnálja érte a pénzt. A világhírű művésznőtől sok mindenfélét irtak utóbbi időben a lapok, annyi tény, hogy Patti elválik férjétől, de Caux marquistól, kivel február 27-dikén jelent meg a Seine-kerületi törvényszék elnöke előtt a törvényben megszabott békítési kísérlet czéljából. A kibékülés nem történt meg. Az elnök erre kimondta a szabályszerű végzést, mely felhatalmazza a „divá“-t a válópör megindítására s arra, hogy ideiglenesen nővéréhez költözködhessenek és a pör folyama alatt Párizsban, Londonban, Bécsben s más városokban énekelhessen.

\*(*Liszt Ferencz oratoriumát.*) a Szent-Erzsébetet a zenede javára márczius 5-dikén este 7 órakor a vigadó termeiben adják elő, Liszt Ferencz igazgatása alatt. A magánrészek következőleg vannak betöltve: az Erzsébet szerepét Nádayné Vidmár Katalin asszony éneкли, a Lajos örgrófét Láng Fülöp, a magyar mágnásét Odry Lehel, a Zsófia grófnéét Tannerné született Szabó Róza asszony, a Frigyes császáráét Kőszeghy Károly. A karokban a Liszt-egylet, a nemzeti zenede és a nemzeti színház zene- és énekkara vesznek részt.

— \*(*Bulyovszky Lilla*) asszony, bécsi súlyos betegsége után, miközben életveszélyes műtétet állt ki egyik lábán, e napokban jött vissza családjá körébe. Betegsége alatt a legmelegebb részvét tanubizonyosságai érkeztek hozzá. A burgszínház naponként elküldé hozzá titkárát, a gothai herczeg és herczegné távirat utján kértek tudósítást állapotáról, gyöngéden fejezték ki sajnálkozásukat s felüldülése alkalmával a herczeg koronás névbetűivel ékitett gyémántgyűrűt küldött a művésznő derék orvosának dr. Győry hazánkfiának.

\*(*Vieniovszky hangversenye*) kedden este ment végbe szép sikerrel a vigadó kis termében. Fővárosunk közönsége bőséges tapsaival árasztotta el a művészt, de a termet nem töltötte meg egészen, mint a művész híréhez illet volna. Vieniovszky hegedűje valóságos varázshangszer; a legbájosabb adagiot s a legtúzesebb „prestó“-t egyforma tökélylyel adja elő. Mendelsohn hegedű versenyében roppant virtuozitását tündököltette, a Polonaiseben mély és bánatos költészetét. Vieniovszky a hangverseny végén magyar népdalainkat mutatta be Ernst átíratában. Közreműködő csak egy volt: Lichtmay Lujza urhölgy, egy német énekesnő, ki Amerikából nem rég tért



vissza. Lichtmay urhölgy nem igen érczes hangon, de szép fel-fogással énekelt.

\*(A Széchényi-lakoma) vasárnap volt a nemzeti kaszinóban. Majláth György elnökölt ez ünnepélyen, melyen a nagy magyar által hagyott serleget, a legjobb borral megtöltve, kiüríték a kaszinó alapítójának emlékére. Százkét tag vett részt a lakomában, az igazgatók közül gróf Szapári Antal, az emlékbeszédet pedig Beöthy Ákos tartá, ohajtva, hogy a „legnagyobb magyar“ emléke minden hazafi keblében éljen. És mind, a ki jelen volt, kegyelettel kiáltá az átértett szót: „éljen!“

\*(A jó gazdasszonyoknak) nem rossz szolgálatot teszünk, ha figyelmükbe ajánljuk az állatkert jeles tyukászatát, mely az idén egyenest Angol és Franciaországból érkezett kitünő tenyész-állatokkal lett kiegészítve. Tojásokra megrendeléseket márczius elsejétől elfogad az igazgatóság, s kívánatra küld bárhova árjegyzéket.

\*(Népkonyha.) A népkonyhai igazgatóság elhatározta, hogy a terézvárosi népkonyhát márczius végeig tartja nyitva. A ferenczvárosi népkonyha eredményességeért az annak élén álló Ruprechtné Demidoff Kornélia urhölgynek köszönetet szavaztak. A vizivárosi népkonyhát részvéthiány miatt megszüntették. A Valeria-egyletnek, mely cseléd-menhelyében népkonyhát is tart fenn, száz forint segélyt szavaztak meg. Egyszermind elhatározták, hogy a fővárosi szeretetháznak őszig kölcsönképen átengedik a nép-konyhai kívánt fölszerelvényeket.

\*(Felnőtt hölgyek számára) az állami felső leányiskolában Berecz Antal tanár kísérletekkel összekapcsolt népszerű természettudományi előadásokat fog tartani minden díj nélkül. Vasárnaponként lesz, mindig délelőtt tizenegykor; az első a jövő vasárnap. A kik ülőhelyet akarnak biztosítani maguknak, a felső leányiskola irodájában előre jelentkezzenek.

\*(A képviselőházat) ismét látogatják a főváros hölgyei. A bécsi kiegyezéssel hazatérő miniszterek beszámolója, az éllenzékek heves ostroma, mind igen érdekes dolgok még a politikára nem hivatott hölgyek előtt is. Azonkívül fordul elő egyéb is, a mi az érdekeltséget nem hagyja csökkenni. Így szerdán Németh Albert bejelenté, hogy a képviselőház környéke meg van szállva lovas és gyalog rendőrséggel. A házak udvarain, kocszi-szinjeiben vannak elrejtve. Az ily hírek természetesen izgalmat keltenek, még ha nem is lennének igazak. Pedig igazak, a rendőrség attól tartott, hogy a nép Tisza ellen tüntetni fog, azért rendeltetett ki az őrség. Csakhogy a rendőrséget valaki felültette, mert tüntetés senkinek esze-ágában sem volt.

\*(A szofták) elhalasztották budapesti látogatásukat. Ennek két oka van. Első: a keleti kérdés bizonytalan helyzete, mely valószínűvé teszi, hogy rövid időn beköszönt a háboru, midőn a török ifjaknak harcolni kell s nem hosszas utat tenni, A másik pedig gyöngédségi ok: tndniillik nem kívánanak egy szeretett országban tüntetésekre adni alkalmat netán oly időben, midőn ez ellenkezhetnék a nemzet érdekével. Remélik, hogy a harci sikerek után békés időben adhatják vissza a látogatást.

\*(A délkeleti háborunak) szerencsésen vége van. Márczius 1-jén járt le a két hónapos fegyverszünet, és akkorra a szerb meghatalmazottak és a porta megbizottjai közt létrejött a béke, melyet az e végre össze hívott szerb skupttina is elfogadott. Montenegró még húzódozik, de egyedül maradván most már ő is csak kibékül. Hogy erre ideje legyen, a fegyverszünet husz nappal meghoszabbított.

\*(A farsang utóhangjai) nem maradhatnak el. A múlt pénteken a Hungáriában még egyszer összegyűlt a fővárosi díszes közönség, — nem bálra, hanem csak piknikre. A tánczosnők kétannyi kedvvel mulattak, mint a farsang lankasztó éjszakáin. Nem tartott senki a hajnaltól, mert másnap este ugy sem kellett tovább robotolni. Még a hét órai harangszó s a derengő nappali világosság is tánczban lelte a mulatókat. Két óra tájt volt a társas lakoma s ez után a fűzér-táncz sok bohó és eredeti figurával. Voltak ötakós boros palaczkok, melyekből tánczosok bujtak elő, bölcsők eleven babákkal, négyes fogatok, olyan gyeplősökkel, hogy még a persa sah is megirigyelte volna; volt „Betekints az eladó lányhoz,“ zöldleveles szép kis házikó, a kéményén gólyafészekkel, a kapuján csengetyűvel melyet ha megrántottak, megnyílt az ablak, kinézett a lány s ha nem volt inyére a látogató, künn feledte a kapu alatt. Volt versenyfutás valóságos jockey-kkel, kik a rendező intésére nekiiramodtak a sikon s nagy bravourral szökték át a sövény-akadályokat. A hölgyek díjánál érkezett be egy kék-barna sapkás és kabátos telivér gavallér, ki vakmerő ugrásaival átalános csodálkozást keltett; volt sok jelenvény és bokréta s mindenekfelett példás rend, vidámság, elmésség.

\*(Az evangélikus magyar egyház) márczius 9-dikén és 23-dikán s április 6-dikán és 20-dikán négy felolvasást rendez, melyeknek összes jövedelmét, fele részben a Székács József által kezdeményezett „Jelszó“ alapítvány tőkéjének gyarapítására, fele részben pedig iskolai czélokra fordítják. A felolvasások tárgyai a történelem, földrajz, társadalmi élet, széptan, természettudomány, jogtan és költészet köréből lesznek merítve, s tartásukra Batizfalvy István, Greguss Ágost, Győry Vilmos, Hunfalvy Pál, Hunfalvy János, Torkos László, Péterfi Sándor, Pulszky Ferencz, Dr. Pulszky Ágost, Dr. Vécsey Tamás és Zsilinszky Mihály urakat nyerték meg. A felolvasások helyisége az evangélikus épület díszterme, tartásuk idejének kezdete pedig esti hét óra. Az első felolvasás márczius 9-dikén lesz. Tárgyai: „Emlékirataimból“ írta és felolvassa Pulszky Ferencz, „Anyai feddés“ költemény, írta és felolvassa Győry Vilmos.

\*(Az egészséges házról) érdekes felolvasást tartott dr. Fodor József a természettudományi estélyen, melyen sok csinos és kedves hölgy szokott megjelenni. Elmondá a felolvasó, hogy a kis ház általában egészségeseb, mint a nagy, melyben nehezebb a tisztaságot fentartani s a ragály terjedését akadályozni. Legczélszerűbb az egyemeletes ház, száraz és likacsos anyagból építve, hogy lég hatolhasson át a falakon. A vastag fal nem egészséges, mert nem ereszti át léget. A fal belsejét nem tanácsos zöld színre festeni, mert e színben mérges anyagok vannak. Ragályos betegség után jó a szoba falát újra meszeltetni vagy festetni. A papirkárpit nem ajánlható, mert a fal természetes szellőzését gátolja. A padló keményfából legyen s repedékeit paraffinnal kell kitölteni, nyáron az ablakredő jobb, mint a függöny.

\*(Dóczy „Csókját“) kedden este adták elő a bécsi burgszínházban. Mindvégig nagy mérvekben fokozódó tetszéssel fogadták. A siker rendkívül fényesnek mondható, a zajos tapsok minden felvonás után ismétlődtek. Levinskynek, a rendezőnek tizszer kellett megjelennie a költő nevében köszönetet mondani. De a tapsok nem akartak szünni és ekkor Dóczy maga is megjelent; a tapsvihar háromszor hívta ki a színpalak elé. — A darabon némi változtatás tétetett. Sobrius nem pap, mint a magyarban, hanem jegyző, a kinek aztán nem olyan illetlen



a fára mászni egy szép paraszt leány szeszélyeért. A mesebeli gyémánt tulajdonosa sem „csunya vén zsidó“, hanem mór.

\*(A várerődítési telkek) s különösen a sétányoknak a főváros részére leendő átengedése kérdésében a közmunkatanács értesítette a tanácsot, miszerint erre vonatkozó javaslatai már a pénzügyminiszteriumnál vannak, s eddig csak egy helyes tervvázlat készítésétől volt még föltételezve a tényleges átadás. A tervvázlat most már készen van, melynek alapján a telekkönyvezés és átadás eszközölhető leszen. Kivánatos, hogy e szép fekvésű sétányok, minél előbb oly állapotba helyezteszenek, hogy a főváros díszére és a közönség üdülésére szolgáljanak.

\*(A holdfogyatkozást) kedden este sokan nézték az utcákról, főleg a Dunapartról. Eleintén nem kedvezett az idő, mert az ég borus volt, de hét óra felé már ritkultak a felhőpárák s átvillogott rajta a sötétülő hold. Később pedig a boru eloszlott s tisztán lehetett látni, amint a rozsdabarna színt kapott holdvilág lassankint visszakapta fényességét. Kilencztől tíz óráig legérdekesebb volt nézni.

\*(Vegyések.) Feleki Miklós kitüntetésben részesül a uemzeti színházban huszonöt év alatt szerzett érdemeiért. Mint hírlík a Ferencz-József-rend lovagkeresztjével díszítettik föl. — Tisza Kálmán miniszterelnök bérkocsija az országúton elgázolt egy asszonyt. Szerencsére az asszonynak, a nagy ijedtségen kívül, alig történt baja. Tisza Kálmán az asszonyt megajándékozta. — Liszt Ferencz márczius közepén Hollandba utazik, a király meghívására. Bécsben is tölt pár napot, s márczius 16-dikán a bécsi Beethoven-émlékünnepre tartandó hangversenyben játszani fog. — Márczius 15-dikét több helyen fogják az idén is megünnepelni. Kolozsváron az állandó bizottság tegnap tartotta ülését, hogy az ünnepély részleteit megállapítsa. — Hatvan forint lenne a népszínházban egy első rendű páholy ára a Patti-előadásokon: ha még kapható volna. De azokat már lefoglalták mindkét estére. — Zubovits Fedor Bécsbe utazott, hogy az osztrák katonai köröknek is bemutassa találmányát. — Deák Ferencz emléksobrára gróf Andrassy Gyula külügyminiszter ur 800 forintot, báró Orczy Béla külügyminiszteri osztályfőnök ur pedig 200 frtot adományoztak.

\*(Halálozások.) A mult héten elhunytak: Novelli József hírlapszerkesztő 54 éves korában Kassán. — Decsinyi Lajos technikus 18 éves korában, Budapesten. — Tóth László pénztárnok Miskolczon. — Ruttkay Péter 66 éves korában Szalma-Tercsen. — Dr. Weninger János Jászberényben. — Birsi Etelka kisasszony 15 éves korában B-Gyulán. — Fabini János evangélikus lelkész 81 éves korában Medgyesen. — Furó Sámuelné urhölgy 72 éves korában Halason. Béke hamvaikra!

## Irodalom és művészet.

A Franklin-társulatnál újabban ismét egy csomó érdekes és becses könyv jelent meg, ezek: Dickens „Cooperfield Dávid személyes élettörténete“ című jeles regénye öt kötetben, angolból fordította Zichy Kamilla; ára 5 forint. — Jules Verne: „A rejtelmes sziget“ című regényének átdolgozása Szász Károlytól, ára 2 frt. — Jókai Mór munkáinak népszerű kiadásából: „Elbeszélések“ („A két menyegző“, „A vérontás angyala“, „Petőfi“, „A magyar ur Amerikában“ és „A hosszuhaju hölgy,“) ára 40 kr. — Czuczor népies költemé-

nyei,“ ára 30 kr; „A mongolok betörése Magyarországra 1241—1242,“ írta Sayous Eduárd, fordította Takács István, ára 20 kr; „Byron,“ írta Macaulay, angolból fordította B. P. (a közelebb elhunyt Andrásfyné Beöthy Paulina,) a füzet ára 20 kr. „Zsák Mór,“ Jerrold Douglas beszélye magyarította Belényesi Gárbé ára 30 kr; „A lélekcseré,“ Gauthier Theophile francia regénye ford. Szekula Gyula ára 30 kr; „Schaeffer Magdaléna“ Prescott beszélye, fordította Csukási József, ára 40 kr; „Brigita“ Stifter Adalbert beszélye, németből fordította B. J., ára 20 kr. „Ferizáde dala,“ Eynaud Albert beszélye, fordította Huszár Imre, ára 20 kr. — A történelmi könyvtárból megjelentek: „Cromwel Olivér és angol forradalom,“ írta Nagy István; „A régi magyarok miveltségének története,“ írta dr. Toldy László; „Az első magyar király,“ „Lengyelország végnapjai“ és „Orániai Vilmos vagy: istenért és a hazáért,“ e három utóbbi füzetet írta Áldor Imre; egy-egy füzet ára 40 kr. — A közhasznú családi könyvtárból: „Anyák könyve,“ a gyermek első nevelésének legfontosabb kérdéseiről, írta dr. Riecke. „A nők apró kötelmei s ezek fontosságai az életben“ és „Babonáság a szalonban,“ az elsőt fordította, a két utóbbit írta K. Beniczky Irma; egy-egy füzet ára 40 kr. — A falusi könyvtárból: „A mező- és kertgazdaságra káros rovarok ismertetése s azok irtásmódja,“ írta Dr. Nyáry Ferencz, számos fametszetű ábrával, ára 50 kr.

Egyuttal fölemlítjük itt egy jeles fiatal költőnek az „Iskarioth“ szerzőjének előfizetési fölhívását „újabb költeményeire.“ Nem a nagy közönséghez fordulok (mondja a fölhívásban,) azt más tájak felé viszik a politika hullámai, — nem ér rá most egy fiatal szerző készülő verskötetére figyelni, — hanem barátaimhoz, ismerőseimhez s közel és távolban mindazokhoz, kiket talán érdekel, hogy legutóbbi — de legelső költemény-füzetem megjelenése óta mennyit haladtam, — hogy közelebb vagyok-e a célhoz, melyet minden törekvő író maga elé tűz, — szóval, hogy mit gondoltam, éreztem a költészet szellemében, mióta első költeményeim szerény lapjain utószor találkoztunk. A füzet a Franklin-társulatnál fog megjelenni, a mi elég garancia, hogy csinos lesz, ára (szerző photographiájával) 2 frt, mely „Váradi Antalnak Buda, főreáltanoda“ czímmel küldendő.

Fölösleges ajánlanunk e fölhívást hölgyeink figyelmébe.

## Gazdasszonyoknak.

### Mandulás lepénykék.

Egy fél kilo lisztet egy negyed kilo friss disznózsírral a nyújtó deszkán jól össze kell morzsolni, aztán egy negyed kilo mandulát héjastól összetörve, egy negyed kilo cukrot, egy citromnak apróra vágott héját és hat tojás sárgáját közé kell gyurni, a tésztát kis ujjnyi vastagságúra kinyújtani, kis szaggatóval kis lepénykéket vágni, tojással bekenni a tetejüket, cukrot szórni tetejébe és langyos sütőben megsütni. Sülés után a közepére egy kis befőtt meggyet kell tenni. P. Vilma.

### Csöröge tészta.

Egy negyed font vaját morzsoljunk szét egy iteze finom lisztben, tegyünk hozzá nyolcz tojás sárgáját, kettőnek verjük meg a fehérét kemény habbá, adjunk hozzá két kanálnyi tört cukrot, melyet előbb egy citromon ledörzsöltünk, dolgozzuk ki széles késsel finom tésztára, sodorjuk ki vékonyra és vágjuk el az egész tésztát a cifra metélővel négyszögű darabkába, e



koczkákba vágjunk még vagy háromszor, de úgy, hogy a szélét ne vágjuk ketté, aztán ejtsük forró zsírba e koczkákat, de úgy, hogy egyes léceit össze-vissza fogjuk egy kanál nyelére, és süssük szép sárgára. Törött cukorral és fahéjjal behintve tálaljuk be.

V. Eszter.

### Toló fánk.

Egy itcze jó tejbe főzzünk be egy itcze finom lisztet, és kavargatva folytonosan, hogy kemény és sima péppé legyen. Aztán vegyük le a tüzről, és kavargatva kihűlésig. Ekkor üssünk belé tizenöt tojás sárgáját, keverjük erősen, cukrozzuk meg, tegyük belé egy csipetnyi sót és elkészítve a forró zsírt, tegyük a toló fánkformába a tésztaból és nyomkodjunk a forró zsírba tetszés szerinti darabkákat, szedjük ki, ha szép sárgára sülték, és erősen behintve törött cukorral, tálaljuk be forróan.

V. Eszter.

### Nemzeti színház.

Február 23-dikán: „Uj czég.“ — Február 24-dikén: „Coppelia“, „Kömüves.“ — Február 25-dikén: „IV. Béla.“ — Február 26-dikán: „Rablógyilkos,“ „Elkényeztetett férj“, „Cox és box.“ — Február 27-dikén: „Varázs fuvola.“ — Február 28-dikán: „Iskarioth.“ — Márczius 1-sején: „Coppelia“, „Arany kereszt.“ Márczius 2-dikán: „Ifjabb Fromont és idősb Risler.“

### Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata

Az első szám: ágyneműekre, vagy más finom fehérneműre való finom himzés rajza, a gyűrűk közepe csipkeöltésből álljanak.

A 2-dik szám: női ing himzett eleje, a vállal együtt.

A 3-dik szám: G betű.

A 4-dik szám: tálcza körüli rajz, posztóra vagy ripsre himzendő vastag selyemszálakkal és elszórt gyöngyökkel.

Az 5-dik szám: H és S betűk.

A 6-dik szám: finom battist szalagból és hosszú csipkeöltésekből készülő széles csipke rajza.

A 7-dik szám: zsinórzási minta gyermekruhákra. köpenyekre stb.

A 8-dik szám: G M betűk zsebkendőre.

A 9-dik szám: keskeny betét, finom fehérneműekre.

A 10-dik szám: szélesebb betét ingek elejére stb.

A 11-dik szám: bokréta rajza nyakkendőre, óra tartóra stb.

A 12-dik szám: H és A betűk.

A 13-dik szám: Z és H betűk koronával.

A 14-dik szám: a női ing hátrészére való himzés rajza.

A 15-dik szám: G és C C betűk.

A 16-dik szám: M és H betűk.

A 17-dik szám: a női ing rövid ujjacska rajza.

A 18-dik szám: H betű.

A 19-dik szám: fekéreneműekre való betét rajza, finom francia himzés.

A 20-dik szám: kisebb himzések befejezéséhez illő kis rajz.

A 21-dik szám: fehérneműekre való szélesebb szegélyzet rajza

A 22-dik szám: tambouirozási minta gyermekruhákra.

A 23-dik szám: B betű.

A 24-dik szám: B és V betű.

A 25-dik szám: M betű.

A 26-dik szám: szivartárczára való lapos himzés rajza, többféle selyemszálakkal himzendő.

A 27-dik szám: G és J betűk.

A 28-dik szám: gombostű párnára való finom himzés rajza: fehér mollra laposan himzendő. Egyébíránt szines cashemiron, szines selyemmel dolgozva, és igen csinos munka készülhet belőle. És végre

A 29-dik szám: E E betű.

### Számrejtvény.

Áronfi Fisch Jeannettól.

11. 9 10. Nemes és nagy eszmék kuforrása,  
13. 14. 12. Néha a nagy világot bejárja,  
4. 6. 4. Lelked nyugalmáért fohásza Istenhez száll,  
3. 2. 4. Nagy és híres költők műve is ilyeneken áll.  
13. 15. 3. Ósatyámnak átalánosan kedvelt druszája,  
18 17. 16 19. 5. 6. Ennek meg alföldünkön van egy szép unokája;  
7. 8. 9. Hálásan fizeti vissza nehéz fáradságodat,  
4. 19. 5. 1. Vihar idején látása erőt bátorságot ad.  
13 11. 7. 17. 5. Tetszelgő asszony redőit tükrének akkor panasolja,  
1. 2. 3. 7. 14. Tiszta arany gyanánt a szemet gyakorta megosalja.  
13. 11. 5. 2. 9. Nemes és nagy lelkeknél futólagos érzés,  
6. 12. 1. 17. Ah, mikor ez kitör, van akkor nagy vérengzés!  
1—19. Karddal kezében fogadja ezt magyar,  
Szive, szeme lángot vet, s villog a kard!

Megfejtési határidő: márcziushó 28-dika.

A f. é. 5-dik számban közlött rejtvény értelme:

Szentpétervár és Konstantinápoly.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőkink küldték be:

Sárosy Mari, Abonyi Jánosné, Eckerdt Karnász Mariska, Gorove Anna, Mandula Ida, Batori Sigray Istvánné, Moesz Gézané, Brinkmann Mariska, Jánossy Lajosné, Kettinger Mariska, Fuzhofer Vinczéné, Mandits Erzs, Wigner Gizella, Gedeon Gáspárné, Hedry Ilon, Simonics Istvánné, Ferencsevics Teréz, Siffmann Zsuzsaana, Hrabovszky Sallay Anna, Wieser Ida, Lukács Julia, Szegedy Emilia, Frantz Alajosné, Báan Luiza, Németh Berta, Karácsonyi Biri, Sztankay Irma, ifj. Szlávik Náneorné, Mednyánszky Margit és Erzs, Csonth Lajosné, Fülöp Paulina, Vérffy Ocsovszky Vilma, Bronts Sarolta és Gizella, Fisch Sarolta, Inotai Róza, Kovács Morvay Julia, Auer Károly, Sarkady Irma, Borsitzky Jolán, özvegy Szentiványi Stranyovszky Erzsébet, Rád Péterné, Kuzma Istvánné, Selinger Ödönné, Pessina Edéné, Kretovics Szűcs Ottilia, Karay Antal Mariska, Hambalek Gizella, Pálits Mari, Király Kálmánné, Dubai Gizella és Anna, gr. Zay Emilia, Spéczián Gusztávné, Knau Antalné, Gyórfy Karolin, Bohus Gyuláné, Magyar Felici, Cseri Istvánné, Szabó Czirkay Ida, Liebbald Cs. Jusztina, Bosnyák Anna, Fűzy Gyurkó Francziska, Pántz Ödönné, Erdélyi Pál, Dömötör Ida, Ocsvay Árpád, Tahy Fehérváry Kornélia, Matkovich Korchma Gizella, Szécsényi Mariska, Csécsi Miklósné, Major Kálmánné, Gárday Gizella, Gacsályi Lajosné, Wipf Gyula, Rózsa D., Popovics Irma, Dzsinih Pencz Mária, Szytiori Ágnes, Garzó Ilka, Eckertné Vértessy Laura.

A 4-dik számban közlött rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Major Kálmánné, Gárday Gizella, Wipf Gyula, Rózsa D., Eckerdtné Vértessy Laura.

### Tartalom.

A visszafizetés, Vértesi Arnoldtól. — Márcziusban . . . Soóvárytól — Levél a tulvilágra, Ney Ferencztől. — Nincs szive. — Mely nők a legszeretreméltóbbak?! — A kashmirshawl története. — Apróságok. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Irodalom és művészet. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélék. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



10-dik szám.

Márczius 11-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTEKONY NÖEGYESÜLET

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

---

XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országút 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |           | R. katolikus és protestáns naptár |             | Ó-naptár         | Izraeliták naptára | Hold-járás | N a p    |          |
|-----------------------|-----------|-----------------------------------|-------------|------------------|--------------------|------------|----------|----------|
|                       |           |                                   |             |                  |                    |            | kelte    | nyugta   |
|                       |           |                                   |             |                  |                    |            | óra perc | óra perc |
| Márcz. 11             | Vasárnap  | G 4 Heraklius                     | G 4 Laetare | 27 B 2 böjttben  | 26 Lázár           |            | 6 24     | 5 58     |
| 12                    | Hétfő     | Gergely pápa                      | N. Gergely  | 28 Prokóp        | 27 Lévi            |            | 6 22     | 5 59     |
| 13                    | Kedd      | Rozina                            | Rozina      | 1 Márcz. Eudokia | 28 Ant. r. vissz.  |            | 6 20     | 6 0      |
| 14                    | Szerda    | Math. királyné                    | Szendike    | 2 Theodóz        | 29                 |            | 6 18     | 6 2      |
| 15                    | Csütörtök | Longin                            | Krisztina   | 3 Eutrop.        | 1 Nizan R.         |            | 6 16     | 6 4      |
| 16                    | Péntek    | Heribert püspök                   | Ábrahám     | 4 Gerasim        | 2 Áron gy. h.      |            | 6 14     | 6 6      |
| 17                    | Szombat   | Gertrud                           | Földike     | 5 Syropus        | 3 Sab. Vajek.      |            | 6 12     | 6 7      |

 Teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk. 

## V i d é k i t á r c z a.

**Pozsonyban** a Toldi-körnek diszes tánczestélye volt mult szombaton, ugyesen rendezve, élénk s fesztelen magyar kedélyességgel füszerelve. A fényüzés ezuttal ismét lábra kapott, a mit az eddigi igen sikerült multságoknál hiába kerestünk volna. A fényüzést azonban feledtette a ritka jókedv, mely reggelig tartotta együtt a szép társaságot. A hölgykoszoruban voltak Udvarnoky Attiláné Olgyáról, Minczer Lipótné, Szombathelyi Gyözőné, dr. Thalyné, dr. Vutkovich Sándorné, Sembery Lajosné, Mainichné, Makayné, Vittekné stb.; a kisasszonyok közül Vörös Mariska, a Szeberényi nővérek, Balogh Mariska, Burián Berta, Sziklay Leona, Sembery kisasszony stb. -- A Toldy-kör szép feladatot tölt be, midőn e német városban s magyar szellem emelésére így sűrűn rendez társasestélyeket; kívánjuk, hogy bele ne fáradjon elismerésreméltó buzgalmába.

**Pápán** a városi jótékony nőegylet felerészben a magyar királyi honvédtisztek özvegyei és árvái ellátására országosan gyűjtendő alap, s felerészben saját pénztára gyarapítására február 24-dikén több elmésen összeállított játékkal egybekötött jelmezes társas-estélyt rendezett, melyen a nevezett célra szép összeg gyűlt egybe. A választmány legtöbb tagja jelmezben, valamint a közönség részéről is számosan klasszikus öltözékben jelentek meg. Különösen feltűntek: cigánynőknek öltözködve Koller Róza és Bermüller Vilma urhölgyek, olasz nő: Szép Irén urhölgy, virágáruszó Smoll kisasszony Polányból. A táncz virradatkor ért véget.

**Battonyán** tizennégy fiatal lány arra a gondolatra jött, hogy tombolával összekötött közvacsorát rendeznek. Ide jegyezzük a szép rendezők neveit: Bartóky Jolán, Bignio Mariska, Domanovszky Gizella, Dusek Anna, Hervay Marianne, Jenik Anna, Sánta Viktória, Schwinn Ilona, Varga Emilia, Ventán Viola és Róza, Didiczky Katicza és Zacharievits Melánia kisasszonyokét. Ők toborozták össze a diszes közönséget. Ők szereztek vagy nyolczvan nyeresémtárgyat a tombolához. Ők szolgálták ki a közvacsora közönségét szeretetreméltóan. S a jövedelemből küldtek ötven forintot a Petőfi-szoborra, ötvenhatot a bars megyei inaságoknak. A multság házi asszonyai Bignio Károlyné, Hervay Kálmánné, Jakabfy Kristófné és Vidiczky Prokopné urhölgyek voltak. A hölgyrendezők élén Balta Géza jegyző buzgólkodott, kit a kedves pinczérnök egyike vacsora közben fel is köszöntött. Csak elismeréssel emlékeztetünk meg a rendező kisasszonyok lelkes buzgalmáról.

P.

**Győrben** kitűnően sikerült estély tartatott, melyet ének-

ból rendezett a szt. Erzsébet-egylet, saját szegényei javára. Az estély mult pénteken tartatott és szombaton csekély módosítással ismétlődött. Az ügy élén buzgólkodó Szilágyi Gáspárné asszonynak, mint egyleti elnöknőnek fáradozását a résztvevő urhölgyek és urak szépen juttatták érvényre. Az énekrészt Kövessy Gy.-né asszonyság vállalta magára, és pedig szép sikerrel. A több rendbeli életkép mindnyája sikerült. „A házasság politikája“ című vigjátékban az oroszlanrészt a diadalból Viklida Józsa urhölgy aratta. A „Női könnyekben“ Kelemen Gizella kisasszony és Karsay Béla ur érdemelték meg legjobban a különben egyik műkedvelőtől sem kimélt elismerést. Az estélyek anyagi eredménye is a legfényesebb. — Mindezen sokoldalú sikeren túl fog azonban tenni azon, e hó 23-dikán tartandó hangverseny, melyben azon kívül, hogy a város legelőkelőbb hölgyei részt vesznek. Kovács Pál veterán írónk egy kedélyes felolvasást is tart.

**Hontmegye** közönségét izgalomban tartja egy halálos kimenetelű párbaj, melyet Ivánka Oszkár honvédhadnagy (Ivánka Zsigmond fia) és Weissberger Ármín vívtak, s melyben ez utóbbi elesett. Weissberger pár év előtt megyei aljegyző, s honvédhadnagy volt, most pedig ügyvédsegéd, valásra nézve izraelita, 26 éves. Ellenfele Ivánka Oszkár tartalékos hadnagy, s megyei tiszt. főjegyző. Weissberger bizonyos ügy miatt elbocsáttatott a megye szolgálatából. A mostani farsangon történt, hogy egy bál alkalmával a füzértáncz alatt valaki nem fogadta el Weissberger kezét. A táncz után az étteremben W. ez ügyet szóba hozta, mire Ivánka azt jegyezte meg, hogy az illető helyesen cselekedett, mert olyan embernek, a minő W. nem is lehet kezét nyújtani. Weissberger erre kihívta Ivánkát. Két golyóváltás történt, s a második lövésre W. halva összerogyott. — Mikor fog már a törvény szigora alkalmaztatni az ily „becsületből“-i gyilkosok ellen?!

**Szombathelyen** halálos ítéletet hajtottak végre Rozner Jánoson, ki anyját, két nénjét, s ezek három gyermekét meggyilkolta, így akarván a vagyon egyetlen örököse lenni. A halálos ítéletet a felsőbb bíróságok is helyben hagyták s Ő Felsege sem adott kegyelmet. E hó 2-dikán a szombathelyi törvényszék tudatta az elítélttel, hogy másnap meg kell halnia. Rozner már előbb arra kérte a törvényszéket, hogy azt a nőt, kit feleségül akart venni, s két gyermek anyja, feleségül vehesse, hogy gyermekei törvényesítenek. A törvényszék az igazságügyi miniszterhez fordult, honnan tudósították, hogy az egybekelés megtörténhetik. A királyi ügyész az egyházi hatóságtól a házassági engedélyt kieszközölvén, esti 6 órakor a helybeli plébános az elítélttel arájával összeadta. Ezt meg-



előzőleg Rozner gyónt, s miután már két nap óta mit sem evett — meg is áldozott. Az esküvő után az elítélt egészen megnyugodott. Esti 9 óráig beszélgetett nejevel, s mikor elbucsuztak, érzékenyen megcsókolták egymást. Az asztalon volt maradéksajtot nejeinek átadván, „vidd el — mondá — gyermekeimnek; egyebem nincs, ezt küldöm nekik utolsó vacsorából; mondd el ezt nekik, ha majd felnőttek is!” Rozner aztán lefeküdt s elég nyugodtan aludt. Reggel 9 óra után székre ültették, katonai fedezet alatt a városból kivitték, és egy deszkából rögtönzött zárt helyen felakasztották.

**Biharmegyében** új rablóbanda kezdi ismét garázdálkodását. Ezen rablóbanda, mely 18 jól fegyverkezett emberből áll, múlt hó 25-dikén esteli 8 órakor Vesze Péter székyteleki lakos és uradalmi számtartó házáat körülvette, közülök négyen az épen vacsorázó családot megtámadták, a ház urát Vesze Pétert megfogták, megkötözték, s egyikök puska tusával mellbe vágta ezt mondta: „emlékszel, mikor engem csákánynyal főbe ütöttél.” Ezután a rabláshoz fogtak, 3000 forintot többnyire arany és ezüst pénzben összeszedtek, fegyvert, pisztolyt, lőport, srétet magukhoz vettek, s a számtartó urat megkötözve, s a cselédséget visszatartva, a rablott tárgyakkal eltávoztak.

**A Balaton** árad. A mily alacsony nyáron, ép oly magas jelenleg. A vasut mentén nem egy helyen mossa a töltést a víz, s oly helyek is víz alatt állnak, hova évtizedek óta nem hatolt a Balaton. A siófoki fürdőházhoz vezető ut is el van öntve. A nagy vízállásból könnyen csapás következne, ha a természet nem hozná helyre, a mit az ügyetlen lecsapolási műveletek vétettek.

**A pozsonymegyei** Terling községben márczius 1-szén este tűz ütött ki, s az egyetlen utcából és 71 házból állt község félóra alatt hamuvá lett. A bazini és modori tűzoltók keveset segíthettek, mert a szalmafedeles házak feltarthatlanul égtek. Két ember is oda veszett. A nyomor nagy. Packman Flóris modori plébános a pékek süteményét összevásárolta, hogy valamennyire enyhítse a szerencsétlenek inségét.

**Vidéki vegyesek.** A kápolnai csata évfordulóját múlt hó 27-dikén gyászisteni tisztelettel ülték meg az ottani templomban. Misa után a népség az emlékszoborhoz vonult ki, hol a „Hymnus” eléneklése után Kapácsi Dezső mondott emlékbeszédet. — A somoskeszii bérlőnének levelet irt Csercsel, a híres rabló, pénzt kérve tőle, ha nem küld, maga megy el érte, azzal fenyegetőzött. — A zentai izraelita nőegylet alaptőkéje gyarapítására, egy minden tekintetben sikerült — sorajátékkal egybekötött — táncvigalmat rendezett múlt hó 28-dikán.

## Különfélék.

\* \* (Bismark-adoma.) 1866-ban a herceg, akkor még egyszerüen Bismark, Brünben egy mózes vallású kereskedőnél volt beszállásolva. Daczára, hogy ellenséges földön volt, szállásadója igen előzékeny fogadtatásban részesítette és a herceg a kereskedő azon ígéretével távozott, hogy őt, ha utja Berlinbe vezet, felkeresendi. Tíz év múlt el, a nélkül, hogy a kereskedő beváltotta volna szavát. Pár nappal ezelőtt Berlinbe érkezett a herceg volt szállásadója és névjegyét Bismark herceghez küldte, a ki kis idő mulva egyik titkárát küldé hozzá, hogy őt hétfőre ebédre meghívja. A kereskedő meg is jelent a herceg palotájában, hol igen szívélyesen fo-

gadtatott; a herceg bemutatta családjának; a kereskedő azon kitüntetésben is részesült, hogy a herceg leányát asztalhoz vezette. Bismark ebéd alatt igen kedélyesen mulatott vendégével.

\* \* (A pápa) ez évi május hóban ünnepli 50 éves püspöki-jubileumát. E ritka ünnepélyre 300,000 zárandokot várnak Rómába; csak Franciaországból 90,000 van bejelentve. A pápa különben annyira gyöngélkedő állapotban van, hogy aligha megéli az ünnepet. Már csak legbizalmasabb embereit bocsátják hozzá, s környezete minden pillanatban a legroslaljtól tart.

\* \* (Abdul-Aziz halálát) nem az olló okozta. Legalább ezt beszéli a Konstantinápolyból visszatérő C. marquis egy francia lapnak. A szultánt, letétele után, három férfi, kik őrizetével voltak megbízva, s kiknek meg volt parancsolva, hogy egy szavára se feleljenek, hanem mélyen hallgassanak, elvitte a Bosporus egy kioszkjába. A szultánt nyugtalanítá kísérőinek némasága, s azt a granut merité belőle, hogy azzal vannak megbízva, hogy megöljék. Tudván, hogy erőszakosan nem fogják megrohanni, ébren maradt két nap és két éjjel. Harmadnap azonban elnyomta az álmot. Ekkor kísérői chloroformmal telített gyapotot dugtak a mélyen alvó szultán orrába és fülébe, s egész gyengéden összeszoríták nyakát, — melyen azonban mégis maradt némi nyom. Aztán, hogy valószínűvé tegyék az öngyilkosságot, ejtették rajta ama sebeket, melyek azonban nem voltak oly természetűek, hogy azok egyedül is előidézhetnék volna halálát.

\* \* (Egy spanyol szédelgő) levelet küldött szét budapesti lakosokhoz, melyben négy millió frank jutalmat ígér annak, ki neki pár ezer forinttal segílyt nyújt arra, hogy börtönéből, hol jelenleg természetesen cselszövény-áldozatakép, fogva tartatik, kiszabaduljon, s Magyarországra utazhassék. Ő ugyanis mint Izabella királynő volt titkára itt rejtett el egy nagy összeg aranyat a Buda és Pest közötti uton. Levelével természetesen csak magát fogta meg. Hja. tudomány nélkül ma már még csaló sem lehet az ember.

## Megbízások tára.

Kolozsvárra A. F. urnak: Magánlevelet irtam.

N. Szalontára Sz. T. E. urnőnek: Küldeményem eddig már kezei közt lesz

Ebedre G. A. urhölgynek: El van küldve.

F. Gyarmatra L. J. urnak: 12 kötetet most küldtem és a másik 12 kötetet ez év folytán fogom átküldeni.

Sarkadra X-nek csak a jövő héten fogok adhatni feleletet.

Pakraczra Cz. M. urnak: Felvilágosító levelem kíséretében el van küldve.

Aradra K. T. urhölgynek: A kívánt régibb regényekkel már nem szolgálhatok.

Beregszászba H. A. urnőnek: A félévi könyveket mindig május hóban szoktuk szétküldeni.

S. Tarjánra K. P. R. urnőnek: Sajnálattal kell mondanom, hogy már nem lehet!

M. Illyére K. E. urnőnek: Kivánságát csak részben teljesíthetem.



A németországi gyógyászati üggyársulatok által megvizsgált, és kitünő alkalmazhatósága végett a magas cs. kir. magyarországi helytartóság által engedélyezett

## Köszvény-vászon

mindenféle köszvény, csúz (Rheuma), inszagatás, mell, gerincfájdalmak, kereszt csontfájás (Hexenschuss), láb-köszvény stb. ellen. Egy csomag 1 frt 5, kettős 2 frt 10 kr.

Hufeland hirneves orvos mondja orvostani műveiben: „Két betegség van, melyek ellen az orvosi tudomány hasztalan látszik keresni erőteljes gyógyszereket; ezek fejköszvény és a podagra; e gyógyszer a fentebbi köszv.-vászon használata által fölfödöttetett.

### Dr. BURON párisi általános seb-tapasza

mindenféle sebek, genyedések és daganatok ellen. — Egy köcsög ára használati módszerrel együtt 70 kr., kisebb köcsög 35 kr. Póstán küldve 10 krral több. Valódián Pesten egyedül csak **TÖRÖK JÓZSEF** ur gysztárában, kiraly-utca 7. sz. — **Debreczenben**: Rothschnack ur gysztárában. — **Szombathelyen**: Pillich Ferencz ur gysztárában — **Mohacs**on: Jazevics Károly. — **Kolozsvárt**: Wolf gysznél. — **Pécs**ett: Zsolnay. — **Szegeden**: Weiglein György, Kovács gysz. — **Temesváron**: Kraul. — **Aradon**: Prinner gysz. — **Nagyváradon**: Molnár gysz. — **Székes-Fehérvár**: Dieballa: Gyöngyösön: Vozary gysz. — **Brasso**: Fabik gysz. **Szigetvarott**: Ehrenfeld W. — **Miskolcz**: Ujházy gysz. — **Pozsony**: Söltz. — **Kassan**: Escwig Ede és fia gysztárában.

Ezennel bátor vagyok tisztelt vásárlóimnak és a nagyérdemű közönségnek jelenteni, hogy párisi utazásomról visszatérvén, a legujabb és lelegegánsabb toillettek, felöltők valamint utazó és esőköpenyegekkel nagy választékban szolgálhatok.

### RÓZSAY, Confectioneur

Deák-utca 5. sz.

„A francia nőhöz.”

## Hampel Gyözö,

Budapesten, nagy (3) korona-utca 16. sz.

### Árjegyzéke.

Napi árak 1/2 kiloként.

|                                                    |                          |     |
|----------------------------------------------------|--------------------------|-----|
| Cukor, legfinomabb . . . . .                       | 33                       | kr. |
| „ igen finom . . . . .                             | 32                       | „   |
| „ közepszerü . . . . .                             | —                        | „   |
| „ kockakban, finom . . . . .                       | 34                       | „   |
| „ törött, finom . . . . .                          | 34                       | „   |
| Kávé, Mocca igen finom . . . . .                   | 90                       | „   |
| „ Cuba valódi Bordeaux . . . . .                   | 98                       | „   |
| „ Cuba legfinomabb . . . . .                       | 92                       | „   |
| „ Java arany színü . . . . .                       | 110                      | „   |
| „ Portorico különösen finom . . . . .              | 84                       | „   |
| „ pörkölt (Cuba, Mocca és Java) vegyítve . . . . . | 108                      | „   |
| Gyertya Stearin 6-os és 8-as . . . . .             | 50                       | „   |
| Rizs különös nagyszemü . . . . .                   | 18                       | „   |
| „ olasz fényes . . . . .                           | 16                       | „   |
| „ Rangoon legfinomabb . . . . .                    | 12                       | „   |
| „ Aracon jó . . . . .                              | 10                       | „   |
| Árpadara igen finom . . . . .                      | 25, 22, 20, 16 és 10     | „   |
| Dara . . . . .                                     | 15                       | „   |
| Maccaroni olasz . . . . .                          | 26                       | „   |
| Tarhonya . . . . .                                 | 18                       | „   |
| Sago . . . . .                                     | 24                       | „   |
| Mosó szikso . . . . .                              | 8                        | „   |
| Chocoláde . . . . .                                | 60, 80, 120, 140, és 180 | „   |
| Mustár legjobb 1/1 üveg 35, 1/2 üv. . . . .        | 25                       | „   |
| Zöld borsó francia 1/2 doboz . . . . .             | 70                       | „   |
| Mandula édes . . . . .                             | 56                       | „   |
| Mazsola-szólo uj . . . . .                         | 34                       | „   |
| Salátajog legfinomabb . . . . .                    | 60                       | „   |
| Szappan szegedi . . . . .                          | 25                       | „   |
| Köles . . . . .                                    | 7                        | „   |
| Szilva valódi török . . . . .                      | 18                       | „   |
| Dió egészséges . . . . .                           | 16                       | „   |
| Keményítő legfinomabb gallérnak . . . . .          | 24                       | „   |
| „ legfinomabb tülle anglaise . . . . .             | 20                       | „   |
| Sardíhal 1/2 szel. 80 kr. és . . . . .             | 100                      | „   |
| „ 1/4 „ „ „ . . . . .                              | 55                       | „   |
| Rum Jamaica üveg 80 „ „ . . . . .                  | 120                      | „   |
| „ „ 45 „ „ . . . . .                               | 65                       | „   |
| „ Brasillal pintes üveg „ „ . . . . .              | 70                       | „   |
| Thea különös finom . . . . .                       | 450                      | „   |
| Sós-borszesz első minőségü . . . . .               | 40                       | „   |
| Pezsgeó valódi francia (palaczk) . . . . .         | 3 frt 5)                 | „   |
| „ „ „ . . . . .                                    | 2 frt 50                 | „   |

Az árukat budapesten kívánatra bérmentve a házhoz küldöm.

Vidéki megrendelések utánvét mellett a legnagyobb gondal teljesítetnek.

Hampel Gyözö,

Budapesten nagy (3) korona-utca 16

## Szőnyegek, terítők és függönyök

legnagyobb választékban különös olcsó árakon,

főleg a legujabb szőnyegek szobák behuzására,

salon-, pamlag-, ágy-, zongora- és oltár-szőnyegek,

kokuszlábtörök és angora-szőrmeket minden színben és nagyságban,

ágy- és asztalterítőket, flanel takarókat,

legnagyobb készlet csipke-függönyök és Store-okban.

nagy választék nehez szmyrnai szőnyegek gyári áron alul

## TOTTIS és KREN az északi csillaghoz,

Budapest, V. Dorotty utca 2. sz. a.

Fiók-üzlet: Ubécsi-utca 5. szám alatt.

T. c. vidéki vevőink kényelmére kívánatra nagyobb minta-darabokat választás végett, szőnyegek szükségleténél szobák behuzására és szmyrnai szőnyegek rőzjakat küldünk.

Megrendelések pontosan teljesítetnek, meg nem felelő árak kicseréltetnek. Árjegyzéket bérmentve küldünk.



## Temesváry

Moricz



Budapest, kerepesi-út 2. sz.

Hölgyek számára.

- 1 pár bőrcipő fűzésre, szögezett kettőstalpplal s nemez-béléssel . . . . . 2 frt 90 kr.
- 1 pár cipő borju- vagy chagrindörből ruganyhuzóval, kettőstalpplal és nemez-béléssel, nedves időjáráshoz alkalmas . . . . . 3 frt 50 kr.
- 1 pár cipő bársonyból, ruganyhuzóval, kettőstalpplal, nemez-béléssel s lakbőrszegélyekkel . . . . . 3 frt 20 kr.
- 1 pár cipő eberlastinból, ruganyhuzóval és lakbőrszegélyekkel . . . . . 3 frt — kr.

Urak számára.

- 1 pár cipő borju- vagy bagariabörből háromszorta csavart kettőstalpplal . . . . . 4 frt 50 kr.
- 1 pár cipő fényesíthető vagy bagaria börből szövet betét-tel, nemez-béléssel és háromszorta csavart kettős talp-plal . . . . . 4 frt 80 kr.
- 1 pár cipő fényesíthető börből kettőstalpplal . . . . . 4 frt 80 kr.
- 1 pár csizma fényesíthető vagy vízmentes bagariabörből háromszor csavart kettőstalpplal . . . . . 9 frt — kr.
- 1 pár csizma orosz fényesíthető börből . . . . . 12 frt — kr.

Kimerítő jegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek meg.

Megrendelések utánvét mellett a legpontosabban teljesítetnek; meg nem felelő áru készséggel kicseréltetik

Olcsóbb

jobb és szebb, mint bárhol!

## Női ruhakelmék

legkedvezőbben megszerezhetők

HAMBURGER ADOLF

hölgy-divatáru üzletében

BUDAPEST,

IV. koronaherczeg (uri) utca 8. sz.

Minták kívánatra bárhova ingyen küldetnek.

## Epilepsie

(kórságot) gyógyít levél utján a szakorvos **Dr. Killisch**, Neustadt Dresden (szászország). Már 8000-nél többet jó sikerrel kezelt.



# C SALÁDI KÖR



**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)

Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvsomagolási díj félevenként  
20 kr.

**Szerkesztői kiadói iroda:**

Ország-ut 39-dik szám, 3 dik  
emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**10. SZ.**

Márcz. 11-dikén.

1877.

**Havonkinti szinezett  
divatképpel,**

minden szükséges hímzetrajzokkal.

Évenként

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezettest foglal  
magában a lap irányában.

## Pagát ultimó.

(Elbeszélés.)

Margitay Dezsőtől.

Mikor az ember huszonhat éves, rendesen szereti a pezsgő életet, föltéve, hogy már annakelőtte lázas mohósággal nem ürité az élvezetek poharát, melynek fenekén a dőzsölő mindig ott találja azt a falatot, melyet undor, életunalom, világfájdalom vagy kora vénségnek neveznek.

Gábor huszonhatéves volt; ajkai nem érinték a kelyhet, melynek fenekén a byroni sötét világnézetek tanyáznak és mégis „az öreg ur“-nak nevezték őt.

Ha egy huszonhatéves embert megöreguraznak, annak mindég nyomós okának kell lenni; az mindig föltűnő és jellemző, mert vagy arczában, vagy modorában kell valami olyasnak lenni, mi neki az „öreg ur“ tisztes czimét megnyeré.

Gábor arca nem volt ama szintelen, korán elránzosodottak fájából, melyek oly kedvetlen benyomást szoktak gyakorolni a nézőre. Vonásai szabályosak, bőre az élet színével bir, termete nem valami tulerős, de eléggé telided: szőke haja, szakála és hajusza tömör, fényes sötétkék szemei pedig sokkal beszédesebbek, hogysen egy öreg ur szemeinek lehetne nézni, — szóval, külsején nem látszott semmi, mivel az „öreg ur“ czimet kiérdemelte volna.

Modora, az nem volt valami kerekded; főkép női társaságokban kissé szegletes, kissé ügyetlen és kissé félénknek mutatkozott. — Nyájas, szívélyes és udvarias akart lenni, hanem, mivel nagyon akart, nem egyszer szórakozott, szeleburdi vagy köznapi csevegőnek tünt föl.

Gyakran lehetett látni, amint egy kedves és szép nő társaságában szemöldeit összeránczolta, ajkait harapdálta s ujjait ropogtatta; azt hitte volna az ember, hogy bántja őt a szép szomszédság! Pedig neki ép szemei voltak; szerette a zenét (maga is többféle zeneszeren játszott!) a virágokat (neki volt

a vidéken a legválasztékossabb virágyűjteménye, melyet sajátkezüleg ápolt, öntözött és tisztogatott) annál fogva nem lehetett ellensége a szép nőknek, ez élő, mozgó, siró és nevető, de mindig elbájoló virágoknak.

Nem! őt nem a szép szomszédság bántotta, hanem tárgyat keresett, amiről vele beszélgethessen.

Addig kereste, mig utóbb sem találta meg; pedig nem azért, mintha nem tudott volna sokat, vagy mintha nem lett volna előadási modora; hanem mert azt hitte, hogy a szép szomszéddal csak bálokról, toilettekről, hajfürtekről stb. lehet beszélni, ő pedig mindezekhez annyit sem értett, mint a harangöntéshez.

Hanem, ha valamelyik mosolygó élővirág kitalálná szorongásának valódi okát, Moliere, Shakespeare, Dickens, Hugó Viktor, Cervantes, Corregio, Rubens, van Dyck, Paganini, Beethoven vagy más oly nevet talált emliteni, Gábor azonnal abban hagyta ujjai ropogtatását s oly szép, eszmedús előadásba kapott, hogy öröm volt reá hallgatni.

Mert a komoly tudományok mellett, szenvedélyes kedvelője volt a szépművészeteknek is s ha egyszer felőlők kezde beszélni, arca élénk, szeme ragyogó, hangja érczes s kifejezései meglepők és melegek lettek.

De csak addig, mig a művészet vagy hasonlóról volt a szó; aztán ismét szószegény aggódó, és szegletes lett, és kerülte a nőket, mert fárasztó volt reá nézve a velők való társalgás.

Hisz csak nem mondhat nekik örökké bókokat! Vagy a szerelemről csevegjen? ahoz meg nem ért.

Fiatal emberek társaságában sem talált élvezetet. Az az örökös vadászati és szerelmi kaland; az egyik lovaival kérke-



dik, a másik agaraival; itt a nőket rágalazzák, amott kirándulásokat és vigalmakat rendeznek.

Gábor, ha csak tehetett, szeretett csöndes magányába, könyvei, gyűjteményei és virágai közé vonulni s ha épen elkerülhetlenül megkelle jelennie az ember között, odaült az öreg urak közé és politizált, vagy előadást tartott nekik Humboldt Cosmosából.

Ezért ragadt reá az „öreg ur“ czim.

A huszonhat éves „öreg ur“ igen boldognak érzé magát ha magára maradhatott, ha nem kelle a körülete pezsgő mozgó, rajongó világgal érintkeznie.

Hanem az irigy sors, mely a szegénytől a kényelmet, a gazdagtól meg a megelégedést ragadja el, tőle is megtagadta azt, miután pedig oly igen vágyódott: — az édes nyugalmat.

Volt neki hajdan egy unokanővére, ki férjét elvesztvén, csakhamar maga is meghalálozott: de mielőtt bucsut vett volna a rá nézve unott élettől, fölkerette Gábort, hogy egyetlen leánya mellett, ki növelében volt, a gyám és gondnok tisztét fogadja el.

A haldokló kívánsága parancs; Gábor elfogadta a megbízást s megígérte hogy atyja helyett atyja lesz a leánynak.

A kis Gizi még akkor csak 14 éves volt; kurta ruhát hordott és a nevelő intézetben a „Madame“ gondos felügyelete alatt a le coeur, du coeur, au coeur-t tanulta, a nélkül, hogy tulajdonképen csak gondolt is volna reá, hogy micsoda valóság legyen az a szív?

Dehogyan gondolt ilyesmire! örült, ha vége volt az órának s elfeledhette a genitivust az ablativusszal egyetemben; ha künt a kert bokrai között, a hol a felügyelőnő nem láthatta, ingerkedhetett s ujjabb és ujjabb tréfát üzhetett társnőivel, vagy fölkapathatott a lugos tetejére, honnan kihallgatva a serdültebb leányok titkos suttogásait, később őket egy-egy ellesett mondattal, vagy névvel zavarba hozhatta, min aztán olyan édesdeden és kedvesen tudott kacagni.

Mert a „kis sátán“ — a hogy őt a növendékek magok közt nevezték — eleven, pajkos, vidor, de a mellett kedves és jószívú volt. A „Madame“ minden nap kényszerült őt megbüntetni, de ezt mindig mosolygva tette s a boszantott lány-pajtások mindannyiszor sajnálkoztak fölötte.

Gábor tudta ezt, de mi köze volt hozzá? A „Madame“ arra való, hogy fenytse meg a pajkos kis lányokat, kik inkább szeretik a nagy éji lépéssel ijesztgetni a tanteremben szomszédaikat, mintsem a le coeur-t tanulni!

Csak azt feledte el, hogy a kis leányból egykor nagy leány lesz, ki a társadalomba fog lépni, hogy ott folytassa tovább a le coeur-körül tanulmányait.

Pedig ez az idő bekövetkezett. Gizi mint szép, életvidor, 16 éves leány kilépett a nevelői intézetből s oldala mellett egy tiszteletre méltó angol gouvernante-tal elfoglalta helyét a szülei házban.

Gábor szorongva vette észre, hogy ennek a vidor, pajzán, kedves, szép leánynak nem olyan könnyű földadat lesz „papájának“ lenni, mint volt a növeldei kis leánynak.

Hiszen ezt már nem lehet megfedni; sőt még komoly arcot sem lehet előtte mutatni, mert mingyárt azzal áll elő, hogy gyónjon meg neki a „kis papa“ — nemde viszonzatlanul szeret s most azért olyan levert?

— De hiszen ez így nem lehet sokáig! — gondolja magában a „kis papa.“ — Hanem hát mi tevő legyek?! A lány már egész a nyakamra nőtt, aztán . . . az ám! nagyon szép, s még a mellé milyen kedves! . . . Nagyon sokat beszél a szere-

lemről. . . Hopp! meg van. — Férjhez kell őt adnom. Hisz a leányoknak az a hivatásuk, hogy férjhez menjenek. Egy csapással két légy; a hivatásnak is elég lesz téve, meg én is megszabadulok a „kis papaságtól!“

El lett határozva, hogy Gizinek mentől előbb férjhez kell mennie. De ki legyen a férj? Hiszen ha csak csinos jó növésű fiatal emberre volna szükség, az találkozik tucatszámra, mert hála istennek a termet és csinoságot nem az oskolában kell megszerezni, hanem a jó külső mellé szellem és alaposágra is volna szükség s ezt már keresni kell.

Vége, nagy gondolkodás után eszébe jutott egy ifju, ki nem volt valami daliás levante, se agarat, se ötös fogatot nem tartott: párbaja sem volt még, és nem szöktetett el egy árva lelket sem, hanem azért férjnek nagyon beillett.

Fölkereste tehát ez ifjut s aztán úgy intézte a dolgot, hogy mintegy véletlenül megpillantassa vele gyámleányát, kitől oly igen szabadulni vágyott. Aztán, midőn látta, hogy a férjnek szánt ember kíváncsi a szép leánynyal közelebről megösmernedni, bemutatta őt ennel.

Gizi szokásos vidorságával fogadta az új vendéget; pajzán jókedvével, sajátos, de mulattató ötleteivel s könnyed, természetes modorával még inkább elbűvölé őt, mint üde szépségével.

Nem kellett neki két hét, a komoly fiatal ember már föllén fölül is szerelmes volt a kis sátánba; hanem ez a maga részéről még mindig igen elfogulatlanul tudott kacagni, miből Gábor azt érté meg, hogy ez első kísérlettel soha sem fogja célját elérni.

Tehát újra kutatni kezdett ösmérősei közt, s újra talált egyet, kinek nagyon telt arcza és horgas orra volt ugyan, mi azonban nem akadályozá őt, hogy szenvedélyes inádója ne legyen a szépnemnek s hogy a nők által — tekintve birtokait és széles összekötését — az ugynevezett „parthiek“ közé ne számítassék.

Gizi a horgos orru urat is szívesen fogadta és sokat nevetett fölötte, midőn az szivről és ábrándokról beszélt előtte — hanem . . . Gábor ismét átlátta, hogy újra kutatni kénytelen a férfiak között az után, kit a sors gyámleányának férjül, neki pedig felmentőül szánt a kis papaság gondjai alól.

Jött tehát a harmadik, a hatodik, aztán a tizedik.

A kiszemeltekre nem lehetett panasz; ezek az első látogatás után mind állandó napi vendégek lettek, kik pontosan megjelentek, hogy az egyik ékes versekkel, másik szenvedélyes önlengésekkel, a harmadik komor féltékenységgel, a negyedik méla ábrándos tekinteteivel ostromolják a napról napra kedvesebb és szellemdusabbá váló kis sátán szívet.

S a kis sátán? őt ép úgy mulattata a szerelemföltő komor arcza, mint az ábrándozó elolvadó epedése; egész napokon át pompásan mulatott; a horgas orru urat megékelte a poétával s a poeta verseit a horgas orru urnak adta bírálatra, maga pedig megelégedett mosolylyal sürgött forgott közöttök.

Kaczaja csengő és édes volt, mint vidor madár csicseregése, hanem Gábor mégis összeránczoló hallattára szemöldeit s elgondolta magában, hogy nincs szerencsétlenebb ember a világon, mint egy kis papa, kinek leánya szivtelen.

Vége megsokalta azt, a mi sok volt; béketűrésének fonala elszakadt s egy napon elhatározá, hogy a lehető legkomolyabban fog beszélni gyámleányával.

Ezt persze könnyű volt elhatározni, hanem az örökkön mosolygó és pajzán leánynyal szemben, ki még a mellé olyan



fatalis módon hamis szemekkel birt, ovatosan kellett hozzá fogni a kivitelhez.

Fölötté tehát legtisztábbik fekete ruháját (kik a könyvek világában élnek nem mindég érnek rá, könyökeiket a portól megörzeni) s megjelenve a kis sátán előtt, ki épen egyedül volt, egy pár figyelemkeltő torokköszörülés után (miközben mereven maga elé nézett, nehogy a leányszemek deleje kizökkentse előadása folyamából) így kezdte szólni:

— Gizi! én veled egy pár igen komoly szót akarok váltani.

— Mondandójának ünnepélyessége kívánja, hogy állva hallgassam, kis papa?

— Oh nem.

— Nos, úgy hát te is leülhetsz, kis papa.

— Kérlek, fontold meg, hogy a miről most beszélni fogok, fölötte komoly és . . .

— Juj! szinte fázom is már. Nézz szemembe s meglátod, ha nem hiszed, mennyire szivemre vettem ismételd intésedet.

Gábor nem nézett a Gizi szemeibe, inkább elhitte neki, a mit mondott.

Lassu ünnepélyességgel széket vont magának, s a megleckéztetendővel szemben helyet foglalt.

— Te nagyon sokat és jóízűen nevensz, midőn udvarlód egyike vagy másika nálad jelen van.

— Igen, mert nevetném s aztán én nem tudok más-ként nevetni, mint csak teljes szivemből.

— Helyes; hanem előttem úgy tetszik, mintha épen udvarlód fölött nevetnél.

— Ugy hébe-hóba. Hiszen te is megneveted azt, a mi neveléses, kis papa.

— Hüm, hüm! hanem épen udvarlód fölött nevetni . . .

— Holott inkább sirnom kelleae fölöttök, nemde? De mikor én olyan roszt vagyok, hogy ott is nevetek, hol sajnálkozni lenne illő!

— Gizi . . .

— Ah, mily szépen tudja maga az én nevemet mondani! kérem, mondja csak még egyszer, hanem valamivel hosszabban; például így: Gizikém.

— Kérlek! Én komoly dologról akarok beszélni.

— Vagy úgy! Igaz. Bocsanat; még eddig csak a nevetésről beszéltünk. Tehát?

— A leányoknak természetszerű hivatások . . .

— Hogy ne nevensenek, ha nevetnének?

— Nem, hanem, hogy férjhez menjenek.

— Oh, ezt én tudom. A férjhez menetel ép oly hivatásunk nekünk, mint a férfiaknak a nősülés.

— A férfiak? az más!

— De hát akkor kihez menjünk, ha a férfiak nem nősülnek?

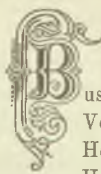
Gábor meglepetve pillantott gyámleányára s aztán gyorsan ismét lesüté szemeit, hanem ez a futó pillanat mégis eleget volt, hogy beszélgetésének sima kerékvágásából kizökkentjen.

Néhány másodpercnyi csönd állott be, mialatt a kis papa helyes választ keresett a különös kérdésre; miután azonban ilyest nem talált, egyenesen neki vágott annak a céljának, melyet előbb csak kerülővel akart volt elérni.

(Folytatása köv.)

## Busan bug a . . .

Szegfi Mórtól.



usan bug a kis gili az ereszen;  
Volt nekem is egyetlen egy kedvesem;  
Hej, de mit ér az az égő szerelem,  
Hű szivemnél hogyha nincsen egyebem!

Hányszor mondta, esküvel is fogadta,  
Szüret után elmegyünk a templomba,  
Hej, de mit ér esküszó és fogadás, —  
Szegény lányuak tán az istene is más!

„Hallod rózsám,“ mondja egyszer nevetve,  
„Mid is van hát aprítani a tejbe?“  
Tréfál, mondom én is vissza ő neki:  
„Jó az isten, majd gondunkat viseli!“

Ő meg, a mint Isten nevét hallaná,  
Ugy állt, mintha önön szive vallna rá;  
Hej, de mit ér, egyszerre csak szilajan:  
„Fránya bánja!“ fölrival és elrohan.

En csak néztem, csitogattam szivemet:  
„Visszatér még, majd meglátod, hogy szeret!“  
Hej, de hogy tért! Tegnap volt az esküvő;  
Pénzes lánynyal, — verje meg a teremtó!

Hogy is mondtam? Nem jól mondtam. Tévedtem.  
Arra kérlek menybeli: agy Istenem:  
Add meg neki kívánságát tétézve,  
Pénzzé váljon a göröngy is kezébe!

Nosza van most gazdagságoú, mindened,  
Csak a szived, az a csalfa, nagy beteg;  
Tűz emészti, úgy eseng egy sziv után,  
Ugy szeretne most már hiven igazán!

Busan bug a kis gili a háztetőn,  
Ássátok meg siromat a temetőn;  
Szegény szivem hűn szeretett, vesztére, —  
Hej, de jutunk mi még neki eszébe!

## Mely nők a legszeretetreméltóbbak?!

(Folytatás.)

A nők egy más osztályánál a szeretetreméltóság nem egyéb, mint a kacérságnak alkalmas eszköze. Ezeknek nincs egyéb céljuk, mint tetszeni, fejeket, és sziveket megzavarni, hódításokat csinálni nem azért, hogy szerelmet szerelemmel jutalmazzanak, hanem hogy minél több bolond vonja az ő diadalkocsijokat. Az ily nők legtöbbször beéri ugyan azzal, hogy szeretetreméltónak tartják, ha társaságát keresik és örülnek, ha dicsérő nyilatkozatokat hallanak, — és ezek még legkevésbé veszedelmesek ebből a fajtából.

Egyébiránt ne vegyük nagyon szigorúan, ha némely nők egy kissé buzgóbban iparkodnak szeretetreméltók lenni; a tulságos szigor e tekintetben nem jó. Hiszen a mint már mondva is volt, szeretetreméltó lenni akarni, bizonyos fokig nem csak jogosult, de helyes is. Bizony nem válnék dicséretére egy nőnek sem, ha teljesen közönyös lenne rá nézve a benyomás, melyet másokra gyakorol. Az igazi szeretetreméltó Éva erények és szeretetreméltó hibák vegyülékéből áll. Ez utóbbiak nem egyebek, mint az árnyéklatok a képen, melyek nélkül szép képet nemde nem képzelhetünk?! Ez okból bizonyos mértékig megengedjük, hogy a nő hiu is legyen, és hogy le-



gyen benne egy kevés, nagyon kevés kis kaczárság, melyek nélkül talán nem is létezik igazán szeretetreméltó nő.

Ismét más nőknél a szeretetreméltóság nem egyéb, mint egy diszes ruha, melyet magukra öltenek, ha társaságba mennek, s melyet aztán ismét gondosan elzárnak a szekrénybe, mi-helyt haza értek. Ha az ember ily nők közé kerül, egészen el van ragadtatva szeretetreméltóságuk által és meg merne rá esküdni, hogy ezek férjénél nincs boldogabb ember a világon. Bezzeg, ha otthon látná őket valaki! Ezek, midőn családjuk körében vannak, szivtelenek, zsarnokok, szeszélyesek és megkeserítik az életét az egész ház-népnek. Minél figyelmesebb otthon a család irántok, annál figyelmetlenebbek ők; s minél elnézőbbek az ő hibáik iránt, annál kevesebb elnézés van bennök mások hibái iránt. De nem kell feledni, csak szorosan hozzátartozóikkal szemben ilyenek ők, idegenek, vagy kevésbbé a családhoz tartozók iránt csupa szelidség, csupa jószág valamennyi.

És a mi legsajátságosabb e nőknél, idegenek iránt ők nem csak színlelik a szeretetreméltóságot, hanem valóban úgy is éreznek, a mint mutatják. Képesek olyan emberekért, kik rokonszenvöket maguk iránt felköltötték, vagy kik az ő gyengeségeiknek hizelegni tudnak, a tűzbe menni. Nem ismernek semmi áldozatot, semmi fáradságot nagynak, a mit ez idegenekért tenniök kell. És csak kísérlené meg valaki az ő hozzá tartozóik közül csak tizedrészére kérni őket annak, a mit másokért örömmel tesznek, — a legnyersebb modorban tagadnák meg kérelmüket. És bármily különös, természetellenes nőknek látszassanak is ezek, a ki figyelmesebben körül néz a világban, be fogja ismerni, hogy számtalanon vannak ilyen nők is az életben.

Egy más osztálya is van a szeretetreméltó nőknek, kiknek szeretetreméltóságát csak rendkívüli körülmények ébresztik föl, de aztán igazán szeretetreméltók. Betegnek kell lennünk, hogy e nők jó indulata fölébredjen, s el nem távoznak ágyunktól s mindent elkövetnek, hogy fájdalmunkat enyhítsék. Előbb el kell szegényednünk, s csak akkor nyílik meg számunkra szívök, különben zárva van. Ezek nem szeretik szeretetreméltóságuk kincsét apró pénzre fölváltva elfecsérelni, hanem annak, a kinek igazán szüksége van rá, bőven adják. E nők megérdemlik meleg rokonszenvünket, mégis a szeretetreméltóság osztályozásánál nem adhatjuk nekik az első helyet.

Shakespere mondta már, hogy nem elég, ha az embernek annyija van, a mennyi szükséges, — ennyivel csak a barbar népek érik be, — művelt embernek igénye mindig meghaladja a nélkülözhetlenül szükségesnek mértékét. A művelt ember azt sem akarja nélkülözni, a mi az életet széppé teszi, de azért senki se mondja nekem, hogy csak a jó módú családok háziasszonyai gondoskodhatnak arról, hogy az életet kellemessé tegyék. Ez tévedés. A legszűkebb körülmények közt élő család számára is tud gondoskodni egy szeretetreméltó, kedves nő olyan valamiről, a mi az otthont keresetté, vonzóvá teszi. Minden igazán szeretetreméltó nő bir érzékkel a szép iránt. S hogy ez nem csak üres beszéd, arról könnyen meggyőződhetünk, csak tekintenünk kell az alsóbb osztályhoz tartozó családokat. Vagy nem léptünk-e már életünkben oly szegényes házba, a melynek háztartása bizony nem enged meg legparányibb fölesleges kiadást sem, s a hol mégis oly kellemesen éreztük magunkat, oly lakályos, barátságos volt az egész lakás berendezése, hogy minden szegényes kinézése daczára szinte kedvet érzett az ember ott lakni örökké. Tiszta, rendes és takaros volt minden, a

legutolsó tárgy a maga helyén volt, máshová nem is illett volna s más ebben az öszhangban szinte kirítt volna. A palló hófehérre surolva, a falak fehérek, fehér az ágytakaró és függönyök is, mintha az imént tették volna föl. Az ablakban virágok gondosan megöntözve, takaros kis tálkával, nehogy a víz a ablaktáblát bekeverje. Az ablakok tiszták, mintha kristályból volnának, és sehol egy cseppnyi csep por sem. Aztán takarosak, tiszták, rendesek voltak a ház, a család tagjai is, szegényes öltözékök daczára. Az asszony mintha most kötötte volna maga elé a kötényt, melylyel a konyhából elének jött; a gyerekek is tiszták, szépen megfésülve, rendesen felöltözve.

Ki tette azt a szegényes otthon ily vonzóvá, ily kedvessé? Nem más, csak a rendes jó háziasszony, a kinek finom érzéke van a külsin és a szép iránt, a szeretetreméltó nő, kinek lelkét tükrözi vissza minden, a mi a házban van; oly derült, oly tiszta, oly kellemes és vonzó minden, épen mint az ő kedves, szeretetreméltó lelke. És itt bizonyul be legjobban az az igazság, hogy a lélek és a test közt benső szoros kapocs van, vagyis, hogy a külsőről lehet következtetni a belsőre is.

És ezen alapul az arczisme minden tudománya, mely nem szorítkozhatik csupán csak az arcz vonásainak tanulmányozására, hanem ha nem akar csalódní és csalni, megfigyeli az ember egész külső életét. És így az oly nő, ki arra született, hogy hozzá tartozóinak életét földerítse, kellemessé tegye, az ilyen nőnek már külső megjelenésén, szokásain, minden tettén meg kell látszania a nemes, szép léleknek, mely benne rejlik. És az ily nők oly szeretetreméltók, oly kedvesek, hogy lehetetlen, hogy a legmogorvább embergyűlölő szive hidegen maradjon közelükben. Anyák dobjátok ki az ablakon valamennyi szépítőtket és cziczomatokat, melyekkel leányotokat fölékesíteni akarjátok és iparkodjatok benne kiművelni azt az igazi, egyetlen, csalhatatlanul biztos és el nem enyésző szépítőtket, vagy is az igazi szeretetreméltóságot, a szivjóságot, a léleknességet, mely nem az alkalomtól, a módtól föltételezi, hogy mások életét édessé teszi, hanem a mely önkénytelenül nyilatkozik s mely eszközök hiányában is leleményes.

(Vége köv.)

## N i n c s s z i v e.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

Midőn a ház elejére értek, a tábornok épen legénye karjára támaszkodva, a ház végén jelent meg. Nehezen járt; az ez évben folyt háboru első csatáiban sebet kapott a lábába, és habár a seb most már be volt hegedve, még mindig nagyon gyengének érezte lábát, elannyira, hogy néhány lépést is alig birt támasz nélkül járni. Vezetője most nagy ovatossággal támogatá a csontos, tehetetlen alakot, és apa és lány egyidőben érkeztek a ház tövében levő, szélóvott asztalhoz, a melyen a kávézásra való edény már készen állt.

— Jól aludtál? — kérdé Valentine gyöngédeden, kezet nyujtva édesatyjának.

A tábornok ajkai körül meghonosodott akaratosság most még élesebben nyomódott ki, a mint boszusan felelé:

— Én soha sem alszom jól — ezt már tudhatnád. Jó napot. Bernárdin ur! Ön, úgy látom, már sétáról jön, harmaton, ködön keresztül — nemde? Mit mindent nem bir el né-mely ember! De ez sem lesz ám mindig így!

Mogorva tekintete némi irigységgel méregeté a művész



erőteljes alakját, mialatt fájdalmasan nyögve, a székre ereszkedett. — Hogy is ne, olyan jó étvágy mellett, a milyennel ön meg van áldva.

— Már édes papa, — jegyzé meg Valentine, vidám tekintettel, mialatt atyja csészéjét megtölté, — a mi azt illeti, neked sincsen ok a panasza.

— Azt hiszed? Igaz, nem élek úgy, mint te, csupa ne-felejtés-salátával; de mióta így csigamódon kell másznom, még enni sem merek becsületesen, — nyomoruságos egy élet ez!

— Ez sem tart sokáig, tábornok ur, — vigasztalá Bernardin mosolyogva, mialatt az asztalnál helyet foglalva, szivarra gyujtott. — Ittléte alatt, mint látom, tetemesen megerősödött; a fürdő és falusi levegő szemmel láthatólag megtették kötelességüket, — még csak kis türelem és tábornok ur újra megüli lovát.

— Könnyü önnök! — szólt rá az öreg ur boszusan. Soha ez életben nem lát engem többé se ló, se nyereg, ezt én jobban tudom.

— Vén, nyomorék katona vagyok már én, egyébre sem való, csak ide-oda bicözézésre, és hogy az uristen napját lopjam. A mint reggel a csizmát rám huzzák, készen vagyok egész napra való dolgaimmal. Százszorta jobb is lett volna, vitéz katona módon elesni —

— Papa! — vágott szavába Valentine.

— No hát igen! Te sem vesztettél volna vele; most már tul volnánk rajta. Használni úgy sem használhatunk sokat egymásnak.

Valentine ajkai remegtek; azért nem szólt egy szót sem,

Bernardin tekintete egy pillanatig végig suhant arcán; már ismét nyugodt volt, aláereszkedett pilláin azonban könnycsepp reszketett.

A ház előtti térség megelevenült. Itt is, ott is egy-egy asztalt reggeliző álomszuszik foglalták el; ujon-mosdatott, ragyogó gyermekarcok csillantak elő, a fák közt imbalgó hinták felé iramodva. Szakálos és szakálatlan művészek, sok mindenféle szerszámaikkal megrakodva, állásaikhoz ballagának. Az egyik festő-állványt czipelt hátán, mint valamely csiga az ő házat. Utána a másik, uti batyuval és festópálczával vállán, felkészülten csónakozásra a tulfelüli erdőszélre, mint valamely vándor tanuló. Lent a parton itt-amott, bozót és fák közt egy-egy kifeszített napernyő világlott elő, mint valami óriás gomba, mely alatt kis manóka kuncsorog. Olyan egy reggel volt ez, a melyet maga az Isten is gyermekek, művészek, élvek számára teremtett. A nap egyre lobogósban emelkedett. Az ég és a tó tiszta-kék szemekkel tekintettek egymásra. Nagy-magasan másodsarjuval rakodtan kinlódott egy rozszant csónak a part felé. A kicsi vitorlás fecske-gyorsasággal iramlott tova a tündöklő vizszinen, a keleti széltől üzelve. Két serdülő lányka, lengeteg nyári öltönyben, a házból kisuhanva, egész a tábornok reggeli asztala mellett lebegett el. Meghajtván magukat, kettejük közül a legszebbik, legnevetőbb arczu Bernardinra pillantgatott, és elmentében mellette visszafordítá feléje finom nyakacsáját, mialatt kis kézi kosárcájából egy megszegett zsemlyét vett ki és oda feléje mutogatá. Bernardin nevetve fejét rázta és ujjaival a vázlatkönyvre koppantgatott, mely zekéje zsebéből kikandikált.

— És csakugyan van bátorsága, itt maradni, midőn a szép kis Terka csalogatja? — kötődött Valentine.

— Midőn a szép Terka utban van, hogy a zárdabeli ruczát étesse, akkor nem annyira az én társaságomat, mint inkább reggeli zsemlyém maradékát áhitja, — viszonzá Bernardin,

bucszásra fölkelve. — Ma sem kenyerem, sem időm nincsen elszórni való; munkához akarok látni. Nem használja föl Kegyed is a mai szép napot kirándulásra?

— Papa tegnap azt mondta, hogy kedve volna a vörös kereszthez csónakázni, — mondá Valentine, félig kérdőleg tekintve atyjára. — Abban maradunk?

— Gondoskodtál evezőről? — kérde viszont a tábornok. — Különben köszönöm. A lélegzetem is elszorul, mikor látom, hogy te mint vergődöl a lapáttal.

— Üzenetet várok. Im, épen jön, a kit a hajósékhöz küldtem, és azonnal megtudjuk, ha van-e mit reménylenünk.

Monika ép a vendéglőbe akart volt bemenni, Valentine hívására azonban vidám arcczal hozzá sietett. Csinos alakja leginkább mozdulatai közben ötlött szembe; ruganyos léptei és fejtartása növelék szép természetének kiváló arányosságát. Dus szóke haja ragyogott a napvilágban.

— Édesapának Plienbe kell menni, kisasszony, a fiu meg már oda van a kis ladikkal, — mondá sietősen, — hanem már az elébb szóltam a vendéglősnével. Ha az uraságoknak délig vissza tetszik térni, akkor megengedi, hogy én csónakázzam önöket.

A tábornok nyájas arcczal tekintett a viritó jelenségre.

— Nagyon helyes, Monika, — mondá helybenhagyólag, — de valjon nem-e sok lesz két karnak a rakomány? Háromszoros terhet kap majd a csónakba; ha a vörös keresztig megyünk, akkor nekem a Vilmosra is szükségem lesz.

— Se baj, méltóságos ur, — felelé a leány vidáman. — Három tehertől még nem félünk, és ha a Vilmos is jön, két rendbeli lapátot teszek a csónakba, és akkor az majd kormányozni fog. A mit az ember nem tud, azt meg kell tanulnia. Mikorra parancsolja, hogy ott legyek?

Wittstein tábornok óráját nézte.

— Ha lehet, induljunk azonnal. És hallja csak, Monika, minthogy épen haza megy, a Vilmosnak is megmondhatja, mi-ben maradtunk, — de nehogy elfelejtse megjelenteni neki, hogy ki lesz a lapátos! Tüstént ott leszünk.

És nevetett. A mogorva kifejezés egy időre eltűnt a szakálas arczról, és száz ránczából annyi szives jókedv mosolygott ki, a milyent néhány percz előtt még senki sem gyanított volna ott lappangani. A szívbéli derűtség szinte fényt vetett arczára. Valentine tekintete öröm és gyöngédséggel csüggött az atya föléledt arczán. Olyan forma tekintettel, a minővel a kies, jól ismert, ködborított tájat nézzük, midőn elfutamló napsugár megvilágítja.

Monika e közben a vendégszobába sietett, hol a vendéglősné ült, és a vendégek „gyovonás“-át hallgatta, vagyis minden ujon érkező vendéggel a tegnapi napról fennmaradt számlát hozta rendbe. És Monikának is ugyancsak volt alkalma átadni a tábornok üzenetét legényének, a ki épen urasága érdekében az ez napi étlap felül tudakozódott. Megtevéen tehát jelentését a vendéglősnének, a leány levette a fogasról a csónak kulcsát, pár evezőt csapott a vállára, azzal elsietett, alá felé a ház alatti dombon, a kis öböl irányában, hol a fürdőbődék álltak, a melyeknek szélén a vendéglőhez tartozó két csónak lánczon állt. Még abban fáradt, hogy a kisebbik csónakot jó tisztára meritse, midőn már a legény is ott termett, nagy kendőkkel és lábmelegítőkkel rakodottan, és a nélkül, hogy csak egy szót is szólna hozzá, vidám arcczal kivette kezéből a mericskét és serény ügyességgel folytatta a munkát.

— Egész rátermett a keze erre a munkára, Vilmos ur! — évelődött a lány. — Hát csakugyan úgy van, hogy maga



nem tud evezni? Azt hiszem, csak úgy teszi magát, hogy heverő dolga legyen a vizen.

— Csakugyan olyan ügyetlen vagyok, legalább soha sem próbáltam, — viszonzá a fiatal legény őszintén. — Csak onnan van ez, mivel soha sem laktam víz mellett. Úszni is csak hogy tudok, azt is a katonaságnál tanultam és csak is épen hogy no.

— És mennyi ideje, hogy a katonaságnál van? — kérde a leány, mialatt a csónak fenekét egész szárazra surolta.

— Épen két éve. Pár hét múlva kitelik az időm és akkor megint haza mehetek.

— Képzelem, hogy örül annak! Különösen a kegyetlen háborus idő után.

— No, ebből én vajmi keveset láttam. Hogy a tábornok ur mindjárt az elején a lövést kapta, és hogy én akkor már jó ideje nála legény voltam, kiadták volt nekem a parancsot, hogy vele együtt a táborig kórházban legyek, és azután hazájába is vele menjek. Ott aztán jó dolgom is volt, jobb, mint a tulajdon hazámban lehetne. Azért mégis csak inkább maga gazdája az ember. Nincsen ugyan sem apám, sem anyám, de van kis házikóm és valami földescském, és ez mégis csak a magamé, azért huz úgy szívem oda felé, legalább újra becsületesen erre-amarra lódíthatom a két kezemet.

— És merre is van a hazája, Vilmos ur? Azt mondja, hogy arra felé nincsen folyóvíz, — sehogy sem bírom magamnak elgondolni, milyen a világ víz nélkül! Olyan szép, mint itt nálunk, csakugyan nem lehet.

A leány tekintete végig repült a tavon és a hazája iránti büszkeség ragyogott föl benne. Vele egyszerre Vilmos is a vízre nézett, és mielőtt ez még feleletet adott volna kérdésére, ez is, az is ijedten összerázkodott. Egészen benn a tóban egy szénával megrakodott csónak uszott, mit egy körül-belül tizenéves leány kormányozott. A széna tetején, egymással dulakodva pár gyermek ült, lehettek úgy négy-hat évesek. Ebben a perczen az egyik leány, a legkisebbik, sulyegyent vesztve, fejjel belezuhant a vízbe. Ennek láttára a kormányos leány nyilván elvesztette fejét; az evező lapát kiesett a kezéből; a gyermekek tehetetlen jajveszékelése szívhasogatóan hallatszott a tó felül.

Monika erre gyors lélekjelenléttel kioldá a csónakot láncczáról, de még nem volt vele készen, midőn Vilmos már levette volt magáról kabátját, nagy lépésekkel előre haladt a sekély viz kavicsos talaján és a mint a kellő mélységre jutott, neki eresztette magát, előre törtetett arra felé, a merről a szerencsétlenség látszott. A keleti széltől a tulsó part felé hajtott szénás csónak egyre jobban távolódott a kis gyermektől, a melyik meg eddig ruhácskájánál fogva vízszint lebegett. Bár hogy erősködött is Monika, csak nagy-nehezen birt előre lapátolni az ellenkező szél miatt. Ámde a legénynek sikerült már elérni a kis lánykát és most félkézzel a víz felett tartá. Most azonban úgy látszott, ide-oda kezdett forgolódni. Monikának erre eszébe jutott, hogy pár perc elötte azt mondta volt neki, hogy nem épen jó uszó, és félelem fogta el a leány szívét. Kezében a kis lányka, maga meg a járatlan vízben, mely pedig épen azon a tájon nem csak hogy felette mély, hanem még forgók is össze-vissza hajszolódnak benne — milyen könnyen fizetheti meg e derék, becsületes ember élte árán jó szándékát!

Biztató szavakat kiáltott hozzá, és fiatalságának teljes erejéből lódította csónakját feléje. Most megvan. Sikerült neki közelébe jutni, kikapni kezéből a kis lánykát, fölsegi-

teni őt a csónakba. Midőn mind a kettőt biztonságban látta, Monika szeme könnyekkel telt meg. A kis lány élt, bizonyosság rá az irgalmatlan sivalkodás, midőn Monika az egyik nagy kendőbe takarta, melyet magával hozott a csónakban. A másik nagy kendőt aztán Vilmosnak tartotta oda, a ki azonban fejét rázva, helyébe Monika kezét szorongotta.

— Ezer szerencse, hogy maga jobban tud csónakozni, mint én evezni, — szólt lihegve.

— Nagyobb szerencse még erre a kis jószágra nézve, hogy csak most jut ez magának eszébe, — felelt Monika hévvel. — Mig én a ladikkal utólérem, rég lent lett volna a halaknál. És most elég legyen a sirásból, te babalány, és máskor ülj veszteg, mikor a vizen vagy! A mint a partra jutunk, Vilmos ur, haza kell vinnem ezt a semmirekellőt; a szomszédunké, és édesanyjának szép kis ijedsége lesz miatta. De úgy kell neki; mit ereszti el e vadóc porontyokat, mikor a Czeneci szénáért megy; hisz maga is még csak nem rég az urasztalánál volt! Magának meg Vilmos ur, azonnal haza kell menni, hogy kihántja magát ebből a csoron-vizből — az uraságnak meg csak azt mondja, hogy tüstént itt leszek megint.

A csónak kikötött.

— A tábornok is képzelem, hogy menydörög majd, a miért nem talált helyemen — szólt Vilmos. — Rég itt volna az már, csak a lábát bírná. Isten áldja meg, addig is, azután meg Isten fizesse meg! — Még egyszer keményen megszorította a lány kezét és szemébe nézett. Mire mindkettőt egész fejtővig elöntönte a pirosság.

Monika semmit sem felelt a legény hálálkodására. Csak fejével bólintgatott és a kis lánykával karján elsietett, fel a dombnak. A legény meg, észre sem véve, hogy csak úgy szakad le róla a víz, utána nézett a mig csak szemével beérhette, azután egy nagyot lélegzett. Közöséges arczán fényesség ömlött el.

(Folytatása köv.)

## A p é n z.

Ocsvai Árpádtól.

Jelige: „Minden anyésszen el, a mit eddig tettünk,  
Csak egy ne: éretted lángoló szerelmünk!”

Mai világban, midőn a materializmus századait éljük, pénzt kiált úgy a keresztyén zsidó, mint a zsidó keresztyén; pénzt kiált ép úgy az egekig magasztalt művész, mint a megvetett naplopó. Pénzt kívánnak a gyermekek ujévi kívánságaikban, s pénzt kiált az utonálló rabló felhuzott pisztolylyal kezében. Egy szájjal, tele torokkal pénzt kívánnak író, kiadó, nyomdász, betűszedő, papirgyáros, könyvkötő, s kereskedő, ki kétségbeesve forgatja könyveit s irogatja ki belőlök a „ma hitelbe“, „holnap pénzért“ elvet követő urak kontóit. Pénzt kiált az orvos is, kinek hűségesen accompagniroz a gyógyszerész és a sirásó. Pénzt kiált a divathölgy és színésznő s velük együtt a pipereárus, a szabó, a cipész és ékszerész. Pénzt kiált a sarczólo hadvezér, az ellenség földén. Pénzt kiált mindenki a leghatalmasabb császártól le a koldusig. Még a látszólagos önzéstelenség mögöl is mindig és örökké az üres kéz dugja ki magát.

Ti eredményei a művészetnek, ti nyomtatott ömlengései az észnek és szívnek, szeszélynek és gunynak; ti olvasó-könyvtárak, világra szóló emlékek és díszépületek; te, mindent megvilágosító gyertya, vagy gázvilág; ti, vaskos, tudományos és tudománytalan művek; ti, elegáns évkönyvek; sőt te is itt,



drága dicsbeszédem és — ti ezer meg ezren vagytok, kiknek nevei könnyen betöltenék a „Times“ egy egész évfolyamát — hol dörömböltök, hol eszelősködtök, s hol sunnyogtok az éji homályban? hol valátok egykor? Mint soha meg nem született embryoknak kellene, hogy szunynyadjatok az eszmék örök éjjelében, ha a pénz mindenható bűvereje életre nem hiv vala.

S miféle metamorphozisra nem vagy te alkalmas, kedves pénz! Mennyire megváltozol te azon boldog halandó kezében, ki érdemed annyira tudja becsülni, hogy minden egyebet, sőt még az erényt is elfeledi náladnál előbbvalóinak, többnek tartani, kivéve saját érdemét. Egybekapargatott piszkos krajczárokból huszasok, bankók, tallérok és csillogó aranyok lesznek; sőt végre állam- vagy egyéb papirok, akcziák, felső javak és nemes levelek. És mily borzasztóan állsz boszut gyakran azokon, kik az erényeket és társadalmi viszonyokat többre becsülik náladnál, sőt téged plane lenézni, megvetni merészelnek?! Az előbbi haladás fordulatot vesz, másként megy. Az állampapirok a váltóüzletekbe sétálnak és a tallérok forintokká, piczulákká, krajczárokká válnak; a krajczárok végre azon nagy semmivé, melyből a világ teremtetett, mely nagy semmi a légvárépítések eredménye s minden földi dolgok vége. Bármennyire örvendezteted is meg néha igazán, barátságos pénz, az ember szívét, azért mégis — kimondom nyiltan — a sötétség birodalmába tartozol és daemoni természettel bírsz. Mély, sötét bányákból ragadja el a halványarcu bányász az anyagot, melyből készülsz, a koboldoktól, manóktól és viliktól, s izzadság és fáradság közt hozza napvilágra. Megtisztittatva a tűz hatalma által, számtalan ütés és nyomás után megkapod végre a pöröly és bélyegvas alatt kerek alakodat s megkezded keringésedet, egyik zsebből a másikba sétálsz, s imitt-amott ideig-méddig kedvet és örömet szeresz, legtöbbször azonban kárt és romlást, s nem ritkán kétségbeesést, mert ugy akarják azt földalatti komáid: koboldok, manók, vilik! Büszke vagy és daczos, s nem türsz semmi nemű kisebbitést s borzasztó módon tudod megbüntetni azt, ki téged a helyett, hogy becsülne, gyalázattal illet. Mind a mellett különös egy jelenség, hogy sokan szidalmaznak téged, s mégis forrón ohajtanak; átkoznak, s mégis ellőtted ismét mint bálványaid előtt térdre esnek és imádnak. Az egyik téged eszköznek, a másik czélnak tekint; a legtöbb azonban benned a hivatalok és méltóságok, az élet gyönyöreit és nem egy balga szeszély kielégítése kulcsát látja; s csak igen kevesen használnak téged arra, hogy szegény felebarátaikon segítsenek, s a nyomorultak kunyhóiban örömet és boldogságot szerezzenek. Birásod egy halandót sem tesz boldoggá, és soknak kezében nem vagy jobb helyen, mint az éles kés a gyermek kezében. Ki azonban téged egészen nélkülözni kénytelen az csakugyan szerencsétlen, ha csak nem egy lakatlan szigeten tartózkodik, hol te, nagyrabcsült pénz, azon számalomraméltó semmisségbe sülyedsz vissza, mely tulajdonkép sajátod, mert ott tökéletesen hasznavehetetlen lennél. Az emberekől lakott világban azonban a mindent uraló Neró, a mindent mozgásba hozó rugó vagy. Messze hajtod tul az oczeánon más világrészekbe a hajókat; az egymástól legmesszebb eső dolgokat összekapcsolod; miattad háborukat kezdenek, csatákat vivnak, s forradalmak támadnak. Érted az egyik ember megöli a másikat; érted alapelvek mennek feledésbe s ujak kerülnek napi rendre; miattad sok családi és baráti viszony felbomlik, érted a daczos primadonna énekét hallatja; érted a kötél-tánczos még életét is kockára teszi; érted a szegény éjjel-nappal kinlódik, s a nyomorult szerencsejátékos ha

téged elvesztett, golyóhoz, vagy kötélhez nyul. Dicsérjen bár az, a ki téged bir, s gyalázzon, a kinélkülöz: egyik sem tesz helyesen. Boldog csupán az, ki annyival bir belőled, hogy becsületesen élhet, a nélkül, hogy szerencsétlenség által vérszomjazó uzsorások kezeibe kerülne. A pazarlóra nézve a pénzhiany gyakran gyógyerejű orvosság, mert az ilyen a bőség által igen mindig gyalázatos dölyfösségre csábítatik. Ne szenvedjünk tehát se pénzhianyban, se pénzbőségben: mert mindkettő egyaránt veszedelmes, főleg pedig őrizkedjünk a pazarlástól, mert ha pénz oda, minden oda!

## A czukrásznál.

Két szép ifju nő lép be a czukrászhoz, két kis leányával, s bőkezűen megvendégelik a gyönyörű gyermekeket. A csinos tányérváráról hamar elfogyott a sok szép sütemény, a gyermekek boldogan költötték el a csábítóan kandikáló halványzöld, aransárga és rózsapiros süteménykéket, s a szép mamák is szívesen segítettek nekik e foglalkozásban. Gyönyörű látvány volt e négy üde alak, kik mind nehéz bársony, finom prémes ruhát viseltek, a mint kipirult arcokkal ropogtatták a sok nyalánságot, élénken csevegve s nevetgélve s oly ott-honosan érezvén magukat a fényes boltban, mintha az mind sajátjuk lenne.

Künn az ablak előtt két más, rongyosan öltözött gyermek áll, testvérek szegénykéek. A fiu kezénél fogta hugocskáját s kékre fagyott arcukat oly közel tartották a kirakat üvegéhez, hogy szinte laposra nyomódott hideg orrocskájok, a mint mozdatlanul bámultak be a boltba. Nem érezték a csipős hideg szelet, sem a dermesztő hideget, ugy bámulták a fényes boltot, mely tündérvilágnak tünt fel előttük, s alig merték szemeiket a czifra hölgyekre emelni, kik oly szédítő magasan álltak ő felettök, hogy még a gyönyörű helyre is beszabad volt menniök, s ehették a benne levő csodás holmit.

Az ifju nők egyike zsebébe nyult, de a másik, ki vakító fehér fogaival móhon harapott egy tortácskába, oly hirtelen felkiáltott, hogy szinte megfuladt nyelés közben.

„Mit gondolsz, édesem! Nem látod, hogy a kis naplopók már egy óra óta csaknem felfalnak bennünket tekintetökkel? Hidd el, ha most adsz nekik pár krajczárt, rögtön valami nyalánságra dobják ki a pénzt!“

Aztán kimentek a delnők, a rózsás arcú gyermekek meg utánuk. Künn a fagyos utcán az egyik szép kis lányka hátra fordult, kinyujtá kezét és egy nagy tortadarabot tartott oda a bámuló szegény gyermekeknek, de ugy, hogy a mamák azt észre ne vegyék.

A két félig megfagyott gyermek nem mert hinni szemeknek, és csak nézték a szép, finom gyermeket, ez pedig sietében a földre ejté a süteményt, és előre sietett mamájához. És ugyanazt tevő, nagy titokban, a másik uri gyermek is, és a két szegény gyermek végre mégis megértve, hogy a két néma jóltevő nekik szánta a jót, mohó sietséggel kapkodták föl az elszórt falatokat.

— Az utból, rongyos népség! — rivalt reájuk egy uracs, ki a czukrászdába sietett — hogy még ilyen helyen is az efféle porontyokkal kell találkozni! Oh ez a rendőrség! — és nyugodt lélekkel ment be a czukrászdába udvarolni és cukrokat ropogtatni.



## Egy hét története.

Márziushó 7-dikén.

Dancz Nina. — Idősb Rizler és ifj. Fromont. — Sarasate.

Az írók és művészek élete a nyilvánosságé, érje valami öröm őket, vagy csapás sujtsa, ahoz köze van a közönségnek, s rokonszenvével részt vesz örömeiben, vagy bánatában. Mért van ez így?! Hiszen az író csináljon akármit, az nem tartozik a nagy világ elé; olvassák el könyvét, ha tetszik nekik, dicsérik meg, s ezzel vége: a színész játssza el szerepét a színpadon s a néző tapsoljon neki, ha megérdemli, annak aztán, mi lesz ama hősből, büszke királyból, a ki az előbb szemünk láttára halt meg, esett el oly megindítóan, — kinek mi gondja?! És mégis úgy van pedig; az irodalom és művészet harcossai a közfigyelem tárgyai; minden szem rájuk függesztve, nevüket minden körben ismerik és nem ejtik ki sehol bizonyos érdeklődés nélkül. Ha egy író vagy művész belépett valamely társaságba, mindjárt észre lehet venni, hogy a belépő közérdekeltség tárgya lett, mindenki figyelme rá van fordítva. Nincsen ennek egyéb oka, csupán csak az, hogy valamint a művészetet és irodalmat közös kincsünknek tartjuk, úgy művelőit mintegy magunkénak tekintjük, kinek egyénisége, sorsa iránt is jogunk van érdeklődni, sőt kötelességünk is, mert ők nemzeti kincsünk letéteményesei.

Ebből lehet aztán megmagyarázni azt a különös érdekeltséget, mely a mult csütörtökön annyinkat a népszínházba vitt. Egy kedves arcú, szőke „Pünkösdi királynőt“ ment mindenki megnézni, a ki utólszor jelent meg a színpadon. És mindenki mintha testvérét, lányát látta volna benne, annyi szeretettel és gyöngédséggel nézte őt, a mosolygó arcú szép leányt, a ki Hymen rózsá-lánczát volt felveendő, mintha a közönség adná férjhez. Annyi szeretet és jókívánság nyilvánult abban a tapsviharban, melyet megjelenése a színház minden részében keltett, hogy büszke lehetne rá akár melyik menyasszony. Virágok hulltak lábai elé, a pályatársak babér-koszorúval lepték meg, a gyöngédség és szeretet nyilvánulásai minden oldalról, — mintha csak azért tették volna, hogy meg nehezítsék a boldog vőlegény feladatát, kinek szerelme ily csábító ragaszkodással fog majd küzdeni, s kinek ugyancsak ki kell tenni magáért, hogy a csendes édes otthon ezt a fényes ragyogó világot elfeledtesse szeretett hölgye által. — Attól a percztől kezdve, hogy a függöny aláhult előtte s ő a magánéletbe vissza vonult, megszűnt a közönségé lenni, melynek most már nincs többé joga figyelemmel kísérni elvesztett kedvencze sorsát.

A közönség tovább is megy a színházba s keres és talál új kedvenczeket, az előbbieket hamar feledve vannak. Mert nincs hálátlanabb, mint a közönség; ma még elragadtatással hangoztatja nevét és tenyerét zsibbadásig tapsolja, holnap már elfeledi, s jó, ha a nevére emlékszik. Menjünk át a nemzeti színházba, hol utóbbi időben egy másik fiatal szőke nő kezdi meghódítani a közönséget. Jó formán harmadik valamire való szerepe volt a pénteki s már is egyhangu a közönség véleménye, mely Helvey Laurát határozott tehetségnek nyilvánítja, ki előtt fényes jövő áll. Pénteki szerepe Szidónia volt Fromont-Rislerben. De talán önök még nem ismerik e darabot, — hi-

szen egészen újdonság a közönség előtt; a nemzeti színházban pénteken adatott először. Vagy úgy: — önök olvasták már regény formájában, és Daudet „Idősb Risler és ifjabb Fromont“-ja sokkal tartalmasabb regény, hogy sem kirepülhetett volna emléke lelkökből. A ki regényben olvasta, ne nézze meg színdarabban, ha csak a gondos, művészi előadás kedvéért nem, — mert maga a darab nagyon el fog halványodni előtte, a minthogy minden színdarab, mely regényből van összegyurva, rendesen formátlan, tökéletlen. S ez természetes is; a regény előtt tág mező áll nyitva, melyet a cselekvény egészen elfoglalhat, már most hogy lehessen sikerrel egy szűk ország-utra összeszorítani azt a sereget, mely kényelmesen a magáénak tekinté az ut melletti nyílt mezőt jobbra is, balra is.

De azért Risler-Fromontól mégis szólnunk kell, mert az újabbkori francia iskola egyik kiváló terméke, s a Dumas „házasságtörési“ műfajához tartozik, mely műfaj most nagyon kapós a színpadon. Risler és Fromont üzlet-társak, amaz öreg ember, ez fiatal, amaz elvesz egy hiu, tetszelgő divatárusnót, ennek is van kedves, szereterreméltó neje. Alig teszi be Szidónia, a hiu báb lábát a házba, azonnal fölbomlik a rend és nyugalom. Szidónia pazarolja a czég vagyonát és — elcsábítja a fiatal üzlet-társat. A bűnös viszony senki előtt nem titok, csak a jó bolond öreg férj s a szegény gyanutlan fiatal asszony nem tudnak semmiről semmit. Az öreg Fromontnak van egy fivére, ki időközben haza jő, ez a férfi is szerette egykor a daemont, Szidóniát, s most hogy újra látja, fölgyulad benne a régi láng s szerelmes levelet ír bátyja nevének. A czég azonban a nő pazarlásai következtében megbukik, amazoknak is fölnyilik a szemök és Szidónia elfut a házból, melyet pokollá változtatott. De még egy halálos csapást akar mérni öreg férje szívére azért, mivel őt a hűtlen üzlet-társ megcsalt neje előtt megalázta, és — elküldi Rislernek a testvér szerelmes levelét. E nyíl azonban nem talál. Egy vén színész kedves lánya azt hazudja, hogy a levél neki iratott, s a csapás el van háritva, — a családba is visszatér nagy nehezen a béke és nyugalom.

Fromont-Rizler előadása, mint talán már mondtam is, kitünő volt, és ha még számos estén közönsége lesz, miben nem kétkedünk, abban színházunk jeles személyzetéhez lesz legfőbb érdeme. Ekép megdicsérve a dráma művészeit és művésznőit, kötelességemnek tartom a tartozó elismerés adóját leróni az opera tagjai iránt is. Csakhogy ezuttal nem a nemzeti színpadon kivívott sikerekért érdemlik meg a dicséretet, hanem egy hangverseny-estélyen, melyről külön kell szólnunk, nemcsak azért, mert most különösen hangverseny-saisont élünk, de legfőképen azért, mivel ez estély valóban emlékezetes esemény. Liszt Szent-Erzsébetét halhattuk ismét, e ritka becsü, tartalomgazdag, művészi alkotásu művet, melyhez csak tizenkét év előtt volt még szerencsénk. Azóta természetesen változott a közönség és nem sokan vannak, kik hallhatták az akkori előadást is, és a kik emlékezetét megőrizhették a remek alkotásnak. Azok összehasonlítást is tehetnek az akkori, s a mostani előadás közt, — nekünk csak az elragadtatás maradt, mely nem kisebb ma a tizenkét év előttinél, ha talán akkor



kitünőbb lehetett is az előadás. Egyébiránt bátor vagyok ezt is kétségbe vonni. Az ének-részek talán jobban töltettek be, s a kik akkor Paulinét, Rabatinszky Marit, Bigniót hallották, talán most kevésbé voltak megelégedve Nádainéval, Balázsnéval, Lánggal, mi azonban azt tapasztaltuk, hogy a mostani előadás sem vont le semmit a kitünő mű becséből. A zenekar, meg vagyunk győződve, ma hibátlanabban, tökéletesebben játszott, mint akkor, midőn zenekarunk rendkívül kezdetleges állapotban volt, míg most az európai legelső színházak színvonalán áll. Liszt, az ősz mester sugárzott az örömtől, midőn művét ily kitünő előadásban hallhatta és nekünk Liszt megelégedése a legnagyobb megnyugtató.

Liszt Erzsébetének előadása esemény volt ugyan, még sem szárnyalta túl nevezetesség tekintetében a szerda-esti hangversenyt. Sarasate van itt, Sarasate játszott. Ezzel elég van mondva. Ki ez a Sarasate?! A világ első művésze, kihez hasonló Paganini előtt és Paganini óta nem élt. Oly nagy művész, hogy az emberek bámulata félig már a mythosba helyezi át. Csodás dolgokat tudnak kalandos multjáról beszélni, csaknem oly csudákat, mint Orpheusról, ki a köveket megindítja játékaival. Egyenes összekötetésben tudják a sáttánnal, a ki hegedűjének hurjaiba azt a csodás kifejezhetlen bűbáju, ellenállhatlan hatalmu hangokat adja. Ha én mind azt a mesés dolgot elbeszelném itt, a melyek a különben is csodálatos Spanyolt oly természetfölötti megvilágításba helyezik, igénybe kellene vennem e lap minden rovatának a helyét. De nem beszélek csodás kalandjairól, nem az ördöggel való czimborálásairól, csak arról, hogy Sarasate szerdán este játszott a vigadó kistermében oly szép közönség előtt, hogy összeválogatni nem lehetett volna szebbet s oly nagy közönség előtt, a milyen a terembe befért. A hatás, melyet játéka által előidezett (játszott Beethoventól, Chopintól, Rubinsteintől) leirhatlan, megbabonázva hagyta el mindenki a termet, Sarasate pénteken is játszott.

Ab.

### Budapesti hírvivő.

\* \* (Jótékonyág.) Ő F e l s é g e a király a bodonyi római katkolikus hitközségnek roskatag iskolája helyreállítására 100 frtnyi kegyadományt, a sámsoni helv. hitv. egyházközségnek temploma felépíthetésére 100 frtot, a szepesmegyei gerlachfalvi tűzkárosultak részére 300 frt segélyt adományozott. — S i m o r J á n o s herczegprimás az esztergomi egyházmegyei nyugdíjalaphoz huszezer frttal járult.

\* \* (Rózsás napló.) Jegyesek: báró Podmaniczky Béla és báró Gerliczy Erzsébet kisasszony Nagyváradon. — K a l i c z a Vilmos gazdatiszt és Szép Karola kisasszony Debreczenben. — M o l n á r Lajos ügyvéd és Kenessey Erzsébet kisasszony Küngösön. — D ö v é n y i Pál ügyvéd és F ü z e s s y Jozefin kisasszony Biharban. — B r u c s i János és H a r t m a n n Teréz kisasszony Nyerges-Ujfaluban. — K e r e s z t f a l v y Antal és S z a b ó Ilona kisasszony Debreczenben. — E g y b e k e l t e k : H e r c z e g Bertalan szolgabíró és D a n c z Nina kisasszony Budapesten. — K e n e s s e y Kálmán miniszteri osztálytanácsos és J u s t h Ilona kisasszony Budapesten. — H o f f m a n n Antal és R i k l y Hermine kisasszony.

\* \* (Nagyszerű alapítvány.) Gróf Kun Gocsárd a szászvárosi evangélikus iskola javára ötvenezer forintnyi alapítványt tett le oly czélből, hogy az ama vidék magyarjait az eloláhosodás ellen megvédje. Az alapítványlevél követeli,

hogy az összeg mindaddig kamatoztassék, a kamatok pedig tőkésítettessenek, míg háromszázezer hétszáz frtra nem gyarapszik. Miután a tőke e magasságra növekedett, abból hatvan ezer frtnak 5%-kos kamatjával a szászvárosi iskolában felállítandó 3 új tanári állomás javadalmazandó, tanári szálláspénzült a gróf egy házának jövedelme engedtetvén át. A tőke további 20,000 frtjának kamataiból az algyógyi, tordasi, rápolti, bosdái, rákosdi, kereszturi, felső-szilvási, alsó-szilvási, felső-szálláspataki, zajkai, klopotivai, pestényi, bajesdi, fehervízi, borbátvízi, livádiai, kis-barcsai, harói, pesti és porosi, többnyire eloláhosodott magyar szülők gyermekei, időnkint egy-egy, segedelmeztesse minden községből, míg a városi iskolában legalább jelesen tanulnak; minden fiu 40 frt ösztöndíjat kap. A 20,000 frt kamatjából éventén fenmaradó 200 frt 5 szegény eloláhosodott magyar növendék segélyezésére fordítandó. A felnövekedett tőke további 23,700 forintjának kamatait azon protestáns felekezeti községek tanítóinak fizetése növelésére rendeli, kik ma 400 forintnál kisebb fizetést huznak. A nagylelkű gróf e nagyszerű tette önmagában hordja dícséretét.

\* \* (Csengeri Antal) szép ajánlatot tett a Kisfaludy-Társaság könyvkiadó bizottságának. Neki, mint akadémiai rendes tagnak, három év óta háromszáz forint évi fizetése van. Ezt eddig is közcélra adta; ezentul pedig, a mig él, a Kisfaludy-Társaság könyvkiadásait fogja ez összeggel támogatni.

\* \* (A magyar gazdasszonyok) országos együletének márczius 3-dikán tartott választmányi ülésében több folyó ügy és kérvény elintézése után az éves közgyűlés megtartása márczius 18-ra határozottatott megtartatni. Örömmel vételet a január 21-dikén tartott álarczos bál végeredményéről jelentés, a tiszta jövedelem 1860 frt, a zártkörű tánczestély tiszta jövedelme 479 frt 64 kr. Ezen a jelenlegi körülmények közt alig remélhető szép eredményért a rendező bizottság elnökének, Kárman Lajosnének, a rendezőknek, Bisitz Dávidné és Greger Miksánének ajándékaikért, valamint a légszeszgyár igazgatóságának és a résztvett nagy közönségnek gyámolításaért hálás köszönet szavaztatott. Új tagnak bejelentetett báró Bánhidya Béláné és Vancsa Gyula, végre a gazdasági bizottság jelentése olvastatott fel; az árvaházban költség január hóban 1627 frt 68 kr, február hóban 1628 frt 58 kr, az árvák által a munkaórákban számos javításokon kívül 184 darab női kézimunka végeztetett.

\* \* (Az írók és művészek társasága) vasárnap tartá évi rendes közgyűlését. A jelentésből örvendetes tudomásul vet-tük, hogy a társulat egy év alatt is sokat gyarapodott. A tagok száma 278-ról 312-re szaporodott; az összes bevételek 9958 frtra, a kiadások 8903 frtra rugnak, marad pénzkészlet 1054 frt. A társulat az irodalmi ügyek körül figyelemre méltó működést fejt ki. Az ő köréből indult ki a Petőfitársaság, s az e társulat kezdeményezése folytán kiküldött bizottság kidolgozta az alapítandó írói nyugdíjintézet tervét. Társadalmi tekintetben a társulat a főváros egyik első kaszinója, estélyei s báljai kiváló helyet foglalnak el a fővárosi társaséletben. A tegnapi közgyűlés újra megválasztá az egylet tisztségviselőit, köszönetet szavazott Lisztnek, kinek hangversenye jelentékeny jövedelmet juttatott az egyletnek s elhatározta, hogy Felekit, 25 éves szini jubileuma alkalmából, üdvözölni fogja.

\* \* (A zenekedvelők termében) pénteken este Fux Paulina kisasszony mezzo-soprán énekesnő (pesti leány) mutatta be magát, jól látogatott hangversenyben. Ő Németország több nagyobb szinpadján működött már, képzett hanggal, izléssel



bir s a Rossini „Semirámis“-ának kavatinája, a Mendelssohn és Mozart-dalok s Veherlin „keringő“-je után elismerő tapsokban részesült. Spiller két ügyes tanítványa: Strelitzky és Quittner tisztán és jó technikával adták elő Allard egy duo-ját. Altschul helyett Bogáthy Elza kisaszony játszott zongorán Liszttől két darabot, tetszés mellett.

\* \* (A magyar tisztviselő-egylet) szombati táncmulatásága diszes közönséget gyűjtött össze a „Hungária“ disztermébe. Jelen volt Pauler Tivadar egyleti elnök is; továbbá Danielik József osztály tanácsos, az egylet érdekeinek egyik legbuzgóbb előmozdítója. Körülbelül hatvan-hetven pár tánczolt s e szám még a füzértáncz alatt is teljes volt, mi a mulatság kedélyessége mellett bizonyít, a vacsora utáni csárdást nagyon hosszúra engedték nyújtani; közel két órán át járták s Berkes már alig volt képes a sok „hogy-volt-hogy“-nak, megfelelni. A tánczosnők körében voltak többi közt a Szerényi nővérek Ujpestről, Danielik Ilonka, Horváth Róza, Horváth Ilonka, Gellén Kornélia, Csillag nővérek, Mótusz Irma, Rozgonyi, Hölle és Martini nővérek, Pozsgay Lujza, Balazsovich Gizella, Lukács Emilia, Gyenes Linka, Tomsich Irén, báró Tunkel Adolphine, Balogh Viktorné sat.

\* \* (Az írói segélyegylet) pénztárába a következő újabb alapítványok és adományok fizetettek be. Alapítványok: Gyulai Pál 600 frt. Kövesdi Beller Jozéfa (végrendeletileg) 500 frt. Adományok: Illyés Bálint 50 frt. Kautz Gyula 75 frt. Az írói segélyegylet igazgató bizottsága mart. 5-dikén tartott ülésében egyszersmind elhatározott, hogy áprilban közgyűlés fog tartatni, melynek napjáról az alapító és évdijas tagok annak idejében értesíteni fognak. A közgyűlésen az igazgató bizottság be fog számolni hat évi működéséről s új bizottság választatik, valamint új alelnök is báró Eötvös József helyébe. Az ujonan választott bizottság fogja megválasztani az új titkárt, minthogy Gyulai Pál, az eddigi titkár, mint sajnálattal halljuk, beadta lemondását.

\* \* (Batyubált) rendezett mult szombaton este a nőipar-egylet. Olyan kedélyes, fesztelen mulatság volt, minőt csak egy házi bál öszhangzó társasága szokott kifejezni: Rác Pali jó zenéje mellett reggeli hatig tánczoltok s szünóra alatt az éttermekké alakított helyiségben jókedvűleg vacsoráltak. Az asztalok bő ellátásáról az egyleti hölgyek szivessége gondoskodott. A jó sikerért, melynek egyik maradandó oldala a nőipartanoda részére jutott vagy kétszáz forintnyi tiszta jövedelem, a rendezés élén állott Halász Dezsőné urhölgyet s a neki buzgón segítő Banovics Kajetánné, Kölber Károlyné és Miskolczi Antalné urhölgyeket illeti a legnagyobb elismerés. A művészvilágból Bulyovszky Lilla (ki már a tánczban is részt vehetett) s Lendvayné asszonyok voltak jelen.

\* \* (A színészeti tanodában) hétfőn ismét matinée volt, az utolsó ez idényben. Sokan jelentek meg ez előadásán a „hivatottak“ és „hivatalosak“ közül. Ott volt: Trefort miniszter, Edelsheim-Gyulai báró, Liszt Ferencz, Jókai Mór, Márkus István, báró Kaas Ivor országgyűlési képviselő és még számos kitűnőség. A növendékek dráma, opera és népszínmű részleteket adtak elő szép sikerrel. A „Róma leánya“ című dráma egy felvonásában Kéler Ilona tünt ki rokonszenves hangjával, a „Tündérlak Magyarhonban“ egy felvonásban Kurzweil Janka és Valch Vilmos ügyes játéka s különösen az előbbinek szépen csengő hangja aratott tapsokat. A „Bibor és gyász“ című színmű egy felvonásában Márkus Emilia hévteljes szavallata szünni nem akaró tetszésben részesült. Kitűnt még mellette Tolnay Andor, ki a vak Ferczey szerepében félreis-

merhetlen jelét adta nem mindennapi tehetségének. Végül három opera részletet énekelt Bély Hermina, Ruszt József és Hegyesy, kik mindannyian tetszésben részesültek.

\* \* (Liszt Ferencz) e hóban elhagyja fővárosunkat, előbb azonban négy jótékony egylet javára hangversenyt adand a vigadó termében. E hangversenyen Dustman asszony, a bécsi operaház énekesnője, Popper és neje Menter Zsófia is közreműködnek.

\* \* (Richter Iános) e tavaszon ismét eljön fővárosunkba, hogy itt egy nagy zenekari hangversenyt rendezzen. E célra a nőképzőegylet kérte föl és nyerte meg. Ő szíves volt vállalkozni. Arra is fölkérték, hogy e hangverseny számára vagy Ehn Berta asszony, vagy Wiltné asszony közreműködését nyerve meg. A hangverseny ideje attól függ, hogy egyik vagy másik művész mikor nyerhet alkalmat fővárosunkba jönni.

\* \* (Patti Adelina) kétszer fog föllépni a népszínházban, Faustban és Travitában. Vele jönnek Nicolini az a híres tenorista, kinek nevét a hir igen pikáns vonatkozással hozta kapcsolatba a művész nő válópörével, továbbá Strozzi, Fiorini, Zelia és Trebelli asszonyok. A jegyek méreg-drágák és már mind a két előadásra előre elkapkodták. Aki ezentul akar még jegyet szerezni, az már csak borsos ráfizetéssel teheti.

\* \* (Izsó Miklós) műveinek gipszöntvényét e hó elsejétől fogva a volt fehér hajó helyén a bécsi-utcában 3-dik sz. a. Metzger Emil e célra bérelt boltban árulja. A becses főszöntvények, melyek nagyrésze szobrászatunk legbecsesebb kincsei közé tartozik, az Izsó bizottság által meghatározott olcsó árakon adatnak el, úgy hogy nemcsak tanodák s kaszinók, de egyesek is könnyen megszerezhetik azokat. E gyűjtemény egyszeri megtekintése után is kiváló fogalmat nyerhetünk Izsó kitűnő művészi tehetségéről.

\* \* (Kossuth arczképei.) Kossuthot tömérdek ember fölkeresi levelével s arczképet kér tőle. És persze sok pénzbe kerül valamennyi kérőnek teljesíteni kívánságát, Simonyi Ernő tehát figyelmezteti a folyamodókat, hogy Kossuth nem Crösus, s hogy a kik fényképét birni akarják, hozassák meg saját költségükön. A fényképésznek, kinél a kép megrendelhető, czime következő: „G. Ambrosetti, pittore e fotografo Torino (Italia) via Po 43.“ Egy arczkép ára kabinet-alakban 3 frank, vagy is a bérmentes megküldéssel körülbelül 1 frt 50 kr.

\* \* (A Józsefnádor) szobrának megfordításáról van szó. Már régebben is fölmerült a nézet, hogy ez a szobor hatásosabb volna, ha arczczal nem a háznégyszög, hanem az élénk forgalmu fürdő-utca felé nézne. A bécsi világtárlat szakértő jury-tagjai s a tavalyi nemzetközi nagygyűlés vendégei is e véleményben voltak. Ennélfogva illető körökben ápolják a tervet, hogy a szobor megfordítását kedvező alkalommal végrehajthassák.

\* \* (Az aradi vértanúk) szobor-bizottsága már elkészíté a pályázati hirdetményt. Három díj lesz: kétszáz és négyszáz forinttal. A város négyszögű főterén fog a szobor állani bronz anyagból, márvány vagy gránit alapon. Nyolczvan vagy százezer forintba kerülhet. A pályaművek Aradon és a fővárosban két-két hétig lesznek kiállítva. A központi honvédbizottságtól s fővárosi szaktekintélyektől véleményt kérnek még a pályázatról, mielőtt azt kihirdetnék.

\* \* (Carré czirkuszában) jótékony előadás tartatott mult esütörtökön a pesti nőegylet javára Bohus-Szögyény Antónia közbenjárására. Az előadás ötszáz forintnál többet jövedelmezett az egyletnek.



“\* (Bem-szobor.) Berezky és Borosnyai képviselő urak, mint a marosvásárhelyi Bem-szobor-bizottság tagjai, felkérték azon urakat, a kik az aradi vértanúk szobrára szerkesztett pályázati hirdetményre véleményadással megbizattak, hogy nyujtsanak segédkezet a Bemszobor felállítására körül is. A felkértek a legközelebbi napokban fognak tanácskozni együtt Berezky és Borosnyai urakkal ez ügyben, s a pályázati hirdetményre tervezetet készítenek. A Bem-szoborra eddig 13 ezer frt áll rendelkezésre. A szobrot mintegy 18 ezer forintra tervezik.

“\* (Fusio.) A politikai pártok példáját követik az egyesületek is. A nőiparegyelet és házi iparegyelet egyesítése van tervben, mi természetesen az elsőnek lényeges átalakítását, de egyzersmind erősödését vonná maga után. Az egyesítés főszószólója Kerkápoly Károly, a házi ipar egyesület részéről. Ha megtörténik az összeolvadás, bazárt fognak nyitni a ferencziek nem sokára elkészülő új épületében.

“\* (Új divatot) kezdett a fiatalság, a mióta a konstantinápolyi küldöttség hazajött: a fez viselést. Székesfehérváron már több fiatal ember viseli, s egy ottani kalapos több százat rendelt meg. Kolozsváron e napokban egyszerre 50 egyetemi polgár tette föl. Budapesten is nagyon sokat lehet látni.

“\* (Egy középkori párbajról) irnak a lapok, melyet pár nap előtt Ó-Budán két tiszt egy vendéglő kertjében vívott. A tisztok egyike német származású s a Rudolf trónörökös nevét viselő magyar gyalogezredben szolgál, a másik ellenben nemzetiségre szerb, s egy határőrvidéki ezred tisztikarának tagja; ezredjük parancsnokságától lettek a fővárosba küldve a végből, hogy az óbudai katonai szertárban egyenruha szállítmányt vegyenek át. A párbaj estéjén a két tiszt egy a szertárnál alkalmazott idős százados társaságában jött az említett vendéglőbe. Hosszabb társalgás után politikára fordult a beszéd. Szőnyegre került a keleti kérdés, majd a monarchia magatartása az eshetőleges orosz-török háborúval szemben. A határőrvidéki tiszt ez alkalomból fölötte sértően nyilatkozott a magyarokról, „magyar gyávaságot“ stb, emlegetett, mire ellenfele azt viszonzá, hogy ő nem magyar ugyan, de magyar ezredben szolgál, s nem fog tűrni hasonló sértést. Végre a két tiszt néhány halkán váltott szó után látszólag egészen nyugodtan fölkel, s a ház tágas udvarába ment, hol holdvilágnál, tanúk nélkül, emelt kardokkal rohantak egymásra. Előbb a Rudolf-ezredbeli tiszt kapott könnyű vágást fülén s halantékán, mire oly roppant vágást mért a határőrvidéki tisztre, hogy annak kardja ketté törött s ellenfelének aczéla mélyen és hosszan hatolt be homlokába. A kardpengének darabja átröpült a szomszédház udvarára, a hol másnap megtalálták. A határőrvidéki tisztet, ki vérében fekvé maradt az udvaron, még az éjjel az óbudai kórházba szállították. Ellenfele másnap följelentette magát, átvette az egyenruha-szállítmányt, s visszautazott ezredéhez. A határőrvidéki tiszt sebe életveszélyes.

“\* (A hajfestő szerekkel) szemben a legnagyobb ovatoságra int az orvosi hetilap. Huszonegy-féle szer elemzéséből kitűnt, hogy 14-nek csak a neve volt más, de egyforma tartalommal bírtak. Egytől-egyig pedig ólom és kén volt, tehát kártékony mérég. Az elemzés alá vett szerek közül csak egyen volt feltüntetve, hogy mérég.

“\* (Ritka eset.) hogy valaki megnyerje a főnyereményt s ne menjen pénzéért. Most ez eset fordult elő. Az 1864-diki sorsjegyek utolsó huzásánál a bécsi „Merkur“ által kibocsátott igérvénnyel valaki a második, 20,000 frtos főnyereményt

találta megnyerni, de a pénz föl vételére mindedig nem jelentkezett. A sorsjegyet hazánkban adták el, s tulajdonosa valószínűleg még nem is álmodik nyereményéről.

“\* (Vegyesek.) A nőiparegyelet évi közgyűlése e hó 25-dikén délelőtt tíz órakor lesz saját helyiségében; tervben lévén egy más rokon-egylettel való egyesülés is, ez iránt valószínűleg indítvány fog kerülni a közgyűlés szőnyegére. — A Zubovics-féle sorsjáték eredménye a vizkárosultak javára 2517 frt 17 kr tiszta jövedelem. — Felek Miklósnak 25 éves jubileuma alkalmából a közönség részéről is emléket fognak átnyujtani. Az aláírási ivatek Kralovánszky Istvánné asszony küldte szét. — Miletics Szvetozár ujabban is sürgette szabadon bocsátatását, mit azonban a budapesti törvényszék nem engedélyezett. Miletics a királyi táblához fölebezett.

“\* (Halálozások.) A mult héten meghaltak: özvegy Noszlopy Antalné, született Gorove Anna urhölgy, (Gorove István nővére) Budapesten. — Gyenge Imre földbirtokos 34 éves korában, Mikolapatakon. — Molnár Géza 17 éves korában, M.-Vásárhelyt. — Dulny Özséb kanonok 59 éves korában, Jászó-Rudnokon. — Dr. Hirschfeld a „Temesvarer Zeitung“ szerkesztője, Temesvárott. — Dessewffy Lajos volt miniszteri tanácsos, Budán. — Boer Ferencz volt főispán 67 éves korában, Nagy-Enyeden. — Gróf Apponyi Teréz csillagkeresztes hölgy 77 éves korában, Bécsben. — Szabó Lajos 64 éves korában, Bécsben. — Halus János Pozsonyban. — Streiling Bertalan tanár 59 éves korában, Budapesten. — Farkas Károly, Gödöllőn. — Gróf Kullmer Frigyes 63 éves korában, Zágrában. Béke hamvaikra!

## Irodalom és művészet.

A színházakban meglehetősen élénkség uralkodik. A nemzeti színházban egymást érik az új darabok. Rizler-Fromont hatása még el sem mult, már is a Szép Mikhált hirdetik a színlapok, Jókai e legújabb színművét, melyet nem rég megjelent regénye után írt. Amarról már van említés téve e lapban, e ről még nem szólhatunk, mert mikor előadatott, akkorra e sorok már sajtó alatt izzadnak. Az operának is újdonsága még a Coppelia ballet, mely folyvást vonz.

A népszínházban apró-cseprő, érdektelen haszontalanságok járnak, Flórenczi szalmakalap és egyéb ilyes. E színháznak is van balletje, a Saltarello, vagy az ugrosó kérő, mely meglehetősen gyöngé dolog, főleg ha oly hiányos személyzet van hozzá, mint a minővel a népszínház igazgatója rendelkezik. Soldosné játékát, ki ismét beteg, már pár hét óta megint nélkülözi a közönség, pedig ő az operette és népszínmű egyetlen éltetője.

Ha e rovatnak szigoruan a főváros irodalmi és művészeti hireire kellene szoritkozni, nem lenne szabad felemlitenem, hogy a mi „kis grófnőktől“ (azért mondjuk, miénknek, mert szerencsénk van öt lapunk munkatársai közé számítani,) Vay Saroltától most adnak elő Miskolczon egy népszínművet Virág Sándor czim alatt, mely a fiatal költő első színi kísérlete s így háromszoros érdeklődéssel tekintünk az előadás elé.

Végül egy pár új könyvet emlitünk meg. Az „Athenaeum“ kiadásában megjelentek: Mrs Edwards „Léa a divathölgy“ kétkötetes angol regénye, 2 frt 40 kr; „Külföldi novellák,“ Hawthorne Nathanielről, öt, Theuriettől, Daudet



Ernőtől, James Henriktől és Collas-tól egy-egy jól választott elbeszélés, fordíták Sasvári Ármin és K—a I., egy-egy kötet ára 80 kr.

A szépirodalom kedvelőinek kedvenc olvasmányai lesznek.

Sirius.

## Nemzeti színház.

Mártius 3-dikán: „Sába királynője.“ — Mártius 4-dikén: „Szentivánéji álom.“ — Mártius 5-dikén: „Ifj. Fromont és id. Rizler.“ — Mártius 6-dikán: „Varázsfuvola.“ — Mártius 7-dikén: „Antigone.“ — Mártius 8-dikén: „Coppélia“, „Vizhordó.“ — Mártius 9-dikén: „Szép Mikhál.“

## Divattudósítás.

Mint minden, úgy a divat is napról napra öregszik, de azért nem tudja sehogy sem elhagyni szeszélyeit és állhatatlanságait. Vagy ép ezek által igyekeznek az örök ifjúság iránti igyekezetét bizonyítgatni? Ez utóbbi kérdést mellőzve, nézzük inkább szeszélyeit, és elmélkedjünk egy kissé a a mult és a jelen felett. Mindnyájan emlékezhetünk még, hogy mennyi nagy gondba került még egy évtized előtt is, a női alaknak lehető legnagyobb terjedelmet adni, és mennyi halcsont és aczélbroncsra volt szükségünk ennek előidézésére. Nem volt nyugtunk, míg olyanokká nem lettünk, akár a járó harangok. Mai nap pedig éppen ellenkezőjét igyekeznek előtűntetni, és szintén a halcsont és az aczél segítségével, hogy az emberi, azaz női alakot a lehető legkisebb terjedelemre leszállítsák. Az eleven és holt élczek egész serege özönlött ez igyekezet folytán az új divat tulságos követőire, de szigorú kintartással hallatlanná tették a gúny sziszegő nyilait, és a nyugodt meggyőződés öntudatával halad tovább az önkényt választott uton. Egy divatszertűen rendezett és gazdagon kiállított kiházasítási készletnél még a fehéreneműek varrásánál is tekintet volt véve a szűk felső ruhákra, hogy valahogy ki ne vetköztesse sima jellegéből! A felette finom ingeken semmiféle ráncok nem látszottak, hanem egészen sima, csipkével és himzett betétekkel diszitett felső részek. Ing-ujjak nem is léteznek többé, hanem csak egy pár kicsi gomb tartja össze az inget a vállakon. Az ing alja is olyan szűk és rézsut szabásu, csak hogy a derék körül ne igen vessen ráncot. A számtalan vékony halcsonttal bővelkedő fűzőszáll feszesen és vértyszerűleg szorosan simul a testhez és a csipőkön alulig ér. Köröskörül gombokkal van ellátva a fűző, a melyre aztán az alsó szoknyák gombolatnak, lévén azok korczán annyi gomblyuk, a mennyi csak szükséges. A divatos hölgyek két alsószoknyát viselnek: egy melegebb szűk szoknyát flanelből vagy vattázott foulardból, és még egy fehéret perkálból vagy madapolánból. Az említett szép készletben több meleg szoknyát láttunk rózsaszínű flanelből, fehérből, crème színűből és világoskékűből, és azok között egynéhány vattázva is volt; a vatta közé mai nap finom iris- vagy violaport hintenek. A fehér szoknya is szűk szabásu, csak hátul hosszú, fodros, legyező alakú, hogy igazán uszályhordozó legyen. Estélyi vagy bál öltözékeknek az alsó szoknya legalsó fodra széles és csipkével van körülszegve. E fehér szoknyára vétetik fel diszes alkalmakkor az alsó selyem ruha kivágott derekkal, ujj nélkül; ez képezi az egész öltözék alapját, melyet aztán a csipkéből, gazeból, vagy más könnyű szövetből készült ruha kiegészít. A ruhaderekak nem igen diszitetnek és csak fiatal nyulánk leánykák viselnek csipkebodrozatot vagy bertheket. Rendesen csak egy sor csipke veszi körül a derék kivágását, vagy egy virágfüzér. A mostani társas összejövetelekben igen divatosakká lettek a fekete túll ruhák, fekete atlatz felett, aranyos és ezüstös virágokkal, vagy fehér, halvány rózsaszín fűzerekkel vagy bokréttakkal diszitve. A legújabb virágok mind szürke és fehér zuzmarával és dérral bevonvák, és soha annyi sötét árnyalatu virágot nem használtak fel diszítésül, mint a jelen idényben, ellentétül a tulságosan sok kék és rózsaszín virágoknak, a melyekbe már szintén belefáradtak. Ez az új utáni igyekezet teremtette bizonyára a fekete rózsákat, a sötétkék harangvirágokat, melyek a világos ruháknak komolyabb jelleget adtak.

De ideje divatképünket nézni és magyarázni.

Az első alak világos drap Saporoff nevű kőzosz szörkelméből készült tavaszi kimenő ruhát tüntet elő. A szoknya drap failleből készült, két sor fodroval, a melyek közül a felső csokros ráncokba van szedve. A tunique mindenütt faille-lal van beszegve és a ruha aljához erősítve, csak a derék külön jár le, és a tunique felső része hátul egy gombbal van reá megerősítve.

A derék elől ki van hajtvva és nyakkendővel diszitve. E gazdag kiállítású ruha ára 150 frt. A drap nemez kalap kék faille-lal van diszitve, ára 9 frt.

A második alakon szintén tavaszi kimenő ruha látható. Készült pedig sötétzöld sergeből, a most annyira divatos halványzöld (hársfavirág színű) tafotával diszitve. A ruha egyben van szabva, hátul hat nagy ráncba összefoglalva, melyeket világos csokrok tartanak össze. Ez új szabásu és diszítésű ruha ára 85 frt. A fekete világos zölddel diszített kalapra még rózsaszínű virág is van tűzve, ára 10 frt.

## Számrejtvény.

Haluskay Zombory Irmától.

8. 5. 7. 2. Arany kalászt nyerünk tőle,  
3. 2. 3. Boldog ábrándok szövője,  
2. 3. 6. Munkás állat új családja,  
7. 2. A jóért ez soh' se drága,  
7. 2. 4. 5. Sirodig ez utitársad,  
8. 5. 7. 6. Urnak nézi a kutyákat;  
10. 9. 2. Könyvben látod oldal száma,  
3. 8. 5. 1. A jót minden gyermek áldja.  
7. 4. 5. 9. 10. Kobza most száz éve zengett,  
1. 2. 7. 8. 5. E nélkül szép nem teremhet.  
1—10. Népből lettél, népé a te neved,  
Olyan szavad, a milyen a neved,  
Élj sokáig! ragyogjon csillagod!  
Fényét nekünk olyan bőven adod!

Megfejtési határidő: áprilishó 4-dike.

A f. é. 6-dik számban közlött rejtvény értelme:

Hushagyó kedd.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Simonis Istvánné, Mandits Erzse Eckerdt Karnász Mariska, Moesz Gézáné, Gutmann Berta, Z. Matyasvoszky Mária. Karácsonyi Biri, Gedeon Gáspárné, Hedry Ilon, Wieser Ida, Bátori Sigay Istvánné, Ferenczovics Teréz, Jánossy Lajosné, Frantz Alajosné, Inotai Róza, Kovács Morvay Julia, Auer Károly, Sarkady Irma, Borsitz Jolán, Farkas Jánosné, Balás Béláné, özvegy Szentiványi Sztranyovszky Erzsébet, Perger Vilmosné, Selinger Ödönné, Pessina Edéné, Kretovcics Szűcs Ottilia, Karay Antal Mariska, Hambalek Gizella, Palits Mari, Király Kálmánné, Graef Rozália, Puskás Gizella, Dubay Gizella és Anna, özvegy Parragi Józsefné, gróf Zay Emilia. Spéczián Gusztávné, Knau Antalné, Mednyánszky Margit és Erzsé, Györffy Karolin, Bohus Gyuláné, Magyar Felici, Cseri Istvánné. Szlávik Róza, Haintz Mari, Szabó Czirkay Ida, Liebbald Cs. Jusztina, Bronts Sarolta, Bosnyák Anna, Fűzy Gyurkó Francziska, Szegedy Emilia, Menyhárt Kornélia, Pántz Ödönné, Erdélyi Pál, Fuxhoffer Vinczéné, Lukáts Julia, Vass Alajosné, Ocsvay Árpád, Kiss Vilma, Tahy Fehérvény Kornélia, Jókuthy Albertné, Rubos Juszttina és Erzsike, Szécsényi Mariska, Csécsi Miklósné, Rezsuy Pinkovits Julia, Gacsályi Lajosné, Siffmann Zsuzsánna, Wipf Gyula, Rózsa D., Popovits Irma. Dzsinnich Pencz Mária, Bignio Emilia, Szotyori Ágnes, Garzó Ilka, Eckerdtné Vértessy Laura, Áronfi Fisch Jeanette, Zsiga Sándorné, Mandula Ida, Beszédes Gyuláné, Mózessy Anna, Pap Mihályné. Abonyi Jánosné, Bányay Ilka, Koháry Plesznik Róza, Sáary Etelka.

## Tartalom.

Pagát ultimó, Margitay Dezsőtől. — Busan bug a... Szegfi Mór-tól. — Mely nők a legszeretettelőbbek?! — Nincs sziva. — A pénz, Ocsvay Árpádtól. — A cukrásznál. — Egy hét története. — Budapesti hirtívő. — Irodalom és művészet. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulnadjonos: EMILIA.



11-dik szám.

Március 18-dikán.

# Családi-Kör

A PESTI JÓTEKONY NÖEGYESÜLET

## KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országut 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |           | R. katolikus és protestáns naptár |            | O-naptár      | Izraeliták naptára | Hold-járás | N a p - |        |
|-----------------------|-----------|-----------------------------------|------------|---------------|--------------------|------------|---------|--------|
|                       |           |                                   |            |               |                    |            | kelte   | nyugta |
|                       |           |                                   |            |               |                    |            | óra     | perc   |
| Márcz. 18             | Vasárnap  | G 5 Fekete vas.                   | G 5 Judika | 6 B 4 böjtben | 4                  |            | 6 10    | 6 8    |
| 19                    | Hétfő     | Józs. ur nev. aty.                | József     | 7 Cherson     | 5                  |            | 6 8     | 6 10   |
| 20                    | Kedd      | Joak. patriarcha                  | Hubert     | 8 Theophil    | 6                  |            | 6 6     | 6 11   |
| 21                    | Szerda    | Benedek apát                      | Benedek    | 9 40 vértanu  | 7 Mathuzalem       | ☾          | 6 4     | 6 12   |
| 22                    | Csütörtök | Oktavian vértan.                  | Lea        | 10 Kodrat     | 8                  |            | 6 2     | 6 13   |
| 23                    | Péntek    | Fájdalmas szűz                    | Victoria   | 11 Sophron    | 9 Manasszes        |            | 6 0     | 6 15   |
| 24                    | Szombat   | Gábor főangyal                    | Gábor      | 12 Theophil   | 10 Sab. Hag.       |            | 5 58    | 6 17   |

**Teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk.**

## V i d é k i t á r c z a.

**Hidalmás,** márczius 6-dikán 1877. Tisztelt Szerkesztőnő! Becses lapja ez évi márczius 4-diki számában csak röviden és felületesen lett egy pár rövid sorban felemlítve a községünkben levő jótékony női olvasókör javára ez évi február 24-kén rendezett tánczvigalom. Ezt egy oly lapnak, mely községünkben rendes levelezőt tart, nem lehet megbocsátani, s ezért jelen soraimmal a hiányt okvetlenül pótolni kívánom.

A hidalmási női olvasókör javára ez évi február 24-dikén rendezett s sorshuzással összekötött tánczvigalom 25-iki éjjeli 2 óráig tartott egy folytában, s úgy Hidalmás, valamint vidéke szépei teljes számmal voltak képviselve. A házi asszony és főrendező Császárné Miklósné urnő a kör elnöke volt. Jelen voltak: Horváth Józsefné, Majthényi Albertné, Gombos Mihályné, Kósáné, özvegy Pásztoby Albertné, Joó Imréné, Debreczeniné, Friedmanné és Császárné Sámuelné urhölgyek; továbbá Benedikty Izabella, Kósa Fricziné, Sombori Póli, Pásztoby Zsuzsanna, Pásztoby Mariska, Eperjessy Ida, Versényi Eszter, Versényi Linka, Friedmann nővérek, Majthényi Klára, Majthényi Róza, Bartha Giza kisasszonyok stb. A mulatság fesztelen és házias volt s úgy a kitűnő ételek, valamint a jó bor és jó zene csak dicsérte a vendégszerető házi asszony Császárné Miklósné urhölgy és a házi gazda szerepét vivő Keceli Albert ur tapintatosságát.

**Szeged** márczius 7-dikén. Tisztelt Szerkesztőnő! Bocsaása meg alkalmatlankodásomat, melyre okot az szolgáltatott, hogy egy ily városból, mint Szeged, becses lapjának alig van tudósítója, miből azt gondolhatnák, hogy városunk alszik, pedig korántsem. Volt itt a farsangon a jótékony nőegylet részére oly fényesen sikerült bál, úgy a jövedelemre, mint a mulatságra nézve, mely bátran vetekedhetik hasonló városok báljaival. Összes jövedelem 1140 frt, melyből 853 frt tiszta haszon maradt a kisedovodák alaptökéjének gyarapítására. Az izraelita nőegylet bálja is, jövedelemre és élvezetre nézve hasonló volt. A törökbesültek részére batyubál adatott, melyen szép összeg gyűlt össze; miért is a török konzul a rendező bizottságnak köszönetét nyilvánítá.

Husvétra pedig egy nagyszerű hangverseny terveztetett a Dugonits szobornak hátra maradt adósság fedezésére, melyre elhatározottat Zsoldosné asszonyt is a közreműködésre felkérni. Nem tudom, ha szerencsések leszünk e megnyerhetni?

Sz. E.

A szabadkai izraelita nőegylet által rendezett jótékonycélu bál, mely közelébb tartatott a vigadóban a „Pest város“-hoz czimzett szálloda nagytermében teljesen sikerült. A szépen díszített terem, mely nagyon hasonlít a budapesti

vigadó kis terméhez, válogatott közönséggel telt meg, s a tódulás oly nagy volt, hogy a füzértáncz alatt alig lehetett a mamák számára egy kis helyet találni. A tiszta jövedelem ötszázhatvan frt. A rendezés igen tapintatos volt s a kitűnő zenekar játéka mellett folyt a táncz kivilágos kiviradtig. Szünóra alatt értékes diszmnűveket sorsoltak ki. A bál minden izében tisztán magyaros mulatság volt, mit nemcsak a keresztyén elemek részvételének, hanem annak is tulajdoníthatunk, hogy Szabadkán a zsidóság és egyéb lakosság között nyelv tekintetében semmi különbség. Az egylet választmánya és elnöksége köszönetet érdemel az emberiség tánczoló részétől a sikerült mulatság rendezéseért s az egész emberiségtől a jótékony cél érdekében tett fáradozásaiért.

**Sopronban** a mult szombaton volt az irodalmi és művészi kör ünnepélyes megnyitása. Bár a hózivataros időjárás a vidéki közönséget elzárta s az utczán is nehézzé tette a közlekedést, a kaszinó nagy terme mégis megtelt s az ünnepély jól sikerült. Frankenburg Adolf elnöki megnyitója, Paur Iván tartalmas történelmi értekezése, Erődi Dániel hévteljes költeménye „A nemzeti szellemhez,“ Greguss Agost költeménye, melyet Ballagi Károlyné urhölgy olvasott, s a ki különösen méltó volt a közönség zajos tapsaira: a külföldről e napra Sopronba utazott Carina Anna kisasszony erőteljes szép éneke általános tetszésben részesültek. Előadás után lakoma volt, számos felköszöntéssel s üdvözlő sürgönyök felolvasásával; azután pedig táncz. Sopron magyarosodására sokat fog tehetni ez új kör, mely a magyarságnak bizonyára egyik erős szellemi végvára lesz a nyugati határszél egy pontján.

**Szentesen** furesa eset történt közelebb. A városi kapitánynál a napokban megjelent egy Ármos Lajos nevű „ur“ s azon kéréssel fordult hozzá: engedné meg neki mint 48-as honvédtisztnek sanyaru helyzete könnyítésére az uri házakban adományt gyűjtögethetni; nehezére esik — úgymond — ezen eszközhez folyamadni; jobb sorsot érdemelt volna ő, a ki a szabadságharcban annyi érdemeket szerzett (ezekről ugyan hallgat a krónika). De hát kénytelen vele. Kérésének nem adatott hely. Elkéseredve a neki köszívünek látszó bánásmódon, elment egy odavaló korcsmába s ott a korcsmárossal elhitette, hogy ő gróf Károlyi István áruhában, s azért jött, hogy uradalmi tiszteit meglepje. A szegény korcsmáros ijedében azt sem tudta, melyik lábra álljon. Hajlongott, bókolt, kérte az engedelmet nyakra-főre a szegény ollátásáért, melylyel magas vendégét talán csak megharagitja, de köszönte is egyszermind a nagy kitüntetést, hogy épen az ő szegény hajlékában látogatta meg a méltóságos gróf. A gróf ur igen nyája-



san viselte magát házigazdájával szemben. Hozott is a szégyenkorcsmáros mindent a szépiből és javából. Vendége sokszor százassal is fenyegette, de zsebébe nem nyult érte, a korcsmáros meg egy világért el nem fogadott volna semmit. A jó bor megoldotta a magas vendég nyelvét; kezdett az ur olyanokat mondani, a mia korcsmárosban azt a gyanut költötte, hogy hát ha az ő vendége még sem az, a kinek magát mondja. Kis idő múlva bebizonyult a korcsmáros gyanuja, mert a megjelent rendőrök a gróf urat hüvösre vitték. A korcsmárosnak a vendégeskedés 28 forintjába került.

**Sarkadon** e hó 4-dikén a tanító háza lángba borult, miközben a ház lakói nyugalomban aludtak. Az éjjeli őrs riasztá fel a családot. Férj és feleség ijedve rontottak ki; a tető már omlani kezdett, a kijárást lángok fogták; midőn eszébe jut az édes anyának, hogy az álmó mámorában gyermeküket benn feledték. Egy nőoroszlán bátorságával rontott a lángoknak; azonban letartóztatta a tömeg, s az éjjeli őrs, Farkas István tört utat a szobába. Elfojtott lélegzettel várták: mi fog történni. Egyszerre megjelent Farkas István lángnyelvektől üdvözlötve. Bölcsőtől együtt hozta ki a csecsemőt.

**Vidéki vegyesek.** Petrozsényben április 2-dikán hangversenyt tartanak a hunyadmegyei eloláhosodott magyarok javára. — Szatmártt a szülei látogatására hazamenő Szűcs Gyulát e hó 4-én igen nagy szivességgel fogadták; sok ember ment ki az indóházhoz, hol Uray Géza ügyvéd üdvözölte, délben pedig százhusz teritékű lakoma volt sok toszttal; Abdul-Kerimnek ez alkalommal is üdvözlő sürgönyt küldtek. — Jászberényben Riszner József és neje Draudt Tekla felsőbb leánynevelő- és tápintézetét a közoktatási miniszterium nyilvánossági joggal ruházta fel. — Tótkomlóson a község sertéseit őrző kanász-gyereket ismeretlen tettesek megfojtva kutba dobták s a csürhét elhajtották. — Buzita községben e hó 2-dikán borzasztó tűzvész pusztított, a legnagyobb nyomort hagyva maga után. Leégett 69 lakház, 72 melléképület, s odaveszett igen sok takarmány, gazdasági eszköz, butor.

## Különfélék.

\*(*Amerika legelső polgárjáról.*) Hayes urról, sokat irnak ez idő szerint az újvilág lapjai. Az új elnök 55 éves; elnökké választása előtt közvetlenül Ohio állam kormányzója volt, mely polczra még 1867-évében emelte a közbizalom. Pályáját ügyvédségen kezdette s mint harczos folytatta, midőn a nagy polgári háború a köztársaság minden hí fiát fegyverre szólította. Ezredesi rangig emelkedett a csatatéren; s ekkor, 1864-évében történt, hogy Cincinnati polgárai megkínálták őt a congressusi mandatummal. Erre írta válaszul a következő jellemző szavakat: „Megtisztelő ajánlatukat megkaptam és köszönöm. De most más kötelesség vár reám. Az a fegyverfogható ember, a ki ilyen időben eltudja hagyni a hadsereget, nem congressusi széket érdemelne, hanem azt, hogy — scalpirozzák.“

\*(*Mit nem tesz a szerelem!*) Tudva levő dolog, hogy Virginiában, valamint az Egyesült-Államok legtöbb tartományában a négerék és fehérek közötti házasság meg van tiltva. Rövid idővel ezelőtt egy francia, Richmond nevű bírótól házassági engedélyt kért, a bíró azonban megtagadta azt, mivel a kérvényező menyasszonya néger nő volt. A francia ügyvédhez fordult, a ki azt mondta neki, hogy engedélyt akar kapni a házasságra, esküdjék meg, hogy ereiben néger vér folyik. A francia szaladt haza felkarczoltatta menyasszonyával

karát, felszitta ennek kicsepegő vérével és letette az esküt. Az engedélyt megnyerte és a lakodalom végbe ment. Miután a bíró megtudta az egész történetet, a francziát elzáratta és pedig először hamis esküért, másodsor pedig azért, mert néger nővel lakik együtt.

## Megbízások tára.

Pohorellára G. J. urnónek: Küldeményét a legpontosabban és köszönettel vettem.

Debreczenbe R. B. I. urnónek: Magánlevelet irtam.

Aranyosra Cz. B. J. urnónek: El van küldve.

Bujánháza K. V. urhölgynek: Még csak néhány nap múlva felelhetek kérdéseire.

Makóra L. J. urhölgynek: Lapunk mindig szombaton lesz a postára adva.

N. Szebenbe M. B. urnak: Magánlevelet irtam és a kívántat megküldtem.

Szombathelyre M. I. urhölgynek: A félévi hat kötet könyv még a félév eltelte előtt szét lesz küldve, most nyomják. A kívánt régiebb könyvekkel már nem szolgálhatok, az érte küldött 90 krral tessék tehát rendelkezni.

T. Komlósrá Z. Gy. urnónek: A legszivesebben várom kedves ígérete beváltását.

Csanáosra H. A. urhölgynek: El van küldve.

Szegedre Sz. S. urnak: Magánlevelet irtam.

Berrére P. A. urhölgynek: El van küldve.

Leleszre V. B. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Zaharra B. I. urhölgynek: Becses szorait olyan későn vettem, hogy a két, már elébb kiadott rejtvényfejtők névsorába fel sem vehettem!

Nagyváradra B. J. urhölgynek: Igen sajnálom, de már nem szolgálhatok velük.

Bájra F. S. urnak: A régiekkel fájdalom már nem szolgálhatok. Rendelkezzék a 90 krral.

Szegszárdra L. L. urnak: Vettem és legközelebb meg fog jelenni.

Jászberénybe B. L., Emődre S. R. urhölgynek: Vettem és szívesen fogom kiadni.

„Álmom.“ Kissé el van nyujtva, és a mérték sem hibátlan.

„Estém.“ Lapos köznapiság.

„Gondolataim.“ Simitani kellene rajta. Igy például a 2-dik és 4-dik versszak első során, az 5-dik versszakon egészen stb.

„Mit kívánok.“ Erre is ráférne egy kis gondosabb kidolgozás; például az utósó előtti sor utósó szava — suta.

A következő könyveket szeretném kicserélni, u. m. „Mária Regina“, regény írta Hahn Hahn Ida grófnő 4 kötet. „Zsidó“, eredeti színű írta Szigligeti 1 kötet. „A helység kalapácsa“, hőskötemény írta Petőfi Sándor. „Lorenzó vagy a hit hatalma“, fordította Liszkay Károly 1 kötet. „Fabiola vagy a Katakombák egyháza“, Viseman Miklós, 1 kötet. „Fabiola nővére“, francziából fordította Kandra Jakab, egri főegyházmegyei áidozár, 1 kötet. „Columbus vagy Amerika fölfedezése“, írta Danielik N. János 1 kötet. Megjegyzendő: Fabiola és Columbus kemény kötésben, a többi pedig csak fűzve. Ha tehát valamelyik t. előfizetőnek kedve volna valami más regényekkel vagy novellákkal ezen könyveket becsereálni, tessék e miatt ezen czim alatt hozzám fordulni: Karácsonyi Mariska, Nagy Bittse, Trencsénmegye.



## Köszönet

*Tekintetes Török József gyógyszerész urnak Budapesten.*

Több mint 8 év óta szenvedek a vándorló köszvényben. Rendesen évenként kétszer, és pedig: január és ápril hónapokban, igen ritkán júniusban is. Ez idő alatt karjaim és lábaim izmaiban iszonyatos fájdalmat érzek. Ezen fájdalom enyhítése végett kísérletet tettem számtalan házi és orvosok által ajánlott szerekkel. Csak miután minden szer eregmény nélkül vettem igénybe, menekültem önnek kétszerezen erős **köszvény-vászna**hoz.

Hála legyen az égnek, hogy ast tettem, mert mióta én ezen köszvényvásznat az utasítás szerint a fájdalmas reszeken alkalmazom, ismét azon helyzetben vagyok, hogy hivatásomnak mint tanító késedelem nélkül megfelelehetek.

A szenvedő emberiségnek szolgálatot tenni biszek, hogy ha a köszvényben szenvedőknek a kétszerezen erős angol köszvényvásznat a legjobban ajánlom. Az én állásom mint tanító, az én sokak által ismert nevem biztosítékot nyújthat az iránt, hogy ezt csak a szenvedő emberiség érdekétől vezéreltetve teszem.

Maradok hazafiúi üdvözléssel

Büd-Szent-Mihály, 1876. január 29.

**Lakatos M. Károly**  
reform. tanító.

## „Valéria-kavé.”

Ezen **Hetscy A.** által feltalált „Valeria-kavé” a bécsi szekvarosi és a budapesti fővárosi főorvos által megvizsgáltatott s kitűnőknek találtatott. Ugyanaz más orvosi tekintélyek által is megvizsgáltatván, már csak azon okból is ajánlatot, mert annak íze és illata a valódi arab kavéhoz egészen hasonlítható, azon kívül még oly előnyöket is tartalmaz, melyeket az orvosi vélemény következőleg tüntet elő:

Egyének, kik hévült gyomor vagy bélhurutban szenvednek, idegbetegek, s ezek között különösen a női nem, kik időről-időre erősítő ingerszert igényelnek, végre gyenge gyermekek, kiknél eaz izmok megerősödése szándékoltatik elérni, ezek mindnyájan a „Valéria-kavé-t” sikerrel és haszonnal fogják használni, s bajaiknak szüntét vagy enyhülését elérni.

A mi végre annak készítését illeti, mi szükséges hozzá különös utmutatás, mivel a „Valeria-kavé” más arab fajtákhoz hasonlóan, de Cikoria hozzáadása nélkül mintfeketekavé, vagy tejjel vegyítve használható.

Már olcsóságánál fogva is ajánlható ezen „Valéria-kavé” minden háztartáshoz, miután kilója csak 1 ft 20 kr és nagyobb megrendeléseknél 10% rabatt engedtetik.

Megrendelések intézőndők: a főraktár **Budapest, sugárút 36. sz. a.**; továbbá kapható: **Édeskuty L. m. kir. udvari szállító, Erzsébettér; Prückler Ignác, kecskeméti-utca; Vághy Lajos, nádor-utca; Fischer Jakab, váci-körút; Budán: Frey Alajos, vár; Domán István, víziváros.**

## Hampel Győző,

Budapesten, nagy (3) korona-utca 16. sz.

### Árjegyzéke.

Napi árak 1/2 kiloként.

|                                          |                          |     |
|------------------------------------------|--------------------------|-----|
| Cukor, legfinomabb                       | 33                       | kr. |
| „ igen finom                             | 32                       | „   |
| „ középszerű                             | —                        | „   |
| „ kockákban, finom                       | 34                       | „   |
| „ törött, finom                          | 34                       | „   |
| Kavé, Mocca igen finom                   | 90                       | „   |
| „ Cuba valódi Bordeaux                   | 98                       | „   |
| „ Cuba legfinomabb                       | 92                       | „   |
| „ Java arany színű                       | 110                      | „   |
| „ Portorico különösen finom              | 84                       | „   |
| „ pörkölt (Cuba, Mocca és Java) vegyítve | 108                      | „   |
| Gyertya Stearin 6-os és 8-as             | 50                       | „   |
| Rizs különös nagyszemű                   | 18                       | „   |
| „ olasz fényes                           | 16                       | „   |
| „ Rangoon legfinomabb                    | 12                       | „   |
| „ Aracon jó                              | 10                       | „   |
| Árpadara igen finom                      | 25, 22, 20, 16 és 10     | „   |
| Dara                                     | 15                       | „   |
| Maccaroni olasz                          | 26                       | „   |
| Tarhonya                                 | 18                       | „   |
| Sago                                     | 24                       | „   |
| Mosó szikso                              | 8                        | „   |
| Chocoláde                                | 60, 80, 120, 140, és 180 | „   |
| Mustár legjobb 1/1 üveg 35, 1/2 üv.      | 25                       | „   |
| Zöld borsó francia 1/2 doboz             | 70                       | „   |
| Mandula édes                             | 56                       | „   |
| Mazsola-szólo uj                         | 34                       | „   |
| Salátalaaj legfinomabb                   | 60                       | „   |
| Szappan szegedi                          | 25                       | „   |
| Köles                                    | 7                        | „   |
| Szilva valódi török                      | 18                       | „   |
| Dió egészséges                           | 16                       | „   |
| Keményítő legfinomabb gallérnak          | 24                       | „   |
| „ legfinomabb tülle anglaise             | 20                       | „   |
| Sardinhal 1/2 szel. 80 kr. és            | 100                      | „   |
| „ 1/4 „ 41 „ „                           | 55                       | „   |
| Rum Jamaica üveg 80 „ „                  | 120                      | „   |
| „ 45 „ „                                 | 65                       | „   |
| „ Brasiliai pintes üveg                  | 70                       | „   |
| Thea különös finom                       | 450                      | „   |
| Sós-borszesz első minőségű               | 40                       | „   |
| Pezsgő valódi francia (palaczk)          | 3 frt 50                 | „   |
| „                                        | 2 frt 50                 | „   |

Az árukat budapesten kívánatra bérmentve a házhoz küldöm.

Vidéki megrendelések utánvét mellett a legnagyobb gondal teljesítetnek.

**Hampel Győző,**

Budapesten nagy (3) korona-utca 16

Ezennel bátor vagyok tisztelt vásárlóimnak és a nagyérdemű közönségnek jelenteni, hogy párisi utazásomról visszatérvén, a legújabb és legelegánsabb toilettek, felöltők valamint utazó és esőköpenyekkel nagy választékban szolgálhatok.

**RÓZSAY, Confectioneur**

Deák-utca 5. sz.

„A francia nő höz.”

## Bámulatos olcsó!

Legújabb női divatkélmék és elegáns kész toilettek, legújabb szintén minden szakba vágó bőrfécsikkek legújabb nyosabban megszerezhetőek

**GROSSMANN JÓZSEF** divat és vászon raktárában.

**BUDAPEST.** király-utca 27. sz.

„A magyar koronához.”

Minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. Kész ruhák rendelésekor a mérték beküldése kéretik.



## SCHULHOF ADOLF

Budapest, IV. ország-ut, Károly-kaszárnya 23. sz. alatt

nagyszerű **cipő-gyári raktáramat**

kaphatók nagyban és kicsinyben!

**Nők számára.**

|                                                                                            |              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
| Nemez comodecipők (Filz) jó meleg béléssel                                                 | 1 frt 30 kr. |
| Legfinomabb nemez (Filz) comodecipők magas lehajtott szárral, s magas kitűnő szép máslival | 2 „ 20 „     |
| Bőr czugos topánok legfinomabb zergebőrből magas szárral s erőz dupla talppal              | 4 „ —        |
| Legfinomabb eberlasting czugos topánok, magas szárral                                      | 3 „ 80 „     |
| Bársony czugos topánok, legfinomabb kikészítésben, jó s vastag dupla talppal               | 4 „ 50 „     |

**Urak számára.**

|                                                                                        |               |
|----------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| Comodecipők nemezéből akármely színben                                                 | 1 frt 50 kr.  |
| Sagrinbőr topánok, lakkaplivál vagy a nélkül jó erős dupla talppal                     | 4 „ 80 „      |
| Legfinomabb borjubőr topánok vixos leg-erősebb 3-szoros talppal                        | 5 „ —         |
| Muszkalak topánok (vizben áthatlan) kitűnő minőségben                                  | 8 „ 50 „      |
| Valódi muszka bagaria térdi eszima legbiztosabb, vizben áthatlan, egész vastag talppal | 13 „ —        |
| Füknak való eszimak, legdusabb választékban                                            | 4—7 „ —       |
| Leányok, fiúk és gyermekek számára mindenféle topánok                                  | 1.50—3 „ 20 „ |

Jó és tartós munkáért jótállás biztosítottik.

Vidéki megrendelések az ár beküldése vagy utánvét mellett legpontosabban és gyorsan eszközöltetnek.

**Olcsóbb**

jobb és szebb, mint bárhol!

## Női ruhakélmék

legkedvezőbbben megszerezhetőek

**HAMBURGER ADOLF**

hölggy-divatáru üzletében

**BUDAPEST,**

IV. koronaherczeg (uri) utca 8. sz.

Minták kívánatra bárhova ingyen küldetnek.



## Temesváry

**Moricz**

Budapest, kerepesi-út 2. sz.

Hölgyek számára.

- 1 pár bőrcipő fűzésre, szögezett kettőstalppal s nemez-béléssel 2 frt 90 kr.
- 1 pár cipő borju- vagy chagrinbőrből ruganyhuzóval, kettőstalppal és nemez-béléssel, nedves időjáráshoz alkalmas 3 frt 50 kr.
- 1 pár cipő bársonyból, ruganyhuzóval, kettőstalppal, nemez-béléssel s lakbórszegélyekkel 3 frt 20 kr.
- 1 pár cipő eberlastinból, ruganyhuzóval és lakbórszegélyekkel 3 frt — kr.

**Urak számára.**

- 1 pár cipő borju- vagy bagariabőrből háromszorta csavart kettőstalppal 4 frt 50 kr.
- 1 pár cipő fényesíthető vagy bagaria bőrből szövöt betéttel, nemez-béléssel és háromszorta csavart kettőstalppal 4 frt 80 kr.
- 1 pár cipő fénymázos bőrből kettőstalppal 4 frt 80 kr.
- 1 pár eszima fényesíthető vagy vízmentes bagariabőrből háromszor csavart kettőstalppal 9 frt — kr.
- 1 pár eszima orosz fénymázos bőrből 12 frt — kr.

Kimerítő jegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek meg.

Megrendelések utánvét mellett a legpontosabban teljesítetnek; meg nem felelő áru készséggel kicseréltetik

## pilepsie

(kórságot) gyógyít levél útján a szakorvos **Dr Killisch, Neustadt Dresden** (szászország). Már 8000-nél többet jó sikerrel kezelt.



# C SALÁDI K ÖR



Hefilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)  
Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.  
Könyvcsomagolási díj félévenként  
20 kr.

**Szerkesztői kiadói iroda:**  
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.  
Hirdetések díja:  
Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**11. SZ.**  
Márcz. 18-dikán.  
1977.

**Havonkénti színezett  
dívatképpel,**  
minden szükséges hímzetrajzokkal.  
Évenként  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meg hozatala egész  
évi járatási kötelezettséget foglal  
magában a lap irányában.

## Pagát ultimó.

(Elbeszélés.)

Margitay Dezsőtől.

(Folytatás.)

— Ugy, ugy! Tehát tudd meg, hogy én azt akarom, miszerint férjhez menj.

— Ah, igen? Tehát őket is te kerested az én számomra? Milyen gondos vagy te, kedves, kis papa! Hanem úgy gondolom, hogy kettőnk közül mégis te vagy az öregebb.

— Nos?

— Ha csakugyan te vagy az öregebb, úgy illendő, hogy te menj jó példával elő nősüléssel. Én ígérem neked, hogy példádát követni fogom.

Gábor ismét felakart tekinteni meglepetésében, de még elég korán észébe jutott, hogy azon kényes fordulatonál, melyben a beszélgetés van, nem szabad magát megzavartatni engedni. Azért hát úgy téve, mintha gallérát igazgatná, szólt:

— Az istenért! mire gondolsz?

— Csak nem ijedsz meg?! Vagy talán habozol? Nem tudsz választani? Ejh, kis papa! hát olyan hálátlannak tartanál, hogy ha te nekem szereztl férjnek valókat, én e szívességet ne viszonzom a női körből? Bizd csak reám! ez az én dolgom.

— De Gizi!

— Jó, jó, hisz tudom én, hogy rád nézve terhes a közlekedés... Bizd csak rám; mi nők ügyesek vagyunk az ilyesmikben. A férfiak azt mondják a nőkre, hogy azok menyei lények, angyalok; az irás meg: — hogy a házasság a menyben köttetik, s így: ki kötné más, mint az angyalok? Aztán nekem is mondák már, hogy angyal vagyok, s én a te kedvedért elhiszem, hogy házasságodat megköthessem, — bizd csak reám!

— Én nem akarok nősülni.

— De azt akarod, hogy én férjhez menjek?

— Természetesen.

— Na ugy neked is meg kell nősülnöd, ezt meg én akarom.

— Gizi! — türelmetlenkedék Gábor.

— Nos, kis papa?

— Te enyelegsz, mikor én. . . .

— Legtávolabbról sem; vedd úgy, mintha tarokkot játszanánk; neked is meg van a magad akarata és nekem is; mindketten nyerni akarunk, majd meglátjuk, hogy ki győzi tovább tarokkal?

— De az égre kérek! . . .

— Te szíves voltál engem férjnek valókkal egész életre ellátni; a szolgálat hasonszolgálatra kötelez. Tessék. Kezdjük meg a játszást!

— Gizi! Gizi!

— Kegyelemért akarsz esdeni, nemde? Félted a játszmát, hogy elveszted, — ugye, kis papa?

— Én? korántsem; ha akarod, ultimót játszom ellened; — hanem. . . .

— Legyen; szavadon foglak. Te pagát ultimót akarsz játszani, kis papa? De jól vigyázz az ultimóra!

Gábor türelmetlen akart lenni, de szerencsétlenségére félszemmel föl talált pillantani az előtte álló leány arczára s annak a vita közben kigyult szemsugarai s arcának áthévílt pirja elannyira zavarba hozták őt, hogy teljes lehetlenség volt tovább valamit öntudatosan tennie.

Oh, a női arczok, ha harcra lelkesültek, nagyon hasonlítanak a derült ragyogással fölkelő tavaszi naphoz; nem lehet büntetlenül rájuk tekinteni.



Igaz, hogy Gizi csak gyámleánya volt kis papájának s ily esetben a papa nem a nő, hanem az engedetlen leány arcát szokta látni, hanem azért még is, még is. . . . .

Gábor jónak látta gyorsan bucsut venni az engedetlen leánytól s könyvei közé vonulni vissza, hol az embert sem leányos észszel kigondolt és minden logikát lábbal tapodó kérdéssel nem zaklatják, sem pedig háladatosság czimén meg-nősíteni nem akarják.

— Phü! — sohajtott föl, midőn könyvszekrényei között érzé magát. — Most már tudom, mily nagy csapás leányos apának lenni! A fiukkal legalább következetes párbeszédet folytathatunk, de ezek a leányok! Ah, minő teher nekem ez a leány! Mily szeszélyes. . . Hanem azt meg kell adni, hogy nem mindennapi jelenség; szemei úgy égnek, arcza félig Vénusé, félig egy ingerkedő gyermeké. Csak lehetne vele komolyan beszélni, vagy legalább haragomat mutathatnám ki makacssága miatt; mert haragszom rá; igen, haragszom, még pedig nagyon haragszom, amiért férjhez nem akar menni, holott az minden leánynak hivatása.

S hogy komolyan haragudott, azt azzal bizonyítá be, hogy a mint fel s alá futkosott a könyvtárban, nagy mérgesen rugta félre lábával Virgil Aeneisét, mely a földön épen utjában hevert, egész ártatlan kényelemmel simogatott fehér, kutya-bőr ködmenében.

Mig ő így magában dult-fult, azalatt Gizi látogatót kapott s így nem ért rá tüzetesebben foglalkozni azon jelenettel, mely közte s kis papája között lefolyt.

Vendége egy szép kis özvegy volt egy közeli faluból; tűzrőlpattant magyar menyecske, sugárzó arczczal és tüzes szemekkel; termete nem magas, de kecseli, ajkai mint a meghasadt cseresnye s ha még hozzávesszük, hogy abban a szép kis fejben mennyi női furfang, mennyi leleményesség tartozkodott, akkor szó és mondás nélkül is tudni fogjuk, hogy egyike volt a vidék azon nőinek, kiket a férfiak raja szokott körülfogni.

— Ah, mennyire örülök, kedvesem, hogy előjvél. Ah, mennyire kedves meglepetés! . . . .

— Igazán?! No, úgy néhány napig vendéged leszek. Mily szép virágaid vannak e virágtartóban; délövi virágok; mily pompás színárnyalat! . . . Magad ápoltad őket, nemde?

— Nem, ezek a kis papától valók, oh, ő kitünő virágte-nyésztő, majd meglátogatjuk kedves virág-ágyait s aztán . . . .

— Vigyázz! engem cselszövőnek tartanak a vidék aszszonyai.

— Cselszövőnek?

— Ugy van! S mielőtt beleegyezném, hogy a kis papa virágainak visitet adjunk, meg kell tudnom, hogy nem vagy-e féltékeny?

— A virágokra?

— Nem, a kis papára.

— Mire gondolsz?! — viszonzá Gizi, könnyeden elpi-ruulva. — Hisz a kis papa „öreg ur“, ki a könyveibe szerelmes.

— Gizi! szolt az özvegy, mutatójával megfenyegetve őt. — Az ilyen „öreg urak“, kik kis papának nevezetnek, könyvtárakban bujkálnak és virágápolással meg azzal töltik idejüket, hogy a gondjaikra bizott gyámleányt gondolják. . . .

— Ha tudnád, mily terhes e kötelezettség reá nézve!

— Igazán?

— Én nagyon boszankodom reá.

— Ah, ah!

— Képzeld! erővel férjhez akar adni.

— Lehetlen!

— Ép most mondám neki, hogy ha én férjhez megyek, neki is meg kell nősnie.

— Ennél misem természetesebb; hiszen férj nélkül nem is lehet nővé az ember.

— Ah, te még mindig boszantani akarsz e csuf emberrel?!?

— Persze, hogy csuf, meg kiállhatatlan.

— Minden idejét azzal tölti, hogy nekem férjnek valókat nézzen ki.

— No, ez már mégis sok! Tudod mit?! Ha a helyeden volnék. . . .

— Elhatároztam, hogy visszaadom neki a kölcsönt; hanem helyzete szerencsésebb, mint az enyim, mert a nők nem udvarolnak a férfiaknak; pedig hogy fél tőlünk! Milyen fényes boszút álhatnék magamért, ha. . . .

— Ejh, mit! a háboruban a csel megengedhető. Fogadj el szövetséges társul s aztán mentől előbb hozd közelembe.

Gizi mosolygva szoritá meg szövetséges társa kezét.

Sem egyik, sem másik nem szolt többet a tárgy felől; hiszen nem lettek volna nők, ha a pusztá tekintetből is meg nem értették volna egymás gondolatait!

Két nap mult el, hogy Gábor felé sem ment gyámleányának, a harmadikon is ez utóbbinak kelle valamely ürügyet találnia, melylyel magához kérethesse.

Midőn a társalgóba lépett, ott találta a rendes napi vendégeket: a vőlegénynek való férfiakat Gizi és a kis menyecske körül, ki e napon a rendesnél is vidorabb s izgékonyabb volt.

Gábor belépése pillanatában pajkos tekintetet váltott Gizivel a szép özvegy s gyorsan fölállva helyéről a fiatal „öreg ur“ elé lépett miközben kezét eléje nyujtva, tréfás komolysággal kérdé tőle:

— Hát csakugyan igaz volna, mit felőle hallottam?

— Szabad tudnom? . . . .

— Hogy ön merő világgyűlöletből remete fogadalmat tett?

— Akkor nem volna most szerencsém kedves körében lehetni.

— Szokásos szólás-forma ez, vagy igazán úgy érzi, hogy jelenlétem kedvesen hat reá?

— Én nagyon ügyetlen vagyok a bokókhöz. S ha valamit mondok, azt valóban érzem is.

— Ugy hát kizárólag magamnak fogom önt fenn tartani, Gizella úgy is udvarlóival van elfoglalva. S én helyén találok, ha egy hölgy nem hanyagolja el a fiatal embereket, mert a leányoknak természeteszerű hivatásuk, hogy férjhez menjenek. — Nemde, osztja nézetemet?

— Oh teljesen; s ép azért neheztelek kissé Gizire, hogy ő ezt nem látja be; hogy kissé nagyon is könnyedén bánik azokkal, kik hódolatukkal elhalmozzák.

— Csak szeszély, kedves barátom! Hagyja csak reá, majd meg jó magától. Lehet, hogy már is szerelmes és csak nem mutatja; vagy pedig még ezután fog megjelenni, ki hivatta van szíven uralkodni. Hagyja csak reá! Inkább szánja reá magát és legyen lovagommá. Ezek a férfiak itt mind Gizzellával vannak elfoglalva, reám senkisémm gondol, pedig mi nők, habár már nem vagyunk is többé szépek és fiatalok. . . . .

Itt félbeszakítá mondatát a szép özvegy és ragyogó szemével Gábor arczára tekintett.

— Oh, oh, kérem; — szolt ez, meglehetősen ügyetlenül hajlongva. — Én úgy tudom, hogy csak a gazdag ember szokott mindig szerényen szólni vagyonáról.



— Egy-egy ügyes bók, mint például ez, ugy néha jól esik nekünk is. Nyujtsa karját, kérem. . . . Tehát azt gondolja, hogy még némi tekintetben igényt tarthatnék a szép czimre? . . . De mialatt válaszol, nézzen szemeim közé, mert különben azt hiszem, hogy csupa udvariasságból. . . .

— Ne gyanusítson, kérem. Én életemben sem mondtam valótlant. Ugy voltam nevelve, hogy mindig csak igazat mondjak. . . . Mert tudja-e, hogy a hazugsági hajlam nem velünk született hiba, mint például a szenvedélyesség vagy . . .

— Látom, hogy még udvariasságból sem hajlandó valótlant mondani, mert inkább az eredendő bűnökről beszél, mintsem szemembe mondja, hogy türhető vagyok! — szóla az özvegy gunyosan nevetve.

— De az istenért! hisz akkor mondanék valótlant, ha azt mondanám, hogy ön nem bájoló, nem szeretetreméltó.

— Szeretetre! Hm! Szokott ön a szeretet és szerelem között különbséget tenni? Némelyek a két fogalmat nagyon összetévesztik.

— Valóban, azt hiszem, hogy e két szó. . . .

— Egy fogalmat fejez ki? Alkalmassint azért hiszi azt, mert még nem volt szerelmes. . . . Igazán nem lett volna még szerelmes? Nem, nem! látom arczának nyugodt szenvedélytelenségéről, hogy még soha sem érzé ez édes bajt szívében. Engedje meg, hogy megkísérlejem a két érzelem közti különbséget előtte föltüntetni. Igen? megengedi? No, ugy üljön mellem ide a pamlagra, itt elég távol vagyunk a társaságtól, hogy csevegésünk közben ne zavartassunk általa.

(Folytatása köv.)

## Ihlett perczben.

Gáspár Imrétől.



az ifju dalkok szólt vidáman, lelkesen :  
Szébbet, mint álmaim, nem látott senki sem!  
Van színe milliő,  
Gyönyöre kábitó,  
Ég, a melyet díszít sok csillag miriád,  
Enyém e szép világ!

Nem fáj a fájdalom, dallá lesz, a mi kéj,  
Örökös napvilág, fölötta soha éj!  
S még kedvesem ölel.  
E túlboldog kebel  
Szélid szerelméért szerelmet ád, s danát,  
Enyém e szép világ!

Enyém, enyém, enyém! az én napsugaram,  
S olyan csodálatos forró világa van!  
Keblem átmelegül,  
S lelkemmel elvegyül  
Valami látnoki érzet, mely szárnyat ád,  
Enyém e szép világ!

Mindenkit ösmerek, mindenkit szeretek,  
Voltam mindeufelé, bejártam száz eget!  
S mégis jól látom én,  
Mint mosolyog felém  
Valami új hon a kék fellegeken át,  
Enyém e szép világ!

Uj, fényes, drága hon! arczok mosolyganak,  
Melyekről azt hívém, hogy régen porlanak,  
Valami dal felel,  
S oh! nem zenghetem el,  
A föld hatalma mind ily bűvös dalt nem ád,  
Enyém e szép világ!

Oh! mondd, hallottad ezt a bűvös éneket?

E hangok, e dalok szólaltak-e neked?

Oh! jer, hallgasd velem,

Csodás egy érzelem,

Fáj, s nem tudom miért, kéj, mégis könyet ád,  
Enyém e szép világ!

Igy szólt, s tekintete ugy lángolt. égetett,

Elötte látomány, ah! oly szép lehetett!

Többé nem hagyta el,

Öt is elvitte, fel,

S ha szólit égi kar, gyakran hallok szavát  
Övé e szép világ!

## Mely nők a legszeretetre méltóbbak?!

(Vége.)

Minden szeretetre méltóság mellett, melylyel minden nőnek birnia kell, lehetnek esetek, melyekben a női gyöngédségnek leküzdésével erélyesb eszközökhöz is kell nyulni, ha ezek által valamely különben bekövetkező rossznak elejét akarjuk venni. Képzeljük el például azt az esetet, midőn egy anyának vétkes gyermekét a jó utra kell térítenie. Ilyenkor aztán megszűnik a gyöngédség és a szigor lép előtérbe. Ily körülmények közt a gyöngéd elnézés már hiba, gyöngeség, mely legtöbbször megbünteti magát. Bizony az orvosnak is mélyen be kell vágnia olykor az elevenbe, ha valamely fekélyt kimetszenie kell, mely a betegnek életét veszélyezteteti, s ilyenkor nem lehet arra is gondolni, hogy a műtét a betegnek fájdalmat fog okozni.

Csak hogy a valóban szeretetre méltó nő még a szigor ez alkalmazásában is másképp jár el, mint az oly nők, kikből hiányzik a nőies gyöngédség. A szeretetre méltó nő még akkor is jóságos, mikor fedd, vagy büntet. Fenyítésében meglátszik, hogy szeretetből teszi. És az ily fenyítés foganatosabb is szokott lenni. Mert csak egy más esetet kell elképzelnünk, midőn tudniillik a nőre az a nem ritka feladat vár, hogy hűtlen férjét visszahódítsa. Mit gondolnak olvasóink, egy gyöngéd, jóságos, szeretetre méltó nő nem hamarabb fog-e czélt érni, mint a szenvedélyes, hirtelen haragu, ingerkedő feleség, a ki csak arra gondol, hogy csipős szavaival, éles megtámadásával a hűtlent megfeddje.

Némely nőben nincs semmi szeretetre méltóság csupán — szokásból, többször tudva, de sokszor egész öntudatlanul. Ez utóbbiaknak nincs is fogalmuk arról, hogy gyöngédtelességök mily hiba. Ezek így szoktak szólani: „Ugyan mi okból korlátoznám magamat oda haza?! Nem elég, ha a világban alávetem saját tetszésemet a társadalmi követeléseknek?! Ha még oda haza sem tehetem azt, a mi nekem tetszik, hát ugyan hol?! Hiszen abban áll a családiasság, hogy semmiben sem vagyunk korlátozva!”

De valjon megállhat-e ez önvédelem? Hiszen a mit a házon kívül tehetünk, azt tehetjük oda haza is, s a mit házon kívül nem tehetünk, annál kevésbbé szabad tennünk otthon. Ha társaságban, embertársaink iránti tekintetből szükségesnek látjuk leküzdeni szeszélyeinket, nem tartozunk-e ugyan ezt tenni otthon, családi körben, kik végtére is közelebb állanak szívünkhöz, mint az idegenek s bizonyára több szívélyességet várhatnak tőlünk, mint amazok. Különben is énünk korlátozásáról nincs is itt szó; igazán szeretetre méltó nők nem ismerik ezt, mert nekik nem esik terhőkre másokhoz jónak lenni, annál inkább pedig azokhoz, kik hozzájuk tartoznak. Szere-



tetreméltó nő előtt semmi sem természetesebb, mint mindenki irányában nyájas, kedves lenni; a mint a víz természettől hűsít, a tűz melegít, a lomb árnyékot ad, úgy az igazán szeretetreméltó nő természettől nyájas és jó mindenkihez. Az kerülne megerőltetésébe, ha ridegnek, visszataszítónak kellene lennie.

Egyébiránt jegyezzük meg, hogy bizonyos tekintetben szükség van az én-nek korlátozására a legbizalmasabb családi körben is. Ez az első föltétele annak, hogy a családtagok állandóan jó viszonyban éljenek, hogy soha közöttök surlódások, összeütközések elő ne forduljanak. De ez az én-korlátozás napról napra mind inkább eltűnik, minél jobban összezszoknak a család-tagok, s minél nagyobb tért foglal el szívökben a szeretetreméltóság. És hogy ez minél hamarább megszilárduljon a fiatal család-tagok közt, arra a házi asszonynak, a család-anyának legyen gondja. Az oly családban, hol a házi kormányt művelt, okos és szeretetreméltó asszony vezeti, az ifju hevesb vérű család-tagok közt mind ritkábbak lesznek a surlódások és összekocczanások. És azok a gyermekek, kik szerencsések ily család-anya keze alatt nőni föl, a legjobb életiskolából kerülnek ki, melyben többet tanulnak, mint a világ valamennyi nevelő-intézetében. Az ily családból valók a társadalmi életben is simák, előzékenyek, szeretetreméltók lesznek, fognak tudni bánni a nőekkel, a gyermekekkel, az idegenekkel, a szegényekkel és az alárendeltekkel. Mert mind ezeket sem lehet könyvből, nevelőtől tanulni, öntudatlanul, észrevétlenül tanulja meg ezt az ember otthon, s a kinek erre nem volt alkalma, tömérdek bajon fog az keresztül menni előbb, míg oda jut, a hol más már a világba lépés napján volt. És lehet aztán valaki nagy tudós, jó ügyvéd, kitűnő orvos, pontos hivatalnok, az életben szükséges bánásmódhoz nem fog érteni, ha otthon, a jó anyától nem tanulta azt.

És bármint tekintsük a dolgot, soha nem volt szükséges a nevelés e fő részére oly nagy figyelmet fordítani, mint a mai időben. Mert ma, fájdalom, legtöbb esetben megfélekednek a nevelés főalapjáról. Elküldik a gyermeket iskolákba, intézetekbe, tanítatják mindenféle tudományra és művészetre, csak arra nem, hogy mit kell tudnunk az életben, ha embertársainkkal szépen kijönni akarunk. Hiába! a mai nevelés nagyon is tudományos rendszerben halad; kigunyolják ma a hagyományos jó szokásokat, házi erényeket, és a nevelés talán kezdetleges, nem tudományos, de emberi iskoláját. A rendszer uralodik a nevelésben már a bölcsőtől kezdve, — a hideg, a száraz, a szivtelen rendszer, mely kiöli a lélekből a gyöngéd érzelmet s csinál az emberből egy tudományos elvek szerint alkotott gépet.

Halljuk sokszor, hogy a szeretetreméltóság, melylyel mások iránt viseltetünk, sok gondot és fájdalmat okoz, hogy nem hálálják meg a szeretetet, melylyel hozzájuk fordulunk. És e panaszok gyakran indokoltak lehetnek. Bizony sokszor nehéz feladat is szeretetreméltónak lenni és kielégíteni mind azt a sok igényt és várakozást, melyet a mi elkényeztető szeretetreméltóságunk a hozzánk tartozókban felköltött. De hát épen azért nem oly mindennapiak az oly nők, a kik az igazán szeretetreméltó névre érdemessé teszik, tehetik magukat. Nem kis feladat az, születni kell arra, s a kiből nincs benső szükség, benső kényszerűség, szeretetreméltó lenni, az hiába erőködik, nem fog az neki menni.

És most ismétljük a kérdést, melyet már is hosszúra nyúlt czikkünk homlokára irtunk: mely nők tehát a legszeretetreméltóbbak?!

E kérdésre az elmondottak után minden habozás s remélhetőleg minden ellenmondás nélkül azt felelhetjük: szeretetreméltó nők azok, kik nemcsak látszólagosan ilyenek, de úgy is élnek, hogy jóra való emberek szeretetét kiérdemeljék, a kiknél tehát a szeretetreméltóság nem csak czifraság, küldisz, melyet a társaságban fitogtatnak, hanem oly belső tulajdon, mely otthon, házi életökben is nyilvánul, a kiknél a szeretetreméltóság sem hiúság, sem tetszelgő játék vagy szórakozás, nem is kacérság, hanem valódi benső igazi lelki erény, a kik ez erényt nemcsak nagy dolgokban, kiváló esetekben gyakorolják, hanem kicsiségben is s a kik nem csak akkor szeretetreméltók, ha az nem kerül semmi fáradságba, hanem midőn e miatt fáradni, nehézségekkel küzdeni, áldozatokat is hozni kell.

Ilyen legyen minél több nő.

## N i n c s s z i v e .

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

### II.

Az esős napnak, különösen pedig az esős vasárnapnak egészen más tekintete van falun mint a városban. Jókor reggel már, az ablaktáblák nyitásakor, arcok tűnnek föl, merőben másneműek, mint napos időben. Kedvetlen szemmel vizsgálgatják a szürkével szürkébe árnyalt vidék képét. Valamennyi vasárnapi terv fel van dülva; új tervet meg teljes lehetlenség megállapítani. Önmegadás a változtathatlanba, most a legfőbb erény foglalatja. Semmi nyoma a hegyeknek, mintha csak a világból kibabonázták volna őket; hamuszínű ég az ólomszínű tóval csorgó összeköttetésbe lépett, — sehol, semmerről a legkissebb pettyecske, melynek világosabb színezetéből reményteljes szívek közelgető kék égre következtethetnének. És ha még érdekes roszt idő volna, zugó fergeggyel és csapkodó hullámokkal, midőn a száguldó egyre szint váltó felhők erdőt, hegyet festenek a láthatáron, akkor legalább a művészek és költőkre nézve kifizetné magát. De majd bizony! Vége-hossza nélküli robbanással vastag rézsut vonalokban nyulik alá az eső, akár a képes lapok fametszetei; a csorgóban prücskölés, a háztetőn frecskenés, szünetlenül szüntelen!

A templom tornyából méla-busan kong a harangszó szélylyel terpesztett esernyők alatt tart a vén templomnak egyformán a falusi és városi világ; a jámbor szivűek imádkozni, a jámbortalanok gyönyörködni az édes énekben, mely a karban, mely a korból alá zeneg, igézően és láthatatlanul, mintha csak maguk az arany szárnyu angyalok zengenék, a zárdahölgyek ajkairól. Ez óra multával aztán semmi sem történik többé. Vasárnaponkint a falusi postás is ünnepel; semmi kilátás levélre, avagy hirlapra. A gőzös ugyan idejében pontosan megérkezik, de senki sem néz feléje, sem a vendéglősné, sem a vendégek közül senki. Ugy is tudják, hogy nem hoz senkit, ha még úgy kiereszti és a mozdony füttyenését. Ijesztő mód hasonlít a repülő hollandihoz: egy lelket sem látni rajta, kivéve a kapitányt és kormányost.

A vendégek a szobákban maradnak. Réges-régen kelt levelekre, melyeket azon legtisztább szándékkal hoztunk magunkkal, hogy de már most okvetlenül felelünk reájok, és azután hosszas háborítlan békességben nyugovának, most csakugyan válaszolunk. A ki elég boldog, egy-egy könyvet nevezhetni magáénak, oly mohó vágygyal esik neki és oly hévvel nyeli el szemével a már rég fenékgig írtetted élvezetet,



mintha csak ép e perczen az égből cseppent volna ölébe. Nagy-néha egy-egy Claude Lorrain a házból a tornácra lép ki, vizsgálgatja feje fölött a hamuszínű véghetetleniséget, aztán vállat vonogatva, visszasompolyog az ő egyedüliségébe. A deket ütötte el, hála érte a menyeknek. Sült és tézta lesz ma, nemcsak azért, mert vasárnap van, hanem azért is, mert a gőzösön várt vendégek számára készült kacska és csirke most az otthonosaknak járnak ki. Ebéd után ki-ki siestára indul; a gyermeknek lelkére kötik, hogy ma három órányi délutáni álmot kell leróniok, és a vendégek hasonlóképen cselekszenek, aztán meg van ölte az esős nap, mert az est elközelegetével újra élednek a lelkek. A mint az étterem lámpái meg vannak gyújtva, minden ember tudja, mi a dolga és teendője. A falusiasan berendezett terem nemcsak korábban telik meg, de jobban is, mint máskor. Ámbár odakünn még mindig csorog és cseppen, mégis a magánlakokból is mind ott teremnek, esernyővel és lámpával fölfegyverkezve, hogy az unodalmas nap multán ők is kivegyék részüket az esti társas élvezetekből. Miként a rég ledugaszolt boros palaczkokban a gyöngyszemek, úgy habzik fel a jókedv és élénkség. Mialatt az „urak“ benn a teremben hahotáznak és csevegnek, a pugris nép és iparosok künn az ivóban egy-egy kanta sör mellett üldögélnek, és a hegedű, czitera és gitárból álló „táblai zenekar“ is ott huzza, csakhogy kívülről, a tornáczon.

Ezen csábulatingok hallatára a fiatalság társasjátékait ma egy kis táncz váltotta föl, és az egyszer neki lelkesült művészek és tanárok még akkor sem hagytak föl ezen gyönyörűséggel, midőn a hölgyek nyugalomra tértek, hanem új tánczosnókat kerestek maguknak, és ezek közül kétségtelesenül Monika volt a legkeresettebb. Bizonyára gyönyörűség is volt vele tánczolni; már csak látni őt tánczolni, jól esett a szemnek. Nyilván „Vilmos ur“ is annak találta azt, mert ámbátor a lehető legkönyösebb arcot mutatá, tekintete mégis folyton-folyvást azon célt követé, a mint nagy egyenesen, akár a gyertyaszál, a szoba ajtónál áll vala.

Ugy esett, hogy Monika éppen melléje került tánczosával; ernyedetlenül keringőzött, azért még sem látszott meg lélegzetvételen. Oly természetesnek látszott nála a forgolóadás, mint a madárnak a repülés. Ugy tetszett, hogy észre sem vette szomszédját; egyszerre csak feléje fordítá fejét és egész az ő üde modorában kérde:

— Hát maga miért nem tánczol Vilmos ur?

Vilmos ur erre kissé esetlenül meghajtván magát, felelé:

— Nem tudok én tánczolni, Monika kisasszony.

— Itt nálunk nincsenek kisasszonyok, — nevetett a leány. — Én Monika vagyok, egyéb semmi, — ezt egyszer-mindenkorra jegyezze meg magának.

És maga nem tud tánczolni? Szép kifogás! Minden ember tud tánczolni, kinek ép lába van és kedve és zene szól hozzá. Nos azután egy forduló?

— Valóban nem tudok, — bizonykolá Vilmos; — csak a lábára taposnék önnek, és akkor megharagudnék. Hanem hahogy inkább...

Szava elakadt.

— Hahogy inkább...

Vilmos erre egész tiszta világosságában a leányra fordította becsületes szemét. — Hahogy inkább megengedné nekem azt a szerencsét és egy kancsó sörre velem tartana, sokkal nagyobb tiszteletnek venném, Monika, — mondá Vilmos igaz lelkéből. — Vagy úgy! Nem is tudom, ha kedve van-e hozzá. Odahaza minálunk ez a szokás; de ha talán azt hiszi, hogy az

itt szemet szurna, akkor semmit sem szoltam, — csakhogy igazán nagy tiszteletnek venném.

— A tisztesség mindenütt tisztesség, — viszonzá nyájasa a leány. — Tehát éppen csak egyet körülfordulok, azután megyek és magam hozom a kancsót, Vilmos ur.

Szemközt is ültek egymással az ivóban, közöttük az asztal egész szélességében. Már csak egy-egy vendég mélézgatott itt-ott az asztaloknál. A vendéglősné meg egy széken ülve szunyókált, ütemszerűen bólingatva fejével. Ha kívülről a zene nem hallatszik, egész csendesség lett volna a szobában. A két fiatalság sem szolt egy szót sem.

Monika, midőn elhozván a sört, helyet foglalt az asztalnál és egész vidáman bele kezdett a beszédbe, a mondóka közepén azonban hirtelen elhallgatott, a mint a nagy szemeket látta, melylyel átellenese rá nézett. Azon módon olyanformát érzett, mintha valamely puha kéz haját megsimogatná. Önkénytelenül meghalt édesanyja jutott eszébe, mégis annyira madárnyi könnyűnek érezte szívét, mintha csak egyenesen az égbe szállhatna föl. Elhallgatott és maga elé nézett. Először életében nem merte fölvetni nyílt szemét más ember szemébe.

— Monika!

— Vilmos ur?

— Ha!lotta-e, hogy holnapután, legfőlebb szerdán indulunk?

A leány most megrázkodott és szemmeresztve nézett az ifjura. A vig kópé, a ki majd mindig azokban csillogott, nagymessze elszállt volt belőlük; átnyilalló, lángoló tekintet, úgy látszott Vilmosnak, volt a felelet a fentebbi kérdésre.

— A tábornok ur haza kívánkozik, és annakelőtte örültem volt ez időnek, mert hát akkor kiszabadulok, most azonban nem örülök neki. Tudja mért?

— Már hogy tudnám, Vilmos ur? — viszonzá a leány vonogatva, mialatt árulkodó láng izzó pirosra gyult ki arczán.

— Mégis úgy tetszik, nekem hogy tudja, Monika — szolt erre az ifju neki bátorodva és az asztalon át közelebb hajolt hozzá. — Monika, én szeretem magát. Tulajdonképen az volt a szándékom, hogy el megyek és nem is szólok róla, mert mi szeretni valót látna ilyen magamforma szegénységen? Hanem, tudja Isten, hogy jött, de maga engem megbabonázott; ki kell nyögnöm. Egy szóval, Monika, mindössze sem sok, a mim van, de van két ép karom, van három földem, hogy ha tehát jó magammal együtt kicsi szegénységemet meg nem vetné, akkor, Monika, nincsen a világon az a császár, vagy király, a kivel cserélnék!

És oda tartotta kezét. A leány néhány perczig ült, mintha meg volna igézve, mozdulatlanul, mintha még folyvást szavaira hallgatna, holott pedig az ifju már rég elhallgatott volt. Azonban midőn ez mély sohajtás közben vissza akarta huzni kezét, a leány arca megelevenült. Jobbjával becsapott, és mintegy nagyobb nyomatékosság kedvéért, balját is rátette a szoroson egybefonódott kezekre.

— Tehát igen! — szolt Vilmos a visszafojtott öröm hangján, olyan szivből fakadóan, mely lelke mélyeig hatott Mónikának.

Napsugaras mosoly derült ki fiatal arczán, szeme vastag könyocseppeken keresztül tündökölt, és a máskor mindig pajzán kedvű az s elébb szótalan ajkak végre megnyíltak, e szóra! — Vilmos, Vilmos, úgy szeretlek, mint az életemet!

Most a nagy falióra tizenegyet ütött. A vendéglősné szinte összezőkkent, akkorát ébredt föl, azután szeméit dör-



zsölte, megszámlálta az óraütéseket, azután lábra állította terjedelmes mivoltát. Dörgedelmes, jólehet a kis szunyóka folytán kissé fátyolozott hangon szól kifelé az ajtón: — Eddig volt! Ki-ki haza, itt az alvás ideje!

### III.

Az esős vasárnap után tiszta reggel következett. Ugy déltájban meleg lett. Monika és Erzsi a nagy ebédlő asztalokat terítették, künn a szabadban; utóbbi minden perczen újra meg újra Monika felé fordítá fejét; hisz a mi azt illeti, csak ismerte Monikát, hogy ne, mikor együtt futottak volt az iskolába, de úgy, mint ma, még soha sem látta. Akár a kis őzike, úgy szökdösött ez ma ide-oda a tornácson és nagyon ügyetlen is volt hozzá; elébb az étszereket ejtette ki kezéből, majd épen a tányért, a mi pedig soha sem esett volt meg rajta. De nem is volt ezen mit csudálkozni, mert a helyett, hogy maga elé nézne, minduntalan balra jártatta szemeit, a falu irányában.

— Mi ütött ma te hozzád? — kérde Erzsi kíváncsian, midőn mindketten ujjab tányérokért a vendéglőben levén, Monika a sörtés előtt megállt és az ablakon kimerengett. — Te ma meg vagy babonázva.

Monika fölrezenve, pajtásnéjára nézett és nevetett. Egyszerre letette a kezében levő nagy rakás tányért, nyakába borult Erzsinek és zokogásra fakadt.

— Az istenért, mi bajod?

— Erzsi, megszakad a szívem, ha nem mondom meg neked. Én és a Vilmos, tudod a Vilmos ur, tegnap este óta egymáséi vagyunk.

— Micsoda? — kiált Erzsi szemmeresztve. — Bolond beszéd! Tán bizony azt a peczkes puskavesszőt nézted ki magadnak, minekutána senki más nem volt kedvedre való? Eredj, eredj, ez már csak nem lehet, ugye? Vagy talán mégis? De már akkor semmit sem szólok — de hogy azon mi szépet létel, azt csakugyan nem bírom kisütni.

— Olyan jóságos szeme van, — jegyzé meg Monika magába mosolyogva, — úgy szívelhetem!

— Azután csak lásd, hogy ő téged is szíveljen, — vélé Erzsi. — Jóságos szeme van! No akkor ugyan csak különösen nézhetett rád. Én bizony semmit sem tudok róla, mert ha csak uristenére, a tábornokra nem mereszi a pislantóját, — és azt is úgy teszi, mintha ráparancsolták volna, — soha sem lehet tudni, hová néz. Hiszen örökkön-örökké azon egy képet mutatja, mintha az egész világgal sem törődne, és ha egy kicsit bolondozni akarnak vele, úgy áll itt, mint a faszent. Nekem bizony ingyen sem kellene.

— Te meg neki úgy sem, — vágá vissza Monika, haragtól kipirult arcczal, — és most csitt! Elég a hozzá, én szívellem, és hozzá megyek, akár tetszik neked akár nem!

Csak ne haragudjál, Monika! — szól most Erzsi jó szívvél, — én nem is úgy értettem, csak hogy az egész olyan furcsa előttem. Azután mondsza csak, van valamije, a hová téged beültethet?

— Van hát; kis házikója, kis földcskéje, egész tiszta, ott valahol a felvidéken, most tehát hagyj nekem békét, és egyelőre fogd be a szádat, mert még a tulajdon szüleimmel sem beszéltem róla. A Vilmos ép most oda van édesapáméknál és tisztába hozza vele a dolgot. Délután aztán, ha hozzá juthatok, magam is leszólok. Addig azonban egy léleknek sem szabad tudni róla, — egyszerre elhallgatott és az ablakhoz sietett. Odakün az ablak előtt Vilmos termete s alakja látszott. Kö-

szöntött be neki és abban a perczen Monika már künn volt a szobából. Erzsi látta, mint beszélgetnek együtt nagy buzgósággal. — Furcsa! — dünyögé maga elé, fejét rázva.

A mint tul voltak az ebéden, Monika leszaladt édesatyjához. A Vendel hajósék háza egész a parton állt; magasságra nézve elég alacsony volt, hosszára azonban derék épület. A szürkés zsindeletető nagy kövekkel volt berakva, nehezekül; a kapu előtt egy nyugalomba helyeztetett kőszent támolygott a falhoz, kiről nem tudni hova lett az orra, és azon felül kénytelen volt eltűnni, hogy áldásra kinyujtott karja kosártartóul szolgált és egész óriás mivoltáról vizes háló csüngjön alá. A fiatal leány vidám könnyedséggel besuhant a kapun, azonban kisebbeket lépegetett, midőn a szobába benyitott, édesatyját ott látta ülni. A Vendel hajós szijas keskeny vállu, madár arczu, nyurga férfi volt, és most olyan sajátságos tekintettel nézett leányára, hogy ez egész megzavarodva az ajtóban megállt, és egy szót sem birt kiszorítani száján.

— Ez aztán szép dolog! — szól az apa, kivéve a pipát szájából. — Ugy-e bizony, most az a divat járja, hogy idehaza egy kukkot sem szólunk, hanem csak nyakra-főre háztűz-nézőbe megyünk? És hát csakugyan igaz szándékos az, Monika?

— Az hát, édesapám! És mit volt itt előre mit megbeszélni? Magam is csak tegnap tudtam meg, hogy a Vilmos jó szívvél van hozzám.

— Ha már csakugyan férjhez akarsz menni, miért nem még inkább a chiemingi fazékashoz? Annak jó mestersége van, a mi szép pénzt hoz. Mindössze sem sok, a mi je van annak a Hubernek, és holtad napjáig falun kell majd elveszned.

— Az én dolgom az, — felelé erre a lány. — Ha egyéb kifogása nincs édes apámnak, akkor kész az egyesség.

— Hogy kifogásom volna, azt épen nem mondhatom. A Huber megmutatta a katonaságról való írásait, azután oda is voltam már a tábornoknál és beszéltem vele; ez szavahihető ember és csak jót mondott a Vilmosról. Azt is tudom, hogy nem maradhatsz örökké idehaza. Hogy aztán mint boldogultok egymással, az tisztán a ti dolgotok Furcsa lesz az! Neked egyre jár a szád, a Vilmos meg olyan szűken adja, mintha minden szavát pénzen venné. Te akár a puskaporos hordó, mindjárt lobot vetsz, annak meg olyan mit-én-bánom képe, hogy szinte a világ szélylyel eshetnék tőle, füle botját sem mozdítaná reá. Miként is botolhattatok egymásba? — Ej haj! És mikorra tartjátok föl a lagzit? Már azt is kifőztétek magatok közt, ugy-e?

— Majd kifőzzük ebben a perczen — hallatszott most egy erős férfihang, és midőn Monika ijedten hátra fordult, Vilmos állt az ajtóban. Meg kellett hajolnia, hogy beléphessen; két lépéssel aztán ott termett Monika mellett és hatalmas csókot csattantott el ajkain.

Azután hirtelen kieresztette karjai közül. Lécz-egyenesen állapotodott meg a Vendel hajós előtt és egész kurta szavu modorában szól:

— Hogy ha nincs ellenére, egy-két hét mulva eljőnnék a Monikáért. Most októberben kitelik a szolgálati időm, a tábornok ur azonban tüstént is elbocsát, a mint haza érkezik — ezt ő nekem megígérte. Így már a jövő héten otthonn leszek a hazánkban, és megtehetem a szükségeseket. Holni van ott annyi, a mennyi szükséges az első időre. Nincs tehát miért halogatni a dolgot. Csak épen egy az, a mi szeget üt a fejembe. Csak hogy ezen már nem lehet segíteni.

(Folytatása köv.)



## A pókok életéből.

Dr. Büchner Lajos után.

Hogy a pókok természeti félénkségük dacára is megszeliülve egészen megszoknak azon emberekhez, kiktől táplálékot kapnak, azt többféle kísérlet és tapasztalatok bizonyítják. Eléggé ismeretes tény, hogy a foglyok a börtöni élet végtelen unalmában annyira megszeliidítettek egyes pókokat, hogy hívásukra azoknak megjelenve, elvették kezökből az elejökbe nyújtott eledelt. 1873 és 74-ben Oderwitzben tartózkodásom ideje alatt, az előszoba egyik homályos szögletében, egy meglehetősen nagyságu keresztes pókot (*Epeiradiadima*) vettem észre, mely hálójá egyik zugából leste kora reggeltől késő estig a szálai közé bonyolodott legyeket. Egy alkalommal épen szemtanuja lévén, hogy mennyi ügyességgel ragadja meg és hálózza körül prédáját: ezután mindennap többször vittem neki legyeket, melyeket egy csipeszbe fogva helyeztem a pókfészek bejárata elé. Eleinte kevés bizalommal látszott viseltetni jó indulatom iránt, a minek oka valószínűleg a csipesz fényessége volt; mert némely legyeket ismét szabadon bocsátva csak akkor kapott újra el belőlük, ha azok tanyája közvetlen közelébe jutottak. Idővel azonban a pók megbarátkozott a csipeszszel, s a legyeket abból kiszedve hálójába bonnyolitá; de néha, ha tudniillik egymásután több legyet adtam neki, oly hanyagul hálózta be azokat, hogy kiszabadulva ismét tova repülhettek. E játékot elég érdekesnek találva már néhány hét óta folytattam, míg végre egy alkalommal, midőn a pók a szokottnál éhesebb lehetett, s az oda nyújtott legyeket mohón kapdosta el egymás után: évsődni kezdtem vele, s mikor már megfogta a legyet, én azt a csipeszszel ismét vissza huztam, — mit úgy látszék nagyon rosz néven vett tőlem. Eleinte a visszavont legyet ismét oda adtam neki, s úgy látszott, hogy ezt még megtudta bocsátani; de midőn később egy párt csakugyan meg nem kapott: ez annyira felboszantotta, hogy barátságunk e miatt végképen felbomlott. A következő napon mindig visszautasítá az elébe tartott legyeket, és meg sem mozdult nyughelyéből, — harmadnap pedig aztán végképen oda is hagyta tanyáját.

Még számosabbak és megbizhatóbbak azon tapasztalatok, melyek a pókoknak, a zene iránti erős hajlomáról tanuszkodnak. Gyakran megtörtént tudniillik, hogy a zongora, gitár, vagy hegedü hangjai előcsalták a szoba zugaiban rejtőzködő pókokat, kivált ha nem valami erős, hanem inkább gyengébb hangokból állott a zene. Ilyenkor egészen az eszköz vagy a játszó közelébe huzódva, annyira elbájoltaknak lászának, hogy semmi másra nem gondoltak maguk körül. Ilyenkor többnyire a szoba boltozatáról ereszkednek le, ha azonban a zene nagyon erőssé lesz, azonnal ismét visszavonulnak rejtkehelyeikbe.

A pókok ha életök komoly veszélyben forog, ép úgy mint más rovarok is, gyakran folyamodnak azon csselfogáshoz, hogy holtaknak tettetik magukat; s ily esetekben valóban hősieles elszántsággal játszák szerepöket. Többször megtörtént, úgy mond Smelre, hogy türe szurtam, vagy épen darabokra téptem az így tettető állatot, a nélkül, hogy a fájdalomnak csak legkisebb jelét is vettem volna rajta észre.

A legérdekesebb pókfajok egyike az ugynevezett buvár pók, (*Argyronet aquatica*) melyet méltán lehet a buvárharang legelső feltalálójának tekinteni. E nevezetes állat tudniillik, mely állóvizeinkben csaknem mindenütt található, élelme megszerezhetése végett óra hosszakig kénytelen lévén víz alatt tar-

tózkodni, egy különös lélegző készüléket is szerkeszt a maga számára. E czélből a vízszinére emelkedve, a teste hátsó részén levő szőrök közé rekedt levegővel hirtelen a víz alá bukik, s ott valamely vízi növény levele alá vonulva, hátsó lábaival ledörzsöli magáról a légbubérokot, melyek aztán a levél alján egy tömegbe gyűlnek össze és általa egy finom hálóval vétetnek körül, s erősítettnek a levél aljához. Az állat aztán teste hátuljával, a hol lélegzőszervei vannak, ez ily módon készült buvárharangba rejtőzve folytatja előrenyújtott rákonyaival, a vízben uszkáló apró állatokra a vadászatot. Párja, mely egy, a most leirthez hasonló módon készült, s ezzel egy zárt folyosó által összeköttetésben álló légkamrában lakik, ugyan ily módon szerzi kenyerét, s így élnek ők ketten, szépen, távol a világ zajától, a csendes tavak sima tükre alatt békében.

Mig a buvár pókok tehát e szerint magában a víz tömegében üzik rabló mesterségüket: addig egy másik pókfaj, a Dolomedes fimbratur, a vízszinén uszkálva leselkedik zsákmánya után. E czélből apró pókszállakkal összekötött levéldarabkákból egy tutajszerű állványt készít magának, s ebbe fogódzva, hajtatja magát a szél által ide s tova a víz szinén, mig árgusi szemei a lélegzetvétel végett a felszinre emelkedő rovarbábokat és álczákat kémlelik.

Egy harmadik pókfaj pedig, tudniillik a *Mygale* fajok, már a szárazföld kopár köves vagy homokos téreit, szinét tartja elfoglalva. Ide építik ezek a sziklák repedékei vagy a homokba vájt üregekbe sajátságos kürtő- vagyis puttonalaku fészkeket, melyben pihenve töltvén a nappalt, csak éjjel járnak ki belőle rabló barátjaikra. A tanya körül és alól egy vízmentes szövetből készült, felül pedig egy oly csapó ajtóval be van fedve, mely kívülről a beleszótt homok szemek és száraz fűszálaknál fogva annyira hasonlít a környezethez, hogy ha be van zárva, nem vesszük észre, bármint vizgáljuk is létezését. Ez ajtó belől két pókszállból szőtt s ép ezért rugalmas tengelylyel, és a bezárásra egy ütőközyszerű fogantyúval van ellátva, úgy, hogy az állat otthonról eltávozásakor magától becsapódik ez utána, ha pedig honn van, az ütőközbe feszített egyik körmével erősen bezárva tarthatja azt maga felett. Mennyi ovatosság, s mennyi biztonság e kavics alatt! A magyar pusztán lakó földbirtokosok aligha vannak a betörések ellen jobban biztosítva.

A *Mygale* fajhoz tartozók az eddig ismert pókok legnagyobbika, az óriás madár pók, *Mygale avicularie* is, melynek teste 2 hüvelyk, kiterjesztett lábaival pedig 6—7 hüvelyk átmérőjű. Erről állítják, hogy hálójában apró madarakat is megfog, mit azonban sokan kétségbe vontak, mig végre Babes délamerikai utazása közben maga észlelte egy izben, a mint egy ily óriás pók egy csonka főtörzsön két csiznagyságu madárkát tartott erős szálaiba betakargatva, az egyiket erős rákonyaiból kibocsátott mérgével már teljesen megölve, mig a másikat Babes még élve szabadította ki a halálos fonadékból, de a mely a kapott dőfések következtében aztán szintén csakhamar meghalt. Valószínűleg ez óriás pókról adott leírások után terjedt el nálunk is a pókok mérgeességéről szóló tulzott vélemény, mert habár első pár rákonyából mindenik pók képes prédája megbénítása végett egy csekély mérget bocsátani a sebbe: de mennyiségére nézve oly jelentéktelen ez a mi pókjainknál, hegy a pókok általi tej, ivóvíz stb. megmérgezésekről hallható mondák csak a mesék sorába tartoznak. D. L.



## Egy hét története.

Márziusho 14-dikén.

A rég ohajtott téli idő, és ennek kellemei. — Márziusi hó, és szeplő-víz. — A nemzeti színház új bohózata. — Liszt a zongora-művész, és Liszt a zeneakadémia elnöke. — Liszt hangversenye. — Bucsuja.

No hiszen senki ne zugolódjék a miatt, hogy az idén nem volt telünk, nem láttunk hófedte háztetőket, zuzmarás fákat s jég-csapos ereszeket: oly gyönyörű téli képhez jutottunk, hogy ohajtani sem lehet szebbet. Ha unalmasnak, prózainak találtuk a bokáig érő locs-pocs időt, most meglegedhetünk a sikamlós ónos idővel; míg a szomszéd utczáig eljutunk, tizszer is kitörhetjük a nyakunkat a jeges járdán. S ha boszantónak találtuk az egyhanguan permetező esőt, ugyancsak meglegedhettünk a hógörgeteggel, mely egyik másik háztetőről nyakunkba zudul oly erővel, hogy köcsög-kalapunkat nyakig a fejünkbe veri s ugyan erősen álljunk a lábunkon, különben azon vesszük észre magunkat, hogy a földön vagyunk kelleme-sen friss hópaplan alatt. Mind az igen mulatságos dolog; hát még az utczák közepe! Minden lépten nyomon egy-egy elakadt szekér, megrakva málhával s megfenekelve a féltőles hóban. Négy lovat fognak elébe, még is csak nagy nehezen tudják tovább mozdítani, azalatt pedig az iparkodó bérkocsis, a mint kitérni akar az elrekedtnék, szépen kiborítja a kocsi-ban ülőket jó puha hó-buczkára. Hát nem kellemes ez, a főváros közepén kocsi-ból élvezni a falusi szánkázás multságait?! Meg kell adni, hogy ennél szebb időt nem kívánhatunk. Hogy egy kicsit elkésett, az csak azért történt, hogy a leányoknak egyszer már módjukban legyen márziusi hóban mosdani, (most akár megfürödhetnek benne,) s szeplővizet lehessen gyűjteni. Gyűjtik is akószámra és ha a jövő nyáron, jövő tavasszal a Purítás és más eféle „csalhatlanul biztos és teljesen ártatlan“ szépítő szereknek nem lesz keletök, a miatt a gyógyszerészek csak az ur Istennel pereljenek.

Őnök, kiknek közvetlenül részök van ebből a szép időből, aligha veszik ily kedélyesen a dolgot, hanem hát az emberek különfélek, egyik unalmasnak, boszantónak találja azt, a minek a másik ujong örömeiben, s a mi az egyiknek élvezetet nyújt, arra a másikat ásitás veszi elő. Hogy a „nagy“ közönségtől eltérő izlésem van, arról meggyőződhettem legközelebb is a nemzeti színházban, Jókai „Szép Mikhál“-jának az előadásán. Mert kétségbevonhatlanul arról győződtem meg, hogy a közönség jelentékeny része rettentő komolyan vette azt a látványos színművet, melyben komoly képpel szörnyű sok bolondot és nevetségest elmondanak, a melyeken én végzetlenül jó izűen nevettem. Azt hiszem Jókai ur is jót nevetett magában, midőn látta az „elragadtatást“, melyet bohózata, — mert szerintem a darab nem más, — a színháznak szó szoros értelmében vett „magasabb“ régióban keltett. Mert a nagy közönség mulatságos komolysággal nézte azt a darabot, melyben egy tudós bolonddá lesz a nagy tudománytól, s leányát bolond módra neveli, s aztán nem adja oda feleségül annak a becsületes, derék fiúnak, a kit a leány szeret, mert olyan emberé nem lehet az ő leánya, a kinek az apja mészáros, hanem oda adja egy kétszínű, hizelkedő theológusnak és ekép a

nagy tudós, azonkívül, hogy előitéletes, akár egy gróf, még meg sem tudja különböztetni az embert az embertől.

Aztán komolyan vette a közönség azt a komédiát is, melyet a kedvesétől megfosztott „derék“ fiatal ember üz, midőn rablónak öltözik, betyárok közé áll, s úgy támadja meg az ő galambját haza röpítő papot. Sőt még a vén vihodár hatalmas dörgedelmeit, szemöldök-ránczait is szent borzalommal nézte a nagy közönség, és el nem nevette magát, midőn a vén hóhér fiát, a papot, le akarja fejezni azért, mivel elvette azt, a kit szeret, mivel pap lett ő, a hóhér fia, sőt még akkor sem riadt föl a derűtség, midőn a pallosát ujjai közt pergető vén hóhér (Feleki művészi komikummal ábrázolta a rettentő vihodárt) az alatt a feltétel alatt kegyelmez meg fiának, ha hóhér lesz ő is, — papból hóhér, s akkor már nem lát szörnyű vétket abban, hogy a más kedvese fiának a felesége. S hogy a legnagyobb komikumot említsem, a közönség komolyan vette még azt is, mikor a szép Mikhál visszakerülvén kedveséhez, a tudós apa ezek egybekelését abból az okból engedi meg, mivel Katzenreiter Henrik, a férj, nem pap, hanem hóhér, már pedig ő leányát a papnak adta, a pap pedig, saját kezű írása szerint, nem létezik többé. (A tudós profeszor ur nagyon furcsán magyarázhatta tanítványainak az egyházjogot és házasság törvényét.)

Az én véleményem egészen eltér a nagy közönségtől, mely komolyan vette a darabot, s melynek egy része, az, a mely a fellegekhez közelebb jár, roppantul szörnyülködött is a vén vihodár fényes pallósától, a másik résznek Jókai iránt mindenkor érzett tisztelete pedig kényelmetlenül kezdte érezni magát annak a sok komoly furcsaságnak a láttára. Roszul fogták fel a darabot; oly bohózat ez, milyent ritkán látunk és én azt mondom, hogy Jókai lángelméje ismét kitett magáért, és én meg vagyok győződve, hogy ha Jókai e darabjával pályázott volna a 400 aranyas bohózáti pályadíjért, okvetlenül megnyerte volna a dijt s nem maradt volna ismét meddő a pályázat.

Hanem hagyjuk el e tárgyat, mely fölött Jókai némely tulzó tisztelőivel előbb-utóbb is össze pörölnék (igazi tisztelői nekem adnak igazat, midőn az elkényesztetett költő e baklövése fölött gunyolódom,) inkább beszéljünk Liszt Ferenczről, a ki nem kevésbbé kedvence a közönségnek, mint Jókai, s a kinek azért minden tettét ép úgy nem magasztalnám feltétlenül, mint a Jókaiét nem. Liszt Ferencz ismét itt hagyott minket, elment szokása szerint, külföldre, hogy fölkeresse barátait, tisztelőit, s hogy ősszel ismét visszajőjjön. Liszt, a zongora-ki-rály mehet, ő nemcsak a mienk, ő az egész világé is, melynek szintén joga van hozzá, s Liszt eléggé kitünteti hazaszeretét, midőn minden telét nálunk tölti és abban az élvezetben részesíti a magyar közönséget, a melyhez a külföldieknek vagy épen nem, vagy csak nagy kivételképen, mint például most a bécsi-eknek, lehet szerencsés-jök, hallhatják játékát. Liszt, a művész, a mint mondtam, távozhatik, hanem Lisztet, a zeneakadémia elnökét öröme-stebb látnók egy kicsit hosszabb ideig körünkben. Mert a zene-akadémiának bizony nagy szüksége



van a mester lángelméjére, s külföldről minden irányból bizony nem azért jöttek ide a tanítványok, hogy — Ábrányi Kornél zene-aesthetikáját hallgassák. Azért, ha Liszt nem lehet huzamosb ideig a zene-akadémiáé, inkább ne is lenne elnöke, ha csak tiszteletbeli nem. Mert lám, rossz vért csinál az a nagy művész tiszteletében, ha olvassák, hogy a zene-akadémia elnöke haza jön, átveszi az intézet vezetését, s ismét két hónap mulva olvassák, hogy Liszt távozik.

A zongora- király bucsuzásul hangversenyt adott négy jóteknony egyesület javára. A pesti gyermek-menhely egyesület, a budapesti bölcsőde-egyesület, az első pesti szegények tápintézete és a pesti izraelita nőegyesület árvaháza javára játszott a nagy művész s részt vett a hangversenyben Menter Zsófia asszony is, a jeles zongora művésznő, férjével, Popperrel, a kitűnő gordonkászszal. Olvasóink tudni fogják, hogy a nagyszámu diszes közönség elragadtatással tapsolt meg minden darabot, s a hangverseny végén lelkesülten mondott isten hozzádot a távozonak a viszontlátásra. A négy nőegyesület, melynek javára a hangverseny oly csinos összeget behozott, egy művészi kiállítás ezüst babérszortut — arany levelekkel — s élő babérszortutal környezve nyújtott át a nagy művésznőnek. A koszoru a következő feliratot viseli: „Liszt Ferencznek, a világhírű művésznőnek s a szegények nemesszívű pártolójának, Budapest 1877. márcz. 10.“ s alájegyezve a négy egyesület neve.

Lisztől a művészet és irodalom emberei külön bucsuztak el Siposs Antalnál, ki matiné-et rendezett az ősz mester tiszteletére szavalattal egybekötve. (Ramazetter kisasszony Vörösmarty szép költeményét „Liszt Ferenczhez“, annyi kifejezéssel adta elő, hogy még a művészt is meghatotta, aki pedig tudvalevőleg egy szót sem ért magyarul.) A közreműködők jobbra Sipos tanítványai, kiket az alkalom föllekesített s gyönyörűen játszottak egytől egyig.

S a mester elment. Benső barátai kikisérték a vasúthoz, hogy még egy utolsó isten hozzádot mondjanak neki. Liszt most Bécsben hangversenyez. Ab.

### Budapesti hírvivő.

*Mult számunkhoz mellékelve vették olvasóink előfizetési felhívásunkat a következő évnegyedre. Nem ajánljuk lapunkat bővebben, mindenki meggyőződhetett arról, hogy tartalmasabb s olcsóbb lapot kívánni sem lehet. Regény-mellékleiteinket a következő negyed folyamában fogják előfizetőink venni, s megkapják az új előfizetők is, ha a csomagolási csekély díjt beküldik. Nem kérjük egyébre olvasóinkat, csak arra, hogy ismerőseik közt lelkiismeretes meggyőződésök szerint ajánlják lapunkat. S ezt részben saját érdekükben áll tenni, mert a még nagyobb mérvű támogatás ránk nézve csak ösztönül fog szolgálni arra, hogy még jobb lapot adjunk, s eképp még több élvezetet nyujtsunk olvasóinknak.*

Emilia.

\*\* (Jóteknony.) Király ő Felsége a nemesvölgyi római katolikus hitközségnek orgona beszerzésére 50 forintnyi, az aszódai templom és iskolaház helyreállítására 200 forintnyi segélyt adományozott.

\*\* (Rózsás napló.) Jegyesek: Jankovics István postakiadó és Fodor Julia urhölgy Szegeden. — Gróf Vass Béla és báró Bánffy Ráchel kisasszony. — Tolnay Reginald és báró Wesseiényi Janka kisasszony. — Ke-

resztési Károly és Némethy Ilona kisasszony Kékesen. — Heinrich Kornél és Rosenthal Eugenia kisasszony. — Dr. Pulszky Károly és Reuleaux Cecile kisasszony. — Egybekeltek: Smerczka Ferencz és Szentandrassy Emma urhölgy Budapesten.

\*\* (A nőiparegyesület) mint már irtuk is, e hó 25-dikén délelőtt 10 órakor saját helyiségében tartja meg évi rendes közgyűlését. Legközelebb a kereskedelmi miniszter ezer frtot adományozott az ipartanoda javára. — Uj tagok lettek: Gelléri Mór, Grell Mór, Kemény Irma, Wöber Flóra, Wöber Györgyné, Magyar Gábor, Zerkovitz Janka, Boettger Emilia, Bakay Etelka, Reiner Ferencz, Salamon Zsigmond. — Az egyesület varrótermében feledijért készítettek a szeretetház részére munkákat. — A ruhavarró osztályban új tanfolyam nyílik és a tanítónői állásra Heberle Rózát választották meg. — A nőiparegyesület választmányja Kühnel Ignáczné elnök indítványára elhatározta intézkedni, hogy az ipartanoda helyiségében előjegyzésbe vétessenek a munkára ajánlkozó varrónők s egyzersmind felkéri a közönséget, hogy varrónők végett oda forduljanak. (kereszt-utca 2. sz. a.) Felkéretnek továbbá mindazok, kik taggyűjtő-ívek birtokában vannak, hogy azokat Kühnelné urnőhöz (muzeum utca 1. sz.) mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

\*\* (Hölgyek estélye.) Az urak estélyének viszonzásául, melyet néhány fiatal gavallér közelebb rendezett volt, néhány előkelő hölgy bálestélyt adott a Hungáriában. Méltó befejezését képezte az ideai tánczidénynek. Még az időjárás is rajta volt, hogy a farsang közepébe képzeljék magukat a vendégek, kiknek kocsik oly csikorgó hidegben vergődtek keresztül a hóbuczkákon, hogy a szentpétervári január sem mutathat ridegebb képet. A „Hungáriá“-ban annál melegebb volt a szives vendéglátás. Egy lady patroness helyett egész sereg nyájassalnyájassabb háziasszony fogadta a vendégeket. Péchy Tamásné urhölgy penditette meg a piknik eszméjét, s a megvalósítás élére is ő állott; azonban családi akadály jött közbe s meggátolta a tényleges részvételben. A vendégek közt volt az Orangetti herczeg is inkognitóban. A rendezés minden tekintetben kitűnően sikerült; a csárdásokat hévvel járták, a fűzértáncz hajnal hasadtakor ért véget s utána még a theázó-terekben nagy ideig maradt együtt a társaság nagy része.

\*\* (Liszt Ferencz tiszteletére) Földváry Emilia urhölgy estélyt rendezett, melyen jelen volt Pablo Sarasate is, e „nemes spanyol“, mint Budapesten nevezni szokták. Rác Pali tüzes nótáinak legtüzesebbjeit huzta, s az idegen hegedüvirtuóz nagy élvezettel hallgatta a cigányzenét s különösen a cimbalmos kitűnő játékát. A cigányzene megértéséhez természetesen magyar vér kell. Azért tudja Liszt másként élvezni a cigányzenét, mint Sarasate. Ha a cigány huzza, Liszt szemé szikrázik, arcza kipirul, az ember szinte látja, hogy a magyar vér mint pezsdül fel a „világ hírhedett zenésze“ ereiben. Sarasate csupa idegesség, s inkább mint curiosumot tekinti a cigányzenét, sem hogy átérezné. — Az estély igen kedélyes volt.

\*\* (Fényes katonai temetést) látott a főváros e héten. Schwertführer, a főváros tér- és budai várparancsnok halt meg és azt temették hétfőn délután nagy pompával. Az elhunyt igen derék ember volt és a fővárosi lakosság nagyon rokonszenvezett vele. A két év előtti árvíz alkalmával a budaiak sokat köszönhetnek neki. Temetésén, merre szem láthatott, minde-nütt embertömegek szegélyezték az utcát. Fél négy órakor kezdődött a temetési szertartás. A Károly-laktanya előtt, hon-



nét a halottat temették, huszárság, gyalogság volt felállítva. A szertartás végeztével megindult az imposans menet. Az egyszerű tölgyfa sirkeresztet egy közember vitte gyalog. Ez után egy szolga az elhunyt harci ménét vezette; a ló egészen bevonva fekete posztóval. Hat feketébe takart ló húzta a halotti kocsit, nagy fekete csótárokat lengetett a szél a ménnek homlokán. A koporsó szép ércmű, melynek sarkain pompás virágkoszorúk, alá csüngő szallagokkal foglaltak helyet. A kocsi után közvetlenül egy tetőtől talpig középkori dalia ment gyászba vont lovon. Fehér ércbe volt a dalia öltözve; kezében széles szablyával, fején sisakkal, melynek rostélyán keresztül kis tér volt a szemeknek. A koporsó s az „ércember“ után özönlött százakra menő sora a legkülönbéle ezredbeli tisztnek; a zöldtollas csákók a mindentéle színű s alakú más fővegek élénk tarkaságban látszottak egymás mellett. Mikor a sok katonatiszt kivonult az udvarból, gyalogság fedezte őket, melyet ismét egy üteg tüzérség követett. Csak ez után sorakoztak a gyászkocsik s az ezernyi közönség, a főváros rendőrségei, tüzölők, megyei hajduk.

\* \* (A magyar nőkről és a csárdásról) egy német tudós, Klezer érdekesen ír a kölni újságban. A csárdás neki nagyon tetszik és sajnálkozik a fölött, hogy nem tudja a csárdást, ezt a kétségkívül nehéz táncot, táncolni, hogy legalább magán tapasztalhatta volna, hogy ezen leirhatatlan rythmusok, a kétségbeesés és zabolátlanság e zenei orgiája az izgatottság mily fokára képes hajtani az emberi szervezetet. Aztán így folytatja: „Hallom, mint kérdik tőlem: szépek-e a magyar nők? Én nagyon sok szép magyar nőt láttam; természetesen másként értve a szépet, mint azt mi, különösen északnémetek, felfogjuk. A magyar nőben nincs semmi aetheri, nincs semmi liliomszerű; egész lénye nemes, öntudatos, életerős. Nagy fekete szemekben nincs meg azon földöntuli fény, mint a kék szemű német nőknél, kiknek szemei, isten tudja, hol tévedeznek. A magyar nő tekintete tiszta, átlászó, határozott, nyugodt. Ha rád esik egy ily pillantás, menthetlenül veszve vagy. Barna arczzsinök kezdetben nem tűnik fel vonzónak; de ha egyszer láttad ezen arcz meglepő tisztaságát, ha ajkad érezte annak márványszerű üdeségét, megesküszöl reá, hogy nem a fehér arczzsin a természet legtökéletesebb alkotása. A magyar nők egyben hasonlítanak a göttingaiakhoz Heine idejéből: jó megtermett lábaik vannak. Oszintén bevallom, hogy soha sem tudtam lelkesülni az összeszorongatott nőlábakért. Tulkicsiny láb soha sem elegans; ritkán csinos; merészen formált láb mindig bizonyos kellemet ad a nőnek.

\* \* (A pápa és Haynald.) E hó 12-dikén bibornokkinevezéseket tartott Rómában a pápa. A pápa, mint bécsi lapok írják, hajlandó volt az osztrák-magyar monarchiából is bibornokokat kinevezni, de azt várta, hogy Paar nagykövet kérje meg erre. Paar gróf nem tette ezt, hanem mikor köztudomásra jutott az új bibornokok névsora, s látta, hogy monarchiánkból senki sincs, annyit mondott a pápa államtitkárának, Simeoni bibornoknak, hogy ő szensége Ausztriát az egyház mostoha leányának tekinti. Simeoni ezen megjegyzést formaszerinti lépésnek vette és kijelenté, hogy a pápa hajlandó az olmtüzi érseket bibornoknak kinevezni. Paar gróf egyszerűen azt felelte, hogy majd jelentést tesz kormányának. Pár nap múlva ismét eljött a Vatikánba és azt mondá Simeoni bibornoknak, hogy az osztrák-magyar kormány az olmtüzi érsek kinevezését határozottan ellenzi és Haynald kalocsai érseket javasolná a pápának. Simeoni úgy vélekedett, hogy „a választás úgy látszik, nem a legszerencsésebb.“ Jelentést tett a pápának

ki erre a szavakra fakadt: „Hogyan! Ausztria Haynaldot javasolja, személyes ellenségemet, Haynaldot, a csalhatatlanság ellenségét. Mondja Paarnak, hogy én, ha Andrassy nem akarja az olmtüzi érseket, nem akarok többé a monarchiába bibornokot kinevezni.“

\* \* (A hazai ipart pártoló és terjesztő egyesület) legutóbbi választmányi ülésében örvendetes tndomásul vétetett az elnöknő Veres Benitzky Hermin azonjelentése, hogy az egyesület tagjai máris ötszáz tagnál többre szaporodván, így az alapszabályok értelmében lehetővé lön az alakuló közgyűlés megtartása, mely folyó évi ápril hó 15-ikére tüzetett ki. Kéretnek azért a t. ivtartók gyűjtőiveik mielőbbi szives beküldésére. Az alakuló egyesület iránti érdeklődés mind nagyobb mérvben nyilvánul és így reméljük, hogy a czélt, melyet a hazai ipar érdekében az egyesület maga elé tűzött, siker fogja koronázni.

\* \* (Márczius tizenötödikét) ez idén is megülték ország-szerte, bár nem oly zajosan és tüntetéssel, mint néhány év előtt. De hiszen ma már nincs is szükség tüntetésre, azért eleget tesszünk, ha kegyeletesen megemlékszünk e nagy napra. Az egyetemi ifjuság is egész csendben ünnepelte meg azt. A máskor oly impozáns menet most fájdalom csak mintegy kétszáz főből állott, mely d. u. 3 órákor indult el az egyetemi térről, s a hatvani utcán, a kerepesi uton keresztül a kerepesi temetőbe tartott, hol először a vértanuk sirjához zarándokolt. A szózat eléneklése után itt Bényey Zsigmond technikus, a Batthyányi-mazoleum előtt Nyeviczkey joghallgató, Forinyák Géza sirjánál pedig Ragályi Lajos joghallgató tartottak beszédeket s kossorozták meg az emlékköveket. Este a polgárság szerény lakomával ülte meg a nap emlékét, táviratilag üdvözlölvén azt a férfit, kinek neve e nap emlékével és összeforrvan van: Kossuth Lajost.

\* \* (A keleti kérdés) ismét új alakot öltött. A mióta a hatalmak képviselői Konstantinápolyt elhagyták s a portát magára bízták, az orosz mindent elkövet, hogy a rég főzött tervet végre hajtsa s a háborút megkezdhesse, de sehogy sem kap hozzá szövetséges társat, — egy-maga pedig nem mer belekezdeni. Fél, hogy majd betalál bizonyulni rajta az irás szava, hogy: „a ki nem velem, az ellenem,“ s a most hallgatag, tartózkodó semlegesek egyszer csak a török mellé állanak. Ignatiew, a volt konstantinápolyi nagykövet most második bolygó zsidó lett, és sorba járja az európai udvarokat, hogy kipuhatozza a hangulatot. A török az alatt komolyan hozzálát az alkotmány életbe léptetéséhez. Pár nap előtt kellett megnyílnia az ozman országgyűlésnek, melyet az előleges megállapodás szerint a szultán személyesen uytott meg. Ez az első országgyűlés az ozman birodalomban. Ha sikerül a portának Európát meggyőznie arról, hogy komolyan törekszik a keresztény alattvalók sorsát is javítani s alkotmányos életet behozni, hasztalan minden mesterkedése az oroszoknak, nem fog társat kapni a háborus vállalatra s kénytelen lesz nézni, mint kap lábra a „beteg ember“, mint erősödik és izmosodik, — a kinek pedig már e perczeit számítgatta.

\* \* (Az országgyűlésről) sem árt olykor egyet-mást beszélni, hiszen a nőket is érdekelnie kell a haza ügyének. Hát bizony a honatyákat az utóbbi időben egyéb sem foglalkoztatta, mint az egyetemi ifjuság küldöttségének konstantinápolyi, s a czeplédiek turini utja. Minden elképzelhető formájában szőnyegre hozták már e kérdéseket és untatásig halottuk a kormány folyvást unszolt fölvilágosításait. Hihetőleg beérte már a ház minden tagja a kapott válaszzsal és fölvilágosítás-



sal s rá fognak érni honatyáink fontosabb kérdésekkel is foglalkozni. Husvét előtt azonban ebből aligha lesz már valami. A jelenlegi ülésszak ma-holnap véget ér, s aztán az a kis idő, a mi még az ünnepekig hátra van, felmegy az alelnök s egyéb tisztviselő és a számtalan bizottság választására. Majd csak ünnep után következnek aztán a nagy napok: a bank- és vámügyi tárgyalások.

\* \* (Somoskeőy báró.) A főváros legérdekesebb alakja most egy kalandor, ki több nevet használ s kit hasztalan nyomoz a rendőrség, mert nem bírja kézre keríteni. Somoskeőy kalandor, ki Lócséről való, s kinek nevét az utóbbi években sokat lehetett hallani a külföldről. Mindig rászédett valakit, s mindig megillant. Így Bécsben, Franciaországban. Legutóbb Amerikában, a philadelphiai kiállításon a magyar kormány biztosának adta ki magát, s ismét rászédett többeket. Elegans fiatal ember, sok nyelvet beszél, s behizelgő modora által előkelő társaskörökbe is bejutott. Természetesen nem báró, de ő a czimeket, és neveket úgy változtatja, mint a ruhát. Több oldalról rendőri üldözés alatt áll, jelenleg a fővárosban tartozkodik, s valóságos játékot űz a rendőrséggel. Több hóval ezelőtt jött haza a külföldről, s mint kivándorolt magyar család ivadéka Atkison név alatt mutatta be magát több körben, s mint külföldi lapok levelezője, Konstantinápolyba készült. Itthon még ajánló levelekkel is ellátták. Azután egyszerre eltűnt, s akkor derült ki, hogy Somoskeőy volt. Bukarestben elfogták, onnan Brassóba kísérték, Brassóból pedig Budapestre. Itt az ügyetlen rendőr elől megszökött. Azóta ő a rendőrség hőse. Olyan vakmerő, hogy személyesen elment egyik napilap szerkesztőségébe, s nyilatkozatot tett közzé, melyet így irt alá: „b. Bueua-Vista Victor, volt Somoskeőy Géza.“ Egy német lapban is nyilatkozott, hogy ő ártatlan: ezt meg így irta alá: dr. Attkinson, volt Somoskeőy. A soknevű kalandor elmondja dióhéjban szorított életrajzát, viszontagságait, a welsi császári királyi törvényszék által 15 óra történt elítélését állítólagos hamis eskü miatt, mert akkor Vécsey név alatt szerepelt; világ körüli utazását, mexikói önkényteskedését; a francia háboru alatti kapitánykodását, karlistáskodását, az Egyesült-Államokban tavaly történt házasságát, melyre egy másfél milliósos dollárnyi hozományu hölgygyel lépett stb. És azzal végzi, hogy rokonai akarják befogatni. A rendőrség nyomozza, de eddig hiába. Elküldte arczképét is a rendőrségnek egy levél kíséretében, melyben biztosítja a rendőröket, hogy őt ugyan el nem fogják. Különböző nevek alatt látogatásokat tesz itt is ott is. Az irgalmasak kórházát mint orvos látogatta meg, és a betegeket meg is vizsgálta. Nem sokára megjelent ott a rendőrség, de már akkor tovább állt.

\* \* (Az időről.) Bolond időt értünk meg a februári verőfényes tavaszi napok után. A mosolygó ibolyára vastag hólepel borult és a fák rügyező bimbait zuzmára lepte be. A mult hét végén beállt a havazás és a hirtelen hideg, s úgy neki buzdult, mintha egyszerre ki akarná pótolni az egész téli mulasztást. Az utcákat félfőles hórétteg borítja, s az ereszek alatt nem bátorságos a járás, mert előlhátul szakadoz a hó-tömeg a háztetőkről. A vasutak is fennakadtak s királynőnk, ki Bécsbe akart menni, Gödöllőn rekedt. Természetesen, most már huzamosb ideig nem tarthatja magát az ilyen idő, s a hét végén már ismét meglanyhult a levegő és a verőfény gyors olvadásba hozta a hóréttegeket és most bokáig lubiczkolunk a vízben, mely nem győz lefutni a csatornákon.

\* \* (A muzeum képtára) számára már megérkezett Münchenből Mészöly Géza „Balatonpart“ ezimű nagy tájképe, me-

lyet a kormány rendelt meg a művésznél. Már ki is van téve közszemlére, egyelőre csak ideiglenes helyen. Rómából pedig utban van a Haan Antalnál szintén a kormány által megrendelt „La Disputa“, Rafael vatikáni falképének másolata, mely a muzeumnak már birtokában levő „Athéni iskolásá“-nak társképe lesz. Haan Antal maga pár nap óta itt időz, maga akarván festvényét átadni. A Zichy Mihály emlékképét is (a királyné Deák ravatalánál) várják a muzeumba; lehet, hogy uton van az is.

\* \* (Vegyesek.) József főherceg egészsége — mint örömmel olvassuk — teljesen helyreállt. — Trefort miniszter heves légszűrutban szenved, s néhány nap óta nem hagyhatja el szobáját. — Kereskedelmi szaklap czim alatt heti közlőnyt indit meg Demetrovics Szegeden.

\* \* (Halálozások.) A mult héten elhaltak: Mucsi Józsefné született Maksai Róza urnő 43 éves korában, Ó-Kanizsán. — Elhunytak továbbá: Vay Dénes 70 éves korában Vaján. — Sztupa Mihály 80 éves korában Nagyváradon. — Szikszay Dénes fiatal és kedves neje: Marosi Hermin 22 éves korában Budapesten. — B. Hauer István, az abszolútkorszak egyik fő szereplője Grácban 69 éves korában. — Heller Izsák, Hefi képviselő atyja 74 éves korában Nagyváradon. — Bognár Lajos 81 éves korában. — Ruff József piarista 70 éves korában. S.-A.-Ujhelyen. — Bessenyei Farkas 62 éves korában Erdő-Gyarokon. — Szilassy Kálmánné született Kenessy Kornélia 47 éves korában Pádon. — Pécshy Gábor, 55 éves korában. Béke hamvaikra!

## Irodalom és művészet.

A nemzeti színházban szép gondos előadásokat láttunk a héten. A három drámai este nem hagyott hátra semmi kívánni valót. Fromont-Rizlerben Helvey Laura ismét igen szépen játszta Szidoniát, Valeriában Feleki és Felekiné tünnek ki különösen szép Mikhálnak Ujházi iparkodott bő tapsot biztosítani, a mi nagy mértékben sikerült is neki. Kevésbé szerencsés estéi voltak a népszínháznak, hol Sztrogoff Mihály, e nagy látványosság előkészületei fennakaszták az előadásokat. A szünetelésnek egyébiránt a személyzet egyik-másik kiválóbb tagjainak betegeskedése is oka volt. Így Soldosné már hetek óta nem játszik. A napokban már jobban volt, s föl is akart lépni egyszer, mielőtt vendégszereplési körutjára indulna (Sztrogoff utazása alatt ő is utazik egy kicsit,) azonban hirtelen roszul lett, s a felkészült közönség kedvetlenül tért vissza a színház ajtajából, látván, hogy kedvencét megint nem láthatja.

A hangverseny-saisonnak megint volt egy-két kiváló estéje: Liszt hangversenyéről, máshelyen tétetett már említés. A Wagner-zene kedvelői is kedvöket töltheték, mert a Walkürök első felvonását halottak bécsi művészekről, Ehntről, Labattól. Ehn asszony pesti nő, s jelenleg a bécsi opera kiváló tagja; a fővárosi közönség kíváncsisággal fogja hallgatni, mi lett az egykor szerény énekesnőből.

Még egy kis irodalmi hirt. Tóth Kálmán prózai műveire Aigner Lajos könyvtár-kiadó előfizetési felhívásokat bocsátott ki. Az „Irka-Firkák“ czim alatt megjelenő kötetnek előfizetési ára füzve 1 frt 20 kr., diszkötésben 2 frt 20 kr. A népszerű kiadás ára füzve 60 kr. A kötet a következő műveket tartalmazza: A tizenharmadik seb. A kinek nincs mája. Az én 1861-diki karácsonyom. Mikor engem Szeged városából perschub kísérték ki. A kis spanyolviaszkorru. A kis kék



szemüveg. 14.615 forint. Szerdahelyiről. A szegény Beöthy Laczi-ról. Kemény Zsigmondról.

Tóth Kálmán eddig a hölgyek kedvence volt; megváltak, az lesz-e ezuttal is?!

Sirius.

### Nemzeti színház.

Március 10-dikén: „Hugonották.“ — Március 11-dikén: „Ifj. Fromont és id. Rizler.“ — Március 12-dikén: „Szép Mihál.“ — Március 13-dikén: „Coppélia“, „Dom Pasquale.“ — Március 14-dikén: „Valéria.“ — Március 15-dikén: „Tannhäuser“ — Március 16-dikén: „Ibolyafaló.“

### Divattudósítás.

Más években ilyenkor már javában folytak a tavaszi idényre való munkák, csak fázékony vagy beteges hölgyek becsülték meg és viselték folyvást prémes téli felöltőiket, és most édes mindjában ugy belé burkolódunk legmelegebb öltönyeinkbe, mintha csak télelején volnánk! És jogosítva is vagyunk ezen meleg előszeretetre téli ruháink iránt, mert a sok hó- hegy- és völgy láttára, melyeket még mai napig is szemlélhet a fővárosi szem, bizony elmulik kedvünk a „jövő ruházatától.“

Pedig a nagy hideg daczára mégis csak foglal koznak a melegebb tavaszi napok szükségleteivel — mások, és míg mi fázunk, vagy félünk az időtől, a szorgalmas gyáros és iparos már hetekkel előzte meg „korát“ és készen várja a verőfényes napokat, hogy aztán órák alatt újjá teremthesse megjelenésünket és meg tudjon felelni a legkülönbéle izlésnek is.

A mit még félig meddig rejtve tartott készletekből el tudunk lesni, ime most napvilagra hozzuk, legyünk tájékozva mindnyájan, és választhasunk könnyebben, ha majd rá kerítjük a sort.

Ugy látszik, hogy formára nézve nem igen lesz új fordulat a tavaszi idényben, csak a szövetek és összeállítások fognak némiképp változni. A selyemszövetek ismét előtérbe kerülnek, és köztük leginkább azok, a melyek a hosszú szabású felső ruháknak alkalmat adnak hullámzatos és mégis sima ránczvetésre, ezen kívül még a puha, simulékony szörkelmek, és ezek közt most is az első helyen áll a cashemir. Ez idő szerint alig látni már az új szövetek közt egészen simát, mert ha a ruha alja sima, a felső része bizonyára csikos lesz, két egymáshoz jól illő színekben, többnyire szőr és selyemszálakból szöve. Sőt még az eddig olyan felette nagyon kedvelt egész sötét színek, mint a sötétzöld, marinkék és sötét gesztenyeszín is világosabb árnyalatoknak fognak tért engedni, világosabb zöld, kék, barna, világos tejes kávészín, szürkés barna, bőrszín stb. újabb keverékeinek. Egy világos barna szörruha sötétebb barna bársonydiszszel igen szép összeállítású volt. A szoknya keskenyen bársonnyal volt beszegve, és elől hosszában az egész szoknya apró plissé ránczokba szedve. A hosszú polonaise öt sor bársony szegélyt mutatott, elől három sor bársony gombbal diszítve, szűk ujjai, bársony felhajtókái, és a kis bársony felső gallérka igen csinos öltözképpé tették azt.

A tavaszi felöltők ugyanolyan szabásuak, mint a téliek voltak, félig hosszú és félig testhez álló paletóból állanak, vagy a ruha szövetéből, vagy pedig finom posztóból készítve, ha egyszerű öltözékről van szó, és nehéz selyemből, bársonyból, himzéssel, vagy gazdag rojttal diszítve, ha fényesebb öltözékekhez tartozik.

Már egyszer volt alkalmam a csinos újabb ékszerek közt a porcellán virágokat is említeni, melyeket fekete bársonyra varrva, a nyak körül viselnek, és ezuttal említést sem tennék róla, ha azok állaudoan nem tartanak fel közkedvességüket, oly annyira, hogy a virágok most nagyobb alakot nyertek, és majdnem természeti nagyságban simulnak a nyak körül, legelő helyt adván a legnagyobb virágnak. Minő a nyakék, olyan aztán a fülbevaló is. E virágok igen finom és szép készítésűek, úgy, hogy majdnem az emallel versenyezhetnek.

Mai mellékletül egy hálóköntös szabását adom t. előfizetőinknek, melynek első száma az előrészt, a második pedig a hátrészt jelöli. A varrónó ügyességétül függ, e szabás után a legdiszesebb hálóköntöst készíteni, mert ez mindig az összeállítástól függ. Himzett betétek szivalakban felvarrva, vagy csipkebetétek és keskeny szegélykék négyszöget utánozva, vagy apró fodrocskák, hosszában felvarrva, kinek mi hogy tetszik, úgy diszít-heti, csak szép tisztán géppel legyen letűzve minden. Ujjakul a multkori szűk ujjakat lehet alkalmazni, melyeket a ruhaszabáshoz adtunk.

## Számrejtvény.

Győrffy Karolintól.

Szeretlek angyalom mint madár a 28. 16. 22. 31. 29. 33.  
Egy törvénycikk óta nem járja már a 31. 32. 6.  
Számrejtvény megfejtve vagyon már 17. 14. 24. 25. 4.  
ban bővelkedik sok falu és határ. 18. 25. 9.

Jól végezted tiszted igazán 26. 25. 24. 10. 19.  
Az én feleségem iszik mert 9. 27. 31. 14. 19.  
Van a háboru közepében mindég, 31. 16. 4.  
Tojással élni, még nem nagy vendégség. 12. 13. 19. 9.

Kapható igen jó a nyáron, 26. 8. 6. 3. 9.  
Nincs is tán már e világon, 5. 4. 3. 21. 11. 5. 9.  
Két emberből még soha sem állott, 1. 8. 4. 5. 12.  
Ember életében soha sem hazudott. 1. 2. 5. 20. 6.

Vége az ebédnek, hogy ha üres a 21. 25. 15.  
A mi nem valódi, azt mondjuk rá, hogy 25. 7.  
Kitalálni nem nagy ördögi mesterség,  
De szívből mondani, s megtenni igen szép. } 1-33.

Megfejtési határidő: áprilishó 11-dike.

A f. é. 7-dik számban közölt rejtvény értelme:

Boldogtalan voltam teljes életemben!

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Simonis Istvánné, Bronts Sarolta, Kovács Morvay Julia, Áronfi Fisch Jeanette, Bosnyák Anna, Füzy Gyurkó Franciska, Eckerdt Karnász Mariska, Seregély Rónay Emma, Szegedy Emilia, Menyhárt Kornélia, Sarkady Irma, Pántz Ödönné, Erdélyi Pál, Lukáts Julia, Jánosy Lajosné, Batori Sigray Istvánné, Ferencsevics Teréz, Selinger Ödönné, Dömötör Ida, özv. Gyurikovits Béláné, özv. Parragi Józsefné, Ocsvay Árpád, Moezs Gézáné, Tahy Fehérváry Cornélia, Matkovics Korchma Gizella, Rubos Jusztina és Erzsike, Szécsényi Mariska, Csécsi Miklósné, Hrabovszky Sallay Anna, Haintz Mari, Major Kálmánné, Gárday Gizella, Rezsny Pinkovics Julia, Gaicsályi Lajosé, Siffinann Zsuzsanna, Wipf Gyula, Rózsa D., Popovits Irma, Szlávik Róza, Szabó Tivadarné, Cseri Istvánné, Eckerdtné Vértessy Laura, Mednyánszky Margit és Erzsike, Dubay Gizella és Anna, Zsiga Sándorné, Magyar Matild és Feliczi, Mandula Ida, Gerzse Aloisia, gróf Zay Emilia, Beszédes Gyuláné, Mózessy Anna, Pap Mihályné, Rád Péterné, Márk Ida, Karay Lajosné, Abonyi Jánosné, Bányay Ilka, Héltinger Mariska, Geleon Gáspárné, Kretovics Szűcs Ottilia, Kohány Plesznik Róza, Dzsinnich Pencz Mária, Spéczián Gusztávné, Dubay Gizella és Anna, Pessina Edéné Hedry Ilona, Aigner Józsa, Czirók Bartók Julia, Kiss Vilma, Vérffy Ocsovszky Vilma, Mandits Erzsike, Király Kálmánné, Palits Mari, Hambalek Gizella, Bányai Ilka, Stresznyák Hermine, Bohus Gyuláné, Székely Gáborné. Némethy Berta, Garzó Ilka.

A 6-dik számban közölt rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Bányai Ilka, Stresznyák Hermin, Székely Gáborné.

## T a r t a l o m.

Pagát ultimó, Margitay Dezsőtől. — Ihlett perczben, Gáspár Imrétől. — Mely nő a legszeretetre méltóbbak? — Nincs szíve. — A pókok életéből, Dr. Büchner Lajos után. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Irodalom és művészet. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy hálóköntös szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



12-dik szám.

Március 25-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTEKONY NŐEGYESÜLET

## KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országut 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |           | R. katolikus és protestáns naptár |                | Ó-naptár       | Izraeliták naptára | Hold-járás | N a p |        |      |
|-----------------------|-----------|-----------------------------------|----------------|----------------|--------------------|------------|-------|--------|------|
|                       |           |                                   |                |                |                    |            | kelte | nyugta |      |
|                       |           |                                   |                |                |                    | óra        | perc  | óra    | perc |
| Márcz. 25             | Vasárnap  | G 6 v. Gy. o. b. a.               | G 6 Virágvas.  | 13 B 5 böjtben | 11 B. Mária h.     |            | 5 56  | 6 18   |      |
| 26                    | Hétfő     | Jenő, Manó                        | Manó           | 14 Benedek     | 12                 |            | 5 54  | 6 19   |      |
| 27                    | Kedd      | Rupert püspök                     | Rupert         | 15 Agabius     | 13                 |            | 5 51  | 6 21   |      |
| 28                    | Szerda    | Sixtus p. Guntr.                  | Virány         | 16 Sabinus     | 14 Bár. feláld.    |            | 5 49  | 6 22   |      |
| 29                    | Csütörtök | Nagy csütörtök                    | Nagy csütörtök | 17 Elek        | 15 Husvét k.       |            | 5 47  | 6 23   |      |
| 30                    | Péntek    | Nagy péntek                       | Nagy péntek    | 18 Cyril       | 16 Husvét 2. ü.    |            | 5 45  | 6 25   |      |
| 31                    | Szombat   | Nagy szombat                      | Nagy szombat   | 19 Chrysanth   | 17 Sabb, Zaw.      |            | 5 43  | 6 27   |      |

**Teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk.**

## V i d é k i t á r c z a.

**Az aradi** nőegylet közvacsorával összekötött tombolaestélyt rendezett a gondozása alatt levő árvák javára a „Fehér kereszt“ szálloda termében. Az estély fényesen sikerült, miben sok érdeme van az egyleti elnöknőnek: Scherz Józsefnének s a közreműködött hölgyeknek: Tagányi Istvánné, Schneider-Fogarassy Amália, Spitzer-Lusztig Eugénia, Schwarz-Lusztig Ottil, Borsos Sándorné, Panuba Vazulné, Herman Gyuláné, Salacz Gyuláné, Tiszti Lajosné, Varga Jánosné, Robitsek Gusztávné, Szathmáry Miklósné, Popovics Aurelné, Andrányi Károlyné, Antalffy Endréné, Urbányi Jánosné, Somogyi Lászlóné, Éliás Arminné, Preizinger Józsefné, Nigrezz-Kristyóry Jolán hölgyeknek. A mulatság oly fesztelen volt, milyent csak képzelni lehet. Az éjféltájban kezdődött tánczban legalább hatvan-nyolczvan pár vett részt.

**Miskolczon** a fillér-egylet javára bazar lesz most vasárnap és hétfőn a megyeház termében. Első nap este a nyerevények kisorsolása lesz; másnap este pedig bál fejezi be a vásárt. Lesz fényirda, posta, néger színház, magyar csárda, török kávéház, panoráma, képtár, czukrászda, étterem, mint a pesti vigadó karácsonbazárjában volt. Urhölgyek és fiatal lányok fognak mindenütt foglalkozni; közülök legtöbbben jellemben. A nyerevény-tárgyak ügyében a buzgó elnöknő: Szathmáry Király Pálné meleg hangon irt felhívást küldött szét, mely bizonyára nem maradt eredmény nélkül. Az eredményről később tudósítjuk t. olvasónóinket.

**Czepléden** szerdán az ottani kisedóvoda javára hangverseny volt, melyet a kedvezőtlen időjárás miatt többször is el kellett halasztani, mégis 51 frt 71 krt jövedelmezett tisztán. Közreműködtek: Sánta Olga és Krasznay Aranka kisasszonyok, Piros Jánosné urhölgy, Gallia V., Mayer E., Dobos J. és Doucha K. urak és mindent elkövettek a jó siker elérésére. A hangversenyt táncz követte, melyen egész viradtig fesztelen jó kedv uralkodott.

**Sárospatakon** az akadémiai ifjuság megünnepelte márczius 15-dikét. Dél előtt isteni tisztelet volt a református templomban; délután 2 órakor a jogász-egylet ünnepélye az ifjusági ének- és zenekarok közreműködésével. A mulatságon szép nők voltak jelen, csak az a kár, hogy a városi főjegyző visszavette adott ígétét s nem engedte meg, hogy városi teremben étkezzenek is.

**Székely-Udvarhelyen** a református főtanoda tanárai e hóban negy műkedvelő előadást rendeztek a létesítendő tűzoltó-egylet s a főtanodai zenekar és olvasó-egylet javára. Szinre kerültek: Tóth Kálmántól a „Nők az alkotmányban,“ Kövér Lajostól „Még titok,“ továbbá „Hűség hűtlenségből,“

„Kolera és nőszeszély,“ „Az első követelés.“ A női szereplők voltak: Mórítz Gyuláné, Gyalokay Mózesné, Korondiné urnők, Kovács, Madarász és Kiss nővérek, Kovács Mari, Sándor Vera és Seifrid Róza kisasszony. Az előadások tetszésben részesültek s volt sok taps és virágszórás. Az előadások végét vig tánczmulatság fejezte be, melyben a műkedvelő hölgyeken kívül még sok kedves tánczosnő vett részt.

**Máramaros-Szigeten** egymást érik a mulatságok, pedig már régen elmúlt a farsang. Egy darabig az ott álamázó honvédtisztek rendeztek heti összejöveteleket, melyeket ujabban „dárídó“-kká alakítottak át, hogy nagyobb társaságok vehessenek részt bennök. Ki van kötve az egyszerűség, a férjek, papák örömeire, kikre e mulatságokból nem mereszi szemét a szabókontó, mint a farsangi bálokban. Az első dárídó a mult héten volt sokak részvételével.

**Ungváron** egy Harpagon halt meg közelebb. Neve Cucula Mihály, kit a városban mindenki ösmert. Mindennap látható volt ez alacson, elfonnyadt ember, ódonszabásu foltos ruhában s fapapucsban, az utczákon bolyongva, s a ki látta ez alakot, a legnyomorultabb külsővel, beesett arczczal, melyről csak nélkülözéseket és szenvedést lehetett leolvasni, önkéntelenül könyörületre ébredt iránta. Pedig a legnagyobb kényelmet biztosithatta volna magának az életben, mert sok pénze volt. A város végében épített saját házában lakott, mely házat néhány évvel ezelőtt önmaga készített, s a hozzá szükségelt épületi anyagokat megelőzőleg, évek hosszú során át gyűjtötte, nem volt kő vagy fadarab, melyet ha valahol talált, el ne czepeelt volna, darabonként rakta ezeket halomra, míg végre a viskóhoz kellő anyag összegyűlt. Táplálékát önmaga főzte. Az utczákon összegyűjtötte a papirszeleteket, rongyokat s azt eladta, a levélborítékokról püspöki kapuőr idejében leszede a pecsétviaszkot s azokat felolvasztván rudakat öntött s ismét elárusította.

**Vidéki vegyesek.** Nagyváradon az erdélyi szinügyi választmány új szinkört akar építtetni, mivel a régiért tulságos bért kívánnak a tulajdonosok. — Győrött e hó 28-dikán Vargyas Endre tanfelügyelő műversenyt rendez egy új kisedóvoda javára; Ravasz Ilonka kisasszony zongorázni, Kiss Gizella kisasszony czimbalmozni fog, dr. Kovács Pál felolvasást tart, stb.; a közreműködésre Richter Jánost (a ki győri születésű) és Doppler Ferenczet is felkérték. — Érsekujvárott tényleg megalakulván a vágvölgyi első ármentesítő társulat, köszönet szavaztatott a szervezőknek buzgalomukért.



## Különfélék.

\* (Liszt Ferenczet) nagy kitüntetésben részesítik a bécsiek. Elragadó játékaról beszél az egész zenekedvelő Bécs. Az udvari páholyból Vilmos főherceg, Erzsébet és Krisztina főhercegné s a hannoverai hercegnő hallgatták. Hangverseny után a Beethoven bizottság, élén báró Hoffmann miniszterrel, hálafeliratot nyújtott át neki, ki hatvanhat éves korában is annyira tűzlélekkel bír. A bizottság lakomát is rendezett az este tiszteletére az „Imperial“-ban. Miniszterek, művésznők, előkelő hölgyek és kitűnőségek vettek benne részt; báró Hoffmann köszönté föl először a mestert, kit ő már negyven év előtt is csodált, Liszt pedig Bécsét és műszerető lakosságát élte. Szombaton délelőtt Felder polgármester, a két polgármesteri helyettesel, jelent meg lakásán, a székváros nevében átnyujtva neki a nagy arany Salvator-éremet, mely kitüntetését Liszt megindulva köszönt meg, igérve, hogy ha egészsége engedi, jövőre is mindig kész lesz Bécs valamely közhasznú czéljára közreműködni.

\* (Bécsnek is van Somoskönye.) E napokban egy elegans ur jelent meg Bécsben Granichstädten ékszer-árusnál, s azt mondva, hogy egy nőnek ékszereket akar vásárolni, 13,000 frt áru drágaságot kiválasztott, s kérte, hogy vigyék el azt szállására, a „Grand-Hôtelbe,“ hol majd megmutatja a hölgynek. Francziául beszélt s gróf Villeneuve Rajmondnak mondta magát. Délután az ékszerárus megbizottja el is vitte az ékszert a szállodába, hol a gróf nagy barátsággal fogadta, s még egyszer megnézve az ékességeket, azt mondta, hogy azok neki nagyon tetszenek, de előbb megmutatja a hölgynek, ki éppen most öltözik a mellékszobában. Ezzel bement a mellékszobába, az ékszerárus pedig várt egy negyed óráig, de a gróf nem jött vissza a másik szobából. Az ékszerárus ekkor kopogott, de válasz nem jött. Mikor benyitott a másik szobába, az üres volt, se gróf, se hölgy, se ékszer. E szobának másik kijáratára is volt a folyosóra, s a gróf azon eltűnt. S a bécsi rendőrség nem kevesebb buzgalommal s nem több sikerrel nyomozza a saját „grófját,“ mint a pesti a maga „báróját.“

\* (A szép Teréz.) Konstantinápoly Galata nevű városnegyedében egy emeletes ház lerombolása alkalmával a kőművesek egy földszinti szoba padozata alatt egy nagy gödörre bukkantak, mely tele volt emberi csontokkal. Még 1861-ben egy orosz főrangú ur jelentést tett a rendőrségnél, hogy barátja és utitársa az említett házban lakó „Szép Teréz“ név alatt ismeretes leányhoz ment, s onnan vissza nem tért. A rendőrség akkori nyomozásai kiderítették, hogy a „Szép Teréz“ ágya alatt egy mély gödör volt, melyben emberi hullákra akadtak. S e gyilkosnő már akkor elvette megérdemelt büntetését, mert a szultán parancsára háza kapujára szegezték testét, a most talált csontok tehát igazolásul szolgálnak egy rém-történetnek, melyet akkor legtöbben mesének gondoltak.

\* (Meghalt a majom.) Alig van ember az országban, a ki a híres majom utánzóra ne emlékeznék, Klischniggre, ki leányával járt városról városra vendégszerepelni s mindenütt föllépett oly darabokban, a melyekben majom szerepel, s a melyeket egyenesen az ő számára irtak. Rég óta folytatta e mesterségét, már a harminczas években is ezt csinálta, s az évek hosszú sora alatt meggazdagodott, míg néhány év előtt hűtlen kezekre bízott vagyonától elesett és agg napjaira ismét előlről kellett kezdeni. A majom-színész most meghalt Bécsben.

\* (Illatos hirlap-papír.) A hirlapok olvasásánál nem a legkellemebben érinti az olvasók orrát azon szag, mely ab-

ból fejlődik, hogy a hirlapokat nyomás után azonnal összehajtogatják s csomagolják, mielőtt a papír és festék megszáradt volna. Az érzékeny orrokat tehát érdekelni fogja a hír, hogy Amerikában a hirlapok részére illatos papírt gyártanak, sőt már használnak is. Egy kanadai gyáros nyert megbízást ily papír gyártására, s az első szállítást a nyomda már a múlt év május havában feldolgozta. E papír állítólag oly kellemes illatot áraszt szét a hirlapok olvasásánál, mint egy virágbokréta. Az illat anyaga sűrű, a papír tisztaságára nem hátrányos, s a gyártási költséget mindössze csak egy százalékkal drágítja.

\* (Külföldi vegyesek.) A török parlamentet hétfőn nyitotta meg a szultán, első titkára által felolvasatott trónbeszéddel; a külföldi ügyvivők személyesen voltak jelen, kivéve az orosz és németet, kik dragományaik által képviselték magokat. — „Az arany kereszt“ opera Stuttgartban is tetszett; a jelenvolt szerzőt: Brüll Ignácot a király személyesen fogadta s a művészeti aranyéremet adományozta neki. — A szultán külön követe által Milánfejedelemnek gyémántokkal kirakott diszkardot szándékozik küldeni, — valószínűleg a hős fejedelemnek a harcztéren szerzett érdemeiért. — Zubovics bécsi vízi lovaglása igen jól sikerült s nézte vagy huszezer ember.

## Megbizások tára.

Gógánfára M. F. urhölgynek: El van küldve.

Debreczenbe Cz. D. urnőnek: Már évek óta nem osztogatom, úgy vettem észre, hogy a nyerevény soha sem volt indító oka és serkentésére sem szolgált a megfejtés szórakozásának. Az a 20 kr nem a már megküldött régi 12 kötet könyvet illeti? Fogadja szívas tiszteletemet.

Szécsénybe S. G. K. urnőnek: Az első félévi könyvek május hóban küldetnek szét, a régiekre nem vettem megrendelést.

Dévára P. H. urhölgynek: De kérem, igazán nincs más!

Nagy-Kanizsára: E. K. A. urnak: El van küldve.

Pápára S. L. urnőnek: Köszönettel vettem. Fogadja szíves tiszteletemet.

N. Szőlősrre H. S. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Aszódra Cs. G. urnak: Köszönettel vettem. A kérdésekre nézve, a mint csak lehet, levél útján felelek.

Lőcsére S. K. urnak: Küldeményét pontosan vettem.

Szegedre N. D. K. urnőnek: Ha kívánságát elébb tudom, szívesen küldtem volna meg elébb is.

Városlődre St. V. urhölgynek: A félévi könyvek mindenkor május hóban küldetnek szét, az idén is ilyenkor fogunk velük szolgálni t. előfizetőinknek.

Szegszárdra M. F. urnak: A régi 12 kötet könyvet küldhetem meg azonnal t. új előfizetőimnek a 20 krnyi csomagolási díj beküldése után, a félévi 6 kötet könyv pedig májusban fog megjelenni.

Fénybe J. L. urhölgynek: Magánsorok által világosítottam föl a könyvekre nézve.

Nagyváradra Gy. B. urnőnek: Csakugyan úgy volt, mint helyesen sejtette is. Most már el van küldve.

Letenyére T. F. urhölgynek: El van küldve.

Mező-Kaszonyb R. D. urnak: A 4 frt 30 krt, valamint a tépést elküldtem a török konsulátushoz.



## KUNZ és MÖSSMER rumburgi vászon-raktárak a „Szép juhásznéhoz“ Budapesten, kigyó-tér.

Ajánljuk a tavaszi és nyári idényre érkezett gazdag választéku és legjobb minőségű friss **rumburgi, irlandi, creas, sziléziai fonal**,  $\frac{3}{4}$ ,  $\frac{9}{4}$  és  $\frac{10}{4}$  szélességű **lepedővásznakat**, - **damask és sávoly** (házi készítésű) **asztalkészleteket** 6, 12, 18, 24 személyeseket, **damask és savoly törülközőket**, **fehér vászon és pamut csinvatokat**, **színes ágycanavászt**, tetemesen leszállított áron.

Ezeken kívül ajánljuk még **dus választéku ing- és ruha-percailokat**, **Kreton és Toilokat** kiváló szép és legújabb rajzokkal, **nagy választéku uri, női és gyermek kész fehérneműket** kitűnő jó szabással, **uri színes ingeket** 2 frttól 2 frt 60 krig, **uri chiffon-ingeket** 2 frt 20 krtól 3 frtig, **legjobb minőségű vászon férfilábravalók**, 1 frt 70 krtól 2 frt 50 krig, **zsebkendők, harisnyak, gallérok, csipkefüggönyök**, legolcsóbb szabott áron.

**A vásznak valódiságáért kezeskedünk.**

Perkail- és kreton-minták, valamint postai megrendelések pontosan és azonnal eszközöltetnek díjmentes csomagolással.

Árjegyzékeink teljes felvilágosítást nyújtanak.

### Fontos a háziszükségletre.

Az ismeretes **Wanke P.-féle**

**porcelán-, sydrolith-, terra-cotta és márványmű-árúk  
üzletének,**

**Budapest. József-tér, a fürdő-utca sarkán.**

végmegszüntetés következtében az **asztali, tea-, kávé-, fekete-kávé és toilette-készletekből** a legegyszerűbbtől s legfinább kivitelűig, egyes **tálcák és csemegetányérok**, ugy nemkülönbön **váz-k, alakok, viragedények** s különféle csecebecséből álló, ma még dúsan felszerelt raktár, **ápril 15-éig 20 egész 50 száztól** árleengedés mellett végelelik.

**Hüttl Tódor.**

Valódi

### H A J F O N A T O K

80 centimeter hosszuk s igen tömötték, **betét nélkül**, s minden más anyaggal vegyítés nélkül tisztán s egyedül emberi hajból csak

**2 frt 50 kr.**

Kivánatra még szebbek 3 frt, 3 frt 50., 4 frt, egész 5 forintig a legszebbek.

**Valódiság, valamint tartós jó munkáért** kezeség nyújtatik, s a meg nem felelők készséggel kicseréltetnek.

Vidéki megrendelések beküldött **hajminta** szerint, utánvét mellett **gyorsan és pontosan** teljesítetnek.

**Lövenbein J.,**

Budapesten, kis mezőutca 30. sz. I. emelet.

Üzlet-megnyitás.

Van szerencsém a tisztelt közönség tudomására juttatni, miszerint a mult napokban

**a Gizella-téren a kereskedelmi bank-épületben**

**pazsomány-, zsinor-, rövid- és béléss-áru raktárt** megnyitván,

főtörekvésem leend, tisztelt vevőim, valamint a t. közönséget minden tekintetben kielégíteni. Mély tisztelettel

**Kranz Emil,**

**Budapesten, a Gizella-téren a kereskedelmi bank-épületben.**

Megrendelések pazsomány-árúkra elvállaltatnak, és a legrövidebb idő alatt a megrendelő legnagyobb megelégedésére eszközöltötnék.

Ezennel bátor vagyok tisztelt vásárlóimnak és a nagyérdemű közönségnek jelenteni, hogy párisi utazásomról visszatérvén, a legújabb és lelegegánsabb **toilettek**, **felöltők** valamint **utazó és esőköpenyek**ekkel nagy választékban szolgálhatok.

**RÓZSAY, Confectioneur**

Deák-utca 5. sz.

„A franczia nőhöz.“

## Epilepsie

(kórságot) gyógyító levél útján a szakorvos **Dr Killisch**, Neustadt Dresden (szászország). Már **8000-nél többet** jó sikerrel kezelt.

## KLEIN SIMON

GYÁRI-RAKTÁRA

mindennemő

**diszmü-, norinbergi- és ékmü-árúknak**

**Budapesten, kecskeméti-utca 2. ss.**

Ezen újonnan alapított vállalat kitünteti magát **dus tartalma által**, hol minden ajándékok és házszükségletekre alkalmas cikk képviselve van **ugy**

**név- és születésnapra is**

igen csinos és olcsó cikkek gyermekek, valamint minden kor részére.

**Legyező és legyező-zsinorok**

nagy választékban 10 krtól — 10 forintig.

Nőtításkák 70 krtól fölfelé.

## A tavaszi idényre!

ajánlom tisztelt vevőimnek mindennemű tavaszi kabátok **szőzött szövet, cheviot- és plaidszöveteket** a legújabb **por- és- utazó-köpenyek**. Lelegegánsabb és legújabb **divat öltönyök**, valamint nagy választékban **gyermek-jaket** és **köpenyekben** gazdagon felszerelt raktáromat **legjutányosabb áron.**

**Holzer Simon,**

kigyótér 1. sz. a. az udvari gyógyszerházzal átellenében.

## „Valéria-kávé.“

Ezen **Hétsy A.** által feltalált „Valéria-kávé“ a bécsi székvarosi és a budapesti fővárosi főorvos által megvizsgáltatott s kitűnőnek találtatott. Ugyanaz más orvosi tekintélyek által is megvizsgáltatván, már csak azon okból is ajánlatott, mert annak **íze és illata a valódi arab kávéhoz egészen hasonlítható**, azon kívül még oly előnyöket is tartalmaz, melyeket az orvosi vélemény következőleg tüntet elő:

Egyének, kik **hévült gyomor** vagy **bélhurutban** szenvednek, idegbetegség, s ezek között különösen a **női nem**, kik **időről-időre erősítő ingerstert** igényelnek, végre **gyenge gyermekek**, kiknél eaz izmok megerősödése szándékoltatik elérni, ezek mindnyájan a „Valéria-kávé-t“ sikerrel és haszonnal fogják használni, s bakaiknak szüntét vagy enyhülését elérni.

A mi végre annak készítését illeti, nem szükséges hozzá különös utmutatás, mivel a „Valeria-kávé“ más arab fajtához hasonlóan, de **Cikoria hozzáadása nélkül** mint fekete-kávé, vagy tejjel vegyítve használandó.

Már olcsóságánál fogva is ajánlható ezen „Valéria-kávé“ minden háztartáshoz, miután kilója csak 1 ft 20 kr és nagyobb megrendeléseknél 10% rabatt engedtetik.

Megrendelések irányendők: a **főraktár Budapesten, sugárút 56. sz. a.**; továbbá kapható: **Édeskuty L. m. kir. udvari szállító, Erzsébettér**; **Prückler Ignác, kecskeméti-utca**; **Vághy Lajos, nádor-utca**; **Fischer Jakab, váci-körút**; **Budán: Frey Alajos, vár; Domán István, víziváros**

Olcsóbb

jobb és szebb, mint bárhol!

## Női ruhakelmék

legkedvezőbben megszerezhetők

**HAMBURGER ADOLF**

hölgdy-divatáru üzletében

**BUDAPEST,**

IV. koronaherczeg (uri) utca 8. sz.

Minták kivánatra bárhova ingyen küldetnek.

## Bámulatos olcsó!

**Legújabb női divatkelmék és elegáns kész toilettek,**

ugyszintén minden e szakba vágó **rőföszek**ekkel legjutányosabban megszerezhetők

**Grossmann József** divat és vászon raktárában.

**BUDAPEST, király-utca 27. sz.**

„A magyar koronához.“  
Minták kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek  
Kész ruhák rendelésekor a mérték beküldése köretik.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetmények nélkül)

Évnyegyedre 3 frt, — felévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvesomagolási díj félevenként  
20 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

12. SZ.

Márcz. 25-dikén.

1877.

Havonkinti színezett  
divatképpel,

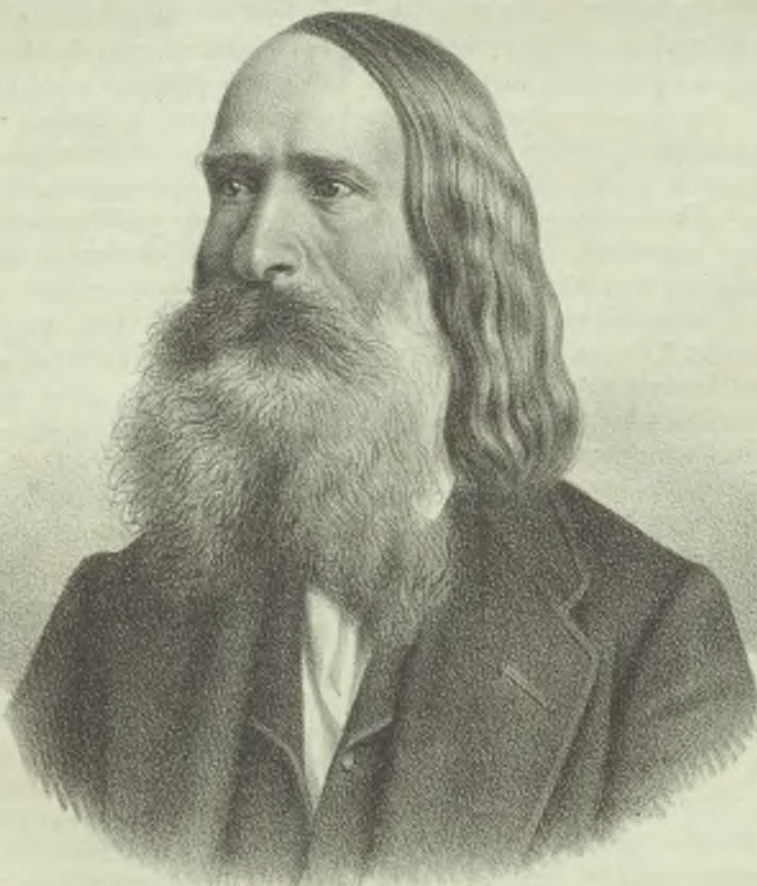
minden szükséges himzetrajokkal.

Évenként

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezettest foglal  
magában a lap irányában.

„Van-e, ki e nevet  
nem ismeri“, kérdeném  
halhatatlan költőnk:  
Petőfivel, ha a nagy  
emberszeretet, a nagy  
hazaszeretet és a magas  
célokra törekvés elég  
volna arra. Egygyel is  
ezen fényes jellemsa-  
játások közül megleh-  
het szolgálni Istennek  
az életet, életnek a ke-  
nyeret, félre is rakogat-  
hat valamit az örökké-  
valóság számára, és Ta-  
vasi Lajos, kinek arcz-  
képe ezuttal lapunkat  
disziti, nem egygyel,  
hanem valamennyivel  
ékeskedett e fenséges  
tulajdonságok közül, és  
— midőn a lapok ha-  
lála híret közölték,  
olyanokat is tudok, a  
kik ugy szólván egy  
kenyéren voltak vele,  
és mégis alig tudtak  
egyebet róla, mint azt,  
hogy olyan volt az ar-  
cza, mint egy Krisz-  
tusé, szakálla a mellét  
verdesé, haja meg csupa  
tisza ezüstszál. Ugy  
van, annál többet na-



Tavasi Lajos.

gyon keveset tudtak  
már róla azok közül, a  
kik most január 28-di-  
kán, egy gyönyörű szép  
téli napon, Szepes-Ig-  
lón örök nyugalomra  
kisértük. Hadd mond-  
jak el tehát itt egyet-  
mást életéből; jó földbe  
esnek szavaim, mele-  
gen érző szivekbe, és  
jó mag is, a mit szívük  
befogadt, bőven fizet,  
önönmagának és még a  
ház népének is, mert  
azért, hogy olyan ke-  
vesen tudtak már róla  
az élők közül, fognak  
róla tudni a késő szá-  
zadok is, feltámad majd  
az is halottaiból, mint  
minden, a ki a lelkek  
üdvösségeért halálig  
szeretett.

Kezdem az ember-  
szereteten, mivelhogy  
tulajdonképen az a  
„mindennapi kenyé-  
rünk“ ez, a mit reg-  
gel-este, még az oltár-  
nál is a jó Istentől ké-  
rünk, és magunkban  
pedig egész egyébre  
gondolunk, még az ol-



tárnál is. Tulajdonképen nem is emberszeretetnek kellene azt mondani, hanem csak egyszerűen szeretetnek, mert az a szép szó, hogy „az ember a bárón kezdődik“, nagyon szép lehetett egy herezeg szájában, Krisztus urunk azonban aligha csókot nyomott volna rája, mert ennek meg egy kicsit más véleménye volt e részben; nevezetesen az, hogy az ember a szereteten kezdődik, mert a szeretet az Isten, és a kenyér, az a „mindennapi“, ha sótalan, ehetetlen, mert só nélkül nincsen élet, és szeretet nélkül szintén, legalább nem emberi, azért mégis úgy mondjuk, hogy „emberszeretet“, két külön fogalomnak vesszük, összeadjuk őket, mint a házasságban, mintha nem már a világ teremtése óta egyek volnának! Hanem hát ép úgy, mint a házassággal, külön mondjuk a házasságot, és külön a szerelmet, mintha szerelem volna az, a melynek nem házasság a célja, és mintha házasság volna az, a melynek nem szerelem az alapja; hanem hát az emberek nagy része szeret a szavakkal játszani, csakugy, mint az érzésekkel; a szerelemmel csakugy, mint a szeretettel; sokan mondják, de kevesen ismerik, s még csak annyi fáradságot sem vesszünk magunknak, hogy egy kicsit utána járjunk, mi is hát az a szeretet? Azt hisszük, hogy szeretünk, pedig szó sincs róla. Igen is szeretünk, de kit? Magunkat, holott pedig a szeretet és szerelem, — már mint az igazi, az Istentől való, — merő ellentéte az önző érdekeknek; a hol ezek végződnek, azok ott kezdődnek; mikor magam végett szeretek, akár lyányt, akár barátot, akkor éppen nem szeretek; az igaz szeretet semmit sem kíván, és minél többet áldozhat, annál boldogabb, azért olyan tiszta, mert földi érdektől legkevésbé elegendes a szülei szeretet gyermekei iránt; egész életét oda adja értük, kívánni meg semmit sem kíván fejében; és még ennél is tisztább a tanító szeretete tanítványai iránt. A szülei mégis csak magát, vére, neve fenntartóját szereti gyermekében, lelki önérdék, mégis csak önérdék, míg a tanítónál ez az önérdék sincsen meg, idegen gyermekeket nevel, és milyen nagy szeretet kell hozzá, olyan lélekkel, mely az egész világot öleli át, — mert csak az ilyen lehet igazi tanító, alá bocsátkozik a parányi teremtéshez; olyan elmével, mely tele van fenséges eszmékkel, alá bocsátkozik a legtehetetlenebb emberhez, a még nem is emberhez, mint a sziklabontó-bányász, világtalan aknák mélységes térrétegeibe, fűrészelve azokat a finom erecskéket, a melyekben a legdrágább kincsek le vannak zárva, azokat a tehetségeket, melyekkel a hitvány por szülöttje Isten képmására: emberré változik; csak a legtisztább, a minden önző érdektől ment szeretet képes ilyen önmegtágadásra, ilyen semmi viszonti szolgálatra nem számító önfeláldozásra, azért Krisztus, mit mindent nem ígért neki a kísértő, gyémántos koronát, örökifjú szerelmet, és nem kellett neki, elkergette magától a kísértőt és inkább lett belőle tanító. „Hozzátok hozzám a gyermekeket“ mondá, és még halála óráján is csak megmaradt „mester“-nek, és Tavasi Lajos is tanító volt, igazi tanító, igazi krisztusi tanító.

A mint a lelke kinyitá szemeit, — pedig milyen lélek volt az! a ki bár csak egyszer is bele nézett, soha az életben nem birta többé elfelejteni; egy egész égboltozat, csillag tudománynyal, azontul meg a nagy napvilágos költészet, és még azon is túl az angyali jóság; tekintetével mintha csak átölelte volna az embert — mondom, a mint a lelke kinyitotta szemét, már tanított, félig gyermek volt még, már tanított; ennyi lelki erő, ilyen törhetetlen szorgalom mellett, — hozzá még eszményi szépség is volt, magas, sugár alak, antik szabásu arc, mely emlékeztetett Goethére; olyan kék szemekkel, a milyen csak a fiatal leánynak van, mikor még angyalokkal

álmodik, és a szemek felett fenséges gondolatokat sejtető magas homlok és ez a antinoui fej körül valóságos rengetege a legszebb Lorelei-hajnak — mivé nem vihette volna az élet szinpadján, különösen ha vesszük, hogy ajkai mintha csak örökbe fogadták volna a mosolygást, mi minden nem lehetett volna belőle! és ő nem akart egyéb lenni, mint a mi lett, tanító, hanem az is volt ő aztán valójában, a mit ész, erő és szent akarat itt a hazában és künn a nagy világon szeret, jót, igazat, csak megismerhet, mind megismerte ő azt, azután maga köré gyűjtötte a gyermekeket, Pesten, mint az ottani evangélikus gimnáziumi igazgató tanára, és átadta magát nekik egészen tndományostul, nevestül, lelkestül; hogy milyen szeretettel csüggött is lelkén a tanuló ifjúság, azt nem lehet leírni, azt csak az tudja, a ki, mint én, tanuja voltam annak, és hogy milyenné nevelte ő azokat az emberiségnek és a hazának, arról beszélhet valamit 1848, — de erről majd később.

És az ő hazaszeretete! Megirta azt már Kölcsey, hogy hazaszeretet nélkül nincsen emberszeretet, azért mégis csak elmondom, hogyan szerette ő a hazát. Láttuk, mint rajongott a tanítói hivatás iránt, és nem csak az iskolában, hanem azon kívül is, mindenütt. Mikor itt a hazában elvégezte iskoláit, kiment külföldre, nagyhirű egyetemeken tovább képezte magát, tudori koszorut szerzett magának, hirneves tudósok barátul fogadták, és — maholnap negyven éve annak, — még a ruházatra nézve is tetőtől talpig magyar volt. „Hadd lássa a külföld“, — mondá — „hogy mi magyarul akarunk is, tudunk is tanulni.“ Azután visszatért haza, és a mint a hon határához ért, — még most is él az a tanuló társa, a kivel ez utat tette, megmondhatja tehát, ha nem-e úgy volt, — leborult a földre, és csókjaival áldotta és könyeivel áztatta az első göröngyöt a haza földjén. A véletlen azonban úgy akarta, hogy kissé odább egy — akasztófa, — a mi az akkori időben nem vala nagy ritkaság, — látszott oda. Utitársa, egy tréfára hajló fiatal ember, figyelmeztette is azonnal e sajátságos nevelőintézetre, melyről sem Pestalozziban, sem Disterwegben egyetlen egy szó említés sincsen; és mit felelt neki rá Tavasi? Azt, hogy először is galléron ragadta a jó barátot és tőle kitelhetőleg őt is oda nyomta a földbe, hogy szintén megcsókolja, és csak azután szólt: „Azért mégis szent föld az, a melyen állunk, haza földje, és azért vagyunk mi az ő fiai. Pestalozzi és Disterweg segítségével majd teszünk róla, hogy az a száraz águ istenkáromlás ne éktelenítse ezt a szentek szentjét“, — és akként cselekedett is.

Mondtam már, hogy hazaérkezvén, csakhamar a posti ev. gimnázium tanárául választatott; diszes állás, melyet ő arra használt föl, hogy az ügynek, a haza egyik legszentebb ügyének, a hazai tanügynek szolgáljon. Mert hiszen voltak már akkor is jeles iskoláink és tanáraink, csak hogy igazán „Isten kegyelmé“-ből, az embereknek vajmi kevés gondjuk volt reá, hogy akár az egyik, a másik valósággal meg is érdekelje a nevet, mit visel. Hozzá meg a csekély tanári fizetés, az örökös függés olyan elemektől, a melyek mert „Isten a felhők felett van“, csupa isteni félelemből az emberek fejében sem szívelhetik a világosságot, és ezt a sötét hatalmat meg akarta törni; lelket vetni a tanárokbá, rendet hozni a hazai iskolai ügybe, volt most a tanítás mellett legfőbb törekvése. Csakhamar társakat is talált a nagy munkára, az agg korában is fiatal lelkű Schedius, továbbá Kánya Pál, Ney Ferencz és több más akkori jeles tanár kezét fogtak vele, és — ha most látjuk, mint gyűlnek össze időről időre középiskolánk java tanárai a fővárosban, és egy test egy lélek buzgólkodnak a



hazai tanügy előbbrevitelén, akkor ez a nemes buzgóság minden esetre elismerésre méltó; hanem az elsők, a kik ez utra tértek, csaknem negyven évvel ezelőtt, Tavasi és társai voltak, és az első, a ki a hazai tanárokat ily czélú egyesülésre felhívta, Tavasi Lajos volt; oly tény ez, mely bármely márványszoborral fölért; oly emlék, mely ezer meg ezer fiatal szivben van letéve.

Épen 1848-ban esett az első tanári gyülekezet, abban az évben, a melyről újjá születését számítja a magyar nemzet abban az időben, mikor még azt hitte, hogy ezt a megváltást nem kell majd vérrel megfizetni; hozzá láttak tehát ők is a nagy munkához, kidolgozták a tervezetet, mikép lehetne nálunk fölvirágoztatni a tan- és nevelésügyet, és mire készen lettek vele, az ország egyik végétől a másikig megharsant a harczi riadó; megvédeni a haza földjét, a nemzet igazait, százados szent jogait, és örege-ifja lángoló lélekkel sietett a háromszinű lobogó alá, és velük együtt Tavasi is; hogy rajongott volt tanári hivatása iránt, és most eszébe sem jutott; tán soha életében puska sem volt a kezében, és most a harcosok soraiba állt, és hogy milyen szándékkal, mutatja az, hogy a „halál-fejes“ zászlóaljba vétette föl magát, abba a zászlóaljba, mely nem kívánt egyebet, csak győzni, vagy meghalni a hazáért; itt is tehát ugyanez a minden önző érdek nélküli, fenkölt hazaszeretet, és — nem egyedül ment; a mint tanítványai megtudták, hogy az ő imádott tanáruk megyen a csatába, onnan is dehogy maradtak volna el! A mi fegyverfogható csak volt közöttük, mind utána honvédnek csapott fel, a gyöngébbeket meg úgy kellett elkergetni, sirva könyörögtek, végük be őket is, ők is ott akarnak lenni, a hol az ő tanáruk, — ilyen volt Tavasi Lajos hazaszeretete, jó időben éltető, rossz időben halált nem rettegő, és mindenkire rá ragadó, miként a tűz.

És miként azelőtt, úgy most is; az az ember, a kinek egész eddigi élete csupa könyvek és gyermekek közt telt el, csakhamar kitűnt honvédtársai közül rettenthetlen bátorsága által; emelkedett is fokról fokra, néhány hó alatt közkatonából századosságra, akkor borult el a nemzet fényes csillaga Világosnál, ő is lerakta a fegyvert, menekülhetett volna, de nem tudott mozdulni sem; lelkére nehezült a haza gyásza; így fogták el az osztrákok, és sorozták be közlegénynek és hurczolták el Olaszországba, bánta is ő, tehettek vele a mit akartak, csak a teste élt, lelke megvolt halva, és talán épen ez a hű szeretet volt az ő megszabadítója, ez árulhatta el az osztrák tábornoknak, kinek zászlóaljában sanyargott az ő nem mindennapi voltát; avagy nem különös, hogy abban a korban osztrák tábornok közkatonát vegyen észre? És nem csak észre, hanem magához is vette, gyermekei mellé nevelőnek, és három év múlva ugyanaz a tábornok kieszközölte, hogy végkép elbocsátották a katonaságból; érdemes följegyezni ez osztrák tábornok nevét: Grewers tábornok volt, most már szintén a földben nyugszik, de ha egyéb nem, ez a szép gondolkodása fenn fogja tartani nevét.

Tavasi tehát újra itthon volt, haj, de „nem lelte honát a hazában!“ Idegen volt az ur, idegen a szellem, idegen a nyelv az iskolákban, idegen isteneket pedig ő nem tudott imádni, képzelni tehát, milyen „Hozott Isten“-nel fogadták Budapestén, ugyanott, a hol még csak pár év előtt olyan gyönyörűen mosolygott rá az élet. Hová lettek a szép jövő boldogító reményei! Még csak azt sem engedték meg neki, hogy Budapestén tartzkodhassék, kiutasították szülővárosába, Szepes-Iglóra, és ott is ugyancsak meg kellett magát huznia, anynyira nem szerették akkor azokat a Krisztusfejeket, az ő lé-

lekbe látó szemekkel, a melyeknek pedig olyan sötét volt akkor az élet.

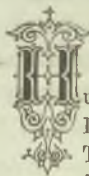
Hanem azért nem vesztette el sem hitét, sem reményét, fenntartotta az ő nagy ember- és hazaszeretete; előlről kezdte tehát, újra tanított, és mert nyilvánosan nem volt szabad, magánházaiban; később, 1855-ben, mégis megengedtetett neki nyilvánosan is tanítani, az iglói evangélikus gimnáziumban, de nem ám rendes, hanem csak segédtanári minőségben, rendes tanárság nagyon sok lett volna olyan embernek, a ki lelkes reformatora volt a hazai tanügynek. De mit bánta ő a czimet és fizetést, legforróbb kívánsága teljesedésbe ment; újra nevelhette a fiatalságot, újra szolgálhatott az emberiségnek azon a téren, melyet vele együtt olyan kevesen a legnemesebbnek tartanak.

Igy élte ő át a haza eleven-holt éveit, csendesen, de folytonosan munkálkodva, és az erős lélek erős reményével tiszta szivében a nagy világot, melyben egykor úgy tündökölt, könnyen elfelejteté vele két más, amannál sokkal nagyobb és sokkal szebb világ: a természet és a költészet. Volt egy kertje, annak ápolására fordította szabad idejét, és az ő virágai messze földön ritkították párjukat; azontul meg a nagy költők foglalták el lelkét; legkedvesebb Goethe volt neki, úgy szeretne volna magyarra áttenni, százszor is lefordította egy-egy költeményét, és soha sem volt vele megelégedve; végre megküldte az egész nagy nyaláb kéziratot e lapok szerkesztőjének, tartsa meg barátságára emlékeül; így aztán, midőn végre 1867-ben újra kiderült a haza ege, nagy volt az ő lelkének öröme, de azért nem mozdult meg helyéből, hiszen rég tudta ő, hogy „jönni fog, mert jönni kell“, szépen megmaradt tehát az ő áldásteljes hivatása mellett, az iskola szűk falai közt, innen nézte édes örömmel, mint veszi föl az új tanári nemzedék az általa megindított munkát, és mint fejlődik és izmosodik most már országos támogatás mellett az ő lelkének szeme fénye: a hazai tanügy; levelezésben állt a jelesebb tanférfiakkal, egykor-máskor föl is rándult a fővárosba, az országos tanári értekezletre, a vezéri dicsőséget azonban a fiatal erőknek engedte át, nem igen vágyott már földi dicsőség után, nagyobbra becsülte a tudatot, hogy a mig élt, mindig nemes czélokra törekedett és mindig a hazának élt.

Igy érte őt utol ez évi január 28-dikán a halál, 68 éves korában. Szép, mint egész élete, volt kimulása is. Tiszta észszel rendelkezett vagyonáról, utósó gondolata is a nevelés és az emberiség voltak, az iskolára és a szegénységre hagyta vagyonát — legyen áldott emléke. Szegfi Mór.

## Hullámos a tájék...\*)

Rudnyánszky Gyulától.



Hullámos a tájék, a hol én születtem,  
Domb völgybe szalad le, völgy hegyre fut újra;  
Távol a fenyőfák, sorban, mint huszárok,  
Lenn buzakalászkok aranykoszoruja;  
Zöldebb a smaragdnál a levél az ágon,  
A rigót ezer hang csattogva kíséri:  
Minden olyan szép itt! mégis e sziv vágyva  
A délre vonuló fellegeket nézi.

\*) **Hibaigazítás.** Lapunk f. é. 10-dik számában, a „Busan bug a“... című vers harmadik szakában e szavak: „Tréfál, mondom én is ő neki“, akként igazítandók: „Tréfál, mondom, én is vissza így neki“; a hatodik versszakban meg a helyett: „hiven igazán“, „hiven, igazán“ teendő.

Szerk.



Mely körít, a tiszta szeretet világa  
Lelkemre felejtés sűrű fátylát vonja:  
Nem zaklat a kétség, nem üldöz az ármány,  
Fejemet lehajtom esőndes nyugalomra.  
Száll tőlem a bánat, s vissza a reménység,  
Mint fecske tavaszszal, jön siető szárnyon,  
S én bármi veszélyben, a hová te mentél,  
Hol te vagy, oh lányka, oda, oda vágyom!

Nem a szülőföldet, elhagynám a mennyet,  
Ha te nem volnál ott, lelkem üdvössége:  
Inkább zivatárban haljak — lábaidnal,  
Mint nélküled érjen öröm, áldás, béke;  
De nem is érhetne; mert te vagy az nekem:  
Örömem, áldásom, békém, imádságom;  
Cél mostan az élet, mely mig nem láttalak,  
Volt átkos bilincsem, keserves rabságom!

Itt tán a futó szél megtörne erőmben,  
Ott meg nem inogva, mint szikla bevárom:  
S boldogítóbb lesz a diadalmi mámor,  
Vagy — ha ez a sors vár — édesebb halálom  
De nem! . . . a halálnak megdönti hatalmát,  
Mely a te lényedben rejlik az ígéret:  
És sebemet — mély bár — balsam behegeszti,  
Ha reám mosolygasz, ha szemedbe nézek.

## P a g á t u l t i m ó.

(Elbeszélés.)

Margitay Dezsőtől.

(Folytatás.)

S maga menve elől jó példával, Gábor kényszerülve lőn egy égő tekintetű nőtől hallgatni meg a szerelem és szeretet közötti különbségnek előadását.

Nem volt az az előadás sem logikai, sem érvekkel támogatott, hanem a logikát a meleg szavak s az érveket a mind inkább fénylő szemek pillantásai pótolák.

Gábor hallgatott és bámult; hanem ez nem akadályozá, hogy néha félszeggel Gizi felé ne tekintsen, mint azt egy gondos kis papától méltán meg lehet várni.

A pajkos szemü özvegy csak akkor bocsátá őt el magától, midőn a társaság eloszlott! De mielőtt elbocsátotta volna, megfogadtatá vele, hogy nem fog elmulni nap, melyen meg nem jelenne.

— Mert ellenkező esetben azt fogom önrül hinni, — veti utána kaczer fenyegetéssel, — hogy engem kerül s egy nő hiúságát nem lehet büntetlenül megsérteni!

Gábor nagy udvariatlanságnak tartotta volna másnap s a következő napokon meg nem jelenni; megjelent minden nap kötelességszerűen s tőle kitelhetőleg mulattatta a fiatal özvegyet, ki őt egészen magának tartá s könnyed modorával mindig oly térre tudta vinni a beszélgetést, melyen akarva-nem akarva, az egyszerű udvariasság törvényeinél fogva az özvegy bókoló udvarlójaként kelle mutatkoznia.

Érzi, nagyon érzi a harmincz éves öreg ur, hogy udvarolni, kivált oly valakinek udvarolni, kinek közelében nem önként jönnek ajkainkra a szép mondatok, a bensőséget jelző szavak, nem könnyű földadat.

Minden nap azon szilárd határozattal ment haza gyámleányától, hogy holnap nem fog oda visszatérni; valami ürügyet keres, a mely miatt tisztességgel el maradhat; hisz ez a nő őt üldözi és rendszeresen kinezva örökös szerelmi csevegéseivel és szerénykedő mondataival, melyeket csak azért látszik

hajoknál fogva előrángatni, hogy ő kényszerüljön rájuk bókokkal válaszolni; s aztán minő váratlan és megzavaró kérdésekkel lép gyakran elő! Az embernek folyton résen kell lennie, hogy valami nevetésgest vagy pedig lekötelezőt ne mondjon s ez az örökös feszültség oly fárasztó!

Hiszen igaz, hogy nagyon kedves, szép és szellemdus; hanem a mellé nem csak bevallja de sőt dicsekszik vele, hogy különösen uralkodni vágyó és szeszélyes.

Aztán mégis mindig a szivről beszél. . . . Ah, mennyire kinezza őt e nő! Ugy látszik, valódi mániája, hogy mindenkit meg akarna házasítani. Az utóbbi napon az ő nőtlenségére is nem egyszer gunyos megjegyzéseket tőn. . . . Nem, tovább nem vállalkozik a fárasztó szerepre; Gizinél mindig van elég férfi jelen s ő nem irigy; ő szívesen átengedi helyét azok valamelyikének, hogy élvezze már más is a szép asszony társalgásának kellemét. . . . .

És más nap miért ment mégis Gizihez?

Ez ingatagságát Gábor azzal indokolta, hogy előtte való nap a szép asszony oly módon hívta meg, hogy meg nem jenni sértésnek lenne tekinthető.

Pedig hát volt ennek még egy másik oka is; nem valami ábrándos szivbeli dolog, oh, a tudósok már régen tudják, hogy mindazok a leküzdhetlen, édes-fájó dolgok, melyeket ezer alakba öntve a regényírók s egyéb poéták annyiszor elmondtak már, mind csak olyan mese-féle a szivről, mint a salamander-ről, hogy a tűzben meg nem ég!

Tehát az a másik ok, mely őt Gizihez vonta, nem valami szerelmi vágyódás volt, hanem egyszerűen abból állott, hogy az utóbbi időben oly dolgokat tapasztalt gyámleánya körül, a melyeket figyelemmel kísérni lelkiösmereti kötelességének hitt.

Ugyanis a vendég urnő utján Gizi udvarlói megszapordtak s az udvarlók között volt különösen egy fiatal ember, egy aféle urfi, ki semmit sem végzett, hanem, hogy mégis legyen valami, buszártiszi egyenruhát szerzett magának.

Persze, hogy ez az egyenruha, fényes sujtásával képes sok gyöngeséget eltakarni, s ha viselője még az arany port d'epés mellé, könnyed modorral, csinos külsővel és pergő nyelvvel is bír; ha kedves gonoszszággal meg tudja szólni X comteszset és Y baronesset; ha az illusion, antik moire, tarlatan, tull, creton, atlasz, és csipke öltönyökről, virágok, poenia guirlan-dok és himzett arabeszkekkel ékítve műértően tud csevegni, — nagy tekintélynek szokott örvendeni a fiatal nők és hölgyek körében.

Hanem Gábor nem volt nő, őt a pergő nyelv és hegykén kipődrött kis bajusz nem ragadta el s a tiszt urat igen gyanakodó szemekkel méregett végig, a mint gyámleánya mellett ülve, sétálva vagy állva, minden erejéből azon volt, hogy mentől ellentállhatlanabbnak, mentől felülmulhatlanabbnak tünjék föl.

Nem volt inyjeszerinti, hogy ez az urfi oly közel jutott a gondjaira bizott leányhoz; nem, mintha az bántotta volna, hogy Gizi mosolygó szemei egyre az ágaskodó fiatal vitéz uron nyugodtak, vagy mintha megütköznek azon, még senki iránt nem mutatott előzékenységén a leánynak, melylyel az arany sujtásos urfit elhalmozá, — hanem, mert hát az ember iránt ő olyan csudálatos ellenszenvvel viseltetik, mintha isten tudja, mily nagy oka lenne gyűlölni.

Mintha belőlről egy hang mindig azt mondaná neki:

— Mentsd meg őt; mentsd meg gyámleányodat ez embertől!



— Vigyáznom kell rájok, gondolá magában. — E fiatal férfi minden csinossága mellett is alkalmasint nagyon szel és könnyelmű; mozdulatai és szemei azt mondják, hogy valami elbizakodott nőkegyencz; pedig ezek a nőkegyenczek soha sem lehetnek jó férjakké; nejeiket rendszeren szerencsétlenekké szokták tenni, pedig Gizi sorsa reám bízott. . . . Gizi most most már nem gunyolódik, egész perczekig néz e tejfelarczura; reá mosolyog; szellemdusságnak veszi bohó csevegeit. Vigyáznom kell rájok, hisz én Gizinek gyámja vagyok!

A másik ok tehát, mely őt Gizikehez vonta a gyámi kötelesség érzete volt.

Oda ült a szép asszony mellé, hagyta azt mesélni a mitológiából, Sand Georges regényeiből, vagy a miről, vagy a mi épen eszébe jutott, maga pedig félszemmel szakadatlanul gyámi kötelességét teljesíté; figyelt Gizike és a tiszt urra.

Mint hogy azonban a női szemeket ritkán szokta valami megjegyzésreméltó kikerülni, történt, hogy a szép asszony is észre vette azon oldaltekinteteket, melyeket Gábor gyámi kötelessége teljesítésének nevezett; s olyan hangon, melyről nem lehetett megtudni, vajjon neheztelő-e a vagy gunyos, kérdezi:

— Valami érdekest lát ott, hogy egész figyelmével azon irányban. . . .

— Oh, kérem!

— Ha leány volna, azt gondolnám, hogy el akarja hódítani Gizella udvarlóját.

— Nem, ezt nem teszem.

— Nehéz volna, mert mint látszik, nagyon el van foglalva gyámleánya égő szemeivel. Hanem az ifjunak sem kifejeztelenek ám szemei! Mondja csak: ugy-e kedves, érdekes szöke ifju.

— Legtávolabbról sem kétlem, oh, a legtávolabbról sem.

— Gizella is osztozni látszik közös nézetünkben; tekintsen csak rá, mily szívesen nevet előadásain! Alkalmasint valami kedves bohóságot mondott neki. . . . Ah, ezek az életvidor fiatal emberek néha még gyermekeskedések közben is oly kedvesek tudnak lenni. . . . Hanem azért ne nézzen folyton oda. . . . Ha nem tudnám, hogy Gizi önnek gyámleánya. . . .

— Miután a rokoni szeretet gondjaimra bizta, pedig elhiheti kérem, hogy e tisztet ügyesebb emberre is lehetett volna bizni, mint minő én vagyok.

— Ügyesebbre?

— Oh, egy leány gyámjának lenni nem könnyű föladat!

A szép özvegy elmosolyodott s aztán gyorsan válaszolá:

— Már rég sejtém, hogy Gizella önnek terhére van. . . .

— Kérem, ezt nem mondtam. . . .

— Ne szabadkozzék; én a szóra nem fektetek nagy súlyt.

Gizella életvidor leány s ön. . . . Szóval én kitaláltam, hogy kedves dolgot cselekszem vele, ha a gyámi tisztől megszabadítom, s azért. . . .

— Miért?

— Azon voltam, hogy a fiatal tiszttel megösmertessem és, mint látja számításomban nem csalatkozám. A csinos fiatal ember lebilincselé gyámleánya figyelmét; társaságában jól érzi magát, sőt, ha nem csalódom. . . .

— Kérem, folytassa! ha nem csalódik?

— Érdeklődéséről látom — viszonzzá a nő gunyosoly rángásával ajkai körül, melyet nem volt elég ereje visszafojtani. — Érdeklődéséről látom, hogy nagy szolgálatot tettem önnek, midőn oda igyekeztem hatni, hogy Gizella végre elveszítse szívét.

— És gondolja, — gondolja, hogy. . . .

— Most még nem vagyok egész bizonyos a sikerről, de pár nap, vagy legfőlebb egy hét múlva. . . . oh, mi nők értünk az ilyesmihez. Nos, és ön nem mond köszönetet jószágomért?

— Oh — dehog. . . az az. . . .

— Mit jelent e habozás?

(Vége köv.)

## N i n c s s z i v e .

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

— Ugyan mi az? — Kérdé a leány nagy vidáman.

— Hogy ugy a vizen csüng a lelke, — viszonzá az ifju aggódo arczzal. — Odahaza minálunk az nincsen, ha-néha a kutban.

— Se baj! — Szólt Monika, vidáman felkaczagva — van ott a helyett sok más egyéb. Régóta szerettem volna már egyebet is látni és hallani az egy szigetünknel, a kit már fejből tudok! Hanem már most ülj le, hadd majd együtt kávézzunk.

— Nem lehet: sietnem kell vissza. Tábornok ur a gurító széken akar menni. Csak ugy elopódtam tőle, mialatt ebéd után egyet szunyodikál. A mi azonban nem tart sokáig.

— Hadd várakozék hát egy kicsit! — incselgett Monika — Nem veszi ő azt ma olyan nagyba. Nekem sem szabad sokáig elmaradnom. Mire az uraságok kávéét kérnek, ismét fenn kell lennem. Ezt a félóracskat csak megadhatjuk magunknak.

Vilmos fejét rázta. — Nem lehet, Monika; a kötelesség kötelesség. Majd este, mikor az uram lefeküdt együtt lehetünk, most mennem kell.

A leány duzmagolt. — Holnap indulsz, és ma ezt sem teszed meg kedvemért? És ha lesz is egy kis háboru miatta, a fejedet csak nem veszik! No no, nem kell azért mindjárt szomorkodni, Vilmos! Hisz már hallgatok és — eredj hát; Majd beszélek a vendéglősnével, hogy ma jókor ereszszen el, azután mind a ketten lejövünk — ugy-e bár? Hanem most mondsza csak, — hogy a tábornokról szóltál, tudja már a kisasszony, hogy mi ketten mennyiben vagyunk? Nem tudja? Akkor hát magam mondom meg neki, és pedig azonnal. Isten áldjon meg!

Napvilágos arcán még mindig rajta volt valami kevés abból az imént rá esett árnyékból, midőn Vilmos mellett elsuhanva ki sietett a szobából, a házból, és könyveden fölfelé lebegett a dombon, mintha nem akarná, hogy utól érje. A domb tetejére érve, oda, hol a százados hársak kerek pázsitos tért állnak körül és a mozgó-pezsgó élet közepett egy darabka csudabájos, gyepes magányosságot őriznek, az egyik hatalmas fa alatt a leány megállt. A fa derekábába egy madonna-kép volt beleillesztve, mely arczával a parti házakra mosolygott alá, a mint így a nap fényében tündökölt. Monika összekulcsolá kezeit. Andalgás és vidám pajzansággal elegy kifejezése komolyra változott arcán. Gondolatainak szárnyai nőttek; halkal suttogott valamint, maga sem tudta, hogy mit. Ujdonat-uj boldogságát az isten anyjának adta át, hogy gondját viselje.

És midőn alábocsátaná tekintetét, a leglombosabb hársak egyike alatt Wittstein Valentine-t pillantá meg, a pázsiton ülve; fejét a faderekához támasztva, könyv olvasásába volt mélyedve. Percz múlva Monika már ott volt mellette.

— Kisasszony, kisasszony! Ujságot mondok! Képzeld csak, kisasszony, — férjhez megyek a Vilmoshoz!



## IV.

Egész pompás mivoltában föltetzett a tele hold és lassudadon emelkedett a tó fölé. Valentine ismét kedvencz helyén ült, a széles lépcsőkön, melyek a gőzhajó kiszállóján fölvezették, és gyönyörködött a nagy csendességben. A part felül odahallatszó halk brekegés nem zavarta, sőt még inkább fokozta a csöndesség hatását. Mint valamely ezüst és gyöngyből való hid, úgy borult a holdvilág a nyugodt tó fölé, és úgy látszott, mintha a vizszalak, melyeknek finom indái egész fenéig aláereszkedének, nagy-mohón fölszivnák azokat. Kékes színben csillogott a káka és szittyó; a parti fák ágain ezüstszerű lán-gocskák libegtek. Amott meg a zárda felőli részben a szerzetes-lak, melynek nyílt keleti oldala a tóra nézett, szinte fehér habban fürödött: a tetőalig felfonódott gyümölcsös falazaton minden egyes levelet meglehetett volna olvasni. Azontul meg a hegyek éji szellemekként őrt áltak, körül folyva ködpáraktól, melyek föl-és alá ringatóztak, óriási légi alakokhoz hasonlóan. Egyes hegycsucsok teljes-tisztán váltak ki a csillagos égből, egyszerre csak fölszállongó ködárnyak fátylat borítottak fejükre és ők elmulának. A lengedező pára mindent eltakart, amit körülfogott, és maga mégis olyan csillogósan és átlátzóan fehérlett el, mint valami ezüst fonas szövédéek.

Valentine szeme el volt fordítva a csillogó víztől, a gőzölgős hegységen csüngött. Annyira el volt mélyedve gondolatokba, hogy észre sem vette a közelgő léptekeket és összeborzadott, midőn Bernardin üdvözölte.

— Háborgatom tán, Valentine kisasszony? Akkor megyek ismét.

— Valentine feléje fordítá most arcát, nem rejtve el a könyveket, melyek sulyosan csüngtek pilláin.

— Ön soha sem háborgat engem, kedves barátom — szólt nyugodtan. — Ellenkezőleg, nagyon örülök a szives jóakarataknak, mely önt ide hozta, mert nem vagyok valami földelítő társaságban, midőn magamban vagyok.

— Egész nap megláttam arcán, hogy valami bajának kell lenni, azért kerestem föl — viszonzá amaz nyugodtan. — Tudom, hogy őszintén megmondaná, ha inkább magában szeretne lenni. Nyomasztó lélekállapotban azonban csak amolyan édes méreg az, és örülök, hogy ezt kegyed maga is beismeri. Különbén a nők nem épen úgy gondolkodnak, és még kevésbé a fiatalság. Csak mikor már sok élet van mögöttünk, rettegünk a fájdalomtól és kitérünk előle.

— Csak tudná, milyen öregnek érzem magam, Bernardin, akkor azt is tudná, hogy most már én bennem semmi a fiatal-ság gondolkodásából. Sokkal kevesebb mint önben — hiszi?

Bernardin mosolygott.

— Nem kisasszony, azt nem hiszem. Lássa negyven éves koromban testre-lélekre egyaránt oly üde voltam még, mint husz éves koromban, de azt mondtam: itt az ideje, hátat fordítani minden külsőségnek, csupán csak komoly dolgoknak fogok élni, és úgy is tettem. Arra nézve a mi a belső embert megtartja vélünk: nem egyéb az, mint azaz erő, mely képessé tesz a jó és szép átértésére. Ez a költészet, és tehát a fiatal-ság.

Valentine bensőséges tekintettel nézett reá.

— Ön, kedves barátom értett meg velem először egy szép szót, melyet egykor, nem tudom már, hol olvastam, hogy minden művész nagysága szívbéli nagyságától van föltételezve. Az ön alkotása egy az ön érzésével. Első pillanatra nagy istenadomány-nak vettem, hogy önnel megismerkedtem, és csak azt kértem újra meg újra magamtól, mint van az, hogy ön annyi részvétellel viseltetik egy magamforma korlátolt elméjű teremtés iránt és hogy egyáltalában érdeklődhetik irántam.

— Sajátságos, — viszonzá Bernardin, — milyen kevésbé ismerik az emberek önönmagukat. A nők már magukban véve is érdekesebbek nálunk férfiaknál, mert többnyire szívük-ből meritik szellemiségüket, és azért a mindennapi életben, különösen a házi körben mindig újak maradnak. A legszellemdusabb, legismeretgazdagabb férfi is mindössze néhány évig kötheti le a figyelmet lényének újdonszerűségével. Azontul maga-magát ismétli, mint bármely közepszerűség. De miként a tenger szüntelenül más-más szint és világítást mutat, hogy az ember soha meg nem unhatja a folytonos váltakozás szemlélését, ép úgy a nő, az ő szívbéli életét és ennek nyilvánulását ha veszszük. Ma tiszta időt mutathat a légmérő, és akkor ilyen a világítás, — holnap ugyanazt mutat és mégis egészen más, mivel a szél talán egy alig észrevehető parányit fordult. Azonban ha tudni akarja Valentine, miért érdekel kegyed engem annyira első percztől fogva, azt is megmondhatom. Kegyed egyszerű és becsüli az őszinteséget.

— Az első nem érdem, a második magától értetik.

— Az egyszerűség minden embernél érdem, a nőnél meg annál és több: sajátság. Valahányszor a nőt politikáról, bölcsészetről és elvont dolgokról hallom beszélni, mindannyiszor a szívem esik meg rajta. A legszellemdusabb nő is órákig beszélhet ilyen tárgyokról, a nélkül hogy csak egyetlen szót is mondana olyat, a mit már másutt ne hallottam vagy olvastam volna. Azután az őszinteség megbecsülése, hát ez egész természetesnek tetszik kegyednek? Oh, kedves barátnóm! Ez az istenasszony meztelenül ül egy tiszta patakban. Hanem aztán egyik is másik is kivezeti onnan a világba, és ez is, az is úgy találja, hogy csak nem mutathatja be így szent leplezetlenségében, és rá akgat valamit, egyik egy fátyolt, a másik vastag köpönyeget. Akkor aztán szép illedékes, csakhogy nem a tiszta igazság többé, a hogy Isten teremté, a hogy az embernek szüksége van rá, hogy kezínél fogva az égbe juthasson. Holott csak is e kezet fogván, lehet eljutni a legmagasabbra, az életben csak úgy mint a művészetben. Pedig semmi más után nem szabad vágyódni és törekedni, csupán a legmagasabb után. És emésztődjék bár föl életünk, a nélkül, hogy célhoz jutottunk volna, — csak ne a morzsa, csak ne az alamizsna, a mit akár mások, akár magunk odadobnak magunknak.

(Folytatása köv.)

## Virágtenyésztés az ablakban.

Liebbald E. Béni-től.

Alig hiszem, hogy volna nő, ki a virágokat — a természet e szép gyermekeit — ne szeretné. Hisz rég megmondattam már, hogy: „A ki a virágokat kedveli, annak rossz szíve nem lehet“. Már pedig ilyesmit fel is tenni nyájas olvasónőinkről — legalább is udvariatságnak lenne.

Igen ám de legtöbbször az akaratot a körülmények kormányozzák. Nem mindenki — főleg a városban — rendelkezik terjedelmes virágkerttel — legtöbbször a virágtenyésztés csak kis térre szorul vagy éppen csak ablaki üdészetre s mint-hogy ez utóbbi tér télen át is nyitva áll — a szives olvasónők tán nem veszik rossz néven, ha e körül egyet mást elmondunk.

Az ablakban való virágtenyésztésnél mindenekelőtt ügyelnünk kell arra, hogy a tért kellően betöltsük úgy, hogy ezáltal sem a virágok fejlődésükben hátrányt ne szenvedjenek és mégis egy teljes látványt nyujtsanak. A szem e tekintetben szigorú bíró — a reá gyakorolt hatást minden részrehajlás nél-



kül vissza tükrözi az érzékek székhelyén. Az egyetlen nagyság-ellentétes, vagy szín össze nem illő alak egyaránt a jó benyomás ellen működnek. S ha most tekintetbe vesszük azt, hogy úgy a nagyság összeállításánál, mint pedig az alakok csinos elhelyezésénél multhatlanul szükséges az ablak czélirányos beosztása — senki sem fog kételkedni azon, hogy az első teendő e czélból az ablakot kellően szemügyre venni.

Beosztja tehát az ablakot — kereszt deszkácskák által 3—4 részre — nevezetesen pedig a legalsó lenne a legmagasabb — a nagyobb virágok részére — az ezután következő rész az ablak középpontjáig kisebb palánták (virág-rózsa) és éledésnek indult dugványok részére. A felső fele az ablaknak kisebb ablakoknál osztatlan marad míg nagyobbaknál szinte két részre osztatik.

Itt egy körülményről kell megemlékezni, mi szintén nem lényegtelen, s ez a melegség egyenlőtlensége. Főképp télen nagyon is mérvadó, a mennyeiben a szoba melege nem hat egyenletesen az ablakba helyezett virágokra. Ugyanis a természet alapelemei magyarázzák már, hogy a kályha körül megmelegedett levegő könnyű lesz, kiterjeszkedik s fölfelé törekszik. Nagyon egyszerű dolog tehát azt is belátni, hogy az ablak felsőbb részein a virágok nagyobb meleget kapnak s így vigabban is tenyésznek. Azért mondom mindezt, hogy eszerint helyezzük el többé kevésbé kényes virágainkat. Ezt a körülményt nem igen szokták figyelemre méltatni s ez okozza nem egy esetben, hogy a virágok a legalsó deszkán téli időben elcsenevésznak s legtöbbször elvesznek. Röviden tehát csak annyit, hogy föntebb mindig melegebb van s alantabb rendszeren hidegebb.

Ha a beosztással készen vagyunk, akkor gondoskodjunk a virágoknak való földről.

Föld és föld között roppant nagy a különbség. Minden vidéken más és más nemű földdel találkozunk. Egy helyütt gazdagon tenyészik benne a növény, más helyütt alig tengődik. Ennek oka az alkatrészekben és ezek többé vagy kevésbé arányosságában rejlik. A földnek különböző alkata és egymáshoz arányossága adja egyuttal annak sajátosságait.

A virágföldre vonatkozólag röviden így fejezhetném ki magamat: minden olyan föld, a mely a virágok igényeinek megfelel egyuttal alkalmas tenyésztésre is. Amde nem fog ártani, ha ezt egy kissé bővebben taglaljuk és részletezzük, hogy tulajdonképp milyen földet kívánnak hát a virágok.

A virágoknak természeti alkotásuknál fogva igen vékony és érzékeny gyökereik vannak. S éppen ezen körülmény magyarázza elsőbbsen a fő kelléket meg, hogy tudniillik a virágföld lehető könnyű és laza legyen; — melyben a gyökerek minden nagyobb ellentállás nélkül terjeszkedhessenek.

A virágok növekedése, fejlődése azonban táplálkozást föltételez; mert azon mérvben a mint ez történik, ugyanazon mérvben mutatkozik gyarapodásuk is. A második főkélléke tehát a virágföldnek, hogy elegendően tápduc legyen.

Már most ha az érintett két tulajdonságot elérni akarjuk nem kell egyebet tennünk, mint apró szemű (kis szemcsés-csilámos) homokot porrá érett trágyával (korhany-humus) keverünk össze. Az első a lazaságot, az utóbbi a tápdusságot biztosítja. Hátra volna azonban egy harmadik alkatrész is, mely tulajdonképp nem is mint elsőrendű szereplő, hanem inkább mint mérséklő fordul elő s ez a kevésbé kötött kerti föld. Erre pedig azért van szükség, mert a homok valamint a korhany túl laza alkatuknál fogva a meleg és a nedveség felfogására a milyen mohók, ép oly mérvben képtelenek azt

csak kevés időre is megtartani. Kell tehát egy harmadik alkatrésznek is lenni, mely az előbbi kettő mohóságát mintegy mérsékli s így valamint a befogadást, úgy az elbocsátást késlelteti.

Ha tehát finom homokot, porrá ért trágyát s meglehetősen kerti földet egyenlő arányban vegyítünk, oly földet nyerünk, melylyel virágaink bizonyára megelégedve lesznek.

A virágok táplálkozásáról lévén szó — annak mintegy kiegészítő részét képezi az öntözés.

Az öntözés föltétlenül szükséges a virágoknak; de nem egy esetben okozta már azoknak halálát is s azért nagyon is megköveteli, hogy okszerűen alkalmazzuk.

A növények életénél a víz leginkább arra szolgál, hogy a földben levő tápanyagokat (különösen a só neműeket) feloldja s így a növények gyökerei által felszívható állapotba hozza. Innen van az, hogy víz nélkül a leggazdagabb földben is a növények elhalnak.

Az öntöző víznek mindenek előtt sohasem szabad hidegnek lenni; már csak azért sem, mert a hideg víz nehezen old s így rendeltetésének sokkal kevésbé felel meg, mint például az állott vagy melegített öntöző víz.

Érintettük továbbá azon körülményt, hogy a virágok gyökerei igen érzékenyek és gyengék — ez alapon a tápfelszívó szervek is hasonmúek lévén, a táplálkozás lassan történik. Már most föltéve, de meg nem engedve, hogy a virágok szerfölött sok nedvességet kapnak, okvetlen be kell állania a táplálkozási túltengésnek, midőn is az alkotó szervek rendes körfolyama enyészetnek indul. A levelek sárgulnak, a szár színét veszti s a rothadási elmállás egyik neme áll be.

A virágoknak tehát sok vizet adni nem szabad; inkább koplaljanak egy kissé, mintsem hogy a kelletinél több jusson részükre.

Az öntöző vízhez hig trágyát (nagyon csekély mértékben) keverni, avagy abban enyésző állati testet tartani már régóta meglehetősen sikerrel szoktak; ez gyorsítja a virágok fejlődését, élénkíti a virág színét, szóval ügyes használat mellett meglepő eredményeket idéz elő.

Az ablakbani virágtenyésztésnél nem kevésbé fontos művelet azok rendes tisztogatása is. Majd egy levél, majd egy hajtást éri valami úgy, hogy amputálása (levágása) kikerülhetlen. Megtörténik ugyan, hogy az egész szervezet oly élet-erős, hogy a veszni indult részt maga leveti (tudniillik leszár) de mégis minden esetre jobb, ha az ugynevezett tisztítással jövünk a természet segítségére. Hisz azok a gyöngéd női kezek e műveletnél is oly kiméletesek, hogy ez orvosi műtétet virágtestvéreik alig érzik.

A tisztogatáshoz sorolom a megkarózást és felkötögetést is. Igen sok virág nem bír annyi szilárdsággal, (legnagyobb részben kova alkatrészt), hogy önmagát egyenesen föntartsa, de igen sok esetben az alakítás már megkívánja, hogy a virág támaszhoz köttessék. Itt csak azt jegyezhetem még meg, hogy a virágokat soha sem szabad erősen megkötni és még kevésbé oly kötélekkel, mely bevágást okozhatna. Czérna egyáltalában kerülendő, míg puha hárs a legalkalmasabb e czélra.

Végre szellőztetjük virágainkat, mert ezeknek is nagy szükségük van a friss levegőre. Kivételt képezhetnek oly téli zord napok, midőn a fagyasztó lég előre láthatólag kárt okozhatna. Óvjuk lehetőleg a portól, vagy ha ez kikerülhetlen volna, ne késsünk locsolás által őket attól megszabadítani.

Hogy mily virágokat legcélszerűbb az ablakban tartani, erről alkalmilag szólunk.



## Egy hét története.

Márctziushó 21-dikén.

Tél után tavasz. — Egy ünnepély. — A népszínház legújabb látványossága.  
— A „kis ördög.“

Post nubila Phoebus. Ezt a deák mondást nem a nők boszantására jegyeztem ide, kik tudvalevőleg minél kevesebbet értenek a deák nyelvhez (de az igazság érdekében hozzá kell tennem: nem sokkal kevesebbet, mint a férfiak közül legtöbben,) hanem csak úgy szokásból. Ez a latin példabeszéd azt jelenti, hogy borura derű, hogy kitisztult, oda a tél, sutba a prémes bekeccsel, elő a testhez simuló nyalka kabátokkal, s menni kell sétálni az enyhe napsugáron a szép corsóra. Bolond időjárásunk van, az egyszer igaz: egy kicsit erőteljes a kifejezés, de találó. Avagy nem a mult héten panaszkodtunk, hogy Sziberia kellő közepébe csöppentünk, hogy övig bukdácsolunk a hó buczkákban s hogy dideregve huzódunk a hályha mellé, onnét nézzük a zimankos időt. S ime egy-két nap, mintha a természet Bosco volna, — un, deux, trois, — changez! — s a legmosolygóbb tavasz illatos lehelét szívjuk teli tüdővel. Az egész fővárosról lehámlott a téli kéreg, nem csak a háztetőkről s a szalmába tekert kutsövekről, de az emberekről is. Zsibong a sétálók sok száza a váci utcán, a corsón, tolongva a városliget felé, csupa élet, csupa elevenség az egész főváros. Hivalkodó fiatalok nem is tartanak átmenetet a tél és nyár között, s dehogy bujdatnák karsu derekukat, kaczer természeteket tavaszi felöltöbe, (csak egy hét előtt is jó volt a zsák módra beburkoló téli felsőkabát,) egyszerre nyáriasan öltöznek és gomblyukba tűzött ibolya-csokorral sűrögnek forognak fel s alá.

Ez a tavasz. Mennyire nyűgös, kiállhatlan volt a tél, mennyire ohajtottunk tőle megszabadulni, azt megláthatni ilyenkor, a tavasz beköszöntésének első napjaiban (most ajtóstól betoppant.) Egyszerre felvidul minden arc, még a beteg is mosolyogni kezd és az ablakhoz kívánczik, hogy lássa azt a derült arczu, fel s alá hullámozó embertömeget, mely az utcákat ellepi. Ez a tavasz, a természet legszebb ünnepnapja.

Hanem megemlékeznünk egy másik ünnepről sem, mely a héten egész csendben ment végbe, minél kevesebb, de ájtatos közönség jelenlétében. A főváros alig tudott róla, sőt meg vagyok győződve, hogy utólag is, midőn a lapokban olvasott róla, figyelme egy pillanatig nem állott meg a hirrovat e szerény ujdonságánál, hanem tovább siklott keresve annál sokkal „érdekesebbeket:“ Somoskeőyt, kit még most sem fogtak el, vagy Csercselről a híres rablóról a legújabb hirt.

Pedig nem kis jelentőségű ünnep volt az a vasárnapi, a melyről szóltam. A szeretet ünnepe, nem magasztos-e még csak elgondolni is?! S lám: vasárnap a szeretet ült ünnepet. Egy házat avattak föl ünnepélyesen, melybe a szeretet fogadta föl a gyámoltalan árvákat, s a házat épen azért szeretet-háznak nevezték el. Mily bőséges anyag az elmélkedésre — melyet mi ezuttal érintetlenül hagyunk. Csak az ünnepélyről szólunk, mely vasárnap végbe ment. Künn a külváros egyik félreeső utcájában van ez a szeretet-ház, (még nem épített palo-

tát a szeretet,) melyet ünnepélylyel fölavattak. Jelen voltak az ünnepélyen sokan a főváros előkelőségei közül, a tanfelügyelő, a főpolgármester hivatalosan és igen sokan ügyszeretből és érdeklődésből. Nők is voltak jelen, Tisza Kálmánét is ott láttuk, ki egy másik „szeretetház“ tisztelt elnöknője, a kisededovó-egylet, továbbá Simig Istvánt, a ki szokott lelkeségével fáradozott ez eszme létesítése körül, Rupprecht Demidoff Kornéliát stb. Molnár Aladár, a buzgó tanügybarát elmondta a szeretetház történetét, mely nem hosszú, de örvendetes bizonyossága mégis annak, hogy nálunk még elegenden tudnak lelkesedni és áldozni a szép eszméért, daczára inségnek és adó exekuczióknak. Mikor Molnár Aladár elvégezte, Ráth főpolgármester szólott, üdvözlővén az egyesületet a főváros nevében, azután Bója tanfelügyelő a kormány nevében. És véget ért a szerény ünnepély, miután az intézet árvái elénekelték, hogy: isten áld meg a magyart, legfőképen azokra a nemesen érző hazafiakra kérvén az isten áldását, kiknek nagylelkű áldozatkészége a szeretet e hajlékát létrehozta.

De — menjünk a színházba. Rákossy pénztárába csak úgy dül a tenger sok pénz. Naponkint két annyian mennek vissza, mint a mennyien beférnek. Már kora-reggel megostromolják a pénztárnokot, hogy jegyhez juthassanak, — délre már agióval sem lehet kapni. Akkora a tolongás, a küzködés egy jegyért, hogy ma holnap, ha így tart, Rákossy csak hogy megszabaduljon a közönségtől, a rendőrséget lesz kénytelen igénybe venni, mely már úgy is nagyon unja magát, a mióta az ifjuság jóllakott a török-tüntetésekkel, Somoskeőynek pedig bottal ütni a nyomát nem valami nagyon mulatságos dolog. Hogy honnét ez a nagy tolongás a népszínház körül?! Rákossy kitett magáért. Előadat egy oly nagy hűhó-teljes látványosságot, a melynek a megbámulására a berlini s a bécsi színházigazgatók is ide szaladnak. A népszínházban t. i. Sztrogoff Mihály utazik Verne Gyula ismert regénye után szinpadra hozva. És Lehmann, az ügyes kezű festő, kitett magáért; oly látványosság áll itt a nézők szemének kápráztatására, mely mellett elbujhat a mult évi elefánt, de még Molnárnak boldog emlékezetű ördög pilulái is. Van itt tűz, víz, léghajó, csata, fényes menetek, szemkápráztató csoportozatok, idegfeszítő jelenetek, mulattató alakok, fényes, csillogó jelmez, szóval az istennek minden csodája. Ezt nézi most már néhány nap óta a főváros, és nem győz eltelni a nézésével. A meséjét nem mondom el a darabnak. A ki ismeri Verne regényét, annak fölösleges, mert a szini földolgozás távol áll a regénytől; a ki nem ismeri, az mit sem ért az én előadásomból, miután a darab nem azért iratott, hogy mesét adjanak benne, hanem hogy a szemnek legyen mit bámulnia.

A nemzeti színháznak is van ujdonsága, a „kis ördög.“ Angol vigjáték, mely mind ennek daczára szellemidus és mulattató kis bolondság, melyet érdemes volt lefordítani Kárfy Titusznak, s érdemes előadatni a nemzeti színháznak, főleg mikor olyan szeretetreméltó „kis ördöge“ van, minő Molnárné. Egy kicsit tulságosan bohó darab ugyan, azért némelyek talán kétségbe is fogják vonni jogosultságát a nemzeti szinpadon, mi



azonban mellette szavazunk és meg vagyunk győződve: a nagy közönség is, mely láthatólag igen jól mulatott a kis bolondságon és lélekből megtapsolta a kis ördögöt. Ez a kis ördög tulajdonkép egy nyugalomba vonult péknek ideges, mérges, haragos kis lánya, kit nem adnak ahoz, a kit szeret, hanem egy másikhoz, a kiről azt hiszi, hogy imádóját párban megölte. A kis ördög tehát fölteszi magában, hogy boszút áll a gyilkoson és valóban daemona is a szegény férjnek, kit halálig boszant és ingerel, míg végre kiderül, hogy a férj igen jóra való ficzkó, a ki a világért dehogyan ölte volna meg ama férfit. És a kis ördög megszelidül és kis angyal lesz belőle. A mint már mondtuk, Molnárnénál nem lehetne keresve sem találni kedvesebb, szeretetreméltóbb kis ördögöt.

Szólottunk színházi újdonságokról, szólanunk kell a szinműpályázat eredményéről is. Az akadémia Telekypályázatának eredményét a múlt hétfőn hirdették ki. Az olvasók alkalmasint megint azt várják, hogy az előbbi évek példájára azt kell újságolnom, miszerint az akadémia egyiket sem tartotta érdemesnek a jutalomra, hanem az aránylag legjobb fölveheti a száz aranyat, — ha akarja. Valahára ez évben nem így lett. Az akadémiai bírálók sem kielégíthetlenné tehát, lehet tehát az ő tetszésök és megelégedésökre is írni. Tizenegy mű pályázott az idej tragoedia-pályázaton. Természetesen, legtöbb gyarló iskolás-diák kísérlete, melyek a bírálókat csak fölbozszantani szokták, hogy aztán mérgökben félre dobják még az igazán érdemes művet is. Az idén nem mérgeskedtek nagyon a bírálók és kimondván a silányra, hogy silány, komolyan foglalkoztak azokkal, melyek erre érdemeseknek mutatkoztak.

A bírálók különösen ötöt választottak ki, mint jót, s ezek közül egyet, mint legjobbat. A legjobbnak czime: „János“, hőse: Vatha lázadónak a fia; tárgya a pogány és keresztény magyarok küzdelme. A bírálók számot vetvén magukkal és a darab fény- és árnyoldalaival, oda ítélték neki a száz aranyat. A szerző Csiky Gergely, a „Jóslat“ szép tehetségű szerzője.

## A p r ó s á g o k.

Az igaz szeretet és önzetlen barátság az élet gyöngye, mely ellensúlyozni van hivatva a szivtelenséget és irigységet.

A nagyravágyás és hiúság olyan mint a Danaidák hordója, minél több tápot adsz neki, annál kielégíthetlenebb.

A guny a legélesebb fegyverek egyike, a mit ritkán és csak bizonyos korlátok közt szabad használni.

Az élet szegényei közt legszánandóbb alak a lelki szegény.

A komikus egyének sorába tartozik az ábrándhős, a ki rózsza szin szemüvegen, és a tulzás embere, a ki nagyító üvegen bámulja a világot.

A kaczer nő hasonló a tüzzel játszó gyermekhez, a menyiben mindkettő igen gyakran önmagát égeti meg.

Az elbizottság és szemfényvesztés rokon elemek, mind-egyik magával hordja a kiábrándulás szükségét.

Az okszerű nevelés az élet alapja, e nélkül az emberiség jövője, levegőre épített fellegvár.

A szerencse és szépség a szeszély gyermekei; ismertető jelvényök az állhatatlanság.

## Budapesti hírvivő.

\*\* (Rudolf trónörökös) ő fensége legközelebb külön udvartartást kap, főudvarmesterévé Pejachevics Miklós altábornagy (a volt horvát miniszter fia) fog kineveztetni. Ő fensége ugyanis folyó évi augusztus 21-dikén lép 19-dik évébe, s ugyanakkor fejezi be végkép tanulmányait. Ez az időpont az, melyben részére különálló udvartartást fognak berendezni. Arra nézve azonban még nincs határozat, hogy hol fog ő fensége lakni? Együttal megemlítjük, hogy ő fensége folyó évi szeptember 1-én az állami közigazgatás tanulmányozása végett egy évi gyakorlatra az alsó-ausztriai császári királyi helyhatósághoz fog beosztatni.

\*\* (Jótekonyság.) Király őfelsége a bécsi képzőművészeti akademián évi 420 frt javadalommal rendszeresített művészi magyar ösztöndíj állomást három egymásután következő évre Nieszenberger Antal, építészetre, Strobel Alajos, szobrászatra, Stetka Gyula, festészetre készülő ifjaknak adományozta. — Simor János bibornokérsek a katolikus németek új templomára 100 frt, a pozsonyi temetkező-egyletnek 50 frt, a lemergi szent Ferencz rendű nőzárdának 50 frt, a károlyfalvi hívek templomára 100 forintot, a sárpatakiaknak harangra 100 frt s az országos magyar képzőművészeti egyletnek 1000 forintot adományozott. — Özvegy gróf Teleki Miksáné a kendilónai népiskola javára 150 frt adományozott s ezenkívül nevezett intézet számára évenként egy öl tűzifa kiszolgáltatását ígerte meg.

\*\* (Rózsás napló.) Jegyesek: Vasquez Miksa őrgróf és Kovács Teréz k. a. Kecskemét. — Weisz Bertalan kereskedő és Blau Hermine kisasszony Nagy-Kanizsán. — Schwarcz Gyula karmester és Folinusz Hermine kisasszony színésznő Pécsen. — Kinszky Zdenko gróf és Fesztetich György gróf leánya. — Glac Antal birtokos és Markovics Vilma kisasszony Biharban. — Himmelstein József és Erőskövy Vilma kisasszony Szegeden. — Kranitz József törvényszéki bíró és Tulok Honora kisasszony Szombathelyen. — Kovács Alajos birtokos és Szécsény Mária kisasszony Osgyán. — Sztraka György posta-pénztárnok és Eder Sarolta kisasszony Budapesten. — Egybekeltek: Málnásy Ferencz tanárjelölt és Hajdu Róza kisasszony Kolozsvárott. — Ugron Gábor birtokos és Knöpfler Mária kisasszony Marosvásárhelyt. — Schock János hivatalnok és Czirják Teréz kisasszony Nagyváradon. — Henter Gábor és Medveczky Ottilia kisasszony M.-Szigeten.

\*\* (A magyar gazdasszonyok) országos egyesülete vasárnap tartotta meg évi közgyűlését. Sztupa György titkár szép közönség előtt olvasta fel a múlt egyleti év képét híven ecsetelő jelentést. Az árvaházban 84 árvát neveltek, kik ha kilépnek, kölcsönt is kapnak s gyöngéd kezek további utaikon is szeretettel kísérik őket. Bár a viszonyok általában szomorúak, s a vidéken is mindég több nőegylet alakul, — az egylet



iránti érdeklődés mégis egyre fokozódik s tagjai szaporultában folytonos emelkedést mutat. A keletkezés óta beiratkozott 1192 tag; jelenleg alapítóiban, rendes s egyleti tagokban 628-at számlál az egyesület. Ezek díjaiból s különféle segélyek, állami subventió, bál, majális, stb. jövedelmeiből a lefolyt évben begyűlt 23323 frt 47 kr, — kiadás volt 19178 frt 94 kr s jelen évre még 4000 frton felül lehetett készpénz maradványt áthozni. Az alapítványok 67,420 frt tekintélyes összegre rugnak. A közgyűlés örömmel vette tudomásul a jelentést s miután számvizsgálásra Bethlen grófnőt, Boór Lajos és Vogel Péter urakat kiküldte, — a volt választmányt egyhangulag újra megválasztotta, a két kilépett hölgynek helyét nem töltvén be, mert remény van, hogy közreműködésüket újra ki lehet nyerni. A közgyűlés Ziehrer Józsefné pénztárnoknőnek diszokmányt adott s az alapszabályok egyéb jelentéktelen módosítása közt kimondá, hogy a közgyűlés 30 tag jelenlétében is határozatképes legyen jövőre. Végül köszönetet szavaz Damjanich Jánosnénak, Röser Miklós pénztárnoknak s Sztupa Györgynek. — Uj választmányi tagokká a következők lettek: Bayer Karolina, Borbély Lászlóné, Hártl Alajosné, Ivánicsné, Pártos Gyuláné, Pirnitzer Lajosné, Vadnay Károlyné és Zirzen Janka urhölgyek. A tiszteleti tagok sorában Halász Dezső, Haris Sándor, Szilvássy László és Wahrmann Mór urakat választák meg.

\*(A nőképző-egyesület) tervezett nagy zenekari hangversenye más időnyre marad. A zenekar közreműködése már meg volt nyerve, midőn Richter Jánostól az az értesítés érkezett, hogy részint karnagyi elfoglaltatásai, részint gyöngékedése ezuttal nem engedik Budapestre jönni, különben is czélszerűbb ez előadást oly időnyre halasztani, midőn nem lesz egymásután annyi hangverseny, mint volt a közelebbi hetekben s van még mindig.

\*(Az izraelita nőegyesület) a mult hóban 380 frt adott ki havi segélydíjakban 491 frt 50 krt járó szegényeknek, díjjárulékokra 627 frt künn lakó árvák tartására 64 frt a szegények tápintézetében 5818 személynek adott ételt, köztük 1149-nek ingyen. Az árvaházból négy lány lépett ki, jövő hivatását megkezdvé, még három felnőtt árva lépett ki a menhelyből, kik helyett újra hármat vettek föl s ekkép újra tizenkettő részesül ott tartásban és oktatásban.

\*(Patti Adél) vasárnap érkezik Budapestre, hogy hétfőn és szerdán művészetét a népszínház deszkáin bemutassa. Ez előadások sikerét nagyban fogják emelni vele érkező művésztársai is, ugymint Nikolini, Trebelli, Fiorini s Strozzi, kik a szombati főpróbában már részt vesznek, mely Arditi karmester, s a már itt levő olasz rendező vezetése mellett fog megtartatni. A népszínház részéről közreműködnek Vidmár E. Váradí, Tiszai és Hunfin kívül az ének-, táncz-, és a tetelesen megerősített zenekar, melyet Erkel Elek tanított be.

\*(Damjanichnénál küldöttség) jelent meg a napokban. Most vasárnap leplezik le Losonczon ama győzelmi szobrot, melyet a város utczáin huszonnyolcz év előtt ép a napon vívott csata emlékére emeltek. A rendező bizottság elhatározta, hogy ünnepélyre a legnagyobb honvédhős Damjanich tábornok özvegyét különösen meghívják; e czélra küldöttséget neveztek ki s ennek vezetésére a „Damjanichné arcképe előtt“ apotheozis költőjét, Tóth Kálmán képviselőt kérték föl. A losonczy küldöttség ennek folytán tisztelgett Damjanichné urnőnél, s ez által a legszívélyesebben fogadtatott. Tóth Kálmán rövid beszédben adta elő a küldöttség kérelmét. Steller Antal losonczy ügyvéd ur pedig a szoborbizottság írásbeli, s a vá-

rosi polgármester, Pokorny Sándor ur által is aláírt meghívását nyújtotta át. A meghívás egyik pontja így szól: „Jöjj! emeld az ünnepélyt még egyszer olyanná, hogy a ki eltávozik a szobortól, vigye haza magával a gondolatot, hogy téged ott látott. Hadd sirjanak az igazán érző egykoruak s hadd erősödjék az ujjab nemzedék a hazaszeretben.“ Damjanichné a küldöttekkel hosszabb ideig társalgott s megjelenését megígérte.

\*(Az írók és művészek) társaságának helyiségében kedélyes piknik volt. Az összegyűlt szép társaság ősi magyar szokás szerint reggelig huzta ki, a mit nagyon könnyű volt megtenni, mert a fesztelen időtöltésben és kedélyes mulatozásközben perczek gyanánt röpültek el az órák. Táncz volt mindenekelőtt és hosszú csárdások, magyar szokás szerint. A francziákat 24 pár tánczolta. A jelenvolt hölgyek közül kiemeljük azokat, a kiket ismerünk: Ágainé, Dárdayné, Cserneczky Gyuláné, Felekyné, Frecskai Jánosné, Ramazetter J. kisaszony, Sánthané, Thaly Elekné, Törs Kálmánné, Lukács Béláné stb. — A tánczok Bunkó Gyula zenéje mellett folytak, ki igazi hévvel s kitünőleg huzott fülbe és láb alá egyaránt minden darabot.

\*(A Kísfaludy-társaságot) melegen üdvözöljük, a miért megalakítá könyvkiadó bizottságát. Elnöke a bizottságnak Majláth György országbiró. Az alakuló ülés azonnal intézkedett, hogy a könyvek kiadása rövid időn meginduljon. Az alapító tagok közül ott voltak még Szontágh Pál, Wahrmann Mór és gróf Károlyi Tibor; gróf Szécsen Antal pedig levélben ígérte, hogy támogatni törekszik a vállalatot. A bizottság helybenhagyta a szerződést, melyet Ráth Mórral, mint kiadóval, a bizottság írótagjai terveztek. Biztosítva van egyfelől a könyvek jó tartalma, másfelől azoknak kitünő izlésű kiállítására és diszes kötése. Az első folyam négy munkája ez lesz: Szász Károly „Salamon“ című akadémiai jutalmat nyert hősköltevénye három részben, Gyulai Páltól „Dramaturgiai tanulmányok“, Kemény Zsigmond „Férj és nő“ című nagybecsű regénye s Macdonald „Elginbrod Dávid“ című híres angol regénye, gróf Leiningen Armin fordításában. Az első évi folyam ára csak hat forint lesz. Ha a vállalat előfizetői tömegesen jelentkeznek, a könyvkiadás nagyobb mérvet fog ölteni. Kiszemelt munkákban nincs hiány. Ilyenek Arany János prózai-dolgozatai, gróf Szécsen Antaltól több tanulmány, Tennyson „Király-idilljei“ Szász Károly fordításában, egy kötet svéd költemény Győry Vilmostól, Greguss Ágosttól új széptani munkák, Lessing „Bölcs Náthán“-ja Zichy Antal fordításában, költemény-kötetek Erdélyi Jánostól és Krizától, régi jó beszédek Gaál Józseftől s ujjabbak Pálffy Alberttől, új regény Beöthy Zsolttól, becses emlékiratok, stb. Szívünkben ohajtjuk, hogy a társaság buzgalmát le ne hűtse a közönség részvétlensége.

\*(Az aradi emlékszoborra) már kiírták a pályahirdetést. Észereint csak hazai művész pályázhatik s e megszorításnak örülünk, mert erős hitünk, hogy magyar ember is közmegelegedésre előállithatja a szobrot. A költség 100 ezer forintig terjedhet, mert az aradiak, igen helyesen, méltó szobrot akarnak emelni a 13 vértanu emlékére. A pályadíj 250 arany, a második 150, a harmadik 100 arany jutalomban részesül, a nyertes azon felül a munka kivitelével is meg fog bízni.

\*(A budai zeneakadémia) szerdán érdekes hangversenyt adott. Két hazai szerzőt is bemutatott ez alkalommal: Mosonyit és Véghe Jánost. Mindkét szerző egyik legkitünőbb művét volt alkalma hallani a közönségnek. Az előadás gondos



volt, bár a budai zeneakadémiának magánénekesei nem állnak elég arányban az ének- s még inkább a zenekarral, s teljes sikerű előadásokat csak oly művekben érhet el, melyek ének- és zenekarra, magán-részek nélkül vannak írva. Mayer Gyula, az akadémia volt-tanítványa Mendelssohn G-moll hangversenyét zongorázta tetszés mellett. A dán Nils Gade C-moll symphoniája képezte a hangverseny utósó számát, melyet a zenekar szabatosan adott elő.

\*\*\* (A budai társas kör) közelebbi női estélyét Benza Gyuláné urhölgy rendezte. Először is Winkler és Zaphiry kisasszonyok a Thern Károly „Magyar lassú és fris“-ét s a Rubinstein „török indulójá“-t játszották zongorán; aztán Berger, Bartek és Herein kisasszonyok (Benza Gyuláné urhölgy kíséretével) Reinecke „A tavasz dicséreté“-t és Hillertől a „Hogy ha virágot“ kezdetű harmas dalt énekelték; Zaphiry kisasszony Liszt egyik „Magyar rhapsodiá“-ját zongorázta; Jancsó Kálmán a Pejakovics „An Sie“ dalát, Herbász József pedig Mozart „Don Juan“-jának egy magándalát énekelték. Az estély fénypontját Bocherini „Menuet“ kettős vonós-négyese képezte, melyet nyolcz hegedűn és két kis bőgőn a budai zeneakadémia több tagja adott elő teljes sikerrel.

\*\*\* (Ligeti Antal) egy új „Sahara pusztá“ tájképét készíté el s árát másfélezer forintra szabta. Mikor elkészült, nemcsak egy vevője jelentkezett, hanem egyszerre három: Tárkányi Béla, Havas Sándor és az egri érsek, kik versenyezve törekedtek megszerezni a művet, úgy, hogy a megsabott árnál drágábban ment az érsek birtokába. Nálunk ez ritka eset és érdemes fölemlíteni.

\*\*\* (Sarasate) vissza tért a fővárosba vidéki körutjáról, s még egy hangversenyt ad. Ez alkalommal fölemlítünk egy „czigány kritikát.“ A híres hegedűművész nagy figyelemmel hallgatta többi közt nagyváradi hangversenye alkalmával egy czigány muzikus is. Midőn letette a hegedűt a művész, valaki megszólította a barna fiut: mit szól ehhez a játékhoz? „Hát mit szólják, uram? Tud, tud, de hát még sem sokat tud.“ — „Ugyan miért?“ „Há, instálom, hiába állana a mellé maga az angyal is, az sem tudna utána kontrázni. Azután meg, ha lakadalomba mennénk együtt, kikergetnének, mert úgy muzsikálnánk, hogy nem lehetne rajta táncolni.“

\*\*\* (Pestmegye) keddi gyűlésén leplezték le Deák Ferencz sikerült életnagyságu arcképét, melyet Nemes Nándorné grófnő festett és ajándékozott a megyének. A gyűlésnek ez örvendetes része után következett a szomorú: Szilassy alispán és Rakovszky jegyző leköszöntek. Mindkettő buzgó és szeretett tisztviselője volt a megyének, mely e veszteséget meg fogja érezni.

\*\*\* (Iskolai takarékpénztárak.) A fővárosi kereskedelmi akadémiában február hóban 327 tanuló közül 101 takarított 175 frt 90 krt, mely összeg az előbbi betétekkel együtt 1215 forintot tesz. — A pesti kereskedő-testület vasárnapi iskolájában 487 növendék közül 51 tett be 40 krt; a folyó tanév kezdetétől február végeig az összes betétek 334 frt 60 krt. — A szabadkai iskolákban a tanulók február hóban 1183 frt 4 krnyi betéteket tettek, melyek, az előbbieket hozzá számítva, 10,418 frt 54 krre emelkednek. A szombathelyi községi népiskolában 660 növendék közül 192 tett be 175 frt 13 krt. — A modori gyakorlati iskolában ez intézmény jelenleg 162 frt 27 krral rendelkezik. — Örömmel közöljük e kimutatókat, mert nagyon üdösnek tartjuk az iskolai takarékpénztár eszméjét s kívánjuk annak elterjedését.

\*\*\* (Egy kőangyal) figyelnek évek óta az emberek, a kiknek egyéb dolguk nincs. Ez az angyal az üllői uton levő gyógyszer-tár előtt van, és ez minden esztendőben nagyobb. Még pár év előtt gyermekszobra volt, most pedig felnőtt korunk érte el nagyságát. A dologban azonban nincs esoda. A gyógyszer-tár tulajdonosának kedve támadt, hogy minden esztendőben nagyobb-nagyobb alakot helyeztet oda a járókelők bámulására.

\*\*\* (Vegyesek.) Ő Felsőége Szőgyény-Marich Julianát a Mária-Schulról nevezett brünni nemesi világi alapítvány diszhölgyévé kinevezte. — József főherczeg Cannes-ból a husvétii ünnepekre Alcsutra érkezik. — A Liszt-hangverseny tiszta jövedelme 1816 frt 86 krnyi költség levonása után 3289 frt 40 krre rugott, melyből mind a négy jótékony egylet részére külön-külön 822 frt és 26 kr jutott. — A „Concordia“ jótékony egylet Bohusné Szőgyényi Antónia, Bischitz Dánielné, Damjanich Jánosné, Spitzer Julia, Adler Antalné, Herzfelder Dinorah, Barnay Sarolta és Rupprechtne Demidoff Kornélia urhölgyeket tiszteleti tagoknak választotta meg. — Bertha Sándor új operát ír, melyhez a szöveget Jókai Mór egy műve után Berczik Árpád készíti. — „Konstantinápolyi emlékek“ czim] alatt Tóth Bélától közelebb az „Athenaeum“ kiadásában egy kötet fog megjelenni, mely a lapokban szétszórtan megjelent utirajzait a török fővárosról fogja tartalmazni. — Az állatkertbe e napokban szállítják be herczeg Czertvertinsky és gróf Batthyány Elemér két tigrisét Ikervárról. — Carré Oszkár, míg itt a budapesti közönség kegyét kéri és keresi, addig hollandi lapokban szidja a magyar igazságszolgáltatást, a mért valaki ellene végrehajtást eszközöltetett, a törvényszéknél letett tizenkétezer forint daczára.

\*\*\* (Halálozások.) Elhunytak a múlt héten: Özvegy Deutsch Baruchné, Décsi Mór anyja, Budapesten. — Lenk Lajos, biztosító társulati felügyelő 61 éves korában, Budapesten. — Niczky Pál, Nógrád megye egyik kitünősége, 53 éves korában Erdő-Tarcsán. — Vég hely in é született Pázmándy Karoline urhölgy 58 éves korában Veszprémben. — Antunovics Ferencz 23 éves korában Szabadkán. — Fodor János mérnök 65 éves korában Ujpesten. — B. Várjon Lajosné, született Girsik Antónia asszony 64 éves korában M.-Szigeten. — Bessenyei Farkas birtokos Erdő-Gyoronkon 62 éves korában. — Tury István, nyugalmazott városi tanácsnok 59 éves korában Budapesten. Béke hamvaikra!

## Irodalom és művészet.

A nemzeti színház újdonságáról, erről az angol bohózatról már tétetett említés a lapban; rovatunk számára még csak az sem maradt fenn, hogy a szereplőket megdicsérhessük, miután a „Kis ördög“ (Molnárné) pompás játéka már eléggé dicsérve volt. A többi drámai napot „Szép Mihál“ töltötte be (folyvást apadó közönséggel) és „Caverletné“, e szellemes darab, mely folyvást nyer érdekességében. Az opera-előadások közül egy héten sem maradhat el „Coppélia“, melyet a közönség mindig élvezettel meghallgat, daczára annak, hogy ballet. Azonkívül „Hunyadi László“ és „Sába királynő“ csináltak még meglehetősen tele házat. Benza Ida asszony az utóbbi időben ismét nyer erőben és már előre sajnálnunk kell, hogy nem sokára beáll szabadságideje s nem tudjuk, kit-mit hallgassunk a színházban. Hiszen Nádainé is ma-holnap beteg lesz és huzamosb ideig nélkülözniünk kell őt a színpadon.



A népszínházban egyebet nem adnak, csak a Verne után irt látványosságot: „Sztrogoff Mihályt.“ Valóban kitett magáért a kis Lehmann. Jauner, a bécsi Károly-színház igazgatója itt volt, hogy megnézze e látványosságot, és el volt ragadtatva általa. Beismerte, hogy ennél különbet ők sem képesek előállítani. Ime, tehát a látványosságok és az operette lett erős oldala a népszínháznak. Talán ki is lehetne hagyni műsorozatából a népszínműveket?! Hadd mennének vissza a nemzeti színházhoz, hol mint magyar műfajt, jobban megtudják becsülni s előadására is különb erőket állanak rendelkezésre. Rákosinak már csak nyűg a népszínmű, melyben czifra diszleteit nem használhatja.

Végül egy kis irodalmi hirt.

Megjelent a Budapesti Szemle igen érdekes tartalommal. Ohajtjuk, hogy minél tömegesebb pártolásra találjon e kitűnő vállalat. Ajánljuk olvasóinknak Fellegi Viktor „Apollo“ című zenemű-felvilágosítóját is, mely havonként kétszer jelenik meg és igen olcsó áron (egy évre 6 irt) sok jeles zeneművet nyújt előfizetőinek.

Sirius.

### Nemzeti színház.

Márczius 17-dikén: „Hunyady László.“ — Márczius 18-dikán: „Szép Mihály.“ — Márczius 19-dikén: „Kis ördög.“ — „A toll hatalma.“ — Márczius 20-dikén: „Sába királynője.“ — Márczius 21-dikén: „Caverletné.“ — Márczius 22-dikén: „Coppélia.“ — „Romeo és Julia.“ — Márczius 23-dikén: „Ifjabb Froment és idősb Rizler.“

### Divattudósítás.

Egy hét alatt ismét alkalmunk volt meggyőződni, hogy az öltözékek szűk jellege nem csak a tavaszi, hanem még a nyári ruhákon is feltűnő lesz. A polonaise olyan hosszúra nőtte ki magát és olyan szűkre, hogy tulajdonképpen nem egyéb egy rövidebb princesse-ruhánál. Új jelensége a felső ruhának az, hogy gyakran oldalt vagy hátul nyitva áll, hogy az alsó ruha kislássék, a melyből alul vajmi keveset látni, legfeljebb egy-két plissé fodrot vagy huzott fodrot. Ezen fodrok csinosabb öltözékeknek failléből állanak, ugyan ezzel vannak passopolirozva a felső ruha egyes részei, ebből áll a zseb, a szalagsokrok.

Még csak a könnyű báli ruhák mutatnak sok bodrozatos diszítést, az átlátszó szövet bőséges használata vagy a köröskörül alkalmazott écharpe-ok és virágfüzerek által. Miután még mai napság is igen sokat tánczolnak, nézzünk körül egy kissé a báli ruhák közt. Egy fehér tüllruha tűnt ki a többek közt, melynek tunique-je gazdagon himzett és széles fehér selyem rojttal volt diszítve. A mi könnyű toldisításnak látszott. Egy másik ezüstös és rózsaszínű tüllruhát egy japáni könnyű szövetből készült felső ruha emelt; e szövet rózsaszínű selyem- és ezüstsálakból volt szövve: e ruha diszítése is ezüstös és rózsaszínű selyemrojtából állott. Oldalt egy gazdag rózsaszínű atlacszalag huzta fel a tunique-et, mely szalag ezüstös szövettel volt bélelve. A koszoru, mely vad rózsákból és ezüst levelekből állott, igen jól illett az öltözékhez.

Ha valamelyik szín vagy szövet divatba jő, úgy fájdalom nem igen veszik azt mindnyájan tekintetbe, ha illik-e nekik, és boldog-boldogtalan viseli azt. Egy ilyen divatos szín lesz most a narancs, vagyis ugynevezett mandarin-szín, melyet azonban csakis barna hölgyeknek volna szabad viselni. Egy ilyen sárga ruha alja kénsárga tüllből állott, a diszítése pedig aranyszálakkal átört narancs színű gazirból, a virágok élénk sárgák, fekete bársony levelekkel, ezen kívül pedig még fényes aranyrojt futott körül a ruhán, mely bizonyára a legfeltűnőbb öltözetet képezte a nagy társaságban, melyben bemutatatták.

A báli ruhákon kívül jelenleg nem viselnek kivágot dereku ruhákat, hanem csak négyszögben, vagy szív alakban kivágotakat, a melyeket aztán csipkebodrozattal és rüchekkel gazdagon diszitenek. Az estélyi ruhákat még most is nagy előszeretettel kétféle szövetből készítik, az egyik sima, a másik pedig mintázott legyen. Az ujjak könyökig szűkek, ott pedig

széles fodorban végződnek (à la duchesse), e fodor alatt plissirozott crêpe-lisse- vagy finom csipkefodorrall.

A princesse-szabás még a menyasszonyi öltözékeknek is felette divatos, ez esetben hosszú, egyszerű uszálylyal. Egy fehér atlac menyasszony ruha valóban fényes volt: a hosszú princesse-tunique köröskörül ívekbe volt kivágyva, melyek a szoknya gazdag csipkefodrán nyugodtak. A bő és hosszú uszály gazdag hullámatban takarja el a szép menyasszonyt, és a mirthus és narancsvirágokból álló koszoru csak nevelte a fényes öltözék szépségét. A kinek a csipkefodor tulságosan drága diszítés, igen jól faillé foddorral is helyettesítheti azt. A finom ruhák alsó belső szegélyzetén mai nap egy csipkével diszített kis fodrot kell alkalmazni, mely a hosszú uszályt egy kissé megvédi, még a fényes termek vagy lépcsők viszontagságai ellen is.

### S z á m r e j t v é n y.

Siffmann Zsuzsannától.

9. 10. 5. 6. Az életnek ez a legszebb része,
2. 1. 3. 4. 5. 9. 10. Jámbor utas sokszor réme, vésze,
1. 6. 8. Elkerülöd mindég, ha elkerülheted,
1. 2. 6. 8. Virág, gyümölcs e nélkül nem lehet.
7. 5. 6. 8. 9. Hol vívtak egykoron véres ütközetet?
- 1—10. Az egészszet véve szép égi jelenet.

Megfejtési határidő: áprilishó 18-dika.

A f. é. 8-dik számban közölt rejtvény értelme:

N á s z a j á n d é k.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Popper Luiza, Jókuthy Albertné, Bronts Sarolta, Rubos Justina és Erzsike, Rosos Illyés Czeczilia, Báthori Sigray Istvánné, Éhen Gizella, Moesz Gézáné, Csécsi Miklósné, Major Kálmánné, Gárday Gizella, Rózsa D., Szlávik Róza, özv. Parragi Józsefné, Dömötör Ida, Ferencsevics Teréz, Jánossy Lajosné, Zsiga Sándorné, Mandula Ida, Ocsvay Árpád, gr. Zay Emilia, Haintz Mari, Magyar Felici és Matild, Kolb Józsefné, Gorove Anna, Beszédes Gyuláné, Mózes Anna, Eckerdt Karnász Mariska, Antal Ilus, Pap Mihályné, Keresztessy Klotilda, Rád Péterné, Márk Ida, Karay Lajosné, Abonyi Jánosné, Pintér Mariska, Bányay Ilka, Mednyánszky Margit és Erzsike, Lukács Julia, Hettinger Mariska, Gedeon Gáspárné, Kretovics Szűcs Ottília, Koháry Plesznik Róza, Kurzsinszky László, Cseri Istvánné, Dubay Gizella és Anna, Pessina Edéné, Hedry Ilona, Szécsényi Mariska, Aigner Józsa, Kiss Vilma, Dzsinnich P. Mária, Király Kálmánné, Kovács Morvay Julia, Palits Mari, Hambalek Gizella, M. Róza, Bányai Ilka, Auer Károly, Csonth Lajosné, Stresznay Hermin, Bohus Gyuláné, Székely Gáborné, Szegedi Emilia, Bosnyák Anna, Menyhárt Kornélia, Némethy Berta, Garzó Ilka, Schlesinger Berta, Tahy Fehérváry Kornélia, Gyórfy Karolin, Wigner Gizella, Inotai Róza, Belezny Szeréna és Irma, özv. Gyurikovics Béláné.

A 7-dik számban közölt rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Chepely Zsuzsika, Gyórfy Karolin, Wigner Gizella.

### T a r t a l o m.

Tavasi Lajos (arczképpel). — Hullámos a tájék, Rudnyánszky Gyulától. — Pagát ultimó, Margitay Dezsőtől. — Nincs szive. — Virágtenyésztés az ablakban, Liebbald E. Béni-től. — Egy hét története. — Apróságok. — Budapesti hírvivő. — Irodalom és művészet. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Tavasi Lajos arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



13-dik szám.

Április 1-sején.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

---

XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országut 39. sz



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |   | R. katolikus és protestáns naptár |                  | Ó-naptár     | Izraeliták naptára    | Hold-járás      | N a p -  |          |
|-----------------------|---|-----------------------------------|------------------|--------------|-----------------------|-----------------|----------|----------|
|                       |   |                                   |                  |              |                       |                 | kelte    | nyugta   |
|                       |   |                                   |                  |              |                       |                 | óra perc | óra perc |
| Április               | 1 | Vasárnap                          | G Husvétvas.     | G Husvétvas. | 20 B 6 Vajhi          | 18              | 5 41     | 6 29     |
|                       | 2 | Hétfő                             | Husvéthétfő      | Husvéthétfő  | 21 Jakab ap.          | 19 Mózes        | 5 39     | 6 30     |
|                       | 3 | Kedd                              | Richard          | Dárius       | 22 Vazul              | 20 Nabukod      | 5 37     | 6 31     |
|                       | 4 | Szerda                            | Ambrus, Izidor   | Ambrus       | 23 Artem              | 21 Husv. 7. n.  | 5 35     | 6 33     |
|                       | 5 | Csütörtök                         | Ferrari Vinceze  | Irén, Abigai | 24 Nagy csütörtök     | 22 Husv. vége   | 5 33     | 6 35     |
|                       | 6 | Péntek                            | Czelesztin püsp. | Ireneus      | 25 Gy. o. b. A. N. p. | 23 Náthán       | 5 31     | 6 36     |
|                       | 7 | Szombat                           | Herm. sz. Arm.   | Hermina      | 26 Nagy szombat       | 24 Sab. 1. per. | 5 29     | 6 37     |

**Teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk.**

## V i d é k i t á r c z a.

**Losonc,** márczius 25-dikén. Nem hiszem ugyan, hogy ily nevezetes ünnepélyről, mely tegnap városunk falai közt végbe ment, becses lapját kivülem még más is ne tudósítná, épen azért sietek, hogy meg ne előztessem, hogy első legyek, ki az országra szóló nagy napról tisztelt olvasóit értesitem. — Megérdemli e nap azt is, hogy egy külön czikk emlékezzék meg róla, oly nevezetes volt az. Tegnap leplezték le a szobrot, melyet a kegyelet ama hősök emlékére emelt, kik a szabadságharc nagy napjaiban Losonc utcáiban éltöket áldozták föl a hazáért dicső csatában. Mint tudva van, messze vidékről zarándokoltak ide ez ünnepélyre, melynek fényét emelte az is, hogy a nemzet tisztelt honleánya, a szabadságharc egyik legnagyobb hősének legnemesebb özvegye, Damjanich Jánosné urhölgy is megjelenésével tisztelte meg az ünnepélyt, s vele jött a szeretett költő, Tóth Kálmán is, ki oly szépen s oly sokszor megénekelte már ama nagy napok dicső tetteit. Az ünnepély két kiváló vendégét kitüntetéssel fogadta a város, küldöttségileg üdvözölte s este fáklyászenével tisztelte meg.

Az ünnepély a mondott napon, e hó 24-dikén ment végbe és délelőtt 10 órakor kivonulással kezdődött a városháztól a szobor elé. Mondanom sem kell talán, hogy Losonc városának lakossága, — kicsije, apraja, — számra nézve megháromszorozottan a vidékről besereglettek nagy tömege által, már kora-reggel talpon volt s ellepte a tereket és utcákat. A szobor elé érve, az ifjusági dalárda elénekelte a Hymnust, mi alatt a szobrot rejtő lepel lehullt, s előttünk állott a szépen sikerült mű. Az ének hangjainak elenyésztere Pokorny Gusztáv polgármester ur föllépett az emelvényre s szép beszédben ecsetelte a 48-diki korszak történetét. Erre a dalárda Komócsy József „Szentelt hantok“ szövegére Mosonyi Mihály által irt dalt éneklé. Szólt még Busbach Ádám, hazafias heszédben vázolvá a losonczy csata történetét. Az ünnepély a „Szózat“ élénklésével ért véget. Az ünnepély után disztrakoma tartatott. Az első fölköszöntést a polgármester mondta a királyi családért. Petykó Imre Damjanichnéért emelt poharat. Kunz Elek főgymnasiumi igazgató Tóth Kálmánért, Holesch Danó Kossuth Lajos, Losonc város diszpolgáráért; Pokorny Gusztáv Beniczky Lajos emlékéért, Kovács Sándor a 48-diki honvédekért, stb. Kossuth Lajos Losonc diszpolgáranak üdvözlő sürgöny küldetett. Tóth Kálmán. „Előre“ s „Az arczkép előtt“ költeményeit lelkesítést keltve szavalta. Damjanichné Losonc lelkes közönségét éltette. Este fényes tánczestély tartatott.

Ez volt az ünnepély. A szobrot, — talán köztudomású is, — közadakozásból emelték és épen azon a helyen áll, a

hol egykor a csata folyt azon a napon, a melyen az emlék lepleztetett. Mintegy 1000 frtba került. A szobor alapja gránit, a többi része öntött vas. A szobor magassága a talapzattal együtt hat méter. A pyramis alaku szobor tetején tűzgolyó van; ugyanily golyók vannak a talapzaton felül a szobor körül, összesen 8, melyek lánczczal vannak összekötve. Négy oldalán emlékfeliratok hirdetik az emlékezetes nap dicsőségét és élesztik a lelkesedést és hazaszeretetet. Vendégeink ma elhagyták városunkat, feledhetlen emléket hagyván, és remélni szeretjük: vivén magukkal.

r. l.

**Miskolczon,** mint már előre jeleztük is, szombaton és vasárnap „országos vásárt“ rendezett a kegyelet és jótékonyosság, és fényesen sikerült. A megyeház termében tartatott, mely ez alkalomból szépen fel volt diszítve. Az ügy élén Szathmári Király Pálné urhölgy állt, míg a rendezés sikerének főérdeme a Kotzné Palóczy Judit urhölgyé, ki nem hiába fáradozott. Népes, érdekes vásár volt, postával, csárdával, huszonöt áruhelylyel, mézeskalácsos-sátorral, gyümölcs- és virág-áruházzal. A buffetben czukrászlányok fehér jelmezben működtek, a csárdában szebbnél szebb csaplárosnék és csapláros leányok töltögették a bort, markotányosnék s más élénk jelmezeshölgyek tarkíták a mulatságot, mely teljes volt. Még alkalmi lap is jelent meg Harlequin név alatt. Damjanichné is átrándult a vásárra, hol nagy kitüntetésben és figyelemben részesült.

**Dunaföldváron** megesett a világ legnagyobb csodája. Bál volt, — egyetlen egy nővel. Az apát ur az oka, ki erősen ráijesztett a nőkre, hogy bójtben ne tánczoljanak, különben áldatlan lesz a jótékony cél, melyre a bál rendezve volt (alakítandó nőegylet alaptökéje javára.) Az ijesztésnek volt sikere, a nők nem mertek megjelenni a bálban, ígértek daczára. Csak egy elszánt hölgy akadt, ki nem féltette lelkét a gyehennától, s meglátogatta a bált. S. F.-né, egy kedves, szép, fiatal asszony volt az egyetlen, ki adott ígérését, hogy a bálba elmegy, beváltotta. Hanem azért a kedv nem lohadt le: S. F.-né sorban tánczolt egy-egy fordulót a férfi vendégekkel, mely vállalatával ejjéli 12 órára szerencsésen el is készült. A mikor is haza menvén, az összes ifjuság által éjjeli zenével tiszteltetett meg. A bál tiszta jövedelmét azért a rendezők mégis csak följánlották az alakuló nőegylet javára.

**Sopronban** a mult vasárnap lélekemelő ünnepély folyt le az ottani Lähne-intézetben: a Deák Ferencz arczképének ünnepélyes leleplezése. A pompásan sikerült és gyönyörű keretbe foglalt életnagyságu mellkép, mely az intézet nagy tervét diszítendi, mindenkit kellemesen lepott meg, mivel a meg-



szólalásig hű. Az ünnepélyt az intézet ifjusága nyitá meg énekek és szavalatokkal; a nagyérdékü alkalmi beszédet Vajda Victor tanár s íróársunk tartotta.

**Abaujmegyében,** Kurifá községben közelebb nagy tüzvész dühöngött, melynek csaknem az egész falu zsákmánya lett: mintegy 74 ház égett el, mindenemü gazdasági épületekkel szerszámokkal és házi állatokkal egyetemben; sertések, apró lábás jószágok, baromfiak, méhek is rakásra veszttek el. Az emberek kétségbeesve keresték a védelmet, de alig lehették, mert a község fele lobogott, irtóztatós vérpirosra festve az eget; a szélvész vadul süvöltött és csapkodta a lángokat, úgy, hogy hasztalan volt minden oltás; igazán csak a különös szerencse védte meg, a kiknek hajlékaik megmaradtak. Összesen mintegy 200 épület vált hamuvá; sok helyütt még 3—4 nap mulva is izzó zsarátnok fogadta azokat, a kik házaikat fölkeresték. A kétségbeesés leirhatlan.

**Vidéki vegyesek.** Cséhteleken a mult hét egyik éjjelén özvegy Tóth Józsefné házába két álarozos rabló tört be. A nők nem vesztették el lélekjelenletüket s birokra keltek a rablókkal. Az özvegyasszony hatalmasan osztotta a csapásokat s az egyik rablónak álarozát is lessakitotta. A leányok e közben segítségért kiáltottak. A rablók a nagy lármára s heves ellenkezésre megfutamodtak. — A szathmári püspök, Schlauch felkérte Sterno műépítést, hogy készítsen terveket a szathmári székesegyház stilszerű átalakítására nézve.

## Különfélék.

**Ignatiew ujra Bécsben** volt és nagy érdekeltség tárgya, és sokat tudnak beszélni az emberek a hirneves diplomatáról, kinek sikerült pár év óta magával foglalkoztatni az egész Európát. Most már bejárta Páris, Londont, mindenütt szövetségést keresve a rég tervezett török-orsz háborúra. Azt is beszélük, hogy Párisban Ignatiew a vendéglőben egy virágvázában pompás olajágot talált asztalán. A vendéglősné tette bele, mondván: „Az olajág a béke jele, s az egész világ békét kíván.“ „Kivéve Angliát!“ — felelé Ignatiew. Látogatják a híres muszkat sokan az ujságírók közül, kik mind más-más véleményben távoznak el tőle. Egy elmés francia e véleménykülönbséget így magyarázza meg. Ignatiew bal szemén a könyveket levezető csatornák szét vannak rombolva, tehát míg e szeme folyton könyezik, addig jobb szeme szüntelen mosolyog. Így fordította hasznára a nagy diplomata még szembaját is. A szláv barát ujságíró a tábornok bal arcát látva: a könyveket látta és hallotta a törökországi keresztények sorsa fölötti siránkozást; — a Times levelezőjének a tábornok jobb oldali arcélét mutatta; a kik nem birnak határozott véleménynyel, azok a tábornokot szemben látták.

**(A braziliai császári pár)** Bécsben van, s meglátogatta az udvari opera színházat, mely alkalommal Wagner „Walkürök“ operája hozatott színre; a császár még az első felvonás vége előtt eltávozott a színházból, s az akadémiai gimnáziumba ment, hol Aremperg tanár természettani előadását mintegy másfél óráig feszült figyelemmel kísérte, s eltávozásakor megelégedését fejezte ki a tanárnak. Innen ismét visszament Don Pedro császár a színházba, s nejevel együtt az előadás végeig ott maradtak. Másnap a császár az állatkertet látogatta meg, Donna Theresa császárnő pedig több látogatást fogadott, aztán egy udvari fényképésznél különböző állásokban levétette magát.

**(Vilmos császárnak)** most volt nyolczvanadik születés napja, s ezt Berlinben nagy fénynyel ünnepelték meg. A németországi lapok tele vannak költeményekkel és ünneplő cikkekkel, melyek a császár működését rajzolják. A „Krenzzeitung“ leirja azon nagyszerü arczképet, mely ez alkalomra készítettett. Ezen képen a császár életének főbb mozzanatai ekként vannak összeállítva: 1797. született; 1815. felavatás; 1819. Szt.-Pétervárra megy menyasszony kísérlőként; 1829. megnősül; 1831. fia születik, 1838. leánya születik; 1847. az első regensség; 1849. a német védrendszerre vonatkozó javaslat iránti megjegyzések közzététele; 1857. első unokája születik Badenben; 1859. első unokája születik Poroszországban; 1861. trónra lépte; 1864. a bécsi béke; 1871. német császár; 1877. nyolczvanadik születés napja. Az 1866-dik év nem szerepel.

**(Külföldi vegyesek.)** A pápa egészségi állapota rohamosan hanyatlak; az sem lehetetlen, hogy a jövő hétre már halálát kell jelentenünk. — A Konstantinápolyban élő magyarok a Rákóczi Ferenc sirjának meglátogatásával ünnepték meg márczius 15-dikét. — A török parlament megnyitása bámulatos keleti fénynyel ment végbe a Dolma-Bagcse palotában, hol a hirlapíróknak is igen jó helyet adtak; a szultán egy szót sem intézett a képviselőkhez és szenátorokhoz s ez nem jó hatást tett. — Grácban megint öngyilkos lett egy tábornok. Anyagi bajok üldözték a halálba.

## Megbizások tára.

V. Hunyadra G. P. urnőnek: A legszivesebben küldendem el — május hóban.

Vépre É. G. urhölgynek: A legszivesebben.

Visnyóra S. P. E. urnőnek: Ujból megküldtem.

Érsekújvárra A. J. urnőnek: El van küldve.

Cs. Szépvizre B. M. urhölgynek: Ez év elejétől fogva mind rendesen meg voltak küldve.

M. Sárdra R. D. urnőnek: Mind a két kivánságát lehetőleg hamar teljesitettem.

Karczagra Sz. L. urhölgynek: Az a hir egy politikai lapban volt, melyikben, fájdalom nem tudhattam ki, és így a közelebbi körülményekről sem értesithetem, bármennyire ohajtanám is.

N. Harsányba D. I. urhölgynek: Akkor bizonyosan nem vettem becses sorait!

Tinnyére Sz. V. urnak: Magánlevelet irtam.

Meránba K. F. urnak: A lapom mult számában küldött szabás a legdivatosabb.

Pallosra W. M. urhölgynek: Szives figyelmébe ajánlom lapom mult havi szabásmelléklétét, mely bizonyára megfelel a czélnek.

Beregszászba O. E. urhölgynek: Köszönettel vettem.

F. Gyarmatra L. J. urnak: Magánlevelet irtam.

Komáromba L. G. urhölgynek: A legjobb mód a fehér és egészszsséges arczzsin megóvására: gyakori hideg mosások, a szabad levegőben járás, mozgás és a meghatározott étrend megtartása.



# KUNZ és MÖSSMER rumburgi vászon-raktárak

a „Szép juhásznéhoz“ Budapesten, kigyó-tér.

Ajánljuk a tavaszi és nyári időnyre érkezett gazdag választéku és legjobb minőségű friss **rumburgi, irlandi, creas, sziléziai fonal**,  $\frac{3}{4}$ ,  $\frac{9}{4}$  és  $\frac{10}{4}$  szélességű **lepedővásznakot**, - **damask** és **sávoly** (házi készítésű) **asztalkészleteket** 6, 12, 18, 24 személyeseket, **damask** és **sávoly törülközőket**, **fehér vászon** és **pa-mut eszivatokat**, **színes ágycanavászt**, tetemesen leszállított árakon.

Ezekon kívül ajánljuk még **dus választéku ing- és ruha-percailokat**, **Kreton** és **Toilokat** kiváló szép és legújabb rajzokkal, nagy választéku **uri, női és gyermek kész fehérneműket** kítűnő jó szabással, **uri színes ingeket** 2 frtől 2 frt 60 krig, **uri chiffon-ingeket** 2 frt 20 krtól 3 frtig, legjobb minőségű **vászon férfilábravalók**, 1 frt 70 krtól 2 frt 50 krig, **zsebkendők, harisnyák, gallé ok, csipkefüggönyök**, legolcsóbb szabott árakon.

A vásznak valódiságáért kezeskedünk.

Perkail- és kreton-minták, valamint postai megrendelések pontosan és azonnal eszközöltetnek díjmentes csomagolással.

Árjegyzékeink teljes felvilágos tást nyújtanak.

## Fontos a háziszükségletre.

Az ismeretes **Wanke P.-féle**

**porcelán-, sydrolith-, terra-cotta és márványmű-árúk**

üzletének,

**Budapest. József-tér, a fürdő-utca sarkán.**

végmegszüntetés következtében az **asztali-, tea-, kávé-, feketekávé és toilette-készle-tek**ből a legegyszerűbbtől s legfinomabb kivitelűig, egyes **tálcák** és **csemegetányérok**, ugy nemkülönben **vázák, alakok, virágedények** s különféle csecebecséből álló, ma még dúsan fölszerelt raktár, **ápril 15-éig 20 egész 50 száztóli** árleengedés mellett végelatlik.

**Hütl Tódor.**

Valódi

## H A J F O N A T O K

80 centimeter hosszuk s igen tömöttek, **betét nélkül**, s minden más anyaggal vegyítés nélkül tisztán s egyedül emberi hajból csak

**2 frt 50 kr.**

Kivánatra még szebbek 3 frt, 3 frt 50., 4 frt, egész 5 forintig a legszebbek.

**Valódiság**, valamint tartós jó munkáért kezeség nyújtatik, s a meg nem felelők készséggel kicseréltetnek.

Vidéki megrendelések beküldött hajminta szerint, utánvét mellett gyorsan s pontosan teljesíttetnek.

**Lövenbein J.,**

Budapesten, kis mezőutca 30. sz. I. emelet.

Enzennel bátor vagyok tisztelt vásárlóimnak és a nagyérdemű közönségnek jelenteni, hogy párisi utazásomról visszatérvén, a legújabb és legelegánsabb toilettek, felöltők valamint utazó és esőköpenyekkel nagy választékban szolgálhatok.

**RÓZSAY, Confectioneur**

Deák-utca 5. sz.

„A franczianőhöz.”

## Epilepsie

(kórságot) gyógyít levél útján a szakorvos **Dr. Kiltisch**, Neustadt Dresden (szászország). Már 8000-nél többet jó sikerrel kezelt.



## Üzlet-megnyitás.

Van szerencsém a tisztelt közönség tudomására juttatni, miszerint a mult napokban

a **Gizella-téren a kereskedelmi bank-épületben**

**pazsomány-, zsinor-, rövid- és béléss-áru raktárt** megnyitván,

főtörekvésem leend, tisztelt vevőim, valamint a t. közönséget minden tekintetben kielégíteni. Mély tisztelettel

**Kranz Emil,**

Budapesten, a **Gizella-téren a kereskedelmi bank-épületben.**

Megrendelések pazsomány-árakra elvállaltatnak, és a legrövidebb idő alatt a megrendelő legnagyobb megelégedésére eszközöltötnék.



Olcsóbb

jobb és szebb, mint bárhol!

## Női ruhakelmék

legkedvezőbben megszerezhetők

**HAMBURGER ADOLF**

nőly-divatáru üzletében

**BUDAPEST,**

IV. koronaherczeg (uri) utca 8. sz.

Minták kivánatra bárhova ingyen küldetnek.

## KLEIN SIMON

GYÁRI-RAKTÁRA

mindennemő

**díszmü-, norinbergi- és ékmü-árúknak**

**Budapesten, kecskeméti-utca 2. ss.**

Ezen ujonnan alapított vállalat kitünteti magát **dus tartalma által**, hol minden ajándékok és ház-szükségletekre alkalmas cikk képviselve van ugy

**név- és születésnapra is**

igen csinos és olcsó cikkek gyermekek, vala mint minden kor részére.

**Legyező és legyező-zsinorok**

nagy választékban 10 krtól — 10 forintig.

Nőtáskák 70 krtól fölfel.

## A tavaszi időnyre!

ajánlom tisztelt vevőimnek mindennemű tavaszi kabátok sodrozott szövöt, cheviot- és plaidszöveteket a legújabb por- és utazó-köpenyek. Legelegánsabb és legújabb divat öltönyök, valamint nagy választékban gyermek-jaquet és köpönyökékbem gazdagon felszerelt raktáromat legjutányosabb áron.

**Holzer Simon,**

kigyótér 1. sz. a. az udvari gyógszertárral átellenében.

## „Valéria-kávé.”

Ezen **Hétsy A.** által feltalált „**Valéria-kávé**” a bécsi székvárosi és a budapesti fővárosi főorvos által megvizsgáltatott s kítűnőnek találtatott. Ugyanaz más orvosi tekintélyek által is megvizsgáltatván, már csak azon okból is ajánltatott, mert annak ize és illata a valódi arab kávéhoz egészen hasonlitható, azon kívül még oly előnyöket is tartalmaz, melyeket az orvosi vélemény következőleg tüntet elő:

Egyének, kik hévült gyomor vagy bélhurutban sznuvódnak, idegbetegek s ezek között különösen a női nem, kik időről-időre erősítő ingerszert igényelnek, végre gyenge gyermekek, kiknél eaz izmok megerősödése szándékoltatik elérni, ezek mindnyájan a „**Valéria-kávé-t**” sikerrel és haszonnal fogják használni, s bajaiknak szüntét vagy enyhülését elérni.

A mi végre annak készítését illeti, nem szükséges hozzá különös utmutatás, mivel a „**Valéria-kávé**” más arab fajtákhöz hasonlóan, de **Cikoria** hozzáadása nélkül mint feketekávé, vagy tejjel vegyítve használandó.

Már olcsóságánál fogva is ajánlható ezen „**Valéria-kávé**” minden háztartáshoz, miután kilója csak 1 ft 20 kr és nagyobb megrendeléseknél 10% rabatt engedtetik.

Megrendelések intézendők: a **főraktár Budapesten, sugárút 36. sz. a.**; továbbá kapható: **Édeskuty L. m. kir. udvari szállító, Erzsébetter;** **Prückler Ignác,** kecskeméti-utca; **Vághy Lajos,** nádor-utca; **Fischer Jakab,** váci-körút; **Budán: Frey Alajos,** vár; **Domán István,** viziváros.

## Bámulatos olcsó!

**Legújabb női divatkelmék és elegáns kész toilettek,**

ugyszintén minden e szakba vágó rőföszíkkék legjutányosabban megszerezhetők

**Grossmann** divat és vászon **József** raktárában.

**BUDAPEST,** király-utca 27. sz.

„A magyar koronához.”

Minták kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek. Kész ruhák rendelésekor a mórték beküldése köretik.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetmények nélkül)

Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvsomagolási díj félévenként  
20 kr.

Szerkesztői kiadói iroda:

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

13. sz.

Április 1-sején.

1877.

Havonkinti színezett  
dívatképpel,

minden szükséges himzetrájjal.

Évenként

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meg hozatala egész

évi járatási kötelezettséget foglal

magában a lap irányában.

## Pagát ultimó.

(Elbeszélés.)

Margitay Dezsőtől.

(Folytatás.)

— Ámbár a tiszt urat nincs szerencsém közelebről  
ösmerni, mégis . . . azaz akarám mondani: mivel nincs szeren-  
csém közelebbi ösmeretségéhez, annál fogva . . . Mert Gizit kü-  
lönben is szivemen viselem, aztán pedig egy téves választás,  
egy elhamarkodott határozat. . .

Gábor elakadt okoskodása közepett; hasztalan tördelte  
kezét s hiában vadászott a helyes kifejezésekre, nyelve megta-  
gadta a szolgálatot s ha esetleg épen e pillanatban újabb ven-  
dégek nem érkeznek, kik az özvegyet üdvözölték, félbe nem  
szakítják a társalgást, alkalmasint úgy belezavarodik előadá-  
sába, hogy maga sem érti meg saját szavait.

E körülmény azonban felmenti őt a további indokolástól  
s lehetővé teszi, hogy egy óvatlan pillanatot kilesve, szép sze-  
rével elosonjon a társaságból.

Ránczolt homlokkal nyitott be könyvtárába s a nélkül,  
hogy csak egy pillantására is méltatná kedvencz könyveit,  
földabroszait s több efféléit, boszusan vágja magát a legköze-  
lebbi hencserre, miközben így kiált föl:

— Rugja meg a sas a dolgát! Ki bizta meg, hogy bele-  
avatkozzék! Ugy van, hisz észre kellett volna vennem, ha  
olyan bamba nem volnék, hogy ez az egész ennek a nőnek a  
műve. De hát mi gondja neki Gizire? Bizonyosan a tiszt ur  
kérte meg, hogy hugomnál látogatást tegyen, az ő révén re-  
mélt ösmeretséget köthetni. Oh, uracskám! ön tehát női párt-  
fogás alá adá magát s mint kigyó csuszik be, hogy . . . Hm!  
hiszen Gizi szabad s azontul férjhez menendő; ez hivatása; én  
magam kerestem számára a férjnek valókat . . . Igaz, igaz!  
hanem azok nem ez édeskés, bohóskodó fiatal emberhez ha-  
sonló férfiak. Erre nagyon jellemző, hogy női befolyást kere-

sett a Gizihez való juthatásra; ha tetőtől talpig kifényesített  
egyéniségére, nyalkán kipödrött bajuszkájára, sugóbugó mo-  
dorára, könnyelmű, szeles viseletére gondolok . . . Nem, és  
ezerszer is nem! Nekem nem szabad megengednem, hogy a  
gondjaimra bizott leány sorsa veszélynek tétessék ki!

Ezzel fölugrott a hencserről, mintha oly valamit határo-  
zott volna el, a mit hangos lábdobajjal is meg kellene erő-  
síteni.

Homlokán a dacz, szemeiben pedig az erély kifejezése  
volt látható.

Ez azonban csak néhány másodperczig tartott.

— De hátha már szereti is? — kérdé önmagától. — Pe-  
dig szereti, láttam ragyogó szemeiről, melyeket soha sem vett  
le róla, ha vele beszélt . . . Aztán mily nyájasan mosolygott reá  
. . . és . . . úgy van! minden esetre . . . talán szerelmes bele s  
ennek én vagyok az oka, mert . . . no de az esetben mit tehetek  
róla? Az ő dolga a férjválasztás és én . . . nem! azt még sem  
fogom megengedni . . . Hanem hát tulajdonképen miért is he-  
veskedem én itt? Ha valaki hallaná szavaimat, még azt gon-  
dolhatná, hogy talán, hogy is mondjam; pedig én csupán  
azért indultam föl, mert a rám bizott leány jövője aggaszt. —  
Egyedül azért és semmi másért. — Oh, engem máskülönben  
az egész ügy legtávolabbról sem érdekel; hanem azért e vi-  
szonyt meg kell akadályoznom. Igen! meg fogom azt akadá-  
lyoztatni, s ezt mint gyám, egyedül mint gyám teendem.

A határozat meg volt hozva, csak végre kelle hajtani. A  
végrehajtást jövő reggelre hagyta.

Kigondolta magában rendre a teendőket; feljegyzé az  
érveket, melyekkel a fiatal tiszt ellen harcolni kívánt s aztán



másnap reggel menés közben Gizihez még egyszer átgondolta mondókáját, annak szép logikai rendjétől, vas következetességétől s csattanós berekesztésétől, mely úgy volt kiszámítva, hogy az életigazságok által sarokba szorított leány arra felelni is képtelen legyen, annyira áthevült, hogy a győzelem biztos érzetével, felemelt fővel lépett a társalgó terembe, hol Gizi napi rendeleteit tudatá komornájával.

— Jó reggelt, kis papa! — szólt Gizi, komornájának intve, hogy elmehet. — Ön korán kelt föl, de ő még nem láthatá.

— Ő? Ki légyen az az Ő?

— Kópé, mintha szive nem dobogna gyorsabban, midőn említetteti hallja. Hasztalan tetteteti magát! Hiában redőzi homlokát, mintha gondolkoznék; azt már én is egész bizonyossággal tudom, hogy az az Ő olyan mindenkire ráillő névmás, mely alatt minden ember csupán egyetlen egy valakit szokott érteni . . .

— De kérlek . . .

— Ha én mondom önnek, hogy ő, akkor ön egy kedves, mosolygó, sima arcot ért alatta, ragyogó szemekkel, piros ajkakkal s pajzán mosolylyal az ajkak körül.

— Ezt csak te gondolhatod, Gizi, mert . . .

— Én?! Pújj! Sima arcot? Nem! én bajszos arcot értek az Ő alatt.

Gábor kissé összevonta szemöldeit s aztán türelmetlenül rángatva le kezeiről a keztyűket, viszonzá:

— Be kell ösmernem, hogy szellemdús vagy; — hanem, ha úgy tetszik, kérlek, hallgass meg: néhány perczig tartó nagyon komoly beszédem lenne veled.

— Szivesen! Épen én is ezt akartam neked mondani, kis papa. Hanem minthogy már belezökkentünk a komoly dolgokba, nemde megengeded, hogy én mondjam el előbb mondandóimat? Neked úgy is egyik főerényed a türelmesség; én meg mindig tipegni-tapogni volnék kénytelen, míg beszélnél, hogy mentől előbb reám kerüljön a sor.

— Jó, én nyugodtan kihallgatlak, ha megigéred, hogy aztán nem szakítod félbe előadásomat.

— Az alku áll, ön félbeszakítás nélkül hagy beszélni s ha reá kerül a beszéd sora, én kendőmmel zárom le ajkaimat, nehogy é karatlanul is valamit közbeszóljak.

— Tehát?

— Emlékszik ön, hogy mit mondott nekem néhány nappal előbb? Azt monda, hogy hivatásom a férjhezmenetel; én megígértem, hogy férjhez fogok menni, azon feltétel alatt, ha ön jó példával megy elől. Nos, kis papa! a jó alkalom előtte van. Ne ránczolja össze szemöldökeit, hisz úgy is láttam én, mily édes órákat töltött oldala mellett; inkább ragadja meg az alkalmat, hogy megköszönje nekem, a miért oly szives voltam, önnek egy kedves nőnek-valóról gondoskodni . . . Pszt! Nem szabad közbeszólnia, mert akkor majd én is félbeszakítom előadását.

— Te enyelepsz, pedig komoly beszélgetést ígértél.

— Én enyelgek?! No, már azt kikérem magamnak! Mi nők nem szoktunk a szivekkel játszani, már pedig itt szivekről van szó.

— De Gizi!

— Semmi kifogás! Ön férjnek valókat keresett nekem; s én megnősítem önt. Igen! megnősítem! Tudja-e, hogy most már csupán rajta áll, teljesen boldoggá lennie? Egy szép, kedves angyal, ki annyival előnyben van az ég lakói fölött, mert nincsenek szárnyai, melyekkel elrepüljön . . . És gondom lesz

rá, hogy ez angyal ábrándjaiba fölvegye az ön emlékét . . . Ah, sokat, sokat beszéltem neki fölöle; mondam, hogy ön álma-  
dozik róla . . .

— Mit? csak nem tevéd?

— Sőt igen sokszor tevéd; ha egyedül vagyunk, mindig róla csevegünk. — Elmondtam neki, hogy ön szerelmes . . . Csitt! — Igen! hogy ön szerelmes . . .

— Ah, már ez mégis sok!

— Hogy pillantásából lestem el szívbaját; hogy . . .

— Nem, én nem hallgatok rád tovább.

— Hogy már rég szerelmet vallott volna, ha — — ha úgy nem félne a női tekintetektől, mint egy ceyloni a krokodil fogaitól.

Gábor pirulva ugrott föl székéről.

— Kis papa! hisz ön sokkal türelmetlenebb nálam! Még nem végeztem be mondókámat; még azután következik, a mi igazán nagyon fontos; kérem, üljön le, s hallgasson végig . . .

— Nem, egy perczig sem hallgatok tovább.

— Ugy én sem hallgatom önt ki.

— Nincs is reá szükségem. Most már semmi mondani valóm; semmi, épen semmi!

— Ah, ugyan ki hinné, hogy ezek a férfiak, kik mindig a türelmet, a mérsékletet papolják; kik érvekkal bizonyítgatják, miszerint mi nők már csak azért sem vagyunk valók a politikai jogok gyakorlására, mert heves, lobbanékony vérmérsékletünknel fogva nem lennénk képesek egymást a gyülestermekben nyugodtan kihallgatni, — oly báránytürelemmel bírnak, mint például te, kis papa.

— Nem akarok türelmes lenni akkor, mikor a nélkül, hogy arra jogot adtam volna, nyakamba zudítasz egy oly körülményt, mely a galambot is dühössé, vérengzővé tudná tenni.

— Hi hi hi! Minő kedves kifejezések! Hi hi hi; nyakába zudítottam! a helyett, hogy szives voltam szívügyeit rendezni. S aztán a galambot is vérengzővé tevő körülménynek nevezi a szerelmet! Én nem láttam még galambot vérengzővé válni merő szerelemből; azonban megengedem, hogy az efféle kifejezések az ékesszólástan törvényeivel nem ellenkeznek.

— Ellenkeznek; beösmérem, hogy ellenkeznek; de eljárássod szintén ellenkezik valamivel: a méltányosság törvényeivel.

— Ugy? tehát külön méltányossági törvények vannak a nők, s ismét külön a férfiak számára?

— Nem vitatkozom veled; de azt ki kell jelentenem, miszerint . . .

— Csak a kölcsönt szolgáltatatom vissza. Te férjnek valókkal ajándékozol meg s én nem maradok adósod. Hisz tudod, hogy mi most játszófelek vagyunk. — Várom az ultimó pagátot!

Gábor vette kalapját és sietve távozott, miközben erősen fölfogadta magában, hogy azonnal el fog utazni s legalább is pár hóig távol marad.

Ez által kettős ezélt kívánt elérni; először is távol maradhat a szép özvegytől a nélkül, hogy az udvariasság ellen vétene; másodsor nem fog boszankodni a fiatal tiszt tolakodó udvarlása miatt. — No, mert azt bevallhatja, hogy az boszantja őt; — nem valami különös okból, hanem, mert mint gyám e viszonyt veszélyesnek látja.

(Vége köv.)



## Róna sikon áll egy . . .



Szegfi Mórtól.

Róna sikon áll egy odvas  
Jávorfa;  
Átok fogta, mostoha sors  
Ápolta.

Lombja nines, csak itt-amott egy  
Levele,  
Az is inkább holt, mint  
Eleven.

Ágas-bogas koronája  
Vad czirók.  
Hej pedig csak minapjában  
Milyen volt!

Deli szálon tetézett lomb,  
Lengeteg;  
Még a nap is szives szemmel  
Nézte meg.

S nyalka kénynyel gyönyörű szép  
Homlokán,  
Lángra gyult a biber arczu  
Est után.

És a szivemésztő vágytól  
Elalélt, —  
Rózsás felhő ölbe fogta  
Szép fejét.

Szemfényvesztő, uttévesztő  
Déliabáb;  
Csalogató mosolygással  
Áll odább.

Meddig tartott, kába jávor  
Nem tudá;  
Egyszerre csak jéghidegség  
Ömlött rá.

Fölrezenve ámulattal  
Néz körül,  
Minden új, mi most előtte  
Elterül.

Fa-, virágból egész ifju  
Rengeteg,  
S ő hozzá a kis madár sem  
Közeleg.

Szinte látja, mint huzódnak  
Messzire;  
Onnan jutott önmagának  
Eszibe.

Végig néz most önmagán és  
Megijed!  
Minden éke, büszkesége  
Elveszett.

Koronája megkuszálva,  
Éktelen;  
Ifju törzse összetörve,  
Rut tetem!

„Álom, álom, csalfa álom“,  
Fölkiált,  
„Ime, drága ifjuságom  
„Mire vált!“

S átokszóra nyiló ajka  
Elakad;  
Lengő szellő rázza meg a  
Galyakat.

Lengő szellő, felsohajtó,  
Háladó;  
Áldó vágygyal árva szivből  
Áradó.

Áldja azt az angyal arczu  
Ördögöt,  
És hogy hozzá visszatérjen,  
Könyörög.

És az nem jó, és ez így tart  
Évekig;  
Minden óra egy keserves  
Életig. —

Egyszer azt' egy kis virág, egy  
Viola,  
Himes réten elméláztat  
Tétova.

Játszi ábránd nyiló bimbó  
Kebele;  
Még csak tegnap nyilallott az  
Ég bele.

Kék szemével szerte-széjjel  
Kandikál;  
Egyszerre csak vidám arcza  
Búra vál.

Ott ama fa, elhagyatva,  
Nagy beteg;  
S nincs egy lelke, hogy megmentse, —  
Oly öreg!

S sem szava, sem gondolatja;  
Nesztelen,  
Csuszva, kuszva, csendesesen a  
Fán terem.

Nézi, nézi, szánó szive  
Ugy bizseg;  
Szép szeméből forró könyek  
Pergenek.

Forró köny a tiszta szivből  
Égi csepp;  
Égi balzsam, gyógyul tőle  
Minden seb.

És a jávor felsohajt és  
Éledez;  
Soha ilyet, a mit most, nem  
Érezett.

Oh, mi más ez, mint ama bős  
Szerelem;  
Csupa áldás, mint az édes  
Anyaszem.

Testet, lelket általjáró  
Bűvület;  
Bimbó fejtő, dalra keltő  
Kikelet!

„Ki vagy, mi vagy, hogy eljöttél  
„Én hozzám?“  
Szól imádvá, s lelke csügg a  
Violán.



„Soh' se kérdezd“ nevet ez, és:  
 „Istenem,  
 „Mit miveltem! Lám, a szív mily  
 „Esztelen!

„Hogy is volt csak! Ugy tetszett, hogy  
 „Szinte kért!  
 „Im pedig“ — és elfordítja  
 Szép fejét.

„Megyek is már!“ mondja, és csak  
 Még se megy;  
 Egyre nézve, megigézve,  
 Ugy remeg.

Félve várja, hogy a jávor  
 Maraszsa;  
 Akkor nyitna, kivirítna  
 Tavasza.

Ám a jávor ajka zárva,  
 Mint a sir;  
 Csak magában, nagy kinjában  
 Lelke sir.

„Jaj énnékem, hogy e tündér  
 Megjelent;  
 Minden éled csak a szív nem  
 Odabent.“

„Azt örökre agyon ölte  
 Az a roszt;  
 Boldog érzés már ebben nem  
 Fakadoz.“

„Ne is légyen rajtam kívül  
 Áldozat,  
 Akkor tán e szív csak mégis  
 Megszakad.“

A virág is most fölserken  
 Álmi bul,  
 Égő szíve szégyenében  
 Elszorul.

Mint a tolvaj, lopva hagyja  
 Ott a fát;  
 Még csak azt se mondja néki:  
 „Áldás rád.“

Hej pedig de sokszor mondta  
 Magába!  
 Fájó szíve sirt e szóban  
 Utána.

Nem is birta el a titkos  
 Bánatot;  
 Lassacskán a más világra  
 Szunnyadott.

Lengő szellő felkapta a  
 Levelét,  
 Azzal hinté be a jávor  
 Kebelét.

Igy kívánta azt az áldott  
 Viola,  
 Ott óbredjen új életre  
 Hült pora.

És a jávor egyre gyászol,  
 Egyre vész,  
 Egyre hajtja, hogy meghalni  
 Oly nehéz!

## N i n c s s z í v e.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

Mialatt Bernardin beszélt, Valentine fölkelte ültéből és most előtte állva, szemét arcán nyugasztá, mely mintegy rejtett tüztől izzott.

— Köszönöm, — szól most, kezét gyöngéden az övére téve. — Szavai visszaadják nekem az erőt, mely egy gyöngé órában már-már elhagyott. Ön nem is tudja, milyen hurokat pengettek meg lelkemben az ön szavai; — azt hittem, elszakadtak már, és elrémülve tapasztalám ma, hogy még szólnak, zürhangokban szólnak, mert egy fiatal szív boldogsága, a helyett hogy szívemet felüditette volna, önző fájdalomba taszított vissza.

— Kegyed súlyosat élt át, — szól Bernardin és bubánatos tekintete bensőséggel nyugodott a leány megilletődött arcán.

— Az én történetem mindennapi — viszonzá Valentine. — Egész csendesen játszódtok le. Csak kevesen ismerik. Még nem beszéltem el senkinek.

Pillanatig elhallgatott, azután nyugodtabban folytatá:

— Kisérjen el a tornácra, ott majd fel-alá járunk, és elmondom önnek, a min most már tul vagyok.

Bernardin szó nélkül karját nyújtotta neki. És ugyan csak szótlanul haladtak át a kikötőhöz vezető uton, a zárda-épület hosszában a hársak felé. Miként a szürke hattyu tündöklő fehérre változik át, úgy tündöklöttek ma e szürke falak ezüstös fényben a hold teljes világában; a torony olyan fényesen nyult fel, mintha tiszta márványból volna. A vendéglő előtti tér csendes volt és néptelen.

— Néhány év előtt — kezdé most Valentine — egy férfi jegyesse levék, kiről azt hittem, hogy a legtisztább jellem. Egyik barátnőmnél ismerkedtem meg vele, és jóideig csak ott találkozáink, minthogy a nagyvilág köreit szándékosan kerülte. Jó neve volt a tudományok terén, melyeknek mint egyetemi tanár képviselője volt; én azonban először más oldalról ismerkedtem meg vele, mert még mielőtt személyesen találkozáink, egy kötet korábban megjelent költeményei jutottak kezeimbe és érdeket keltettek bennem iránta. Mi szerettük egymást, legalább úgy látszott, és ő kezemet kérte meg. Drága anyám egészsége akkor már annyira meg volt rendülve, hogy hűséges ápolás és szeretetteljes gondviselés nélkül el nem lehetett; azért halasztottuk el egybekelésünket a rá következő évre, mikorra hűgöm hazatérendő volt a nevelő-intézetből, és helyettem vitte volna a házat. Magam kívántam úgy, hogy eljegyzésünk egyelőre még ne legyen köztudomásu. Olyan körökben éltünk, melyek iránt jegyesemnek határozott ellen-szenve volt, és melyektől édesatyám állásánál fogva annyival inkább nem huzódhattam vissza, minthogy atyám mindig felette sokat tartott arra, hogy háza előkelő körök találkozási pontja legyen. Jegyesem köszönettel fogadta, hogy ekként a világ mit sem tudott meg frigyünkről, külsőleg egész szabad volt, és csak magunkban, a szülei házában, valamint barátnőmnél láttuk egymást gyakran és háborítlanul. Édesanyám jó szívvvel látta jegyesemet, atyámnak kevésbé volt kedvére.

— Egyszer, épen költeményeit olvastam, midőn meglátogatott, és akkor felszólítottam, világosítson föl egyik szakaszra nézve, mely már nem egyszer gondolkodóba ejtett volt. És ő nyiltan bevallá nekem, hogy e dalok életének oly szaká-



ból valók, a mely önönmagából kivetköztette volt. Lobogó lángdalok voltak azok, egy nőt istenitettek, a kiról most megtudtam, hogy ismerem. Egy hölgy volt ez az előkelő körökből; városunkban tartozkodása alatt sok mindenfélét sugdos-tak róla; néhány év óta, úgy hallatszott, Olaszországban él. Jegyesem bevallotta nekem, hogy végzetes hatással volt reá, benső viszonyban állt vele, és ez az idő inkább gyötrelmére volt, mint boldogságára.

Végre keményen összezördültek, jegyesem akkor szélylyel tépte e viszonyt, és, mint hévvel állítá, a visszanyert szabadság mintha csak megváltása lett volna. És midőn ezt nekem meggyóná, megesküdtött rá, hogy csak most, én általam tudta meg, mi az igaz szerelem. Mégis nagy harczot vívtam akkor önönmagammal. Nem hiszem, hogy a férfi fel tudná fogni, mit tesz az, mikor a nő kedvese multjára féltékeny. Jegyesem előtt azonban ovatosan elrejtém ez önző, hiába való fájdalmaimat.

— A rá következett nyáron szokás szerint édesanyámmal Viesbadenbe mentem, — folytatá Valentine kis szünet mulva — abban a reményben, hogy néhány havi fürdő-használatra édes anyám újra ki fogja huzhatni a telet. Az iskolai szünet beálltával jegyesem is oda jött utánunk. Boldog napok voltak azok; minden óra tele volt gyönyörűséggel, és oly közel az idő, mely azt az egész életre nézve állandóvá tette volna. Akkor ama szép nő érkezett oda. Mit mondjak többet? Csábitgatta; eleinte ellentállt és annyira biztosnak hitte magát önönmagára nézve, hogy az ő biztonsági érzete én bennem is megtartotta nyugodtságomat, vagyis inkább azzal ruházott fel. Majd azonban másképp fordult. Láttam, mint omlik össze szép szilárdsága; láttam, mint ragadja őt újra magához, fokról fokra. Édes anyám azon volt, hogy utazzunk el, abban a hitben, hogy akkor jegyesem majd magához tér. Én ellentálltam. Nem igen lehetett édesanyámnak félbe szakítani a fürdőt; a távozás sikere szintén kétesnek látszott előttem. Azután bizonyos akartam lenni sorsom felül. És úgy végződött, hogy visszaadtam neki szabadságát.

— Talán elhirtelenkedte a dolgot, — szól most Bernardin — Minket férfiakat néha valami ellenállhatlan végzet sodor magával, mint a szakadó ár, és mikor egy drága kéz hűségesen belénk fogódzik, újra vizatalálunk a mentő partra.

— Ha akkor hitvесе vagyok már, úgy tettem volna, ezerszer is úgy tettem volna. De bele fogódzni oly kézbe, mely vonaglik a miénkben és bilincsnek nézi, azt lehetlenségnek tartom akkor, midőn még nem mondtunk le függetlenségünk-ről. Még mai nap is az a hitem, hogy úgy cselekedtem, a mint kellett.

— És ő? — kérdé Bernardin kis szünet mulva.

— Ő még elébb távozott Viesbadenből nálunknál; nem hallottam többet tőle és felőle. Atyámnak Münchenbe történt áttétele egy időbe esett hazajövelemmel. Még azon évben elvesztém édesanyámat. Jól van ez úgy, a hogy van. Hugom igen fiatalon ment férjhez; én szükséges vagyok édesatyámnak, habár nem akarja bevallani. Életem nem emésződik föl haszon és tartalom nélkül; ennél több kívánni valója nincs az embernek.

— E szerint kegyed minden igényről lemondott volna, saját személyét illetőleg, Valentine? — kérdé Bernardin. — Kegyed bizonyára csalódik. Sokszor azt hiszi az ember, hogy számot vetett az étellel, holott csak egyik erős színezetű ugyan, de azért kitörülhetlen előjátékát játszotta le annak. Kegyed öregnek mondja magát, de csak azért, mert fáradt. Én még fiatalnak látom kegyedet, tele képességgel másokat

boldoggá tenni, a mi pedig nem egyéb jogos igénynél, hogy kegyed szintén boldog legyen.

— Ugy hallottam, hogy az ember csak egyszer tud szeretni, — viszonzá Valentine elgondolkodva. — És úgy is kell lenni, mert nem egyszer már magam is úgy vettem azt észre. A mi magamat illet, nem is tudnék másodszor szeretni. Ki-ki úgy tesz, a mint természete hozza magával. Nekem lelki szükség, hogy legalább önmagamhoz hú maradjak, ha már hűséget szerezni nem birtam.

Bernardin nem szól, csak a hölgy kezét fogta meg és egy ideig a magáéban tartá.

— Jó éjt, barátom! — szól Valentine, midőn előbbre haladtukban ismét a házakhoz közeledtek. — A mit önnek elmondtam, legyen feledve! Azután — ne tartson szerencsétlenségnek, mert nem vagyok az.

— Valóban magam is úgy hiszem, Valentine. A gyöngye jellem nehezen küzd le és könnyen felejt. Az erőteljes természet semmit sem felejt, de mindent le tud küzdeni. Holnap még látom kegyedet elutazása előtt. De azért bucsuzzunk el most! Isten kegyeddel! Ne feledje az együtt töltött órákat!

— Nem azokból valók, melyeket el szoktunk feledni. Viszontlátásig! Nem csak holnap, — hihetőleg ugyancsak itt, esztendőre ilyenkor.

## V.

Négy év mult el. Hogy újra találkozzunk azon emberekkel, a kiktől a „bajor tenger“ kicsi szigetén megváltunk volt, völgyeket kell fölkeresnünk, melyek sokkal elhagyottabbak és ismeretlenebbek voltak ama kised szigetnél. Csakhogy a falusi bájoknak sokat ócsárolt pusztítója és a közforgalomnak még többet magasztalt teremője: a vasuti mozdony ama völgy hosszában is rányomta eleven bélyegét az utósó évek folyamában. Mig magát a jó hosszú völgyet egy nem rég elkészült és csak részben forgalomba indított vaspálya majdnem egész végtében keresztülszeli, a pályavonal közelében levő faluk és mezővárosok ezzel egyidőben épített országutak által jöttek szorosabb összeköttetésbe a külvilággal, a jólét szemmel látható gyarapodására.

— 1870 eleje volt. Héví verőfény terült el a völgyön. Már az est is elközelgett, a levegő azért nem enyhült; nagyon is érezhető volt, hogy a nap jó ideje már szakadatlanul vitte izzó uralmát, magába sziva minden üde lehetetet. A kis vidék mégis a legzamatosabb zöld színben diszlett, a virgoncz hegyi patak, mely végig nyargal rajta, mintha csak az egész vidéknek juttatott volna elevenségéből. Kőhiddal összekötve, mindkét partján barátságos helység meglehetősen szélességben foglalta el a völgyet. Már sötétedni kezdett, midőn egy fiatal nő, füles kosárral karján, fürge léptekkel áthaladt a hidon, azután a jobb parton levő házsor irányában, a vaspálya felé sietett. Egy magában álló, szegényes külsejű, faluvégi házikó előtt azonban az ablakon át e szavak ütötték meg fülét:

— Huberné asszony! Álljon csak meg egy szempillantásra, Huberné asszony!

A fájdalomteljes hang, melylyel Monika után kiáltottak, megállítá őt sietős járásában. Csudálkozva fordítá fejét vissza a házra, melynek félig nyílt ajtajában szegényesen öltözött nőt pillantott meg, könyektől áztatott, beesett arczczal integetve és egyszersmind esdőleg fölemelt kezekkel.

— A Jézus Krisztus nevére kérem, jöjjön be! Beszélmem kell magával, — most mindjárt, még ma meg kell annak lenni. A boldogságos Szűz Anya küldte magát erre, hogy négy szem



közt beszélhessek magával. Magának segíteni kell rajtunk nagy szerencsétlenségünkben.

— Hát mi történt? — kérde Monika, szíves részvétellel belépve az avas szagu mécsesből gyöngén világított alacsony szobába, a hová a másik nő rokolyájánál fogva behuzta. Már benn volt és ez még egyre fogta, mintha attól tartana, hogy el találna szökni. — Tán valamelyik gyermeke beteg? Vagy más szerencsétlenség érte?

— Oh, én fölfeszített Megváltóm! Persze, hogy ért! Hát nem beszéltél el az ura, hogy mit nem mivel megint az én vén mamlasz öregem?

— Semmit sem tudok róla, épenséggel semmit, — viszonzá Monika. — Dél óta csak alig egy perczre láttam volt uramat; oda volt őrváltásra, és mikor haza jött, csak annyit kérdeztem tőle, ha valjon otthon maradhat-e most a gyerek mellett, mivel nekem mulhatlanul be kell mennem a faluba, vásárolni, aztán csak azt néztem, hogy mehessek már. De különben is kevés beszédű az uram, szolgálati dolgokról meg már épenséggel nem lehet szavát venni. Mondja tehát, mi is a baj?

— Az a baj, hogy az öregemet elcsapják, és akkor aztán mindvalamennyien elmehetünk koldulni, — rimánkodott az asszony. — Ha kevés beszédű is a pályagazda, annyit mégis bizonyosan megtudott tőle, hogy a pályamesternek foga van az öregemre és már nem egyszer boszuság is volt közöttük. Persze, hogy volt is rá ok! Öregem, a mi azt illeti, hűségre, munkára ritkítja párját, csak az az egy, hogy a mint egyetlen egy cseppet szomján felül iszik, bolondokat mivel. Hogy aztán erősen a sarkában voltak, rendes is volt dolgában, hanem ma, képzelje csak, mit hozott ránk ez a mai nap! Reggel kifizetik a heti bért, — az meg erre elmegy a korcsmába, persze, csak keveset, de ivott. Délután aztán azon bekapva, ott hagyja a szerszámot a sinen, és hogy a pályagazda ezért szót tett neki, gorombáskodott. Már most e miatt ki akarják tenni a munkából, és mikor az megesik rajtunk, meg vagyunk verve. Miből éljünk öt férgestül, ha Molnár a pályán a munkát elveszti? Azért, Huberné asszony, csak azt mondom, ha meg nem szán minket, akkor én a víznek megyek, oda, a hol legmélyebb.

— De hát mit segíthetek én ebben? — szól most Monika részvétellel. — Szívem mélyéből sajnálom magát, csak azt nem tudom, mit lehet itt tenni.

— Könyöröghet értünk, jó szót tehet értünk, hogy a pályagazda föl ne adja öregemet. Apjuk égre-földre megesküdtött, hogy egy csepp nem sok, de annyi helytelen italt sem lát többé az ő torka. Ne hagyjon tehát bajban, jó asszony! Meglássa, megfizeti azt magának a szentséges szüz.

Monika busan fejét rázta.

— Nem használ semmit, Molnárné asszony; uram jó ember; ilyen ügyekben azonban nem hajt senkire.

— Így hát nekünk nyomoruságosan el kell vesznünk, öregemnek egyetlen boldogtalan órája miatt? Asszony, asszony, gondoljon kis fiacskájára és könyörüljön az én szegény férgeimen! Hisz maga mindig szíves szeretettel volt hozzánk, csak a minap is, a betegágyamban, úgy gondolt rám. Isten után magába vettem utósó reménységemet! — Zokogva térdre roskadt Monika előtt és ruhájába temette arcát.

— Az ég szerelmére, csendesedjék, — szól most Monika, szinte elfulva; — megkísértem, hátha sikerül. Csak keljen föl! Igérem, hogy egész erővel szívéhez szólok majd uramnak. Hanem most már ereszszen! Öreg este lesz mindjárt.

Holnap reggel a templomba megyek, és akkor megmondom, hogy mennyire mentem vele.

— Hogy a jó Isten fizesse meg! — mondá rá az asszony megvigasztalódva, és bubánatos tekintete sováron nyugodott a fiatal nő alakján, mialatt kivilágított neki. Midőn Monika az ajtóban utósó fejbőlintással visszafordult, arcára esett a mécsvilág; kissé megnyult azóta, hogy a boldog menyasszonyt szemünk elől elvesztettük; az egyes vonások szembetűnőleg megváltoztak, és még sem lehetne megmondani, miben változtak meg, mert most is csakugy, mint akkor, a legszebb fiatal-ság viritott ki arcán. Talán éppen csak az anyaiság volt, a mi hamiskás nézését gondolkodóra változtatta.

Sietős léptekkel haladt előre a vaspálya felé, melynek nyoma most, sötét este falun kívül, hova-tovább rajzolódott le a földön, a pályagazda házából reá eső ablakvilágától.

Már kezében az ajtókilincs, egyszerre azonban Monika csak a balra eső ablakhoz szalad és arcát annak táblájához nyomja. És a ki így vele egyszerre az ablakon benéz, az nagyon természetesnek találta volna, hogy néhány perczig meg sem mozdult; benn a kiseded hajlék, melyben most körültekintett, a legvidámabb képet mutatta.

A világosfehérre meszelt falak hosszában az egyszerű butor, és azonképen a két polczon elrendezett házi edények csakugy csillogtak a tisztaságtól. A fehérre surolt asztal előtt, melyen a lámpa állt, a családapa ült, egy körülbelül három éves fiúcskát térden lovagoltatva. Huber Vilmos arca ép úgy tele volt mosolygással, mint a kis lurkóé, a ki nagy ujjongatva hol mindkét karocskájával ide-oda repesett, hol meg piczi kacsóival apja sűrű szakálában markolászott. Félterdét fel-alá lóbálgatva, Vilmos egy harczi indulót füttyült hozzá; bal karjával a tömsi fiúcskát fogta által, melynek szelyemszál hajcskája egyre forgó kis fejcskéje körül lobogott. Mindketten annyira benn voltak a játékban, hogy szemüket sem vették le egymásról, a míg csak künn a leskődő nő az ablaküvegen nem kopogtatott ujjával. Erre a szőke fejecske mint a villám, hátra pattant és a ragyogó szemek önön képükben verődtek vissza.

— „Anyácska! Anyácska!“ — Még nem hangzott el a nagy örömsikoly, már a kis virgoncz leászott az apa térdéről, elébb az ablakhoz szaladt, onnan meg az ajtóhoz, melynek küszöbén pillanat mulva már ott gunyasztott az anya, két karját kicsi boldogsága elé tárva. A fiut mintha csak szemeiből metszették volna ki az anyának. Őlbe kapta, feje fölött megpörgette, körül tánczolta vele a szobát, arcát arcához szorítva, azután ismét alácsusztatta a földre, oda szaladt a füleskosárhoz, onnan meg vissza az ágaskodó, ujjongató fiúcskához, egyik kezében érett gyümölcsessel és zöld levéllel telt ribizke-ágacskával, a másikban kis vajjas pogácsával, szájában meg sivitó kis füttyülővel — tetőtől talpig, szempilláinak utósó szálaig a régi Monika! A kis legény mindkét karját nyujtogatta ki a neki szánt kincsek után, de az anya csak mosolyogva fejét rázta. — „Elébb felmondani! Tudod-e még, Ferike?“

A boldog gyermekarc most egy pillanatra gyönyörű bambára változott; a sötét pillák fel-alá libbentek, azután a kis cseresznye-száj annyira szétnyilott, hogy a piczi tejfogcskák egész sokaságukban láthatókká lőnek. Ferike ököltre szorítá vaskos kezecskéit, egész picziségében neki egyenesedett és kezdi vala ekképen:

„Az én nevem kicsi tömsi,  
Én maczkó vagyok;  
A hogy az isten teremtett,  
Ugy is nyargalok.“



— És csakugyan még tudja! Oh, te szivem gyönyörűsége! Mind a tiéd most, a mit hoztam! — és ölbe kapva a kis fiút, egy székre ült vele, szemben Vilmostal, kinek vidám szeme pillanatra sem hagyta el anyát és fiút, jóllehet egész csendesen maradt.

— Jó volt?

— Nagyon jó, mama! Azért engedtem meg neki, hogy fennmaradjon, ellenére a te meghagyásodnak, hogy hét órákor fészkebe takarodjék. Azt hajtotta, hogy én nem tudom őt oly szépen lefektetni, mint az ő anyácskája, és úgy látom, neked sem esik épen rosszul, hogy még fenn van.

(Folytatása köv.)

## Husvét i szokások.

Elmultak a régi szép idők, egyszerűbbek, mindennapiasabbak lettek a szokások; az emberi természet változott, kezd kihűlni a szivekben a vallásosság melege, és az önkénytelen ösztön az ünnepélyességek iránt. Régebben nagyobb ünnepnek tartottak egy vasárnapot, mint ma piros pünkösdi napját, annakelőtte jaj lett volna annak, a ki csak az egyszerű vasárnapon is dolgozó szerszámot vett volna kezébe az egyedül megengedett biblia, meg a fohászok helyett; ma már azon sem botránkoznak meg oly szerfölött az emberek, ha szegény ember husvét, vagy pünkösdi első napján is munkát vesz kezébe, hogy megkeresse az ebédre valóját.

Ime, itt van a husvét ünnepe; ez ünnep külsőségei és formáságai közül tartottak fenn ugyan egyet-mást az emberek, mégis mennyire különbözik a mostani husvét a régiektől! Ma még a piros tojások, a szentelt sonka és kalács, a husvét i öntözködések kegyeletesen megőriztetnek, de hol maradtak a többi kegyes szokások, az egyházi ünnepélyek, templomi vigalmak, melyekkel annakelőtte emelni akarták az ünnep nagyságát, még hangosabb kifejezésül annak a nagy örömnök, melyet az egész keresztyénség és az összes hívők éreznek a fölött, hogy Krisztus feltámadott. Hiszen nem tagadhatni, hogy a nagy heti szertartásokból jó bőven megtartott az egyház; nagyszerdától husvét reggeléig minden napra van még valami ünnepélyes gyászos szertartás, de az öröm egyházi jelenségei eltűnedeztek. Talán kegyeletlennek, az egyház komolyságához illetlennek tartják azt ma, a mi régebben elmaradhatlan szükség volt?! Talán férfiasodott az egyház, s a mi fiatalabb századaiban megjárta, ma már nem eléggé komoly, ma már gyerekes?

Főlemlitek egy egyházi szokást husvétről, mely annyira kiment már a szokásból, hogy meg vagyok győződve, a legöregebb emberek sem fognak többé rá emlékezni talán még névről sem, kivéve az egyházi dolgokkal közelebbről foglalkozókat. A husvét i kaczagás — risus paschalis — ki tudja azt, micsoda?! Nem érti ezt senki, pedig egyik egyházi szokás volt ez is a régibb időben, — tudnak róla régi könyvek, régi hagyományok. És ma teljesen kiment a divatból, sőt ma kikorbácsolnák a templomból azt a papot, a ki ismét szokásba hozni akarná.

Hanem természetesen: régebben az egyház nem tartotta annyira szükségesnek őrizgetni komoly méltóságát, mint ma. Régebben nem láttak abban semmi különösét, ha az egyház is emberi módon örvend. Akkor ha az egyház zsenge tagjait a hét hét alatt megkoplaltatták, a nagy hét gyászos napjai alatt halaványra keserítették, szükséges volt az öröm napján fölvidíteni is, különben nem tudták volna, mért is kellett nekik böjtölni és buslakodni. Ma igaz, hogy a böjtöt sem veszi oly

szigoruan az egyház, a nagy heti gyász-szertartások is szük körben folynak le, de nem is vigad oly csapongva hivel, mint régebben. Régebben ugy volt, hogy midőn hat heti komolykodás és böjtölés után bekövetkezett a nagy hét, mindenki félre tette munkáját, és reggeltől estig a templomban ült és ugy neki adta magát a bánatnak és keserűségnek, mintha a passióban megénekelt Krisztus kinszenvedése ott a szeme láttára menne végbe. Gyászt öltött mindenki, (a léhábbak beérték a félgyászszal is, meg is szólták érte őket,) s még oda haza sem beszélt egyébről a család, csak az üdvözítő keserves kinszenvedéséről. Végre elmúlt a nagy hét, a keresztre feszített Krisztus feltámadt s ekkor mindenki ledobta a fekete ruhákat, fölciczomázta magát, mintha lakadalomra készülne, és mosolygó arcczal sietett a templomba — vigadni. Igen is, vigadni. Akkor nem csak az énekben mondták, hogy: „Alleluja, örvendezzünk, feltámadt a Krisztus“, hanem az egyház valóban örvendezett is hivel. A legkomolyabb pap, az ősz püspök sem tartotta hozzá, állásához és a helyhez méltatlannak, hogy daloljon, nevéssen, tréfáljon, szóval, hogy a vigalom mindazon kifejezéseit nyilvánítsa, mely a közéletben a benső, önkénytelenül kitörő öröm szava szokott lenni. Felment a pap a szószékbe, a honnét két nap előtt könnyes szemekkel, remegő hangon hirdette a legnagyobb gyászt, s tréfákat, éleceket papolt onnét a hivelhez, vig adomákat, melyek az egybegyült, most már épen nem ájtatos keresztyén hallgatóságot jó izű nevetésre, hangos kaczagásra ingerlék.

Ez volt a husvét i kaczagás.

Most már persze ennek vége van. Az egyház sokkal komolyabb, méltóságosabb lett, hogysen ily örvendezéseket megengedhetne magának. Nincs is többé oly hangulatban, mely indokolhatná e csapongó jó kedvet. Az örvendező egyházból szorongatott egyház lett, — nem lehet kedve a vigasságra.

De hát mért volnánk mi ujságírók, ha még a régi jó szokásokat sem tudnók föleleveníteni, ha másként nem, legalább a papiron! Azt persze nem teszszük, hogy elmenjünk a templomba s ott felolvassunk egy alkalmi éleclapot (majd adna érte a tisztelendő!) hanem azzal mit vétünk az egyház ellen, ha emlékezetbe hozzuk a régi vallásos jó szokást?!

De nem csak az egyház hagyott el husvét i szokásaiból: a közélet is elhagyogat már egyet-mást belőle. A gyerekek csak eljárnak még öntözni az ismerősökhöz pirostojásért, a háziasszony megsütteti a husvét i bárányt, — de a husvét i ünnepélyek már egészen kimentek a divatból. Régebben egész nép-ünnep volt ez a nap, — most csak a fővárosi nép tartja némileg, midőn kirándul a Gellért oldalára, — ha ugyan az éles északi szél vissza nem kergeti. Falun nem történik semmi és ha itt-ott nem hallana az ember sikoltozást, midőn egy-egy paraszt legény a kuthoz vitt paraszt-leány nyakába zudit egy veder friss vizet, — bizony azt sem tudnák, hogy husvét van. Ez az egy szokás még megmaradt, s a falusi lányok még most is neheztelnek, ha nem csuron viz mennek haza sétatájokból, s ha nem akadt, a ki a szó szoros értelmében megzuhanyozza hideg vízzel. De már a korbácsolás is kiment a divatból. De kár! Némely felső vidéken még megtörténik, hogy hárs-korbácsal jó sort vernek a leányokon, de már is csak ritka helyen részesül abban a szerencsében a leány, hogy kék foltokat vihet haza annak a jeléül, mennyire tetszik ő a legényeknek.

Vége van, oda van; maholnap már az ünnep is kimegy a divatból, — de mig megvan, a mig lesz, örüljünk neki, üljük meg vigan és megelégedésben, s kívánjunk egymásnak boldog ünnepeket.



## Egy hét története.

Márziushó 28-dikán.

— Patti. —

Csak ő róla szóljon most az ének, ő róla, a gyémántszemű, gyémánt hangú, gyémántos művésznőről. Méltatlan lenne hozzá e lapon, mely neki van szentelve, más földi lényről és földi tényről is tenni említést, mint csak ő róla s az ő föllépéséről, hadd legyen tehát e lap egészen az övé, a diváé.

Az idei nagy böjtől senki sem mondhatja, hogy nem volt elég kövér műélvezet tekintetében. Hallottuk Nilssont, Menter Zsófát, Vieniavszkyt, Pablo de Sarassatet, az Erzsébet-oratóriumot stb; s mindezt hallottuk nem a Rózsavölgyi et comp. ildoma folytán, mely hangjegyárus-czég szabad kezét enged magának arra nézve: mely lapokat tiszteljen meg a szíves meghívással, hanem hallottuk a magunk jóvoltából. És gyönyörködtünk, élveztünk sokat.

És megjött Patti, hogy a legmagasabbra fokozza a műélvezők idegeit. Hetekkel ezelőtt tudtuk, hogy megjő és énekelni fog. Öreg emberrel beszéltünk, ki ujján számitotta a napot, mikor fog előtte énekelni az isteni, a felülmulhatlan Patti, a divák divája. Helyesen tette azonban, hogy a nagy számitgatás közben gondoskodott belépti jegyről is, mert ha az előadás előtti pár napon akart volna ilyenre szert tenni, vagy nem kapott volna, vagy csak igen nagy agiotage mellett.

Hogy Patti hétfőn a népszínházban éneklendő volt, nagyon meglátszott az utcákon. Este hatkor már sorakoztak a kocsik s csaknem daru-tempóban haladtak egymásután a népszínház felé. Hogy kellemes meglepetést szerezzünk magunknak, mi csak akkor léptünk be a nézőtérre, mikor a nyitányt jelezte a csengetyű. Gyönyörű látvány! Engedjék meg a miniszter urak, s más hatalmas férfiak, hogy most az egyszer nem ők voltak az okai. Minden zug tele volt a legválogatottabb közönséggel. Csak a király és az udvar számára fenntartott páholyok meredtek le, mint üres szemek. Báli és salon öltözékek legtarkább raja folyt összhangzással össze.

Mikor a Valery Violetta — a diva — megjelent, csak szórványos taps fogadta. Oka lehet ennek egyrészt a botrányos válópör, s a legutóbbi napokban ismételt terjesztett hírek az isteni Patti fősvénységéről. A tartózkodás azonban nem tartott sokáig. Az ujabbkori Syrén lefegyverezte a közönséget s felvillanyozta a tenyereket. Omlott a taps úgy, a hogy omolhat egy telidenteli színház méltán lelkesülő közönségétől.

Violetta szerepe nehéz szerep, drámában és operában egyaránt. Legkitünőbb szerepe nálunk Prielle Kornéliának. Láttuk más felfogásban, a művészet teljes magaslatára emelve Giacinta Pezzana Gualtieri grófnőtől. A drámában azonban ki lehet fejteni az alakítás minden előnyét, hogy a művész hadd hasson. Az operában ez nem megy csak egyetlen énekesnőnél a kerek világon — Pattié.

Ugy játszani és úgy énekelni nem tud senki, csak Patti. Senki hangjában nincs annyi lágyság, melegség és szenvedély, mint az övében. Képzeljék el önök a búbajos éneket, mely

tiszta, mint az üveg, melyben a legeszményibb költészet a legmegkapóbb érzéki hévvel párosul, s halvány képzetök lesz Patti énekéről. És azonkívül mily nagy színésznő! Midőn a második felvonás végén kedvesétől Alfredtől elbucszik, oly megrázó drámaisággal játszott, hogy a közönség elfeledve, hogy a világ első énekesnőjét látja, a világ első színésznőjét tapsolta meg oly viharosan, mint talán még senkit. Annyi fájdalom, annyi lemondás, kétségbeesés volt abban a bucsuban a közönség előtt tolmácsolva s Alfred előtt mégis eltitkolva, hogy midőn végre kirohant, a közönség háromszor hívta vissza nyílt jelenetben s nem tudott uralkodni magán, szenvedélylyel tapsolt, egyre csak tapsolt, mikor már másnak a jelenése folyt, még akkor is folyvást tapsolt. Hát midőn a bálban Alfred arcába dobja a szerencsétlen nőnek a pénzt, megfizetni akarván szerelmét, — azt a jelenetet kellett csak látni. Más művész elájul e borzasztó sértésre. Patti megállt büszkén és daczosan, merészen nézett szeme közé Alfrednek, és előttünk állott a „kameliás hölgy,“ a kiről Prielle, s valamenyi nagy művész megfedkezett e jelenetben. És annyi fájdalom volt kifejezve e büszke nézésben, mely azonkívül hogy szemrehányó volt, mégis szerelem teljes (ez érzéseket ily művészettel összevegyíteni csak Patti képes,) hogy Alfred összegörnyed, megtörik alatta, Patti mereven néz Alfredre, úgy hátrál a pamlagig s csak akkor borul barátője nyakába zokogva, midőn Alfred ki akar rohanni. Mennyivel szebb, igazabb és hatásosabb e jelenet így játszva, mint a hogy eddig nagy művésznőktől láttuk. Ha Violetta elájul, nem sujtja úgy le Alfredet, mint e merev tekintettel. Még a haldoklási jelenetről szóljunk. Láttunk olasz művészeket és művésznőket, Rossit a többek közt, láttuk azt a közvetlen realismust, mely játéukban nyilvánul s nem tudtuk magunkat hatása alól kivonni, hasztalan akartuk. Patti, a színésznő is ez iskola hive; egész orvostani tanulmány volt az ő haldoklása és kimulása. Itt persze az énekesnő megzavarta a színésznő munkáját, mert végtére is bajos dolog elhinni, hogy egy oly beteg lány, a minőt Patti játéka annyi művészettel élénk állított, oly erővel tudjon énekelni. De az végtére is nem a Patti hibája, hogy ő énekesnő is.

Azt mondtuk: i s. Lám, mennyire uralmat nyert fölöttünk ez ördögös diva. Játékáról szólva egészen figyelmen kívül tudtuk hagyni az énekesnőt, oly páratlanul kitünő színésznő, — pedig ez amattól oly távol áll, mint a hold halavány fénye a nap szemvakító sugarától. Soha oly éneket nem fogunk hallani. Mózesre nagyobb büntetést nem tudott mérni az Ur, mint azt, hogy megmutatta neki a Kanaánt, de nem engedte meg neki, hogy népével ő is bemehessen oda. Így vagyunk most mi Pattiával. Hallottuk menyből jött hangját, s most már örökké emészteni fog a gondolat, hogy ez éneket nem hallgathatjuk mindig, talán soha többé. A ki nem hallotta, sokat vesztett, mert nem lesz soha fogalma a sphaerák daláról, a syrenek énekéről, és a ki nem hallotta, sokat nyert, mert tudni fogja élvezettel hallgatni más világhírű énekesnők énekét. Nekünk már hiába énekel Lucca, Nilsson, s a világ bár-



mely nagy hírű énekesnöje. Nincs több énekesnő csak egy: Patti!

Őnök, kik tulságosnak találják e rajongást és elragadtatást, bocsássák meg nekem: a Patti bűne, nem enyém, s én is megbocsátom önöknek, hogy tulzottnak tudták találni lelkesedésemet: hiszen önök nem hallották őt. A ki hallotta, az bizonyára nem olvassa el e sorokat, mert silány gunyképen hangzik az én rajongásomnak kitörése, az ő isteni művésztéhez viszonyítva.

De önök kíváncsiak hallani valamit öltözékéről a gyémántos divának. Csak mások közlése után tehetek eleget önök e jogos kíváncsiságának, mert én nem értem rá megfigyelni gyémántjait. Más azonban följegyezte. Nehéz sötétzöld bársony ruha volt rajta, selyem uszálylyal. Egész feje ragyogott a sok gyémánttól, melyek egy, egész fejét körülfogó aranyabroncsba foglalva, képezték a vékony diadémot. E mellett jobbfelől tömérdek kisebb-nagyobb csillag csillogott, a hires gyémántlepké, a muszka czár ajándoka, a gyémántuszályos paradicsommadár, boglárok s rezgő hajtúk százezreket érő özöne borította szénfekete haját s szivárványt játszó káprázatba ejtette a szemet. Nyakán két ujjnyi széles bársonyszalagon szintén gyémántcsillagok ragyogtak s alattuk a solitaire nyakláncz, mely maga egy uradalom. Hátral a vállnál kezdve, keblén keresztül egész derékig ismét gyémántos ékszerek, melltüik futottak egymás mellett két sorban. A második fölvonásban csak az ujjain tündökölt néhány gazdag smaragd gyűrű, de a bái jelenetben ismét egész ékszerraktár volt, tündöklő és ragyogó, fején széles féldiademmal, nyakán gyémántos keresztel.

Igen helyesen mondják róla, hogy gyémántos diva. Az ő: gyémántos, a mint e tárcza elején mondtam már: az a hangja is, a szeme is, az öltözéke is. — y — s.

*Mai számunk első ebben az évnegyedben, s nem mulasztjuk el ez alkalomból ajánlani lapunkat kedves olvasónőink pártoló szeretetébe. Egész buzgalommal rajta leszünk, hogy olvasónőinket kedves olvasmányokkal felderítsük, szórakoztassuk és oktassuk, és több jeles dolgozó társaink munkái mellett még ez évnegyedben közlünk Szokoly Viktor jeles munkatársunktól is egy szép beszélyt, a minek velem együtt bizonyára sok olvasónőnk örülni fog.*

### Budapesti hírvivő.

\*\*\* (Boldog ünnepeket) kívánunk kedves olvasóinknak. E rövid, mindennapi, megszokott szavakban fejezzük ki őszinte jókívánságunkat, melyek bizonyára szivesebben fogadtatnak, mintha keresett szólalomokhoz folyamodnánk, melyekhez az őszinte érzelemnek semmi köze. Egyszerűen, minden mesterkélttség nélkül kívánjuk, hogy olvasóink kellemesen töltsék el az ünnepeket, s tartsanak meg minket s lapunkat szives indulatukban.

\*\*\* (Jótekonyság.) Király ő Fölsége a pruszkai izraelita imaház és tetétleni református templom fölépítésére százszáz forintot, a malomházi (sopronmegyei) katolikus templom-építés költségeihez pedig kétszázat, az alsó-körtvélyesi római katolikus hitközségnek iskola építésére 100 frtot, a

Bereg megyébe kebelezett závidfalvi görög katolikus hitközségnek a leégett paplak fölépítéséhez 100 frtnyi segélyt, ugyszintén a Fehérmegyébe kebelezett ujbaroki római katolikus fiókközségnek temploma fölépítéséhez 100 frtnyi segélyt, a Somogyvármegyébe kebelezett udvarhelyi római katolikus hitközségnek kápolnája fölépítéséhez 200 frtnyi segélyt adományozott. — A primás a székesfehérvári és esztergomi főgymnáziumok segély-egyleteinek ezer-ezer forintot adott. — Háver Mihály boldogfalvi haszonbérelő, ki se irni, se olvasni nem tud, a tordai fiu-iskola tanítói fizetése növelésére 5000 frt urbéri kötvényt, a hátszegi református iskola tanítói fizetése növelésére hasonlólag 5000 frt urbéri kötvényt, s a hátszegi református paplak építési költségeinek pótlására 1000 forintos urbéri kötvényt hagyományozott.

\*\*\* (Rózsás napló.) Jegyesek: Forintos Gyula honvédhadnagy és Madarász Mariska kisasszony Pakson. — Mihály István és Hajdu Erzs kisasszony Turkeviben. — Egybekeltek: Dokus Ernő miniszteri tisztviselő és Ragályi Ilona kisasszony Budapesten.

\*\*\* (A trónörökös utolsó vizsgáját) mult hó 23-dikán tette le felséges atyja jelenlétében a katonai földrajzból. A vizsgálatnál jelen voltak még báró Mondel főhadsegéd, Beck vezérőrnagy, báró Bineeck altábornagy az első gyaloghadosztály parancsnoka, azonkívül a koronaörökös volt és jelenlegi katonai tanárai. A trónörökös minden kérdésre helyesen megfelelt és könnyű és jó fölfogást és éles ítéletet tanusított az illető harczi színhelyek méltatásánál. S ezzel ő Fensége befejezte tanulmányait; most már szabad szárnyra bocsátják, s mint már említettük is, ezentul külön udvartartást fog kapni.

\*\*\* (Az országos nőiparegyesület) vasárnap tartotta évi közgyűlését ipartanodájának egyik termében, számos és diszes közönség jelenlétében. Az évi jelentés az egyesület intézetének jelentékeny gyarapodásáról tesz tanuságot. Az osztályok száma egy ipar-munkatanitónő osztálylyal szaporodott, melynek nyolcz felnőtt hallgatója van. A felső leányiskolában s az iparosztályokban a növendékek száma igen megszorodott; tanult 121 növendék, 22—30 évesek, kik közül 7 német, a többi magyar. Elkészítettek 1876-ban 1116 darab fehér munkát. Az egyesületnek 400 rendes, 9 pártoló, 78 alapító tagja van. Az évi bevétel 9960 frt 88 krt, a kiadás 8361 frt 88 krt tett, tehát maradt 1599 frt. Az összes vagyon értéke 12,011 frt. A jelentés megemlítette, hogy az iparosztályokban, hol a havi tandij 60 kr., fehér ruhaszabást és varrást, felsőruhaszabást és varrást, csipkevetést, művirágkészítést, szalmafonást, keztyűvarrást, könyvkötést, lombfűrészelést és mintaszinezést tanultak. Egy növendék könyvkötő-üzletet is nyitott már s nősegédeket alkalmaz. A jelentés tudomásul vétetvén, a tisztviselők s választmány lemondottak. Megválasztattak; elnöknek ujra Kühnel Ignáczné, alelnököknek Békey Imréné, Halász Dezsóné, Pecháta Lajosné, másod-elnököknek báró Baldácsy Antal és Türr István, első titkárnak Hentaller Elma, másod-titkárnak dr. Bihari Péterné, pénztárnoknak Berecz Antal. A választmány tagjai legnagyobbbrészt a régiek maradtak. Ugyanez ülésen az alapszabályok módosítása is tárgyalatván, elhatározott többi közt, hogy az évi tagdíj 2 frtről 3 frtra emelik, a tisztviselőket három évre választják s az ipartanoda céljának megfelelőbb szervezet szerint az eddig felső leányiskola helyett az ipartanitónő-képzőintézet fejlesztésére fektetik a fösulyt.

\*\*\* (Patti.) E héten a diva volt napirenden, ő róla beszélt az egész város, és örömmel hallgatta a mende-mondákat, melyek



a világhírű művésznőt megelőzték. A tény az, hogy Patti nagyon zárkózott életet folytat. Az utóbbi időben történtek, úgy látszik, nagyon leverőleg hatottak kedélyére, mert minden társas érintkezést szorgosan kerül és feltűnőleg keresi a magányt. Kedden az előkelő világ több tagja kívánt Pattinál az „Angol királynő“ vendéglőben, a hol ő és kísérete lakik, látogatást tenni, de válasza mindenki iránt rövid és kérlelhetlen volt. A marquise nem fogad senkit, — hangzott a komorna udvarias, de hideg válasza. A művésznő már elhagyta a magyar fővárost, melynek közönsége jövő évre ismét visszavárja őt.

\*(A zene-idény) még nem mult el egészen. Sarasate most tartá utolsó hangversenyét, a vidékről visszatérvén. Roszul választá hozzá az időt: a két Patti-este közé esett hangversenye, mégis elég számos közönsége volt. — A zenei növendékek vasárnapi hangversenye (a „Hungaria“ disztermében) szépszámú közönség előtt ment végbe, s az intézet haladásáról tett tanubizonyosságot. Mind az együttes, mind az egyes előadások szabatosan, kielégítően folytak s a tanároknak és növendékeknek egyaránt dicséretökre váltak. — Egy füst alatt megemlitjük Pettko Fanny matinéját, ki tanítványainak előhaladását mutatta be a meglegedett szüléknek és a diszes hallgatóságnak.

\*(A képzőművészeti társulat) szépen virul. A legközelebbi választmányi ülésen ismét több új alapító-tagot jelentettek be, kik bizonyára emelésére lesznek a társulatnak. Igy Albrecht főherczeg ő fensége 2000 frtot adományozott a műcsarnok építésére. Ujabban 1000 frtnyi alapítvánnyal pártfogókká lettek gróf Apponyi Sándor és Fuchs Gusztáv; eddigi 200 frtnyi alapítványukat 1000 frtra kiegészíték Bubics Zsigmond apát és Ráth György választmányi elnök, alapítványt tettek Vilmos főherczeg 300 és Bischitz Mór 200 frttal. A választmány már előzőleg hálás elismerése jeléül elhatározta, hogy Majláth György országbirónak, mint a műcsarnok építésére alakult országos bizottság elnökének, arczképét lefesteti, s azt új palotája disztermében függeszti fel.

\*(A Petőfi-társaság) sem akar mögötte maradni a Kisfaludy-társaságnak; ő is kiadta felhívását könyvkiadó vállalatára. Ez évben következő munkák jelennek meg: Endrődi Sándor költeményei, Jókai Mórtól egy kötet szépirodalmi dolgozat, Balázs Sándor vig elbeszélései, gróf Zichy Géza költeményei s Vadnay Károlytól egykötetes regény. Ez öt kötet két szállitmányban jelenik meg májusban és novemberben. Az előfizetési ár öt forint. A kik diszes kötésben kívánják, még harmadfél forintot fizetnek rá. Az előfizetők háromévi kötelezettség mellett lépnek a könyvkiadóvállalat pártfogói közé s nagyon ohajtandó, hogy minél nagyobb számmal lépjenek be, a szépirodalmi munkásság előmozdítása végett. — Egyik vállalat a másikkal nem versenytársa, és így csak örülhetünk, ha a Petőfi-társaság is buzgólkodik nála tekintélyesb társa példájára. Az irodalom csak nyerhet.

\*(Az Eltvös-szobor) mintázatát Huszár Adolf már teljesen elkészítette, s a szobor ércbe öntés végett a legközelebbi napokban el lesz küldendő az ércöntődébe Bécsbe, vagy Münchenbe a szerint, a mint innen vagy onnan érkezik kedvezőbb ajánlat. A szoborbizottság elhatározta, hogy a szobor talapzatát manthauseni gránitból készítetteti, s Ybl Miklóst fölkeríti a költségvetés bemutatására.

\*(Kossuth Lajos) küldött egy fényképet Madarász Viktornak, ki — midőn a Petőfi halálát ábrázoló kép egy olajnyomatu példányát megküldötte neki, — egyszersemind egy

ily nagyobb fényképet kért tőle, mely alapul szolgáljon Kossuthnak általa készitendő olajfestésű arczképéhez. Ez arczképet a művész aztán Turinba vinné, hogy ott a természet után tegye meg rajta a tökéletesítő vonásokat. Érdekes a levél, melyet ez ügyben Kosuth irt a művésznek. Hóbortjai közé tartozik — úgy mond — hogy ellenszenvet érez arczának megörökítése ellen. Még fiai kedvéért sem vette igénybe a nap chemiai sugarait, mert nem bírja magát semmi pozirozásokra elszánni, mi alatt mindig egy kis hiú gyarlóság rejlik s ez nem jól áll a férfinak. Aztán kár is a művésznek arra vesztegetni erejét, hogy valamely halandó ember romlékony arczvonásait tartsa fenn az utókor számára; hanem inkább amaz eszmének kell vonásokban adni alakot, vagy ténynek értelmet, mely egy egész élet erkölcsi irányát jellemzi. „A mi porból lett, hogy porrá legyen, az ne bitorolja a maradandóságot, melyre csak tetteknek s eszméknek van igényök.“ De, mint Kossuth írja, közbe jött a czeplédi küldöttség, s minthogy a czeplédiek számára le kellett fényképeztetnie magát, ez alkalmat felhasználta arra is, hogy a művész kívánságát teljesítse, s számára készítettett egy nagyobb példányt is, melyből csak ez az egy van. S azt küldte el.

\*(A képviselőház) is elosztott, haza ment ünnepelni. Előbb azonban nagy munkát kellett végeznie: felhatalmazást kellett adni a kormánynak oly kölcsön megkötésére, mely alkalmas lesz az ország birtokait a zálog alól feloldani. Nagy kölcsönről van szó, talán többről, mint száz millióról, ezért élénk vita volt a házban a fölött, nem tulságos bizalom lesz-e a pénzügyminiszternek ily nagy összeg erejéig korlátlan felhatalmazást adni?! Végtere is a többség bizik a miniszterben s megadta a felhatalmazást s elosztott.

\*(A főváros társas életéből.) Gróf Andrássy Manóné termeiben szombaton fényes névnapi estély volt. Ez alkalommal előkelő vendégek két élő képletet mutattak be: „Eleven virágok“ és „Fénykép album“ czim alatt. Továbbá Marivaux „A szerelem és véletlen játéka“ czimű vígjátékát adták elő francia nyelven. Az „élővirágok“ képletében gróf Teleki Katinka és Anna, gróf Károlyi Margit és Ginna, gróf Pálffy Anna, Fejérváry Anna, Grenewitz Mária, gróf Berchtold Sarolta, Beniczky Margit, Horváth Jenny kisasszonyok, gróf Szápáry Ferdinándné, gróf Andrássy Mária, gróf Andrássy Sándor és Grenewitz Károly voltak az ábrázolók; a „fénykép-album“ban pedig herczeg Odescalchi Paula, gróf Bethlen Margit, Majláth Sarolta, Ürményi Ilma, Blumer Vera, báró Inkey Nandine kisasszonyok, herczeg Czetwertinsky, gróf Zichy Lajos és Salamon Géza. — Meg kell emlitenünk egy másik házi mulatságot is, mely Vodianer Béla termeiben volt a mult vasárnapon, mely alkalommal a háziasszony Graenzensteinné, született Szende urhölgy tiszteletére Durst „Farsangi tréfá“-ját adták elő a két urhölgy és Földváry Emilia urnő gyermekei. Voltak zeneelőadások is: Szende Ilma és Wodianer Irén kisasszonyok zongoráztak, Szende Anna kisasszony énekelt, Salaba nemzeti színházi tag pedig Vieuxtemps „Fantaisie caprice“-ét játszotta hegedűn, Weise E. kisasszony zongorakísérete mellett. A hangversenyt kedves gyermekbál követte. Szívesen emlékszünk meg társas életünk e mozzanatairól, melyek magyar és nemzeties jellegökért méltán megérdemlik a dicséretet.

\*(Egy kis statisztika.) A hangversenyek idénye lejárt, s nem érdektelen tudni, hogy az egész idényben, tehát október végétől márczius közepéig ötvenhét hangverseny esett meg, melyben kevés volt a roszul látogatott és 25 a képzelhető legnépesebb. Tekintve, hogy közben szini előadások, czir-



kuszi mutatványok is voltak, valóban nem lehet okuk a sa-nyaru időket vádolni, sem a pártoláshányról panaszkodni. Általában azt tapasztaljuk, hogy az utóbbi években fővárosunk mind inkább növekvő előszeretettel tanusít a művészetek, s különösen a zene iránt.

\* \* (A nemzeti színház) előcsarnoka nem sokára diszes külsőt nyer az ott felállítandó szobrok által, melyek a nemzeti intézet elhunyt jelesait ábrázolják. Helyet fog foglalni ezek közt Kántorné szobra, a régi jeles színésznőé is. Kántornét az utókor már elfeledte, pedig neve megérdemli, hogy a későbbi nemzedék megőrizze. Ő nemcsak legelső, hanem egyszerűs mind legnagyobb tragikai művésznőnk is s kit nagyírú kortársa: Schröder asszony nem egyszer ment megnézni Bécsből Pozsonyba, s csak egy félreértés miatt nem lett a megnyíló nemzeti színház tagja. Nem kapta meg vidéken a bizottság meghívó levelét s távirtda és vasut akkor még nem levén, a tévedést nem fedezhették föl hamar s a színházat Kántorné nélkül kellett megnyitni. Ezt az érzékeny és büszke nő annyira szívére vette, hogy aztán nem is felelt a válaszmány későbbi felhívásaira. Vidéken játszott még néhány évig, de aztán előre-gedve visszavonult s nélkülözések közt tölté utolsó éveit. Szobra méltó helyet fog elfoglalni Szerdahelyi, Egressy és a többi nagy művész szobra közt.

\* (A népszínház igazgatója) rendszeren kimutatást szokott csinálni előadásairól bizonyos időközben. Most, a hó 25-dikén tartotta az 500-dik előadást s ez alkalomból ismét megjelent tőle egy kimutatás. Eszerint az 500 estéből a népszínművekre esik 184 este, operettere 176, a többi látványosságok és bohózatokra. Előadott összesen 96 darab, még pedig 24 népszínmű, 13 operette, 2 opera, 4 ballet és 23 vegyesfajú színmű, (látványosság, bohózat.) Eredeti darab volt 32, (272 este) idegen darab 84. Legtöbbször került színre: „Angot“ (36), „Falu roszsza“ (35), „Utazás a föld körül“ (28), „Kis menyecske“ (25), „Vizözön“ (23), „Utazás a holdba“ (23), „Háromcsőrű kacsa“ (20), „Kis doktor“ (18), „Kapitány kisasszony“ (17), „Toloncz“ (15), „Kintornás család“ (14). Új darab, mely előszőr a népszínházban került színre volt 30. Az írók közül legtöbbször voltak képviselve: Csepreghi Ferencz (5 darabbal 89-szer), Tóth Ede (3 darabbal 64), zeneszerzők közül: Lecocq Károly (3 darabbal 79.) — Vendégek voltak: Patti Adelina (2), Nicolini (1), Capul (1), Paldilha (2), Zucchini (1), Erdélyi Mariska (2), Vizvári Gyula (6), Szigethi József (6), Szathmáryné (10), Ódry Lehel (5), Betelheim Janka (2), Baloghné (8), Krecsányi Sarolta (5), Nagy Julesa (1). — Írói és zeneszerzői díjak fejében 22.370 frt 67 kr. fizettetett ki. Ebből a külföldre esett 4144 frt 25 kr., a többit (18.120 frt 42 kr.) hazai írók kapták. Legtöbb jutott Tóth Edének. Az 500 előadás közül 127-szer volt zsufolt ház, úgy hogy nem maradt jegy. A színházat 550 ezer látogatta meg. Legtöbben voltak 1876. január havában és legkevesebben július 16-dikától augusztus 16-dikáig. A színháznak 244 tagja van. — Ez adatok igen örvendetesek az — igazgatóra nézve.

\* \* (Jó gondolat.) Hölzel bécsi műintézet tulajdonosnak az a jó ötlete támadt, hogy kizárólag magyar festők műveiből rendezzen albumot. Ez idő szerint annyi kitűnő világhírű festővel dicsekedhetünk, hogy valóban örülnünk kell, ha festészetünk bemutatására mai napság vállalkozik valaki. Ha a külföldi közönség egy koszoruban találkozik: Benczur, Böhm, Jankó, Szigeti, Lietzenmayer, Madarász, Mészöly, Munkácsy, Székely, Than, Telepy, Vastagh, Wagner és Zichy neveivel, csak a legkedvezőbb ítéletet alkothatja meg a magyar

festészetéről. — A festészet nincs nemzetiséghez kötve s mégis — különös, — ha magyar vállalkozó adná a fejét ilyenre, a külföld előtt alig számíthatna feltűnésre.

\* \* (Honvéd jelvények.) A központi honvéd-bizottság elhatározta végrehajtani a honvédgyűlés ama határozatát, hogy a régi honvédek ismertetőjelül egyforma jelvényt viselhesse- nek keblükön. E jelvény 1848/9 felirással magyar czimer Jesz babérkoszorúval övezve. Ohajtandó, hogy e határozat végrehaj- tása foganatosítható legyen; de másrészt valjon rászorultak-e érdemes honvédeink e czifraságra, mely talán visszaélésekre is fog alkalmat adni?!

\* \* (Ocarina.) Tudják-e olvasóink mi ez?! Talán nem tudják, de ne is legyenek rá kíváncsiak, ha még oly hangosan és kecsegtetőleg hirdetik is a lapok hirdetéseit. Ez egy haszon- talan zengő szerszám, melyet a szédelgés legujabban talált föl és ajánl fűnek-fának, mint kitűnő hangszert. Nem ér semmit, ne vegyék meg, kár érte kidobni a pénzt. Többet ér nála a doromb is.

\* \* (Vegyések.) Királyné ő Felsége Molnár Lajos „Athletika“ című művét legkegyelmesebben elfogadni, s an- nak könyvtárába való fölvételét megengedni méltóztatott. — A török sebesültek javára az egyetemi gyűjtő bi- zottság hétezer forintot adott át a török konzulátusnak. Se- did effendi alkonzul e részvétért hálás köszönetet nyilvánít a nemes adakozóknak. — Horn Ede sirján, az izraeliták te- metőjében közelébb állították fel a diszes emléket, melynek költségét az izraelita hitközség és a „Chewra-kadisha“ (szent egylet) viselték egyenlő részben. Az emlék, mely Komorner kőfaragó-műhelyében izléssel készült, két öl magas s rava- tala is szépen van faragva. — A lipótvárosi templom építését kedvező időszak beálltával a jövő héten újra meg- kezdik; a főváros költségvetésébe e célra felvett 20,000 forintot a tanács a házi pénztárból áttétette a letét pénz- tárbá. — Feleki Miklós huszonöt éves jubileuma ápril 11-dikén lesz. — Trébelli kisasszony, a világhírű alténekesnő ápril első felében a nemzeti színházban három- szor fel fog lépni. — Lucca Paulina a nemzeti szin- házban május hóban vendégszerepelt fog. Három szerepben lép föl: az „Afrikai nő-“ben mint Selika, „Ayda“ czimsze- repében és a „Hugenották-“ban mint Valentine. — Márkus Emilia kisasszonyt, a színészi tanoda tehetséges nőven- dékét, októbertől a nemzeti színházhoz szerződttették. — A z Erny-féle perben a napokban mondott ítéletet a királyi tábla: Rydl Ignácra nézve a budapesti törvényszék ítéletét egész terjedelmében helybenhagyta; ellenben Korczinszky Lászlóra oda változtatta, hogy ez a rablógyilkosságban való bűnrészesség vádja alól próbák elégtelenségéből fölmentetett.

\* \* (Halálozások.) A lefolyt héten meghaltak: Preys z Mór vegytanár és akadémiai tag 48 éves korában, Budapesten. — Szentmártoni Radó Ignác, 70 éves korában Magyar- Gencsen. — Dombi Adolf, a berlini magyar egylet elnöke Berlinben. — Özvegy Bognár Györgyné, született Meszlé- nyi Anna urhölgy 68 éves korában. — Szlovacsék Károly ferenczrendi házfőnök 72 éves korában Szászvároson. — Mar- gitay István orvos 74 éves korában Debreczenben. Béke hamvaikra!

\* \* (Ajánlunk) tisztelt olvasónk figyelmébe egy művelt erdélyi hölgyet, a ki mint gazdasszony, társalkodónő, vagy mint felügyelő keres alkalmazást. A szóban lévő hölgy mint háziasszony is igen jártas, és azon kívül még kézimunkában is igen ügyes.



## G a z d a s s z o n y o k n a k .

Marhanyelv csipkebogyómártásban.

A nyelvet sós vízben puhára megfőzzük.

Négy, öt evő-kanálnyi befőzött csipkebogyólevárt, egy kevés cukorral és fehér borral mártássá hígítjuk és forróan a tál közepére öntjük. Ezt megelőzőleg a nyelvet késhát vastagságu szeletekre vágjuk, felolvasztott vajba mártjuk, zsmlye morzsában meghentergetjük, aztán szép barnás sárgára megsütjük, két sorjában a mártásra rakjuk, a tál közepén azonban üres helyet hagyunk, hogy a mártás kilássék.

Vanigliás szarvacskák.

Fél font vaját habosra elkevervén, egymás után nyolcz tojás sárgáját, négy lat cukrot és egy lat finomra tört vanigliát adunk hozzá. Más fél lat élesztőt olvasztva föl egy félmezsely tejben, a keverékbe öntjük, megsózzuk és annyi lisztet adunk hozzá, hogy sem igen kemény, sem pedig lágy tészta ne legyen belőle. Jól kidolgozva, kelni hagyjuk a tésztát, ez meglevén, nyújtó deszkára öntjük, a tésztát kinyújtjuk, kis szeletekre vágjuk és baraczk vagy ribiszke befőttel megtöltjük, összehajtogatjuk, tojásfehérével bekenjük és cukorral behintve langyos sütőben szép sárgára megsütjük.

Riskása rétes.

A finom lisztből készült rétestésztát finomra kinyújtjuk. Már elébb egy negyed font rizst jó tejben puhára megfőzzük, és negyed font vajjal és öt tojássárgájával jól elkeverünk, három tojásfehéréből vert habot, elegendő cukrot adván még hozzá. A kinyújtott rétestésztát vajjal bekenjük, a fennebbi töltelékkel megtöltve langyos sütőben megsütjük.

D. Laura.

## Nemzeti színház.

Márczius 24-dikén: „Varázsfuvola.“ — Márczius 25-dikén: „A szerelem iskolája.“ — Márczius 26-dikén: „Kis ördög.“ „Egy játszma piquet.“ — Márczius 27-dikén: „Hamlet.“ — Márczius 28-dikén: „Pajtáskodás.“ — Márczius 29-dikén: „Fidelio.“ — Márczius 30-dikén: zárva.

## Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: gyermek-előke mintája, finom piqué-re tambourirozandó.

A 2-dik szám: A és R betű.

A 3-dik szám: S betű.

A 4-dik szám: R és C betű.

Az 5-dik szám: T és G betű.

A 6-dik szám: h o r g o l á s i m i n t a, butortakaróra.

A 7-dik szám: V és D betű.

A 8-dik szám: R és V betű.

A 9-dik szám: fehérneműekre való himzés rajza.

A 10-dik szám: széles himzés rajza p á r n a h é j a k r a.

A 11-dik szám: M és T betű.

A 12-dik szám: L betű.

A 13-dik szám: M és C betű cifrázattal.

A 14-dik szám: F F és T betű.

A 15-dik szám: finom fehérneműekre való himzés rajza, horogöltésekkel és a közepén csipkeöltéssel dolgozandó.

A 16-dik szám: D é c H betű.

A 17-dik szám: M és M betű.

A 18-dik szám: t a m b o u r i o z á s i m i n t a asztalterítők, függönyök stb. szélére való.

A 19-dik szám: B és H betű.

A 20-dik szám: D betű asztalneműekre.

A 21-dik szám: J R és C betű.

A 22-dik szám: M és B betű.

A 23-dik szám: F betű asztalneműekre.

A 24-dik szám: férfi ing elejére való fehér himzés rajza.

A 25-dik szám: g o m b o s t ű p á r n á r a való finom himzés rajza, cashemirra, színes selyemmel himzendő.

A 26-dik szám: P és S betű.

A 27-dik szám: B és G betű.

A 28-dik szám: z s i n ó r z á s i m i n t a gyermekruhákra, alsó szoknyákra stb.

A 29-dik szám: A és S betű.

A 30-dik szám: L és J betű. És végre

A 31-dik szám: H és V betű cifrázattal finom zsebkendőkre.

## S z á m r e j t v é n y .

Gutmann Bertától.

6. 7. 6. Ritka lány nő fel nélküle,
5. 3. 3. E nélkül ha ép — senki se,
4. 2. 3. Pórnéüknél halált követ,
6. 2. 3. De e nélkül meg nem lehet.
7. 8. Ha fát nézünk ezt is látunk,
8. 9. 7. 3. Biz ebben szegény országunk,
1. 5. 8. 9. Mellékmondat megkezdője,
- 1—9. Sok nyáj lel ott legelőre.

Megfejtési határidő: áprilishó 25-dike.

A f. é. 9-dik számban közölt rejtvény értelme:

Talpra magyar, hí a haza!

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Moesz Gézané, Sárosy Mari, Zsiga Sándorné, Éhen Gizella, Báthori Zsigray Istvánné, Mandula Ida, Kolb Józsefné, Gorove Anna, Karácsonyi Biri, Beszédes Gyuláné, Mózesy Anna, Dömötör Ida, Eckerdt Karnász Mariska, Antal Ilus, Abonyi Jánosné, Bronts Sarolta, Lukáts Julia, Marosy Etelka és Izabella, Jánossy Lajosné, Ferencsevics Teréz, Simonics Győrötskey Mari, Dubay Gizella és Anna, Pessina Edéné, Hedry Ilona, Szécsényi Mariska, Aigner Józsa, Kiss Vilma, Vérffy Ocsovszky Vilma, Knau Luiza, Mandits Erzs, Király Kálmánné, Szlávik Róza, Gorzó Neszta, Kovács Morvay Julia, Palits Mari, Hambalek Gizella, Murakózy Róza, Auer Károly, Csontó Lajosné, Sztresznay Hermin, Bohus Gyuláné, Székely Gáborné, Mednyánszky Margit és Erzs, Erhardt Kálmánné, Szegedy Emilia, Haintz Mari, Dzsinih Pencz Mária, Bosnyák Anna, Menyhárt Kornélia, Némethy Berta, Garzó Ilka, Schlesinger Berta, Chepeli Zsuzsika, Tahy Fehérvary Kornélia, Györffy Karolin, Bányay Ilka, Inotai Róza, Lakatos Zsuzsika, Czabán Dánielné, Puskás Gizella, Rád Péterné, Hidy Sarolta, Kolb Etelka, Gorove Lóra, Beleznay Szeréna és Irma, Ocsvay Árpád, Siffmann Zsuzsanna, L. Záhony Klára, Szotyori Ágnes, Ratkovszky Mariska.

**Hibaigazítás.** Lapunk mai számában, a: „Róna sikon áll egy“ című vers második szakaszában, „Az is inkább holt, mint“ helyett: „Az is milyen! inkább holt, mint“ olvasandó.

## T a r t a l o m .

Pagát ultimó, Margitay Dezsőtől. — Róna sikon áll egy... Szegfi Mórtól. — Nincs sziva. — Husvétli szokások. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n : Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja és egy fél iv hirdetés.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



14-dik szám.

Április 8-dikán.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTEKONY NÖEGYESÜLET

## KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országút 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |           | R. katolikus és protestáns naptár |               | Ó-naptár        | Izraeliták naptára | Hold-járás | N a p - |        |      |
|-----------------------|-----------|-----------------------------------|---------------|-----------------|--------------------|------------|---------|--------|------|
|                       |           |                                   |               |                 |                    |            | kelte   | nyugta |      |
|                       |           |                                   |               |                 |                    | óra        | perc    | óra    | perc |
| Április 8             | Vasárnap  | G 1 Fehérvas.                     | G 1 Quasimod. | 27 B Husvétvas. | 25 Nathaniel       |            | 5 27    | 6 38   |      |
| 9                     | Hétfő     | Dömötör                           | Hugó          | 28 Husvét hétfő | 26 B. Joz. hal.    |            | 5 25    | 6 39   |      |
| 10                    | Kedd      | Ezechiél próféta                  | Dániél        | 29 Husvét kedd  | 27 Neftaii         |            | 5 24    | 6 40   |      |
| 11                    | Szerda    | Leo pápa                          | Arszlán       | 30 Klimachus    | 28 Nehemiás        | ☾          | 5 22    | 6 42   |      |
| 12                    | Csütörtök | Gyula pápa                        | Gyula         | 31 Hypatius     | 29 Nikanor         |            | 5 20    | 6 43   |      |
| 13                    | Péntek    | Jéz. ger. és szög.                | Ida           | 1 Április       | 30 Roschodes       |            | 5 18    | 6 44   |      |
| 14                    | Szombat   | Tiborc, Valér                     | Tiborc        | Matrina         | 1 Ijár R. Sab.     |            | 5 16    | 6 48   |      |

**KS Teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk. ❧**

## V i d é k i t á r c z a.

**Győrött** furcsának látszó, de azért nem kevésbé dicséretes czélt akarnak létesíteni: cigány-kisedóvó-intézetet terveznek. Az eszmét Vargyas Endre tanfelügyelő penditette meg s azt Győr közönsége lelkesen felkarolta. E kisedóvoda javára Győrött 28-dikán fényes hangversenyt rendeztek, melyen a művészvilágból résztvettek Doppler Ferencz Bécsből és Ravasz Ilona kisasszony Budapestről. A műsorozatot egy műkedvelői férfikar nyitotta meg a „Granadai éji szállás“ és „Vad rózsácska“ darabokkal. A kar 40 tagból állt. Ezután Németh Pál Schulhoff „Velencei Carneval“-ját adá elő hegedűn, Klézar Ágoston zongorakiséréte mellett. Hets Anna urhölgy Kücken „Juda leánya“ és Egressy Béni „Ki vagyok én, mi a nevem“ czimű darabjait éneklé. Érdekes volt Kiss Gizella urhölgy czimbalomjátéka, kísérve hegedűn Konkoly-Thege Béla által. Őt követte Ravasz Ilona kisasszony, előadván a „Nagy Phanthasia“-t a „Próféta“ czimű operából zongorán. Az első szakasz végét dr. Kovács Pál humoros felolvasása zárta be. — Az első és második szakasz közti időt a győri egyesült cigány zenekarok töltötték be. A második szakaszt Vörös Ilona urhölgy nyitotta meg egy mélyen érzett költemény elszavalásával. Azt követte Doppler Ferencz, ki egy saját szerzeményű darabot játszott fuvolán Petz Irma zongorakiséréte mellett. A közönség babérkoszorúval fejezte ki hódolatát a művész iránt. Utána Vörös Lenke énekelt Luciából; bezárta az estélyt Petz Irma és Krisztinkovich Béla játéka két zongorán és a műkedvelői férfikar. Az eredmény anyagi tekintetben is fényes volt, a mennyiben mintegy 600 frt jött be. A cigányok Győrött nagyon elszaporodtak. Számuk 400-ra tehető.

**Sopronban** alig alakult meg az irodalmi kör, már is szép híreket hallunk róla. Közelebb elhatározta, hogy e hó 9-dikén részt vesz a gróf Széchenyi István családjának gyászünnepében s koszorút tesz a „legnagyobb magyar“ sirjára. Az nap reggel külön-vonaton mennek ki Nagy-Czenkre. A kör továbbá a magyar színidényre, melyet Mansberger szintársulata a Tóth Ede „Falu roszszá“-val nyitott meg, páholyt bérelt s mindent megtesz a magyar színészet iránti részvét fokozására. Szívünkben kívánjuk, hogy virágozzék a derék kör.

**A miskolci** „országos vásárról“, melyet lelkes hölgyek a fillér-egylet javára rendeztek, már tettünk említést. Nem lesz érdektelen tudni azt sem, hogy a vásár összes bevétele kétezerháromszáz forint volt, s ebből legalább is ezer nyolczszáz forint tiszta jövedelem jut az egylet népszerűségi céljaira. Vidéki városban ez ritka szép eredmény s megérdemlik a nyilvános elismerést mindazok, kik a vállalat ren-

dezésében a főrészt vették, ugymint: Szathmáry Platthy Ida, Kotzné Palóczy Judit, Kun Istvánné, Farkas Károlyné urhölgyek, a buzgó segédkező, pénztárnoknő s árusító asszonyok és kisasszonyok. Köszönetet érdemelnek továbbá az ügy körül nagy buzgóságot tanusított Kun István, Kotz József és Szombathy József urak is. Megemlítjük még azt is, hogy e vásáron az országos nőiparegylet pesti intézetének műveiből is árultak virágot s más kézműveket, és hogy e czikkek ott is ösmere-tesekké válván, ez uton is terjedt a figyelem e központi jó irányu nőegyesület iránt.

**Kolozsvárott** iparműtörténeti kiállítás lesz gr. Schweinitz Gyula buzgólkodása folytán. A kolozsvári nőegylet választmánya felkarolta a gróf indítványát és gróf Eszterházy János, Cseh Lajos bányatanácsos, Gámán Zsigmond, Finály Henrik, dr. Fleischer Antal, dr. Koch Antal, Páll Sándor, Torma Károly és Békéssy Károly urakat az indítványozó gróf szállására tanácskozássra hívta meg. Ezen értekezlet nagy érdeklődés között folyt le a mult hét végén. Az értekezlet egyhangulag elhatározta, hogy november havában a kiállítás meg fog tartatni; a jelen voltak egyszersmind magukra vállalták az eszme keresztülvitelét és gróf Schweinitz Gyulát elnöknek, gróf Eszterházy Jánost alelnöknek és Békéssy Károlyt titkárnak választván meg, a kiállítási bizottság megalakult.

**Sepsi-Szent-Györgyön** a házi ipart terjesztő székely egyesület, első sorban a székely kivándorlás megszüntetése céljából, továbbá, hogy a székelyföldi vászonipart versenyképesse tegye, Sepsi-Szent-Györgyön len és kenderfonodát akar felállítani. Ez, ideértve a lenkészítő és beváltó intézetet is, hetvenötezer forintba van tervezve, körülbelül 8 ezer forinttal kevesebbre, mint mennyibe tényleg kerülne, ha Sepsi-Szent-György város nem hozott volna a maga részéről is áldozatot, alkalmas helyiséget, s az építkezésre szükséges anyagokat ingyen ajánlva fel a fonoda számára. Ez összeg ezerötszáz darab 50 frtos részjegy kibocsátása által terveztetik beszereztetni, melyek 8 hó alatt lesznek végleg beváltandók. Az egyesület mint ilyen 120 részjegyet vesz a vállalatból, Sepsi-Szent-György város pedig huszat. Van tehát még elhelyezni való 1360 részjegy, melyekre az aláírások néhány nap alatt ország-szerte megindittatnak, mint óhajtjuk és hiszük gyors és kedvező eredménnyel.

**Tisza-Eoslár** körül a Tisza félelmesen árad. A hegyeken történt hóolvadás folytán a vizállás 24 óra alatt 45 centimetert emelkedett, mi ha tovább is így tart, a víz rövid időn elérí a tavalyi magasságot, midőn is a védgátakat eltépve, nagy kárt okozott. A védgátak szaporítására, jó karban tar-



tására a megyei közigazgatási hatóság megteszi ugyan a tőle telhetőt, de az nem elégséges a községet a mindig fenyegető veszély ellen biztosítani. A gátak építése nem czélszerű; nem fordítanak arra figyelmet, hogy az építéssel egyidejűleg a töltés oldalába fűz- és nyár-vesszőket dugványozzanak, mi által a földhányások megszilárdulhatnak — s így aztán az első habtorlat alatt már omladoznak a gátak.

**Vidéki vegyesek.** Győrben Soldosné vendégszerelt. Ez alkalommal Csukássy Károlyné urhölgy és három fiatal kisasszony Rozsy Szeréna, Weiser Margit és Irén buzgólkodása következtében azzal is kitüntették, hogy a szinpad fölületéről piros szalagon pompás kamelia-fűzért piros szalaggal bocsátottak le eléje s ezenfölül emlékülszép gyémánt gyűrűvel is meglepték. — Verseczen a városi vagyon kezelése ellen vizsgálat foly, mert rendellenessége miatt a városi vagyon kétszázezer forint kárt szenvedt. — Kunszentmiklóson ünnep másod-napján sorsjátékkal összekötött hangverseny volt a községi szegény tanulók javára, háromszáz forint tiszta haszonnal. — Nagyváradnak érdekes vendége volt: gróf Zichy Ferencz, a konstantinápolyi nagykövet.

## Különfélék.

\*(Sarolta császárné,) a szerencsétlen Miksa császár elmebeteg neje, még mindig a legkétségbeesettebb állapotban van. Mint Brüsseltől írják, most már valóságos düh-rohamok mutatkoznak; mindent összezuz, a mi kezébe akad. Attól tartanak, hogy e rettenetes állapot csak halálával szűnik meg.

\*(A török parlament) amaz ódon stambuli palotában ülészik, melyben előbb a kerekedelmi és közmunkaminiszteriumok voltak elhelyezve. Az épület homlokzata a Sofia-térre néz, hátulsó részéből pedig elragadó kilátás nyílik a Bosporusra. A képviselőház ülésterme az első emeleten van, hova nagy, monumentalis lépcsőzet vezet. Egy hosszú folyosóról három nagy ajtó nyílik az ülésterembe. A középső ajtóval szemben van az elnöki emelvény. Achmed Vefik elnök karzékban ül, fején fez van; a képviselők s a karzati közönség szintén fezt hordanak. Az elnök előtt könyv, balkezénél a nélkülözhetetlen csegetyű van. Négy jegyző van az emelvényen, kik nagy figyelemmel kísérik a szónokokat. A terem földszintjén páholyok vonulnak végig a senatorok és az államtanácsosok számára. Az emeleten három karzat van. A középben diszlik a szultán nagy páholya, tőle jobbra a diplomatiái karé, balra pedig az idegen hírlapírók páholya van. Az ülésterem rendesen tömve van s a képviselők pontosan jelennek meg. Minden padban három ülés van; a padok piros selyemmel vannak bevonva. A termet izlésesen diszítették; világosságát hat nagy ablakon át kapja. Az ülések alatt mindenki helyén maradt s figyelmesen hallgatja a szónokokat. Ministeri székek nincsenek a teremben.

\*(A bukovinai magyar faluk) iskoláiról jó hírek érkeztek. Másfél év óta, vagyis mióta ez iskolák tanfelügyelője Justyák János, e művelt lelkész, azóta mindenütt jó irányban, magyar szellemben működnek. Ő pontosan felügyel, intéz, segíteni törekszik a hiányokon. E magyar faluk osztrák területen fekvő, iskoláikban tanítani kell a németet is, mint álami nyelvet; de a magyarra suly van fektetve. Isten segíts falujában, hol az erdélyi származású Killyén Ferencz buzgón tanít, az iskolába járó negyven gyermek mind tud olvasni, írni, számolni magyarul s magyar dalokat énekelnek. Maholnap tornázni is fognak. Hadikfalván a tanköteles gyermekek nem

férnek az iskolába. Andrásfalván száz gyermek tanul s ott az iskola felszerelése majdnem teljes.

\*(Ignatievról) még mindig sokat tudnak beszélni a lapok. Egyik lap a tábornok külső megjelenésével foglalkozik (melyik lap nem tette?) s elmondja, hogy a mint Ignatiev magát a színházban viselte, inkább tarthatták a híres diplomata — inasának. Kezével, lábával handabandázott, s minden volt, csak diplomata nem. Mások meglesték a tábornok látogatóit s feljegyezték, hogy a gömbölyű sugárzó arczok, melyekkel a különböző szláv „notabilitások“ a híres emberhez beléptek, ugyancsak hosszúra nyultak, midőn az Österreicher Hoff lépcsőin lejöttek. Egy másik azt is tudni akarja, hogy a királynő ő Felsége azért távozott el oly váratlanul Bécsből, mert nem akarta elfogadni a goromba tábornokot, ki a királynőről valahol nem jól nyilatkozott. Annyi tény, hogy a király is megvárakoztatta egy napig a tábornokot, mielőtt elfogadta, s általában az udvar nagy kimértséget és tartzkodást tanusított az orosz diplomata iránt.

\*(Külföldi vegyesek.) A bécsi képzőművészeti akadémia új épületét a napokban nyitották meg ünnepélyesen, a császár jelenlétében; Pulszky Ferencz és több magyar művész meg voltak rá hiva. — Bismarck lemondásának híre kelt szárnyra az ünnepek alatt; okul azt a nyilatkozatát emlegették, mely miatt Stosch német tengernagy lemondott; a lemondás hírére azonban erősen czáfolják, különösen azt, hogy herczeg Hohenlohe párisi nagykövet lenne; más hír szerint azonban: a herczeg csakugyan le akart mondani, de Vilmos császár meggátolta. — A „Revue de France“ utolsó füzetében tanulmányt közöl Zrinyi a költőről. — Donson francia konzul lefordítá Petőfi „János vitéz“-ét prózában. — Arnim gróf Nizzában súlyos arczorbánczban szenved s szeme világát elveszté.

## Megbízások tára.

Debreczenbe Cz. D. urnőnek: Mind két küldeménye pontosan ide érkezett.

Rimaszombatba B. S. urhölgynek: Ha tudná, milyen szívesen venném és mielőbb, kedves és hasznos közléseit! Várom tehát örömmel.

Szegedre B. Sz. urhölgynek: Pestről a rendes időben el lett küldve. Most újból utnak indítottam.

Rozsnyóra H. I. urhölgynek: A jelen félévi könyvekre volt bejegyezve. El van küldve.

N. Kállóba A. F. J. urnőnek: Bár mikor a legszivebben.

Hátszegre R. B. urnőnek: A jövő hó folytán el fogom küldeni.

Pelejtére Szt. E. urhölgynek: El van küldve.

Makóra K. E. urhölgynek: Munkába van adva.

Kecskemétre T. J. urnak: Nagyon sajnálom, de a kivántakkal már nem szolgálhatok. A fennmaradt 45 krt a jövő félévi díjba számítottam be.

F. Örre T. S. urnőnek: Új előfizetők 20 krnyi csomagolási díj mellett azonnal megkaphatják a tavalyi 12 kötet könyvet, a jelen év 12 kötetét pedig két részletben 20--20 kr csomagolási díj mellett fogják kaphatni. Az első hat kötet a jövő hóban fog szétküldetni.

Csékére M. P. urnak: Már régen elfogyott, és így valóban nem szolgálhatok vele!



# KUNZ és MÖSSMER rumburgi vászon-raktárunk

a „Szép juhásznéhoz“ Budapesten, kigyó-tér.

Ajánljuk a tavaszi és nyári idényre érkezett gazdag választéku és legjobb minőségű friss rumburgi, irlandi, creas. sziléziai fonal.  $\frac{8}{4}$ ,  $\frac{9}{4}$  és  $\frac{10}{4}$  szélességű lepedővásznakat, — damask és sávoly (házi készítésű) asztalkészleteket 6, 12, 18, 24 személyeseket, damask és sávoly törülközőket, fehér vászon és pamut esinvatokat, színes ágykanavaszt, tetemesen leszállított áron.

Ezekon kívül ajánljuk még dus választéku ing- és ruha-percailokat, Kreton és Toillokat kiváló szép és legujabb rajzokkal, nagy választéku uri, női és gyermek kész fehérneműket kitűnő jó szabással, uri színes ingeket 2 frtől 2 frt 60 krig, uri chiffon-ingeket 2 frt 20 krtól 3 frtig, legjobb minőségű vászon férfilábravalók, 1 frt 70 krtól 2 frt 50 krig, zsebkendők, harisnyak, gallérok, csipkefüggönyök, legolcsóbb szabott áron.

A vásznak valódiságáért kezeskedünk.

Perkail- és kreton-minták, valamint postai megrendelések pontosan és azonnal eszközöltetnek díjmentes csomagolással.

Arjegyzékeink teljes felvilágosítást nyújtanak.

## Fontos a háziszükségletre.

Az ismeretes Wanke P.-féle

### porcelán-, sydrolith-, terra-cotta és márványmű-árúk

üzletének,

Budapest. József-tér, a fürdő-utca sarkán,

végmegszüntetés következtében az asztali, thea-, kávé-, feketekávé és toilette-készletekből a legegyszerűbbtől s legfinomabb kivitelűig, egyes tálcák és csemegetányérok, ugy nemkülönben vázak, alakok, virágedények s különféle csecsebecséből álló, ma még dúsan felszerelt raktár, **april 15-éig 20 egész 50 százaléki** árleengedés mellett végelatik.

Hütl Tódor.

Valódi

## H A J F O N A T O K

80 centimeter hosszuk s igen tömöttek, bétét nélkül, s minden más anyaggali vegyítés nélkül tisztán s egyedül emberi hajból csak

2 frt 50 kr.

Kivánatra még szebbek 3 frt, 3 frt 50., 4 frt, egész 5 forintig a legszebbek.

Valódiság, valamint tartós jó munkáért kezesség nyujtatik, s a meg nem felelők készséggel kicseréltetnek.

Vidéki megrendelések beküldött hajminta szerint, utánvét mellett gyorsan és pontosan teljesítetnek.

Lövenbein J.,

Budapesten, kis mezőutca 30. sz. 1. emelet.



## Üzlet-megnyitás.

Van szerencsém a tisztelt közönség tudomására juttatni, miszerint a múlt napokban

### a Gizella-téren a kereskedelmi bank-épületben

pazsomány-, zsinor-, rövid- és béllés-áru raktárt megnyitván,

főtörökvésem leend, tisztelt vevőim, valamint a t. közönséget minden tekintetben kielégíteni. Mély tisztelettel

Kranz Emil,

Budapesten, a Gizella-téren a kereskedelmi bank-épületben.

Megrendelések pazsomány-árakra elváltaltatnak, és a legrövidebb idő alatt a megrendelő legnagyobb megelégedésére eszközöltötnék.



## KLEIN SIMON

GYÁRI-RAKTÁRA

mindennemő

### diszmü-, norinbergi- és ékmü-árúknak

Budapesten, kecskeméti-utca 2. ss.

Ezen ujonnan alapított vállalat kitünteti magát dus tartalma által, hol minden ajándékok és házszükségletekre alkalmas cikk képviselve van ugy

név- és születésnapra is

igen csinos és olcsó cikkek gyermekek, vala mint minden kor részére.

### Legyező és legyező-zsinorok

nagy választékban 10 krtól — 10 forintig.

Nőitáskák 70 krtól fölfelé.



Bátorkodom teljes tisztelettel tudatni miszerint a váci-utczában, a Drasche-féle házban, nagybani és kicsinyben

### nap- és esernyő-

üzletet nyitottam.

szíves pártfogásért esedezem.

Mély tisztelettel

## LANG ÁGOSTON

nap- és esernyő-gyárss.

## A tavaszi idényre!

ajánlom tisztelt vevőimnek mindennemű tavaszi kabátok sodrozott szövet, cheviot- és plaidszöveteket a legujabb por- eső- és utazó-köpenyek. Legelegánsabb és legujabb divat öltönyök, valamint nagy választékban gyermek-jaquet és köpönyékekben gazdagon felszerelt raktáromat legújnyosabb áron.

Holzer Simon,

kigyóter 1. sz. a. az udvari gyógyszertárral átellenében.

### Igen tisztelt vevőimnek

van szerencsém tudomásul jutatni, hogy párizsi utazásaim folytán a legnevezetesebb női divatáru-üzletekkel összeköttesést szereztem, miáltal a legujabb tavaszi- és nyári-kalapokkal nagy választékban és jutányos áron szolgálni képes vagyok

Steiner Ernesztin,

Budapest váci-utca 2. sz. I. em.

## Féreg-por

kitűnő minőségű

moly, tinktura, kámfor, naphtalin, patchouli-fű ajánlja

NERUDA NÁNDOR,

Hatvani-utca 10. sz.

„Az arany méhkaszhoz.“

## pilepsie

(kórságot) gyógyít levél utján a szakorvos Dr Killisch, Neustadt Dresden (szászország). Már 8000-nél többet jó sikerrel kezelt.

Olcsóbb

jobb és szebb, mint bárhol!

## Női ruhakelmék

legkedvezőbben megszerezhető

HAMBURGER ADOLF

nőgy-divatáru üzletében

BUDAPEST,

IV. koronaherczeg (uri) utca 8. sz.

Minták kívánatra bárhova ingyen küldetnek.



## Az idényre.

Nagyrabecsült vásárlóinkat és t. c. közönséget van szerencsénk közeledő idényre már tökéletesen berendezett gazdag választékú s a legjutányosabb árak mellett

### nap- és esernyő

raktárunkra figyelmetotui, s egyszersmind becses látogatásit kikérni.

Teljes tisztelettel

Ranzenberger testvérek

nap- és esernyő-gyára,

Váci-utca a „Korona-kávéház“ átellenében.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetmények nélkül)

Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvesmagolási díj félvévenként  
20 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért  
5 kr.

14. sz.  
Április 8-dikán.

1877.

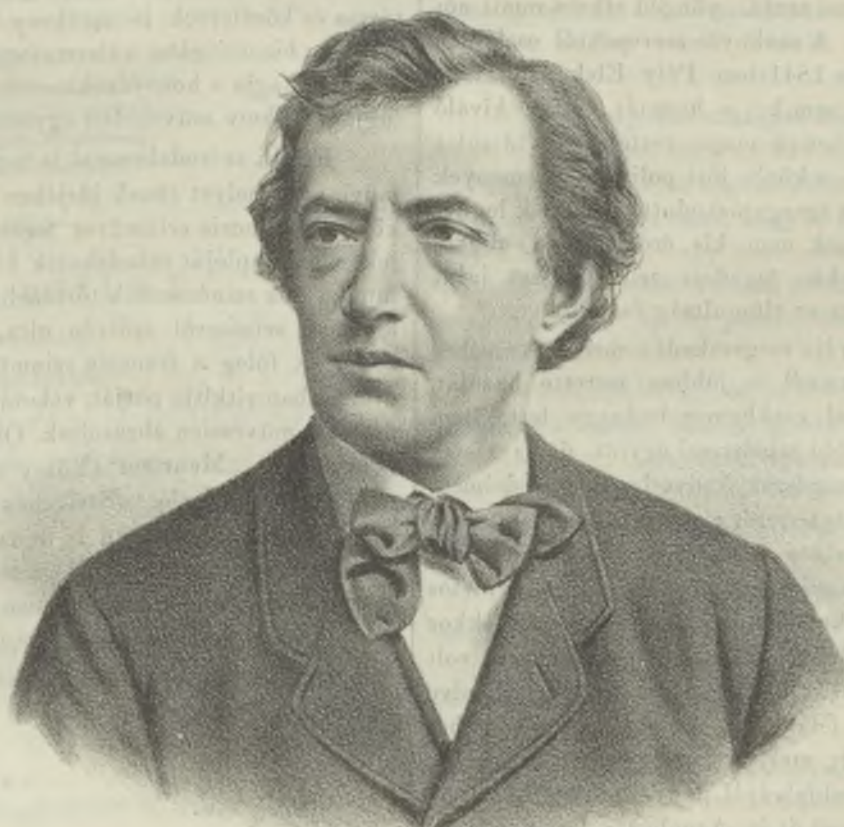
Havonkinti színezett  
dívatképpel,

minden szükséges limzetrajzokkal.

Évenként  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezettséget foglal  
magában a lap irányában.

Feleki Miklós arcképét veszik lapunk mai számával kedves olvasónk. A közélet, valamint az irodalom és művészet kiváló harcosaival olvasóinkat megismertetni, mindenkor kedves kötelességünknek ismertük s így Feleki arcképe nem maradhatott volna ki albumunkból még akkor sem, ha különös alkalom elő nem fordul is, mely az ő arcképének közlését kétszerezsen kötelességünkke teszi. Mert hiszen arra, hogy jeles színművésziünket olvasóinknak bemutassuk, elég alkalmat nyújt a legközelebbi föllépte is akármelyik szerepében, oly kitűnő ő mindenik szerepében, most azonban a különös alkalom is kezünkre szolgál: pár nap múlva üli meg 25-dik évfordulóját annak, hogy a jeles művész első nemzeti színi intézetünknek tagja lett.



Feleki Miklós.

Huszonöt év nagy idő az ember életében, — mondhatnók: egy fél ember-élet; nemes törekvés és igazi tehetség s hivatottság nagy dolgokra képes ennyi idő alatt a közélet bármelyik terén, s elmondhatjuk, hogy Feleki pályájának, a színművészetnek emelésére e 25 év alatt annyit tett, mennyinél többre senki képes nem lehetett volna. E huszonöt év alatt állandóan vezérszillaga volt a nemzeti színháznak az ő lángelméje, melynek folyvást növekvő ragyogása fényt árasztott az intézetre, fényt az egész magyar színművészetre. Ha az utókor nem feledkezik el Egressyről, Lendvayról, Szerdahelyiről, Jókainéről, bizonyára tudni fog mindig Felekiről is, ki huszonöt év alatt amazokénál nem hervadóbb babért vivott ki magának. S ha hozzá



veszszük még, hogy Feleki 25-dik jubilacumát művészetének fénypontján nem lankadó erővel üli meg, mely azzal a biztos reménnyel kecsegteti a színészet jövőjéért (most nem vitatjuk: alappal, vagy alap nélkül) aggódókat, hogy a jeles művész még sok, sok évig elsőrendű büszkesége lesz nemzeti intézetünknek, — elmondhatjuk, hogy Feleki szelleme nem egy átfutó csillag a magyar színművészet egén, hanem nap, mely állandóan árasztja sugarait.

Megismertetjük kedves olvasóinkat e kitünő művész életével, mely szép bizonyossága annak, hogyan lehet élni a művészetnek, hazának és a közügynek egyszerre. Mert Feleki nemcsak kitünő színész, hanem lelkesültni tudó hazafi is, ki a megpróbáltatás napjaiban az elsők közt volt, kik vitézül küzdöttek a hazáért, s ki azóta is a közügynek egyik legtevékenyebb, legbuzgóbb harcosa.

Feleki Miklós, Erdélyben, Udvarhelyszéken N.-Galambfalván 1818. december 18-dikán született. Kilencz éves korában látta az első színi előadást, s e pillanattól fogva már lélekben mindig a színművészeté volt. Mint gyermek, ha csak szerét ejthette, mindig a színházban volt s gyönyörködött abban a művészetben, melynek ő később egyik leghatalmasb művelője lett. Megtörtént, hogy a reggeli próba alatt a színpad alá rejtőzött, s ott 10 órától esti 6 óráig maradt, csak hogy este a hirdetett „Bátori Máriát“ megláthassa; — azonban a teremseprő, a színlaphordó észre vévén, kikergette őt fél órával a kezdet előtt s csakis egy jószívű ur kegyének köszönhette, ki érte a 15 krt lefizette, hogy Bátori Mária sorsán végig siránkozhatott.

Színészszé 1838-ban lett szülői ellenkezése daczára, kik minden áron pappá akarták nevelni. Első igazgatója Szigetvári László volt, első föllépte Csik-Szeredán történt Kisfaludi Károly „Ilka vagy Nádorfehérvár bevétele“ című színművében, Alexis görög ifju szerepében. Mindjárt első föllépte szép reményre jogosítá a műértőket. Azonban sokat kellett még küzdenie a lánglelkű ifjunak, míg fölküzdeni bírta magát az őt megillető helyre. Kezdetben komikus akart lenni és sehogy sem tetszett neki, hogy lányos arcza, gyöngéd alkata miatt női szerepeket is játszottak vele. A szoknyás szerepektől csak akkor tudott szabadulni, midőn 1841-ben Pály Elek szintársulatához szerződött, hol már nem kevés haszúát vették kiváló tehetségének. Utóbb, 1844-ben ő maga vette át a társulat igazgatását, s ez idő óta, — a közbe jött politikai események megszakításával, — folyvást igazgatóskodott, s a vidék legbecsültebb igazgatója volt, kinek nem kis érdeme van abban, hogy az akkor még mostohán fogadott színművészet iránt mindinkább enyészni kezdett az elfogultság és előítélet.

1848-ban színészi pályája megszakadt: mert a szívéhez és lelkéhez forrt színművészetnél is jobban szerette hazáját. Honvéd lett. Közharcosból csakhamar hadnagy lett, Bem azonban a táborban levő többi színészszel együtt őt is vissza rendelte a művészethez. A színészek kedvetlenül engedelmesskedtek a parancsnak s mihelyt szerét ejthették, azonnal vissza szökdöstek a haza zászlója alá a csatátra. Feleki is vissza tért lobogójához, ekkor Csányi László erdélyi kormánybiztos beküldötte őt Udvarhelyszékre zászlóalj alakítás végett. S ekkor történt meg, a mi ugyan a lelkesedés ama napjaiban nem volt példátlan eset, midőn tudniillik apa, fiu, testvérek, vetélkedve akarták a hazaért éltöket feláldozni. Feleki ugyanis 4 hét alatt két zászlóaljat alakított, melybe két testvérét is bevette. Apja sirva ment fel Galambfalváról Udvarhelyre, hogy ha már testvéreit elviszi, vigye el őt is. Azonban a fiu megnyug-

tatta az apát s a három testvér együtt ment Szebenbe Bemhez. Itt nevezte ki Bem a hadnagyból másodsor is közlegénynyé vált Felekit főhadnaggyá. Később midőn az erdélyi havasi operatio kezdetét vette, Feleki mint százados egy zászlóaljat vezényelt. A havasi hadjáratnak zászlóaljával mindig elő-örse volt.

Főlemlitünk honvéd-életéből egy vitézi tettet, egyet, a sok közül. Történt, hogy Feleki parancsot kapott Kis-Bánya bevételére, mely helység az erdélyi oláh lázadók fő fészke volt. Prangus alezredes Kolozsvárról egy üteg röppentyüvel jött segélyre, de actióba nem lépett, csak a dombtetőről nézte, mint támadta meg Feleki Kis-Bányát, s mint üzte ki a bentlevő oláh határvédekkel körülvett sereget, 36 foglyot ejtvén, a nélkül, hogy a rendelkezése alatti székely zászlóaljnak, egy sebesülten kívül, baja történt volna. Ekkor irta az erdélyi „Honvéd“ lap róla: „Feleki megmutatta, hogy nem csak Thaliának lelkes papja, de Marsnak is vitéz fia!“

Aztán vége lett a szabadságharcnak s Feleki is bujdosó lett, mig ismét vissza térhetett lelke második oltárához: a színművészethez. Ismét igazgató lett, végre 1852-ben áprilban föllépett a nemzeti színházban is. (Ez már másod-izben történt; első vendégszereplése 1846-ra esik, a mikor szintén tetszés mellett mutatta be tehetségét a fővárosi közönségnek.) E második vendégszereplése aztán ott is marasztá a nemzeti színháznál, melynek azóta folyvást elsőrendű jeles tagja. 1857-ben körutat tett és meglátogatta Európa jelesebb színházait, s gazdag tanulmányal tért haza. 1858-ban nősült meg másod izben, férjévé levén színházunk ma is egyik büszkeségének, Munkácsi Flórának, kit szintén méltán irigyelhet tőlünk a külföld.

Feleki nem csak kitünő színész, hanem jeles rendező is, azonkívül a színügynek a színpadon kívül is buzgó és tevékeny harcosa. Az ő kezdeményezésére alakult 1865-ben a nemzeti színház takarékpénztára, melynek ő elnöke s melynek jótéteményét a színház szegényebb sorsu tagjai hálásan élvezik. Ő azonkívül drámabíráló tag, nyugdíjintézeti jegyző. Hogy a társas és közéletnek is tevékeny harcosa, mutatja az, hogy a főváros bizottságába választotta, alelnöke az írói körnek, igazgató tagja a honvédrokkantak menházának, választmányi tagja a székely művelődési egyletnek.

Feleki az irodalommal is foglalkozik, számos eredeti színműve van, melyet annak idejében tetszéssel adtak, s azonkívül közel 60 francia színművet fordított le magyarra. (Ugy halljuk, most naplóját szándékozik kiadni, mely okvetlenül becses munka lesz színészetünk történelmére nézve.) Általában Felekiről, a színészről szólván újra, fel kell említenünk, hogy ő babérjait főleg a francia színművekben aratta. Az ujabbkori drámákban ritkítja párját, valamint genre-alakjai is ritka eredetiek s művészien ábrázoltak. Olyan „Szegény ifju“, „Sirchy“ (Párbajban), „Maurtsof“ (Völgy liliomában), s olyan „Bertók“ (Lelenczben), „Lajos“ (Strikeban) nincs több, mint ő. Kitünő ő a klassikai darabokban is, de ezekben nem áll szerencsésebb versenytársak nélkül, — mig a francia drámákban és a genreszerepekben színművészetünkben páratlanul áll.

Mondottuk már, hogy Feleki még java-erejében van s színészetünk tőle még sokat várhat, és mi hosszú életet kívánunk az érdemes művésznak, hogy e jogosult várákozásnak megfelelhessen.



## Leánykámnak.



Várady Antaltól.

a nem szeretted, a míg éltem,  
Szeretni fogsz, ha meghalok,  
Ha szerelmemmel, dalaimmal  
Az örök éjben hamvadok.

Mert szerelmemet, dalaimat  
Magammal sírba elviszem,  
Hogy velök örök álmainba  
Arczod szőjem bé szeliden.

Te rólad álmodom a földben,  
A mely sötét karjába fog,  
S neved mondom ki legelőbb is,  
Ha siromból föltámadok.

Mert szép neved szelid varázsa  
Majd elhitetheti velem,  
Hogy a szép menyországba léptem,  
Hol örök a dal, s szerelem.

De addig is halk, néma éjjel  
Halványan ha fölbredek,  
Ellátogatni hozzád szálllok  
S nézem szendergő képedet.

S beszövöm édes álmaidba  
Szerelmemet, dalaimat,  
... S így rólam álmodik szép lelked  
Mig ott leszek ... mig megvirad.

De hajh rövid lesz boldogságom;  
A pirkadó uj hajnalon  
Bús szemfedőmmel vissza kell a  
Hideg, mély éjbe szállanom.

De enyhítő vigasztalásul  
Siromba azzal szállhatok,  
Hogy drága lelked egy kis órán  
Holt szerelemről álmodott!

S ha nem szeretted, a míg éltem,  
Szeretni fogsz, ha meghalok,  
Ha szerelmemmel, dalaimmal  
Az örök éjben hamvadok!

## Pagát ultimó.

(Elbeszélés.)

Margitay Dezsőtől.

(Végén.)

Mihelyest haza ért, rögtön kiadá a rendeletet, hogy fogjanak be számára; aztán fölült a kocsiba és gondolatokba mélyedve várta az indulást.

Hanem a kocsis nem indult; a lovak nyugtalan kapálták első lábaikkal a földet, s a kocsit körülfogó cselédség néma csodálkozással nézett az „öreg ur“ szórakozott arczára.

— Nos, mért nem indulunk még? — kiáltott Gábor a kocsisra.

— Mindjárt instálom, ha megtetszik mondani, hogy merre megyünk, — válaszolt ez.

— Ugy! Hát még nem mondtam? No, csak indulj; utközben majd megmondom.

Hogy adhatott volna utasítást kocsisának, mikor még maga sem tudta, merre tartson?

Végre elhatározá magát, hogy egyik nőtlen barátjához hajtata s elmulat nála pár napig, ezalatt meg majd csak akad alkalom ismét meszszebb távozni hazulról.

Az alkalom nem maradt el; de a helyett Gábornak ment el a kedve az utazástól.

Kedvetlen, szórakozott volt s úgy érzé magát, mintha valamit, a mit pedig egy nap sem lehet nélkülözni, otthon feledett volna, mintha ezért a valamiért okvetlen haza kellett volna mennie, s végre is két nap mulva azon vevé magát észre, hogy már utban van haza felé, hogy a pár hónap, pár nappá olvadt alá.

Igen, haza megy. Hiszen ebből még nem következik, hogy Gizihez menjen s oly dolgokkal boszantassa magát, melynek látása kihozza béketüreséből.

Bezárkózik szobájába; tudtul adja cselédeinek, hogy beteg, s ez nem lesz egészen hazugság, mert valósággal érzi, hogy van valami baja; valami nyugtalan, lázas állapot szállta meg, mely nem engedi, hogy higadtan gondolkozzék, vagy hogy szokott napi foglalkozását kellő érdekeltséggel végezze.

Könyv és virág igen életnélkülieknek tetszének előtte; a zaj, mely ablakain át az utczáról hozzá elhatott, bosszantá s ingerültté tevé s mégis szerette volna, ha valaki lenne körülte, ki a sok tudományos könyv között bohóságokat csevegne előtte.

Két nap telt el ismét.

A cselédek azt mondák mindenkinek, hogy roszul van, hogy nem fogad el senkit. A hir eljutott Giziig is, s minden nap ötször-hatször is jöttek a tudakozók, kiket mindig Gábor vett észre először ablakából.

Mikor azonban a szolgál jelenté a tudakolást, ugy tón, mintha egészen ujság volna az előtte s mintha erősen terhére lenne e sok kérdezősködés.

Hanem ez nem akadályozá, hogy midőn ismét magára maradt, újra az ablakba álljon s merő unalomból azt lesse: nem jó-e megint valaki Gizitől az alkalmatlan kérdezősködésekkel?

Harmadnap már elhagyta a szobát; egy sétát akart tenni künn, a szabadban, hogy az üde reggeli levegőt élvezhesse.

S midőn sétáját végezve, haza akart menni, egész meglepetéssel azt vette észre, hogy a lakásához vezető utat eltéveszté, s a helyett, hogy haza ment volna, Gizi társalgójában találta magát, szemben a „kis sátánnal,“ ki most is ép oly mosolygós arczezal, ép oly pajzán tekintettel közeledik felé, mint annak előtte, bármikor.

— Ejh, ejh! végre az én betegem is meggyógyult. Hozott isten kis papa. Mintha igazán halványabbnak látszanál.

— Lehet, mert roszul voltam.

— Oh, hallotam róla; de azt gondoltam, hogy... Hiszen tudod, hogy a főfájás sokszor igen kényelmes, a nélkül, hogy veszélyes lenne!

— Az ilyen főfájás csak nőknek szokott a kellő pillanatban segélyül jönni.

— Ugy hát talán valami más baj? Teszem, a szivdobogás is...

— Kérlek Gizi!

— Ismét komoly beszélni valód van?

— Csak azt akarom mondani...

— Oh, akár én mondjam el! Intesz, hogy hivatásom a



férjhezmenetel. De vigyázz, nehogy azt kérdezzem tőled, mikor nyitsz nekem erre alkalmat saját házasságod által?

— Azt hát bevallod, hogy férjhez akarsz menni?

— Te mondad, hogy ez hivatásom.

— Hogy már szerelmes vagy?

— Ho hó! te vallatsz!

— Nem, csak inteni akarlak. Ti nők csak sziveitek után szoktatok itélni.

— Mert szívünkben birjuk a tapintatot, mely sokszor jobb tanácsadó az észnél.

— S e tapintat volt az indok, mely arra birt, hogy ama fiatal tisztet minden férfi fölé helyezd?

— Ki mondá neked, hogy azt teszem?

— Hiszen saját szememmel láttam, midőn reá mosolyogtál; — azt hitted, hogy rajtatok kívül nincs is több élő lény a földön! — Pedig volt valaki, ki figyelemmel kísérte minden mozdulatodat. — Kinek... Gizi! nemde, te szerelmes vagy ez ifjuba?

Gizi előbb mosolyogva, később kisé csodálkozva nézte a kis papa mindinkább hevülő vonásait. Utóbbi szavainál pedig gyöngye pir futá el arczáit; s szemeit némi zavarral süté le a beszélő tekintete előtt.

— Ugy-e, ugy-e eltaláltam? — kérde Gábor, bizonyos keserűséggel hangjában, a leány zavarából bátorságot merítve. — Hisz tudtam azt, és féltém tőle; mert lásd, Gizi... Én magam sem tudom, miért? leküzdhetlen ellenszenvet érzek ez ember iránt. Ugy érzem, mintha minden mosolyod, mely neki lett szánva, egy-egy gunyosoly volna ellenem... Oh, ha még nem szeretnéd őt egész szívből, ha még...

— Nem, nem szeretem őt, — monda a leány halk hangon.

Gábor egészen közel lépett gyámleányához, s két másodpercig nézve annak mindinkább piruló arczába, egy önkénytelen mozdulattal megfogá kezét.

— Gizi! Gizikém! Mernéd ezt ismételni, szemembe nézve?

A leány föltekintett egy futó pillanatra, de oly különös kifejezést látott kis papája szemeiben, hogy újra lesüté tekintetét.

— Te hallgatsz, és nem mersz reám tekinteni?

— Majd máskor... kérlek...

— Nem, nem! Ismételd, hogy nem szereted őt; hogy nem is fogsz szeretni... senkit... egyen kívül... azon kívül — a ki, a nélkül, hogy tudta volna...

— Gábor!

— Azért nem akarod meghallgatni, hogy szeretlek, nemde, mert őt szereted?

— Nem, nem szeretem... hiszen már rég óta tiéd vagyok.

— Gizi! Gizikém! oh, lásd, hisz én is rég szeretlek már, hanem elég ügyetlen valék, nem találni ki igazi nevét annak, mit irántad éreztem.

— Szerettél? Régtől szerettél? Talán azért akartál minden áron férjhez adni?

— És most?

— Most már nem fogok többé vonakodni a „hivatástól“, mert eleget tehetek fogadásomnak.

— Igaz, igaz! te azt mondad, hogy csak akkor mégy férjhez, ha én megnősülök. Most szavadon foglak Gizi.

— Sőt ellenkezőleg; te pagát ultimót mondal s én...

— Ugy van; a pagátot elfogád, hanem azért a nyertes mégis én vagyok.

## A keztyü és a névjegy.

Tréfa nélkül szólva, a civilizációnak mai napság két elengedhetlen jelvénye van, melyek nélkül nem fogják önt civilizált embernek tartani, ha különben talpig mivel, a társadalmi szokásokban jártas és kifogástalan modoru ember is. A frakk és a czilinder, — vághat közbe valaki, ezeket tartván a civilizáció nélkülözhetlen kellékeinek. És a ki közbe szolt, mondott valamit, szent igaz, hogy a köcsöglalap és fecskéfarku kabát is oly rendkívül fontos dolgok, melyek nélkül nem nyílnak meg többé előttünk a báltermek ajtai, ha különben a vármegye első tánczosa vagyunk is, még sem e kettőre gondoltam én, mikor a civilizáció első kellékeiről, legfőbb jelvényeiről szoltam. Mert a látogatásra felvehetünk tisztességes fekete kabátot, a kürtő helyét kitünően pótolja egy csinos kerek kalap (ma ez még divatossabb is; „valódi“ gavallér nem is visel már czilindert, csak ha bálba megy,) azonban a mikről én szólok, azoknak használata nem függ a divattól s azok nélkül egyetlen „művelt“ társaságba be nem léphetünk, kivéve ha bizalmas ismerősök vagyunk, vagy más okokból megengedhetjük magunknak a kedvtelést, hogy különcznek, vagy természetes ficzónak tartsanak.

Nos hát mik ezek a nagy fontosságú kellékek, melyek egyedül juthatnak ó nagysága parfümös légkörébe, s melyek egyedül nyitják föl előttünk ó exciája ajtajának kilincsét?! Nevetség ezt kérdeni, hiszen ott áll kövér, feltünő betükből e fecsegés homlokán: e két fő-kellék, a keztyü és a névjegy.

A keztyü ma már nem csak czélszerűségi toilette-darab, a keztyü annak a jelvénye, hogy a ki e kis darab bőrbe rejtette kezét, az a jó izlésü, művelt társaságokhoz tartozik. Télen természetesen jól esik kettős, bélelt szarvasbőr keztyübe bujtatni didergő ujjainkat, de azért ha látogatásra, vagy bálba megyünk, nemde menet-közben finom glacé keztyüvel cseréljük föl a nehézkes, de jó meleget tartó bélelt szarvasbőrt?! Nyáron épen nem nagy szükségünk lenne rá; a nagy melegben épen alkalmatlan a feszesen odasimuló, s a kigőzölgést akadályozó bőrkeztyü, azért szoktunk nagy melegben könnyü szövött, vagy kötött selyem keztyükkal segíteni magunkon, hanem azért, ha feszes látogatást kell tennünk, bizony csak bele erőltetjük kezünket a bőrkeztyübe, ha ez repedezni kezdene is belé. De ki is lépne be társaságba a melegtől kiveresedett kézzel?! Kinéznek a tereméből azonnal. Hiszen már az is csak az otthoniasság és bizalmasság szabadalma, hogy lehuzzuk a keztyüinket, mikor már helyet foglaltunk s pár perczig társalogtunk. Mindennapos látogatásnál ezt megtehetjük, de a világért nem mernők magunknak megengedni e vakmerőséget feszes látogatásnál, főleg ha ez valami komoly, vagy ünnepélyes jelentőséggel is bír. Ilyenkor még csak a bizalmas emberek is keztyüt erőszakolnak a kezükre és ha a derék jó János bácsi a szomszédba, hol naponkiut tarokkozni szokott, s hová máskor pipával a szájában szokott átballagni, „hivatalos“ megbizással sétál át, hogy tudniillik a Ferkó öcsém számára megkérje a Mariska hugom kezét, biz akkor a felöltött fekete kabátból nem fog elmaradni a keztyü sem, bármennyi bajlódásba kerüljön is a terjedelmes kézre felerőszakolni, ha bár a nagy tisztesség a keztyü begombolásáig nem jut is. Jó pajtásainkhoz megyünk „becsületbeli“ ügyben, mint párbaj-segédek (ez a szerep ma fölkapott,) hát állig begomboljuk kabátunkat s kezükre keztyüt huzunk. Arról a műveletlenségről már ne is szóljunk, mert az már jellemezhetlen gorombaság lenne, ha bálteremben az első négyesnél keztyütlen kézzel nyulnánk ó nagysága finom, könyökig, s azon is felül keztyübe bujtatott kacsója



után, vagy ha azt az „angyali deréket“ pusztá kézzel merészelnők átkarolni s keringőre röpiteni. Ily neveltelenségre már nincs is paragrafus a társadalmi élet büntető kodexében.

A keztyű a műveltség, a lovagiasság jelvénye, (hiszen már a lovag-korban szokásban volt keztyűt dobni annak a lábaihoz, a kit élet-halál párbajra hívtak ki.) A szabadkőművesek sok minden holmi és titkos jelvény közt egy fél női fehér keztyűt is őriznek a lovagiasság jelvényeül. A keztyű fontosságát tehát senki kétségbe ne vonja. De nem kisebb jelentőségre vergődött az utóbbi időben a névjegy is. Ma már nem is képzelhetni művelt embert városban névjegy nélkül. A lustaság, a kényelmesség hozta divatba, s most már elmaradhatlan kellékké vált. Resteltek az emberek levelet írni, egy darab papirosra firkálni egyet-mást illetlennek tartották, — hát kapták magukat, csináltattak névjegyet, arra aztán nem illetlen ónnal fölfirkálni akármit is. Jó, hogy a névjegy használata korábban divatba nem jött, mert akkor aligha gyönyörködhetnénk Sevigné asszony, s más szellemdus hölgyek leveleiben. A névjegy ma már nem csak a lusta levélírón segít, de a lusta látogatón is. Ha ismerőseinket valami öröm érte, új házaspárnál első gyermek születik, a beteg fölgyógyul bajából, ha valaki fölfordult és nem törte ki a nyakát, elesett, és csak könnyű sérülést kapott, — névjegyünket küldjük hozzá szerencsekívánatunk jeléül. Ha valaki érdemrendet kapott, magasb hivatalba nevezték ki, pályadíjt nyert, föllépése sikerült, a parlamentben szűzbeszédet tartott, melybe nem sült bele, lova a gyepen elnyerte az első díjt, — névjegyünk által gratulálunk neki. Oh! a névjegyeknek sok hasznát lehet venni, valahányszor látogatásunk egy csomó szokásos, egyforma, unalmas frázisba kerülne. Névnapi, újév stb. alkalmával, melyik ép izlésű ember tudná arra adni magát, hogy rendre járja ismerőseit, kiknek gratulálni tisztességbeli kötelesség, s mindegyiknek elmondjon egy nyakatekert újévi vagy névnapi köszöntőt?! Hiszen ebbe belehalna az ember, — az is, a ki mondja, az is, a ki hallja. Hát ha valakit mély csapás ért, — nem kellemtelen-e az előtt a részvét hangján sópánkodni, vigasztaló kifejezéseket keresni, s nem jól megteszi-e ilyenkor egy névjegy is?!

A névjegy is alá van vetve a divatnak; tegnap aprókat használtak, ma már akkora táblákra nyomják nevünket, hogy félig befedi azt az ezüst tálczát, melyen ő nagysága elé juttatja a gyapot-keztyűs inas. Nemesi cimert, koronát nyomtatni a kártyára, — uri szokás, — az utóbbi időben felkapták a francziák, (majd elhagyják nem sokára,) hogy jelképben oda rajzolják annak a foglalkozását is, a kinek a neve a kártyára írva van. Így az orvos egy kigyós botot rajzoltat, a színész egy álczát és tört, a katona pisztolyt, vagy ágyut golyó-gúlával, a festő ecsetét, az író tollat. (A kinek pedig egyéb „hivatása“ nincs, csak a széptevés és udvarlás, az, gondolom, bűgő gerlét, csokolózó galambpárt pingáltathatna látogatójegyére.) A divat változtathat ugyan a névjegyen, de azért mindig megmarad a használata, a mi egyébiránt czélszerű is. Csak vegyük azt az esetet, hogy megismerkedünk valakivel; megmondják a nevét, de hogy tarthatnók azt meg emlékezetünkben, ha a névjegy segítségünkre nem lenne. Vagy keres valaki s el vagyunk foglalva. Nem fogadunk el mindenkit, de hogy vehetnők elejét annak a gorombaságnak, hogy az általunk tisztelt s mindenkor szívesen látott látogatót elutasítjuk, ha névjegybe nem jelentené előre. (Ámbár tudok hamis esetet, midőn egy úócskéhez csak úgy jutott be egy tolakodó udvarló, hogy ama nő „harátjának“ a névjegyet küldé be a magáé helyett.)

A névjegyek használatának is megvannak a maga szabályai, szentesítve a társadalmi szokás által. Így például ha betegek voltunk, s ismerőseink névjegyek elküldése által fejezik ki érdeklődésüket, felgyógyulásunk után mi is névjegyünket küldjük hozzájuk, tudatván velök, hogy már semmi bajunk sincs. Ugyan azt tesszük akkor is, ha elutazunk, nehogy ismerőseink hiába jőjjenek hozzánk; valamint visszaérkezésünket is névjegyünk elküldése által hozzuk tudomására azoknak, „a kiket illet.“ Bemutattak valakinek, a ki fölkér, hogy látogassuk meg, s mi engedni akarunk a meghívásnak: pár nap múlva névjegyünket küldjük hozzá, mintegy megtudakolandó, látogatásunkat csakugyan elfogadják s ha igen, azaz, ha kártyánkat elfogadták, pár nappal azután magunk is elmegyünk. Nem volt szerencsénk, nem találtuk otthon azt a kit kerestünk: kártyát hagyunk hátra, öngazolásul, és hogy tudja a meglátogatott, hogy nem küldtük a jegyet, hanem személyesen voltunk ott, — begörbitjük a jegy egyik szegletét. Ha a kártyát postán, vagy hordár által küldjük, nem illik lepecsételni. Természetes, hogy a nők nem küldenek kártyát férfiaknak, hacsak — bizalmas jelleggel nem.

P. K.

## N i n c s s z i v e .

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

— Vagy úgy! — szolt most a fiatal nő. — Egész elfeledkeztem az időről. Hanem már most vége vig Andrásnak, Ferikém; iziben megeszed a pogácsát, azután el az ágyba! Lánzos teringette, mikor a kicsi fiuk oly sokáig fenn maradnak, végre jó a homokos ember és annyi aranyos homokot szór a szemükbe, hogy más nap reggel abban sem hagyhatják az alvást.

Így csevegve levetkőzteté a kis fiut és oda tartá az apának jó-éjszakai csókra. Az elragadott anyai tekintet, melylyel ezt tette, egészen helyén volt. A lepleiből kihántott ragyogó szép gyermek, melynek vállairól a hófehér ingecske omlott alá, az ő üde, mosolygó arczával, szakasztott egy jókedvű angyal volt.

A mint a kis fiu a takaró alá huzódott, Monika az ágya előtt térdre ereszkedett, összekulcsolta kezeit, s ép úgy tón legottan a kis Ferkó is. Nincs a világon valami kedvesebb a kis gyermeknél, mely ágyacsáján térdelve, esti imáját mondja el! Bizalomteljesen fogadja el anyjától az Istent, kiről még fogalma nincsen, és oly hívóleg emeli föl hozzá tiszta szemeit, mintha csak az égbe beletekinthetne velük.

Ferike rövid könnyörgése ugyanaz volt, a mit Monika is kis leány korában a tó menti kicsi halászlakban szokott volt elmondani; egyike ama verseknek, a melyeket meleg egyszerűségükönél fogva csak anya tud kigondolni, és az igazi népdal módjára szájról szájra, házról házra fonódva, végre senki sem tudja származásukat, mert ezer meg ezernek tulajdonává lettek, akár csak a természet szava:

„Fáradt vagyok, ágyba fekszem,  
Szempillámat leeresztem,  
Jó istenem, a te szemed  
Örkődjék kis ágyam felett.

A kit az én szívem szeret,  
Ótalmazza szent kegyelmed.  
A többit is, szépen kérlek,  
A kik itt a földön élnek.

És ha én ma roszkoldtam —



— Ferike! Ferike! — szakítá most Monika félbe a hal-  
kal és nagy komolyan hangsúlyozott szavakat. — Már megint  
nem gondolsz arra, a mit imádkozol. Hisz tudod, hogy csak  
akkor kell az utósó verset mondani, mikor a kis gyerek töké-  
letlen volt. Ma nincs mért bocsánatot kérsz a jó Istentől. Szé-  
pen szót fogadtál, és apa is azt mondta, hogy jó fucska voltál.

Ferike lángvörösre vált.

— Mégis csak úgy kell imádkoznom, a csacsi miatt.

— Miféle csacsi miatt?

A piczi szácska sirásra huzódott szét.

— Hát, édes, kedves anyácskám, mikor elmentél volt,  
akkor én a katulyából kivettem a falumat, azután fölállítottam  
a földön, azután apa bejött a szobába, meglökte a lábával a  
házaikat, mindvalamennyien összedőltek, akkor én úgy ma-  
gamban azt mondtam: „Te csacsi.“

Monika szeme és ajka körül visszafojtott nevetés ránga-  
tódzott, azért mégis egész komolyan mondá:

— Akkor persze a többit is el kell imádkoznunk:

„És ha én ma roszalkodtam,  
Ne hidd, hogy azt már megszoktam,  
Soha többé nem teszem,  
Csak szeress, jó istenem.“

Nagy könyecseppek perogtak alá a kis szánó-bánó bűnös  
arcán, mialatt e verset tördelé. Midőn azonban az anya  
ajkait érzé szemein és szokás szerint fejét a párnák közé il-  
lesztgetvén, édesdeden betakargatá, megvigasztalódva hunyta  
le szeméit.

Monika még pár pillanatig rá nézett az első szobából  
oda derengő gyöngye világnál, azután halk léptekkel visszatért  
férjéhez. Egy ragyogás volt arca.

— Hallottad? — kérde halkal.

— Hogy ne! — nevetett Vilmos. — Egész tisztán ütötte  
meg fülemet a szép tiszteletbeli czim, mire ma ennen-husom  
és véremnél szert tettem. Az aztán a kópé!

— És milyen okos! — szólta rá Monika büszkén; — mi-  
lyen szépen tanul és mindent megtart a fejében, pedig még  
csak három éves!

— Az ám, ember lesz abból, — hagyá helyben Vilmos, —  
nyilván valamivel különb, mint mai nap az apja.

A fiatal nő, ki ide-oda sürgölődve, kosarát üritgeté, most  
a vacsora-terítéshez fogott volt, e nyilatkozatra hirtelen visz-  
szafordítá fejét és rátekintett férjére, a ki az asztalra támasztva  
kezét ült s komolyan maga elé merengett. A nő födeles poharat  
vett le a polcra és a magával hozott seres kancsóval együtt  
férje elé tette.

— Mire való már megint e tépelődés, Vilmos?! Hisz  
nem te vagy az oka, hogy egyelőre e csekély állással kell be-  
érsz; majd jobbra is fordul az megint.

A hang, melylyel ezt mondá, kevésbé fölvidító volt annál,  
a mit mondott. Némiképen kihallatszott belőle a fohászkodás.

Vilmos nem szólta rá semmit.

— Persze, hogy jobb dolgunk volna, ha rám hallgatsz, —  
folytatá Monika vonogatva. — Még most is azt mondom, hogy  
a tábornok ur nem tagadott volna meg téled egy kis előle-  
get, ha mikor a házunk és csürünk leégett, hozzá fordulsz. A  
méltóságos ur mindig jó szívvvel volt hozzád; a kisasszony  
meg az én kedvemért is szót tett volna érted, akkor most me-  
gint a magunkéban volnánk.

— És ha akkor megesik rajtam, a mi minden emberrel  
közös, ki fizeti meg az adósságot? — kérde Vilmos a szokottnál  
élénkebben. Hogy te ezt sehoggy sem bírod megérteni!

— Kell is mindjárt a halálra gondolni, mikor az ember  
olyan fiatal, ép, egészséges, mint te! — És tegyük föl, hogy a  
kis baj után nyomban a legnagyobb ér, — meg is éreznék ama  
gazdag urak azt a pár száz tallért? Feleséged, gyermeked pedig  
mégis csak közelebb állnak hozzád!

— Nagyon sajnálom, Monika, hogy ez egyszer nem vagyok  
veled egy véleményen. Igaz, keserves dolog, mikor az ember  
a helyett, hogy előre menne, hátra megy dolgában, és eleget  
is emészt a lelkemet, hogy nem fizettem volt be a biztosítóba,  
akkor most semmi bajunk nem volna. De mit ér már most  
a sopánkodás, mikor nem lehet többé változtatni rajta? És tán  
bizony azt hiszed, hogy nekem az mindegy? Azaz, magamat  
nézve, bizony ennyibe sem veszem az egészet, csak téged saj-  
nálak. Ha elgondolom, milyen édes gyönyörűséggel kormá-  
nyoztad te azt a kicsi hajlékot, és hogy kell most összeszoron-  
koznod, — de már egyszer úgy van! Adósságot, alamizsnát  
nem vesz be a természetem. A férfinak a maga lábán kell  
állni, — tartozó kötelessége ez neki! Nem vonakodtam föl-  
kérni a tábornok urat, hogy valahová beszerezzen. Csakhogy  
az ilyesmit nem lehet felfujni, ha azt akarjuk, hogy állandó  
legyen; addig tehát örülünk annak is, hogy itt biztos hajlé-  
kunk és becsületes kenyérünk van. Az első időre ez valami és  
nem lesz ez mindig így. Addig tehát türjünk békével.

Dehoggy is volt szükség az elborult homlokra; jól tudta  
azt Monika, hogy mikor férje hosszas fejtegetésekbe bocsátko-  
zik, nincsen akkor neki jó kedve.

— Ne neheztelj rám! — szólta tehát, midőn a párolgó  
tálat az asztalra tette, — hiszen én nem bánom. Csak az fáj  
nekem napról-napra, hogy mikor nagyobbban is becsületet  
vallanál, mégis e csekély állásban kell bajmóldnod, hol még  
azonfelül untalan boszuságod is van és a nélkül, hogy rászol-  
gálnál, még izetlenségbe is keveredhetel.

— Mit akarsz ezzel?

— Hát csak azt, hogy az a Molnárné az elébb elbe-  
szélte, mi adta elő magát urával. Ha te nem látod meg, hogy  
az az ember a sinen felejtí szerszámát, bizonyára bajod lett  
volna miatta.

— No persze! — veté ellen Vilmos.

— Akkor hisz annál jobb, ha nem olyan nagy a baj!  
Mert hát, tudod, Vilmos, megigérttem a szegény asszonynak,  
hogy jó szót teszek nálad ez ügyben. — Egész oda volt  
az az asszony, attól való féltében, hogy te majd feladod  
az urát. Hisz tudod, mennyire nyomorult, örökké beteg,  
— tele a ház gyermekkel. Mi lenne ez emberekből, ha kenye-  
rüket vesztenék! Ugy-e tehát, nem szólsz? Jövőre bizonyos  
lehetsz felőle, hogy vigyázni fog magára.

— Nem — szól Vilmos nyomatékkal, — arról szó sem  
lehet. Harmadik eset már, hogy az az ember súlyos hibát kö-  
vet el. A vaspálya nem csekélység, itt a legkisebb hibából kö-  
nyen nagy szerencsétlenség származhatik. Annak az ember-  
nek menni kell. Az asszonyt sajnálom, de nem segíthetek rajta.  
Ha a pályamester épen távol nincs, tüstént följelentetem volna  
neki a dolgot: a pimasz felül rá még arcátlankodott is.

— Vilmos, — könyörgött most a nő, legédesebb hangján,  
— ne légy olyan keményszívű! Ládd, azt mondta a Molnárné,  
hogy gondoljak kis fiacskáikra és tehát kérleljelek meg gyer-  
mekei végett, — ugyanazt mondom most én is. Állj el szán-  
dékodtól, állj el az én kedvemért! Térden állva könyörgött  
előttem az a szegény asszony; nézni is keserves volt. Ez em-  
berek nem mozdulhatnak; nyomorult kis házikójuk egyetlen-  
egy mindenük, a helységben meg az ember nem kap munkát.



— Mert goromba és iszákos! Egy ideig megemberelte volt magát, most megint a régi, az pedig nem járja. Az ugyan, — ne kinozz többet! — Kötelességem ellen való véték volna szemet hunyni az ilyesre.

— Mindennapi imádságod neked ez a szó, — fakadt ki most a nő lángra gyúlt arczezal, — valahányszor csak a kötelességeddel állsz elő. Magam is szeretem, hogy vigyázol a becsületedre, csakhogy te tulságba mégy vele. Lehet az ember maga a becsületesség és mégis jó lehet a szive!

Vilmos komoly tekintetet vetett nejére.

— S azt hiszed, nekem az nincsen?

Monika tagadólag fejét rázta. — Micsoda beszéd ez megint! — szólt kevésbé indulatosan. — Te jó vagy, tudom. De látd, sokszor majd, hogy a szívem megszakadt a miért ugy megbicsakolod magad, és örökké csak a micsoda kötelességen jár az eszed. Isten mentsen, hogy én részemről valaha igaztalan uton járjak, vagy csak kívánjak is olyast, — de én nálam első az uram és gyermekem, csak azután következik a többi mind, a mi csak van ezen a világon. És te pedig nem vagy olyan.

— Már, hogy én milyen vagyok, azt én meg nem mondhatom, hahogy magadtól nem tudod, — szólt Vilmos kis szünet mulva. — Isten a bizonyosságom, hogy szeretem nőmet, szeretem gyermekemet, a hogy csak kitelik tőlem.

Monika fél szemmel rá nézett, azután hirtelen modorához képest, oda szaladt hozzá és megcsókolta. Hanem az a nagy szivbeli öröm, mely gyermeke körül annyira át-megátvilágította volt arcját, nem szólott be többé hozzá; ez este ama mosolygós valami, a mi fiatal leány korában szeme mélyén lakozott, elveszett a fiatal nő tekintetéből.

## VI.

Szépen derült föl a nap. A helység harangjai reggeli misére hívtak, messzire esendülve a lanyha, már is forró légben. Monika sötét ruhában, kis imádságos könyvével kezében indulóban volt már, az ajtóban azonban meg-megállott.

— Tehát jó szíveddel viszed magaddal a Ferikét? — szólt férjéhez, a ki bár csizmában és sikkával a fejében, még a szobában időzött. — Hiszen velem is eljöhetne; csak az, hogy a lelke unja magát a templomban, azután már kissé késő is, sietnem kell, mert ma, boldogult édesanyám halálnapján, nem szeretném a szent misét elmulasztani; eddig még minden évben imádkoztam a drága lélek üdvösségeért. Ugy-e, hogy vigyázni fogsz reá?!

— Ne busulj! — szólt Vilmos. — A mig álláson leszek, a házban marad. Azontul a homokosban kavicscsal játszhatik, — ez az ő legjobb mulatsága. Hiszen már sokszor volt velem.

— Neked is hozok kavicsot! Egész egy zsákkal, kék kavicskát, mamácskám! — sürgeté a kis fiu, kezecskéivel tapasztikolva.

Monika még egyszer visszafordult, szívéhez szoritandó a kis fiut, és megcsókolván férjét, gyors léptekkel sietett keresztül a réten, a helység felé. Pár perczcel reá apa és fiu is elindultak hazulról. A sinut hosszában haladva, Vilmos egész magas természetességével pillanatról, pillanatra aláhajolt a csacsogó kis fiucskához, ki nem bocsátva őt kezéből, bármint iparkodott volna is ez kiszabadítani magát belőle, a sok szép virág végett az ut szélén, melyeket mindvalamennyit szinte elnyelt eleven szép szemével. Amaz öntudatlan édes gyönyörködés, mely tiszta derült időben künn a szabadban mindnyájunkat, de kivált a gyermeket elfogja, a kis fiu minden mozdulatából kisu-

gázzott; hozzá még amaz édes mosolygás, és búbajos taglejtés, a milyen e kis fiunak volt, és a mit az emberek angyaltermészetnek szoktak nevezni.

Az ujon épült pályának még csak egy része volt átadva a forgalomnak és a kész pályák szigorú rendje még sok tekintetben hiányos volt itt. Így többek közt a munkához szükséges szerszámoknak való kis ház egyszersmind a gazda helyisége volt, és ennek tövében ama mélyebben eső homokos, melynek kavicskái végett már oda haza annyira örült volt a kis Ferike; a homokostól a pályasínekhez ideiglen sinnyom volt rakva, oly végre, hogy mialatt a rendes vonatok oda voltak, a szerszállító kocsik közlekedjenek rajta a homokos és a pálya közt; az ideiglenes sinen át forduló és kis bezárható korlát is volt vetve, és a felügyelet Vilmosra bízva. Minthogy ez időben személyvonat volt utban, szerszállító kocsik pedig nem volt jelentve, Vilmos mielőtt szállására ment volna a kis Ferikeért, szabályszerűleg leeresztette volt a korlátot. Most, hogy oda érkezett, első dolga az volt, utána nézni, ha valjon rendben van-e ott minden; azután engedett a fiu édes-kedves könyörgésének, hogy vigye tüstént a homokosra, melyen most se szekér, se ember nem dolgozott, és nem bírta levenni szemét a kis Ferike virgócz elevenségéről, a mint boldog gyönyörrel a homokban hempergett, kavicskából és forgácsból házikókat építgetett és repeső gyerekképzéletében egész világot teremtett magának.

Most a felülről jövő vonat jeleztetett. — Jer Ferikém! — szólt az apa. — Most föl kell mennem. Te is velem jössz és kinézesz az ablakon.

— Én itt maradok, apuskám! — hízkeledett Ferike, és esdőleg vetette föl kék szemét, a nélkül, hogy félbenhagyná játékát. — Olyan csunya az a füttyölés, a kocsik meg úgy vágatnak; jobb szeretnék itt maradni, mint az ablakon kinézni. Ugy-e, apácskám, megengeded?

Vilmos vizsga szemmel körülnézett; a homokos egészen néptelen volt, a játszóhely a kis fiura nézve olyan biztos, mint akár a tulajdon házának kis kertje. Állásáról szemmel is tarthatta a kis fiucskát, rá is kiálthat. Beleegyezőleg integetett tehát, gyöngédeden megsimogatta a szőke fürtös kis fejecskét és indult állása felé.

A szomszéd állomásról még nem jelezték a közlő vonat megérkezését, midőn a sinut ellenkező irányáról dübörgés hallatszott. Vilmos most hirtelen arra felé fodult és abban a perczen halálos halványra vált arca. Alulról az oda jó távol szomszéd állomás felül egy egy egész teherrel megrakott szerkocsi iramlott erre felé a sineken. Legnagyobb hajtásban levén, mulhatlanul végig száguldja az ide közel levő szomszéd állomást és azon tul okvetlenül bele kell szaladnia az utban lévő vonatba.

Egy pillanatig úgy volt, mintha felhő takarná el Vilmos szemeit. Nem látott, sem az előre zörgő végzetet, sem játszadó magzatát. Pillanat mulva valami végig cikázta agyvelejét, élesen és villámszerűen. Esméleten kívül lebocsátotta a fordulót. A szerkocsi a fősínről a melléksínre vágatott, azután alá felé, a homokosra. Vilmos egész testében reszketve, térdre roskadt, és visszaigazitotta a fordulót. Alig volt meg ezzel, jelezték, hogy a vonat megállapodás nélkül hajtott el a szomszéd állomás mellett. És nyomban reá zuhogva robogott el a hosszú kocsisor a kőszoborként állomásán hely álló Vilmos mellett. Azután eszeveszetten rohant el a homokosra.

(Folytatása köv.)



## Egy hét története.

Április 4-dikén.

„Egy hét története.“ — A vallásosság hete. — Nincs új a nap alatt. — Az emberek ma is vallásosak. — A főváros a husvét hete alatt. — A vallásosság fenntartja a költészetet. — A feltámadás öröme a népé is. — Husvét szokások régi eredete. — A főváros husvét népnépe. — A Gellért-hegy oldalán. — A színházak husvét alatt. — A népszínház ostrom alatt.

Egy hét története, — az van fölírva ide, e rovat homlokára, de vajon mi története van ennek a hétnek, mely egészen a vallásos áhitaté és ünnepé?! Van-e története a templomok hetének, a körmenetek hetének, s az egyházi öröm és vigasság hetének, van-e oly története, a mely nem ismétlődése az előbbi éveknek századok óta, mely valami újat szolgáltat a tárczairó tolla hegyére, valamit, a mi eddig elő nem fordult, a mit följegyezni érdemes, mert az olvasó előtt ujság lesz, és érdekes ujság?! Hát a tavasz új-e, nem minden évben egyformán köszönt be enyhe mosolyával, s mégis nem mindig elragadónak bájosnak találjuk-e?! És az ünnep, azért, mert mindig ismétlődik, veszít-e csak legkevesebbet is méltóságából, fönségéből?! Nem ép oly megható-e ma is Krisztus halálának s dicső föltámadásának ünnepe, mint ezer év előtt volt?! Vagy talán ma már kevésbé vallásosak a lelkek, mint annak előtte voltak, s ma a meghatottság, mely száz meg száz év előtt minden keresztény lelket betölté s fölmagasztosítá, kihült, elszállt, s hidegen hagynának ama valóban fönséges szertartások, melyekkel az egyház a világ megváltójának halálát és föltámadását megünnepeli?!

Nem így van; a husvét ünnepe meggyőzhetett róla, ha eddig kételkedtünk benne, hogy a vallásosság még nem halt ki a lelkekből, daczára a mai kor fagyasztó, önző, anyagi irányának. Csak az utczára kellett kilépnünk, s mindjárt láthattuk a közhangulaton, mely a járó-kelők arcán önkénytelenül kifejezve van, hogy az egyház most alapítójának halálát ünnepeli. A nagy-péntek ünnep volt mindenkire nézve; még a nem keresztény vallásukat és a hitközönyösöket is az utczára csalta, ha más nem, a kíváncsiság, s az a vallásos komolyság, meghatottság, mely az utczákon hullámozó sokaság arczatán előmlött, önkénytelenül elragadt azokra is, kiknek soha eszökbe nem szokott jutni az isten. Egyik templomból a másikig hullámozott a tömeg, s az oltár lépcsőin egymást válták fel a buzgólkodók. A vallásosság még nem halt ki az emberekből, akár mint erősítsék is az ellenkezőt.

S valóban, ha érdekesről kell szólanom, alig van valami érdekesebb, mint a főváros a husvét hete alatt. Kis városban azt nem vehetni annyira észre, a mi itt, hogy úgy mondjam, méltóságos kinyomatot nyer. Annyi költészet, annyi megható van abban a komolyságban, mely az utczákon hallgatógon, zaj, zsidongás nélkül föl s alá hullámozó sokaságon uralkodik, hogy a ki közönyös lélekkel tud közte előgyelegni, annak a lelke kiégett és oly sivár, mint a rengeteg sziklája, melyet csak a baglyok laknak. Nincs e hangulatban legkisebb léha vonás sem, mely az összhangból kirírna s az összbenyomást zavarná, míg más felől a kevésbé műveltebb rétegek tulzott

vallásosságának kirívó színei, melyek kisebb városokban a benyomás fenségét csökkentik, itt elsimulnak, s az általános hangulatban ellágyulnak, szeliddé lesznek. Én egy cseppet sem kétkezem abban, a mit oly sokszor hallottam már, hogy a hitetlennek csak egy nagy hetet kelle Rómában töltenie és vallásossággal tele-szível térne haza onnét. Mily megható, mily fönséges lehet a nagy hét Rómában! (Az az hogy: csak lehetett; most már ott is másként megy. A mi óta a pápa fogolynak tekinti magát a Vatikánban, azóta elmaradtak a körmenetek, s a vallásosság többi nagyszerű nyilvánulásai.)

És a föltámadás! Van-e ember, kinek lelke föl nem magasztosul, midőn az egyház a megváltó feltámadását ünnepeli?! Kit hagyhatna ridegen a körmenetek pompája, a zugó harangok, az éneklő katonai zenekar játéka s a kivilágított ablakok ünnepélyes fénye?! Akárki mit mond, helyes dolog az, hogy a vallásosság külső nyilvánulásai még nem mentek ki a divatból, sok kötészet van azokban, szükség azt fenntartani.

De ha a gyásznapi ünnepélyessége kizárólag csak az egyházé, a föltámadás öröm-ünnepébe már tevékeny részt vesz a nép is. Töméredek szokás maradt fönn századok óta s átszáll nemzedékről nemzedékre, hiven megőrizve a kegyelet által. Lám, a husvét bárányról már a biblia is megemlékszik, s ma is alig van ház, melynek asztaláról husvét napján hiányoznék. Hát az öntözködések eredetét ki tudná fölkatni?! Oly régi az csaknem, mint maga a kereszténység. És a piros tojások, — e kedves ünnepi emlékek, vajh, ki tudná megmondani melyik korból valók?! Fűrészlik az okát, mért hozták használatba az ajándékozás e módját, s nem tudnak rá jönni, oly rég időből való, — s ma is széltiben divatoz; a fényűzés leleményessége és bőkezűsége kifogyhatlan az ajándékozás e nemében s némely kereskedéseknek egész évi bevételevel fölér az, a mit nekik a husvét ez ajándékokból behoz. Hát a szentelt kalács, a szentelt sonka, a szentelt bor, mely kevés háztól marad el, — és a többi husvét szokások, az öröm e nyilvánulásai! Mind ezek hangosan tanuskodnak a nép vallásos érzületéről.

A fővárosnak ezeken kívül van még egészen sajátos husvét népnépe is, mely más városok népének nincs meg. Husvét második napján Budapest egész „népe“, (a szót szorosabb értelemben véve,) „Emausba megy.“ Még két év előtt is rendkívül érdekes képet nyújtott ilyenkor az ősz Gellérthegy kopasz, sziklás oldala. Oda sereglett a főváros apraja, nagya, férfia, asszonya az alsóbb rétegekből. Családostól kimentek s letelepedtek a sziklás oldalon, — s mintha egy tarka-barka lepellel lett volna beborítva a vén hegy, úgy nézett ki a sűrű csoportokra oszló, heinzsegő, zsidongó sokaságtól. A merre a szem tekintett, mindenütt szűkebb, tágabb csoport, körben ülve a leterített fehér abroszt, melyről szentelt sonka, szentelt kalács és szentelt bor mosolygott a gondtalanul csevegő, mulatozó kis társaság szemé közé. Itt-ott fölzengett az ének, s egyik csoportnak a dala áthangzott a másikéhoz és sajátos zűr-zavarba olvadt össze, a nélkül, hogy a fület kellemetlenül érintette volna. Odább társas játék fűzte koszoruba a fiatalas-



got, folyt a cziczázás, a kergetőzés, a nevetgélés, a pajzánkodás, járta a „kinn a bárány, benn a farkas“, és mit én tudom nevére mind azt a jó kedvű ártatlan mulatságot, mely a lányokat és fiukat késő estig a legvigabb hangulatban együtt tartá. Táncz is volt; a zene átkozottul rosz ugyan, de annál csapongóbb és fesztelenebb a jókedv. Ez volt a fővárosi népnek első tavaszi ünnepe, melyet nem zavarhatott meg a fű nélküli, lomb nélküli kopárság, nem a hűvös levegő. Két év óta a népmulatság szintere változott, de nem maga a mulatság. Mióta a vén Gellértet tele ültették bokrokkal, fákkal, letiltották onnét a mulatozókat, kik ennél fogva a hegy aljára szorultak, de azért a mulatság csak meg volt az idén is.

A husvét a színházakat is megtölté. Azt nem mondhatjuk, hogy nagyobb volt a népszínház közönsége, mint egyébkor, mert hiszen a szerencsés Rákossy előtt nem új dolog az, hogy délután már nem marad pénztárban egyetlen eladatlan jegy sem, de az is tény, hogy oly ostromot soha sem kellett kiállania a pénztárnak, mint ez ünnepnapokon. Alig viradt, már is körül volt véve a színház nagy tömeggel, mely nem akart későn jönni, csak hogy jegyhez jusson. Még a kocsi-forgalmat is fennakasztá a sokaság. Délre már nem lehetett drága pénzen sem kapni egy jegyet. A tömeg pedig nem tudott belenyugodni abba, hogy ő Soldosné és Tamásyt, a rég nem látott kedvenceket, még husvét napján se láthassa, hallhassa, nem akart tágitani, betörte az ajtót, jegy kellett neki minden áron, erővel is. Nem tudom, hogyan értette meg az igazgató velők, hogy hasztalan törik magukat, — Soldosné énekének hallása nélkül kell az ünnepet eltölteniök, ha még oly hiányos lesz is a nélkül az ünnep.

... Nemde mai tárczánkban sok volt a vallásosból, — szinte meg is unták talán, hiszen ha Soldosné szerencsére közbe nem jő, kis igazítással akár husvét predikáczióknak is megjárja. Vigasztalódjanak, — már vége van, és Soldosnéval végezvén, most már igazán tartani akarom magam a közmondáshoz, hogy „vége jó, minden jó“. Egyszermind szigorubb bírálóm előtt szolgáljon mentiségemül, hogy önök a „hét történetét“ akarták tőlem hallani. Tehát itt van. Tehetek én róla, hogy a hétnek ily szent története van?! — P.

### Budapesti hírvivő.

\* \* (Jótekonyság.) N a d á n y i Albertné urhölgy a népszínház-alapra 200 frtot adományozott. — Cs á s z k a György szepesi püspök a Szepes-Olasziban alapított leánynevelő intézet és kisdedovoda számára saját költségén 26000 frton megfelelő, diszes helyiséget vett s az ezen intézetekben alkalmazott tanítónők közül ötnök ellátását és fizetését is magára vállalta.

\* \* (Rózsás napló.) Jegyesek: Mihálkovic József ügyvéd, az „Ung“ szerkesztője és B é r e s i Marcsa kisasszony Ungvárott. — Esztergomi Gábor gyógyszerész és K e l e m e n Erzs kisasszony Adán (Bácsmegyében). — Gróf Ny á r y és Albrecht kisasszony bécsi színésznő. — Egybekeltek: K a l i c z a Vilmos gazdatiszt és S z é p Karola kisasszony Debreczenben.

\* \* (A gyermekek husvétja Gödöllőn.) Husvét szombatján egy magasállású udvari tisztviselő tisztelte meg látogatásával a gödöllői református lelkészt, Gönczy Benőt lakásán, tudatván vele, hogy felséges királyasszonyunk a reform. egyház iskolás gyermekeinek husvét ajándékol kalácsot, süteményt és

piros tojásokat kegyeskedend kiosztatni. Husvét első napján délelőtt csakugyan meg is jött az ajándék az említett tisztviselő felügyelete alatt \* állott az egy kétfüli ruhás kosár cukros süteményből, \* nagy mennyiségű piros tojásból. Szájáról-szájra járt, hogy a kalácsokat a kis főhercegnő is segített kiszakgatni s a tojásokat pirosra festeni és márványozni. A főnebbieken kívül ötven forintot is kegyeskedett felséges királyasszonyunk a református egyház iskolás gyermekei számára kiosztás végett a lelkészhez küldeni. A római katolikus iskolás gyermekek is épen ily mértékben részesültek a kalács, sütemény, piros tojás és pénz ajándékában.

\* \* (Rudolf trónörökös) Wittingauba utazott, hol Schwarzenberg Adolf herczeg a trónörökös tiszteletére nagy fajdvadászatot rendez, melyre sok főrangú vendég hivatalos. A trónörökös kíséretében lesznek gróf Fesztetics és Latour urak. A fiatal Schwarzenberg a trónörökös elébe megy Gmndig, honnan együtt fognak utazni Weselliáig, — innen Borkowitzba fognak kocszini. Nem messze e falutól vannak Schwarzenberg herczeg erdői, hol a vadászatok rendeztetni fognak. Az erdőszlakot a trónörökös éji szállásául a legnagyobb kényelemmel rendezték be. A vadászat után Wittigauba fog a társaság menni, hol nagy ebéd lesz és a hol a trónörökös a nagy levéltárt is megtekintendi. Ha az első nap nem sikerül fajdat ejteni, akkor másnap ismét kikocsznak az erdőbe, a hol az éjt tölteni fogják és reggel ismét vadászat lesz. A trónörökös csütörtökön tér vissza Bécsbe.

\* \* (A központi Fröbel-nőegylet) közgyűlésén báró Edelsheim Gyulayné urhölgyet választották meg alelnöknek Schley Berta urnő helyett, ki egészségi okból mondott le az állásról, melyet igen buzgón töltött be. Az évi jelentés az egylet buzgóságáról és virágzásáról tanuskodott. Tetszésben részesültek az egyleti öt gyermekkert ama kiállított munkalatai is, melyeket a lipcei kiállításra küldenek.

\* \* (A hazai iparpártoló egylet) közgyűlése, több lévén már ötszáz aláírt tagnál, ápril 15-dikén délelőtt tíz óraker lesz a megyeház termében. Ez alkalommal az ideiglenes választmány jelentést tesz az eddig történekről, aztán választanak egy férfi-és egy nő-elnököt, egy férfi-s egy nő-alelnököt, továbbá központi választmányt harmincz nőből s ugyanannyi férfiból, intézkednek a pénztári számadás megvizsgálásáról s tárgyalják az indítványokat. Az ideiglenes elnökség kéri e nagyfontosságú ügy barátainak részvételét s a künnlevő aláírási iverk mielőbbi beküldését Galgóczy Károly pénztárnokhoz (szerb utca, saját ház.)

\* \* (A képzőművészeti társulat) sugár-uti palotájának megnyitását, s az ezzel kapcsolatos művészeti kiállítást a folyó év őszére halasztotta. Az elhalasztás indoka abban rejlik, hogy a király Majláth György országbíró által értesítette a társulatot, miszerint Rudolf koronaörökös, mint a társulat védnöke, csakis ekkor fog megjelenhetni.

\* \* (Az iparosok körében) husvét vasárnapján műkedvelői előadás volt, mely a Deák-szoborra vagy százötven forintot jövedelmezett. Szigeti József „Szerelem és örökség“ című vigjátékának női szerepeit Huber Zsófi, Szász Zsigmondné és Okenfusz Gusztis kisasszonyok játszották. Ünnep másodnapján „családi estély“ volt, melyen Ranzenberger Ágost magyar ábrándot zongorázott Székely Imrétől; Lengyel Amália kisasszony és gróf Keglevics Ödön Umlauf „Serenade“-ját két cziterán adták elő; Joungh Ottilia kisasszony Schubert „Vándor“-át énekelte; Bársony István és Zsemlicska Armin hegedűn Allard egy művét játszották; Ranzenberger Ágost és



József a „Norma“ ábrándot zongorázták; Embey Iván szavalt, Zobel Ignác népdalokat énekelt; végül pedig táncz volt éjjélig.

\* \* (Damjanichné édes anyja) meghalt, erről a szomoru hirről értesíti olvasónőinket lapunk halálozási rovata. Mácsai Csernovics Jánosné, született Bosnyák Jozefa urhölgy hunyt el, miután késő kort megért, s miután látnia kellett, leányára mily súlyos csapást mért a sors, s az mily nemesen viselte azt. Az érdeemes honleány gyászában országszerte sokan osztoznak, s midőn ő siratja az édes anyát, mi megindult szívvvel gondolunk a hölgyre, ki olyan nemes, fönkelt érzületű nőt nevelt, mint a minő özvegy Damjanichné.

\* \* (A méltóságos ház.) A „tisztelt“ ház, mint tudjuk, a képviselők háza; a méltóságos a főrendeké. Tagja a felsőháznak: két császári királyi herczeg; 19 herczeg; 13 zászlós ur, kik közül kettőt (a koronaörököt) az országgyűlés választ s a korona megerősít; a primáson kívül 55 egyházi főrendü (római katolikus görög-katolikus és görög-keleti érsek és püspök,) 67 főispán, 417 gróf, 217 báró, 7 királyi regalista, a horvát-szlavon tartományi gyűlésnek két küldöttje. A felsőház tehát összesen 708 tagból áll. Ezek között 652 örökös vagyis született törvényhozó, kik születés és nagykorúság folytán már tényezői a törvényhozásnak, 123 egyén hivatalánál, illetőleg méltóságánál fogva ül a főrendiházban, ezek közt a 67 főispán csak addig, míg hivatalban vannak, a többi életfogytaig. Ebből a 799 tagból a legnépesebb ülésen is alig van jelen 20 főrendi. Az egyes családokat illetőleg a gróf Nyáry család, a Bethlenek 10, a Csákyak 12, a Széchenyiek, Pálfiak és Telekyek 14, a Pejacsevichek 15, a Batthyányiak 16, a Festeichek 17, az Eszterházyak 18, a Zichyek 36 szavazattal lehetnének képviselve a főrendiházban. Ha a Zichyek teljes számmal megjelenének a főrendiházban: leszavazhatnák az összes méltóságos főrendeket.

\* \* (Nincs más ismerőse.) Király ő Felsége, levelet kapott egy dunántuli parasztagdától, a ki azt írja, hogy ő a pesti gyepen már többször futtatott s díjat is nyert s most szeretne a bécsi versenyekben is résztvenni, de nem tudja a föltételeket; nem is kérhet felvilágosítást senkitől, mert Bécsben nincs ismerőse; hanem Ő Felségét látta már a pesti futtatásokon „tehát már ismeri,“ ennél fogva töle bátorodik tudósítást kérni. A levél Ő Felsége kezébe került, a ki aztán magyar minisztere által elküldeté a bécsi futtatások föltételeit. Azokból a dunántuli lovas gazda megtudhatta, hogy Bécsben nincs „mezei gazdák versenye.“ Ez csak a mi gyepünk különlegessége.

\* \* (Szent a béke) Szerbia és Törökország között; a török csapatok már át is adták a szerbeknek az elfoglalt várakat. Érdekes dolgokat olvasunk Zajcsár átadásáról Márczius 19-dikén adta át Liva Osman pasa Zajcsárt a szerbeknek, a hová a szerb katonaság az nap be is huzódott; midőn a nevezett pasa neki mindent átadott, a katonaságot felállították a szokásos közös tisztelgésre. A szerbek háromszor egymás után, török szokás szerint törökül kiállták: „Padisah misz csak jassa“ (Sokáig éljen a mi császáruk!) erre a török katonabanda a szerb hymnust játszotta, a mi a szerbeket ugy el-érzékenyítette, hogy a szerb parancsnok a bandának 50 török lirát ajándékozott. A pasa ezt megtudva, visszaküldte a pénzt ezen megjegyzéssel: „Mig ellenségek voltunk, egymással mint katonához illik verekedtünk; most pedig, miután barátok lettünk, annál kevésbbé fogadhatom el azon ajándékot, melyet ön a török katonabandának adott, mert tudom, hogy

sokat szenvedett hazájának sokkal inkább szüksége lesz azon öszszegre. Nem utasítom vissza az ajándékot, hanem csak barátilag küldöm vissza, azt hogy legyen alkalma azzal a háboru miatt szükséget szenvedő honfitársain segíteni. Isten önnel, — Ozman pasa.“ Ez az eljárás ugy meglepte a szerbeket, hogy katonáik ekkép nyilatkoztak: „Már igazán, a valódi török még dühében is nemes.“

\* \* (Addig jár Zubovics) a Dunára, mig egyszer . . . A vállalkozó szellemű főhadnagy a napokban majd megjárta. Keveselvén babérait, azt tetézni akarta. Dél előtt 10 és 11 óra között megkísérlette a Dunát ismét átúszni egy kiszolgált fiakkerosló hátán. — Ó-Budán, a monitorok horgonyozási helyén ereszkedett a Dunába, de alig hatolt a folyam közepére, visszafordulni volt kénytelen. Az első kísérlet meghiusulása azonban még nem rettentette el; — megpróbálkozott a hullámokkal és a rosz gebével. De e kísérlete sem sikerült. A bátor főhadnagy mindkét ízben életveszélyben forgott, különösen a második kísérlet alkalmával, midőn lovastul uszókészülékkel a hullámokba merült és menthetlenül oda vész, ha az utánna csónakázott hajóslegények segélyére nem sietnek. Az eset oka az, hogy Zubovics ur lova a vízben göresöket kapott s erejét vesztette.

\* \* (Strogoff Mihály) minden nap tele házat csinál a népszínházban. Diszleteit innen alkalmasint egyenest Berlinbe viszik, Bécs kikerülésével, hol Jauner vajmi olcsó módon szerette volna megnyerni a Carl-színház számára. A darab szövegét furfangosan akarta megszerezni egy berlini német igazgató. S. gyorsíró fölkérte, hogy az előadást figyelemmel kísérve, stenografirozza le neki a szöveget, ad neki érte száz forintot. A gyorsíró azonban nem vállalkozott e csinyre s figyelmeztette Rákosit, hogy külföldi igazgatók mennyire érdeklődnek e legujabb látványosság iránt. Rákosi egy berlini igazgatóval már megkötötte a szerződést a darab és diszletek iránt, s valószínűleg ezt akarta most megelőzni a másik igazgató furfangos módon, a mi azonban a gyorsíró becsületességén hájótörést szenvedt.

\* \* (A nemzeti színház) tavaszi idényére egész lánczolatát készíté elő a vendégszerepléseknek. Trebelli, ki Patti-val énekelt, szerdán kezdé meg e sorozatot a „Szevillai borbély“-ban. 7-dikén pedig a „Troubadour“-ban lépett föl; esetleg még a „Prófétá“-ban is, mint Fides. Gerster Etelka kisasszony, jeles lyrai énekesnő, ápril 14-dikétől kezdve hat-szor fog énekelni és pedig a „Lucia“, „Alvajáró“, „Hamlet“, „Tévedt nő“ és „Faust“ operákban. Masini, a Verdi tenoristája, kinek számára írta ő az „Ayda“ és „Requiem“ tenorszerepeit s kit a párisiak méltán Mariohoz hasonlitanak, e hó 26-dikán „Tévedt nő“-ben s esetleg még „Faust“-ban fog vendégszerepelni. Lucca Paulina asszony május első felében „Ayda“-t, a „Hugonották“-ban Valentinét s az „Afrikai nő“-ben Selikát énekli. — Donadio Bianka kisasszony közönségünk kedvence, május 15-dikétől kezdve tizenkétszer fog föllépni; vele kerül színre először Massé „Pál és Virginia“ című, Párisban roppant hatást keltett dalműve, s így nemzeti színházunk e dalmű előadatásával a szárazföld többi színházát meg fogja előzni; ugyancsak Donadio kisasszony egy másik új szerepében, a „Varázsfuvola“, „Éj királynője“-ben is be fogja mutatni magát. Ernst Henrikkel, a berlini operaház tenoristájával is megkötött az egyezés, azonban berlini kötelezettsége miatt vendégszereplésének idejét még nem lehetett meghatározni; csak abban történt megállapodás, hogy Lo-hengrint, Raoult („Hugonották“) és Faustot fogja énekelni.



Gerster E. kisasszony és Ernst H., e két kiváló magyar művészi erő vendégszereplésének különös érdeket kölcsönöz ama körülmény, hogy szerződötési czélből történik.

\* \* (Szinházi statisztika.) A népszínház példájára a nemzeti színház is kimutatást tesz közzé a lefolyt színházi évről. A kimutatás csak a drámai előadásokra szorítkozik. A lefolyt színházi évben, (1876. ápril 1-től 1877. márczius végéig,) tiz hónap alatt 166 este volt drámai előadás. Adatott összesen 85 darab 184-szer. Eredeti színmű 25, 52-szer; klasszikai 15 darab, 29-szer; eredeti és klasszikai együtt: 41 darab, 81-szer. Idegen fordított darab 44 adatott, 103-szor. Ez utóbbiak közt 17, (35-ször adva,) egyfelvonásos vigjáték volt. Faj szerint osztályozva: szomorujáték volt tizenegy, 31-szer; dráma 26 volt, 56-szor; vigjáték 44 darab, 90-szer; népszínmű 4 volt, 7-szer. Új darab színre került huszonnégy, 112-szer. Tehát az előadások felénél többet újdonságok töltöttek be. Ezek közt volt eredeti 5, (22-szer,) klasszikai 3, (11-szer,) idegen 16, (79-szer.) — Az eredeti darabokat illetőleg általában megjegyzendő, hogy az előbbi években azoknak számát a vásárnaponként adatni szokott népszínművek tetemesen szaporították, míg a lefolyt színházi évben népszínművet csak hétszer adtak. Végül a dráma jövedelmét illetőleg megjegyezzük, hogy a vásárnapi jövedelmek, mely napokon azelőtt legtöbbször népszínművek adtak, csökkentek ugyan, de a hétköznapokon adatott szomorujátékok, drámák és vigjátékok jövedelme bármelyik színházi év jövedelménél nagyobb volt, mi azonban a sűrűbben adatott, változatos s legtöbbször sikerült újdonságoknak s azok ismétléseinek köszönhető.

\* \* (Árvis az emeleten.) A napokban a váczi köruton fekvő Mandel-féle házban egy tehetős asszonyság hideg fürdőt akart csinálni, s a fürdő-szobában megeresztette a vízvezetési csapot. Míg a kád megtelik, gondolta, kimegy. A konyhában eszébe jutott, hogy a szomszédasszonynak mondanivalója van, s bezárván az ajtót, átment hozzá. Ott aztán a sok között a Patti-előadásról is beszélt, hová estére elmenendő volt, s az édes csevegés eltartott 2—3 óra hosszáig. Ekkor jut eszébe a fürdő. Mikor lakásába nyitott — az egész lakásban egy méter magasnyira volt a víz, mely átitta magát a padlózatot, s megrongálta a falakat. E napokban egy városi bizottság tartott szemlét a lakáson. A padlózatot fel kell szedni, s megszáritani az asszony költségére.

\* \* (Három porcellán tálcza) (magyar majolika) került közelébb az Egger-testvérek birtokába. Magyar koronába vésett két betű: M. W. és készítési helyök: „Pápa“ olvasható rajtok. Arról tesznek tehát tanubizonyosságot, a mit eddig nem tudtunk, hogy Pápán is művelték egykor a porcelángyártás műiparát. A tálczák kettején gunyoros kép van. Egyiken egy férfi (ügyvéd) feji a tehenet (kliensét.) A másik szintén porlekedő felek megkoppasztását ábrázolja. Pulszky Ferencz intézkedett, hogy e gyáripari emléktárgyak a muzeum birtokába kerüljenek.

\* \* (Egy fölfedezett lángész.) Egy pár jeles képirónknak e napokban pár rajzot és festett képet mutattak be, melyeket egy oly ifju készített, ki soha sem részesült rajz- és festészeti oktatásban s csak pár hó előtt a festékkereskedőtől kérdezte meg azt is, hogy mint keverik a festékeket. Ez ifjut, ki most tizennyolcz éves, katonai pályára szánta édes anyja, s pár hó mulva egy katonai intézetbe kellett volna mennie, ha a végzet más ösvényre nem viszi. A kaszárnya-élet üres óráiban ugyanis elkezdett magától rajzolgatni s valószínűleg maga is meg lehetett lepette, látva, hogy jobban sikerül, mint

hitte. Zsebpénzéből vett vásznat, festéket s őrnagyának arczképét egy kis photographia után oly élethiven festé le életnagyságban, hogy e tiszt meglepetve kérdé: „Kitől tanulta ezt?“ „Magamtól.“ Saját anyja sem tudott róla, hogy fia rajzol és fest, mert hiszen nem tanították, s meg volt lepve, midőn egy juhait őrző öreg pásztor s egy a kanári madár kalitkája felé nyuló, fekvő kis csecsemő olajképeit, egy pár kis fénykép után nagyban rajzolt női arczképet s „III Rikhard“ egy színezett jelenetét megmutatta neki. Az anya örömtől sugározva határozta el, hogy fiából most már nem lesz katona. Keleti Gusztáv és Than Mór, látva e képeket örömmel adták neki a bizonyosságot, hogy nemcsak hajlama, hanem határozott tehetsége is van, mely méltó a rendszeres képeztetésre. Trefort minister is megígérte támogatását, így az ifju megkapja azt, a mire szüksége van: a képeztetést. Neve: Karlovszky Bertalan, fia az irodalmi munkáiról is ösmert Karlovszki M. Ida asszonynak.

\* \* (Vegyések.) Gizella főherczegnő és férje a nagy hetet Rómában tölték s még néhány napig ott maradnak. — A népszínházat terhelő nyolczvanezer forintnyi hátrálék törlesztésére a választmány kormányengedélyt kapott sorsjáték rendezésére; százezer darab egyforintos sorsjegyet szándékoznak kibocsátani. — Abdul Kerimnek Temesvári Mór gyáros egy pár magyar czizmát küldött ajándékba, mit ő francia nyelven melegen köszönt meg, mint a rokonszenv új jelét. — Patti Adeline és Nikolini, ha válópörük lefoly, Erdélybe mennek, unitáriusok lesznek s ott kelnek össze, mivel mint katolikusok ezt nem tehetnék; Levinsky is ezt az utat használta második házasságához. — Gróf Zichy és Ágoston megint hosszú utra kelnek. A jövő hó elején indulnak Észak-Amerikába, hol öt hónapot szándékoznak tölteni. A jövő évben pedig Dél-Amerikát utazzák be. — A „Hamlet“ dalmű ötvenedik előadása alkalmával Odry Lehel üdvözlő táviratot küldött Párisba ez opera zeneköltőjének, Thomasnak. A válasz erre egy hosszú levél volt, melegen szólva abban fővárosunk közönségéről, mely az ő műveit is annyira méltányolja. — Solymosi Elek, a népszínház kedvelt komikusa, „Kvitt“ czimű népszínművet irt, melyet májusban a budai szinkörben szándékoznak előadni.

\* \* (Halálozások.) A mult hét folytán elhunytak: Müller Kálmánné született Heinrich Hermine asszony 22 éves korában, Budapesten. — Csernovics Jánosné született Bosnyák Jozefa urhölgy 88 éves korában, Budapesten. — Éder György ügyvéd Budapesten. — Simon Mátyás postatiszt Kolozsvárott. — Özv. Zmeskál Józsefné 90 éves korában Győrött. — Deli János 80 korában Czeglédén. — Rosenbaum Lipót rabbi 76 éves korában Pozsonyban. — Gelléry Jenny kisasszony (Gelléry Mór nővére,) Szegeden. — Szalay István fővárosi derék polgár. — Dornánszky Ferencz, 69 éves korában, Budapesten. — Piller Ferdinánd Kis-Mártonban. Béke hamvaikra!

## Irodalom és művészet.

A nemzeti színház operája ezen a héten ünnepelt. Előbb Beethoven emlékéért tisztelte meg, az örökszép „Fidelio“ eléggé élvezhető előadásával, aztán a „Zsidónő“-t hallottuk, melynek előadása szintén ünnepies jelleget öltött. Talán azért, mert érdemes tenoristánk, az elpusztíthatlan Ellinger ez operában lépett föl először bécsi vendégszereplése után, melylyel nem vallott szégyent sem a jeles énekes, sem pedig a



budapesti közönség, mely Ellingert mindig kitüntetéssel fogadja. Ezuttal is úgy volt; Ellinger pedig annyi bravourral énekelte legjobb szerepét, hogy nem maradhatott nyugodtan egy kéz sem. Ünnepp nap volt Trebelli asszony fellépte is a „Sevillai borbély“-ban. E kitünő művésznőt Patti mellett hallottuk, és elveszett a színpadon. Most a nemzeti színpadon hallva, egész meglepetéssel győződünk meg róla, hogy nagy művésznő. A fővárosi közönség, mely mindjárt kész a tapsra, ha valakit érdemesnek talál arra, most sem habozott és megtapsolta a jeles énekesnőt, ki még kétszer fog föllépni, hihetőleg tele házak előtt.

Bercsényi „Dormándi“-ját pénteken adták; a jövő hétig tehát nem szólhatunk róla. Első drámai kísérlete ez egy ügyes, értelmes fiatal színésznek. Kolozsvárott pedig egy ismert nevű, derék beszélyíró első színi kísérletét mutatták be, egyik igen tisztelt munkatársunkét Vértessy Arnoldét. Kimerítő kritikát nem olvastunk, a mit olvastunk, az nincs elismerés nélkül.

Végül három előfizetési felhívást említünk meg. A tehetséges fiatal Rudnyánszky Gyula egy kötet versre nyit előfizetést. A könyv czime lesz: Fanny dalai. Ára 1 frt, diszkidásé 2 frt, az előfizetési pénzek Özdögére u. p. Komjáth intézendők a szerzőhöz. A másik felhívás Varga János könyvére teszi figyelmessé a közönséget. A „babonák könyve,“ (ez lesz a czime,) a babonáságot fogja tárgyalni. Ára 1 frt. A pénz Aradra küldendő még e hóban Vargához. — Végül Lukács Gyula egy kötet elbeszélést ad ki „tengerész-életéből“. Ára 1 frt, mely május 15-dikéig a szerzőhöz (Budapest, dohány-utca 11. sz.) küldendő. Sirius.

### Nemzeti színház.

Márczius 31-dikén: Zárva. — Április 1-sején: „Tündérlak Magyarhonban.“ — Április 2-dikán: „A jóslat.“ — Április 3-dikán: „Zsidónő.“ — Április 4-dikén: „Idegen nő.“ — Április 5-dikén: „Sevillai borbély“ (Trebelli.) — Április 6-dikán: Gróf Dormándi Kálmán.“ (Előszőr.)

### Divattudósítás.

Három dolog megfigyelendő az öltözék választásánál: a szövet, a szabás és a diszítés. A szövet választása az izlés, az alkalom, a hely befolyása alatt áll, az uralkodó divat leghívebb kifejezése, a nap ujdonsága, és mindig igyekeztünk e rovatban színvonalán állani az új jelenségeknek, úgy hogy olvasónőink csakugyan folytonosan bírják képét az uralkodó izlésnek, legyen az jobb irányu, avagy ferde is. Ugyan olyan fontos, mint a szövet, kétségen kívül a szabás is, melyről szintén már gyakran csevegtünk. Ezuttal tehát kötelességünknek tartjuk azon felmerült változásokról is említést tenni, melyeket ez évben kilátásba helyeznek. És úgy látszik e változások nem lesznek jelentéktelenek. Mert nincs kevesebbről szó, mint a tunique száműzéséről, és a női öltözék általános egyszerűsítéséről. Fogamatba akarják venni, hogy a női öltözék ne álljon többé három, négy darabból, hanem csak egyből, és e szerint a princesse-forma lett a győztes! A ruhák még most is szorosan a testhez simulóknak készülnek, kitüntetve ugyan a test formáit, de szerényebb körvonalokat kívánva, egy szóval ildomosabb jelleggel. A szoknya hátrésze ne legyen többé sima, de egy könnyű ráncolat szelidítse az egyenes vonalt, melyet aztán szalag, csokor vagy egy écharpe tartana össze. Végre már észrevehető, hogy a külső zsebek is kezdenek eltűnedezni az új ruhákról. Miután a zseb tunique-kákon, derékon, ujjakon diszlett, a legbizarrabb formákban tetszelgett, ime, mintha megunták volna őt, pedig kár, mert izléssel alkalmazva, csinosan elrendezve a zseb mindig szép diszítése volt a sima ruháknak. És ezzel a diszítésekre törtünk át, mert hisz a zseb is azokhoz tartozott! Ezen kelléke az öltözőknek is felletta fontos, és két részre oszlik. Az egyik rész magában foglalja mind azon gyárilag és gépileg előállított szegélyzeteket, csipkéket, rojtokat, boj-

tokat, sujtásokat és fonásokat, melyeket olyan nagy választékban kaphatunk ruháinkhoz, míg a másik rész magába foglalja mind azon diszítéseket, melyeket a női kéz előállít: fodrokat, plisséket, rézsutos szegélyeket, dudorokat, rüche-eket, felhajtásokat, Watteau-ráncokat, befoglalásokat, passepoil-okat, csokrokat stb. Néhány e diszítések közül ma még divatosak, mások holnap lesznek azokká, vagy tegnap neveztek el azoknak, úgy, hogy valóban egyik sem ment ki még a divatból. Ezen diszítések jó kiviteléhez szükséges néhány alapszabályra nézve tisztában lenni. Így például tudni kell, hogy a huzott fodor előállításához másfélnyi szövetbősséggel több szükséges, mint a sima alap, melyre azt alkalmazni akarjuk, miután a ráncolat annyit kíván meg. Egy rüche-jellegű fodor, egyszerű ráncokkal még egyszer annyi szövetet követel, míg a sűrűbb, a kettős rüche csak négyszer annyi szövetbősségből állítható ki. A plisséfodorhoz a rendes bősséget háromszor, négyszer is kell venni, úgy a mint mélyebb, avagy laposabb ráncokat rakunk. Fő dolog a plissé-fodroknál, a melyek most nagyon keskenyre szedetnek, hogy egészen egyenlőek, simák legyenek, a miért aztán szükséges, hogy készítésüknél felül és alul is egyformán lesimitassanak és levarrassanak.

### Számrejtvény.

Gróf Zay Emiliától.

A mi nem az enyém, a mi nem az övé az 1. 2. 3. 4.  
Ha éhes vagy, itt van ime ezt 3. 4. 4. 15. 3. 7.  
Csillapítja majd éhségedet.  
A hol járok, a hol megyek,  
Mindenütt csak feléd nézek. 11. 12. 13. 14. 15.  
A hova csak jövök, a hova csak lépek ott 5. 6. 7. 8. 9.  
Nem szereti senki ha meg 14. 13. 2. 9.  
Mi azonban néha mégis megesik,  
Tisztelt megfejtőimmel ha beszélnek,  
Mindenkit így megszólítanak. 10. 3. 7. 8. 3. 4.  
Egyes számban, 1. 3. többesben 1. 2.  
Irta ezt már harmincz éve  
Hazánk egy koszos költője. 1—15.

Megfejtési határidő: májushó 2-dika.

A f. é. 10-dik számban közölt rejtvény értelme:

Arany János.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Lukács Julia, Jánossy Lajosné, Karácsonyi Biri, Pus-kás Gizella, Vérffy Ocsovszky Vilma, Knau Luiza, Éhen Gizella, Bátori Zsigray Istvánné, Mandits Erzs, Bosnyák Anna, Eckerdt Karnász Mariska, Menyhárt Kornélia, Szkladányi Anna, ifj. Szlávik Nándorné, Schlesinger Berta, Hrabovszky Géza, Mednyánszky Margit és Erzs, Chepeli Zsuzsika, Simonis Györöcskey Mari, Bagi Mariska, Ferencsevics Teréz, Bányay Ilka, Wigner Gizella, Inotai Róza, Mehrwerth Anna, Czabán Dánielné, Egeraljai Kontz Andor, Rád Péterné, Hidy Sarolta, Haintz Mari, Kolb Józsefné, Gorove Anna, Belezny Szeréna és Irma, Ocsvay Árpád, özvegy Gyurikovics Béláné, Kovács Györgyné, Essó Teréz, Siffmann Zsuzsanna, Csonth Lajosné, L. Záhony Klára, Stresznyák Hermin, Deésy Mártha Eugénia, Cseri Istvánné, Szotyori Ágnes, Dömötör Ida, Auer Károly, Korenagh Serk Hermin, Marosy Etelka és Izabella, Ratkovszky Mariska, Kollarits Józsefné, Hambalek Gizella, Garzó Ilka, Sáary Amália, Hedry Ilona, Mandula Ida, Muraközy Róza, Bohus Gyuláné, Dzsinih P. Mária, Pessina Edéné, Áronfi Fisch Jeanette, Tahy Fehérváry Kornélia.

### Tartalom.

Feleki Miklós, (arczkeppel.) — Leánykámnak. Várady Antaltól. — Pagát ultimó, Margitay Dezsőtől. — A keztyű és a névjegy. — Nincs szíve. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Irodalom és művészet. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlőlék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Maiszámunk melléklete: Feleki Miklós arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



15-dik szám.

prilis 15-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

## K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

### XVIII. ÉVFOLYAM.

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országut 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |           | R. katolikus és protestáns naptár |                 | Ó-naptár         | Izraeliták naptára       | Hold-járás | N a p - |          |          |
|-----------------------|-----------|-----------------------------------|-----------------|------------------|--------------------------|------------|---------|----------|----------|
|                       |           |                                   |                 |                  |                          |            | kelte   | nyugta   |          |
|                       |           |                                   |                 |                  |                          |            |         | óra perc | óra perc |
| Április 15            | Vasárnap  | G 2 Neste szűz                    | G 2 Misericord. | 3 B 1 husv. után | 2 Noah                   |            | 5 14    | 6 47     |          |
| 16                    | Hétfő     | Lambert                           | Turibius        | 4 Nicetas        | 3 Félb. Ádám             |            | 5 12    | 6 49     |          |
| 17                    | Kedd      | Rudolf (Rezső)                    | Rezső           | 5 Theodolus      | 4 Okoziás el. b. m.      |            | 5 10    | 6 50     |          |
| 18                    | Szerda    | Apollón                           | Ede             | 6 Eutich         | 5                        | ☉          | 5 8     | 6 52     |          |
| 19                    | Csütörtök | Tódor, Krezc.                     | Tódor, Emma     | 7 György         | 6 B. husv. al.           |            | 5 7     | 6 53     |          |
| 20                    | Péntek    | Gyöző vértanu                     | Sulpitius       | 8 Prochorus      | 7 Temp. szen.            |            | 5 5     | 6 54     |          |
| 21                    | Szombat   | Anzelm vértanu                    | Oda szűz        | 9 Eupischius     | 8 Sab. 3 <sup>er</sup> . |            | 5 2     | 6 56     |          |

**☞ Teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk. ☜**

## V i d é k i t á r c z a.

**Kolozsvár**t, 1877. ápril hó 7-dikén. Kissé lanyha életet élünk. Társasköreinkben semmi új, semmi nevezetes. Ugy látszik, a bőjti apró multságok fölemésztették azt a vidámságot, mely az izgalmas farsang után megmaradt nőink körében. Hanem annál nagyobb élénkség uralkodik Thalia templomában. Donadio Bianka alig végezte felejthetetlen vendégszereplését, egymásután jöttek hegedű- és zongora-virtuozok s a közönség nyakig uszott a ritka élvezetek árjában. Jelenleg Kassainé Jászai Mari, a budapesti nemzeti színház tragikai művésznője rándult le hozzánk néhány vendégjátékra. A közönség nagy ovációval fogadta mindjárt első föllépte alkalmával szép kedvencét, ki színpadunkról került az ország első színházához. A t. művésznő „Phedrá“-ban lépett föl először s az eredmény fölülmúlt minden várakozást. Majd „Iskarioth“-ban mutatta be magát, mint Magdolna s hogy e fönséges alakot művészetel állította elő, mondanunk fölösleges. Végre jutalomjátékául „Antonius és Cleopatrá“-t választotta. Zsufolt, minden részében telt ház, rendkívüli lelkesedés, virágzapor, mely a művésznő lábaihoz hullt, voltak legszebb nyilvánulásai azon elismerésnek, melyet a kitünő művésznő méltán kiérdemelt a nyújtott műélvezetekért. Másnap már eltávozott körünkől. Holnap Vizváry Gyula, a nemzeti színház komikusa játszik „Stern Izsák“-ban. A közönség már ismeri jó humoráról. Színeszeink május közepe felé rövid időre bucsut mondanak nekünk és Nagy-Váradon próbálnak szerencsét. Frigyes

**Vajda-Hunyad**, április 7-dikén 1877. Tisztelt szerkesztőnő! Van szerencsém becses lapját a folyó hó 2-dikán tartott hangversenyéről értesíteni. Hogy mily kellemes estét szerzett az a közönségnek, elég lenne csak a műsort közölnöm: oly kitünő számokból állt az, s oly jeles erők által előadva, hogy kimaradhatlan volt a siker. Játstak Wagnertől, Székely Imrétől, Donizettitől, Beethoventől; volt karének Weibertől, Verditől, Mendelssohntól, és népdalok, továbbá magán-ének és szavalat. Legsikerültebb volt Belizarioból a „Grand concert“ átirat, melyet két zongorán Bauholczer Julia és Schulz Kőszeghy Serafine urhölgyek adtak elő, valóban ritka művészi tökélyvel és izléssel. Nagy hatást csinált Egmont nyitánya is Beethoventől, melyet nyolcz kézre Bóhm Róza, Schulz Kőszeghy Szerafine, Bauholczer Julia urhölgyek és Hoffmann Rafael ur adtak elő kitünően. Tetszettek az ének-részek is.

A hangversenyt táncz követte, mely 3 óráig tartott. E hó 15-dikén ismét hangversenyünk lesz, hisz igyekszünk mi is a nagy világgal haladni, habár attól igen félre esünk is. Az eddig adott 3 hangverseny jótékony cselekedet volt, ugymint az első

a kolozsvári tüzkárosultak javára, a második a helybeli szegény iskolás gyermekek javára és a harmadik a helybeli polgári olvasókör könyvtára megalapításához. E hó 15-dikeit a dévai tanító képezde tanári kara fogja rendezni, mert itt fogják tartani ez évi tanítógyűlésüket. Ha szives lesz a lapok hasábján helyet engedni, úgy bátor leszek erről is említést tenni.\*)

- 1

**Bicskén** folyó hó 2-dikán az olvasókör könyvtára gyarapítására fényes bál tartatott a nagyvendéglőben, melyen, daczára az igen kedvezőtlen esős időnek, — igen sokan vettek részt. — A nők közül különösen kiemelendők: Tumlér Anna, Jenni és Nina Csabdiról, Schiffler Teréz, Lakner Emil, Kégl Emilia és Róza Barokról, Nagy Emilia Tökről, Kis Irma Mányról, Lángh Natália Biáról, Mikes Ika, Letenyei Gizella kisasszonyok továbbá: Kurz Sámuelné, Kégl Fani, Vasanic Miklósné, Nagy Béláné, dr. Lux Józsefné és Tögl Jánosné. — Ezen bál, mely Nagy Ödön ügyes rendezése és Tuzák József híres zenetársulata közreműködése mellett világos reggelig tartott, — az idei bálók legkedélyesebbjének és legsikerültebbjének mondható.

**Ráczevén** az ottani kaszinó javára husvét-hétfőn kedélyes bált tartottak. A fővárosból többen rándultak le e mulatságra, mely minden tekintetben sikerültnek mondható. A csinosan díszített teremben a táncz ugyancsak folyt hajnalig, s különösen a csárdásokot a fiatalság nagy tüzzel járta. A társaság egy része másnap kirándulást rendezett a „pokolhegyhez“ s délután újra tánczra kerekedett Troll Józsefné és Mátray Emma urhölgyek vendégszerető házában.

**Szathmáron** Abday Sándor veterán színész a „magyar színjátszó társaság“ első „directora“ ápril első napján tartá arany lakodalmát szeretett neje, Böszörményi Johanna, szinte régi színésznővel. Abday az első magyar színjátszók közül való; 1818-ban lett színészsze, s mint direktor 32 éven át az országot keresztül-kasúl járta. Ő verbuválta és „asszentálta“ (saját kifejezése) Thalia papjaivá a pesti szintársulat jeleseit: Megyerit, Bartát, Pálit, Szerdahelyit, Petőfit, Erdöst, Munkácsyt, Egresi Gábort, Lászlót, Benzát és Gaidlert (Felekyné atyját) és sok színésznőt. 1827-ben ő alakítá az első fix-fizetésű társaságot, a mely nemcsak „színjátszó“, de „énekes társaság“ is vala. Tagjai voltak: Szentpéteri, Udvarhelyi, Dériné, Botos, Borsos Klára és Kilyéni, karmester Hajnis. A zenekar négy cseh muzsikusból állott. E társaság egy év mulva kétfelé oszlott. Az énekes rész Kassára ment s később innen Badára vergődve, magvát képezte a pesti nem-

\* ) A legszivesebben veszem.



zeti színjátszó társaságnak, Abday pedig a nem énekes részt tovább igazgatta, városról-városra vitte, hol egyesülve Kilényivel, hol szétválva tőle. Az öreg színigazgatónak naplója is van, mely érdekes adatokat tartalmaz az első színészet történetéből.

**Kalocsára** Haynald érsek meghívta Konkoly Miklóst, az ó-gyallai csillagda tulajdonosát, hogy sziveskedjék őt meglátogatni, hogy ott az új intézet (csillagvizsgáló) helyét kiszemelje, s az építéshez az előmunkálatokat megtegye. E meghívás következtében vasárnap utazott le Kalocsára, hol az érsek vendége. Az építés nem sokára megkezdetik.

**Vidéki vegyesek.** Nagyváradon furcsa bált akar adni a fiatalság; ki lesz zárva a mulatságból a 16-dik évét meghaladta nő. Nagyon unhatják magukat a nagyváradai fiatal emberek. — Szegeden Bakody Lajos zongoravirtuóz vasárnap hangversenyt adott; nem hallgatták sokan, de a kik jelen voltak, azoknak igen tetszett; közreműködtek Erdélyi Ignác, Rác Kálmán (vonós hangszereken,) Helbling Matild kisasszony (zongorán) s Laib Hermin kisasszony (a fővárosi zenede növendéke), ki a Mignon-áriát s több magyar dalt hatással énekelte. — A pécsi nőegylet „kézi munkaiskolát“ állít föl s abba egyelőre tizenkilencz szegény lányt vesz föl ingyen-oktatásra; a módosabb jelentkezők ötven krajczár havi díjt fognak fizetni.

## Különfélék.

**(A nőorvosok Oroszországban.)** Oroszország a nőorvosok kiképeztetésére külön intézetet alapított a múlt évben. Ennek jelenleg 430 rendes növendéke van, kik közül 73 zsidó, 19 lengyel katolikus, 11 lengyel református és csak a többi orosz. A növendékek felvételénél igen nagy szigor tapasztalható, kivétel nélkül megkívánják az előkészítő gymnazialis tanfolyam teljes elvégzését s azonfelül még külön felvételi vizsgát. Minden oroszországi tartomány jogosítva van növendékeket küldeni ezen intézetbe. Rendesen a közép osztályból kerülnek ki és 20—25 évesek általában, csak nagy ritkán kerül egy 30 éven felüli az intézetbe. A jelen növendékek közül 78 van ki már férjnél van, vagy férjnél volt.

**(Rubinsteinről)** e jellemző történetkét olvassuk: A művészt körutjában meghívták egyik északi királyság udvarához is, hogy egy ott tartandó bizalmasabb körű estélyt zongora játékaival fűszerezzen. Rubinstein, bár ki volt fáradva, engedett a meghívásnak. Hanem ő ideges természetű. A mily szeretetreméltóan és lelkesülve közli másokkal művészetét, midőn valódi műértőkkel van dolga, ép oly könnyen elmegy a kedve, mihelyt közönynyel vagy nem őszinte lelkesüléssel találkozik. Rubinstein az estélyen kezdetben egész tüzzel játszik, de nemsokára megbántódva veszi észre, hogy a király is játszik — kártyát. Rubinstein erre mihamar s feltűnőleg elhagyta a termet és haza ment. Másnap felkeresi a művészt egy udvari kamarás, ki a király megbízásából egy csillogó rendjelt hoz neki. „Mit csináljak én ezzel az izével?“ kérdi szárazon a művész. — „Ő Felségének méltóztatott az ön tegnapi játékáért elismerésül — — „Ő Felsége nem ismerheti el az én játékomat, mert nem hallott abból semmit, hanem egész odaadással kártyázott: én tehát nem érdemlem meg a rendjelt.“ S a dolog abban maradt; a kamarás hosszú orral távozott, Rubinstein pedig még az nap újabb diadalokra indult.

**(Nevezetes öreg emberek.)** A német császár 80 éves születés napja alkalmából érdekes rövid szemlét tartani az európai czelebritások közt, kik felett az évek már meglehető-

sen eljártak. Első helyen áll maga a német császár, ki 80 éves mult. Utána következik, s pedig nagyon közel Thiers, ki nála csak 25 nappal ifjabb. A tényleges diplomaták közt legidősebb Gorcsakov, ki 79 éves, aztán következik Disraeli 72, s Gladstone 62 évvel, Bismark 62 éves, kortársa lord Granville. A francia köztársaság elnöke 69 év felé jár. Hirneves írók közt: Viktor Hugó 76 éves, Carlyle 81, Tennyson 67, Longfellow 71 éves. Az egyházi nagyságok közt valamennyi felett kimagaslik a 85 évvel Dupanloup, ki 75 éves. Garibaldi meghaladta 70-dik évét. Kossuth 75 éves.

**\*\* (Wagner Richard)** követelő elbizakodottságának és tapintatlanságának ismét újabb jelét adta. Közelebbről ugyanis mint a műpártoló herczeg vendége, néhány napot Meiningben töltött, hol a herczeg részéről minden lehető kitüntetésben részesítettett. Midőn elutazott, összes műveinek egy példányával kedveskedett a herczegnek, de oly izléstelen és arrogans ajánlattal, hogy a felett már több német lap kifejezte megbotráncokozását.

**\*\* (Külföldi vegyesek.)** Amerikában meghalt egy fiatal ember, ki a múlt évben elnyelt egy cseresznye-magot, mely kihajtott a gyomrában. Higyje, a ki akarja. — Ignatiev tábornokról a „Daily Telegraph“ azon hirt jegyzi fel, hogy a czár herczegi rangra akarja emelni. — Az örültek Bécsben annyira elszaporodtak, hogy a helytartóság megkereste a községtanácsot, miszerint gondoskodjanak e hó 10-dikéig az örültek elhelyezéséről, mivel az országos tébolyda tul van tömve. — B. Erlanger Viktor „A Rulf-család“ czim alatt színművet irt, melyet Laubenak nyújtott át. Előadása esetén a női főszerepet a szerző sógornője, Bog-nár Fr. kisasszony fogja játszani.

## Megbízások tára.

**Szikszóra H. Gy. urnőnek:** Az első előfizetéskor nem volt említés téve a régi könyvek elküldéséről. Most azonnal megküldtem.

**Sárdra B. D. urnőnek:** Igen sajnálom, de már rég elfogytak, és így már nem szolgálhatok velük.

**M. Szigetre Sz. J. urnőnek:** El van küldve.

**Marczali K. F. urhölgynek:** Ha lehetséges volna, magánlevélben fejezném ki mély részvéteimet!

**Szendre T. J.-nek:** Sziveskedjék velem egész nevét tudatni, hogy kívánságának azonnal eleget tehessek. Így lehetetlen!

**V. Hunyadra B. R. urhölgynek:** A legszivesebben megteszem annak idejében.

**Györbe V. M. urhölgynek:** Azonnal újból megküldtem.

**Szegedre B. J. urnőnek:** Válaszát várom.

**Derecskére ifj. H. J. urnak:** A régi könyvekkel már nem szolgálhatok, a jelen félelvi hat kötet pedig a jövő hóban fog szétküldetni.

**P. Abára J. F. urnőnek:** Kedves soraira harmadnap levéllel feleltem, nagyon sajnálom, hogy nem vette, habár amaz ügyben csak is júliusban és augusztusban lehet lépéseket tenni, a melyeknél szivesen ajánlom fel közreműködésemet.

**Szegszárdra M. A. urhölgynek:** A megfejtés jó volt. Rendelkezzék a beküldött levélbélyeggel.

**Bustya házára M. E. urhölgynek:** El van küldve.



# BECK JAKAB

kész fehérneműek, vásznak,  
asztali készletek és függönyök  
gyári raktárában, Budapest hatvani utca  
kaphatók:

Színes férfi ingek, 1.50, 1.60, Oxford ing 2 frt, két kü-  
lön gallérral 2.50.  
Fehér férfi ingek, 1.20, 1.60, 2 frt, himzetek 2, 2.50,  
3 frt, vászonból 2.50, 3 frt, rumburgi 3.50, 4 frt.  
Férfi gatyák, magyar vagy német szabásu 1 frt, sziléziai  
vászonból 1.20, 1.40, Kreas 1.50, 1.60, rumburgi 2, 2.25.  
Női ingek Chiffonból 1 frt, himzetek 1.50, 2, 2.50, vá-  
szonból 1.50, 1.60, kivarrottak 2.50, himzetek 3, 4, 4 frt.  
Hálókötösök, diszes 1.20, himzetek 1.50, 2, 2.50, 3,  
4 frt, irdás barketből 1.20, 1.50, piquet barket 2,  
2 frt 50.  
Alsó szoknyák, fodor diszes 2, 2.50, himzett 3, 3.50,  
4, 5 frt, irdás barketből 2, 2.50, piquet barketből  
2.50, 3 frt.  
Sárszoknyák 2, 2.50, fekete Moirból 3, 3.50, 4 frt. Téli  
nemez alsó szoknya piros és szürke 3.50, 4 frt 50 kr.  
Női lábravalók 1, 1.20, 1.50, himzetek 2, 2.50, irdás  
barketből 1.20, 1.40, piquet barketből 1.50, 1.80.  
Francia fűzők 80 kr. 1, 1.20, dupla finom fajta 2, 2.50,  
legfinomabb 3 frt.  
Fehérneműek ujonszülött gyermekeknek, ingecs-  
kék 45, 60 kr., 1 ft, vászonból 90 kr. 1, 1.50.  
Hosszu párnák 1.50, fodros 1.60, 2.20, finom 3, 3.50  
himzetek 4, 4.50, 5 frt, vattázott párna betét 2 frt.  
Pelenkák vászonból, tucatzaja 4, 4.50, 5 frt, flanel 40,  
gummi 50 kr. darabja.  
Reklik horgoltak 45 kr., főkötő 15 kr., kötött készle-  
tek 1, 1.50, pipue takarók, szakállkák és fatslik.  
Menyasszonyi hozományok 200 frttól 1500 frtig  
kaphatók.  
Agyneműek, Chiffon vánkós 1 frt, ezakkos 1.20, fodor és  
egyéb diszszel 2 frt.  
Paplanlepedők Chiffonból, sima 2.50, fodros és koczka  
kivarrással 4 és 5 frt.  
Vaszon parnák, diszes 2.50, himzeétek 4, 5, 6, 7, frt,  
vaszon paplan lepedők sima 3.50, diszes 5, himzet-  
tek 10, 12, 15, 18 frt.  
Alsó lepedők vászonból 1.80, varrásnélküli 2.50, 3 frt.  
Vattázott paplanok, kartonból 3 frt, cachemirből 5, 6  
frt, selyemből 15, 18, Noblesz selyemből 22 frt.  
Csipke függöny kelme 7/8 széles, rófe 35, 40, 50 és 60  
kr., párja egy ablakra 3, 4, 5-10 frtig.  
Kész fehérneműek fiúk és leányok számára min-  
den nagyságban és áron.  
Legújabb gyermek és női kapusonok és baslikok.  
das választék mindenféle teli szükségletekben,  
mint harisnyák, alsó kötött és flanel ingek, mel-  
lennyek, zsuzsi és egyéb kötött kendők, ruhács-  
kák, réklik és gyermek rövid és hordó köpenyek.  
Küldemények utánvétellel  
pontosan eszközöltetnek.  
Függönyök tisztítási ára párjaért 50 kr.  
Oly árucikknek megrendelésekre nézve, melyek ne-  
műn üzletemben kaphatók nem volnának, — szívesen a be-  
vásárlandó gyári áron eszközölni rendelkezésre állok.

## Napernyők

a legelőkelőbb bécsi gyárakból.  
bámulatos olcsó áron

Clothfodros napernyő 90 kr. 1.25 bélelt, 1.60, 2 frt,  
chínai formában 2 frt 50 kr.  
Cloth Eu tout cas 16 zolos 1.50, 18 zolos 2 frt, bélelt  
olyan 50 krral drágább.  
Selyem fodros napernyő bélelt 2.80, 3.50, 4, legele-  
gánsabb 5, 5.50, 6 frt.  
Selyem Eu tout cas 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50 és 6 frt.  
Küldemények utánvétellel pontosan eszközöltetnek  
Beck Jakabnál,  
hatvani és ujvilág utca sarkán.

## Epilepsie

(kórságot) gyógyít levél útján  
a szakorvos Dr. Killisch, Neu-  
stadt Dresden (szászország). Már  
8000-nél többet jó sikerrel  
kezelt.

## Nestle Henrik-féle gyermeklisztet, Liebig-féle húskivonatot,

valódi francia borszeszt sózva és só nélkül, legjobb  
minőségű fűregport — valamennyi fűregnek halált  
hozó, füstölő szeszt salicylsavval.

### Illatszereket,

suly szerint minden mennyiségben,

angolt: Jokey Club, Ess-bouquet, Moss-rose, Chy-  
pre, stb. francziát; Ibolya, Rezeda, Jasmin, Fleur  
d'orange, Ylang-Ylang stb.

Fogport, fogszappant, fogkefét, szájjizeket,  
különféle gyárakból, párisi hölgyport, rizsport, Sarg-  
féle mindenféle gycerin készítményeket stb. a leg-  
jutányosabb árakon ajánl

## Neruda Nándor,

gyógyfűszer árus az „arany méhkas”  
Budapest, Hatvani utca 10. sz.

## Féreg-por

kitűnő minőségű

moly, tinktura, kámför, naphtalin,  
patchouli-fű ajánlja

## NERUDA NÁNDOR,

Hatvani-utca 10. sz.

„Az arany méhkas”



Bátorkodom teljes tisztelettel tudatni  
miserint a váci-utczában, a Drasche-  
féle házban, váci- és kishid-utca sar-  
kán nagybani és kicsinybeni

## nap- és esernyő-

üzletet nyitottam.

s szíves pártfogásért esedezem. Mély tisztelettel

## LANG ÁGOSTON

nap- és esernyő-gyárss.

## A tavaszi idényre!

ajánlom tisztelt vevőimnek mindennemű tavaszi kabátok  
sodrozott szövet, cheviot- és plaidszöveteket a legújabb  
por- eső- és utazó-köpenyek. Legelegánsabb és legújabb  
divat öltönyök, valamint nagy választékban gyermek-jaquet  
és köpönyékekben gazdagon felszerelt raktáromat legjütá-  
nyosabb áron.

## Holzer Simon,

kigyóter 1. sz. a. az udvari gyógyszerházzal  
átellenében.

### Olcsóbb

jobb és szebb, mint bárhol!

## Női ruhakelmék

legkedvezőbben megszerezhetők

## HAMBURGER ADOLF

hölgy-divatáru üzletében

BUDAPEST,

IV. koronaherczeg (uri) utca 8. sz.

Minták kívánatra bárhova  
nyílen küldetnek.



## Az idényre.

Nagyrabecsült vásárlóinkat és a  
t. c. közönséget van szerencsénk a  
közeledő idényre már tökéletesen  
berendezett gazdag választékra s a  
legjutányosabb árak mellett

## nap- és esernyő

raktárunkra figyelmeztetni, s egyszersmind becses  
látogatását kikérni.

Teljes tisztelettel

## Ranzenberger testvérek

nap- és esernyő-gyára,  
Váci-utca a „Korona-kávéház” átellenében.

## Erzsébet sósfürdő

Budán.

A gyógyhely keserű víz forrásai legjobb sikerrel  
használhatók következő beteg-égeknél: **vérbőség**,  
(fejfájás, fülzugás, szédülé., ájulás, szívdobogás, mell-  
szorulás.) **idült bélhurut, makacs székszorulás**,  
**máj- és epebajok, lépdaganat, aranyér, rást-**  
**és méhkor, tulságos elhizas, köszvény, idült bőr-**  
**kütegek, a görvénykor enyhébb alakjai, és női ba-**  
**jok** (idült méh- és petefészkek, tisztulási zavarok,  
fejérfolyás stb.)

Egészséges fekvés, tiszta, üde levegő, jutányos 'a-  
kások, jó vengégló, több nemű szórakozás. Az Erzsébet-  
keserűvíz forrás belső és külső használata (mindenemű  
fürdők, méhzuhanások stb.)

Rendelő fürdőorvos **Dr. Bruck Jakab**, Budapest  
bálvány-utca Mocsonyi-féle ház.

### A fürdőidény májushó 1-én kezdődik.

A társaskocsik Pestről (állomási hely Józseftér)  
óránként közlekednek.

Egyéb felvilágosítást nyújt a fürdőorvos és az

Igazgatóság.

## Bámulatos olcsó!

Legújabb női divatkelmék és ele-  
gáns kész toilették,

ugyszintén minden e szakba vágó rőfűscikknek legjütá-  
nyosabban megszerezhetők

Grossmann  divat és vászon  
József  raktárában.  
BUDAPEST, király-utca 27. sz.

„A magyar koronához.”  
Minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek  
Kész ruhák rendelésekor a mérték beküldése kéretik.

Valódi

## H A J F O N A T O K

80 centimeter hosszuk s igen tömöttek. be-  
tét nélkül, s minden más anyaggali vegyí-  
tés nélkül tisztán s egyedül emberi haj-  
ból csak

2 frt 50 kr.

Kívánatra még szebbek 3 frt, 3 frt  
50., 4 frt, egész 5 forintig a legszebbek.

Valódiság, valamint tartós jó munká-  
ért kezeség nyújtatik, s a meg nem felelők  
készséggel kicsorítottok.

Vidéki megrendelések beküldött haj-  
minta szerint, utánvét mellett gyorsan és  
pontosan teljesítettnek.

Lövenbein J.,

Budapest, kis mezőutca 30. sz. 1. emelet.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)  
Évnyegyedre 3 frt, — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.  
Könyvcsomagolási díj félékenként  
20 kr.

**Szerkesztői irodái:**  
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik emelet.  
**Hirdetések díja:**  
Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**15. sz.**  
Április 15-dikén.  
1877.

**Havonkénti színezett divatképpel,**  
minden szükséges himzetrájjal.  
Évenként tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész évi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.

## Egyszerű történet

(Elbeszélés.)

Bodon Józseftől.

### I.

Igazán igaz az, hogy a születésnél nincs nagyobb véletlenség a föld hátán. Ez az egyetlen pont az ember életében, a hol a saját akarata nulla, semmi. Ezt csak azért hozom fel, mert én, egyszerű szabó mesterember létemre is sokszor, nagyon sokszor el-elgondolkoztam magamban e felett. Igaz, hogy elég vakmerőség volt tőlem olyan dologba ütni az orromat, mely nem az én eszemhez való; de hát mit tehetek róla. A saját sorsom az oka, meg az élettapasztalásom. Nem láttam-e számtalanszor olyan embert, a kinek kevés lett volna a hercegi korona és az utcák sarkán kéregetett? És nem láttam-e temérdek olyan nagy urat, a ki a vályogvető cigány sorsát sem érdemelte volna meg?

Ezeket nem azért mondtam el, mintha kiakarnék fakadni a világ fenálló rendje ellen. Oh nem! Megnyugszom én abban, mint akárki más. Csak megemlítettem, mint olyan dolgot, melyen néha öltögetés közben el-eltünődtem.

Előttem volt az édesapám sorsa, utána mindjárt a magamé.

Kis gyerek korombul még igen, igen hiven emlékezem arra a nagy vakolatlan házra, a melyben laktunk. Aztán emlékszem a kukoricza törésre, krumpli és szőlő szüretre; a pajtára, melyben három felvidéki tót gyors cséplője zugott a piros kalászon. A ház a mienk volt; a pajtában a saját életünket cséplétek; a szüretre a tulajdon szőlőnkbe jártunk. És egyszer mindennek vége lett.

A Sajtos nemzetség ifjabbik ága elpusztult, tönkre jutott. Fájdalom ebből az ágból fakadtam én is s a szerencsétlenség idején még nagyon fiatal hujtás voltam.

E csapás után apám nyomban kifogott az iskolából. Pedig jó szorgalmas tanuló voltam s édes apám még születé-

semkor papnak szánt. Hiába! a sors könyvébe nem ez volt írva. Gyenge, vézna termetem miatt a vékony szabóságot választotta apám és én inassá lettem.

Az apám választása ellen nem lehet kifogásom. Olyan mesterség az, mely a divatból sohasem mehet ki, mint teszem fel: a gombkötőség. Aztán mindenesetre előbb való nagyon sok mesterségnél, mert finom, egészen urias. Azért mondogatják, hogy „mihelyt szabó, mindjárt báró.“ És ennek mélyebben fekvő oka van. A szabó mesterség valóban azt a helyet foglalja el a többi mesterségek között, melyet a nagy társadalomban a báróság. Hogy egyebet mellőzzek, csak ez egyetlen kérdést teszem fel. Van-e „udvari“ pék, „udvari“ csizmadia, „udvari“ timár, vagy akár „udvari“ hentes? Ugy-e bár nincsen. De udvari-szabó van ám temérdek. No de, hagyjuk az összehasonlítást. Én ugy sem megyek vele semmire; mert belőlem udvari-szabó — fájdalom — soha sem lehetett.

Mikor vándorolni indultam, édes apám a küszöbre állított és a fejem felett keresztet vágott az ajtó béléseire, hogy megtudhassa, mennyit nővök majd négy esztendő alatt. Mert ennyi ideig semmi áron nem szándékoztam haza térni.

A város végeig az egész családom elkisért és apám kivételével mindnyájan könyeztek. A mészárszék előtt Laczi, a nyalka székálló legény kiáltott rám, hogy hadd mérjen meg. Annaira vékony pikkelyű legényke voltam, hogy vonakodtam rá adni a fejemet; de édes anyám egyre sarkalt s gyöngéden meglökött az ujjával:

— Csak eredj, édes fiam.

Az a gonosz Laczkó csufondárosan mosolygott, mikor leugrottam a mértékről és csak apámnak sugott a fülébe valamit.



— Mennyi? — kérde anyám.

— Hatvanhét, — sugta az öregem a füléhez hajolva; de én is meghallottam.

Tehát négy láb, nyolcz hüvelyk magas és hatvanhét font sulyu voltam, mikor testvéri és édes anyai könyhullatások között kiléptem szülővárosomból.

Vándorlásomról hallgatok. Becsületesen kihuztam a négy esztendőt s ez alatt nem történt velem semmi említésre méltó. Bejártam a nagyobb városokat, sőt a fővárosban is töltöttem nyolcz egész hónapot. És bizvást elmondhatom, hogy annyi élettapasztalással nagyon kevés ember tért haza négy esztendei vándorlásából, mint én.

De hát mit ért az egész. Vehettem-e valami hasznát?

Mindjárt az első esztendőben beláttam, hogy kétszáz forintocska sokkal többet érne összes élettapasztalásomnál. Megvenni egy jó rakás posztót, berendezni egy műhelyt szépen, csinosan és fütörészgetve dolgoztatni benne. Elég szerény vagyok, azt hiszem. És mégis be kellett érnem az élettapasztalással, mert kétszáz forintot álmaimban se láttam soha.

Igazán különös, hogy a szegény embernek az álmai is olyan szegények. Ha azt álmodtam, hogy a lutriba tettem: egy sovány ambócskánál soha se jött ki más. Ha pedig azt álmodtam, hogy valaki egy egész öltözet ruhát rendelt meg nálam: más nap bizonyosan foltozó munkát kaptam.

Egyszer azonban olyan szerencse ütött be hozzám, a miről álmodni sem mertem volna. Az urasági kastélyba hittak dolgozni. Kocsit küldtek értem, mert a kastély jó félórányira esett a várostól.

Igazi örvendezésemet mindenki elképzelheti. Vigan szökentem fel a kocsiba, mely lombos jegenyefák árnyában robogott velem a kastély felé. A kocsisal beszédbe ereszkedtem az uton s ettől nagyjában mindent megtudtam a családról, melyhez jó szerencsém vezetett. Elmondta, hogy a család feje ez előtt hét esztendővel meghalt s a gazdaságot maga vezeti az özvegye. Ez pedig milyen katonás asszony, kitől moczezanni se mer a háznál senki. Nyolcz gyermekét, belső es külső cselédeit olyan kordában tartja, mint a tábornok a katonáit.

Erről magam is meggyőződhettem nem sokára. Helyre egy asszony volt, minőt az előtt még soha se láttam az életben. Még a finom posztókat szabogattam, mindig mellettem állott s a legkisebb maradékot is gondosan felszedegette. Ezt ugyan bizalmatlanságnak is tekinthettem volna, ha tapasztalásból nem tudom, hogy a szabók erre gyakran okot szolgáltatnak. Többeket ismertem, a kik gyermeköket mindig az ügyesen elspóreszelt posztó ruhában járatták.

Egy külön szobácskám volt a kastély legvégén. Itt dolgoztattam egész napon át; még az ebédet és vacsorát is helyembe hozták. A finom ételek mellé rendesen kijárt az üveg borocska, mely különösen jól esett.

Egy nyájas képű, fiatal leány hordta be az ételt s ő szedte rendbe a szobácskám. Közöséges elnevezés szerint szobaczcizus volt a háznál, de igazán csinos, fürge cizicuska. Egyszerű karton ruhájában mindig olyan tiszta, olyan takaros volt, mintha skatulyából vették volna ki.

Csevegni nagyon szeretett s már a legelső alkalommal olyan bizalmasan össze-vissza darálgatott mindent, mintha nagyon régi ismerősök lettünk volna.

Nem tagadom, hogy engem kitünő étvágygyal ajándékozott meg a természet és mióta Boriska sürgölődött körü-

löttem, tizszeresen növekedett nálam a természet ebbeli jó-sága. Nagyokat néztem utána, mikor kisurrant az ajtón és mohón ragadtam fel a kanalat, melyet egy pillanattal előbb az ő keze tett az asztalra. Éreztem, hogy e kanállal enni, e késsel szelni, e villával szurni jobban esik.

Eleinte nagyon tartózkodó voltam és csak keveset beszélgettem vele; de lassan lassan annyira neki bátorkodtam, hogy egyszer azt is megmertem kérdezni tőle:

— Boriska, miért ma olyan szomorú?

Lesütötte a szemét és jó darabig nem felelt. Azután csendes, elfojtott hangon mondá:

— Hogyne volnék az, mikor semmi dolggal nincsenek megelégedve. Egyre marnak, egyre szutyongatnak, pedig reggeli négy órától esteli tizig megállásom sincs. Hej! csak az én jó édes anyám meg ne halt volna, nem volnék én másnak a lába kapczája. — És hóféhér, tiszta köténye sarkával egy nagy könyecseppet morzsolt szét szemében.

Igazán megsajnálтам szegényt. Tehát árva és e miatt kénytelen a más kenyerét enni. Ez időtől fogva csak egy gondolatom volt; ezzel feküdtem le és ezzel keltem fel. Esténként el-el-tünődtem magamban és sokszor, nagyon sokszor megpróbálgattam szavakba foglalni e gondolatot. Például, ha egyszer így szólánék hozzá:

— Boriska, én valamit álmodtam.

Erre ő bizonyosan azt kérdené: — „Mit?”

— Hogy kegyed egy kis házacskában volt; aztán én is abban a kis házacskában voltam. Kegyed a konyhán sütött, főzött; én fütörészgetve varrogattam az ablaknál. — Itt ő elmosolyodnék, én pedig folytatnám:

— Kegyed délben behozta az ebédet s engem így szólított meg:

— Édes Mátém, jere ebédelni. — Erre ő, talán elpirulna, talán felkaczagna és elfutna előlem. Ha csak elpirulna, akkor én így szólánék:

— És álomban ez minden nap így történt. — Erre ő okvetlen a nyakamba borulna és örömkönnyei a vállamra hullanának. Oh én édes istenem, ha ez így lehetne!

Minden meg volt bennem, hogy ezeket elmondjam előtte, minden, csak a bátorság hiányzott. Az ilyen dolgokban félnék, gyáva ember voltam. Napokig készültem hozzá, betanultam minden szót és magamban számtalanszor elismételgettem az egészet. Mikor benyitott, felállottam, egyet, kettőt köhintetem, hogy már bele kezdek; de csak elmaradt mindig. Egyszer már e szót is kimondtam az első mondatból:

— Bor . . .

— Hoztam, — felelte rá Boriska mosolyogva; azt hitte, hogy a bort kérdezem.

Szörnyen elresteltem a dolgot és szentül megfogadtam, hogy este neki vágok, mihelyt a szobába lép a vacsorával. És neki is vágtam szerencsésen.

Hangom reszketett, szemeim tétováztak, midőn e szavakat kiejtém:

— Boriska én valamit álmodtam.

És Boriska csakugyan azt kérdezte; „Mit?” Én mondtam tovább s Boriska valóban elmosolyodott.

— Kegyed délben behozta az ebédet s engem így szólított meg:

— Édes Mátém, jere ebédelni.

Boriska csak elpirult. Tehát folytatám:

— És álomban ez minden nap így történt.



Boriska valósággal nyakamba borult és könyei a válamra hullottak. És én olyan boldog voltam abban a perczben, a milyen csak lehet egy szegény vékony szabó, kit a teremtő jósága egy kedves, jó lélekkel ajándékoz meg.

(Folytatása köv.)

## Stanzák L . . . hez.

(Pádua, 1873.)

Ábrányi Emiltől.

**S**ejthettem-e én, hogy a láng oda lesz majd,  
Mely mennyei tűzként lelkünkbe hatott . . .  
Sejthettem-e én, hogy a v á g y nem örök, nem!  
Mely szent hatalommal egymásnak adott?!  
Sejthettem-e én, hogy ah! eljön az óra,  
Hol pusztá kebellem már n e m s z e r e t ü n k?!  
Hol zárva marad közönyös, hideg ajkunk,  
S bár látjuk a multat, — mindig f e l e d ü n k?!

Elszállt a varázs . . . tovatűnt rövid alma!  
Nem tép a k i v á n t b ú . . . fonnyadt a gyönyör!  
Nézzük mereven . . . a napok hogy osonnak,  
S egy visszahajtott emlék se' gyötör . . .!  
Én járom a földet okos nyugalommal,  
Téged, szerelem közt, más karja ölel . . .  
S nem bánt a tudat, hogy ez így van, e z i g y l e s z!  
Elsirt panaszinkból egy hang se' felel!

Mint gyöngé virág, ha lehullt haloványan,  
Nincs oly csoda-harmat, melytől kivirul . . .  
Ah! vissza ne várd, ha letörlöd a himpört,  
Könnyelmű szeszélyiely, átkos botorul . . .  
Elsorvad a szív, ha m e g ö l t e s z e r e l m é t,  
S gyöttrő gyönyörűl egy kint se' hagyott . . .  
Szép fűszere lassan eloszlik, elillan, —  
Él . . . él . . . de nem érez . . . ver, ver . . . de fagyott! . . .

## Csevegések.

Huszár Imrétől.

Többször hallottam azon szemrehányást, hogy a hirlap-olvasó magyar hölgy-közönséget csak a napi ujdonságok, divattudósítások s legfelebb az elbeszélések érdeklik. Soha se hittem el, hogy ezen állítás alapos lehessen és ma sem hiszem, sőt az igazat megvallva, szokásom ellenére fogadtam is valakivel az ellenkezőre. A „Családi Kőr“ szerkesztője szives volt módot nyújtani a fogadás eldönthetésére, midőn felszólított, hogy koronkint keressen fel lapját egy-egy ismeretterjesztő cikkel. Szivesen kaptam ez alkalmon és meg vagyok győződve, hogy e lapok olvasónői nem fogják felesleges hézagpótlónak tekinteni és egyszerűen átlapozni e csevegéseket, a mi egyébiránt korán sem az én érdemem lesz, hanem a tárgyaké, melyek egymásután szőnyegre kerülnek, s azon íróké, kiknek műveihez folyamodni szándékozom, hogy legalább némileg érdekesen cseveghessek.

Miért ne kezdenők meg ismerkedésünket oly tárggyal, melyről önök bizonyára mindnyájan gondolkoztak már, habár talán néha önkénytelenül is: — a világok kezdetével és végével. A világegyetem tüneményei mindenkit érdekelnek, habár legkisebb csillagászati szakismerettel se bír, és ha csak egyetlen pillantást vetünk este a csillagos égre, lehetetlen, hogy fel ne merüljön bennünk e kérdés: hogyan keletkeztek és hogyan fognak végződni e ragyogó testek?

A fátyol, mely az okok titkát elrejtí szemeink elől, még nincs fellebbentve, de a tudomány következtetései mindinkább eloszlatják azon homályt, mely e természet titkait beburkolta, és legalább általános fogalmat nyujtanak azon törvények felől, melyek egyetemes működését kormányozzák.

A világok úgy születnek, élnek és mulnak ki, mint minden földi lény. Ez nem azt jelenti, mintha érzékkel bíró és gondolkozó lények volnának, kik akarattal és szenvedélyekkel bírnak, örömet és fájdalmat, boldogságot és kinokat érezhetnek, hanem csak annyit jelent, hogy a csillagok is ép úgy, mint a rózsák, születnek és meghalnak. Huszonegy csillagról van tudomásunk, melyek egy és ugyanazon nemzedék szemei előtt villantak fel és aludtak ki. E huszonegy közül legnagyobb feltűnést okozott az, mely 1572-ben, tehát a csillagászati látcső felfedezése előtt 37 évvel jelent meg, azon babonás középkor végnapjaiban, mely e tüneményt az utolsó ítélet előjelének tartotta. Tycho de Brahe az ismert nevű csillagász feljegyzései szerint 1572. évi novemberhó 11 dikén jelent meg az új csillag, de fénye, mely akkor Jupiterét felülmultra, már decemberben csökkenni kezdett és folyvást homályosult, míg végre 1874. évi márcziushóban végkép eltűnt az emberi szemek elől.

Humboldt Sándor a híres tudós, ki első közölte Tycho jelentését, megjegyzi, hogy nem csak a csillag fénye, de színe is változott. Megjelenésekor fehér volt és maradt két hónapig, aztán sárgává, végre vörössé lett. E szín 1573. tavaszán halványulni kezdett és végelenyészéseig mindinkább halványult.

Ezen új és emberöltő alatt megjelent és eltűnt csillagokéhoz hasonló az égboltozat egyéb csillagainak története is. Volt egy idő, midőn a föld, a nap és a bolygók nem léteztek és ha a csillagászati alakulás kezdetére visszamenni képtelenek vagyunk is, a földgömb földtani alakulását ismerjük és úgy szólván lépésről-lépésre közölhetjük az idő nyomait a történeti századoktól kezdve azon korszakokig, midőn a gömb még folyékony vagy puha volt. Ma már nem kéthedhetünk e keletkezési mód felett, ha csak Benardin de Saint Pierre-el és korunk némely más különcz szellemével azt nem hisszük, hogy a világ egészen készen jött elő a teremtő kezéből, mint azon tekék, melyeket a hűvészek szoktak elővarázsolni serlegükből. E vélemény szükségszerű következménye az volna, hogy a nyájak egyszerre ugrálni kezdtek a mezőkön a teremtő szavára; a madarak elkezdtek énekelni a fákon, a tyuk nem a tojásból kelt volna ki, (mely kérdés egyébiránt Pythagoras görög bölcs kora óta sok tudós komoly vitatkozásainak tárgyát képezé) a hyénák dultak volna oly holttestek közt, melyek soha sem éltek, szóval a szárazföldi és a tengeri állatok sokkal gyorsabban termettek volna a gombánál. De nem ilyenek a természet törvényei; ezek lassan működnek, örök bölcsesség által kormányoztatnak és nem számolnak az emberi ész által felérhető véges idővel. Alapjuk a világűr végtelensége és az idő örökkévalósága.

Naprendszerünk óriási tömege, mely csaknem elképzelhetlenül régi időkben még egybe volt olvadva, azon halvány világosságokhoz hasonlított, melyek fenn a légben lebegni látszanak, mint könnyű ködfoszlányok. Ezer meg ezer század mulva e ködfoszlányban egyes fénylő pontok keletkeztek, melyek a körfogás különböző sebességénél fogva egymásután elváltak, és mint külön álló testek, különböző távolságban és különböző sebességgel folytatták pályájukat, központjuk, a nap körül. Így születtek e bujdosók, így keletkezett a nap, —



igy a mindenség többi napjai, a rendszer e legfőbb elemei és fenntartói.

Minthogy a bolygók szülőanyja a nap, tartósságuk és fennmaradásuk is a napétól függ, és talán e csillagzat melegsége és delejes befolyása elég ahoz, hogy az élet lámpáját táplálja az összes bolygók felszínén. E valószínű esetben az élet mindaddig fog virulni a bolygó rendszerben, míg királyának homlokán ragyogni fog a világosság dicsfénye. A csillagok kimulásának idejét keresni tehát annyi, mint kiszámítani azon időpontot, midőn a nap kialszik. Minthogy pedig a legrégebb vizsgáladások óta e csillagzat melege és világossága nem csökkent észrevehető módon, előre is bizton állíthatjuk, hogy még ezer és ezer évszázad fog elmúlni, mielőtt ezen elemek annyira meggyöngyülnek, hogy nyugtalanságot okozzanak a föld lakóinál. A nap hőfoka nem csekélyebb 8 milliónál és minthogy Poisson elmélete szerint százmillió évre volt szükség, míg a föld elveszté azon 3000 foknyi melegét, melylyel légnemű korában birt; vagyis hőmértéke minden 33,000 évben csökkent egy fokkal, a lehülési törvények egyéb feltételeit is számításba vevén, bizvást feltehetjük, hogy a nap valószínű élete még néhány ezer milliószor millió évek szerint számítható. Ha tehát a napok meghalnak, mindenesetre igen lassu halállal mulnak ki. Az emberiség jövőjét tehát nyugodtan bizhatjuk a csillagászati időszakok tartósságára. A mi századaink másodpercek gyanánt mulnak el a mindenség órájának számlapján, és a mai emberiség története bizonyára régóta el lesz feledve, midőn földünk utolsó szülőttei veszélyeztetve látják hazájuk létét.

Mi pedig gyönyörködhetünk a nap fényében, melegében és éltető erejében, hiszen neki köszönhetünk minden életet a földön, nélküle kihalt lenne minden, nem élne, nem mozogna semmi; neki köszönhetjük az összes emberiség életét, neki köszönhetjük elménk működését, mely megengedi gondolatainkat a kifejezés formájába önteni és embertársainkkal közölni. Valóban a költő nem hízelt, midőn ezeket mondá a napról:

„Jelenléted a nappal, távolléted az éjszaka, a természet nélküled olyan, mint a mindenség Isten nélkül.“ (Chénédollé.)

Ezeket olvastam Flammerion műveiben, melyekhez még többször visszatérünk, miután az ismeretek egyéb téerein a történelem, természettudományok, művészetek és ipar mezején barangoltunk, ha ugyan az olvasónók ítélete ezen első ismerkedés után ki nem mondja, hogy a bevezető sorokban említett fogadásomat — elvesztettem.

## N i n c s s z i v e.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

Ott feküdt boldogsága, büszkesége, gyermeke! Melle öszsze volt zuzva, gyöngye teste összetörve, csak gyönyörű kis arca maradt sérületlen. Még most is egy elkésett mosoly ült rajta. A gyermeklélek isteni önbizalma illetetlen maradt veszály és ijedségtől. Vilmos kinyújtotta karjait, mintha magához akarná rántani, a mit nem birt megóntalmazni; de karjai megmeredtek kinyultokban; éktelen, lélekszakadt nyögés tört ki szívéből, azután a nagy erőteljes férfi odaomlott gyermeke mellé. Gondolatai összefutottak elméjében.

Ugy találták meg mind a kettőt, midőn a közelükben levő munkások oda szaladtak hozzájuk. De nem soká tartott a

szerencsétlen ember eszméletlensége. Mintha nem is az élők között járna többé, semmi legkisebb szóval vagy jellel nem viszonzta a részvétel és a kötelességbeli hűség iránti csudálatot. Az egyetlen, a mit mondott, az volt, hogy adjanak neki egy nagy ruhát. Abba aztán beletakarta, a mi még megmaradt volt neki, és karján vitte haza élettelen egyetlen gyermekét. Ott lefektette az ágyra ugyanazon párnáskára, a min a nagy sietségnél fogva, melylyel a házi asszony ma reggel a szobát összetakarította, még most is meglátszott annak a kis fejnek az alakja, mely csak nem rég annyira csupa élet és vidámsággal fölbredett volt. Az összezuzott tetemet gondosan betakarta az ágyneművel, aztán leült a kis nyoszolya mellett. Neje hazakerkezését várta.

Monika elvégezte ájtatosságát, haza-menet betért a Molnárnéhoz; vigasztalatlan bánat fogadta ott, és nyomasztó érzéssel távozott, némi személyes keserűséggel vegyítve. Így ballagott, gondolatokba mélyedve, maga elé merengve. Csak úgy véletlenül tekintett egy-két emberre a helységből, a kik a mezőről jöve, szemközt találkoztak vele, és akkor feltűnt neki, hogy ezek olyan különösen néznek reá köszönés-közben. Mialatt ő, elhaladtában mellettük, az ő vele született nyájasságával a még hazulról hozott: „Adjon Isten“-t mondá, valami sutogás formát vélt hallani, a mi szokatlannak tetszett neki. A mint az már megesik, hogy az ember, saját gondolataiba merülve, fölkap egy-egy szót, mely első pillanatra csak annyinak tetszett előtte, mint akár a pusztá hang, és csak később emlékezik vissza annak az értelmére, úgy Monika is már néhány lépést elhaladt volt mellettük, midőn úgy emlékezett, hogy azt mondták volt: „Még semmit sem tud.“ Hirtelen hátra nézett, és látta, hogy az emberek még mindig ott állnak azon a helyen, a hol találkozott volt velük, és meredt szemmel néztek utána, olyformán, hogy a vér megállt szívében. Egyszeriben ott termett mellettük és lihegve kérdé: „Mit nem tudok még? — mi történt?“

Csak úgy messziről ismerte azt a parasztot, a kit karon ragadott e kérdésnél, és ez az asszony most, elfordulva tőle, hangos zokogásra fakadt. A férfi meg szomoruan fejét rázva és a vaspálya felé mutatva mondá:

— Menjen haza, Huberné! Még elég jókor fogja megtudni. Megegett a szerencsétlenség, fogadja keresztyéni szívvvel, és szolgáljon vigasztalására, hogy olyan férje van, a milyen ezer közül egy sincsen.

Monika nem tett több kérdést. Szeme tágra nyílt ki. Egy pillanatig úgy állt, mint a kőszobor. Azután mint az üzőtt vad, futott végig az uton lakása felé. Midőn benyitva, a napvilágos szobát szokott rendben látta, arca szinte megfényesedett, a rajta elömlő örömpirtól. A rá következő pillanatban a kis szobában Vilmost látta meg a kis Ferike ágya mellett ülve. És akkor a szép fehér, nyugvó arcocskát is megpillantá.

Egy kiáltással, a melylyel mintha a lélek erővel el akarna szakadni testétől, ott termett az anya gyermeke mellett. Rányomta kezét a lágy, meleg orcácskákra, azután hirtelen lerántotta a takarót, és egyetlen szempillantásra minden világos volt előtte. Akkor elfordult, rá nézett férjére, — csak egyetlen egy pillanatig, de szeme vérfagyalóan fűródott ennek a szívébe. Vilmos szót sem szólva, fölkelte és hátra lépett, mintegy az anyának helyet csinálva. Égő, tikkadt szeme, mely eddig merően a gyermekre volt szegezve, most ép oly merően Monikán csüggött. Szinte önkénytelenül nyújtotta ki karját, de látszott, nem azért hogy nejét magához vonja, hanem hogy



szükség esetében támogassa. — Nem volt arra szükség. Monika nem roskadt össze az iszonyu csapás láttára, mely érte; egyetlen pillanatra sem veszté el öntudatát. A kis nyoszolya fölé hajolva, össze-vissza czirógotta holt gyönyörűségét és érthetetlen szavakat suttogott.

Vilmos nem állta tovább. A bő könyvek, melyek eddig mindig nem akartak mutatkozni, lelkéből szakadtak most ki szemébe; mindkét karját kiterjesztve, olyan hangon, mint a milyenen a vízbe fuló kiált segély után, kiáltá:

— Monika!

Monika fölemelkedett és feléje fordult fejével. Midőn karjai hozzá értek, hátra pattant.

— Hozzám ne nyulj!

Kedves kis Ferike temetésén nem csak az egész helység, hanem az összes pályaszemélyzet is jelen volt.

A pálya észak felüli részén egy sinekkel terhelt szerkocsi néhány munkás által, a mint a lerakáshoz fogtak, vigyázatlanságból megtaszított és ennek végzetes következménye, a borzasztó veszély, melynek a felette népes személyvonat ki volt téve, a pályagazda hősi lélekjelenléte — mind ez közelségtávozlól általános gyelmet keltett.

A kicsi koporsót könnyű ravatalon kis fiuk vitték a szülei háztól a templomig födetlenül. Szőke hajában nefelejts-koszorúval, a rengeteg élő virág közt nyugvó kis fejecske oly édesdeden mosolygott, mintha csak alunnék. A temetőn a nyitott sirnál az iskolás gyermekek énekeltek, utánuk az öreg lelkész mondott néhány bucsuszt, olyan meleg, szívből fakadókat, hogy az utósó feketés ágyacskára függesztett valamennyi szem közül egyetlen-egy sem maradt könnytelenül, kivéve a szegény gyermek édes anyját. Monika férje mellett haladt a koporsó után biztos léptekkel; a sirnál is egész egyenesen állt, csak midőn a lelkész az első kapaföld után, a mit a sirba tett, az apának tartotta oda a kapát, rezzent föl. Visszarántotta férje karját és maga kapta el a kapát; a sirba omló göröngyök kopogására összeborzadott és ajkai is olyan fehérre váltak, a milyenek orczái voltak. Letette a kapát, hátra tett egy lépést, azért csak tovább is ott maradt a sirnál, a többivel együtt, a kik azt most körülállták. Tekintete a földbe furódott. mialatt Vilmos és mások az utósó tisztességet végezték, és még akkor is, midőn mindennek vége levén, a lelkész is, mások is szót intéztek hozzá, semmit sem szólt, de még csak föl sem tekintett; csak úgy magában mélézva rázogatta fejét és folytatta utját haza felé.

Háta mögött az emberek el kezdtek suttogni. Mégis csak feltűnő, szinte ijedelmes volt az a nagy változás a még csak imént csupa vidám életkedvű asszonyon. Meg az is, hogy Huber nem hogy mellette menne, csak úgy távolabbról követte, egyiknek is, másoknak is olyan különösnek tetszett. A lelkész tehát, levetvén temetési ruháját, sietett a pályagazda után.

— Az atya uristen, — szólt, — nehéz próbára tette önt, Huber, és habár mindig legnagyobb vigasztalására szolgál, hogy egész a legutósó lehetőségig megtette kötelességét, mégis nagyon tudom érteni, milyen kinosan eshetik most önnek az önmegadás. Hanem hát bizza most a szegény kisedet Istenre, a ki jól viseli is gondját, inkább tehát a feleségét nézze. Aggódom miatta, csak rá kell nézni. Akár hogyan, de meg kell őt nyugtatnia.

— Nekem? — kérde Huber fájdalmas keserűséggel. — Ama — ama nagy szerencsétlenség óta egy szót sem szólt

hozzám, és ha megszólítom, kimegy a szobából, vagy épen a házból. Nem tud az nekem megbocsátani.

A lelkész megszorította kezét.

— Ma hivatalos dolgom van; de majd holnap reggel eljövök, és meglátom, hát ha Isten igéje fog rajta.

Vilmos mélyen felsohajtott.

— Tisztelendő uram, csak annyira ha mehetne szegény nyel, hogy sirna, jajgatna, mint más ember ilyenkor, mindjárt nem volna baj. De olyan az, akár a darab kő. Én nem tudom már, mit csináljak.

Haza érkeve, ott találta a pályamester feleségét, a ki már elébb elsietett vala hozzájuk és most a lelkére beszélt Monikának.

— Jöjjön csak, Huber, segítsen! — szólt a már időske, jóságos tekintetű nő, — hadd itt maradhassak. Magának bizonynyal sok mindenféle dolga van ma; minden esetre pedig jó lesz az állomásra nézni egy keveset; a főnök személyesen szeretne önnel beszélni, hogy mennyi időre adja ki magának a szabadságot. Ez alatt én szeretnék itt maradni szegény lelkem feleségénél, ő meg nem engedi.

— Tedd meg az én kedvemért, Monika! — szólt most Vilmos elszorult hangon. — Csakugyan van egy kis utam, és nem volna maradásom, ha itt, az üres házban egyedül tudnálak.

A fiatal nő szempillái meg-megrándultak.

— Majd csak kiállod te azt; — szólt szárazon. Azután a pályamesternéhez fordulva, mindkét kezét vállára tevé, és némiképen régi élénkségével mondá:

— Mikor mondtam már, hogy leakarok fekünni és alunni. Tegnapelőtt óta szememet sem hunytam le; most fáradt vagyok és pihennem kell. Ha tudom, hogy itt van nálam, nem tudok én akkor nyugodni. Szeretem, ha egy lélek sem mocszan a házban, akkor rögtön elalszom, — bizonyos vagyok felüle.

— Kényszeríteni nem kényszeríthetem jó asszony, — viszonzá aggodalommal a jószívű nő. — És talán csakugyan legjobb is, ha kipihen magát. Isten áldja meg mindnyájukat.

Alig távozott, Monika bement a kis szobába, és kibontotta ruháját. Vilmos nyomban követé.

— Asszony, — szólt töredezett hangon, — hát ez most már így lesz? Soha sem akarsz már hozzám szólni? Rám sem gondolsz, sem nem arra, hogy milyen a lelkem?

— A te lelked? Te pontosan megtetted kötelességedet, s akkor soha semmi baja a te lelkednek; annyiszor mondtad azt nekem, hogy már a kisujjamban van.

Vilmos elsápadt és összeszorítá ajkait, mintha a feltörekvő szót erővel vissza akarná szorítani. Csendesesen megfordult és kiment a szobából, ki a házból. Nehéz lomha léptekkel, mint a ki nagyon nagy utat tett már és még mindig nem jutott célhoz, haladt az állomás felé. Szinte jól esett neki, hogy ott várják, mert odahaza semmi áron nem maradhatott volna. És azt is föltette magában, hogy mindjárt holnap önként jelenti magát szolgálatra. Ama boldogtalan órában azonnal fölváltották volt és a munkások közül tettek oda egyet, ideiglenesen helyébe, de minek való neki még tovább is a dologtalan idő? Az állomásfőnök a mint megpillantá, eléje sietett, megszorította kezét és beszélt neki felsőbb helyre tett jelentésről, jutalomról és elismerésről. Vilmos egy szót sem szólt rá, csak szolgálatra jelentette magát, azután elment az órházba, zekéjeért, melyet a szerencsétlenség napján ott



felejtett volt. Testben-lélekben fáradtan ereszkedett le a keskeny zugban a faszámolyra és összekulcsolódott kezekkel me-rengett maga elé. Ekkor valami nesz hallatszott be hozzá ki-vülről; tekintete az ablakra esett, onnan a homokosra. Kinos fohász szakadt ki kebléből, azután néhány szempillantásig mintha lélegzete elállna, miglen végre az annyi ideig kinpa-dot szenvedett férfiúi erő visszafojthatatlan zokogásban tört ki. Itt állni! Ujra itt e helyen őrt állni! Napról-napra látni azt a helyet, a hol utoljára néztek rá ama mosolygó szemek, utoljára zengett lelkébe az ő csengő szép hangja! Napról-napra általélni ama kinos-keserves napot, örökkön-örökké hal-lani ama jeladást, keresztül hasogattatni lelkét ama sivitó fütytyenéstől, — nem, arra nem is gondolt volt, az lehetetlen-ség, ezt ember ki nem bírja. Ezen változtatni kell, hahogy eszén akar maradni. Csak az imént felsőbb helyről való juta-lomról és elismerésről beszéltek neki, és ő erre úgy megbor-zadozott lelkében, mintha halálos vész állna előtte, egyet azonban nem tagadhatnak meg tőle, — az azonnal való áthe-lyezést. Ezt ő követelni fogja, és ezt is csak egy időre. A mint valahol a világon egy falat kenyér kínálkozik számára és bár a legnyomorultabb viskó, hol fejét lehajthatja, el, el, messzire, akár merre, csak vaspályát ne lásson, mozdony-sivi-tást ne halljon! Monika is bizonyára szintén így vélekedik és készebb koplalni, semmint tovább is ott élni abban a pusztaságos házban. Monika? Ki tudja, talán azt is épen úgy örökre elvesztette, mint az ő drága Ferikéjét. Nagyon távol voltak ma az ő szíveik, ez is, az is, egymástól; sokkal távo-labb a kis fiunál: ez habár lent a sirban fekszik, az ő saját keze által oda lebocsátva, még sem szakadt el tőle annyira, mint anyja, mióta amaz utósó, gonosz szókkal illette. Mint a kinek talányt adnak fel, a mit sehogy sem bír megfejteni, úgy rázogatta ide-oda fejét, azután kiment a szabadba.

Valami egy óra mulva hajléka felé ballagott, egész azon szilárd léptekkel és egyenes tartással, mint annakelőtte rende-sen. Mély szomorúság borongott arcán, de egyszersmind az önnönmagából meritett erő nyugodtsága is. Minél közelebb jött hajlékához, annál inkább sietteté lépteit, és midőn a szo-bába benyitott, olyan volt szemében a tekintet, mint akár a jó szó az ajkon. Benn a küszöb mellett megállt. A szoba egész gondosan össze volt takarítva. Monika meg, nagykendőjével az ölében, a kicsi, ócska bőrláda mellett ült, melyet még ha-zulról hozott volt magával; tele pogyászolva és azonképen erősen becsatolva.

— Mit jelentsen e bőrrönd, asszony? — szóló Vilmos reszketeg hangon. — Készülsz valahová? Mit?

— Haza megyek, — viszonzá Monika, rá se nézve, — megvártalak, hogy megmondjam neked. Nem akarok itt fel-ülni; az első állomásig majd gyalog megyek, onnan meg az éj-jeli vonattal tovább. A bőrröndöt csak küldd utánam Frauen-wörthbe. A mire az első időben szükségem lesz, az rajtam van és a füleskosárban. Utravalóul meg tizenöt forintot vettem ki a szekrényből: ez kifutja. Tán emlékszel még, hogy a tüztől megmentett holmi árán, azt mondtad, hogy ünneplőt veszsz nekem, annak a helyébe, a mit a házhoz hoztam volt. Itt semmi szükség nem volt reá és jobb is úgy, mert most jobban elkél az a pénz annál az egy-két viganónál.

Egész nyugodtan és csendesesen mondogatta el ezeket, mintha nagyon vigyázna reá, nehogy a sok mindenféle mon-dani való apró-cseprő dologból valamit elfelejtsen. Vilmos csak állt és hallgatott, mintha saját érzékeinek nem hinne.

— Te haza mégy, — szóló végre bubánattal, — és ezt

csak úgy az utósó pillanatban, féllábbal az ajtóban mondod meg nekem, a nélkül, hogy elébb beszéltél volna velem róla, a nélkül, hogy csak azt kérdezted volna tőlem, ha valjon helyes-nek találom-e? Monika, ezt nem hittem volna felőled. Egy jó szót ha szólsz, belenyugodtam volna mindenbe, a mi vi-gasztalásodra válhatik, — bizonyára nem tartóztattalak volna. — Kezeit hátra kulcsolva, kemény léptekkel fel és alá járt a szobában. — És így sem tartóztalak, — szóló most egyszerre, megállva előtte, — csak legalább még ez éjszakán maradj! Mit gondolnak majd nálatok, ha úgy hirtelen haza rontasz? Elébb legalább ird meg nekik! És mennyi időt vetettél reá, a mikorra ismét visszatérsz férjedhez?

Egész mellette állt most Monikának és merően nézett szemébe; ennek színe vesztett arcában sötét pir lobbant ki; hirtelen fölvetette szemeit és lobogó lángtekintettel nézett férje szemébe.

— Nem térek én vissza te hozzád soha! — szóló, oly hévvel, mely az utósó napok halálos merevsége után az omla-dékokból felcsapkodó lángokhoz hasonlított.

— Monika! — Vilmosnak rendesen oly szelid tekintete elkomorult. Máskor mindig olyan nyugodt arcán egy szigoru vonás nyomódott ki. — Olyasmit mondtál most, a mit magad-nak is meg kell sokallanod. Tudom, hogy milyen most a te szí-ved, de mindennek meg van az ő határa. Csak egy szikrányit ha szeretnéd férjedet, te vigasztalnál engem kinos keservem-ben, a mely nagyobb a tiédnél. A mi történt, annak úgy kellett megtörténni. Avagy tán száz, vagy még annál is több emberéletnek nyomorultul el kellett volna veszni? És mivel én lelkem szakadtáig helyt álltam, te most el akarsz hagyni, holott szentül fogadtad, hogy halálos-holtig hű leszel hozzám?

— Igaz, azt fogadtam, és meg is tartom, — kiáltá a nő, fájdalomteljes izgatottsággal, — ha te is olyan vagy, mint más férfi, a kivel elviseljük, a mit a jó Isten ránk mér. De te — tulajdon gyermeked kevesebb volt előtted állomásodnál. Van-e apa, a ki ily esetben csak gondolni is tudna arra, hogy mi sza-bad és mi helyes? Te tudtál, azért, mert — mert — szava el-akadt, elfult, tördelte kezeit, végre szinte jajkiáltásként sza-kadt ki belőle: — Nincs szíved!

Szemébe csapta verdeső kezeit. Mindkettő körül csen-desség lett, miként a sirban. Vilmos merően állt, végre is Mo-nika szökött föl lázas izgalomban.

— Megyek, — szóló lihegve, a nagy kendőt fölragadva. — Nem élhetek tovább melletted. Ne legyen második gyer-meked, hogy azt is úgy legyilkoljad, miként az én Ferikémet!

— Hát eredj! — viszonzá Vilmos, és kinosan szoron-koztak a szavak torkában. — Nem tartóztalak. Bocsássa meg az Isten, a mit velem téssz.

Monika hallotta e szavakat, de azért nem fordítá többé feléje fejét, hanem szakadatlanul előre indult, egyetlen pillan-tást sem vetve a térre, melyen áthaladt; kiment a házból, ke-resztül át a már elesteledő réteken egyre sebesebben, egyre távolabbra, a mig csak végkép el nem tűnt eddigi otthonjának kerületéből.

Egy lélek sem nézett utána.

(Folytatása köv.)

## A r ó z s a.

A tavasz beköszöntött, s tele hinté a kerteket és mezőket illatos virággal. A hölgyek keblén és fürteik közt, a férfiak



gomblyukából szelid ibolya-csokor nevet a szemünk közé. Sőt már rózsá-bimbót is láthatunk némely türelmetlen gavallérnál, ki nem győzte bevárni, míg a szabad természet mosolyra csalja a legszebb virágot, s az üvegházakat rabolta meg, hogy minél előbb hivalkodhasson a mindennél szebb és kedvesebb ékességgel: egy rózsá-csokorral.

Én nagyon szeretem a rózsát, s nem tagadom, hogy nekem is első dolgom szokott lenni tavasszal megfosztani az első rózsá-tőt az első bimbótól, hogy keblemre tűzhessem. És csak azt irigylem a vidékiektől, hogy módjukban van kertjökben rózsá-ligeteket teremteni, míg nekünk szegény fővárosi embereknek be kell érniük azzal is, ha ablakunk közt egy kicsike cserépben egy árva rózsá-tőt őrizhetünk. Istennem, ha én tehetném, nekem volna a világon leghiresebb rózsakertem!

A rózsát különben nem csak én kedvelem; alig van ember, a ki nem a legjobban szereti minden más virágnál. Nincs nép, melynek hitregéje ne foglalkoznék vele, s annyi népdal él mindenik nemzet ajkán e kedves virágról, hogy egész külön irodalma van, mely megérdemlené, hogy külön tárgyaljuk. A rózsá a szerelem virága, annak a jelvénye, annak tartották minden népnél, s így nem csoda, ha mindenütt kedvelik s ha mindenütt énekelnek róla. Tudós urak nem tartották hálátlan dolognak, hogy hosszú értekezésekben vitakozzanak a fölött, hogy tulajdonkép merre van a rózsának a hazája?! Voltak, a kik azt erősítették, hogy Ázsiából került át Európába s a többi világrészbe, mások ellenben azt bizonyították, hogy a rózsá hazája széles e világ, valamint a szerelemé, melyet az jelképez. Én magam is ez utóbbiakkal tartok; nincsen kert és berek a földön, a hová csak a napnak enyhe sugára süt, a hol a rózsá ne fakadna, kivéve a fagyos Szibériát és a rideg északi vidékeket, a hol általában nincs virág, csak zuzmó és moha, s a hol a szivek is fagyosak és érzéketlenek.

A monda a régiebb időkben csak fehér rózsáról tud. A görög költők a rózsá születését Venusnak, a szerelem istennőjének születésével hozzák összeköttetésbe, és Anakreon, az isteni dalnok azt mondja, hogy az első rózsák azokból a habokból lettek, melyekből Venus született. A mint kilépett a hullámokból a szerelem istene, a gyönyörű tagjairól aláguruló habok megannyi rózsák lettek, melyek szirma közé az istenek örömeiben, hogy meglátták a legszebb isten-asszonyt, nektárt csepegtettek, innét van a rózsának oly édes illata.

A rózsá Venus virágja, kit nem tartják a leglégiésebb szerelem istennőjének, mégis a rózsát a régiek a szűzies ártatlan szerelem jelképének tekintették. Ártatlan szerelmesek rózsát tettek Venus oltárára áldozatul, s az istennő azt kegyesen fogadta. Egyszer a hitrege szerint Adonis halálos sebet kapott, s a paphosi ligetben feküdt, és Venus nem törődve azzal, hogy a rózsá tövisei megsértik gyöngye lábát, sietett a liget rózsáin taposva a haldokló szép ifjuhoz, s az istennő lábából kicsepegő vér festette a rózsák némelyikét pirosra, azóta vannak piros rózsák is. Más monda szerint Amor széles jó kedvében tánczolt és ugrándozott az istenek lakomáján s rózsapiros szárnyával szeleskedve feldöntött egy serleget, a mely nektárral volt megtöltve; a nektár kiömlött a fehér rózsákra, melyek az Olympon nyitottak s pirosra festették azt.

A görögök mindenk fölött szerették a rózsát. Rhodus szigete, hol Venus született, nem is állott egyébből, csupa rózsá-ligetekből, azért is szeretett ott lakni a szerelem istennője. Rhodus pénzeire is rózsá van verve, s általában igen

tisztelt jelvény volt az. Hallották önök, hogy midőn valamit titokban akarunk tartani, „sub rosa“ közöljük mással, mely azt jelenti, hogy nem szükség azt kifecsegni. Igen ám, mert a rózsá, mint az édes szerelem jelvénye, egyszersmind a titoktartásnak és hallgatásnak is jelvénye, — hiszen a szerelem és titkolózás együtt járnak. A kis Amor rózsát adott ajándékkul Harpokratesnek, a hallgatás istenének, hogy ki ne fecsegye Venus szerelmi titkait. Ezért ha valami közleményt titokban akartak tartani, rózsát festettek a levélre.

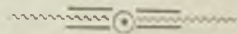
A rózsá, szerelem jelvénye levén, természetesen nem maradhatott el a menyasszony koszorujából, valamint a menyasszony-ágyból sem. De azért a rózsá nem volt a házasság jelvénye; a házassági szerelem tartós, állandó, a rózsá illata pedig csakhamar elszáll, szirmai elhervadnak, — ahöz a szerelemhez hasonlít, a melynek jelképe. S épen mivel a rózsá oly hamar elhervad, oda lesz, a görögök és rómaiak rózsabokrétát viseltek, midőn valakit gyászoltak, a mulandóság és a halál jeléül. A halottak ravatalát is tele boriták rózsával, valamint sirkövére is rózsát véstek. A rózsá a lakomákon is nagy szerepet játszott; a terem, hol összejöttek a vendégek, rózsával volt földiszítve, sőt a meghívás is az által történt, hogy rózsá-koszorukat küldöttek szét.

A rózsá a rómaiaknál is kiválóan kedvelt volt. Mesés összegeket adtak ki a gazdag nemesek, az előkelő hölgyek és a császárok rózsákra. Rómában a férfiak is viselték a rózsá-koszorút, s — különös, — a hősök, a vitéz katonák főképen. Alig volt diadalmenet, mely rózsá-koszoruzott paizsok nélkül ment végbe. A diadalkocsi is rózsá-füzérekkel volt körül akgatva, melyen a győztes vezér bevonult.

De szóljunk arról is, minő figyelem és kedveltetés tárgya volt a rózsá kelet különösen költői hajlamu népeinél, az araboknál, a perzsáknál. Hiszen az ő költők leggyakrabban megénekelték a rózsát, számtalan névbe bele van foglalva. (A budai hegyek közt levő mecset alatt nyugvó török szent neve is Gül Baba, — rózsák atyja.) A mohamedánok azt tartják a rózsá felől, hogy Mohamed veriték-cseppjeiből keletkezett; midőn a próféta ugyanis az égbe emelkedett, néhány veriték-csepp hullott alá arczáról a földre. Gábor angyal kísértette a prófétát a menybe, s az angyal veriték-cseppje is aláhullt, és a próféta veritékéből fehér, az angyaléból piros rózsá lett. A hires sárga rózsá pedig a próféta lovának veritékéből származott.

Az arabok és perzsák roppant menyiségben tenyéztk a rózsát; egész erdők vannak rózsá-fákból, s a világhírű rózsá-olajat is ott készítik. A rózsá oly becsben áll a keleti népeknél, hogy föl van jegyezve egyik kalifáról, miszerint az annyi aranyat adott egy ajándékozónak, a mennyi rózsával megtisztelték. Ha még megemlítjük az Indiákat, hol az Indra istennő bálvány-szobra rózsáfából van, kiről azt is tartják, hogy egy tavaszi reggelen egy rózsá bimbójából nyilott ki, (a magyar népdal is mondja, hogy: „nem anyától lettél, rózsafán természetl,“) — nagyból kimerítettük a rózsá-kultuszt.

De csak nagyjából. Mert könyveket lehetne írni nemcsak a rózsá jelentőségéről és használatáról, hanem, — a mi még érdekesebb lenne, — tenyésztéséről, nemesítéséről is, a mint hogy irtak is már erről többben. Itt e lapban én e hasznosabb rész ismertetését avatottabb kézre bízom.





## Egy hét története.

Ápril hó 11-dikén.

„Gróf Dormándi Kálmán.“ — Trebelli. — A Karácsonyi-pályázat. — Mért meddők a mostani pályázatok?!

Ha önöknek is úgy tetszik, menjünk a színházba. Az előadás különösen érdekes: egy tehetséges színésznek adják első színművét először. Bercsényit gondolkozó színésznek ismerte a közönség, de — nem a legjobb színésznek. Az volt róla az általános vélemény, hogy értelmesebb, képzetesebb színész, mint akár melyik társa, kik előle a babért learatják, s azt mondák, kár, hogy a mit tud, azt nem viszi a színpadra.

Ime, most megtette; asztalhoz ült, megirt egy színdarabot s beadta a nemzeti színházhoz, a színmű-pályázatra. A száz aranyat nem nyerte el, de megdicsérték. Bercsényinél az okos szó nem vész kárba: darabját átdolgozta, a kijelölt hibás helyeken javított s ismét beadta művét, melyet a drámabírálok most már ajánlhatónak találtak az előadásra. S pénteken színpadra került „Gróf Dormándi Kálmán“, és a sajtó és a közönség élénken foglalkozik a minden esetre figyelemre méltó művel, mely határozottan sikert aratott, hiányosságai dacára, melyek a darabban még mindig vannak.

Dormándi egy tönkre jutott mágnás, a ki kénytelen föl hagyni fényes életmódjával, nagyuri kedvteléseivel, kalandjaival, kénytelen szakítani a szép és kaczer Thekla hercegnővel, s hogy megmenthesse nevét a pellengértől, magát a nyomortól, nőül veszi egy gazdag gyárosnak kedves kis leányát. És Dormándi iparkodik beleélni magát a helyzetbe, kimegy falura, s gyára után néz, iparos lesz, s nejét megpróbálja szeretni. Dormándi talán megmaradna e prózai, de legalább tisztességes ösvényen, azonban szerencsétlenségére Thekla a szomszéd kastélyba érkezik. Thekla azalatt férjhez ment egy gazdag herceghez, kinek első dolga az volt, hogy meghaljon s roppant vagyonát a szép kaczerára hagyja. Dormándi látja a daemont, s szép föltételei, elhatározása oda lesz, — ő rabul esik ismét a csábos asszony szép szeméinek, s most már feleség, munka, minden feledve vannak. Ott hagyja a gyárat, a fővárosba költözik, politikai szerepet játszik, részt vesz a főúri körök minden szórakozásaiban, mulatságaiban, vadászni megy, futtat a versenyen és — udvarol a hercegnőnek minden tartózkodás nélkül. A világ tudja a botrányt, a feleség is, a ki tőr ugyan, de még sem fogadhatja el többé azt az asszonyt, ki tőle boldogságát elrabolta. Kiadja az utat a hercegnőnek, Dormándi pedig karját ajánlja neki s távoznak.

Természetes, most már nincs egyéb hátra, válni kell. Ebbe a feleség is beleegyezik, de midőn a férj gyermekét követeli, az anyai szeretet fölajdul, s mivel másként nem tartathatná magánál egyetlen vigasztalását, inkább bűnösnek vallja magát s a gyermeket vétkes szerelem gyümölcsének adja ki. Dormándit e villámcsapás szíven találja, — de azért elmegy a hercegnőhöz, kinél mást talál. Thekla szíve már megelégette Dormándi szerelmét és Szarvaskeővel kezd új viszonyt a régi után. Ez épen elég Dormándinak arra, hogy egészen tönkre legyen téve. Menyországát eljátszá, most a pokol kapui is be-

záródnak előtte. Szarvaskeőyt párbajra hívja, elesik és a hú, megbocsátó nő karjai közt adja ki lelkét.

Ez „Gróf Dormándi Kálmán.“ A mint látják, a Feuillet-féle iskolából való, határozottan francia szindarab, élénk reminiscenciákkal. De ez a körülmény nem von le sokat becsebből, s abból, hogy sikerült műnek tartasuk. Fő előnyei a szép nyelvezet, az emelkedett hang, az érzelmes és megkapó jelenetelés, melyek együtt véve biztos és tartós hatást szereztek a műnek, minden szerkezetbeli hiányosságai dacára is. Azonkívül: Dormándi első műve Bercsényinek, s úgy látszik, Bercsényi nem fog tartozni azon írók közé, kikkel mi oly gyakran találkozunk, kik első fölléptökkel egyszerre meghódítják az egész tartományt, hogy aztán darabonkint ismét elveszítsék azt.

A dráma naphőse Bercsényi, az operáé Trebelli. De hiszen talán már hallottak is fölöle?! Rendkívüli nő, annyi érzés van énekében, hogy fele elég volna arra, hogy örökké lelkünkbe vésvé maradjon emléke; oly izléssel énekel, hogy szeretnők őt itt marasztani, hadd tanulnának tőle a „mieink“, oly iskolája van, hogy szívesen elhallgatnók, még ha hangja nem volna is, pedig hangja oly szép, oly tömör, oly rugékony, hogy soha szebbet, jobbat nem kívánhatnánk. Nem csak én nyilatkozom így, hanem az egész közönség, és ez nagy szó, — tekintve, hogy Patti csodás trillái még a fülünkben csengenek.

Trebelli nem olasz, hanem francia nő, s előkelő családhoz tartozik. Igazi neve Gillebert, melyet ő a család kedvéért elhagyott, illetőleg kifordított, eldobván a kezdő G betűt: Gillebert — Trebelli. És a kis fölvilágosítás nem árt azoknak, kik talán nem is egészen indokolt hiúságot és önhittséget láttak a világhírű énekesnő művészi álnevében.

S miután eddig csak a nemzeti színházzal foglalkoztunk, legyünk következetesek, folytassuk. A miről most szólok, az szigorúan véve nem tartozik a nemzeti színházhoz, de végtére is csak oda számíthatjuk, lévén ez a célpont, mely felé törekedtek az akadémia Karácsonyi-pályázatára beadott művek. Mert tudniillik a miről e helyen megemlékezni akarunk, az az akadémia négyszáz aranyos pályázata, mely ez évben szomorujátékokra tüzetett ki. És az eredmény ismét meddő lett, mint már isten tudja, hányadszor. Most még azt sem mondhatták a bírálók, hogy a sok hiábavaló mű között ime itt van egy, mely minden esetre figyelemre méltó mű, habár a díjat oda nem ítélhetjük is neki. Mert a melyik pályaművet legjobbnak találtak, az ellen is oly bőven hoztak föl nyomós okokat, hogy teljes lehetetlenség remélnünk, hogy talán kijavítva mégis megjelenhet a nemzeti színház deszkáin, mint annyi megdicsért, de meg nem jutalmazott darabbal történt. Mert „Mózesre“ bizony kereken kimondották a bírálók, hogy „a szerkezetben nagy hibák, a jellemrajzban gyarlóságok vannak; a drámai cselekvény sovány, Mózes alakja üres, bombasztikus, gyámoltalan, s végső beszéde az eszmei anachronizmus gondatlan szüleménye, mely intő példaul szolgálhat ily hibák kerülésére.“ Ha ilyen „Mózes“ csakugyan, akkor aligha lehet belőle valamit csinálni utólagos igazítgatások után is.



Tehát eredménytelen maradt az akadémiai pályázat, mint isten tudja, hányszor már. De látva az eredménytelenséget, nem önkénytelenül fölmerül-e a kérdés, hogy mi lehet annak az oka, hogy mai napság nem tudnak drámát írni!? Talán kifogytak a tehetségek, újak nem születnek?! De hiszen épen e tárcza elején emlékeztünk meg egy első kísérletről, mely a legszebb várákosra jogosít; „Mózes“ szerzője is, — a lapok nem leggyöngédebb szajkósága által tudjuk — fiatal tehetség, kinek nem rég adták első darabját ritka sikerrel, — honnét van tehát, hogy mégsem tudnak darabot írni, mely a bírálók inye szerint legyen?! Vagy talán a kritikus urak válogatósak, s nagy mértékkel mérnek, pedig utoljára is Shakespearek mai napság nem születnek.

Azt hiszem én, a bírálóknak nincs hiba, hanem hiba van az akadémiában, mely pályázatainál nagy igényekkel lép föl. Mert hiába erőltetjük a dolgot, a nagy szabású tragodia sehogy sem megy már mi nálunk. Hétköznapi emberek letünk, s nem tudjuk többé úgy bámulni azokat a nagy alakokat, kik tiz fejjel nagyobbak mint mi, kiktől századok választanak el, s oly légkörben mozognak, mely előttünk idegen. Az ő észjárásuk, gondolatmenetök ránk nézve megfoghatatlan, lélekvilágukat csak képzelni tudjuk. Azért a klasszikus tragédiák az ő nagy alakjaikkal csak közvetve hatnak ránk, — mélyebb nyomot nem hagyhatnak a lélekben. És a közönség és a színpad közt kapocs van. Az író és a színész a kor kifejezése, a milyen a kor olyan a költő és a művész és innét van, hogy mai napság oly gyérek a nagy szabású tragikusok és a hősköltevényírók és a klasszikus dráma írói; a kik pedig megpróbálkoznak e nehéz feladattal, vagy csak félig sikerül nekik, de sikerüljön bár egészen, — csak félméltánylatban fognak részesülni.

Ebben látom én a mostani pályázatok meddőségének az okát. Középfajú drámákkal többre mennénk, ha íróinkat nem utalnók a klasszikai mezőre. P.

## A p r ó s á g o k.

A legnagyobb fájdalmak közé tartozik azon tudat, saját szerencsétlenségének oka lenni, és a legboldogítóbb örömek egyike, egy tiszta, vidám életre visszapillantani, melyet nem terhel semmi bűn.

A maga idejében büszkének lenni, a maga idejében alázatosnak, ez ad nekünk tiszteletet és erényt.

Mig felfelé haladunk, meg-megállhatunk; de soha, mikor már lefelé indulunk, mondta a nagy Napoleon.

Adj mindenkor a szegénynek, de tiszszeresen adj az elszegényedettnek.

Ha a tegnappal meg vagy elégedve, úgy valószínűleg a holnappal is az leendesz, de csak akkor, ha mind addig nincs nyugtod, mig ma nem cselekedtél valami igazi jót.

A szép a pusztá megfigyelésnél is hatást szül, mig az igaz, beható tanulmányt követel.

Türelmet a földtől tanulhatsz: az ekével szétmarczangolod szívet, és áldást ad érte.

Légy szótartó saját magad iránt, és akkor másoknak adott szavadat is meg fogod tartani.

Ne tiltsatok annyit szavakkal, mint inkább tettekkel, ne rántsátok ki a kést a gyermek kezéből, de szavaitok birják reá annak önkényt letevésre; az első esetben az idegen erő nyomásának enged csak, a másodikban saját magáénak.

Ne felejtsetek soha, hogy a gyermek játéka azért olyan fontos, mert élet nyilatkozik minden játékában, és minden szavuk komoly értelmű.

Az élet az élettől gyulad fel, e szerint a legmagasabb jó és szép a gyermekben példaadás által fogamzik meg csak.

A nő vidám életkedve képezi az ő szeretetreméltóságát, és azon jóleső varázst, mely minden szívet meghódít. Mig más tulajdonságai a férfi becsülését kelti fel, ez az egy vonzza őt a nő felé. Még a kedvetlen, gondteljes férfi is önkénytelenül enged e varázsnak és felüldülve érzi magát általa.

## Budapesti hírvivő.

(Jótékonyág.) Király ő Felsege az udvartartási javadalmazás művészi czélokra szánt összegéből a kolozsvári nemzeti színház évi segélyezésére 15 ezer frtot folyóvá tétett, továbbá az erdőbényei fürdőkápolna, a kemenczei tanító-lak, és a nagydéli iskola felépítésére, egyenkint 100, összesen 300 frtnyi segélyt, a hernád-szölsdi görög katolikus hitközségnek iskola építésre 200 frtnyi kegyadományt engedélyezett. — Királyné ő Felsege a budapesti első gyermekkert részére 100 frtot adományozott, több hozzá folyamodott szegény közt pedig 300 frtot osztatott ki.

(Rózsás napló.) Jegyesek: Szitás János tanár és Teleky Marika kisasszony Battonyán. — Nagy József hivatalnok és Bánya Mariska kisasszony Marosvásárhelyt. — Forster József törvényszéki jegyző és Jeszenszky Margit kisasszony Budapesten. — Brunner Henrik főhadnagy és Kapisztory Berta kisasszony Érsekújvárott. — Servánszky Béla aljárásbíró és Kökényesy Gabriela kisasszony Monos-Petriben. — Pataky Károly ügyvéd és Fuchs Karolina kisasszony Verseczen. — Kövér József fogalmazó és Simonovics Janka kisasszony Zomborban. — Szalgháry József és Ráth Berta kisasszony M.-Szigeten. — Egybekeltek: Hidvégi Károly erdőmester és Balog Mariska kisasszony Lesznyeken. — Nyirák Ede számtiszt és Lintzy Eugénia kisasszony M.-Szigeten. — Galgóczy István földbirtokos és Szuhányi Ilka kisasszony Hiripen. — Dr. Iritz Adolf ügyvéd és Kohen Róza kisasszony Budapesten. — Weisz Vilmos tanár és Teutsch Vilma kisasszony Nagy-Szebenben. — Borhegyi Ferencz és Huzella Marika kisasszony Nagyváradon. — Láng Nándor kasznár és Asztalos Mariska kisasszony Gölniczbányán.

(Rudolf trónörökös) az idén nagy utazást fog tenni külföldön. Körutjában meglátogatja Közép- és Nyugat-Európa legtöbb államát és fővárosát. Ezen utazás főczélja: szé-



lesbiteni a trónörökös szellemi látkörét s megismertetni vele a külföld legkiválóbb városait, nevezetességeit, műkinceseit, gyűjteményeit stb. Még nincs eldöntve, kik fogják kísérni a trónörökös utjában.

\*\*\* (A főváros jótékonyága.) Minden évben szokott a főváros bizonyos összeget megszavazni különböző jótékony egyleteknek. Az idén a következő segélyezéseket szavazta meg: a pesti nőegyletnek hatszáz forintot; az első gyermekmenhelynek ötszáz; a zenedének, budai nőegyletnek, Valeria-egyletnek és népoktatási körnek egyenkint kétszáz; a budai katolikus legényegyletnek, a tabáni kisedővodának, zeneművészek segélyegyletének, honvédmeháznak és Thabitaegyletnek egyenkint száz-száz forintot.

\*\*\* (A pesti jótékony nőegylet) szintén érzi a nehéz idők nyomasztó súlyát, a mennyiben bevételi forrásai, — nevezetesen az általa évenként rendezett álarozos bál jövedelme, az új évi köszöntések alóli megváltásért befolyói díjak stb. — évről évre csökkennek, míg ellenben kiadásai a hozzá folyamodóknak mindig számosabban mutatkozó sokasága által egyre szaporodnak. Az egylet további fenállhatása biztosítása tekintetéből elhatározta, hogy oda fog törekedni, miszerint a főváros áldozatra képes lakosai között minél számosabb oly tagokat szerezhessen, kik rendes évi járulékokkal fogják az egyletet támogatni. E célból gyűjtő iveket bocsátott ki a nőegylet, melyekkel a választmányi nők személyesen kérendik fel a jobbmodu fővárosi polgárokat évi járulékaik bejegyzésére.

\*\*\* (A Valeria-egylet) most tartá közgyűlését, és elnökének újra Glatzné Ebeczky Matild urhölgyet választotta meg, alelnököknek pedig Simig Istvánné és Schley Arminné urhölgyeket. Az egylet vagyona a múlt évben tetemes veszteséget szenvedett: 2034 frt 37 krt, a kiadás 9274 frt 10 kr, a bevétel pedig 7308 frt 47 kr lévén. Alkalmasint e deficizit volt az oka, hogy a közgyűlésen felszólamlás is történt az egylet feloszlata végett, a mi azonban nem talált elég viszhangra. Ne is találjon még, mielőtt be nem bizonyul, hogy csakugyan lehetlen fennállnia. Egyébiránt nem minden alap nélkül jegyeztetett meg, hogy az egylet főbaja az, hogy céljait többször változtatá s így nem törhetett oly biztos medret, mint az olyan társulás, mely következetesen halad egy cél felé. Többi közt a cselédek egyleti jutalmazását is elhagyta, a minek pedig okvetetlenül volt erkölcsi hatása. Kivánjuk, hogy az új diszelnök, alelnöknök, és a választmány a régi buzgó elnöknővel élén, összpontosítsa törekvését egy irányban.

\*\*\* (A belga királyné) az országos képzőművészeti társulat alapító-tagjai közé lépett. Goffinet tábornok, a belga király szárnysegéde a bécsi belga a követség útján ezt a következő levélben tudatá Erdődy Sándor gróffal, a társulat alelnökével: „Gróf ur! Felséges Asszonyom a belgák királynéja vette Nagyméltóságodnak mult február 28-dikáról keltezett kérelmét az országos magyar képzőművészeti társulat érdekében, s ennek következtében azon megbízásban részesítettett, hogy Nagyméltóságodat tudósítsam, miként örömmel lép ezen társulat alapító tagjai sorába. Minden alkalom, mely bizonyítja, hogy kedvelt szülőföldre sem feledte őt el, a legmagasabb megalégedést kelti föl Felséges asszonyunkban, ki a legőszintébb vonzalommal viseltetik honfitársai iránt, s minden jel, mely ennek viszonzását bizonyítja, legnagyobb örömeire szolgál. Meg vagyok egyszersmind bizva, alelnök urat felkérni, hogy a királyné nevét 500 forintnyi összeggel a művészház építésére való aláírások közé bejegyezni

sziveskedjék, mely összeget sietni fogok átküldeni, mihelyt Nagyméltóságod tudósítani fog arról, ki legyen a gyűjtések átvételével megbizva. Fogadja nagyméltóságú Gróf ur a legmélyebb tisztelem kifejezését. B. Geffinet, s. k. tábornok, a király szárnysegéde.”

\*\*\* (Deák emlékszobra javára) a tudomány és műegyetemi dalegyesület e hó 21-dikén a Hungária dísztermében tánczvigalommal egybekötött hangversenyt rendez, mely alkalommal Sárkány Ilona és Klauzál urhölgyek, továbbá Dancz Ferencz ur, Jancsó ur és Herbasz testvérek lesznek szivesek közreműködni. A nemes cél, nem különben a hangverseny sikerus eredménye iránt Sipos Antal is a legnagyobb érdeklődéssel viseltetik, ki valószínűleg maga is közre fog működni.

\*\*\* (A főváros kiházasításai.) A főváros Gizella főhercegnő násza emlékére kiházasítási alapítványt tett, s most ismét kiirta az alapítvány négy üres helyének betöltésére vonatkozó pályázatot. Mindegyikkel 500 forint jár egyszer mindenkorra a kiházasítási adományul. Pályázhatnak legalább 15 éves leányok, akik helybeli illetőségűek (itt születtek,) erkölcsösek, vagyontalanok s már jegyesük van. Csak úgy kapják ki ez 500 forintot egy év mulva, ha addig férjhez mennek. A folyamodások april hó 29-dikén nyujtandók be.

\*\*\* (Beethoven-émlék.) A halhatatlan zeneköltő emlékszobrát közelebb leplezik le Bécsben, halálának ötvenedik évfordulóján. Ez emlék javára itt a fővárosban is nagy zenekari hangverseny lesz; előadatik a kilenczedik symphonia, közreműködői Balázsne Bognár Vilma és Saxlehner Emma asszonyok, Pauli, Kőszeghi, a budai zeneakadémia növendékei s a nemzeti színház zene- és énekkarai lesznek. E nagy művet hallani az Egmont-nyitány és a Wieniawsky által (zenekari kísérettel) előadandó nagy hegedü-hangverseny mellett, oly ritka élvezet lesz ez, mely nagyban érdekelheti a zenekedvelő világot.

\*\*\* (A zenekedvelők) e héten tartották meg az idényben utolsó zenekari hangversenyöket, mely egyike volt az idény legélvezetesebb estéinek. A műsor felette érdekes és változatos volt, s a kivitel, Káldy Gyula vezetése alatt, nagy sikerű. A legnagyobb tetszést a műsor 1-ső száma „A zárda kapuja előtt“ című nagyszabásu zenei mű, s ebben Kurzweil Janka kisasszony éneke aratta. A többi számok is élénk hatást keltettek. A hangversenyt táncmulatság követte, s a reggel felé szétoszló szép társaság nehéz szívvel mondott egymásnak istenhozzád-ot a jövő idényig.

\*\*\* (A magyar püspökök) nagyban készülnek arra, hogy a pápának nevezetes ajándékokkal kedveskedjenek. Junius 15-dikén fogja a magyar püspököket, s a hozzájuk csatlakozó mágnásokat fogadni a pápa. A tisztelgő püspökök már is ropant értékű adományokat halmoztak össze ő szentsége számára. Az eddigi adakozások értéke már jóval meghaladja a milliót. A tisztelgőket természetesen a primás vezetendi. — Nem akarunk semmit levonni a püspökök kegyeletéből, még sem tehetünk róla, ha szent Péter szavai eszünkbe jutnak a drága kenetről, „mely inkább eladatott volna, s a szegények közt kiosztatott volna.“

\*\*\* (A császárfürdő) néhány év előtt kedvencz találkozó helye volt a fővárosi közönségnek, később azonban bérlője elhanyagolta s így a közönség is elidegenedett tőle. Az új bérlő most veszi át a fürdőt s meg is látszik rajta. A fákat nyelik, tisztítják, a falakat tatarozzák, a gépkamra rozsdás csöveit halomra hányják ki, a kávécsarnok elromlott földelzetének rézlapjait fölszakgatják s ujjal helyettesitik; szóval: ujtás,



reform mindefelé, s ez még a tiszti és szolgaszemélyzetre is kiterjed, melyet legnagyobb részben szintén új erők fognak felváltani. Kívánjuk, hogy a kicsinosított üdülő hely ismét visszakapja régi közönségét.

\* \* (Izsó Miklós) „busuló juhász“-nak márvány másolata, melyet a művész kora halála miatt be nem fejezhetett, ügyes kezek által bevégeztetett; a szép szobor vevőjére vár a művész özvegyénél. Ez alkalommal megemlítjük, hogy az Izsóné által készített diszes kályhaellenző kisorsolása márczius 20-dikról elhalasztatván, ápril 20-dikára tüzetett ki. A kisorsolás a gyermek-menhely helyiségben lesz, a kis főutczában.

\* \* (Zichy Manó gróf) a fővárosi társas élet egyik legkedveltebb alakja költözött el közülünk. Az örök-ifju, lánglelkű, rugékony kedélyű gróf elhunyt, ismerőseinek őszinte fájdalomra. Temetésén jelen volt a főváros előkelőségének színe-java. Holttestét beszentelés után Nagy-Szöllősrre szállították a családi sírboltba.

\* \* (Gróf Zichy Gézától) nem sokára egy zenefűzet fog megjelenni Párisban, Hengel, e világhírű műáros kiadásában. Hat etude lesz benne, balkézre zongorára írva: serenade, allegro vivace, magyar rhapsodia, az „Adél keringője,“ (melyet bőjtben Liszt is játszott nyilvánosan,) Es-dur etude és a Schubert „Erlkönig“-jének átírata. A diszes kiállítású fűzetet, két autograph levél nyitja meg, egyikben a szerző ajánlja a műveket Lisztnek, a másikban pedig Liszt ajánlja e tanulmányokat a zenélő világ figyelmébe, elmondva, hogy nagyon sok két és négy kézre irt híres zongoradarab van, melyek korántsem oly érdekesek és briliánsok mint e bal kézre készült tanulmányok. Tudva van, hogy gróf Zichy Géza csak balkézrel játszhatik, de ez egykezü játékot oly virtuóztatásra vitte, hogy közelébb is egy gráci hangverseny alkalmával közbámulat tárgya volt.

\* \* (Salvini.) A fővárosi közönség ritka élvezetben részesül: láthatja, élvezheti Salvini, a világ első színészének játékát. Salvini lelátogatott Bécsből hozzánk is, és a gyapju utszai német színházban négyszer lép föl. Első föllépte szerdán este már teljesen meghódította a közönséget, mely szorongásig megtöltte a tágas színház nézőterét. Salvini oly jelenség, minő egy században kevés szokott feltűnni. Játéka a művészet tetőpontján áll; azt állítják róla, hogy előtte még nem volt hozzá fogható nagyság. Rossitól, ki utána első helyen említendő, idealizmusa által különbözik, miután amaz talán tulságosan is reális színész. Salvini olaszul játszik, s társasága vele jár, mely azonban hitvány-keret az ő nagyszerű alkotásához. Csak egy-néhány szerepe van, s ezzel járja be a világot, s hódít mindenütt. Hogy láthassák, messze földről fölrándultak a vidékről színészek és műértők.

\* \* (Munkácsi első műve.) Munkácsi Mihály első művészi kísérlete: írónnal rajzolt gyönyörűen sikerült két arczkép, jelenleg Strausz Ede, a magyar állami vasutak keleti vonala itteni raktárnokának birtokában van. Az említett két arczkép története a következő: Strausz ur a hatvanas évek elején Békés-Gyulán lakott. Azon időben Munkácsi Mihály, kit nagybátyja, akkoriban békesmegyei tiszviselő, miután a fiu az asztalosmesterségre gyöngye testalkotásánál fogva alkalmas nem vala, egy Fischer nevű gyulai festő rajzokolájába járatta, s Strauszéknál volt „koszton!“ Ebéd után egyik napon Munkácsi fölkérte Strausz nénit, hogy lerajzolhassa; azután egy nagy papírvet ketté vágott s felerészéből „oválakat“ nyirogatván magának, a papírt, hogy sötét feneket kapjon, fekete ká-

véval öntötte le, s megszáritván, közönséges „plajbász“-szal egy ültében a házaspárt lerajzolta és oly remekművet alkotott, melynek minden egyes vonása a jövődő lángeszű festőművész ritka tehetségéről tanuskodik.

\* \* (Háboru lesz,) most már bizonyosnak tartják a politikusok. Miután a porta visszautasította az európai nagyhatalmaknak ujjabban jegyzőkönyv alakjában föltolt gyámkodását, s mivel Montenegró vakmerő követeléseit teljesíteni nem akarja, az orosz most már följogosítottnak tartja magát, véget vetni a huza-vonának s karddal vágni belé. Kérdés, melyik lesz győztes, mert az európai hatalmak nem kötötték le magukat feltétlenül, hogy csak nézői lesznek a véres küzde- nek, ellenkezőleg kijelenték, hogy háboru esetében teljes szabad kezet akarnak maguknak fentartani. Az oroszoknak tehát oka lehet aggódni. Egyébiránt rövid idő alatt megválnak, hogy lesz, mert aligha csalódunk, hogy mához egy hétre már ágyuk fognak szót váltani egymással.

\* \* (Athletikai viadal.) Az atletikai klub e hó 29-dikén délután négy óraker tartja az Orczy-kertben harmadik nyilvános viadalát, következő programmal: sik-verseny (kezdők számára,) ökölvívás, gátverseny, (melyre csak egyetemi polgárok pályázhatnak,) vívás, birkozás, bajnoki sikverseny, első és második vetélkedés a bajnoki címért, súlydobás, vigaszverseny, vontatás. Végül a dijak ünnepélyes kiosztása. Lesz hölgyek díja, (ezüst készlet,) egyetemi díj és tizenhét érem (nyolcz ezüst, kilencz bronz.)

\* \* (A vándor fejfa.) Sárosi Gyula sírjára az elhunyt költő özvegye diszes sírkövet állíttatott. És így a vándor fejfa ismét tovább ment s most Hetényi Laurának, a nem rég elhunyt derék vidéki színésznőnek sírját jelöli, míg onnét is távozásra nem készíti a kegyelet. Ez a fejfa először Szerdahelyi Kálmán nyughelyét jelölő ideiglenesen, a míg a sírkő elkészült. Aztán szegény Bernát Gazsi jeltelen sírhantja fölött állt, míg végre innét is elköltözött és Sárosi Gyula hamvainak nyughelyét jelölő. Vasváry Kovács, a buzgó kardalnok szokta egyik sírtól a másikig köröztetni a vándor fejfát.

\* \* (Vegyesek.) A képzőművészeti társulat nagy kiállítását a jövő hóról októberre halasztotta, főleg azért, hogy a zárkő letételének ünnepélyén Rudolf főherczeg, mint a társulat védnöke is jelen lehessen. — Feleki Miklós jubiläumát végleges elhatározás folytán folyó hó 16-dikán ünnepelik meg a nemzeti színházban, mely alkalommal a derék művészt pályatársai és több műbarát részesítendő örvendetes meglepetésekben. — A népszínház igazgatója: Rákosi Jenő a napokban utazott el Berlinbe. A „Victoria“ színház igazgatójával a „Strogoff Mihály utazásá-nak első előadása iránt teszi meg ott a kellő intézkedéseket. — Baldácsy ujjabban dévaványai 1027 holdnyi birtokát is a magyarországi protestans egyháznak ajándékozta. — Darmay Viktortól egy kötet költemény jelent meg diszes kiállításban, Damjanichné urnőnek ajánlva. A könyv, melyről még bővebben fogunk szólni, két forintért szerzőnél megrendelhető Lasztóczon. (u. p. Legenye-Mihályi.) — Az Erzsébet sósfürdőről dr. Bruck Jakab fürdő orvostól, egy röpirat jelent meg, mely a fürdő leírása mellett e gyógyhely és keserű vizének gyógyhatályát természettudományi és orvosi szempontból megismerteti, és melyet a fürdő látogatóinak figyelmébe ajánlunk.

\* \* (Halálozások.) E lefolyt héten meghaltak: Zichy Manó gróf Budapesten. — Dr. Ercsey Imre Biharmegye főorvosa 62 éves korában Nagyváradon. — Dessewffy László királyi táblai bíró 55 éves korában Budapesten. —



Klein Mihály Komárommegye főorvosa Komáromban. — Luby Sándor tüzér-akadémiai növendék 22 éves korában F. Daróczon. — Báró Reviczky József, a bárói család utolsó sarja, Szolnokon. — Petrovics István 74 éves korában Szegeden. — Báró Majthényi Józsefné született Perczel Vilma 64 éves korában Mocsoládon. — Sacher Károly nyugalmazott udvari tanácsos 81 éves korában Budán. — Gyárfás Ferenc rajztanár 22 éves korában Budapesten. — Török Ferenc 56 éves korában. — Fekete János 59 éves korában Székes-Fehérvárott. — Köver György ügyvéd Nagyváradon. — Idősb Magyar Sándor 78 éves korában Budapesten. Béke hamvaikra.

### Nemzeti színház.

Április 7-dikén: „Trobador.“ (Trebelli.) — Április 8-dikán: „Gróf Dormándi Kálmán.“ — Április 9-dikén: „A velencei kalmár.“ — Április 10-dikén: „Tannhäuser.“ — Április 11-dikén: „A nők iskolája.“ — Április 12-dikén: „Varázsfuvola.“ — Április 13-dikán: „Gróf Dormándi Kálmán.“

### Divattudósítás.

Ha valaha, ugy e pillanatban állott be egy kis csendes megállapodás a divatvilágban. Hiába erőltetjük meg szemünket egy jelentékeny újítást felfedezendő e téren, alapjában mégis csak ugyanazon formákra találunk, itt-ott egy kis változattal, de ez a változat csak is a diszitést és egyéb különöségeket illeti, a lényeg mégis csak a meglevő marad. Sőt még azon örvendetes javítások és egyszerűsítések, melyekről kedves olvasónőinknek tettünk említést, eddig csak a legfelsőbb aristokratikus körökben találtak viszhangra, egyébként a nagy tömeg még megmaradt a mult tél szabásainál, tudniillik a princesse-szabásnál az ő kis változataival. Az igazi princesse-ruha megköveteli a hosszú uszályt, mert ez tulajdonkép hozzátartozója, ha azonban az utcára viseljük azt a ruhát, akkor az uszály igen kellemetlen, és azért igazították el rövidebbre az utcára szántat, és lett belőle a — polonaise, a mely csakugyan nem egyéb, a megrövidített princesse-ruhánál, mely hátul könnyedén felhuzva, az alsó ruha egyik részét láthatóvá teszi, a mely alsó ruhát fájdalom, sokkal hosszabbra viselik, a mint ez az utcára, vagyis a hölgyre nézve, a ki benne jár és környezetére, kívánatos, mert ha elől szabad is marad a láb, hátul mégis többnyire uszályba végződik. És ez tulajdonkép nincs helyén, mert ha már külön választották az utczai és salon öltözéket, mégis ugy kellett volna beosztani, hogy se magunknak, sem pedig járó-kelő embertársunknak ne legyünk terhére az utcán. Mert hogy csakugyan kellemetlen és gyakran kényelmetlen az uszályos ruhában való járás-keelés, azt senki sem tagadhatja. De hiába, a divat nem mindig következetes, és még örülnünk kell, hogy nem követeli az utcza ruhák uszályainak a nyolczvan centimetryni hosszúságot. Igaz, hogy léteznek már felhuzók, hogy ruháink fodrait és plissé-eit az utcza porától megóvhassuk, de a sok felhuzó között tulajdonkép egy sem felel meg egészen az ő feladatának és a hozzá méltán kötött igényeknek. Egy ilyen czélszerű gépezetke feltalálását még a jövőre kell bízunk, és bizonyára lesz, a ki ezt gondolkozása tárgyává téve, megteszi nekünk azt a czivességet, hogy e tekintetben minden hozzátartozó kívánságoknak és igényeknek megfelelő szerkezettel örvendeztet meg bennünket.

A pongyola öltözékekhez is ugyan csak princesse-formát használnak, csak hogy bővebbre szabva, és hátul egy nagy ránczczal, mely az uszályhoz szükséges bősséget adja meg. És így tehát a reggeli pongyola, az utcza ruha, a bál- és estélyi öltözék mind egy szabás után készül, csak némi szükséges módosítással. Lebbentyűs derekakat is láthatni még, de ezek most e perczen majdnem kivételesek.

A tavaszi felöltőkre nézve a félig testhez álló és félhosszu paletot még mindig a divatos. Az elől egymásra hajtott mantille-ok, shálok, écharpe-ok stb. nem a mostani idényre valók, és így későbbi alkalomra tartjuk fenn a róluk való megemlékezést. A mostani felöltők matelasséból, finom posztóból állanak, a diszesebbek pedig sicilienneből készülnek, faille-ból és más nehéz selyemszövetekből. A felöltők díszítése csipkéből és passementerie munkából áll, ez utóbbi a tulnyomó, ugy, hogy a gombkötőknek jelenleg csakugyan sok foglalkozásuk van.

A tavaszi kalapokat a ruha színéből és gyakran szövetéből is viselik, és nem különben látni már fekete szalmakalapokat is, kivált az ugynevezett angol szalmából fonottat; sárga virág és ugyan ilyen szalag a legkedveltebb díszítések. A sárga rózsák minden színvegyületben, valamint az aranyviola, a crocusok, primulák, tulipánok stb. sárga-vörös virágok a legdivatosabbak.

Divatképünk magyarázata.

A mai divatképünkön látható első alak világos drap beige ruhát tüntet elő, barna bordürekkel, rojttal és alul egy széles plissé-fodorral díszítve. A derék és szoknya egyben van szabva. E díszes ruha ára 90 frt.

A második alak szintén egyben szabott utcza ruhát visel, hamvas, finom, Neigeuse-nevű szövetből készültet. A szoknya fekete tafotából áll, ugyan ilyenek az ujjak is. Ára e szép öltözéknek 110 frt. A kalap kék ripsből készült, drap tollal és vörös rózsákkal díszítve, ára 15 frt.

### Számrejtvény.

Bosnyák Annától.

9. 14. 4. 15. 6. 7. Ismeri a félvilág népe,  
1. 2. 6. 4. 7. Ez az ő rendes öltözéke,  
3. 10. 1. 4. 10. E kedves állat gyors és fürge,  
6. 7. 12. 13. Óseinknek kedvencz fegyvere.  
4. 15. 3. Rosz gazda vagy, ha köríti házad,  
15. 4. 7. Ha nem műveled, üres marad,  
9. 8. 11. 10. 1. 5. Ma is emlegetett híres szónok  
4. 8. 11. 3. 7. Éljen sokáig, egy szívvvel mondjuk!  
1—15. Rég meghalt maga, de neve él,  
Mig a magyar történet beszél;  
E bátor hölgy férfias karral  
Küzdött Nándornál a vad tarral.

Megfejtési határidő: májushó 9-dike.

A f. é. 11-dik számban közlött rejtvény értelme:  
Szeretek angyalom, mint madár a lombot!

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Marosy Etelka és Izabella. özv. Gyurikovics Béláné, Kovács Györgyné, Esső Teréz, Mednyánszky Margit és Erzs, Csonth Lajosné, L. Záhony Klára, Stresznayk Hermin, Keresztessy Klotilda, Eckerdt Karnász Mariska, Cseri Istvánné, Ferencsevics Teréz, Szotyori Ágnes, Dömötör Ida, Szlávik Róza, Auer Károly, Korenághu Serk Hermin, Bánay Ilka, Hambalek Gizella, Garzó Ilka, Beleznay Szeréna, Hedry Ilona, Mandula Ida, Koháry Plesznik Róza, Magyar Matild és Felici, Bohus Gyuláné, Dzsinih P. Mária, Áronfi Fisch Jeanette, Tahy Fehérváry Kornélia, Abonyi Jánosné, gr. Zay Emilia, Gorove Anna, Kolb Józsefné, Schlesinger Berta, Csiky Imréné, Bosnyák Anna, Miskovics Karolin, Szécsényi Mariska, Wigner Gizella.

A 10-dik számban közlött rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Király Kálmánné. Daróczy Flóra.

A 9-dik számban közlött rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Koháry Plesznik Róza, Daróczy Flóra, Nagy Piroska, Szentkirályi Ida.

### Tartalom.

Egyszerű történet, Bodon Józseftől. — Stanzák L. . . . . hez, Ábrányi Emiltől. — Csevegések, Huszár Imrétől. — Nincs szíve. — A rózsza. — Egy hét története. — Apróságok. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora. — A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



16-dik szám.

Április 22-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

---

SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

---

XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országút 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |           | R. katolikus és protestáns naptár |              | Ó-naptár       | Israeliták naptára     | Hold-járás | N a p -<br>kelte nyugta |          |
|-----------------------|-----------|-----------------------------------|--------------|----------------|------------------------|------------|-------------------------|----------|
|                       |           |                                   |              |                |                        |            | óra perc                | óra perc |
| Április 22            | Vasárnap  | G 3 Sz. J. védün.                 | G 3 Jubilate | 10 B 2 Herodes | 9                      |            | 5 0                     | 6 58     |
| 23                    | Hétfő     | Adalbert, Béla                    | Béla         | 11 Antipus     | 10 Félb. Rafael        |            | 4 58                    | 7 0      |
| 24                    | Kedd      | György vértanu                    | György       | 12 Terentius   | 11 B. A. Frigy.        |            | 4 57                    | 7 1      |
| 25                    | Szerda    | Márk evang.                       | Márk         | 13 Artenin     | 12 (szekr. elrab. és   |            | 4 55                    | 7 2      |
| 26                    | Csütörtök | Ervin, Kilit                      | Marcellin    | 14 Martius     | 13 Il. pr. hal. m. kis |            | 4 53                    | 7 4      |
| 27                    | Péntek    | Peregrin hitv.                    | Zita         | 15 Aristar.    | 14 husv.)              |            | 4 51                    | 7 5      |
| 28                    | Szombat   | Vitál és Valér.                   | Váli         | 16 Agapa       | 15 Sab. 4. per.        |            | 4 50                    | 7 6      |

 **Teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk.** 

## V i d é k i t á r c z a.

**Apatinban** mult szombaton jótékonycélu műkedvelői estély volt. Először „Judit és Holofernes“-t ábrázolták élőképekben, a hölgyek közül Bodnár Imréné, Alföldi Juliska, Knézy nővérek és Keller Evelin kisasszony részvételével. A képlet sok tapsban részesült s ohajtják újra bemutatását. A „Szerelem és örökség“ czimú vigjátékot is ügyesen adták elő; a nőszerpek Belt Katicza és Miklósváry Mari kisasszony kezében voltak. Aztán táncz volt reggelig. Sok hölgy jelent meg, köztük Zomborból Szemző Jánosné leányával, Alföldy Gedeonné, Sztipics Istvánné; helyből Knézics Zsigáné leányaival, Szabadhegyi Sándorné, Déván Róbertné, Bodnár Imréné, Rudics Mihályné, Fernbach Erzsike kisasszony sat. A bevétel 130 frt, de sok lévén a kiadás, a létesítendő kórház alapjára alig juthat valami.

**Veszprémben** jövő hóban az „iparos ifjuság művelődési köre“ vándor-gyűlést és munkakiállítást rendez. Az ünnepélyek sorrendje ez lesz: május 19-dikén a vendégek fogadása a vasutnál és azok elhelyezése, este műkedvelői szini előadás, tíz óraker pedig ismerkedési estély; május 20-dikán délelőtt fél tizenkettőkor a kiállítás ünnepélyes megnyitása, délután hat óraker kirándulás a „Betekints“ kertbe és ezzel összekötött dalestély, rendezi a budapesti dalkör; 21-dikén reggel tűzoltói diszgyakorlat, tíz óraker a vándorgyűlés megnyitása, délben közebed a „Koroná“-ban, délután fél háromkor a kiállítás nagygyűlése és a bíráló bizottság megalakítása, délután 4 óraker a vándorgyűlés folytatása, 5 óraker a polgári és honvéd lövöldében diszlövészlet, este táncmulatság a „Győre“-féle kertben, vagy kedvezőtlen idő esetében a „Koroná“-ban; 22-dikén bírálat, este bucsu-estély.

**Czenken** Széchenyi halálának gyászünnepe mult hétfőn emelkedett szellemű volt. A soproni irodalmi és művészeti kör vagy ötven tagja zárandokolt ki, tisztviselőkkel, honvédtisztekkal. A czenki indóházban a község előljárói, a cukorgyár hivatalnokai s megyei tisztviselők, élükön Németh szolgabíróval fogadták őket. Nagy gyász-zászlóval vonultak a templomba, gyászmisére. Aztán a családi sirboltba mentek, bábérkoszorut tenni a koporsóra. Gróf Széchenyi Béla fogadta ott a társaságot. A sirnál Frankenburg Adolf tartott megható beszédet, a siri kápolna lépcsőjéről pedig Bognár királyi ügyész beszélt az összegyűlt néphez. Végül a „Szózat“-ot énekelték. Majd gróf Széchenyi Béla a vendégeket a grófi kastélyba vezette körül, megmutatva annak kincseit. Később a vendéglőben, miután Hérits törvényszéki elnök Széchenyi életéről és hatásáról beszédet tartott, közös ebédhez ültek, melynél Erődy Dániel elszavalta ünnepi ódáját. Küldtek táviratot

gróf Széchenyi Ödönnek is Konstantinápolyba; délután pedig a kastélytól a Fertő felé nyuló pompás hársfasor végén azt a kápolnát keresték föl, hol Széchenyi Béla gróf korán elhunyt neje virágok közt nyugszik.

**Döröcskén** (Somogy megyében) e hó elején nagy rémületbe esett a lakosság. Szilárdon épült házak elkezdtek süllyedni, csuszni, repedezni, sőt maga a nagy templom is megvan repedezve. Egy 15—16 méter mély kut majd egészen tele van vízzel, mely a mult nyáron fenéig száraz volt. Már több ház összerogyott, s a lakosság kiköltözött a veszélyezett helyekről. Egész utcásor ilyen kétségbeejtő állapotban van, s a már vizsgálatra kiküldött mérnök a baj orvoslását lehetetlennek találta. Szaktudósokat várnak, kik a borzasztó rejtélyes eseménynek kulcsát kezükbe adják, mert a nyomorult lakosságból több családnak holnapja sem biztos.

**Vidéki vegyesek.** Pöstyénben közelebb tűz volt, mely hat házat hamvasztott el. Az összecsődült tót parasztság oltás helyett összetett kezekkel nézte lakostársai szerencsétlenségét. — Székesfehérváron már egy hónap óta nem kapnak a városi hivatalnokok fizetést, mert a pénztár üres.

## Különfélek.

\*(Albrecht főherceg) katonai szolgálatának ötven éves jubileumát e hó 18-dikán ülte meg nagy pompával. Az ünnepélyre a birodalom minden részéből fölsereglettek a katonai kitünőségek, és a külhatalmak is képviseltették magukat azon. A magyar honvédség is küldött képviselőket. Szende honvédelmi miniszter, báró Fehérváry államtitkár egy törzstiszttel, a honvédség főparancsnoka helyettesével és törzs- vagy főtiszttel, s a hét kerület mindenikéből a kerületi parancsnok és egy törzs- és főtiszt voltak a képviselő tagjai. — A főhercegi jubilaumra Bécsben nagy előkészületek tétettek. A megállapított program szerint, e hó 18-dikán a hadsereg képviselői tisztelegtek s a hadügyminiszter tartott üdvözlő beszédet a főherceghez. Az ünnepély jelentékeny része, a nagy katonai szemle, az esőzés miatt vasárnapra maradt.

\*(A spanyol király házassága) képezi jelenleg a főbeszéd tárgyát Spanyolországban. Az ország törvényei szerint a kortes dönt a házasság fölött, s a házassági szerződés törvénybe czikkelyeztetik. A spanyol lapok belga, osztrák, porosz, angol fejedelmi nőket s azon kívül Nemours herceg s Montpensier herceg leányait emlegetik. Alfonz jelenleg husz éves. A belga király leánya 1864-ben született: Mária Valeria,



# Hampel Győző,

Budapesten, nagy (3) korona-utca 16. sz.

## Árjegyzéke.

|                                          | Napi árak 1/2 kiloként.  |
|------------------------------------------|--------------------------|
| Cukor, legfinomabb                       | 88 kr.                   |
| " igen finom                             | 82                       |
| " közepeszerű                            | 81                       |
| " korlatokban, finom                     | 84                       |
| " törött, ilinom.                        | 84                       |
| Kávé, Mocca igen finom                   | 90                       |
| " Cuba valódi Bourbonax                  | 98                       |
| " Cuba legfinomabb                       | 92                       |
| " Java arany színű                       | 110                      |
| " Portorico különösen finom              | 84                       |
| " pörkölt (Cuba, Mocca és Java) regyitve | 108                      |
| Gyertya Stearin 6-os és 8-as             | 50                       |
| Rizs különös nagyszeint                  | 18                       |
| " olasz fényes                           | 16                       |
| " fangoon legfinomabb                    | 12                       |
| " Aracon jó                              | 10                       |
| Árpádara igen finom                      | 25, 22, 20, 16 és 10     |
| Dara                                     | 16                       |
| Maccaroni olasz                          | 26                       |
| Torhonya                                 | 18                       |
| Sago                                     | 24                       |
| Mosó szikso                              | 8                        |
| Chocolade                                | 60, 80, 120, 140, és 180 |
| Mustár legjobb 1/2 üveg 35, 1/2 üv.      | 25                       |
| Zöld borsó francia 1/2 doboz             | 70                       |
| Mandula édes                             | 56                       |
| Mazsola-szóló új                         | 34                       |
| Sajátolaj legfinomabb                    | 60                       |
| Szappan szegedi                          | 25                       |
| Kőles                                    | 7                        |
| Szilva valódi török                      | 18                       |
| Dió egészécs                             | 16                       |
| Keményítő legfinomabb gallérnak          | 24                       |
| " legfinomabb tallé anglaise             | 20                       |
| Sardínból 1/2 szel. 80 kr. és            | 101                      |
| Rum Jamaica üveg 80                      | 55                       |
| "                                        | 130                      |
| "                                        | 65                       |
| "                                        | 70                       |
| Thea különös finom                       | 450                      |
| Sós-borszesz első minőségű               | 40                       |
| Pezsgő valódi francia (palacek)          | 3 frt 50                 |
| "                                        | 2 frt 50                 |

Az árukat Budapesten kívánatra bérmentve a házhoz küldöm.

Vidéki megrendelések utánvét mellett a legnagyobb gondiál teljesítetnek.

Hampel Győző,

Budapesten nagy (3) korona-utca 16

ki tudvalevőleg még egészen gyermek, nem jöhet számításba; az angol s porosz királylányok már el vannak jegyezve, Nemours Blanka 1857-ben, Montpensier lánya 1860-ban született. Az angol s porosz hercegnők ellen az is szól, hogy protestánsok. Mondják, hogy Alfonz király — a mi különben mellékes dolog — leginkább vonzódik unokahugához, Mercedes Mária hercegnőhöz, Montpensier leányához s már be is jelentette volna a pápának eljegyzését vele. Ha e házasság történik. Canova miniszterelnök állása megszilárdítva lesz, miután ő volt az, ki az 1868-diki forradalmat előidézte, mely Izabella helyére nővérét, a Montpensier hercegnőt akarta tenni.

(Külföldi vegyesek.) Napoleon Lajos herceg, a triesti Vicintini-féle villa tulajdonosával alkudozásba ereszkedett; a tulajdonos állítólag 900,000 frankot kér. Triestben sokan azt is hiszik, hogy a herceg állandóan Triestben fog lakni. — Lodochovszky bibornokot körözteti a német kormány felségsértés miatt. A bibornok azonban jó helyen, Rómában van. — Prágában fényes ünnepélyességgel ment végbe herceg Windischgrätz Alfred jogtudori felavatása. Sok főúr, előkelő hölgy és pap volt jelen. — A Tegetthoff-emléket július 20-dikán a lissai csata évfordulóján fogják leleplezni. — A pápa egészségi állapotáról újból aggasztó hírek érkeztek. Ereje oly láthatólag fogy, hogy minden pillanatban tarthatni a katasztrófa bekövetztétől. — Az orosz czár fizetése naponta 50,000 frt, a török császáré 36,000, az osztrák császáré 20,000, a német császáré 16,400, az olasz királyé 12,880, az angol királynéé 13,440, a belga királyé 3,286, a francia köztársaság elnökéé 1,000 és az amerikai államok elnökéé csak 264 frt.

## Megbízások tára.

P. Törtelre Sz. Sz. urnőnek: El van küldve mind a kettő.

Kalocsára R. M. urhölgynek: Igenis, az első előfizetésnél 3 frt 10 kr volt beküldve.

Vaskóhra P. I. urhölgynek: Az idei könyvekkel díj nélkül szolgálók t. előfizetőimnek, csak a csomagolásra kérek 20 krt félevenként.

Szegsárdra L. L. urnak: Sziveskedjék az előfizetési felhívást átnézni, és minden kérdésére világos felelete leend.

Monyoróra S. T. urhölgynek: Van szerencsém figyelemzetni, hogy lapom évnegyedi előfizetési díja 3 frt.

F. Eörrre T. S. urnőnek: El van küldve.

Györgybányára L. Cs. J. urnőnek: Egy másikat, tökéleteset küldtem. Szives tisztelet!

Miskolczra D. M. urhölgynek: Bár mikor a legszivesebben fogadom.

Szentesre F. R. urhölgynek: Kedves sorai vétele után azonnal elküldtem.

Pelejtére Szt. E. urhölgynek: A kívántakkal igen szivesen fogok szolgálni.

H. M. Vásárbelyre V. J. urnak: Magánlevelet irtam.

Zilahra V. P. G. urnőnek: Legközelebb elküldöm.

Rozsnyóra Sz. H. urhölgynek: Véghetetlenül sajnálom, de már nem szolgálhatok vele!

L. Bessenyőre T. F. urnőnek: A könyvbe december végeig van beírva. Szives tisztelet.

Sárdra B. D. urnőnek: A legszivesebben tenném, de az 1874-diki könyvekből már egy példányom sincs meg.

## H I R D E T É S E K.

**Gyári raktár**

Disznúczikkek és norinbergi áruk pompa és házi szükségletekből. Női-kézitáskák 70 krtól 3 frt 50 krig.

Legnagyobb választék

**SIMON KLEIN**  
Budapesti Késműipari Gépgyár

Megrendelések felkülsmeretesen teljesítetnek:  
Árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

Szép, jó és jutányos!

Legyezők 10 krtól 10 ftig. Ingek, gallérok, mancheták, nyak-kendők, palczák, esernyők, táblt- és jatszószervek.

**KONTINANÓ**

első magyar szalmakalap-gyára és divatárak raktára.

Budapesten, sütő-utca, Károly-kaszárnya 3. sz., elfogad mindennemű szalmakalapot tisztításra és a legújabb divatszerinti atalakításra

Kalapek és díszítések, hölgyek, urak és gyermekek számára nagy választékban a legjutányosabban kaphatók. Vidéki megrendelések kívánsat szerint pontosan eszközöltenek.

**Igen tisztelt vevőimnek**

van szerencsém tudomásul jutatni, hogy párizsi utazásim folytán a legnevezetesebb női divatáru-üzletekkel összeköttetést szereztem, miáltal a legújabb tava-zi-és nyári-kalapokat nagy választékban és jutányos áron szolgálni képes vagyok

**Steiner Ernesztin,**  
Budapest väczi-utca 2. sz. I. em.



**BECK JAKAB**  
 kész fehéreművek, vásznak,  
 asztali készletek és függönyök  
 gyári raktárában, Budapest hatváni utca  
 kaphatók:

**Szines férfi ingek**, 1.50, 1.60, Oxford ing 2 frt, két kü-  
 lön gallérral 2.50.  
**Féher férfi ingek**, 1.20, 1.60, 2 frt, himzettek 2, 2.50,  
 3 frt, vászonból 2.50, 3 frt, rumburgi 3.50, 4 frt.  
**Férfi gatyák**, magyar vagy német szabásu 1 frt, sziléziai  
 vászonból 1.20, 1.40, Kreas 1.50, 1.60, rumburgi 2, 2.25.  
**Női ingek Chiffonból** 1 frt, himzettek 1.50, 2, 2.50, vá-  
 szonból 1.50, 1.60, kivarrottak 2.50, himzettek 3, 4, 4 frt.  
**Halóköntösök**, diszes 1.20, himzettek 1.50, 2, 2.50, 3,  
 4 frt, irdás barketből 1.20, 1.50, piquet barket 2,  
 2 frt 50.  
**Alsó szoknyák**, fodor diszes 2, 2.50, himzett 3, 3.50,  
 4, 5 frt, irdás barketből 2, 2.50, piquet barketből  
 2.50, 3 frt.  
**Sarszoknyák** 2, 2.50, fekete Moirból 3, 3.50, 4 frt. Téli  
 nemez alsó szoknya piros és szürke 3.50, 4 frt 50 kr.  
**Női lábravalók** 1, 1.20, 1.50, himzettek 2, 2.50, irdás  
 barketből 1.20, 1.40, piquet barketből 1.50, 1.80.  
**Francia fűzők** 80 kr. 1, 1.20, dupla finom fajta 2, 2.50,  
 legfinomabb 3 frt.  
**Fehéreművek újonzzülött gyermekeknek**, ingecs-  
 kék 45, 60 kr., 1 frt, vászonból 90 kr. 1, 1.50.  
**Hosszú párnák** 1.50, fodros 1.60, 2.20, finom 3, 3.50,  
 himzettek 4, 4.50, 5 frt, vattázott párna betét 2 frt.  
**Pelenkák** vászonból, tucatzaja 4, 4.50, 5 frt, flanel 40,  
 gummi 50 kr. darabja.  
**Réklik** horgoltak 45 kr., főkötő 15 kr., kötött készle-  
 tek 1, 1.50, pipue takarók, szakálkák és fatslik.  
**Menyasszonyi hozományok 200 frttól 1500 frtig**  
 kaphatók.  
**Agyneműek**, Chiffon vánkós 1 frt, czakkos 1 20, fodor és  
 egyéb diszszel 2 frt.  
**Paplanlepedők** Chiffonból, sima 2.50, fodros és koczka  
 kivarrással 4 és 5 frt.  
**Vaszon párnák**, diszes 2.50, himzeétek 4, 5, 6, 7, frt,  
 vaszon paplan lepedők sima 3.50, diszes 5, himzet-  
 tek 10, 12, 15, 18 frt.  
**Alsó lepedők** vászonból 1.80, varrásnélküli 2.50, 3 frt.  
**Vattázott paplanok**, kartonból 3 frt, cachemirből 5, 6  
 frt, selyemből 15, 18, Noblesz selyemből 22 frt.  
**Csipke függöny kelme** 7/8, széles, röfe 35, 40, 50 és 60  
 kr., párja egy ablakra 3, 4, 5-10 frtig.  
**Kész fehéreművek fiuk és leányok számára** min-  
 den nagy-ágon és áron.

Legujabb gyermek és női kapusonok és baslikok,  
 das választék mindenféle téli szükségletekben,  
 mint harisnyák, alsó kötött és flanel ingek, mell-  
 lennyek, zsuzsi és egyéb kötött kendők, ruhacs-  
 kak, réklik és gyermek rövid és hordó köpenyek.  
 Küldemények utánvétellel  
 pontosan eszközöltetnek.  
 Függönyök tisztítási ára parjaért 50 kr.  
 Oly árucikkre megrendelésekre nézve, melyek ne-  
 tán üzletemben kaphatók nem volnának, - szívesen a be-  
 vásárlandó gyári áron eszközölni rendelkezésre állok.

**Napernyők**  
 a legelőkelőbb bécsi gyárakból.  
 bámulatos olcsó áron  
**Clothfodros napernyő** 90 kr. 1.25 bélelt, 1.60, 2 frt,  
 chinai formában 2 frt 50 kr.  
**Cloth Eu tout cas** 16 zolos 1.50, 18 zolos 2 frt, bélelt  
 olyan 50 krral drágább.  
**Selyem fodros napernyő** bélelt 2.80, 3.50, 4, legele-  
 gánsabb 5, 5.50, 6 frt.  
**Selyem Eu tout cas** 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50 és 6 frt.  
 Küldemények utánvétellel pontosan eszközöltetnek  
**Beck Jakabnál,**  
 hatváni és újvilág utca sarkán.

**Epilepsie**  
 (kórságot) gyógyít levél útján  
 a szakorvos **Dr Killisch**, Neu-  
 stadt Dresden (szászország). Már  
 8000-nél többet jó sikerrel  
 kezel.

**Nestle Henrik-féle gyermeklisztet,**  
**Liebig-féle húskivonatot,**  
 valódi francia borszeszt sózva és só nélkül, legjobb  
 minőségű fűszert - valamennyi fűszert halált  
 hozó, füstölő szeszt salicylsavval.  
**Hatszereket,**  
 suly szerint minden mennyiségben,  
 angol: Jokey Club. Ess-bouquet. Moss-rose, Chy-  
 pre, stb. francia: Ibolya, Rezeda, Jasmin, Fleur  
 d'orange, Ylang-Ylang stb.  
**Fogport, fogszappant, fogkefét, szárvizeket,**  
 különféle gyárakból. párisi hölgyport, rizsport, Sarg-  
 féle mindenféle glicerint készítményeket stb. a leg-  
 jutányosabb áron ajánl.

**Neruda Nándor,**  
 gyógyszer árus az „arany mékashoz”  
 Budapest, Hatváni utca 10. sz.

**Féreg-por**  
 kitűnő minőségű  
 moly, tinktura, kámfor, naphtalin,  
 patchouli-fű ajánlja  
**NERUDA NÁNDOR,**  
 Hatváni-utca 10. sz.  
 „Az arany mékashoz.”

**A tavaszi idényre!**  
 ajánlom tisztelt vevőimnek mindenemű tavaszi kabátok  
 sodrozott szövet, chevrot- és plaidszöveteket a legujabb  
 por- eső- és utazó-köpenyek. Legelegánsabb és legujabb  
 divat öltönyök, valamint nagy választékban gyermek-jaquet  
 és köpönyékekben gazdagon felszerelt raktáromat legjutá-  
 nyosabb áron.  
**Holzer Simon,**  
 kigyótér 1. sz. a. az udvari gyógyszerházzal  
 átellenében.

**Olcsóbb**  
 jobb és szebb, mint bárhol!  
**Női ruhakelmék**  
 legkedvezőbbben megszerezhetők  
**HAMBURGER ADOLF**  
 hölgy-divatáru üzletében  
**BUDAPEST,**  
 IV. koronaherceg (uri) utca 8. sz.  
 Minták kívánatra bárhova  
 ingyen küldetnek.

**Hirdetéseket**  
**CSALÁDI KÖR**  
 részére elvállal  
**GOLDBERGER A. V.**  
 papnevelde-utca 1. sz.

**Temesváry Móricz**  
 czipőgyára Budapesti  
 ker. pesi-ut 2-ik sz. (Bazar) 1-ső emelet.  
**HÖLGYEKNEK:**  
 Füző-topánka, eberlasztig vagy bőrből lakorral, szépen  
 tűzve, magas vágásu . . . . . 2 frt 70 kr.  
 Eberlasztig vagy bőr czügos topán, magas vágásu. roccoco  
 sarkkal, legfinomabban kiállítva . . . . . 3 frt.  
 Eberlasztig vagy bőr-háziczipő, sarokkal, Frou Frou cso-  
 korral . . . . . 1 frt 80 kr.  
**URAKNAK:**  
 Topán chagrín-bőrből jó munka . . . . . 3 frt 60 kr.  
 Ugyanez piszitett lakk orral . . . . . 3 frt 90 kr.  
 Topánka fénymazos bőrből, chagrín-szárbetéttel, erőse-  
 csavart kettős talppal . . . . . 4 frt.  
 Ugyanez orosz-lakk-bagariabőrből . . . . . 4 frt 80 kr.  
 Térdeszima vízmentes kettős bagaria-bőrből, 3-or csavart  
 kettős-talppal . . . . . 8 frt 80 kr.  
 Megrendelések utánvét vagy az összeg beküldése  
 mellett a legjobban teljesítetnek. Nem tetsző tárgyak kész-  
 séggel kicseréltetnek. Részletes árjegyzékek bérmet. küldet.

**Erzsébet sósfürdő**  
 Budán.  
 A gyógyhely keserű víz forrásai legjobb sikerrel  
 használhatók következő beteg-égeknél: **vérbőség**,  
 (fejfájás, fülzúgás, szédülés, ájulás, szivdobogás, mell-  
 szorulás.) **idült bélhurut, makacs székszorulás,**  
**máj- és epebajok, lépdaganat, aranyér, raszt-**  
**és méhkor, tulságos elhízás, közsvény, idült bőr-**  
**kütegek, a görvélykor enyhébb alakjai, és női baj-**  
**jok (idült méh- és petefészkek, tisztulási zavarok,**  
**fejérfolyás stb.)**  
 Egész-éges fekvés, tiszta, üde levegő, jutányos la-  
 kások, jó vengéglő, több nemű szórakozás. Az Erzsébet-  
 keserűvíz forrás belső és külső használata (mindenemű  
 fürdők, méhzuhanok stb.  
 Rendelő főorvos **Dr. Bruck Jakab**, Budapest  
 bálvány-utca Mocsanyi-féle ház.  
**A fürdőidény májushó 1-én kezdődik**  
 A társasokcsik Pestről (állomási hely **Józseftér**)  
 óránként közlekednek.  
 Egyéb felvilágosítást nyújt a fürdőorvos és az  
**Igazgatóság.**

**Bámulatos olcsó!**  
 Legujabb női divatkelmék és ele-  
 gáns kész toilették,  
 ugyszintén minden e szakba vágó rőfűszikkék legjutá-  
 nyosabban megszerezhetők  
**Grossmann József** divat és vászon  
 raktárában.  
**BUDAPEST,** király-utca 27. sz.  
 „A magyar koronához.”  
 Minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek  
 Kész ruhák rendelésekor a mérték beküldése kéretik.

**Valódi**  
**HAJFONATOK**  
 80 centimeter hosszuk s igen tömöttek, be-  
 tet nélkül, s minden más anyaggal vegy-  
 tés nélkül tisztán s egyedül emberi haj-  
 ból csak  
**2 frt 50 kr.**  
 Kívánatra még szebbek 3 frt, 3 frt  
 50., 4 frt, egész 5 forintig a legszebbek.  
 Valódság, valamint tartós jó munká-  
 ért kezsőség nyújtatik, s a meg nem felol-  
 készséggel kicseréltetnek.  
 Vidéki megrendelések beküldött haj-  
 minta szerint, utánvét mellett gyorsan és  
 pontosan teljesítetnek.  
**Lövenbein J.,**  
 Budapest, kis mezőutca 30. sz. 1. emelet.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetmények nélkül)

Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt.  
egész évre 12 frt.

Könyvsomagolási díj félévenként  
20 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Ország-ut 39-ik szám, 3-dik  
emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

16. SZ.

Április 22-dikén.

1877.

Havonkénti színezett  
divatképpel.

minden szükséges hímzetrajzokkal.

Évenként  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezetést foglal  
magában a lap irányában.

## Egyszerű történet.

(Elbeszélés.)

Bodon Józseftől.

### II.

Házasságunk vidáman, csendes örömeink közt folydogált, mint a mező szelid patakja, melynek partjait kellemes illatú virágokkal borítja el az áldott természet. Átlátszó, tiszta tükörét nem zavarják föl szilaján rohanó hullámok; parányi medrben békésen csörgödeznek végső célja felé.

Igy kezdődött a mi életünk is. Én napról napra örömmel tapasztalhattam, hogy feleségem áldott, jó lélek, ki tökéletesen megelégszik azzal az állapottal, melyet én nyújthatok neki. E mellett türelmes, szelid természetű asszony és mindenek felett őszinte, mély szeretettel ragaszkodik hozzám. Sőt észrevettem azt is, hogy némi büszkeséggel tekint mesterségemre s igazán örül, hogy Sajtos Máté szabómesterné lehetett. Ez még jobban növelte bennem a vonzalmat, melyet iránta éreztem.

Szegényes lakásunk nem a drága butoroktól, finom szőnyegektől, pusztán a tisztaságtól ragyogott. Egyetlen szobácskánkban nem volt semmi fölösleges; de a legszükségesebb dolgokban nem láttunk hiányt. És ezek mind olyanok voltak, akár a pohár. Nem is állotta meg szó nélkül senki s számtalanszor megütötte a fülemet az ilyen megjegyzés: „Ez aztán kedves, barátságos kis otthon.” „Itt igazán jól érzi magát az ember.”

Egyik sarokban a takaréktűzhely volt s itt főzött a feleségem, míg én az ablaknál varrogattam. Ezt sokan kellemetlennek találhatják és talán igazuk is lehet; de én a világegyetent se találtam annak. Sőt igen jól esett, hogy őt szüntelen láthattam a tüztől pirosra festett, mosolygó képével, gömbölyű karjaival, melyeken a ruha ujjja magasra fel volt gyűrve. Vagy ha hébe-hóba hozzám jött, egyik karjával átölelte a nyakamat és homlokomra egy édes csókot nyomott: hát ez még job-

ban esett. Az is megtörtént, hogy olykor egy-egy villára szurt darabka sülttel, vagy izletes kukorica lepénykével sompolygott hozzám s kedves incselkedések között kapta le velem a villa hegyéről. Ebéd után első gondja volt a szobácska kitakarítása, melyet különös csinnal és szaporán végezett. Azután leült mellém és fehérneműinket foltozgatta, melyből bizony kevéske volt mind a kettőnknek s e miatt hamar nyúzódtott. De azért rongyosan nem jártunk soha; kissé durva és foltos vászoningeim olyan simára és fényesre voltak vasalva, akár a bikklevél. Máskor fonogatott s a felgyűlött finom lenfonalat eladta a takácsnak; pénzt láttunk ebből is.

Ugy tetszett nekem, hogy a szerencse is jobban felém fordul, mert mióta megházasodtam, munkám is igen vetődött. Igaz, hogy jövedelmezőbb megrendeléseket alig kaptam; ezt rendszeren a vagyonosabb mestereknek adják, a jó ég tudná miféle ok miatt. Az én legnagyobb munkám ócska kabátok megfordításában, régi divatu öltözetek újjá alakításában állott. Legtöbb volt azonban a foltozni való.

Vannak emberek, a kik valamely ruha darabnak ugyan csak leviselik az árát. A kiszolgált köpönyegből kabátot csinálnak, a kabátból évek múlva mellény lesz s a mellényből sapka. Csak azon csudálkozom, hogy a sapkából újra köpönyegget nem akarnak varratni.

Az ilyen toldó-foldó munkánál aztán fölhet a szegény szabó feje eleget. Bizony gyakran megvakargattam azt én is, mikor valamely szörnyen elviselt vén mundirból vadonnat ujat kellett teremtenem. Némelykor feleségem is segítségemre jött s együtt tanakodtunk az átkozott dolog felett: a fából hogyan csinálják a vaskarikát.



Látogatóba nem igen jött hozzánk senki. Legfeljebb esténként lépegetett át a szijgyártó szomszéd és a felesége, a kikkel aztán el-elbeszélgettünk egy pár óracsát. Feleségem kitűnő pogácsát tudott sütni kukoriczalisztból. Némelykor ezzel kínálta meg vendégeinket, kik mindig nagy élvezettel morzsolgatták az egyszerű, de izletes süteményt. Feleségem ez alatt a legnagyobb részletességgel beszélte el a készítése módját; különösen kiemelte, hogy tejjel készítve, finomabb lenne, de így bizony elég soványka az. Természetes, hogy vendégeink ez ellen határozottan tiltakoztak s a szijgyártó szomszéd felesége azt állítá, hogy másnak tiszta reggeli tejjel sem sikerül annyira, mert hiába, mindenhez érteni kell. Ez a dicséret feleségemnek jól esett és még jobban hozzá látott a kínálgatáshoz, mi alatt én megsimogattam az arcát és friss vizről gondoskodtam.

A családi élet egyszerű örömei között észrevétlenül folydogáltak az évek s mi igazán nem tudtuk, hogy szegények vagyunk. Elérhetetlen vágyak még álmainkat sem zavargatták; beértük azzal, a mit munkánk napról napra behozott. Csak a negyedik esztendő végével kezdett borulni az a vidám égbolt, mely eddig házas életünk felett ragyogott.

Az isten három ép, egészséges gyermekkel ajándékozott meg és én hálát adtam a teremtőnek, hogy e kegyelmére érdemesnek tartott. Jól tudtam, hogy ezentul háromszorta többet kell dolgoznom, de úgy éreztem, mintha erőm is növekedett volna.

Sokat és igazán gyönyörködtem gyermekeimben, ez apró vidám teremtésekben. Elhallgattam csintalan lármájukat, melyel néha majd felvetették a házat; vigan szeldeltem nekik a kenyérből, ha megéheztek, a mi napjában igen sokszor megsett. De ám anyjoknak még jobban megsaporodott velők a dolga. Ha közelgett a dél, az apróság rendszeren körülfogta a tűzhelynél; bele kapaszkodtak a szoknyájába és addig zsirmáltak, addig legyeskedtek, míg legalább annyit meg nem tudhattak, hogy mi lesz az ebéd. Aztán három gyermeket nevelni annak, ki maga süt, főz, mos: nem valami könnyű feladat. Azért szobácskánk csak olyan tiszta volt, mint azelőtt s a gyermekek is csinosan és tisztán jártak. Ha lefektette őket, hozzá látott a mosáshoz, erre csak ilyenkor szakíthatott időt. Én ezalatt is dolgoztam szakadatlanul. A fáradságot nem éreztem, mert feleségem a mosóteknő felett rendszeren valamely zsoltárt énekelgetett csendes félhangon s én ezt hallgattam. Nagyon jól esett, hogy vidám és megelégedett. Olykor magam is bele vágtam az énekbe s együtt dudolgattunk át fél éjszakákat is munka mellett. És a zsoltár magasztos igéi erőt csepegtettek sziveinkbe s ha eljött a lefekvés ideje, fejünket oly nyugodtan hajtottuk álomra, mintha a föld összes kincse a miénk volna.

Lefekvés előtt megtekintettük gyermekeinket, kik csendesen és mélyen aludtak mindig, mert egészségesek voltak, mint a makk.

Azelőtt nekem rendszeren kijárt egy-egy kevés borocska vasárnaponként. Most megvontam magamtól ezt az élvezetet is és többé eszembe sem jutott. Sőt éreztem, hogy az embernek mennyire hasznára válik, ha bizonyos megszokott dolgokról letesz, mert ez által nem esik rabjává a pusztá szokásnak.

De egy másik tapasztalás nagyon rosszul esett. Szüleim mindig jó szívet mutattak irántam, de mikor harmadik gyermekünk megszületett: egyszerre megváltozott minden. Azt mondták, hogy szegény embernek nem való az a sok gyermek és ezentul ajtót sem nyitottak ránk. Hibás gondolkozásuk

mély fájdalmat keltett bennem, mert hiszen a gondviselés bölcs rendelkezését halandó ember meg nem változtathatja.

Igy értük el a következő telet, mely igazán szomorú emlékezetű lesz előttem örökké.

A nyár igen rosszul ütött ki; alig termett valami minden felé. Munkám megapadt, sőt olyan idő is következett, mikor egy ölteni valóm se került. Magammal nem sokat törődtem, de feleségemet és gyermekeimet a véginség szélén látni, még gondolatnak is kétségbeejtő volt. Pedig egy napon már egészen idáig jutottunk. És csudálatos, hogy ilyenkor nemcsak a gyermeknek, de a felnőtt embernek is sokkal jobb étvágya van. Még alig viradt meg, a porhajas apró nép már talpon volt. Én feleségemmel tanakodtam az ablaknál s épen a legutolsó kabátomat vizsgálgattuk, hogy mennyit kapnánk érte: mikor a kiéhezett kis csapat mellettünk termett. Egyszerre csusztak le az ágyról s mint a rohamra tóduló-huszár szakasz, vágattak felénk. Az első ostromot, mely egy-egy karéj kenyér végett intéztetett ellenünk: diadalmasan visszavertem, mondván, hogy még nincs itt az ideje a reggelizésnek. Szörnyű nehéz ám egy apának e szót kimondani gyermekei előtt: „Nincs!” S mikor későbbben mégis ki kellett mondanom: nincs kenyerünk édes gyermekeim, — minden vérem azcomba tolt. Fájdalom, szégyenérzet, mély keserűség fogott el e szónál; csak az érezheti ezeket, a kit mostoha sorsa ilyen csapással látogatott meg.

Szép, vidám gyermekeim napról napra fogytak s én növekedő kinnal néztem hanyatlásukat. Sokszor elfutottam hazulról és beszalagáltam az egész várost munkáért. Néhol akadt is egy kevés, de mit ért az. A mellett tengődve is alig élhettünk.

És nyomoruságunkban az emberek is elhagytak bennünket. A szijgyártó szomszédék áttekintettek egy estén és látva inséges állapotunkat: többé felénk se jöttek. Sőt a felesége uton utfelen így beszélgetett rólunk: „Jaj lelkem, ne is szóljon azokrul; olyan koldus nép lett az, majd hogy éhen nem hal.” Eszembe jutott a sok vidám este; milyen jó étvágygyal falatozták az izletes kukoricza pogácsát — és ime.

Nagy keservesen még is csak kihuztuk a telet. A gyerekek lesoványodtak ugyan, a legkisebbnek egészsége ingadozni kezdett; de egyéb bajunk — hála az égnek, nem történt.

Nekem az inséges napok alatt egy jó gondolatom támadt és azt megszületése után azonnal közöltem feleségemmel. Kölcsönösen meghánytuk vetettük a dolgot, és oda lyukadtunk ki, hogy a terv helyes. Ez abból állott, hogy a várost elhagyjuk és falura költözködünk.

### III.

Mindjárt a tavasz kinyiltával hozzá láttunk a készülődéshez. Nem sokból állott az egész, mert már ekkor a gyermekeken kívül alig volt valamink. Apám azt a szivességet tette ez uttal, hogy a taligáját ide kölcsönözte. Csekély czók-mókjainkat egy kevés megmaradt ágyneművel együtt felraktam a taligára; a két kisebb gyermeknek jó puha ülést csináltam a tollas ágyneműből és korahajnalban utnak indultunk. Nem akartam, hogy az emberek, kik annyi részvétlenséget tanusítottak mostoha sorsunkban: tanui legyenek utrakelésünknek. Kis karavánunkon bizonyosan jót mosolyganak; ennyi lett volna az egész.

A rud közé én állottam be, én, ki azelőtt sohasem huztam ilyen ember számára készült szekeret. Feleségem hátulról tolt a két kerekü járó művet, mely éktelen nyikorgásával



mind ugatásra serkentette a város kutyáit. Két legkisebb fiam jól érezhette magát a taliga tetején, mert zajos örömmel kezdtek tapsolni és kiabálni, mikor a taliga megindult. Csak nagy nehezen sikerült őket lecsendesítenem. Első szülött lányom, Boriska az édes anyja mellett kaczagott és szegényke ő is segített anyjának a tolásban. Pedig czipőcskéje olyan rongyos volt a szegény gyermeknek, hogy az éles kövek egészen kisebezték a lábait. Ezt délben vettem észre, mikor egy kis pihenés és sovány ebédünk elköltése végett az ut szélére letelepedtünk. Mind a mellett, hogy ő nem panaszkodott és a titkot sem akarta bevallani: én tovább nem engedtem gyalogolni, hanem felültettem őt is a taligára testvérei mellé.

Ebből azonban egy kis baleset ért bennünket az uton. A rozszant taliga, mely már az én gyermekkoromban szolgált a szüleim házában: nem bírta meg a terhet s egyik kereke összemolott. Szerencse, hogy feleségem jókor megkapta a gyermeket s így nekik nem történt semmi bajuk. De az is szerencsénk volt, hogy falu közelében történt a baj; mert különben a szabad ég alatt kellett volna eltöltenünk az éjszakát. Nagy ügygyel-bajjal összekötöttem a széthullott kereket és lassacskán elvergődöttünk a falu széléhez. A helység kovácsa sebtiben meggyógyította a beteg alkotmányt és a jószívű ember semmi díjat nem követelt fáradságáért. Én azonban nem akartam hálátlan maradni s míg ő a taliga körül bajoskodott, — egy üveg bort rántottam a korcsmából s ezt közösen elfogyasztottuk.

(Folytatása köv.)

## Almafánk alatt.

Dengi Jánostól.



Most egy éve . . . oh mi régen!  
Mennyi nem történt azóta,  
A reménynek mennyi lombja  
Lett leaszva már azóta,  
S mennyi álom semmisült meg!  
Most egy éve . . . jól tudom még,  
Istenem, hogy is feledném?  
Ketten ültünk sátorodban  
Érzeményink szemfedője!  
Ketten ültünk: Ilma és én,  
Néma csendben és reményben,  
Csak a szívek lángolának;  
Csak a sóhajok s a vágyak  
Lüktették a vért erünkben;  
Csak az epedő szemek s a  
Földreszegzett mély tekintet  
Árulák el, hogy e két szív  
Boldogság után ohajtoz,  
Melyet két szerelmi lángnak  
Egybeolvadása ad csak  
S melyet már mi el nem érünk . . .  
El nem érünk? és miért nem?  
Hisz én ugy szerettem akkor!  
S Ilma, ő még lángolóbban  
És csupán, csupán csak engem  
Vagy nem azt mutatta-é a  
Tiszta szív hő dobbanása  
És erősebb lüktetése:  
Hogyha nála megjelentem:  
S az a titkos, tulvilági  
Epedésbe csillogó szem,  
Melynek búvarázsú mélyén  
A meny és föld tükröződött?  
Vagy a szerelemsováron  
Vonagló ajk reszketése

Nem az én csókomra vágyott?  
S az az édes szemrehányás,  
Árnyas almafánk, tövedben  
Annyi s annyi délutánon:  
Hogy én nem tudok szeretni!  
. . . Oh dehogyan nem! . . . tudtam én is,  
Jobban, mint az ifju szívek  
Első, önzetlen szerelme;  
Melegebben, mint a napnak  
Nyárközépi lángsugára  
Égett hő Arábiában  
S mélyebben, mint a minő mély  
A világot átölelve  
Tartó óceán fenéjke . . .  
Csakhogy . . . én Adélt szerettem  
S Ilma, ő szegény, megértett,  
Ő megértett . . . és lemondott;  
S most lemondva él szívének  
Titkolózó bánatával  
Őt nem értő férje mellett . . .  
És mi lett az én szerelmem?  
Oh ne bántuk ezt, ne bántuk  
Én csak tégedet siratlak:  
Ilma tiszta, szent szerelme!  
Érted járok én a fához,  
Mint vezeklő, agg zarándok  
S ájtatos könyhullatással  
Bűnbocsánatért esengek . . .  
Oh miért is van az úgy, hogy  
Boldogság után sovárgunk  
És, mikor miénk lehetne:  
Futva tőle, elszalasztjuk,  
Elszalasztjuk . . . mindörökre?

## A roncsoló toroklob.

Dr. Balogh Tihamér-tól.

(Felolvasatott a nőképző egyesület által e hó 8-dikán rendezett estélyen.)

Az utóbbi években alig hallhatott az ember valamely betegségről annyit beszélni, mint a diphtheritistről s gyakran épen olyanoktól, kik legkevésbé voltak hivatva ahhoz hozzászólni.

Ez magában véve ugyan nem volna valami nagy baj, hanem baj az, hogy ez által a legalaptalanabb állítások kelnek szárnyra s mindenki megtoldván a hallottakat, saját felfogása és képessége szerint valamivel, utoljára is oly monstruosus szörny válik belőle, mely rémületet költ mindenkiben, kinek szíve a heroismus vértjével nincs körülpáncélozva.

Az orvos hatásköréhez, az orvosi tudományok művelésén s a gyógykezelésen kívül még az is tartozik, hogy a téves nézeteket helyreigazítsa s a rémhírek által felkorbácsolt közérületet megnyugtassa, mit leginkább az által érhet el, ha művelt laikust felvilágosítja a dolog természete felől, ha világosan körvonalozza azt, mi eddig csak chaotikus elmosódottságban lebegett felhevült képzelete előtt s végre: ha kezére adja azon módokat, melyek által a közeledő veszélyt elhárítani, vagy annak kitörését bizonyos fokig enyhíteni lehet.

Meg fognak tehát önök bocsátani, hogy ezen felolvasási estély egy részét, melyet tán inkább valami szellemes csevegés volna hivatva betölteni: oly tárgy megismertetésére veszem igénybe, mely, nagy jelentőségénél fogva, sokakra nézve kétségtelenül kiváló érdekekkel bír.

Azon kérdések közül, melyek a diphtheritist illetőleg leginkább szoktak szőnyegre kerülni, első helyen áll a következő:



Vajjon e betegséget valami ujjonnan keletkezett csapásnak kell-e tekintenünk, avagy csupán egyik láncszeme azon népirtó nyavalyának, melyekről már Mózes könyve beszél?

Ha a járványok történelmét átlapozzuk: azon meggyőződésre jutunk, hogy a roncsoló toroklob Homer korára vezethető vissza. A legrégebb orvosok irataiban oly nyomokra bukkanunk, melyek már említést tesznek azon öldöklő bántalomról. Így például Aretaeus, ki körülbelül Galen idejében élt, az egyiptomi vagy syriai betegség elnevezés alatt oly találoán rajzolja ezen kórfolyamatot, hogy abban lehetetlen a mai diphtheritist föl nem ismerni. Macrobius hasonló járványt ír le, mely 380 évvel Krisztus után Rómában dühöngött. 1337-ben Hollandiában lépett fel e torokbántalom, 1576-ban pedig Párisban uralkodott járványosan. A tizenhetedik század kezdetén Nápolyban 5000-en estek neki áldozatul; míg a tizen-nyolczadik században Európa többi részeire is átterjedt, különösen Spanyolországra, hol ezen torokbántalmat fregarnak nevezték, ha csupán a toroküre szorított, s garotillonak, ha ahhoz még gége-croup is járult.

Az első részletesebb leírást, s a szabatosabb kutatásokat ezen bántalomra nézve Bretonneau-nak köszönhetjük, ki észleleteit 1821-ben az Académie de médecine-nek nyújtotta be, s kitől a diphtheritis elnevezés is származik. A diphthera ugyanis görög szó, s annyit jelent, hogy: bőr, melylyel Bretonneau azon hártyszerű képletet kívánta megjelölni, mely a diphtheritikus betegnél a torokürben mutatkozik.

A roncsoló toroklob ezen vázlatosan előadott történelméből is láthatják önök, hogy az korántsem valami új betegség, hanem hogy a föld különböző tájain már közel háromezer év óta szedi áldozatait.

Hogy nálunk Magyarországon mikor vált honossá: azt igen bajos volna megmondani. Annyi áll, hogy régebben igen sokat beszéltek a vörhenyről (Scharlach), s igen keveset az azzal egyidejűleg gyakran föllépő, ugynevezett üszkös torokbántalomról, mely valószínűleg nem volt egyéb a mai diphtheritissnél, — míg most megfordítva áll a dolog. Mindenütt ez utóbbi játsza a főszerepet, a vörheny pedig már alig jön szóba.

Járványosan azonban mintegy 13 év előtt ismertetett fel először hazánkban, s azóta némely vidéken, különösen Erdély bércei közt, oly megdöbbentő mérvben dühöngött, hogy egész falvak megtizedeltettek, sőt számtalan szülnének valamennyi gyermeke elpusztult. Hogy ez miként történhetett meg s miként történhetik meg még ma is: annak magyarázatát majd később fogjuk adni.

A legközelebbi kérdés az, hogy mik a roncsoló toroklob első ismertető jelei s miben különbözik az más hasonló betegségekétől?

Ha valamely organum megbetegüléséről tiszta fogalmakkal akarunk birni: először is szükséges magát azon helyiséget ismerni, melyet a kór meg szokott támadni.

Miután a roncsoló toroklob, ha az elsődlegesen, vagyis minden másnemű betegség nélkül lép fel, mint már neve is mutatja, majdnem kivétel nélkül a torokba fészkel be magát: meg fogják önök engedni, hogy ezen, tárgyunkra nézve oly fontos szervet néhány vonással ecseteljem.

Midőn szájunkat felnyitjuk s tükörbe nézünk: egy üreg tárul elénk, mely két részből áll. Az első rész, mely az előtérben látható: szájürnek, a második rész pedig, mely a hattért képezi, garatürnek neveztetik. A szájürt elöl és oldalt a fog-sorok határolják, alapját a nyelv, tetejét pedig a kemény száj-

pad alkotja. Ezek minket most kevésbé érdekelnek, hanem érdekel a torokür hátsó része, mely kizárólag lágy részekből áll. Itt először is szemünkbe ötlük az ugynevezett lágy-szájpad, mely a kemény szájpad hátsó szélétől hátrafelé s rézsut lóg le, s mely a szájürt kibélelő nyákhártya kettőzött s izomrostokat magában rejtő lemeze által képeztetik. A lágy-szájpad, vagy inyvitorla közepén a nyelvcsap lóg le, oldalt azonban kettős ivszerü ránczot, az iny-iveket alkotja. Ezen iny-ivek között, melyeknek elsején, — a nyelvgyökkel függvén össze, — nyelvcsapadivnek, hátsója pedig — a garat oldalfalában veszvéen el — garatszájpadivnek neveztetik, — fekszenek a mandulák, melyek rendes állapotban hosszas gömbölyded s nyákot elválasztó mirigy csoportokból állanak. A garat-ür az iny-vitorla s az iny-ivek mögött fekszik s a száj-ürrel azon nyílás által függ össze, melyet az érintett képletek alkotnak. Ezen nyílást garat-szorosnak nevezzük.

Végül meg kell még említenem azon hártát, mely előadásunkban a legnagyobb szerepet játsza, mert a diphtheritis első sorban is azt támadja meg s invasiója által azt roncsolja szét. Ez a nyákhártya, mely nemcsak a szájürben levő képleteket vonja be, hanem a garat-ürbe tovább haladva, fölfelé az orr-üreget béleli ki, lefelé pedig egyrészt a gége, másrészt pedig a bárzsing nyákhártyájába megy át s folytatólag az összes légzőszerveket, valamint az emésztő szerveket is kibéleli. A nyákhártya puha, bársonyszerű, dus véredény és ideghálózattal ellátott s nyákot elválasztó hártya, mely néhol erősebben kifejtett, vastagabb, duzzadtabb; másutt ismét tömöttebb s vékonyabb. Ha a nyákhártyát kettémetszük s a hárantszeleteket görcsö alatt megvizsgáljuk: látni fogjuk, hogy még ezen finom hártya is többféle rétegből áll. Így a legfelsőbb réteget — a külbőrhöz hasonlóan — a hámréteg képezi, mindjárt ez alatt van az alkat nélküli alap-hártya s végre jön a kötszövetréteg. A szájür nyákhártyájának hamrétege sokszögü hamsejtekből áll, mely a gégeben, a valódi hangszálagok táján, átváltozik aztán csillóhamsejtté. Ezt méltóztassanak maguknak jól megjegyezni, mert később még e körülményre vissza fogunk térni.

(Folyt. köv.)

## N i n c s s z í v e.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

### VII.

Midőn peng a kard és becsület és lételért küzd a haza, akkor azok, a kik nem vehetnek benne tettelesen részt, csak két uton tarthatják összhangzatban magukat a világot átaljáró eszmékkel: tanulmány és ájtatossággal. Csak ezekbe mélyedhet még el a lélek, midőn a nemzet minden érverése lázas tüzben ég. Azért Frauenwörthben még a szokottnál is buzgóbban üzték a tanulmányokat és ájtatosságot, mialatt a német-francia háboru első csatákban ezren meg ezren halálukat lelték. A zárdában szolt a zsolozsma, folyt a tanítás és munka, mint akár legnagyobb béke idején, a vén parti füzek alatt a művészek a természet kinyilatkoztatását lesték, a mint minden zugó vihar után újra mosolyog és gyönyörű egybeillőn pihenget.

A járó-kelő utazók (touristák) ugyan kimaradtak e nyáron, különösen az utósó hetekben, a rendes szigeti vendégek-ből azonban talán egy sem hiányzott. Ezek közül legott meg



ismerjük Bernardint, a kinek azonban ez első találkozás alkalmával semmi dolga eset és festékkal, hanem inkább a cseresznye fa alatt heverész, mely a gőzhajói kiszállóra nézve amolyan váróterem-formát mutat.

Ugy dél körül volt az idő; a vendéglőbeliek nagy része még a szabadban ült az asztalok körül. A gőzös minden perczen itt lehetett. Az első füttyentésre Bernardin fölkel és sietett a kiszállóhoz; éles vizsgáló tekintettel nézett a tóra és örvendő vidámság derült fel arcán, midőn a közelgő gőzös földézetén az egyes alakokat fölismerheté. Őt is meglátták ott; lobogó kendő tünt föl egy pillanatra. Bernardin megemelté kalapját és a lépcső tetejére állt.

— Tehát csakugyan! — szólt bensőséggel, karját nyujtva Wittstein Valentine-nek a kiszállón. — Kétszer is: Hozta Isten! Mert nem igen biztatott, hogy eljön, holott én ezt nagyon óhajtottam, különösen az ön érdekében. Mi változtatta meg szándékát olyan kedvesen?

— A körülmények, — mondá Valentine, a vendéglő felé indulván barátja kíséretében. — Ugy volt, hogy hugomnál maradok, de nászszülei sürgősen meghívták, költözzék ő hozzájuk azon időre, míg sógorom oda lesz a hadseregnél; szívtelenség lett volna részemről megfosztani a jó öregeket ezen vigasztól, és Minának is kedves szórakozás lesz ha azoknak szentelheti most ezt az időt. Engem is meghívtak, hanem ez bizonyára csak efféle nyájas udvariasság; hely sem volna ott elegendő az én számomra, azért tehát jobbnak találtam, legalább egyelőre, ezt a kedves menedéket fölkeresni, hol jó barátokat és több nyugalmat is remélhetek, mint Münchenben. Ott most szinte lázban van a világ.

— Nem kapott új hírt a tábornok urról?

— De igen, és pedig jó hírt! Papa ki van cserélve, mióta ismét működhetik. Levelei ugyan folyvást nagyon vázlatosak, mégis csupa üdeség és jókedv, és ez némileg kárpótól az utána való aggodalomért. Dicsekedik, hogy milyen jó egészségben van; egyébkint pedig testestül-lelkestül katona. — És önök itt hogy vannak?

— Jó részt úgy, mint távozásakor. Hamvassyék ma történetesen Seernba rándultak; ugyancsak meg lesznek lepve, mint hogy idejövetele esetére elébb még levelet vártak kegyedtől.

— Minek az? Csak nincs most itt szállásban hiány?

— A kegyed erkélyszobája nincs kivéve. Istenem, mily kevés ideje csak, hogy oly rögtön távozott innen, és mégis mennyi minden nem történt azóta!

Valentine elgondolkodva hajtotta le fejét.

— Igaz, még álmomban sem hittem volna, midőn papa szemleutjára indulva, én Hamvassyékkel idejöttem. Űzve hajtották egymást az események. Mintha csak most e perczen történt volna, úgy áll előttem az egész hadüzeneti hét. Az én inneni elutazásom, atyámmal való találkozásom, sógorom táborba szállása, egyik a másik után, feltartoztathatlanul; úgy jött, mint a szakadó hullám, mely egyre előbbre sodor, szinte minden akarat és erőtől fosztva meg az embert. És — higgye el nekem! — bár milyen szívesen tértem is ide vissza, mégis némi szégyenérzettel tettem. Midőn anyian munkás részt vesznek, ha egyébbel nem, szenvedéssel, akkor szinte véték a nyugalom élvezete.

— És mit segíthetne Kegyed?

— Igaz, másutt is csak azt tenném, a mit itt: sebkötőket csinálnék, a miből annyi, de annyi szükséges.

A tornácához érkező, a fürdővilág Valentine köré gyűlt össze és látható örömmel üdvözölték. Wittsteinék már

több év óta rendes vendégek voltak ott, és a „kisasszony,” mint Valentinet egész egyszerűen hívták, általános kedvencz volt, bár csak kevés vendéggel volt közelebbi érintkezésben. Csak jót beszéltek róla. A vendéglősné, a ki soha sem tudta, hol áll a feje, már mint a sok dologtól, Valentine iránt mégis különös gyengéd figyelmet tanusított; bizonyos ételek, alkalomlag dicsértetvén általa, az ő ittléte alatt gyakrabban kerültek az asztalra; az első érett gyümölcsessel a kisasszonynak kedveskedett; még a roppant tiszteletben álló felügyelőnő hirdedett vágásai is megannyi gyöngédségre változának Valentine irányában. Öregre, fiatalra egyformán vonzó volt egyénisége; a kivel társalgott, az önmagával és ő vele meglegedve távozott tőle. Olyas valami holdvilágféle volt lényében, a mire csak nézett, legott szelid derültséggel öntötte azt el.

Bármennyire jól esett is neki a szíves fogadtatás, mégis csak magányosság után vágyódott, azért a mint valami keveset magához vett volt, szobáját kereste föl. A reggeli órákban még Münchenben volt és még mindig kissé fel volt izgatva tőle. Nehezen esett volt neki a bucsuvétel hugától; aztán az ellentét, mely itt ezen világvégi kis sziget és a világ történelem ádáz vívódása között szeme elé állott, elvette neki jókedvét. Rendbe hozta podgyászát, azután kiment az erkélyre, a melyen már évek óta annyiszor egy-egy órát elandalgott.

Augusztushó derekán volt az idő. A hársak teljes virágokban álltak; finom, erős illatjuk fölszállott hozzá. Valentine elmélázott magában. A ház előtti tér ilyenkor mindig néptelen, tekintete a távolba járt, egyszerre csak véletlenül egy alakon akadt meg, mely a helység felül az eleven kerítés hosszában haladt és olyan ismerősnek látszott előtte, noha nem igen emlékezett reá, hol és mikor látta. Leány volt, vagy fiatal asszony, lassan-lassan egyre közelebb jött, keresztül a földelken, a hársak irányában, melyek közt a templomba visz az ut. Valentine áthajolt a könyöklőn, hogy jobban láthasson; szinte önkénytelenül kiáltá: „Monika!”

A fiatal nő ott lent összerezzen, megállt és föltekintett. Ez tehát csakugyan Monika? Ez a halovány, szinte fehér arc, melynek oda régi telje; azután az a lomha járás, mely annyira kevésé illett a képhez, mely Valentine emlékezetében élt. Azért mégis, nem csalódott. Midőn a fiatal nő hozzá fölpillantott, az ő arcán is hirtelen megismerés derült fel, és ettől kissé ismét a régi arc volt. Valentine-nek meg, mint a villám, a háboru és áldozatai jutottak hirtelen eszébe. Mit keres itt Monika? Talán özvegy lett? E feldult vonásokban egész világosan ki volt írva a még teljes erejéből tur-kapáló fiatal bubánat. A meleg sziveknek saját ellenállhatlan hangon szólt le Valentine:

— Jöjjön föl, kérem! Magam is csak egy órája, hogy itt vagyok.

Monika egy perczig habozott, azután megfordult és a kapu felé indult. Valentine szíves szóval fogadta.

— Mily meglepetés, hogy önt itt találom, Huberné. Tehát látogatóban van édesatyjánál? Talán a tűz folytán, mely semmivé tette hajlékát? És férje, gyermeke egészségesek?

A fiatal nő, a ki szótalanul állt előtte és tágra nyílt, sötétbe borult szemekkel egyre csak rá nézett, megrázkodott e kérdésre.

Valentine erre megfogta a nő mindkét kezét és leültette maga mellé egy székre.

— Mi történt kegyeddel, gyermekem? kérdé halkal.

Monika a feléje hajolt arc minden vonásában a legelsőbb részvétet látta, és lelke elolvadt e szelid szemek meleg



tekintetétől. Szinte magán kívül rogyott térdre és szoritotta fejét a kisasszony ruhájához.

— Nincs többé Ferikém, kisasszony. A kocsi, a vaspályán, keresztül ment rajta. Az apja, a tulajdon édesapja eresztette le a fordítót, a mi megmentette a vonatot és, és fiamat —

— Tehát ön volt az? — kérde Valentine, remegő ajkkal, — édes istenem, arra nem gondoltam! Hallottunk róla néhány hét előtt; minden ujság tele volt a pályagazda hősi tetteivel. Mikor nekem elbeszélték, nem említetek nevet, én meg csak ritkán szoktam ujságot olvasni. Szegény, szegény Monika! És a mi derék Huberunk, — alig bírom felfogni ezt a nagy borzasztóságot! És hová lett a férje? Nyilván behívták már a hadsereghez?

Monika feltekintett. — A férjem, igen is, azt behívták, oda van háboruban. Tegnap hallottam. A pályamester megküldte a pénzt a holminkért, mit ott eladtak. Azt írta, hogy Huber az ezredéhez ment.

— E szerint kegyed már régebben itt van? — kérde Valentine, némiképen meglepetve. — Igaz, képzelhetem, mennyire kinosan esett tovább is ott maradnia. Huber nyilván maga is jó szívvel látta, hogy egyidőre haza ment, — nem lehetett előre tudni, a mi azóta történt. De milyen gyötrelmes lehet ez kegyedre nézve! Egyedül viselni mind e nagy fájdalmat, és hozzá még a férj miatti aggodást; azt sem tudni, hol és merre jár, elhagyatva, — szegény, jó Monika, nagyon érzem, mit mindent szenved! Még csak bucsut sem vehetett tőle ilyen élet-halál válás előtt!

Monika most fölkelte. — Már elbucsúztunk volt egymástól, kisasszony, — szólt olyan hangon, mely mintha nem is az övé lett volna, mialatt zilált haját hátra simította homlokán. — Elmentem volt tőle, és a háboru nélkül sem tértem volna vissza hozzá.

— Nem értem önt.

— Nem érti? Kisasszony, ha a mi legdrágábbja van a világon, holtan, hidegen itt szeme előtt fekünnék, összetörve, összezúzva, — és tudná, ki annak oka, képes volna-e akkor azzal az emberrel együtt élni, sőt még — még tán jó szemmel is rá nézni?

— Monika, miféle beszéd ez! — kiáltá Valentine ijedten. — Lehetséges-e, hogy derék férjének szemére hányja borzasztó szerencsétlenségét! Valaki csak hallott róla, csudálta áldozatkészségét, rendkívüli lélekjelenlétét!

— Épen az, — viszonzá a nő indulatosan. — Ilyen pillanatban nincs helye a lélekjelenlétnek, és mindössze csak azt az egyet lehetett volna gondolnia: „Hála Istennek, az én fiam jó helyütt van.“ Így tett volna az az apa, a kinek szive van. Mig ez még gondolkodni tudott, határozgatni tudott, és — hogy is mondta? igen, igen, lélekjelenlétében eszébe jutottak neki az idegenek és nem mi!

— Kötelessége jutott eszébe, — szólt Valentine, és mindkét kezét Monika vállára téve, egész lelkével szemébe nézett. — Mélyen benn a lelkünkben kétféle akarát lakozik, a tulajdon magunké és az istené, — és ezt kötelességnek nevezük. A ki ezt választotta zsinórmértékül, az nem gondolkodik, nem fürkészi elébb az arcot; csak a világos parancsot hallja és engedelmeskedik neki.

Monika komoran fejét rázta.

— A kisasszonynak nincs gyermeke. Nem is tudja, hogy az kicsoda.

Valentine szemei könyben álltak.

— Azt azonban tudom, hogy ön szerencsétlen, és hogy

szivem csordultig tele van részvétellel ön iránt. És még egyet tudok, Monika, — és pedig nagyon tudom, — a keserű indulat, mit az után hordunk, a ki szint az egész világnál drágább volt nekünk, minden nagy szerencsétlenségénél keservesebb. Gondoljon vissza arra az időre, midőn Vilmos egyetlen mindene volt önnek, és gondolja hozzá azt is, hogy most minden pillanatban elvesztheti, — nem úgy, mint midőn önkényt elhagyta, hanem változhatlanul, visszatérhetlenül.

A fiatal nő egész testében összerázkodott.

— Nem tudok egyébre gondolni, csak Ferikémre, — szólt, csaknem félénken. — Ezt látom én csak mindig, mindig. De kegyed olyan jó hozzám, kisasszony, jó, mint valami angyal, — Isten fizesse meg! Jótétemény volt nekem, hogy ismét láthattam arcát és beszélhettem kegyeddel. Ezen mai napig senkivel sem beszéltem róla, még édesatyámmal sem. Idejövetelem előtt megizentem az enyéimnek, mi történt és hogy haza szándékozom; senki sem tudja, hogy haraggal hagytam el Vilmost. Tudja, kisasszony, úgy gondoltam, hogy bemegyek a zárdába, — hisz már kicsi gyermekkoromban oda akartak adni. Most meg már nem találok ott olyan csendesnek az életet; legjobb szeretném ha mitse látnék, mit se hallanék a világról. Hanem akkor eszembe jutott, hogy arra a Vilmos beleegyezése szükséges, írni pedig nem akartam neki, most épen oda van a háboruban. Így tehát várnom kell vele, és nem tudom mivel öljem meg az időt. A bátyám is megházasodott azóta, így idehaza nem igen találok magamnak dolgot, és mikor úgy egy helyben ülve varrogatok, azt hiszem, hogy a fejem is szélylyel megy kinomban.

— Jöjjön el naponkint hozzám pár órára, Monika! Nyilván jó ideig leszek itt, akkor majd együtt dolgozunk a szegény sebesültek számára; ezekért most a hány kéz csak van, mindnek mozogni kell, minden felül nagy hiány van kötőkben. Jó lesz tehát?

Meleg kifejezés tünt föl ama merevség helyébe, mely mint egy bilincsekbe szoritotta volt a fiatal nő arcát. Aláhajolt és kezet csókolt Valentinének.

— Kegyed olyan jó, — mondá újra.

(Folytatása köv.)

## Vacsora alatt.

Éjfél elmúlt, az óra mutatója már az egyes felé járt, a táncz már egy pár óra óta szakadatlanul tartott, a cottillon ragyogó volt, a zenekar pompásan működött s a báli ruhák már foszlányokban vannak. Mindenki fáradt, kimerült, bágyadtan henyél, vagy lustán vonszoltatja magát egy-egy kitartó gavallér karján, az ajkak tikkadtak, sőt már a gyomor is hallatja szavát, s általános a várakozás és türelmetlenség azon pillanat elérése iránt, melyben a bérruhás inas jelenti, hogy: tállalva van. Végre megjelen a sovárgott kedves alak, gyapot keztyüs két kezével föltárva az étterem szárnyas ajtait s végig suhan a termen egy nem épen csengő, e perczen mégis a legkellemesebben hangzó szó, és a bágyadt, csaknem elalélt közönség, mintha villanyütés érte volna, egyszerre talpon van, az arcok fölélénkülnek s mindenki repül a kitárt ajtó felé, s azon be az étterembe; egy szempillantás, és az asztalok már el vannak lepve, és nem hangzik egyéb, csak a kanalak, kések és villák csábító zenéje.

Az asztalok fényesen el vannak látva mindennel, a mit csak szem és száj megkívánhat. A finom damast-abroszon



pompás ezüst-készletek, kristály-poharak, gyümölcsös ezüst állványok, festőileg megrakva a gyümölcsök, bonbonok s egyéb nyalánkságok minden nemével; közönkint illatos virág-csokrok diszlenek az öt-águ ezüst gyertyatartók között. Friss lazac, finom pulyka szarvas gombával és strassbourgi ludmáj-pástétom „csinálják a honneurt“ a diszes társaság előtt, „szere-tetreméltó gráciával“, — a mint egy „szellemdus báltudósító“ mondaná. A mi a szarvasgombákat illeti, azoknak nem szabad hiányozniok (ha mindjárt tintába mártott burgonyából áll is,) épen úgy, mint a habzó champagneinak.

A vendégek esznek, isznak, közbe-közbe pár szót szólnak, nevetnek, — mialatt a tartar mártásos csésze és az olasz salátás tál kézről-kézre jár. A hangulat fokról fokra élénkül, a társalgás hangosabb lesz, a poharak össze-összecsendülnek és e csengés, meg a jókedvű nevetés vidám zenéje, pompás öszhangot adnak. S megered a beszélgetés.

— Ön azt kérdezte, ki volt az az ügyes fiatal ember, a ki a fűzér-tánczot rendezte?! — Az az én fiam, — szól sugárzó arczczal egy mama, a ki boldog, hogy páratlan gyermekéről beszélhet. — Oh, ő mindent tud, mindenhez ért, — így folytatja, — nincs több oly okos és ügyes fiatal ember, mint az én Felixem. Pedig elhiszi-e ön, hogy az én fiam soha táncz-iskolába nem járt, s mégis úgy tánczol, hogy nem láttam hozzá fogható. Oh, az én fiam pompás parthie lesz, akárki lányának. Lángész ő, higye el kérem, született lángész; minden operettet könyv nélkül tud, pedig soha zenét nem tanult. Tud ám festeni is!

— Ah, valóban?!

— Igen, asszonyom, pedig azt sem tanulta ám senkitől.

— Az a kedves szép leányka amott az asztal végén, nem az ön leánya?!

— Ah, szép! — mond a másik mama szerénykedő hangon, — jó is volna; az én lányom nem szép, épen nem szabályosak a vonásai.

— De mily szép szemei vannak s mily ragyogó fogai!

(A másik asztalnál, hol a kisasszonyok ülnek és egymás közt csevegnek.)

— Azért mégis csak engemet szeret!

— Láttad volna, hogy égett a szeme, mikor csokromból egy violát kiszakított s tárczájába eltette!

— De hallod-e, meg ne mond ám a mamának!

— Oh, ha tudnád mily boldog vagyok: keztyümet elvette s megtartja magánál. Ez azt jelenti, hogy a kezemet birni akarja!

— Tudod-e, hogy a lengyelkére négyszer voltam engagirozva? És te?!

— A te báliruhád ma nagyszerű, kár, hogy már össze van gyürve.

— Nem úgy találtad-e te is, hogy az én vis-à-vis-mnak gyönyörű szép szeme van?!

— Félek nagyon, hogy a papa nem fog beleegyezni, pedig én másé nem leszek.

— Megmutassam-e, mit irt a tánczrendemre?!

— De az istenért, el ne árulj! Csitt!

És ez így megy össze-vissza; kettő-három beszél egyszerre, a hogy jön. Azonban a frakkos, fehér nyakkendő fiatal emberek közelednek, kezökben champagneis palaczk, s mialatt a kisasszonyoknak töltenek, s mig az ajk különféle többé-kevésbbé sikerült bókot intéz jobbra, balra, azalatt magukban következésképpen monologizálnak:

— Igyál, te kedves, csókolni való kis liba!

— Majd látnál te engem, ha nem nézne ki a te mosolygó szemeidből mintegy százezer forintnyi hozomány!

— Neked is kár ám tánczolni, te gyönyörű kis malomkerék!

— Ha a jövő heti álarczos bálra nem számítanék —

És a többi, és a többi. Most megindul az ifjak és lányok vegyes társalgása.

— Ismeri-e ön, barátom, a mi házi gazdánkat?!

— Nem én; ma vagyok először nála. Ugy tudom, idegen.

— A multság rendezéséhez mégis ért, azt meg kell neki adni.

— Alkalmasint annak előtte valami nagy urnak a komornoka volt.

— Én azt hiszem, valami szédelő vállalatot alapított valahol külföldön, s a kedvező pillanatban visszavonult.

— Vagy talán agyonütött egy amerikai gazdag nagybátyát.

— Na, az estély rendezéséhez ért! Vacsorája kitünő.

— De borai nem; a hozzáértő az első pillanatban megmondhatta. A szolgák a javát alkalmasint be sem hozzák.

— Hallotta-e már, hogy minden embernek az arczában van valami kis hasonlatosság egyik vagy másik állathoz? Én mindig azon tündököm, a mi házi gazdánk melyik állathoz hasonlít? Nézze csak azt az orrot!

— Hát még az asszony, mily rut és mily illetlen modoru! Fogadni mernék, hogy valaha tánczosnó volt.

— És a leánya! Én azt hiszem, azért erőködnek anyyira az estélyeikkel, hogy azt a hült száju kis bambát férjhez adhassák.

— Kis bamba — husz évvel?!

— Én azt mondom, több ez husz évesnél.

— Na és mily esetlen modora van!

— Hát az öltözéke! Az anyjától örökölte az izlést, meg-látszik.

— Soha ebben az életben nem kap az férjet!

— Mintegy mennyi hozománya lehet?!

— Akár mennyi, azért biz ő pártában marad.

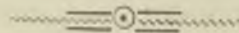
Ez utóbbi megjegyzést egy leány teszi, a férfiak némelyike azonban ajkát harapdosva jobbnak látja hallgatni.

Vége van a vacsorának, vége az estélynek; a vendégek haza felé készülődnek. Mindenki siet a házigazdához, hogy pár udvarias szóval kifejezze elragadtatását. És szólnak így és ehhez hasonló módon.

— Ah, mily fölséges estély volt! — Soha el nem fogom feledni mily jól mulattam! — Higye el uram, (asszonyom,) az idényben nem volt, nem is lesz ily fényes bál! — Az ön lánya elragadó volt, ő volt a bál királynője! — Örökre lekötölezett meghívásával!

Azután lassankint eloszolnak. Kicoltják a gyertyákat, a cselédség nagyából elrak egyet-mást, (egy-két pohár, tányér összetörök; egy-két kés, villa „elvész“,) azután azok is aludni mennek. Az ablakon már bemosolyog a hajnal. A házi kisasszony, e mosolygó rózsabimbó, halvány arczczal ül a tükör előtt, s mig ékszerreit lerakja, haját lebontja, elmereng a fülébe sugdosott sok hiábavalóságon. A házi ur ide-oda jár a szobában, a házi asszony pedig ásitva ül egy széken és felsohajt:

— Hála istennek, ennek is vége van. Végtelenül fáradt vagyok, — de legalább vendégeink jól mulattak!





## Egy hét története.

Ápril hó 18-dikán.

— Feleki-jubilaeum. —

A nemzeti színház, a fővárosi színházi közönség ünnepeiről szólok ezuttal. A hétfő-esti Feleki jubilaeumról, mely, elmondhatjuk, a színművészet örömnépe lett, melyben részt vett az egész ország színész-területe, s melyet emelkedetté tett a fejedelmi kitüntetés, meghatóvá a fővárosi közönség lelkes hozzájárulása s érzékenysége a pálya-társak őszinte, szívből fakadó figyelme. Mondhatnók, a színészet diadal-ünnepe, mert a sok ideig mellőzött, lenézett színészet és annak művelői az elismerés ily fényes és általános nyilvánulásával még eddig nem találkoztak, nevezhetnők a nemzet művelődési ünnepének, mert az volt ez, a magyar kultúra ünnepe, melyről a magyar művelődés, és a magyar művészet történelmének megírói mint nevezetes eseményről fognak megemlékezni.

Feleki jubilaeumáról már volt előlegesen említés téve e lapokban akkor, midőn a kitünő művész arcképét közlé a „Családi Kör.“ Amaz alkalommal el volt mondva rövid vázlatban az ünnepeltnek élettörténete, a tárczairóra nem maradt tehát egyéb hátra, mint magáról az ünnepélyről szólani.

Ez már az ünnepnap délelőttjén kezdetét vette. Ekkor keresték föl a derék művészt lakásán az írói körnek, a színház személyzetének és a színészet tanodának küldöttsége, tehát a hozzá közelebb álló bizalmas körök, hogy az esti nyilvános üdvözléseket megelőzőleg bizalmas formában, mely a szívnek egyszerűbb s így igazabb kifejezője, közöljék vele szerencsekívánatukat. Az írói kör nevében annak egyik alelnöke, Hatala Péter üdvözlé benne elnök-társát, s Feleki válaszában elismeréssel nyilatkozott a kritikáról, „melynek sokat köszönhet.“ A pályatársak nevében itt, a barátságos bizalmi körben Bercsényi Béla üdvözölte e rövid, de sokat kifejező szavakban: „Nem a művészt jöttünk köszönteni; a művész jubilaeumát meg fogja ülni este a nemzeti színház. Mi az embert köszöntjük, a férfias barátot, a pályatársat, ki osztozik velünk a jóban és a rosszban.“ — A színi tanoda küldöttségét azzal az ohajtással bocsátotta el a művész, hogy egykor ők is megülhessék a negyedszázados jubilaeumot a nemzeti színházban.

Ez volt az ünnepély előjátéka, este következett a fő, a fényes, a nemzeti ünnepély. Még föl sem lebbent a függöny, már is nagyszerű kitüntetés érte. Közvetlenül az előadás megkezdése előtt Ribáry miniszteri osztálytanácsos megjelent a színpadon, hogy a már egybegyűlt pályatársak jelenlétében a mellére tűzze az ünnepeltnek az elismerés és kitüntetés legmagasabb jelét, mely valaha művészt érhet: a király által küldött érdemrendet. Ez az első eset, hogy színész ily kitüntetésben részesül.

Ez alatt a zenekar Erkel Sándor vezetése alatt Berlioz „Rákóczy-indulóját“ játszta lélekkel, kitünően, melyet a közönség megismételtetett, s el sem némult a riadó tapsvihar, midőn a függöny fölgurult, s a közönség előtt föltárult a nemzeti színház üdvözlő személyzete festői csoportozatban. A színpad háttére Budapestet tüntette föl, a kimagasodó feje-

delmi várpalotával. Közvetlenül az ünnepelt mellett állott Prielle Kornélia, zöld selyem szalagos nagy babérkoszorúval, távolabb, félkörben: Tannerné, vörös szalagos babérkoszorúval, Lendvayné, Paulayné, Helvey Laura, Maleczkyné, mind a négy diszes babér és virágkoszorúval, Maleczkyné koszorúszalagja a lengyel színeket tüntette föl, Saxlehner Emma, Balászné, Szathmáryné, Szigeti Jolán, Visiné, Császárné, Sántáné, Kölesi Mariska, Jászai Mari asszony; a nők megett a dráma és dalmű tagjai, hátrább a karszemélyzet és a színházi szolgák. Erkel Ferencz balra állott a színpad elején, mellén a Ferencz-József-rend lovagkeresztje.

A közönség, mely a főváros lakosságának válogatottjából állt, s mely a színház minden zugát szorongásig megtöltötte, a függöny föllebenésekor szünni nem akaró viharos tapsra kezdett, s megeredt a koszorú-zápor. Az első koszorút a magyar színész lábaihoz Salvini dobta, a világ első színésze, ki Türr István páholyában ült. A második koszorú Soldosné szép kezéből repült a színpadra, az egykori pályatárs kezéből. Aztán hullt a virág minden felől, ki tudná megmondani, kitől?! A karzatról költeményeket szórtak szét a közönség között, a mi a nemzeti színházban szintén ritka eset.

A tapsvihar és éljenzés lecsillapultával, kilépett Sziligeti, a nemzeti színház igazgatója, mellén a Ferencz József-rendjellel s a következő beszédet mondá:

„Kedves barátom! A nemzeti színháznak huszonöt év óta vagy tagja, s mi ennek emlékünnepeit üljük meg ma.

„Tudjuk, hogy neked is az önértet legfőbb jutalmad; tudjuk, hogy kiváló érdemeidet e nélkül is megörzené a kegyelet; de az önfenntartás ösztönéből származva él bennünk egy le nem küzdhető s folyvást nyugtalanító érzélem; félünk az enyészettől magunk s féltjük attól kedveltjeinknek még emlékezetét is. Ezért tűz a legszegényebb hálás utód is egy-egy szerény jelt kedveltje sirjához; ezért emel a hálás nemzet elhunyt dicső nagyjainak emlékszobrokat.

„De hiszen te még élsz, s mint óhajtjuk és reméljük, intézetünk dicsére még sokáig fogsz élni: miért sietünk mégis az utókorra a kegyeletben megelőzni?

„Mert színész vagy.

„A költőt, festőt, szobrászt tulélik remekművei, az utókor előtt bizonyosságot tesznek alkotójuk nagyságáról, s megifjodó fényben tüntetik fel hirnevét, s még azt is lehetővé teszik, hogy a későbbi tanulmányozók s kortársak által nem értett, félre értett vagy észre nem vett szépségeket is fölfedezvén, dicsőségét neveljék: de a színművész szomorú sorsa az, hogy szoborszerű, festői, költői alkotásai, mint álomlátások, mint tündér jelenségek, csak azok emlékében élnek, kik e látományokban gyönyörködtek, s még ez az emlékezet is, mint minden élvezet mámore, mulékony és elenyésző, s az utókorra csak a színművész pusztá neve marad, s más természetű művészi alkotások romjainál és töredékeinél is kevesebb.

„Épen ezért semmi sem méltányosabb, mint hogy a színművészek a kortársak tegyenek igazságot s az utókor előtt tanúságot arról, hogy alkotásai kitünők s érdemei gazdagok



voltak; s hogy megragadják az alkalmat, midőn az elismerés koszoruit átnyújthatják, dicsőségét hirdethetik; hogy megvigasztalják művészi alkotásainak álomszerű mulandóságáért s biztosítsák arról, hogy neve be van jegyezve a nemzeti művelődés nagyjainak arany könyvébe.

„Ily ünnepet ülünk ma. Ő Felsége, szeretett királyunk, művészi érdemeid méltánylataul melledet csak az imént dicsítetté érdemrenddel, s ezzel újabb jelét adta annak, hogy nemzeti művelődésünk kitünő tényezőit legkegyelmesebben bátorítani és jutalmazni méltóztatik.

„S mi, kik műalkotásaidnak folyvást szemtanui voltunk, kiket gyönyörködtettél, tapsokra ragadtál, tanuságot teszünk arról, hogy e legmagasabb kitüntetést megérdemelted. Bizonyítjuk, hogy mielőtt a nemzeti színház tagja lettél, a vidéken hosszú évek során, nagyobb jutalom reménye nélkül, egyedül szellemed ellenállhatlan sugallatát követve, a legszomorubb korszakban, mikor arra legnagyobb szükség volt, nemzetiségünknek jó szolgálatot tettél; s midőn előtted járó hirneved e műintézetbe vezetett, ide már kiművelt tehetséget hoztál, s itt sok oldalú fejlődésben csakhamar az elsők közé küzdöttél fel magadat, s egyik tagja voltál azon kitünő színészi nemzedéknek, melynek, fájdalom, idő előtt annyi jelese tűnt le!

„Midőn ez örömnepben, mint hiszszük, az országos közvélemény tolmácsai vagyunk s a multban szerzett érdemeidért a nemzeti színház nevében e koszorut és emléket nyújtjuk át: fogadd barátaid, tisztelőid, s mint tudom, az összes közönség szívéből fakadt szerencsekívánatát, s azon forró óhajtat, hogy a gondviselés művészetünk és nemzetiségünk fejlesztésére, mint intézetünk egyik hatalmas oszlopát, tartson meg eddig nem lankadott ifju erődben, hogy még sokáig gyönyörködjünk benned és művészi alkotásaidban!

„Isten éltesen! Isten áldjon meg!”

E szép beszéd után ismét fölriadt a taps, a zenekar pedig tust fujt, mialatt a színésznők pompás koszorúkat egymásután az ünnepelt lábai elé helyezték és erre elkezdődött az ajándékok átadása. Maleczky a tagtársak nevében urnaszerű díszes ezüst tálczatartót nyújtott át piros bársony párnán; Dreilich, a színház gépésze gyönyörű tölgykoszorut, ezüst makkokkal, hosszan lenyúló fehér selyem szalaggal. A népszínház nevében Szabó Bandi nyújtott át egy babér-koszorut, mely Békessy Irma karján nyugodott. Aztán a vidéki színészet küldöttsége nevében Gerőfi Andor adta át ajándékát, egy kiválóan díszes ezüst lirát; majd a sziniképezde küldöttsége következett; itt Gyenes III. éves növendék szónokolt; a sziniképezde ajándéka ezüst koszorú: jött Udvarhelyszék küldöttsége is, és ezüst emlékkönyvet adott át s a küldöttség szónoka melegen mondta el üdvözlő beszédét; végül a budapesti közönség nevében Várady Antal nyújtotta át az ezüst talapzaton nyugvó ezüst koszorut, melegen üdvözlő szavak kíséretében. A tapsvihár folyvást tartott, s még akkor sem tudott lecsendesedni, mikor Feleki ennyi kitüntetés által elértékennyülten rövid, meghatott szavakban mondott köszönetet, s midőn végre a függöny legördült.

A színpalak közt még egy kitüntetés várt rá: asztaltársai az „Arany sas” vendéglőből a „sasok,” (a mint magukat nevezni szokták,) pompás ezüst bilikomot nyújtottak át neki ez est emlékére.

S ezzel az ünnepély véget ért és kezdetét vette az előadás, melyen az ünnepély hatása meglátszott. A Nőuralmat adták elő, s a közönség az ünnepeltet előadás-közben is folyvást kitüntette lelkesült tapsaival.

Az ünnepélyt másnap délben lakoma fejezte be a Hungáriában. Mintegy száz egyén vett benne részt, melyben a társaság minden osztálya képviselve volt. Leggazdagabban, mint várható is volt, az írók és művészeké. Nők is szép számmal voltak jelen. A lakoma sűrű felköszöntésekkel kedélyesen folyt le. Az első toasztot a legelső magyar emberért a nemzeti színház intendánsa mondta. Utána Ribáry J. miniszteri tanácsos a kormányelnök nevében üdvözölte az ünnepeltet. Hatala P. az írói kör nevében köszöntötte fel. Őt Ráth Károly követte, ki rövid, de érdekes felköszöntéssel a fővárosi közönség nevében emelt poharat. Komócsi József mint volt honvédtel köszöntötte fel, Lauka pedig kedélyes szavakkal mint régi öreg barátját. Érdekes volt Nagy Lajos udvarhelyi törvényszéki elnök toasztja, melyben humorral beszélt el Feleky színészé lételeének történetét. Szigligeti a magyarosodó főváros magyar főpolgármesterét üdvözölte. Az ünnepelt hosszabb beszédben mondott mind-e jó kívánságokért köszönetet.

A társaság öt órakor oszlott szét, szép emléket vivén magával haza mindenki. A legszebb emlék mégis az ünnepeltté.

P.

### Egy szép eszme diadala.

A nőiparegylet, s a többi lelkes nőegyletek szép eszméje megtettesült. Megalakult a hazai ipart pártoló egyesület, s most már csak a nemzet közönyén fog mulni, ha a nemes cél elérve nem lesz. Nők kezdeményezték ez eszmét (lapunk volt a legelső terjesztője és támogatója,) és fölkarolták azt mind szélesebb körben, végre a szövetkezés létre jött, a kormány helyben hagyta, s vasárnap formálisan is megalakult az egyesület.

Az alakuló gyűlés a megyeház nagy termében tartott.

Válogatott közönség volt jelen. Ott láttuk báró Simonyi Lajoson, az ideiglenes választmány elnökén kívül többi közt Glatz Antalnét, a Valeria-egylet elnöke, Kühnelné, Cserhalmayné, Harsányi Ignáczné, dr. Dulácska Géznét, Szathmáry Károlynét, Szabó Szentpály Janka stb. urhölgyeket; Földváry Mihály, Ráth Károly, Sztupa György, Mudrony Soma, Szontágh Pál, Kerkápoly Károly, Tarnóczy Gusztáv, Hegedűs Sándor, Madarász József képviselőket, Ballagi Mórt, Kubinyi Lajost, Novelly Antalt, Galgóczy Károly akadémiai tagot, Pestmegye monographiájának íróját, Szabóky Adolfot s más nevezetességeit társas életünknek, s barátját a senyvedő magyar iparnak.

Báró Simonyi Lajos megnyitván az alakuló közgyűlést jelentette, hogy az egyesület alapszabályait a belügyminisztérium helybenhagyta, s miután a szabályszerű 500 tagnál (mennyi az alakuláshoz szükséges) jóval több jelentkezett, az alakulást kimondja. Ezután tartalmas és több pontnál zajos helyesléssel fogadott beszédben adja elő az egyesület célját. Nem akar az egyesület a 40-es években alakult „védegyletek” nyomába lépni, melyek követelőleg, nagy zajjal s az akkori időkben teljes joggal tüntettek a magyar ipar mellett. A magyar ipar tespedésén, pangásán társadalmi uton segíteni nem lehet. Ennélfogva az egyesület célja szerényebb. Az ipar virágzása fokmérője levén valamely állam jólétének, elnök óhajta, hogy e mérő minél magasabb fokot mutasson. Az egyesület szellemi közvetítő lesz a termelők és fogyasztók között, Egyébb cél nem tűz ki s azt hiszi, hogyha ennek meg képes felelni az egyesület, úgy nagy hézagot pótol.

Szathmáry Károlyné urhölgy indítványt tett az iránt,



hogy a vidéki iparosokhoz körlevél menesztessék, melyben azok kérdeztessenek meg: mennyit s mily áron képesek előállítani s bizonyos áruból mennyi készletük van; s hol van legjobb piaczuk? Az indítvány vitára adott alkalmat, végre elhatározott, hogy ez iránt a nagy választmány fog intézkedni.

S végre a választások következtek. Elnökökké megválasztattak: báró Simonyi Lajos (kár, hogy leköszönt,) és Veres Pálné, alelnökökké: Tarnóczy Gusztáv és Kállay Béniné. Azonkívül választott a nagy választmányba 30 férfi és 30 nőtag.

Most már az egylet megalakult, s szívünkben kívánjuk, hogy buzgólkodását a legszebb siker koronázza!

### Budapesti hirvivő.

\* \* (Jótekonyság.) Király ő Felsege a vágyszeredi önkéntes tüzoltó-egylet részére, tüzoltó-szerek bevásárlása czéljából — magánpénztárából — 200 frt segélyt adományozott.

\* \* (Rózsás napló.) Jegyesek: Domokos József tanár és Horváth Paula kisasszony Homonnán. — Bakó Péter ügyvéd és Nyiliczay Antonia kisasszony Kecskeméten. — Kokovay Mátyás kereskedő és Belenta Róza kisasszony Hód-Mező-Vásárhelyen. — Dr. Isacu Aurel ügyvéd és Rosiescu Erzs kisasszony Kolozsvárott. — Kollár Ödön földbirtokos és Bakai Emma kisasszony Karsán. — Polgár János evangélikus lelkész és Bill Janka kisasszony Győrött. — Emresz Gyula bérlő és Ráth Irma kisasszony Pécsen. — Vertán Ernő bérlő és Lukács Gizella kisasszony Nagyváradon. — Bagozi Ferencz földbirtokos és Bay Marika kisasszony Beregben. — Hóry Béla aljegyző és Magyar Ilka kisasszony Kolozsvárott. — Incze Gerő aljegyző és Darkó Ilka kisasszony Galacson. — Soly mosy Lajos tanár és Dávid Ilona kisasszony Kolozsvárott. — Utry János tanár és Hannel Juliska kisasszony Károly-Fehérvárott. — Madarassy Sándor földbirtokos és Vásárhelyi Berta kisasszony Köbölkuton. — Burkhárdt Károly százados és Paczoly Gizella kisasszony Budapesten. Dr. Engel Ignác ügyvéd és Weinstein Hortense kisasszony Budapesten. — Dr. Rodiczky Jenő tanár és Egger Mária kisasszony Budapesten. — Bornemisza Lajos földbirtokos és Péchy Margit kisasszony Budapesten. — Dr. Kresz Géza orvos és Francz Eliz kisasszony Budapesten. — Egybekeltek: Jaegermayer Hugó és özvegy Hoffmanné, született Mader Anna urnó. — Paul Kálmán ügyvéd és Vukay Mariska kisasszony Csobánkán. — Dr. Csillagh Mihály és Fried Jenny kisasszony Debreczenben. — Marcinkievics János és Pálffy Ilona kisasszony Kolozsvárott. — Raisz Ferencz gazdatiszt és Raisz Vilma kisasszony Mezőhegyesen. — Losonczy Álmos és Jeney Berta kisasszony Szathmárott. — Kohn Fülöp kereskedő és Denkstein Hermine kisasszony Tállyán. — Jakabfy Lipót hivatalnok és Deutsch Berta kisasszony Debreczenben. — Rakovszky István és Chylinsky O'Naghten Leontine kisasszony Budapesten. — Szalay Béla gazdász és Szilassy Viola kisasszony Verebélyen.

\* \* (A fővárosi szeretetház) kirándulása ügyében a napokban egy küldöttség járt az esztergomi primásnál. A küldöttség tagjai voltak: Kauzer Jakabné, Simigh Istvánné, Kra-

lovánszky Istvánné urhölgyek és Stoczek K. A primás a magyaros nevelést hangsúlyozá s biztosítá a küldöttséget, hogy nemsokára meglátogatja a „Fővárosi szeretetház“-at. A kirándulás az ő kívánságára ünnepmásodnapjára tétetett át, mert első napon bérálás van Esztergomban s ez sokakat visszatartóztatna az ünnepélyen és mulatságon való részvételtől. A primás megígérte, hogy másodnapra ő maga is részt vesz és megmutatja a kirándulóknak a Mátyás király által készített s gyémántokkal diszesen kirakott feszületet, mely páratlan mű és még sehol sem volt kiállítva. — Ugy került ez az esztergomi múkincsek közé, hogy Korvin Jánosnak háboruviseles végett pénzre levén szüksége, a feszületet Bakács esztergomi érseknél elzalogosította s később a háboru után, mert János nem tudta kiváltani, még néhány száz darab aranyért végkép eladta. Az erről kiállított eredeti nyugtatvány is meg van az érseki könyvtárban.

\* \* (Az első majális) hire is elérkezett már, pedig a megbomlott idő ismét havat szór az emberek szeme közé. E majálist az „Országos nőképző-egylet“ május hó ötödikén fogja megtartani a Margit-szigeten. E hir bizonyára nem kis örömet fog okozni azoknak, kik e szép napot egy jóízű tavaszi mulatsággal, minőnek rendezéséhez az „Országos nőképző-egylet“ választmánya nagyon jól ért, megünnepelni óhajtják.

\* \* (Dek-ünnepély) tartott az egyetemi olvasókör vasárnap délelőtt az egyetem nagy termében. Először Festetich Bennó gróf, a kör elnöke, üdvözölte meleg szavakkal a közönséget, aztán Kacziány Géza joghallgató olvasta föl jutalmat nyert emlékbeszédét. Végül gróf Festetich Andor — Sándor József orvosnövendék jutalmazott ódáját szavalta hévteljesen, érzéssel. Csak a rector magnificus, a jogi kar dékánja: Schnierer Gyula, Pauler Tivadar s még egy-két tanár volt jelen.

\* \* (A Beethoven-ünnepély) szerdán este a nagy zeneköltő emlékéhez méltó volt. A hangverseny a vigadó nagy termében tartatott, s a műsor mind az ötven év előtt elhunyt nagy költő műveiből állt. Az emelvényen Beethoven mellszobra volt felkioszoruzva. A műsor első számát az „Egmont nyitány“ képezte, mely általános tetszésben részesült. Ezután a nagy hegedüverseny következett, mely kétségkívül egyike Beethoven legszebb költeményeinek. A magánrészt ebben Wieniawszky Henrik játszotta, kit a közönség már megjelenésekor zajos tapsokkal tüntetett ki, mely művészi játéka után s az alatt is több ízben ismétlődött. A műsor utolsó számát a fenséges IX. symphonia képezte, mely egyedül is halhatatlanná tenné szerzőjét. A magánrészeket Maleczkyné, Saxlehner Emma, Pauli és Kőszeghy énekelték. Az estély fényfontját mindenesetre Wieniawszky művészi játéka képezte. E világhírű művész csak ez előadásra jött fel Pestre, s a hangverseny után ismét elutazott. Költőibb felfogással, s szabatosb, izlésteljesb kivitellel aligha játszták Beethoven művét. A fővárosi közönségnek, mely egészen megtölté a termet, aligha volt élvezetesb estéje ebben az idényben, — beleszámitva Sarasate hangversenyét is.

\* \* (Az Eötvös-szobor) mintázata, melyről nem rég már tettünk említést, már elkészült és föl is szállították Bécsbe, az öntődébe. A szobor tudvalevőleg Huszár Adolf műve, tizenkét láb magasságu s ugy felfogásában, mint kivételében igen jeles alkotás; Eötvöst egyszerű magyar diszruhában ábrázolja; a balkézben irattekercs van, a jobb buzditólag emelkedik föl, az arcon borongás és lelkesedés, párosulva a legnagyobb élethűséggel. A szobor egy év alatt a bécsi öntődében elkészül s akkor tudvalevőleg a régi Lloyd-épület melletti kis



zöld tért fogja ékiteni, míg távolabb, az akadémia palotája előtt Széchenyi szobra fog ékeskedni.

\* \* (Kecskeméthy Aurél,) e kitünő tollu tárczairó és ritka tehetségű publiczista meghalt. Szellemesebben, könnyebben, több csinnal és eleganciával kevesen tudtak írni az újabb és legújabbkori hírlapirodalomban. Tolla éles, gunyora metsző volt, de sohasem durván sértő. Irálya finom és művelt, szeretetreméltó volt, minő ő maga. Komoly, nagy fontosságú dolgokról könnyed, mindig élvezetes, sohasem fárasztó modorban tudott írni a nélkül, hogy tárgya komolyságának rovására lett volna. A társas életben alig volt kedvesebb, szeretetreméltóbb ember. Alig volt ellensége, pedig politikai álláspontja gyakran ellenkezett a nemzeti, népszerű szellemmel. Szeretett utazni, s halálának is alkalmasint amerikai útja volt az oka, hol a világhiállításán volt, melyről nemrég egy tartalmas, becses mű jelent meg tőle. Még csak 52 éves volt.

\* \* (A megbukott ferencz-józsefvárosi takarékpénztár) igazgató tanácsának bünpörét hétfőn vette tárgyalás alá a bünyítő törvényszék. A pör rendkívül sok tanu kihallgatását igényli, mely maga több napot vesz igénybe. Az egyik igazgató tanácsos, Szumrák Frigyes kereskedő, annyira szívére vette az esetet, hogy a tárgyalás első napjának reggelén öngyilkossági kísérletet tett s fölmentette ereit, de reménylik, hogy életét megmenthetik. Szumrák becsületes ember, ki nem viselhette el lelkén, hogy neve e bünpörbe keverve van.

\* \* (A Corvinák.) A mult hét végén azt az örvendetes hirt adta értésünkre a táviró, hogy a török sultán a Corvinákat visszaajándékozta a magyar nemzetnek. Mindenek fölött nagy fontosságú hír ez. Mátyás király könyvtárának eddig Konstantinápolyban őrzött becses maradványáról van szó, melyet számtalanszor kért már vissza a kormány századok óta, de mindig hiába. És most visszakapjuk kérés nélkül ajándékban. E könyveket Budá visszafoglalása előtt vitték el innét Törökországba, mint a híres Mátyás-könyvtár utolsó maradványait. E könyvtár a nagy király idejében 50 ezer kötetből állott, mert a tudományok nagy pártolója kiváló gondot fordított könyvtárára, melynek gazdagítására évenként 30 ezer darab aranyat költött. A könyvtár már a török foglalás előtt pusztulásnak indult, de az alatt még jobban pocsékolták, mert a törökök nem tudták annak becsét méltányolni és boldog, boldogtalan vihette, csak nekünk nem maradt. Mikor aztán a törökök kivonultak az országból, magukkal vitték, a mi még megmaradt. Most összesen 36 kötet van nálunk, s ezeket kapjuk vissza. És ez sok, mert a legszorgalmasabb könyvbuvárok sem láthattak Europa összes könyvtáraiban 22 könyvnél többet mindössze. Van ezekből Bécsben is; nálunk csak három van. Hová lettek a többiek, ki tudná megmondani?! A könyvek drága kötésbe vannak foglalva Mátyás czimerének és a török félholddal diszitve. A török császár e nagylelkűségét a rokonszeny viszonzásának kell tekintenünk, mely ifjaink konstantinápolyi utjában oly élénken nyilvánult. A kincseket a sultán egyik szárnysegéde hozza magával és már utban van Budapest felé, hová vasárnap érkezik meg. Fogadtása nagyszerű lesz. Eleinte azt hitték, hogy a kormány politikai tekintetből ki fogja vonni magát a hivatalos fogadtatás kötelességének teljesítése alól, a mi bizony nagy illetlenség lett volna s a magyar vendégszeretet csuf hirbe hozta volna. De alaptalan volt az aggodalom: a kormány fölfogja ez ajándékozás nagy becsét, és ismeri kötelességét. A fogadtatás, ünnepélyek rendezésének élén Pulszky Ferencz áll, de fő részt vesznek benne a fővárosi polgárság, és fiatalság is. Küldöttség ment a csá-

szári küldött elé és az országban mindenütt ünnepélyesen fogják fogadni. Az ünnepélyességekről majd bővebben fogunk szólni.

\* \* (Életre való gondolat) támadt Arányi Ágoston, szegedi kegyesrendi tanárban, ki a szünidők alatt társas utazást tervez fiatal emberek és nagyobb tanulókkal. Elvezeti őket Schweiczba, a Rajna vidékére, s minden felé, a merre hat hét alatt ötszáz forintból elmenni lehet. Természetes, hogy az utazás Arányi ur felügyelete alatt fog történni, ha kellő számu ajánlkozók akadnak.

\* \* (Szinházi élvezetekben) nincs hiány. Mig a dráma barátait Salvininak, a világ első színészének remek alkotásai vonzzák a gyapju-utczai német színházba, az opera kedvelői egy kassai születésű magyar lány üde, tiszta hangjában, ritka szép iskolájában gyönyörködhetnek a nemzeti színházban. Salvini minden nap tele-ház előtt lép föl és közönsége a főváros és a vidék legelőkelőbbjeiből áll, kik a legnagyobb elragadtatással csodálják a nagy művészt. Kritikusai zavarban vannak s nem tudják, melyik műfajban tartásuk nagyobbak: klasszikus shakespearei szerepben-e, vagy pedig frakban?! Mert mindkettőben kitünő. Shakespeare-től eddig Othellót és Hamletet játszta, alakítása amabban megrázóbb, ebben vonzóbb volt; általában az érzelmes jelenetekben hatásosabban tud játszani. Föllépett azonban két olasz társadalmi darabban is. Még vagy négyszer szándékozik föllépni. Gerster Etelka kisasszony, — ő az a kassai énekesnő, — kedves, üde jelenség. Még fiatal, s rövid pár év alatt bejárta a külföld csaknem minden színpadát, mindenütt babért aratva. Ugy került aztán hozzánk. S még jó, hogy így történt, mert ha nálunk kezd, bizonyára méltánytalanok lettünk volna hozzá s engedték volna külföldre menni, mig most örömmel marasztanók. Bizony ily gyönyörű tiszta, csengő, terjedelmes, kitünően iskolázott hangot ritkán fogunk hallani magyar énekesnőtől. Játéka is jóval fölötte áll a nemzeti színház énekesnői játékának a színvonalán, kivéve természetesen Benza Idát, ki tultesz némely szerepében a drámai színésznőkön is. Ha Gerster kisasszonyt a nemzeti színház itt maraszthatja, gratulálhat magának.

\* \* (Az időjárással) az idén ugyan csak meg vagyunk akadva. Nagyon megjárna, a ki bizni merne benne. Ma ragyogó verőfény csal ki a szabadba, a fakadó zöldbe s már tavaszi felöltönket is le kell dobnunk, mert kényelmetlen, holnap fog-vaczogtató havas eső zudul a nyakunkba s dideregve menekülünk előle a jó meleg kandalló mellé. A fővárosban ismét szélteben fűtenek, de a vidéken is, mert minden felől hidedgről, hóról érkeznek tudósítások a gazda-közönség nagy aggodalmára.

\* \* (Vegyések.) Deák Ferencz emlékszozára eddigélgé begyűlt összesen 84,376 frt 31 kr, 152 frt 97½ kr aranyban és ezüstben 500 frt értékpapirokhan. — „Pál és Virginia“, a nemzeti színház legközelebbi operai ujdonsága 4000 frankba került, azonkívül a szerzőnek minden előadás tiszta jövedelméből hat százalékot kell adni, mi miatt a lapok méltán fölszólalnak. — A pesti nőegylet, mely házi szegényei közt e hóban 382 frt 2 krt osztott ki, újabban az első hazai takarékpénztár adományából háromszáz frttal, az egyesült fővárosi takarékpénztártól száz forinttal s néhai Okolicsányiné szül. Leykauf asszony hagyatékából kétszáz forinttal gyarapodott. — Denadio Bianca újabb vendégszerepléséért 700 forintot fog kapni estenkint, ami szerfölött nagy díj. Igy aztán alig marad a színháznak a vendégszereplésből valami anyagi haszna.



\* \* (Halálozások.) A lefolyt héten elhunytak: **Kecskeméthy Aurél** író, 52 éves korában, Budapesten. — **Darvas Albert**, Debreczenben. — **Szplaky Lajos** volt megyei pénztárnok 62 éves korában, Rimaszombaton. — **Dr. Sikray Dávidné**, szül. **Kollmár Fanny** asszony 41 éves korában, Verebélyen. — **Mándy Kovács János** 81 éves korában, Szilágyszezen. — **Özv. Kamocsa Imréné** szül. **Engelthaller Katalin** asszony 67 éves korában, Hód-Mező-Vásárhelyen. — **Vörös Pál** 58 éves korában, Aradon. — **Szilágyi Sándor** egyetemi hallgató 19 éves korában, Kolozsvárott. — **Csiky Gergelyné** született **Csiky Antónia** asszony 40 éves korában, Maros-Vásárhelyt. — **Özvegy Schlosserné** született **Halbauer Karolina** asszony Budapesten. — **Lord B. John** gépész 36 éves korában, Budapesten. — **Barton József** apát. — **Krizovszky János** tanító 57 éves korában, Budapesten. — **Katona Istvánné** Budapesten. — **Földes Joakim** megyei tisztviselő Bacsán 75 éves korában. — **Lónyay Tivadar** nagybirtokos 39 éves korában, Szent-Jánoson. — **Özvegy Serényi Ignáczné** született **Tompa Ágnes** 70 éves korában, Nagyváradon. — **Pellet László** plebános 38 éves korában, Fényen. — **Szabó János** 63 éves korában, Sopronban. Békehamvaikra!

### Nemzeti színház.

Április 14-dikén: „Lammermoori Lucia“ (Gerster kisasszony.) — Április 15-dikén: „Idegesek.“ — Április 16-dikén: „Nőuralom.“ (Feleki jubilaema.) — Április 17-dikén: „Alvajáró.“ (Gerster kisasszony.) — Április 18-dikén: „Miniszterelnök bálja.“ „Kis ördög.“ — Április 19-dikén: „Lammermoori Lucia.“ (Gerster kisasszony.) — Április 20-dikén: „A Godelot-hotel.“ (Előszőr.)

### Divattudósítás.

Az utóbbi héten az idő hirtelen hűvösre vált ugyan s bizony fölfért a jó meleg prémes téli felöltő is, — mégis csak arra gondol most mindenki, hogy az idény előbbre halad s rövid idő alatt beköszöntenek a szép napok, a melyeknek nem mehetünk készületlenül elébe. Mit veszünk magunkra, mi lesz a divat? — ez a nagy kérdés foglalkoztat most minden elmét.

Szóljunk tehát a legújabb divatról, még pedig, ha úgy tetszik, ez uttal a felöltőkrol. Ezekkel a jelenlegi divat szerint három formájában találkozunk, melyeknek diszítése százféle lehet az izlés százfélesége szerint. Egyik formáját a felöltőknek a paletok képezik, e félig testhez álló ruhadarabok, melyek a princess-ruhákhoz pompácan illenek rövid ujjakkal és keskeny gallérjokkal a nyak-kivágás körül. Ha a paletot és a ruha egy szövetből állanak, akkor amannak egyáltalában nincs is ujjja.

Másik divatos felöltő a mantelet, elől meglehetősen hosszú shawl-forma csucskokkal, s nagy, lecsüngő faille-végekkel. Hátról rövidebb, s az ujjak részint szabadok, részint a hátsó részhez szabottak. E ruhadarabnál egyébként a képzelemnek és az ügyes szabó-kéz ollójának sok megengedtetik, s annyi bizonyos, hogy felöltve igen elegans és csinos öltöny-darab.

Harmadik fajtájú felöltőnek tekinthetjük a különböző mantillokat, pelerineket és fichuket, mely utóbbiak a könnyű nyári öltözék kiegészítéséül szolgálnak. Miből készítik? Hát sicilienne-ből, failleból, fekete indiai cashemirből vagy beigeből, és ez öltönydarabot a selyem szegélyek és hajtások, ruheők és chenillia-rojtok, faille-végek szokták úgy szólván ellepni, vagy a diszítés egészen csakis chenillia-ból, gaze-ból és átlátszó paszamánt munkából áll. A legújabb párisi divat ez utóbbit találta ki, tűz-vörös vagy kék nemz-gyöngy diszítéssel, a mi különösen sajtáságos kinézést ad a ruhának.

Reggeli sétára, — különösen a vidéken, — meglehetősen rövid jaquet-et használnak világos színű posztóból egészen a férfi jaquette mintájára készítve. Ez öltöny-darabnál a szabásban áll minden, diszítést nem tűr magán, egyszerűen nagy gyöngyház gombokra készítik, oldalt két nagy zsebbel, és fenn egy kisebbel a — szivartárca számára, az az hogy bocsánat: a zsebkendő, vagy pénzes tárca számára. És e férfias öltönydarab némelyeknek jobban áll, mint akár a férfiaknak, ha t. i. szerényen és természetesen viselik azt.

Végre a nyári felöltők közé kell számítanunk a porköpenyt is világos beigeből, melynek egyetlen diszítését a sötét gallér és a nagy sötét gombok képezik. A hátrésze ennek is, mint a paletotnak, több darabból van szabva.

A társasági öltözékek diszítésére ez időtájt rendkívüli vonzó apróságok használatnak, melyek közül ezuttal megemlítünk kettőt. Egyik a fichu à la Marie Antoinette, égszínű kék brochirozott gazeból fehér csokrokkal, mely disz fekete ruhára pompásan illik, mely ez által diszes ebéd-ruha lesz. Másik, a miről most szólni akarunk, az apró mezei virágokból álló keskeny guirlandok, melyek a fehér illusion-tull plissé és a fekete nyakék közé illesztetnek. Ez a nyakék ép oly jól áll a kivágott, mint a magas selyem ruhához.

Végül pedig mai mellékletünket említjük meg egy pár szóval.

Felső gallért és kézelő szabásával szolgálunk t. előfizetőinknek.

Az első szám a felső kis, kihajtott gallért képezi, a második annak alsó részét, a melyre a gallévt varrni kell, a harmadik pedig a kézelőt, melynek kiálló két végébe egy-egy gomblyuk alkalmazandó.

Feleslegesnek tartom kimerítően megírni, hogy a gallér és kézelő kettős finom vászonból vagy finom chiffonból készül, ezt olvasónóm úgy is jól tudják.

### Számrejtvény.

Gedeon Gáspárnétól.

1. 2. 3. 4. Értelme lehet többféleképen,  
Anyag, eszköz sok kereskedésben,  
Felgyógyuláshoz nyujt segítséget,  
Ki beteg, orvoshoz fordul a végett.
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. Zemplénmegyének egy városa,  
10. 11. Ennek most nagy a kívánsága.
12. 5. 6. 7. 8. 9. Szombat napján asztalodon áll,  
Sokan ezen ételtől eláll.
- 1—12. Ez volna tehát a kívánságom,  
Hogy nemzetünk jövője viruljon;  
A bányásznak ez a jelszava.  
Használja is minden alkalomra.

Megfejtési határidő: májushó 16-dika.

A f. é. 12-dik számban közölt rejtvény értelme:

Szivárvány.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Bronts Sarolta és Gizella, Marosy Etelka és Izabella, Moesz Gézáné, Jánossy Lajosné, Éhen Gizella, Bátor Sigray Istvánné, Bányay Ilka, Karácsonyi Biri, Puskás Gizella, Czabán Dánielné, Garzó Ilka, Korenagh Serk Hermin, Belezny Szeréna, Hedry Ilona, Mandula Ida, Menyhárt Kornélia, Koháry Plesznik Róza, Magyar Matild és Felici, Haintz Mari, Bohus Gyuláné, Mednyánszky Margit és Erzsi, Pessina Edéné, Áronfi Fisch Jeanette, Tahy Fehérváry Kornélie, Szlávik Nándorné, Abonyi Jánosné, gróf Zay Emilia, Lukáts Julia, Gorove Anna, Kolb Józsefné, Schlesinger Berta, Muraközy Róza, Nizsalóvszky Julia, Stresznyák Hermina, Csiky Imréné, Hidy Sarolta, Jókuthy Albertné, Király Kálmánné, Dömötör Ida, Kovács Morvay Julia, Szécsényi Mariska, Dzsinih P. Mária, L. Záhonny Klára, Wigner Gizella, Wieser Ida, Popovics Irma, Bányay Ilona, Hambalek Gizella, Györfy Karolin, Mandits Erzsi, Biró Petrás Julia, Hőgyesné Sarkadi Irma.

### Tartalom.

Egyszerű történet, Bodon Józseftől. — Almafánk alatt, Dengi Jánostól. — A roncsoló toroklob, Dr. Balogh Tihamértől. — Nincs szíve. — Vacsora alatt. — Egy hét története. — Egy szép eszme diadala. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Felső gallér és kézelő szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



17-dik szám.

Április 29-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

## K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest. 1877

NYOMATOTT KOCSI SANDORNÁL

Országút 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |    | R. katolikus és protestáns naptár |                  | Ó-naptár        | Izraeliták naptára | Hold-járás     | N a p - |          |   |
|-----------------------|----|-----------------------------------|------------------|-----------------|--------------------|----------------|---------|----------|---|
|                       |    |                                   |                  |                 |                    |                | kelte   | nyugta   |   |
|                       |    |                                   |                  |                 |                    | óra perc       |         | óra perc |   |
| Április               | 29 | Vasárnap                          | G 4 Maximin      | G 4 Cantate     | 17 B 3 János       | 16             | 4 49    | 7 7      |   |
|                       | 30 | Hétfő                             | Sienai Katalin   | Eutróp          | 18 Simeon          | 17             | 4 47    | 7 9      |   |
| Május                 | 1  | Kedd                              | Fül. és Jak. ap. | Fülöp, Jakab    | 19 János           | 18 Lag B'omer  | 4 46    | 7 9      |   |
|                       | 2  | Szerda                            | Athanáz, Zsig.   | Zsigmond        | 20 Vízszentel. ün. | 19             | 4 44    | 7 11     | ☉ |
|                       | 3  | Csütörtök                         | feltalálása      | Kereszt fölfed. | 21 Janár           | 20             | 4 42    | 7 13     |   |
|                       | 4  | Péntek                            | Monika, Flóris   | Flóra, Amália   | 22 Paraclitus      | 21             | 4 40    | 7 15     |   |
|                       | 5  | Szombat                           | Pius p. Gothard  | Jámbor          | 23 György          | 22 Sadb. 5. p. | 4 39    | 7 16     |   |

## V i d é k i t á r c z a.

**Vajda-Hunyad**, április 18-dikán. A multkor megemlékeztem e hó 11-diki hangversenyünkről, kitüntetéssel emlékeztetvén meg az abban résztvevőkről, s így annál inkább kötelességemmé vált, becses lapjában tudomására juttatni a tegnapi hangverseny eredményét, mely még fényesebb s minden várakozást sokkal inkább felülmúló volt, mint az előbbi. E hangversenyben is Bauholczér Julia kisasszonyt illeti meg a borostyán, kinek elragadó szép játéka valóban fénypontját képezte az estélynek. A kisasszony nagyon fiatal kora daczára is oly művészettel játszik, hogy elfogulás nélkül merem állítani, hogy a magasabb művelvezethez szokott fővárosi közönség is elragadtatással, ritka gyönyörrel hallgatná játékát. Valóban büszkék lehetünk, hogy ily kincset birunk, kit méltán irigyelhet tőlünk nem csak a vidék bármely előkelő városa, de maga a főváros is. A hangverseny jövedelme a tanító segély-egylet javára fordítottatott. r. l.

**Nagybányán** e hó 14-dikén a vendéglő disztermében Schönhermné-Csasz Anna urhölgy, az ottani zenekedvelők közreműködésével, a nőegylet javára hangversenyt rendezett, mely fényesen sikerült. Az érdekes műsorból megemlítjük Weber „Oberon“ nyitányát, két zongorán nyolcz kézre, előadták ifj. Nyirőné, Katókané, Schönhermné urnők és Marosfi Janka kisasszony; Ábrányitól Pataki Gizela kisasszony és Katóka énekeltek magyar népdalokat; Gounod „Himnusz szent Czeceziliához“ című művét hegedűn, harmoniumon és zongorán Katókané, Moszbacher és Szervirth mutatták be. Gorla „Diadal induló“-ját ifj. Nyirőné és Schönhermné urnők adták elő. Mendelssohntól a „Kettős dalok“-at Schönhermné zongorakisérére mellett Osterlamnné és Pataki Gizella; Lisztől a „Szózat és Himnusz“ átiratát zongorán Schönhermné; Gounodtól a templom és hörtönjelenetet „Faust“-ból hegedűn, harmoniumon és zongorán Marosfi J. kisasszony, Szervirth és Mosbacher; Haydntól a „Teremtés“ oratorium hármását Schönhermné zongorakisérére mellett hallottuk Osterlamnné urnőt, az egészet pedig „Magyar roham induló“-ja fejezte be. Schönhermné, Katókané, ifj. Nyirőné urhölgyek és Marosfi J. kisasszony kapták a jegzajosabb tapsokat. A tiszta jövedelem 108 frt 73 kr. volt; jelentékeny összeg egy kis városban.

**Kis-Zomboron** az ottani szerencsétlen leégettek javára nem rég rendezett hangverseny a legfényesebben sikerült. A közreműködők közül levelezők különösen kiemeli Rónay Czilli, Rónay Jolán urhölgyeket és Gaszner K. urat, kik megragadó zongorajátékukkal a nagy számu közönséget zajos tetszésnyilvánítások és viharos tapsokra birták, megemlíti

még Rónay Jenő, Rónay József, Szöllősy Lajos és több urakat is a szives közreműködők közül. A hangversenyt reggelig tartó kedélyes táncz követte. Ezen az egész vidék által nagyon látogatott, teljesen sikerült estély a szerencsétlen leégettek javára 338 forintot jövedelmezett.

**Hatvanban** a műkedvelő társulat e hó 19-én „Sziget a szárazon“ és „Dicsőség bajjal jár“ című egyfelvonásos vigjátékokat adta elő, Schmal Jánosné urnő, Homonnay Bella, Sperlagh Gizella kisasszony, Sperlagh Árpád, Valyon Illés, Meszlényi Zoltán, Schwarz Zsigmond és Fränkl Dániel urak közreműködésével. Az előadást zártkörű tánczvizgalom fejezte be, melyen az említett hölgyeken kívül még Benke Gyuláné, Fürich Dénesné, Juhász Antalné, Löffler nővérek, Füringer Zsigmondné, Füringer Irma kisasszony stb. vettek részt; a jókedvű vizgalom viradtig tartott.

**Szentesen** az egyházi tanács rendeletet intézett az ottani nőtelen tanítóihoz. Meghagyta nekik, hogy a kijelölt határidő alatt okvetlenül – megnősüljenek, különben elvesztik állásukat, mert úgy követeli a kánon, hogy leányoknak tanítója csak nős ember lehet. A tanítók álltak a rendeletnek s közelebb jegyet váltottak, még pedig szívük szerint.

**A moóri** vasuti állomás közelében a napokban borzasztó szerencsétlenség történt. Egy kétfogatu parasztkocsi ugyanis melyen 4 egyén ült, épen azon pillanatban akart a sineken keresztül hajtani, midőn a déli vasutnak bécsi vonata Kisberről Móór felé robogott. A kocsit a mozdony elérvén, összezuza, mi a rajta levő 3 egyén valamint az eléje fogott lovaknak is életükbe került.

**Vidéki vegyesek.** Körmozbanyán Barsmegye főispánja, Majláth István, e hó 18-dikán nagy szívélyességgel fogadtatott. Másnap este hangversenyt rendeztek az ünnepelt tiszteletére. — Székesfehérvár egyik tanácsnoka: Ullmann Miklós pár hó előtt szemévilágát veszté, de Bécsben egy szerencsés mütét visszaadta látását, a minek oly rohamosan megörült, hogy elmezavarba esett. — Déván az önkénytes tűzoltó-egylet e hó 18-dikán hangversenyt rendezett, mely 34 frt 80 krral gyarapítá alaptökéjét; a nők közül Olariu Elekné, Kövendy Józsefné és Becszy Mari urhölgyek működtek közre. — Udvarhely és Szatmár városok Feleki Miklóst, jubileuma alkalmával, diszpolgárnak választották. — Hidalmáson az ottani műkedvelők pünkösöd másod napján jótékony czélu előadást akarnak rendezni, „A gyöngéd rokonok“ című vigjátékot fogják előadni.



## Különfélék.

\* \* (Albrecht főherceg) katonai jubileuma kizárólagos katonai ünnepély volt, melyre a monarchia minden részéről Bécsbe gyűltek a katonai előkelőségek, s részt vettek abban a hercegek, a külföldi udvarok képviselői, stb. Az uralkodó legfelsőbb kéziratban fejezte ki elismerését a főherceg iránt. Jelen volt az ünnepélyeken Szende Béla honvédelmi miniszter is, több honvéd főtitkár, s gróf Andrássy Gyula honvéd tábornoki egyenruhában. Az orosz császár küldöttén kívül képviselve volt azon orosz dicsőség ezred is, mely Albrecht főherceg nevet viseli. Ezekhez fordulva, a főherceg így szólt: „Nagyon örvendek, hogy az urakat magamnál látom. Büszke vagyok, hogy oly vitéz ezredek viselik nevemet és szívből kívánom, hogy a történelemben gyökerező barátság Ausztria s Oroszország között mindkét állam dicsőségére továbbra fennmaradjon.“ — A katonai hadi szemle a kellemetlen idő miatt e hó 19-dikéről elmaradt s 21-dikén történt meg. Albrecht főherceg jelenleg 60 éves, 13 éves korában nyert ezredesi rangot, s e szerint 47 éves katoná, de három évben háborus szolgálatot teljesítvén, ez évek kettőzve számíttatnak, s ekkép 50 éves jubileumot ült. A főherceg ez alkalomból tiz alapítványi helylyel s e azélla 36,000 frt alaptőkével szaporította néhai atyja, Károly főherceg tábornagy alapítványát, melyet hasonló alkalomkor, 1830-ban, tiz vagyontalan tiszt leány nevelésére tett, s mely alapítványt utódai, a tábornagy bécsi emlékszóbrának leleplezésekor megkésztettek volt.

\* \* (Ellenpápa.) Egy bécsi lap a minden valószínűség szerint közelálló pápaválasztásról elmélkedvén, lehetők tartja, hogy az olasz papságban nyílt szakadás fog beállani a pápa halála után. — Az olasz papság közt ugyanis soha sem volt észlelhető valami nagy rezisztencia az egyesítés előtt, a néppárt, vagyis inkább a forradalmi párt törekvései iránt, sőt inkább, részben IX. Piusnak korábbi példáját követve, erősen ragaszkodtak a nemzeti törekvésekhez. — Ebből magyarázható az is, hogy midőn a nemzeti csapatok Rómába nyomultak, a városban lévő klerikálisok egy része rögtön a bevonulók mellé állott.

\* \* (Liliputi állam,) melynek főnevezetessége abban áll, hogy uralkodója háztartását egy játékbank tulajdonosa fedezi. De még más nevezetessége is van. — Majmolja a nagy államokat, s minden évben „vörös könyv“-et ad ki diplomaciai okmányokból. Ez a kis állam tudvalevőleg Monaco, melyet külföldön két rendkívüli követ, s 48 konzul és alkonzul képvisel. Belső kormányzatát egy főkormányzó főtitkár, három államtanácsos, egy államtitkár, egy püspök, tizenegy pap, egy szent Károly-féle rendi titkár, tizenhárom bíró, egy főkincstárnok, egy tengerészügyi tanácsos, egy kikötőhadnagy, a hivatalos lap szerkesztője, egy rendőrfőnök, 12 ügynök s 28 zsoldos vezeti, Monaco hadserege egy ezredes, őrnagy, kapitány, hadnagy, öt altiszt, s 63 katonából áll; az udvarnak van egy káplánja, két szárnysegéde, egy ordonánctisztje, egy kamarása, titkára, főorvosa. A „trónörökös“-nek szintén van egy szárnysegéde, az anyahercegnőnek egy udvarhölgye.

\* \* (Bukarestben) van egy jóra való magyar kis hirlap, melynek czime: „Bukaresti Hiradó.“ Most az orosz-török háboru kitörése következtében ez az ujság kivándorol Romániából. Szerkesztője, az oroszoknak Romániába való benyomulásának ideje alatt lapjának fennállását Bukarestben veszélyeztetve vélvén, Rustesukba ment, lépéseket tenni az iránt, hogy lapját a háboru tartama alatt e városban adhassa ki.

\* \* (Egy virágárns leány kegyelele.) Daru vicomte temetésén, mely e hó 17-dikén ment végbe, és a melyen az egész Orleans család, Khalil pasa és az orániai herceg is jelen voltak, egy virágárns leány is megjelent és egy jaczintokból álló gyönyörű koszorut hozott magával, melyet az elhunyt koporsójára akart tenni. A család azonban nem engedte azt meg s a leányt a temetés rendezője által elutasították. — A szegény leány kegyeletének mindenképen kifejezést akarván adni, kikocsizott a temetőbe, hol az éjet bevárta, hogy koszoruját az uj sirra tehesse. Kegyeletének fő oka az volt, hogy az elhunyt egy alkalommal az akkor kezdő virágkereskedő leánynak minden virágkészletét megvásárolta a Jockey-Clubban és ezáltal szerencsáját állapította meg.

\* \* (Külföldi vegyesek.) M i c h e l e t emlékszóbrának felállítására egy bizottság alakult, mely Párisban gyűjtéseket rendez, hogy a hirneves írónak a Pére-Lachaise temetőben egy hozzá illő emléket emeljenek. — G e n f b e n az ottani vakok nyomdájában közelebből hirlap indult meg vakok számára, melynek szerkesztője: vakon született, társszerkesztői, szedői és nyomói szintén vakok. — A m e r i k á b a n oly levélborítékot találtak föl, mely azonnal elárulja, ha valahol utközben hamisul akarják felbontani. — Déli Oroszországból százezer német települő készül kivándorolni Braziliába a túrhetlen muszka viszonyok miatt; egyelőre megbizottakat küldöttek déli Amerikába körültekintés végett. — A b é c s i akadémiái „magyar olvasó- és társaskör“ helyisége már nyitva áll, ünnepélyes megnyitása azonban május elsején lesz; az egylet első alapítója gróf Andrássy Gyula külügyminister lett.

## Megbizások tára.

S z. C s e h r e B. L. urnőnek: Ujból és a legszivesebben megküldtem.

N y i r j e s r e T. F. K. urnőnek: El van küldve.

N. T ó t f a l u b a D. M. K. urnőnek: Átadtam az illetőnek és az már el is küldte.

D a r v a s r a M. Zs. urnak: Eddig már kezei közt lesz.

S z. U d v a r h e l y r e H. E. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

H i d a l m á s r a O. A. urnak: Magánuton feleltem.

G i u r g e v ó r a A. L. urhölgynek: Pestről minden szombatn rendesen küldjük el, a külföldre járó lapok módjára! A kívántat azonnal megküldtem.

V i z v á r r a F. S. urhölgynek: El van küldve.

T. B e ő r e F. R. I. urnak: Magánlevélben mondtam meg, hogy rendben van.

R i m a s z o m b a t b a B. J. urhölgynek: Mai számunk áttekintése ugy-e bár egyszersmind feleletül is szolgáland? Szabad még többet is kérnem, a gazdasszonykodás ezen és még más teréről is?

V e s z p r é m b e F. Sz. T. urnőnek: Pontosan deczember végeig van beírva, a czimszalag már akkor készen volt.

S z. S z. M i k l ó s r a K. K. urhölgynek: Nagyon sajnálom, de már régen nem kaphatók!

K o l o z s v á r r a N. J. urnőnek: Nem 60, hanem 80 kr marad a jövő félelvi beszámolásra.

V e r e b r e K. L. urnak: A jövő hóban hat kötet könyvvel fogok szolgálni t. előfizetőimnek; a beküldött 20 krnyi csomagolási díj épen elegendő.



# BECK JAKAB

Budapest hatvani- és újvilág-utca sarkán  
kész fehérneműek, vásznak,  
asztali készletek és függönyök  
gyári raktárában,  
kaphatók:

- Szines férfi ingek**, 1.50, 1.60, Oxford ing 2 frt, két külön gallérral 2.50.  
**Fehér férfi ingek**, 1.20, 1.60, 2 frt, himzetek 2, 2.50, 3 frt, vászonból 2.50, 3 frt, rumburgi 3.50, 4 frt.  
**Férfi gatyák**, magyar vagy német szabásu 1 frt, sziléziai vászonból 1.20, 1.40, Kreas 1.5, 1.60, rumburgi 2, 2.25.  
**Női ingek Chiffonból** 1 frt, himzetek 1.50, 2, 2.50, vászonból 1.50, 1.60, kivarrottak 2.50, himzetek 3, 4, 4 frt.  
**Halóköntösök**, diszes 1.20, himzetek 1.50, 2, 2.50, 3, 4 frt, irdas barketből 1.20, 1.50, piquet barket 2, 2 frt 50.  
**Alsó szoknyák**, fodor diszes 2, 2.50, himzett 3, 3.50, 4, 5 frt, irdas barketből 2, 2.50, piquet barketből 2.50, 3 frt.  
**Sarszoknyák** 2, 2.50, fekete Moirból 3, 3.50, 4 frt. Téli nemez alsó szoknya piros és szürke 3.50, 4 frt 50 kr.  
**Női tábravalók** 1, 1.20, 1.50, himzetek 2, 2.50, irdas barketből 1.20, 1.40, piquet barketből 1.50, 1.80.  
**Francia fűzők** 80 kr. 1, 1.20, dupla finom fajta 2, 2.50, legfinomabb 3 frt.  
**Féhrneműek ujonszülött gyermekeknek**, ingecsek 45, 60 kr., 1 frt, vászonból 90 kr. 1, 1.50.  
**Hosszu párnák** 1.50, fodros 1.60, 2.20, finom 3, 3.50, himzetek 4, 4.50, 5 frt, vattázott párna betét 2 frt.  
**Pelenkák** vászonból, tucatzaja 4, 4.50, 5 frt, flanel 40, gummi 50 kr. darabja.  
**Réklik horgoltak** 45 kr., főkötő 15 kr., kötött készletek 1, 1.50, pipue takarók, szakálkák és fatslik.  
**Menyasszonyi hozományok 200 frtól 1500 frtig** kaphatók.  
**Agyaneműek**, Chiffon vankos 1 frt, czakkos 1.20, fodor és egyéb diszszel 2 frt.  
**Paplanlepedők** Chiffonból, sima 2.50, fodros és koczka kivarrással 4 és 5 frt.  
**Vaszon párnák**, diszes 2.50 himzeitek 4, 5, 6, 7, frt, vaszon paplan lepedők sima 3.50, diszes 5, himzetek 10, 12, 15, 18 frt.  
**Alsó lepedők** vászonból 1.80, varrás nélküli 2.50, 3 frt.  
**Vattázott paplanok**, kartonból 3 frt, cachemirből 5, 6 frt, selyemből 15, 18, Noblesz selyemből 22 frt.  
**Csipke függöny kelme** 7/8 széles, rófe 35, 40, 50 és 60 kr., párja egy ablakra 3, 4, 5—10 frtig.  
**Kész fehérneműek fiúk és leányok számára** minden nagyságban és áron.  
**Legjobb szabásu Pique- és vászon-gyermek ruháskák** 2.50, 3, 3.50, hordó-köpenyek 5, 6, 8 frt.  
**Küldemények utánvétellel pontosan esz közöltetnek.**  
**Függönyök tisztítási ára párjáért 50 kr.**  
Oly árucikkre megrendelésekre nézve, melyek né- tán üzletemben kaphatók nem volnának, — szívesen a be- vásárlandó gyári áron eszközölni rendelkezésre állok.

## Napernyők

a legelőkelőbb bécsi gyárakból.

bámulatos olcsó áron

- Clothfodros napernyő** 90 kr. 1.25 bélelt, 1.60, 2 frt chinai formában 2 frt 50 kr.  
**Cloth Eu tout cas** 16 zolás 1.50, 18 zolás 2 frt, bélelt olyan 50 krral drágább  
**Selyem fodros napernyő** bélelt 2.80, 3.50, 4, legele- gáns- bb 5, 5.50, 6 frt.  
**Selyem Eu tout cas** 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50 és 6 frt.  
Küldemények utánvétellel pontosan esz közöltetnek  
**Beck Jakabnál,**  
hatvani és újvilág utca sarkán.

### Nestle Henrik-féle gyermeklisztet,

### Liebig-féle húskivonatot,

valódi francia borszeszt sózva és só nélkül, legjobb minőségű fűszert — valamennyi fűszerek halált hozó, füstölő szeszt salicylsavval.

### Illatszereket,

suly szerint minden mennyiségben,

angolt: Jokey Club, Ess-bouquet, Moss-rose, Chy- pre, stb. francziát; Ibolya, Rezeda, Jasmin, Fleur d'orange, Ylang-Ylang stb.

Fogport, fogszappant, fogkefét, szájrizeket, különféle gyárakból, párisi hölgyport, rizsport, Sarg- féle mindenféle glicerín készítményeket stb. a leg- jutányosabb áron ajánl

## Neruda Nándor,

gyógyfőzser árus az „Arany méhkas- hoz”  
Budapest, Hatvani utca 10. sz.

## Féreg-por

kitűnő minőségű

moly, tinktura, kámför, naphtalin,  
patehouli-fű ajánlja

## NERUDA NÁNDOR,

Hatvani-utca 10. sz.

„Az arany méhkas- hoz.”

## SZÉPSÉG! IFJUSÁG!

Mint felülmúlhatlan bőr-szépítőszert általánosan elis- mertetett a kiválóan megvizsgált ártalmatlan, valódi párisi Dr. Lejossa-féle

## RAVISSANTE

mely világhírű szépítőszert pillanat alatt a leg- szebb, legtermészetesebb ifjú arczsinat idézi elő, a bőrt feseríti, frissíti és finomítja, a leg behatasaitól védel- mezi és eltávolítja legrövidebb idő alatt a bőr minden tisztatlanságait.

Valódi minőségben kapható Bupapesten csupán csak

**TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész úrnál, király- utca 7. sz., továbbá

Vertessi Sándor ur m. k. udvari illatszertá- rában, Kristóffér 1. sz., és

Uj. Vadasz Ferencz özvegye illatszertá- rában, koroneherczeg-utca 1. sz.

Nagy eredeti üvegtok ára 2 frt 50 kr.

Kis „ „ „ 1 frt 50 kr.

Központi széfküldési raktár: Schwarz Henrik-nél,  
Budapest, Mária Valeria-utca.

Legnagyobb választék)



SIMON KLEIN  
Budapest Keoskemetergasse 2

Gyári raktár

Disznizsíkok és norinbergi áruk  
pumpa és házi szükségletekhez.  
Női-készítések 70 krtól  
3 frt 50 krtig.

Legyezők 10 krtól 10 frtig. Ingek,  
gallérok, manchetták, nyak-  
kendők, palczák, esernyők  
tájt- és játszószerek.

Megrendelések  
lelkismerete-  
sen telyesített-  
nel:  
Árjegyzékek in-  
gyen és bérment-  
ve küldetnek.

Szép, jó és jutányos!

## Temesváry Móríc

ezipőgyára Budapesti

kerepesi-ut 2-ik sz. (Bazar) 1-ső emelet.

HÖLGYEKNEK:

- Fűző-topánka, eberlasztang vagy bőrből lakkorral, szépen tűzve, magas vágásu . . . . . 2 frt 70 kr  
Eberlasztang vagy bőr czúgos topán, magas vágásu. roccoco sarkkal, legfinomabban kiállítva . . . . . 3 frt.  
Eberlasztang vagy bőr-háziczipő, sarokkal, Frou Frou cso- korral . . . . . 1 frt 80 kr.

URAKNAK:

- Topán chagrín-bőrből jó munka . . . . . 3 frt 60 kr.  
Ugyanez pisztitt lakk orral . . . . . 3 frt 90 kr.  
Topánka fénymazos bőrből, chagrín-szárbetéttel, erősen csavart kettős talppal . . . . . 4 frt.  
Ugyanez orosz-lakk-bagariabőrből . . . . . 4 frt 80 kr.  
Terdészima vízmentes kettős bagaria-bőrből, 3-or csavart kettős-talppal . . . . . 8 frt 80 kr.

Megrendelések utánvét vagy az összeg beküldése mellett a legjobban teljesítettnek. Nem tetsző tárgyak kész- ségrel kicsérletetnek. Részletes árjegyzékek bérment. küldet.

## Erzsébet sósfürdő

Budán.

A gyógyhely keserű víz forrásai legjobb sikerrel használhatóak következő beteg égeknél: vérbőség, (fejfájás, fülzugás, szédülé, ájulás, szivdobogás, mell- szorulás.) idült bélhurut, makacs székszorulás, máj- és epebajok, lépdaganat, aranyér, raszt- és mekor, tulságos elhízás, kőszvény, idült bőr- kútegek, a görvélykor enyhébb alakjai, és női ba- jok (idült méh- és petefészkeklob, tisztulási zavarok, fejfér folyás stb.)

Egészséges fekvés, tiszta, tude levegő, jutányos la- kások, jó vengégl, több nemű szórakozás. Az Erzsébet- keserűvíz forrás belső és külső használata (mindenemű fürdők, mézhuhanyok stb.)

Rendelő fürdőorvos Dr. Bruck Jakab, Budapesti bálvány-utca Meosonyi-féle ház.

A fürdőidény májushó 1-én kezdődik

A társakocsik Pestről (állomási hely József- tér) óránként közlekednek.

Egyéb felvilágosítást nyújt a fürdőorvos é. az

Igazentőség.

Olcsóbb

jobb és szebb, mint bárhol!

## Női ruhakelmék

legkedvezőbben megszerezhető

## HAMBURGER ADOLF

hölgy-divatáru üzletében

BUDAPEST,

IV. koronaherczeg (uri) utca 8. sz.

Minták kívánatra bárhova  
nygon küldetnek.

## KONT MANÓ

első magyar

szalmakalap-gyára

és divatáruk raktára,

Budapesten, sütő-utca, Károly-kaszárnya 3 sz.  
elfogad mindennemű szalmakalapot tisztításra  
legújabb divatszerinti atalakításra

Kalapok és diszítések, hölgyok, urak és gyermekek szá- mára nagy választékban a legjutányosabban kaphatók.

Vidéki megrendelések kívánat szerint pontosan közöltetnek.

## Epilepsie

(kórságot) gyógyít levél útján  
a szakorvos Dr Killisch, Neu-  
stadt Dresden (szászország). Már  
8000-nél többet jó sikerrel  
kezelt.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetmények nélkül)

Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt.  
egész évre 12 frt.

Könyvsomagolási díj félcvenkint  
20 kr.

Szerkesztői kiadói iroda:

Ország-ut 29-dik szám, 3 dik  
emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

17. sz.

Április 29-dikén.

1877.

Havonkinti színezett  
dívatképpel,

minden szükséges himzetrájjal.

Ezenkint

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meg hozatala egész  
évi járatási kötelezettest foglal  
magában a lap irányában.

## Egyszerű történet.

(Elbeszélés.)

Bodon Józseftől.

(Folytatás.)

Ez alatt többen is gyülekeztek a kovácműhely elé; nőmet és gyermekeimet körül fogták. A kovácmester felesége egy jókora köcsög tejet és négy fakanalat hozott ki a házból. Nőm eleinte vonakodott elfogadni a szivességet, de a jó asszony annyira erőltette s olyan nyájas szavakkal kínál-gatta, hogy végtére is nem volt mit tennie. De meg én is közbe szóltam, hogy csak fogadja el; jöhet idő, a mikor jóságukat mi is viszonzhatjuk.

A gyermekek és édes anyjuk letelepedtek tehát a hatalmas köcsög körül, melynek rövid idő múlva a fenekén kobor-czolt a négy fakanál. De fel is frisültek ám a finom tejtől; ar-czuk kiderült s mindnyájan vidáman tekintettek az emberekre.

E kis esemény nagyon jelentéktelennek látszik; én azon-ban azt az örvendetes tanuságot vontam el belőle, hogy a fa-lusi emberek szivesebbek embertársuk irányában, hogy ez egyszerű házikók lakói nem ismerik annyira az önzést; lelkük még fogékonyabb a jó cselekedetekre. Feleségem hasonlóké-pen gondolkozott és e tapasztalásunk felett igaz lélekkel meg-örvendeztünk mind a ketten. Ebből is láttuk, hogy elhatáro-zásunk helyes volt.

Vidám hangulatban váltunk el a derék kovácmester családjától, kinek utazásunk célját nyíltan felfedeztük. Meg-igérték, hogy nem sokára meg is látogatnak bennünket, mivel a sógoruk ugyan abban a faluban lakik, hová mi igyekeztünk. Sőt a férj egy ruhára való posztót is átadott, hogy abból egész új öltözetet szabjak reá, s ha csak lehet, még husvétra el is készítsem.

— Látod édes anyókám, még fel se ütöttük a sátorfát, már is került egy kevés munka. Meglásd, jó fűre tapodtunk

ezzel a lépésünkel — szóltam feleségemhez, a mint kiértünk a faluból. És oly vigan huztam azt a gyarló szekérfiut, mintha temérdek kincscsel lett volna teli a dereka. Ugy tetszett, mintha sokkal könnyebben gördülne most, mint délig s örömmel hátra-hátra pillantgattam. És valódi kincs is volt rám nézve gyerme-keimnek kiderült, sugárzó arca, a mint ott csivajogtak, játszaoz-tak a taliga tetején a fehér szőrü Mimuska cziczánkkal.

A gyermekekről feleségemre is átragadt a jó kedv s egyszer csak a taliga hátulján rázendítette legkedvesebb lány-nótáját: „Ablakomban hervadó virágom.“ De már erre én se ma-radhattam veszteg és a közepén belevágtam a dalba. Utánam Boriska leányom is neki eresztette csengő gyermeki hangját s a szívből fakadó hangokon lágyan zengett tovább a nóta.

Örömmel láttam, hogy kis családomba vissza költözött a vidámság, mely az életet kedvesebb teszi, a sors csapásai-nak könnyebben ellentáll, mint akármilyen a földön.

Utunk szép tölgyes erdő tövében vezetett előre. A fák sötét zöldje az alkonyodó nap piros fényében ragyogott; az ágakról vig madárének csengett felénk; fent a magasban visz-szatérő darucsapat kurrogása hallatszott. És mind ezek közé a mi énekünk csendes hangjai vegyültek.

A hegy kanyarulatánál lassan lassan előtűnedezték a kis falu apró házikói; először bukkant fel a karsu, parányi torony napsütötte bádog fedelével, aztán a szétszórt szalma fedeles házacskák sorba.

A mienk szélen feküdt, jókora szilvás kert aljában. Meg-állottam egy pillanatra, hogy a összegyülemlert izzadságot le-törüljem homlokomról, azután néhány percz múlva már az ud-varon pihent a taliga.



## IV.

Csendes, kis falucska volt az, gyönyörű erdős vidéken. És e mellett nevezetes falu. A legszebb hatszögletű téglák innen vándorolták be az országot s nem egy nagyuri kastélyt láttam magam is, melynek tornácza Árkosfalvi téglával volt kirakva. Pompás telelő gyümölcsébe árkosi ember nem igen harapott, mert azt egy lábíg a fővárosba teperték, és még ott is úgy árulják, mint a narancsot. Három köre járó malma az egész környéken híres; azt mondják róla, hogy tulatesz mindenféle gőzmalmonkon. A ki finom turós rétest akar enni, az ide küldi a buzáját, olyan fainra őrlik benne. De fel is szedte ám magát a molnárja, Zsiros Ambrus uram, mert biz ő kigyelme nagyon sok földes urasággal nem cserélne a vidéken. Hamuzsinü zsinóros dolmányán olyan ezüst gombok fityegnek két sorral, akár egy-egy közönséges tyuktojás. Pipára nem is gyujt, ha csak nem tajték és azon is nem ezüst a kupak. No de mostanában még is leghíresebb Árkoson a kántor-tanító. Azt a hangot kellene hallani, melylyel ő minden isten áldotta vasárnap kétszer rikatja meg az asszony népet. De el is hordják ám még a harmadik vármegyébe is a temetésekre; kocsit küldenek érte, ugy viszik. A tavaly nyáron megboldogult Árkossy grófot is ő énekelte ki s csudálkozhatik-e rajta valaki, ha egy grófi koporsó felett annyira megeresztette a hangját, hogy valóságos beteget lett. No de, meg is kapta a jutalmát, mert a méltóságos grófné más nap egy zsák tiszta buzát és fél oldal füstös szalonnát küldött a derék mesternek, azon kívül, hogy a rendes stólat megtízszerezte.

Én azonban nem e nevezetességek miatt jöttem Árkosra lakni. Mert először is azokra a szép koczka téglákra szükségem nincsen; a hirneves malomba is csak később kerülhet őrteni valóm; a kántor-tanító szép hangja se csalogathattott ide.

Ha azonban megmondom, hogy a Sajtos nemzetség idősebb ága itt lakik és jó módu közbirtokos: mindjárt sejheti mindenki, mért választottam Árkost. Nem arra számítottam, hogy Sajtos István azonnal megosztja velem gazdaságát, mihelyt meglát. A világért sem! Annyi tapasztalatom volt már az életben, hogy tulságos reményekkel ne kecsgetsem magamat. Annyit hittem csupán, hogy mint atyámfia és a környék jobb módu családjaival ismerős ember, majd ajánlgatni fog itt is ott is és én mesterségem után szépecskén éldelegélek.

Legelső dolgom is az volt tehát, hogy a Sajtos István házáat felkeressem. Csekély ruháim közül a legkevésebbé kopottat magamra öltögetve, más nap délelőtt elballagtam. Szegény anyjokom a kis rácsajtóig kijött utánam, utközben a pelyheket szedegetve kabátomról és a gyüremléseken simitgattott egyet-egyet áldott tenyerével.

Nem mondhatom, hogy minden szivdobogás nélkül léptem be a csinos léczkerítésű udvar ajtaján. Azt se állithatom, hogy e szivdobogást az a két hatalmas komondor megpillantása okozta volna, mely az udvar közepén hasalt és barátságatlan mordulással fogadta megjelenésemet. Lassan és bátortalanul lépegettem előre, folytonos figyelemmel kísérgetve a két gyapjast, mert fogaikkal nem igen szerettem volna közelebbi ismeretséget kötni. Az udvaron egy lélek se volt; mármajd elértem a tornácot, mikor az egyik utálatos féreg minden jeladás nélkül felém rohan és legjobb kabátom balszárnját egész leszakította. Azzal vissza inalt a társához, győzedelmi jelül rázva, czibálva a fogai közt maradt posztódarabot.

A folyosó jobb oldalán egy magas, jól megtermett alak

közeledett; bár én nagyon régóta nem láttam már István bátyámat, mégis ráismertem azonnal.

Nyájas, mosolygó arczezal léptem eléje s szerencsés jó reggellel köszöntém, mivel kilencz óra felé járhatott az idő.

— Ha jó, edd meg. — Ezzel viszonzta üdvözlésemet. Nekem eszembe jutott gyermekkorombul, hogy neki ez szavajárása s jó izüen elmosolyodtam rajta.

Ezután megmondtam, hogy ki vagyok.

— Mi a menkő?! Hát te Sajtos Máté volnál?! Hejnye forgós adta Mátéja, hogy kerülhetett a Sajtosok közé ilyen vékony pikkelyű legény! Talán bizony vékony szabó vagy öcsém?

— Az volnék — feleltem, vele együtt nevetve.

— Volnál, tehát nem vagy.

— De az vagyok, hála istennek!

— No tudtam, mindjárt tudtam... Hát, vándorolni indultál, aztán erre vetted az utad mi felénk?... De ni, ni, fordulj beljebb, ha már csakugyan Sajtos vagy.

Ő most elől, én utána lépegettem és ez alatt röviden elmondtam, hogy tegnap óta Árkoson lakunk.

Mikor beértünk a szobába, mely gondolom — ebédlőféle lehetett: megállott előttem és kabátom hajtókáját megfogva nagy hangon kérdé:

— Lakunk?... Hogy hogy? Kijöttek az öregek is?

— Csak magam vagyok a családommal.

— Mi a kő?... Csak nem vagy feleséges ember?

— De biz a volnék.

— Volnék, volnék... Mond azt, hogy vagy, mert ugy nem tudom bizonyosan, hogy vagy-e? Persze gyermekeid is vannak, mi?

— Hárommal áldott meg a jó isten.

— Hárommal?... Ugyan mi a gutának az a sok gyerek? Elbirod-e tartani őket?

— Még eddig nem haltunk meg éhen — szólék nem minden keserűség nélkül, mert e különös modoru faggatás mélyen belemarkolt a szívembe. Itt ugyan kevés reményem lehet még ahoz a parányi szivességhez is, a miért ide fáradtam. Aztán még csak székkal se kínált meg, s ez talán még rosszabbul esett a faggatásnál is.

— No jól van. — Eközben pipára gyujtott és leült egy fekete bőrös székre s fejét a balkarjára támasztá.

— Hát Árkosra jöttél falusi szabónak? Aztán olyan kabátot varsz másoknak is, mint a minő rajtad fityeg.

— Itt a tornác előtt tépte össze rajtam a kutya.

Jó izü nevetésre fakadt, mely egy hosszú perczig eltartott.

Már azon gondolkodtam, hogy szép csendesen hátat fordítok ennek az atyafiságos háznak: mikor a szemközt levő ajtón egy testes asszonyság nyitott a szobába. Gondoltam, bizonyosan az István bátyám felesége lesz, tehát egész tisztelettel közeledtem felé, hogy kezét csókoljak neki. A mint néhányat léptem, az asszonyság megpillanhatta rongyokká tépett kabátomat, mert elmosolyodott és mind a két kezét eldugta, ugy, hogy nem juthattam hozzá. Valamit beszélt a férjével, de én zavaromban oda se figyeltem. Aztán még egyszer végig tekintve rajtam, azzal az előbbeni mosolylyal kilépett a szobából.

(Vége köv.)



## Őseim sirboltja.



Vay Saroltától.

Őseim sirboltja  
Engem ne takarjon,  
Enyhülést, nyugalmat  
Puha, zöld hant adjon.

Fölé a langy szellő  
Almodozni járjon,  
Kis madár daloljon  
A virágos ágon.

S a mit úgy szerettem,  
Fürtös ákác lombja,  
S lágy fehér szirmai  
Hulljanak siromra.

Ne fődje koszoru  
Alacsony keresztet,  
Csak egy hervadt rózsza,  
És azt te hozd nekem,  
Én édes kedvesem!

## A roncsoló toroklob.

Dr. Balogh Tihamér-től.

(Felolvasatott a nőképző egyesület által e hó 8-dikán rendezett estélyen.)

(Folytatás.)

S most, miután önök, legalább körvonalaiiban, ismerik azon szerveket és szöveteiket, melyekkel előadásunk folyamában dolgunk lesz; áttérek magának a bántalomnak ismertetésére, részben Oertel nyomait követve, ki, ezen bántalomra nézve, a legkiválóbb buvárok egyike.

Az első körjelek oly jelentékteleneknek tünnek fel, hogy legcsekélyebb arányban sem állnak későbbi veszélyességükhöz. Mint a tolvaj, ki nesztelenül, óvatosan lopózik be lakodba, hogy elrabolja tőled azt, mi legdrágább neked, — mint a szerelem, mely észrevételenül lepi meg szivedet, hogy aztán, emésztő lánggá növe, elhamvaszsa azt, úgy e bántalom is a legalattomosabb módon s oly szelid alakban lép föl, hogy azt a beteg környezete alig szokta figyelemre méltatni. A gyermek, ki még csak néhány percczel azelőtt vidoran játszott s játékaiban a könnyen kielégíthető szív tulcsapongó gyönyörét lelte: egyszerre csak levert és álmos lesz. Ezen jelenség annyira állandó, hogy oly esetben, midőn a gyermek a rendes időn kívül aludni kéredzkedik: gyanunknak azonnal föl kell ébredni s a gyermek torkát haladéktalanul meg kell vizsgálni. — Ha az érintett tünetek csakugyan a roncsoló toroklob invasioját jelzik: akkor figyelmesebb vizsgálódásnál néha azt is tapasztalni fogjuk, hogy csekély melegség ömlik el a beteg testén s hogy a gyermek torka száraz, nyelése kissé nehezített, bár sokkal csekélyebb mérvben, mint a hogy azt a közönséges mandulalobnál szoktuk észlelni. A torokba pillantva, az azt bevonó nyákhártya egy részét élénk vörösnek s duzzadnak találjuk, míg a többi rész a rendes állapotnak halvány pirját mutatja. — S most jön a legjellemzőbb tünet, melyre bátor vagyok önök figyelmét különösen felhívni. Majdnem egyidejűleg az érintett körjelenségekkel, a legtöbb esetben csak az egyik mandulán finom, fehéres szürke, vagy fehéres-sárga folt, vagy foltok mutatkoznak, melyek apró szigetek gyanánt tünnek fel a nyákhártya piros, duzzadt felületén. Ezen foltok nem mindig gömbölyűek, hanem gyakran szá-

bálytalan csikokban mélyednek a mandula nyákhártyájának redőibe. Másnap ezen foltok, — melyeket plaqueoknak nevezünk, — szennyes sárga, vagy szürkés színezetet nyernek s kissé kiemelkednek a nyákhártya mélyéből. Együttal a láz is alábbhagy, a nyákhártya vörössége és duzzadtsága elenyészik s a plaque-ok, néha már a 3—4-dik napon, teljesen leválnak s alig észrevehető gödröcskéket hagynak maguk után.

Ez a roncsoló toroklob legszelidebb alakja.

Súlyosabb eseteknél a láz sokkal nagyobb foku s ha a beteg hőmérsékét figyelmesen megvizsgáljuk: azt fogjuk találni, hogy a hőmérő két-három fokkal többet mutat a rendesnél. A bőr száraz, égető, az érverés telt és gyors, az arc duzzadt, piros. A beteget szomj s gyakran főfájás gyötirik; torkában szárazságról, égetésről s fájdalmas nyelésről panaszkodik. Néha gastrikus jelenségek is mutatkoznak; nemcsak émelygés, hanem hányás is. Ily esetekben az állkapocs alatti és tarkó-mirigyeket is rendszeren duzzadtaknak fogják találni. Szóval, minden oda mutat, hogy a baj nem helybeli többé, hanem hogy az egész szervezet meg van támadva. Ha ilyenkor a torkot megvizsgáljuk: ama kezdetben kis foltok helyett kiterjedt szürkés, vagy sárgásfehér plaque-okat találunk, melyek gyorsan növekednek, itt-ott egybefolynak s nemcsak a mandulákat, hanem a torokür többi részzeit is, bevonják.

Gyakran megtörténik, hogy a roncsoló toroklob ezen súlyosabb formája 4—5 nappal az első s figyelemre sem méltatott jelenségek után egyszerre egészen váratlanul lép föl — úgy, hogy a beteg környezete azt hiszi, hogy a bántalom azzal vette kezdetét. Ez okozza azután, hogy sok esetben az orvos csak is akkor kapja kezelés alá a beteget, midőn már ezen nagyobb invasio, mely mindig az egész szervezet megmérgezését jelzi, bekövetkezett. Ily esetekben a hurutos jellegű lob helyett, mely a roncsoló toroklob szelidebb formájánál mutatkozott ama fehéres foltocskák körül: a torok nyákhártyáján ugynevezett croupos lob támad, mely gyakran átterjed a gége és légcsőre is, mi a diphtheritis legveszélyesebb formájának tekinthető. Ezen croupos lobot az által ismerjük fel, hogy a nyákhártya, a hurutos lobot jellemző élénk pir helyett sötét-vörös, sőt kékes színezetet nyer s szövete rendkívül megduzzad, mi különösen a nyelvcsapon észlelhető, mely vizenyősen megdagad s gyakran még egyszer oly vastaggá válik, mint a milyen rendes állapotban. Ezzel egyidejűleg ama fehéres plaque-ok is szürkés színezetet nyernek s vastag, szennyes s itt ott helyéből kiemelkedő szalonnás réteget képeznek.

A roncsoló toroklob ez esetben sem veszti el alattomos jellegét, a mennyiben a tünetek nem mindig felelnek meg a diphtheris továbbfejlődésének. A láz alábbhagy, a test hőfoka süllyed, az érverés alig különbözik a rendestől, a nyelési nehézségek gyakran csekélyek, s a beteg közérzete javul, dacára annak, hogy a diphtheris tovább terjed, s a veszély folyton növekszik.

A további lefolyás a következőkben foglalható össze:

Ha a betegség kedvező fordulatot vesz, akkor a gyógyulási folyamat már az első hét végén vagy a második hét elején észrevehető. Ez esetben mind a helybeli, mind az általános tünetek alább hagynak. A megtámadott nyákhártya elveszti duzzadtságát s pirját, — a diphtheritikus plaque-ok, éles körvonalakkal, a nyákhártya niveauja fölé emelkednek, végre teljesen leválnak. A levált helyeken egy ideig mélyedések maradnak vissza, melyek a roncsolások következményei.

Ezen objektív tünetek javulásával lépést tartanak a sub-



jektiv tünetek is. A láz alábbhagy, a test hőmérséke rendessé válik, a torokfájdalmak s nyelési nehézségek megszűnnek, az étvágy fölébred, az álom üdítő lesz, szóval a szervezet lassankint visszatér a rendes kerékvágásba s csupán az izmok gyöngesége és valami csekély mérvű kimerülés maradt hátra. Néha megtörténik az is, hogy újabb rohamok következnek, melyek a gyógyulási folyamatot nagyban késleltethetik. Ritkább esetekben, hetekkel a felgyógyulás után, egyes izmosoportok hűdése is szokott beállni, mely hónapokig eltart, sőt néha maradandóvá is válik.

A halállal végződő eseteknél viszont két modalitás állhat be.

Az elsőnél a plaque-ok mindinkább növekednek s rendkívül súlyos esetekben a mandálákról nemcsak az invitorlára, nyelvcsapra és garatürrre, hanem még az orrüreg nyákhártyáira is átterjedhetnek. A láz foka a bántalom fejlődésével egyenes arányban emelkedik, a nyelés mindinkább nehezül, a lehelet undorító lesz, az arc, a nagy foku láz daczára is halvány, duzzadt, az állkapocs alatti és tarkómirigyek fájdalmasan megdagadnak, rövid idő múlva kimerülés áll be s a beteg, a később felemlítendő vérmérgezés tünetei alatt, elpusztul.

A másodiknál azon fentebb már crouposnak nevezett lob, mely a torokürben létező plaque-okat környezi, a megbetegülés első napjaiban ritkán később, lefelé veszi útját s átterjedt a gégeére. Az így támadt gégecroup, mely a diphtheritis complicatiójának tekinthető, a legszelidebben föllépő diphtheritisnél is előfordulhat, még pedig annál inkább, minél fiatalabb a megbetegült egyén.

Mindenki könnyen beláthatja, hogy ezen complicatio mennyire súlyosítja az egész kórfolyamatot. A croupos lob következtében a gége falaira rostonyás izzadmány rakodik le, mi által a gége nyílása szűkül s a gyermeknél nehéz légzés áll be. A croup invasióját jelző tünetek igen nagyfokúak s teljesen megfelelnek a beállott nagy veszélynek. A láz gyors növekedése mellett a légzés gyorsul s felette megnehezül, a belégzés hosszura nyulik s füttyülő — vagy sziszegővé válik, — e mellett a gyermeket kínzó köhögés fogja el, melynek sajátságosan rekedt, ugató hangját a ki egyszer hallotta, soha többé el nem feleli. — A halált ez esetben többnyire a gége és légcső betömülése idézi elő, mely meggátolja azt, hogy a vér megszabaduljon széneny-tartalmától.

Mielőtt tovább mennék, czélszerű lesz e pontnál pár perezre megállapodni.

Gyakran hallhatják önök, nemcsak laikusoktól, hanem orvoktól is ezen kifejezést: a diphtheritis a beteg torkáról tovább terjedt annak gégejére.

Hogy ez állítás mennyire téves: az a következő magyarázatból azonnal ki fog tűnni.

A ronsoló toroklobnál a lobtermény, mit közönségesen izzadmánynak szoktunk nevezni, magába a nyákhártya szövetebe ágyazza be magát s ez által a véredényeket, melyek a nyákhártyát táplálják, összenyomva: annak elhalását idézi elő. Ezen nyákhártya-elhalás által ronsolások jönnek létre, a mely ronsolásoktól nyerte a bántalom is elnevezését. A croupnál ellenben a lobtermény a nyákhártya felületére rakodik le s annak leválásával soha nem maradnak hátra mélyedések vagyis ronsolások, mint a hogy azt a diphtheritisnél látjuk. Ezenkívül még tekintetbe kell vennünk a következő körülményt is. A torokür nyákhártyának felülete, — a mint azt fentebb láttuk, — sokszögű-hámsejttel, a gége pedig csilló-hámsejttel van beborítva. A hámsejtek ezen két területe, a

hangszálagok táján, élesen el van egymástól különítve. A ronsoló lob már most a nyákhártyának mindig csak azon részén szokott előfordulni, mely sokszögű hámsejttel van beborítva, tehát a száj-, torok- és orrüregben, — a croup régiója pedig kizárólag a csilló-hámsejttel bíró nyákhártyafelület, tehát a gége, a légcső, s ennek ágazatai. Ki azt állítja, hogy a torokürben tiszta croupot látott: az ép úgy téved, mint a hogy téved az, ki azt hiszi, hogy a ronsoló lob a torokürből átterjedhet a gége s légcsőre. Ez nem szokott megtörténni soha, de igen is megtörténik az, a mint már fentebb kiemeltem, hogy a ronsoló toroklob folyamában, a gégeében croup fejlődik ki s így e két súlyos s egymástól teljesen különböző kórfolyamat, mint complicatio, gyakran fordul elő egymás mellett.

Bocsássanak meg önök, hogy ezen kis excursiót megengedtem magamnak, de szükségesnek láttam azon balfogalmakat helyreigazítani, melyek a diphtheritisre és croupra nézve még ma is uralkodnak.

S ezzel ismét fölveszem az elejtett fonalat.

A mi a ronsoló toroklob felismerését s annak megkülönböztetését illeti más hasonló bántalmaktól, az különösen a könnyebb formáknál s akkor, ha e betegség nem uralkodik járványosan, nem mindig oly könnyű, mint a milyennek látszik s még orvosok részéről is gyakran fordulhatnak elő tévedések. Később persze, midőn teljes hatalmával tör elő: minden kétség elenyészik. A kezdődő diphtheritis leggyakrabban a mandulalobbal téveszthető össze, melynél az egyes tüszőkből sárgás, tapadós váladék ömlik ki s terjed szét a mandulákon. Ezen váladék azonban könnyű szerrel eltávolítható, míg a diphtheritikus plaque-ok a nyákhártya szövetébe ágyazvak be s csak erőszakkal s rendszeren vérzések mellett választhatók le. — Az ugynevezett zsebrék (aphthák), ha azok a lágy szájpadon lépnek föl, felületes megvizsgálás mellett, szintén diphtheritikus terményeknek tűnhetnének föl, kivált ha több ilyen zsebre összefoly s egy nagyobb területet képez. A betegség további folyamatában a tévedés könnyen kiviláglik. A már kezdetben súlyos alakban föllépő ronsoló toroklob, első pillanatra, még a hagymázhoz is hasonlíthat; de a torokür szabatos megvizsgálása minden kétséget eloszlat. Ily esetben csak akkor van megnehezítve a kórisme, midőn a diphtheritikus folyamat oly helyen fészkel be magát, (például az orrüregben) mely a vizsgáló orvosra nézve gyakran hozzáférhetetlen.

E helyt nem mulaszthatom el, hogy a ronsoló toroklob kórisméjét illetőleg, egy megjegyzést ne tegyek.

Ugyanis gyakran megesik, hogy oly esetben, midőn a ronsoló toroklob szelid alakban lép fel, vagy rendkívül kedvező módon foly le: azt halljuk, hogy az nem volt valódi diphtheritis, hanem csak közönséges, már fentebb említett tüszős mandulalob. Sokan még azt is elég bátrak hozzátenni, hogy azért nem volt valódi diphtheritis, mert az gyógyíthatatlan.

Azok megnyugtatóására, kik ez utóbbit elhinni hajlandók s ez által maguknak álmatlan éjeket szereznek, szükségesnek tartom a következőket elmondani:

Minden betegségnek vannak többé-kevésbé veszélyes formái. Tudjuk például, hogy a hagymáz oly szelid alakban is léphet fel, hogy a beteg le sem fekszik, hanem fenn jár: — viszont vannak oly hagymáz esetek, melyek a beteget ellenállhatlan hatalommal s öldöklő módon támadják meg. Ezen két végtel közt aztán egy egész scálája van a hagymáz-megbetegüléseknek, melyek a legkülönbözőbb fokokat mutatják fel. — Így tudjuk azt is, hogy a himlő gyakran csak néhány



tüsző megjelenésében nyilatkozik, míg a többi esetekben változatos fokozatossággal elérheti azon súlyos formát, midőn a beteg teste egy genylepelt képez. Hogy azért a himlő legszelidebb alakja, midőn csak néhány tüsző mutatkozik, ép annyira valódi himlő, mint az utóbbi: az eléggé kiviláglik onnan, hogy ily könnyű betegről a ragály egy másik egyénre átplántálva, abban a legsúlyosabb formát idézheti elő. Így a roncsoló toroklobnál is nem állithatja jogosan senki, hogy a szelidebb alak nem valódi diphteritis, mert itt, ép úgy, mint más betegségeknel, nem a megbetegülés súlyos volta, hanem a betegség karaktere a mérvadó. Ha azt találjuk, hogy a mandulán, vagy az inyvitórlán mutatkozó folt bele van ágyazva a nyákhártya szövetébe, s annak elhalását vonja maga után: akkor az valódi diphteritis még azon esetben is, ha az a folt nem volna nagyobb egy lencseszemnél.

S ezzel eljutottunk tárgyunk legérdekesebb részéhez, hogy tudniillik mi okozza, mi idézi elő a roncsoló toroklobot?

(Folytatása köv.)

## N i n c s s z i v e .

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

### VIII.

A fák már is őszi színt öltöztettek. A lomb szokatlanul korán hulladozott ez évben, mivel nyár derekán a nagy hőség után hosszas esőzések álltak volt be. A vendégek száma is tetemesen lepadt volt Fraunewörthben; csak kevesen szegültek ellen a kelletlen időjárásnak és maradtak ott szeptember végeig.

Ma épen ilyen ritka meleg volt a nap, mely mint valamely mosolygó szépség a sötét állónt, hirtelen leveté magáról szürke esőfátyolát. A lég igézetesen átlátszó volt. A messze távolban minden szálcaska meg-megcsillant. Annyira csupa bűbáj volt még a természet kimulása, hogy csak nagyobb lett tőle a pillanatnyi élvezet. Valentine legott kora reggel kiment a zárda udvaron át a „hölgyek sétálója“-ra, és bár mélyen elmerülve gondolatokba, mégis olyan különös mód kaptta meg lelkét az ősz és föld édes-kedves bucsuvétele. Olyan csudálatos csendesség volt itt, egyfelül a vén zárdafal az ut hosszában, és másfelül a kusza fűzek, melyek közül itt is, ott is a kékes nádas kandikált. Az ösztövért pázsit még mindig májusi zöldben dislett; a szürke kőfalon repkény futott föl; minden kis repedésből piczi fali virágocskák nyujtogatták ki fejcskájukat, az elbujt zárdakertből pedig az érésben levő birszalma erős illata csapott ide. Egyetlen méhecske sem zsongott, egyetlen trücsök sem czirpolt, és mind e nagy csendességben mégis legkisebb szomorúság nem volt, mert minden egyes nyíláson a naptól fényes tó mosolygott be.

Egyik ilyen kicsi nyílásban, egész közel egy keskeny lóczához, a partszélén ősrégi fa mélyen alácsüngő ágaitól eltakarva, ült Bernardin a fűben munka mellett. Azért még sem volt annyira elmélyedve, hogy meg ne hallotta volna az ismerős lépteket, bár eléggé könnyedén lebegett is Valentine lába a pázsiton; föltekintett és a nélkül, hogy félbe hagyná munkáját, fejével köszöntött barátnőjének.

— Pontosan a találkára! — szólt mosolyogva, — de még rá érünk.

Valentine megállt háta mögött és szemével kísérte kezét. A csudaszép művészi alkotás leirhatlanul édes izgalommal

volt lelkére; azért mégis csak ritkán élt a szabadsággal, melylyel rendelkezhetett, azon való féltében, nehogy tovaüzze a geniust. Talán ezen neki saját tartzkodásnál fogva fordult hozzá kis idő múlva a művész, mind a mellett, hogy Valentine részéről a legkisebb mozdulat sem emlékeztette az ő jelenlétéről.

— Háborgatom, — bocsánat! — szólt Valentine és minden bátorító bólintgatás mellett is hátrább lépett, a közeli lóczához. Könnyű kézi munkát vett elő, szeme azonban újra meg újra lesiklott a munkáról és hol az égen, hol meg a tón csüggött. Amott tul egy napfényben állt a szerzetes épület. Andalító nyugalom terült el az egyszerű és mégis fenséges képen, mely innen, e minden helyek legcsendesbikén eléje tárult. Nyilván a nagy merengésben végre helyről, időről is elfeledkezett, mert munkája azon félben hevert ölében, és szinte összerezett, midőn jó idő múlva egész mellette Bernardin szavát hallotta:

— Készen vagyok! — Nem hittem, hogy kegyed olyan korán fog jönni.

A hölgy kissé odább húzódott a lóczán, hogy barátjának helyet adjon.

— Nos most, — szólt Valentine, — mi mondani valója van? Tudja-e, hogy, a mi nálam ritkaság, ön fölköltötte kíváncsiságomat? Tegnap este, megérkezése után, órákig együtt vagyunk és ön mint illik utasemberhez, ezt is, azt is elbeszéli, a mit a mai eseményekben gazdag időben egy hét alatt látott és hallott, végre az ajtóban szinpadias suttogó hangon mondja, hogy ma beszélni szeretne velem, — nagy dolog lehet az.

Bernardin visszaadta neki mosolygását, tréfálódzását azonban mintha észre sem venné.

— Csakugyan valami mondani valóm van, Valentine. — Mélységes tekintete egy pillanatig sajátságos erővel pihent a hölgy arcán, azután hátra támaszkodott a fűzfa derekához, keresztbe fonta karjait és nyugodtan maga elé nézve folytatá.

— Mindjárt első nap, hogy Münchenbe érkeztem, alkalmam volt Rother urat meglátogatni. Ott marasztottak estére és kivülem néhány más vendég is volt ott, többek közt valaki, a kit ekkor láttam először és kiről azt mondták, hogy nem rég tanáru hivatott meg a müncheni egyetemhez. Még fiatal ember és kiváló személyisége legott első perczen érdeket keltett bennem, jó sokáig elmulattunk tehát együtt. Ugyanakkor este Rotherné ő nagysága az asztalon át tudakozódott nálam kegyed felül. Egész természetesnek találtam e kérdést, annál meglepőbb volt tehát rám nézve, hogy e kérdés hallatára Hartung tanár, kivel akkor épen beszélgettem, egyszeriben színét változtatta. Ugy van, Valentine, ő az, a kiről mondani valóm van kegyednek, — szólt, merően nézve barátnője szemébe. — Megengedi, hogy folytassam?

Valentine igent intett.

— Alig tudom, hogyan és mikép, — folytatá Bernardin, — de abban a pillanatban az a gondolatom jött, hogy ime, ez az a férfi, a kiről kegyed egykor nekem beszélt, a nélkül, hogy megmondta volna nevét. Olyan körülményességgel tehát, mint máskor bizonyára nem, feleltem az urnő kérdésére, csak hogy jól szemügyre vehessem szomszédomat. Mint-hogy a kis kör legnagyobb részben a kegyed ismerőseiből állt, egy ideig kegyedről és atya uráról folyt a társalgás; a tanár legkisebb érdeket nem mutatott és azontul is egész este szótlán maradt, válasunkkor azonban kérdezett, ha szabad-e neki engem műtermemben fölkeresni. Mindjárt másnap reggel ott is volt nálam, és nem tagadom, mind a mellett, hogy sej-



telmem folytán épen nem jó véleménynyel voltam felőle, jelensége mégis nagy vonzerővel volt reám. Az egy hét alatt aztán, hogy oda voltam, naponkint találkoztunk, majd este társaságban, vagy ebédnél a vendéglőben, mit rendesen közös séta követett. Semmi kétségem nem volt felőle, hogy kereste társaságomat, és én sem tértem ki előle. Tegnap végre jókor reggel eljött hozzám műtermembe; tudta, hogy délután visszatérek ide, és legott azzal köszöntött be nálam, hogy nem csupán bucsuzni jött, hanem azért is, mert egy szivességre akar fölkerülni. Egész nyugodtan kezdé aztán, hogy néhány évvel ezelőtt szerencsés volt közeli viszonyban lenni a kegyed családjával, bizonyos surlódás folytán azonban, melynek csupán csak ő volt oka, elesett a kegytől, és most csak az a gondolat kinozza, hogy miután ezentul akarátán kívül kegyeddel egy városban fog élni és ugyanazon körökkel érintkezni, kegyednek talán roszul esik a vele való találkozás. Azért bátorságot vett magának, néhány sort intézni kegyedhez, melyekben kéri, hogy ha nem is bocsánatot, legalább utmutatást adjon neki magaviseletére nézve, és miután attól tart, hogy postán küldve, netalán felbontatlanul visszakapná a levelet, baráti kéz útján szeretné azt kegyedhez juttatni.

— És mit felelt ön? — kérde Valentine szünet mulva, alig hallhatólag.

— Természetesen eszem ágában sem volt, csak legtávolabbról is érinteni a bizalmat, melylyel kegyed egykor megtisztelt; annál kevésbé, minthogy sejtelmem erősbödött ugyan, de teljes bizonyossággá nem derült ki ezen körülmény által. Hogy kegyed most mint vélekedik ez ügyben, azt nem tudom. Ohajtásához képest az többé szóba nem jött köztünk. Visszautasítani egy alapjában jelentéktelen, és a mellett egészen nyugodt, tiszteletteljes modorban nyilvánított kérést, arra sem okom, sem jogom nem volt; a nélkül tehát, hogy az imént hallottakra nézve valamit szoltam volna, kinyilvánítottam előtte készségemet, és most ime, átadom kegyednek a rám bízottat. — Belső zsebéből bepecsételt levelet vett ki és letette a kis asztalra Valentine elé.

Szóttalanul tekintett ez a czimirat biztos, jellegzetes vonásaira, a nélkül, hogy hozzá nyulna a levélhez. Lassan-lassan gyöngye pir szállt arczára, egész a haja tövéig; szemeiben megcsudálatos fényesség gyult ki. Bernardin egy hirtelen tekintetet vetett rá, azután föl akart kelni, hogy őt magában hagyja, Valentine azonban gyöngédeden karjára téve kezét, ott marasztá őt magánál.

— Maradjon, kedves barátom! Szeretnék önnek valamit mondani. Ez itt olyan hirtelen jött, — és a mit el akarok mondani, csak lassan-lassan támadt elő bennem. Semmi szükség, hogy elébb magamban gondolkodjam felőle. Mindenek előtt tehát tudja meg, hogy nagy szivbeli örömet, valóságos jótéteményt hozott ön nekem.

Bernardin ámulva tekintett a hölgy kihevült arczára.

— Bármi legyen is e levélben, minden esetre azt foglalja magában, a mit utósó időben egyedüli kegyelemül könyörögtem magamra nézve a sorstól, a nélkül, hogy teljesedését reméltem volna; minden esetre hid az, mely elveszett lelki összhangzatomhoz vezet. Akárhányszor úgy voltam már, hogy beszélek önnel erről, és mindig csak nem birtam ajkaimra venni, — sok van olyan, világosan áll lelkünk előtt, és mikor szavakba akarjuk általtenni, egész más lesz belőle. — Elhallgatott, és nyomban rá nyiltan vetette föl lélektelt tekintetét barátjára. — Ugy-e bár, ön mégis csak különösnek találta, hogy Hartung föltette rólam, hogy levelét felbontatlanul kül-

döm majd vissza? Annyi idő mulva! Története van annak, melyről még nem is szoltam önnek. Néhány év előtt, röviddel azután, hogy önnek Hartungról beszéltem, egy utazásom alkalmával a véletlen összehozott vele egy vendéglőben, melybe szálltam volt. Én semmit sem tudtam róla, ő azonban meglátott minket, midőn behajtottunk, és elküldte nekem névjegyt, azon kérdés mellett, ha szabad-e tiszteletét tenni. Én csak annyit üzentem vissza, hogy azonnal indulunk. Ő elérte és nem mutatta magát. Akkor azt hittem, hogy helyesen cselekedtem. Nem akartam, nem birtam találkozni vele. Mire való is lett volna a viszontlátás? Az emlékezetnek azonban mégis egygyel több fulánka volt azóta. A ki nem mondott szavak súlyosabban nehezeden a szivre mindennél, a mit csak szóba lehet foglalni. Azért mégis állandóan fenntartottam magamban a hitet, hogy női méltóságomnak, nyugalmamnak tartoztam vele, ki nem tenni ezeket egy oly óráig tartó kockázatnak, mely gyöngeséggel, vereséggel végződhetnék rám nézve. Én nem vagyok hősnő, Bernardin, és ezt jól is tudom. Így mult el újra néhány esztendő.

(Folyt. köv.)

## A C o r v i n á k.

Jönnek a Corvinák, a török sultán nagybecsü ajándékai, habár a császári küldöthöz, a ki Bécsig hozta, nem is lesz szerencsénk. A megbecsülhetlen kincsek nem sokára falaink közt lesznek, ki fognak tétetni közszemlére, hogy mindenki láthassa és bámulhassa Magyarország hajdani dicsőségének fényes emlékeit.

Mint tudva van, e kincsek a világverő Mátyás könyvtárából valók, mely akkor is, azután is világhírű volt. Szilágyi Sándor, kitűnő történetírónk érdekesen ír e könyvekről s ismertetését nem tartjuk fölöslegesnek kedves olvasónőinknek is bemutatni. Fényes volt, — ugymond ő — Mátyás udvara, izlés, tudomány és művészet uralkodtak benne, százan leirták azt a pompát, mely ott található volt, mégis semmi sem vetekedik könyvtárának fényével és gazdagságával.

A könyvtár két főosztályból állott. Egyik osztályban voltak a Konstantinápoly eleste után szétszórt könyvtár maradványainak Mátyás által összegyűjtött része, másikban a latin codexek. A nagy terem erkélyéről az eget lehetett dél felé vizsgálni annak, ki a csarnokból kilépett, hogy olvasásban elfáradt szellemét szabad ég alatt felfrissítse s az is sokszor el volt mondva, hogy a mit Konstantinápoly szolgáltatott, az nem tette főrészt a könyvtárnak, mert maga a király évenként 33 ezer aranyat költött rá; Flórenczben négy szálítója volt, honn pedig 30 másolóval és festővel dolgoztatott, s az egészre oly férfiak ügyeltek fel, mint Ugoletti Tádé, Fontius Bertalan s utóbb Galeotti és Ragusai Felix.

S e roppant kiadás mellett is tulzottnak látszik, az ötvenezer szám, — mennyire a könyvtárt teszik, vagy legalább az megközelítőleg sem vonatkozhatik az úgy nevezett Corvinákra. Mert a tulajdonképeni Corvina-codex valójában hártya codex, többnyire művészi festményekkel ellátva, mindannyian irva, arannyal átszótt selyembe vagy dombornyomatu bőrbe vagy bársonyba kötve s a Hunyadi czimmerrel ékesítve. Drága és költséges szenvedély volt a könyvgyűjtés akkor, mert egy codex elkészítésére évek kellettek s mert bár a másolók száma nagyon el volt terjedve, a valódi művész ritka volt. Az az Attavanti, ki a burgundi könyvtárban levő missale romanum



festményein öt évig dolgozott, s melyet Mária királyné vitt Budáról oda, abban az időben is a legritkább művészek közé tartozott.

De ha egy gazdag királynak is költséges szenvedély volt akkor a könyvgyűjtés, felesleges fényezésnek tetszett az oly szegény udvarban, mint a Jagellóké volt. Mátyás király halála után megkezdődött könyvtárának szétdarabolása; ha az ő könyvtárának egyik valószínűleg becses részét Konstantinápoly bukása szolgáltatta, az ő könyvtára is, a mint behunyta szemét a nevezetesebb európai gyűjteményeknek szolgált forrásul. Sem Ulászló, sem Lajos nem tartott sem irnokokat, sem festőket, s ha könyvtárnok volt is egy ideig Petantius Bódog, ennek elég gondja volt a conserválásra ügyelni, de együtt ő sem tarthatta. Ulászló udvarába is kezdtek tudósok zarándokolni, nem ezért, hogy épüljenek belőle, gyarapítsák a könyvtárt, hanem hogy elvigyék, a mivel a király liberálitása megajándékozta őket. Maga Cuspinianusz János könyvtárának sok becses művét innen kapta. S a bécsi Brassicanus II. Lajos alatt olyan formán, mint az aranyásók Californiába vagy Ausztráliába aranyért, — Budára jött könyvekért. De ha tele reménnyel indult is utnak, meglepte az, a mit Budán talált.

Mindamellett, ha oly korban is, mint a renaissance, midőn a tudománykedvelés még divat is volt, oly gazdag bányára, mint a budai könyvtár, bőséges anyagot szolgáltatott, nem kell gondolni, hogy az teljesen kifosztatott volna. Megesonkítva, részeiben széthordva, mégis nagyszerű volt az a mohácsi vész napján s együtt maradván, a szenvedett veszteség után is, roppant szellemi értéket képviselt volna. Midőn Szolimán először megfordult Buda alatt, nem bántotta a könyvtárt; miután bevette, egy részét, melyet értékesebbnek tartott, Konstantinápolyba szállítá, egy részét pedig, s kétségtelenül a jóval nagyobbat Budán helyezék el, mely Buda visszavétele után semmisült meg, vagy hordatott szét, sőt magában a hazában is maradtak egyes példányok, melyek azonban nagy hihetőséggel még a korábbi időkből maradtak itt, vagy a Konstantinápolyban megfordult követek által hozattak ide vissza, mint a ma Prágában őrzött példány, melyet I. Ferdinánd követe, Zay nyert a portától. Szamosközy írja, hogy neki is volt a Mátyás király könyvtárából egy Justinusa, az ő könyvtárának legbecsesebb darabja, melyet ő egy jezsuitának kölcsönzött ki. A könyv akkor veszett el, midőn Kolos-Monostorról a jezsuitákat kiűldözték.

Nagy volt a könyvtárnak hire, oly nagy, hogy maga a török is tudta, minő kincset bír. Attól fogva már nehezebb volt csak úgy a stambuli serailban, mint a budai várban őrzöttekhez hozzá jutni. Bocacius, a kassai bíró írja, hogy mikor ő meg akarta nézni, s a töröknek ez iránti óhaját fejezte ki — „fejemmel játszánám, ha beeresztenének“ mondotta ez neki. Révay Péter pedig azt írja ugyanez időben: „nagy becsületben tartják a janicsárok“ s igen nehezen juthat be akár török, akár keresztény annak megismerésére. A mit lehetett tenni, annyi volt, hogy megkísérlették egyes, az országban szétszórt könyveket összevásárolni. Zsámboki és Bebek s mások megbizattak, hogy a bécsi könyvtár számára, a mit lehet, vásároljanak össze.

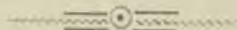
A mint a törökökkel barátságosabbak lettek az érintkezések a zsitvatoroki békekötés után, abban az irányban tettek kísérleteket, hogy csere, vagy vásárlás útján szerezzék meg a könyvtárnak legalább azt a részét, mely Budán volt, mert arra, hogy azt a részt, mely a nagy ur kincstárában őriztetik, vissza lehessen nyerni, nem is gondoltak. Csaknem egy időben

tettek kísérletet Pázmány Péter, Bethlen Gábor és gróf Althan Adolf. Mindenik egy-egy felállítandó könyvtár alapját kívánta ezzel megvetni, jelesül Bethlen a fejevári s Althan a jezsuita collegiumok könyvtárának. Ez utóbbinak voltak is már némi reményei; a budai basa nem volt idegen, de csakhamar ennek halála meghiusította a dolgot. Ekkor herczeg Gratiani, portai ügyviselő, fordult Althanhoz; „a toscanai nagyherczeg emberei — írja neki — egy török hajót zsákmányul ejtettek, s azon egy csomó török könyv volt; ha ezeket meg lehetne a toscanai nagyherczegtől szerezni, azokért cserébe vissza lehetne kapni Mátyás könyvtárát.“ De a dologból nem lett semmi.

Pár évvel utóbb 1633-ban Rákóczi György tett kísérletet. Ő igen practicus oldalán fogta a dolgot. Bethlen Gábor derekas nagy iskolát kezdett építtetni, mely máris szép virágzásnak örvend, s igen sokan látogatják, hanem ennek az iskolának igen nagy hiánya van, nincs könyvtára s az a külső országokban is szűkes lévén, ő sem tudja szerét tenni. Ennek se lett semmi eredménye. A török nem értett a dologhoz, olyasmit vélt abban lappangani, a mi épen nem volt benne; s ezen kísérlet is épen úgy meghiusult, mint minden későbbi, a többi közt az is, melyet a Leslievel 1665-ben Konstantinápolyba küldött Lambecius Budán tett. Ő földalatti boltzatban látta a könyvtárt, mintegy 3—400 kötetet, egészen elborítva a portól. Mindössze 3 codexet kapott emlékül. A mit még Buda visszavétele után meg lehetett menteni, — biz az nagyon kevés lehetett, — azt Bécsbe szállították. Így hiusultak meg az egymást követő kísérletek, hogy a könyvtárból azt, a mit lehet, megmentessenek. Az idő és viszontagságok azoknak legnagyobb részét megsemmisítették.

De szétszórva mégis több van meg belőlük, mint első pillanatban hinné az ember, s több van magában a hazában is s kétségtelenül még jóval több olyan külföldi könyvtárakban, melyekről aligha valaha felismerni, hogy Mátyás könyvtárához tartoztak. Először is a Konstantinápoly bukása után oda szállított könyvek nagy része nem birt azon ismerető jelekkel, melyekkel a drágább codexek. Azután a példányok nagyobb része sem tartozott a diszmunkák közé; mert csak ezeknek feltevése mellett lehet elhinni, hogy Mátyás alig másfél tized alatt akkora könyvtárt hozott össze, melyet — bár tulzással is — 50,000 kötetre tettek. Ma azonban a fennmaradtak közül már csak azokról lehet biztosan elmondani, hogy a Mátyás könyvtárához tartoztak, melyek a diszmunkák közé tartoztak. S ilyen is aránylag elég maradt fenn. Nem is számítva azt a négyet, melyet ő Felsege 1869-dikben nyert ajándékul s a nemzeti muzeumnak ajándékozott s melyek csupa diszkötések, van hét a nemzeti muzeumban, egy Maros-Vásárhelyen, egy Kalocsán stb.

Sokkal több van a külföldön. Nem számítva a bécsieket, van Erlangenban, Gottwitzon, Péterváron, Prágában, Brüssselben. Sok van szétszórva Olaszországban: Modenában, Vencenzében, a Marcianában, a Vaticanban, a jezsuiták könyvtárában, a collegium romanumban, melyekről a püspökök photographiákat vettek; szóval e könyvtárt romjaiban sokfelé van alkalma az idegennek, a tudósnak bámulni, sok felé hirdetik azok a nagy király tudományszeretetését s ritka műizlését, sok helyen tesznek bizonyosságot Magyarország fénykoráról.





## Egy hét története.

Áprilhó 25-dikén.

— Thahir bey jön! —

Izgalmas hét. Jövés-menés, sürgés-forgás a főváros utcáin, fiatal emberek rendkívül fontos képpel, kettesével, hármásával inkább szaladnak, mint mennek, az a komoly arc, s a mellökön levő kokárda messziről értésünkre adják, hogy nagy dologban járnak. Az emberek kíváncsisággal térnek ki előlök, s nem kevesebb komolysággal néznek utánok, a mint azok mellettök elsuhananak. Az ismerősök köszöntik, de arról szó sem lehet, hogy lefoghassák őket zaklató kérdegetéseikkel, pedig mennyi kérdések lenne! Legfőlebb utánok dobnak egy rövidke kérdést, melynek horga azonban korántsem tartja vissza a máskor oly beszédes jó ismerőst. Most csak vissza néz ez, aztán mond valamit, s a többit a falragaszokra bizza.

Mert a beszédre nincs idő, mondani valójukat falragaszok által juttatják a nagy közönség tudomására, a melyek minden második órában ujjakkal cseréltetnek föl az utca-szegleteken. Ezekből a félöles fölhívásokból a „polgárokhoz,“ a „magyar nemzethez“, megtudhatni aztán mindent, a mi egyelőre tudni való. A ki ezzel be nem éri, annak türelemmel kell lennie az esti és a reggeli lapok megjelenéseig. Ezekben aztán bővebb és kimerítőbb részletek olvashatók a nagy bizottság, az albizottságok üléseiről, azok határozatairól, a fogantatba vett intézkedésekről, a küldöttségekről, melyek Triesztbe, Bécsbe indítottak, a vidéki értesítésekről és a többi és a többi. Mert az ülések nyilvánosak, ülések pedig folyvást tartatnak, hol az egyik, hol a másik bizottság tanácskozik, az ólálkodó reporterek pedig hegyezett füllel, hegyezett plajbászszal lesik a kifogyhatlan humoru elnök, s a kifogyhatlan phrázisu szónok szavait, hogy a nagy közönség tudomására juttassák azokat. De ha reporterek nem volnának is: van egy albizottság, melynek egyéb feladata nincs, mint a sajtóval állandó összeköttetésben lenni.

Ebből is láthatni már, hogy a gyűlés teljes apparatussal dolgozik. Van nagy bizottság, állandó központi, ünnepélyrendező, küldöttségeket fogadó, gyűjtő, végrehajtó, hirlapokkal érintkező, pénztár-bizottság, aztán van egy bizottság, mely utazik Triesztbe, egy másik, mely fölrandul Bécsbe, minden bizottságnak elnöke, jegyzője, szónoka, szükséghez képest pénztárnoka. És ennek a sok bizottságnak naponkint legalább kétszer kell ülést tartani, képzelhetni aztán, hogy az Arany Sas vendéglő 34. számú szobája mindig tele van. Természetes, hogy az udvaron és az utcán egymást váltják föl az ácsorgók és kíváncsiak. Ha a lelkes szónoklattól és szorult levegőtől kivörösödött bizottsági tag ki talál lépni a gyűlés-szobából, nosza, neki esik valamennyi, aztán bontogatják a kabátját, hogy belelássanak a veséjéig, s megtudhassanak valami legeslegfrissebb hirt.

Önök tudják miért e lázas mozgalom. Várják a Corvínakat, melyeket a török sultán meleg rokonszenve a magyar nemzetnek ajándékozott; az ajándékot illő pompával kell fogadni. Nem is az ajándékot várják annyira, mint inkább az

ajándék áthozóját, a török sultán szárnysegédét, kinek nagy fényü fogadtatása által kell kimutatni, mennyire rokonszenvez a magyar nemzet is a törökkel. Ő jön, ő jön és már utban van, ő megérkezett, — Triesztbe, Bécsbe, — ezeket kiáltják az ökölnyi betük az utcasarkokról az összecsoportosuló embereknek. Ki az az „ő“?! Már ez a kérdés maga is vitás. Legelőször úgy tudtuk, hogy: Thahir bey, mikor ezt már megszoktuk, egyik lap a „legbiztosabb értesülés alapján“ kijavítja a Tahirt „Tahsinra“; nosza törődnek a nyelvek, s vesződik a corrector, a mig az új nevet megszokják. Még „hitelesebb“ értesülés „Tahsirt“ csinál a Tahsinból, a melybe már beletörődünk; újra szoktatni kell a szánkat. Jön végre a legesleghitelesebb értesítés, a magas (mindenképen magas: egy öl és nem tudom hány hüvelyknyi,) küldött névjegye alakjában, melyből megtudjuk, hogy igazában se nem Thahir, se nem Tahsin, de még Tahsir sem, hanem: Thahir. Szerencsénkre a jó ur vissza utazott hazájába, különben el kellene készülnünk még egy variációra.

Tehát nem jön le?! Nem; kimondom e rövid kegyetlen szót, ő nem jön le. „Az ármány győzött“, — a mint a vasárnap éjjél-tájban megérkezett távirat tudatta a talpon levő permanens bizottsággal, ő nem jön. Képzelni lehet a felháborodást, a mit e hír keltett. Hogy is ne?! Mikor már meg volt téve minden előkészület a fényes fogadtatásra. Ezerekre menő kokárdák ott a sarokban már alig várhatták, hogy a lelkesen dobogó kebleket diszithessék, a nemzeti színű lobogók is előkerestettek már a padlás poros lomtárából s egy szolgáló-suhancz a szelelő lyuknál várta a jelt, hogy kidughassa; számosan ezen felül még új költségbe is verték magukat: hamarosan megrendelvé a vörös-zöld félholdas török lobogót, a gyertyatartók is előkészítettek az esti kivilágításra, a városház udvarán pedig ki volt már huzva a pompás diszkocsi és nyolcz pej ezüstös aranyos szerszámban, nyolcz fölczifrázott lovászgyerek kezében viczkándozott, kiszemeltetvén a szerencsére, hogy a becses ajándékot s annak áthozóját a vasuttól beszállithassák. Minden készen volt a nagy fogadásra, talán már Shallern is kitekertette a nyakát annak a pár száz siriai kappannak, mely a megállapított étlapon szerepelt, a gyomrok is előkészítettek a pompás lakomára, a főváros apraja-nagyja pedig az utcákon hullámozott, Thaisz huszárjai a bajuszukat suvixolták a kirukkolásra, és — mind ez hiába! Thahir bey nem jön, az ajándékot Wenkheim veszi át, „az ármány győzött.“

Hanem az volt a nap, melynek estéjén a lesujtó hír megérkezett. Az egyik küldöttség akkor már lefogta a jó beyt Triesztben, mihelyt lábát a szárazra tette. E küldöttség aztán hivatalos kötelességének tartá minden második órában táviratozni a budapesti központi bizottsághoz. Már a második küldöttség is elment, hogy a Bécsbe érkezett törököt lehozza, e küldöttség is meneszté táviratait nyakra-főre, de még sem oly sürűen, a mennyire innét zaklatták. Egyik táviratból megtudtuk, hogy a küldöttség Bécsben van, a másikkól, hogy a bey oda érkezett, a harmadikkól: látták a beyt, épen mosdott; a negyedikből: a bey „megengedte az ő lába porának,“



(az üdvözlő szónoklat betűszerinti idézete,) hogy színe előtt megjelenhetett; az ötödikből: ő nyájas volt; egy következőből: szivarral kínálta meg a küldöttséget; újra egy másikból: átadta fotografiáját; újabb hír: talán jön; még újabb: meglehet; legujabb: még most sem tudni, hátha —; legeslegujabb: e perczben dől el; aztán záradékula menykőcsapás: „az ármány győzött“, Pulszky haza ment, megüink mi is.

És mind e táviratot a mint érkeztek, egymás után, az asztal tetejéről hirdette ki a bizottság szónoka. Azután ki függesztetett az ajtóra, hogy a később érkezők is olvashassák. A fővárosi bizottság kétszer is ülésezett, az ifjuságé természetesen félbe nem szakítá ülését, állandóan együtt volt, olykor-olykor távozott egy-egy a szomszéd terembe, hogy tikkadt nyelvét, torkát egy kicsit meglocsolja. Minél inkább közeledett este, annál nagyobb volt az izgatottság; most érkezik a vonat, — még most sem jött távirat? De jött; azt mondja: talán. Tehát nem bizonyos?! Egy rozszant fiakerben lóhalálában kirobog egyik bizottsági tag, hogy személyesen meggyőződjék, hátha mégis megérkezik?! A kiküldött visszaérkezik hosszú képpel; Tahir nem jött meg a vonattal. Várjunk, talán külön vonattal érkezik. Még sem jön távirat?! De igen; arról értesít, hogy: meglehet. Meglehet! Fiuk, együtt maradjatok, futok a városházára, hátha a fővárosi bizottsághoz érkezett hír?! Egy hitvány gebe hamarosan oda lóditja. Hol a polgármester?! A polgármester a miniszterelnökhöz ment megkérdezni, van-e már „hivatalos tudomása“?! Az ifjusági kiküldött utána akar szaladni Tisza Kálmánhoz, de nem eresztik. Az alatt a Sasban ülésezők türelmetlenek, újabb küldött érkezik, de a sürgetés nem használ. Végre megjön a polgármester. Hír nem érkezett, a bey ma nem jön, oszoljunk szét, vissza kell tolni a diszkocsit a fészkerbe. Az ifjusági kiküldötteknek ez nem tetszik, s még hosszabb orral térnek vissza a „központba.“ Az ifjuság kitartóbb a város atyáinál. Ez vár türelmesen. Félhétkor jön egy távirat; százan akarnák felbontani, s az elnök tekintélyvel utasítja vissza a türelmetlenkedőket s felbontja a sürgönyt. „Hét órakor biztos hirt adok.“ Tehát egy fél óra múlva! Az alatt bejárja egy-kettő a Szabadyt, Hlatkyt, Borost, s összeszedi a fiatalságot, nehogy valaki elszalaszsa a biztos hirt. A félóra eltelik, minden szem az ajtóra van függesztve; eltelik a másik félóra is, a várakozás még feszültebb; ismét egy félóra, — a hangulat türelmetlen lesz, újabb félóra, — az orkán kitörőben. Lázasan járkálnak fel s alá a szobában, (már a mennyire lehetséges) szídják a lomha sürgöny-kihordókat, némelyik el is megy zaklatni őket, az óra az alatt telik, már éjfél felé jár az idő, s midőn az izgatottság már tetőpontra és kitörőben van, — föltáruul az ajtó, belép a lihegő futár, átnyújtja, — de hogy nyújtja, kitépik a kezéből a táviratot, nagy bajjal az elnök kezébe jut, az asztalra lép és olvassa remegő hangon: „Az ármány győzött...“

Azt hittem, kitör a forradalom, oly magasra csaptak e hirre az ingerültség és elkeseredés hullámai. Némelyik tombolt, dühöngött, fenyegetőzött, a másik följajdult, a harmadik kiabált, — mindenik zajongott, mint a vihar. Az elnök nem volt többé ura a helyzetnek, általános fejtelenség állt be, s várni kellett, míg egy kissé lecsillapodnak, hogy ki lehessen mondani, hogy a fontos fordulattal szemben a bizottság holnap határoz.

Az este nem is lehetett volna. A kedélyek nem szóra, hanem tettekre voltak hangolva. Másnapra azonban csillapultak egy keveset. Hiszen ha Tahir bey nem jön, jönnek a — sophták, s nehogy ezek is elmaradjanak, Lukács Gyula és Szalay

elébök is siettek már, van még remény, hogy lehet ünnepélyes fogadást rendezni a rokonszenv kimutatására. És most előlről kezdődik a mozgalom, a bizottság ismét ülésez, albizottságok tanácskoznak, a falakról plakátok szólnak a „nemzethez“, és az ifjuság sűrög-forog, lót-fut megint.

Hanem most már nem is tanácsolom, hogy a sophták is elmaradjanak! — p.

## A h á b o r u.

Fájdalom újra meg kell kezdenünk a háborus rovatot, mert a diplomacia addig tanácskozott, addig irkált firkált, sürgönyözött, míg végre szerencsésen elkészült a háboru. Oroszország hadat izent Törökországnak, és régi, rejtegetett szándékát valósítja, mert két év óta egyeben sem munkált, mit a háboru előkészítésén. A déli határon összegyűlt hadsereget Kissenewben hétfőn bocsátá a fehér czár csatára istennek nevében, a keresztények védelmére. Mert a hadi kiáltványban a humanizmus és a szorongatott keresztények védelme van hazudva a háboru ürügyéül. Soha hazugabb kiáltvány nem is látott napvilágot, — hiszen ki ne tudná, mily nemesen és keresztényileg bánik Oroszország lengyel alattvalóival Sziberiaiban, de magában Lengyelországban is.

A háboru tehát meg van izenve s az orosz csapatok nagyrésze már átlépte a romániai határt a nélkül, hogy akár Károly romániai fejedelem tiltakozott volna a betörés ellen, akár pedig az európai hatalmak, melyek pedig Románia határait Oroszország ellen védeni kötelezték magukat. Csatára még nem került a dolog, minthogy nem is kerülhetett, hiszen napokba fog még kerülni, míg a seregek a mocsáros, ingoványos vidékeken át fölvonulnak s hadállást foglalnak el. A török nem mozdul; ő csak védi magát, támadni nem akar. És azt hisszük, meg is fogja magát védeni derekasan. Hatalmasan megerősített várai vannak, melyek közt bajos lesz az orosz seregnek előre haladni, hadserege is vallási rajongás által találra lelkesített, miután az orosz vallási háborut indított.

Mi lesz a vége, nem tudhatni. Európa, úgy látszik, eleinte csak néző lesz, félünk, csak akkor szól majd bele, mikor későn lesz. A mi a mi birodalmunkat illeti, az még gyanusabb állást foglalt el e háboruval szemben. Nagyon olyan formán viseli magát, mintha az oroszoknak szövetségese lenne. Már széltében is beszélnek, hogy Boszniát elfoglaljuk. Csakhogy nehéz feladat lesz a magyart a török ellen vezényelni.

## Budapesti hírvivő.

\*\*\* (Rudolf koronaörökös,) a napokban tette le Bécsbe a vizsgálatot a magyar közjogból. A koronaherczeg, ki a magyar földrajz s közjog kivételével, minden tantárgyat németül tanul, folyékony, minden németes kiejtés nélkül beszél magyarul. A koronaherczeg a vizsgálaton elmondta a magyar közjog rövid történetét a legujabb időkig, s ezután az arany bulláról, a pragmatika sanctióról, az 1848-diki törvényekről, az 1867-diki kiegyezésről, s Horvátországnak Magyarországhoz való viszonyáról szólt kimerítően. Ő Felsége nagyon meg volt elégedve, s elismerését fejezte ki a tanárnak, Bartos miniszteri tanácsosnak. A koronaörökösnek még csak a német közjogot, a diplomáciát, s a gyakorlati tengerészetet kell tanulmányoznia, s ezzel befejezi tanulmányait, a mi ez év végével várható. A tengerészet tanulmányozására a koronaherczeg e nyáron Miramaréba, s azután Pólába megy.



\* \* (Valeria főhercegnő) Budán történt születésének emlékét a főváros illően akarja megörökíteni. Weber János nyugalmazott helytartósági tanácsos fel is ajánlott e czélra sashegyi birtokából három holdat, vizsonzolgálat fejében. Az ez ügyben kiküldött bizottság azt vélné jónak, hogy Weibertől vegyenek meg tiz-tizenkét holdat hatvan forinttal, alakítsák azt át hársfasétánynak s annak közepén emeljenek gránitoszlopot, emlék-felirattal. Ez a terv nem helyes. Először is azon a köves hegyoldalon a faültetés oly lassan halad, hogy dédunokáink megérhetnék tán a hársak fellombosodását, másodsor nagyon messze s nehezen hozzáférhető helyen fekszik.

\* \* (Egy püspök.) Fogarassy Mihály erdélyi püspök jótékonyágáról a sajtónak gyakran van alkalma szép adatokat nyilvánosságra hozni. Ujabban ismét a következő adakozásairól olvasunk: a jobbágytelki templom részére Münchenben megrendelt főoltárképért utólagosan 207 frt, a deményházi új főoltárért utólagosan 200 frt, szegény tanítók segélyezésére 510 frt, takarékmagtárak gyarapítására 50 frt, szegény tanulók segélyezésére 124 frt, szegény lelkészek segélyezésére 75 frt, a felvinczi iskola felszerelésére 15 frt, irodalmi vállalatok támogatására 300 frt, Etéden egy kántori telek megvásárlására 369 frt, a nagy-bölkenyi filialis hitközségnek egy harang öntésére 138 frt, a tekenőpataki templom tornyának befedetésére 100 frt, a császár-tamási római katolikus iskola építésére 100 frt.

\* \* (Rózsás napló.) Jegyesek: Szilárdfy Lajos és Bárány Nina kisasszony Siófokon. — Kovács László jegyző és Nagy Julcsa kisasszony L.-Berényben. — Temunovits Tamás és Dörner Regina kisasszony Mokrinban. — Sárossy László és Grész Gizella kisasszony Csáktornyan. — Dr. Sárossy László és Pirker Róza kisasszony Debreczenben. — Békéssy Géza alügyész és Nagy Vilma kisasszony Szathmárt. — Fényes Endre birtokos és Abonyi Ilona kisasszony Nagyváradon. — Németh Ignác ügyvéd és Vajna Ida kisasszony Kaposvárt. — Madarassy Sándor birtokos és Vásárhelyi Berta kisasszony Debreczenben. — Horovics Bertalan főszámvevő és Fried Jenny kisasszony Zentán. — Dr. Schreiber Ignác és Steiner Fanny kisasszony Nagykovácsán. — Egybekeltek: Dr. Gebhardt Lajos és Gebhardt Emilia kisasszony Budapesten. — Urbanovics Nándor miniszteri fogalmazó és Lieber-Gottwald Boris kisasszony Budapesten. — Berenczey István honvéd főhadnagy és Szereday Eliz kisasszony. — Dr. Rodiczky Jenő tanár és Egger Mária k. a. Villachban. — Hajdu Erzsike kisasszonyról közölt hymen-hírünk hiteles értesítés szerint tévedésen alapult.

\* \* (A szeretetház) javára adott hangversenynek a józsefvárosi körben szép számú közönsége volt. A műsorban az a változás történt, hogy Jókainé asszony szavalata elmaradt s helyette gróf Festetich Andor szavalta a Szász Károly „Angyal és ördög“-ét. A közreműködők tapsokat kaptak, legtöbbet a hölgyek: Nagy Julcsa kisasszony a népdalénekesnő, Herman Mariska kisasszony, a tizenhároméves hegedűjátészónő s Ravasz Ilona kisasszony, a zeneakadémia ismert tehetséges növendéke. Az előadások után megkezdődött Berkes Lajosék zenéje mellett, a vig táncz. — Egyuttal örömmel jegyezhetjük fel, hogy a fővárosi szeretetház iránt szép érdeklődés mutatkozik. Alapítóinak száma egyre növekszik; s az e czímen begyűlt pénzek összege már 1400 frt. Az évenkénti élethosz- zíglan tartó adományozások összege 73 frt. Az évenkénti

adományok 165 forintot tesznek. Végre az egyszer mindenkorra tett adományozások összege: 150 frt.

\* \* (Nem mindennapi hagyomány.) Szalay István, egy budapesti polgár, ki végrendeletében több közczélú hagyományt tett, többi közt a „Fővárosi Lapok“ szerkesztőjének is 500 frt hagyományozott, mert — mint mondja — e lapot nagyon megszerette. — Alig van rá eset; hogy előfizető végrendeletében kedvencz lapja szerkesztőjéről is megemlékezék.

\* \* (Salvini) a világhírű színművész még fővárosunkban van s minden föllépte folyvást nagy közönséget gyűjt össze a német színházba. A fővárosi társas körök pedig kitüntetéssel fogadják a nagy művészt. A napokban Türr István tábornok adott fényes estélyt tiszteletére. A társaság érdekes vendégekből állt, kik közt több művész is volt. Az ebédnél a házi gazda és Jókai köszönték föl a híres olasz tragikust, a ki szintén mondott toasztot, előre bocsátva, hogy ez neki a legnehezebb szerep. Vacsora után Salvini ohajára Odry Lehel néhány szép magyar dalt énekelt, Gerster Etelka kisasszony sem kérte sokáig magát s gyönyörűn énekelt a „Puritánok“-ból s aztán nővérével: Kauserné-Gerster Berta asszonnyal egy hatásos olasz kettőst. Ez estély alkalmával szóba került egy kedélyes tévedés is. Ugyanis egy énekművésziünk megbízott, hogy a Feleki-jubileumra hívja meg Salvinit. Elment tehát az olasz konzulhoz, a kit szintén Salvininak hívnak s mivel személyesen nem látta még a híres tragikust, — meghívta őt a jubileumi lakomára. A konzul azonnal észrevette a tévedést s kimenté magát.

\* \* (Petőfi.) A nyomtalanul eltűnt nagy költő életben léte felől gyakran kelnek szárnyra mende-mondák, melyeket a nép hitetlen reménykedéssel fogad. Nem is csoda, annak elvesztését, kit mindenen felett szeretünk, nehezen tudjuk elhinni, ha meggyőződünk is föléle s bármily valószínűtlen hír sugdossa fülünkbe, hogy őt még visszanyerjük, mohó fülekkel hallgatunk rá, bár tudjuk, hogy a hír nem igaz. Közelebb ismét az a csalfa hír járja be az országot, hogy Petőfi él, a siberiai ólom-bányákban. Egy szatmári ember, Boros András került onnét közelebb haza, ő terjeszti e hirt. Vannak elegen, a kik hitelt adnak neki. Bár igaz lehetne, de tudjuk, hogy ez lehetetlen, őt többé nem látjuk soha.

\* \* (A sophták) érkezéséről semmi bizonyos hír nem érkezett még. Miután Thahir bey nem jön, az ifjuság úgy, mint a polgárság a sophták fogadtatása által kíván kifejezést adni hálájának a nagy becsű ajándékért. Van egy polgári bizottság tehát, mely szintén az ünnepélyek előkészítésével foglalkozik. Csakhogy a sophtáknak már itt kellene lenniök és sehol sincsenek. Ruscukban rekedtek. Mondják, Konstantinápolyban feledett málhájokat várják, de azóta az is megérkezhetett volna már. Szalay Imre képviselő és Lukács Gyula, kik elébök utaztak, szintén nem adnak hirt magukról. Gyanus ez a hallgatás és késedelem, s tartunk tőle, hogy hiába való lesz ismét a nagy előkészület, nem fogunk mi törököt látni. Legujabb hírek szerint mégis csak eljönnek a török vendégek.

\* \* (Nevezetes történeti fölfedezés.) Fraknoi Vilmos, a muzeumi könyvtár kitűnő igazgatója, kinek történetkutatói szerencséje már szinte példabeszédes, egy nevezetes felfedezés hírével érkezett tegnap vissza olasz-és németországi utjából. A müncheni bajor államlevéltárban megtalálta ugyanis a Hunyadi-család archivumának nagy részét, melynek történetiróink eddig csak az itteni kamarai levéltárban őrzött töredékét ismerték. Mátyás király fiának, Corvin Jánosnak özvegye, Frangepán Beatrix másodsor Brandeburgi Györgyhöz



ment férjhez, ki a hatvani országgyűlés idejében kénytelen levén elhagyni az országot, magával vitte a Hunyadi-levéltárat is. Igy került az Ansbachba, honnan utóbb Münchenbe vitetett. Történetünkre számos rendkívüli fontosságu okiratot (a XIII. század közepétől kezdve) tartalmaz e levéltár, mely a Hunyadi-család multját is sok tekintetben új világításban mutatja be. Egyéb érdekes, a Zápolya-korra vonatkozó adatokon kívül Modenában Fraknói 26 új ugynevezett Hyppolit-kódeket (Estei Hyppolit esztergomi érsek számodó könyvei) talált; eddig kettőt ismertünk.

\*\*\* (A muzeum-kert) friss lombok tekintetében oly szégyen fővárosunk egyik megbecsülhetlen sétahelye lenne, ha nem volna oly szánsalmasan elhagyatott állapotban. Örömmel halljuk, hogy Pulszky Ferencz, a muzeum jeles igazgatója jó karba hozatni szándékozik e kertet. A már régebben emlegetett tervek közül mindenekelőtt életbe fog lépni a vízvezeték s egy az országházzal szemben fölállítandó s drótkerítéssel ellátott kioszk. A muzeum igazgatója rendőrséget is fog kérni a kert számára, mivel különösen éjjel — daczára a zárt ajtóknak — annyira ellepik a kertet a naplopók, hogy egyetlen éjjel 25 csavargót fogtak be. Maga a muzeum-épülete is sok változás alá esik, különösen a lépcsőház, a képtár egy részének fedele rézzel vonatik be.

\*\*\* (Új könyvek.) A törökvilágról három érdekes könyv jelent meg közelebb. Egyiket Márkus István írta „Törökországi képek“ czim alatt, s husz fejezetben írja le tartalmasan és elevenen tapasztalásait a török táborban a harcok alatt, az al-Dunát, a török és szerb városokat, tájakat, köztük Viddint, Zajcsárt, Nist, Konstantinápolyt, a katonaságot, a török fővezért, pasákat, tiszteteket, a harcokat Zajcsártól Alexináczig. Másik: „Konstantinápolyi emlékek“, írta Tóth Béla, ki egy 106 lapra terjedő kötetben gyűjté össze közfigyelmet keltett, kibővített tárczáit, megtoldva újakkal is. Harmadik könyv: „A török nemzet vendégei“ czimű emlékkönyv, Lukács Gyulától. E füzetben a küldöttség utjáról sok adat van, ámbár nem a legtárgyilagosabban előadva. — Megjelentek továbbá az Athenaeum kiadásában: „Román népdalok“, fordították Ember György, Grozescu Julián és Vulcanu József; ez utóbbi bevezetést is irt hozzá; e könyv, melynek ára egy forint, a Kisfaludy-Társaság kiadásaihoz tartozik s méltó a közfigyelemre. „A tenger fenekén“, Contambert Rikárd francia regénye. „Dumont Jakab“, Médéric Charot francia regénye. „Vázlatok Magyarország műveltségi állapotáról“, írta Fraknói Vilmos.

\*\*\* (Vegyesek.) Királynénk Ráth József apát-plébánosnak két értékes képet küldött a budavári Mária-kápolna számára. Egyik művészileg faragott és himzett „boldogasszony napja“, másik szép üvegfestés: „A kisedeket megáldó Üdvözítő.“ — Az Orczy-kertben is lesz egy nőegyleti majális. A kisedóvó egyesület tartja május 13-dikán tánczestélylyel összekötve. — Mozgósítás esetére a belügy-miniszter a főváros 70 hadköteles hivatalnoka közül nyolczat sem talált a szolgálat alól felmenthetőnek. — „A szerelmes művész“ czim alatt Ellenbogen Adolf zongorára mazurpolkát szerzett, mely Táborzsky műkereskedésében jelent meg. — A színészeti congressus május havában fog tartatni Budapesten.

\*\*\* (Halálhírek.) A lefolyt héten meghaltak: báró Glaubitz Alfonz dzsidas főhadnagy, Kassán. — Kandó József 66 éves korában, Domonyban. — Kunhegyi Kamil

vasuti titkár, Budán. — Berecz Antalné, született Wagner Lujza 33 éves korában, Budapesten. — Özvegy Assakürthy Ghyezy Mátyásné, született Pizzagalli Erzsébet asszony 54 éves korában, Komáromban. — Rochel János 74 éves korában, Aradon. — Özvegy Szokolyné, született Galánthai Farkas Anna 75 éves korában, Nagyváradon. — Korláth Kálmáné, született Kubinyi Matild 43 éves korában, Sajó-Kazán. Béke hamvaikra!

## Irodalom és művészet.

A nemzeti színházban ismét új darabot adtak, a „Godelot-hôtel“-t, egy francia vigjátékot, melyet nem nagy tulozással bohózatnak is nevezhetnénk. Szerzője Sardou és Crisafulli, a ki egy színműve által meglehetősen rontott jó hírnevén, s most csak a Sardou companistasága csinált közönséget a darabnak. Biz ez sem a legajánlatosabbak közül való, s a gondot, melyet Huszár Imre lefordítására szentelt, nem érdemelte meg, s aligha lesz hosszú élete.

Meséje rövidre fogva a következő: Bertin Olivér, párisi fiatal ember, roppant félénk és ügyetlen a „valódi kisasszonyokkal“ és „igazi fiatal leányokkal“ szemben és e miatt a kétesebb erkölcsű nőtársaságokban forog és szinte remeg a házasságtól; atyja azonban minden áron meg akarja házasítani és elküldi utazni déli Franciaországba. Az elbucsuzás perczében figyelmezteti fiát, hogy ha utazás-közben Montelimest is érintené, csak kérdezősködjék a Godelot-ház után, hol bizonyára a legjobb konyhát, legjobb pinczét és legszivesebb fogadtatást fogja feltalálni. Az öreg Bertin tudta, hogy régi barátjának Godelotnak szép és kedves fiatal leánya van s erre építi reményét fia gyógyulására a házasság iránti irtózatból.

Olivér csakugyan Montelimesbe érkezik, a Godelot-ház után kérdezősködik, odavezeteti magát és minthogy atyja bővebb felvilágosítást nem adott neki, szállodának tarja Godelot házát és oly fesztelenül viseli magát, mint általában minden utas jogosítva van a hotelekben magát viselni. A jó öreg Godelotnak erről természetesen sejtelve nincs s e félreértésből, melyben Olivérnek egy véletlenül oda került barátja is osztozik, a legmulatságosabb helyzetek fejlődnek ki, míg végre a tévedés kiderült és mint magától értetik az egész félreértés az örökké ellentmondó mama zsémbelése és tiltakozása daczára általános meglepéssel és házassággal végződik.

A színészek kitünően játsztak; Ujházy és Szathmáryné az öreg Godelot-párt oly jól adták, hogy jobban alig lehet. Molnárné szeretetre méltó kis lány volt, Szigeti Jolán kedves kis szobalány, a fiatal emberek szerepében Nádaí és Halmi ügyeskedtek.

## Gazdasszonyoknak.

### Burgonya pástétom.

Porhanyós tésztát készítünk, azt késfoknyi vastagságura kinyújtjuk és egy formát kibélelünk vele. Ezalatt nyolcz, vagy tiz szép burgonyát megfőzünk, szeletekre vágunk és megsózzuk és egy darab főtt sonkát apróra vágunk. A tésztával bélelt forma aljába egy sor burgonyát teszünk s reszelt parmesansajttal meghintünk, erre egy sor sonkát, ismét burgonyát, és így, míg a forma megtelik; ha tele van, egy pár kanálnyi tejfelt öntünk reá és a tésztából fennhagyott darabbal be-



fedve az egészset, a sütőbe tesszük, míg megpirul. Forróan tálaljuk be az asztalra.

D. L.

### Piskóta tekercs.

Egy negyed font cukrot egy narancson ledörzsölvén, azt meg kell törni és átszítani, tálba tenni, és hét tojás sárgájával egy egész álló óráig keverni, időközben belé adván öt lat megtört és szitált finom keményítőlisztet, végül pedig három tojásnak fehéréből vert kemény habot. Mielőtt e tészta elkészülne, egy hosszukás bádoglemezt vajjal ki kell kenni, a tésztát fölébe önteni, egy késsel egyenlően szélylyelkenni és a sütőben szép sötét sárgára megsütni. Ha megsült, kajszinbaraczk befőttel megkenvén, egy perczre ismét a sütőbe kell tenni, hogy a tészta puha legyen és össze lehessen azt göngyölgetni. Ki kell azt tehát venni, hosszában összegöngyölgetni, vagy tiz perczre ismét a sütőbe tenni, ezután kivenni, egészen kihűlni hagyni, tojásfehéréből vert habbal bekenni és nagyjában megtört cukorban meghentergetni, ismét egy kissé a sütőbe tenni, újból kihűlni hagyni és egy ujnyi vastagságu darabkákra elvágva, koszorualakban tányérra elrendezni.

B. Sarolta.

### Nemzeti színház.

Április 21-dikén: „Troubadour.“ (Gerster Etelka kisasszony vendég.) — Április 22-dikén: „Samu bácsi.“ — Április 23-dikén: „Idegennő.“ — Április 24-dikén: „Aida.“ (Masini és Kauserné asszony vendég.) — Április 25-dikén: „Godelot-hotel.“ — Április 26-dikén: „Rigoletto.“ (Masini vendég.) — Április 27-dikén: „A kis ördög.“

### Divattudósítás.

A mostoha időviszonyok nemcsak a selyem gyáripárt nyomják, de még a csipkekészítést és annak forgalmát is súlyosan nehezítik. Caenből, a Normandiából, jött hírek szerint, az ottani csipkekészítéssel foglalkozó lakosok a legnagyobb nyomorban vannak, a hol pedig 1851-ben egyetlen egy kerületben 25,000 munkás nő tartotta fel magát és családját csipkekészítés által. De még közelebb hozzánk, Szászországban és Csehországban inséggel küzd a lakosság jelentékeny része. Ezer meg ezer azon munkásnők száma, a kik az érczhegységben tétlenül, inségben, kétségbeeséssel küzdve tengődnek, és még azok is, a kik kapnak munkát, alig tarthatják fenn magukat általa, olyan csekély az érte járó fizetés. A csipkekereskedők nem fizethetnek többet, mert tul vannak halmozva csipkével, és nem egy ember vagyona pihen csipkekészleteikben. És ezért csak dicséretet érdemel ama cseh ipartársulat, mely fáradhatlan buzgalommal azon működik, hogy a nagy választéku, drága és olcsó csipkéknél élénkebb keresetet biztosítsanak, ez által szevedő embertársaikon segítve és enyhítve a borzalmas inségen. Azon nemes lelkek élén, kiket a szegény munkásnők nyomora mélyen meghatott, a mi imádott királynőnk, szemünk fénye áll, mert azonnal nem csak nagyon jelentékeny megrendelést tett a prágai iparegylet élén álló elnöknel, hanem példája által sokakra buzdítólag hatott, a kiknek még tán soha sem jutott eszökbe, hogy az emberi társadalom egyik részét olyan nők és leányok is teszik, a kik egészségüket, fiatalságukat, egész életüket olyan hálátlan munka mellett töltik, melyet csak a gazdagság, az előkelőség tudna egy kissé felderíteni, áldásosabbá tenni.

És tán valóban e fényes példa okozhatta, hogy az egy ideig mellőzött csipkediszítés most ismét életre van kelteve. És csakugyan a csipke legszebb, legméltóbb díszje az előkelőségnek, a szépségnek, melyet azonban okkal móddal a középosztály is megengedhet magának, mert az a sokféle új és gyakran tulságos pipere, melyet női ruháinkon bámulva láthatunk, könnyen lehetővé tenné a csipkediszítést is, mely tartósabb és szebb. Nálunk a csipkekészítés még csak a legegyszerűbb és közönségesebb termékekre szorítkozik ugyan, de ha ezt figyelmünkre fogjuk méltatni, a mi felső magyarországi asszonyainknak is jó keresetmódot biztosíthatnánk általa, és iparegyleteink buzgó vezetői bizonyára lehetővé is fogják tenni, hogy rövid idő mulva saját földieink készítményeivel díszíthessük házi fehérneműjeinket.

És miért mondtam el mind ezt e rovatban, kérdik tán kedves olvasónőim? Azért, hogy kimutassam, mikép egyetlen egy nemes, fenkölt szív emberszerető dobbanása, még a divat terén is, képes könnyeket felszázítani, mosolyt csalni a hervadt ajkakra és örömet az elfásult szívekbe — egy darab kenyérrel!

És most beszéljünk egy pár szót mai mellékletünkről: egy 8—9 éves leánykának való ujj nélküli felöltőről.

Csak két részből áll e szabás az elő- és hátrészből. Az előbibe egy ujnyi széles bevarrások jönnek, a hátrészbe azonban nem. Itt meg kell jegyezmem, hogy e szabásu felöltő kisfiukra is alkalmazható. Fekete, sávolys, vagy fehér szörkalméből készülve, az ilyen felöltő a tavaszi és hűvösebb nyári napokban is jó szolgálatot fog tenni.

### Szórejtvény.

Antal Mariskától.

Arczom édes örömtől ragyog.  
Maga a boldogság én vagyok;  
Fejem édes gondok terhelik,  
Szívem a remények ellepik.

Vajjon e talányt ki fejt meg?  
Ily boldog ugyan ki is lehet?  
Ezt három betűcske megmondja:  
Én vagyok a föld legboldogabbja!

Megfejtési határidő: májushó 23-dika.

A f. é. 13-dik számban közölt rejtvény értelme:

Hortobágy,

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Czabán Danielné, Szlávik Nándorné, Bronts Sarolta és Gizella, Korenagh Serk Hermin, Moesz Gézáné, Hedry Ilona, Ferencsevics Teréz, Karácsonyi Biri, Batori Sigray Istvánné, Jánossy Lajosné, Mandula Ida, Menyhárt Kornélia, Éhen Gizella, Magyar Matild és Felici, Marosy Etelka és Izabella, Puskás Gizella, Abonyi Jánosné, gr. Zay Emilia, Lukács Julia, Gorove Anna, Kolb Józsefné, Schlesinger Berta, Stresznyák Hermína, Csiky Imréné, Eckert Karnász Mariska, Bosnyák Anna, Haintz Mari, Hidy Sarolta, Király Kálmánné, Seregély Rónay Emma, Dömötör Ida, Mehrwerth Anna, Kovács Morvay Julia, Szécsényi Mariska, Dzsinih P. Mária, L. Záhony Klára, Mednyánszky Margit és Erzsi, Wigner Gizella, Wieser Ida, Popovics Irma, Muraközy Róza, Bányay Ilona, Hambalek Gizella, Jakó Viktória, Györfy Karolin, Mandits Erzsi, Biró Petrás Julia, Csonth Lajosné, Tahy Fehérváry Kornélia, Bohus Gyuláné, Tóth Bertalanné, Garzó Ilka, Bene Sándor Ilka, Fülöp Julia, Kovács László, Pessina Edéné.

A 12-dik számban közölt rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Pessina Edéné.

A 12-dik számban közölt rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Muraközy Róza, Nagy Olga.

### Tartalom.

Egyszeru történet, Bodon Józseftől. — Őseim sirboltja, Vay Saroltától. — A roncsoló toroklob, Dr. Balogh Tihamértől. — Nincs szive. — A Corvinák. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — A háboru. — Irodalom és művészet. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Szórejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy 8—9 éves leánykának való ujj nélküli felöltő szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



18-dik szám.

Május 6-dikán.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

## K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## E M I L I A.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest. 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országút 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |    | R. katolikus és protestáns naptár |                   | Ó-naptár       | Izraeliták naptára | Hold-járás      | N a p - |          |   |    |
|-----------------------|----|-----------------------------------|-------------------|----------------|--------------------|-----------------|---------|----------|---|----|
|                       |    |                                   |                   |                |                    |                 | kelte   | nyugta   |   |    |
|                       |    |                                   |                   |                |                    | óra perc        |         | óra perc |   |    |
| Május                 | 6  | Vasárnap                          | G 5 Ján. ol. főz. | G 5 Rogate     | 24 B 4 Zach.       | 23 B. Gaza elf. | 4       | 37       | 7 | 17 |
|                       | 7  | Hétfő                             | Szaniszló         | Áldor          | 25 Márk ev.        | 24              | 4       | 36       | 7 | 18 |
|                       | 8  | Kedd                              | Mih. jelent.      | Akos           | 26 Basileus        | 25 Szem         | 4       | 34       | 7 | 19 |
|                       | 9  | Szerda                            | Niz. Gergely      | Gergely        | 27 Simon pápa      | 26 Szeth        | 4       | 33       | 7 | 21 |
|                       | 10 | Csütörtök                         | Áldozó csütör.    | Áldozó csütör. | 28 9 vértanu       | 27              | 4       | 32       | 7 | 22 |
|                       | 11 | Péntek                            | Beatrix, Mamest   | Berczi Asp.    | 29 Jázon és Sos.   | 28 B. Samuel h. | 4       | 30       | 7 | 23 |
|                       | 12 | Szombat                           | Pongrácz          | Nercus         | 30 Jakab           | 29 Sabb. 6. p.  | 4       | 29       | 7 | 25 |

## V i d é k i t á r c z a.

**Ujpesten** az ottani magyar olvasókör szombaton zártkörű táncvigalmat és színi előadást rendezett saját helyiségeiben. Szépfaludinak „A regény vége“ című egyfelvonásos vígjátékát és „Ő nem tud olvasni“ című német bohózatot adták elő. Az elsőben Benedek Gyuláné, különösen pedig Bernáth Flóra urhőgy (volt királyi táblai bíró kedves leánya) játszottak igen kedvesen. Előadás után víg tánc kezdődött. A diszes hölgy-társaságban jelen voltak: Könczöl Jánosné, Bernáth Józsefné, Beniczkyne, Pajor Ferenczné, dr. Seeligmann Jenőné, Horváth Ferenczné; Bernáth Gizella és Flóra, Motusz Irma, (a pesti lottóigazgató s osztálytanácsos leánya) a Szerényi nővérek, Lázár Ida stb. A társaság reggel felé osztott szét.

**A kassai** püspöki széket azért nem töltik be, mert a püspökség jövedelmét a dómnak, hazánk egyik legnagyobb-szerű műemlékének restaurálása veszi igénybe. A helyreállítás költségei 120 ezer forintban megállapítván, arról kellett gondoskodni, hogy az építkezés évről-évre bár, de nagyobb mérvben fogamatossá váljék. Eközben a kassai püspöki szék megürült s a kormány jónak látta az interregnumot hosszabb időre terjeszteni ki, hogy a befolyó időközi jövedelmek aránylagos részét a templom helyreállítási költségeire fordíthatta. Megemlítjük, hogy Kassa városa évenként 4000 frttal járul a költségek viseléséhez. Abban az esetben, ha a püspöki szék betöltetnék, a szent-jóbi apátság jövedelme fog szolgálni e költségek fedezésére, minthogy ez apátságot a püspökök azon kötelezettséggel nyerik, hogy annak jövedelmét a dóm helyreállítására fordítsák.

**B.-Füreden** nagyon sok kéz dolgozik Écsy László igazgató felügyelete alatt, hogy minél szebbé tegyék a megnyitásra e szép paradicsomot. Faültetések, a parkok rendezése, beruházások stb. egyre folynak. Nem tudjuk, a gyógyterem, fedett sétatér meg lesz-e, mit Écsy ur már oly régen sürget az illető szerzet-tulajdonosnál? Mert ez volna ám az egyik legelső teendő. Az új Kisfaludy szobrot is meghozták, mely nagy ünnepélyességgel lesz leleplezve. Rabsch fogadás is nagy előkészületeket, ujjításokat tesz, hogy vendégeit kellő kényelem és jó konyhával fogadhassa.

**Nagy-Sarlón** április 19-dikén megülték az ott 1849-ben elhalt honvédek emlékét. A nagy közönség a városház előtt gyűlt össze. Itt a szózat elzengése után számos zászló, az iparosok által vitt lámpák két sorfala közt a menet mintegy esti 8 órakor lelkesítő Rákóczy-induló zene hangjai mellett megindult a szobor felé, menet közben magába felvéve a csatlakozókat. — A szobornál Vida János talpra eset al-

kalmi beszédben vázoló az ünnepély jelentőségét, s lelkes szavakban magasztalá az elhullott hősök dicső emlékét. — E beszéd végzetével, a szózat néhány szakaszának elzengése után a menet visszafelé zeneszó mellett a másik utcán vette útját, s kiindulási pontjára a városháza elé érve, egy községi előjáró meleg szavakban köszönte meg a közönségnek részvétét. — Az ünnepély eképe véget érve, a közönség széteszlott. — A város ez este kivilágítatott A szobor nem az elhullott hősök temetkezési helyén, de a református parochia előtti négyszegű téren van az országút mellett felállítva.

**Nagy Atádon** mult hó utolsó napjai egyikén rémes családi dráma folyt le. Mérey Ignác nyugalmazott császári királyi kapitány sógorát, báró Majtényi nagy-atádi járásbíró és annak nejét, saját testvérét: meglötte, s a tett elkövetése után saját életének vetett véget. Egyidejűleg pedig Bárdibükkben (Nagy-Atádkhoz közel fekvő helység) Mérey Kristóf magánzó testvéröccsét, Gyulát lőtte meg, s a tett elkövetése után szintén véget vetett életének. A két gyilkos és báró Majthényi járásbíró már meghaltak. A borzasztó tett indoka örökösödési viszálykodás.

**Vidéki vegyesek.** Gyulán Wieniawski tiszteletere a kaszinóban közvacsorát rendeztek s többen köszöntötték fel, köztük egy francziául. — Nagy Körösön a városi kaszinó által e hó folyamában rendezett zeneestélyen nagy föltűnést keltett egy 14 éves vak fiú, Horvát K. helybeli birtokos fiának, Horvát Atillának kitűnő zongorajátéka, a mely a vakoknál elég gyakran észlelhető közönséges jártasságán magasan tulemelkedve, valódi művésziességről tanuskodik. — Szombathelyen állandó színházat szándékoznak építeni, mely czélra az építési választmány 1500 darab részvény-jegyet bocsát ki, mely négy év alatt négy egyenlő részletben befizetendő. — Gyöngyösön 28-dikáról 29-dikére való éjjel 80 ház lett a lángok martaléka. A nagy szélvész, mely azon éjjel dühöngött, szertesét szórta a szikrákat. Leginkább a szegényebb sorsu nép szenvedett kárt.

### Különfélelek.

\* \* (A pápa egészségi állapotáról) írják, hogy orvosainak figyelmét különösen a makacs anoxeria és a végtagok vizdaganata vonja magára. Ő szentsége vasárnap nem volt képes egy kis levesnél egyebet enni. A vizibetegségnek az egész testbe való elterjedése annyira észrevehető, hogy ez okból agybetegségtől is tartanak. A magas beteget kerüli az éjtéli



álom, s nappal nagy bágyadtság vesz erőt rajta, mely csak egy kis délutáni szenderegés után szünik meg. Mindezek dacára naponkint kihallgatást ad. Orvosa dr. Polagello, és titkos chirurga dr. Ceccarelli minden 24 órában tanácskoznak a felett, vajjon az eddigi gyógykezelés mellett maradjanak-e vagy megváltoztassák azt.

(A becsületrend nőtagjai.) A francia becsületrendnek jelenleg hat női tagja van. Ezek közt van Bonheur Róza, a hírneves képművész, Duba kisasszony, a Nancy melletti Esperance kolostor főnöknője, lady Pigott, kit Thiers érdemesített, Rocher Berna kisasszony, Havreból, ki vagyonával kórházat alapított, végül a toulousi irgalmas nővérek és a quadeloupei Szent-Józser nevét viselő nénék fejedelmői.

(A török hivatalnokok megvesztegethetőségét) a szlávok mindig fennen hirdették s hirdetik, de hogy az a legfőbb esetben hazugság, bizonyítja a következő történet, melyet a birodalmi gyűlés folyosóin beszéltek közelebb: Husein Avnit megbizta volt a török kormány, hogy Brünben több gyárnál tegyen vásárlásokat a török hadsereg számára. Huszein a brünni iparosokkal minden egyes cikkért külön, véghetlenül alkudozott. Végre megkötötték az alkut s a gyárosok egyike azt a megjegyzést koczkaztatta, hogy más nem egy könnyen tudott volna ily olcsó vásárt ejteni. Ekkor Huszein meg azzal a követeléssel állt elő, hogy a megkötött alkut még nem tekintheti befejezettnek, ha csak a tisztelt gyáros urak fáradságáért nem juttatnak neki valami hasznot. A brünniek hosszú képeket vágtak, élénken tiltakoztak s nagyon elkeseredve fakadtak ki. Végre mégis beleharaptak a savanyu almába s jócska összeget ajánltak neki fel provizióul. „Igy van jó uram”,

mondá, már most meg arra kérem önöket, hogy a megajánlott összeget írják kormányom javára. Láthatják, hogy még mindig lehet valamit lealkudni.“

## Megbizások tára.

Rimaszombatba B. S. urhölgynek: A leghelyesebben van megfejtve. Mikor találkozom ismét hosszabb levélvel?

Pécsre B. J. urhölgynek: Köszönettel vettem és legközelebb felhasználom.

Ebesdre G. A. urhölgynek: El van küldve.

Debreczenbe B. M. urnőnek: Kérem szépen a megfejtését is beküldeni.

Szegszárdra M. A. urhölgynek: Igen kérek egy másikat, ez nem felel meg egészen a szabályoknak, miután p. az erdő, on, dalarda, der stb. szó hibás.

Kassára O. I. urhölgynek: Első felszólítására azonnal megküldtem újból.

N. Kállóra A. F. J. urnőnek: Készletben nem volt, csináltatni kellett, azért késett néhány napig, de a meghatározott napon mégis ott volt. Várom szives válaszát.

Gy. Szt. Mártonba Sz. J. urhölgynek: Azonnal újból megküldtem.

H. M. Vásárhelyre V. J. urnak: Tisztelettel együtt el van küldve.

## H I R D E T É S E K.

### Nestle Henrik-féle gyermeklisztet.

#### Liebig-féle húskivonatot,

valódi francia borszeszt sózva és só nélkül, legjobb minőségű főregport — valamennyi főregnek halált hozó, füstölő szeszt salicylsavval.

#### Illatszereket,

súly szerint minden mennyiségben.

angolt: Jokey Club, Ess-bouquet, Mose-rose, Cypre, stb. francziát; Ibolya, Bezeda, Jasmin, Fleur d'orange, Ylang-Ylang stb.

Fogport, fogszappant, fogkefét, szájvizeket, különféle gyárakból, párisi hölgyport, rizsport, Sarg-féle mindenféle glicerín készítményeket stb. a legjutányosabb áron ajánl

### Neruda Nándor,

gyógyfűszer árus az „arany méhkasoz”  
Budapest, Hatvani utca 10. sz.

## Féreg-port

kitűnő minőségű

moly, tinktura, kámfor, naphtalin,  
patchouli-fűt ajánl

NERUDA NÁNDOR,

Hatvani-utca 10. sz.

„Az arany méhkasoz.”

## Epilepsie

(kórságot) gyógyít levél útján  
a szakorvos Dr. Killisch, Neustadt  
Dresden (Szászország). Már  
8000 egyénnél többet jó sikerrel kezelt.

### Legnagyobb választék



G y á r i r a k t á r

Legyezők 10 krtól 10 frtig. In-

gek, gallérok, kézelők, nyak-  
kendők, pálcázak, esernyők  
tűjt- és játszószerek.

Megrendelések  
lelkiismerete-  
sen teljesített-  
nek  
Árjegyzőket in-  
gyon és bérment-  
ve küldetnek.

3 frt 50 krtól

Női-kéztiskák 70 krtól  
Dizsműveik és norinbergi áruk  
pompa és házi szakszolgáltatások

G y á r i r a k t á r

Szép, jó és jutányos!

## KONT MANÓ

első magyar

### szalmakalap-gyára

és divatárak raktára,

Budapesten, sütő-utca, Károly-kaszárnya 3. sz.,  
elfogad mindennemű szalmakalapot tisztításra és a  
legjobb divatszertint átalakításra

Kalapok és díszítések, hölgyek, urak és gyermekek  
számára nagy választékban a legjutányosabban kaphatók.

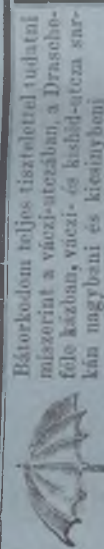
Vidéki megrendelések kívánat szerint pontosan esz-  
közlötetnek.

## A tavaszi idényre!

ajánlom tisztelt vevőimnek mindennemű tavaszi kabátok  
sodrozott szövet, chevrot- és pláidszöveteket a legújabb  
por- és vízszóköpenyek. Legelőtűnőbb és legújabb  
divat öltönyök, valamint nagy választékban gyermek-jakuet  
és köpönyökökben gazdagon felszerelt raktáromat legjutá-  
nyosabb áron.

Holzer Simon,

Mogyóvár 1. sz. a. az udvari gyógyszerhárral  
átellenében.



nap- és esernyő-  
üzletet nyitottam.  
Mely tisztelettel  
szíves partfogásért esedezem.

LANG ÁGOSTON  
nap- és esernyő-gyáros.



# Török József gyógyszertára, király-utca 7. sz.

## Glycerin-Créme a legjobb bőr- és arcztisztító-szer.

Több év óta hatályos szernek bizonyult szepülő, napsütés, folt, bőrbaj és kelések ellen. Ez egy igen sikerült egyesítése a legártatlanabb szerekeknek, melyek a bőrt nemcsak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalsági frissességét tartják fenn. A folyékony glycerin-crème eltér az eddig közönségesen használt glycerin-illatszerektől, melyek a glycerin-en kívül semminemű hatályos részeket nem tartalmaznak. Egy üveg ára 1 frt. 20 kr.

### Legfinomabb glycern-szappan

glycerin és illatos növényekből, kitűnően tisztít és élénkíti a bőrt, és a finom piperezappan minden kívánt előnyeivel bír. Ara 35 krajczár.

### Párisi hölgypor (legfinomabb Poudre de riz)

a bőrnek a leggyöngédebb fehér színt adja, és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknél úgy férfiaknál is, borotválás után. nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 50 krajczár és 1 frt.

### Kézmosópor.

mandulaszappan és spermacetből készítve, a legártatlanabb arc- és kézbőrtisztító szer. Egy doboz 50 kr.

Amerikai kautsuk-tyukszemgyűrűk és essentia, ára 60 kr.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapesten, király-utca 7. szám.

## Angol és francia illatszerek.

### Ylang-Ylang. 1 frt. 50 kr.

Ess-Bouquet ára kisebb üveg 2 frt, nagyobb 4 frt. Springflowers 2 frt, Jokey-Club 2 frt. Huile philocome de la société hygiénique 1 frt 50 kr. Eau Athenienne 1 frt 50 kr. Eau de Cologne legfinomabb valódi J. M. Farina 1 frt, kisebb üveg 50 kr. Vinaigre de Bully 1 frt 50 kr, Savonde Thridace Violetól Párisban 1 frt. Illatos szágyöngyök (cachou aromatisé) 60 kr. Eau dentifrice du Dr. Henocque 2 frt.

### Cs. kir. szabadalmazott

## egyetemes emésztő-por Dr. Gölistől.

Eddig még utól nem éretett hatására nézve az emésztés és vértisztítás terén, s a test táplálására és erősítésére nézve. Ez által naponkint kétszeri és sokáig folytatott használata mellett valódi gyógyszerre válik számos, még makacs betegségben is, mint p. o. emésztési gyengeség, mell-égés, a gyomor túlterhelése, a belek petyhüdsége, idegyengeség, mindennemű aranyeres bajok, görvéne, g uga, sápadtság, sárgaságban, valamennyi idült bőrbaj-, rák, időszakos főfájások, ferges és köves betegségek, tulnyálkásodásban. stb. Ez az egyetlen és gyökeres szer a megrögzött köszvény és mellbajban (tuberculose). Ásványvíz gyógyászatnál, ugy azelőtt, mint annak használata alatt, valamint utólagosan gyógyszerül is kitűnő szolgálatot tesz.

Egy nagy skatulya ára: 1.26 kr. Egy kis skatulya 84 kr.  
Főraktár Budapesten, Török József gyógyszerész urnál.

A hamisítástól megmenekülésre figyelmeztetek mindenkit, hogy a valódi egyetemes emésztő-por Dr. Gölis pecsétjével van elzárva, s minden skatulya a védbélyeggel s kívülről ily címmel van elzárva:

K. k. concess. Univ.-Speisen Pulver des dr. Gölis in Wien.  
Főszállítóhely: Bécsben, Stefansplatz 6. (Zwetthof)

## Párisi pecsétisztító.

Kitűnő jósaú szer, melylyel néhány percz alatt mindennemű zsír-, olaj-, szurok-, faggyu-, vaj-, kocsikenő-, olajos festék-, hajkenő- és izzadság által bármily kelmeben, a ruhában, selyemszallagban, bársonyban, kextrüben, bútorokban, szobakárpitokban, acélmetszetekben okozott pecsétet ki lehet tisztítani. Ara egy üvegnek 1 frt.

**Stájer növénynedv,** mell- és tüdőbetegek számára. Egy üveg 88 kr.

**Engelhofer izom- és ideg-essenciája,** egy üveg ára 1 frt.

**Dr. Kroppholz gyomor-liqueure,** egy üveg ára 50 kr.

**Dr. Braun stomaticon (szájvize),** egy üveg ára 88 kr.

**Purgleitner alvilsavas mésszörpje** tüdőbetegségek ellen.  
Egy üveg ára 1 frt.

Minden igazi és legjobb minőségben kapható:

Budapesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárban, király-utca 7. sz.

## SALICYLSAV-KÉSZÍTMÉNYEK, pipere-czikkék.

Kielhauser H. okl. gyógyszerésztől és illatszergyárostól Grácban.

A Salicyl-sav a drezdai dr. Heyden vegytani laboratoriumából, azon felette kedvező eredmények után, melyeket a dr. Kolbe, dr. Neubauer, dr. Wagner stb. tanár urak kísérletei előidézték, már világhírt vívott ki magának mint erjedést és rothadást akadályozó anyag, és nem csak fényesen érvényesül mindennemű belső bajok ellen, hanem célirányos összetételben még fölülmulthatlan óvszer a bőrre, hajra és fogakra nézve, Anticeptikus hatása különösen rendkívüli; megakadályozza a sérült szervek rothadását, s ezzel együtt eltűnik az azzal járó kellemetlen szag is.

|                                         |                    |
|-----------------------------------------|--------------------|
| Salicyl-toilette-szappan . . . . .      | darabja ára 50 kr. |
| Salicyl-toilette-víz . . . . .          | " " 70 "           |
| Salicyl-fogpor . . . . .                | " " 50 "           |
| Salicyl-fogpép . . . . .                | " " 60 "           |
| Salicyl-szájvíz . . . . .               | " " 60 "           |
| Salicyl-hajkenőcs . . . . .             | " " 50 "           |
| Salicyl-hintőpor (lábak izzadása ellen) | " " 50 "           |

Főraktár Magyarországra nézve: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél  
Budapesten, király-utca 7. sz.

## Minden régi köhögés ellen,

mellfájdalmak, sok évi rekedtség, torokbajok, s tüdő nyálkásodása ellen s több orvos által megpróbált

## fehér mellszörp,

oly gyógyszer, mely még soha sem használtatott a legkielégítőbb eredmény előidézése nélkül. Ezen szörp már az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, sőt a gőrcsős- és hők-hurutnál elősegíti a nyúlós és megrekedő nyálka kiköhögését, azonnal enyhíti a gége ingerlékenységét és rövid idő alatt eltávolít minden, ha még oly heves, sőt magát a legveszélyesb szárazbetegségi köhögést, és a verhányást is.

Ára: 1 egész üveg 3.60, 1/2 üveg 1.80, 1/4 üveg 90 kr.

Mayer G. A. W. Breslauban.

Főraktár Budapesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utca 7. sz.

## Valódi Kaukaszféle poloska irtó szer.

A legbiztosabb szer a poloska ellen, az egész sereget egyszerre és mindenkorra elpusztítja.

Ára: 35 kr. 70 kr.

## Feytona.

A híres amerikai szer fogfájás ellen, használás után rögtön hat.

Ára 50 kr. o. é.

## Római Hajbalsam,

mentvén izzadság zsír és korpától a fejbőrt megszabadítja, erősíti a hajgyökereket és hajkihullást meggátolja.

Ára: 80 kr.

## Bojtorjángyökér- olaj.

Erős hajnövelés előidézéséül.

Ára: 40 kr.

## Féreg irtó szer.

Mindennemű férgek irtására,  
Kis doboz 25 kr. — Nagy doboz 50 kr.

## Francia hajfestő folyadék

(Chromatique Parisien),

melylyel akármiféle színű hajat tetszés szerint és tartósan feketére, barnára vagy szőkére festhetni, legfőlebb 10 percz alatt; hatása olyannyira ismeretes, hogy további dicséretre nem szorul.

Ára 2 forint.

A hozzá való eszközök, úgy mint két kefe és két csésze 50 kr.

Főraktár:

Budapesten TÖRÖK JÓZSEF  
gyógyszerésznél, király-utca  
7. szám.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetmények nélkül)

Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvsomagolási díj félévénként  
20 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

18. sz.

Május 6-dikán.

1877.

Havonkénti színezett  
dívatképpel,

minden szükséges himzetrájkokkal.

Évenként

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meg hozatala egész  
évi járatási kötelezettséget foglal  
magában a lap irányában.

## Egyszerű történet.

(Elbeszélés.)

Bodon Józseftől.

(Vége.)

Hogy vége szakadjon ennek a kellemetlen helyzetnek, előadtam, hogy mi hozott ide. Zavarosan, kuszáltan beszéltem, mert István bátyám többször nógatott: „Tovább! tovább!” Azután hangosan felkiáltott:

— Ezt ugyan jól adtad öcsém! Helyre egy gyerek vagy, mit iszol?! Én járjam sorba birtokos társaimat, hogy neked ócska mundérok adjanak foltozni? He, he, he! Én Sajtos István, volt megyei főjegyző, híres ügyvéd és földbirtokos, Sajtos Máté vékony szabó urnak, atyámfiának, vedlett kabátokat kéregessek össze az uri házaknál? Nem rossz Máté öcsém, hidd meg! No ne nézz rám olyan haragosan, hiszen a mint láthatod, szörnyen megtetszett ez a gondolat. Délután küldetek át hozzád egy véka finom vörös babot, majd ősszel az újból másikat. Ha sertést öletek, abból is jut egy kis kocsonyának való.

Az utóbbi szavakat már csak félig meddig hallottam. Egész valómat előntötte a keserűség és magam se tudom, hogyan botorkáztam ki a szobából, végig az utcán, addig a parányi vályog házikóig, melyből gyermekeim vidám zsvajgása hallatszott felém.

Feleségem rögtön leolvasta az arczomról, a mi az összetépett kabát alatt sajogott. Jó darabig nem is szólt semmit, csak lopva tekingetett rám olykor olykor. A gyermekek derűlsége is megesappant, mihelyt megpillantottak. Sőt a legkisebbik, Máté fiam el is pityeredett szegényke. Oda vontam magamhoz, felültettem a térdemre, de csak nehezen sikerült lecsillapítanom. A másik kabátom foszlányait habrálgatta és megszepepent, szomorú képpel bámult reám.

Végtére mellém huzódott a feleségem is és félénk lassu hangon kérde:

— Rosszul fogadtak Máté, ugy-e?

— Hadd el lelkem, ne beszéljünk erről soha.

És a jó asszony nem is intézett hozzám több kérdést; csak a szemében összegyűlt könnyüt morzsolgatta szét, azután dologhoz látott.

Én se beszélek erről többet. Azóta már régen beláttam, hogy legjobb az ilyen dolgot elfelejteni, vagy ha nem lehet: eltemetni a lélek fenekére. Sokkal helyesebb a magam fajta szegény ördögnek, ha legelőször is megfoltozza eltépett kabátját, hogy legalább kimehessen az utcára. Így cselekedtem én is, — és mondhatom, hogy ennél okosabb dolgot nem tehettem volna akkor.

V.

A szerencsétlenség soha se jár magában. Ha reggel egy kis csupor eltörik a háznál, estig bizonyosan utána török a láb is.

Jól tudtam, hogy sehol se fonják kolbászbul a kerítést; a sült galamb sem repül az ember szájába: futni, fáradni kell, ha boldogulni akarunk az életben.

Habár igen, igen mély csalódás volt is az, a melyet az imént elbeszéltem, mind a mellett nem hagyott el végkép a reménység. Igaz, hogy jó formán arra építettem mindent s most ez épület romokban hevert előttem; még csak egyetlen kövének sem vehettem hasznát. De hát a fecske példája nem arra tanítja-e az embert, hogy házat újra meg újra felépítse, ha lerombolják? És egy gyöngye, parányi madár tultenne az emberen, a tereintés remekén, a mint nevezgetni szeretgetjük magunkat?



# Török József gyógyszerháza, király-utca 7. sz.

## Glycerin-Créme a legjobb bőr- és arctisztító-szer.

Több év óta hatályos szernek bizonyult szeplő, napsütés, folt, bőrbaj és kelések ellen. Ez egy igen sikerült egyesítése a legártatlanabb szerekeknek, melyek a bőrt nemcsak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalsági frissességét tartják fenn. A folyékony glycerin-crème eltér az eddig közönségesen használt glycerin-illatszerektől, melyek a glycerin-en kívül semminemű hatályos részeket nem tartalmaznak. Egy üveg ára 1 frt. 20 kr.

### Legfinomabb glycern-szappan

glycerin és illatos növényekből, kitűnően tisztít és élénkíti a bőrt, és a finom piperezsappan minden kívánt előnyeivel bír. Ára 35 krajczár.

### Párisi hölgypor (legfinomabb Poudre de riz)

a bőrnek a leggyöngédebb fehér szint adja, és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknél úgy férfiaknál is, borotválás után. nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 50 krajczár és 1 frt.

### Kézmosópor.

mandulaszappan és spermacétból készítve, a legártatlanabb arc- és kézbőrtisztító szer. Egy doboz 50 kr.

Amerikai kautsuk-tyukszemgyűrűk és essentia, ára 60 kr.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapestn, király-utca 7. szám.

## Angol és francia illatszerek.

### Ylang-Ylang. 1 frt. 50 kr.

Ess-Bouquet ára kisebb üveg 2 frt, nagyobb 4 frt. Springflowers 2 frt, Jokey-Club 2 frt, Huile philocomme de la société hygiénique 1 frt 50 kr. Eau Athenienne 1 frt 50 kr. Eau de Cologne legfinomabb valódi J. M. Farina 1 frt, kisebb üveg 50 kr. Vinaigre de Bully 1 frt 50 kr, Savonde Thridace Violettlól Párisban 1 frt. Illatos szájgyöngyök (cachou aromatisé) 60 kr. Eau dentifrice du Dr. Henocque 2 frt.

### Cs. kir. szabadalmazott

## egyetemes emésztő-por Dr. Gölistől.

Eddig még utól nem éretett hatására nézve az emésztés és vértisztítás terén, s a test táplálására és erősítésére nézve. Ez által naponkint kétszeri és sokáig folytatott használata mellett valódi gyógyszerre válik számos, még ma-kacs betegségben is, mint p. o emésztési gyengeség, mell-égés, a gyomor túl-terhelése, a belek petyhüdtése, ideggyengeség, mindennemű aranyeres bajok, görvéne, g uga, sápadtság, sárgaságban, valamennyi idült bőrbaj-, rák, időszakos főfájások, férges és köves betegségek, tulnyálkásodásban, stb. Ez az egyetlen és gyökeres szer a megrogzott köszvény és mellbajban (tuberculose,) Ásványvíz gyógyászatnál. ugy azelőtt, mint annak használata alatt, valamint utólagosan gyógyszerül is kitűnő szolgálatot tesz.

Egy nagy skatulya ára: 1.26 kr. Egy kis skatulya 84 kr.  
Főraktár Budapestn, Török József gyógyszerész urnál.

A hamisítástól megmenekülésre figyelmeztetek minden-  
kit, hogy a valódi egyetemes emésztő-por Dr. Gölis pec-  
sétjével van elzárva, s minden skatulya a védbélyeggel  
s kívülől ily címmel van elzárva:

K. k. concess. Univ.-Speisen Pulver des dr. Gölis in Wien.  
Főszállítóhely: Bécsben, Stefansplatz 6. (Zwettlhof.)

## Párisi pecsétisztító.

Kitűnő jóságú szer, melylyel néhány perc alatt mindennemű zsír-, olaj-, szu-  
rok-, faggyu-, vaj-, kocsikenő-, olajos festek-, hajkenő- és izzadság által bá r-  
mily kel mében, a ruhában, selyemszallagban, bársonyban, keztüben, bú-  
terokban, szobakárpitokban, acélmetszetekben okozott pecsétet ki lehet tisztí-  
tani. Ára egy üvegnek 1 frt.

**Stájer növénynedv,** mell- és tüdőbetegnek számára. Egy üveg 88 kr.

**Engelhofer izom- és ideg-essenciája,** egy üveg ára 1 frt.

**Dr. Kroppholz nyomor-ligeure,** egy üveg ára 50 kr.

**Dr. Braun stomaticon (szájvize),** egy üveg ára 88 kr.

**Purgleitner alvilsavas mésszörpje** tüdőbetegségek ellen.  
Egy üveg ára 1 frt.

Minden igazi és legjobb minőségben kapható:

Budapestn TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, király-utca 7. sz.

## SALICYLSAV-KÉSZÍTMÉNYEK,

### pipere-czikkek.

Kielhauser H. okl. gyógyszerésztől és illatszergyárostól Grácban.

A Salicyl-sav a drezdai dr. Heyden vegytani laboratoriumából, azon felette kedvező eredmények után, melyeket a dr. Kolbe, dr. Neubauer, dr. Wagner stb. tanár urak kísérletei előidéztek, már világhírt vívott ki magának mint erje-dést és rothadást akadályozó anyag, és nem csak fényesen érvényesül minden-nemű belső bajok ellen, hanem czélirányos összetételben még fölülmulhatlan óvszer a bőrre, hajra és fogakra nézve, Anticeptikus hatása különösen rendki-vüli; megakadályozza a sérült szervek rothadását, s ezzel együtt eltűnik az azzal járó kellemetlen szag is.

|                                         |         |     |        |
|-----------------------------------------|---------|-----|--------|
| Salicyl-toilette-szappan . . . . .      | darabja | ára | 50 kr. |
| Salicyl-toilette-víz . . . . .          | "       | "   | 70 "   |
| Salicyl-fogpor . . . . .                | "       | "   | 50 "   |
| Salicyl-fogpép . . . . .                | "       | "   | 60 "   |
| Salicyl-szájvíz . . . . .               | "       | "   | 60 "   |
| Salicyl-hajkenőcs . . . . .             | "       | "   | 50 "   |
| Salicyl-hintőpor (lábak izzadása ellen) | "       | "   | 50 "   |

Főraktár Magyarországra nézve: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél  
Budapestn, király-utca 7. sz.

## Minden régi köhögés ellen,

mellfájdalmak, sok évi rekedtség, torokbajok, s tüdő nyálkásodása ellen s több orvos által megpróbált

## fehér mellszörp,

oly gyógyszer, mely még soha sem használtatott a legkielégítőbb eredmény elő-  
idézése nélkül. Ezen szörp már az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat,  
sőt a göresös- és hők-hurutnál elősegíti a nyulós és megrekedő nyálka ki-  
köhögését, azonnal enyhíti a gége ingerlékenységét és rövid idő alatt eltávolít  
minden, ha még oly heves, sőt magát a legveszélyesebb szárazbetegségi köhő-  
gést, és a verhányást is.

Ára: 1 egész üveg 3.60, 1/2 üveg 1.80, 1/4 üveg 90 kr.

Mayer G. A. W. Breslauban.

Főraktár Budapestn: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utca 7. sz.

### Valódi Kaukaszféle

## poloska irtó szer.

A legbiztosabb szer a poloska ellen, az egész sereget egyszerre és minden-  
korra elpusztítja.

Ára: 35 kr. 70 kr.

## Feytona.

A híres amerikai szer fogfájás ellen,  
használás után rögtön hat.

Ára 50 kr. o. é.

### R ó m a i

## Hajbalsam,

mentvén izzadság zsír és korpától a  
fejbőrt megszabadítja, erősíti a haj-  
gyökeret és hajkihullást meggátolja.

Ára: 80 kr.

## Bojtorjángyökér- olaj.

Erős hajnöves előidézéséül.

Ára: 40 kr.

## Féreg irtó szer.

Mindennemű férgek irtására,

Kis doboz 25 kr. — Nagy doboz 50 kr.

### Francia

## hajfestő folyadék

(Chromatique Parisien),

melylyel akármiféle színű hajat  
tetszés szerint és tartósan feke-  
tére, barnára vagy szőkére fest-  
hetni, legfőlebb 10 perc alatt;  
hatása olyannyira ismeretes,  
hogy további dicséretre nem  
szorul.

Ára 2 forint.

A hozzá való eszközök, úgy mint  
két kefe és két csésze 50 kr.

Főraktár:

Budapestn TÖRÖK JÓZSEF  
gyógyszerésznél, király-utca  
7. szám.



# C SALÁDI KÖR



**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)  
Évnyegyedre 3 frt, — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.  
Könyvcsomagolási díj félévénként  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**  
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.  
**Hirdetések díja:**  
Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**18. sz.**  
Május 6-dikán.  
1877.

**Havonkinti színezett  
dívatképpel,**  
minden szükséges himzetrájjal.  
Évenként  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezettest foglal  
magában a lap irányában.

## Egyszerű történet.

(Elbeszélés.)

Bodon Józseftől.

(V é g e.)

Hogy vége szakadjon ennek a kellemetlen helyzetnek, előadtam, hogy mi hozott ide. Zavarosan, kuszáltan beszélhettem, mert István bátyám többször nógatott: „Tovább! tovább!” Azután hangosan felkiáltott:

— Ezt ugyan jól adtad öcsém! Helyre egy gyerek vagy, mit iszol?! Én járjam sorba birtokos társaimat, hogy neked ócska mundérokot adjanak foltozni? He, he, he! Én Sajtos István, volt megyei főjegyző, híres ügyvéd és földbirtokos, Sajtos Máté vékony szabó urnak, atyámfiának, vedlett kabátokat kéregessek össze az uri házaknál? Nem roszt Máté öcsém, hidd meg! No ne nézz rám olyan haragosan, hiszen a mint láthatod, szörnyen megtetszett ez a gondolat. Délután küldetek át hozzád egy véka finom vörös babot, majd ősszel az újból másikat. Ha sertést öletek, abból is jut egy kis kocsonyának való.

Az utóbbi szavakat már csak félig meddig hallottam. Egész valómat elöntötte a keserűség és magam se tudom, hogyan botorkáztam ki a szobából, végig az utcán, addig a parányi vályog házikóig, melyből gyermekeim vidám zsvajgása hallatszott felém.

Feleségem rögtön leolvasta az arcomról, a mi az összetépett kabát alatt sajogott. Jó darabig nem is szólt semmit, csak lopva tekingetett rám olykor olykor. A gyermekek derűltége is megcsappant, mihelyt megpillantottak. Sőt a legkisebbik, Máté fiam el is pityerodott szegényke. Oda vontam magamhoz, felültem a térdemre, de csak nehezen sikerült lecsillapítanom. A másik kabátom foszlányait babrálgatta és megszepepent, szomoru képpel bántult reám.

Végtére mellém huzódott a feleségem is és félénk lassu hangon kérdé:

— Rosszul fogadtak Máté, ugy-e?

— Hadd el lelkem, ne beszéljünk erről soha.

És a jó asszony nem is intézett hozzám több kérdést; csak a szemében összegyűlt könnyüt morzsolgatta szét, azután dologhoz látott.

Én se beszélek erről többet. Azóta már régen beláttam, hogy legjobb az ilyen dolgot elfelejteni, vagy ha nem lehet eltemetni a lélek fenekére. Sokkal helyesebb a magam fajta szegény ördögnek, ha legelőször is megfoltozza eltépett kabátját, hogy legalább kimehessen az utcára. Így cselekedtem én is, — és mondhatom, hogy ennél okosabb dolgot nem tehettem volna akkor.

V.

A szerencsétlenség soha se jár magában. Ha reggel egy kis csupor eltörik a háznál, estig bizonyosan utána török a láb is.

Jól tudtam, hogy sehol se fonják kolbászbul a kerítést; a sült galamb sem repül az ember szájába: futni, fáradni kell, ha boldogulni akarunk az életben.

Habár igen, igen mély csalódás volt is az, a melyet az imént elbeszéltem, mind a mellett nem hagyott el végkép a reménység. Igaz, hogy jó formán arra építettem mindent s most ez épület romokban hevert előttem; még csak egyetlen kővének sem vehettem hasznát. De hát a fecske példája nem arra tanítja-e az embert, hogy házat újra meg újra felépítse, ha lerombolják? És egy gyöngy, parányi madár tultenne az emberen, a teremtés remekén, a mint nevezgetni szeretgetjük magunkat?



Vándor-botot vettem a kezembe és kis családomtul bucsut véve: neki indultam a vidéknek. Egy álló hétig tartott a kóborlás; ez alatt száraz kenyérnél egyebet még csak nem is láttam. És az eredménye most már igazán elszomorított. Olyan sovány volt az, melynél soványabb már nem is lehetett volna. Később azt beszélgették az emberek, hogy Sajtos István maga járta el az uri házakat, mert engem minden áron el akart pusztítani a vidékről. Nem szerette, hogy egy szegény vékony szabó rokona ott lábatlankodik az ő közelében. De én e mende-mondának nem adtam hitelt s mikor feleségemmel beszélgettünk róla, ő is kijelentette, hogy nem hiszi. Olyan szivtelenség lett volna az, melyet egyszerű gondolkozásunk határozottan kizárt, vissza utasított és még a lehetőségét sem engedte meg.

Mínt hogy reményeink minden felé meghiusultak: más oldalra fordítottuk figyelmünket. Lakásunkhoz jó darab kertecske tartozott: egyik része gyümölcsös volt, a másik része parlagon hevert. Dudva, vad-paréj, árva csanál és keserü-lapu verte fel az isten áldotta jó földet; erős küzdelembe került a megmunkálása, napokig csorgott rólunk a veríték s az efféle munkához nem szokott kezünket feltörte a kapanyél; de nem tágitottunk. Milyen öröm, milyen gyönyörűség volt aztán végig nézni a szép barna ágyakon, melyekben hasznos vetemények kövér szárait ragyogott az áldott nap meleg sugára.

A derék kovács-mester is beváltotta ígését: a husvéti ünnepek alatt meglátogatott bennünket. Elhozták egyetlen fiukat is, Bálintot, ki már ekkor a városi iskolában tanult és a papi pályát választotta élete céljául. Feleségem minden módon kiakart tenni magáért, hogy a jó emberek szivességét illeendőképen viszonzza. Soha se jöhettem nyomára, de való igaz, hogy még egy szép, kövér tyukot is szerzett ez alkalomra; csak akkor ámultam-bámultam, mikor a pompás szárnyas, pirosra sültve az asztalon termett. De ám ő is hasonlóképen meg volt lepve, mikor én a dugaszból egy jókora czilinder bort csempészttem a szárnyas mellé. Rám nézett és mind a ketten elmosolyodtunk az ártatlan csaláson. És nem hiányzott a finom kukoricza pogácsa sem az asztról, még pedig valóságos tejjel, reggeli tejjel készítve, melyet a molnárné küldött egy kis foltozó munkáért.

Szives vendégeink igen jól érezték magukat, igazán szerény hajlékunkban s ez mindkettőnknek öszinte örömet okozott. A kovácsné nem győzte eléggé dicsérni az édes pogácsát, melyből feleségem a kendőjét is megrakta hazára. Bálint a gyermekek közé keveredett és Boriska lányomat annak rendje és módja szerint megöntözte. Utoljára csak ketten maradtunk az asztránál, mert feleségem a kovácsné kivezette a kertbe, hol még akkor édes kevés volt a nézni való.

Jó izü beszélgetésbe eredtünk s én poharazás közben a derék kovács mestert meghittam negyedik gyermekem keresztatyjának, ki azt örömmel elfogadta és rögtön poharat emelt leendő keresztfia egészségére.

Mikor a két asszony visszatért a kertből, derült kedvvel fordult feleségéhez és így szólt:

— Édes anyókám, mátol kezdve keresztanya vagy, a születendő kis Sajtos keresztanyja, kit az isten sokáig éltesen mindnyájunk öröme, ha majd e szép világot megpillantja.

Feleségem mosolyogva fenyegetett meg az ujjával, de az uj komaasszony elkapta a kezét és úgy összeölelkeztek, csókolóztak, hogy ugyancsak czupogott.

És e látogatás, jobban mondva ismeretség nem csupán

örvendetes volt ránk nézve. Lett annak haszna is, mint a következő megmutatta.

A kovács mester kinek beesületes neve is Kovács volt: igen jó módnak örvendett és ismerte az egész környék tehetősebb családait.

Én ennek tulajdonítom ma is, hogy a következő pünkösdre annyi munkám került, a mennyiről álmodni se mertem volna. E mellett a kertet is megáldotta az ég s ősszel olyan szekér telelő gyümölcsöt szállítottunk a városba, hogy csakugy mosolygott. Volt is öröm a kis vályogházban. A gyerekek arcára visszatért az egészséges jó szín; vidámak, eleve nek lettek. Én a gyümölcs árából elszakítottam egy kis összeget és mikor haza értem, így szóltam a gyermekekhez, még pedig komolyan, hogy arcom el ne árulja előttük a titkot:

— Gyermekeim, menjetek ki egy kicsit az udvarra, édes anyátokkal fontos közleni valóm van, melyet néhány pillanat múlva ti is megtudtok.

Kíváncsi képpel huzódtak ki a szobából, mi közben vissza-vissza pillantgattak reám.

Anyjuk mosolygott, mert az imént összetapogatta a vázsontarisznyát, mely az asztrón pihent s nyilván megsejtett valamit.

A csintalan jószágokat nem sokára beszélőttem. Feleségem az ágy mellé huzódott és kandi szemekkel várta a jelenetet.

— Tekintetek az asztrára — szóltam hozzájuk és többé nem folythattam vissza a mosolygást.

Hat fürge szem pattant az asztr felé, hat apró láb rohant egyszerre, hat kis kéz kapott az után, a mi ott volt. Ott pedig nem volt semmi egyéb, mint három pár kis csizma. Három ujdonat új kis csizma. Ezért ragyogott fel hat gyermeki szem, ezért rohant hat apró, mezitelen láb, ezután kapott hat kis kéz.

Máté, a legkisebb, melléhez szorongatta a kis csizmát, mint a lányok szokták a cifra babájukat és folyton folyvást ezt mondogatta hozzá:

— Csizma, kis csizma, igazi kis csizma.

A középső rögtön a lábára rántotta a magáét és tetszelegve lépdelt végig hosszig a szobában, mi alatt többször elismételte:

— Meleg, nagyon jó meleg.

Anyjuk hozzá jött és a vállamra hajtotta fejét. Mind a ketten neveltünk.

— Lelkem; — szóltam feleségemhez, — nem mennél ki a köpönyegemért; gondolom a tyukól mellett feledtem.

— Rögtön behozom, — és még mindig nevetve kipattant.

Néhány percz múlva ragyogó szemekkel futott vissza s kezében egy szép bóbítás tyukot szorongatott.

— Te . . te . . te . . rosz Máté, hogy eltitkoltá előttem is. És hármat venni egyszerre. Ej, ej, te rosz ember.

Nagyobb örömet alig szerezhetett volna neki valami, mint az a három tyuk. Régi vágya volt az, hogy maga nevelhessen szárnyasokat; most e régi vágnak egy parányi része teljesült.

Ilyen csendes vidámsággal borult ránk e szép nap estéje. Az alkonyodó nap még elküldte kis ablakunkra egy fényes sugarát és én úgy láttam, hogy gyermekeim arcán fényesebb az öröm, mint az a ragyogó nap-sugár.

## VI.

Jöttek mentek az évek régi szokásuk szerint s bizony egy tuczat esztendővel ez előtt még álmodni se merészelttem



volna, hegy ez a vályog házikó valaha engem hijjon gazdájának. Az az hogy rosszul mondtam; nem engem, hanem minket; mert ott az enyim a hol a feleségemé: az én édes kedves forrón szeretett anyjokomé.

Miénk biz az, — hála legyen a teremtőnek, — azzal a két gyönyörű virágos ablakával együtt, melyet nem is hagy egy tekintetre senki, ha előtte elmegy. Még az öreg Jutka néni is megállította gyengülő lábait a minap és nagyolt csóvált a fején. Sőt tiszteletreméltó ránczos képét is közéljük tolta, pedig nem hiszem, hogy ő kigyelme megérezné már a virág illatát, mert nyolczvankilencz esztendő alatt bizony, bizony elpusztulhatnak az ember képességei. Csak annyit moxyogott szegény öregesen:

— Meglátszik, hogy szép leány van a háznál.

Ha már ő kigyelme ezt mondta, hát én is csak kimondom, hogy Boriska igazán takaros leány. Olyan, mint az édes anyja volt viruló hajadon-korában, mikor én megismertem a lelkemet. Olyan szép hosszú selyem haja van neki is, mint az édes anyjának volt és olyan gyönyörű karcsu termete. Aztán, a mi sokkal többet ér ezeknél: ugyan olyan ügyes, szorgalmas leány ő is.

Ha az ifju Kováts Bálint, a ki tavaly télen jött Árkosra káplánnak át-átballag hozzánk délutánonkint: Boriskát nem találja összetett kézzel sohasem. Pedig az új káplán gyakran ellátogatott hozzánk s engem „urambátyám“-nak, nőmet „aszszony néném“-nek szólította. És e megtiszteltetés igazán jól esett mind a kettőnknek. Néha estére is nálunk maradt és szegényes vacsoránkat egyszer sem utasította vissza, sőt úgy látzott, hogy örömmel időzik egyszerű körünkben. Vacsora után könyvet vett elő, melyet Boriskának ő hordogatott és sokszor késő éjfélig is felolvasott előttünk; miben Boriska váltogatta fel idő közönkint. E felolvasásokat mindnyájan megszerettük, mert nagy okulásunkra és épülésünkre szolgált. Kisebb gyermekeim is nagy figyelemmel hallgattak ilyenkor és a világért sem álmosodtak volna el.

Sajnos, hogy e kedves barátságos estéknek nem sokára vége szakadt. Kováts Bálintot a szomszéd ekléziába tették át káplánnak s e nem várt esemény mindnyájunkra leverőleg hatott. Nem messzi esett ugyan tőlünk a helység, alig félóra járásnyira, de ez nem változtatott a dolgon egy csipetnyit sem. A mi jó barátunk ezentul nem tölthette nálunk az estéket. Így is láttuk azonban hetenként egyszer, olykor kétszer is. Ablakunkból ép a dombra esett kilátás, mely a szomszéd falut elválasztotta tőlünk. Ha a hosszú kabát és a jó vastag séta pálcza feltűnt a lejtőn: mindnyájan futottunk a ház eleibe és ott vártuk be vendégünket. A hosszú kabát két zsebe gyakran duzzadt volt a könyvektől. Legkisebb fiam egész a domb lábáig szaladt eléje s a vastag sétatálczán lovagolva tért vissza.

Csudálatosképen ez sem tartott sokáig. De a mi ez uttal történt: arról leginkább nem merészelttem volna álmodni életemben.

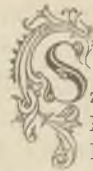
Ugy tetszett a teremtő ő szent felségének, hogy az árkosi lelkész, a jó öreg tiszteletes urat magához szólítsa. Sokáig is sáfárkodott a hú szolgálta az Ur virágos kertjében s egyszer aztán elnyerte az ő mennyei koronáját.

És az Ur kidőlt szolgálja helyére megválasztotta a derék árkosi egyház Kováts Bálintot, a mi vályog házikónknak hűséges barátját, a kit én tegnap óta „tiszteletes vöm uramnak“ szólítok még a viczispán előtt is.

## D a l o k.

Csengey Gusztávtól.

I.



szomoruan dudolgat az esti szél,  
Meg-megzördül az ágon a falevél,  
Bubánatos lelkem elszállt messzire,  
Gyöngyvirágom barna kis lány keblire.

Jajgatja a szellő a falevelet. —  
Az a kis lány fogva tartja szívemet,  
Fogva tartja, de nem tudja maga sem,  
Hogy érette gyötri a bus szerelem.

Te vagy az én boldogságom csillaga,  
Mégis érte boldogságom lett oda.  
Csevegésed olyan édes, gyönyörű,  
S vig életem attól lett oly keserű.

De csak beszélj, ha fáj is a jó kedved,  
Ragyogjon rám az a nevető szemed.  
Ragyogjon rám, ha csillag is, ha nap is,  
Nem bánom én, hogy ha bele halok is!

II.

Az én szívem szomorúság tanyája,  
Minden este bánat borul reája;  
El-elhagy, de minduntalan ott terem,  
Valahányszor rád gondolok, kedvesem!

Pedig én rád hej be sokszor gondolok,  
Nem néznek rád annyiszor az angyalok;  
Te vagy az én gondolatim virága,  
Szelid bimbó, halavány kis leányka!

Megszerettem halavány szép arcodat,  
Szeretődde tett az első pillanat,  
S szerelmemmel neked adtam lelkemet,  
Hogy tudnálak elfeledni tégedet?

Nem fájna ugy szép emléked szívemben,  
Csak ne lagnál oly magasan felettem,  
Palotádnak vadon útja meredek,  
Sóhajtásom sem éri el szivedet.

S ha elérné, ha megszánnál — szeretnél,  
Akkor is csak fényes napom lehetnél:  
A nap is csak azért néz a virágra,  
Hogy elégjen sugarától magába'.

## A roncsoló toroklob.

Dr. Balogh Tihamér-től.

(Felolvasatott a nőképző egyesület által m. hó 8-dikán rendezett estélyen.)

(Folytatás.)

Hogyan történhetik, hogy néhány atom azon nyakból, melyet a beteg gyermek, a torok megvizsgálása, vagy egy hevesebb köhögési roham alkalmával a vele szemben levő egyén fölhamtól megfosztott bőrre, orrának és szájának nyákhártyáira, vagy szemének köthártyájára frecsent: az illetőnél ugyanazon betegséget képes előidézni? Hogyan történhetik, hogy némelykor létrejöhet a ragályozás még akkor is, ha a szenvedőt csupán megcsókoljuk, vagy leheletét beszívjuk? Hogyan történhetik végre, hogy az esetek legnagyobb számánál még ily ragályozásnak sem vagyunk képesek legkisebb nyomára sem jönni, s a gyermeket meglepi a diphtheritis, a nélkül, hogy hasonló beteghez csak közeledett volna is?



Hogy önökkel megismertethessem ezen titokszerű folyamatot, mely nemcsak elméleti, hanem gyakorlati szempontból is jogosan költi fel minden művelt ember érdeklődését: szükséges, hogy az idevágó buvárlatok fejlődés-történelméről néhány szóval megemlékezzem.

A ragályos és járványos betegségek lényegét évezredek óta hasztalan igyekeztek a leggenialisabb orvosok kipuhatolni. A természettudományi ismeretek akkori fejletlensége, a buvárlat realistikus irányának hiánya s mindenek felett a szükséges eszközök nélkülözése vagy hasznavehetetlensége voltak azok okok, melyek folytán a legkitartóbb fáradozás, a legélesebb elme törekvése is meddővé vált s minek következtében az orvosok újra meg újra a spekuláció-ingoványára léptek s a theoriák bolygótüze után kapkodtak.

Mintegy kétszáz év előtt azonban nevezetes fordulópont állott be a természettudományok történelmében.

Akkor történt ugyanis, hogy Leouwenhoek egy általa készített göröcsőn keresztül az állott esővizet megvizsgálta s bámulva vette észre, hogy egy egészen új, addig nem sejtett világ tárul fel előtte. A vízben apró alakok mozogtak. harangalaku képletek, melyek hol összehúzódtak, hol ismét fölfúvódtak; golyócskák, melyek gyorsan ide s tova száguldoztak. A szerencsés fölfedező csakhamar meggyőződött arról, hogy ezek az állatország legalsóbb foku teremtményei s mint-hogy azokat vízbe áztatott növényi és állati anyagokban is föltalálta; ázalagoknak — infusoriáknak — nevezte el. Mint minden új dologgal rendesen történni szokott: Leouwenhoek ezen korszakot alkotó fölfedezése sem méltattatott sok ideig figyelemre. Egy egész századnak kellett lefolyni, hogy a természetbuvárok újra fölvegyék s tovább nyujtsák az elejtett fonalat. Ezen időtől fogva aztán mindinkább szaporodott azok száma, kik e mesés világba mélyebben igyekeztek behatolni. Az eszközök folytonos tökélesbülésével az ázalagokon kívül még egy sajátos mikroszkopikus flora is fedeztetett fel, melynek fajai közt azonban nincs egy sem, mely alakjára, vagy fejlettségére nézve a legegyszerűbb növényt csak távolról is megközelíthetné. Ezen apró növényképleteket a tudomány egyszerűen gombáknak szokta nevezni, nem azért, mintha az általunk ismert gombanemekhez valami nagyon hasonlitanának, hanem mivel fejlődésük és szaporodásuk a gombák fejlődésének és szaporodásának módjához leginkább hasonlít.

Előadásom kerete sokkal szűkebb, hogysen e gombák osztályozásának megismertetésébe bocsátkozhatnám. Ezuttal elég róluk annyit tudni, hogy az egyes gombafajok a legkülönbözőbb anyagokban és szervezetekben találják fel a fentartásukra szükséges tápanyagokat s ehhez képest azokban egymástól teljesen elütő vegyi folyamatokat, vagy kóros elváltozásokat idéznek elő.

A legparányibb, de egyuttal a legnagyobb jelentőségű s minket most kizárólag érdeklő gombákat bakteriáknak nevezük, melyek jellemzését s nagy jelentőségét az alábbiakban Cohn Ferdinand egyik műve után adjuk.

A bakteriák alakja majd golyócskához, vagy tojáshoz, majd ismét rövidebb vagy hosszabb pálczikához, vagy fonálhoz, majd ismét dugaszhozóhoz vagy csavarhoz hasonlít. Testük többnyire szintelen, fehérnyemű anyagból áll, mely finom, felduzzadható hártáival van beborítva.

A bakteriák, — melyek csupán akkor mozognak, ha kedvező hőfok mellett elegendő élellyre és tápanyagokra bukkannak, — oly parányiak, hogy még 3—4000-szeres nagyítással sem érnek föl a mákszem nagyságával. S mégis azok ural-

ják az egész élő világot, végzeteljesen intézik az ember sorsát, sőt bizton állíthatjuk, hogy a természetben megszűnnék minden anyagforgalom s megdermedne az élő természet, ha a bakteriák nem léteznének.

Ezen állítás az első pillanatra ugyan paradoxnak tűnhetik fel, de a következő példa meg fogja önöket győzni annak valósága felől.

Tudjuk mindnyájan, hogy mit ért a természettudomány a halál fogalma alatt. Tudjuk hogy az élő állatban, vagy növényben a vegyi elemek az ugynevezett életerő által organikus összeköttetésben tartatnak, mely elemek a halál után ismét szétesvén: új összeköttetésbe lépnek, mi által a holt test formája megsemmisül. Ezen szétesést rohadásnak nevezzük, mely tisztán vegyi folyamat s kizárólag a bakteriák műve. Ha bakteriák nem volnának a világon: a holt test örök időközön át megtartaná alakját s vonásait, mi eléggé kitünik abból is, hogy az organikus anyag soha nem megy át rohadásba, ha meggátoljuk, hogy a bakteriák ahoz hozzá férhessenek.

Igy például, ha húst, növényt, vagy gyümölcsöt egy üvegedénybe (lombikba) teszünk s arra vizet öntünk, mely mindig tartalmaz magában bakteriákat, de hevítés által azokat elpusztítva, egyszersmind meggátoljuk, hogy az edénybe új bakteriák ne hatolhassanak; akkor a hús, növény vagy gyümölcs soha nem fog elrohadni.

Ennek bebizonyítására Spallanzani, a híres olasz apát, a múlt században az üvegedény végét hevítés alatt beforsasztotta. Erre azt mondták, hogy ezen Spallanzani-féle edényekben nem azért nem rohad el a bele tett organikus anyag, mivel bakteriák, hanem mivel élelly nincs benne, miután a forralás által a lég kinyomatik s a lombik végének beforsasztása által új élelly nem hatolhat bele. Ezen ellenvetést Schröder és Dusch az által döntötték meg, hogy hevítés alatt az edény nyitott nyakát tisztított gyapottal tömték be, így a lég a lombik kihülése után ismét behatolhatott abba, de a gyapot nem bocsátotta át a léghen levő bakteriákat s az edénybe zárt organikus anyagok nem rohadtak el.

(Vége köv.)

## N i n c s s z i v e .

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

— És azután?

— Azután! — szól Valentine élellyben, — azután a közelebbi múlt hetekben szinte a szívem fordult meg kebelemben, éjjel-nappal remegve, rebegve, esengve az egyetlen egy bocsánat szót. Hogy is magyarázzam ki magamat? Hiszen hallotta Huber Monika esetét, azt a szegény kedves teremtését, és hogy nekem erős szándékom nagy elkeseredettségéből helyes nézetekre vezetni szívét. És van is reményem hozzá. Hiszen a nagy sötétségben, s nagy félelmünkben ide-oda tapogatódzunk magunk körül, hogy legyen mibe fogódzunk kinos zavarunkban. Így az a szegény nő is én belém fogódzott, mert még az egy könyörülő Istenben való gyermek hite is meg van rendülve. Ép az ő igaz, élelly egyéniségénél fogva, a milyen hévvel ragadja meg a közvetlen fogalmakat, a részletekből összetett végzetet nem bírja fölérni, csak nagy ügygyel-bajjal küzdi föl magát egy-egy tágabb szemléletre, a megismerés felé, de — máris érzem, hogy elfog ő oda jutni. És mialatt éjjel-nappal azon gondolkoztam, hogyan és mikép huzzam ki



szívéből azt a hegyes fulánkot és ápoljam szívében a szerelem gyöngé csemetéjét, a melynek virága mostanság össze van tiporva, de gyökere, úgy hiszem épen van még — azalatt, barátom, ennenmagamnak nyilott ki a megismerés. Rám jött az összehasonlítás, mit van neki az ő felfogásához képest mit megbocsátania, és mit nekem? Ott az anyai szeretet, itt az önszeretet, — avagy adhatok-e más nevet annak, a mely nem engedte megérintenem a felém nyújtott kezét? „Helytelen, a mit tettél, ő ellene, tenmagad ellen“, szól bennem egyre hangosabban és hangosabban; égető könyekkel szememben ezerszer is visszaáhitottam már a békeszerző órát, a melyben éltem egyetlen fonák hangja jól eső zöngelemre vátozik vala át, hogyha nem lettem volna olyan gyáva, hogyha nem csupán csak magamra néztem volna. Most már ide erőszakolnom ez órát, csakugyan nem igen férhetett volna össze női önérzetemmel azért örökre elveszettnek is tartottam azt. — Most tehát tudja barátom, mit hoz nekem ez a levél. Nyugalmat, békét ennenmagammal minden időkre, mert, bár mit foglaljon is magában, nem lehet az más a szent békességnél.

— Lehet az még más is, Valentine, — szól most Bernardin komolyan. — A régi bűn le van bűnhődve; ő is, kegyed is mindketten szabadok és — én azt hiszem, ez a férfi méltó kegyedhez. Évek óta várom már, hogy ez úgy fog végződni. Most bekövetkezett, — hévvel ragadta meg Valentine kezét, nyomban rá elbocsátá ismét és fölkelte ültéből.

— Viszontlátásig! — szól a neki saját mély, nyugodt hangján. Azután távozott, lassu léptekkel haladt a temetőre vivő uton; a tóparton azonban megállt és bánatos tekintettel nézett a távoli hegyek felé. Nincsen az az öreg ember, a kinek a szíve fájni ne tudna.

## IX.

Valentine egyedül volt. Minden vére lázas tűzben égett. A levél még mindig felbontatlanul volt kezében. Tekintete a czimiraton csüggött. Hány nap és év telt el azóta, hogy utójára látta ez irást! Az eljegyzés felbontásával ez is, az is visszaadta a leveleket, melyeket boldogabb napokban egymással váltottak volt. Nagy, égető fájdalomban Valentine akkor minden legkisebb levelkét, minden hervadt gyalacsokát, mit a szeretett kézből kapott volt, elégetett. Egyszer mégis jegyzetei közt lapozgatván, egyik füzetben egy költeményt talált, melyet Hartung irt volt le számára. Nem saját szerzeménye volt. Csak azért hozta el neki, mert szépnek találta. Most, e perczben, midőn Valentine egész lelke félelemmel és sovárogyva járta keresztül az üdvét avagy boldogtalanságát rejtő borítékot, ama néhány sorból álló versnek minden szava, szinte csudálatos módon, egyszerre lelke, szeme előtt állott:

„Gyakorta alvó éjszakán  
Elöttem állt egy fényalak,  
S hogy ébren most megláttalak,  
A régi üdv mosolygott rám;  
Eltűnt előttem nap és éj;  
Ezt zengi a nagy mindenség:  
Enyém valál te réges-rég,  
Tiéd vagyok én örökké.“

„Tiéd vagyok én örökké.“ Miként az esti felleg, úgy pírult ki Valentine arca. Feltörte a pecsétet. Reszketett kezében a papir, csak pár sor volt rajta:

„Legmélyebb meggyőződésemet azt mondja nekem, Valentine, hogy nem felejtett el engem. Ha megtud-e bocsátani, ha szabad-e Önt viszontlátnom, azt nem tudom. Akár jövőre is számüz közeléből, akár nem, azt az egyet meg kell önnek

mondanom, mielőtt újra találkozunk: az idő, melyben egyik valánk, életemet foglalja magában, most és örökké

Hartung György.“

Valentine fejét hajtotta le a levélre. Ugy sirt, mint a hogy ritkán adatott embernek. Boldogságában sirt.

## X.

Egyes ember öröme, bánata akkor is csak is az marad, ha világrázó események tombolnak végig a világon; csak-hogy ilyenkor legszivesebben félre huzódva, szinte szégyenlősen virit, vagy sir a lélek, mert vajmi keveset nyom az egyes ember létele, midőn ezereknek oda kell adniok, a mit évek során át hűségesen és remények közt ápoltak, midőn minden nap érez vonásokkal rovádik be a történelem könyvébe! Elevenen érezte ezt Valentine, midőn a csendes szigetből a fővárosba tért vissza, és jót tett neki, hogy szívének, talán sorsának változása egyelőre még csak önönmagában folyhat le. Hartunggal egyhamar nem fog találkozni; most még Észak-Németországban volt lekötve és a hazulról vett kitüntető meghívásnak csak a tavasszal tehetett eleget. Minden tehát úgy volt jól, a hogy volt.

Ama kevés, de szíves szóra, Valentine válaszul irt soraira, kölcsönös levélváltás fejlődött, eleinte mindkét részről gyöngéd tartózkodással, hétről hétre azonban egyre élénkbülve és végre egyiknek is, másiknak minden új levél egy-egy boldog napot hozott. A közös jövőről még nem szóltak azokban. Mindketten azonban tisztán érezték, hogy a mint egymást újra meglátják, okvetetlennül újra ismét egyek lesznek. Valentine külsőleg is a kinyilt teljes szépség volt még, egész lényén azon felül új kellem ömlött el, mint a rózsán az illat, miként hogy a napestig soha el nem lankadó munkásság az üde életforrásról tanuskodott, mely lelkében buzgott.

Wittstein tábornokról, kinek dandára déli Franciaországban táborozott, folyvást jó hírek érkeztek. Az év vége felé járt. Annyian voltak már a sebesültek a hazában, hogy a kit csak lehetett, helyről helyre beljebb kellett szállítani. A háboru színhelyétől jó távolra eső Münchennek is nevezetes mennyiség jutott az ápolandókból és kórházakban és magánházakban helyezték el őket. Város és falu egyformán becsületbeli dolognak ismerte, kivenni a maga részét ezen szent kötelességből, azonképen minden egyes ember, ereje és tehetségéhez képest. Valentine bő segélyforrásai sokféle alakban keresték föl az özvegyeket és árvákat; ki nem fogyott az adakozásból és segélyezésből, áldozatkész szíve kétszeresen árasztotta az áldást, mivel hogy árnyékaként mindenütt vele volt Monika, a ki Frauenwörthből Münchenbe jött el vele. Nemcsak készséggel, de a legnagyobb örömmel vette volt Valentine-nek az iránti felszólítását. Övéi szintén szívesen látták, hogy a mig Huber oda van a háboruban, Monika a kisasszonynál legyen: tudták, hogy jó helyütt van ott, mig honn, különösen tél idején semmi dolgot nem adhattak neki.

Az, hogy Monikát magával vigye, csak Valentine jó szívéből és a szegény fiatal nő iránti érdeklődésből származott ugyan, csakhamar azonban kitűnt, hogy neki magának is nagy könnyebbégére van a fiatal nő körülötte. Valentine huga még mindig gyermekestül Passauban volt nászszüleinél; nagyon kedve ellen lett volna tehát egyedül lenni a cselédséggel a nagy lakásban, mit Wittsteinnék Münchenben tartottak, anynyival inkább, minthogy ezen idő alatt ki-ki tulon-tul el volt foglalva saját érdekeivel és dolgaival és azért nem is igen keresték egymást az emberek.



Monika, minden egyszerűsége és tanulatlansága mellett, sajátlagos egyéniségénél fogva mégis első percze nagyon megtetszett Valentinnek. Férjes nő léttére és hozzá vendége is, legott olyan állást adhatott tehát neki a házban, a mely a cselédség fölébe helyezte. Bár mily igénytelen volt is származására és külsejére nézve, mégis semmi feltűnőt nem láttak benne, hogy a fiatal nő ezen idő alatt mindig a ház urnője körül volt és kezére járt dolgaiban. Éltrevalósága és könnyü felfogása sok mindenféle munkára tették alkalmassá; a mindig világos czélokra törekvő munkásság erőt hozott szívébe, így aztán lankadt teste is lassan-lassan régi, egészséges szépségére zsendült.

Valentine egyetlen egy pillanatra sem téveszté szem elől a feladatot, mit a fiatal nőre nézve magának kitűzött volt, azért észrevétlenül ugyan, de folytonosan rajta volt a figyelme. Monika soha sem említette férjét, urnője azért jól látta, hogy sokat gondol reá. A hogy minden legkisebb hirt felkapott, midőn jelenlétében a csatatérről szóltak, nagy megilletődése, valahányszor egy-egy sebesülttel jött össze, mind ez világosan mutatta, hogy több ez közönséges emberi részvételnél; Valentine nagy szívbéli örömmel látta, hogy a feleség lelkében a férjen való aggodás ébredt föl. Volt esze, hogy csak egy szóval sem érintette az új hajtást, de elég, hogy reménylett, a legjobbat remélte. A tábornoknál tudakozódván, megtudta, hogy Huber csakugyan régi ezredében van és eddig semmi baja nem lett; személyesen természetesen semmi érintkezésben nem volt a dandár fejével. Atyjával folytatott levelezésében Valentine soha még névleg sem említette Monikát, egy azért, mert tartott tőle, nehogy ilyesmi által épen annak ártson, a mit ki akart fejleszteni; azután meg a tábornok személyes ügyeken kívül semmivel sem törődött. Hanem a leánya, ennek a meleg szíve hogyan rakosgatta ki magában a jövőt! Boldogság és egyesülés lesz a vége mind eme háborui borzalmasságoknak, mind eme sulyos egyéni viszontagságoknak. Beh csak sokszor, látván, mint nézi, nézi Monika titokban a sebesültek és halottak lajstromát, a mit csak azért adott neki félre tenni, hogy látatlanul vizsgálhassa, beh sokszor szeretett volna nyakába borulni a kedves fiatal nőnek, és azt mondani neki: „Türtöztesd csak magadat! Csak jó szívvvel légy hozzá! Majd másképp lesz az; majd boldogok leszünk mi még, én is, te is.“

Kevéssel ujév után volt. Valentine épen levelet kapott volt Hartungtól, a mely szíve mélyeig által járta. Mennyi mindent rejt magában egy ilyen pehely könnyü lapocska! A betühez ragadt kis homokszemecske is csupa gyönyörűség; ez mondja meg, hogy csak az inémt irták; a sok mértföld, melyeken végig kellett vágatnia, mind elenyeszik tőle.

Ujra elolvasta, édes, mosolygó arczezal. És: hogy öreg, mondta volt egykor! Önkénytelenül Bernardin jutott eszébe, és köszöntötte gondolatban a Flórenczben tartózkodót. Az ám, melyikünk hisz a próféta szavaiban! Pedig néha mégis igazak. És most az is jól esett neki, hogy a mindenek fölött nagyra becsült barát mindig jó véleménynyel volt az imádott ifju iránt. Tollat ragadt, hogy azon boldog hevenyében egyszer ujra Bernardinnak írjon, — akkor nyílt az ajtó és belépett Monika, támolyogva, halálos halaványan. Ajkai kinyíltak, szólni akart; a szó megakadt torkán, — kétségbeeséssel szemében, veté magát Valentine előtt a földhez, egy összegyürődött nyomtatott lapot oda tartva elébe. A hölgy tekintete rémülten hol a nőre, hol a lapra, hol meg vissza a nőre repestt. Magán kívül ragadta meg Monika a hölgy kezét és mutatott jobbjaival a lap egyik sorára.

A hallottak lajstroma volt. Azok közt, a kik Villersexelnél elestek, az állt: „Huber Vilmos, szakaszvezető. Meghalt.“

Tuláradó szemekkel karolta magához Valentine a szegény fiatal nőt; aléltn feküdt ez karjaiban. Néhány pillanat mulva kifejtődött és miként a kisértet, úgy meredtek szemei a semmiségbe.

— Most már nem térhetek vissza jó-szántamból, mint a hogy jó szántamból elmentem, — olyanformán mondta, kissasszony, akkor mindjárt, először. Akkor nem hajtottam rá, mégis rá-rágondoltam, attól a perctől fogva. Most már nem térhetek vissza, és ő már nem bocsátott meg azért nekem, a mit vele tettem. Hogy bocsássa meg nekem az Isten, — az volt az ő utósó szava én hozzám.

Egyre mélyebbre és mélyebbre hanyatlott alá a feje. Eszméletlenül roskadt Valentine lábaihoz.

(Vége köv.)

## A féltékenység.

Ismerik-e őt, a „zöld szemű szörnyeteget,“ mint Shakespeare nevezi, a házaseslet e rémét, a szerelmesek gyötrőjét, a féltékenységet?! Boldog az, a ki szeret, vagy szeretett, és azt mondhatja, hogy: nem. Mert az olyan ember oly ritkaság, hogy megérmelné, hogy mint ritka megbámulni való, városról városra járjon, s én ha miniszter volnék, az egyetemen tanfolyamot nyitván a szerelmesek számára, olyan ember számára kathedrát állítanék, hadd oktathá ember-társait arra a csoda-tudományra. Mert általánosan azt tartják, hogy szerelem nincs féltés nélkül. Azt mondják, hogy ez nagyon természetes: a kit szeretünk, azt féltjük, a minnek, a kinek elvesztésétől nem félünk, az nem is oly szerföltt becses előttünk. És hasztalan lépnek föl egy másik logikával, mely szerint: a kit szeretünk, abban bizunk, azt nem féltjük, mert féltés csak is ott lehet, a hol nincs bizalom, a hol pedig bizalom nincs, ott tisztelet sincs, már pedig, — ez okoskodásuk vég kimenetele: — a hol tisztelet nincs, ott szerelemről sem lehet szó.

Oh, csakhogy nekem ne beszéljenek, (hogy szerénytelen ne legyek, magamról nem szólván,) ismertem én száz meg száz örült szerelmezt, a ki jobban féltette szíve bálványát a szeme világánál. De különben is sántít az az okoskodás, (pedig be általánosan hódolnak neki,) hogy (a tisztelet oly mérvét értvén alatta, mely féltetlen bizalmat jelent,) — okvetlenül tisztelnünk kell azt, a kit szeretünk. Hát nem hallottunk már számtalan esetről, hogy valaki olyan után bolondult, a ki más szeretett, s anaz ennek daczára is örülten szerette emezt, talán még szenvedélyesebben, mivel nem bírta szerelmét. Hallhattunk ily fölkiáltást is: tudom, hogy rossz, és én mégis szeretem, nem tehetek róla, szeretem! Volna-e a szerelem akkor oly romboló, felforgató hatalom, ha az első pillanatban, a midőn észrevette, hogy szerelme tárgyát nem tisztelheti, azonnal fölvonná lobo-góját, megeresztené a vitorlákat s evezne el más vidékre, a hol hűség és igaz szerelem honolnak?! Épen mivel az igazán szerető szív nem okoskodik, s történjék bármi, örökké szeret, lesz a szerelem rombolóvá, mely sokszor még a becsületet is eltíporja, s teszi az embert, mint Heine oly sokszor mondja, nyomorulttá.

Ezt most csak azért mondtam el, hogy megfoszszam az okoskodókat az alaptól, melyre ez állításukat építik, hogy a szerelem és a féltés, a bizalmatlanság eszilaj gyermeke, együtt



meg nem férnek. Bizony, azt mondom én, a kit szeretünk, azt féltjük, férfiak és nők egyaránt. Börne különbséget tesz a férfi és a nő féltékenysége közt. Azt mondja, hogy közös forrásuk van ugyan, de utjok és a part, melyet mosnak, oly végtelenül különböző, mint torkolatuk, ha ezt elérik s nem vesznek el a mélységben. A férfi gyűlöli vágytársát, a nő utálja azt. A férfi féltékenysége viharos tenger, a mely mindent elönt, mindent, ami rajta szilárd, letép s elnyel, a mely valamennyi mélységét betölti, érzelmeinek valamennyi folyóját magába veszi s elméjét szétdulja. A nő féltékenysége keskeny, rohanó, alattomos folyó, a mely mélységeit elrejt s a melynek csöndes partjai annál élesebben és magasabban emelkednek ki; fokozza érzelmeit s erősíti elméjét. A féltékeny férfi dühös orozlán; nemes s csak az éhség kényszeríti őt, hogy zsákmányát széttépje. A féltékeny nő haragos kigyó, kaczer, s egyedül az utálat készíti őt a harapásra. A féltékeny férfi elkese-redettsége a szeretett tárgy ellen van irányozva és szerelmét megszakasztja; a féltékeny nő a vágytársnő ellen fordul, s szerelme általa még fokozódik. A féltékenység a férfit bárgyuvá, nevetségessé teszi s lealacsonyítja neje szerelme- és tiszteletében; a nőt szellemesebbé, szeretetreméltóbbá teszi, s fokozza a férfi érzelmét. A féltékenység borzasztó véres eszköz, mit némely nő könnyelműen használ, hogy hiúságának egy kis czukorsüteményt tálaljon föl; gyakran megsért vele még egy szeretett férjet is, hogy annak fájdalmaiban gyönyörködjék. A férfi elutasítja e kegyetlen eszközt, ámbár az csak ritkán téveszteni el czélját, ha arra használtatnék, hogy egy nő szendergő szerelmét fölkeltsé, az eltitkoltat vallomásra bírja, vagy magát a nemlétezőt létrehozza.

Én nem tudnék oly szigorú lenni, mint Börne, s kérem is hölgyeim, a német költő e rideg megkülönböztetését az ő gyakran elboruló sötét kedélyének tulajdonítsák, melynek boruja legtöbb művén is észlelhető, a melyek azért rendkívül szépek és megkapók, a mint azt önök is tudják, kik bizonyára Börnének nem egy sötét hangulatu költeménye által érezték már lelküket úgy szólva, megsibbasztva. És a sötét kedély nyilatkozik a német költő fenébbi megkülönböztetésében is, melyet én nem mernék aláírni, dacára annak, hogy sokban igazat adok neki. Különösen abban, hogy a férfi gyűlöli, a nő utálja vágytársát. Van e tételben nagyon sok lélektani, melyet lehetlen föl nem ismerni, s melynek következményei előtt is meg kell hajolnunk, mint megczáfolatlan igazság előtt. A férfi és a nő természet közti nagy különbség van ebben jelezve. Ki van ezzel mondva, hogy a nő tudja, érzi, hogy szépsége által isébreszt szerelmet, míg a férfinál leggyakrabban nem így van. A női hiúság játsza itt a főszerepet, s ez által a féltékenységről lepattozik az a nemesebb máz, mely a férfi féltését legtöbb esetben körülveszi. A féltékeny nő úgy van meggyőződve, hogy ő szebb, mint a más, azért utálja azt a másikat. A nő mindig érdemtelenek tartja a másikat kedvese szerelmére, azért utálja, a férfi csak legdrágább kincsének elrablóját látja a szerencsés vetélytársban, de összehasonlítást téve önmaga és amaz között, szive mélyében gyakran elismeri, hogy nem csoda, ha az a „hiu, léha asszony“ több szeretni valót talál azon a sürgőforgó, szépet tevő udvarlón, mint ő rajta. Ezért gyűlöli vetélytársát. Már pedig a gyűlölet utja mindig magasabban fekvő lejtőn jár, mint az utálaté, mely gyakran mocsárok közt vész el.

E különbséget, mely a férfi és a nő féltése közt létezik, szerelmök különböző természetéből lehet megmagyarázni. És

itt megint kénytelen vagyok igazat adni az elébb idézett német költőnek, Börnének abban, hogy a nők nem tudják megbecsülni a férfiak szerelmét. — Ugy-e, kemény beszéd ez?! Pedig így van, hiába rázzák önök, hölgyeim, méltatlankodva fejcskékiket. Mit ad a nő a férfinak? Semmit; mit ad a férfi a nőnek? Mindent. A nő semmi egyébre nem születik, csak a szerelemre, szive üres, mielőtt abba a szerelem beköltözött; mit szorított ki onnét e „világot felforgató“ hatalom? Semmit, legfőlebb a bábukat s a csicsós játékszereket. De midőn a férfi kitarja szivét, hogy befogadja oda azt a nőt, a ki ezentul mindene lesz, előbb egy egész világot kell szivéből eltávolitnia, s fölálodnia vágyait, terveit, érzelmeit. Ezért tehát nagyon csalódnak a nők, ha mindenöket, a mi volt, odaadván annak, a kit szeretnek, azt hiszik, hogy megfelelő áldozatot hoztak; csalódás, midőn azt hiszik, hogy ők adtak, holott ők kaptak, és a legnagyobb csalódás, midőn azt hiszik, hogy szerelmök, mely semmit sem áldozott, nagyobb a férfi szerelménél, mely mindent áldozott.

Épen ezekből kiindulva, a miket most elmondottam, azt tartják, hogy a nőnek több oka van a féltésre, mint a férfinak. Mert hiszen annak a nőnek, a kinek semmi egyebe nincs, csak szerelme, mindene az a férfi, s ha ezt elvesztette, lélekben koldussá lett; ellenben a férfi, ha elvesztette azt, a kiért mindent elhagyott, még mindig viztatérhet terveihez, ahoz a nagy szellem-világhoz, melyből kilépett, és elvesztett boldogsáért kárpótlást talál a tudományban, a költészetben, a nagyravágyásban s minden egyébben. Ugy ám, ha a férfi számításból nagyravágyó álmiaihoz megtartotta a hidat, — de hátha felégette azt maga után?! Pedig ha igazán szeretett, föl kellett azt égetnie, — különben mit áldozott?! Én azt hiszem, hogy épen azért, mert a férfi mindent feláldoz szerelmért, jobban is félt.

A féltés a legszörnyebb betegsége a léleknek; a kit annak lehe megérintett, annak menthetlenül el kell pusztulnia. Minden lélekbetegség gyógyítható, csak a féltékenység rombol helyrehozhatlanul. És minden lelkicsapás bizonyos tekintetben edzi a lelket, csak a féltékenység nem, ez, tönkre teszi. Bármily más fájdalom rázza is meg a lelket, csak a zivatarhoz hasonlít, mely után megtisztul a lég, termékenynyé válik a föld, csak a féltékenység nem hoz megenyhülést. A féltékenység által tépett lélek hajó, mely valamely sziklán darabokra tört, darabjait semmire sem használhatod többé, — tüzre vele! Isten őrizze a féltéstől szivedet! — így int Shakespeare egyik ördöge.

Azt mondtuk az elébb, hogy nincs szerelem féltés nélkül, — de hát ha a féltékenység ily borzasztó, akkor talán nem lehetne jobb tanácsot adni az ifjaknak annál, hogy: ne szeressetek! De akkor, istenem, mi lenne az élet szerelem nélkül?! Hiszen a mi szép, a mi boldogító van az életben, az a szerelem, a mi menyországot tár föl az elkárhozott előtt, az a szerelem, a mi minden szenvedésért kárpótol, minden küzdelmet megjutalmaz, minden fájdalmat elfeledtet, az a szerelem. Nem, a szerelemnek nem jó lenne kihalni a szivekből. Rosz tanács lenne ez! Szeressetek, azt kell mondani az ifjaknak, szeressetek, és ha már szeretni nem lehet féltés nélkül, hát — féltésért azt, a kit szerettek. De magatok ne adjatok okot a féltékenységre, s ha e tanácsot kölcsönösen megtartjátok, akkor a féltés nem lesz egyéb, mint a menyország hét kapujának hét zára, mely bizony nem azért oly erős, hogy a bennlevőket annál biztosabban megőrizze (ugyan hol az a botor, ki a menyországból ki kíváncznék,) hanem, hogy a kívülről jövő betörések ellen megóvjon.



## Egy hét története.

Májushó 2-dikán.

— A nemzet vendégei. —

Az ifjuság, a fővárosi polgárság, az egész magyar nemzet várakozása még sem hiába való volt tehát, megjöttök, közöttünk vannak a török nemzet képviselői, kedves vendégeink. Nem lehet ráismerni a fővárosra, annyira átváltozott, annyira fölviillanyozta ez örvendetes esemény. Mi a szó legigazabb értelmében a lelkesedés hamisítatlan öröm-ünnepét üljük, mely nagyszerű, megható, melyben nincs semmi mondva csinált, semmi hivatalos, mely az egész nemzet szívének önkénytelen, el nem hallgattatható együttes dobbanása. Ilyet még nem látott Budapest, ily ünnepélyre nem emlékeznek még a vének sem, török vendégeink jó hírünket vihetik majd hazá magukkal s elmondhatják honfitársaiknak, hogy a magyar a töröknek igazán testvére lett.

Vasárnap érkeztek meg vendégeink, kik már utjokban is minden állomáson a legnagyobb szerű fogadtatásban részesültek. Szeged le is fogta őket egy napra, s megdiszébeltette őket, a várost kivilágította tiszteletökre s fényes fáklya-sor között kísérte ki őket ismét a vasúthoz. Czegléden pompás reggeli várt rájuk s oly néptömeg, melyhez hasonlót bajos lehetne ismét összegyűjteni. A bevonulás a fővárosba úgy volt intézve, hogy az vasárnap délre essék. Az volt aztán a bevonulás! Már tíz órától kezdve borítva volt az utcák hosszú sora a váci-ut végétől a „Hungária“ szállodáig. Soha ennyi embert nem látott együtt Budapest. Ember ember mellett állt az utcákon. Az ablakok a legdiszesebb közönséggel voltak tele. A hordárok taligái, az omnibusok rögtön tribünékké váltak, melyeket kibérelt a közönség. Nem emlékszünk arra, hogy bármely más ünnepély iránt ily nagymérvű érdekeltséget tanusított volna a főváros lakossága. És ez az érdekeltség minden kényszerítés nélkül, egészen önként jött, őszinte volt és lelkes, mint az, a mi szívből jó. E roppant néptömeg közt a fiatalság tartotta fenn a rendet. A rendezők fehér szalagsokrot viseltek, buzgón jártak el tisztökben; a közönség is az ünnepély magasztosságához méltó komolysággal viselte magát. A főváros utcáin és térein s a százezernyi néptömeg között a rend fenntartására nem volt szükség egyetlen egy szál drabantra sem.

Az ünnepélyes fogadtatás a pályaudvarnál történt, kölcsönös üdvözlő szónoklatokkal. A fővárosi polgárság nevében Mátyus Arisztid szólt magyarul, válaszolt rá törökül Suleiman seik, a küldöttség vezetője, egy igen tiszteletre méltó ősz alak, s nagytekintélyű egyházi férfiú. (Állása a bibornoki rangnak felel meg.) Az üdvözlő szónoklatok után a bevonulás következett. A bevonulás oly nagyszerű volt, a minő még nem volt a fővárosban. Hiányzott ugyan a külső fény, mely a mondva csinált s előre tervezett fogadtatásokkal jár, de lelkesebb, őszintébb óvatiókban még alig részesült valaki a magyar főváros falai közt, mint a török nemzet küldöttei. Képzelsen magának az olvasó egy tengert, mely mind csupa emberből áll s mikor ez a tenger egyszer hullámvásba jó, az valóban nagyszerű.

A menetet egy lovas banderium nyitotta meg. Képviselve volt ebben a diszruhá, és a magyar népviselet. Ez utóbbiak rákospalotai földművesek, csak úgy magyarosan, — szőrméjében ülték a lovat. Azután jött Perlaky M. ur, mint a fővárosi polgári bizottság rendezője; az első négylovas fogatban Sulejman effendi és Mehemed effendi ültek Gelléri Szabó és Mátyussal, — s így jött tovább, 16 kocsiban egy török, egy fővárosi polgár s egy egyetemi hallgató. A közönség mindenütt riadó éljenzéssel fogadta a vendégeket. Az ablakokból szőnyegek s drága török szövetek diszitették a palotákat. A sugáruti Stein-féle szegletház, a Kasselikház a legékesebben voltak feldiszítve és az ablakok itt is, mindenütt a legdiszesebb közönséggel voltak zsufolva. És ez a közönség mind a legszívesebben fogadta a török küldöttséget. Fogalma e fogadtatás nagyszerűségéről csak annak lehet, a ki végig tette a hosszú utat, az indóházról a Hungáriáig, mely ut eltartott egy óráig, mivel a kocsik csak lépésben haladhattak a nagy néptömeg között. Ilyen lelkes fogadtatást leírni lehetlen. Az ablakokból ezer és ezer kendő lobogott, bokréták hulltak a kocsikba s ezer meg ezer ember dörgé az „Éljent.“ (Minisztereink az Angol királyné“ szálloda egy erkélyéről nézték a megérkezést.) Török vendégeink arcáról le lehetett olvasni a meghatottságot e nagyszerű fogadtatás fölött; a dörgő, meg-meg ujuló, szünni nem akaró s egy óránál tovább tartó éljeneket szokásos üdvözlőnkkel viszonzták, szívükre, ajkukra és fejükre tevén kezüket, de utóvégre is beleféradtak a viszonzásban. A közönség éljenzésére a törökök „Jassasin madzsarí“ felkiáltásokkal feleltek. Százan és százan voltak, kik a kocsikhoz tolongtak, hogy egy „Éljent“, vagy Jassasint kiáltsanak a vendégnek, s hogy vele kezét szoritva így fohászkozzanak: Isten segítse meg a törököket. E határtalan lelkesedés így tartott a fővároson keresztül a Hungáriáig. A Hungáriában ismétlődtek a kölcsönös üdvözlések s vendégeink szobáikba vonultak. Az óriás néptömeg azonban nem oszlott szét addig, a mig együtt meg nem jelentek az erkélyen, s meg nem mutatták magukat.

Olvasóink bizonyára megvárják tőlünk, hogy számot adjunk vendégeink minden napjáról, melyet itt töltenek, s mi igazoltnak is találjuk e várakozást s a mennyire e szűk helyre beszorítani lehet, elmondunk mindent, a mit vendégeink itt mulatása alkalmából felemlíteni lehet.

A megérkezés napjának programján még az atletikai klub diszmutatványa volt, melyet vendégeink, dacára az ut fáradalmainak, meg is tekintettek s ismét alkalom nyílt a nagy közönség lelkesült rokonszenvének nyilvánítására. Hétfőn a tisztelgések, az ifjuság disztrakomájának s a népszínházi diszelőadásnak a napja volt. 18 különféle küldöttség tisztelgését fogadták vendégeink városok, testületek, ifjuság részéről, s minden üdvözlő szónoklatra vagy a seik maga felelt, vagy a küldöttség másik nagy tekintélyű tagja, Hüszni bey. Érdekes volt a seik válasza, melyet Nagy-Körös város küldöttségének adott. A küldöttség meghívta vendégeinket városukba, hivatkozott arra a pecsétes okmányra, mely levéltárunkban őrzetik s mely még arról tanuskodik, hogy a törökök a török-világ



alatt is jó lábon álltak Nagy-Körössel. Azt mondta a seik, a mai nap sokkal hecsebb okmánynyal pecsételtet meg a magyar és török nemzet közt.

A fogadás után villásreggeli következett az Erzsébettéren, délután pedig az ifjuság által rendezett diszebed. Minek mondanám, hogy felköszöntésekben, éljenzésekben nem volt ezuttal sem hiány.

Este a népszínházba mentek. Az idő borus, esős volt, de azért a milyen hosszú és széles a kerepesi ut, tele volt az éljenző sokasággal, midőn a vendégeket vivő kocsik ott végig robogtak. De ez még mind semmi, hanem a mi oda benn történt a színházban, midőn török vendégeink beléptek, az már csak-ugyan érdemes a följegyzésre.

Sok óvatióknak voltunk már szem- és fültanui; de oly egetverő, riadalmas ünnepi vihart mint a ma esti, nem láttunk, nem hallottunk soha. Házrengető éljenek tölték be csaknem egy egész negyedóráig a léget; férfiak kalapemeléssel, hölgyek kendőlobogtatással, mindnyájan pedig szívből jövő harsanó éljenekkel fogadtuk a szeretett rokonokat. A vendégek elfáradtak a köszönésben, s szemök a könybelábadás tüzeiben égett. Négy páholyt foglaltak el. Minden páholyban volt társalkodóul bizottsági tag is.

A színház minden zugát zsufolásig megtöltő közönség ünnepélyesen jelent meg. A férfiak legnagyobb részt feketében. Az első felvonásban Solymosi mondott egy rögtönzést; mikor leakarják tartoztatni, a foglárookra rivall: „Hagyjatok nekem békét: nem hozok én Corvinát, se szofta nem vagyok!” Megeredt a tapsvihár, az éljenriadás. Mindez azonban a leirhatlanig fokozódott, midőn Soldosné czélzatos coupletjét elénekelte. A couplet a mint emlékünkből megtarthattuk, következő volt:

A török ember, a magyar ember,  
Keserű harcban volt sokat,  
De a veretlen, a közös ellen  
Most kimutatja utjokat!  
S egymást megértve: szép ölelésbe,  
Ime a testvérnépet lásd,  
Hogy viszonzta a török szofta  
Im a magyar látogatást.  
E szerint a ki itt van szofta,  
Az isten hozta és Allah hozta.  
Ime most tudja, meg is érti tán,  
Ha kihirdetem tiszta magyarán.

Nem volt vége-hossza most a tapsnak; Soldosnének háromszor kellett a dalt ismételnie.

Kedden rossz idő volt, egész nap esett az eső. Délelőtt meglátogatták a muzeumot, s ez alkalommal Suleiman seik egy nagybecsű ajándékot adott a nemzeti muzeum könyvtáranak. Nem kevesebb az, mint Mir Alisir Nevaji dsagatai költő összes művei, 700 lap, kézirat, 17 könyv igen szép kiállításban s abádi festvényekkel. Növeli a könyv becsét, hogy ez teljesen unicum s így Törökország a maga nemében még nagyobb ajándékot is adott, mint a Corvinákat. A drága selyemborítékba foglalt becses művet Pulszky Ferencz vette át. Innét az országgyűlésre mentek, hol újabb nagyszerű meglepetés várt rájuk. A képviselőház épen akkor tárgyalta Földváry indítványát, melynél fogva az ország köszönetet szavaz a török szultánnak a Corvinákért. A ház egyhangulag, riadó éljenzés közt felállva fogadta el az indítványt.

Azután az egyetemet, a vegytani intézetet látogatták meg, s délután a fővárosi polgárság rendezett tiszteletökre diszebedet. Ez alkalommal, midőn a felköszöntések már javában folytak, Tóth Kálmán egy szép költeményt olvasott fel, melyet lehetlen nem közölnünk. Így hangzik:

Mi van itten? magyar kalpag, török fez . . .  
No most itten egyszeriben csata lesz;  
Soká így volt . . . de már megjött az eszünk,  
Többé ilyen bolondságot nem teszünk,  
Bizony isten nem teszünk!

Furcsán ment a dolog soká mi nálunk:  
Ha egymásnál viziteket csináltunk,  
Hátrahagyott látogató kártyánkra  
Lángban égő falvak voltak pingálva,  
Csupa vérrrel pingálva.

De hál' isten, vége lett e dolognak.  
Most már lángban csak sziveink dobognak,  
És a mikor találkozunk valahol,  
Vér helyett a szeretetnek könyje foly,  
Édes, meleg könyje foly.

Már ezután mi örökké így teszünk,  
Erre szívvel s férfikézzel esküszünk,  
Ugy áldjon meg — ki eskünket meghallá —  
A magyarok istene, meg az Allah,  
A turbános nagy Allah!

Este a nemzeti színházban ujult meg az, a mit az előbbi napon a népszínházban voltunk tanui.

Vendégeink talán szombatig lesznek még itt, azalatt rendre látogatva mindent. Voltak már a Gül-Baba sirjánál is, a Margitszigeten, megnézték a torna-egylet mutatóványait, voltak az irói és művészi kör házi estélyén, hol Odry török, Soldosné magyar dalt énekelte.

Annyi bizonyos, hogy eltávozva körünkből feledhetlen emléket visznek el magukkal, s a török és magyar felbonthatlan örök barátságuk szivekbe irt erős kötését. p.

## A h á b o r u.

Az ágyuk bömbölnek, a véres küzdelem megkezdődött a török és orosz közt, — mily kimenetellel, az isten tudja. A harc két csatatéren foly, Európában Örményországban, mely Románia tőszomszédságban van, és Ázsiában. Itt az oroszok sürgönyei szerint a török hadseregnek hátrálni kell a tulnyomó orosz haderő előtt, a mit föltetlenül nem hiszünk el, ellenben az európai csatatéren a szerencse a töröknek látszik kedvezni. Itt a harc a tengerparti erődök körül forog, melyeket a török hajóhad hatalmasan ágyuztat. Brailát már földulta s romokban hever. A háboruban van már szövetségese is az oroszoknak: Oláhország, melynek törvényhozó testülete a napokban fogadta el az orosz szövetséget. Ezt gondolni lehetett, s a portát nem is lepi meg. Romániával, vagy a nélkül, az már nem sokat tesz a töröknek.

Érdekesebb az, hogy Persia, melyre az orosz nagyon számított, vissza utasította a megkínált orosz szövetséget s nem fog háborút kezdeni hitsorsosai ellen. Ez nagy jelentőségű és az ázsiai küzdelem kimenetelére döntő fontosságú körülmény. Europa még hallgat. Sem a török, sem az orosz jegyzékre, melyben ezek álláspontjukat a háborúval szemben ismertetik, nem nyilatkoztak; Anglia ismét olyanformán viseli magát, mintha segíteni akarna a töröknek, csak hogy Anglia biztatására sokat adni nem lehet. Talán, ha az orosz nagyon tulsulyt nyer, bele szól s azt mondja: ne tovább! — Most még nem, Ausztria-Magyarország pedig még mindig nem tett semmit, hogy az orosz szövetség rossz híréből szabaduljon.



## Budapesti hírvivő.

\* \* (József főherceg) nem fogja a Margit-szigeten tölteni a nyarat, bár lakása van számára fentartva ott. Ujjabb elhatározás szerint Coburg herceg és neje jövő hó elején látogatják meg a főhercegi családot, s együtt utaznak déli Franciaországba, hol Julius végeig maradnak.

\* \* (A királyné számára) két album készül, pompás vörös bőrbe kötve, szögletein vadász-gombokkal. Tartalmát a gödöllői udvari vadászatokban részt vett társaság tagjainak arcképei fogják képezni. Egyik a királyné, másik a Wallersee bárónő albuma lesz s amannak első lapját Káposztás-Megyer vadászháza, emezét pedig a gödöllői kastély miniatűr-képei díszítik.

\* \* (Rózsás napló.) Jegyesek: Gálfi Zsigmond ügyvéd és Oltványi Emma kisasszony Szabadkán. — Varga Károly és Klein Mária kisasszony Szabadkán. — Bakcsi Ferencz országos képviselő és Losonczy Mari kisasszony. — Deák Albert ügyvéd és Tamásy Etelka kisasszony Kolozsvárott. — Gerster Etelka kisasszony ének művész és Gardini. — Gróf Sigray Fülöp és báró August kisasszony. — Gáthy Géza szolgabíró és Alexandrovics Malvin kisasszony Munkácson. — Németh Sándor ügyvéd és Oláh Piroska kisasszony Munkácson. — Dr. Löcherer Lőrincz és Boronkay Mariska kisasszony Zemplénben. — Isssekutz Gergely és Bogdánfi Vilma kisasszony Tordán. — Hering János gazdatiszt és Vay Mártha kisasszony Székelyhidon. — Steeb Keresztély császári királyi kapitány és báró Rauch Alice kisasszony Zágrábban. — Hedry Lőrincz ügyvéd Gellei Boriska kisasszony Kasán. — Dr. Dorner Béla és Koch Emma kisasszony Vácson. — Rencz László gazdatiszt és Mercader Ella kisasszony Nyitrán. — Tamásy Endre és Herczenberger Fanny kisasszony Zomborban. — Egybekeltek: Forster József és Jeszenszky Margit kisasszony Balassa-Gyarmaton.

\* \* (A nőképző-egylet) közgyűlése az új városház tanácstermében, Veres Pálné született Beniczky Hermin urhölgy elnökle alatt, élénk érdekeltség mellett folyt le. Az elnöki megnyitó után a választmányi és pénztárnoki jelentéseket olvasták föl, melyekből néhány főbb adatot meg kell említenünk. Az egylet tanintézetének jelenleg kétszáz növendéke van, kik közül harminczegyz tandíjmentes, tizenegy féltandíjt fizet, ötöt pedig el is látnak ingyen. A lefolyt évben az egylet bevétele 58,275 frt 16 kr, kiadása pedig 27,058 frt 47 kr. Pénztári többlet 31,217 frt 14 kr. Értékpapírban 6,500 frt van. Az elnök a tagok örömeire bejelenté, hogy az egylet negyvenezer forintot megvette a zöldfa-utczai 34 dik számú házat s 35,000-et már le is fizetett. E telken a tanintézet céljainak megfelelő épületet fognak emelni. Indítvány kettő volt: a dr. Dobránszky Péter tanáré, ki egy új közgyűlést ohajtana tartatni, mely kizárólag a hazai nőképzés ügyével foglalkozzék. Seyler Liftner Emilia urhölgy pedig a házi ipar oktatását ajánlotta fölvetetni az egylet tanintézetében. Mind a két indítvány sorsa fölött a bizottság fog dönteni. A választás eredménye az lett, hogy maradnak az egylet élén mindazok, kik annak ügyét oly sikeresen vezették eddig is.

\* \* (A képzőművészeti társulat) közgyűlésén újra Pulszky Ferenczet választották meg elnöknek egyhangulag. A választmányi jelentésből, mely az ősszel megnyitandó műcsarnok ügyéről és a társaság állapotáról adott számot, megemlítjük, hogy a műcsarnok építése végett a tavaly megszavazott köl-

csönhöz még nem kellett nyulni: hogy a tavalyi műtárlat eredménye kedvezőtlen volt, mert kevesen látogatták, s a szegedi fiókkiállítás sokkal sikeresebb vala. A társaság örvendetes vagyonszaparodása 14,897 frt 88 kr. A jövő évi költségvetés 19,100 frt melyben a kiadás 390 frttal kevesebb, mint a bevétel.

\* \* (Az utósó estély) vasárnap volt az iparosok körében. Előadták a „Házi kereszt“ és „Jaj nekem“ című vigjátékokat s az „Ein solider Ehemann“-t. Huber Zsófi kisasszony mind a két magyar darabban játszott; közreműködtek még Szászné asszony, a Stolec nővérek, Mayer Boldizsár, Perczel Lajos és Fabriczius Endre; a német darabban pedig: Ess Matild és Dück Berta kisasszony, Mollien Lajos és Berg. A nagyszámu közönség valamennyit tapsokban részesíté s kihivta többször Novelly Antalt is, ki négy éven át folyvást igen buzgón és sikeresen rendezé e kör estélyeit s jelentékeny érdeme van abban, hogy e klub a budapesti társasélet elevevességében s az iparos osztály magyarosodásában is jelentékeny tényező. Az idény utósó estélyét vig táncz fejezte be.

\* \* (Haynald érsek) két főpap-társával tanácskozást tartott a bukovinai magyarok ügyében. Elhatározták, hivatalos szinezet nélkül, magánaton segíteni ügyükön, először is a lelkes és tanító tisztességes fizetésével, hogy így ez állásra hazafias szellemű, derék magyar emberek legyenek megnyerhetők. Haynald érsek az ügy támogatására előre is ezer forintot ajánlott fel.

\* \* (Török vendégeink utjához.) Érdekes sürgönyváltás folyt az osztrák-magyar és a török külügyminiszter közt, mielőtt vendégeink hazánk földére léptek. Andrassy gróf ugyanis fölhivta a török kormányt, hogy akadályozza meg vendégeink ide utazását, mire Savfet pasa török külügyminiszter egy sürgönyvel válaszolt, mely takaros leczkét ad Andrassynek az alkotmányosságból. Thahir bey küldetésénél — ugymond, — kötelességének ismerte elfogadni a hivatalosan hozzá intézett megkeresést, miután Thahir bey a szultán küldötte volt és hivatalosan járt el. Más az eset a Konstantinápolyból utnak indult küldöttséggel, a kik saját pénzüknön, mint magánemberek utaznak, s nincs hivatalos megbizásuk. Törökország alkotmánya tiltja a személyes szabadság megszorítását. A török külügyi kormányt az alkotmány által biztosított személyes szabadság joga fosztja meg a hatalomtól, akadályt gördíteni a küldöttség szabad utazása elé. Ennek tagjai, a menyiben hivatalos utlevéllel vannak ellátva, oda utazhatnak, a hova jónak látják. A porta mélyen sajnálja, ha az utazó magánküldöttség kellemetlen időt és helyet választ a kirándulásra, de nincs hatalmában másképp eljárni, mert komolyan eltökélt szándoka az Andrassy gróf által is annyira ajánlott alkotmányos reformokat mindenkor és mindenkivel szemben saját alattvalói érdekéből fogantositani.

\* \* (A Corvinák) szombaton este érkeztek meg Bécsből Budapestre. A becses ereklyéket rejtő ládát Nikolics, az ő Felsége személye melletti miniszterium titkára hozta közénk. Az átvételnél a muzeumot Pulszky Ferencz, az egyetemet Laubheimer rektor, a miniszteriumot Szász Károly miniszteri tanácsos, a fővárost Gerlóczy alpolgármester képviselték, jelen voltak ezenkívül Királyi Pál és Forgó városi képviselők és a főkapitány. A viaszos vászonba vont ezédrusfa ládát kocsin az egyetemi könyvtárba szállították, hol a felnyitáshoz Rómer, Fraknoi és Ipolyi Arnold is jelen voltak. A láda belől finom megyszin bársonnyal van béllelve. A könyvek külön-



böző nagyságuk, némelyiken nagyon látszanak az idő nyomai, mind újabb kötéssel vannak ellátva, melyen elől a magyar, hátul pedig a török czimer van benyomva, a táblák szögletein arany félholdak láthatók. A kötések vörös és zöld színűek. A könyvek számszerint harminczöten, ugyanazok, melyeknek czimsorozatát már közöltük. A futólagos áttekintésnél láttuk, hogy a művek török nyelven szerkesztett aranyos szelzet-iratokkal vannak ellátva; minden egyes kötet elején a táblára egy papirszelet van ragasztva, melyen az illető könyv van francziául megnevezve. A Divina Comédia a 12-dik ének végeik festésekkel van ellátva, a 16-dik ének végeig pedig csak tollrajzokkal, azontul megszűnnek a rajzok. Vannak olyanok is, melyek még a Mátyás király előtti időkből valók; erre vonatkozólag tanulmány tárgyává teendik az egyes köteteket s a pozitív eredményről annak idejében Pulszky Ferencz jelentést fog tenni. A küldeményhez egy franczia nyelven szerkesztett czimsorozat van mellékelve, melynek alján egy sornyi a szultán sajátkezű török írása és aláírása látható, az aláírás mellett pedig a szultán pecsétje; mellékelve van továbbá Saffvet basa egy aprilhó 12-dikéről keltezett levele is az egyetemi rektorhoz czimezve. — A Corvinák egy pár hét múlva ki lesznek téve közszemlére a muzeumban.

\* \* (Szép ajándékot) kapott a királyi József-műegyetem a szabadalmazott osztrák államvasutársulattól. A társulat ugyanis az általa Szegeden kiállított tárgyakat, nevezetesen: a herbáriumot, fagyűjteményt, az uradalmi erdészet térképét, és a bográni igazgató kerület becslési munkálatának egy-egy példányát, valamint a társulat tulajdonát képező bányák és iparágak vas-, réz- és ásványtermékeiből összeállítandó gyűjteményt, s végül a társaság erdészetéről csak egy példányban közvetlenül a kiállítás előtt készült photolythographiai uton többszörösítendő térkép egy példányát a királyi József-műegyetemnek felajánlotta, s azt részben már meg is küldötte. Ezért a társulatnak köszönetet mond a közoktatásügyi miniszter.

\* \* (Az országház) tudvalevőleg csak ideiglenes és ide s tova ideje lesz gondoskodni egy állandó épület emeléséről. Erre vonatkozólag valaki indítványozza, hogy úgy kellene eljárni, mint a „koronázási domb“-nál. E domb az ország politikai egységének kifejezése végett valamennyi megye földjéből emeltetett. Hasonlóképen kellene az állandó országház építőanyagát is az ország minden törvényhatóságának területéről adományként beszerezni, illetőleg egyes műrészeit (kapuit, oszlopait stb.) az ország különféle vidékeinek iparosaival, lehetőleg díj nélkül készíttetni, a minél fajunk az az ártatlansága is kiaknázható, hogy vidéki iparosaink szeretnek u. n. „remekléssel“ tündökölni. Mindenesetre örömmel nyujtaná: Gömör vasát, Erdély rezét, Baranya márványát stb. mely anyagok nem képviselnek lelőhelyükön oly nagyságu áruértéket, mint a fővárosban, hova azok a fokozott nyereséget kivánó kereskedelem csatornáin érkeznek. A vasutársaságok hazafiaságától elvárni továbbá, hogy az országház építéséhez küldött anyagszállítmányokért díjt nem követelnek.

\* \* (A nemzeti színház) operája most különösen érdekes. Csak egy rövid hét alatt négy vendégszereplés, melyek közül három megérdemlené, hogy külön emlékezzünk meg róluk. Egyik a Gerster Etelka kisasszonyé, ki e héten fejezte be vendégszereplését színházunkban, melynek közönsége bizonyára sokáig elfeledni nem fogja a magyar művésznőt, ki a világ legelső színpadain is büszkeségünk lesz. Ő Hamletben, s egy operai egyveleg-előadásban lépett föl utolszor, s Opheliát

csak Nilssontól láttuk szebben énekelni. Másik világhírű vendégünk Lucca Paulina, ki csütörtökön az Afrikai nőben lépett föl először. Lucca nevét ismeri az egész világ, mely pár év előtt csak két versenyző pártból állt, az egyik Pattit, s a másik Luccát tartotta a világ első énekesnőjének. Patti azóta emelkedett, Lucca hangja pedig vesztett üdvösségéből, de azért most is oly hang az, mely méltán rajongásba hozta a közönséget. A szenvedély heve és közvetlensége tekintetében pedig nincs a ki fölmulja. Lucca férjhez megy s vissza vonul a színpadtól. — Harmadik vendégszereplőnk Masini Angelo, egy tenorista, kiért Szent-Pétervár közönsége lángban állt. Ritka énekes, és nem is csodáljuk, hogy oly rátartós. Ő Kauzernével lépett föl, ki bár nem tart igényt a világhírű névre, azért a mienknél nagyobb színpadon is megállja a helyét.

\* \* (Koziki.) A népszínháznak ismét van újdonsága, mely a fővárosi közönségen pár hétig okvetlenül feltétlenül uralkodni fog. Ez a legújabb Lecoqu-féle operette, a Koziki, melyet a múlt hét végén adtak először. A darab szövege nem a legleleményesebb, de elég bohókás arra, hogy magában is megnevetessen némelyeket, csak hogy egy kissé ez is frivol, mint újabban valamennyi operette-szöveg, mely a népszínházban adatott. Meséje abból áll, hogy a trónörököszt az elhunyt király öcsese kicseréli egy lánnyal, hogy majd idővel a csere kiderülvén ő léphessen a trónra. Az udvar erről mit sem tud s a fiatal örököszt, Kozikit megkoronázzák, sőt meg is házassítják. Természetes, hogy a fiatal férj nem tud udvarolni friss feleségének, még akkor sem, midőn ennek korábbi széptevője, egy kis testörhadnagy, leczkét ad neki az udvarlásból. Azonban előlép az ármányos bácsi, és fölfedi a titkot, a trónt elfoglalja, Kozikinek pedig kotródnia kell; el is megy és komédiásból csinált miniszterével együtt komédiás lesz. Az új császár azonban meg sem melegszik a trónon, már is „nyugalomba“ kell lépnie, mert a dajka fecsegése folytán a kicserélt trónörökös megkerül, a ki nem más, mint a komédiás, a ki aztán nőül veszi Kozikit. — A zene több helyt gyönyörű s valóban operai színvonalon álló. A szemképrázttató fényes kiállításnak is bizonyára nagy része lesz abban, hogy a darabnak még sok ideig közönsége lesz.

\* \* (Május elseje) az idén ugyancsak csunya volt. Kora hajnaltól késő estig esett az eső, és így szó sem lehetett a szokásos reggeli kirándulásról a városligetbe, mely más években szinte hemzsegni szokott a sok közönségtől, mely oda kisietett, hogy a zöld lombok alatt vigan avassa föl a tavaszt. A katonai zenekarok hajnali zenéje is elmaradt, nem volt kedvök ezeknek sem végig lubiczkolni az utcákon, hogy kellemesen fölserkentsék az alvó fővárost.

\* \* (Vegyesek.) A nőképző egyesületnek május elsőjéről elmaradt majálisa csütörtökön este fényesen sikerült s legközelebb bővebben szólunk róla, mit jelenleg terünk szűk volta nem enged. — Török vendégeink tiszteletére a nemzeti kaszinó is estélyt fog rendezni, ha igaz. — A ferenczvárosi templom-építési bizottságnak a tanács folyó költségei fedezésére újra 3000 frtot utalványozott. — A z állatkertnek újból nagy vesztesége van. A szép nőstény oroszlán, mely nem régiben élethalál harcztot vivott a párduczczal s azt megölte, tegnap rövid betegség után kimult. — Ováry Lipótot a napolyi Fontaniana tudós akadémia közelebbi nagygyűlésében levelező tagjává választotta. — A Miklósi-féle arénát elárverezték bírósági uton. A színház 28 ezer forintba került s komoly vevők hiányában maga az árverést kérelmező hi-



lező tartotta meg 300) frton. — Neruda Nándor hatvani utcai gyógyfűszerkereskedőnek mai számunkban olvasható hirdetését ajánljuk hölgyeink figyelmébe. Különösen illatszeri ajánlatosak, melyek kitünő minőségük dacára igen olcsók.

(Halálozások.) A lefolyt héten meghaltak: Ádám György evangélikus lelkész, 68 éves korában, Szabadszálláson. — Ragályi Miksné, született De la Motte Lujza, Jákfalván. — Imre Farkasné, született Makfalvy Lidia, 59 éves korában. — Özvegy Nánágy Gáborné, született Király Erzsébet, 80 éves korában, Debreczenben. — Funk Kálmán fővárosi tanácsnok, 40 éves korában, Budapesten. — Idősb Farkas Ferencz, nyugalmazott tisztartó, 74 éves korában, Balassa-Gyarmaton. — Dellagiacoma Soma tanár, Fiumében. Béke hamvaikra!

### Nemzeti színház.

Április 28-dikán: „Hamlet.“ (Gerster kisasszony.) — Április 29-dikén: „Téli regge.“ — Április 30-dikán: „Ifj. Fromont és idősb Rizler.“ — Május 1-szén: Opera-egyveleg. (Gerster kisasszony.) — Május 2-dikán: „Délila.“ (Hetényi Béla.) — Május 3-dikán: „Afrikai nő.“ (Lucca kisasszony.) — Május 4-dikén: „Julius Caesar.“

### Divattudósítás.

Már többször intéztetek kérdések hozzám, milyen színű ruhát vegyen fel egyik-másik olvasónóm menyegzők, kereszstelők stb. alkalmánál. És mert az ilyen kérdések tán szélesebb körben is érdeket keltenek, megengedek kedves olvasónőim, hogy e rovatban felelek nekik. Minden ilyféle társas összejövetelnél fiatal nők világos színű ruhákba öltözködnek. leányoknál már ez magától értetődik. A negyven és negyvenöt év közti hölgyek azon félig sötét és félig világos színű ruhákat viselik, melyből olyan sok szép találkozik minden színvegyületben, míg ezen koron túl, kizárólagosan a sötét színek választása ajánlandó.

Egy kedves fiatal özvegy kéri ki tanácsomat, a ki újból az örök szerelem esküjét le akarja tenni, minő ruhában lépjen az oltár elé. Ime, megfelelek ennek is, a mai divat követelményei szeriut, mert erre nézve változékony a nézet. A tiszta fehér ruha a fiatal szüz kizárólagos előjoga. de azért a fiatal özvegy is vehet föl fehér ruhát, csak hogy sötét bársonydisz, vagy atlac adjon neki egy kis komolyabb jelleget. Különösen szép özvegynek való menyasszonyi ruhát láttam fehér fáiléből világos lila selyemmel és fehér csikos bársonnyal díszítve. A derék mellénykeforma betéte lila bársonyból készült, valamint az ujjak is ezzel voltak díszítve. Ha a fiatal özvegy szereti az egyszerűséget és a menyegző csendesebb, akkor jobb, ha sötétebb színeket választ. Sötétkék (marine), sötétzöld, szilvakék atlac például nagyon illő volna, kivált fehér csipkével díszítve, a mi rendkívülkép emeli e ruhák szépségét. E célra még a csikos selyemruhákat is igen kedvelik. Hungó Viktor nagy francia költő fiának özvegye, ki nem rég másodszor ment férjhez, menyegzője alkalmával szürke atlac ruhát viselt, olajzöldes atlaczezal gazdagon díszítve, szürke kalapot, szintén olajzöld hosszú tollal. A mai divat szerint a menyasszonyi ruhák is a princesse-formára készülnek, és a fiatal leányok menyasszonyi ruhái fehér atlac és csipkediszből állanak. Nagy gond fordítatik a fésülésre, de még nagyobb a koszoru és a fátyol feltűzésére, hisz ez fénypontja e szép öltözéknek, és hozzá még a fátyol adja meg az alak szépségét, érdekességét.

A naptárban feljegyzett kedves május hó dacára didergünk és fázunk ugyan, és jobban melegítene a kandalló, mint a jelenleg fukar és ritkán látható nap, de azért megkívánja tisztem, hogy a jövőre való tekintettel a — napernyőkről is beszéljek! A fekete nehéz selyemszővetű napernyő még mindig divatos, kivált díszesebb öltözékhez, fehér béléssel és a szélén himzéssel és nehéz csipkediszszel; a csipke két-három sorosan is felvarrva. A napernyők nyelei is nagy figyelemről tanuskodnak, mert nem csak finom faragással, hanem ezüst, bronz és acél virágokkal vannak díszítve, és szinte kár e nagy, időt, szemet és majdnem művészetet igénylő munka ilyen kis köznapiságra fordítva. A vörös és sárga napernyőkkel is ijesztenek bennünket egy kicsit, de még ha a divat szeszélyében, csakugyan készítenetne ilyeneket is, nem hiszem, hogy igazán széles körben lábra kapnának. Hagyján még a sárga nyakkendők, befoglalások, virágok, — de egy sárga napernyő alatti séta, csakugyan egy kissé a menyői birodalom virányaira varázsolna bennünket.

### Számrejtvény.

Hambalek Gizellától.

3. 5. 3. Bérczek a hazája s madarak büszke királya,  
3. 12. 13. Alföldön sok helyütt feneketlen a talaja,  
4. 5. 6. 7. Nagy fényt nem hajhász s boldogság honol benne  
8. 5. 4. Nincs sülyedt nép, mely ha hallja, ne hevülne,  
1. 2. 12. 11. 14. 15. Első magyar ember, kiért minden honfi karja készen áll,  
2. 3. 10. 13. 14. 5. Nemzeti legfőbb kincs, ezt fénypontra emelni első szabály,  
3. 13. 12. 3. Ez ellen nincs oltalom, cem előtte irgalom,  
3. 9. 12. Itt boldogtalanra is borul csend és nyugalom.  
12. 11. 10. 13. 3. Mezején nemzetünk sokszor gyülesezett, ha fölötte vesztély fellegzett,  
14. 5. 7. 12. 5. Női név, melyet sok ifju, csinos lányka visel,  
3. 13. 12. A megfejtő hős költeményében sok ilyent lel,  
1—15. Majd fél század, hogy koszorus eposzi lantja Mély keservvel bánatában zengett,  
S távol honától, mint számkivetett,  
Festői ecsettel a külföldet kereste pályája.

Megfejtési határidő: májushó 30-dika.

A f. é. 14-dik számban közölt rejtvény értelme:

Tiéd vagyok hazám!

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Abonyi Jánosné, Pántz Ödönné, Áronfi Fisch Jeanette, Marosy Etelka és Izabella, Lukács Julia, Gorove Anna, Kolb Józsefné, Bosnyák Anna, Éhen Gizella, Schlesinger Berta, Jánossy Lajosné, Ferencsevics Teréz, Batori Zsigray Istvánné, Csiky Imréné, Eckert Karnász Mariska, Wigner Gizella, Muraközy Róza, Puskás Gizella, Mednyánszky Margit és Erzsi, Szkladányi Teréz, Korenagh Seik Hermin, Jakó Viktória, Haintz Mari, Györfly Karolin, Mandits Erzsi, Bronts Sarolta és Gizella, Mehrwerth Anna, Biró Petrás Julia, Hőgyesiné Sarkadi Irma, Csonth Lajosné, Magyar Matild és Felici, Tahy Fehérváry Kornélia, Dzsinih P. Mária, Bohus Gyuláné, Bányay Ilka, Tóth Bertalanné, Garzó Ilka, Menyhárt Kornélia, Bene Sándor Ilka, Dömötör Ida, Fülöp Julia, Moezs Gézáné, Belezny Szeréna és Amaranta, Stresznyák Hermin, Matyasovszky N. Mária, Karay Antal Mariska, Ballus Jolán, Gerzse Aloizia, Hambalek Gizella, Nagy Zsuzsánna, Csellei Ilona, Muraközy Róza, Szécsényi Mariska, Lakates Zsuzsika, Hedry Ilona, Hosszu Elekes Matild, Máar Izabella, Török Malvin és Flóra, Papp Juliska, Ördög Irma, Kállay Anna, Szakál Póli, Lehoczky Matild, Pongrácz Emilia.

A 12-dik számban közölt rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Matyasovszky N. Mária, Gózon Malvin, Máar Bella.

A 13-dik számban közölt rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Matyasovszky N. Mária, Csellei Ilona, Kuzma Istvánné, Nagy Juliska.

### Tartalom.

Egyszeru történet, Bodon Józseftől. — Dalok, Csengay Gusztávtól. — A roncsoló toroklob, Dr. Balogh Tihánértől. — Nincs szive. — A féltékenység. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — A háboru. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különbülék. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



19-dik szám.

Május 13-dikán.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTEKONY NŐEGYESÜLET

## K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## E M I L I A.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országút 39. sz.



## H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |           | R. katolikus és protestáns naptár |                | Ó-naptár           | Izraeliták naptára | Hold-járás | N a p - |          |  |
|-----------------------|-----------|-----------------------------------|----------------|--------------------|--------------------|------------|---------|----------|--|
|                       |           |                                   |                |                    |                    |            | kelte   | nyugta   |  |
|                       |           |                                   |                |                    |                    | óra perc   |         | óra perc |  |
| Május 13              | Vasárnap  | G 6 Szervác p.                    | G 6 Exaudi     | 1 Május B 5        | 1 Siván, R.        |            | 4 27    | 7 26     |  |
| 14                    | Hétfő     | Bonifác püsp.                     | Bonifác        | 2 Nagy Athan.      | 2                  |            | 4 26    | 7 27     |  |
| 15                    | Kedd      | Zsófia szűz                       | Izidor         | 3 Timotheus        | 3                  |            | 4 25    | 7 28     |  |
| 16                    | Szerda    | Nep. sz. János                    | Nep. sz. János | 4 Pelagia          | 4                  | ☉          | 4 23    | 7 30     |  |
| 17                    | Csütörtök | Ubald püsp.                       | Ubald          | 5 Aldoó csütört.   | 5                  |            | 4 22    | 7 32     |  |
| 18                    | Péntek    | Venác, Libór                      | Libór, Ivó     | 6 Hiob             | 6 Pünk. ün.        |            | 4 21    | 7 33     |  |
| 19                    | Szombat   | Prudent, Ivó                      | Mennei         | 7 Sz. ker. feltal. | 7 P. 2. ü. S. N.   |            | 4 20    | 7 34     |  |

## V i d é k i t á r c z a.

**Ujvidéken** május 1-sején Albrecht főherceg itt tartózkodásakor több szerbiai tisztet lehetett látni utcáinkon Nándorféhevárról, részint egyenruhában, részint a nélkül. Némelyek tudni vélték, hogy ez urak látogatása összefüggésben volt volna a főherceg itt tartózkodásával; mi azonban erre nézve semmi bizonyost sem tudhattunk meg. Főlemlítjük még, hogy ő fenségénél Ivackovics Prokop karloviczi patriarcha személyes vezetése mellett a görög keleti papság is tisztelgett.

**A békési** kaszinó e hó 6-dikán tartott közgyűlésében dr. Hajnal István ur indítványára általános lelkesedés között következő határozatot hozta: „A békési kaszinó tiszta szívből üdvözölte a Budapestre érkezett török küldöttséget s általa a nemes török nemzetet. Óhajtja, hogy azon kézszerítés, mely Konstantinápolyban és Budapesten a magyar és török nemzet érzelmeit híven tolmácsoló küldöttség által történt, legyen azon erős kapocs, mely a két testvér-nemzetet jó és balsorsban elválhatlanul egybe tartja. Meleg rokonszenvvel kíséri azon küzdelmet, melyet az igaztalanul megtámadott török nemzet a közös ellenséggel folytat, s szívből kíván a török fegyvereknek fényes diadalt s annak kivívása után az alkotmányos Törökországnak állandó békét, soha meg nem szűnő jóllétet s boldogságot. Kifejezi végre köszönetét a magyar főváros lakossága iránt azon fényes és mindenekfelett szívélyes fogadtatásért, melyben a török küldöttséget részesítette, s mely által az egész nemzet érzelmeinek igaz és méltó kifejezést adott.“

**A soproni** irodalmi és művészeti kör a mult vasárnap előadást tartott, következő tárgysorral: „A nap alkatáról“ írta és mutatványok kíséretében előadta Kundrath János; rhapsodia Székely Imrétől, zongorán előadta Czegléd Gyula; „Gyöngyösi István Murányi Vénusa,“ értekezés, írta és felolvasta Kárpáti Károly; magyar népdalok Liszt átíratában, harmoniumon előadta Moller Ede; „Valami a nevetésről e siralamos időben!“ bőjti predikáció husvét után, írta és fölolvasta Frankenburg Adolf; magyar ábránd, írta Munczy Lajos, előadták a szerző és Czegléd György. „Mit végzett az Isten Magyarországról,“ költemény Tóth Kálmántól, szavalta Bognár Géza; „Hunyadi-nyitány,“ előadta Czegléd és Moller. — A kör rövid fennállása óta sok életrevalóságnak adta jelét.

**Dunaföldváron** a leányvásárok még most is rendszeren megtartatnak. Kétszer van ilyen: Szent-Györgykor és Szent-Mihálykor. Érdekes leírását olvastuk a legközelebbi mihály-napi leányvásárnak. Délutáni egy órára a környék minden vi-

dékéről összesereglettek a leányzók, kik tőlük kitelhetőleg kicsipték magukat, s ugyancsak fenhangon hirdették előnyös tulajdonaikat és képességeiket. A vevő közönség: a gazdaszonyok is csakhamar megérkeztek, s megkezdődött a szemle. Itt egy dajka dicséri magát, ott egy szakácsné esküdözik, hogy ő ragout, meg majonaist is tud készíteni. — Amott konyha munkákra ajánlkozik egy fiatal leány, minden kaczer-ság nélkül mutogatván izmos és piros karját; míg mellette Pesten is szolgált barátnője ugyancsak ügyesen tudja forgatni nagy fekete szeméit. Ez szobaleányi állást keres, s oly kaczer csinnal van öltözve, hogy mindenki elhiszi, hogy már csakugyan volt városban is. — Élce is van hozzá, a mint a következő felelete mutatja, melyet egy nemrég összekelt házaspárnak adott, mely épen szobaleányt keresett. Mit tudsz? kérdé tőle az urnő. Tudok fészülni a legujabb divat szerint, tudok varrni, téglázni, ágyazni, vendéglátni és kanári madarakat szelidíteni! — felelte pörgő nyelven. — Hát még? kérdé mosolyogva a fiatal férj. — Hallgatni! — felelé hamiskásan mosolyogva és egyik szemével a férj, másik szemével az asszony szemébe kacsinva. — Az idén a vásár gyöngye volt. Csak kevesen keltek el. A többiek aztán estefelé bus nótákra kezdtek s szégyenkedve vitték haza el nem adott petrezselmüket. A hatóságok a mult évben többször megakarták e népszokást szüntetni, olykor drabantokkal ugratva szét az összesereglett leányokat. De nem értek célta, a nép ragaszkodik szokásaihoz, s a vásárok rendszeren megtartatnak.

**Nagyváradon** e hó 4-dikén nagy szerencsétlenség történt. Nyolcz katona a régi kaszárnya-épület egyik termében épen régi tölténytokok megtöltésével volt elfoglalva, midőn az asztalon főlhalmozva volt nagyobb mennyiségű löpor, valamely szerencsétlen véletlen folytán meggyuladt és felrobbant. A terem ablakai, ajtai, valamint a plafond és fődél egy része szétzuzattak; a katonák közül három azonnal meghalt, a többi öt pedig reménytelen állapotban kórházba szállított. Az explosió oka még ismeretlen, mert a szerencsétlenség közvetlen szemtanui még mindig annyira öntudatlan állapotban vannak, hogy felvilágosítást nyújtani képtelenek.

**Somogy** réme Séta Pista haramia nem él többé. De mig elejthették, valóságos körcsatát kellett a panduroknak a rablókkal vivni. Igmándy Benedek szigetvári szolgabíró ugyan is e hó 6-dikán arról értesülvén, hogy Séta Pista s társai az éjt a Verőczétől alig negyedóránnyira fekvő branyinai pusztán fogján fogják töltetni, két barátja, továbbá 6 pandur és 5 katona kíséretében Verőczére sietett s itt intézkedést tett az iránt, hogy a rablóknak altatószert adjon be a korcsmáros, így



akarván az egész bandát élve kézrekeríteni. A szert fekete kávéba vegyítve be is vették a rablók, — mint arról este 10 óra tájban Igmándy értesült — de annak semmi eredménye sem volt, mert midőn a szolgabíró kíséretével együtt az említett pusztán megjelent, a rablók, névszerint Séta, Sotonyi György, Tóth Ferencz és Lacza István ébren voltak. — Erre a szolgabíró az istállót, melynek egyik ketreczében Séták szállást ütöttek, körülvetette a legénységgel. A rablók azonban neszét vették a dolognak, s kitorve az istálló két ablakát, elkezdtek kifelé tüzelni. Erre a pandurok is hozzá fogtak a lövöldözéshez. A csata mindkét részről heves volt, úgy hogy 300-nál több lövés történt, de még mindig eredménytelenül. Tizenkét órakor segédcapat érkezett: négy rendőr — majd fél 2 órakor nyolcz s később ismét nyolcz honvéd. — Az így megerősített csapat hajnalig ostromolta az istállót. Mihelyt világosodni kezdett, Igmándy szolgabíró felbontotta az istálló tetejét, a padláson néhány lyukat furatott s azokon kereresztül tüzeltetett a makacs ellenségre, felszólítván őket, hogy adják meg magokat szépszerével. Erre kettő kinyújtotta fegyverét s megadta magát, — de Séta Pista másodmagával tovább is elment állt, midőn azonban társa megsebesülvén, magát megadta s az ő kezét is szétzúzta egy golyó: utolsó revolver-töltényével szíven lőtte magát s rögtön meghalt. — A három elfogott rablót a verőcei börtönbe zárták, s a vizsgálatot ellenük megindították.

## Különfelék.

\*(A bécsi akadémiai magyar olvasó- és társaskör) ünnepélyesen megnyilt. Érdekes látványt nyújtott, midőn az ifju kör helyiségében összegyűlt közel száz főnyi ifju a haza éltetésével ülte meg egy régi kedvencz eszméje létrejöttének örömnepét. Elnök gróf Zichy Antal, lelkes szavakban buzdítván a jelenvoltakat a kör támogatására, azon reményének adott kifejezést, vajha megérhetnék létrehozói annak 50-dik évfordulóját. Viharos éljen- és tapstól követett beszéde után Tanódy orvosnövendék tartott hosszabb alkalmi beszédet, melyben a kör czélját fejtegetve hivatkozik a helyben élő magyar ifjuság honfui érzelmére, ettől várva a kör felvirágoztatását. Végül Petz alelnök ad kifejezést örömének a kör létrejötte fölött, s fölhevítve a jelenvoltakat pártolásra, s a kör helyiségét látogatás végett ajánlja a tagok figyelmébe. Fokozta a jó hangulatot a budapesti tudomány- és műegyetemi olvasókör, s a műegyetemi segély-egylet üdvözlő táviratának felolvasása, mit a jelenvoltak dörgő éljenzése követett. A kör alapítói közé léptek eddig: gróf Andrássy Gyula külügyminiszter, gróf Vay Ádám, gróf Festetics György, gróf Zichy Antal, gróf Erdődy Ferencz, Fratricsevics György testőrségi kapitány, báró Bésán János, gróf Zichy Pál Ferencz urak; pártolói pedig gróf Vay Károlyné, gróf Vay Mária, Lónyai Gábor, Bonnáz püspök urak. Tekintélyes összeggel felülfizettek gróf Vay Olivér és Turcsányi János tag urak.

\*(A pápának) jubileuma alkalmából szánt ajándékok átvevése és rendezése már kifárasztotta a vatikán hivatalnokait. Egész kiállítás rendeznek a sok és szép ajándékokból. Van a többek között egy tömör aranyból készült trón, melyen ő szentsége ünnepélyes alkalmakor kihallgatást fog tartani. A lyoniak tekintélyes pénzösszeget kívül egy művészileg készült nehéz arany kelyhet hoznak. A brazíliaiak is kitesznek magukért; egy csinos szekrénykét, mely tele van befoglalatlan gyémántokkal, már is elküldötték Rómába, de ezenkívül még

más ajándékokkal is fognak kedveskedni. Az északamerikaiak 115,000 dollárt hoznak azon 15,000 dolláron kívül, melyet egy philadelphiai nőegylet gyűjtött. Mindezek mellett igen érdekes lesz azon népeket saját nemzeti öltönyeikben láthatni, kik az ünnepélyre Rómába fognak érkezni.

\*(Bismark emléksobrát) mult hó 29-dikén leplezték le Kissingenben, a városi hatóságok, egyletek és nagyszámú közönség jelenlétében. A császár rendeletére a belügyminiszter is megjelent az ünnepélyen. Az emlékszobor 480 méter magas s a herceget, vértés ezredesi egyenruhában ábrázolja födetlen fővel, kardjára támaszkodva. Mellette egy tölgy törzs, melyen tábori sapkája s ez alatt papirtekercs van birodalmi kancellárrá való kineveztetésének évszámával. Kissingen a leplezés alkalmából ünnepi színt öltött s nagy diszlakomát rendezett.

\*(Virágos öltözékek.) Egy párisi levelező írja: a virágokkal a szó teljes értelmében visszaélnek a divatos ruhádszítók s virágárusnők. A kalapok szinte görnyedeznek a virághalmazok sulyától; a kivágott ruhák valóságos rózsabokorhoz hasonlítanak, míg az ujjak, vállak, övök mind virágosan jelennek meg az utcákon s termekben. A bálokban a fiatalság mintha mind a kamelia s rózsarend nagy érdemrendjével volna diszítve, úgy elborítja mellüket a sok szalagon csillogó virág. Annyi a ruhán czifraság, a csinált és nem csinált virág, hogy az erdőt nem láthatni a fáktól.

\*(Külföldi vegyesek.) Londonból írják, hogy e hó 3-kán, a newmarketi lófuttatáson a gróf Festetich Pál „Woodbridge“ és hercege Batthyány Gusztáv „Cerberus“ nevű lovai első díjakat nyertek: egyik versenyben gróf Festetich „Eberhard“-ja is futott, de csak negyediknek érkezett be. — A szultán kijelenté a Mekkába és Medinába menő zarándokok előtt, hogy győzelem esetében Mekkába zarándokol. — Belgium egyik leggazdagabb embere e napokban meghalt örökösök nélkül, végrendeletére azt írva: a pápa jubileumán bontandó fel; ebből azt hiszik, hogy tizenkét millió franknyi vagyonát a szent atyára hagyta.

## Megbízások tára.

Egerbe G. K. urnak: Magam fogom azt a dolgot elintézni és eljárásomról tudósítani.

Nagyváradra G. J. urnőnek: El van küldve.

Enyingre R. Gy. urnőnek: Eddig bizonyára kezei közt lesz már.

Grázra M. M. M. urnőnek: A kívántakat megküldtem, a hiányzó az idén nem jelenik meg.

Sarkadra N.-nek: Számrejtvényül csak országos, hires és nyilvánosan ismert egyéniségeket lehet a nagy közönség elé vinni. Az illető, szerénységében, valóban nem is köszönné meg azon tulbuzgóságot, melylyel őt a nyilvánosság elé hozzák.

Nyitrára V. J. urhölgynek: El van küldve.

Dereskőre H. J. urnak: Eddig már kezei közt lesz.

A. A. Lapra S. B. urhölgynek: A könyvek félékenként 20—20 kr küldendő be csomagolási díjúl.

Rimaszombatba B. S. urhölgynek: Bizony, az a szerkesztői „iroda“ nagyon szerencsésnek érezné magát egy kis igazi csevegés által.

Ökörmezőre S. G. K. urnőnek: Pedig Pestről el lett küldve.



# Helyiség-változtatás.

T. cz.

Nödivat és készruha-raktárunkat tökéletesen új készlettel, valamint terjedelmes műhelyeinket május 1-jétől, az eddigi üzlethelyiségeinkkel (a hatvani-utcában) szemközt fekvő **Ferenciek új épületének földszinti és első emeleti elegáns berendezésű helyiségeibe** tettük át, mit ezennel van szerencsénk becses tudomásul hozni.

A jutányosság elvének szoros fentartása mellett folyton arra törekszünk, hogy t. vevőink nagybecsű megelégedéseikkel megrendeléseik pontos teljesítése által mindig találkozhassunk.

Ajánljuk ez alkalommal **toilette-Jaque**- és **köpenyeinket**, melyek az általunk személyesen Párisban és Berlinben bevásárolt minták szorint készítették, továbbá **selyem, bársony és ruhakelméinket**.

Figyelembe ajánljuk még egyidejűleg az általunk régi üzlethelyiségeinkben rendezett árukészletünknek (melletti hirdetés szerint) **jelentékeny ár-ez-állítás** melletti végelárusítását.

Eddigi irántunk tanásított bizalomért hálás köszönetünket nyilvánítjuk ama kérésünk kíséretében, hogy méltóztassék szíves jóakarátát részünkre továbbra is megőrizni.

**Thein Lipót és fiai,**  
női ruha-esarnok a „bécsi világkiállításához.“

## Végelárusítása

a régi üzlethelyiségeinkben maradandó kézműauink-, ruhakelméknek, valamint **cretonok selymek, bársonyok, vasznak, csipkefüggönyök, toilették, jequettek** stb. féléknek

igen leszállított árak mellett,

a régi i-osta-épületben, első emelet, „A bécsi világkiállításához.“

**Thein Lipót és fiai.**

## BECK JAKAB

Budapest hatvani- és ujjvilág-utca sarkán  
kész fehéreműek, vásznak,  
asztali készletek és függönyök  
gyári raktárában,  
kaphatók:

- Színes férfi ingek, 1.50, 1.60, Oxford ing 2 frt, két kü-lön gallérral 2.50.
- Fehér férfi ingek, 1.50, 1.60, 2 frt, himzettek 2, 2.50, 3 frt. vászonból 2.50, 3 frt, rumburgi 3.50, 4 frt.
- Férfi gatyák, magyar vagy német szabásu 1 frt, sziléziai vászonból 1.20, 1.40, Kieas 1.5, 1.60, rumburgi 2, 2.25.
- Női ingek Chiffonból 1 frt, himzettek 1.50, 2, 2.50, vászonból 1.50, 1.60, kivarrottak 2.50, himzettek 3, 4, 4 frt.
- Baloköntösök, diszes 1.20, himzettek 1.50, 2, 2.50, 3, 4 frt, irdas barketbol 1.20, 1.50, piquet barket 2, 2 frt 50.
- Alsó szoknyák, fodor diszes 2, 2.50, himzett 3, 3.50, 4, 5 frt, irdas barketből 2, 2.50, piquet barketből 2.50, 3 frt.
- Sárszoknyák 2, 2.50, fekete Moirból 3, 3.50, 4 frt Teli nemez alsó szoknya piros és szürke 3.50, 4 frt 50 kr.
- Női lábravalók 1, 1.20, 1.50, himzettek 2, 2.50, irdas barketbol 1.20, 1.40, piquet barketből 1.50, 1.80.
- Franciaia fűzők 80 kr. 1, 1.20, dupla finom fajta 2, 2.50, legfinomabb 3 frt.
- Fehéreműek ujonszülött gyermekeknek, ingecs-kék 45, 60 kr., 1 frt, vászonból 90 kr. 1, 1.50.
- Hosszu párnák 1.50, fodros 1.60, 2.20, finom 3, 3.50, himzettek 4, 4.50, 5 frt, vattázott párna betét 2 frt.
- Pelenkák vászonból, tucetzatja 4, 4.50, 5 frt, flanel 40, gummi 50 kr. darabja.
- Réklik horgoltak 45 kr., foktő 15 kr., kötött kész etek 1, 1.50, pipue takarók, szakálkák és fatslik.
- Menyasszonyi hozományok 200 frttól 1500 frtig kaphatók.
- Agyneműek, Chiffon vánkos 1 frt, czakkos 1.20, fodor és egyéb diszszel 2 frt.
- Paplanlepedők Chiffonból, sima 2.50, fodros és koczka kivarrással 4 és 5 frt.
- Vaszon párnák, diszes 2.50 himzeettek 4, 5, 6, 7, frt, vaszon paplan lepedők sima 3.50, diszes 5, himzetek 10, 12, 15, 18 frt.
- Alsó lepedők vászonból 1.80, varrásnélküli 2.50, 3 frt.
- Vattázott paplanok, kartonból 3 frt, cachemirből 5, 6 frt, selyemből 15, 18, Noblesz selyemből 22 frt.
- Csipke függöny kelme 7/8 széles, röfe 35, 40, 50 és 60 kr., párja egy ablakra 3, 4, 5-10 frtig.
- Kész fehéreműek fiuk és leányok számára minden nagy-ágban és áron.

Legjobb zahasu Pique- és vaszon-gyermek ruhacsak 2.50, 3, 3.50, hordó-köpenyek 5. 6. 8 frt.

Küldemények utánvétellel pontosan eszközöltetnek.

Függönyök tisztítási ára párjaért 50 kr.

Oly árucikkre megrendelésekre nézve, melyek netán üzletomban kaphatók nem volnának, - szívesen a be-vásárlandó gyári áron eszközölni rendelkezésre állók.

## Napernyők

a legelőkelőbb bécsi gyárakból.

bámulatos olcsó áron

- Clothfodros napernyő 90 kr. 1.25 bélelt, 1.60, 2 frt, chin 1 formában 2 frt 50 kr.
- Cloth En tout cas 16 zolos 1.50, 18 zolos 2 frt, bélelt olyan 50 krral drágább.
- Selyem fodros napernyő bélelt 2.80, 3.50, 4, legele-pans bb 5, 5.50, 6 frt.
- Selyem En tout cas 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50 és 6 frt.

Küldemények utánvétellel pontosan eszközöltetnek

**Beck Jakabnál,**

hatvani és ujjvilág utca sarkán.

**Nestle Henrik-féle gyermeklisztet.**

**Liebig-féle húskivonatot,**

valódi francia borseszét szóva és só nélkül, legjobb minőségű fűregport - valamennyi fűregnek halált hozó, fűstölő szeszt salicylsavval.

**Illatszereket,**

suly szerint minden mennyiségben.

angolt: Jokey Club, Ess-bouquet, Mose-rose, Cy-pre, stb. franciaiát; Ibolya, Rezeda, Jasmin, Fleur d'orange, Ylang-Ylang stb.

Fogport, fogszappant, fogkefét, szájvizeket, különféle gyárakból, párisi hölgyport, rizsport, Sarg-féle mindenféle glicerín készítményeket stb. a leg-jutányosabb áron ajánl

**Neruda Nándor,**

gyógyfűszer árus az „arany méhkashoz“  
Budapest, Hatvani utca 10. sz.

## Féreg-port

kitűnő minőségű

moly, tinktura, kámfor, naphtalin,  
patchouli-fűt ajánl

**NERUDA NÁNDOR,**

Hatvani-utca 10. sz.

„Az arany méhkashoz.“

Legnagyobb választék



Gyári raktár

Legyenek 10 krtól 10 frtig. In-gek, gallérok, kézelők, nyak-kantók, pólézák, esernyők, ajtó- és játszószerkek.

Megrendelések lelkismerete-sen teljesített-nel:

Árjegyzékek in-gyen és bérment-ve küldetnek.

Diszmoszikkék és norinbergi árnok pompa és házi szükségletekkel. Női-készítések 70 krtól 3 frt 50 krtig.

Szép, jó és jutányos!

Gyönyörű szép

**HÖLGYRUHAKELMÉK**

a legelőkelőbbben megszereshetők

**HAMBURGER ADOLF-nál,**

Budapest, koronaherezeg-utca 8. sz.

Minták kivárató ussonal ingyen és bérmentve bárhová küldetnek.

## Epilepsie

(kórságot) gyógyít levél útján a szakorvos **Dr Killisch,** Neu-stadt Dresden (Szászország). Már 8000 egyénnél többet jó si-kerrel kezelt.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetmények nélkül)

Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvsomagolási díj félévenként  
20 kr.

Szerkesztői irodái:

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

19. sz.

Május 13-dikán.

1877.

Havonkénti színezett  
divatképpel,

minden szükséges himzetrájkokkal.

Évenként

tizenkét kötet könymellék-  
lettel.

A könyvek meg hozatala egész  
évi járatási kötelezettséget foglal  
magában a lap irányában.

## Á r n y a k.

(Elbeszélés.)

László Mihálytól.

I.

A gyógyudvar árnyas utain egy halavány fiatal ember sétálgatott. Még nem volt harmincz éves, s szelid nemes vonásaiban és égő szemében rokonszenves lélek nyilatkozott.

Lassan, gondolkodva járt, s mélyzó tekintete a virágos bokrokon tévedezett.

— Minek is már az élet? mindenütt fény, illat, sugár, s én rab vagyok, nyomoruságos rab! oh mily szép az élet, mily virulók ezek a rózsák! — Elfordult a virágoktól s csöndesen tovább sétált.

— A napok mulnak, — beszélt ismét; — vigad a világ, boldog még a koldus is, mig én szenvedek, meghalok, a nélkül, hogy éltem volna. Oh ha tudnám, hogy nincs szabadulás, perc alatt kioltanám életemet... de hát még mindig az étellel kecsegtetnek. Igazuk van; én még fiatal vagyok, s mit nem bír el a fiatalság? Oh hiszek, hiszek bennetek ti bölcs orvosok, csak gyógyítsatok meg!

Néhány lépést tett, de újra megállott.

Egyik terebélyes fán madár csicsergett, s vigan hajtogatva tollas fejcskáját a napsugaras légben.

— Oh milyen is az élet! vigadunk, álmodunk, ábrándozunk, s nem törődünk se a holnappal, se a jövővel... Oh fogok-e én még álmodni, ábrándozni?...

Igy tépelődött a mellbeteg ifju, majd remélve, majd kétségbeesve sorsa fölött.

Az orvos mindent elkövetett, hogy távol tartsa tőle a kínos gondolatokat.

Mig az első időben maga az ifju is telve volt reménységgel, később már kétkedni kezdett, s mint a ki jól ismeri

betegségét, kétségbeesve tördelte kezeit, s nem hitt se orvosnak, se tndománynak, se isteni csodának.

Voltak napok, midőn ideges természete senkit se türt meg maga mellett, és semmiféle orvosi rendelést nem teljesített.

Az orvos hiába könyörgött.

Egy nap elhatározta a beteg ifju, hogy ő maga siettetni fogja halálát s bele veti magát a világ zajába.

Igy hamarabb kialszik az a gyöngye mécs, ugy is ki tudja: fog-e még lobogni, lángolni?

— Nem várok tovább orvos ur, hadd jöjjön a minék jönni kell. En lemondtam a reményről.

— De nem szabad lemondani!

— Nem szabad!? hisz ha én tudnám, hogy vigan fog még bennem a gép zakatolni... de érzem, hogy szétbomlott. Nem lehet többé összerakni.

— Semmi sem lehetetlen.

A fiatal ember keserüen mosolygott.

— Csak türelem és nyugalom.

— De meddig tart még?

— Ne számítsa az időt, hanem reméljen.

— Ez az orvosság sem használ, haljunk meg tehát!

— Hát feledi fiatalságát?

— Volt! nincs! szegény fiatalságom!

— Ez ismét egy új rögeszme.

— Beszéljen komolyan orvos ur, legyen őszinte, mondja meg: remélhetek-e?

— Igen, ha nem tépelődik és nem nyugtalanodik.

— Oh ha ismét vigan fog a vér bennem lüktetni, akkor enyém lesz a világ!



A fiatal ember újra remélt; pontosan követte az orvos tanácsait, s egy ideig még emlékei sem háborgatták lelkét.

Mert emlékei voltak, édes fájó emlékek, mik izgatták agyát és kinozták szívét.

Oh, vannak, édes, szomorú emlékek, mik agyunkból soha ki nem halnak! Vannak kedves szép árnyak, kik fölkeresnek álmainkban, szólnak, suttognak, s bűbajos lelkükkel átölelnek.

## II.

A fiatal embernek két szerelmes halottja volt, kiket ott hordott mélyen a szívében.

Az egyik egy kaczer kis rózsza volt, ki mielőtt övé lett volna, elhervadt.

Az érzékeny ifju azt hitte, hogy a világ omlott össze, s őt is romjai alá temette.

Mélabús lett s ott lakott a tóparti temetőben.

A kétségbeesett ifju lelkét mindenféle ármányos gyógyszerrel lassankint kigyógyították, s újra visszaadták az életnek.

Az ábrándos természetű ifju kissé józanabb lett, s tett neki, ha az érzéketlen szerepét játszhatta.

A nőket föltűnően kerülte, s érző lelkének vágyait elfojtotta.

Már ismét aggódni kezdtek.

— Hagyd itt Jenő a mi unalmas fészünköt, s menj a világba; szórakozzál, mulass és élvezz, — mondta nagynénje.

— Mit keressek én a világban? Hamar megunnám magam, s ismét csak visszatérnék.

— Menj Pestre.

— Mit csináljak ott?

— Légy ur, tégy a mit akarsz. Ha egyszer ott léssz, tudni fogod.

— Félek az én bolondos természetemtől. Csupa ideg vagyok; nagyon fogékony a lelkem, s ki tudja mire ragad és mily ostobaságokat követ el változékony, türelmetlen természetem.

— No csak menj, nem röpitéd légbe a világot.

A fővárosban kedvére szórakozott.

Előtte még ismeretlen volt a nagyvárosi élet ezer örömeivel és csábos képeivel, de csakhamar bele találta magát az új világba.

Mohón élvezett, és a kaczer főváros izgalmas falai közt még érte imádkozó nagynénjéről is megfeledkezett.

A tóparti temető kedves halottja is szunyadhatott, nem emlékeztek reá.

Milyen jó, hogy oly mélyen alusznak a halottak.

Még be sem telt a fővárosi élettél, s a kedves őszi napok már is elrepültek, és jött a tél ezüstös pompájában, magával hozva: a bálakat, az estélyeket és a fényes éjeket!

Fővárosi esték, fővárosi éjszakák, mily édesek vagytok pompás kandalló mellett, babyloni kényelemben!

Fővárosi esték, fővárosi éjszakák, mily gyűlöltek vagytok a nyomor falai közt!

A vigadóban álarcosbál volt.

Az első álarcosbál, a mit életében látott!

Az a fény, az a pompa, az az illat ittassá tették.

El volt ragadtatva, meg volt bűvölve.

Mámoros fővel járkált a márványtermekben, s a hány-szor egy karcsu dominó suhant el mellette, annyiszor hangosan dobbant a szíve.

Milyen szép világ volt körülé!

A budapesti szépek, ragyogva, mosolyogva, és a kedves suttogó selyemdominók deli ifjak karján, öreg urak oldalán.

A csillogó kép, a zene harsogása és a tömeg zsongása elkábitották.

Utat tört a tömeg érczfala közt s a kis terembe menekült megpihenni.

Leült a szép zöld cserjék és virágok szomszédságában, s fejét kezeibe mélyesztve elmerült fantasztikus gondolataiba.

Valaki kezét érintette.

Egy pirosszalagos selyemdominó állott előtte, kecsesen, igézőn, mint egy istennő.

Az ifju meglepetve s szívdobogva tekintett a rejtélyes jelenségre.

Ki lehet? ezt kérdezték zavaros gondolatai.

— Ismerlek! — szólt a dominó, s könnyedén helyet foglalt mellette.

— Engem!? . . . hebegte ámultan.

— Téged, te ábrándozó.

— Csudálkozom . . .

— Én meg nem csudálkozom, hogy ide jöttél a cserjék közé hallgatózni, hogy: mit beszélnek rólunk a virágok?

— Csalódom szép maszknak, mert én pihenni jöttem ide; aztán meg senkit se ismerek . . .

Csak hogy ezzel az ostoba felelettel kész lehetett!

— Ugy! hát három hó alatt egy ismerőst sem szereztél volna?!

— Nem; de honnan tudod te, hogy három hó óta vagyok Budapesten?

— Én mindent tudok.

A fiatal ember elpirult.

(Folytatása köv.)

## Utolsó könyvem.

Majthényi Flórától.



isírtam az utolsó könyvet,  
Megtörölöm hát most szememet;  
Bátran nézek a sors elébe,  
Hadd jőjjön, a mi még jöhet!

Nem veszthetek többé csak egyet!  
S akkor nem leszek én se már . . .  
Ez lesz a búban, szenvedésben  
Nekem a legvégső határ!

Mosolygjunk hát, miként ah! egykor,  
Midőn még bűt nem ismerék;  
Érintkezék a vég, s a kezdet  
Ugy is, miként a föld, és ég.

Legyek vidám, miként a gyermek,  
Vagy újra gyermek is talán;  
Bizva a sorsban, s nem kutatva  
A redőt annak fátjolán.

A megnyugvásnak hajnalfénye:  
Derengjen szépen ide lenn,  
S ragyogjon tarka szivárványként,  
Lefolyt utolsó könyvem!



## A roncsoló toroklob.

Dr. Balogh Tihamér-től.

(Felolvastatott a nőképző egyesület által m. hó 8-dikán rendezett estélyen.)

(V é g e.)

Ezen kísérletekből kiviláglik, hogy ott, hol bakteriák nincsenek jelen: rothadás sem jöhet létre s így azok nem esetleges kísérői, hanem okai a rothadásnak. Nem a halál okozza a test szétesését, vagyis elporladását, a mint azt hinni szokták, hanem ama parányi elősdiék vegetatiója. Ezek létezése nélkül a halott évezredekig megtartaná formáját, mint a hogy megtartják azon őslénytani állatok, melyek befagyva találtak a szibériai jégben, mely a bakteriákat szintén megdermeszté.

A fentebb vázolt megdöbbenő eredmény azonban csakis a bakteriák minden fogalmat felülmúló szaporodási képessége által válik lehetővé. A bakterium, midőn elérte kifejlődése tetőpontját, középen összeszorul s ketté török; ezen két rész különválva csakhamar ismét hasonló módon oszlik meg s ez így megy a végtelenségig.

Mily óriás progressiókat ölthet ezen gyors szaporodás, legyen elég fölemlíteni, hogy ily módon egyetlen bakterium 24 óra alatt 16  $\frac{1}{2}$  millióra szaporodhatik fel s három nap lefolyása alatt képes volna betölteni oly űrt, melyet a világtenger foglal el. Hogy ez mégsem történik meg: annak oka egyszerűen abban rejlik, hogy a bakteriák nem találnak annyi táplálékot, mint a mennyire szükségük volna. Ugyanis az egész állat- és növényország szintén azon tápanyagokra van utalva, melyekből a bakteriák élnek s miután a lételemért való küzdelem alatt az erősebb fél a gyöngébb felet, a természet törvényei szerint, egyuttal el is szokta pusztítani; a bakteriák szaporodása sem léphet túl bizonyos határokat.

Daczára ennek, a bakteriák mégis a legelterjedtebb élő lények a földön. Sokan távolról sem sejtik, mennyire körül vagyunk véve ezen parányi gomba-elemek legkülönfélébb fajaitól. A lég, melyet beszívunk, a víz, melyet iszunk, számlálhatlan mennyiségű bakteriákat tartalmaznak, melyek, a mint a megélhetésükre kedvező talajt föllelik: gyorsan kifejlődnek, elszaporodnak s az organikus anyagokban, melyeket megszállnak, specifikus egyéniségük szerint, a legkülönfélébb s pusztá szemmel is észlelhető elváltozásokat idéznek elő.

Igy például, ha az ugynevezett erjedési gombák oly folyadékhoz jutnak, hol megtalálják azon tápanyagok összegét, melyekre megélhetésük és szaporodásuk céljából szükségük van, mint teszem azt a szőlőnedvben: akkor ezen folyadék azonnal erjedésbe megy át, vagyis a gombák megváltoztatják a must vegyi összetételét, a mennyiben annak cukortartalmával táplálkozva: a cukrot alkoholra és szénsavra bontják fel. Ezen folyamat, melyet borforrásnak nevezünk, mindenki előtt ismeretes.

A gombák egy külön fájának jelenléte által ismét a levegőre kitett borban vagy sörben az alkohol ecetsavvá változik át, azaz megecetesedik. Ismét más gombanem pedig azt okozza, hogy az édes tej megsavanyodik, azaz a tejezükor tejsavvá változik át. A káposztának, vagy ugorkának besavanyítása szintén nem volna eszközölhető a bakteriák nélkül.

Mindezen vegyi folyamatok nem állnak elő akkor, ha a kérdéses folyadékokat jól elzárt üvegek 60--70°-ig hevítjük, mi által a bennük létező gombaelemek elpusztulnak. Ezen alapszik többek közt a gyümölcs-befőzés procedurája is, melyet önök mindnyájan jól ismernek. Ha a háziasszony a gyümölcsöt egyszerűen csak üvegbe rakná s úgy kötné le: azon

nemsokára vastag penészréteg képződne. Ezen penészréteg pedig nem volna egyéb ama penészgombák elszaporodásánál, melyek a levegővel együtt az üvegbe jutottak. Ha azonban a gyümölcsös üvegeket oly hevítésnek teszi ki, mely a bennük levő gombákat elpusztítja: a penészesedés sem jön létre.

És így látjuk, mennyire el vannak terjedve e láthatatlan világ lényei, melyek az élő természet tulajdonképeni mozgató erejét képezik. Alig pillanthatunk valahová, hogy velük ne találkozzunk; nincs tárgy, melyhez ne tapadnának s még a szabad természetben is csak rajtuk akad meg szemünk. A gyümölcsöt deresen bevonó lepel, a kinyíló rózsa hamva, — melyet a költők már annyiszor megénekeltek — valamint a fákon és növényeken száz meg százféle alakban mutatkozó foltok és lerakódások nem egyebek különféle gomba-telepeknél.

A bakteriák létezése ellen nem is lehetne semmi kifogásunk, ha mindannyian oly szelidek és jó indulatúak volnának, mint az eddig felsoroltak, melyek nagy része nem hogy kárt okozna, hanem még szolgálatunkban is áll, — de ezen hatalmas köztársaságban vannak vérszopó vampyrok is, melyek nem elégsznek meg a holt test szétdulásával, vagy egyes vegyi folyamatok előidézésével, hanem az élő szervezetet támadják meg s fejlődésének legvirulóbb szakában pusztítják el.

Ezen invasióknak egyaránt ki van téve a növény, az állat, az ember. Vannak bizonyos gombanemek, melyek csupán csak a növények egyes fajait támadják meg s ismét mások, melyek az állatok és emberek szervezetében találják fel a kedvező talajt megélhetésükre s ezen elősdiségük által az ugynevezett járványos és ragályos betegségeket idézik elő.

Ama növénybetegségek közül, melyek a gombák vegetatiója folytán támadnak: az üszök és rozsa a legismertebbek. Mindkettő folytonos rettegésben tartja gazdáinkat, mert perczig sem biztosak a felől, hogy a legszebb vetéseket néhány óra alatt nem teszik-e semmivé? Eleget hallhattak önök ezenkívül még a szőlő-burgonya-s egyéb növénybetegségről is, melyek szintén egyes gomba-fajok jelenlétének következményei.

Nem csekélyebb mérvben van sujtva az állatország is ezen elősdiék pusztításai által. Messzire vezetne, ha mindazon nyavalyákat elő akarnám sorolni, melyeket azok az egyes állatfajoknál előidéznek; csupán annyit akarok fölemlíteni, hogy nemcsak az emlős állatok és madarak, hanem még a rovarok, sőt a halak is, — melyeket pedig az egészség prototypjainak szoktunk tartani, — a legkülönfélébb betegségeknek vannak alávetve, melyekre nézve az újabbkori szabatos buvárlat kiderítette, hogy azokat kizárólag a gombák idézik elő.

Ezen nagyfontosságú fölfedezések által indítva: legújabb időben számos természettudós az emberi nemet sujtó s már fentebb említett járványos és ragályos betegségek okainak kifürkészését tűzte ki célul, mely okok eddig a titokszerűség homályába voltak burkolva. S valóban, az ez irányban, a legszigorubb elővigyázat mellett véghez vitt lelkiismeretes buvárlatok nagyszerű eredményekre vezettek. Kitűnt ugyanis, hogy a himlő, cholera, roncsoló toroklob s több más hasonló bántalom, minden kétségen kívül a bakteriák különböző nemei által jönnek létre s hogy a ragályozást ép úgy, mint a bántalmaknál járványos fölléptét csak is a gombák eszközlik. Azon körülmény, hogy — vizsgáló eszközeink hiányos volta következtében — ma még nem vagyunk képesek a járványos és ragályos betegségeknél előforduló gombaelemek különfélétségét kimutatni, okozza azt, hogy sokan még jelenleg is tagadják a gombák nagy jelentőségét az érintett bántalmaknál s azt állítják, hogy az eféle megbetegüléseknél a gombák csak



esetlegesen vannak jelen, vagy épen nem egyebek kórterményénél.

Hogy ezen állítás mennyire alaptalan: kitűnik már csak abból is, hogy az egyes járványos vagy ragályos betegségben szenvedő egyénnél előforduló tiszta gombaelemeket az egészséges állatba, vagy emberbe beójtjuk: ezeknél tökéletesen hasonló betegségeket fogunk előidézni. S ha egyszer tény az, hogy a himlőt vagy a roncsoló toroklobot csakugyan a gombák bizonyos nemei idézik elő: akkor kétségtelen, hogy mindazon bántalmaknál, melyeknél a ragályozás, vagy tovaterjedés törvénye azonos a himlő, vagy diptheria ragályozási, vagy tovaterjedési törvényével: azokat előidéző okoknak is azonosoknak kell lenni még akkor is, ha ma még nem vagyunk képesek azokat specifikus gombaalakjukra nézve demonstrálni s valamint a rothadási folyamatnál a gombák nem esetlegesen, s nem is mint a rothadás terményei vannak jelen, hanem annak valószínű okai és előidézői; ugy a többi gombanemek is okai és előidézői a járványos és ragályos betegségeknek.

A mi különösen a roncsoló toroklobot illeti: a torok megbetegült szöveteiben legelőször Hueies és Oertel fedeztek fel nagymennyiségű gombákat, melyeket mikrococcusoknak neveztek el. Az érintett buvárok, valamint később mások is a legszabatosabb kísérletek által bebizonyították, hogy egyedül azok tekinthetők a bántalom okának.

Hogyan történik már most a ragályozás a diptheriánál?

Az előrebocsátottak után világos, hogy ragályozás csak azen esetben jöhet létre, ha diptheria-gombák jutnak a torokür nyákhártyájára. Ha visszaemlékeznek önök arra, a mit fentebb mondtam, hogy tudniillik a gombák legkülönbözőbb fajai el vannak terjedve a légben s hozzátapadnak minden tárgyhoz, könnyen elképzelhető, hogy ily gombaelemek, belégzés által, mily könnyen juthatnak az ember torkába s így legkevésbé sem szükséges, hogy valaki diptheritikus beteggel érintkezzen.

Ugyancsak a fentebbiek folytán nem fognak önök a felett sem csodálkozni, hogy a ragályozásra elégséges, ha egyetlen ily gombácska jut a torokba s hogy az kedvező feltételek mellett, néhány óra alatt már milliókra szaporodhatik. De, hogy ez megtörténhessék, okvetlenül szükséges, hogy a diptheria-gomba a torok nyákhártyáján megtalálja mindazon anyagokat, melyek táplálkozására s elszaporodására megkivántatnak, miből önkényt foly, hogy az, kinél ezen anyagok hiányzanak: diptheriát sem kaphat. Csakis így magyarázható meg azon tény, hogy némelyek még akkor sem lesznek ragályozva, ha szüntelen a diptheritikus betegnél vannak, míg mások megbetegszenek még akkor is, ha távol tartják magukat a ragály góczától.

A mint a diptheria-gomba, közvetlen rátapadás, vagy belégzés által, a torok nyákhártyájára jut: a hamsejtek alá furakodik s ott felette gyorsan elszaporodik. A megtámadott nyákhártya elveszti színét, az invasio következtében lobossá válik s részint az izzadmány következtében elhal. Ezen szövetelhalás a legjellemzőbb tünete a roncsoló toroklobnak. A belyükből kiemelt hámsejtek, továbbá az egyre szaporodó gombatömegek s a lobos izzadmány, egy réteget képezve, csakhamar a nyákhártya fölé emelkednek s azon vastag sűrűsfehér vagy szürkésfehér foltokat képezik, melyeket plaque-oknak neveztünk.

A gombák szaporodásával mindig nagyobbak lesznek a roncsolások is. Ezen roncsolásokat szintén kizárólag a gombák idézik elő, a mennyiben táplálkozásuk által a nyákhártya

szöveteit elpusztítják. De nemcsak a nyákhártyák, hanem az azokba ágyazott nyirk-és véredények is szétroncsoltatnak s ennek folytán a gombák a vérkeringésbe jutva: a test többi szerveihez is elsodortatnak. Így áll elő aztán az általános vérfertőzés s a gyermek gyönge szervezete sok esetben nem képes ellentállni a végtelenig elszaporodott diptheria-gombák pusztító hatalmának.

Ez folyamata a diptheritikus ragályozásnak, mely ellen senki sincs biztosítva, habár az rendszerint a gyermekeket szokta is megtámadni, azért a felnőtteket sem kiméli meg, de ez utóbbiaknál — valószínűleg azért, mivel a kifejlett szervezetben egyáltalában minden betegség iránt nagyobb az ellentállási képesség — a legritkább esetekben ölt magára oly veszélyes alakot, mint a hogy azt a gyermekeknél látjuk.

Az aránytalanul nagy halandóság a roncsoló toroklobban, nagyrészt ezen bántalom alatiomos föllépésére vezethető vissza. A gyermek környezete az első, jelentékteleneknek tetsző tüneteket figyelemre sem méltatja s csak akkor kapkod segély után, midőn már a kis beteg vagy az általános vérmérgezés, vagy a gégecroup jelenségei alatt vonaglik s midőn az orvosi segélynyújtás is nagyon problematikussá válik. Ezen körülmény magyarázza meg aztán ama gyakran hallható badar állítást is, hogy ezt, vagy azt a gyermeket a roncsoló toroklob egy-két nap, sőt pár óra alatt ölte meg.

Lehet-e rossz néven venni az avatatlantól, — ki ezen betegségnek sem jellegét, sem lefolyását nem ismeri — hogy az eféle rémhíreknek hitelt ad? Lehet-e csudálkozni, ha a szüle megretten azon gondolatától, hogy hátha a járvány öldöklő hellelte talán épen az ő gyermekét éri, hogy ajkára fagyaszsa a játszi mosolyt? Hátha az, kit még ma túlaradó gyönyörrel szorit magához: holnap már merev, hideg? Övé... és mégsem övé, mert a jövő viradat már ismét letépheti kebléről! Kiben ne fagyna meg a vér e gondolatra?

Szerencse, hogy e rettenetes kórántsem bir oly jogosultsággal, mint azt sokan hinni hajlandók s hogy annak élet venni nagyrészt hatalmában áll mindenkinek. A rohamosabban lefolyó s roszindulatu járványok nálunk általán véve ritkán fordulnak elő s leginkább egyes góczok azok, hol e bántalom, a közegészségi postulatumok elhanyagolása folytán, tovaterjed.

Óvszer a roncsoló toroklob ellen, oly értelemben, a mint azt rendszeren tenni szokták, nem létezik; de igen is léteznek oly elővigyázati rendszabályok, melyekkel sok drága életet meg lehet menteni, — s ez azon tér, hol az anyák legtöbbet tehetnek e veszélyessé válható betegség kitörésének és tovaterjedésének meggátlására nézve.

Minden attól függ, hogy az első jeleket föl nem vevésével el ne hanyagoljuk. A mily könnyű kezdetben a segély s majd minden esetben biztos a kedvező lefolyás: oly nehéz rendszerint e bajjal megküzdeni, ha az teljesen kifejlődött, a midőn gyakran az orvos legodaadóbb ápolása s legczélirányosabb kezelése is sikertelen marad. Mihelyt a gyermek bágyadt, időnkivül álmos, sőt tán elveszti élénk kedvét s étvágyát is: első dolog legyen a torokba tekinteni, vajjon a torokür nyákhártyája nem-e duzzadt, piros s vajjon a mandulán, a nyelvcsapon, vagy az inyvitörlákon nem képződtek-e fehéres foltok? A gyermekek könnyen hozzászoknak e vizsgálatához s a gyakorlat legyőzi a kezdetben netán fölmerülő nehézségeket. Még inkább szükségessé válnak e torok-vizsgálatok, ha a közelben diptheritikus beteg van, a midőn czélszerű a gyermekek torkát naponta többször alkohol-tartalmu vízzel gar-



garizáltatni. Górcsövi kísérletek ugyanis kiderítették, hogy az alkohol a mikrococcusok életképességét megsemmisíti s így elszaporodásukat is meggátolja, mi által — ha netán a a gyermek torkába ily mikrococcusok jutottak volna is — az alkohol-gargarizmák által azok a legnagyobb valószínűséggel megsemmisülnek.

Ha ezen óv-intézkedések daczára egyik vagy másik gyermek mégis meglepetnék a roncsoló toroklob tünetei által, akkor első és mulasztathatatlán kötelessége a szülének a többi gyermeket — bármily áldozatba kerüljön is — azonnal eltávolítani s gyors orvosi segítyről gondoskodni, mert ilyenkor minden percnyi mulasztás végzetessé válhatik.

Ily esetben vesse mindenki reményét azon orvosba, kihez őt a bizalom és vonzódás kötelékei fűzik s legyen meggyőződve, hogy e válságos pillanatban minden orvos tudományának s tapasztalatainak egész arsenálját arra fogja fordítani, hogy — a könyörtelen ellent legyőzve — a szülének visszaadja azt, ki neki e földön legkedvesebb!

## N i n c s s z i v e .

— Elbeszélés. —

(V é g e.)

### XI.

A halálhír valónak bizonyult. Valentine abban a reményben, hogy talán tévedés forog fenn, azonnal irt édesatyjának, ettől aztán körülményesen tudta meg a dolgot. Belfort ostroma alkalmával Huber szakaszvezető egy kis csapat élén szemlére kiküldetvén, nagyon előre ment és egyszerre csak minden felül ellenséges golyók fogadták. A legénység látván, hogy vezetőjük összerogy, egy közülök oda szaladt hozzá, Huber fejbe találva élettelenül feküdt a földön, a többiek aztán vissza menekültek a főcsapathoz.

Néhány héttel reá Monika az illető község részéről, melyben Huber honos volt, a hivatalos halotti bizonyítványt is megkapta. Ő is viselte tehát a fekete gyászruhát, mit akkor ezereken meg ezereken, anyák, özvegyek és árvák.

A fájdalomnak is, miként a szerelemnek, százféle alakja van. Minden emberben egyformán dobog a sziv, mégis mindeniknek meg van az ő tulajdon fájdalma és öröme. Az egyiknek jól esik, ha kipanaszolhatja magát; úgy félig-meddig tudja ugyan, hogy a közül a sok sajnálkozó közül alig tizedrésze gondol akkor az ő bajára, hanem igen is arra, a mi őket magukat ilyes forma érte, vagy még ezentul érhetné; mégis csak könnyebben esik szívének, ha kiöntheti fájdalmát. A másik ellenkezőleg hallgatásba takarja halálos kinjait. Borzasztó neki a legkisebb vigasztaló szó; a leggyöngédebb érintés megremegetteti a sebet; csak befelé akar és tud az vérzeni. Az istenben hívő sziv kétszerte érzi menybeli tartozását; a kételkedő a menyre szórja vádjait, és mindannyiban ugyanazon tapasztalat érik meg: nem eredhet vigasz embertől, még a legdrágábbiktól sem, és maga Isten is csak az időre bizta azt. A legkétségbeesettebb jaj is elveszti fulánkját azon tudat keltére, hogy igen is azt, a kin a szivünk csüggött, de magát a szerelmet nem veszíthetjük el soha. Csak egy fájdalom van a világon, a melylyel maga az idő sem bír: mikor önváddal jár a veszteség. Mert olyan az emberi sziv, hogy sokkal jobban félünk megszomorítani a halottakat, a kiknek pedig nem fájhat többé, mint az élöket. Fejük után indulván egész rendjén levőnek, sőt illőnek tartjuk: bubánatot hozni fele barátunk, fele életünk szí-

vére, holott ellene cselekedni valamely halott végső ohajának, a világért sem mernénk, még akkor is, ha a körülmények váltig azt javalják is. A halottak messze laknak, védtelenek, ámde legfelsőbb hatalommal vannak felruházva. Utósó szavuk mindörökre szól. Mikor tehát vád volt az utósó szó, a mit tőlük hallottunk, égen-földön mi birná őket elcsendesíteni!

A nagy fájdalom kitörése óta amaz első órában Monika mélyen szívébe zárta, a mi ott végbe ment. Betegen ocsudott fel ájulásából, néhány nap mulva azonban fennjárt ismét és csak úgy, mint azelőtt, sürgölődött a házban. Csakhogy soha sem lehetett szavát hallani, kivéve ha kérdezték. Nem volt többé az a fásult nő, a mi akkor, midőn gyermekét elvesztette és a mi Valentine szeretetteljes gondviselése mellett is csak hetek mulva mult le róla. Valentine-t mégis sokkal inkább aggasztotta mostani állapota. Olyan volt, mint a hangszer, melyen a főhur elpattant; a többi még peneg, de mi haszna, nem lehet őket egybe zengetni. A fiatal nő fáradhatlan volt a munkában; nem sirt, Valentine egy-egy szeretetteljes tekintetere mosolygott is néha; reggelenként azonban, midőn hozzá belépett, azok a mélyen beesett szemek a melyekből tán örökre oda volt a régi mosolygás, vigasztalan éjszakákról szóltak.

Nap nap után mult. Az események egyre folytatták volt hatalmas utjukat. A január utóján kötött fegyverszünet már február végeig hosszabított meg. Akkor a tábornok levélben felszólította Valentine-t, jöjjön el Strassburgba, mert néhány napra szabadulhat a munkától és látni szeretné. Valentine nagyon megörült e levélnek; a milyen önző természetű volt is atyja, Valentine mégis egész meleg szívével csüggött rajta, és az utósó idő nagy aggodalmai csak annál inkább meggyőzték őt nagy szeretetéről iránta. Nagyon szive szerint jött tehát viszontlátni atyját, ilyen váratlanul, annyival inkább, minthogy bár az egész világ béke után sovárgott, senki sem hitte, hogy egy hamar meglenne. Azután meg különben is szeretett volna atyjával találkozni, mielőtt Hartungot viszontlátná. Még mindig nem tudta magát rávenni, hogy a megnyitott viszonyról levél útján értesítse atyját; a tárgy is nagyon kényes volt, a jövő is nagyon bizonytalan még, és mindenek előtt az a biztos tudat, hogy atyjának roszul esik majd e hir. Tudta, hogy csak nagy küzdelem mellett sikerül majd neki kinyerni az apai beleegyezést e frigyhez, mely már azelőtt sem igen volt kedvére. E részben azonban nem busult. Csak egyszer itt legyen a döntő pillanat, és biztos volt felőle, hogy a jog kivívja majd magának a maga elismerését. Hanem azért jó lesz, szép lassan elkészíteni rá az „öreget.“

Második gondolata aztán Monika volt. Valentine hivatá, megmondta neki, hogy néhány nap mulva indul, és megkérdezte, ha akar-e vele jönni?!

A fiatal nő hálás szemmel nézett reá.

— Tudom, kisasszony, hogy ezzel is szórakoztatni szeretne engem. — De szépen kérem, vigye inkább az Annát, a ki különben is jobban tud az effélékhez. Én jobb szeretnék itt maradni!

— Igen szivesen! — viszonzá Valentine, gyöngéden megsimogatván őt homlokán.

— Azután ne aggódjék rajtam! — szólt Monika, színet változtatva, — van nekem itt is dolgom.

— Persze, hogy itthon is jó helyett lesz ön. Eljár helyettem az egyeletbe, a kórházba, és megmarad a régi rend.

— Ha nem tudom is úgy eligazítani a dolgokat, mint a kisasszony, de bizonyára pontosan megteszem a kötelességemet, — szólt Monika és önkénytelenül összeborzadott, — oh



kisasszony, hányszor nem bosszankodtam volt e szó miatt, most azonban magam is értem, hogy mit tesz az: hiven teljesíteni kötelességét. Azt se tudnám én már, hol vagyok, ha ez a szó nem volna; olyan az, mint falat kenyér! ez tartja meg bennünk a lelket, és ha az nincs, el kell akkor vesznünk csőstől!

Valentine hévvel szorította meg a nő kezét. Hála Istennek! Végre egy önként jött szó és pedig a javából!

Harmadnapra reá Monika a vaspályához kísérte kisasszonyát. Ámbar még csak februárban voltak, az idő olyan enyhe volt, a milyen ezen égálj tekintetében zord hirben álló fővárosba néha belopódzik, mintegy tavasz-izelitőül. A mindent megaranyozó nap Valentine-nek finom, kissé pirosos arcát is bevilágítja. Kimenet a váróteremből, még egyszer kezet nyújtott a fiatal nőnek.

— Isten áldja meg, kisasszony! — szólt Mónika, szeretetteljes tekintettel reá. — Tiszteltetem a tábornok urat és szerencsés visszatérést! És mielőtt itt hagyna, hadd még azt az egyet mondok, — este-reggel imádságom ez nekem: Isten fizesse meg, de nagyon!

A vonatvezető becsukta az ajtót. Monika lenn maradt, az ablakon benézve, a mig csak a vonat el nem indult. Mély fohász szakadt ki kebléből. Olyan elhagyottnak érezte magát.

Végig haladván a kijárat fedett folyosóján, egy ismerősnek tetsző nőt pillantott meg a harmad osztályú váróterembe fordulva. Özvegy altisztne volt és Wittstein kisasszony egyik gyámoltja. Nagy nyaláb podgyászt hordott, Monika utána ment, meg akarta kérdezni, ha talán elutazik és hová; és megtudta, hogy a felvidékre megy egyik rokonához.

— Korán jöttem; még a pénztár sincs nyitva, — szólt az asszony. — Csak tudnám, hogy nem bántják a holmimat; egy kis dolgom volna még a Károly-utcában, de azt hittem, hogy már nem futja ki az idő.

— Akkor csak menjen, Tormássyné asszony, — szólt Monika, — majd én itt maradok addig és vigyázok a holmijára; nekem most úgy sincs dolgom.

Az asszony szívesen vette az ajánlatot, és Monika csendesen leült az üres várószobában és elgondolkodott utjában levő kisasszonyáról. A feje fáj és jót tett neki, hogy így óva a bántó napvilágtól oda kün, a hűs, kissé sötétes várószoba egyik szögletében ülhetett. A nagy nyaláb podgyászt mind maga elé az asztalra tette, rá hajtotta fájó homlokát és nem nézett föl még akkor sem, midőn pár percz múlva valaki bejött.

Kis idő múlva aztán fölemelte fejét és a különben üres szoba egyik asztalánál egy férfi ült, katonaköpenyben és katonasípkával bekötött fejében. Háttal ült hozzá, azért mégis mindjárt első véletlen odapillantására olyan ismerősnek tetszett neki. Ujra oda nézett, — és mintha a szívét nyilálná által; az a katona ott alakjára nézve, akár csak az ő Vilmosa. Egész az ő ülése, mikor nem volt dolga. Olyan erősen vert a szíve, hogy szinte a lélegzete elállt neki, maga sem tudta, miért. De már annak az embernek, a ki annyira hasonlít az ő Vilmosához, a szemébe fog nézni — azután meg sebesült; talán segítségére is lehet. Fölkelt és pár lépést tett feléje. A zörejre a katona csak úgy kedvetlenül hátra fordult fejével.

Szentséges uristen: — Vilmos volt!

Monika oda rohant hozzá, átkarolta mindkét kezével, majd ismét eleresztette, megtapogatta össze-visza arcát, kezét, mint a világtalan, a melyik meg akar bizonyosodni felüle, ha valjon nem csalódott-e emberében.

— Te élsz?! Vilmos, Vilmos, te vagy?!

Vilmos általfonta őt erős karjaival, úgy szorította szívéhez egész lelkéből. Vastag könyecseppek peregtek alá férfias arcán. Azután leültek, Vilmos Monikát átkarolva, arcát arcához szorítva, néhány szempillantásig szótlánul, Monika meg csak kezét simogatta férjének. Ez végre mélyen felfohászodott, és — most már minden jól van, — mondá.

Monika elgondolkodott. — És csakugyan jól van? — szólt, és aggódó félelemmel tekintett a kötelékre, férje fején. — Te meg vagy sebesülve, — nagyon? Vilmos, szólj, hogyan kerültél ide? Avagy tán halottaidból támadtál föl? Nézz ide, ruhámra! Negyedik hete már gyászt hordok utánad!

Vilmos boldogságos szemmel nézett rá, mialatt gyöngédeden megsimitotta ruháját.

— Azt tudtam — szólt, — de nem azt, hogy milyen szíved. Hányszor nem gondolkodtam rajta, és sokért nem adtam volna, ha megtudom. Minden a maga rendjén ment, Monika. Holtnak maradtam a földön, mikor azonban a francziák odajöttek, meglátták, hogy még van bennem egy kis élet, és elvittek magukkal. Ott feküdtem aztán kórházban, és kétszer is cseréltek volt ki foglyokat, a nélkül hogy tudomásom lett volna róla, mert nem igen voltam eszemen, a mig a lázam tartott. Mikor aztán jobban lettem, — semmi bajom többé, Monika, — mikor tehát jobban lettem, néhányat magammal cserébe visszaküldtek ezredemhez, és mert szolgálatra alkalmatlan voltam, szabadságot adtak, hogy odahaza kigyógyítsam magam. Ezuttal a tábornok urral is beszéltem, tőle tudtam meg, hogy te a kisasszonynál vagy. Tisztán e végett állította ki utjegyemet Münchennek.

— És te mégis... tovább szándékoztál menni!

— Milyen arcczal léphettem volna szemed elé, Monika, az után, a mit nekem utoljára mondtál? Ugy gondoltam, ha megtudod, hogy még megvagyok, és azóta mást gondoltál, akkor terajta a sor, és hozzám is fordulsz majd pár jó szóval. Tudni azonban semmi bizonyosat nem tudhattam felüle. Azért még a hazámba sem akartam irni, mikor az ezrednél megtudtam, hogy holt hiremet irták meg oda. Tudtam, hogy ez most már füledbe fog jutni. A tábornok urnak meg nagyon megtetszett a tréfa, hogy a kisasszonynak majd ő beszéli el a dolgot. Az ur jó volt hozzám, meg is ajándékozott, és biztatott, hogy hivatalt szerez számomra, és a mig így beszélt, nekem elég keserves volt azt hallgatnom. Mit tudott ő arról, hogy mi ketten hogy állunk egymással, és csak üzte tovább az ő mókáját.

Monika nem szólt semmit, csak vállára hajtotta fejét.

— Tehát megbocsátottál, a mért elmentem? — kérde végre félénken.

— Megértettem a szívedet, azért kénytelen voltam vele, hogy megbocsássak, — szólt végre Vilmos, igaz őszinteséggel. — Sokkal jobban szeretlek is, semhogy sokáig neheztelhetnék rád. És a mi drága gyermekünk is mindig csak a te nevedet mondta, mikor rá gondoltam.

A fiatal nő könnyekkel telt szemekkel ölelte meg férjét.

— És terólad, Vilmos, hittem én azt, hogy nincsen szíved! Bocsánat, oh bocsánat érte mindörökre, hogy — nekem nem volt szívem, midőn akkor ott hagytalak magadra!

Most már együtt maradunk, egész az örökkévalóságig.

Godin A. után

Szegfi Mór.



## U t i r a j z o k.

A. Paulinától.

I.

A nyílt tengeren.\*)

186\* deczember 31-dike volt, midőn Gyula és én néhány genuai barátunk kíséretében a kikötő felé tartottunk, hogy a hajóra szálljunk, mely minket Genuából New-Yorkba volt átvienő.

Már az előbbi napon fölkerestük a hajót, melyet ez utunkra kiválasztottunk s kifizetvén a vitelbért, málhánkat a kapitány felügyelete alá bocsátottuk. S miután ő párszor emlékeztünkbe ajánlotta, hogy a hajó a következő nap délben egy órakor utkészen lesz, elhagytuk őt és ifju nejét azzal az ígérettel, hogy pontosak leszünk.

A „Vilmos“, — így nevezték hajónkat, — derék jármű volt, ámbár a rágalom sem mondhatta volna róla, hogy a tengerrel még ismeretlen alkotmány. Mint minden tengeri hajó, ez is igen nagy volt, magasan kiülve a tengerből, teher helyett homokkal által mélyítve, — ámbár, mint később sajnosan kellett tapasztalnunk, — a homokkal is fősvénykedtek, s bizony nem ártott volna, egy pár zsákkal többet dobni a hajó aljára.

Olaszország és Amerika akkor még nem volt közvetlen tengeri összeköttetésben, és az olasz hajóknak előbb az angol vagy francia kikötőkbe kellett futniok, hogy onnét az új világba átkelhessenek. Az utolsó héten mi rendre jártuk a genuai kikötőkben horgonyzó valamennyi hajót, melyek Amerikába voltak átkelendők s a melyeknek előzékeny kapitányuk nem győzte magasztalni hajóját s az ut kellemeit, melyet azon élvezni fogunk, különösen hangsúlyozván az ő vitorlás hajójának előnyét a gőzhajók fölött, melyek zakatoló gépezetét a nyílt tengeren senki sem áldja, a ki egyszer rajta utazott; bizonyolták, hogy kedvező időjárás mellett az ő vitorlásuk ép annyi idő alatt járta meg a hosszú utat, mint a gőzös, s egy szóval mondva, mindent elkövettek, hogy minket a vitorlás hajónak megnyerjenek.

Mi előbb a három evezős „Karl“-t választottuk Bremából, mely hajónak szeretetreméltó kapitánya s ajánlatos be rendezése volt, mivel azonban ez csak január 21-dikén indulhatott, a „Wilhelmhez“ pártoltunk, melynek kapitányát Stoke urnak hívták. A kapitánynak ifju neje volt, s a míg egy palack madeira s az elmaradhatlan kétszersült elköltése mellett velők megismerkedtünk, elhatároztuk, hogy a „Wilhelm“ kísérsen velünk szerencsét s bejegyeztettük magunkat, mint egyetlen utazói a hajónak. Málhánk nem sokára a fedélzeten volt, s másnap mi is megjelentünk ott a kijelölt órában, pontosan.

És így történt, hogy a mondott napon, deczember 31-dikén bucsut vevén genuai barátainktól, kik minket a kikötőig kísértek, csónakra léptünk, mely minket hajónkra volt szállítandó.

E pillanatban eldőrdült az ágyulövés.

„Ép most evez el egy Amerikába utazó hajó a világító torony előtt“, — jegyzé meg egy alig 25 éves csinos matróz.

„Szerencse föl!“ — szól a másik; — az is jobban tenné, ha az éjt a kikötőben töltené, mert ama felhők nem a legkellemesebb éjszakát jósolják.

S evezőjüket a vízbe meríték s pár percz múlva ott voltunk, a hol a „Wilhelm“ előbb horgonyozott, de a melynek azonban már hült helyét találtuk, — oda volt a hajó, a mi

szép 700 frankunkkal s összes málhánkkal, mondhatni összes vagonunk két-harmadával.

Némán meresztettük szemünket a megszökött „Wilhelm“ helyére s nem tudtunk szóhoz jutni.

Végre megszólalt az egyik matróz.

— Talán Amerikába akarnak önök utazni? — kérdé.

Mind a ketten igeneltünk.

— Ugy aligha nem az önök hajója volt az, mely az imént a világító torony előtt elhaladt.

S be sem várva válaszukat, átkiált a „Karl“ egyik matrózához:

— Hol van a „Wilhelm“?

Amaz a szájához vitte szó-csővé formált két tenyerét s visszaszólt:

— Via Amerika.

A mi azt jelenté, hogy szépen a faképnél maradtunk.

A matrózok Gyula egy intésére a „Karl“-hoz eveztek. Gyula aztán csakhamar ennek a fedélzetén volt s a kapitány cajutjébe lépett. Néhány percz múlva ismét látható volt, de arca komornak és levertnek látszék; oldala mellett volt a „Karl“ kapitánya is, kivel Gyula még pár szót váltott, aztán vissza jött a csónakba s megparancsolta a matrózoknak, hogy a világító toronyhoz evezzenek.

A „Karl“ kapitánya semmi egyéb felvilágosítást nem adhatott, mint azt, hogy a „Wilhelm“ 11 órakor fölszedte a horgonyt és 1/2 12-kor egy kis gőzös a kikötőből kimozdítá. A kapitány Stoke urat nem ismerte s csak azt tanácsolhatta, hogy evezzünk a világító toronyhoz, hol bevárva a kis vontató gőzöst, ezt béreljük ki és vitessük magunkat a „Wilhelm“ után. A kapitány hozzá tette, egy futó pillantást vetve a mindinkább elboruló felhőkre, hogy valószínűleg még idején elérjük a „Wilhelmet“ s addig az idő nem fog rosra fordulni.

Csakhamar megérkeztünk a Molohoz, melynek ragyogását minden más körülmények közt gyönyörködve szemléljük volna, most azonban sokkal komolyabb gondok nyugtalanítottak, hogy sem ráértünk volna a látvány szemlélésébe elmerülni. Rá sem néztünk a messze elsugárzó tűzforrásra, s tekintetünk inkább azt a két fekete pontot figyelte, mely a siktengeren meglehetősen távolban előttünk mozgott.

— Az lesz a „Wilhelm“ a gőzössel, — jegyzé meg az egyik matróz. — Csakhogy — folytatá, — azt hiszem, több órába fog az kerülni, mig a gőzös vissza tér.

— Három óra alatt vihar lesz, — szólt a másik szárazon, — s én két óra alatt a kikötőben akarok lenni, mert semmi kedvem a szélvész által itt meglepetni, s épen nem akarok Nicoló sorsára jutni. Ismerik önök Nicoló esetét, nemde!? — tette hozzá.

— Nem.

— Hát az ujságban nem olvasott arról az orosz festőről, a kit a mult szerdán a vihar csolnakosával együtt a tengerbe dobott?!

— De igen, arról olvastam.

— Nos hát, hallják önök, — kényelmesen elbeszélhetem, mert a gőzös két óra előtt nem tér vissza.

— Várj előbb, Beppo, — szólt a másik, forduljunk egy kissé balra, ott a víz csendesebb.

— Nos hát, — mondá amaz, s néhány evező-csapással a kijelölt helyre ért csolnakunk.

— Itt nyugodtan bevárhatjuk a gőzöst és elbeszélhetem Nicoló esetét.

(Folytatása köv.)

\*) Egy kedves magyar hölgy utijegyzeteiből és szivességéből.



## Egy hét története.

Májushó 9-dikén.

Az ünneplések vége. — Kifáradt törökök. — Fáklyásmenet. — Buculakoma. — A viszontlátásra! — A szerb ellentüntetések. — Esik. — Lóverseny. — Főuri multságok.

Az ünnepek mámore elszállt, a lobogók visszaadattak a padlás pókhálós homályának, a fáklyavégek eltették a választásokra, az utczára szokott nép visszatér rendes foglalkozásához, az ünnepély-rendező dán báró leteszi az arasznyi széles vörös-zöld szalagot, s a legtörökebb magyar pedig papucsban és háló-kabátban szürcsölgeti a kukoricza-theát, melyet kedves fiatal feleség nyújt neki, hogy a tolmácsolásban elrozdásodott érczes baritonja kinyiljék.

Vége az ünnepnek, — bizony ideje már, belefáradtunk mi is, kik jóformán csak néma szemlélője voltunk s képzeljük, menyire belefáradhattak kedves vendégeink, kik már pénteken megszökni akartak a nagy testvéri szeretet e tengerként rájuk zuduló nyilvánulása elől. Egyébiránt nem tréfa-dolog napokig talpon lenni, kora-hajnaltól késő estig hallgatni az elsiketítésig zugó éljen-riadást, aztán kézszibbadásig egyre integetni, majd fogadni az üdvözlők beláthatlan sorát, végig hallgatni száz, meg száz szónoklatot kétszer, előbb magyarul, aztán török fordításban, melynek legtöbbje így sem vált megérthetőbbé, aztán jönni ide, menni oda, megnézni ezt, megnézni azt, aztán villás-reggeli, aztán lakoma, bál, megint lakoma, zene, táncz, csokolózás, ölelkezés, fejkábitó magyar bor, sziv-kábitó magyar menyecske, körülötte keringő világ, melynek ő a központja, — bizony csodálom, hogy a kényelemhez szokott törökök bele nem betegedtek ebbe a nagy ünneplésbe. A fiatalok, azok még csak hagyján, hanem hogy a jó öreg seik és másik tisztos kollegája kiállta a dicsőséget, az valóban krónikába méltó nevezetesség.

Hanem végre szombaton reggel megszabadulhattak tőlünk, előbb azonban péntek-este megfüstöltük őket isten igazában. A fáklyás-menet ritkítja párját, melylyel vendégeinket megtiszteltük, talán a koronázás óta nem volt ennyi nép együtt, hanem azért mégis csak fáklyás-menet volt az, már pedig régi dolog, hogy a megtiszteltetés e fényes módjának van egy épen nem kellemes árnyoldala úgy a megtisztelő, mint a megtiszteltre nézve, az tudniillik, hogy a nagy tisztelet után mindkét fél fekete lesz, mint a cigány, s ugyan csak mosakodhatik, a mig kitisztul. Mi hozzá szoktunk, az egészen más, hanem hogy török testvéreink megemlegetik, arról bizonyosak vagyunk. Mikor az a sok fáklya-vivő oda állt a szálloda erkélye alá, melyen vendégeink várták a menetet, s midőn a vörös lánytenger fénye megvilágítja barna arcukat, eleinte úgy látszik, tetszett nekik ez a szokatlan dolog, s föl sem vették, hogy a vastag füstgomoly egészen előnti arcukat, hajukat, szakállukat, de mikor feláll az egyik szónok s beszél elég hosszasan, feláll a másik szónok s beszél végtelenségig elnyúló hosszasan, s a füst a világért nem akart ritkulni, egyszer csak elkezdtek trüszkölni, szemöket dörzsölni, össze néztek s azt gondolták egymás közt, hogy talán elég is lenne már a dicsőségből. S mikor a szónok még egyre beszélt, s mikor az öre-

gebbje oda fenn már nem csak trüszkölt, hanem fuldokolt is a füsttől, akkor már nem csak gondolták, hanem ki is mondták, le is kiabálták az erkélyről, hogy elég, nagyon elég! Hanem a derék török urak egy cseppet sem ismernek minket, ha azt hiszik, hogy ha mi elkezdünk szónokolni, egyhamar be tudjuk azt végezni. Bizony az öreg seik is, a többi is hiába integetett kézzel lábbal, a mi szónokunk abba nem hagyta, beszélt folyvást és a körülötte állók már komolyan gondolkodtak rajta, hogy úgy „véletlenségből“ felborítják az asztalt szónokostul.

S mikor aztán a szónokból is kifogyott a phrázis, ők is megadták a tisztességbeli választ s végre vissza vonulhattak, akkor néztek csak nagyot, a mint egymást meglátták. Nosza, volt dolga a szappannak, és komolyan zokon vették, hogy ezt a megtiszteltetést nem csütörtökön-estére gondolták ki, miután, péntek levén, épen azon a napon volt a heti mosdás török szokás szerint.

És elbucsztak; a bucsu érzékeny volt, a mi természetes is. Ha fásult kebellet megmosolyogjuk is a lelkesedés némely naiv nyilvánulását, (szerintem a lelkesedéshez mindig bizonyos foku naivság szükséges,) még sem mondhatni, hogy a lelkesedés nem volt megható. Meghatotta ez a meleg, hatalmasan nyilvánuló testvériesség még az ellenséget is, még a rideg politikust is. És így az sem csoda, ha a bucsu érzékeny volt. Az utolsó lakoma az elválás gondolatának nyomása alatt komoly volt, csak mikor az öregek aludni mentek, kezdett élénkülni a hangulat. Együtt virasztottak fenn reggelig, s midőn az öreg seik rendre járta a fiatalok szobáit, hogy felköltögesse őket, nagyon csodálkozott, látván az érintetlen ágyakat s lenn az ebédlőben még együtt találván testvéries ölelkezésben azokat, kiket ő este aludni kergetett, s kik egyenkint szökdöstek vissza a bucsu-pohárhoz.

Nos, hát szerencsés utat! Elváláskor azt mondták: a viszontlátásra, ismételjük mi is: a viszontlátásra a csatasíkon, mint — ellenségek. Ellenségek?! — igen ám a magas diplomatiá bölcis intézkedéséből, mert minden jel arra mutat, hogy mi hiába pecsételtük meg a török-magyar barátságot Budapesten, miután Andrássy pedig megkötötte a muszka-osztrák szövetséget Bécsben, már pedig Andrássy szerint, mi a sziv vagyunk, ő a fej, és ilyen háborus időben a szivre nem szokás hallgatni s az történi, a mit a fej akar. Albrecht főherczeg már is kigondolt ellen-tüntetések a budapesti török ünneplések ellensúlyozására és a szerbek és horvátok által fáklyászenélteti magát s a fehér czár nevét együtt hangoztatják az „osztrák császári“ főparancsnokéval. Bizony bizony könnyen meglehet, hogy rövid idő alatt viszonzzuk a török látogatást, csak hogy ez a visit megint olyan lesz, a milyenről Tóth Kálmán verselt a török lakomán a régi időkből.

Akarják önök tudni, mit csinál a főváros most, a nagy ünneplések után? Hát ázik, és az esőben az ember hallgatni szokott. Különben is rendes dolog, hogy nagy izgalom után visszahatás következik be, most pedig a fölhevült keblekre az elmúlt lázas napok után kettős zuhany is tódult: Albrecht fő-



herceg déli utja és a szakadó zápor. Hiába van május, nem volt még egy szép napunk hetek óta, s az emberek jobbnak tartják otthon ülni, mint az utcákon csatangolni lucskosan, átázott esernyők alatt.

A tavaszi lóversenyek sem sikerülnek oly szépen, mint remélték, az eső ezt is elrontotta. Pedig sokan jöttek fel a vidékről s Bécsből, főurak és urnők, hogy e kiválóan mágnás-időtöltésben részt vegyenek. Hanem senki sem szereti az olyan mulatságot, mikor zápor szakad a nyakunkba. A gavalléroknak sincs nagy kedvök ficzkádozni a csuszós gyepen, a hölgyek pedig hogy mutogassák öltözéküket, mikor nem lehet ebben az időben kiöltözni. Hiszen kocsin mennek, páholyban ülnek, mégis csak nevetséges lenne tavaszias, nyári pompával öltözni, mikor a hóváltak a nyirkos levegő derében didegnek. Beérik tehát azzal, hogy otthon rögtönöznek bált, estélyt s ekép kárpótolják magukat az elvesztett tavaszi időtöltés helyett a téltől kölcsönvett multságával.

A kik csak mulatni akarnak, azoknak, azt hiszem, mind-egy, akárhogyan, csak mulathassanak! — p.

## A h á b o r u.

Két csatatéren foly a küzdelem, Európában és Kis-Ázsiában. Most még bajos eldönteni, melyik fél van előnyben, de ha a muszka táviratoknak hitelt adni lehetne, úgy mégis azt kellene gondolnunk, a mitől egyébiránt mindig féltünk, hogy a török vereséget fog szenvedni. A kis-ázsiai hadi műveletek célja az, hogy az oroszok Erzerumot, ez erősséget hatalmukba kerítsék, s e pont felé, mint közös célpont felé, három irányból nyomulnak előre. Az egyik hadtest erős akadályra talált Kars várában, melyet el kell foglalnia, hogy tovább haladhasson. Csakhogy Karsot nem könnyű bevenni, s így most a kis-ázsiai küzdelem egyelőre e vár körül fog folyni.

Európában az a célja az orosz hadseregnek, hogy a Dunát átlépje, mely a törökök földjét Romániától elválasztja. Csakhogy az is bajos dolog, mert a Dunán török hadihajók járkálnak fel s alá, és keményen bombáznak a román partra; természetes, hogy e tüzelés az oláh városoknak sok kárt tesz, de hát ki tehet róla?! Románia maga kereste magának e bajt. Eddig két város, Braila és Reni szenvedtek a tüzelés által.

Egyébiránt a harc még nem fejlődött ki teljesen; Románia is csak most állt komolyan az orosz mellé, — előbb csak türt a muszkák bevonulását. Most azonban nyíltan szakít a törökkel, melynek fenhatósága alá tartozik, azzal kezdve, a mivel Szerbia akarta, királyá kiáltván ki fejedelmét. Épp oly csufosan megadhatja ennek az árát Romania is, mint megadta Szerbia.

Angolország egy lépéssel előbbre haladt, jegyzékben értésére adván az oroszoknak, hogy a mit tett, rosszul tette, Anglia helyteleníti; a czár nem tartá meg ígéretét s erőszakolta a háborút, s most már a következményeket ő lássa. — Ha ez a fenyegetés nem csak üres beszéd lenne, akkor a törököknek lehetne remélniök.

## Budapesti hírvivő.

\*(Jótékonyág.) Király ő Felsége a lébenyi római katolikus templom helyreállításának befejezésére, 1878. évtől számítandó három év alatt kiszolgáltatandó 1500 forintot engedélyezett, és a kebele-szent-iványi helvét hitvallásu

egyházközségnek leégett temploma felépítésére 150 frt segélyt adományozott.

\*\* (Rózsás napló.) Jegyesek: Dr. Ossikovszky József tanár és Szakáll Ilona kisasszony Békés-Gyulán. — Rózsa Károly ügyvéd és Tóth Piroska kisasszony Békésen. — Ifj. Závody Albin ügyvéd és gróf Festetich Róza kisasszony Budapesten. — Bodányi Sándor és Tolnaffy Ida kisasszony Budapesten. — Egybekeltek: Rose Gyula ügyvéd és Rapp Antónia kisasszony Budapesten. — Schwarcz Gyula országos képviselő és báró Bánffy Mária urhölgy Berecztelkén. — Boleman Lajos ügyvéd és Hajdu Gizella kisasszony Turkeviben. — Sartory főhadnagy és Kain Etelka kisasszony Kassán. — Dr. Konrád Mór és Hirsch Jenny kisasszony Nagyváradon. — Herczeg Armin és Full Berta kisasszony Székesfehérvárott.

\*\* (A nőképző-egylet majálisáról) csak igen röviden emlékezhetünk meg a multkor. A mult szerdán tartatott az meg. Az idő kedvezőtlen volt, de azért hölgyeinket nem tartoztatta vissza, szép közönség volt együtt, az egylet hölgyei, növendékei s egyéb igen díszes közönség. Két zenekar mulattatá a közönséget; a felállított sátrak alatt uzsonázni lehetett s a sorsjátékban is megpróbálhatta a Fortuna kegyét, a ki akarta. Mindenki a „törököket“ várta. Ezek a sugárton át jöttek, körülkocsiztak a városligeten, megnézték az állatkertet s azután tértek be a pávaszigetre. Mindenütt nagy közönség volt, mely zajosan megéljenezte őket. A mint a pávaszigetre léptek, ott Veres Beniczky Hermin urnő, a nőképzőegylet elnöke fogadta őket s a hölgyek virágbokrétaikat adtak a vendégeknek, kik ennél szebb fogadtatásról nem is álmodhattak. — A multság kitünően sikerült.

\*\* (A szeretetház) tavaszi kirándulására, melyet a rendező hölgyek igen élvezetessé igyekeznek tenni, a meghívókat szétküldték. Pünkösöd-hétfőn reggeli hét órakor lesz az indulás Esztergomba külön hajón, zenével; ha akkor rossz idő lenne, a kirándulást 27-dikére, vagy eshetőleg későbbre halasztják. Váczott tiz percnyi időzés lesz, Visegrádon megnézik a romokat s villásreggeliznek a hajón; az ebéd délután két órakor lesz Esztergomban, szintén a hajón; délután megnézik a város látnivalóit, este a tűzoltók díszgyakorlatát, nyolczkor a fürdő-vendéglő termébe a tánczestélyre mennek, s éjfél után két órakor indulnak vissza a fővárosba, hova reggeli öt órakor érnek. Személyjegy (mindent beleértve) öt forint, tiz éven alóli gyermekek számára három forint. Sokan szándékoznak részt venni e kellemes kirándulásban.

\*\* (Hagyomány a népszínház javára.) Szilágyi Ambrus, biharmegyei, szombatsági lakos 19.492 frt 42 krnyi cselekvő vagyonának fele részét az esetre, ha özvegye és két kiskoru gyermeke egyenes ágban leszármazó gyermek hátrahagyása nélkül, avagy kiskorúságban halnak el, a népszínház-alap javára hagyományozta, oly kikötéssel, hogy a vagyon tőkésítettvén, jó hitelű pénzügyintézetben helyeztessék el, és csak kamatja fordittassék a színház céljaira.

\*\* (A pápa csatja.) A csatot, melyet a pápai jubileum alkalmával, magyar hölgyek a pápának felajánlanak, meg lehet látni a Cziráky-féle ház egyik boltjában, hol közszemlére kitéve van. A csat tiszta aranyból készülve tojásdad alakú, 22 centimetryni magas, 20 centimetryni széles. Kerete egy aranylemezről áll, melynek külső széle síma arany, belső széle gyémánt, közepe piros zománcz, melyen végig zöldzománcz szalag van felirattal. E keretben van alkalmazva egy áttört művű kereszt, melynek felső s balszárát smaragdok, jobb s alsó



szárát jáczintok diszítik; négy szegletéből pedig a keretig gyémántokkal gazdagon ékített sugarak fedik be a tért. E kereszten nyugszik az értékes műemlék, a bold. szűznek zománczozott szobra, gyémántokkal s gyöngyökkel gazdagon diszített koronaalakú mennyezet alatt. A kereszt négy végén ritka izléssel gyönyörű 4 centiméternyi átmérőjű medaillonok alkalmazvák, kettős arany s gyöngykerettel, mindegyik felett arany virágkehelyben nagyobb gyöngy diszeleg. E medaillonok legfelsőbbjében saphirokkal kirakott alapon a szent Lélek jelképe, a galamb, van elhelyezve csupa apró gyémántokból alakítva, a mi kiválón kecses kép. A bal medaillonban gyémánt alapon sz. Erzsébet, a jobbon ép ily alapon sz. István zománczozott arany szobra áll. A legalsón pedig a pápai tiara van alkalmazva egy darab ritka szép gyöngyből, alatta a szokásos kulcsokkal s e pápai jelvényt zománczos koszoru környezi, melynek fele töviság.

••• (A budapesti tanítónőképző intézetben) az elemi tanítóképesítő vizsgálatok folyó évi június 27-dikén és következő napjain fognak megtartatni. E vizsgálatokra jelentkezhetnek mindazok, kik a tanítónőképzésben a három évi tanfolyam bevégezése után egy, legfeljebb két évet gyakorlati tanítással töltöttek, kik a törvény keletkezése előtt már gyakorló tanítók voltak, végre azok, kik magukat tanítóvá magán uton képezték. Tanítóképesítő vizsgálatra nem bocsáttatnak, habár egyébként mind e kellékekkel birnának is, kik a tanítóképesítő vizsgálaton kétszer vetettek vissza, kik bűnvádi kereset miatt bíróság el voltak ítélve, kiket valamely tanintézetből az illető előjáróság erkölcsi kihágás miatt elutasított, testileg oly nyomorékok, hogy e fogyatkozás miatt hivatalunknak megfelelni nem tudnának. A folyamodványok keresztlevéllal, iskolai, szolgálati és erkölcsi bizonyítványokkal felszerelve folyó évi május hó végeig az intézet igazgatójánál nyújtandók be. Később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

••• (A nemzeti muzeum) újabban becses ajándékokat kapott. Gróf Berényi Ferencz a Berényi-család levéltárát, melyben a Helmbach báró levéltára is van, a nemzeti muzeumnak ajándékozta. A bécsi képes krónikának (Markus-krónikájának) másolata is ott van már diszkötésben a muzeumban. E becses codex másolata ugy keletkezett, hogy Emich Gusztáv 1872-évben a Márkus-krónikához tiz festett lapot készített, s a párisi kiállításra küldte, aztán még hatvan forintot ajánlott föl az akadémia archeologiai bizottságának, ha lemásolják az egész krónikát, mely a császári könyvtárban s akadémiánkban a nyomdászat meghonosításának ünnepén látható vala. — A nagy költséget igénylő munkához Ipolyi Arnold, Almássy Pál, Pulszky Ferencz, s még több hazafi járultak segélylyel. A 146 lapból álló munkában 142 kép van arany alapon. Pontos lemásolásán Bicsérdy Lajos Bécsben egy évig dolgozott.

••• (A nemzeti kaszinóban) a mult szerdán lakoma volt fennállása ötvenedik évfordulójának ünnepére. A mintegy 140 főre menő társaság számára két teremben volt terítve. Az első toasztot Majláth György mondta a kaszinó még életben és jelenlevő alapítóira, másodikat id. Szögyényi László, gróf Károlyi Györgyre, Podmaniczky Frigyes báró ugyanerre. Gróf Károlyi István köszönt erre atyja nevében. A szónokok köztük Tisza Kálmán is, különben mindnyájan megemlékeztek Széchenyiről a kaszinó megalapítójáról, különösen Szögyényinek Széchenyi politikájáról mondott szavai hatottak.

••• (A vasárnapi lóverseny) ötvenéves emlékünnap is, mert félszázada, hogy a Rákos ama terén az első lófuttatás

volt. Gróf Széchenyi volt ennek is a létesítője, ő irt róla könyvet, ő toborzá össze a társaságot s ő ment ki hatodmagával, köztük báró Wesselényi Miklóssal keresni alkalmas versenytér. S kiválaszták a mait, mely akkor persze egyenetlen, fátlan, bokortalan homokfészek volt s 1827 június 6-dikán megtörtént az első futtatás. Akori képek fogalmat adnak, minő volt az, primitív deszkaállványokkal stb. A mezei gazdák akkor kék ingben futtattak. Az urak kék és zöld frakkot vagy spenczert sárga gombokkal, szarvasbőr- vagy fehér nadrágot, tetején kiszélesedő magas kalapot, magas lovascsizmát viseltek s a szivar még ritkaság lévén, öblös tajtpipából füstöltek. A jockey-k akkor is olyan öltözetűek voltak, mint most. Az öreg urak bizonyára meg fognak emlékezni a félszázad időről, kik közül oly kevés maradt.

••• (A tavaszi lóversenyre) rossz idő járt az idén. Az első nap folyvást szakadt az eső, nem is igen ment ki sok ember; kedden, a második napon sütött ugyan a nap s az eképp kicsalogatott közönséget oda kinn kapta az eső, csütörtökön is nagyon változékony volt az idő, azért az utolsó napon szép közönség volt kinn. A mi az eredményeket illeti, az első napon a Széchenyi-díjat, 100 arany, Gróf Henckel Talizmánja nyerte, az egyesült nemzeti díjat, 618 arany, Blaskovics Ernő Kincsemje, az asszonyosságok díját a General Kope Prince Gregorja, a kis akadály-verseny 800 forintját a Mayor Grey Karmazsinja. Volt fogadásverseny is: Almássy Kálmán Boomerangja és herczeg Czetvertinszky Boris Hirnöke versenyeztek 5000 frtért; a herczeg veszett. — A második napon a hazafi-díj 500 aranyát ismét Kincsem nyerte, az 1000 aranyas első osztályu államdíj Hirnöké lett, s így az előbbi nap fogadásának vesztesége megtérült, a handicap 1000 forintját megint Prince Gregor söpörte be, az Eszterházy díj 525 frtja Festetich Pál Erzsijeé lett, a gátverseny 500 frtját Eszterházy Miklós Insolventje nyerte el, a Reiter-díj 400 frtja Kinsky Zdenko Frolicjéé lett. — A harmadik napon a Batthány-Hunyady-díj (200 arany) Sztáray Biboráé, a Károlyi-díj (600 arany) Henckel Talizmánjéé, a II. osztályu államdíj (600 arany) Gyürky Zsibojéé, a Nákó-díj 50 dija Sztáray Peelerje, a nagy akadályverseny 1200 frtja Eszterházy Miklós Goldstarjéé lett.

••• (Török vendégeink) eltávoztak körünkől és Velenzéből hétfőn este e bucsusürgönyt küldték: „Kedves testvéreinknek! Ma teljes egészségben ide érkeztünk. Folyvást el vagyunk telve a hozzátok való szeretettel. Csak az bánt, hogy távol vagyunk kedves testvéreinktől; a hozzátok való szeretet maradandó, eltörülhetetlen marad sziveinkben; hálánk örök lesz. Midőn a kedves, nemes Magyarország határán könyvelt szemekkel elváltunk, ott hagytuk szívünket és szeretetünket; reméljük, meg fogjátok őrizni, a mily nemesen fogadtatok. Isten veletek kedves testvérek; mindenkor emlékezni fogunk szeretetetekre. Viszontlátásra, nem sokára! Éljen! Éljen! Éljen.“ — E helyütt talán nem lesz fölösleges néhány sorban bemutatni vendégeinket. Az öreg seik volt vezére a küldöttségnek; ő maradandó emléket hagyott maga után fővárosunkban. Kedélyes, szives volt mindenki iránt. Elutazása előtt megkérte a hirlapírókat, hogy a sok üdvözlő táviratra, levélre nyilvánítsák ki leghálásabb köszönetét, Vogel Péter polgárbizottsági tagnak pedig két pár pompás aranyhimzetű papucsot adott át, egyiket a főpolgármester, másikat Kammermayer polgármester számára. Ő igazi keleti főpap, ki szerette változtatni aranyos, virágos köpenyeit itt is, anyanyelvét (a dsagatáj-t) gyakran dicsérte és szivesen hasz-



nált képes kifejezéseket. Midőn egy költőnk bemutatta neki fiatal nejét, így szólt; „Őn mindenesetre költő, mert van anyaga, a ki lelkesítse.“ Egy toasztjában a mi nővilágunkról nagy dicsérettel szólt, mondván: „Magyar testvéreink között bámulva tapasztaltuk, hogy a nők mennyi szépet és jót tesznek a magánéletben és társulás utján. Meghatva szemléltük a magyar nők áldásos működését a szeretet műveiben. Ha haza megyünk, törekvéseink egyik legszebb tárgyát fogja képezni, a török nőket hasonló munkára buzdítani, hogy osztozzanak ők is a haza és a nemzet bujában és örömeiben és segítsenek közreműködni a felvirágozásban.“ Huszni török képviselő, az élénk hirlapíró (Tevfik,) a hodzsza, a jogtanár és az ifjak mind élénk emlékezetében maradnak mindazoknak, kik velők érintkeztek. Hét tanuló volt köztük, mint a „Meksebi Szultani“ (műgyetemszerű intézet) növendékei. Szofta (theologus) egy sem volt. Esszad bej (a Kanan pasa fia) nem a déli vonattal utazott el, hanem Bécsbe rándult fel, ottani rokonait meglátogatni s onnan siet a többiek után. Az, a ki köztük magyarul megtanulni ígérkezett, Ali Dzsevad bej, a Hasszan Takhszin pasa fia. Meg kell még említenünk, hogy a két vendéglátó bizottság tagjai körében fölmerült a gondolat, hogy a „szofta-hét“ emlékére dr. Erődi Bélát is, ki a keleti és magyar szónoklatok fárathatatlan közvetítője, fordítója s az idősb törökök tolmácsa volt, meg kellene tisztelni valahogyan, nem jutalom gyanánt, mert ezt ő, a nagy törökbarát, bizonyára nem fogadná el, hanem gyöngéd emlékül a szép napokra. A gondolat ép oly természetes, mint szép és méltó a valósitásra.

\*(Az állatkert) ritka állatai egymás után kivesznek. A multkor említettük, hogy elpusztult a nő-oroszlány, — most követte a him is. Ez már a hetedik oroszlán, mely állatkertünkben rövid idő alatt elpusztul. Féltetni lehet a tigriseket is, mert nagyon gunyasztanak. Mi az oka e pusztulásnak?! A bonczolás bebizonyítá: a rosz táplálás. Valóban elszomorító látvány szemlélni az éhhalál kinjaira ítelt szerencsétlen állatokat, midőn az átmenőknél egy darab kenyérért esengenek. A két fiatal medve — mindkettő gyönyörű példány — valószínű harezot viv egy behajított zsemlyedarabért. A farkasok — egyik ocsmányabb a másikinál — éhségtől megszelidülve kutya gyanánt csóválják farkukat egy morzsalékért. A megkopott sasokról, a lég ezen nyomorban sinlődő királyairól, a siralmas állapotban levő szarvasokról, tevékről, a már majd felismerhetlenné lett bölényről nem is szólunk. Pedig a város 5000 frtot ad évenként az állatkertnek s a belépti jegyek, sorsolások is szép összeget hoznak. A város most már megvonni szándékozik az évi segélyt. Ezt ne tegye a város, de igen is tegyen valamit ez állapot gyors javítására, az a kit illet, még pedig mielőbb.

\*(Megrázó drámáról) beszél a főváros közönsége vasárnap reggel óta. Balassa István, a legtekintélyesb ügyvédek egyike, az evangélikus egyház elsőrangú tisztviselője, közbizalmat élvező tekintélyes polgár, ki a terézvárosi képviselőválasztásoknál több ízben ült az elnöki széken, kétségbeesve vagyoni rovlása fölött, az éj egy szomorú órájában ki akarta magát végezni s torkát elmetszé. Hörgése figyelmessé tette családjának tagjait, kik benyitva szobájába, lesujtva, iszonynyal látták, hogy mi történt. Rögtön orvosi segélyért küldtek s dr. Lumnitzer Sándornak sikerült a torok összevarrása s a vérzés elállítása. De hogy az élet megmentése sikerülhet-e, arról a jeles orvos sem állhatott jót. A hírek nagy vagyoni bukásról beszélnek, mely oly tényeket is vont volna maga után, hogy azok valódiságát szinte nehéz elhinni oly emberről, kiről Sze-

mere Bertalan is úgy irt külföldi naplójában, mint a világ „legbecsületesebb férfiáról.“ Annak ismerte sok éven át mindenki, s ha magához hűtelenné vált volna a bajok közepett, az bizonyára oly tragédia, mely fölött nem lehet hamar ítéletet mondani.

\*(Petőfiről.) Sadrich József a Petőfi életben-lételéről közlébb felmerült hírek következtében, annak a bebizonyítására, hogy a nagy költő életben-léte nem absolut lehetetlenség, azt írja, hogy néhány héttel a segesvári csata után, a midőn mint sebesült a Bacon-féle kórházban feküdt Segesváron, egy román paraszt azt beszélte neki, hogy ő egy sebesült magyar honvédet tizennégy napig rejtegetet és ápolt, s azután őt egészen az oláh határig kísérte, a hol ez magát vele mint Petőfi Sándor megismertette. Minthogy pedig Kálnoky György alvezredes azt állítja, hogy ő tizennégy nappal a segesvári csata után Petőfit és kísérelőjét a koronkai uton látta, más részről az is tudva levő dolog, hogy akkor az oláh határszélen kozákok portyáztak, tehát nem épen lehetetlen, hogy Petőfi ezek által elfogatott és később Sziberiába száműzetett. Fájdalom, ezen utóbbi vélekedés is csak oly valószínűtlen, mint az előbbeni.

\*(Egy kedvelt orosz.) Hihetetlen, de van egy orosz, még pedig előkelő orosz, kit a magyar főváros szeret. Ez herczeg Czetvertinszky Boris, ki már évek óta köztünk van, megszokott nálunk, s Magyarország második hazája lett. Most kormánya haza rendelte katonai szolgálatra s nehéz szívvel bocsátják. A herczeg tudvalevőleg, a pesti lóversenyek nemzeti díjára hat évre száz-száz aranyat ajánlott föl. Most, hogy hazájába visszahivatott, egyszerre lefizette mind a hatszáz aranyat a lovaregylet pénztárába. Történhetik vele — úgy mond — olyasmi is, mi megakadályozhatja ez ajánlat évenkénti teljesítésében; s nem szeretné, hogy tartozás maradjon utána oly helyen, hol egészen otthon érezte magát.

\*(A kofa kasszája.) Rozália asszony, egy csinos baromfikereskedőnő, szerdán délelőtt meg akarta nézni a szoftákat az új városház előtt, s azalatt férjére bízta a megkoppasztott baromfiak eladását. Midőn kíváncsiságát kielégítve, visszatért, látja, hogy férje villásreggeliz. „Mi ez?“ — kérdi tőle. — „Hát a legnagyobb ludat egy forinttal drágábban adtam el, ennek öröme csináltam magamnak egy jó órát!“ — „Szerencsétlen!“ — kiáltott fel a hüledező asszony. — A férj megriadva hátrált, kérdezve, hogy mért haragszik. — „Hát azért, — felelé dühösen az asszony, — mert az a lud az én kasszám volt, tizehét forintot tettem be, egy papírba takarva s most te elvitetted mással.“ — Rozália asszony nekirohant a szerencsétlennek, ki jobbnak látta futva hagyni el a csatatért, s nem tudni, vajjon aznap szeme elé mert-e kerülni kedves élete párjának.

\*(Halálozások.) A lefolyt héten meghaltak: J a k a b Gézáné született Balasovich Ida asszony, 26 éves korában Gyöngyösön. — Özvegy Migazzi János grófné született Weisz Livia bárónő 40 éves korában Budapesten. — Walter Mihályné született Ács Karolina asszony 26 éves korában Budapesten. — Gottesmanné született Breisach Mária asszony Budapesten. — Özvegy Mihalovics Döméné, született Lányi Petronella asszony 73 éves korában, Nagy-Károlyban. — Szalay Ágoston, legfőbb ítélő táblai bíró Budapesten. — Antalfy Károly, országos képviselő 47 éves korában Budapesten. — Posch Ágost, királyi táblai bíró 59 éves korában Budapesten. — Vertán István, 46 éves korában Aradon. Béke hamvaikra!



## Irodalom és művészet.

A nemzeti színházban még egyre járják a vendégszereplések. Lucca és Gerster most végezték be, holnapután már Donadio kezdi. Művészeti szempontból e vendégszereplések ellen nem igen lehet szót emelni, mert tagadhatatlan, hogy az igazgatóság csak jó szolgálatot tett a közönségnek, midőn bemutatatta a kedves hangu magyar énekesnőt, Gerster Etelkát, kit büszkén vallanak magunkénak, ha megnyerhetnők, s a világhírű Luccát, kiről annyit hallottunk beszélni, s kinek egy hangversenyben történt föllépte pár év előtt még inkább fokozta a vágyat bennünk, hogy vajha nemzeti színpadunkon egy egész szerepben láthatnók és gyönyörködhetnénk abban a hatalmas hangban s abban a mesteri játékban. Eddig hát minden jól van: Donadiót is örömmel hallgatjuk, ámbár bizonyos, hogy most már, Gerster után, nem fogunk annyira rajongani utána, mint előbb, s még inkább mérsekelní fogja hevínkét annak a tudata, hogy a kit többre kell becsülnünk, az csak kétszáz forintot kért tőlünk egy estére, míg Donadio hétszáz forintot alul szóba sem áll Podmaniczkyval. Művészeti szempontból tehát semmi kifogás alá nem eshetik e bőséges vendégszereplés, annál érzékenyebb azonban anyagi szempontból, mert így tartani kell a drága személyzetet s a nyereséget idegen vendégeknek oda adni.

A népszínházban a kis „Koziki“-nak napról napra szaporodnak az alattvalói. A fővárosi közönség egészen Lecocq hálójába került, a mi nem is csoda, midőn a hálót oly szeretetreméltó kezek vetik ki, minő a Soldosné. Ha ő énekel, ha ő játszik, elfeledjük a darab némi sikamosságát s meg vagyunk babonázva a kedves művésznő által s tárt fülekkel hallgatjuk a szép zenét, mely bizony élvezetes zene is. A többi szereplők is ügyesen játszanak, Együd, Solymossy, Váradi, teljesen kielégítik a várakozást, sőt még a kezdő fiatal énekesnőt, Szabó Karolát is szívből megtapsolja a közönség, s készséggel elnézi, ha a játék itt ott hiányos, és csak azt nézi, hogy a kisaszszony vonzó jelenség és hogy csinos hangja van. Koziki másodkiosztása nem oly szerencsés, Vidmár Erzsí nem versenyezhet Soldosnéval, Sziklai Emilia sem jobb Szabó Karolánál, de még Tihanyi sem Együdnél.

### Nemzeti színház.

Május 5-dikén: „Hugonották.“ (Lucca.) — Május 6-dikán: „Godelot-hotel.“  
— Május 7-dikén: „Alfonz ur.“ — Május 8-dikán: „Aida.“ (Lucca) —  
Május 9-dikén: „Ferréol.“ — Május 10-dikén: Opera-egyveleg. (Gerster.) —  
Május 11-dikén: „Fősvény.“

### Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: függönyökre, terítőkre stb. való munka rajza, fehér mollra himzendő, moll felvarrással és csipkeöltésekkel.

A 2-dik szám: fehérneműekre való himzés rajza.

A 3-dik szám: ugyanaz, szélesebb mintában.

A 4-dik szám: tűpárna, point de lace munkában, keskenyebb és szélesebbel point-ben dolgozandó, valamint összekötő csipkeöltésekkel.

Az 5-dik szám: zsinórzási munka ruhákra, köpenyekre stb.

A 6-dik szám: P betű asztalneműekre.

A 7-dik szám: horgolási minta butortakarókra.

A 8-dik szám: reggeli főköttőre való csillag, vagy házi sipka tetejére is alkalmazható. Ez esetben cashemirra vagy bársonyra himzendő.

A 9-dik szám: J és G betűk.

A 10-dik szám: M és T betűk.

A 11-dik szám: széles himzet minta fehérneműekre.

A 12-dik szám: J és Z betűk.

A 13-dik szám: A és D betűk.

A 14-dik szám: rózsabokréta pamlagpárnák közepére, tűpárnára stb.

A 15-dik szám: J betű.

A 16-dik szám: A és G betű.

A 17-dik szám: G és S betűk.

A 18-dik szám: L és H betűk.

A 19-dik szám: A és S betűk.

A 20-dik szám: A betű asztalneműekre.

A 21-dik szám: betűt rajza fehérneműekre.

A 22-dik szám: V és E betű.

A 23-dik szám: J és V betű. És végre

A 24-dik szám: szivar- vagy pénztárczára való himzés rajza, bőrre himzendő.

## Számrejtvény.

Rózsa D.-től.

14. 13. 3. Kedves csemege ez, befőzve, sok nőnek,  
10. 16. 15. 5. Régi egyeteme sok okos embernek,  
3. 7. 14. 16. Templomba szokás csak az ilyet tartani,  
10. 2. 4. Sok ember szájából lehet ezt hallani.  
9. 13. Ilyet csak télen várhatunk,  
15. 16. 3. 5. Az ily szerencsétlen érdemi szánalmunk.  
9. 2. 4. 13. 14. Sok veszélynek van ez mindenkor kitéve,  
4. 11. 6. 12. 14. A magyar nemzetnek nagy emlékü neve.  
9. 7. 1. Ilyenen rohant ki Zrinyi a nagy nevű,  
Mely nélkül nem járhat szárazföldi jármű.  
1—16. Talányomnak eredménye azon két szó,  
Kiről most a haza elismerőleg szól;  
Ő az, ki bánatát úgy véli feledni,  
Ha a sok szerencsétlent szerencsésé teszi;  
Kinek, a hazának minden hű árvája,  
Babérkoszorút tűz fényes homlokára.

Megfejtési határidő: juniushó 6-dika.

A f. é. 15-dik számban közzölt rejtvény értelme:

Rozgonyi Czeccilia.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Szkladányi Teréz, Éhen Gizella, Marosy Etelka és Izabella, Báthori Sigray Istvánné, Korenagh Serk Hermin, Eckert Karnász Mariska, Györfly Karolin, Jánossy Lajosné, Mandits Erzsí, Lukács Julia, Bronts Sarolta és Gizella, Hógyesy Sarkadi Irma, Csonth Lajosné, Magyar Matild és Felici, Tahy Fehérváry Kornélia, Dzsinih P. Mária, Bohus Gyuláné, Lakatos Zsuzsika, Haintz Mari, Mehrwerth Anna, Bánay Ilka, Specczián Gusztávné, Tóth Bertalanné, Garzó Ilka, Menyhárt Kornélia, Hanzulovits Berta, Mednyánszky Margit és Erzsí, Graef Rozália, Flezsár Ignác, Dömötör Ida, Fülöp Julia, Moesz Gézáné, Keresztessy Klotild, Jakó Viktória, Beleznay Szeréna és Amaranta, Stresznayk Hermin, Matyasovszky N. Mária, Karay Antal Mariska, Ballus Jolán, Gerzse Aloisia, Hambalek Gizella, Pessina Edéné, Nagy Zsuzsánna, Cselley Ilona, Rozinszky Béláné, Kuzma Istvánné, Szécsényi Mariska, Hedry Ilona, Hosszu Elekes Matild, gróf Zay Emilia, Mandula Ida, Abonyi Jánosné, Schlesinger Berta, Gorove Anna, Áronfi Fisch Jeanette, ifj. Szlávik Nándor Wigner Gizella, Máriássy Lászlóné, Király Kálmánné.

## Tartalom.

Árnyak, László Mihálytól. — Utolsó könyvem, Majthényi Flórától. — A roncsoló toroklob, Dr. Balogh Tihamértől. — Nincs szíve. — Uti rajzok, A. Paulinától. — Egy hét története. — A háboru. — Budapesti hírvivő. — Irodalom és művészet. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélék. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMLIA.



20-dik szám.

Május 20-dikán.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTEKONY NŐEGYESÜLET

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

---

SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

---

XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országút 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |           | R. katolikus és protestáns naptár |               | Ó-naptár           | Izraeliták naptára | Hold-járás | N a p - |        |
|-----------------------|-----------|-----------------------------------|---------------|--------------------|--------------------|------------|---------|--------|
|                       |           |                                   |               |                    |                    |            | kelte   | nyugta |
|                       |           |                                   |               |                    |                    | óra perc   |         |        |
| Május 20              | Vasárnap  | G Pünkösdvás.                     | G Pünkösdvás. | 8 B 6 Ján. hittud. | 8                  | 4 18       | 7 35    |        |
| 21                    | Hétfő     | Pünkösdhétfő                      | Pünkösdhétfő  | 9 Izaiás           | 9                  | 4 17       | 7 36    |        |
| 22                    | Kedd      | Julia                             | Julia         | 10 Simeon          | 10                 | 4 16       | 7 37    |        |
| 23                    | Szerda    | Dezső p.                          | Dezsér        | 11 Motius vért.    | 11                 | 4 15       | 7 38    |        |
| 24                    | Csütörtök | Janka                             | Janka         | 12 Epiphan         | 12                 | 4 14       | 7 40    |        |
| 25                    | Péntek    | Orbán püspök                      | Orbán         | 13 Pacomius        | 13                 | 4 14       | 7 41    |        |
| 26                    | Szombat   | Nerei Fülöp                       | Nerei Pülöp   | 14 Izidor          | 44 Sabb. B.        | 4 13       | 7 42    |        |

## V i d é k i t á r c z a.

**A bajai** majális, melyet a török vendégek fogadtatásával akartak kapcsolatba hozni, ezek nélkül is végbement a múlt vasárnapon. A majális napját műkedvelő előadás előzte meg, melyen a műkedvelők a „Nyolczadik pont“ és „Angolosan“ című vígjátékokat meglepő routinnal adták elő. Az előadás után bál volt. Másnap a majális jókor reggel megkezdődött a lovász-kertben; mindenki tanuja akart lenni a nagy halak levágásának, melyek körül ügyes halászok foglalatoskodtak s festőileg körben helyezték el a tizenöt bográcsot, melyek alatt dél felé gyújtották meg a máglyát; a város legismertebb polgárai mintegy kétszázan voltak jelen s a vidékről is számosan. Az ebéd alatt a Vajdaféle bajai zenekar játszott kitűnően s az ünnepélyre több nehéz nyitányt is betanult s nagy szabotossággal adta elő. Délután tekézés következett, ekkor a városi főispán Gromon Dezső is megjelent s a czéllövészetnél szeget lőtt és megkapta az arany nyíl rendét.

**Beszterczebányán** Rosnyai Károly főgymnásiumi tanár buzgalmának az idén is sikerült magyar műkedvelői színi előadást létrehozni, mely folyó hó 6-dikán ment végbe. Bevezetésül Márkus E. kisasszony Dalmady Győző „Csak magyarok legyünk“ című lelkesítő s az alkalomhoz illő költeményét sikerülten szavalta. Ezután Hannequin mulattató vígjátékát, a „Három kalap“-ot adták elő, szabatosan, összevágóan. A nagyszámu és diszes közönség mind végig tartó derűltsége és zajos tapsai fejezték ki a sikert, de egyszersmind azon óhajt is, hogy a társas élet s magyarosodás érdekében minél gyakrabban ismétlődjenek a csak múlt évben kezdődött műkedvelői előadások. A közönség és a műkedvelők előadás után a takarékpénztár disztermében kedélyes táncmulatságra gyültek össze, mely reggeli 3 óráig kiváló jó kedvvel folyt.

**Szegeden** a múlt héten két este egymás után „közvacsora“ volt, mely a kis-zombori tűzkárosultak számára 400 forinton felül jövedelmezett tisztán. A mai időkben elég szép siker. A felsővárosi társalgókör termei megteltek a város művelt közönségével s a közel vidék is jelentékenyen volt képviselve. Első este nyolcz órakor kezdődött az összejövétel, vigzenező és a kiszolgáló leánykák élénk társalgása mellett, kiket tizenegy óra után jól megtánczoltatott a fiatalság. A táncz egész hajnalhasadtig tartott. Távozás előtt a nők, látva, hogy a beküldött ételek jelentékeny része érintetlenül maradt, elhatározták: másnap este folytatni a közvacsorát. S ujra sokan jelentek meg, s kedélyesen folyt az étkezés és táncz éjfélutánig. A vállalat kezdeményezői, Nagy Lajosné urnő, Hódy Kornélia, Nagy Gizella és Ida kisasszonyok voltak. Ővék az érdem oroszlánrésze. A második este megmaradt étkekből Nagy La-

josné urnő házában harmadnap a szegedi házi szegények kaptak jó ebédet, mintegy százan.

**A fumei** elemi magyar iskolát gróf Szapáry Géza kormányzó e napokban meglátogatván, teljes meglegedését fejezte ki a gyermekek előhaladása fölött. A 6—10 éves gyermekek igen szép magyarsággal feleltek a hozzájuk intézett kérdésekre, mi igazán meglepő, ha tekintetbe vesszük, hogy majdnem mindannyinak olasz és horvát az anyanyelve. Olvastak olaszul, magyarul, s fordítottak olaszból magyarra, s magyarból olaszra; feleltek a magyar nyelvtanból; állatleírásokat mondtak el magyarul és végül az egyik (I. oszt.) fiu egy magyar dalt is énekelt el; egyik fő érdeme ez iskolának, hogy a gyermekek egyenkint és együttesen igen pontosan éneklék a magyar dalokat.

**Máramaros-megyéből** borzasztó kegyetlenség híre érkezett. Az öreg Husovszkyné asszony és leánya Deák Károlyné asszony elindultak Nagy-Bányára, ott levő közel rokonuk látogatására. A kapniki uton rablók támadták meg; a kocsiat lelőtték, a védtelen nőket agyba-főbe verték, vagdalták és lövöldözték. Deák Károlyné-Husovszky Nelli asszony, egy bájos, erőteljes fiatal hölgy, végsőkig küzdött s erejénél fogva a legnagyobb csapásokat is elszenvedte; míg anyja, a félelem s verések sulya alatt, félhalva maradt a színhelyen. A felsőbányai kapitány sürgönyözte meg a szép asszony férjének: Deák Károlynak, a borzasztó kegyetlenséget. A hölgyek életben maradásához kevés a remény. Az egész Máramaros-Szigetet megdöbbsenté a szörnyű eset.

## Különfélék.

(A török nőknek) szigorú rendeletet adott ki a rendőr miniszter, miután sajnálattal tapasztalta, hogy többen közülök rikitó és több színű feridsét hordanak az utcákon, mi a Korán rendeleteivel ellenkezik. A feridsének sötét színűnek kell lennie. Hasonlóképen megrójjá, hogy többen a török nők közül átlátszó fátyolt és az egyszerű sárga-színű török papucs helyett a „nevetséges és kényelmetlen francia cipőket“ hordják. Hogy ezen kihívó és minden szenteséget nélkülöző szokásnak eleje vétesse, a miniszter, a szultán parancsára, kijelenti, hogy a titkos rendőrök utasítva vannak az utcákon ekként megjelenő nőket figyelemmel kíséreni, azok lakását felkutatni s hozzátartozóikat a nő szabálytalan és tisztesség nélküli viseletére figyelmeztetni. Ha a megintés sikertelen marad, a rendelet a legszigorubb büntetést, különösen érzékeny pénzbírságot helyez kilátásba.



\*\* (Török szultánok.) A jelenkorig következő szultánok uralkodtak. I. Ozman (1299—1326.), Urchan (1326—1359.), I. Murad (1359—1389), I. Bajezid (1389—1402), I. Mohammed (1403—1421), II. Murad (1421—1451), II. Mohammed (1451—1481), II. Bajezid (1481—1512), I. Szelim (1512—1520), I. Szulejman (1520—1566), II. Szelim (1566—1574), III. Murad (1574—1595), III. Mohammed (1595—1603), I. Ahmed (1603—1617), I. Musztafa (1617—1618 és 1622—1623), II. Ozman (1618—1622), IV. Murad (1623—1640), I. Ibrahim (1640—1648), IV. Mohammed (1648—1687), II. Szulejman (1687—1691), II. Achmed (1691—1695), II. Musztafa (1695—1703), III. Achmed (1703—1730), I. Mahmud (1730—1754), III. Ozmán (1754—1757), III. Musztafa (1757—1774), I. Abd-ul Hamid (1774—1789), III. Szelim (1789—1807), IV. Musztafa (1807—1808), II. Mahmud (1808—1839), Abd-ul-Medzsid (1839—1861), Abd-ul Aziz (1861—1876), V. Murad (1876), II. Abd-ul Hamid (1876—).

•• (Kiseneff városa) elhatározta, hogy azon helyen, ahol a hadi manifestum olvastatott fel s ahol Sándor császár térdre borulva hadseregének diadaláért imádkozott, részint saját költségén, részint önkényes aláírások utján, obeliszket és a rokkantak számára laktanyát épít.

•• (Merész léghajósok.) Jakoby és Flamarin, e hirneves léghajósok, újabb nyaktörő vállalkozással gyarapították nem a legkönnyebb móddal szerzett hirnevüket. Három kísérő társaságában hatvan óra alatt az oceán egyik partjáról a másikra repültek. Léghajójuk a Flamarin által szerkesztett készülékkel és tizenöt lóerejű könnyű gőzgéppel volt ellátva. A léggömb kormányozható ugyan, de szél ellen vele nem lehet boldogulni. A merész utazók borzasztó viharok voltak kitéve,

és hogy megmenekültek, azt csak Jakoby bátorságának köszönhetik, ki a megrepedt gömböt bámulatos hidegvérrel bevarrta.

## Megbízások tára.

Uj-majorba S. H. urhölgynek: A czimszalag rendszerben van, a nélkül Pesten a lapot a postán el sem is fogadnák.  
M. Szoporra D. A. urnőnek: A második részletet még nem vettem.

Sarkadra G. A. urhölgynek: A legszivesebben teljesítem kívánságát annak idején.

Holicsra G. A. urhölgynek: Pedig milyen szívesen küldöm el azt hetenként!

Senyére M. L. urnőnek: Vette-e tudósításomat?

Szegszárdra M. A. urhölgynek: Szíveskedjék azokat az olvasó körnek átadni. Igéretére számolok.

Csabdíra F. V. utnak: A régi könyvek ígértettek meg azonnal, és el is küldettek, mind azoknak, a kik azokat megrendelték. A jelen félévi hat kötet könyv szállítása e napokban veszi kezdetét és sorban mind azon előfizetőknek meglesznek küldve, a kik az értük járó csekély, 20 krnyi csomagolási díjat beküldötték.

Bécsbe T. M. urnak: Ugy-e bár nincs tudomása róla, hogy lapom már majdnem tizennyolcz év óta jelenik meg szerkesztésem alatt, én pedig nem „ur“, hanem „csak“ nő vagyok? De az nem tesz semmit!

Siklósrá M. Z. J. urnőnek: Azonnal megküldtem. Szíves üdvözlöt!

## H I R D E T É S E K.

# Helyiség-változtatás.

T. cz.

Nödivat és készruha-raktárunkat tökéletesen új készlettel, valamint terjedelmes műhelyeinket május 1-jétől, az eddigi üzlethelyiségeinkkel (a hatvani-utcában) szemközt fekvő **Ferencziek új épületének földszinti és első emeleti elegáns berendezésű helyeibe** tettük át, mit ezennel van szerencsénk becses tudomásul hozni.

A jutányosság elvének szoros fentartása mellett folytón arra törekszünk, hogy t. vevőink nagybecsű megelégedéseikkel megrendeléseik pontos teljesítése által mindig találkozhassunk.

Ajánljuk ez alkalommal **toilette-Jaquet-** és **köpenyeinket**, melyek az általunk személyesen Párisban és Berlinben bevásárolt minták szrint készítették, továbbá **selyem, bársony és ruhakelméinket**.

Figyelembe ajánljuk még egyidejűleg az általunk régi üzlethelyiségeinkben rendezett árukészletünknek (melletti hirdetés szerint) **jelentékeny árleszállítás** melletti végelárusítását.

Eddigi irántunk tanásított bizalomért hálás köszönetünket nyilvánítjuk ama kérésünk kíséretében, hogy méltóztassék szíves jóakarátát részünkre továbbra is megőrizni.

**Thein Lipót és fiai,**

női ruha-csarnok a „bécsi világkiállításához.“



## Végelárusítása



a régi üzlethelyiségeinkben maradandó **kézműaruink-, ruhakelméknek**, valamint **cretonok selymek, bársonyok, vasznak, csipkefüggönyök, toilettek, jequettek** stb. féléknek

**igen leszállított árak mellett,**

a régi posta-épületben, első emelet, „A bécsi világkiállításához.“

**Thein Lipót és fiai.**

Bátorodom teljes tisztelettel tudatni miszerint a váci-utczában, a Dracschöföle házban, váci- és kishid-utca sarkán nagybani és kishánybani

**nap- és esernyő-üzletet** nyitottam. Mely tisztelettel szíves partfogásért eszedzem.

**LANG ÁGOSTON**  
nap- és esernyő-gyáros.

Gyűny-Grü szóp

**HÖLGYRUHAKELMÉK**

1864

a legköltségtelen megvásárlás

**HAMBURGER ADOLF-nál,**  
Budapest, koronaherezg-utca 8. sz.

Minták kiválasztására külön írt levele is váromente bérbevérlítetek.



# Török József gyógyszertára, király-utcza 7. sz.

## Glycerin-Créme a legjobb bőr- és arcztisztító-szer.

Több év óta hatályos szernek bizonyult szeplő, napsütés, folt, bőrbaj és kelések ellen. Ez egy igen sikerült egyesítése a legártatlanabb szereknek, melyek a bőrt nemcsak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalsági frissességét tartják fenn. A folyékony glycerin-crème eltér az eddig közönségesen használt glycerin-illatszerektől, melyek a glycerin-en kívül semminemű hatályos részeket nem tartalmaznak. Egy üveg ára 1 frt. 20 kr.

### Legfinomabb glycern-szappan

glycerin és illatos növényekből, kitűnően tisztít és élénkíti a bőrt, és e finom pipereszappan minden kívánt előnyeivel bír. Ára 35 krajczár.

### Párisi hölgypor (legfinomabb Poudre de riz)

a bőrnek a leggyöngédebb fehér színt adja, és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknél úgy férfiaknál is, borotválás után, nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 50 krajczár és 1 frt.

### Kézmosópor.

mandulaszappan és spermacetből készítve, a legártatlanabb arc- és kézbőrtisztító szer. Egy doboz 50 kr.

Amerikai kautsuk-tyukszemgyűrűk és essentia, ára 60 kr.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapestn, király-utcza 7. szám.

## Angol és francia illatszer.

### Ylang-Ylang. 1 frt. 50 kr.

Ess-Bouquet ára kisebb üveg 2 frt, nagyobb 4 frt. Springflowers 2 frt, Jokey-Club 2 frt, Huile philocome de la societé hygiénique 1 frt 50 kr. Eau Athenienne 1 frt 50 kr. Eau de Cologne legfinomabb valódi J. M. Farina 1 frt, kisebb üveg 50 kr. Vinaigre de Bully 1 frt 50 lr, Savonde Thridace Violettól Párisban 1 frt. Illatos szájgyöngyök (cachou aromatisé) 60 kr. Eau dentifrice du Dr. Henocque 2 frt.

### Cs. kir. szabadalmazott

## egyetemes emésztő-por Dr. Gölistől.

Eddig még utól nem éretett hatására nézve az emésztés és vértisztítás terén, s a test táplálására és erősítésére nézve. Ez által naponkint kétszeri és sokáig folytatott használata mellett valódi gyógyszerre válik számos, még ma kacs betegségben is, mint p. o. emésztési gyengeség, mell-égés, a gyomor túlterhelése, a belek petyhüdtisége, ideggyengeség, mindennemű aranyeres bajok-görvéne, g uga, sápadtság, sárgaságban, valamennyi idült bőrbaj-, rák, időszakos főfájások, férges és köves betegségek, tulnyálkásodásban, stb. Ez az egyetlen és gyökéres szer a megrögzött köszvény és mellbajban (tuberculose), Ásványvíz gyógyászatnál, ugy azelőtt, mint annak használata alatt, valamint utólagosan gyógyszerül is kitűnő szolgálatot tesz.

Egy nagy skatulya ára: 1.26 kr. Egy kis skatulya 84 kr.  
Főraktár Budapestn, Török József gyógyszerész urnál.

A hamisítástól megmenekülésre figyelmeztetek mindenkit, hogy a valódi egyetemes emésztő-por Dr. Gölis pecsétjével van elzárva, s minden skatulya a védbéllyel s kívülről ily czímmel van elzárva:

K. k. conces. Univ.-Speisen Pulver des dr. Gölis in Wien.  
Főszállítóhely: Bécsben, Stefansplatz 6. (Zwettlhof.)

## Párisi pecsétisztító.

Kitűnő jószágú szer, melylyel néhány perc alatt mindennemű zsír-, olaj-, szurok-, faggyu-, vaj-, kocsikenő-, olajos festék-, hajkenő- és izzadság által bármily kelmeben, a ruhában, selyemszallagban, bársonyban, kestyűben, bútorokban, szobakárpitokban, acélmetszetekben okozott pecsétet ki lehet tisztítani. Ára egy üvegnek 1 frt.

**Stájer növénynedv,** mell- és tüdőbetegnek számára. Egy üveg 88 kr.

**Engelhofer izom- és idrg-essenciája,** egy üveg ára 1 frt.

**Dr. Kronpholz yymor-liqueure,** egy üveg ára 50 kr.

**Dr. Braun stomaticon (szájvize),** egy üveg ára 88 kr.

**Purgleitner alvilsavas mésszörpje** tüdőbetegségek ellen.  
Egy üveg ára 1 frt.

Minden igazi és legjobb minőségben kapható:

Budapestn TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárban, király-utcza 7. sz,

## SALICYLSAV-KÉSZITMÉNYEK, pipere-czikkek.

Kielhauser H. okl. gyógyszerésztől és illatszergyárostól Grácban.

A Salicyl-sav a drezdai dr. Heyden vegytani laboratoriumából, azon felette kedvező eredmények után, melyeket a dr. Kolbe, dr. Neubauer, dr. Wagner stb. tanár urak kísérletei előidéztek, már világhírt vívott ki magának mint erjedést és rothadást akadályozó anyag, és nem csak fényesen érvényesül mindennemű belső bajok ellen, hanem czélirányos összetételben még fölülmulthatlan óvszer a bőrre, hajra és fogakra nézve, Anticeptikus hatása különösen rendkívüli; megakadályozza a sérült szervek rothadását, s ezzel együtt eltűnik az azzal járó kellemetlen szag is.

|                                         |         |     |        |
|-----------------------------------------|---------|-----|--------|
| Salicyl-toilette-szappan . . . . .      | darabja | ára | 50 kr. |
| Salicyl-toilette-víz . . . . .          | "       | "   | 70 "   |
| Salicyl-fogpor . . . . .                | "       | "   | 50 "   |
| Salicyl-fogpép . . . . .                | "       | "   | 60 "   |
| Salicyl-szájvíz . . . . .               | "       | "   | 60 "   |
| Salicyl-hajkenőcs . . . . .             | "       | "   | 50 "   |
| Salicyl-hintőpor (lábak izzadása ellen) | "       | "   | 50 "   |

Főraktár Magyarországra nézve: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapestn, király-utcza 7. sz.

## Minden régi köhögés ellen,

mellfájdalmak, sok évi rekedtség, torokbajok, s tüdő nyálkásodása ellen s több orvos által megpróbált

## fehér mellszörp,

oly gyógyszer, mely még soha sem használtatott a legkiegelítőbb eredmény előidézése nélkül. Ezen szörp már az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, sőt a görcsös- és hők-hurutnál elősegíti a nyulós és megrekedő nyálka kiköhögését, azonnal enyhíti a gége ingerlékenységét és rövid idő alatt eltávolít minden, ha még oly heves, sőt magát a legveszélyes szárazbetegségi köhögést, és a verhányást is.

Ára: 1 egész üveg 3.60, 1/2 üveg 1.80, 1/4 üveg 90 kr.

Mayer G. A. W. Breslauban.

Főraktár Budapestn: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utcza 7. sz.

## Valódi Kaukaszféle poloska irtó szer.

A legbiztosabb szer a poloska ellen, az egész sereget egyszerre és mindenkorra elpusztítja.

Ára: 35 kr. 70 kr.

## Feytona.

A híres amerikai szer fogfájás ellen, használás után rögtön hat.

Ára 50 kr. o. é.

## Római Hajbalsam,

mentvén izzadság zsír és korptól a fejbőrt megszabadítja, erősíti a hajgyökeret és hajkihullást meggátolja.

Ára: 80 kr.

## Bojtorjángyökér- olaj.

Erős hajnövés előidézéséül.

Ára: 40 kr.

## Féreg irtó szer.

Mindennemű férgek irtására,

Kis doboz 25 kr. — Nagy doboz 50 kr.

## Francia hajfestő folyadék

(Chromatique Parisien),

melylyel akármiféle színű hajat tetszés szerint és tartósan feketére, barnára vagy szőkére festhetni, legfőlebb 10 perc alatt; hatása olyannyira ismeretes, hogy további dicséretre nem szorul.

Ára 2 forint.

A hozzá való cszközök, úgy mint két kefe és két csésze 50 kr.

Főraktár:  
Budapestn TÖRÖK JÓZSEF  
gyógyszerésznél, király-utcza  
7. szám.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj (illetmények nélkül)**

Évnyegyedre 3 frt, — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvsomagolási díj félevenkint  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.

**Hirdetések díja:**

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**20. SZ.**

Május 20-dikán.

1877.

**Havonkinti színezett  
dívatképpel,**

minden szükséges himzetrájjal.

**Evenkint**

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész

évi járatási kötelezetést foglal  
magában a lap irányában.

## Á r n y a k.

(Elbeszélés.)

László Mihálytól.

(Folytatás.)

— Akkor nevedet is tudnod kell.

— Szerém Jenő . . .

— Te ismersz . . .

— Nos talán nem igaz?

— De hát ki vagy te?

— Oh te szent Simplicius!

A fiatal ember bátorságot vett újra megkérdezni.

— Én is baranyai vagyok . . . mondta az álarczos.

— Baranyai!? honnan?

— Tópart vidékéről.

— Nem ismerlek! — felelt kis gondolkozás után.

— Elég rossz; én ismerlek.

Jenő némi gondolkodás után remegve fogta meg a do-  
minó keztyűs kis kezét.

— Szabad tudnom: kit rejt az álarcz?

— Nem szabad!

— De mégis . . . ha szépen kérlek, esedezem . . .

— Ej, ej, honnan e bátorság?

A fiatal ember megzavarodva vonta el kezét.

— Téged is elrontott volna a főváros?

— Kíváncsiság, emberi gyöngeség!

— A gyöngeséget nem férfias elárulni.

— Bocsanat, azt hittem csakugyan földik vagyunk . . .

Az álarcz mögött elfojtott kacaj volt hallható.

A fiatal ember maga is röstelte együgyű feleletét, s egé-  
szen elkedvetlenedett.

Ha észrevétlen eltűnhetett volna, a vigadó termei többé  
nem látták volna.

— Nos: miért halandó arczodon e komor borulat? így  
szólitjuk ez estén a zord embereket.

Jenő mosolygott.

— Így; most már csevegetünk. Melyik álarcz után  
szaladgáltál kedves földi?

— Te vagy az első kivel beszélek.

— Én az első? te is oly igazmondó vagy, mint a többi  
férfiak.

— Köszönöm nemem nevében a bókot.

— Nem volna kedved kissé bolyongni? lásd én ugy félek  
a magánytól; szeretem a zajt, ugy is eleget unatkozom.

A fiatal ember karját nyujtotta, s elvegyültek a nagy  
terem hullámozó tömegébe.

A karsu dominó a tarka csoportokon jártatá szemeit,  
olykor kecsesen intve egy-egy ismerős dominónak, a fiatal  
ember pedig arról gondolkodott: vajjon ki lehet ez a könnyű  
teremtés, ki épen őt választotta kísérőjének?

Az elegáns világ egy-egy unatkozó uracsá iriggy pillan-  
tást vetett a boldog fiatal emberre, mert Szerém Jenő csak-  
ugyan boldognak érezte magát a kedves ismeretlen oldalán.

Elegáns, bájos lénynek kell lenni, — gondolta Jenő —  
mert különben miért bámulnák még a dominóban is?

— Ismered te ezeket a monoklis szemtelen nőhajhászokat?  
— szólt Jenőnek.

— Ugy látásból . . .

— Nyomorult nép! Látod amott azt a vén agglegényt,  
ki ugy kínálja magát minden dominónak? az egy unalmas, hiu  
ember, tolakodó, mint egy házaló és elrontója a férjeknek.

Jenő hallgatott.

— A ki most hozzánk közeledik, egy jellemtelen nap-  
lopó, ki mindenütt ott van, de a kiről nem tudják, hogy hol  
született, hol és merre van hazája.



A naplopó megállott, és a dominóhoz hajlott.

— Nem ismeresz engem?

— Még itt sem kiméled az embereket? hát nem tudod, hogy terhére vagy a világnak?

Az uri naplopó hátrált, mert kissé hangos volt a dominó válasza.

— Látod ilyenek ezek az emberek.

— Ismered?

— Ki ne ismerné? azt hiszi, hogy a kin egy kis selymet lát, azt már szabad neki üldözni. Menjünk innen, nagyon unalmas a lég itt.

A puha szőnyeggel borított lépcsőn az emeletre mentek, honnan észrevétlen nézhették az alant nyüsgő világot.

— Hát senkid sincs itt? — szólt a dominó Jenőnek.

— Épen senki.

— Akkor elfecseghetünk, ha kedved van velem maradni.

— Boldog vagyok, kedves ismeretlen.

— Ily hamar?

— Az első pillanat óta!

— Mit csinálsz a fővárosban, mikor oly jó az az ártatlan vidéki élet?

— Mulatok.

A dominó felsohajtott.

— Mulattam én is egykor, de az rég volt. Járkáltál-e sokat a legényei füzesben?

Szerém elcsodálkozott.

— Hisz az tőlünk alig fekszik egy órányira.

— Igen, mindjárt Tópart mellett.

— Te legényei vagy?

— Ne oly gyorsan barátom, mert akkor nem leszek őszinte...

— Bocsánat, ismét elfeledkeztem.

— A füzeshez visznek gyermekkori álmaim, s első ábrándjaim.

Hűtlen lettem az első ábrándokhoz, de eléggé bűnhődtem.

A városnak adtam elsőséget a falu fölött, de most tört szárnyakkal is visszarepülnék, ha el nem játsztam volna életemet.

— Nem értelek.

— Két ifju kérte kezemet; az egyik csak falusi életet ígért, a másik pedig a fővárosi élettel kecsegtetett. A bolond leánynak nem volt esze, és a másodikat választotta.

— Tehát van férjed, — sohajtott önfeledten Jenő.

— Volna férjem... de nem törődik velem.

— Kegyetlen ember!

— Megunt nő vagyok. Tudod-e mi a megunt nő? Egy szegény lélek, ki arra van kárhozthatva, hogy szerencsétlen legyen egész életében. Otthon ül, mint hű házörző eb, s midőn gazdája haza jön, az átszenvedett órákért még csak egy gyöngéd szót sem kap. Egy ideig boldog voltam, de nem sokáig tartott; azóta sokat virrasztottam, sokat könyeztem...

— S mit csinál férjed?

— Mulat, szórakozik; otthon mindig kedvetlen, és életunt, hanem mihelyt elhagyta az unott fészket, akkor földerül arcza, és... és... mit tudom: mit érez?

— És a világ mit mond ehhez?

— A világ! mosolyog, kaczag és gunyolódik. A világ könyörtelen, s többnyire a férfiaknak ad igazat, mert hát nem-e ők a teremtés urai?

— Igaz!

— Mit lehet ily rettenetes önzés ellen tenni? mérget

venni? azt mondják, hogy: bűnös voltam! Játszani a szeget szeggel? akkor is elítélnék! De ezzel én nem törődöm; én tudom mit fogok tenni...

A fiatal ember gondolkodóba esett; a hatásos történetke kissé kételkedővé tette, s azon gondolkodott: valjon miért akar e nő mindenkép mártírnak tűnni föl? Vagy talán igazat beszélné? de hát miért mondja mindezt neki, ki őt nem ismeri?

— Nehéz ugyan az erkölcsi korlátokat átlépni, de végre mások is usznak ez árral. A világot nekem is teremtették, s miért nézném a távolból könyezve, midőn a kapu tárva, s úgy integetnek felém a végzet ördögei és angyalai...

— Ha így van kedves ismeretlen...

— Hát te kétkedel? ime itt vagyok, nézz meg, s ábrándozzál!

Ezzel a dominó pillanat alatt félre huzta selyem álarczát, s haragos tűzben égő fiatal, gyönyörű arcot mutatott a fiatal embernek.

— Ily szépség!

Mire Jenő ámulatából magához tért, a haragos istennő már ismét elrejtette arcját.

— Nos ismeresz?

— Szép vagy; igéző vagy; én imádni tudnám arcodat, szemeidet, fényes lelkedet és egész lényedet.

Jenő megszorította a parányi kezét s néma imádatlall nézte a karcsu, finom termetet.

— Hát nem emlékeznél reám? — beszélt a dominó remegő hangon.

— Bocsáss meg, nagyon elfogult vagyok, én semmit sem tudok, csak azt tudom, hogy szeretnék értted meghalni.

— Hagyj föl ez üres bókokkal! emlékszel-e a legényei estékre, hová ti is átjártatok, a mikor én távollevő nénémet helyettesítettem, s te a kezem csókolgattad?

— Laura!

— Csitt te gyermek!

— Én asszony lettem, s te férfiu, gyöngé, ábrándos, naiv férfiu...

— Épen tiz éve... de azért most még inkább csókolnám kezeidet.

— Hallgass! jönnek!

Két férfiu haladt el mellettük, s hosszan vizsgálták a dominót.

— Fiatal pár, édes légyott, — jegyezte meg egyik s tovább mentek.

A nő reszketve fogta meg Jenő kezét.

— Menjünk innen!

Elhagyták az emeletet, s a tömeg közt elvegyültek.

Ennek a kalandnak végzetes szerelem lett a vége.

A fiatal ember a rajongásig szerette a szép asszonyt, ki elhagyatottságában a bűnös szerelem karjaiba vetette magát.

Az édes titok egyszer azonban a szellő szárnyaira kelt, s a gonosz kiállhatlan világ beszélni kezdett.

A hír eljutott a férj füleibe is, ki egész csöndben megverekekedett a fiatal emberrel, s aztán nejével külföldre utazott.

Igy megy ez már az uri világban.

Szerém Jenő sebet kapott, melyből alig gyógyult ki, már is a sorvadás jelei kezdtek rajta mutatkozni.

Az orvosok tanácsára egyik fővárosi gyógyintézetben maradt.

### III.

Ez emlékek hatása alatt állott a fiatal ember.

Voltak napok, midőn tóparti temető kedves halottja föl-



kelt csöndes sirjából, és eljött hozzá suttogni régi édes hangokat.

Jöttek órák, midőn egy árny lebegett szemei előtt, halott halvány arczezal, kisírt szemekkel és panaszos, reszkető ajkkal, fájdalomkról, elhagyattatásról beszélve.

A halott még boldog volt, de a fiatal asszony! ez a földön járó kísértet szenvedett és zokogott.

Siratá szerelmes ifjút, kit örökre elvesztett.

— Orvos ur, agyam ég és lelkem a pokol fájdalmait érzi, sohajtott Jenő vigasztalhatlanul s reménytelenül rázta fejét.

Az orvos nem értette.

— Nincs álma!

— Emlékeim, emlékeim.

— Mit beszél? nem értem!

Emlékek, régi kedves képek háborgatnak; nem tudok tőlük szabadulni.

— Hagyjon föl az ábrándokkal.

— Ha lehetne! Lelkemben élnek azok, s ébren vannak, mint az örökvilágosság.

— Ne legyen érzélgős barátom, hanem vesse ki fejéből az emlékeket.

— Az emlékek fölkeltek az árnyakat, kiket én szívem mélyében hordok.

— Milyen rossz álmai vannak!

— Azok az árnyak kedvesek, mert enyém voltak egykor.

— Ej hagyjon föl az ily bolondságokkal! Emlékek, árnyak ne zavarják kedélyét.

— Nem lehet.

— Nem lehet? hisz ön még csak eztán fog élni.

— Nem bírok emlékeimmal; meglepnek a nap minden órájában, s ki küzdhetne ellenük?

— A férfias akarat; a rémek csak a gyermekeket ijesztgetik.

— Gyermekek vagyok.

— Multak és emlékek ily korban! Ne ámitsa magát, az ön korában nem szabad komolyan multakról beszélni.

— De hát tehetek-e én arról, hogy van multam s vannak emlékeim? Orvos ur nevetségesnek találja fájdalmamat és emlékeimet.

— Bocsánat, — vágott közbe az orvos, — az ifjúságot még nem ölheti meg két csöpp keserűség, midőn aztán annyi oldalról kínálkozik édes ital.

— Én már kétszer szerettem, s kétszer temettem el szerelmemet.

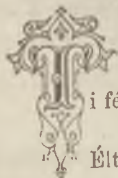
— Én tizszer szerettem, s tizszer temettem el szerelmemet.

A fiatal ember mosolygott.

(Folytatása köv.)

## B e t e g e n.

Rónai Kálmántól.



Tételek engemet a tavasztól,

Mely langy lehelével immár itt leszen,

Éltet, virágot hoz majd a kopárnak,

Örök álmat tán, s szemfedőt nekem.

De nem! ne még, a hunyó láng fellobban,

Még nem halok meg, meg nem halhatok,

Nem a kelő, a bucsuzó sugár az,

Mely elhunytomról majd ragyogni fog.

Nem a tavasz, nem az kísér ki engem,

Nem hint sírom fölé virágokat,

Bevárom én az őszt, ha eljövend majd

Bevárom én a végső sugarat.

Ha már ennek derengő anda fénye

Elömlik a bús őszi táj felett,

A felhők setét árnya száll a réten

Alább, alább mint bús emlékezet.

A szellő sir a lomb rabolta ágon,

A nap oly hideg fényben kel,

S lelkemre, mely a darvak útján téved,

Egy sejtalem száll s érzem, menni kell.

Akkor halok meg hiven életemhez,

A mely e képpel oly nagyon rökön;

Ez csak egy kora őszi hervadás volt,

Melyen tul örök tavaszt álmodom.

Ne féltetek ti engem a tavasztól,

Nem az víz tőletek el engemet.

Nem ismertem én soha, a tavasznak

Sugára engem so se hevített.

Majd jó az ősz, megszáll egy édes álom,

Az ő álma, s én békén meghalok,

Nem a kelő, a bucsuzó sugár az,

Mely elhunytomról még ragyogni fog.

## Egy kis prédikáció

a férfiaknak.

Valóban kétségbe kellene esni jövőnk felett, ha oly megátalkodott divatbábok volnának a nők, hogy az a sok szép és nem szép szó, a mit fiatal és öreg urak reájok szórnak, nem használ és nem változtat rajtok.

De valójában az igazi okot nem tudják, vagy inkább nem merik szellőztetni, bátorkodom tehát e tárgyban szerény nézetemet kifejezni, a mit alkalmasint nem igen fognak megczáfolni, mert ha szóval nem is, de hallgatva, kénytelenek beismerni.

Elég sok prédikációt kellett hallgatni már e lapok tisztelt olvasóinak, hol egyik, hol másik Apostoltól, ki minden bajok okául a nőket szeretné felelőssé tenni, pedig ha szigoruan megvizsgáljuk, ők a hibások.

Mióta divatba jött a női hozományért nősülni, azóta van oly nagy mértékben kiszorítva a házi körökből az egyszerűség, mert ha már pénzért nősülnek a férfiak, legyen bátorságuk és mondják meg, kogy hát ők mit adnak?! Mai napság eljáznak fél évig, egy évig a leányos házhoz, de korántsem azon szándékból, hogy jövődöbelijöket iparkodjanak ki ismerni, oh ezt a fáradságot nem veszik maguknak, hanem hogy kipuhathassák a szülék vagyoni helyzetét. Már most, ha a leány részéről óhajtának a házasságot, ugy erőltetik magukat, hogy valahogyan a valódi helyzetet eltitkolják, ne hogy a jó reménység fejében kötendő házasság elmaradjon, beszélnek a vőlegény előtt a kamatokról, persze azt csak később tudja meg, hogy azokat a kamatokat fizetik és nem kapják.

A mi a vőlegény magaviseletét illeti, hogy többnek látszassék, mint a mi valóban, beszél lóversenyéről, színházról, énekesnőkről, franczia regényekről, dicséri a házi kisasszony jó izlését az öltözék összeállításánál, (ha még oly izléstelen is) bámulja fehér puha kezeit, a miket szerinte kár volna munka által eldurvítani, mindenről beszél, csak saját foglalatosságáról



nem, vagy ha igen, ezt csak futólagosan teszi, mikor aztán már a hitelezői szoritják, akkor ő is kezd komolyan gondolni a házasságra, a mi ismét jó remény fejében meg is történik, hogy aztán a kölcsönös kiábrándulásról mily jelenetek fordulnak elő, azt úgy hiszem nem ohajtja senki részletezve hallani, de azt kérdem most, lehet-e az ily házasság boldog? Pedig de sok házasság sorsa ez.

De vegyük azt az esetet, ha a leány családja a maga egyszerűségében mutatja be magát, a leány vasaló deszka mellett, az anya egyszerű őszinte modorában. Az ily háznép mai napság ne várjon még csak egy harmadrendű hivatalnokocskát is kérőül, pedig mint Losonczy mondja, „talán talán a leány csak nem bohó! hogy örökre hajadon legyen.“

Tehát szerény nézetem az, hogy itt a férfiak is vannak hivatalra, a régi jó és hasznos egyszerűséget ismét meghonosítani az által, hogy ne hódoljanak az üres látszatnak és ál-fénynek, hanem keressék a valódi érdemet, vagyis az olyan leányt, a ki dolgos, — de nem a cifra ruha varrásban, — házias és szerény; mig ezt ők nem teszik, addig hiába való minden vád és megrovás, mert senki se veszi magára, annál is inkább, mivel az életben csak tömjénezést tapasztal.

Egy öreg néne.

## C s i l l a .

Egy dráma utolsó felvonása.

Tompa Kálmántól.

Szép magas, rózsás ravatalra fektettük fel; fekete bársonnyal bevont ravatalra, hófehér ruhában, mintha az a fekete ravatal a mi fekete bubánatunkat, s az a hófehér ruha az ő ártatlan tiszta életét jelképezte volna. Nem tudom, melyik fáj nekünk jobban, annak a fekete ravatalnak, vagy annak a fehér ruhának a látása . . . nem, nem! ezek látásában az ő elvesztése fáj nekünk, az ő elvesztése, kit annyira szerettünk, s kihez lelkünk annyi szép reménnyel fűződött . . .

Olyan ifju volt még! — mint a nevét viselő virág fesledező bimbócskái, s talán épen mert olyan volt, tört le oly hamar, oly váratlanul, a legelső dérre, a legelső betegségre . . . Napok előtt, midőn még nem érintette halál lehe, midőn még ama most halavány, sárga, beesett arc mosolygó élet volt, s ama örökre lezárult szemekből egy egész menyország ragyogott reánk örök derűjével, borutlan képével: — künn jártunk a kertben. — Roszullétról, főfájásról panaszkodott s én ajánlottam az üde balzsamos levegőn a sétát. — Langyos tavaszi nap volt, ibolyát szedegettünk, s kötöttünk csokrokat az édes mamának, a szelid nagymamának, a jó apának és nekem — a nevelő urnak.

Nekem is! . . .

. . . És a mint a kertben járkáltunk, és a mint szedegettük a virágokat és hallgattuk a madaraknak oly soká nélkülözött dalát a zöldülni kezdő galyak között, egy kis tisztáshoz értünk: a nyirfás domb oldalából kristályforrás cseregdedett a tisztáson keresztül, a forrás vizében apró kis halacs-kák uszkáltak s a parton Milla, a kedvencz őz kaczerkódott a habokból vissza tükröző természetével. Le ültünk a forrás-fő körül helyezett nyir lóczák egyikére.

— Így — szólt, miután helyet foglalt, s kitérte kötényét a szedett virágokkal — most megkötjük a csokrokat — önnek is, — jó lesz?!

— Oh! nagyon megfogom köszönni. — felelém.

— Aztán azt a csokrot, a mit én önnek fogok adni, lefogja nyomtatni, olyan szépen, mint azt a másikat, melyet ön szedett nekem az őszön az utolsó virágokból, s mely ott van imakönyvemben.

— Örökké megfogom tartani.

— Igazán? Tudja mi szomorít? kedvencz virágaim a kis névrokonok a csillák, még nincsenek kinyilva, alig kaptam belőlük . . . Óh, nézze, minő kedvesek, minő mosolygó szemcskével vannak és mégis milyen szomoruan hajtják le kis fejüket, — vajjon mi bántja? Talán az, hogy letéptem . . . De ugy-e ez nem volt kegyetlenség tőlem? Hiszen a virágok azért vannak, hogy csokrot kössünk belőlük azoknak, a kiket szeretünk . . .

— Minden bizonynyal! — felelém, a mint reám emelte azokat a sokat mondó, azurkék szemeket.

— Aztán ne szomorkodjatok, kis bohó virágok — folytatá — hiszen csak azért téptelek le, mert nagyon szeretlek . . . Az önnek adandó csokorba fogom kötni a — kis kedveseket . . . jó lesz?! — ugy jó lesz? — ismét feltekintett munkájáról s rajtam nyugtatta azokat a mosolygó delejező kék szemeket.

Szerettem volna lábaihoz borulni, megcsókolni ruhája szélét és sirni, zokogni, mint a kinek nagyon fáj valami, a mi mégis nagyon édes, boldogító fájdalom; — hanem nem lehetett . . . nagyon nevetséges lett volna — egy 38 éves férfi: — a nevelő — 16 éves gyermek-leányka, tanítványa lábainál. Nem tettem, hanem a helyett megsimogattam homlokát, azokat az aranyos fürtöket, — ez szabad volt — és mosolyogva köszöntem meg kiváló figyelmét.

Ezalatt oda jött a kis Milla, s hizelegve surolta okos fejét urnője ruhájához, aztán kis nyelvecskéjével megnyalagatta urnője kezét.

— Nos, mit mond ön e csokorhoz? — kérdé Csilla feltartva a nekem szánt elkészült csokrot, kellő távlatból vizsgálva, az abba kötött virágok közti arányt, a színek összhangját.

Repeső örömmel, dobogó szívvvel tekintettem a valóban kedves, csinos virágcsokorra, s nem kevéssé hízelt nekem, és boldogított a tudat, hogy valamenyi közt a legszebb, legválogatottabb virágokból van fűzve, . . . nekem, egyedül nekem kötötte a talált kedvenceket, a kedves szép névrokonokat, a mosolygó csillákat, melyeknek anurkék szirmai oly elevenen tükrözték vissza barátnőjök: a legszebb Csilla ragyogó, örömosolyu két szemét És a mint így örömkönyüs szemekkel, önelégült boldogsággal merengtem a virágokra s majd társnőjükre emeltem szemeimet, egy pillanatra összetalálkoztak azok . . . Oh! kitudná leírni, mi rejlett e tekintetben! — azok a sugarak, nem a tanítvány leányka szeretetét, hálás rokonszenvét tükrözték vissza, nem a gyermek ragaszkodásáról beszéltek . . . azokban egy egész mennyország titkolt üdve csillámlott fel, az istenek ama lángját láttam bennök fellobogni, melynek megszerzése Prometheuszt oly nyomorulttá s mely Diannát oly önfeleltdé tette . . . — Oh! boldog Endimion! Vajh! lesz-e én olyan boldog valaha, hogy Endimionnak lehessen oka én rám irigykedni, s ne nekem kelljen irigyelni az ő boldogságát!?

Mig lelkem e kérdések, ez ábrándok fejtegetésén merengett, elfeledtem a környező világot, szemeim a patyolatarczonkon, a magas derült homlokon tapadtak, melyre a legdrágább arany: a legszebb fürtök vetettek árnyat, ugy éreztem, hogy szemeknek delejező varázsa ellenállhatlan erővel vonz, ragad;



ugy tetszett nekem, mintha egy rózsza-tömeggé válna minden előttem, s e bűvös felhőből — belőle támadna — bontakoznék ki az ő kedves alakja, — aztán, mintha láthatlan szárnyakon emelkedni kezdene, egyre magasabbra, magasabra. Meg akartam ragadni, hogy ne menjen, és nem volt erőm megmozdulni . . . Szívem szorulni kezdett, ajkaimra önykénytelenül hangok tolultak: — felkiáltottam . . . és e pillanatban éles sikoltás vert föl megnevezhetlen helyzetemből.

Ijedten szöktem fel ülhelyemből, s egy perczig bizonytalanul néztem magam körül, mintegy okát keresve a Csilla ajkairól feltört sikoltásnak, de a következő mindent megmagyarázott.

Milla a kedvencz, fűrgő Milla, kedélyesen ugrált keresztül-kasul a tiszta csermely felett, — a lányka szemei tele voltak könnyel s szája körül elvitázhatlan nyomai látszottak az elfojtott sirásnak, — és a nékem kötött csokor nem volt kezében. Milla hozzá volt szokva urnője kezéből kedvencz csemegéket elfogadni, s a virágcsokrot is annak nézve, felhasználta elfogultságunk perceit, s kis nyelvcskéjével szájába separta azt. Nem vagyok babonás, de ez eseményt rossz ómennek tekintettem s ki hihette volna, hogy éppen a halál legyen az, mely előérzetemnek olyan fájdalmasan, olyan lesujtón — igazat adjon!

Midőn magamhoz tértem első meglepetésemből, igyekeztem a lánykát vigasztalni; — szomoruan sohajtott fel.

— Oh miért kellett éppen annak a csokornak elveszni, melyet önnek szántam!? — És szemei újra megteltek könnyel s hangja remegett, s olyan bánatos volt, mintha igen nagy veszteség érte volna.

Bár e hangot ne hallottam volna, bár a szomorkodó arcot ne láttam volna, — s ha nem hallom, ha nem látom rokonszenvét, — szerel . . . — (de nem, nem írom le, hadd legyen e sejtett érzélem örök titka lelkemnek, mint a hogy ő magával vitte oda, a honnan nem szoktak titkokat elárulni), — tehát ha nem láttam volna rokonszenve elvitázhatlan jeleit, nem fájt volna annyira halála, s nem lesz vala elvesztése annyira lesujtó.

Szomoruan, s szavaim által vigasztalanul tért vissza a kastélyba.

Valami úgy fájt, valami úgy nyugtalanított, midőn tőle elváltam. — Nem is bucsuztam el, hiszen a vacsoránál még találkozunk kellett volna, s midőn az ajtó betevődött utána, még is úgy éreztem, mintha valami ösztönzött volna, hogy: — Eredj, bucsuzz el tőle — utóljára.

Mi sugta ezt nekem? — oh, a szerelmes lélek delejes látókossága nem mese, — sejtelve igaz, látomásai a jövőbe gyökerező élő növények, melyeket a delejezett lélek a jelenbe ültet át.

Akkor nem hittem e sejtélemnek, erőszakot követtem el saját lelkemen és szobámba tértem. — Szobám nyugotra néző ablakain a lemenő nap bágyadt sugarai ömlöttek be s miután az ajtó szemben volt velök, egyenesen szemembe süttöttek. — Önkénytelenül tekintettem a lemenő napra, olyan volt, mintha vérörvénybe akarna lebukni, vagy mint valamely óriási máglya lángjai között egy megdicsőült mártyr dicsfény övezte arca. Dél-kelet felől egy hófehér felhőcske közeledett a kigyult felhőtömeghez, és a mint egyre közelebb ért, ugytetszett nekem, mintha sajátságos nyomást éreznék lelkemen; úgy jött nekem, hogy rá kiáltsak: — Ne menj oda, az lesz a te halálad! — Hiába! azt elnyelte a titáni máglya, — de nem nyelte el az én aggodalmimat.

Ha most rá gondolok amaz érzelmekre, melyek keresztül-kasul cikáztak lelkemen, meg kell vallanom, hogy azok merőben indokolatlanok voltak, ama sejtelmek legfőlegb halvány feltevéseken alapultak, melyek azonban a legelső erélyesebb ellenvetésre elhalványultak volna, ha egy okos hang támad ellenök. — És mégis! most se tudok számot adni arról, hogy miként és miért támadtak azok.

Vacsorakor — miután megtudtam, hogy Csilla nem fog megjelenni, — főfájásról panaszkodtam és szobámba hozattam theámat. Alig érintettem a beküldött hidegsültet, s theámat is csak erőszakkal költöttem el. Ugy éreztem, mintha álom nehezédnek szemeimre s valóban nem soká kellett magamat altatnom, mert olyan bágyadság szállott meg, minőt nehéz, fárasztó munka után érezhet a munkás s mély bódulatos álomba merültem.

Rettenetes álomom volt.

Égbe nyúló bérczek meredélyein hordozott lázas képzelmem; alattam elképzelhetlen mélységű örvények tátongtak, melyekből süstörgő lángoszlopok emelkedtek fel koronként, majd izzó látatömegek bugyogtak fel, hasonlólag ama tűzben uszó felhőtömeghez, mely az este a napot elnyelni látszott; felettem öklelésre készülő őz és zergebakok a mélységbe taszítással fenyegettek, — és körülöttem semmi, semmi, a mivel magamat védhettem volna; — az egy lábnyi keskeny ösvény, melyen haladnom kellett, most föl, majd lefelé szállott . . . Egy meredek lejtőhez értem, melyen leszállnom kellett volna, és nem volt, mibe fogódnom, mi támpontul szolgált volna a csaknem fal-meredekségű ösvényen . . . Körül néztem . . . A szikla oldalából egy csillabokor volt kinőve, — feléje nyultam . . . E perczben egy bak rohant nekem s lökést mérve oldalomra fejével, az örvénybe taszított . . . Megragadtam a virágot, de az kezembe szakadt s én lezuhantam a lábaim alatt tátongó tűzörvénybe, — és felébredtem . . .

Elöttem lelkendező arczczal az inas állott.

— A nagyságos ur arra kéri a nevelő urat, hogy sziveskedjék a városba menni az orvos után, — szól az inas egy lélegzet alatt.

— Miért? — kérdém, ijedten szökve föl ágyamból.

— A nagyságos kisasszony nagyon beteg! — szól amaz.

Percz alatt felöltözködtem s a másik perczben már a négy ló által csaknem repített kocsiban voltam.

Két óra mulva a három mérföldre levő városból künn volt az orvos.

Oh, mily feszült figyelemmel vártam az orvosnak a betegszobából leendő visszatértét, és mikor visszatért, mennyire lesujtott aggodalomteljes arca, és mennyire megsemmisített, kérdésekre adott válasza.

— A veszély nagy mérvű, — szól az orvos, aggódó arczczal. — Az aggyulladás elkerülhetlen, ha csak a természet nem segít, sőt tartani lehet a könnyen bekövetkező hagmáztól is . . . s ha ez bekövetkezik, menthetlen lesz.

Mennyi aggodalom rejlett az orvos szavaiban, s mily lesujtó volt az az én lelkemre nézve!

A mitől az orvos félt, hamar beállott. — A betegség rohamosan fejlődött s harmadnap már tudtam, hogy Csilla a halálnak van eljegyezve.

Mit szenvedtem e napok alatt, minőt kétségbe ejtő gyötrelmeket kelle kiállnom, mily reménytelen sivárnak tetszett nekem az élet, a jövő! — nem egyszer jöttem a gon-



dolatra, hogy halála esetén én sem fogok tovább élni . . . Mi nek is!?

Órákig kóboroltam a kerti ligetben, a nélkül hogy lépteimről, s üldöző gondolataimról számot tudtam, vagy tudnék adni; csupán ama fájdalomra emlékszem még, melyet azon seb okozott, azon feneketlen, gyógyíthatlan, tátongó seb, hogy nem láthattam s hogy ama találkozás talán utolsó volt . . .

És valóban utolsó is volt.

Alig hat napi szenvedés után, ajkán nevémmel mult ki, — elszállt, elrepült, oda, a honnan csak látogatóba jött le közeink: — az égbe. — És magával vitte lelkemet, magával vitte nyugalmaimat, boldogságomat, életkedvemet.

Talán azért küldetett a földre, a cherubok közül, hogy atyáim álnokságát büntesse meg bennem . . . A büszke ősök bűneit, bennem az egyszerű nevelőben, ki elődei kastélyában, idegent szolgálva keresi kenyerét.

Oh! kinos, gyötrő volt e büntetés! és miért kelle épen rajtam a sorstól amugy is sujtottan történni, miért volt az megírva, hogy épen én legyek az áldozat! . . .

Milyen nagyon megváltozott! — Ott állottam a ravatal mellett, ujjaim odatapadtak a koporsó párkányához: — szükségem volt reá nehogy elessem, — és néztem, néztem mereven a feldult vonásokat, az örökre bezárult szemeket, az elfonyadt ajkakak — és nem láttam semmit, és nem gondoltam semmit és mintha elragadta volna valami előlem, hogy még nagyobb semmiségbe sülyedjek . . . mikor ismét eszmélni kezdtem, ágyban voltam.

— Nem sokára vissza tér eszmélete, — szólt az orvos halk suttogó hangon, mialatt keze úteremen pihent.

Kihez intézi szavait? — Ugy szerettem volna látni, hogy ki viseltetik az én sorsom iránt érdeklél, de nem tudtam kinyitni szemeimet, nem volt annyi erőm, hogy életjelt adjak magamról.

— Maradjon itt a beteg mellett, — szólt ismét az orvos — s vigyázzon reá, nehogy valami rázkódás érje, nem szabad semmit megtudnia azokból a mik künn történnek . . . Aztán még egy pár suttogó szót és távozó léptek zaját hallottam — és ismét csendes lett minden.

Nem tudom, mennyi ideig tarthatott e nyomasztó csend; — talán egy negyed, talán egy egész óráig, talán még tovább; csak azt tudom, hogy nekem végtelennek tetszett. Meglehet azonban, hogy csak azért, mert hallérezékemen kívül egy tagom, egy érzékem sem állott rendelkezésemre, valóságos tetszhalott voltam.

A hosszú csendet végre a kastély kápolnájának harangjai törték meg. Olyan végtelen fájdalmasan zúgtak azok, úgy sirtak, mintha ők is érezték volna a veszteség súlyát; mintha tudták volna, hogy utoljára, hogy temetésére szólnak annak, kinek mennyegzőjén kellett volna, hogy szóljanak. Azután szagatott énekhangokat hallottam:

„Im elmegyek az örömbé,“ — végre egy zokogásba fuló tompa kiáltást, egy éles, szívtépő sikoltást és sűrű kopogást hallottam, mint mikor a koporsót szegeznek le. E perczen úgy éreztem, hogy minden erőm visszatért. A gondolatnál gyorsabban szöktem fel s nem gondolva öltözetlen állapotomra, rohantam az ajtónak s épen, midőn az felakartam nyílani, valaki megragadott.

— Az istenért, mit akar! — szólt egy hang. Csak ennyit hallottam. Erőm újra elhagyott, s eszméletlenül roskadtam össze.

A csillák mind, mind elszáradtak rég, az ő idejük lejárt, míg az új tavasz ismét életre hozza — és Csilla nem fog többé felébredni, hiába jön az új tavasz fényes napjával, derült egével, illatos szellőjével, a kedves névrokonok ismét virágozni fognak és nem lesz, a ki letépje azokat . . . Ő, a legszebb Csilla, a legkedvesebb virág, ott fekszik mélyen, mélyen, ő hozzá nem hat le sem a napsugár, sem az én szerelmem melege.

Ugy fáj nekem naponként látnom e szomorú arcokat, e megtört büszke férfit; az atyát, s e roskatag bánatos nőt, az anyát.

Valjon melyikünknek fáj jobban az ő elvesztése?!

Egy reggel, épen csomagolással voltam elfoglalva: el akartam utazni, mit kerestem volna itt tovább!? midőn a le-sujtott atya lépett be szobámba.

— Hová készül Jenő?! — kérdé reszkető hangon.

— Elmegyek, — felelém, — pedig azt sem tudtam még, hová.

— Ön nem fog elmenni.

— Mit keresnék én itt tovább?

— Megunta nálunk?

— Bocsásson meg nagságyod, el kell mennem.

— Ne szólítson engem oly kimért hidegen, szólítson nevémen, hívjon édes atyjának, maradjon itt örökre! — Azzal oda jött hozzám, keblére szoritott s a zokogás miatt elfojtott hangon susogta tovább:

— Legyen az elhalt helyett gyermekünk, szeressen úgy minket, a hogy őt szerette, mi úgy fogjuk szeretni, hadd teljesedjék be utolsó kívánsága.

— — — — —  
Aztán sirtunk mind a ketten.

## U t i r a j z o k .

A. Paulinától.

(Folytatás.)

— Nos hát Nicolo egy szegény bárkásnak volt a fia, — így folytatta alig érthető genuai kiejtésű rozsolasz nyelven, — a ki, isten nyugoszsza, több jó kedvet hagyott fiára, mint vagyont, és szegény Nicolonak az öreg halála után magán kívül nővéréről, a szép Rittáról is kellett gondoskodnia. — Ritta nagyon szép leány, — ha önök nem hiszik, kérdezzék meg csak Beppet, a ki óra-hosszat el szokott ácsorogni a takaros teremtés körül, mikor ez a halakkal babrál. — Nos hát, nagy kamasz, mi szégyelni való van azon, hogy neked Ritta tetszik?! Nem csak te vagy egyedül, a ki utána bolondul, s a ki boldognak érezné magát, ha a szép lány figyelmére méltatna.

Nos hát, rövidre szabva, a derék, jóra való Nicolo egyetlen támasza volt a szép Rittának, az erényes Rittának, — mert úgy tudják meg, hogy Ritta erényes leány!

Néhány hónappal ezelőtt Nicolo hozzám jött s már messziről leolvastam az arcáról, hogy kutya van a kertben.

— Képzeld csak, — így szólt — az én kis Ritta hugom nem dalol többé, nem eszik többé, nem alszik többé és olyan sápadt és olyan hallgatag, mint a hold. Kérdeztem tőle, hogy talán beteg, de ő fejét rázta s azt felelte, hogy nem. Most már mondd meg nekem, mit csináljak a szegény kis lánnyal, hogy ismét olyan vidám legyen, mint azelőtt volt?!



— Várj csak, — mondtam én, — jérünk s keressük föl az én Mariettámat, majd ő tőle kérjünk tanácsot, tudod ő Rittának jó barátnöje, ő tudni fogja, mi baja lehet a kicsikének, a ki se nem eszik, se nem alszik, — ő majd megmondja nekem, ha kérdem.

Jól van; elmentünk Mariettához; (nehogy valami mást gondoljanak: Marietta és én a farsangon egyek leszünk.) Eleinte semmit sem akart tudni a dolgról, hanem mikor én amugy isten igazában a szeme közé néztem, nem titkolta többé az igazat, s kivallotta, hogy biz az úgy történt, hogy Ritta és a fiatal Franchi nagyon jól voltak együtt s már úgy volt, hogy egymáséi lesznek, az öreg Franchi azonban, mikor fiától megtudta a dolgot, a legborzasztóbb átkokkal fenyegetőzött, ha a szegény leányról le nem mond, s most már mindketten azon szomorkodnak, hogy nincs elég pénzök hozzá, hogy az öreg Franchi ellenére egybekeljenek.

Én megköszöntem Mariettának, hogy mindent ily igazán elmondott, Nicoló pedig lecsüggesztett fővel hallagott haza felé, mert az öreg Franchit olyan jól ismerte mint én, vagy pedig Beppo, s nagyon jól tudta, hogy Rittáról addig szólni sem lehet előtte, míg a lánynak 1000 lírája nem lesz egy rakáson.

A dolog aztán abban maradt. Én is, mások is észre vettük, hogy Nicoló attól a naptól kezdve, a melyen megtudta Ritta huga szomorúságának az okát, kétszeres erővel iparkodott minél több pénzt szerezni. Ha jött egy idegen, a ki háborgós időben a tengerre akart menni s mi többiek vonakodtunk életünket kockára kitenni, Nicoló mindjárt előállott, és kis csolnákán egyedül bevitte az idegent a fenyegető hullámok közé s mikor visszakerült, vad örömmel számlálgatta a dús keresményt. Nem láttam több oly vakmerő csolnákost, mint ő. Mi, a kik tudtuk, mért törí annyira magát, szívesen engedték neki, hogy keressen minél többet, mert a szép kis Rittát mi is szerettük mindnyájan s örültünk, hogy hozománya nem sokára együtt lesz.

Hanem a múlt héten történt, mikor az a nagy vihar volt. A kereset sehogy sem ment, egyetlen idegen sem mutatta magát a kikötőben, s mi már valamennyien arra gondoltunk, hogy haza megyünk, mert a nap is lement már. Ekkor egy kis sovány ur jött a hajóhoz s kérdezte, nem volna-e kedvem őt a tengerre vinni, mert ő le szeretné festeni a tengert, mikor vihar van rajta s a nap lement.

— Még ha 100 frankot fizet, akkor sem megyek ily időben a tengerre, — mondtam én.

Azonban abban a pillanatban ott termett Nicoló az idegen háta mögött.

— Signor, — így szólt, — adjon nekem 100 frankot és én az én kis csolnákomban oly messzire beviszem, a mennyire akarja.

Az idegen gondolkodott egy kicsit, s aztán azt mondta: „jól van, bátor hajós vagy, megkapod a 100 frankot, hozd elő a csolnákodat.

— Lassabban signor, — mondtá Nicoló; — feléd adja ide előre, hogy az én kis Ritta hugom hasznát vehesse, ha valami baj találna történni, a másik felét aztán fizesse majd, ha ismét partra hozom.

Én figyelmeztettem Nicolót, hogy ne vágjon bele ily vakmerő vállalatba, de ő nem hallgatott rám, az idegen pedig csakugyan lefizette az 50 frankot, (a kinek az élete különben annyit sem ért,) Nicoló pedig nekem adta át a pénzt s azt

mondta: „ha ma haza nem jövök, menj el Rittához s mondd meg neki, hogy ez az utolsó üdvözlésem, hogy azon voltam, hogy Franchival egybekelhessem, de az isten másképp akarta!“

Még egyszer le akartam beszélni, de sem ő, sem az a kis száraz ördög, az a festő, nem hallgattak rám; Nicoló bátran bevezett a hullámok közé, — a honnét nem is jött többé vissza! — Hanem amott jön már az önök gőzöse!

Valóban a kis gőzös volt; trüszkölve közeledett a világitó torony felé. Egy fél óra mulva már mellettünk volt, s mi jelek által adtuk értésére, hogy mondani valónk van. Ugy látszik, a gőzös kapitánya is várta, hogy megszólítsuk, mert rögtön átkiáltott hozzánk:

— Önök a visszamaradt utasok?!

— Ugy van; nem vihetne minket a „Wilhelm“ után?!

— Nem lehet; még ma egy másik hajót kell kivontatnom, hanem egy jó erős bárkát nyolcz legénynyel rendelkezésökre bocsáthatok.

— Mit fizessünk érte?!

— Száz frankot, s mindegyik legénynek jó borraivalót.

— Legyen.

A bárkát lebocsátották, nyolcz izmos matróz megfogta az evezőt és mi ott hagytuk Beppo és társa csolnákát; az utóbbi azonban váltig csóválta a fejét. Az alatt négy óra lett, a nap már lanyhán melegített s a komor felhők mind inkább elboríták az égboltozatot. Szellő sem lebbent, a tengernek azonban sötét színe volt, a mi mindig gyanus. A bárka tizenhat izmos kar egyenletes evező-csapása mellett gyorsan suhant előre a fodros habokon, mialatt mi visszatekintettünk a a mögöttünk maradó szép képre.

Valóban gyönyörű kép tárult föl szemünk előtt; nem csoda, ha a genuaiak egy kis előszeretettel „la superba“-nak nevezik városukat. Az elsötétülő égbolt még érdekesebbé tette a képet, melynek hátterét a fellegekkel övezett Appeninek képezék. A város egy kertnek látszék, terasse-szerű lépcsőzeteivel, a kifehérlő házak, a kikötő, a molo, mindez együtt, valóban méltán elbűvölte a szemlélő lelkét.

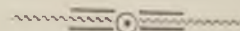
A csolnak gyorsan haladt előre, a kép mind inkább összefolyt mögöttünk s a Wilhelmhez mind közelebb jutottunk. Már egy óra óta vitt a nyolcz legény, s a Wilhelmet már kivehettük szemünkkel. Egyszerre azonban egy gyors fuvalat suhant el a fejünk felett, langyos, inkább fojtó, mint frissítő léghuzam, ezt tompa moraj követte, a mint végig suhant az alig fölborzolt hullámokon s aztán síri csend állt be.

— Mi ez?! — kérdeztük kissé megdöbbenve a matrózoktól.

— Ez csak annyit jelent, — szólt a legidősb a közöny ama hangján, melyet csak a többször kiállt veszély s a hideg lemondás adhat meg, — ez csak annyit jelent, hogy nem telik bele egy fél óra, s akkora vihar fogja megtánczoltatni ezt a csolnákot, hogy épen beérhetjük vele.

A fiatalabb matrózok öszerázkódtak, a tapasztaltabbak komolyan igeneltek fejökkel, rajtunk pedig a bekövetkező nagy veszély elfogódása vett erőt. Perczek teltek el mély csöndben, s a mi hallgatagságunkat nem zavarta meg a hullámok legkisebb locsanása sem. A sötét felhők mind sűrűbben tolultak össze, s a tengerszine oly feketére változott, mint a fakó szén.

(Folytatása köv.)





## Egy hét története.

### Májushó 16-dikán.

Itt a tavasz. — A majálisok idenye. — A Margit szigete. — A nőiparegylet majálisa. — Nem tánczoló fiatal emberek. — Orczy-kerti mulatságok. — A kisdedovó egyesület majálisa. — Sárgafekete némettség. — Az egyetemi ünnepély.

Kétségen kívül: tavasz van. Tanuskodik erről nem csak az enyhe levegő, a kiszáradt fa s a bokáig érő téli felöltők gubójából lepke módjára kibontakozó hivalkodó gavallér, hanem tanuskodnak erről az utczák különféle színű falragaszai is, melyek a legcsábítóbb hangon csalogatják a fővárosi közönséget a zöldbe, tavaszi kirándulásokra, majálisokra. Most ezeknek van az idejük, sietni kell velök, hogy meg ne előztesenek s hogy rájuk ne melegegjen az idő, mert akkor aztán a tisztelt című és nagyérdemű közönség eloszlik s kötéllal sem lehet összefogdosni egy majálisra való társaságot. Egy majálisról már volt is említés téve e lapban, az azonban csak bevezetés volt, szoktató, kóstoló, melyből senki sem kért bőven, miután a zöld lombok helyett akkor még kívánatosb volt a barátságos szoba. De most már megindult derekasan; vasárnap és hétfőn egymás után kettő is volt, a nőiparegylet s a kisdedovó egyesületé, egyik a Margit szigetén, másik az Orczy-féle kertben, s épen nem mondhatjuk, hogy egyik a másikának ártott volna.

Főleg az első jókedvű mulatság volt. A Margit sziget kis paradicsom, az ember egészen átváltozik, ha földjére teszi a lábát s a kedve oly szilajon csapong, mint a fogságából megszökött kis madár, nem is képzelhetek rossz mulatságot a gyönyörök s szigetén. A rózsák még nem virítanak, (mert tudvalevőleg a világnak nincs elbűvölőbb rózsás ligete e szigetenél,) a természet mégis teljes mosolygó pompájában áll már a kirándulók öröme. S így a nőiparegylet tavaszi mulatságának lehetetlen volt nem sikerülnie. De a sikert nem csak a hely vonzó, kellemes voltának tulajdoníthatjuk, mert oly szép, kedves közönség gyűlt egybe e mulatságra, hogy szebbet válogatva sem lehetett volna összehozni. Sokan nem voltak, de hiszen mikor tette a mulatságot sikerültté a résztvevők nagy száma?! A nagy közönségnek csak a pénztár örül, de nem a mulatók. A fiatalságnak széles jó kedve biz egy cseppet sem bánta, hogy tág tere van a csapongásra, s a csárdásokat oly szilajon rakta, oly hévvel, hogy a ki ott volt és nem tánczolt, az végtelenül sívárnak találhatta az életét.

Pedig az még mindig divat: elmenni tánczmulatságokra, s ott ácsorogni a tánczoló fiatalság által formált koszoru közepén s utjában lenni a jókedvnek s oldalba lökdöstetni magát. Vannak most is elegendő férfiak, kik nem mulasztanak el egyetlen egy mulatságot s egész idő alatt mit tesznek? Vagy az ét-helyiségekben torkoskodnak, legjobb esetben a garde de dame-ok mellett izetlenkednek és a tourra röpitett kisasszony virágcsokrát tartják. Na, ezeknek legalább lehet valami hasznukat is venni, de a többi ásitozónak szinte szeretné az ember mondani: nem menne barátom aludni?! És ezek az ácsorgók mégis csaknem a bál végéig kihúzzák és én csak azon csudálkozom, hogy micsoda mulatságot találnak az ilyen

időtöltésben. Nézni, hogy más mulat, s részt nem venni a mulatságban, — vajmi sivár dolog.

A kisdedovó egyesület majálisa vasárnap látogatottabb volt. Az Orczy-féle kertben tartották, mely szintén kellemes hely, ámbár eddig egészen elhanyagolták s csak az utóbbi időben kezdik ismét látogatni, a mióta a honvédek költöztek be a kertben levő Ludovicába. A honvédtiszt urak közt nagyon sok életre való ember van, s az Orczy-féle kert azóta kezdik látogatni, a mióta a honvédtisztek néhány mulatságot rendeztek ott. És alkalmas hely is az az e féle tavaszi, nyári szórakozásokra s a kisdedovó egyesület jól tette, hogy ide rándult ki tavaszi mulatságra.

Hanem a rendezők nem igen voltak rajta, hogy népszerűvé tegyék az Orczykerti szórakozásokat, mert ha az ember végig tekintett a diszítéseken, inkább azt hihette volna, hogy — Zágrábban van, Albrecht főherczeg tiszteletére rendezett mulatságon, mint a magyar fővárosban, a magyar miniszterelnöknek elnöksége alatt álló magyar egyesület mulatságán. Azt mondják, honvéd tiszteknek a munkája, de inkább hiszem, hogy a Károlykaszárnyából kértek kölcsön egy-két tisztet, hogy izlése szerint diszitse föl a helyiséget. Volt ott sok tarkabarkaság, az szent igaz, de ezek közül boszantólag kirítt az a sok sárgafekete szín, mely iránt a rendező tiszt urak, a mint látszik, kiváló előszeretettel viseltetnek, s a német fölírás az ember szemét minden felé szurta. Nem is hihetjük el, hogy ez a sok némettség szándékosan került volna oda a mulatság elrontására, úgy lesz inkább, hogy sebtiben kellett lampionokról gondoskodni, s nem voltak mások kéznél, csak a miket a közös hadseregbeli tiszték legutóbbi mulatságukon ott feledtek, s szükségből ezeket akgtatták ki.

Egyébiránt meg is boszulta érte magát az idő a rendező urakon: alig esteledett be, haragos felhők toltak az égre s a zuhogó eső kioltotta a szemboszantó sárgafekete világítást, s véget kellett vetni a mulatságnak. Isten bizony, sajnáltuk ugyan azt a szép közönséget, mely mulatni jött ki, s csak boszankodott, aztán a tánczban sem nyert kárpótlást, — mégis valami káröröm-félett éreztünk, látván, hogy mossa el az isten ezt a német mulatságot. Pedig, mint már említettem, szép és nagy közönség volt; természetes, hogy az elnök, Tisza Kálmán is künn volt, vele sok előkelő urhölgy s a férfi-világból számos előkelőség, és nagyon sok szép fiatal hölgy, a kik bizony különb mulatságot megérdemeltek volna. Kilencz órakor már eloszlott a társaság.

Az ifjak mulatságairól szólván említést kell tennem az ifjak egy ünnepélyéről. Nem tüntetésekről van szó, ezekkel egy időre eltűnt, hanem egy tudományos ünnepélyről, melyet az egyetem falai közt csöndben és méltósággal ültek meg. Az egyetem minden évben meg szokta ülni fennállásának évfordulóját, s ez most vasárnapra esett. És ez évben fennállásának kilenczvenhetedik évfordulóját ünnepelte meg az egyetem, csak három év kell még, hogy első tudományos intézetünk száz éves, a mikor aztán alkalmasint országos lesz az ünnep, mely most szűk körben tartatott meg. Most csak az egye-



tem hallgatói s a tanári kar, s egynéhány tudománybarát volt jelen, — természetesen ott volt a közoktatási miniszter, Trefort Ágoston ur is. Voltak hölgyek is, és ezt különösen kell megjegyeznünk, mert nem mindennapi dolog, hogy ily tisztán tudományos jellegű ünnepek iránt hölgyek is érdeklődjenek. Az ünnepélyt az egyetemi rektor, Laubheimer nyitotta meg szép alkalmi beszéddel, azután a hittani dékán hirdette ki a pályázatok eredményét. Mert e napra mindig pályázatok hirdettek. A díjakat a rektor a jelenvoltak éljenzése között osztá ki. Nem soroljuk el a nyertesek neveit, mert sokan voltak s talán olvasóinkat nem is érdekelné. Elég ha annyit megjegyezzünk, hogy a pályázatok szép eredménye arról tesz öröndetes bizonyosságot, hogy ifjaink nem csak tüntetni tudnak, de a tudományokkal is sikeresen foglalkoznak, — s aké a magyar fiatal-ság miatt sem itt, sem ott nincs okunk szégyelni magunkat.

— p.

## A fővárosi sósfürdő.

(Fürdői levél.)

Ezer bocsánat édes Bertám, hogy első leveletem ilyen közletről írom. S ha ezért megbocsátasz, azonnal más kéreessel támadom meg szived jószágát s ez az: hogy ne várj semmi érdekesítőt, semmi olyast, mi a nagyvilági drága luxus-fürdőket híressé, vagy hirhedtté teszi.

Az Erzsébetről nevezett sósfürdő fekszik édesem a keleti szélesség és nyugati hosszúság bizonyos foka alatt — Budán kívül, Promontoron innen, az összekötő vasut mentén, fölséges kilátással a Gellérthegyre s a Tempeszerű közel vidékre. Hogy ilyen földrajzi határozottsággal beszéljek, légy kegyes annak tulajdonítani, mert igen sokan vannak a fővárosban, kik ezen „oázist a sivatagon“, ezen Báját csak onnét ismerik, hogy az orvos urak vizét receptre megrendelik. Ugy vagyunk e fürdővel — barátnőm — mint a boldogsággal; a ki kergeti: az elől repül, a ki nem keresi: rábukkan.

Orvosom tanácsára jöttem ide. Most csak annyit, hogy az orvosok nem látszanak tisztában lenni a sós és keserű vizekkel. Nem vagyok annyira emanczipálva, hogy bele kontárkodjam a tudós urak tudományába, de azt biztosan állithatom saját tapasztalásomból, hogy nem sok fáradságot vesznek maguknak a gyógyhatások puhatalásában. Nekik — tisztelet a kivételeknek — mindegy, csak keserű vagy sós legyen a víz; a melyik erősebb, állításuk szerint, az a jobb. Pedig ez nem így van. Itt e vidéken, hol én most kedélyesen töltöm napjaimat, négy-öt-féle forrás van. Egyikben egyik, a másikban másik alkatelemből van több; s a szerint használ egyik vagy másik bajban. E körülményt az orvos urak legnagyobb része figyelmen kívül hagyja.

Hanem — édesem — most veszem észre, hogy tudákoskodással halálra untatlak. Pedig ez — az Ég látja lelke-met — nem szándékom. Kérde: hogyan töltöm napjaimat. Neked így négy szemközt elmondom: fölségesen.

Reggel korán kelünk s az árnyas ligeten keresztül, fülemüle csattogástól, pacsirta daltól üdvözölve a kis kápolnába megyünk. Papunk ugyan nincs, de hát ezt nélkülözhetjük ott, hol a szív magától is emelkedni tud. És csodáld: vallás-különbőség nélkül járulunk a csinos kisded imolához. Egyik barátnőm Jehovára esküszik, az Kálvint vallja apostolának, ez Luther követője — de megférünk mind s orgona-szó helyett madárdal mellett ajtatodunk.

Aztán? Nos aztán iszunk a gyógyvizből s mert fürdön vagyunk: fürdünk. A délelőtt fecsegéssel telik el. Kergető-zünk, tréfálunk, dévajkodunk az orgonabokrok körül; sétálunk a leendő rózsalugasok között, platánok és vad gesztenye árnyában, vagy a hárs- és akáczsorba térünk, benézünk a szunyoghálóba (ezt a nevet adtuk egy csinos kalyibának, mely látszólag szunyogszötte szövevel van bevonva); vagy a kinek épen tetszik, megpróbálja ügyességét a hintán.

S mind ez oly kedélyes, oly egészségesítő dolog! A Dunáról s a hegyek közül jövő levegő, melyet megillatosít a mezőség buja viránya, oly jó hatással van reánk! Aztán tudod — magunk közt vagyunk. Nincs fényűzés, nincs egymásra licizálás; egyszerűek vagyunk mindnyájau s ha a derék bérlő, Schwartz ur, közöttünk nem fontoskodnék szalon öltözetében, vagy dr. Brück nem jönne közénk udvarias kérdéseivel: bizony-bizony azt kellene hinnünk, hogy valami vigalmas hölgy-telepen egyedül vagyunk.

Megengeded, hogy az anyagiakkal igen röviden bánjak el. Konyhánk kitünő, szobáink otthonosak, tiszták egyszerűek, a cselédség oda adó. Nem rabol senki.

Ha meghalljuk egy-egy bér- vagy társaskocsi döbörgését, elébe futunk csapatostul, mintha rokonokat, vagy legalább is jó ismerősöket várnánk. S ugy is van. Itt mindenki ismerős, a mint a kocsirol leszáll. Tudod édesem asszonyok vagyunk és közlekenyek.

Délutánaink, estéink nem kevésbé kellemesek mint reggeleink. A kinek lap kell, ott a társalgó terem, (melyben a hölgyek számára irt lapokat ez képviseli, melyben leveletem olvasod); a ki zongorázni ohajt, azt is megtalálja. Comforttal s egyszerű eleganciával van berendezve.

Nem nélkülözünk semmit. Az új bérlő, kiről fenntebb emlékeztem, mindent megtesz, minden áldozatot meghoz. Hja nem csoda, mikor szép felesége — egyik barátnőnk, kivel, ha ide jönnél, megismertetnék — e fürdőben találta meg legdrágább kincsét: egészségét s ezzel együtt még egyéb drágább kincset is . . . Ez a bérlő, édes barátnőm, fáradhatatlan a szépítésben, rendezésben. Hanem azt rosszul tette, hogy csak hat évre bérelte ki a fürdőt.

Mit irjak még, hogy tulságosan unalmas ne legyek, s ha azt akarom, hogy te is ide jöjj üdülést keresni s találni. Megírom, hogy vendégeink vannak az erős nemből is. Kinek férje, kinek rokona látogat ki. Aztán hetenként vállalkozó fiatal emberek is kivándorolnak e bájos helyre, hogy mulassanak s mulattassanak. Csinálj barátnőd közt propagandát e helynek s jöjjetek ide! Mulathat itt kedvére az egészséges is! Mi „betegek“ a legjobb egészségnek örvendünk. Isten veled! Ha valami fontos történik itt, tudósítani foglak. Ölel

Erzsébet.

## A háború.

A török ügye olyan pompásan áll, hogy szebben már nem is kívánhatnók. A héten két hatalmas vereséget szenvedtek az oroszok Ázsiában. Mind két vereség tetemes emberéletbe került, s mig az első Batumnál csak meggyöngíté az oroszok erejét s előnyomulásukban feltartóztatá, addig a másik a cserkeszek egyik kikötő városában oly nevezetes vereség volt, hogy igen könnyen végzetes lehet a muszkákra nézve. A törökök a tengerről megtámadták a várost, elfoglalták s a már előbb föllázadt cserkeszek által tárt karokkal fogadtattak. Már most nem kell egyéb, csak az, hogy a már



is hatalmasan lobogó cserkesz fölkelés még jobban elterjedjen, akkor a török sereg itt az orosz területen állást foglal és az előnyomult orosz hadseregnek végleg elvágja az utját. Biz ez nagy baj az oroszokra nézve, annál nagyobb, mivel ők főleg az ázsiai harcztérré fektették a fő súlyt; ha itt megveretnek, — a mire most már nagy a kilátás, — megbukott az egész orosz vállalat.

Az európai harcztéren még nem verték meg a muszkát, de elég az, ha három hét óta már az ötödik helyen próbálja az átkelést a Dunán, és sehogy sem lehet, mindenütt erőlyesen utját állják a törökök. Most Szerbia tőzsomszedságában próbának szerencsét, mely ha sikerülne, az alig elpáholt Szerbia ismét fegyvert fogna. Csakhogy ez sem igen akar menni. Tehát mindent összefoglalva, a dolgok legjobban mennek.

### Budapesti hírvivő.

\* \* (Pünkösöd ünnepe) elérkezett, a „piros pünkösöd napja,“ e kiválóan tavaszi ünnepnap, melyet városon és falun egyaránt meg szoktak ülni. Kivánjuk kedves olvasóinknak, hogy örömben és vidámságban töltsék el e napokat.

\* \* (József főherceg) Cannesból e hó 4-dikén egész családjával Svájcba érkezett. Itt csak május végeig fog tartozkodni a főhercegi család, s junius elején déli Franciaországba utazik tovább.

\* \* (A királyi pár ajándéka.) Gróf Károlyi István közelebb Gévy fényképész által több albumot állítottatott össze a főthi kiváló egyház s angolkert szebb részleteiről fölvett fényképekből. Ezen albumokból a gróf egy diszpeldányt a királyi párnak is küldött, mely gyakran és szívesen tölt időt a főthi parkban. Felsegeik most, ezen ajándék viszonzásául a grófnak Richter Vilmos tájfestész két értékes képét küldték, melyek az ismeretes megyeri vadásztársaságot ábrázolják, a mint a királyi párral élén, keresztül vágtat a főthi parkon s a k.-megyeri cowereken. A mintegy három láb hosszú és másfél lábnyi magas sikerült festmények pompás keretekbe foglalják.

\* \* (Jótékonyosság.) Király ő Felsege a budapesti országos protestáns árvaház-egylet részére, új árvaháza építésének befejezése és belső felszerelési céljaira, magánpénztárából, egy ezer forint segélyt adományozott.

\* \* (Rózsás napló.) Jegyesek: Frey Ferencz és Mayer Berta kisasszony Esztergomban. — Szathmáry Király Pál és Szathmáry Király Vilma kisasszony Nagyváradon. — Gróf Lichtenberg Fülöp és báró Augusz kisasszony. — Bulla Sándor mérnök és Talány Szidónia kisasszony Kun-Szent-Mártonban. — Fekete Sándor és Szaplóczay Nina kisasszony M.-szigeten. — Szentgyörgyi Vilmos és Mándy Vilma kisasszony Sátoralja-Ujhelyen. — Egybekeltek: Schilling Kálmán és Neszedá Anna kisasszony Kolozsvárott. — Heyduck Ferencz és Limbeck kisasszony Budapesten. — Tolnay Reginald és Weselényi Jenke báró kisasszony Kolozsvárott. — Kreuner Károly és Grebner Sarolta kisasszony Budapesten.

\* \* (Az országos nőképző-egylet) legutóbb tartott választmányi ülésén a majálisról beterjesztett számadások 1000 frt jövedelmet tüntetnek elő, melyből a tetemes kiadásokat leszámítva, tiszta haszon közel 100 frt volt.

\* \* (A pesti bölcsőde-egylet) vasárnapi közgyűlésén az évi költségvetést 8750 frtban állapíták meg. Az egyesület va-

gyona, mely egy házon kívül 71,434 frt és 75 darab arany tőkéből áll, a költséget — a rendes bevételekből — csak 6900 frtig fedezi, az 1850 frtnyi hiányt előadások, mulatságok jövedelméből fogják pótolni. A közgyűlés elhatározta, hogy Adler Antalné pénztárnoki buzgalmáért jegyzőkönyvileg mond köszönetet, Liszt Eerenz nevére pedig tiszteleti ágyat alapít. A lefolyt egyleti évben a terézvárosi bölcsődében 361 gyermeket, a józsefvárosiban pedig 253-at gondoztak. Egy gyermek napi ápolására átlag 30<sup>1</sup>/<sub>2</sub> kr esett. A nagytemplom-utczai új ház és telek 68,428 frt 14 krba került. A közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet nyilvánított az egyleti tisztviselőknél, főleg Novák Lajos titkárnak. A választásnál maradtak a régieknek, vagyis megválasztották igazgatónak Aigner Miklóst, pénztárnoknak Adlerné Baccalari Hedvig urhölgyet, titkárnak Novák Lajost, jegyzőnek Halász Dezsőt, intézeti orvosoknak dr. Dulácska Gézátt és dr. Koller Gyulát. Végül Andreaszky Zsigmond városi tanácsnok a hatóság nevében mondott hálás elismerést az egylet nemes, jótékony működéseért.

\* \* (Haynald érsek) mért nem lett bibornok? — e kérdés fölött nem régiben sokat elmélkedtek a lapok, azonban nem tudtak a dolog nyitjára akadni. Haynald érsekre nem azért nehezteltek meg a vatikánban, hogy ellenezte a csalhatatlansági dogmát, hanem az a „bűne“ megbocsáthatlan a pápai szentszék előtt, hogy résztvett a Viktor Emanuel fővédnöksége alatt üléselő tudós botanikusok kongresszusán, és az ez alkalommal adott diszlakomára elfogadta az olasz király meghívását.

\* \* (A Széchenyi kéziratai,) melyeknek eladásáról közelebb aggasztó hír merült fel, biztosítva vannak az akadémia számára. Azok külön ládába rakva s a gróf Lónyay Menyhért és a Tasner-család pecsétjével ellátva, a magyar földhitelezetnél tétettek le. Lefoglalni s elárverezni tehát a mint szándékoztak, nem lehet. Az eddig begyűlt összeget fel is vette már érték a Tasner-család, mely csak akkor követelhetné vissza ez iratokat, ha a fölvett összeget (a vételár felét) visszafizetné. Röstelni való dolog, hogy a vételár másik fele e műkincsekre oly nehezen gyűl be, holott bőven foly ki pénz még külföldi czelokra is, például Rómába, Széchenyi ama levelei, melyek a Rosenberg antiquarius czég birtokába kerültek, mint már említettük, a halhatatlan grófnak Tasner Antalhoz irt levelezését képezik.

\* \* (Majthényi Flóra,) kinek érzelem-gazdag költeményeit ország-szerte nagy élvezettel olvassák, s kitől közelebb is volt alkalmunk egy csinos kis verset közölni, újabb költeményeit összegyűjtés közelebb ki fogja adni a Madách-szobor javára. Addig is, míg bővebben szólhatnánk róla, nem mulaszthatjuk el, hogy olvasóink figyelmét fölhívjuk e költemény-füzetre.

\* \* (Egy művész nő esküvője.) Gerster Etelka kisasszony egybekelése Gardini impressarióval, kedden délután 3 órakor ment végbe a városligeti Hermina-kápolnában. Az egyházi szertartáson csak a menyasszony és vőlegény, a két násznagy: Türr tábornok és Kauser István (volt amerikai konsul), a nászleányok: Gerster Anna és Ilka kisasszonyok, továbbá a vőfélyek: Gerster Kálmán és Ödön urak voltak jelen. A szertartás végeztével, melyet a terézvárosi plébános teljesített, az új házaspár a „Hungária“ szállodába kocsizott, melynek termében diszes kisebbségi vendégkoszoru várakozott. A „Hungáriában“ a nászünnepe fényes terítékű lakomával vette kezdetét, melynek tartama alatt az ifjú házaspárra több felköszöntő mondatott; közülök Türr tábornoké és Kauser Ist-



váné volt kiválóan sikerült. A lakoma után kedélyes táncmulatság volt, mely késő éjjelig tartott; Türr tábornok ugyan csak magyarán rakta a csárdást. Az új házaspár még az nap este Velenczébe utazott.

\*(A budapesti török főkonsul) állására Sermed effendi helyébe, Falcon effendi neveztetett ki. Sermed elhelyezésének főoka azon közöny volt, melylyel ő a török érdekek iránt viseltetett. Falcon jelenleg Bécsben követségi titkár, németül jól tud s magyarul is ért valamit; a magyar nemzet iránt nagy rokonszenvvel viseltetik. Sermedről érdekesnek tartjuk följegyezni, hogy a török küldöttség megérkezése után hozzájuk üzent, követelvéen tőlök, hogy jelenjenek meg nála utleveleik megvizsgálása végett. Ezen eljárás a küldötteknél nagy visszatetszést szült, oly annyira, hogy Hüsny bej rögtön táviratilag bepanaszolta Konstantinápolyban. Később azonban, midőn a török vendégek fényes fogadtatását látta, Sermed is gyakran megfordult közöttük, s több szivességet tett nekik. Elmozdítása különben már egy félév óta függőben volt.

\*(Emlékkönyv.) Erődi Béla „Török vendégeink“ című nyolcz-ives könyvet ad ki, az itt járt török küldöttek arcképeivel, élet és jellemrajzaival, az ünnepélyek leírásaival és illusztrációival. Az előfizetések (egy példány egy forint, diszkötésben két forint) a Franklin-társulathoz küldendők. Ott fogják e könyvet nyomni album-alakban. — Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

\*(A nemzeti színházban) Donadio Bianca megkezdé vendégszereplését a közönség elég lelkes fogadtatása mellett. A kisasszonynak tagadhatlanul vonzó egyénisége, kellemes és kikitűnően iskolázott hangja s kerekded játéka most is hatnak, a színpadunkon közelebb megfordult nagyobb művésznők után is. A színház eddigelé, — már kétszer lépett föl, — tele volt, s ha tovább is így fog tartani, nem zúgolódunk többé a hétszáz forint fellépti díj miatt még akkor sem, ha valóban bizonyul, a mit a hír fecseg, hogy a kisasszony a hétszáz forinton felül még százalékot is kap a jövedelemből. A közönség tapsolja a művésznőt, az igaz is, hogy ily drága énekesnőt rég nem hallottunk. A kisasszony nem sokára „Pál és Virginia“ lép föl, mely opera ujdonság lesz a színháznál és sokan zúgolódnak is a miatt, hogy mért adják ez új darabot vendéggel, mikor magában is eléggé vonzó lenne. Miért?! — mert daczára annak, hogy ez idő szerint van vagy öt primadonnánk, nincs, a ki Virginiát elénekelje.

\*(A Horváth-kertet) vagyis a budai arenát, mely meglehetősen elhanyagolva van, s melyen a juniusi vész nyomai még kiáltólag látszanak, a város csinostni igyekszik. Ez irányban felterjesztést is tett már az első kerületi előljáróság a tanácsnak. Bizony ideje. Faczér cselédek és szerelmes katonák fészke volt a kert idáig s a szinkör látogatói nem sok szépet láttak, ha bele tévedtek. Különben a városnak lehetne arra is gondja, hogy az egykor sok élet nyújtó városmajor se pusztuljon el végkép. Ezen kérdést illetőleg egész panasz fekszik előttünk, mi azonban ezuttal megelékszünk a jóakaró figyelmeztetéssel.

\*(A rendőrség számára) a hatvani-utcai régi postaház épületet, mely most az iparbanké, a kormány kibérelte tiz évre. Az évi haszonbér huszonháromezer forint s a házadó. Augusztus elején megkezdik a ház átalakítását s őszszel aztán beleköltözik a főkaptányság, közegeivel. Valaha ez a ház a Grassalkovich herceg palotája volt, (mint ezt a kapu fölötti kőzimer is mutatja,) de már rég kis házzá törpült a körülte emelkedett nagy épületek mögött. Rendőrségi hivatalnak igen alkalmas lesz, központi fekvésénél fogva is.

\*(Régi serleg.) Az Egger testvéreknél egy pompás vadászserleg látható most, mely valaha a Báthory Zsigmond fejedelemé volt. A czimerben az 1593 évszám van bevésve. Ezüst serleg ez, belől gazdagon aranyozva; sulya másfél font, idomára nézve kagylóalakú. Pulszky Ferencz megveszi a muzeum számára, mert a maga nemében unikumnak mondható s az erdélyi aranymivességnek egyik specialitását képezi.

\*(Az óriás kigyó,) állatkertünk egyik becses példánya — hogy is mondjuk csak: — elszökött. A napra tették melegedni, s midőn kalitjába vissza akarták tenni, hült helyét találták. Azt hiszik, hogy ellopták; kevésbbé valószínű, hogy elmászott, mert rögtön az egész kertet átkutatták, de sehöl sem találták meg. Nagy az ijedelem a künlakók közt.

\*(Megszabadított fülemülék.) A deési kapitány a fővárosi rendőrséget arról értesítette, hogy Kolozsváron egy pesti madárkereskedő igen sok fülemülét vásárolt össze, foglalja hát őket le s árvereztesse el a rendőrség, a begyült pénzt pedig küldje Deésre a kapitánysághoz. Singer helybeli madárkereskedőnél fődöztek is föl 50 fülemülét Erdély koszorús bérczeiről, a melyeket le is foglaltak; — de nem árverezte ám el őket a rendőrség, hanem kivitette szegénykéket a budai hegyekbe, s a leglombosabb tájon szabad szárnyra ereszté. A vadászati törvényt ugy magyarázta a rendőrség, hogy az erdők dalnokai jogtalanul fogdostatván össze, — őket nem elárverezni kell, hanem visszatni szabadságukat.

\*(Amerikai párbaj.) Ujabbán megdöböntő áldozatáról olvastunk az ugynevezett lovagiassági gyilkosságnak. Rónay Dezső, kit a fővárosban is előnyösen ismertek, a napokban föbe lötte magát amerikai párbajban. Ő a Torontál és Csongrád megyében köztiszteletben álló s népszerű Rónay-családnak tagja volt, fia Rónay Mihály, volt országos képviselő s csongrád megyei alispánnak. Az eset fájdalmas részvétet kellett mindenütt, hol csak a művelt, s szerény modoránál fogva általában kedvelt fiatal embert ismerték. Ismerősei kezdetben amerikai párbajt emlegettek és e szomorú sejtelen csakugyan valóban bizonyult be. Rónay Dezső már 10 évvel ezelőtt, tehát 20 éves jogász korában lett e nyomorult szokás kiszemelt áldozata. A fekete golyót huzónak az önkívégzés napja 1877. május 11-dikére volt kitűzve s a balsorsu ifju e nap estéjén bocsátá agyába a halálos golyót, melyre tiz évig kellett várnia. Ismeretlen ellenfele egy héttel előbb levélben figyelmezteté a határidő közeledtére s evvel „lovagias“ kötelessége teljesítésére.

\*(Vegyesek.) A nemzeti színház nyári szünideje az idén csak egy hónapig fog tartani, július havában. A népszínházban nem lesz semmi szünlet s minthogy Soldosné asszony és Tamási nem mennek szabadságidőre, a játékrend vonzereje biztosítva van. — A városligeti artézi kut már közel áll a valósuláshoz. A csőben viz van. Jelenleg e kut 480 öl mélyre van furva s így a világ egyik legmélyebb kutja.

\*(Halálozások.) A lefolyt héten meghaltak: P o s c h Ágost királyi táblai bíró, 59 éves korában, Budapestben. — Özvegy gróf M i g a z z i Jánosné, született W e i s z Livia bárónő, 40 éves korában, Budapestben. — Özvegy K a r a s s i a y Istvánné, született Novák Mária 81 éves korában, Budapestben. — Dr. E n t z Ferencz, 72 éves korában, Promontoron. — Özvegy B a s a Miklósné, született Walther Katalin, Székely-Kereszturon. — C s i k o s Imre, 60 éves korában, Szegeden. — D ó c z y Lajos író édes anyja, Német-Kereszturon. — R o m l a k y Gusztáv ügyvéd, Budapestben. Béke hamvaikra!



## Gazdasszonyoknak.

### Francia rostélyos.

A kövérséget és csontokat levágván a rostélyosról, puhára verjük és megsózzuk. Másfél kilo rostélyoshoz hat sardellát veszünk, megtisztítjuk, szálkáit kiszedjük, egy lat kaprit, egy fej vörös hagymát, zöld petrezselymet és citromhéjat, mind ezeket apróra elvagdadjuk, egy darab zsirt elolvastva belé vetjük és egy kissé megpiritjük. Ekkor a rostélyost megtöltjük vele, összehajtjuk, egy lábasba tesszük s addig pároljuk, míg megpuhul és megbarnul. Tálalás előtt egy negyed órával egy meszely tejfelt öntünk reá, ezzel együtt még forni hagyjuk és párolt rizsszel, vagy burgonyával körítve, forróan betálaljuk.

D. Laura.

### Csokoládé rudacsákák.

Egy fél font vaját egy itcze liszttel a deszkán nyújtófával jól össze kell keverni, tegyük hozzá egy fél font reszelt csokoládét, ugyan annyi tört cukrot és egy fél rudacska vanigliát. Ezt gyurjuk össze két egész tojással és két tojás sárgájával, sodorjuk ki az egész tésztát egy ujjnyi vastagságúra, kenjük be tojás fehérével, hintsünk reá törött cukrot és vágott mandulát, és ostyákra kenve, süssük meg. Ha megsült, vágjunk belőle tetszés szerinti rudacsákákat.

B. Jolán.

## Nemzeti színház.

Május 12-dikén: „Mignon.“ (Donadio.) — Május 13-dikán: „Csók.“ — Május 14-dikén: „Godelot-hotel.“ — Május 15-dikén: „Faust.“ (Donadio.) — Május 16-dikán: „Julius Caesar.“ — Május 17-dikén: „Coppélia“, „Dom Pasquale.“ — Május 18-dikán: „Dora.“ (Előszór.)

## Divattudósítás.

Csak a lyoni és más selyemgyárakról szóló keserves állapotok leírása, mely végig járta a bel- és külföldi lapok hasábjait, juttatta tulajdonkép nyilvános tudomására a világnak, hogy valójában igen rosszul áll a selyemipar és hogy egészben véve, hölgyeink kevés selymet viselnek mai nap. A szörkermék és az indiai foulard majdnem mindenütt kiszorították a faille-t, tafotát, az atlaczt, moir-t. Ez olyan átalakítása a viseletnek, mely csak lassan-lassan jött létre. Néhány év óta, 1870 óta, a női öltözék szépsége csak is a szabásban, a formában áll. Meg szoktuk már a ruhánál csak a műgondot, a kivitelt figyelembe venni, míg a hozzá való anyag mellékes tárgygyá lett. A fodrok és plissé-k, az uszályok, felső ruhák, a polonaise-ek és mindenféle hullámzatok olyan fontosságukká nőttek ki magukat, hogy ezekhez képest a szövet — semmi, csak az egyszerű anyag, a mely mindenféle, még bizarr ötleteinknek is enged, egy olyan alaptétel, melyet leginkább csak változatai miatt kedvelnek, akár egy zenedarab egyszerű tétele, a hozzá szerzett fényes variációival. A ruhakészítők elvitázhatatlan érdeke kívánta, hogy a szövet iránti közönyt a maguk módja és tehetsége szerint kiaknázzák. Két ok vezette őket ez eljárásban. Az elsőt a „hivatásbeli“ hiúságban is leljük, azon büszkeség, hogy a legközönségesebb anyagból is műremeket alkothatnak; a másodikat pedig a személyes, anyagi haszonban. Az új divatu összeállítások, az ó sokféle kívánalmaikkal, a legegyszerűbb öltözékekhez is sok szövetet követeltek. Ha ezekhez selymet vettek volna, nehéz, drága szövetet, melynek rófe, vagy meterje néhány forintba is belekerül, ugy egyetlen egy öltözék is, kivált ha hozzáveszünk még a készítési nagy számlát, még a gazdagoknak is tulságosan drága lett volna. A szabóknak és szabónőknek nem kellett tehát soká harcolniok munka-adóikkal, hogy mondjanak le a nagy áru, de tartósabb szövetekről. A selyemszövetekhez való általános visszatérés tehát okvetetlenül a szabásban is maga után vonná a módosítást. A jelenleg leginkább elterjedt princesse-szabás tulajdonkép és alapjában nagyon egyszerű, de azért ugy látszik, a divatos készítmód és kiállítás egyik főelve, hogy az egyszerűt olyan díszesen és gazdagon állítsák elő, a mint csak lehet, és azért mindaddig, míg az izlésnek illetén iránya van, az új, ezerféle elnevezésű olcsóbb szövetek lesznek a győztesek a selyem és drága szövetek felett.

És most foglalkozunk egy kissé a lovagló öltözékekkel, a mire nézve már kérdés is tétetett nálunk.

A lovagló ruhák általában megtartják szabásukat, hosszúságukat, uszályukat, de azért mégis csak meglátszik rajtuk is a divat, az új felé hajlásnak kinyomata. Igy jelenleg a lovagló ruhák derekát nagyon hosszúra szabják, elől hegyes lebbentyűvel, hátul pedig ránczos jockey formával. A derék diszitése felette egyszerű: elől egy sor gomb, ez az egész. Ehez járul a kis fehér álló gallér. A szép lovagló öltönyök többnyire finom fekete, sötétzöld vagy sötétkék posztóból készülnek. A szürke posztó és sárga csak nyáron fog divattá lenni. Kalapnak a félig magas cylinder járja, fátyollal vagy a nemez kalap tollal és szintén fátyollal.

Legvégül pedig mai szabásunkat mutassunk be néhány szóval.

Egy ujjnélküli felöltő az, a milyent nem csak a tavaszi, de még a nyári ruhákhoz is nagyon fognak viselni.

Az első szám az előrészt jelöli, a második a hátrészt, a harmadik az oldalrészt, a negyedik a hátul felvarrandó egyik kis zsebet, az ötödik pedig a kihajló gallér szabását. Ezen világosan és jól kiszabott minta szerint könnyen lehet, vagy a ruha tulajdon szövetéből, vagy pedig egy másik, a ruhákhoz illőből felöltőt varrni.

## Számrejtvény.

Bosnyák Annától.

10. 7. 15. Nem leled végét bár mennyit fáradsz,  
6. 14. 8. Ha meghivnak, róla el nem maradsz,  
13. 1. 15. Földhöz veri, ki magára nem vigyáz,  
11. 16. 2. Hangjára szünkben majd öröm kél. majd gyász.  
10. 3. 5. 12. 10. Vad harcos, mint beszéli a történet  
4. 9. 2. Mértékkel üditi a fáradt testet.  
1—16. Ez teszi most pirossá Pünkösd napját,  
Kivánjuk: barátunk ne vallja kárát!  
Megfejtési határidő: június hó 13-dika.

A f. é. 16-dik számban közlött rejtvény értelme:  
Szerencse föl!

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Jánossy Lajosné, Menyhárt Kornélia, Bronts Gizella, Eckert Karnász Mariska, Hanzulovits Berta, Lukáts Julia, Marosy Etelka és Izabella, Batori Sigray Istvánné, Moesz Gézáné, Jakó Viktória, Beleznay Szeréna és Amaranta, Mehrwerth Anna és Jozéfa, Szlávik Róza, Stresznyák Hermin, Matyaszovszky N. Mária, Karay Antal Mariska, Ballus Jolán, Gerzse Aloisia, Pessina Edéné, Spéczián Guztávné, Nagy Zsuzsanna, Csellei Ilona, Balás Béláné, Szkladányi Teréz, Mednyánszky Margit és Erzs, Graef Róza, Korenagh Serk Hermin, Bari Sándorné, Szécsényi Mariska, Dömötör Ida, Lakatos Zsuzsika, Hedry Ilona, Hosszu Elekes Matild, Bodó Ilona, gróf Zay Emilia, Mandula Ida, Abonyi Jánosné, Schlesinger Berta, Bányay Ilka, Gorove Anna, Áronfi Fisch Jeanette, ifj. Szlávik Nándor, Wipf Gyuláné, Wigner Gizella, Máriássy Lászlóné, Király Kálmánné, Bohus Gyuláné, Mandits Erzs, Csepelyi Zsuzsika, Gyórfy Karolín, Hambalek Gizella, Palits Mari, Bosnyák Anna, Taby Fehérváry Kornélia, Tallián Sarolta, Dzsinih P. Mária.

A 15-dik számban közlött rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Muraközy Róza, Vályi Kornélia, Szentmiklóssy Katalin.

## Tartalom.

Árnyak, László Mihálytól. — Betegen, Rónai Kálmántól. — Egy kis prédikáció. — Csilla, Tompa Kálmántól. — Uti rajzok, A. Paulinától. — Egy hét története. — A fővárosi sósfürdő. — A háboru. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy ujjnélküli felöltő szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



21-dik szám.

Május 27-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTEKONY NŐEGYESÜLET  
KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

---

SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

---

XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országút 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |    | R. katolikus és protestáns naptár |                   | Ó-naptár      | Izraeliták naptára  | Hold-<br>járás  | N a p -<br>kelte nyugta |          |
|-----------------------|----|-----------------------------------|-------------------|---------------|---------------------|-----------------|-------------------------|----------|
|                       |    |                                   |                   |               |                     |                 | óra perc                | óra perc |
| Május                 | 27 | Vasárnap                          | G 1 Sz. Hár. v.   | G Sz. Hár. v. | 15 B Pünkösöd vas.  | 15 Makkab. gy.  | 4 12                    | 7 43     |
|                       | 28 | Hétfő                             | Krisztus sz. vére | Emil          | 16 Pünkösdhétfő     | 16 Abigail      | 4 11                    | 7 43     |
|                       | 29 | Kedd                              | Maximin           | Maximin       | 17 Andronik         | 17              | 4 10                    | 7 44     |
|                       | 30 | Szerda                            | Ferd., Felix p.   | Nándor        | 18 János D.         | 18              | 4 9                     | 7 46     |
|                       | 31 | Csütörtök                         | Ur napja          | Györgyike     | 19 Patricius        | 19              | 4 9                     | 7 47     |
| Jun.                  | 1  | Péntek                            | Nikodem. Juv.     | Blandina      | 20 Thallelaeus      | 20 Agota        | 4 8                     | 7 48     |
|                       | 2  | Szombat                           | Erasmus           | Erasmus       | 21 Szilárd és Ilona | 21 Sab. Selahl. | 4 8                     | 7 48     |

## Vidéki tárcza.

**Az esztergomi** hercegprimási képtár helyiségében most rendezik be a második termet a metszvények s karcművek számára. A bibornokhercegprimás éveken át nagy szorgalommal s áldozattal gyűjté egybe a régibb- s újabbkori művészek e nemű remekeit. A gyűjtemény mind számra, mind értékre nézve méltán megállhat az országos képtár hasonnemű gyűjteménye mellett, sőt ő eminenciája ezen újabb áldozatkészsége folytán még amant is felülmulja annyiban, mert míg az országos gyűjtemény a közönség élvezetétől elvonva van és sokszor alig hozzájárulható, az esztergomi hetenkint kétszer nyitva leendő a látogatók élvezetére. A gyűjteményben a legérdekesebbek a világhírű Kaulbach és Fühlich sajátkezű rajzai és vázlatai. Esztergom lassankint a főváros közelében azzá nővi ki magát, a mi az Escorial Madrid mellett. Nagyszerű könyvtáraival, nyilvános és magángyűjteményeivel, összehalmozott műkincseivel már most is mindjárt a főváros után következik.

**Veszprémben** az iparosok munkakiállítása nagy közönség jelenlétében nyílt meg. Vidékről is számosan érkeztek a városba s örömmel nézték a sikerült kiállítást. Brenner, a kiállítási bizottság, Véghelyi Dezső a hatóság, Ráth Károly képviselő pedig az iparosok nevében tartottak beszédeket. Az iparos ifjak nevében Gelléri Mór válaszolt. Az iparos-gyűlésen élénk érdekltség nyilvánult e fontos ügy iránt.

**B.-Füreden** Kisfaludy Sándor új szobrát e hó 11-dikén tették fel talapzatára. A szobor báró Vay Miklós mintázata után a bécsi öntődében készült; e testrészt magassága 1 méter és 44 centiméter; a jobb kéz ujjai közt irónt tart, a balkézben pedig félig nyitott könyv van. A talpazaton „Kisfaludy Sándornak Zala megye közönsége 1877“ felirat olvasható. A szobor talpa alatti üvegben bádóg szelenczét helyeztek el, melyben egy ivnyi terjedelmes kézirat, a b.-füredi épületeket ábrázoló fényképek és a „Zalai Közlöny“ egy száma foglaltatnak. A kézirat előadja a Kisfaludy-szobor történetét, s többek közt a hazánkat érdeklő közelebbi politiceseményekről, a bank- és vámügyről és az orosz-török háborúról is megemlékezik.

**Karánsebesen** magyar színi előadások lesznek. Míg e hely határőrvidéki város volt, alig lehetett benne magyar szót hallani; most pedig, hogy az új Szörény-megye székvárosa lett, magyar színészet is sikerrel próbálhat szerencsét benne. Aradi Gerő vállalkozott oda vinni társulatát, elébb azonban fölkérte az alispánt pártolásra. S az alispán, a főügyész, s az aljegyző bérleti aláírást nyitottak meg s egy nap alatt száz bérlő akadt, biztosítva a magyar előadásokat. Román és németajku lakosok

vetélkedve irták alá neveiket. Örvendhetünk e szép eredmény fölött.

**Belényes** tájékaról, Ujlakról, csodás véletlenről irnak, mely nagyon alkalmas a vakhit megszilárdítására. A mondott helységben egy leány, kit atyja szive hajlamának ellenére akart férjhez adni, az utczán kétségbeesetten kiabálta, hogy inkább a villám sujtsa agyon, mint sem menyegzője napjára fölviradnia kelljen. És a véletlen úgy akarta, hogy épen a menyegző előtti éjjelen a villám abba a házba sujtott, a hol a leány lakott s a szerencsétlent, ki önmaga ellen hívta föl az ég haragját, csakugyan agyon sujtá, míg a másik szobában alvó szülők sirtetlenül maradtak.

**Aradon** a Maros kiáradt és elöntötte a várost; már csak csónakon közlekedhetni; az új városház is vízben uszik, az utczák legnagyobb részét ár borítja. Csabáról érkezett távirat szerint a személy-podgyász-gyors- és teherszállítás az arad-temesvári vonalon be von szüntette, s az akadály tartama meg sem határozható. Déváról május 19-diki kelet írják: Hunyadnak legtermékenyebb vidéke, a Marostere siralmas képet nyújt, helylyel-közel egy fél mértföldnyi szélességben zuhog a Maros szilaj árja, pusztítva mindent, nyomort és siralmat hagyva maga után. Déván a görög város nevű külváros viz alatt van. M.-Ilyén egész utczák költözködnek ki. Szászvárosnál a vasuti hid elszakadt s a vonat csak Piskiig jár. A branyicskai hid sem biztos, s a vonatok sem mennek át rajta. A nép isznyuan le van hangolva. Mindenkit a jövő rémképei ijesztenek. Az élelmiszerek már is méregdrágák. A kukoricza 30 literje ma már 50 krral drágult, sőt 3 frttal is fizették. Nem is csoda, mert egész határrészek miveletlenül állnak, az elvetett gabnaféléket meg áradat rongálja. A falukban a nyomor állandó tanyát ütött. Ritka faluban találunk bérlő mezei gazdát, a ki gabonával el legyen látva.

## Különfélék.

\*(A péterfillér) nagy tömegekben vitetik Rómába a pápa jubileumának alkalmából. Különösen Amerika katolikusai tesznek ki e tekintetben magukért. Jó példával az ottani érsekek és püspökök járnak elől. A philadelphiai érsek 200.000 francot aranyban visz Rómába; a newyorki érsek 150.000 frankot; a baltimorei érsek 75.000 frankot gyűjtött hivei között. A többi püspökök és érsekek szintén tetemes összegeket visznek Rómába s a többi amerikai zarándokok is gazdag ajándékokkal fogják a pápát elhalmozni. A Vatikánba már 40 láda ajándék érkezett, melyekért az olasz kincstár



vám fejében 13.000 frankot vett be. A bibornoki testület a jubileum emlékére nyolcz millimeter vastagságu arany medaillont készített, melynek egyik felén a pápa képe, másik felén a jubileum napja látható. A mult hét közepéig 8—9000 zarándok volt Rómában. — A pápa május 12-dikén fogadta a skót zarándokokat, a kik 2000 font st. szeretetadományt nyújtottak át.

\*(A bécsi Szt-István-torony inog.) Már régebben észlelik Bécsben, hogy a Szt-István-torony, mihelyt meghuzzák a nagy harangot, inogni kezd: az eszközölt mérések szerint az ingások 15—20 czentimetryiek. Hogy Bécs egyik büszkesége, e torony, megóvassék, a nagyharangot, mely 1711-ben öntetett zsákmányolt ágyukból, most hallgatásra ítélték.

\*(Pestis.) Azzal rémitgetnek, hogy a pestis Európa felé közeledik. Resht, a hol legutóbb kitört, csomópontját képezi Oroszország s Persia közti kereskedelmi utnak s a Kaspi tengeren át, Suzelli közvetítésével közlekedik Asztrakánnal, s maga Resht kikötői a Transkaukasia Baku nevű kikötőjével, s ezen módon a pestis Kis-Ázsiában az orosz seregnek utócsapatát fogja képezni, hol husz év előtt ugy is korlátoltan uralkodott, hol Kars előtt az 1828—29 orosz-török háboru alkalmával dult, s miből akkor Románia is megkapta a maga részét, s hazánk csak erélyes vesztegintézeti rendszabályok folytán menekült meg. Most még csak a Kaspi tenger vize oltalmazza Európát.

## Megbizások tára.

*Ezennel tudatjuk t. előfizetőinkkel, hogy az ünnepek utáni napon kezdtük el a félelvi könyvek szétküldését. Há-*

*rom hét alatt minden olyan t. előfizetőnk megkapja az első félelvi könyvilletményt, a ki a csekély, 20 krnyi csomagolási díjat beküldte. Sorban, szám szerint eszközlöm a szétküldést, kérem tehát szives türelmét mind azoknak, a kik később küldték be a díjat és biztosítom, hogy mindannyian lehetőleg hamar meg fogják kapni illetéküket.*

Pozsonyba E. M. urhölgynek: Azt gondolja Ke-gyed? Én már régen letettem róla, mint sok jóról és szépről, melyről én is ábrándoztam.

Bátéra I. I. urhölgynek: A mult évi 12 kötet könyvet uj előfizetőink 20 krnyi csomagolási díj beküldése után azonnal megkaphatják év közben is.

R. S. urhölgynek: Valóban, nem is lehetünk eléggé óvatosak az olyan szerek használatánál! Én legalább nem merném a hirdetések által kidicsért csudahatású szereket ajánlani. A Ferencz-pálinkával való benedvesítés kétszer, háromszor hetenként jönak bizonyult be ugyan, de valjon mindenkire ugyan olyan hatással lehet-e egy és ugyanazon szer? Kedves küldeményeért pedig szives köszönet.

Csabdira F. V. urnak: El van küldve.

Jolsvára F. S. urnőnek: B. Sz. még mindig a régi lakásában van. E. beteg volt, azért nem irt, már jobban van és helyre hozza a mulasztást. Számtalan szives üdvözet!

P. Abára J. F. urnőnek: Junius vége felé már be lehet adni a folyamodványt, természetesen a kellő igazolványokkal ellátva. Fájdalom tulságosan sokan reflektálnak az ilyen helyre; de megteszünk mindent, a mi csak lehetséges a jó czél elérhetése érdekében. Bár sikerrel!

## H I R D E T É S E K.

# Helyiség-változtatás.

T. cz.

Nödivat és készruha-raktáruukat tökéletesen új készlettel, valamint terjedelmes műhelyeinket május 1-jétől, az eddigi üzlethelyiségeinkkel (a hatvani-utcában) szemközt fekvő **Ferencziek új épületének földszinti és első emeletl elegáns berendezésű helyieégeibe** tettük át, mit ezennel van szerencsénk becses tudomásul hozni.

A jutányosság elvének szoros fentartása mellett folyton arra törekszünk, hogy t. vevőink nagybecsű megelégedésökkel megrendeléseik pontos teljesítése által mindig találkozhassunk.

Ajánljuk ez alkalommal **toilette-Jaquet- és köpenyeinket**, melyek az általunk személyesen Párisban és Berlinben bevásárolt minták szrint készítették, továbbá **selyem, bársony és ruhakelméinket**.

Figyelembe ajánljuk még egyidejűleg az általunk régi üzlethelyiségeinkben rendezett árukészletünknek (melletti hirdetés szerint) **jelentékeny ár szállítás** melletti végelárusítását.

Eddigi irántunk tanásított bizalomért hálás köszönetünket nyilvánítjuk ama kérésünk kíséretében, hogy méltóztassék szives jóakarátát részünkre továbbra is megőrizni.

**Thein Lipót és fiai,**  
női ruha-csarnok a „bécsi világkiállításához.“

## Végelárusítása

a régi üzlethelyiségeinkben maradandó **kézműaruink-, ruhakelméknek, valamint cretonok selymek, bársonyok, vasznak, csipkefüggönyök, toilette, jequettek** stb. féléknek

**igen leszállított árak mellett,**  
a régi posta-épületben, első emelet, „A bécsi világkiállításához.“

**Thein Lipót és fiai.**

Bátorodom teljes tiszteltelnyudatni miszerint a vöczit-utczában, a Drasehlféle házban, vöczit- és kihid-utca sarkán nagybani és kicsinybani

**nap- és esernyő-üzletet**, nyitottam. Mely tisztelettel s szivos pártfogásért eszedzem.

**LANG ÁGOSTON**  
nap-és esernyő-gyáros.



Gyönyörű szép

**HÖLGYRUHAKELMÉK**  
a legkifinomottabb megismerhetők 3064

**HAMBURGER ADOLF-nál,**  
Budapest, koronaherezeg-utca 8. sz.

Minták kivásárolásakor díjzat és birtoktörvényi díjzati küldetnek.



# Török József gyógyszertára, király-utca 7. sz.

## Glycerin-Gréme

a legjobb bőr- és arcztisztító-szer.

Több év óta hatályos szernek bizonyult szepelő, napsütés, folt, bőrbaj és kelések ellen. Ez egy igen sikerült egyesítése a legártatlanabb szerekeknek, melyek a bőrt nemcsak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalsági frissességét tartják fenn. A folyékony glycerin-crème eltér az eddig közönségesen használt glycerin-illatszerektől, melyek a glycerin-en kívül semminemű hatályos részeket nem tartalmaznak. Egy üveg ára 1 frt. 20 kr.

### Legfinomabb glycern-szappan

glycerin és illatos növényekből, kitűnően tisztít és élénkíti a bőrt, és e finom pipereszappan minden kívánt előnyeivel bír. Ára 35 krajczár.

### Párisi hölgypor (legfinomabb Poudre de riz)

a bőrnek a leggyöngédebb fehér színt adja, és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknél úgy férfiaknál is, borotválás után. nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 50 krajczár és 1 frt.

### Kézmosópor.

mandulaszappan és spermacetből készítve, a legártatlanabb arc- és kézbőrtisztító szer. Egy doboz 50 kr.

Amerikai kautsuk-tyukszemgyűrűk és essentia, ára 60 kr.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapesten, király-utca 7. szám.

## Angol és francia illatszerek.

**Ylang-Ylang.** 1 frt. 50 kr.

Ess-Bouquet ára kisebb üveg 2 frt, nagyobb 4 frt. Springflowers 2 frt, Jokey-Club 2 frt, Huile philocome de la société hygiénique 1 frt 50 kr. Eau Athenienne 1 frt 50 kr. Eau de Cologne legfinomabb valódi J. M. Farina 1 frt, kisebb üveg 50 kr. Vinaigre de Bully 1 frt 50 kr, Savon de Thridace Violettól Párisban 1 frt. Illatos szájgyöngyök (cachou aromatisé) 60 kr. Eau dentifrice du Dr. Henocque 2 frt.

### Cs. kir. szabadalmazott

## egyetemes emésztő-por Dr. Gölistől.

Eddig még utól nem éretett hatására nézve az emésztés és vértisztítás terén, s a test táplálására és erősítésére nézve. Ez által naponkint kétszeri és sokáig folytatott használata mellett valódi gyógyszerre válik számos, még ma kacs betegségben is, mint p. o. emésztési gyengeség, mell-égés, a gyomor túlterhelése, a belek petyhüdttsége, ideggyengeség, mindennemű aranyeres bajok, görvéne, g uga, sápadtság, sárgaságban, valamennyi idült bőrbaj-, rák, időszakos főfájások, férges és köves betegségek, tulnyálkosodásban, stb. Ez az egyetlen és gyökeres szer a megöregzett köszvény és mellbajban (tuberculose.) Ásványvíz gyógyászatnál. ugy azelőtt, mint annak használata alatt, valamint utólagosan gyógyszerül is kitűnő szolgálatot tesz.

Egy nagy skatulya ára: 1.26 kr. Egy kis skatulya 84 kr.  
Főraktár Budapesten, Török József gyógyszerész urnál.



A hamisítástól megmenekülésre figyelmeztetek mindenkit, hogy a valódi egyetemes emésztő-por Dr. Gölis pecsétjével van elzárva, s minden skatulya a védbélyeggel s kívülről ily címmel van elzárva:

K. k. concess. Univ. - Speisen Pulver des dr. Gölis in Wien.  
Főszállítóhely: Bécsben, Stefansplatz 6. (Zwettlhof.)

## Párisi pecsétisztító.

Kitűnő jósaú szer, melylyel néhány perc alatt mindennemű zsír-, olaj-, szurok-, faggyu-, vaj-, kocsikenő. olajos festek-, hajkenő- és izzadság által bármily kelmeben, a ruhában, selyemszallagban, bársonyban, keztyűben, búterokban, szobakárpitokban, acélmetszetekben okozott pecsétet ki lehet tisztítani. Ára egy üvegnek 1 frt

**Stájer növénynedv.** mell- és tüdőbetegnek számára. Egy üveg 88 kr.

**Engelhofer izom- és ideg-essenciája,** egy üveg ára 1 frt.

**Dr. Kropfholz gyomor-liqueure,** egy üveg ára 50 kr.

**Dr. Braun stomaticon (szájvize),** egy üveg ára 88 kr.

**Purgleitner alvissavas mésszörpje** tüdőbetegségek ellen.  
Egy üveg ára 1 frt.

Minden igazi és legjobb minőségben kapható:

Budapesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárban, király-utca 7. sz.

## SALICYLSAV-KÉSZITMÉNYEK,

pipere-czikkek.

Kielhauser H. okl. gyógyszerésztől és illatszergyárostól Grácban.

A Salicyl-sav a drezdai dr. Heyden vegytani laboratoriumából, azon felette kedvező eredmények után, melyeket a dr. Kolbe, dr. Neubauer, dr. Wagner stb tanár urak kísérletei előidéztek, már világhírt vívott ki magának mint erjedést és rothadást akadályozó anyag, és nem csak fényesen érvényesül mindennemű belső bajok ellen, hanem célirányos összetételben még fölülmulhatlan óvszer a bőrre, hajra és fogakra nézve, Anticeptikus hatása különösen rendkívüli; megakadályozza a sérült szervek rothadását, s ezzel együtt eltűnik az azzal járó kellemetlen szag is.

|                                         |                    |
|-----------------------------------------|--------------------|
| Salicyl-toilette-szappan . . . . .      | darabja ára 50 kr. |
| Salicyl-toilette-viz . . . . .          | 70                 |
| Salicyl-fogpor . . . . .                | 50                 |
| Salicyl-fogpép . . . . .                | 60                 |
| Salicyl-szájviz . . . . .               | 60                 |
| Salicyl-hajkenőcs . . . . .             | 50                 |
| Salicyl-hintópor (lábak izzadása ellen) | 50                 |

Főraktár Magyarországra nézve: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél  
Budapesten, király-utca 7. sz.

## Minden régi köhögés ellen,

mellfájdalmak, sok évi rekedtség, torokbajok, s tüdő nyálkosodása ellen s több orvos által megpróbált

## fehér mellszörp.

oly gyógyszer, mely még soha sem használtatott a legkielégítőbb eredmény előidézése nélkül. Ezen szörp már az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, sőt a görcsös- és hők-hurutnal elősegíti a nyulós és megrekedő nyálka kiköhögését, azonnal enyhíti a gége ingerlékenységét és rövid idő alatt eltávolít minden, ha még oly heves, sőt magát a legveszélyes szárazbetegségi köhögést, és a verhányást is.

Ára: 1 egész üveg 3.60, 1/2 üveg 1.80, 1/4 üveg 90 kr.

Mayer G. A. W. Breslauban.

Főraktár Budapesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utca 7. sz.

## Valódi Kaukaszféle poloska irtó szer.

A legbiztosabb szer a poloska ellen, az egész sereget egyszerre és mindenkorra elpusztítja.

Ára: 35 kr. 70 kr.

## Feytona.

A híres amerikai szer fogfájás ellen, használás után rögtön hat.

Ára 50 kr. o. é.

## Római Hajbalzsam,

mentvén izzadság zsír és korputól a fejbőrt megszabadítja, erősíti a hajgyökeret és hajkihullást meggátolja.

Ára: 80 kr.

## Bojtorjángyökér- olaj.

Erős hajnövés előidézéséül.

Ára: 40 kr.

## Féreg irtó szer.

Mindennemű férgek irtására,  
Kis doboz 25 kr. — Nagy doboz 50 kr.

## Francia hajfestő folyadék

(Chromatique Parisien),

melylyel akármiféle színű haját tetszés szerint és tartósan feketé, barnára vagy szőkére festhetni, legfőlebb 10 perc alatt; hatása olyannyira ismeretes, hogy további dicséretre nem szorul.

Ára 2 forint.

A hozzá való cszközök, úgy mint két kefe és két csésze 50 kr.

Főraktár:

Budapesten TÖRÖK JÓZSEF  
gyógyszerésznél, király-utca  
7. szám.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj (illetmények nélkül)**

Évnyegyedre 3 frt, — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvesomagolási díj félévenként  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.

**Hirdetések díja:**

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**21. sz.**  
Május 27-dikén.  
1877.

**Havonkinti színezett  
dívatképpel,**

minden szükséges himzetrájjal.

Évenként  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezettséget foglal  
magában a lap irányában.

1871-ben műkedvelők Kassán hangversenyt akartak adni, s a rendezők épen azon törték a fejöket, hogy kiket kérjenek föl közreműködésre, hogy a műsor minél érdekesebb legyen. Valaki hallotta, hogy a kis Gerster Etelkának csinos hangja van, s felszólították őt is, hogy énekeljen valamit. Az alig tizennégy éves lánykában, ki családi szűk körben már sok dicsérő szót hallott, fölébredt a hiúság s addig unszolta szülőit, míg beleegyeztek, s a kis Etelka csakugyan föl léphetett a hangversenyen.

Ennek a hangversenynek köszönheti Magyarország, hogy most egy oly művésznővel dicsekedhetik, a kít már is méltóan irigyel tőle a világ, pedig a művésznő ragyogó pályájának most még csak a kezdetén van. A



Gerster Etelka.

véletlen úgy akarta, hogy a műkedvelők hangversenyén Helmersberger, a hírneves bécsi zenetanár is jelen legyen, ki akkor épen művészi körutat tett az országban négyes-társulatával. A híres ember azonnal fölismerte a ritka kincset, melyet a kis leányka hangjában bir, s addig biztatta, addig buzdította a kicsike szülőit, hogy ne hagyják a megbecsülhetlen égi adományt elvesztegetni, míg végre a szülők beleegyeztek, hogy kis leányukat taníttatás végett Bécsbe küldik Marchesi asszonyhoz, a nagyhirű énektanárnőhöz, ki már igen sok kitűnő művésznőt adott a világnak.

A kis leányka bámulatosan haladt; pár év mulva iskolája már be volt végezve s elérkezett az ideje annak, hogy tehetségét bemutassa a világnak. 1875.



tavaszaán itt a fővárosban valamelyik nőegylet hangversenyt adott saját jótékony céljaira a gyapju-utezai német színházban. Egyveleg előadás volt; opera-részleteket énekeltek bécsi és budapesti művészek és művésznők; Gerster Etelka, akkor még mindig Marchesi tanítványa, de már ama ponton volt, hogy nyilvános szereplését megkezdje, akkor épen idehaza volt Budapesten nővérénél, Kauser amerikai konzul nejeénél, ki hasonlóképp tanult Marchesitől, de a ki nyilvánosan még szintén nem énekelt. Fölkérték a Gerster-nővéreket, hogy működjenek közre a jótékony célra. A Gerster-nővérek, bár neveltetésök inkább német, mint magyar, igen jól beszélnek magyarul, s midőn a fölhívásnak engedtek, az a gondolat is ösztönözte őket, hogy ekép magukra vonják a fővárosi közönség, s így a nemzeti színház igazgatójának a figyelmét.

A hangverseny végbe ment, de a sajtó, mely kifogyhatlan volt a többi közreműködő: Bignio, Swoboda-Fischer, sőt még egy Kocsis Irmának is a magasztalásában, a Gerster-nővérekről alig emlékezett meg pár udvarias sorban, nem melegebben, mint a mennyire egy műkedvelő-előadásban közreműködőkkel szemben kötelesség, sőt a szűken mért elismerő szavakból is a nagyobb rész Kauserné urhölgyet illeté, a tizenhét éves Etelkáról alig tétetett említés. Pedig ha akkor a jelen volt szakértő és nem szakértő színházi referens közül (pironkodva vallom be: a vád engem is sujt,) csak egynek eszébe jutott volna felhívni a közfigyelmet az iránt a szerényen föltűnő csillag iránt, mely még akkor kezdé árasztani sugárait, talán a nemzeti színház igazgatója rá gondolta volna magát, hogy próbát tesz a fiatal énekesnővel, a ki magyar, már pedig ha igaz az, a mit a költő mond, hogy „magyar hölgynek születni nagy és szép gondolat”, — úgy még igazabb az, hogy: magyar énekesnőnek születni nagyon ritka és jó gondolat. Ha akkor Gerster Etelkának értésére adják, hogy a nemzeti színház kész neki alkalmat adni, hogy tehetségét a fővárosi közönségnek egy egész szerepben bemutassa, a kis énekesnő el lett volna ragadtatva örömeiben, s most volna egy nagy híré énekesnőnk, s nem kellene minden alkalommal sohajtván emlékezni vissza a mi kis Paulinénkra, kinek helye betöltetlen.

Gerster Etelka pár hétig még itt volt a fővárosban, aztán visszament Bécsbe, hol aztán Marchesi gondoskodott róla, s elszerződte a velencei Fenice-színházhoz. Itt néhányszor énekelt „Rigolettó“-ban, „Hamlet“-ben, „Faust“-ban s egyéb szerepekben, a műértő olasz közönség magánkívül volt elragadtatásban, Gardini, az igazgató pedig rögtön fölismerte benne a ritka művésznőt, kinek nem lehet föladata egy másodrendű kis színháznál elvesznie. Köruttra indult vele; előbb Olaszország, majd Német- és Franciaország nagyobb városaiban léptette föl s Genuában, Berlinben, Marseilleben, Párisban egyenlő elragadtatással nyilatkoztak fölöle, s alig egy éve, a mióta a világ ismerni kezdi, s hirneve már világra szól.

A ritka művésznőt, ki előtt a legfényesebb pálya áll, hallottuk mi is a közelebbi hetek alatt, föllépett néhányszor a nemzeti színpadon, s az elragadtatás, melyet éneke által keltett, egyszersmind fájdalmasan megrezegteté szívünket arra a gondolatra, hogy e megbecsülhetlen kincs kizárólag a miénk lehetett volna, csak akarnunk kellett, s most már alkalmasint hasztalanul sovárgunk utána. Mert szerződése évekre külföldi színházakhoz köti s aztán ennél még erősebb kötelék vonja őt el tőlünk: a napokban ment nőül Gardinihoz, az olasz igazgatóhoz, s ekép egészen az idegen színpadoké lett.

De azért még nem tettünk le a reményről, hogy hallani

fogjuk őt, nem csak mint átvonuló tüneményt, hanem mint állandóan ránk sugárzó napot, — mert hiszen a mint már említettük is, Gerster Etelka — magyar nő, s ő ezt nem feledte el.

Mi azt hisszük, hogy kedves szolgálatot teszünk olvasóinknak, ha arcképét bemutatjuk a világhírű fiatal magyar művésznőnek.

## Byron-émlék.

Ábrányi Emiltől.



gykor te voltál legroszabb fia,  
Most büszke rád a gőgös Anglia.

Beteg, hazátlan, gúnyolt, üldözött,  
Helyed se volt a rab törpék között.

Nem volt elég az élet gyötrő átka,  
A siron túl is mardosott fulánkja.

Mint ördögök rajába tévedt angyal,  
Küzdél velük szent, főséges haraggal.

S mikor legyőztek, még többet kívántak,  
Hogy kétszer halj meg, szellemedre hágtak.

A kéz mely még szívvéredtől veres,  
Szobrod számára most helyet keres.

A kéz, mely rád tört, hogy porig alázzon,  
Oszlopra tesz most, hogy mindenki lásson.

S kutatja hön, kutatja lelkesedve  
A legszebb márványt, mely méltó nevedre.

A legszebb márványt? . . . Én egyet tudok,  
Emléket abból kell faragnotok.

Hordjátok össze azt a sok k ö v e t,  
Mit zápor módra rá vetettetek.

E kőhalomból egybe gyúrt szobor  
Oly Byron-émlék, mely világra szól!

## Árnyak.

(Elbeszélés.)

László Mihálytól.

(Folytatás.)

— Ön tréfál orvos ur.

— Valót beszélek.

— S nem esett kétségbe?

— Erre nem volt időm.

— Erős lelkű ember; — mondta nevetve Jenő.

— Férfiu vagyok; könyhullatásra, érzékenykedésre, virrasztásra s más asszonyi dolgokra soha sem értem reá.

— Ez könnyü filozófia; hideg szív és érzéketlenség kell hozzá.

— Nem, barátom; érző szívem van, de tudok uralkodni gyöngeségeimen, s erős akarattal küzdeni a viharok ellen.

— De hát ha az árboz a tengerbe vész s a vitorlákat is elsodorja a vihar?

— Még akkor sem esem kétségbe, hanem megragadom az árboz egy darab forgácsát. Csak az a különbség köztünk, hogy ön a felhők közt jár, míg én érzem lábaim alatt a földet.

— Önnek engedem a földet; én a felhők közt maradok.



— Ha az ember túl nem csigázza képzeletét, s nem kalandozik a ködképek és álmok birodalmában, hanem lenn jár a mi földi országunkban, — akkor keveset csalódik, s hamar talál gyógyszerrel sebeire.

— Ugy-e ezerjófűvet?

— De ha örökké álmaiban él, akkor nem talál nyugtot sehol a világon.

— Ezek sivár gondolatok.

— Sivár gondolatok? de hát mi lenne a világból, ha minden fullánkuszurásból világfájdalmat csinálnánk? az emberek mind megbolondulnának s a drága nap futó bolondokra vesztegetné áldását.

— Mind ilyenek az orvosok?

Az orvos nem folytatta tovább a kemény vitát, mit akaratára ellenére úgy is hosszúra nyújtott.

A gyógyudvaron beteg hölgyek sétáltak.

— Látja-e amott azt a szenvedő fiatal leányt? — szólt ismét az orvos.

Jenő a fiatal leányra tekintett.

Könnyű légies alak volt, finom fehér néma arczczal s csöndes tüzi szemekkel.

Egy hervadó virág, kit többé sem a napsugár, sem a harmatsöpp nem birnak életre kelteni.

— Szomorú alak; s ki az az éltes nő oldalán?

— Anyja.

— Régóta vannak itt?

— Tegnap jöttek.

— Először látom őket.

— Egy sokat szenvedett fiatal leány.

— Csudálatos alak! olyan mint egy fehér galamb.

— A szenvedések mélabussá tették, de meg fog gyógyulni, mert élni akar.

— A lélek kiderülhet, de vajon ép lesz-e a test?

— A vidám lélek már maga balzsam a beteg testre.

— Orvos ur azt mondja: sokat szenvedett!

— Igen!

— Ha annyit szenvedett volna, mint én.

— Oh barátom, ő csak egy gyöngé nő, ön pedig férfiú.

— A fájdalmak nem egyformák.

— De mégis fájdalmak!

— Igen, de milyen fájdalmak?

— A virágot még a szellő is megölheti, hanem a sudarfa még a széllel is megbirkózik. Látja, ez a fiatal hölgy, a szerelem minden búbánatát ismeri; kétszer volt menyasszony, két vőlegényét vesztette el.

— Szegény leány!

— Élénk, vig kedélyű gyermek volt, hanem egy meghülés után nagyon elcsöndesült.

— Kedves rokonszenves lény; könnyed, légies, mint a madár, és tekintete egy angyalé.

A fiatal emberre mély benyomást tett a szenvedő leány szelid megjelenésével.

Naponkint látta; naponkint kereste arczán és szemeiben a jobbulás első sugarát.

Végig járta az utakat, a miket azok a gyöngé lábcskák oly nesztelen érintettek, s leste hangját, mosolyát és tekintetét.

Szakított arról a rózsafáról, a melyről az a parányi fehér kezecske, s oda ült a fák lombjai alá, hol a leány pihent, és a rózsá leveleit oda hintette ő is a bársony pázsitra.

S talán még gondolatait is elleste!

A beteg embert érdekelte a beteg leány, mert sorsuk oly egyforma volt.

## IV.

Egy napfényes reggel a gyógyudvaron csak hárman voltak: az anya leányával és a fiatal ember.

A jó álom után az illatos regg jótékonyan hatott a leányra, s élénken csevegett.

— Miért kísér minket ez a fiatal ember? — kérdezte anyjától.

— Talán ismer téged?

— Soha sem találkoztam vele; nem is emlékszem, hogy valahol láttam volna.

Jenő hallotta e beszélgetést, s mohón vésett minden szót emlékébe.

A kiről eddig álmodozott, az most róla beszélt, s ha a hangból ítélhetett, csak örült a leány érdeklődésének.

Nem rég meg akart halni, de e pillanatban feledett mindent, s csak a szenvedő leányra gondolt, ki őt észrevette.

Ugy tetszett neki, mintha kegyes istenek új életre ébresztették volna, s boldogságában már terveket kovácsolt.

Valjon mit gondolhatott róla?

A hölgyek megfordultak, s Jenő mellett haladtak el, ki nem merte tekintetét fölemelni, de érezte, hogy arcza ég.

Mire föltekintett, egy könnyű fehér tárgyat pillantott meg az uton, mit önkénytelen fölkapott.

Egy habfehér kendő volt e névvel: „Szidónia.“

Szidi! Szidi! — suttozta a fiatal ember és a hölgyek után sietett.

— Bocsánat hölgyeim!

A nők meglepetve álltak meg.

— E kendőt önök ejtették el.

A fiatal leány anyjára tekintett.

— Igen; köszönöm uram!

— Leányom oly szórakozott, észre nem vettem.

Jenő megragadta az alkalmat, és bemutatta magát.

A fővárosi életről kezdtek beszélni, melylyel aztán a falusi életet állították szembe.

— Mulatságos látni, mint örül ez a pesti nép a zöldnek, s hogy zsibong az a sok gyermek a pázsiton; — szólt az anya.

— A legszegényebb család is kirándul ünnepen vagy vásárnaponkint, — jegyezte meg Jenő.

— Mily nagy a különbség a fővárosi és a falusi nép közt! Mi már föl se vesszük a mezőt, a fákat és a friss vizet, s itt úgy örvendnek fűnek, fának, hát még az Orczy-kert vizének!

— S milyen boldogok, ha a fűben leheveredve költhetik el rántott csirkéjüket.

— Szegény pestiek! — mondta a fiatal leány.

— Boldog falusiak! — sohajtott Jenő.

— Higyje el a falusi élet kedvesebb; — szólt ismét a leány.

— Ki merné tagadni? én imádom a falut!

— Ön tehát ismeri a falusi életet?

— Egész életem egy falusi álom.

— Én is szeretem az egyszerű, ártatlan falusi világot. A pesti bálókából mindig vágyva tértem vissza falusi magányunkba.

— Ég, föld, viz, mező, virág, madár, minden, de minden szebb falun!

— Igen, igen! én is úgy vagyok a faluval; ott édesebb a reggel, s kedvesebb a nap.



— Ha hajnalban lóra kaphattam, csak a forró nap vert haza.

— Én meg naponkint bejártam a nagy gyümölcsös keretet, s harmatos virágokat szedtem anyámnak.

— Én pedig vadat hoztam haza, s eperrel kedveskedtem nagynénémnek.

— Aztán mily gyönyör hallgatni a méhek zsongását! nézni, mint szívják ki a virágok édes kelyhét!

— Áldott falusi világ! ha még egyszer visszatérek hozzád, soha többé el nem hagyalak.

— Nekem sem kell többé város, sem bál, sem ragyogás.

— Én is meguntam a zajos pesti életet.

— Ugy-e mi is mama?

Az anya mosolyogva bólintott.

— Mihelyt lehet, futok haza, és soha se kívánkozom többé Budapestre.

Ily beszélgetések közt értek a gyógyterembe.

## V.

— Az ön szerei nem csálnak! — szólt egy nap a fiatal ember az orvosnak.

— Miért barátom?

— Napról napra javulok.

— Igen, igen, ön javul...

— Mégis csak jó bizni az orvosokban! bocsásson meg kishitűségemért; most már érzem, hogy a vér másképp pezseg ereimben, mellem erősödik és ugy-e hangom is erősebb?

— Igen, hangja is erősebb.

— Oh orvos ur, hiszek a gondviselésben, a természet gyógyerejében, fiatalságomban és az orvosi tudományban! nem sokára már mint egészséges ember haza fogok utazni. Velem jön ugy-e ön is?

— Én!? igen, én is elmegyek önnel.

Az orvos távoztakor fölsóhajtott: szegény fiatal ember!

A fiatal ember szeretett s szerelmében nem vette észre, hogy életereye fogy, mint az égő gyertya, s az a pirosság két arcán még az orvost is aggodalomba ejtette.

Hanem ő nem gondolt a veszélyre; elfeledte emlékeit is, a kedves árnyakat sem látta többé álmában.

Csak egyet látott, azt a légies halvány alakot, kihez lelke minden vonzalmával ragaszkodott, és a kinek gyöngye hangjától megremegett szive.

A szelid, fehér árny szüntelen mellette volt, mint egy őrző angyal.

A beteg leány is megelevenedett az ifju közelében; lelke megkönnyebült és reménykedve beszélt a jövőről.

Hitt a boldogságban, hitt egy viruló tavaszban!

Eddig néma, hallgatag volt, most csevegett, beszélt mint egy gyermek, s anyja vele nevetett, vele mosolygott.

Ha ő tudta volna, hogy mi éleszti a fiatalokban a hamvadó tüzet!

— Orvos ur mi történt leányommal? — kérdezte egyik nap az orvost.

— Mért asszonyom!

— Mert oly vidám és beszédes!

— Azt hiszem beállott a forduló pont.

— Tehát mégis remélhetek? mily öröm vár reám!

— Legyen hite szerint asszonyom. De nem tűnt föl önnek, hogy a fiatalok mindig együtt vannak?

— Oh Szerém ur derék fiatal ember!

— Látja most is együtt sétálnak.

A fiatalok lassan haladva élénken beszélgettek.

— Ön is a jövőről álmadozik? — szólt Jenő.

— A tavaszról, virágaimról, és az életről!

— Én csöndes falusi ember leszek, ki a hajnalpírral ébred, és esténként a szegény gunyhók mécszeivel alszik.

— Hát meg milyen falusi leány leszek én! eldobom a selymet; kartonruhát fogok viselni és fejemen nagy szalmakalapot, s így járom be a mezőt, futkosva a leánykákkal és nevetve velük.

— Nyáron halász leszek, őszkor meg puskával a vállamon barangolok, mint egy Nimród a vidéken.

— Én is szeretek halászni; nekünk szép tavunk van, melyben csak úgy ficzkádoznak a halak. Sok, nagyon sok halat fogunk fogni.

— Én meg, a mint már megegyeztünk, a vadakat mind önnek fogom küldeni.

— De mit fogunk csinálni annyi vaddal, hisz ön szenvédélyes vadász!

— A kisasszonynak vannak szegényei, ajándékozza meg őket is.

— Igen, igen! hanem mit küldjek én önnek? ha csak valami eszembe jutna.

— Emlékezzék reám!

— Tudja, én tudok festeni, de az én ecsetem gyarló.

— Imádni fogom műveit.

— Kedveli ön a tájképeket? előre is megmondom, ne várjon valami különös dolgot tőlem; erdőt fogok festeni kék éggel, és az erdő előtt a fűben egy fiatal párt, a mint bokrétát kötnek erdei virágokból.

— Ez pompás gondolat! én szeretem a csöndes, visszhangos erdőt, rejtelmes mélységével és suttogó lombjaival.

— De még sem, már mást gondoltam.

— Ily hamar!

— Szerém ur, én azt gondoltam, hogy... valjon megmondjam-e?

— Kérem, már is oly kíváncsi vagyok.

— Ha akarja, írjuk le élményeinket és aztán küldjük el egymásnak.

— Ez még pompásabb! de aztán őszinték leszünk-e?

— Én akartam ezt öntől kérdezni.

— Nekem nem lesz titkom ön előtt.

— Majd meglátjuk! mert én hűen fogom festeni gondolataimat.

— Nekem csak egy gondolatom lesz, s azt az egy gondolatot ezerszer és ezerszer fogom leírni... én szeretem a kisasszonyt!

Szeret! szeret! — mondta a beteg leány szive, és a boldogságtól hangosan dobogott.

(Vége köv.)

## A gyertya az ablakban.

(Elbeszélés.)

Közlő: R ó n a s z é k i.

— Az ablakba teszem a gyertyát, jó Gottfriedem, míg visszajössz.

— Nincs reá szükség anyám, — mondá az ifju, ki már az ajtó kilincset fogta, rezgő hangon, — nincs rá szükség, hisz jól ösmerem az utat, vaktába is haza találok és... és lehet, hogy nagyon késő lesz, mire megjövök.



— Nem, nem, édes fiam, az ut nagyon göröncsös, még valami bajod történhetnék, hisz egy darabka fagyugyertya vagy egy kis olaj nem a világ. A gyertyát égve fogod találni, ha megjössz.

Gottfried anyja egy a tenger partjára néző házikóban lakott a helyiségnek leghagyatottabb s csak néhány rongyos viskóból álló utcájában. Egy matróz özvegye volt ő, ki a megpróbáltatások nehéz iskolájában lön nevelve s megedzve; öt gyermek táplálását és nevelését bizta reá a sors vas keze. Csekély jövedelemforrása azon néhány garasból állott, melyet a matrózok, gyármunkások és halászok ruháinak mosásáért kapott. Egy nagy kosár hófehérre mosott ruha állott a kisdéd szobában azon sötét estve is, midőn legidősb fia elhagyta a szülői házat.†

Gottfried 18 éves volt, szép, erőteljes ifju napbarnította arczzal s holló fürtökkel. — Hacsak egy kissé komolyabb, megállapodottabb s férfias lenne — szokta gyakran édes anyja mondani; de épen ezen jó tulajdonságok hiányoztak Gottfriednél. Neki a tenger volt mindene, célja, vágyainak netovábbja, lelkének eszményképe, és épen ettől akarta a jó Margit néne fiát visszatartani s ezen élettől megmenteni; mert még férje életében — ki szintén matróz volt, ki éltének legnagyobb részét a tengeren tölté, — megtanulta ösmerni a matróz-élet szomorú, sötét oldalát s meg a küzdést, nélkülözést, a mely össze van kötve ez étellel.

Legidősb fiának gyenge oldalához tartozik az is, hogy az éj nagy részét dinom-dánommal szokta eltölteni czimborái társaságában. — Ez még nem lenne oly égbe kiáltó vétek — véle jó anyja — ha más hibája nem volna. — Szívét sokszor keserű fájdalom marcangolá, midőn arra gondolt, hogy a dugszdag kormányos Pilernek fiai, mennyi tömérdek kihágásokat követtek el; csak ilyenből mentené meg őt a jó Isten!

Mégis szive minden erejéből, az anyai szeretet kimagyarázhatlan varázsával szerette fiát, képes lett volna érte mindenét feláldozni, s midőn az ajtóban elmenőfélben látta állani a sugár természetű, szép ifjut, szive bálványát, repesett szive örömeiben. — Mégsem fog ő elromolni — gondolá magában, midőn már eltávozt — mégis ő leszen, a ki téged öregséged napjaiban istápolni fog, a ki aggkorod gyámola, öröme leend.

Ezután a gyertyát az ablak közé tevé s ez a csendes, beláthatatlan tengerre messze-messze veté világát. Az idő gyors szárnyakon repült, az anya elvégzett munkája után leült ócska korhadt karszékebe s álom szállott szeméire, fél óra mulva azonban felébredvén, s mivel még Gottfried mind ez ideig nem érkezett meg, a szegény öreg kemény nyughelyére hajtá le fáradt fejét. . . A gyertya már leégett, s a kelő nap sugarai megaranyozták az ablakot, belövelték fényes sugaraikat a szegényes szobába — reggel volt . . . de Gottfried nem volt még honn.

Sőt épen ellenkezőleg, ez éjt arra használta fel, hogy az anyai födelet elhagyja s az anyai gyöngéd gondoskodás aból meneküljön. Az élet otthon, szerető anyja körében nem volt inyére, nem tetszettek neki a gondos anya folytonos intései, gyakori gyöngéd figyelmeztetései. Keblében élt a hit, hogy idő jártával hatalomra, gazdagságra tehet szert, vagy ha ez nem történhetik meg, legalább jeles hajós válik belőle. Másnap reggel a szomszéd kikötőből egy hajó volt elindulandó a beláthatatlan tengerre. Ő is felcsapott matróznak.

Ezen hajóval szállt a sik tengerre. Most megkezdé a gondnélküli, könnyelmű, kicsapongó tengeri életet, mely sokkal jobban tetszett neki az előbbinél. Az igaz, hogy sokszor igen

sokszor, midőn a vihar a hajót hullámról hullámra dobá s midőn a legnagyobb veszély közepette megpillantá a távolból fénylő világító tornyot, oh ilyenkor mennyisszer jutott eszébe az égő gyertya, melyet jó édes anyja számára tett ki az ablak közé s ilyenkor keblének mélyében hallotta szegény, mindenkitől elhagyott öreg anyjának hívó szózatát, sokszor pedig hallani vélte, a zajgó tengernek halállal fenyegető habjai fölött azon mélabus, kedves, szívében örökre gyökeret vert dánakat, melyeket anyja kis testvérei bölcsője mellett altatóul szokott volt énekelni.

Mégis keblét ezen hangok, ezen kedves és szívfacsaró visszaemlékezések nem voltak képesek arra birni, hogy veszélyes, könnyelmű életpályáját abba hagyja s viszatérjen a szerető anya ölelő karjai közé.

Napok után napok, évek hosszú sora után évek multak, s így lassan-lassan kialudt sziveből a honvágy utolsó szikrája is, megsemmisült keblében a gyermeki szeretet kötelességérzete. . . Ezen időben fehér holló volt a józan s mértékletes hajós, a hajó kapitányától kezdve le egészen a legutolsó matrózig mind egytől egyig szenvedélyes, tivornyázó, mértéklet nem ismerő brandy-ivók voltak. Gottfried is az árral uszott, a többiekkel versenyt ivott s dőzsölt éjjel nappal szünet nélkül. Jó ember — a szó szoros értelmében épen nem volt — de ki-tűnő jó hajós — igen.

Ép ezért nem sokára hadnagyi rangra emelkedett, először az Agamemnonon szolgált, hol kicsapongásai idővel inkább és inkább fokozódtak.‡

A tenger lett hazája, mindene, s ha egyszer-másszor a szárazra lépett, kicsapongó multságok között egészen elfeledé jó anyját s kis testvéreit. Voltak barátjai — legalább ő ezt hitte — oly férfiak, kik igen jól tudták, mikor vannak tele zsebei tallérokkal; voltak barátnői is, kik arczpirulás nélkül fogadták el ajándékait. Ő ilyen alkalomkor épen nem volt zsu-gori, sőt nagyon is bőkezű.

Veszély idején, vagy midőn valamely más szerencsétlenül járt hajónak kellett segélyt nyújtani, ily alkalommal ő volt a legmerészebb s a jók legjobbika. Csak arra nem gondolt soha sem, hogy visszahajózzon a hazai part felé, oda édes jó anyjához, a ki őt mindig minden isten-adta éjjel várta az égő gyertyával az ablakban.

Elmult 5, 10, elmult 15 év is. Gottfriedből 30 éves marczona alaku, megedzett erőteljes férfi lett, a ki a nap alatt a legkicsapongóbb életet folytatta minden tekintetben, a kinek az erős rhum ép úgy izlett, mint a gyermeknek az anyai tej, oly férfi lett belőle, a ki teremtőjére nem gondolt máskép csak káromkodás közben, mely nála mindennapos volt. Nem sokára azonban borzasztó napok vártak az Agamemnonra.

Egy hosszas, véstetjes ut vége felé, midőn már azt hívék, hogy nem sokára szerencsésen elérik az angol partokat, meg-eredtek az ég csatornái, — s a korom sötét éjben villámot, villám, dörgést dörgést követett s a legborzasztóbb vihartól kor-bácsolt tenger ide s tova hánytá, sziklákról sziklákra, hullám-ról hullámra dobta a hajót, de ez bátran küzdött balsorsa ellen. A világító toronyból lövelő fény megpillantásánál mindnyájuk szívét remény s kecsgetető öröm tölté el.

Ezen éj azonban végzettes volt az Agamemnonra nézve; egy szikra a rhumtól nagyon felhevült reszkető kéz által tartott szivarból azonnal megtalálta utját s vad daemon mód-jára rohant a hajó áruraktárába s néhány perc mulva a vör-henyeges lángok üték fel fejüket s villámgyorsasággal hara-pódtak el.



— Tűz! tűz! hallatszott egyszerre minden oldalról, s e rémkiáltás fölhatott egészen a haragvó, s a villámok fénye által csak olykor olykor megvilágított égig.

Azon jelenetet, mely most következett, képtelen a gyöngé toll leírni. Senki sem feledi ezt el soha . . . soha, a ki átélte. Nem lehetett másképp menekülni, csak is a hajóhoz kötött csolnak segítségével, de ezek is egy pillanat alatt tömve voltak szerencsétlenekkel. A hajó kapitánya hősi bátorságot mutatott. A vén iszákos ember egy pillanat alatt kijózanosodott, s bizonyos nemével a regényes rajongásnak csüggött hajóján és sorsát annak sorsával kötötte össze. Mig mindenkit ereje szerint iparkodott megmenteni, addig saját élte megmentésére mit sem gondolt, sőt égre földre esküvék, hogy hajója végromlását nem akarja túlélni, s vele együtt fog a habok közzé temetkezni.

Szívet s lelket megrendítő jelenetek fejlődtek ki a földelzeten: itt egy fiatal férfi áll sápadt arczezal, könyvelt szemekkel, nyakát átölelve tartja félelemtől alélt bájos menyasszonya; ott egy térdelő anyát látunk, ki gyöngéd csecsemőjét keblére ölelve, reszkető ajakkal imadkozik a Mindenhatóhoz segélyért; amott egy szegény árva gyermek — ki nagyszüleihez volt utazandó — néma félelemmel nézi a történézőket.

A matrózok ép úgy, mint kapitányok valódi hősökké váltak; mindnyájok közt azonban az óriás erejü, roppant termetü Gottfried tűnik ki bátorsága s önfeláldozó, életét minduntalan veszélyeztető segélynyújtás által.

Mindnyájan, kik ezen szörnyü vészes éjben szerencsésen megmenekültek, hálás szívvel emlékeznek vissza a bronz színü herkulési erejü bátor férfura, s áldva említik nevét.

Nem sokára minden ladik el lett oldva a hajótól s szerencsésen, vagy pedig a hullámok közt lelik halálukat.

A távozóknak az égő Agamemnon nyujtott némi tájékozó világítást. Csak Gottfried s a kapitány voltak még a hajón, a többiek mind elmenekültek.

— Kapitányom! vége van mindennek, elveszett minden — mondá Gottfried.

— Vége, — mondá a kapitány, bánatos hangon, — nyujtsd ide kezedet bajtárs, sok vészterhes utat tettünk mi már együtt — de ez az utolsó.

— Talán még valamikép lehetséges a menekvés, — kísértse meg.

— Nem, ezt nem teszem, én hajómat el nem hagyom, vele temetkezem a tenger feneketlen mélyébe, hiszen nincs senkim, se nőm, se gyermekem, se atyám, se anyám, a hajó volt mindenem, életem, örömöm, vele akarok meghalni. De kísértsd te, hisz neked van . . .

Ezek voltak utolsó szavai, egy vakító villám után, eget földet megrázó mennydörgés hangzott — s a tömérdek mennyiségben felhalmozott szesz égni kezdett. — Néhány pillanat . . . s az egész hajó darabokban uszott a haragvó tenger bős hullámai fölött.

Gottfried egy gerendát ölelt át, félig eszméletlenül küzdött a habokkal, ki tudja meddig . . . A mint magához tért, a nedves homokos tengerparton találta magát. Az isteni különös gondviselés védte meg életét. Félig eszméletlenül, vérző sajgó sebekből borítva soká feküdt nyirkos nyughelyén, ezután nagy nehezen felemelkedett s lassu léptekkel előre vánszorgott — de oh csodák csodája! gyakorlott szeme a feljövő holdvilágnál ösmerős sziklákat pillantotta meg. — A tenger hazai

földre dobá ki; s a part fölött egy alak haladt, alkalmasint a parti raktárok egyik óre, ki egy skót régi hajósalt dudolgotott.

E hangok, ez ösmeretes dal hallatára szive egyszerre elszorul, s sűrű könyzár borítá sápadt vérző arcát s most emlékezett azon szavakra, melyeket jó anyja mondott neki, akkor midőn hazuról eltávozott: — Az ablakba teszem a gyertyát, hogy haza találj jó Gottfriedem.

Már 18 éve annak, hogy elhagyta anyja házáat, anyjának mára 60 évet tul kellett haladnia, s már minden bizonyára réges rég porladozik a föld alatt, de talán az, a ki őt agg napjaiban gondozá, talán majd ez a valaki fog tudni róla utbaigasítást adni, vagy megmutathatja legalább sirját, a hol örök álmát aluszsa, az a ki őt legjobban szerette a nagyvilág ölen s a kinek emléke szivéből kialudt, hogy legalább könnyekkel rójjale a hála adóját. A marczone vad tengerész most megindult, hogy felkeresse a réges rég nem látott szülei házat. Szive azon utca felé vonta, a hol az a kidült bedült ház állott, aranyos gyermekkorának édene.

Az utca nem volt már többé felismerhető, a régi viskók és szemétdombok helyén diszes uj házak emelkednek. De mi az? Az utca legesleg végén gyakorlott szeme csak hamar egy messziről derengő fénysugarat vett észre. Nem egykori lakása ablakából jött-e ez? Álom ez vagy valóság? Lépteit megkettőztetve gyorsan haladt a szél felé.

És valóban nem volt álom, a mit látott. Lábai remegtek, szive hangosabban dobogott, midőn durva kérges kezeivel korhadt kis ajtón kopogtatott.

Reszketve várakozott . . . az ajtó nemsokára megnyilt . . . egy galambösz, szikár beteges nő állt a küszöbön . . .

Az ablakban ég a gyertya,

Igy várja fiát az anya . . .

édes anyja volt.

— Ki az? — kérdé erőtlen reszkető hangon.

— Egy szegény matróz, ki hajótörést szenvedett, — felelé Gottfried reszkető hangon.

— Jöjjön be s pihenje ki az ut fáradalmait, — mondá elérzékenyülten. — Bizony szörnyü éj ez. Nemde az ablakban égő világosság vezetett benneteket ide? Ezt már közel 20 éve minden estve meggyujtom. Csodálkoztok talán ezen? Hisz ezt kedves fiamért teszem, a ki engem régesrég elhagyott s még nem jött vissza. Gyakran, igen gyakran nélkülöztem, éheztem, fáztam, csak hogy gyertyára legyen elég pénzem; mert hisz más különben nem találhat haza szegény fiam. Már mindnyájan meghaltak, — mindnyájan, csak én vagyok életben, nekem nem lehet még meghalnom, Gottfriedomat várom, ha ő egyszer megjő, akkor szives örömet hallok meg.

Gottfried nem volt képes többé magát visszatartani. Hangos sikolylyal, könyhullatások közt omlott anyja lábaihoz, s csókkal halmozá el kopott ruhája szegélyét. Az agg nő mereven nézett reá, mintha eszméletétől lett volna megfosztva, — csak most vette észre Gottfried, hogy egy szegény csendes örülttel van dolga, kinek eszét elvette az aggasztó gond, az anyai fájdalom.

— Látod, látod, tudtam én azt, hogy az én Gottfriedem vissza fog jönni, — mondá könyvelt szemekkel s örömtől repeső ajakkal.

Jobb fiut, szeretőbb, gyöngédebb gyermeket, minő Gottfried ezentul lőn, még kívánni sem lehetett. Nem sokára egy hajó kapitánya lőn, megnősülvén több éven át részesült azon



szerencsében, hogy jó anyjának tömérdek bánatát legalább részben meghálálhatta.

Az anyai szeretet nagyobb, mint minden másnemű szeretet összevéve s túlél minden időt, ezen szép tanuság vonható rövid elbeszélésünkből is.

## U t i r a j z o k.

A. Paulinától.

(Folytatás.)

A város és kikötő felől ködszerű felhőfoszlányok nyultak be a tenger felé, a „Wilhelm“ még mindig elég távol volt, azonban matrózaink remélték, hogy ha egy kis szél pár lökést adna csolnakunknak, a jól megterhelt hajót csakhamar elérhetnék.

Egyszerre ismét erős nyomasztó lehelet csapott ránk; a fekete hullámok apró fodrokat vetettek, az égen pedig a hosszú felhőfátyolok össze-vissza kuszálódni kezdtek. S ismét megdöbentő csend állott be.

— Rajta, rajta fiuk! szólta a vén matróz s a tizenhat kar kiduzzadt erekkel lázas tevékenységet fejtett ki.

S a tenger felszínén, a meddig a szem elláthatott, apró hullámok hínálództak. Aztán erősebben kezdtek lüktetni, a mint egymással összezapódtak, piszkos hab verődött ormóikon; egyik hullám mintegy beleveszett a másikba, ezt ismét amaz nyelte el. A lég még mindig fojtó és nyomott, az ég pedig elsötétült annyira, hogy az előttünk már nem nagy távolban hintáló Wilhelm vitorlái csaknem egészen elhomályosodtak előttünk, csak az órszemlámpája világított szemünkbe, de oly dermesztő, kísérteties volt ez a fény. E perczen sajtós moraj keletkezett mögöttünk, az égen pedig a felhők mind örületesebben kavargtak, mignem egybefolytak s az egész eget betakarták. A moraj mindinkább növekedett, hátranézünk: egy óriási piszkos hullám sötéten rohant felénk tájékozva.

— A vihar, a vihar! — kiálták a matrózok, egyszerre ijedten s mintegy villámütésre megmerevedni látszottak karjaik s mire mi föleszmélhettünk volna, hirtelen hatalmas lökést éreztünk, a hullám-szörnyeteg bárkánk alá veté rettenetes vállat s egy pillanat alatt felkapott a magasba, toronymagasságyra. Fejem szédülni kezdett, behunytam a szememet s két kezembe rejtém arcomat. Még egy másodperc, s a szilaj óriás a mily könyvedén fölkapta hajónkat, oly hamar ledobta a válláról s tova rohant örületes robajjal, mi pedig alá zuhantunk a mélységbe, azt hittük a tenger fenekére. A tajtékozó viz-óriás hullám-sörénye az ég felhői közt vészett el, s nem volt nála kisebb, sem kevésbé félelmesebb, mely nem nagy távolból társa után iramodott, és mi, mintha két ingadozó, egymásra szakadni készülő sziklahegy közt lettünk volna, minden pillanatban várva, hogy ránk omol e hullám-hegy s maga alá temet. A második hullám-görgeteg is közelünkbe ért; alánk bukkant és pajzánul földobott, mint az előbbi, a szédítő magasba. Én nem láttam semmit. Szembehunyva oda simultam Gyulámhoz, ki átkarolt, és elszántan vártam a halált, melyet soha sem éreztem ily közel.

A vihar mind hatalmasabb, félelmes alakot öltött, a hullámok az égbe csaptak, s a tenger megnyílt a fenekig, a moraj megrendítő volt s a matrózok összetették a kezüket imádságra. És én érzéketlenül szemléltem mind ezt; hátra dőltem s nem tudtam a kis ujjamat megmozdítani. De nem is

akartam. Anyira vágytam a nyugalom után, hogy ha azt mondják, hogy: állj talpra és megmenekülsz, azt feleltem volna: hagyjatok nyugodtan meghalni.

A tengeri betegség lepette meg.

— A Wilhelm, a Wilhelm! meg vagyunk mentve! — kiálták most a matrózok. Föltekinték s a hullámoromról, melyen libegtünk, valóban szemembe ötlött a hajónk bevont vitorlája a másik hullám tetején. A matrózok ujongtak, de én ismét behunytam szemeimet, fejem lehanyatlott, kimondhatlan szédülés fogott el, a lelkemet pedig érzéketlen lemondás szálta meg, — egészen közönyös lett rám nézve, föl dob-e egy következő hullám a Wilhelm fedélzetére, vagy pedig alája gyur; a menekülés örömét nem érzem, csak azt éreztem, hogy nagyon jó lenne, ha egyszerre mindennek vége volna, s én elfeledném, hogy vagyok.

Félig öntudatlanul néztem, a mi körültem történik. A Wilhelm közelünkben volt, s a matrózok a legnagyobb erőmegfeszítéssel azon fáradoztak, hogy a hajó közelébe ne jussanak. A mint később megmagyarázták, bizonyos lett volna halálunk, ha valamelyik hullám a hajó mellé sodor, mert akkor vagy annak oldalán török darabokra gyarló bárkánk, vagy pedig alája csuszamlík, s mi mind két esetben menthetlenül veszve vagyunk.

Egy véletlen hullám-csapás mégis csaknem a hajó mellé juttatá csolnakunkat; a matrózok szerint csodás szerencsével megkíméltünk a veszedelemtől, s ekkor a hajóról kötelet dobtak csolnakunkba, melyet a matrózok azonnal megragadtak. A másik pillanatban hágsó ereszkedett alá a hajó oldalán, a matrózok ennek közelébe vontatták a csolnakot.

Férjem s az egyik matróz felemelni akartak s én kértem őket, hogy hagyjanak nyugodtan.

— Signora, az istenre kérem, ne vesztegessük az időt — szólta a vén matróz, — mert minden pillanat halált hozhat ránk, vegyen erőt s lépjen a hágsóra, mi hátulról támogatni fogjuk.

Csakhogy ez nehezen ment. Valahogy csak talpra állítottak, oda vittek a kötélhágsóhoz, lábamat rátették, de nekem nem volt erőm sem a hágsóba kapaszkodni, sem pedig föllépni. A vén matróz nyomban utánam jött; átkarolt két durva karjával s úgy fogta meg a hágsó köteleit. Nekem egyéb dolgom nem volt, csak a lábaimat fölemelni egyik lépcső-fokról a másikra. Valahogy mégis feljutottam a hajó párkányára. Ha a vén matróz nincs és Gyula, ki segített a matróznak fölczipeltetésemben, bizony ott veszhettem volna a nyomorult bárkában.

S mire följutottunk, akkorra minden erőmet, minden lélekjelenlétemet elvesztettem. Csak egy lépéssel lettem volna még alább, soha sem tudtak volna a földélzetre följutatni. Így is inkább földobtak egy fönt várakozó matróz karjai közé, mint fölvittek. Nyomban utánam jött Gyula s átvett a matróztól s lefektetett s mellém térdelt s ápolt ki tudja meddig, a mig tudniillik magamhoz tértem.

Utánunk a többi matróz is fölkuszott és szerencsésen megmenekült valamennyi. Természetes, hogy szó sem volt többé arról, hogy a matrózok bárkájokkal a kikötőbe visszatérjenek, előbb be kellett nekik várniok a vihar lecsendesülését.

Ilyen Sylvester-estém sem volt több, a mióta élek.

(Folytatása köv.)



## Egy hét története.

Májushó 23-dikán.

Az idei pünkösdünk. — „Testvéreink“ pünkösdje. — A szabók pünkösdje. — A zöldbeli korcsmárosok pünkösdje. — A színházak pünkösdje. — „Csók Julis.“ — A budai szinkör.

Őszintén bevallva, ugyan csunya ünnepünk volt. Piros pünkösöd napját az év legszebb ünnepének tartják; vigalom, táncz, zöldbeli mulatságok szokták ez ünnepen országszerte járni, jó falusi népek pünkösdi királynét koronáznak rózsakoszorúval s körül tánczolják a puha gyepen, a városiak kirándulást terveznek s mindent elkövetnek, hogy ez a két ünnepnap az év valamennyi napja közt a legkellemesebben teljék el. Bezzeg most oly unalmasan telt el, mint a legkiállhatlanabb hétköznapok. Ugy látszik, nem szeret minket többé az ur isten, különben nem tette volna meg velünk azt a csufszágot, hogy pünkösöd napján szürke felleg-lepedővel takarta el tőlünk a derült mosolygó szép eget, s nem zuditott volna a nyakunk közé esőt s nem csinált volna az utczákon bokáig érő sarat, hogy ki se telessük a lábunkat a szobából s oda benn unatkozni s boszankodni legyünk kénytelenek.

Vagy talán az uristen úgy gondolkodott, hogy midőn a világ egyik felén a legembertelenebb s legkegyetlenebb háboru dühöng, nem illik, hogy az emberek mulatozzanak, mintha s legpompásabban állana a világ sora; talán az uristen nem akarta, hogy elkövessük azt a csunyaságot, hogy széltében mulatozzunk, tánczoljunk és örvendezzünk akkor, midőn nemzettestvérünk az élet-halál harcot vívja a leggyalázatosabb önző módon rárohanó ellenséggel. Szent igaz, hogy ha nem lett volna helyén mulatoznunk ily időben, az isten nagyon jól intézte, hogy megakadályozott benne, mert bizony mitőlünk kitélt volna, hogy dalolva, örülve rózsák közt tánczoljunk, míg testvéreink, kik iránt való határtalan nagy rokonszenyünknek csak az előbb adtunk hét országra szóló kifejezését, halálos golyótól találva, vértől ázott köves homokon hörgik az utolsó. Így azonban testvéri rokonszenyhez illően távol maradt szívüinktől minden öröm s kiki szobájában maradt s duzzogva nézett ki az ablakon s szidta a szép csendesen permetező esőt és a barátságosan folydogáló hig utca-sarat.

Bizony nem volt társas összejövétel, kirándulás sehol, még csak a szomszédba sem mentünk el, s az ünnepnapra megrendelt tömérdek sok szép ruha a szekrényben rejtegette az egész világ gyönyörködtetésére szánt szépségeit. Bánták is a szabók, ha a fogason lógnak is, ők már fölvtették az árát, az ő pünkösdjök már meg volt, hanem bezzeg a szegény zöldbeli korcsmárosok, azokra ugyan rossz idő járt. Most már harmadik esztendeje, hogy oda a pünkösdjök. Ha nyájas, derült, a szabadba hívogató idő van, a milyen pünkösdhöz illik, akkor a zöldbeli vendéglősök e két napon beveszik az egész igényre szóló haszonbért, míg így csak a roppant nagy kár van meg. Hiába vágják el a nyakát annak a tömérdek sok libának, csibének, hiába vették meg szekér-számra a sok hust s minden egyebet, — a nyakukon veszett, kénytelenek veszteséggel oda adni a városbeli kurta korcsmárosoknak, ha ugyan potomáron sikerül tul adni a sok harapni való. Tudom, hogy a

zugligetben, városligetben nem volt egy becsületes asztalnyi kiránduló összevéve. Másodnapján különben az ég úgy tett, mintha kiderülni akarna, sőt egy-két napsugárnak sikerült a csunya felleg-burkolaton keresztül törve egészen hozzánk jutni, de nem sokáig tartott az. Akadt ugyan egy-két nagyon vakmerő vállalkozó, a ki elszánta magát, hogy mégis kirándul ha máshová nem, hát legalább a városligeti vendéglőbe, de még rá sem tette lábát a vasuti kocsii lépcsőjére, a bátorító napsugár megijedve, hogy ily meggondolatlanságra buzditott némelyeket, sietve elbujt ismét a szennyes fellegek mellé, a melyeknek haragos redői aztán egyszerre elvettek minden vállalkozási kedvet.

Na, legalább a színházaknak jól ment; tele volt mind a kettő, mind a két napon. Még a népszínház is, melynek igazgatója pedig megérdemelte volna, hogy üres háza legyen, a miért ily csunyan visszaélt az ünneplő közönség mulató kedvével s tudván, hogy e napon így is, úgy is mindenki elmegy, akármit adat elő, hát előadatott egy oly végtelenül silány férczművet, melynek szerzője okosan tette, hogy nevét eltitkolta a szinlapon, mert ugyan csak nem érdemelné meg a dicséretet. A „Csók Julis“ oly izléstelen, esetlen irka-firka, hogy ha valami önképzőköri negyedosztályos szárnypróbálgató írta volna, kalodába kellene érte zárni, hogy örökre letegyen a költészet istenének kísértéséről. Ez a „Csók Julis“ alkalmi vigjáték akarna lenni, a mennyiben a most folyó török-orosz háboruból van merítve a tárgya s célja lenne a török rokonszenynek alkalmat nyújtani egy kis színházi tüntetésre. Hanem e helyett boszankodást kelt a közönségben, mely előtt a szerencsétlen szerző, tegyük fel róla, nem rossz akaratból, hanem ügyetlenségből — inkább rontja török-barátaink hitelét, oly hibáit tüntetvén föl bárgyu tulzással, a melyek bizony egy cseppet sem alkalmasak rokonszenyünk élesztésére. Megkiméljük olvasóinkat a mese elmondásától, minek lenne része velünk a boszankodásban annak, a kit jó szerencséje megmentett e hitványság nézésétől. Mi csak a szegény szereplőket sajnáltuk; Soldosné észrevehetőleg röstelte, hogy ily szerepben kell föllépnie, is igazán szólva az igazgató meg is kimélhette volna tőle a kedvelt művésznőt.

Az ünnepek alatt nyílt meg a harmadik magyar színház is ott az alaguton tul, a Horváth-kerti roskatag deszka-bódé, mely már annyi nagy reményekkel, hangos ígéretekkel bevonuló színigazgatónak látta siralmas bukását. Ebbe a szinkörbe minden évben azzal lép be egy-egy vakmerő színigazgató, hogy az elődök által eljátszott becsületet jött megmenteni, s mire az idénynek vége elérkezik, oly alaposan megbukik ő is, mint a többiek s alkalmat ad egy még vakmerőbbnek a következő évben megmenteni a mégjobban „eljátszott becsületet.“ Most egy fiatal vidéki színigazgató adta magát e nyaktörő vállalatra, egy ügyes, iparkodó, nagy buzgalmu, jóra való fiatal ember, kit fölötte sajnálnánk, ha elődjeinek szomorú sorsára állene jutnia. Komoly törekvés van benne, s látszik, hogy nem szédelgés által akarja a közönséget becsalogatni. Jól szervezett társasággal vonult be s vonzó, sok élvezetet ígérő mű-



sorozattal, mely megérdemli, hogy a forró napokban kifáradjunk a Horváth-kertbe.

Hanem persze a budai szinkörre is jó időjárás kell és Gerőfi igazgató urnak is naponkint az égre kell nézni, hogy nem lát-e valamerre rosz akaratú felleget, valahányszor a szinkör ajtait kinyitattja, s az ünnepekkel úgy volt ő is, mint a zöldbeli korcsmárosok: senkinek sem volt kedve kimenni a nyirkos, hideg levegőben, a sárban, hogy megnézze a „Girofle-Giroflá“-t, Lecocq rendkívül kedves zenéjű operettjét, melyet pedig a fővárosi magyar közönség még nem ismer, s melyet Gerőfi társasága elég összevágóan, elég élvezetesen ad elő. Az első napok üres nézőtere Gerőfit még nem csüggeszti, nem is szabad csüggesztenie; be kell várnia a szép időket, midőn meghülés veszélye nélkül lehet szinkörébe kifáradni, mikor nem ijesztgetnek szürke fellegek; majd megválnak akkor, hogy csakugyan a szinkör szerencsétlen fekvése-e az oka az eddig még szomorú következetességgel bekövetkezett bukásoknak, vagy pedig a társulatnak hibás, vagy tökéletlen összeállítása és a műsorozat érdektelensége.

Mi szívéből kívánjuk, hogy ez utóbbiak legyenek a végzetes bukásnak az okai, mert ez esetben nem kell féltünk a törekvő, derék Gerőfit.

— p

## A h á b o r u.

Az európai harctéren a nagy dolgokra még mindig csak készülnek. De már meglehetősen előre haladtak a készüléssel. Románia függetlenségét nyilvánítá magát, az orosz hadsereg felvonult egész az erdélyi Kárpátok aljáiáig, a szerbek mozognak, s minden pillanatban várhatjuk, hogy itt Orsova alatt lépik át az oroszok a határt s ugyan ekkor bele szólnak a szerbek is és együttesen támadnak a törökre. Mi ezeknek hideg nézői vagyunk. A Dunát elzárták kereskedelmünk elől, s ekép érdekeinket megcsorbították; Oláhország függetlenségét nyilvánítá magát, ez által állami érdekeink ellen intézett támadást; a muszka sereg bevonult kis-Oláhországba, ekép határainkra lett veszedelmessé, a szerbek újra fegyverhez nyulnak, ekép a ránk nézve aggasztó bonyodalmakat növelik, s nekünk még sincs egy szavunk sem. Ha elvonnák országunkat, mi talán még akkor is némán tűrnök.

Ázsiában a törökök jól működnek. Suchum-Kale bevételét sokat használ nekik. A cserkeszek közt szitják a felkelést és veszélyessé teszik az egész kis-ázsiai kísérletet. Az oroszoknak Ardahan bevételét nem elég kárpótlás azért a veszélyért, mely őket a cserkesz fölkelés, és a törököknek hátba kerülése által fenyegeti.

A dolgok különben úgy állanak, hogy a legnagyobb valószínűség szerint már a jövő héten nagy események fognak történni, melyek végzetesek lehetnek.

## Budapesti hírvivő.

\* (Jótékonyág.) Király ő Felsége a német-peregi református hitközségnek iskolaépítéséből eredt adóssága törlesztésére, magánpénztárából 150 frtnyi kegyadományt, és Székely ó-görög katolikus hitközségnek, templomépítési költségei fedezésére, magánpénztárából 100 forintnyi segélyt, a hunyadmegyei Boj községi tűzkárosultjainak 200 frtot adományozott. — Simor János esztergomi primás a székesfejér-

vári főgymnaziumi deáksegélyző egyletnek 1000 frtot; az andódi leégeteknek 100 frtot; az Erzsébet-egyletnek 100 frtot; a sopronyi apácza-zárdának 1000 frtot; az esztergomi papi segélyalapra 400 frtot adományozott.

\*\*\* (Rózsás napló.) Jegyesek: Kóós Emil járásbíró és Traiber Victória urhölgy Bonyhádán. — Kálnoki István és Fejérpataky Laura kisasszony Egerben. — Székely Ferencz vasuti tiszt és Kerekes Ilona kisasszony Tiszvárvárkonyban. — Papp János ügyvéd és Nyikora Emilia kisasszony Szathmárott. — Ubránkovics Dániel és Székely Berta kisasszony R.-Keresztúron. — Dobrovsky Gusztáv és Tóth Vilma kisasszony Budapesten. — Ágoston Sándor és Hollósy Ilona kisasszony M.-Szigeten. — Fábian János és Horváth Gizella kisasszony Kassán. — B. Wäcker-Gotter Lajos és gróf Pejacsevich Leona kisasszony Zombolyán. — Egybekeltek: gróf Pongrácz Jenő és gróf Desseffy Izabella kisasszony Debreczenben. — Szacsavay Miklós és Bánffy Polixena kisasszony. — Himmelstein József és Eröskövy Vilma kisasszony Szegeden. — Dr. Özvegyi Ferencz és Béresy Etelka kisasszony Ungvárott. — Adler Gyula és Magyar Emma kisasszony Budapesten. — Vasquez Miksa örgróf és Kovács Teri urhölgy Kecskeméten. — Regius Lajos és Horváth Alexandra kisasszony Nagy-Károlyban.

\*\*\* (A Valeria-egylet majálisa) a mult pénteken a Széchenyi-szigeten szépen sikerült. Multság sokféle volt: gyermekek számára tombolajáték, léggömbök eregetése és labdázás, a nagyok számára zene, (a Rác Pali zenekarával és katonai zenekarral) csónakázás, melyben a Coburg hercegi pár is résztvett, tűzi játék s végül táncz. Némely dolgot különben, a „nagyok“ és „kicsik“ közösen is élveztek; így a többi közt, midőn a kicsik a „künn a bárány benn a farkas“-t játszották, abban (persze, csak tréfából) egy-két ismert fiatal ur is részt vett, a közönség mulattatására. Néhány kisasszony tombolajegyet, virágbokkrétát és szivart árult. Ebből a bevétel nem igen lehetett jelentékeny, de a belépti jegyek után szép összeg folyt be. Az elnök kedves leányai: Glatz Janka és Matild kisasszonyok többet eladtak száz jegynél, e mellett a multságon is ők fáradtak a rendezés körül legtöbbit, sűrögyve-forogva mindenfelé. A leányok körében voltak még többi közt: Farkas Ilon, Kéler Alexa, Nagy Anna, Ravasz Ilon, Füzesséry Ilon, Bethlen grófkisasszony, Staffenberger Vilma, Rónay Auna, Pscherer Katicza és Ilma, gróf Odeschalchi Erzs, Jung Ottilia kisasszonyok. A táncz nyolcz óra után kezdődött s csakhamar a legnagyobb kedvvel folyt.

\*\*\* (A magyar gazdaszonyok) csütörtöki majálisa a Margit-szigetre nagy és diszes közönséget vonzott. Budapest hamarjában nem látott oly sok szép és kiváló hölgyet együtt, a mint ez alkalommal a magyar gazdaszonyok multságán együtt volt, de a hűvös szél miatt a fényes társaság hamar kezdett oszlani s a tánczra csak kevesen maradtak. A multságon jelen volt Koburg herceg és neje, kiket a gazdaszonyok fáradhatlan, kitünő elnökei: Ráth s Kármánné urnök fogadták.

\*\*\* (Az izraelita nőegylet) évi közgyűlésén az egyleti választmány és nagyszámu tagjain kívül az egylet iránt érdeklődő vendégek is jelentek meg. A zárszámadások veszteséget tüntetnek fel, a mi természetesen a mostoha idők következménye. Kevesebb volt az egylet jövedelme adományokból, mint az előbbi években; az anyagi segélyt pedig — a mindinkább terjedő szegényedés és nyomor miatt — a fővárosi szegények a



legnagyobb mérvben vették igénybe. Az egyleti hölgyek buzgósága azonban virágzásban tartja e sok jótékonyságot gyakorló egyesületet. Megemlítjük ezuttal, hogy az évi jelentést az egylet tizennégyévi fenállása óta most olvasták föl először magyarul. Ez örvendetes változásban főérdeme van az egylet titkárának, Bassó Józsefnek, ki az egylet eddigi német ügykezelését egy év alatt, mióta annak titkárságát viseli, egészen magyarrá alakította. Magyar ott most a nyelv, a szellem és minden. Nagy elismerés illeti egyszersmind az egylet buzgó elnökét, Bischitz Dávidné urnőt is, ki sok egyleti teendője mellett a titkárt e hazafias művének kivitelében a leghőbb akarattal támogatta.

\*(A hazai iparpártoló egylet) választmánya hétfőn tartá alakuló ülését. A hatvan tagból azonban csak tizenhárom jelent meg. Beniczky Ödönne született Keglevich grófnő és Tarnóczy Gusztáv képviselő elnököknek s legelőször is az a kedvetlenítő kötelességük volt, hogy egy pár lemondást jelentsenek be. Gróf Szapáry Gyula az elnökséget, Kállai Béniné pedig az alelnöknői tisztet nem fogadták el. Ez lehangolólag hatott s Galgóczy Károly kijelenté: attól fél, hogy az egylet halva született vállalatot fog létrehozni. Az ülésen választottak végrehajtó bizottságot nőkből és férfiakból; továbbá egy másik bizottságot a szükséges adatok beszerzésére, a létesítendő árucarnok stb. kivételére; pénztárnoknak pedig megválasztották Galgóczyt, elnöknek Novelly Antalt, jegyzőnek Liptay Pált.

\*(Zichy Mihály) kitünő képirónk közelébb érkezik Budapestre, hogy nagy festményét, mely Erzsébet királyné Ő Felségét ábrázolja Deák Ferencz ravatalánál, teljesen befejezze. A művész nem akarta művét Párisban bevégezni, hogy a helyszínén annál pontosabban teljesíthesse munkáját. A nagybecsű festmény már itt van. Zichy kívánatára az akadémia hatodik terme mától kezdve el lesz zárva a közönség elől, mert a művész háborítlanul akar működni s egyáltalán az a kívánsága, hogy a képet egész befejezéseig senki ne lássa.

\*(Tóth Ede összes műveire) előfizetési felhívást bocsátott ki az elhunyt költő özvegye. Három kötetben a Falu rosza, a Toloncz, a Kintornás család című népszinműveken kívül, melyek által a korán elhunyt költő hírnevét szerezte, összegyűjtve lesznek egyéb drámai töredékek, önéletrajzi jegyzetek és költemények. Előfizetési ára füzve 4 frt, diszkötésben 6 frt, a pénz Aigner Lajos könyvkereskedőhöz küldendő. A mű Tóth Ede arcképével junius elején megjelen. — Bizonyára sokan lesznek, kik birni óhajtják a jeles költő műveinek e gyűjteményt.

\*(A magyar tud. akadémia) osztályai hétfőn tartották meg tagajánló és elnöki választó gyűlésüket. Az I. osztály részéről elnökké megválasztott: Pulszky Ferencz, tiszteletbeli taggá: Zichy Antal, levelező taggá: Wolf György és Beöthy Zsolt. Kül. taggá: Ebers. — A II. osztály ez évben a 200 aranyos nagy jutalom és Marczibányi jutalom fölött ítelt. Pályáztak az utolsó 5 év alatt megjelent bölcsészeti munkák. Azonban a kiküldött bírálók többsége a nagy jutalomra egy munkát sem ajánlván, az ez évben nem adatik ki. A Marczibányi-jutalom Domanovszky Endre nagyszabeni jogakadémiai tanár bölcsészettörténete II. kötetének adatik ki, melynek I. kötete is nyert már Marczibányi jutalmat. A Gorove jutalomra (60 arany) két pályamű érkezett be; kiadatik az I. számúnak. Következtek a választások; elnökké: Horváth Mihály választott. Továbbá ajánlatnak a nagygyűlésnek, t. tagokul: gróf Szécheny Antal és Botka Tivadar, rendes tagokul: Pauler

Gyula és Pesti Frigyes, levelező tagokul: Beöthy Leó és Haan Lajos, külső tagokul: Lévassour nemzet gazd. író és Villári Ferencz történetíró. — A III. osztály részéről elnökké megválasztott: Stoczek József, ajánlatnak rendes tagul: Dr. Balogh Kálmán, levelező tagokul: Dr. Horváth Géza, Dr. Káray Gábor és Kerpely Antal.

\*(A török-magyar barátság) megkötésének emlékére egy érdekes albumot fog kapni közelebb a nemzeti muzeum a stambuli főtanoda igazgatójától, Ali Suavi effenditől. A török vendégek Budapesten időzése alatt Törökország minden rétegeből érkeztek a magyar nemzet iránti rokonszenvennek kifejezést adó sürgönyök, melyeknek egy része, a helyett, hogy Budapestre a küldöttség vezére Sulejman seik kezei közé jutott volna, Ali Suavinál maradt vissza. Az érdemes effendi most azon jelentéssel áll elő a „Vakit“ című lapban, hogy a tizenötözernél több aláírást tartalmazó visszamaradt sürgönyök albuma gyűjtetnek és gazdagon diszitett kötésben a budapesti muzeumnak küldetnek, „hogy az későbbi évszázadokra szóló maradandó emléke legyen a megkötött szövetségnek.“ A kötés e feliratot hordja: „Megpecsételése a barátságunk és testvériségünk, mely 1492. (hadsra) év rebi ul evvel havában Magyar- és Törökország közt kötöttet.“

\*(A török vendégek) szives fogadtatására alakult polgári bizottság a reá bizott összegekről nyilvános számadás tetele mellett a közönségnek kegyes gyámolításaért köszönetet mondva, felosztott. Az összes bevétel 2536 frt 40 kr, a kiadás számlákkal adatolva 2455 frt 50 kr, marad felesleg 80 frt 90 kr és 1 font sterling. A 80 frt és 1 font sterling a helybeli konszultusnak kézbesítettett a török sebesültek részére, a 90 kr előíratott a török sebesültek részére történendő további gyűjtés számlájára.

\*(A softák) hazaérkeztek. Az „Egyetértés“ május 18-dikáról Konstantinápolyból e táviratot vette: A Magyarországon járt török küldöttség tegnap érkezett meg a Lloyd-gőzössel. Velök egy hajón jöttek az osztrák magyar nagykövet Zichy Ferencz gróf és a német nagykövet Reuss herczeg. A küldöttséget óriási néptömeg várta; hajókkal mentek eléjük. Leirhatatlan lelkesedéssel, ölelés és könyök közt fogadták. Egetreszkettetőleg hangzott szakadatlanul a csak jása madsarlar és éljen a testvéri szövetség. A magyar kardhozó küldöttség fogadtatásán kívül a mostanihoz hasonló imposans tüntetést nem látott Törökország fővárosa. A küldöttség tagjai jó egészségben érkeztek. Magyarországi élményeiről elragadtatással beszélnek. A magyarok iránti barátságot ez szenvedélylyé fokozza. A küldöttség üdvözlétét küldi „vendéglátó“ magyar testvéreinek.

\*(Egyenruhát) szándékoznak viselni a két egyetem polgárai. Hétfőn délután az ifjuság látogatott ülést tartott a központi épület egyik termében, hol elvileg kimondva ezen intézményét, 25 tagból álló bizottságot küldött ki, hogy e célra tervezetet készítsen. Határozatba ment az is, hogy a szükségelt posztót hazai gyárakból rendelik meg, továbbá takarékosági tekintetekből is, a mennyiben oly nézetet szándékoznak ezáltal meghonosítani, mely olcsósága mellett a divatnak ne legyen alávetve, s így az egésznet olcsóbbá és a szegényebbek által is megbirhatókká tegye. Már bemutattak egy öltözetet (szürke pantalon, kék blouse, fekete kucsma,) mely azonban nem talált általános tetszésre. A ruha viselése különben nem lesz kötelező. Az ifjuság pályázatot fog a szabókhoz kibocsátani, hogy az előírandó terv szerint ajánlatokat nyújtsanak be.



\* \* (*A budai dicső nap*) emléket az idén is megülték. Pünkösd első napján vették be 28 év előtt a honvédek Budavárát és e napon ünnepély volt a krisztinavárosi temetőben. A budai honvédegylet által emeltetett siremléket leplezték le az elesett honvédek sirján. Daczára a kedvezőtlen időnek, a Horváth-kertből nagyszámu ünnepélyes menet vonult ki nagy nemzeti zászlóval. A gula-alaku szürke márvány emléken, mely koszorúkkal volt borítva, e föliratok olvashatók: „Itt nyugszanak az 1849 évi május 21-dikén Budavára bevételénél elesett vitéz honvédek porai, áldás emlékükre!“ „Az 1848/9-diki honvédek emléke éljen öröké!“ „A honért és függetlenségért vértettek el;“ „Felállította a budai honvédegylet által kiküldött bizottság 1877 május 21-dikén“. A közönség ez emléket körülállva, dr. Szénássy egyleti elnök adta elő az emlék létrejöttének történetét, említve, hogy a tervezett szobor is nem sokára felállitható lesz egy köztéren. A „polgári dalkör“ „Szózat“ éneke után Feleki Miklós beszélt, dicsőítve az elesett vitézek emlékét. A dalárda Kölcsey-himnusa után pedig Jámbor Endre beszélt a felállítandó szoborról. A beszédeket megéljeneztek s indulók dallamai mellett osztak szét. Az ünnepélyen jelen volt Damjanich özvegye is; az emlék körüli diszörséget pedig a menház rokkantjai képezték, ünnepi ruhában.

\* \* (*Két szép párduczot*) kapott ajándékba az állatkert. Ezeket Szeijd Ahmed Hariri arab sejk, a mekkai mecset öre hozta magával, a ki alatt otthon hatszáz alsóbb rendű pap áll s a ki a porta segítségére hatszáz katonát készül állítani. A megszelidített két párduczot nem gróf Andrásynak hozta ajándékba, mint a lapok irták, hanem a magyar nemzetnek, viszonzásul az Abdul Kerimnek adott diszkardért. Megtudva, hogy van állatkertünk, beléegyezett két kedves állatjának odaadásába. Négy hónap óta utazik e két állattal, Konstantinápolyon, Várnán, Viddinen és Románián át. Ez utóbbi helyen kirabolták s kis hijja, hogy meg nem ölték. Aradig aztán két kocsin jött, mert vadállatait, (noha szelidek) nem akarták vasuton szállítani. Csak Aradtól idáig jött vasuton. „A mohamedán — mondá, — a jó tettet nem hagyja viszonzatlanul s ha tőlem telnék, a világot adnám nektek azért a diszkardért.“ A mekkai ör nagy fáradságos utat tett, hogy rokonszenvét bebizonyítsa. Arab ruhát, kopott kaftánt és fehér turbánt visel. Egy kalauz és két szolgálja van vele. A „Pannonia“-ba szállt s átadva két kedves párduczát, körülnéz a fővárosban, meglátogatta Gül-Baba sirját, kipihen a hosszú ut fáradalmait s aztán megy haza. Ez aztán bebizonyította, hogy nem sajnálta a fáradságot. A két párduczot kedden adta át dr. Szabó Józsefnek és Serák Károly igazgatónak, elbeszélve nekik a két megszelidült szép állat szokásait. „Jól viseljétek magatokat kedves állatok!“ — mondá a kertben hagyott párduczainak, midön megvált tőlük. Igérte, hogy két oroszlánt és egy himtigrist is küldet fia által állatkertünk számára, ha gondoskodnak Alexandriából való ideszállításról. Három hó alatt ez állatok ide érkehetnek, csak aztán jobban viselnék gondjukat, mint az eddig elpusztultaknak.

\* \* (*Vegyesek*). Gróf Teleki Sándor a „Selyemgyerek“ című népszínművön dolgozik, mely először Kolozsvárott fog színre kerülni. — A „fővárosi szeretetház“ esztergomi kirándulása — a kedvezőtlen idő következtében — május 27-dikére, vasárnapra halasztott. — A Corvinák már ki vannak állítva a muzeum régiség-tárában. Láthatók azokon a napokon, melyeken ez osztály nyitva áll. — Gróf Zichy József van kiszemelve az országos műemlékek ideig-

lenes bizottságának elnökségére. Eleintén Pulszky Ferencz volt szóban, ő azonban a jelöltség ellen határozottan tiltakozott.

\* \* (*Halálozások*). A lefolyt héten meghaltak: Kölcsey-Kende László, 87 éves korában. — Paray István technikus, Budapesten. — Papp Zsigmondné, született Latinovics Róza asszony, 57 éves korában. — Várady György ügyvéd, Budán. — Skultéty Alajos ügyvéd, 30 éves korában, Nagy-Szóllóson. — Döry Antalné, született Walla Ottilia asszony, 54 éves korában, Budán. — Ifj. Végh Ignác törvényszéki bíró, 35 éves korában, Budapesten. — Dr. Fleischer József, egyetemi tanár, 50 éves korában, Budapesten. Béke hamvaikra!

## Irodalom és művészet.

A nemzeti színház műsorozata is egy hatásos színművel lett gazdagabb. „Dóra,“ Sardou ez ujdonsága, merjük állítani lesz oly hosszú életű, mint a lángeszű költő legsikerültebb színműve. A hirneves francia író finom érzéke, mesteri ügyessége, kiapadhatlan szelleme a modern francia irodalmi termékek legkiválóbbjai közé sorolják e darabot. Elüt a többi színművektől, mert nem szerepel benne hűtlen asszony, sem csapodár férj, tehát a szerelem csak mellékes dolog benne, s mégis mulattató, csupa politizálás az egész darab elejétől végig, s mégis folyvást érdekfeszítő.

Meséjét röviden elmondhatjuk. Nizzában a legtarkább fürdővendégek közt van egy állítólagos spanyol marquisnő, ki szegény, s ki abból él, hogy a bécsi diplomatiát apró levelekkel tartja, melyekben elsevegi, a mit maga körül lát. A marquisnőnek van egy szép lánya, Dóra, kibe beleszeret egy fiatal tengerésztiszt. A spanyol nők később Párisba mennek, hová az udvarló is követi őket; a két fiatal közt kifejlődik a szerelem, mely egy ál-grófnőt, ki szintén a bécsi diplomatia kémje, irigygyé tesz, s arra késztet, hogy ellopjon a fiatal férj fiókjából egy fontos okmányt ép az esküvő napján s a lopás gyanuját a fiatal feleségre tolja. A férj kételkedik is nevében, mig végre egy jó barát kicsalja az ál-grófnőből a valót.

A darab tele van a legérdekfeszítőbb jelenetekkel. Az első felvonásban a fürdő-élet tarkasága rendkívül érdekesen van festve; a második felvonásban egy orosz hercegnő, ki a politikát nagyban üzi, a kis képviselő, igen figyelem-lebilincselő alakok; rendkívül szépen irt jelenet az, midön a fiatal udvarló felajánlja segélyét a megszorult Dóráéknak, ki nemtelen ajánlatnak veszi ezt, s utóbb megtudva, hogy nőül venni akarja az, a kit imád, kitörő örömmel borul kebelére. Az okmány ellopása után folyvást a legnagyobb feszültségben van az érdeklődés; kitünő az a jelenet, midön az ál-grófnő, kit keztyűjének parfumeje árul el, lépre kerül s bevallja bűnét.

Színészeink pompásan játsztak. Helvey Laurában ismét örömrünk telt. A kisasszony ma már ott áll, hogy büszkék lehetünk rá egy Prielle Kornélia, egy Felekiné mellett is. Náda is szépen játszta a fiatal szerelmezt, Feleki pedig egy vén cselészövő diplomata-kém szerepében volt kitünő, Kassainának kevésbé sikerült a politizáló hercegnő szerepe. Színházunkban a francia darabokat ez időtájt a legjobban, legösszevágóbban adják elő s élvezet nézni. Bárcsak ezt mondhatnók a klasszikus darabokra nézve is.



## Nemzeti színház.

Május 19-dikén: „Észak csillaga.“ (Donadio.) — Május 20-dikén: „Szent-  
iván éji álom.“ — Május 21-dikén: „Gróf Dormándi Kálmán.“ — Május  
22-dikén: „Ördög Róbert.“ (Kauserné.) — Május 23-dikén: „Dóra.“ —  
Május 24-dikén: „Sevillai borbély.“ (Donadio.) — Május 25-dikén: „Ibo-  
lyafaló.“

## Divattudósítás.

A tavaszi divat legesinosabb újdonságai közé tartozik kétségkívül a min-  
denféle színekkel himzett fekete csipke, melyet failleplissék fölé alkalmaznak  
és így a szép öltözékek egészen új dizsét képezik. Egyáltalában felette gazdag a  
jelenlegi idény aprólékos csecsebecsékben, nem csak az ékszer-féléket értem,  
melyek az öltözéket nagyon emelik, és még az egyszerű öltözékeknek is valami  
ünnepies szint kölcsönöz. Ezen díszek közé tartoznak ama kis gaze-fichük-  
is, melyek látszólagos hanyagsággal a vállakra vetvük és elől könyvedén  
megkötvék, és a szalagesokrok, melyeket a hajban viselnek, az egyiket, a  
nagyobbikat elől, kissé oldalt feltűzve, a másikat pedig hátul, a fül mögött,  
természetesen a másik oldalon. Barna hölgyek a csokrokat koráll vörös,  
láng-(vesuv) vörös és mandarin színben (élénk sárga) választják, míg a  
szőkék világoskék, rózsaszínűben, mohazöldben stb. A szép halvány piros ko-  
rallszín mintegy átmenetet képez a tulságos vörös színek közt. Jól illő, kö-  
nyed formájú csipkekedőcskék arany tűkkel, iv formában, török, patkók,  
ostorok, póznák stb. alakzatokkal tűzettek össze, a melyek gyakran drága  
kövekkel rakvák ki. Egyik kedves, és mint látom nem csak e téren figyelmes  
olvasója lapomnak, tudakozódik, ha divatosak-e még az övcsatok. Miután  
öveket sem viselnek már a derék körül, úgy a csatok magoktól huzódtak  
vissza a lomtárba, várván csendes békeességben az ő újbóli feltámadásu-  
kat. Az új divat szerint az órát egy kis arany kampón viselik, a melynek  
kedveért a derék bal oldalvarrásába egy kis gomblyukat varrnak. Erre erő-  
sitik aztán az órát lánczostól, vagy a legyezőnek való kampót is, sőt a kis  
Margittáska vagy a netáni flocconak is ez a helye. A nyitott, bő ujjak iránti  
előszeretet megújította a karpereczek iránti elismerést is (minő eszmelán-  
czolat a divatvilágban is!). Legkedveltebbek jelenleg ama több keskeny  
részből álló ugynevezett szerencse-karpereczek (porte bonheur), melyeket  
még a legegyszerűbb öltözékekhez is előszeretettel viselnek. A drága karpere-  
czek közül a széles, négyzetes, nehéz karpereczek divatosak, melyekre  
drága kövekből, gyémántokkal vagy gyöngyökkel a tulajdonosnő nevének  
kezdőbetűi vannak kirakva. Egyszerre a nyakék is újból előkerül, még pedig  
nyaklánczok alakjában, finom munkában, kétféle, tudniillik sárgásabb és  
vörösebb aranyrészekből összeállítva. Több sor finom aranyláncz a nyak  
körüli, elől egy szép camé által összefoglalva, szintén divatos nyakék. Igen  
szépek a szalagformában dolgozott aranylánczok, elől medallionnal, a melyen  
drága kövekkel a név előbetűje ki van rakva, vagy egy virág, csillag, kereszt  
stb. De azért fekete bársonyszalagon is viselik a medaillonokat. A divatos  
melltűk igen terjedelmesek, és jelenleg nem is melltűk azok, hanem görög,  
egyptomi vagy byzanthi stylusban dolgozott ling-longok, melyek gyakran  
művészileg kivitt remekművek és eredeti összeállításai vagy formáik külö-  
nössége által tűnnek fel. A legkedveltebb fülbevalók még mindig a „vizcep-  
pek“, t. i. egyes gyémántok vagy gyöngyök, melyek a fülbe csavartatnak. A  
hosszu, csinos lógokkal díszített fülbevalók kizárólagosan csak a társasági  
öltözékekhez viseltetnek. Egyszerűbb viseletre fülbevalónak jelenleg igen  
divatosak az arany vagy ezüst golyók, egy keréktől körülvéve. Közönségesen  
pedig még mindig nagyon viselik a tekenősbékából készült csecsebecsék-  
ket és a fekete jet díszítvényeket is.

A keztyűk még mindig nagyon hosszúak. Reggeli öltözékekhez gomb  
nélkülieket viselnek az ugynevezett dán bőrből készültkeket, látogatások al-  
kalmával pedig a ruha színéből valókat, négy, öt, hat gombbal is, és esté-  
lyekre olyan finom, hosszú keztyűket, melyek majdnem könyökig érnek, és e  
szerint a karpereczeket is a kesztyűn felül kell viselni. Sokat beszéltek már  
az átlátszó flet keztyűről is, melyek a bőrkeztyűk helyét pótolná, de bizony  
nem igen sikerül ez neki, az egyes kísérletek nem találtak általános tet-  
szésre, meglehet azonban, hogy a mostoha, hideg időjárás is gátolta annak  
terjesztését.

És ime megtettem kötelességemet e téren e héten és feljegyeztem a  
mit a szüntelen forgó, haladó és nyugtalan időáramlat elémbe hozott, és  
őszintén vallom meg, ez egyszer fájdalmas érzéssel pillantottam át azon  
drágaságokat, melyekkel a világpiacz bővelkedik. Annyi csapás ért bennün-  
ket, annyi megdöbbentő hirt hallotunk viz, tűz és háboru pusztításairól, hogy  
bizony aggodva kérdezzük, hányan vannak és hányan lesznek hazánkban, a

kik az ilyen költséges, csak a jólét által jogosult kiadásokat engedhetik meg  
maguknak? Oh bár remélhetnők a legjobbat és hölgyeink nyugodt lélekkel  
örvendhetnének a gyöngéd ajándékok belső értékében is!

## Számrejtvény.

J. Ambrózy Etelkától.

1. 2. 4. 7. Hasznát veszik tollának,  
Husának és zsírjának,  
De a toll is fölhasználja,  
Hirlapjába átplántálja.
2. 3. 3. 2. Sok szép s bájos hölgynek neve,  
Jakab után ünnepelve.
4. 5. 6. 7. Halak között rabló-gyilkos,  
Haltenyésztő légy óvatos:  
Mert fölfalja peccenyédet  
Eltemeti reményédet!
2. 4. 7. Fő folyónknak bő virága,  
De nem tart soká pompája,  
Nem is virág, mert van lába,  
S jut a halak bő gyomrába.
1. 7. 6. 5. 1. Ez meg igen furcsa madár,  
Fészket rakni soha nem jár,  
Nem csiripel, nem énekel,  
Mégis vigan nyaral-telel.
- 1—7. Nálunk sokkal egyszerűbbel  
Megfenyitik az ebet,  
Hazájában az kormányoz,  
Osztnak vele ütleget.  
Tányérnyaló imádja,  
A hős lengyel utálja,  
Á jó magyar azt kívánja:  
Korhadna el nyele, szára  
Milliók megváltására  
Valahára!

Megfejtési határidő: júniushó 20-dika.

A f. é. 17-dik számban közlött rejtvény értelme:

A r a.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Bronts Sarolta, Sárosy Mari, Jánossy Lajosné, Korenágh Serk Her-  
min, Szécsényi Mariska, Dömötör Ida, Hedry Iona, Lakatos Zsuzsika, Hosz-  
szu Elekes Matild, Bátor Sigray Istvánné, Mehrwerth Anna, Ében Gizella,  
Mednyánszky Margit és Erzsi, gróf Zay Emilia, Mandula Ida, Abonyi Já-  
nosné, Pessina Edéné, Kovács László, Jakó Viktória, Paulina és Piroska,  
Bányay Ilka, Moesz Gézáné, Gorove Anna, Eckert Karnász Mariska, Áronfi  
Fisch Jeanette, ifj. Szlávik Nándor, Magyar Matild és Felici, Wipf Gyu-  
láné, Wigner Gizella, Máriássy Lászlóné, Király Kálmánné, Panajott Emi-  
lia, Bohus Gyuláné, Györffy Erzsi, Csepelyi Zsuzsika, Györffy Karolin, Ham-  
balek Gizella, Palits Mari, Bosnyák Anna, Tahy Fehérváry Kornélia, Tóth  
Bertalanné, Ivanich Irma, Stresznyák Hermin, Spéczián Gusztávné, Mura-  
közy Róza, Jármay Ambrózy Etelka, Szentmiklóssy Margit, Pogány Erzsi, Fo-  
dor Mariska, Lengyel Ida, Nagy Flóra, Tóth Zsigáné, Máar Jozefin, Du-  
lácska Endréné, Pajor Iona, Csillagh Olga, Varga Konstantia, Orosz Nina,  
Tamás Kornélia, Szilágyi Emilia, Dankó Mariska, Horthy Albertné, Milics  
Krisztin, Fényes Kiss Berta.

## Tartalom.

Gerster Etelka. (arczképpel.) — Byron-émlék, Ábrányi Emiltől. —  
Árnyak, László Mihálytól. — A gyertya az ablakban, közli Rónaszéki. —  
Uti rajzok, A. Paulinától. — Egy hét története. — A háboru. — Irodalom  
és művészet. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás.  
— Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.  
A boríték: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. —  
Megbízások tára. — Hirdetések.

M a i s z á m u n k m e l l é k l e t e : Gerster Etelka arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



22-dik szám.

Junius 3-dikán.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

## K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országut 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |   | R. katolikus és protestáns naptár |                   | Ó-naptár        | Izraeliták naptára | Hold-járás        | N a p -  |          |
|-----------------------|---|-----------------------------------|-------------------|-----------------|--------------------|-------------------|----------|----------|
|                       |   |                                   |                   |                 |                    |                   | kelte    | nyugta   |
|                       |   |                                   |                   |                 |                    |                   | óra perc | óra perc |
| Jun.                  | 3 | Vasárnap                          | G 2 pk. ut. Klot. | G 1 Sz. hár. v. | 22 B 1 Mindsz. v.  | 22                | 4 7      | 7 49     |
|                       | 4 | Hétfő                             | Quirin püspök     | Quirin          | 23 Péterf. b kezd. | 23                | 4 6      | 7 50     |
|                       | 5 | Kedd                              | Bonifác püspök    | Marczián        | 24 Simeon          | 24 B. Jerob. elp. | 4 6      | 7 51     |
|                       | 6 | Szerda                            | Norbert           | Pálka           | 25 János fejed.    | 25                | 4 5      | 7 52     |
|                       | 7 | Csütörtök                         | Róbert            | Pulcheria       | 26 Kárpus          | 26                | 4 4      | 7 53     |
|                       | 8 | Péntek                            | Jézus szent szive | Medárd          | 27 Therapius       | 27                | 4 4      | 7 54     |
|                       | 9 | Szombat                           | Felicián vértanu  | Elsőd           | 28 Nicetás         | 28 Sab. Korah.    | 4 3      | 7 57     |

## V i d é k i t á r c z a.

**Baján** a szent-jánosi kápolna javára a helybeli szintársulat pünkösdi vasárnapján 2 vigjátékot adott elő: a „Kukli prédikáció“-kat és „a Szép molnárnét.“ Midőn előadás után az öszeszámolás megtörtént, kitünt, hogy a tiszta jövedelem 4, mond négy krajczárt tesz ki, és miután a természet általános törvényei szerint a szintársulatnak élnie is kell, a szent-jánosi kápolna javára a tiszta jövedelemnek csak egy negyed-része, azaz egy krajczár volt fordítható, míg a tagok számára 3 krajczár jutott. Megjegyezzük, hogy czimül a szini czédulán nagy betűkkel „Jótékony czélu előadás“ pompázott.

**Az esztergomi** kirándulás, melyet a fővárosi szeretetház-egyesület mult vasárnap rendezett, fényesen sikerült; a résztvevők a legnagyobb meglepéssel tértek vissza. Jó idő volt; a szeretetházi egyesület tagjai jól betölték a házi gazda szerepét. Tíz órakor Visegrádnál kötött ki a hajó s a romokat az egész társaság megtekintette; — Esztergomba két órakor érkezett, hol a gőzhajóállomáson nagy néptömeg várakozott, élén az esztergomi értelmiség legkiválóbbjaival. A várból taraczk durrogás üdvözölte a vendégeket; s a tűzoltók zenekarral vonultak ki. Üdvözlés után diszebed volt a hajón, kitűnő hangulat mellett. Az első poharat taraczkok durrogása közt Weisz Bernát Ferencz köszöntötte a királyra, a másodikat dr. Dárday a hercegprimásra; a harmadikat dr. Rosenberg a társaságra. Ebéd után ünnepélyes bevonulás volt a városba, hol a hercegprimás gyönyörű képtárát s a bazilika műkincseit tekintették meg; ez alkalommal az új szent Istvánkápolna is megnyitott. Este hét órakor diszeloadás volt a szinkörben, nagy óvátiokkal. Nyolcz óra után pedig fényes táncmultság a fürdő termeiben.

**A veszprémi** munkakiállítás első csoportját a veszprém-vidéki nők kézimunkáikkal és gazdasszonyi készítményeikkel oly kellemessé varázsolták, hogy a vidékiek nem kis meglepetéssel szemlélték a szebbnél-szebb czikkeket. E csoport bizottsága nőkből állott és pedig a következőkből: Altstedter Mórné, Balla Róza, Berki Károlyné, Brenner Lőrinczné, Dukovits Sámuelné, Fischer Manóné, Peczek Ida, Ruttner Sándorné, Rothhauser Mórné, Véghely Dezsóné. A bizottság elnökévé Véghely Dezsóné urnót, előadójává Gelléri Mórt választották. Bár e csoport a legnagyobb volt, a megbirálással mégis szakszerűen és gyorsan készültek el, és 136 kiállító közül 14 kitüntető, 45 elismerő, és 76 emlékmányt nyert. Ezenkívül a gyöngédlekkü, művelt bírálónők a balatonfüredi szeretetháznak e csoporthoz eső kézimunkáit, melyeket a munkára nevelt gyermekek készítettek, úgy bírálták meg, hogy a legszorgalmasabb három növendék ösztön-

zésére egy-egy aranyat adtak. A sok kiállító közül első sorban az angol hölgyek és az irgalmas nénék nevelőintézetét, (Pápa,) a Batta nővéreket, Buchwald, Babay Kamilla, Rothhauser kisasszonyt kell kiemelnünk, kiknek kézi munkái a kiállítás legszebb darabjai közé tartoztak. — A vándorgyűlésnek Gelléri vezetése alatt Veszprémben maradt tagjai másnap kirándultak B-Füredre, hol Écsi fürdőigazgató, majd Molnár Aladár országos képviselő magyaros vendégszeretettel fogadta őket. Innen Peczek Gyula ur nyári villájába rándult az ifjuság, s a néh. Ranolder püspök által alapított és pompásan berendezett kéjlakot és szállót tekintette meg. Veszprém város közönsége különben is minden tőle telhetőt megtett a vendégek szórakoztatására, és a mily szép eredményeket képes a vándorgyűlés és munkakiállítás fölmutatni, oly emlékezetes marad a veszprémi magyar közönség szivessége a vendégek előtt is.

**Sátoralja-Ujhelyen** a gazdasági kiállítás alkalmával bazár is volt, melybe hat nőt választottak a nőegyletből. Indítványozták, hogy legyen köztük izraelita nő is, mit több hölgy ellenezett, mondván, hogy akkor ők kilépnek. A vége az lett, hogy izraelita nőt csakugyan nem választottak, noha nemcsak a korszellem úgy kívánná, hanem nemzetiségi érdekünk is, melyet legkevésbé mozditunk elé elavult felekezeti előítéletekkel. Az eset természetesen izgalmat keltett. A kiállítás megnyitása előtt egy körben szóba hozták azt s egy idegen ur hibáztatta az eljárást, mely nem a mai világba való. Erre a másik asztaltól föl kel valaki, számon kéri az idegen urtól szavait, elégtételre szólítja föl s nevét kéri. — Az idegen ur nyugodtan adta át névjegyét, melyen egy magasállásu kormányhivatalnok neve volt olvasható.

**A Maros** áradása egyre tart. Aradon ugyan vesztett már nagyságából, de annál jobban dühöng Szegeden és Uj-Szegeden. Pénteken este a rohanó víz keresztül törte Szőregh és Desck közt a gátot, mintegy 140 öl széles utcát nyitván rajta. A katonaság riadót fujt, reggel már ezer ember dolgozott teljes erélyvel a töltés helyreállításán. Azonban ez sem használt sokat, mert a csaknem 25 lábnyi víz áttört az uj-szegedi földekre a töltés felett. Uj-Szeged községe, mely lapályban fekszik, a szó szoros értelmében uszik, a lakosság a vész elől éjnek idején Szőreghre menekült, melynek fekvése dombosabb. Szombaton déli 12 órakor öt ágyu lövés tudatta, hogy a Tisza balpartja átvágott s a Maros elkezdett ömleni tajtékzó dühvel a Tiszába. A szerencsétlenséget tetőzte az, hogy éjjel Uj-Szegeden tűz ütött ki, s a lángok nagy pusztítást vittek véghez, a merre csak vizet nem találtak. Oltásra



természetesen annál kevésbé lehetett gondolni, mert nincs a község egyetlen házában sem lakója. A házak perczenként omlanak össze: a lakosság feliben-harmadában öltözve csak fel, zokogva nézi a pusztulást a másik partról. A katonaság, polgárság, deákság, (tanárok vetése mellett) a kimerülésig dolgozik. Hogy a Maros ezen áradása mily iszonyu károkat okozott, elég legyen felhozunk, miszerint 6--7 ezer holdnyi terület áll víz alatt, melyen a leggyönyörűbb vetés diszlott; Uj-Szeged el van törölve a földszinéről.

### Megbizások tára.

Mint már mult heti számunkban említettük, a félelvi könyvmellékletek szétküldésébe már belékezdünk és szakadatlanul küldözük meg azokat t. előfizetőinknek, úgy, hogy rövid idő múlva mindnyájan birtokában lesznek az illetékes kedvezménynek. Egyuttal pedig engedjük meg mind azon t. előfizetőink, a kik a jelen év első felében csak egy évnegyedre fizettek elő, de a könyvek megrendelése által egész évre le vannak kötelezve lapunk iránt és a második évnegyedi díjat nem küldték még be, hogy azt legalább a könyvek átvétele után azonnal sziveskedjenek eszközölni, nehogy a nem távoli második félévkor a mult évnegyed rendezetlen legyen. Ugyan erre figyelmeztetjük még azon első évnegyedi előfizetőket is, a kik ha nem is a mostani, de a régiebb 12 kötet könyvet hozatták meg maguknak, mert ezek meghozatala is kötelező, mint azt számtalanszor ismételtük.

Tivadarra B. S. urnőnek: Legközelebb kezei közt lesz.

Miskolczra S. I. urhölgynek: Bár elfogadhatnám szives meghívását. Nekem nincs szünidőm már 18 év óta.

Láczára R. M. urnőnek: Köszönettel vettem és legközelebb indul a csomag.

Debreczenbe V. I. urnőnek: Sort kell tartanom, hogy a szétküldés szám szerint és rendesen menjen; csak néhány napi türelmét kérem tehát még!

Z. Szt. Gróthra K. S. H. urnőnek: Legközelebb kezei közt lesznek azok.

Rimaszombatba B. S. urhölgynek: Egészen jó volt.

Miskolczra V. J. urnőnek: A mint időm megengedi, újból irok; most ez valóban lehetetlen. Szives tisztelet.

Hátszegre R. A. urnőnek: Egy hét alatt okvetetlenül kezei közt lesznek.

Miskolczra L. L. urnőnek: Csak a mostani, új előfizetési fölhívásokban felsorolt munkák vannak még birtokunkban. A nevezettek közül néhány regény Aigner Lajos és Pfeiffer Ferdinánd könyvtárus uraknál kapható. Rendes ára egy-egy kötetnek 1 frt. Más utat valóban nem tudok, a mit felette sajnállok.

Nagylakra K. T. urhölgynek: Az egy forint pontosan megérkezett és pontosan be van jegyezve. A régiebb könyvekkel már nem szolgálhatok, sziveskedjék tehát az 1 frtot a jövő évnegyedben leszámítani. Könyvei már el vannak küldve, és tán e lappal együtt kezeihez is jönnek.

Miskolczra K. K. urnőnek: A legszivesebben, de csak a jövő héten lehet.

Ökörmezőre S. G. K. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Plojestre G. I. urnőnek: A kívántakat utnak indítottam, bár ne vesztgelne az uton. A tudósításért és minden szeretetért hő köszönet!

### H I R D E T É S E K.

Valódi  
**H A J F O N A T O K**



80 centimeter hosszuk s igen tömöttek, betét nélkül, s minden más anyaggal vegyítés nélkül tisztán s egyedül emberi hajból csak

**2 frt 50 kr.**

Kivánatra még szebbek 3 frt, 3 frt 50., 4 frt, egész 5 forintig a legszebbek.

Valódiság, valamint tartós jó munkáért kezesség nyújtatik, s a meg nem felelők készséggel kicseréltetnek.

Vidéki megrendelések beküldött hajminta szerint, utánvét mellett gyorsan és pontosan teljesítettnek.

**Lövenbein J.,**  
Budapesten, kis mezőutca 30. sz. 1. emelet.

Nestle Henrik-féle gyermeklisztet.  
Liebig-féle húskivonatot,

valódi francia borszeszt sózva és só nélkül, legjobb minőségű fűregret — valamennyi férőnek halált hozó, füstölő szeszt salicylsavval.

**Illatszereket,**  
suly szerint minden mennyiségben,

angolt: Jokey Club, Ess-bouquet, Mose-rose, Cypre, stb. francziát; Ibolya, Rezeda, Jasmin, Fleur d'orange, Ylang-Ylang stb.


Fogport, fogszappant, fogkefét, szájjvizeket, különféle gyárakból, párisi hölgyport, rizsport, Sarg-féle mindenféle gycerin készítményeket stb. a legjutányosabb árakon ajánl

**Neruda Nándor,**  
gyógyfűszer árus az „arany méhkasoz”  
Budapest, Hatvani utca 10. sz.

Bátorkóton teljes tisztelettel tudatni miszerint a Váci-utczában, a Dracshé-féle házban, Váci- és Kishíd-utca sarkán nagybani és kishinylen

**nap- és esernyő-üzletet** nyitottam mely tisztelettel s szives pártfogását eselezem.

**LANG ÁGOSTON**  
nap- és esernyő-gyáros.



**SZÉPSÉG! IFJUSÁG!**

Mint felülmulhatlan bőr-szepítőszer általánosan elismertetett a kivatolosan megvizsgált ártalmatlan, valódi párisi Dr. Lejosse-féle

**RAVISSANTE**

mely világhírű szepítőszer pillanat alatt a legszébb, legtermeszetebb ifju arczszint idézi elő, a bőrt fesériti, frissíti és finomítja, a lég behatasaltól védelmezi és eltávolítja legrovidebb idő alett a bőr minden tisztátalanságait.

Valódi minőségben kapható Bupapesten cepün csak

**TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszeres urnál, király-utca 7. sz., továbbá

Vertessi Sándor ur m. k. udvari illatszer-tárában, Kristóffér 1. sz., és


**Ij. Vadász Ferencz özvegye** illatszer-tárában, koronaherczeg-utca 1. 1z.

Nagy eredeti üvegtok ára 2 frt 50 kr.  
Kis " " " 1 frt 50 kr.

Központi szétküldési raktár: **Schwarz Henrik-nél,**  
Budapest, Mária Valeria-utca.

Az előrehaladt idény miatt  
**napernyőket**  
nagyon leszállított áron eladunk.

**ROSENBERGER TESTVÉREK**  
Váci utca a korona kávéházzal szemben.



**KONTMÁNÓ**  
első magyar szalmakalap-gyára és divatárak raktára,  
Budapest, sűtő-utca, Károly-kaszárnya 8. sz., előzől mindennemű szalmakalapot tisztításra és a legújabb divatszertint atalakításra

**Epilepsie**  
(kórságot) gyógyít levél utján a szakorvos **Dr Killisch,** Neustadt Dresden (Szászország). **Már 8000 egyénnél többet jó sikerrel kezelte.**

Kalapot és díszítéseket, hölgyek, urak és gyermekek számára nagy választékban a legjutányosabban kaphatók. Vidéki megrendelések kívánat szerint pontosan eszközölhetnek.



# Török József gyógyszerháza, király-utca 7. sz.

## Glycerin-Créme a legjobb bőr- és arctisztító-szer.

Több év óta hatályos szernek bizonyult szeplő, napsütés, folt, bőrbaj és kelések ellen. Ez egy igen sikerült egyesítése a legártatlanabb szerekeknek, melyek a bőrt nemcsak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalági frissességét tartják fenn. A folyékony glycerin-crème eltér az eddig közönségesen használt glycerin-illatszerektől, melyek a glycerin-en kívül semminemű hatályos részeket nem tartalmaznak. Egy üveg ára 1 frt. 20 kr.

### Legfinomabb glycern-szappan

glycerin és illatos növényekből, kitünően tisztít és élénkíti a bőrt. és e finom pipereszappan minden kívánt előnyeivel bír. Ára 35 krajczár.

### Párisi hölgypor (legfinomabb Poudre de riz)

a bőrnek a leggyöngédebb fehér szint adja, és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknél úgy férfiaknál is, borotválás után. nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 50 krajczár és 1 frt.

### Kézmosópor.

mandulaszappan és spermacetből készítve, a legártatlanabb arc- és kézbőrtisztító szer. Egy doboz 50 kr.

Amerikai kautsuk-tyukszemgyűrűk és essentia, ára 60 kr.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapestn, király-utca 7. szám.

## Angol és francia illatszerek.

### Ylang-Ylang. 1 frt. 50 kr.

Ess-Bouquet ára kisebb üveg 2 frt, nagyobb 4 frt. Springflowers 2 frt, Jokey-Club 2 frt. Huile philcome de la société hygiénique 1 frt 50 kr. Eau Athenienne 1 frt 50 kr. Eau de Cologne legfinomabb valódi J. M. Farina 1 frt. kisebb üveg 50 kr. Vinaigre de Bully 1 frt 50 lr, Savonde Thridace Violetól Parisban 1 frt. Illatos szájgyöngyök (cachou aromatisé) 60 kr. Eau dentifrice du Dr. Henocque 2 frt.

### Cs. kir. szabadalmazott

## egyetemes emésztő-por Dr. Gölistől.

Eddig még utól nem éretett hatására nézve az emésztés és vértisztítás terén, s a test táplálásána és erősítésére nézve. Ez által naponként kétszeri és sokáig folytatott használata mellett valódi gyógyszerre válik számos, még makacs betegségben is, mint p. o. emésztési gyengeség, mell-égés, a gyomor túlterhelése, a belek petyhüdsége, ideggyengeség, mindennemű aranyeres bajok, görvéne, g uga, sápadtság, sárgaságban, valamennyi idült bőrbaj-, rák, időszakos főfájások, férges és köves betegségek, tulnyálkásodásban, stb. Ez az egyetlen és gyökeres szer a megrögzött köszvény és mellbajban (tuberculose.) Ásványvíz gyógyászatnál, ugy azelőtt, mint annak használata alatt, valamint utólagosan gyógyszerül is kitünő szolgálatot tesz.

Egy nagy skatulya ára: 1.26 kr. Egy kis skatulya 84 kr.  
Főraktár Budapestn, Török József gyógyszerész urnál.

A hamisítástól megmenekülésre figyelmeztetek mindenkit, hogy a valódi egyetemes emésztő-por Dr. Gölis pecsétjével van elzárva, s minden skatulya a védbélyeggel s kívülről ily czímmel van elzárva:

K. k. concess. Univ.- Speisen Pulver des dr. Gölis in Wien.  
Főszállítóhely: Bécsben, Stefansplatz 6. (Zwetthof.)

## Párisi pecsétisztító.

Kitünő jósaú szer, melylyel néhány percz alatt mindennemű zsír-, olaj-, szurok-, faggyu-, vaj-, kocsikenő-, olajos festek-, hajkenő- és izzadság által bármily kelmeben, a ruhában, selyemszallagban, bársonyban, keztyűben, bútorokban, szobakárpitokban, acélmetszetekben okozott pecsétet ki lehet tisztítani. Ára egy üvegnek 1 frt.

**Stájer növénynedv,** mell- és tüdőbetegek számára. Egy üveg 88 kr.

**Engelhofer izom- és idég-essenciája,** egy üveg ára 1 frt.

**Dr. Kronpholz gyomor-ligeure,** egy üveg ára 50 kr.

**Dr. Braun stomaticon (szájvize),** egy üveg ára 88 kr.

**Purgleitner alvilsavas mésszörpje** tüdőbetegségek ellen.  
Egy üveg ára 1 frt.

Minden igazi és legjobb minőségben kapható:

Budapestn TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, király-utca 7. sz.

## SALICYLSAV-KÉSZÍTMÉNYEK, pipere-czikkek.

Kielhauser H. okl. gyógyszerésztől és illatszergyárostól Grácban.

A Salicyl-sav a drezdai dr. Heyden vegytani laboratoriumából, azon felette kedvező eredmények után, melyeket a dr. Kolbe, dr. Neubauer, dr. Wagner stb. tanár urak kísérletei előidéztek, már világhírt vivott ki magának mint erjedést és rothadást akadályozó anyag, és nem csak fényesen érvényesül mindennemű belső bajok ellen, hanem czélirányos összetételben még fölülmulthatlan óvszer a bőrre, hajra és fogakra nézve, Anticeptikus hatása különösen rendkívüli; megakadályozza a sérült szervek rothadását, s ezzel együtt eltűnik az azzal járó kellemetlen szag is.

|                                         |         |     |        |
|-----------------------------------------|---------|-----|--------|
| Salicyl-toilette-szappan . . . . .      | darabja | ára | 50 kr. |
| Salicyl-toilette-viz . . . . .          | "       | "   | 70 "   |
| Salicyl-fogpor . . . . .                | "       | "   | 50 "   |
| Salicyl-fogpép . . . . .                | "       | "   | 60 "   |
| Salicyl-szájviz . . . . .               | "       | "   | 60 "   |
| Salicyl-hajkenőcs . . . . .             | "       | "   | 50 "   |
| Salicyl-hintőpor (lábak izzadása ellen) | "       | "   | 50 "   |

Főraktár Magyarországra nézve: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapestn, király-utca 7. sz.

## Minden régi köhögés ellen,

mellfájdalmak, sok évi rekedtség, torokbajok, s tüdő nyálkásodása ellen s több orvos által megpróbált

## fehér mellszörp,

oly gyógyszer, mely még soha sem használtott a legkielégítőbb eredmény előidézése nélkül. Ezen szörp már az első használatnál feltünőleg jótékonyan hat, sőt a gőresős- és hők-hurutnál elősegíti a nyulós és megrekedő nyálka kiköhögését, azonnal enyhíti a gége ingerlékenységét és rövid idő alatt eltávolít minden, ha még oly heves, sőt magát a legveszélyesb szárazbetegségi köhögést, és a verőnyást is.

Ára: 1 egész üveg 3.60, 1/2 üveg 1.80, 1/4 üveg 90 kr.

Mayer G. A. W. Breslauban.

Főraktár Budapestn: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utca 7. sz.

## Valódi Kaukaszféle poloska irtó szer.

A legbiztosabb szer a poloska ellen, az egész sereget egyszerre és mindenkorra elpusztítja.

Ára: 35 kr. 70 kr.

## Feytona.

A híres amerikai szer fogfájás ellen, használás után rögtön hat.

Ára 50 kr. o. é.

## Római Hajbalsam,

mentvén izzadság zsír és korpától a fejbőrt megszabadítja, erősíti a hajgyökereket és hajkihullást meggátolja.

Ára: 80 kr.

## Bojtorjángyökér- olaj.

Erős hajnöves előidézéséül.

Ára: 40 kr.

## Féreg irtó szer.

Mindennemű férgek irtására.

Kis doboz 25 kr. — Nagy doboz 50 kr.

## Francia

## hajfestő folyadék

(Chromatique Parisien),

melylyel akármiféle színű hajat tetszés szerint és tartósan feketére, barnára vagy szőkére festhetni, legfőlebb 10 percz alatt; hatása olyannyira ismeretes, hogy további dicséretre nem szorul.

Ára 2 forint.

A hozzá való eszközök, úgy mint két kefe és két csésze 50 kr.

Főraktár:

Budapestn TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utca 7. szám.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetmények nélkül)

Évnyegyre 3 frt. — Félévire 6 frt.  
egész évre 12 frt.

Könyvesmagolási díj félevenként  
20 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

22. SZ.

Junius 3-dikán.

1877.

Havonkinti színezett  
dívatképpel,

minden szükséges himzetrájjal.

Évenként

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezettséget foglal  
magában a lap irányában.

## Á r n y a k.

(Elbeszélés.)

László Mihálytól.

(V é g e.)

VI.

A napok hamar röptek.

A fiatalok egyszerre mentek sétára, együtt jártak a  
gyógyterembe, s egyik a másik nélkül nem volt látható.

Már nem panaszkodtak, nem kétkedtek, sőt ők álltak  
elő az orvosnak mindenféle rózsás képekkel.

Az anya szemei is kinyíltak, s lelkéből örvendett a gyön-  
géd viszonyának, s reménykedve nézett a közel jövő elé.

Az orvos szokás szerint jó képet vágott, de hallgatott,  
mélyen hallgatott.

A vendégek csodálatos rokonszenvvel viseltettek a fiata-  
lok iránt.

— Egymásnak születtek, — mondta egyik.

— Testvérek! — mondta a másik.

— Jegyesek! — szólt a harmadik.

— Soha ilyen kedves párt! — sohajtottak mások.

— Mily kár érttük! — jegyezte meg egy éles szemű

asszonyosság.

A fiatalok semmivel sem törődtek, nem még az orvos  
hallgatag, titkolozó tekintetével sem.

A fellegek közt éltek, s onnan alá nem szálltak.

Egy nap azonban kinos reggelre ébredtek.

A leány szótlan volt, s a fiatal ember sem igen beszélt.

Nehéz volt nekik a szó, s némán tették sétájukat.

Olyan gyöngé, olyan csöndes volt hangjuk, midőn végre  
mégis megszólaltak.

— Jenő, olyan gyöngének érzem magam; ha holnap nem  
látnék egymást, kérlek látogass meg minket, vagy írj néhány  
sort, — szólt alig hallhatóan a fiatal leány.

Jenő szomoruan bólintott fejével, s suttogva mondta:

— Irok, irok édes Szidi.

— Én minden nap fogok neked írni.

— Én is, én is Jenő!

— S ezzel megkezdjük élményeink leírását, — sohajtott  
busan a leány.

— Az orvos alig engedte meg ma a sétát, de én akar-  
tam, s aztán nem ellenkezett.

— Nekem is azt mondta, hogy felhős az idő, s az nem jó.

— Igen, mondta, hogy árt a séta; de én ha téged látlak  
erősebbnek érzem magam.

— Én is úgy vagyok, Jenő.

— Oh Szidi, Szidi! — sohajtott a fiatal ember s nagy  
könycsöppek gördültek le arczán.

— Mire gondolsz? — nézd csak, kibukott a nap a felhők  
közül! mily melegen süt.

— A jóságos ég talán nem hágy el minket!

Elhallgattak.

Nem messze tőlük az orvos homoly dolgokat beszélhe-  
tett az anyának, mert a nő halotthalvány arczczal s reszkető  
ajkkal hallgatta.

— Szegény gyermekek! — zokogott a hölgy s kendő-  
jébe rejté arczát.

— Legyen erős asszonyom, nehogy eláruljon valamit  
előttük.

Ime közelednek.

Mint csöndes árnyak halkan jöttek, kezeikben egy-egy  
hervadó őszi rózsával.



Szemeik nedvesek voltak a szerelem könyeitől, s arczuk sárga, mint a viasz.

— Ha te még enyém lehetnél! — sohajtott a fiatal ember.

— Oh higgy Jénő! irgalmas az isten, mi még boldogok leszünk.

— Ugy érzem magam, mintha nem sokára lelkemtől foszتانának meg.

— Miért tépelődöl? ismét kezdesz kétkedni.

Egy fa alatt megpihentek.

— Szidi, édes lelkem, ne feledj el, emlékezzél reám.

A leány gyöngéden a férfitü keblére hajtá fejét és zokogott.

## VII.

A fiatal ember mellett virrasztottak.

— Orvos ur már hajnalodik, s az én barátém még mindig késik, — beszélt a beteg ifju.

— El fog jönni.

— Egész éjjel őt láttam, azt hittem, hogy itt lesz, és sehol se látom.

— Még pihenjen barátom, s aztán beszélgetünk.

A beteg ifju elcsöndesült.

Mióta a szenvedő leányt haza vitték, azóta mindig csak róla beszél, várja, hallgatózik, lesi lépteit.

Mellette örködik nagynénje, kinek arczáról a könyek föl nem száradnak.

— Az utolsó pontnál áll a beteg, — szölt az orvos halkán.

— Vége lesz szenvedéseinek; szegény Jenőm!

— Az a kedves leány eddig már meg is halt. Az utolsó levélben, melyet tegnap küldtek, már mindenről lemondtak. Ő is beszél, egyre azt suttogja: hol van Jenő? merre vittétek? mikor érkezik meg? Ilyen két szívet még nem láttam! Mint szerettek, hogy csüngtek egymáson.

A beteg csöndes szunyadásából fölébredt.

— Néni, kedves néni! mi hír? jön-e Szidi?

— Várjuk fiam.

— Mindig mellettem van szegény Szidi, s még sem látom.

— Eljön ő fiam.

— Talán elfeledett?

— Nem, fiam, nem felejtett el.

A beteget fölültették.

— Ugy-e édes néni leirod, a mit mondani fogok. Látod, én oly gyöngé vagyok, hogy a tollat sem birom.

— Beszélj fiam.

— Egy levelet Szidinek; tudom ha elolvassa, hozzám siet. Hát írja csak édes néni.

„Kedves Szidi! Én várlak téged. Te oly jó leány vagy; te oly kedves lélek vagy, s mi annyira szeretjük egymást, hogy levelem vételére sietni fogsz hozzám. Szegény szívem csak reád gondol; reád, kit lelkemben hordok. Én most is látlak, de szeretném hallani hangodat, érezni kezed szorítását, és hallgatni szíved dobogását. Siess, mert a mulandóság szomorú képei vesznek körül, s én még látni akarom az életet a te édes szemeidben. Hozd magaddal a tavaszt, a boldogságot és az örömeket, mert ezek veled mind eltűntek. Hallgasd meg fohászatomat, mert én nem tudlak elfelejteni. S ha már későn érkeznél, ne siránkozzál, nem vesztettük el örökre egymást, mert ott fönn még találkozunk.“

— Tudod-e édes néni, hogy ezt a levelet Szidihez én már régóta hordom a fejemben?

Ezzel hátra hanyatlott s kimerülve bámult maga elé. Nem hallotta nagynénje szavait, sem az orvos kérdését. Néhány percz múlva alig hallhatóan suttogta:  
— Elküldtétek? siessetek, mert vége mindennek. Vége!

## M e r e n g é s.

Esztorgály Iréntől.



ste ablaknál ülve elmerengok csendesen,  
Kérdezve a csillagoktól: merre vagy most kedvesem?  
De a csillagok ezrei olyan némák, hidegok,  
Kérdésemre nem felelnek s én aggódva szenvedek.

Oh pedig mint vágyik lelkem felőled hirt hallani —  
Mint zokog föl fájdalomban, ki sem tudom mondani;  
Te vagy első szép szerelmem, boldogságom, mindenem!  
Hogy ne fájna a távollét tőled, édes kedvesem!?

Szemeimbe könyek gyűlnek, ha csak rád is gondolok,  
De ez aggó keservet te nem gyanítod, nem tudod;  
Ne is tudd meg soha-soha, érted mennyit szenvedek —  
E szenvedés boldogságom, bár érzem, hogy eltemet.

És akkor, ha kiszenvedett az én fájó életem,  
Ha siromra néz a csillag szépen, némán hidegen:  
Még a hideg sir ölén is csak felőled álmodom,  
Kérve istent, boldogitson téged édes angyalom.

## B u k a r e s t i é l e t.

A meglepetések korát éljük minden tekintetben; a miről még ma alig mernénk álmodni, holnap már mint megtörtént eseményt szemlélhetjük azt, s szinte feszülten várjuk a következő napot, mi ujat hoz az ismét ránk?! Ki gyanithatta csak rövid idő előtt is még a szerény kis Románia nagyravágyó terveit s nem meglepő-e a világra nézve mostani magatartása s fellépte, mint a hatalmas északi óriás szövetségese?! No de ki tudja, nem-e ő is csak a jó alkalmat akarta megragadni, mint a mesebeli kis ökörszem, hogy a hatalmas sas szárnyai alatt felemelkedjék a magasba s talán még tulszárnyalja is azt. Ez mind igen szép volna, de félős, igen félős, hogy a hatalmas védszárnyak igen is erősen fogják szorítani a védtelen kis jószágot, s a megfuladás veszélyeinek lehet még kitéve. Annyi tény, hogy már most is, igen is szerényen kell megvonulnia e hatalmas szárnyak alatt, s egyelőre legkisebb repülhetési vágyáról is lemondania.

De ezer bocsánat, csak most veszem észre, mennyire belemerültem a politikába, mintha csak egy vezércikket akarnék írni, pedig e merész vágy épen oly távol áll tőlem, mint az egykori római légiók hősei a mostani oláh bocskoros csapatok vitézeitől. De hiába, a politizálás most valóságos ragály, a levegővel szivjuk be, mely már is tele van puszkaporszaggal s orosz fegyverzörejssel, mely utóbbit egész elragadtatással hallgatják az oláhok, mint valamely menyői harmoniát. Hajh, kedves vendégek ezek az oroszok, ily kedvesek nem egyhamar tapodták a román területet. S így nem is csuda, hogy telhető szíveséggel lesznek is fogadva. A mivel csak e kis nemzet bír, mindenét megosztja velök, közigazgatási s közlekedési eszközei, minden az orosz vendégek rendelkezésére áll, az egész román terület át van engedve, kivéven a fővárost, ez egyetlen lakást, a



házigazda tartá fenn a maga számára, melyben csak a főbb magas állású vendégek jelennek meg koronként.

Igy egy pár nap előtt is Miklós nagy herceg volt itten fiával s egész környezetével. Károly herceg látogatására jött s a fejedelmi pár a legnagyobb szívélyességgel fogadta magas vendégeit, úgy szintén a bukaresti lakosság nagy része is, a mely csak úgy rajong egy-egy orosz tisztet itt láthatni, ez utóbbiak pedig épen nem is restek berándulni Bukarestbe, ha csak szerét tehetik, kivált ha átvonulásközben a városhoz nem messze táboroznak. Igy most is közel ide, több ezerre menő cserkesz hadosztály táborozik itten, melynek tisztjei s a közlegénység is gyakran megjelennek a városban. A tisztek többnyire derék művelt egyének, s több nyelvet beszélnek s természetesen a francziát első sorban, hanem az előbbeni időkkől fennmaradt brutális tisztek sem hiányoznak közülök. Igy rövid idő előtt is a vasutnál, a hol kozák ezredeket szállítottak tovább, a mint az indóház előtt sorba állították őket, egy katonára még, a már sorfelat képző társaitól elmaradt, s épen nagyban erőlködött a sűrű tömeggé alakult néző publikumon átörni s a sorba jutni, a mint az őrnagy észreveszi s rákiált, s azonnal a velök levő orosz zsandárnak parancsolja, hogy lőjje keresztül az elkésett pontatlant, a mit ez azon pillanatban teljesített is, s a szegény ördög szó nélkül rogyott össze. Lehet képzelni az ott levő nézők rémületét; futott mindenki, mintha söpörték volna, mintha csak valamennyit hasonló veszély fenyegetné.

A mi különben az orosz vendégeket illeti, ezek egész otthoniassággal elhelyezkedtek itt már, mintha csak saját házaikban volnának, a főhadiszállás most néhány nap óta már Plojesten van s a mint beszélnek egy egész évre béreltek ott lakást a nagyherceg számára, így tehát az itt időzés meglehetősen hosszas lehet, a mit az itteniek egy részt nem fognak bánni, mert azt remélik, hogy az oroszok által pénz fog bejönni az országba, s némi forgalmat idéz majd elő, a mi igen is kívánatos volna Romániára nézve, mert az utóbbi időkben nagyban pangott itt minden, szünetelt az ipar s kereskedelem, alig lehetett már pénzt látni, a kinek volt is visszatartotta, a hires aranyok és ezüst úgy eltűnt, mintha elásták volna.

Hanem másrészt már is érezhető kezd lenni a jelenlevő vendégek nagy sokasága; drágulni kezd minden, különösen az élelmi szerek, most csak a czukrot, kávé emlitem, mely előbbinek okája már is 3 frank, míg a kávé 8, 10, 12, frank is van, egy oka körülbelől 2½ vámpont, s igen lehet tőle tartani, hogy a nélkülözhetetlen élelmi cikkek ára is mesésen fog még emelkedni, kivált ha a háboru sokáig eltart, a mi igen valószínű.

E végből, de meg a háborus világ eshetőségétől is tartva, sokan, kivált az itt lakó idegen családok közül, elköltöztek innét legtöbbszörre át Erdélybe, kivált Brassóba, hol úgy hiszem nem sok lakás fog most üresen állni. No a mi azt illeti, ez épen nem árt, kivált Bukarest lakósaik közt, mert annyi szédelő és naplopó mint itt van, tiz ekkora városnak is elég volna, Európa összes szédelője és családja jóformán ide sereglik össze, hozzájuk véve még az ittenieket, el lehet aztán képzelni, milyen az itteni társadalom, csal és lop itt mindenki, a ki mint tud, nyíltan vagy titkon, a mint épen teheti, jaj neked te szegény becsületes idegen, a ki ide jutottál, kivált ha még van is valamid, s az adott szó vagy ígéret megtartásáról épen ne is álmodjál, mert arról itt nem bírnak fogalommal. Hát ha még az itteni társadalom morális oldalát akarnók

szellőztetni, no ez ugyan nem a legillatosabb volna, azért hát jobb is a sűrű lepelt illetetlenül hagynunk. Majd megmutatja a jövő, mit fog változtatni az orosz véduraság ez új tartományok beléletén, üdvösebb lesz-e az, mint volt eddig a török oltalom, a melyet most oly üdvriadással dobtak el, s rohantak tárt karokkal a másik szárnyai alá.

Sokat lehetne még mesélni az itteni életről, de talán ennyi is elég arra, hogy fogalma legyen e lapok tisztelt olvasóinak a fölszabadult független Romániáról.

I.

## A z ö t ö d i k k e r é k.

— Rajz. —

Kompoly Tivadartól.

Rádásnak született az istenfélő s jámbor családba, mely is állott akkoriban a talpig becsületes Busch urból s felejthetetlen boldogult feleségéből Rebi ténsasszonyból, ki, a mig fiatal volt, igen szép és kedves teremtés lehetett, de hogy aztán egymásután 4 apró Buschnak életet adott s változatos neveltetésükről kelle gondoskodnia, hát bizony a Rebikéből tisztas Rebekka-madám lett, meg is soványodott egy kissé s aztán azt a természetbeli fogyatkozást semmikép sem tudta ellensúlyozni a derék Buch ur, akárhogy főzte is regeltől estig a különféle minőségű enyvvet, melylyel nagy kereskedést űz a vidék összes asztalos műhelyeivel. Elvégre a tisztas Rebekka urnő egy szomorú őszi reggelre egészen elfogyott. A temetése a gyászoló Busch urnak egy éven át való könyezésébe s három mázsa enyv árába került.

Ha ez a csapás nem érte volna a derék urat, igen boldog ember lehetne. Volt először 3 pompás kis trónörökös s meg volt elégedve sorsával. Ő csak ennyi családbeli áldást rimázkodott le az égből s az ég meghallgatá fohászadását — jött az áldás egyik a másik után, s Busch urnak atyai szíve csakugy ugrándozott örömeiben, ha a három ragyogó képű kis bikficz szeméibe tekinthetett.

Ennyi volt az ő családi programjában; ennyire számított. Kifundálta még boldog vőlegény korában, hogy az első szülött (persze mert hogy fiu lesz) Joachim nevet kap s apja mesterségét lesz hivatva a művészi tökély magaslatára enyvezni, a másiktól pap lesz (titokban már számít a részére holmi rozsnai püspökségre,) a harmadiktól katona lesz s kerüljön, hát nem bánja ő, akár 50 mázsa csirizbe, tiszt lesz abból, arany galléros pediglen — s fölteszi az életrevaló Busch-ivadéktól, hogy mire bajusza megnő, generális lesz belőle.

Igy. Ez a program. S nagyon el lehet képzelni azt a horribilis meglepetést, a mi a derék Busch urat érte, mikor egyszer csak azon veszi magát észre, hogy a programra véletlenségből ráadást kapott. A jószívű kedves Rebi feleség világra hozta a negyedik csemetét.

Ez több volt, mint kellett. Erre nem volt előkészülve. Támadt pedig az ő számításában iszonyu zavar. Mitévő legyen ezzel a negyedik szeretetreméltósággal?! Megjelenése mindenestre fölösleges volt, hanem ha már meg van, hát csak legyen. Eszébe jutott, először a mióta házas ember, hogy hisz a jó Istennek tetszhetik az is, hogy a 3 közül valamelyiket kiszólitja az árnyékvilágból s akkor jó lesz helyettesnek a tartalékba született izé . . . hogy is hívják.

És már a név-adás is kihozta volna sodrából, ha az öreg harangozó azt a pompás tanácsot nem adja neki, hogy meg



kell nézni a kalendáriumot s a mi név a születése napjára esik, hát azt kell neki adni. Arról aztán persze sem a derék harangozó, sem a még derekabb Busch ur, sem a Rebi madám nem tehetett, hogy a kis ráadás ép Habakuk napjára született.

Hát lett belőle szegénykéből Habakuk s a családi programban az ő neve mellett egyelőre nem is állott semmiféle előre kikalkulált életpálya. Fölös számban született, lét számon fölül s a bölcs atyai rendszer az ő jövőjét állományon kívül — tartalékba helyezte.

S a pompás kis Habakuk, a mikor ur Isten jóvoltából a csendes hunczutkodás közt csak nőtt, nőtt boldog semmittevésben, nagyon is megtudta becsülni abbéli pompás állását, hogy ő Busch-család tartalékosa.

Tulajdonképen pedig hát nem volt egyéb, mint a szeke- ren az ötödik kerék. Akár van, akár nincs, nem árt, nem használ. De ez annyival jobb volt Habakukra nézve, a kit az Isten csudálatos módon áldott csigavérrel ruházott föl, mely nem engedte, hogy önnállólag gondolkozzék, pláne — hogy magától tegyen is valamit. A mint hogy ő számfelettinek született, szerette ha nem is törődött vele senki, ő se senkivel. A mi volt, úgy volt az jó neki — s semmitől sem borzadt inkább, mint a változástól. Mert akkor ahoz képest neki is változnia kellene, a mihez pedig saját becses én-jének szereplése szükséges. Ez ellen pedig fellázadt boldog megnyugvása a sors végzetében. Habakuk nem vállalkozik semmire.

Gyermekéveit csupa boldogságban töltötte. Magával hozta azt tartalékos állása. Joachim, Jeromos s Nepomuki szent János bátyák sűrűn nyelték az iskola porát, mi által ugyan édes apjoknak az erszényén meglehetőst rontának, de a bölcsesség világában épen nem gyarapodának. A derék Habakuk csak akkor ment iskolába, ha bátyai közül valamelyik megbetegedett, vagy az apja magával vitte a vásárookra. Akkor, hogy kárba ne vesszen a tanítour kirikácsolandó tudománya, oda küldték Habakuk urat, a ki bizony nem igen kapkodott utána, bizonyításaul annak, hogy ő is a Busch-család derék nemzedéke.

Az öreg Busch urat azonban az ő nemzetségének ilyen tudományiszonya nem hozta zavarba. Benne volt ez is a programjában. Hát ugyan mire való volna Joachimnak például a tudomány, a ki enyvfőző lesz. Nem kell ahoz iskola, hogy összetudja vásálni a nyersbőr-tarkot, meg a lókörmöket és ökörszarvakat. Annál szebb a művészet, minél egyszerűbb s az enyvgyártás titka pedig nem olyan nagyon komplikált, hogy azt a bűzös üstök mellett nem lehetne elsajátítani. Joachim azért mégis gazdag ember lesz.

A Jeromosnak meg, mivel hogy pap lesz, nem kell tanulni; először azért, mert oda okos embert úgy se vesznek, okoskodék Busch uram, másodsor, mert ha már egyszer rajta van a reverenda, el van látva teljesen s csak egy kis furfang, meg szerencse kell, hogy Rozsnyóra a rezidenciába . . . no de hisz oda még messze az ut. A fufangon pedig nem fog mulni. Ugy hazudni, mint Jeromos, öreg korában se tanulja meg egyhamar valaki; a mi pedig a szerencsét illeti, az biztos a szerint az elv szerint, hogy bolondnak szokott járni. A Jeromos ur nagymérvű bolond észbeli járásáról atyai becsületével kész kezeskedni, Jeromos ur ergo főtisztelendő ur és szerencsés ember lesz.

Katonának pedig épen nem kell tudósnak lenni. Csak legyen bátor és gyors. A mi az első erényt illeti no az még ugyan egészen nem fejlett ki Nepomuki szent János urnál,

mert a gunárok s pulykafiakkal való harcsműveletei rendesen rendetlen futásban végződnek az ő részéről, hanem épen itt tűnik a második szükséges erény, a gyorsaság, amennyiben Nepomuki János urnak három perc se kell, hogy a libalegelő- rül hazáig nyargaljon s egyáltalán a futásban versenyt futna az agárral. Quod altera? Ez az erény ugyan nem valami hősi és nem is olyan nagyon dicséretes — hanem szerfölött hasznos s így, még hogy ha rá is megy a vesztegetésre akár 50 mázsa csiriz, logikai következetesség, hogy Nepomuki szent János ur császári királyi tisztté lesz. Azt pedig már völegény korában föltette s megvárta a Busch-senior a születendő harmadik számú Busch-fi életrevalóságától, hogy generálissá legyen . . .

S így a program nem szenved változást. A három kis pernahajder majd csak átnyargal valahogy a syntaxista iskolákon, akkor pedig majd Joachimról a nagyon is tisztelendő egyházfönökség, — Nepomuki szent Jánosról pedig a császár gondoskodik.

Mindezen spekulációkból pedig semmi egyéb, csak az tetszik ki, hogy Habakuk urral nem törődik senki. És azt hiszi valaki, hogy Habakuk ezen megütődött? A világ minden kincseért se.

A mint hogy ez egész életén, a mely pedig vajmi eseménydus vala, ki is fog világlani.

A mig a tacsuló-éveket élvezé s térdig érő nadrágot s gallértalan salonkabátot hordott, addig egyedüli főfoglalkozása az evés, meg a játék volt. Csak hogy ám a terített asztalnál a tartalékos állományból rendszerint a működő csapathoz sorakozott s ha mondjuk, hogy itt is helyettesített, hát az evésben bátran az egész Busch-familiát helyettesítette. Nem egyszer történt, hogy egynémely fufanggal csuffá tette a konyha egész rendszerét jó előre bekanalazván még terítés előtt a mi már megehető volt s különösen a pecsenyéknek vala nagy kedvelője s üres délelőtti óráiban rendszeresen ezek összelopásával foglalkozott.

Nagy és sulyos mennyiségű vala e szerint Habakuk ur familiáris bűnlajstroma, hanem ő tultette magát a kisebb bűntetések erkölcsi hatásán s bátran szemébe nézett az apai enyves kalánnak s szakácsnői nyujtófának, hahogy ezek fenyegető forgásba jövének ellene a házbéli felindulásszülte harag miattán. Azonban itt is e veszedelmes állapotok közt sikerült neki olykor a helyettesítés védő takarójába burkolózni s fufangos rafinériával sokszor az ő megérdemlett ütlegeit egy-egy enyves inas vagy szolgáló kapta helyette; a kiket ő aztán (s ezt jó szive érdemeül akarjuk betudni e helytt) igen szépen megszokott vigasztalni.

Igy multak a bikficzévek szép lassan-lassan s gyönyörűségeken. A különféle házbéli változások, mint például az, hogy a drága jó mama a boldogabb világba, — Jeromos a klastromba, nepomuki szent János pedig a kaszárnyába költöztek, nem voltak reá épen semmi hatásal. A Joachim az otthon maradt s főzte nagy szorgalommal az enyvet, az öreg Busch ur fogta s vitte a vásárra, Habakuk ur pedig csendes flegmával nézte a dolgok ilyenén folyását s segített a vásár árát megenni.

Joachim igen derék, szorgalmas ember volt. Pár év mulva apja bomlófélben levő üzletét új virágzásba hozta. Roppant munkája mellett lótot-futott a szomszéd városokra, kikereste a legjobb konkurrenzia-helyeket s jövedelmét megkészserezte, háromszorozta. A szerencse szekerére vette s vitte



a boldogság utján. Habakuk ur pedig felkapaszkodott erre a szerencse szekérre ötödik keréknek s forgott a világgal — s élt, csak élt, de hát nem is akart ő egyebet.

Joachim megnősült. Elvette a Rézit, a botos tótnak a lányát, a kivel boldogságot s igen jó szívet kapott. Volt a Joachimnak elég vagyona, nem kellett neki a tótéből semmi. Azt mondta a vén zsupori, hogy halála után, hát jó van, legyen mindene a Rézié. Igyen jött létre a boldog Joachim-Rézi-féle frigy, melynek Habakuk ur örült a legjobban, legalább lesz — ugymond — a háznál ki becsületesen tud főzni s ruhát foldozni, mely iparághoz tudvalevőleg különösen az ő garderobja szolgáltatott nagy kontingenst.

A mikor így Habakuk ur csendes életéből a 25-dik évet is lepergettette az idő rostáján, az apja azon gondolkozott, hogy feleséghez adja. Már itt volna az ideje.

— Hm, hát meg akar tőlem szabadulni, apámuram? No jó. Hát akkor megyek a kiliti plébániára — Jeromoshoz; mindig is szívesen lát majd. Hanem már megházasodni, nem, soha — de hová is gondol édes apámuram? He!

Az apai boldogító terv füstbe ment. Habakuk ur maradt a régi, a boldog, a csendes tartalékos.

A sors is igazolni látszott az ő megnyugvó apattikus természetére szükségességét. Ő sehogyan se fért a rendes kerékvágásba, megszokta a más eszével való gondolkozást s nem is illett be egyébként, csak ötödik keréknek. Hanem ennek a szép hivatásnak azután becsülettel megfelelt.

Mert történt ugyanis, a mi szintén csak a sors fátuma, hogy a Joachim bátya egy téli vásár alkalmával meghült, forró lázt kapott — s meghalt. A kedves Rézije s két kis fiacskája gyászt öltöttek; az öreg Busch kétségbeesett s ördögött fájdalomában, Habakuk ur pedig leült az asztalhoz, levelező lapon megirta Jeromos plébános s nepomuki szent János vitéz hadnagy uraknak a megrendítő gyászesetet, aztán elment Rézike apja boltjába, fekete fátyolt tüzetett a kalapjához, aztán részt vett a temetésen s megnyugodott a „kegyetlen sors borzasztó csapásán,” melyet bizony ő is aligha meg nem fog érezni.

Ettől a szomorú időtől fogvást nagy változáson mehetett át a lelke. Étvágya nem volt s nadrágja ha rongyos, ha foltos — nem bánta. Mikor a gyászév elmúlt, nagyot sohajtott s azt mondta az öreg Busch urnak, hogy hát nem bánja most, megházasodik s elveszi a — Rézit. A Rézi még busult, egy pár hétig gondolkozott, aztán azt mondta az öreg Busch urnak, hogy jó van. Megy a Habakukhoz! Habakuk pedig felöltözött a Joachim ünneplő fekete rékliába, kocsira ültek s mentek — Kilitibe, a Jeromoshoz esküdni. Ott — ugymond — a Jeromossal a szó köztünk marad s aztán ugy össze nem is adja őket senki, mint ő. Hát csak elmentek oda, megesküdtek, hazajöttek. Az öreg főzolegény főzte az enyvét a Rézi meg Busch senior elvitték a vásárra, Habakuk ur pedig hol elki-sérte őket, hol nem, — de rendszerint házörzőnek maradt s czimeztette magát illőleg, téns gazduramnak.

Az első mézes hetek, az első mézes hó s az első mézes év Habakuk urra nem tett épen semmi változást, legfőlebb azt, hogy az orra nagy terjedelmű gyarapodást mutatott. Valami dongó-forma repülő szörny megcsipte a mult nyáron, a mint a méhes házban csendes délutáni horkolását elkövetné s aztán nőtt-nőtt az orr ijesztő gyorsasággal s szüretre épenséggel olyanná lett, mint valami vizözönelőtti csuda-szörnyeteg orrmánya. Hanem Habakuk urra ez se tett lelki változást.

Az enyvgyártás folyt-folyt s jövedelmezett még mindig s ki tudja, hogy meddig-meddig gazdagodott volna Habakuk ur, ha egyszer nem kap egy érzékeny levelet, a melyben felhivatik t. Habakuk ur, hogy lenne szíves egy itt, meg ott levő vexlit kifizetni, a mely is csak tizenöt ezer forintról szól, s mit ha ki nem fizet, hát akkor valaki agyonlővi magát. Aláírta pedig és küldte ezt a levelet tek. Nepomuki szent János vitézlő hadnagy ur a 37-dik sz. gyalogezredből, mélyen ajánlván magát s különben igen becses életét nagyérdemű Habakuk ur testvéries érzületébe.

És Habakuk ur gondolkozni és spekulálni kezdett először életében. Kisütötte, hogy összes vagyona 18 ezer forintot ér, már most aztán, hogy segítsen! Azt írta nagy szerényen Nepomuki szent János de Busch hadnagy urnak, hogy a vexli lejártáig gondolkozni fog s aztán vagy kifizeti ő, vagy pedig ki nem fizeti s akkor a hadnagy ur löheti agyon magát. Különben tiszteli, csókolja; mindnyájan, a kedves apus, meg a Rézi s ő, meg a 3 családi csócselék is egészségesek, csak a tót atyafi, a Rézi apja kehes, tán nem is viszi soká.

Nem is vitte. Két hét alatt elfult az öreg atyafi s az örökség ép kapóra jött. Abból jutott a vexlire is, meg különféle új, foltatlan nadrágokra is, mivelhogy a Joachim nadrágöröksége már-már kifogyófélben vala.

Habakuk ur ugy élt aztán, mint eddig; reggel legyeket fogdosott a szobában, a déli ebédnél kitett magáért s csak annyi enyv főzödött a konyhán, mint Joachim idejében. Ő nem jött zavarba. Megfelelt a boldogulttak étvágyáért is. — Ebédután elment a méhes házba, ott eldorombolta az álmát a méheknek, a kik aztán vizitkártyáikat csókolták mérgükben az orrmányára. De ezt már nem érezte, lévén orra akkora már s olyasforma, mint a lelketlen varrovánkos, abba akár kötőmadzagot lehetett volna huzni. Az estéket különösen igen boldogan tölté. A több rendbéli Busch-fiakat tanitá akkor különféle hasznos eszközök gyártására s e közös iparüzés eredménye a legsikerültebb a hajító- és piszkafák, patkányfogó s nádiverébtörök, ugyszintén nagyszámu pipa és fogpiszkálók valának.

Tartott ez a boldogság igen sokáig s csak a nagy kolera szakasztotta félbe.

Akkor az öreg Busch valahogy beleesett ebbe a nyomoruságos állapotba, a derék Habakuk pedig ápolta.

Aztán Isten ugy akarta, a böles, hogy Busch senior ur kigyógyult a kolerából, Habakuk ur pedig belebetegedett s meghalt az apja helyett.

A temetése olyan egyszerű volt, mint az egész élete. Nem csináltak belőle semmi hűhót.

Négy enyves legény a vállára vette a koporsót s vitték ki ájtatos óbégatás közt a temetőbe.

Akkor is ő volt a halál szekerén — az ötödik kerék!

## A lóversenyekről.

Most van idénye a lóversenyeknek; a pestieken már tul vagyunk, de annál sürűbben érkeznek lóversenyi hírek Bécsből és a birodalom többi városából. A magyar ember különben is szereti a lovakat s nagy meglegedésére szolgálhat, midőn mindenűn a magyar lovak győzelméről hall. Alkalmat veszünk a lóversenyek történelméről egyet-mást elmondani a régi görög és római világból.



Görögországban a verseny s különösen a versenyfutás a nyilvános játékok közé tartozott s ezek közt a leg-tiszteltebb helyet foglalta el. A versenyfutás egy arra készített helyen történt. Az indulási helynél, a sorompónál gyűltek össze a küzdők; ha a futásra jel lett adva, lebocsáttatták a sorompók s megkezdődött a futás. A meghatározások különbözők voltak; vagy a sorompótól a czélig futottak s ezt Stadionnak hívták; vagy elindultak a sorompótól s a czél mellett elhaladva, újra a sorompóhoz kerültek; e kettős futás Kr. sz. e. 724-ben jött divatba. Kitünő volt a futás, ha valaki az egész Stadiont 7—12-szer futotta körül. E futás többnyire meztelenül történt, voltak azonban fegyveres versenyek is; a felfegyverkezettek csak egyszer futották körül a tért s e küzdőket „hoplitodromoi“-aknak hívták. E futás Kr. sz. e. 519-ban kezdődött.

E versenyfutáson kívül voltak a lóversenyek. Az erre elkészített téren (Hippodromos) vagy egy férfi lovagolt közönséges módon, vagy a múlovaglók szokása szerint, leugrott s azután megint felszökött futás közben a lóra, vagy pedig befogott egy lovat egy szekérbe, mely a nélkül, hogy valaki a szekérbe ült, s a lovat kormányozta volna, a czélhoz ért. Az olympiai játékok közt ez Kr. sz. e. 640-től kezdve közönségesen előfordult. Gyakrabban előjöttek még a szekérversenyek, melyek megtörténte végett vagy kettős, vagy négyes fogatot használtak; e verseny azonban rendkívül nagy költségekbe került s csak a hercegek és igen gazdag egyének vehettek abban részt. Négy fogatu öszvérekkel is történtek versenyek.

Az Etruskoknál a versenyek épen úgy történtek, mint a görögöknél. A rómaiak Etruriából hozták a lovakat és szekereket a versenyre s a Rómában történt versenyeken magok az Etruskok is részt vettek. A rómaiaknál csak a ló- és szekérverseny divatozott, a lovas vagy egy lovon lovagolt vagy pedig kettőt használt azért, hogy lovaglás közben egyikről a másikra ugorják. A szekérversenyeknél kis könnyű két- vagy négy fogatu szekereket használtak. A versenyzők a circus korlátainál sorba állottak a sors által kijelölt helyen, mely sorompó aztán induláskor, adott jelre, lebocsáttatott. A verseny 24 Missusból (1 és fél német mértföld, melyet egy óra alatt kellett megfutni) s minden Missus 7 Meta körül való forgásból állott. Ki egy Missust legelőbb bevégezett, a Métára ugrott, hol a jutalmat, például koszorut elnyerte; a fogadott vezénylők, kormányosok, pénzösszeget kaptak. Egyszerre rendszeren négy fogat versenyzett s a kocsisok, vagyis a kormányosok mindegyike más színű öltönyt viselt, mert a római versenyeknél négy párt létezett; a fehér, hagymazöld, veres s égszín kék ruhásoké. Kezdetben csak két ilyen párt létezett, tudniillik a zöld és a kék; de már Romulus négyet állapított meg, melyekhez Domitíán császár még kettőt csatolt, a sárgát s a pirost, melyek azonban halála után újból elenyésztek. E pártok közül a főbb szerepet a zöld és kék ruhások viselték. A nézők az általok kedvelt pártok színeibe öltözködtek s magok a császárok is belevegyültek a pártok ügyeibe.

Nemcsak a győztes egyéneknek, hanem a győztes lovaknak is nevét, korát, színét és születése helyét feljegyezték s emlékoszlopokat állítottak nekik. Az olympiai játékok alkalmával a versenyek oly hirre vergődtek, hogy ezek megtartása alkalmával egész országból özönlött a nézők serege. A kanczákról azt hitték a görögök, hogy a futásban gyorsabbak, mint a csődörök s az olympiai győztesek közt többnyire kanczanevek fordulnak elő. A lovak 30 napi gyakor-

lat utján készítettek elő, melyet egy hat havi gyakorlat előzött meg.

Királyok és hercegek vettek részt lovaikkal e versenyekben s alávették magokat a bíró ítéletének. Hiero syracusai király, mint győztes lépett a sorompók közé; Archeolaos s Macedonai Fülöp az olympusi versenyek alkalmával, mint győztesek tűntek ki, nemkülönben Lacedemoniai Pausanias, Mithridates s Nero is. Miltiades, Kimon és Alkibiades s különösen ez utóbbi rendkívül sok versenylovat tartott s hét fogattal is nyert egyszerre. Sőt még a bölcsészek Pythagoras és Empedokles is részt vettek e mulatságokban.

A régebbi időkben még nők is versenyeztek. Kyniske, lacedemoniai király Agesilaos testvére, négyes fogataival jutalmat nyert. Legnevezetesebb a Septimus Serverus által Byzanczban kezdett s Nagy Constantin alatt bevégezett hippodrom. A Tarquinius által épített Circus maximus 2187 láb hoszu és 400 láb széles volt. — Dionysius szerint 180,000 Plinius szerint pedig 290,000 ember számára voltak benne ülések. Julius Caesar tiz lábnyi szélességű és ugyanoly mélységű vizárkot is csináltatott benne, tengeri ütközetek előadására.

A versenyfutás újabb időkben csakis a tornászati gyakorlatoknál fordul némileg elő, míg nem a lóverseny nagy kiterjedést nyert az angolok által, hová az már a rómaiak által lett bevive, hol azonban csakis II-dik Henrik alatt a 12-dik században nyerte el tökéletességét.

A mai kor versenyei, főleg a lóversenyek jelentékenyen különböznek a régi idők e nemű időtöltéseitől; ma már nem csak időtöltés, hanem a lónemesítés egyik leghatalmasabb rugóját képezik a lóversenyek, s hogy nem maradnak hatás nélkül, mutatják a fényes eredmények.

## U t i r a j z o k.

A. Paulinától.

(Folytatás.)

Másnap reggel a vihar alább hagyott s helyette gyöngéd fuvalom simitgatta a tenger fölkaavart hullámain. A genuai matrózok gazdagon megajándékozva elhagyhatták hajónkat s csolnakkal visszatérhettek a kikötőbe, mi pedig folytattuk utunkat Gibraltar felé, melyet január 4-dikén pillantottunk meg.

Csak e napon hagyhattam el az ágyat, melyet a hajóra szállíttatásom óta folyvást őriznem kellett, s a melyen tülzás nélkül mondva, életem legkinosabb perceit szenvedtem át. Csak annak lehet némi fogalma azokról, a miket én e pár nap alatt szenvedtem, a ki maga is utazott tengeren, s tudja mi az a tengeri betegség, főleg midőn az ember első izben esik áldozatául. Nincs ahoz fogható érzés, a mi ilyenkor az embert megszállja, s nincs betegség, melyben oly nagy lemondás és a halál oly kevésbe vevése töltene be az ember lelkét, mint e betegségben. Elveszti az ember minden hitét, minden reményét, kimondhatlanul nyomorultnak érzi magát és nem a fölgógyulást, hanem a halált kívánja. Hasztalan iparkodtam én ráemlékezni, a miket a tengeri betegségről már annak előtte olvastam és hiába akartam a bajt nevetséges oldaláról tekinteni, mint az egészségesek tekinteni szokták, én csak azt tudtam, hogy kimondhatlanul rosszul érzem magamat, és hogy menthetlenül el kell vesznem.



Gyula szerencsésebb volt, mint én, ő hamarabb átesett a bajon s már a harmadik napon ágyam mellett lehetett, míg én a legkisebb hullámcsapásra megint mintha előlről kezdtem volna a kinszenvedést.

Gyulának fölgyógyulása után első dolga volt fölvilágosítást kérni a kapitánytól a velünk tanusított eljárás miatt. Stake kapitány erősíté, hogy ő nekünk s hajó indulási idejét 12 órára mondotta s hogy így csak a mi feledékenységünk az oka annak, hogy elkéstünk. Neki mennie kellett, s mivel miránk az utosó perczig hasztalanul várt, második hadnagyának megparancsolta, hogy málhánkat és pénzünket Mayr kapitánynál tegye le. Hogy ezt tenni a hadnagy elmulasztá, okvetlenül hibát követett el, melyet ő haladéktalanul megbüntett, mert a hadnagy köz-matrózzá degradáltatott s elzárattott.

Ezzel az ügy befejezettnek látszik. De csak látszik; mert a megbüntetett hajós boszut forralt s mihelyt börtönéből kikerült, egyebet sem tett, mint a matrózokat a kapitány ellen bujtogatta, a mi aztán újabb bajokat idézett elő.

Azonban tartsunk sorrendet.

Január 4-dikén Gibraltárnál voltunk. Enyhe szép nap volt; az ember azt hihette volna, hogy ősz elején vagyunk; a levegő tiszta és világos volt, a tenger csudálatosan átlátszó, hogy az ember megláthatta volna benne a halak játékát; a víz felszíne, a meddig csak a szem elláthatott, sima volt és tündöklő, mint a csiszolt smaragd. Jobbról a spanyol tengerpart tarka képe tárult föl a szem előtt, nyájas halász-falvaival s gyönyörű olajfa erdőivel, a háttérben a magas hegylánczok hóval borítva, míg a part hosszában éles magas sziklák merednek ránk, durva foglalatajúl a bájos képnek.

A szellő meg se lebbent, s a vitorlák tétlenül csüggttek alá hajónkon, mely nyugodtan vesztegelt. Nem távol tőlünk még négy hajó pihent épen úgy, mint mi. Távolabb a szikla tetőn Gibraltár kis fellegvára kevélykedett. Én a hajó fedélzetéről néztem e látványt s figyeltem Gibraltár tetején álló néhány embert, kik mintha minket szemmel tartának s azután Stake asszonyhoz fordultam, ki egy kényelmes amerikai székben elhelyezkedve valami diszkötésű könyvet lapozgatott.

Stake asszony még igen fiatal volt, alig több 22 évesnél, szép vonásaihoz junói termete volt, balról tekintve valóban szép is volt, kár azonban, hogy jobb arcját egy meglehetősen elrutitá. Öltözéke izléses volt, sőt több: tulságosan fényűző, tekintve, hogy hajón vagyunk, melyen ő van otthon, s hozzá még az egész utazó-személyzet csak ketten vagyunk: én és Gyula.

A derék nő sem kerülte el a tengeri betegséget, s annak bágyadsága ömlött el rajta; mellette férje állt, a kapitány. Stake asszony kimérten köszöntött, a kapitány pedig szerencsét kívánt felüdülésemhez, s egy csinos fiatal embert mutatott be, a ki épen akkor szállt le a kötelhágcsóról. A fiatal embert Angener urnak nevezte, a ki első tiszt a Wilhelmen és Stake urnak helyettese. A kapitány aztán magunkra hagyott s a hajó elejére ment s parancsokat adott a legénységnek. Engem egy kicsit boszantott a kapitányné hideg modora, miután legfőképen azért jöttünk a Wilhelme, mert reméltük, hogy kellemes hölgy-társaságunk lesz. Az egész hajón csak Angener ur volt nyájas és előzékeny. Stake asszony napról napra ridegebb lett, és csak később tudtam meg, hogy a szép asszonyt a féltékenység hántja. Szenvedélyesen szereti férjét és félti minden

nőtől. Hogyne lett volna tehát rá nézve nyugtalanító egy 17 éves fiatal asszony, ki oly hosszú uton utazik vele együtt?! Sőt, a mint utóbb meghallottam, a kapitánynak felőlem tett talán hizelgő nyilatkozata volt oka annak is, hogy mi a genuai kikötőben visszahagyattunk. A szép asszony azért is öltözött minden nap oly nagy gonddal, hogy férje figyelmét állandóan lekösse s az én szerény uti toillettemet megszegegyenitse.

Kár volt a szép asszonynak oly nagy munkát kifejtenie. Bizony semmi szüksége sem volt rá.

A szélszend öt napig tartott, végre mikor szél támadt, az történt meg velünk, hogy épen ellenkező szelet kaptunk, mely két napra visszaverte hajónkat egész Malagáig. És midőn nagy erőlködések után ismét eljutottunk a gibraltári sziklák alá, mintha az ördög küzdött volna ellenünk, ismét ellenséges szelet kaptunk, mely ismét csaknem egész Malagáig visszavetett. És az a kegyetlen játék öt hét alatt nem kevesebb, mint négyszer ismétlődött velünk s midőn ismét Gibraltár előtt voltunk, tapasztaltuk, hogy boszantó sorsunkban még tizenöt hajó osztozott, melyek ez idő alatt ide érkeztek s a melyek hasonlóképen nem voltak képesek kimozdulni a sik tengerre.

Mondjam-e, hogy szerfölött unatkoztam, s Gyula egy reggel ezt értésére is adta a kapitánynak, a ki azonnal néhány könyvet küldött nekem, hogy legyen valamivel az időt elől-nöm. Nos aztán nem is kellett nekem egyéb. Ha csak az volt a bajom, hogy unatkoztam, a kapitányné gondoskodott mulattatóról. A féltékenység még nagyobb mértékben elővette, s alig ültem le a kapott könyvekhez, azonnal rám izent, hogy könyveit adjam vissza, mert azok az övéi, s természetes, hogy én az ő tulajdonát pillanatig sem akartam magamnál tartani.

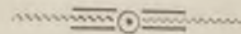
Az esetet a küldetésben eljáró matróztól megtudták a többiek is, és mikor ismét a fedélzetre léptem, egyszerre hat darabos matrózt látok magam előtt, s egyikök (a legokosabbik) rendkívül komikus komolysággal értésemre adta (de oly hangon, hogy a szintén künn ülő kapitányné is mindent tisztán megértsen,) a legénység legmélyebb megbotránkozását a nevetlen bánásmód fölött, melylyel én a kapitányné részéről találkoztam és felajánlák saját könyveiket.

A könyvek ugyan egytől-egyig a Tatár Péter-féle irodalom termékei voltak, én mégis elfogadtam azokat s megígértem, hogy el fogom olvasni. A kapitánynét pedig ette a méreg, a férje pedig a legnagyobb zavarban tipegett-topogott mellette, míg a fiatal tiszt jóízűen nevette az egész jelenetet.

Ez egy kis epizódja csak a mi tengeri utunknak, mely egyáltalában nem volt alkalmas arra, hogy az ut hosszadalmasságát kellemessé tegye; a szegény asszonyság ez időtől fogva valóságos ellenségem lett s én jobbnak láttam mégis tekintetét kerülni.

De egy másik epizódot kell elbeszélmem, mely már komolyabban aggodalomba ejtett, mint a kapitányné hóbortos szerelemféltése.

(Folytatása köv.)





## Egy hét története.

Májushó 30-dikán.

A mekkai pap. — A török rokonszeny legnagyobb nyilvánulása. — Ha így megértettük volna egymást egykor! — A hajós-egylet tavaszi mulatsága. — A tavaszi és a téli táncvigalnak közti különbség. — A budai szinkör. — Fatinitza. — Gerőfiné.

Miután megvendégeltük az érdemes Hariri seiket, utjára eresztettük. Így hívják azt a derék arab papot, a ki a magyar testvéreknek ily válságos időben nyilvánuló rokonszenvét az által akarta kifejezni, hogy utra kelt s négy hónapig küzködött a sivatag fáradalmaival s Románia rablóival, s elhozta két kedves párduczát az állatkertünk számára ajándékkul, hol utszélen kidőlt komfortáblis ló rosz husa lesz tápláléka a két eleven, élénk állatnak, mely eddig friss vad hussal élt és üde forrásvízzel s tiszta levegővel. Megvendégeltük a derék seiket, a ki meghozta a négy hónapig tartó nagy ut fáradalmainál is nagyobb áldozatot s leült egy oly asztalhoz, melyen tisztán állatok husát találják föl s — borzasztó még csak rágondolni is! — bor piroslík a karsu palaczkokban.

De megtette a jó mohamedán a magyar barátságért még azt is, és elment arra az istentelen vacsorára, sőt annyira ment, hogy megízelt egy villahegyről egy falat juh-hust és egy kanál rizskását, holott istenes életmódja évek óta nem enged meg egyéb táplálék magához vételét, mint csupán csak vízbe mártogatott száraz kenyér-darabokat. Kivételt tett ebben is, és le is imádkozta nyomban nagy bűnét és Allah, a mohamedánok jószágos istene, bizonyára nem fogja rosz néven venni hű szolgájától szent fogadásának e megszegését a — mi kedvünkért, neki most már ép annyira kedves népe kedvéért, mint saját igaz hitű imádóiért. Bizony nagy változás ment végbe a nap alatt. Álmodhatták volna-e a szolimánok és Muradok, hogy egykor jön idő, a midőn a próféta sirjának, a szentek e szentélyének legszentebb őre és főpapja vándor-utrákél, hogy ajándékot vigyen a hitetlen magyaroknak, s asztaluk mellé üljön és megízeltse ételüket! Ily nagy változás még a mesék országában is hihetetlennek látszanék. És mégis úgy van; a százados ellenségekből jó barátok, testvérek lettek és ölelkezve szánják-bánják, a mit a multban egymás ellen és önmaguk ellen elvakult tornalkodásban elkövettek. Egyiket telhetetlen hódítási vágy és az elbizakodás, másikat a hiúság és a keresztény államok dicsérő nyilatkozata vezette. Hol lennénk, mily képe volna Európának, ha akkor is úgy megértettük volna egymást, mint most?!

Hanem úgy-e bár kérem, ne politizáljunk?! Tehát jól van, hagyjunk békét a politikának s engedjük utjára a jó Hariri seiket s üljünk föl a plebánia-téri kis gőzösre, mely minket a Margitszigetre röpit, hol fényes mulatság készül. Hanem előbb vessünk egy futólagos pillantást öltözékünkre; bálisan van-e öltözve kisasszony, kellőképen kivágott-e a ruhája asszonyom, mert a hajós-egylet tavaszi mulatságának rendezői a legszigorubban kiadták a rendeletet, hogy nőt teljes báli öltözék, férfit frakk, fehér nyakkendő és fehér keztyű nélkül be ne bocsássanak a terembe, mert a mulatságnak szorosán vett báli jellegét megőrizni akarják. — Önök kifogástalanul

vannak öltözve, tehát mehetünk. Féltem ugyan gyöngé vállukat a barátságatlan hideg levegőtől, mely ellen a könnyű tavaszi felöltő nem nyújthat elég védelmet, de most az egyszer isten neki, hátha baj nélkül áteshetünk rajta. Belépünk a terembe és önök hálás pillantása nekem nagy megelégedésemre szolgál: most már önök is átlátják, hogy igazam volt, örökös szégyen lett volna e mulatságra egyszerűbb öltözékben megjelenni; fény, pompa és elegancia mindenütt, akár a legfeszesebb téli táncvigalmon volnánk. Igazam volt tehát: a hajósok tavaszi mulatsága feszes táncvigalom.

Hanem, hogy ez helyes, észszerű dolog-e, az egészen más kérdés; valamint hogy azoknak a jó érzeke és finom tapintata iránt is sok kételyünk lehet, kik ezt látják jónak. Valóban, a kik egy tavaszi mulatságtól is oly feszességet, oly kimértiséget követelnek, mint egy téli elite-báltól, azok engedjék meg, hogy kétségbe vonjuk, hogy fogalmunk van arról, mi egy tavaszi mulatság s miben különbözik ez a rendes bálóktól. Igen helyes dolog, hogy férfiak és nők oly öltözékben jelenjenek meg, mint általában művelt társaságban megjelenni illelik, de hogy egy tavaszi mulatságra is úgy kelljen kiöltözöködnünk, mint valami fényes elite-bálra, azt most halljuk először. Pedig meg hirlap is akadt, mely e hóbortot helyesli. Hol van akkor a kedélyesség, melynek az ily mulatságot jellemeznie kell, ha az akar lenni, a mi, mért van akkor az, hogy az ily mulatságra el szokták vinni az oly fiatal lánykákat is, a kiket különben feszes nagy bálba még el nem vinnének?! Hanem hát némelyek azt tartják, hogy mindenek fölött elegánsak, s a társadalmi műveltség és illem színvonalán legyünk, s épen mikor oda felemelkedni akarnak, akkor maradnak attól legtávolabb nevetséges komolykodásaik által.

Azonban én azt vettem észre, hogy önök az illemtani előadásokat ép oly unalmasaknak tartják, mint a politikát. Jól van, jerünk hát a színházba. De ne a nemzetibe, hol az egy Donadión kívül nincs kit néznünk, sem pedig a népszínházba, melynek igazgatója isten tudja, hogyan? — arra a szerencsétlen gondolatra jött, hogy előrántson a lomtárból egy ope-rettet és egy bohózatot, (a „Pajkos deákok“-at és a „Botcsinálta doktor“-t,) melyeket tulon-tul megunatott minden jámbor halandóval a vidék valamennyi kőzsa szintársulata s a fővárosi korcsmai daltársulatok szedett-vetett népe. Hanem jerünk a budai szinkörbe. Önök azt mondják talán, hogy egy kicsit hüvös még a levegő az eféle kirándulásra, de erre azt mondom én, hogy ha hurut nélkül kiállották a szombati margitszigeti hajós-majálist, akkor könnyen elviselhetik a szinkörnek kissé talán nem épen lankasztó légkörét annál is inkább, mivel ide ugyan nem szükséges ám nagy toilletet csinálni.

És az élvezet, mely ott önökre vár, megérdemli azt a kis fáradságot. Higyjék el, a mióta ez a deszka-bódé a sors változó szeszélye mellett a magyar Tháliának képezi olyan, a milyen nyaralóját, ily ügyes társaság még nem működött benne. Nézzék meg kérem „Fatinitzá“-t, mely a német színházban a mult évben naponkint szorongó közönség előtt adatott, s melyet



önök csak hazafiságból nem néztek meg akkor. Pompás kis operette az, nem kevésbé elmés, és mulattató, mint a „Kapitány kisasszony“, a „Kis doktor“ vagy a „Koziki“, a melyeknek ma is tele háza szokott lenni. Egy kicsit a napi eseményekbe is vág, mert törökök és oroszok szerepelnek benne, hanem az ügyes igazgatónak volt rá gondolja, hogy a törökök ki ne kapjanak, ellenben az oroszoknak minden felvonás végén bőven kijut az ütlegekből. Ez a kis „költői szabadság“ legyen megengedve a jó akaratú igazgatónak a közérzület kedvéért. Egyébként a darab maradt, a mi volt: egy kis orosz tiszt és egy orosz herceglány szerelmi története és kalandjaik mik közben az előbbi kénytelen nőruhába bujni. A darab hirhedt frivolságán simitott az igazgató jó ízése, s e tekintetben leczkét vehetne tőle Rákosi is. A mi pedig a közreműködőket illeti, azokat nem dicsérjük előre; nézzenek végig egy előadást s legyenek megelépedve, mint mi voltunk, meg levén szokva az arena-beli rossz előadásokhoz. Annyit előre is mondhatunk, hogy Gerőfiné ritka kedvességű kis énekesnő és a mi páratlan Soldosnék után első helyen kell említenünk. A többiek is egytől eddig jóra való derék színészek.

A közönség már kezdi fölismerni s napról-napra számosabbban ballagnak át a lánczhidon és alaguton a Horváth-kertbe. — p.

## A h á b o r u.

Ardahan visszafoglalása a legfontosabb hír az ázsiai harcztérről. Már napok előtt jelenté egy konstantinápolyi távirat, hogy az elvesztett erőd ismét török kézbe került; de a távirat oly gyanusan volt fogalmazva, hogy hajlandók voltunk azt hinni, hogy az egész csak a konstantinápolyi fölinge-rült kedélyek lecsilapítására gondoltatott ki. Mert tudni kell, hogy a török fővárosban fenyegető jellegű forrongást idézett elő az első veszteség hire; a softák, több ezer ember élén a törvényhozó testületet megszállták s elégtételt követeltek, aztán a sultán palotáját vették körül Mithád pasa visszahívását sürgetvén. Csak fegyveres erőnek sikerült a rendet úgy, a hogy helyre állítani, a forradalom lappangó tüze azonban folyvást kitöréssel fenyegetett.

Most hát Ardahan visszafoglalása a legteljesebb elégtétel. Elvesztése is úgy történt, hogy az oroszok éjjel hirtelen meglepték a gyanutlan helyőrséget, mely a tulnyomó erőnek kénytelen volt engedni. Azonban összeszedték magukat, újabb erővel csatlakoztak s a diadalmas orosz kiűzték sánczaikból. És így az egyetlen eredmény, melyet az oroszok eddig fölmutatni képesek voltak, most már megszűnt, ellenben a batumi nagy vereség, Suchum-Kale és az egész cserkesz partszél elvesztése elvitázhatlan tények, melyek a muszkák ügyének aggodalmas állását jelentik.

Az európai harcztéren még semmi hír. Az oroszok mind ez ideig nem merték megkísérteni a átkelést a Dunán. Kalafatból bombázták az utóbbi időben Widdint, most már jobbnak látták ezzel is alább hagyni, mert azt tapasztalták, hogy a widdini ágyuk nagyobb kárt okoznak Kalafatnak, mint ez annak. A kalafati erődöket rommá lőtték a törökök. Ezért Kalafat nem tüzel többé.

Monarchiánkról az a hír, hogy legújában elrendelte a mozgósítást; de valjon ki ellen fordítja majd fegyvere élét, — ez a kérdések kérdése. A muszkák ellen aligha, mert irányadó körökben szerelmesek a fehér csár kék szemébe, a törökök

ellen pedig nem lenne tanácsos, mert úgy lehet, hogy megtalálna gyűlni a baj ide haza e miatt.

## Budapesti hirvivő.

\*\*\* (Jótekonyság.) Király ő Felsége a hernád-vecsei római katolikus hitközségnek iskola építésére magánpénztárából 100 frtot legkegyelmesebben engedélyezett. — Az ő Felsége által az árvíz által károsultak felségelésére magánpénztárából adományozott 4000 forintból: 1000 forint a torontálmegyei, 1000 forint az aradmegyei, 500 forint az aradvárosi, 1000 forint a temesmegyei, 500 forint a hunyadmegyei károsultak felségelésére a belügyminiszterium által megküldetett.

\*\*\* (Rózsás napló.) Jegyesek: Lövész Károly mérnök és Heinrich Sarolta kisasszony Budapesten. — Dr. Borbás Vincze tanár és Csörgői Gizella kisasszony Vésztőn. — Dr. Damjanovics Iván orvos és Pilis Sarolta kisasszony Eperjescsén. — Gr. D'Orsay huszárhadnagy és Klobosiczky Ilona kisasszony Nagyváradon. — Egybekeltek: Mészáros József ügyvéd és Tóth Erzsike kisasszony Kecskeméten. — Fekete Sándor segédszolgabíró és Szaplóczay Anna kisasszony Veresmarton. — Gróf Hugonay Béla és Simonsics Bella kisasszony Budapesten.

\*\*\* (Ajándék a trónörökös számára.) A királyi statisztikai hivatal térképezője: Hatsek Ignác igen szép és csinos 34 térképet készített ajándokul a trónörökös számára. Ezek az ország természeti viszonyait, természetét, statikáját tüntetik föl. Egy lapon hegységek, másikon a földtani és néprajzi, többeken a termelési és állattenyésztési viszonyok láthatatók. Van, a melyik az utósó évtized vízáradásait mutatja. Egy lap pedig az ország gazdasági egyleteit tünteti föl. Nagy gonddal és izléssel készült térképei kézimunkák csinosan színezve, a Posner-féle intézetben eszközölt pompás kötésű borítékban. Sajnos, hogy többszörösítésére nincs kilátás.

\*\*\* (A trónörökös udvara) a következőleg alakított meg: udvarmester gróf Bombelles, szárnysegéd lövagy Eschenbacher őrnagy, szolgálattevő tiszt Bacalovich Márk százados. A főherceg eddigi nevelője, gróf Latour vezérőrnagy nyugdíjaztatik; gróf Pálffy ezredes, ki eddig a főherceg udvarához tartozott, más udvari hivatalba osztatik be. A főhercegnek Polára tervezett útja elmarad; a trónörökös június elején Ischlbe megy s ott tölti a nyarat. Szeptember hónapban a főherceg rövid külföldi utazást tesz. A jövő évben a főherceg valamely helytartóságnál fog közigazgatási tanulmányokat fog tenni.

\*\*\* (A fővárosi Fröbel-nőegylet) által az Orczy-kertben csütörtökön rendezett nagy gyermekünnepély sok élvezetet nyújtott úgy a kisdedeknek, mint a felnőtt közönségnek, dacára a délután beborult és csepergő időnek. A kisdedek, számra mintegy hatszázan, Fröbel-féle foglalkozásaik bemutatása után hyppodrom, lovaglás és játékokban találtak mulatságot; este hét óra után pedig a felnőtt közönség részére, Rác Pál zenekarának közreműködése mellett, táncz volt. A közuti vaspálya kellő gyors közlekedéséről s künn a kertben olesó és jó konyháról szintén gondoskodott a rendezőség.

\*\*\* (Matinée.) A fiatal Almássy Miklós mult vasárnap az Európában matinéet adott, melynek igen szép közönsége volt a meghívott vendégekből. Ott volt Ghyczy Kálmán is, ki élénken tapsolt képviselőtársa zenei tehetségű derék fiának;



ott voltak Haynald érsek, Irányi Dániel, Donadio kisasszony, báró Podmaniczky Frigyes és számos előkelő család. A fiatal virtuóz (ki mindenestre a jövő zenésze) megérdemlé a tapsokat, mert Beethoven as-dur szonátáját, Schubert „impromptu“-ját, Weber rondo-ját és Liszt „Troubadour-átirat“-át egyaránt szépen játszta. Podhorszky Gizella kisasszony éneke (a Rubinstein dalában, a „Favorita“-áriában és Ábrányi magyar műdalában) s a Huber Jenő genialis hegedűjátéka (Vieuxtemps, „ballade és polonaise“-e) szintén általános tetszésben részesültek. Érdekes volt a hazai három tehetség együttműködése. Jövőt jósolt nekik az egész társaság.

\*\*\* (Az akadémia) ez évi nagy ülését vasárnap tartotta meg az akadémia palotájának disztermében. A közönség ezuttal jobbára csak a fiatalságból állott, a nők az utóbbi években kezdik elhanyagolni az ilyes tudományos ünnepélyeket, a mit nem a nők dicséretére jegyzünk meg. A vasárnapi ünnepélyen Lónyay Menyhért gróf, az újból megválasztott elnök visszapillantást vetett a lefolyt három évre és meglepődéssel nyilatkozott az akadémia kifejtett tevékenységéről. Tudatta azt is, hogy a jövő évi nagygyűlésen egyszersmind Eötvös szobra is le fog lepleztetni. Aztán a titkári jelentés következett, majd Horvát Boldizsár lépett az emelvényre és megható, gyönyörű emlékbeszédet tartott Mikó Imre fölött. A beszéd remek mű, s megérdemli, hogy még a komolyabb munkákkal nem foglalkozó nők is elolvassák. Azután Szilády Áron tartott értekezést a Mátyás király korabeli költészetéről s Eötvös Loránt egy természettudományi értekezést olvasott föl. A nagy gyűlés általában sok élvezetet nyújtott.

\*\*\* (Lakoma) követte az akademikusok vasárnapi nagygyűlését a Hungariában. Összesen nyolczvanan lehettek; közöttük voltak Lónyay gróf, az akadémia újon választott régi elnöke, Haynald érsek, gróf Szécsen Antal, Majláth György, Csengery Antal, Pauler Tivadar, s tudós világunk nevezetesei közül még számosan. A felköszöntések sorát Lónyay gróf nyitotta meg, a királyi párra emelvén poharát. Őt Haynald érsek követte, szellemes modorban s élénk viszhang mellett jelentvén ki, hogy neki — nem mint Catonak — a győző ügy tetszik s Lónyayt élteti, azután az osztálytitkárokat s az akadémia egyik legnagyobb kincsét: Aranyt. Lónyay viszont Haynaldért, Csengery az osztályelnökökért, Szász Károly az újonnan választott tagokért és Eötvös Lorándért, Greguss Majláthért, Haynald a két Paulerért emelt poharat. Érdekes volt Szécsen toasztja, ki — saját szavai szerint — választatását nem annyira munkáinak, mint az általa követett iránynak köszöni, melynek alapelvét Dessewffy Aurél jelölte ki: arra kell törekednünk, hogy nemzetiségünk mivel és mivelődésünk nemzeti legyen. A lakoma öt órakor ért véget.

\*\*\* (A színészeti tanoda) növendékeinek tavaszi mulatása a „Fácán“-nál kedden volt. Az idő mindvégig kedvező volt s így természetesen a mulatság sem lehetett más, mint vidám. A háziasszony Felekiné asszony volt, ki a táncban is részt vett. Kivüle a nemzeti színház részéről Helvey Laura, Kölesi Mariska kisasszonyok, Sántháné és Paulainé asszonyok voltak jelen. A tánczosnők közt láttuk; Helvey Irén, Csillag Teréz, Pozsgai, Kéler, Turcsányi Irén, Czecz Katalin stb. kisasszonyokat és az intézet több leánynövendékét. A mulatság éjfél felé ért véget. Tüzi játék is lett volna, de egy zugligeti lakó protestált a tánczon kívül minden egyéb tüzeles ellen.

\*\*\* (Simor János), herceg-primás művészet pártolását jellemzi a gyönyörű képtár, mely legközelebb már állandóan

megnyitott a közönség számára, s mely ujabban is kitűnő művekkel gyaropott. Legnagyobb ujdonság, (még nincs benn) Ligeti egy új remekműve „Jeruzsálem látképe,“ valamivel nagyobb a már meglevő „Bethlehem“ — és „Nazareth“ — tájképeknél, melyekről annak idején első rangú művészek úgy vélekedtek, hogy azok a világ bármely képtárának is gyöngyeit képeznék. A másik hazai festő Molnár József, „templomi jelenet“-ét szintén most e képtárban állították fel. Legnevezetesebb azonban az Odeschalchycsaládtól szerzett öt műdarab az olasz festészet legszebb korából, ezek: „Krisztus Pilátus előtt“ colossalis nagy kép életnagyságu félalakokkal, Daniele Crespitól; egy nő alak lanttal kezében, Guido Renitől; „Jézus az olajfákhegyén“ XVII. századbeli gyöngyházzal kirakott keretben. Bassano-tól; továbbá Cassare de Sesto egy kisebb Madonnája, s Procacini egy kisebb vázlatos műve. A figyelmet ezeken kívül meg Kremersmiedt egy kicsiny képe, s Jannek Ferencz Kristóf híres gráci művész (1703—1765) négy gyönyörű kabinetdarabja érdemli meg. Ugyancsak a primás bőkezűsége folytán nagyszerű metszvénytárt is rendeznek be.

\*\*\* (Az iskolai takarékpénztárak) terjesztésében Weisz Bernát Ferencz folytonos buzgóságot fejt ki. Ujabban jelenti, hogy a kereskedelmi akadémiában 1551 frt 70 kr-ra megy már az évi betétek összege; a kereskedelmi testület vasárnapi iskolájában a folyó tanév kezdetétől fogva 400 frt 30 kr-ra; a körmöczi főreáltanodában jelenleg 101 frt 12 kr betét van; a szombathelyi községi iskolában 180 frt 39 kr. Tavalay Weisz B. F. az 1875/6-diki tanév végén adatokat állított össze az országban létezett iskolai takarékpénztáraktól. Akkor 13 helyen még csak 15 intézet volt s 2621 gyermek 13,337 frtot tett be. A mostani tanévről is akar ő ily kimutatást adni, remélve, hogy most több takarékpénztárról adhat számot, minélfogva kéri annak életbeléptetőit, hogy még június vége előtt sziveskedjenek tudtára adni az intézetek létesítését, tudatva a község, iskola, tanító vagy tanítónő nevét, az összes tanulószámát, s valamint azokat, kik az iskolai takarékpénztárakba pénzt tettek be, s az összeg mennyiségét, melyet a fiúk és különösen a lányok raktak be az év végeig, tehát a visszafizetés előtt. Az ily kimutatások, minők külföldön is jelennek meg, előmozdítják a szóban forgó áldásos intézmény terjedését; reméli tehát, hogy fentebbi kérését az illetők teljesíteni is fogják. Ez intézvénynek tudvalevőleg az a célja, hogy már a gyermeket takarékosagra szoktassa, a mire valóban szükség van nálunk, hol annyi magyar családot juttatott tönkre a meg gondolatlan bőkezűség.

\*\*\* (A leánykák tornája.) Szerdán délután öttől hat óráig kedves ünnepély volt az ősz-utcai tornacsarnokban. A leánynövendékek mutatták be ügyességüket s buzgóságukat. Ötven-hatvan tagból álló tarka csoport foglalta el a küzdőtér a porondon, hogy kivivják egymás fölött a győzelmet. A mámak, nénikék, bácsikák távolról gyönyörködtek az ügyességben s nevettek itt-ott az ügyetlenségen, mely azonban sohasem vált esetlenné. Mosolygó arcú, vidám tekintetű, fürgé leánykák álltak sorban, irigység nélkül, mert győző és legyőzött egyaránt mosolygott. Volt futás, ugrás, kötélvontás és mászás. A futásban négyesével voltak beosztva a versenyzők. Szabályosan, kifogástalan pontossággal futottak. Mulatságos epizódok is fordultak elő, midőn egy-egy hölgyecske kitarással, ügyességgel nem győzhetvén, fufunggul akarta elnyerni a babért. Ugyanis félig futotta be a pályatért s aztán a többiekkel ismét visszafutott s elsőnek ért be; de a pályabi-



rák árgusz-szeme észrevette a cselt és a kis cseleskedő szegyenkezve bujt el vesenyársai háta mögé. A kötélvontatás — az atletikusok e kedvenc mutatványa — itt is méltó helyet foglalt. A mászásnál csak két részre osztottak a növendékek; egyik rész sováran nézte a magas rudakat, melyekre jó volna fölmászni ha lehetne; a másik rész pedig nagyon is tüzetesen kezdett hozzá a munkához s visszabanyatlott minduntalan. Az ugrásban részt vett az egész csoport. A szórakozottak, kiknek tekintetök a mamákon, bácsikákon és nénikéken meg, rendesen leverték a rudat (s ezek épen a legcsinosabbak voltak,) míg többen valóban a legnagyobb pontossággal ugrották át a korlátot s élvezték a megéljenzés gyönyörűségét. Végül a torna-egylet elnöke kijelenté, hogy a növendékek csak márczius óta gyakorolják magukat a tornászatban s így természetesen világra szóló csodákat nem művelhetnek, a mennyit azonban e rövid idő alatt tanulhattak, — azt megtanulták. Végül oszonna volt az előadók és vendégek számára; legvégül pedig táncz a vivóteremben.

\*(Tárgyalás helyben.) A magyar atletikai klub kebelében megpendítettett azon eszme, hogy a klub idei tárgyalásának célpontja se Balaton Fűred, se Parád, hanem Budapest legyen. Az Orczy-kertben járnának a pályázók egy pár száz angol mérföldet, — hadd lássa a közönség közölsől, hogy gyalognak athletáink; a „tárgyalás helyben“ szokatlan látványából arról is alkalma nyílik fogalmat szerezni, hogy minők a londoni hasonló gyakorlatok, melyek ott nagy érdeket keltenek, s megítélhető, hogy azok mennyivel állnak magasabban az itteni gyakorlatoknál.

\*(Széchenyi levelei.) Boleszny Antal, orsovai plébános, Ormós Zsigmondhoz intézett levelében jelenti, miszerint gróf Széchenyi István 30 darab eredeti levélének jutott nyomára, melyeket a gróf egyik Orsován lakott barátjához irt 1830—1835-ben s melyek a gőzhajózás történetére vonatkoznak. Boleszny ur a leveleket, értekezés céljából történendő használat és feldolgozás után, a délmagyarországi történelmi és régi muzeum irattára számára fogja beküldeni.

\*(A budapesti török főkonzul.) Sermed effendi, már eltávozott. Azt mondják, hogy a török kormány nem volt vele megelégedve, mert nem tudta fölismerni a magyarországi mozgalmak jelentőségét. Más hírek szerint azonban gróf Andrássy óhajtottá eltételét. Utóda még nincs kinevezve, s addig a konzulatus teendőit Ch e d i d H a b e y c h e effendi alkonzul látja el.

\*(Sajnos balesetnek) lett áldozata idős Braun Lajos szeszgyáros és nagy iparos s férje a magyar gazdasszonyok egylete érdemdu alelnöknőjének. Szerdán egyik fiával s annak barátaival Szentmiklóson, Martonvásár mellett, hol a család nyaralni szokott, kiment a nagy parkba, hogy egy ott tartózkodó s a baromfi-udvart gyakran megdézsmáló rókát meglőjjenek. Bokrokban bujtak el lesni. Néhány perc múlva lövés hallatszott. Az ifjak előugráltak, azt hívének, hogy a róka martalékul esett. A bokorban azonban a házi urat látták holtan. Azt beszélnek, hogy a lőfegyver valószínűleg a bozótba rekedt s kihúzása közben szerencsétlenül sült el, gazdájának szívét, tüdejét löve. A holttestet azonnal a fővárosba hozták s általános részvét mellett temették el. Az elhunyt 67 éves s izmos testalkatu férfi volt. A család gyászában mindenki őszintén osztozik.

\*(A Mekkából hozott párducok) voltaképen gepárdok s átmenetet képeznek a macska és kutya között. A gömbölyű fej és a hosszú fark a macskára, a nyulánk magas test a ku-

tyára emlékeztet. Karmait nem képes annyira a hüvelybe visszahuzni, mint a macskaneműek, de pofozkodik és ha jól érzi magát, morog mint ezek. Szelidíthető könnyen és vadászatra tanítható. Fejére zacskót huznak és így vezetik kötélén, vagy viszik szekéren elefánton, és ha a vadász meglátja a vadat, rendesen gazellát, leveszi a takarót s a mint a gepárd is észrevette, elereszti. És most macska módra meggugolva s minden bokor, fa, domb mögött bujkálva közeledik, míg végre néhány ugrással a gazellát eléri s megöli, az alatt míg vérét szívja, a vadász megérkezik s a préda egy részét, például a lábát átengedvén, fejére újból reá huzza a zacskót. Első Lipót idejében Schönbrunnban egész falka volt; azt Rákóczy emberei elpusztították. Az akkori iratokban „vadászmacskáknak“ van nevezve. A két példány értéke legfőlebb 200 ft.

\*(Uj opera.) A budapesti zenész-körökben a beszéd tárgyát képezi egy kéziratban levő nagy opera, mely épen most készül a világ elé kilépni. A mű czime: „Ahasver Rómában.“ Szövegét Hamerling hasonczimű költeménye után Bäuer helybeli tanár irta. A fiatal zeneköltő neve egészen ismeretlen a nagy közönség előtt. Az új dalműirő: hazánkfia, ki mindeddig Budapesten tartózkodott. Szabó Ferencnek hívják. Az, opera egyes részeit magán körben legközelebb mutatták be, s a jelen voltak (többek közt a nemzeti színház igazgatója, Erkel Sándor) elismerőleg nyilatkoztak a műről. A dalművet benyújtják a nemzeti színházhoz. Esetleges színrehozatala előtt a jövő idényben több részletét fogják bemutatni a zenekari hangversenyeken.

\*(Utóhang.) Földváry Mihály országos képviselőhöz Konstantinápolyból e napokban következő távirat érkezett: „Pera 1877 május 27-dikén. A ottoman képviselőház tagjai ma este, a Budapesten járt török küldöttség tiszteletére banquetet rendeztek, melyen az államtanács több tagja s számos más magas állású tiszviselő vett részt. A jelenlevők, — ama testvéries üdvözlő táviratok felolvasása után, melyeket a török küldöttség, budapesti időzése alatt, Magyarországról városaikból és megyéikből kapott, — engem tiszteltek meg a megbizással, hogy a magyar képviselőház tagjainak — az említett üdvözlő táviratok küldőinek, — s az összes nemes magyar nemzetnek forró köszönetet mondjak, — s testvéries hálaérzelmeinknek kifejezést adjaak. — Abdullah, Mekka képviselője.“

\*(Vegyesek.) Királyné ő Felsége Pálik Béla fiatal festésznek megbizást adott, hogy a megyeri ménesből két állatképet fessen. Ugyanő pár nap előtt Bécsbe utazott, hogy a „Kincsem“-et, e máris 19-szer győztes versenylovat lefesse. — Huber Jenő szeptemberben Brüsszelbe megy s Wieniavsky tanítványa lesz; egyszersmind ott egy állandó quartettben a második hegedűt fogja játszani.

\*(Halálhírek.) A lefolyt héten meghaltak: B a c s i c h Mihály főbíró, 83 éves korában, Szabadkán. — R á c s a y Gézáné, született Kállay Mária, 27 éves korában, Budapesten. — Gy ö n g y é l i János ügyvéd, 78 éves korában, Budapesten. — B á r ó P e r é n y i Lajosné, született Szikora Teréz, 65 éves korában, Nagy-Doboson. — S c h p e c h a József polgár, 103 éves korában, Verseczen. — F é n y e s Kálmánné, született Sántha Ilona, Debreczenben. — Özvegy Király Lászlóné, született Sztarill Erzsébet, 66 éves korában, Nagyváradon. — G a á l István, 60 éves korában, Kisujszálláson. Béke hamvaikra!



## Irodalom és művészet.

A színházakról szóljunk. A „nemzeti“-ben semmi nevezetes. Donadio nagy sikerrel vendégszerepel és hódít, ennyi az egész följegyezni való. A kisasszony valóban egyedül képes most teleházakat csinálni. Közelebb Dinorah énekelte s tulás nélkül mondhatjuk, hogy ez a kisasszony legsikerültebb szerepei közé tartozik. Ritka iskolája, kellemes, szingazdag, változat-dus hangja egyik szerepében sem érvényesül annyira, mint ebben. Különösen elragadta a közönséget a második felvonás árnyéktáncz dalával, mely után alig győzte nyájas mosolyal és megjelenéssel a szünni nem tudó tapsvihart megköszönni. A közönség ritka lelkesedéseért hálás akarván lenni, a leeresztett függöny előtt megújraza gyönyörű trilláit, a mi igen szép dolog volt tőle, mindemellett meglehetősen kedélyes. A többi szereplők közül csak Pauli érdemel elismerést; Láng Hoeljének nem csak megjelenése, hanem éneke is darabos és nehézkes volt. — A kedvelt vendég csütörtökön este az éj királynőjét énekelte a „Varázsfuvola“-ban ritka sikerrel.

A népszínház vissza tért régi műsorozatához, miután az ujnak a silánysága nem vonzott. Most már megint a „Kapitány kisasszony“ járja és hódít most is. Szerdán a nézőtér egészen megtelt és Soldosné gyujtó dalai, ritka kellemű játéka ismét föl-villanyozta a közönséget. Együdnek ismét volt két alkalmi coupletja (az Ardahantól Widdinnig nyuló óriás kigyóról, s a muzsika marsban gyönyörködő horvátokról,) melyek megint bő alkalmat nyújtottak a tüntető tapsokra. Feltűnt sok előtt, hogy egyik páholyból két arany paszomántos fehér keztyüs kéz vett legbuzgóbban részt az orosz-ellenes tapsviharban.

A népszínházban szombaton este ismét ujdonság kerül színre, a „Vereshaju“ czimű népszínmű, melyről azonban ezutal már nem szólhatunk. Az előjelek nem igen biztattak.

## Nemzeti színház.

Május 26-dikán: „Dinorah.“ (Donadio.) — Május 27-dikén: „Godelot-hotel.“ — Május 28-dikán: „Nyelvtan“, „Kis ördög.“ — Május 29-dikén: „Tannhäuser.“ — Május 30-dikán: „Ibolyafaló.“ — Május 31-dikén: „Varázsfuvola.“ (Donadio.) — Junius 1-sején: „Makranczos hölgy.“

## Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: l á b z s á k rajza, cashemirra, ripsre vagy bársonyra színes selyemmel tambourirozandó.

A 2-dik szám: G és J betű asztalneműekre.

A 3-dik szám: L és L betű.

A 4-dik szám: b u t o r t a k a r ó rajza, finom szövött szalagoeszkával és csipkeöltésekkel dolgozandó. E rajz negyedrészt képezi a butortakarónak.

Az 5-dik szám: V és P betűk.

A 6-dik szám: W betű.

A 7-dik szám: H és O betűk asztalneműekre.

A 8-dik szám: M és P betűk.

A 9-dik szám: C és H betűk.

A 10-dik szám: R betű.

A 11-dik szám: F betű.

A 12-dik szám: b a t t i s t z s e b k e n d ő rajza, a közepén G és R betűkkel, finom francia himzés.

A 13-dik szám: M betű czifrázattal.

A 14-dik szám: fehéreneműek szélére való csipkétet, point de lace-ból és csipkeöltésekből állítandó össze.

A 15-dik szám: s z e n t s é g t a r t ó közepére való himzés rajza, vörös bársonyra aranszálakkal himzendő.

A 16-dik szám: D és H betű.

A 17-dik szám: A és D betű.

A 18-dik szám: F betű.

A 19-dik szám: k i s k i h a j t ó gallér rajza, egyszerű ivenkben, apró lyukakkal himzendő.

A 20-dik szám: L és B betűk.

A 21-dik szám: b e t é t fehéreneműekre, horogöltésekkel dolgozandó.

A 22-dik szám: P betű.

A 23-dik szám: C és M betűk.

A 24-dik szám: L és H betűk.

A 25-dik szám: E betű.

A 26-dik szám: N betű.

A 27-dik szám: T és S betűk.

A 28-dik szám: R betű asztalneműekre.

A 29-dik szám: k é z e l ő k elejére való himzés rajza.

A 30-dik szám: s z é l e s c s i p k e rajza, oltár kendőkre, ágytakarókra stb. point de lace-cal és csipkeöltésekkel dolgozandó.

A 31-dik szám: K betű. És végre

A 32-dik szám: r e g g e l i f ő k ö t ő közepére való himzés rajza, fehér mollra dolgozandó point de lace-ból, a virágok pedlg sűrű francia himzéssel.

## Számrejtvény.

Karácsonyi Birtól.

1. 13. 3. 12. 6. 7. 8. 2. Jó hírű írónk neve ez,  
9. 8. 11. 4. 2. Kis fiut mama így nevez,  
9. 2. 3. 4. 5. Ez a zongorák királya,  
5. 10. E meg vad kacsák tanyája.  
1—13. Egészemet megtalálok  
Csokonai munkájában,  
Béka-egér harc a czime  
Olvasd csak el hamarjában.

Megfejtési határidő: juniushó 27-dike.

A f. é. 18-dik számban közlött rejtvény értelme:

Kisfaludy Károly.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Mandula Ida, Jánossy Lajosné, Wieland Olga, Abonyi Jánosné, Ferencsevics Teréz, Ehen Gizella, Kovács László, Schlesinger Berta, Jakó Viktória, Paulina és Piroška, Bronto Sarolta, Szkladányi Teréz, Moesz Gézané, Gorove Anna, Marosy Etelka és Izabella, Bátori Sigray Istvánné, Jókuty Albertné, Eckert Karnác Mariska, Áronfi Fisch Jeanette, Simonis Győrötskey Mari, ifj. Szlavik Nándor, Magyar Matild és Felici, özv. Gyurikovits Béláné, Wipf Gyuláné, Wigner Gizella, Máriássy Lászlóné, Mednyánszky Margit és Erzs, Király Kálmánné, Bohus Gyuláné, Korenagh Serk Hermin, Mandits Erzs, Csepelyi Zsuzsika, Györfly Karolin, Daróczy Mihályné, Valtay Gizella, Bosnyák Anna, Heindl Fodor Irma, Mehrwerth Anna, Tahy Fehérváry Kornélia, Haintz Mari, Fuxhoffer Vincze, Tallián Sarolta, Dzsínich P. Mária, Aigner Józsa, Francsek Berta és Etel, Tóth Bertalanné, Joanich Irma, Bota Vilma, Bányay Ilka, Matyasovszky Neuwirth Mária, Boda Ilona, Stresznay Hermin, özv. Parraghy Józsefné, Spéczián Gusztávné, Jármy Ambrózy Etelka, Menyhárt Kornélia, Szabó P.

## Tartalom.

Árnyak, László Mihálytól. — Merengés, Esztergály Iréntől. — Bukaresti élet. — Az ötödik kerék, Kompolthy Tivadartól. — A löversenyekről. — Uti rajzok, A. Paulinától. — Egy hét története. — A háboru. — Irodalom és művészet. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



23-dik szám.

Junius 10-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

## KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országút 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |    | R. katolikus és protestáns naptár |                  | Ó-naptár     | Izraeliták naptára | Hold-járás    | N a p -  |          |
|-----------------------|----|-----------------------------------|------------------|--------------|--------------------|---------------|----------|----------|
|                       |    |                                   |                  |              |                    |               | kelte    | nyugta   |
|                       |    |                                   |                  |              |                    |               | óra perc | óra perc |
| Jun.                  | 10 | Vasárnap                          | G 3 Margit kir.  | G 2 Margit   | 29 B 2 Theodoz     | 29            | 4 3      | 7 56     |
|                       | 11 | Hétfő                             | Barnabás         | Barnabás     | 30 Izsák           | 30 Roschodes  | 4 3      | 7 56     |
|                       | 12 | Kedd                              | Fakundai János   | Tóbiás       | 31 Hermeias        | 1 Tham. R.    | 4 3      | 7 56     |
|                       | 13 | Szerda                            | Páduai Antal     | Páduai Ant.  | 1 Junius Jusztin   | 2             | 4 3      | 7 57     |
|                       | 14 | Csütörtök                         | Vazul püspök     | Elizeus      | 2 Lucillian        | 3             | 4 3      | 7 57     |
|                       | 15 | Péntek                            | Vitus, Vid       | Kresc. Lybia | 3 Metrophus        | 4             | 4 3      | 7 58     |
|                       | 16 | Szombat                           | Benno, Reg. Fer. | Juditha      | 4 Dorotheus        | 5 S. Chak.-P. | 4 2      | 7 58     |

## V i d é k i t á r c z a.

**A vágyjobbparti** ármentesítő és belviz levezető társulat, ez évi május 16-dikán Galantán tartott igazgató-választmányi gyűlésében, felolvastatván a társulat alakulását jóváhagyó miniszteri rendelet, Szászy Sándor elnök indítványa folytán egyhangulag elhatározta, miszerint a társulat Mojsisovics Vilmos magyar királyi főmérnöknek, ugy a társulat tervezése és megalakitása körül kifejtett buzgósága és szorgalmáért, kiváltképen azonban az 1876. évi tavaszi árvízveszélyek és gátszakadások idejében kifejtett erélye és készséges szolgálataiért, jegyzőkönyvileg köszönetet és elismerést szavaz s személyébe helyezett bizalma folytán felkérte a törvénykivánta szabályozási terveknek elkészítésére, melyek által az érdekeltek egy 150,000 k. holdra menő terület mezőgazdasági viszonyainak megjavulását reménylik.

**Soroksáron** mult szombaton kedélyes tavaszi mulatást tartottak. Rendezték: Bogisich Fülöp postamester, Svieticska Gyula, Szánthó Béla s. jegyző és Libertinyi gyógyszerész. A mulatság szeretetreméltó háziasszonyai Nagy Kálmánné született Szabó Ilona és Csorba Jánosné született Halász Blanka urhölgyek voltak. Éjjelre bevonultak a terembe, vigan táncolni hajnalig. Nők szép számmal vettek részt, köztük Kendefiné, Platzerné, Somodi Terka, Platzer Terézia, Halász A., Kendefi kisasszony stb. A fővárosból is voltak vendégek.

**Székesfehérvárt** a Vörösmarty-kör és régészeti egyesület összeolvadása van tervben, s annak megvizsgálására: ha vajjon ez egyesülés előnyös lesz-e, bizottságot választott a Vörösmarty-kör. Az egyesülést gróf Zichy Jenő indítványozta s ha az létre jő, ő harmincz olajfestvényt, háromezer kötetnyi könyvtárat és egész éreingyűjteményt ajánlott föl az összeolvadó egylet számára.

**A Tisza** Holdmezővásárhelynél is veszélyesen meg van rekedve és szorongva lesi a közönség az órákat. Annál inkább félünk pedig, — mondja levelezőnk — mert felülről az Erdélyben volt nagy esőzések által a Besztercze, Naszód vidékéről és a Vlegyásza hegységéből a kis és nagy Szamosba összefolyt véghetetlen tömegű vizek most kerülvén a mi Tiszánk felé — még mindig áradást jeleznek, s így azon aggasztó katasztrófának nézhetünk elébe, hogy Szeged városával együtt szegény Uj-Szegediek sorsára juthatunk. — Csakis közönségünk — de nem a Tiszaszabályozó társulat — erélyes munkásságának köszönhetjük, hogy eddig is a kiöntéstől megmenekültünk, — mert töltéseink némely helyen oly gyengék, hogy már roskadni és süppedni látszanak.

## K ü l ö n f é l é k.

\*\*\* (Gróf Zichy Ferenczről) a következő történetkét írják. Gróf Zichy és Reuss herceg (nejével) azon gőzösön ment Konstantinápolyba, melyen a Budapesten járt török küldöttség. A hajó fedélzetén e felkiáltások voltak hallhatók: „Éljen Magyarország!“ „Le Oroszországgal!“ Gróf Zichy arcán letükröződött a zavar, a mi felett Reuss herceg és neje alig birtak egy mosolyt elfojtani. A török küldöttség egy este a hajón énekelni kezdett, Reuss herceg kérdezte gróf Zichytől, hogy ez milyen dal, mire gróf Zichy így felelt: „Bizonyosan nem tudom; de úgy rémlik előttem, hogy ez a magyar szózat. Nem jól tanulhatták be, mert magyarok által, magyarul dalolva sokkal szebb.“

\*\*\* (Szulejman sejket,) a Magyarországon járt török küldöttség fejét, — mint a „Bassziret“ legujabb száma írja, — a Dolma-bagesében pár nap előtt a szultán magánkihallgatáson fogadta. A padisah nagy érdekléssel, hosszasán kérdezősködött az ut, a fogadtatás, a magyarországi viszonyok felől s kegyesen fogadta az érdemes sejktől a küldöttség Budapesten készült nagy fényképét. A látogatás csaknem harmadfél órát tartott, mialatt a Dolma Bagese fehér márvány diadalkapui előtt roppant néptömeg sereglett össze, s a palotát elhagyó Szulejman effendit dörgő „csak jasaszin madzsar kardaslar“ kiáltásokkal fogadta.

\*\*\* (A török magas rangú államhivatalnokok.) Konstantinápolyban nem járnak többé kocsin mióta a nagyvezér elrendelte, hogy a kormányhivatalnokok lovai a hadsereg részére lefoglaltassanak. A diván főkancellárját a mult héten a hadügyminiszterium hivatalnokai épen midőn kocsijába szállt, szólították fel, hogy lovait rögtön engedje át. A kancellár csak arra kérte az illetőket, hogy csak hivataláig engedjék őt kocsin menni. Erre az egyik hivatalnok a bakra ült, s a divánnál kifogatta a lovakat s rögtön a hadügyminiszteriumba vezettette azokat. Savfet pasa a legelsők egyike volt, ki gyalog ment hivatalába.

## M e g b i z á s o k t á r a.

*E héten fejeztük be félévi könyvmelléleteink szétkül, dését. Ha netán egyik vagy másik t. előfizetőnk nem vette vagy egy pár nap alatt nem veszi azokat, úgy vagy nem küldték meg a csomagolásra kért csekély, 20 krnyi járulékot, vagy pedig tévedés történt a postán. Sziveskedjenek tehát az első esetben rendelkezni, ha a könyveket ohajtják, a*



másodikban pedig engem egy hét alatt tudósítani, hogy a kellő intézkedéseket megtehessem. Együttal ismételve kérem azon ápril-juniusi negyedéves előfizetőket, kik díjukat még be nem küldték, hogy azt e hó folytán okvetetlenül megtegyék, annál is inkább, mert mi részünkről teljesen megfeleltünk kötelességünknek.

Pécsre T. S. urhölgynek: Legközelebb veszi a kívántakat.

Mohácsra O. E. urhölgynek: Forró köszönettel vettem.

Pellárdra: Posta utalvánnyal a könyvek csomagolási díjául 20 krt vettem, de egy véletlen téntafolt okozza, hogy az aláírást sehogy sem betűzhetem ki. Kérek tehát levelezési lapon egy kis szíves felvilágosítást és utasítást, hogy a könyveket utnak inditathassam.

K. Lászlóra K. E. urnőnek: Igen is, jól értesült. Birtokában vagyok Petőfi egy kéziratának, melyet 1847-ben tőle kaptam. Akkori összes költeményeiben még nem jelenített meg, de a második kiadásban gondolom ott találja. Czime: „A virágok.“ „Ki a mezőre ballagok“ stb. Legkedvesebb és legbecsesebb emlékeim között őrzöm a már sárgulni kezdő kedves lapot. Igen szívesen mutatom meg, ha látogatásával megörvendeztet.

Dabronyra G. J. urhölgynek: Előfizetését csak is ápril 11-dikén vettem három évnegyedre. A lapot tehát csak az áprilisi negyedről kezdve küldtem. A kívántakat legközelebb megküldöm.

Veszprémben F. Sz. T. urnőnek: A tavalyi 12 kötet könyvet azonnal megküldtem. A jelen év 12 kötetét azonban, mint már 15 év óta mindig, úgy most is, két ízben veszik t. előfizetőim, és így a második hat kötetre nézve még néhány hónapig

kell türelmét igénybe vennem, de biztosítom, hogy megtartom előfizetési fölhívásomban tett ígéretemet, melyben azonban soha sem volt szó róla, hogy a folyó év könyveit egyszerre küldendém szét, hanem ez kétszer történik egy évben. Tudják azt igen jól azon t. előfizetők, a kik hosszú évek során tisztelnék meg szeretetükkel és bizalmukkal, hogy hiány nélkül lesz nekik minden kiszolgálva.

Vésztőre J. I. urnőnek: Oh nem! Tiszta prózában is szívesen fogadom, csak tárgyra és kivitelre nézve legyen correct.

Tabajdra Sz. S. urnak: A régiebb könyvekkel már nem szolgálhatok. Az azokra beküldött 90 krt tessék a jövő előfizetésbe betudni. A mostani hat kötet már el van küldve.

Tapolczára K. Gy. urnőnek: Eddig már kezei közt lesz.

L. Szigetre M. O. urhölgynek: Szám szerint ment a csomagok beküldése és így igazán nem az én hibám, hogy a 105 dik név alatt beírott t. előfizetőnő hamarabb vette csomagját a 1305-diknél. Most már mindenki ki van elégitve.

Sárdra B. D. urnőnek: Ha minden ivért ajánlana fel annyit, sem szolgálhatnék már vele!

K. Helmezzre M. H. K. urnőnek: Még kedves sorai vétele előtt postára volt adva. Kérem a műlapok czimét tudatni velem.

Gyöngyösrre B. I. urhölgynek: Küldeményét pontosan vettem. A kívántat megküldtem.

M. Kászonyra R. D. urnak: Valóban, szomorú jelensége a beteg elmének, de nem vidéki hir. Kérek inkább társadalmi mozzanatokról tudósítást.

## H I R D E T É S E K.

### SZÉPSÉG! IFJUSÁG!

Mint felülmúlhatlan bőr-szépítőszert általános elismertetett a kiválóan megvizsgált általmatlan, valódi párisi Dr. Lejosse-féle

### RAVISSANTE

mely világhírű szépítőszert pillanat alatt a legszebb, legtermészetesb ifju arczzint időzi elő, a bőrt frissíti, frissíti és finomítja, a lég behatásaitól védelmezi és eltávolítja legrövidebb idő alatt a bőr minden tisztátalanságait.

Valódi minőségben kapható Bupapesten csupán csak

**TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-ntcza 7. sz., továbbá

Vertessi Sándor ur m. k. udvari illatszertárában, Kristóftér 1. sz., és

Uj. Vadasz Ferenc özvegye illatszertárában, koronaherceg-ntcza 1. 1z.

Nagy eredeti üvegtok ára 2 frt 50 kr.  
Kis " " " " 1 frt 50 kr.

Központi szétküldési raktár: **Schwarz Henrik-nél**, Budapest, Mária Valéria-utca.



### Fogorvos.

Dr. ÁRKÖVY J.

Orvos- és sebész-tudor, fogászmester.

(Londonban képzett fogtűző)

Lakása: vaci-utca 21. a „Nagy Kristóf“ atellenében.

Gyönyörű szep

**HÖLGYRUHAKELMEK**

a legkedvezőbbben megszerezhetők

**HAMBURGER ADOLF-nál,**

Budapest, koronaherceg-utca 8. sz.

Minták kívánatra azonnal ingyen és bérmentve bárhová küldetnek.

Bátorkodom teljes tiszteltel tudatni, miszerint a vacsi-utczában, a Drasche-féle házban, vaczi- és király-ntcza sarkán nagyban és kényesen

nap- és esernyő-üzletet nyitottam, mely tiszteltel

s szíves pártfogásért esedezem.

**LANG ÁGOSTON**  
nap- és esernyő-gyáros.



6.



6.

## ÉRTESÍTÉS.

6.

Mindon kellemelelen félreértések kikerülése végett bátorkodom a n. é. közönséggel s t. vovóimmal tudatni, miszerint legjobb hírnévben álló bécsi cipő-raktáram

**Buchwald Elek** ezelőtt **Perotti**

koronaherceg-(uri)-utca 6-dik szám alatt van.

Egyszersmind bátorkodom a legujabb párisi kivágott és szandalcipőkkel, mindenemű fantasi és luxus cipőkkel, színházi, szalon a mindennapi s utcai használatra való cipőkkel gazdagon felszerelt raktáramat ajánlani. Nagy választék a legujabb és legcsinosabb férficipőkben.

Szíves pártfogásért, a cég és házszám szíves figyelembevételért esedezve

**BUCHWALD ELEK**

ezelőtt **Perotti,**

Koronaherceg-(uri).utca 6-dik sz.

6.

A tavaszi idényre!

Ajánlom tisztelt vovóimmal mindennemű tavaszi kabátok szedrozott szövet, cheviot- és pláidszöveteket a legujabb for- eső- és utazó-cipőket. Legelőnyösebb és legujabb díjat öltönyök, valamint nagy választékban gyermek-jacquet és koponykákban gazdagon felszerelt raktáramat legújabb nyosabb áron.

**Holzer Simon,**

kigyóttér 1. sz. a. az udvari gyógyszerárakra átellenében.



# Összetes kimutatása

a csász. kir. szabad.

## Általános biztosító társulatnak (Assecurazioni Generali)

Triestben,

biztosító felelnek az 1876-dik évben kifizetett 13,331 káresetről, összesen 5,697,538 frt 90 kr. értékben, s más egyéb, mentések és kárfelvételeknél jóváhagyott jutalmazások s tett költségekről, 151,403 frt 15 kr. értékben, tehát összesen 5,848,942 frt 5 kr.

Az intézetnek alapíttatása óta tett káresetekérti kifizetési 116,499,931 frtnyi összegre rúgnak.

|                                            | Káresetek száma | A káresetek értéke |           | A költségek összege |           |
|--------------------------------------------|-----------------|--------------------|-----------|---------------------|-----------|
|                                            |                 | frt                | kr        | frt                 | kr        |
| <b>Magyar királyságban</b>                 | 1788            | 952330             | 88        | 35439               | 06        |
| Ausztriai korona birodalomban az Ens alatt | 728             | 603950             | 50        | 14955               | 31        |
| " " " " az Ens felett                      | 101             | 66414              | 15        | 3267                | 25        |
| Morva- és Szilézia-koronaországban         | 96              | 55973              | 14        | 1479                | 82        |
| Cseh-koronaországban                       | 2368            | 542147             | 52        | 13240               | 80        |
| Galiczia- és Bukovina-koronaországban      | 11              | 7978               | 85        | 149                 | 71        |
| Stajer-koronaországban                     | 65              | 90148              | 66        | 1573                | 56        |
| Kraina-koronaországban                     | 17              | 11560              | 89        | 280                 | 82        |
| Karintia-koronaországban                   | 7               | 31638              | 14        | 355                 | 16        |
| Az ausztriai tengerparti városokban        | 167             | 132755             | 41        | 3397                | 82        |
| Tirol- és a Voral-hegységi koronaországban | 65              | 58829              | 32        | 2564                | 19        |
| <b>Belgiumi királyságban</b>               | 151             | 55827              | 98        |                     |           |
| Dán-királyságban                           | 7               | 1875               | 93        |                     |           |
| Német-császárságban                        |                 |                    |           |                     |           |
| Bajor-királyságban                         | 300             | 59319              | 78        |                     |           |
| Badeni nagyhercegségben                    | 4               | 4165               | 07        |                     |           |
| Braunschweigi hercegségben                 | 6               | 1575               | —         |                     |           |
| Brema hanza-városban                       | 15              | 12033              | 26        |                     |           |
| Elzász birodalmi tartományban              | 2               | 29                 | 23        |                     |           |
| Hamburg hanza-városban                     | 14              | 6738               | 85        |                     |           |
| Lübeck hanza városban                      | 1               | 16                 | 50        |                     |           |
| Mecklenburg-schwerini nagyhercegségben     | 3               | 6000               | —         |                     |           |
| Mecklenburg-strelitzi nagyhercegségben     | 4               | 5250               | —         |                     |           |
| Porosz-királyságban                        | 114             | 72057              | 62        |                     |           |
| Reuszi hercegségben                        | 4               | 171                | 36        |                     |           |
| Szász-királyságban                         | 48              | 81768              | 21        |                     |           |
| Szász-kóburg-góthai hercegségben           | 1               | 23                 | 75        |                     |           |
| Francia-közvárosokban                      | 833             | 658281             | 47        |                     |           |
| Nagybritanniai királyságban                | 195             | 259216             | 76        |                     |           |
| Hollandi királyságban                      | 7               | 3748               | 38        |                     |           |
| Olaszországban                             | 4423            | 1007709            | 69        |                     |           |
| Liechtenstein hercegségben                 | 1               | 120                | —         |                     |           |
| Romániában                                 | 34              | 14565              | —         |                     |           |
| Oroszországban                             | 1659            | 806947             | 69        |                     |           |
| Svéd-királyságban                          | 45              | 48519              | 29        |                     |           |
| Spanyolországban                           | 13              | 525                | —         |                     |           |
| Európai Törökországban                     | 21              | 17551              | 99        |                     |           |
| Egyiptomban                                | 8               | 10830              | 32        |                     |           |
| Észak-Amerikában                           | 4               | 8943               | 31        | 74599               | 65        |
| <b>Összeg</b>                              | <b>13331</b>    | <b>5697538</b>     | <b>90</b> | <b>151403</b>       | <b>15</b> |

Összesen 5,848,942.05.

\*) Az 1831-dik évben alapított Assicurazioni Generali-társulat, Triestben, 4,200,000 oszt. ért frtnyi alaptőkével rendelkezik, mely 4000 teljes forgalomban lévő 1050 frtos részvényből áll, melyre 30% befizetett, míg a többi 70% a részvényesek által jóállással ellátott adólevél által lett biztosítva.

A legutóbbi 1876. szeptember 1-jéről mérlegkimutatás szerint a különböző biztosítási ágazatokból. 13,993,003 frt 14 kr. díjtartaléki tőkével és 1,647,674 frt 38 kr. nyereségy tartalékkal rendelkezik a társulat.

Az életbiztosításokból befolyt díjakból az Assicurazioni Generali társulat, mint az említett mérlegből kitűnik, tehermentes ház és fekvőségek, valamint háromszoros biztos jelzálogba van fektetve, ezen befektetések mellett még több milliója van a társulatnak szilárd hitelű értékpapírok és váltókba beruházva. A különböző haláleseti túlélési és járadéki biztosítási osztályzatok, a fentebbi mérlegkimutatás szerint 2,575,824 frt összes díjbevételeket hoztak.

Az 1875-dik évben az elemi biztosítási osztályokból bevett kőspénz díjak 7,831,821 frtra rúgnak s azon esedékossé nem vált biztosítások, melyek 10,580,876 frtot tettek ki, a nevezett mérleg szerint 10,996,680 frtra szaporodtak.

Az emberi életre vonatkozó tőke és járadéki biztosításokon kívül az Assicurazioni Generali társulat köt még biztosításokat:

tűzkar esetekre épületek és azok tartalmára, terményekre, faraktárakra a szabadban, jégkar esetekre mezőgazdasági terményeknél, elemi károokra árúk, termények, és állatoknál szárazon és vizen, tengeren és folyás való szállítások alkalmával.

Ezen felül a társulat minden lehető könnyebbitéseket megtesz úgy a díjak mint a bárcza feltételeknél és a károkok megtérítéseinél is, miknek készpénzüli kifizetése pontosan eszközöltetik.

Részletes kártérítési jegyzék kimutatások kívánatra kaphatók a vezérigynökség irodájában, Budapest, Doroty-utca 10 sz. a társulat épületében, valamint annak minden ügynökségénél.

## Napernyők

a legelőkelőbb bécsi gyárakból.

bámulatos olcsó áron

Clothfodros napernyő 90 kr. 1.25 bélelt, 1.60, 2 frt, chinai formában 2 frt 50 kr.

Cloth Eu tout cas 16 zolos 1.50, 18 zolos 2 frt, bélelt olyan 50 krral drágább.

Selyem fodros napernyő bélelt 2.80, 3.50, 4, legelegánsabb 5, 5.50, 6 frt.

Selyem Eu tout cas 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50 és 6 frt.

Küldemények utánvétellel pontosan eszközöltetnek

Beck Jakabnál,  
hatvani és ujlág utca sarkán.



Az előrehaladt időny  
miatt

napernyőket

nagyon leszállított  
áron eladunk.

RANZENBERGER testvérek

Váci utca a korona kávéházzal szemben.

## BECK JAKAB

Budapest hatvani- és ujlág-utca sarkán  
kész fehéreműek, vásznak,  
asztali készletek és függönyök  
gyár raktárában,

kaphatók:

Szines férfi ingek, 1.50, 1.60, Oxford ing 2 frt, két külön gallérral 2.50.

Fehér férfi ingek, 1.20, 1.60, 2 frt, himzettek 2, 2.50, 3 frt. vászonból 2.50, 3 frt, rumburgi 3.50, 4 frt.

Férfi gatyák. magyar német szabásu 1 frt, sziléziai vászonból 1.20, 1.40, Kreas 1.5, 1.60, rumburgi 2, 2.25.

Női ingek Chiffonból 1 frt, himzettek 1.50, 2, 2.50, vászonból 1.50, 1.60, kivarrottak 2.50, himzettek 3, 4, 4 frt.

Halókötösök, diszes 1.20, himzettek 1.50, 2, 2.50, 3, 4 frt, irdas barketbol 1.20, 1.50, piquet barket 2, 2 frt 50.

Alsó szoknyák, fodor diszes 2, 2.50. himzett 3, 3.50, 4, 5 frt, irdas barketbol 2, 2.50, piquet barketbol 2.50, 3 frt.

Sárszoknyák 2, 2.50, fekete Moirból 3, 3.50, 4 frt. Téli nemez alsó szoknya piros és szürke 3.50, 4 frt 50 kr.

Női lábvalók 1, 1.20, 1.50, himzettek 2, 2.50, irdas barketbol 1.20, 1.40, piquet barketbol 1.50, 1.80.

Francia fűzők 80 kr. 1, 1.20, dupla finom fajta 2, 2.50, legfinomabb 3 frt.

Fehéreműek ujonszülött gyermekeknek, inges-kék 45, 60 kr., 1 frt, vászonból 90 kr. 1, 1.50.

Hosszu párnák 1.50, fodros 1.60, 2.20, finom 3, 3.50. himzettek 4, 4.50, 5 frt, vattázott párna betét 2 frt.

Pelenkák vászonból. tuczatja 4, 4.50, 5 frt, flanel 40, gummi 50 kr. darabja.

Réklik horgoltak 45 kr., főkötő 15 kr., kötött készletek 1, 1.50. pipue takarók, szakálkák és fatslik.

Menyasszonyi hozományok 200 frttól 1500 frtig kaphatók.

Agyneműek, Chiffon vánkös 1 frt, czakkos 1.20, fodor és egyéb diszszel 2 frt.

Paplanlepedők Chiffonból, sima 2.50, fodros és koczká kivarrással 4 és 5 frt.

Vaszon párnák, diszes 2.50. himzétek 4, 5, 6, 7 frt, vaszon paplan lepedők sima 3.50, diszes 5, himzettek 10, 12, 15, 18 frt.

Alsó lepedők vászonból 1.80, varrás nélküli 2.50, 3 frt. Vattázott paplanok, kartonból 3 frt, cachemirből 5, 6 frt, selyemből 15, 18, Noblesz selyemből 22 frt.

Csipke függöny kelme 7/8 széles, röfe 35, 40, 50 és 60 kr., párja egy ablakra 3, 4, 5—10 frtig.

Kész fehéreműek fiúk és leányok számára minden nagy-ágon és áron.

Legjobb szabásu Pique- és vaszon-gyermek ruhacsak 2.50, 3, 3.50, hordó-köpenyek 5. 6. 8 frt.

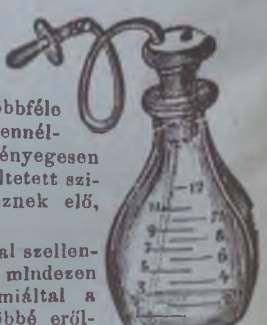
Küldemények utánvétellel pontosan eszközöltetnek.

Függönyök tisztítási ára párjaért 50 kr.

Oly árucikkre megrendelésekre nézve, melyek nőtán üzletben kaphatók nem volnának, — szívesen a bevásárlandó gyári áron eszközölni rendelkezésre állók.

Egy szó a haladás érdekében!  
Legujabb patentált gyermekszoptató üvegek szellentyűvel.

Egyik főnehézséget a gyermekek táplálásánál az eddig még használatban levő szoptató üvegek jelenlegi szerkezete képezi, melyek mind többféle hiányosságban szenvednek, s ennél fogva azon használhatóságát lényegesen befolyásolják, sőt gyakran orvöltetett szívás folytán betegeskedést idéznek elő, vagy még halált is okoznak.



A jelenlegi szerkezet által szellentyűvel a feltalálónak sikerült minden hiányosságot eltávolítani, míalt a gyermek nem kényserítették többé orvöltetni, mivel már az ajkaknak a szopókára alkalmazott nyomása is elegendő a tej előnyomlását eszközölni.

Ezen szoptató-üveg ára dobozban 2 frt, csomagolással 10 krral több.

## FISCHER PÉTER

sebészeti műszergyárosnál, kir. magyar hadserogi szállító  
Budapesten, hatvani-utca II. sz.

Árjegyzékek sebészeti műszerekről, sérvketők-és gépekről 1000 ábrával, kívánatra küldetnek.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj (illetmények nélkül)**

Évnyegyedre 3 frt, — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvsomagolási díj félevenként  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.

**Hirdetések díja:**

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**23. SZ.**

Junius 10-dikén.

1877.

**Havonkinti színezett  
dívatképpel,**

minden szükséges hímzetrajzokkal.

**Évenként**

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész

évi járatási kötelezetetést foglal

magában a lap irányában.

## N y á r i d é l u t á n.

— Rajz. —

Hajnaloktól.

Borzasztó unalmas nyári délután! Az erkély mind a két sarkában nagyokat ásítanak, a melyeket a harmadik sarokban egy finomabb sohajtás követ, olyan forma sohajtás ez, mely a mélyebben szemlélő előtt beillik elnyomott ásításnak is. Valaki egyet köszörül a torkán, azután egy hang mordul keresztül a levegőn.

— Asszonyom, ön unatkozik.

— Tehát csak azt cselekszem a mit ön.

— Igen, csak hogy mint mindenben, ön ebben is tökéletesebb.

— Igaza van. Most az egyszer nem disputálok.

— Pedig szerettem volna.

Most megint hosszú csend következik. Ez épen elég, hogy bemutassam személyeimet. Kezdekhettem volna mindjárt azon, de így érdekesebbnek találtam. A francziák is így tesznek, és igazok van. Így hamarabb lépén akad az ember, s ha már fogtunk néhány nyájas olvasót, majd később mondunk neki olyant is, a mi nem tetszik.

De ez nem tartozik a dologra. Személyeimet akartam bemutatni, a mi nem épen könnyü feladat.

Kezdjük az asszonynál.

Valentine olyan asszony, a kit mindenki okos asszonynak tart. Miután más annak tartja, nem volna szép, hogy épen én kételkedném benne, ugy is nagy szerencse és nagy ritkaság, hogy a férfiak ezt elismerjék felőlünk, tehát maradjunk annál, hogy rendkívül eszes asszony. Hogy szép is, menten elhiszik önök, ha elmondom, hogy szép, nagy, sötét szemei vannak, finom rózsás arca, magas, elegáns alakja, hattyu nyaka, és olyan két piczi, rózsás fülecskéje, hogy az egyik imádója csak a füleiért bolondult bele. Tehát szép asszony. Már most mi kö-

vetkeznek? Hogy tömérdek imádója van, és hogy soha sincs egyedül. Az lehet. De ez azért nem zárja ki, hogy ne unja magát, s hogy akkorákat ne ásítson, hogy azokat semmiféle józan eszű ember sohajtásnak nem veheti.

Kornél tehát, ki vele szemközt ül, az erkély másik sarkában, nem is veszi annak. Ujra figyelmezteti:

— Asszonyom, ismét ásított.

— Van valami kifogása ellene?

— Nincs semmi. Csak szeretném megolvasni. Mert lássa, ilyen rendkívül csendes délután, ez egész esemény.

— Tehát olvassa meg. Különbén biztosítom önt, hogy nem unom magamat. Mikor hallgatok, akkor mulatok legjobban, mert akkor gondolkodom.

— És miről ha szabad kérdeni?

— Nem valami léha dolgokról, annyit mondhatok. Most e perczen épen arról gondolkodtam, hogy milyenek a férfiak.

— Nos, milyeneknek találja őket? Rendkívül bünösöknek, nemde?

— Azt nem mondom, de lehetnének jobbak is. Például ön, ki mindig csak bölcselmi dolgokkal foglalkozik, nem szereti, ha mi nők is bölcselkedünk. Maga szellemes ember, de egy eszes nővel alig tud beszélni. Legjobban érzi magát közönséges, mindennapi társaságban, itt ugy véli, hogy maga a legkiválóbb, s mint ilyen, a társaság központja. Szereti csodáltatni lángeszét, mely tulajdonságot másnál igen unalmasnak talál, egy szóval még megérem, hogy feleségül valami tiszaháti libácskát vesz, az fogja önt legjobban csodálni, és a mi a fő, soha sem fog önnek ellent mondani.

— Asszonyom, az égre, engedjen szóhoz jutni. Ha olyan vagyok a minőnek ön mond, akkor hogyan vágynám annyira



társasága után? Nem szeretem a szellemes nőket! A legdöntőbb bizonyítékom van reá. A legtöbbet önnel vagyok asszonyom.

— Szép, szép, de nem annyira igaz, mint sok. Velem van, mert érdeke úgy kívánja, valjon udvaralhatna-e a kis Valeriának, ha engem fel nem keresne?

— Igaz. De valjon mért udvarolok a kis Valeriának, nem-e azért, mert önnek testvére s valaményi nő közt leghasonlóbb önhez?

A szép asszony összefonja a két karját, felbigyeszti kis piros ajkait, és elég lenézőleg szól:

— Még megérem, hogy csak azért veszi nőül, mert hozzá hasonlít?

— S ha azt tenném? Hiba volna az? Hódolatomnak adhatnám-e nagyobb bizonyítékát, mint önt nem bírhatva, ha azt veszem nőül, kiben az ön lényének, ha csak egy kis paránya van is, de ezért imádom!

A szép asszony elkomolyodik. Szép, rózsás arczán kis felleg vonul át.

— Uram! ön egyikünket megcsal. Ohajtom, hogy az én legyenek. Hanem ha már elhatározta, hogy Valeriát nőül vegye, némely dolgokban kövesse tanácsomat. Gondolja meg mindig jól, hogy mit tesz, vagy mit mond. Önöknek ez egyik fő és igen lényeges hibájok, hogy másként beszélnek és másként cselekesznek. Például ismerek egy igen derék jó férjet, ki mindig az egyszerűséget, a háziasságot hangsúlyozza, a jó gazdasszonyokért él-hal, szóval, de tetteleg mindig hű, felületes, tétlen asszonyoknak udvarol. A feleségének soha sem csókol kezét, mert az nem eléggé finom, hanem annál többször egy másik fiatal asszonymak, kinek jól ápolt, fehér kezecekéi vannak, ki még soha egy szelet kenyeret sem vágott, mert az igen erőssé, durvává teszi az izmokat. Hát hol van itt a következetesség? Mondja csak, ha mi önöknek tetszeni akarunk, melyik utat kövessük tehát? Valeria az én tanítványom, akarom tudni, minő tanokat verjek fejébe a női kötelességekről? Ő még fiatal, még vezethetem így is, úgy is. Ohajtanám, hogy jó feleség váljék belőle. A mi erényeim vannak, azokat nála meg találja, a mi hibáim vannak, csak ki vele, még nem késő, hogy Valeriánál elsimítsuk.

— Asszonyom, semmit sem ohajtok, csak az önéhez hasonló tiszta felfogást és tapintatot.

— Az van neki. De az volt nekem is és még sem voltam mindig szerencsés. Az első években igen jó háziasszony voltam, gondos, takarékos és szorgalmas, de mint ilyen, nem fordíthattam elég gondot magamra, kissé prózai lettem, lényemből kezdett kivészni a költészet, és mert nem foglalkoztam mással csupán családi dolgaimmel, másoknak unalmas voltam, férjemnek fárasztó. Az élet kezdett nyomasztó lenni, mindketőnkre nézve. Ő más társaságokban kezdett szórakozást keresni. Én pedig kezdtem elveszteni a lelkemet. Ugy éreztem, hogy nincs más hivatásom, mit rendben tartani a szekrényeimet, vigyázni, hogy minden fényes legyen és egy csomó kulcsot zörgetni ides-tova. Így tanítottak. Ilyen volt a nevelésem. Hanem egészen másra tanított az élet. Megismertem a férfiakat.

— Nos?

— Nos, most már tudom, hogy a jó gazdasszony is, csak egy bizonyos pontig legyen az, soha se téveszsze szem elől, hogy ő nő, a ki nem csak arra van teremtve hogy szeressen, hanem hogy szerettessék is.

— De ha a férfiak olyan rozsak...

— Igaz. A legtöbb csak beszédeiben fenkölt, de érzelmeiben gyarló. A legtöbbször az olyan nőt bálványozzák, ki magát igazán bálványnak tekint, ki csak üres, léha dolgokkal foglalkozik, ki addig dédelgeti magát, míg végtére magába szeret, s hiszi, hogy ez másnak is kötelessége. Oh, uram, én sajnálom nememet, önöknek igen elromlott izlésök van. Most már regében is csodálatos, ha valaki hamupipókékbe szeret, de az életben annál gyakoribb, hogy imádják a szép Ilonákat. Szegény hugom, nem tudom minő férjet nyer önben, de hiszem, hogy nem lesz szerencsésebb nálamnál. Igen nehéz úgy élni, hogy magunknak is, másoknak is tessünk. Én igen tettszettem magamnak, mint jó háziasszony, de férjemnek sokkal jobban tetszem most, mióta delnővé lettem. Most akárhányszor szerelmesen csókolja meg gondosan ápolt, rózsaszín körmeimet, mig azelőtt akárhányszor gunyosan szólt napsütött, barna kezeimről. Egy szóval uram, össze kell egyeztetni a kettőt s ha ön úgy találja, hogy nevében lesz lelki miveltség, sohase engedje meg, hogy ő maga porolja ki a szőnyeget, úgy látva őt, ön soha sem hiszi többé, hogy egyébbre is képes.

— Ön igen sötéten ítél felőlünk, pedig asszonyom el kell ismernie, hogy önökben is van hiba.

— Oh igen, ezt elismerem, nagyon sokszor esünk szélsőségekbe. Van köztünk, a ki csak annak él, hogy tessék, és van, a ki egészen lemond róla. Hanem ezt a hibát önök igen rosszul orvosolják. Itt is önök igen el hibázzák a dolgot. Mert mig az olyan nőt, ki soha semmi hasznosat sem tett, békén hagyják, bántják a szegény irónót vagy művésznét, mert nem elég jó gazdasszony, holott neki legalább van mentsége, azért nem ér rá jó gazdasszony lenni, mert énekel, vagy ír, de mit szóljunk azokról, kik semmit sem tesznek, s megis mód nélkül háziatlanok? Ismerek eleget. De ezekről még nem irtak szindarabot. Ugy látszik önök előtt nagyobb hiba az, ha valamelyikünk hivatását követi, mint ha úgy él tétlenül és haszontalanul a világon, de ha az véletlenül tetszik önöknek, megbocsátják neki még azt is, ha rossz háziasszony, csak ne írjon, vagy énekeljen. Ilyenek önök. Hanem az nem az én hivatásom, hogy megjavítsam önöket. Nekünk azon kell lenni, hogy az önök hibáikhoz simuljunk. Majd megtanítom Valeriát, hogy kell a középuton maradni; a fő dolog, hogy szerettessék. Mert ritkán szeretünk valakit azért, mert jó, hanem mindig jónak találjuk azt, a kit szeretünk.

— Oh, igaza van. S mikor így hallom önt, egészen el vagyok ragadtatva a nők ékesen szólásától.

— A mit azonban szívesen nélkülöz majd nevében. Csak mondja ki kérem. Ismerem minden utógondolatját.

Valentine elhallgat, fejét hátrahajtja a szék párnájára és egy hosszú átható tekintetet vet Kornél arczára. . . . Kornél nyugodt egyformasággal veri le szivarja hamuját, szeméi a messze erdőszélen tévedeznek, egy kis rózsaszín felhő tűnik ott fel. Valerie batiszt ruhája, majd e felhőből egy bájos ifju arcz bontakozik ki, szép, sötét fürteit megkuszálták az ágak, s úgy függnek rendetlenül magas, nyílt homlokába. Nagy, sötét szemében tűz és szenvedély van, s a mint sugaruk oda esik a verenda egyik sarkába, félig lehunyja azokat, és e tekintetben valami titkos, édes háj van. Néhány percz mulva a verenda előtt áll, hol Kornél várja, s a mint kezét nyújtja neki, ifju, üde arczát égő pir futja be. A vén százados fák gyöngéden árnyalják be egész lényét, féltékenyek a napsugárra, a mint az végig csókolgatja szép selyem fürteit. Majd néjére

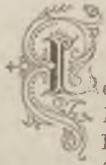


néz, mosolyog és örül, úgy szereti az egész világot, hisz oly szép, oly bájos, oly üde, mint ő.

A szép asszony vissza mosolyog rá, és lassan suttogja:  
— Szegény Valerie!

## Lehet-e a szívnek . . .

Tóth Ede hátrahagyott műveiből.



Lehet-e a szívnek kettőt is szeretni?  
Lehet-e az elsőt hamar elfeledni?  
Ha lehet úgy teszek, szeretőt keresek,  
S áldom a jó istent, ha igazat lelek!

De azért az elsőt végkép nem felejttem;  
Mi tagadás benne, még most is szeretem!  
Hanem ha talállok, elrendezem szépen,  
Hogy hiba ne legyen, még pedig eképen:

Az első halott lesz szívembe temetve,  
És mint halott leend örökké szeretve!  
A másik a halott sirján kikelt virág,  
Mit ápolni fog az igazi boldogság.

S a virágos sirból virágos kert leszen,  
Virágok kelyhébe titkomat elrejttem;  
Ők csendes éjszakán messzire elküldik,  
Dalos madaraknak ajkaira kötik.

Igy lesz két szeretőm, egyik élő halott,  
A másik, kit isten örömemre adott!  
És szeretni fogom mindkettőt egyformán,  
Megosztom szívemet közöttök igazán . . .

Igy gondolom én ezt, így beszéli szívem,  
Hej, de még szeretőt mind eddig nem leltem!  
Kísértettől félek, az jár mindég velem:  
Halvány arcú leány, én első szerelmem!

## Fanny dalai.

Irta Rudnyánszky Gyula. (Budapest, Tettei Nándor és társa bizománya. 1877)

Az újabban megjelent verses munkákból keveset olvastunk el oly örömet, mint az előtünk fekvő diszes, alig 60 oldalra terjedő füzetkét.

Istenem, hát csoda ez? Valamely korszak költészetének igen sok hangot kell képviselnie. Együtt véve a költészet nem más, mint a szív érzés-világa, s ha újabb költőink dalai mit sem tudnak a szerelemről, vagy ha igen, általa csupán szenvedni, kétségbeesni és vétkezni tudnak, nem-e megkapó egy könyvecske, melynek lapjai boldog és tiszta szerelmet lehelnek?

Rudnyánszky Gyula, ha tehetsége ez első kísérletéhez méltó arányban növekedik, így szeretetreméltó hang, s ép egészséges irány mellett nagyon szükséges költővé nőheti ki magát.

Egyszerű, tiszta hangulatu és formájú dalokat nyújt füzetében. Egyszerű már kedvesének neve is; nem Clarisse, Edith, Marie, vagy Adrienne, hanem „csak“ Fanny (ez is „y“ nélkül lehetne). Nem fordul elő a füzetben sem hét-águ, sem kilencz-águ korona, a mely requisitumok mindnyájunk szerelmi dal-játékaiban előfordulnak. Emelik a néha úgy is csak csinált tárgy piquanteriáját, modern színezetét. Fanny továbbá egyszerű sem csalta meg dalnokát, s úgy látszik nem is

vétkezett soha; szűzi tisztaságában is költői lény, ki dalnokának „minden a mi szép“, hiszen csodált „mindent a mi nagy.“ Az érzelm forrongása kissé dagályra is csábitja dalnokunkat; a bájos kedvesnek — úgy mond — „rabszolgája még a halál is“; halhatlan neki, s mint Laura is dalnokának, ő ad a költőnek dicsőséget, érdemet! Oly szent a költőnek, mint — úgy mond — „imádsága“; oly szelid, oly boldogító, hogy kis kezének egy érintése gyógyít, hogy a hervadt ibolyát költőnk kedvesének keblére helyezi, mert

Szive mellett hervadása  
Ugy tán csöndesebb lesz!

Ő „lelkének fénye“, „csodálatos“, imádott lény a nő; egyszerű, s mégis „fényes“, minők a szent képek alakjai. Költője talán e két sorban foglalja össze egész szerelmét, s e két sorban jellemzi egyszersmind a két hű szívet is:

Szerelmünk lángja olthatatlan,  
Egy másban nem csalódhatunk!

S az eszményi, újabb költőinknek oly ösmeretlen alak dalnoka is rokonszenves, gyöngéd alak. Jellemzi magát; a hervatag ibolya rá ösmer, mert midőn mellette elment,

Halkan ingott, rá ösmert a  
Hűség dalnokára!

Hiven, csapongás nélkül szeret; kedvesét boldoggá szeretné tenni, vigasztalásul így szól hozzá:

. . . az élet sokat elvesz.  
De mégis többet ad!

Ha közel lenne hozzá, szeretne „odatapadni ajkaihoz“

Némán, hiven, vidáman . . .

Nagyobbára a dalok — ismételjük — egyszerűek és igazi dalok. A pillanat tiszta és közvetlen szülöttei. Ha keresnök a költőt, kitől legtöbbet nyertek, habozás nélkül neveznök meg Göthét. Az ifju dalnok e nagy mester játszi, s mégis mély dalait szeretheti; nem utánozza, csak szereti és érti. A „Levél-várás“, „A d . . . i kertnél“ kiváló példái a dálnak, melyet a költő „alkalminak“ nevezett. Ugy eped kedvese után, mint Göthe, kibén egy szalag, egy ékszer, s minden kicsiség kételyt, vagy reményt gerjeszt. Mi szépen nyugszik meg végre az első vers kételyei után, midőn a várt levél helyett kedvesének üzenetét találja a „napsugárban“; kibékíti őt kételyeivel,

„ . . . bohó szív, békülj és szeress!“

Ezek kedves tárgyak, megnyerő hangok. Szelid, naiv helyek mellett ép oly hangulatteljesekek s festőiek. Rudnyánszky-nak zenéje és festészete van. Kedvesét képzele magá mellé, midőn a folyó körül bolyong:

De a lecsüggő fűzek ágát  
Megcsapják a futó habok,  
És a legelső zajra tűnik  
Előlem légi alakod . . .

Ugyan ilyen „Az est oly csendes . . .“ kezdetű, melyet — a „Pesti Naplóval“ — mi is közlünk e helyen:

Az est oly csendes . . .  
Az est oly csendes, mint szívem,  
Midőn rád gondol, kedvesem . . .  
A lomb se rezdül meg sehol;  
S a kéklő messzeség ködében  
A föld az éggel összefoly,  
Az estharang ázuga a légen,  
Letérdelek, s imádkozom:  
S úgy érzem, mintha rám hajolnál,  
És örök hűséget fogadnál,  
Édes jó angyalom!



Szép a „Vallomás“, hol e sorokkal tárja fel szívét:

Szeretlek téged, oh mert  
Boldogság ez nekem!

továbbá a „Köny és mosoly“ tiszta, őszinte hangjával, s a meleg, e mellett igen szép verselésű „Első pacsirta dal“, és mások.

Gyöngye vers kettő van a 31 kis dal között, s épen a két utolsót találjuk ilyennek. „A végzet ellen“, melynek dagálya nem illik a költő szelid lantjára; itt már keresi a nagyot-mondást, s ad mindennapi phrázist, mert az, hogy a kit vágy éget, nyer „hosszu szenvedést“ régi dolog, s hogy egy perczet megérdemelni „egy élet kevés“, szintén elcsépel; csak is e versben van erőszakos rimelés, oly rimekkel, minő az akademiailag chablonszerűvé tett s elvállhatlan „törvényt“, „örvényt“ is. A „Fanny“, hol kedvesét azért nem kívánja angyalnak, mert „szárnya“ lenne, csinált-naiv, s itt kissé homályosan is van kivive. Más verseiben is van pár erőtetett hely: „lelkem kincsein neved ragyog fel“ nagyon ilyen.

Mindamellett szép kísérlet ez, s mi a 19—20 éves ifju költőt, ki falusi magányában ily kedves álmokat sző, örömmel üdvözöljük pályáján, s örömmel jól választott irányában is.

Gáspár Imre.

## D a g á l y i d e j é n.

— Beszély. —

Warring Jánostól.

Erős, éjszokról jövő szélvész dühöngött a tengeren már néhány nap óta; a viz fenekéről felkorbácsolt hullámok magasra csapva öntötték el még a parttól távol eső helyeket is, s a tengerparti erdők fái csak úgy suhogtak a hegytetőkön. Olyan idő volt, mely bátran beillik vala november végére, pedig a fák friss hajtásai és a pázsit üde zöld színe világosan mutatták, hogy a természet ébredése még nem oly rég mult dolog. Junius az év e leggyönyörűbb időszaka. — A vihar bömbölése elcsendesült ugyan már valamennyire, de a tenger még folyton háborgott; a csapkodó hullámok zaja elhangzott a legtávolabb eső házakig is, melyek a tengeri fürdő körül elszórva feküdtek, s a városból csak néhány nap előtt faluzni jött vendégek előtt nem győzték beszélni, mily irtóztató az elemek dühöngését hallgatni, kivált éjnek idején, mikor minden egyéb zaj elcsendesül.

— Szemöket sem birják lehunyni, mondák, s ha még soká nem lesz vége, kénytelen az ember összeszedni sátorfáját és visszaköltözni a biztos tartózkodású városba. A mi a sátorfák felszedését illeti, abban derekasan segített a szélvész; fából épült könnyű faházakat úgy hányta szét, mint türelmetlen gyermek kártyavárait, s a kifeszített vászonernyőket úgy cibálta ide-oda, mintha egy szálát sem akarna a másik mellett hagyni. A városi nagykereskedők nyárilakainál persze, hogy nagyobb ellentállásra talált; az igaz, hogy roppantul megrázkódtatta őket, de megingatni nem bírta egyiket sem. Ez épületek ép oly szilárd alapra voltak építve, mint gazdáik üzlete, s velök nem birván, egész dühvel az őket környező diszkeretekre rontott a bős zivatar. Letörte a pázsitok közepén álló magas száru rózsafákat és virágzó liliumokat a kecses, nyájas verandákról. Mikor megelégette e pusztítást, egyszerre elcsendesedett s visszavonult az éjszaki sarknál fekvő kristálypalotájába, teljes diadalt engedve a napnak, mely oly nyájasan mosolygott bucsuzásakor a pusztulás színhelyére, mintha e pillantással minden bajt meg akarna orvosolni.

A nagy bérház előtt, melynek nyitott tornácza a tengerre nézett, néhány ur gyült össze, a napnyugtában gyönyörködni s következő szép napokat jósolni belőle.

Folyton a napba néztek, míg csak a hullámok közé nem merült s ez úgy elvette szemök fényét, hogy utána mindent csak bizonytalanul, elmosódva láttak az esti szürkület homályában.

Ez lehetett az oka, hogy a társaság egyik tagja akkor is alig látott egyebet, egy szépen hajlott, karcsu lónyagnál, mikor egy, a faluba vezető országútról, lovásza kísértében érkező lovag szépen köszöntötte őt kalaplevéve, s mikor az ujonnan érkezett lováról leszállva hozzá közeledett, s kezét vállára tette, még akkor is mindig aranszegélyű szemüvegét törülgette, hogy jobban szemügyre vehesse e jövevényt. Hanem a hang, melyen megszóllittaták, oly ismerős volt előtte, s bár régen nem hallá azt, hirtelen rég elmult boldog órákat juttatott eszébe.

— Jó estét, Dávid király! — szólalt meg az érkező délczeg temetű, magas, szép barna körszakálu férfi s mosolyogva tekintett a megszólítottira, ki csaknem egy fejjel alacsonyabb levén nála, vizsgálódva tekintett fel arczába. De csak pár másodperczig tartott e bizonytalanság; örömteli meglepetés ömlött el arcán, mig kezét szívélyesen rázva meg, így kiáltott fel:

Jól látok-e? Gerő!! Honnan kerülsz te ide ily hirtelen s váratlanul, mint a jó idő e viharos, hideg napok után? S mennyire megváltoztál! alig ismertelek meg. Szinte kisebb lettél — vagy csak azért nem látszol már oly magasnak, mert meghiztál s most már arányban van szélességed hosszúságoddal? Erőteljes testalkatodra bizony nem illik már a hasonlat, melylyel oly sokat boszantottunk; emlékszel reá, hogy mindég a mértani vonalhoz hasonlítottunk, melynek csak hossza van, de szélessége nincs.

A másik elmosolyodott.

— Az eltűnt évek nem nyomtalanul vonultak el fölöttem — szól. Reményem, hogy minden megszilárdult rajtam, nemcsak könnyü termetem. Hanem te, Dávid király, egy cseppet sem változtál. Ma is oly karcsu és fürge vagy, mint akkor, midőn szép tenorhangod és kékszemű, de szöghaju — fürtös fejed az izraelita koronás énekes nevét szerezték meg számodra. — Azt kérde, honnan jövök? — Erre könnyü a felelet! A szomszédban egy lovagvárat vettem magamnak s abban tanyázom most az ősi daliák és a német lovagrend tagjai helyén. Régi, rozzant kőépitmény az, magas kopasz termekkel és viszhangzó csarnokokkal; s értéket csak az által nyer, hogy gyönyörű földek, mezők s egy nagy erdő tartozik hozzá — de azt nem irom le előtted, jer és nézd meg magad. — Hanem most elégítsd ki az én kíváncsiságomat is s mondd el, hogy mit mivelsz és hogyan van az, hogy itt az édes heverés ölen találak, téged, kit mint nagyon keresett orvost a fővárosban képzeltelek?

— Megfér e két fogalom együtt, kedves barátom, volt a vídám felelet. Ha keresett orvos vagyok a fővárosban, úgy ebben itt sincs hiány, mert a fürdő vendégei többnyire onnan kerülnek. Ez okból nyáron át több időt kell az ide-oda utazásra számnom, mint magam is szeretném. S e nyáron inkább, mint valaha. Egy kis betegem van itt, kinek állapota folytonos figyelmet és fáradozást igényel, s ki már annyi gondot okozott nekem, hogy szinte saját gyermekeimnek tekintem, és jogot tartok szeretetére a számtalan átvirasztott éj nevében mit be-



tegágyánál tölték. Ez a fiucska vonzott ide ma is, s ha el akar-nál kisérni hozzá — csak ez utczán kell lemennünk, igen közel van ide — megismerkedhetnél vele s egyuttal régi ismerő-sökkel is találkozhatnál.

— Régi ismerős? — Kíváncsivá tettél, — ki az?

Na persze! — ellenkezék az orvos, — majd én mindent elbeszélék neked! Jöjj velem, s majd meglátod és megtudsz mindent.

— Ha bizol benne, hogy szívesen látott vendéget mutatsz be, ugy örömet elmegyek, — szólt a magas férfi. — De ne feledd el, hogy mindég nagyon éles látásom volt — nem félsz tőle ez-uttal? A kis beteg históriája kissé gyanus előttem — nincs e a játékban valami csinos nővér, vagy szép mama, ki jobban érdekelhetne, mint a betegség lefolyása?

— Uramfia! mily bölcs belátásu férfi vagy te! — felelt a másik nevetve. — Van ott minden: mama és... De egy szót sem szólok tovább; jöjj velem, nézz és láss.

A két férfi megindult, s miután a vendég intett lovászának, hogy kövesse őket, befordultak a nyárilakok közé. Csendesen haladtak a csinos, alacsony sövények közt, melyek felett tisztán beláthattak a rendes kertecskékbe; mindegyikben munkások sűrögtek, kik a szélvész okozta károkat igyekeztek elsimitani. A facsoportok közül világos nyári ruhák tüntek elő, s az erkélyeken s tornáczokon terített asztalok mellett csevegtek a lakók.

Az orvos jobbra-balra köszöntgetett s a visszonzásból tisztán láthatta kísérelője, hogy e házaknál nemcsak gyakori, hanem szívesen látott vendég is. S azt is észrevette, hogy leginkább a nők néztek utána nagy érdekeltséggel.

E felfedezésre elmosolyodék. Eszébe juttatta e körülmény a régmúlt napokat, midőn mindketten vig jenai tanulók voltak, laktársak is egyszersmind, s hogy ez időben barátjának minden héten akadt új szerelmi kalandja. Alig mult el nap, hogy ne érkezett volna számára egy-egy illatos levélke vagy más kedves küldemény. Csodálkozva tűnődött rajta, hogyan maradhatott e sokaktól irigyelt kedvence az asszonyoknak mind e mai napig nőtlen, mint akár ő maga, ki pedig mindég igen szerény szerepet játszott a társaságban. Még mindig e gondolattal foglalkozott, midőn az orvos az utolsó sövény ajtaját felnyitá, segy kavicscsal behintett uton vezeté, mely nagy, jó karban tartott pázsitot került meg. E pázsiton magas nő állt, mélyen lehajolva egy rózsabokor fölé, melyet a földön térdelő napszámos kötözgetett fel. A hölgy háttal állt az érkezők felé, ugy hogy arcját nem láthatták; de a karcsu termet kecses tartása és sötét selyem-ruhától körülfolyt bájos alakja így is kellemes hatást tett a közelítő két férfira.

Midőn léptöket meghallá, lassan feléjük fordult a hölgy.

— Jó estét, Helén nagysád! — szólt az orvos, mialatt régi ismeretsége jogán kezét nyujtá neki. Bocsásson meg, hogy nemes foglalkozásában zavarjuk; sebeket gyógyít, a mint látom. Csak egy órája, hogy megérkeztem s még ma este megakartam látni, hogyan érzi magát a mi kis betegünk — s elhoztam magammal régi barátunkat, ki most új szomszédunk lett és a kivel a véletlen hozott össze utközben. Nézze meg jól Helén nagysád, s mondja; nem emlékszik, hogy e piczinke kis emberkét látta volna valaha?

A szép asszony fölemelé szemeit s komoly, vizsgálódó tekintetet vetett az idegenre. Ez meg sem mozdult, csak keble gyorsabb emelkedése áruhá el, hogy él. Szemei a hölgy sötét fénylő hajzatára voltak szögezve, melynek vastag fonadécai

közül néhány engedetlen hajfürt bujt ki. S épen e fürtöcskék — melyek a karcsu nyakra hulltak alá — juttatták hirtelen eszébe a néhány év előtt átélt sok keserves szenvedést, még pedig kinzó hűséggel. S e visszaemlékezés közben nagyon is hosszúra nyult a szünet, mely az orvos bemutatását követte. Az ifju nő finom metszésü vonásait gyöngéd pir futotta át s nagy sötétszürke szemei nyugtalanságot árultak el. Végre összeszedte magát az idegen és szép csengésü mély hangján így szólt; „Meglépetésemnek tulajdonítsa, nagyságos asszonyon, hogy ismét ifjukorom hibájába esem vissza s hallgatok, midőn beszélnem kellene. Az igaz, hogy az orvos előre megmondta, miszerint egy régi barátnőmmel fogok találkozni, de hogy kegyedet, épen kegyedet találtam itt, az annyira meglepett, oly váratlanul volt reám, hogy első pillanatban még azt sem birtam elmondani, mennyire örvendek e találkozásnak.

Az ifju nő mosolyogva nyujtá neki kezét.

— Hangját hallván, most már biztosan tudom, ki áll előtttem. Rövidlátásom miatt eddig nem mertem határozottan hinni, hogy ön az, s első üdvözletem ez okból nem volt oly szívélyes, mint azt ifjukori barátom megvárhatta volna tőlem. Hadd mondok tehát el újra, hogy Isten hozta nálunk, s hogy végtelenül szívesen látom! S csakugyan szomszédunk lett ön? hiszen így mondta, elébb édes orvos ur? — s azért jött e helyre, hogy mint mi, a tengeri fürdőket használja?

— Nem addig van az, Helén nagysád! — szólt az orvos. Barátom személyében a hirschbergi vár urát van szerencsénk tisztelhetni, kiért a fürdővendégek szebb fele már most is rajong, bár soha sem látták. Ugy, ugy, te boldog halandó, — fordult nevetve barátjához — veled nagy terveik vannak a hölgyeknek. Összeesküdtek ellened, s minden, a mit magadénak nevezesz, veszályben forog. Kerted épen alkalmas a mi kirándulásainknak és batyubáljaink helyéül e kirándulások alkalmával, roppant szükségünk van lovaid- és hintóidra, s mindenek felett te kellesz nekünk, multságaink elnökének. Így határozta ezt a nyilvános közgyűlés, mely azonban nem semmisithette meg a számtalan személyes terveket, melyeket itt-ott fogadalmad ellen koholnak, mert az a hir terjedt el, hogy várad előbbi birtokosai példájával te is örök nőtlenséget fogadtál. Én mint jó barátod figyelmeztettelek a veszélyre, melyben forogsz, s most már nyugodt lélekkel nézhetek betegem után. Kérem Helén nagysád, vezessen kis kedvenczemhez! S hogy vannak különben — frissen mindannyian?

Az utolsó szavak alatt megfogta az ifju nő kezét s karjába fűzvé annak karját, a ház felé irányzá lépteit oly nyudodtan, mint a ki megszokott jogait gyakorolja csak. A nő szívesen engedte át karját, de ugy intézte a dolgot, hogy az idegen mellé került, a mint ház felé lépdegéltek.

— A doktornak jó füle van — szólt mosolyogva, — hallja a theás csészék csörgését a veranda felől s tudja, hogy e jelre pontosan ott kell lennünk. Tehát mint falusi gazdát látom önt viszont, pedig épen azon gondolkoztam, hogyan czimezzem önt. Véggépen elhagyta a hivatalos pályát?

— Már hosszabb idő óta, — felelt a férfi. Akkor egészen más idők voltak, mint a mostaniak. S midőn beláttam, hogy ismeret, buzgalom és munkaszeretet még nem elég arra, hogy e pályán előbbre haladjak, hanem ezenkívül még egyéni önálló nézeteiről is le kellene mondanom mások kedvéért — más életpályát választottam. S mindeddig soha sem volt okom e lépésemet megbánni.

— Meghiszem azt, — szólt az orvos. Mindenesetre igen



kellemes állapot, ha az ember a sok dologgal és kevés fizetéssel járó ülnökséget azért hagyhatja el, hogy független, jó módu gazdává váljék. De nem mindenkit ért az a szerencse, hogy épen alkalmas időben örököljön gazdag nagynénje után. De neked mindég igen nagy szerencséd volt az öreg asszony-ságok körül. S ezt egyedül barna fürteidnek és leányos pírulásodnak köszönheted.

— Valóban, mindég testveriesen osztottunk, — felelt a másik buskomoly mosoly kíséretében. Csakhogy neked az ifju, nekem pedig az öreg nők jutottak. S nem tagadhatom, hogy volt idő, midőn e beosztás nem kis fájdalmat okozott szegény szívemnek.

Ezalatt a lépcsőhöz értek, mely a ház hátsó oldalán nyitva, a tengerre néző tornácra vezetett fel. Egy függő lámpa világította meg a finom abroszsal terített, drága porcellán és ezüst edényekkel csinosan felszerelt asztalt.

— Doktor bácsi! kedves doktor bácsi! — kiáltott ujjongva egy gyermek az érkezőre, kis toloszéken ülve, nyujtván felé karjait; az orvos szeretetteljesen hajolt feléje. Annyira el volt pár perczig a gyermekkel foglalva, ki karjait nyaka köré füzte, hogy a thea kanna megett álló, nyugtalan, boszus arczot vágó ifju hölgyet csupán csak beléptekor köszöntötte egy futó meghajlással. E köszöntést kevély főhajtással viszonozta az ifju leány, s utána rögtön a thea kannát vette elő. Mikor Helén belépett, sem tekintett fel.

— Oly sokáig várattál magadra, mama, — szólott hozzá boszus hangon, hogy ne csodálkozzál rajta, de a thea zavaros és keserű lett a hosszas állásban. Az hiszem, kilencz óra is elmúlt már — de most reménylem, leülhetünk valahára.

— Engedd meg, hogy előbb egy régi ismerősömet mutassam be neked, kit veletlenül a szomszéd Hirschberg urában ismertem fel: Schach Gerő ur — leányom, Malwitz Róza.

E szavak nyugodt, csengő althangon voltak mondva s éles ellentétet képeztek a leányka türelmetlen szavaival és élénk rezgésben levő hangjával. Gyorsan fölemelte fejét s elpirult, a mint az idegen ur tekintetével találkozott, ki komoly megdöbbenéssel nézett reá.

— S még valakit kell önnek bemutatnom, — folytatá az ifju háziasszony, — fiamat. Most már nem idegen a mi kicsi körünkben, s e szerint teljesíthetjük Róza óhaját. Foglaljnak helyet, uraim.

— Hát tisztelt férjével nem fogok ma megismerkedhetni? — Kérdé Schach, ki eddig mindég a háziurat kereste, de hasztalan.

— Férjemmel? — szólott a nő, — tehát nem tudja, hogy régen elveszítettem őt? Már csaknem hat éve.

A vendég megütődve pillantott az ifju nő arczába, ki komoly tekintettel nézett reá.

— Bocsánatot kérek; — szólott kis vártatva remegő hangon. — Nem is gyanítottam, hogy e kérdésemmel fájó sebet érintek. Mióta azt hallottam, hogy férjhez ment kegyed, soha sem volt alkalmam hogyléte felől tudakozódní. — S fiacskája ily korán elveszítette atyját? Szegény gyermek!

Lehajolt a kis fiuhoz, kit az orvos ezalatt az asztalhoz tolt, s vizsgálódva tekintett finom kis arczába. Félreismerhetlenül idegen vonásokat talált, de szeme és szép vágásu ajkai élénken emlékeztettek édes anyjára. Csókot nyomott a gyermek homlokára.

— Látogass meg mielőbb, kis öcsém, — szólott hozzá. — Szép kis kocsim van s a ponykat magad is hajthatod belőle.

S átcsonakázunk majd a világító toronyhoz is és megnézzük a kikötőben horgonyzó nagy hajókat. Ráálsz? jó lesz?

A gyermek szemei csillogtak az örömtől.

— Nagyon szívesen elmegyek, ha majd egészen egészséges leszek.

— Bódog sokat kiállt a télen, — szólott édes anyja, — de ha néhány hétig még türelmes leszel és csendesen viseli magát, akkor doktor bácsi csakugyan meggyógyíthatja lábacsáját és ismét egész nap szaladgálhat és ugrálhat.

A gyermek mellett foglalt helyet s intett Gerőnek, hogy mellé üljön le.

— Reménylem, mélyen tisztelt nagysád, — szólott e pillanatban az orvos az ifju leányhoz, mig tulságosan mély meghajlásában nyilván guny rejlett — reménylem, hogy megbocsát nekem, a miért ily későn érkezve, a thea asztalnál alkalmatlanságot okozok kegyednek.

— Épen semmi alkalmatlanságot nem okoz, — felelt a leány, mig rövid felső ajkát felemelve, alóla vakító fehérségű apró fogai csillogtak elő — soha sem képes ön zavarba hozni engemet. A thea készen van, mint hallható, s egy csészével több vagy kevesebb, számba sem jöhet. Tökéletesen mindegy az.

Az orvos mosolyogva hajtotta meg magát s oly képpel ült le a szép fiucska és nővére közt üresen álló székre, mint a kinek valami nagyon kellemes dolgot mondtak.

A csönd tartalma alatt, mely e barátságatlan feleletet követte, s melyet csak a csészék csörgése zavart meg, ráért az idegen a türelmetlen hölgyet jobban szemügyre venni. Igen ifju lehetett még, tizenhat-tizenhét éves legfeljebb. Alakja, bár a középszerűnél kissé alacsonyabb volt, tökéletesen arányos s kecsesen gömbölyded; minden mozdulatában fürgeség, báj, és könnyűség nyilvánult. Gyönyörű arany színű haja természetes fürtökben omolt vállaira s gyakran vetette hátra homlokából egy csinos mozdulattal, mely azonban határozottan elárulta ingerlékeny természetét. Ezzel összhangot képezett a szép barna szempár biztos tekintete s az orroskának picziny, csaknem észrevehetlen fitossága is, mely egész arczának valami bátor, kihívó kifejezést adott, a mint finom természetének tartásában is volt valami önérzetes, határozott vonás, mely tisztán kifejezte az ifju hölgy azon ohajtását, miszerint egyszer elfoglalt állását minden megtámadás ellen keményen megvédelmezendi. Egészen véve azon benyomást tette az emberre e megjelenés, mintha e leányka társasága olykor válhatnék ugyan kellemetlenné, de unalmassá soha.

— Nagy vihar volt kegyeteknél, Helén nagysád, — szólott az orvos, még elmúltával is érezni lehet a levegő rezgésében. Fogadja legszívesebb részvétem nyilvánítását.

Mindez ártatlan, barátságos hangon volt mondva; az orvos arca oly szelid volt, mint a ma született báránnyé — s Malwitz kisasszony mégis támadásnak látszott venni e szavakat. Szemhéjainak hirtelen rándulása s fejének gyors mozdulata biztos tanujelei voltak izgatottságának.

— Miért mondod ezt csupán a mamának, doktor bácsi, s nekem nem? Én is hallottam a vihar zugását s mondhatom, borzasztó volt.

A fiucska, mint aféle elkényeztetett beteg gyermek, rosz néven látszott venni, hogy ezuttal is nem ő az általános figyelem tárgya.

— Meghiszem azt, kicsikém! Hiszen tudnék csak valamit, mivel biztosíthatnálak benneteket a féktelen elemek dühöngése ellen!



A leányka ajkain gúnyos rángás mutatkozik.

— De hiszen ön oly sokat tud, doktor — Simonis, — szólalt föl, — talán sikerülne önnek e dolog, ha chinai falat huzatna e fürdőhely körül. Azt hiszem, ez megtenné az óhajtott szolgálatot.

— A szükségesnél sokkal többet tenne, — felelt az orvos komolyan, — mert én csupán e ház lakóit, nem pedig az egész fürdőközönséget akarnám védelmezni.

(Folytatása köv.)

## U t i r a j z o k.

A. Paulinától.

(V é g e.)

E veszteglésnek egyik napján épen ebéd után voltunk, midőn a hasonlókép ott horgonyozó hajók egyikének, a „Czethalnak“ a kapitánya csónakon hajónkhoz jött s a férfiakat egy kis séta-csónakázásra hívta föl. Az unalmas veszteglés közben a meghívás képzelhetőleg örömmel fogadtatott s a másik perczben Stakes ur és Gyula már az idegen csónakon voltak, s a harmadikban már messze röppentek el tőlünk. Az idő igen kellemes, a lég meleg volt, s mi a födélzeten ültünk s unatkoztunk, mivel a hóbortos Stake asszony folyvást és állandóan apprehendált rám. Az órák nehezen teltek s mindketten alig győztük már várni férfiaink visszaérkezését.

Végre megpillantottuk a csónakot, s megkönnyebülten kiáltottunk föl mind a ketten. A szolgálattelvő tiszt látcsövéhez nyult, kétszer is jól megnézte a közeledő csónakot.

— Csak a matrózokat látom, — szólt; — a kapitány ur és az utas nincs a csónakon.

Megrémülten hallottuk a hirt. Az alatt közelebb jutott hajónkhoz a csónak s most már mi is láttuk szabad szemmel is, hogy Gyula és Stake ur nincsenek a csónakon. A fiatal tiszt átkiáltott a matrózokhoz:

— Hol hagyátok az urakat?!

— Fogságban! — volt a válasz. — Az angolok elfogták őket.

Képzelné lehetett ijedelmünket. A matrózok előadták, hogy alig jutottak a gibraltári őrszem látkörébe, legott angol őrszáró csónak tartott feléjük, s a férfiakat átszállásra kényszeríték; a Gibraltárba vitték őket, hol igazolniok kell magukat s kimutatni, hogy a vesztegzár idejét már letöltötték, s csak akkor szállítják őket vissza.

Biz ez kellemetlen eset volt, azonban Stake asszonynak még sem kellett volna miatta oly kétségbeesetten jajveszkelni. Mig ő kezeit tördelve örülként nyargalt fel s alá a fedélzeten, én csendesesen leültem s néztem az alkonyt. A nap már elmerült a tengerbe s perczről perczre sűrűbb lett a sötét fátyol, mely a tengert letakarta. Az alatt Stake asszony is lecsendesült, vagy legalább cajtuttjébe vitte kétségbeesését, a matrózok, kik az imént még a vitorlák körül foglalatoskodtak, részint nyugodni tértek, részint a hajó hátulján anecdotáltak. Beszédjüket nem értettem, csak hangos kacagásukat hallottam olykor-olykor, jeléül, hogy nem unatkoznak. Majd valami tengerész-éneket kezdtek el. Hangjuk épen nem volt simának, lágynak mondható, de mintha ennek a tömör, nehézkés dalnak a hatását még növelte volna az az édes hang, melyen előadatott.

Ugy el tudtam mélázni ez éneken. Egyszerre a tenger megvilágosodni kezdett. A hullámok sörénye világos, majd

lángfényű lett, s ez a hullámzó fény szinte megvilágítá az eget. Mintha égett volna a tenger. Soha ily gyönyörű, ily fölséges látvány még nem tárult föl szemeim előtt. A tudósok nem tudják ezt a delejes fényt megmagyarázni, mely gyakran szokta a tengert, bizonyos évszakban átvilágítani. Annyi bizonyos, hogy nagyszerű látvány!

És mintha hajónk e lángtenger fölszínén himbálóznék! A matrózok is elhallgattak s a látvány szemlélésébe merültek. Egyszerre távol a lángzó habok közt egy fekete libegő pontot vett észre szemem. A pont közeledett, s már jobban fölismerttem, hogy az egy csónak volt; szívem hangosabban kezdett dobogni, leizentem Stake asszonyhoz, s mire ez lelkendezve fölérkezett, a csónak már egészen hajónk mellett volt s a lebocsátott kötélhágcsón Gyula, Stake és a „Czethal“ kapitánya lépdeltek föl.

Harmadnapra a szél fordulni kezdett, s a kapitány gyorsan parancsot adott a horgonyok fölszedésére. A hajó csakugyan megindult, azonban mintha a pokol játéka lett volna, a szél egy oldal-lökése a helyes irányból a partok felé toltá s erős zökkenést éreztünk. A hajó egész személyzete mozgásba jött, futottak le a géphez. Egyszerre fölkiált a tiszt:

— Elvesztünk, a hajó rést kapott!

Képzelné lehet a rémülést, mely e szóra mindnyájunkat meglepett, — a matrózokat sem véve ki. Pillanat alatt sápadt lett mindenki, még a kapitány is elhalványodott. A másik perczben azonban már ismét ura lett magának és hidegen osztá a parancsokat, mintha semmi veszély nem lenne.

— Mindenki, a ki csak él és mozog, a szivattyukhoz!

És a parancs alig hangzott el, azonnal teljesítve is lett. Én magam is leszaladtam a lépcsőn és férjem mellett megfogtam a szivattyu huzóját. A kapitány mosolyogva fölért, hogy ne fáradjak, nélkülem is sikerülni fog talán a veszélyt elhárítani. S valóságban úgy volt a dolog, hogy jóformán csak utjokban voltak a munkálkodóknak. A víz tódult be a repedésen, de a gépek lázasan dolgoztak és soha sem sikerült a betóduló tömegnek meghaladnia a kiszivattyuzott mennyiséget.

De ez mit sem használt. Arra, hogy a veszély elhárítva legyen, nem volt elég a víz növekedését megakadályozni; el kellett azt egészen távolítani, csak akkor lehetett remélni, hogy a hézag betölthető lesz. Idővel pedig a legerősebb férfiak is lankadnak s kétségbeejtő volt a gondolat, hogy pár percz alatt erejük megtörik a víz hatalmán. De ép e gondolat fokozta az erőt és a buzgalmat, egész a kétségbeesésig erőlködtek s csakugyan sikerült elérni, hogy a víz egyenletesen apadt. Hangos öröm-kiáltás tudatta ez eredményt s még jobban erőlködtek, míg végre megpillantottuk a hajó aljának nyirkos fenekét. Rögtön hozzáláttak a letöméshez és pár percz múlva tul voltunk a veszélyen.

Egy mélyet, nagyot sohajtott mindenki és lelkéből fakadt a megkönnyebbülés sohaja. Gyula a homlokához nyult, hogy letörülje verejték-cseppjeit, s e pillanatban szédülten a karjaimba omolt.

A végletekig vitt erőmegfeszítés után a teljes kimerülés következett. A többiek is csak úgy dőltek el jobbra, balra, pedig ők meg lehettek szokva az ily nehéz munkához.

A kapitány rumos üveget tartott Gyula ajkához, ki pár korty után csakugyan magához kezdett térni s én tulboldogan szoritám karjaim közé.

Hajónk aztán kivezett az atlanti tengerre. Márczius 19-dike volt, mikor a new-yorki kikötőbe beértünk!



## Egy hét története.

### Juniushó 6-dikán.

Egy goromba közmondás. — Egy emberszerető színműíró. — A kis „Tücsök“ és a „vöröshaju“ azonos esete. — A népszínműben előforduló egyéb emberbaráti cselekedetek. — A softák Budapesten. — Gerőfiné.

„Veres kutya, veres ló, veres ember, egy se jó!“ — ennek a goromba s hozzá még igazságtalan közmondásnak a meghazudtolására vállalkozott Lukácsi Sándornak, a népszínház rendezőjének emberszerető jó szive, miután már jóval korábban költői igazságot szolgáltatott a lenézett zsidó népnek a „Zsidó honvéd“-ban s fölébreszté a közrészvétet „Ubrik Borbála“ síralmas esete iránt. Lukácsi Sándor nemeslelkű ember s elfásult, romlott szívnek kellene annak lenni, mely e derék ur emberbaráti szép munkájától megtagadni képes lenne az elismerést.

En nem akarok ily csuf színben föltünni önök előtt, mint egy-két napilap színi tudósítója s egy istenes lélek kegyes cselekedetét holmi szedett-vetett szépészeti s dramaturgiai dorongokkal megtámadni nem fogom, ellenkezőleg készségesen elismerem, hogy valóban szép tett volt egy szegény leányt, kit veres hajáért, no meg szegénységéért az egész falu lenéz és kigunyol, jó módu férjhez és tisztességhez juttatni. Ugyan ezt tette jóval ezelőtt Birchpfeiffer asszonyság is a kis „Tücsök“-kel, a ki pedig nem volt vörös haju, hanem a ki ép oly csintalan fürge teremtés volt, mint a vörös haju, a kibe szintén egy gazdag paraszt fiu szeretett bele, a kit tőle hasonlókép megirigyelt egy falusi fölciczomázott kaczer szépség, a ki a falu lányait épen úgy fölbujtogatta a szegény vörös haju csuffá tételére, de a ki ép úgy megvetette az egész dölyfös falu-népet, s a ki miatt ép úgy elbujdosott a gazdag telkes asszony szerelmes fia, de a kinek szerelmét szülői beleegyezés, sőt mi több: a gögös szülőnek az ő szegénysége előtti megalázkodása nélkül ép úgy visszautasította, a kinek ép oly sok esze volt, s végre a kinek a furfangos és okos intézkedése szerint kívánt megoldást nyer az egész bonyolult dolog. Ime, már ezekből is láthatni, hogy ha Birchpfeiffer nemesen cselekedett, midőn a kis „Tücsök“-nek igazságot szolgáltatott, annál nemesebb cselekedet az, a mit Lukácsi Sándor véghez vitt.

Azonban az emberbarát ezzel még nem éri be: összekéltet két szerető szívet, melyek tizenhét éven keresztül — nagy idő, — egymástól elszakítva voltak, az isten tudja mért! Pedig szerették egymást, talán a mértéken is túl, hanem tesszik tudni, a nép fia gyakran követ el hebehurgyaságot, a mi után örökös szánom-bánom következik. Valami táncmulatságon a szép Ágnes egy paraszt legény csintalanságból átölelte, ez a szerelmes fiu fölbószíté, a leány pártját dühében letépte, a vakmerő legényt pedig amugy parasztlegényesen úgy megkéselte, hogy ott maradt. Na ebből aztán baj lett volna, melyet megelőzendő, a fiu katona lett. A szép Ágnes pedig anyává lett, de a szégyen sem volt képes többé kibékíteni azzal a férfival, ki a táncvizigalomban úgy megalázta. A szerelem csemetéje felnőtt, eladó lány lett, kéréje is került, s most már csak név kellene a lánynak, hogy férjhez mehessen, de a megbántott szívű Ágnes csak nem akar engedni, s nem akar kibékülni azzal az em-

berrel, ki nevet adna neki is, gyermeköknek is, boldoggá tenné őt is, gyermekököt is. És Lukácsi, igaz, hogy csak az utolsó felvonásban, számos, a közönségre nézve talán még inkább, mint a szereplőkre nézve boszantó jelenet után a béke e szép művét is létrehozza, s egyszerre három lakadalom lesz, az anyáé, a lányáé s a vöröshajué.

Azt mondtam, három?! A negyedikről szinte megfeledeztem. Mert tudni kell, hogy Ágnes elbusult szeretőjét ennek édes anyja egy kis kaczkias özvegygyel akarta összebörölni, s az első felvonásban már együtt is volt a vendégsereg a kézfogóra, s ha Ágnes közbe nem jő s nevet nem kér kis lányuk számára (a nélkül, hogy akkor még a maga számára elfogadna) meg is esett volna a lakzi. Így azonban dugába dőlt, a kis menyecske pedig hoppon maradt, a miért mód nélkül duzzogott is.

Igen szép, felebaráti cselekedet volt tehát akkor, midőn mindenki megérdemlett sorsban részesül, ő róla sem feledkezni meg. Férjet kap tehát ő is, igaz, hogy egy kissé már szürkülőni kezdő özvegy embert, de a mennyire a kis menyecskét e pár óra alatt megismerhettük, ő nem is szerfölött válogatós, s mindegy neki ahárki, csak férj legyen. Mindenkiről szépen gondoskodott Lukácsi, csak szegény Jankóról nem, a falu bolondjáról, a jó szívű dudásról, a kinek több esze van, mint az egész falunak, nemesebb lelke, mint a dölyfös vagyonos parasztnak és valamennyinél több philosophiája, mert azt tartja, hogy bolond az, a ki dologgal törí magát, ha esze után megélhet a mások bolondságából.

Hát ez a lurkó is beleszeretett a vöröshajuba, a ki már nyujtott is neki némi reményt az esetre, ha házassága a gazdag paraszt legénnyel dugába dőlne. Csakhogy nem dől dugába, s így a szegény Jankó is elesik a szép lány birásától, — hanem hát egyrészt úgy kell neki: hiszen ő maga munkált benne leghathatósabbban, hogy a két szerelmesből egy pár legyen; a maga részére beérte azzal, hogy a lakadalmukon ő dudálhat, így hát Lukácsi vele szemben sem követett el nagy igazságtalanságot.

A darab tehát, mint idáig kimutattam, igen szép, emberbaráti munka, s most már csak azt kérdelem, hogy Lukácsinak, miután már benne van, nem lenne-e kedve egyszer a szerencsétlen színműírókat védelmébe venni a rideg, szívtelen kritikus-világ igazságtalan megtámadásai ellen?!

Lukácsi darabja a népszínházban adatott elő, de volt ujdonsága a budai színpörnek is, még pedig alkalmi ujdonsága. Valakinek, — álnév alá rejtőzve — eszébe jutott, hogy kifigurázza a Budapestre ránduló török vendégek fogadtatásának egy s más apró-cseprő tulzásait s hiányait. Nincs ebben semmi baj; a lelkesedés mindig nyujt anyagot a gunynak, csak ügyes kéz kell hozzá, mely azt felhasználni tudja, úgy, hogy a lelkesedés nemességét meg ne sértse. Ősz Ferenczben volt elég tapintat e tekintetben, bár annyi szellem is lett volna hozzá, mely nélkül az eféle humoros dolgok keveset érnek. Ez hiányzott a darabból, s ha ocsárlói ez oldalról támadják meg, talán igazságosabbak lesznek, mintha izléstelenséget, tapintatlan-



ságot vetnek szemére, a minék bizony nincs abban semmi nyoma.

Hanem megmondom én, hol a bibi. A szerző darabjában nem egy, közéletünkben ismeretes egyéniséget szerepeltet, kiknek némelyike talán egy kicsit nagyon is őszinte vonásokkal van vázolva s ez az illetőknek természetesen nem a legkellemesebben esik. S a mi legnagyobb hiba, épen a hirlap-írók némelyike kap egy két takaros vágást, s maga az írói kör is, a miért aztán természetesen lehetlen nem duzzogni.

A szereplők máskülönbén kitűnően játsztak; a kis Gerőfiné, a kinek szerepe a népszínház kedvenc primadonnájának az utánzata volt, valóban nagyon szeretetreméltó, nagyon kedves utáncz volt annyira, hogy az ember szinte habozott, hogy ne tartsa-e kedvesebbnek a kedves eredetinel. Általában úgy áll a dolog, hogy Gerőfiné rendkívüli tehetségű énekesnő, kit halálos véték lenne a nyári idény leteltével a fővárosból elbocsátani.

De hiszen addig még sokszor felkel és lemegy a nap, s maga a kérdés is olyan, hogy k e t t ő n áll az eldöntése.

— P.

## A h á b o r u.

Az orosz czár roppant szigorú fedezet alatt megérkezett Oláhországba, a hadsereghez. Rosz lelkiismerete nem engedi nyugodni s örökké attól tart, hogy meg akarják ölni. Most átveszi a főparancsnokságot és személyesen vezeti a háborút, hanem azért aligha fogja magát mutatni s csak olyan láthatatlan hadvezér lesz.

Most már az ő megérkezésével komolyan megkezdeni szándékoznak a harcot s ha eddig nem a természet és a törökök által elébök tett akadályok miatt késlekedtek, úgy a legközelebbi napokban fontos események hírét fogjuk venni a Duna mellékéről.

Ázsiában nem oly jól megy a törököknek a dolguk, mint gondoltuk. Először is Ardahan visszavétele nem bizonyult be valónak. A portát hallomás után értesítették a győzelemről, a később érkezett hivatalos jelentés megczáfolta a hirt. Ellenkezőleg, a törökök mind hátrább szorulnak, Kars körül van zárva s az orosz hadsereg csak pár mértföldnyire van a főerődől, Erzerumtól. Azonkívül a török lovasság megveretéséről is érkezett távirat.

Mindezek kedvezőtlen hírek a törökökre nézve, s így komolyan kell tartanunk attól, hogy a törökök leveretni fognak. E rosz ujság enyhítésére följegyezzük, hogy Montenegróval újra megkezdett a küzdelem és ott a törökök győztek. De mit ér ez magában véve?! A hitvány Montenegrót eltiporhatják talán — talán, — de két felől kegyetlenül ontják vérének a muszka fegyverek.

Szegény törököket féltjük annál is inkább, mert kétségtelen, hogy bármily nagy szerencsétlenség érje, magára fog hagyatni.

## Budapesti hirvivő.

Mai számunkhoz mellékelve veszik kedves olvasóink előfizetési fölhívásunkat a következő félévre. Nagy hangú ígéretekkel nem állunk elő, nálunk a tettek beszélnek. Tekintsenek végig olvasóink annak gazdag során, a mit mi a lefolyt félévben az aránylag csekély előfizetési pénzért nyújtottunk, s ítéljenek. Ha-

sonlitsák össze lapunkat egyéb e nemű vállalatokkal s mondják meg, van-e lap, mely ily változatos tartalom mellett annyi kedvezményben részesíti olvasóit?! Mi nyugodtan nézünk a közönség ítélete elé, mely ránk nézve nem lehet kedvezőtlen, s épen ezért igazság szeretetükre, méltányosságukra hivatkozva, ajánljuk továbbígyelmökbe vállalatunkat.

\*\* (Királyné ő Felsége) a pesti első bölcso-de-egylet jelenlegi védnöke, az egyesületet saját arczképével megajándékozta. Albrecht főherczeg is megküldte néhai neje, Hildegard főherczegnőnek a bölcso-dék első védnökének arczképét. Ezen nagyérdékü olajfestmények a józsefvárosi nagytemplom- és nap-utczák sarkán épült, s az egyesület tulajdonát képező új intézetben juniushó 7-dikén délelőtt 10 órakor lepleztettek le. Az ünnepélyen jelen voltak Ráth Károly főpolgármester, dr. Patrubány, a főváros részéről; továbbá báró Révay Simonné, gróf Königssegné, báró Aczél Béláné, Földváry Miklósné, Rupp Károlyné urhölgyek; az urak közül Szász Károly, Aigner Miklós stb. Az ünnepélyt szent mise előzte meg a bölcso-de kis kápolnájában, honnét a gyermekek, a vendégek a diszes társalgó terembe mentek, hol az arczképek lepleztettek, Novák Lajos pedig alkalmi beszédet mondott.

\*\* (Jótekonyság.) Király ő Felsége és Rudolf trónörökös magánpénztárukból 200 forintnyi összeggel járultak a bécsi akadémiai magyar olvasó- és társaskör megalapításához. — Király ő Felsége a csécsi helvét hitvallású egyházközségnek egyházi épületei kijavítására magánpénztárából 100 frtnyi segélyt adományozott. — Bonnaz püspök a makói árviz-bizottságnak 3000 frtot bocsátott rendelkezésére.

\*\* (Rózsás napló.) Jegyesek: Gróf Kinsky Zdenko és gróf Festeticz Georgine kisasszony Budapesten. — Zeke Lajos lelkész és Dömötör Ida kisasszony Nagy-Harsányban. — Szűcs Dániel tanító és Szeremley Gizella kisasszony Gyűdön. — Ifj. Szabó József ügyvéd és Zankó Emilia kisasszony M.-Szigeten. — Németh Ödön tanár és Pándi Amália kisasszony Nagy-Körösön. — Dubraviczky Gábor aljegyző és Plattthy Ida kisasszony Balassa-Gyarmaton. — Pajor Gáspár honvéd főhadnagy és Herman Jolán kisasszony Bágyon. — Egybekeltek: Dózsa Andor biztosító társulati igazgató és Stammer Vilma kisasszony Csongrádon. — Török Lajos hivatalnok és Klein Eleonóra kisasszony Rankon. — Dr. Székely Ferencz főügyész és özvegy Clark Ádámné, született Áldassy Mária urnő Budapesten. — Balajthy Mór és Tarnóczy Ilona kisasszony M.-Kaszonban.

\*\* (Szép alapítvány.) Onderko János, a báró Jósikacsalád egykori derék nevelője közelebb elhunyt s emlékéért szép alapítványok által örökölte meg, a mennyiben hátrahagyott vagyonából némely csekélyebb hagyományok mellett, 5000 frtot hagyott alapítványként Eperjes város hatóságának, eperjesi városi katolikus szegény árnyak és özvegyek felsegélésére, a kezelést és a meghatározott célból való rendelkezést a városi hatóságra bizván. Továbbá hagyatékának fennmaradó részét, mely mintegy 12,000 frtot teend, Budapest városi magyarul jól tanuló katolikus szegény ifjak és leányok segélyezésére szintén alapítványkép hagyta, melynek a kifizetett célra fordítás végetti kezelését és a feletti rendelkezést Budapest főváros hatóságára bizta.

\*\* (A nőipar-egylet) saját képezdése javára a városliget Széchenyi (máskép drót) szigetén e hó 20-dikán, szerdán, délután tánczestélylyel összekötött nagy majálist tart, a Rácz Pál zenekarának közreműködésével. Kezdődik délután három



órákor s különféle társas-játékokkal, énekkel, léggömbök föleresztésével stb, fogják szórakoztatni a sziget látogatóit. A tánczestély este nyolcz órákor lesz s tart éjfélutáni két óráig, midőn külön díj mellett társas kocsik szállítják haza a vendégeket. A majálisra és tánczestélyre szóló előre váltott belépti jegyek ára személyenkint 80 kr, a szigeten egy frt. Jegyek kaphatók Pechata Lajosné egyleti alelnöknél (Károly-körut 12. sz. alatt), Kölber Károlyné urnónél (nagy kereszt-utca 2. sz 10 ajtó), Kertész Luiza szervitateri, Szemek és Mayer vaczi-utcai szivartözsdőkben. A rendezés élén Békey Imréné és Halász Dezsőné urhölgyek, az egylet alelnökei állanak.

\*(A gazdasszonyok egylete) közelebbi választmányi ülésén köszönetet szavazott Kármán Lajosné alelnöknek a margitszigeti majális sikereért. Ennek tiszta jövedelme 399 frt 70 kr. Voltak felülfizetők is, köztük Coburg Luiza királyi hercegnő, husz forinttal. Köszönetet szavaztak több adakozónak is, köztük Bayer Karolina urhölgynek, ki nevelőintézetí hangversenye jövedelméből ötven forintot küldött s Péchy Tamásné urhölgynek a 34 frtnyi adományért, mely egy magánkörű tánczestély eredménye. Az árvaház költsége volt márcziusban 1781 frt 21 kr, áprilban 1077 frt 86 kr s májusban 1218 frt 70 kr. Az árvanövendékek márcziusban 250, áprilban 120, májusban 346 különféle ruhaneműt készítettek. Az egylet új alapító tagja lett Fialka-Berzevitzky Emilia urhölgy száz forinttal. Az árvaházban a vallási vizsgálat e hó 12-dikén fél tizkor lesz; a többi vizsgálat pedig a hó második felében.

\*(A török sebesültek segélyezésére) felhívás jelent meg a lapokban. Egy igazságtalan háboru nyomorán enyhíteni, a háborus idők jótékonyágát gyakorolni, — ezért fordul a közönséghez husz ismert férfi: képviselők, ügyvédek, pár lapszerkesztő, tanár, gyógyszerész. Kérik különösen a hölgyeket tépés és sebkötők küldésére, mert ez a legszükségesebb adomány, melylyel most török tesvéreinknek szolgálhatunk. Hozzá kell látnunk a gyűjtéshez családi körben és társaságokban. A tépés-küldemények Kovácsy Gyula országos képviselőhez (dohány-utca 12. szám) czimzendők; a pénzadományok Sztupa György képviselőhez, (Kalvin-tér, gyógyszertár;) levélbeli megkeresések és tudakozódások pedig báró Kaas Ivorhoz (a „Pesti Napló“ szerkesztőségébe) intézendők.

\*(A református főgymnázium) ifjúságának mult pénteken vig napja volt. A svábhgyi Eötvös-villában tartotta tavaszi mulatságát, melyre hetek óta készült. A majális szépen sikerült. Mindenkinek kijutott belőle a magáé, a kisebb diákoknak a hintázás, labdázás, czéllövés, a nagyobbaknak pedig a táncz élvezete. A rendezők jól sűrögtek-forogtak; a vasuti indóháznál udvariasan fogadták a vendégeket. Az első négyest százhusz pár tánczolta. Persze e számba a fiatalabb nemzedéket is (a kisebb diákokat) betudtuk, mert ők a táncz élvezetéből csak úgy kivették a maguk részét, mint nagyobb társaik és a vendégek. A jelenvolt asszonyok és kisasszonyok közül felemlítjük a háziasszonyt, Gönczy Pálnét, Hellebrandt Jánosnét, Máj Árpádnét, Véges Gyulánét, a Tanárky, Farkas, Lipthay, gróf Lázár, Zichy, Csengery és Gyulay nővéreket, báró Rudnyánszky Ilonkát, Dobóczy Malvint, Sillye Etelkát, Gönczy Ilonkát, Vámosy Ilonát, Gödl és Tonisztes kisasszonyokat. Megjelent a mulatságon Török Pál szuperintendens, gróf Péchy Manó és Gyulai Pál is; a gymnázium tanárai közül is többen voltak künn.

\*(Rögtönzött majális.) A budapesti dalkör szombaton nem merte megtartani dal- és tánczestélyét a változó időjárás

miatt. Az elhalasztásról azonban a közönség nem értesült s így kilencz óra felé, midőn az idő jobbra fordult, szépszámu társaság gyült össze a Klemens városligeti helyiségében. Vállalkozó ifjak elgondolták, hogy ennek a kedves társaságnak kár itt hiába várakozni, kinyitatták tehát a termet, hozattak népzenezeseket, hogy ha már dal nem lesz, legyen legalább táncz. Kedélyesen tánczoltak tehát s a hölgyek (köztük Tánczos Béláné, Rigler J. Edéné, Sárkányné, Marton Gyuláné, Follmann Sándorné, Fleischmann Frida, Pritzky Emilia, Háber Aranka, Starke Anna, Kasch nővérek, Graf Hermin, Rupprecht kisasszony sat) igen jól mulattak.

\*(A patvaristák majálisa,) mely mult szombaton kedvezőtlen időjárás miatt elhalasztatván, kedden tartatott meg, a legszebb társaságot gyűjté össze üde koszoruként a Margitszigetre. Jól összeesett ez azzal a körülménnyel, hogy a szigeten közelebb néhány ezer új rózsátót fognak elültetni, hadd tanuljanak azok a rózsátók a bájos szomszédságtól igazán bájolók lenni. A Margit-szigeti alsó vendéglő szűk volt a táncz korlátlan hevét magában tartani, a párok nagy része künn tánczolt néhány petroleum lámpa, de különösen a csillagok miriadjainak fénye mellett. Odabenn Rác Pali hurjai, idekünn egy katonai zenekar (magyar népdalokból összeállított négyesekkel) voltak a fehér hajtókás kitünő rendezők mellett a tánczok vezetői. A 10 órai hajóval csak kevesen hagyták el a szigetet, többen az 1 óraival, de a kik előbb mentek el, csak sajnálhatják, hogy a hátramaradt és egy nagy hajót zsufozásig megtöltött közönséggel be nem várták a pirkadó hajnalt. Rác Pali még a hajón is folytatta működését tűzről pattant csárdásaival és többen voltak, a kik lelkesülten kezdtek egy-egy kétugróra, de nem volt senki, a ki elégtelenül távozott volna a mulatságból. A patvaristák kitétek magukért, czéjgök mint a vidám jó kedv forrása nyilatkozott.

\*(Különös rendelkezés.) Néhai Adamovics Bálint András, volt bajorországi királyi udvari tanácsos alapítványából egy ösztöndíj-állomás van üresedésben. Ezen ösztöndíjra, a hivatalos lap közlése szerint, igényt tarthatnak: 1. Mindenekelőtt az alapító rokonai, kik az Adamovics nevet viselik és Kuklóban, Pozsonymegyében születtek. 2. Ilyenek hiányában második sorban az alapító rokonai, ha Kuklóban nem születtek ugyan, de az Adamovics nevet viselik. 3. Ilyenek hiányában harmadik sorban az alapítóval rokonságban álló egyének, ha az Adamovics nevet nem is viselik. 4. Ilyenek hiányában negyedik sorban oly fiuk, kik az alapítóval rokonságban nem állanak ugyan, azonban az Adamovics nevet viselik és Kuklóban születtek. 5. Ilyenek hiányában ötödik sorban oly fiuk, kik noha az alapítóval nincsenek rokonságban és Kuklón nem születtek is, azonban az Adamovics nevet viselik. 6. Végül ilyenek hiányában hatodik sorban általánosan szegény sorsu, jó tanulási eredményt igazoló fiuk, ha nem is viselik az Adamovics nevet, az alapítóval rokonságban nincsenek és Kuklóban nem születtek is.

\*(A nemzeti színházban) most szombaton adták először „Pál és Virginiát“, ez új operát, melyről tehát ez alkalommal már nem szólhatunk. A dalmű három felvonásból, jobban mondva hat képből áll. A díszleteket Lehman festette. Ez operát Párisban a lyrique-színházban ösz óta folyvást adták e hó elsejéig; Párist kivéve eddig még csak Lilleben került színre, s így a nemzeti színház Franciaországon kívül az első intézet, hol „Pál és Virginiát“-t előadják. A dalmű kiválóan dallamos, s különösen az eredeti néger dalok szépek. Egyáltalán, mint annak idején a párisi lapok említették, az egész



opera hangszerelése kitünő. A főbb szerepeket Donadio Bianka kisasszony, Tannerné asszony, Pauli és Odry éneklik. Virginia szerepét jövő szeptembertől kezdve már Nádayné asszony fogja énekelni. — Szerdán pedig a dráma adott elő újdonságot, új bohózatot Rosentől e czim alatt: „A z o k a f é r f i a k !“ Színészeink kitünő játéka megvesztegette a közönség ítéletét a darab felől, mely magában véve keveset ér, s a nemzeti színház deszkáira épen nem való, — s megtapsolta mégis több ízben. Mindazáltal hiba volt az igazgatóságtól azt lefordíttatni. Ha Bécsben jó lehetett egy másodrendű színháznak, nem következés, hogy jó lesz a mi nemzeti színházunknak is. Általában ideje lenne már, ha az igazgatóság szeme ne mindig csak azt figyelje, a mit Bécsben adnak, a mi Bécsben tetszik, a nemzeti színháznak lehetnének, s vannak is hozzá méltóbb minta-színházak is, ezeket utánozhatná inkább, ha már a maga lábán meg nem állhat, mint örökké csak Bécset.

\*(A népszínház) igazgatójának egy jó gondolata van, melyet méltó lesz kivinni. Gyermekek számára előadásokat szándékozik tartani a jövő őszi-téli idény vasárnapi délutánjain, Hoffman és más jeles ifjúsági írók érdekes beszélyeiből drámai alakba öntött művekkel s mérsékelt árak mellett. A terv kivitele bizonyára hálás fog lenni. Számtalan gyermek s velők sok szüle fogja nézni az ily előadásokat.

\*(Petőfi egy kiadatlan versét) közli a „Petőfi társaság lapja.“ A költemény csinos és mi sem tartjuk érdektelennek közlését. A vers így hangzik:

Oh mi szép a vándorélet . . . oh az  
Irigyendő vándormadarak!  
Nem tudják ők, nem tudják, mi a tél,  
Egy tavaszról másba szállanak.

Vándorolni . . . vándorolni, mint a  
Fecske, mint a gólya, szabadon,  
Add e sorsot énnekem teremtem,  
Hajdan ez volt a kívánatom.

Oh mi szép a házi élet . . . oh az  
Irigyendő házi madarak!  
Mit törődnek ők téllal, tavasszal?  
Főszkeikben olyan boldogak.

Házasodni, házasodni . . . élni.  
Halni a szerelmi lánczokon:  
Add e sorsot énnekem teremtem!  
Mostan ez az én kívánatom.

\*(A fővárosi postatisztek) hétfőn, jó időben, tartották meg majálisukat. Résztvett benne vagy háromszáz személy. Csaknem az összes tiszt kar jelen volt, az egyes hivatalnokok családjaival. A társasbéd vigan folyt, toasztokkal. Az elsőt Petheő aligazgató mondta a királyra és hazára. Délután megkezdődött a tánc s tartott hajnalig. A női társaságban voltak: Heim Péterné és Luger Károlyné (osztálytanácsosok nejei,) Novotny Károlyné, Obadick Jánosné, Müller Jánosné és Müller Károlyné, Nérud Károlyné, Tolnai B., Lukács (Heim) Irma, Luger Anna és Karolin, Pirkler Mathild, Szónoky Gizella, Etelka, Irma és Vilma, Gasparik Irma, Simonovszky Julcsa, Csáky Aranka, Daniel Gizella, Katsitska kisasszony s többek.

\*(Az Erny-féle gyilkossági bűnpör) megjárta mind a három fórumot. Tegnap hirdettetett ki a legfőbb ítélőszéki ítélet, melyet Bónis Samu következőkben olvasott fel: Rablógyilkossági bűnrészességgel vádolt Rydel és Korczinszky bűnperében az első rendű vádlott Ridel Ignác alanyi tényálladék meg nem állapíthatása miatt a rablógyilkosságbani bűnrészesség vádja alól felmentetik; — ellenben a rablógyil-

kosság alkalmával elrabolt tárgyak rablásának bűnrészessége miatt tizenkét évi sulyos börtönre ítéltetik. A második vádlott: Korczinszky Vladimir a rablógyilkossági bűnrészesség vádja alól szintén felmentetik, de a rablógyilkosság után elrabolt tárgyak részesülésének vádja alól csak próbák elégtelensége miatt mentetik fel. (Tudva van, hogy a királyi törvényszék rablógyilkossági bűnrészesség miatt Rydelt 20, Korczinszkyt pedig 16 évi börtönbüntetésre ítélte. A királyi tábla csak Korczinszkyra nézve módosította az első bíróság ítéletét, akként, hogy vádlottat bizonyítékok elégtelenségéből fölmentette.)

\*(A vendéglátó-bizottság) e hó 6-dikán tartotta meg zárulását, a melyen a számvizsgáló bizottság olvasta fel jelentését, s a melyből kitünik, hogy 4377 frt 46 kr folyt be adakozás útján, és 3820 frt 77 kr volt az összes kiadás; így tehát 556 frt 69 kr maradt fenn, a mely összeg a 60-as bizottságnak adatik át, a hol a török sebesültek javára fog fordítani, s a hová egyszersmind még a künlévő gyűjtőivek küldendők be.

\*(Jó gyermekeknek) bizonyára kedves vizsgálati ajánlékul fog szolgálni Komjáthi György kisedovó-képezdei tanár által közelebb kiadott „Játékkönyv“. 101 kedvelt gyermek-játékot tartalmaz ez, ügyesen és világosan leírva, a mint a gyermekek barátja a muzeumkertben, vagy a József téren a kis mulatozóktól elleste A kísérő dalok hangjegyekkel vannak ellátva. Ára a könyvnek 1 frt, 10 példány 8 frt, 20 példányé 15 frt. Megrendelhető a szerzőnél (IV. ker. papnövelde-utca 3. sz.)

\*(Kész a városligeti artézi kut.) Ezt az örömhirt jelentette be Zsigmondi Vilmos, a vállalat törhetlen szorgalmu vezetője a földtani társulat közelebbi ülésén. Tegnap este óta szépen bugyog már a viz. Nyolcz és fél év fáradalmainak eredménye e kut, mely ép oly hasznára váland a fővárosnak, mint dicsőségére a derék Zsigmondinak, ki minden támadás s nehézség daczára oly fényesen oldotta meg ezen már részben sikertelennek hitt földadatot. Teljes mérvben megérdemelte tehát azon zajos éljenzést, melyben a gyűlésen jelen voltak mindannyian részesítették.

\*(Szerencse kereke.) Már többször kerültek a nyilvánosság elé adatok Privorszky Ferencz egykor dús gazdag vendéglős elszegényedéséről. Ismeretes, hogy ő 1867-ben mikor a vigadó bérlője volt, a főváros által neki följánlott 1,600 frt bérletleengedést visszautasította, mert nem akarta a főváros pénztárát megrövidíteni; ismert dolog az is, hogy nem régiben folyamodott, szegénységére utalva, az összeg kiutalványozásáért. A tanács azonban nem tehetett eleget kérelmének, hanem a szegényalaphól utalványozott ki számára egyelőre 20 frtot s a kerületi előljáróságokat megkereste, hogy ha valami utczaseprő — vagy más hasonló felügyelői állás megürül, oda vegye föl Privorszkyt.

\*(Vegyesek.) Koburg herczegnő nagy és kitartó szorgalommal tanulja a magyar nyelvet. A drámai előadásokat — melyeket pedig sűrűn látogat — már jól megérti. Oktatója az allami tanítónő képezde jeles igazgatója: Zirzen Janka kisasszony. — Djer mák p r a e l a t u s konstantinápolyi örmény katolikus főpap, Budapestre érkezett s Magyarország több városát megfogja látogatni. Különösen Szamosújvár és Erzsébetváros örmény családait. — A gróf Zichy Pálné és többek által egy év előtt rendezett „történelmi kiállítás“ végszámadása most készült el; e szerint a bevétel 15,928 frt. 65 kr, a kiadás pedig csak 3170 frt 66 kr lévén, az árvizkárosultak javára 12,788 frt 1 krt adhattak



át. — Amerikai hírlapírók érkeztek vasárnap Budapestre s még aznap elutaztak Báziaison át az orosz táborba. Neveik: John P. Jackson, Frank D. Millet és Pullitzer Albert a „New-York Herald“-tól s Edward King a „Boston Journal“-tól. — Az athletikai klub érdekes gyalogló versenyre készül. A távgyaloglás ugyanis ezuttal Budapesten megy végbe az utczákon, éjjel-nappal. Ez nagy mérvben fogja felkelteni a fővárosi közönség érdeklődését.

\*(Halálozások.) A hét folytán meghaltak: Tury Nagy Juliska urhölgy, 23 éves korában, Botrágyon. — Szabó Imre nevelő, 21 éves korában, Diósgyőrön. — Ürmösi Kálmán, 25 éves korában, Kolozsvárt. — Gróf Zichy Aladár, 61 éves korában, Lángon. — Frey Lajos építész, Budapesten. — Degen József lelkész, Budapesten. — Dr. Edvi Illés László orvos, 64 éves korában, Jászberényben. — Gáspár János nyug. hivatalnok, 73 éves korában, Aradon. Béke hamvaikra!

### Nemzeti színház.

Junius 2-dikán: „Faust.“ (Donadio.) — Junius 3-dikán: „Dora.“ — Junius 4-dikén: „Csöd.“ — Junius 5-dikén: „Hamlet.“ „Coppelia.“ (Donadio.) — Junius 6-dikán: „Azok a férfiak!“ (Előszór.) — Junius 7-dikén: „Azok a férfiak!“ — Junius 8-dikán: „Dora.“

### Divattudósítás.

Az állhatatlanság és a — divat, a mai korban majdnem egy fogalomvá vált, és most az egyszer igazi ok nélkül, mert bizony már jó ideje, hogy lényeges változásról nem szólhatunk. A szoroson a testhez simuló formák még mindig a legdivatosabbak és nem csak a ruhák, hanem még a felöltők is e jelleggel készülnek. Az idény újításait csak a szövetekben, a diszítésekben és a kalapokban venni észre. A sima és mintázott szövetekből összeállított öltözékeket még mindig nagyon kedvelik, és pedig nem csak mosó cretonban, de battistban, sőt selyemben is. Hanem olyan engedékeny a divat, hogy nem követeli a kétféle szöveteket a legújabb öltözékek-nél sem. Ha már egy fényes, jó fajta selyemruháról van szó, akkor hölgyeink mégis csak inkább egyféle szövetből állítják azt össze. Igen kevés hölgy engedheti meg magának azon jelentékeny kiadást, hogy ezer dirib-darabra vágott faille, vagy brochirozott nehéz selyemszöveteket olyan divatosan készítsen el, mely tán egy fél év múlva túlélte magát. Azért látjuk a drága öltözékeket ritka kivétellel egy színben, és a könnyebb, olcsóbb szőr-mosó kelmékből állítatnak össze azon phantastikus mindenfélét, melyeket ruháknak neveznek.

Az igazi nyári ruhák, a vászonból, cretonból, mousselin vagy cambrihból valók, már magukban véve is elég egyszerűek, de mert szabásukra és diszítésükre annyi gondot fordítanak, igen csinosak és kedveltek. A kék honi ruhák még mindig felette kedveltek. Diszítésük fehér csipkéből, himzésből, vagy vörös befoglalásokból, sőt vörös csipkéből is áll. A princesse-szabás nagy előszeretete dacára ilyen ruhák kötő alaku tunique-vel és vértés derékkal készülnek. A szürke vászon és cambric ruhák fehér angol himzést kívánnak meg diszítésül, vagy ama keskeny kis filet-csipkét, mely most annyira divatos, és hozzá még nem is drága. A világos nyári ruhák továbbá még mollyból készült plissé fodrokkal is diszitetnek.

És most nézzük mai divatképünket, mely két nyári ruhát ábrázol.

Az első alak faille-ruhát mutat be, nagyon gazdag diszítéssel. A csipkok rajta finom terneau-ból valók, a princesse pedig köröskörül gazdag és széles selyemrojttal van diszítve. E ruha ára Alter és Kiss udvari szállító urak váci-utcai női divattermében, ilyen gazdag kiállításban 130 frt. A szalmakalap kalászkokkal és virágokkal van diszítve, ára 15 frt.

A második alakon utazó ruha látható. Természetesen, hogy szürke pelyhes kelméből készült, mely igen hálás utazásra. A nem nagyon hosszú szoknya két széles fodorral van diszítve, a princesse sima sötétebb szürke szegélyzettel befoglalva, ugyan így van diszítve a hozzá tartozó felöltő is, melyen azon felül két sor gombot is látunk. E ruha ára 90 frt, de

lyen készítésű öltözékeket a nevezett divatteremben, természetesen olcsóbb szövetből 35, 40, 50 frton is látunk.

### Számrejtvény.

Szlávik Rózától.

- Nagy lelkű volt ellenéhez,  
2. 19. 6. 21. 24. 23. 8. Bár őt, igen kinozá ez,  
Legyen neked bár sok pénzed,  
13. 9. 25. 8. 14. 10. E nélkül te még sem élhetsz.  
Kis gyermeknek igen kedves,  
5. 20. 5. 6. Az anyának azért becses,  
Nem nagy régen hordák még ezt  
3. 4. 5. 20. De mit senki most föl nem vesz.  
Sem nem ember, sem nem állat,  
15. 9. 17. 17. 9. 7. Mégis gyakran színt változtat.  
Van ez most minden faluban,  
22. 23. 27. S ha máshol nem, egy-két házban,  
Sokszor igen tanulságos,  
11. 12. 18. 12. Többször pedig majdnem káros.  
Sokat köszönhetünk neki,  
1. 10. A mért házunk kerülgeti.  
1—25. Dalolták ezt negyvenyolcban,  
Midőn ellen dult a honban;  
Kardot kötött ekkor ifju és öreg  
Hogy hazáját az ellentől védje meg.  
Megfejtési határidő: július hó 4-dike.

A f. é. 19-dik számban közölt rejtvény értelme:

Damjanich Jánosné.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, ifj. Szlávik Nándor, Eckert Karnász Mariska, Deesy Mártha Eugénia, Moesz Gézáné, Bronts Gizella és Sarolta, Szkladányi Teréz, Korenagh Serk Hermin, Mandits Erzs, Marosy Etelka és Izabella, Csepelyi Zsuzsika, Győrffy Karolin, Jánossy Lajosné, Ferencsevics Teréz, Bosnyák Anna, Dömötör Ida, Éhen Gizella, Tóth Bertalané, ifj. Hermann Jánosné, Gräef Rozália, Ivanich Irma, Lakatos Zsuzsika, Bányay Ilka, Matyasovszky Neuwirth Mária, Haintz Mari, Magyar Matild és Félice, Stresznyák Hermin, özv. Parraghy Józsefné, Reiter Fáni, Rozinszky Béláné, Mednyánszky Margit és Erzs, Hosszú Elekes Matild, Szabó P. Helén, Jakó Viktória, Siffmann Zsuzsanna, Hedry Ilona, Abonyi Jánosné, Mandula Ida, Jakabffy Ignáczné, Bohus Gyuláné, Hanzsulovics Berta, Lukács Julia, Szécsényi Mariska, Rózsa D., Kollár Nina, Szentmiklósy Róza, Nagy Flóra, Fűzes Anna, Szegedi Béláné, Masznyik Laura, Tóth Sándorné, Rozinszky Margit, Baros Janka, Székely Gyuláné, Marosy Juliska, Kocsis Emma, Dagály Luiza.

A 18-dik számban közölt rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Muraközy Klára, Jakabffy Ignáczné, Hanzsulovics Berta, Lukács Julia, Szécsényi Mariska, Rózsa D.

### Tartalom.

Nyári délután, Hajnalkától. — Lehet-e a szívnek . . . Tóth Edétől. — Fanny dalai, Gáspár Imrétől. — Dagály idején, Waring Jánostól. — Uti rajzok, A. Paulinától. — Egy hét története. — A háboru. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk és előfizetési fölhívásunk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



24-dik szám.

Junius 17-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

---

XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országut 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |    | R. katolikus és protestáns naptár |                 | Ó-naptár    | Izraeliták naptára | Hold-járás    | N a p - |        |      |
|-----------------------|----|-----------------------------------|-----------------|-------------|--------------------|---------------|---------|--------|------|
|                       |    |                                   |                 |             |                    |               | kelte   | nyugta |      |
|                       |    |                                   |                 |             |                    | óra           | perc    | óra    | perc |
| Jun.                  | 17 | Vasárnap                          | G 4 Ad., Rainer | G 3 Marczel | 5 B 3 Visarion     | 6             |         | 4 2    | 7 59 |
|                       | 18 | Hétfő                             | Marcellian      | Gyárfás     | 6 Visarion         | 7             |         | 4 2    | 7 59 |
|                       | 19 | Kedd                              | Protáz, Gyárfás | Flóra, Erd. | 7 Theodotus        | 8 Athália     |         | 4 2    | 7 59 |
|                       | 20 | Szerda                            | Szilvérius      | Alajos      | 8 Theodor vért.    | 9             | ☉       | 4 2    | 8 0  |
|                       | 21 | Csütörtök                         | Alajos hitv.    | Albán       | 9 Cirillus         | 10            |         | 4 3    | 8 0  |
|                       | 22 | Péntek                            | Paulina, Ákos   | Szidónia    | 10 Timoté          | 11            |         | 4 3    | 8 0  |
|                       | 23 | Szombat                           | Eberhard, Zeno  | Iván        | 11 Bertalan        | 12 Sab. Balak |         | 4 3    | 8 0  |

## V i d é k i t á r c z a.

**Losonczon** nem rég dalegyleti hangverseny volt a kasszinó nagy termében. Volt ének, zongora, hegedűjáték és szavalat, melyek mind tetszésben részesültek. A szereplőket: Seidl Károlyné urhölgyet, Seidl Károlyt, Zeller Frigyest s a növendék ifj. Pettykó Imrét ugyancsak tapsolták. A dalárda Kovarcz Emil vezetése alatt működött közre összevágó előadásával. Ez este gróf Fredro „Reggeli előtt“ című vigjátéka is színre került, melyben Böröndi Vilma kisasszony és Hajnik Béla elég élénkséget s ügyességet tanusítottak. A végül következő táncban a férjek érdemelték ki a babért, mert a fiatalság tagjai közül legtöbben valóságos közönyvel nézték, sokan pedig nem is nézte az érdeemes urak fáradozását. A kedv azonban megmaradt azokban, a kik táncoltak, s így a mulatság mindvégig élvezetes volt.

**A bönny** majális, mely Györmegyének intelligenciáját gyűjté össze, igen kedélyesen és jó kedvvel folyt le a bönny erdőben. A hölgykoszoruból megemliti tudósítónk Kégl Imrénét, Heuer Tamásné, Békeffy Jolán, Lujza és Nelli kisasszonyokat, Kégl Emerika, Mariska és Czili nővéreket Püspök-alapról, Györből Schmidt Arankát, továbbá Plamper Irmát és Kis Gizellát. Az eső kissé megzavarta a mulatságot, de a melyet aztán nagyobb tüzzel folytattak a vendéglő nagy termében, míg egy szűkebb körű társaság Békeffy Ferenczné urnó vendégszerető házában vigadott. A majális a tűzoltó-egyletnek is szépen jövedelmezett.

**A balassa-gyarmati** szinkörben egy magyar színésznő elégett. E hó 3-dikán „Preciosa“ került színre. Balázs Emma (Blázsovits Eugenia) a második felvonás után vigan távozott az öltözőbe. Midőn tartatán jelmezéből kivetkezni akart, s elejtett melltűjét gyertyavilággal keresé, a láng könnyű ruhájába kapott, s egy pillanat alatt iszonyu sikoltás között egészen lángban volt. A közönség a sikoltásra megrémült, s a füst láttára egyesek ijedten futottak kifelé. A jelenvolt tűzoltók felhatoltak a szinpadra s letépni igyekeztek az égő foszlányokat; azonban minden igyekezet hiába való volt, — a ruha elégett s a szerencsétlen színésznőt tüzezbzeten és elalélva vitték lakására, hol harmadnap iszonyu fájdalmak közt örökre elszenderült. — Temetése nagy részvét mellett ment végbe.

**Déésen** Szabó András négy év előtt katonalovak árverelésén megvett két gyöngé csikót, a miért ismerősei ugyancsak gunyolták. Akkor azt mondta, bármijébe kerül, e kéthetes csikókat oly szép lovakká neveli föl, hogy akár a királynak ajándékozhatja. A gondos ápolás mellett csakugyan szép lovak lettek belőlük s gazdájuk kérvényt adott

be, hogy ő Felségének adhassa azokat. A király elfogadta s monogrammjával ellátott arany remontoir-órát és értékes lánczot küldött neki. Ezeket most a főispán, a közigazgatási bizottság jelenlétében adta át a derék gazdának, ki könyekig meghatva, azt mondta rá: „Sajnálom, hogy ő Felségének ennyi költséget okoztam, de köszönettel veszem az ajándékot s hosszú és boldog életet kívánok ő Felségének.“

**Kolozsvárott** érdekes tünemény keltette föl a napokban a belvárosiak figyelmét. Délnyugati irányban a Páris-, Torda- és Farkas-utczák és a temető fölött ugyanis a felső légrétegben hatalmas vihar vonulhatott keresztül, mert az egyik átvonuló felhő tölcseralakuvá vált, melynek kupja lefelé állott. Egyszerre aztán a temetőből egy boglya szénát ragadott föl a fölhőtölcser s azt csigalaku kavargásban csaknem láthatatlan magasságra földobálva, azután ismét szét- és leszórta azt jókora nagy csomókban, s a mint a belváros fölött keresztül örvénylett: a széna ugy hullott a felsőbb régiókból, mintha valóságos szénaeső lett volna. Mindenki ámulattal nézte a különös és ritka tüneményt, a ref. kollegiumban pedig az ifjuság meglepetve a kimagyarázhatatlan jelenség által, hatalmas „incendium“ („tűz van!“) kiáltással esődült össze.

**Szarvason** Sarlay János tanár a csüllyenyővényből már több év óta megkísérli az indigo-gyártást. Ez év tavaszán a gyár 7 heti folytonos és a legnagyobb pontossággal és vigyázattal teljesített vizsgálat és próbák után a kormányhoz intézett jelentésében konstatálja, hogy a S. által gyártott indigó összehasonlítva a középfinoságu bengál indigoval, ahhoz ugy aránylik, mint 100 : 69<sup>3</sup>/<sub>10</sub>, ennél fogva a nevezett gyáros czég azon nézetét fejezte ki, hogy S. indigója alkalmas arra, miszerint az Ausztria-Magyarországban nagy mennyiségben használt és sok millió értékű bengál indigót tetemesen pótolja, sőt talán teljes javítás által idővel ezen termék is nemesebbé válhat, és csak olyan lehet mint magában Indiában.

**A ligvándi** agyagtelepen gróf Niczky Lajos egy vasrétegű harczbárdot talált, melyet Paur István gyűjteményébe küldötte Sopronba. E tárgy érdekes összehasonlítással szolgál a mondott gyűjteményben már is felállított: Süttöréről, Ivánból és Sárvárról került hasonló, a Mátyás király előtti korból való ily bárdokkal.

**Tisza-Dadán** mult pénteken két vaddisznó szerepelt, mint utonálló. Jakabfalvai László földbirtokos ugyanis aznap délelőtt kiment körülnézni „Sárkánytörés“ nevű tagjára. A mint beljebb hatolt egy sűrűsben, egyszer csak két vaddisznó lépett ki a bokrok körül, a földbirtokosnak fordulva. Ez miclőlt támadhattak volna, fölemelte fegyverét és lőtt; de a puska



csak kacsasréttel lévén töltve, nem sok kárt tehetett a két izmos vadban. Szerencsére, a birtokos mellett egy fa állt, — jó menhely ily körülmények közt. Arra mászott fel, a vad-disznók pedig megfordultak s a Tiszának menve, átusztak a tulpartra. A baj tehát szerencsésen elhárult, az izgalom azonban az említett földes urat kimeríté; beteg lett.

**Udvarhelyszékben** sok bolondot elhisznek az emberek ebben a háborus világban. Ott most sok orosz jár, kik a székeleyeket azzal akarják felültetni, hogy Kossuth egyik fia elvette a muszka czár leányát, s most Plojestbe jó, hogy a muszkákkal szövetkezve, a magyarokat a rabigából felszabadítsa. A gyergyói székeleyek erősen terjesztik a hírt és sokan már fejükbe is vették, hogy a ki a muszka ellen dolgozik, az hazaáruló és nem magyar.

**A Maros** rohamosan apad, a felső-Tiszán szintén megszünt az áradás. Az apadás Aradnál még most lassu, de folytonos. — A vízvédelmi bizottság a vasuti kocsikat és mozdonyokat, s már előbb a gőzhajót és uszályhajókat, az illető társulati igazgatóságokhoz intézendő köszönő-irat mellett föloldá a vesztegléstől. Az állandó bizottsági ülések is fölfüggesztettek és az éjjeli bizottságok szűkebb körre szorítottak.

## Különfélek.

\*(A félős czár) vasuti vonata, mikor utazik, öt részből áll, melyek félórányi időközökben haladnak egymás után. A czár szalon-kocsija előtt egy külön gőzmozdony megy mintegy elővédül egy kocsival. Ezen kocsiiban a különböző vasutak igazgatói s néhány igazgatótanácsos ül. A szalon-kocsit harminczpercnyi távolságban egy külön vonat követi, melyen mérnökök és munkások utaznak a szükséges segédszerekkel, hogy az esetleg a vonat elé gördülő akadályokat elháríthassák, s a netáni fennakadást rögtön megszüntethessék. Ezen vonat után a czár kísérete és az udvar személyzet utazik külön vonaton, s végül, ismét harmincz percnyi távolságba a 600 főnyi testőrség van egy külön vonaton.

\*(Reményi Ede) csak nem menekülhet a hitelezők elől. Jelenleg Párisban él és egyik hitelezője 4800 frank követelés fejében lefoglaltatta a művésznak Stradivari-hegedűjét is. Reményi a tárgyalásnál elpanaszolta, hogy e foglalás miatt már kitűzött hangversenyét sem tarhatta meg.

\*(Zubovics Fedort,) a híres távlovaglót, ki közelebb Konstantinápolyba utazott, a napokban mutatta be Széchenyi gróf a szultánnak. A fogadtatás igen szívélyes volt, és Zubovicsot igen meglepte, midőn a sultán dolgozó-szobájában a Konstantinápolyban járt ifjúsági küldöttség arczkép csoportját látta gyémánttal kirakott kerethen.

\*(Eredeti szédelgés.) Párisban közelebb egy iparlovag került lépre, ki fölötte eredeti módon üzte szédelgéseit. Állandó látogatója volt a törvényszékek tárgyalási termeinek, hol pontosan följegyeztette magának a csupán pénzbírságra ítélt vádlottak neveit és lakhelyét. Néhány nappal később aztán meglátogatta őket s bírósági végrehajtonak adva ki magát, felszólítá őket nyomatott nyugta mellett a bírság lefizetésére. Sokan kisebb-nagyobb összegeket juttattak e módon az iparlovágnak, ki végre rajta veszett, s elítéltetett — nem pénzbírságra.

\*(Illem-tudás.) Egy ausztriai nőtársa főnöknője nemrég aláírást kezdett növendékei között, hogy a begyűlt összegben az iskola helyiség számára király és a királyné ő felségeik

arczképeit megszerezhesse. Az aláírás eredménye fényesen sikerült. Rövid idő múlva egy bécsi műúrusnál megrendelés után rögtön meg is küldtek a képek. A ládát, melyben a képek érkeztek, nagy kíváncsisággal bontották fel, de mily nagy volt az ájtatos testvérek ijedtsége, midőn királyné ő felségét kivágott ruhában lefestve meglátták. Ily világi öltözet a tanítványok szeme elé sem kerülhet. Mit tegyenek most?! A testvérek egyike fehér papirosból gallért vágott és azt a királynéknak mellképére ragasztá. A rögtönzött gallért később művészi csipke kendővel fogják pótolni s így egy művészi egészet fognak alkotni festészet és plastikából.

\*(Egy jószívű ember.) Whitehead fumei torpedó gyáros „nagyon érzékenyült“, midőn tudomására jutott, hogy pokolgépe a török hajókat felrobbantotta. Ugyan ő legközelebb a III. osztályu porosz korona-rendjelt kapta. Természetes, hogy ez a kitüntetés abban leli indokát, miszerint a torpedók nagy kárt tettek a törököknek.

\*(Cseh tüntetés.) Néhány cseh tanuló mult vasánap este a Ziska-hegyen máglyát gyújtott és azon a pápa arczképét, a csalhatatlansági dogma szövegét, az encyklikát, a syllabust, a savoyai zarándokokhoz tartott pápai beszédet és a „Czech“ lapot elégették. A jelenvoltak körülállották a máglyát, népdalokat énekeltek, éltették az oroszokat és az olaszokat. Dörgő „pereat!“ hangzott a pápára, a magyarokra, a jezsuitákra. A bátor cseh ifjúság, annak a hírére, hogy a rendőrség közeleg, ijedve szétugrott.

## Megbízások tára.

Lekérre D. M. urhölgynek: Magánlevelet irtam és a kívántat megküldtem.

Egerbe F. A. A. urnőnek: A legszivesebben megtettem.

Nagyváradra G. J. urnőnek: A legszivesebben és azonnal szolgállok vele. Ajánlom szíves figyelmébe a lapunk mult számához mellékelte előfizetési felhívást. Ama könyvek nem ugyanazok, melyeket ohajtanak.

Kecskemétre K. L. urnőnek: Becses sorai vételénél már el volt küldve. Ugy-e bár már meggyőződött róla?

Faddra H. I. urhölgynek: El van küldve.

Csabacsúdre G. E. urnőnek: Már eddig kezei közt lesz.

Komáromba P. Gy. urnak: El van küldve.

Ökörmezőre S. G. K. urnőnek: Köszönet szívélyes nyilatkozataiért. A kívántat azonnal megküldtem. Tettem volna azt elébb is, de végre is szíves felszólítása nélkül még sem tehetem!

Bisztricskára Sz. K. urhölgynek: Csak ha láttam, tudok róla véleményt mondani.

G. Mártonba O. E. urhölgynek: Jól van, de mégis csak illenék engem erről elébb értesíteni és nem okozni nekem ez által 85 krnyi felesleges kiadást, melynek megtérítését tisztelettel kérem.

Ecsire K. F. A. urnőnek: Ama regénynyel már nem szolgálhatok.

Dárdra K. B. J. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Debreczenbe B. M. urnőnek: Köszönettel vettem és kérem mielőbbi folytatását.

Bajára B. L. urnőnek: Magánlevelet irtam.



6. **ÉRTESÍTÉS.** 6.

Minden kellemetlen félreértések kikerülése végett bátorkodom a n. é. közönséggel s t  
 revőimmal tudatni, miszerint legjobb hirnévben álló **bécsi cipő-raktáram**

**Buchwald Elek** ezelőtt **Perotti**  
**koronaherceg-(uri)-utca 6-dik szám** alatt van.

Egyszersmind bátorkodom a legujabb párisi kivágott és szandalecipőkkel, min-  
 dennemü fantasi és luxus cipőkkel, színházi, szalon a mindennapi s utcai használatra  
 való cipőkkel gazdagon felszerelt raktáramat ajánlani. Nagy választék a legujabb és  
 legcsinosabb **férficipőkben.**

Szíves pártfogásért, a cég és házszám szives figyelembevételért esedezve

**BUCHWALD ELEK**  
 ezelőtt **Perotti,**  
**Koronaherceg-(uri).utca 6-dik sz.** 6.



**A tavaszi idényre!**

ajánlom tisztelt revőimnek mindennemü tavaszi kabátok  
 sodrozott szövét, cheviot- és plaidszöveteket a legujabb  
 por- eső- és utazó-köpenyek. Legelegánsabb és legujabb  
 divat öltönyök, valamint nagy választékban gyermek-jaquet  
 és köpönyékben gazdagon felszerelt raktáramat legújaf-  
 nyosabb áron.

**Holzer Simon,**

kigyótér 1. sz. a. az udvari gyógyszerházzal  
 átellenében.

**Fogorvos.**

**Dr. ÁRKÖVY J.**

Orvos- és sebész-tudor, fogászmester.  
 (Londonban képzett foglómő)

Lakasa: váci-utca 21. a „Nagy Krisztof” atel-  
 lenében.

**KONT MANÓ**

első magyar

**szalmakalap-gyára**  
 és divatárak raktára.

Budapesten, sütő-utca, Károly-kaszárnya 3 sz.,  
 elfogad mindennemü szalmakalapot tisztításra és a  
 legujabb divatszertinti atalakításra

Kalapok és díszítések, hölgyek, urak és gyermekek  
 számára nagy választékban a legjutányosabban kaphatók.  
 Vidéki megrendelések kívánat szerint pontosan esz-  
 közöltetnek.



Bátorkodom teljes tisztelettel tudatni  
 miszerint a váci-utcában, a Drasche-  
 féle házban, váci- és kishíd-utca sar-  
 kán nagybani és kicsinybeni

**nap- és esernyő-**

**üzletet** nyitottam.

s szives pártfogásért esedezem. Mély tisztelettel

**LANG ÁGOSTON**

nap- és esernyő-gyáros.



Az előrehaladt idény  
 miatt

**napernyőket**

nagyon leszállított  
 áron eladunk.

**RANZENBERGER testvérek**

Váci utca a korona kávéházzal szemben.

**Egy szó a haladás érdekében!**

Legujabb patentált gyermekszoptató üve-  
 gek szelentyüvel.

Egyik főnehézséget a  
 gyermekek táplálá-ásnál az ed-  
 dig még használatban levő  
 szoptató üvegek jelenlegi szer-  
 kezete képezi, melyek mind többféle  
 hiányosságban szenvednek, s ennélf-  
 fogva azon használhatóságát lényegesen  
 befolyásolják, sőt gyakran erőltetett szí-  
 vás folytán betegeskedést idéznek elő,  
 vagy még halált is okoznak.

A jelenlegi szerkezet által szellen-  
 tyüvel a feltalálónak s kerülte mludezen  
 hiányosságokat eltávoítani, miáltal a  
 gyermek nem kényserítették többé erőlkö-  
 dődni, mivel már az ajkaknak a szopókára  
 alkalmazott nyomása is elegendő a tej előlá-ányozotm  
 közölni.

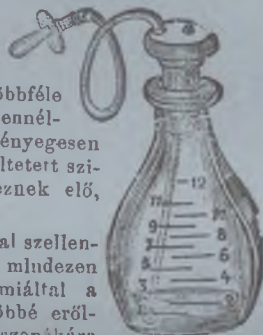
Ezen szoptató-üveg ára dobozban 2 frt, cso-  
 magolással 10 kiral több.

**FISCHER PÉTER**

sebészeti műszergyárosnál, kir. magyar hadseregi szállító-

Budapesten, hatvani-utca II. sz.

Árjegyzékek sebészeti műszerekről, sérvketők- és  
 gépekről 1000 ábrával, kívánatra küldetnek.



Gyönyörű szép

**HÖLGYRUHAKELMÉK**

a legkedvezőbbben megszerezhető

**HAMBURGER ADOLF-nál,**

Budapest, koronaherceg-utca 8. sz.

Minták kívánatra azonnal ingyen és bérmentve bárhová küldetnek.

**A tavaszi idényre**

ajánlja

**Hatvani utcában és magyar utcával**

szemben levő

**uri-, fi- és gyermek**

**ruhara ktár**

**elegáns és olcsó öltözeteket**

Brünni gyapotszövetekből a legocsóbb ár mellett  
 és pedig:

|                                |              |           |
|--------------------------------|--------------|-----------|
| Szövet öltönyök . . . . .      | 16 forinttól | } fellebb |
| Salon öltönyök . . . . .       | 25           |           |
| Nadrágok . . . . .             | 5            |           |
| Felöltő (Überzieher) . . . . . | 12           |           |

Fiu- és gyermek öltözetek 2-14 évig szövet, lüszter, és vá-  
 szonból nagy választékban kaphatók.

Megrendelések 24 óra alatt eszközöltetnek. A t. közön-  
 ség becses bizalmáért esedezik

**Leitersdorfer D. Fia.**

**Hirdetéseket**

a

**CSALÁDI KÖR**

részére elvállal

**GOLDBERGER A. V.**

papnevelde-utca 1. sz.

**Napernyők**

a legelőkelőbb bécsi gyárakból.

bámulatos olcsó áron

Clothfodros napernyő 90 kr. 1.25 bélelt, 1.60, 2 frt,  
 chinai formában 2 frt 50 kr.

Cloth Eu tout cas 16 zolos 1.50, 18 zolos 2 frt, bélelt  
 olyan 50 krral drágább.

Selyem fodros napernyő bélelt 2.80, 3.50, 4, legele-  
 gánsabb 5, 5.50, 6 ft.

Selyem Eu tout cas 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50 és 6 frt.  
 Küldemények utánvétellel pontosan eszközöltetnek

**Beck Jakabnál,**

hatvani és ujlág utca sarkán.

**BECK JAKAB**

Budapest hatvani- és ujlág-utca sarkán

kész fehérneműek, vásznak,  
 asztali készletek és függönyök

gyár raktárában,

kaphatók:

Színes férfi ingek, 1.50, 1.60, Oxford ing 2 frt, két kü-  
 lön gallérral 2.50.

Fehér férfi ingek, 1.50, 1.60, 2 frt, himzetek 2, 2.50,  
 3 frt, vászonból 2.50, 3 frt, rumburgi 3.50, 4 frt.

Férfi gatyák, magyar vagy német szabásu 1 frt, sziléziai  
 vászonból 1.20, 1.40, Kreas 1.5, 1.60, rumburgi 2, 2.25.

Női ingek Chiffonból 1 frt, himzetek 1.50, 2, 2.50, vá-  
 szonból 1.50, 1.60, kivarrottak 2.50, himzetek 3, 4, 4, frt.

Hálókötösök, diszes 1.20, himzetek 1.50, 2, 2.50, 3,  
 4 frt, irdás barketből 1.20, 1.50, piquet barket 2,  
 2 frt 50.

Alsó szoknyák, fodor diszes 2, 2.50, himzett 3, 3.50,  
 4, 5 frt, irdás barketből 2, 2.50, piquet barketből  
 2.50, 3 frt.

Sárszoknyák 2, 2.50, fekete Moirból 3, 3.50, 4 frt. Teli  
 nemez alsó szoknya piros és szürke 3.50, 4 frt 50 kr.

Női iabralvakol 1, 1.20, 1.50, himzetek 2, 2.50, irdás  
 barketből 1.20, 1.40, piquet barketből 1.50, 1.80.

Francia fűzők 80 kr. 1, 1.20, dupla finom fajta 2, 2.50,  
 legfinomabb 3 frt.

Fehérneműek ujonszülött gyermekeknek, ingecs-  
 kék 45, 60 kr., 1 frt, vászonból 90 kr. 1, 1.50.

Hosszu párnák 1.50, fodros 1.60, 2.20, finom 3, 3.50,  
 himzetek 4, 4.50, 5 frt, vattázott párna betét 2 frt.

Pelenkák vászonból. tucatzaja 4, 4.50, 5 frt, flanel 40,  
 gummi 50 kr. darabja.

Réklik horgoltak 45 kr., főkötő 15 kr., kötött készle-  
 tek 1, 1.50. pipue takarók, szakállkák és fatslik.

Menyasszonyi hozományok 200 frttól 1500 frtig  
 kaphatók.

Agyneműek, Chiffon vankos 1 frt, czakkos 1.20, fodor és  
 egyéb díszszel 2 frt.

Paplanlepedők Chiffonból, sima 2.50, fodros és koczká  
 kivarrással 4 és 5 frt.

Vaszon párnák, diszes 2.50. himzeótek 4, 5, 6, 7, frt,  
 vaszon paplan lepedők sima 3.50, diszes 5, himzet-  
 tek 10, 12, 15, 18 frt.

Alsó lepedők vászonból 1.80, varrás nélküli 2.50, 3 frt.  
 Vattázott paplanok, kartonból 3 frt, cachemirből 5, 5  
 frt, selyemből 15, 18, Nobles selyemből 22 frt.

Csipke függöny kelme 7/8 szöles, rófe 35, 40, 50 és 60  
 kr., párja egy ablakra 3, 4, 5-10 frtig.

Kész fehérneműek fiuk és leányok számára min-  
 den nagy-ságban és áron.

Legjobb szahasu Pique- és vaszon-gyermek ru-  
 haeskek 2.50, 3, 3.50, hordó-köpenyek 5. 6. 8 frt.

Küldemények utánvétellel

Függönyök tisztítási ára párjáért 50 kr.

Oly árucikknek megrendelésekre nézve, melyek ne-  
 tán üzletemben kaphatók nem volnának, — szivesen a be-  
 vásárlandó gyári áron eszközölni rendelkezésre állok.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetmények nélkül)  
Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.  
Könyvsomagolási díj félévenként  
20 kr.

Szerkesztői irodái:  
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.

Hirdetések díja:  
Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

24. sz.

Junius 17-dikén.  
1877.

Havonkénti színezett  
dívatképpel,  
minden szükséges hímzetrajzokkal.  
Évenként  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meg hozatala egész  
évi járatási kötelezettséget foglal  
magában a lap irányában.

## A z a n g y a l.

(Andersen után.)

Bodon Józzefné től.

Valahányszor egy jó gyermek meghal, isten angyala le száll a földre, karjára veszi a meghalt gyermeket és kiterjeszti nagy fehér szárnyait; egy marék virágot szakít a földről és felviszi istenhez, mivel ott még szebben virulnak, mint a földön. A jó isten minden virágot szívéhez szorit s a mely virág neki legkedvesebb, azt megcsókolja, e csóktól hangot nyer a virág s a nagy boldogságban együtt zenghet az angyalokkal.

Ime, egy angyal beszélt ezt nekem, midőn egy meghalt gyermekkel repült az ég felé s a gyermek hallá azt, mintha álmodnék; átrepültek szülőföldje városai felett, hol a kicsinyke játszadózott és pompásan viruló kertekbe érkezének.

— Melyik virágot vigyük magunkkal az égbe? — kérdezé az angyal.

— Ott áll egy nyulánk, pompás rózsafa, valamely gonosz kéz azonban derékon töré, hogy minden ága, félig letörött bimbói köröskörül hervadtan csüngenek.

— Szegény rózsafa! — mondá a gyermek. — Vedd fel őt, fent az istennél még virulhat.

Az angyal felvette a rózsát, megcsókolta érte a gyermeket és a kicsiny felnyitá félig a szemét. Szakitottak a pompás gazdag virágokból, még a lenézett vajvirág és a vad árvácskából is.

— Most már van virágunk! — mondá a gyermek s az angyal bólintott fejével, de még nem emelkedett fel istenhez. Éj volt és néma csend; bent maradtak a nagy városban és egy keskeny utcán lebegtek ide-oda, melyben hamu és szalma halmok, tányér-cserepek, gipsztörmelék, ringy-rongy és ócska kalapok maradványai heverték.

Az angyal e lim-lom között rámutatott egy virágcserep töredékére és egy darabka göröngyre, melyet egy nagy elszá-

radt mezei virág gyökerei tartottak össze. Mind ez semmit sem ért már s épen ezért vetették ki az utcára.

— Ezt magunkkal viszzük! — mondá az angyal. — És én elbeszélem neked a történetet, míg repülünk.

Repültek s az angyal beszélt:

— Lent a keskeny utcán, a föld alatti pincze-szobában lakott egy szegény beteg gyermek. Születése óta szüntelen ágyban fekvő beteg volt; mikor legjobban érezte magát, egy párszor le s fel kopogott mankóján a kis szobácskában, ez volt minden. A nyári napokon besütöttek a nap sugarai egy-egy fél órácskáig a pinczeszobába, a gyermek ott sütkezett a meleg fényen és finom ujacskáit arcza elé tartva nézegette bennök a piros vért. Ilyenkor ezt szokta mondogatni: „Ma kint voltam!” A tavasz zöldjében pompázó erdőt ő csak onnan ismeré, hogy a szomszéd fiacskája elhozogatta neki a legelső bikkfa-galyat. Ezt ő a feje fölé tartá és oda álmodá magát a bikkék árnyába, hol a nap süt és a madarak énekelnek. Egy napon mezei virágokat is hozott neki a szomszéd fucska s a virágok egyikén történetesen rajta volt a gyökér is; ezt ő virágcserepbe plántálta és ágya mellé az ablakba tette. Szerencsés kéz ültette el a virágot, mert nőtt, új ágacskákat hajtott s minden évben meg hozta virágait; ez lett a beteg gyermek legpompásabb virágos kertjévé, egyetlen kincsévé ezen a földön; öntözgeté, ápolta és gondoskodott róla, hogy a nap utolsó sugara is, mely az alacsony aklakra vetődött, a virágot érje. És ő könyeivel nevelte fel a virágot, mert az érte virult, érte illatozott és szemeit gyönyörködteté. S midőn az Ur magához szólítá, a virág felé fordulva halt meg a gyermek. Egy évig volt már istennél, egy évig állott már az ablakban elfeledve a virág, hol aztán el is száradt és költözködéskor kivetették az



utczára a szemét közé. Ez az a virág, a szegény elhervadt virág, melyet többi virágaink közé vevünk, mert több örömet szerzett, mint a legpompásabb virág egy királyné kertjében.

— De honnan tudod te mind ezt? — kérdezé a gyermek, kivel az angyal az ég felé repült.

— Onnan tudom, — mondá az angyal, — mert én magam voltam a mankón járó beteg kis gyermek; saját virágot tehát jól ismerem.

A gyermek egészen felnyitá szemét, rátekintett az angyal ragyogó vidám arczára s e pillanathan a menyekben voltak, az öröm és boldogság honában.

Isten szívéhez szorítá a halott gyermeket, ki nyomban szárnyakat kapott, miként a többi angyalok s aztán kézen fogva repdesett velök. Isten minden virágot szívéhez szorított, a szegény mezei virágot azonban megcsókolta. Ez hangot nyert a csóktól és dicséneket zengett a többi angyalokkal, kik istent körül lebegték. Az egyik egészen közel istenhez, a többiek nagy kört alkotva lebegtek e körül, mindig tovább, tovább a végtelenségben, és mindnyájan egyenlő boldogan. És zengett nagy és kicsiny, együtt a jó, megáldott gyermekkel és a szegény mezei virággal, mely a költözködéskor földhöz vágva feküdt a szemétkben a keskeny sötét utcán.



## C s i p k e r ó z s á k.



Szabó Endrétől.

I.

udtam én azt előre, hogy  
Hiába nem sirattalak,  
Hogy megtérsz még te, bárha későn,  
Mikor már én elhagytalak.

S eljött a perc . . . szemed lesütve  
Bünbánólag jössz most felém ;  
Tudtam, hogy így lesz . . . és e perctől  
Minúig, mindig úgy féltem én.

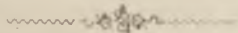
Mert hazug a hideg szigor, mely  
Lezárja halvány ajkamat,  
S míg így büszkén komédiázok  
Veled : szívem majd megszakad.

II

Oh hogyha vissza tudnám venni  
Azt a sok gunyt, azt a sok vádat,  
A mikkel téged haragomban,  
Keservemben elhalmozalak !

S a miket eltörtél te szótlán,  
Szemed a könyvtől megtörülve . . .  
És könyvedén reám mosolygtál,  
És elmentél az esküvőre.

Oh az a sok guny, az a sok vád  
Mind vissza hull szívemre mostan ;  
Mit szenvedhetél te, mikor már  
Én csak kacagni, sirni tudtam.



## A n ö v é n y e k r ő l.

Kemenczky Kálmántól.

Ha egy szép tavaszi napon, vagy egy kellemes nyári reggelen kimegyünk a szabadba, akaratlanul is megállunk az

előttünk dus tenyészethen elterülő rét szélén, mert gyönyörtől elbájolt szemünk csodálja a színek és alakok sokféleségét, mikkel a természet ura fölékesíté azokat a néma, butalan teremtményeket, melyek az anyaföld kebelén helyet foglalva, békés egyetértésben és tarka vegyületben oly szépen megférnek egymás mellett, s bennünket kedves illataikkal árasztanak el. Minden fűszál, minden virág integet felénk, ránk mosolyog színes ruhájában nyájasan, mintha mondani akarná, hogy örömnapot ül, hogy ünnepeljük vele egyetemben mi is ez örömnapot, s mintha tanubizonyságot akarna tenni végnélküli jóságáról annak, a ki őt teremté.

Végig megyünk fű s virág támasztotta elmélkedések között a tarka, illatos mezőn, és belépünk az erdő árnyas, lombkoszorus sátorába, hol ezernyi ezer ágakból és galyakból zöld mennyezet terjeszkedik felettünk, melyeknek különféle kép alakult s széleiken is sok különösséget mutató levelei vizsgálódásunk újabb tárgyaivá válnak. Lábaik alatt látjuk a szerényen elrejtőzött ibolyát, mely vigyázóvá teszi lépteinket, nehogy megsértsük ; látunk cserje- és másnemű bokrokat, itt ott lépteinktől meg-megcsörrenő élettelen, száraz harasztot, melyet az eleven zöltség jobbára eltakart, és látunk sok sokféle fűnemű növényt, melyek a tarka mezőn jártunkban nem kerültek volt szemünk elé. A kellemes hűs árnyékban, illatozó csalitok között haladunk tovább tovább, míg nem egy a figyelmünket különösen megragadó hatalmas tölgyfához érünk, melynek alja puha mohszőnyeggel van heterítve. Oda tapad tekintetünk, mialatt gondolatunk istenhez fordul, s teremtoi nagyságának érzetétől eltelve letelepedünk a puha szőnyegre.

Bámuló szemünk méregetni kezdi most a hatalmas fatörzsököt, és csodálkozva vesszük észre, hogy mennyi sokféle különös mez ékesíti kérgét. Csinos czirádás alakzatok, hasonlók faragott műhöz, melyet a szobrász vésője formál ; állományuk papír-, bőr- és bársony tapintatu és különböző színű. Utitársunk, a ki mellettünk ül s a ki már sokat olvasott a növényekről, magyarázza nekünk, hogy ezek is növények melyeket a természetvizsgáló, a tudós, z u z m ó k n a k, b ő r m o h o k n a k nevez, melyek szintugy mint a moh a melyen ülünk, a növényország alacsonyabb rendű képződményeihez tartoznak.

Most álmekodunk el még csak igazán a növényvilág sokféleségén, most gondoljuk el csak voltaképen, most kezdjük el csak voltaképen észlelni, mennyi ezer meg ezer csodálkozásra indító művet alkot a mindenható, helyét és pályáját mindeniknek meghatározva és kimérve ! Érezzük, hogy mennyire szép tudomány az, mely a növények különböző fajait kellőleg elkülöníti, mely másokat is, de kiváltképp és mindegynekfelett a hazaiakat megismerteti, azok neveit egyenkint elősorolja, külsejüket lefesti, tulajdonságaikat tudomásunkra hozza, és elmondja mindazon hasznót és nyereséget, a mi belőlök az emberekre háramlik ; érezzük élénken, hogy a teremto magát minden lépten-nyomon kinyilatkoztatja. A növényvilágnak bennünket körülvevő szépsége és gyönyöre által mintegy fölszólltatunk arra, hogy lépünk nagyobb közelségbe istennel, hogy tanuljuk őt műveiben ismerni, hogy ne csak lássuk, de a látottak felett elmélkedjünk is ; másfelől pedig érezteti velünk, hogy a mindent átható szellemi műveltség birásához, isten nagy és kis műveinek ismerete mulhatatlanul megkivántatik. Hiszen már a szentírás is világosan megjegyzi egy helyütt, a hol Salamon bölcsességét dicséri, hogy „ő szóla vala a fákról, a Libánon ezédrusfájá-



tól kezdve le egészen az izsópig\*), mely a sziklafalón nő.

A növényország egy óriási könyv, mely mindenki számára nyitva áll. Benne csak az nem lapozgathat, bölcseséget, élvezetet, gyönyört belőle csak az nem merithet, a ki nem akar, vagy a kinek nincs hozzá hajlama és fogékonysága. A ráfordított fáradság gazdagon meg van jutalmazva itt mindig ama nemes élvezet által, melyet a növényekkel való foglalkozásunk nyújt; de azonkívül meg végeredményeiben is dúsan gyümölcsöző. Ime, jerünk olvasóink, lépünk a növények közé és elmélkedjünk rólok.

Mindenek előtt az kérdezhetjük: kicsoda lények is hát voltaképen azok a növények? Annyi egészen világos mindnyájuk előtt, hogy a növények is szerves lények; mert észreveszszük, hogy bennök bizonyos részek (szervek) vannak, melyeknek munkásságától, hatékonyságától azok növekedése, fentartása és tenyészése függ, mint például a gyökér, a szár, a levelek, a virágok stb. De nem találjuk nálok az önkényes mozgást, minthogy ők nem tudják sem a helyet, a hol egyszer vannak, maguktól megváltoztatni, sem testök egyes részeit kiterjeszteni vagy ide-oda hajlítani, miként ezt az állatoknál látjuk. Ámbár állatok is vannak olyanok, a melyek egy bizonyos helyhez gyökerezvék, például a báránfyények és hasonló teremtmények az állatország legalsóbb osztályából, de azok a pogatókat mégis egész kényök-kedvök szerint kitudják nyújtani, és mozgatják könnyedén, hogy velök táplálékukat birtokukba ejtsék és szájnylásukba vigyék. A mozgásnak ez a neme is teljesen hiányzik a növényeknél; mert ha némely növények, bizonyos részük megérintése alkalmával, némi gyors összehúzódást vagyis mozgást vétetnek is észre, mint például az érzikék és a szűz mimózák, a forró öveme két növénye, melyek leveleiket abban a pillanatban leeresztik és összehajtják, a mint őket megérintik: mindazonáltal ez csak a kívülről eszközölt ingerlésnek, nem pedig független belső gerjedékenységnak a következménye. Ugyanez áll amánálunk is szép számmal tenyésző növényekre nézve is, melyek a nap bizonyos óráiban, különösen este, virágkelyheiket bezárják vagy leveleiket lecsüggesztik. Ez a mozgás tehát épen mivel mindig bizonyos időben járásbeli körülmények között történik: nem önkényes mozgás, valamint hogy az ember elalvása vagy fölébredése és szemének ezzel kapcsolatban levő kinyitása sem sorolható az önkényes cselekmények közé. A növények tehát szerves testek, önkényes mozgás nélkül. Alvó és álmódó lények ők, melyek sohasem ébrednek valami öntudatra; de az ő csendes, zajtalan életök a kifejlődések hosszú sorában áll, mit csodálkozással s benső érdeklődéssel szemlélünk. Avagy nem lehet-e méltó csodálkozás tárgya, mikor egy kis magvacskából lassan-lassan egy szép, leveles tőkocsán fejlődik ki, mely ágakat hajt, melyeknek végein pompás virágok feselnek és nyílnak, vagy mikor egy más faj elvetett mag erőteljes, terebélyes fává növekszik, mely azután minden istenáldott tavasszal gyönyörű szép virágcsokrokkal van sűrűn felékesítve, hogy néhány hónap elforgása után nedvdus, zamatos, fűszeres gyümölcsökkel kedveskedjék?

A növények ép úgy vesznek táplálékot magukhoz, mint az állatok, csak hogy — természetesen — más táplálékot és más módon. Főtáplálékaikat: a levegő, a víz és a fény képezi. A gyökér az a szerv, mely nekik különösen arra szolgál, hogy a földből vizet s azzal együtt a földes és sós részeket

\*) Ez kétségkívül egy kis moh lehetett.

is magukba fölvegyenek. A levelek mintegy lélekzési műszerek, melyekkel a növények likacsaikon keresztül levegőt, vagyis inkább ebből élenyt és szénsavat szívnak magukba. A növények belsejében bizonyos edények vannak, melyekben nedvek szállingóznak föl és alá; ezek az edények legnagyobbbrészt: egymás fölé és mellé helyezett zárt sejtek vagy szütyők (utrícula), melyeknek réteges, vékony falain keresztül a folyadék, mint itató-papíron, egyik sejtből a másikba megy át. Némely növényeknél vannak még más edények is, melyek sajátos szerkezetűktől csavarjáratoknak vagy tekercses edényeknek nevezetnek; ezek a légnemű folyadékok vezetésére látszanak szolgálni.

Fajaik szaporítása céljából valamennyi növények magvakat hoznak létre, vagyis bizonyos kisebb-nagyobb testeiket (némely növénynél a magvak annyira aprók, hogy egyenkint szabad szemmel nem vehetők észre), melyekből a megkívántató kedvező körülmények között ismét a fajta új növények fejlődnek ki. A növényeknél tehát a magvak azok, a mik az állatoknál a tojások. Valamint az állat megszünik élni, úgy elhal a növény is; a különböző szervek életműködései végre megszünvén, a részek felbomlanak és visszatérnek a földbe, a porba, hogy majdan más uton folytassák ismét pályájokat.

De a növények kora igen különböző. Némelyek élete, mint például a gombáké, csak néhány napig vagy hétig tart; mások, mint a tölgyfa, több hosszú századot élnek keresztül. Egyébiránt korukra nézve felosztatnak: 1) egy nyáriakra (egy nyarat élő növényekre), melyek mindjárt az első évben gyümölcsöt hoznak, azután elhalnak; 2) két nyáriakra, melyek csak a második nyáron hoznak magvakat, és akkor hasonlóképen elhalnak; 3) telelőkre vagy évelőkre (perennis), melyeknek a föld felett levő részei télen át elfonnyadnak, elvesznek ugyan, de a melyeknek gyökerei a föld alatt sok évig megmaradnak és nyaranta új indát stb. hajtának, és 4) fanneműekre, melyeknek a föld felett kinyuló, mindenféle időszakot eltűrő fák, kérges törzsökük van, és a melyek legtartósabb életűek.

A növények az egész föld felületén elvannak terjedve. Kiváltképen ott találhatók nagy bőségben, a hol televény (hantföld) van; de tenyésznek ott is, a hol csak homok és kőtöredék, görgeteg borítja a föld felszínét; megtelepednek mindenütt, ha csak fogyatkozást nem szenvednek viz dolgában. Megteremnek a legmagasabb sziklahegységtől kezdve egészen a hó- és jéghatárig; a növényország legalacsonyabb rendű példányai meg, minők a mohok és zuzmók, közvetlenül a kötuskókon s a legmeredekebb sziklafalakon is megnőnek. Csak a forró övi tartományok beláthatatlan homoksivatagain, hol sehol egy forrás nem található s hol soha egyetlenegy esőcsepp sem áztatja az izzó, vizsovár talajt, csak ott keresnénk hasztalan egy árva fát, egy árva fűszálat vagy bármely szüleményét is a növényországnak. De a hova csak víz ér, ott mindenütt támadnak az anyaföld kebelén szerves képződmények, a növényvilághoz tartozók. Pinczéinkben, sötét barlangokban és sziklahasadékokban is találunk még legalább a gombák különböző képződményeire. Sőt maga a víz is gazdag növényekben, nem csupán tavaink és folyóink, de a tenger sós vize is. — Ámbár a vízi növények gyökereikkel nagyrészt az iszapos fenéken vagy köveken vesztegelnek, mindazonáltal vannak olyanok is, mint például a lepcesefélék, melyek a víz színén szabadon lebegnek s a vízben alácsüngő kis gyökérszálacsákkal sehol megkötve nincsenek. A legmagasabb alpesek haván is, Svájczban, valamint a pyrennei hegyeken, vö-



rős hó nevezet alatt fedeztek föl növénykéket, melyek közül néhányról azt hitték, hogy a levegőben jöttek létre és onnan estek le a hóra. A növényvilág ezen és ehez hasonló képződményei az állatokkal hasonlíthatók össze az állatvilágban, s úgy azok, mint ezek, egyenkint csupán a gőreső (nagyítóüveg) alatt láthatók; szabad szem előtt csak is együttesen nagy mennyiségben tűnnek föl.

Nőnek azonkívül meg némely növények más növényeken is, más növényeknek a gyökerein, indáin, levelein, vagy gyümölcsein. Az ily növények élősdinövényeknek nevezetnek, mivelhogy ezek, mint némely állatok, más állatok testein vagy testeiben élnek és nedveiből táplálkoznak. — Ha a növényeket tartózkodási helyök különfélesége szerint akarjuk osztályozni, akkor azokat réti, szántóföldi, hegyi, erdei, sziklai, havasi stb. növényeknek, vagy másokat ismét: mocsári, vízi vagy tengeri stb. növényeknek nevezük. A képződés különfélesége a növényeknél, valamint a fajok száma is, hihetetlen nagy. Mily messze áll egymástól például egy cseresznyefa és egy fűszál, vagy egy tölgyfa és egy galócza! A természetudósok eddigelé már több mint ötvenezer különböző növényfajt ismernek, és bátran föltehető, hogy Ázsia, Afrika, Amerika miveletlen és részben ember nem látta vadon tartományaiiban tenyésző s mindekkoráig fölfedezetlenül maradt növényfajok száma, legalább is még egyszer akkora.

A növényország haszna oly nagy, hogy csupán csak erről vastag könyveket lehetne írni. Egyébiránt elő sem lehetne azt sorolni, a mi hasznot nyújt, mert az végtelen. Az egész állatország létezése a növényországon alapszik. Minthogy a legtöbb állat növényekkel táplálkozik, a husevő állatoknak is mihamar éhen kellene elveszniök, ha növények és velök együtt a növényországból élő állatok is mind elvétetnének. Az ember nemcsak legtöbb táplálékát nyeri a növényországból, hanem ruházatának jó nagy részét is; továbbá házáinak némely részei, házi eszközei, butorai és szerszámai is jobbadán mind fából való; számos szükségletei, tárgyai és eszközei szintén növényi anyagok.

## D a g á l y i d e j é n.

— Beszély. —

Warring Jánostól.

(Folytatás.)

— Pedig keresztényiebb dolog lenne, ha minden embert bevenne e szép terve keretébe.

— Keresztényiebb?! S komolyan kívánhatná azt kegyed egy zsidó család sarjától, hogy keresztény erényekre törekedjék? — De különben is csak ott szoktam segílyt nyújtani, hol valódi szükségét látom, s csak itt van reá igazán égető szükség.

— S miért szükségesebb itt, mint bárhol másutt? — kérdé a leány, fejét hirtelen hátra vetve és sötét pillantással mérve a vendéget.

— Mert Malwitzné ő nagysága és Bódog is igen gyöngye testalkotásuak s mégis mindig közvetlen közelökben van a lárma.

— Tudtam! — kiáltott a leányka reszkető ajakkal, s tudtam, hogy ismét sértegetni akar! Igen komolyan kérem, uram, fontolja meg jobban, hogy mit beszél.

Az orvos ártatlanul, bámulva tekintett föl csészéjéről.

— Meglepetve hallom beszédjéből, hogy nagysád ártatlan

szavaimban titkos czélczást vél feltalálni. Pedig egészen félremagyarázhatlan tény az, mit állítottam. Ez a ház a legutolsó az utczában s legközelebb esik a tengerhez, ebből világos következtetést vonhat mindenki.

Az ifju hölgy nem felelt, de a szája körül feltünő megvető vonás többet fejezett ki, mint a legcsipősebb beszéd.

— A mint láthatja, kedves barátom, — fordult mosolyogva Helén ő nagysága mellette ülő vendégéhez — a leányom és a doktor folytonos háboruságban élnek egymással. Naprólnapra azt reménylettem, hogy a kölcsönös harc végére is ki fogja meríteni haderejüket, de mindeddig, fájdalom, nem teljesedett ez óhajtasom.

— Hát tehetek én róla, Helén nagysád? Én őszintén óhajtanék békét kötni, de ő nagysága nem bir háboru nélkül élni, ez nem az ő hibája, a sorsé csupán. Dicső elődeinek, a lovagok és hősöknek vére buzog ereiben — s az én árva fejem szenved e miatt legtöbbit.

— Ha így van a dolog, — felelt Róza sebesen, — akkor csodálom, hogy ön nem szereti jobban a békességet; mert a tulságos hősiesség soha sem volt büne az ön nemzetségének.

Az orvos ajka vonaglott.

— Igazsága van, tisztelt nagysád! Már gondolkoztam is azon, hogy mi oka lehet annak, hogy én így elütöttem hitsorsosaimtól. S nem is bírok mást képzelni, mint hogy ezt egyedül azon néhány csepp lovagvér okozza, mely egykor az által került családomba, hogy nagyatyám a kegyedének hugát vette nőül. Tündérszép nagyanyám nehezen viseltetett oly határtalan ellenszenvvel a merész, ujonan keresztelt bankár származása iránt, ki őt nemes családjá köréből kiragadván, az egyszeri Simonisné nevet adta neki. Mindég ezen körülményt kell eszembe juttatnom, midőn kedélyem nagyon is le van tiporva nagyságos unokahugom kegyetlenége által.

— Csakhogy ön mindég megfelelkezik róla, hogy nagy-néném férjhezmenetelét más oknak is lehet tulajdonítani. Az ön nagyatyja igen gazdag ember volt, neje pedig szegény elhagyatott árva, midőn kezét nyújtá neki.

— Tiltakozom ezen magyarázat ellen, — kiáltott az orvos gyorsan. — Lelkem fellázad kegyednek azon feltevése ellen, hogy ez ősnemesi sarj tetteit ugyanazon kalmárlélek vezérelte volna, mely a Simonis zsidócsaládban hagyományos volt, s melynek gyümölcse az az óriási vagyon, mely még maig is meg van utódaiknál. Nem, édes nagysád, ily sértést nem tűnök nagyanyám emléke ellen. Most is azt állítom, hogy szerelem volt rugója ez elhatározásának — tiszta, boldogító szerelem, mely ellenállhatlan vonzotta őt nagyatyámhoz. Ne szóljon többé ellent! Soha sem fog más meggyőződésre juttatni.

Hogy Róza ingerült feleletét elfojtsa, csengetett a házi-asszony s néhány utasítást adott a belépő szolgának. Az ifju leány észrevette a figyelmeztetést és hallgatott, de arcának kifejezése annál többet mondott. Felső ajka ismét felhuzódott, s apró gyöngyfogai villogtak alatta.

— Meddig maradsz itt, doktor bácsi? — kérdé a kis fiu.

— Holnap egész nap, — volt a felelet. — Gondold csak ki, miként töltsük el azt a legjobban; miféle mulatságot szeretnél leginkább, kis pajtás? Te pedig Schach, emlékezzél meg róla, hogy holnap választják a mulatságrendező-bizottmányt. Hálás légy s szó nélkül vedd a reád mért keresztet vállaidra!

— Ez bohóság, barátom! — nem fogadhatom el a nekem szánt kitüntetést. Képzletben sem tudom elgondolni,



hogy miféle kötelességek várnának reám, ha e borzasztó bizottság tagja lennék.

— Majd elnézők lesznek tudatlanságod iránt, — vigasztalódék az orvos.

— De ki is ajánlhatott engem? Ugy szólván senkit sem ismerék itt.

— Ismernek azért mégis egy kissé. — No csak ne nézz reám oly bosszusan, én igazán nem vagyok oka semminek. Persze ha gyanítottam volna, hogy Hirschberg ura és az én Schachom ugyanazon egyén, én is korteskedtem volna mellette. Mert igenis jól tudom, mily fáradhatlan tánczos voltál annak idejében. Sőt még arra is tisztán emlékszem, hogy egy borzasztó viharos éjen még engem is rávettél, hogy nyitott kocsin, szakadó elsőben három órányira elmenjek veled, csak azért, hogy el ne mulaszd a fűzértánczot, mit egy bizonyos hölgygyel voltál ellejtendő.

— Rég mult időkről beszélsz, barátom! — felelt a másik, de azt elfeleded, hogy akkor más okom is volt e kirándulásra, mint pusztán tánczkedv.

— Ezen okok újra felmerülhetnek. — Igazán nagy örömemre szolgálna, ha ifjúkori érzelmeteljes hangulatod ismét erőt venne rajtad. Szerzek neked olyan ismerősöket, kiknek körében meg fogsz győződni róla, hogy — szived nem halt meg, szived még meleg.

Gerő ép ezt akarta felelni, hogy ezen állítás bebizonyítására nem kellene új ismerősök, ezt könnyebben elhiszi az ember azok körében, kikkel boldog ifjúkorát átélte, de a háziasszony mintha előre látta volna e feleletet s megakarná akadályozni, jelt adott a felkelésre. Mindenki felkelt az asztal mellől. Mig az orvos rágyújtott szivarára — az mindig meg volt engedve neki — Helén lassan lement a lépcsőkön. Gerő követé, s egymás mellett haladtak a kert középső útján a rácsozatig, mely alatt a hegy meredeken esett a tenger felé. Mig benn beszélgettek, a nap utolsó fénye is eltűnt, de helyette feljött a hold, s sugaránál mint tiszta ezüst fénylettek a felcsillámoló hullámok. A virágzó bokrokban álmadozva csiripeltek a madarak s jobbra balra fénylő Sz.-János bogarak voltak elszórva a harmatos fűben.

— Tudja-e, Helén nagysád, hogy a mai este élénken emlékeztem engem arra, mikor ez előtt tiz évvel utoljára találkozáink? — szólt Gerő, a mint mellette haladt a fehér, kavicsos uton. — Akkor is ily szép, enyhe éj volt mint ma. Másnap reggel kellett haza utaznia szüleihez a távoli, nagy fővárosba s én, ki mint tiszteletbeli törvényszéki ülnök voltam alkalmazva, ki rándultam nénje jószágára, hogy elbucuzzam kegyedtől. De a szerencse nem kedvezett nekem — házuk tele volt vendéggel. Az egész környék eljött bucsuzni, s kegyedet úgy körülrajongták, Helén nagysád, hogy mindössze is néhány halk szót mondhattam meghajlásom közben. Pedig üdvösségemet adtam volna érte, ha akkor tiz perczig egyedül beszélhetek önnel. — Azt hiszem sem azelőtt, sem azután, soha nem éreztem magamat oly boldogtalannak mint ezen éjjel, midőn a viruló mezőkön haza felé lovagoltam.

Az ifju nő elmerengett. Ő is újra átérezte e perczben azon este fájalmát s az elválás gyötrő kinjait. Eszébe jutott, mily nehezen birta könnyeit leküzdeni s mily nehéz harczt vívott, míg önuralmát viszanyerte, pedig korán hozzászoktatták, hogy érzelmeinek parancsolni tudjon. S midőn szülei pazarul berendezett házába visszatért csak várt, várt türelmesen. Nem hihette el, hogy mindennek vége legyen, hogy örökre váltak el egymástól. De nap napot követett, hetek, hó-

napok multak el, s semmi hirt sem hallott az ifjuról. Egészsége hanyatlani kezdett — eszébe jutott, mennyire örült akkor e körülménynek, azt remélve, hogy így nemsokára vége lesz. Szülei gyöngéden szerették egyetlen gyermeköket, s semmit sem mulasztottak el, mi életét visszaadhatá.

Az orvos légváltoztatást és szórakozást ajánlott, s rögtön megtettek minden intézkedést hosszabb utazásra. Schweitzban töltöttek legtöbb időt, s itt, a Vierwaldstätteni tó partján, egy Flüelenhez közel fekvő vendéglőben ismerkedett meg Helén férjével. Komoly deli férfi volt ez, az élet legszebb korában; özvegy volt egy idő óta s ez okból nem vett részt semmi zajosabb mulatságban, de Helén szüleihez a legszívélyesebben csatlakozott. Szép ifju leányuk a legelső találkozásnál mély benyomást tett a magas műveltségű, jellemes férfira s e hatást még fokozta az a szenvedélyes ragaszkodás, mivel tiz éves leánykája viseltetett Helén iránt. Minthogy már igen ifju korában kitüntette magát a hadi pályán s gyorsan haladt előre, igen felcsigázott szülei követeléseket is kielégíthetett állása. Helén ezalatt segítségül hívta minden büszkeségét; tizenhét éves fejceskéje telve volt a női méltóság tudatával s mind azt mondogatta magának, hogy szégyenítő reá nézve, ha még tovább is busul és eped olyan után, ki rá nem gondol már. Hozzá volt szokva, hogy szüleinek minden ohajtását parancsnak vegye, s ezuttal sem ellenkezett velök. Még nem volt tizennyolcz éves midőn Malwitz urhoz nőül ment és követte állomási helyére. Ez a sok emlék egyszerre, mint villám tüntek fel lelki szemei előtt. Mindazon érzelm, mely akkor lelkét dulta fel, újra felébredt szívében, mig a férfi hangja fülébe csengett. E hang reszketett. — Talán fel akarta ujítani a viszonyt, mely egykor közöttük volt, most, midőn véletlenül ismét találkozanak? Pedig akkor csak egy véletlen esemény okozta elválásukat, s azóta oly kevéssé érdeklődött iránta, hogy élte főbb mozzanatairól sem tudott semmit — vagy még most is azt képzelte, hogy az ifju, tizenhat éves lány áll előtte, ki boldogságtól reszketve, örömittasan hallgatta egykor vallozásait és ezekre építé teljes bizalommal egész élte boldogságát és reményét? Olyan nőnek tartotta őt, ki felé csak hanyagul kezét kellett nyujtania, ha a véletlen ismét közelébe vezérli? Büszkesége fellázadt e gondolatra. Tartozott vele önmagának, gyermekének egyaránt, hogy nemének méltóságát megőrizze s tiszteletben tartsa a nevet, melyet viselt.

— Van-e közöttünk olyan, kinek ne jutnának oly órák eszébe, melyekben nem teljesültek vágyai! — szólt szép, nyugodt hangján, mely minden csengése daczára is kiábrándító hatással volt kísézőjére. — S kivált ifjuságának idejében fordulnak ilyenek gyakran elő, mikor ohajtásaink és reményeink az eget verdesik. Későbbi éveinkben megtanuljuk, hogyan kell mindenben mértéket tartani. Sokszor gondolkoztam már rajta, nem-e annak kellene a nevelés főczéljának lenni, hogy erre idejekorán megtanítsanak. Hogy a férfiak is így vannak-e ezzel, azt persze nem tudhatom; de azt sokszor átláttam, hogy mi nők — persze csak azokat értem, kiket az élet gondjai egészen el nem foglalnak s kiknek a sors kegye gazdag, szép otthont adott még születésük előtt — igenis nagy fontosságot tulajdonítunk érzelm-világunknak. Mily határtalan boldogságról álmodozunk ifjuságunkban! Képzletünkben fellegvárakat építünk magunknak s szakadatlan verőfénynyel töltjük meg. Ráérünk e fellegvárat benépesíteni, mert hiszen ritkán van valami komoly elfoglaltatásunk, s lakói nem e földről való, csupán gyermekes képzelődésünk és felcsigázott ábrándjaink szülöttei.



— Tapasztalásból beszél ön, Helén nagysád? — kérde a fiatal ember s tekintete fürkészve akadt meg a nő holdvilágitotta szelid arcán.

— Természetesen, — felelt ez rögtön. — Nem tagadom, hogy sok dologtól, sőt nem egy embertől is sokkal többet vártam ezen időben, mint a mennyire azok képesek voltak. Távol legyen tőlem, mintha ezért szemrehányást akarnék nekik tenni. Szívesen beismerem, hogy ők nem hibásak, csupán az én dőreségem volt oka mindennek. Hanem ez idők szerencsére régen elmúltak. A magam kárán tanultam, de annál hatásosabb volt a leczke. Megtanított reá a sors, hogy ne kívánjak lehetlent s semmit se óhajtsak, mi nem a már meglevőnek folytatása és kifolyása.

Feltekintett, s látta, hogy kísézője arca halvány és szenvedő. Szíve fájón kezdett dobogni — érzé, hogy társalgásukat szükségképen más irányba kell terelnie.

— S igen helytelen is lenne, kedves barátom, — folytatá vidámabb hangon, — ha ily öreg aszony, mint én, folyton átengedné magát az ifjúkori ábrándoknak. Ne mosolyogjon, valóban érzem, hogy öregszem. Kire csak reá tekintek, minden arra emlékeztet, hogy hosszú időköz áll a mai nap és ifjúkorom között. Nézzen ide, — folytatá, mialatt egészen közel lépett a vasrácsához s reá mutatott egy hársfára, melynek gyökereiről nagyobbára lecsuszott a föld s ennél fogva a mélység fölött szinte inogva állt, — emlékszem azon időre, midőn e fa még néhány lépésnyire volt a mélységtől. Akkor még tul volt rajta a rácsozat s e hárs ágaira kötöttem mindig hinta-ágyamat, mikor annyi idős voltam, mint most Bódog. Anyámnak ez időben tengeri fürdőket kellett használni, s az ő kedvéért vette volt atyám e telket s ő is építette reá e nyaralót. Itt időzésünk alatt legkedvesebb időtöltésem volt, ha befekhettem a kis függő ágyba és hintáltattam magamat a fris tengeri fuvalat által. De hány fővény szem gurult azóta le e meredékről, hányszor megrázta a szél e hű öreg fát, míg annyira meggyöngyítette gyökereit, hogy most már minden bizonynyal ez lesz utolsó nyara. Az őszi vihar okvetlenül ki fogja dönteni, bármennyire igyekeztünk is mindannyian megtartásán. Férjem, ki nagy érdekléssel viseltetett ezen ifjúkori barátom iránt, fűzfa csemetékkal akarta megfogni a lejtő futóhomokját, de ez mind eltemette a kis fákat. Most menthetlenül el van már veszve kedves öreg fám — s ily módon nem egy, sokkal értékesebb tulajdonomat is láttam elpusztulni. Barátom, az ilyen tapasztalatok elkomolyítják s megöregítik az embert, higgye el, s igen hosszú volt azon husz év mindegyike, mely azóta telt el, hogy kincsvágyam a fán függött.

— En ezt csak annak tulajdonítom, Helén nagysád, hogy ön kicsi kora óta komolyabb, érzékenyebb és meg figyelőbb volt, mint más korabeli gyermekek; ön korábban kezdett élni, mint ők. Mikor megismerkedtem önnel — hiszen akkor is még csaknem gyermek volt — gyakran meglepett kedélyének mélysége és komolysága. Ön egészen más világban élt, mint unokatestvérei, pedig önnek is részt kellett vennie mulatságaikban.

— Csalódik, barátom! Jusson csak eszébe hányszor szememre vetette akkoriban mily tulságba viszem a gunyolódást és csintalanságot.

— Nagyon jól tudom. De e pajzánság ez ideig egészen ismeretlen volt ön előtt. Egyszerre tört az elő váratlanul, rokonai és mindannyiunk meglepetésére s oly szikrázó elmésséget fejtett ki kegyed, hogy egészen elbájolt vele. Pedig ők csak viszfényét látták annak, mi önnek szívében fellángolt, ők

csak következményét vették észre a kedélyében beállott nagy-szerű fordulatnak. De én, Helén gyanítám e valódi rugót — s mámorossá tett a boldogság érzete.

Izgatott hangon beszélt. Hallgatva mentek előbbre egymás mellett a kavicsos uton. De mig az ifju nő ajkai némán voltak összeszorítva, lelkében egy hang kimondta az ítéletet: tehát tudta, hogy szeretem, felismerte, mily mély és komoly volt ez érzélem, s még sem igyekezett rajta, hogy viszont lássuk egymást, miután a körülmények elszakítottak tőle!

— Itt a doktor! — szólt kis szünet után nyugodtan.

Gerő felébredt álmadozásából, s szintén megkettőztette lépteit, hogy mielőbb elérjék a feljők siető orvost.

— Üdvözljön, Helén nagysád — szólt ez oly hangon, melyből tisztán kivehető volt az örömteljes felindulás, — üdvözljön mint szerencsés embert, s én is viszont szerencsét kívánhatok önnek. E perczen vizsgáltam meg újból Bódog lábacskáját s most már teljesen meggyőződtem róla, hogy műtétem fényesen sikerült. Ha tudnátok mi az, ha az ember a leglelkiismeretesebben teljesített kötelesség mellett sem biztos a siker felől, s ha ismernétek a kint, mikor az ember ott esik kétségbe tudománya elégtelensége miatt, hol szíve vérét adná oda, hogy jó eredményt eszközöljön; ha annyit szenvedtetek volna e bizonytalanság közben, mint én, akkor fel bírnátok fogni, mily végtelen boldogság van e szóban sebben: sikerült!

Oly mély érzélem hangján beszélt, melyet nem is gyanított volna az ember e nyugodt, csipős modoru férfiban. Levette kalapját, hogy az esti szellő enyhítse homloka tüzeességét.

— Édes doktor, — felelt Helén remegő hangon, — ön tudja, mennyivel tartozom önnek már mostanig is, s hogy napról-napra nagyobb lesz tartozásom. Hozzá szoktam, hogy rendeleteiben föltétlenül megbízom, de ma mégis pörölnöm kell önnel. Tehát csak a mai napon szerzett teljes biztosságot a felől, hogy műtéte sikerült, s engem mégis folyton teljes sikerrel kecsgettet! Ön eltitkolta előttem a veszélyt, melyben gyermekem forgott! Orvos, az ön eljárása nemes lehetett ugyan, de miért bánt így velem?

— Miért? — szólt az orvos gyorsan. — Mert nem bírom elfeledni azon időt, midőn egy gyógyíthatlan beteget kezeltem az ön házában, Helén nagysád. Akkor lehetetlen volt eltitkolnom e tényállást s láttam, mily borzasztóan szenved ön e reménytelenség tudatában. Nem vitt reá a lélek, hogy önt másodsor is ily lelki állapotban lássam; pedig higgye el, nem volt könnyű dolog nyugtalanságomat és kételkedésem nyugodtan elhallgatnom, mikor reménnyel telt szemembe néztem! Nem érdemlettem szemrehányást; nyujtson inkább kezet, s mondja: köszönöm, orvos.

(Folytatása köv.)

## Mióta lakja ember a földet?

Kemenesi S. L.-től.

Az utósó évtizedekben talán egy kérdés sem foglalkoztatja annyira a tudós világot, mint az, melyet e cikk címeül választottunk. Nagyon nehéz kérdés is ez, mert semminemű szó vagy hagyomány nem szolgál biztos kalauzul, visszafelé, az emberi nem első őskorába, csak egyes tárgyak maradtak fenn, egy-egy kővé vált embercsont, vagy egy-egy szerszám, ez is csak nagy-élvétve, mélyen benn a földben, a honnan napvilágra ássák. Csak nem rég volt alkalmunk Budapesten együtt látni az e kérdéssel foglalkozó őstörténelmi és embertani kon-



gressust; és nálunk is több rendbeli kirándulások és ásatások eszközöltettek, hogy e fontos kérdést közelebb hozzák megfejtéséhez. Kedves olvasónk tehát nem veszik rossz néven, ha — lehetőleg rövideden, — mi is e dolog megbeszélésébe bocsátkozunk.

Az ősemberekről fennmaradt, megkövesedett csontdarabok gyakran nagyon keveset különböznek a kihalt őállatok csontjaitól, és azért jóformán nem is lehetne azokat emberek maradványainak venni, hahogy a csontok és fogak mellett olyas szerszámfélék is nem találtatnának, melyek kétséget nem szenvedve, arról tennének tanuságot, hogy az illető lény természetétől vett fegyverei mellett még maga alkotta fegyvereket is használt. Ama lények közelében például hiénák maradványai is találtak, ánde világos jelek bizonyítják, hogy ezen hiénák hatalmas álkapcsaikkal roppantották szét áldozataik csontjait, és úgy szívták ki azoknak velejét, míg ama lény kövel zuzta szét a maga áldozatainak csontjait, és úgy szopogatta ki belőlük a velőt. És hasonlóképp biztos jelek maradtak fenn arra nézve, hogy ama lény közelében élt állatok egyebet nem birtak védelmezésükre, természetadta fogaiknál és karmaiknál, míg ama lény maradványai mellett fegyverfélék találtak csontból, vagy kőből, bizonyos tehát, hogy ama lény „eszével tudott élni“, szerszámokat tudott alkotni, és annál különb volt a vele egyidőben élt oktalan állatokkal, és tehát nem lehetett más, mint az az egyetlen földi lény, a mely igazán tud gondolkodni, nem lehetett más, mint ember, csak-hogy bizony azok a szerszámok úgy anyagra, mint alkotásra olyan ősi korból valók, hogy ha a mostani korbéli ember saját szemével nem látná, hajlandó volna azt mondani reá: „tán nem igaz“, tudniillik, hogy azokat emberi elme kigondolta, emberi kéz csinálta, és azért ezeket látván, még csak annál erősebben veti föl magának az ember e kérdést: Ugyan mennyi ideje is annak, hogy ezen mi földünket ember lakja?

És itt jegyezzük meg, mert később tán rá sem érnénk, hogy a szerszámok és eszközök, melyek amaz ősemberek alkotásaiul eddigelé találtak fából, szaruból, csontból és afféle félcserepből, vagyis tűzön szárított agyagból valók. Megkövesedett emberi csontvázak mellett találtak ezeket, és azokkal egy rétegben elefántok, orvszarvuk, bölények és hiénák csontvázait, tehát olyan állatokéit, melyek mióta csak a történelemben említés van Közép-Európáról, részint itt sem éltek, és találtak őket részint barlangok mélyében, részint tavak és mocsárok mélységes fenekén, kétségtelen tehát, hogy azok az emberek akkor éltek, mikor Európa földjének még nem volt meg mostani alakja, hanem egészen más, ezen felületre aztán új földrétegek borultak és maguk alá temették az akkor élt embereket, állatostul, mindenestül, a mi csak rajta volt, — képzelhetni tehát, hogy az jó régen lehetett, igen, de mikor?

Mások is nagyon szeretnék azt tudni, és pedig valamivel nagyobb tudósok nálunknál; azért, — hiszen méltóztatnak ismerni a tudósok természetét, a mit azok egyszer a fejükbe vesznek! — azért tehát mindennek előtt az anyagot, a miből a mi őselőink ama szerszámokat készítették vették vizsgálat alá, valamint az állatokat, melyek velük egyidőben ama földet lakták. Így aztán rájöttek, hogy a mostani történelmi kor előtt, tehát 6—7000 év előtt már három emberi korszak lett uj-uj földalakulások által eltemetve; az egyikben, mely legközelebb esik a jelenlegi földfelülethez, már vaseszközöket, a másokban, mely ez alatt fekszik, bronz szerszámokat, a harmadikban végre, mely legalul fekszik, és annál fogva legrégibb és legelőször lett újabb földréteg által eltemetve: csu-

pán csak kőszerszámokat találunk — a csontból készületeket nem számítják, — bronz, vas és általában érczekekről semmi tudomásuk nem volt, és ehez képest a mostani történelmi kor emberei előtt már három történelmi kort ért az emberi nem e földrétegen: a kő-, a bronz-, és a vas korszakot, már most csak az a kérdés, mennyi időt foglalhat magában egy-egy ilyen történelem előtti korszak?

Ezen kérdésre határozott számokkal felelni: az eddigi felfedezések állása szerint még igen nehéz; mert e téren a leletek mégis csak ritkák s elég összefüggés nélküliek, s végre legtöbb esetben nem lehet meghatározni azon évek számait, melyeknek le kellett folyni, míg ölnyi magas földrétegek képződtek az előbb emberektől lakott helyeken. Minden eddig felállított időhatározatok tehát — mint a földtanban általában — bizonyos tekintetben csak viszonylagosak. Mindazonáltal azon számok, melyekhez Morlot és Guilleron tudós buvárok jutnak, midőn a kőkorszak korát és tartamát meghatározzák, meglepők; s azon tény, hogy ezen számítások valódi észleleteken alapulnak minden kétségen felül emeli őket.

Morlot Villeneuve mellett, a genfi tó partján Ténierre déltáját választotta vizsgálatának teréül, mely helyen keresztül a vasut vezetettvén, az ily földtani kutatásoknak hozzáférhetővé vált. Ezen már évezredek óta képződő földterületen Morlot három különböző korszaknak egymástól élesen elvált és egymás fölött lerakodott maradványait és nyomait talála. A kőkorszakból eszközök a legmélyebb rétegekben feküdtek s vastag földréteg által voltak a bronz korszakbólak, ezek pedig ismét a római uralom emlékeitől elválasztva. Ezen egymást követő lerakodások vastagságairól ítélve, Morlot a bronz korszak tartamát 3—4000, a kőkorszakot pedig 6000 évre teszi.

Guilleron, ki a Sweiczban a brienni tó melletti képződményeket tette buvárlatainak tárgyául, hasonló eredményre jutott. Kimutatta, hogy az ott talált kőkorszakból tárgyaktól 8000 éves kort legalább nem lehet elvitatni.

Habár ezen számítások a kőkorszak idejét csak megközelítőleg határozzák is meg, mégis eléggé mutatják azt, mily hosszú időközök multak már el azóta, mióta az emberek első tanyáikat Európában felütötték. Nem szabad egyébiránt csudálkoznunk azon, ha látjuk, hogy a földtani kutatók a kő- és bronzkorszak tartalmát évezredekre teszik; mert azon lépés, melyet az embernek haladni kellett, hogy törött kőből készült fegyverektől és szerszámoktól a bronz használatáig jusson, eléggé mutatja, hogy az emberi fejlődés ezen korszakait nem évtizedekre, hanem évezredekre kell számítani. Korunkban látjuk, hogy a tudományok és művészetek haladása mértani viszonyban nő az általános műveltség és ismeret terjedésével. Ebben egy művelődés történeti törvény fekszik, úgy hogy az ősidők egy évezredének haladása a jelenkor egy századának felelhet meg.

Természetes, hogy e tekintetben még is inkább csak hozzávetésekre vagyunk utalva, mint tényleges adatokra, de hiszen azt kívánni, hogy ily ősi régi idők évszámát kódarabokból, csont-töredékekből biztosan kiszámítsa a tudomány, — legalább is tulzás lenne. Be kell érnünk ez általános ezredévekben szóló számításokkal, melyek szerint, mint már fenebb elmondottuk, bizony jó régen lakja az ember e földet, jóval régebben a megszokott bibliai évszámítás előtt.



## Egy hét története.

Juniushó 13-dikán.

„Pál és Virginia.“

Ki ne ismerné Pál és Virginia történetét?! Ezt a ragyogó, bűbajos, költészetteljes idyllt, az eszményi szerelem e legnemesebb, legköltőibb, legtündéribb énekét?! Én azt hiszem, hogy nincs ember, a ki ne ismerné; ha nem olvasta, legalább hallott róla, sokan talán nem tudnak többet róla, csak hogy élt valamikor két egymást nagyon, de nagyon szerető gyermek, a fiut Pálnak, a leányt Virginiának hívták, kiknek szerelmét méltó volt megörökíteni s kiknek nevének úgy át van adva a szájról-szájra járó hagyománynak, mint a Hero és Leanderé, mint az Abelard és Heloise-é, a kik annyira összeforrtak a népek lelkével, hogy mondai alakokká lettek, kiknek örök életök van.

És valóban úgy is van: „Pál és Virginia“ és az ő tiszta, ártatlan, határtalan és boldogtalan szerelmök a hagyományé, a mondák világába tartozik. Azért nincs is egyetlen költője sem Franciaországnak, a kinek művét oly sokszor, s a világ annyi nyelvére lefordítottak volna, mint a Bernardin de Sainte-Pierre gyönyörű költeményét, mely Pál és Virginia érzelmes történetét énekli meg. La Fontaine Telemaque-ja nem örvend ily népszerűségnek, pedig nincs, a ki nem a Telemaque-kal ne kezdene francziául gagyogni. De még az angol Goldsmidt wakfieldi lelkésze sem oly elterjedt, pedig azt is lefordították már minden művelt nyelvre. „Pál és Virginiát“ népszerűség tekintetében talán Robinson történetéhez, vagy „Don Quixotte“ kalandjaihoz lehet még inkább hasonlítani, ámbár még ezeket sem olvassák több nyelven, sem több átdolgozásban, sem pedig — rosszabb átdolgozásban, mint Bernardin gyönyörű költeményét. „Pál és Virginia“ is úgy járt, mint e két most említett mű: annyira kedvelt, annyira népszerű volt, hogy mindenféle kontárok hozzá fogtak lefordításához, átdolgozásához, letörülték róla a költészet zománczát, azt a gyöngéd ragyogást, mely a remek művet oly csillogóvá, oly szemkápráztatóvá tette. Az megtörtént Robinson Crusoe történetével, „Don Quixott“-al is, hogy kivetkeztették eredeti költészetéből, csakhogy ezeknek nem ártott annyira a barbar rombolás, mint „Pál és Virginia“ költői művének, mely csupa gyöngédség, mint az imént szakított tavaszi virág-csokor, melynek finom himporán még ott csillog a harmat csepje, s egyetlen vigyázatlan érintés, s egy erősebb fuvalom, a napnak csak egy hő sugára elég, hogy elveszítse bűbáját. Ilyen Bernardin de Sainte-Pierre „Pál és Virginiája“, melyet durva, ügyetlen átdolgozásban a ponyván árulnak minden utca-szegleten, minden jobb érzésű ember méltó megbotrányozására.

E gyönyörű költeményt most egy költői lelkű zeneirő megzenésítette, operát irt belőle, és örömmel elmondhatjuk, hogy a zeneköltő műve költészet, fény, ragyogás, illat és gyöngédség tekintetében nem marad Bernardin eredetije mögött. Ép oly elandalítóan szép, oly lelket elbűvölőn gyönyörű, oly tündériesen ragyogó, mint amaz, azt az idylli tiszta szerelmet szebben megénekelni nem lehetne. Ám gáncsolja az újabb német iskola ez operát, mint drámai zenét, az ő mindent drámásító szempontjukból, nekünk semmi közünk ez állásponthoz, mi

itt egyáltalában nem is látunk drámai tárgyat, mi itt a lyra könnyű és légies, az idyll virágos és egyszerű világában látjuk magunkat s nem is kívánczunk ki belőle holni pedáns irányelvek és tantételek kedvéért. „Pál és Virginia“ zenéje, a mint az meg van írva, a lélekből meritett, a lélek legtitkosabb hurrjait megrezegtető költői mű, melyben elgyönyörködünk a világ végéig, melyet soha meg nem tudnánk unni, mint némely „tudományos“ operát, s mely soha ki nem fárasztana, mint egyik-másik, tantételekkel terhelt, rendszerek szigorú korlátai közt nehézkesen mozgó nagy német opera. A nemzeti színház igazgatója jó szolgálatot tett a közönségnek, hogy e költői művet sietett neki bemutatni, valamint azért sem hibáztatjuk, hogy vendéggel énekelte Virginiát, mert hiszen hol van az, a ki e szép szerepet úgy elénekelni tudná, a mint azt a mű költői emelkedettsége megköveteli, — mióta a mi feledhetlen csalogányunk, Paulinénk elnémult, — ha csak nem Donadio, az istennek oly bő adományával megáldott művésznő?!

„Pál és Virginia“ szombaton jelentek meg először a nemzeti színház színpadján őket megillető díszben és pompában. A színház nem kímélte a költséget, hogy a kiállítás fénye megfeleljen a mű költői ragyogásának. Azok kedvéért, kiknek nem lehet alkalmuk e gyönyörű operát látni és hallgatni, elmondjuk a meséjét, melyben mindjárt rá fognak ismerni Bernardin költeményére, mely alapul vétetett.

A dalmű 3 felvonásból áll, minden felvonás pedig 6 képből. A színhely France szigete. Itt él a kettős kis család boldog nyugalomban: özvegy Delatourné és leánya, Virginia, — Margit és fia Pál, meg egy öreg néger cseléd, Domingo, ki apai szeretettel csüng a fiatalokon. Delatournét és Margitot közös balsors füzi össze. Delatournét előkelő, gazdag rokonai eltasztották maguktól, mert rangján alul ment férjhez; Margit csábítás áldozata lett, szégyenét ment elrejtteni France szigetére. Pál törvénytelen fiu, de ő maga nem tud erről. A függöny felgördültekor a két anya együtt ül. Visszaemlékeznek a multakra s boldogan említik, hogy a két gyermek már kis korában elválhatlanul szerette egymást. Most már nagyok s most még erősbbe vált köztük a szeretet. Margit attól fél, hogy Delatourné vonakodnék Virginiát Pálhoz nőül adni, de a nemes nő szintén melegen óhajtja, hogy a két szerető egygyé legyen, csakhogy a gyermekek még nagyon fiatalok, — kívánná, ha Pál előbb Indiába menne. Domingo hallja e szavakat, megretten, hogy kedves urát el akarják küldeni s inti Margitot, hogy ne küldje fiát a nagyvilágba. Azonban hajó érkezett Franciaországból. Delatourné remélve kiált fel: hátha e hajóval megjött a levél, mely a gazdag rokonok bocsánatát zárja magában. Margitot magához véve, hirtelen Port-Louisba, a kikötőbe szalad, megtudni a valót. Domingo magára marad házörzönnek. Egyszerre vad vihar támad, villámlik, dörög, omlik a zápor. Domingo jajveszékelve iramlik ki a viharba, hogy a fiatalokat fölkeresse s esernyővel szolgáljon nekik.

Kevés vártatva kiderül az ég s az újra kitetsző nap-sugárral belép Pál és Virginia. Egy rengeteg bambuslevél alól mosolyognak elő, — látszik, hogy egymás oldalán, egy-



mást ölelve boldogan nevétek a vihart, és dalolnak édes elragadtatással. Ők testvérekül szeretik egymást. Pál épen letérdel, hogy Virginia ölébe hajtsa fejét. Ekkor zihálva, bomlott hajjal berohan Méala, Sainte-Croix rabszolgánője. A durva nábob halálra akarta veretni, azért szökött meg; oltalmat, segílyt keres Virginiánál. Virginia magánál akarja tartani, de Pál inti a következményektől; erre Virginia Pállal Sainte-Croixhoz indul, kogy kegyelmet esdjen a rabszolgánőért.

Azután Sainte-Croix rabszolga telepe tárul fel előttünk. Árnas pavillonjából kilép a kényur s zsarnok haraggal végig veri a siró, vagy fáradtan eldölt rabokat. Parancsot ad, hogy a megszökött Méalát élve vagy halva vissza kell hozni. E pillanatban a rabtömeg rémülve kiáltja: Ez ő! — és a berohanó Méala gyorsan Sainte-Croix lábaihoz borul. Pál kérleli a dühöngőt, de ez csak szítja haragját. Ostorát fölemeli Méalára. Ekkor Virginia lép elő. Szavai nem hatnák meg annyira, ha szavait nem támogatná szépsége. Vad gyönyörrel függeszti szemét Virginiára s Méalának megbocsát. Gyümölcsöt, bort hozat és Virginia tisztelére eljáratja négereivel a bamboulatánczot. E közben poharat pohárra ürit, mámoros és erőszakos lesz. Méala egy románczczal figyelmezteti Pált a veszélyre, mely itt a vad és erőszakos ember közelében Virginiát fenyegeti, és Pál megérti az intést s Virginiát magához karolva, gyorsan elmenekül. Sainte-Croix részeg dühvel elhurczoltatja Méalát s mialatt a nőt a szinfalak közt ütik-verik, a szinpadon Sainte-Croix parancsára megújul a bamboulatáncz.

A második felvonás kezdetén Delatourné öltözteti leányát, karjára karpereczet csatol, nyakába gyöngyöket tűz. Az asztalon arany piasterek tömege, Domingo szemében pedig köny csillog. Érti a hű szolgál, hogy e változás nem Pál javára történt. A várt levél csakugyan megérkezett Franciaországból, Delatourné dús gazdag nagynéje mindent megbocsát és mindenét Virginiára hagyja, de csak az esetben, ha Virginia Párisba megy, hozzá. Virginia elrémül a föltételtől s bevallja anyjának, hogy Pált imádja. Delatourné sirva kéri, hogy épen Pál érdekében, tegye meg e lépést. Pál szegény. Akkor lesznek igazán boldogok, ha majd visszatér Franciaországból s szerelmük előtt nem lesz akadály. De addig titkolja szerelmét! Virginia kétségbeesve Domingótól kér tanácsot s a hű szolgál válasz helyett egy dallal felel, melynél meghatóbbat rég hallottunk. A madárka elszáll, — így dalol a derék szolgál, — s többé vissza nem kerül; ne hadd el szép kis fészketet, mert soha többé vissza nem térsz abba! Párisban e dal könyvet falkasztott, itt is nagy hatást keltett.

Azonban Pál és Margit jönnek Delatourné lakába. Pál alig ismeri föl Virginiát a disz-öltözékben. Ki ez a szép kisaszszony? kérdi anyjától. Virginia habozva áll, nem mer Pál szemébe nézni, hallgat s végre gyorsan távozik. Pál megtudja, mi történt. Döbbenve, elborulva áll, de csakhamar daczosan kiáltja, hogy ő nem akar lemondani Virginiáról. Anyja erre fölfedi származása titkát s pirulva bocsánatot kér fiától. Pál letérdel anyja előtt s emelt hangon dalolja: „Te vagy legszentebb a világon!” De most már nem maradhatnak itt. Menniök kell. Ekkor Méala rohan be, nyomában Sainte-Croix két mulattal. Sainte-Croix tulajdonképen Virginiáért jött. Pál utjába áll, s merészen bevallja, hogy Méala nála van. Sainte-Croix gunyosan följánlja neki a rabszolgánőt, ha 100 piastert fizet érte. Ha nem tud fizetni és mégis megtartja Méalát, akkor tolvaj. Pál érzi szegénysége súlyát, ott fekszik az asztalon a sok pénz, átok! hogy nem lehet az övé . . . a mint így tu-

sakodik, Virginia megjelen, s azt mondja Pálnak: ha e pénz az enyém, akkor a tiéd is! Sainte-Croix vonakodik Virginiától pénzt elfogadni, de Pál elébe vágja a száz piastert. A nábob lealázva és fenyegetőzve elrohan. Ekkor következik a nagy szerelmi kettős, melyben bevallják kölcsönös sirig tartó szerelmüket. Virginia lemond rangról, vagyonról, csak Pál az övé lehessen. — A következő kép pálmaligetet tüntet elő. Ős fák hajladoznak egymásra, tropikus virágok közt ezüst tajtékú forrás buzog. Hátul, mormoló zajával a tenger. Ide jött Virginia álmódzni e vallomás után. Boldogsága teljes. Anyja nem kényszeríti, hogy váljon. Az üdv mámore kimerítette erejét. Leroskad a gyepre és elszunnyad. Méala viraszt fölötte, altató dalt dalolva. Így találja meg a sziget kormányzója, La Bourdonnais, ki a király pecsétjével ellátott parancs folytán kénytelen Virginiát Franciaországba vinni. Virginia e jelenetre felébred s fölsikoltva anyja karjába ájul.

Következik a harmadik felvonás. Virginia elment. Pál élő-halott. Nem akar tudni semmit a külvilágról. Tengerbe bókoló béczcucson ül s nézi a láthatáron tova enyésző hajókat. Minden vitorla új reményt önt belé. Erről dalol Méala a phantastikus sziklaürben, hol Pál és Virginia annyiszor kerestek üdülést a nap heve elől. Margit és Delatourné belépnek a barlangba, keresve Pált, de Domingo visszatartja őket: ne háborgassa senki álmódzásaiban! Végre jön Pál is, újra meg újra egy levelet olvas, Virginia régi levelét, melyben violát küldött neki, hogy ültesse el azt az ő emlékezetéül. Zokogva olvassa végig levelét . . . majd karjait az ürbe tárja s epedő vágygyal kiált föl: jőjj vissza Virginiám! Képzetele fölgyuladt — s kezdődik a visio-jelenet, a dalmű egyik leghatásosabb pontja. A barlang háttére felvonul s vékony fátyolon keresztül, mint egy ködkép, látható lesz a párisi dús gazdag rokon uri terme. Virginia mélázva ül aranyos karszékén, köröskörül fényes társaság és rajongó udvarlók, kik dalra kéri. Hárfát adnak a leány kezébe. Nedvesülő szemmel ráhajol, ujjai pengetik a halk melódiát, mig ajka szomorú dalra kél. A dal Pálnak szól, ki képzeletében mohón issza a bűvös hangokat. A dal végén Virginia föláll s kitárt karokkal ismétli a szerelmi esküt: Légy tanum, oh! nagy ég! — Pál ismétli a refrain s a két hang össze olvad, mint egy ölelkezés. Most valaki a terembe lép. Pál borzadva ismeri föl: Sainte-Croix! A nagynéje Virginiához vezet, de Virginia a társaság előtt visszautasítja kezét; zavar támad — a gazdag rokon elüzi Virginát, — Pál fölujjong: Ő viszatér! s ezzel a visio megszakadt. E pillanatban Domingo sietve jön jelenteni, hogy hajó közeledik a parthoz. Pál iszonyu sejtelenről megkapatva, hallani véli a szélvész moráját. Domingo csitítja, hogy a tenger nyugodt, nincs semmi vész, — de alig mondja ki a nyugtató szavakat, a vihar csakugyan kitör és földrengető zugással kezd dühöngeni az orkán. Pál kirohan a viharba, hogy együtt haljon Virginiával.

Az utolsó kép a tengerpartot tárja föl. A hullám még reng, és tördeli a hajót, mely a háttérben csonka árboczaival sülyedni készül. Elöl Virginia élettelenül fekszik a fővényen. A késő napsugár köríti fejét. — Pál szakadó szívvel ismétli az esküt: Szerelmem a sirig tiéd! Ile de France lakói gyászdzald énekelnek a szerelem vértanui fölött s a függöny lassan legördül.

Ez a meséje az operának, melyet mi elég bő kivonat után ismertetünk. Még csak a szereplőkről pár szót. Donadio felülmulhatlanul kedves és eszményi Virginia volt; Pauli Pált szépen, sikerrel énekelte, Odry pedig Domingo szerepében tett



ki magáért. A többiek ellen sem lehet kifogást tenni, s röviden szólva, az előadás minden várakozást kielégített, s a bő tapsot megérdemelték a szereplők is, a kis Lehman is, ki a gyönyörű diszleteket festette.

### Budapesti hírvivő.

\*\*\* (Az érdem jutalma.) Király ő Felsége dr. Haynald Lajos kalocsai érseknek, kiváló hazafias érdemei és fáradhatatlan emberbaráti működése elismerésül, a Szent-István-rend nagykeresztjét díjmentesen, Gezerich K. és Leszczinsky Flóris orsovai vám- és adóőri fővigyázóknak, 44 illetőleg 40 évet meghaladó szolgálataik elismerésül, az ezüst érdemkeresztet adományozta.

\*\*\* (Rudolf főherceg) e hó 8-dikán tette le a vizsgát az általános és az osztrák-közjogból valamint a nemzeti jogból, s ezzel a főherceg jogi tanulmányait befejezte. A vizsgálaton ő Felsége is jelen volt, s vendégeül meghivattak Andrassy gróf külügyminiszter, Auersperg herceg osztr. miniszterelnök, Braun báró, kabinet-irodaigazgató, Barb, a keleti akadémia igazgatója, Pavlovsky, a Theresianum igazgatója és Duchere, ő Felsége eddigi francia tanára. Ott voltak Latour, a trónörökös nevelője, s Festetics gróf alezredes, valamint Spindler őrnagy, kik ő fensége mellé vannak szolgálattételre beosztva. A vizsgálat 1 és 1/4 óráig tartott és a főherceg dr. Neumann tanárának kérdéseire szabatosan és a legalaposabb modorban válaszolt. Ő Felsége teljes megelégedését és elismerését fejezte ki Neumannnak.

\*\*\* (Jótekonyság.) Ő Felsége a csaczi tüzoltó-egyetemnek tüzoltó szerek beszerzése céljából — magánpénztárából — 200 frt segélyt adományozott.

\*\*\* (Rózsás napló.) Jegyesek: Berey Mór és Fáber Hermin kisasszony Aradon. — Varga Ákos és Kelemen Róza kisasszony Dancsházán. — Hányi Károly és Pintér Vilma kisasszony Sárospatakon. — Egybekeltek: Gr. Kinsky Zdenko és gróf Festetic Georgine kisasszony Budapesten. — Gróf Sigray Fülöp és báró August Klára kisasszony Budapesten. — Csiky Ferencz és Korbuly Ilka kisasszony Kolozsvárott. — Tamás Károly és Kovács Ilona kisasszony Székely-Udvarhelyen. — Márk Ede és Bacsó Lujza kisasszony Debreczenben.

\*\*\* (Az országos kisededő egyesület) e hó 10-dikén tartott választmányi ülésén Tisza Kálmánné és Váradi Gábor elnökleitek alatt elhatározta, hogy a kisededővés érdekében az országgyűlést a benyújtott kisededővasi törvényjavaslat felvételére sürgeti; több ezer példányban népszerűen írott és illusztrált röpiratot bocsát szét a vidéken s a Hegyaljára, továbbá Bereg, Ugocsa és Máramarosmegyébe lelkesítő megbízottakat fog küldeni. A tata-tóvárosi óvoda részére Fröbel-féle foglalkoztató eszközöket szavazott meg, tárgyalta a folyó ügyeket; ezek közt a május havi pénztári kimutatást. A két nyári hóban az egyesület választmányi üléseket csak rendkívüli szükség esetén tartand.

\*\*\* (A központi Fröbel-nőegylet) majálisa az Erzsébetten e hó 6-dikán fényesen sikerült. Két katonai zenekar felváltva játszott folytonosan, előadva egy csomó potpourrit, táncdarabot, operai részletet, köztük Wagner „Tannhäuser“-ének ünnepi és „Lohengrin“-jének nászindulóit. A kioszk vendéjén asztalnál ülve láttuk Coburg Fülöp herceget is, nejével Luiza királyi hercegnővel, kiknek asztalát két szép vi-

rágbokkrétával diszíté a rendezőség. Láttuk továbbá báró Edelsheim Gyulayt és gróf Szapáry László altábornagyot, nejével, Trefort Ágoston minisztert, gróf Péchy Manót, gróf Festetics Györgyöt, Ráth Károly főpolgármestert, az egylet számos hölgyét, stb. Nyolcz óra felé voltak a sétányon legtöbben s azontul a közönség távozni kezdett.

\*\*\* (A magyar gazdasszonyok országos egyletének) június havi választmányi ülésében a számos felvételi kérvények és folyó egyleti ügyek elintézése után köszönet szavaztatott Kármán Lajosné alelnöknek buzgó fáradozásáért, melyet a margitszigeti majális rendezésében kifejtett. Bevétel volt 708 frt, kiadás 308 frt 30 kr, tiszta jövedelem 399 frt 70 kr, mely összegben a hálás köszönettel vett felülfizetések beszámítva vannak. Köszönet szavaztatott a jegyek eladásában fáradozott urnőknek és a nagy közönségnek tömeges megjelenéséért, továbbá Bayer Karolina urnőnek az egylet iránti kegyeletéért, ki is egy magán hangverseny eredményének harmad részét 50 frtot adott át az elnökségnek. Bejelentetett az árvaházi márcziusi, áprilisi és májusi költség. Márczius 1781 frt 21 kr., április 1077 frt 86 kr., és május 1218 frt 70 kr. Feldolgoztak a gyermekek a tanulási órákon kívül márcziusban 250, áprilisban 120, és május hónapban 346 különféle ruháneműt. Új 100 frtos alapítónak bejelentetett: Fialka-Berzevitzky Emilia. Az egyleti árvaházban az éves vizsgálat e hó második felében fog megtartatni, azonban ugy a római katolikus, valamint a protestáns vallás tanárai kénytelenek elutazni, minek következtében a vallási vizsgálat e hó 12-dikén tartatott meg.

\*\*\* (Fényes főuri esküvő) ment végbe kedden délben az egyetemi templomban. Gróf Kinsky Zdenko vezette oltárhoz gróf Festetics György leányát Georginát. Az ünnepélyen nagy közönség vett részt, lovas városi drabantok tarták fenn a rendet a utcán, míg benn rendőrök jártak keltek. Az ajtótól az oltárig szőnyeg borította a talajt. A násznép végig hallgatta a kis misét, melyet, valamint az esketési szertartást is, Czibulka Nándor egyetemi hittanár végzett, s aztán a sűrű néptömeg között elhagyta a templomot. A vőlegény, az örömapa, a násznagyok, vőfélyek s még többen diszmagyarban voltak sláthatólag eltikkadtak a nagy melegben. A hölgyek nagy eleganciával, de fényezés nélkül jelentek meg. A menyasszony egyszerű fehér atlaszruhát viselt gyögyvirággal diszítve. Ott láttuk a fővárosban tartózkodó arisztokratia tagjai közül a Festeticseket, Szapáriakat, Zichyeket, Erdődieket stb. Ott volt gróf Andrassy Gyuláné is leányával, valamint Majláth György, örgróf Pallavicini (diszben) és Tisza Kálmán. Megemlítjük ezuttal, hogy gróf Kinsky Zdenko egészen magyaros nevelésben részesült. — Másnap pedig gróf Sigray Fülöp és báró August Klára kisasszony keltek egybe nagy fényvel a budavári primási kápolnában. Esketésüket Peitler váci püspök végezte. Násznagyok voltak: a vőlegény részéről gróf Pappenheim tábornok és báró Révay Simon; a menyasszony részéről Trefort miniszter és gróf Festetic Leó; nyoszolyaasszony Majláth Györgyné született Prandau bárónő: nyoszolyalányok: Majláth Sarolta, gróf Teleki Bella és Irén Erdélyből; vőfélyek pedig: ifj. Majláth György és Wallis gróf.

\*\*\* (Jótekonycélú hangverseny.) A dr. Vaskovics-féle budai vizgyógyintézetben a napokban jótekonycélú hangverseny volt a központi Fröbel-nőegylet krisztinavárosi gyermekkertje javára. Közreműködtek Ravasz Ilonka kisasszony, ki Chopin „Polonaise“-ét és Siposs „Kossuth-induló“-ját adta elő zongorán; Odry Lehel, ki „Pál és Virginiá“-ból a „Ma-



dárka elszáll, röpül, röpül“ dalt énekelte s népdalokat; Ramazetter Jolán kisasszony először a „Három holló“ költeményt szavalta, majd Liszt egyik átíratát zongorázta el. Végül Siposs Antal és Almássy Miklós adták elő zongorán a Liszt „Roham-induló“-ját. A hangversenyt társas vacsora követte, ezt pedig táncz reggelig. Nemcsak a fürdőintézet vendégei, hanem Budapestről is számosan vettek részt a kedélyes mulatságban, melyet Rácz Pál zenéje élénkített. A jótékony-czélra (öt forint lévén a belépti díj) szintén maradt.

\* \* (A hazai ipart pártoló és terjesztő egyesület) áru-csarnokot és állandó kiállítást fog létrehozni. Saját erejének fokozása végett, a fővárosban levő rokonczélu egyleteket is meghívta egy ez ügyben tartandó közös értekezletre, melyen az ipar-egyesület, központi házi ipar- és női ipar-egyesület küldöttei teljes számmal vettek részt. Az érdekes tanácskozások következtében elhatározták közösen egy központi épület emelését, melyben nemcsak az árucarnok és állandó kiállítás, de minden az ipar emelésére hivatott közegek és intézmények is összpontosítva lennének. E terv kivitelére egy alkalmas telek már is ki van szemelve. A részletes tervezet kidolgozását háromtagu bizottságra bízták, melynek tagjai: Kerkápoly Károly, Mudrony Soma és Ráth Károly képviselő.

\* \* (Egy valódi főnemes.) Idősb gróf Károlyi István november 18-dikán éri meg nyolczvanadik születésnapját s e napot nagyszámu tisztelői ünnepélyessé kívánják tenni. Ez ünnepélyhez jó kívánataival csatlakozni fog mindenki, a ki tudja, hogy ki a főthi gróf. „Egy valódi főnemes,“ mondta róla báró Eötvös József; minő ma már igen kevés van, — tehetjük hozzá mi. Ő oly művészeket képeztetett a hazának, minő Ligeti Antal s oly műemlékeket állított a szép és magasztos iránti lelkesedésnek, minő a főthi templom; midőn a haza veszedelemben volt, a Károlyi-huszárezredet állítá fel saját költségén, miért aztán fogságot és nagy pénzbiroságot kellett szenvednie; ő veté meg irói segélyegyletünk alapját is tizezer forinttal. Elszámolhatlan, mennyi jót tett. Midőn Szalay László meghalt, a főthi gróf kérdezte báró Eötvöstől, hogy hagyta családját. „Egy holnap lejárandó váltó aggasztja leginkább a családot,“ — mondá a báró. Másnap a gróf nemcsak kifizetteté titkára által e váltót, hanem a család számára is küldött még ezer forintot. Akkor mondá Eötvös róla: „Ő egy valódi főnemes. A legnemesebb szív. Tőle ismerem meg a gazdagság becsét.“

\* \* (A háboru) kezd unalmas lenni. Sem az európai, sem az ázsiai harczteréről semmi hír. Itt a szomszédban az orosz sereg áll a Duna partján, szemét mereszti a tulsó partra, de nem mer átkelni, pedig bátorításul oda érkezett már a czár is. Ázsiában sem mennek előre az oroszok, ellenkezőleg legújabb hírek szerint a törökök ismét kezdik vissza szorítani ellenfelöket. A mit felemlíteni érdemes, az a montenegróiak veresége, kiket a napokban a törökök derekasan elláttak.

\* \* (Csok jása!) Erődi e czimű emlékkönyve megjelent. A számos képpel és a két nemzet jelvényeit török-magyar színekben feltüntetö diszes boritékkal ellátott album kilencz ivre terjed s részletes leírását tartalmazza a Korvinák visszajándékozásának és a török küldöttség magyarországi látogatásának. A könyv a következő képekkel van diszítve: Abdul Hamid szultán arczképe és névjegye (thurája). — Musztafa Tahir Bej. — Emléklap a Korvina-kodexekből. — Korvina-czimlap. — A küldöttség bevonulása Budapestre. — Seikh Szulejmán efendi. — Hüszni bej. — Hodsa Mehemed efendi. — A küldöttség csoportképe. — Gül-baba sirkápolnájában.

— Fáklyásmenet a küldöttség tiszteletére. — Abdul Kerim diszkardjának átadása. — Valameunyi kép a magyar mellett egyszersmind török aláírással is el van látva. Az emlékkönyv ára füzve 1 frt 25 kr, diszkötésben 2 frt 50 kr. Kapható Mehner Vilmosnál, Budapesten, Kalap-utcza 4. sz. — Hisszük, hogy sok vevője lesz, mit meg is érdemel.

\* \* („Buda déli környéke) és keserü viz forrásai“-ról, történeti, régészeti, helyirati és természettudományi szempontból Súlyom Jenő, a történelmi társulat tagja, érdekes röpiratot adott ki; ára 40 kr. A munka az új-budai birtokosok által pályadíjban részesült.

\* \* (Petőfi él!) Az utóbbi időben szokásba vették e felkiáltásokkal lármázni föl a hangulatot. Most ismét akadt valaki, a ki Petőfi életben létéről tud ujságotlani. Egy Monosses Dániel nevü földmives, kit a mócsi szolgabiróság hallgatott ki, vallotta, hogy Szibériában találkozott egy Petőfi nevü, hatvan év felé járó uri emberrel, ki az ólombányákban munkás volt, most pedig felügyelő. Ez állásban hagyta ott Monosses az idei január 24-dikén. Ez az ember azt vallja, hogy ő a szabadságharcz végén sebet kapott, orosz fogságba esett, az ólombányákba küldték öt évre munkásnak; aztán besorozták orosz katonának s a krimi háboruba vitték, megint sebet kapott; aztán csak most, ez év januárjában bocsáták el 385 frt és utlevéllel. Most Szováton lakik. Azt montja, hogy Pétervártt 2775 magyarországi fogoly volt s öt egy helyre 488-ad magával küldték; de bár neveket bőven említ: eme nagy számok nagyon fölkeltik a kétkedést. A hol annyi magyar ember van, ott nem maradhatott volna titokban a magyarok elhurczoltatásának ténye. De meg Petőfi is, ha felügyelő, bizonyára irt volna levelet haza. Monosses a maga orosz utlevelét nem tudta felmutatni s azt mondja, hogy egy kérvény mellett beadta az a belügyminisztériumhoz. De a belügyminisztériumhoz nem érkezett ily okmány. — Valóban ideje lenne az ily vak lármát végre alaposan elnémitani; méltatlan ez a nagy költő nevéhez, méltatlan a kegyelethez, melylyel a nemzet az elhunyt jelesnek emlékét őrzi.

\* \* (Halálozások.) A lefolyt héten meghaltak: Sprenger Gyula Avas-Ujvárosban — Moll Ede uradalmi tiszt Kőrös-Ladányon. — Orosz Lajos, 56 éves korában. — Idősb Darányi Ignác, Budapesten. — Szabó Jánosné, született Vepély Anna, Nagy-Marján. — Martin Károly, Miskolczon. — Özvegy Nátafalusy Ferenczné, született Czéhmester Mária, Leleszen. — Schinttág János, Egerben. — Barkács Gusztáv, Székes-Fehérvárott. — Mihályi József, Budapesten. — Szuck Lipotné, született Berkovics Erzsébet, Budapesten. — Pávay Gál Ferenczné, született Grund Ilona, 21 éves korában, Budapesten. — Heller Ágoston budapesti kereskedő. Béke hamvaikra!

## G a z d a s s z o n y o k n a k.

Miklós-torta.

12 tojás fehéréből kemény habot kell verni, ehez egy fél kilogramm finom tört czukrot vegyíteni és egy fél kilogramm héjastól összezuzott mandulával jól összehabarni, a 12 tojás sárgáját egy citromon ledörzsölt darabka tört czukorral meg-lágyítva, hozzá kell adni.

A tészta kétfelé osztva, egyik részét egy kereszt formába kell önteni, azt befött gyümölcsessel berakni, a másik részét rá kell borítani, s a felsőbb részbe hozsura vagdalt szines czukro-



kat szurkálva, mérsékelt sütőben megsütni. Ha e tészta jól megsült, hideg helyen meg kell keményedni hagyni, csak aztán fölvagdalni.

### Vanigliás lepény.

8 tojás sárgáját 10 kanál cukorral a keverő tálban habosra kell eldörzsölni, s ehhez adva 75 dekagram hajastól megtört mandulát, egy fél rud apróra tört vanigliát, egy csipetnyi finom lisztet, egy fél marék zsemlyem orrsát, s végül a 8 tojás fehérből vert kemény habot és ezzel gyöngéden fölkarvarva, kikent tepsibe vagy pléhre öntve, langyos sütőben megsütve, kihülés után tetszés szerinti darabkákra fölvagdalva, csemegének föl lehet tálalni.

B. Miklósné.

### Nemzeti színház.

Junius 9-dikén: „Pál és Virginia.“ (Donadio.) — Junius 10-dikén: „Kis ördög.“ — Junius 11-dikén: „Norma.“ — Junius 12-dikén: „Pál és Virginia.“ (Donadio.) — Junius 13-dikén: „Nemes és polgár.“ — Junius 14-dikén: „Lammermoori Lucia.“ — Junius 15-dikén: „Egyik sir, másik nevet.“

### Divattudósítás.

Ujitások, lényeges változások mutatkoznak a divatvilág egén! Ezt nem constatirozni lehetetlen, és ez ujdonság hölgyeinknek egy részét kellemesen fogja meglepni, tudniillik azokat, a kik várva várják az újat, a változatosságot, míg a „megállapodott“ része kissé mogorva pillantással és sohajjal hallja e hirt, a legokosabb része pedig nevet rajta, vagyis legalább mosolyog egyet és azt viseli ezentul is, a mi neki tetszik és a miről azt hiszi, hogy annak, vagyis azoknak tetszeni fog, a kinek vagy a kiknek ő — szemefénye.

Tehát néhány XIV. Lajos király korabeli öltözék merült fel legújabbban, és ez jogosított a fennebbi feltevésre. A felső öltönyt csak egy vagy két gomb szoritja össze a derék körül, míg elől a vállig ki van vágva, elől azonban selyem mellényke, vagy csak egy egyenes betét lesz láthatóvá, mely vagy apró plissékbe van szedve, vagy pedig legyező alakú, alul sűrű és feljebb szélesebb ránczokba rakva. A derekon alul a felső szoknya nyitva van, látatni engedvén a szép kötőt, mely egészen a ruha szegélyzetéig ér, és mely kötő a legkülönbébb diszítéseket nyer. Ezen új divat, mely egyébiránt igen régi, szintén megengedi a többféle színű és fajtájú szövetek összeállítását, világosat és sötétet, könnyűt és nehezet. Az elől nyitott felső szoknya oldalrészei gömbölydeden uszálylyá vannak szabva, és nem ritka eset, hogy ez uszály széles ránczaira két olyan lebbentyűféle borul, a mit műnyelven — frakknak csufolnak, és ezen szárnyak az egyik oldalon ki vannak hajtva, e kihajtás pedig élénk színű, a kötő színével egyforma selyemmel bélelve. Mostanáig még csak selyemből láttunk egy pár ilyen öltözetet és csak is társasági öltözékeknek jelöltek, hisz az egész ujitás még csak kísérlet, ha valjon az irányadó magas körök elfogadni méltóztatnak-e azt. Olyan új öltözékek is vannak, a melyek hátul egészen egyszerűek, fodor, plissé, lebbentyűk nélküliek, de mind e helyett tömérdek faille szalagból készült csokrokkal elborítva, világosabb színezetben, mint a ruha. Egy újabb, de azért már ismeretes diszítés az écharpe-okkal való átkötése a ruháknak, mely nem a ruha szövetéből készül, hanem más színű selyemszövetből, vagy Meala-gazeből. Ezen écharpe ok harmadfél méternyi hosszúságúak, és meglehetősen szélesek, néhány ránczba hajtva elöl, a jobb oldalon pedig hátra tevődnek, jó mélyen lehuzatnak, ott egy faille csokorral megerősítve, rézsut egészen a bal csipőig felhuzatnak, a hol aztán az écharpe egyik vége a ruha ránczaival együtt alá omlik. A kinek jobban tetszik, az az écharpe két végét hátul egymásra hajtja és a nagy csokorral együtt ez képezi a szoknya és uszály hatású diszítését. Legdivatosabbak a gaze-écharpe-ok, de ezen kívül a ruha szövetéből is lehet az, valami élénk selyemhélissal tarkázva.

Legmelegpőbb ujdonságul pedig lehetetlen fel nem említenem azon aranyos kalapokat, melyeket franczia hölgyek jelenleg a lófuttatásoknál és menyegzőknél kezdtek divatba hozni. Az arany kalap tulajdonkép és alapjában egy szalmakalap, melyet az ügyes vegyészlet valami olyan folyadékban fűrésztött meg, a mely fűrészből mint arany alma, az arany kalap bontakozott ki a napvilágra. Diszítése az arany kalapoknak egyszerű: egy paradí-

csom madár pompás tollazata, vagy fiatal hölgyeknél egy fekete bársonyszalag hanyagul átvetve rajta és egy kis rózsabimbókból álló csokor, — ez az egész. E kalapoknál nem hiányozhatik az állon alul egy fekete bársonyszalag, mely az egyik fültől a másikig ér, könnyedén, ott egy kis csokrot képezve. Az arcot egy virág nélküli fehér bodrozat köríti. Most tehát várhatjuk, valjon nálunk is láthatjuk-e ezen ujdonságát a nyugtalan izlésnek.

Legvégül pedig vegyük elő mai szabásmintánkat és nézzük meg a négyszögben kivágott ruha derekat. Az első szám az előrészt jelöli, a második a hátrészt, a harmadik pedig az oldalrészt. E szabás kivált könnyű nyári ruhákhoz igen kedvelt, a kivágástól kezdve lefelé 2—3 szalagcsokor van felvarva elől, de még hátul is csokrokkal diszítik e derekat. Ujjakul rövideket kell hozzá készíteni, csak könyökig érőket, széles fodorral hosszabbítva meg.

### Számrejtvény.

Lukács Juliától.

3. 2. 6. Folyadék, a vegytanban nagy szerepet játszik,  
9. 13. 11. Nyáron nagyon alkalmatlan,  
9. 10. 11. 14. Minden folyóvíznek megvan,  
15. 10. 11. Minden ragadozó állatnak sajáttsága.  
6. 7. 1. 15. 2. Nőnév, még pedig kedvelt,  
11. 5. 12. Kellemetlen hatással van mindenkire.  
17. 8. 7. 11. 12. Minden hegyen található,  
16. 4. 8. 14. Minden kártyás megteszi.  
1—17. Az alattomos embert hogy ha felismerted,  
Bátran használjad e példabeszédet.

Megfejtési határidő: júliushó 11-dike.

A f. é. 20-dik számban közölt rejtvény értelme:

Orosz-török háboru.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Tóth Bertalanné, Eckert Karnász Mariska, Moesz Gizelláné, Szlávik Nándorné, Szkladányi Teréz, Éhen Gizella, Ferencsevics Teréz, Batori Sigray Istvánné, Wieland Olga, Marosy Etelka és Izabella, Jánosy Lajosné, Korenagh Serk Hermin, Matyasovszky Neuwirth Mária, Fuxhoffer Vincze, Dömötör Mária, Hosszu Elekes Matild, Menyhárt Kornélia, Magyar Matild és Felici, Haintz Mari, Szabó P. Helén, Jakó Viktória, Siffmann Zsuzsanna, Heindl Emma, Fodor Irma, Hedry Ilona, Dzsinih P. Mária, Abonyi Jánosné, Mandula Ida, Jakabffy Ignáczné, Bohus Gyuláné, Hanzsulovics Berta, Lukács Julia, Szécsényi Mariska, Bánay Ilka, Rózsa D., Frantz Albert Adél, Áronfi Fisch Jeanette, Tahy Fehérváry Kornélia, Király Kálmánné, Stresznay Hermin, Hambalek Gizella, Palits Mari.

A 19-dik számban közölt rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Áronfi Fisch Jeanette, Tahy Fehérváry Kornélia, Bodó Ilona, Mura-közy Róza.

### T a r t a l o m.

Az angyal, Bodon Józsefnétől. — Csipkerózsák, Szabó Endrétől. — A növényekről, Kemenczky Kálmántól. — Dagály idején, Warring Jánostól. — Mióta lakja ember a földet? Kemenesi S. L.-tól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy négyszögben kivágott ruha derék szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



25-dik szám.

Junius 24-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTEKONY NŐEGYESÜLET

## KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országot 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |           | R. katolikus és protestáns naptár |              | Ó-naptár           | Izraeliták naptára | Hold-járás | N a p -  |          |
|-----------------------|-----------|-----------------------------------|--------------|--------------------|--------------------|------------|----------|----------|
|                       |           |                                   |              |                    |                    |            | kelte    | nyugta   |
|                       |           |                                   |              |                    |                    |            | óra perc | óra perc |
| Jun. 24               | Vasárnap  | G 5 Ker. sz. Ján.                 | G 4 Adolf    | 12 B 4 Onophrius   | 13                 |            | 4 3      | 8 0      |
| 25                    | Hétfő     | Prosper                           | Vilmos       | 13 Aquilius        | 14                 |            | 4 4      | 8 1      |
| 26                    | Kedd      | János és Pál vt.                  | Jeremiás     | 14 Elizeus próféta | 15                 |            | 4 4      | 8 1      |
| 27                    | Szerda    | László király                     | László       | 15 Almos           | 16                 | ☉          | 4 5      | 8 1      |
| 28                    | Csütörtök | Leo szerpap                       | Arszlán      | 16 Tichó           | 17 Szor. böjt. t.  |            | 4 5      | 8 1      |
| 29                    | Péntek    | Péter és Pál                      | Péter és Pál | 17 Bertalan        | 18                 |            | 4 6      | 8 0      |
| 30                    | Szombat   | Pál emléke                        | Luczia       | 18 Leontin         | 19 Sab. Dibbr.     |            | 4 6      | 8 0      |

## Vidéki tárcza.

**Körmöczbánya** közelebb kitünő élvezetben részesült. Eme élvezetet Bella János, helybeli karmester, zenetanár és ismert zeneszerző nyújtá, ki lankadatlan buzgalma folytán a zeneirodalom legbecsesebb kincseit koronkint bemutatja. Ezzel is becses hangversenysorozatot adott. Hallottunk egy részletet Wagner „Lohengrin“-éből, Gounod „Faust“-jából, Wagner „Tannhäuser“-éből, melyek közül az utolsó előtti Csizslák urhölgy kísérte gyönyörű énekével. Pompásan sikerült Brandl Adél kisasszony „Csók“ című dala is a Mendelsohn Bartholdy-féle zongorakísérettel.

**Keszthelyen** a gazdasági tanintézet hallgatói e hó 9-dikén tartották meg Hővizen szokásos tavaszi multságukat. A tiszta jövedelemből, mely körülbelül 125 frt, fele-részt a „Deák Ferencz“ könyvtár, másik fele-részt pedig a Petőfi-szobor javára adják. A keszthelyi hölgyek közül e multságban alig lehetett egy párt látni; de a vidék annál szebb számmal volt képviselve. A nők egyszerű, csinos ruhákban jelentek meg. Az első négyest 48 pár tánczolta. A hölgyek közt voltak: Pataky Mariska, Takács Vilma és Laura (Sümegről), Gorger Karolin, Hanny Gizella, Kata és Marianna (Magyaródról), Koller Pistáné (Páhokról), Koller Etelka (Pacsáról), Gleimann György, Stefaits Aranka és Gizella (Gombáról), Király Vilma, Forster Mariska (Csányból), Stokker Vilma, Solyomy nővérek (B.-Édericsről) stb. Reggei öt óráig tartott a multság.

**Debreczenben** óriási csalásról beszélnek, mely a múlt hetekben ott elkövetett. Bizonyos kétes államjegyek jöttek forgalomba, melynek következtében a debreczeni takarékpénztár állítólag 66,000 frtig károsított meg. Legnagyobb összegig károsodott egy vagyonos polgár. Károsodott még kisebb nagyobb összegekig más három pénzintézet is. A legszomorubb az, mint beszélnek, hogy e szédelő csalás már évek óta folyik, s csak most jöttek nyomára. Egyébiránt az egész dologról igen érdekes részleteknek jutott a Debreczen birtokába.

**A kolozsvári** törvényszék tárgyaló termében a vádlottak padján szép, ifjú leány ült szombaton. Teljes bünbánattal, szeméit a bírákra s a legfelső bíróra emelve vallá be, hogy ő gyilkos, megölte gyermekét. Szegény de becsületes család gyermeke a leány, kit egy odaváló törvényszéki irnok (csalados ember) elcsábított s kiszégyenében eltűnt s világgá ment. Szamosujváron elszegődött cselédnek. Érzette, hogy nem sokára anya lesz és bolyongott tovább, Kolozsvárra. Itt adott életet gyermekének. Ezt másnál helyezte el 5 frt havi díjért, maga pedig dajka lett s később ismét konyha-cseléd. Szük keresménye nem volt elég arra, hogy magát és gyermekét fen-

tarthassa. — Három hónapig küzdött kinos helyzetében, de végül már nem tudta fizetni a havidíjt és e nélkül gyermekét nem fogadták el további gondozásra. A szerencsétlen anya nem tudta mihez fogjon, s a kétségbeesés azt a gondolatot adta, hogy mérgezze meg a gyermeket. Egy este vitriolt adott be neki. Midőn azonban látta gyermeke kinjait, maga volt az első, ki lármát ütött, és segélyért rohant. De mire orvos érkezett volna, a szegényke már meghalt. A gyilkos anya rögtön bevallá bűnét s átadatott a törvényszéknek, mely mult szombaton tartott ügyében végtárgyalást. A vizsgálat folyamában fölmerült számos enyhítő körülmény tekintetbe vételével, vádlott 5 évi börtönre ítéltetett, de ez ítéletet maga a törvényszék úgy terjeszté fel a királyi táblához, hogy a büntetés 3 évre szállitassék alá. Czikmántori Ottó igen szép és hatásos védbeszédet tartott a szerencsétlen nő mellett, kinek (a költővel szólva) „az volt bűne, hogy szeretett.“

## Külömfélék.

\* (A brazilai császár,) kinek polgári erényei általános ismeretesek, közelebb Párisban jártában részt vett Hugó Viktor egy érdekes estélyében s a költő azt mondta neki távozásakor: „Felség, szerencsésnek érzem magamat, hogy Európában nincsenek önhöz hasonló fejedelmek, mert akkor én és radikális barátaim meg lennénk akadva: nem tudnánk a fejedelmekről rosztat mondani.“

\*\* (A pápáról) azt írják, hogy noha a számos küldöttség fogadása nagyon kifárasztotta, elég jól érzi magát. Pár héttel ezelőtt bérálta meg Mária Luiza parmai hercegnőt és Thurn-Taxis Albert herceget, kiket az ünnepélyes szertartás után reggelire meghívott, s kiknek elbeszélte, hogy igen sok szép ajándékot kapott, melynek igen örül, de egy ajándékot mégis elfeledtek. Midőn kérdék, hogy mi volna azon ajándék, nevetve válaszolá a pápa: „uj lábak“. Egy 12 éves leánykát is bemutatott a pápának, ki sok ezerre menő gyermekaláírással adott át üdvkivánatot. Hat tirolai nemzeti öltözetben óriási bokkrétát nyújtott át a legszebb alpesi virágokból. A pápának az ajándékok között legjobban tetszett Amadeo herceg, Viktor Emánuel fiának ajándéka: egy arany kehely, mely a maga nemében valóságos műredek.

\*\* (Pünkösdi királyság.) Egy bécsi helytartósági titkár pár évvel ezelőtt több mint 200,000 forintnyi örökséghez jutott. Öröme első hevében lemondott hivataláról s roppant pazar életet kezdett folytatni. Pár nappal ezelőtt egy kereset



nélküli egyént fogtak el Bécsben félig meztelenül, piszkosan, saját vallomása szerint már hetek óta nem aludt ágyban s napok óta semmit sem evett. A csavargóban a fentemlített helytartósági titkárt ismerték fel. Jelenleg a rendőrség felügyetete alatt áll. Hogy később mily sors vár rá, azt bizony nem lehet tudni, pazar életmódjáért azonban nagyon meglakolt.

(Berlinben) is megmarad honleánynak Gerster Etelka asszony. A napokban egy jótékony czélú hangversenyen lépett fel. Mivel ottani lapok azt híresztelték, hogy az orosz sebesültek javára énekel, kijelentette, hogy ez értesítés téves, mert ő mint magyar nő, nem állhat szolgálatára orosz érdekeknek.

(Rögtönzés.) Virginiában látványos színművet adtak közelebb. A leghatásosabb jelenet az a darabban, hogy a férj felfedezi felesége elcsábítóját s agyon lövi. A puska azonban csütörtököt mondott; ennek daczára a csábító a földre zuhant s meghalt. A közönségnek sehogy sem tetszett a dolog, s már-már füttyöléshez fogott, midőn megjelen a hős kezében a fegyverrel és így szól: „Mily isteni találmány a szélpuska. Akár egy macskát úgy agyon löhettem vele a gazembert a nélkül, valakinek csak álmát is megzavarnám s e mellett a kellemetlen puskaport sem kell szagolni.“ A közönség rohamosan éljenzett.

(Gyöngyélet) a tábori élet. Mult szombaton Brassón keresztül nagy szállítmány champagnei küldetett Romániába; küldettek különféle jófajta eseségek is, francia és westphaliai sonkák. Ugy látszik, hogy a császár és kísérete dőzsölni akarnak a helyett, hogy a Dunán átkelnének. Az éhező legénység bajosan fog a drága elemózsiában osztozkodni!

## Megbízások tára.

Berzékre K. S. E. urnőnek: Szives figyelmébe ajánlom lapom mult számához mellékelt előfizetési fölhívást. Abban feleletet talál kérdéseire. A kívántat megküldtem.

Szegszárdra L. L. urnak: Mind a két megrendelésnek azonnal eleget tettem.

Komlósdra U. M. urnőnek: Véghetetlen sajnálkozással nem szolgálhatok már a kívánt régi könyvekkel, azért az ezekre szánt összeget a jövő évnegyed előfizetésére jegyeztem be, a jelen félévi könyveket azonban azonnal postára tettem.

Agárdra P. M. urnak: Biztosítom, hogy akkor még jobban megértem a jó szót, ha azt illedelmes, művelt emberek modorában intézik hozzám.

Szatmárra D. S. urnőnek: El van küldve.

Er-Mihályfalvára B. R. urhölgynek: A csomagolási díjat a félévi előfizetés alkalmával nem vettem. A könyveket elküldtem, a csekély díjat sziveskedjék a jövő előfizetéskor megküldeni.

Hogyészre D. Zs. urhölgynek: El van küldve.

Bódéra B. E. urhölgynek: A kérdéses munkát, mint értesültem, most küldik szét.

Árokszállásra N. J. urnőnek: Csakis a csomagolási díj be- vagy le nem küldése tudatja velem, melyik t. előfizetőm ohajtja, vagy pedig nem ohajtja a könyveket. Megrendelés nélkül nem küldöm el azokat senkinek. Postára van adva. Kérem a jövő előfizetéshez mellékelni. Szives tisztelet.

## H I R D E T É S E K.

**6. ÉRTESÍTÉS. 6.**

Minden kellemetlen félreértések kiküldése végett bátorodom a n. é. közönséggel s t. voróimmal tudatni, miszerint legjobb hírnévben álló bresi cipő-fabrikáram

**Buchwald Elek** ezolott Perotti

**koronaherceg-(uri)-utca 6-dik szám alatt van.**

Egyszermind bátorodom a legújabb párisi kivágott és szandaleipőkkel, mindenmü fantasi és luxus cipőkkel, színházi, szalon a mindennapi s utcai használatra való cipőkkel gazdagon felszerelt raktáramat ajánlani. Nagy választék a legújabb és legcsinosabb **féricsipőkben.**

Szives pártfogásért, a cég és házszám szives ügyelmebörvételeért esederve

**BUCHWALD ELEK** ezolott Perotti,

**Koronaherceg-(uri)-utca 6-dik sz. 6.**



## Egy szó a haladás érdekében!

Legújabb patentált gyermekszoptató üvegek szellentyűvel.

Egyik főnehézséget a gyermekek táplálá-ánál az eddig még használatban levő -szoptató üvegek jelenlegi szerkezete képezi, melyek mind többféle hiányosságban szenvednek, s ennél-fogva azon használhatóságát lényegesen befolyásolják, sőt gyakran erőltetett szivás folytán betegeskedést idéznek elő, vagy még halált is okoznak.

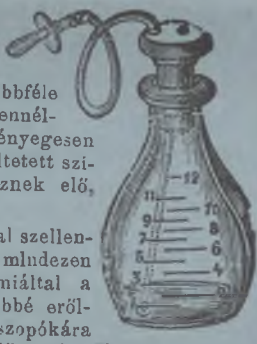
A jelenlegi szerkezet által szellentyűvel a feltalálónak sikerült mindenzen hiányosságokat eltávolítani, miáltal a gyermek nem kényszerített többé erőlködni, mivel már az ajkának a szopókára alkalmazott nyomása is elegendő a tej elolvasáenyoztm közölni.

Ezen szoptató-üveg ára dobozban 2 frt, csomagolással 10 krral több.

## FISCHER PÉTER

sebészeti műszergyárosnál, kir. magyar hadseregi szállító-  
Budapesten, hatvani-utca II. sz.

Árjegyzékek sebészeti műszerekről, sérvketők- és gépekről 1000 ábrával, kívánatra küldetnek.



**KONTMANÓ**  
első magyar  
**szalmakalap-gyára**  
és divataruk raktára,  
Budapest, sütő-utca, Károly-kaszárnya 3. sz.,  
elfogad mindenmü szalmakalapot tisztításra és a  
legújabb divatszertint átalakításra.  
Kárpok és díszítések, hölgyek, urak és gyermekek  
számára nagy választékban a legújanyosabban kaphatók.  
Videki megrendelések kívánat szerint pontosan esz-  
közöltenek.

Az előrehaladt idény  
miatt  
**napernyőket**  
nagyon leszállított  
áron eladunk.

**RANZENBERGER** testvérek

Váci utca a korona kávéházzal szemben.



**Fogorvos.**  
**Dr. ÁRKÖVY J.**  
Orvos- és sebész-tudor, fogászmester.  
(Londonban képzett fogtómó)  
Lakása: váci-utca 21. a Nagy Kristóf át-  
leucben.



# Török József gyógyszerháza, király-utca 7. sz.

## Glycerin-Créme a legjobb bőr- és arc tisztító-szer.

Több év óta hatályos szernek bizonyult szeplő, napsütés, folt, bőrbaj és kelések ellen. Ez egy igen sikerült egyesítése a legártatlanabb szerekeknek, melyek a bőrt nemcsak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalsági frissességét tartják fenn. A folyékony glycerin-eréme eltér az eddig közönségesen használt glycerin-illatszerektől, melyek a glycerin-en kívül semminemű hatályos részeket nem tartalmaznak. Egy üveg ára 1 frt. 20 kr.

### Legfinomabb glicerin-szappan

glicerin és illatos növényekből, kitűnően tisztít és élénkíti a bőrt, és a finom piperezappan minden kívánt előnyeivel bír. Ara 35 krajczár.

### Párisi hölgypor (legfinomabb Poudre de riz)

a bőrnek a leggyöngédebb fehér színt adja, és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknek úgy férfiaknak is, borotválás után. nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 50 krajczár és 1 frt.

### Kézmosópor.

mandulaszappan és spermacetből készítve, a legártatlanabb arc- és kézbőrtisztító szer. Egy doboz 50 kr.

Amerikai kautsuk-tyukszemgyűrűk és essentia, ára 60 kr.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháznál Budapesten, király-utca 7. szám.

## Angol és francia illatszer.

### Ylang-Ylang. 1 frt. 50 kr.

Ess-Bouquet ára kisebb üveg 2 frt, nagyobb 4 frt. Springflowers 2 frt. Jokey-Club 2 frt. Huile philomane de la société hygiénique 1 frt 50 kr. Eau Athenienne 1 frt 50 kr. Eau de Cologne legfinomabb valódi J. M. Farina 1 frt, kisebb üveg 50 kr. Vinaigre de Bully 1 frt 50 kr, Savonde Thridace Violetól Párisban 1 frt. Illatos szájgyöngyök (cachou aromatisé) 60 kr. Eau dentifrice du Dr. Henocque 2 frt.

### Cs. kir. szabadalmazott

## egyetemes emésztő-por Dr. Gölistől.

Eddig még utól nem éretett hatására nézve az emésztés és vértisztítás terén, s a test táplálása és erősítésére nézve. Ez által naponként kétszeri és sokáig folytatott használata mellett valódi gyógyszerre válik számos, még ma kacs betegségben is, mint p. o. emésztési gyengeség, mell-égés, a gyomor túlterhelése, a belek petyhüdtisége, ideggyengeség, mindennemű aranyeres bajok, görvéne, g uga, sápadtság, sárgaságban, valamennyi idült bőrbaj-, rák, időszakos fájások, férges és köves betegségek, tulnyálkosodásban, stb. Ez az egyetlen és gyökéres szer a megrögzött köszvény és mellbajban (tuberculose.) Ásványvíz gyógyászatnál, úgy azelőtt, mint annak használata alatt, valamint utólagosan gyógyszerül is kitűnő szolgálatot tesz.

Egy nagy skatulya ára: 1.26 kr. Egy kis skatulya 84 kr.  
Főraktár Budapesten, Török József gyógyszerész urnál.



A hamisítástól megmenekülésre figyelmeztetek mindenkit, hogy a valódi egyetemes emésztő-por Dr. Gölis pecsétjével van elzárva, s minden skatulya a védbélyeggel s kívülről ily czímmel van elzárva:



K. k. concess. Univ.-Speisen Pulver des dr. Gölis in Wien.  
Főszállítóhely: Bécsben, Stefansplatz 6. (Zwetlhof.)

## Párisi pecsét tisztító.

Kitűnő jóságú szer, melylyel néhány percz alatt mindennemű zsír-, olaj-, szurok-, faggyu-, vaj-, kocsikenő-, olajos festék-, hajkenő- és izzadság által bármily kelmében, a ruhában, selyemszallagban, bársonyban, keztyűben, bútorokban, szobakárpitokban, acélmetszetekben okozott pecsétet ki lehet tisztítani. Ara egy üvegnek 1 frt.

**Stájer növénynedv,** mell- és tüdőbetegnek számára. Egy üveg 88 kr.

**Engelhofer izom- és ideg-essenciája,** egy üveg ára 1 frt.

**Dr. Kronpholz gyomor-ligeure,** egy üveg ára 50 kr.

**Dr. Braun stomaticon (szájvíze),** egy üveg ára 88 kr.

**Purgleitner alvilsavas mézszörpje** tüdőbetegségek ellen.  
Egy üveg ára 1 frt.

Minden igazi és legjobb minőségben kapható:

Budapesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerházaiban, király-utca 7. sz.

## SALICYLSAV-KÉSZÍTMÉNYEK, pipere-czikkék.

Kielhauser H. okl. gyógyszerésztől és illatszergyárostól Gráczban.

A Salicyl-sav a drezdai dr. Heyden vegytani laboratoriumából, azon felette kedvező eredmények után, melyeket a dr. Kolbe, dr. Neubauer, dr. Wagner stb. tanár urak kísérletei előidéztek, már világhírt vívott ki magának mint erjedést és rothadást akadályozó anyag, és nem csak fényesen érvényesül mindennemű belső bajok ellen, hanem czélirányos összetételben még fölülmulthatlan óvszer a bőrre, hajra és fogakra nézve, Anticeptikus hatása különösen rendkívüli; megakadályozza a sérült szervek rothadását, s ezzel együtt eltűnik az azzal járó kellemetlen szag is.

|                                         |         |     |        |
|-----------------------------------------|---------|-----|--------|
| Salicyl-toilette-szappan . . . . .      | darabja | ára | 50 kr. |
| Salicyl-toilette-víz . . . . .          | "       | "   | 70 "   |
| Salicyl-fogpor . . . . .                | "       | "   | 50 "   |
| Salicyl-fogpép . . . . .                | "       | "   | 60 "   |
| Salicyl-szájvíz . . . . .               | "       | "   | 60 "   |
| Salicyl-hajkenőcs . . . . .             | "       | "   | 50 "   |
| Salicyl-hintőpor (lábak izzadása ellen) | "       | "   | 50 "   |

Főraktár Magyarországra nézve: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháznál Budapesten, király-utca 7. sz.

## Minden régi köhögés ellen,

mellfájdalmak, sok évi rekedtség, torokbajok, s tüdő nyálkosodása ellen s több orvos által megpróbált

## fehér mélszörp,

oly gyógyszer, mely még soha sem használtatott a legkielégítőbb eredmény előidézése nélkül. Ezen szörp már az első használatnál feltűnően jótekonnyan hat, sőt a görcsös- és hők-hurutnál elősegíti a nyúlós és megrekedő nyálka kiköhögését, azonnal enyhíti a gége ingerlékenységét és rövid idő alatt eltávolít minden, ha még oly heves, sőt magát a legveszélyesebb szárazbetegségi köhögést, és a verhanyszt is.

Ára: 1 egész üveg 3.60, 1/2 üveg 1.80, 1/4 üveg 90 kr.

Mayer G. A. W. Breslauban.

Főraktár Budapesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháznál, király-utca 7. sz.

## Valódi Kaukaszféle poloska irtó szer.

A legbiztosabb szer a poloska ellen, az egész sereget egyszerre és mindenkorra elpusztítja.

Ára: 35 kr. 70 kr.

## Feytona.

A híres amerikai szer fogfájás ellen, használás után rögtön hat.

Ára 50 kr. o. é.

## Római Hajbalzsam,

mentvén izzadság, zsír és korpától a fejbőrt megszabadítja, erősíti a hajgyökeret és hajkihullást meggátolja.

Ára: 80 kr.

## Bojtorjángyökér- olaj.

Erős hajnövelés előidézéséül.

Ára: 40 kr.

## Féreg irtó szer.

Mindennemű férgek irtására.

Kis doboz 25 kr. — Nagy doboz 50 kr.

## Francia

## hajfestő folyadék

(Chromatique Parisien),

melylyel akármiféle színű haját tetszés szerint és tartósan feketére, barnára vagy szőkére festhetni, legfőlebb 10 percz alatt; hatása olyannyira ismeretes, hogy további dicséretre nem szorul.

Ára 2 forint.

A hozzá való eszközök, úgy mint két kefe és két csésze 50 kr.

Főraktár:

Budapesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháznál, király-utca 7. szám.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)

Évnyegyedre 3 frt, — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvsomagolási díj félévenként  
20 kr.

**Szerkesztői kiadói iroda:**

Ország-ut 89-ük szám, 3-dik  
emelet.

**Hirdetések díja:**

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**25. SZ.**

Junius 24-dikén.

1877.

**Havonkénti színezett  
dívatképpel,**

minden szükséges hímzetrajzokkal.

**Évenként**

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meg hozatala egész  
évi járatási kötelezetetést foglal  
magában a lap irányában.

A szinpad és az élet közt a legbensőbb összeköttetés létezik. Amaz ennek a tükre, kinyomata, s ha azt akarjuk, hogy a szinpadnak közvetlen hatása legyen a lélekre, le kell szállnunk a képzelem ragyogó, csillogó, szemképráztató, de nem valódi világából a földre, a mindennapi emberek közé. A mely költői mű nem e talajban veti meg gyökerét, azt a légkörrel együtt, melyben függ, elfujja az első erősebb fuvalat. Hogy hasson a szinpad, minden egyes mozzanatában az életet kell fölismernünk, azt az életet, melyben mi mozgunk, melyben mi vagyunk, oly alakokat kell ábrázolnia, minőkét itt a mindennapi életben ismerünk, melyekkel itt, vagy ott találkoztunk, oly érzéseket, lelki állapotokat rajzolnia, melyeket már mi is átéltünk,

vagy legalább melyekhez hasonlót szemünk láttára átélt valaki más, kivel az életben érintkezésben állunk, vagy állottunk.

A mit most mondtam, oly igazság, melyet alig lehet megczáfolni. S ez a tantétel e kettőt foglalja magában: a szinpad az életnek a tükre és a jelen kornak a tükre. Mert a mily hatás nélkül maradnak ránk a szinpadnak a képzelet világából vett, a valóságban nem létező alakjai, például a félistenek, a szellemvilág ködszerű alakjai, ép oly kevés, vagy legalább is csaknem oly kevés közvetlenséggel fognak ránk hatni a rég elmúlt idők eltűnt hősei, a történelem óriásai, kik egy világot felforgattak, kiknek keblét hatalmas szenvedélyek dagaszták, de kiknek mását a mai kor korlátolt mesgyéi közt



Helvey Laura.



hasztalan keresnők, s a kikhez hiába akarunk fölemelkedni, hogy megérthessük őket, mert oly távol állanak tőlünk, hogy addig a magasságig a tapasztalati élet lépcsőin föl nem juthatunk, a képzelem szárnyaira van szükségünk, melyek aztán oly régiókba ragadnak, a melyekben szemünk előtt a valóság a képzeletivel összefoly s nincs kritikánk megkülönböztetni őket. S szemünk káprázhat a lelkünket betöltő ragyogás láttára, megbámulhatjuk a homlokaikkal fellegekben járó óriásokat, de megérteni nem fogjuk őket, s midőn azt gondoljuk, hogy most már értjük őket, akkor ámitjuk magunkat legjobban.

És ezekből én azt az állítást vonom le, hogy a klasszikai drámának ideje lejárt. Vakmerő szó, a mit kimondtam, az aesthetikusok talán meg is köveznek érte, de azokból, a miket fenebb elmondottam, s melyeket megczáfolni nem lehet, visszautasíthatlanul következik e szigorú állítás. És mellettem bizonyít a tapasztalat is. Nézzenek önök szét a színházban, mikor egy klasszikai drámát adnak, habár a legkitünőbbet is. A nézőtér egészen üres; nem láthatni ott mást csak egy-két kritikust egy-két elmaradhatlan színház-látogatót, egy csomó deákot s egy néhány mű-értelmet negélyzót, a ki titokban ásit, bár tenyere hangosan tapsol, hogy lássák, hogy ő érti a klasszikus művet. De ha fölnéznek önök a színpadra, ott is azt látják, hogy ama nagy óriások helyett, a melyek a költő lelke előtt műve megalkatásakor elvonultak, törpe utánzók járnak-kelnek, a jelmez, a tempószerű mozgás, a tele-hang az a régi időkből való, de a tartalom nincs sehol. Azt mondhatnák erre önök, hogy azért nincs hát közönségök a klasszikus daraboknak, mert nincsenek többé hozzávaló színészeink; de ez tévedés. A színész a közönség-kifolyása, azért nem születnek most színészek a kothurnusra, mert nekünk sem tetszik a kothurnus, és így ismét oda jutottunk, a honnét kiindultunk: a színpad a jelenkor kinyomata, kifejezése.

De azért nem lehet azt mondani, hogy ma már nincsenek jó színészek. Csak a tér változott, melyen mozognak, jó színészek azért vannak és lesznek. A mai kor nem kíván a távol régiókba emelkedni, megmarad a mai társadalomnál, s így a mai színpad föladata a mai társadalom visszatükrözése, a mai társadalmi élet alakjainak hű előállítás. Ezt megértjük, ezt át-érezzük, s a színészt, ki ez alakok közül mutat be egyet, meg tudjuk bírálni. És a színpad csakugyan követi a kor izlését, s ime, most Coriolanok, Volumniák helyett Szegény ifjak, Armandok, Gauthier Margitok, Dorák jelennek meg a színpadon, melyeknek előállításához talán kevesebb eszközre van szükség, de annál több gondra, mert ez alakokat ismerjük s a legelső valótlan vonásra rámutatunk: ez nem ide való, ez hiba.

És a társadalmi drámának is megvannak épen úgy a kitérőiségei, mint a klasszikai drámának megvoltak. Helvey Laura, kinek arczképét ez alkalommal olvasóinknak bemutattuk, e modern műfaj művelője. Az ő színpadi otthona egészen az a légkör, a mely a mienk itt az életben, ő a mai kor izlésének sok reményre jogosító művésznője. A kisasszony még fiatal, alig mult hét éve, hogy a színészeti tanodából a színpadra lépett s kezdetben keveset várt tőle a kritika, épen úgy, mint a közönség. S alig egy éve, hogy egyszerre kilépett a félhomályból, melybe vonult s a szó szoros értelmében rohammal vette be a közönség és a kritika tetszésének hét fallal körített várát. Ma már senki sincs, a ki Helvey kisasszony előtt a legfényesebb jövőt ne látná, finom izlése, eleganciája, miveltsége, éles elméje és gyöngéd érzelme biztosítja számára a tért. S a mint napról-napra mindinkább háttérbe szo-

ritja a társadalmi dráma a kothurnust, azonképen napról-napra növekedni fog az ő birodalma, melyen maholnap a legelső polczok egyikét foglalja el.

p.

## Mi van multadban?\*)



Endrődi Sándortól

Mi van multadban olyan édes,  
Ragyogó, elfeledhetetlen,  
Hogy új remények s álmok jöttén  
Közénk áll, mint az éji szellem?

Közénk áll, — oh! én látom gyászát  
Szemedben, homlokod felett,  
És látom, a mint átölelnék  
A jéghideg kisérteteket.

Azok az eltemetett üdvök,  
Azok a sápadt, siri árnyak,  
A kik nem tudnak megnyugodni  
S a temetőből visszajárnak.

S meghozzák, visszahozzák első  
Szerelmed boldog napjait,  
Örömeit, fényét, reményét  
Boruját, csalódásait.

S így látom visszatérni mindazt,  
Mi lelkemet halálra sebzí.  
Oh! mert tudom, hogy megcsalódni  
Még nem annyit tesz, mint feledni.

Hiába mondd: nem bánt semmi,  
S szíved meggyógyult, behegedt:  
Mért sápadsz el hát? Mért hull ki  
Kezemből remegő kezéd?

Miért e fájó, bús mosolygás  
Szemed egén és ajkad hamván?  
Ha könnyel segíthetnék rajta:  
Gyászolnám, holtomig siratnám.

De köny és gyász, hű keservek  
Ugy látom én: mind hasztalan!  
S jobb: hogyha téged messze hagyva,  
Megyek — és siratom magam.

Siratom lelkem ifjúságát,  
Melynek egyetlen álma lettél;  
Siratom, hogy csak szánni tudtál,  
De soha, soha sem szeretté!

Siratom égő, lázas könnyel  
Napomnak tűnő melegét.  
A sugarat, a fényt, mit lelkem  
Hiába hintett s hint elé!

Siratom végtelen szerelmem  
Ragyogó, tiszta égi lángját,  
A melynél széles e világon  
Nincs semmi nyomorultabb, árva.

És, hogy mig lombját a fa néha  
Másodvirágnak engedí:  
Ah! én soha sem tudlak téged  
Új virágzásra kelteni!

\*) Mutatvány a szerző sajtó alatt levő kötetéből, mely e napokban fog megjelenni a Petőfi-társaság könyvkiadó-vállalatában.



## Röpke szerelem.

— Egyszerű történet. —  
 Pasteiner Gyulától.

A fürdők és az utazás idejében vagyunk.

Az egész világ utra kel vagy legalább készülődik, hogy fölkeresse az árnyasabb helyeket, az üdítő gyógyforrásokat, ha egyebet nem: a jótékony szórakozást, — az új benyomásokat. Itt a kóborlás ideje, vasuton és hajón szerte bolyongnak az emberek, a várótermekben, szállodában néhány órára találkozzunk velük s aztán nem látjuk őket többé soha. A jelen idejében Erdély forrásainál, a tátra-füredi fenyvesek árnyában, a Balaton parti sétányokon hány szép fiatal nőt láthatunk, a kit megbámulunk, de a ki aztán eltűnik szemeink elől, mint a forgósél, hátra hagyva egy büvös benyomást, mely elhomályosul a nélkül, hogy végkép elmosódnék s mint tündéralom, édes emléke kíséri életünket.

Mielőtt utra kelnék és mielőtt új emlékeket gyűjtenék, kibontom azt a drága csomagot, mely hiven őrzi a régieket. Válogatok köztük, kikeresek egyet s elmesélem kedves olvasóimnak, a kik bizonyosan épen úgy ismerik, mint én magam, ama pillanatnyi élénk érzelmeket, mely röpke szerelemnek nevezhető.

Van-e valaki olvasóim közt, a kinek ne lenne valahol szekrénye mélyén, a legalsó fiókban, ott hátul egy kis csomagja, jól elrejtve a világ szemeitől? Mi van ebben az elrejtett, titkos csomagban, a mit oly féltékenyen szeretünk őrizzeni? Semmi tiltott, semmi rossz — a legszentebb, a legártatlanabb, — a legtisztább költészet. S még is oly féltékenyen őrizzük? Igen, mert az egyedül a miénk s félünk, hogy az idegen tekintet letörli édes emlékeinkről a költészet harmatját. Pedig ama levelek, az a néhány kis csokor, meg azok a szalagfoszlányok nem egyebek, mint egy kiegészített, lecsöndesedett vulkán maradványai.

Ezek az apróságok, az a száraz, szintelen rózsabimbó, egy ibolya-csokor, melynek már szénaszaga van, egy bársony szalagból kötött kis csomó, aztán egy eltört gyöngyszem, — mind ez s csak ez, a mi ifjuságunk örömeiből ránk maradt örököül; — ebből áll az ifju boldogsága, mely nagyobb mint e világ — s melyet egy nő tartott kicsike gyöngéd kezeiben.

Mennyire szerettük azokat, hogy lángolt szívünk azokért, a kik csak, mint meteor, tüntek fel szemeink előtt s a kiket nem láttunk többé soha.

Ki ne emlékeznék egy napra, egy ut fordulójára, egy parti sétányra, ott azokra a gazdag szőke fürtökre, melyekkel kénye szerint játszott a szellő, arra a karesu derékra, a leomló uszályra, a szép kis selyem czipőkre?

Emlékszik arra is, hogy megállott s elleptette maga előtt a deli alakot.

Az meg megértette a bámulatot, elpirult s visszafordult!

Ah mind erre jól emlékszünk! Megvoltunk büvölve. S az alak ránk vetett tekintete ezt mondta:

— Én is szeretnék, ha tudnám ki vagy!

Erre is jól emlékszünk, tisztán hallottuk s ez volt az egész.

Atyja, fivére vagy férje, egy szóval férfi kísérté.

Ő folytatta utját, mi róla álmodoztunk, egy pillanatra elmerengtünk. — Ez volt a röpke szerelem.

Egy kis történetkét, csak egyet mondok el, egyszerűen, a milyen egyszerű, a mint látni fogják olvasóim, de megható, legalább, a mint én hiszem.

A mult év június 29-dikén volt. Budapestről kora reggel indulva valamikor déltájban szálltam le a vonatról Siófok.

A tiszta kék boltozat ragyogott fénytől, a Balaton vize csöndes és átlátszó volt. Csobáncz, Tátika, Somló szép vonalban körítették a láthatárt. A természet ünnepelt.

Gőzhajónk Siókfokról Balaton-Füred felé tartott. A földézetten egy kifeszített széles ponyva nyújtott árnyas menedéket az utasoknak. A kémény hatalmas füst-gomolyagjai gyorsan szétfoszlottak a tiszta légkörben. A kerekek türelmetlenül zajogtak...

— Indulj! — kiáltott le a szócsón a kapitány. A kerekek zugtak, a hajó neki iramodott, s mélyen belevágva a víz sima tükrebe, hosszú hullám vonalokat hagyott maga után.

Ekkor vettem őt észre.

Magas, előkelő, szőke, kék, fehér, rózsaszín, — minden együtt azt mondta, hogy fiatal, szép, előkelő.

Ah! nem sok kellett hozzá, hogy valaki szeresse!

Ő azonnal észrevette, egy szigorú pillantást vetett rám, egy könyvet nyitott ki és olvasni kezdett.

Fürtjei mintha Phoenix hamujával lettek volna behintve. Sápadt arany színűek voltak, megtörve ezüstös szürke fényben. Olyan, mint a selyem, melyre ezer pillangó rázta le szárnyának porát...

Mögötte egy polgári ruhába öltözött szolga támaszkodott a ponyvát tartó rudnak.

Ő fölkelte, elővette látesövét és a párkányhoz közeledve Csobáncz és Tátika vidékét vizsgálta. Soká nézett s mélyen elmerengett „Gyula szerelmének“ tájképén.

Gyorsan odalopódom, mohón nyitom ki a könyvet... Egy jutalomkönyv volt.

Czime: Kempis Tamás Jézus követéséről. Tehát szent könyv, a biblia vetélytársa.

A boríték belső oldalán ezt olvastam: Az angol szüzek fehérvári zárdája, harmadik osztály, jutalom könyv jó viseletért D. P a u l á n a k. X. főnöknő.

Harmadik osztály, gondolám; a jóviseletű leányka tehát hét-nyolcz éves, ő az édesanyja, jelen volt a vizsgálatokon, leánykáját azonban a zárdában hagyta, de elhozta jutalomkönyvét, hogy öröme legyen a jó lányka édesatyjának. Így van... ő házas, férjhez ment 17-18 éves korában, tehát ma körülbelül huszonöt éves.

Azt hittem, annyira szeretem, hogy szabad éveit is számíthatnom. S ehez még tudtam nevét is!

Mikor a könyvet visszatettem helyére, ugyanakkor hátra fordult és ismét elfoglalta székét. Mig a tájképen merengett, az alatt folytonos figyelemmel kísérte minden mozdulatomat.

Leülve helyére rám nézett és mélabus tekintetével megszólított; én meglehetősen zavarban voltam, úgy hogy, nem tudom, vajjon szemeim azt felelték-e, a mit felelni akartam. Azt láttam, hogy lesüté szemeit, arczán a mosoly egy halvány körvonalat irt le, aztán egy kis pir nyomait vettem észre, de lehet, hogy ezt már csak képzeltem. Nagyon izgatott és zavart voltam, s csak nehezen bírtam helyemen megállani. Ő is izgatottnak látszott, homlokát összeránczolva majd dorgált tollakodásomért, majd ismét, látván, hogy haragjával mély fájdalmat okozott, sietett egy édes mosoly által megbocsájtani.

A hajó egyszerre erősen megzökken, a földézetten levő utasok fölugrottak helyükből, a nők ijedten sikoltottak, mindenki szaladt a hajó közepére a kapitányhoz, hogy megtudja, mi baj történt. Ő nyugodtan ülte maradt, arczán egy vonás sem mozdult meg. Én márvány-szobornak éreztem magamat.

Hajónk, — azt fölösleges mondani, hogy Kisfaludynak hívják — rögtön megállott. A gépezetnek valami lényegtelen



része eltört, a mi nem veszélyeztette ugyan az utasok életét, de elég volt arra, hogy néhány órai veszteglésre kényszerítsen a Balaton kellő közepén. A kapitány megnyugtatta az utasokat, hogy a gépész már hozzá fogott a javításhoz s biztatott, hogy napnyugta előtt még kikötünk Füreden.

A zavar lassankint lecsillapodott. Ő fölkelt helyéből és bevonult a terembe. Én követtem és leültem az ő asztala szomszédságában.

Eddig nem váltottunk egy szót se.

Ő szólt a pincérnek és kért vizet s egy poharat.

Én kértem két poharat. Ő mereven rám tekintett.

Aztán kért gyümölcsöt, két sárga baraczkot.

Én vártam.

Két sárga baraczk volt tányérján. . . . Egyet megevett . . . s készült fölkelni helyéből.

— Adja nekem a másikat! — mondtam neki ekkor — kérő hangon.

Ő a tálcán szóltalanul átnyújtja a baraczkot, kalapját leteszi asztalára, s leül, de olyan helyzetben, mely azt mutatta, hogy vendégeül tekint s megvárja, míg elköltöttem, a mivel megkinált.

Azt várta, hogy egyem.

Én már elfeledtem a baraczkot. Szemeim a kalapot környező ibolyákba voltak elmerülve, virányos tavaszi mezőt láttam magam előtt s annak illatát szivtam magamba.

Meg akartam köszönni a baraczkot, de hamarjában nem találtam meg a szót: köszönöm — s aztán rögtön megfélekedtem az illem körtelméről.

— Az emberi kéz ügyessége, — mondtam az ibolyákra utalva, — már túlhaladja a természetet s lassankint félelmes versenytársává lesz az örök művészeknek.

Ő hallgatagon ült . . . tekintetével ismét kínálta a baraczkot.

— Szébb szirmokat, igazabb színt, szabályosabb virágokat nem bír teremteni a természet művészete.

— Ön bámulja azt az ügyességet, mely utánozza a természet fényűzését, a virágot, a mit utánozni lehet, s a mellett megveti a természet igazi jótéteményét, a mit eddig senki se utánzott.

Mig e szavakat mondtá, arczán enyhe mosoly vonult végig, de hangjában a panaszos szemrehányás leirhatlanul finom árnyalatát fejezte ki. Éreztem, hogy boszus beszédem miatt.

Nem maradt időm, hogy bocsánatot kérjek. Mire kezembe vettem a baraczkot s hozzákészültem, hogy hibámat kijavítsam, addig már fölkelt, elhagyta a termet s elfoglalta előbbi helyét a földézetben.

Félve követtem. Közelébe érve, a mint az első szót intéztem hozzá:

— János! — szólítá meg szolgálját, — ne hagyjon el; maga nagyon távol van!

— Asszonyom! — kísérlém meg másodszor is . . .

— Oh! ne beszéljen ezen ember előtt, kérem ne szóljon hozzám . . .

Azalatt a hajó gépezetét kijavították s csakhamar megérkeztünk Füredre.

Egy magas rangú tiszt — lovas tábournoki egyenruhában, — lépett elsőnek a hajóra s sietett a földézetre őt üdvözölni.

— A koci már várakozik, mondtá a magasrangú tiszt. Csak egy óráig időzhetünk a szállodában, csak egy óráig szegény Bertám. Holnap estve már Bécsben kell lennem, igen fontos ügyekben s nem tudom, mikor térhetek vissza . . .

Még egy utolsó pillantást vetett rám . . . tekintete akkor egészen szenttelen volt . . . s elveszett a tömegben.

Tíz hónappal később, csak alig néhány napja, egy levelet kapok Velenczéből.

Ime a kéréshetlen, könnyteljes levél tartalma:

„Uram!

Talán még nem feledett el egészen? Ön még emlékszik a balatoni hajóra! Ön szeretett engem egy pillanatig . . . Jól van! tudósítani akarom tehát, hogy meghalok Berta.“

Egy hét múlva a hírlapok közölték, hogy D. . . urhölgy, egy előkelő és jeles tiszt neje huszonhat éves korában meghalt.

És midőn már haldokolt, még egyszer fölébredtek kedélyében az érzelmek, melyek életén ott támadtak s azok közt megtalálta elmaradott emlékét a pillanatnyi felindulásnak — megtalálta e röpke szerelmet.

Az ilyen találkozáskor az érzelem mint villám cikázik keresztül szivünkön, gyújt, éget — s ismét elhamvad.

Magunkban így szólunk:

— E nőt viszont fogom látni!

De alig mondtuk ezt, a vulkán lávája hülni kezd, beállt az érzelmek jegecedésének folyama. Ez egy huszonnégy óráig tart.

Ekkor közbe lép a véletlen, vagy a kényszer, mely eltávolít.

Megesküszünk, hogy visszatérünk még. Asztalunkra tesszük a darab kenyeret is, melyet fogai érintettek és melyen azok nyomai láthatók. A virágot, melyet kezei nyujtottak, szivünkön hordjuk . . .

De akár mert a benyomás nagyon rohamos volt, akár, mert néhány órai buskomolyság elég, hogy lecsilapítsa e rögtön megfogamzott szerelmet . . . az magától elmulik.

Utóbb nem sajnáltuk azt, a mit nem birtunk. S a mi viharos szenvedélylyé válhatott, mint rokonszenv és édes emlék él lelkünkben!

## Karlsbádi emlékek.

Kóczán Ferencztől.

I. A „Sprudl.“

A legszebb forrás, melyet valaha láttam. A szirtes völgy-medenczében fekvő Karlsbad város, s a város hosszában keresztül folyó Tepl folyam kellő közepén, egy gömbölyű szirt-mell domborodik ki, melyből egy 39 fok meleg roppant bő vizsugár lövel elő óriási erővel, s a mint a víz a szirt-mellre, melyből előtör, visszahull, zöld, veres, sárga lerakódásokat hagy maga után, s úgy folyik be a Tepl folyamba, megvörösítve maga körül mindent, még a bele dobott virágokat is.

Csodálatos tünemény: egy folyam közepén, e vizet hányó kis vulkán. Gyönyörű játéka a természetnek. Valóságos láva-víz, melyet a föld gyomrában égő tűz tesz ily forróvá.

1809-ben Lissabonban nagy földrengést éreztek, a város nagy része összeomlott. Ekkor a „Sprudl“ elveszett, egy csepp viz sem jött ki belőle, egész Karlsbad meg volt rémülve, hogy a „Sprudl“ vizével bő jövedelmi forrása a lakosságnak is elapadt; három nap múlva a víz ismét megjelent, a gőzölgő, füstölgő vizsugár ismét fellövelt; volt öröm, boldogság és megelégedés.

Karlsbad nevét IV. Károly német császártól nyerte, ki egykor az ősi fenyvesek rengetegében vadászván, egy szik-



láról — melynek maig is „Hirschensprung“ a neve — szarvast riasztott fel.

A szarvas a szirtről a mélységbe ugrott, a császár vadászkuttyája utána. IV. Károly várja ebét soká, de nem jön. Maga megy a völgybe le, s ott találja a „Sprudl“ felett holtan. Így akadt reá ezen páratlan forrásra.

Később udvari orvosával e forrás vizét vegyészileg megvizsgáltatván, az orvos nagy gyógyerőt tulajdonított neki, s a császár maga is sikeresen használván azt, hálából várost, Karlsbadot telepített ide, e csodaforrást a városi hatóságnak ajánlkozta, mely azt a mai napig is bírja.

A „Sprudl“ hire napról-napra terjedt, évről-évre növekedett, felkeresték, látogatták, tolongtak a betegek és utazók hozzá. Ma e forrás egy világfürdő központja.

A városi poros levéltár adatai szerint a „Sprudl“-nak 1765-ben 247 látogatója volt. Addig nem jegyezték hivatalosan a vendégek számát. Száz év múlva, 1875-ben, 17,000 és pár száz. Azóta is évről-évre nő azon szenvedők és betegek száma, kik csodás hatású vizénél enyhülést és gyógyulást keresnek.

Karlsbadnak sok nevezetes vendége volt már; Nagy Péter czár, két ízben is; Nagy Frigyes, Mária Terézia; újabb időkben Vilmos német császár.

Szép hely, gyönyörű hely s igazi gyógyhely, hol a beteg minden kényelemmel el van látva, s minden eszközzel bír, a megrongált egészségg helyreállítására.

Különben Karlsbad városában, kis területen 14 gyógyforrás fakad fel. De a főforrás, melynek világhírét köszöni, a gyönyörű, a páratlan, a folytonosan kavargó s a fehér meleg viz gyöngyeit magasan felfecskető „Sprudl.“

## II. Hans Heiling.

Karlsbadhoz egy órai távolságra, az Éger folyam partján, két fenyvessel benőtt hegy közt, különös alaku szikla-szálak mohos csoportja emelkedik. Elöl egy magasabb és egy alacsonyabb karcsu, vékony szikla-szál; ez Hans Heiling és menyasszonya; körülöttök pedig a „kövé-vált lakadalmi társaság“ többi tagja, mind egyenkint külön álló magas sziklák, még „barát“ is van köztük a csoportban, kinek Hans Heilingot és menyasszonyát össze kellett volna esketni.

Hans Heiling, a monda szerint, egy deli szép pásztor fiu volt, ki nyáját gond nélkül legelteté az Éger folyam partján. Egy szép nyári napon a buzgóság elnyomta, s mélyen elaludt. Mig ő ártatlan álmait álmodá, azalatt nyája a sekély folyamon átment, s a tulparton elszéledt. Az Éger időközben hirtelen nagyon megáradt, s midőn Hans Heiling felébredt, nem birt átúszni nyája után a vizen s azt összeszedni lehetetlen volt. — Kétségbe volt esve. Ekkor varázsoló édes hangokat hallott.

A vízből egy gyönyörű vizi tündér emelkedett ki, s megigéré neki, ha szerelmével megajándékozta, s megesküszik, hogy hozzá örökre hű marad s mást soha sem szeret, akkor nem csak nyáját adja vissza, de várat épít neki egy közeli bércezen, minden földi jóval, boldogsággal és élvezettel környezi, csak őt forróan s örökre szeresse.

Hans Heiling minden meggondolás nélkül reá állt az alkura; a vizi tündér is szavát tartá, nyáját visszaadta, a várat egy varázsütésre elővarázsolta a földből, és sokáig együtt éltek e várban, élv és gyönyör közt, valóságos paradicsomi életet.

Azonban emberi gyarlóságaink közé tartozik: mindenre

még az élvezetre is reá ununk. S e gyarlóságtól úgy látszik Hans Heiling sem volt ment. A földi örömök kelyhét fenéig kiürítvén, lassan terhére kezdett lenni ezen tétlen élet s a jó tündérre idővel testtel lélekkel reá unt; anynyival is inkább, mert egyszer az erdőben bolyongván, egy szép parasztlányt látott meg számóczát szedni; a leány fiatal és gyönyörű rózsapiros arcu volt, s Hans Heiling valódi szerelemre gyult iránta. A leány is beleszeretett, s a szép Hans Heiling elhatározta, hogy a jó tündértől megszökik, a szép leánynyal megesküszik a vallás és egyház parancsai szerint, s ezután derék és becsületes életet fog élni. A leány az első szerelem boldog perceiben mindenre reá állt, s Hans Heiling, feledve a tündérnek tett esküit, az esküvőre már határnapot tüzött ki.

Azonban a jó tündér nesztét vette a dolognak, s Hans Heiling hűtlensége és hálátlansága miatt végtelen dühbe jött, s ellenük boszut esküdött.

Az esküvő napja érkezett. Midőn a boldog vőlegény és menyasszony a lakodalmas néppel és baráttal a folyam partjához értek, hogy azon átkelve a közeli kápolnában az esküvőt megtartsák, a tündér a folyam hullámaiból hirtelen kiemelkedett, s első haragjában erős menydörgés és villámlások közt a hűtlen és esküszegő Hans Heilingot, menyasszonyát és az egész társaságot úgy a mint a folyam partján álltak, egy varázsütésre kövé változtatta, a várat elsüllyeszté és maga örökre eltűnt.

Marschner gyönyörű operáját „Hans Heiling“-ot a bécsi nagy dalszínházban adják gyakran.

A „kövé vált menyegző társaság“ pedig mereven ott áll most is az Éger folyó partján, századok óta; lábait a folyó hullámai mosták, körülé zöld fenyves sötétlik; alig akadt reá az ember e szűk sziklavölgyben, és sokáig kell bolyongani egyik szűk hegytorokból a másikba, míg végre reá bukkanunk; annyira el van rejtve.

A szemlélőre mély hatást tesz e sajátságos sziklacsoport. Felette kék ég mosolyog, alatta a folyam zug el, s a tulpart zöld pázsitjáról kék szemű kis nefelejkeskék kandikálnak át Hans Heilingra s kövé vált menyasszonyára.

## III. Szt. András kápolna és temető.

Karlsbad egyik szűk, piszkos, elhagyott utcájának végén, mely a Szt. Háromság hegyre vezet fel, áll egy elhagyott bezárt kápolna, megette egy elhagyott pusztuló temető, telve tört keresztekkel és siremlékekkel. Körüle piszkos házak, rongyos nép, kolduló gyermekek, szemét dombok s dögleletes levegő. Ez a Szt. András kápolna és temető.

A kápolnában csak olykor-olykor tartanak misét, a temetőbe évtizedek óta nem temetkeznek, s be van zárva.

Egy ily elhagyott temető nagyon lehangoló látvány; egy ily pusztuló temetőt látva, érezzük leginkább, mily „semmi“-k vagyunk a világon. Halálunk után pár évvel azt sem tudják, hogy éltünk valaha; legyen nagy, vagy kicsi, gazdag vagy szegény, hatalmas vagy szegény, sorsa egy: a végmegsemmisülés. De nem csak egyeseké, de egész népeké, nemzeteké. Hol van Róma, hol van Hellas, hol e dicső népek és nemzetek?! Voltak, — nincsenek. Lassan-lassan nevük is elvész, s emléküik is. Hát mi por-szemek? Kit ne hangolna le a végmegsemmisülés és az enyészet tudata?!

A Szt. András kápolnának egy nagy kincse van: az ot-tani kép. Szt. Andrást ábrázolja, átszellemült isteni arcczal a nagy Leonardo de Vinci műve. A kép maga, melyet a város a mult század elején négy ezer darab franczia aranyon vett, nagyon el van homályosulva, s csak nem egészen fekete. A



kápolna belseje is rideg, sötét és elhagyott, s az örök lámpa mécse az oltár előtt szomorúan, lehangolva pislog, mintha örökre el akarna hunyni, mint azoknak élete, kik a Szt. András temetőben nyugsznak.

A Szt. András temetőben aluszsza örök álmát dr. Becher is, ki 1792-ben halt meg, megalapítván Karlsbad gyógyforrásainak orvosi hírnevét. Ércz mellszobra a „Sprudl“-nél áll, és sok ezer ember tekint reá naponta hálával és kegyelettel.

Szinte jól esett ezen elhagyott temetőből a város zajába, mely e hegy alatt zsi bong és füstölög, visszatérnem. A szűk utcák, a vadgesztenyés sétányok, a kertek, hemzsegek a járókelőktől. Robogó pompás fogatok, kalmárok, fel-felharsanó zene, katonák, polgárok, oroszok, angolok, lengyelek, törökök, szerecsenek, németek, francziák, magyarok, olaszok teszik zajossá a várost. Itt él, pezseg, forrong minden. Itt lent a pezsgőélet, — ott fent a megsemmisítő nyugalom.

#### IV. Giesshübl.

Egy czukorsüveg alakú hegy, az Éger folyam jobb partján, melynek oldalán ötszáz láb magasban fakad fel az „Ottó király forrás“, két órányira Karlsbadhoz. Az Éger partjáról tiszta fehér utak kigyóznak fel a pompás, kertté varázsolt hegyoldalon azon bronz pavillon alatti fehér márvány medenczéhez, melyben a forrás felpeszsdül. Csak üveg lapon át láthatni a forrást, mely azért van a medenczére alkalmazva, hogy erejéből egy pillanatra se veszítsen el semmit. A medencze oldalán csapok vannak, melyből egyenesen az üvegekbe folyik a víz, az üvegeket ott rögtön bedugaszolják, bepecsételik, faládákba pakolják, a forrás mellé épített gózsiklón a völgybe, innen nagy cseh szekereken Karlsbadba a vaspályához szállítják, s onnan megy szét a nagyvilágba. Pár év előtt még a savanyu víz alig volt ismeretes, de egy ügyes szállító megvén e forrást, tele kürtölte hirdetések útján vele a világot, két millió palaczkot szállít el belőle jelenleg évenként a szélrózsa minden irányába, Amerikába, Chinába, Japánba, s a még pár év előtt szegény Mattoni Henrik, ma, divatos savanyu vize által, — milliomos.

A forrás Ottó görög királytól nyerte nevét, ki 1859-ben itt időzött. Mattoni fürdőházat, vendéglőt épített mellé, s az egész vállalat emelkedőben van.

A forrástól a hegytetőig a fenyves is parkká van alakítva, s e hegytetőn egy torony emelkedik, honnan gyönyörű kilátás nyílik az Éger völgyére, s a közeli bérczes vidékre. A hegyoldalban tó, törpék barlangja, emlékoszlopok, pavillonok, nyughelyek, s több ily érdekes fürdői apróságok vannak, melyek Giesshüblt a karlsbadi vendégek érdekes kirándulási helyévé teszik.

Giesshübl a másodrendű cseh ásványvíz-források közül ma kétségtelenül az első helyre küzdötte fel magát. Vize czukor és málna lével keverve, forró nyári napokon nagyon kellemes, enyhítő, s hűsítő italul szolgál; gyógyhatása is van. Az orvosok jelenleg nagyon felkapták s mindenkinek ajánlják.

### D a g á l y i d e j é n.

— Beszély. —

Warring Jánostól.

(Folytatás.)

Az ifju nő teljesíté e kívánságát, azután a ház felé fordult.

— Maradjanak még, kérem, — szólt a két férfihoz, kik némán néztek utána, — nyugodtabb hangulatban szeretnék önök-

től elbucsuzni; most nem volnék képes reá. Előbb fiamhoz kell bemennem; hozzá van szokva, hogy csak azután alszik el, mikor megcsókoltam s jó éjt kívántam neki.

— Hidd el, Gerő, ugy érzem magamat, mintha egy mázsányi kő esett volna le szivemről — szólt az orvos az ifju nő távozta után. — Nem mondhatom el neked, mennyit szenvedtem e kétkedés sulya alatt. — Hányszor kinoztam magam szemrehányásokkal, hogy talán nagyon sokat mértem e gyöngye gyermek erejére, hogy angyalarczát örömsugárzónak láthassam, siettettem e műtétet, melyet jobb lett volna csak évek múltá megtennem. Persze másrésről még volt az a mentségem, hogy az eféle bajok annál gyökeresebben gyógyíthatók, minél korábban fog az ember az orvosláshoz. Ezt ugyan váltig ismételttem magamnak, de azért hetek óta nem volt egy nyugodt óráim. Soha sem éreztem még oly félelmet, mint midőn ma a kötéseket és sindelyeket leszedtem a gyermek lábáról; s mily kimondhatatlanul boldog valék, midőn meggyőződtem róla, hogy az eredmény minden várakozásomat felülhaladja! A fiucska most már teljesen ép; egyik lábszára csak oly hosszú, mint a másik és oly egyenes is épen. Oh, nincs atya, ki oly végtelenül örülhetne neki, mint én!

— Nagyon szereted a fiuskát, ugy-e? — kérdé Gerő.

— Hogy ne szeretném! — felelt az orvos. — Én segitettem a világra, s csak én tudom mennyi fáradságomba és aggodalmamba került, hogy megmenthettem. Már ezért is közelebb áll hozzám. Mindég szerettem e gyermekeket, emlékezhetel reá, hogy mindég körül voltam véve tőlük mindenütt, hova ellátogattunk, hanem e fiucska drágább minden más gyermeknél, már anyja végett is. Azt tudod, hogy rokonságban vagyok a Malwitz családdal; Helén férje másod-unokatestvérem volt s oly időben lettem házi orvosuk, a mely épen alkalmas volt arra, hogy közelebről megismerkedjem velök. Akkor sebesült meg Malwitz Königsgräcznél. Sebe eleinte egészen veszélytelennek látszott, s ez okból megengedték neki a hazatérést. Én mentem érte, s minden kitelhető módon igyekeztem őt kényelmesen és gondosan elhelyezni utközben. Midőn haza értünk, én vettem át gyógykezelését, de az első vizsgálat után láttam, hogy nagyon roszul van és állapota csakugyan napról-napra veszélyessé vált. Lehetetlen volt eltitkolnom a valót, a ki csak reá nézett, mindenki láthatta, hogy menthetlenül veszve van. S ez a borzasztó helyzet nem hetekig, de hónapokig tartott; neje mindég mellette volt, nyugodtan és türelmesen teljesítve körülte mindent, mit ápolása igényelt. De hogy mily életunt és minden reménytől megfosztott kedélyállapotban volt a nő, mily irtóztató hatással volt lelkére, hogy férje oly sok ideig sem élni, sem halni nem birt, azt csak akkor láttam, midőn mind e nyomoruság közben fia megszületett. Szegény gyermek már születése előtt háttérbe volt szorítva; anyja őt és önmagát is elfeledte mindég, s csak azon igyekezett, hogy férjének utolsó kinos óráit lehetőleg elviselhetővé tegye. De a szegény embernek elég volt a baja, ő nem vett észre semmit, mi körülötte történt, minden iránt közönyös és érzéketlen volt. Mind e körülmények okozták azután, hogy az alig husz éves nő életereje és életkedve ugy el volt csigázva, hogy csupán az én tudományomnak köszönhette a gyenge fiucska, hogy születése napja nem vált halála napjává. Láthatod, hogy életét nekem köszönheti e gyermek, inkább mint beteg, kiaszott szegény atyjának, ki csaknem azon órában adta ki lelkét, melyben fia először látta meg a napvilágot. E körülmények megmagyarázzák, miért vagyok én annyira bolondja e fiunak.



A két férfi a beszélgetés közben megkerülte a gyep-ágyat s elért a ház hátsó falához, melyen leginkább két vörösen lefüggönyözött ablak vonta magára Schack figyelmét. E függönyök mögül szelid, gyér világosság tünt elő, a Helén hálószobájában égő éjjeli lámpa világa, s megettük karcsu árnyék vonult el néha-néha. Schack rögtön felismerte, kié. — Ugy szereti a fiut, mintha saját gyermeke lenne, — azt mondá, anyja kedvéért szereti oly nagyon, — tehát minden bizonynyal szerelmes a szép asszonyba. S ép oly bizonyos az is, hogy gyermeke után az orvos legdrágább előtte. Eleinte csupán a hála érzete lehetett ez indulat, s most talán sokkal több ennél. De ez érzés oly igaz és mély, hogyha kitartó lesz, az orvos minden bizonynyal czélt ér.

Félig elfojtott sohajtás lebbent el ajkairól, s tovább indult, de ismét megállt a mint észrevette, hogy az erkély nyitott ajtajában állt meg s benézett a csupán egy lámpa által világított terembe. A kis asztal mellett, melyen a lámpa állt, Malwitz Róza ült. Előtte egy nyitott könyv volt, de nehezen olvasott belőle, mert egyetlen lapot sem fordított, míg a két férfi szemlélte őt, s e hosszú idő alatt meg sem mozdult.

Egyik karja az asztalra volt támasztva, s mélyen lehajtott fejét úgy eltakarta a keze, hogy arczkifejezéséből semmit sem láthattak. De az ifju leány tartása és mozdulatlansága erős bizonyítékai voltak annak, hogy épen nem vidám gondolatokkal foglalkozott. Melette egy ajtó nyílt meg, Helén lépett be rajta. Az ifju nőn örömteljes megindultság látszott; ki volt pirulva és szinte sugárzott a boldogságtól. Megállt mostoha leánya mellett, s meg akarván őt szólítani, kezét szeliden vállára tette. Ez rögtön felvillanyozta a dermedt leányt. Gyors, hirtelen mozdulattal, mintha valami gyűlölt tárgyat akarna magáról lerázni, elrántotta vállát mostohája keze alól. Felugrott s Helén elébe állt, mialatt csakugy pergett ajkairól a sok dühös szó. De egyszerre csak elhallgatott, arcát kezeibe rejté s szenvedélyes zokogásba tört ki. Azután kifutott a tereméből, erősen becsapván maga után az ajtót.

— Mily viharos, beszámíthatlan természete van e leánynak! — szólt Schack erős megrovás hangján. — Kín lehet vele élni. Ha nekem befolyásom lenne a dolgokra, rögtön eltávolítanám innen e kis zsarnokot. Szoros felügyelet alá helyezném s hiszem, hogy egy-két év, melyet valamely szigorú zárdában vagy növeldeben töltene el, észre térítené még.

— Mikor a leány tizenhét éves elmúlt, nem igen lehet már iskolába küldeni, — felelt az orvos gondolkozva. — De én is tudnék egy módot kigyógyítására; azt hiszem elég volna neki, ha valami jó férje akadna, ki féken bírná tartani.

— Ne nézz reám oly vizsgáló szemekkel! — kiáltott fel Schack nevetve. — Még ha azt is képelném, hogy van elég lelki erő bennem e makranczos hölgyet ránczba szedni, sem vágnám Petrucio szerepére mellette.

— Helén ő nagysága kedvéért sem? — kérdé az orvos mosolyogva. — Félreismerhetlen dolog, hogy sokat szenved leánya által. Nézd, hogy elmélyedt gondolataiba s mily levertnek látszik!

— Hisz ép ezért szeretném, ha mielőbb végét vetnéd e dolognak, orvos! Nem szabad eltűrnöd, hogy saját házában, a te zemeid előtt uralkodjanak felette mások. E házban némely tekintetben a háziur szerepét játszod, a mint láttam; vedd elő tekintélyedet. Igazán jót tennél vele.

— De hát okvetlenül Helén lovagjává akarsz avatni engem? S én szabadítsam ki őt? Hanem te nem vagy meg-

bizható tanácsadó, te nem ítélsz elfogulatlanul e tárgyban! Ez mélyebb megfontolást és vizsgálatot igényel, mert régi dolog az, hogy ha két ember meg nem fér együtt, többnyire mindkét fél hibás.

— S ezt mondhatod azon jelenet után, melynek ma tanuja valék? Ugy hiszem Rózának, a theázás közben tanusított magaviselete eléggé bizonyítja, hogy ki itt a bűnös.

— Kérlek, hagyj ki engem a játékból, — kiáltott az orvos hevesen. — Helén özvegysége szenvedéseiről beszélünk, nem az enyéimről.

— De ezt csak nem tilthatod meg senkinek, hogy irántadi viseletéből következtetést vonjon arra is, miként bánik másokkal.

— Nem annyira hibás e dologban, mint vélnéd; — igazságos akarok lenni, s bevallom, hogy én boszantom szüntelen. Szeretek vele kötekedni; haragja felfrissít, mint a tengeri fürdő. Eleinte kissé szokatlan a hullám csapkodása, nagyon is csipős — de azután igen kellemes érzést kelt az emberben. Megvallom, nekem akkor tetszik a leány legjobban, mikor haragszik.

— Az izlés különféle, — szólt a másik. És elismerem, hogy a tiéd igen jó lehet, de nem értek veled egyet. Hanem itt nem a te egyéni izlésedről van szó csupán — a másokét is figyelembe kellene vened. S gondold meg, mily jövőt várhat az ember olyan feleség mellett, kinek jelenlétében soha sem lehet nyugalom és békesség?

— De hogy nem lehet! — szólt az orvos nyugodtan. — E leány természete veszélyes lehet ugyan, de nem arra nézve, ki erősebb nálánál. Én mindég győztes maradtam csatározásainkban, s ez jövőben is így lesz mindig.

— Bocsáss meg! felelt Schack remegő ajakkal, nem rólad beszéltem. — Magában pedig így folytatá: Tehát oly biztosnak érzi magát a jövőben, hogy e szavakat föltétlenül magára vonatkozottnak ítélte!

Ez alatt egy idős cseléd közeledék hozzájok urnője nevében. A nagyságos asszony bocsánatot kér az uraktól, de ma este már nem jöhet ki a kertbe, mert igen erős főfájása támadt. Jó éjt kíván tehát vendégeinek, s reményli, hogy holnap viszont látja őket.

Midőn a két férfi a kertajtóhoz ért, már csak a két veres függönyös ablak volt megvilágítva, a ház többi része teljesen elsötétült. De azért Helén ott ült a teremben s nézte a két alakot, mely a kertajtóban várta, míg Schack lovásza a lovakat elővezeté. A hold erős világánál tisztán kivehette az orvos csinos, hajlékony alakját, a földes ur magas, erőteljes termetét s ezeknek minden mozdulatát. Mig utánnok nézett arra gondolt, hogy nem hitte volna fiatal leány korában, miszerint az a férfi, ki legközelebb állt szívéhez s legjobb barátja volt akkor — egykor mily idegen lesz reá nézve. — Akkoriban biztos volt jövője felől; azt hitte, hogy szerelme és saját érzelmei feloldhatatlan köteléket képeznek közöttük — s még nem telt el két év, és ő egy más ember nevévé lett. Hozzá ment ez emberhez minden erőltetés, de sőt rábeszélés nélkül. Elég volt azt tudni, hogy szülei végtelemül ohajtják e frigyét. S hogy ez így történt — egyedül az ifju volt annak oka? Hát nem várhatott volna-e ő is még néhány évig nyugodtan, türelmesen, míg a szegény hivatalnok olyan állásra küzdötte fel magát, mely szülei előtt is feljogosította volna őt arra, hogy egyetlen leányuk kezét megkérje?

(Folytatása köv.)



## Egy hét története.

Juniushó 20-dikán.

Él-e Petőfi?! — Samil. — Az ifjuság egyenruhája.

Az emberek, kik először hallották, mosolyogtak, s ártatlan ábrándnak tartották; s midőn a hír szárnyra kapott s bejárta az országot, boszankodtak a könnyelmű játék fölött, melynek méltatlan tárgyává a nemzeti kegyelet tétetett; s midőn a hír mind komolyabb alakban lépett föl, midőn a legérdemesebb hazafiak is elszorult lélekkel latolgatták annak lehetőségét, — a boszankodás a hir koholói ellen fölháborodássá fokozódott. A hir azonban ujult erővel, a valószínűség újabb mezében oly állandóan tartá magát, hogy végtére a legkomolyabb kétkedő is zavarba jött, s kinos tépelődés közt kérdi: hátha mégis igaz, hátha csakugyan él Petőfi?!

Kezdetől fogva kételkedtem a különféle mende-mondákban, a melyek az utóbbi időben a legnagyobb nemzeti költő életben léte felől terjesztettek. Már hogy is élhetne ő! Feltehetni-e egy Petőfi Sándorról, az ő fékezhetlen, szilaj, megnyugvást nem ismerő szelleméről, hogy a többi hétköznapi lelkek példájára évről-évre békén viselje a bilincset s lemondással turja a fojtó légkörű ólombányák üregeit, holott annyi ezerezen kísérlék meg a menekülést, s annyi száznak sikerült az?! S a mi annyi ezerben nincs meg, a lemondás, az Petőfi Sándor szilaj lelkében helyet találhatott volna?! Mindig azt mondtam: lehet, hogy Petőfit az oroszok elhurezolták a szibériai ólombányákba, de az lehetlen, hogy ő e sorsot megadással elviselte oly hosszú évek során át; okvetlenül tett kísérletet a menekülésre, mely ha nem sikerült, — a mint hogy fájdalom nem sikerült, — ugy végzetes kimenetelű lett rá nézve. Sokkal közönségesebb lélek is bizonyára így kiáltott volna föl: jöjjön, a mi jön, menekvés, vagy halál, de e kinos rabszolgaságnak véget kell érnie.

És mégis, most, hogy újabb alakban s megdöbbenő valószínűséggel lép föl a hir, kétkedésem sápadozni kezd; — hátha mégis való lenne, a mit a józan ész és logika lehetlennék tart?! Önök ismerik az első híreket, melyek az eltűnt nagy szellem életben léte felől szárnyra keltek, azok egyike sem birt a valószínűségnek annyi külszínével, mint az utolsó, mely most betölti a világot. Előáll egy ember, a ki azt vallja, hogy ő Szibériából hazabocsátott fogoly, s azt állítja, hogy Petőfivel egy bányában dolgozott, Petőfivel naponkint érintkezett, szolgálta őt éveken keresztül, s hivatkozik tanukra, kik vele együtt bocsátattak haza, s kiknek most az ország valamely részében kell lenniök, egyik tanujának nevét az ország másik széléről valóban hozzánk juttatja a hir, egy oly nevű ember csakugyan haza érkezett, de rokonai nem ismerték el, s most az buvában a világnak ment. Emberünk megmondja a bánya számát, leírja Petőfit körülményesen, oly ismertető jelt említ (hogy mikor nevetett, egy csonka fogat lehetett látni szájában jobbról a felső fogsorban,) oly jel, melyről kevesen tudnak, csak a kik közvetlenül ismerték Petőfit, s föl nem tehető, hogy az egyszerű, műveletlen paraszt, ki e vallomásokat teszi, tudott e jelről, ha nem ismerte őt magát. Aztán tesznek elébe arczképeket, s ő azok közül kiválasztja Petőfiét, de

hozzá teszi, hogy az az „irástudó ur“ most nem így néz ki, hanem őszbe csavarodott férfiú. — Ki ne jönne zavarba ily vallomások után?!

Igazat adok azoknak, kik e hírek első fölmerülésekor vizsgálatot sürgettek. Igen is, szigorú vizsgálatra van szükség, hogy a való kiderüljön. Az orosz kormányhoz felvilágosításért fordulni dőreség lenne; ha eddig nem tették, az első fölszólalásunkra eltennék őt láb alól s vele együtt valamennyi magyart, a ki csak kinn szenved az orosz rabságban. Itt benn a hazában kell a vizsgálatot megindítani. Föl kell keresni azokat, a kikre Manasses, — így hívják emberünket, — hivatkozik; az ő vallomásuk erősítse meg, vagy rontsa le Manasses vallomását. Aztán elő kell keríteni Boross is, azt a szathmári embert, ki először terjeszté a hirt; Boross és Manasses nem enlitik egymást, tehát nem tudnak egymásról; ha az ő vallomásuk megegyez, nagy megerősítése lesz Manasses vallomásainak. Szembesíteni kell e két embert, vagy ha Boross többé kézre kerithető nem lenne, (mert eltűnt és eddig eredménytelenül nyomozták,) azok elé kell állítani Manassest, a kikkel Boross Szathmárban beszélt; hadd lássuk, vajjon ez a kettő nem egy-e?! Mert még az is meg lehet, hogy a Szathmárról eltűnt Boross Erdélyben Manasses név alatt lépett föl, s koholmányaiából, melyek országos izgalmat keltettek, hasznot remél huzhatni.

Mert addig, a mig Manasses állításait tanuk nem erősítik meg, s a mig bebizonyítva nincs, hogy Boross és Manasses két személy, — a híreket még mindig koholmánynak kell tekintenünk.

Petőfi és Szibéria, és az oroszok a keleti háborut juttatják eszünkbe, a keleti háboru a cserkeszek fölkelését, mely alkalmat adott a nőipar-egyletnek is politizálni egy kicsit. Igen, politizálni, még pedig sokkal hangosabb organum által, mint a hirlapok, politizálni a szinpadon. Egy szóval, — hogy e nem legsikerültebb átmenet után tárgyunkról szóljunk, — a cserkesz fölkelés, Samil fiának szereplése a csatatéren azt a jó gondolatot adta a nőipar-egylet érdemes elnöknőjének, hogy előadatja az egylet javára — Samilt, a cserkesz szabadsághősről irt hatásos szindarabot, melylyel tíz év előtt Molnár György budai igazgatósága fénykorában oly dus bevételeket csinált. Soha korszerűbb nem lehetett volna a darab, mint most, midőn a cserkeszek ismét fegyverben vannak orosz elnyomói ellen, s midőn a csatatéren épen Samilnak egyik fia lobogtatja a fölkelés zászlóját. Föl is kérte az egylet Molnárt, hogy vállalja el még egyszer Samil szerepét, s ekép egy füst alatt Molnárt is láttuk, kit a fővárosi közönség oly rég óta nélkülöz, ki is tapsoltuk magunkat kedvünk szerint az egymást követő hangzatos muszka-ellenes phrázisokon. Tüntettünk jótékony célra s tapsunk a derék művészt is épen ugy illette, mint a szivünkhez szóló szép mondásokat. A darab vége pedig épen bele nyulik a mai eseményekbe, sőt meg is előzi azt, mert az utolsó képben Samil fia, Mehemed Ghazi beveszi Suchum-Kale várát, melynek bevétele csak most esett meg nem rég, de nem a cserke-



szek, hanem a törökök által; sőt Mehemed Ghazi még csak ezután fogja látni Suchum-Kalét. De mit tesz ez a kis ferdités a hatás kedvéért? Már csak azért a tapsért is helyes volt a ráadás, melylyel a győztes törököket jutalmaztuk. Mert hiába, most a politika és a törökök vannak divatban!

Mert lám az is e divatnak a kifolyása, hogy egyetemi ifjaink egyszerre egyenruhát öltöttek magukra. Ez által is kitüntetni akarják a törökök iránti rokonszenvöket, ezek ifjai szintén egyenruhások voltak. Hatszázán irták alá eddig az ivet, melyen kötelezik magukat az egyenruha viselésére. Hát tegyék, kinek lehetne ellene kifogása? Nem tételezek ugyan fel ifjainkban annyi állandóságot és kitartást, hogy a most hamarjában megrendelt ruha elnyövése után másikat is rendel meg, mégis csinálják, ha kedvök tartja. Azt mondják, hogy az egyenruha a társulási szellemet fogja ébreszteni; meglehet, azt készségesebben elhiszem, hogy olcsóbb lesz, s mint a hazai ipar pártolásának hiva, örvendek, hogy egyenruhájokhoz hazai gyártmányt használnak. De már abban nincs nagy öröm, hogy ifjaink, egyenruhát akarván viselni, külföldi mintákat követtek, s francia szabású kabátban, zuáv sapkában járnak, holott sokkal diszesebb, s tegyünk hozzá: megilletőbb lett volna az egyenruhát magyar szabás szerint készíteni. Ha már a divattól eltérni akartak, minthogy egyenruha nem is alkalmazkodhatik a divathoz, hát bizony fölvehették volna a magyar viseletet.

Hogy ezt nem tették, azért az egyért nem fogja dicsérni őket senki. P.

## A h á b o r u.

Az orosz-török csataterén sem a Dunánál, sem pedig Ázsiában nem történik semmi nevezetes. Emitt a törökök pár hét előtti veszteségeiket kiheverni látszanak, s az oda küldött segély-csapatok az ütött rést betöltötték, emitt a Dunánál minden úgy van, mint hetek előtt volt. Kérdik az okát, hogy mért nem kezdli meg a hatalmas orosz sereg a támadást s mért vesztegel a Dunánál a nélkül, hogy csak kísérletet is tehetne az átkelésre.

Ugy látszik, meg van ennek az oka. A Dunánál koránt-sincs ám oly nagy haderő, mint híresztelték. Alig haladja meg száma a 100 ezret. A törökök pedig oly erősen elállottak minden átkelő helyet, hogy orosz bevallás szerint 50 ezer elvesztése nélkül nem lehetne átmenni a tulsó partra. E szerint nagyon meggondolandó a dolog, mert 50 ezer ember elvesztése nem gyerekség, főleg nem akkor, midőn e szám felét teszi az egész haderőnek. S épen nem lenne kívánatos az oroszokra nézve, ha seregek felét az átkelés alatt lövöldöznék agyon a törökök, a másik felét pedig az egy embert sem veszített török sereg aprítaná le, amint török partra tette a lábát.

Ezért vesztegel az orosz sereg a Dunánál, daczára annak, hogy a fehér csár „személyes jelenlétével“ bátorítja katonáit. Van egy terv, ha ezt kivihetnék, minden bajon segítve lenne, ha t. i. szerb területre lehetne menni, a szerbek határán át lehetne kelni a Dunán veszteség nélkül. Csakhogy Szerbia semlegességét az egész Európa követeli, s állítólag monarchiánk is.

A mi minket illet, mi ugyan az utóbbi időben gyanus hírbe jöttünk, mert hogy a törökök Montenegro kis seregét összemorzsoolták (mert ez megesett zaj nélkül), most már beszélük, hogy elérkezett az ideje annak, hogy seregünk Bosniát

és Hercegovinát elfoglalják. A közvélemény fölzdult e hirre, mely talán még nem is egészen való, de annyi tény, hogy Mollináry és Rodics, e két legmuszkább generális, kinevezett főhadparancsnokká a mozgósítandó seregek élére.

Tehát nem hiába zörög a levél.

## Budapesti hírvivő.

\* \* (Udvari gyász.) Legfelsőbb meghagyás folytán, néhai III. Lajos hesseni és rajnai nagyhercegért az udvari gyász e hó 15-dikétől fogva két héten keresztül, még pedig az első nyolcz napon a mély gyász, az utolsó hat napon a kisebb gyász viseltetik.

\* \* (Jótekonyság.) Király ő Felsege a rohoi római katolikus hitközség templomának kijavítására magán pénztárából 150 frtnyi segélyt adományozott.

\* \* (Rózsás napló.) Jegyesek: Galánfy Sándor miniszteri fogalmazó és Leeb Irén kisasszony Budapesten. — Gróf Bissingen Ernő és Justh Mária kisasszony Budapesten. — Várady István törvényszéki jegyző és Lator Erzs kisasszony M.-Szigeten. — Grázler Lipót ügyvéd és Várady Gizella kisasszony M.-Szigeten. — Illés Olivér hivatalnok és Szücs Vilma kisasszony Szathmáron. — Emrichi Gyula tanító-képezdei igazgató és Máday Etelka kisasszony Kolozsvárott. — Nováki Bertalan tanár és Vadasz Ida kisasszony Szegeden. — Vörös István gazdatiszt és Preyszler Irén kisasszony Szegeden. — Török Sándor ügyvéd és Czettler Koor Etelka kisasszony Jászberényből. — Egybekeltek: Müller Károly mérnök és Szügyi Irma kisasszony Rimaszombatban.

\* \* (A nőképző-egylet) tanintézetében a vizsgálatok most folynak, az egylet, a növendékek, s főleg a tanárok dicséretére. Jelen vannak e vizsgálatokon Veres Pálné elnök, gr. Telekiné, választmányi hölgyek, szülők, rokonok, tanügyi férfiak. Első nap a két felső osztály nyolcz lánynövendéke tett vizsgálatot a jeles tanárok, Csiky Kálmán, Bihari Péter, Torkos László, Fekete József, Baráth Ferencz, dr. Corzan, dr. Cherven, Baranyovszky urak, Kunike Anna, Szabó Lajosné asszonyok vezetése alatt. A növendékek mind kitünően felelnek s látszik feleleteiken a lelkiismeretes tanár és tanítónő gondos figyelme. A második napon az elemi osztályoknak volt vizsgálata, s különösen elismerést vívtak ki Szabó Lajosné asszony növendékei, kikre büszke lehet tanítónőjük, s erre ők még inkább; Kmetty István vizsgálata is igen jól sikerült. Általában örömmel kell följegyeznünk, hogy az egylet kitűzött céljának a legszebben megfelel.

\* \* (A nőipartanoda) évi vizsgálatai már be végződtek az ügybarátok élénk érdekeltsége mellett. Öt napig tartottak s összesen hatvan növendék tett vizsgálatot, a két felsőbb, két alsóbb osztály s a munkaterem növendékei. Berecz Antal, Császár Károly, Erődi Béla, György Aladár, Sajóhelyi Frigyes és Greszler Amália tanították őket a különböző tanokban, György Aladárné, Widder Hermin és Almásy Dóry Paulina a nyelvekben, Gömbös Flórisné a fehérszabás elméletében, Majorossy Gyula a rajzban s Hentaler Mariska a szépirásban. A növendékek szép előmenetelt tettek. A munkaterem kiállítása sokféle igen ügyes munkákat foglalt magában, mindenféle finom fehérmű-varrást, szabást, kivarrást, diszítést, himzést, (egyházi munkákat) lenge munkákat, szalmafonást, harrisnya és abrosz olynemű kifoldozását, hogy a betett folt nem tűnik fel, villamunkát, tupf-munkát önkészített szine-



zessel, szép virágcsinálást, csipkevetést, melyet a vizsgálat vendégei előtt is bemutattak, sat. Valóban e tanodában sok kenyérkereseti munkaágot tanulhatnak meg jól. Az iparos kézi munkatanítónők képesítő vizsgálatát szintén végbe ment, Kühnel Ignáczné elnök, Pechata Lajosné, Halász Dezsőné alelnökök, több választmányi hölgy, Szász Károly min. tan., Békey Imre fővárosi tanácsnok és többek jelenlétében. Hat leány tette le a vizsgálatot jó sikerrel, kik képesítési oklevelet kapva, most már a nőipari oktatásra s a bevégzett tantárgyak gyakorlására teljes sikerrel alkalmazhatók. A kormány és tanács jelen volt képviselői ki is fejezték teljes meglepedésüket a jó eredmény fölött, melyet az üdvös célú egyesület tanintézetében már is elértek úgy az elméleti, mint a gyakorlati tanítás terén.

\*(A gazdaszonyok egylete) egy év előtt felhívta a közfigyelmet az ujonnan berendezett árvalányházra. Most, a tanév végén nyilvánosan tesz jelenlést az örvendetes sikerről. Az igazgató és tanítónők sikeresen, háziisan nevelték a gyermekeket, kik dicséretes haladást tanusítottak. A törvény által kiszabott tananyagot az elemi és polgári osztályokban lelkiismeretesen feldolgozták. A növendékek a szépirásban, testi ügyességben, rajzban és énekben is haladást tettek; tanították őket mindenféle kézi munkára s német nyelvre is. A háztartás teendőiben gyakorlatot szereztek s jó élelmezésben részesültek. Fölvettek kevésbé vagyonos szülék gyermekeit is igen mérsékelt fizetésért, az elemi tanfolyamra 250 frt, a a polgárra 300 frt évi díjért, a miért aztán mindennel el voltak látva, s tanulhattak külön francziául és zongorázni is. A kézi munkára kiváló gond volt. Jövőre a házi ipar leghálásabb hasznu tárgyait is meghonosítják ez intézetben. Reméli az egyesület, hogy e jótékony intézet fentartására mindig több-több emberbarát lesz szives segédkezet nyújtani.

\*(A gyermekkórház-egylet) Morlin Imre alelnök vezetése alatt tartotta közgyűlését. A titkári jelentés adatai szerint: még a gyermekkórház is érzi az idők súlyát; rendes tagjainak száma fogyott s a tagdíjak czimén 245 frttal, adakozásokból pedig 592 frt 53 krral volt kevesebb a bevétel az előbbi évinél. Az ágyalapítványok száma csak egygyel szaporodott, ifj. Hoffrichter József hagyományából. Ágy-, kórházi és egyéb alapítvány összesen 95,279 frtnyi van. Mult évben 20,253 frt 87<sup>1</sup>/<sub>2</sub> kr bevétele s 7854 frt 86 kr tőkésítés betudásával 20,081 frt 6 kr kiadása volt. Az évkönyv szerint az egyesület vagyona 152,5596 frt 15 kr. Az intézetet igénybe vett gyermekek száma 10,156-ra ment s köztük 771-et a kórházban ápoltak. Védhímlőjótást kilencszázat eszközöltek. Dr. Bókai Jánosnak, ki 28 éve működik fáradhatatlanul, jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a közgyűlés; továbbá a rendes segédorvosoknak és tiszteletbeli orvosoknak is. Elhatározták továbbá, hogy az ösztucejai teleknél alkalmasabbat fognak venni s azon új gyermekkórházat állítani. Gyűlés után a jelenvoltaknak dr. Bókai megmutatta a kórház helyiségeit.

\*(A központi Fröbel nőegylet) e hó 7 dikén az Erzsébettéren sétahangversenyt rendezett, melynek tiszta jövedelme 442 frt 77 kr lett. Ebből 50 frt a fővárosi szegényalaprak, 50 pedig a tabáni szegény gyermekkert-egyesületnek jutott. A többi az egyesület javára marad. Báró Edelsheim Gyulayné és Rozenzweig Saphir Sarolta elnökök köszönetüket nyilvánítják a városi hatóságnak, a napi sajtónak, a felülfizetőknek, a gáztársulatnak s a kioszk bérlőjének különböző szivességekért. Az egyesület június 30-dikán (rosz idő esetén július 7-dikén) megint rendez egy mulatságot, t. i. zártkörű táncvizigalmat a császárfürdő nagy gyógyudvarában.

\*(Deák Ferencz hagyatéka.) Deák Ferencz tudvalevőleg végrendeletileg úgy intézkedett, hogy Vörösmarty Béla ossza szét hagyatékát jótékony intézetek között. E hagyaték, a terhek levonásával, 4486 frtra rug s a törvényszék már meg is kereste a végrendelet végrehajtóját, hogy ez összeget felvevén a két városi árvaház, a szegények háza, irói segélyegylet, s a balatonfüredi szeretetház között egyenlő részekben ossza szét.

\*(Barabás,) kitünő képirónk, közelebb készítette el Deák Ferencz életnagyságu arczképét Borsodmegye közönsége számára. A kik látták a képet, azt mondták, hogy ez a megszólamlásig hű, s azon állásban van feltüntetve, melyben elhunyt nagyunk országgyűlési beszédeit tartani szokta. A kép pár napig közszemlére lesz kitéve a nemzeti muzeumban.

\*(Egy régi óhaj) teljesül már legközelebb. A főkapitányság tudvalevőleg ingyenes Duna-fürdők felállítását sürgeti a tanácsnál. A tanács VII. osztálya most négy helyet jelölt ki a Dunán ily célra, még pedig mindkét parton kettőt felül, kettőt alul. A fürdőhelyek czövekekkel s kötelekkel fognak határoltatni. Biztonsági tekintetből minden ily fürdő mellett egy csónak megfelelő személyzettel fogna készen tartani. A fürdőhelyek még a hét folytán volnának kipecézendők.

\*(A nemzeti muzeum) könyvtárából újabb intézkedések folytán évenként három hónapig közszemlére lesznek kiállítva a régibb érdekesebb kéziratok és nyomtatványok. A könyvtár előfolyosójából a hazai ásatások alkalmával talált leleteket már a régiségtárba szállították s helyükre a könyv- és kéziratkiállításra szükséges szekrényeket rendezték be.

\*(Haynau-album.) Ritka történeti érdekű műnek jutott birtokába a „Budapesti Napilap;“ nevezetesen azon albumnak, melylyel a magyar szabadságharc után Pest lakosságának „jó érzelmű“ része rakta le hódolatát a hirhedt Haynau lábaihoz, kit „legyőzhetlen hős és Magyarország polgári rendjének megszabadítója gyanánt üdvözlönek.“ Ez album áll egy ódából, melyben több száz pesti polgár a magyar szabadság bajnokainak vérértől párolgó tábormokot dicsőit. Ezt követik az aláírások. Az aláirt nevek közt több magasrangu egyházi s világi egyén diszeleg, kik valószínűleg eszközül használták fel a többi hódolókat. A neveket említett lap közölni fogja.

\*(A török rendjeleket,) melyek Tahir bej fogatása alkalmából adattak ki, közelebb osztotta szét a helybeli konzulság. Pulszky Ferencz Ozman-rendjelt kapott (szép zöld zománcon csillag, csinos tokban), báró Kaas Ivor, Erődi Béla és Hermann Ottó Medsidie rendjeleket, Pulszky a maga rendjelét, mely a legtekintélyesebb török rendjelek közé tartozik, a corvinák mellé a muzeum régiségtárában, közszemlére szándékozik kitenni.

\*(Petőfi.) Sejtelmünk nem csalt. Ugy látszik, ködképet üztünk, s egy közönséges gazember ültette fel a nemzeti közvéleményt, korbácsolta fel a hegedő sebet. Azt távirják Kolozsvárról, hogy Manassesnek, ki Petőfi rabtársának adta ki magát, igazi neve Pap János. Ez a név van karjára égetve czinoberrel. Vallatták s kiderül, hogy csak önző czélokért ámitni akart. Nem volt soha Oroszországban, nem tud oroszul; s ugyan ő az a bizonyos Vizi Ferencz is, a ki nem csak Koronkáról eltűnt, de a ki fél Erdélyt bejárta e névvel. Közönséges vakmerő kalandor jó Manasses, ki zavarában azt beszéli, hogy Sibériában gázvilágítás van s az ólmot úgy fogják a vízből, mint a halat. A multkor még azt mondta, hogy nem tud irni, s most kisült, hogy Szilváson kérvényeket irt a parasztoznak



Különben már sir, könyörög, megtört s bűnét is beismeri. Letartóztatták s őrizet alá helyezték. Pap János nevét Jókai Mór „Egy az Isten“ című regényéből vette. Ott egy Manasse szerepel, ki az osztrák hadseregben szolgált s a forradalom után Olaszországba vitetett. No de hát Pap János fordít a dolgon: kiadja magát magyar honvédnek s elhurczoltatja magát — Oroszországba. Reméljük, hogy példásan megfenyítik a semmirekellőt.

\*(Állatkertünket) ismét veszedelem fenyegeti. Az orosz-lánház egyik lakója, a ritka szép párducz, pár nap előtt kimult az árnyékvilágból. A tigrisek egyike már nem eszik. A veszedelem oka az eleségül szolgáló hus rozsaságában rejlik. Elvárjuk az igazgatótól, hogy — nem nyilatkozik az ügyben, hanem, megczáfolja a szárnyra kelt híreket.

\*(Doktornak jó lenni,) azt mondja Molière, — de nem mindig, teheti hozzá egy budapesti orvos, ki közelebb a következő levelet vette: „T. orvos ur! Emlékezni fog rám, régi betegére, kinek 1870-ben, hogy életét megmentse, balkarját volt kénytelen levágni. Akkor még fiatal és vagyonos voltam, tehát örültem életem megmentésén, de most már munkaképtelen és szegény, mint a templom egere, csaknem jobbnak találnám, ha ez életmentés nem sikerült volna önnek. Azon reményben, hogy ön, mint életem megmentője, annak fentartásáról gondoskodni is emberszerető kötelességének fogja ismerni, kérem, segítsen sorsomon minél előbb, nehogy elátkozzam sikeres fáradosásait s tudományát. Találjon módot arra, hogy megmaradt életemet rangomhoz és szokásaimhoz mértén élvezhessem s tudassa azt lekötölezett cliensével G. V.-vel.“ — Tessék aztán a doktornak szerencsés műtetet végezni.

\*(Szomorú eset.) Balassa István, köztisztviselőben állt s általános ismert ügyvéd véget vetett életének. Alig hat héttel ezelőtt történt, hogy borotvával ki akarta magát végezni, de az orvosok tudománya megmenté őt a közéletnek és családjának. Ez idő óta ismét buskomorra lett. Pénteken este 9 órakor egyedül hagyták: ez alkalmat használva második emeleten levő lakásából a harmadik emeletre ment. Utközben egyik kis unokaöccse megszólítja, hova megy, de ő hallgatásra intette a gyermeket. Felérve a harmadik emeletre, keresztül veté magát a rácsozaton s a lépcsőház márvány talapzatára zuhant. Pár percz múlva kimult. A ház kapuja idejekorán elzáratott, hogy az oda tolongott nép az udvarba ne gyűljön. A holttestet a családtagok kétségbeesett sirása és jajgatása mellett szállítottatott bonczolás végett a Rókus-kórházba. Hogy mi indította a 60 éves férfit e borzasztó elhatározásra, azt tudni nem lehet. Annyi bizonyos, hogy az utóbbi időben nagyon is ránehezült a mostani viszonyok sulya. Ő maga is többször mondotta, hogy e kínos állapotnak erőszakosan fog véget vetni. Szelid, komoly s igen tevékeny ember volt; a főváros egyik legrégebbi ügyvéde, a Terézváros választási elnöke, az evangélikus hitközség egyik legkiválóbb tisztviselője volt. Adja meg neki az ég a nyugalmat, melyet e földön nem talált meg!

\*(Eltűnt gyermek.) Tokajból Benedek Pál tiszaszabályozási főmérnök 9 éves Miklós nevű fiacskája nyomtalanul eltűnt. A kétségbeesett szülők 500 frt jutalmat biztosítanak annak, ki eltűnt gyermeküket haza vezeti, vagy rokonuk dr. Luby Gyula budapesti ügyvédnek (Aldunaszor 29.) átadja. Az eltűnt gyermek keskeny szíjjal övezett szalmakalapot, sűrű nyári posztóruhát, ez alatt hoszu inget, német alsó nadrágot, s magas száru csizmát viselt.

\*(Léghajózás Budapesten.) Ericksohn Matild svéd léghajónő, fiatal csinos leányka, vasárnap délután szállt fel egy

rendkívül nagy léghajóval az „Uj világ“ kertjéből. A léghajó megtöltése délutáni 3 órakor vette kezdetét, és mintegy tizenegy negyedórát vett igénybe. Az idő igen kedvezett a légi kirándulásnak. A léghajó 7 óra tájban a svábhegy és zugliget fölött vonult át 2800 méternyi magasságban, a léghajónő alakja kivehető volt. Az alászállás esti 7 órakor Páty mellett történt minden baleset nélkül.

\*(Lódicőség.) A „Vadász és Versenylap“ legutóbbi száma érdekes összeállítást közöl, mely az 1877. év első felében az osztrák-magyar gyepeken futott magyar lovakat nyere-ményeik nagysága szerint rendezi. Első helyen természetes Blaskovics „Kincsem“-je áll, mely paripa hatszor futott, s 38,947 forintot szerzett gazdájának. Utána a „Liverpool“ következik, szintén hatszor futott s pedig 10,150 forint nyere-ménnyel. Az ismert „Tallós“ 4 futásban 8700 forintot, a „Hírnök“ két fúsbán 5430, „Bibor“ hat futásban 4943 forintot nyert. Összesen 37 ló futott, s 149,227 frtra rugó csinos összeget szereztek gazdáiknak.

\*(Felekit) várják a muszkák. Egy bukaresti imerőse ugyanis arczképet kért tőle. Ő küldött s levelében az arczkép nevében tréfásan beszélve, írta: „Jövök barátom, az oláhok s muszkák közé, hadd lássam, minő az a híres orosz katona.“ Ezt a levelet, mint az „Ellenőr“ írja, feltörték, elolvasták s a magyar színművész arczképe ott függ most a bukaresti rendőrség fekete tábláján, s várják, lesik, a veszedelmes magyar kém — megérkezését.

\*(Halálozások.) A lefolyt héten meghaltak: Fogarasi János ügyvéd, Vizaknán. — Osvalth Rafael mérnök, 47 éves korában, Budapesten. — Rozenberg Dávidné, 58 éves korában, Budapesten. — Bakacs Sándor, Szegeden. — Pintér Endre premontrei pap, 55 éves korában, Csornán. — Baik Márton, Üllőn. Béke hamvaikra!

## Irodalom és művészet.

A nemzeti színház két estéjéről kell e rovatban megemlékeznünk. Az egyiket feledhetlen Egressynk fia, Ákos lépett föl egy shakespearei szerepben, a velencei kalmárban, mint Shylok mint vendég, s így ez estéről megfélekedezni kettős mulasztás lenne. Egressy különben nem ismeretlen a fővárosi közönség előtt, tagja volt ő a nemzeti színháznak pár év előtt, s mivel nem talált elég tért, azért távozott vidékre. Egressy ügyes, értelmes színész, a nehéz alakot átgondolta s kidomborította, hanem külsőségekben modoros és ez hiba. Hangja különben sem érezes, de hadarása által csaknem értelmetlenné válik, mozdulatai sem kifogástalanok, nem természetesek. A közönség, — mely igen válogatott, értsd: szerfölött gyér volt, — többször elismerő tapsokkal jutalmazta a tehetséges színészt.

A nemzeti színház másik estéje, melyről szólnunk kell, azért főlemlítésre méltó, mert akkor egy moliéri bohózatot adtak először, a „Szeleburdit.“ A darab nem tartozik a nagy költő legjobb művei közé, de azért érdemes volt azt előadni. A darab meséje a körül forog, hogy Lelie megszeret egy rab-szolganőt, a szép és szerény Celiát és szolgálja segítségével meg akarja szöktetni. Ez a ravasz szolga mindig új meg új tervet kohol ki, mely mindig újra meghiusul urának szelessége által. Az egész intrigue-viigjáték ezen tervek kifundálásának egymásutánjából áll. A darab bonyodalma ennél fogva, ámbár elég ügyesen indul, végre egyhangúsága miatt még is fárasztó és csak nyelvezete és a gyakran tüzes és élénk párbeszéd viseli magán a Molière lánglelkének bélyegét.



A színészek elég jól játszottak.

A szini tanodai vizsgálatok elméleti része most foly. Első nap a vers-, irány-, hitrege-, illem-, költészet- és széptanból feleltek; tegnap pedig a színészet és drámai költészet elméletéből, Paulai Ede és Szigeti József tanárok vezetése alatt. A drámai osztály növendékeinek készültsége jobban kitűnt, mint általában az ifjaké. A mikor a gyakorlati vizsgálatokra kerül a sor, részletesebben is meg fogunk róluk emlékezni.

### Nemzeti színház.

Junius 16-dikán: „Zsidónő.“ — Junius 17-dikén: „Azok a férfiak!“ — Junius 18-dikán: „Velencei kalmár.“ (Egressy Ákos föllépte.) — Junius 19-dikén: „Pál és Virginia.“ — Junius 20-dikán: „Szeleburdi.“ (Előszór.) — Junius 21-dikén: „Álarcos bál.“ — Junius 22-dikén: „Nő uralom.“

### Divattudósítás.

El, innen el! így zengi a poéta, de így sohajt fel a városi ember mind, még az is, a kit lánczok fűznek a városhoz, legyenek e lánczok akár rózsákból, akár pedig papírból, vagy más egyébből is, a láncz láncz marad mindig, a tehetetlenség, a szárnyalást meggátoló akadály, és még e rovat hűségese képviselője is sohajtva kezdi mai csevegését, hisz utazó ruhákról, nyári multságokról, és általában nem városi öltözékekről kell beszélni és e tárgyak mind más, távolabb benyomásokat, hegyeket és völgyeket, árnyékos ligeteket, üde friss erdők képeit mutatják — legalább képzeletben. Ugy-e bár ilyenek után még a divattudósítónak is szabad sohajtani? Kezdjük tehát.

Az utazó és falusi idény beállta óta néhány rövid ruhával találkozunk, azaz anyiból rövidekkel, hogy hiányzott rajtuk az uszály, a mi olyan haladás, melyet annál nagyobb örömmel lehet üdvözölni, a mennyiben még a félhosszu uszály is felette alkalmatlan és unalmas, ha a vasuton utazunk, vagy a szabadban kissé fesztelenebbül akarunk járnivalni. A kerek szoknya előnyeiről már többször tettünk említést; sokkal kényelmesebb a közéletben, mindennapi viseletül, míg az uszályos ruha szépségét és — nem bánom — jogosultságát a teremben, a társaságban, kénytelen vagyok elismerni. Vannak már az irányadó hölgyek közül is, a kik ezt elismerik és vallják, és azért tűnhettek fel már imitt-amott a rövidebb ruhák, a melyek kellő diszítésére is gondot fordítanak. Így igen csinosnak találják a keskeny plissé fodrokat a szörkermékből készült ruháknál, ezek fölé egy sor rojtot is vannak föl a szoknyára. A plissé fodrokon kívül a tafotaesikok vagy szegélyek is újból divatba jönnek a nyári ruháknál, a mi igen csinos és igen gyakorlati is, mert nincs annyira az összegyűrésnek kitéve, mint a sok fodor és ráncz. A legcsinosabb ruhák apró kockás vagy csikozott tafotából készülnek: szürke és fekete színben, szürke és kékben, szürke és barnában, mint a melyek jobban kiállják a gyakori viselést is, mint az egyszínűek. Néhány hölgy, a ki még nem tudott megbarátkozni a rövid szoknyával, elől és két oldalt vágja csak rövidebbre ruháját, és csak leghátul hagyja meg a keskeny uszályt, az úgy nevezett zárda-uszályt, a melyet oldalt egy gombbal fel lehet akasztani, úgy, hogy a szoknya mégis rövidnek látszik.

Más alkalommal egyszer már felemlítettem, hogy a tarka és fehér himzés lábra akar kapni a nyári öltözékeknél is. Ez most már tény, kivált olyan öltözékeknél, melyek diszesebb alkalmakra szánvák. Könnyű selyem gazecsikokra nyitott selyemmel himzett virág- és arabeskfüzérék a legkedveltebbek, melyeket aztán vagy simán, egyszerűen alkalmaztatnak a ruhára díszítésül, vagy pedig könnyű ránczba, fodorba szedve. A himzés többnyire egy-egy színezetben van tartva, a ruhához illő, szelid jellegben, a rikitő himzések, a sokféle virágok nem mutatnak finom izlésre. A színes himzés azonban nem csak a ruhákon divatos, hanem még a finom fehérneműeken is. Kisebbség nagyobb fichu-k, kis mantillák, moll nyakkendők és reggeli főkötők legkedveltebb díszítése apró, színes, finom pamutból himzett virágokból és levelekből áll.

Gazdag, előkelő menyasszonyok kelengyéjében például nem hiányozhatik a színes himzéssel díszített többféle divattárgy. Így a legutóbbi időben, egy főrangú menyasszony részére készült fehér selyem reggeli öltönyhez tartozó reggeli főkötő, ujjak és fichu a legfinomabb mousselinen, gyönyörű színes himzést mutattak, olyan finomat, átlátszót, mintha a fuvalom is elvibetné. Kis rózsabimbók, buzavirágok, nefelejtsék, ezek képezik a

legkedveltebb virágszálakat, melyeket nyakkendők végébe himeznek, sőt még a kis felső gallérek és kényes sarkában is láttunk már elszórt virágokat.

Végül pedig t. olvasónőim figyelmébe akarom ajánlani Beck Jakab hatvani utczai fehérneműek raktárát, a hol a legegyszerűbb és legolcsóbb női-, férfi- és gyermek fehérneműktől kezdve, a legfinomabbak is kaphatók, lehetőleg mérsékelt áron. Ezen kívül kaphatók kész gyermek nyári ruhák piqué-ből, cretonból, vászonból, a 2—3 évesek számára 2 frt, 2 frt 50 kron, a 3—6 éveseknek 3 frt, 3 frt 50 kron, valamint nyári pongyola ruhák hölgyek számára perkálból 2 frt 50 kron, satin vagy nyers vászonból pedig 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 frton. Ezek természetesen egyszerű, sima pongyolák, himzés nélkül, csak egy kis színes kihajtással, kékkel, vagy vörössel díszítve. Ugyan e raktárban kaphatók olcsó napernyők is, az előhaladt idény miatt, leszállított áron, például 3 frton már csinos napernyő kapható selyem fülle-szalaggal díszítve.

### Számrejtvény.

Áronfi Fisch Jeanettól.

11. 12. 13. Enyészet alatta s virágkert fölötté,  
Kérlelhetlen sorsunk szomorú jelvénye,  
14. 3. 16. 15. Emberbaráttól, ha kiérdemelted,  
E földön nem töltöd hiába éltedet.  
6. 16. 16. 8. 17. Csapásai borzasztón sujtják az embert,  
Mindazáltal dicsérni kell a jó Istent.  
2. 17. 16. 8. 4. Páris és Róma sokat mutatnat fel,  
Melyek fölött századok röppentek el.  
7. 2. 9. 1. Ország-világ e nélkül nem állhat fenn,  
Szükséges ez úgy zavarban, mint csendben.  
5. 18. 16. Szegény és gazdag közt már régen léteznek,  
És fájdalom! most még jobban emelkedik.  
5. 12. 15. Szeretett hazánkért vérzik ő és küzd,  
Imát mondanak érte golyók zápora közt.  
10. 11. 12. 10. 11. 18. Szelid házi állat, puha mint a bársony,  
De azért sokan ravasznak tartják nagyon.  
1—18. Látása oly emberre emlékeztet,  
Kit Isten nagynak, nemesnek teremtett!  
Megfejtési határidő: július hó 18-dika.

A f. é. 21-dik számban közlött rejtvény értelme:

K a n c s u k a.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Eckert Karnász Mariska, Sárosy Mari, özvegy Várady Istvánné, Dömötör Mária, Korenagh Serk Hermin, Bronts Sarolta, E. Bontz Andor, Hosszu Elekes Matild, ifj. Szlávik Nándor, Moesz Gézané, Szkladányi Teréz, Éhen Gizella, özvegy Vitányi Józsefné, Jánosy Lajosné, Batori Zsigray Istvánné, Hedry Ilona, Dzsinih Pencz Mária, Mednyánszky Margit és Erzsébet, Abonyi Jánosné, Mandula Ida, Jakabffy Ignáczné, Bohus Gyuláné, Lukács Julia, Dömötör Ida, Szécsényi Mariska, Bányay Ilka, özvegy Parraghy Józsefné, Rózsa D., Frantz Albert Adél, Áronfi Fisch Jeanette, Tahy Fehérvári Kornélia, Király Kálmáné, Stresznay Hermin, Hambalek Gizella, Palits Mari, Mandits Erzsébet, Tóth Bertalané.

### T a r t a l o m.

Helvey Laura (arczképpel). — Mi van multadban? Endrődi Sándortól. — Röpke szerelem, Pasteiner Gyulától. — Karlsbadi emlékek, Kóczán Ferencztől. — Dagály idején, Waring Jánostól. — Egy lét története. — Budapesti hírvivő. — A háború. — Irodalom és művészet. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Helvey Laura arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



26-dik szám.

Julius 1-sején.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET  
KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

---

XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országút 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |   | R. katolikus és protestáns naptár |                 | Ó-naptár   | Izraeliták naptára | Hold-járás | N a p |        |      |
|-----------------------|---|-----------------------------------|-----------------|------------|--------------------|------------|-------|--------|------|
|                       |   |                                   |                 |            |                    |            | kelte | nyugta |      |
|                       |   |                                   |                 |            |                    | óra        | perc  | óra    | perc |
| Jul.                  | 1 | Vasárnap                          | G 6 Tivadar     | G 5 Tibolt | 19 B 5 Jud., Thádé | 20         |       | 4 7    | 8 0  |
|                       | 2 | Hétfő                             | Sarlós Bold. A. | Otto       | 20 Illés           | 21         |       | 4 8    | 7 59 |
|                       | 3 | Kedd                              | Kornél, Soma    | Heliodor   | 21 Julián          | 22         |       | 4 8    | 7 59 |
|                       | 4 | Szerda                            | Ulrik püspök    | Oseas      | 22 Özséb           | 23         | ☉     | 4 8    | 7 59 |
|                       | 5 | Csütörtök                         | Vilm. Ap. Dom.  | Czirilla   | 23 Agrippa         | 24         |       | 4 9    | 7 59 |
|                       | 6 | Péntek                            | Izaiás próféta  | Ezaiás     | 24 János születése | 25         |       | 4 10   | 7 59 |
|                       | 7 | Szombat                           | Vilibald püspök | Eszter     | 25 Febronia        | 26         |       | 4 11   | 7 58 |

## V i d é k i t á r c z a.

**Pápa** városának nőegylete mult vasárnap tartotta, a segélyezettjeinek kiadott gyógyszerek fedezésére évenként tartani szokott „kóstoló“-ját tizkrajczáros belépti díjjal s étel- és ital-adagok mellett. Lehetetlen elég dicséretet és elismerést találni az egylet tisztelt és szeretett elnöke: Koller Jánosné született Talián Gizella, alelnöke Szvoboda Venczelné, pénztárnoka Szelestey Lajosné asszonyok és a titkár Antal Gábor működését illetőleg. Ugyszintén a legnagyobb elismerés és köszönet illeti az ügybuzgó választmányi tagokat s velük az egész bőkezűen adakozó és nagy számmal megjelent közönséget. Lehet képzelni az összeajándékozott, pompásan kiállított ételek és legfinomabb italok mennyiségét, ha megemlítjük, hogy tizkrajczáros díjak mellett 435 frt 30 kr lett a bevétel. A zenét is a választmányi tagok maguk fizették. A közel vidék és a város szépeinek nagy társasága gyült egybe a városi óvoda tágas helyiségeiben. Gróf Batthyány Lajos nemes lelkű özvegye, mint minden évben, ez alkalommal is egyike volt a kegyes adakozóknak, küldeményeivel bőkezűen emelve az asztalok díszét. Az idő kedvezőbb már nem is lehetett volna.

**A Nagy-Szeben** környékén lévő Szelistye, Resinár stb. román községekből a románok tömegesen mennek ki Romániába. Ennek azonban nincs semmiféle politikai indoka, a kivándorlók azt gondolják, hogy ott igen sok pénzre tehetnek szert, miután az egész ország fegyverben állván, a napszámosra nagy szükség lesz. Számításukban azonban csalatkozhatnak, mert az idegenek iránt nagy a bizalmatlanság, sőt az a kellemetlenségük van, hogy vagy visszatolonczoltatnak, vagy rendőri felügyelet alá vétetnek, vagy — főbe lövetnek.

**Várpalotáról** írják: A török testvérek által fölújított Corvinák korszakában mi várpalotaiak, kik a török küldöttség budapesti fogadtatásban részt nem vehettünk, eleget tettünk „igazságos“ királyunk emlékének az által, hogy e hó 10-dikére helybeli dalárdánk által rendezett és hangversenynyel összekötött tánczvigalmunkat a pusztapalotai vadonban, a Mátyás király által épített vadászvárak romjai alatt, az ezredéves bükkök, tölgyek árnyában tartottuk meg. Ugy a helybeli, mint a vidékről összesereglett szép társaság föllelkesítette a jó kardal és zene által, időt vett magának arra is, hogy a meredek szirten épült hajdan királyi, jelenleg pedig saastanyát megnézzé, és ez — szárnyaink nem lévén — nem kis fáradságba került; de a küzdelem ezerszer kárpótolva lett a várfalak közt, hol a nők hajfürteiket, mi férfiak pedig kalpagjainkat a vár mellett elnyuló kertnek már elvadult lilomaival, szegfűivel s vadrózsáival díszítettük s félrevonulva a vártorony egy-egy ablakába, elmerengtünk nagyságán amaz

„igazságos“-nak, kinek buvárlatai a tudományokban, fél Európa feletti kormányzati gondjai s a csaták zaja közepette is jutott ideje arra, hogy a Bakony vadregényes csendjébe vonulva, a szirtekről dörgve löjjön az erdők rettegett vadkanjára, farkasaira és félénk őzeire, szarvasaira

**Tisza-Ughon** az ottani archaeologiai magántársulat muzeuma számára Fechtig Imre báró által felajánlott és saját költségén felszerelt helyiségben az eddigi régészeti kutatások eredménye immár rendezve elhelyeztetett, a szakkönyvtárral együtt, és nem rég egy kis nyári ünnepélyvel megnyitattott. Ez év tavaszán két izben eszközöltettek ásátások a szelevényi menyasszony-dombon és pedig meglepő eredménnyel. Az első ásátás főeredménye egy ritka nagyságú, 90 centiméter átméretű hamvveder; a második pedig egy hiánytalan női csontváz, 2 bronz karperecz és 2 bronz gyűrűvel. Ezenkívül még 3 gyermek-koponya, különféle alaku cserépedények, kő- és csont-eszközök nagy mennyiségben találtattak.

### Különfélék.

\*(„Kirándulás.“) Báró Osten-Sacken Frigyes orosz tábornoknak, ki a orosz belügyminiszteriumban osztályfőnök, gusztusa támadt szét nézni a gácsországi Kárpátokon. Kéj-utazásában azonban megakadályozták, mert mint kémet elfogták. Nem volt láttamozott utlevele, ezt adja az elfogatás indokál a lebergi hivatalos lap. Bécsből történt az intézkedés, hogy szabadlábra helyeztessék. A lengyel lapok a tábornok urról furcsákat irnak. Ő volt megbizva 1861-ben — midőn Orosz-Lengyelország mozogni kezdett — hogy némely kormányzóságban a parasztokat a nemesek ellen lázítsa; ugyan csak ez az ur volt főnöke 1863—1864-ben a titkos orosz rendőrségnek egész közép Enrópára, Stuttgart székhelylyel.

\*(Hüselő képviselők.) A mi honatyáink bizony megirigyelhetik e kanikulában angol kollegáikat. Az alsóházban ugyanis az épület hüsen tartására jeget alkalmaznak úgy, hogy a terem mérséklete 4—5 fokkal alacsonyabb, mint a parlament épületén kívül. Az intézkedés igen czélszerűnek bizonyult be. Nálunk azonban legfeljebb befüteni szokás afféle kiegyezési javaslatokkal, melyeket el is hagytak a komor őszi időkre.

\*(Kellemetlen utitárs.) Mult szerdán a chalonsi pályaudvarban nagy volt az izgalom. Egy váratlan utlan utas, egy krokodil, a pályaudvarban ugyanis fel-alá sétált, mely egy járó-kelő állatseregéből szökött meg. A szörnyű állatnak befo-



gatása nem könnyű dolog volt, mert oly gyorsan futkosott, hogy alig lehetett utólréni s közben óriási száját kitátva, oly állást foglalt el, mely a legbátrabbat is megfélemlíté. Végre sikerült a majdnem két méternyi hosszú állatot egy nagy kőszénfészterbe terelni, melybe oda zárták, míg tulajdonosa érte nem jött.

### Megbízások tára.

Naszódra B. Z. A. urnőnek: Milyen igazi örömmel olvastam kedves, bizalmas sorait! Igenis, barátnéja szeretek lenni olvasónőimnek, és nagyra becsülöm, hogy sokaknak vagyok az, hogy érzik feladatomban, czéлом egyik főtelevésését: barátnéja, szórakoztatója és tán némelykor hasznos utmutatója is lehetni magyar hölgyeinknek. — Az egész küldeményért kérem alkalomilag a csomagolási 20 krt megküldeni. Szives üdvözet!

Nemes-Militicsre P. O. J. urnőnek: A legszivesebben küldtem meg.

Pozsonyba L. K. urnőnek: Örömmel vettem kedves sorait. Erőt adó biztatás ez, a mire oly nagy szükségünk van édes mindnyájunknak.

Aradra S. J. urnőnek: El van küldve.

Högyészre D. Zs. urhölgynek: Ujból megküldtem. Fogadja szives köszönetemet kedves soraiért. Meg fog győződni, hogy ez más „vállalat“ mint a mikről megemlékezett.

Kossuthra P. M. urhölgynek: Az említett megrendelést, eddig legalább, még nem vettem.

M.-Szigetre Sz. J. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Omoraviczára I. R. urhölgynek: A régi könyvekkel nem szolgálhatok már, azért az azokra küldött 90 krt a jövő előfizetésbe számítottam be. Sziveskedjék ugyanezt tenni.

Ságira B. G. urnőnek: Néma gyermeknek, anyja sem érti szavát!

Sz.-Udvarhelyre H. E. urhölgynek: Magánlevelet irtam, a kívántat pedig megküldtem.

N. Surányba T. B. urnak: Magánlevelet irtam.

Komáromba K. E. urnőnek: Megküldtem.

Győrbe Gy. K. urnőnek: Ugy-e bár nem került ki figyelmét, hogy a könyvek meghozatala lapom iránt egész évi kötelezettséget von maga után?

Nagyváradra L. O. urhölgynek: Becses küldeményt olyformán vettem, mint az egykori ura rákot — csak levélben. Sziveskedjék utána nézni.

Galgócra S. R. E. urnőnek: El van küldve.

Galanthára K. K. urhölgynek: A másik hat kötet a második félévben jelenik meg.

Zomborba H. G. urhölgynek: Rövidebbet kérek szépen!

Láczára R. M. urőnek: El van már küldve. Szives üdvözet.

Bódéra B. E. urhölgynek: Nem lehetne-e a csomagot valamikor alkalommal visszaküldeni?

### H I R D E T É S E K.

## A nyári idényre

ajánlja

Hatvani utcában és magyar utcával

szemben levő

## uri-, fi- és gyermek

### ruháraktár

## elegáns és olcsó öltözeteket

Brünni gyapotszövetekből a legocsóbb ár mellett

és pedig:

|                               |              |           |
|-------------------------------|--------------|-----------|
| Szövet öltönyök . . . . .     | 16 forinttól | } feltebb |
| Salon öltönyök . . . . .      | 25           |           |
| Nadrágok . . . . .            | 5            |           |
| Felöltő (Überziher) . . . . . | 12           |           |

Fiu- és gyermek öltözetek 2—14 évig szövet, lüszter, és vászonból nagy választékban kapható.

Megrendelések 24 óra alatt eszközöltetnek. A t. közönség becses bizalmaért esedezik

**Leitersdorfer D. Fia.**

## 101 gyermekjásék

leírását tartalmazó

## JÁTÉK-KÖNYV

hangjegyes dalokkal,

összegyűjti és szerzi KOMJÁTHY GYÖRGY.

A kemény kötésben díszesen kiállított munka ára: csak 1 forint. Névnapi ajándokul és a szünidőben való szórakoztatásra nagyon ajánlható.

Megrendelhető szerzőnél Budapest IV. ker. Pappnövelde utca 3. sz.



Az előrehaladt idény miatt

## napernyőket

nagyon leszállított áron eladunk.

**RANZENBERGER testvérek**

Váci utca a korona kávéházzal szemben.

## KONT MANÓ

első magyar

## szalmakalap-gyára

és divatárak raktára,

Budapesten, sütő-utca, Károly-kaszárnya 3. sz., elfogad mindennemű szalmakalapot tisztításra és a legújabb divatszertint átalakításra

Kalapok és díszítések, hölgyek, urak és gyermekek számára nagy választékban a legjutányosabban kaphatók. Vidéki megrendelések kívánat szerint pontosan eszközöltetnek.

**FOGORVOS.**

**Dr. ÁRKÖVY J.**

Orvos- és sebész-tudor, fogász-mester.

(Londonban képzett fogtómó)

Lakása: Váci-utca 21. a „Nagy Kristóf“ átellenében.

Gyönyörű szép  
**HÖLGYRUHAKELMÉK**

a legkedvezőbbben megvásárolhatók

**HAMBURGER ADOLF-nál,**

Budapest, koronaherezeg-utca 8. sz.

Minták kirvártára azonnal írvény és várményre bármely külföldiek.

## Napernyők

a legelőkelőbb bécsi gyárakból.

bámulatos olcsó áron

Clothfodros napernyő 90 kr. 1.25 bélelt, 1.60, 2 frt, chinai formában 2 frt 50 kr.

Cloth Eu tout cas 16 zolos 1.50, 18 zolos 2 frt, bélelt olyan 50 kerral drágább.

Selyem fodros napernyő bélelt 2.80, 3.50, 4, lelegegánsabb 5, 5.50, 6 frt.

Selyem Eu tout cas 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50 és 6 frt.

Küldemények utánvéttel pontosan eszközöltetnek.

**Beck Jakabnál,**

hatvani és újvilág utca sarkán.



# Török József gyógyszerháza, király-utca 7. sz.

## Glycerin-Créme a legjobb bőr- és arcztisztító-szer.

Több év óta hatályos szernek bizonyult szeplő, napsütés, folt, bőrbaj és kelések ellen. Ez egy igen sikerült egyesítése a legártatlanabb szerekeknek, melyek a bőrt nemcsak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalsági frissességét tartják fenn. A folyékony glicerín-crème eltér az eddig közönségesen használt glicerín-illatszerektől, melyek a glicerín-en kívül semminemű hatályos részeket nem tartalmaznak. Egy üveg ára 1 frt. 20 kr.

### Legfinomabb glicerín-szappan

glicerín és illatos növényekből, kitünően tisztít és élénkíti a bőrt, és e finom piperesszappan minden kívánt előnyeivel bír. Ára 35 krajczár.

### Párisi hölgypor (legfinomabb Poudre de riz)

a bőrnek a leggyöngédebb fehér színt adja, és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknél úgy férfiaknál is, borotválás után. nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 50 krajczár és 1 frt.

### Kézmosópor.

mandulaszappan és spermacetből készítve, a legártatlanabb arc- és kézbőrtisztító szer. Egy doboz 50 kr.

Amerikai kautsuk-tyukszemgyűrűk és essentia, ára 60 kr.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapesten, király-utca 7. szám.

## Angol és francia illatszerek.

### Ylang-Ylang. 1 frt. 50 kr.

Ess-Bouquet ára kisebb üveg 2 frt, nagyobb 4 frt. Springflowers 2 frt. Jokey-Club 2 frt. Huile philocome de la société hygiénique 1 frt 50 kr. Eau Athenienne 1 frt 50 kr. Eau de Cologne legfinomabb valódi J. M. Farina 1 frt, kisebb üveg 50 kr. Vinaigre de Bully 1 frt 50 kr. Savonde Thridace Violettlől Párisban 1 frt. Illatos szájgyöngyök (cachou aromatisé) 60 kr. Eau dentifrice du Dr. Henocque 2 frt.

### Cs. kir. szabadalmazott

## egyetemes emésztőpor Dr. Gölistől.

Eddig még utól nem éretett hatására nézve az emésztés és vértisztítás terén, s a test táplálása és erősítésére nézve. Ez által naponkint kétszeri és sokáig folytatott használata mellett valódi gyógyszerre válik számos, még makacs betegségben is. mint p. o. emésztési gyengeség, mell-égés, a gyomor túlterhelése, a belek petyhüdtége, idegyengeség, mindennemű aranyeres bajok, görvéne, g uga, sápadtság, sárgaságban, valamennyi idült bőrbaj-, rák, időszakos fájások, férgek és köves betegségek, tulnyálkásodásban, stb. Ez az egyetlen és gyökéres szer a megrögzött közhvény és mellbajban (tuberculose.) Asványvíz gyógyászatnál, úgy azelőtt, mint annak használata alatt, valamint utólagosan gyógyszerül is kitünő szolgálatot tesz.

Egy nagy skatulya ára: 1.26 kr. Egy kis skatulya 84 kr.  
Főraktár Budapesten, Török József gyógyszerész urnál.

A hamisítástól megmenekülésre figyelmeztetek mindenkit, hogy a valódi egyetemes emésztőpor Dr. Gölis pecsétjével van elzárva, s minden skatulya a védbélyeggel s kívülről ily czímmel van elzárva:

K. k. concess. Univ.- Speisen Pulver des dr. Gölis in Wien.  
Főszállítóhely: Bécsben, Stefansplatz 6. (Zwettlhof.)

## Párisi pecsétisztító.

Kitünő jósaú szer, melylyel néhány perc alatt mindennemű zsír-, olaj-, szurok-, faggyu-, vaj-, kocsikenő-, olajos festek-, hajkenő- és izzadság által bármily kelmeben, a ruhában, selyemszallagban, bársonyban, keztüben, bútorokban, szobakárpitokban, acélmetsetekben okozott pecsétet ki lehet tisztítani. Ára egy üvegnek 1 frt.

**Stájer növénynedv,** mell- és tüdőbetegnek számúára. Egy üveg 88 kr.

**Engelhofer izom- és ideg-essenciája,** egy üveg ára 1 frt.

**Dr. Krompholz gyomor-liqueur,** egy üveg ára 50 kr.

**Dr. Braun stomaticon (szájvíze),** egy üveg ára 88 kr.

**Purgleitner alvissavas mésszörpje** tüdőbetegségek ellen.  
Egy üveg ára 1 frt.

Minden igazi és legjobb minőségben kapható:

Budapesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, király-utca 7. sz.

## SALICYLSAV-KÉSZÍTMÉNYEK, pipere-czikkék.

Kielhauser H. okl. gyógyszerésztől és illatszergyárostól Grácban.

A Salicyl-sav a drezdai dr. Heyden vegytani laboratoriumából, azon felette kedvező eredmények után, melyeket a dr. Kolbe, dr. Neubauer, dr. Wagner stb. tanár urak kísérletei előidéztek, már világhírt vívott ki magának mint erjedést és rothadást akadályozó anyag, és nem csak fényesen érvényesül mindennemű belső bajok ellen, hanem czélirányos összetételben még fölülmulthatlan óvszer a bőrre, hajra és fogakra nézve, Anticeptikus hatása különösen rendkívüli; megakadályozza a sérült szervek rothadását, s ezzel együtt eltünik az azzal járó kellemetlen szag is.

|                                         |         |     |        |
|-----------------------------------------|---------|-----|--------|
| Salicyl-toilette-szappan . . . . .      | darabja | ára | 50 kr. |
| Salicyl-toilette-víz . . . . .          | "       | "   | 70 "   |
| Salicyl-fogpor . . . . .                | "       | "   | 50 "   |
| Salicyl-fogpép . . . . .                | "       | "   | 60 "   |
| Salicyl-szájvíz . . . . .               | "       | "   | 60 "   |
| Salicyl-hajkenőcs . . . . .             | "       | "   | 50 "   |
| Salicyl-hintőpor (lábak izzadása ellen) | "       | "   | 50 "   |

Főraktár Magyarországra nézve: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapesten, király-utca 7. sz.

## Minden régi köhögés ellen,

mellfájdalmak, sok évi rekedtség, torokbajok, s tüdő nyálkásodása ellen s több orvos által megpróált

## fehér mellszörp,

oly gyógyszer, mely még soha sem használtatott a legkielégítőbb eredmény előidézése nélkül. Ezen szörp már az első használatnál feltünőleg jótékonyan hat, sőt a göresös- és hők-hurutnal elősegíti a nyulós és megrekedő nyálka köhögését, azonnal enyhíti a gége ingerlékenységét és rövid idő alatt eltávolít minden, ha még oly heves, sőt magát a legveszélyes szárazbetegségi köhögést, és a verhanást is.

Ára: 1 egész üveg 3.60, 1/2 üveg 1.80, 1/4 üveg 90 kr.

Mayer G. A. W. Breslauban.

Főraktár Budapesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utca 7. sz.

## Valódi Kaukaszféle poloska irtó szer.

A legbiztosabb szer a poloska ellen, az egész sereget egyszerre és mindenkorra elpusztítja.

Ára: 35 kr. 70 kr.

## Feytona.

A híres amerikai szer fogfájás ellen, használás után rögtön hat.

Ára 50 kr. o. é.

## Római Hajbalsam,

mentvén izzadság zsír és korptól a fejbőrt megszabadítja, erősíti a hajgyökeret és hajkihullást meggátolja.

Ára: 80 kr.

## Bojtorjángyökér- olaj.

Érős hajnöves előidézéséül.

Ára: 40 kr.

## Féreg irtó szer.

Mindenre nő férgék irtására,  
Kis doboz 25 kr. — Nagy doboz 50 kr.

## Francia

## hajfestő folyadék

(Chromatique Parisien),

melylyel akármiféle színű haját tetszés szerint és tartósan feketére, barnára vagy szőkére festhetni, legfőlebb 10 perc alatt; hatása olyannyira ismeretes, hogy további dicsőre nem szorul.

Ára 2 forint.

A hozzá való eszközök, úgy mint két kefe és két csésze 50 kr.

Főraktár:

Budapesten TÖRÖK JÓZSEF  
gyógyszerésznél, király-utca  
7. szám.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetmények nélkül)

Évnyegyedre 3 frt, — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvsomagolási díj félévenként  
20 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

26. SZ.

Julius 1-sején.

1877.

Havonkinti színezett  
divatképpel,

minden szükséges himzetrájkokkal.

Évenként

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meg hozatala egész  
évi járatási kötelezettséget foglal  
magában a lap irányában.

## P o r é s h a m u.

(Elbeszélés.)

Vértesi Arnoldtól.

I.

Minden kisvárosnak megvan a maga bákirálynéja; egy ünnepezt hölgy, a ki bárhol megjelenik, mindenütt ő az első, neki bókólnak legjobban, őt bámulják legjobban; elismert hatalmasság, nagy hatalmasság. Nem mindig a legszebb ugyan, nem is a legfiatalabb s néha nehéz kitalálni, hogyan jutott a trónra, de elég az ahoz, hogy ott ül és uralkodik, még pedig gyakran rendithetlenebb tekintélyvel, mint némely „isten kegyelméből“ tengődő potentát.

Tessék csak megpróbálni például Óváron, ki ingatja meg a Maróthy Laura trónját? Ki mer vetélytársul föllépni az ünnepezt szépség ellen? Mit tetszik suttogni? Hogy már tíz év óta tart ez a szereplés? Hogy a szépség nem olyan mint az ó-bor, mely annál kitünőbb, mennél öregebb lesz? — Oh igen, a szépség is tökéletesedik az évek számával; a művészet segélyére jön a természetnek.

Őn nem szereti a bemázolt képeket. — Ki beszél itt bemázolt képekről? Tessék csak megnézni ezt a fejedelmi alakot, a mint belép a bálterembe s aztán jusson eszébe önnök kutatni, valjon e ragyogó szemek, e bibor ajkak, e vakító bársony nyak, e csábító termet mit köszönhet a természetnek s mit a művészetnek?!

Nem, ezt senki sem keresi. Sőt egyebet sem keresnek. Régóta megszokták úgy tekinteni Maróthyékat, mint a legelőkelőbb családot. Senki sem kutatja, honnan kerültek ide, hogyan kerültek ide?

Valamikor lehetett ez pletyka tárgya, de az már régen volt. Nagyon régen. Akkor, mikor az öreg Maróthy esperes mint kanonok ide költözködött Óvárra szép unokahugával s annak gyönyörű kis leányával. Persze hogy akkor kérdezték

ték az emberek egymástól, valjon milyen rokonságban áll a szép asszony a főtisztelendő urral? S összedugták és csóválták a fejeiket, ámbár Maróthy kanonok hatvan év körül járó aggastyán volt már akkor is.

Most közel áll a nyolczvan évhez, roskatag, összeesett alak, kibe már csak hálni jár a lélek. Csak úgy fölteszik a hintóba s leemelik, ha templomba megy. A rágalom régóta elnémult már. Maróthy Lászlóné s a fiatal leány hiven ápolják jötevőjüket. Ugy látszik, ez az egyetlen lény a világon, a ki iránt ragaszkodást mutatnak; az egész többi világra hidegen, büszkén tekintenek.

Meglehet, hogy épen az a hidegség, az a büszkeség alapította meg tekintélyüket. Ha Maróthy né akart volna közeledni a kis város haute-voléjához, valószínűleg visszautasításra talál; de mert nem kereste senkinek kegyét, az ő kegyét kezdtek keresni. A nagy ebédek és estélyek Maróthy kanonok házában a legfényesebbek voltak az egész kis városban s minden előkelőségre számot tartó család igyekezett jelen lenni ott.

Az öreg Maróthy kanonok maga ritkán ebédelt és soha sem vacsorált vendégei közt. Néha végiment köztük unokahugának karjára támaszkodva, barátságosan bőlintott jobbra, balra, egy-két nyájas szót dadogott, de nem várta be a feleletet, mert hiszen úgy sem értette volna, nagyot hallott.

Szemei is igen meggyöngültek pár év óta. Mindenki azt mondja, már nem él sokáig s jó volna Maróthy nének magáról meg a leányáról gondoskodni. A sok dáridó, trakta fölemész-tette a kanonok dus jövedelmét; előre mondhatni, hogy ott ugyan nagyon kevés fog maradni a kanonok holta után s akkor bajos lesz folytatni az eddigi életet.



Aztán hiszen a bálkirálynék is megöregednek végtére s mikor valaki tiz év óta folyvást tündöklök minden tánczvigalmon, nagy a kilátás rá, hogy nem sokáig fog már tündökölni s elérkezett az ideje, hogy kissé körül tekintsen a völegény után.

De úgy látszik, a büszke leány nem igen nyujtogatja ki kezét s hagyja tovább röpülni a lepkéket. Elfoghatott volna már nem egyet, csak akarta volna. Néha már föl is kerekedett a kisvárosi pletyka s beszéltek nem sokára megtörténő eljegyzésről. Mindenki várta a nevezetes napot, az egész város haute-voléeja oda tódult Maróthy kanonokhoz vacsorára. Ettek, ittak, de egyéb nem történt. Maróthy Laura nem megy még férjhez.

Most az a hír futott végig a kisvárosban, hogy a szép Maróthy Laura apáca akar lenni. Ki kezdte terjeszteni ezt a hirt, nem tudják, de az ilyen hírek mindig gyorsan elterjednek az ilyen kisvárosi közönség közt. Eleinte csak titkon suttognak róla, mint valami nevezetes ujságról, a mit félig hisznek, félig nem; aztán akadt, a ki meg is kérdezi Maróthyét, igaz-e?

Maróthyé fölsohajt arra a kérdésre.

— Oh, lelkem, isten tudja! Egy idő óta olyan különös gondolatai vannak Laurának.

— Hát csakugyan zárdába akar menni? Hallatlan! Ilyen szép fiatal leány, a ki válogothat az ifju emberek közt, a kit mindenütt ünnepelek! Igazán megfoghatatlan.

— Én is azt mondom, — sópánkodott Maróthyé; de Laura olyan makacs és olyan különös egy idő óta.

— Leányszeszély, majd elmulik, — vigasztalta a busuló anyát a kérdezősködő aszonyság. — Én is mindig a zárdáról álmodoztam leány koromban s aztán mégis férjhez mentem. Nem is bántam meg, mert hát csak jó az, ha az embernek saját háza, családja, gazdagsága van.

Maróthyé halk fohászt fojtott el ajkán. Saját háza, családja, gazdagsága. Ah, igen! És élhetnének kényelemben tovább. Gondoskodva volna róluk, így...? Ki tudja, meddig tart ez a jólét s mikor kezdődik a nyomoruság? Az öreg kanonok élete csak olyan már, mint a gyertya lángja, a legkisebb szellő kiolthatja.

Mind ez átfut Maróthyé elméjén, de nem szól semmit, sőt arczára visszatér szokott büszkesége s ajkait kevélyen fölbigyeszti, mikor a jó barátné arról kezd beszélni, hogy talán valami boldogtalan szerelem...

— Boldogtalan szerelem? Tréfálsz, lelkem?

A kérdezősködő jó barátné arra a kevély hangra egészen kiesik sajnálkozó szerepéből és siet biztosítani Maróthyét, hogy csak tréfa volt, hiszen nincs oly fiatal ember, ki boldog ne volna, ha Laura reá vetné szemeit.

Magában pedig annál inkább azt gondolja, csakugyan úgy lesz, boldogtalan szerelem, titkolni akarják, restellik. De ugyan ki lehet, a kiért a kisasszony eped?

És az egész kisvárosi haute-volée azon töri aztán a fejét, valjon ki lehet, a kiért Maróthy Laura hiába eped?

Találgatják ezt is, találgatják azt is, de nem tudnak az igazira rá akadni. Hiszen Laura eddig minden fiatal ember iránt oly határtalan büszkeséget mutatott. Valjon ki lehet hát ez a bizonyos? Gróf? Herezeg? Tündérfi?

## II.

A kanonokok házai sorban állnak egymás mellett Óvárrott s egy egész utcát képeznek. Ócska egyemeletes házak, mindegyik tágas udvarral s az udvar végében hosszán elnyúló

gyümölcsös és veteményes kerttel, nem annyira séta, mint inkább a konyha számára berendezve s ha némelyik kertben a salátás és káposztás ágyakon kívül virágot is találhatni, az csak az illető tót kertész magány szorgalmának kifolyása s többnyire csak a méhek és a szakácsnék kedvéért tartatik.

A Maróthy kanonok kertje sem nagyon különbözött e tekintetben a többitől. A zsálya, a bazsalikum, a rozmaryng és georgina képezték ékességeit. Annál inkább föltünhetek tehát mindenki előtt azok a szép citromfák s az a nagy üvegház, mely a a citromfák számára épült s néhány ritka exotikus növényt is rejtegetett vasabroncsos nagy faedényekben. A mostani kertész szegény a neveiket sem tudta; a nagyságos és főtisztelendő ur pedig soha sem törődött az ilyen hiábavalóságokkal, ő úgy örökölte egy elődétől s régóta ki is hányatta volna, ha unokahuga Laura meg nem könyörül rajtok.

Az ő kedvéért meghagyják az üvegházat s a fiatal leány majd mindennap eljött és egy órát, néha kettőt is elsétált ott magányosan, mialatt künn rázta a fák kopasz ágait a fagyos téli szél, mialatt erősen havazot vagy leereszkedett a homályos köd s a nappalt alig birta már az ember megkülönböztetni az estétől.

(Folytatása köv.)

## K e s e r v.

Darmay Viktortól.



lom volt eddig életem csak —  
S oh! mégis oly boldog valék!  
Mint a csavargó koldus,  
A ki egykor jövendő  
Trónjáról álmodék.

Az én trónom a te szerelmed  
Volt, s annak tündérereje.  
Az én királyi pálczám,  
A mely előtt meghajlott  
A sors, mely vadként üldöze.

Te voltál hitem birodalma  
Reményim kéklő távola...  
Mig álnok hűtlenséged  
Befödte mind e képet,  
Mint sűrű, gyászos éjszaka.

Világom elborult... előttem  
Csupán a sötét fuvatag...  
Szívemben rettegés van  
És lankadó nyomomban  
Az üvöltő vadak.

Ha meghalok én jól tudom, hogy  
Nyugtom nem lesz a föld alatt; —  
Folytatni fogom én a sirban  
Bevégezetlen álmitam.

A rég meggyilkolt gyötrő vágyak,  
Ez undok, átkos szellemek  
Ott lesznek mind, jöttömre várva  
S betöltik újra szívemet.

S szívemben ah! föléled újra  
Mind az, mi egykor kinezott...  
És siromon tavasszal, őszszel  
Kihajt, mint tüske s vad bozót.



## A k e r t b e n .

Reggeli harmatban tündököl fű, fa és bokor minden levele; a kék orgonavirágok mintha csak ezüsttel volnának előntve, a karsu fűszálak meg alá felé hajtogatják pihikés fejceskéküket, mert mindenik megkapta a maga csillogó-villogó, vizes terhét az édes-kedves, üdítő harmatból. Az a csupa ragyogó csillogó tündökletesség azonban mégis csak a reggeli nap míve, a ki ép e perczen a biboros keletről indul meg, és a valóságos hajadon szépség, aranyos ékességben ragyogva, kezdi meg nappali útját ama kék tengereken, ott fenn a magas légben. Beh csak gyönyörűség nézni a nagy kerek mindenségnek eme csudaszép és malasztteljes királyasszonyát, a mint így elérhetetlen magasságban, megközelíthetetlen fenségben, boldogságot, életet osztogatva, egyetlenegy nagyságos voltában pályáján halad.

Szinte úgy van, mintha a világ minden élő teremtését külön-külön általjárná az igézet, a mi alá omlik belőle. Amott tul a patakon a sudaras kőrifák meg se mozdulnak az izzó-vere reggeli fényben, itt a kertben a zanót szelideden alábo-csátja tavaszi zöld galyait, az orgonafa meg mint valami nagybecsű, illatos ajándékot, nyujtogatja fölfelé telided virágtobzait az egek sugárékes királynője elé.

Olyan valami ünnepélyes ennek a ragyogó fényes fejdelemasszonynak a völgybe fordulása, és minket is aligha nem hódolatteljes tisztelet fogna el, ha itt is, ott is, lent a patak felül a zöld galyak közül, amott meg az erdőben, és itt a kertben annyi száz meg száz torok vidám kurjongatást és ujjongatást nem vinne végbe, elannyira, hogy jóformán időnk sem marad az ünnepélyes hangulat és komoly elmélkedés számára, de meg kedvünk sincs hozzá.

A mint a hajnal keleten megpirkant, a szárnyas dalnok-sereg már ébren volt a völgyben. Első a kedves kis fecskehim jelent meg az ereszen és csendes fecsegéssel csicseregte ki szeméből az álmat. Utána a pinyóke amott a patak partján a bükkösből hajingálta idáig reggeli köszöntőjét és csattogó harsonájával az összes madárvilágot hozta mozgásba. A csipkema-dár ott a sövényen, a rigó az utszéli bokorban, a pirók a kőrifa tetején, a barázdabillegető, a csiz, sőt még a csókák is, amott a jegenyék gubanczos ágai közt tanyázva, mind valamennyien, a hányan csak vannak fa és bokorban lakozó madarak, egytől-egyig neki zendítik ujjongató, csattogató reggeli himnuszait a völgyben. Majd úgy van, mintha az összes dalnok-sereg amott az erdőben volna; majd meg, mintha ott lent a patak menti kőrís- és fűzesben, azután meg mintha erre felé a kertben az orgonabokrokban, a gyümölcsösben és jegenyéken zengene, és az ágak és valamennyi levegő telided-tele van édes csendüléssel.

Egész fenn a zanót legtetején a fekete rigó ül és nyujtogatott rezgő szakaszokban úzi-fúzi danáját. Nagyon jó barátok vagyunk mi ketten, már mint én és a poszáta, azért teljes bizalommal a barátság változhatlansága iránt, ágról-ágra szállva jöveget, egész hozzámig és tele csacskaálja fejemet azzal a sok mindentéle dologgal, a mi az efféle énekestől csak kitelik. Az éjjel a zanót pompás virágai kinyilván, magukhoz csalogatták a virgoncz, kicsi madarat fagyalbokorbeli lakásából, hogy szépségüket megénekelje. És meg is teszi jószívvel, úgy is csupa csudaszép mese a feje és csupa ezüstcsengésű zöngemény a kebele. Dalolva suhogott át a légen, dalolva kerengett egyet fenn a fasudár felett, és dalolgatva ül most a finom, gyenge, hajlós galyacsán, jobbra-balra imbo-

lyogva, forgolódva, majd a karikázó fecskék, most meg a szomszéd fán a csipkema-dár után kandikál, majd ismét a pirók furulyázását hallgatja, vagy által-által kacintgat a pinyókére, a melyik a patak szélén egy aláhajló fűzágon ide-oda tipeget, és időről-időre ragyogó bóbítóját borzolgatja, egész hegyke kénynyel felfujja magát és nagy garral a völgybe kajdász bele.

„Teljes világéletében betyár volt az, és az marad“, gondolhatja magában a poszáta és a hozzá legközelebb álló jegenye tetejére száll, hogy annál jobban oda nézhessen a legenyre. „Így teszen az, csupa zaj és robaj, attól a perctől fogva, hogy a tavaszi nap hazaszólitotta délről. Meg nem fér senkivel, legkevésbé a tulajdon vérével; persze az egész világra tartozik, hogy ő kicsoda, micsoda, a világ minden lábas jószágára. Akár az erdőben, akár künn a völgyben, a hová csak a pinyó beteszi a lábát, ott van is mit hallani tőle, kora hajnaltól késő éjszakáig. Már hazajövet az uton is egyre csapózott, boldog-boldogtalanba belekötött, ennek is, annak is nem szenvedhette a képét, és milyen hejehuja lakodalmat csapott duska feleségével, a melyik most ott a bikkfa galyai közt azt a gyönyörű körülkerek pinyóke-fészket őrizgeti.“

Ennél többet ez egyszer nem ujságol a poszáta, hanem egy jött-ment bogár után rebben, a melyik e perczen épen a fa előtt talált csatangolni, azzal alásiet a fagyalbokorba, utána nézni, ha valjon szép csendesesen és jó rendben van-e ott minden.

Ezalatt a barázdabillegető pár apróka léptekkel felballag a patakról, onnan meg éles sipogással a háztetőn át a kertbe libeg, hol az utszéli árnyas hajtások tövében utána néz a rovaroknak, melyek ott dologtalanul mélézgatva a harmattal terhes kocsányokon csüngenek. A reggeli nagy hangversenyben a két barázdabillegető nem tűnt ki személyenkint, most azonban ugyancsak jókedvűen röppennek föl a fiatal napvilágba, a többi jó baráttal, és így takaros-csinosan kicsipve, világos hamuszín és fehér ruhájukban, bólingató fejceskékjükkal, csillogó szemükkel és hosszú, finom, billegős farkocskájukkal, igazán pompás, izgó-mozgó kis jószágok. Majd csendes méltósággal lépegetnek a porondos uton, majd meg nekiszegett mellel iczi-piczi pók után iramodnak, most meg egy-egy perczre fölrebbenek, hogy a legyet elkapják, és pillanat mulva már ismét a füvek zöldjébe merülnek el.

A közeli bokorból egyszerre, mélységes, szívhez szóló hangok szólalnak meg: „Hallgasd meg, hallgasd meg az itthoni rigódat“, mondja, oly hangon, mely mintha csupa zenéből volna szöve. „Őszszel úgy-e, hogy elmentek, mind valamennyien, a hányan csak most itt zengenek, zajganak, kergetőznek. Egyedül csak én hű maradtam a hazához, egyedül csak én szenvedtem el hevet-havat, fürgeteget; egyedül csak nekem van mit beszélni téli bajról, a mint az most keresztül is cseng vidám, ujjongató tavaszi danámon.“

„Én rám is hallgass, én rám, az erdő furulyására“, mondja rá a pirók a legelső kőrifáról: „Én ugyan nem teletem itt a völgyben, hanem gyönyörű szép csudaművel ékésitettem föl azt. Jer csak velem, le a gesztenyefához, oda ni, ama fenséges, magas fához, ott a pataknál, és nézd meg építésemet, azután szólj magad, ha van-e annak párja.“

És igaza van a kedves, szép, aranyos fekete madárnak. Láttam a fészket; akár a hinta, akár csak a heveder-nyoszolya; jól megerősített szálakon, egész fenn a fa tetejének legfinomabb galyacskaí között imbolyog. Padmalya egy-két nagyocska levél, alatta a függő kosár, a melyben pirókné aszszonyom tojásán ül. Legközelebbi szomszédjai a rigó, ott lenn



az ótalmos jázmin bokorban, azután a pintyőke, a mely családjával együtt nagy magasan, egy régi bikkfa ormán lakik, végre a fülemüle, mely a patak közelében a kert lak hátulján egy orgonabokorban, csak pár lépésnyi magasságban a földtől, ütötte föl piczi fészket. Komoly, kérdő szemmel tekintett rám a hirhedett dalnoknő, midőn a zöld galyak közül feléje pillantgattam, feléje, a ki olyan egyszerű jó nénemasszony módjára itt, a magányos, sötétes rejtekben az erdő jövődöbéli isten-áldott művészeit ovogatja, takargatja.

„Nem is csak a fülemüle és a rigó és a pintyőke szomszédjaim nekem“, szolt át hozzám a pirók. „Amott az a vén törhás fa czinegéknek is szállást adott és csak néhány napja, hogy kibujtak. Csak láttad volna a piczike pereputyot, az ő szürke fejceskéikkel, és hosszú, keskeny farkocskáikkal; a hogy a szabadban ágról-ágra röpkedtek, a hogy a hányan, annyian, ide-oda kapaszkodtak, majd fejjel le, majd fejjel föl; a mint egyszer-egyszer azzal a czérnaszál lábukkal fél lábbal a galyba fogódtak, a másikkal meg a koncot szoritották, a melyből kicsike csőrükjükkal csipegettek, és a hogy este a hosszú farkocskák szép sorjában egymás mellett alá lógtak, mialatt fenn a vékonyka ágacsán a hamvas tolltömsikék szinte egymáson gunyasztottak, avagy épen egyik a másikat szárnyacskaival éjjeli hús és dér ellen óva takargatta. Azután meg a pajfülemüle is itt lakik — az ám, a —

Ahol ni! a fűzek sudarai fölött hamuszín madár nagy dalolva röppen föl. Ujjongatva, csattogatva, mint a pacsirta, ég és sudár közt lebeg, azután lassudadan a lomb közé ereszkedik alá; mintha csak a levelek és hangok tengerébe merülne el. A nemes dalnok volt, a pajfülemüle, melynek danája mint valami lágy zöngemény hajlik ki a többi madár vidám ujjongatása közül.

A mint főlebb és főlebb emelkedik a nap, egyre csendesebb és csendesebb lesz a kertben. A pirók néha még egyet-egyet általszól, mintha sajnálná, hogy már vége felé jár a reggeli, a fecskék is egy-egy pillanatra az ereszaljára ereszkednek és nagy sietve valamely házi dolgot beszélnek meg; egy-egy csóka lassu általindultában, a tulsó laposba, egy-két jól megnyujtott szót vet oda alá, saját árnyékához, a mint ez sötét este rétek és mezők és a kert porondos utja felett szótlannul tova-tova lebeg. Halkal czirpol a sok tücsök, zsonog a sok bogár, ling-leng a verőfényben a sok szunyog, a viritó orgonabokor tetején pedig ott guggol a veres hátú fojtogató, a zordon arczu, ádáz szemű hóhér, meredt tekintettel lesve a prédát, a mely ott alatt a fűben, minden legkisebb sejtelle nélkül a szerencsétlenségnek, kotorgat, repülget, szaladgál. Ez egy soha ki ne fáradó gyilkoson kívül mindvalamennyien elültek, az anyák a tojásokon vagy az apróság mellett, az apák meg az ajtó előtt, a ház tövében naptól óvó lomb alatt, jól eső meglegedettséggel, a becsületesen megszolgált családi boldogság édes tudatában. Este felé azonban, röviddel naplemente előtt újra által látogat a sok vendég a kertbe, és újra megtöltik azt röpkedéssel, dalolással. Most ugyan dalolásuk se nem olyan hangos, se nem olyan vig és csapongó, mint a hogy reggel zengett. A látogatások is rövidebbek, mintegy csak hosszú látogatások a mai napra. Itt-ott egy jegenye tetején hirtelen megszólal a dal, vagy valamely bokor ágbogai közt sebes suhogatással egy fiatal pár úzi, hajtja egymást; a pirók látatlannul furulyál valahol a patakparti fák közt, a fűzesben meg egy rigó téli kín és tavaszi boldogságról regél; a pinty is még egyszer fölveti fejét és a csizzel nyelvel, a mely az egerfa ringó tetején imbázkodva, a gyenge bimbókból nyalakodik, mi-

alatt egy csókasereg a kert felett el az erdőnek csap és ott nagy zaj és zsinattal a nappali munkát nyilvánítja bevégeztenek. Néhány fecske is még egészen az alkonypiros égen kavargog, a nap meg egyre mélyebben és mélyebben ereszkedik alá, a mig csak nyugatról a halmok karimája föl nem egyenesedik előtte, az ég egyre inkább hagyja kék színét, és az első piczi csillag, mint valami szemfényvesztő játék, nagy magasan felragyog. Egyetlen-egy harkály szol még egyet-egyet által hazamenet az erdőről, egyetlen-egy rigó meg mintegy álmában hangos dalolással nagyot reppen föl a fészkeből, azután mindenütt csend és sötétség — ott az erdőn és itt a kertben. A pirók heveder-nyoszolyájában, a gesztenyefa leveles árnyékában ringatózik; a pintyőke uri hajlékába bujt, a harkály derengő szobáskájában andalog; mindenütt csend és békeség. A kertben a fűszálak nagy-egyenesen állnak a csillagfényben, a zenót virágaira a harmat ezüstcseppjei gyülemlenek, és az orgonabokor szerte küldi illatját a völgybe; köröskörül csend, sötétség, és földön, fán és bokron az éjjeli félelem borong.

Ekkor egyszerre onnan felülről a fülemüle halk dalolása zeng felém, ömlengve, olvadva, — miként az ezüst harang szava, ugy csendül bele a sötét éjszakába. Egyre erősebben és erősebben csengeti a fülemüle, egyre édesebben és tisztábban, miként az olyan költemény, a mely szivből szol és szivbe száll. És oda át a bikkesből, és tulról ott az orgonabokorból, megjön rá a felelet, lágy, ujjongató fülemüenyelven; majd jobb felül, majd bal felül cseng és zeng, busong és magasztal a csudaszép tavaszi dal a szunyadó föld fölött, mialatt a poszáta az ő búbájós zengésével egyre dalol, egyre költ.

Enderer Aglája után

Szegfi Mór.

## D a g á l y i d e j é n.

— Beszély. —

Warring Jánostól.

(Folytatás.)

De hát miért hallgatott az ifju? Hiszen csak egy szót kellett volna szólnia!

Hirtelen elüzte a gondolatokat magától. Ugy vélte, hogy ezek sértik férje emlékét, a ki gyermekének atyja volt. De néhány percz mulva újra visszatértek e gondolatok, a mint rá-nézett a fiatal emberre, ki most vált el társától és lóra ült. Hogy megváltozott! A ifjunak csaknem tulságosan sugár termete megtelt, s izmos, erőteljes férfi lett belőle. Minden mozdulata szép volt, öntudatlan kellem és erő ömlött el e szabályos alakon. Helén utána nézett a mint tüzes paripáját biztos kézzel kormányozva eltűnt az esti köd homályában.

Midőn az ablaktól visszafordult, szeme a Róza nyitva felejtett könyvén akadt meg, s e körülmény ismét eszébe juttatá a lefolyt jelenetet. Ma este ismételve meggyőződött róla, hogy teljesen elveszítette leánya vonzalmát, ki pedig ezelőtt bálványzó szeretettel ragaszkodott hozzá. S mindeddig soha sem birt nyomára jönni, mi okozta az elhidegülést. Szigoruan meggondolta minden tettét és szavát Róza irányában, ma is meglátolta minden kiejtett szavát: mondott-e olyasmit, mivel az ifju leányt megszomorithatta volna? De nem jutott eszébe semmi, semmi, s mint azelőtt mindig, most is teljesen megnyugodhatott abban, hogy ő nem oka a viszálynak, s türelmes szivvel az időbe vethette minden bizalmát, mely talán kideríti valamikor, hogy miért ily szeszélyes, változó Róza kedélye egy idő óta. Ma is belátta az ifju mostoha anya, mily



végtelen nehéz tekintélyt tartani s anyai szeretetet és gondoskodást tanusítani oly leány irányában, ki nem saját gyermeke, de sőt koránál fogva sem lehetne az.

Midőn Róza másnap reggel elhagyá hálósobáját, sem anyja, sem Bódog nem keltek még fel. A kertbe nyíló terem ajtai tárva álltak, a reggelihez meg volt terítve, s a cseccselédek csendesén jártak ide-oda, kora reggeli teendőiket végezve. Az ifju leány lassan lehaladt a kertbe egész a vasrácsig, melynél megállt s sokáig merengve nézett a még most is magasra dagadt tengerre. A hullámok beláthatlan távolságról jöttek mind közelebb, egyik a másik után nyomult, s egymás után törtek meg a parton. A tündöklő reggeli nap fényében mint sötétzöld üveg csillámlottak, s köztük hófehéren fénylett a rajtok uszó tajték, mely megkoronázta őket. — Róza kimondhatatlanul szerette a tengert, talán mert tagadhatatlanul igen sok hasonlatosság volt könnyen felháborodó kedélye és ez elem között. Mindig élénken beszélt a terv mellett, ha arról volt szó, hogy a tengerparti nyaralót felkeressék; az ott töltött szünidőkre emlékezett mindig legszívesebben vissza, s az ő kedvéért Helén mindig úgy osztotta be idejét rövid házasság-élete, s kivált később özvegysége alatt, hogy néhány hetet okvetlenül mindig tengeri fürdőkre szenteltek. Ennélfogva Róza oly ismerős volt a tengerrel, oly ügyes és bátor fürdés közben, hogy szinte hirre tett szert a vendégek között. Mindenki megbámulta őt, midőn vígan mulatott a habok között, s gyönyörködve nézték, a mint kecses és erőteljes mozdulatokkal küzdötte fel magát a víz felszínére, ha a hullámok összecsaptak feje felett. Rózsás arca ilyenkor mosolyogva tünt elő a zöld hullámok közül, hogy másik pillanatban ismét eltűnjék a habok között, s általános volt a vélemény, hogy a szép Malwitz Róza a legjobban álló báli öltönyben sem oly szép s legkellemteljesebb táncmozdulatai sem oly bájosok, mint midőn felhő módjára játszik a tenger hullámai közt; s a mamák és nővérek ezen állítását szívesen elhitték a hallgató férfiak.

Mint mindig, ma is mindinkább vonzotta a tenger Rózát, mikor lenézett reá. Kedélye mindég hajlandó volt a küzdelemre s a zajló víz szinte kihívónak látszott. Végtelen örömmel vette észre, hogy a női uszodáról levették a piros zászlót — a veszélyt jelzőt — s helyébe a fehéret huzzák fel annak jeléül, hogy szabad a fürdés. E szerint megküzdehet ma a nyugtalan elemmel! Vigan dalolva fordult a ház felé, de minél közelebb ért hozzá, annál inkább lassítá lépteit. Ujra érzé az egész fájdalom sulyát, melyet már hónapok óta hordott szívében, s mely alatt nem csak ő maga szenvedett, de másokat is érzékenyen megbántott nem egyszer. Eszébe jutott az a heves kifakadás, mit tegnap szelid, nyájas mostoha anyjának el kellett tőle tűrnie, s bár hónapok óta mardosta szívé az annak alapul szolgáló féltékenység, mégis nagyon érezte, hogy igazságtalan volt, mert dühe ily kifakadások után hirtelen elmúlt mindig, s keserü megbánás foglalta el helyét szívében; akkor aztán egész megadással közeledett ahoz, kit megbántott és megbánását és bocsánatkérését a legszívélyesebb hangon mondá el, könyek és számtalan csók és ölelés kíséretében. Kérésére eddig mindig megbocsátott ugyan Helén, de e szenvedélyes békülési jelenetek csaknem rosszabbul hatottak reá, mint a sértés maga s nem egyszer figyelmeztette már a leánykát, hogy igyekezzék szenvedélyességét mérsékelni. Hogy ma is vár reá szelid szemrehányás, azt tudta Róza jól, s átlátta, hogy megérdemli. Nem is ez tartóztatta őt vissza; de az állt egyszerre tisztán előtte, hogy a benső viszony,

melyben eddig mostohaanyjával élt, teljesen megszakadt köztük; hogy ő nemcsak hogy felesleges mostohaanyja házában, hanem még akadály is arra nézve, hogy ez másodsor férjhez mehessen. Ilyféle példálóásokat hallott kevés idővel ezelőtt Helén édes anyjától, egy hideg, kevély hölgytől, s ez idő óta vége volt minden ártatlan vidámságának, s ekkor kezdett élesen vizsgálódva tekinteni a házi viszonyokra. Hogy miféle házasságot óhajtottak Helén részére, az iránt rögtön tisztában volt a leányka. — Az öreg asszony nyilván kimutatta, mennyire szereti Simonis orvost, sőt mi több, nem egy a féle célzást tett Róza jelenlétében is, melyből tisztán ki lehetett venni, hogy a doktort tartja egyedül oly embernek, kire Helén boldogságát, de kivált Bódog jövőjét nyugodtan reá merné bízni. Helén soha sem akarta elérteni e célzásokat, mindig más fordulatot adott ilyenkor a társalgásnak, — de Róza azért biztosan hitte, hogy Simonis személye érdekli őt. Hiszen mindig pontosan megfogadta tanácsait, s nemcsak azokat, melyeket tisztán az orvos adott, és nem titkolta el, mennyire örül annak, hogy az orvos oly nagyon szereti fiucskáját, és soha sem fordult máshoz, mikor egy férfi tanácsára és segítségére volt szüksége.

Ezen tapasztalatok úgy megzavarták a leányka kedélyét, hogy néha megijedt önmagától. Erős neheztelés vett erőt szívében, mely szenvedélyes pillanatiban szinte gyűlöletté fajult. Nem birta többé elfojtani Helén nagylelkűségének számtalan tanujelét; most már különbséget kezdett keresni az enymitiéd között. — Ezelőtt Helén állt előtte mindig mint a megtestesült nőiesség nemes példányképe, de egy idő óta nem csak hogy szigoruan, de mint maga is kénytelen volt önmagának bevallani, roszakarattal kezdte bírálgatni mostohája minden tettét. Különösen Helénnek az orvos irányában tanusított magaviseletét tartotta folyton szemmel. Bár veleszületett igazságszereteténél fogva éreznie kellett, hogy Helén minden körülmény között változatlan maradt s mindig egyenlően szívélyes, előzékeny és őszinte volt, mindig nemtelen czélokot tulajdonított neki. Cselszövőnek, számítónak és kaczerának mondta őt magában, s tegnap nem legelőször történt, hogy e boszus érzéseinek szavakban is adott kifejezést.

Mind e gondolat megfordult agyában, míg a ház felé haladt. Meg volt hasonló önmagával s alig várta, hogy karjait Helén nyaka körül fűzve, tőle bocsánatot kérjen tegnapi hevességeért. De e perczen eszébe jutott, hogy Simonis orvos — e nevet ha magában ejté ki, egészen másképen tette azt, mint mások előtt; elébb mindég szünetet tartott, s úgy mondta ki, mintha nyelvét égetné a szó — eszébe jutott, hogy Simonis orvos mily figyelmes, tiszteletteljes és udvarias volt Helén irányában, míg vele szemben gunyolódó, kihívó és szinte udvariatlan mindig, s e gondolatra ismét a dacz kerekedett felül szívében. Így történt, hogy összeránczolt homlokkal és mogorva tekintettel lépett anyja elé, pedig egy perc elött a megbánás könnyei törtek volna elő szeméből, s térdre borulva kért volna bocsánatot. Helén egy levél olvasásával volt elfoglalva, s erről feltekintve, néma főhajtással viszonozta leánya hideg köszöntését.

— Levelt kaptam anyámtól, — szól azután; — írja, hogy holnap fog megérkezni hozzánk s itt is marad a fürdőidő bezártáig. Innen Berlinbe szándékozik menni s épen arra kér, adnálak oda hozzá télre, hogy részt vehess a farsangi mulatltságokban. Eddig hallani sem akartam róla, hogy töled rövid időre is megváljak, de ez idő szerint azon meggyőződésre jutottam, hogy legjobb lenne, ha egyelőre más háznál töltenél



néhány hónapot. Talán belátod az otthon előnyeit, ha nélkülözned kell rövid ideig.

Az ifju nő szokott nyugodt, nyájas hangján beszélt. E terv világerért sem úgy volt elmondva, mintha száműzni akarná a leánykát hazulról, egyedül azon helyes meggyőződésének adott kifejezést, hogy Róza egy idő óta előtte ismeretlen okoknál fogva nem jól érzi magát a családi tűzhelynél, s azért talán legjobban szeretne valami szórakozást — de e szavak úgy érintették a leányt, mint valami halálos sérelem. Ajkai remegtek; fejét haragos mozdulattal vetette hátra, megrázta fűrtait, s szótlánul ült le a reggelihez, anyjával szemben. Csak mikor evés után szobájába ment kalapjáért, hogy a fürdőbe indulhasson, törtek elő könnyei. A gondolat, hogy el kell hagynia a kedves szülei házat, hogy hónapokig nem láthatja legkedvesebb embereit, hogy a kis Bódogtól meg kell válnia — szenvedélyes zokogásra fakasztotta. De hamar összeszedte magát ismét. Ne mondja senki, hogy ő szenved e miatt, ne gondolják, hogy az elválás kárt okozna neki.

— Nem érdemlik, hogy így szeretem őket, — szolt magában durczásan, mialatt az uszoda lépcsőin lefelé haladt, mert mindannyian csak tettetik magukat előttem. Tévtutra akarnak vezetni s azt hiszik oly ostoba vagyok, hogy nem látok át a szitán. Rég elhatározott dolog már, engem hazulról eltávolítani, gyanítottam én azt jól. Nem akarok terhőkre lenni; távozom, hogy utjokban ne álljak. De nem oda megyek, hova ők küldenek, nem ahoz a szívtelen nőhez, kit gyűlölök — idegen emberek közé menekülök előlük. Oh, bár eltudnám feladni őket mind, csak ki tudnám tépni szivemből gyökerestől az irányukban érzett szeretetet!

(Folytatása köv.)

## A betegség ismertető-jelei

### a kis gyermekeknél.

Általános orvosi tapasztalaton alapuló tény, hogy a gyermekeknél, azok első életéveiben napirenden levő aránylag igen nagy halandóságnak főoka: a betegség jeleinek késő észrevételében, a késői gondoskodásban vagy helytelen rendszabályok követésében fekszik a szülők részéről, valamint ama sajnos körülményben, hogy elmulasztják az orvosi segínyt idejekorán igénybevenni s jobbára csak akkor kérik ki az orvos közbelépését, midőn már a kór nagyon is látható alakban nyilvánul, midőn már befészkelé magát a gyöngye gyermektetbe és ott hatalmat von annyira, hogy többé a legjobb akarat és igyekezet sem segíthet. Ama gyakorlati véleménynek: „betegségeket orvosolni nehéz, betegségeket elhárítani vagy azokkal eredetükben megküzdeni könnyű” — épen a gyermekek körüli gyakorlat szolgál tényleges biznyságul.

Itt nem az oly gyakran hibásan fölfogott eljárás módokról, nem előítéletekből, tudatlanságból vagy vétkes kegyelmességből vétő, nem az első életévekben a gyermekek fizikai nevelésének és ápolásának könnyelmű ignorálásából származó következményekről, nem a természetnek ellenmondó, tehát a betegséget mintegy készakarva előidéző cselekvési módokról akarunk szólni. Itt az anyáknak, egy külföldi kitünő gyermek-orvos nyomán, mellőzve a műkitételeket, lehető népszerű nyelven egyes egyedül a kis gyermekeket illető legfontosabb, legszembeötlőbb és legvilágosabb ismertető-jelekben kívánunk utmutatást adni, mely ismertető-jelek alapos gyanut gerjeszhetnek, hogy azok mint bizonyos jelek tekinthetők arra nézve, hogy a gyermek — olyan gyermek, a ki érzése

és állapota változásait még nem képes önmaga az anya tudomására juttatni, és ki csak szokatlan magaviselete által vezérelheti a vizsgálódó figyelmét — betegségbe esett, vagy egy még kitörendő betegségnek első vagy második stadiuma felé közeleg.

Ne gondolja az anya, hogy betegség és általában valamely kór csak akkor van avagy lehet jelen, mikor a gyermek a fájdalomérzéstől hajtva, ismételten sírásban tör ki, vagy addig nem tapasztalt módon föl-fölsikolt, hol tompán, hol élesebben. Kór létrejöhet és mindjobban fejlődhetik a nélkül, hogy fájdalomérzéssel járjon, hogy a gyermeket szükségkép sírásra kényszerítse; valamint a fájdalmak nem mindig szolgálnak mérlegül a szenvedés súlyos voltára nézve. Kétségkívül a fájdalom gyakran az orvosra is igen fontos, sőt nem egyszer annak nyilvánulása az egyedüli mód a betegség helyes fölismerésére, megítélésére és orvoslására, a mennyiben a fájdalom székhelye, föllépésének módja, nagysága, makacssága és tartama: jelentőségteljes mérv- és irányadók gyermekeknél és felnőtteknél egyaránt. Azonban tudnunk kell azt is, hogy számos, nem kevésbé veszélyes betegségeknek a kórjelenség nem mutatkozik fájdalommal összekötve: a féreg, mely az egészségen rágódik, csöndben, alattomban emészt. De némelykor még a fájdalomérzés helye iránt is csalódhatunk a betegség, a szenvedés tulajdonképeni fészket illetőleg, ha egyéb jelenségek és a tapasztalás nem vezérelnek bennünket a kórismeretnél, mire nézve az anya, gyermeke körüli szorgos és figyelmes vizsgálódása által hasznos szolgálatot tehet az orvosnak, kinek, midőn föladatát tetemesen megkönnyíti, ugyanakkor az anya tapasztalatait közvetve beteg csecsemőjének javára érvényesíti.

Nem lehet eléggé hangsúlyoznunk, hogy főleg kis gyermekeknél, első mindenk fölött az orvosi segély, vagy a hol ez azonnal nem lehetséges, mint a vidéken, falvakban vagy pusztákon lakóknál: anyja bánásmódja, ápolása az orvos megérkezéig nem egyszer életkérdés. Itt tehát különösen az általános jelenségek megismertetésére szoritkozunk, melyből biztos következtetést vonhat az anya, hogy gyermeke nincsen egészségének háborítlan normalis állapotában.

Hogy valaki az abnormis, azaz szokatlan jelenségeket a gyermeknél fölismerhesse, egyáltalában szükséges, hogy egészséges állapotában és magaviseletében teljesen ismerje, miért kötelessége minden anyának, hogy gyermekét abban az időben, midőn az tökéletes egészségesnek is látszik, önmaga, a mások igénybevételének kizárásával, ismerni tanulja, szóval vizsgálódásának minden lépten-nyomon, szakadatlanul tárgyát képezze, mert csak ily módon lehet a bekövetkező válságos napokban segédje az orvosnak, csak így fog tehetni neki hasznos jelentést amaz észrevételekről, melyek ő előtte szokatlanoknak látszának. De midőn az anya gyermeke körül vizsgálódik, ne irányozza figyelmét vizsgálódása tárgyára, sőt attól eltéríteni igyekezzék, mert csak akkor fogja láthatni a gyermeket természetes mibenlétében, akkor férközhetik csak hozzá és kedvetlen vagy fájdalmas érzését akkor láthatja teljesen, kétségbevonhatlanul kifejezve, midőn nem háborítatik senkitől. Az anya nem elégedhetik meg azzal, hogy gyermekét csupán ébrenlétében vizsgálja: az gyermek alvása közben mutatja magát úgy, a mint valóban van.

Továbbá a gyermek testalkatát veszi az anya szemügyre, miért is az első két évben naponként meztelenre vetköztetve, a test arányát és idomát egészben és részekben, vízszintes has- és hátfekvésben, egyenes és görbe állásban ismerni tanulja, hogy így minden netalán jelentkező csekély változását, testrészeinek szabálytalan alakulását és kinövését idejekorán észre-



vehesse. Az aránylag nagy fej, a rövid nyak, a mellkas rendszere, állása, a gerinczcsont vonala, a váll-lapoczkák, a csuklók alakja, a daganatok, sérvek, a gyermek esetleg bekövetkező betegségére nézve nagy jelentőséggel bírhatnak. A gyermek mozgásának tulajdonsága, halogató futási kísérlete, tagmozgatásai és arczkifejezései különös módja, mind meg annyi fontos tárgyai a figyelmes, gondos anyának.

Hanem ezzel még korántsem elégedhetik meg az anya. Csak igen egyoldalú és előítéletes bíráló lenne, ha csupán saját gyermekét magát akarná vizsgálódása tárgyává tenni és ismerni tanulni: csak összehasonlításból tanulhat meg az ember különbséget tenni s helyes következtetést vonni valamilyen. Hogy tehát helyes és biztos ítélletet szerezhesen magának az anya, szükséges, hogy félretéve a vak szeretet-sugalta előítéleteit, gyermekét a mennyire lehet, más, hasonlító és nemű gyermekekkel hasonlítsa össze, a test külső idomzatát és alkatát illetőleg. Így fogja kifürkészhetni legjobban a gyermek sajátosságait, s a mi nála valósággal egyéni természet vagy szokás.

Egyes szokatlannak látszó jelenséget azonban sohasem szabad mindjárt, a fölfedezés legelső pillanatában, betegségre való hajlamlak vagy a megbetegedés valószínű jelenségének tekinteni és annak valami különös fontosságot tulajdonítani. A gyermek alvása közben szokása ellenére fölújehet, tagjait nyugtalanul jártathatja, rángathatja, főliskolthat, vagy gyors lélekzetet vehet a nélkül, hogy abból valamely abnormis állapotra vagy betegségre lehetne következtetni; mert ezen jelenségeket: rovarcsípés, tulkemény vagy szorító fekhely, rekkenő hőség, alvás alatt létrejövő ideiglenes emésztő inger stb. is eredményezheti. Egyes szokatlan jelenségek csak akkor nyernek körjelszerű értelmet, ha azok vagy hosszabb tartamuk, vagy rövid időközökben ismétlődők, vagy ha növekesznek. Minden egyes jelenségnek csak akkor van kóros értelme, hogy ha az két nap alatt magától el nem mulik, mint például kigyuladt piros arc, szembetünő sápadtság, neki tüzesedett vörös szemek, alvás közben ide s tova forgolódás, szokatlan álmoság, járkálás és játszás iránti kedvetlenség, a bőr fonyadtsága stb., s még biztosabb lesz a következtetés, ha több szokatlan jelenségek mutatkoznak egyidejűleg, vagy gyorsan állanak be egymás után.

Ez általános ujjmutatás után térjünk most át a specziális, különemű ismertető-jelekre, melyek különösen a gyermek arczkifejezéseiben, sikoltása és sirásában, ébrenléte és alvása alatti változó magaviseletében, úgy szintén a lélekzés és körforgás változásaiban, s az emésztésben stb. vehetők észre.

A gyermeknél csaknem minden beteges állapot fölfedezhetővé válik az arczkifejezésben és a szemben. A gyermek főntebb említett szoros megismerése vezetni fogja az anyát, hogy a pofók arcot, ha az a gyermeknek természetsszerű tulajdonsága (bár nem is mindig az egészség képmása): ne tartsa a kór jelenségének; de kivételképen látszik az arcz pöfödtnék is, a mellett szokatlanul halványnak, vagy a piros és sápadt szín hirtelen változásában, nekitüzesedett fénylő szemekkel, mely jelenségekből, kivált ha még mások is járulnak hozzájuk, minők a takaratlan fej izzadása, gyors lélekzetvétel s még gyorsabb érverés: lázas agytorlódásra lehet következtetni.

Kis gyermekek nyugodt fekvésnél, ébren vagy alva, gyakran mutatnak megdicsőült, mosolygó, ugynevezett menyeyi tekintetet, a mi közönségesen gyönyör- és kéjérzetnek, vagy elégyült édes álom kifolyásának szokott hibásan tartatni. A gyermeknek ez a mosolygása, magaviselete, mely alatt az ábrázat rendszerint növekvő viaszemű halványságot mutat,

korántsem önkényes és gyönyörérzetet keltő, sőt nagyon is szenvedőleges kényszerhatásnak a kifolyása. Ilyenkor vagy a fogzás idejében érzi magát a gyermek, tehát az arczizmok görcsös vonaglászának tulajdonítható ez angyali mosolygás, vagy hátvelő- és agyingernek a jele, melyhez egyébiránt igen könnyen még más gyanus görcsök megjelenése is járulhat, annál inkább, minthogy a gyermek szervezete a görcsök iránt általában nagyon fogékony.

Fontos és kiváló figyelmet érdemel: a szem kinyomata is. Nem annyira a kis gyermekeknél még ki nem fejlődött pillantásban, tekintetben, mint inkább az érzékszerv nyugodtabb vagy mozgékonyabb magaviseletében és szerves kifejezésében. A kivörösödött, tüzes, fénylő, vagy szokatlanul bágyadt és aluszékony szem, a ravaszul ide-oda mozgó, vagy szokás ellenére egy tárgyra irányuló, azon hosszabb ideig veszteglő, vagy a levegőbe mereven tapadó szem, csillogó tárgyak iránti érdeklődése és élénkségének elvesztése, a más-kor keresett világosságtól, gyertyafénytől való elfordulása, a látabok (pupilla) rendkívüli szük vagy tágas volta, a felső tagok eleresztése, lomha csüngetése: mind oly jelenségek, melyek, ha hosszabb tartamuk, ha egy nap leforgása után se mulnának el teljesen, különös figyelmet kívánnak.

Ha egy különben szelid, nyugodt gyermekszem föltünőleg élénk, mozgékony s forog a nélkül, hogy valahol nyugpon-tot találna, és félelmes mozgással, szemhordozással, tévelyegve néz körül: akkor a gyermeknél a gyvelőinger van jelen, mely ha nemsokára magától el nem mulik, rendszerint aggasztó jelenségek előhírnöke. Az szintén nem jó jel, mikor a gyermek betegsége előtt vagy alatt, félig szunnyadozva vagy félig csukott szemekkel aludva fekszik. A gödrébe visszahúlyedő gyermekszem mindig aggasztó.

A szorós vagy korosabb gyermek homlokbőre egészséges állapotában sohasem redős, ránczos. Aluszékony, lomha, egykedvű, semmivel sem törődő tekintet: izomzsi bbadás, legtöbbnyire pedig szenvedés kinyomata. Ha az ábrázat hirtelen megváltozik, a nélkül, hogy egyszersmind valamely gyorsan származó fájdalom állana elő; ha szomorúság ül a meredt szemekben, az orrezipák gyorsan mozognak, redőkarikák képződve az orr körül: ez legtöbbnyire a mellbaj közelgető előállását jelenti. Az arcz szembetünő halványsága, mely állandóan az ajkakra és fülekre kiterjed, mindig vérszegénységre mutat; az arcz tartós kékes színe — szivbajra, sárga színe pedig, az epevezetékek kuszált, megrombolt állapotára enged következtetni. — Ha a különben jól táplált arcz, sápadtság kíséretében gyorsan lefogy: ilyenkor mindig valamely kóros állapot van jelen; ha a kis gyermek arcza megdagad, fölpuffed (nem holmi rovarcsipte daganatot értünk) legtöbbnyire eresedésnek vagy vörheny kiütésnek megy elébe. A tartósan szenvedő, öreges arcz, lecsüngő szájszögletekkel, mik a gyermeknek soha sem természetes sajátosságai: idült emésztési és táplálkozási megháborításoknak a jele. Az arcznak kedvetlen, siránkozó kifejezése, a nélkül, hogy a gyermek sirna vagy sikoltozna — mindig egészség-megháborításra mutat.

Kellemetlen avagy fájdalmas érzését általában minden kis gyermek sirás és sikoltozás által adja tudtára az anyának. A gyermeksirás ily módon való természetes nyilatkozásának módosulataiban sokszor betegség-jelenségek vannak, vagy már meglevő, vagy csak kezdődő betegségeikéi, s gondos észlelet és összehasonlítás által érthetőkké válhatnak.

(Vége köv.)



## Egy hét története.

Juniushó 27-dikén.

Ki a legboldogabb ember? — A vakáció. — Az iskola kapuján kívül. — Az iskola bünbakja. — Az utolsó boszantás. — A „nagy“ gyerekek iskolája. — Az első eminens felelete.

Van-e boldogabb ember most a föld kerekiségén a deáknál?! A gyötrelmek és szorongatások éve letelt, s következik két olyan holnap, a melyben nem kell tanulni, nem kell iskolába menni, azt lehet csinálni, a mi tetszik, az iskolai törvények szegre vannak akasztva, nem parancsol senki, a tanár szeme láttára be lehet menni a kávéházba, az igazgatónak a szeme közé lehet fujni a szivar füstjét, egy szót sem szólhat érte, — hát nem a világ legnagyobb boldogsága ez?!

Nem is tudja, hová legyen a kis diák a féktelen örömtől. A mint kilép az iskola kapuján, fölkurjant és nagyot ugrik, mintha azt a mélységes mély árkot akarná átugorni, mely az iskolai törvények nyügei által megrakott tanévet a vakáció arany szabadságától elválasztja. S a mint kívül érzi magát, körül néz, valjon nem látja-e meg valaki, s aztán egy egész esztendő minden napjának keserüségét az által rójja le, hogy a — tintatartóját úgy oda vágja az iskola falához, hogy az üvegdarabok millió felé röpködnek s a falon csak az ördög fotografiája marad, melynél különbet Luther sem pingált a falra. Aztán e szilaj csinján nagyot nevetve, tovább iramodik.

Amott kullog előtte egy penészes kis fiu, az osztály bünbakja, ki valamennyinek a multság-tárgya volt, s a kinek iskolás pajtásainak mindenikétől az esztendő minden napján kijárt egy baraczk a feje bubjára, vagy egy-két egészséges ütleg a hátára, a kire az egész osztály csinját ráfogták, a kinek senki sem sugott, ha csak nem bolondokat, ha egyszer megessett, hogy nem tudta leczkéljé, s a kit általános csufondáros hurrogatás kísért a padba mindig, s a kinek, ha más hibájáért becsukták, — ő szegény a légynek sem vétett, — senki sem vitt a zsebében enni valót a karczerbe, hanem igen is elmentek az ajtóba, hogy csuf neveket rakjanak rá s kinevessék. Most csendes örömben ballag haza felé az édes mamájához, s viszi a jó bizonyítványt. Mért ne volna szabad neki is örülni a vakáció elérése fölött, s a fölött, hogy két hónapig békén hagyják vásott iskolatársai. Két hónapig nem fog vele csufolódni az egész osztály, a helyett az édes mamája szólítja nyájas hangon, két hónapig nem kap baraczkot, hanem édes anyai csókot százát naponkint. Hát hogyan volna oka örülni szegénykének?!

De még nem lépte át a szülei küszöböt, még át kell esnie az utolsó boszantáson és fakgatáson. Amott jön hátul a sárkány-fajzat, a ki az egész esztendőben legtöbbet keserítette, attól még kikapja a búcsuztatót. Szeretné kikerülni a találkozást s meggyorsítja lépteit. De késő már, amaz észre vette s szijra kötött könyvnyalábot forgatva a kezében szalad utána. Most már nincs menekvés: utólérte, és — püff! nagyot koppan a vézna fiu görnyedt hátán a könyv-csomó. A másik pillanatban pedig már galléron csipi a vásott iskolatárs.

— Ugy-e, most a kezembe jutottál?! Most nem szaladhatsz a tanár urhoz panaszra, most számolunk.

A szegény megrémült gyerek rimánkodni kezd.

— Ne bánts, ereszsz el, soha sem adlak fel, akár mit csinálsz, csak most hagyj békét!

A másik azonban nem sokat hederít a könyörgésre s szilaj kéjjel tépázza a szegény fiut s csak mikor már kedvére megcibálta a fülét s adott neki a hátára egynehányat, akkor ereszti el.

— Na hát nem bántalak többet, legyünk jó barátok. Hanyadik vagy, mutasd a bizonyítványodat.

Amaz pedig örül, hogy megszabadul s készséggel adja át a bizonyítványát.

— Mit, hát tégedet elémbe tettek, hát érdemeltél te ilyen bizonyítványt, hiszen te voltál a legnagyobb csacsi! — Azért se örülhess neki, most mindjárt elszakítom a bizonyítványodat s a nélkül megy haza; haha! kikapsz az anyádtól, azt hiszi, hogy megbuktál!

A szegény kis megkínzott rémulten látja, mily vad nevetéssel akarja amaz megsemmisíteni egy egész esztendei küzködésének százezer megpüföltetés árán szerzett bizonyítványát. Váltig rimánkodik, a kezével kapkod utána, amaz magasra tartja fenn a levegőben s összemorzsolja, összegyüri, mint valami rozspapírost. S talán be is váltaná szavát a kis gonosz, ha egyszerre meg nem dördülne hátul a tanár szava, mire a vásott fiu megijed (elfeledi, hogy már vakáció van, s a tanár „nem parancsol“,) ledobja az összegyürt papírt a megkínzott fiu lábaihoz s ő maga elszalad.

Ez pedig könnyes szemmel simitgatja a térdén összeroncsolt bizonyítványát.

Vivát vakáció! — ezt írják fel pár nap múlva annak az iskolának a falára is, a melybe azok a nagy gyerekek járnak, a kiket úgy hívnak, hogy: honatyák. Épen most foly az examen javában, az első eminens: a miniszterelnök kedden felelt kitünőre. Bizonyára megadták neki a cenzorok is, a díszes hallgatóság is. Mert jól felelt. Régóta nem lehetett tőle ilyen jó feleletet hallani, mint ez alkalommal, pedig hej, be sokszor felhívták, hogy feleljen. Mindig csak kipkedett-kapkodott, az előtte levő kék papirosból puskázott a melyre a bécsi instructor ur jegyeztette fel a feleleteket, soha se lehetett azt mondani, hogy na jól van, elégségest is csak immel-ámmal adtak neki.

Hanem bezzeg kedden aztán kitett magáért. A világtörténelemből, s annak legutolsó fejezetéből, a keleti kérdésből examináltak. A vizsgálatra gyönyörű közönség gyűlt össze, szebbnél szebb nők, — lányok és asszonyok, (önök nem képzelek, hölgyeinkben mily élénk az érdeklődés e nagy iskola tanítványai iránt!) Csupa szép asszony ült köröskörül a székeken, s a kit eddig soha sem volt alkalmunk látni e helyen, most ő is eljött az examenre, az egyik történetírónak a felesége: Edelsheim-Gyulay bárónő.

Nos hát, a vizsgálat kitünően sikerült, azt meg kell adni. A hozzá intézett kérdésekre értelmesen, világosan elmondotta az első eminens-miniszterelnök ur, hogy a török birodalom tartományai Bosznia és Hercegovina is, nem pedig az Osztrák-



magyar monarchiáé, a mint némely hibás mappán láthatni. Azután azt is szépen elmondotta, hogy nekünk semmi kedvünk sincs Európa keletén más mappát csinálni, sőt ha valaki erőszakosan akarná, s az nekünk nem tetszenék, mi bizony készek vagyunk kihuzni a földből a határpóznát, a melyet akárki akarattunk ellenére a török földön letüzött. Aztán azt is elmondotta, hogy az csak a középkorban volt szokásban, hogy két erősebb közös akarattal rárohant a gyengébbre s elvették birtokát, — a mai történelemben ilyenek nem fognak előfordulni.

A miniszterelnök ur nyilatkozata jó hatást keltett ország-, sőt mondhatni, Európa-szerte. Az a gyanus hallgatóság, melybe kormányunk a minket olyan közletről érdeklő kérdéssel szemben burkolózott, a nemzetnél oly hatalmasan nyilvánult török rokonszenvvel szemben külkormányzatunknak Szent-Pétervár felé való gyakori kacsintgatása általános nyugtalanságot keltett. Jól esett tehát tudnunk, hogy kormányunk nem űz a nemzet akarata és érzülete ellenére orosz politikát, nem áll vele szövetségben s nem fogja megengedni, hogy Törökország földaraboltassék, habár nekünk is dobnának belőle egy kis koncot.

Meg is éljeneztek a miniszterelnök urat a ház minden oldaláról, s láttuk, hogy a karzatokon ülő szépek csak úgy izegtek a helyökön s szerettek volna bele kiáltani egy kristály hangu éljent, s hogy a piczi kezek alig állhatták meg, hogy tapsba ne kezdjenek. Hanem a szemeken, azokon a goromba házszabályok hatalma megtörik, s azoknak nem lehet megtiltani, hogy ne ragyogjanak, tűzben ne égjenek.

Tekintszen föl excellentiás uram e szemek közé; csak akkor fogja igazán megtudni, hogy a nemzet szive szerint szólt!

— P.

## A h á b o r u.

Nevezetes tények történtek a harcztérekén a lefolyt héten. Hogy mint a legnevezetesebbet emlitsünk első helyen: az oroszok végre átkeltek a Dunán még pedig állítólag két helyen. Macsinnál és Hirsovánál. Mind a két pont a kopár Dobrudza nevű tartományban fekszik, melyet a törökök számba alig vettek, mert köves, terméketlen vidék, mely teljesen képtelen bármily csekély haderőt eltartani, habár csak rövid ideig is. Azért kelhettek át az oroszok oly könnyen. Hiszen képzelní lehet: Macsinnál három ezer muszka jött át s mindjárt el is foglalta Macsint. Már most hase pontra sulyt fektettek volna a törökök, hogyan lehetett volna azt három ezer emberrel elfoglalni?! Ugyan ez áll Hirsovára nézve is, melyet szintén csak ötezer muszka vett el. Igaz, hogy most már özőnlík a nyomukban a muszka hadsereg a török földre, hanem ez nagyon kényes vállalat, mert a törökök erős hadállása mindjárt Dobrudza határánál kezdődik, s ha a muszkák nem lesznek képesek behatolni Bolgáriába, Dobrudzsában elvesznek s legjobb esetben szépen vissza kell takarodni. De miután az átkelésre már másfél hónap óta készült a muszka, s miután az tagadhatatlan tény, hogy a Dunán valóban átkelt, nem lehet elvitatni, hogy a háboru ügye egy jelentékeny lépéssel előbbre haladt!

Ez úgy látszik, mintha a muszkákra nézve előnyös lenne, de már az ázsiai harcztérről nem mondhatjuk ugyanezt. Elvitázhatatlan tény, hogy a török fegyverek Kis-Ázsiában határozott előnyben vannak. Batumnál ismét fényes győzelmet arattak a muszkák fölött, azonkívül Kars vára felé, melyet az

utóbbi időben az orosz seregek egészen körül fogtak, Erzerum felől tekintélyes török hadtest közeleg, hogy a bajtársakat fölszabadítsa. Itt okvetlenül kemény csata lesz, melynek kimenetele Kars jövőjére is nagy fontossággal bír. Mert ha sikerül Karsot fölszabadítani, akkor az oroszok aligha vergődhetnek többé zöldágra. Ime, Bajazidot, e török várost is visszafoglalták már az oroszoktól, kik pedig már oly biztosaknak érezték magukat, hogy egészen muszka közigazgatást hoztak be.

Mint legfontosabb fegyvertényről szólunk kell rövid szemlékben Montenegró leveretéséről. Midőn a télen Törökország tisztességes békét ajánlt neki, nem kellett. Bizott a muszkában, hogy az ideje korán segítségére siethet. Hja, csak hogy a muszka egész mostanig a Dunánál vesztegelt. Az alatt pedig Suleyman és az Ali Saib pasák két oldalról addig szorongatták a diónyi kis országot, hogy végre összeroppant. A két ostromló sereg már egyesült, a montenegrói csapatok letiporva, szélylyel szórva, s mire e sorok megjelennek, a török csapatok talán már bevonulásukat tartják Cettinjébe, Montenegró fővárosába.

És Nikita, a „hős“ fejedelem?! Ő bizony roszul érzi magát. Családját, ingóságait már hajóra rakatta, s ma holnap ő is menekül Raguzába, a mi területünkre. Itt nincs a ki szánja, sorsát megérdemelte!

## Budapesti hírvivő.

*Első számunk ez, melyet most vesznek kedves olvasónőink, ebben a félévben, s nem mulaszthatjuk el, hogy szives jó indulatukba ne ajánljuk. Fogadják lapunkat ezentul is jó akarattal s ajándékozzák meg továbbra is nagybecsű támogatásukkal, melyre azt minden időben érdemessé iparkodunk tenni.*

\* \* (Udvari hírek.) Király n ő Felsége Valeria főhercegnővel e hó elején Bajorországba utazik, augusztus elején visszatér Ischlbe, s szeptemberben jó Gödöllőre. — Rudolf trónörökös ő fensége, e hó 19-dikén érkezett Ischlbe Latour altábornagy, Pálffy Andor gróf ezredes, Festetics Tasziló alvezredes és Spindler őrnagy kíséretében. Ő fensége hosszabb ideig szándékozik ott mulatni.

\* \* (József főherceg) Ibatko Györgyhöz, ki cigány nyelvtanát ő fenségének is megküldte, sajátkezű levelet intézett, melyből következő érdekes sorokat közöljük: „A legnagyobb érdekléssel tanulmányoztam ezen érdekes munkáját, mivel magam is dolgozom egy összehasonlító nyelvtanon és szótáron, mely a különféle cigány tájszójárásokat tárgyalja és egyszersmind az ő és új-ind nyelvekre visszavezet. Tapasztalataim szerint azon cigányok, kik önnek figyelmét magukra vonták, a cseh-morva és magyar tájszójárás között állnak, azonban a mássalhangzók használata szerint sokat az oláh és szlavon vidéken szokásos kiejtésben is sajátítottak el: a nyelvtan közelebb áll a cseh-morvához, mint az alsó vidéki és erdélyi magyar cigányoké.“

\* \* (Jótékonyág.) Király ő Felsége a cseleji görög katolikus hitközségnek, roskadozó plébánia temploma helyreállításához 100 frtnyi segélyt; Rudolf trónörökös pedig a fogarasi római katolikus hitközségnek, templomi czélokra, magánpénztárából 100 frtnyi segélyt adományozott. — Bonna z Sándor csanádi püspök, e napokban hatvanezer frtot tett le köznevelési czélokra, harmincezer frtot pedig egyházmegyéjének szegény sorsu lelkészei javára alapítványozott.



\*\*\* (Rózsás napló.) Jegyesek: Baross Árpád és Szerény Irén kisasszony, Ajnácskőben. — Hegyessy Márton országos képviselő és Beóthy Eszter kisasszony. — Gróf Dezsöffy Miklós és Bay Berta kisasszony, Debreczenben. — Soldos Pál és Pamlényi Mariska kisasszony, Gáván. — Egner Sándor ügyvéd és Schweiger Mariska kisasszony. — Naményi Gyula és Császár Mariska kisasszony Koraláthon. — Czuczay Nándor és Sárcsevics Róza kisasszony. — Egybekeltek: Berencsy Gábor és Gyulay Zsuzsanna kisasszony, Szatmártt. — Ágoston Sándor és Hollósy Ilona kisasszony, M.-Szigeten. — Dallos Sándor ügyvéd és Mihelffy Vilma kisasszony, Nagyváradon. — Kiss Ábel és Tavassy Emma kisasszony, Bezdánban.

\*\*\* (Az országos nőképző egyesületnek) a pénzügyminiszter megengedte, hogy az általa fentartott leánytanintézet javára három közvacsora alkalmával, három ízben díjmentes tárgy-sorsjátékot rendezhessen s e célra minden egyes esetre külön kétszáz darab harminczkrajczáros sorsjegyet bocsáthasson ki. A sorsolás napja a magyar királyi lottoigazgatóságnak mindig ideje korán bejelentendő s a nyereménytárgyak jegyzéke ugyanott bemutatandó. A hatóság részéről a sorsjátékhoz politikai biztosul Becker Károly IV. kerületi előljáró küldetett ki.

\*\*\* (A gazdasszony-egylet) árvaházában már véget értek az évi vizsgálatok oly jó sikerrel, hogy Bója Gergely tanfelügyelő egész melegséggel fejezte ki örömét e jó intézet haladása fölött. Kedden és szerdán a négy elemi, csütörtökön a két polgári osztály növendékei tettek vizsgálatot. Jelen voltak Damjanich Jánosné elnök, Kralovánszky Istvánné tanbizottsági elnök, Ráth főpolgármester, a nőegyleti elnökség tagjai közül Ráth Károlyné, Adlerné, Liszyné, Gönczy Pálné, Kühnel Ignáczné, Pechata Lajusné, továbbá Toldi Ferencz özvegye és még számosan. Öröm volt hallani a két polgári osztály tizenegy növendékeinek szabatos feleleteit a magyar nyelv és irálytanból, föld- és terményrajzból, a szám- és német nyelvtanból s látni nyugodt, csendes magatartásukat az egész hosszú vizsgálat alatt, nézni kézimunkákat, (melyek főleg horgolási, recze- és villamunkákból állnak), rajzaikat és csinos térképműveiket, végül pedig hallgatni az egész árvaház növendékeinek öszhangzó énekét. A növendékek közül azok, kik egész éven át mindenben kitünők voltak (mint Pataky Teréz, Trégeyi Mariska, Jánosi Gizella, Bay Erzsé, Wiczian M., Nagy Etel, Kaszelik Róza, Püspöki Mária stb.) jutalmakban, könyvek, írószerekben részesültek; a kit meg maguk a lányok is legjobbnak vallottak maguk közt: Fáy Ilona, egy arany jutalmat kapott buzdításul. Szögi Erzsébet, ki a tanítóképezdébe való ingyenfelvételét kérte, a letett jó vizsgálat után amaz örömben részesült, hogy a tanfelügyelő megígérte kérvényének teljesítését. Posner K. L. a három legjobb növendéknek Deák Ferencz szépmetszetű arcképeit ajándékozta. Bucsu-szózat s halakifejezés fejezte be az árvaházi ünnepélyt, mely újra bizonyítja, hogy a nagy közönség pártolására érdemes, áldott ház az, hol az árvákat ily jól és gondosan képezik.

\*\*\* (A török sebesültek részére) nagyban gyűlnek az adományok. E napokban a konstantinápolyi postával három nagy zsák tépést, vászonkötéléket és sebkötőt küld a konzulátus Konstantinápolyba. Nagyváradról a Nussbaum szállító cég följánlotta a török konzulátusnak a tépés szállítását jutányos áron. Erre e levélre Sedid efendi, az ideiglenes konzul azt válaszolta, hogy a cég ajánlatát el nem fogadhatja, mert a magyar nők nemesszivüségé és kimondhatlan áldozatkész-

sége bőséges tépést és kötéléket küld a sebesült török katonáknak.

\*\*\* (Andrássy Gyula grófot) az utóbbi napokban tudvalevőleg erős csusz bántotta, egészségi állapota azonban istennek hála ismét annyira megjavult, hogy kedden már Schönbrunnból Bécsbe mehetett, hol több diplomatával értekezett. Mult szombaton a király is meglátogatta a külügyminisztert s másfél óráig időzött nála.

\*\*\* (Edelsheim Gyulai báró) országos főhadparancsnok közbejött lábsérülése folytán a nagy csapat szemlét meg nem tarhatta; sőt a baleset következtében kitűzött körutját nem is folytathatja. A báró urnak lábára lépett a ló, miért is Budapestre visszautazott.

\*\*\* (Haynald Lajos) kalocsai érsek legközelebb Brüsselen járt, hol az „afrikai kongressuson“ a magyar földrajzi társulatot képviselte. Ez alkalommal a derék egyháznagyot a királyi pár több kitüntetésben részesítette. Állandó vendége volt az udvari asztalnak, mindig a királyné oldala mellett ült, a ki kizárólag magyarul beszélt vele s folyton meleg érzelmmel emlékezett meg hazájáról s nemzetéről. Haynaldot elutazása előtt a király és a királyné meglátogatta. A belga király magyar vendégének a belga Lipótrend nagykesztjét adományozta.

\*\*\* (Széchenyi István gróf) 587 levele, melyeket titkárához Tasner Antalhoz intézett volt, július 3-dikán kerülnek árverés alá a királyi törvénytörvényeknél (torony-utca 1. sz. 2. em. 9. ajtó.) E levelek fontosságára már egyszer utaltunk volt, s ha most újból fölhevítjük tudományos társulataink, a nemzeti kaszinó, főuraink s pénzaristokrátiánk figyelmét, teszszük azért, mert nagyon sajnálnók, ha e mindenesetre érdekes levelek elkallódnának, vagy valami külföldi antiquarius kezére jutnának. A Széchenyi iránti kegyelet is parancsolja, hogy ha más nem, az akadémia szerezzze meg azokat. A becslési ár 2000 frt. Ezekre is talán utólagosan rendezhetne az akadémia gyűjtést, mint teszi Széchenyi egyéb iratai árának beszerzésével.

\*\*\* (Tánczestély a tébolydában.) Az országos tébolyda orvosi és tisztikara mult szombaton zártkörű tánczestélyt rendezett a Lipót-mezőn, mely igen sikerült. Száznál több fővárosi család vett részt benne. Kora délután vonultak ki a nagyobb nál nagyobb társaságok, s kevesen tértek vissza másnap reggel előtt. Az idő kedvezett, a levegő pompás volt, úgyhogy a mulatságnak okvetlenül vidámnak kellett lennie.

\*\*\* (Az országos zeneakadémia) vizsgálati e héten mentek végbe. Az akadémia első emeleti terme egészen megtelt hallgatókkal, kik figyelemmel kísérték, a nagyobbára elméleti és tudományos előadásokat. A közoktatási magyar miniszteriumot Abt osztálytanácsos képviselte, ki a vizsgálat végén elismerését fejezte ki a bemutatott eredmény fölött. A zongoraosztályok növendékei kezdtek és végeztek a mai programot. A legmagasabb osztály (a Liszt-osztály) növendékei közül ketten mutatták be magukat: Kont Ilona és Svistounov Madeleine (oroszsországi, moszkvai születésű); előbbi Chopin As-dur balladáját játszotta, utóbbi Vieniavszky „Tarantelle“-jét, azzal a virtuozitással, mely Liszt tanítványait általában jellemzi. Az Erkel Ferencz vezetése alatt álló osztály növendékei közül Brogyani Viktorin, Busse Alvin, Fülepp Ida és Nobl Irén mutatták be figyelemre méltó képességüket. Bach, Scarlatti, Chopin és Liszt művei képezték az előadott darabokat. Mind a négy tanítvány becsületére válik a nagyérdemű tanárnak. — Közben idősb Ábrányi Kornél és Nikolics Sándor tanárok hallgatták ki tanítványaikat, előbbi a magasabb zenészet esthetikából és a magyar zenéből, — utóbbi a zenetörténet-



ből. Érdeket költött a magyar zenei sajtóságok feltüntetése prosódiai, rhytmikai és harmóniai tekintetben. Aggházy Károly, Farkas Ödön, Herczeg Sándor, Juhász Aladár, Svoboda Károly stb. világos és találó feleleteket adtak. Főkövy Lajos hosszabb és kimerítőbb előadása a magyar zene történetéből egyhangú elismerésben részesült.

•• (A színészeti tanoda) gyakorlati vizsgálatai már végbe mentek, oly nagy közönség jelenlétében, hogy még az előszobák is megteltek izzadó és tapsoló érdeklött hallgatósággal. Az első napon Paulay Ede tartotta a vizsgálatot az első és másodévesekkel, bemutatván néhány jelenetet „Szigetvári vértanuk,” „Julius Caesar,” „Szentivánéji álom,” és „Áldozatból”. A nők közül Láncozy Ilka, Dömjén Rózsa, Csillag Teréz és Czecz Katalin tűntek ki, a férfiak sorában pedig Karczag, Krémer, Földessy, Tolnai s általában mindeniken a gondos tanár szakavatott vezetése látszott meg. A vizsgálaton Gyulai Pál is jelen volt. A dal után az operai osztályok gyakorlati vizsgálata volt, nem kisebb közönség előtt. Ugy a szaktanárok, mint a növendékek dicséretet érdemelnek. Alapos reményünk van, hogy hasonló vezetés mellett pár év alatt több tagot nyerhet színházunk a törekvő fiatalság közül.

•• (A nemzeti színház tagjai) közül most a szüenidőre csak külön mennek néhányan vidékre vendégszerepelni. Tervezték ugyan egy nemzeti színházi tagokból alakítandó társulatot is, melyet Náday és Szigeti Imre vezettek volna, de a tagoknál nem volt meg hozzá a kellő vállalkozási kedv. Így csak egyesek indulnak vidéki körutra. Prielle Kornélia asszony Ungvárt a Krecsányi Ignác társulatánál fog föllépni, azután Máramaros-Szigetre megy a Temesvári társulatához. A Fekke-pár Erdélyben tölti a szüenidő egy részét. Helvey Laura kisasszony hatheti szüenideje alatt Marienbadban lesz. Szathmáriné asszony Keszthelyen, Pápán stb. fog vendégszerepelni. Kassainé asszony már régebben fürdön van, Szigeti József svábhegyi nyaralójában fog pihenni. Vizvári Gyula legfőlebb a nagyváradi szintársulatnál lép föl pár szerepben, ha az ottani igazgatóság eláll ama tervétől, hogy vendégszereplésekre nem ad tért. Ujházi Ede már elindult Keszthelyre a Miklósi társulatához, hol hatszor lép föl, aztán átmege a Mansberger társulathoz Pápára, később pedig a Temesvári társulatához Máramaros-Szigetre. Odry a budai szinkörben fog néhányszor fellépni. Sántha és neje Körösmezeivel a szatmári műkedvelő társulat előadásaiban fognak közreműködni. Nagy Imre és neje: Benza Ida asszony a svábhegyi nyaralójukban maradnak egész szüenidőn át. Zajonghy az egész szüenidőre a Temesvári társulatához szerződött operette-tenornak.

•• (A budai szinkörben) mult szombatn a „Kivándorlók” című háromfelvonásos operettet adták Bauer Henriktől. Szövegét Bényey s Rajner irták. A tárgy jól van kiválasztva, de az ügyetlenségig rosszul feldolgozva. Egy társaság vándorol ki Amerikába, s ennek kivándorlása közben előfordult kalandjai képezik a darab meséjét. Egyik fiatal magyar aztán, megunva Amerikát, visszatér, de itt sehogy sem tudja magát beletalálni, s egész amerikaiasan akar élni, mi nem sikerülvén, pénzzé tesz mindent és ujra Amerikába vándorol. Ott a négerokkal való villongás, folytonos egyenetlenségek minden vagytonát felemésztik, s ő is, társai is, szegényen térnek haza, hol mégis legjobban érezték magukat. A zene itt-ott tehetségnyomait viseli, de korántsem érdemli meg azt a tetszést, melylyel Aradon fogadták. Egy-két dallam, új motivum eléggé figyelemreméltó s ha tekintetbe vesszük, hogy kezdő műve,

biztatást is érdemel. Kár, hogy a mi jó, azt elrontja a fonákosság, a helytelen alkalmazás. Magyar parasztokkal jodlert énekelteni, operetteben is kissé merész dolog. Gerőfiné asszony, Balog, Roth Etel kisasszony igyekeztek az operettet tetszést tenni, mig a zenekar és karok ellenséges állást foglaltak el, s a kis sikert sem hagyták háborítlanul. Közönség elég nagy számmal volt.

•• (A miniszter előszobájában.) Egy bécsi lap a következő mulatságos történetkét beszéli el a közelebb végbement miniszteri tanácskozások alkalmából: Széll ur egyik reggel jó szerével még fel sem kelt ágyából, midőn már minisztertársa Tisza Kálmán beállított hozzá. „Senkit se bocsásson be hozzánk”, parancsolá Tisza a szolgálattevő komornyiknak. Alig hogy azonban Tisza után bezáródott az ajtó, gróf Andrassy is megérkezett. A komornyik feladatához hiven el akarta a gróftól távolítani, fontos arczezal adván elő, hogy a nagyméltóságú urak épen most vonultak vissza egy kis tanácskozásra. Andrassy gróf egy lesujtó tekintettel mérte végig a komornyikot, s ugyanazon az ajtón, a melyen Tisza Kálmán, csakhamar eltűnt, „Most már aztán senkit se bocsásson be!” hangzott a parancs. Néhány percz mult el, és megint egy vendég érkezett. A komornyik elállja a végzetes ajtót. „A nagyméltóságú urak tanácskoznak...” mondá elutasítólag. „Nélkülem?” kérdé mosolyogva az új jövevény. „Jelentsen be, én báró Wodiáner vagyok.” A komornyik megteszi a jelentést, az ajtó feltárul és a báró belép. De ime ujra léptek hangzanak a folyosón. „Uram, senkit sem szabad bebocsátanom! Wodiáner báró épen most lépett be...” „Mi, Wodiáner báró ottbenn van? Akkor még inkább be kell jutnom; én Weiss vagyok, a hitelintézet igazgatója.” És Weiss ur keresztüllépi az ajtó küszöbét, melyen Tisza, Andrassy és Wodiáner egymásután jutottak be. Ámde Weiss ur bebocsátásával még nem szakadt vége a vendégek érkezésének. Egy szolga jelent meg, s az követelte, hogy a rábizott névjegyet okvetlenül adják át Széll urnak. Pénzügyminiszterünk komornyikja eleinte szabadkozott ugyan, de mit tehetett mást, végre mégis csak átadta a névjegyet, minek az lett a következménye, hogy Széll ur maga adta tudtára a névjegyet hozó szolgának, miszerint „egy óra mulva báró Rothschild urnak is rendelkezésére áll...” Hogy mit végeztek Széll urnál a „nagyméltóságú urak” olyan igen nagyon elzárt ajtó mögött, arról nem szól a bécsi lap.

•• (A Petőfiről) szóló hírek nem akarnak véget érni. Ujabban azt írják, hogy Eisenburger segesvári polgár 1849-ben a segesvári ütközet után mint 14—15 éves suhancz atyjával a csata színhelyére ment, és ott éles vágó eszközzel ketté vágott gyűrűt talált. Azt állítják róla, hogy a Petőfié volt, ami nem igaz, a mint azt Petőfi István, nagy költőnk testvére be is bizonyította.

•• (Buda és környéke) czim alatt Solyom Jenőtől egy füzetke jelent meg. Szól Budának és környékének történetéről, régészetéről és adja helyrajzát, ismerteti forrásvizeit természettudományi szempontból s végre a környék egyéb nevezetességeit, — s mind ezt 67 kis lapon. E tárgyak legcsekélyebbjének félig meddig kielégítő ismertetése egy egész kötetet igényelne. Hanem annyit meg kell adni, hogy a füzet időszerű.

•• (Az artézi kutban) folyvást emelkedőben van a víz s már a harmincznegyedik fokig jutott a Duna zerus-pontján fölül. Minthogy a nagy tó vizeit csak huszonnégy láb magas, tehát tíz lábbal alantabb fekszik, a forrásnál keletkező víz nem „alapviz,” (mint a műszó nevezi,) hanem meleg forrás. A



felszökő víz levezetésére megkezdték a csöveket felállítani a sugáruti csatornához.

\*(Halálozások.) A hét folytán meghaltak: **Lengyel** Alajos, Szathmártt. — **Gajzágó** Ilona, 18 éves korában, Nagy-Abonyban. — **Dr. Mithét** Sándor, 46 éves korában, Budapesten. — **Kátay** né, született Poroszlay Karolin, 29 éves korában, Karczagon. — **Kocsis** János, 58 éves korában, Budapesten. Béke hamvaikra!

### Nemzeti színház.

Junius 23-dikén: „Pál és Virginia.“ (Donadio.) — Junius 24-diken: „Szeleburdi.“ — Junius 25-dikén: „Caverletné.“ — Junius 26-dikán: „Mignon.“ (Donadio.) — Junius 27-dikén: „Szeleburdi.“ — Junius 28-dikán: „Sevillai borbély.“ (Donadio.) — Junius 29-dikén: „Liliomfi.“

### Divattudósítás.

Valóban csudálatos a hatás, melyet az elfogadott és elterjedt divat a mi szépség-érzéseinkre is gyakorol! A mint a szem megszokta az ujonnan felmerült vonalokat, úgy minden izléstelen, visszatetsző, a mi nem azon jelleggel bír. Ha például most egy tavaly készült, felhuzott, dudoros ruhában látunk egy hölgyet, úgy a rövid derék és a felhuzott szoknya dudorai azon kérdést keltik bennünk, lehetséges-e, hogy ez egy évvel ezelőtt jól illett, mikor pedig akkor azon hisztemben voltunk, hogy ez nem is lehet másképp és hogy ez igen csinos. És így vagyunk vele minden évben. legyenek a ruhák akár rövidke, akár hosszúak, keskenyek avagy bővekek. Kétségbe kellene majdnem esni az igazi szép jogosult és elvitázhatatlan voltán. Most csak is a hosszú derekak járnak a princesse szabásu ruháknál szintugy, mint a vértess derekaknál. A polonaise még mindig kedvelt és nem csak egyszerűbb kimenő öltözékekhez, hanem díszesebbekhez is azok, mind a mellett, hogy ez utóbbiak jelenleg többnyire ránczos, kötőalakú tunique-vel is készülnek, mely écharpe-modorban foglalja körül az egész szoknyát. Miután a polonaise kivált utazó ruhának nagyon kényelmes, és az utazási és fürdői idényben élünk, úgy most ezekről fogunk egy kissé csevegni. A polonaise elől egy vagy két bevarrással készül, a mint az jobban illik természetünkhöz, és e bevarrás hosszan nyulik le majdnem a polonaise végeig. Egy ideig szerették az oldalt gombolt polonaise-eket, de ez most már nem divatos és legkedveltebb az egyenes, nyakig érő begombolás; ez azonban nem törvény és azért vannak, a kik mégis részut gombolják ruháikat. A két és három soros gombok, a melyeket egy kissé félretettek, ismét a felszínre kerültek, kivált a kicsi fenyeresre csiszolt fagombok, vagy a csont-, szarv-, gombkötős-, szövettel áthuzott-, gyöngyház-, aczél vagy ezüst gombok igen nagy kelendőségeknek örvendenek. Szinte hihetetlen hányféle csinos gomb létezik a ruhák díszítésére. A polonaise hátrészén öt varrás van, úgy, hogy a derék, kivált hátul, olyan feszesen áll a testhez, akár egy fűző. A szoknya ránczolás is többféle. Láttunk olyan hosszú polonaise-eket, hogy hátul az uszályon feküdtek, de ott egy kissé fel voltak szedve, míg mások elől nyitva állanak, ismét mások végig be vannak gombolva, hátul is simák és nem érnek le hosszasan az uszályig, hanem csak a térdig. Az ilyen változatokat, az izlés szabad akaratát követni, mindig megenged a divat.

A meleg napok beálltával a mosható, könnyű öltözetek jogos terüket követelik. A nyári ruhákra nézve egész új fordulat állott be, annyiból, hogy száműzve vannak a könnyű, a szemnek oly jól eső szép rajzu és színű világos virágos mousselin, battist, gaze-ruhák és helyüket kizárólagosan a vászon- és creton ruhák foglalják el. A szürke és écre színű vásznanon kívül többnyire sötét színű vásznat viselnek, úgy mint sötétzöld, sötétbarna, de leginkább a sötétkék színűeket. Ezen feltűnő előszeretettel a vászon iránt bizonyára a himzések iránti nagy kegyben kereshetjük, mert ezen „igénytelen“, „egyszerű“ és „olcsó“ vászonruhák aztán gyakran a legdrágább, legfinomabb himzéssel díszítetnek. Az egyszínű ruhákhoz csakugyan jobban is illik a himzés, mint a csikos vagy mintázott szövetekhez, a melyeknél a himzés „hatása“ majdnem egészen „elvész“. Az egyszínű ruhákon kívül, igaz, hogy még a majdnem czérna keskenységű csikos nyári ruhákat is viselik, de ezek is épen keskeny csikaiknál fogva az egyszínűség jellegével bírnak. Az egész egy kis optikai csalás, a melynél bizony nagyobbakat is elkövet nem csak a divat, de hát még — a politika! De kérem, ne tessék megijedni, egy szót

sem csevegek erről, nem is tudok hozzá és e komoly fogatkozásomat pállástolandó rögtön színt, azaz tárgyat változtatok és áttérek mai mellékletünkre:

egy hálófőkötő szabására,

mely csak két részből áll, tudniillik az első, mely az előrészt jelöli, és a másodikból, mely a hátrész. A hátrész kerekded részére összehuzott ránczok varatnak, az előrészhöz erősítetnek és egy kis ujjnyi széles vászon pánttal kétfelül a gépen letűzetnek. Hátul egy összehuzható korcz adja meg a főkötő hátusó bőségét úgy, a mint azt fejünk és hajunk megkívánja.

### Számrejtvény.

Mehrwerth Annától.

4. 10. 6. Nem kell ez szegény töröknek, úgy is nehéz a feje,  
14. 8. 4. 5. 6. Annál inkább vigye haza, kívánom ezt kárpótlásul neki.  
15. 16. Ad ez dolgot az oroszoknak, hogy átkeljen a Dunán,  
1. 2. 15. 16. Nem hozta ezt el az orosz, pedig kedves jószág!  
6. 12. 13. 18. Egy város ez, hollétét jól tudod, ha máskor nem is, egy nap van husvét táján minden évben, mikor nevét hangoztatni sokaktól hallhatod.  
2. 6. 7. 16, 17. 9. Mint vezér a török ellen védte szegény dult hazánkat, disó halállal mult ki, hős neve fenn áll már századokon át és fényleni fog örökké.  
11. 3. 14. 8. Ha ez nem volna, lud sem volna.  
1-18. Sokat emlegette most ezt minden ember, ki magyar, de tudtuk, hogy nem ez temette el őt, kiért szívünk majd megszakad.

Megfejtési határidő: júliushó 25-dike.

A f. é. 22-dik számban közlött rejtvény értelme:

Lisznyalóczy.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Éhen Gizella, Mandula Ida, Korenágh Serk Hermin, Áronfi Fisch Jeanette, Eckert Karnász Mariska, Mednyánszky Margit és Erzsi, Bánay Ilka, Magyar Matild és Felici, Hosszu Elekes Matild, Mandits Erzsi, Tóth Bertalanné, Szlávik Nándorné, Dzsinih Pencz Mária, Mesko Róza és Eliz, Bohus Gyuláné, Tahy Fehérvary Kornélia, Hambalek Gizella, Palits Mari, Mehrwerth Anna, Marossy Etelka és Izabella, Muraközy Róza, Makray Gizella, Fényes Mariska. Szentmiklósy Izabella, Nagy Flóra és Piroška, Kun Lászlóné, Vörös Anna, Soltész Giza, Nándory Erzsébet. Vladár Béláné, Kovács Rózsa, Hoffmann Miklósné, Tóth Ida és Marcsa. Seregély Vilma, Joo Margit, Temesváry Erzsébet, Papp Albertné, Pénzes Sarolta, Dömötör Helén, Barthos Luiza, Jákó Vilmosné, Ballus Ernesztin, Téglássy Irén, Kuzma Mariska, Csefalvay Aranka, Novák Kamilla, Bárany Lilla, Halasy Matild, Mandits Ella, Fekete Endréné, Kóor Anna és Mari. Altortjaj Emilia, Mózesy Teréz, Nagy Frigyesné, Holly Emma, Katona Erzsike, Molnár Katinka. Nagy Klementin, Dorogi Fáni, Antalffy Róza, Károlyi Valerie, Várady Irén és Stephanie, Németh Jánosné, K. Biri, Gál Etelka, Lés-tyán Nina.

### Tartalom.

Por és hamu, Vértessi Arnoldtól. — Keserv, Darmay Viktortól. — A kertben. — Dagály idején, Warring Jánostól. — A betegség ismertetőjelei a kis gyermekeknél. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — A háboru. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Külömfélék. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy hálófőkötő szabásmintája,

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



27-dik szám.

Julius 8-dikán.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

## K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

~~~~~

Buda-Pest. 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL  
Országut 39. sz.



# H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -			
							kelte	nyugta		
							óra	perc		
Jul.	8	Vasárnap	G 7 Kilián püs.	G 6 Gillyén	26 B 6 Dávid rem.	27	4	12	8	57
	9	Hétfő	Lukreczia	Anatolia	27 Czirill	28	4	13	7	56
	10	Kedd	Amália szüz	Ilma	28 Péterf. b. vége	29	4	14	7	56
	11	Szerda	Pius pápa	Eleonora	29 Péter és Pál ap.	1 Ab. Rosch.	4	15	7	55
	12	Csütörtök	Henrik császár	Nábor	30 12 Apostol	2 B. Áron gy. h.	4	15	7	55
	13	Péntek	Margit szüz	Jenő, Joel	1 Julius Gozma	3	4	16	7	54
	14	Szombat	Bonaventura	Kamillus	2 Bold. A. ruhája	4 Sab. Hazon	4	17	7	53

## V i d é k i t á r c z a.

**N.-Abonyban** az elemi iskolás gyermekek — hitfelekezeti különbség nélkül fiuk és leányok — saját keresményeikből 10 frt 74 krt raktak össze az iskolába járó török fiuk és leánykák segélyezésére, kiknek apjuk a mostani háboruban meghalt vagy keresetképtelenné vált. A gyerekek magok jöttek az eszmére, s oly nagy mozgalom indult meg közöttök, hogy a különben csekély jövedelmű kis polgárok és polgárnők — megvonva magoktól annyira kedvelt gyermeki élvezeteket — alig pár hét alatt hozták össze az aránylag jelentékeny összeget. Két fiu elvitte a pénzt Máthé József urhoz, hogy azt — a török gyermekek iránti szeretetök nyilvánítása mellett — illető helyre eljuttatná.

**A miskolczi** lóversenyre nagyban folynak az előkészületek. A díjakra az aláírások szépen folynak; Miskolcz város közgyűlése e célra 190 frtot szavazott meg. Ugyanennyit irtak alá Pallavicini grófnő, Sennyei bárónő és Harkányi. Gróf Almássy Kálmánné pedig Párisban rendelt meg egy jutalomdíjat. A Borsod hire szerint a lóversenyen igen sok előkelő család fog megjelenni.

**Tornallján** Tornallyay Zoltán szolgabíró kertjében egy áloe fog most virítani. Figyelemre méltó, hogy a míg e déli növényt ki nem vitték az üvegházból, a virágzás szándokát nem lehetett rajta észre venni; de alig volt künn a szabad levegőn pár napig, közepéből rögtön kezdett kinőni a virág szára, még pedig oly gyorsan, hogy kéthárom nap alatt másfél ölnyire nyult. Tervben van, hogy csekély belépti díjért a török sebesültek javára fogják mutogatni. A virágzás kezdetét nyilvánossá teszik.

**Nyiregyházán** furcsán megjárta egy szegény ember, a miért örömeben elszólta magát. A katonai felülvizsgáló bizottság működött ott, s a többek között egy kisvárdai ifju került vizsgálat alá, kit a bizottság a betérjesztett okoknál fogva egyhangúlag felmentetni javasolt és fel is mentett. Erre a szegény apa, a ki az egész vizsgálat folyama alatt a legnagyobb félelmet állotta ki egyetlen fia besoroztatása miatt, — midőn a szerencsét magafelé látta fordulni mosolygó arczával, elkezd a bizottság előtt együgyűségében beszélni, — hogy hát neki két háza ennyi földje stb. van, ugy meg így fizeti a roppant adót. A jelen volt miniszteri biztos, a védíratokat épen szemlélte, a melyek szerint az apa gyámolául, és a család fentartójául volt fia feltüntetve — kinyilatkoztatta, hogy „védkötelezettnek apja gyámolra nem szorulván, mivel dus jövedelmet nyújtó vagyonnal bír; a vizsgálat alatt levőt besoroztatni kéri.“ Az apa erre nagyott nézett s észrevette: hogy megjárta.

## K ü l ö n f é l é k.

\*(Alfonz spanyol király) sokat emlegetett házassága csakugyan létre jön. Jegyese Montpensier herczeg harmadik leánya, Maria de las Mercedes, ki 1860. június 24-dikén született. A menyekzót szeptemberben tartják meg.

\*\* (Mac-Mahon kisasszony) június 10-dikén Eugenia császárnétól egy gyönyörű kis dobozt kapott, melyben a császári herczegnek jelesen talált arczképe vala elrejtve. A herczeg az angol tüzérhadnagyi egyenruhát viseli, mely nagyon jól áll neki. — Akárki meglássa, hogy utoljára az lesz a dologból, hogy Lulu és Mac-Mahon kisasszony férj és feleség lesznek, Lulu pedig francia császár.

\*(A Tourvill-pör) véget ért. E pör szomorú hőse egy londoni ügyvéd, Tourville, igen előkelő modoru, művelt ember, ki gazdagon nősült, aztán feleségével kéjutazásra ment, s kit a tiroli hegyek egyik csucsáról letaszította a mélységbe. Tanu nem volt rá, s Tourville mindent határozottan tagadott, mégis ellenmondó vallomásaiból s egyéb bizonyítékokból kiderült az igazság. Esküdtek ítélték fölötte; tizenkettő közül tizenegy bűnösnek találta s kimondta rá a halált.

\*\* (A bibornoki testület) a legközelebbi Konsistoriumban kinevezettekkel (Mihajlovich, Kutschker és Parachi) hatvanöt tagot számlál. Ezek közül 6 bibornok-püspök, 50 bibornok-áldozár és 9 bibornok-szerpap. A kollégium tökéletes voltához ennél fogva csak 5 bibornok-szerpap hiányzik. Nem érdektelen tudni, hogy miként oszlanak meg országonkint e főpapok. Első helyen Olaszország áll, mert egy maga 40 bibornokkal bír, s itt lakik a 6 bibornok-püspök is. Franciaországban 9, Ausztria-Magyarországban 5, Angliában 3, Spanyolországban szintén 3 s Németországban csak 2 bibornok létezik, Portugallia, Belgium és Amerika egy-egy bibornokot számlálnak.

\*(A bukaresti „vörös kereszt“) egylet betegápoló telepei már indulnak a harcztérre. Ezek közt több jelentékeny kocsi volt látható: a fejedelemtől, a kereskedőké stb. Egy volt közöttök, mely leginkább magára vonta a figyelmet és pedig „az erdélyi románoké.“ Különben Erdélyben — bizottságok betiltása folytán — csaknem minden városban akadnak egyes-román hölgyek, kik általános felhívásokat intéznek hirlapok útján, s fáradozásait szép siker koronázza, mert eddig is: Brassó, Fogaras, Abrudbánya, Gyulafehérvár, Hátszeg s több románok által lakott vidékekről tömérdek anyag és pénzösszeg küldetett Bukarestbe herczeg Ghika Demeterhez az ott működő „vörös kereszt“ elnökéhez.



## A nyári idényre

ajánlja  
Hatvani utczában és magyar utczával szemben levő

**uri-, fi- és gyermek ruhakertár**

**elegáns és olcsó öltözeteket**

Brünni gyapotszövetektől a legcsóbb ár mellett

és pedig:

Szövet öltönyök	16 forinttól
Salon öltönyök	25
Nadrágok	5
Felöltő (Überzieher)	12

Fin- és gyermek öltözetek 2-14 évig szövet, lüszter, és vászonból nagy választékban kapható.

Megrendelések 24 óra alatt eszközölhetnek. A t. közönség becses bizalmáért esedezik

**Leitersdorfer D. Fia.**

## Napernyők

a legelőkelőbb bécsi gyárakból.

bámulatos olcsó áron

Cliffordros napernyő 90 kr. 1.25 bélelt, 1.60, 2 frt, előző formában 2 frt 50 kr.


Cliffon Eu font cas 16 szolcs 1.50, 18 szolcs 2 frt, bélelt olyan 50 kr-rel drágább.

Selyem fodros napernyő bélelt 2.80, 3.50, 4. legelőkelőbb 5, 5.50, 6 frt.

Selyem Eu font cas 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50 és 6 frt. Küldemények utánvéttel pontosan és az öszöletnek

**Beck Jakabnál,**  
hatvani és ujvilág utca sarkán.

Az előrehaladt idény miatt  
**napernyőket**  
nagyon leszállított áron eladunk.  
**RANZENBERGER testvérek**  
Váczai utca a koronás kávéházzal szemben.



## BECK JAKAB

Budapest hatvani- és ujvilág-utca sarkán

**kész fehéreműek, vásznak, asztali készletek és függönyök**

gyáraktárában,

kaphatók:

Szines férfi ingek, 1.50, 1.60, Oxford ing 2 frt, két kűlön gallérral 2.50.

Féher férfi ingek, 1.20, 1.60, 2 frt, hímzettek 2, 2.50, 3 frt, vászonból 2.50, 3 frt, rumburgi 3.50, 4 frt.

Férfi gatyák, magyar vagy német szabású 1 frt, sziléziai vászonból 1.20, 1.40, Kreas 1.5, 1.60, rumburgi 2, 2.25.

Női ingek Cliffonból 1 frt, hímzettek 1.50, 2, 2.50, vászonból 1.50, 1.60, kivarróttak 2.50, hímzettek 3, 4, 4 frt.

Hálóköntösök, díszes 1.20, hímzettek 1.50, 2, 2.50, 3, 4 frt, irdas barketből 1.20, 1.50, piquet barket 2, 2 frt 50.

Alsó szoknyák, fodros díszes 2, 2.50, hímzettek 3, 3.50, 4, 5 frt, irdás barketből 2, 2.50, piquet barketből 2.50, 3 frt.

Sarszoknyák 2, 2.50, fekete Morból 3, 3.50, 4 frt. Téli uemez alsó szoknya piros és szürke 3.50, 4 frt 50 kr.

Női tábravatók 1, 1.20, 1.50, hímzettek 2, 2.50, irdás barketből 1.20, 1.40, piquet barketből 1.50, 1.80.

Francia fűzők 80 kr. 1, 1.20, duppla finom fajta 2, 2.50, legfinomabb 3 frt.

Fehéreműek ujonszültöt gyermekeknek, ingesek 45, 60 kr., 1 frt, vászonból 90 kr. 1, 1.50.

Hosszú párnák 1.50, fodros 1.60, 2.30, finom 3, 3.50, hímzettek 4, 4.50, 5 frt, vattított párna betét 2 frt.

Pelenkák rvszonból, tucatszja 4, 4.50, 5 frt, flanel 40, gumini 50 kr. darabja.

Réklik borogottak 45 kr., főkötő 15 kr., kötött készletek 1, 1.50, pipna takarók, szakállkák és fasilk.

Mennyasszonyi hozományok 200 frtól 1500 frtüg kaphatók.

Agytéműk, Cliffon vánkös 1 frt, csakkös 1.20, fodor és egyéb díszes 2 frt.

Paplanlepedők Cliffonból, sima 2.50, fodros és kozzka kivarraással 4 és 5 frt.

Vászon párnák, díszes 2.50 hímzettek 4, 5, 6, 7, frt, vászon paplan lepedők sima 3.50, díszes 5, hímzettek 10, 12, 15, 18 frt.

Alsó lepedők vászonból 1.80, varrónékül 2.50, 3 frt. Vattított paplanok, kartonból 3 frt, caubemiből 5, 6 frt, selyemből 15, 18. Noblesz selyemből 22 frt.

Csálke függöny kelme 7/8 széles, róla 35, 40, 50 és 60 kr., pája egy ablakra 3, 4, 6-10 frtüg.

Kész fehéreműek fluk és leányok számára minden nagy-ágra és áron.

Legjobb szabású Pique- és vászon-gyermek ruhások 2.50, 3, 3.50, haróó-köpcnyek 5, 6, 8 frt.

**Küldemények utánvéttel pontosan eszközölhetnek.**

Függönyök tisztítási ára parjaért 50 kr.

Oly árucikknek megrendelésekre nézve, melyek nekén általában kaphatók nem volnának, - szivesen a be-

vásárlandó gyár! Áron eszközölni rendeltetésre állók.

(A Kossuth-bankóért) Bécsben sem itélik már el az embert. Egy cigaretté-papirgyárban alkalmazott fiatal ember állt ott a törvényszék előtt legközelebb, kinek lábájában — motozás közben — egy öt forintost is találtak. Az ügyész vádlottat az 1854. április 24-dikén kiadott rendeletre hivatkozva ezért is el akarta ítéltetni. A védő ügyvéd azon elvvel állva elő, hogy a politikai viszonyok megváltoztak a törvényszék vádlottat e vád alól felmentette.

## Megbízások tára.

Szatmárra B. J. urnőnek: A kívánttal már nem szolgálhatok, a mint azt magán levélben is megírtam.

Orosra Z. E. urhölgynek: Nem 45 kr. maradt fenn nálam a mult félevről, hanem 1 frt 10 kr. Sziveskedjék azt a jövő előfizetési díj beküldésekor figyelembe venni.

M-Kaszonba F. J. urnőnek: A tavalyi 12 kötet, az idei már megjelent hat és a folyó félelvben még megjelenendő hat kötet teszen 24-et. A kívántat azonnal megküldtem.

Sz-Régenbe J. L. urnőnek: Várom sorait.

N.-Váradra O. E. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Szt.-Mártonba E. Gy. urnőnek: Annyi örömem telt benne, hogy ezt szives köszönetül kérem venni.

Komáromba V. A. urhölgynek: Igenis, utólag is meg lehet hozatni ugy a tavalyi 12, mint a jelen év első 6 kötetét. Csak a csomagolási díjakról kérem meg nem feledkezni.

Almásra G. K. G. urnőnek: Mint rendesen, most is Gleichenbergben tölti a nyarat, késő őszszel pedig Meranba megy szőlő-kurára.

Belényesre R. M. urnőnek: A levél pontosan meg-

érkezett. A levelezési lap ugyan ez időben lett elküldve, és így csak az uton találkozhattak valahol a vasuton, innen a kis félreértés. Szives tisztelet.

Zay-Ugróczra R. I. urhölgynek: Azonnal megküldtem. Ez volt az első felszólítás.

Egerbe G. K. urnak: Az egész 20 kr!

Szegedre M. J. urnak: Megbizása nincs elfeledve, de még egy pár napig kell várnia, mert új kiadást rendeznek belőle, mely csak most fog elkészülni.

Városelődre St. R. urnőnek: El van küldve.

Győrbe F. M. urhölgynek: De eddig bizonyára már kezei közt van!

R. Kereszturra A. J. urhölgynek: A legszivesebben tettem.

Debreczenbe Cz. D. urnőnek: Csak kedves kötelességet teljesítettem vele!

Karádra F. L. urnőnek: El van küldve.

Kőrös-Ladánya M. J. urhölgynek: Régibb olvasóim mind annyira el vannak látva velük, hogy az idén nem szolgálok ujjal, új olvasóimnak pedig van miből válogatniok.

Balmaz-Ujvárosba H. K. urhölgynek: Régibb műlapjainkból 40 kron rendelhetni darabját. Azok czimei a legutósó előfizetési felhívásban egyenként meg vannak nevezve. Tessék tehát választani.

Szeghalomra K. A. urnőnek: Kívánságát a legszivesebben teljesítettem. Az egész félevi díj: 6 frt 20 kr.

Nagy-Létára F. J. urhölgynek: A legszivesebben tettem.

## H I R D E T É S E K.



# Török József gyógyszerháza, király-utca 7. sz.

## Glycerin-Créme a legjobb bőr- és arc tisztító-szer.

Több év óta hatályos szernek bizonyult szeplő, napsütés, folt, bőrbaj és kelések ellen. Ez egy igen sikerült egyesítése a legártatlanabb szerekeknek, melyek a bőrt nemcsak simabba és finomabbá teszik, hanem annak fiatalsági frissességét tartják fenn. A folyékony glicerin-crème eltér az eddig közönségesen használt glicerin-illatszerektől, melyek a glicerin-en kívül semminemű hatályos részeket nem tartalmaznak. Egy üveg ára 1 frt. 20 kr.

### Legfinomabb glicerin-szappan

glicerin és illatos növényekből, kitűnően tisztít és élénkíti a bőrt, és a finom pipereszappan minden kívánt előnyeivel bír. Ára 35 krajczár.

### Párisi hölgypor (legfinomabb Poudre de riz)

a bőrnek a leggyöngédebb fehér színt adja, és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknél úgy férfiaknál is, borotválás után. nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 50 krajczár és 1 frt.

### Kézmosópor.

mandulaszappan és spermacetből készítve, a legártatlanabb arc- és kézbőrtisztító szer. Egy doboz 50 kr.

Amerikai kautsuk-tyukszemgyűrűk és essentia, ára 60 kr.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapestn, király-utca 7. szám.

## Angol és francia illatszer.

### Ylang-Ylang. 1 frt. 50 kr.

Ess-Bouquet ára kisebb üveg 2 frt, nagyobb 4 frt. Springflowers 2 frt. Jokey-Club 2 frt. Huile philome de la société hygiénique 1 frt 50 kr. Eau Athenienne 1 frt 50 kr. Eau de Cologne legfinomabb valódi J. M. Farina 1 frt, kisebb üveg 50 kr. Vinaigre de Bully 1 frt 50 kr. Savonde Thridace Violettól Párisban 1 frt. Illatos szájgyöngyök (cachou aromatisé) 60 kr. Eau dentifrice du Dr. Henocque 2 frt.

### Cs. kir. szabadalmazott

## egyetemes emésztőpor Dr. Gölistől.

Eddig még utól nem éretett hatására nézve az emésztés és vértisztítás terén, s a test táplálására és erősítésére nézve. Ez által naponkint kétszeri és sokáig folytatott használata mellett valódi gyógyszerre válik számos, még ma kacs betegségben is, mint p. o. emésztési gyengeség, mell-égés, gyomor túlterhelése, a belek petyhüdsége, ideggyengeség, mindennemű aranyeres bajok, görvéne, guga, sápadtság, sárgaságban, valamennyi idült bőrbaj-, rák, időszakos főfájások, ferges és köves betegségek, tulnyálkásodásban, stb. Ez az egyetlen és gyökéres szer a megrögzött köszvény és mellbajban (tuberculose.) Ásványvíz gyógyasználtnál, úgy azelőtt, mint annak használata alatt, valamint utólagosan gyógyszerül is kitűnő szolgálatot tesz.

Egy nagy skatulya ára: 1.26 kr. Egy kis skatulya 84 kr.  
Főraktár Budapestn, Török József gyógyszerész urnál.

A hamisítástól megmenekülésre figyelmeztetek mindenkit, hogy a valódi egyetemes emésztőpor Dr. Gölis pecsétjével van elzárva, s minden skatulya a védbélyeggel s kívülről ily czímmel van elzárva:

K. k. concess. Univ. - Speisen Pulver des dr. Gölis in Wien.  
Főszállítóhely: Bécsben, Stefansplatz 6. (Zwettlhof.)

## Párisi pecsét tisztító.

Kitűnő jósaú szer, melylyel néhány percz alatt mindennemű zsír-, olaj-, szurok-, faggyu-, vaj-, kocsikenő-, olajos festek-, hajkenő- és izzadság által bármily kelmeben, a ruhában, selyemszallagban, bársonyban, keztyűben, bútorokban, szobakárpitokban, acélmetszetekben okozott pecsétet ki lehet tisztítani. Ára egy üvegnek 1 frt.

**Stájer növénynedv,** mell- és tüdőbetegség számára. Egy üveg 88 kr.

**Engelhofer izom- és ideg-essencziája,** egy üveg ára 1 frt.

**Dr. Krompholz nyomor-liqueure,** egy üveg ára 50 kr.

**Dr. Braun stomaticon (szájvíze),** egy üveg ára 88 kr

**Purgleitner alvilsavas mésszörpje** tüdőbetegségek ellen.  
Egy üveg ára 1 frt.

Minden igazi és legjobb minőségben kapható:

Budapestn TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, király-utca 7. sz.

## SALICYLSAV-KÉSZÍTMÉNYEK, pipere-czikkék.

Kielhauser H. okl. gyógyszerésztől és illatszergyárostól Grácban.

A Salicyl-sav a drezdai dr. Heyden vegytani laboratoriumából, azon felette kedvező eredmények után, melyeket a dr. Kolbe, dr. Neubauer, dr. Wagner stb. tanár urak kísérletel előidéztek, már világhírt vívott ki magának mint erjedést és rothadást akadályozó anyag, és nem csak fényesen érvényesül mindennemű belső bajok ellen, hanem czélirányos összetételben még fölülmulhatlan óvszer a bőrre, hajra és fogakra nézve, Anticeptikus hatása különösen rendkívüli; megakadályozza a sérült szervek rothadását, s ezzel együt eltűnik az azzal járó kellemetlen szag is.

Salicyl-toilette-szappan . . . . .	darabja	ára	50 kr.
Salicyl-toilette-víz . . . . .	"	"	70 "
Salicyl-fogpor . . . . .	"	"	50 "
Salicyl-fogpép . . . . .	"	"	60 "
Salicyl-szájvíz . . . . .	"	"	60 "
Salicyl-hajkenőcs . . . . .	"	"	50 "
Salicyl-hintőpor (lábak izzadása ellen)	"	"	50 "

Főraktár Magyarországra nézve: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapestn, király-utca 7. sz.

## Minden régi köhögés ellen,

mellfájdalmak, sok évi rekedtség, torokbajok, s tüdő nyálkásodása ellen s több orvos által megpróbált

## fehér mellszörp.

oly gyógyszer, mely még soha sem használtatott a legkielégítőbb eredmény előidézése nélkül. Ezen szörp már az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, sőt a gőrcsős- és hők-hurutnál elősegíti a nyulós és megrekedő nyálka kiköhögését, azonnal enyhíti a gége ingerlékenységét és rövid idő alatt eltávolít minden, ha még oly heves, sőt magát a legveszélyes szárazbetegségek köhögését, és a verhányást is.

Ára: 1 egész üveg 3.60. 1/4 üveg 1.80, 1/4 üveg 90 kr.

Mayer G. A. W. Breslauban.

Főraktár Budapestn: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utca 7. sz.

## Valódi Kaukaszféle poloska irtó szer.

A legbiztosabb szer a poloska ellen, az egész sereget egyszerre és mindenkorra elpusztítja.

Ára: 35 kr. 70 kr.

## Feytona.

A híres amerikai szer fogfájás ellen, használás után rögtön hat.

Ára 50 kr. o. é.

## Római Hajbalzsam,

mentvén izzadság, zsír és korpetól a fejbőrt megszabadítja, erősíti a hajgyökereket és hajkihullást meggátolja.

Ára: 80 kr.

## Bojtorjángyökér- olaj.

Erős hajnövelés előidézéséül.

Ára: 40 kr.

## Féreg irtó szer.

Mindennemű férgek irtására,

Kis doboz 25 kr. — Nagy doboz 50 kr.

## Francia

## hajfestő folyadék

(Chromatique Parisien),

melylyel akármiféle színű haját tetszés szerint és tartósan feketére, barnára vagy szőkére festhetni, legfőlebb 10 percz alatt; hatása olyannyira ismeretes, hogy további dicséretre nem szorul.

Ára 2 forint.

A hozzá való cszközök, úgy mint két kefe és két csésze 50 kr.

Főraktár:

Budapestn TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utca 7. szám.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)

Évnyegyedre 3 frt, — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvcsomagolási díj félévénként  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.

**Hirdetések díja:**

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**27. SZ.**

Julius 8-dikán.

1877.

**Havonkinti színezett  
divatképpel,**

minden szükséges himzetrájzokkal.

Évenként

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész

évi járattási kötelezetetést foglal

magában a lap irányában.

## P o r é s h a m u.

(Elbeszélés.)

Vértesi Arnoldtól.

(Folytatás.)

Ilyenkor telt kedve a sétálásban a furcsa leánynak. Föl s alá járt a tágas és meglehetősen üres üvegházban, egy-egy zöld levelet szakított s morzsolt szét ujjai közt. Az öreg kanonok udvariasan azt szokta rá mondani: Laura lemegy testvéreihez, a virágokhoz beszélgetni.

Ott találjuk most is egy csunya ködös novemberi délután. Künn a homályos szürkéségből csak alig látszanak ki a fák zuzmarás ágai. Laura néha ki-kitekint, de csak úgy szórakozottan, aztán folytatja egyhangu sétáját az üvegházban. A borulat, mely künn a természetre nehezedik, mintegy visszatükröződik az ifju leány arcán is.

Néhányszor megállt, hevesen dobbantott lábával s arcának kifejezése cseppet sem hasonlított valami kolostorba készülő szende hajadon áhítatos, türelmes arcához. A kitárt, mereven előre tekintő, villogó szemek, a kifeszült arcizmok, a félig nyilt ajkak heves izgatottságot árultak el.

Talán egy óranegyed óta járhatott már föl s alá az üvegházban, midőn annak tulsó végén halk zörej hallatszott, az ajtó nyílása s néhány félnék lépés.

Laura arra fordította villogó szemeit. A félhomályban, mely az egész üvegházban uralkodott e borongó délután, s a citromfák által is eltakarva, az első perczen nem látszott, hogy ki jött be. De Laura bizonyára megismerte e lassu, félnék lépést, mert izgatottsága most még hevesebbnek látszott s arcán valami sajátságos kifejezés futott át, melyet ép úgy lehetett volna boszuságnak mint örömnék mondani.

Előre hajolt, mintha a belépő felé akarna sietni; de ez csak önkénytelen mozdulat volt, melyet rögtön legyőzött magában. Megállt és helyén maradt.

A belépő azalatt előtűnt a citromfák mögül s habozva közeledett. Alig husz—huszonegy éves ifju volt, pár évvel mindenestre fiatalabb mint a leány, egyszerű, kopottas öltözetben, de meglepő szép, kissé nőies vonásokkal, félnék nagy kék szemekkel, finom metszésű ajkkal s két kis gödröcskével arcán. Kalapját levéve tartotta kezében és szőke göndör haja félig eltakarta homlokát.

Laura ajkai körül hevesen rándultak meg az izmok s kis batiszt zsebkendőjét emelte szájához, hogy eltakarja izgatottságát; szemeit csaknem fenyegető kifejezéssel függesztette az ifjura s kevélyen szólt hozzá:

— Miért jött?

Az ifju egy perczig zavartan, alázatosan, némán állt ott.

— Ne nehezteljen reám, — szólt aztán; — még egyszer ohajtottam volna beszélni kegyeddal, elbucsuzni kegyedtől.

— Minek?

— Nem tudom. Talán igaza van kegyednek; minek? De nem birtam úgy távozni, hogy meg ne köszönjem kegyednek mind azt a részvétet, melyet irántam tanusított.

Laura büszke, elutasító kézmozdulatot tett.

— Nincs mit köszönnie, csak bátyámnak.

Az ifju arcát biborpirosság öntötte el s a szégyen kellemetlen érzése tükröződött rajta.

— Igen, ő nagysága kegyességének köszönhetem, hogy kijárhattam az iskolákat, — viszonzá az ifju, szemeit lesütve.

— Szegény falusi kántor fia vagyok s özvegyen maradt édesanyám varrogat a paraszt asszonyoknak, mosni jár az uradalmi tisztetekhez és tojáást hord be a heti vásárra, abból éldegél.



Miért mondja el ezt most nekem? — szakította félbe hidegen, büszkén Laura.

— Istenem, kegyed kényszerít rá, — felelt az ifju kissé összevonva szemöldeit s kedvetlenül fölrántva vállait.

Laura egy percze elvonta az ifjuról villogó sötét szemeit s céltalan, a nélkül, hogy valami tárgyra függesztené szeméit, kitekintett a szürke ködbe, mialatt látszólag nyugodt, közönyös hangon szólt:

— Nem kérdeztem önnek élettörténetét. Hogy családja nem lehet kedvező anyagi viszonyok közt, azt nem volt nehéz kitalálnom. A kanonokok konyhájáról csak a legszegényebb diákok szoktak élni. Máshol együtt esznek az inassal és a szakácsnéval; bátyám külön terített önöknek.

— A kegyed gyöngéd érzésének köszönhetjük, Laura kisasszony.

— Ne higgye. Az első években nálunk is úgy volt, mint a többiek házában. De bátyám úgy vélte, nem helyes, hogy a cselédekkel együtt üljenek azok, a kik később többnyire papi pályára lépnek. Az én érdemem ez ügyben csak annyi, hogy figyelmeztettem bátyámat arra az eshetőségre, hogy önök közül valaki, például ön, egykor utóda lehet nagybátyámnak e házban.

Némi keserűség árnyalata huzódott át a szép leány hangján.

Az ifju lesütötte szeméit.

— Nem nagyravágyás vezet, — szólt tompán.

— Nem kutatta senki, micsoda indokok vezetnek, — viszonzá Laura s finom fehér ujjacskái öntudatlan tépték a kezében lévő batiszt zsebkendőjét. — Azt mondják, hogy ön kitünő tanuló, szorgalmas és . . . és nem tudom, mi minden. Egy szóval, fényes jövő vár önre. Ohajtom, hogy teljesejék. Isten önnel.

Elfordította fejét s a citromfákon jártatta szeméit. Világosan megérthette belőle az ifju, hogy távozhatik, de az még mindig ott állt egy helyben, még mindig lesütve szeméit s arczán folyvást át meg átfutott a biborpirosság. Lélegzete szaggatott volt, ajka kinyílt néhányszor, mintha szavak után kapkodna és nem találná, a mit keres, mintha szólni akarna és nem merne.

— Egy csendes kis falusi plébánia, — szólt végre, — a mit elérni ohajtok, hogy szegény anyámnak öreg korára nyugalmas életet szerezhessenek és segíthessem kisebb testvéreimet.

A szép leány szeméi folyvást a citromfákon jártak s nem fordította vissza fejét az előtte álló ifju felé. Ugy tett, mintha nem is hallaná szavait, mintha az ott sem volna.

Az ifju ajkait harapta és elhallgatott. Látszott, hogy erősen küzd magával. A kalap reszketett kezében. Most föl-emelte szeméit a földről, hosszú nőies szempillái alól szomorú, esdő pillantást vetett a leányra, aztán az üvegház kijárata felé szállt tekintete. Ugy látszott, már távozni akar, de megint visszafordult.

— Nagysád! . . . Laura! — tördelé a leghevesebb fölindulás hangján, — emlékezik? . . . Egyszer, nyári este volt, e citromfák künn álltak a szabadban és kegyed köztük sétált, mint most . . . és hallgatta, a mit egy szegény ifju beszélt . . . s mosolygott és kezét nyújtotta . . .

Laura visszafordult. Szeméi villámokat szórtak, arczán kifejezve ült egész büszkesége.

— Nos? — szólt csaknem rekedten.

— Akkor azt hittem, hogy testvérszívet találtam, —

rebecgés az ifju. — Bocsásson meg, hogy elfelejtettem a nagy társadalmi távolságot köztünk.

— Nekem kell bocsánatot kérnem, én voltam az öregebb s a világban jártasabb, — felelt a leány, kevélyen bólintva szép fejével. — Nem hittem, hogy ön minden kis tréfát komolyan vesz. Kíván még valamit mondani?

Az ifjunak arczán fájdalmas vonaglás tűnt át, hanem aztán sokkal nyugodtabb lett arca, mint eddig volt.

— Igaz, hogy én a világban járatlan vagyok, — szólt csöndesen, — a nagysádtok világában, de sokat hányódtam, vetődtem, mint a szegény ember fia rendesen, láttam sok szenvedést, megtanultam, mi a hűség és hallgatás s ha van a világon valami, a miben talán hasznát vehetné az én szolgálatomnak . . .

— Semmi, — viszonzá a büszke leány, — egyáltalán semmi.

Egy hosszú perczig szótlán álltak szemközt egymással s mindketten kitekintettek a sűrű ködbe. Sajátságos érzés szállta meg az ifju lelkét. Ugy érezte, mintha eltűnt volna körülök az egész világ, mintha e szűk helyre, ez üvegfalak közé szorult volna mind az, a mi fölmaradt az egész világból.

Szive hevesen dobogott s befogta lélegzetét, hogy elfojtsa hangos dobbanásait. Hiába. Azokat a gyorsan egymásra következő lázas dobbanásokat végig érezte egész testén. Mindenütt kalapáltak az üterek, karjain, halántékán, agyában. Ott bent agyában még legerősebben.

Azt hitte, hogy e perczen bátorsága volna mindent elmondani, mindent merni, de mikor kinyitotta ajkát, érezte, hogy minden bátorsága egyszerre oda lett.

— Jobb is így! jobb így! — mormogta magában.

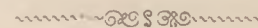
Laura oda tekintett s most először találkoztak szeméik. Az ifju újra zavarodottan, félénken lesütötte az övét.

— Azt mondják, — szólt hosszas küzködés után, — hogy kegyed apácza lesz . . .

— Meglehet, — felelt Laura. — Különös, hogy ön így érdeklődik az én sorsom iránt, — tevé hozzá, hideg, kevély kacagással, mely oly erőtettnek s oly sértőnek látszott.

Az ifju mélyen elpirult s egy lépést hátrált. Levertség tükröződött arczán, de hangja valamivel nyugodtabb és biztosabb volt, nem remegett úgy mint az imént.

(Folytatása köv.)



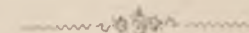
## Egy asszony halt meg . . . \*)

Gróf Zichy Gézától.



Egy asszony halt meg itt ez éjjel,  
Szól a közömbös idegen;  
„Jó asszony volt!“ szól a rokonság,  
„Hja, nincs maradás ide lenn!“

A pap azt mondja: „Hívó lélek“,  
Az orvos: „Egy nagy betegem“;  
A férj a koporsóra roskad  
S csak azt rebegi: „Mindennem!“



\*) Mutatvány a szerző sajtó alatt levő kőtetéből, mely legközelebb jelent meg a Petőfi-társaság könyvkiadó vállalatában, melyre Aigner Lajosnál folyvást lehet előfizetni; ára évenként 5 frt, diszkótésben 7 frt 50 kr.



## Egy élő gépezet.

Simonyi Lőrincztől.

„Életünk hetven évig tart, jó erővel nyolcvanig, ha szép volt, csupa munkából állott“, mondja már a zsoltárok szerzője. Mi a királyi dalnoknak mindenben igazat adunk, csak azon „munka“ fölött, mely a hetven évet betölti, nem vagyunk egészen tisztában. A köznapi életben szorgalom- és henyélés, lustálkodás- és iparkodásról szoktunk beszélni; de valjon létezik-e törvény, szabály, mely szerint a dolog és dolgozás fölött ily egyszerűen ítélhetünk? Csak ha egyszer tudjuk a dolgozáshoz mi szükséges, kísérhetjük meg ítéletet mondani.

A munkához mindenekfölött erő szükségeltetik. Egy gőzgép mindaddig haszontalan darab vas, míg nála a forró vizgőz hiányzik, mely tudvalevőleg bizonyos hőfoknak a melegre irányzott befolyása által képeztetik és erőt szül.

A közönséges életben leginkább az tartatik, hogy a gőz a gépnek tulajdonképeni mozgató ereje. Ez azonban nem feltétlenül áll, mert a valódi mozgató erő a hő, melyet a gőz felvett. Minél hevesebb a gőz, annál nagyobb a mozgató ereje; egy nagy mennyiségű gőz kevesebbet dolgozik, mint egy kicsi, ha ez utóbbi nagyobb hőfokkal bír. Hogy a gőz mint ilyen tökéletesen nélkülözhető is, mutatják a hő-léggépek, a melyeknél egyedül a meleg tekintendő a kizárólagos mozgató erőnek. A meleg — mint ezt minden gőzgép mutatja — erővé változtható át; már minden kicsi hőmérvő világossá teheti előttünk ezen jelenséget. Ha a meleg a hőmérvő higanyára hat, ez feljebb megy; ezen felmenés gépies munkának, bizonyos erő nyilvánulásának tekinthető. Ezen felmenésnél a higany távolról sem éri el a ráható melegnek hőfokát, hanem ennek egy részét felveszi magába, mely formailag elenyészik és a higany emelkedését hozza elő. Hogy egy gőzgép erőt nyilvánítsa, működjék: forró gőzzel kell elláttatnia; az ennek előállítására szükséges meleget, szén, fa és más égő anyagok felhasználása által nyerjük. Fa és szén — mint azt megint tudjuk — a növényország termékei, melyek meg csak úgy jöhettek létre, a mennyiben a nap éltető melege növésüket elősegítette. Csak nyáron nőnek nálunk a növények leginkább, midőn a napsugarak függélyesebben esnek, és a földet jobban átmelegítik, mint télen. Erdőink a nap melegének behatása alatt nőnek, a kőszén növényektől származik, melyek ezredvekkkel ezelőtt virultak és növekedtek a nap melegének segítségével; a hőség, melyet a mostani gőzkatlanok alatt szén elégetésével előhozunk, a szó valódi értelmében a naptól származik, s már emlékezetet haladó időben működött, midőn erővé változott át, — azon erővé, melyet a növények növéseinek nevezünk.

A meleg, mely a naptól nem egyedül földünkre, hanem azon kívül még igen sok bolygóra hat, szintén erőnyilvánulásnak következménye. Ha egy tárgyat, például egy darab vasat erősen kalapácsolunk, megmelegszik, sőt a gőzkalapács súlyos ütései által izzóvá lesz — tehát erő által a meleg az izzásig fokozható.

De honnét kapja a nap az erőt, mely őt szakadatlanul képessé teszi meleg kisugárzására? Kirchhoff vizsgálatai azt mutatták, hogy a napon létező hőség az érczeket gőzzé változtatja át, s hogy a naptól kisugárzó világosság e rendkívüli hőfokban leli magyarázatát.

Ezen kérdés a természettudósoktól oda magyaráztatik, hogy egy a csillagászok által alig észrevehető összehúzódása az óriási napgolyónak már elég volna annyi meleg előhozására, mennyit a nap rendszeren két ezer évben ad magától.

Azon erő, melyet a nap ezen összehúzódása okoz, mint meleg jut földtekénkire, s itt erőt ad a növényeknek a növésre, eltekintve sok egyéb hatásától.

A növények az állatok táplálékául szolgálnak, mindkettő, állatok és növények, meg az ember fenntartására nyújtják az eledelt. A tápszerek, melyeket használunk, a növényekben a nap világossága és melege által képeztettek. Egy általunk alig észrevehető összehúzódása a napnak, egy erőnyilvánulás, mely a végetlen világűrhez hasonlítva oly jelentéktelen, mint vízesepp a tengerhez képest, elégséges, hogy a földön működő erőket évezredekre mozgásba hozza; mert csaknem minden jelensége a növésnek, az éghajlat, szél és egyáltalában az egész időjárás: a melegre, tehát a napra vezethetők vissza. A látszólag legkisebb csekélység a legfontosabbnak tűnik fel, bolygónk függése a napgolyótól, mint látjuk többszörös; nemcsak a földpálya szabályozása indul ki tőle, hanem a meleg is, mely ismét erővé — munkává változik át.

Ismert tapasztalati közmondás: „Ki nem eszik, dolgozni sem tud.“ Ugyanazon módon, mint a gőzgép a szén szükségli, kell testünket táplálékkal ellátni, hogy az emberi gépezet erőt fejthessen ki — dolgozhassék. A táplálék ismét oly anyagokból áll, melyek a nap melegének segítségével támadtak; minden emberi munka tehát közvetve a nap melegétől függ.

A rugó, mely a zsebórát megindítja, karunk segítségével huzatott fel; izomerőnk, mint mingyárt látandjuk, a tápszerek kicseréléséből jó, az utóbbiak pedig a növényvilágban a nap melegének behatása alatt keletkeznek.

Abban az emberi szervezet és a gőzpép hasonlitanak egymáshoz, csak hogy az erő, melyet kifejtenek, mindkettőnél kívülről jó, még pedig égő anyagok által; mert a tápszerek is, miket az ember felhasznál, a testben elégnek s úgy meleget szülnek, mint a munkához szükségű erőt.

Előbbi időkben nem sokat törődtek az emberi test melegével, honnét jó, miképen származik az; most azonban újabb vizsgálatok kiderítették, hogy a tápszerek a tüdőben és vérben nem csak elégetnek, hanem hogy a felhasznált táplálékhoz képest kevés meleg fejlődik ki. Hová lesz tehát a tápanyagok elégeése által szükségképen létrejövő meleg? — Erő lesz belőle.

Egy alvó ember ugyanannyi időben a tápláléknak csak negyedrészt használja fel, mint az, ki erős testi munkát végezve, tehát erőt kifejtve, dolgozik. Az utóbbinak tehát, hogy a keletkező éhség érzetét elhallgattathassa, négyszer annyi táplálékot kell magához venni, mint annak, ki álomra nyújtózott oda. Ugyanazon időben az egyik négyszer annyit égetett el testében, a nélkül, hogy melegebb lett volna, mint az alvó, feltéve, hogy a testi munkát nem tulhamarkodással végezte.

A meleg, melyből többnek kellett kifejlődni ismét erővé, munkává változott át, ép úgy, mint a meleg a hőmérvő higanyától elnyeletik s annak emelkedését hozza elő.

A kísérletek nagy száma, melyeket Pettenhofer híres légzési apparatusával tett, eléggé bizonyították, hogy a testben kifejlődött meleg az, mely erőképen nyilvánul, s hogy az embernek kifejtett munkája szerint kell táplálkoznia, ha testének jólétét akarja fenntartani.

Egy gőzgép, melynek kevés tüzelő adatik, csakis ennek megfelelő erőt tud kifejteni, ugyanez áll az emberi szervezetről is. Nagy erőfeszítés hiányos táplálkozás mellett, a test elgyengülését eredményezi. Ez állapotot kimerültségnek, túleröltetésnek nevezzük. Nyugalom és erős táplálék csakhamar ismét helyre hozzák. Roszul táplált emberek soha sem képesek



kitartó erőfeszítést nyilvánítani; úgy járnak mint a gőzgép elégséges tüzelés nélkül.

Egy további hasonlatossága az emberi gépezetnek az emberi kéz által csinált gépekkel abból áll, hogy használat által lassankint elromlik. Mindkettő lassankint elkopik; de hogy sok test csupán az öregségtől miért pusztul el: még nincs eléggé megfejtve, miután a test minden szerve, a táplálék egy része által, elvesztett erőit újra kiegészítheti.

Az emberi szervezetnek nagyobb tökéletessége a legjobb szerkezetű géppel szemben, nagyon szembetűnő. Soha sem lehet olyan gépet csinálni, mely mint az emberi szervezet, önmagától érzi a tüzelő anyagok szükségét, mely félbeszakítás nélkül 70–80 évig működjék, mint az ember, kinek szive éjjel nappal egyaránt ver.

Az, a mi a gőzgép kerekeit hozza mozgásba: a meleg, mozgatja az élő testet is. Mit a természet az emberi szervezetben a legtökéletesebben teremtett: azt mi a legjobb gépeknél csak igen rosszul utánozzuk. Persze csak most tudjuk, hogy a gőz feszítő erejének izmaink feszítő erejével egyenlő forrása van: a napnak erővé változott melege.

Az emberi gépezet, ezen a teremtés mesterművének munkája, mint látjuk, a táplálkozással a legszorosabb összefüggésben áll. Elégséges táplálkozás nélkül, nem lehet erőt kifejteni, s hogy 70–80 évig dolgozni tudjunk, 100 évig kell táplálkoznunk, mert feltéve, hogy semmi betegség sem éri testünket, mintegy 20 évet le kell számitanunk, mely alatt még nem — és már nem dolgozhatunk.

## D a g á l y i d e j é n.

— Beszély. —

Warring Jánostól.

(Folytatás.)

Ujra erőt vett rajta a szomorúság, félre kellett fordulnia, hogy könnyeit letörölje. De hirtelen leküzdötte e felindulást. Hát ily módon akarta ő az emberek előtt bebizonyítani, hogy tökéletesen boldog, s hogy vidámságát egyáltalán nem zavarja semmi? — Csak egy pillanatra állt meg erőt venni magán, azután vidám ujjongással ugrált le a lépcsőkön a tengerpartra. Senki sem gyaníthatá, mily nehéz volt szive.

— Nagyszerű fürdés lesz ma! — kiálta örömtelt hangon, mig oly közel állt a tengerhez, hogy a megtörő hullámok czipőjét és ruhálya szegélyét egészen benedvesítették. — Nagyszerű! Ma először lesz élvezet a vízben lubiczkolni, az idén még mindig oly unalmasan csendes volt a tenger. De miért állanak még mind oly határozatlanul oda lenni? Senki sem mer elsőnek a tengerbe lépni? Várjanak csak egy perczig — mindjárt ott leszek én!

Szökdelve sietett le a fövényen keresztül s eltűnt a kis fabódében, melyet Helénnel közösen használtak öltöző-szobának. Nehány percz múlva az utóbbi is a parthoz ért.

— A tenger még nagyon háborog; nem is gondoltam, hogy ma már megengedjék a fürdést, — szólt egyik kiszolgáló asszonyhoz.

— A korláton belől megvizsgálták a tenger fenekét mindenütt, s egészen biztosnak találták, — volt a felelet. — Nincs tehát semmi aggodalomra ok, ha a hölgyek nem usznak be nagyon mélyen.

Ezen megnyugtatás sem volt mindenkinek elegendő. Igen különbözőek voltak a vélemények, de néhányan késznek

nyilatkoztak Malwitz Rózát követni a vízbe. A többiek se-hogy sem akartak beleegyezni, mert — mint mondák — ily körülmények között csupán csak oly nagyon ügyes és gyakorlott uszó merhet megfürdeni, mint épen Róza. Így történt, hogy midőn Róza uszóöltönyében megjelent, még igen kevesen voltak fürdéshez készülve, s még ezeknek is legnagyobb része megakarta várni mily eredménnyel fog a bátor, matróznak öltözött szép leány, az erősen dagadó hullámokkal megküzdeni, s s csak azután mennek utána.

— A hullámok roppant erővel csapódnak ma vissza a partról, — szólt Helén intőleg, s a tenger felé fognak sordorni.

— A ki fél, maradjon szárazon; — felelt Róza gunyolódva.

— Kösd fel legalább a kötélre erősített övet, kérlek! — tanácsolá Helén.

— Nincs reá szükségem; bizom magamban! — volt a hideg felelet.

— Kérlek, Róza kösd fel az övet; kösd fel az én kedvemért! Csak úgy leszek nyugodt.

Az ifju nő szeliden, esdekelve szólt mind közelebb lépve Rózához. Ez hirtelen, mérgesen fordult felé.

— Ugyan ne tettesd magad, kérlek! — szólt elfojtott hangon, de szikrázó szemekkel. — Tudom én jól, hogy nem szivből mondod azt, s nem verheted ki fejemből, hogy a tenger igen jó szolgálatot tenne neked, ha megkimélné azon kellemetlen helyzettől, mibe jutni fogsz, mikor majd másoknál keresek menedéket. Különben ne késsél sokáig itten — az orvos azóta már bizonyosan fiadnál van, s igen fájlalnék, ha te miattam nem láthatnád őt ma!

Meg sem várta a feleletet, sietve elfutott onnan hangos nevetéssel, melyből azonban kivehette Helén, mennyire erőltette a jó kedvet.

Helén egy perczig mozdulatlanul állt. Ennyire jutottak tehát! Róza már nem akarja, talán nem is tudja megérteni, hogy anyja mennyire szereti őt s elfeledett mindent, mint ezt oly gyakran bebizonyítá s a kifogyhatatlan jószágot, mivel iránta mindig viseltetett. E meggyőződés eleinte rémitően leverte; de mikor a fiatal leányra nézett, minden más érzelme helyét szánalom foglalta el, midőn Róza előtűnt a vízben s széles jó kedvet tettetve — mely alól Helén tisztán kilátta kétségbeesését — épen hozzá fogott, hogy egyedül, minden társnő nélkül megfürödjék. Még egyszer visszafordult, hogy a parton állókat gyáváknak és hitszegőnek elmondja, s kenetteljes hangon tréfásan hibájok megbánására és javulására ösztönözze őket. Szavainak nem remélt hatása volt. Pár percz múlva szegődött hozzá valaki — egy ismerős család egyetlen leánya, Rózának zsenge ifjusága óta legkedvesebb játszótársa. Helén látta még, hogy veté magát háttal egy előrenyomuló hullám elé a két gyakorlott uszó, látta őket egymás mellett a víz felszínén e tett után, de később elhagyá a tengerpartot, mert semmi kedvet nem érzett ily időben fürdeni, s nem is volt valami nagyon ügyes az uszásban.

Felhaladt a kertjébe vezető lépcsőkön. Fejében különféle gondolatok üzték egymást, s alig várta, hogy egyedül lehessen és rendezhesse őket. Mint villám cikázott át agyán a valódi ok, mely Rózát ennyire megváltoztatta. Egyszerre tisztán állt előtte, hogy Róza az orvost szereti s hogy azon barátságos viszonyt félremagyarázva, mely Simonis és mostoha anyja között fennállott, Helénben vágytársát gyűlölte, ki boldogabb nálánál.

— Szegény, balgatag gyermek! — szólt magában mosolyogva, — szegény gyermek, miért nem fordul bizalommal



hozzám! Hiszen néhány szóval mily könnyen eloszlathattam volna bánatát és féltékenységét! De nem értettem meg durczás, visszautasító modorát, melylyel az orvossal beszél mindig, nem tudtam mire magyarázni — pedig azóta közbenjárásommal talán már végtelenül boldog lehetne ez a két kedves lény!

Ezen gondolattal elfoglalva ért a kertbe, hol gyors, biztos léptekek hallott maga felé közeledni. A jövő pillanatban Simonis orvos tünt elő a bokrok közül s vidáman köszöntötte őt.

— Jó reggelt, Helén nagysád! — szól kezét nyújtva, — hogy van főfájása? Jelentést kell tennem róla Gerőnek, kinek valószínűleg nyugtalan éjet okozott önnek ezen változása; mert korán reggel kaptam tőle levelet, melyben sürgetően kéri a választ kérdésére. — Miért pirul el, Helén nagysád? Lám, lám, ugy látszik a dolog mindkét részről veszedelmes kezd lenni. Ön elpirult, elpirult mint egy valóságos ifju leány, — ezt nem láttam még soha, mióta barátságunk tart. Schack pedig, képzelje csak, mind lerombolja a sok fellegvárat, melyet a mulatságrendező-bizottmány tárgyában alkottunk. Kijelenté, hogy senkivel sem akar összeköttetésbe lépni, s e miatt ne küldjek nyakára senkit. Nincs most olyan kedélyállapotban, hogy mindenféle kellemetlenséget szerezzen magának azért, hogy mások bohóskodjanak. Szóval, egész embergyülölő hangulatban van, csupán egyetlen egy kivétel látszik előtte. De mig másokat bohókknak czimez a miért mulatságot akarnak rendezni, ő ugy látszik igen nagy fontosságúnak tartja a kirándulásokat, mikor a fönnemlitett kivételről van szó. Rám bizta, kérném meg kegyeteket nevében, hogy délután rendelkezzenek fogatával, s vigyenek ki engem is a gyönyörű fekvésű tengerparti tanyához, mely az ő birtokához tartozik szintén. Mit szól hozzá Helén nagysád?

Mielőtt az ifju nő felelhetett volna, hangos, sokak által ismételt jajveszékülés hangzott fel a tengerpartról. Helén elsápadt.

— Mi volt ez? — kiáltott reszketve. — Ott szerencsétlenség történt. Róza bizonyosan tulságosan merész volt fürdés közben. Siessen, orvos, az égre kérem, siessen! Mentse meg őt! Rögtön segítség után futok!

A ház felé sietett, mig az orvos gyorsan szaladt le a tengerparthoz vezető lépcsőn. Lenn újabb jajkiáltásokkal fogadták az összegyűlt emberek. A sok gyámoltalan nő és férfi mind felé rohant; mind arra kérték, segítsen, de gyorsan. Száz hang beszélt egyszerre, mindenki közelébe tolazkodott s ugy körül vették szegény embert, hogy mozdulni sem birt tőlük. Gyors, de erőteljes mozdulattal félre tolták őket utjából, s rohant a part felé. Itt nem volt habozásra idő, ha segíteni akart — ezt első pillanatra átlátta. Sietve levetette a szabad mozgást gátló kabátot magáról, s futott a fürdő szolgákhoz, kik maguk is állig vízben állva s a hullámok ellen küzdve hasztalan igyekeztek a mentő kötelet a korlátot túl dobni, mert egész odáig elsodorta már a víz a két ifju leányt, kik igen egyenetlen erővel küzdöttek a hatalmas elem ellen. Csak tegnap nevezte az orvos Rózát lovagok és hősök méltó utódjának; ma megmutatta, hogy csakugyan az, s hogy elődeinek ereje és bátorsága él benne.

A vizár teljes erővel ragadta őt mindég befelé, de alig tünt elő szőke fejcskéje egy-egy fölötté elrohanó hullám alól, rögtön erősen és lélekjelenléttel igyekezett a korlátot elérni. A fürdőfőkötő lecsuszott fejéről; hosszú haja uszott a zöld víz fölött. Néha már oly közel ért a mentő kötélehez, hogy

csak néhány másodpercze lett volna szüksége, hogy sovárogyva kinyújtott kezéhez érjen az, de a tenger hullámai szabályos időközökben elérték a partot mindig, s valahányszor visszaverődtek, irgalom nélkül sodorták mindig mélyebbre a küzködő leányt, kinek ereje lankadni kezdett már.

E kemény tusa közben Helén friss segítséggel érkezett a tengerpartra. Inasát elküldte a vendéglőbe, s a vendéglős és az otthonn levő férfiak mind eljöttek menteni. A faluból a hir hallatára halászok siettek elő; köteleket és hosszú póznákat hurczoltak előre-hátra; többen a mentő csolnakokhoz szaladtak. De, ugy látszik, minden segély elkésett már, Róza ugyan bátran küzdött tovább, bár mindig egyenetlenebb és bágyadtabb mozdulatokkal, de társnője már nem bírta magát tovább tartani. Egy hullám rohant el fölötté, a másik fölemelte őt. Látták halvány arcát néhány perczig a habok felett, azután ismét eltűnt. Az ifju leány kétségbeesett anyja rémült kiáltása tulhangzott a tenger moraján is. Még egyszer kiemelkedék egy fehér kar a vízből, azután hab hab után jött elő, de egyik sem hozott jelt az ifju életről, mely valószínűleg megsemmisült.

A nők egy része az anya körül csoportosult, ki ájultan rogyott a tengerpartra. Mások Helént akarták támogatni, kinek ereje szintén fogytán volt. Tekintetét le nem vette a tengerről s erősen dobogó szívvvel leste az előtte egyformán kedves két egyén minden mozdulatát. Láttá, hogy az orvos felkötötte a mentő övet és utasításokat adott a fürdőszolgáknak, miként bánjanak a kötéllel, azután bátran a vízbe veté magát. Ujra s mindig a partra lökték a hullámok, de ő nem lankadt. Ismét megkezdte a küzdelmet. Csaknem emberfeletti erővel toltá szét a vizet maga előtt s Helén látta, hogy igen lassan bár, de halad befelé. Alig észrevehetőleg, de mindig nagyobb lett a távolság a part s a merész uszó között. A hullámok vissza-visszavetették; de valahányszor kiemelte fejét, mindig távolabb volt. Igy ért végre a korláthoz. Róza ereje is növekedett a mint látta, hogy segítség közelg. Már csak egy kis küzdelem kellett. Helén eltakarta arcát; az izgatottság annyira erőt vett rajta, hogy azt hitte, nem állja ki tovább. Feje szédült, s kinyújtott kézzel keresett valami támpontot. E perczen örömrivallgás ütötte meg fülét, mintha fátyolon keresztül nézne, oly elmosottan látta maga előtt, hogy az orvos karjai között tartja Rózát. Arra még emlékezett, hogy tárt karokkal rohant feléjük, hogy Róza fejét érzé keblén — de azutánról nem tudott semmit.

Mialatt a sok ember futott-fáradt, a mentő csolnakokkal tengerre szálltak s az egész fürdőközönség aggodalmasan várta az eredményt, Róza Helén segítségével levetette magáról a fürdő ruhát s felöltözködék. Megmentése után alig vett annyi időt magának, hogy mostoha anyját megcsókolja, azután az ájult anyához rohant, letérdelt mellé s csókokkal halmozta el kezeit. Szívét szoritá össze az aggodalom, s egy perczig sem birt veszteg maradni. Mindenkit hevesen eltávolított magától, a ki közelébe jött, hogy szerencsét kívánjon neki szabadulásához, s le nem vette szemét a mentésre készülőkéről, kik eltűnt barátnőjét voltak felkeresendők. Kezeit tördelve könyörgött nekik, hogy csak siessenek, ne késsenek egy perczig sem s csupán Helén sokszor ismételt kérése vehette reá arra is, hogy vizes ruháit szárazzal cserélje fel. De midőn végre egyedül volt mostohájával, midőn az gondosan fejtette le nedves ruháját remegő tagjairól s nyájas szeretetteljes szavai ép ugy felmelegítették lelkét, mint testét a száraz öltönydarabok: akkor a nagy fájdalom is felengedett szívében s könnyekzápóra



tört ki szemeiből. Zokogva füzte karjait anyja nyaka köré, leborult előtte a földre s ruhájába rejté arcát. S midőn Helén szeliden megsimogatta fürteit s nyájasan inté, hogy vegyen erőt magán és igyekezzék megnyugodni, akkor ismét felkergette őt az aggodalom helyéről s vad, kétségbeesett kiáltás tört ki ajkain:

— Nem bírok nyugodt lenni! nem bírok! Nyugalman örökre oda van! Miért is mentették meg nyomorult életemet, — miért nem nyugszom a hullámok között szegény kedves Klárikám mellett? Anyám, rám nézve nincs többé boldogság e földön, mert tudd meg — gyilkosság terheli lelkemet! Ne nézz reám oly eliszonyodva, anyám! nem örülségben beszélek. Látod, szegény Klárika arra kért, hogy fogjam meg kezét, de én küzdeni akartam a hullámokkal, s felindulásomban azt feleltem neki: — Menj vissza a partra, ha nem bízol erődben; ma a magam számára van karomra szükségem!

(Vége köv.)

## A betegség ismertető-jelei

*a kis gyermekekénél.*

(V e g e.)

Többször ismétlődő, erős, rövid, de egyenlő mértékű sikoltás, fájdalmat kifejező arcztól kísérve, mindenkor időszaki fájdalomnak kifolyása, a melyet a gyermek egy-egy pillanatban érez; tartós, huzamos sikoltás a fájdalom megmaradását jelenti, mely alkalommal a gyermek tagmozgatás által iparkodik annak hollétét megtalálni, hogy az esetre, ha az ok külső, azt elhárítsa; ha azonban belső volt a fájdalom, úgy a gyermek meggörbedése, lábszárainak fölrángatása: bél-görccs, szélkór jelenlétét bizonyítja. Ha hirtelen fölsikoltoz a gyermek s a sikoltást el-elhagyva gyöngén nyöszörög, akkor a gyermeknek hideglelése van, mit nyugtalankodása, szomja, lélegzése és érverésének siettetett gyorsasága, valamint tagjainak nagyobb hősege által is tanusít. Ha a sikoltás erőtelen és nyöszörgő: agytorlódás; ha hangos, éles, kissé töredezett: többnyire agyvelő-bántalom van jelen. Ha a gyermek sikoltásra vonogatja el a száját, de hangot nem ad, hiányozván nála a képesség, hogy magát elkiálthassa, vagy netán rekedt, tompa, kereplő, vagy köhögéstől megtört szünetekben, rövid lélekzetű, sipoló hangot ad: akkor mell- vagy torokbaja van. Ha a fogzás idejében a gyermek kezecskéit gyakran a szájához viszi, vagy abba beledugdossa, akkor a gondos anya könnyen ama megnyugtató következtetést vonja abból, miszerint a beállott fog-át-törés, a kifeszült foghús okoz a kicsinynek fájdalmat; ha ellenben a gyermek hangos, éles sikoltással általában gyakran fölriad és sűrű sohajtások között, meredt szemmel nézve kezecskéivel kapdos: fölötte valószínű, hogy agyvelőgyulladás fenyegeti. Mikor a gyermek hangosan, erőteljesen, tartós huzomban és egyenlő vastag hangon sikolt, aggasztó körülmény soha nem forog fenn. De ha az ugynevezett torokkiáltásai, hosszú lélegzetet nem vehetve, hirtelen elhalók, az által rosullétét bizonyítván, a gyermek állapotának szorgos megvizsgálása föltétlenül megkivántatik. Minden sikoltás, mely a sohajtásnak, nyögésnek bizonyos jellemét viseli magán: betegség jele.

Ha egy életeleven, ürge gyermek csöndes és mogorva, ha egy kis gyermek, a ki még nem beszél, a fejét elereszti, mintha nehéz volna: bizonyosan főfájása van. Ha egy lóto-futó, sza-

ladgáló gyermek kedvetlen, lehangolt és röst a járkálásra, ha szokása ellenére meghuzza magát; ha menve, lábait vontatva szedegeti vagy lecsügeszti vállát: e jelenség okai után azonnal, halogatás nélkül fürkészni kell és pedig orvos közbelépésével, mi annyival inkább ajánlatos, minthogy itt könnyen térd- vagy tomporhajlás-baj esete is foroghat fenn, s elhanyagolva, föl sem véve, a még csak igen gyöngé, csirát fogott s mert fájdalomban mindjárt nem nyilatkozik, lényegtelennek tetsző baj, elnyomorodásnak, önkényes sántaságnak válhatik alapvetőjévé.

Ily semmiségnek látszó baj sokszor romlást hozott már a szegény kis gyermekekre, kiknek szerencsétlen voltuk egész életökben fenyegetőleg kiáltoz a szülékre, hanyagságukért. Bármily kisszerű jelenséget e tekintetben ne hagyjon az anya figyelmen kívül. Eleven, futkosni szerető gyermeknél már magában elegendő gyanura szolgáltat okot a gyermek ellenkező magaviselete, s még szembetünőbb, ha miként mondók, lábait lassan emelgeti, mintha az inakban nem volna erő. Fájdalomról nem panaszkodik, mert nem érez, hanem azért már csirájában ott lehet a kór. Később csak csekély fájdalmat emleget a térdhajlásban, mit környezete annál kevésbé méltat figyelemre, mivel a panaszolt fájdalomérzések a napok folyamában koronként el-elmaradoznak. A fájdalmak egyszerre csak erősebben kezdenek jelentkezni. Különösen reggel, midőn a gyermek fölkelni akar, annyira sulyosak, hogy lábának nem veheti hasznát, járásközben biczeg. Most már kezdik belátni a szülék, hogy csakugyan több kettőnél. De még mindig kicsinylik a bajt, mi nyilván onnan ered, hogy külsőképen a térden épen séggel nem lehet észrevenni semmit. A szülők abban a hitben levén, hogy a gyermek talán elesett, hideg borogatásokat alkalmaznak, a mi természetesen nem segíthet. Azalatt nem a térd-, hanem a tomporhajlásban halad előre a lappangó gyuladás képződési folyama, s ime erős alap van vetve a kórnak, a legszomorubb következmények kilátásával.

Ne feledjék a szülék, hogy ez azon kórjelenségek egyike, melynek első eredete, föllépésének módja és minősége könnyen alkalmat ad hibás fölfogásra s mely sokszor magát a szakavatott orvost is csalódásban tartja a baj tulajdonképeni fészket illetőleg. A legcsekélyebb ilyenmű jelenség kiváló figyelmet és halasztást nem tűrő orvosi kutatást tesz szükségessé. Itt minden órai késlekedés napok mulasztásával tart sulyegyent, s mind közelébb viszi a gyermeket a veszély felé. A szüle itt ne gondolkodják semmit és ne okoskodják, ne vigasztalja magát a látszó csekélységgel, mert itt egyáltalában nincs helye a jóhiszemű optimizmusnak. Ily esetről az orvos sürgős föladata, objektív, tárgyilagos vizsgálódása, azaz gondos, figyelmes és óvatos tapogatások és nyomogatások által a valódi kóros helyet szorgosan kifürkészve, világos meggyőződést szerezni a dolog mibenléte iránt.

Fontos továbbá a kis gyermeknek alvásnál tanusított magaviselete is. Mikor a gyermeket szokatlan időben mélyen elnyomja az álm, annyira, hogy azt szeméből bárminő fényes csecsebecsék mutogatása, csengő-pengő tárgyak hangoztatása által sem lehet elűzni; vagy mikor a szokott órában nem tudja beletalálni magát az alvásba, a megszokott altató dajkadalkok mellett sem; nagy mikor alvása rövid időközökre terjedve, nyugtalan, vagy rendkívül mély, igen hortyog és nyöszörgéssel fölébred: akkor roszul áll a dolog, mert mind ezen jelenségek nemcsak idegrendszer-gyengeség kifolyásai, hanem nála az emésztési életfolyamat is nagy mértékben megvan háborítva. Ha a gyermeknél föltünően igen mély és erős



alvás tapasztalható, úgy hogy abból csak nagyon nehezen ébredt föl s feje hátsó részét a vánkosba mélyen beásta: e jelenségből agybántalomra lehet következtetni, főleg ha a kis gyermek erősen kifejlődött fejével s hasszorulásra nagy hajlammal bír, vagy éber állapotában ábrándosnak vagy korához képest rendkívül eszesnek és virgoncznak látszik.

A fájdalom helyét a fájlalt rész felé kapkodás és különösen tagjainak mozgatása vagy szokatlan fekvés-módja által adja a gyermek tudtul. A karoknak fölfelé terjesztgetése, a lábszáraknak a hashoz való gyors, erős fölrángatása és ismét kifeszítése, az orr és száj felé gyakori kapkodása, mindig az idegrendszerben létező izgalom s általában természetellenes állapot jelei, mihez csakhamar görcsös vagy lázas jelenségek is csatlakoznak.

Ha a gyermek rövid tartamu, gyors léleketet szed, bizonyos, hogy nem érzi magát jól, hogy nincs rendes stadiumában. Ilyenkor rendszerint a fej és a test forrósága, valamint a siettetett érverés sem hiányzik. A léleketvétel gyakori elmaradása, a sohajtozó, nyögő hang, a brekegő süvöltésszerű neszedés, a nyeldekülés lihegő köhécselése, vagy a rekedthangu erősebb köhögés, legyen az bár száraz, vagy elválasztott sűrű nyállal összekeverve: mindezek oly jelenségek, a melyeket nem szabad egykedvűen venni és figyelmen kívül hagyni. Minden rövid léleketettel összekötött köhögés figyelmet és mielőbbi orvosi segílyt kíván. Sohasem szabad a gyermek huzamosabb köhögése iránt türelemmel viseltetni, még ha jó természetűnek látszanék is az. Mint minden rövid léleketvétel, úgy a szokatlanul hosszú kitartó vagy egyenetlen mérsékű lélekezés, nem különben a teljesen vérevesztett, a különös éles fül hallgatódzása mellett sem hallható, csakis a mellmozgás által ismerhető lélekezés: a gyermek rosszullétéről tesz bizonyosságot. Ez utóbbi jelenség kivált, mely — kényes természetéből folyólag — könnyen válságossá válhatik kis gyermeknél, semmi halasztást nem tűr.

A szabályellenes körforgás állapotait, az ütér változó veréséből megismerhetni. Míg az újszülött gyermeknek perczenként átlag 125—135 az érverése, s mintegy 45—50, alvasközben 40 léleketvétele van, addig az első életévben átlag 120 érverést, 32—44 léleketvételt, a második évben 108 érverést, 35—40 léleketvételt, a harmadik évben 95 érütést s 25—33 léleketvételt mutat. Az érütés vizsgálása persze nem az anya dolga: az érverés természetének és számának helyes megítélése egyenesen az orvosi ismeret és gyakorlat körébe tartozik. Az érverés legbiztosabban a gyermek alvasközben észlelhető, midőn az semmi külső befolyás által nem ingereltetik.

Az anya előtt sokkal érthetőbb a változás a gyermek emésztési folyamánál. Mindig nagy figyelmet érdemel, hogyha a gyermek étvágyát elvesztette és az a következő napon nem tér magától ismét vissza. Ezen hirtelen beálló étvágyhiányt előlegesen mindig valamely közelgető betegség előhírnökének kell tekinteni, mit — ha csakugyan áll az eset — mihamar egyéb jelenségek, minők: arczsápadtság, elgyengülés, főfájás, növekvő szomjuság, égető forróság stb. követnek.

A nyelv, mely idősebb gyermekek és felnőtteknél a test állapotának megítélésére mérvadóul szolgál, kis gyermekeknél, a kiknek még tej a voltaképeni fő táplálékuk: ismerető-jelül nem szolgálhat, minthogy náluk a nyelv mindig fehérynys. Csecsemőknél tudvalevőleg gyakran fordul elő tejkihányás, melynek semmi különös jelentősége nincs, ha hogy az csukló-felbűfögő hangoztatása alatt foly; ez onnan

van, hogy a gyermek szopásközben a bő tejfolyáskor igen méhon nyelt és gyomrát kelletén túl megtöltötte. De ha ez a tejfelbűfögés és kihányás, szűkebb adag daczára is napról napra folyvást tartana, akkor már a gyermek gyomra nincs a kívánt rendben.

Fődolog azonban, hogy a gyermek akadály nélküli hányása különbözik-e attól, mit szükségképp az egészség-megháborítás jelenségének kell tekinteni? Ha a megevett tej össze ment állapotában hányatott ki, akkor az a gyomor rendes működésére mutat, mely csak fölöslegétől szabadul meg; ha azonban a tej változatlanul, megevett állapotában jön elő ismét: úgy gyomormegháborítás esete forogván fenn, az okot kutatni kell és azon esetben, ha netán az össze nem ment tej kihányása folyton tartana, tüstént az orvos segílyét kell igénybe venni. — Ha gyermekeknél, az első éven túl és a későbbi korban is, étrendi vétség s előbb kezdődő gyomorémelygés nélkül, valamint felbűfögés és a minden közönséges hányást megelőzni szokott fojtogatás nélkül: hirtelen hányás áll elő, hőség és főfájás mellett, s ha nem a megevett étel, hanem epés sárga, viznemű folyadék kihányása fordul elő, akkor ezen jelenség, veszélyes voltánál fogva, haladéktalanul orvosi segílyt tesz szükségessé, akár ismétlődik a hányás akár nem, — mert itt könnyen mérgezés esete is foroghat fenn.

Hasmenés és hasszorulás különösen főszerepet játszanak a gyermekeknél. Kis gyermekek gyakorta látogattnak meg a hasmenéstől, mely nem aggasztó és nem veszedelmes. Ha a késztetés gyakran ismétlődő, akkor betegség jelenléte fölött többé kétkedni nem lehet. Általában úgy a csecsemők, mint a korosabb gyermekeknél a hasmenést — legyen az bár fájdalom- és hideglelés nélküli — két napnál tovább hagyni nem szabad, még akkor sem, ha az egészségi állapot látszólag nem is volna megháborítva, hanem tüstént az orvos tanácsát kell kikérni, különben könnyen hasztalanná válhatik minden segíly. Megjegyzésreméltó még, miszerint a kis gyermekeknél föllépő hasmenés, mint khronikus bélhurut, igen gyakran lehet az angol betegség (Rhachitis) fenyegető kitérésének előhírnöke, s már e végből is orvosi véleményt és segílyt tesz a jelentkező baj szükségessé.

A gyermekeknél jelenlevő hasszorulás iránt sem kell közönnyel viseltetni, mert az szintén szorgos figyelmet érdemel. Soha sem szabad bármely kora gyermeket két napnál tovább hasszorulásban szenvedni engedni, még ha mellette jól is érezné magát. Gyenge és vérszegény gyermekek arra különös hajlammal bírnak, őket sokáig ez állapotban hagyni nem szabad, különben a gondatlan föl sem vevés szomorú következményeket vonhat maga után.

Az ismertető-jeleket, melyek a gyermek megbetegedésére vagy betegségre való hajlamára vonatkoznak, egyes jelentéseikben még tetemesen szaporithatnók; de az itt elősoroltak mint legfontosabbak, legvilágosabbak és leggyakrabban előfordulók, tökéletesen elegendők arra, hogy az anya vagy a gyermek más gondviselője, akár a még beszélni nem tudó csecsemő egészségét megtámadó, akár a nagyobb gyermeknél talán fájdalomérzéstől ment, mindazáltal kóros magvaikat rejtő jelenségeket eleve föl ismerhesse, s a szükséges óv- és gyógy módokról és eszközökről gondoskodhassék; mert a betegség symptomáinak idejekorán való észrevétele és megértése a kis gyermekeknél, sokszor már magában — életmentés.

Kemenczky Kálmán.



## Egy hét története.

Juliushó 4-dikén.

A holt idény. — Az igazi holt idény. — A színészeti tanoda vizsgálata. —  
Egy rossz szokás. — Az operai és a drámai növendékek vizsgálata.

Ez is elérkezett volna, a holt idény. De hát valóságban lehet-e most holt idényről beszélni, midőn a táviró minden órában újabb, meg újabb érdekesítő világesemény hírét hozza? Lehet-e akkor szó holt idényről, midőn a világtörténelem intézői a legnagyobb munkában vannak, hogy a föld ábrázatját megváltoztassák, mialatt néhány ezer szerencsétlent a paradicsomba juttatnak?! De mégis, ez az igazi holt idény soha igazabban meg nem érdemelte e nevet, mint most, midőn minden egyes napját százaknak, ezereknek véres halála jelzi, kik a csatamezőn öldöklő tusában elhullanak. Ki kell javitnom szavaimat: ez aztán az igazi holt idény, melyből bárcsak minél kevesebb része lenne a világnak, s melyet mi bárcsak közvetlenül meg ne ismernénk!

Egyébiránt a megszokott értelemben vett holt idénynek minden egyéb jelensége mutatkozik már, kivéve azt, a mit már említettem, hogy a diplomáták nem érnek rá vakációzni, s hogy a harctéren véres öldöklés foly. A tanuló ifjuság elszéledt, a parlament ajtai becsukódtak (vagy legalább annyi, mintha már tényleg becsukódtak volna, mert többé érdemleges ülést nem tartanak,) az akadémia szünetét tart, s a nemzeti színházban most játszták hosszú időre az utolsót. A színház utolsó két estéjét a „jövő reménységei“ vették igénybe. A színészeti tanoda növendékei tettek színpadi vizsgálatot fölgyjuttott gáz-lángok előtt, jelmezben, nagy közönség jelenlétében. A nézőtér minden zuga megtelt, de alig volt ott tíz ember, a ki egyáltalában sem közvetve, sem közvetlenül érdekelt nem volt, hanem ellenkezőleg ez a diszes nagy közönség az utolsó szál emberig papák, mamák, bácsik, nénik, testvérek, rokonok, közeli s távoli ismerősökből, jó barátok és — udvarlókából és ezeknek a jó barátjaiból állott, s még csak a karzat sem képezett kivételt, hol tenyeres szobalányok és inasok foglaltak poszciót, hogy a „mi kisasszonyunkat“ megláthassák a színpadon s megtapsolhassák de oly isten igazában, a melyhez hasonló tapsvihart egy Rachel sem kapott. Valóban ha a nyugtalan forgolódásokról, az arcok izgatottságáról, a félig örvendő, félig aggodalmas jelekről, melyeket egymásnak adtak, midőn „ő“ kilépett, s több e féle naiv jelenségből sejteni nem lehetett volna, hogy ez a nagy közönség az utolsó szál emberig érdekelt fél, mutatta már az a körülmény is, hogy valamennyi kitarotta a helyén a legutolsó szóig, a függöny utolsó legördüléséig daczára az afrikai hőségnek s eléggé félreérthetetlenül megmagyarázta az a szünni nem akaró tapsvihart, mely minden egyes szereplőt a színpadok közé kísért s újra meg újra a lámpák elé idézett.

Fölteszem a kérdést: helyesen cselekszik-e a közönség, álljon az bár ezuttal csupa jó barátokból és ismerősökből, helyesen cselekszik-e, midőn a fejlődésnek e nagyon is kezdetleges fokán álló tehetségeket ezzel a világ első művészeit is méltán kielégíthető tapsviharral, kitüntetésekkel elkábítja, benők fellengző álmakat ébreszt, képzelmoiket felszabadítja,

hogy az szédítő magasságban csapkodjon?! És helyesen cselekszik-e a sajtó, midőn gyöngédségből, udvariasságból a közönséggel karöltve tapsol s teljesülhetlen reményeket ébreszt a különben is kelleténél többet remélő növendékekben. Én azt hiszem, hogy ez hiba a sajtótól, hiba a közönségtől. Azok a föllépő kísérlettevő fiatalok nem műkedvelők, kiket megtapsolni illik udvariasságból s megdícsérni az ujságban gavallér kötelesség. Azoknak az életpályájuk lesz, éveket szentelnek tanulmányra, évekre fog kerülni, míg a gyakorlat könnyűségét és otthoniasságát megszerzik, szerintem lelkiismeretbe vágó dolog hiu reménykedésre, annyi sok eredménytelen tanulmány és fáradságra, oly sok esztendő elvesztegetésére ösztönözni, a késő csalódás keserűségének kiteni e lánglelkű ifjakat, kiknek képzelme a legvakítóbb, fényes pályát varázsolja lelkük elé. Nem a legkomolyabb kötelessége-e, nem csak a sajtónak, de a rokonoknak, barátoknak is bók nélkül cziczomátlanul értésére adni a reménykedőnek, hogy álmairól tegyen le jó korán, mert nem fognak teljesedni. Ez a csalódás kevesebb fájdalomba fog kerülni, hamarább is át lehet rajta esni, mint később, midőn a hiába elvesztegetett évek után a többé nem elnéző, hanem a penzéért szigoruan ítélő közönség mondja ki rá, hogy nem a színpadra született, kár volt rá lépni. Én azt tartom, hogy akkor követnek el legnagyobb kíméletlenséget, a sajtó és a jó barátok, ha a fiatal kezdőt, kibennincs hivatás, nincs tehetség, vagy ha igen, úgy nagyon is kevés, tapsaikkal, áradozó magasztalásaikkal, biztatgatásaikkal a késő csalódás fájdalmaira s egy egész élet hiába való elvesztegetésére ösztönözik.

Én e lelketlenségre képes nem vagyok, inkább megmondom őszintén az igazat szépitgetés nélkül, ha talán fájdalmat fog és előidézni egy kicsit. A színi tanoda vizsgálata két estét vett igénybe; az első az operai növendékek mutatták be tehetségöket, a második a drámai növendékek. Őszintén megvallva, az operánál mindig szigorubb mértékkel szoktunk mérni, s ez azért van, mert nekünk nincsenek színpadaink az opera rendelkezésére. Egyetlen egy tér a nemzeti színház; a vidéki operák aligha képezik bárkinek is ambíciója czélját. S így az operánál azt kell tekintenünk, beválnék-e idővel a vizsgálattevő növendék első és egyetlen operai intézetünkénél. Ilyet a mostani vizsgálat keveset mutatott be. Kurzweil Janka kisasszony mindenesetre igényt tarthat idővel a nemzeti színház színpadjára. Neki igen szép, egyenletes, fenn és alatt egyaránt kellemes, vonzó, kerekded, kifejezésteljes tiszta hangja van, mely gondos iskolázás mellett a legszebb reményekre jogosít. Bély Hermin kisasszony hangja nem ily ép, de finomabb, kellemesebb, szebben kezelt, s a jelenlegi hatást tekintve fölötte is áll Kurzweil Janka fölött, csak hogy a kisasszony hangja már is meg van támadva, tulfeszítve, szervezete gyöngé és aggodalomba ejtő és a kisasszonynak okvetlenül hosszas pihenésre, s örökös ovatosságra van szüksége, ha elérni kívánja azt a fényes czélt, mely felé most bizvást tekint. Örley Flóra kisasszony még nagyon is kezdő, de kis hangja kellemes; opera-énekesnő soha sem lesz belőle, annál hízogóbb



jövő vár rá az operettek terén. A férfiak közül Walch érdemel elismerést, bár kellemes barrantonja nem elég erős; Hegyessy tenorja képezhető, de csaknem kétségbeejtő nagy fáradsággal.

Az operánál többet hasztalan keresnénk; a drámánál már több jó tehetség van, melyből nem lesz ugyan a világ büszkesége, de a mely azért jó vidéki színpadokon jelentékeny számot fog tenni. S nekünk nem egy kitűnő vidéki színpadunk van, melyen sikerrel megállani soha sem dicstelen, s mely állandó kiegészítő telep szokott lenni a nemzeti színház személyzete számára. A drámai növendékek közül első helyen Márkus Emilia kisasszonyt említjük meg, ki bőven meg van áldva a természettől, csak a hangja fátyolozott egy kicsit. Ha valaha az elsők közt nem fog helyet foglalni, e hiányának tulajdonítsa. Kövessy Sarolta kisasszony jó társalgási színésznő lesz, de előbb hangját gondos iskola alá kell vennie. A férfiak közül Dombay és Gyenes oly tehetségek, kikből idővel derék közepeszerű színész válhatik.

Ime, ennyi eredményt képes felmutatni a tanoda ez évi vizsgálata. A tanulók nagy számához képest talán kevés, de bőségesen elég, ha meggondoljuk, hogy nem minden pillanatban születnek nagy művészek. —P.

## A h á b o r u.

„Minden jól megy!” — ezt táviratozza Oroszország a nagy világba, mi pedig nyugodt lélekkel ráhagyhatjuk: igen, igen, minden jól megy. Mert hát vegyük csak sorba. Először is Ázsiában a török csapatok meglehetősen erősítést vévén Konstantinápolyból, egyszerre abba hagyták a hátrálást, s a visszavonulókból támadók lettek. Az orosz minden ponton vereséget szenved, a jobb szárny, melyet Bátumnál már régebben jól elverték egyszer, vissza is futott orosz területre, a törökök nyomában vannak. A balszárny Bajazid felé keresi, merre rövidebb az ut haza felé, a közép-sereg pedig, mely Karsot már körül is vette és ostromolta, felhagyott a bombázással és sietve menti bőrét.

Itt tehát minden jól megy. Európában a dobrudzsai átkelést megbánták az oroszok csakugyan, mint előre megjövendöltük; nem lehetett ott boldogulni senkinek. Boszankodásukban aztán kegyetlenkednek a békés lakosságon. A legborzasztóbb hírek érkeznek a művelt felszabadító szörny-tetteiről. A fő átkelés Sistovánál történt; nagy hegykén beléptek Bulgáriába, fölciczomázták egymás mellét e nagy dicsőség örömeire mindenféle érdem-renddel, a templomokban hála istentiszteletet tartottak, aztán kinevezték Bulgária leendő kormányzóját, ott is van az velök a táborban Sistovánál egész civilizáló muszka hivatalnoksereggel, melynek feladata lenne a felszabadítandó bolgárokat oroszosan boldogítani; s ott van előttök alig négy mértföldnyire Bulgária régi székvárosa, csak be kellene oda vonulni s átvenni a kormányzást, de mikor az a négy mértföld olyan rettentő nagy út, hogy teljes lehetetlen megtenni, s mikor az a fránya török mindenütt ott lábatlankodik, s mikor a bolgár nép, melyhez a császár lázító felhívást intézett, oly igen hideg és mozdulatlan marad és egy cseppet sem akar „felszabadító testvéreinek” segíteni. Bizony itt is úgy áll a dolog, hogy igen könnyen megeshetik, hogy a milyen nagy dicsőséggel átléptek a Dunát, ép oly szégyenkedve kullognak majd vissza, még szerencsés lesz, a ki éppen a tulsó patra eljuthat. Szó sincs róla, a szent-pétervári táviratnak igaza van: minden nagyon jól megy itt is!

Hát Montenegróban? Nem ették-e meg azóta a sápadt fejedelmet a barbár törökök?! Szerencséjére Montenegrónak, a törökök bizony nem élnek efélével, különben már nem lenne montenegrói vitézség sehol. Mert a törökök élelmi szere elfogyott, s így kitérőt kellett csinálni Podgoricza felé, hogy elláthassák magukat a szükségességekkel. Ez a kis kitérés egy héttel meghoszabbította a montenegróiak életét. Nem többel. Most már ismét utban vannak a törökök Csettinje felé. A hős Nikitának meleg napjai vannak.

## A s z e m e k.

Azt mondják, a szem a lélek tüköre, s ez igaz; semmi sem fejezi ki annyira a lélek érzelmeit, mint a szem. A könnyező, megtörött homályos szem but, bánatot, fájdalmat, gondot, kétségbeesést és reménytelenséget fejez ki; mosolygó, ragyogó szemek: örömet, boldogságot, üdvöt és reményt; az ég felé tekintő, félig nyitott szem: kérést, könyörgést, imádást; az egészen nyitott feszült tekintetű szem parancsolást, követelést vagy tiltást jelent s így tovább a szemek tudnak biztatni, helyeselni, tiltani, rosszsálni; a szemek tudnak reményt árasztani a kebelbe s viszont megvetést kifejezve, minden reménytől megfosztani; a szemek adnak kifejezést az ábrándnak, az epedésnek; szemekből olvassuk ki a lélek nyugalmát vagy szenvedélyes háborgását stb. stb. . . de leginkább és legértetőbben tükrözi vissza a szerelmet. Mi nyilvánítja inkább a szerelmet, mint a szemnek egy delejező sugara, mely szívünknek minden érzelm-húrját rezgésbe hozza? Szavak, az arczifejezés csalhat, de a szem soha sem!

A szemekből elhatározó pillanatban majdnem mindig helyesen olvashatjuk ki valakinek szándékát, mert a szemben nyer maga az arc is kifejezést. „Nincs az az ékesen írott instantia, melyből többet lehessen olvasni, mint a szemből”, mondja egy helyen Jókai. Ezért van a festőknek fölényük a szobrászokon. A festőnek a szem hű visszaadásával könnyű az aczkifejezést vászonra tenni és életet adni a képnek, míg a szobrásznál erről szó sincs, mert ezek a szemet visszaadni nem képesek.

A mi a szemek színét illeti, ennek természetes okát könnyen tudhatni, mégis szokás róla következtetést vonni a lélek tulajdonságaira. Így az tartja a közmondás, hogy: „Szürke szem ravasz szem.” A költők nem is éneklék meg a szürke szemet, mintha ez szép sem lehetne. De hát mért ravasz a szürke szem?! Igaz, hogy a macskának is szürke szeme van. — Egy másik közmondás szerint „a barna szemek pajkosságot jelentenek.” Azt mondják, hogy a barna szemekben a teremtető két kis ördögöt rejtett, hogy azok daemoni hatalommal játszanak szegény áldozatukkal, melyet elkárhozásra szántak. De azért sokan vannak, a kik az ilyen ördögöknek szívesen adják el lelküket s nemcsak hogy nem félnek, sőt szeretik a tüzlángot, melyet a kis ördögök szívükben felgyújtottak. Azt mondják, a barna szemű hölgyek kiválóan kaczerók.

A kék szemről azt mondják, hogy hűséget jelent. Az égbolt, mely állandóan és örök időtől fogva borul a föld felé, — kék színnel bír; a nefelejts, melynek már neve is örök hűséget jelez, szintén kék, ezért következtetünk talán kék szemekből is hű lélekre.

Hej de szépek is azok a szikrázó buzavirág, azok a szelid, ábrándos epedő kökény szemek! Annyi ábránd, annyi édes epedés, annyi szolidiségről beszélnek ezek. Bennök rajzolódik az ég, melynek színét viselik: hej pedig de sokan vesz-



tették már el egüket, mert kék szemekben vélték azt feltalálni! A tenger színe is kék, mély fenekén de sok hajó romjai nyugszanak: hát a kék szemekben, de sok remény szenvedett már hajótörést!

Hanem a fekete szem ez a legveszedelmesebb! Ez gyujt, mint a villám, részegít, mint a legerősebb bor, elandalít, mint a bűbajos zene, megtébolyít, mint a daemonok pokoli játéka. A fekete szem éjszakája sok nyugtalan, álmatlan éjt okozott már. Jó őrizkedni a fekete szem hatalmától.

### Budapesti hírvivő.

\*(Az országos nőiparegylet) választmánya, az egylet javára Halász Dezsőné urnő elnöklelte alatt rendezett mulatságok jövedelmét közölve, köszönetet mond mindazoknak, kik jótékony adakozásaikkal az egylet pénztárát gyarapították. A márczius 3-dikán tartott batyubál tiszta jövedelme, (151 frt 96 kr. költség levonása után,) 240 frt 11 kr; ez alkalommal felülfizettek: Vadnay Károlyné 5 frt, b. Baldácsy Antal 4 frt, dr. Reinitz Adolf 3 frt, Argay Árpádné 2 frt, Kendelényi Vilma, Pecháta Lajosné és valaki egy-egy frt; Aich ur 2 frtot és két hordó sört adományozott. A május 12-dikén a Margitszigeten tartott tánczestély (220 frt 64 kr levonása után) 24 frt 45 krt jövedelmezett tisztán; fölülfizettek: Halász Dezsőné 3 frt 50 kr, Ráth Károly főpolgármester 3 frt, báró Simonyi Lajos és Ács Károly 2—2 frt, Adler Antalné, Sigray Pál és egy ismeretlen 1—1 frt. A városligeti Széchenyi-szigeten június 20-dikán tartott majális tiszta jövedelme (175 frt 96 kr. költség levonása után,) 75 frt 34 kr; felülfizettek: Coburg herczeg 15 frt, Kocsi Sándor 5 frt, Halász Dezső 2 frt, Déry Mihály 1 frt, Türr István 40 kr; Török Györgyné 20 kr; Eggenhofer ur két kosár csemegét küldött a tanítványok részére. A vizsgálatok alkalmával Ács Károly ur öt frtot adományozott a tanoda javára. A népszínházi „Samyl“ előadásnál pedig a légszuszvilágító társaság 68 frt 25 kr díjelengedésben részesíté az egyletet.

\*(Nőegyleti hírek.) A nő képző-egylet hét pályavégzett növendéke jó sikerrel tette le a tanítónői vizsgálatot. — A nőiparegylet egyletek, intézettulajdonosoknak, családoknak igen jó kézi iparmunkatanítónőket ajánlhat, kik az egyleti tanodában nyerték kiképeztetésüket. — A gazdaszszonyegylet árvannevelő-intézetében tanításra és bennlakásra fizető gyermekeket is befogadnak, az elemi osztályokba 250; a polgáriakba 300 frt fizetés mellett, mivel olcsóbban ily helyes nevelést és jó ellátást csakugyan nem kaphatni hazánkban sehol, mi a legmelegebben ajánljuk a szülők figyelmébe.

\*(Fényes esküvő) ment végbe báró Révay Simon stiavnicskai kastélyában mult hó 27-dikén. Justh Márta kisasszonyt vezette oltárhoz gróf Bissingen Ernő. A lakadalmon előkelő vendégsereg volt jelen.

\*(Művész esküvő.) Szerdán délelőtt a belvárosi plébánia-templomban a művész és írói világ jelenlétében ment végbe Komáromy Mari kisasszony esküvője Hetényi Béla urral, a vidéki színészet egyik kiváló tagjával. Násznapok voltak báró Podmaniczky Frigyes a nemzeti színház intendánsa és Vadnai Károly, nászasszony Bayer Karolin urhölgy a nőnevelde tulajdonosnője s a menyasszony rokona, — nyoszola-leányok: Szigligeti Ferike, Szigeti Jolán és Nusbeck kisasszonyok, vőfélyek: Ábrányi Emil és Benedek Lajos. A nászkíséretben a művészet és irodalom több képviselője vett részt: a Feleki-pár, Lendvainé, Rózsaáginé (Hajnalka), Viz-

váry, Aldor Imre, Rózsaági; továbbá báró Döry őrnagy, Varságh, Jankó Jánosné, a vőlegény nagynője és mások. — Esküvő után a diszes társaság reggelire gyűlt össze, melyen báró Podmaniczky Frigyes, Feleki Miklós, Vadnay, Aldor, Rózsaági és Benedek több elmés toasztban köszöntötték föl a fiatal párt, a boldog örömapát, Komáromy Alajost, a nemzeti színház jeles „apaszínészt“ s a távollevők közül Tisza Kálmánné urnőt, ki egy táviratban kívánt szerencsét a menyasszonynak.

\*(A jó hírű császárfürdői bál) az idén is fölujulnak. Az első mult szombaton volt, a központi Fröbel-nőegylet rendezte, de kevés szerencsével. A fürdővendégek alig voltak százan s összesen csak harmincz pár tánczolt. A császárfürdői bálók évek óta sehogysem sikerülnek s a nőiparegylet — mint halljuk, — az idén nem is rendez ottan egyetlenegy mulatságot sem, nehogy, — mint tavaly — deficit legyen a vége. Pedig néhány év előtt mily vonzók voltak! A legelőkelőbb családok mentek lombjaik alá mulatni. Vidéki hölgyeknek is fővágyuk volt egyszer legalább ott mulatni „a platánok alatt.“ Ennek már vége. Hogy a szombati bálnak anyagi tekintetben mégis volt olyan a milyen sikere, vagy szabatosabban szólva: hogy e bál költségeit fedezte a bevétel, ez a buzgó Rosenzweig Saphir Sarolta alelnök, Röser Jánosné s Kuglerné egyleti tagok fáradozásának s e mellett ama kisasszonyoknak tulajdonítható, kik a virágárulásból meglehetősen összeget „ügyeskedtek“ össze. A vidék is képviselve volt néhány bájos fiatal hölgy által. A táncz hévvel folyt a Fahrbach karmester vezetése alatt levő katonai zenekar játéka mellett. A rendezők ügyesek és figyelmesek voltak, a konyhával is meg lehetett elégedni.

\*(Diszes táblákat) készített a „Családi Kör“-höz Hírháger Károly, a legelső budapesti könyvkötők egyike, a ki az akadémiai kiadványok diszkötéseit is készíti. A táblák tettség szerint vörös, kék, vagy zöld színben izléses kiállításban, dus aranyozással kaphatók a „Családi Kör“ czimképével és diszes homlok-főliratával. A táblák, melyek egy egész évfolyam befoglalására vannak számítva, 1 frt 60 kron bármikor megrendelhetők, s e táblában szépen összegyűjthető az évfolyam minden száma, s mikor ezek együtt vannak, a bekötést akármelyik vidéki könyvkötő pár krajczárért elkészíti. Ajánljuk olvasóink figyelmébe!

\*(Kirándulás.) A budapesti tornaegylet csütörtöki kirándulása a svábhegyi nagy vendéglőhöz igen jól sikerült. Délutáni fél 2 órakor igen szép és nagy társaság ment ki a kirándulás helyére, a hol nemsokára társas ebédhez ültek, mely a legvidámabban folyt le, 6 órakor vette kezdetét a disztornázás s tartott fél 8 óráig. Az egylet tagjai kitétek magokért az ügyességben. A táncz esti 9 órakor vette kezdetét és tartott éjfél után 2 óráig. A szép hölgy koszorun végig tekintve ott láttuk Dulovics Béláné asszonyt, Schreiber Selma, Simonis Mina, Konrád Mari, Höffer Natalie kisasszonyokat. A táncz a lehető legnagyobb kedélylyel folyt; a Coronini ezred derék zenekara kitétt magáért; olyan tüzről pattant csárdásokat játszott, (persze nagy dob és réztányér el nem maradtak) hogy nem volt tánczosné a ki ülve maradt, sőt ha még egyszer annyi hölgy lett volna. A szép társaság zeneszó mellett ült a fogaskerekű vaspálya kocsiáira s zeneszó mellett érkezett le a városba.

\*(A párduczos seik,) Achmed Hariri efendi, ki Mekkából a két gepárdot hozta nekünk ajándékba, június végén ért Serajevoba, hol pénze teljesen elfogyott. Minthogy tovább utazni nem tudott, a serajevói vásártéren több magyar köny-



vet, melyeket Budapesten ajándékba kapott, így a honvédtörzstisztek albumát, József nádor száz éves jubileumára irt s diszkötésbe kötött költeményt, és Kossuth-képeket eladásra kínált. Két napig hasztalan várt vevőkre; a lakosság kinevette, hogy Serajevóban magyar könyveket akar eladni. Egy véletlenül a vásártéren áthaladó osztrák-magyar konszultusi hivatalnok meglátta az efendit, s megvette a könyveket, úgy, hogy szegény Hariri folytathatta útját Mekka felé.

\* \* (Zichy Mihály) nagy emlékképét, mely királynénkat ábrázolja a Deák Ferencz ravatalánál, sokszorosítani fogják metszvényekben. Ez ügyben a képiró és a közoktatási miniszter úgy egyeztek meg, hogy a tiszta jövedelem fele a párisi magyar egyesületé lesz, a másik fele pedig a fővárosi és füredi szeretetházaké.

\* \* (A nagy Széchenyi) magánleveit már elérverezték. Fraknói Vilmos és Rosenberg antiquarius voltak jelen. Fraknói a muzeum nevében árverelt. A becsár kétezer frt volt, de az ajánlattevést kétszáz frton kezdték meg. A becses hagyaték 1000 frton az antiquarius birtokába került. A legnagyobb magyar nagy kiterjedésű családjából nem találkozott senki sem, ki az árverésen megjelenve, kiméletesebb kezekbe juttatja e nagy érdekű hagyományt!

\* \* (A magyar nemzet első költője.) Arany János némileg hanyatlani érzi szemeinek erejét. A fáradt szellem rövid pihenőt keres s Aristophanes átültetését befejezve, rövid időre a tollat leteszi. Szemei igen elgyengültek s látköre, végtelen aránytalanságban szellemi látkörével, mind szűkebbre szorul. Legujabban arcza is nevezetes változáson ment keresztül, mert szakálát kezdi meghagyni. Valószínű, hogy Arany az idén is fölkeresi kedvelt fürdőhelyét, Karlsbadot.

\* \* (Török-magyar szivvonzalmak.) Mikor török vendégeink itt voltak, az írói körnek az ő tiszteletökre rendezett estélyén egyik jókedvű írónk felköszöntőt mondott, melyben a török és magyar nemzet jövő összeházasodását éltette. Most ez az eszme nem messze áll attól, hogy egy fiatal török példát adjon megvalósítására. A török küldöttség tiszteletére N. Kanizsán rendezett ünnepélyek alkalmával tudnillik a bájos hölgy-koszoru két tagja, két szép kisasszony vitte a francia tolmács szerepét. A kedves tolmácsok egyike V. G. kisasszonyra a szóke Resad bey szemet vetett, miért a kisasszony semmiképen nem tudott megharagudni. A fiatal török komolyan kezdett a kisasszonynak udvarolni, sőt házassági ígéretet is tett, a mire olyan „jól lesz“-féle feleletet kapott. Hanem a tüzes vérű bey azt komolyan vette és nagyon jól megjegyezte magának, mert haza érkezte óta egyre küldözi a leveleket V. G. kisasszonynak, sőt az utolsó levélben egyenesen kezét kéri azon erős fogadással, hogy a kisasszonyt birva nőül, soha életében nem vétkezik a keresztény egynejuség ellen még gondolatában sem. A levél czimét hibátlanul magyar nyelven írta. Megigérte azt is, hogy még a nyár folytán látogatást teend a kisasszonynál és szülőinél. A nyílt titokba közelebről beavattottak már azt is kiolvasták, hogy a derék fiu nem reménytelenül szeret.

\* \* (A magyar atletikai klub) elállott attól a tervétől, hogy az őszi távgyalogolást itt helyben az utczákon, vagy az Orczy-kertben rendezze. A távgyaloglás célpontja a választmány határozata szerint ismét Balaton-Füred lesz. A részletes föltételek is meg vannak állapítva már. A klub e nehéz sportmulatságot szeptember 8-dikán rendezi. Ekkor indulnak el Budapestről a pályázók. — Megemlítjük egyszersmind, hogy a magyar atletikai klub pályázatot hirdetett a magyar

lapdajátékok ismertetésére és szabályainak összeállítására. A határidő e hó 1-sején lejárt s nem eredménytelenül, mert hat pályamű van a bírálók kezei között. Mint halljuk, több figyelemre méltó dolgozat van közöttük s azok az aranyok, a miket Eszterházy Miksa, a nemes gróf e czélra szentelt, az irodalomra nézve is gyümölcsözők lesznek. Az eredményt szeptember elején hirdetik ki s ekkor osztják ki a jutalmakat.

\* \* (A budai szinkört) sokan látogatják, a mióta Odry Lehel vendégszerepel ott. Kedden lépett fel először a „Falu rosszá“-ban mint Göndör Sándor. A szinkör egészen megtelt, épen mint tavaly, mikor Hamlet és Lothario jeles ábrázolója Temesváry társulatánál először énekelt Göndör Sándor megható dalait. Odry most még nagyobb sikerrel játszott szerepét, nem is beszélve énekéről, mely a magyar zene mélabus báját elragadólag érezteti ki a népdalokból. Minden dalát megisméltették. Mellette Gerőfnét tapsolták legjobban. Olyan Finom Rózsi ő, hogy a ki látja, elfelejti Soldosnét. Annyi kedvesség van ebben a kicsike kis asszonyban, hogy első megjelenése mindjárt meghódítja a közönséget. Szó volt róla, hogy őt a népszínházhoz szerződtek, s ez valóban nagy nyereség lett volna, de most már aligha lesz belőle valami, mert Gerőfnék, a mint halljuk, télire a győri színházat vették ki. — Odry még néhány este föllép a szinkörben, azt hisszük, mindig telt ház előtt.

\* \* (A népszínházban) a szünidő alatt a „Szép Meluzinát“ fogják adni minden nap. Ez a nagy hírvű látványosság, melyre hetek óta készül az igazgatóság, s mely csütörtökön este adatott először szorongásig telt ház előtt. A kiállítás pazar, a magyarítás dicséretére válik Csepregi tollának; itt-ott a legszebb költészet ömlik a hullámos verssorokból. A mese elmondására nem szoritkozhatunk, de hiszen a mese itt nem is fő; meglehet azonban, hogy legközelebb bővebben szólunk róla. A mi a szereplőket illeti, csak dicsérettel szólhatunk minden egyesről. A színpadra visszatért Rákosi Szidi asszony nem nélkülözi a drámai hevet, de igen a hangbeli erőt. — Komáromy Mariska kisasszony, e fiatal jelenség, meghódította a közönséget; természetes játéka, kedves hangja van. Meluzina szerepét Békéssy Irma kisasszony is fogja játszani. A táncznak nagy szerepe van a darabban.

\* \* (Az artézi kut) sikerülte most már kétségen kívülé lett. A vizoszlop, a 930 méter mély furtlyukban a Duna zeruspontja fölött már 39 lábnyi magasságra emelkedett, s e szerint 4 lábbal magassabban áll, mint a gépház padlata. A furással most egyelőre fölhagytak és a munkát a majdnem fölfakadó forrás kávázására, stbre fordítják. Ugy hiszik, hogy legfölebb hat hét alatt készen lesz a kut.

\* \* (Kárba veszett könyvek.) Dallos Anna, egy napszámos felesége, míg férje munkában volt, beteg lett; typhusos lázba esett. Kórházba vitték. Férje haza kerülván, fájdalom telt szívvvel vette tudomásul a csapást és sietett a kórházba beteg nejéhez. Leült az ágya szélére, ott virrasztott nyolcz napot, sirt, igazgatta a vánkost és sajnálta a szenvedőt, ki őt lázas állapotában mindig „kedves sógor“-nak nevezte. A nő azonban meghalt. Ekkor kisült, hogy az elhunyt neve Dallos Francziska volt, s hogy mint leány halt meg. Pedig a férj már keversesen meg is siratta — nejét, ki ez alatt egy más szobában üdülőben volt. Ugy történt a dolog, hogy az öreg munkás a Dallos név után tudakozódva vezetett a „Francziska“ ágyához, ki neki tényleg sógornője volt, s ki feltűnően hasonlított az ő kedves életpárjához. Dallosné asszonyom nagy szemrehányással illette férje urát, hogy nyolcz napig meg sem láto-



gatta; az pedig — noha először nem akarta hinni tévedését — az örömben elszívelte a szemrehányást.

\*(Vegyesek.) A magyar-osztrák tisztviselőegylet szegény tisztviselők számára olcsó lakásról akar gondoskodni se czélből házat épített. — Egy losonczy birtokos, Szakáll Imre a napokban egy vendéglőbe szállt s revolverrel véget vetett életének. — A jeeb nevű híres sakjátzó érkezett a fővárosba, ki a vígadóban fogja bemutatni ügyességét. — Samassa Adolf, aranyos-maróti lakos az ottani katolikus elemi iskola szorgalmas növendékeit megajándékozta; a tanítók fizetését pedig 100 frttal emelte.

\*\* (Halálozások.) A hét folytán meghaltak: Ifj. Thuránszky né, született Stainer Ilona, 22 éves korában, Sátor-Alja-Ujhelyen. — Soós István ügyvéd, 45 éves korában, Budapesten. — Zofahl Gusztáv főmérnök, 44 éves korában, Budapesten. — Klenovics Ferenczné, született Machó Mária, 60 éves korában. — Burián Ilona, 18 éves korában, Esztergomban. — Béke hamvaikra!

### Nemzeti színház.

Junius 30-dikán: „Pál és Virginia.“ (Donadio. Utolsó előadás.) — Julius 1-sején: A színészeti tanoda operai növendékeinek vizsgája. — Julius 2-dikán: A színészeti tanoda drámai növendékeinek vizsgája. — Julius 3-dikától a színház zárva van.

### Divattudósítás.

A „divat kezd egyszerűbbé válni“ — mondá az egyik delnő, és „oh nem!“ — felelé a másik, míg egy harmadik közbe lépve a komoly tekintetek kereszt tüze kíséretében elkezdett szépészeti vitának, a következőképen adott — igazat mind a két harcokész félnek.

Igen, egyszerűbbé is kezd válni a divat, a mennyiben meglepőleg egyszerű és még is szép összeállított öltözeteket lehet látni, de másrészt azt is bátran állithatni hogy még soha sem kellett annyi drága dizs ruhára mint most, és azért áll mind a két állítás, és így mind a két hölgynek igazat lehet adni. Les extrémés se touchent, mondhatjuk, mert ha délelőtt a legigénytelenebb öltözékben láttuk is X-né ő nagyságát, délután bizonyára kipótolja gazdag ékítést ruhájával, nagy áru csipkéivel, finom kalapjával stb., de azért azt a másik egyszerűbb öltözékű nőt sem fogja lenézni senki, még a legkövetelőbb divathölgy sem — ha ez egyszerűség divatos szabással és időszerinti izléssel bír. Időszerinti izlés! Nagy szó, de nem nehéz felfogásu, és vele könnyen jut mindenki csinos ruhákhoz, még az is, a kinek öltözékeire még százak sem állanak rendelkezésére.

Már rég fejtettek ki annyi tevékenységet a ruhavarrás körül, mint most. Kevés ember állja, hogy szárnyait ne próbálgatná az emelkedésre, a röpülésre. Miután azonban csak a mező és kert virágainak adatott meg az ő örök új ruhájuk, szorgalmas kezek most öltögetnek legtöbbet, hogy az utazói és fürdői ruhák lehetőleg csinosak legyenek, néhány szörkelméből való, egy pár creton ruha, a meglevő selyemruha, és ezekkel ellátva bizony bár hol is elfoglalhatja a nő az őt megillető helyet. Tulságot engedni magának az öltözékek sokaságát illetőleg, nem jó izlésre mutat. Sok, legújabbán készült fürdői öltözékeknel láttuk már, hogy a szűk, hátrahuzott szoknya mégis egy kevésbé bővebb lesz, sőt egy felette kényes fiatal delnő szoknyájának előrése csupa széles plissékbe volt szedve, mint a gyermekruhák, a mi természetesen bővebbé, ránczosabbá tette az egész öltözetet.

De nem csak a ruhák lesznek most erős vizsga alá vetve, de még inkább a kalapok. A legújabb kalapok tulajdonképen nem is kalapok, hanem virágkoronák és füzérek, a kalap alja pedig csak épen olyan nagy, hogy a sok virágnak legyen hol lennie. Egy apró karima, a közepén parányi tetejével, melyre köröskörül viritó róza, jáczint, hársfa, nefelejts stb. koszoru van tűzve, valóban nem védi meg a fejet sem a szél ellen, sem pedig a nap-sugarak ellen. De hát mire való a napernyők, a legyezők! Azon ilyen nagyon világos kalapok azonban csak látogatások vagy ünnepélyes alkalmaknál szerepelnek és habár rendes használatra ugy is sok virágot látunk az új kalapokon, mégis e kalapok valamivel nagyobbak és a virág mellett még szalagot és tollat is viselnek az utcára.

Legközelebb egy pár előkelő hölgy csak egyszer, egész váratlanul, hadt izent a drága, igazi ékszernek, és elzárva a kedves és nem kevésbé értékes emléktárgyakat, csak utánzott ékszert fognak viselni e nyáron, ugymint

szép camékat, porcellán virágokat és a műipar számtalan szép találmányait, melyek színre és tökéletes kivitelre nézve valóban nagyon csinosak is.

Mai divatképünkön látható öltözék mind a kettő igen finom és drága kelméből készült, gazdag diszítéssel, de azért még azon hölgyek is használt vehetik, a kik csak a szabást, diszítést és összeállítást akarnák utánözni, olcsóbb kelméből szabva a ruhákat.

Az első alakon látható ruha olajszin zöldes foulard Jávából való, az átkötések mind halványzöld (tilleule) színű foulard japonaise szövétből. A négyszögben kivágott kabátka selyembogyókkal van diszítve, mely nem csak ott, de a szoknyán is látható. E gazdag kiállítású ruha ára 120 frt.

A második alak fekete sima grenadin ruhát mutat be, fekete ramage Peking szövétből készült polonaise-el, mely gazdagon van diszítve fekete cambrais csipkével és szalagokkal, a melyek zöldes faille-passepoil-t mutatnak. E ruha még az előbbinél is értékesebb, tudniillik 125 frt.

### Számrejtvény.

L. Záhony Klárától.

5. 6. 4. 6. Sok kedves leánynak neve,  
7. 6. 15. 8. 13. Hangos madárdallal tele,  
9. 10. 8. 4. 8. Tenger mélye a hazája,  
13. 1. 4. 5. 11. A színészet nagy királya.  
2. 3. 7. Van embernek, s fazéknak is,  
10. 3. 4. 13. Rámondjuk a malacra is,  
4. 14. 9. 10. 14. 15. Így tesz az elfutó csermely,  
14. 12. 12. 14. Asszonyt keres, s börtönre lel.  
10. 1. 5. 6. 4. Magas bércek szülte vezér  
11. 7. 5. 1. Féléretten nem sokat ér.  
1—15. Sok enyhe nyári éjszakán  
Elandalog lelke dalán,  
S ajkam versenyre kél vele,  
A mint csattog a fülmile.

Megfejtési határidő: augusztushó 1-seje.

A f. é. 23-dik számban közlött rejtvény értelme:  
Ős Buda gyermeke, fel szaporán!

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Stresznayk Hermin, Eckert Karnász Mariska, Jánossy Lajosné, Böhm Baranyi Julia, Bányay Ilka, Magyar Matild és Felici, Hosszu Elekes Matild, Mandits Erzs, Tóth Bertalanné, Dzsinih P. Mária, Mesko Róza és Eliz, Bohus Gyuláné, Bódogné Róza, Mednyánszky Margit és Erz. i. Tahy Fehérvary Kornélia, Hambalek Gizella, Palits Mari, Marossy Etelka és Izabella, Korenagh Serk Hermin, Abonyi Jánosné, Ferencsevics Teréz, Györffy Karolin, Hamar Luiza és Olga, Szücs Mariska, Ollár Jusz-tina, Szányi Gizella, Jóo Izabella, Nagy Ida és Róza, Vörös Kamilla, Mészáros Piroška, Szegedy Emilia, Ladányi Margit, Szikra Emma, Nemes Laura, Uray Giza, Tóth Endréné, Dányi Mariska, Fülöp Georgin, Hosszufalusy Emilia, Szotyori Amália, Buday Emma, Nagy Józsefné, Filó Emmi, Szikszay Ida, Tóth Betti, Kretovcics Szidónia, Unger Valerie, Szabó Tituszné, Temesváry Erzsébet, Földváry Anna, Károlyi Lajosné, Szentmiklósy Mária, Guthy Frigyesné, Nagymiklósy Etelka, Dunaiszky Teréz, Okolicsányi Tercsi, Pál Ágnes, Demics Gizella, Deák Irma, Spányi Lidia.

### Tartalom

Por és hamu, Vértesi Arnoldtól. — Egy asszony halt meg, gróf Zichy Gézáttól. — Egy élő gépezet, Simonyi Lőrincztől. — Dagály idején, Warring Jánostól. — A betegség ismertetőjelei a kis gyermekeknel. — Egy hét története. — A háboru. — A szemek. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora. A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



28-dik szám.

Julius 15-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

---

XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országút 39. sz.



# H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p - kolte nyugta	
							óra perc	óra perc
Jul.	15 Vasárnap	G 8 Leg. megv. ü.	G 7 Apost. oszl.	3 B 7 Jácint	5		4 18	8 52
	16 Hétfő	Karmelh. B. assz.	Faustus	4 Kret. Adr.	6		4 19	7 51
	17 Kedd	Zoroard, Elek	Zobor	5 Athanáz	7		4 20	7 51
	18 Szerda	Arnold, Kamilla	Rozina	6 Mat. Tamas	8		4 21	7 50
	19 Csütörtök	Paul. Vin. Arzén	Arzén	7 Prokóp	9 B templ. 1.		4 22	7 49
	20 Péntek	Illés próféta	Illyés	8 Pongrácz	10		4 23	7 48
	21 Szombat	Dániel próféta	Dániel	9 45 vértanu	11 Sab. Vaech.		4 24	7 47

## V i d é k i t á r c z a.

**Serke** 1877. június 26. Tisztelt Szerkesztőnő! A várgedei ifjuság által a rimaszombati önkényes tüzoltó-egylet pénztárának gyarapítására juniushó végén a várgedei fürdőben rendezett tánczestély -- multság tekintetéből -- fényesen sikerült, s a kik megjelentek, hosszabb idő után is édesen fognak vissza emlékezni a kedves, családi, fesztelen multságra, hol három vármegye volt képviselve. — Nem sajnálhatjuk eléggé, hogy a délután megeredt eső vidéki szép hölgyeink közül többeket visszatartott. Ott voltak azonban: a szépek között is szép s kedves: Kubinyi Emma, Balog Margit, Kiszely Iona kisasszonyok, Seiffert nővérek stb. — A jó célra szánt jövedelem azonban csak pár forintot tesz.

**A b. hunyadi** államiskola zárünnepélye a napokban ment végbe, s az ünnepély a város intelligenciájának megjelenése folytán kedélyes táncmultsággá nőtte ki magát. Barcsay Domokos birtokos, hogy ez ünnepélyt még emlékezetesebbé tegye, kötelezte magát, hogy ha most bármely pár házassági czélját előtte kijelenti és azonnal gyűrűt vált, — lakodalmi költségeit ő fogja fizetni. Ez ajánlat az ifjuság körében nagy mozgalmat idézett elő. Néhány percz múlva csakugyan előáll egyik helybeli fiatal tanító, karján vezetve az intézet egyik tanítónőjét, — s kijelenti házassági akaratát. Lőn nagy éljenzés. A gyűrűcsere azonnal megtörténvén — az iskolai ünnepélyből eljegyzési ünnepély lőn.

**Az aggteleki** barlangban báró Nyáry Jenő és Péchy Jenő mult nyáron megkezdett, s tudományos szempontból fényes sikerre vezetett régészeti ásatásaikat augusztus elején ismét folytatni fogják, melyben Tallóczy Lajos is részt veend. A mult nyáron ásatott koponyák közül egyet, melyen 4 óriási vágás, és az egész balhomlok, esontot s szemet ellepő zuzás észleltetett, több ős állatsont maradványokkal, e napokban küldték megtekintés végett Berlinbe Wirchownek, ki ez ásatások iránt nagy érdeklődéssel viseltetik.

**Illyefalván** nem rég egy patak árkában mintegy 120 darab római ezüstpénzt találtak. A pénzek a római császárság korából valók és a császárság idejétől fogva Trajánig. Feltűnő, hogy két példány alig van kétféle pénzből, — a többiből csak egy-egy darab. Mint látszik, egy önálló pénzgyűjtemény lehetett. A képek, felirások tisztán kivehetők. A talált pénzek Révay Lajos református lelkész ur birtokában vannak.

**Hód-Mező-Vásárhely** egyik házának lakói azörnyen meg vannak rémulve. Bizonytalan időközben este 9 — 10 órakor s néha később, az épület egyik részének ablakán sötét lepelbe burkolt, néha lángoló, néha fekete arczu kísérteties

alak suhan be, s tartózkodik ott huzamosb ideig, de a hajnal kezdetekor, mert a világosságot nem szereti, távozik. Lánczcsörgés, ajtók csapkodása, s egyéb ily rémséges dolgok ugyan nem hallatszanak, de hogy nem rendes dolog, az bizonyos. A házi gazda, hogy megtudja, valjon idegen, vagy hazajáró lélek-e, lólábu ördög, vagy kísértet-e? kormot hintett az ablak párkányára, de a kísértet oly ovatos, hogy azt előbb lefujja, s úgy teszi meg szokott utját. Hogy nem lehet lélek, alapos gyanut keltett azon körülmény a házi gazda nagy bosszúságára, hogy az ablak párkányát rémletes utazása közben leütötte. Még nagyobb bizonyosság lenne, ha rá jönnének, hogy éji látogatásai alkalmával egyetmást elemelt. Kisértettől mai napság ez is kitelik.

**Somberekről** írják ez esetet, mely bizonyosága annak, hogy a furfangos csaláshoz a falusiak is értenek már. Pár hó előtt beállított Varju Ede mohácsi járásbirósági irnokhoz egy becsületes ábrázatu subás atyafi, a ki Andrics László somberekai földmivesnek adta ki magát s elpanaszolta, hogy nagyon megvan szorulva, s mily nagy segítségére lenne, ha 160 frtot kaphatna kölcsön; neki földje, birtoka van, első helyen rá lehet táblázni s a kamatot is becsületesen megfizetné. Miután Varju a telekkönyvi hivatalban meggyőződött, hogy Andricsnak csakugyan csinos birtoka van, készséggel adott kölcsön a megszorult embernek, a kötelezvényt két tanu előtt meg is csinálták, alá is irták, a becsületes kinézésű atyafi a pénzt felvette, s hitelezőjét az istennek ajánlva, távozott. Nem sokára megérkezik Somberekre Andricshoz a telekkönyvi végzés a betáblázásról, s Andrics kétségbeesetten szalad bíróhoz, jegyzőhöz, hogy ő soha kölcsön nem vett semmit sem, be nem tábláztatott semmit. A család aztán kiderült, az ál-Andricsnak üthetni a nyomát bottal, az igazi pedig dul-ful Varju ellen, a miért ez az ő birtokára adósságot mert tábláztatni.

**A tordai** pogácsa maholnap oly kelendőségnek fog örüvendeni, mint a debreczeni cipó, vagy a kassai sódar. Budapestre is nagyban szállítják, s a mi feljegyzésre méltó, Józséf főherczegnek és családjának is kedvencz csemegéje. Ott jártában a polgármester kedveskedett ezzel a magyaros ételleket kedvelő főherczegnek, ki azután többször is tett megrendelést, annyira megkedvelte az izletes pogácsát. A polgármester azóta többször meg-meglepte egy-egy küldeménynel a főherczeg családját. Egyébiránt a tordai (czigány-) pecsenyét is szereti a főherczeg. Tordán jártában reggelire, mellözve a fassirozott sülteket és más elfinomított ételleket, rendesen tordai czigány-pecsenyét evett. Megjegyzése az volt rá, hogy nem német gyomorba való. Közismeretű dolog



ugyanis, hogy a főherceg magát testestül-lelkestül magyar-nak vallja.

**Zichyfalván** megindult a kikiáltó, megpörgető a dobot és kidobolta, hogy mindenki meghallhatta: „A falu összes termése adóban és egyéb kincstári követelésben lefoglaltatott. Gabonát sem eladni, sem venni sem szabad. A melyik kereskedő a lefoglalt gabonát megvásárolná, kriminális kereset alá vonatik.“ Így szólt vala a kikiáltó, legfelsőbb parancsszóra.

**Ujtelken** mult hétfőn beütött a villám egy házba, a kéményen keresztül. A konyhában két gyermek volt együtt, kik midőn látták a rombolást, melyet a villám a konyha falán függő rézedényeken véghez visz, kétségbeesve futottak a szobába. De itt sem voltak nyugton, mert a villám követé őket, a falon levő aranyozott kereteken ozikázva végig; a gyermekek kétségbeesve futottak a másik szobába, a villám utánuk, s itt is mindent összerongálva, végre a falon levő lyukon keresztül eltűnt. A gyermekeknek semmi bajuk sem történt.

## Különfélék.

\*(A Rubens-ünnepély) mint Siegenből, Rubens születés helyéről írják, szép és méltóságteljes volt. A városháza terem, hová a tisztelők csoportja reggel összegyűlt, pompásan volt feldiszitve. Babérok és a legszebb virágok közül látszott ki a művész mellszobra, előtte volt felállítva a szószék a szónok számára, ki az ünnepi beszédet tartotta; a bejáratnál jobbra volt az énekhar. A többi helyet a hívott vendégek foglalták el. Az „arany oroszán“ vendéglőben volt a diszlakoma, melyen sok felköszöntőt mondtak az uralkodóra, Rubens emlékére és a jelen volt kitünőbb férfiakra.

\*\* (Voltaire) de Vilette marquise házában halt meg Párisban, mint tudjuk, mely ház most az ő nevét viseli. A marquise végrendeletének egyik pontja értelmében azon szoba ablakai, melyben Voltaire kimult, maig ki nem nyitattak. Az ablakoknak Voltaire halánapja századik évfordulójáig kell becsukva maradniok; a századik évforduló egy év múlva lejárand. A végrendelet meghagyásának még a forradalom alatt is megfelelték.

## Megbízások tára.

Szt. Mártonba K. G. urhölgynek: En roszat nem szoktam felteni soha sem felebarátaimról, még ha azokat személyesen nem ismerem is.

M. Szigetre M. L. urnőnek: El van küldve.

Pleskuczára L. A. urnőnek: Magánlevelet irtam.

B. Hunyadra P. J. urnak: Az illető lakik: Bécs, VII. Bezirk, Mondscheingasse Nro 11. (Mundharmonika-Fabrik.)

Sz. Régenbe J. L. urnőnek: Már postára van adva.

Egerbe K. K. urnőnek: Szives figyelmébe ajánlom magánleveletem.

Bájr a F. J. urhölgynek: Fogadja szivesen.

Ekecsre F. B. urnőnek: Minő szivesen tenném, de mikor lehetetlen, mert nincs!

Debreczenbe R. J. urnőnek: Magánlevelet irtam.

M. Sárdra B. D. urnőnek: Kérem velem a hiányzó kötet címét tudatni. A kívánt régiebb könyvekkel már nem szolgálhatok.

H. Szoboszlóra Zs.-nak: Igen csinos, de 49 számból áll! Kérek rövidebbet!

## H I R D E T É S E K.

A negyven szépség-szabály között, melyeket a római költő a női báj megítélésére felállított, a tiszta üdö arcszin nem áll az utolsó helyen, és ezen szépségszabály a régi Róma ideje óta változatlanul fennmaradt mai nap-áig. Legyen a nőnek bármily szép termete és még oly vonzó arcvonása — a rut, tisztátalan arcszin elhomályosítja az előnyöket. Nem esoda tehát, hogy a viruló arcszin fenntartása a hölgyvilág egy fő-pontját képezi; fájdalom, hogy e célra gyakran oly szereket használnak, melyek ép az ellenkezőt eredményezik, s csak a pillanatra lévén számítva, a gyöngéd bőrt alapjában tönkre teszik. Mi tehát a hölgyvilágnak szolgálatot vélnünk tenni az által, ha az ilyszertü rosz készítmények, s különösen az ólomkészítményekkel elegyített rizsportól, mely a kereskedésben gyakran előfordul, s nemcsak a bőrre, hanem az egészségre általában rosz hatással vannak, őket óvni törekszünk. Előnyös módon különbözik ezen ártalmas készítményektől a párisi Dr. Lejossé féle „Ravissante“ (főraktára Schwarz Henriknél, Budaposten, Mária Valéria utca, — valódi minőségben kapható Török József udv. gyógyszer-tárában, király utca 7. sz., Vértessi Sándor magy. kir. illatszertárában, Kristófer 1. sz és ifj. Vadász Ferenc özevegye illatszertárában koronaherceg u. 1. sz.) Ezen bőrfinomító szer minden ártalmas anyagtól teljesen ment, és lelkiismeretes vizsgálat után mint legjobb szer a szép üde arcszin fentartására ajánlatik. A szépségéről gondoskodó gyöngébb nemnek nem tehetünk udvariasabb szolgálatot, mintha ezen becses szépítőszorra a leghathatósabb módon figyelmeztetjük.

Luett M.

Gyönyörű szép  
**HÖLGYRUHAKELMÉK**  
a legkedvezőbbben megszerezhetők 8054  
**HAMBURGER ADOLF-nál,**  
Budapest, koronaherceg-utca 8. sz.  
Minták kívánatra azonnal ingyen és bérmentve bárkivé küldetnek.

## A nyári idényre

ajánlja

Hatvani utcában és magyar utcával

szemben levő

uri-, fi- és gyermek

ruhakaraktár

elegáns és olcsó öltözeteket

Brünni gyapotszövetekből a legocsóbb ár mellett

és pedig:

Szövet öltönyök . . . . .	16 forinttól	} fellebb
Salon öltönyök . . . . .	25 „	
Nadrágok . . . . .	5 „	
Felöltő (Überzieher) . . . . .	12 „	

Fiu- és gyermek öltözetek 2—14 évig szövet, lüszter, és vászonból nagy választékban kapható.

Megrendelések 24 óra alatt eszközöltetnek. A t. közönség becses bizalmáért esedezik

Leitersdorfer D. Fia.

## Napernyők

a legelőkelőbb bécsi gyárakból.

bámulatos olcsó áron

Clothfodros napernyő 90 kr. 1.25 bélelt, 1.60, 2 frt, chinai formában 2 frt 50 kr.

Cloth Eu tout cas 16 zolos 1.50, 18 zolos 2 frt, bélelt olyan 50 krral drágább.

Selyem fodros napernyő bélelt 2.80, 3.50, 4, legelegánsabb 5, 5.50, 6 frt.

Selyem Eu tout cas 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50 és 6 frt.

Küldemények utánvétellel pontosan esz özőltetnek

Beck Jakabnál,

hatvani és újvilág utca sarkán.

**FOGORVOS.**  
**Dr. ÁRKÖVY J.**  
Orvos- és sebész-tudor, fogász-mester.  
(Londonban képzett fogtűző)  
Lakása: vaci-utca 21. a „Nagy Kristóf“ átel-  
lenében.

101 gyermekjáték  
leltársát tartalmazó  
**JÁTEK-KÖNYV**  
hangjegyes dalokkal,  
összegyűjtő és szerzői KOMJÁTHY GYÖRGY.  
A kemény kötésben díszesen kiállított munka ára:  
csak 1 forint. Névnapj ajánlatokul és a szünetekben való  
szórakoztatásra nagyon ajánlható.  
Megrendelhető szerzőnél Budapest IV. ker. Pap-  
növelde utca 3. sz.



# Török József gyógyszertára, király-utca 7. sz.

## Glycerin-Créme a legjobb bőr- és arctisztító-szer.

Több év óta hatályos szernek bizonyult szeplő, napsütés, folt, bőrbaj és kelések ellen. Ez egy igen sikerült egyesítése a legártatlanabb szereknek, melyek a bőrt nemcsak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalsági frissességét tartják fenn. A folyékony glycerin-crème eltér az eddig közönségesen használt glycerin-illatszerektől, melyek a glycerin-en kívül semminemű hatályos részeket nem tartalmaznak. Egy üveg ára 1 frt. 20 kr.

### Legfinomabb glycern-szappan

glycerin és illatos növényekből, kitünően tisztít és élénkíti a bőrt, és e finom pipereszappan minden kívánt előnyeivel bír. Ára 35 krajczár.

### Párisi hölgypor (legfinomabb Poudre de riz)

a bőrnek a leggyöngédebb fehér szint adja, és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknél úgy férfiaknál is, borotválás után. nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 50 krajczár és 1 frt.

### Kézmosópor.

mandulaszappan és spermacetből készítve, a legártatlanabb arcz- és kézbőrtisztító szer. Egy doboz 50 kr.

Amerikai kautsuk-tyukszemgyűrűk és essentia, ára 60 kr.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapestn, király-utca 7. szám.

## Angol és francia illatszerék.

### Ylang-Ylang. 1 frt. 50 kr.

Ess-Bouquet ára kisebb üveg 2 frt., nagyobb 4 frt. Springflowers 2 frt. Jokey-Club 2 frt. Huile philome de la societé hygiénique 1 frt 50 kr. Eau Athenienne 1 frt 50 kr. Eau de Cologne legfinomabb valódi J. M. Farina 1 frt, kisebb üveg 50 kr. Vinaigre de Bully 1 frt 50 kr, Savonde Thridace Violetól Párisban 1 frt. Illatos szájjöngyök (cachou aromatisé) 60 kr. Eau dentifrice du Dr. Henocque 2 frt.

### Cs. kir. szabadalmazott

## egyetemes emésztőpor Dr. Gölistöl.

Eddig még utól nem éretett hatására nézve az emésztés és vértisztítás terén, s a test táplálására és erősítésére nézve. Ez által naponkint kétszeri és sokáig folytatott használata mellett valódi gyógyszerre válik számos, még ma kacs betegségben is, mint p. o emésztési gyengeség, mell-égés, a gyomor túlterhelése, a belek petyhüdtsége, ideggyengeség, mindennemű aranyeres bajok, görvéne, g uga, sápadtság, sárgaságban, valamennyi idült bőrbaj-, rák, időszakos főfájások, ferges és köves betegségek, tulnyálkásodásban, stb. Ez az egyetlen és gyökeres szer a megrögzött köszvény és mellbajban (tuberculose), Ásványvíz gyógyászatnál, ugy azelőtt, mint annak használata alatt, valamint utólagosan gyógyszerül is kitünő szolgálatot tesz.

Egy nagy skatulya ára: **1.26 kr.** Egy kis skatulya **84 kr.**  
Főraktár Budapestn, Török József gyógyszerész urnál.

A hamisítástól megmenekülésre figyelmeztetek mindenkit, hogy a valódi egyetemes emésztő-por Dr. Gölis pecsétjével van elzárva, s minden skatulya a védbélyeggel s kívülről ily czimmal van elzárva:

K. k. concess. Univ. - Speisen Pulver des dr. Gölis in Wien.  
Főszállítóhely: Bécsben, Stefansplatz 6. (Zwetlhof.)

## Párisi pecsétisztító.

Kitünő jóságú szer, melylyel néhány perc alatt mindennemű zsír-, olaj-, szurok-, faggyu-, vaj-, kocsikenő-, olajos festék-, hajkenő- és izzadság által barmily kelmeben, a ruhában, selyemszallagban, bársonyban, keztyűben, bútorokban, szobakárpitokban, acélmetszetekben okozott pecsétet ki lehet tisztítani. Ára egy üvegnek 1 frt.

**Stajer növénynedv**, mell- és tüdőbetegek számára. Egy üveg 88 kr.

**Engelhofer izom- és ideg-essenciája**, egy üveg ára 1 frt.

**Dr. Krompholz gyomor-liqueure**, egy üveg ára 50 kr.

**Dr. Braun stomaticon (szájjvize)**, egy üveg ára 88 kr.

**Purgleitner alvilsavas mésszörpje** tüdőbetegségek ellen.  
Egy üveg ára 1 frt.

Minden igazi és legjobb minőségben kapható:

Budapestn TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárában, király-utca 7. sz,

## SALICYLSAV-KÉSZITMÉNYEK, pipere-czikkek.

Kielhauser H. okl. gyógyszerésztől és illatszergyárostól Grácban.

A Salicyl-sav a drezdai dr. Heyden vegytani laboratoriumából, azon felette kedvező eredmények után, melyeket a dr. Kolbe, dr. Neubauer, dr. Wagner stb. tanár urak kísérletei előidéztek, már világhírt vívott ki magának mint erjedést és rothadást akadályozó anyag, és nem csak fényesen érvényesül mindennemű belső bajok ellen, hanem czélirányos összetételben még fölülmulhatlan óvszer a bőrre, hajra és fogakra nézve, Anticeptikus hatása különösen rendkívüli; megakadályozza a sérült szervek rothadását, s ezzel együt eltűnik az azzal járó kellemetlen szag is.

Salicyl-toilette-szappan . . . . .	darabja	ára	50 kr.
Salicyl-toilette-víz . . . . .	"	"	70 "
Salicyl-fogpor . . . . .	"	"	50 "
Salicyl-fogpép . . . . .	"	"	60 "
Salicyl-szájjvíz . . . . .	"	"	60 "
Salicyl-hajkenőcs . . . . .	"	"	50 "
Salicyl-hintőpor (lábak izzadása ellen)	"	"	50 "

Főraktár Magyarországra nézve: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapestn, királyutca 7. sz.

## Minden régi köhögés ellen,

mellfájdalmak, sok évi rekedtség, torokbajok, s tüdő nyálkásodása ellen s több orvos által megpróbált

## fehér mellszörp,

oly gyógyszer, mely még soha sem használtatott a legkielégítőbb eredmény előidézése nélkül. Ezen szörp már az első használatnál feltünően jótékonyan hat, sőt a **göresös- és hők-hurutnál** elősegíti a nyulós és megrekedő nyálka kiköhögését, azonnal enyhíti a gége ingerlékenységét és rövid idő alatt eltávolít minden, ha még oly heves, sőt magát a legveszélyes **szárazbetegségi köhögést, és a verhányást is.**

Ára: 1 egész üveg 3.60, 1/2 üveg 1.80, 1/4 üveg 90 kr.

Mayer G. A. W. Breslauban.

Főraktár Budapestn: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utca 7. [sz.

## Valódi Kaukaszféle poloska irtó szer.

A legbiztosabb szer a poloska ellen, az egész sereget egyszerre és mindenkorra elpusztítja.

Ára: 35 kr. 70 kr.

## Feytona.

A híres amerikai szer fogfájás ellen, használás után rögtön hat.

Ára 50 kr. o. é.

## Római Hajbalsam,

mentvén izzadság, zsír és korpától a fejbőrt megszabadítja, erősíti a hajgyökeret és hajkihullást meggátolja.

Ára: 80 kr.

## Bojtorjángyökér- olaj.

Erős hajnövés előidézéséül.

Ára: 40 kr.

## Féreg irtó szer.

Mindennemű férgek irtására,

Kis doboz 25 kr. — Nagy doboz 50 kr.

## Francia

## hajfestő folyadék

(Chromatique Parisien),

melylyel akármiféle színű haját tetszés szerint és tartósan feketére, barnára vagy szőkére festhetni, legfőlebb 10 perc alatt; hatása olyannyira ismeretes, hogy további dicséretre nem szorul.

Ára 2 forint.

A hozzá való cszközök, úgy mint két kefe és két csésze 50 kr.

Főraktár:

Budapestn TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utca 7. szám.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetmények nélkül)

Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt.  
egész évre 12 frt.

Könyvsomagolási díj félévenként  
20 kr.

Szerkesztői irodái:

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

28. SZ.

Julius 15-dikén.

1877.

Havonkinti színezett  
dívatképpel,

minden szükséges hímzetrajzokkal.

Ezenként

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész

évi járatási kötelezettséget foglal

magában a lap irányában.

## P o r é s h a m u.

(Elbeszélés.)

Vértesi Arnoldtól.

(Folytatás.)

— Laura kisasszony, nem tudom, vétettem-e valamit, a mivel magamra vontam neheztelését, — szól, — de ha vétettem, tudtomon kívül történt. Higyje el, meg akartam érdemelni a kegyed bizalmát, hálás akartam lenni... és lesznek is.

Hangja az utolsó szavaknál elfogódott s nem fejezhette be egészen, a mit mondani akart.

A büszke leány fejével bólintott.

— Köszönöm.

Aztán összeharapta ajkait, mintha el akarná fojtani, a mi még kitörni készül e szép, kevély, hevesen meg-megránduló ajkon. Lángpirosság futott át most az ő arczán is s a szemek villámló tekintete azt jelentette, hogy e pirulásban a haragnak van legnagyobb része.

— Menjen ön, menjen! — lihegé, ingerülten dobbantva lábával.

A szegény fiatal ember csaknem kővé meredve bámult reá; oly hihetetlennek tünt föl előtte e jelenet, e szavak, e hang, ez arcz.

Laurának ajka remegett, szemeinek gögös pillantása csaknem visszaijesztő volt s hangja az izgatottságtól rekedt, tompa. Egy perczig némán mérte végig, tetőtől talpig a boldogtalan ifjút s csak aztán szólalt meg:

— Ön hálát emleget? Azt hiszi, alkalma lesz egykor visszaadni nekem az alamizsnát, melyet tőlünk kapott? Soha! soha!

Megvetőleg elfordította fejét. Az ifju még egy perczig ott állt, mintha egy nyájasabb, egy vigasztalóbb szóra várna, mintha hihetetlennek tartaná, hogy így váljanak el; aztán a

legmélyebb levertség kifejezésével arczán, némán köszönt s eltávozott.

Laura csak akkor vette észre eltávozását, mikor visszatekintett s nem látta őt már ott maga előtt. Az első pillanatban megkönyebbülést érzett ekkor a szép leány; úgy érezte, mintha keble valami nehéz nyomás alól szabadult volna föl.

De ez csak egy-két perczig tartott; aztán kimondhatatlan szomorúság ereszkedett lelkére, zibbadtan eresztette le karjait, lehajtotta fejét s nagy könnycseppek peregtek végig arczán, mindig sűrűbben, sűrűbben, torka csuklott, mintha vasmarokkal szorongatnák, lélegzete elfult. Sokáig keservesen zokogott.

Künn az esti homály kezdett elvegyülni a szürke köddel. A büszke leány még mindig ott ült a homályos üvegház egyik sarkában és sirt, sirt keservesen.

### III.

A kis városban hétről hétre várták a nevezetes esemény bekövetkeztét: mikor lép a zárdába Maróthy Laura?

A hír csakugyan komoly. Az öreg kanonok beszélt róla a napokban a zárdá fejedelemasszonyával. Maróthy Laurát nem is láthatni többé sehol társaságban, mulatságban. Ah! ah! Tehát készül már az apácaéletre?

Az asszonyok sugdosnak, a férfiak vállat vonitnak, mindenki bámul és senki sem érti e váratlan elhatározás okát.

Az a bizonyos jó barátné még mindig azt állítja, hogy szerencsétlen szerelem. De kinevetik. Ah! ah! Szerelem? Maróthy Laura majd olyan könnyen szerelmes lesz, mint valami tizenöt éves kis leány, a ki most került haza az intézet-



ből? Ez a kevély, hideg lélek, a kit soha sem láttak még eddig fölmelegedni!

Mindnyájan megegyeznek benne, úgy van, soha sem látták még fölmelegedni. Csak büszkeség, hiúság vezet a kolostorba is. Nem kapott olyan kérőt, a milyenre várt, olyan gazdagot, olyan előkelőt, grófokra, bárókra várt. Látja, hogy öregedni kezd és nem akarja bevárni azt az időt, mikor ő hátra szorul és más foglalja el a bálkirálynő trónját. Bámultatni akarja magát még akkor is, mikor lelép a világ szinpadáról. Hiúság. Csupa tiszta hiúság.

Egy kissé bántja az óvári haute-voléet, hogy Maróthy Laura nem talált köztük magához méltó férjet. Talán nem is egy kissé. És újra elkezdik most feszegetni, kik azok a Maróthyék és honnan jöttek? Paprokonság; ha maholnap meghal az öreg kanonok, hátukra köthetik a batyut s tovább vándorolhatnak. Miben kevélykednek? Ősi nemesi czimerükben? Ej, még az sem bizonyos, csakugyan igazi Maróthyak-e?

A haute-volée orrát fintorgatja. A haute-volée bírálgatni kezd s arra a fölfedezésre jut, hogy a Maróthy Laura szépségének is sajátkép nagyobb volt a hire mint a valósága. Egy elkezd, a többi utána mondja. Igen, csak a hire volt.

Csöndes visszavonultságban teltek ezalatt a napok a Maróthy kanonok házában. A napokból hetek lettek, a hetekből hónapok. Laura beköltözése a zárdába egyik hónapról a másikra maradt.

Az óvári haute-volée nyugtalan lett. Mit jelent e késlekedés?

Az a bizonyos asszonyság megint elkezdte emlegetni a szerencsétlen szerelmet s megint kinevették vele. Ah! ah! Szerencsétlen szerelem? Föltünni akar Maróthy Laura, beszéltetni akar magáról, ennyi az egész.

A kétkedés tovább terjed s mindegyre növekszik. Talán az egész apáca-historia csak költemény, az érdekesség felköltésére kiszámított költemény. S mikor végre Maróthy Laura anyjával megjelenik bucsulátogatásra az ismerős házaknál, még akkor sem hiszik el, hogy csakugyan megtörténik az a dolog.

Maróthyiné nagyon levertnek látszik. Laura büszke, hideg, mint mindig, de nem nyugodt, bár annak mutatja magát. Az a bizonyos asszonyság fejét csóválja. A szerencsétlen szerelem, gondolja magában, de nyilvánosan nem meri már kimondani.

Bevégződtek a bucsulátogatások is végre. A kanonok hintóját látták ismét megállni az apácázárda előtt. Maróthyiné és leánya két oldalt karon fogták az öreg kanonokot s úgy vezették föl a lépcsőn.

Oly bambán néz maga elé az aggastyán, mint egy gyermek. Alig tudja, hogy mi történik.

Maróthyiné zsebkendőjébe takarja arcát s fuldokolva zokog, a mint fölmennek a lépcsőn. Az öreg kanonok félig bámulva, félig ijedten néz reá; úgy látszik, mintha nem tudná tisztán, miért sir ez az asszony s kérdőleg fordítja fejét Laura felé.

Halkan bólint fejével a szép leány s az megnyugtatta az aggastyánt. Ha tudná, hogy e pillanatban épen az a gondolat fordul meg a fiatal leány agyában, valjon nem jobb volna-e innen a lépcső tetejéről levetni magát s ott lent azon a márvány talajon szétzuzni fejét? Akkor legalább egyszerre vége volna mindennek.

A fejedelemasszony nagy előzékenységgel fogadja az öreg kanonokot s bizalmatlan, fürkésző pillantást vet az ujoncz-

nőre. Ez hát az az ünnepezt szép leány, ki lemond a világról, a bállok királynője, kit hízeltgők, udvarlók rajongtak körül?

Laura rendkívül sápadt, néha-néha reszketegség fut át egész lényén, mintha dideregne, de arcán komor elszántság látszik.

Maróthyiné igyekszik elfojtani zokogását, hanem csak rövid időre sikerül neki, minduntalan újra meg újra kitör.

(Vége köv.)

## Gondolj reám...

Vay Saroltától.



Gondolj reám a kis szobában,  
Szép, nyájas alkony-estéken,  
Midőn a nap utósugára  
Vérfényben ég a bérczeken.  
A város már homályba sülyedt —  
S a nyitva feledt ablakon,  
Beomlik a lomb, s lent a völgyben  
Zuhog a kis patak-malom.

Midőn a szűz anyának képe,  
A mely ott függ ágyad felett,  
Vigaszt int feléd, és mellette  
Reményről beszél a kereszt:  
A mi a földön nagy, nemes volt,  
Legyen eszme vagy érzelem,  
Örökké él az, és nem éri  
Enyészet, mulás soha sem.

És térdre hullva, estimádba  
Foglald belé az én nevem,  
Könyebb lesz így az élet terhe  
Édesebb lesz a küzdelem.  
S örök álmokra fáradt pillám  
Le könyebben záródhatik,  
Ha tudom, hogy értem miként te —  
Egy oly angyal imádkozik!

## Az anya hivatása.

Krajtsik Somától.

Nem is kell mondani, ki ne tudná, hogy az anyának dicső, magasztos hivatása gyermekének nevelésében áll?! Ez az ő legszebb, legszentebb foglalkozása, s a ki ezt jól tölti be, megérdemli az elismerés ama hervadhatlan koszoruját, melylyel a történelem jeles férfiak a nyj á t kitüntetni szokta.

Mert akárki mit mond, a gyermek szellemi és erkölcsi világa egy üres tér, melyet a nevelés angyalokkal, tündérekkel, vagy pedig ördögökkel s torzalakokkal népesíthet be tetszése szerint. És a nevelésnek a bölcsőnél kell kezdődnie s ezért van az, hogy első sorban az anya az, a kinek kezébe látéve van gyermekének szellemi és erkölcsi jövője. Mihelyt a gyermek értelme fejlődni kezd, az anya elbeszélésekkel kezdi foglalkoztatni gyermekét. A gyermek figyelemmel hallgatja őt és gondolkodik mind arról, mit hallott. Ekként az anya a különféle képek ecsetelése által észrevétlenül éleszti gyermeke lelkében a népköltészetet, régészetet és a hazai történelem iránti szeretetet; forró vágy támad lelkében ama tettök utánzására, melyek az érdekes elbeszélés folytán oly vonzólag lebegnek szemei előtt. Ez által hősi érzetet ébreszt a fiu keblé-



ben, gyöngéd szerénységet a leány szívében s nemzeti öntudatot mindkettőben. A gyermek gondolkodni tanul, gondolkodásának látköre tágul és szelleme erősbül a folytonos gyakorlás által. Későbbben kezébe ad jó, mulattató, ismeretterjesztő ifjúsági iratokat, könyveket, melyet azonban előbb jól és figyelemmel átvizsgál. Ekként az anya folyton örökdiik gyermeke fölött, s midőn az iskolába küldi, szellemével kíséri magzatát a tanterem szentelt falai közé, hol első nevelesi rendszere alapján vezetetik az erkölcs, a tudomány megismerésére. Hisz az emberi szív olyan, mint a repkény, melynek támaszra van szüksége, hogy magasra fonódjék, égi légben fűrődjék s jobban növekedjék. Ha nem talál támaszt, a földön tovább csuszva elgazosodik; de ha megnyeri a fölfelé vezető segélyt, vidoran kuszik fel, s levelei és hajtásai annál szélesebbekké s terjedtebbekké válnak, minél magasabba ért.

Az anya kell, hogy az iskolával karöltve haladjon, kell, hogy a család tagjaiban fentartsa a tiszteletet és szeretetet amaz intézet iránt, melyben gyermeke oktattatik s jövő hivatására előkészítettik; mert hisz csupán e két fontos tényezőnek, az anyának s az iskolának együttes és kölcsönös működése folytán lehet a gyermek szellemét akként kiművelni, hogy honpolgári hivatását egykor kellőleg betölthesse.

Ámde a gondos anya nem neveli gyermekét csupán szellemileg, hanem erkölcsileg is; ő nem elégszik meg azzal, hogy gyermeke a társadalom derék és szellemdus tagja legyen, hanem arról is gondoskodik, hogy belőle erkölcsös ember váljék.

Az erkölcsi nevelés színtén már a bölcsőnél veszi kezdetét. Mihelyt a gyermek öntudatra ébred és ismeri már a családtagokat, arra tanítja őt anyja, hogy emelje szemeit az ég kék boltozatja felé, mi közben gyöngéden mondja neki: „Látod, ott az isten!” Midőn pedig alkonyatkor a csillagok ezrei ragyogó fényben usznak az égen, itt az anya ujjal mutatva a csillagos égre, mondja: „Nézd, mennyi csillag van ott!” A gyermek bár sem az egyik, sem a másik mondatot meg nem értette, még is mélyen hatnak lelkébe anyja szavai és hozzá szokik lassankint ő is a derült ég boltozatán keresni a mindenható atyát s ama fényt, mely életutait megvilágítja.

Az isten megismerésére, iránta tanusítandó szeretet- s tiszteletre tanítja gyermekét az anya, midőn annak figyelmét a természeti tüneményekre irányozza s midőn ez szemeit a magas égen nyugtatja; ekként neveli őt erkölcsileg.

A gyermekszoba első benyomásait s a szülei házat soha sem feledjük egészen s a leggazdagabb, legviharosabb élet sem lesz képes egészen elnyomni azon ítéleteket, nézeteket, vágyakat és szokásokat, melyeket a szülei házból hoztunk magunkkal. Azért háromszorosan boldog az, kit a barátságos végzet már ifjúságában oly körülmények közé helyezett, melyek a szépnek és jónak képeit mutatták neki, s alkalmasak voltak fogékony lelkét ellenszenvvel betölteni az aljasság iránt. A gyermek felnőtté, férfivá, nővé lesz, de gyermekkori benyomásait az idő nem mossa le soha, de soha.

Az anya oltja gyermeke szívébe a bizalom, a vallásosság érzetét, ő lesz fejlesztője az erkölcsös, a vallásos érzületeknek, ápolója a magas tiszta költészet iránti érzetnek, mely tulajdonok, mind meg annyi ékességei az emberi szívnek. Ezen érzetek nélkül nem bírnánk vitéz görögökkel, sem harcosokkal; nem dicsekedhetnénk oly férfakkal, kik éltöket a haza, a nemzet javáért önként feláldozták, kik lelki s testi erejüket a közügynek szentelik; ez érzetek nélkül nem létezhetnének művészek, költők s tudósok.

De ki a gyermekek ama nagy mestere, — kérdi Kellner, — ki oly sikerrel foglalkozik a kisdedekkel s ki tavaszi vidámságban napról-napra gyarapítja ismeretüket? Valamint őseink a szabadban tarták tanóráikat s a tanító tanítványaival erdőn, berken járva keresztül, fejleszté erejüket, úgy a természet és az élet az, mely hizelegve, de erősen fogja meg a gyermek kicsiny kezét. A természet, e nagy tanítómester, mindig vidám arcot mutat, mindig látható változásokban nyilatkozik, nála a szó és fogalom mindig együtt és öszhangzásban van. A mire ő tanította a gyermeket, azt használhatja is a gyermek saját kisdéd életében, hol örömeiben, hol tréfáiban, s minden, mit ma tanult, a tegnapiból ered s a holnapra tör utat.

Midőn a hatalmas természet hófehér palástját leveté, hogy új diszköntöst öltön magára, a gyermek előtt új világ tárul fel. Kedvező időjárás alkalmával a szabad természet nyílt templomába vezeti gyermekét az anya. Az elragadó szépségű rétet ezer meg ezer színű pompás virág díszíti, melyek üde illattal töltik be a levegőt; a zöld takaró, melyet a természet művész keze rendezett be oly meglepően, nyugalomra hívja a természet remek művét — a gyermeket. Az anya leül gyermekével a természet szentélyében szétterített diszköntösre és szakaszt gyermekének élénk színű virágot. E tarka virágokkal ékesíti gyermeke kis fejét; bokrétát, koszorút köt s mindezt gyermeke ölébe rakja, mi mellett folyton mesél valamit a szép virágokról.

Ekként szeretteti meg vele a természetet. Nem messze tőlök egy bokor vagy fáról a madár andalító danája hallatszik. A gyermek éber figyelemmel hallgatja, úgy tetszik, mintha megértette volna dalát. Az anya nem felejt megmagyarázni gyermekének azt, miként dicséri e kis madárka szép dalával a jóságos természet újbóli feltámadásának nagy ünnepét, miként száll egyik fáról a másikra s miként mondja el könnyű dalban mindenkinek mind azt, mit a magas égen látott. Az ártatlan gyermek úgy barátkozik meg az ég tarka színű madaraival s bizonynyal soha sem fogja önkényt kinezni e kedves állatkákat!

Ha pedig körükbe szép, szivárvány színű pillangó száll, a gyermek ég a vágytól, hogy kezeibe kaphassa; s midőn ez virágról-virágra száldogál, utána iramodik a kis fiú is — de mind hiába! A gyorsröptű pillangó tova lengedez a réten, miként a szellő, meg-megcsókolja a virágok szirmait, kelyheit a nélkül, hogy bármelyiknél is hosszabb ideig maradni kedve volna. A gyermek sokkal hamarabb fárad el, mint a lepke, s az anya felhasználva ezen rövid szünetet, elmondja szeretett gyermekének, miként az állhatatlanság és lassúság vajmi gyakran gátolja azt, hogy a valódi szerencsében soká gyönyörködjünk; miként taszit bennünket folyton újabb és újabb küzdelmekbe s miként fakaszt újabb és újabb ohajokat, vágyakat lelkünkben. E mellett oktatja őt arra is, hogy azon földi szerencse, melynek alapköve nincs elhelyezve a tiszta, mocsoktalan szívből s a szeplőtlen lélekben, e fürge pillangóhoz hasonlít! Az majd itt, majd amott üti fel sátorát, de ép oly hamar hagyja el lakhelyét, miként lepke a virágot!

A gyermek ekként ismerkedik meg a bájos természettel, lelkével fogja fel annak nem csak szépségét és nagyszerűségét, hanem szívébe vési letörülhetlen betűkkel édes anyja minden oktató szavát is. S bár a nyilvános élet zajában a feledés fátyolával takarná is olykor-olykor e szavakat, még is csak igen gyakran emlékezetébe idézi vissza azokat. A természet titkos templomába lép ekkor a gyermek, s midőn szíve szorul, enyhet és vigasztalást lel itt mindig. Boldog, ki megértette a ter-



mészet hatalmas szavát; szerencsés, ki a természetet választá titkos szövetségésül, őszinte barátjával, mert ha fájdalom dul keblünkben, ha balsors üldöz, mindezt a természet varázsereje oszlatja el, csak bizzunk benne!

Azon anya, ki képes magzatában a természet iránti szeretetet kelteni, ki gyermekének barátjává, tanácsosává magát a természetet jelölő ki, felette nagy szolgálatot tett az emberiségnek!

Igen szépen mondja dr. Stoy, hogy a természettudomány azon időszakról, mióta művészi kéz segélyével górcsővel nyert, egészen új, nem képzelt világot leplezett le és napfényre hozott oly tüneményeket, miket az ember ezelőtt magának megmagyarázni nem volt képes. Ámde az ember belvilága már rég óta birtokában van ez előnyöknek. S mily műszer segélyével lehetséges a gyermeki lélek ama legtitikosabb redőibe bepillantani? E műszer az anyai szem.

A gyermek vágyait, ohajait, szükségait senki sem képes úgy kielégíteni, mint saját édes anyja. Az atya kitünő műveltségének, lelki tehetségeinek és érett eszének daczára sem képes úgy belátni gyermeke lelkébe, mint az anya; habár ez nem is birna oly tapasztalatokkal és nem állana a műveltség ama fokán, melyen férje áll. A veleszületett egyszerű női érzet az, mely a gyermeki szív legtitikosabb redőibe is behatol. Ő, ki többnyire, sőt mondhatni folytonosan gyermekével él, vajmi könnyen megismeri annak úgy lelki, mint testi sajátságait, észreveszi legcsekélyebb baját, legapróbb vágyait; de erre csak is az anya éles szeme képes.

E szavak igazságát megerősíti a következő történeti tény: bizonyos iparos segéd több évi külföldön tartózkodása után hazájába tért vissza; utközben betér egykori barátjához, ki őt azonban nem ismerte meg. Erre találkozik ifjúkori kedvesével, kit nem csekély örömmel siet üdvözölni, jobbját nyujtá neki a változatlan hűség és szeretet jeléül. De a leány szintén nem ismer reá. Megszomorodott szívvél folytatja utját. De ime! mankóra támaszkodva templomból jön a drága anya s éles szeme az idegenben rögtön szeretett fiára ismer.

A zsenge gyermek őrangyala az anya; a családi kör forrásából merithetünk tehát egy szebb jövőt. Az anyáknál keresendő a segély, hogy a nagylelkűség, hűség, szeretet, önmegtartóztatás, egyetértés stb. iránti érzetnek e földön állandó lakhely biztosítsák. Első Napoleon egyszer egy tekintélyes és nemeslelkű hölgyhez kérdést intézett, mily módon lehetne a francia társadalmi állapotokon javítást eszközölni. S mit gondol, kedves olvasó, mily feleletet nyert a császár? „Sire,“ mondá a nemeskeblű hölgy, „gondoskodjék, hogy Franciaország jó anyákkal bővelkedjék.“

Az értelmes, gondos és jó családjára felette erős védpajzs, melyre a nép- s nemzeti jólét támaszkodik; ezért az összes erők teljes megfeszítésével kell oda törekedni, hogy az anyák e magasztos hivatásukra kellőleg és gondosan kiképeztessenek.

Az első benyomások tartósan hatnak az ember lelkére. A lélek a gyermek kiadott korában lágy viaszhoz hasonlít, melyet különféle idomokká alakíthatunk át, azon különbséggel, hogy a viaszból készített alakon még javíthatunk, mit azonban a lélek felfogott, az meg is gyökeredzik benne s azt nem oly könnyen lehet többé onnan kiűzni. Miután a lélekben mindig hátra marad, helyet foglal valami minden egyes benyomásból, az anya hasson tehát oda, hogy a szeretet uralja a gyermek első neveltetését! Hiszen az ártatlan gyermeki szív szeretet után vágyik, miként virág a napsugarak után; ha nélkü-

lőznie kell e szeretet lágy melegét, halványan virágzik, és napról-napra satnyul; e virágból kifejtett gyümölcs, a nemes tetteket létesítő erő, meg nem érik, leroskad az önzés és dicsvágy nagy sulya alatt. Az első nemes benyomások, ha azokat a gondos anya fejleszteni tudja, összezuznak minden rosztat és évek múlva a világ zajában a gyermeket környező sötétség közepette ismét fellobban az anyai szeretet fényes lángja, mely most sokkal szebben és tisztábban világít, mint máskor.

Az anya mindig közelebb áll magzatához, mint bár ki más; a gyermek is legtöbb őszinteséggel ragaszkodik anyjához, kérelmével hozzá fordul leghamarább s reá bizza mindenét, még pedig nem csupán azon időben, a mikor még csak körülötte képes mozogni s segédkezését minden perczen szükségli, hanem akkor is, a midőn már elhagyta a családi kör szentélyét s küzd a nyilvános élet, e tág tenger vad viharúzte hullámaival.

És bár az egész világtól elhagyatva, eltaszítva, elárulva, megcsalva, mint szerencsétlenek nyugtot sehol sem lelve, a nagy világban szerte-szét bolygunk védelem, öröm, szerencse nélkül, mégis nem lelünk-e menhelyet, vigaszt, erőt, bizalmat, meglegedést a hű anyai szíven?

Még az is, ki eltaszítá magától az emberi nem táplálta erények iránt h i t é t, ki a földi jólét elérhetésében r e m é n y é t veszté, kit elhagyott az emberiség iránti tanusítandó s z e r e t e t, anyjához siet, hogy szívsebeinek fájdalmát enyhítse.

Még a tudatlan pórno is, bár csak pusztá ösztön folytán készletve, különös gonddal és önfeláldozással igyekszik megfelelni anyai hivatásának. A gyenge gyermek és a gondos anya között azon szolgálatkészség folytán, melyet ez minden pillanatban magzata testi szükségleteinek kielégítésére hoz, bizonyos kölcsönösség támad. És épen a gyermeki szükségletek ezen gyors és alkalmoszerű kielégítésétől sok függ. A tehetetlen gyermek nem csekély bizalommal simul azon egyénhez, ki szükségleteit kielégíteni igyekszik; minden tekintetével, melyet arra vet, ki fájdalmait enyhítette, ki kedves érzést támasztott lelkében, mélyen ülteti be ártatlan szívébe a szeretet kitéphetlen gyökérszárait. S lehet-e e csodálkozni azon, ha meggondoljuk, hogy a gondos anya álmából felébredt gyermekének első mosolyát a végtelen szeretet és bizalom jeléül veszi! Innen van az, hogy a gyermek folyton csak anyját keresi, s boldog, meglegedett, ha anyja kebelén megpihenhet. A hova anyja néz, oda fordítja ő is szeméit; kiből anyja bizik, abba ő is helyezi bizalmát; miként gondolkodik anyja, ő is úgy gondolkozik.

A fontos anyai hivatás elodázhatlanul követeli, hogy a nő, ki ezen magasztos hivatás kötelmeit teljesíti, magát folyton tovább képezze és tökéletesítse. Azon anya, ki zajos mulatságokban keresi életörömeit, idegen kezekre bizván gyermekét, felette vét hivatása ellen; úgy szintén hibát követ el azon anya is, ki s o h a sem lép ki a házból, folyton csak a szoba négy falát őrzí, nem törődik az e körbe tartozó világmozgalmakkal s tovább nem képezi magát. Gondolatainak látköre napról napra szűkebb határok közé szoríttatik, szellemileg el törpül s mindenben hátra marad. A mivelt nő, ki szerető s gyöngéd anyává lett, megtalálja az igazi, a helyes utat, s a nélkül hogy anyai hivatása teljesítését elhanyagolná, nem tévesztheti szem elől azt, hogy honleány, hogy egy dicső multtal bíró nemzet leánya, a társadalom tagja, feleség és emberbarát. A házi kör békés ölében tekintettel van a világmozgalmakra, a korszellemre, gondoskodik arról, hogy gondolkodásmódjával, nézeteivel a korkövetelte magaslaton álljon s a műveltség ha-



ladó szekerével lépést tartson, mert ha majd maholnap gyermekei kérdik tőle ezt vagy amazt, mily felelettel csendesíti le őket? Hisz ki feleljen más gyermekének mindazon kérdéseire, melyek annak kis fejében gombamódra nőnek?

Nem hanyagolja el férjét sem, mert előbb kell, hogy legyen jó feleség, ha jó anya lenni akar. Édes keveset lenditene ő nevelési feladatán, ha gyermekét csókokkal halmozná el, férjével pedig rossz viszonyban élne; mert a gyermek fogékony lelke helyet enged a legcsekélyebb benyomásnak is, az anya tehát kell, hogy minden tőle kitelhető erővel hasson oda, miszerint gyermeke lelkét mindig csak tiszta, világos és kedves szemléletekkel gazdagítsa.

Az alkotó, ki a nőt azzal bizta meg, hogy az emberi lények anyja, ápolója és nevelője legyen, szívébe helyezte az érzelmek összes kincseit, melyek az anyát hivatása messzeterjedő utain mint védő szellemek kísérik, figyelmeztetve őt arra, mi jó s mi rossz.

Az anyai hivatás feladata valóban magasztos és szép, de nehéz is egyszersmind, mert a társadalom, a nemzet, a haza felette nagy követelésekkel lép fel; ámde ha működését igazi és tiszta szeretet kíséri, ha a tudomány fénye világítja meg utait — el nem téved.

Ugy látszik, hogy e tiszteletgerjesztő czim: anya, megkésztet a nő életét s hogy lelkét új ékességekkel gyarapítja. Minden anya óvja egészségét, hogy gyermekének szentelhesse életét s újabb erényekkel diszitse fel magát, hogy példát mutasson gyermekének; szélesbiti ismeretkörét, hogy azt gyermekének hagyhassa örökségül.

A szeretet változik, a barátság lazul, a nagyravágyás gyengül: az anyai szeretetben azonban van valami halhatatlan. Az anyai szeretetet még senkinek sem sikerült kellőleg ecsetelni, mert az anyai szív e tekintetben remekműve az alkotónak, ez okból csak a szív érezheti azt, mit senki szavakkal kifejezni nem bír.

## D a g á l y i d e j é n.

— Beszély. —

Warring Jánostól.

(Vége.)

Azután hullám hullám után vonult el fejem felett, s mikor újra felbuktam a vízszinére, már a korláton túl volt szegény barátnőm, oly hamar elsodorta a viz. Akkor e gondolat vilámlott meg eszemben: Életedet kell kockára tenned, hogy megmentsd őt. Teljes erőmből igyekeztem utolérni; engem nem a hullámok, de saját akaratom vitt be a tenger felé. De itt elhagyott nagylelkűségem. Mert midőn észrevettem, hogy az én életem is veszélyben forog, kimondhatatlan borzadály fogott el, s teljes erőmből, kétségbeesetten küzdeni kezdék, de csak saját életem megmentésére. S később, mikor láttam, hogy ő közelget felém, hogy meg akarja menteni életemet, — hogy értem a magaét kockáztatja — oly édesnek tünt fel előttem ez a neki köszönendő élet, hogy semmi egyébire sem birtam gondolni. — Oh, és csak midőn szárazföldet éreztem lábaim alatt, midőn ő sietve elhagyott, hogy a másikat is megmentse, csak akkor eszméltem újra, s ekkor kezdte lelkemet mardosni a kétségbeesés és bánat. — Oh anyám, nem bírok élni azzal a tudattal, hogy megöltem valakit!

Helén lehajolt a szegény gyermek fölé; könnyei mint enyhítő nyári eső hullottak a leányka forró homlokára. E

perczen nagy zaj hallatszék be hozzájuk; a tenger zugásába számtalan emberi hang is vegyült. De egyetlen örömteljes felkiáltás sem volt hallható, tompa, mély suttogás, mint a távoli halotti harangszó. Róza borzadva ugrott fel; nem láthatott semmit, még is tudta, hogy a vízbefult leányt találták fel. Csikorgó léptek közeledtek a kavicsos, férfiak léptei, kik valami nehéz tárgyat hoztak. Róza vadul szoritotta kezeit homlokára, mely szinte szétrepedt az izgatottságtól. A léptek mind közelebb értek, valaki a fabódé falához ért, azután a mellettök levő bódében hallatszék zörej, oda tették le a kifogott leányt.

— Menjünk innen! — szólt Helén felugorva s magával huzva Rózát, menjünk innen! Haza viszlek, s ott fogjuk megvárni, míg biztosat hallhatunk! Talán csak könyörül rajtad a jó Isten, s nem engedi a legrosszabbat bekövetkezni. Bizzál benne, gyermekem! Imádkozni fogunk, hogy sikerüljön életre hozni szegény Klárikát.

Az orvos ismerős hangja hallatszék most, néhány biztató szót szólt a kétségbeeséssel küzdő szerencsétlen anyához. Rózának úgy tetszék, mintha megváltója hangját hallaná. Ezután az is áthallatszott a két nőhez, a mint határozott hangon rendeleteit osztá ki az orvos, a mint behitta a fürdőszolgákat, ezeknek kiosztá a szükséges utasításokat, azután pedig mindenkit távozásra kért, legsürgetőbben a leány anyját. Erre csend, teljes csend lett.

Rózának az volt legborzasztóbb órája egész életében, a mi ezután következék. A szívet tépő aggodalom egyik helyről a másikra üzte őt. Midőn haza ért, kezeit tördelve járt a szobában föl s alá, minden perczen kitekintve az ablakon, hogy nem jön-e még valami hír, mi e mindennél kinosabb bizonytalanságot megszüntesse. Megnyugtatóására Helén már többször leküldé szobaleányát a fürdőhez, de mindig hír nélkül tért az vissza.

Az orvos ur bezárta az ajtót, s eddig még egy kérdésre sem adott választ, — volt az egyetlen tudósítás, mit a leány hozott. Róza bátorsága perczről perczre alább szállt, Helén arcza elsápadt. Ekkor, a legnagyobb kétségbeesés pillanatában ismét az előbbi megmentő érkezék hozzájuk. Léptek hallatszottak a lépcsőn, valaki biztos kézzel nyitott ajtót, s bár agyonfáradva és holtra kimerülve, tündöklő arczzal lépett be az orvos közéjük. Rózának csak arczába kellett tekinteni, s biztosan tudta, hogy sorsa miként dőlt el. Felsikoltott s a belépő felé rohant.

— Meg van mentve? — kérdé Helén.

— Meg! — felelt az orvos mosolyogva. S mig tulusigazított ereje a biztos eredmény után most egyszerre elhagyta őt, s tántorogva egy szék támlájához kellett támaszkodnia, egyszerre fülbe csengett Róza örömsikoltása. Érzé, mint fűződik nyaka köré két gömbölyű kar, s ajkára egy pár piros, forró ajk tapadt. S a mint a keblén nyugvó karcsu alakot átölelte, új erőt érzett tagjaiban s kimondhatatlan boldogság költözött szívébe azon meggyőződésre, hogy szerettedik.

— Tehát enyim vagy! — szólt, forrón szoritva kebléhez a piruló leányt, magamnak mentettelek ma ki a hullámok közül! S minthogy nagy küzdelem árán jutottam hozzád, egész életemben csak arra fogok törekedni, hogy megmaradj nekem!

— Te nem is tudod, hogy ma kétszer mentetted meg életemet, — felelt Róza, könnyek közt mosolyogva reá. — Ezért életem minden percze, szívem minden dobbanása a tiéd! S valóban, te nem fordulsz el tőlem? Az a sok guny és durczásság, mivel annyiszor kinoztalak, sem riasztott vissza? Fel-



ismerted szerelmemet, míg annyiszor megbántottalak, csak hogy eltitkolhassam?

Az orvos lehajolt hozzá, s suttogó hangon elmondá neki, hogy hónapok óta gyanítá már a boldogságot, mi ma feltárult előtte. Midőn fejét felemelte s ajkát elvette az aranyfürtökről, csak akkor vette észre, hogy egyedül vannak. Helén csendesen elhagyta a szobát, s zaj nélkül csukta be az ajtómagya után.

— Lássa, édes Schack, — mondá néhány óra múlva Helén, — annyi szivrázó esemény zaklatott fel minket tegnap óta. Szolgáljon ez mentségünkül ön előtt, a miért oly nagyon megvárakoztattuk. S leginkább az én hibám, hogy ily későn jöttünk; hanem nincs meg már bennem az a fiatalkori ruganyosság, melynél fogva Róza ma reggel óta úgy felfrisült, mint lankadt virág a nyári eső után, azért igen nehezen egyeztem bele, hogy tervezett kirándulásunkat csakugyan megtegyük. De e két boldog ember leszavazta félelmemet, s engednem kellett, úgy látom, ez lesz sorsom ezentul. Hanem a mai nap izgatottsága annyira hatott idegeimre, hogy azok sehogy sem akarnak lecsillapodni, hiában várt az orvos oly nagy hatást a friss levegőben kocszizástól. Legyen tehát elnéző irányomban, s ne nézzen reám oly haragosan! Nem hallja, mily vidáman nevet Róza s mily boldogan dalolgat az orvos a völgyben lent! S tekintsen csak körül, nem vidámitja-e fel szívét a mosolygó természet, ez a gyönyörű vidék körülöttünk? Olyan embernek, ki ily szép darab földet magáénak nevezhet, ki előtt egy sokat ígérő élet áll, örömmel és boldogsággal teljes, annak nem szabad ily elégedetlen arcot vágnia, ha néhány épen nem pontos barátja el talál késni, s elnézésére számítva, igen is hosszú ideig várat magára.

Mosolyogva tekintett fel Helén s csak ekkor vette észre, hogy a férfi komolyan, csaknem szomoruan nézett reá. A nagy hársfához támaszkodék, melynek erős, lombos ágai árnyékában állt a Helén és fia által elfoglalt gyepfad. Gyönyörű hely volt az, hol letelepedtek. Balra az erdő zöldje hözött a tenger tükre csillámlék elő, melybe ép ekkor merültek el a lenyugvó nap arany sugarai. Előttük a völgyben egy szép kis tanya állt, csaknem elrejtve a sötét égerfák által, melyek a habzó kis partak mentén integettek az esti szellőben. A háttérben a hirschbergi park óriási facsoportjai emelkedtek, s felettök az ódon vár homlokzata tünt elő, s ablakai piros színben égtek, az alkony tükröződék rajtuk vissza. S a meszebb völgyekben képződék már az éji köd, mely mind közelebb-közelebb jött, a mint bölcsőjétől terjedt szét. Esti csend és nyugalom honolt mindenfelé, csak a hazatérő nyájak csengői hangzottak fel hozzájuk, mint az estharang üdvözlete.

— S képzelheti ön azt, Helén, hogy jelenlétében sokáig tarthatna türelmetlen lehangoltságom? — felelt Schack egy kis szünet múlva. — Más az egészen, mi levertté tesz. Igazsága van, lehetnék én nagyon boldog is, de azon hír, hogy édes anyja ide jó, egészen elborítja kedélyemet. Ha az ember meggondolja, hogy hosszú éveken át birtam élni a nélkül, hogy láttam volna is kegyedet, hogy szándékosan kerültem ezen idő alatt mindent, mi önre emlékeztetett, nehogy fájdalmas érzés keljen szivemben, szinte különösnek látszik, hogy most úgy elszomorít azon tudat, miszerint egy ideig nélkülözni kell társaságát és nem láthatom önt. De tegnap este óta, midőn oly váratlanul viszontláttam, azon tudat vett erőt rajtam, hogy a mit eddig éltem, az tulajdonképen élet sem volt. Tisztán érzem, hogy napjaim ismét szomorúak, élettelenek lesznek ha nem láthatom arcát, hangját nem hallhatom, pedig ez a sors vár reám, míg édes anyja kegyednél időz.

— Ön nem ismeri anyámat, ha azt hiszi, hogy az ő jelenléte házamból elüzi a vendégszeretetet vagy legkevésbé gátoland is abban, hogy barátimat szívesen lássam. Anyám különben is kedveli a társaságot, s ha megismerkedik vele, tudom ön is meg fogja szeretni őt. Ő igen finom, okos asszony, s ritkán láttam még oly nagy mérvű éles látást, mint milyennel ő bir s mely legfőbb jellemvonása; ő mindeniben rögtön felismeri a jó tulajdonokat s azokat teljesen, részrehajlatlanul meg tudja becsülni másokban.

— Ne dicsérje oly nagyon előttem édes anyja nagy emberismeretét, Helén nagysád, — felelt Schack keserűen. Volt szerencsém magamon tapasztalni, s nem is felejttem el soha életemben.

Helén meglepetve tekintett fel.

— Nem értem önt, barátom, — szólt lassu hangon. — Mióta ismeri ön anyámat?

— Mióta? — Azon naptól fogva, ha épen tudni akarja, midőn az előtte kétségbeesetten álló ifjút a legszeretettelőbb módon utasította el s mosolyogva, udvariasan kísérte ki az ajtóig. Oly éles látású hölgy ő, hogy beszélnem sem kellett, már is megértette, mit akarok mondani. S én is elértettem ő nagysága finom czélzatait s tudtam, hogy kosarat kaptam. S az öreg szolgál, ki az előszobában állt, oly nyomatékosan csapta be utánam az ajtót, hogy megesküdtem, mert férfi büszkeség bennem is volt, bár szegény legény voltam, miszerint e ház küszöbét soha többé át nem lépem. Megtartottam eskümet, de életem azóta semmi becsesl sem bir előttem. Ne nehezeltjen tehát reám, ha ő nagyságával nem akarok találkozni még önnél sem!

Helén, míg a férfi beszélt, mereven nézett arcába mindig. Azután kezeibe temeté arcát s Schack látta, hogy könnyek peregnék le ujjai közül.

— Helén, az istenért! miért sir kegyed? — kérdé ijedten. — Valami olyat mondtam talán, mi fájt önnek? Vagy — vagy talán nem említették ön előtt soha, hogy voltam szülei házában? Tehát ez volt azon szavak értelme, miket tegnap mondott nekem; ön engem hűtlennek és könnyelműnek tartott!

— Oh bocsánat, Gerő! bocsásson meg, hogy kételkedtem önben! Oh ha tudná, menyit szenvedtem! hogy vártam hosszú, hosszú időn át csak a legkisebb jelét annak, hogy nem felejtett el, hanem azután elhagyott a hit, a remény, közönyös lettem minden iránt, mi körülöttem történt, hagytam szó nélkül rendelkezni sorsom s önmagam felett. De nem panaszkodom! Minden szavam véttség annak emléke ellen, ki nincs többé, s bűn gyermekem irányában!

— S miért is esnénk kétségbe néhány elveszett év miatt, mikor teljes szép jövő áll előttünk! — kiáltott fel Gerő, míg a szép nőhez hajolt.

— Mert ugy-e Helén, most már nem hagyjuk el egymást soha, soha? Mondd, hogy megengeded, hogy érted és fiadért éljek ezentul!

A nap lemerült a tengerbe, sűrű ködpára szállt fel a vízből; a völgyek felett is hullámozott, rezgett az, mint fehér fátyol, s eltakarta az egész világot a boldogok szemei elől; nem láttak azok semmit, egymáson kívül. Ugy ültek, mintha nagy tenger vette volna körül őket, s ők elszigetelve éltek volna mindentől; nem létezett rájuk nézve senki, csak ők maguk hárman.

— S mindig teljes szivedből fogod szeretni fiamat, ugy-e? — kérdé Helén suttogva, s komolyan és mélyen nézve kedvese szemeibe. Az nem felelt, de gyöngéden, vigyázva felvette az



alvó gyermeket anyja öléből, s saját térdeire téve őt, fürtös fejét szeretetteljesen szoritotta szívéhez. Azután karját az imádott nő dereka körül fűzve, azt is közelebb vonta magához.

— Így van jól a dolog, ni! — az orvosnak e vidám felkiáltása szakította félbe a boldogságteljes hallgatást. — Tehát nem hiába mentünk mi tapintatos emberek félre az utból, s nem hiába mászkáltunk egész délután a hegyeken, még pedig oly messze, hogy majd vissza sem találtunk. Czélt értünk, s holnap a mamát kettős örömhírrel lephetjük meg. Oh ne vágj oly ijedt képet, Gerő! Hirschberg ura egészen más ember, mint a kis ülnököcske, kinek sorsa még épen bizonytalan vala. S különben is, ismervén ő nagyságát, tudom, hogy sokkal finomabb diplomata, semhogy a tények előtt meg ne hajolna. Hidd el, hogy nem is kívánhatnál magadnak szeretetreméltóbb, elnézőbb anyóst. S részemről én is annyira meg vagyok elégedve a magaméval, hogy igazán nem tudom, Rózában ma este is nem ébred-e fel a féltékenység, s nem fogad-e ismét oly kegytelen képpel a thea-asztalnál, mint tegnap. Mit gondolsz kicsikém?

K. E.

## A p o r.

A mi levegőnk, melyet beszívunk, soha sem tiszta. A puszták homokját, a sziklák törmelékeit, a tenger habjait, a városok szemétjét, a tüzhányók hamuját, az állati és növényi hulladékok porát a szelek fölsöprik, a levegőben összekavarják, összetörik, mint valami mozsárban s az ekép keletkezett megnevezhetlen valamit, ezt a pokoli keveréket, melyet mi por név alatt ismerünk, a szelek elszórják a világ minden részébe. A por nagy szerepet játszik az emberiség élettörténetében, nagyobb szerepet, mint a — puskapor. Alig van kitartóbb és állandóbb gyilkosa az emberiségnek, mely alattomban, észrevétlenül öl, mint az az utálatos por, a mit a levegővel beszívunk. Mert a levegő mindig tele van porral; a mikor azt már szemmel is észrevehetjük, a mikor beszíváskor megérezzük, akkor már annyi port nyelünk el, hogy ha belsőszervezetünk el nem távolítaná ismét onnét, a hova oda ragadt, képes lenne a tüdönket fél óra alatt olyan szépen betapasztani köröskörül, mint a milyen a sütőkemence oldala. Csakhogy lélekző szervezetünk folyvást azon munkál, hogy a mi salak a beszívott levegővel belep, azt eltávolítsa. Rendkívül fárasztó munka, mely végtére is a fújtató kimerülésével végződik s a lerakodott, eltávolíthatlan por folyvást izgatja a tüdő falat, míg utóbb is ezt el nem nyúví.

Hogy tömérdék apró porszem van a levegőben a legtisztább s legcsendesebb időben is, arról igen könnyen meggyőződhetünk, ha sötét szobába egy vékony fénysugárt bocsátunk be: e sugárkában folyvást kóvályogni látjuk a tengersok porszemet, melyek le- és felszállnak, kavarognak, s a legparányibb légmozgás hullámozásba hozza őket. A mit kilehelünk, az a gáz, abban nincs semmi por, mert a mi a levegőben volt, mikor beszívtuk, az már oda tapadt a légső és tüdő falához. Hogy a levegő tele van porral, azt abból is láthatjuk, midőn a hazulról távozáskor egész tisztára letörült zongora tetején haza jövetkor egész réteg port találunk, melybe szépen beleírhatjuk a nevünket, pedig távolléttünk alatt a szoba zárva volt, és járása-kelése által senki port nem vert.

Azt talán nem is kell mondani, hogy nagy városok lakói sokkal inkább bővében vannak a pornak, mint a vidékiek. Hiszen állandó Jeremiás-keserv tárgyát képezi a fővárosok pora. Hanem azért falun is elég van. Tissandier kiszámította, hogy oly helyen, mely távol esik emberi lakástól, egy négyszög

meter területre 24 óra alatt 0.05 gramm por száll le. Egy akkora kiterjedésű területre pedig, a mekkora Pest (Buda nélkül,) naponként 1—5 ezer kilogram por száll le. Ezen aztán van mit nyelni. Az eső pompás levegő tisztító, mert a port leveri és sarat csinál belőle, hogy egyhamar lábra ne keljen megint, a hó még kitünőbb por-verő. Ez már lehullása közben mind összeszedi a port, azért is tisztább a levegő télen, mint nyáron.

Ha a port nagyító üveg alatt vizsgáljuk, s megkíséreljük alkatelemeire felbontani, azt tapasztaljuk, hogy a por kétharmada ásvány, jobbára kő, és csak egyharmada állati vagy növényi hulladék. Miután egy porszem átmérője nem nagyobb  $\frac{1}{200}$  millimeternél, nem csoda, ha a legkisebb lehellet, a legparányibb léghullámozás fölkapja s magával viszi. Csak is a pornak végtelen parányisége képes megmagyarázni a csodát, hogy egy piczike kis porszem hogy tehet akkora utat a légkörben, a mekkorát tenni szokott. Mert épen nem lehetetlen, hogy az a por, melyet mi beszívunk, valahonnét Dél-Amerika vagy India szikláiról vetődött ide. A levegő áramlata magával viszi a porszemet ezer, meg ezer mértföldre. A nagyító üveg és a vegybontás kétségtelenné tették, hogy a mi levegőnk pora igen gyakran a Sahara homokjának alkatrészeit tartalmazza. Nem rég fedezte föl a kutatás Norvégiában az izlandi tüzhányók láva-hamujának alkatrészeit.

A mi a pornak ásvány-alkatrészét illeti, leggyakoribb benne a kovarec, de tartalmaz egyszersmind bizonyos mértékben só-jegeceket is. Honnét van ez a só?! A tenger vizéből. A szél felkorbácsolja a hullámokat, s egy parányi kis részt magával ragad a sós vizből. Ennek a sója jegecedik meg aztán. Van még a porban vas is. Csakhogy csodálatos, ezek a vasalkatrészek, melyeket a porban felfedeztek, soha sem nyers vasból valók, hanem kiégetett vasból. Valószínűtlen, hogy a szél ily minőségben kapta volna föl, — (ugyan honnét?! a vasgyárak és kovácműhelyek annyit nem szolgáltatnak,) s így kénytelenek vagyunk elfogadni Ehrenbergnek, a por szenvedélyes tanulmányozójának azt a föltevését, hogy a porszem, a mig a már említett s még egyéb alkatrészekből egygyé formálódik, bizonyos forrási műtéten megy keresztül s ekkor ég el a vas, és ekkor száll el a tengeri sónak is viz-alkatrésze. És ha elfogadtuk e föltevését, akkor meg van fejtve a meteorok talánya is. Gyakran esnek le a levegőből kisebb-nagyobb vasdarabok, s ezek, Ehrenberg elfogadott tana szerint a levegőben aként és akkor formálódnak, mikor a porszem. Több mennyiségű vas verődik össze az izzó műtétben s lehull az égből egy darabban s okoz az embereknek sok fejtörést, a babonásoknak találgatást.

Mondottuk, hogy a porban szerves alkatrészek is vannak. Ezek jobbára fa, gyökér, kéreg, virágpór, növénymag s elporhadt állati hullák. A szél elszórja a világ minden részébe porunkat, egyik parányrészünk valami indust fojtogatja, a másik az északi vidékek nyomorult lakóit teszi beteggé.

Sokan azt állítják, hogy a por ásványi alkatrésze nem egészségtelen, csak a szemes alkatrészek. Mert ezek, legyenek bár növényi, vagy állati részek, már felbomlottak, az enyészetet rejtik magukban, s azt szívja be az ember velök. Vészthozó biz az a por, akár melyik alkatrésze teszi azzá, s boldog az, a ki nyarat nem kénytelen városban tölteni, s nem vesz részt abban az ötezer kilo porban, mely, mint fennebb mondva van, naponként feltálatatik, s melynek egy tizedét, tehát ötszáz kilo port okvetlen elnyelünk.



## Egy hét története.

Julius hó 11-dikén.

Idény-darab. — A „szép Meluzina.“ — A magyar és német izlés közti különbség. — Odry Lehel mint ezermester. — „Virág asszony lánya.“ — A vérmező látványossága. — Albrecht főherczeg.

Ime egy idény-darab! — ezt a felkiáltást hallottam a népszínházban a „Szép Meluzina“ legközelebbi előadásán. És ez az észrevétel éppen nem volt rossz. Forró nyári időben nem néznők meg olyan sokszor, mint a hányszor megnéztük teszem fel, Strogoff Mihályt és a többi bundás muszka atyafit, ellenben mily kellemes nézni az egy szál fátyolba burkolt könnyű alakok fel s alá lebegését, mily jól esik nézni azt az uszkálást, vidám játszadozást, melyet a habléányok a vízben véghez visznek. Ezt látva szinte elfeledjük, hogy a kánikulában vagyunk s a friss hullámok, melyekben a vízi tündérek nagy kedvteléssel lubiczkolnak, szinte lehűti a mi fölhevülésünket is.

Egyébiránt Rákosi nem annyira idény-darabot akart a „Szép Meluziná“-ban bemutatni, mint inkább kassa-darabot. Így hívják színházi nyelven az olyan színművet, a melyet egymásután sokszor lehet adni s mindig megtölti a házat. Berlinben, honnét a „Strogoff“-ért cserében kapta, kassa-darab volt, s az lenne a feladata, hogy a mint most ott a „Strogoff“ léghajó-utazása s egyéb látványosságai dus jövedelmet hoznak az igazgatónak, úgy itt Meluzina Rákosit gazdagítsa. Csak hogy őszintén kimondva, azt vesszük észre, hogy a ki a cserével nyert, az nem Rákosi lesz. Nem veszi be a mi magyar természetünk ezt a német érzélgősséget, a miből ez a siralmas „Meluzina“ áll, a látványosságok pedig oly változat nélküli egyformaságok, hogy mire az ember a darab végére ért, tökéletesen jóllakott a tündérekkel, habléányokkal. Nincs benne egyéb látványosság, csak a vízi tündérek birodalma, hullámokban fel s alá libegő, hajlongó habléányok, helylyel-közzel tündértáncz. Hát hiszen ez is jó, egyszer megnézi az ember, de mikor a darabban ötször-hatször ugyan azt látjuk, egy kicsit megsokaljuk. Maga a darab pedig nem egyéb, mint szerföltött émelegős német érzelmi darab, a minőtől halálra unja magát minden egészséges kedélyű ember. Egy kóbor lovag beleszeret egy tündérbe, ez viszont megszereti őt, egybekelnek, de ellenségek támad az uralkodó herczegben, ki szintén a szép tündér kezére vágyik s a herczeg nővérében, ki a lovagot szereti. Módját találják a szerelmes pár boldogságának földulására, mert a tündérnek minden hetedik napon haza kell menni tündér testvéreihez, csak e föltétel alatt engedték meg neki, hogy a földön lakjék. Így aztán a rossz nyelvek könnyen felköltik a férjben a féltékenységet és gyanút, egyszer meglesi nejét, mire boldogsága oda van. A tündér többé nem hagyhatja el a tündér országot s csak álmukban látogathatja meg férjét s gyermekeit, de még ekkor is óvatosnak kell lennie, nehogy csókjával férjét fölébressze, mert akkor aztán teljesen elvesziti férjét. S a tündér vigyázatlan mégis, csókjára fölébred férje, neki futnia kell, a férj szíve megreped s most már a halál egyesíti őket.

Nos hát ily érzélgős tündér mese csak németet mulattathat, meg gyermekeket és én éppen nem csodálom, hogy már az

ötödik-hatodik előadáson észrevehetőleg ritkulni kezd a nézők sora. Egyszeri látásával beéri mindenki, nem kíván belőle többször, sőt én azt hiszem, egyszer is sok az egész. Megnézni belőle két képet, — éppen elég. Kettőben az egészet látta az ember. „Meluziná“-val Rákosi aligha kihuzza a szünetőt.

A szinkör jóra való igazgatója is iparkodik, hogy ebben a hónapban, a mikor a nemzeti színház szünetel, a népszínházról pedig Meluzina szoktatja el a közönséget, ő is kivesse a maga részét. Minden nap új darab, ez nála a jelszó. Ha másodszor adnak egy darabot, akkor már ráírják a színlapra, hogy: közkívánatra. Természetes, hogy az ily rendszer mellett aztán sok minden dib-dábság elmehet darabszámban, mert egyszer megnézi a közönség, a második előadásnak a sikerét aztán nem ronthatja el a kritika. Csakhogy ez az eljárás magát bünteti meg, s rendesen az a következménye, hogy a közönség bizalmát veszti s nem megy be akkor sem, a mikor talán élvezetes darabot láthatna.

Jó gondolat volt Odryt fölhívni vendégszereplésre. A mi jeles opera-énekesünknek van egy gyöngéje, a mi inkább hiúság tőle, s a mit szívesen elnézünk neki. Szereti, ha azt mondják róla, hogy mindenben kitűnő. Neki nem elég az, hogy mint opera-énekes, kedvence a fővárosnak, ezenkívül nagy hiúságát képezte már évek óta az is, hogy a legjobb czéllövők közé tartozik, valamint hizeleg neki, ha hallja, hogy mily kitűnő könyvvezető s hogy benne bankigazgató veszett el. Odrynk hiúsága tovább megy; meg akarja mutatni, hogy ő mint népszínmű-énekes is derekasan megállja a helyet, (pedig bármily szépen éneklis is a népdalokat, az ő betyárjai mindig salon-gavallérok s nincs az az asszony, a ki megijedne tőle, ha még úgy felpisztolyozva lenne is;) ir regényt, ir verseket, ir népszínművet, ir hozzá dalokat. Most is egyszerre három minőségben mutatta be magát a kíváncsi közönségnek, három oly minőségben, a melyek közül egyik sem az igaz, mert az igazit ott láthatjuk a nemzeti színházban, mikor Hamletet, a bolygó hollandit, Mignont, Pál és Virginiát adják. A szinkörben mint népszínmű-énekes, mint népszínműíró és mint zeneköltő mutatta be magát. Egy népszínművét adatta elő, a „Virág asszony lányát“, melyhez a zenerészeket ő maga írta, az egyik főszerepet pedig ő maga játszta. Megtapsolták elégszer, de csak valljuk be az igazat, ez a taps legfőképen a nemzeti színház derék, kedvelt énekesét illette, a ki tetszik magának ebben a paraszti jelmezben; a szépen eldanolt népdalok is tetszettek, leginkább azért tetszettek, mert az ő rokonszenves, mélabus hangja szólt benne hozzánk, de biz azokból a tapsokból a népszínmű-író minél kevesebb illette, — még kevesebb a zeneköltőt. Nem rossz az a darab, vannak benne alakok, érdekes jelenetek, csak hogy nagyon meglátszik az egész szerkezeten, hogy nem gyakorlott kéz állította össze. Aztán minél kevesebb benne az eredetiség; erre aztán igazán rá illik a lessingi kritika, hogy: a mi jó benne, az nem új, a mi új, az nem jó.

Hanem Budán e héten nem csak a színházban volt látni való, a vérmező is érdekes látványosság szintere volt. Mert



tudni kell, hogy fővárosunknak kitünő vendége van; hogy ki e kitünő, nagy vendég, azt a fővárosi ember azonnal kitalálhatta, mihelyt a Hungária-vendéglő tetejére tekintett, melyen pár nap óta fekete-sárga lobogó leng. Hát Albrecht főherceg van itt, a főhadparancsnok, a ki az utóbbi időben nem a legnépszerűbb ember lett muszka hajlamairól elterjedt híre miatt, a mi a zágrábi muszka induló játszatása által egy kissé talán indokolva is volt. Pedig kár gyanusítani az érdemes főherceget, fölséges urunk-királyunk unokaöccsét ily hajlandóságokkal; mert a főherceg fényes multja elég bizonyosság arra, hogy ő mindenek fölött hű fia a hazának s hű alattvalója a királynak. Ő most fővárosunkban van és nagy szemlét tartott a vérmezőn. Künn volt a főváros összes katonasága, gyalogság, lovasság, tüzérség. A szemlére kicsődült a főváros népe is, mely különös érdeklődéssel nézte a zene szó melletti fényes elvonulásokat, még nagyobb érdeklődéssel a főherceget, kiről oly sok ellentétes dolgot hallott és olvasott.

A főhercegnek köztünk kellene élnie, s hisszük, hogy megkedvelnök egymást kölcsönösen, a magyar nemzet is őt, ő is a magyar nemzetet, valamint fölséges rokona megkedvelte az ő népét.

— p.

## A h á b o r u.

A keleti hareztéren lassan, de folyvást fejlődnek az események. Ázsiában a törökök előre nyomulása, s az oroszok hátrálása folyvást tart; itt már határozott vereségről szólhatunk, mely az orosz czárt méltán boszanthatja. A Dunánál az oroszok Tirnováig haladtak előre. Tirnova egyszerű kis város, Bulgária hajdani fővárosa, melynek semmi erősítése nincs, védve sem volt. Az elfoglalásnak nem tulajdonitnak fontosságot egyik részről sem. Anyiból érdekes, mert az orosz rögtön bevitte oda a boldogságot: szervezi az orosz közigazgatást, elveszi a nép nyelvét s ráerőszakolja az orosz nyelvet, a török lakosságot pedig kiüzi. Így szabadítja föl a népeket Oroszország.

A mi külpolitikánkban e tapasztalatok változást idéztek elő. Bizalmatlankodni kezdenek az oroszra, s Andrassy határozottan ellene nyilatkozott annak, hogy a háboru szintere Szerbiába áttéssék, mint a muszka akarná. Így tehát még jó, hogy az orosz idejekorán elárulta terveit, mert most már alkalmasint nem leszünk oly közönyös szemlélője mindennek, a mi oda lenn történik. Azt is beszélnek, hogy az angollal monarchiánk szövetségre lépett, s az angol mindjárt hozzá is kezdett a munkához és hajóival oda állt Konstantinápoly alá; most már nem lenne tanácsos oda be tennie a lábát senkinek olyannak, a ki neki nem tetszik.

## A r a n y m o n d a t o k.

A ki a járszalagot megszokta, nem igen tanul meg a saját lábán járni.

Korai önállóság a férfui tevékenység iskolája.

Az egészség a legdrágább kincs, a mit a természet adományából birunk, csak az a baj, hogy rendszeren akkor jutunk gazdag voltunk tudatára, mikor már csak kevés van meg belőle.

Korlátold az ábrándokat, nehogy erőt vegyenek értelmében, mert féket vesztve, miként a syrének, életeddel fizeted meg a gyönyört, a mivel kecsegtetnek, de valósággal soha meg nem adják.

Az őszinte vonzalmon alapuló szeretet és a gyönyör-hajászat között az a különbség, a mi a józanság és az iszákosság, vagy az igazság és a képmutatás között.

Megkivántató kellék a férfiban: természetes ész, határozottság, jellem és szorgalom; a nőben: természetes ész, szerénység, becsületérzés és takarékság.

Férfinak a jellemén, nőnek az erkölcsén ejtett legkisebb folt le nem törölhető.

A családi életben közös a jólét és becsület, de a nyomor és becstelenség is az.

A házas életbe átvitt titok elmaradhatlanul megboszulja magát annak elkövetőjén.

Boldogságra vezérlő kalauz.

Ha boldogságra vagyol, igyekezzél megelégedett lenni. S hogy ezt tehesd, ne legyenek vágyaid, hanem szerény kívánságaid. Ne pazarold idődet tétlenül, hanem foglalkozzál anyagilag és szellemileg egyaránt. Nyugodjál meg sorsodban, ha ros is, vigasztald magad azzal, hogy rosabb is lehetne. Ily módon képes vagy megelégedésre szert tenni, és ez az egyetlen boldogság, mit az életben elérhetsz.

## Budapesti hírvivő.

\*(Jótekonyság.) Király ő Fölsége a kis domásai római katolikus hitközségnek iskolaháza és tanítói laka felépítésére magánpénztárából száz forintot, Kis-Zombor község tüzkárosult lakosai részére 500 frt segélyt, a tiszasalkai helvét hitvallású egyházközségnek lelkészlaka kijavítására magánpénztárából 100 frtot adományozott.

\*\* (Királyné ő Fölsége) már augusztus 26-dikán Gödöllőre fog érkezni és ott már szeptember elején megkezdődnek a kedvelt vadászatok, melyeken király ő Fölsége is részt vesz, ki néhány nappal később ugyan, mint a királyné, de szintén fel fogja keresni e kedvenc tartózkodási helyét. Már folynak ia az előkészületek a felséges uralkodó pár fogadására, főleg azon tekintetben, hogy a Káposztás-Megyeren épülő vadászlak befejezésével sietnek. A régi vadászlak, mely ott állt, az igényeknek többbé nem felelt meg s már tavaly történt legfelsőbb helyről gondoskodás, hogy egy diszesebb, kényelmesebb vadászlak emelkedjék a régi helyén. Sok munkaerő dolgozik most a felszerelésen s remélik, hogy ő Fölségeik, midőn megérkezésük alkalmával megtekintik, legmagasabb megelégedésüket fogják nyilvánítani.

\*(József főherceg) családját életnagyságban, külön képekben, levette Vastag György festőnk. Albrecht főherceg megnézte azokat és annyira megtetszettek neki, hogy óhaját fejezte ki, hogy ha József főherceg megengedi, készítsenek neki másolatot a rokoko-ruhába öltöztetett kedves kis gyermekek és Klotild főherceg asszony arcképéről.



\* \* (Albrecht főherceg) vasárnap katonai szemlére a fővárosba érkezett s a Hungáriába szállt. A Dunán jött s midőn kiszállt fényes kíséretével, a nagy közönség kíváncsisággal nézte. A parton Edelsheim-Gyulay fogadta s a fővárosi főbb tisztek. Hétfőn csapat-szemle volt a Rákoson, kedden pedig nagy szemle a vérmezőn, mely alkalommal a katonaság mind „kirukkolt“, még pedig diszben, új ruhában. Szemle után katonai diszebed volt a Hungáriában, hol Szende Béla honvédelmi miniszter is jelen volt. Szerdán a főváros nevezetességeit nézte meg a főherceg, s elutazott a vidékre.

\* \* (A király a hazai művészet pártfogója.) Legujabban megengedte, hogy a civillista művészeti czélokra szánt összegből három éven át tiz-tizezer forintot a sugáruti műcsarnok mellett levő üres telek megvételére fordítsanak. E czélra az első tizezer forint már utalványozva is van. E fejedelmi határozat erejénél fogva lehetővé vált, hogy a mintarajztanoda és műcsarnok mellett egy új stilszerű műépületünk is legyen, ahol helyet kaphat a zeneakadémia, egy czélszerű hangversenytér és több festési műhely, hol kitünő művészek készíthetik nagyobb képeiket s jeles növendékek másolhatják nagy mesterek munkáit.

\* \* (A király és Helfi.) A kisbirtokosok hitelügyében egy küldöttség járt Bécsben a királynál, s a küldöttség egyik tagja volt Helfi is, az ismert szélsőbaloldali képviselő. Ő Felsége megszólítja Helfi Ignácot s jókedvűleg beszélt vele. Ő Felsége azt mondá, hogy olvasta Helfi sok interpellációját; mire Helfi azt felelte, hogy a mai körülmények között sok a kérdezni való s hogy minden kérdését a trón és a haza érdekében teszi. Ő Felsége azt jegyzé meg, hogy ebben nem kételkedik s ezzel a megszólítás véget ért.

\* \* (Rózsás napló.) Jegyesek: Borbély Jenő törvényszéki jegyző és Wessely Emma kisasszony Karancs-Kesziben. — Egybekeltek: Angyal József fogalmazó és Felsenfest Hedvig kisasszony Selmezen. — Veres Ákos törvényszéki bíró és Szöcs Ida kisasszony. — Dr. Martinovich József jogtanár és Ularik Antonia kisasszony Egerben. — Zeke Lajos és Dömötör Ida kisasszony Siklóson. — Pastocsik Antal vasuti hivatalnok és Veress Gabriella kisasszony Czepléden. — Nánássy Ernő és Sándor Iona kisasszony, Leleszen. — Deáki Albert ügyvéd és Tamási Etelka kisasszony Kolozsvártt. — Benedek Áron és Popini Emilia kisasszony Aradon.

\* \* (A pesti jótékony nőegyesület) junius és julius havára méltó házi szegények között leendő kiosztásra összesen 560 frt 82 krt o. é. utalványozott ki és pedig havonként rendszeresen segélyezetteknek 358 forintot és egyszer mindenkorra részesítetteknek 202 frt 82 krt. Ugyanezen alkalommal a választmányi nők 6 új vizsgálatról is tettek jelentést.

\* \* (A központi Fröbel-nőegylet) gyermekkertésznő-képezdájében e hó 3–6 dikán voltak az évi vizsgálatok, oly jó sikerrel, hogy Bója Gergely tanfelügyelő és Győry Vilmos lelkész meleg szavakban fejezték ki elismerésüket. Az új tanfolyam szeptember elején kezdődik s a fölvételi kérvényt augusztus 15-dig kell beadni Rosenzweigné Saphir Sarolta urhölgyhöz: tükör-utcza 2-dik sz. Föltételek: betöltött 19-dik korév, egészséges testalkat, feddhetlen élet, a gyermekek iránti szeretet, a magyar nyelv birása s legalább a négy elemi osztály bevégezését tanusító bizonyítvány.

\* \* (Az első gyermekmenhelyben) a lefolyt félesztendőben 178 gyermeket ápoltak. Ezek közül 116 a múlt évről maradt, az év első felében pedig 92-öt vettek föl. Jelenleg 127 gyer-

mek van az intézetben, kik közül tizenkettőt az egylet lát el ingyen; kilencznek tápdiját a szülék, nyolczét pedig jótézők térítik meg részben; kilenczet az egylet, nyolczvankilenczet az állam tartat. A megtérített tápdijakra is azonban nagyon sokat fizet az egylet, (igy a múlt évben négy ezer frtot fizetett rá,) s sem bírná a jótékonyaság ily mérvű gyakorlatát, ha egy pár főrangú család, főleg gr. Károlyiaktól nem kapna segélyt. A múlt évnegyedben idősb gróf Károlyi Istvánné egyleti pártfogó ötszáz forintot adott a pénztárnak; a főváros szintén ötszázat, az első hazai takarékpénztár háromszázat, özvegy Izsó Miklósné öt forintot. Voltak, a kik az intézetet házi szükségletekkel ajándékozták meg. Ujabbban rendes tagok lettek: Scheiner Julia urnő és Pirnitzer Frigyes, ötforintos évi járulékkal. Meg is érdemlí az egylet a pártfogást, mert benne az ápolási napok összes száma fél év alatt már is 22,219-re emelkedett, a minél nagyobb ápolási forgalmat egyleti intézet aligha mutathat föl.

\* \* (Magyar menedék-házat) szándékozik építeni a párisi magyar egylet, melynek jelenleg 150 tagja s 40,000 frank alaptőkéje van. Az egylet segélyez magyarokat, szerez könyvtárt, tart lapokat, rendez oktatási folyamatokat, tisztességes temetést biztosít elhunyt szegény magyaroknak, szóval tevékenyen működik, főleg mióta Zichy Mihály az elnöke. Baj azonban, hogy 25 franknál nagyobb segélyösszeget egynek sem adhat; hogy bérhelyiségben kell tengődnie, hol a tagok fogyasztásokra kényszerítvők, mert nincs oly háza, mely nem csak gyűlhelyül, hanem menedékkül is szolgálna. Ilyennek létrehozása van most szóban. Telket ötvenezer frankért kapnának, az építés pedig vagy nyolczvanötezerbe kerülne. Ez utóbbit kölcsön lehetne venni a telekre s az évi nyolczezer frank házbérbévételeből törleszteni husz év alatt. A nehézség tehát a telek szerzése. E végett kölcsönt kér jómódu hazafiaktól, harmadfél száz darab százforintos, kamatot nem hozó kötelezvényt bocsát ki, melynek visszafizetését öt év múlva kezdi meg. A százforintos összegek az első hazai takarékpénztárba fizetendők be s addig ott is marad, míg a kellő huszonötezer forint be nem gyűl. A ki egy ily kötvényt vesz, az egyletnek alapító-tagja lesz, s nevét az építendő ház termében márványtáblára vésik. Az aláírás végett emlékiratot bocsátott ki az egylet, az előjárók és pártfogók, köztük Zichy Mihály, Türr tábornok, Rosty Zsigmond követségi tanácsos, Munkácsi Mihály képiró és többek neveivel.

\* \* (A miniszterek vakációja.) Tisza Kálmán csütörtökön este ment Gesztre, honnan két hét múlva szándékozik visszajönni, és ha a politikai körülmények engedik, augusztusban vagy két hétre tengeri fürdőre megy. Száll kedden vagy szerdán megy Rátóthra, hol augusztus 18–20-dikáig akar időzni, de úgy intézkedett, hogy napjában kétszer kapjon postát. Perczel és Trefort miniszterek négy heti szabadságra mennek. Most Péchy és Szende miniszterek maradnak itt. Péchy augusztusban fog pihenni. Szende állandóan a fővárosban lesz.

\* \* (Liszt Ferencz) folyó hó 8-dikán Berlinbe utazott, hová Schleinicz volt bécsi nagykövet hitta meg. Megérkezése napján nagy estélyt rendeztek tiszteletére, melybe számos előkelő család, több író és művész volt hivatalos. A mestert már régóta nem látta a porosz főváros, melyet különben sem igen kedvel. Most is csak két napig tartózkodott ott. Ezen tartózkodás nem annyira a berlinieknek tudandó be, mint inkább a sajtónak, mely Liszt műveit folytonosan gáncsolta. Ezért Liszt nem is engedi többé szerzeményeit előadatni Berlinben és ha megtörténik, hogy valamelyik hangverseny programján az



ő nevével is találkozni, úgy bizonyosnak vehető, hogy ez a szerző tudta nélkül történt.

\* \* (Deák Ferencz butorai) a magyar tudományos akadémia épületének második emeletén egy szobában fognak elhelyeztetni, hol a vevők azokat megtekinthetik. A butorok már el is szállították az egyetemteri Wenckheim-féle házból; a megtekinthetés napja csak ezután fog meghatározatni, mivel ezen szobában most az építendő kórház tervrajzai vannak felállítva.

\* \* (Siposs Antal) felsőbb intézetének vizsgálatai e héten s a jövő hét elején mennek végbe a vigadó kis termében. A vizsgálatról majd bővebben szólunk, mert a múlt évi eredmény után ítélve, reméljük, érdemes lesz arra, hogy külön is foglalkozzunk vele. Ezuttal megemlítjük, hogy a zeneiskolában jövőre ének-leckéket is fognak adni Fehérváry Anna kisasszony vezetése alatt, ki jeles énektanítónő.

\* \* (Magyar énekesnő s magyar opera külföldön.) Londonban e hó 6-dikán volt az idény utolsó udvari hangversenye a Buckingham-palotában. Gerster Etelka a többi közt Erkel „Hunyadi László”-jából énekelt egy áriát, továbbá Trebelli asszonynyal az „Agnus Deit”-t énekelte Verdi requieméből. A magyar művésznőről elragadtatással szólnak nemcsak a jelen volt magas vendégek, de a sajtó is. Lind Jennyvel hasonlítja össze az Athenaeum, és iskoláját, éneke szabatoságát páratlannak mondja.

\* \* (Művészi ösztöndíj.) Simonffy Kálmán, mint tudva van, élte fogytáig évenként 20 darab császári királyi arany ösztöndíjalapítványt tett az országos magyar királyi zeneakadémiánál, a magyar zene elméleti és gyakorlati terén magukat leginkább érdemesítő akadémiai hallgatók számára, az ez évi június 30-dikán tartott magyar zenészet előadások és szerzeményi kísérletek bemutatása után, — melyen ő maga is jelen volt — az akadémia igazgatóságával értekezletet tartván, annak oly kéréssel kézbesíté a 20 darab aranyat, hogy abból 3—3 darabot Lépešsy Ilona és Kalmár Lenkének, 2—2 darabot pedig Nobl Irén és Gosztonyi Bélának mint előadóknak; továbbá 3—3 darabot Svoboda Károly és Farkas Ödönnek mint szerzőknek, 2—2 darabot pedig Nikó Hortense és Weisz Józsefnek, mint saját szerzeményi kísérletük előadóinak, — további tevékenységre buzdító ösztöndíjjal átszolgáltatni sziveskedjék.

\* \* (Ünnepély) volt hétfőn a királyi táblán. Szabó Miklós, táblai elnök a Lipót-rend közép keresztjével diszítettett föl. Kovács Kálmán, miniszteri tanácsos, mint az igazságügyminiszter megbízottja, e napokban nyújtotta át a rendjelet Szabó Miklósnak, az egész királyi tábla, s az első legfelső bíróságok számos tagja előtt. A miniszteri küldött emelkedett hangulatu beszédben emelte ki ez alkalommal a kitüntetett férfit érdemeit; majd Fabinyi Theofil, királyi táblai alelnök, fejezte ki lelkes szavakban az összegyűlt hallgatóság szerencsekívánátát ez ünnepélyes alkalomból. Szabó Miklós meghatottan válaszolt az üdvözlő beszédekre. Hangsúlyozta, hogy nem annyira személyes szolgálatainak köszöni e kitüntetést, mint inkább azon szolgálatoknak, melyek a királyi táblának mint testületnek érdemét képezik. Ezen legfelsőbb kitüntetés — úgy mond — kiváló fontosságú azon tekintetben is, hogy az igazságszolgáltatásra vonatkozólag esetleg tán fenforgó ellentétes véleményeket megszünteti. Szabó beszéde után az ünnepély a jelen voltak lelkes éljenzése közt véget ért.

\* \* (Lengyel ünnepély Budapesten.) A helybeli lengyel kör tiz éves főnállásának évfordulója alkalmából rendezendő

ünnepély e hó 21-dikén, vasárnap fog megtartatni a lövölde helyiségeiben. A rendező bizottság ez ügyben ülést tartott a kör mérleg utczai helyiségében, megállapítva az ünnepély programját. Ez következő: délután 3 órakor kivonulás a kör helyiségéből a lengyel s magyar lobogó alatt a lövöldébe. Négy órakor: az érkező vendégek fogadtatása s zenekari hangverseny fél nyolczig. Azután közös vacsora a kertben. Tiz órakor; tableaux-k bemutatása, azután pedig tánczvigalom. Valószínű, hogy a budapesti dalkör is emelendi az ünnepélyt közreműködésével.

\* \* (A budai királyi várakban) újabban czélszerű reformot vittek keresztül, tudniillik új vízvezeték alkalmaztatott s a mű felette sikerült. A víztartó a várban, a krisztinavárosi oldalon, a bástyánál van elhelyezve és huszezer hektoliter vizet képes magába fogadni. A vízvezeték csövei behálózzák az egész királyi várat minden melléképületeivel és a kertekkel. Különösen a nagy séta-kertre nézve nagy nyereség a vízvezeték bevitele, mert az öntözés könnyű szerrel levén végbevihető, a virágok és az egész növényzet bujább fejlődése van általa biztosítva. Így a közönségnek, mely a kertet látogatja, szintén fokozva lesz az élvezete. A vízvezeték lenyulik a várhoz tartozó krisztinavárosi épületbe is, az alaguttól jobbra.

\* \* (Megint Petőfi.) Most már divatba jött eltűnt nagy költőnkéről minél több valótlán dolgot beszélni. Most meg a sirját találták meg a jelesnek, kinek előbb életben létéről tudtak mesélni. Egy nyitra-ivánkai lakos erősíti, hogy Petőfi sirja a fehéregyházi határ felső felében van az éjszaki oldalról jövő patak mellett, ugyanazon dűlőben, hol Petőfi mély sebet kapott, hol Márkát 38 csapás találta, hol Ducsó elesett, s hol Zeyk Miklós agyonlőtte magát. Az elesett, de még élő Petőfit Varga Zsigmondhoz vitték, hol halálos sebe következtében csendesesen kimult. Heydte b. közös sirt ásatott s abba temette el a nagy költőt is. Gyantítja azt is, hogy az oda összehordott kis kőrakás talán még ma is jelzi a szomorú helyet. Tekintetbe véve a sok legendaszerű közléseket, melyek újabban minden oldalról fölmerültek s Petőfi minden apró dolgáról részletesen tudni akartak; meg tekintetbe véve azt a hosszas kutatást és vizsgálódást, mely évek előtt költőnk halálát és sirját megállapítani törekedett, mi az ily „teljes bizonyosságú” hírek egyáltalában nem tudunk hitelt adni.

\* \* (A Franklin-társulatnál) közelebb a következő könyvek jelentek meg: J ó z s i k a M i k l ó s regényeinek új olcsó kiadásából megjelent: „Akarat és hajlam.” „Az első lépés veszelői.” Mindegyik két kötet, egy-egynek ára 50 kr. O l c s ó k ö n y v t á r. 36—40. füzetek. 36. füz. „Zichy Antal elbeszélései.” Ára füzve 30 kr. 37. füz. „Quintus Horatius Flaccus.” A költészetről. Fordította Czuczor Gergely. Ára füzve 20 kr. 38. füzet. Flegler Sándor. „A magyar történetírás történelme.” — Sayous Eduárd. „A magyar történelem kutatóirásai.” Mind a kettőt fordította ifj. Szinnyi József. Ára füzve 60 kr. 39. füz. Sand György. „Az ördög mocsár.” Beszély. Francz. ford. Csukási József. Ára füzve 30 kr. 40. füz. Lessing G. E. Laokoon, vagy a festészet és költészet határaitól. Futólagos fejtegetésekkel az ókori művészet történetének egyes pontjaihoz. Fordította és bevezette Braun Zsigmond. Ára füzve 50 kr. T ö r t é n e l m i k ö n y v t á r 34—39. füzetek. Ára egy-egy füzetnek 40 krajczár. 34. füzet. „Erdély aranykora.” Irta Áldor Imre. 35. füzet. „Nagy Constantin császár.” Irta Áldor Imre. 36. füzet. „Kereszt és félhold vagy a mörök Spanyolországban.” Irta Áldor Imre. 37. füzet. „Augustus római császár.” Irta Áldor Imre. 38. füzet. „Nagy Lajos uralkodása.” Hazai törté-



netirók nyomán írta dr. Toldy László. 39. füzet. „Róma alapítása és hőskora.“ Írta Áldor Imre.

\*\*\* (Iszonyu szerencsétlenség) történt kedden a földhitelintézet sas-utczái házában kiujításaközben. Az említett ház homlokzatát olajjal mázolják. E czélra, mint a legtöbb ilyenmű munkánál, ugynevezett függő állványt, lebegő hidat, használtak, mely a tetőből kiálló két gerendán lógott s melyet a rajt levő munkások csigák segítségével tetszés szerint fölzhathatnak, lebocsáthatnak. Ily hidon, az említett házat mázolva, négy legény dolgozott, mikor a tetőből kiálló korhadt gerendák egyike, melyen a hid függött, egyszeribe ketté tört, s a hid egyik oldala természetesen lebukott. Két munkás a második emelet magasságából lezuhant, kik közül egyik szörnyet halt, a másik pedig öntudatlanul s mozdulatlan állapotban a kórházba szállított. A másik két munkás a kötelekben megkapaszkodva fölkuszott a tetőre s szerencsésen megmenekült. A lebegő hidat a mázolómester állítólag egy építőmestertől vette kölcsönbe.

\*\*\* (Uj indóház.) Az osztrák állami vaspálya új indóháza gyorsan készül és végbefejezése közel van. A régi csarnok lehordatott és az új immár teljes pompájában mutatkozik. Az előcsarnok nagyjában elkészült és csak némi mellékes, lényegtelen munkálatokra vár még, hogy befejezettek legyen mondható. Különösen diszes az előcsarnok előtti park; az ültetvények mind változatosság, mind izléses elhelyezés tekintetében gyönyörűek, kiváltképen a „király-park“, mely a királyi pavillon előtt, diszes rácskerítéssel elkülönítve, sötét-zöld fenyővel, meglepő szépségű. A kert díszét emelik az ugrókat, a kiterjedt és virágokkal ékesített pázsitok. Az ünnepélyes megnyitás október 16 dikára határozatott.

\*\*\* (Halálozások.) A hét folytán meghaltak: Kun László albiró, Miskolczon. — Ifj. Madarassy Pál, Budapesten. — Kornis József és Kornis Józsefné, született Hepp Anna, Pakson. — Nagy József, Veszprémben. — Mezey Leó, ügyvéd, Budapesten. — Récsy Géza, 22 éves korában, Kolozsvárott. — Fridoczky Timót, 18 éves korában, Nyitrán. — Özvegy Stockinger Jozefina asszony, 83 éves korában, Szaniszlón. — Tüske István néptanító, 54 éves korában, Jobbaházán. — Reök István, közjegyző, B.-Csabán. — Omazta Elek, ügyvéd, B.-Csabán. — Szilágyi Ilka kisasszony, H. M. Vásárhelyen. Béke hamvaikra!

## Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: B E betű, asztalneműekre.

A 2-dik szám: G M betű.

A 3-dik szám: F V betű.

A 4-dik szám: zsinórzási vagy tambourirozási minta ruhákra, takarókra stb.

Az 5-dik szám: bokréta rajza, párnácskákra, nyakkendőkre stb. Az első esetben tarka selyemmel himzendő, a másodikban fehér fonállal.

A 6-dik szám: szélesebb zsinórzási minta takarókra, függönyökre, terítőkre stb.

A 7-dik szám: B és E betűk.

A 8-dik szám: gombostű párna közepére való himzés rajza.

A 9-dik szám: zsebkendő sarkába való medaillon rajza, a közepén M és G betűvel.

A 10-dik szám: betét rajza fehéreneműekre; lyukasos minta.

A 11-dik szám: A és H betű asztalneműre.

A 12-dik szám: öt ágú korona rajza.

A 13-dik szám: T betű zsebkendő sarkába.

A 14-dik szám: széles tambourirozási minta asztalterítők vagy ruhák díszítésére.

A 15-dik szám: zsebkendő sarkába való egyszerű rajz, a közepén C és M betűkkel.

A 16-dik szám: kilencágú korona.

A 17-dik szám: B és C betű asztalneműekre.

A 18-dik szám: E és C betű zsebkendőre.

A 19-dik szám: alsó szoknyákra vagy ágyneműre való himzés rajza.

A 20-dik szám: egy kis Margit-táska felerésze. E táska készült bársonyból, selyemszövetből vagy finom cashemirből is, selyem vagy aranszál kivarrással, vagy pedig arany zsinórral kivarrrva.

A 21-dik szám: D és A betűk.

A 22-dik szám: a kis Margit-táska második része, természetesen ugyanolyan szövetből és anyaggal dolgozandó, mint az első része.

A 23-dik szám: E és C betű.

A 24-dik szám: H és L betű.

A 25-dik szám: fehéreneműek díszítésére való széles himzés rajza.

A 26-dik szám: egy reggeli cipő rajza, egyszerű alapszöveten finom zsinórokkal kivarrandó vagy színes selyemmel tambourirozandó. És végre:

A 27-dik szám: H és A betűk fehéreneműekre.

## Számrejtvény.

Gedeon Gáspárnétól.

3. 26. 23. 2. 12. A henyélő sokszor járja,  
20. 4. 11. 22. 16. Ezt, mindenki imádja;  
25. 24. 13. 6. 23. Mindegyiknek van a maga kiterjedése,  
28. 19. 16. 17. A bányászok sokszor járnak benne:  
10. 5. 26. 27. Szám, és mai nap pénzben nagy,  
15. 9. 32. Telve jobb — ha előttünk vagy;  
31. 23. 21. 14. 10. Segítőnek, házukba hívjuk,  
11. 31. 8. 32. Az ész hónapban ezzel vivünk;  
7. 17. 30. 29. 24. Gyermeknek ez — milyen kedves,  
23. 14. 18. 1. Ez, „mint ravasz állat“, ismeretes.  
7—32. Mutasd az ujhegyedet,  
Kívánja egész kezedet.

Megfejtési határidő: augusztus 8-dika.

A f. é. 24-dik számban közölt rejtvény értelme:

Lassu viz partot mos.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Hosszu Elekes Matild, Mandits Erzs, Korenagh Serk Henmin, Tóth Bertalanné, Batori Sigray Istvánné, Hell Eugenia, Jánossy Lajosné, Bohus Gyuláné, Bódoghné Róza, Eckert Karnász Mariska, Haintz Mari, Mednyánszky Margit és Erzs, Tahy Fehérváry Kornélia, Hambalek Gizella, Palits Mari, Mehrwerth Anna, Marossy Etelka és Izabella, Szlávik Nándorné, Dzsinih Pencz Mária, Magyar Matild és Felici, Abonyi Jánosné, Csefalyay Rezsóné, Lakatos Zsuzsika, Ferencsevics Teréz, Gyórfy Karolin, Spéczián Gusztávné, Gedeon Gáspárné, Bányay Ilka, özvegy Gyurikovits Béláné, Rozinszky Béláné, Chepely Zsuzsika, Mészáros Bálintné, Gyurkó Fáni, Galgóczy Ilma, Sóos Malvin és Erzsike, Fodor Irma, Nagy Flóra, Temesváry Erzsébet.

## Tartalom.

Por és hamu, Vértesi Arnoldtól. — Gondolj reám . . . Vay Saroltától. — Az anya hivatása, Krajtsik Somától. — Dagály idején, Warring Jánostól. — A por. — A háboru. — Aranymondatok. — Budapesti hírvivő. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



29-dik szám.

Julius 22-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTEKONY NŐEGYESÜLET

## KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SANDORNÁL

Országut 39. sz.



# H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -		
							kelte	nyugta	
						óra perc		óra perc	
Jul.	22	Vasárnap	G 9 Már Magd.	G 8 Már. Magd.	10 B 8 Euphemia	12 Lea		4 25	7 46
	23	Hétfő	Libor Apol.	Apollin	11 Proklus	13		4 26	7 46
	24	Kedd	Krisztina szüz	Jolánta	12 Gábor	14 Libussa		4 27	7 44
	25	Szerda	Jakab apostol	Kristóf	13 Aquilles	15 Tubeab	☉	4 28	7 43
	26	Csütörtök	Anna b. a. anyja	Anna	14 Czirjék	16		4 29	7 42
	27	Péntek	Pantaleon	Pentele	15 Athinoz	17		4 31	7 41
	28	Szombat	Incze pápa	Sámson	16 Marina	18 Sab. Ekeb.		4 32	7 40

## V i d é k i t á r c z a.

**Bonyhádon** a napokban temették el Perczel Mór nejét, Sárközi Julia asszonyt nagy részvét mellett. Nemeslelkű nő volt, ki férje aggodalmaiban, szenvedéseiben a foradalom szomorú napjaiban egész szívével osztozott. Midőn férje török földre menekült, őt Pozsonyban zárták el, gróf Guyonnéval, báró Üchtritznével és több nemes hölgygyel. Mikor megsza- badult, kiment férjéhez (hiába kérték szerető szülei, hogy maradjon), török földre, Kiutahiába, s a mint osztozott férje dicsőségében rövid két év alatt, ép úgy vagy még jobban osztozott nélkülözéseiben hosszú időn keresztül. Egy gyermekét hagyta itthon szülei kérésére, a másik kettőt (négyéves lánykát s másfél éves fiát) magával vitte az idegen világba. Édes anyja Orsováig kísérte s nem látta többé soha. Perczel Mór és családja török földről elébb Máltába, majd Angliába, Jersey szigetére s Brüsszelbe mentek. Idő közben sok gyermekök lett, szaporítani a gondot és örömet. De a Perczel-pár hősileg tűrte a nélkülözést, derült kedélylyel végezte a legnehezebb munkákat s a családi tűzhely külföldön is öröm és szeretet forrása volt nekik. Tizennyolcz év múlva jöttek haza s nemsokára nagy csapás érte itthon őket. Legnagyobb lányuk: Irma, (mint az azóta szintén elhunyt Ghyczy Gyula menyasszonya) elhunyt. E széplelkű leány szüleinek külföldön egész boldogsága volt; s midőn meghalt, mindenki, habár csak hírből vagy látásból ismerte, szívből megsiratta. Arczképét lapunk is közölte akkor. Most a nemes anya is elköltözött a jobb világra. Béke poraira!

**A rohicsi** magyar fürdővendégek tiszteletük jeléül a napokban Damjanich János özvegyének, ki itt tölti a fürdőidényt, arany virágtartót nyújtottak át virágbokrétaival. Az átnyújtás alkalmával Mérő János budapesti ügyvéd lelkes beszédet tartott; Damjanichné asszony mélyen megindulva mondott köszönetet. A fürdővendégek tisztelgő küldöttsége a következő tagokból állott: Thanhoffer, Vincze Miklós, Csanády György, Kasenczky, Uray, Magyar, Dobránszky tanár, Tóth Kálmán, Pilisy és mások; hölgyek is voltak jelen.

**Golopon** és a környékén áldják báró Vay Miklósné urnőt, ki a vidék jótévője. A nemes báróné azonkívül, hogy a tálljai kisedővót, melynek védő anyja, folytonos segélyezésben részesíti, újabban lakóhelyén, Golopon, saját költségén és személyes felügyelete alatt, arra kibérelt alkalmas házbau a földmives gyermekek számára óvót nyitott, mely egy erre kiszemelt és betanított egyes földművesnő által vezetetik. A nemes báróné ez által újabb példát ad arra, mikép kell nemzetünk létszámának hanyatlását szeretetteljes gondozás által meg- menteni.

**Ungváron** Prielle Kornélia urnő, színházunk kitünő művésznője vendégszerepel mindig tele ház előtt. Az ungváriak el vannak ragadtatva a jeles művésznő játéka által, melyben fájdalmukra csak rövid ideig gyönyörködhetnek, mert már távozott körükből; Szigetre ment, Temesváry társulatához. Utolsó föllépte „Georges herczegnő“-ben az ottani nőegyletnek szép jövedelmet hozott.

**Miskolczon** nagyban készülnek az e havi lóversenyre, mely ott új látvány lesz. E hó 29-dikén három akadály-, egy sik- és egy ponny-versenyt rendeznek; 31-dikén szintén három akadály- s egy sik-versenyt, végül pedig ügető-versenyt ket- tős fogatok számára. E versenyek indítványozói: ifj. gróf Al- mássy Kálmán, Kodolits ezredes, Oellacher százados és báró Radvánszky Béla.

**Érsekujvárrt** szünidőn honulevő egyetemi hallgatók nyári táncmulatságot rendeztek a Czuczor-szobor javára. Derült, de kissé hűvös idő volt, mindamellett a városligeti táncz helyiségben vagy hetven-nyolczvan pár tánczolt s így a kitűzött célra is maradhatott jövedelem. Részt vettek a mulatságban a város és a környék szépei csaknem kivétel nélkül. Az érsekujvári tornaegylet ma, vasárnap tartja nyári táncz- vigalmát a török sebesültek javára.

**Nagy Szebenben** a magyar lobogó a megtartott tűz- oltói szövetség gyűlésén nem igen respektáltatott. Reggelre egy néhányszor a diszítvényekről letépdesték. Bizonyos hideg- vérűséggel, Lindner erélyes közbejövételére, a lobogó mindan- nyiszor ki lett függesztve. Holmi naplopóknak tetszett ezt a kis tréfát megcsinálni, ép azért a jelenlévő magyarság semmi komolyságot nem tulajdonított a meggondolatlan tüntetésnek.

**Kolozsvárott** Manasses, a hirhedt Petőfi-feltaláló, ké- nyelmetlennek találja a börtönt, melybe turpissága juttatá, s e hó 14—15-dikén éjjel ki akart szökni. Egy darab vassal ugyanis közvetlen az ablak alatt a falat kivájta, s ha az őrszre nem veszi, néhány társával elillant volna. Ugy látszik, hogy Manasses ur sok rossz fát tehetett már a tűzre, hogy a végtárgyalás előtt kereket akart oldani.

**Várfalván**, Erdélyben van egy szőlőtő, melyen most több mint 400 fürt látható. Ez annál különösebb természeti tünemény, mert az idén az egész határban tönkre tette a szőlőtermést a korai fagy. A szőlőtőnek, melyet két román tanító nevelt, két ága van, az egyik hat, a másik tiz méter hosszú.

**N.-Kövesden** bodrogközi helységben e hó 7-dikén délután 5—6 óra között 10 perczig tartott óriási orkán dühöngött, mely az izraeliták imaháznak, a báró Jósika-féle majorság csürjének s még számos lakháznak és gazdasági épü-



letnek a fedelét elhordta, élőfákat gyökerestől tépett ki és azokat széjjel hasogatta.

**Korytniczáról** írják nekünk, hogy Weisz B. F., fővárosunk ismert nevű, nemes szívű polgára, ki a nyarat ott tölti, e hó 14-dikén Rózsahegyről Korytniczára kocsizott, mi alatt 250 frtot tartalmazó tárczáját elvesztette. Utána egy másik kocsi jött, melynek kocsisa meglelte a tárczát, de akkor a világerő sem adta volna át, hanem másnap ismét ájtött s mint „becsületes megtaláló“, átadta a tárczát a pénzzel együtt hiány nélkül. Az öreg urat annyira meghatotta e becsületeség, hogy száz forintot ajándékozott a kocsisnak, ez azonban, a telhetetlen, azonfelül még öt forintot kért, a fuvarbérét, mivel ezért külön ájtött. Weisz ur valószínűleg e követelését is teljesítette, hanem alkamasint alább szállt lelkesedése a megtaláló becsületesége fölött. Nevezetes, hogy Weisz senkinek egy szót sem szólt arról, hogy pénzét elvesztette, sem jelentést nem tett és Horváth Mihály püspöktől kért kölcsön száz forintot.

**Iglón** kínos hatást keltett egy deák öngyilkossága. A fiu az ottani államgymnásium nyolczadik osztályát járta, s az érettségi vizsgálaton megbukott, elhatározta, hogy megöli magát, s pedig a legirtózatossabb módon. E hó 8-dikán ugyanis a vasuti sínekre feküdt, minek folytán a rajta elrobogó vonat tökéletesen összemorzsolta.

## Különfélék.

\*(*Tegetthoff emlékszobrát*) Pólában e hó 20-dikán leplezték le, melyre a helyőrség összes csapatai, valamint a kikötőben levő hadihajók összes legénysége az emlékszobor elé kivonultak. Az uralkodót Albrecht főherczeg képviselte s ő is adott jelt a lepel lebocsátására. E pillanatban megdördültek a diszlövészek. A felséges ur kéziratának felolvasása után, melylyel az általa Tegetthoffnak állított emlékszobrot a tengerészeti hatóságnak adja át, ez a szobor lábaihoz babékoszorut tett le. Az ünnep emelésére a város többféle intézkedést tett s egyebek közt volt regatta s kivilágítás mellett harcászati menet, melyben több száz csónak vett részt.

\*(*Arnim gróf*) egészségi állapota rendkívül aggasztó. A láz nem akar föl hagyni és ereje folyton hanyatlak. A gróf nem rég Vilmos császárhoz folyamodott, hogy engedtessek meg neki német területen Karlsbadba utazni, azonban még nem kapott választ. Ha nem fog engedélyt kapni, akkor kénytelen lesz nagy kerülőt csinálni és pedig Tirolon vagy pedig Felső-Olaszországon keresztül Trienten át Karlsbadba utazni. Ez ut öt napot vesz igénybe, s Bismarcktól kitelik, hogy a beteg iránt sem lesz tekintettel.

\*(*Dürer Albert*) egy keresztjét találták meg a minap Hamburgban, mely annak valódisága iránt minden kétséget kizár. A fatábla, melyre a kép meglepő szabatossággal van vésvé, 25 centiméter hosszú, magának Krisztusnak alakja pedig 15 centiméter tért foglal el. Dürer drezdai és nürnbergi Krisztusa közt áll, úgy, hogy ez s a drezdai előbb készültek s kisebb formában, mint a nürnbergi. Legnagyobb becses az utóbbi bir, jóllehet a most talált, minthogy még egészen ép, a híres rézmetsző egyik legérdekesebb hagyatéka.

\*(*A józseffalvi templom.*) A bukovinai Józseffalváról Drusbáczky plebános azt írja, hogy templomuk és iskolájuk már kész, s oly szép, hogy noha csak 14,000 forintba került a két pompás épület, megér 40,000-et. Diszes ajándékokat, templomi diszlőtönyöket is kaptak közelebb; Pálffy Matild grófné a pozsonyi oltár-egylet részéről gyönyörű violaszinü mise-

mondó ruhát, özvegy gróf Wenckheim Stephanie pompás templomi fehér ruhát, s ugyanaz nap (junius 20.) Győry grófnő igen szép fekete misemondó ruhát küldött.

## Megbízások tára.

**Annak, a kit illet.** Előfordult már az az eset, hogy első félévi előfizetőink közül egy pár, kik egyszersmind a könyvmelléleteket is megküldették maguknak, most, a második félév elején kijelentik, hogy tovább nem kívánják járattani lapunkat. Emlékezetökbe hozzuk ez előfizetőinknek fölhívásunk ama figyelmeztetését, mely szerint a könyvek meghozatása a lapnak egy egész évi járattásának kötelezettségét vonja maga után. S ez másként nem is lehet, mert hogy minden félévben hat kötet kitűnő regényt adhatunk olvasóinknak ingyen-mellékletül, melyek bolti ára hat forint, — csak az esetben válik lehetővé érzékeny megkárosodásunk nélkül, ha az, a ki az ingyen könyvmelléleteket meghozatja, egész éven át előfizetője marad lapunknak. Pedig az sem példátlan eset, hogy mint új előfizetők megrendelték nemcsak a folyó évi könyvmelléleteket, hanem még az előbbi év tizenkét kötetét is ingyen, csupán csak a csomagolás költségét — 20 krt, — küldötték be, s most a második félév elején kijelentik, hogy lapunkat tovább nem járattják. Figyelmeztetjük tehát mindazokat, kik e körülmény nem tudása folytán a könyvmelléleteket meghozatták s most a lap további járattásával föl hagyni akarnak, hogy e szándékukat csak az esetben teljesithetik, ha a már megküldött könyvmelléleteket hozzám bérmentve vissza küldik, még pedig sértetlen, föl v á g a t l a n tiszta állapotban, hogy a folyvást jelentkező megrendelőknél azokat ismét elküldhessük. A kik a könyveket ily sértetlen állapotban vissza nem küldhetik, azok bizony kötelesek a lap járattására a második félévben is, mert mi áldozatkészségünk fejében ilyen érzékeny kárt nem szenvedhetünk és kénytelenek vagyunk világosan kiirt feltételünkhöz ragaszkodni.

**K.-Semjénbe R. D. urnőnek:** Megrendelése szerint megküldtem és ez által egyszersmind az egész éves előfizetők sorába jegyeztem.

**Szathmárra J. F. unőnek:** Magánlevelet irtam.

**Feketehegyre J. F. urnőnek:** Várom az okmányokat és reményem, hogy levelem most már pontosan megérkezett.

**Aradra B. J. urhölgynek:** Szives köszönet kedves soraiért.

**T. Kereszturra Sz. E. urhölgynek:** Csinosat és tartósat 25 frton alul nem lehet kapni.

**Lugosra M. Gy. urnőnek:** Igen sajnálom, de nem lehetett másképp cselekednem.

**Csicsérbe O. N. A. urnőnek:** Várom szives válaszát.

**Vezsenyire F. B. urhölgynek:** Örülnék, ha küldeményemmel meg volna elégedve.

**Berettyó-Ujfalura F. J. urnőnek:** El van küldve.

**Szt. Andrásra O. I. urhölgynek:** Magánlevélben irtam meg véleményemet az ilyen lelketlen eljárásra nézve. Hála istennek, hogy nem gyakran ismétlődik.

**Vésztőre T. A. urnak:** Valóban, csakis hölgyektől és előfizetőnőimtől szeretem elfogadni; no meg kivételkép — gyűjtőimtől is.

**Tallosba W. M. urhölgynek:** A legszivesebben megküldtem.

**Szintyére A. R. urhölgynek:** A legnagyobb örömmel teszem meg kívánságát.







# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj (illetmények nélkül)**

Évnyegyedre 3 frt, — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvsomagolási díj félevenként  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.

**Hirdetések díja:**

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**29. SZ.**

Julius 22-dikén.

1877.

**Havonkinti színezett  
dívatképpel,**

minden szükséges himzetrájjal.

**Évenként**

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész

évi járatási kötelezettséget foglal

magában a lap irányában.

Nem lehet eltitkolni, hogy a rajzoló-művészek valóságos mostoha gyermeki közművelődési törekvéseinknek. Midőn sok pénze volt a kormánynak és a nemzetnek és sokat költöttünk mindenre, — úgy éltünk, mint az írásbeli duggazdag, — a rajzoló-művészetnek akkor se jutott egyéb, csak a hulladék. Innét van az, hogy míg hazánk a középkorból annyi jeles művészeti emléket bir, melyek közül csak a lébényi, jáki, horpácsi, apátfalvi, pannonhalmi és a góth izlésű kassai és lőcsei egyházat akarjuk fölemlíteni, — addig a mostani korunk nem fejt ki csaknem semmi művészeti tevékenységet, noha másrészt a közműveltség többi ágaiban nagy buzgalommal fáradozik és már is szép eredményeket ért el. Hátramardásunk a rajzoló-művészetekben oly föl-



Zichy Mihály.

tűnő, hogy sokan már kétségbe vonják nemzetünk rajzoló-művészeti hivatottságát. Ez annyit jelent, hogy nekünk nincs izlésünk, hogy a magyar közönség nem bir érzékkel a szép formák iránt s ezért nem is érdeklődik a rajzoló-művészet iránt. A hiba azonban nem az izlés hiányában rejlik, hanem abban, hogy izlésünket nem fejlesztettük és hogy visszariadtunk azon nem csekély költségektől, melyeket a rajzoló-művészet igénybe vesz. Tagadhatlan, hogy a rajzoló-művészet a legkölségesebb, legnagyobb összegeket igénylő, de egyszersmind anyagilag is a leggyümölcsözőbb élvezet. Ha a rajzoló-művészetekre annyit költöttünk volna, mint a zene- vagy színművészetre, akkor ma nem panaszkodnánk, hogy nincs rajzoló-művésze-



tünk és nem kezdenék kétségbevonni izlésünket és hivatottságunkat, hanem művészeti becsesl biró nagyszerű monumentális épületek, szobrok és képtárak biztosítanak korunk emlékéit a jövő ezredévek számára. Csak számítsuk ki, hogy pajzán kedvünk szeszélyében a cigánynak odavetett egy és tiz forintosokban mily óriási összegekbe kerültek népdalaink. A rajzoló-művészetnek azonban egy és tiz forint nem elég — az százakat és ezreket vesz igénybe. Ámde a hegedűszó elhangzik, a művészet emlékei pedig évszázadokig és ezredekig fennállanak s tanui a nemzet műveltségének: az egyiptomi pyramisok még állanak, a görög és római művészet emlékeit két ezer év viharai sem voltak képesek elpusztítani, Michel Angelo, Rafael, Rembradt és a többiek művei pedig századok után is teljes pompájukban ragyognak.

Mind ez nem elég. A mint a művészet minden korszak műveltségének a legmagasabb fokát jelzi s egyszersmind legnagyobb fényűzése ama műveltségnek, úgy leggazdagabb forrása az anyagi jólétnek. Azt ma már senki sem vonja kétségbe, hogy egy nemzet gazdagságát csak is a kereskedelem és a magasabb ipar biztosíthatja, ez utóbbi pedig művészet és jó izlés nélkül nem is képzelhető. A régi Athén és renaissance-kori olasz városok roppant gazdagságukat csaknem kizárólag a rajzoló-művészetnek köszönték. A mai Franciaország kimeríthetetlen gazdagságát bámuljuk, ha valami szépet akarunk, ezt Franciaországban keressük, — s mindez onnét van, mert a szerencsés országnak van virágzó rajzoló-művészete és van izlése. Ne gondoljuk azonban, hogy a jó izlés a francziának, vagy más nemzetnek kiváltsága. Nem! A művészi izlés, úgy mint a költészet az emberrel s nem egy egész nemzet saját-sága, — az átlagos jó izlést pedig egy nemzet a szép formák szemlélése, hogy úgy mondjuk gyakorlat által sajátítja el. A forma iránti érzék ép úgy fejleszthető, mint akár az emlékező vagy ítélő tehetség, szóval az a nevelés tárgya.

Ezeket akartuk előrebocsájtani, mielőtt azon férfiu életét ismertetnők, a ki az általános nemzeti közöny éjében magasan hordta a rajzoló-művészet fáklyáját és nemzetünk művészeti hivatottságát a külföld előtt már régen bebizonyította, midőn mi alig gondoltunk a rajzoló-művészetre, sőt kezdtük kétségbe vonni, hogy művészeti képességgel bírnak. Szükséges volt a főtebbieket elmondanunk, mert a közönséget figyelmeztetni akartuk azon kötelezettségre, mely most ő rá vár, miután a kormány elismerést érdemlő módon megadta a jó példát Zichy Mihálnál tett nagy megrendelése által. A kormány ezen első nagy megrendeléshez nem is választhatott fönsége-sebb tárgyat, mint azon jelenetet, midőn Erzsébet királyné Deák Ferencz ravatalára teszi a hála koszoruját és nem választhatott hivatottabb művészt Zichy Mihálnál. E kitüntető megbízást teljes mérvben kiérdemelte az a művész, a ki harmincz évi tevékenysége által a külföldön oly sok elismerést szerzett a magyar névnek. Hogy mennyi fáradság és lankadhatlan buzgalomra volt a művésznak szüksége, míg magát ily magas polczra felküzdötte, s hogy mily hivatásának kellett lenni a művészetre, azt megítélhetjük abból, hogy azon időben, midőn Zichy a művészi pályára lépett, nálunk nem igen volt szó a rajzoló-művészetéről.

Zichy Mihály most tölti be ötvenedik évét és ki hitte ezelőtt ötven évvel 1827-ben, hogy Somogy megye Zala nevű helységében egy gyermek pillantja meg a világot, a kit a nemzet politikai küzdelmei nem ragadnak magukkal, hanem a ki a hivatás szavát követve, egészen más uton és más eszközökkel iparkodik a nemzet nagyságát előmozdítani.

Nem tudjuk, hogy a művész tehetségét bámuljuk-e jobban, vagy azt a helyes érzéket, melylyel kora ifjúságától fogva törekedett célja felé, de egy olyan cél felé, melyre nem igen látott példát, ha széttekintett maga körül. Mert Magyarországon nem igen beszéltek rajzoló-művészetéről 1840-ben, midőn Zichy Mihály alig 13 éves korában elhagyta Zalát és Pestre jött, hogy itt Marastoninál oktatást nyerjen a rajzban. Az ifju gyorsan haladt, az első nehézségeket leküzdve csakhamar régi szobrok mintája után rajzolt. Ebből állottak tanulmányai Marastoninál, mert már 1843-ban Bécsben találjuk, a hol Waldmüllernek magántanítványa volt. Meg kell jegyeznünk, hogy Zichy Mihály soha se tanult művészeti akadémiaiban. Akkor midőn Bécsbe érkezett, Waldmüller már nem volt tanárja a művészeti akadémiának, miután az ottan divó elavult rendszer ellen siker nélkül folytatott harcz után megvált tanszékétől. Waldmüller neve az akadémiai ódon rendszer elleni forradalmat képviseli. Ő vakmerő ujitó volt a tanrendszerben úgy, mint a rajzoló-művészetben. Zichy Mihályunk első és egyetlen tehetséges tanítványa volt a pártütő művészeknek, a kinek műveit ma aranynyal borítják el a vásárlók. A tehetséges tanítvány azután tovább fejlesztette és igazolta a mester rendszerét és ő maga is világhírű mesterré lett.

Zichy Mihály 1846-ban, midőn még Waldmüller tanítványa volt, beutazta Olaszországot és ottani tapasztalataival kiegészítette azt, a mit mesterétől tanult.

Olaszországból visszaérkezve állott be a forduló pont a fiatal művész életében. A bécsi akadémia pályázatot irt ki egy kompozícióra. A pályázatban több akadémiai tanár is részt vett, de Zichy műve messze fölül multa valamennyiét. Nagy vita támadt. A fiatal művész kompozícióját félre tenni nem lehetett, de akadémiai tanárok mellett a díjat se lehetett neki kiadni, mert ez botrány lett volna. A vitás kérdés úgy oldatott meg, hogy a pályázatot visszavonták. Ekkor érkezett a meghívás Waldmüllerhez a pétervári udvartól, hogy vegye át Heléna nagyhercegnő oktatását a rajzban. A mester nem fogadta el a meghívást, hanem tanítványát ajánlotta, miután ama pályázatnál tett tapasztalatok után Bécsben egyelőre úgy se volt sok kilátása. Zichy Mihály követte a mester tanácsát és 1847. augusztus havában, tehát épen harmincz évvel ezelőtt, mint husz éves ifju elindult Oroszországba, hogy ott a czári udvarnál rajzmestere legyen egy nagyhercegnőnek.

A fiatal művész az egész udvar legnagyobb meglepésére oldotta meg a föladatot s különösen sikerült II. Sándor czár kegyét megnyernie, a ki utóbb udvari művészzé tette. Zichy mint ilyen a legszorosabb személyes összekötetésben élt a czárral, a kit mindenhova kísért, mindenütt mellette volt: hadiszemlében, vadászaton, udvari ünnepélyeknél, s mindenről rajzokat készített a czár meghagyása szerint. Zichy ezen évei apró élményekben és adomákban kimeríthetetlen gazdagok, s e mellett bámulatos művészi tevékenységet fejtett ki. 1853-tól kezdve készített természet utáni rajzainak eredeti példányait — mert a czár a másolatot kapta — összegyűjtve, számszerint bírja a művész és ez egy megfizethetlen művészi kincs. Az orosz udvarnál ismerkedett meg a walesi herceggel, a ki barátságba fogadta és meghívta Scotiába vadászataira. A művész két izben követte a meghívást és a vadászat érdekesebb jeleneteiről rajzokat készített, melyek az angol trónörökös birtokát képezik.

Igy mult el élvezetek és szakadatlan munka közt az idő 1874-ig, midőn a művész újbóli szerződötetése alkalmából a fizetésére nézve differenciát támasztottak az udvari emberek



a császár és a művész közt. A sok cselszövénynek az volt a vége, hogy Zichy beadta lemondását s bucsut vett a császártól a nélkül, hogy a fizetés kérdését a császár előtt csak egy szóval is említette volna.

Elhagyván a pétervári udvart Zichy, 1874-től Párisban telepedett le, a hol megérkeztek már Pétervárról odáig jutott nagy hírneve fogadta. A művész eddigi párisi tartózkodása alatt még készületlen műveit fejezte be, részint a walesi herceg részint az orosz császár számára, a kitől ma is 2000 rubel nyugdíjat élvez.

Zichy Mihály művészeti fölfogása és a kivitel modora egészen eredeti és sajátos. A fölfogást általában nagy élénkség, sőt néha szenvedélyesség jellemzi, alakjai rendszeren igen erőteljesek, a mozdulatok kifejezésteliek, de soha se lépik át az összhangot. Egész sorát számlálhatnók a művész termékeinek ezen általános jellemzés igazolására. A kivitel egészen a művész sajátját képezi. Zichyt rendszeren nagy rajzolónak szokták nevezni és nem ok nélkül, mert a rajzban áll művészetének ereje, de a rajzot oly széles értelemben kezeli, hogy a pastell, vagy is színes kréták és a saepia festésen keresztül egyszerre csak az aquarell színompájája között találja magát. Azt hisszük, hogy e néhány szóval a lehető leghűbben jellemeztük Zichy művészeti modorát. Tényleg úgy van, hogy neki a rajz képezi alapját akkor is, midőn bámulatos könnyűséggel és pazarlással bánik el az aquarell színek tarkaságával.

A kormány által megrendelt kép „Erzsébet királyné Deák Ferencz ravatalánál“, melyet a művész most fejezett be, első nagyobb olajfestménye, a nélkül, hogy kísérletnek nevezhetnők, mert az egy valóban befejezett mű. A képről ideje lesz szólni akkor, mikor az a muzeumnak átadva, s közszemlére kitéve lesz.

Pasteiner Gyula.

## A mult idő . . .

Majthényi Flórától \*)



A mult idő : egy elhagyott vidék,  
Melyen a nap lenyugvó fénye ég,  
Még vissza vágyunk, vissza néz szemünk,  
Oly csendesen, busan dobog szívünk.

Előttünk a jövőben kék hegyek.  
Titokszerű erdőket rejtenek ;  
Hegy, völgy, virágos-e avagy kopár ?  
Nem mondja el sem hirnök, sem madár.

S míg a jelennek rengő folyamán  
A csolnak száll az áramlat után :  
Majd egyik, majd a másik part ígéz,  
Szemünk előre, ismét vissza néz.

S míg elmerengve ébren álmodunk :  
Alig tudjuk, hogy merre, hol vagyunk ;  
S elejtve kormányt, nem is evezünk,  
Egy ismeretlen révbe tévedünk.

Egy ismeretlen rév ! Sötét habok !  
Távol már zengenek az angyalok !  
Ah ! jönnek-e mosolygva majd elénk,  
Kiket szerettünk, s el nem feledünk ?

Hisz ott kell lenni, ott kell nekik is,  
Hisz oda vitte a hab őket is !  
S megállt-e végre ott az áradat,  
Vagy ezt is elhagyva tovább haladt ?

\*) Mutatvány.

S a kik előre mentek : elvívé,  
Egy ismeretlen távol cél felé,  
S mi, kik utánuk jövünk a vizen,  
Nem érhetjük el többé soha sem ?

Nem, nem ! ha lehullnak a csillagok  
Idők multán, fényök ismét ragyog ;  
Mi össze tartozott az egyesül,  
S belőle egy újabb világ derül !

## P o r é s h a m u.

(Elbeszélés.)

Vértesi Arnoldtól.

(V é g e.)

A beszélgetés nem tart sokáig s a fejedelemasszony jóformán csak egyedül folytatja. A kanonok úgy tesz, mintha figyelmesen hallgatná, de egy szót sem hall mind abból, a mit a fejedelemasszony elmond neki. Gyermekdeden bámuló kifejezésével ott ül valami negyed óra hosszág, aztán tipegve föláll.

Laura oda hajlik s megcsókolja az aggastyánnak kezét. Az öreg Maróthy kanonok mosolyog, de azzal a semmit mondó, gyermekies mosolylyal ; aztán fölemeli reszkető sovány kezét s a szép leánynak mintegy áldólag fejére teszi.

Maróthy né fuldokolva zokog. Laura szemeiben egy könnycsepp sem mutatkozik.

A fejedelemasszony halkán oda szól a mellette álló apáczához :

— Erős lelke van, nagyon erős lelke.

## IV.

Mikor letelt az ujonc-év s Laurának be kellett volna már esküdni, akkor egyszerre habozás fogta el. Az eddig oly szilárdnak, nyugodtnak látszó leány nyugtalan, tétovázó, majd nem a lázasságig izgatott lett.

Talán megbánta elhatározását s visszasovárog a világ elhagyott örömei után ? — vélték az apáczák. A fejedelemasszony fejét csóválta.

— Pedig oly erőslelkűnek látszott.

Egész idő alatt nem kívánczozott anyja után ; most először fejezte ki ohajtását, hogy anyját szeretné látni.

Maróthy né eleinte minden harmad-negyed nap meglátogatta leányát a zárdában s mindig könyezve jött és könyezve ment el ; később aztán ritkultak a látogatások, mind-egyre jobban ritkultak. Maróthy né magára hagyta a hálátlan kőszivet, főleg mióta a nyugalmazott Soós őrnagy igen komoly szándékot mutat, hogy a még mindig csinos özvegy asszony sorsáról a házasság szentsége által gondoskodjék.

Hja, mit tegyen szegény asszony, ha a leánya nem akart férjhez menni ? Nincs más hátra, mint hogy maga menjen férjhez.

Kissé nyugtalanul dobog a Maróthy né szíve, a mint közlik vele, hogy leánya ohajtaná őt látni. Talán ellenvetéseket akar tenni Laura a házasság végett ?

Nem. Sőt nem is czéloz reá, egy szóval sem említi. Maróthy né kissé megnyugszik, szünik elfogultsága s gyöngédebb és beszédesebb lesz, de még mindig el-elakad. Bizonyos tartózkodás látszik mindkettőjükön, anyán is, leányán is. A beszélgetés úgy folyik, mint két idegen közt, közönyös tárgyakról.



Az apáca, ki a beszélgető terembe kísérte Laurát, hátrább huzódik. Az anyának és leányának talán oly beszélni valóik lesznek, mikhez nem ohajtanak tanut. Hisz ez az utolsó találkozás. A kolostor szigorú törvényei azontul nem engedik meg az anyának sem, hogy tanuk nélkül beszélhessen leányával.

Maróthyne ismét nyugtalan lesz s beszél, egyre beszél, hogy nyugtalanságát palástolja. Laura lehajtja fejét, hallgat, talán nem is hall semmit abból, a mit anyja beszél.

Gyöngye pirosság szökött át többizben, meg el-eltűnt Laura halvány arcán. Egy ideig hagyta anyját beszélni, aztán megszólal ő is, jelentéktelen dolgokat kérdez, egyik másik ismerős családról kérdezősködik és azalatt folyvást pirul, sápad s köntöse bő ujja alá huzza megsoványodott remegő kis kezét.

Kérdezősködik sokakról, olyanokról, kik iránt alig mutatott valaha érdekeltséget. Most e perczben, midőn végkép megválnak a világtól, minden érdekli. Mi lett ebből? Hová lett amaz?

Még azoknak a szegény diákoknak nevei is eszébe jutnak, kik a kanonok-nagybácsi könyörületességéből ebédet kaptak.

— Annak a szökének nem jut eszembe a neve . . . hogy is hívták? . . . tudja mama, a ki verseket csinált s a kit Tarnay Emmi olyan szépnek tartott? Szegény Emmi! Ő is férjhez ment már bizonyosan?

— Persze, — felel Maróthyne elmosolyodva. — Hát te nem is tudtad? A kövér póstamester vette el. Az ám.

— Az a fiatal ember meg pap lett, ugy-e, mama?

— Bodor Lajos?

— Az. Csakugyan úgy hívták.

— Igen, kispap lett.

— S bizonyosan püspök lesz belőle valaha?

Maróthyne elnevette magát.

— No az már nem lesz, mert kicsapták a szeménáriumból.

— Dehogy? — szólta Laura vállvonitva, míg arczát borbopirosság öntötte el.

Hanem Maróthyne mitsem vesz észre, csak folytatja:

— Hóbortos fiu volt, szerelmes verseket irogatott ott is; rajta kapták, megtalálták nála a könyvet, melybe irogatott. S gondold csak, hol irogatott? A templomban a khoruson.

Maróthyne, mikor ezt elmondja, közel áll hozzá, hogy ismét elnevesse magát; hanem hirtelen jobban meggondolja, ez nem az a hely, hol ilyesmikről lehetne csevegni s nagy megbotránczást fejez ki arcza.

— Haszontalan ember lett belőle, — folytatja aztán Maróthyne komolyan; — nem volt érdemes arra, hogy a bácsi és mi mind különös pártfogásunk alá vettük. Beállt csavargó színészek közé s most épen itt van megint Óvárott. Nagyon kopott ruhában láttam, a lába ki volt a csizmából s egy csunya kifent személylyel ment az utcán.

— Felesége?

Maróthyne bámulva tekint leányára. Még arról is kérdezősködik? Igazán itt a zárdában többet foglalkoznak a földi pletykákkal mint az égi dolgokkal. Laura, a büszke Laura sem restell mindenféle jöttment személyekről kérdezősködni.

— Nem tudom, — felel aztán leánya kérdésére. — Tudod, az ilyen színész népnél gyorsan megy; esketés sem kell

hozzá. Egyébként az a korhely ott járt nálunk a házban, de nem mert sem nekem, sem a bácsinak szeme elé jönni, csak a cselédekkel beszélt s Jankóval a kertészszel pipázott sokáig az üvegházban. Részeg volt akkor is és addig nem hagyott békét, míg egy gallyat nem tört neki az egyik citromfáról; azt mondta: emlékül.

Laura nem felel semmit. Büszkén fölvetett ajka, haragosan villogó szeme azt árulják el, hogy restelli, hogy ez emberről kérdezősködött.

Maróthyne siet átvinni a beszédet másra s Laura egy darabig csöndesen, félbeszakítás nélkül hallgatja, feje ismét aláhajlik, arczáról eltűnik minden pirosság. Sápadt, nagyon sápadt.

— Akarsz még valakiről kérdezősködni? — szól végre az anya másfél órai beszélgetés után.

— Nem, mama, köszönöm, — felel halkán Laura; — tudod, csak olyan gyermekes kíváncsiság volt, a mi már nem is illő hozzám.

Csöndesen lehajlik és megcsókolja anyja kezét. Maróthyne megöleli leányát de úgy érzi, mintha márvány szobort ölelne. Egyikök sem ejt könyvet az elválásnál.

Csak az a magányos czella, hová imádkozni huzódik a fölavatandó zárdaszűz, tudna beszélni a könyekről, melyek szemeiből ömlöttek. Csak az a négy fal hallotta keserves sohajait és zokogását s csak az a kereszt a falon, beszélt neki néma nyelven alázatrol, önmegadásról és vigasztalásról.

## V.

Azon a napon, mikor az új apáca fölavatása nagy ünnepélylyel végbement, este a „vörös ökör“-nél iddogált egy csoport vándor színész az előadás után.

Néha-néha kihallatszik a korcsmából a harsogó kaczagás, danolás. Nagyon jó kedvük van az ágról szakadt szegényeknek. Egy sápadt, beesett képű, huszonegy-huszonkét éves fiu, kit társai a „szép Lajkó“-nak neveznek, mulattatja az egész kompániát.

Soha annyi dévaj bohóságot, mint a mennyit ez a fiu ma este elkövet! Az a gazdag tímár mester, a ki ott ül a színészek asztalánál s itatja az egész kompániát, majd ledül már nevetésben a székről s mindkét kezével tartja a kövér hasát.

— Hallod, Lajkó, hol veszed ma ezt az átkozott jókedvedet, holott máskor olyan bóbiskoló, olyan alamuszi, szomorú képű legényke vagy, mintha tizig sem tudnál olvasni? — szól a pártfogó s oda állit megint egy palaczk bort, — isten tudja, ma este már hanyadikat, a Lajkó elé.

A sápadt fiatal ember megrázza szemébe lecsüggő szőke boglyas haját s még tágasabbra nyitja ki véres erekkel átfutott nagy kék szemeit.

— Azért van, — rikácsolja aztán kaczagva, — mert ma adták férjhez a kedvesemet.

— Ej dehogy? És kihez? — kiabálnak a pajtások, kik azt hiszik, hogy most megint valami jó tréfa következik.

— A Jézus Krisztushoz, — felel a sápadt fiu.

A kövér szűcsmester elveszi a palaczkot a szép Lajkó elől.

— No fiu, látom, hogy már holtrészeg vagy. Ne igyál többet. Eredj aludni!



## A virágok könyvéből.

(Karr Alfonz.)

### I.

Van egy ismerősöm, ki előtt semmi értékkel se bírnak a virágok, a fák, az ég, a hold, az emberek és az állatok; mindez csak akkor érdekli őt, ha összeszorítva, meglapítva, eltorzítva van egy vásznon, az ecset és festék segélyével. Drága pénzen megveszi oly tárgyak képmását, melyek semmiféle értékkel se bírnak szerinte, 9,950 frankot adott Van Huysum egy festményéért.

E festmény egy bokkrétát ábrázol.

A valóságos, az élő bokréta, ragyogó színeivel és pompás illataival együtt megérhet egy frankot.

A bokréta arczképét, vagyis egy lapos, halvány színű, olajszagu utánzást 9,950 frankkal fizetett meg és büszkén és boldognak vallja magát, hogy ily olcsón jutott hozzá.

Elvezettem őt kertembe alig nézett meg valamit. Egy száz levelű rózsafa ága, mely egészen meggörnyedt a virágok sulya alatt, egy pillanatra mégis megragadta figyelmét; reá-nézett, aztán így szólt:

— Ez tökéletesen olyan mint Van Daël egy festménye, mely gyűjteményemben van.

Nyilván azt gondolta, hogy a természet az ő festményét akarta utánózni. Este, vacsora után török pipára gyújtottunk és mindenféléről beszélgettünk; de ő módját ejtette minden tárgyról átfordítani a beszélgetést képeire.

— Nekem is vannak képeim, mondom, de csak holnap reggel napvilágnál fogom önnek megmutatni.

— És milyen képek ezek? — kérde oly hangon, melyben felénél több volt a megvetés.

— Meglehetősek.

— Jó mesterek művei?

— Ugy hiszem igen, mert soha se láttam szebbeket és minden részletben nagyobb gonddal kidolgozottakat.

— No, majd meglássuk.

— Oh! én nem rejtegetem senki előtt. Nem tartozom azon önző műbarátok közé, kiknek kevesebb örömet okoz képeik birtoka, mint azon meggyőződés, hogy másoknak nincsenek hasonló értékű képeik.

— Sokba került önnek e gyűjtemény?

— Semmibe.

— Semmibe? Oh! ismerjük már e fogásokat! A képkedvelők két osztályba sorozandók: azok kik az elsőhöz tartoznak, milliókat költöttek képcsarnokaikra, az utóbbiak ellenben úgy szólván ingyen kapták. Valamely zsidó kirakataiban fedezték fel vagy egy falusi korcsmában, az almárium tetején régi pókhálós palaczkok közt. Ön a második osztályhoz tartozik.

— E részben gondoljon, a mit akar.

— De végre nevezzen néhányat a legjobb képek szerzői közül.

— Oh! ezt a legjobb akarat mellett se tehetném, igen rossz emlékezőtehetségem van, a mi a neveket illeti. És őszintén megvallva ezzel nem is sokat törődöm. Jobban szeretek egy szép képet, melyet házmesterem festett, bármelyik nagyszerű művész kontár vázlatánál. Én a festészetben csak az igazat és a szépet keresem.

— Valóban kíváncsi vagyok oly ember képgyűjteményét látni, ki ilyen elveket vall. Nem emlékszik néhány festményének tárgyára?

— Oh! igen. Könnyen elmondhatnám nagyjából, mit ábrázolnak képeim.

— Ah! ah!

— Bizonynyal.

— Halljuk hát.

— Az egyik tágas síkságot ábrázol, mely minden oldalról fáktól van elzárva. A zöld pázsiton, melyet a fák mögött lenyugvó nap sugarai helylyel-közzel megaranyoznak, szép kövér juhok legelésznek. E kép békés nyugalma valóban elragadó.

— Bizonyos vagyok benne, hogy Van Doës festette. No, ez nem nagyon értékes.

— Én csak annyit tudok, hogy nagyon szép és nem hiszem hogy Van Doës készítette.

— Csodálkoznám ha csalódtam volna.

— A másik egy mély ut. Az ember alantabb jár a fák gyökerénél. Az ut két oldalán álló fák koronái érintik egymást és alant szétterjesztik hosszú és vastag gyökereiket, melyek kigyók módjára lepik el a mély ut kivájt széleit.

— Nagyon csodálkoznám ha ez nem volna másolat és pedig azon ellenmondást nem tűrő oknál fogva, mert eredetije az én gyűjteményemben van és szerzője Ruysdeel.

— Biztosítom önt, hogy nem másolat.

— Majd megbiráljuk.

— Bizton remélem, hogy elismeri tévedését, mihelyt meglátja. A mellette levő kép egy falu végét ábrázolja; a kerék koronájú fák közül a templom tornya magaslik ki, a nap sugarai szikráznak a fák levelein; egy paraszt hazafelé tart szekeren.

— Ha e kép, mint sejtem, Ostadétól van, akkor valóban értékes.

— Nem hiszem hogy valamelyik Ostade valaha ehez hasonlót készített volna.

— Kedves barátom, ön nem ismeri az Ostadékat.

— Tegnap hosszasan néztem egy más képet, mely egészen elbájolt: egy gyermek az ablakpárkányon ült és szappanbuborékokat fujt. A gyermek komolynak és figyelmesnek látszott; a szappanhólyag, mely még a szalmaszálon függött, az alig észrevehető szellőtől lengetve, folyvást nagyobbodott. Vékony gömbjén a legélénkebb színek váltakoztak.

— Oh! ez nagyon ismeretes kép; láttam egy műbarátnál, kitől ön vásárolta. Mieristől van.

— Nem vásároltam.

— Akkor hát kapta vagy... találta. Jól mondtam, hogy ön a képkedvelők második osztályához tartozik. Azt meri állítani, hogy ingyen jutott egy képhez, mely 6000 franknál többet ér!

— Egy másik kép háttérét nagy gesztenyefák képezik, melyeknek aranyzöld széles leveleit még inkább megaranyozza a lenyugvó nap; egy vadszőlővel befutott kis házat szintén biborszínűre festenek utolsó meleg sugarai; az előtérben egy olajfa és egy sokkal alacsonyabb bodzabokor áll, úgy, hogy az oldalt jövő napsugarak felettük lövelvén el, érintetlenül hagyják az előbbinek fehéres leveleit és az utóbbinak sötétzöld lombjait. A bodzabokor előtt egy biborvirágu rózsafa áll; alsóbb virágai árnyékban vannak; de egyet, mely e bodzabokornál magasabbra emelkedik a napsugarak egészen átjárják, úgy, hogy pompás rubinkőhöz hasonlít.

— Emberi alakok nincsenek a képen?

— Nincsenek.

— Akkor nem tudom kitől van.



— Bizonyos vagyok benne, hogy megismeri a mester kezét, mihelyt meglátta a képet.

— Lehetséges, sőt valószínű, de annyi bizonyos, hogy emlékezetem semmit se juttat eszembe, a mi ehez hasonlítana.

— Még egy képet láttam ma reggel, mely szintén nagyon érdekelt.

— Mit ábrázolt?

— Egy nagyon szép nőt, ki szegfűt tartott kezében.

— Jól ismerjük! Rubens től van.

— Azt hiszi ön?

— Bizonyosan tudom; de engedje meg, hogy egy dologról kevésbbé legyenek meggyőződve.

— Szivesen. És mi az a miről kevésbbé van meggyőződve?

— Hogy ez a kép az öné.

— Nem állítom, hogy ez enyim; de azt mondhatom, hogy ma reggel az én házamban láttam.

— Kedves barátom, engedje meg, hogy őszintén beszéljek. Félek, hogy önt valamely zsibárus vagy nyegle műkereskedő szemtelenül csalja és nagyon drágán megfizetteti önnel a legnyomorultabb mázolásokat.

— Tartsa fenn mások számára e megható érdeklődést, kedves barátom; biztosítom, hogy képeim gyönyörű képek és soha semmiféle képcsarnokban se láttam tökéletesebbeket az élethűség, rajz és színezés tekintetében.

— Hozzá vagyok már szokva, hogy minden műbarát, ha nincs is egyebe három középszerű másolatnál és öt vagy hat aláírás nélküli vázlatnál, igyekszik önmagával elhitetni, hogy műremekkel bír. De ön előtt őszinte lehetek, mert ön nemcsak hogy nem kérkedik gazdagságával, sőt inkább az ellenkezővel. Lássá, én ismerem az ön által leirt képek értékét és ha mint mondja gyűjteményének csak csekély részét képezik, ha nem volt szándéka engem bolonddá tenni... Hány festménye van?

— Nem tudom a számukat, de nagyon sok van.

— No hát akkor az ön gyűjteménye nem kerülhetett önnek kevesebbe 200,000 franknál.

— Mondtam már, hogy semmibe se került.

— Ön e részben vakmerőbb az összes műbarátoknál, kiket valaha láttam! Szeretném ha már holnap volna.

A másnap is elérkezett. Felvezettem emberemet nagy toronyszobámba, melynek négy oldalán négy ablaka van.

— Nézze, mondám, ezek az én képeim, az ablakok képviselik a kereteket.

— Ah! hát tréfa volt az egész!

— Korántsem. De némely képem megváltozott, mióta utolszor megnéztem, de azért nem kevésbbé szépek. Nézzük csak ezt itt, melyről ön hitte, hogy Ostade műve, pedig ezt is, ép úgy mint a többi a jó Isten készítette. Ime ott vannak a fák és a torony; a szekér már nincs itt, hanem egy leány helyettesíti, a ki a legelőre hajtja teheneit.

Hiszi ön, hogy Ostade valaha utolérte műveiben e világitást, e színezést, e rajzot?

Itt balra, a második ablak keretében van a mély ut, melyet nem Ruysdeel csinált és melynek ön eredetijét véli birni; azt hiszem jogosan mondhattam, hogy az enyim nem másolat és világos, hogy a két kép közül csak az öné lehet a másolat, bármennyire eredeti legyen is. Lássá csak, itt van a mező is, melyen a nap sugarai játszadoznak; a nagy fák, melyek körül kerítik és a legelésző juhok; ezt is a jó Isten teremtette és nem Van der Doës.

— Hagyja el! hát tréfa volt az egész s ezzel vége!

— Nem, bizonynyal nem tréfálok, sőt ellenkezőleg, úgy hiszem, ön tréfál és nagyon együgyűnek tart engem, ha el akarja hitetni velem, hogy értékesebbnek tart egy vászon-darabra mázolt lapos, árnyék-, illat- és madárdal nélküli fát e nagy élő fánál, mely reánk borítja üde, illatos és zengzetes árnyékát!

Hogyan! ön 200,000 frankot fizet egy öt frankot érő fa tökéletlen másolatáért? Hiába beszél nekem a művészet által leküzdött nehézségekről!

Miért ad ön kevesebb pénzt az utánzott gyémántokért és rubinokért, mint a valódiakért? Pedig ezen utánzás sokkal tökéletesebb és csaknem képes tévutra vezetni a legszakértőbb szemeket is. E hamis kövek a bámulatot, gyűlöletet és irigységet ép úgy felköltik tulajdonosaik iránt, mint a valódiak, míg ellenben a festészet által senkit se lehet megcsalni. A madarakat, melyek Plinius szerint meg akarták enni a Zeuxis által festett szőlőt, ma már nem lehetne így rászedni; nincs oly madár, mely megkísérlené fészket rakni egy festett fára.

És mégis találkoznak emberek, kik oly drágán fizetik meg az ingyen kapható szép dolgok halvány utánzásait, kik e miatt tönkre teszik magukat és elkeserítik életüket!

Nem, nem! ön az a ki tréfál és gunyt úz velem, különben azt kellene hinnem, hogy megtébolyodott, mind azokkal együtt, kik úgy tesznek, mint ön.

H u s z á r I m r e.

## P i k.

(Jellemkép.)

Szokoly Viktortól.

Mirólára, a csodásan szép és csodásan okos macskára emlékezni fognak még mindazon barátaim és ismerőim, kik ezelőtt tiz-tizenkét évvel Pesten meglátogatni szoktak. Dr. Galambos, az országos állatgyógyintézet tanára, a ragadozók e kiválóan értelmes példányát különösen kegyelte és a kórház helyett saját dolgozó szobájában ápolta, midőn fülbajba esett kedvenczünket hozzá küldtük gyógyítás végett. Néhai barátom, gróf Lázár Kálmán, a természetnek ezen hő imádója s titkainak buzgó fiúrkészője arra kért, hogy Miróla élet- és jellemrajzát megírhasssa, mely szerencsét azonban annál inkább a magam számára tartottam fenn, mert életem legkeservesebb napjait vele osztván meg, alkalmam nyílt a hű állat egész kedélyvilágát is kiösmernem s mert photographia után alkalmilag arczképét is adhatom, miként közlém annak idején a genialis miss Mollynak, a hamburgi állatkert csimpánszának arczvonásait. Miróla nem mindennapisága azonban még az által is kitünt, hogy neve alatt a „Pesti Hölgy-divatlap“ hasábjain csinos lírai költemények jelentek meg, a min tisztelt barátom, Komócsy József (szintén derék lyrikus,) egyáltalán nem csodálkozott, mert szerinte Miróla oly okos macska, ki nemcsak szerelmes rimeket, de sőt dedukciók és konkluziókon alapuló értekezéseket is írhat, s kifogás benne csak az lehet, hogy kéziratával meg kell gyűlnie a szedő urak bajának, miután az valóságos — macskavakarás lehet.

„Miróla költeményeinek“ titka ez: Egy izben társaság volt nálunk, melybe — szokása szerint — az igen hű s magát minden alkalommal feltüntetni vágyó Miróla is belélelegyedt. A társaság hőse természetesen ő lett s egy jelenlevő költő és kedves rokonunk: H. B. kisasszony lelkesülten kiáltott



föl, hogy lehetlen, miként ez a kedves, poétikus állat költeményeket ne zengjen.

— Persze, hogy megteszi, — jegyzé meg az urak egyike; — holdvilág mellett, háztetőkön, a kémények körül.

— S hátha ugyan abban a közlönyben pöngetné a lantot, melyben ön? — viszonzá a pajzán leány.

Mindnyájan neveltünk. De vígságunk még nagyobb lett, midőn Király ur lapjában kedvencz macskám neve alatt nem sokára csakugyan megjelent pár költemény. Hogy alattomos szerzőjük H. B. kisasszony volt, talán mondanom sem kell. Így juthat be macskám neve is a borura-derűre gyártott magyar anthológiák költőinek névjegyzékébe.

Miróla, kit az olvasni, számolni, kártyázni, dominózni tudó „Seli e“ kutya tulajdonosa tőlünk nagy áron lett volna hajlandó megvásárolni, de kit semmi kincsért nem adtunk volna oda, végre is feleségem lábainál, asthma által okozott szenvedések között adta ki darwini lelkét. Öt év óta azon tuja árnyai alatt nyugszik, mely fácskával nőmet a „Családi Kör“ szerkesztőnöje ajándékozta meg.

Rövid cikkemhez ezen hosszabb bevezetést, — melynek folytatása még itt alább következik, — azért bocsátom előre, hogy az olvasó szemében magamat mint állatkedvelőt tüntessem elő, remélve egyuttal, hogy ki velem az állatok szeretésében rokonszenvez, az végig olvassa, és így meg is fogja érteni jelen közleményemet, míg a kutyaheccezek, vágóhidak, s az ezerféle állatkinzások műbarátja idejekorán félre dobja e sorokat, a mivel csak nyerek, mert kritikussomtól menekülök meg benne.

S azután meg némileg öngazolást irok, mert mikint gyermekkoromban hernyóim, bogaraim, kigyóim, úgy most kutyáim, macskáim miatt kissé különcznek tartanak, a mint hallom.

Állatszeretetemet ugyan nem vittem oly tulságig, mint egyik humorisztikus íróbarátom, hi a hatvani-utca legdiszesebb házában első emeleti szállásán, fényesre csiszolt parkettos lakásán sűdömalaczt tartott; ámbár meg kell vallanom, hogy csakugyan komikus látvány volt, midőn a pocsolyák ezen őslakosa, a hurkák és kolbászok ezen őszanyaga belé rőfögött a zongorán játszott Beethoven-sonatákba, mintha csak parlagi dilettánst hallott volna az ember; vagy midőn jókedvűen fölkerelkedve, végig akarván vágatni a szoba soron, a sikos pallón oldalt esve futotta be a korcsolyázó pályáját, mintha a városligeti jégspornak valami neophitja lett volna.

Az sem izlésem szerinti, hogy disznófuttatásokat rendezzek; hanem a rostélyosos, szalonnás, kolbászos kutya-akadémia-verseny, az már érdekel, mert az állatok szellemi tulajdonságait: becsvágyát, önértetét, irigységét, kislelkűségét stb. tanulmányozhatnom, bő alkalmam nyílik ilyesekben; míg az angol kutya-patkányviadalok undorral töltenek el, mert ezek az állatot állatiasabbá teszik, mint a milyennek őt az isten teremtette.

Kellemesen gondolok ismét vissza arra a jelenetre, melynek tavaly, a választók összeírásakor valék tanuja, midőn O. F. ur vendégszerető házához hívtak meg az egész küldöttséggel együtt ebédre. Forró nyári nap lévén, úgy az étterem, mint a többi szoba ajtaja tárva-nyitva volt. A desszertnél egyszerre tipegő kopogás hallatszik a mellékszobából s fejét kíváncsian bedugva, nagyszemű, kecses őzike jelenik meg közöttünk. A házi gyermekek szeretetteljesen ölelik át kéksza-

lagos nyakát s a természettől rendkívül félénk állat egyenkint körüljárja, megszagolja az idegeneket s a bona fide békeállapot elismerésül készségesen elveszi tőlük a csemegéket. A hol a legfélénkebb, legvisszariadóbb állat ily közeledő lesz, annak a családnak végzetlenül szeretetteljesnek kell lennie.

Hanem azután, midőn az állatnak mindig és mindig csak hasznavehetősége mértékeig nyujtják a becsülés adóját: az elszörnyűködéssel tölt el, kivált ha oly példában nyilvánul, a milyennek tavaly ősszel valék tanuja. Németajku földberlők trágyát hordtak ki őszi vetés alá. Az egyik óriási kőszállító szekérbe, melynek saját sulya 15—20 bécsi mázsa lehet, a szokott két ló egyike helyett valami 3—4 éves csikót látok befogva.

— Hol vették? — kérdezém.

— Még nem vettük meg, de akarnók. Most csak megkíséreljük, beválik-e? — volt a válasz.

Néztem, mily terhet raknak a kétlovas szekérre? 35—40 mázsa volt, a szekér sulyával 50—60 mázsa. Ily terhet hegyes-völgyes vidékünkön négy jó ökorre sem szoktunk bizni.

S elindultak könnyedén. Utjukban volt egy meglehetősen hosszú és meredek kapaszkodó, melynek aljánál kereket kötötték s zárt kerékkel vontatták a terhet hegynek fölfelé.

— Nos, hát beválik a csikó? — kérdezém, mikor visszaérkeztek.

— Nem, — viszonzák a berlők, — mire a hegyre fölért, megizzadt.

Miként a társadalmi arisztokraczia különbséget látott a mágnás, köznemes, polgár és pór közt; azonképen az emberiség merev válaszfalat emelt önmaga és az isten egyéb teremtményei közé. Miként a társadalomban némely osztály „isten kegyelméből“ s a koronás fők hűbére alapján embertársai fölött előjogokat követelt és szerzett magának, önmagát parancsoló urrá, a többit engedelmessé rabszolgává, jobbagygyá tevén; épen úgy követte ezt a példát az emberiség mint egész, midőn önmagát a természet remekének, urának proklamálta, s hogy a jó isten többi teremtményétől saját arisztokratikus mivoltát megkülönböztesse, ráfogta, miként lélekkel csak ő bir, a többi élő, érző, gondolkozó, szenvedő és örvendő lény csak — párával. Páriakkal találkozunk tehát az emberiség, párákkal pedig az élő, érző lények világában.

A hamisítatlan szeretet vallása nem ösmer az emberek közt társadalmi osztályokat s a tudomány mai fejlettségében nem ismerünk a természetben ugrást. Az ellenkező, önzés alkotta előítéletes tanok szeretetlenkedésre, gyűlölködésre vezetnek embertársaink s méltatlan kegyetlenkedésekre állattársaink iránt.

Ha erős a meggyőződés agyamban a természet által nyujtott emberi jogegyenlőség iránt: szívem bizonyára nem fog elzáródni embertársaim bajai, nyomoruságai s ezerféle insége láttára; ha vállalataimban szerencsés, vagyonban gazdag, szellemi tehetségekben kiváló és elismerésben szerencsés vagyok: mindezen javakat csak a gondviselés által nyujtott letéteményekül vagy olyasmiknek fogom tekinteni, a melyeknek kellene lenniök például a főpapi jószágoknak, miket régi jótékony kezek a közvédelem, közoktatás, és a legnagyobb mérvű jótékonyág gyakorlása forrásaiul biztak időnkénti haszonélvező birtokosaikra.

(Folytatása köv.)



## Egy hét története.

Juliushó 18-dikán.

Siposs Antal vizsgálati hangversenyei. — A Fröbel-egylet császárfürdői mulatsága.

A főváros utcáin ödögtem a napokban, midőn valaki hátulról karomba fonja karját, s kérdi tőlem, hogy ohajtom-e Budapest legszebb hölgyeit egy koszoruban látni?! Ugyan hol az a férfi, a ki erre nemet mondana? — Minden szó nélkül követtem barátomat, ki a vigadó lépcsőin vezetett föl. Első pillanatban azt hittem, Ajeebhez visz, ehez az ördögös fabábhöz, mely török öltözetbe bujtatva ott ül a vigadó egyik termének közepén, s az eléje tett sakk-táblán rendre veri a főváros nem közönséges sakk-játzóit. De hát egy fa-mesterség csak nem fogja maga köré gyűjteni Budapest szépeit? — gondolám később, s a mint feljebb jutottam, zongora-hangok ütök meg fületem. — Tehát hangverseny — julius közepén?! — kiálték föl csodálkozva. — Vizsgálati hangversenye Siposs Antal zongoraművész felsőbb zene-intézetének, — magyarázá kalauzom.

Es az én barátomnak igaza volt: a vigadó kis terme, mely a mult tél farsangjának nem egy bálján csak úgy félig-meddig volt meg szállva, most, julius közepén, izzó forróságban egy vizsgálati hangversenyen szorongásig megtelt szépnél szebb, válogatott, elegáns hallgatósággal s oly előkelőségekkel, minő Haynald, a legszellemdusabb magyar főpap és Türr István, a női úgy mint a férfi-körökben legnépszerűbb tábornok nemcsak Budapesten, hanem az egész országban. Hogy mennyire kedvelt és szeretett egyéniség Siposs az egész fővárosban, megmutatta ez a vizsgálat; más mesternek is vannak tanítványai, szép, csinos, bájos leánykák, a kik kedvéért csak úgy összegyűlhetnek, hogy hallhassa, lássa őket a főváros szép közönsége, azoknak is van rokonsága, mely csakugy érdeklődik a szép kis kisasszony művészi előmenetele iránt, s mégis alig akad hallgatóság még egy zeneakadémiai vizsgálatra is. Hanem hát úgy van az; Siposs ismerik a főváros valamennyi művelt körében, és szeretik; estélyei, matinéi (reggélynek mondjam?! ) az írói és művészvilágnak rendes találkozói szoktak lenni; mint mester, modora, ügyessége és fáradhatlanságáért az első közt van helye, nem csoda hát, ha vizsgálataira úgy özönlik a szépnél szebb női közönség.

Siposs vizsgálatára három napot vett igénybe. Az első napon volt a klasszikai verseny, melyben hat kisasszony vett részt. Beethoven F-dur változatait adták elő egymásután hatan, mindenik szépen, gondal, csinnal és izléssel, mégis nem csak a jury, (melynek tagjai Ábrányi Kornél, Gobbi és Dunckl voltak,) hanem a közönség egyhangú ítélete a kis Zaphiry Helenka kisasszonynak, e tizenégy éves gyöngye lánykának ítélte oda az első díjat, (egy pompás albumot, mely a nagy német zeneszerzők arcképeit tartalmazza, a híres Eugen Felix eredeti mellképei után készült fényképekben, életrajzi részszel) a második díjat, mely párja az elsőnek s az olasz és francia zeneszerzők arcképeit foglalja magában, Krivácsy Irma kisasszony nyerte el, ki a nehéz klasszikus művet a kis Zaphiry

után a legszebben lejátszta. A versenyen kívül még érdekes számai voltak a műsornak; így Mendelssohn „allegro brillante“-ja, melyben a Batizfalvy nővérek brilliroztak s érdemelték sok tapsot; Saint Saëns Danse macabre-ját a verseny két győztese játszta el: Krivácsy Irma kisasszony és Zaphiry kisasszony, a ki már is kész kis művész.

A második napon magán-játékok álltak a műsoron. Ekkor az intézet jobbjai külön-külön mutatták be tehetségüket. A kis Péterffy Sándor, a kiből idővel jeles zongora-játzó lesz, Händel E-dur változatait játszta el, Krivácsy Ilnoka kisasszony Chopin polonaise-ét igen szépen, nővére, Irma kisasszony a „bolygó hollandi“ fonódalát, (nagyon megtapsolták s méltán,) Keczer Ida kisasszony Weber „Fölvívását tánczra“, ugyan ő Almássy Miklóssal Liszt magyar ábrándját, — s ez volt a műsor fénypontja e napon. Almássy Miklóst akár kész művésznek tekinthetjük, a ki már is kinőtt mestere keze alól. Ő már önállóan adott hangversenyt, s a közönség részéről nagy kitüntetéssel találkozott. A harmadik nap a magyar verseny napja volt. Versenydarab Liszt negyedik rhapsodiája, melyet heten adtak elő egymás után. Az első jutalmat ma a bíráló bizottság Keczer Ida kisasszonynak ítélte oda, a második jutalmat Ramocsa Ilnoka kisasszonynak. Az első jutalom Mosonyi, a második Volkman összes zongora-szerzeményei voltak; az értékes jutalmakat a Rózsavölgyi-cég ajánlotta föl. A nap hősnője mindazáltal ezuttal is Zaphiry kisasszony maradt.

A vizsgálatokat a harmadik napon megható jelenet zárta be. Az elismerő tanítványok jeles és érdemes mesteröknek gyönyörű babérkoszorút nyújtottak át, melynek széles nemzeti színű szalagján arannyal föl van jegyezve a tanítványok hála-lája. Almássy Miklós tolmácsolta társai érzelmét, és Siposs meghatottsággal fogadta az elismerés e szép nyilvánulását.

Mindent összefoglalva őszintén ki kell jelentenünk, hogy Siposs az által, hogy intézetét fáradságot nem kímélve, a műgények magasabb színvonalán tartja, nagy érdemeket szerez magának. Az ő tanítványai nem csak egyszerű zongorajátzók, kikkel szemben beérnünk lehetne azzal, ha a műdarabokat elég hibátlanul lejátszák; Siposs tanítványaiban a mű-érzéklet és műizlést fejleszti ki s bevezeti őket a nagy zeneköltők gondolat-világába, szóval zongoraművészeket képez, nem egyszerűen zongorajátékosokat. Intézete — miniszteri és városi engedélyvel, — most már második éve áll fenn, s már is tekintélyes állást vívott ki magának a zeneakadémia mellett is, mely pedig tudvalevőleg országos intézet, s tanárai közé oly világhírű kitűnőséget szerencsés számítani, minő Liszt Ferencz. Őszintén szólva, szívünkben örvendünk, hogy a törekvő művész intézetének ily fényes eredményét konstatálhatjuk. Az intézetben jövőre ének-iskola is lesz, még pedig az egyik tanár Fehérváry Anna kisasszony lesz, a ki mint kitűnő ének-mesternő ismeretes.

De hagyjuk most már a művészeteket, s menjünk egy kicsit szórakozni. Pompás alkalom kínálkozik rá, a központi Fröbel-egylet gondoskodott róla, midőn az a jó ötlete támadt, hogy a császárfürdőben vasárnap társas mulatságot rendez.



És a legfényesebben megczáfoltatott az a csunya hír, miszerint a császárfürdőben már nem is lehet sikerült mulatságot rendezni. Dehogy nem lehet! Megmutatta a vasárnap este, a mikor a nem nagyon díszes fürdő-udvar egészen megtelt a legszebb mosolygó mulató közönséggel, a mely jó későig a viláért nem gondolt a hazamenetelre. Tombola-játékkal volt egybe kötve a mulatság, és daczára annak, hogy az utóbbi évek már kezdék egy kissé érzeketlenné tenni a férfi-szíveket a legszeretreméltóbb kínálások iránt is, most nem tudhatni, azért-e, mert a tombola-jegy elárusítói most rábeszélőbbek voltak, vagy talán a hőség ellágyítá a férfi-szíveket: elég az hozzá, hogy a jegyek úgy szólva nem is keltek, hanem elkapkodták; szép jövedelme lesz belőle az egyletnek. A kedves virágáros leánykák is ellenállhatlanok voltak s kosárkáik csakhamar kiürültek. Az érdemtől nem szabad megtagadnunk az elismerést, — ez pedig legfőbb részben Rozenzweig-Saphir urnót, az egylet buzgó alelnöknőjét illeti. — p.

## A h á b o r u.

Az európai harcztéren hirtelen rosra fordult a törökök helyzete. Az orosz hadsereg, mely minden ellenállás nélkül átjöhetett a Dunán, most hasonlókép minden ellenállás nélkül átlépte a Balkánt s ez által a törökök legfőbb védelmi vonalát. Azt mondták a hadviselés tudósai, hogy a Balkánon átkelni roppant erőfeszítésbe és tömérdek emberáldozatba kerül, ha csak egy kis ellenállást kifejtene a törökök; s ime, a muszkák átlépik a Balkánt, a nélkül, hogy a török sereg csak egy puska elsütése, egy szurony feltűzése által feltartóztatni iparkodott volna. Ez hihetetlennek látszik és miután Abdul Kerim török főparancsnok jó katona hírében áll, nem tehetik fel róla az ily óriási hibát és kelepcezenek nézik a Balkánt. Valóban merész dolog is; oldalt hagyni a török fősereget, s átmenni néhány ezer emberrel a hegyeken, melyen tul nagy sereg ellenség áll, — bizony könnyen megeshetik, hogy benn rekesztik a vakmerőket a hegyek közt.

Csakhowy Konstantinápolyban nem így fogják fel a dolgot, s egy legujabb távirat szerint Abdul Kerimet már le is tették a főparancsnokságról, ami talán mégis elhamarkodott határozat. Annyi kétségtelen, hogy rövid egy-két hét alatt döntő csatának kell vivatnia, tovább már nem halasztható.

Ázsiában megfeneklett a háboru ügye. Amióta a törökök a határig kiverték a muszkát, azóta semmi sem történt. Pihennek a dicsőség után egyet, török szokás szerint, a helyett, hogy tovább kergetnék a megtépázott ellenséget. Egyébiránt ez régi hibája a töröknek, nagyon kényelmes természetű.

## A p r ó s á g o k.

Georges Sandtól a párisi „Figaro“ egy csinos kis mesét közöl, melyet mi is érdemesnek tartunk ide iktatni, czime: A f u t ó t ü n d é r. A mese így hangzik:

Valamelyik napon egy jó tündérrel találkoztam, ki agg kora daczára, örületes sebességgel rohant tova.

— Ugy sietsz elhagyni bennünket, kedves tündér? — kérdeztem én.

— Oh, hagyj békében! — felelt vissza. — Néhány száz éve már, hogy nem láttam kicsi földeteket s most igazán nem tudom, hogy mint vélekedjem felőle. Fölajánlok a leányoknak szépséget, az ifjakkak bátorságot, az öregeknek bölcseséget, a

betegeknek egészséget, az ifjúságnak szerelmet, szóval minden jót, a mit csak tündér halandóknak nyújthat, — és valamenynyien elutasítanak. „Van pénzed?“ kérdezik mindnyájan s egyebet nem akarnak. Így tehát elsietek innen, attól tartva, hogy utoljára még a rózsák is ott a bokrokon gyémánt ékszert kérnek tőlem és a lepkéket azon vágy epeoszt, hogy fogatokban kocsikázhassanak a réteken.

— Nem, nem, édes, — kiálták nevetve a kis rózsák, melyek meghallották a tündér rágalmaszát, — adj nekünk harmatot, nem kell nekünk gyémánt!

— És a mi szárnyainkon, — szóltak a pajkos lepkék, — elég arany és ezüst himpor csillog, csak napsugárt adj!

— Ezek az egyedüli okos emberek, a kiket itt a földön visszahagyok, — mondá a tündér, mialatt tovább haladt.

\* \* \*

A francia írókról általában azt hiszik mindenütt, hogy ők a legfinomabb társalgók és ebben a tekintetben példányképül szolgálhatnak. Pedig a ki figyelemmel kíséri modorukat, csakhamar megtudja, hogy a társalgás művészetének csak egyik felét sajátították el: a beszélést, míg a hallgatást egészen figyelmen kívül hagyják.

Egy tárczairó fölemlíti, hogy ilyen társalgó volt az öreg Dumas. Ugy beszélt, mintha a legjelesebb könyvből olvasott volna föl. De ha megszűnt a beszéddel, már legkevésbé sem érdekelte az egész társaság. A mostan élő irodalmi nagyságok közül leginkább Sardou Viktorien hasonlít hozzá. Ha bármi közönséges kérdést intéz is hozzá valaki, ő felolvasással felel, mely szellemdus, érdekes, pikáns, de eltart félóráig; ekkor fölkel, udvariasan meghajtja magát és keres új társaságot, hol ismét egy félóráig beszélhet. Thiers is azok közé tartozik, kik a társaságban csak egy ember szavát szeretik hallani: a magukét. A fiatal Dumas ép ellentéte, szerényen visszahúzódik s annak örül, ha hölgyek veszik körül, kiket aztán szívesen hallgat; ő maga ritkán és keveset beszél. Meilhac (a Meilhac és Halévy czég egyik társa) egy szót sem szokott beszélni, csak hallgat és mulat a többiek beszédén. Augier beszél, sokszor igen szabadon és még szabadabban is beszélne, ha legtöbbszörre nem hölgyek társaságában volna.

Hugó Viktor elegánsan, fellengősen, gazdag képekben beszél, melyek a hallgatót szinte elkápráztatják; a ki hallja, azt hiszi, nem hallja, hanem olvassa Hugo Viktort; úgy beszél, a mint ir. Lajos Fülöp király, maga is kitünő elbeszélő s társalgó, igen szeretett beszélgetni a költővel. Egy este magukra maradtak s úgy elmélyedtek a társalgásba, hogy a királyi palotában mindenki azt hitte, a király már lenyugodott és eloltottak minden lámpát. Midőn aztán jó éjjél után a költő elbucszott a királytól, ő felségének magának kellett lekisérnie a lámpával.

\* \* \*

Elmés szójáték olvasható az olasz lapokban, e párbeszéd alakjában: „Mi hir a pápáról?“ „Rumore“ (mendemonda,) hogy fogva tartják.“ „S ki tartja fogva?“ „Vedd el a rumoreból az első betűt.“ „Umore.“ (szeszély,) „S sulyos a fogsága?“ „Végy el megint egy betűt.“ „More.“ (meghal bele) „De mikor?“ „Ismét végy el egy betűt.“ „Ore.“ (nem sokára,) „S ki lesz az utódja?“ „Megint egy betűt végy el.“ „Re.“ (a király,) „De melyik király?“ „Vedd el az utósóelőtti betűt is.“ „E.“ (Emanuele.)



## Budapesti hírvivő.

\*(Jótekonyság.) Király ö Felsége szepesmegyei Bussócz község tűzkárosult lakosai részére 500 frt, abauj-megyei Buzita község tűzkárosult lakosai részére 400 frt segélyt adományozott. — Eszterházy Antal gróf az alkalmából, hogy egyetlen fia 24-dik évét betöltötte, a nap emlékeül a községi iskola szegényebb sorsu tanulóinak tanszerekkel való fölsegélyezésére 500 frt alapítványt tett.

\*(Rózsás napló.) Jegyesek: Dóczy Imre tanár és Gálbory Piroska kisasszony Nagyváradról. — Ficzek Lajos ügyvéd és Gyurcsák Piroska kisasszony Nagyváradon. — Bócz Géza aljegyző és Hlatky Ilona kisasszony Nagyváradon. — Hangony Sándor számvevő és Fehérpataky Ottilia kisasszony, Egerben. — Ábray Lajos tanár és Szemián Mariska kisasszony Aradon. — Posztóczky Lajos ügyvéd és Szűcs Irén kisasszony Székes-Fehérváron. — Fáy Béla földbirtokos és gróf Kun Irma kisasszony Erdélyből. — Hazay Ödön birtokos és Ornstein Gizella kisasszony. — Hermann J. ügyvédjelölt és Rákosy Fanny kisasszony Budapesten. — Egybekeltek: Szalay Imre miniszteri titkár és Trefort Mariska kisasszony Budapesten. — Leitner Sándor kereskedő és Bankos Eleonora kisasszony Fülöp-szállásról. — Szentkirályi Kázmér és Isák Irma kisasszony Hevesből. — Iskucz Gerő kereskedő és Bogdánffy Vilma kisasszony Tordáról.

\*(A nőiparegylet) tanodájában képesített iparmunka-tanítónők közül Spányi Izabellát és Bogyá Irmát az egylet maga alkalmazza, mint segédtanítókat. Egy harmadik: Nagy Irma pedig szülővárosában, Mező-Turon szándékozik ipariskolát nyitni. A mező-turiak örömmel fogadhatják e törekvést és saját érdekükben áll, hogy minél nagyobb pártolásban részesítsék.

\*(A kisdédóvó-egyesület) óvóképezdéjében szeptember elsején kezdődik az új tanfolyam, mely két évig tart. Tizenhat évüket betöltött nőket vesznek föl bele, ha a népiskola öt osztályának megfelelő vizsgálatot jól kiállják s tizenhét évben teli férfiakat, szintén sikeres vizsgálat után. Tiszta zenei hallást és egészséges testalkatot is kívánnak. A fölvételi vizsgálat augusztus 29-dikén kezdődik. Néhány nőt, szegénységi bizonyítvány alapján, ingyen-bentartásra vesznek az intézetbe; sőt néhányan (valamint férfiak is,) háromhavi próbaidő után tizenöt forint havi ösztöndíjban részesülnek. A folyamodványokat augusztus 21-dikétől 25-dikéig az óvóképezde igazgatóságához (rózsá-utca) kell beadni.

\*(A párisi magyar egylet) házat akar építeni, melybe a Párisba érkező vagyontalan magyarokat addig, a míg munkát és keresetet találnak, befogadhassa. Minden bizonynyal szép terv, csak az a kár, hogy pénz nincs hozzá. Az egylet tehát hozzánk fordul, 200 kötvényt helyezvén el az első hazai takarékpénztárnál, s fölkéri a lelkes hazafiakat és honleányokat, hogy e kötvényeket váltsák magukhoz, — 100 frtról szól egy; — az egylet öt év múlva vissza fogja váltani tőlük. Kívánjuk, hogy minél hamarabb elfogyjon a 200 kötvény.

\*(A „Lengyel testvérségélyző egylet“) tizéves fenállásának ünnepélye (ma, vasárnap a pesti lövöldében,) délután négy órakor kezdődik. A program ez: a vendégek fogadtatása; zeneestély Rác Pál nemzeti zenekarával; este hétkor közvacsora; a budapesti dalkör előadásai; allegorai képek: „a zászló megvédése,“ „Lengyelország felosztása után,“ „a

magyar török testvériesség“, este tizkor tánczvigalom. Ez ünnepélyre családjegy 1 frt 20 kr., beléptijegy 60 kr. Mint halljuk, a helybeli régi honvéd-bizottság testületileg készül megjelenni. Váczról és Esztergomból pedig küldöttségek jönnek.

\*(Arany János) a melegebb nyári napokat a Margitszigeten fogja tölteni. Már bérelt, is lakást a sziget egyik kellemesebb pontján. Mindenki szívéből kívánja, hogy kitűnő költőnk teljesen felüldülve térjen vissza majd a városba.

\*(A magyar nők) befolyása hazai történelmünkre még nincs megírva. Most egy fiatal történetíró: Wertheimer Ede ezzel foglalkozik. Ő már általában rég tanulmányozza a nők állását a különböző népeknél. Ép oly érdekes, mint hálás oldala a történelemnek.

\*(Klapka tábornok) pár napot Budapesten is tölt, hová már kedden este várták. Innen Londonba megy s azután tér vissza Konstantinápolyba. Hogy a porta megbízásából utazik, abban nem lehet kételkedni.

\*(A magyar atletikai klub) már készülődik a balatonfüredi távgyaloglásra, nemcsak azzal, hogy a kik rászánják magukat az utra, gyakorolják magukat, hanem hivatalból is megteszik az előintézkedéseket. A gyaloglók mind egy uton tartozván menni, a községi előljáróságok, a most e czélból elutazott titkár által felkérletnek az ellenőrzést teljesíteni, az ivatek láttamozását eszközölni, stb.

\*(A Petöfi-siremlék-egylet) állandó bizottsága közelebb gyűlést tartott Fehéregyházán, s a sirkő tervezetével foglalkozott, melyet Gerendai A. budapesti kőfaragó készített. A bizottság tárgyalás közben azon meggyőződésre jutott, miszerint az egylet jelenlegi vagyona (200 frt) még nem elegendő egy tisztes sirkő felállítása költségeinek fedezésére. Ugyanazért elhatározta, miszerint az egyleti „tagsági jegyek“ áruba bocsátása által ujabbán is megpróbálja igénybe venni a nagy közönség ajándékozási készségét. A régebben használatban volt tagsági jegyek elfogyván, ujabbak nyomatása határozott, melynek szövege gyűlésileg lett megállapítva, s azoknak Magyarhon különböző helyeire való elküldésével az egyleti elnökség lett megbizva. Ezen határozat következtében elküldetett 96 különböző helyre összesen 1000 darab „tagsági jegy“, leginkább az olvasó-egyletek t. elnökeihez, egy, azok elárusítását kérő felhívás kíséretében.

\*(A koronázási domb) rövid napok múlva letünik a Ferencz-József-térről. A domb czifrázatait és köveit már elkezdék szétszededgetni s egy városi helyiségbe viszik megőrzés végett. A föld azonban, a mit az egész haza adott össze, — bár a domb a földszinéről végkép eltünik, — ott marad a helyén, a mennyiben tudillik egy azon helyre ásandó gödörbe helyezik el s e földtömeg fölött fog egykor emelkedni királyunk lovasszobra. A domb széthordását tudvalevőleg a Ferencz-József-tér szabályozása és parkozása tette szükségessé. A térnek a város felé eső oldalán már javában folynak a munkálatok, a kövezés, az aszfaltozás s megkezdik a facsemeték lerakását is. A dunai oldal részben közlekedési, részben pénzügyi tekintetek miatt csak a jövő évben fog parkoztatni. A dombról elhordott kövek legtöbbször roszak; a vállalkozó annak idején, úgy látszik, nem számított műve hosszabb életére. Porhanyó voltuk miatt nem alkalmasak e kövek arra, hogy másutt valahol álljanak fenn továbbra is emlékül. A parkozást a téren megnehezíti a Széchenyi-szobor helyét körítő deszkafal.

\*(A Madách-émlékügy) érdekében e hó 12-dikén Nógrádmegye értelmisége a megye bizottsági ülésében egy bizott-



ságot küldött ki Szontagh Pál országgyűlési képviselő s a koszosus költő legbensőbb barátja elnöklete alatt, azzal a megbizással, hogy gyűjtő iveket köröztessen. Vajjon szoborban, alapítványban vagy arczkép által örökítse-e meg a megye Madách emlékét, az iránt a megyei bizottság, mint idő előtt való kérdésről, nem hozott határozatot. Ebben döntő a gyűjtés eredménye lesz.

\* \* (Az egyetemi építkezések) az országuton legközelebb meg fognak kezdeni; az építkezések vezetésével a közoktatásügyi miniszterium Koch Henrik építész bizta meg, ki a célba vett épületek építését Skalnitzky Antal tervezetei szerint eszközöltetendi. Az országuton a műegyetem épülete az állatgyógyintézet helyén fog emeltetni, az állatgyógyintézet pedig a városliget közelében építtetik fel újra. Az orvosi egyetem két pavillonja tudvalevőleg az üllői uton építtetett Kolbenhayer építész által. E pavillonok renaissance-stylben építvék; az egyik vörös téglakövekkel, a másik bevakolva. Mint halljuk, a kormány az üvegfestészeti tanodát a Belezna-y-kerti telken szándékozik felépíttetni, mely telek az országos tanulmányi alap tulajdonához tartozik.

\* \* (Halil bey,) a budapesti új török főkonzul Budapestre érkezett. Halil bey még java korában lévő férfi (mintegy 36 éves), szellemes s tudományosan képzett férfi, szóval oly ember, ki az európai világnézet színvonalán áll. Született Janában (Epyrus) az ős fejedelmi Ali pasa családjából. Tanulmányait Konstantinápolyban végezte s diplomatiái pályáját megkezdendő, az ottani külügyminiszteriumban foglalt állást, majd ismét más állami hivatalok vezetésével bizatott meg. Pár évi ott működése után Rómába az ottani török consulatushoz küldetett, mint másod s később mint első titkár. Innen Odessába ment s ott a jelenlegi orosz-török háboru kitöréseig mint főconsul működött. A török kormány a háboru kitörése után Budapestre nevezte ki konzulnak, hova, mint említők, tegnap este érkezett meg Bécsből. A vasutnál Chedid efendi, az itteni török alkonsul és Horváth, a hivatalos tolmács fogadták.

\* \* (Magyar zeneművészekről) érdekes londoni levelet olvastunk. Az idei londoni „művészeti sokadalomra“ az olaszt kivéve, egy ország sem szolgáltatott annyi zenekitűnőséget, mint a magyar. Az első vendég volt Joachim, a klasszikus zene e hí tolmácsa. Követte őt Kéler Béla zeneigazgató, ki minden hóban egy új táncz-zeneművet tartozik írni londoni kiadójának. Jött aztán Richter János, a Wagner-hangversenyek kitűnő igazgatója az „Albert-csarnokban.“ Egy előadáson össze is tűzött a hóbortos mesterrel s karnagyí pálczáját letéve, mondá: „Im tessék, ha jobban ért hozzá“, — Wagner pedig feleletül oda rohant hozzá s össze-vissza csókolta, a mit az angol nem szívesen nézett, mert nem szereti a férfi-csókot. Majd Kletzer Feri, a gordonkás s Auer Lipót, a hegedűművész, következtek. Utánok Reményi Ede, „a hegedű Petőfi“-je, kinek megérkezett „hú holdja“ is: Plotényi. Reményi magánhangversenyeken, nagyuri házakban játszik nagy sikerrel. A japáni követnél említé, hogy Japán műveltségéből hiányzik még valami: nincs nemzeti indulója, s aztán egy pár zongorán előadott japáni népdalból csinált ő egyet huszonnégy óra alatt s a követ el volt ragadtatva. Reményi e hó 8-dikán Westminster marquis-nál játszott reggeli három óráig, tizennégy izben. Az angol arisztokraták nagyon megkedvelték. Most pedig Gerster Etelka az új csillag, az idény fénypontja. A hirlapok szerint: „extraordinary and attractive hungarian művésznő.“ A közönség mindjárt első föllépése után azt mondta: Pattinak

versenytársa támadt. Benne aranybányát kapott a „Her Majesty's opera“ eladósodott igazgatója.

\* \* (Török-barát gyerekek.) Négy kis fiu a Józsefvárosban pompás tervet főzött ki és azt becsülett ki is vitte. Sokat hallottak az igaz indok nélkül megtámadott szegény török nemzetről, mely tüzhelyét hősiés bátorsággal védi; elhatározták tehát egész titokban, hogy ők is kimutatják rokonszenvüket a vitéz harcosok iránt. Gyümölcsre és uzsonnára kapott pénzüket szépen félrerakták és mikor az tekintélyes összegre — valami egy osztr. ért. frtra — növekedett, előálltak a nagy tervvel: tarkabarkán kipingált hirdetményeken tudatták mindazokkal, kiket illet, hogy holnap a török sebesültek javára nagy tüzi játék leend a papák kertjében; első hely 10 kr, második hely 5 kr; felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Képzeltetők, hogy a bácsik és nénik, a szomszédok és azok rokonai mind megjelentek a diszelőadáson. A tüzijátékot mult szombaton közkívánatra ismételték és most már bizonyosan van vagy 30 frtjuk. A 10—14 éves turcophilek most csak az új török konzult várták, hogy a begyűlt összeget személyesen átadják neki.

\* \* (Törökrendjelet) mostanában sok ember várt Magyarországon; természetesen a hiuk és felületesek sorából, s nem azok közül, a kik Magyarország igaz érdekében rokonszenveznek a törökök ügyével. A török kormánynak számos és hosszunál hosszabb névsort terjesztettek elő, minthogy azonban a török kormány senkit sem akart megsérteni, legjobbnak tartotta, hogy ez idő szerint e kérdés felett napirendre térjen, s ezuttal senki sem kap török rendjelet.

\* \* (A budai fiatal emberek) által a svábhegyi Eötvös-féle nyaralóban rendezett mulatság igen jól sikerült. A négyeseket közel hetven pár tánczolta s a mulatság a legkedélyesebb volt. Közönség már a négyesek után ítélve is szép számmal gyűlt össze. A hölgykoszoru igen szépen volt képviselve. A rendezőség mindent elkövetett, hogy a mulatság minél jobban sikerüljön; fáradságát siker is koronázta, mert a szépen és izléssel diszitett tánczterem válogatott közönséggel telt meg.

\* \* (Gyilkos rózsa.) Egy rózsa, melynek nem tövise, hanem bogara volt, megölt egy fiatal leányt Budán, egy ottani orvos 17 éves egyetlen leányát. Ez egy kinyilt rózsát szagolt meg s valószínű, hogy annak kelyhéből valami veszedelmes kis rovar szivott föl, mert kinos fejfájdalmai támadtak s három napi szenvedés után meghalt.

\* \* (A főváros veszedelemben van.) Tizenhárom mázsa fulgurit van a főváros területén. Ez nagy szó, mert a fulgurit sokkal veszedelmesebb robbanó anyag, mint a dynamit. Elég volna egy kis ütés, hogy ez a tizenhárom mázsa romba döntse Budapestet. Egy Eperjes mellett fekvő szabadalmazott gyárból hozták ide külön-vonaton, hogy innen a fumei pokolgyárba szállítsák, torpedók készítésére. A huszonhat láda azonban (a tovább-szállítási engedély kése delmei miatt) lemaradt a déli vonatról s most már csak augusztus 5-dikén viszik el. A polgármester és a főkapitány addig valamelyik katonai raktárba szeretnék volna elhelyezni, de a parancsnokság nem fogadta el. Kivitték tehát a krisztinavárosi temető mellé, szabad ég alá, leteríték ázhatlan takarókkal s folyvást őrzik.

\* \* (Ne bántsá a magyart!) B—y huszárszázados, nejjével együtt közelébb Genfben időzött s a „Posta“ fogadóban a társas ebédnél hallania kellett, hogy egy oláh bojár mind szidja a magyart, e „gögös, brutális, gyáva“ fajt. A kapitány



oda lépett hozzája. „Megtiltom önnek, hogy így szidjon egy nemzetet.“ — „S ki ön, hogy ily parancsokat osztogat?“ — „Valaki, a ki önt feleletre vonja ez arczátlanságért.“ — Egy szomszéd falu lett a találkozó hely. A bojár fekszik a sebben melyet arczán és homlokán kapott; a kapitány pedig fiatal nejével tovább utazott, francia földre.

\*(Amerikai völegény.) Házasodni jött haza Faragó Kázmér, ki pestmegyei születésű Szent-Benedekről s most long-woodi ültetvényes Floridában. A mult napokban az alispáni hivatalnál jelenté be, hogy nőül veszi Bernolák Mária kisasszonyt, egy dunavecsei földbirtokos leányát, s a háromszori kihirdetés alóli fölmentést kérte. Meg is kapta s a dunavecsei református lelkész esketi meg őket. A völegény szőke, csinos, sugár férfi.

\*(Az Athenaeum újabb kiadásai.) Az „Athenaeum“ kiadásában számos nagybecsű könyv jelent meg. Első helyen említjük fel ezek között Jókai nagy új regényét. Címe: „Egy az Isten“ — hat kötet, ára 6 frt. — Továbbá megjelentek az „Athenaeum“ kiadásában a következő új regények: Brohl Samu és társa, írta Cherbuliez, fordította U. Pona, ára 1 frt 40 kr. — Chamberlain ezredes, írta Malot Hector, fordította Sasvári Á.; ára 1 frt 40 kr. — „A két végzet“ írta Collins Wilkie, angolból Mudrony Pál, ára 1 frt 60 kr.

\*(Halálozások.) E hét folytán meghaltak: Luczenbacher János, fővárosi polgár, 61 éves korában. — Igmándy Sándor, 68 éves korában, Kaposvárott. — Szécsényi Károly, 51 éves korában, Bánóczon. — Perczel Mórné, született Sárközy Julia, Bonyhádon. — Bihary Ferencz, régi katona, 96 éves korában, Nagyváradon. — Omazta Elek, ügyvéd 30 éves korában, B.-Csabán. — Horváth Géza, 38 éves korában, Nagy-Fődémesen. — Simai Domokosné, Kolozsvárott. — Szegedy Mihály, 76 éves korában, Jakabházán. Béke hamvaikra!

## Divattudósítás.

Egyike a legfontosabb kérdéseknek a divatvilágban ez idő szerint az utazóruháké. Az izlés e téren is sokféle. Vannak, a kik az utazóruhát csinosnak, diszesnek, tetszetősnek óhajtják, könnyű nyári cashemirből vagy valami divatos új nevű és új szövésű kelméből, ugyanolyan színű csipkével díszítve, vagy himzéssel, fonással borítva, míg mások utazás közben mindenek felett egyszerűek kívánnak lenni, mindig szem előtt tartva a czélszerűséget, a gyakorlatiasságot. Ilyen gyakorlati irányt követnek az angol nők, és mert sokat és gyakran utaznak, ők tesznek e tekintetben legjobb tapasztalatokat. A legtöbb angol hölgy utazó öltönye versenyezhetne a quäkerek egyszerűségével, semmi dísz, semmi sallang nem látható rajta, legfőlebb néhány sor selyemtűzés, ez az egész. Nagyon czélszerű, hogy a szoknya rövid, hire sincs az uszálynak, kerekre el van vágva, mint évekkel ezelőtt viseltük, csak a felső ruha lehetőleg hosszú, két oldalt, vagy hátul könnyedén felhuzva. A vértés derekat kényelmes paletót takarja el, mely egészen a férfiak szabására készül, elől, és a hol csak kell, nagy fekete gombokkal díszítve. Szövetül többnyire sűrű cheviot, tartán vétetik, keskeny csikkokkal, melyek lehetnek sötétkékek, zöldek, feketék, vagy barnák is. Ezen kissé férfias jellegű öltözékhez tartozó kalap is egészen egyszerű; rögtön fel lehet ismerni rajta, hogy kész daczolni, és diadalmasan daczolni az utazás és idő változataival: a forró napsugarakkal szintugy, mint a szél himbálásával, vagy az eső vizes ellenségeskedéseivel. Azért hire sincs az e fajta kalapokon a fátyoloknak, a himbáló tollaknak, a gyöngye természetű virágoknak, hanem az egész kalap komoly és sötét, gesztenyebarna vagy fekete, sűrű, nehéz gace-zal körülfogva, mely a bal oldalon csokrot képez, a melyből a kis fekete madár szárny kiemelkedik. Változatosság okáért azonban egy barna utazó kalapot mégis igen előnyösen lehetne barna, nehéz grosgrain szalaggal díszíteni, e mellé azonban fehér és vörös bogycsokból és barna levelekből álló füzért hajlítani, ez a színekre és az összeállításra nézve egy-

aránt idő szerinti díszítés volna. Mert bizony ki kell mondanom, hogy a legújabb divat nem csak kalapok díszítéséül, hanem még a ruhákra is a virágok mellé — gyümölcsöket is alkalmaz. Öszinteségemnél fogva nem ujonghatok a divat ez ötletén sem, és azért szeretném csakis ötletnek, rövid ideig tartó szeszélynek tartani az egészet. habár a virágcsinálók olyan természetesen igyekeznek visszaadni a gyümölcsök és zöldek színét, himporát, alakját, üdeségét, hogy valódi kis mesterművekké lesznek még a kis sárgarépa csomók, a kis hónapos retkek, a fehér spárgák, zöld és lila színben oda lehelt fejcskéikkel, vagy a cseresznye, szőlő, ribizke, a kis zöld és sárga narancsok, a sokféle szilva és mindenek felett az — eprek, a melyek „megszólamlásig“ hiven utánoztatnak. A kis epercsokrok, piczi kosárkákban vagy a nélkül, kiváltkép nagy kegyben részesülnek, ámbár még nem jöhettek nagy számmal a divatpiacra és a közönség közé, mert aránylag drágák. Egy egyszerű fehér tüll öltözék, valami nyári mulatságra szánva, volt telides teli eper csokrokkal díszítve, a melyek zöld levelekből, szép fehér virágból, vörös érett és zöldes éretlen eprekből összeállítva, — és e különben igénytelen díszítés mégis felette költségesé tette az „egyszerű“ ruhát.

## Számrejtvény.

Sz. Emmitől.

2. 3. 4. 1. Add érte éltedet, ha kell.
8. 10. 6. Csak három betűből állok, de ölni is tudok.
10. 13. 14. 13. A jó s nemesben itt állj mindig helyt.
6. 7. 11. 9. 12. 8. Isten alkotásának fogalma.
9. 1. 13. Van-e szebb a magyarnál?
16. 5. 15. 1. Barátságos magyar város.
12. 6. 7. 13. 7. Egy olasz tartomány és sok magyar hölgy neve.
2. 5. 13. 3. 13. Örömmel bánatnak egyaránt véget vet.
- 1—16. Elhunyt költőnk szép mondása,  
Minden magyar hitvallása.

Megfejtési határidő: augusztus hó 15-dike.

A f. é. 25-dik számban közölt rejtvény értelme:

Deák Ferencz sirhalma.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Csató Gabriella, Kun Margit, Vajda Luiza, Nimcsics Lóra, Hosszu Elekes Matild, Tóth Bertalanné, Magyar Matild és Felici, Speczián Gusztávné, Korenagh Serk Hermin, Báthory Sigray Istvánné, Györfly Karolin, Hell Eugénia, Ferencsevicz Teréz, Jánossy Lajosné, Tóth Aranka, Lakatos Zsuzsika, Bohus Gyuláné, Csefalvay Rezsóné, Bódogné Róza, Abonyi Jánosné, Eckert Karnász Mariska, Dzsinih Pencz Mária, Haintz Mari, Mednyánszky Mari és Erzsi, Tahy Fehérváry Kornélia, Tamás Ida és Izabella, Nagy Andrásné, Novák Kamilla, Jókuthy Malvin, Egry Karolin, Mátyus Iza, Hambalek Gizella, Palits Mari, Szunyogh Janka, Mehrwerth Anna, Szücs Klára, Marossy Etelka és Izabella, Balogh Róza, Gedeon Gáspárné, Gyurikovics Béláné, Stresznay Hermin, Bányay Ilka, Fülöp Julia, özv. Gyurkovics Béláné, Fuxhoffer Vincze, Sümeghy Ilona, Tahy Jenóné, Reindl Fodor Irma, Molnár Izabella, Palits Tekla, Hutiray Jánosná, Nagy Kálmánné, Szilágyi Anna, Kutséra Olga, Naményi Aranka, Pál Luiza és Irma, Tóth Bodó Eliz, Szent-Miklós Hermin, Havasy Irén, Temesváry Erzsébet, Fajka Nina, Olcsvary Antalné, Sipos Endréné, Hosszfulasy Malvin.

## Tartalom.

Zichy Mihály, (arczképpel.) — A mult idő . . . Majthényi Flórától. — Por és hamu, Vértesi Arnoldtól. — A virágok könyvéből, (Karr Alfonz.) — Pik, Szokoly Viktortól. — Egy hét története. — A háboru. — Apróságok. — Budapesti hírvivő. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Zichy Mihály arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



30-dik szám.

Julius 29-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

## KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SANDORNÁL

Országút 39. sz.



# H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -			
							kelte	nyugta		
						óra perc		óra perc		
Jul.	29	Vasárnap	G 10 Mátha sz.	G 9 Vilmos	17 B 2 Jácint	19	4 34	7 38		
	30	Hétfő	Ab. és Szenn.	Juda	18 Sisoas	20	4 35	7 36		
	31	Kedd	Loyolai Ignác	Ignác	19 Makrin	21	4 36	7 35		
Aug.	1	Szerda	Vasas sz. Péter	Gertrud	20 Illés	22 Mártha	4 39	7 34	☉	
	2	Csütörtök	Portiuncula	Gusztáv	21 Simon Judás	23 Nikolája	4 39	7 32		
	3	Péntek	István felt.	Lidia	22 Mária Magdolna	24	4 41	7 30		
	5	Szombat	Domokos r.	Domokos	23 Trophim	25 Sab. Reach.	4 42	7 29		

## V i d é k i t á r c z a.

**Belényes** július 18-dikán 1877. Tisztelt Szerkesztőnő! E hó 15-dikén egy megható, örvendetes ünnepélynek voltunk szemtanúi. Ekkor tüzetett föl belényesi szolgabíró Beliczey Sándor ur mellére a koronás arany érdem-kereszt, a közbiztonság érdekében tanusított önfeláldozó jeles tetteiért. A belényesi városház zsufozásig megtelt nagytermében, a város s vidéke ismeretes nagy számu intelligenciájának teljes részvéte mellett, megyénk főispánja báró Döry József ur nyitá meg az ünnepélyt, rámutatva a jeles polgári erényre, mely az összejövetelre okot adott; felemlítve a magas kitüntetést, melybe az ünnepély hőse részesítettett, — annak emberbaráti érdelemről dobogó keblére feltüzé a kitüntetés jelvényét. Meghatottan mondott köszönetet a magas kitüntetésért a jeles férfin; ki ismeretes — férfias bátorsággal elkövetett tettein kívül, — hivatali erélye, művelt, előzékeny modora által, városunk s vidéki minden jó érzelmű lakosainak igazi becsülését, elismerését rövid itteni hivataloskodása alatt is teljes mértékben kiérdemelte.

Majd a város s vidéke ősi lakosainak nevében Hajdu Miklós mondott alkalmi beszédet, melyben éltette először a koronás királyt, éltette másodszer megyénk két legelső vezér férfiát, a fő és alispán urakat, éltette végre az ünnepély hőseit. Az ünnepélyt diszebéd követte, a kitüntetettnek házánál, hol derült kedély közt sikerült felköszöntések mondatnak az ünnepély hősére és családjára, a kormányelnökre, a szeretett fő és alispán urakra.

E hó 16-dikán tartatott meg Csávásy Amália helybeli leánynevelőintézetében, jó eredménnyel, a növendékek közvizsgálója. Belényesben egy kellő szakavatottsággal vezetett nevelőintézetnek szép jövő jósolható.

H. M.

**Csepreg** mezővárosban az odavaló áldozatrakész plébános, Frank József kezdeményezéséből leánytanintézetet alapítottak föl, melyet apácák kezeire biznak. Az intézet alapítókéhez járultak: Zalka János, győri püspök 500 frttal, Jankovics Gyula gróf 2000 frttal, Jankovics Aloizia grófnő 100 frttal, Márkovics Eleonora urnő 2000 frttal, Márkovics István 1000 frttal, Márkovics Sándor 500 frttal, Frank József plébános 3000 frttal.

**Somoqymegyében** Sörnyén Somssich Andor urnál egy 100 éves aloe látható, melyet Somssich Miklós hozott, és a család legidősb tagja is ugy emlékszik, hogy mindedig egyforma nagyságban volt. Mint minden évben, ugy ebben is a melegházból kivitték a kertbe s öt hét előtt észrevették, hogy a nevezett növény közepéből egy hajtás nő ki, mely 5 hét óta 2 ölnél magasabbra és kar vastagságyira nőtt. Felül

1—1 lábnyi távolságban oldalhajtások nőnek ki, melyeknek száma eddig 12-re szaporodott. Ezen oldalhajtások hosszúsága mintegy 1½ láb és hegyükön nagy csokor formára számos bimbó ül s 3 hét múlva e bimbók virágozni fognak. Ezen 100 éves aloe ritka és nagyszerű példány, melyet megtekinteni a nevezett tulajdonos mindenkinek szívesen megenged.

**Az esztergomi** primási könyvtárról nem sokat hall a közönség. Pedig olyan szellemi kincstárról van szó, mikor róla beszélnek, miről nemcsak hazánk, de akármilyen művelt nemzet nagy érdeklődéssel szólana. Maga a diszes könyvtár 50—90.000 kötetből áll s ha a főváros könyvtáraiban valahol, az esztergomiban bizonyára dusan van képviselve a középkori irodalom minden irányu terméke. A könyvtárt már három év óta elismerésre méltó buzgalommal rendezik, és bár a könyvtárnok egymaga a legpontosabb hivatalnok szorgalmával dolgozik az óriási munkán, nagy idő telik bele, mikor teljes önérettel elmondhatja: bevégeztem. A kettős példányok száma 10,000 kötetre megy. Ezekről a káptalan van hivatva gondoskodni, jelenleg Knauz Nándor felügyelete alá kerültek.

**A n.-váradí** táviró-hivatalban, mint sok egyéb helyen is, nők vannak alkalmazva a távirásra. A napokban e nők egyike épen egy távirat átvételével foglalkozott, midőn hirtelen fölsikoltva, ezen szóval „tehát ő meghalt!“ lerogyott. Társai azonnal segélyére siettek, s az öntudatlan hölgyet karjaikon emelték ki egy másik szobába. Sokáig nem voltak képesek még csak elgondolni sem, hogy mi lelhetett, míg végre a főnöknek eszébe jutott, hogy a hölgy által fölvetett sürgönyt megnézze. Ez aztán megmagyarázott mindent. Szülőföldjéről távirták neki, hogy nővére néhány órával előbb elhunyt. E szomorú tudósítás hatott reá oly erővel, hogy gyöngéd lelke azt el nem bírhatta rázkódás nélkül. Barátnőinek elvégre sikerült gondos ápolás után eszméletre hozni. Most már veszélyen kívül van.

## Különfélék.

\* \* \* ( 1 *Tegethoff-emléket*) Pólában, mint már említők, e hó 20-dikán leplezték le épen az 1866-diki lissai tengeri ütközet évfordulóján. A szobor német nyelven a következő feliratot viseli: „Tegethoff Vilmos altengernagynak Ferencz József 1877. Vitézül harczolva Helgolandnál, dicsően győzve Lissánál, halhatatlan hirt szerzett magának és az osztrák tengerésznek.“ A jelen volt veterán tengerészek közt hasonló feliratu bronz-érmek osztottak szét.



# BECK JAKAB

Budapest hatváni- és ujjvilág-utca sarkán  
 kész fehérneműek, vásznak,  
 asztali készletek és függönyök  
 gyári raktárában,  
 kaphatók:

Szines férfi ingek, 1.50, 1.60, Oxford ing 2 frt, két kü-  
 lön gallérral 2.50.  
 Fehér férfi ingek, 1.20, 1.60, 2 frt, himzetek 2, 2.50,  
 3 frt, vászonból 2.50, 3 frt, rumburgi 3.50, 4 frt.  
 Férfi kutyák, magyar vagy német szabású 1 frt, szállásai  
 vászonból 1.20, 1.40, Krea 1.5, 1.60, rumburgi 2, 2.25.  
 Női ingek Chiffonból 1 frt, himzetek 1.50, 2, 2.50, vá-  
 szonból 1.50, 1.60, kivarrítottak 2.50, himzetek 3, 4, 4, frt.  
 Haloköntösök, díszes 1.20, himzetek 1.50, 2, 2.50, 3,  
 4 frt, irdas barketből 1.20, 1.50, piquet barket 2,  
 2 frt 50.  
 Alsó szoknyák, fodor díszes 2, 2.50, himzett 3, 3.50,  
 4, 5 frt, irdas barketből 2, 2.50, piquet barketből  
 2.50, 3 frt.  
 Sárszoknyák 2, 2.50, fekete Moiréből 3, 3.50, 4 frt. Téli  
 nemese alsó szoknya púros és szürkés 3.50, 4 frt 50 kr.  
 Női lábraválók 1, 1.20, 1.50, himzetek 2, 2.50, irdas  
 barketből 1.20, 1.40, piquet barketből 1.50, 1.80.  
 Franczia fűzők 80 kr. 1.1.20, dupla finom fajtá 2, 2.50,  
 legfinomabb 3 frt.  
 Fehérneműk ujonszültött gyermekeknek, ingecs-  
 kék 45, 60 kr., 1 frt, vászonból 90 kr. 1, 1.50.  
 Hosszu párnák 1.50, fodros 1.60, 2.20, finom 3, 3.50,  
 himzetek 4, 4.50, 5 frt, vattázott párna betét 2 frt.  
 Pelenkák vászonból, tucaja 4, 4.50, 5 frt, flanel 40,  
 gummi 50 kr. darabja.  
 Réklék horogoltak 45 kr., főkötő 15 kr., kötött kézele-  
 tek 1, 1.50, pipacs takarók, szakkálkák és fűzők.  
 Menyasszonyi hozományok 200 frittől 1500 frittig  
 kaphatók.  
 Agyneműk, Chiffon vánkós 1 frt, ezakkos 1.20, fedor és  
 egyéb díszszel 2 frt.  
 Paplanlepedők Chiffonból, sima 2.50, fodros és kocska  
 kivarrással 4 és 5 frt.  
 Vaszon párnák, díszes 2.50, himzetek 4, 5, 6, 7, frt,  
 vaszon paplan lepedők sima 3.50, díszes 5, himzet-  
 tek 10, 12, 15, 18 frt.  
 Alsó lepedők vászonból 1.80, varrás nélküli 2.50, 3 frt.  
 Vattázott paplanok, kartonból 3 frt, cachemirből 5, 6  
 frt, selyemből 15, 18, Noblesz selyemből 22 frt.  
 Csipke függöny keleme 7/4, széles, röfe 35, 40, 50 és 60  
 kr., pária egy ablakra 3, 4, 6—10 fittig.  
 Kész fehérneműk fluk és leányok számára min-  
 den nagy-számú és áron.  
 Legjobb szahasu Pique- és vaszon-gyermekek ru-  
 hácskák 2.50, 3, 3.50, hordó-köpenyek 5, 6, 8 frt.  
 Pontosan eszközöltetnek.  
 Kűldemények utánvételre.  
 Függönyök tisztítási ára párjéért 50 kr.

Oly árucikkre megrendelésekre nézve, melyek ne-  
 tán tisztában kaphatók nem voltak, — ezívesen a be-  
 vásárlandó gyári áron eszközöltetnek.

## Nyilatkozat.

Alulírottaknak van szerencsájök a nagyérdemü kö-  
 zönséget és tisztelt vevöket értesíteni, miszerint ifj. Mös-  
 mer József ur által f. hó 12-én Wetzler Pál uron, czégünk  
 társtulajdonosán, tisztán kenyérrigység miatt elkövetett  
 merénylet felöl a tktts fenyítötörvényszéknek immár jelen-  
 tést tettünk. Ezen alkalmat fölhasználva, köszönetünket fe-  
 jezzük ki a tisztelt budapesti közönségnek irántunk tanusi-  
 tott részvétölkért és ezen esemény helyes megítéléséért, biz-  
 tosítván, miszerint mi, miután czégünk mindig becsülettel  
 működvén, s aljas üzletirigységből eredö érzelmeket nem  
 ismervén, ezen, ifj. Mösmer József ur által rajtunk elkö-  
 vetett, minden alapot nélkülözö brutalitásra előkészülve  
 nem voltunk, még kevésbbé pedig azt magunkon tapadni  
 hagyni nem fogjuk.

Mély tisztelettel

## Wetzler és Lobmayer

vászonkereskedök

Budapest, koronaherczeg-utca.

## H I R D E T É S E K.

### FOGORVOS.

Dr. ÁRKÖVY J.

Orvos- és sebész-tudor, fogászmester.

(Londonban képzett foglómö)

Lakása: väcl-utca 21. a „Nagy Kristóf” átel-  
 lenben.

### A nyári idényre

ajánlja

Hatvani utcában és magyar utczával  
 szemben levö

uri, fi- és gyermek

ruhara kár

elegáns és olesö öltözeteket

Brünni gyapotszövekekböl a legoesebb ár mellett  
 és pedig:

Szövet öltönyök	16 forinttól
Salon öltönyök	25 "
Nadrágok	5 "
Felöltö (Überzieher)	12 "

Fia- és gyermek öltözetek 2—14 évig szövet, lászter, és vi-  
 szonból nagy választékban kapható.

Megrendelések 24 óra alatt eszközöltetnek. A l. körön-  
 ség becses bizalmiért eszedzik

Leitersdorfer D Fia.

\*(Gerster Eteklát) nagy kitüntetés érte Londonban.  
 Már említettük, hogy a magyar művésznö nemrég az angol ki-  
 rálynö magánkörében énekelt; az alkalommal a királynö igen  
 szeretetreméltóan társalgott az énekesnövvel, ki a királynö ké-  
 relmére följegyezte nevét, az énekelt zenedarabokat és a datu-  
 mot a királynö magánalbumába, a földi hatalmasságok, Eu-  
 rópa élő és meghalt uralkodóinak emlékezeke közé.

\*(Mozart-adoma.) Mozart, ki pedig maga is mint eszo-  
 dagyermek kezdte meg pályáját, határozott ellenszenvvel vi-  
 seltetett a kiskoru lángelmék iránt. Egyszer egy ily korán  
 érett fiu produkálta előtte magát a zongorán. A nagy zene-  
 szerzö hallgatta s olykor-olykor nem titkolhatva el türelmet-  
 lenségét, így szölt az ifju virtuözhoz: „Önben van tehetség;  
 tanuljon, dolgozzék s még sokra viheti.“ — „Ah, de én nagyon  
 szeretnék komponálni, — mondá a gyerek, — ugyan mondja  
 meg, mester, hogyan kell ahhoz hozzá fogni.“ „Elöször is  
 nagyon sokat kell tanulnia, aztán még egy kicsit nőnie, s ha  
 idösebb lett, akkor lesz majd itt az ideje, hogy zeneköltésre  
 gondoljon.“ „De hiszen ön már tizenhárom éves korában kom-  
 ponált!“ — mondá a gyermek. — „Az igaz! — viszonzá a  
 mester, csakbogy én nem is kérdeztem senkitöl, hogy csináljam.“

\*(Hogy vásárol a muszka?) Egy csapat kozák bement  
 egy boltba és egy pud (1/4 mázsa) szalonnát kért. „Mi az ára?“  
 — „Két imperiál.“ — „Na hát vágd le!“ Miután a görög le-  
 vágta, a kozák hóna alá vette a rengeteg darab szalonnát, de  
 úgy, hogy két harmada hátul esett, ö pedig egyre alkudott a  
 göröggel más tárgyakra; ez alatt társai vagdalták a hátul álló  
 szalonnát kedvökre, s midön alig fele maradt meg, akkor azt  
 mondja a kozák: „Mérd meg még ezt a szalonnát, ha egy pud,

hát kifizetem.“ Dehogy volt már egy pud! nem lett az 10 font  
 sem, és így a görög mint esaló ki is kapott, a szalonna pedig  
 ingyenbe ment.

## Megbizások tára.

Alvinczre Sz. I. urnönek: Junius végeig be volt  
 küldve 6 trt 20 kr.

Ungvárra B. M. B. urnönek: Magánlevélben feleltem.  
 T. Tótfaluba D. H. K. urnak: El van küldve.

Faddra H. I. urhölgynek: Akkor bizonyára nem vettem.  
 Siklóstra T. Z. L. urnak: Kérem, sziveskedjék azt al-  
 kalmilag vissza küldeni. A többire nézve már intézkedtem.

N. Károlyba Sz. M. urhölgynek: El van küldve mind  
 a kettö.

Derecskére H. J. urnönek: Az egyik már idejét  
 multa volt.

Tót-Komlóstra Z. Gy. urnönek: Köszönettel vettem.  
 Debreczenbe M. K. urhölgynek: El van küldve.

Bajára K. J. urnönek: A legszivesebben megküldtem.  
 Szegszárdra O. F. urhölgynek: Nem csak azért nem  
 tanácslom, mert már nincs divatban, hanem mert czélszerűtlen  
 és föleg azért nem, mert nem szép. Hirtelen felkapták, az  
 igaz, de ép olyan hirtelen el is dobták megint.

Szatmárra J. F. urnak: Igaza van, rendben van.

Egerbe M. S. urnönek: El van küldve. A második  
 félelv hat kötet könyv mint máskor úgy az idén is, november  
 elején fog szétküldetni. A régi 12 kötetre nem vettem meg-  
 rendelését.



# Török József gyógyszerháza, király-utca 7. sz.

## Glycerin-Crème

a legjobb bőr- és arcztisztító-szer.

Több év óta hatályos szernek bizonyult szeplő, napsütés, folt, bőrbaj és kelések ellen. Ez egy igen sikerült egyesítése a legártatlanabb szerekeknek, melyek a bőrt nemcsak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalsági frissességét tartják fenn. A folyékony glycerin-crème eltér az eddig közönségesen használt glycerin-illatszerektől, melyek a glycerin-en kívül semminemű hatályos részeket nem tartalmaznak. Egy üveg ára 1 frt. 20 kr.

### Legfinomabb glycern-szappan

glycerin és illatos növényekből, kitűnően tisztít és élénkíti a bőrt, és a finom pipereszappan minden kívánt előnyeivel bír. Ára 35 krajczár.

### Párisi hölgypor (legfinomabb Poudre de riz)

a bőrnek a leggyöngédebb fehér szint adja, és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknél úgy férfiaknál is, borotválás után. nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 50 krajczár és 1 frt.

### Kézmosópor.

mandulaszappan és spermacetből készítve, a legártatlanabb arc- és kézbőrtisztító szer. Egy doboz 50 kr.

Amerikai kautsuk-tyukszemgyűrűk és essentia, ára 60 kr.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapesten, király-utca 7. szám.

## Angol és francia illatszerek.

### Ylang-Ylang. 1 frt. 50 kr.

Ess-Bouquet ára kisebb üveg 2 frt, nagyobb 4 frt. Springflowers 2 frt, Jokey-Club 2 frt, Huile philocome de la société hygiénique 1 frt 50 kr. Eau Athenienne 1 frt 50 kr. Eau de Cologne legfinomabb valódi J. M. Farina 1 frt, kisebb üveg 50 kr. Vinaigre de Bully 1 frt 50 kr, Savonde Thridace Violettlől Párisban 1 frt. Illatos szájgyöngyök (cachou aromatisé) 60 kr. Eau dentifrice du Dr. Henocque 2 frt.

### Cs. kir. szabadalmazott

## egyetemes emésztőpor Dr. Gölistől.

Eddig még utól nem éretett hatására nézve az emésztés és vértisztítás terén, s a test táplálására és erősítésére nézve. Ez által naponként kétszeri és sokáig folytatott használata mellett valódi gyógyszerre válik számos, még makacs betegségben is, mint p. o. emésztési gyengeség, mell-égés, a gyomor túlterhelése, a belek petyhüdtsége, ideggyengeség, mindennemű aranyeres bajok, görvéne, g uga, sápadtság, sárgaságban, valamennyi idült bőrbaj-, rák, időszakos főfájások, férgek és köves betegségek, tulnyálkásodásban, stb. Ez az egyetlen és gyökeres szer a megrögzött köszvény és mellbajban (tuberculose.) Ásványvíz gyógyászatnál, úgy azelőtt, mint annak használata alatt, valamint utólagosan gyógyszerül is kitűnő szolgálatot tesz.

Egy nagy skatulya ára: 1.26 kr. Egy kis skatulya 84 kr.

Főraktár Budapesten, Török József gyógyszerész urnál.



A hamisítástól megmenekülésre figyelmeztetnek mindenkit, hogy a valódi egyetemes emésztőpor Dr. Gölis pecsétjével van elzárva, s minden skatulya a védbéllyel s kívülről ily címmel van elzárva:



K. k. concess. Univ.-Speisen Pulver des dr. Gölis in Wien.  
Főszállítóhely: Bécsben, Stefansplatz 6. (Zwettlhof.)

## Párisi pecsétisztító.

Kitűnő jóságú szer, melylyel néhány percz alatt mindennemű zsír-, olaj-, szurok-, faggyu-, vaj-, kocsikenő-, olajos festék-, hajkenő- és izzadság által bármily kelmeben, a ruhában, selyemszallagban, bársonyban, keztüben, búterokban, szobakárpitokban, acélmetszetekben okozott pecsétet ki lehet tisztítani. Ára egy üvegnek 1 frt.

**Stájer növénynedv,** mell- és tüdőbetegnek számára. Egy üveg 88 kr.

**Engelhofer izom- és ideg-essenciája,** egy üveg ára 1 frt.

**Dr. Kronpholz gyomor-liqueur,** egy üveg ára 50 kr.

**Dr. Braun stomaticon (szájvize),** egy üveg ára 88 kr.

**Purgleitner alvilsavas mésszörpje** tüdőbetegségek ellen.  
Egy üveg ára 1 frt.

Minden igazi és legjobb minőségben kapható:

Budapesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, király-utca 7. sz.

## SALICYLSAV-KÉSZÍTMÉNYEK,

pipere-czikkek.

Kielhauser H. okl. gyógyszerésztől és illatszergyárostól Grácban.

A Salicyl-sav a drezdai dr. Heyden vegytani laboratóriumából, azon felette kedvező eredmények után, melyeket a dr. Kolbe, dr. Neubauer, dr. Wagner stb. tanár urak kísérletei előidéztek, már világbirt vivot ki magának mint erjedést és rothadást akadályozó anyag, és nem csak fényesen érvényesül mindennemű belső bajok ellen, hanem célirányos összetételben még fölülmulthatlan óvszer a bőrre, hajra és fogakra nézve, Anticeptikus hatása különösen rendkívüli; megakadályozza a sérült szervek rothadását, s ezzel együtt eltűnik az azzal járó kellemetlen szag is.

Salicyl-toilette-szappan . . . . .	darabja	ára	50 kr.
Salicyl-toilette-víz . . . . .	"	"	70 "
Salicyl-fogpor . . . . .	"	"	50 "
Salicyl-fogpép . . . . .	"	"	60 "
Salicyl-szájvíz . . . . .	"	"	60 "
Salicyl-hajkenőcs . . . . .	"	"	50 "
Salicyl-hintőpor (lábak izzadása ellen)	"	"	50 "

Főraktár Magyarországra nézve: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapesten, király-utca 7. sz.

## Minden régi köhögés ellen,

mellfájdalmak, sok évi rekedtség, torokbajok, s tüdő nyálkásodása ellen s több orvos által megpróbat

## fehér mellszörp,

oly gyógyszer, mely még soha sem használtatott a legkielégítőbb eredmény előidézése nélkül. Ezen szörp már az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, sőt a görcsös- és hők-hurutnál elősegíti a nyulás és megrekedő nyálka kiköhögését, azonnal enyhíti a gége ingerlékenységét és rövid idő alatt eltávolít minden, ha még oly heves, sőt magát a legveszélyesebb szárazbetegségi köhögést, és a verhányást is.

Ára: 1 egész üveg 3.60, 1/2 üveg 1.80, 1/4 üveg 90 kr.

Mayer G. A. W. Breslauban.

Főraktár Budapesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utca 7. sz.

## Valódi Kaukaszféle poloska irtó szer.

A legbiztosabb szer a poloska ellen, az egész sereget egyszerre és mindenkorra elpusztítja.

Ára: 35 kr. 70 kr.

## Feytona.

A híres amerikai szer fogfájás ellen, használás után rögtön hat.

Ára 50 kr. o. é.

## Római Hajbalzsam,

mentvén izzadság zsír és korpetól a fejbőrt megszabadítja, erősíti a hajgyökeret és hajkihullást meggátolja.

Ára: 80 kr.

## Bojtorjángyökér- olaj.

Erős hajnövelés előidézéséül.

Ára: 40 kr.

## Féreg irtó szer.

Mindennemű féreg irtására,

Kis doboz 25 kr. — Nagy doboz 50 kr.

## Francia

## hajfestő folyadék

(Chromatique Parisien),

melylyel akár miféle színű hajat tetszés szerint és tartósan feketére, barnára vagy szőkére festhetni, legfőleg 10 percz alatt; hatása olyannyira ismeretes, hogy további dicséretre nem szorul.

Ára 2 forint.

A hozzá való eszközök, úgy mint két kefe és két csésze 50 kr.

Főraktár:

Budapesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utca 7. szám.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)  
Évnyegyedre 3 frt., — félévre 6 frt.  
egész évre 12 frt.  
Könyvesomagolási díj félévenként  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**  
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.  
**Hirdetések díja:**  
Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**30. SZ.**  
Július 29-dikén.  
1877.

**Havonkénti színezett  
divatképpel,**  
minden szükséges himzetrájzokkal.  
Évenként  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezettséget foglal  
magában a lap irányában.

## Egyunalmas fickó.

— Elbeszélés. —

Mikszáth Kálmántól.

Lamiel ur egy nagy nyomdai üzletben volt alkalmazva, nem eléggé körvonalozott minőségben. Számos apró teendői közül, mikhez az ide-oda futkározás is számított, leginkább domborodnak ki a hírlapoknak czimszalagokali ellátása, a könyv- és nyomtatvány küldemények becsomagolása s több efféle kevesebb szakértelmet kívánó foglalatosság. Ha meggondoljuk, hogy havi fizetésül a mi pénzünk szerint csak 30 frtot huzott, a kellő öszhangzat legkevésbé sem volt megzavarva a teljesített munka és annak díjazása közt.

Különben Lamiel Eduárd ur mint aféle szegény ördög kevés igénynyel birt: hónapos ágyat bérelt havonként négy forintért, egy king street-i hentesnél kosztot 18 forintért London egyik külvárosában; ha hozzá tesszük még, hogy reggelje havonként három forintba került a „Fehér szerecsenhez” czimzett kávémérésben, s hogy ruhát csak minden két esztendőben vásárolt egy Charlotte street-i zsbárusnál, teljes pontossággal van megállapítva, hogy mr. Lamielnek öt forintja maradt mosás, világitás, szivarozás, s több eféle bolondságra.

Ő meg volt elégedve és be tudta osztani jól. Bátor arczzal nézett eléje a hónapok végének, soha sem sinylődött defizitben. Bent a kivatalban szorgalmas, pontos és engedelmes volt, főnöke az öreg Danner et Comp. nem győzte eléggé ismételni, hogy mennyire szereti azt az ördögös fickót: ezt a Lamielt, a ki valóságos lelke ennek az üzletnek. Hanem hát F. Danner et Comp. szeretetének is megvoltak a maga határai, s alkalmasint azt tartotta, hogy az „üzlet lelkének” nem valami nagy szüksége van a testi táplálékra és már öt év óta nem emelte a fizetését. Hiába, a szeretet nemes érzelem, melynek semmi köze a hitvány pénzhez.

De Lamiel urat ez nem zavarta meg. Valami ismeretlen,

homályos fogalom volt a 40 forintos havi fizetés, melynek a gondolatára is fázott. Nem bírta elképzelni, mit csinálna ő azzal a tenger pénzzel? Az első hónapban az igaz, hogy elfogyta némi szükségesek beszerzésére, de a következőkben? Nem, nem, Lamiel ur nem szeretett gondolni azon eshetőségre, hogy valaha rendes kerekvágásából kizavartassék.

És ez a rendes kerekvágás nem volt szánalomraméltó. Mig teszem azt F. Danner és Comp. a maga 10—15 ezer frt jövedelme mellett folytonosan haragos volt és napról napra kiaszottabb, addig Lamiel ur a maga 30 forintjával majd kicsattant az élettől, s mosolygó, vidám, fiatal arcza még a komor üzleti helyiségnek is bizonyos derült színezetet kölcsönzött.

Hogy mind ennek meg kellett változni!

Egy napon Lamiel ur ugyanazon gondosan megkefélt sárga kabátban és ugyanazon fekete harmadévi esőzésekről beszélő kalappal, mik rendes öltözetét képezték, a szokottnál sebesebb léptekkel haladott az üzleti helyiség felé. F. Danner et Comp. éppen kikönyökölt emeleti lakásából az ablakon és csibukozott. Kihuzta óriás nagyságu klepszidráját, melyet a megboldogult „et Comp“-tól örökölt, ki igen tisztességes és derék férfiú vala, mit már az is eléggé bizonyít, hogy összes világi javait kitünő üzlettársára Danner urra hagyta, a miért az aztán hálában örökké megtartotta a Danner et Comp. nevet. Mint említém Danner ur kihuzta óráját, s meghökkenve tapasztalta, hogy vagy az öreg jószág siet egy negyedórával, vagy Lamiel ur jön később egy negyeddél. Oly csodálatos és oly szokatlan esemény volt ez, hogy az egyhanguság és merev üzleti pontosság emberi széllel bélelt ajkát a kedvetlenség bizonyos árnyalatával bigyeszté le. Ezen egyenletlenség az idő és



az üzleti iroda összes gépezetének szokott működési órája közt ép úgy bántotta, mintha a főkönyvben a „soll“ és „haben“ rovat összeillesztése után szembeszökő s megfoghatlan aránytalanság mutatkoznék. Hát még mennyire nőtt csodálkozása, midőn látta, hogy Lamiel ur nem az üzleti helyiség felé tart, hanem egyenesen a lakosztályához vezető fölépcsőnek irányozza lépteit. Ez még szokatlanabb volt. Danner ur elgondolta, hogy ugyan akadhatott-e az európai kontinensen akkora esemény, legyen az akár háboru, akár forradalom, akár börtörökrisis, akár hajótörés, a mi kellően indokolhatná azon páratlan tényt, hogy most egy negyeddél reggeli nyolcz után a Danner et Comp. üzleti irodájában a negyedik asztalnál az utolsó segéd nem ül a maga helyén. Nem, bizonyára nem, ezen váratlan, rendkívüli eseményt nem indokolja semmi.

Az ajtón kopogás hallatszék. Danner ur nem mondta, hogy „szabad,“ hanem kétszer ismétlé egymás után:

— Nem indokolja semmi . . . semmi!

A megnyílt ajtón Lamiel lépett be, alázatosan, szerényen, kalapját ott künn hagyva.

— Ön az Lamiel? — kérde Danner ur ridegen, s egy kerevetre ült. — Még egyszer kérdem, ön az Lamiel?

— Azt hiszem igen, — mondá az ifju oly határozatlansággal, mintha azt kérdeznék tőle: „helyesen irta ön fel a küldeményre a czinet?“

— Önnek az irodában kellene ülnie sir. Hogyan lesz ön képes megmagyarázni azon rendkívüli eseményt, hogy itt látom?

Lamiel ur félénken hebegé:

— Egy másik rendkívüli esemény sir, azon helyzetbe hozott, igenis azon helyzetbe hozott . . .

— Milyen helyzetbe sir? Magyarázza ki magát!

— Azon helyzetbe sir, igenis azt hiszem sir, hogy azon helyzetbe hozott, miszerint e czégtől sir, mely tiszteletreméltó nevét öntől kölcsönzi . . .

— És boldogult üzlettársamtól Lamiel. Legyen ön szabatos sir!

— Igenis sir, mely tiszteletreméltó nevét öntől és boldogult üzlettársától mr. Susseytól kölcsönzi, meg kell válnom.

— Hogyan? Ön fel mond nekem. Ez hallatlan sir!

Mr. Danner eltakarta arcát széles tenyerével, másik kezével kikereste hálókabátjából sárga zsebkendőjét és homlokáról letörölte az izzadságcseppeket, miket a hallatlan dollog ripacsos, ránczos bőréből kisajtott.

— Ez hallatlan, — ismétlé. Ön vakmerő Lamiel, ön megbolondult. Mivel tudja ezt indokolni sir?

— Sir, — felelé Lamiel akadozva, — egy esemény egészen fölforgatott; — ha szabad ily erőteljesen kifejeznem magamat. Én kétszázézer fontot örököltem egy ismeretlen párisi rokonomtól.

— Megbolondult? — kiáltá mr. Danner felugorva. Ön félrebeszél sir! alkalmasint kétszáz fontot akart mondani sir?

— Kétszázézer fontot sir, és egy palotát a rue Rivoli-ban. Ön azonnal megért engem, ha hozzáteszem, hogy az örökséget szándékom el is fogadni.

Mr. Dannert irtózatossá köhögési roham fogta el, mi alatt sápadt kiaszott arca kivörösödött, még szürke apró szeméit is vér öntötte el.

— Oh, oh mr. Lamiel. Oh, oh! Tisztelje meg házamat sir azzal, hogy helyet foglal. Oh, oh!

Lamiel leült, s mr. Danner állva maradt.

— Az ördögbe is mr. Lamiel. Nem parancsol ön egy pohár groogot? Vagy egy korty old cherrit? A ménkőbe sir, tehát csakugyan nem mesél ön? Ah ugy, a közjegyzőségi okmány is kezei között van. Hm, hm! Teringette . . . csakugyan van benne valami, ha ön ezentul nem óhajt eddigi állásában megmaradni. Hm . . . hm! Mennyi is? Kétszázézer font . . .

— És egy párisi palota . . .

— Szörnyűség, szörnyűség! — kiáltá mr. Danner. És ez csak úgy magától jön egy szép reggelen . . . Az ember tövisre fekszik és aranyokon ébred. Ön szerencsés ur mr. Lamiel. Ha önnek eszébe jön könyvtárt szerezni sir, ajánlom kiadványaimat . . . Oh mindenesetre, egy ilyen állásu embernek első dolga kell, hogy legyen egy könyvtár beszerzése. Azt hiszem nem mondok sokat, ha elengedhetlen kelléknek nyilvánítom azt. Igen, igen, maradjunk az elengedhetlen szónál, bár e fogalmat jobban fejezné ki a „nélkülözhetlen“ szó. Mit gondol sir?

Mr. Lamiel nem gondolt semmit. Ő nem látszott nagy sulyt fektetni a roppant örökségre. Valódi angolos ügyetlenséggel ült székén, s nem minden aggodalom és félelem nélkül gondolt a jövőre, ha ugyan gondolt valamire. Annyi bizonyos, hogy szokott vidor arcán a komolyság felhői honoltak.

— Lássuk csak sir, hány éves ön?

— Huszonhárom multam január hatodikán.

— Épen elegendő alap arra, hogy ön tizszeres milliomossá válhassék, s tagja lehessen valamely bankárcsoportnak. Önnek elég ideje van tőkét megnöveszteni. Oh sir, az évek, az évek! Azon hitben vagyok, hogy nem tévedek, ha az éveket a szélrohamokhoz hasonlítom, mik a tőkét — e hógomolyokat — meg-megguritják. Minél nagyobb a gomoly, annál több havat szed magára. Ki kell fejeznem sir, hogy a természet telve van hasznos tanácsadásokkal; csak hogy a fiatal évek nagyon melegek sir, nagyon melegek. Ön bizonyára ért engem mr. Lamiel? Szolgálhatok egy kis dry madeirával? Azon nézetben vagyok, — ha nem csalódom, — hogy ördögösen elősegíti az étvágyat, s e mellett legkevésbé sem okoz főfájást, ha csekély quantumban fogyasztatik. Miss Edith lesz oly szives atyja vendégszeretétét tényleg fogadatosítani. Hm, hm! Hogy épen miss Edithre tértünk. Ő sajnálni fogja ön távozását sir.

Mr. Lamiel felemelkedett, s meghajtotta magát.

— Miss Danner jóindulata megindító sir, és megtisztelő is . . .

— És megtisztelő is sir, — ismétlé mr. Danner ünnepélyes hangon. E szerint . . .

— Igen sir e szerint . . .

— Elfogadja ön e csekély gyomorerősítőt.

— Bizonyára mr. Dammer, sőt két kézzel kell azt fogadnom, mert azon megtisztelő alkalomban részesít, hogy miss Dannert adatik megösmernem.

— Oh, oh! ön nem ismeri leányomat sir? Mily esemény! Hogy épen ma kell őt megösmernie évek óta. Mily esemény! Az ördögbe is, mily esemény!

Mr. Dannert itt ismét nagy köhögés fogta el, mialatt arca hasonló lett a vörös rézhez, a minőből az üstök készülnek. Hogy megmaradjunk e hasonlatnál, a vörös réz-üstben zürzavaros gondolatok főttek, rotyogtak. Egy-egy néha habot vetett, s a fölszínre lökte.

(Folytatása köv.)



## Az „Ideális perczek“-ből.

Reviczky Gyulától.

Gyakran jelensz meg álmaimban,  
Hidegen, büszkén, gúnyosan.  
Egy mosolyod, egy jó szavad sincs;  
Könyörgök hozzád s hasztalan!

Jársz, kelsz vidáman, mosolyogva;  
Csak én hozzám maradsz hideg...  
— Én kedvesem, az álmok, végre  
Ellenkezőt jelentenek?...

## Virult a hárs...

(Heine.)

Virult a hárs, dalolt a csalogány,  
A nap vidám mosolylyal néze szét,  
Te csókoltál, öleltél, oh leány!  
S érzém hullámzó kebled lánghevét!

De jött az ősz, a holló károgott,  
Feltűnt a nap boszus kedvetlenül,  
S im, ajkainkról bucsu hangozott  
S hideg bók maradt osztályrészemül.

Sóváry.

## Délvidéki nők.

Meg vagyunk szokva elragadtatással szólni dél tüzes ajku, tüzes szívű hölgyeiről. Általában azt tartjuk róluk, hogy csupa hév, csupa láng, csupa szenvedély, csupa szerelem valamennyi, azt tartjuk róluk, hogy csak lelkesedni, rajongni tudnak, hogy magasztosult lelkű nők, egy szóval, hogy valóban a teremtés remekei. Nem rég egy kötet akadt kezembe, melyben egy német író mondja el élményeit utjáról, s tüzetesen foglalkozik dél hölgyeivel. A német nem rajong a délvidéki nőkért, arról hamar meggyőződtem, — legalább ez az ismertetés egy csep tanúságot sem tesz róla. Ellenkezőleg, a cikkből nagyon kilátszik, hogy írója német, a kire nézve más nő nem létezik, csak a német érzélgős, szenvedélytelen viaszab hölgyek.

Én nem osztom az elfogult ismertető nézetét, ámbár a közvetlen tapasztalat és észlelésből nem merithetek czáfolatot ellene. Az is meglehet, hogy a mit mond a déli nőkről, az nem tulzás, hanem igazság, ámbár én nem akarom elhinni. Annyi bizonyos, hogy ismertetése érdekes, s ennek tulajdonítsa, hogy abban a szerencsében részesül, hogy e lapok művelt izlésű közönsége előtt megjelenhet.

A német író azzal kezdi, hogy egy izben egy igéző szépségű nápolyi nővel sétált a tyrrheni tenger partján. A hold delejes fénynyel árasztá el a várost, a vidéket és a tengert, és a kis fülemülék csodás hangon énekeltek. A német el volt ragadtatva, s fölkiáltott: „mily fölségesek e madarak!“ — A szép nápolyi nő hozzá tette: „oh igen, sülve.“ — Hja, írónk azt mondja, hogy dél hölgyei szakasztott másolatai a paradicsombeli Évának, ez pedig, mint tudva van, nem a rózsák, hanem az alma után nyult. A déli nőknek nagyobb az étvágyuk, mint a szerelmök, (beh goromba ez a német!) Az egész nő egy szép test, melyben szellem nincs, gyönyörű külső, tartalom nélkül; anyagiság egész lényök, s az eszményi szerelemről fo-

galmuk sincs, a retket többre becsülik a rózsánál, a rántott halat az éneklő pacsirtánál.

Nincs sajátosabb lény, — írja utazónk, — mint a délvidéki nő; mintha az isten egy szeszélyes perczében teremtette volna. Hasonlít egy czél, terv, eszme nélkül ide-oda mozgó lényhez, mely sem Vénus, sem Minerva; egy forró, izgató nyári nap hevében létrejött lény, melyet első perczében talán a képzelem ölelt körül, de a mely később minden eszményiségét elveszté, csupán csak az anyagi kecskeknek maradt birto- kában. Méltó gyermeke a délvidék vulkánikus természetjára- sának. Alkotva piros rózsákból és sárga georginákból, könyel- műségből és szenvedélyből, szerelemből és gyűlöletből, olva- dékonyságból és szivtelenségből, nagy óriási hibákból és pa- rányi erényekből, föléltve ezer virággal, melyek illata kábit és kárhozatba dönt.

A délvidéki nő hű kifejezője a népnek, melyhez tartozik. Változékony, ingatag, csapodár, — épen mint az ország, mely- nek alattvalója. Külseje még furcsább; egyesül benne a gö- rög, spanyol, normann, szaraczen, francia és német nőkből egy-egy csipetke. S meg is lehet különböztetni bennök ez idegen nemzetektől vett tulajdonokat: a spanyol szemet, a normandi arcot, a francia füleket, a szaraczen fürtöket, a német állat és görög cselszövényt. A délvidéki nők szépsége, széttagolva, furcsa eredményhez vezet. A részek, azok rende- sen kitünő szépek. Ajkuk piros, eleven, érzéki; hófehér, ra- gyogó fogsor tündöklök ki közüle; szemök sötét mint az éj, és tündöklök, vakit, mint a nap, szemöldjeik teljesek és festőiek, dus, kék-fekete fürtök omolnak a reszketeg gömbölyű vál- lakra, — egy igézet az egész nő, — de csak akkor, ha e szép részleteket elsoroljuk; egymás mellett azok koránt sem kelte- nek ily hatást. Miért?! — mert nincs öszhang e szép részletek közt. Mikor a délvidéki nőt látjuk, akár egy képet látnánk, melynek minden egyes kis részletét más művész festette, te- kintet nélkül arra, hogy e részek egymáshoz illjenek. A dél- vidéki nő szépségében nincs öszhang, nincs szépsészeti fokozat, nincs a részleteknek egymásra hatása, nincs a részek közt egy- öntetőség, hiányzik központjuk, a szem sehol sem talál meg- nyugvást, az érzékre hathatnak, de a lélekre soha.

S nem is tudnak öltözni sem a délvidéki nők, pedig ez az izlés műveltségének ismertető jele. Azt nézik, mi drágább, s magukra veszik, pedig talán nekik a legrosszabbul áll, s összeillesztenek két oly ruhadarabot, a melyet egy jó izlésű nő a viláért föl nem venne egyszerre. S nem csak a paraszt- nőknek nincs izlésük; a legelőkelőbb aristokrata hölgyeknél is hasztalan keresnők azt. Csupa ríktó színek egy keverékben; vörös és lila, sárga és zöld olyan szépen össze férnek az olasz izlésben.

Járásuk hanyag; ha egy délvidéki nőt látunk menni, bajos elhatározni, most kelt-e föl az ágyból, vagy pedig most megy az ágyba. Csak heverni szeretnek, az öltözék által minél kevésbbé feszélyezve. Lábaik — ezt már a német is elismeri, — gyönyörűk, piczinyek, finomak, kedves metszésűek, tánczra termettek, — de csak tánczra. És az olasz nő tudja azt, hogy szép lába van. Kezeik ellen is égbekiáltó bűn lenne becsmér- lő szót emelni. Pompás kis kacsóik vannak, csókra és cziróga- tásra teremtve, — de semmi másra. Ezekkel a szép kis kezek- kel sem főzni, sem varrni, sem kötni nem lehet, s a délvidéki nők nem nagyon erőltetik a lehetetlent.

Írónk így végzi: a déli nő ha magas, akkor rest, mér- téktelen; ha kicsiny, akkor csipkedő kigyó, mérges, és ala- csony szenvedélyekkel van tele. Ha szép, akkor gögös, hetyke,



és kimondhatatlanul kaczer, sok igényű és végre is hűtlen; ha csunya, akkor bigott, visszataszító és ármányos. S komédiás valamennyi. A templomban szent, az utcán angyal, a házban sárkány, a botránkoztatásig kihívó és kaczer, ha az ablaknál ül, a társaságban pedig szarka, mely örökké fecseg.

... Nem követtem tovább e csuf száju touristát; nagyon elfogultan itél s — német. A délvidéki nők egy része lehet lusta, tétlen, hivalkodó, de egy Rafael hazájában minden eszményiségből annyira ki nem vetkezettek, mint a német író állítja, valamint lehetetlen az, hogy a művészetek hazájában a nők szépségében ne lenne öszhang, sem pedig öltözékükben izlés.

## P i k.

(Jellemkép.)

Szokoly Viktortól.

(Folytatás.)

Ha erős azon tudományos meggyőződés, hogy a természetben nincsen ugrás; hogy minden, mit elménk és érzeink felfogni képesek, fokozatos átmenetnek, fokozatos fejlődésnek van alávetve, ezen egymásból folyó átmenetek a kapcsolatnak végnélkül való lánczát képezvén; ha a tapasztalati tudomány kétségbevonhatlan adataiból látom, hogy az embernek nem adatott jog mesgyét vonnia az isten teremtményei közé, kijelölnie azt a határt, a hol végződik az ember és a hol kezdődik az állat; s ha tudom, hogy a legmagasabb és legalacsonyabb értelmi fokon levő embertörzsek közt mind lelki tehetségeiben, mind nyelvük bőségére, vagyis fogalmaik gazdagságára, mind testszervezetük arányaira nézve nagyobb az egymástól való távolság, mint a legalacsonyabb értelmi fokon levő ember és a legtöbb agymennyiséggel bíró állat közt; ha tudva mindezeket, önkénytelenül kérdelem: hol van tehát az emberi lélek véghatára s hol kezdődik az állati pára?

Sokan az emberi arisztokracziát állattestvéreik páriaságával szemben fönnakarják tartani, leghatalmasabb érvül azt mondják: „Helyes! elismerjük, hogy a testszervezetben, értelmi, érzelmi tehetségekben nincs ugrás, hanem csak átmenet; de van mégis az embernek két olyan tulajdona, mely által minden más organikus lénytől különbözik: a beszélő képesség és az erkölcsi érzés.“

Hatalmas érv, megvallom, ha egy Demoszthenest papagálylyal, egy vallásreformátort verébbel hasonlítunk össze. Itt meg van a nagy ugrás, mert az egymásba kapcsolódó lánczolat milliónyi közbeeső szeme kiesett. Tekintsünk azonban ezen érvekbe mélyebben. Mi a beszéd? mi az az erkölcsi érzet?

A beszéd a külbehatások által támadt érzéki fogalmaknak s azután az értékeknek, érzelmeknek, értelmi működésünknek jelek és hangok által való kifejezése. Minél magasabb lélekműveltségi fokon áll az egyén, értelme, érzelmei s érzelmei működése annál számosabb jel és hangváltozat által nyilvánul. Shakespeare s a mi Arany Jánosunk szógazdagságával, a Keanek, Garrickek, Egressy Gáborok arc- és tagjátékával beszélnie nem mindenkinek adatott. De érzelmeit és gondolatait ember és állat egyiránt kifejezi hangok vagy jelek által, s a különbség csupán csak az, mily bőségben? Ugrás itt sincs, csak átmenet: haladás fölfelé a legfejlettebb emberig; és lefelé a szervezetükben is tökélytelenebb állatkákig. Hanem tekintve a lánczolat hiányzó ezer meg ezer szemét, melyeket egy művelt nemzet nagy szónoka s valamely állatkert csimpánszmagina közt számba nem vennünk lehetetlen: a szóbőség ará-

nya ezen híres szónok és híres majom közt nem oly kedvezőtlen, mint például az afrikai bozót-lakó (bushman) ember és ugyancsak a csimpánsz között. Egy tudós számítása szerint a bozót-lakók nyelve kétszáz néhány szót számlál, s azon különböző hangok, melyekkel a csimpánsz, gorilla vagy orangutang értelmi és érzelmi működése nyilvánul, ezen számot csaknem megközelíti. Hol van tehát itt az ugrás?

A mi pedig azon kérdést illeti, hogy mi az „erkölcsi érzet?“ ez nézetem szerint nem egyéb, mint tudása annak, hogy e vagy ama cselekedet jó vagy rossz-e? Mi magát a morált illeti, az erről alkotott fogalmak viszonyosak, s erkölcsös tény egyik népnél az, mi másiknál erkölcstelen. A görög és római bölcs nem tekintette például bűnnek az öngyilkosságot s némely vad szigetlakók odáig vitték a szülői szeretet erényét, hogy elaggott, tehetlen apákat agyonütöttek, csakhogy ne szenvedjenek tovább. A keresztény morál nézetei e tekintetben egészen mások.

De maga ezen, a műveltségi fok szerint finomabb vagy durvább erkölcsi érzet sem képez oly válaszfalat ember és állat között, mely köztük az összefűző kapcsolatot, az átmenetet meg ne engedné. Csak egy példát mondok: az embertől tehetségeire s értelmeire távol eső állatról, a macskáról. A kis cicza, mely mint a kis gyermek, még nem szerezhett fogalmat a jó és rossz tett közt való különbségről; tejnek, tejfölnek bátran neki megy bárki szemeláttára. De ha egy pár-szor meglegyintik, a morált ez is szívébe fogja vésni, miként diák a skutika után; többé nem nyul olyanhoz, mit nem adnak oda neki, többé nem torkoskodik, — csak titokban. Azaz már érzetével bír annak, hogy nem jó dolgot cselekszik.

Az azonban bevezetésem nagyon is hosszúra terjedt, de szükségesnek tartottam állat-jellemképem elé illeszteni, midőn egy négy lábú lényt oly szellemi tulajdonokkal szándékozom bemutatni olvasóimnak, milyeket rendesen csak az embernél szoktak föltételezni.

Szükségesnek tartottam bevezetésemet még azért is, hogy félre ne értessem, hogy kimutassam, miként nem vagyok vas-tag materialista. Hiszek a lélekben, mert működését látom, tapasztalom, tudom; csakhogy én a lélek jelenlétét az emberen kívül az állatban is meggyőződéssel hiszem, mert számtalan módon nyilvánuló működését annál is tapasztalom. Az előrebocsátottakból természetesen az is következik, hogy a lélek működését legfejlettebb fokán az emberben látom, testszervezete és műveltsége mértéke szerint.

A tudományon alapuló ily meggyőződés a szeretet vállalásainak tanaival nem ellenkezhetik. Ha ismerem embertársaimat, kik velem egyenlő testi szervezettel, egyenlő lelki tulajdonokkal bírnak, lehetlen őket testvéreimül nem tekintenem s így szeretnem. Ismerve állattársaimat s tudva, hogy testszervezetem s lelki tulajdonaimra nézve a legnagyobb rokonságban vagyok velük, csupán a természetben szakadatlanul történő fejlődés következtében magasabb rangban; ha csak az uborkafára feljutott parvenűnek nem akarok látszani: lehetlen ezen rokonságomat nyilvánosan be nem ismernem, különösen akkor, midőn az én származási fátam épen úgy, mint a tiédet — türelmes olvasóm, — korunk nagy természettudósai és bölcsészei már oly pontosan összeállították.

Ezek után áttérhetek tulajdonképi tárgyamra.

Pik arisztokrata kutyacsaládból származott. Eredeti hazája büszke Albion, a peerek, lordok és lardok, baronetek és esquirek fészke, hol a lovagról pontosabb „stam bookot“ azaz



anyakönyvet vezetnek, mint vezettek eddig nálunk az ujszülött zsidó- vagy nazarénus gyermekekről.

A „Rat-catcher dog“ hirneves s mai nap már nagyon elterjedt családjából eredt. Nagyanyja Viktoria királynő ő felségének kedvencz, dédelgetett udvari ölebe volt, ki St. James- és Windsorban több szabadalmat élvezett, mint az ó-nemesség legkékvérűbb ivadéka, mert kanapékról karzék-ekre, ezekről tabourettekre kénye-kedve szerint ugrálhatott; féjét ő brit felsége ölebe hajthatta, (a miért VIII. Henrik bizonyára lenyakazta volna) ajkait királynője hattyunyakához, alabástrom-karjaihoz minden alkalommal engedelem-kérés nélkül hozzá értette; kezéből a nyalánkságot köszönetmondás nélkül kikapta s mi a legfőbb: nem egyszer történt, hogy mi-alatt urnője hízogó szavakat intézett hozzá, azalatt nem rettetget hangosan hortyogva aludni a szigetország és Kelet-India uralkodójának lábainál, mely illetlenségért kevésbé demokratikus korszakban bizonyára karóba huzták volna mint nem tudom én kicsodát, vagy legalább a Fidzsi-szigetekre számúzik, mint . . . mindegy, akárkit!

Ennek az elkényeztetett egyéniségnek számos gyermeke közül való mister Frak, kivándorolt gentleman, ki annyi másod-harmadszülött honfitársa példájára alkalmasint azon nézetben volt, hogy a kontinensen olcsóbb az élet s ott a származásra többet ad a nép. Nyakába vette tehát a világot, hozzá szegődvén egy uri családhoz, mignem Budához közel, Pátyon megtelepedett. Szerencsém levén őt személyesen is ösmerhetnem, jellemének néminemű szótartósága daczára több rendbeli jelből azt kell következtetnem, hogy nálunk csakhamar meghonosult s a pátyi kutyavilágnak nem csak szalonjaiban, de kunyhóiban is szívesen látott vendég lőn annál inkább, mert zsiros tányérnyalói hivatala (milyenhez édes Magyarországon az idegen mindig legkönnyebben juthat,) azon kellemes helyzetbe juttatta, hogy nem kellett mások előtt a koncot elragadnia.

Pik, az én kutyám, ezen mister Frak leánya. Markérozott családi hasonlóságuk kétségbevonhatlan, mind külsőleg, de még inkább jellem tekintetében.

Ezelőtt három évvel csikorgó februári időben hivatalos utazásom volt szomszéd választókerületünkben, mely alkalommal szíves meghívás folytán a pátyi kastély lett főhadiszállásom, honnan működésemet s kirándulásaimat intéztem, s hol a házi asszony nem mindennapi műveltsége és ösmereteinek bősége hosszú időre is képes lett volna lebilincselni. De végre indulnom kellett.

Lábamat már a szánkó felhágójára tettem, midőn az urnő még egyszer visszatartóztatott.

— Csaknem elfeledtem! — mondá; — én az ön számára egy igen-igen kedves meglepetést neveltem. El kell őt magával vinnie. Csak arra vigyázzon, hogy meg ne hűtse magát a kicsike.

A meglepetés már is megtörtént, mielőtt tárgyát láttam volna. Uristen! mi, ki lehet ez, a kit számomra neveltek? Valami bájos, nagy leány nem, mert házasuló korban már nem vagyok, de még hála istennek, különben is jó egészségben él kedves, jó feleségem. Bizonyára valami árva gyermek lesz, hogy hangosabb legyen házam környéke.

A házi asszony intésére elővezették a meglepetést, a kedves kicsit.

Kicsiny volt valóban; nem nagyobb mint az öklöm s árva annyiban, hogy édes atyja, mister Frak, mitsem törődött vele, egészen elhagyta szegénykét.

Miután oda haza úgy is némelykor csaknem miniszteri gondjaim vannak, (mert szükséges igavonó állatimon kívül sok a számféletti, különösen a kutya-szakosztályban,) ezen újabb fiatal egyénnek kegyeimbe ajánlására meglehetősen savanyu képet vágtam.

Azonban „ajándék-lónak ne nézd csikófogat“, tartja a közmondás. Köszönettel fogadtam tehát a kicsikét s szánkómban nem minden aggodalom nélkül helyeztem oldalam mellé, bundám óvó szárnya alá.

Baj nélkül repültünk végig a csikorgó hóval fődött uton. Behajtatva a kapun, mint valami lelépett, de hivatalába ismét visszahelyezett kormányfért, farkesóválva üdvözölt a Lakór, a Vitéz és a számféletti Pagát urfi. A nőkhöz sokban hasonlító cziczasereg is körülvett a szobában s Cziri, Cziki, Luczi és Dudi hizelegve dörzsölte oda finom de ravasz arcocskáját bundám farkasprémjéhez; végre kibujva uti tokmányomból, családom ölelései következtek.

— Meglepetést hoztam! — jegyzém meg, szóhoz juthatva.

— Mi az?

— Picziny, eleven jószág. Ott van a bundám belső zsebében.

Valóban meg voltak lepetve.

— Máris négy szobai macskánk s három udvari kutyánk van, — jegyzé meg nőm; — mit csinálunk ezzel a kis jószággal? Oda kint megfagy, itt bent kell tehát hagynunk e szobában.

Azonnal hoztak neki egy findzsa tejet, mit a kis állat hálás farkesóválgatás közt pusztított el; s aztán puhára kibélelt lapos kosarat helyeztek számára a meleg kályha mellé, hogy abban pihenje ki az ut fáradalmait. Állatkalendáriummunk mindég kéznél van s így az új jövevényt P i k névre kereszteltük.

Sok olvasóra nézve talán nem lesz érdektelen, ha elmondom, állataink elnevezésében mily rendszert szoktunk követni. Nevetséges például, ha aranyszörű paripát Bogár-nak; tehenet Czedrusnak, Czitromnak, Fügének; macskát Nelsonnak, Abdelkádernak vagy Napoleonnak neveznek.

Lovak neveiül legalkalmasabbnak vélem azokat valami külső sajátságukról, jellemükről, mert serények és bátrak: hősökről, vagy mert az állatvilágban a férfira nézve legbecsesebbek: általunk különösen tisztelt nőkről elkeresztelni. Az első esetben ott vannak a nagyon jól jellemző népies elnevezések: Sárga, Rózsa, Rigó, Bogár, Fakó, Csillag, (a melyik a homlokán jeles,) Deres, Hattyu, Fecske (a gyorsfutó,) Kесе (a fehér harisnyás) stb.

Saját nevelésű állataim közül az egyik nagyon konfidens frátert Pajtásnak, a másikat meg Kedvesnek neveztem el, mert ez utóbbi, ha parádés szerszámot tettek reá, nagyon szeretett kokettirozva hátra tekintgetni; ámbár sokszor nem volt à propos a „Kedves Pajtás“ megszólítás, midőn a kocsis ostorával végig huzott rajtuk. Egy igen szép sárga csikómat Olgának s egy másikat, mely 6—7 hónapos korában öl-magas falon ugrott keresztül, hős batorsága miatt Samilnak neveztem el.

Teheneink nevei egész opera-repertoiret képeztek. Voltak s vannak köztük Norma, Ajda, Linda, Flóra, Rosina stb., mig a poligamia alapján bikáink: Zultán, Basa, Szelim s hasonló neveket kaptak.

Hagyományos hit, hogy a macskák csak a „cziczicz“ hívásra hallgatnak, azért, hogy rendszeresek maradjunk, macskáinknak mindig oly nevet adunk, melyben benne van „czi“ hang. Így népesíti és népesíté házunkat: „Cziczero, Czirill,



Friczi, (gyöngédeden Dudus,) Cziki, Luczi, Czirmos stb. A Murmli és Miczi vagy Miczike német név.

A kutyáknak sem adnak mindig jellemző nevet. Hány-szor halljuk az izléstelen Lord- és Lady-nevet; ha tudná kocsisunk vagy szakácsnénk, hogy e néven nevezve kutyánkat, magyarul „méltóságos urnak“ és „méltóságos asszonynak“ kellene szólitanunk, — ugyancsak megbotránykoznék. Jeles műítésünk és esztetikusunknak, Greguss Ágostnak volt ezelőtt 10—12 évvel egy, a „Borsszem Jankó“ által is megörökített kutyája, ki, vagy mely, a Gipsy névre hallgatott. Rosz név, mert ez a kutya ugyan göndör volt, de sem nem barna, sem nem fekete, a „czigány“ epithéon tehát nem illett reá; különben az is lehetséges, hogy midőn szerencsés lettem őt megismerhetni, akkor már előrehaladt kora miatt szürkült meg.

A nép még a kutya nevekben is fején találja a szeget; Bodri, Lompos, Talpas, Farkas, Suta, (a füle-farka vágott,) Czigány, Sunyi stb. jellemző elnevezések, valamint alföldi agarászaink Kincsem, Vércse, Szellő, Villám, Szikra, Sebes és más elnevezései.

Jókaink azonban még a kutyakeresztelésben is zseniális. Egy izben tövéről-hegyére megmutogatta a Széchenyi-hegyen levő gazdaságát s végre derék kuvaszait is.

— La-coeur! la-coeur! — kiáltott.

— Talán Le-coeur? — jegyzém meg szerényen, — mert a coeur himnemű szó.

— Tudom, tudom. — nevetett Jókai, — de azért ez a lompos mégis csak Lakór marad, mert a neve tisztán magyar, tudniillik „l a k-ő r.“

Elszégyneltem magamat s hibám helyrehozásául egyik kiszolgált komondoromat én is Lakórnek hívom. Jókai népszerűsége adataként azt is följegyzem, hogy azóta a körülünk fekvő falvakban szélteben hallom a Lakór-nevet.

Ezen kitérés után visszatérek Pikhez, mely nevet miud színe miatt, mind az ellenségre nézve veszélyes voltánál fogva méltán megérdemli.

A kis Pik, vagy gyöngéden „Piki“ első ténye volt, hogy a mint jól lakott, vigan ugrándozva, féloldalt kacsaringós farkacskáját csóválva, egymás után oda futott mindegyikünkhöz s határ nélkül hizelkedett. E magaviselet határozott sorsa felett. Eddig a nemrég megmérgezett Pagát volt a kedvencz, most őt szántuk annak helyét szobai kutya-minőségben elfoglalni. Midőn pedig nőm ritka szép fehér macskája, a Friczi is annyira kegyébe fogadta, hogy a fehér-mellényes, szarvasbörkeztyűs kis fekete ördögöt komornoki pontossággal és anyai gondossággal megmosdatta, mire ez farkával valóságos legyező játékot vitt végbe, akkor sorsa még inkább megkönyebbült: elhatároztuk, hogy sem fülét, sem farkát nem vágatjuk le.

Pik az én kedvenczem, kizárólagos társam lett. A hideg tél és zsenge kora, valamint előkelő származása követelte, hogy számára a meleg kályha mellett puha szőnyeget terítsenek le, melyen valódi arisztokratikus kényelemmel szokott végig nyujtózni. Ez a szőnyeg nyujtott legelső alkalmat saját-ságos jellemének nyilatkozatára. Friczi, a nagy fehér kandur lévén első ápolója, a kitől megtanult macska-módon is mosakodni, azaz tenyereit megnyalni s szemét, arcát azzal megtörölni, ha ezen nevelője a szőnyeghez közelített, Pik azonnal fölkel helyéből s kényelmét hálásan és udvariasan átengedte. Nem úgy, ha a másik szobai macska, Cziki talált a szőnyegen elnyujtózni; ekkor oly óvatos távolságban, hogy ezen morgóvább természetű cicza pofjait kikerülhesse, megragadta

apró fehér fogaival a szőnyeg egyik sarkát s mindaddig húzta a szőnyeget macskástól a szoba közepére, miglen miss Cziki le nem maradt róla; most a szőnyeget több rétből összehajtva szépen visszavitte helyére, ott megint kiterítette s maga telepedett reá. Erre senki sem tanította.

Kutyamesterségekre egyáltalán, — mint mondani szokás, — soha sem dressiroztam. Felismerve benne a lélek több rendbeli nyilatkozatát: az érzelmek, szenvedélyek, indulatok s az értelem bizonyos fokát, kíváncsi voltam megtudni, hogy irányadás nélkül, magára hagyatva, csupán állattársai és az emberi környezet behatása alatt mily irányban s mennyire fog fejlődni?

Észleleteim, — azt hiszem, — nem érdektelenek.

Mint szoba-kutyát, természetesen tisztasághoz szoktatam s ezen tisztasági érzék oly magas fokig fejlődött benne, a milyenig azt nem minden emberben észlelhetjük. Feküdni csak tiszta helyen szeret, éjjelenként dolgozó-szobám kerevetén. Vízét csak tiszta edényből s nem állottat iszik. Macskamódra való mosakodását már említettem, mit egyetlen reggel sem mulaszt el s napközben is többször ismételi. Nyári sétáink közben, midőn az ut pora belepte, gyephez érve legelső dolga magát oly módon lekefélni, hogy meghentereg az üde pázsiton; s ha forrásra vagy patakra akadunk, minden nógatás nélkül, kéjjel ugrik a hús habok közé. Igen apró levén a szőre, finom bőré a kefézés, fésülés nagyon csiklándozza, s bár e műtétet nem szereti, a kefe vagy fésű előmutatására készsége sen sompolyog elő s a kinos tisztogatás megtörténte után hálásan és vigan ugat, kezét csókol, mintegy megköszönve a jótémenyt, melynek értékét felfogni képes.

(Vége köv.)

## „Költői elbeszélések.“

(Koroda Pál.)

Az előttünk fekvő, csinosan kiállított füzet a „Tulvilági komédia“ szerzőjétől való. Ha e hangulatokban, és érzésben gazdag rhapsodiának feladata volt sok szép gondolatot fűzni össze egy kompozíció keretébe, a „költői elbeszélésekben“ már alakokat, s szenvedélyeket találunk, melyekben már nem csupán költészet van, de élet is, még pedig erősen drámai élet.

Négy elbeszélést tartalmaz. Tulajdonképen a költői beszély, e modern műfaj keretébe tartoznak, mely — mint a regény — jellemzést kíván. Tantétele mind a négynek borus, enyhetlen. Egy herbarti bölcsész rideg matematikájával van kivive; az eredmény mindig ugyanaz. A hős, vagy hősnő nagy lélekkel született, s épen erényeért kellett elvesznie. Megkövezték, a kik rosszabbak voltak. A Koroda tragédiai annál szomorubbak, mert alakjai nem is vétkeznek; ő azt tanítja, hogy az erény és nagyság nem e földi életre való; elvész, megromlik önmagánál fogva.

A „Démon“ igazán csüggesztő, kétségbeejtő történetet mond el. Egy nőét, ki démon lett, bár angyalnak teremtettet. Oly élet meséje, mely csak egy hatalmas érzés birtokában lett volna áldásos, boldog és derűs; de szíve mély sebet kapott, s az éltető gyökerét elvesztett fa sivárrá, enyhétlenné vált, mig egészen kiszáradott.

A hősnő — Adél — boldog szerelemmel szeretett egy ifjat. Róbert erdész volt.



... oly dúsgazdag vidéken,  
Melyen lelkével minden hű rokon!  
A büszke hegyormok, mint vágyai,  
Az ég felé merednek, s ködbe vesznek.  
A madarak, mint gondolatjai,  
Bár merre, bármi messze szállanak,  
Kedvencz helyükre mindig visszatérnek;  
A fenyves az ifju remény színét  
Hordozza akkor is, ha hó lépé el,  
A mély tengerszem tisztán tükrözi  
A tőle messze ragyogó napot ...

És Adélt soha sem vihette édenébe. Adél atyja önző, tönkre jutott ember, ki, pisztolylyal saját homloka felé, a kétségbeesett anya, s gyermekek előtt kényszerítette, hogy másik dus-gazdag kérőjét, Alfonzot válaszsza. Adél engedett s az angyalból démon lett.

Itt azután egész sora kezdődik a legbizarrabb jeleneteknek, melyek a meghasonlott lélek küzdelmét festik. Adél gyűlöli férjét, gunynyal, megvetéssel fogadja szerelmét, melylyel nem tartozik, hiszen nem titkolta saját regéjét; a férj megvásárolta ezzel együtt. Férje lassanként irtózik tőle; a koldus is félve fogadja el adományát, kihez így szól: „joggal követeld, hogy adjanak.“

Ha bátrabb léssz, többet kapsz tőlem. Itt van!

Fél tőle saját anyja, sőt gyermeke, míg végre, őt azért folyvást imádó férje is hűtlenné válik. Ez áldatlan élet katasztrófája nem sokáig késétt. Adél bosszuja annyira megy, hogy férjét meggyalázza, s előtte csókolja meg gyermeke nevelőjét. Alfonz kést ragad, de gyermekét találja, és megőrül, Adél pedig öngyilkossá lesz.

Ez a drámai hatású és menetű darab meséje. Megható benne azon mozzanat, melyben a sivár keblű nő egy pillanattal érez. Gyermekeit látja, —

... utána néz, suttog magában:  
Az atyjának szakasztott mása ő,  
Szelid, érzékeny, vézna, halovány ...

Róbert otthonának rajza, mely, mintegy odavetve Adél szerencsétlenségének jelenetei közé, itt nagy hatású ellentétet képez. Megkapó Adél öngyilkosságának mozzanata. Halva ő elefejt mindent,

A mit az emberek tettek, beszéltek,  
Tán azt is, a mit egykor álmodott,  
A szép menyország, s rut pokol felől.

A „Démonnak“ egyrészt rokona, másrészt ellentéte az „Artur“ című. A kötetben egyszersmind legszebb darab. Képezi egy boldog, zavartalan szerelem rajza, s mellette egy másik démon tragédiája, kit e boldogság visz örületbe. Szomorú tantétel ez is; a boldogság, melynek birtokában vagyunk, ugyan ekkor ronthat és kétségbe ejthet. Artur egy csinytette hozza össze Sándort és Hermint. Hermint kedvese kalandorok ellen oltalmazta meg; sebet kapott, s a hű leány ápolása adja vissza életét. Szeretik egymást, s a dus gazdag Artur minden kincse, fenyegetése sem választhatja el. Szép, midőn a győzni szokott kalandor így szól:

... Elég erősek az én karjaim!  
De ha tekintetével vissza űz,  
Oh, akkor jaj! Lehellem eláll,  
Vérem megfagy, kápuázom, szédülök.

Férje koporsója előtt az özvegyet, ősz szülőjétől a piruló szép leányt megvásárolhatta, de őt, a kit imádott, a kiért kétségbeesett, nem összes kincsein. S midőn féktelen, meghasonlott lelke tébolyba esik, a költő figyelmünket hirtelen a boldog pár lakára fordítja, s szingazdag, hangulatteljes művét szép

lyrai költeménnyel fejezi be; az ifju szól aggódó kedveséhez: „ifjan halunk meg“,

Biboros alkony lep meg. Elboritnak  
A sűrűn hulló rózsalevelek.  
Föllobban mindennél hatalmasabban  
Az a vágy, hogy most átöleljelek.  
És összefoly lehelletünk Elégünk  
Forró esőkünk lángjába' mind a ketten,  
Szívünk még egyszer földobog a kéjtől,  
S ah, édes lesz meghalunk, szép szerelmem!“

Az egész így, édes sohajként, szép dalban végződik el. Mintegy sejtetve, hogy e két boldog alak regéjét folytatni nem kell. Boldogok, s a boldogság egyenlő mindenhol.

Még két darab van a könyvben. Keserű guny, a legnemesebb érzelem fájó csalódása, gunya az egyikben, a másikban pedig a régi közhely új regéje: „az igaz megkövezetik!“ A „Világok alkotója“ elbizakodott üres regényességbe burkolt verselő. Nagylelkű nő, agg tábornagy hitvese, szereti őt, s érte magát hirbe hozza, szerencsétlenné teszi. Párbajban megsebzti a férj költőnkét, s a nő — holtan hűve kedvesét — öngyilkos lesz, és halállal végez be egy ... komédiát. A költő felgyógyul, s igen bánatos elégiákat bocsát közre kritikusok és érzékeny közönség gyönyörűségére. Az „igazak jutalma“ tartalmaz szép részleteket, jól talált vonásokat, de meséje nem új. Egy pap, ki bukott nőt vesz házához, s ezért miatta gyanuba jön. Pénzét odadja, s a szegényt, az úgy is gyűlöltet, s látszólag bűnöst elhagyja minden: anyja, földesura, lelkész társai, hűvei. Karácsonyra nincs mit ennie, nincs hajléka. Bolyongás közben elalél, s megdermed a hidegtől, de nyugodtan, a boldog mosolylyal ...

Nem akarunk foglalkozni az egész apró-cseprő hibáival. Itt ott nyelv-hiba, pongyola technika, s nem elég kereken kivitt, kissé homályos helyzetek fordulnak elő, különösen ott, a hol új alakok lépnek előtérbe lesz az esemény váratlan s az egysegre zavarólag ható; néhol az átmenet sincs eléggé előkészítve. Hibák, melyeket a rohamosan emelkedő, alig 20 éves genialis ifju költőnél a kiforrás rovására jegyezhetünk. E helyett emeljük ki azt, a miben egészen új s eredeti: értjük az esemény menetét.

Koroda Pál mindenik elbeszélése egy-egy dráma. Drámai élet, drámai szabályoknak megfelelő cselekmény van mindenikben. Még a dialog is ilyen: gyors, tömör és fordulatteljes. Ilyen részlet a „Világok alkotójából“:

És szól a férj meghatva, busan:  
„Még egyszer, oh Isten veled!“  
A nő bólint, suttog magában:  
„Vigyen az ördög tégedet!“  
A férj könyes kendőt lobogtat:  
„Én tőle alig válhatok!“  
A nő tapsolva visszafordul:  
„No csakhogy egyedül vagyok!“  
Nyilik az ajtó: „Nem szabad!“  
A többi szó torkán ragad,  
Sugárzik az örömtől képe:  
„Ah ő az, ő az végre, végre!“

Különben sem a Puskinádok taposott utján halad, melyek között egyetlen egy jeles mű találkozik: a Puskiné. Leginkább a Byron behatását, eszme körét találjuk fel nála; a Child Harold szaggatott menetét, a szenvedélyes nőalakokat, s engesztelhetlen gyűlöletet az emberiség iránt, a nélkül, hogy utánzónak nevezhetnők.

G á s p á r I m r e.



## Egy hét története.

Juliushó 25-dikén.

„Nincs még oda Lengyelország.“ — A diplomatia s az én Sándor barátom. — Szegény Lengyelország! — Politikai ábrándozók. — A különböző szempontok. — Pohárcsengések és táncz. — A leglelkesebben fogadott lengyel-magyar testvériség. — Egy éretlen tréfa és annak a következményei. — Népgyűlés.

„Nincs még oda Lengyelország!“ — ez a felkiáltás hangzott föl mintegy kétszáz torokból vasárnap a lövölde hús lombjai alól és ha pusztá kiáltás elég lenne föltámasztani halottaiból szegény Lengyelországot, ugy bizonyára életre kelne az. Csakhogy az a kiáltás nem hallatszott ám a menyországba, sőt, a mi a jelenlegi esetben praktikusabb eredményt ígérhetne, még a diplomatia magas légkörébe sem, a hol tudvalevőleg oly könnyedén határoznak országok sorsa fölött, porba döntenek régi birodalmakat s teremtenek újakat egyszerű jegyzék által, mint mikor én azt írom az én Sándor barátomnak egy vizit-kártyán, hogy: holnap este nálad leszünk s nyakára hágunk néhány palaczk somlainak. Szegény Lengyelország! épen az a baja, hogy lelkes barátai csak azok közül valók, kiknek nagy hangjukon kívül nincs egyébök, a kinek módjában lehetne tenni is érte valamit, ha akarná, arra nézve Lengyelország csak volt, de nem lesz többé soha.

A kik vasárnap a platánok rezgő levele alatt lelkesedéstől dagadó kebelrel a lengyel hymnust énekelték, talán képesek lennének engem megkövezni e kishitűségemért, pedig hát nem tehetek róla, de én a lengyel kérdést, mint még igen sok egyéb „kérdést“, azok közé sorolom, melyek örökké megoldatlanok maradnak, s nem is veszik ajkukra mások, csak a politikai ábrándozók. Vasárnap sem láttam én mást oda kinn a lövöldében, csak ily politikai ábrándozót, egy csomó negyvennyolczas honvédet, kik világszabadságról álmodoznak s lelkesülnek elérhetlen ábránd-képekért itthon és a haza határán kívül. És láttam egy csomó lengyel menekültet, a kiknek bűnül rójjuk-e, hogy egy szép álomban élnek, mely álom mindenök, s melyből őket fölébresztteni kegyetlenség lenne: abban az álomban, hogy Lengyelország, hazájuk még feltámad valaha. — Nem tagadom, engem mély megihatottság fogott el, mikor végig néztem e kis ünnepélyt, melyet a Budapesten tartózkodó lengyelek, egyletök tiz éves fennállása emlékére rendeztek. Engem meghatott ez emberek rajongása, egy oly jövőért, mely soha be nem következik, lángoló reménykedésök azért, a mit el nem érnek soha. Ez embereknek mindenök ez ábránd, e nélkül nem élének egy napig sem, s tudni azt, hogy a miért ezek egész életökben lelkesednek, rajongnak, küzdenek, terveznek, összeesküsznek, száz meghiusult kísérlet után a százegyedikbe fognak nem kevesebb lelkesedéssel, mint midőn az első kísérletet tették, — az nem egyéb, mint üres ábránd-kép, semmiség, — nem megszorító-e ez?!

Egyébiránt azt vettem észre, hogy a kik jelen voltak az ünnepélyen, azok korántsem tekinték azt abból a sentimentális szempontból, mint én, s ellenkezőleg, igen kedélyes és vidám mulatságnak tartották. Mert alig lett vége az ünnepély komolyabb részének, az asztalok körül a magyar és lengyel

testvériségre ugyancsak vigan, s ugyancsak sűrűn üritgették a poharat, és sem honvédeink arczáról a világszabadság iránti lelkesedés ihlete, sem pedig a lengyel testvérek vonásairól a hazátlanok fájdalma leolvasható nem volt; ellenkezőleg, a ki látta ez arcokat, hallotta a poharak élénk csengését, a vidám társalgást, azt hihette, hogy a ki itt jelen van, azok egyikének sem nyomja a szívet semmi bu, semmi gond, s vigan élük világukat, mint életbölcsékhez illik, a kik nem törődnek a holnappal s örülnek a mának.

Mikorra pedig a szép kis lányok is kiérkeztek, akkor kezdődött még csak az igazi mulatság; rázendült a zene, sorakoztak a párok s a csárdással vegyest ugy járták a mazurt és a krakoviankát, hogy csupa gyönyörűség volt nézni. Bizony a mi lengyel testvéreinket hazafi-bánatuk egy cseppet sem akadályozta abban, hogy jókedvű tánczra perdüljenek a mosolygó arczu, szebbnél szebb magyar leányokkal és menyecskékkel és én azt vettem észre, hogy a lengyel-magyar testvériség e nyilvánulása sokkal jobban lelkesíté őket, mint az előbb hallott hazafias szónoklatok. De már a ki látta ezt a csapongó jó kedvet, az mégis kénytelen elhinni utoljára is, hogy csakugyan „nincs még oda Lengyelország.“

De nem is igen sokat beszélnek talán Lengyelország végéről, mikor épen ezen a héten indult el Magyarország nemcsak egy vidékének lakossága a lengyel testvérek felszabadítására. Biz ez a dolog ugy történt, hogy egyik komoly politikai napilap szerkesztője arra a gondolatra jött, hogy vasárnapi számában, talán a lengyel ünnepély kigunyolására (mert gunynál egyebet e napon nem jelenthetett) egy tréfát engedett meg magának. Táviratokat adott ki lapja élén, melyek szerint királyunk háborut izent az oroszoknak, csapataink átlépték a határt, a lengyelekhez proklamáció intéztetett, ezek fölkeltek, Szent-Pétervárott kitört a forradalom, a czár leköszönt, helyét a czárevics foglalta el, ki alkotmányt adott Oroszországnak.

Nahát mind ezt a képtelenséget egy komoly politikai lap egy lélekzetvételelre elmondván utána tette, hogy ez csak álom volt. — Ugy ám, de hány olyan aludt vérű olvasó van, a ki az ilyes dolgokat végig tudja olvasni higgadtan?! Biz annak Jászberényben, Beregszászban az lett a következménye, hogy a város forrongásba jött, mozsarakat puffogtattak, zeneszóval járták be az utcákat, a házakat fellobogózták s már szervezni kezdték a hálaküldöttségeket, mikor kisült, hogy tréfa volt az egész. Zentára szini előadás alatt érkezett meg a lap, valaki bevitte, elmondta a szomszédjának a nagy ujságot, ez tovább adta, egyszerre mozgás keletkezett a színházban, félbe kellett hagyni az előadást, felolvasták fennhangon a táviratokat, a közönség óriási öröm-sivalgás közt oszolt szét, s egész éjjel senki a szemét be nem hunyta. Más helyen guerilla-csapatokat szerveztek a lengyel testvérek segítségére, — egy szóval egész forradalmat idézett elő egy éretlen tréfa.

Szó sincs róla, hogy komoly lap ily tréfákat nem engedhet meg magának, s ha teszi, lerontja hitelét örökre. Már is jönnek a zugolódo levelek az ország minden részéről s szid-



ják a léha szerkesztőt, mint a bokrot. Egyébiránt semmi rossz sincs, a minék jó oldala is ne volna. Ebből a hatásból láthatják azok, a kiket illet, hogy mint fogadná a nemzet, ha az, a mit egy lap csak frivolitásból kigondolt, valóság lenne. Ha pedig annak a szerkesztőnek lennék, csak azt az egyet restelném, de nagyon, hogy én úgy szoktam vezérezkizkeimet irni, hogy olykor el is alszom írása-közben.

Egyébiránt most nyakig vagyunk a politikában, s ez ebben az unalmas holt időnyben nem is árt. Foglalkoztatja legalább a kedélyeket, s van az ujságok hasábjait mivel megtölteni. Az egész héten nem tettünk egyebet, mint a népgyűlésre készültünk, mely csütörtökön délután meg is lett. Klapka tábornok, kinek neve a keleti kérdéssel csaknem összeforrt, s kit a „gyengélkedő“ Andrássy nem fogadhatott el, lerándult Budapestre, s ez alkalom több országgyűlési képviselő és tekintélyes fővárosi polgárban azt a gondolatot ébresztette föl, hogy népgyűlést kellene összehívni, melyen Klapka elmondaná nézeteit Törökország felől, melyet oly közelről ismer, s ez alkalommal a főváros hatalmas kifejezést adhatna Törökország iránti rokonszenvének, s kifejezhetné fölháborodását azon embertelenségek fölött, miket az orosz Törökországban elkövet. A gondolatot gyors tett követte, s csütörtökön tizezernél többen voltak együtt a nemzeti lovardában, tizezernél többen egyhangulag halált kiáltottak az oroszra, éltették a törököt és Klapkát és követelték, hogy fegyvert adjanak a kezökbe, hogy a muszka ellen induljanak.

Na ennyire ugyan nem került a dolog, mert az öreg Pulszky igen tapintatos ember, s mint elnök, oly ügyesen vezette a gyűlést, hogy minden szélsőségtől távol maradt. Hanem azt kimondta, hogy az orosz kegyetlenségek fölháboríták és elvárja a kormánytól, hogy ha lehet szép szóval, ha ez nem használ, fegyverrel, elejét veszi a további embertelenségnek. Kimondta azt is a népgyűlés, mely tekintélyes polgárokból állott, hogy Oroszország hatalmi kiterjeszkedését államunk élete elleni merényletnek tekinti, melyet megakadályozni a kormánynak bármily módon és bármily eszközökkel, legfontosabb kötelessége. Andrássy nem fogadta Klapka tábornokot, mert félt, hogy Gorcsakovék rossz néven veszik tőle, pedig Klapka nem mondott volna Andrássynak egyebet, mint a mit most mondott, s a mit, hogy meghallja a külügyminiszter ur és jól elméjébe véssze, Magyarország fővárosának színe-javából álló óriási népgyűlése, bátran mondhatjuk, az egész Magyarország dörgő éljennel és helyesléssel kísért. Ez éljeneket a táviró sodronya már hirül vitte a világ minden részének; a népgyűlésre ide jött német, francia, angol és orosz hirlaptudósítók elmondják a világnak, mint érez Magyarország szíve, s mily türelmetlenül kiáltják itt egy lélekkel: fegyverre az orosz ellen! — erről tudomással nem birni lehetetlen a „gyöngélkedő“ külügyminiszternek!

—P.

## A h á b o r u.

A harcztérről gyéren érkeznek a hírek. Ázsiában kiverették a törökök az ellenséget a határig, de azon túl nem úzik. Talán bizalmatlankodnak saját erejükben, vagy az oroszok szedték össze magukat s szívósabb ellenállási erőt fejtenek ki. Mind a kettő meglehet; annyi tény, hogy a seregek a határnál vesztegelnek s farkas-szemmet néznek egymással.

Az európai csatatéren most várjuk a nagy eseményeket. Itt az oroszok épen azt a hebehurgya tervet követték, a mit Ázsiában. Felosztották erejüket ezer felé, nincs egy csomóban

negyvenezer emberük, öt-tíz ezer számtalan helyen és irányban. Már most ha az új főparancsnok, Mehemed Ali oly erélyes, mint a milyennek híresztelik, egyszerre szétverheti az ellenséget mindenütt. S már meg is kezdték; Plevnánál rátörttek az oroszra s derekasan megverték. Ez a vereség aztán azt eredményezte, hogy az orosz csapatok visszahúzódnak minden ponton, mert nagyon tartanak tőle, hogy úgy járnak, mint az ázsiaiak. Egy távirat jelenti is, hogy a főhadiszállást Tirnovából, hová oly nagy garral bevonultak, Bielába teszik át. Ez a Biela pedig a Dunától másfél órányira fekszik, — tehát egyetlen vereség ennyire visszavetni képes az oroszokat.

Szükség is a töröknek hamarosan elbánni az ellenséggel, mert a „humanus“ orosz gyilkol mindenütt, és ha nem sietnek, nem marad török lakos az egész Bulgáriában. Soha oly kegyetlenségről még nem hallottunk, mint a minőt az oroszok véghez visznek; 7—8 száz lakosu községben nem marad életben több 2—3 embernél, a többbit legyilkolják. Ez a nagy Oroszország műve, azé az Oroszországnak, mely csak az elnyomottak felszabadítása végett indított háborút.

Mindenki csodálja, hogy mi ezt nyugodtan elnézhetjük, s nem tiltjuk meg e kegyetlenkedéseket. Még Anglia is hallgat; hajóit ugyan oda állította Konstantinápoly elé, megvédelmezendő ezt, ha veszély fenyegetné, de a kegyetlenkedésekről még Anglia sem tesz említést, épen mint a mi monarchiánk. Pedig különösen mi nekünk eszünkbe juthatna az a közmondás, a mi szerfölött tanulságos, hogy: „ma neked, holnap nekem.“

## Budapesti hirvivő.

\*\* (Rudolf trónörökös) most jutott teljes önállóságra, előbb azonban le kellett tennie utolsó vizsgáját a tengerészeti tudományokból. A vizsgálat hétfőn ment végbe Schönbrunnban, király ő Felsége jelenlétében. Legfelsőbb parancsra vendégeül meghivattak: Pöckh báró altengernagy, Millosics ellen-tengernagy, Bombelles gróf és Pitner lovag sorhajókapitányok. Ezekon kívül jelen voltak: a trónörökös eddigi nevelője: Latour altábornagy, Pálffy gróf ezredes, Fesztetics gróf alezredes és Spindler lovag őrnagy. A vizsgálat, mely másfél óráig tartott, rövid körvonalakban az összes előadott tananyagot átölelte, s az eredmény felette kielégítő volt. Ő Felsége a vizsgálat végén teljes meglegedését és elismerését fejezte ki Joly corvette-kapitánynak, a trónörökös e szakbeli tanárának. Másnap aztán megjelent a hivat. lapokban egy királyi kézirat, melyben Latournak a nevelőnek legszívélyesebb hangon fejezi ki ő Felsége legmagasabb elismerését s kitüntetésekkel elárasztva fölmenti őt állásától. Egy másik királyi kézirat kinevezi a főherceg udvari személyzetét, mert ő Fensége ezentúl külön udvartartást visz.

\*\* (Jótekonyság.) Király ő Felsége a szatmári egyházmegyéhez tartozó misztótfalusi római katolikus fiók község templomának felépítéséhez 100 frtnyi segílyt, a monostori római katolikus hitközségnek iskolája helyreállítására 100 frtnyi, a kosztrinai görög katolikus hitközségnek, iskola építésre, magánpénztárából 150 frtnyi kegyadományt engedélyezett.

\*\* (Rózsás napló.) Jegyesek: Nagy Áron és Májizter Mari kisasszony Déván. — Zimmermann Arnold és Borbély Ida kisasszony Ránkon. — Haut Gyula és Porombák Mariska kisasszony Nagy-Váradon. — Báró Hiller Ervin és báró Staudach Eleonora kisasszony Temes-



várott. — Hajnik Imre és Heinrich Mariska kisasszony Budapesten. — Hazucha Lajos és Heinrich Erzsébet kisasszony Budapesten. — Egybekeltek: Krautil Károly és Olasvsky Mari kisasszony Munkácson. — Tóth Lajos és Vendik Mariska kisasszony Ujviden.

\* \* (Szép eredmény.) A magyarországi központi Fröbel-nőegylet által ez évi június hó 20-dikán a császárfürdő gyógyudvarában rendezett táncvizsga és az ugyanott ez évi július hó 15-dikén tartott tombolajáték az egyletnek 325 frt 57 krnyi tiszta jövedelmet eredményezett.

\* \* (Baldácsi Antal báró) daczára különözégeinek, többször bebizonyította már, hogy nemes szive van. Most ismét tápintézetet állittat. Ez már az új tanévben megnyílik nyilvános iskolába járó tanulók számára valláskülönbség nélkül. A bentlakók, teljes ellátáson kívül, kevés havidíj fizetése mellett, tantárgyaik ismétlésében, nyelvek, rajz, zene, táncz, torna stb. tanulásában is fognak részesítettetni. Az intézet élén gyakorlott igazgató s egy a gyermekeket gondozó urhölgy fognak állani. Bővebb értesítést Kovács Ödön ügyvéd (képiró-utca 5. sz. a.) adhat. A tanév elejére azonban egy nagyobb tápintézetet bajos volna jól berendezni, mert nincs rá elég idő. De jó lesz az a tanév folyamában is.

\* \* (A margitszigeten) kedélyes, házias táncmulatságot rendeztek vasárnap este, fürdővendégek részére. Fesztelen, sikerült táncmulatság volt, melyből a fényűzés teljesen hiányzott s a rendezőket arra ösztönözheti, hogy a vállalkozás időnkinti ismétlésre volna méltó. A közönség legnagyobb részét a fürdővendégek képezték s a kétszázra tehető számhoz a főváros csak mintegy negyedrészen járult. Ha a sok szép tánczosnét mind elő akarnók sorolni, az egész hölgykoszoru névsorát kellene adnunk. A sikerülten rendezett társas-tánczokat 35—40 pár tánczolta. A fűzértánczban, mely majd két óra hosszáig tartott, izlésesen kötött virágbokrétkákat osztottak jelvény gyanánt. A táncmulatság létesítésének érdeme a sziget orvosát: dr. Verzart illeti, ki ha e közmegelegedéssel fogadott recipét két-kéthetenként ismételteti, nemcsak a betegek szórakozását mozditja elő, hanem a fesztelen vigadás által a teljesen pangó fővárosi társaséletbe is elevenséget vegyit.

\* \* (Klapka tábornok) Bécsből Budapestre érkezett. A tábornok, ki régebbi időkben gróf Andrássyval bizalmas viszonyban volt, a porta által megbízott, hogy gróf Andrássynak megújítsa a porta egy régebben tett ajánlatát, hogy tudniillik kész bizonyos területrészeket Ausztria-Magyarországnak átengedni, ha ez a portának segílyt nyújt. Ezenkívül Klapka tábornok azzal volt megbizva, hogy hitelesen tudja meg, vajjon Ausztria-Magyarország kész-e erőhatalommal is meggátolni Szerbia akcióba lépését? Mind oly megbizások ezek, melyeket Aleko pasa, a bécsi török követ, hivatalos minőségében nem teljesithet. Klapka tábornok azonban nem fogadtatott gróf Andrassy által. A külügyminiszter épen gyöngéledett, a budapesti népgyűlés tehát arra van, hogy a mit a „gyöngéledő” külügyminiszter magánaton meg nem hallgathatott, hallja meg, ha ily nagy, tekintélyes gyűlés adja értésére.

\* \* (Sipos Antalnál) mult szombaton délután kedélyesen záratott be a tanév. A tanítványok szülőikkel csaknem teljes számban megjelentek még egyszer a művész intézetében, s az írói és művészi körökből is többen voltak hivatalosak. Rögtönzött programmal házi hangverseny tartatott, melyben ismét alkalma volt az intézet több kitünő növendékének ragyog-

tatni tehetségét. Így hallottuk újból a Batizfalvi nővérek izlésses, gondos játékát, hallottuk a Krivácsi nővéreket s a kis Zaphiry Helenka kisasszonyt, kiknek játéka már magasabb fokú műélvezetet nyújt; hallottunk azonkívül többeket: Zabosi, Szoller kisasszonyokat, kik szintén csinnal játszanak; végül maga a mester ült a zongorához s magyar dalai által teljesen elragadta a hallgatóságot. A bucsu-összejövetel komolyabb része ezzel véget érven, ketten a zongorákhoz ültek, a többiek pedig tánczra perdültek, mialatt a melléktermekben csemegét és hűsítőt szolgáltak föl. A hangulat mind élénkebb lett, s a vidám társaság csak tíz óra tájban gondolt a hazamenetelre, midőn a tisztelt és szeretett tanár és tanítványok szívélyes bensőséggel bucsuztak egymástól a viszontlátásig, a mi október 1-sején lesz, midőn az intézet tanfolyama ismét megindul.

\* \* (Jókai Mór,) kinek termékeny tolla igazi örök-mozgony, füredi nyaralójában új regény írásába fogott. Ez az I. Napoleon idejében fog játszani s az akkori politikai és társadalmi viszonyokat festi hazánkban. Mint mondják, sok érdekes történeti adattal rendelkezik hozzá.

\* \* (Browning György) angol író, ki már huzamosb ideje, hogy nálunk van, országunk különböző vidékeit tanulmányozza, s mindenütt a legszívélyesebb vendégszeretettel fogadtatik, közelebb Sáromberkén, gróf Teleki Samunál, kinél ez idő szerint vendége volt, öngyilkos lett. Elmetszette torkát, s meghalt. Megdöbbenést kelt ez eset, és el nem tudják képzelni, mi vitte nemzetünk barátját e kétségbeesett lépésre. Találgatják, s azt hozzák ki, hogy nem akarta tovább a magyar vendégszeretetet igénybe venni, haza pedig nem mehetett bizonyos okok miatt. Bármi volt oka öngyilkosságának, részvét kíséri sirjába.

\* \* (Egy jeles, közkedveltségű ifju) haláláról értesitnek a fővárosi lapok, ki nem rég utazott haza Erdélybe szülei látogatására, s egyik fürdőn nemzetiségi vitába bocsátkozott egy bojárral, minek párbaj, s ifju barátunk szomorú halála lett a vége. Habár a nevezett lap csaknem kétségbevonhatlan bizonyítékokat bir e lesújtó esetről, mégis jobb szeretjük tartózkodással fogadni a hirt, mely ha igaznak bizonyul be, fájdalommat fog okozni a fővárosi körökben sokaknak, mert általánosan kedvelt ifju volt. Az athletika ügye is sokat veszít benne, mert ő volt keletkezésétől kezdve legbuzgóbb támogatója, felolvasásokat tartott róla, sőt könyvben is ismertette és ajánlta. Ne adja az isten, hogy a hir haláláról való legyen.

\* \* (Gyermekkert-ünnepély.) A budapesti magyar államasutak gyártelepén vasárnap nyitották meg ünnepélyesen a Zimmermann Frigyes gyártelepi igazgató által felállított gyermekkertet. Jelen voltak: Bója Gergely tanfelügyelő, a gyermekkertek érdekében is fáradhatlanul buzgólkodó Kralóvánszky Istvánné, az igazgató neje és számos meghívott szülő. Az ünnepélyt a tanfelügyelő üdvözlő beszéde nyitotta meg, mire a negyven kised közül egy lányka a tanfelügyelő urhoz intézett magyar felköszöntést. Több növendék magyar verset mondott fel, mi annyival inkább meglepte a jelenvoltakat, mivel mindannyian németajku gyárbeli hivatalnokok és munkások gyermekei, kiket a magyar nyelvre Sipos Róza gyermekkertésznő tanít május elseje óta. E tanítónő a gyermekekkel igen jól tud bánni, s a magyar nyelv tanításában fáradhatatlan. A tanfelügyelő, az igazgató és a szülők ezuttal ki is fejezték neki teljes megelegedésüket. A hatszáz-hatszázötven lelket számláló gyártelepen már is százhuszat tesz a családok száma, melyeknek száználfelezven iskolába járandó gyermeke tanulja a



magyar nyelvet. Szeptember elsejétől fogva a közoktatásügyi minisztériumnak a két első elemi osztályra adott engedélye következtében, az első elemi osztályt is meg fogják nyitni.

\* \* (Az országos képtár albuma) érdekében a képzőművészeti társulat fölhívást intéz a közönséghez. Hogy a képtár remekei minél szélesebb körben megismertessenek, s kitűnő másolatban megszereshetők legyenek, a társulat szövetségbe lépett a bécsi sokszorosító egylettel. A szövetség eddigi eredménye: a társulati tagok kezében levő négy album, melynek tárgyai közül 9 lap a képtár művei után készült. De e kiadványok csak részben tanusítják ez irányban karöltve folytatott működést, a mennyiben különösen a megkezdett tiszta rézmetszetek hosszabb időre terjedő munkát igényelnek. Ekként: 1-ször. Goncales Cocquesnek „Az Eyck család“ című művén, mely jelentőségéhez méltó nagyobb alakban adatik ki, Doby Jenő hazánkfiá már több év óta dolgozik, s feladatát valószínűleg csak néhány hónap múlva fogja befejezni. A Raab tanár vezetése alatt álló müncheni metszőiskola legjelesebb tagjait már a vállalat megindítása óta foglalkoztatják a következő művek: 2-szor Bronzino-tól „Krisztus születésének hirdetése“ metszi Schmidt; 4. Rembrand-tól „Egy nő arcképe“ metszi Doris Raab; 4. Francziától „Madonna“, metszi Martin. Közlebb sikerült két hírneves francia metszőt: Rageon-t és Walter-t a vállalat számára megnyerni; kik közül az első tiz művet vállalt el, melyeknek rajzait ittléte alatt már részben elő is készítette. — Ezek: 5. B. Murillo-tól „József a hittérítőnek kenyeret osztogat“; 6. Ugyanattól saját arcképe; 7. Mich. da Caravaggio-tól „A hamis kártyások“; 8. Ugyanattól saját arcképe; 9. P. Moyatól saját arcképe; 10. F. Goyától „Paraszt leány“; 11. Adrian van Ostade-tól „A tollmetsző“; 12. Ugyanattól „Parasztzoba belseje“; 13. F. Hals-tól „Férfi-arckép“; 14. Van Dyck-tól „Ezüst lakodalom.“ A jelenleg itt időző Rauscher müncheni művész a következő képeket metszi: 15. J. Steennek „Az ujság“; 16. B. Murillo „Egyiptomba menekvés“; 17. Ugyanattól „A szent család szent József asztalosműhelyében“ s 18. Ugyanannak „Madonna a gyermek Krisztussal“ című művét. A művész most az eredetiek előtt készíti a metszésnél használandó rajzokat. Tervben van továbbá Rafael „Szent családját,“ R. Ghirlandajó-nak „A pásztorok üdvözlését“ s Luini műveinek egyikét, a képtár ezen legfőbb kincseit, a képek jelleméhez mértén, nagyobb alakban rézbe metszetni. — E képek 20 ezer forintnál többjébe kerülnek a társulatnak s tetemes veszteségek nélkül csak úgy lehet kiadni, ha a vállalatot a közönség minél melegebb pártfogásban részesíti. Ha 400 előfizet, a vállalat biztosítva van, s nem akadna Magyarországon négyszáz műbarát, ki öt forintnyi csekély árt nem sajnál ily becses képekért?!

\* \* (Színházak.) A nemzeti színház ünnepelt művésznője, Sz.-Prielle Kornélia szülőföldére, Máramaros-Szigetre megérkezett s néhány kitűnőbb szerepében fog föllépni. A közönség megérkezésekor rokonszenves kitüntetésekkel fogadta. Lendvayné Szarvason vendégszerepel Váradí Ferencz társulatánál. Első föllépteül Feuillet „Sphynx“-ét választá. A színház zsufolásig megtelt, a művésznőt lelkesen üdvözölte a nagy közönség, s virágokat, koszorukat hintettek eléje. Másodszer a „Makranczos hölgy“-ben fog föllépni. Hetényi Béla és neje, Komáromy Mariska, Békés-Csabán Csóka Sándor szintársulatánál vendégszerepelnek. Kedden léptek föl először „Stuart Máriában.“ Az ifju pár Kecskemétre, Némethy György társulatához szerződött, Hetényiné asszony

egyébiránt a szünidők után a nemzeti színpadon is föllép néhányszor. — A népszínházban a legközelebb egy kiváló tehetségű népszínmű-énekesnő fogja megkezdeni vendégszereplését. Ez Nikó Lina asszony a szegediek kedvence, ki, mint halljuk, a népszínháznál (azalatt mig Soldosné egészsége helyreáll) néhány új darabban is fel fog lépni, mert Soldosné szeptember közepe előtt aligha lesz azon helyzetben, hogy fölléphessen. — A budai színpadon Vizvári vendégszereplése csinált egy-két jó estét. Föllépett néhányszor, jobbára bohózatokban s a fővárosi közönség tömeges megjelenése által tüntette ki a kedvelt komikus iránti rokonszenvét. Vendégszereplése vége felé azonban lankadt ez a buzgalom is.

\* \* (Az athléták tárgyalogolása) Balatonfüredre alig marad a két év előtti verseny mögött a ünnepesség tekintetében. Az előintézkedések megtételére oda utazott titkár jelentése szerint az utvonalon a községek előljáróságai örömmel vállalkoztak az iverk láttamozására s Füreden bál, színházi disz-előadás és kirándulás van tervbe véve a verseny alkalmára. A fürdői mulatságok azért is ígérnek fényes sikert, mert az idén a fürdői élet fölötté élénk s a Flóra-bál is fényesen sikerült.

\* \* („A legtörökobb magyar“-t.) Erődi Béla irótársunkat a véletlen ama gunyja érte, kogy letartóztatták, mint „muszka spion“-t. Mielőtt Konstantinápolyba indult volna, Erdélybe ment, találkozni két testvérével, miközben Tövis táján a csendőrök letartóztatták, sőt be is kísérték, mint gyanus kémet. A tévedés persze nem sokára kiderült, de csak egy éji kellemetlenség után.

\* \* (Azok a kis török-barát gyerekek,) kik saját kezdeményezésükből a török sebesültek javára tüzijátékot rendeztek, a derék eszme gyümölcsét (22 frt) tegnapelőtt nyujtották át a helybeli török főconsulnak. A török diplomata nem titkolhatta meghatottságát, midőn a négy kis fiu diszben, ünnepélyes komolysággal az arczokon, lelkes tüzzel a szemekben, benyitott hozzá és a kis szónok — Kriesch Aladár — bátor, őszinte hangon elmondta rövid beszédét és átadta a szenvedő török harezosoknak szánt összeget. Halil benső gyönyörrel szemlélte a pompás fiukat, meleg szavakban köszönte meg derék tettüket, és miután neveiket feljegyeztette, a legszívélyesebben bocsátotta el őket.

\* \* (Hálás tanítvány.) Haynald Lajos, kalocsai érsek, püspöksége 25 éves jubilauma alkalmából megemlékezvén a váci gymnasiumról, melyben első kiképeztetését nyerte, annak nyolczosztályúvá emelésére 10,000 forintot adományozott. Váczon ma is számosan emlékeznek a szerény szécsényi nevelő kis diák fiára, ki kitűnő tehetsége, virgoncz természete által már akkor kedvence volt egy iskolatársainak, mint barátainak, és az iskolában a kitűnőség első helyétől ép úgy nem vált meg, mint társai közmondásos szürke kabátjától.

\* \* (A régi posta-épületbe,) mely a „régí“ Pest egyik nevezetes maradványa, augusztusban már beköltözik a fővárosi rendőrség; azaz hogy: az első negyedet jóformán az átalakítások veszik igénybe, miután a rendőrség huzamosb időre el akar ott helyezkedni. Magánlakások nem lesznek benne, hanem csupa hivatalos helyiségek. Az állam a pesti iparbanknak, a ház jelenlegi tulajdonosának 23 ezer forint bért fizet, de a hatvani utcára eső boltokat az állam is kiadja, s így kiadásai csak 15 ezer forintra apadnak.

\* \* (A főváros gyűmpénztára) kissé zavarba jött. A Földvály örökösök részére most kell kifizetnie egy nagyobb összeget, melylyel együtt körülbelől 355 ezer frt a szükséglete. Fedezetül pedig, ha összeszedi is a takarékpénztárakból 260,000 frtját



s 35,655 frt pénzkészletét, a szükségletnél 58,704 frttal kisebb összeg áll rendelkezésére. Ennélfogva kérte az árvaszék, hogy más pénztárból utalványozzák a pénzt, de azt a tanács nem találta megengedhetőnek, mert a gyámpénztári adósok leginkább júliusban fizetnek s a hiány rendes uton is hamar pótolható. Ha mégis tényleges szorultság állna be, 48 óra alatt mindig lehet segíteni.

(„*Andrássy-ut.*“) Weisz B. F. annak idején a városi közgyűlésen indítványt tett a sugárutnak Andrássy-utra keresztelése iránt. A közgyűlés a közmunkatanácshoz utasította azt, mert az utczák elnevezése ennek hatáskörébe tartozik. A közmunkatanács ezen indítványt magáévá tette s a sugárutat már közelebb Andrássy-utnak fogják hívni.

(*Halálozások.*) A lefolyt héten meghaltak: gróf Eszterházy Pál, érdemes főúr, 72 éves korában. — Dobner János, 67 éves korában, Veszprémben. — Virava Lujza, Virava József országos képviselő leánya, Budapesten. — Tallián Andor, 23 éves korában, Mindszenten. — Fényes József, 70 éves korában, Debreczenben. — Zsigmondovics Mihály, 72 éves korában, Váczott. — Panka Károly 49 éves korában, Budapesten. — Katona József, Apán. — Solyomváry Ferencz, 75 éves korában, Keszthelyen. — Béke hamvaikra!

### Divattudósítás.

Valóban nem emlékezem már, valjon valami híres, nagy ember észrevétele volt-e, vagy közönséges halandó mondása, hogy olyan előtte minden új divatu öltönydarab, mintha azt egy hordóból szednék elő, a melybe egy pár száz év óta hűséges szeretettel minden elviselt ruhadarabot dobtak volna, végre pedig felfordították azt és most ismét onnan szedegetik elő az újdivatokat. Ezen tréfás megjegyzés úgy látszik igazolva van, mert nem egy tárgyat látunk ismét köztünk megjelenni, melyet családsképeinken, rég elhunyt nagyanyáinkon mosolyogtunk meg. Ezen újból felmerült emlékek közé tartoznak a testhez álló, himzett, hosszú, bretagni derekak, a hajviselőt, a széles nyakbodrok elől szalagsokkal, a melyek nagyoknak és gyermekeknek is határozottan jobban állanak a nagy, széles galléroknál. A kis zárt kalap is a rég elmúlt divat jelensége és most nem csak asszonyok viselik azt, hanem fiatal leányok is, kivált diszesebb öltözékekhez. Rizs szalmából, olasz, angol és brüsszeli fonatokból készülnek e nyári kalapok, sok virággal díszítve, a mely közé gyakran toll is vegyül. A tulajdonképi kerek kalap az idén csak falun, fürdőben reggeli kimenetelnél, vagy utazáson van megengedve. Megemlíthetjük továbbá a félhosszu keztyűket is, mint szintén régibb származásukat, mert ilyeneket is viseltek nagyanyáink és melyeket most a könyökig érő divatos bő ujjak ismét szükségessé tettek. Az elegans félkeztyű fekete vagy fehér selyem-reczéből áll, gazdag himzessel a kéz fejen, melyet már azért is kedvelnek hölgyeink, mert érvényre hozhatják nem csak karpereceiket, hanem még gyűrűiket is. A bőrből készült félkeztyű ellen azonban valóságos gyűlölet uralkodik, nehézkésnek, otrombának, köznapinak, egy szóval: rutnak találják. Még a mantille és a shawl újbóli megkedveltetése is a régi időkre emlékeztetnek. A mostani tulságosan a testhez simuló ruhák tették kívánatossá a felső burkolatokat. A legdiszesebb felöltő kétséggel a nagy csipkegallér sűrű, himzett guipüreből, ugyan olyan fodrokkal körülvéve. A hosszú, egyenes shawl, melyet épen úgy mint ötven évvel ezelőtt, most is crépe de chinből készítenek, gazdagon kihimeznek és két végein hosszú rojttal szegnek be, szintén divatba jött, és a ki ért hozzá, ezzel is csinosan tudja elfedni vállait, derekát. De nem csak crépe de chinből, hanem nehéz selyemből, finom cashemirből vagy a ruha szövetségéből is láttunk már ilyen nyári shawlokat. A nagyon meleg napokban azonban a csipke-mantille, gallér, kicsi fichü mégis kedveltebb. Most is fekete zománcgyönggyel dusan varják ki e felső gallérokat, melyek legfőbb ékessége a köröskörül felvarrt széles csipkefodor. Általában nagy szerepet játszik ismét a csipke a nyári öltözékeken, a miért mai nap a fehér, fekete, szürke, drapp, igazi és nem igazi csipke a legnagyobb kelen-dőségnek örvend. Hűvösebb napokon a nagy, gazdagon beszövítt tarkabarka shawl-kendő is visszalép jogaiba, valamint a szürke kis koczkás angol plaide is. És aztán mondja még valaki, hogy — mégis van új a világon!

Mellékletül egy kis csipkekendő szabásmintájával kedveskedem t. előfizetőimnek. Csipkeszövetből készül az, gazdagon kivarrva fekete apró zománcgyönggyel, vagy bársonyszalagból koczkázat kirakva rajta és köröskörül csipkefodorral körülvéve. Arasznyival nagyobbra szabva és széles csipkével díszítve rendes kimenő csipkegallér lesz belőle, melynek díszítése aztán egyéni ízlésüktől függ.

### Sakkrejtvény.

Ifj. Barcsay Miklósnétól.

Lóugrás szerint megfejtendő.

nem	tom.	szed,	ret-	tet-	Ked-	sze-	té-
És	sza-	szik,	Igy	rü-	lek	ret-	ves
ha-	hi-	en	Ha	sze-	egy-	ged,	től.
a	én	vam-	Van-	sze-	lek	kis	Sze-
az	nyit-	hog	én,	ra,	ha	fi-	sam
mi	Nem	Csak	rel-	nak,	las-	det?	an-
zo-	fáj,	met	osz-	lom,	sé-	él,	tő-
be	kép	bi-	két-	me-	Pe-	gya-	gi-

Megfejtési határidő: augusztushó 22-dike.

A f. é. 26-dik számban közlött rejtvény értelme:  
Sibériai ólombánya.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Hangel Ida, Korenagh Serk Hermin, Szlavik Nándorné, Abonyi Jánosné, Ferencsevics Teréz, Györfy Karolin, Jánossy Lajosné, Mednyánszky Margit és Erzs, Gedeon Gáspárné, Tüske Istvánné, Stresznyák Hermin, Fülöp Julia, özvegy Gyurikovics Béláné, Pálfi Fanni, Moesz Gézáné, Marosy Etelka és Izabella, Fuxhoffer Vincze, Sümeghy Ilona, Chepely Zsuzsika, Tahy Jenőné, Frantz Albert Adél, Dzsinnich Pencz Mária, Bohus Gyuláné, Jakó Viktória, Tóth Bertalanné, Király Kálmánné, Popovits Irma, Spéczián Gusztávné, Bányay Ilka, Putnoky Baross Emma, ifj. Hermann Jánosné, Schlesinger Berta, Nagy Bertalanné, Sziklay Olga, Sugár Anna, Szentmiklóssy Ilonka, Németh Irén és Margit, Harmath Jolán, Meister Zsuzsika, Forgó Linka, Mészöly Emilia, Sipos Matild, Forró Bella, Molnár Zsigmondné, Szécsényi Anna, Szulók Emilia, Kövessy Lilla, Margót Krisztin, Balázs Jánosné, Boros Mária és Lóra, Mesterházy Ida, Kun Biri, Mihály Zsuzsika és Mari, Tóth Irma, Kovács Béláné, Nagy Elekne, Nyiri Leóna, Papp Irma és Róza, Drávetzky Irén, Joo Jolán.

### Tartalom.

Egy unalmas ficzkó, Mikszáth Kálmántól. — Az „Ideális perczek“ből, Reviczky Gyulától. — Virult a hárs, Sívárytól. — Délvidéki nők. — Pik, Szokoly Viktortól. — „Költői elbeszélések.“ Gáspár Imrétől. — Egy hét története. — A háboru. — Budapesti hírvivő. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy kis csipkekendő szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



31-dik szám.

Augusztus 5-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

## KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

~~~~~  
Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SANDORNÁL

Országut 39. sz



# H E T I N A P T Á R.

| Hónapi és heti naptár |             | R. katolikus és protestáns naptár |                  | Ó-naptár         | Izraeliták naptára | Hold-járás | N a p - |        |      |
|-----------------------|-------------|-----------------------------------|------------------|------------------|--------------------|------------|---------|--------|------|
|                       |             |                                   |                  |                  |                    |            | kelte   | nyugta |      |
|                       |             |                                   |                  |                  |                    | óra        | perc    | óra    | perc |
| Aug.                  | 5 Vasárnap  | G 11 Havi b. asz.                 | G 10 Afra, Do.   | 24 B 10 Krisztin | 26                 |            | 4 43    | 7 28   |      |
|                       | 6 Hétfő     | Jéz. színváltoz.                  | Jéz. színváltoz. | 25 Anna          | 27 Rahel           |            | 4 44    | 7 26   |      |
|                       | 7 Kedd      | Donát, Kajetán.                   | Kajetán          | 26 Hermol        | 28 Rebekka         |            | 4 45    | 7 25   |      |
|                       | 8 Szerda    | Czirjék, Jusztin                  | Czirjék          | 27 Pantaleon     | 29                 | ☉          | 4 46    | 7 23   |      |
|                       | 9 Csütörtök | Román, Afra                       | Emőd             | 28 Prochus       | 30 Roschodes       |            | 4 47    | 7 22   |      |
|                       | 10 Péntek   | Lőrincz vértanu                   | Lőrincz          | 29 Kallinie      | 1 Elul Rosch.      |            | 4 48    | 7 20   |      |
|                       | 11 Szombat  | Zsuzsanna szűz                    | Tiborc           | 30 Szilas        | 2 Sab. Sofet.      |            | 4 50    | 7 18   |      |

## V i d é k i t á r c z a.

**Korytnicza** július 23. 1877. (Fü rd ő i l e v é l.) Az egész ut úgy tünik föl előttem, mint egy tüneményes álom. Még hallok a vén unalmas főváros süketítő zaját, érzem a port és hőséget s ma reggel már itt vagyok, ebben a gyönyörű völgyben, melyet Isten bizonyára kárpótlásul teremtett az emberiségnek az elvesztett paradicsomért. Örökös enyhe tavaszi balzsamos lég van itt, a fenyő fák sajtyszerű zugása, mely úgy hasonlít egy nyugtalan lélek disharmoniájához, álmodozásba ringat. A smaragdzöld gyepeken apró erecskék csörge-deznek végig, partjain annyi a nefelejts — szedjük, s bohó mosolylyal tűzzük föl keblünkre; a sétányok elhagyottabb részei valóban boldog menhelyet nyújtanak azoknak, a kik egyedül szeretnek lenni; s a kik a társas életet kedvelik, föltalálják azt a forrás melletti sétányon, vagy a tekepálya körül, hol napestig vig zsvaj és kaczagás hangzik. Végre a mi prózai részt, tudniillik a gyomrot illeti, az sem panaszkodhatik, mert Staneknál, hová a társaság elitje jár, elég jól főznek. Fürdővendég annyi van, hogy szállást csak valódi stratégiai cselekkel lehet kapni; új jövevény lévén, csak egy igen kis névsort nyújthatok: Beniczkyne Rákodról Anna leányával s hugával Rutkay kisasszonynyal, Kóczánék, Fialka Erzs, Arányi tanár, — ki tegnap az itteni szinkörben igen élvezetes fölolvasást tartott török emlékeiből, — Bizony Tamás, leányával, a miskolci társaskörök egyik legünnepeltebb szépével, kinek nevét ottani jótékony előadások alkalmából, mint kitünő műkedvelőnőét, volt már szerencsém említeni e lapok hasábjain, Gedeonné, Rudnyánszkyne, stb., nevezetességeink közül Horváth püspök, Henszelman jeles régészünk, a „mi“ kedves vidám művészünk Sipos Antal Fayl Frigyessel, Paulayék és többen, a kiket még nem volt szerencsém látni. Hajnalodik, hallom már mint hangolja a hegedűt Rudi a sétányon, sietek. Valóban Korytniczán olyan jól mulatunk, hogy magamféle íróember is csak éjjel ér rá a lantot pöngetni vagy megfogni a prózai ironiát néhány rövid sornyit tudósítás írására. Máskor többet, és hosszasan ir tisztelője — y. — r.

**A balaton-füredi** Anna-bál szép és vig mulatság volt. Negyven-ötven tánczosnő vett benne részt s a csárdásokat Vörös Jancsi jó zenéje mellett kitartó hévvel járták. A terem tele volt s fényes toiletteket lehetett látni, fényesebbeket is, mint a minők fü rd ő i bálba valók. A kedv eleinte nem valami pezsgő volt, de aztán reggelig egyre fokozódott. A női társaságban voltak többi közt Jankovics Józsefné, Sárkány Józsefné (Budapestről), Vécsei Tamásné, Esterházy Mariska grófné, Trautenberg bárónő, báró Fiáth Jozefa, Tevely Aloizia, Gaál Kristófné, Sárkány Ilona, Jankovics Ilda, Tevely Mariska,

Hauzer Sarolta, Ráder Malvin, Kardhordó Irén, Gaál Irma, a Tury nővérek, Balogh Erzsike, ifj Folly Józsefné, Szencsené, Szalatkayné, Hornyánszky nővérek, Gál Ödönné Gyórból, Borček Ilka Bécsből és még sokan. Az Anna-bál már több év óta nem sikerült így, mint most, a virágfüzérékkel díszített Raahsch-teremben.

**A buziási** Anna-bál — mint a fü rd ő idény legkiválóbb mulatsága — mult vasárnap tartatott meg a gyógyteremben, mely ez alkalomra igen szépen fel volt díszítve. Bár a megelőző napokon többször volt eső, mégis igen számosan rándultak át a közelfekvő helyekről s díszes közönség töltte be a termet, mely közönség majdnem kizárólag magyarul társalgott. Több ott időző szerb család is mint néző megjelent a bálon nemzeti öltönyben, a mi változatos színt adott a csoportozatnak. A fiatalság, s azok, kik a fiatalsághoz számítják magukat, ugyancsak táncoltak és ujráták a csárdásokat, melyeknek nem voltak szükében. A kedélyes mulatság hajnalig tartott.

**A miskolci** löverseny igen szépen sikerült. Nagy közönség gyűlt össze, de különösen a vidékről. A hat futás közül az elsőt, a miskolci polgárok díját, ezüst kannát s 500 frtot, gróf Forgách István „Cymbalja“ nyerte el. A ponyversenyen Harkányi „Wilsfortja“ könnyen győzött. Az asszony-ságok díjáért, ezüst serleg s 650 forint, hét ló futott, elsőnek báró Orczy „Brenusa“ érkezett be. A huszárok és a borsodmegyei mezei gazdák versenye igen érdekesek voltak. Végül az akadályversenyen, a württembergi király díjára, futott hat huszártiszt. Nyertes Koch főhadnagy „Dániele“ lett. Verseny után bál volt, mely jókedvben reggelig tartott.

**Vidéki vegyesek.** A hosszufalusi oláh templomban összehalmozott lándzsákat találtak. A lándzsák egészen újak. A szolgabíró a papot elfogatta. A pap hir szerint megölte magát. — D ó z s a József, az egykori debreczen-nagyváradi szintársulat tagja, tegnapelőtt lépett fel utoljára Nagyváradon a szinpadon, melyen 40 esztendeig játszott.

## K ü l ö n f é l é k.

\*(Amadeo herczeg) Turinban kikocsikázván, lovai elragadták. A herczeg kiugrott a kocsiból és oly szerencsétlenül esett el, hogy ájultan vitték lakására. A seb fején, melyet kapott azonban nem életveszélyes. — 1842. július 12-dikén ily alkalommal vesztette életét Ferdinand Fülöp orleansi herczeg, Fülöp Lajos király fia és a most élő párisi gróf atyja is. Ő is midőn Neuillyben elragadták lovai, s kocsijából kiugrott s fe-



jét egy kőben széthasítván, szörnyet halt. Hasonló halált szenvedett a mostani szász király nagybátyja is, II. Frigyes August szász király 1854-ben tiroli kéjutazása alkalmával.

\*\*\* (Különös fogadás.) Egy Liverpoolba lakó gazdag angol 50,000 font sterlingben fogadott arra, hogy hat év alatt gyalog a következő utat teszi meg: Calaisba érve Franciaországon, Németországon és Oroszországon keresztül Chinába megy, onnan Indián, Persián Dél-Oroszországon át Konstantinápolyba gyalogol s innen Görögországon s Olaszországon át visszatér Franciaországba. A fogadást valaki elfogadta s a merész „kutyagoló“ már meg is indult világnak. 1883. július 1-sején fog visszatérni Liverpoolban, — ha ki nem dől.

\*\*\* (A macska életszivósságáról) a Bohemia egy jungbunzlai közleménye a következő érdekes dolgot beszéli el. „Pénteken július 6-dikán reggel 9 órakor egy ide való polgár négy hétre Karslbádba utazott. Elutazásakor lakásának kulcsát vejének gondjaira bizta. E hó 24-én este 9 órakor, tehát 19 nap után a vő belépett a lakásba s nem kevésbé csodálkozott, midőn az egyik szobában, mely minden oldalról elzárva volt, egy élő macskát pillantott meg, mely láttára fölugrott s elszaladt. A macska, jóllehet igen lesóványodott, minthogy 19 napon át nem evett s nem ivott — még elég vidoran futkosott. A szobában — végzi a közlemény — semmi enni való sem volt.“ Igen valószínű különben, hogy a macska egérrel vagy rovarral táplalkozott ez idő alatt, hogy azonban a szomjat el tudta tünni, az mindenesetre csodálatos.

\*\* (Külföldi vegyesek.) Hauck Minnie közelébb Brüsszelbe utazott, hol az ősz folyamán vendégszerepelt fog. — Nagy kartongyár égett le a napokban Prága köze-

lében, Smichowban. A leégett gyár és melléképületei nem kevesebb mint öt társulatnál voltak biztosítva 1.175,000 forint erejéig.

## Megbizások tára.

Kovácsira B. Sz. G. urnónek: Szives figyelmébe ajánlom magánleveletem.

Nagyváradra M. E. urhölgynek: Higyje el, kimondhatlanul örülnék, ha — igazá volna Kegyednek!

Dentára R. Gy. urnak: A másik kettőt is szivesen tartogattam és sajnálom határozatát.

V.-Palotára H. S. urnónek: El van küldve. A második féléviekre volt beírva.

Uj-Szt.-Annára A. E. urnónek: Azzonnal intézkedtem. Szives tisztelet.

Csermőre L. A urhölgynek: Várom szives tudósítását és azután rögtön intézkedem.

Földvárra O. K. B. urnónek: El van küldve.

M. Marosra P. O. urhölgynek: Hogyan lehessen a távolból ilyen kényes ügyben tanácsot adni és — itt!

Ó-Kanizsára F. J. urhölgynek: Csudálkoztam is az ilyen eljárás, és örülök, hogy másként van a dolog.

T. Beő F. R. I. urnak: Nagyon sajnálom, de ilyen régi példány már nincs!

Pozsonyba D. Gy. urnónek: Sort kell tartanom a közlésben, onnan a késedelem!

Miskolcra D. M. urhölgynek: Köszönettel vettem.

Szt. Keresztre W. M. urhölgynek: Mégis legjobb és legbiztosabb az egyenlő mértéket venni. Így szoktam tenni én és biztosítom, a legjobb eredményre.

## H I R D E T É S E K.

Csak amíg a készlet tart!

### Legnagyobb jutalom

a „Családi Kör“ előfizetői és olvasóinak.

Rendkívüli állományokkal sikerült az alulírt kiadótételeknek, az alább következők, teljesen ismert 4 mostermű többszörösítési jogát megszerezni, mindöföggva azon kollomós helyzetben van, ezen értékes műveket a „Családi Kör“ t. előfizetői és olvasóinak a következő meles olcsóságú eszekely aron megkölthetnek.

■ Mi adjuk csupán **7 frt-ért** a következő 4 olajfestmény-utazatot.

1. sz. „Szerelmi kérdés“ Ertmanstól,

2. sz. „Lovag-szolgálatok“ szintén Ertmanstól,

3. sz. „Magyar cigányok“ Reinhardtól 64 cm. magas, 42 cm. széles,

4. sz. „Pihenés a mezőn“ Gaugermannstól, 42 cm. magas, 32 cm. széles.

Továbbá küldünk **tetszés szerinti 2 képet 4 frt-ért** valamint **1 képet 2 frt-ért** is. Ezen kitűnő olajfestmény-utazatok egyes darabjai bármely teremnek meglepő és nagy-szerű díszül szolgálhatnak; mindöföggik egy-egy bevezetett mestermű. A főnnebb említett mesterek nevei egyébiránt közöseknek a művek jelleggeert. — Mi tehát előírjuk a t. olvasók művészközlől, miszerint ezen rendkívül kedvező, soha nem ismétlődő alkalmat, valódi remekművek megvásárlására, nem fogják félhasználatlanul hagyni.

■ Csak 6 lap előfizetői és olvasói számára vannak a fönbbi árak meghatározva. A képek ára előbb **50 frt** volt, mostani bolti árak **40 frt**, miről mindenképp meggyőződést s. ereszhet. — Megrendeléseknél s mellékelt megrendelési jegy letételező, és kitélltve a következő cím alá küldendő.

Verlags-Anstalt Wien, II. Taborsstrasse 11.

### Megrendelési jegy.

Verlags-Anstalt Wien, II. Taborsstrasse 11.

Küldje nekem az

|              |       |
|--------------|-------|
| 1. sz. képet | ..... |
| 2. „ „       | ..... |
| 3. „ „       | ..... |
| 4. „ „       | ..... |

Az összeg ezért ..... frttal, mellékelve van, vagy utánvét mellett.  
Megrendelő neve .....  
Lakása .....  
Utolsó posta .....

Oly megrendeléseknél, hol az összeg mindjárt bekkölthető a megrendelési jegy egy pósta-utalvánnyal, utánvét mellett megrendelésétől postig levélzési lapra ragasztva, küldhető be.

Az összeg magyarr levéljegyekben is bekölthető.

Valódi

## H A J F O N A T O K

80 centiméter hosszú s igen tömöttök, be-tét nélkül, s minden más anyagall vegyítés nélkül tisztán s egyedül emberi hajból csak

**2 frt 50 kr.**

Kivánatra még szebbek 3 frt, 3 frt 50., 4 frt, egész 6 forintig a legszebbek.

Valódság, valamint tartós jó munká-ért kezeség nyújtatik, s a meg nem felelők kezeséggel kicserélhetnek.

Vidéki megrendelések bekkölthető haj-minta szerint, utánvét mellett gyorsan és pontosan teljesíttötnek.

**Löwenbein J.,**

Budapest, kis mezőutca 30. sz. I. emelet.

## Fogorvos.

**Dr. ÁRKÖVY J.**

Orvos- és sebész-tudor, fogász-mester.

(Londonban képzett fogtómű)

Lakása: váci-utca 21. a „Nagy Kristóf“ átel-  
lenében.

Gyönyörű szép

## HÖLGYRUHAKELMÉK

a legkedvesebben megszerzhető

**HAMBURGER ADOLF-nál,**

Budapest, koronaherezeg-utca 8. sz.

Minták kivánera aronnal helyre és vérszive bőrtörő kálmak.



# Török József gyógyszertára, király-utca 7. sz.

## Glycerin-Créme

a legjobb bőr- és arcztisztító-szer.

Több év óta hatályos szernek bizonyult szeplő, napsütés, folt, bőrbaj és kelések ellen. Ez egy igen sikerült egyesítése a legártatlanabb szerekeknek, melyek a bőrt nemcsak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalsági frissességét tartják fenn. A folyékony glycerin-crème eltér az eddig közönségesen használt glycerin-illatszerektől, melyek a glycerin-en kívül semminemű hatályos részeket nem tartalmaznak. Egy üveg ára 1 frt. 20 kr.

### Legfinomabb glycern-szappan

glycerin és illatos növényekből, kitünően tisztít és élénkíti a bőrt, és a finom pipereszappan minden kívánt előnyeivel bír. Ára 35 krajczár.

### Párisi hölgypor (legfinomabb Poudre de riz)

a bőrnek a leggyöngédebb fehér színt adja, és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknél úgy férfiaknál is, borotválás után, nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 50 krajczár és 1 frt.

### Kézmosópor.

mandulaszappan és spermacetből készítve, a legártatlanabb arc- és kézbőrtisztító szer. Egy doboz 50 kr.

Amerikai kautsuk-lyukszemgyűrűk és essentia, ára 60 kr.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapesten, király-utca 7. szám.

## Angol és francia illatszerek.

**Ylang-Ylang.** 1 frt. 50 kr.

Ess-Bouquet ára kisebb üveg 2 frt, nagyobb 4 frt. Springflowers 2 frt. Jokey-Club 2 frt. Huile philome de la société hygiénique 1 frt 50 kr. Eau Athenienne 1 frt 50 kr. Eau de Cologne legfinomabb valódi J. M. Farina 1 frt, kisebb üveg 50 kr. Vinaigre de Bully 1 frt 50 kr. Savonde Thridace Violettlól Párisban 1 frt. Illatos szárgyöngyök (cachou aromatisé) 60 kr. Eau dentifrice du Dr. Henocque 2 frt.

### Cs. kir. szabadalmazott

## egyetemes emésztőpor Dr. Gölistöl.

Eddig még utól nem éretett hatására nézve az emésztés és vértisztítás terén, s a test táplálására és erősítésére nézve. Ez által naponként kétszeri és sokáig folytatott használata mellett valódi gyógyszerre válik számos, még ma kacs betegségben is, mint p. o. emésztési gyengeség, mell-égés, a gyomor túlterhelése, a belek petyhüdsége, idegyengeség, mindennemű aranyeres bajok, görvéne, g uga, sápadtság, sárgaságban, valamennyi idült bőrbaj-, rák, időszakos főfájások, ferges és köves betegségek, tulnyálkosodásban, stb. Ez az egyetlen és gyökeres szer a megrögzött köszvény és mellbajban (tuberculose.) Ásványvíz gyógyászatnál, úgy azelőtt, mint annak használata alatt, valamint utólagosan gyógyszerül is kitünő szolgálatot tesz.

Egy nagy skatulya ára: **1.26 kr.** Egy kis skatulya **84 kr.**  
Főraktár Budapesten, Török József gyógyszerész urnál.

A hamisítástól megmenekülésre figyelmeztetnek mindenkit, hogy a valódi egyetemes emésztőpor Dr. Gölis pecsétjével van elzárva, s minden skatulya a védbélyeggel s kívülről ily czímmel van elzárva:

K. k. concess. Univ.-Speisen Pulver des dr. Gölis in Wien.  
Főszállítóhely: Bécsben, Stefansplatz 6. (Zwettlhof.)

## Párisi pecsétisztító.

Kitünő jósaú szer, melylyel néhány perc alatt mindennemű zsír-, olaj-, szurok-, faggyu-, vaj-, kocsikenő-, olajos festék-, hajkenő- és izzadság által bármily kelmében, a ruhában, selyemszallagban, bársonyban, keztüben, bútorokban, szobakárpitokban, acélmetszetekben okozott pecsétet ki lehet tisztítani. Ára egy üvegnek 1 frt.

**Stájer növénynedv,** mell- és tüdőbetegnek számára. Egy üveg 88 kr.

**Engelhofer izom- és ideg-essenciája,** egy üveg ára 1 frt.

**Dr. Krompholz nyomor-liqueure,** egy üveg ára 50 kr.

**Dr. Braun stomaticon (szájvíze),** egy üveg ára 88 kr.

**Purgleitner alvilsavas mésszörpje** tüdőbetegségek ellen.  
Egy üveg ára 1 frt.

Minden igazi és legjobb minőségben kapható:

Budapesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárban, király-utca 7. sz.

## SALICYLSAV-KÉSZÍTMÉNYEK,

pipere-czikkek.

Kielhauser H. okl. gyógyszerésztől és illatszergyárostól Grácban.

A Salicyl-sav a drezdai dr. Heyden vegytani laboratoriumából, azon felette kedvező eredmények után, melyeket a dr. Kolbe, dr. Neubauer, dr. Wagner stb. tanár urak kísérletei előidézték, már világhírt vívott ki magának mint erjedést és rothadást akadályozó anyag, és nem csak fényesen érvényesül mindennemű belső bajok ellen, hanem célirányos összetételben még fölülmulhatlan óvszer a bőrre, hajra és fogakra nézve, Anticeptikus hatása különösen rendkívüli; megakadályozza a sérült szervek rothadását, s ezzel együtt eltűnik az azzal járó kellemetlen szag is.

|                                         |         |     |        |
|-----------------------------------------|---------|-----|--------|
| Salicyl-toilette-szappan . . . . .      | darabja | ára | 50 kr. |
| Salicyl-toilette-víz . . . . .          | "       | "   | 70 "   |
| Salicyl-fogpor . . . . .                | "       | "   | 50 "   |
| Salicyl-fogpép . . . . .                | "       | "   | 60 "   |
| Salicyl-szájvíz . . . . .               | "       | "   | 60 "   |
| Salicyl-hajkenőcs . . . . .             | "       | "   | 50 "   |
| Salicyl-bintőpor (lábak izzadása ellen) | "       | "   | 50 "   |

Főraktár Magyarországra nézve: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél  
Budapesten, király-utca 7. sz.

## Minden régi köhögés ellen,

mellfájdalmak, sok évi rekedtség, torokbajok, s tüdő nyálkosodása ellen s több orvos által megpróált

## fehér mellszörp.

oly gyógyszer, mely még soha sem használtatott a legkielégítőbb eredmény előidézése nélkül. Ezen szörp már az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, sőt a görcsös- és hők-hurutnál elősegíti a nyúlós és megrekedő nyálka kiköhögését, azonnal enyhíti a gége ingerlékenységét és rövid idő alatt eltávolít minden, ha még oly heves, sőt magát a legveszélyesb szárazbetegségi köhögést, es a verhányást is.

Ára: 1 egész üveg 3.60, 1/2 üveg 1.80, 1/4 üveg 90 kr.

Mayer G. A. W. Breslauban.

Főraktár Budapesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utca 7. sz.

## Valódi Kaukaszféle poloska irtó szer.

A legbiztosabb szer a poloska ellen, az egész sereget egyszerre és mindenkorra elpusztítja.

Ára: 35 kr. 70 kr.

## Feytona.

A híres amerikai szer fogfájás ellen, használás után rögtön hat.

Ára 50 kr. o. é.

## Római Hajbalzsam,

mentvön izzadság zsír és korpától a fejbőrt megszabadítja, erősíti a hajgyökeret és hajkihullást meggátolja.

Ára: 80 kr.

## Bojtorjángyökér- olaj.

Erős hajnövés előidézéséül.

Ára: 40 kr.

## Féreg irtó szer.

Mindennemű férgek irtására,

Kis doboz 25 kr. — Nagy doboz 50 kr.

## Francia

## hajfestő folyadék

(Chromatique Parisien),

melylyel akármiféle színű haját tetszés szerint és tartósan feketére, barnára vagy szőkére festhetni, legfőlebb 10 perc alatt; hatása olyannyira ismeretes, hogy további dicséretre nem szorul.

Ára 2 forint.

A hozzá való cszközök, úgy mint két kefe és két csésze 50 kr.

Főraktár:

Budapesten TÖRÖK JÓZSEF  
gyógyszerésznél, király-utca  
7. szám.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetmények nélkül)

Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvsomagolási díj félevenként  
20 kr.

Szerkesztői irodái iroda:

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

31. sz.

Aug. 5-dikén.

1877.

Havonkénti színezett  
divatképpel,

minden szükséges himzetrájjal.

Evenként

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész

évi járatási kötelezettséget foglal

magában a lap irányában.

## Egyunalmas ficzkó.

— Elbeszélés. —

Mikszáth Kálmántól.

(Folytatás.)

— Ön egyszerre nagy ur lett tegnap óta sir, ki eddig szegény ficzkó volt, s ön egyszerre megösméri leányomat, kit eddig nem is látott. Mondja aztán valaki, hogy nincs végzet, hogy nincs gondviselés! Ez csodaszzerű újmutatás, sir. Beafstekké vágjanak, ha ez hétköznapi dolog. Egy fontot teszek, sir, egy haszontalan penny ellen, ha ebben összefüggés nincs.

— Van, bizonyára van, — mondá mr. Lamiel szórakozottan.

Danner ur gondolkozva nézett maga elé, aztán lassu méltóságos mozdulattal nyult a csenyetyű után; egy visszataszító egyéniség jelent meg a csenyetyű siri hangjára, sovány lábszárain tarka pepita nadrág lötyögött, melyet azok, kik régen élnek és jól emlékeznek, sokszor láthattak mr. Danneren, nemkülönben a burnótszinű kaputot is, mely a belépő ficzkó vézna felső testét takará.

— Ön felkeresi miss Edithet, Tim, és meg fogja neki mondani, hogy ma kilencz személyre főzessen ebédet. Kilencz személyre Tim, mit báméskodik ön? Vegye elő jegyzőkönyvét és jegyezze be, nehogy elfeledje, míg miss Edith szobájába ér. Aztán le fog menni az irodába és meghívja a könyvvezetőt, az irodatisztet, a korrektort és pénztárnokot. Mondja ön nekik: ma önök mr. Dannerél fognak ebédelni, az irodai órák után tálaltatik a leves. A csizmaikat jól tisztogassák le az előszobában, mert az új szőnyeg méregdrága volt.

Tim nagy szemeket meresztett urára: még az sem történt soha, hogy vendégeket hívjon asztalához, ahoz az asztalhoz, melynek Tim nagy fájdalma nem voltak morzsái.

— El ne feledje, hogy kilencz személyt mondtam. Az irodából küldje fel az irodaszolgát, Jackot, el kell őt szalasz-

tanom egy-két helyre... ön nem alkalmas ilyenmű megbízásokra, Tim. Ön tulságosan hizik Tim... Az ördögbe, ön potrohot ereszt, Tim. Ön maholnap csak tipegni fog tudni ilyenmű testállapot mellett.

Tim ijedten nézett végig saját egyéniségén, — mely főnöke leírásának megfelelőleg nagy metamorphozison mehetett keresztül egy szempillanat óta, — de neki nem adatott meg a természettől e csodatétel megtestesülésében gyönyörködni, mert a mint kiaszott kezét végig simitá oldalán, nagyon élénken érzé kiülő oldalbordáit, mik mr. Danner szemrehányó szavainak illetékes czáfolatául voltak vehetők.

— Igenis sir, — sipított vékony hangján. Kilencz teriték megrendelése, négy ur meghívása és Jack felküldése.

Azzal csoszogó léptekkel sietett ki az ajtón.

— Még valamit Tim! — kiáltott utána a főnök. Miss Edith legyen szives egy üveg old-cherryt tenni a mr. Lamiel teritéke elé. Gondolom sir, — folytatá ezután hősünkhöz fordulva, hogy teljesen a vendéglátás szabályai szerint cselekszem, ha egy helyes eszmémet, mely egy korty old-cherry azonnali elfogyasztására vonatkozott, addig tágitom, míg egy még helyesebb eszmévé idomul. Ön nem fog elítélni engem sir, ha némi érzékenységet kötök ez eszméhez... Bocsássa meg, ha azon különös gyöngeséget elárulom, hogy bennem is van sziv. Négyszemközt legyen mondva van. Ez tény, sir, becsületesemre mondom, tény! Hiába rázza ön fejét, hiába köhécsel ön... én ragaszkodom e kifejezéshez. Ez a sziv létezik, s e pillanatban mélyen sajnálja az ön távozását. A megszokás összeforrasztott minket, s az idő elválaszt. Én önt elvesztem sir, s e veszteség megindít...



Ez érzékeny szavakat Jack belépte szakítá félbe. Ez aztán igazán a mr. Danner környezetébe illő ember volt, — valóságos csontváz; hosszú vékony lábszárai — mint egy aszalt körte hegyébe szurt két szál gyufa, — daczára hitvány felső testrészének, sem látszottak biztos talpazatul szolgálni. Szemei éhesen és mohón pislogtak napról-napra mélyebben beköltözödvé szemüregükben.

Mr. Danner gyönyörködve nézett végig hű szolgáján, és arról gondolkozott, hogy minden embernek hozzá hasonlónak kellene lennie.

— Semmi fölösleges táplálék, — mormogá — ez a fő. . . Nos — folytatá azután — ön ördögösen jó bőrben van Jack. Egy kis testmozgás mindamellet sem fog ártani. Fusson el Browston-hallba és hívja ön el a lelkészt . . .

— Talán valaki beteg, sir?

— Nem mondhatnám Jack, épen nem. . . Az egészségi állapotok kielégítők. . . A lelkészt ebédre fogja ön meghívni.

Mr. Danner házának ebédlője még soha sem látott mint ma, oly tömeget. E tömeg szót mr. Danner mint jelzöt használta vendégeire másnap.

Miss Edith ült az asztalfőnél; mellette sir Lamielnek volt hely mutatva balról; jobbról a lelkész ült, szomszédságában mademoiselle Henriette — a miss francia társalkodónéja, eleven tüzes szemű, fekete bogárhaju leányka, kecses pisze orrocskával foglalt helyet. A többi vendéget az irodaszemélyzet képezte, hallgatag, elmélyedt arcok, mint valami főkönyv komoly rovatai. Mr. Danner törte meg a csendet a leves után.

— Vannak, bizonyára vannak lélekemelő pillanatok az emberi életben . . . Miss Henriette legyen szives, vigye el ön az egyik lámpát. . . Semmi fölösleges fény, ez van az én zászlómra írva . . . ha ugyan zászlónak lehet nevezni azon rendszeres láncolatát az elveknek, miket az idő és tapasztalás kovácsolt össze, s mikhez a szó szoros értelmében oda nőttem. . . Ez az átkozott londoni köd, mely egy új kiadási rovatot vezetett be háztartásunkba. . . Ördögös köd . . . mások ingyen élvezik nappal a világosságot, nekünk szerencsétlen londoniaknak ez is pénzbe kerül. . . Oltsa el miss Henriette az egyik lámpát. . . Mr. Klimpstonnak rossz, gyenge szemei vannak. Nemde sir? Önnek árt a tulságos fény? Nemde sir?

Mr. Klimpston (az üzletvezető) alázatosan pillantott főnökére azokkal a rossz, gyenge szemekkel, majd lesüté őket, mint az olyan személyhez illik, kiről épen egy magasabb egyéniség nyilatkozik, azután bágyadt mosolylyal viszonzá:

— Mindenesetre sir, ha ön mondja.

— Oh, oh . . . mennyire más az ifjuság! Azok a napba néznek. . . Ördögös helyzet! Becsületesre mondom sir Lamiel, mikor én olyan fiatal voltam mint ön most, bennem is bizonyos szilajság tombolt. . . Igen ám, sir Lamiel. Csakhogy én ügyetlen, beteges ember voltam, ön pedig ügyes, deli és szeretetreméltó. Engedje meg, hogy egy korty old-cherryt üritsek tiszteletére. Oh sir, én szegény ficzkó voltam, ön pedig egy átkozottul gazdag Nábób. . . Engedjen ön még egy kortyot, a mit egyébiránt hajlandó leszek elhalasztani a puddinghez, mert semmi fölösleges táplálék sir Lamiel . . . ez a fő . . .

Mr. Lamiel alig hallgatott főnökére, ki ma természete ellenére fecsegővé lett . . . Lelke homályos sejtelmeken és vágyakon lakározott. A váratlan s mesés örökség kihozta sodrából, — vidám kedélyállapotából. Láttá, hogy egy egészen új panorama nyilott meg előtte, egy ismeretlen tájakra lépett. Ezer meg ezer kép czikázott fel lelkében, — tündérezdők,

arany bokrok, zengő ligetek terültek el előtte, illatos füveken lépkedett, — kristály patakok szelték át utját, csalogánydal kísérte mindenütt . . . az éjszakának költői szépsége volt csak, borzalma nem, — a záporosó langyos harmatozássá vált . . . a vihar nem süvöltött zordonan, hanem a természet sohaja lett belőle . . .

Oh milyen szép tájék volt ez, mennyi mindent ígért; mennyire elvárásolta a szemet. A szem a lélek tolmácsa, — de nem becsületes tolmács, mert zsoldjában áll a szenvedélyeknek, s egy kézre dolgozik velök . . . A szép tájkép elbűvölte Lamiel szemeit — meghódította lelkét . . . de nem tudta magát „otthon“ találni benne.

Miss Edith odahajolt a lelkész vállán keresztül Henriettehez és azt sugta neki:

— Ez egy unalmas ficzkó!

Az unalmas ficzkó megrezzent, meghallotta a halkán tett megjegyzést.

Henriette észrevette az ifju megrezzenését, ijedten rántotta vissza fejét.

Lamiel odatekintett és pillantása találkozott a Henrietteével. A leánynak arczába szökött a vér, maga az ifju is elpirult, s azontul többször odatévedt szeme a leány gyönyörű termetére. Még egy új képet mutatott a megálmodott tájék. Kezdte már érteni, hogy mi mindenre lesz jó az a sok pénz.

Mr. Danner észrevette, hogy a számok elevenedni kezdenek és magoktól mozdulnak . . . a nélkül, hogy bevárnák, míg az ő keze helyezi a kellő sorrendbe.

— Milyen esetleg, milyen esetleg! . . szörnyülködék mr. Danner . . . Egyszerre elveszítjük jobb kezünket, Edith! Én elvesztem sir Lamielt, te elveszted miss Henriettet, a szegény gyermek kitünőbb alkalmazást talált s ma New-Yorkba utazik, sir Lamiel pedig Párisba indul. . . Milyen csapás! Ki tudja, fogjuk-e őket viszontlátni többé?

Mr. Klimpston legalkalmasabbnak vélte az időponton felemelkedni és poharat üríteni.

— Bocsánatot kérek, de nem a magam nevében . . . hanem hivatalnoktársaim helyett bátorkodom poharat emelni mr. Lamiel távozására, ki pótolhatlan helyet fog hagyni üresen . . . Ön elmegy sir, de mi itt maradunk sir. Ebben azt hiszem, minden benne van sir, a mit mondani akarnék és a mit mondhatnék. Az ördög vigyen el engem, ha ebben nincsen meg minden . . .

A jeles férfit érzékenyen törülé meg szemeit és még azután is dörmögé: „minden benne van.“

— És sir — folytatá kevés vártatva stentori hangon, ha önt valaha visszahozná a gondviselés e helyre, hol oly hézagpótló volt, s honnan erőszakosan ragadta ki, meg vagyok győződve, hogy nemcsak mi, hanem érdemes főnökünk mr. Danner is mindig készséggel engedné át önnek e fontos helyet.

— Oh kétségkívül, kétségkívül, — mondá mr. Danner komolyan.

— Adja ön erre mindnyájunk előtt becsületszavát mr. Danner, — kiáltott fel mr. Klimpston a szónoklati sikertől felbátoritva.

Ezen kívánság mosolyra fakasztá a vendégeket.

— Mily gondolat sir! — mondá a lelkész. Egy milliomos számára fenntartani egy néhány shillinges gyarló állomást. Ön tuloz mr. Klimpston!

Lamiel vidáman nyujtá kezét mr. Klimpstonnak.

— Köszönöm sir, — és indítványához csatolom a saját kérelmemet is. . . A szerencsének kereke van . . .



— Nos uram, — mondá mr. Danner ünnepélyesen, — én nevétségnek találom a dolgot, de azért itt a becsületszavam, hogy azon állomást csak ideiglenesen fogom betölteni, mindaddig míg a sir életben lesz. . . .

Pohárkoczezanások kísérték az üzlet fejének ezen nyilatkozatát.

— De ez mind csak tréfa, — folytatá mosolyogva. Oh boldog isten, ki merne arra gondolni valaha, hogy sir az én házamban . . . alárendelt szerepben . . . oh boldog isten! Tiszteljen meg sir, nyujtsa kezét jeléül annak, hogy nem neheztel.

— Legkevésbé sem. Én igen szerettem és megszoktam állásomat, s fájdalmat okoz házától megválnom.

— Oh az ördögbe is, — tört ki Danner urból kedvencz gondolata, — maradjon hát ön köztünk. Igen is köztünk! Az ördögbe is sir, legyen ön az „et comp.“

Ez nagy szó volt. Lélekzetét fojtotta el mindenki, hogy folytatását hallja.

— Nos ön nem felel sir? Ön meg van indulva nemde? Nem, nem! önnek felelni kell, mert az ajánlat komoly, nagyon komoly. . . . Sugja ön meg a választ szomszédjának, miss Edithnek.

Edith arcza lángba borult, s az öreg Danner hamiskásan kacintott Lamiel felé, kin a legnagyobb zavar volt észrevehető. . . .

— Valóban, ez oly meglepő, oly váratlan rám nézve, — mondá, hogy teljesen képtelen vagyok felelni . . . még most . . .

— Oh oh! Ön tehát gondolkozási időt kér sir. Legyen, én megadom azt.

— Csupán egy órát . . . még épen annyi időm van az itt maradásra, ha utazom . . .

— Nagyon helyes sir, ön pontos ember. Ön rendszert követ sir . . .

— A két bérkocsi meg van rendelve, itt áll a kapu előtt. Az egyik miss Henriettet viszi a kikötőhöz New-York felé egy óra mulva, a másikon ön indul egy óra mulva Páris felé, vagy pedig itt marad és akkor egyszerűen levesszük róla a bóröndöt. A ficzkó pedig néhány shillinget kap a várakozásért. Ezek az akasztófáralvó bérkocsisok zsebelik az egész világot. Négy shilling elég lesz neki sir, untig . . .

Ezen eredeti gondolat egészen elbájolta a társaságot. Az ördögbe is, egy ember, a kit a Danner cég társául szólítanak fel s tetejébe még megkinálják miss Edithet, aztán megrendelnek számára egy hitvány bérkocsit és azt mondják neki: „Ha itt akar ön maradni, maradjon itt, ha pedig távozni óhajt, ott a táskája a kocsiban.“ Mr. Danner német származása daczára is valóságos oltott angol, a ki ilyen jó ízű lében találja fel a nagylelkűséget.

Miss Edith szive hangosan dobogott s zavarodottan süté le szemeit tányérjára, Lamiel még nagyobb zavarban volt s a viláért nem jutott volna eszébe valami alkalmas mondat. Oly nagy örökség mindjárt az első órákban kényelmetlen helyzetet teremtett neki, a vidor, örök jókedvű ficzkónak.

. . . Lám a szegény miss Henriette mily könnyü szivvel mond bucsut az egyik világrésznek, midőn a másikba költözik. Még mosolya is van, melyet itt hagyjon a környezetnek, még köny is csillog szemében, a mint utazó köpenyét felveszi. Pedig nem hagy itt sem jó barátot, sem rokont, csak hideg sziveket. Boldog az, kit még ezek is fölmelegítenek, kinek csak az jut eszébe, hogy a szolgakenyér táplálta s azt elfelejti, hogy keserűséggel volt megszóva.

Mr. Danner kiveszi óráját s tompa hangon mondja:

— Még öt percünk van sir. Épen elég, hogy a miss kalapját fölvegye, elbucsuzzék s mi lekisérjük a kocsihoz. A távozóink tiszteletére adott szerény családi ebédnek és ünnepélynek vége van uraim . . .

Valamennyien felkeltek s lekisérték a távozó társalkodónét. Arról, hogy Lamiel nem fog elmenni, mindenki meggyőződve látszott lenni.

A bejáratnál előszolított az egyik bérkocsi Henriette számára. A társalkodóné megcsókolta miss Edithet, a többiekkel kezét fogott:

— Isten önökkel uraim!

Azután Lamiel felé fordult s csintalan mosolylyal kérdé:

— Nos uram, lehet e öntől valamely üzenetet küldenem hazámba Franciaországba?

Lamiel épen a keztyűjével játszott e perczen.

— Tegye zsebre uram, — csintalankodék Henriette, még abban a perczen is, midőn apró formás lábacska már a kocsi-hágcsón volt.

— Kisasszony! — hebegé Lamiel . . .

— Eh uram, ön nagyon bátoratlan és nagyon naiv. Ön unalmas . . .

Henriette gunyosan mosolygott . . .

Lamiel arczát láng borította el.

A kocsi ajtó becsapódott, de a tiszta üvegen keresztül látszott a Henriette szép gunyos arcza, a mint szánalommal mosolyog az ügyefogyott Lamielre, kit vőlegénynek fogtak meg a már kiaszott, kancsal miss Edith számára.

A ifjut fölrázta zavara és egykedvűségéből ez a gunyos ördögien szép arcz.

— Sir, kérem a másik kocsit, — orditá.

Mr. Danner úgy tett, mint a ki nagyot hall.

— Mondott ön valamit tiszteletreméltó sir Lamiel?

— A másik bérkocsit akarom uram!

— Ah . . . ah! Hogyan, ön távozik, sir? Ez meglepő esemény sir, ön talán nem gondolkozott eléggé ajánlatomon. Ugy van, bizonyára úgy van, ön felületesen vette a dolgot. Mindjárt megértjük egymást: még két egész percünk van . . .

— Egy fél sincs, uram, — kiáltá Lamiel nyersen, — nem látja ön, hogy már most is alig fogom utólérhetni!

— Kit? Mit?

— Eh az ördögbe is, hát . . . miss Henriettet.

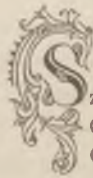
— Oh. Oh! Miss Henriettet? Azt a leányzót? Oh, oh!

Lamiel kiszakítá kezét a Danneréből s villámgyorsan vágta magát a bérkocsiba megparancsolva a kocsisnak, hogy lóhalálba hajtson az előbbi kocsi után.

(Vége köv.)

## Száll a szellő . . .

Kovács Sándortól.



Száll a szellő, esti szellő a légen,  
Gondolsz-e rám, egyetlen egy szépségem?  
Gondolj reám, szeress engem, ha lehet,  
A jó Isten áldja meg a lelkedet!

Ha kinn ülök az esteli homályon,  
Rád gondolok, egyetlen egy virágom;  
Rád gondolok s fel-fel nézek az égre,  
Két szép szemed két szép csillagban véle.



Csillagjósoló lettem én e vidéken,  
 Abból jóslok hosszú nyári estéken ;  
 Abból jóslok bubánatot, örömet,  
 Magamnak but, boldogságot tenéked.

## A virágok könyvéből.

(Karr Alfonz.)

### II.

Ha némelykor úgy látszik, hogy az embereknél jobban szeretem a fákat és növényeket, nem csupán azt adhatom okul, hogy a fáknak és virágoknak szünet nélkül megújuló gyönyöröket köszönhetek, míg az emberek, kevés kivétellel, mindenkor csak akadályul szolgáltak utaimon és ellenségeim voltak, hanem önök maguk is eléggé ismerik az emberi szívet, hogy ezen okot elég nyomósnak találhassák és valóban nagyon felesleges dolgot cselekedném, ha azt akarnám elhíttetni önökkel, hogy rokon- és ellenszenveink egyenes arányban állnak azon jóval vagy rosszal, melyet ezen érzelmeiket előidéző egyének vagy tárgyak nekünk okoztak — mondom, ha ezt el akarnám hitetni én, ki egész életemet feláldoztam azért, ki nekem annyi keserűséget szerzett és önökkel, kik annyira szeretik a dinnyét, mely annyiszor okozott önöknek gyomorfájást.

Szeretem a fákat és a növényeket, mert olyanoknak mutatják magukat, távolról úgy mint közléről, télen úgy mint nyáron, a milyenek valóban. Ha távolról megpillantok egy fát, telve szürkés fehér virággal, azonnal tudom, hogy cseresznyefa; tudom, hogy mit várhatok tőle; tudom, hogy gazdag virágélessége le fog hullni a langy esőktől és a szél fuvalatától, aztán levelekkel diszitendi fel magát, melyek alatt meg nőnek előbb zöld, később vörös gyümölcsei, melyeket a madarak megtizedelnek, végre majd a levelek is nekivörösödnek és lehullnak.

Ha a fa virágai rózsaszínűek, tudom hogy szeptemberben szép hamvas őszi barackok teremnek rajta és hogy levelei keserű ízűek.

De ime egy növény, mely minden falra felkuszik, nyáron csillagalaku és violaszínű apró virágok nyílnak rajta, melyet előbb smaragd és utóbb korálszínű bogyók váltanak fel; tudom, hogy nem kell tőle egyebet várnom a szem gyönyörködtetésénél, és hogy ragyogó színű gyümölcse mérges.

Ha egy jácinthagymát ültetek a földbe, tudom mily színű és illatu virágot várhatok tőle; valamint ha virágmagot vetek, tudom, hogy oly színt és illatot fognak adni, a milyent ígértek.

De az emberekkel egészen másképp áll a dolog.

A könyvekben két vagy három jellemtypust találunk, melyekben a regényírók czélszerűnek látták összehalmozni valamennyi tökélyt még a legellentétebbeket és legösszeférhetlenebbeket is.

Ha első tekintetre mondunk ítéletet, akkor a világon csak két vagy három typus mintájára alkotott embereket találunk; minden ember, kivétel nélkül szerény, önzetlen, bátor, nagylelkű, áldozatkész, érzelmes stb.

Ez egy nagyon kevésbé változatos komédia, melyben minden ember egy és ugyanazon álarczczal akar szerepelni. Mind ezen erények még csak a virágok, várjuk míg a gyümölcs is megéri.

Épen olyan ez, mintha tavaszkor minden fa és minden növény a barackfa rózsaszínű virágaival diszitené magát és

őszszel tölcservirág vagy a gyüszüvirág mérges gyümölcse teremne rajta.

Nem mintha ezzel el akarnám itélni e növényeket, sőt szeretem őket szépségök miatt és ezenkívül nem merit-e az orvosi tudomány hatalmas gyógyerőt még mérgekből is?

Csak akkor törnék pálczát felettök, ha barack- vagy cseresznyevirágok által izletes gyümölcsökkel kecségtetnének s aztán csalogatni akarnának, hogy nyeljük el megmérgezett bogyóikat.

Az emberek nagyrésze csakugyan körülbelül azonos mintára van alkotva.

Két vagy három typus létezik százezer különféle fiatal leány számára; mindnyájan ugyanazon hajlamokkal, és ugyanazon idomokkal birnak; a tizennyolcz-husz éves fiatal embereknek csak egy típusuk van, izlésök, önteltségök és „frizurájuk” teljesen egyforma; az anyák is egyenlők: mintaképük a gondos tyuk, mely csak csirkéiben él.

Elég rossz dolog lehet nem birni bizonyos tulajdonságokkal, de még rosszabb azokat színleni. Ha kertemben nem volna hely egynél több fa számára és ha egy barackfa és egy datura közt kellene választanom, kétségkívül a barackfát választanám; de hol az a kert, melyben ne volna hely két fa számára? hol ez a sziv, melyben két érzelem el ne férne? És aztán annyi különböző kert és sziv van a világon!

Ha kezembe veszem valamely növény legcsekélyebb részecskéjét, egy fél levelet, egy eltépett szirmot, egy letört ágacsokát, egy magot, azonnal tudom mihez tartsam magamat. Ez a növény ily alakot, ily színt, ily illatot ígér; ha szeretem illatát, színét és alakját, biztos lehetek benne, hogy megkapom a meghatározott évszakban; ha nem szeretem, más növénytől kérhetem mindazt a mi érzékemet gyönyörködteti, az a másik növény bizonynyal talál valakit, a ki előtt kedves mindaz a mit ő nyujthat.

Egy terembe lépünk, mely tele van fiatal leányokkal. Nézzünk körül egy percze.

Ime egy szőke fiatal leány, haja fellázad a fésű ellen és önmagától göndör fürtökkel borítja fejét; sötétkék szeme átható; merész szabásu orra a középen kissé emelkedik; szája körül erélyes, határozott vonás látható; felső ajka keskeny és vékony kissé vastag, de mindenkettő oly piros mint a cseresznye; jelleme szilárd, határozott merész; szereti a veszélyt és a véletlent.

De minthogy szőke, — fehér ruhába öltöztetik; szeméit lesüti, egy pók láttára elsikoltja magát és tetteti magát, mintha szenvedélyesen szeretné a falusi életet, a magányt, a tejet és a gyümölcsöket.

Egy másik fiatal leány arczéle egyenes és szelid, mint egy görög szoboré, természetnek idomai karcsuak, nyulánkok, csaknem vékonyak, haja barna, tengerzöld szeme csak szelid sugarakat lövel a hosszú pillák alól, kedélye szelid, félénk; valóban szereti a nyugalmat, a szomorú fűzek árnyékát a sutogó víz partján, a mély, örök, szemérmes és rejtőző szerelmet.

Ritka véletlen, ha barna létére nem szoktatták élénk, pajzán életre, de ha e két fiatal leány nem játszik is az életben természetével merőben ellentétes szerepet, a legcsekélyebb a mi rajtuk történhetik az, hogy az előbbi oly álarczot fog viselni, mely az utóbbiúnak valódi arczához hasonlít és viszont.

Mindkettő rendkívül bájos úgy, a mint az Isten a világra teremtette, de mindkettő álruhába öltözik és hazudik.

Beszéljenek önök husz fiatal emberrel, valamennyinek egyforma izlése van, valamennyi egyformán hordja kezében a



pálczát, valamennyi könnyedén beszél a szerelemről és a nőkről, valamennyi kizárólag csak a harcztot, a párbajt, a szilaj lovakat, az erős italokat, az erős dohányt stb. szereti.

Csak hosszú idő múlva fogják tapasztalni, hogy az egyik a fiatal emberek közül félénk és szemérmes annyira, hogy két év kellett hozzá, míg ez ifju kezében merete mutatni versekben irt szerelmi vallomását, melyben lehetőleg szelidíteni igyekezett szive érzelmeinek kifejezését.

A másik a nyugalmat és az elmélkedést szereti és lelke szép versekben és édes dallamokban fog nyilatkozni.

Egy harmadik az általános békéről és testveriségről álmodozik és az egyetértés ígét fogja hirdetni.

Azt hiszik önök, hogy mindegyik külön-külön nem ér fel azon mintaképpel, melyet valamennyien utánozni igyekeznek?

Én nem nagyon hiszek a gonosz emberekben, nem követelem kiirtásukat, a mint hogy magam sem irtom ki pompás daturáimat és gyűszűvirágaimat, csak azt követelem, hogy ne tetssek magukat úgy, mintha cseresznyefák volnának és ne mondják magukat ribizkének.

Ha a burgonya álruhát ölt, talán akad olyan ember, a ki beleherap nyers gyümölcsébe, de bizonyára undorral fogja eldobni.

Mindenkinek joga van olyannak lenni, milyenné az Isten teremtette, és mindenki legjobb igy. Örömet szeretnék minden embert, de álarczt szeretni képtelen vagyok.

Másképp áll a dolog az állatokkal és rovarokkal. A pók nem szinlel szerelmet a rózsa iránt, a hal nem árul el különös előszeretetet a legyek iránt.

Az egész természet őszinte, csupán az emberi hiúságnak sikerült csodálatos ellentmondással eljutni a megaláztatás szélére.

Mindenkinek be kell vallania, ha őszinte akar lenni, hogy különbnek tartja magát embertársainál és minden lehető elkövet, hogy e véleményt minél több ember által elfogadtassa.

Nem jut eszébe, hogy ez által kétségtelen jogot ad a gyűlöletre azoknak, a kikkel fölényét elhitette és másrészt a gunyolódásra azoknak, kikkel nem sikerült elhitetnie.

Mindenki azt hiszi magáról, hogy többet ér másoknál és mégis senki se mutatja magát olyannak a milyen valóban. Hogyan magyarázható meg ezen ellenmondás?

Az egyik nő azt hiszi, hogy ő a legbájosabb; lenézőleg beszél a többiről, hanem azért ki nem teszi a lábát házából a nélkül, hogy el ne torzítaná magát, hogy ne mutatna a valóságtól eltérő idomokat, hogy ne szinlelné oly magatartást, mely nem az övé.

Mire büszke tehát? Szépségére? Hisz abban nem hisz, mert másforma szépséget alkot magának. Mily hiúság és mily önmegalázás!

Kérdezzék meg önök bármelyik férfitől, melyik kortársának bőrébe szeretne bujni?! De a valódi bőrt kell érteni, nem a gazdagság, méltóság stb. allegorikus bőrét. Kérdezzék meg tőle, akarna-e cserélni X. vagy Y. urral, de nem csak a vagyon, rang vagy hirnév tekintetében, hanem akarna-e vele cserélni szellemet, orrot, fogakat, nevet; ha megvallja az igazat, mindig lesz valamely fenntartása, kivételt fog tenni valamiben, a mibe magát mindenkinél erősebbnek érzi és ha bizalmasabb vallomásokot tesz, lassankint okvetlenül kikerül, hogy azon dolgokra, melyekben magát gyöngébbnek érzi, voltaképpen nagyon csekély súlyt helyez és hogy épen azon tulajdonságokban reméli jogosan igényelhetni a győzelem babérát, a

melyek valóban megérdemlik a bámulatot és az irigyeltetést.

Szeretném azt tanácsolni önöknek, hogy intézzék e kérdést önmagukhoz, de az igazságot másokból is csak úgy csikarhatjuk ki, ha eszélyesebbek és ügyesebbek vagyunk náluk, nagyon kétlem tehát, hogy e kísérlet önmagunkon sikerülne.

És mégis ugyanazon ember, a ki oly büszke és boldog azért, hogy az a ki és nem más, minden módon igyekezni fog testileg és lelkileg másnak látszani; dicsekedni fog oly tulajdonságokkal, melyekkel nem bír és eltitkolja azokat, melyekkel valóban rendelkezik. Kérdezzék ki őt minden irányban és némi ügyességgel oda vihetik a dolgot, hogy lassankint háromszor egymásután megtagadja önmagát.

Mily hiúság és önmegalázás!

Minden embernek három jelleme van: az első az, melyet szinlel; a második az, melylyel valóban bír; a harmadik az, melyet birni vél.

H u s z á r I m r e.

## P i k.

(Jellemkép.)

Szokoly Viktortól.

(V é g e.)

A mi a takarékoságot illeti, ezen emberi erényt a zsugoriságig gyakorolja. Étekezni velünk szokott oly módon, hogy az asztalon felhordott ételek mindegyikéből ő is kap csészébe; de míg az ebéd vagy esteli tart, saját teritékéhez hozzá sem nyul, jól tudva, hogy már ugy is az övé. Ekkor gyakorolja különös szerzési tehetségét. Sorban kunyorál az asztalnál mindenkitől s az egyenkint kapott falatokból úgy jóllakik, mint a felfujt duda. Nem ritkán megesik, hogy már nem kell neki az oda nyujtott sült darab s ilyenkor csak a nagy udvari komondornak, Vitéznek nevét kell kiáltanom, hogy irigykedve felvisitson s a falatot azonnal bekapja. Megtörtént az is, hogy az óriási, borjunagyságu házőrző ebet valóban bebocsítottam az előszobából, mire a macskányi Pik dühösen rohant neki s mert kis szájával máshol nem bírja megkapni, fülébe csimpaszkodva kergette ki a nagy pimaszt, ki mintegy érezni látszék, hogy olyan helyre tette be a lábát, melyet a végzet nem számára rendelt.

Pik jellemét ilyenkor lehetlen oly emberekével össze nem hasonlitanom, kiknek jó hivataluk bő kenyeret ad s kik embertársuk orra előtt mégis, — nem tekintve a „leben und leben lassen“ elvét, — a legsoványabb konczt is készségesen elragadják.

A mi pedig az érintetlenül hagyott ételes csészéket illeti, azokat Pik nagy buzgósággal körülurja orrával, mintha be akarná takarni, sőt be is takarja, ha van mivel, s elteszi szűkebb időkre. E tekintetben nincs szüksége az egyiptomi faraó álma és József magyarázatának buzdító példájára, mi szintén értelme mellett bizonyít.

Az emberi sajátságok közül a nyalakodással is bír. A természet ugyan jó, egészséges gyomorral ajándékozta meg, s meg is eszik minden embernek és kutyának valót, a — bab kivételével; ezt szivéből gyűlöli mint kis fogai az árpakásalevest vagy bakancsosok a czakkompakkot.\*) Hanem ha szerét

\*) Eléggé undorító, katonaságunk közös konyháján nagyon szokásos kutyvadék, mely — gondolom, — riskása, bab, burgonya, zöldség és rántás zagyvalékából készül.



ejtheti, mégis válogatós s különösen nagyra becsüli a ropogós süteményeket és a krumplicukrot. Főlölesleges finomabb falatjainak rejtekhelyéül azelőtt ágytakarómat használta, de mióta értéskére adtam, hogy nem szeretem fekvőhelyemet kutya-élés-tárnak látni, azóta a kerevetek párnái alá, vagy a kis kert virág-cserepei mögé takarítja el a kétszersült- vagy pogácsadabokat, aztán eltávozik, mintha misem történt volna, de félszemmel mindig oda tekintget titkos kincstára felé, hová ha valaki kívülem közelíteni merészel, harsányan fölsivít, éles ugatással védi tulajdonát s azt inkább bekapja, hogysem másnak zsákmányává váljék.

Nem ment a hiúságtól sem, mely önérzetet, sőt némileg önbecsülést tanusító jellemvonást más állatban, különösen a lóban nagy mértékben tapasztaltam. A cziczomában: színes nyakszalagban vagy fényes pakfonynyal kivert örvben igen gyönyörködik; ez utóbbit csak oda kell nekie mutatnom, azonnal vigan szökdécsel elő s előre tolja nyakát, hogy reá kapcsoljam. Ha társaság van nálunk, ezerféle uton-módon igyekszik a közfigyelmet magára irányozni, s valamint a mogorván kiejtett pironogató szavak irányában érzékeny, mert mindannyiszor valamelyik kuczkóba sompolyog: ép oly mértékben szereti a dicséretet vagy a hízogó vele bánást. Míg bizonyos, alább elbeszélendő tragikus eset nem történt vele, gyors futásban a nyullal, magasba ugrásban és saját tengelye körül forgásban Campillivel versenyezhetett. Bravozásaim vagy dicsérő tapsolásom hallatára kész lett volna magát agyon futni vagy ugrálni, annyira da-capozott, pedig sem ballet-, sem opera előadáson nem volt soha.

Angol és nemesebb eredetére mutat, hogy a sportot imádja. Apportirozni önmagától tanult; ez már vérében van, mint igazi gentlemannak az udvariasság s nem láthat tücsköt bogarat, hogy azt elfogni ne igyekezzenék. Bányász mérnöki tehetségét mutatja, ritka ügyességgel tudja az egér-, vakand-, ürge-, és hörsöglyukakat fölfedezni, melyek ásásához turzási engedély nélkül is hozzá fog. Elemében azonban leginkább akkor van, ha hosszú gyalogsétát, vagy rövidebb kirándulást teszünk szánon vagy kocsin. Kiváló lóismerőnek látszik s ha fennt ülhet kocsisunk mellett a bakon, de hogy venné le szemeit a fogatról, legfőlebb néha tekint le megvetőleg az ebcsöcselékre, mely a kerekkel versenyt kutya, mintha uborkafára fölkapott tőzsér vagy fertály-mágnás lenne.

Emlékező tehetsége bámulatos. Csavarogni szeret mint az angol turista, s így már igen sok helyen megfordult; de a mely vidéket, utat, tárgyat egyszer látott, azt többé el nem felejt. Különben nem csak a külső-tárgyak, de az események is élénken megmaradnak emlékében, mit száz meg száz alkalommal nyilvánít; a mit egyszer megtiltottam, azt többé nem teszi, s azon helyre, hol bizonyos, általa méltán gyűlölt urral véletlenül találkozott, többé sem szép szóval, sem erőszakkal nem birtam elcsalni. Emlékező tehetségéről tanuskodik szenvedélyig emelkedő szeretete és ugyanoly gyűlölete is.

A lélek értelmi nyilatkozataiból nem tagadhatni el Pik-től az összehasonlító s következtető tehetséget sem, miknek más, alsóbbrendű állatoknál is számtalan meglepő példáját figyeltem meg, s bár költemények még nem jelentek meg neve alatt, mindazáltal élénk képzelő tehetsége szintén kétségbevonhatlan. Csak egy példát mondok el: álmában a képzelmi lélekműködés igen élénk, mert láttam őt aludva nyöszörögni, örülni, mérgesen ugatni, sőt szopni is, midőn aranyos gyermeknapjain már messze tul volt.

Mivel pedig az emlékező, összehasonlító, képzelmi és

következtetési képességek összege alkotja a gondolkozási, vagyis azon magas tehetséget, mely által sokan a legkirívóbban vélik az ember és állat szellemi élete közt levő különbséget feltűntethetni, — a föntebb elsoroltakból kitűnik, hogy e különbség csakis mennyiségileg, nem pedig minőségileg létezik.

A lelki működés másik jellemző nyilvánulása a kedélyi életben, az indulatokban, vágyakban, hajlamokban, érzelmekben tünik élénk, a szeretet és gyűlölség, irigység és nagylelkűség, merészség és gyávaság, szomorúság és örömben, féltékenységekben, uralomvágyban stb.

Szeretetében Pik irántam s Friczi, a nagy fehér kandur iránt határt nem ismer; szeretetéből foly hűsége és áldozatkészsége. Fricznek legjobb falatját, puha fekhelyét bármikor készségesen átengedi, s hogy szeretete tárgyát nélkülözve igazi bánatot érez, bizonyítja az, miként ha több napra távozik hazulról, elveszti jókedvét, barátságatlan lesz mindenki irányában és sokszor több napon át nem eszik. Hogy az egyesek irányában különös rokon- vagy ellenszenvet, némelyek iránt teljes közönyt érez, ez senkit sem lephet meg, valamint az sem, hogy ellenszenv egészen a gyűlöletig fokozódik azok irányában, kik valaha — szerinte jogtalanul — megbántották. Röviden megjegyzem még jellemzésére, hogy Pik rendkívül uralomvágyó azok irányában, kik vagy mik a háznál alárendeltek, a felsőbb hatalom előtt azonban meghunyászkodik, mely karaktervonása oly sok emberével megegyez. Ez uralomvágyából következik féltékenykedése is. Friczin kívül dominiumából: a szobákból és kis kertből minden más állatot kimar, azokat is, kikkel az előszobában vagy az udvaron pajtáskodni szokott. A bátorságnak sokszor jelét adja, tudniillik olyankor, ha a magáénál nagyobb erőre, például reám támaszkodhatik, a tulnyomó erő elől azonban mindig nagy-bölesen meghátrál, pedig még sem az ő, sem az új hadvezérek történeteit nem olvasta.

Tavaly nyáron nagy szerencsétlenség érte, mely csak néha teszi komorrá, mint a különben kedélyes, de régi sebhegyek által kinzott öreg katonát. Pikkkel együtt mentem ki egyik hűvösebb reggel a határba, aratóimat megnézni. Pik nem állhatva ellent sport-szenvedélyének, belérohant a buzatábla mellett levő kukoriczásba, tücsköt-bogarat hajszolni; a mint meghallotta a kaszák alatt hulló rendek suhogását, talán valami madarat vélhetett ott lappangani, mert egyszerre, épen az első arató kaszája alá rohant, ki nem akarva, három lábát vágta el a forgókban. Pik kinosan nyöszörögve s csaknem elvérezve kért tőlem okos szemeivel segélyt, melynek nyujtásában minden munkáson versenyzett velem. A szegény ember, kinek sokszor napokon egyedüli társalgója kutya, kinek bő alkalma nyilik hű állatja jellemét kiismernie, megosztja vele utolsó falat kenyerét s őszinte szeretettel viseltetik irányába. Lehetséges, hogy állatszeretete durva módon nyilatkozik, de sokszor mégis meghatóan. A nép meséiben, az embernek rokonjellemeű állati átváltozásában nincs-e némi plato-darwinismus, mit az állati szellemélet jelenségeinek önkénytelen megfigyelése idéz elő.

Orvosunk dicséretes állatbaráti gondal gyógyította Pikket; tátongó sebeit bevarrta s az iszonyu vérzést töméntelen arnica-tincturával állította el. Mi háziak fölvaltva ápoltuk a szegény, kedves, türelmes beteget, kinek föllábolásához nem sok reményünk volt. Végre a gondoskodás és a természet segítették rajta. Pik mai napig hálás mindegyik ápolója iránt, az orvost kivéve, ki neki a nagy sebek bevarrásával kutya fölötti szenvedéseket okozott. Gyűlölni őt, vagy tőle félni épen



nem látszik, inkább vagyok hajlandó azt hinni, hogy valami végzetszerű, szükséges, de azért mégis borzalmas lénynek tekintti.

S ennyi talán elég is Pik jellemzésére.

Végre: azt kérdezheti némely olvasóm, tulajdonkép mi czéлом volt e sorok közlésével? Azt hiszem, szándékomat sokan átlátják; a kik nem, azok számára megjegyzem, hogy szeretetet igyekvém az állatvilág irányában gerjeszteni, a czél- és oktalan s emberhez nem illő állatkinzásnak szeretnék velük némileg gátat vetni. Mert a mely nép vagy egyén durva, kegyetlen, irgalmatlan az állat iránt, azon nép vagy egyén felebaráti szeretetében, emberségességében, műveltségi haladásában nem hihetni.

## H a v a s o k k ö z t .

Sósfürdőjéről ismert mezővároska Aussee, felső Stíria egyik szűk völgyében fekszik. Környéke, bár nem versenyezhet Sveicz, Tirol némely vidékével, de mégis a friss mosolygó völgy, a rajta át nyargaló Traun folyó, a köröskörül meredező hegységek barna-vörösben uszó fenyvesökkel, a háttérben hatalmas bástyaként emelkedő kopár sziklahalmaz, csillámló fehér hófoltokkal, meglepő képet tár elénk.

A várost szeszélyes hajlásokban metszi át a Traun, a parton fölállított fűrészmalmok zsilipei közt zugva, s fehér habokat verve, zuhatagként omol vissza medrébe, és könnyeden suhan át a medert ellepő rózsaszínű kavicsos. Aussee igénytelen házaik közt a néhány évvel ezelőtt épült gyógyterem vonja magára a figyelmet, s hosszú sor ablakaiból nyájas kilátás tárul a Traun parton vadgesztenyéktől árnyékolt Meuri sétányra, (e szép hely a Traun áradata folytán rut posványnyá vált.)

Bérczekben vajt ut vezet ki a városból s a néma távolban fekvő gyönyörű villáktól környezve, dr. Sreiber által épített sanatorium emelkedik, s hátterén fenyves erdőtől szegélyzetten a vidék koronája, (a tenger fölött 7813 láb), a Lozer havas tűnik föl kastély alaku sziklaormával. Mint általában havasok közt, julius közepéig sűrű köd alá rejtőzik itt is a vidék, s egyhangulag permetez a hideg eső. Augusztus azonban gyakran türhetlen meleggé válik e mély völgyben. A havasok közt oly otthonos ideg zaklató menyörgések vajmi ritkán hallhatók Ausseeban, mely fölött szeliden, egyöntetű mormolással vonul odább a vihar. Szélroham tehát nem zaklatja mellünket, azonban a nyári hónapok alatt gyakran friss hó csillan meg a hegyeken, és e havazás által metsző hideggé válik a lég. A sanatorium ily változékony légmérsékletre számítva van építve, kályhakkal minden lakszobában, tekéző, olvasó és éttermekben. A hosszú, földszinti verenda előtt hetenkint párszor zene szórakoztatja a fürdő közönség kis részét, igen kis részét, mert a többség a bérczek közé siet élveznia természet dus változatokkal kinálkozó fenségét.

A természet-kedvelő bizonyára kellemesen fog időzni Ausseeban. Csakhogy midőn hosszabb sétára indulunk, nem szabad otthon felednünk esőköpenyünket és esernyőnket, habár egyetlen felhő foszlány sem homályosítja is el az ég kékjét. Tikasztó, forró a lég, izzólóg tűz le a nap. Ezüstben játszó halvány lila-kék párázatban uszik a vidék. Komoly méltósággal bölintgatnak a fenyvesek és hűs árnyukban szól a pinty. A fenyők közé gyéren szórt juharak lombja megzizzen koronkint, halk susogásuk egyre nagyobb mérvet ölt; s a magas hegyesucok reczézete fölött barna árnyak tűnnek föl. E vihart rejtő fellegek egyelőre bolyongnak, végre fáradtan a

merész hegyesucokra guggolnak le. Jobbra, balra hajlongnak a juharak, élénkebbé vált susogásuk fölriasztja álmukból a gondolkozó fenyőket; lágy zugással összehajtják koronás fejüket, miközben a szeny színű fellegek kiterjeszkednek, színlőkhöz mért irigységgel, nyargalva tolakodnak a verőfény elé, s beborul az ég, elsötétül a látkör. E borus világítás minő más színezetben tünteti föl a vidéket! Haragos zöld erdőségek fölött fenyegető, rém alakokká válnak az indigó-kék öltönyűket gyorsan felöltött szikla óriások. De nem igen bámulhatjuk szeszélyes átalakulásukat, mert a mindinkább terjedtebbé vált sűrű párázat elrejt mindent a szem elől, összegomolyítja a földet a léggel. A szürke semmisségen aztán egy-egy villám fénye suhan át. A tompán mormoló égboltozat, a völgyben vadul csörtető folyó, a nagy csöppekben omló záporosó egyöntetű susogása csodás, döböntő zenét alkot, és szorongó kebellet elméledünk, parányi-voltunk s a természet korlátlan hatalma fölött. Egyszerre tündérujjak szerte választják a szürke ködlepelt, a haragvó fellegek foszlánya közt egész pompájában tündököl a nap, arany sugaraival lemosolyog az áztatott földre, meleg lehelettel szárítgatva a felhők könyeit, s karmazsin pirosra festi a mohával takart ős szirteket. E tündéri világítás közelünkbe hozza a mérföldek távlatát s friss színekkel festi az imént még oly zord, oly rémes tájképet.

De haladjunk tovább.

A gyöngékedő vendégek, és az apró kedves gyermek-sereg kedvelt sétánya a völgyben terjedő Erzsébet-sétány, e szép fenyőerdő. Boldogult József főherceg utolsó nádorunk egykor Ausseeben időző leánya Erzsébet főhercegnő iránti kegyeletből nevezé el ez erdőt Erzsébet-sétánynak, melynek legnyájasabb pontjáról, illatozó fenyők ágain át a sanatorium homlokzatára esik a kilátás. A hercegi gyermekek játszó helye vala ez; még itt állanak a gyűrű-játék kis ágasai, a sűrűn egymás közelében elszórt, eső-barnította falóczák, s a nagyjából összetakolt asztalok. Néhány karesu fenyőtől árnyékolva ott látjuk a havasi pásztorkunyhók mintájára, hántott vörös fenyő sudarakból takolt széles eresű kis kunyhót, mely egyedül a hercegnő gyermekei számára készült. Minő élénk csevegés, gyermeki kacaj népesíté be egykor e kis hajlékot! Jelenleg korhadt födelével egykori fénynapjait látszik gyászolni.

Az Erzsébet-sétányt elhagyva, folyvást fenyvesek árnyában félórai kocsizás vagy egy órai gyaloglás után fenséges üde zöld, terjedt völgybe érkezünk. Frissen kaszált széna illata, fenyők balzsamával össze olvadtan érinti érzékünket. A tágas völgyen át kigyózó ut vezet a festőileg elszórt sveiczi széles eresű házikók közé, s előttünk fekszik az Aussee falu, a Nassau herceg, báró Zedlitz csinos villáival, és sugár templomtornyával. Egyfelől a mosolygó völgytől szegélyezve, a kopár s mély barázdás Drisselwand ezüst szürke szikla falától korlátoltan ott rezeq Aussee gyöngye, a fenséges ausseei tó. A Drisselwand szürke színét visszatükröző nyugodt habok messze távlatán, a hatalmas Sarstein, és Happen-Zinken havasok óriás keretje közé foglaltan egész szűz pompájában föleszillan örök hó-jég öltönyében a Dachstein. Csodás elfogultság szállja meg keblünket, önkénytelen érezzük, hogy a természet egyik szent imaháza e hely. Ünnepeles mély csönd kíséri lépteinket, s kimérten, halkan haladunk tovább. Óvakodunk a nesztől, nehogy a szentségtelen zajjal elriaszszuk közelünkben az égből lelkünkbe szállt ábrándot!

Reviczky Bay Ilona.



## Egy hét története.

Augusztushó 1-sején.

A mozgósítás. — A bálozók megnyugtatóására. — Mit jelent a mozgósítás?! — A politika főfájást okoz. — A fővárosi mozgósítás. — Mi nagyobb, mint a háború?! — A főváros rossz szokása. — Hogyan lehet Budapesten házbérfizetés nélkül lakni?! — Egy magyar művésznő, a ki grófnő.

A mozgósításról beszél most minden ember, s talán önök nem is állnának velem szóba, ha azt, a mi annyi ezer meg ezer embert foglalkoztat, egyszerűen figyelmen kívül akarnám hagyni. Dehogy hagyom, a világért sem! Hát minek volnék a hét krónikása, ha még a hét legkiemelkedőbb eseményét is elhallgatnám. — Hogyan, esemény?! — kérdik önök tőlem; tehát való volna, hogy a döntő körökben elérkezettnek látták már a tettek idejét, tehát mégis igaz, hogy háboruba megyünk s a fölkiáltás: „fegyverre!“ egyik lap homlokán, — nem csak üres puffogtatás, előfizető-vadászat?!

Kérem önöket, értsük meg egymást. Egy szóval sem mondtam én, hogy most már tüstént háboruba megyünk, s hogy önök az egy éves önkényteseket, kik közt annyi jó tánczos van, már most még a nyáron elveszítik. Ah, dehogy, semmitől se tartsanak! Ha engagirozva vannak a jövő heti nyári mulatságra, margitszigeti bálra egy négyesre, teszem, ezzel, vagy azzal az egy éves önkénytessel, kérem, egy pillanatig se nyugtalanodjanak: tánczosuk, — Andrássy diplomatikusan kifejezésével élve — „a mennyire emberi számítás szerint előre látni lehet“, helyt fog állani. Nincs itt szó háborúról, legalább most még nincs, annál kevésbbé az orosz elleni háborúról, a mint közbe vetőleg legyen mondva, édes-mindnyájan ohajtunk, de a török ellen sem, a mitől az isten mentsen!

Az egész nagy hűhó semmi másból nem származott, csak abból, hogy Bécsben egy minisztertanácsban elrendelték a részleges mozgósítást. Hogy az mi az isten bogara?! Két ezrednek, mely már úgy is a határ közelében van, megparancsolják, hogy tartsa készen a fegyverét és tölteny-táskáját s álljon oda a határszélre parancsra készen, hogy ha kell, bármely pillanatban beléphessen az idegen földre. Ezért aztán annak a két ezrednek „dupla lénung“ jár, s az ott töltött szolgálati idő is kétszeresen számítatik, épen mintha háboruban volna, pedig hát egyebet nem tesz, csak a mit addig: pipázgat és sétifkál a gyepen. A mozgósítás még nem háború, ámbátor kénytelen vagyok beismerni, hogy a háborukat mozgósítással szokták kezdeni. Általában ez a mostani mozgósítás ott Bosznia határán épen nem valami örvendetes dolog, s a kik ujongással fogadták az első híreket, mint máskülönbén a török területek rég emlegetett elfoglalásának buzgó ellenzői, ugyancsak alább hagynának a nagy örömmel, ha a mozgósított seregek parancsot kapnának a határt át is lépni.

Egyébiránt igaza lehet annak a bölcsnek, a ki azt mondja, hogy a politikától megfájul az ember feje, (lám Andrássy is azóta főfájós, a mióta külügyminiszter!) én pedig egy világért föl nem venném, ha valahogy akaratom ellenére önöknek fejfájást csinálnék, s azért ha már mozgósításról kell beszélni, szóljunk inkább arról a mozgósításról, melyhez a politikának semmi köze. Értem azt a politikai jelentőség nélküli,

mondhatnám általános mozgósítást, mely itt a főváros utczáin pár nap óta végbe megy. Mert úgy áll a dolog, hogy ha most az ember az utcán elhaladtában betekint az ablakokon, azt tapasztalja, hogy az asztal, az ágy, a ruhaszekrény s egyéb házi butor majd minden második házban el van mozgósítva a helyéről, s általában minden udvaron rettentő nagy mozgásérezhető és fölszerelés, ha az utca sarkon ácsorgó hordárt keressük, csak hült helyét találjuk, mert az egész egyenruhás hordársereg mozgósítva van, sőt még a napszámosok tartalék-serege is igénybe van véve a nagy akciónál, melyet a főváros lakossága kifejt.

Ennek a mozgósításnak azonban fővárosi köznyelven sokkal egyszerűbb és prózaibb neve van: hurczolkodás. És ez nagyobb dolog, mint a háború. Önök azt vidéken nem is képzelhetik, mily kifordított képe van ilyenkor a fővárosnak. Fel van forgatva az egész város, semmi sincs helyén, mindenütt rendetlenség; utcákon nem lehet járni az óriási nagy társzekerektől, melyek elől viszik az értékesebb butorokat, s a kisebb-nagyobb taligáktól, melyek neki izzadt hordárok által vonatva amazok után döcögnek, megrakva mindenféle limlommal szénás szekér magasságáig. Az ember a kapun be nem mehet, ott is utját állják a keresztbe fordított targonczák, az udvaron halommal, a legnagyobb rendetlenségben minden isten csodája. Igazán olyan képe van ilyenkor a városnak, mintha az ellenség itt volna a szomszéd határban s előle menekülnének az emberek.

Én szeretem a várost, szeretem a zaját, forrongását, csak egy van, a mit lelkem mélyéből gyűlölök s ez az örökös költözködés, a mi itt minden évnegyedben végbe megy. Mintha az is a fővárosi változatos élethez tartoznék, hogy az ember minden évben legalább kétszer változtassa a lakását, annyira divatban van itt. Pedig rájuk nézve sem lehet nagyon kellemes, kényszerúségről pedig ma már nem beszélhetünk, mint pár év előtt, mikor az embereket a házi urak kergették ki lakásaikból folytonos és elmaradhatlan házbér-emeléseikkel. Ma már szívesen el is engednek belőle, csak ki ne költözzék a lakó. Azt meg ismét nem lehet föltenni, hogy valamennyi furfangból változtatja lakását. Mert szent igaz, hogy igen sok ügyes ember van, ki csak azért költözget minden évnegyedben, mert így a lakás semmibe sem kerül. Vagy úgy! ezt még meg kell előbb önöknek magyaráznom.

Igy történik. X. lakást keres. Első dolga elmenni az adóhivatalba s megtudakolni, melyik háztulajdonosnak van sok adó-hátraléka. Ilyet talál eleget. Ezek egyikéhez beállit s a legalkalmasab lakást kiveszi. Beköltözik. A költözködéssel, rendezkedéssel eltelik egy hét, az alatt tudni sem akar a fizetésről; majd, ha előbb otthon rendben lesz. Nyolcz nap alatt, — s eddig könnyen kihuzhatni, — jön a hivatalos letiltás, mely meghagyja X.-nek, hogy a házbért az adóvégrehajtónak fizesse le, mikor ez jelentkezni fog. A házi ur ismét kéri a házbért, X. felmutatja a letiltást, aztán lármát csap, hogy ily kellemetlenséghez ő nem szokott, s szokni nem akar, inkább felmond. Pár hét múlva jelentkezik az adóvégrehajtó, de X.-nek nincs



pénze, nem fizethet. A végrehajtó elmege, mert más adójáért senki butorát le nem foglalhatja, de különben is a ház nagyobb biztosíték, mint a butor, — megy tehát a házi urra, X. pedig lakást keres és a jövő negyedben ismét előlről kezdődik a komédia.

Akár hiszik, akár nem, nagyon sokan vannak a fővárosban, a kiknek örökös költözködése ily furfangból történik.

Ez regénybe való, azt mondják önök, de még inkább annak fogják tartani azt, a mit most mondani akarok. Mit szólnának ahhoz például, ha azt mondanám, hogy a nemzeti színház egyik kiváló énekesnője — grófnő és milliomos. Nemde hihetetlen ujságnak tartanák. Pedig így van. Most jött rá csak a világ. A Chabaud de Frouard francia grófi család kerestette réges régen Magyarországra szakadt család-tagjainak ivadékát. És rátalált. Ez a regényes dolog úgy történt, hogy a nagy francia forradalom idejében egy Chabaud gróf Magyarországra menekült s itt szegénységben élén, beállt a kigyósi Wenckheim grófhöz komornoknak. Aztán itt feledte magát. Meghalt, és sirkövén ma is teljes grófi czime olvasható. Három gyermeke maradt, kiknek nevét a nép Szabóra fordítá s kik azóta Szabók is maradtak. E három egyike falusi tanító valahol Biharban, a másik leány volt, s egy tisztességes kézműves neje lett, a harmadik kigyósi műkertész volt, s ennek a lánya a mi Tannernék, Szabó Róza.

Érdekes történet, mely még érdekesebbé válnék, főleg a Szabó-Chabaudokra nézve, ha a két milliócskán osztozhatnának. Hanem attól tartok, hogy nagyon is felszaporodnék az igény-tartók száma s az a pár százezer ember, kinek neve Szabó, az mind vitatná, hogy ő is a grófi családhoz tartozik, s utóbb még a Schneiderek is előállnának, sőt — uram bocsá! — még a szabó-mesterek is!

Az lenne aztán az érdekes igényper. Talán jobb is hát, ha a milliók elmaradnak, csak a korona legyen meg. A mi Tannernék különben is meg van arról győződve, hogy milliókat bir a torkában. — p.

## A h á b o r u.

A harcztéren fordul a koczka. Az oroszok elbizakodottan előre rohantak s most verik őket mindenütt. Nem az ázsiai harcztérről van szó, hol már kikaptak, hanem a dunairól. Gurko átment a Balkánon a Sibkaszorosnál, nem gondolva arra, hogy jobbról Widinben Ozman pasa van, balra az előbb Abdul-Kerim, most már Mehemed Ali főparancznoksága alatt álló sumlai török hadsereg. S megjárta. Ozman megindult Widdinből; Plevnánál, Grabovánál jól megverte az utjában talált orosz tábornokot, s elérkezett a Balkánhoz; ugyan akkor megindult Mehemed Ali is, hogy támogassa Ozmant. Már most a Balkánnak Bolgária felőli bejárása elzárva van. De ez nem elég. Reuf pasa Drinápolyból megkerüli Gurkót és a tulsó oldalon foglalja el a Balkán-átjárást. Már most Gurkó elveszett; csak egy menthetné meg: ha Miklós nagyhercegnek sikerülne Ozman és Mehemed egyesült hadait áttörni, a mi elképzelhetlen, mert a muszka erő ott már gyenge.

A harcztéren tehát rozslul áll az oroszok ügye. Hogy a diplomacia terén se javuljon, arról gondoskodik Mithád pasa, ki azért van most Bécsben, hogy vagy biztosítsa Törökország részére Austria-Magyarország jóakarátát, vagy pedig értésére adja Andrásynak, hogy ellenkező esetben Törökország Európa nélkül köti meg a békét. Ezt pedig nem akarhatjuk.

S valóban monarchiánk is tenni akar végre valamit; erre mutat a mozgósítás iránt hozott határozat. Igaz, hogy a mozgósított csapatok csak Törökországot nyugtalaníthatnák, mert Dalmáciában foglalnak állást, de azt nem tehetjük föl a kormányról, hogy elég bátorsága legyen a közvéleménnyel szembeállva Törökország romlására szövetkezni az oroszszal.

Ezért nincs okunk tehát aggodalomra.

## Budapesti hírvivő.

\* \* \* (Királynők fürdő.) Ő Felsége Feldafinken tölté a nyarat. A feldafinki villák utján egy svájci stýlben épült lak méltóságosan emelkedik ki a fasorok közül. A ház három emeletes; homlokzata emeletenként 11 ablakkal s csinos verandákkal bir, melyek tarka sátrai a nap behatását akadályozzák. E házban lakott a királyasszony, kinek ablakai nagyszerű kilátásra nyílnak. Ő Felsége a reggeli órákat rendszeresen lovaglással tölté, ha az idő és udvari orvosa megengedék; azután tengeri fürdőt vett és a nap többi részét Mária Valéria főhercegnővel Possenhofenben a szülői kastélyban tölté, hova nővére Maria nápolyi királyné férjével Párisból nemrég megérkezett. Számos magas látogatók jártak Feldafinkbe ő felségéhez, de még idegenek is jártak arra, hogy Erzsébet királynét s Mária Valéria főhercegnőt láthassák. Ő felsége, hasonlóan felséges anyjához, sokszor megfordult a nép között és azért nagy ragaszkodással viseltetnek hozzá. Jelenleg igen jó egészségnek örvend; a kis főhercegnő igen vidám s nagy kedve telik abban, ha az eléjemenő idegeneket mosolyogva köszönheti. A magas vendégek a mult hó utolsóján hagyták oda a fürdőt.

\* \* \* (Jótékonyág.) Király ő Felsége Buchholz görög katolikus egyházközségnek templom-építésre 100 frtot adományozott. — Simor János hercegprímás 3500 frtot küldött a székesfehérvári polgármesterhez, és pedig 3000 frtot a kálvária felépítéséhez, 500 frtot a szőlőhegyi sz. Donát-kápolna javítására.

\* \* \* (Rózsás napló.) Jegyesek: Gara m Jenő és Bérczy Mariska kisasszony, Vannay Ignác és Ráth Anna kisasszony Balassa-Gyarmaton. — Schwarzer Ottó és Wellesz Anna kisasszony, Lechner Károly és Schwarzer Anna kisasszony, Dr. Kovács Sándor és Vecsey Gizella kisasszony, dr. Corman Antal és Hoeffler Natalia kisasszony Budapesten. — Dr. Vaisz Sándor és Fischbein Róza kisasszony Tisza-Beőn. — Vaskó János és Polyánszky Ilona kisasszony Gányán. — Egybekeltek: Lampl Hugó és Heuffel Teréz kisasszony Budapesten. — Várady István és Lator Erzsi kisasszony Máramaros-Szigeten. — Wrabinszky lovag és br. Geysó Amália kisasszony Budapesten. — Hegyessy Márton és Beőthy Erzsi kisasszony Henczidán.

\* \* \* (Az elhunyt gróf Eszterházi Pál) a legjótékonyabb, legadományozóbb főurak közé tartozott. Kegyadományainak összege, a hivatalos kimutatás szerint, évenként 74—75 ezer forintnyi tőkét képviselt. Legutóbb az árvizkárosultak javára adott 6000 frt. a Deák Ferencz budapesti és zalai szobrára 600 frt. A temetésére küldött számos koszoru közül egy a hirlapirodalom pártfogóját illetve e felirattal: „A Pápai Lapok“ szerkesztősege a hirlapirodalom pártfogójának.

\* \* \* (Kegyeletos emlék.) Gróf Batthyány Lajos özvegye, kinek vőfélye volt a boldogult gróf Eszterházi Pál, ennek ko-



porsójára egy koszorút tett, a melyre az az szalag volt fűzve, mely menyasszonyi koszoruján csokrul szolgált.

\* \* (Bessenyei György sirja) fölött kenderföld terül el és lakháza sertésóllá alakítottatott át Kovácsiban, Bihar megyében. György Aladár jogos szemrehányással lép fel a Nadányi-család ellen, mely rokona, hogy a híres költő sirját felszántatta és a házat, hol élte utolsó éveit tölté, profanálta. György felhívja a vidék lakosait, hogy gondoskodjanak legalább emlékkőről a lakházra.

\* \* (Baldácsi tápintézetéről) mult számunkban tettünk említést, csak hogy akkor csalódtunk: az intézet nem szegény tanulók tápintézete lesz, hanem az évek óta fennállt Dushegyi-féle nevelőintézetet alakította át. Benne a növendékeket nevelni fogják csupán; a rendes tantárgyakat tanulni pedig nyilvános tanintézetek bejárnak. Minden bennlakó növendék egy évre hatszáz forintot fizet, a miért teljes ellátásban, korrepetálásban és idegen nyelveken való társalgásban részesülnek. A mellékes tárgyakért külön díj fizetendő. Fővárosban lakó tanulók is bejárhatnak tíz forint havidíj mellett. Ha husz növendék jelentkezik: az intézet megnyílik. A háziasszonyi teendőket ezután is Dushegyiné asszony végzi.

\* \* (Liszt Ferencz) szerdán utazott el Weimárból Rómába, hol augusztus végéig fog időzni. A mester Rómában egy újabb zenekölteményét végzi be. Rómából visszatér Weimárba, s hozzánk már november elején megérkezend. Mint egy pesti barátjának írja, egészen husvéig fog állandóan köztünk időzni, a mi fővárosi művészeti életünkre nézve a legbecsesebb ígéret. A mester teljesen egészséges, s keze is, mely tavaly egész télen fájt, véglegesen meggyógyult.

\* \* (Gerőfyné) egy évre a népszínházhoz szerződött. Kétségkívül örvendetes, ha ez élénk, tehetséges fiatal énekesnő nem megy el a fővárostól, melynek közönsége előtt bizonyára sokat fog haladni. S a népszínház színpadán is szívesen fognak látni egy kis új élenkséget, mely úgy szólván csak vendégképen járt oda: a Soldosné asszony fölléptei alkalmával.

\* \* (Gardininé-Gerster Etelka) asszony, Londonban bevégezett sikerteljes vendégszereplése után hazajő Budapestre és az őszi idény bekövetkeztéig itt fog időzni rokonai körében. Addig tán megnyerheti egy pár vendégszereplésre a nemzeti színház igazgatósága.

\* \* (Klapka tábornok a Godelot-hôtelben.) Klapka tábornok egy ur kíséretében a napokban kirándult a zugligetbe, hol megéhezve, utitársával egy terített asztal mellé telepedett s egy fél meszely bort kért, meg valamit enni. Erre egy igen elegánsan öltözködött leányka jelent meg, ki is tüstént észrevette a tábornok tévedését, hanem azért hozta a mit az rendelt. Mikor már a vendégek jól laktak, előlép egy idősebb ur és bemutatja magát, mint B. báró a villa tulajdonosa, ki végzetlenülül örül, hogy a hőst, mint vélt vendéglős jól tarthatta. A tábornok hálás szavakkal fizetett az állítólagos vendéglővilla tulajdonosának. — Klapka a napokban Bécsbe ment s Midháltal találkozott, de már ismét visszatért Budapestre. Csak aztán ne ostromolják annyian, mint eddig, kinek egy része alapos értesülést kívánt nyerni az ügyállás felől, mások a török seregben tisztí rang kieszközlését kérték, a „feltalálók“ pedig becses hadi találmányaikkal ohajtják a portát boldogítani. „Az embernek, — jegyzé meg a tábornok — sokkal könnyebb kiállani a csatateri küzdelmeket, mint a kérelmezők mohó hadának ostromát.“

\* \* (A barátok bazárja) csütörtökön szenteltetett fel, nagy számú közönség jelenlétében. A zárda mindkét homlokzatán

nagy nemzeti lobogók lengtek; belül, a bazár egész végig futó ernyőin, apró lobogók élénkítették a nyüzsgő mozgást, mely a bazárban szüntelen föl és alá hullámozott. Az ünnepély 9 órakor vette kezdetét a nagy misével, melyet a rend főnöke Farmady Martinián nagy segédlettel czelebrált, és melynek megszakiatásával Mészáros Kálmán ferenczrendi áldozár emelkedett szellemű egyházi beszédet mondott. Mise után proccessió indult ki a templomból és ment a bazáron végig. A zárda bejáratánál Farmady rendfőnök rövid alkalmi beszédet tartott, kiemelve a szerzet hasznosságát és azok igaztalanságát, kik a szerzeteket elítélik. Erre a zárda egyes helyiségeinek beszentelése következett, mely 11 óráig tartott. Végül a fölszentelési okmányt irták alá az ünnepélyre meghívott hivatalos vendégek: Ráth főpolgármester, Kamer Mayer polgármester, Gerlőczy alpolgármester, Szalay Imre min. tanácsos, Thaisz főkapitány és a szerzet pozsonyi, szent-antali és esztergomi képviselői. A közönség mohó kíváncsisággal tekintette meg a zárda helyiségeit, melyek kényelemmel építvők, míg berendezésük nemes egyszerűséget mutat. A földszinti ebédlőben mintegy hatvan teríték várta a meghívott vendégeket.

\* \* (Anna-bál.) A krisztinavárosi dr. Vaskovits-féle vizgyógy-intézetben igen kedélyes táncz-estély volt kedden este, a háziur szíves vendégszeretete, és a háziasszony kedvessége felülmult minden kívánalmat. Az éjfél tájban tartott vacsorán egyik pohárköszöntés a másikat követte, melyre aztán kivilágos kiviradtig kifogyhatlan kedv mellett folyt a táncz. — Azon diszes koszoruból, mely jelen volt, legyen elég megemlíteni: Deasdaln Margit, Zimmermann Teréz, Lachnit Róza, Hauser Ilona, Karansebesi Rácz Zsófia, Knorr Friderika, Bende Ilka, Valkovich Mariska kisasszonyokat, Desevffy-Szenes Ida és Harangi Józsefné urnókat.

\* \* (Rögtönzött zenecstély) élvezetében részesültek a sziget vendégei mult csütörtökön este a nagy szálloda társalgótermében. A program nélküli, de annál sikerültebb előadást a véletlen hozta létre. Egy Goldmann nevű fiatal hegedűvirtuózt mutattak be azoknak, kik a zene iránt érdeklődnek. Szép reményekre jogosító tehetség, kit a szintén kitünő játéku Deutsch J-né asszony kísért zongorán. Utóbb Heim Róza kisasszony, a nemzeti színház operaénekesnője, énekelt egy magándalt, kit végül Lichtenstein Pál ur váltott fel általános tapssal jutalmazott szép hegedűjátékával. Mind a teremben, mind a szálloda előtt hallgató közönség amaz ohajtással köszönte meg a zenei élvezetet, hogy a közreműködőket az előadás mennél gyakoribb ismétlésére kérte fel.

\* \* (A nemzeti színház) szünideje letelt s az előadások megkezdettek. Első előadás Molière „Szeleburdi“-ja volt, a második „Aida“ mely utóbbiban Singer Teréz kisasszony és Perotti ur lépett föl. Singer kisasszony, mint a színlap mondja, a párisi olasz opera első énekesnője, és ha vendégszereplésével nem is aratott oly sikert, minőt Benza aratna a párisi olasz operában, mégis meggyőzött arról, hogy teljes joggal lehet tagja egy külföldi előkelő műintézetnek, ha Benzánkkal nem is mérkőzketik. Hangjában van erő, érzelem; játéka is megfelelő hangjának s bizonyára nem csalódnunk, ha következő 5 fellépésének is oly nagy közönséget jósolunk mint a minő ma hallgatta. — Perotti urat mint régi jó ismerőst, a közönség szünni nem akaró tapsokkal fogadta. Nem hagyhatjuk megemlíteni nélkül azt a czélszerű átalakítást, melyen a zártszékek bejárója átment. A háttéri páholyokból kettőt elvettek, s az ez által nyert tér jó részét a bejáró kibővítésére fordították, a mi bizony rég sürgetett intézkedés. A zártszékek



kopott behuzatát is kifoltozták itt-ott. De már e részben nem ártott volna általánosabb „rendszabályokhoz“ nyulni s valamennyit újból behuzatni.

\*(A népszínháznak) ujdonsága volt a héten, még pedig a mi ritkaság: népszínmű-ujdonsága, csakhogy (a mi már nem ritkaság,) e népszínmű is szerfölött gyarló férczmunka, mint azok legtöbbje, melyekkel a népszínház igazgatója ez ideig szerencsét próbált. Címe: „A pók“, meséje ez: Virág Lidi szegedi özvegy menyecske, kinek férje pár év előtt meghalt, szerelmes egy fiatal ispánba és már csaknem nevéjé lesz, midőn özvegy Pók Mihályné azt hieszteli s az ispánnak is elmondja, hogy Virág Lidi az első férjét megmérgezte, így gondolván az ispánt megnyerhetni saját Ilonka lányának. Az ispán vizsgálatot indít az ügyben és kideríti az ártatlanságot, de kedvese a gyanúsítást zokon veszi és oda igéri kezét Kiss Pál vagyonos gazdának. Pókné aztán is pók módjára szövö a hálót, de dolgát megzavarja az, hogy régi férje, kit magától elűzött és pénzét is magával vitte, megérkezik, mint csavargó koldus s őt kérdőre vonja. Vita támad. Az asszony szemébe dobja, hogy csak a fiu, pupos Peti az ő gyermeke, a másikhöz, a szép Ilonkához semmi köze. A férj kést ragad s a lányra akar törni, az asszony feltartóztatja. Közben Peti kárörvendve felgyújtotta a házat és magával becsukja Ilont is, kit Pókné csak úgy tud kimenteni, hogy megöli férjét és aztán feltöri az ajtót. A gyilkosságot is Petire fogják, a ki már meghalt s nem vonhatják törvény elé. Az ispán ki akarja tudni: miért szötte Pókné a tervet Virág Lidi ellen, s aztán, midőn a vén asszony feleségül a saját leányát ajánlja neki, megátkozza őt is, anyját is, mi a szegény leány halálát okozza. Virág Lidi azután — e rémséges dolgok után — mégis csak az ispáné lesz, még pedig könnyű szerrel, mert Kiss Pálnak hónapokon át halottnak vélt felesége megérkezik s végét szakítja a Kiss Pál reményének. Biz ez keveset érő szövövény. — Ebből láthatni, hogy borzalmas egy darab ez, melyet még Nikó Lina asszony sem tudott megmenteni, ki ez idő szerint a népszínháznál vendégszerepel s bőven aratja a tapsokat, melyeket töről metszett magyar alakjaiért még is érdemel.

\*(Időjós virágok.) Párisban ujabban időjós virágokat árulnak, melyek színük változásával jelölik meg az időváltozást. Egy szaklap ezzel a magyarázattal kíséri e találmányt: A kobalt sói tudvalevőleg nyirkos állapotban rózsaszínt, víz-hijásban pedig kék színt öltenek. Ezen alapul az ugynevezett titkos erejű ténaknak előállítására kobaltsókkal. Ha a kobaltsó oldatával tollal papírra írunk, a világos színezeténél fogva eltűnik, de azonnal előtűnik kék színben az írás, mihelyt a papirlevelet megmelegítjük. Ugyan e tüneményen alapul az az időjós, melyet Párisban jelenleg készítenek és árulnak. Virágokból áll ez, melyek nedves időben színtelenek, illetőleg világos rózsaszínűek, száraz időben ellenben megkékülnek. A közepes idő a rózsaszín s kék közti árnyalatokban nyilvánul.

\*(Vegyesek.) Soldosné már teljesen felépült veszélyes betegségéből és künn jár. — Az álomlátás miatt a „Nemzeti Hírlap“ szerkesztőjét, Toldy Istvánt az államügyész beperelte felségsértés czimén, mivel tréfából egy koholt közlemény alá ő Felsége nevét aláírta.

\*(Halálozások.) A lefolyt héten meghaltak: Géczy Dénes földbirtokos, 72 éves korában, Bágyonban. — Özvegy Xantusz Ignáczné, született Szidnay Teréz, 69 éves korában, Budapesten. — Timáry Ferencz, 63 éves korában, Monyásán. — Ordódy Jolánta, 18 éves korában, Hidegkuton. — Lengyel Gábor, 58 éves korában, N.-Enyeden. — Ma-

latinszky Antal, 38 éves korában, Atkárón. — Gürtler Mihály, 63 éves korában, Vaálban. — Smit Mihály, 88 éves korában, Nagybányán. Béke hamvaikra!

## Irodalom és művészet.

Három szépirodalmi munkáról akarunk ez alkalommal megemlékezni, melyek közelebb már megjelentek és köz-kézen forognak. Kettő regény ezek közül, a harmadik költemény-fűzér. Amazok Jókaitól és Péteri Károlytól vannak, az utóbbi Majthényi Flóra dalait foglalja magában.

Jókai regényéről szólva legelőbb is, az „Egy az isten“ sem jobb, sem rosszabb mint a minők Jókainak az utóbbi időben irt művei. Valótlanság az alakokban, valószínűtlenség a mese bonyolításában, felületesség ott, hol ismeretekről van szó, felületesség ott, hol jellemezni kellene, — de ragyogó styl, megvesztegető nyelv, ezek jellemzik Jókai minden újabb művét. „Szép képtelenség“, — azt lehet mondani, mikor az ember végig olvassa valamelyik újabb regényét, de azért végig olvassa, ha kezébe veszi. Ilyen az „Egy az isten“ is. Olvassák el önök s ne gondolkozzanak sokat a fölött, mit olvastak, s tetszeni fog önöknek.

Péteri Károly könyve „Az utolsó Bebek.“ Korrajz, s felteszszük a szerzőről, hogy sokat olvasott, mielőtt műve megírásához fogott, s talán nagyon is sokat. A korrajznak nem szabad száraznak lennie, különben nem olvassák el azok, kik szórakozni szeretnek. Hangját sem találta el mindenütt a korak, melyet festeni akart, pedig nagyon látszik a törekvés, hogy a nyelvben is korhú akart lenni.

Majthényi Flóra költemény-fűzére szerény kis könyv; nem lép föl nagy igényekkel, de meg vagyunk győződve, hogy senki sem teszi le elégedetlenül a kezéből. Egyszerű, mesterkéletlen dalok ezek, tele hangulattal, érzéssel, melyeknek lehetlen eltéveszteniök az utat a szívhez. Ne feledjék el e csinos kis fűzetet végig lapozni. Sirius.

## Gazdasszonyoknak.

### Kávé crême.

Főzzünk egy meszely jó fekete kávé, azt egy meszely tejsűrűvel elvegyítve, 6 tojássárgáját s egy negyed font finom tört czukrot egy fazékba teszünk s jól elhabarva az elvegyített kávéhoz hozzá adjuk, tűz fölé téve folyton habarni kell s midőn sűrűdni kezd, hirtelen levéve a tűzről, más edénybe öntjük, ez alatt is kavarván, nehogy össze menjen; egy lat feloldott vizahólyagot hozzá adva, addig keverjük míg egészen meghült. Formába öntve, jégre állítjuk.

### Czukor koszorucskák.

Fél font írósvajat habosra eldörzsölvén, fél font finomra tört czukrot, egy citromnak héját bele vegyítve, négy tojásszéket s egy font lisztet szintén hozzá adva, jól elkeverjük; ennek végeztével készítünk kis koszorucskákat, tojással megkenve, nagyjában tört czukor s mandulával meghintjük, s szép sárgára megsütjük.

### Mogyoró torta.

Félfontnyi mogyorót egy kendővel jól megtürölve, finomra kell törni, félfont czukrot pedig megsítálni; a czukrot 11 to-



jássárgájával együtt medenczébe teszszük s addig habarjuk, míg fehér s jó habos lesz, a mogyorót bele téve jól elkeverjük s utoljára 5 tojás fehérének kemény havát gyöngén közé vegyítjük. Három tortalevelet abronccsal együtt írósvajjal megkenve, a tömeget bele töltjük, s gyöngé melegnél megsütjük. Ha a tortalevelek kihültek, az elsőt megtöltjük kajszinbaracczal, rá teszszük a másikat, azt málnával, betakarjuk a harmadik levéllel és behuzzuk az egészet citromjéggel. Czukorba főtt birsalma szeletekkel körüléktve a széleit, zöld mandulából egy csillogót formálunk a közepére s egy befőzött kajszinbaracczot vagy almácskát a csillagba. Egy czifrázott papirosra téve a tortát, asztalra teszszük.

B. Sarolta.

## Nemzeti színház.

Augusztus 1-sején: „Szeleburdi.“ — Augusztus 2-dikán: „Aida.“ (Singer és Perotti vendégek.) — Augusztus 3-dikán: „Godelot-hotel.“

## Divattudósítás.

A türethetlen meleg napok mégis csak elővették velünk a félig meddig már száműzött battist ruhákat is. Sőt a soha meg nem nyugvó emberi elme a battist ruháknak legujabban egészen új szabást is teremtett, az ugynevezett arató szabást, a mely kivált azon hölgyek által fogadtatott nagy örömmel, a kik falun töltik a nyarat. Ezen szabás pedig oly annyira merészen lépett föl, hogy lenézve a mostani szűk, a test idomaihoz feszülő szoknyákat, jóval bővebb, sőt a tunique némi dudorodást is mutat és hozzá a szoknya meglehetősen rövid! Hallatlan dolog! Hogy kedves olvasóimnak fogalmuk legyen, milyen legmagasabb pártfogásnak örvend ez új szabásu összeállítás, elmondjuk, mikép a walesi herczegnő is ilyen készítettett magának. Szíves engedelmséggel leírjuk a herczegnő öltözékét, hogy egészen világos, utánzásra képes minta álljon előttük. Az öltözék écruszinű battistból készült, a szoknyán három plissé fodorral; a tunique egyik sarka az oldalon fel volt tűzve, mint egy kötő sarka; a tunique szélére piros, pipacszinű széles faille szegély volt alkalmazva, e szegélyre pedig ugyanolyan széles écruszines csipke borítva, mely tehát a piros szegélyt egy kissé elfátyolozta. A derék is igen csinos volt, kerek szabásu vértés derék, elől kerekdeden kivágva, le egészen az övig, mely kivágást egy finom, fehér, keskeny ránczokba szedett gazsír ingecske töltötte ki. Négy piros szalag, csipkével áthuzva, keresztben szelte át az ingecskét, az egyik oldalon csokrokat képezve. — Sötétzinű battistból igen szép öltözékek készülnek, ugymint sötétzöld, vasszinű, szürke, vagy marinkék szövetből, de e mellett egészen fehér öltözékeket is látni. A fehér szín annyira divatba kezd ismét jönni, hogy vannak előkelő hölgyek, a kik a czipótól kezdve egészen fel a napernyő csokráig fehérben jelennek meg, még a színes szallagokat is mellőzik, melyekkel mások a fehér öltözékeket élénkíteni szeretik, csak hogy öltözékük tökéletesen a tisztaság fogalmához hí maradjon. — A színes battist ruhák díszítéseül szolgálnak: régi csipkék, himzések, guipürek és orosz csipkék tarka széllel. A foulardból készült ruhák szintén nagyon keresettek e nyáron. Igen divatos az egyszínű foulard ruhát ugyanolyan színű, de fehér vagy fekete koczás foularddal díszíteni, például a gesztenyeszinű sima szövetet gesztenyeszinű és fehér koczással élénkíteni. Ilyen öltözékek sétányokon, fürdőhelyeken gyakran láthatók.

A lábbeliek közül is sokkal nagyobb fényüzéssel találkozunk, mint néhány évvel ezelőtt. A fehér harisnya már nem részesül elismerésben, akár minő szép legyen is az. Jelenleg a ruha színéből való a harisnya is, díszes himzéssel vagy más színű csikokkal beszöve. Díszesebb alkalmakhoz selyem harisnyát viselnek, egyszínűeket és csikosokat, ez utóbbiakra azonban meg kell jegyezni, hogy a hosszú egyenes csikok kedveltebbek, mint a szélességben menők. A fényüzés legnagyobb foka aztán a himzett harisnya, mely mindig egyszínű. Ibolyacsokrok, rózsabimbók, pipacsok, buzavirág, lepkék, fecskék stb. a legkedveltebb minták harisnyákra. Ecrúszinű harisnyákon ibolyák, vagy rózsaszínű harisnyákon fekete pillangók igen divatos jelenségek. A himzés többnyire elől a lábfejen látható, de gyakran csakis két oldalt himeztetnek ki a harisnyák. A czipók közt is sok mindenféle formaju

készül, és a megszokott magas topánka mindig ritkább lesz. A leghasznavehetőbb czipó a félmagas fekete bőrczipő széles, nem magas sarkokkal, elől fűzős és csokorral díszítve. Szürke, lila, bronzszinű bőrből is készülnek e czipók, fekete és fehér himzéssel. Az elől mélyen kivágott, nagy csattal és csokorral díszített XV. Lajos féle czipó is kedvelt, valamint a szintén kivágott és három, öt vagy hét keskeny bőr pántocskával összegombolt czipó is.

Bejezésül rövideden még divatképünket is említjük fel.

Az első alakon kékes csukaszinű zephir ruha látható, Jovir nevű guipur szövetből készült polonaise-el, gazdag csokordíszszel elől; ára e ruhának 80 frt. A kalap is ehez megfelelőleg van díszítve, ára 12 frt.

A második alak fekete, gazdag kiállítású faille gros grain ruhát tüntet elő, ékitésül nehéz selyemből készült reczés széles rojttal díszítve, mely szintén fekete, mandarin sárga színnel vegyítve, a mi most nagyon divatos. Ára e fényes öltözéknek 180 frt.

## S z á m r e j t v é n y.

Gaál Sándornétól.

1. 2. 3. Csak egy kis szó s mégis  
Mennyit teremt és ront.
22. 8. 9. 7. Mig nem volt löfegyver,  
Ezzel védték a hont.
5. 4. 10. Mond el tiszta szívből,  
S isten előtt kedves.
10. 11. 12. 13. A ki ezt elveszti,  
Mást hiába keres.
16. 17. 18. 19. Ez az árnyak ellentéte,  
2. 14. 15. 20. 21. 13. Sok kedves hölgynek a neve.
22. 21. 6. Krisztus urunk ilyen érzett,  
Mikor a keresztben vértett.
- 1—22. Egy szép közmondás az egész,  
Tapasztalat mondja s nem ész,  
Senkinél se nézd a külsőt  
Hanem belsőleg ítélj őt.

Megfejtési határidő: augusztus hó 29-dike.

A f. é. 27-dik számban közlött rejtvény értelme:

A fülemile csattog.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Gedeon Gáspárné, özv. Gyurikovits Béláné, Korenagh Serk Hermin, Szlávik Nándorné, Báthori Sigray Istvánné, Hangel Ida, Fülöp Julia, Ferencsevics Teréz, Jánossy Lajosné, Sümeghy Ilon, Chepely Zsuzsika, Tahy Jenőné, Petz Gusztáv, Frantz Albert Adél, Dzsiniich Pencz Mária, Heindl Fodor Irma, Bohus Gyuláné, Haintz Mari, Moesz Gézané, Marosy Etelka és Izabella, Mednyánszky Margit és Erzsi, Eckert Karnász Mariska, Tóth Bertalanné, Király Kálmáné, Gaál Sándorné, Spéczián Gusztávné, Bányay Ilka, Magyar Matild és Felici, ifj. Hermann Jánosné, Schlesinger Berta, Mehrwerth Anna, Abonyi Jánosné, Privler Antalné, Gyórfy Karolin.

## T a r t a l o m.

Egy unalmas ficzko, Mikszáth Kálmántól. — Száll a szellő... Kovács Sándortól. — A virágok könyvéből, (Karr Alfonz.) — Pik, Szokoly Viktor-tól. — Havasok közt, Reviczky Bay Ilontól. — Egy hét története. — A háboru. — Budapesti hírvivő. — Irodalom és művészet. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



32-dik szám.

Augusztus 12-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTEKONY NÖEGYESÜLET

## KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines boritékkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

~~~~~  
Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SANDORNÁL

Országút 39. sz.



# H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p - kelte nyugta óra perc óra perc	
Aug. 12	Vasárnap	G 12 B. assz. elh.	G 11 Klára, Hil.	31 B 11 Eudocimus	3 Selihot		4 52	7 16
13	Hétfő	Hippolit., Ipoly	Ipoly	1 Augusztus	4		4 53	7 15
14	Kedd	Özséb, Athan	Özséb, Neste	2 Maxent.	5		4 54	7 13
15	Szerda	Nagy Bold. assz.	Nagy bold. assz.	3 Izsák	6	☉	4 55	7 12
16	Csütörtök	Rókus püspök	Jánczintka	4 Aristar.	7 Jer. fal. besz.		4 56	7 10
17	Péntek	Liberat apát	Betrám	5 Eusignius	8 Nehem. ált.		4 57	7 9
18	Szombat	Ilona, Agapit	Ilona	6 Urunk színv.	9 Sab. Kith.		4 59	7 7

## V i d é k i t á r c z a.

**Pozsonyban** ünnep volt Klapka tábornok oda érkezése. A magyarság s városi képviselő-testület előkelő köreiből azonnal tisztelgő küldöttségek üdvözölték az ősz bajnokot. Este a Toldikör rendezett fényes lakomát a derék hazafi tiszteletére, kit, midőn dr. Vutkovich Sándor karján megjelent, zajos teteszénnyilatkozatokkal s szünni nem akaró éljenzéssel fogadott a nagy számmal egybegyűlt magyar értelmiség. Egyik felkőszöntő a másikat érte. A lelkesedés Klapka beszédénél tetőpontra hágott. A derű lthangulat a legtörökösebb.

**Debreczenben** az 1849. augusztus 2-diki debreczeni csatának 28-dik évfordulóját nagyszámu közönség részvétele mellett tartották meg. Az impozáns menet a „Szózat“ éneklése mellett az emlékkertből indult meg, élén az egyenruhába öltözött honvédekkel, az oly megrongyolt és annyi dicsőséget szerzett zászló alatt. Künn a siroknál „Elhunytak ők a hős fiak“ eléneklése után Kovács Gusztáv tartott egy hatásos beszédet, majd Kaeskovics Iván honvéd ezredes ur egy imát olvasott föl, végre Jenei Miklós egy költeményt „A lengyel és a honvéd“ (Zalártól) szavalt el, közbe-közbe a jelenlevő ifjúság énekelte a Szózatot, és más hazafias darabokat. A menet 4 órakor elindult, hogy a főiskola előtti téren a honvédelem előtt folytathassa az ünnepélyt. — Itt szavalt Jenei Miklós: „A ledől szobor“ (Petőfitől) és Kovács Gusztáv, „Előre!“ (Tóth Kálmántól) című költeményeket; legelőbb, közben és végül énekeltek a jelenlevők. Mind künn a sirokat, mind benn a honvédelemet új és diszes koszorúkkal ékesítette föl a honfiai és honleányi kegyelet.

**Pápán** csodálatos égi tünemény volt látható e hó 1-szején, 9 óra tájban. Ez egy tiszta lángvörös csillag volt, melynek jobbra és balra ágazó — mintegy két öl hosszú — sugara vala, mely sugár fölfelé tojásdad alakban nyult; a tünemény szemlátomást fölfelé haladt, jobbra és balra szökdelt, mig éjféltájban a láng színét és sugarait elhagyva, átváltozott rendes csillagalakká és végtére a láthatárról eltűnt. — Pápáról más nevezetes dolgot is olvastunk. Az ottani kisdudóvó udvarán lévő egyik akácza lombjai között egy kanári pár rakott fészket, hol három kis fiát neveli. Az öreg énekes a szomszédos fa koronáján alszik, s kora reggeltől hallatja csevegését. Eddig azt hittük, hogy a kedves kis sárga madarak nem élhetnek meg a szabadban a verebek üldözése miatt.

**Csömörön** „Te Deum“-ot tartottak a törökök győzelméért e napokban. A föld jó népe, mindamellert hogy most van a mezei munka derekán, szorongásig megtöltötte a templomot s az istentisztelet végével nemzeti zászlók alá csoportosulva, lelkesülten kérte a derék papot, hogy beszéljen nekik. S

a plébános szólt egy rögtönzött szószékről, erőteljes színekkel festve az oroszok barbárságát, irtó háboruját a szegény jó török ellen. Elmondta, hogy a népszabadság a lelkiismereti szabadság alapja s mint ilyen első létföltétele a józan, igaz vallássosságnak. Végül a muszka terjeszkedés veszélyes voltáról hazánkra, emlékezett meg, hallgatói nagy lelkesedése közt. „Le az oroszszal! Éljen a magyar, éljen a török!“ kiáltották száz meg száz hangon; a csömöri banda pedig elkezdte a szózatot, s e mellett kísérte vissza népét a mezőre a kitűnő pap, kihez fogható bár sok volna Magyarországon.

**Lajos-Komárom** talán egyedül áll az országban, mint arról nevezetes, hogy adóját az utolsó krajczárig lefizette. A község 2142 lelket számlál s arról is nevezetes, hogy julius hóban ott egy halottat sem temettek.

## Különfélek.

.. (Wasa Gusztáv herczeg,) Carola száz királynő atyja, közös hadseregünkben altábornagy, Pillnitzben, Drezda mellett, meghalt. A boldogult született 1799. november 9-dikén Stockholmban. Atyja IV. Gusztáv svéd király volt, ki 1809-ben trónjától megfosztatott. A herczeg 1825-ben az osztrák hadseregbe lépett, s rendesen Bécsben tartózkodott. Igényét a svéd trónra soha sem adta fel, s a legközelebbi trónváltás alkalmával tiltakozott is. Uralkodónk udvaránál rangban közvetlenül a császári herczegek után sorakozott.

.. (Gurko, orosz tábornok,) ki a jelenlegi hadjáratban legelőször kelt át a Balkánon, a Szepességből származik. Csáládja ma is él Bélában és igen nagy számu. A jelenlegi orosz tábornok mintegy két évtizeddel ezelőtt vándorolt ki Oroszországba, de családjával folytonos összeköttetésben áll. Gurko e szerint szepességi tót származásu.

.. (Patti Adelina) válópöre férje de Caux marquis ellen a napokban került végtárgyalásra a seinei törvényszéknél. Az énekesnő okmányaiban fölhozta, hogy férjétől ennek durva, erőszakos viselete miatt vál el, ki mint kifejezte magát — „uralkodik fölötte, elnyomja s úgy bánik vele, mint egy kincsbányával.“ Sokkal nemesebben s kiméleteresebben nyilatkozott a marquis, ki csak kiengesztelhetlen haragjáról emlékezett meg. A törvényszék szavazata a válás mellett döntött és pedig mind személy, mind vagyon tekintetében, a perköltségek megfizetésében azonban a nőt marasztalta el. Különben Patti Adelina nem igen törődött a perköltségekkel, mert mint a párisi lapok írják, ugyanazon napon 100,000 frank bánatpénzt fizetett Es-



kudier operai igazgatónak, hogy szerződéses kötelezettségeitől megmeneküljön. Ugyanekkor táviratozott Strakoschnak Newyorkba, hogy elfogadja a föltételeket, melyeket az Egyesült-Államokban való szereplése esetében ajánlottak neki. Ezek szerint egyszeri fellépésért 10,000 frankot, azután ötvenegy föllépési estét s egy jutalomjátékot eszközölt ki magának.

(Egy néger asszony) halt meg a napokban Kairóban, ki 100 évet élt. Különben e néger nő más okból is nevezetes, minthogy a múlt század elején a francia-egyiptomi expedíció alkalmából ő szolgálta Bonaparte tábornokot, a későbbi Napoleon császárt. Az öreg asszony, kinek ritka emlékező tehetősége volt, — előszeretettel beszélt azon régi időről. Az ugynevezett „sárga ház“, melyben akkor a tábornok lakott, még ma is áll s udvarában mutogatják azt a pálmafát, melyet Bonaparte maga ültetett.

(A rózsá-olaj-ipar) a Balkán déli oldalán az idén nagyon roszt. Habár az olaj tisztítása megtörténhetett, mielőtt a fegyverek zaja eljutott volna a kazanliki völgyekbe, a mostani helyzet nem engedi, hogy Kazanlikból Konstantinápolyba, és onnan az egész világba szállitathassék, minek következtében a tiszta rózsá-olaj ára oly magasra hágott, hogy egy vámfont nem kevesebb mint 540—580 márkába kerül.

(Osman pasáról,) ki orosz lapok szerint francia származású és az algieri iskola növendéke, a londoni tőzsdén az a furcsa hír terjedt, hogy nem más mint — Bazaine, az a sokat emlegetett francia tábornagy, a ki Metz feladta.

## Megbízások tára.

Tengődre M. S. E. urhölgynek: A második felévi könyvek mindig ősszel lesznek szétküldve. Annak idején pontosan el fogom küldeni.

Marczalia K. F. urnőnek: Igen sajnáltam, annál is inkább, mert csak a csemetyűt meg kellett volna huznia!

Szentesre G. I. urnőnek: Magánlevelemet ajánlom szives figyelmébe.

Makóra O. E. urhölgynek: Köszönettel vettem!

Mezőhegyesre P. R. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Pozsonyba T. J. urhölgynek: Lehetetlen, már tárgyánál fogva is.

Sarkadra G. A. urhölgynek: Azonnal megküldtem. Fogadják tiszteletemet mindketten.

Üllőre W. G. urhölgynek: 20 kr. beküldése mellett bármikor kapható a tavalyi 12 kötet könyv.

Dorgosra F. N. urnak: Magánlevélben feleltem.

D. Polyánába Sz. L. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Aradra K. L. urhölgynek: Azt hiszem, akár az egyik, akár pedig a másik: egyre megy!

Somorjára Sz. L. urhölgynek: A török konsul lakása: ősz-utca 14. sz. Szives tisztelet.

## H I R D E T É S E K.

Csak amíg a készlet tart!

### Legnagyobb jutalom

a „Családi Kőr“ előfizetői és olvasóinak.

Rendkívüli díjazásokat sikerült az utoljára kiadott kötetnek, az utolsó kötetnek, Jelen szám 4. és 5. számú előfizetői jutalmak megadására, mindössze azon kellek volna, ezen értékes műveket a „Családi Kőr“ előfizetői és olvasóinak a következő mecsés-olvasó csekely aron megköszönni.

Mi adjuk csupán 7 forintért a következő 4 olajfe-tmény-utazatot.

1. sz. „Szerelmi kérdés“ Ertmanól,
2. sz. „Lóvág-szolgálatok“ szintén Ertmanól, ellenképek, 47 v. m. magának és 35 em. székessék;
3. sz. „Magyar czigányok“ Reinhardtól 64 em. magának, 72 em. székessék;
4. sz. „Pihenés a mezőn“ Gausermannól, 100 k.

Továbbá kálának tetszés szerinti 3 képet 4 forintért, valamint képet 3 forintért is. Ezen kitűnő olajfe-tmény-utazatok egyes darabjai bármely teremnek meglepő és nagy-szerű díszítésszolgálatok; mindégik egy-egy bevezető mestermű. A főbbek említett műterek nová egyóbrán kezkesednek a művek jelessegeert. — Mi tehát elvételük a t. olvasók műterekétől, miszerint ezen rendkívül kedvező, soha nem ismétlődő alkalmat, valódi romekművek megvásárlás-ára, nem fogják felhasználtatni hagyni.

Csak a lap előfizetői és olvasói számára vannak a főbbek árak meghatározva. A képek ára előbb 50 forint volt, mostani bolti árak 40 forint, mivel mindenki meggyőződést s arszhet. — Megrendeléséknél a mellékelt megrendelési jegy letéendő, és kitöltve a következő ezim alá küldendő.

Verlags-Anstalt Wien, II. Taborsstrasse 11.

### Megrendelési jegy.

Verlags-Anstalt Wien, II. Taborsstrasse 11.

Küldje nekem az

1. sz. képet
2. „ „
3. „ „
4. „ „

Az összeg ezért.....ferral, mellékre van, vagy utánvét mellett.

Megrendelő neve

Lakása

Utuló posta

Oly megrendeléséknél, hol az összeg mindjárt beköltetik a megrendelési jegy egy pósta-utalványra, utó-vét melléti megrendeléséknél pedig levelezési lapra ragasztva, kültethető le.

Az összeg magyar leltőljegyekben is beküldhető.

## Hölgyeknek fontos!

80 centim. hosszú, hosszú valódi hajfonatok igen tömött betét nélkül, egyedül természetes tisztán mosott hosszú emberi hajból csak 2 1/2 frt. szexbek: 3 frt. 3/2 frt. 4 frt. egész 5 frt. legrompásabbak nagy szaválasztékban ajánlja

### Löwenbein J.,

első s leghíresebb hajfonat s ebignon-gyára Budapest, kis meza-utca 30. sz. 1-ső emelet (a teravárosi templom közelében.)

Levélből megrendelések pontosan teljesítésre készen s tökéletesen a beküldött hajminta szerint, póstantánvételrel teljesítot-nok s a meg nem felelők készséggel hite-sítetnek. — Hajfürdőzetek a legdúsab vá-lasztékban s minden nagyságban 2 1/2 frttól egész 5 frtüg.



## Fogorvos.

Dr. ÁRKÖVY J.

Orvos- és sebész-tudor, fogász-mester.

(Londonban képzett fogtömb)

Lakása: vaci-utca 21. a „Nagy Kristóf“ át-  
lenében.

Gyönyörű szép

## HÖLGYRUHAKELMÉK

a legkedvezőbb megvásárlásért

HAMBURGER ADOLF-nál,

Budapest, Koronaherceg-utca 8. sz.

Minták kiválasztására ingyen és díjmentesen mindenki kéltethet.



# Török József gyógyszerértára, király-utca 7. sz.

## Glycerin-Créme a legjobb bőr- és arcztisztító-szer.

Több év óta hatályos szernek bizonyult szeplő, napsütés, folt, bőrbaj és kelések ellen. Ez egy igen sikerült egyesítése a legártatlanabb szerekeknek, melyek a bőrt nemcsak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalsági frissességét tartják fenn. A folyékony glycerin-crème eltér az eddig közönségesen használt glycerin-illatszerektől, melyek a glycerin-en kívül semminemű hatályos részeket nem tartalmaznak. Egy üveg ára 1 frt. 20 kr.

### Legfinomabb glycern-szappan

glycerin és illatos növényekből, kitünően tisztít és élénkíti a bőrt, és a finom pipereszappan minden kívánt előnyeivel bír. Ara 35 krajczár.

### Párisi hölgypor (legfinomabb Poudre de riz)

a bőrnek a leggyöngédebb fehér színt adja, és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknél úgy férfiaknál is, borotválás után. nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 50 krajczár és 1 frt.

### Kézmosópor.

mandulaszappan és spermacetből készítve, a legártatlanabb arc- és kézbőrtisztító szer. Egy doboz 50 kr.

Amerikai kautsuk-tyukszemgyűrűk és essentia, ára 60 kr.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapestsn, király-utca 7. szám.

## Angol és francia illatszerek.

### Ylang-Ylang. 1 frt. 50 kr.

Ess-Bouquet ára kisebb üveg 2 frt, nagyobb 4 frt. Springflowers 2 frt, Jokey-Club 2 frt. Huile philocome de la société hygiénique 1 frt 50 kr. Eau Athenienne 1 frt 50 kr. Eau de Cologne legfinomabb valódi J. M. Farina 1 frt, kisebb üveg 50 kr. Vinaigre de Bully 1 frt 50 lr, Savonde Thridace Violettől Párisban 1 frt. Illatos szájgyöngyök (cachou aromatisé) 60 kr. Eau dentifrice du Dr. Henocque 2 frt.

### Cs. kir. szabadalmazott

## egyetemes emésztőpor Dr. Gölistöl.

Eddig még utól nem éretett hatására nézve az emésztés és vértisztítás terén, s a test táplálására és erősítésére nézve. Ez által naponkint kétszeri és sokáig folytatott használata mellett valódi gyógyszerre válik számos, még makacs betegségben is, mint p. o. emésztési gyengeség, mell-égés, a gyomor túlterhelése, a belek petyhüdtisége, ideggyengeség, mindennemű aranyeres bajok, görvéne, g uga, sápadtság, sárgaságban, valamennyi idült bőrbaj-, rák, időszakos főfájások, ferges és köves betegségek, tulnyálkásodásban, stb. Ez az egyetlen és gyökeres szer a megrögzött köszvény és mellbajban (tuberculose), Ásványvíz gyógyszerzatnál, egy azelőtt, mint annak használata alatt, valamint utólagosan gyógyszerül is kitünő szolgálatot tesz.

Egy nagy skatulya ára: 1.26 kr. Egy kis skatulya 84 kr.

Főraktár Budapest, Török József gyógyszerész urnál.



A hamisítástól megmenekülésre figyelmeztetek mindenkit, hogy a valódi egyetemes emésztő-por Dr. Gölis pecsétjével van elzárva, s minden skatulya a védbélyeggel s kívülről ily címmel van elzárva:

K. k. concess. Univ.-Speisen Pulver des dr. Gölis in Wien.  
Főszállítóhely: Bécsben, Stefansplatz 6. (Zwettlhof.)

## Párisi pecsétisztító.

Kitünő jóságú szer, melylyel néhány perc alatt mindennemű zsír-, olaj-, szurok-, faggyu-, vaj-, kocsikenő-, olajos festék-, hajkenő- és izzadság által bármily kelmeben, a ruhában, selyemszallagban, bársonyban, keztüben, bútorokban, szobakárpitokban, acélmetszetekben okozott pecsétet ki lehet tisztítani. Ara egy üvegnek 1 frt.

**Stájer növénynedv,** mell- és tüdőbetegek számára. Egy üveg 88 kr.

**Engelhofer izom- és ideg-essenciája,** egy üveg ára 1 frt.

**Dr. Krompholz ygomor-liqueure,** egy üveg ára 50 kr.

**Dr. Braun stomaticon (szájvize),** egy üveg ára 88 kr.

**Purgleitner alvilsavas mézszörpje** tüdőbetegségek ellen.  
Egy üveg ára 1 frt.

Minden igazi és legjobb minőségben kapható:

Budapest TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerertaraban, király-utca 7. sz,

## SALICYLSAV-KÉSZITMÉNYEK,

### pipere-czikkek.

Kielhauser H. okl. gyógyszerésztől és illatszergyárostól Grácban.

A Salicyl-sav a drezdai dr. Heyden vegytani laboratoriumából, azon felette kedvező eredmények után, melyeket a dr. Kolbe, dr. Neubauer, dr. Wagner stb. tanár urak kísérletei előidézték, már világhírt vívott ki magának mint erjedést és rothadást akadályozó anyag, és nem csak fényesen érvényesül mindennemű belső bajok ellen, hanem célirányos összetételben még fölülmulthatlan óvszer a bőrre, hajra és fogakra nézve, Anticeptikus hatása különösen rendkívüli; megakadályozza a sérült szervek rothadását, s ezzel együt eltűnik az azzal járó kellemetlen szag is.

Salicyl-toilette-szappan . . . . .	darabja ára 50 kr.
Salicyl-toilette-viz . . . . .	70 "
Salicyl-fogpor . . . . .	50 "
Salicyl-fogpép . . . . .	60 "
Salicyl-szájvíz . . . . .	60 "
Salicyl-hajkenőcs . . . . .	50 "
Salicyl-hintőpor (lábak izzadása ellen)	50 "

Főraktár Magyarországra nézve: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapest, királyutca 7. sz.

## Minden régi köhögés ellen,

mellfájdalmak, sok évi rekedtség, torokbajok, s tüdő nyálkásodása ellen s több orvos által megpróált

## fehér mellszörp,

oly gyógyszer, mely még soha sem használtatott a legkielégítőbb eredmény előidézése nélkül. Ezen szörp már az első használatnál feltünőleg jótékonyan hat, sőt a gőresős- és hők-hurutnal elősegíti a nyulós és megrekedő nyálka kiköhögését, azonnal enyhíti a gége ingerlékenységét és rövid idő alatt eltávolít minden, ha még oly heves, sőt magát a legveszélyesb szárazbetegségi köhögést, és a veribányást is.

Ára: 1 egész üveg 3.60, 1/2 üveg 1.80, 1/4 üveg 90 kr.

Mayer G. A. W. Breslauban.

Főraktár Budapest: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utca 7. sz.

## Valódi Kaukaszféle poloska irtó szer.

A legbiztosabb szer a poloska ellen, az egész sereget egyszerre és mindenkorra elpusztítja.

Ára: 35 kr. 70 kr.

## Feytona.

A híres amerikai szer fogfájás ellen, használás után rögtön hat.

Ára 50 kr. o. é.

## Római Hajbalsam,

mentvén izzadság zsír és korpától a fejbőrt megszabadítja, erősíti a hajgyökereket és hajkihullást meggátolja.

Ára: 80 kr.

## Bojtorjángyökér- olaj.

Erős hajnöves előidézéséül.

Ára: 40 kr.

## Féreg irtó szer.

Mindennemű férgek irtására.

Kis doboz 25 kr. — Nagy doboz 50 kr.

## Francia

## hajfestő folyadék

(Chromatique Parisien),

melylyel akármiféle színű hajat tetszés szerint és tartósan feketére, barnára vagy szőkére festhetni, legfőlebb 10 perc alatt; hatása olyannyira ismeretes, hogy további dicséretre nem szorul.

Ára 2 forint.

A hozzá való eszközök, úgy mint két kefe és két csésze 50 kr.

Főraktár:

Budapest TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utca 7. szám.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)

Évnegyedre 3 frt. — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvcsonagolási díj félévenként  
20 kr.

**Szerkesztői kiadói iroda:**

Ország-ut. 39-dik szám, 3. dík  
emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**32. SZ.**

Aug. 12-dikén.

1877.

**Havonkinti színezett  
dívatképpel,**

minden szükséges himzetrájkokkal.

Évenként

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezettséget foglal  
magában a lap irányában.

## Egyunalmas ficzkó.

— Elbeszélés. —

Mikszáth Kálmántól.

(Vége.)

Mr. Dannert szokott irtózatos köhögési rohama fogta el, mely ezuttal soká nem akart megszűnni elannyira, hogy mr. Klimpton szabadságot vett magának, főnöke hátát tiszteletteljesen megütögetni.

— Oh, oh, — ordítá mr. Danner, a mint köhögéséből kibontakozott, — és ennek az embernek kétszázézer fontja van ... kétszázézer fontja ...

Lamiel kihajolt, a rohanó kocsi ablakán, nehogy szem elől téveszsze Henriettet. Mindenütt nyomában voltak, s mert az csak lépést haladott, okvetlenül utól kelle érniök kocsiját.

Könnyü dolog volt. Henriette kocsija egy kanyarulatnál, honnan több utca vezetett a kikötőhöz, váratlanul megállapodott és meg sem mozdult többé.

Lamielnek ez épen kapóra jött. Leugrott és felnyitotta a Henriette kocsiját.

— Kisasszony, eljöttem, megkérdezni, mit izen ön, mert én Párisba utazom.

— Tudtam, uram, — mondá Henriette hidegen.

— Hogyan, ön tudta, és mégis ...

— Annyira tudtam, sir Lamiel, hogy megparancsoltam kocsisomnak, miszerint e kanyarulatnál megvárjuk önt, mert itt a népes utcák tömkelegében könnyen szem elől téveszt.

— Ez bámulatos ... hebegé Lamiel ur ... ez bámulatos ... ez igazán bámulatos! ...

— Nem akar ön egyebet mondani sir?

— Oh minden esetre ... igen, kisasszony, valóban ... én megvallom önnek érzelmeimet, ha szives lesz megengedni ...

— Én megengedem sir.

— Én szeretem önt ...

— Ezt már észrevettem, sir, ma az ebédnél, tegnapelőtt, midőn a lépcsőzetnél találkoztunk, és vasárnap egy hete, mikor ön az utcán követett. Akar ön még valamit mondani?

— Ha szabad lenne ... én istenem, annyi mindenféle mondani valóm van ... ön talán azt is tudja.

— Csak gondolom. Ön valószínűleg azon ajánlatot akarja nekem tenni, hogy ne menjek New-Yorkba, hanem utazzam kíséretében Párisba ...

— Oh kisasszony, tegye azt, boldogiton egy érdemetlent, ki rabszolgája lesz kegyednek, ki szívét, kezét felajánlja ...

— Az utóbbiról ne beszéljünk sir; én a kezét nagyon kevésre becsülöm, mert annál nagyobb értéket tulajdonítok a szívnek.

— Az én szívemnek?

— Még nem. Mielőtt felelnék magamnak, egy bizalmas kérdést kell intéznem önhöz. Mennyi is az ön öröksége?

— Kétszázézer font.

— Mit szándékozik kezdeni ezzel a csinos összeggel?

— A mit kegyed fog parancsolni, kisasszony.

— Ez esetben, sir, fizesse ön ki az egyik bérkocsit. Az fölöslegessé vált. Együtt utazunk Párisba.

\* \* \*

Mr. Danner számos összeköttetései folytán sokszor kapott kérdezősködéseire tudósításokat párisi barátjairól, bizonyos Lamielről, ki iszonyu fényűzéssel él kedvesével Henriette-tel. A nő szép, mint egy ördög és pazarló, mint egy örült, a férfi szerelmes, mint egy macska és könnyelmű, mint egy király.

Egyszer azután egy-két év múlva kimaradtak a tudósítások. Az öreg Danner nem is sokat törődött velök, hanem



miss Edithben mégis volt annyi kíváncsiság, hogy kérdést intézzen Lamiel felől. „Elszegényedtek“ — volt a felelet — „s a kétszáz ezer font romjaival valószínűleg valamely külvárosrészebe huzódtak, hol távol a nagy világ zajától, észre nem véve a high lifetől, mely eddig annyit foglalkozott velök, csendben élnek.“

Miss Edith azt felelte, hogy körülményesebb tudósítást kér, s utasításokat adott Lamiel felkeresésére s körülményeinek kipuhatólására.

A vén leány hiúságát sértette a visszautasítás. Olyan fájdó volt a seb, hogy két éven át sem birt behegedni. Mi fakasztotta fel, mi nyitotta meg folytonosan? A szerelem-e? A boszu-e?

Néhány nap mulva aztán megkapta a kimerítő tudósítást. Lamielt tönkre juttatta kedvese s mikor már szegényül maradt, ott hagyta a faképnél, megszökött egy angol ural. A szegény ember kétségbe van esve.

És aztán néhány nap mulva még többet is megtudott miss Edith. Egy ködös őszi délután törődött, szürkülő fejű vézna, sápadt ember jelent meg mr. Danner dolgozó szobájában. Ruhája kopott, modora előkelő, arcza elárulja a korán elhervadt ifjúságot.

— Én Lamiel Eduárd vagyok, sir.

Mr. Danner nem mutatott semmi meglepetést. Egykedvűen tette föl szemüvegét, hogy az előtte álló alakot vizsgálja.

— Nos?

— Én egészen elszegényedtem, sir.

— A fiatal évek nagyon melegek... szörnyen melegek. Én a tőkét a hógomolyokhoz hasonlítottam, miket az idő megnöveszt. Az önére meleg idő járt... czudar meleg idő...

— Elolvadt — jegyzé meg Lamiel, bánatos, humorteljes mosolylyal.

— Mit akar most kezdeni?

— Elfoglalni ohajtanám azon szerény hivatalt, melyet annak idején az ön üzletében viseltem, s melyet oly szíves volt nekem fentartani.

— Egy kereskedő megtartja szavát, Lamiel. Ezen három fontos állás ezennel rendelkezésére áll: mr. Klimpston oda fogja önt vezetni asztalához. És most ez a dolog el van végezve, hagyjon magamra.

Lamiel elfoglalta előbbi állását. Az elegans világfi, ki száz ezreket költött, kit pompa, fény környezett, kinek mozdulatát szolgasereg leste, lovait hercegek irigyelték, kedveseért egész Páris rajongott, estélyeiről az összes hírlapok tárczákat irtak, ismét ott simította a papírt, töltötte ki a szállító leveleket és irta a címeket 3 font havi fizetésért a hol néhány évvel ezelőtt.

Nem volt-e az csak egy mulékony fényes álom, mely kaczer játékát űzte a szegény ördöggel?

Nem, nem, szomorú valóság volt, mely ott hagyta nyomait arczán. A szenvedés látogatójegyei, a ránczok élénken beszéltek azokról az évekről, mikor még annyi pénze volt, és olyan kedvese, a kiért egész Páris rajongott.

De az idő jótékony keze kezdte lesimogatni a ránczokat. Lamiel beletörődött az új helyzetbe, visszatért életkedve, gondtalansága és mosolya, újra a régi vidám ficzko lett, ki a „Danner et Comp.“ üzlet-helyiségeiben találta meg az otthon édességét. Annyira pontos és szorgalmas lett, hogy mr. Danner egy év mulva tiz fonttal felemelte fizetését.

Ez boldog nap volt rá nézve. Ez a tiz font többlet

betöltötte minden vágyát: most már semmi kényelmet nem fog nélkülözni többé.

Derült hangulatban sietett másnap az üzlet helyiségébe. Ott egy levél várt reá, finom női kéz írása. Egy szálloda-szolga hozta, sürgősnek mondvá.

Lamiel, izgatottan törte fel s futotta át. Arcza kipirult, szíve hangosan dobogott. Még egyszer végig olvasta, lassan, élvezettel, külön megnézve minden betűt, aztán óvatosan tárczájába rejté s rohant fel a mr. Danner szobájába.

— Mi dolog ez Lamiel? Ön nincs íróasztalánál. Mit keres ön itt? — kérdé mr. Danner boszusan.

— Egy szíveségre akarom megkérni sir. Semmi pénzzel sem rendelkezem jelenleg, daczára, hogy rendkívüli szükségem van. Adjon ön nekem kölcsön sir tiz fontot.

— Hová gondol ön?

— Esedezem sir...

— Bolondnak gondol ön engem? — kiáltá mr. Danner haragosan. — Én adjak tiz fontot? Tiz fontot? Mire? Takarodjék ön asztalához!

Lamiel büszkén emelte fel fejét, egy fenyegető mozdulatot tett kezével, szemei villámokat szórtak — de csakhamar lecsüggedt a kéz és fej s a villámokat a kétségbeesés váltá fel. Sápadt, levert arczezal támolygott ki a szobából s mint a részeg, ingadozó léptekkel jött le a lépcsőn, hol épen mr. Klimpston tisztas alakjába ütődék.

— Az ördögbe Lamiel, ön úgy látszik, nem tartja szem előtt járásközben az egyenes vonalt...

— Oh sir milyen szerencse, hogy találkozom. Nem adhatna ön nekem kölcsön 10 fontot?

Mr. Klimpston valódi angol lassúsággal kezdte kifordítani összes zsebeit.

— Az ördögbe is, ön az angol nemzeti banknak képzeli engem. Ez mulatságos!

Lamiel már nem hallotta ezen elmés észrevételt, elrohant, mint az örült.

Másnap a szokott órában délelőtt nem jelent meg az üzletben. Mr. Danner boszus volt és azt jegyezte meg, hogy ez mégis hallatlan dolog. Délután ismét nem volt Lamiel látható. Mr. Klimpston azt találta, hogy alkalmasint beteg, mit mr. Danner azzal sietett kifogásolni, miszerint az ő üzletében nem szabad betegnek lenni senkinek: tesz is két pennyt két font ellen, hogy a ficzkonak semmi baja.

Azzal fogta keztyűjét, kalapját és sétabotját s mint egy valódi gentlemanhoz illik, elindult személyesen meggyőződni szavai valóságáról.

Lamiel egy ódon piszkos ház negyedik emeletén lakott. Mr. Dannernek háromszor kellett megállania, hogy kiköhhögje magát, mig ajtajához ért.

Az ajtó belülről be volt zárva. Mr. Danner sokáig gondolkozott, mit tegyen, mig azon elhatározásra jutott, hogy az esethez képest legcélszerűbb intézkedés leendő a házmestert lakatosért küldeni. Még csak azzal nem volt tisztában, hogy ki fogja a lakatost fizetni.

A mester megérkezett egy nagy kulcsomaggal s miután biztosítá mr. Dannernek és a házmestert, hogy nincs olyan zár a világon, a mit ő egyszeribe ki ne nyisson, Lamiel ajtajának zárját egy derekas rántással hirtelen fölszakítá.

Borzasztó kép tárult fel a belépők előtt. A ködön átszűrődő nap derülten aranyozta be az alacsony szegényes szobát, melynek egyik szögletébe, hová a napvilág nem hatott el, a szegény Lamiel függött fölakasztatva.



Asztalán egy nyitott levél feküdt.

„Kedvesem!

Megbántam tettemet. Visszatértem önhöz, mert érzem, hogy szeretem, imádom. Bocsásson meg és keressen fel azonnal. A „Kék Heringnél“ vagyok szállva minden pénz nélkül. Ha ön oly helyzetben van, hogy kerithet néhány fontot, jöjjön rögtön, szívszakadva várja

Henriette.“

Mr. Danner föltette szemüvegét, miután előbb megtörülgette zsebkendőjével, aztán egykedvűen megnézte a szerencsétlen ifju tetemét s végig futá a mindent megmagyarázó levélkét

— Oh, oh! — dörmögé, — és ennek az embernek kétszázezer fontja volt! . . .

Aztán szokott ünnepélyes lassuságával haza ballagott s az üzlethelyiségben kifizeté mr. Klimpstonnak a két pennyt: mert ezuttal csakugyan neki volt igaza; Lamielt komoly akadály tartotta vissza az üzlettől.

## D a l.

Z. Géresy Ilkától.



Jött van az éj, a nyugalmat kínálja,  
Mi tagadás, a lelkem is kívánja;  
Behunyt szemmel le-lehajtom fejemet  
De az álom csak elkerül engemet.

Rózsá-vánkos fejem alatt elterül,  
De a lelkem búbanatba elmerül,  
Nem lesz élve nyugalom azt hiszem,  
Mert tövissel teljes-teli a szívem.

Nem azt vártam, tőled, nem azt édesem,  
Hogy rózsáért te tövist adj én nekem, —  
Piros rózsá volt az én hű szerelmem,  
S hűtlenség, tövis vérzi kebelem. —

## A fényüzés és a divat.

Az emberi természetben rejlik, hogy a mit tesz, azt saját eszméi, saját gondolata és izlése szerint szereti elintézni. Akár öltözékében, akár szobájában, házában, kertjében, mindenütt saját gondolatát és izlését akarja érvényre juttatni, hogy azon mindenki meglássa, hogy az az övé, hogy abban az ő izlése nyilvánul s hogy neki jó izlése van, mely különbözik a chablonoktól. Ez az emberi tulajdonság leginkább a fényüzési tárgyokban nyilvánul, melyek rendszerint két dolgot fejeznek ki: a tulajdonos izlésének jellemét és vagyoni állását. És a mi áll egyesekről, ugyan azt mondhatjuk a családokról, a nemzetekről. Mind az, a mi egy család, egy nemzet fényüzési cikkei közé tartozik, hű kifejezője ama család, ama nemzet izlésének, kedélyének és vagyoni állásának.

A fényüzést a világért össze nem szabad tévesztetni a divattal. A divat mintegy hódolva a társadalmi szokásnak, azt figyelni, legujabban mit viselnek, mit kedvelnek mások, s ahhoz alkalmazkodik. Ennél fogva a divat hasonlóságra törekszik, chablonok után indul, az egyéni izlés korlátolásával, gyakran annak megtagadásával. Ellenben nincs arra eset, hogy a fényüzés mások mintáit kövesse. A fényüzés, mint legnagyobb ellensége a chablonnak, kizárólag csak az egyéni izlés által vezérelteti magát, s a divattal ellenkezőleg, mind attól, a mi új, idegenkedik már csak azért is, mert másnak is lehetne

olyan; inkább a régi mintákat fogadja el, de ezeket is az egyéni izléshez alakítja. A divat folyvást azon töri magát, mi a legujabb, s fölkapja, habár léha, izléstelen, — a fényüzés a régié közt kutat, s a mi saját izléséhez legközelebb áll, s a mit mások legkevésbé utánozhatnak, azt választja, és soha sem léha, s mindig van benne valami méltóság, komolyság.

Mindazáltal ki tagadhatná, hogy a fényüzésnek is megvannak néha a maga szeszélyei, épen mint a divatnak. Hiszen különben a divat is, a fényüzés is a kedély hangulatának, s az izlésnek a kifejezése. Csakhogy a fényüzés az egyéni, a divat az általános kedélyhangulatot fejezi ki s az egyéni tovább változatlan marad, mint az általános, mely folyvást hullámzik. De hát az egyénnek ne lennének soha szeszélyei?! Ellenkezőleg, az, ki öltözékében, lakása, kertje berendezésében különbözni akart másoktól, már ezáltal is nagy hajlandóságot mutatott a szeszélyeskedésre. Csakhogy a fényüzés szeszélye soha sem oly csapongó, oly változatos, oly frivol, mint a divaté. Nem csak azért, mivel a fényüzés szeszélye sok pénzbe kerül, de legfőképen azért, mert a fényüző ember mindig hiu arra, hogy nemes izlése van, s így nem szeretheti a szeleburdiságot. Bizony a ki minden legkisebb tárgyat, mely körülte van, előbb saját egyéni izlésének szigorú birálata alá veszi mielőtt megvenné, a ki lakását, palotáját a legszigorubb műgonddal rendezi be s azt akarja, hogy az utolsó fűszál parkjában, a legparányibb czifrázat háza homlokzatán, a legcsekélyebb értékű apróság szobájában az ő izléséről tanuskodjék: annak gondja van arra is, hogy az az „én“, mely e tárgyokban kifejezést nyer, ne legyen frivol, léha.

Ha szeszélyes a fényüző ember, az inkább különöcség nála. Mert a fényüző nagy kedvét leli abban, ha mások szokásával, kedvteléseivel, időtöltéseivel ellenkezik. A divat hiva változatosságot szeret: a fényüzőnek ez elég ok arra, hogy mindig egy mellett maradjon. Divat nyáron falura, fürdőre menni; a fényüző csak azért is otthon marad nyáron a városban. A mikor legtöbben utazni szeretnek, ő ki nem teszi lábát házából s utazik akkor, midőn más ember arra nem is gondol. A fényüző magának csinál divatot s megveti a másét, életmódot csinál, mely ellenkezik másokéval.

Hanem egyben a divat és a fényüzés is megegyeznek: abban tudniillik, hogy mind a kettő asszony által jött a világra. A fényüzést épen ugy a nők találták ki, mint a divatot. Sok nő szeret ragyogni, másoktól különbözni, izlése, gazdagsága által föltünni, irigyeltetni, s létre jött a fényüzés. A nő szereti a változatosságot, az új után törekszik, mintát szeret adni másoknak, büszke rá, hogy utánzóik vannak, aztán ismét újabb formákon töri a fejét, — s megszületett a divat. Minden, a mit a fényüzés, az izlés, a kényelem megteremtett, először a nők számára jött létre. Még a legműveltelebb népeknél is a nők voltak az elsők, kik a ruházat első jelenségét: az övöt és a kötényt viselni kezdték, kik a fürdők kellemeit fölismerték, kik a nyughelyben kényelmet, a táplálékban a nyálánságot keresték. A széket előbb csak a nők számára találták föl. Még a rómaiak idejében is a termék pamlagaira csak nőknek volt illő leheveredni, férfiaknak csak kivételesen. A hordszékek kizárólag csak a nők számára találtattak ki. Mennyi idő eltelt, a mig hordszékbe férfi is beleült. A kocsik is előbb csak a nők kényelmére szolgáltak. Inget is nők viseltek előbb. De hát a többi kényelmi cikkek: a napernyő, esernyő, a keztyű, a harisnya, a hajpor és a szépítő szerek, az illatszerek és a többi, — nem most is leginkább a nők által, részben kizárólag a nők által használtak?! Bizony



ugy áll a dolog, hogy előbb a kényelmi, aztán a fényüzési és divat-czikkék nők számára, nők által találtattak ki, a mi egyébiránt csak azt bizonyítja, hogy finom izlésök, finom tapintatuk csak a nőknek van, s azért a bókért csak nem haragszanak meg?!

## A színész-életből.

— Rajz. —

Az ifju Ulrici „Hamlet“-ben lépett föl. A darabot már rég nem adták, s ekép az előadásnak kettős érdeke volt. Az ifju Ulrici játszta a czimszerepet s a rendezőség tisztában volt magával az iránt, hogy e szerepet senkimásra nem bízhatta volna. Azonkívül a fiatal Ulricira különös érdeklődéssel tekintett a színházi személyzet és a közönség egyaránt. Atyja épen ugy, mint nagybátyja jeles színészek voltak s egy ily kiváló színész-család tagjának első nagyobb próbálkozása mindig nem közönséges figyelmet keltő eseménynek szokott tartatni.

S az ifju Ulrici kitünően játszott; a közönség már megjelenésekor rokonszenves tapsal fogadta, s később jelenetről jelenetre zajosabb, lelkesültebb lett a tapsvihár, midőn a közönség meggyőződött róla, hogy az ifju az előlegezett kitüntetésre ugyancsak érdemesnek mutatja magát. Egy öreg urat lehetett észre venni a nézőtéren, a kinek az arcán minden tapsra, melyben az ifju művész részesült, görcsös rángatózás látszék, s a ki azért maga is lázas hévvel nyujtá ki két csontos kezét és segített a tapsolóknak. Az öreg urnak nem volt nyugta; egyik perczen egy páholyban izgett-mozgott, a másik pillanatban már a karzat tömör sora fölött üté föl izgatottságtól kikelt arcát, mintha csak meggyőződni akart volna róla, hogy az a taps csakugyan a lelkesedés és tetszés jele-e?!

Ez az öreg ur a fiatal művész atyja volt, az öreg Ulrici. A közönség fölismerte őt és számosan voltak, kik nagyobb érdeklődéssel figyelték titokban a derék öreg izgatottságát, mint az előadást. De hát csoda-e?! A fiatal Ulrici most lép az öregnek az örökjébe s ugyan abban a szerepben, mely oly sok elismerést és tapsot termelt az öreg számára, most az ifju hódítja meg a közönséget.

Nincs rövidebb ideig tartó dicsőség, mint a színészé. Mig a színpadon van, mindenki tapsolja; lelép, s vége a dicsőségnek. Nem törődik senki a kitünő művészzel, kinek alkotását előbb százak bámulták. Mig él, nevét a kis gyermek is tudja; alig mulik el egy-két esztendeje annak, hogy meghalt, úgy elfeledik, hogy ha olykor valamelyik régi színházba járó a nevét mégis ajkára veszi, magyarázni kell, hogy tulajdonkép ki volt, mi volt?! — Az öreg Ulricira nem várt e szomorú sors; az ő nevét fia tovább is forgalomban fogja tartani s a világ az ő halála után is fog tudni Ulriciról, — de vigasztalás-e ez a művészre?! Azért lesi az öreg ur oly izgatottsággal minden mozdulatát fiának a színpadon. Ujjai remegnek, szeme tűzben ég s ajkai vonaglanak. Alig eresztik le a függőnyt felvonás végén, szalad az előcsarnokba, a folyosókra, utána sompolyog a sétálóknak, meghuzza magát valamelyik oszlop mögött, hogy hallja a közönség véleményét fia játéka fölött. Valaki megismeri és köszönti s szerencsét kíván neki, mire az öreg ur elvörösödik s az ujoncz dadogásával alig tud egy-két szót szólni s mihelyt teheti, menekül ismerősétől, hogy az idegenek megjegyzéseit hallgassa.

Egyik ismerőse ismét megpillantja és elfogja.

— Büszke lehet a fiára, — így szól hozzá kezét szorongatva, — mily fényes diadal!

Az öreg keze reszket, homlokán veríték gyöngyözik s csak ennyit mond:

— Ön is, uram, ön is?! Hát nem fogja föl az én rettenezes helyzetemet?! — Jőjjön velem, kérem, a friss levegőre!

S kisiet, maga után vonva ismerősét. Künn a szabadban oda nyomja homlokát a vasrácsoszathoz és nagyokat sziv az éles fris levegőből.

— Ah, mily jól esik — ugymond, — ez az üde levegő. Oda benn már közel voltam a megfuladáshoz. — Képzeld ön, hogy két óra óta hallom e tapsvihart s hallgatom a műértők és nem műértők szerencse-kívánatait, s a mint oszlani kezd szivemben az aggodalom és remegés a miatt, hogy a fiu föl lépte nem fog sikerülni, úgy foglalja el lelkemet egy különös érzés, melynek nem tudok, nem merek nevet adni. Igen uram, bevallom, mióta fiam diadala kétségtelen, én — én féltékeny vagyok fiamra. Saját vérem és testem, szivem szive, kit jobban szeretek életemnél, kinek bukása képes lett volna kétségbe ejteni, s mégis féltékeny vagyok rá s midőn látom, mint foglalja el a tért diadallal, melyen korlátlan urnak érzem magamat, és e gondolatra lelkem úgy elfacsarodik. Ért-e most már engem?! De mondja kérem, hát nem borzasztó ez?! A fiu elrabolja atyja babérait! Mért épen az én szerepemet vette el, ebben a szerepben senki jobb nem volt nálamnál. — Lelki örömmel néztem a fiu szép fejlődését; titokban reméltem, mily jeles színészt nevelek majd belőle, oldalam mellett hogyan fogja majd elfoglalni a tért s a világ rövid idő alatt nem fog tudni másról, csak a két Ulriciról, az apáról és fiuról.

De mintha villámcsapás ért volna, midőn a napokban beront s szobámba, nyakamba borul s így kiált föl:

— Atyám, kimondhatlan boldog vagyok: Hamletet fogom játszani!

Tudta ő azt nagyon jól, hogy épen a napokban akartam ismét e szerepet játszani, s ő talán arra nem is gondolt, hogy midőn az igazgatóval az én hátam mögött Hamletre nézve megegyezett, — meg akart vele lelni, (kinos meglepetés!) legdrágább kincsem elrablása fölött alkudott. Mintha kést döfött volna a szivembe, midőn e szavakat mondta, — mégis az önérzet és büszkeség sajátságos melegét éreztem a szivemben arra a gondolatra, hogy ő az én fiam, s a diadal, melyet arat, az enyém is, az ő büszkesége az én büszkeségem s ismét, midőn fölillant lelkemben a gondolat, hogy föllépte nem fog sikerülni, hogy meg fog bukni, lelkemet megreszkedteté a rémület. Mily szégyen lesz az; egy Ulrici, a ki megbukik, az én fiam!

Felfogja-e ön, miket éreztem abban a pillanatban, s azóta folyvást?! Egyik perczen szerettem volna azt mondani fiamnak: „ne játszd el e szerepet, sikered úgy, mint bukásod halálom lenne!“ De megint csak ajkamon rekedt a szó. Aztán oda vontam a fiut magam mellé; kezembe vettem a nagy meszter remek művét, olvastam neki soronkint, s minden pontnál kérdéseket intéztem hozzá, miként fogta ő fel a britt óriás eszméit, — a legszigorubb exament tartottam vele. Aztán kiállítottam a középre, elszavaltattam, eljátszattam vele a fontosabb jelenéseket, s... nem találtam kifogás alá esőt, és úgy fájt nekem az, hogy ő ily ifjan oly tökéletes. Végre eljött az este; én remegve lestem minden mozdulatát, egy hiba, egy baklövés megölt volna, s most ez a határtalan örült tetszés öl meg... hallja?! csengetnek, jerünk be!

Az öreg ismét berohant, ismerőse utána ballagott, s tovább nézte a fiatal Ulricit. Pedig nem volt ám oly kitünő, oly



tökéletes, milyenek atyja látta. Sűrűn hibázott a jellem alap-gondolata ellen, kivitele is sok helyen csiszolást kívánt. De hát a közönség tapsolt, s az öreg csak a diadalt látta.

A földszint egyik sarkában huzta meg magát s ott monologizált.

— Csak tapsoljatok, tapsoljatok, megérdemli! Ő még fiatal! Fiatalnak lenni, minden! Én már öreg vagyok; engem dobjatok félre. — De legalább bevárta volna míg meghalok; hisz úgy is örökölte volna nevemet és dicsőségemet, nem kellett volna azt tőlem elrabolni. Mégis, az én fiam ő, s én szerettem őt. Tőlem tanulta ő azt, a mit most ez a nagy tömeg megtapsol. Az én érdemem. Én tanítottam őt az én művészetemre, bele kell nyugodnom hát, ha harmincz esztendei dicsőségemet most egy este megsemmisíti.

... Azalatt a darab véget ér, a közönség lassankint elhagyja a nézőtért. Az öreg Ulrici utána kullog a távozóknak, hogy hallja végleges véleményöket az egészről. Aztán oda dől a színház kapujához s gondolatokba mélyed. Ismerőse, ki előtt az előbb lelkét föltárta, fölkeresi őt s gyöngéden megfogja a kezét.

— Ulrici, barátom. . . . Az öreg fölrezen.

— Isten önnel, isten önnel uram! — suttogja és elrohan.

— Hová, háva az istenért?!

Ulrici egy pillanatra megáll s visszafordul:

— Hová?! Hát a fiamhoz, hogy keblemre öleljem!

## O u i d a.

Földváry Istvántól.

Bizonynyal lesznek sokan e lapok szives olvasói közt, kik olvasták „Az én pasztell-képem“ című kedves kis beszélyt, vagy az „Orgonavirág“ címűt, vagy az „Egy pár fa czipő“-t. Lesznek bizonynyal, kik olvasták a „Cigarette“ című érdekesítő regényt magyar fordításban s az „Idaliá“-t. E kellemes, szórakoztató olvasmányok Ouida művei közül valók, s mivel a szelleműs író nap nap után mind nagyobb tért hódít irodalmunkban, s a világirodalomban is immár állást foglalt, s mert művei az összes művelt nyelvekre lefordítvák, nem lesz érdektelen Proely rövid vonásokban adott méltatása után, e helyen is megemlékeznünk fölöle.

Spencer az első jelentékenyebb bölcsész, ki elismeri a nők azon nagy képességét, hogy környezetük érzelmevilágát gyorsan és jól felfogni s válaszolni hivatva vannak; így egy író azon kellemes helyzetben van, hogy az emberiség érzelmeit feltüntetve élénk állítja. S ha még e mellett lélektanilag részletezni, jellemezni tud, úgy a beszély azon tér, háva a természettől utalva van. Figyelembe véve azon szabad irányu és sokoldalú nevelést, melyben Angolország egynémely előkelő osztálya ez idő szerint leányait részesíti, könnyen kimagyarázhatjuk, hogyan van, mikép az angol regény-irodalomban oly előkelő s világszerte ünnepelel nőkkel találkozunk. Egy Charlotte Bronté után George Eliot tűnt föl mint termékeny, lángeszű író s mellettök sok más eléggé ismert név közt első sorban áll Ouidáé, ki óriási népszerűségnek örvend.

Ouida, csak álnév, mely mögött Louise de la Ramée rejlik. S hogy francia, mutatja azon élénkség, melyet nyelvben, képzeletében találunk; érzelmei, gondolatai mind bizonyítják, hogy gyorsabb vér pezseg ereiben, mint milyen a ködös Britannia szülőtteit hevíti. Ouida gyorsan jutott hírnévre, mit talán inkább ellenségeinek, mint barátainak köszönhet.

Sok ellenség, nagy tisztesség! tartja a közmondás. Az ellenségeket, a sajtó ellenszenvét, a közönségét azonnal fölkelte Ouida, midőn föllépett azon megvetéssel, melylyel az előítéletektől elfordult, s mely iratait jellemzi. Minden gyalázta, a hölgyvilág, a maradi lovag osztály, s no még az éltüket chablonok felállítására áldozó kritikusok. S minél nagyobb volt ezek közt az ellenszenv, annál nagyobb mértékben nyerte el a tetszésnyilatkozatokat azoktól, kik minden előítélet nélkül fogták a fiatal író műveit kezökbe. Az utolsó tíz év alatt Ouida a legolvasottabb regényírók sorába emelkedett, s eddig megjelent 15 regénye nagy részben majd minden európai nyelvre le van fordítva.

Ouida igen különös tehetség. A képzelet könnyed játéka nála uralkodó, a jelen költészetében mindinkább fölényre kapó reflexiók helyett. Műveire az eredetiség bélyegét, a merész phantásia a compositzióban s a realitás a részletezésben adja. Jellemeiben van mindig valami regeszzerű, egyéni különös tulajdonok- és adományokkal vannak már a sorstól megáldva, életük, szenvedésük és szerelmük azonban mindig emberi, s a jellem kidomborodását ez sehol meg nem zavarja.

Sok, különféle alakot állított már Ouida az olvasó közönség elé, bár a legkülönbözőbb nemzetek gyermekei, meg van mégis mindig az a közös családi vonásuk, hogy idealisták.

Egyik, erősen ragaszkodva eszményéhez, eléri célját, míg a másik a küzdelmekben elbukik, de önmagához mindig hű marad. Gondolatban, cselekvésben nemes, mi őt a köznapin fölü emeli, bár egy a nép közt csavargó komédiást rajzoljon is, mint Pascarel, vagy egy elhagyott lelenczet. S tán nem csalódunk, ha azt hisszük, hogy épen ezen eszményi vonás eredménye az, hogy korunkban, midőn a művészeteken az anyanyelv uralkodik, a pessimismus és nihilismus annyira érvényesíti befolyását. Ouida oly hamar megnyerte a közönség rokonszenvét, mert a vágy az eszményi után még folyton él, habár mint hamvadó szikra, s ha föllép egy, ki mint Jókaink olvasóit hiszékenynyé tudja tenni, az elvont dolgokat szemeknk elé képes állítani, ezen szikra ujra lobbót vet. Legjobban bizonyítja ezt Pascarel, melyben Ouida egyénisége leginkább kimagaslik. Jeligeje: „Szeretni, maga a boldogság!“ Ezen regénye egyszersmind dicsdal a szép Olaszország, de különösen „a liliumok városa“ Flórencz szépségeiről. Ugy fest ő, mint a honnan a művészetek szétáradnak, hol a műértelem már a nép tulajdona. S a természet szépségeinek e szindus festményébe, hős és hősnő ép úgy bele illenek, mint a myrtus és bo-rostyán a szép Amo völgy dombjaira.

Pascarellel mondatja valahol: „A női értelem inkább hajlik a festészethez, mint a szobrászathoz!“ s valóban ezt önmagáról mondatja Ouida. A színezés fő titka az ő művészetének. Olvasva, szebbnél szebb képek vonulnak el szemeknk előtt, de a költői igazságszolgáltatás olykor nem elégit ki. Hőseinek rendkívüli képességekkel való felruházásában is kissé túloz. Egy kis takarékoság e tekintetben szinte jól esnék. A legtöbb hős mind azt tudja, beszél, a mit Ouida maga. És ez igen sok!

Pascarel a komédiás, ha művészetéről, mondákról, Olaszország történetéről beszél, csak hagyján, de midőn Jules Janin kritikáit hozza szóba, már az tulzás. Vagy „Livadia“ című regényében, a hős, a tett embere, ki nem tud nyugodtan ülni, a legboldogabb, ha vad paripákon óriási gátaikat ugrathat át, igen furcsa, midőn oly tudós színével lép egyszerre elő, ki Európa minden nyelvét s a keletiek legnagyobb részét úgy beszél, mint anyanyelvét.



Legújabb műve egy eszmegazdag vázlat. Egy gazdag lady képe, ki egy szegény olasz hercegtől szerettetik. Legolvasottabb művei: *Idalia*, *Tricotrin*, *Strathmore*, *Folle Farime*, *Parcarel*; és végtelenül kedves és szelleműs novellái.

Ouida már öt év óta Italiában lakik, három mértföldnyire Flórencztől az ugy nevezett „Villa Farinola“ nyári lakban. Ez alatt az örök mosolygó szép ég alatt reméljük muzsája is mosolyogni fog és még szép műveket is várhatunk nemes, magas szellemétől.

## A kis gazdák.

D. L.-től.

A hangyák gondolkodási- és műszervei, testi ereje, gazdálkodása, állattenyésztése, fejlődés tehenei. — Az amazonok és ezek rabszolgái.

Ha az emberek mindennapi tapasztalatai azt igazolják, hogy az állatoknál sem hiányzik teljesen a nálunk ugynevezett szellemi élet; e tapasztalatok mégis többnyire oly állatfajokra vonatkoznak, melyek testi nagyságoknál fogva már inkább feltűnők az ember előtt. Ellenben minél kisebb testileg valamely állat, annál hajlandóbbak vagyunk azt hinni róla, hogy testi szervezetének megfelelőleg szellemi képessége is ép oly csekély. Ez előítélet mind e mai napig befolyással van az emberek legnagyobb részére. Egy roppant czethal vagy ősvilági hulló a muzeumokban mindenki figyelmét magára vonja, míg ellenben a hangyák vagy szunyogok csodálatos életjelenségei már aligha találnak valami méltatásra. Pedig megéremelné, hogy a közönség figyelme minél nagyobb mérvben felgerjesztessék ezen apróbb lények iránt, mivel roppant izom- és testi erejük, mely néha aránylag huszszor, harminczszor, sőt százszor is felülmulja az emberét, azt mutatja, hogy szellemi képességeknek is nem épen jelentéktelennek kell lenni.

Nézzük például mindenekelőtt a hangyákat, melyeket, szellemi képességeket tekintve, dr. Forel Ágoston 1874-ben megjelent híres munkájában ugyan azon sorrendbe állit a rovarok között, melyet az ember elfoglal az emlősök között. A szellemi képesség mindig az idegrendszer s különösen a gondolkodási szerv, vagyis az agy fejlettségével jár együtt, az ma már minden physiolog előtt kétségbevonhatlan tény. A fejideg-ducz, mely az izállatoknál a csontváz állatok agyát helyettesíti, még a hangyáknál sem nagyobb egy gombostűfej pegyedrésznél; „és ha e tényre figyelembe vesszük, úgy mint Darwin, akkor mindenesetre el kell ismernünk, hogy a hangyák agya, az előttünk eddig ismert, legbámulatosabb szervek egyike, mely talán még az ember agyánál is tökéletesebbnek mondható; s egyszersmind azon tényre tünteti fel előttünk, hogy egy absolute csekély ideg-állomány is, mily rendkívül nagy tevékenységre képes.“

A hangyák azonban, melyeknek csak Európában több mint 30 faja és 100 válfaja, az egész földön pedig ezer fajtája fordul elő, nem csupán idegrendszerök és agyszervezetök által vannak a természet rendében általok elfoglalt kiváló szerepre képesítve, mert e tekintetben rendkívül erős és mozgékony testök, különösen pedig érzékszervök s hatalmas támadó és védfegyvereik, továbbá az ásásra, építésre és tisztogatásra alkalmas szerveik, valamint elővigyázó, de e mellett kitartó és félelmet nem ismerő jellemök is nagy mérvben segítette őket. A hangyák mind e képességeiket bizonyos czélok elérésére használják, a mely tényre ha bár már a régiek is több ízben

észrevettek, mégis az újabb kor legmegbízhatóbb észlelői sokkal bámulatosabbnak találtak, mint a minőnek hajlandók voltunk azt csak képzelni is.

Igy például ma már kétségbevonhatlan tény nem csak az, hogy a hangyák egy sajátos, külön beszédmóddal bírnak, hanem az is, hogy egyes jólszervezett köztársaságokban élnek és hogy magoknak oszlopokkal és mestergerendákkal ellátott szobákat, termeket, csarnokokat és folyosókat építenek. Továbbá vannak katonáik, csatáznak, ellenfeleiket elfogják s rabszolgákká teszik; gazdálkodnak, majorságot alakítanak s a legnagyobb gonddal vannak utódaik iránt, kiket gyöngéden ápolnak. Ha a fentebbieket egy avatatlan egyén hallja, természetesen, hogy az egész tulásnak, sőt merésznek tünik fel előtte; ha azonban ezen első benyomásnak nem engedve, figyelmesen kezdi vizsgálni a hangyákat, akkor mihamar meggyőződik, hogy vizsgálódása a természetország oly részeit nyitotta meg előtte, melyek az előtt csak fáradhatatlan kutatók számára voltak láthatók. Pedig a fentebb említett tényeket teljesen bebizonyítottaknak tekinthetjük, melyekhez semmi kétség sem férhet többé. Hogy azonban meggyőződésünk annál erősebb lehessen, az állatok egész életéről oly áttekintéssel kell bironunk, minővel Büchner munkáiban találkozunk.

Az értelmi képesség legfeltűnőbb nyilvánulásával egy mexikói barna hangyafajnál találkozunk, mely nem csak hogy egyes keményebb fűmagvakat összegyűjt, a mit tapasztalat szerint az európai fajok is megtesznek, — hanem ezen magvakat el is ülteti s azokat megérés után learatja; tehát formászerű földmivelést végez és e czélból a különböző évszakoknak megfelelő munkákkal foglalkozik, dr. Lincecum és leánya Texasban több mint tíz éven át észlelték lakásuk környezetében e csodálatos lényeket, észlelésök eredményét maga Darwin oly nagy fontosságúnak találta, hogy több más észlelők tapasztalataival együtt, a londoni Liné Societyvel is közölte azokat. E jelentés szerint az említett hangyafaj mintegy kikövezett városkában lakik, s feltűnő szorgalommal s ügyességgel végzi a különböző évszakoknak megfelelő mezei munkákat. Ha valamely közönséges száraz talajon üti fel tanyáját, mindenek előtt egy lyukat ás abban, mely körül aztán a kihányt földből egy hat vagy nyolcz láb átmérőjű és három vagy hat hüvelyk magas töltést hány; ha ellenben valamely alacsonyabb fekvésű, nedves s vízömléseknek kitett területen telepedik meg, akkor a földbástyát, egy 15—20 hüvelyk magas kup alakban építi, melyek kemény falán át, csak a tetején hagy nyilást a bejárásra. E körülzárt udvarokon belül aztán, csupán az általa használt magtermő füvek találhatók, mivel midőn az udvar közepétől két, három lábira a falak körül elültetette ezen magvakat, a többi fűvet mind lerágja, úgy hogy az általa mivelte növénykéek gyors és dus fejlődésnek indulnak, és a megéréskor apró fehéres magvacskákat szolgáltatnak, melyek göröcső alatt a rizsmagvakhoz igen hasonlóknak látszanak. Ha a mag megért, a munkások learatják, a magtárakba hordják, hójától megtisztítják s az így összegyűlt polyanemüt ismét kihordva, a kerítésen át kihányják.

Buckley beszéli, hogy az említett amerikai orvos leánya naponkint meglátogatva a hangyatelepet, abban néha több mint egy félmérő magot talált összegyűjtve. Maga a dr. pedig következőleg nyilatkozik: „egyik barackos kertemben egy terjedelmes sziklás, homokos emelkedés található, s e homokterületeken vannak a hangyák lehető legszebb és legrégebb telepei. Ezeknek szokásait s általában életmódjukat már évek óta észlelem; november eleje körül minden évben megjeleni



látom a zöld vetéseket, melyek úgy néznek ki, hogy lehetetlen kétkedni, miszerint ezen növénykéek magvacskaí szándékosan szórattak el. A tenyészteti időszak alatt aztán, a beültetett terület mindenféle gyomtól tisztán tartatik, s ha a magvak megérttek, a növények (*Aristida stricta*) tövüknél levágtatva betakaríttatnak; s ezen eljárás évről-évre ismételtetett minden általam ismert területen.

A hangyák munkálkodása azonban nem csak a földművelésre szorítkozik, hanem igen sok faj még e mellett állattenyésztést, hogy úgy szóljunk, tehenészetet is űz.

Fejős állataik természetesen a gazdák nagyságához illők, ezek a közönségesen ugynevezett levelészek, (aphidák) melyek gyakran egész csoportosan lepik el a kövér, zöld hajtásokat; ezeknek testében egy bizonyos édes nedv fejlődik ki, melyet a hátokon levő csöveken át kiizadva, a hangyák igen örömet nyalogatnak; többféle rovar is szereti ezen nedvet, de egyik sem ért annak felhasználásához annyira, mint éppen a különböző hangyafajok, melyek tápjajaikkal addig simogatják a levelészek oldalát, míg a már említett csöveken át az édes nedv mutatkozni kezd. A simogatásnak nagyon sajátosnak kell lenni, mert Darwin megkísérelte a nedvességet így módon előidézni a levelészeknél, hanem siker nélkül; ugyan csak Darwin mondja: „Egy kömény növényen tizenkét levelészt találtam együtt s midőn már néhány órán át nem hagytam hangyát hozzájuk jutni, észrevettem, hogy szeretnék a nedvet magukból már kiválamítani, nagyító üvegen át vizsgálva őket, a nedvet a csövek végén szívárogni láttam, s ekkor egy hajszállal simogatni kezdtem őket oly módon, mint azt a hangyák tápjajaikkal teszik, de a nedv nem folyt; tehát egy hangyát bocsátottam közéjük, melynek ide s oda futkosásából világosan lehetett látni, hogy azonnal észrevette, mily gazdag lakoma várakozik rája.“ A levelészeket már Liné a hangyák teheneinek nevezi, de csak az újabb vizsgálatok fedezték fel azon tényt, hogy a hangyák telepeikbe is beczipelik a levelészeket és ott valósággal fejőstehenekként használják őket. A hangyabojok vizsgálói előtt ma már bizonyos tény, hogy annál gazdagabb valamely telep, minél több levelész található benne. Így például dr. Forel szerint az ugynevezett barna hangya, mely csak ritkán hagyja el telepét, csaknem kizárólag a nagy levelészekből táplálkozik, melyeket a fa héja alatt kiásott hosszú menetekben tart magának, s a legnagyobb gondal ápolja őket, s melyeket ha fészke felfedeztetik, más helyekre szállít által. A sárga hangya is kizárólag a levelészek nedvéből él s ha telepe feldulatik, ép oly aggodalommal gondoskodik a fejős tehéneiről, mint saját álczáiról. Némely hangyafaj a fákon és növényeken, védett helyeket készít a levelészek számára, hogy az idő viszontagságai ellen lehetőleg óva legyenek; más fajknál viszont azt állítják, hogy ősszel összegyűjtve a levelészek petéit, fészkekbe hordják s magok növelik fel őket.

A tölgyfákon élő gubancok ugyanazon szolgálatot tesz a hangyáknak, mint a levelészek, csak hogy ezeket már nem minden faj szereti. Ha tehát a fákon hangyákat fel s alá mászni látunk, ez mindig csak fejősteheneik látogatása miatt történik, de magát az ép fát, vagy bármely még érintetlen gyümölcsöt, ők nem rongálják. Ha valamely a hangyák által bőven látogatott növényt még is sinyleni látunk, ennek csak közvetve okai ők, a mennyiben az általok kedvelt levelészek jobban tenyésznek azon, ha tápjajaikkal simogattatnak. Sőt némely észlelők azt állítják, hogy a hol magoktól nem fejlődnek a levelészek, a hangyák mersterségesen állita-

nak elő telepeket, a mennyiben távolról is szállítanak lakhelyök közelében levő lombokra levelészeket.

Azok számára, kik a természetrajzzal közelebbről nem foglalkoztak, ismételnünk kell, hogy a fentebb előadottakban nem valami meséssel, vagy ráfogásokkal van dolgunk, hanem oly tényekkel, melyeket komoly, éleselmű vizsgálók észleltek, és csak hosszú évek összevágó tapasztalatai után hoztak nyilvánosságra; és bár mennyire meglepők is azok reánk nézve, azért mondhatjuk, hogy még sokkal bámulatra méltóbb vonásokat is találhatunk a hangyák jellemében. Így például Darwin „A fajok eredete“ című munkájában részletesen bebizonyította, hogy a hangyák gyakran rabszolgákat is tartanak; ők elrabolják más hangyafajok kifejletlen álczáit, melyeket saját lakhelyökben nevelnek fel s azokat rabszolgák gyanánt munkára használják. Az ily elrabolt hangyák nem tekinthetők tulajdonkép rabszolgáknak, mert egyrészt ezek még soha sem élvezték a szabadságot, másrészt az idegen gyarmatokban örömet és kényszerítés nélkül dolgoznak, sőt az is megtörténik, hogy uraikkal együtt saját fajtársaik ellen ők is harcra kelnek. A rabszolgatartó hangyák közül Európában eddig három faj ismeretes s ezek között legérdekesebb a híres amazon-hangya, melynek életmódját már a fáradhatlan genfi észlelő Huben eléggé megvizsgálta; egy nagy, erős, fénylő, barnavöröses élénk hangyafaj ez, de a mely mint némely ember uralkodóinál látjuk azt, nem szeret dolgozni, hanem mindent rabszolgái által végeztet annyira, hogy mint a tibeti Dalai Lhama, még élelmét is rabszolgái által rakatja szájába. Az amazon-hangyák e kényelem-szeretetének az az oka, hogy vékony de erős rákonyaikkal nincsenek fogakkal ellátva, mint a többi hangyáknál, hanem egy éles hegybe végződnek, melyeket inkább fegyverül, mintsem munkaeszközül használhatnak. Az amazonok tulajdonkép magok rabjai szolgáiknak, mivel ezek segélye nélkül éhen kellene halniok, és az egész amazon-telep csakhamar tönkre menne. Huben például körülbelül harmincz amazon hangyát bábjaikkal s kevés földdel, egy kis dobozba helyezve, mindennemű étellel kellőleg ellátott, de azoknak egy részét két nap múlva éhen vagyis inkább szomjan halva találta, mivel dr. Forel tapasztalata szerint e hangyák négy hétig is el vannak élelem nélkül, ha elég levegőt vagy nedves földet kapnak. Midőn Huben a rabszolgafajból néhány hangyát tett közéjük, minden csakhamar ismét rendbe jött, az eléjükbe tett mézzel ők ettették az amazonokat, a bábok és álczáik számára sejtet készítettek s azt tisztogatták stb. Hogy Huben észleleteiről annál jobban meggyőződhetünk, Lespes egy darab cukrot tett egy amazon-telep elébe, melyet csakhamar rabszolga-hangyák leptek el; ezek szájukat a cukorral teleszedve, visszatértek a telepeikbe; néhány amazon ezalatt kijött s mivel a rabszolgák rájuk sem figyelve folytatták a behordást, elkezdték szolgálók lábait csipkedni, hogy ne feledkezzenek meg rólok s őket is étessék. Ha az amazonok éhesek, rabszolgáik fejét tápjajaikkal kopogtatni szokták, mire ezek szájukból nedvet válomitva ki, azt uraik szájába adják. Az amazonok az élet szükségleteivel mit sem gondolnak, azt egészen rabszolgáikra bízzák, ők csupán rabló kitörésekre járnak s elleneiket legyőzni igyekeznek. A hangyák háboruskodásáról Büchner bőven szól, mi azonban e csekély ismertetéssel csak kevés figyelmet akarunk gerjeszteni a szorgalmas és felette érdekes állatfaj iránt.



## Egy hét története.

Augusztushó 8-dikán.

— Színházak. —

„Hármat a háromból ha kiveszek, nem marad semmi“, — és: „hármat a kettőből nem lehet; kölcsön kérek egyet“, — a nemzeti színháznál nem mentek ennél messzebbre a matematikában. Ha meglehetősen közönség van, akkor „nem marad semmi“, ha pedig a nézőtér gyéren van látogatva (s ez a leggyakoribb eset,) akkor „kölcsön kérek“. S nincs, a ki megtanítsa őket jobb számvetésre. Még csak az sem teszi, a ki kölcsön ad, — (talán mert nem a magából adja.) Ime, most ismét megnyitá a színi idény, s a színház igazgatósága ismét kezdi a régivel, vendégszereplésekkel. Mi szükség van arra az örökös vendégszereplésre?! Hát nekünk csakugyan oly rongyos az operánk, hogy folyvást idegen foltokkal kell javítgatnunk, melyek ríktó színe lerí a kopott palástról. Hát iszen, ha olyan rongyos, akkor a zsbvásárra vele, gondoskodni kell jóról, újról, a melylyel nem vallunk szégyent, mely egy nemzeti intézet méltóságának megfelel. Ki látta azt, hogy egy komoly intézet, minő a nemzeti színház, folyton folyvást vendégművészek által iparkodják megélni és saját tagjait csak kisegítőknél használja, — hiszen az ilyen nem járja, csak holmi zugszínháznál, hol az igazgatónak a rendes személyzete olcsó, de annál rozsbabb tagokból áll, s hogy egy kis közönséget lehessen beédesgetni, állandósítani kell a vendégszerepléseket.

S azonkívül, hogy ez a színház méltósága ellen van, egyszerűs mind a leghibásabb számítás; mert a közönség elkényesedig, rátart a vendégszereplésekre, s mivel a vendégek végtére is jobbak a mieinknél, ezeket kezdi semmibe sem venni, s csak egyszer ne legyen vendég, üresen marad a színház, adják elő bár a legkapósabb operát. Pénzügyi oldala is a mellett bizonyít, hogy ez az eljárás a leghibásabb; mert ime, most itt vendégszerepel két művész, Singer kisasszony, ki egyenesen Párisból jött, és Perotti, a jeles tenorista. Ezek bizony a mi szép szemünkért nem fognak ingyen énekelni, s most, midőn a színház így is mindig félig van csak tele, elképzelhetni-e, hogy a vendégművészek föllépti díjain felül marad még valami a pénztár számára?! De úgy látszik, a színháznál erre nem gondolnak, az ő számvetésük nem terjed tovább, csak addig, hogy: hármat a háromból, nem marad semmi, vagy: kölcsön kérek.

A mi a vendégművészeket illeti, mind a kettő olyan, hogy a fővárosi közönségnek nem lehet oka ellenök panasza. Singer kisasszony nem volt ugyan első Párisban, ha onnét jött is, valamint nálunk sem lenne első, ha színházunk tagja lenne, — mindazáltal derék, kiképzett, szép hangú énekesnő, a ki nincs többé gyermekeibeiben, de a ki az időt nem vesztegette el, hanem tanult s képezte magát. Miután az utóbbi két év alatt annyi kitünő s világhírű művésznőt hallottunk, s mivel nekünk magunknak is van Benzánk (kár, hogy őt nem hallhatjuk,) nem lelkesülhetünk nagyon Singer kisasszony énekéért, mely egyéb-iránt különösen az alsóhangokban megérdemli azt a sűrű tapsot, melyben részesül. Felső hangjai erőtlének s elmosódtak. A kisasszony néhányszor fog még föllépni, azután valószínűleg

Gerster Etelka asszonyt kéri föl néhány vendégföllépésre, ő utána pedig következni fog Donadio, a „hétszáz forintos.“

Perotti vendégszereplése talán a legindokoltabb. Mert énekesnőink vannak, de tenoristánk nincs. Az egyetlen öreg Ellingerre nem támaszkodhatunk. Már sokkal tettek kísérletet, de vajha inkább ne tettek volna. Ott van például Bogyó, a ki körülbelöl egy év óta látunk a színház előtt sétálgatni, s kivel a napokban másodizben tettek próbát; hát mit akarnak Bogyóval?! Ő nem tud énekelni, s nem is fog tudni soha, azt mindjárt meg lehet látni, csak két taktust halljon tőle az ember. Semmi sem oly szükséges a nemzeti színháznál, mint egy jó tenorista, de azt ne Bogyóban keressék. — Kellemes hatással volt a közönségre Perottit hallani, kinek van szép hangja, izlése, iskolája, s ki mint színpadi alak is, vonzóbb képet nyújt a mi megszokott egyetlen tenoristánknál. Hallani fogjuk Ernst Henriket is, a kinek csillaga alatta áll ugyan a Perottiénak, hanem azért elég magasán ragyog. Ernst is jó ismerősünk, hiszen miénk volt egykor, mi zavartuk el színházunktól, miután, mint már említettem, a nemzeti színház bővében van a tenoristáknak, s könyvedén elbánhatik a tehetségekkel.

A drámának is van vendége: Hetényiné Komáromi Mariska asszony mutatja be haladását azóta, midőn utólszor láttuk. Dicséretes előmenetel. Ha a fiatal színésznő ily gyorsan halad, nem sokára el fogja érni a célját, mely felé törekszik, melytől azonban most még távol van. Gyönyörű alak tragikai szerepekre, kifejezésteljes szép arc, tartalmas és rugékony hang, értelmes lélek, gondolkozó fő, nemes törekvés és meleg szív, mind az, a mi legszebb jövőt biztosítani képes, bőven együtt van a fiatal színésznőben. Hogy a kellő szín megválasztásában most még gyakran habozást árul el, hogy nem emelkedett föl a higgadtság és nyugalom ama nézpontjára, melyről az alkotott részleteket áttekinthetné s azokat összhangzásba hozhatná, s hogy általában nem képes még egy egész nagy művet teljesen áttekinteni s inkább a részletek gondos kidolgozásánál marad, — ez ha hiba, úgy a fiatal kornak róható föl s az ily hiba ne aggaszsa a törekvő tehetséget. Hanem a nemzeti színházhoz még mindig vétek lenne szerződötteni. Valódi tehetségek segéd-szerepekben nem fejlődnek, ő rá pedig még nem lehet bizni azokat a nagy szerepeket, a melyekre hivatva van, mivel e szerepekre kitünő művésznők van, ki mellett a közönség nem örömet nézné a kísérlet-tételeket, annál is inkább, mivel a nemzeti színház nem iskola. Menjen Komáromi Mariska asszony a vidékre, s jobb színházaknál képezze magát; játszó sokszor, minél többször; az ily gondolkodó fő, mint ő, minden egyes föllépésnél egy-egy hibát fedez föl, melytől elszökik.

A népszínházba most már nem szokás járni. Rákosi ur azt a rozsb tréfát csinálja, hogy szakadatlanul a „Szép Meluzinát“ adatja, habár meggyölölte már az életét mindenik színésze, kiknek a darabban föllépniök adatott a kegyetlen sorstól, s habár a közönség már a kerepesi utat is kerüli, a mióta az utcásarkokon nem olvas mást, mint a Meluzina színlapját. Hanem úgy látszik, hogy Rákosi úgy van ezzel a darabbal,



mint az egyszeri tót a szappannal: ha már pénzébe került, hát megeszi, bármily kinosan nyeli is le. Máskülönben a népszínháznál nagy változások vannak készülöben a személyzetben.

Rákosi a régi tagokat ujjakkal cseréli föl. Kérdés, minden tekintetben szerencsés lesz-e a cserével?! Mert lám, hogy Vidmár Erzsi elmegy, nem fogjuk észrevenni, ha Gerőfinét látjuk helyette; Nikó Lina is jó ha ott lesz, de Daray Karolin szerepeit kire fogja az igazgató bizni, ha e derék énekesnőjét elereszti; Váradiba sem voltunk szerelmesek, de mégis vissza fogjuk kívánni, ha Karikástól látjuk majd szerepeit. Egyébiránt bárki megy, és bárki jön, az mind mellékes dolog; a fő az, hogy Soldosné marad, s hogy már a jövő hó elsejétől kezdve felüdülten, fölfrissülve ismét hallani fogjuk.

Miután ez a tárcza kizárólag csak a színházaknak van szentelve (bocsánat, most már benne vagyok; sebjaj, legalább nagy időre átesünk most rajta,) — hát szóljunk pár szót a budai szinkörről is, melyről az uristen épen úgy megfélekedzett, mint a fővárosiak. Szegény Gerőfi társulata bizony össze felé megy. Eleinte csak kitartotta; adott minden nap új darabot, — igaz, hogy az „ujak“ közt volt sok gyarlóság is, — de csak nem kellett. Pedig voltak sikerült előadásai is, melyeket érdemes lett volna végig nézni. Hanem a fővárosi közönség nem szeret akkora utat tenni egy szini előadásért, főleg ha elindulásakor azt sem tudja, hogy érkezik majd vissza. Mert annyi bizonyos, hogy kapja csak ott valami jó záporosó, tudom megemlegeti azt a bódét esztendőig mindenki.

De hiszen azt lehetett tudni, hogy így lesz, s épen azért kérdés, szükséges-e minden évben tönkre tenni egy iparkodó, jóra való vidéki színigazgatót?! A nemzeti színház kötelezte magát a várszínház átvételekor, hogy télen-nyáron tart vagy tartat előadást, és hogy e kötelezettségének elég legyen téve, minden nyáron meg kell buknia egy-egy direktornak. Bontsák le azt a fabódét, csináljanak a helyén sétakertet, jobb lesz. Ha pedig azt tenni nem akarják, tartsák ki a meggondolatlant, ki feláldozni kész magát a nemzeti színházért. Más megoldás nincs.

— p.

## A h á b o r u.

A mult hét nevezetes ütközete óta csend állt be a harcztéren, hasonló a halál csendjéhez. A vereség, melyet az oroszok Plevnánál szenvedtek, sokkal nagyobb volt, mint egyelőre gondolni lehetett, s teljesen megbénítá a támadók hadi műveleteit. Ez volt a hadjárat legnagyobb csatája, s oly véres volt, mely méltán helyet foglalhat a század legvéresebb ütközetei mellett. Dehát hogy is ne, mikor a dölyfösen támadó sereg egy harmada a csatatéren marad, a többi pedig örült futásban keres menekülést.

Most már bármennyire összeszedik is magukat az oroszok, bármennyi segédcsapatot vonnak is össze, s habár végül sikerül is megverni a török sereget, — ezt az erkölcsi kudarcot, ennek a csúfos vereségnek a szégyen feltját nem mossa le többé semmi győzelem. Mert nem kell feledni, hogy az egész világ vesztettnek tartá a törökök ügyét, nem kell feledni, hogy az oroszok egyébről sem beszéltek, mint győzelmes bevonulásról Konstantinápolyba s végül nem kell feledni, hogy a török hadvezérlés kényelmességének az orosz vakmerőség már meglehetősen a nyakára nőtt. S egyszerre ott terem Viddinből Ozman Nuri pasa, összecsap a győzhetlen orosz sereggel, s úgy megveri, hogy örül, a ki elszaladhat. A főhadiszállást is szépen visszatették Tirnovából Bielába, sőt szó van arról is, hogy átviszik a Dunán, Zimniczába, a honnét kiindultak.

És az oroszoknak e váratlan csúfos veresége változást okozott a mi külpolitikánkban is. Már ki volt adva a parancs a mozgósításra, s egyszerre visszavonatot. Hanem ez a vesztelés csak ideiglenes; sőt épen ellenkezőleg úgy áll a dolog, hogy most már sürgősebb lett a beavatkozás, mint előbb volt. Mert Andrassy százezerszer kimondta és kimondatta, hogy Szerbiának beavatkozását a háboruba nem fogja tűrni. És most, midőn az oroszok látják, hogy arról nem mehetnek be, Szerbiát akarják előrántani, és ezen keresztül akarják megkerülni a törököket. Most már, ha Andrassy nál a szó nem csak üres hang, s ha államunk érdekét komolyan szíven viseli, a legerélyesebben meg kell akadályoznia a kísérletet, — Szerbia megszállásával. S valóban foly is a diplomatizálás, hogy monarchiánk megengedje ez impertinenciát, mert Oroszország nem mer velünk összetűzni, — mindazáltal hisszük, hogy nálunk most az egyszer hasztalan kopogtat.

## Dumas, mint az erény jutalmazója.

A francia akadémia díjakat oszt ki az erényesek közt, s az idén a díjak kiosztásával Dumas Sándort, a „Kaméliás hölgy“, a „Clemanceau pör“ stb. szerzőjét bizta meg. Egész Páris csak arról beszélt, hogy fogja majd Dumas az erény jutalmát kiosztani s a „Figaro“ ez alkalomból a következő történetkét beszéli el, föltevén, hogy komolyan senki sem fogja venni.

Dumas a napokban — mond a Figaro, — Bourtoleból Párisba ment, hogy az akadémia ülésén, mely az erénydíjakat volt kiosztandó, elnököljön. Barátainak feltűnt, hogy gondolataiba mélyedt és úgy látszott, mintha lelki furdalások bántanák. Valaki nyitjára akart jönni a sajtószertű dolognak és megkérdezte Dumast, kitől e választ nyerte: „Komoly aggályaim vannak. Nekem kell az erénydíjat kiosztanom. Hát van-e erre jogom? Elég erényes vagyok-e én magam? Nem veszti-e majd el e díj minden értékét, ha az én kezem osztja ki, az én kezem, mely annyi erkölcselenséget irt?“ Mit volt mit tenni; a barát gyónást ajánlott. De a tisztelendő atyák vonakodtak a nagy bűnöst feloldozni, ki utánjárása sikertelensége miatt kétségbeesetten kiáltott fel: „El vagyok kárhozva, méltatlan vagyok az erénydíj kiosztására, nincs reményem bűnbocsánatra!“ — „Csak csendesesen barátom, — válaszolt a meghitt barát — majd elküldöm hozzád a szent férfit, ki lelki fordulásaidtól megszabadít.“

Még az nap este megjelent Dumasnál egy tisztos kopaszú lelkész, ki késznek nyilatkozott a kellő adag malaszt kiszolgáltatására. „Reszketek — kezdé Dumas — ha rágondolok a könyvekre, melyeket irtam, a hősökre, kiket teremtettem, a hősnőkre, kiket rehabilitáltam, az alapelvekre, melyeket védelmeztem, az erkölcsre, melyet hirdettem... Oh ez iszonyu!... Lehetetlen az erénnyel foglalkoznom. Oly szó az, melyet ajkaim nem is ismernek.“ — „Nyilatkozzék; — mondta a lelkész — vizsgáljuk meg műveit és lássuk, mennyire vétnek azok az erény ellen. — A „Kaméliás hölgy.“ Ez a prostituáltak eszményítése. Ez bevezetése e lényeknek a törvényes családba, a társaságba.“ — „Megálljon. A „Kaméliás hölgy“ nézetem szerint, minden műve közt legtisztább meghódolás az erény előtt. Gauthier Margit egy szerető nő. A Galilei Magdolnája, kiről meg van írva: „Sokat meg fognak neki bocsátani, mert sokat szeretett.“ Ön e történettel az evangelium egyik leghiányosabb legendájának lett költőjévé. Ellenkezőleg a „Kaméliás hölgy, melyet ön elkárhozása okának



tekint, ép az ön kanonisatiójára adhatna jogczimet.“ — „Életemet menti meg, kiáltá Dumas . . . De Aubray asszony, a leány anyja, kit a világnak feltoltam, és Jeannin, a fattyu, kit a legitim családba csempésztem . . . erkölcsös ez is, erényes ez is?“ — Ez több az erkölcsösnél, több az erényesnél, ez biblia-szerű . . . Nem akarok arról szólni, hogy ön egy igaztalanságot jóvá tenni igyekezett: ez még nem lenne elég. De ön visszavezette a társadalmat az arany korszakba, isteni hivatásához. Ön Hagar nagy példáját szötte jelenetekbe. Aubray asszony az, kit isten a társadalom ellen — mely eltaszította — védelmébe fogad, ki Ismael törzsévé válik, azon tevékeny és kiváltságolt fajé, melynek utolsó ivadéka jelenleg bariton-énekes a Renaissance-színházban.“ — „De hát a „Femme de Claude?“ — „Ez már más kérdés.“ — „Látja, tisztelendő ur!“ — „Megvallom, nem értettem meg egészen. És ön, ki azt teremtette, megértette-e?“ — „Nem egészen.“ — „Tudja ön, a mit mondani akart?“ — „Legkevésbbé sem.“ — „Ugy hát ön inkább erényes, mint vétkes, inkább tisztos, min erkölcstelen volt. Ha ön Claude nejét teremtette, úgy ott van Claude maga, kit szintén ön teremtett. Az egyik minden bűn, a másik minden erény mintaképe.“ — „És az én famosus jelszóm: „Öld meg!“ Ez a tanács, mely a férjeknek szól, hogy nejeiket öljék meg.“ — „Ez önnek legmagasabb igénye a dicsőségre. Ha nem mondta volna: „Öld meg!“, azt mondta volna: „Értékesítsd, csinálj belőle tőkét.“ Ez már erkölcstelenség lenne. Ha az „öld meg!“ jönne alkalmazásba, a házasságtörés csakhamar kimenne a divatból.“ — „És regényeim; előszóim . . . „Clemenceau?“ „Monsieur Alphonse.“ Hiszi ön, hogy erényes erkölcsös cselekedet, mindazon bűnöket, mindazon szörnyalakat, mindazon kivételeket felsorolni, melyeket egy hirhedt civilizáció teremtett?“ — „Gyermekem, nem akarom mondani, hogy mindig igaza volt, jogában állott Alphonse ama undok típusát nyilvánosan ábrázolni. No de ha önt ezért büntetni akarnók, minő jutalmat kellene adni ugyancsak önnek, a Montaigne csodás típusáért, ezen hatalmas tengernagyért, ki mások gyermekeit sajátjainak ismeri el. Ha minden ember ehhez hasonló lenne, az ég angyalai demissionálni kényszerülnének.“

Erre némi közbeszólás után elhagyta a gyóntatóatya Dumast, ki most magát erényesnek érezte. „Igen — mondá magában — én erényesebb vagyok azoknál, kiknek az erény díját oda ítélem. Egy lelkész mondta ezt, ki engem nemcsak hogy abszolált, de glorificált is.“ — És most ismét megnyílik az ajtó és belép Dumas egyik barátja. „Hát ki volt itt nálad?“ — kérde a belépő. „Egy kenetteljes férfi, kinek meggyóntam.“ — „Ah, hisz ez Hyacinthe atya volt; neki gyóntál meg?“ — „Iszonyu! — sóhajtott fel Dumas — hisz ő még nálamnál is erkölcstelenebb. Most hát megint elejétől kezdhetem!“

Eddig a Figaro. Még csak azt adjuk e pikans költeményhez, — mely egyébiránt igen találó, — hogy Dumas az erénydíjat csakugyan kiosztotta, még pedig igen szép beszéd kíséretében.

### Budapesti hirvivő.

\*(Királyunk) ez évben is elébe ment Vilmos német császárnak, ki már több év óta rendes vendége Gasteinnak, s Ausztrián utazik keresztül. Királyunk e ténye azonban nem bir semmi politikai jelentőséggel, s egyszerűen udvariassági tény. S nehogy a hírlapok következtetéseket vonjanak e „császár-találkozásból“, Andrássy gróf nem volt ő Felsőge kíséretében, valamint Bülow sem kísérte Vilmost. A két uralkodó

szerdán találkozott Stroblban, hol a legszívélyesebben megölelték egymást. Vilmos császár megcsókolta a trónörökös, ki szintén királyunkkal volt. Aztán együtt mentek Ischlbe, hol királynőnk használja a fürdőt. Vilmos császár meglátogatta királynőnköt, azután udvari ebéd következett, este diszelszórás volt a színházban. Másnap a német császár tovább utazott s királyunk elkísérte Ebenseeig.

\*(József főherceg) családjával együtt haza érkezett, hála istennek, igen jó egészségben. A főherceg és családja közelebb egy egész délutánt a Margitszigeten töltött. Mielőtt üdülését befejezni alcuthi magányába térne, — úgy mondá, — látni kívánta kedvencz helyét s egész szabad idejét annak megtekintésére szánta. Délután félegykor szállt ki a felső kikötőnél, lóvasuton lerándulva az alsó vendéglő előtti pavillonba étkezni, Khély konyhájából, melynek étkeiről elismerőleg nyilatkozott. Ebéd után neje, Klotild főhercegnő, apróbb bevásárlások végett a városba távozott, ő pedig gyermekeivel a zárdaromokat kereste föl, hol az utóbbiak számára szőnyegekből pihenőt rögtönöztek. E kis siesta után a sziget részletes megtekintése következett. A távolléte óta történt változások iránt rendkívül érdeklődve, tetszését nyilvánította a fürdőépület mögött látható ujitásokról, a szőnyegkertészet e sikerült alakzatairól. Meghitt embereivel fesztelenül, bizalmasan beszélt egészségi állapotáról, a helyről, hol üdülés céljából volt s reményét fejezte ki, hogy azt alcuthi magányában teljesen bevégezheti. Jó színben van, de kissé megsóványodott. Az esti hajóval tért vissza budai palotájába, hogy másnap családjával Alcsuthra távozzék.

\*(Coburg herceg és neje) a Selmecz közelében fekvő Szt.-Antalban nyaralnak, honnan kirándulnak Selmecznek regényes vidékére. A királyi hercegnő férje karján mindenütt megjelenik s van elég bátorsága sodrony-kötélen az ércbányák rémitő feneketlen mélységébe leereszkedni, vagy férjét a legkalandosabb vaddisznóvadászaton követni. Mindamellert a hercegnő tanulmányoknak is szentel naponkint időt. Így Telepi tanár vezetése mellett igyekszik a festészetet magáévá tenni. Káldy, a nemzeti konservatorium jeles tanára, az énekben ad neki oktatást és pedig oly sikerrel, hogy a hercegnő máris legkedveltebb népdalainkat hazai nyelvünkön lelkesedéssel danolja, a míg Zirzen Janka, az állami praeparandia igazgatójának fáradozásait, ki a magyar nyelvet tanítja ő fenségének, a legörvendetesebb haladás koszoruzza. A belga királyleány, felejthetlen nádorunk unokája, úgy látszik, rendkívül megszerette uj — de különben második hazáját.

\*(Rózsás napló.) Egybekeltek: A r a n y Imre és T e l e g d y Margit kisasszony Budapesten. — V á r a d y Antal és D i é n e s Lidia kisasszony Budapesten. — P l o s e k F e r e n c z és R ö c k Emma kisasszony Taskonyban.

\*(Az őszi királyi vadászatokra) már is készülnek. Királyné ő Felsőge vadásztállója tágasbra építettett Megyeren, s a napokban készültek el vele. A paripák augusztus 24-dike körül jönnek át Gödöllőről, hogy a kubhuntingen részt vegyenek. — Rudolf trónörökös is részt fog venni az őszi vadászatokban, mert kísérete és lovai számára helyiséget béreltek K.-Megyeren. — Gróf Eszterházy Miklós, ki a nyár azon részét, mely a versenyekből rendelkezésére maradt — nordkircheni várkastélyában (Westfaliában) szokta tölteni, augusztus 1-sején átutazott Angliába, hogy a jövő vadászatokra új falkást, elsőostorost keressen és a kopókat újabbak vásárlásával felfrissitse. Augusztus 20-dika körül szándékszik Megyerre érkezni, hogy a kubhuntinget szeptember első napjai



ban megkezdhesse. — A jövő vadászatokon herceg Eszterházy Pál is részt fog venni, s Megyeren már kastélyt és istállókat is béreltek számára.

\* \* (Vágner Sándor) festő hazánkfia a napokban nagy kitüntetésben részesült. Király ő Felsége Münchenben tartózkodása alatt leánya Gizella főhercegnő és ennek férje Lipót hajor király herceg társaságában meglátogatta műtermében. A látogatók nagy érdeklődéssel szemlélték a művész legújabb műveit, és kérdezősködtek munkássága felől. Ő Felsége teljes elismerését fejezte ki Vágner urnak legújabb, római tárgyú képe fölött, mely jelenleg a müncheni múkiállításban látható, és szerencsét kívánt neki azon általános elismeréshez, melylyel e műve szakértők körében fogadtatott.

\* \* (Haynald Lajos) kalocsai érsek e hó 15-dikén ünnepli áldozárrá szenteltetésének 25-dik évfordulóját. A kiváló főpap nagyszámu tisztelőinek üdvözlétei egész ünnepélylyé teendik e napot. Erdélyből, melynek Haynald sokáig hírneves püspöke volt — egy külön küldöttség fogja Kalocsán üdvözölni az érseket. E küldöttség tagjai: Bares Ferencz és György István kanonokok, Boér Antal, Lukács Béla és Molnár Antal országos képviselők, Gál János lf. ítélőszéki bíró.

\* \* (Zimay László) zongoraművész és zeneköltő a példa által bátorítva, szeptember 1-sején zongora- és zene elméleti magán-tanintézetet nyit, melyben előkészítő, közép, és magasabb kiművelési zongoraosztályok lesznek. Beiratkozni e hó 15-dikétől lehet (gyár-utoza 19. sz.); a tanórak 9—12-ig s 2—5-ig lesznek. Tandij 8 frt havonként. Melegen ajánlhatjuk ez intézetet t. olvasóink figyelmébe.

\* \* (A császárfürdőben) táncmulatság volt mult pénteken este. Nem nagy, de válogatott közönség gyűlt össze, mely jól mulatott. Az öltözékek arról tanuskodtak, hogy a meghívó „kérelme“, hogy tudniillik a nők minél egyszerűbben jelenjenek meg, most az egyszer figyelmen kívül maradt. A jelen volt hölgyek közül megemlítjük a háziasszony Simonyi Simonné asszonyt, a bérő nejét, Markhot Jánosné, Márkus Sándorné, Kégl Józsefné, Arky Mihályné és Kállayné urasszonyokat, a lányok köréből: Markhot Melanie és Janka, Márton Ilka, Jurkovits Matild, Dienes Lidi, a két Kállay és Fülöp kisasszonyt, Holzheim kisasszonyt Szombathelyről, Fülöp Ilkát Szegszárdról, Csikász, Reimer és Egyesy nővéreket, Skonner Etelkát, Bernheimer Paulát Palánkáról, Mikes Ilkát, Landesmann Jenni énekesnőt Milanóból, ki az egész nyarat a császárfürdőben tölti.

\* \* (A soábhgyen) mult vasárnap kedélyes mulatság volt, mely zártkörű volta daczára igen nagy társaságot hozott össze. Tánczolt vagy nyolczvan pár. A hegyi pályán éjjél után két órakor indult lefelé az utósó vonat; de sokan nem mentek le vele, hanem mulattak reggelig. A tánczó hölgyek közt voltak: dr. Török Béláné, Gyengőné, Resch Károlyné, Leonhardté, Thaisz Elekné, Catryné, Christenné, Gervainé, Mautherné, Nimmervollné, Psherer Katicza és Alice, Sacelláry Irén, Gally Betti, Murschell Sárka, Hölle Matild és Irma, Resch Berta, Zlamál Ilon, Lenhossek, Foigt, Fülepp, Egan, Kún, Winkler, Beimel, Strausz, Fetter, Thaisz nővérek, Polgár Mariska, Catry Paulin, Jelinek Matild (Bécsből), Lassié Lujza, Horváth Ilonka, Grünhut, Beer, Rosenberg kisasszonyok és még számosan. A rendező fiatal uraknak meg kellett ígérniök, hogy legközelebb ismét rendeznek hasonló mulatságot.

\* \* (A nemzeti muzeum képtára,) egészen ujra rendezve, ujra megnyilt. Most már végre van hajtva ama régibb határozat, mely szerint az Esterházy-féle gyűjtemény egészen

klasszikai, a muzeumi pedig egészen modern képtár legyen. Ez utóbbiban a körülbelöl negyedfél száznyi kép van mind e századbeli művek, kivéve néhány történelmi értékű régibb arczképet. Most már a Zichy Mihály nagy emlékképe is látható lesz a képtár utósó termében, hol a királyi családbeli nagy arczképek is vannak.

\* \* (Az iparmuzeumot) októberben nyitják meg sugáruti helyiségében. Pulszky Károly ujra rendezte gazdag gyűjteményeit, Prém József pedig emlékkönyvet ír a megnyitásra, a gyűjtemények tartalmáról s az egyes műiparágak fejlődése történetéről.

\* \* (Török vendégek a Margitszigeten) A minap este kedélyes táncmulatságot rendeztek a kedvelt szigeten. Noha a vihar ugyancsak dühöngött, fiatal fákat döntve, törve le, a benn vigadó közönség jókedvét nem esorbitotta. Jól mulattak, sokan tánczoltak, sok szép leány volt együtt. A vigadó közönség közt volt a fővárosban időző Stefán pasa török hadtörzssorvos, keleti szépségű nejével, s az új török főkonzul, ki Stefán pasával élénken társalgott. A közönség kiváló figyelemmel volt a vendégek iránt, minden arczról, de különösen a török vendégekről, az újabb török diadalok dicsősége sugárzott. — Stefán pasa már nem fiatal, de érdekes arczu férfiú, s európai műveltségű. A legfolyékonyabb franczia nyelven érintkezett a sziget rendelő orvosával.

\* \* (A franczia akadémia) legközelebb egy oly munkának ítélte oda a Thiers-díjat, mely hazánkról iratott. A mű czime: „Histoire générale des Hongrois“; szerzője Sajous Ede, nemzetünk barátja, ki nem rég beutazta hazánkat és gondosan gyűjté adatait.

\* \* (A fővárosi népgyűlés) példája föllekesíté az egész országot; alig van valamire való város, mely hasonlóképp nem rendezett népgyűlést, s hangosan nem tiltakozott az orosz kegyetlenkedések és hatalmi tulterjeszkedések ellen. A magyar nemzet rokonszenvének ez újabb s félreismerhetlen nyilatkozata fölhivta a konstantinápolyiak elismerését, és a „Hon“ a következő táviratot vette: „Konstantinápoly, aug. 7. Az ottomán nemzet nevében mély hálánkat fejezzük ki a magyar testvérek iránt, a magyar népgyűléseken történt rokonszenves nyilatkozatokért. Kérjük e táviratot közölni. — Bassiret szerkesztősége.“

\* \* (Az állathert) igazgatósága gondoskodni akar róla, hogy a közelebbi időben szenvedett veszteségek pótolva legyenek. Két szép girafot vett, melyek már utban is vannak Budapest felé, és szent István napjára már itt lesznek. Az igazgatóság az idén is rendez sorsjátékot s a ki szerencsés, nyerhet szép madarakat, ritka tyukokat, majmokat stb. A sorsjegyeket részben már szétküldték. Figyelmeztetjük e sorsjegyekre olvasóinkat. Eltekintve attól, hogy sok értékes, szép állatot nyerni lehet velök: hazafiságot is cselekesznek a vásárlással, lehetővé tevéen egyetlen ily intézetünknek a fennállást s tovább fejlődést. A sorsjegyek ára darabonként csak 10 kr levén, még drágaságuk ellen sem emelhető panasz. A kiknek nem küld az igazgatóság, forduljanak egyenesen oda.

\* \* (Magyar énekesnő Amerikában) Humann Alexa kisasszony, ki egy ideig a nemzeti színház tagja volt, Amerikába szerződött Kugel, bécsi ügynök közbenjárásával. A kisasszony havonként 1000 dollárt kap s ingyen utazást, azonkívül egy évre szóló fizetését egy bécsi bankháznál előre letéteményezték.

\* \* (Tüz a népszínházban.) A napokban előadás után egy kis tűz-eset történt a népszínházban, szerencsére azonban gyorsan eloltották. Előadás után a szinpadon használatban



volt tárgyak elszállításával és egyes függönyök felvonásával foglalkozott a szolgáló-személyzet. Történt azonban, hogy a szolgáló-személyzet gondatlanság, vagy elhamarkodásból a bátsó függönyökön levő s a jelmondatok megvillágitására használt gyertyákból egyet oltani elmulasztván, a függönyök felhúzásával az égő gyertya a magasba került, s az ott elhelyezett fátyszövetdiszítést meggyújtotta. A lángok láttára a színházi és városi tűzoltók a felső, az önkényes tűzoltók pedig az alsó vízvezeték tömlőit vitték és irányozták az elharapódzó lángok felé, melyek azonban a sok függöny miatt csak oldalról voltak megtámadhatók. A vízvezeték egy csapja berozsdásodás miatt megfordítható nem volt, s az erre irányuló törekvés eredménytelennek bizonyult. Ez alatt az égő diszitmény, részint víz által eloltatott, részint midőn az leeresztették, néhány pillanat alatt elgázoltatott.

\*\* (Holdfogyatkozás) lesz látható e hó 23-dikán, mely hasonló, tehát épp oly teljes leend, mint a február 27-diki. A látomány augusztus 23-dikán este 9 óra 50 perczkor kezdődik, tetőpontját 11 óra 48 perczkor éri el s reggel 2 óra negyvenhat perczkor szünik meg.

\*\* (Furcsa meglepetésről) irnak a lapok, mely alkalmas tárgy lenne egy operettre. Egy fiatal leány beküldte szép karpereczét egy magán-zálogintézetbe. Ez intézet tulajdonosának neje (mert csak az volt az üzletben) meglepetve ismert abban a maga ékszerére, mely nem rég nyomtalanul eltűnt. Az asszony sietett bevádolni a leányt, a ki vagy tolvaj vagy orgazda. — „Egyik sem — mondta a leány, — én ez ékszert egy koros urtól kaptam emlékül, a ki nekem udvarolt.“ S megnevezte a vádlónő férjét, a mi aztán még nagyobb meglepetés volt, mint az első. A vádló nő visszavonta vádját s mezt, hogy ott-hon intézze el a — pört.

\*\* (Halálozások.) A lefolyt héten meghaltak: Simonics Gábor, tihanyi alperjel, 61 éves korában. — Bendik Józsefné, született Wladisavljev Zsófia, 34 éves korában, Budapesten. — Özvegy Kapiné, 95 éves korában, Székesfehérvárott. — Özvegy Peláthy Anzelmné, született Klauzal Jeanette, 92 éves korában, Budapesten. Béke hamvaikra!

## Nemzeti színház.

Augusztus 4-dikén: „Norma.“ (Singer Teréz.) — Augusztus 5-dikén: „Farsangi iskola.“ — Augusztus 6-dikán: „Iskarioth.“ (Hetényiné.) — Augusztus 7-dikén: „Troubadour.“ (Singer és Perotti.) — Augusztus 8-dikán: „Azok a férfiak!“ — Augusztus 9-dikén: „Faust.“ (Singer és Ernst Henrik.) — Augusztus 10-dikén: „Elkényeztetett férj“ és „Apát keres.“

## Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: keztyű tartóra, katulyára, kézi táskára stb. való himzés rajza, selyemszövetre, cashemirra vagy ripsre színes selyemmel tambourirozandó.

A 2-dik szám: nagy D betű asztalneműekre.

A 3-dik szám: F K és M betűk, monogramm.

A 4-dik szám: C és T betűk, fehér himzés.

Az 5-dik szám: E és O betűk.

A 6-dik szám: egy kis horgony, gyermek-kalapok, szalagok, gallérok stb. diszítésére.

A 7-dik szám: egyszerű himzés fehérneműekre.

A 8-dik szám: ugyanaz szélesebb, lyukasos mintában.

A 9-dik szám: betét fehérneműekre, a levelek domborhímzés, a többi pedig lyukasosan dolgozandó.

A 10-dik szám: tálcára való himzés rajza, posztóra himzendő, tambourir öltésekkel, színes selyemmel.

A 11-dik szám: nagy W betű asztalneműekre.

A 12-dik szám: szivar-tárca minta bőrre himzendő, háromféle barna selyemmel.

A 13-dik szám: rózsabimbó fűzér ruhák diszítésére himzendő.

A 14-dik szám: J és M betűk.

A 15-dik szám: asztalterítő körüli himzés rajza, vagy pirkosarak, párnák stb. diszítésére is használható, posztóra, ripsre himzendő.

A 16-dik szám: A és S betűk.

A 17-dik szám: fali naptár körüli himzés rajza, bőrre himzendő tambour öltésekkel.

A 18-dik szám: egy kis óratartó rajza papucs alakban.

A 19-dik szám: sima iver piqué paplanokra és egyéb fehérneműre.

És végre

A 20-dik szám: fehérneműek körüli himzés rajza.

## Számrejtvény.

Poppel Luizától.

4. 6. 8. 9. Ha a kétkedést nem ismernék,  
Ezen szó sem léteznék.
3. 2. 14. 15. 64. ilyenből van földünk összetéve,  
Egyszerűn, keverve, szintugy vegyülésben.
15. 12. 11. A föld minden népénél feltalálható,  
Nálunk a divat szerint változó.
10. 11. Kedves, szelid állat, erdőinket lakja,  
Ember előtt magát nem igen mutatja.
7. 13. 15. 6. Sok kedves nő nevezve így lesz,  
V-t élébe téve más nőnevet nyerhetsz.
5. 6. 1. Élteső sugárit reánk lövelli,  
Van sok, a ki meg nem érdemli.
- 1—15. Ozman pasának, a nagy hadvezérnek,  
A babérkoszorút ez szerze meg.  
Adja Isten hogy még  
Több ilyen történjék;  
Ez áraszt dicsőséget,  
A hadviselő félnek.

Megfejtési határidő: szeptemberhó 5-dike.

A f. é. 28-dik számban közölt rejtvény értelme:

Adj szállást a tótnak, kiver a házadból.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Bátor Sigray Istvánné, Korenagh Serk Hermin, Jánosy Lajosné, Eckert Karnász Mariska, Tóth Bertalanné, Király Kálmánné, Magyar Felici és Matild, Ferencsevics Teréz, Gaál Sándorné, ifj. Szlávik Nándorné, Hangel Ida, ifj. Hermann Jánosné, Haintz Mari, Schlesinger Berta, Mehrwerth Anna, Matyasovszky Mária, Abonyi Jánosné, Privler Antalné, Györfy Karolin, Mednyánszky Margit és Erzsi, Stresznayk Hermin, Rády Leona, Wipf Gyuláné, Wigner Gizella, Bányay Ilka, Bohus Gyuláné, Fényes Mariska és Ida, Ballus Kornélia, Tóth Juliska, Csapó Róza, Nánassy Szilárda, Kiss Endréné, Patay Lenke, Áron Helén, Mihályffy Berta, Kun Mária, Márfy Lina, Szentmiklósy Margit, Buday Miklósné, Budai Elvira, Fam Róza, Gábor Lóra, Vlasits Katalin, Fodor Janka, Nyitrai Ella, Tóth Sebes Emilia, Németh Flóra, Okolicsányi Klementin.

## Tartalom.

Egy unalmas ficzkó, Mikszáth Kálmántól. — Dal. Z. Géresy Ilkától. — A fényűzés és a divat. — A színész-életből. — Ouida, Földváry Istvántól. — A kis gazdák, D. L.-tól. — Egy hét története. — A háború. — Dumas, mint az erény jutalmazója. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora. — A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



33-dik szám.

Augusztus 19-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTEKONY NÖEGYESÜLET  
KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XVIII. ÉVFOLYAM.

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országút 39. sz.



# H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p - nyugta	
							óra perc	óra perc
Aug. 19	Vasárnap	G 13 Tek., L. p.	G 12 Tek., Már.	7 B 12 Dometius	10		5 1	7 5
20	Hétfő	István király	István király	8 Emilián	11		5 2	7 4
21	Kedd	Privát, Fidelia	Bernát	9 Mátyás	12		5 3	7 2
22	Szerda	Timotheus	Timóth	10 Lőrincz	13	☉	5 5	7 0
23	Csütörtök	Benedek, Fülöp	Zachariás	11 Máté	14		5 7	6 57
24	Péntek	Bertalan ap.	Bertalan	12 Photius	15		5 8	6 55
25	Szombat	Lajos király	Lajos	13 Maxim	16 S. Kithabo		5 9	6 54

## V i d é k i t á r c z a.

**Szentes** városa táviratban üdvözlé a plevnai győzöt, Ozman pasát, ki a következő távirattal köszönte meg az üdvözlét: „Ma szerencsésen megkaptam a sürgönyt, mely a magyar városok lakosainak irántunk való jóakarátát nyilvánítja, és melyet közölni fogok az egész hadsereggel. Magyar testvéreink szerencsekívánata a győzelemnek harcosaink általi elnyeréséhez, az isteni hatalom [segítségével megerősítendő a régóta táplált barátságot önök és az ozmanlik között. Remélem, seregeink nem sokára jelenthetik az ozmanlik minden barátjainak a győzelmet, — boldogoknak érezvén magukat annak kivívásában. Ugy az én, mint az egész császári sereg részéről fogadják önök nagy köszönetüket és örök háladatosságukat.“ A sürgöny francia nyelvű, Viddinből kelt és így van aláírva: „Ozman marechal“, tévedésből Zentára czimeztetett, honnan Szentesre küldötték.

**Ipolyságon** a jótékonyczélú hangversenynek, a rohamos esőzés daczára, nagy közönsége volt. Podhorszky Gizella kisasszonyt, ki a „Favoritá“-ból, „Faust“-ból áriákat, Rubinsteinől egy dalt s több magyar dalt is énekelt, tapssal, koszorukkal áraszták el. Pauli Rikhard éneke („Mignon“-ból és „Hunyadi László“-ból) és Sipos Antal zongorajátéka (magyar változatok) szintén nagy tetszésben részesültek. A jótékony célra marad vagy négyszáz forint tisztán. A közreműködőknek küldöttség köszönte meg az élvezetet és jótékonyt. Este bál volt diszes közönséggel reggelig. Pongrácz főjegyzőnek, a hangverseny és multság rendezése körüli sikeres buzgalmaért, miudenki teljes elismerést fejezett ki.

**Veszprémben** általános részvétet keltett Rosos Istvánné, született Késmárky Jozefa urnó halála. A Vár-Palota mellett levő péti fürdőhelyiség azon szobájában, melyben Sáriból ájtöve, e hó 6-dikán délután megfürdött, e hó 9-dikén délelőtt 11 órakor meghalt. A ravatal a felső-sári pusztai urilaknak fekete szőnyeggel bevont egyik termében állított fel. Az egyházi szertartást Pribék István h. püspök ur fényes segédlettel végezte, s a beszentelésnek megtörténtével a hideg hamvak a berhidai köztemetőbe szállítottak el. A temetésnél nagy számmal volt képviselve az értelmiség, a birtokos osztály, közeli és távoli falvakból a nép, melynél az elhunyt jó cselekedeteinek emlékei még sokáig fenn maradnak. Jelen volt a nőegyletnek több tagja, s csaknem teljes számban megjelent a központban lakó hivatalnoki kar. Sokan koszoruk küldésével emlékeztek meg. Az egész vidéken jótékonytásáról ismert nemes lelkű nőt soká nem fogják elfeledni.

**A marmaros-bogdáni** görög katolikus lelkészről, Brana Jánosról azt a szép vonást jegyzik fel, hogy rendre

magához fogadja a község árván maradt leánykát; ő és neje ápolják, nevelik és a csekélyke jövedelemből — ha megnőttek — férjhez adják őket. Az idén esketé meg e derék lelkész a huszonharmadik árva leányt; az idő szerint még három árva van házában.

**Zala-Egerszegen** mult sombaton vidám, sikerült bált rendeztek a hölgyek, szép jövedelemmel a török sebesültek javára. A rendezők a török nemzeti szinnel ékesíték föl magukat s lekötelező előzékenységgel tüntek ki. A táncosnők körében voltak: Anasits Iza, Árvay Karolin, Békessy Flóra, Bogdán Mili, Egerváry Mariska, Hatzky Ilka, Jeszenszky Eszter, Merkly Gabriela, Nemes Matild, Hajlik Istvánné, Panzer Anna és Irma nővérek, Rózsás Tinka, Rosenberger és Rosenthal kisasszonyok, Szecsödy nővérek, Szigethi Gizela, Sladovics Róza, Szili Dezsőné, Vészits Tercsi, Viosz Vilma kisasszonyok stb. E multságon török fővegek is bő számmal voltak láthatók s a kedv igen élénk volt.

## Különfélék.

\*(Midhat pasa) már eltávozott Bécsből, előbb azonban Andrásyval ennek fölkerésére, még egyszer találkozott. Elutazása előtti napon a Bécs-Ujhely mellett fekvő hires pitteni papirgyárt látogatta meg. A környék népe rokonszenven üdvözölte a volt nagyvezért s egy faluban egy igen szép leányka lépett kocsijához, virágsokrot nyujtván át neki. Midhat barátságos főhajtással és a törökös kézmozdulattal köszönte meg a figyelmet. A gyár megnézését az igazgatónál kitünő ebéd előzte meg. Voltak köszöntők is, és Midhat pasa, udvariasan, az igazgató távollevő családjáért emelt poharat. Persze rögtön jött rá a válasz: toaszt Konstantinápolyban időző, „madame Midhat pacha“-ra. Az érdekes vendég nagy figyelemmel nézte meg az óriási gyár minden helyiségét.

\*(A Moltke négy G. betűje.) Jellemző adoma járja most be a berlini köröket. Egy előkelő egyén igen szerette volna tudni Moltke véleményét az orosz-török háboru kimenetelére nézve, s erőnek erejével ki akarta belőle venni, hogy ő nem tartja-e valószínűnek, hogy az oroszok a törököket le fogják győzni? „Persze le fogják győzni, — ugymond Moltke, — kétségtelen, csak a négy G. el ne hagyja őket, melyre minden hadvezérletnek szüksége van.“ „És miféle az a négy G. kedves tábornok?“ — kérdi tovább az illető. „Geld, Geduld, Genie und Glück“ („Pénz, Türelem, Tehetség és Szerencse“) válaszolt Moltke mosolyogva. — Egy berlini éleclap erre aztán azt írta, hogy e négy G. betű más négy G-je van az



# Hölgyeknek fontos!

80 centim. hosszú valódi hajfonatok igen tömött betét nélkül, egyedül természetesen tisztán mosott hosszú emberl hajból csak 2 1/2 frt. szebbek: 3 frt. 3 1/2 frt. 4 frt. egész 5 frt. legpompásabb nagy színválasztékban ajánljuk.

## Löwenbein J.

első s leghíresebb hajfonat s chignon-gyára Budapest, kis mező-utca 30. sz. 1-ső emelet (a terézvárosi templom közelében.)  
Levélből megrendelések pontosan lekiismeretesen s tökéletesen a beküldött hajminta szerint, postautánvétellel teljesítettek s a meg nem felelők kézzelgél kiküldetnek. — Hajfürdőzetek a legújabb válsztékban s minden nagyságban 2 1/2 frttől egész 5 frtig.



# SZÉPSÉGI REJJSÉG!

Mint felámulhatlan bőr-szépítőszert általánosan elismertett a kiválóan megválasztott artalmatlan, valódi parisi Dr. Lejosse-féle

# RAVISSANTE

mely világhírű szépítőszert pillanatok alatt a legszebb, legtermészetesebb ifjú arczsinat idők elő, a bőrt feszeíti, frissíti és finomítja, a leg behatásaltól védelmezi és elfavulítja legrövidebb idő alatt a bőr minden tisztatlanságait.

Valódi minőségben kapható Bp. pesten csupán csak

**TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész úrnál, király-utca 7. sz., továbbá

Vertess Sándor ur m. k. udvari ll. atszertárában, Kristóffér 1. sz., és

Hj. Vadász Ferencz özegeye illatszertárában, koronahéreg-utca 1. 12.

Nagy eredeti üvegtök ára 2 frt 50 kr.  
Kis " " " 1 frt 50 kr.

Központi szállítás raktár: Schwarz Henrik-nél, Budapest, Mária Valéria-utca.

# FOGORVOS.

Dr. ÁRKÖVY J.

Orvos- és sebész-tudor, fogász-mester.

(Londonban képzett fogtömő)

Lakása: václ-utca 21. a „Nagy Kristóf” átel-  
lenében.



# Hampel Győző,

Budapest, nagy (3) korona-utca 16. sz.

## Árjegyzéke.

Napi árak 1/2 kiloként.

Cukor, legfinomabb	33	kr.
igen finom	32	"
közepes	—	"
kecskákban, finom	84	"
törött, finom	84	"
Kávé, Mocca igen finom	90	"
Cuba valódi Bourbon	98	"
Cuba legfinomabb	92	"
Java aranyzinó	110	"
Portorico különösen finom	84	"
pörkölt (Cuba, Mocca és Java) vegyítve	108	"
Gyertya Stearin 6-os és 8-as	50	"
Rizs különös nagyszemű	18	"
olasz fényes	16	"
Rangoon legfinomabb	12	"
Aracon jó	10	"
Árpádaru igen finom	25, 23, 20, 16 és 10	"
Dara	15	"
Maccaroni olasz	25	"
Tarhonya	18	"
Sago	24	"
Mosó szikso	8	"
Chocolade	60, 80, 120, 140, és 180	"
Masztár legjobb 1/2 üveg 35, 1/2 üv.	25	"
Zöld borsó francia 1/2 doboz	70	"
Mandula édes	55	"
Mazsola-szóló új	81	"
Salafonaj legfinomabb	60	"
Szappan szegedi	25	"
Kőles	7	"
Szilya valódi török	18	"
Dió egészséges	16	"
Keményítő legfinomabb gallérnak	24	"
legfinomabb tálle anglaise	20	"
Sardinhal 1/2 szel. 80 kr. és	100	"
1/4 szel. 41	55	"
Rum Jamaica üveg 80	120	"
" " " " 45	65	"
Brasíliai pütes üveg	70	"
Thea különös finom	450	"
Sós-borszesz első minőségű	40	"
Perzsó valódi francia (palack)	8 frt 50	"
" " " "	2 frt 50	"

Az árakat Budapest, nagy (3) korona-utca 16. sz. hához küldöm.

Vidék i megrendelések utánvét mellett a legnagobb gonddal teljesítetnek.

Hampel Győző,

Budapest nagy (3) korona-utca 16

orosznak: Gurko, Grausamkeit (kegyetlenség,) Grossmaul (szájhösködés,) és Gegner (ellenség.)

\*\* (A pápa emlékiratai.) A Figaro szerint ő szentsége már negyven év óta dolgozik emlékiratain, és mindedig csak egyetlen egy dolgozó társa volt, egy Drasciani nevű tudós, Jézus-társasági tag, ki ugyanoly idős, mint ő Szentsége. Pius életirójának Károly Alberttel, Viktor Emánuel királylyal, valamint Cavour gróffal való levelezését is átadta, meghagyva azonban, hogy emlékiratait csak halála után tíz évvel szabad közebeocsátani.

.. (Chopin) egy kitűnő mell- (inkább fő-) szobrárt készítette el de Beaumont-Castries asszony Párisban, fehér márványból. A nagy zeneköltő feje ovál talapzaton nyugszik arcezal fölfelé, s dus haja hátraomlik, befödve a háttér jó részét; oldalt hangjegyek keres: az örökszép gyászinduló, balra babérlevelek, hamvadó fáklya. E gyönyörű szobrot most sokszorosítják, s gypszöntvényei bizonyára Európaszerte el fognak terjedni.

.. (Török igazságszolgáltatás.) Syriában Dzsezzár pasának egykor azt jelentette egy kém, hogy bizonyos keresztény házban naponkint nagy veszekedést hall az apa és fiu közt egy új szoba miatt, melyet az apa nem rég a ház fölébe épített magának, s melyet a rosz fiu erővel el akar foglalni, apja ellenére. Dzsezzár maga elé hozatta a fiut. Ez inkább halva mint elevenen érkezett a pasa elé. „Micsoda hiten vagy? — kérdezte tőle a nagy ur. — „Keresztény vagyok.“ — Vess magadra keresztet.“ — A fiatal ember engedelmeskedett, s Dzsezzár így szólt hozzá: Hová tetted az apa nevét? Föl! Hová tetted a fiut? Le! Hogy mered hát, nyomorult, követelni, hogy apád lenn

lajkék, te pedig fönn. Most pusztulj szemem elől, s meg ne halljam többször, hogy vén apáddal roszul bánasz. Mert a gyermekeknek tisztelniök kell szülőiket.“

## Megbízások tára.

Tisztelettel kérjük fel azon tisztelt előfizetőinket, a kik az első félévben meghozatván maguknak a könyveket és ez által egész évre kötelezték magukat lapunkra nézve, a jelen félévi, vagy negyed évi díjat azonban még be nem küldték, hogy ez iránt mielőbb sziveskedjenek intézkedni.

N. Szalatnára L. L. urnőnek: Köszönettel vettem. Tudtommal jelentek meg önállólag M. költeményei, de tudakozódni fogok és az eredményről tudósítom. A kívántat a legszivesebben megküldtem.

Ribniczére Z. I. urhölgynek: A legszivesebben teljesítettem ohajtását; bár elébb tudósított volna róla.

F. Ardóba Sz. B. R. urnőnek: A legjobb akarattal sem szolgálhatok erre nézve felvilágosítással; tessék egyenesen oda fordulni. Nekem még nem volt alkalmam bár mit is látni, a mi onnan került ki.

Gyömrőre W. G. urhölgynek: Legközelebb veszi a kívántakat.

Szegedre M. J. urnak: A legszivesebben tettem.

Busára K. L. urnőnek: El van küldve.

Robogányra M. J. urnőnek: Sziveskedjék egyenesen oda fordulni, nekem erről nincs tudomásom.

Visnyóra S. P. E. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Vesznyre F. B. urhölgynek: Mäskor is a legszivesebben állok szolgálatára.

M. Sárdra B. D. urnőnek el van küldve.

## H I R D E T É S E K.



# Török József gyógyszerháza, király-utca 7. sz.

## Glycerin-Créme

a legjobb bőr- és arcztisztító-szer.

Több év óta hatályos szernek bizonyult szeplő, napsütés, folt, bőrbaj és kelések ellen. Ez egy igen sikerült egyesítése a legártatlanabb szerekek, melyek a bőrt nemcsak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalos frissességét tartják fenn. A folyékony glicerín-crème eltér az eddig közönségesen használt glicerín-illatszerektől, melyek a glicerín-en kívül semminemű hatályos részeket nem tartalmaznak. Egy üveg ára 1 frt. 20 kr.

### Legfinomabb glicerin-szappan

glicerín és illatos növényekből, kitűnően tisztít és élénkíti a bőrt, és a finom piperezappan minden kívánt előnyeivel bír. Ára 35 krajczár.

### Párisi hölgypor (legfinomabb Poudre de riz)

a bőrnek a leggyöngédebb fehér színt adja, és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknél úgy férfiaknál is, borotválás után, nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 50 krajczár és 1 frt.

### Kézmosópor.

mandulaszappan és spermacetből készítve, a legártatlanabb arc- és kézbőrtisztító szer. Egy doboz 50 kr.

Amerikai kautsuk-tyukszemgyűrűk és essentia, ára 60 kr.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháznál Budapesten, király-utca 7. szám.

## Angol és francia illatszerek.

### Ylang-Ylang. 1 frt. 50 kr.

Ess-Bouquet ára kisebb üveg 2 frt, nagyobb 4 frt. Springflowers 2 frt. Jokey-Club 2 frt. Huile philomane de la société hygiénique 1 frt 50 kr. Eau Athenienne 1 frt 50 kr. Eau de Cologne legfinomabb valódi J. M. Farina 1 frt, kisebb üveg 50 kr. Vinaigre de Bully 1 frt 50 kr. Savonde Thridace Violettlől Párisban 1 frt. Illatos szájjöngyök (cachou aromatisé) 60 kr. Eau dentifrice du Dr. Henocque 2 frt.

### Cs. kir. szabadalmazott

## egyetemes emésztőpor Dr. Gölistől.

Eddig még utól nem éretett hatására nézve az emésztés és vértisztítás terén, s a test táplálására és erősítésére nézve. Ez által naponként kétszeri és sokáig folytatott használata mellett valódi gyógyszerre válik számos, még macacs betegségben is, mint p. o. emésztési gyengeség, mell-égés, a gyomor túlterhelése, a belek petyhüdtisége, ideggyengeség, mindennemű aranyeres bajok, görvéne, g uga, sápadtság, sárgaságban, valamennyi idült bőrbaj-, rák, időszakos főfájások, ferges és köves betegségek, tulnyálkásodásban, stb. Ez az egyetlen és gyökéres szer a megrögzött köszvény és mellbajban (tuberculose.) Ásványvíz gyógyászatnál, úgy azelőtt, mint annak használata alatt, valamint utólagosan gyógyszerül is kitűnő szolgálatot tesz.

Egy nagy skatulya ára: 1.26 kr. Egy kis skatulya 84 kr.

Főraktár Budapesten, Török József gyógyszerész urnál.



A hamisítástól megmenekülésre figyelmeztetek mindenkit, hogy a valódi egyetemes emésztő-por Dr. Gölis pecsétjével van elzárva, s minden skatulya a védbélyeggel s kívülről ily címmel van elzárva:



K. k. concess. Univ. - Speisen Pulver des dr. Gölis in Wien.  
Főszállítóhely: Bécsben, Stefansplatz 6. (Zwettlhof.)

## Párisi pecsétisztító.

Kitűnő jószágú szer, melylyel néhány perc alatt mindennemű zsír-, olaj-, szurok-, faggyu-, vaj-, kocsikenő-, olajos festék-, hajkenő- és izzadság által bármily kellemében, a ruhában, selyemszallagban, bársonyban, keztyűben, búterokban, szobakárpitokban, acélmetszetekben okozott pecsétet ki lehet tisztítani. Ára egy üvegnek 1 frt.

**Stájer növénynedv,** mell- és tüdőbetegség számára. Egy üveg 88 kr.

**Engelhofer izom- és ideg-essenciája,** egy üveg ára 1 frt.

**Dr. Krompholz gyomor-liqueur,** egy üveg ára 50 kr.

**Dr. Braun stomaticon (szájvize),** egy üveg ára 88 kr.

**Purgleitner alvissavas mésszörpje** tüdőbetegségek ellen.  
Egy üveg ára 1 frt.

Minden igazi és legjobb minőségben kapható:

Budapesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerházaiban, király-utca 7. sz.,

## SALICYLSAV-KÉSZÍTMÉNYEK, pipere-czikkek.

Kielhauser II. okl. gyógyszerésztől és illatszergyárostól Grácban.

A Salicyl-sav a drezdai dr. Heyden vegytani laboratóriumából, azon felette kedvező eredmények után, melyeket a dr. Kolbe, dr. Neubauer, dr. Wagner stb. tanár urak kísérletei előidéztek, már világhírt vívott ki magának mint eredményt és rothadást akadályozó anyag, és nem csak fényesen érvényesül mindennemű belső bajok ellen, hanem czélirányos összetételben még fölülmulthatlan óvszer a bőrre, hajra és fogakra nézve, Anticeptikus hatása különösen rendkívüli; megakadályozza a sérült szervek rothadását, s ezzel együtt eltűnik az azzal járó kellemetlen szag is.

Salicyl-toilette-szappan . . . . .	darabja ára 50 kr.
Salicyl-toilette-víz . . . . .	" " 70 "
Salicyl-fogpor . . . . .	" " 50 "
Salicyl-fogpép . . . . .	" " 60 "
Salicyl-szájviz . . . . .	" " 60 "
Salicyl-hajkenőcs . . . . .	" " 50 "
Salicyl-hintőpor (lábak izzadása ellen)	" " 50 "

Főraktár Magyarországra nézve: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapesten, király-utca 7. sz.

## Minden régi köhögés ellen,

mellfájdalmak, sok évi rekedtség, torokbajok, s tüdő nyálkásodása ellen s több orvos által megpróbált

## fehér mellszörp,

oly gyógyszer, mely még soha sem használtatott a legkielégítőbb eredmény előidézése nélkül. Ezen szörp már az első használatnál feltűnően jótevékenyen hat, sőt a görcsös- és hők-hurutnál elősegíti a nyúlós és megrekedő nyálka kiköhögését, azonnal enyhíti a gége ingerlékenységét és rövid idő alatt eltávolít minden, ha még oly heves, sőt magát a legveszélyesebb szárazbetegségi köhögést, és a verhanást is.

Ára: 1 egészüveg 3.60, 1/2 üveg 1.80, 1/4 üveg 90 kr.

Mayer G. A. W. Breslauban.

Főraktár Budapesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utca 7. sz.

## Valódi Kaukaszféle poloska irtó szer.

A legbiztosabb szer a poloska ellen, az egész sereget egyszerre és mindenkorra elpusztítja.

Ára: 35 kr. 70 kr.

## Feytona.

A híres amerikai szer fogfájás ellen, használás után rögtön hat.

Ára 50 kr. o. é.

## Római Hajbalsam,

mentvén izzadság zsír és korpától a fejbőrt megszabadítja, erősíti a hajgyökeret és hajkihullást meggátolja.

Ára: 80 kr.

## Bojtorjángyökér- olaj.

Erős hajnöves előidézéséül.

Ára: 40 kr.

## Féreg irtó szer.

Mindennemű férgek irtására,  
Kis doboz 25 kr. — Nagy doboz 50 kr.

## Francia

## hajfestő folyadék

(Chromatique Parisien),

melylyel akármiféle színű haját tetszés szerint és tartósan feketére, barnára vagy szőkésre festhetni, legfőképpen 10 perc alatt; hatása olyannyira ismeretes, hogy további dícséretre nem szorul.

Ára 2 forint.

A hozzá való cszközök, úgy mint két kefe és két csésze 50 kr.

Főraktár:

Budapesten TÖRÖK JÓZSEF  
gyógyszerésznél, király-utca  
7. szám.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj (illetmények nélkül)**  
Évnyegyre 3 frt, — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.  
Könyvsomagolási díj félévkenint  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**  
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.  
**Hirdetések díja:**  
Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**33. SZ.**  
Aug. 19-dikén.  
1877.

**Havonkinti színezett  
dívatképpel,**  
minden szükséges himzetrájjal.  
Évenként  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meg hozatala egész  
évi járatási kötelezettest foglal  
magában a lap irányában.

## Egy mindennapi történet.

— Beszély. —

Hajnal kától.

Mikor Emily Kornélt megismerte, az épen 40 éves volt, tehát tul az első ifjuságon, ép ama korban, midőn az érző, gondolkodó nő előtt a férfi legellenállhatatlanabb, legszeretreméltóbb. Akár hiszik önök, akár nem, annyi bizonyos, hogy egy igazi nő, semmit sem követel annyira a férfitől, mint azt, hogy igazán férfi legyen. Igen egyszerű az és természetes; egy szellemileg művelt nő, nem csak az egyeniséget, de az eszmét is szereti imádoztjában. Az eszme pedig sokszor magasztos, majd tulhajtott, de a legtöbb esetben csak ezen egy gondolatban öszpontosul: valódi férfi! Meg kellene magyaráznom, mit tartunk mi nők valóban férfiasnak. Azonban a vélemények elágazók. Ha Girardinné volnék, más-ként magyaráznom ezt meg, mint George Sand, és így tovább; — én azonban csak egyszerű viszhangja vagyok az én szegény Emilynek, a ki igazi férfinak tartott mindenkit, a ki léleken nemes volt, kinek szelleme fenkölt, jelleme komoly, határozott, — az ingadozás a legasszonyibb tulajdon a világon, — kinek van akarata, s ha kell, oly gyöngéden uralkodik, hogy mi magunk tartjuk legalázatosabb alattvalónknak. Sőt többet mondok, van az életben példa rá, hogy eszes, szellemdus nők, aljas, haszontalan emberekbe szerettek. Honnan van ez? Mert hamarább megbocsátjuk, ha valaki férfiasan gazember, mint ha szelid, jószágteljes, tán nemes lelkű is, de minden vonását nélkülözi a férfiaságnak.

Hiába, már ez így van, és én helyesnek tartom, hogy így van, minden jó izlésű embernek a nőben csak a nőt kellene keresni, s hamarább megbocsátani mindent, mint azt, ha nőietlen.

Hanem ez nem tartozik ide. A mi hősnünk, hála a végzetnek, tökéletes ember volt, minden tekintetben tökéletes.

Ezzel pedig sokat mondunk. Ha Emily irná e sorokat, rá is foghatná valaki, hogy részrehajló, de nem ő írja, azután nem csak az ő véleménye ez, hanem minden asszonyé, a ki csak Kornélt ismerte. Kornélt pedig sok asszony ismerte, és viszont. Az már valami végzetszerű volt, hogy Kornélt látni és szeretni: egy. De nem is csoda. Képzeljének önök egy magas, erőteljes, férfias alakot, komoly, plastikai vonásokkal, szép, római orral, nagy fekete szemekkel, melyek sűrű, kissé veresesebe játszó szőke haját még inkább kiemelték; sima arc, magas, nyílt homlok, nyájasan mosolygó, telt piros ajak; s még hozzá lekötelező, szerény modora, mindenkit elragadott. Egész megjelenése valami rendkívüli, elragadó volt, s mind e mellett egyszerű és természetes. Minden mozdulata, minden szava számítás nélküli, fesztelen, de ép ezért rendkívül előkelő.

Csoda-e tehát, ha ennyi előnyös tulajdon láttára, Emily az kezdte észre venni, hogy neki hiányai vannak. Pedig a legszellemdusabb asszony volt egész környezetében, néhány jó barátja pedig a legszebbnek tartotta egész Magyarországon. El is nevezték a legszebb asszonynak, és ez rajta is maradt egész máig, pedig most már nem lehetne róla azt mondani; hanem akkor, mikor Kornélt megismerte, igazán szép volt, Kornélnak épen ellentéte; hogy nem volt még ama korban sem, melyben Balzac hősnői, kitetszik onnan is, hogy eszményképe 40 éves volt. 32 éves nőnek magánál fiatalabbak tetszenek rendesen, tehát Emily nem volt még 32 éves, sőt közel sem járt hozzá, ennél a pontnál azonban nem szeret időzni még a történetirő sem, annál kevésbbé, a ki csak novellát ír; mindig kényes dolog egy nővel szemközt az éveket feszegetni, mi közünk hozzá, csak szép legyen és elragadó. Emily pedig az volt. De még mennyire az! Te tudod én Iste-



nem, no meg Kornél egy kissé, a ki naponként látta őt, látta, csodálta és imádta.

Elmondjam, hogy minő volt Emily? Istenem, azt hiszem, hogy mindenkinek van fogalma egy tökéletes szép asszonyról, mert ha akadna olyan szerencsétlen halandó, a ki ezt nem tudja, az a legszánandóbb teremtmény volna az egész világon. Annyi azonban bizonyos, hogy Emily minden szép asszonynál szebb volt. Én láttam őt ébredni korahajnalban, mikor a kis pacsirta ébred. Láttam az ágy fehér csipkái között mosolygani rózsás arcát, mint egy szép, kinyílt pünkösdi rózsát. Láttam, félig lecsukott, hosszú bársony szempilláit, melyekről az álom csak alig szállt tova, s melyek hosszú árnyat vetettek finom, fehér arczára. Láttam üde, piros ajkait felém mosolyogni, mikor még nagy ibolya kék szemeiben az álom küzdött az ébrenléttel; láttam telt, gömbölyű karjait, szétbomlott, dus, sötét haját; s hogy mindezeket látva, eszemet nem vesztettem, ez csak onnan van, mert én is nő vagyok, igen, különben biztosíthatom önöket, hogy mindezeket én se láttam volna, vagy ha igen, épen úgy megőrülök bele, mint más — közönséges halandó.

Mikor ilyen két tökéletes lény, a minő Emily és Kornél volt, találkozik a földön, az épen olyan nagy zür-zavart okoz, mint mikor az égen két ritka planéta összejön. Képzeljék önök, ha most úgy véletlen, két üstökös összetűzne, minő nagyot bódulna az egész emberiség, s még szerencse ha a világ el nem vész bele. Emilyre nézett az egész világ elveszett, mikor Kornélt megismerte. Ő rá nézve nem létezett többé senki, semmi rajta kívül. Hiba ez? Tőlünk, emberektől kitelik, hogy elítéljük őt, mert gyarlók vagyunk. Pedig Emily csak nagyon szeretett, az Ur sokkal elnézőbb és fenköltebb volt mikor így szólt Magdolnához: „Megbocsátatik neki, mert sok a szeretett!”

Igaz, arra már nem emlékezem, hogy volt-e Magdolnának férje is? Emilynek volt. De ő akkor is csak a szentírás szavaival élt, mikor férjhez ment. „Nem jó az embernek egyedül lenni,” mondja az, de azt nem mondja, hogy a kit magad mellé választasz, azt szeretned is kell. Emily tehát, csak úgy cselekedett, a mint mondva van. Férjhez ment, még pedig gazdagon, mint azt más okos asszony is megtenné, ha választania lehetne. Emilynek jó izlése volt, már 18 éves korában tudta, hogy mennyivel szebbek, kecsesebbek a nők, hogy ha finom csipke és bársony borul tagjaira. Minden önzéstől menten cselekedett, mikor finom, drága ruháit felöltötte, s bizony nem magának, hanem másnak akart tetszeni, tudniillik férjének, ki szerelmes is volt bele egész a bolondulásig.

Nagy ritkaság és nagy szerencse, ha valakit a férje egész a bolondulásig szeret. Mert mikor a férj megbolondul, akkor elkezdi büszke lenni a feleségére, magasztalja egész az égig, dicséri fűnek-fának. Ugy beszél róla, mint valami eladó portékáról. Társaságban hódol neki, ellesi minden tekintetét és parancs neki minden ohajtása. A szép asszony azután parancsol. Ő eszénél van, tehát tudja mit tesz.

Emily azonban korántsem volt olyan gonosz, a minőnek önök képzelik. Emily szerette a természetet, a nyíló virágokat, a játszadó csermelyt, a susogó falombot és a méllázó holdat. Emilynek volt szive, és az még romlatlan volt. Emilynek volt szelleme, csak hogy merész, korlátlan, magas röptű szelleme. Emily bölcs volt, csak hogy más fajta bölcs volt, mint Diogenes; épen mert rövid, pillanatnyi le- és feltűnésnek tartotta az életet, ki akarta aknázni, fel akarta használni minden előnyeit. Épen mert olyan rövid, azt hitte, csak maga ellen

vét, ha minden kínálkozó kellemeit fel nem használja. A végzet pedig tartozik neki, hogy kellemessel szolgáljon, különben mért hozta létre őt magát is? Ő bizony nem kívánta. És ebben teljesen igaza van. Csak valljuk meg, hogy elég bölcsen van gondolva. Ha tudnám, hogy a végzet is gondolkodik, nagyon rossz néven venném tőle, hogy nem így gondolkodik. Mert ebben az egyben azt hiszem mindnyájan megegyeznénk, hogy ha már vagyunk, hát boldoguljunk is.

A boldogulásnak azonban sok neme van. Ez egészen a szívtől és az abban szunyadó szenvedélyektől függ. Kinek minő igényei vannak. A míg Emily nem ismerte a valódi szerelmet, csak hiúságot érzett, ambíziót és uralkodni vágyást. Elég volt neki, ha ünnepezték, ha minden ismerőse hódolt neki. De később belátta, hogy egy szép asszony ünnepeztése csak pünkösdi királyság, hogy a valódi boldogsághoz nem a tömeg hódolata, nem a nagy világ elismerése kell, hanem elég egy érettünk dobogó szerető sziv, ha viszont szerelmünket bírja. Emily is belátta azt, csak hogy kissé későn, s már akkor megszokta az üres, csillogó életet. Mindazáltal voltak pillanatai, mikor elvágott onnan, el, messze, maga sem tudta hova. . . . Hol a gerle bug, hol a csermely zug. . . . Vágyott valami ismeretlen, sejtett boldogság után, sokszor sohajtott, türelmetlenül, mikor szive lázasán vert, hogy: hát már mindig ilyen üresek, egyformák lesznek-e napjai?

A legtöbbször unta magát, a mint az gyakran megtörténik az olyan lelkekkel, a kik tétlenül hevernek. Neki foglalatosság kellett, igen, el akarta foglalni magát, hogy ne legyen ideje magába szállnia. Nem szeretett lelkébe mélyedni, érezte, hogy van abban valami, a mi nincsen kedvére, de a mi nélkül még sem tudna élni. Már ekkor sejtette, hogy szereti Kornélt, de nem merte bevallani önmagának sem. Ő bűnnek, nagy bűnnek tartotta azt, de olyan bűnnek, a mely miatt a természetre utalunk, mert nincs hatalmunk ellene küzdeni. Lelkéből utált, megvetett minden rutat és gonoszat, de a nagy, végtelen szerelmet nem tartotta annak, semmi körülmény között. Voltak pillanatai, mikor azt hitte, hogy ő, ha nagyon szeretne, mindenre képes volna azért, a kit szeret, hanem persze, akkor nagyon kellene hogy szeressen; szegény Emily még akkor nem tudta, hogy már nagyon szeret.

Hanem azok a bátor, elhatározó pillanatok, mindazáltal igen rövid életűek voltak, csak addig tartottak a míg magában volt és ábrándozott. Ekkor érezte, hogy volna ereje nagy és elhatározó tettekre, de a mint meglátta Kornélt, lelke ingadozott, a szó elhalt ajkain, és nem volt bátorsága a szemébe nézni.

Pedig Kornél soha egy szóval sem mondta neki, hogy szereti. De valjon kell-e ezt szóval mondani egy okos asszonynak? Elismert tény, hogy a nők sok dologban igen finom tapintattal bírnak, de annyira egyikben sem vitték, mint a rokonszenv, vagy még inkább a szerelem felismerésében. Egyegy rajtunk feledett, hosszú tekintet, felderült arc, nyájas mosoly, ha észre vétetünk, elborult homlok, ha távoznak, a hol csak lehetséges, minél gyakoribb, meleg kézszorítás, s több eféle — mi eléggé bizonyítja, hogy az illető előtt nem vagyunk közömbösek. Az üres bókokra egy gondolkozó nő sem ad semmit, annál kevésbbé adott tehát Emily, ki annyira megszokta a bókot, mint akár mely más, mindennapi dolgot. Kornél még csak azt sem mondta soha neki, hogy szép. De ő azért tudta, hogy Kornélnak jobban tetszik bármely más asszonynál a világon.

Hanem egy véletlen körülmény igen nagy fordulatot adott az egésznek. Emily férje veszélyesen beteg lett. Csalód-



nék, a ki azt hinné, hogy Emily ennek igen nagyon megörült; sőt ellenkezőleg majdnem kétségbe esett, mert a lelkiismeret-furdalás kétszeresen nehézzé tette helyzetét, e nehéz pillanatokban súlyosan érezte, mennyit vétett ellene, hisz gondolatban akárhányszor megcsalta őt, hűtlen volt hozzá, lelkében más élt, mással foglalkozott; oh, soha sem teszi többé! sohajtott töredelmesen; és ott ült ágya mellett, ápolta éjjel, nappal, mint a legjobb édesanya gyermekét, hisz ő nem gyűlölte férjét, hisz az nem vétett soha ellene, sőt ha igazságosak akarunk lenni, az az egy hibája volt, hogy igen is jó volt. Igen, mert ha tulságos, az is hiba, egyik sajátságunk közé tartozik, hogy inkább eltűrjük, ha az akaraterő kissé tulságosan nyilatkozik férjünkben, mint sem hogy azt teljesen nélkülözze. Emily férjének azonban nem volt akarata vele szemközt, ő szerette őt, annyira gyöngéden, hogy az már átment a gyengeségbe.

Mindazáltal most, e nehéz pillanatokban Emily teljes lelkéből szánta őt, akárhányszor könyezett szenvedései fölött, míg szívét görcsös fájdalom fogta el.

Emily szép, piros arca egészen megsápadt, alakja még nyulánkabb, még karcsubb lett, szemei körül sötét karikák mutatták, hogy valóban és mélyen szenved.

A betegség lassu befolyásu és kétes kimenetelű volt, a beteg senkit sem türt maga körül csak nejét és olykor Kornélt, kit neje után legjobban szeretett. Mikor már a válsághoz közeledett, az utóbbi napokban ereje igen meggyöngült, érezte ezt ő maga is, és egyszer egész váratlanul fordult mellette virasztó nejehez:

— Emily, — szólt hozzá lassu, suttogó hangon, — bocsáss meg, ha valamit vétettem ellened!

Emily szívéhez kapott. Oh mint fájtak ez egyszerű szavak, kétségbe volt esve, látta, hogy férje végperceihez közeledik, s nem tudta kihez forduljon segítségért. Hisz oly árván, oly egyedül állt a világon. Ráborult férje hidegülő homlokára, s elárasztotta azt esőjkaival és könnyeivel.

E perczen lépett be Kornél. Emily hozzá futott, s tán életében először egész lázasan ragadta meg kezeit, melegen megszorította, és izgatottan susogta neki: „Segítsen, az istenre kérem segítsen rajta!”

Kornél elvezette őt. Vigasztalta, bátorította. Biztosította, hogy semmi baj sem lesz. De ha úgy volna is, számítson reá minden körülmények között, ő igaz, hű barátja lesz.

Néhány óra mulva Emily férje jobban lett kissé. Elszenderedett csendesesen, s mint az orvos mondta, ez a válság, csak türelem, majd jól lesz minden. Emily mellette ült kifáradt szívével, és bágyadt fejét lehajtotta a szék karjára. Kornél nem engedhette ezt. Kérte, pihenjen le a pamlagra s majd ő örködni fog beteg férje mellett. Ugy is volt. Emily lepihent kissé és csöndesen elszunyadt. Később Kornél lábujhegyen közeledett a pamlag felé a hol Emily pihent. Megállt előtte és hoszasan nézte őt. Olyan csendesesen aludt, oly szép volt finommá vált halvány arczával, melyekre hosszú selyem szempillái sötét árnyat vetettek. A szenvedés még szebbé tette őt. A mint Kornél nézte szép leomlott sötét haját, és félig nyílt édes ajkait, a láz erőt vett rajta, félig öntudatlanul, nem tudva hogy mit cselekszik, rája hajolt és hirtelen megcsókolta meleg ajkait. Emily felriadt, egy kétségbe esett tekintetet vetett Kornélra, azután szívének egész büszkesége fellázadt, felugrott a pamlagról és befutott férje szobájába, betemette arcát annak vánkosaiba, mintegy nála keresve menedéket, és sirt, sokáig sirt keservesen . . .

Oh, minő becsületes, jó szive volt még akkor! mennyi szemrehányást tett magának azért, hogy Kornél ennyire engedte jutni. „Nem, — sohajtott fájdalmasan, — nem szabad őt többé látnom, őt, ki oly mélyen megsértett.”

De azután lassan, lassan lecsillapodott, s mikor férje felébredt, és Kornélt szólította, ijedten vette észre, hogy az eltávozott; egy kis levelet talált íróasztalán, melyben Kornél bocsánatot kér, s igéri, hogy soha többé nem fog szemei elé kerülni. Még csak ez a csapás kellett. Az egyetlen vigasztaló, jó barát is elhagyta tehát örökre. Szive majd megszakadt. Leült íróasztalához és sokáig gondolkodott. S mikor hallotta, hogy férje többször és eredmény nélkül Kornélt szólítja, remegő kézzel pár sort irt neki. „Jöjjön vissza kérem; az isten szerelméért, hogy tudott ilyen helyzetben elhagyni, és miként hagyhatta őt el, őt, ki önt folyton látni kívánja.” Ennyi volt az egész, de elég, hogy Kornél rögtön, a mint e levelet vette, vissza rohanjon, és esdő tekintetere Emilynek egy nyájas pillanata elég volt, hogy meggyőződjék teljes bocsánatáról. Azután együtt voltak ismét folyton, s valami megmagyarázhatlan egyetértés jött közöttök létre, ők magok sem tudták miként, de érezték, hogy a vallomás megtörtént, és ők kölcsönösen szeretik egymást.

Ha Kornélnak egy-egy esdő tekintete érte Emilyt, vagy olykor kis kezét gyöngéden ajkaihoz vonta, Emily könyörögve szólt: „Oh ne most, hisz látja mily nagyon szenved, és én valóban nagyon nyomorultnak érzem magamat.”

— De ugy-e, ha a nyomasztó helyzetből megszabadul, meg fog hallgatni engem? — kérde egyszer Kornél remegve.

— Hogyan érti ezt?! — szólt Emily ijedten.

— Csak úgy, ha ő jobban lesz, — szólt Kornél susogva.

— Oh istenem, hogyan kérdezheti most ezt? Hát örültté akar-e tenni?

— Nem, de hisz tudja, hogy szeretem, s hogy nem élhetek ön nélkül. Enyémnek kell lennie.

— Oh, mily kegyetlen! — szólt Emily kétségbe esve. — Nem, nem soha, esküszöm . . .

— Csitt, — szólt Kornél susogva, és kezeivel elfedve Emily égő ajkait. — Ne esküdjék, az égre ne! — s mig így beszélt, a lámpa világa ép arczára esett, és megvilágította lábzan égő két arczát, tüzes szemeit, remegő ajkait, és Emily megborzadt tőle, ő ennyi szenvedélyt nem várt, és ennek látára majdnem örület szállta meg. Félt, remegett tőle, és érezte, hogy menekülnie kell, különben veszve van. Bezárkozott szobájába és egész nap nem mutatta magát, de később, midőn férje látni óhajtottá őt, ismét megjelent annak ágyánál s ott viszont látta Kornélt, de többé nem bűnbánó arcczal, nem is lemondásteljesen, de egy bizonyos nemével a diadalnak.

(Folytatása köv.)

## T á v o l b a n .

Siposs Saroltától.



us az alkony, lágyan cseng az estharang,  
Panaszosan, zokogva száll szét a hang;  
Rezgő holdfény megpihen a fa lombján:  
Kökényszemű kedvesem gondolsz-e rám?

Fenn az égen ragyognak a csillagok,  
Tőled távol oly árva, oly bus vagyok;  
Csak egy adna örömet, ha tudhatnám:  
Kökényszemű kedvesem gondolsz-e rám?



Némul a zaj, jól esik e méla csend,  
Rád gondolk, lelkem csak nálad mereng,  
Imádkozom: — az most az én hő imám:  
Kökényszemű kedvesem gondolsz-e rám?

## Köznapi beszélgetés.

Futólagos, köznapi beszélgetés a hetivásárról, vagy a postáról stb. elegendő arra, hogy örömet leljünk a korban, melyben élünk, és kevésbé hasson ránk azok jajveszékése, a kik e siralomvölgyet gyalázzák, az ő mindinkább elterjedő roszaságaival és sóhajtva emlegetik az áldott „jó, régi idöket.”

Számtalan olyan jótéteményeivel élünk a haladó kornak, a melyek gyümölcseit naponta élvezzük, de azért még a legcsekélyebb szellemi elismerésben sem részesítjük!

Milyen nagyszerű dolog például egy közönséges hetivásár.

Kutatjuk a királyok neveit, a kik a piramisokat építették, a törvényhozókéit, kik Memphisben és Jeruzsálemben, Spártában és Athenében, Karthagóban és Rómában törvényeket alkottak és államokat igazgattak. Törjük az eszünket régi siremlékeken, talált irásokon, jeleken, kiásott paloták romjain, — hanem félve kerüljük el a hetivásár tolongását, a melyen pedig szeretetreméltó nővilágunk daczára a sok kocsárnak, kocsinak, bódénak, virágnak, halaknak, zöldségnek, baromfinak, kenyereseknek, tojásnak, henteseknek stb. és daczára gyengébb idegzetüknek, mégis bámulatos ügyességgel keresztül tud hatolni. Mi férfiak, kivált ha még tudósok is vagyunk, félve kerüljük az olyan helyet, melyet nem igen tekintünk másnak, mint a köznapi szükségletek köznapi téreinek.

És pedig milyen bősége a nagyszerű gondolatoknak táruelénk ezen köznapiság rendszerében!

Még mai napság is minő fáradságba kerül az embereket a megosztott munka eszméjének megnyerni, a hol az eddig nem volt szokásban! — Valjon ki volt az a szigorú zsarnok, vagy nagy bölcs, a ki az emberiségnek már több ezred év előtt ama megosztott munka eszméjét reá erőszakolta, avagy megkedveltette velük, mely eszmét olyan élénken tünteti elő egy hetivásár? — Valjon, mi nagyobb feladat: ezer rabszolga munkáját egy óriási építmény közös felállítása köré gyűjteni, vagy azon nagyszerűen merész gondolat, ezernyi szabad népet a messze távolságból egy helyre, és önkényt összegyűjteni, hogy foglalkozásuk, időbeosztásuk hétről hétre csak arra legyen összpontosulva, hogy verejtékkel dolgozzanak, és ne csak a maguk szükségleteire gondoljanak, hanem hogy ők is munkásai legyenek azon pyramisnak, melyet hetivásárnak nevezünk, melyet hetenként felállítanak, lerombolnak, a jövő héten ismét felállítanak, és mely tán jobban tölti be hivatását sok pompás építménynél, mert ellátja a városok ezer-meg ezernyi lakosságát olyan szükségletekkel, a melyek beszerzését ugyancsak nem tudnák kieszközölni!

Vannak tárgyak, a melyek sokkal köznapiabbak előttünk, semhogy érdemeseknek tartanók róluk gondolkodni. Olivastunk és hallottunk a megosztott munka eszméjéről, a csereviszonyokról, de nem kutattuk tovább, hogy mennyi mélység, mennyi gondolat nyilatkozik még egy — hetivásáron is!

Igy látom például hetenként egyszer azt a parasztasszonyt a nagy piacon, ki a legszebb és legjobb vaját hozza be mindenkor. Ez a nő egy orvos háza előtt ül. Az asszony piros, pozsgás, tökéletes egészséget mutat. Ha a szükségletek csere-

viszonyát tekintenők, úgy a jó orvos ur aligha jutna e nő csipetnyi vajához is, mert külső megjelenése csakugyan nem biztatná valami csere-üzletre. De mind a mellett valószínű, sőt bizonyos, hogy az orvos asztalán évről évre ezen egészséges nő által árusított vaj fogyasztatik el, és így azt kell következtetnünk, hogy a parasztasszonynak valamikép mégis csak haszna van az orvos működéseiből. Tény az, hogy az orvos csak a tudományával, a nő pedig csak a vajával bír, és így, ha az orvos birtokába akar jutni a vajnak, köztük mégis közös, habár előttük merően ismeretlen közbenjáró van, mely figyelemre méltó.

Tudjuk mindnyájan, hogy ez összefüggést a pénz léte-síti, ez képviseli a láthatatlan kapcsolatot. A pénzre nézve nem mondhatjuk, hogy az emberek gondolat nélkül dolgoznak vele, hanem ellenkezőleg, nagyon sok egyén egész létele a pénzkérdés és szerzés körül forog, hogy másra sem idejük, sem pedig gondolatuk nem marad. Miután tehát annyira vagyunk, hogy tudjuk, mikép itt pénzkérdés forog szóban, engedje meg a nyájas olvasó, hogy annál a vaj és orvosi tudomány közti hasonlatnál maradassunk.

Az egyszerűség kedveért a legrövidebb utat fogjuk választani a kiegyenlítésre. — Ime, ott, átellenben, a sarkon, lakik egy kereskedő, a kinél a mi parasztasszonyunk hetenként bevásárolja a mire onnan szüksége van: kávé, cukrot, rizst, sőt, borsot stb. A kereskedő háza az egész éven át az orvos gyógykezelése alatt áll, és gondoljuk még hozzá, hogy az orvos száz forintnyi tiszteletdíjat huz a kereskedőtől, és e pénzből keriti meg az orvos a házában szükségelt vajat, és a parasztasszony ez összeget ismét az ő szükségletei fedezésére kézbesíti a kereskedőnek, úgy világosan látandjuk, és a leg-egyszerűbb számítás szerint, mint jár közben az emberek közt a kölcsönös szolgáltatással. — Itt természetesen szerepet játszik az a száz forint, mert hisz az év végén a kereskedő ismét birtokában van az ő száz forintjának, melyet ő az év elején az orvosnak adott volt. — Ha a pénz pályafutását nézzük, úgy az orvosnak erre nézve más teendője nem jut, mint a kereskedőtől a pénzt elfogadni és a parasztasszonynak oda adni, a parasztasszony az orvostól veszi és visszahozza a kereskedőnek, a kereskedő pedig elveszi a parasztasszonytól és az orvosnak adja. — És e szerint a pénz körfutása valósággal csak egy körjáték, a melyben a felette érdekes tárgy csupán csak lát-szataból változtatja meg tulajdonosát, hogy mindegyiknek egy kis időre örömet szerezzen.

A körfutás igazi értéke tulajdonkép a szolgálat fontosságában fekszik, mert míg az orvos pénze évről évre, mintha csak tréfából tenné, körüljár néhány egyént, azalatt az orvos egész komolyan és jóízűen fogyasztja el a parasztasszony vaját, az pedig szintén annyi megelégedéssel a kereskedő portékáit és a kereskedő házat szintén, mint ohajtani és reményleni szeretnők, ügyesen és közmegelegedésre gyógyítja az orvos.

Ne feledjük el azonban, hogy ezt csak példa gyanánt hoztuk fel, nem mintha a pénz mindig ilyen menetet tartana, hanem hogy egyszerű példa által kimutassuk azon utat, melyet a pénz és az érte tett szolgálatok tettek. Hisz a hetivásáron nem csak az orvos látja el magát vajjal, hanem a legkiszámíthatatlanabb uton és számtalan kéz által, a legmesszebb vidékekről is találkozunk élelmi szerekkel, melyek aztán ezrek meg ezrek olyan szükségleteiket fedezik, melyeket nem lehet rögtöni viszontszolgálatok által rövideden kimutatni. Gondoljunk arra is, hogy minden, a mit a kereskedelem és ipar a



világon teremt és megszerez, minden, a mit nagyszerű gépek véghez visznek, minden, a mi fényes raktárakban kiállítva és az egész világon elszórva van, csak akkor létesülhet, csak akkor készülhet el, ha a hetivásár a munkásnak, az erőnek, meghozza a húst, halakat, vaját, zsírt, gyümölcsöt, lisztet, burgonyát, főzeléket, tojást stb. Ha mind ezt elgondoljuk és továbbá azt is, hogy még ama milliók is, melyek a nagy gyáripár, nagy részvénytársulatok létesítésére folyóvá tétetnek, mintha csak azért léteznének, csak azért fordítatnának ama nagy vállalatokra, hogy azonnal a munkások kezein keresztül világgá menjenek, és alig érkezve meg ismét, nejeik, gyermekeik által apró részletekre felváltva, a — hetivásárra vándoroljanak, akkor be kell vallanunk, hogy az, a ki a hetivásárt legelőször kigondolta, legelső talpkövé tette le a polgárosodásnak, és ha mégis olyan közönyösen megyünk el ezen sarkköve mellett a műveltségnek, onnan van, hogy e csuda az ő tökéletességében immár előttünk olyan köznapivá vált!

Ennyire jutottam elmélkedéseimben a köznapiság csudáiról, a mikor csendes gondolatim menete egy másik térre vezetett, mely hasonló nagyszerűségében tünteti fel a mai kor áldásos vívmányait.

Olyan rendezettségben élünk jelenleg — voltam kénytelen magam előtt bevallani, — a melyben sok minden kicsinyesnek és gyermekesnek látszik, a mi a régibb időkről örökül reánk maradt, és melynek gyűlölcseit szintén gondolkodás nélkül élvezzük, pedig nagyon mélyen hatnak be azok a mai kor művelődéstörténetébe. Egész gyermekies elfogódottsággal olvasunk gyakran ama hűséges szolgáról, a ki ura parancsait örömmel teljesíté mindenha, csekély bérért, örülve a nehéz feladatoknak, melyek neki jutottak. Hányszor nem gondoljuk, elfeledve a mai kor áldásait, hogy ilyen hűséges embereket a mai korban drága pénzért sem kaphatnánk, és feledjük, hogy épen olyan hűséges szolga futja végig naponta utcáinkat, házaikat, lépcsőinket, hogy a legfontosabb híreket az emberek között eloszassa, és teszi ezt a nélkül, hogy igényt tartana a mi különös köszönetünkre, nem követelve ki részét azon előnyökből, melyeket az ő fáradsága az egyes embereknek nyújt. Tud-e a régibb kor egyszerűsége, majdnem együgyűségnek mondanók, ilyen alakokat csak képzelni is?

Hogy ezzel senki másra nem gondolok, mint a levélhordóra, azt már minden olvasóm tudja. Hisz a levélhordó tán az egyetlen egy fajta államszolga, kit az emberek szívesen látnak házaikba lépni.

Azért találunk tán sok levélhordó arcán valami fiatalos, nyájas kifejezést, mert az önértet egy neme talál állandóságot rajta: érzi, hogy többnyire szívesen látott vendég; és valjon nem azért látjuk-e szívesen, mert ő is közvetítője a nagyobb műveltségi foknak, melynek áldásait élvezzük?

E helyt nem fogunk a szellemi közvetítés erkölcsi értékéről beszélni. Az írás és az írásbeli szellemi közlekedés olyan magas polcot foglal el az ember szellemi életében, hogy mi, kik ezen áldás közt nevedtünk, nem is érthetjük meg talán egész áldásos erejét, nem gondoljuk fel, mi vagyunk általa és mi volnánk nélküle. A mi tudományos kutatásainknak még egy új vizsgálati tehetséget kellene felfedezni, ama óriás különbség megvilágítására, hogy mi nagy jelentősége van a mai kornak, minő egészen más az élet minden részleteiben, és mennyire tulszárnyalja az irott, ezerfelé dobott szó a leghiresebb és legelragadóbb szónoklatot is. Ne mélyedjünk el most e felette nagyszerű gondolatba, és szoritkozzunk csak azon tényre, hogy minő mesés mérveket öltött a levélírás forgalma e század

eleje óta, és azonnal észre fogjuk venni, hogy milyen bámulatos nemcsak a mindennapivá vált szellemi eszmecsere, hanem még inkább azon erkölcsi alap, a melyen ez nyugszik.

A régi időben egy-egy szegény nő, vagy férfi tartotta fenn a levélbeli összeköttetést a kisebb és nagyobb helységek között. Télen nyáron, szélben és viharban, ez hozta a jót és roszt, a reményt, örömet és kétségbeesést a hajlékokba, de akárhányszor fenn is akadt minden közlekedés, hisz a levélhordó egyén is csak gyarló, eshetőségeknek, betegségeknek alárendelt teremtés volt és mi nehezen lehetett még régebben az ilyen gyalogpostát mással pótolni! Hát mikor még teher szállító furmányosok képviselték a hir szárnyait, hetekig elbarangolva, eltérve az utról, hol jobbra, hol balra, csakhogy itt is, ott is, szállítsanak valamit, a levelekre pedig majd csak legutójjára került rá a sor!

Milyen más világot élünk mai nap!

Milyen kincsekkel terhelt futkosnak végig utcáinkon a levelhordók! Milyen erkölcsi bizalmat tanusító a postai intézmény, a melynek szellemi életünk termékeit, üzleti titkokat és szívbeli ügyeket olyan vakon adunk át! Mennyire vagyunk kénytelenek megbecsülni azon embereket, a kiket többnyire soha életünkben nem láttunk, hogy nekik engedjük át leveleinket, melyek előttünk fontosak, melyeket ők aztán kellőleg rendeznek, becsomagolnak, az őket illető táskába juttatják, a megfelelő kocsiba teszik, hogy mielőbb és sietve a jó irányu vasutára vigyék, a honnan rendeltetési helyére érve, előttünk szintén ismeretlen emberek vegyék gondjaik alá, újból rendezzék, irányítsák és a levélhordónak adják át, a ki azonnal utra kel, hogy a czimzettet felkeresve, levelünket mielőbb kézbesítse!

(Vége köv.)

## A ki nem tudott feledni.

Nagy Páltól.

Motto: Ki tartja a szerelmet vissza?

Pushkin.

Heves lángvérű ifju volt, ereiben vér helyett láva folyam kerengett. Kényére nőtt föl, apja, anyja kegyencze, bálványa volt. Ha ő valamit ki akart vinni, úgy ki is vitte azt, semmi akadály, semmi gát nem riasztá vissza. Csengő pohár, vigzenesó mellett pajkos, dévaj czimbora volt, lányok mellett ábrándos szerető, egyedül sokszor méllázó, keserű, gunyos. Ez a szép nagy világ nyitva volt előtte, kiitta a habzó kehelyt, letörte az utjában nyíló virágot, szét is taposta azt, ha a végzet úgy hozta magával, élvezett, mulatott és mégis, mégis, soha sem volt elégedett, gyűlölte, utálta ő ezt az egész szép, ezt az egész nagy világot minden örömeivel, kéjeivel, vigságával és nyomorával egyetemben, s mentől jobban eltemette magát az örvénylő, süketítő zajban, lelke annál pusztább, annál üresebb maradt. Egyszer — régen, ösmert egy szép leányt, nagy, epedő méla sötét szemei voltak, halvány arcát beárnyaló selyem pillákkal, ezek a sötét szemek aztán fogva tartották, bármerre, bárhová ment is, nem birt az igézettől megszabadulni, annak a rövid gyönyörteljes álomnak az emléke, mi e nőhöz köté, mint láthatatlan selyemfonál végig huzódott egész életén. Kereste a zajt, az izgalmakat, hogy feledjen, hogy eltemesse magát, sikerült is, egy-egy arany haj száljában, egy-egy pajkos kaczer pillantásban megakadt, féktelen szilaj tombolások közepette elaltatta nyugtalanul háborgó lelkét, de csak perczekre, egy



szó, egy régen hallott dallam enyészetes accordja, egy hervadt virág, egy futó gondolat ismét eszébe juttatá azokat a delejese-n fénylő, édes rejtett tűzben ragyogó sötét csillagokat s akkor újra, ujult erővel csapott föl a szív mélyén hamvadozó láng, újra fölszakadt a hegedő seb s akkor ismét fájt vidám arcot, szerelmet, örömet tettetni s ismét érezte azt a démoni, hatalmas, emberfölötti erőt, mely ragadta magával s melynek ellentállni nem lehetett. Szülői egyre unszolták, kérték, nősüljön meg, ez volt minden örömök, minden vágyuk. Jó fiu volt, szerette szülőit; hallgatott kérelmőkre, megházasodott. Neje anygalszelid, nemeslelkű lény volt és kimondhatatlan szeretettel csüngött férjén, ő is boldog volt vele s azt hitte az a kinzó, lázas, büvöletes álom örökre el van temetve, fölvaltotta egy édes, jól eső csöndes szelid érzélem, melynek csak fele szerelem, fele barátság — így folyt az élet tovább, soká — soká. — De az ifju szívében nem aludt ki a tűz, föllobbant az újra rémes vérfényű lángolással, s most, most már szabad sem volt pedig. Küzdött, vergődött, éjeket töltött álmatlanul hánycódva fekhelyén, s nem tudta az őt nyögözve tartó démont legyőzni, került neje tekintetét, félt vele találkozni s a keserű önvád hangjai fölszóltak keblében, melyet áfkos szenvedélyének lángjai marcangoltak. Nem birta sokáig ki a küzdelmet, eltűnt, elbolyongott minden szó, minden bucsu nélkül, ment azok után a pokolfényű csillagok után, fékevesztetten, eszeveszetten rohanva az örvénybe — a halálba. Messze-messze földön távol az otthoni tűzhely meleg derűjétől találták meg egy szép alkonyestén, a temető árka mellett; átlőtt szívvél, kezében görcsösen szoritva egy hervadt égő tűzszínű rózsát s mellette hevert egy papírlapra ironnal fölkarcolva Heine „régii története.“ Sirját most már lyceum és vad bozót földi s az alacsony keresztben egy halvány lilaszin gyopár koszorút hímál a késő őszi szél. Ki tudja, ki tüzte azt oda, ki tudja, kinek juthat eszébe néha az ott hamvadó szerencsétlen, ki végre talán megtalálta itt, a mit élteben hasztalan keresett a — feledést!

### A női szépség ápolásáról.

A keleten duló véres háboru annyira elfoglalja a figyelmet, hogy épen nem csoda, ha az olvasók azonnal félre teszik a lapot, mihelyt látják, hogy másról és nem a törökök győzelméről, az oroszok megveretéséről akar szólni. Mégis sikerült talán cikkem tárgyául eléggé alkalmast és fontosat találni arra, hogy habár a keleti kérdéstről szó nem is lesz benne, elolvastassék. Mert a törökök leverethetnek, (a mit ne adjon a turbános Allah,) győzhetnek, a keleti kérdés rövidebb, vagy hosszabb idő alatt megoldva lehet, mert kell is, hogy egyszer megoldva legyen, — de az a kérdés melyhez én most szólok: a női szépség kérdése, ez soha sem lesz megoldva, ez mindig napirenden lesz, erről beszélni mindig érdekes.

Azt kérdik önök tőlem, hogyan szólhatok én e kérdéshez?! A női szépség titka hét pecséttel zárt titok, sűrű fátyol fedi azt, melyet föllebbenteni az erősebb nemhez tartozóknak nem adatott. Nem tagadhatom, hogy biz én magamtól soha sem birtam volna elég vakmerőséggel arra, hogy betörjek a szentélybe s ujjam ama titokteljes fátyolt illesse, — de bevalom: szövetségesem van, egy gyöngéd, fehér, puha kacsóju arisztokrata nő, a ki „G. G. grófnő“ aláírással egy könyvet írt, melyben nagy eleganciával, kellemmel és bölcseséggel föllebbenté a női szépség titkainak leplét. A könyv német nyelven jelent meg, „a szépség ápolásáról“ szól és igen

sok érdekes, nőkre nézve megbecsülhetlen dolgot mond el, — ebből a könyvből, G. G. grófnő könyvéből tanultam én meg a női szépség titkait. Ha tetszik, olvassák el önök is azt a könyvet, semmi esetre sem fogják megbánni.

Arról szó sincs, hogy a szellemes grófnő a fiatalság forrását feltalálta, melybe a koros nőknek csak egyszer kell megfürödniök, s azonnal megifjodva, üde arczczal, harmat-puha s liliomos, rózsás bőrrel lépnek ki belőle. Fájdalom, a mai kor bölcsesége erre nem képes. Hajdan erre is volt ember, s akadtak csoda-doktorok, kik mindenféle kotyvalékot és kenőcsöt tudtak előállítani, a mely a bőr ránczait eloszlatja, előbbi frissességét visszaadja s rózsákat varázsol rá. Mai napság az ilyenhez nem értenek.

Az én grófnőm általában nem ámitja a világot azzal, hogy az hervadt szépségeket újra virágzásra hozza. Nem, ő ezt nem igéri, ellenkezőleg mindenkinek, a kinek szépsége már elvirágzott, megérett, lemondást és megnyugvást ajánl. G. G. grófnő nem tesz egyebet, mint csak jó tanácsokat ad azoknak, kik még szépségök virágában vannak, hogy azt mi módon ápolják, hogy minél tovább üde és friss maradjon. És ez sok. Azt természetesen önök nem várják tőlem, hogy a grófnő könyvét, s mind azt a sok jó tanácsot, a mi abban foglaltatik, itt elejétől végeig előadjam. Egy rövidke cikk feladata nem lehet egy eléggé terjedelmes mű részletes ismertetése, — ámbár tagadhatatlan, hogy épen nem lenne érdektelen, ha ama könyv legnagyobb részét ide iktatnám. De ezt nem tehetem, — be kell tehát érnem azzal, hogy innét-onnét egy-egy érdekes részletet kiszakítok.

Először is meg kell jegyezmem, hogy G. G. grófnő nagy barátja a hideg víznek. Azt mondja, hogy látunk olykor hatvan éves nőket, kiknek oly szép, redő és más egyéb, a korral járó bőrgyüremelés nélküli hófehér válluk van, hogy megirigyelhetné sok fiatal leány. Ez csak azért van, — ugymond a könyv arisztokratikus irónője, — mert ama nők naponkint kétszer fürödtek tetőtől talpig vízben. Némely koros nőnél a nyak és a mell felső részének színe sárgás színt kezd kapni; — még ez is megakadályozható az által, hogy a nyak, a mell, s a karok hideg vízbe mártott szivacsos minden reggel gondosan bedörzsöltetnek. A nyak sárga színe ellen hasznos óvszernek tartja a grófnő azt is, ha a nyak sáfránnal világos sárgára festett, száraz kendővel köttetik körül éjszakára. Ugyancsak a hideg vízzel való gyakori mosogatást ajánlja könyvünk irónője az arczedők ellen is. Azt mondja, hogy napjában többször meg kell mosogatni jó hideg vízzel a szemet, a halántékot, az állat, s az arc redőre hajló részeit, s akkor sok éven át megőrizhető üdesége.

G. G. grófnő könyve belevág a bölcsészetbe is. Azt kérdi, lehet-e szép egy nő, ha kedélytelen?! S viszont lehet-e rut az olyan nő, a kinek kedélye derült és mosolygó, mint a tavaszi nap?! Azt feleljük rá mi is, a mit ő, hogy: nem, nem, és százszor is nem! A rideg, kedélytelen nő, legyenek bár vonásai a legtökéletesebbek, soha sem lesz szép, — viszont a dus, üde kedélyű nő rutságát elfeledjük, ha vele beszélünk. Csakhogy a grófnő ennél tovább megy; ő azt mondja, hogy egy kedélytelen nő nem lehet szép, már csak azért is, mert kedélytelen, s egy kedély-dus nő nem lehet semmi esetben sem rut. Azt mondja, — s ezt a tudósoktól tanulta, — hogy az állandó kedélyhangulat nyomot hagy az arczon is, és a kinek a kedélye üres, száraz, annak vonásai sem lesznek gömbölydedek, bőre nem lesz friss, szeme nem fog tündökölni; — ellenben a pacsirta-kedélyű nő arcza lehetlen, hogy mosolygó, derült ne legyen, hogy arczzsine



ne sugározzék az üdeségtől, s szeme ne ragyogjon, mint a csillogok. Nos hát, ha tuloz is egy kevés az igen tisztelt hölgy, de abban mégis igazat kell neki adni, hogy a kinek csinos, formás arca, üde bőre s ragyogó szeme van, ovakodják a komor kedély-hangulattól, mely ha huzamosb ideig tart, okvetlenül elhervasztja az arcz rózsáit, redőket teremt az arczon s elveszi a szem ragyogását.

A női szépség sok részletből áll, és kevés nő van, ki azok mindenikét öszpontosítja magában, de viszont számtalan férfi van, a ki nem keresi a minden tekintetben kifogástalan szépséget, hanem beéri azzal, ha egyik, vagy másik kifogástalan, a minnek ő fő vonzerőt tulajdonít. Egyiknek a szép kezek, másinak a lábak, amannak a szép haj, ennek a szép fogak, ismét másoknak a szem, az arcz vonásai, a száj, a termet tetszenek különösen, s ha azt, a mi előttök fő szépség, fölfedezik valamely nőben, beérik vele. G. G. grófnő a női szépség minden egyes részletének külön fejezetet szentel, s a szemről, az orról, a szájról, a nyak és a karokról, a kézről és a lábáról, a testtartásról és az öltözködésről külön-külön emlékszik meg, mindenikre elmondván a saját véleményét s jó tanácsait.

Legtöbbet ad a bőr színére, s ennek épségben megőrzését a legnagyobb feladatnak tartja. Háromféle bőr van: egyik a zsiradék-bőr, mely nőknél és gyermekeknél leginkább ki van fejlődve s melytől főleg a vonások formája függ. A másik a közbenső bőr, mely lényegtelen szerepre van utalva, s végül a felbőr, melynek likaesain át a kigőzölgés történik, s a mely épen e kigőzölgések következtében gyakran korpaszerű mázál van bevonva, mely lehámlik. Ez a felbőr szokott a naptól foltokat kapni, ez szokott szeplős lenni. Általában ez az, mely a fő gondot igényli. Semmi sincs, a mi e felbőr fehér, vagy pirossá tételére befolyással lehetne, s azok a külsőleg alkalmazott mindenféle irek és kenőcsök legfőlebb csak ideiglenesen hatnak a bőrre, állandó hatásuk csak a rombolás, a mit véghez visznek. A szép bőr színe nem állandó, változik a levegő-változással; a szélre, hűvösre kipirul, a napsugárra kivörösödik, habár rendes és állandó színe márvány-fehér. E szép bőrt épségben megőrizni nem nehéz, ha egészségünkre vigyázunk. A friss levegő, jó hideg víz, a mozgás, a test kellő kipihentetése, rendes, jó élelem, melyben minél kevesebb izgató van, de annál több táperő, — ez kell a bőr épségben tartásához és nem kenőcsök és mindenféle mosdó vizek.

Csakhogy a nagy egészség is ártalmára van a szépségnek. Tudjuk, mennyi gondot ad fiatal lányoknak, hogy csaknem kicsattanó arczuk vörös-színétől megszabaduljanak. Nos hát, e bajon is lehet segíteni. Nem ám e c z e t - i v á s s a l, mit elég meggondolatlanul alkalmaznak, a mi által egészségöket alaposan aláássák, hanem mandula-tejjel való mosogatás által. Még jobb, ha tiz-tizenkét keserű mandulát esővizben finomra szétmorzsolunk, aztán kendőn átszűrünk, s a nyert folyadékkal az arczot naponkint többször megnedvesítjük. Csakhogy e folyadékot soha sem szabad megsavanyodni hagyni, hanem inkább minden mosdáshoz külön kell készíteni. Van belső gyógyszere is. Cremor tartarit czukorral hideg vízben vegyítve inni, — ártalmatlan szer s mégis használ; jó az is, ha sok gyümölcsöt eszünk, különösen szőlőt. Egy jó szőlőkura egészen vissza adja az arcz rugékonyságát s természetes színét.

Sok bajt csinál a szép bőrön a napsugár. A napfoltok épen nem állnak jól s nem illenek a szép, üde bőrhöz. Ajánlottak bizonyos szappanspiritust, glycerin-krémmel vegyítve, mint

legjobb szert a napfoltok ellen. G. G. grófnő ebben nem bizik s ismét csak a mandula-tejjel való mosogatásra utalja a nőket. Friss napfoltokat ki lehet szivatni az által, ha friss ugorkát föl-vagdalunk, s a napfoltokra rakjuk. Legjobb azonban megőrizni a bőrt a nap sugarától, mert mindig nehéz a bőrnek előbbi fehérségét vissza adni. Ez okból tessék hölgyeinknek, — főképen tavasszal, fátyolt viselni, s a napernyőt ne feledjék oda haza. Csakhogy jó lesz vigyázni, hogy fekete fátyolt ne igen viseljenek, mert legtöbbször ez által jönnek létre a napfoltok. Kirándulásoknál nem árt a homlok köré könnyű batistkendőt kötni, — jó szolgálatot tesznek a friss zöld levelek is a kalap körül.

A bőrön előfordulnak gyakran apró pattanások, főleg bőrszírok, (Mitesser) melyek a likacsokban meggyülemlekednek s az arczot elrutitják. Ezek ellen csak a fürdő és a gyakori mosdás a legbiztosb óvszer. Ki kell ezeket az alkalmatlan bőrszírokat gondosan és vigyázattal nyomni, legalkalmasb e célra a hajtú. Ha a csuf zsir-csomó eltávolítva van, meg kell a helyét mosni jól hideg vízzel, ez által a bőr gyuladása megelőzve van s a likacsok is edződnek, s lehetlenné teszik az újabb bőrszir képződését. Ezen kívül jó az illető helyeket mandula-szappannal jól bedörzsölni s hideg vízzel megmosni, ekép a por nem ülepedhetik le a bőr-nyílásokba. A kinek gyakran van pattanása, bőrszírja az arczán, minél kevesebb bort, csokoládét, erős kávé igyék, sokat mozogjon s minden este és reggel gondosan törülje le arczát finom gyapottal, mely mandula-szappannal van bedörzsölve s azután hideg vízzel. Attól pedig senki se féljen, hogy ez a sok mosdás a bőrt durvitni fogja; ez csak kezdetben tapasztalható s rövid ideig, mert a mandula-szappan ismét megpuhítja a bőrt, még pedig tartósan, hozzá szokik a hideg vízhez, mely többé nem idéz elő bőrkeményedést.

Némely nő arczán a harminczadik évben már itt-ott mutatkozik egy-egy átkozott redő, különösen a szem alatt, ha mosolyognak és az ajk körül, valamint a homlokon. G. G. grófnő bizonyítása nélkül is tudni fogják az olvasónők, hogy ez nem minden nőnél fordul elő, de a kikenél előfordul, a grófnő szerint csak azért történik, mert az elmondott módon nem iparkodott bőrét ápolni. A grófnő-író biztosít, hogy utasításainak gondos követése egész ötven éves korig, sőt még azon túl is távol fogja tartani a redőket. Egyébiránt nem árt az ápolást akkor is folytatni, ha már a redők, a szépség e kegyetlen ellenségei jelentkeznek, mert annyit minden esetre el lehet általa érni, hogy a szépség virágai lassabban hervadnak el, mint különben. Mindig csak friss hideg víz! — Ez a jelszava G. G. grófnőnek s hivatkozik Diana de Poitiers-re, kiért két uralkodó rajongott, s ki szépítő szerét a friss forrásból meríté. Még egyet jegyez meg G. G. grófnő: azt, hogy a bőr ápolását már a fiatal, mondhatni gyermekévekben kell kezdeni és megrójjá azokat a szülőket, kik gyermekeik arczbőrére egy cseppet sem ügyelnek.

Szól még a különféle arczkenőcsökről, festékekről, melyeket természetesen határozottan elítél. Nem helyesli a rizspor használatát sem, s a kik védelmére azt hozzák föl, hogy a széltől szükség óvni a bőrt, G. G. grófnő ismét csak a hideg vízre utal s azt feleli, hogy a megédzett arczbőrnek nem árthat sem szél, sem eső, sem napsugár.

Önök megítélhetik, valjon igaza van e a grófnőnek?!

P. K.



## Egy hét története.

Augusztushó 15-dikén.

A holt idény vége. — Üde arcok az utcákon. — Zichy Mihály képe. —  
Egy izetlen polemia.

Őnök tudják, hogy nem panaszkodtam, mint más ujság-írók szoktak, mikor a fővárosi lakosság, legfőképen a hirlapok legnagyobb réme, az ugynevezett holt saison beköszöntött, még sem tagadhatom meg magamtól azt a kis örömet, mely lelke-  
met betölti most, midőn szerencsésen eljutottunk a végéhez. Igaz, hogy még nem egészen, hátra van még egy kevés, de ha már az eddigit elviseltük, ezt, a mi még következni fog, könnyen kiálljuk. Ugy van; az ugorka-idény végére jutotunk; a tikkasztó hőség alább hagyott, most már bátrabban járhatunk-kelhetünk a főváros utcáin, s habár a haza atyái, s a haza gyermekei még vakációznak is, (mert e kettő: az országgyűlés és az iskola szokták a fővárost leginkább élénkké tenni,) habár a tudós akademikusok még mindig oda vannak hűsölni, s palotájok kapuja előtt szigoru komolysággal áll a kapus, hogy minden kérdezősködőt egy és ugyanazon válaszszal visszautasítson, mégis találkozunk már az utcákon jóra való fölfrissült, felüdült arcokkal, melyekről csak úgy sugárzik a fürdő, vagy a falu üde levegője, melylyel magát az illető ur vagy asszonyság telides teli szívta. Szállingóznak haza, kik egy hó előtt, másfél hó előtt elutaztak s üresen hagyták a fővárost, az utcák lassankint megnépesednek, fölélénkülnek s a mitől a nyáron annyira elvesztette az ember a kedvét, ismét örül, hogy a fővárosban lakik.

Az országos intézetek közül még csak kettő van nyitva, a színház és a muzeum. Annak a kevés fővárosinak, mert bizony most még kevesen vagyunk, egyelőre ez is elég, — sőt ha es-ténként széttekintünk a színház nézőterén, azt tapasztaljuk, hogy nagyon is elég. Annál több látogatója van a muzeum-nak, helyesebben mondva a muzeum egyik osztályának, a kép-tárnak. Nem csoda: most állították ki közszemlére Zichy Mihály híres festményét, mely azt a jelenetet örökíti meg, a midőn Erzsébet királynő elment az egyszerű polgár, a nagy hazafi, Deák Ferencz ravatalához, hogy letegye annak a lábá-hoz az elismerés és kegyelet koszoruját. Magasztos, lélek-emelő jelenet, melynek örökké kell élni minden magyar lelké-ben, s bizonyára élne úgy is, ha e nagyszerű festmény, nem örökítné is meg. A képet a magyar kormány készítetté a vi-lághírű művész által, kinek arczképét nem rég volt szeren-csénk kedves olvasóinknak bemutatni. S a művész a megbizó-hoz, a megörökítendő jelenethez és saját hírnevéhez méltóan felelt meg a megbízásnak. Százan, meg százan nézik a képet, s mindenki igazat ad nekem.

Ime a kép: Főlséges királynénk alakja foglalja el a közép-teret. Öltözete egyszerű, fekete selyem uszályruha, prémes fe-  
kete szövet felöltő, fején kis francia kalap. Ugyanitt a középté-  
ren van, balról jobbra, hosszában elhelyezve, arannyal gazda-  
gon diszitett fekete koporsó, melyben Deák Ferencz holtteteme  
nyugszik. A királyné épen fölért a ravatal lépcsőzetén, ott áll s meghatottan nézi az átszellemültnek arcát, melynek

nyugodt vonásaiból a halál se bírta elpusztítani az erélyt és  
rendületlenséget. A halálsápadt arcából is az erős lélek és a  
lángelme sugárzik. A hálaadókat, a fehér kamelia koszorut,  
kezében tartja főlséges asszonyunk s készül letenni a nagy ha-  
lott ravatalára. A koszoru hosszú, széles szalagjai, végig öm-  
lenek a ravatal lépcsőin és fehér szövetekén gazdag válto-  
zatban verődnek vissza, a minden irányból oda áramló fény-  
sugarak. A ravatal mögött egy szárnyas nemtő fehér fényű  
alakja emelkedik ki s előre nyujtott baljával, egy ezüstös su-  
gáru csillag-koszorut tart a királyné feje fölé. A halott fejé-  
nél, egy másik légies, bár homályosabb alak foglal helyet,  
arcán mély fájdalom, ül fejét baljával támasztja, jobbával  
pedig a lábaihoz helyezett ország czimerét tartja. Ez képvi-  
seli az ország gyászát.

Jobbra és balra az előtérben és a ravatal lépcsőin, a  
gyertyatartók vannak elhelyezve, a gyertyák szomoruan ég-  
nek és homályos fényök alig terjeszt világot. — A ravatal al-  
jánál az előtér el van borítva koszorúkkal. A koporsó  
lábánál egy imazsámoly, azon egy homályos fényű arany  
feszület, a megett pedig egy szétnyitott papir darab: ez  
Kossuth Lajos levele, mely későbbi keletű ugyan, de a mű-  
vész helyt adott e kis anachronismusnak, miután az a levél,  
most tényleg ott fekszik a nagy halott koporsójánál. Épen  
ilyen anachronismus a lépcsők egyikén balról látható vörös  
bársonyzacskó az Egyiptomból küldött földdel. A ravatal  
mögött még két magas oszlop emelkedik ki, homályos bengáli  
tüzzel a tetején. A kép hátterét sötét, meleg színű fal  
képezi, melyet fölül iv alaku, arannyal diszitett, fekete keret  
övez körül.

Igy adja elő Zichy Mihály festménye azt a nagy ese-  
ményt, melynek emléket akart emelni. A kritika első tekintetre  
megdöbben e nagyszerű munka előtt; a jelenet magasztossága  
elnémitja s csak lassan tér annyira magához a bámulat és meg-  
hatottságból, hogy bíráljon is. Különös egy kép ez; a legna-  
gyobb realizmus összefoglalva a legtisztább idealismussal: hol  
van még művész Zichyn kívül, kinek elég bátorsága legyen e vak-  
merő felfogást valósítani? A mester e fölfogásnak, szóval ily ki-  
fejezést adott: Koszorut koszorúért. A vásznon pedig úgy fej-  
tette meg, hogy ugyanakkor, midőn a királyné a koszorut Deák  
ravatalára teszi, egy szárnyas nemtő baljával egy ezüstös su-  
gáru csillag-koszorut tart a királyné fölé. Soha emlékszerű  
történeti festő-művész, a kinek föladata volt megtörtént, való  
eseményt megörökíteni, nem bátorzkodott ennyire behatolni az  
allegoriák országába. Zichy Mihály fölfogásában akkora költői  
szabadsággal élt, a mennyi a versíró-költőnek is csak legjobb pil-  
lanataiban, az az lelkesedés magaslatain van megengedve. A mai  
reális hajlamu korban, midőn szépérzetünk is mindenben a való-  
ságot keresi, Zichy csodálatos bátorsággal, a legvalóbb tényhez,  
egy történeti eseményhez, odaköti a lehetetlent s ez által a törté-  
neti festményben, valószínűtlenné teszi azt is, a mi valóban  
megtörtént. A művészeti realizmus romba döntötte már az  
eszményiséget, s ime most, ez utóbbi akar amazon halálos dö-  
fést ejteni! Ezt a bátorságot, a realizmus nem fogja Zichynek



megbocsátani soha, a nélkül azonban, hogy alkalmat remélhetne a bosszuállásra.

A kép rajzában Zichy eltért az általánosan elfogadott szabálytól, s a nézponthoz nem egyharmad, hanem közel kétharmad magasságba helyezte. Erre a szabálytalanságra kényszerítve volt a művész, mert különben a kép egyetlen helyes dispositiója mellett, a néző nem Deák arcát, hanem a koporsó alját látta volna. Az pedig elengedhetlen, hogy a főalak, a kire a cselekmény vonatkozik, látható legyen. Jelzett eltérésekből származó rajzolási és távlati nehézségek megoldására, csak Zichy tudománya vállalkozhatott.

Bámulatra ragad a mester az az ügyessége, melylyel a színekkel elbánik, és ha nem tudnók, e kép is elárulja, hogy Zichy aquarellfestő, a ki ismeri a színek értékét, s csak is azokban, nem pedig a csillogó kezelésben keresi a hatást. Az aquarell-festőnél ép úgy, mint az alfreskonál, a színek önmagában kell hatni, s nem a csillámban. Zichy, a rajzoló módjára kezelte az árnyas és világos helyek ellentétét, a színekben pedig az aquarell módját követte. A rajzoló, a ki ismeri az ellentétek azon képességét, hogy hatásukat korlátlanul lehet fokozni, az megveti az olajszínek csillámának lágy és fölületes hatását. Michel Angelo asszonyiasnak nevezte az olajszínt és visszautasította az ajánlatot, hogy az Utolsó Itéletet olajba fesse, — Zichy nem utasította vissza az olajszínt, de úgy festett vele, mintha alfresco lenne. Ez a kezelés valódi monumentalis látszatot ad a műnek. A színek tehát józanok és erőteljesek, egyik se tolakodik szemünkbe, nincs egy követelő ecsetvonás az egészen. Mindegyik szín szerényen foglal helyet a nagy összhangban, mely ünnepélyes fönségével elragadó. A fehér és fekete közti árnyalatok végtelen fokozatainak kölcsönhatása elnyom minden színt, mint olyat. A világítás adja meg e képnek a hatást, s mondhatjuk, hogy e mű egy élénk polemia a színek önállósága ellen, — és sikeres polemia.

A képnek már is van története, csak hogy erről jó lesz hallgatni. Először is a művész és a miniszter közt volt egy kis szóváltás a miatt, hogy a miniszter, mint a kép tulajdonosának, az államnak képviselője, rendelkezni akart a másolatok fölött, míg a művész azt mondta, hogy a kép még övé, s készíthet másolatot, a mennyi neki tetszik, s ezek elárúsításából befolyó jövedelem fölött rendelkezhetik. A párisi magyar együletnek szánta e jövedelmet. Végre mégis megegyeztek a művész és a miniszter olyképen, hogy a másolatok jövedelmének fele a szeretetházé lesz, melynek a miniszter szánta, fele pedig a művész kívánsága szerint, a párisi magyar együleté.

Ez még hagyján; annál izetlenebb az a polemia, melyet Ágai kezdett, ki amaz örökemlékü jelenetről, a természet után, szomszédja hátán készített rajzot, s most részt követelt az elismerésből, mert ugymond, az ő rajza szolgált alapul a Zichy képe csoportosításánál. Zichy kijelenté, hogy tudomása sem volt Ágai rajzáról, s hogy neki a jelenlevők adtak utmutatást, a temetkező társulat felállítottá kedveért újra a ravatalt, a királynő egyik udvarhölgye szives volt azokat a ruhákat, mikben a fölséges asszony a ravatalnál megjelent, magára öltetni és mintául állani, sőt még abban a kegyben is részesült, hogy a kép hűsége végett maga a királynő is ült előtte, míg az arczképet fölvette. Ágai e nyilatkozatra nem egészen udvariansan felelt, viszont Zichy finomul, de éllel visszavágott, bele szólt aztán Gyulay is, és a sajtó is, és kérdés, ez izetlen vitának végére értünk-e már.

De ez ne zavarja a benyomást, melyet a rendkívüli kép ránk gyakorol. A ki pedig még nem látta, ne mulassza el meg-

tekinteni. Ugyan ezt ajánlhatjuk vidéki olvasóinknak is, ha esetleg a fővárosba fölrándulnak.

p.

## A h á b o r u.

Minden perczen nagy döntő, elhatározó ütközetet várhatunk a Dunánál. A törökök mind inkább sorakoznak, Mehemed Ali és Ozman közé, kik jobbról és balról fenyegetik az orosz, megérkezett Sulejman is a Balkán szorosokon át, s most már a három hadsereg egymással kezét fogva várja az orosz támadást. A törökök lehetnek itt a három parancsnok alatt valami 160 ezeren, míg az oroszok mind össze nincsenek 100 ezeren, s így nem igen mernek összeütközni addig, míg erősítéseket nem kapnak. Az oláh vasutaknak husz nap alatt 140 ezer katonát kellene a csatátérre szállítani, így szól a parancsolat; — de mivel?! Az ő szegényes közlekedési eszközeik képtelenek ily szolgálattételre rövid idő alatt. Aztán meg más is a baj még. Az oroszok szeretnek parancsolni, de nincs természetökben fizetni. Már hét millió rubellel adósok a vasutársulatnak, mely többé nem akar hitelezni. Így hát az a — különben is csak papíron levő — 140 ezer muszka katona aligha nem elkésik a csatáról.

Egyébiránt a muszka egyéb segítség után néz. Már elhatározott dolog, hogy a szerbek, kiket nem rég hagyott helyben derekasan a török, megint háborút izen a portának és hátulról segítségére megy szorongatott pártfogójának. Szó volt róla, hogy Andrássy nem engedi, s valóban efélett mondott is a külügyminiszter ur, — ha ugyan diplomaták szoktak mondani valamit, — csak hogy úgy látszik most már másképp gondolkozik, mióta a török megverte az orosz. Ugy látszik, Andrássy nagyon félne attól, ha csakugyan a török maradna győztes, azért minden kedvezményt meg akar adni a megvert oroszoknak. Csak így lehet értelme Andrássy magatartásának.

## Budapesti hírvivő.

\*\* (Királyné ő Felsége) egy újabb nemes tettéről emlékeznek meg a bajor lapok. Egy danchani szegény tanító utközben 400 márkát vesztett el, melyek nem is az ő tulajdonát képezték. Egy előkelő hölgy tudatta az esetet ő Felsége egyik kiserőnjével, mire ő Felsége legottan magánpénztárából megtérítette a hiányzó összeget.

\*\* (Rudolf trónörökös) főherczeg ő fenségét Vilmos német császár egy porosz dzsídázrezred tulajdonosává nevezte ki. Rudolf trónörökös eddig ezredese volt a porosz Ferencz-testőr-ezrednek, melynek tulajdonosa felséges atyja. Igen valószínű, hogy a trónörökös tavaszkor, a császár születésnapjára, Berlinbe megy, hogy magát új katonai minőségében bemutassa; új ezredétől pedig egy küldöttség jó nemsokára Bécsbe, üdvözlendő a trónörököst.

\*\* (Jótekonyság.) Király ő Felsége a kosariczko-prjepasznei ágostai hitvallású egyház községnek iskola építésére 100 frtot, a kabola-pataki görög katolikus templom felszerelésére szintén 100 frtot adományozott magánpénztárából. — Simor János herczegprimás az erzsébet-kossuthfalvi templom és iskola javára 200 frtot ajándékozott.

\*\* (Rózsás napló.) Jegyesek: Mádý Lajos újpesti református lelkész és Asztalos Vilma, a nagykarolyi református lelkész leánya. — Pleszky Antal tolnai gazdatiszt és Vesztergomby Karolin. — Ágoston István aljárásbíró



Szegszárdon és Tárnok Fanny. — Egybekeltek: Pilaszanovics György huszárhadnagy és Stern Linka. — Bakcsi Ferencz országos képviselő és Losonczy Mari Angyaloson. — Salamon Gergely adófelügyelő Aradon és Rácz Netti.

\*(A pesti jótékony nőegylet) ez évi augusztus és szeptember havaira méltó házi szegények között leendő kiosztásra összesen 1705 frt 30 krt utalványozott ki, és pedig havonként segélyezettetteknek 437 frt; 1/4-ed évenként segélyezettetteknek 1119 frt, és egyszer mindenkorra segélyezettetteknek 149 frt 35 kr; ugyanezen alkalommal a választmányi nők 13 uj vizsgálatról is tettek jelentést. A nőegylet által fentartott szemgyógyintézetben az idei nyár folytán összesen 28 beteg vétetett fel, valamennyien szürke hályogban szenvedtek, rajtuk 31 műtét vitetvén véghez, 28 műtétel teljes eredményt mutatott és csak 3 nem végződött a kívánt sikerrel.

\*(A magyarországi központi Fröbel-nőegylet) gyermekkertésznő képezdájében a jövő 1877/8-dik tanévre az előadások ez év szeptember 1-sején kezdődnek meg, minélfogva felhivatnak mindazok, kik magokat gyermekkertésznőkké kívánják kiképeztetni, hogy ebbeli szándékukat ez évi szeptember 25-dikén az egylet alelnökénél Rosenzweig-Zaphir Sarolta urhölgnénél (lakik Budapest Tükör utca 2. szám) jelentsek be. A képezdőbe való felvétel feltételei a következők: 1. Betöltött 16-dik életév. 2. Ép és egészséges testszervezet. 3. Feddhetlen erkölcsös előélet. 4. gyermekszeretet, 5. A magyar nyelv kellő is merete szó- és írás-belileg, 6. a felvételre jelentkezők a IV-főelemi osztály sikeres bevezetéséről szóló bizonyítvány előmutatásán kívül kötelesek magukat felvételi vizsgának alávetni.

\*(A párisi magyar-egylet) az 1877. év első felében tett működéséről kis füzetet adott ki, melyből kitünik, hogy az egylet ez időszakban is becsülettel megfelelt bazafias céljainak. Az egyleti pénztárba befolyt 2623 frank, kiadatott (segély-kölcsönre, tanári fizetésre, egyleti beruházásra, inségesek támogatására stb.) 2564 frank; a betegsegélyező pénztárból (1425 frank,) kiadatott 538 frank. A vagyoni állás 12,807 frank. Az egylet tudvalevőleg Zichy Mihály elnöklete alatt áll, ki azt folytonos anyagi és erkölcsi támogatásban részesíti; a tagok tekintetében örvendetes fejlődés konstatalható; van 19 tiszteletbeli, 12 bizottmányi, 73 rendes, 21 rendkívüli és 33 ideiglenesen pártoló tagja. A tiszteletbeli tagok közül felemlítjük Tisza miniszterelnököt, Ghyczy Kálmánt, Türr tábornokot, Munkácsyt, Zichy Mihályt, Falkot és Kovács Lászlót. A könyvtár 808 kötetet tartalmaz. Az egylet egy nagyszerű eszme megvalósításán fáradozik: menházat akar emelni a Párisban tanulmányozás végett tartózkodó magyar ifjak részére.

\*(Damjanichné Gömörben.) Szabadságharcunk vértanujának özvegye, Damjanich Jánosné, legujabban ismét a tisztelet szép jelével találkozott, midőn a kies Vály völgyébe rándult özvegy Mednyánszky né urhölgyhöz. Az alsó-vályi ifjuság, mihelyt híret vette a tábornokné megérkezésének, Bodon Pál ur vezérlete alatt a Mednyánszky-kastélyba ment, kegyeletes tisztelete és őszinte rokonszenve kifejezésére. A társaság, közöttük Damjanichné a kert pavillonjában ült együtt, midőn az ifjusági dalárda megjelent a kertben és elénekelt a „Szózat“-ot és a „Hymnus“-t. Az ifjuság érzelmeit megható és szép szavakban Simon István tolmácsolta, „a magas szellemű nő előtt, kinek minden gondolata egy-egy erény, minden lépése egy jótétemény,“ Damjanichné megindulva nyujtotta jobbját az ifju szónoknak és köszönte meg a rokonszenv őszinte kife-

jezését úgy a maga mint boldogult férje nevében. A tisztelgők azután Bodon Pál ur lakására mentek, hol Damjanichné tiszteletére barátságos lakomával fejezték be e szép napot.

\*(Néhai Szalay Ágoston) gazdag régészeti gyűjteményét a magyar nemzeti muzeum igazgatósága vásárolta meg 10.000 forintért. Számos értékes darab van benne. Kiváltképp kiemelendő az eredeti viasz-pecsétek sorozata, Róbert Károlytól kezdve Leopoldig. Néhány példány ritka épségű, a többi is jól van konzerválva. A pecsétek és pecsétnyomók száma 272. Nem kevésbé érdekesek a XVI—XVII. századbeli bábsütő (mézeskalácsos) minták gyönyörű metszeteikkel. Főleg ezeket gyűjtötte a boldogult, s ritka nagyszámu 115 darabból álló kollektiót állított össze. Ezeken kívül van a gyűjteményben 22 közép- és újabbkori sárgaréz keresztelő tál és medence, 99 ón- és cserép korsó, köztük több czéh ritka szép kancsója, tál és kupa, 116 darab vegyes arany-, ezüst és egyéb tárgy, 56 darab római őskori és régiség, 300 darab arany-, ezüst, bronz és réz érem, 180 darab gipsz másolata az I. Napoleon által veretett emlékérmeknek. A tárgyak átvétele csak a napokban történt meg s a gyűjtemény egyrésze már be is olvasztott a muzeméba; a többi rendezés alatt van. A kézirat- és inkunabulák gyűjteményére még nem történt végleges megállapodás: valószínűleg ezek is a muzeumba kerülnek.

\*(Jankó János) jeles képirónk egy olajfestményt fejezett be közelebb, mely szabadságharcunk egyik tragikus mozzanatát örökíti meg: a mint gróf Batthyányi Lajost a kivégzésre vezetik. A menet épen az Uj-épület öblös kapuján lép ki az október 6-diki alkonyatban, két katona által magasra tartott fáklya világánál, melynek fénye hatásosan vegyül a képen az árnyékkal, s hatalmasan emeli ki Batthyányi méltóságteljes alakját is. A nemzet nagy vértanuja egy abbé karjára fűzött karral halad előre; a törhetetlenség a végelszántás nyugalma szerencsésen van kifejezve úgy vonásaiban, mint keze mozdulatában, melylyel a lábára vert bilincseket tartja. Előtte a kapitány és hadbíró megy, s a két század gyalogság utolsó sora látszik, utána az orvos és porkoláb, megannyi tipikus alak, s az a hat vadász, a kinek tiszte volt Batthyányit néhány percz mulva agyonlőni: mögöttük még a kaszánya roppant udvara is kivehető. E síváron kimért, graficze is nyomasztó menetnek igen jól szolgál megélinkítésére a korlát mögött tolongó nép, melynek köny és bánat ürte arczai az eliteltre tapadnak, s minden harangszó- és gyászszertartásnál nagyobb végtisztességét képezik a dicső férfinak. Ez alakok, bár alárendeltek a képen, költészettel és melegséggel árasztják el a vérlázító jelenetet. Az egésznek úgy kompozíciója mint technikai kivitele, a színezés s kiváltképen a világítás nagyon sikerült s érdekléssel nézhetünk eléje Jankó készülőben levő uj képeinek. A művész két genreképp vázlatát készíté el már nagyban; az egyik „A népdal“ a másik „Hazafelé a mezőről“ s minthogy Jankó e téren páratlan adományyal és gazdag képzettséggel bír, a vázlatok után is ítélve: e két kép a legkitünőbbek közül való lesz, mit hazai festészetünk e nemből fölmutathat.

\*(Vastagh György műtermében) négy szép festmény látható: a József főherczeg ő fensége családjának arczképei, melyeket a művész nem sokára az alsóthi kastélyba küld. A festő félig bevezett munkái közül az erdélyi életből vett „Utcaszeprő“, a „Rókatánc“ és a „Hajkereskedő“ is láthatók.

\*(Tanítókat ellenőrző könyvek) behozatalát rendelte el a fővárosi tanács a helybeli elemi iskolákban. E könyvek az igazgatói irodában nyitva lesznek reggeli 3/8 és délután 3/2



órákor és a tanítás megkezdése előtt tartozik a tanító vagy tanítónő nevét bejegyezni. Az igazgató vagy vezetőtanító 8 illetve 2 óra előtt betekinteni köteles leendő, hogy meggyőződhessék esetleg ki hiányzik? Ez ellenőrző könyvek havonként az iskolaszéknek bemutatandók. — Bizony szomorú dolog, hogy még a tanítókat is ellenőrizni kell.

\*(A nemzeti muzeum) legújabbán három érdekes gyűjteménnyel gyarapodott. Az egyik a metszetek és rajzok gyűjteménye, melyet Bubics Zsigmond apát ur rendezett. A műlapok a könyvtár folyosó csarnokának falain függnék. Ugyane helyiségben czélszerű új szekrényekben Fraknói Vilmos régi kéziratái nagyobbára a Jankovich-féle gyűjteményből valók. A harmadik a régiség osztály egy hosszú szekrényében van elhelyezve s a legérdekesebb pecséteket tartalmazza. A muzeum érem- és pecsétárának rendezésével évek óta nagy buzgalommal foglalkoznak, s Rómer Flóris és Czobor Béla urak valóban elismerésre méltó igyekezetet fejtenek ki e téren.

\*(A postán küldött pénz) biztosítása végett új postai pénzeslevélborítékok hozatnak forgalomba, melyek a postahivataloknál és a postai értékgyek árúsitóinál 1 krajczárért kaphatók. Ezen borítékok a czimoldal felső bal sarkán jelenyül a magyar koronát, alatta a postásipót viselik, „postai pénzeslevélboríték, ára 1 krajczár“ körirattal; a czimoldal első bal szélén pedig a küldött pénz részletezésére megfelelő nyomtatással vannak ellátva. A pecsétoldalon a pecséteknek szánt helyek ki vannak vágva, mi a végre történt, hogy a levelek megfosztása nehezítették. Ennek folytán azonban szükséges, hogy a pénz papírba külön beburkoltassék. A közönség erről oly figyelmeztetéssel értesítetik, hogy a levél szárnyainak mézgázását saját érdekében mellőzze, minthogy tapasztalás szerint csak a levél esetleges megfosztásának észrevehetetlenségét mozdítja elő. Ajánlandó továbbá oly esetekben, ha csak egy vagy két darab bankjegy küldetik, ezeket gombostűvel a burkoló papírhoz tűzni, vagy czérnaszállal hozzá fűzni és végül, hogy jobb minőségű pecsétviasz használtassék, mert ez a levélre jobban reá tapadván, nehezebben pattan le. A pecséteket a boríték kivágott helyeire akként kell alkalmazni, hogy a kivágott lyuk egészen be legyen takarva, minthogy a postahivatalok utasítva vannak, a nem gondosan pecsételt leveleket visszautasítani. — Mi ezt az újabb s minden bizonynyal csak helyeselhető intézkedést azért adjuk olvasóinknak is tudtára, hogy tudják magukat mihez tartani, ha valamikor valahová pénzt küldenek.

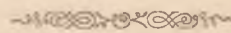
\*(A koronázási téren) levő fákat ismét — most már másodszer — ki akarják vágatni, hogy megint újabb „parkirozás“ történjék, melyet néhány év mulva valószínűleg ismét tönkre tesznek. Minthogy e tér a főváros egyik legmelegebb pontja, s az ott levő fák már szépen felvirultak, reméljük, hogy e vidék lakói a vandal fairtási mánia ellen felfolyamodtak a tanácshoz s e kérvény a legmelegebb pártolásban részesül. A koronázási domb azon földje, mely Magyarország összes megyéiből van felhalmozva, e napokban egy ládában adatott át az V. kerületi előljárásnak megőrzés végett. Ha a Ferencz-József-tér parkirozása befejezve lesz — mi szeptember végeik várható, — az őrizet alá vett föld ismét ünnepélyesen fog lerakadni, és ugyanezen helyre szándékolják ő Felségének szobrát felállítani.

\*(Tojó kakas.) A Gallus című ügyesen szerkesztett szaklap szerkesztőjének: Grubiczy Gézának a keczeli esperes plébános Molnár E. János olyan kakast bocsátott rendelkezésére, mely a mellett, hogy kakas — még tojik is. A nevezett lelkésznek a kakast Hárs József császártöltési kántor-tanító

küldte ajándékba. Grubiczy a magyar királyi állatorvosi tanári karnak szándékozik a természet e ritka játékát bemutatni s felbonczoltatni.

\*(Ajánlások.) Egy fiatal özvegy szeretne jó házhoz menni mint gazdasszony vagy kisebb gyermekek mellé mint tanítónő. Jó lélekkel ajánlhatjuk azoknak, kik az említett minőségben alkalmazhatják. — Borostyán Sándor okl. tanár saját felügyelete alatt egész ellátásra és szállásra — mérsékelt díj mellett — tanulókat vállal. A vállalkozó tanár ur lakik: Muzeum-körut 39. sz. a. 1. emeleten.

\*(Halálozások.) A lefolyt héten meghaltak: idős Kővér András nyugalmazott városi tanító, 71 éves korában, Jászberényben. — Vojnits Erzsébet, 25 éves korában, Bajan. — Rosos Istvánné, született Késmárky Józefa, a péti fürdőben. — Szilvássy István, makói közjegyző, 50 éves korában, a budai Lipótmezőn. — Horváth István, budapesti igazgató-tanító. — Császár Pál, református lelkész, 62 éves korában, Gálszécsen. — Sartory István, hirlap-kiadó, Miskolczon. — Simonics Gábor, tihanyi alperjel, 61 éves korában. — Özvegy Miklós Miklósné, született Domján Eszter, 61 éves korában, Tordán. Béke hamvaikra!



## Irodalom és művészet.

A nélkül, hogy észrevettük volna, mind a két színházban első előadás volt a héten, s mire a nagy közönség figyelmes lehetett volna rájuk, akkorra már mind a kettő elszenderült az urban. Két bukott darabról van szó, melyről talán nem is kellene említést tenni, ha látná az ember a bűnbánást azokban, kik a közönségen e meg nem érdemlett merényletet elkövették.

Egyik bűnös a nemzeti színház igazgatósága, mely korábbi berlini helyi darab sikere által fölbátoritva, lefordított egy másik ugynevezett lokalstükket, illetőleg, mivel a fordítás ez esetben mit sem ért volna, átmagyarította. Csak-hogy az „Ibolyafalót“ is elítélte a magyar közönség izlése, melynek a német komédiák mindig káviár lesz, s ha Ujházinak, az exercizirozó bakakáplárnak genialitása nincs, rég megbukott volna az is. A „Grosstädtisch“ még inkább helyi bohózat, melyet magyarítani, s „Budapesten“ czim alatt előadatni bizony kár volt. A fővárosba fölkerült vidéki romlatlan erkölcsű emberek irtozásai vannak itt előadva a fővárosi erkölcstelenség láttára, — oly tárgy, melyet soha jobban föl nem dolgoznak, mint a „Peleskei nótárius“ szerzője. Tovább megyek: ennél a darabnál még a Toldy István nem épen sikerült „Uj peleskei“-je is jobb. A magyarított német bohózatban a vidékről felrándult jámborok nem magyar emberek, hanem vidéki német hájfejúek, valamint a „budapestiek“ is inkább akárhová illenek, csak Budapestre nem. Valóban kár volt fáradni a lefordításra s a színészeknek a jó előadásra.

De ez még csak megjárja, hanem mit mondjunk a „Kis gróf szerelméről“, a népszínház ez ujdonságáról, mely beillene egy kis takaros színházi botránynak. Ábrányi Kornél, az ifju, követte el, isten bocsássa meg neki. A darab népszinmű lenne, s valóban énekelnek is benne eleget, s beszélnek meglehetősen paraszt nyelven, s van benne egy csomó izetlenség, csak-hogy a népszinműnek kellékei nem épen ezek. Nem vesződöm a mesével, mivel bolygassam a halottakat, elég megjegyezni, hogy a közönség a darab végére már mind megszökődött. Nem ártana, ha egy kicsit válogatosabb lenne Rákossi ur;



mert mégis szörnyűség lenne az, ha az embernek nem lehetne többé a népszínházba járni s a közönség, ha egy kis jó bolondságot kíván látni, a német színházba lenne kénytelen menni.

Sirius.

### Nemzeti színház.

Augusztus 11-dikén: „A kegyencznő.“ (Perotti föllépte.) — Augusztus 12-dikén: „A haza.“ (Hetényiné föllépte.) — Augusztus 13-dikán: „Budapest.“ — Augusztus 14-dikén: „Afrikai nő.“ (Singer kisasszony és Ernst föllépte.) — Augusztus 15-dikén: „Budapest.“ — Augusztus 16-dikán: „Aida.“ (Singer kisasszony és Perotti föllépte.) — Augusztus 17-dikén: „Phaedra.“ (Hetényiné föllépte.)

### Divattudósítás.

A forró évszak nem számúzte a vigalmakat, csak a szintereket változtatta meg, tudniillik most a termék helyét a szabad pótolja. A kerti mulatságok, nyári összejövetelek e szerint a legkedveltebb szórakozások a vidéken, fürdőhelyeken, sőt még a főváros közeli mulatóhelyein. Sok helyt angol szokás szerint rendezik a mulatságokat. Ezeknél délután kezdődik a vigalom; az árnyas fák és virágos ágyak közti sétálásból, tréfából, kedélyes beszélgetésből áll az eleje, még vidám társas játékok által is fűszerezve, míg egyszerre este csak meggyújtatnak a rég elkészült lampionok és lámpák, a zene felharsog, eleinte csak zenedarabok gyönyörködtetik a fület, míg végre az ifjúság elfoglalja az erre alkalmas és jól berendezett táncz helyet és foly a táncz, a mig tart a kedvből és a mamák erejéből! Oh azok a szegény jó mamák ilyenkor! — de ki is fogna reájuk gondolni akkor, mikor ők olyan szívesen bóbiskolnak, el-elgondolkodnak, ábrándoznak vissza felé az aranyos fiatal korba, a mi otthon a párnák közt alkalmasint nem jutott volna eszükbe. Ilyen idylli mulatságoknál azonban a testről sem szabad megfeledkezni és azért különösen e czélra berendezett tarka sátrak alatt, vagy egy-két teremben van gondoskodva nem csak hűsítő frissítőkről, édességekről, hanem realisabb falatokról is, melyek az egész idő alatt szabad rendelkezésre állanak a társaságnak. A hölgyek öltözékeinek ilyen kerti mulatságoknál, ezek természeténél fogva, nagyon könnyűeknek és egyszerűeknek kellene lenniök, de fájdalom, azért még sem azok, mert úgy látszik a szabaldalmakat nem az egyszerűsítésben keresi némely hölgy, hanem azt úgy értelmelmezi, hogy ilyenkor a rendkívüliségeket is szabad bemutatni, csak új legyen és feltűnő. A legujabb szeszély megkedvelte, hogy egyszerre csak régi szabásokat és összeállításokat rántsanak elő, a régi családi képek után készült öltözékeket, úgy, hogy akárhány fiatal hölgyecske nagy anyjának vagy szépanyjának hűséges, eleven képmása. Utánozzák a nagy virágos selyem és könnyű ruhákat, ugyan azon különös színeket, melyeket a régi korban szerettek, a cipőket is azon formára készülnek, olyan magas sarkuak és szalagosak, mint a minőkben nagy anyáink tipegtek, és a fejdisz, a virág tűzése, a hosszú, halcsontos, kemény derék, a könyökig érő ujjak, a hosszú keztyű, a nyak körül könnyedén felvett csipkekendő, mind hű képmásai a régi kornak. Mit mondjunk még a kalapokról is! Tessék a kegyelettel bámult régi képek közül bátran választani, divatos virággal feldiszíteni és legyen az akár kicsi, akár nagy — mégis divatos fog lenni. De kérem azért vannak még számosan hölgyeink közül, a kik az aranyos középuton járva, elfogadják ugyan a régi csinosat, de mégis a mai kor izléséhez alkalmazzák és soha semmi tekintetben nem engednek maguknak tulságokat.

Most azonban nézzük mai mellékletünket, mely egy új divatu jaquette szabásmintájából áll.

Az első szám az előrészt jelöli, melyet elől jó két ujjnyi szélességben be kell hajtani, annyira, a mennyit a derék bősege megkíván; ugyan ezt a bevarrások is eszközlik. A 2. 3. és 4-dik szám a többi részeket adják, a mint a részeket egymás mellé téve, azonnal világossá is lesz. Megjegyzendő, hogy az előrészen megjelölt középső rész rendszeren más színű szövetből készül, mint a többi részek, melyek a ruha szövetéből valók. Ezen más színű betét képviseli a színes mellénykét. Az ujjakra nézve a szűk könyökujjak illenek hozzá, de vannak, a kik csipkeujjakat is viselnek e jaquette-ekhez, vagy könyökig érőket, csipkefodorral diszitve.

### Számrejtvény.

Gorove Annától.

7. 1. 9. 10. Éljen ennek örököse  
Kísérje őt a szerencse.
15. 12. Nélkülözhetlen ez mellette,  
Mert ily nagy személynek  
Mindig van ellensége.
14. 11. 3. Hoz majd az ősz ilyen időt,  
Ily egészségtelen levegőt.
16. 4. 8. E kedves lapunkban is, sok ilyet olvasni,  
E rejtvény sem áll egyébből, mint abból.
6. 13. 5. Magasan a kalappal!  
Éltessük őt sokáig.
2. 12. Van bazánkban sok ilyen,  
Kik büszkébbek mint ő.
- 1—16. Szívünkben kívánjuk, élte hosszú legyen;  
S majd ha eljő az idő,  
2. 8. a. 5. 14. 4. 3. a. 16. a. legyen dicső.  
Szereti őt már is e nép,  
S ő is szeret — adja az ég!

Megfejtési határidő: szeptember hó 12-dike.

A f. é. 29-dik számban közlött rejtvény értelme:

A haza minden előtt.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőkink küldték be:

Sárosy Mari, Batori Sigray Istvánné, Hangel Ida, Putnoky Baross Emma, Jánossy Lajosné, Moesz Gézané, Marosy Etelka és Izabella, Schlessinger Berta, Abonyi Jánosné, Privler Antalné, Gaál Sándorné, Haintz Mari, Györffy Karolin, ifj. Szlávik Nándor, Mednyánszky Margit és Erzsi, Rády Leóna, Wipf Gyuláné, Mehrwerth Anna, Wigner Gizella, Bányay Ilka, Szabó Péterné, Horváth Janka, Bohus Gyuláné, Szák Aloisia, Tóth Bertalanné, Steiner Janka, Ferencsevics Teréz, Dzsinih Pencz Mária, Temesváry Erzsébet, Guthy Aranka, Pazár Anna, Fényes Ida, Nagy Endréné, Musits Károlyné, Szent-Iványi Jolán és Margit, Nadányi Lilla, Szűcs Emilia, Miskolczi Bella, Borbély Lenke, Saáry Gyuláné, Óváry Anna, Ruthné Nagy Emilia, Halász Miksáné. Hamar Ottilia, Ujházy Janka és Riza, Török Lida, Nemes Klára. Várady Matild, Besseney Róza, Gábor Mihályné, Károlyi Róza, Vertán Kamilla, Szulóh Mari, Molnár Endréné, Forgács Etelka, Pétery Jolán, Bányay Ferenczné, Kun Ida, Kövy Teréz, Turcsányi Albertné.

A 27-dik számban közlött rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Rády Leóna, Morvay Anikó, Soós Juliska, Márffy Klotild.

A 28-dik számban közlött rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Dzsinih Pencz Mária, Márffy Klotild, Nagy Luiza, Hobor Ida, Fényes Margit, Soós Juliska.

### Tartalom.

Egy mindennapi történet, Hajnalkától. — Távolban, Siposs Saroltától. — Köznapi beszélgetés. — A ki nem tudott feledni, Nagy Páltól. — A női szépség ápolásáról. — Egy hét története. — A háboru. — Budapesti hírvivő. — Irodalom és művészet. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy új divatu jaquette szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



34-dik szám.

Augusztus 26-dikán.

# Családi-Kör

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

## KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országút 39. sz.



# H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -		
							kelte	nyugta	
						óra perc		óra perc	
Aug.	26	Vasárnap	G 14 Sámuel	G 13 Samu	14 B 13 J. sz. a. b. v.	17 Gör. elüz.		5 11	6 52
	27	Hétfő	Kal. József	Gebhart	15 Nagy B. Assz.	18		5 12	6 50
	28	Kedd	Ágoston püspök	Ágoston	16 Dioméd	19		5 14	6 48
	29	Szerda	János lefejezése	Sabina, M.	17 Miron	20	☉	5 15	6 46
	30	Csütörtök	Limai Róza	Róza	18 Flórus	21		5 16	6 44
	31	Péntek	Rajmund kitv.	Paulina	19 Endre	22		5 18	6 42
Szept.	1	Szombat	Egyed apát	Egyed	20 Samu	23 Sab. Nizab.		5 19	6 40

## V i d é k i t á r c z a.

**Pozsonyban** a történelmi társulat nagygyűlése báró Ipolyi Arnold kivánságára minden ünnepélyesség, zászlók stb. elmaradtak, mégis megelégnéki az egész várost. A kiránduló tagok szerdán délután érkeztek meg s az indóházban Eszterházy István gróf, főispán, Gottl polgármester, a városi bizottság Rakovszky kamarás vezetése alatt, Prileszky, Hosztinszky stb. fogadták őket. Estefelé az öt helyi bizottság megalakult, nyolcz óraker pedig a restaurált koronázási templomot nézték meg. A fényesen kivilágított ivék alatt nagy közönség hullámozott, s gyönyörködtek az üvegfestmények, ragyogó oltárok, egyházi edények, ruhák látványában. Ipolyi püspök egy nagy körablak üvegfestéseinek költségét vállalta magára. Este Bécsből is érkeztek tagok, köztük Széchen Antal gróf. Az ismerkedési estély Palugyainál vidáman telt el; Deák Farkas Pozsony városára és gróf Széchen Antalra emelt poharat. A nagygyűlés tegnap délelőtt kezdődött a városház disztermében, mely tömve volt szép közönséggel. A karzatokat előkelő hölgyközönség foglalta el. Ipolyi Arnold kitünő elnöki megnyitó beszédet mondott, melynek számos helyén és végén éljenzés, taps zajlott föl. Utána gróf Széchen Antal értekezett az Eszterházy Bálint régi emlékiratairól. E jeles stílusú, szellemben gazdag fölolvasást is nagy figyelem és tetszés kísérte. A gyűlés után fényes lakoma volt a „Zöld fához“ címzett vendéglő termében.

**Tolnán** mult szerdán a pompás stílusú templom fölszentelésének százötödik évfordulóját ülték meg kegyelettel, s ez alkalommal az istentisztelet alatt két bécsi zenész: Schröder Keresztély és Kratzl Károly játszott orgonán és hegedűn. Szoborics Gizella kisasszony Kaposvárról, szép énekével emelte az ünnepélyt. Este a két bécsi zenész jótékony czélu hangversenyt adott, s ezen közreműködött Ravasz Ilona kisasszony is Budapestről. A fővárosi „csónakázó egyesület“ hét tagja hétfőn és kedden levezett Tolnára, s a huszonegy mérföldnyi ut mellett is oly „jó kondícióban“ érkezett meg, hogy teljes erővel és kedvvel vehettek részt a táncban, mely a hangversenyt követte. A táncvizgalmon a helybeli és vidéki hölgyek közül jelen voltak: Robocz Janka és Mariska, Pleszky Terezi, Szoborics Gizella kisasszony stb a fővárosból pedig Ravasz Ilona, Juhász Nina stb. urhölgyek. Az evezősök pénteken hajnalban érkeztek Budapestre.

**A kalocsai** ifjuság a napokban tartotta meg nagyasszony-napi bálját, mely Kalocsának lelegegánsabb bálja szokott lenni. Az idei bálon csak kevesen vettek részt, a mire a jelen viszonyok elég nyomós argumentumot szolgáltatnak; a négyeseket csak 10 pár táncolta. A jelenvolt nők közül

felemlítjük: Láng Böske és Mariska, Modern Ilka és Kornélia, dr. Bürgerne, Szauter Erzs, Galyári Jolántha, Hangl Margit, Salamonné és Szántó Paula urhölgyeket. A kalocsaiak legközelebb táncvizgalommal egybekötött hangversenyt rendeznek a török sebesültek javára. Remélhetőleg a nemes czél nagyobb pártolásra fog találni.

**Pápán** a műkedvelők szerdai előadása a nyári szinkörben kitünően sikerült. „A pápai önkényes tűzoltók“ című életképet játszották ügyesen, kedélylyel, élénken. Kitünt Czink Lujza urhölgy ki több népdalt szép hangon, kedvesen énekelt, Szelestey Lajosné és Csapli Emma urhölgyek s a férfi-szereplők is nagy tetszésben részesültek. Koszoru, bokréta, virág volt sok. Szent-István napján nagy tűzoltó gyakorlat volt este pedig a polgári közben táncvizgalom. A Fehérvári szintársulata e napokban érkezik Pápára s a közönség érdeklődéssel nézi előadásai elé.

**A székesfehérvári** püspökség száz éves fenállását ünnepelte e hó 20 dikán. Előző este félórai harangzugás jelezte a következő nap fontosságát, melyen a megye összes templomaiban püspöki rendelet folytán lőn a hiveknek kihirdetve a nevezetes évforduló, a püspöki megye 100 éves történetének főbb mozzanataival. Székesfehérvárott pedig az ünnepélyes körmenet után, melyben szent István király koponya-csontja hordoztatik körül, a vásár alkalmából összesereglett vidéki lakossággal szaporodott nagy közönség előtt Pellett Ödön apátkanonok s jeles egyházi szónok tartott a nap ünnepélyességéhez méltó szép egyházi beszédet; a székes-templomi istentisztelet után nagy társas-ebéd volt a püspöki palotában 300 terítékre, melyre az összes egyházmegyei papság hivatalos volt, a városi és megyei világi kitünőségeken s a magasabb rangú katonatisztek kivül.

**A székely** közművelődési és gazdasági egyesület nagygyűlése az udvarhelymegyei vidéki választmány vasárnapi közgyűlésével vette kezdetét. A gyűlés a megyeház nagy termében tartatott és délelőtt tíz óraker kezdődött meg. Ugron Gábor elnök megnyitó beszéde után Orbán Balázs nagyszabásu fölolvasást tartott (a program szerint vitatárgyul ki volt tűzve: „A birtokrendezés közigazdasági és törvényhozási szempontból“.) Délutáni öt óraker a megyeház disztermében érdekes hangverseny volt. A város hatalmasan fel volt lobogózva; a lelkesedés kitörő volt. Vendégek számosan érkeztek a budapesti központi választmányon kívül ugy onnan, mint különösen a vidékről s Erdély különböző részeiből. A társaság még ugyanaz nap a Szejke-fürdőbe rándult, hol érdekes ismerkedési este volt. A közgyűlés hétfőn vette kezdetét s utána nagy



diszebed, este pelig fényes bál volt. A társulat ki fog rándulni a Székelytámad és Budavárra s az almási barlangot is meglátogatja.

**A j.-ladányi** tanuló ifjuság e hó 15-dikén műkedvelői előadást tartott az iskolai népkönyvtár javára. Előadatott Kisfaludy „Mátyás deák“ czimű vigjátéka. Az előadás annyira sikerült, hogy a jelenvolt közönség a darabot megújráztatta; a szereplők közül legtöbb tapsot arattak: Réz Irma és Gunszt Ida kisasszonyok, Száva János, Deutsch Zoltán és Alexander Döme urak. A jótékony czélra begyűlt összesen 17 frt 22 kr. Több felülfizető is volt, kiknek a rendezőség ez uton is őszinte köszönetet fejez ki.

**Az aggteleki** barlangban báró Nyáry Jenő, Péchy Jenő, Thallóczy Lajos és Szukács e hó 16-dika óta sikeresen folytatják az ásásokat. Számos palaeolith tárgyakra találtak. Péchy és Thallóczy a büdökői barlangnak eddig ismeretlen ágait fedezték fel. Nyáry és Péchy onnan a básti barlangok ásására mennek.

## Különfélék.

\* \* (Fejedelem hű házi-orvosa.) Dr. Conneau, III. Napoleon magánorvosa s sok éven át testi-lelki barátja, e hó 16-dikán Laportában 74 éves korában elhunyt. Conneau Milanóban francia szülőktől származott s korán lépett Lajos hollandi király szolgálatába, hogy azután a hami fogság idejétől kezdve Lajos Napoleon herceg s későbbi császár sorsában osztozkodjék. Mellette volt a dicsőséges és gyászos napokban egyiránt. Mikor a császár Ckislehurstba vonult vissza, ő is követte, sőt ennek fia mellett is kitarotta, a meddig csak lehetett. Néhány hónap előtt halála előérzetében Korsika szigetét kereste föl, mely helyhez mindig ragaszkodott. Dicséretére, de ritka tényül is hozzák föl róla, hogy Napoleonhoz való szoros viszonya daczára sem hagyta magy után. Más részről pedig a császár sem emlékezett meg végrendeletében e leghivebb és legönzletlenebb barátjáról.

\* \* (Dante patikárius volt.) A ki nem hiszi, olvassa el a „Rivista Europeá“-ban az Enrico Croce cikkét. Mindazáltal mi nem állunk érte jót, hogy aztán hinni fogja. De a mit Enrico Croce (egy génuai tudós) ír, mégis elég érdekes. Egyenesen ugyan nem bizonyít semmit, hanem (épen mint a természettudósok,) tételeket állít föl és következtet. A flórenczi köztársaság egy régi törvénye szerint, minden polgár, kivétel nélkül, köteles volt valami mesterséget vagy művészetet tanulni. Dante, munkáiban szembetűnően sok orvosi és bonczani ismeretet árul el. De minden sorából kivilágít nagy általános műveltsége is; mindenesetre igen sok és sokféle könyvet kellett olvasnia és tanulnia. A könyvek azonban a középkorban mesés drágák voltak s Dante alig juthatott hozzájuk máskép, mint a gyógyszerészeknél, kik mellékesen könyvkereskedéssel is foglalkoztak. A régi olasz társaséletben különös jelenség volt a gyógyszerházak látogatása; a patikák azt a szerepet játszották, mint ma körülbelül a kávéházak. Az emberek szórakozni, eszméket cserélni, fecsegni és olvasni jártak oda. Boccaccio életírója említi Danteról, hogy egy gyógyszerházban szorgalmasan tanult egy kéziratból, nem zavartatva egy közel mulatság zajától. Enrico Croce azt hiszi, hogy a „Divina commedia“ nagy részét ilyen „stazione“-kon írta, (így nevezték a gyógyszerházakat). Ezekből az adatokból a szerző azt meri következtetni, hogy Dante valóban patikárius volt. Jo-

gosult, valószínű-e ez a föltevés, azt az irodalom- és műveltség-történetírók fogják megítélni.

\* \* (Hercegnő mint muszka kém.) A konstantinápolyi török rendőrség házmotozást vitt végbe Aristarchi Eurydice orosz hercegnőnél, kinél több compromittáló iratot talált, melyek azt tanúsítják, hogy a hercegnő a muszka-kémek kémizol-gátatokat tett. Ennélfogva a török kormány a hercegnőnek tartózkodási helyül Csesme városát, vagy Chios szigetét jelölte ki, de saját kérésére mégis megengedett neki, hogy Görögországba költözzék. A török kormány a mellett még utiköltséget is bocsátott a hercegnő rendelkezésére. Elutazása előtt meg akarta látogatni fivérét, Marco pasát, ki Abdul Aziz első házi orvosa volt, de ez nem fogadta a hercegnő látogatását. A hercegnőnél talált iratok következtében az alsóbb osztályokhoz tartozó számos polgár fogatott el, kik a megállapított, de fölfedezett terv szerint egy adott pillanatban nagy zenebonát, gyujtogatásokat és mérsárlásokat vittek volna végbe Konstantinápolyban.

\* \* (Papir-ház) hol másutt, mint Amerikában?! Wisconsinben egy gyár létezik, hol naponként 16 tonna építő-papir készül. Már 1857-ben kezdték meg a papirnak építési célokra való gyártását és a felfedező gyártmányaik oltalmára szabadalmat is szereztek maguknak. Az építő-papir erős és kemény táblapapirból áll, mely 12—50 kiló súlyu hengerekbe göngyöltetik és rendszeren 84 centiméter széles. A gyártásnál az építő-papir több száz tonna sulynomásnak tétetik ki, mely a rostszálakat szilárd állománnyá nyomja össze és így teljesen légmentes ivék állíttatnak elő. Miután a papir rosz hővezető, úgy a hideg, mint a melegnek ellenáll, tehát az épület, mely belőle készül, télen meleget tart és nyáron hűvös.

## Megbizások tára.

*Tisztelettel kérjük fel azon tisztelt előfizetőinket, kik az első félévben meghozatván maguknak a könyveket és ez által egész évre kötelezték magukat lapunkra nézve, a jelen félévi, vagy negyed évi díjat azonban még be nem küldték, hogy ez iránt mielőbb sziveskedjenek intézkedni.*

Miskolczra D. M. urhölgynek: Magánlevelet irtam.  
Földvárra O. K. B. urnőnek: Kérem szives felvilágosítását.

Pozsonyba S. M. urhölgynek: Ugy-e bár most meggyőződött, hogy milyen kevés hölgy foglalkozik a sakkrejtvények megfejtésével? Azért remélem nem fog neheztelni, hogy ezt is csak kísérletkép közöltem, egy jó ideig ismét csak a többeknek jártas és kedvesebb szám- és betűrejtvénynek adván elsőiséget.

Nagyváradra T. F. urnak: Magánlevelet irtam.

N. Károlyba Sz. F. urhölgynek: Valóban nem emlékezem már, honnan vettem e levelet; én azt gondoltam, hogy Sz. M. urhölgynek egyik testvére vagy rokona volt, mert e neven előfizetőm más nincs, mint ő.

Debreczenbe Cz. D. urnőnek: Sziveskedjék műlapjaink közt választást tenni, a legszivesebben fogom elküldeni. Ára egynek-egynek 40 kr. Ujjal most nem szolgálhatok.

Nagyváradra G. M. urhölgynek: Azonnal megküldtem.

Szegedre E. M. urhölgynek: Szivemből örültem a jó hirnek.

Beregszászba M. G. urhölgynek: Két hét mulva már bizonyosan Pesten lesz és akkor azonnal felkeresem.



# Török József gyógyszertára, király-utca 7. sz.

## Glycerin-Créme a legjobb bőr- és arcztisztító-szer.

Több év óta hatályos szernek bizonyult szeplő, napsütés, folt, bőrbaj és kelések ellen. Ez egy igen sikerült egyesítése a legártatlanabb szerekeknek, melyek a bőrt nemcsak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalsági frissességét tartják fenn. A folyékony glycerin-crème eltér az eddig közönségesen használt glycerin-illatszerektől, melyek a glycerin-en kívül semminemű hatályos részeket nem tartalmaznak. Egy üveg ára 1 frt. 20 kr.

### Legfinomabb glycern-szappan

glycerin és illatos növényekből. kitünően tisztít és élénkíti a bőrt, és e finom piperezappan minden k vánt előnyeivel bír. Ára 35 krajczár.

### Párisi hölgypor (legfinomabb Poudre de riz)

a bőrnek a leggyöngédebb fehér színt adja, és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknél úgy férfiaknál is, borotválás után, nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 50 krajczár és 1 frt.

### Kézmosópor.

mandulaszappan és spermacetből készítve, a legártatlanabb arc- és kézbőrtisztító szer. Egy doboz 50 kr.

Amerikai kautsuk-tyukszemgyűrűk és essentia, ára 60 kr.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapesten, király-utca 7. szám.

## Angol és francia illatszerek.

### Ylang-Ylang. 1 frt. 50 kr.

Ess-Bouquet ára kisebb üveg 2 frt, nagyobb 4 frt. Springflowers 2 frt, Jokey-Club 2 frt. Huile philocome de la société hygiénique 1 frt 50 kr. Eau Athenienne 1 frt 50 kr. Eau de Cologne legfinomabb valódi J. M. Farina 1 frt, kisebb üveg 50 kr. Vinaigre de Bully 1 frt 50 kr. Savonde Thridace Violetől Párisban 1 frt. Illatos szájgyöngyök (cachou aromatisé) 60 kr. Eau dentifrice du Dr. Henocque 2 frt.

### Cs. kir. szabadalmazott

## egyetemes emésztőpor Dr. Gölistől.

Eddig még utól nem éretett hatására nézve az emésztés és vértisztítás terén, s a test táplálására és erősítésére nézve Ez által naponkint kétszeri és sokáig folytatott használata mellett valódi gyógyszerre válik számos, még makacs betegségben is, mint p. o emésztési gyengeség, mellégés, a gyomor túlterhelése, a belek petyhüdsége, idegyengeség, mindennemű aranyeres bajok, görvéne, g uga, sápadtság, sárgaságban, valamennyi idült bőrbaj-, rák, időszakos fájások, férges és köves betegségek, tulnyálkásodásban. stb. Ez az egyetlen és gyökeres szer a megrogzött köszvény és mellbajban (tuberculose.) Ásványvíz gyógyasatnál, ugy azelőtt, mint annak használata alatt, valamint utólagosan gyógyszerül is kitünő szolgálatot tesz.

Egy nagy skatulya ára: 1.26 kr. Egy kis skatulya 84 kr.  
Főraktár Budapesten, Török József gyógyszerész urnál.



A hamisítástól megmenekülésre figyelmeztetek mindenkit, hogy a valódi egyetemes emésztő-por Dr. Gölis pecsétjével van elzárva, s minden skatulya a védbéllyel s kívülről ily czímmel van elzárva:



K. k. concess. Univ. - Speisen Pulver des dr. Gölis in Wien.  
Főszállítóhely: Bécsben, Stefansplatz 6. (Zwettlthof.)

## Párisi pecsétisztító.

Kitünő jóságú szer, melylyel néhány perc alatt mindennemű zsír-, olaj-, szurok-, faggyu-, vaj-, kocsikenő-, olajos festék-, hajkenő- és izzadság által bármily kelmeben, a ruhában, selyemszallagban, bársonyban, keztyűben, búterokban, szobakárpitokban, acélmetszetekben okozott pecsétet ki lehet tisztítani. Ára egy üvegnek 1 frt.

**Stájer nővénynedv,** mell- és tüdőbetegek számára. Egy üveg 88 kr.

**Engelhofer izom- és ideg-essenciája,** egy üveg ára 1 frt.

**Dr. Krocapholz gyomor-liqueur,** egy üveg ára 50 kr.

**Dr. Braun stomaticon (szájvize),** egy üveg ára 88 kr.

**Purgleitner alvilsavas mézsörpje** tüdőbetegségek ellen.  
Egy üveg ára 1 frt.

Minden igazi és legjobb minőségben kapható:

Budapesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárban, király-utca 7. sz.

## SALICYLSAV-KÉSZÍTMÉNYEK, pipere-czikkek.

Kielhauser H. okl. gyógyszerésztől és illatszergyárostól Grácban.

A Salicyl-sav a drezdai dr. Heyden vegytani laboratoriumából, azon felette kedvező eredmények után, melyeket a dr. Kolbe, dr. Neubauer, dr. Wagner stb. tanár urak kísérletei előidéztek, már világhírt vivott ki magának mint erjedést és rothadást akadályozó anyag, és nem csak fényesen érvényesül mindennemű belső bajok ellen, hanem czélirányos összetételben még föltűnő hatáson övszer a bőrre, hajra és fogakra nézve, Anticeptikus hatása különösen rendkívüli; megakadályozza a sérült szervek rothadását, s ezzel együtt eltűnik az azzal járó kellemetlen szag is.

Salicyl-toilette-szappan . . . . .	darabja	ára	50 kr.
Salicyl-toilette-viz . . . . .	"	"	70 "
Salicyl-fogpor . . . . .	"	"	50 "
Salicyl-fogpép . . . . .	"	"	60 "
Salicyl-szájviz . . . . .	"	"	60 "
Salicyl-hajkenőcs . . . . .	"	"	50 "
Salicyl-hintőpor (lábak izzadása ellen)	"	"	50 "

Főraktár Magyarországra nézve: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapesten, király-utca 7. sz.

## Minden régi köhögés ellen,

mellfájdalmak, sok évi rekedtség, torokbajok, s tüdő nyálkásodása ellen s több orvos által megpróbált

## fehér mellsörp,

oly gyógyszer, mely még soha sem használtatott a legkielégítőbb eredmény előidézése nélkül. Ezen sörp már az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, sőt a gőresős- és hők-hurutnal elősegíti a nyúlós és megrekedő nyálka kiköhögését, azonnal enyhíti a gége ingerlékenységét és rövid idő alatt eltávolít minden, ha még oly heves, sőt magát a legveszélyesb szárazbetegségi köhögést, és a verhaust is.

Ára: 1 egész üveg 3.60, 1/2 üveg 1.80, 1/4 üveg 90 kr.

Mayer G. A. W. Breslauban.

Főraktár Budapesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utca 7. sz.

## Valódi Kaukaszféle poloska irtó szer.

A legbiztosabb szer a poloska ellen, az egész sereget egyszerre és mindenkorra elpusztítja.

Ára: 35 kr. 70 kr.

## Feytona.

A híres amerikai szer fogfájás ellen, használás után rögtön hat.

Ára 50 kr. o. é.

## R ó m a i Hajbalzsam,

mentvén izzadság zsír és korpától a fejbőrt megszabadítja, erősíti a hajgyökeret és hajkihullást meggátolja.

Ára: 80 kr.

## Bojtorjángyökér- olaj.

Erős hajnöves előidézéséül.

Ára: 40 kr.

## Féreg irtó szer.

Mindennemű férgek irtására,  
Kis doboz 25 kr. — Nagy doboz 50 kr.

## Francia hajfestő folyadék

(Chromatique Parisien),

melylyel akármiféle színű hajat tetszés szerint és tartósan feketére, barnára vagy szőkére festhetni, legfőlebb 10 perc alatt; hatása olyannyira ismeretes, hogy további dicsőretre nem szorul.

Ára 2 forint.

A hozzá való cszközök, úgy mint két kefe és két csésze 50 kr.

Főraktár:

Budapesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utca 7. szám.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)  
Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt.  
egész évre 12 frt.  
Könyvcsomagolási díj félevenként  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**  
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.  
**Hirdetések díja:**  
Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**34. SZ.**  
Aug. 26-dikán.  
1877.

**Havonkinti színezett  
divatképpel,**  
minden szükséges himzetrájjal.  
Évenként  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezetést foglal  
magában a lap irányában.

## Egy mindennapi történet.

— Beszély. —

Hajnal kától.

(Vége.)

Oh mint fájt ez szívének! Minő nehéz napjai voltak azok a megpróbáltatásnak. Szívében a szerelem küzdött a lemondással. Sokszor a mint Kornélt látta, hogy az mennyi önfeláldozással mond le az egész világról, csak hogy körében lehessen, egy véghetetlen, eddig soha sem érzett boldogság szállta meg szívét. De e boldogság rögtön tova tűnt, a mint férje szenvedő arczára tekintett. Ugy érezte, most már semmi egyéb nincsen szüksége, csak hogy férje meggyógyuljon. Igen, hisz akkor minden lelki vád nélkül által adhatja magát boldogságának, melylyel az élet még tartozik neki. Sokkal jobb szíve volt, sem hogy saját szerelme miatt férje halálát ohajtotta volna, de úgy hitte, hogy mindent megtesz érte, ha hiven ápolja, ha örül felgyógyulásának, és ha szereti őt, mint barátját, mint testvérét.

Én azt hiszem, Kornélban volt valami III. Richárdból. Ő is ép oly merészen, oly meglepően, ott jegyezte el Emilyt férje halálos ágyánál. És Emily hitt neki. Hisz szavaiban anynyi őszinteség, tetteiben anynyi önzetlen nemesség volt, hogy Emily a legtisztább szerelmet vélte feltalálhatni.

Az ég meghallgatta Emily könyörgéseit. Ugy hiszem, az ég sokszor kegyesebb volna irántunk, ha nem hallgatna meg. De Emily ohajtása teljesült és férje felgyógyult, igen, szegény Emily megnyugvására és — kétségbe esésére. Azonban még sokáig gyöngélkedett, és utókurául fürdőbe kellett mennie.

\* \* \*

Tavasz volt, még pedig olyan szép tavasz, hogy Emily meg mert volna esküdni rá, hogy soha még a mandulafák ilyen dusan nem virágoztak, sem az orgonafáknak ilyen bódító édes

illatuk nem volt még. Csupa napsugár és virágillat volt az egész természet. És ebben a napsugárban és illatban fürdött Emily naponként, mint egy szép, bódult lepke; épen olyan gondatlanul és könnyelműen. Kornél karján kalandozta be a vidéket, járt lenn a völgyben, fenn a halmokon, korán reggel, mikor még harmatos volt a fű, és késő este, mikor a hold bágyadt fénye világított rájuk; felkereste a kicsiny ibolyát a bokor alján, és oda nyujtotta Kornélnak az ibolyát, és kicsiny, piros ajkait, elfelejtette, hogy rajtok kívül is létezik még világ. Gyermekek lett újra, mindennek örült a mi ragyogott, mindennek, a mi élt. Lelke sejtelmével sem birt sem a multnak, sem a jövőnek, neki csak jelene volt, oh de minő jelen! Nem hitt semmiben, csak Kornél szívében, csak neki élt, csak rá számított. Elhagyta minden életbölcesség, csak azt tudta, hogy egy ily pillanat felér minden más étellel.

Már a nyár is vége felé járt, mikor egy váratlan hír Emilyt felrázta mámorából, levél érkezett, melyben férje tudatta haza érkezését. Felébredt mámoros álmából, de oh, mily iszonyu való! Hogyan találkozzék ő férjével, lehetséges az? Nem soha, inkább a halál! És szenvedélyes lelke készen volt sötét elhatározásával.

Csak egy szép, csöndes holdas estére várt. Még egyszer Kornél karján akarta bebarangolni az egész vidéket, még egyszer látni akarta az ibolyákat, a kis patakot és a százados, vén tölgyfákat, melyek tanui voltak szerelmének, boldogságának, még egyszer látni akarta Kornélja szép, sötét szeméit, édes, susogó ajkait, és végig csókolgatni szép, selyem, szőke fürtjeit.

Soha nem volt ilyen szeretetteljes, mint ezen este. Kipirult arcát és ragyogó szeméit a mint gyakran Kornélra



emelte, annak mindig csodálkozó tekintetével találkozott. Kornélnek feltűnt kedvese izgatott kedélye, és lázas kis kezeit olykor egész meglepetten emelte ajkaihoz.

— De az égre kedvesem, szólj, miért e roppant izgatottság? — fordult végre Kornél hozzá, — hisz egész lázban vagy. Mondd, történt valami?

— Semmi, semmi Kornél, valóban, igen gyermekes vagyok, de hisz te tudod azt, és remélem így is szeretsz?!

— Oh, e miatt teljesen nyugodt lehetsz. Hisz tudod, mily örülten szeretlek, és csak is téged és örökké!

— Örökké? — sohajtott Emily elmélázva, — meggondoltad-e azt? Oh mondj inkább, hogy a sirig, ezt úgy hiszem könnyebb lesz megtartani . . .

Kornél ismét meglepetten tekintett reá, megragadta égő kezeit, és izgatottan kiáltott fel:

— Emily, te rejtegetsz előlem valamit?! Akarom tudni, mi az; avagy nem szeretsz többé, hogy nem tartasz bizalmasra érdemesnek? Mond, miért e felleg arczodon, miért szemeidben e könyök? Emily, ha nem lész bizalmas hozzám, akkor nem szeretsz már.

— Oh, az ég tanum rá, hogy jobban szeretlek, mint az szükséges volna, jobban, mint te azt gondolnád is. De ha mégis tudni akarod, miért e roppant izgatottság, hát bevallom neked; férjem holnap este megérkezik, s így nekünk válnunk kell örökre. Érted-e Kornél, örökre?!

— Nem soha! — kiáltott Kornél izgatottan, — soha, inkább a halál! . . .

Emily arczán egy sajátságos fény villant keresztül, még szorosabban Kornélhoz simult és úgy kérdezte remegve tőle:

— Igazán Kornél? Jól mondtad-e? Megtudnál-e halni velem? Oh, mond, bírál-e követni a halálba?!

— Százszor inkább, mint élni nélküled. Ha te elhagysz, elhagy minden, te voltál dicsőségem, hirnevem, tevékenységem, életkedvem, egész világom. Ha te nem lész, minek nekem minden egyéb? Nélküled semmi sem kell, és ha te nem lész, semmire sem becsülöm ezt a hitvány életet. Élni nélküled nem tudok, nem akarok, de meghalni igen, és ha e pilanatban kívánnád, százszor igen . . .

Oh, emberi szív! Minő csodálatosak rejtélyeid. Mennyi szerelem, mennyi lemondás, mennyi áldozatkészség! Mily hiv ragaszkodás, mily féltékeny fellobbanás, talán csak azért, mert szerelmünk tárgya veszélyeztetve van. Ki tudja, ha minden nehézség nélkül és önként vezetnék karjaink közé, nem válna-e ránk nézve közömbössé?

Emily meg volt lepetve. Tudta, hogy szerettetik, de ennyit nem várt. Ugy érezte, hogy ez felül mulja minden ohajtását, hisz ennyire még alig szeretett ember valaha.

Örömebe örvongött, sirt és kaczagott. Majd két kezébe fogta Kornél szép szőke fejét, és úgy beszélt hozzá lázasan, össze-vissza, olykor azt hiszem, maga sem tudta mit.

— Ugy-e, tehát nem hagysz el? Ugy-e velem jössz? Lásd, én magam akartam elmenni, de így jobb lesz, oh igen, érzem, hogy jobb lesz. Így erősebb leszek, mert akkor is a te szemeidbe fogok tekinteni, és onnan meritem bátorságomat. Már mindent elkészítettem, jer Kornél nézd meg. Nem oly borzalmas, én már megszoktam. Előbb én, azután te. Oh minő boldogság lesz! Én szobámban akartam, de ha gondolod, majd kimegyünk a lombok alá, oda a mélységes mély erdőbe, hova senki sem követhet, a nagy tölgyfák alá, a melyek tanúi voltak boldogságunknak, tudod ott, a hol a kis kék harangvirágok nyílnak, a hol a futó-borostyán virágozik, és a hol esténként a

csalogány fog nekünk zengeni. Oh minő szép halál lesz az! A fák, virágok ránk hullatják levélkéiket, a kis kék harangvirágok ott busznak felettünk, és a csalogány zengi bucsuztató dalunkat. Soha sem kívánhatnék többet. S ezzel úgy hiszem eleget tettünk mindenkinek. . . .

S mig Emily így beszélt, körül vezette Kornélt szobáiba, megmutatta a hosszú, fényes tört, melytől ime nem borzad többé, hisz napokig dédelgette kebelén. Megmutatta fehér batiszt ruháját, és úgy örült neki, mint ifju menyasszony esküvője előtt. Alig várták a reggelt, hisz oly szép lesz együtt halni meg, ha nem élhetnek együtt. Mind a ketten bucsut vettek a világtól és övéiktől egy-egy levélben. Azután gyönyörködtek egymásban, hisz csak néhány óra még, aztán vége, örökre, örökre . . . Oh, ők valóban, a sirig szerették egymást.

\* \* \*

A végzet nem úgy akarta. A sorsnak sokszor meg van az a kiváltsága, hogy közbe lép, és terveinket halomra dönti. Akkor mily szép lett volna az, a mit Emily ohajtott, bizony a kék harangvirágok nem fognak felette busulni, sem a kuszó borostyán nem borítja el levélkéivel, sőt azt hiszem, még csak egy árva kakuksem fog érte kiáltani egy hangot sem.

Ugy hiszem már mondtam valahol, de mért nem ismételném, hogy bizony csak hiányos egy regény válnék némely életből. Nem tudom ki írja, s mert kritikus nem vagyok, nem is kötelességem feszegetni, de másként bizony csak a szemére lobbantanám, hogy ha nem ért hozzá, hát hagyja abban, hisz a legelső szabályokat sem érti. Hanem nem teszem, ki tudja mit rejt a jövő? . . .

Emily hibázott. Emilynek meg kellett volna halni. De nem úgy történt, hanem a helyett, mikor már minden készen volt az indulásra, azon a szép reggelen, mikor a nap oly fényesen kelt fel, s mikor ő fehér batiszt ruhájában s leomló sötét hajával olyan volt, mint egy erdei nympa, egyszerre csak belépett hozzá szobaleánya egy távirattal, igen, egy egyszerű levéllel, mely azonban oly végzetessé vált, és oly nagy jelentőségű volt!

Férje meghalt. Hihető-e?! — Ujra meg újra átolvasta. Alig lehetséges, nem akart szemeinek hinni, a mitől egykor úgy félt, úgy rettegett, bekövetkezett, férje nincs többé. Az uton halt meg, alig néhány mértföldnyire tőle. Egy hirtelen roham vette elő, és vége volt. Alig birt magához jönni, lelke egészen megbénult, oly szokatlan és oly váratlan volt e helyzet, hogy nem bírta magát bele találni. Ő erre nem is gondolt. Pedig ez a hír két életet mentett meg, az övét és a Kornélét. De még most, e jelen pillanatokban is érezte, hogy ő annyi jóért adósa férjének, hogy ezen egy újabb áldozat készségét sem veheti megindulás nélkül. Igen, Emily hitte, hogy csak az ő javáért halt meg, és keserves könyeket hullatott felette.

Igy találta őt Kornél, midőn belépett.

— Oh istenem, — szólt hozzá, egész felindulással, hagyjon el kérem, hagyjon el, szükségem van rá, hogy egyedül legyek. Még körömből is távoznia kell, ez oly csapás, miben ön nem osztozhat velem, s nem türhetném, hogy örömét nyilvánítsa felette. Én lelkemből és mélyen fogom őt gyászolni, igen Kornél, bocsásson meg, de úgy hiszem jó ideig képtelen volnék egyébre is gondolni. Ezért tehát kérem, távozzék körömből.

Kornél belátta, hogy igaza van. Azelőtt úgy hitték, minden lelki vád nélkül játszhatták ki, hisz élt, és senki sem ta-



gadta meg tőle, hogy elégtételt vegyen magának, vagy hogy boszut álljon úgy, a mint tud. De a halottból többé nincsen joguk gunyt üzni. És tisztelték mind a ketten annyira, hogy elváltak minden gyöngédebb szó nélkül és minden ígélet nélkül a jövőre nézve.

\*

Majdnem egy év telt el, mióta Emily férje meghalt. A gyászév vége felé járt. Emily úgy hitte, értésére adhatja Kornélnek, hogy látni ohajtja őt, hisz eddig csak elvétve, és többnyire társaságokban találkoztak olykor.

Kornél tehát eljött, és megegyeztek benne, hogy néhány hétre Emily falura menjen egyik közeli rokonához. Kornél a mint dolgait rendezni fogja, követi őt, és ott fogják bevárni a gyászév leteltét, hogy aztán összekeljenek.

Oh, még most is emlékszem arra a délutánra, mikor Emily megérkezett. Igen, hozzánk jött meg. Én vártam őt, mint gyermek-leányka kint a vasutnál s már messziről láttam sűrű kék fátyolát és alatta szép, halvány arcát s kis mosolygó ajkait. Oh mily melegen zárt karjai közé. Hisz oly boldog volt, oly ragyogóan szép, ifju, szabad és szeretetve forróan. Még most is emlékszem reá, a mig kocsink a virágzó fehér akáczfák alatt haladott, miként szakított egy-egy virágot, mint magyarázta nénémnek, hogy ő mennyire boldog, hogy Kornél érte jön, s hogy ott váltak el az indóházban, lelkére kötve százszor is, hogy jól vigyázzon magára, meg ne hüljön, s hogy kis kézi táskáját el ne veszítse valahol, mert Kornél jól tudja, hogy ő egy bohó gyermek, egy szeles asszonyka, a ki mindent elveszít, és a ki nála nélkül semmit sem tud.

Egy szóval mindég Kornél és mindenütt Kornél. Ugy szerette, hogy csak Kornélban élt, s ha lehetséges, nem is élt egyébbel csakis Kornéllal. Azt kellett főzni, a mit Kornél szeret, mert előre akarta látni, hogyan sikerül, majd ha itt lesz. Csak az akáczfákat kerestük fel, mert Kornél azt szerette, és noha jól zongorázott, soha sem hallottam mást tőle csak egy Beethoven simphoniát, mit Kornél annyira szeretett, s mit ő naponként eljátszott abban az időben, mikor Kornélnek szokta volt.

És ezalatt multak a napok, és mi vártuk Kornélt. Emily naponként felöltötte fehér batiszt ruháját, melyben oly szép volt, s melyben Kornél úgy imádta... Egy-egy thea-rózsát tűzött sötét hajába és leült a zongorához merengeni, mélézni. Oh be sokszor láttam őt így, mig én mellette álltam, és a lapokat forgattam neki, azokat a lapokat, melybe ő olyan ritkán pillantott, s mely soha sem tartalmazott mást, mint a Beethoven simphoniákat.

Oh, a szegény, méla, ábrándos simphoniák! Még most sem gondolhatok rájuk a nélkül, hogy előttem ne lássam Emilyt szép, sötét hajával és elmerengő, boldog arczával...

És Kornél még mindig nem jött. Helyette olykor csak levelét kaptuk, melyek Emilyt azonban egészen megnyugtatták, hisz úgy szeretett, oly boldog volt és úgy hitt...

Már majdnem hat hetet töltött nálunk, mikor egy nap újra elkészültünk és vártuk a vonatot, melyen Kornélnek okvetlen jönnie kell. Igen, Emily bizton hitte ezt, és oly beszédes, oly vidám volt egész nap, minőnek ritkán láttuk őt. Ma elmaradtak a simphoniák is, mert igen izgatott volt, a mint mondta, ma Kornélnek okvetlen jönnie kell, neki mondja valami, ő érzi...

Lementünk tehát a parkba, és egy akáczfa csoport alá

telepedtünk, melyeket Kornél úgy szeretett, és ott vártuk be, mig a posta megérkezett. Kornél nem jött, de még levél sem tőle. Ez Emilyt lehangolta kissé, de azután csakhamar megnyugodott, ha ma nem, hát holnap, hisz egy nap nem a világ.

Oh ama szép nyári délutánt soha sem fogom elfejteni. Itt láttam utolszor Emily arcát boldogan, és telve bizalommal; ott, ama sűrű akáczfák alatt a fehér batiszt ruhában, a halvány thea-rózsával hajában. Hisz alig néhány órával később ájultan feküdt karjaink között.

Kornél nem jött meg. Sőt soha sem is fog megjönni, hiába várjuk, hiába, mindennek vége... örökre, örökre, Kornél nem is szándékozott megjönni, a mint azt később megtudtuk, ez talán esze ágában sem volt. Most pedig annál kevésbbé remélhetjük, mert megházasodott, igen, ott tudtuk meg a lapok vegyeseiből, melyek egész lelkesedéssel közölték, hogy ez és ez a derék tudósunk ma tartotta esküvőjét X. Y. gazdag polgárhölgygyel. A boldog pár esküvő után külföldre utazott, stb. a mint ez már szokás. Hogy szegény Emily ott menten elájult, kétséget sem szenved, sőt később is olyan forma kifejezéssel tekingetett reánk, mintha egyikünket sem ismerne. Nem szólt semmit, és úgy ült ott néhány óráig, mint a bűnbánat megkövesült szép szobra. Azután körültekintett, egy nagyot fohászodott és csendesen felkelt, hogy szobájába távozzék, mi követni akartuk, de összetett kézzel kért, maradjunk csak, hagyjuk őt magára.

Bezárkozott szobájába egész más napig. Máig sem tudom mi mehetett ott végbe lelkében, de másnap, noha halványan, de egész nyugodtan jött le közibünk, sőt merem állítani, hogy délben még mosolygott is, jó lehet, hogy szemeiben látszott a könyvek nyoma.

Azután úgy éltünk tovább csendesen, egészen úgy, mint addig, azzal a különbséggel, hogy Kornélt nem vártuk többé, és a Beethoven simphonia csak igen ritkán hangzott ki a zongorasobából. De azért kihangzott olykor, és valóban soha sem kerültük, hogy Kornél nevét valamikép ki ne mondjuk Emily előtt. Sőt később, mikor egyik jó ismerősétől neje arcaképét megkaptuk, még jó izület is neveltünk felette, oh minő izlés, e piros, pozsgás jól megtermett alak, ezekkel az idomtalan kezekkel, és olyan pongyola ruhában, melyről messzire lerí az izléstelenség... Hanem az semmit sem tesz, e polgárleányka igen sokat nélkülözhetett, de volt a mi mindent kipótolt nála, — ezrei.

Szegény Emily később bevallotta nekünk, hogy ő amaz emlékezetes éjjelen, ama sötét határozattal zárkozott szobájába, hogy kivégzi magát. De később belátta, hogy minő örülség volna az, sőt több, nevetséges, igen, az, egy olyan emberért meghalni, ki nem méltó reánk, ki megcsalt, s ki többé nem szeret. A mig szerette, addig mindent, még a halált is szívesen vette volna érte, de így már csak azért is élni fog, hogy lássa bűnhődését, mert annak be kell következni. Én megvallom, nem igen bizom ebben a reménységben, nagyon rossz regényírónak tartom azt, a ki sorsunkat intézi...

Hanem azért a simphoniák még kihangzanak olykor ablakainkon, még mi ott ülünk az akáczfák alatt, és csöndesen sottogjuk egymás közt:

— Csitt, Emily álmodozik...



## E t i q u e t t e .



Reviczky Gyulától.

pletyka bánt? . . . Elhagylak imhát,  
(Az etiquette-et ki nem állhatom !)  
És boldogtalan legyek inkább,  
Mint betanitott, illemes majom.

Bár te vagy fényem, álmom, üdvöm,  
S bár kivüled mást nem szerethetek:  
A válás kinjait leküzdöm.  
De báb, de gép, bizonyra nem leszek

Szivem taktusra nem szerethet,  
Inkább szerelmem' is megtagadom !  
Mert gyűlölöm az etiquette-et,  
Mert borzadok nevetni — magamon !

## Köznapi beszélgetés.

(V é g e.)

Mi persze már nem és csudálkozunk mind ezeken, és legkevésbé van kedvünk oly dolgokról elmélkedni, a melyekért megfizetünk. — Hisz megadtuk a levél-bélyeg árát, és a posta még jó üzletet is csinál vele, e szerint a leveleket pontosan kézbesíteni is kell, minek erről még gondolkodni is! — És mégis, ha bárkit a régi kor erkölcsbirói, bölcsészei, prófétái és látnokai közül magunk elé varázsolhatnánk, a kik az emberiség tökéletesülésén egész forró lelkesültséggel fáradoztak, ha ilyent ide ültethetnénk magunk mellé: mindegyikük kénytelen lenne bevallani, hogy az erkölcsi alap, a melyre a mi mindennapi levél-közlekedésünk alapítva van, sokkal nagyobb művelődési fokról tanuskodik, mint a minőről ők legmerészebb álmaikban is rajongtak!

Nem tudjuk, mikor jövend azon eszményi kor, a hol az oroslán szénát eszik, mint a tehén, és a farkas és bárány egymás mellett sétálgatnak, de annyi bizonyos, hogy bámulatos azon időszak is, hogy levelek, melyek az üzletvilágban milliókról rendelkeznek, olyanok, melyek a szellemi összekötést fenntartják, szivbeli ömlengéseket, családi titkokat és társadalmi ügyeket szállítanak ide-oda, idegen emberek kezeibe gond nélkül adatnak át, csak egy kis enyv vagy pecsétviaszkal lezárva, a kik száz meg száz mértföldnyire tova szállítják, oly csekély díjért, melyet restellnénk bárkinek is oda nyújtani, a ki miattunk egy párszor le és föl fáradozott a lépcsőkön.

Ha egy irott levelet valamelyik cselédünknek azon meghagyással adunk át, hogy az érte járó díjat a postán fizesse ki, megeshetik, hogy emberi gyarlóságánál fogva visszaél bizalmunkkal és a levelet nem bérmentesíti, sőt elővigyázatból még a levelet is nyomtalanul eltünteti. Ezen eshetőség kikerülését is lehetővé tette a postai rend, mert ha előre ellátjuk magunkat levélbélyegekkal és itthon ragasztjuk reá, ez az eset nem fordul elő. Sőt még azon udvariassággal is találkozunk ez intézmény részéről, hogy a vitelbérrel egy árban még olyan levélborítékkal is szolgál nekünk, melyen a bélyeg már rajta is van. Sőt, ha a főposta távol esik tőlünk, itt vannak az utcák sarkain a levélsekretynekék, akár csak a postára küldenők a levelet, innen is pontosan tovaszállítják rendeltetése helyére, bizonyára pontosabban és hamarabb, mint mikor elődeink saját meghitt komornyikjokkal, saját fogatukon, vagy akár a — jószívű, minden barátságos házhoz mosolyogva betekintő — gyalogposta által küldték el mondandójukat!

Valjon szabad-e tehát egész gondatlanul ilyen jótékony intézményt még elmélkedéseinkre sem méltatva, mellőzni, vagy lenézni?

Most pedig méltán követelheti tőlem a nyájas olvasó, a ki idáig elkísért, hogy magyarazzam meg neki, mikép jutottam tulajdonkép hozzá, hogy e tárgyról annyit, de annyit csevegtem össze-vissza. Megmondom.

Épen a mennyiségtanról gondolkoztam, annak kétezer éves történetéről, mesterei világos élet- és világnézeteiről, lakadatlan törekvéseiről és feltűnt azon csudálatos észlelet, hogy ezer meg ezer év fáradságosan összehordott tényeit, aránylag milyen kevés idő alatti tanulmány által tehetni magunkévá. Épen magam előtt láttam a nagy Pythagorast, a ki egy nagyszerű mausoleumot állított fel az isteneknek köszönetül nagy tantétele felfedezéseért, a melyet mai nap a tiz éves gyermek nem csak tökéletesen megért, de be is tudja bizonyítani; és ezen elmélkedésemből egy köznapi beszélgetés riasztott fel. Egyik gyermekem toppant be dolgozó szobámba.

— Jó reggelt papa, hány óra van?

— Három negyed nyolczra, gyermekem.

— Akkor hát kimegyek a piacra.

— Várj egy perczig kedves leányom, ime, vidd el ezt a levelet is.

— A postára vigyem?

— Szükségtelen, csak a gyűjtő szekrénykébe dobd.

— Isten áldjon meg papa!

— Isten veled gyermekem!

Ennyi volt az egész.

Midőn ismét egyedül voltam és Pythagoras felé fordítám gondolatimat, eszembe jutott, hogy ha az ó világ e nagy elméje most épen látogatásával szerencsétlenné, és tanuja lett volna e kis köznapi beszélgetésnek, melyet idéztem, minden nagyszerű gondolkodási képessége mellett is tán több időt töltene annak alapos megértésére, mint mi mai nap a mennyiségtan megtanulásával.

Hogy ez így van, bizonyára senki sem tagadja, a ki csak futólag is az eszmék bőségét átpillantja, melyek e látszatra nézve egyszerű, gondolatszegény beszélgetés alapjául szolgálnak. Nem gondolom, hogy egy ékíratokkal, hieroglyphokkal borított régi rom fennmaradt falán az előzményes nagyszerű gondolatok, elmés találmányok és csudálatos művelődési tények olyan gazdag eseményeivel találkozni, mint akár melyik köznapi dolog körül, melyben folytonosan mozgunk. A mi köznapi életünk olyan tul bőséges duskálása az előzményes nagyszerű elméleti kutatásoknak, eredményeknek, az emberi csudálatos elme-szüleményeknek, hogy aligha marad még részünkre merően új gondolat, ha csak a régiak alapján, de nem az ismétlés, hanem a tova-fűzés hatalmas lüktetésével nem törekedünk előre.

Hajlandók vagyunk hinni, hogy a gondolatok összessége ama könyvekbe vannak letéve, melyek a tudományt képviselik. De ez csalódás. A tudomány a legkritikábban mutatja fel nekünk a gondolatok láncszemkénti képződését. A nagy eszmék korszaka, melyben élünk, nem zár alá rejthető kincs, hanem olyan, mely minket ezer vívmányával szünet nélkül körülvesz; gyermekségünk óta benne élünk, és olyformán vagyunk vele, mint a dus örökösök; fáradság, szerzés nélkül kaptuk, és meg vagyunk elégedve magunkkal, ha a dus hagyományhoz még egy kis részt hozzá tudunk szerezni. — És tulajdonkép megelégedhetünk ezzel is. Igenis, a művelődési törvény az, mely e nézethez kényszerít, olyan törvény, mely a tudományos haladást és az



életet egyiránt így fejleszti. Mi nem mehetünk keresztül mind azon szellemi fejtöréseken, a melyek a híres nagy Pythagorást az ő tételének felfedezésére képesítették, ép úgy, mint nem várhatunk reggelink elkészülésére, míg magunk hoznánk magunknak kávé Mokkából, vagy théát Chinából.

A művelődési törvény azonban még tovább terjeszkedik.

Nekünk nem csak mint örökölt tulajdont kell elfogadnunk azon vívmányokat, melyeket az előttünk élő nemzedékeknek köszönhetünk, hanem a mi kulturai kötelességünk abban áll, hogy minden, a mit a gondolatok nehéz uttöréseivel önmagunkból meritünk, olyan legyen, hogy azt úgy illeszszük be az életbe, a gyakorlati használatba, hogy mindazok, a kik utánunk következnek, semmi fáradsággal kapják azt tőlünk, hanem a mi kész eszménkkal úgy el tudjanak bánni, mint a minő könnyűséggel használjuk a zseborát, a hetivásárt, vagy a levélpóstát.

És csakugyan így kell tennünk az eszmék áldásaival. Míg a találmányok, az eszinek diadalai ujak előttünk, addig megbámuljuk őket, és elménket gondolatokra, következtetésekre készítik. Még most is jól emlékezem, milyen nagy hatással volt gyermeki elmémre, mikor az akkor feltalált gyufát láttam először. Egy egészen új világ, tele nagyszerű következetességekkel, tárult fel előttem e kis fácska láttára. És ha nem is e téren, de hasonló benyomások nem teremtetek-e ismét új gondolatokat, eszméket, melyek az emberiséget előbbre viszik nagy végeztélja felé, melynek neve: tökély?

És nem-e úgy voltunk a vasutakkal is? Hát a fényképezés, vagy a telegraphia nem ugyan olyan megdöbbentő hatással volt-e mindnyájunkra? Pedig ezek mind csak kiegészítik a művelődési törvényt, mely belénk van már oltva; előmunkálat minden, mit az emberi elme kivív. A legnagyobb eszme is, a mint a gyakorlati élet veszi kezébe: köztulajdon, melyet látszólagosan minden utógondolat nélkül fogadunk el. Köznapiakká lesznek, és legyenek is azokká, mint az én köznapai beszélgetésem.

K. E.

## R a f a e l h a l á l a .

Csorba Ákostól.

A festészet legnagyobb mestere, a Sixtus kápolnai madonna teremtője, Olaszország büszkesége, a világ bálványja Rafael volt, kinek művei nem csak örökre fenmaradtak; hanem új és újabb tehetségek által lemásolva, napjainkban is szaporodnak, s e művek másolatai képezik tárgyát azon tömjénező kegyeletnek, melylyel a művészet mai napig hódol nagymestereinek.

Rafael a költői lelkű festő, még nagyon is ifju volt ahoz képest, mit létesite, művei nem a festész ügyes keze által vezetett ecset vonásai, hanem a költői lélek magasztos eszményképei, Rafael legnagyobb ellenségei, csakugy, mint a korabelileg kitünőbb költők ismerék be, hogy a nagy költői eszme megtestesítését Rafaelen kívül, kisésem képes kivinni.

Rafael csak művészetének élt; a héthalmi Róma, melynek regényes vidéke a természet minden báját kifejté a költői lelkű ifju előtt, az ősrégi város műremekeinek maradványai, a felette elvonult zivataros századok története, a catacombák regéket suttogó ős szelleme: mind együtt oly hatást gyakorlának Rafaelre, hogy a keblében élt vágyának, — e képek megtestesítése vágyának — ellent állania lehetlen volt, s teremte ama műveket, melyek a világ ítélete szerint, a festészet mousoleumát képezék teremtőjük felett, annak halála után.

Mily nagyra emelkedék az ifju; s ha a természet törvénye kissé kegyeletesebb leendett irányában, mivé lett volna, ha férfi, vagy főleg ha további kort élhetett vala el? Talán nem több, mint a mennyi az ifjuból lett, mert az isteni művek mindenikén meglátszik a teremtő kéz működése!

A pápa barátja volt a nagy művésznék — barátja a költői lelkű ifjunak, s midőn a Sixtus kápolnai madonna elkészült, az ifjut átölelé, s megcsókolá az egyház feje, jeléül, hogy az egyház diszére készített istenanya képe, valóban isteni mű.

Felette kevés barátja volt Rafaelnek, de kik baráti valóbanak, azok lelkükből szerették a szőke fürtű ifjut; azokért életét áldozandotta a mester. E kevesek sorában volt Bibiana római bibornok, a vatikán egyik legtiszteltebb férfia. E férfiut szoros barátság kötö Rafaelhez, s Rafael gyermeki kegyelettel viseltetett az ősz férfi iránt; ki, ha az isten teremtő lelkét ki nem szólítja földi részéből, több leend reá nézve mint barátát. A bibornoknak, szép lelkű unoka huga, ki a nőiség minden diszében fényle, megértve, csodálva a mestert, annak rokonszenvét nyere meg. A két ifju szüzi kebel, az első szerelem lángjától hevült; de a képzelt menyországot a rideg halál semmivé tevé.

A nagy szellemet nem bírja meg a gyenge test, Rafael ön szelleme terhe alatt meggörnyedt, kórállapotba esett, s az ágyat kelle őriznie; baja komolyabb volt, mint saját maga is vélé, s orvosai aggódva figyelmeztetéik barátait, hogy a szeretett élet veszélyben forog.

A beteg ágyát perczre sem hagyák el baráti, főleg Bibiana bibornok éjjel és nappal ott ült, lesve a korjelenségeinek változatát, s értesítve naponta unokahugát a kedves hogylétéről.

Egy napon szokottnál levertőbb volt, a kedves éltéért remegő hölgy, midőn a következő sorokat vette nagybátyjától:

„Kétszeresen sötét éjben írom e sorokat; kétszeresen sötétnek mondom azt, mert a természeti sötétséghez járult ma éjjel a szellem elsötétülése is. Rózsakoszorudat, melyet a nyáron mosolygva nyujtott neked Rafael, bár elhervadt már, vedd elő hugom, csókolj meg, tedd a megváltó keresztjére — mely előtt naponta imázott, jeléül a végfeloszlásnak; mert fájdalmas sejtelveid valósultanak: R a f a e l n i n c s t ö b b é .“

A hölgy térdére hult, a fájdalom nem ölé meg, tudta ő, hogy nagy szelleme kedvesének elköltözend, de e szó, hogy: n i n c s t ö b b é , oly váratlan volt! Zokogni kezdett, a könyvek végig folytak a szende szép arcon, s a majdnem gyermeki kebel fájdalomtól tépetett. Letérdelt, átölelé a feszületet, bizalommal függeszté szemeit a megváltóra, s lassan szünni kezdé zokogása, a kebel harcza csendesült, s a hölgy imázott, vélnéd egy angyal térdel ott, ki viraszt a haldokló felett. Az ima mindig erőt ad a nőnek; felkelt a hölgy, felvette ismét bátya levelét, s tovább folytatá az olvasást:

„És így te kedves hugom, kit egykor Rafael karjain boldognak véltelek látni, most mint menyasszony, özvegy levél . . . Lánglelke elégeté testét; meghalt testileg, hogy szelleme örökre éljen.“

„Nagypéntek volt születése napja; ez lőn most halála napja is.“

„Mindenki sohajtozik felette, ki oly ifju, oly boldog volt, s megkelle hálnia. De ha meggondoljuk, hogy alig harminczhét éves koráig, daczára gyenge alkotásának, mennyit használt az egyház és honának, önkénytelen kegyelet ragad meg az emberi szellem iránt, melyben kétségkívül az isteni szikra nyilatkozik! . . . Tekintsd meg csak a piacencai Sixtus kápolna részére, Rafael által nem rég készített madonnaképet, me-



lyen az isteni anya isteni csecsemőjét tartja karjai között. E kép, mint bármely más festmény, szinte a művészi kéz és ecset ügyessége által létesült; de e képről menyei fönség tekint le reád, elmerülsz szemléletében, mintha az örökkévalóság volna az maga. Ki e képen az isteni anya tekintetét festé, az nem földi lény volt . . .“

„Tegnapi levelemből megérted, hogy már harmadnap óta a legborzasztóbbtól félünk, mondom, mert Rafael állapota, nem csak téged s engem, hanem egész Rómát, sőt az egész világot érdekli. Tegnapelőtt még nyugodtan beszélgetett a mult és jövőről, biztatott, sőt vigasztalt minket, aztán tollat s tentát kért, s megírta végrendeletét.“

„Midőn ma a szentséges atyától Rafaelhoz indulék, oly kellemes szellő lengedezett, oly ünnepies csend ült Róma felett, hogy remélni kezdék, s felemelt fővel léptem a beteg szobájába.“

„Ágya mellett találtam Castiglione Boldizsár grófot, a jó António és Dominiko atyákat, Giulio festészt, s még néhány jó barátit Rafaelnek. Az ablak mind két szárnya nyitva volt, s Rafaelt saját kívánatára megfordíták ágyában, hogy arcza az ablak felé legyen.“

„Nem tudom az ablakon át tört s arczára vetett sugarakat okozák-e; de én soha szebbnek nem láttam Rafaelt.“

„Beléptemkor ibolya volt kezében, melyet azonban letett, midőn átadám neki az olvasót, mit te küldtél részére. Az olvasón levő keresztet megcsókolá s halkán suttogá nevedet . . . „Mária!“ . . . Oly sajátos volt hangja, bár tisztaságát megtartá, még is oly gyöngé volt, mint egy lehelet.“

„Elmondám neki a szentatya üzenetét, — s így kedves Rafaelom — végzém — nem marad egyéb hátra, mint kifejeznem azon ohajt, mit a hatalom legfelsőbb egyénétől, a legutolsó polgárig mindenki oszt, hogy te még jobb egészségben sokáig közöttünk maradj.“

— A beteg fájdalmasan mosolygott.

— Kétség kívül úgy is lesz — folytatá Castiglione — neked élned kell, hogy nagy terveidet létesíthesd; emlékezel, mily lelkesülten beszéltél arról, hogy a héthalmi várost márványpaloták, templomok, diadalívek, s emlékoszlopokkal ohajtod látni ismét, mint volt az egykoron, s ezt kivinni magadra vállalod.

— Igaz, ez volt vágyam — szólt a beteg — s ha Isten tovább engedett vala élnem, ki is vittem volna.

— Te úgy beszélsz barátom, — feddé őt szeliden a gróf — mintha már fel sem gyógyulnál többé.

— Oh atyám — szólt most a beteg felém fordulva, — reám nézve fájdalmas leend az elválás. Nem képzelitek, mily fájdalom tépi keblemet, midőn az elválásra gondolok. Mily szép e világ, s mily szép az emberek arcza. S ezt most mind elhagyni egyszerre, örök álomra szenderülni, melyből nincs ébredés, oh ez fáj, felette fáj!

— Kedves barátom — vigasztalám őt — ne feledd, hogy ma halt meg a megváltó, hogy halála által az örök életet megnyissa számunkra.

— Hogy feledhetném én azt, ki mindenem volt életemben, ki a lángot oltá keblemben . . . De a küzdés oly nehéz . . .

— Egy perczre csend állott be. Castiglione megfogá a beteg kezét. Rafael az ablakon át kitekintett a szabadba, nézte a hanyatló napot, melynek végsugárai megaranyozák a dombok ormait. — D a n t e t fogom látni; suttogá halkán.

— E perczben a jelen voltak egyike, az ágy átelleni falán függő Rafael utolsó festményéről leemelte a rajta volt

függönyt. Mint tudod, ez a „Megváltó színe változását“ jelezi . . . A halhatatlan mű ésa haldokló mester látása a legmélyebb megindulást költé keblünkben, s valamenyien önkénytelen zokogásban törtünk ki.

— A mester vonásai változni kezdtek, még beszélt ugyan, de már összefüggéstelenül; kétszer mondá ki P l a t ó nevét, s eztán suttogá: „nehéz a harc; de szép a remény.“ Aztán nevedet emlité, kért hogy simítsd el homlokáról fürteit, s töröld le verejtékeit . . . Giulio festész ráborult az ágyra s fájdalmasan zokogott, vele együtt sirtunk mindannyian, — felhívásomra letérdelénk ágya előtt s halkán imádkozánk a haldoklóért.

— Intett, hogy emeljük fel, én és a gróf felemeltük, ülve tekintett ki az ablakon s átszellemült arcza kérdezé: — honnét jő e tiszta napsugár?

— Rafael — kérdém én, — ismersz-e engem, hogy érzed magad? menyei fény vette körül. Majd be állt a halálharc . . . izmai kidagadtak . . . arcza elhalványult . . . s az utolsó szó „b o l d o g v a g y o k“ hangzott ajkairól.

— Szótlan küzdött még pár perczig . . . aztán beállt az éj . . . s mi mindanyian lelket rázó fájdalommal kiáltánk fel: . . . R a f a e l n i n c s t ö b b é.

Eddig szólt a levél. A hölgy reszkető kezeiből kiejté a sorokat, megeredtek könnyei, a női kebel e jótékony mentora, s a fájdalom élet elvevék. Órákig ült szótlanul könyezve, majd felállt, megsimitá homlokát, mintha gondolatait akarná elűzni; letérdelt ismét a megváltó elé, hön imázott, s midőn felkelt, megkönyült a szív, csupán egy mély üreg maradt a kebelben.

\* \* \*

Midőn e sorokat írjuk, a nő is kiszenvedett, szelleme a tulvilágon öleli a világ csodálta legnagyobb szellemet, ki éjeken át leszáll az ősvárosra, elmerengve művein.

## Képek egy menedékházból.

Kemenczky Kálmántól.

Régi és nagyon természetes tapasztalás az, hogy nem örömet vetünk még csak futó tekintetet sem az emberiségnek sötét éjszakába borult, vagy vétek szennyében fetregő részére. Ki szeretne például szívesen és gyakran oly helyeken megfordulni, hol azok vannak, kik a bűntények mindenféle nemei által magukat a társadalom tisztos osztályából kizárták, és a kik szükségessé tették, hogy a jó emberektől, a külvilágtól teljesen elkülönítve, lakat és závar mögött őrizték őket? Vagy ki szeretne betekinteni örömet az oly házakba, melyekben lelki betegek a lét és nemlét között vergődve élnek le szomorú napjaikat, s szántszándékkal megható, megrendítő látványnak lenni szemtanujává? . . . De azon intézetek között, melyek az emberi társadalomból ideiglenesen kizárt vagy örökre eltemetett szánalomraméltó félével foglalkoznak, van egy, melytől egyáltalában nem szabad elfordítani részvevő tekintetünket.

Ez: a menedékhely a magukra maradt, gondviselés nélküli és elvetemedett rosz gyermekek számára.

Ha belépünk egy ily helyre, nem csak azt fogjuk látni, hogy mily áldozatokra képes az igazi ember-szeretet és mily kimondhatatlan nagy fáradságba kerül a megromlott, megvesztegetett emberi lelket meggyógyítani, hanem mélyen belepillanthatunk egyszersmind a



gyermek lelki testi romlottságának okaiba is; föltaláljuk ott mind ama fekete fonalakat, melyek a szegény gyermeket zsenge korától fogva körülhálózta s őt a bűn és vétek szennyébe keverték. Azért a menedékház intő és óvó példákép szolgálhat minden szülőnek, főleg pedig az olyanoknak, kik gyermekeik nevelését már alapjában rémségesen elhibázva, azokat mintegy tervszerűleg a menedékház számára készülnek nevelni. Több tekintetben hasznos szolgálatot vélünk tenni, ha a következő sorokban néhány érdekes képet föltárunk a lipcsei Pestalozzi-féle intézetből, Diettner, az érdemes és önfeláldozó igazgató közelebbi évi jelentésének rajza nyomán. E képek kell, hogy minden gondolkodó embert, még nőt is komoly vizsgálódásra, elmélkedésre ösztönözzenek.

N. N., egy nyolczéves fiú, ez idő szerint árva, az anyai elnevezés és határtalan engedékenység következtében, zsenge korától fogva daczos, makacs s mindenben ellenszegülő volt; minden kívánságának, a legbadarabb vágyának is teljesedésbe kellett mennie. Ez később nyalakodásra, hazudozásra és csalárdságra vette. Anyja elhaltával az elárvult gyermeket további nevelés végett rokonok vették magukhoz, de azok minden erőlködésük mellett sem bírták a már mély gyökeret vert módnélküli rossz szokásairól, csökönyös erkölcsi kinövéseiről leszoktatni; sőt inkább ama szomorú tapasztalatot kelle meríteniök, hogy a hazugság, nyalakodás, lopás, barangolás a gyermek immár második természetévé vált. Daczára a rokonoktól nyert legjobb nevelésnek, teljesen megért, megerősödött benne a gonoszságra való hajlam és midőn a gyermek többször ismételte a jó nevelő-szülők pénzszerényének feltörését és megrablását, hogy a tetemes pénzösszeget holmi nyalánságokra eltékozzolja, és midőn az iskola is erélyesen sürgette ezen egészen elfajult, elvetemedett rossz gyermek eltávolítását, hogy a jóra való iskolás gyermekekkel egyáltalában ne érintkezessék: gyámtyja végre a menedékházba kísértetését indítványozta. E gyermek kevés idő elforgása alatt is már végtelen sok bajt és vesződést okozott az intézetnek, minthogy odabent is ismételten sok mindenféle, kisebb-nagyobb csinyt és vétségeket követett el. Az iskolai oktatás teljességgel nem akart neki izleni, nem is fogott rajta semmit, jóllehet az, miután a gyermek sem olvasni sem írni nem tudott, úgy adatott neki elő, hogy az bizony nehezebb egyáltalában nem eshetett. Czivakodó, határtalan nyelven és hirtelen felfortyanó, mérges természeténél fogva, a többi menedékházbeli növendékekkel örökös pörpatvarkodásban, gyűlölködésben élt, a mi többször hajmeresztő botrányokat idézett elő. „Szerfölött nehezzé vált nekem valóban — mondja jelentésében az igazgató — ezen növendékkel szemben a gyógykezelés módját megtalálnoim, miután a fiuban sokáig egyetlen egy jó vonást sem bírtam fölfedezni, a melyre építhettem volna. Csakis hónapok mulatán kezdett különös előszeretettel mutatni a kerti munkák iránt, s azokat bármaga a gyermek kicsiny és gyenge testalkatu volt, rendkívüli ügyességgel és meglepő kitarító szorgalommal teljesíté. Most tehát a hozzáférhetés pontját megtaláltam. Ezen hajlam művelését, mire nekünk kert és üvegházak különben is alkalmat nyújtanak, tartám most egyik főfeladatomnak. Legközelebb a gyermek testi erejének gyors növekedése s huzamos ideig tartó makacs szemgyulladásának javulása mutatkozik, de azonkívül meg készséges, magát kedveltető, nyájas és ügyeskedő magaviselet is észlelhető vala bizonyos fokig nála. Ezen az alapon építék tovább, buzgalommal és valamennyi rossz tulajdonság apránként erőtlenedni, fogyni kezdett szemlátomást, s habár a gyermek erkölcsileg még sokáig nem lesz

meggyógyultnak tekinthető — különösen nagy hajlandóság mutatkozik nála még mindig idegen jószágok eltulajonítására — mindazáltal most már bizvást át szabad magunkat engedni amaz édes reménynek, hogy mindjobban erősbülő akarat mellett, az emberi társadalomnak hasznavehető tagjává váland.

N. N., egy kilenczéves fiú, multjára nézve az előbbihez igen hasonló, csak hogy amannál még könnyműbb, a hazugság és csalárdságban még arcátlanabb, vakmerőbb s azonkívül falánkabb mint akármelyik állat; halatlan tisztátalan ruházatban és ágyban és minden legkisebb kellemetlen érintésre, mintha a bőrét hasítanák, rémségesen sikoltozó, mi által sokszor a ház összes lakó-népét izgalomba hozta. Egyébiránt az igazgató őt szellemi tehetséggel megajándékozottnak találta. Magántudakozódás szerint az ily vesztére hagyás okai nagyobbára abban keresendők, hogy a gyermek egészen idegen és különböző kezek nevelésére lett hagyatva. Utóbbi időben, midőn már senki sem akarta többé magához fogadni, a leginkább házon kívül foglalkozó gyöngye anyja lett kénytelen gyermeke további nevelését és gondozását átvenni. Azonban csakhamar bebizonyult, hogy efféle föladatnak ő megfelelni nem képes. Az intézetnek körülbelül négy évi nevelése után sikerült csak a gyermeket anynyira vinni, hogy szoros fölvigyázat és örökös mellett valamennyire huzamosan foglalkozzék, a külső rendtartást kövesse és hogy ruházatában, fehérneműiben, valamint az ágyban is némi tisztaságot tanusítson. „Miután az ösztönző, serkentő eszközök és módszerek a gyermekre nézve folytonfolyvást teljesen siker nélkül maradtak, s miután csakis személyes vezetés és szoktatás mellett lehetett még valamit tenni: föladatunk szerfölött fárasztó és terhes volt. Az éjszakát nem egyszer álmatlanul kelle átvirrasztanom miatta. Most azonban már ki szabad mondanom, hogy az intézet összes személyzetének ritka türelemmel, kitarással és igazi önfeláldozó jóakarattal való hozzájárulásával, nagy nehezen oda vittem a dolgot, hogy eme végkép veszni indult gyermekben ma már mégis sok jó eléretett.“

N. N. egy tizenkét éves fiú, a leggonoszabb szenvedélyekkel megterhelten került be a menedékházba. Az illető iskolai igazgató által mint példátlan hazug, szerfölött ravasz, fortélyos, piszkos, az iskolát a legkorhelyebb módon látogató, éjjel-nappal barangoló, minden lépten-nyomon csinyeket és gázságokat elkövető s kisebb-nagyobb tolvajlások miatt több ízben büntetett rossz gyermek festetik. Utoljára egy szobából ezüst-zsebórát, két egytalléros bizonságlevelet és két tallért tartalmazó pénztárczát lopott el, s lassanként mindennek a nyakára hágott. E gyermek is nagyon veszélyes volt a közbiztonságra nézve, s habár külseje nyersnek, faragatlannak, visszataszítóknak tünteté fel őt, természetes föllépésében mindazáltal megismerve és szeméből kiolvasá az igazgató, hogy még nem lehet teljesen elveszve. Nem sokára úgy tapasztalta, hogy mód nélküli henyeség, tespedés és élvágy vetették meg alapját veszni indulásának; majd észrevette azt is, hogy különös előszeretettel kezd viseltetni a házi állatok iránt és örömet beleártja magát az istálló körüli dolgokba. Ezen körülményben ujmutatást látta az igazgató arra nézve, miként téríthető biztos uton a gyermek magához, és mi módon válhatik az ő őszinte törekvése gyümölcsözővé.

(Vége köv.)



## Egy hét története.

Augusztushó 22-dikén.

Szent-István napján.

Soha annyira ünneplő kinézése nem szokott lenni a fővárosnak, mint ezen a héten. Az utczákon reggeltől késő estig hullámzó néptömeg, melynek legfontosabb teendője úgy látszik ebben a hullámszóban áll. Az egyik utcából ki, a másik utcába be, megállani minden czifrább külsejű épület előtt, rendkívüli érdeklődéssel a legapróbb részletig végig nézni még csak a huszonhét krajczáros boltok mi-haszna kirakatát is, beleütni minden szembe jövő fővárosi emberbe, a kinek bizony komolyabb dolga is van ennél a támolgásnál, minden harmadik embertől megkérdezni, hogy ezt az utcát hogy hívják, innét hová vezet az ut, ez vagy amaz utca merre van, hogy lehetne oda legrövidebb uton eljutni, — ime, ez a főváros mai képe, melyet máskülönb a bevezető sorokban bátor voltam ünneplőnek nevezni.

Egyébiránt hiszen igazam van; ez a tengernyi sok ember, kik itt fel s alá tolonganak az utczákon, ünnepelnek most, ünnepre jöttek föl a fővárosba, az ország legnagyobb ünnepe, Szent-István napjára, a mikor ágyu-dörgések hirdetik a világnak, hogy a kinek ünnepe e napon megülik, az ország, első királyának az ünnep-napja. Az ország első és legnagyobb királyáé, ki ennek az országnak ez előtt vagy ezer esztendővel oly hatalmas alkotmányt adott, mely ma is egyetlen biztos alapja fenállásának, s a mit a legutóbbi szabadelvű mozgalmak ez alkotmányból kitörültek, azzal csak az alapot gyöngítették, melyet ezer esztendő előtt lángelmével megvetett a szent király.

Szent-István napja valóban legnagyobb ünnepe a magyar nemzetnek, s nekem tetszik az, hogy e napnak még nagyobb fontosságot és nevezetességet adva, ekkor sereglük föl a nemzet a fővárosba az ország minden részéből. E szokás által Szent-István napja sokkal jelentősebbé válik, mint más országok védszenteinek az ünnepe, melyet meg szoktak ülni minden városban csendes diszben, de a mely ünneppnapnak országos jellegét nem adja meg az az imposáns népvándorlás, a mi nálunk tapasztalható e napon, midőn csaknem az egész ország a fővárosba siet, hogy ott ülje meg méltóan a nagy ünnepet.

Nincs is olyan egyszerű ünnepély széles e világon, mint a mi szent-István-napi körmenetünk a budai várban, a mikor maga az ország legfőbb papja, az esztergomi érsek végzi az istentiszteletet s a legnagyobb fényvel és pompával körül hordozzák a szent királynak csodásan megmaradt jobb kezét, e szent ereklyét, mely drágább palladiumát képezi ez országnak mindennél a világon. Évekkel ezelőtt, mikor az alkotmányosság szunyadott, politikai demonstráció volt ez ünnepély, nem ám holmi csöcselék tüntetése, hanem tekintélyes, komoly és méltóságos demonstráció, melyben nemes lelkesedéssel vettek részt az ország legnagyobbjai, legkitünőbbjei. Akkor az első alkotmányos nagy király szent jobbjának ezerek és ezerek kíséretében körülvitele a lehangosabb tüntetés volt

az alkotmányosság mellett, és e tüntetést megértették ott, a hol kellett, s nem maradt el hatása.

Ma már nincs szükség demonstrációkra, s a szent-István-napi körmenetek el is veszték azt a jelentőségöket, a melylyel a hatvanas évek elején birtak, hanem azért megmaradt az nemzeti ünnepnek s az ország legtávolabbi vidékéről ma is csak oly nagy számmal sereglenek föl, mint akkor, s a főváros megnépesedik jó arczu, derék vidékiekkel, kiknek modorosságát a fővárosi ember jóakarattal elnézi, s kiknek kérdezkédséire az ember nem győzi a feleletet.

Az ünnepélyes körmenet a budai várban az idén elmaradt, elrontotta az irigy eső, melynek épen csak arra a két órára kellett megeredni, — annál bővebb kárpótlást vesznek maguknak a jó vidékiek a főváros utczáin tartott körmenetekben, a mikre aztán olyan jó idő jár, hogy az ember alig állhatja. Csodálom is, hogy a fris falusi szellőhöz szokott vidékiek hogyan viselhetik el reggeltől estig ezt a rekkenő hőséget, melyhez fogható nem volt az egész nyáron. Eltűrik ők, bár szemlátomást olvadoznak, a minek aztán van-e természetesebb következménye, mint az, hogy a korcsmákban, a hol vidéki vendégeinket esetleg az ebéd vagy a vacsora ideje éri, annál több sör és bor fogy el.

A színházak is tele voltak. De hát hol is van az a vidéki ember, a ki Budapesten? levén, ne akarná látni a színházat? Különösen a népszínház csinált a mint mondani szokás, jó üzletet az ő operettjeivel és Meluzinájával. Sok vidéki szeme elkáprázott azon nagy csillogáson, a mi ott előtte feltárult, hanem mi tagadás benne, hallottam nem csak egy derék vidéki bácsitól, hogy biz ő szeretett volna egy kis jó népszínművet is látni, s nagyon kíváncsi volt a mi földicsért népszínmű-játékosainkra. Csakhogy biz ezeket nem láthatta; a népszínház igazgatója így okoskodott: a népéletet láthatja ez a vidéki nép természetben, s bizonyára tökéletesebben, mint itt a színpadi utánzat felmutatni képes, hanem Koziki japáni udvarának fényét és Meluzina himbálózó vízi tündereit vidéken hasztalan keresnék. Nos hát, ne legyünk kötekedők, adjunk igazat Rákosinak, kinek különben is igazat adott a pénzügyi eredmény, mely bizonyára több súlylyal bír minden elméleti bizonyítgatásnál, miután tele pénztárral ment haza minden este.

De a nemzeti színháznak sem lehet oka panaszra. Volt közönsége ennek is. Pedig tudom, hogy az a vidéki ember, a ki például az istván-napi előadást végig nézte, eleget prüszkölt tőle, habár nevetett is azon a sok bohóságon, a mit látott. Mert az igazgatóság olyan darabot választott ki e napra, a melyen a fővárosba fölranduló vidékiek a legesufosabban ki vannak komédiázva. Ez a darab a nem rég először adott német bohózat, melynek eredeti czime: „Grossstädtisch“, magyarítva „Budapestben“ lett belőle. Boszankodhattak, tudom, eleget a vidékiek, mikor az ő járatlanságuk, tájékozatlanságuk, és a „fővárosi szabad erkölcsök“ iránti elfogult nézeteik ily tulzóan van kicsufolva és nevetségessé téve. Boszankodtak egy kicsit, de azért nem haragudtak meg, sőt jól mulattak s maguk is jót nevettek a torz-képen, miket róluk a gromba szerző alkotott.



Hanem egyre szeretnék a vidékieket figyelmeztetni, ha nem haragudnának meg érte. Arra, hogy rendes színházban az ajtókat a függöny felhúzása után be szokták csukni, s ha nálunk nyitva van is, kívánatos, hogy előadás kezdetére mindenki eljőjön és ne a darab folyama alatt keresse föl helyét. Egy-két későn érkezőnek a rendzavarását még csak el lehet nézni, de mikor az egész közönség későn jön, s e miatt az első felvonás élvezhetlenné válik azokra nézve, kik rendet ismerve, idején elfoglalták helyöket, az már baj. Nem nagyon rég még a fővárosi közönség is gyakorolta ezt a rendetlenséget, de most már leszokott róla. Jó lenne, ha a vidékiek is alkalmazkodnának hozzá.

Lenne még egy másik észrevételem is és ez részben az igazgatóságot illeti. Más nagy városok színházaiban tisztességes salon-öltözékben, férfiak fekete kabátban tartoznak megjelenni, — nálunk ezt nem kívánják, de arra még is jó lenne figyelmet fordítani, hogy az a zsiros haju, zsiros ingű, zsiros csizmájú, máskülönben szívesen elhiszem róla: igen jóra való, derék s jó módu paraszt gazda, a ki a színházba is ugyan abban a toilletben jelen meg, a melyben nyár-középen aratni megy, tehát lehetőleg neki vetkezve a meleghez, azért, mert lefizette az első sor zártszék árát, ne ülhessen ama gyöngye érzékű, elegáns toilletű uri hölgy mellé. Ilyet bizonyára nem engednék meg vidéki színházakban sem, s a fővárosban, a nemzeti színházban, mely egy rangban levőnek tartja magát a theatre française-zal s a burg-theaterrel, ez megjárja.

De nem folytatom, mert utóbb még megneheztelnek rám itt is, a vidékiek, a mi semmi esetre sem lehetett czélom.

— p.

## A h á b o r u.

A hosszas előkészület véget ért, s megkezdődött az összemérkőzés. Miután az oroszok minden emberöket összevonták Bulgaria közepébe, s miután a törökök is jól elhelyezkedtek s félkörben körülzárták az orosz hadat, most már kezdetét veheti az öldöklés. És valóban szerda óta táviratok jelentik, hogy a Sipka-szoros bejáratánál s Plevnánál foly a harc, mely azonban ez ideig még nem dőlt el, s valószínűleg nem is fog eldőlni egy-két napig. A törökök határozott előnyben vannak nemcsak azért, mert kitűnő hadállásokat tartanak elfoglalva, hanem azért is, mert számra nézve is meghaladják az orosz haderőt. S így csak az ügyetlenség vesztheti el a csatát a törökök részéről.

Ugy látszik, a háboru vége nem is fog már sokáig tartani. Ha most az oroszok megveretnek, a mire biztos a kilátás, akkor kotródniok kell Bulgáriából, s nincs benne kétség, a hatalmak közbe fognak lépni, hogy békét eszközöljenek, s megmentésük az — orosz. Mert ha az orosz győzne, akkor ugyan jaj lenne szegény töröknek, de ha a török győz, akkor határt kell szabni neki, — így fogják föl a hatalmak az igazságot. Szomorú, hogy a hatalmak e méltánytalan felfogásában osztozik monarchiánk is, daczára a magyar közvéleménynek.

### Hogyan jutottak a férjek papucs alá?

Réges-régen élt egy roppant erős lovag, kit vashomloku Polyphemnek neveztek. Soha sem győzték meg őt viadalban, soha sem hajtott térdet sem alázat- sem engedelmességből. A császár és birodalma — midőn egy huzamos ideig tartó

háborut béke követett — nagy győzelem-ünnepet és lovagjátékokat rendeztek, melyekre Európa leghirnevesebb lovagjai lettek meghiva. Megparancsoltatott az is, hogy minden lovag vagy a császár, vagy a birodalom színeit tartozik viselni. Polyphem lovag azonban megesküdtött, hogy sem egyik — sem másiktól nem viseli a szolgaság eme jelét.

Ekkor a birodalmi herczeg így szólt hozzá:

„Tűzd fel a vörös szalagot sisakodra, vagy pedig megfosztalak minden vagyonodtól“.

„Meg fogom azokat védelmezni“! felelt a lovag.

Majd a főkancellár szólt:

„Kösd fel sisakodra az arannyal szegélyezett fekete csokrot, ha nem, úgy száműzlek a birodalomból.“

A lovag ismét nemmel felelt.

Most ifju neje jöve hozzá, esdekelve könyörgött, hogy egyik vagy másik jelt viselje, ha nem is az ország és a császárért, de ő érette.

Polyphem hajthatlan volt.

Most könyzaporba tört ki a nő s így sohajtott:

„Hát ennyire jutottunk, hogy már többé nem szeretsz?“

Beatrix asszony búvös szép volt, s még sokkal búvölőbb könyvelt szemével. A férj megindult, esküdtött, hogy jobban szereti őt saját életénél s ezt be is fogja bizonyítani villogó fegyverével 12 lovag elleni küzdelemben.

A szép nő azonban semmit sem akart hallani, és erősen zokogott: „Jaj nekem szerencsétlennek! Ha csak egy szemernyi szeretet van benned, azt azzal bizonyítod be, hogy a jelt föltűzöd sisakodra!“ Ezzel sietve eltávozott.

A hatalmas Polyphem hallgatag mereszté szemét a zárt ajtóra; e pillanatban megharsantak a tárogatók. Gyorsan fölragadá azon picziny arannyal himzett papucsot, melyet Beatrix eltávozásakor elhagyott, ezt tűzé sisakja mellé s így lovagolt a sorompók közé.

Itt egyik részen a császár, másik oldalon a birodalom lovagjai voltak felállítva. A herold kérdé Polyphemtől:

„A kormánypálca vagy a birodalmi sas alatt állsz?“

„A papucs alatt“ kiáltott Polyphem daczosan.

Megkezdődött a viadal, melyet még nem látott a világ. Polyphem huszonkét lovagot vetett ki a nyeregből s ötöt úgy kellett elvinni a küzdés helyéről. A midőn vége volt a viadalnak, a császár nővére átnyujtá a jutalmat, de mialatt az arannyal himzett vitézövet átköté vállain, mosolyogva mondá neki:

„Polyphem lovag! Nincs a világon senki, ki téged megtudna győzni, de mégis csak papucs alatt vagy te!“

És a mit a herczegnő mondott, azt beszéltek a lovagok és hölgyek, azt beszélte az egész ország; és közmondássá lett, mivel később kitűnt, miként több hős van papucs, mint kormánypálca és birodalmi sas alatt.

Az ugyan kétségtelen, hogy papucs-hősök és papucsfi sereg léteznek, de hogy hány zászlóalj van, erről még nincs teljesen fölvilágosítva az emberiség.

H. Á.

### Budapesti hirvivő.

\*\*\* (A király születésnapját) e hó 18-dikán országszerte isteni tisztelettel ülték meg. Budapesten kora reggel a Gellérthegy ágyui és katonai zenekarok tartottak ébresztőt. A várbeli katonai templom tizórai istentiszteletén a miniszterek, a város képviselői, az államtitkárok, a polgári hatóságok fejei, a külhatalmak konzuljai, az egyetemi dékánok sat., teljes diszben



vettek részt. A mise végével, a miniszterelnök távollétében, báró Wenckheim Béla fogadta a hatóságok és egyesületek küldöttségeinek jó kívánatait. Délben ünnepi ebéd volt a miniszterelnökség palotájában, hol az összes itt időző minisztereken kívül a főváros és megye képviselői, a hatóságok fejei, az idegen konzulok és egyéb meghívott vendégek vettek részt. A házi gazdát, Tisza Kálmán miniszterelnököt, Wenckheim Béla báró helyesítette. Pontban 3,4 órakor mondatott el a szokásos pohárköszöntő király ő Felsége egészségére és hosszú életére, mire a gellérthegyi ágyuk 21 lövéssel válaszoltak.

\*(Szent-István napjára) az idén is nagy számmal érkeztek vidékiek a fővárosba. azonban nem oly nagy tömegben, mint az előbbi években. A budai proceSSIONnak az idő nem volt kedvező. A nap borongósan kezdődött, s épen a körmenet ideje alatt esőzött. Hanem azért meg volt a nagy sokaság most is, mely Budavárát egészen ellepte. Az egyházi szertartást maga a hercegprimás vezette, s ő mondta a nagy misét is, a szent beszédet pedig báró Hornig egyetemi tanár tartotta. A várpalota kápolnájából reggel 7 órakor vitték át az első magyar király jobbát a katonai helyőrség templomába (Mátyás templomát most javítják) s itt folyt le az ünnepi szertartás. Kilencz óra után indult vissza a fényes menet a kápolnához, a Gellérthegy ágyuinak dörgése közt. Az eső ekkor már alább hagyott. A körmenetben részt vettek a jelenlevő miniszterek: Wenckheim, Trefort, Bedekovics; a katonai és polgári hatóságok, az egyetem, a nagyszámu testületek, iparegyesületek a régi czéh-zászlókkal. A katonai diszörséget a Vasazred képezte zenekarával, s egy honvéd zászlóalj. A szent jobb körül a koronaörség lépdelt régi szabásu egyenruhájában, sisakkal, alabárdal. A nemzeti ünnep alkalmából a dunai árbozok és gözhajók fel voltak lobogözva, s a középületeken és konzulok lakásain is lobogók lengtek.

\*(Rudolf trónörökös) Miramareba utazott, rövid itt mulatás után a „Miramare“ yachtba száll és azon még az nap Pólába érkezik. Hat napig fog Pólában időzni és megtekinti annak nagyszerű hadtengerészeti intézeteit. Még e hó 26-dikán meglátogatja a tengerészeti kaszinót; 27-dikén reggel vizre bocsátják a trónörökös jelenlétében az ujonnan épült „Prinz Eugen“ páncélfregátot. Az nap este a kaszinóban kerti ünnepély lesz; a következő napon a matrózok regattát, jó szelek járása esetén vitorla-regattát is rendeznek. A trónörökös elutazását megelőző napon nagy fresko-hajózás lesz a kikötőben, mely alkalommal a város ki lesz világítva. Ő fensége ez idő alatt a „Miramare“-n fog lakni, e hó 30-dikán elutazik Pólából és körutat tesz Dalmátország legszebb és legfontosabb helyein; de ezen utazást inkognito teszi meg.

\*(Jótekonyság.) Király ő Felsége a pádái és városhidvégi római katolikus hitközségeknek iskola építésre külön-külön 100 frtnyi, a vojteki római katolikus hitközségnek pedig ugyanazon célra 150 frtnyi kegyadományt, a vitkai izraelita hitközségnek, imaháza felépítése céljából, 100 frtnyi; a sziget-becsei római katolikus hitközségnek a templomi orgona helyreállítási költségei hátralékának fedezhetése céljából 60 frtnyi; a vidovezi római katolikus templom fedelének helyreállítási költségeihez, magánpénztárából 150 frtnyi segélyt adományozott.

\*(Rózsás napló.) Jegyesek: Mészáros János miniszteri fogalmazó és Gyurkovics Matild kisasszony Budapesten. — Labancz János távirtda-tiszt és Vöröss Sarolta kisasszony Foktón. — Báró Györfi Géza és Katona Margit kisasszony Kolozsvártt.

\*(A központi Fröbel-nőegylet) vasárnap tartotta utósó tomboláját a császárfürdőben. Bár a közönség csak későn értesült róla, mégis volt elég látogató. Az eredmény azonban nem oly kielégítő, mint az előbbieké volt, a mi természetes is, ha az effélet gyakran és rövid időközökben ismétlik.

\*(Haynald Lajos) kalocsai érsek 25 éves püspöki jubileumát augusztus 16-dikán tartották meg Kalocsán. A főkáptalan 15-dikről, mely általános katolikus ünnep, 19-dikére tette át a főpásztori ünnepet, mely fényes Te Deummal végződött. Az érsek ő exciája csak szeptemberben levén haza érkezendő, a nála tiszteletgésre bejelentett küldöttségeket, különösen az erdélyi katolikus státus küldöttségét, ugyanazon napon, vagyis szeptember 23-dikán fogadja, a mely napon Kassa új püspökének fölszentelését is végzeni. E fölszentelésnél a consecratorok valószínűleg Schlauch és Knbinszky püspök urak lesznek.

\*(Simor János) esztergomi érsek, a székesfehérvári püspökség jubileuma alkalmával egy tiszta ezüstből készített gyönyörűen megaranyozott és drágakövekkel ékített, 30,000 forintba becsült pastoralét ajándékozott a székesegyháznak. A biboros érsek szülőföldje, Székes-Fehérvár iránt táplált jószívűségének minden kínálkozó alkalommal jelét szokta adni. Nem rég a székesfehérvári kálvária költségeinek fedezéséhez is szép összeggel járult.

\*(Liszt Ferencz) jelenleg már Beyreuthban időz, honnan szeptember elején Weimarba megy, októberben már körünkben lesz, s itt marad április végeig. Az országos zeneakadémia jövő évi folyamára több új előkelő külföldi tanítványt is hoz magával.

\*(Zichy Mihály) pár nap előtt visszautazott Párisba, legkisebb leányával (Zsófiával) és kitünő tehetségű fiatal tanítványával: Miss Mary-vel. Utközetben a genialis képiro kiszállt Esztergomban, hogy tisztelegjen a herceg-primásnál, ki őt kitüntető szivességgel fogadta, sőt neki, mint a magyar egylet buzgó elnökének, az egylet alapjára át is adott háromszáz forintot, továbbá az egyleti menházra is alapítónak írta magát alá.

\*(Levasseur Emil) kitünő nemzetgazda, ki a statisztikai kongresszuson a fővárosban is megfordult, az akadémia elnökéhez, kültaggá választatása alkalmából, köszönő levelet intézett. A levél minden sorából meleg rokonszenv szól. „Büszke vagyok rá, — írja egy helyen, — hogy szivességök folytán ama tudós testület tagja vagyok, mely az önök nemzetében a tudományt képviseli és szép sikerrel műveli magát.“

\*(Rákosi Jenőt) a népszínház igazgatóját, a bécsi Karl-színház bérlője, Jauner, az igazgatói állomással kínálta meg igen kedvező feltételek mellett. Persze, Rákosi nem fogadta el a meghívást. Nemcsak azért, mert itthon is meg van ő elégedve, hanem azért is, mert nem tarthatja elveivel és állásával megegyezőnek, német színházat igazgatni. Még is jó igazgató lehet Rákosi, ha már a németek is el szeretnék csalogatni tőlünk.

\*(A jótekonyság angyalai.) A Mohácsról a napokban ideérkezett személyszállító hajón az egész utazó társaság tépést készített a török sebesülteknek s mire ideértek, 18 kilogramm állt készen. A hajón volt horvát nők is szívesen segítettek. Az avult vásznat egy tolnanegyey asszonyság osztotta ki. — Ezt a szép példát követhetnék többi utazó hölgyeink is, kik a hajón unalmukat nem tudják mivel elűzni.

\*(A svábhgyi mulatságok) napról napra jobban vonzanak. A vasárnapi éféle „kränzchen“ is szépen sikerült, és



az Eötvös-villa tánczterme ennek következtében szorongásig megtelt diszes közönséggel. Több mama ezuttal mutatta be először fiatal szép leánykáját. A kedv kifogyhatlan volt s nem szakíthatá azt félbe a két óraker leinduló külön-vonat sem. Sokan tánczoltak még akkor is, midőn a felkelő nap elhomályosítá a petroleum-lámpák fényét. Vagy száztiz pár tánczolt.

\* \* (Petőfinek) az erdélyi muzeumnak szánt carrarai-márvány mellszobrára már a szükséges pénzek nagyobb részt begyűltek. Kétségtelennek tartjuk, hogy a még hiányzó csekélyebb összeg is nem sokára a bizottmány kezeihez jut s rövid idő alatt legnagyobb költőnk kiváló műbecsű szobrával gazdagíthatjuk a királyhágotuli részek első gyűjteményét. A gyűjtő bizottság mindazokat, a kiknél e célra szánt összeg létezik, fölkéri, hogy azt Törs Kálmánhoz, a bizottság pénztárnokához minél előbb beküldjék.

\* \* (Halil bey) budapesti török konsult, kit Pilisy József ur, pilis-csabai nagybirt., vasárnap vadászatra hívta meg jószágára. A multság kitűnően sikerült. A vadászatban különösen Sedid efendinek, az alkonzulnak volt nagy szerencséje. Pilisy urnál diszlakoma volt a török vendégek tiszteletére. A háziur a török fegyverek fényes dicsőségeért, a bej pedig a testvér magyar nemzetre emelt poharat. Ebéd után a csömöri és magyaródi polgárság tisztelgett Halil és Sedid előtt, Majerszky Ferencz, Csömör derék lelkésze vezetése mellett. Főtisztelendő Majerszky ur (ugyanaz, ki a muszkák elplevnáztatása után az egész ország örömeire és helyeslésére Te deumot tartott,) erőteljes magyar szónoklatban fejezte ki a két nagy község törökbarát-érzelmeit, Ormay Norbert pedig francziául. Halil bej, ki mint minden török, lelkesen, szépen és a szívhez tud szólni, franczia beszédben köszönte meg a figyelmet. Ezután következett a táncz, s tartott jó késő éjjel.

\* \* (Az állatkert) magas vendégei megérkeztek. Két szép fiatal zsiráf tegnap este vonult be a jó idő óta lakatlan palotába. A him kissé világosabb, a nőstény sötét pettyes. A zsiráfokkal együtt érkezett meg egy gyönyörű leopard is. Az állatkertnek a két ünnepnap alatt igen jó napja volt; de rá is fér ez intézményre, melyet annyi csapás ért. A most érkezett zsiráfok ára közel 3000 frt.

\* \* (Kanapé-kérdés.) Az ő felsége születésnapján tartott várbeli nagy misén föltűnést keltett, hogy a német, angol, olasz és orosz konsulok hiányoznak. De a konsul urak távolléte nem politikai okból, hanem egy kis kanapé-viszályból eredt, mert a templomban nem azon helyet jelölték ki számukra, mely az általok képviselt nagyhatalmakat ott megillette volna. A többi hatalmak konsulai ellenvetés nélkül foglalták el a számukra föntartott helyet.

\* \* (Szives katonatiszt.) Az ischli császár-találkozásról utólag ezt a kis történetkét közlik. Egy fiatal braunschweigi nő azt vette a fejébe, hogy Vilmos császárnak elutazásakor bokkrétát nyujt át. Miután már három órával előbb állást foglalt a szálloda kapujánál, végre lejött a lépcsőn a császár, kit azonban nem ismert; környezetétől megkérdi, melyik a császár, s mikor megtudta és ez már a kocsiba készül szállni, egy mellette levő porosz tisztet fölkért, nyujtaná át nevében a drága bokkrétát a császárnak. A tiszt azt udvariasan átvette a nőtől s odanyujtja a császárnak, és egyszersmind megvitte az ajándékozónak barátságos mosolylyal a legmagasabb köszönetet. Nagy megütdéssel látta azonban mindjárt nyomban a nő, hogy a szeretetreméltó porosz tiszt a német császár mellett foglal helyet és kérdésre: kicsoda ez a tiszt? azt nyerte feleletül: Ferencz József.

\* \* (Üdvös intézkedés.) A postaigazgatóság egy rég várt körrendeletet bocsátott ki végre-valahára a hirlapolvasó közönség érdekében. E rendelet szigorú pénzbírság terhe alatt tiltja a postahivatalbelieknek, (mint sok helyütt szokás), soká visszatartani, fölbontogatni, beszenyezni az érkező lapokat. Egyszersmind meghagyja, hogy a lapok kezelésénél a legnagyobb gondnal, pontossággal járjanak el. Minden hanyagságot keményen büntetnek ezentul. — Általános volt a panasz a postai rendtelenségek miatt, s a lapok számtalanszor szólaltak föl s mindig hasztalanul, s így a rendelet nagyon idején jött. Reméljük, fiogy most már jövőre kevesbülni fognak a postai zavarok, s az előfizetőknek is kevesebb okuk lesz panaszra.

\* \* (Egy sajtóhiba.) Ujpesten egy telep létezik, melyet művészek, színészek, énekesek laknak, kik már ezelőtt néhány évvel sorsjegytársulatot szerveztek „Fortuna“ czéggel. A napokban a társaság egyik részvényese a Pesti Napló augusztus 14-diki esti lapjában a magyar sorsjegyek huzásai közt a társulat által birt sorsjegyet látja sorszámában és számban, mint főnyertest kitüntetve. Lóhalálban fut haza, összegyűjti részvényes társait, kiknek örömsugárzó arcczal mutatja a Naplót. A tanácskozás megkezdődött a 200,000 frt. miképeni elosztása fölött; 10,000 frtot a magyar írók és művészek segélyegyletének, 2000 frtot a török sebesülteknek ajánlottak, azonfelül több jótékony és hasznos társulat dotatiójára történt megállapodás. De a másnapi reggeli lapokból kitűnt a P. N. téves értesülése, mert a főnyereményt az 1438 sorszám nyerte s a társulat tagjai a lázas örömből keserű csalódásba estek át.

\* \* (Ifju festőművészeink) körében nagy a buzgalom és versenygés, hogy az ősszel megnyitandó művészek háza nagy kiállításán ők is minél figyelemre méltóbban legyenek képviselve. Többen közülök odatörekcszenek, hogy a részint külföldön, részint itthon tartózkodó újabb nemzedék egy külön kisebb termet kapjon a műtárlatban. A rendező bizottság mindenesetre megfontolja majd e kívánságukat. Megemlítjük ezuttal, hogy az újabb generáció több oly sikerült művel lép föl, mely számot fog tenni a kiállításon s a mellett reményt is nyujt, hogy festőművészetünk mostani derék és hirneves képviselőink után nem fog hanyatlani. Ha nem is a legkiválóbb, de figyelemre méltó két tehetség Feszty Árpád és Tölgyessy Arthur. Mindegyik egy-egy nagyobb s több kisebb tájképet küld a tárlatra. Tölgyessy A. nagyobb képének czime: „Falú vége.“ A közeledő est hangulata találó kifejezést nyert a választott motivum érzékitése által s a mű felfogása és kivitele sikerült. Ugyanezt mondhatni Feszty Árpád nagyobb képéről is, mely szintén tájkép. Czime „Delelő“ s a Nyitra vize mellett egy érdekes részletet tüntet föl. A déli hőségben, óriási fák csoportja árnyában szekeres és lovas parasztok pihenőt tartanak. A világítás jó a képen s a természet helyes megfigyelése gondos tanulmányra mutat.

\* \* (Teljes holdfogyatkozás) volt csütörtökön éjjel, mely 10 óra 19 perczkor kezdődve, éjfélutáni 1 óra 53 perczig tartott. A gyönyörű égi tünemény a legtisztábban látszott a felhőtelen csillagos égen. A holdkorongra balról jobbra haladva esett a föld árnyéka és a tündöklő sarló fokról-fokra keskenyebb lett, míg végre 11 óra 24 perczkor egészen eltűnt. A teljes fogyatkozás 12 óra 48 perczig tartott, midőn az elsötétedett holdkorong keleti szélére az első napsugár esett. A teljes fogyatkozás alatt a fény-visszaverődés gyönyörű színjátékot mutatott; rózsaszín és világosbarna színvegyületek váltották fel egymást; majd elsötétedett, majd megkiviláglott. A szép természeti tüneményt sokan nézték.

\* \* (Szomorú történet.) Szombathy Kálmán miniszteri



hivatalnok szép, még csak 19 éves neje néhány nappal ezelőtt eltűnt. A szép asszony — mint most kiderült — a Dunába ugrott; hulláját Ráczalmáson fogták ki. A borzasztó elhatározás oka szerencsétlen családi körülményekben van.

\* \* \* (Vasuti baleset.) A budapesti-bécsi vonalon a tardoskeddi állomáson e hó 20—21-diki közti éjjel nagy baleset történt. A vonat a mint Tótmegyer felől berobogott, a pályáór vigyázatlanságából nem a helyes vágányra ment. A váltófelügyelő, ki a tévedést csak az utolsó pillanatban vette észre, zavarában azt a hibát követte el, hogy a váltót akkor állította be, mikor a mozdony és a tengely már az új vágányon voltak. E miatt a kocsik hirtelen és hatalmas lökést szenvedtek. A postavaggon és hat teherkocsi darabokra zuzattak; 8 kocsi többé-kevésbé megsérült, míg a többi vagon, ugyszintén a mozdony sértetlen maradtak. A balesetnek emberélet is esett áldozatul; a postakocsin volt vonatvezető Bergmann izekre szakítottatott. Az összetörött kocsik romjai egész tornyot képeztek; a vágányok nagyobb hosszúságon fel voltak szakítva és meggörbitve. A kár jelentékeny, mert a teherkocsik értékes árukkal voltak megrakva. A Bécsből érkező 7. sz. személyvonat e baleset miatt 4 órai késést szenvedett.

\* \* \* (Halálozások.) A lefolyt héten meghaltak: Graef Károly, pénzügyminiszteri fogalmazó, 31 éves korában, Budapesten. — Főkövy Pál, városi alkapitány, Szegeden. — Madarassy János, Szathmárott. — Özvegy Cseh Ferenczné, született Csuzy Apollónia, 82 éves korában, Szathmártt. — Karlovsky Zsigmond, ügyvéd, 69 éves korában, Budapesten. — Szilvássy László, ügyvéd, Budapesten. — Özvegy Pauliny né, született Nozdroviczky Klementine, Béke hamvaikra!

## Nemzeti színház.

Augusztus 18-dikán: „Lohengrin.“ (Ernst H.) — Augusztus 19-dikén: „Idengen nő.“ — Augusztus 20-dikán: „Budapest.“ — Augusztus 21-dikén: „Álarezos bál.“ (Singer k. a. és Perotti.) — Augusztus 22-dikén: „Csöd.“ — Augusztus 23-dikán: „Troubadour.“ (Perotti.) — Augusztus 24-dikén: „Revizor.“

## Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: betét point de lace-ból és csipkeöltésekből.

A 2-dik szám: G és F betűk.

A 3-dik szám: asztaltakarókra, kosárcákra stb. való himzés rajza, posztóra himzendő színes selyemmel.

A 4-dik szám: alsó szoknyákra, gyermekruhákra stb. való könnyű himzés rajza.

Az 5-dik szám: keskeny nyakkendőkre való himzés rajza, fehér vagy színes szalagra tarka selyemmel himzendő.

A 6-dik szám: Z és betű.

A 7-dik szám: M betű.

A 8-dik szám: asztalterítőre, ágyterítőkre vagy függönyökre való himzés mintája.

A 9-dik szám: F és V betű.

A 10-dik szám: női reggeli cipőre való himzés rajza, ripsre, cashemirra dolgozandó tambour-öltésekkel.

A 11-dik szám: B és E betűk asztalneműekre.

A 12-dik szám: pamlag párna körüli himzés rajza, többszínű selyemmel himzendő sima alapra.

A 13-dik szám: R betű.

A 14-dik szám: G betű.

A 15-dik szám: gyermek-felső gallér rajza.

A 16-dik szám: D és W betű.

A 17-dik szám: V és L betűk asztalneműekre.

A 18-dik szám: F és D betű.

A 19-dik szám: J betű.

A 20-dik szám: gombostű párnára való himzés rajza, fehér mollra himzendő, mely aztán a rózsaszínű vagy kék selyemből készült párnára huzatik. A czífrázat közepén L betű látható.

A 21-dik szám: A és Z betű. És végre

A 22-dik szám: szivartárca mintája, bőrre himzendő színes selyemmel.

## Számrejtvény.

Bittó Szilárdától.

6. 21. A kit nem tegezesz, azt így nevezed.  
 12. 19. 2. 17. 5. 7. 6. Szerepvivő a háztartásban.  
 16. 3. 8. 7. 22. Nő ezzel szokott gondot űzni,  
 Sok tarka eszmét összefűzni.  
 2. 17. 18. 13. Ne tömd gyermeked szájába,  
 Savanyt képez a gyomrába!  
 12. 15. 16. 17. 18. Változandó mint a láz,  
 Annyiféle a hány ház.  
 18. 19. 2. 16. Türelmes embernek játékszere,  
 Azért is ritka a nő, ki él vele.  
 15. 16. 8. 13. 18. 20. Anya nevét úgy érdemled,  
 Gyermekeddel ha cselekszed,  
 Hogy elnyerje jellemedet.  
 13. 4. 9. 17. 18. Istenedet kérjed szépen,  
 Hogy e közben téged védjen.  
 1—22. Ne feledd, hogy ez fenyeget,  
 Ha a másét szeretgeted,  
 És gunyodból gyakran ered,  
 Hogy helyetted majd más nevet.

Megfejtési határidő: szeptember hó 19-dike.

A f. é. 30-dik számban közölt rejtvény értelme:

Szeretlek én, szeretlek téged,  
 Kedves kis angyalom,  
 Csak az fáj, hogy szerelmemet be  
 Nem bizonyíthatom.  
 Így egyszerűen a szavamra,  
 Ha tetszik, nem hiszed,  
 És én, mikép oszlassam el, ha  
 Vannak, kétségedet?

Petőftől.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Hangel Ida, Báthori Sigray Istvánné, Moesz Gézáné, Marosy Etelka és Izabella, Bronts Sarolta, Wipf Gyuláné, Wigner Gizella, Bohus Gyuláné, Mednyánszky Margit és Erzsi, Steiner Janka, Abonyi Jánosné, Stresznyák Hermin, Ferencsevics Teréz.

## Tartalom.

Egy mindennapi történet, Hajnalkától. — Etiquette, Reviczky Gyulától. — Köznapi beszélgetés. — Rafael halála, Csorba Ákostól. — Képek egy menedékházból. Kemenczy Kálmántól. — Egy hét története. — A háboru. — Hogyan jutottak a férjek papucs alá? — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



35-dik szám.

Szeptember 2-dikán.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

## KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országut 39. sz.



# H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p - kelte      nyugta	
							óra perc	óra perc
Szept. 2	Vasárnap	G 15 Óran. ün.	G 14 Efraim, Z.	21 B 14 Tádé	24		5 20	6 38
3	Hétfő	Mansvét	Mansvét Szen.	22 Agathon	25		5 21	6 36
4	Kedd	Rozália szűz	Rozália	23 Lupus	26		5 22	6 34
5	Szerda	Victorin, Győző	Ezős	24 Eutich	27	☉	5 23	6 33
6	Csütörtök	Zachariás	Vida	25 Titus	28		5 25	6 31
7	Péntek	Regina szűz	Regina	26 Adorján	29 B. az év v. m		5 27	6 29
8	Szombat	Kisassz. napja	Kisassz. napja	27 Poemen	1 Tisri 5638 Ujév		5 28	6 27

## V i d é k i t á r c z a.

**Balaton-Füredre** a közelebbi ünnepek alatt „győzelmi kirándulást“ rendeztek a plevnai csata alkalmából és a török sebesültek javára. A multság jól sikerült s Mehemed Alinak távirati üdvözetet is küldtek Sumlába. A török fővezér erre következő választ küldött Végh Ignác urhoz: „Sumla, augusztus 23-dikán. A dunai hadsereg tábornokai, tisztjei és katonái nevében szívből jövő köszönetet mondok a kiránduló magyar társaságnak s a hozzája csatlakozott balatonvidéki városok és községek lakóinak, kik az ön közvetítése útján rokonszenves kívánságukat fejezték ki azon ügy iránt, a melyet mi védünk. Mi megannyian a szultán ő Felségének szent jogaiért és hazánk megvédése céljából harcolunk. Reményem, hogy az önök őszinte kívánságai hadi sikereinkre nézve nem sokára valósulni fognak. Barátságos üdvözzel: A musir s dunai hadsereg parancsnoka: Mehemed Ali.“

**Zomborban** az odavaló egyetemi ifjak augusztus 18-diki táncvizalma a lehető legkedélyesebben folyt le, nem igen nagyszámu, de diszes közönség részvételével. A nőegylet által tervezett kisedővő javára adott vigalom sikere iránt épen a nőegylet hangadó tagjai részéről mutatkozott sajnálatraméltó közöny; míg a hadsereg és honvédség ott állomásozó tisztjei szokatlan nagy számmal voltak képviselve. A „hymnusz“ és török indulóval megnyitott táncvizalom a rendezőség kitartó buzgalma következtében, a nagy hőség daczára is, reggel öt óráig tartott vig hangulatban. A csárdásokat ötször-hatszor megújrázták. A jótékony célra azonban pusztán a 33 frtnyi felülfizetés maradt.

**A lugosi** dal- és zene-egylet mult hó 18—21-dik napjain tartotta meg zászlószenteléssel egybekötött 25 éves alakulási ünnepélyét. Ez ünnepélyre távolról is sokan érkeztek Lugosra. A zászlóanyát, Szende miniszter anyját, leánya Graenzenstein Gabriella urnő helyettesíté, kit fáklyászenével is megtiszteltek. A 19-dikén érkezett dalárokat testületileg fogadták. Este hangverseny volt a színházban, melyre a legdiszesebb közönség gyült össze. Közreműködtek Szende Anna és Ilma, Pasku Livia és Heim Róza kisasszonyok, Hartzler Dekner Sarolta urhölgy, a temesvári zenekedvelők és az összes dalárok. Mindmegannyian tapsvihart arattak. A zászlószentelés 20-dikán volt. Ugyan e napon diszebéd a „Magyar király“ czimű vendégfogadó nagytermében számos felköszöntéssel. Délután dalverseny volt. A pályabírák (Ábrányi, Felsmann, Patyánszky, Strasser és Wusching,) az első díjat, egy ezüst babérkoszorút, a temesvári zenekedvelők egyletének, a második (arannyal himzett diszes zászlószalagot) a karausebesi, a harmadikat (karnagyí pálczát) a román-lugosi, a negyediket

(két ezüst gyertyatartót) a n.-kikindai dalegyletnek ítelték oda. Este diszes bált tartottak, melyen száz pár tánczolt.

**Orsován** zászlószentelés lesz közelebb, a 86. honvéd zászlóalj lohogóját fogják felszentelni. Zászlóanyául Török J. dandár parancsnok vezetése alatt egy küldöttség Blaskovics István nagykirály-hegyesi birtokos leányát, Gizellát, kérte föl, ki e szép tisztet el is fogadta.

**Nagyváradon** Rulikovszky Kázmér szabadsághősünknek emlékéül ünnepelték a napokban. Rulikovszky Kázmér Wolhyniában született, az orosz hadseregben százados volt s akkor, mikor az orosz hazánk leigázására tört, jóllehet látta azt, hogy az orosz sereg sokasága s az ármány miatt a magyar szabadságharcnak vége, mégis átjött hozzánk, Görgey táborába; nem akart harcolni a szabadság ellen. Mikor Görgey a fegyvert letette, a hős lengyelt mint szökevényt kiszolgáltatta Pacskevicznek, ki őt Nagyváradon 1849. évi augusztus 28-dikén föbe lövette. Hosszas ideig jeltelen állott sirja, míg néhány évvel ezelőtt Nagyvárad városa lakosainak kegyelete siremléket állított számára.

**Nagyváradon** a Katonavárosban Berkovics Jakab házánál dinnyét hűtöttek a kutban. Berkovics kisebb fia lement érte a vederben, de a kutban fojtó gőz volt, s a vízbe szédült. Az idősb fiu utána akart menni, de ezen is erőt vett a kutból kigőzölgő romlott levegő, s szintén belezuhant a mélységbe; a lármára kirohant az apa, s kétségbeesésében gyermekei után ugrott, de össze-vissza zuzta magát, és azonnal megfult a kutban, melyben a kisebbik fiu is halálát lelte.

**Biharmegye** egyik községéről — nevét elhallgatják, — olvastuk a következő multságos dolgot. A helység mellett tó van, mely arról hires, hogy az életunt emberek beleölik magukat. A sok öngyilkosság megakadályozására aztán összeült a kupaktanács s „elhatározódott“, hogy a tónak öngyilkossági célra való használása szigoru büntetés terhe alatt eltiltassék. Másnap már a partján karóra kiszégezett nagy fekete táblán rémséges betűkkel volt olvasható: „Adjuk tudtára mindeneknek, a kiket illet, miszerint a helységbeli tónak öngyilkosság eszközlése végetti használása fej- és jószágvesztés terhe alatt a legszigorubban eltiltatik, s a határozat végrehajtásával ezennel a kisbíró megbizatik.“

**Félegyházán** mult hó 20-dikán éjjel a templomot meggyújtotta a villám. Az iszonyu zivatarban senki sem gondolt a templom megmentésére, de a tűzoltók fecskendőjökkel a vész helyén megjelentek, s a templomba bevont fecskendőcsöveket a boltíven levő lyukon keresztül a padlásra vitték s



a tüzet rövid idő alatt eloltották. Az épület 15 ezer forintra volt biztosítva, azonban csak pár száz forintnyi kár történt.

## Különfélék.

•• (Szent-István ünnepe Bécsben.) Szokás szerint az augusztus 20-dikát követő vasárnap most is megülték a bécsi magyarok a nemzeti ünnepet a kapuczinusok templomában. Megjelentek: báró Hoffman közös pénzügyminiszter, báró Orczy és Barthos a külügyi és többen az ő Felsége körüli minisztériumok részéről, a királyi testőrség, a bécsi magyar egyesület tagjai s több egyházi és politikai nevezetesség. Rónay István országos képviselő és ismert egyházi szónok eszmékben és szónoki szépségeiben gazdag beszédet tartott az egyház nemzetközi hivatásáról s a nemzetiségi eszme tulzó törekvéseiről.

•• (Az arzenál kémei.) Bécsben nagy feltűnést okozott, hogy a hadi főszerelő helyen, az arzenál két kisebb tisztviselőjét rajtakapták, mikép orosz zsoldba állottak. Mint ugyanis bécsi lapokból olvassuk: az arzenál igazgatóságának tudomására jutott, hogy több napidíjas e katonai intézmény felsőbb vezetése iránt nagyon is érdeklődik, mi szerény hatáskörükkel s állásukkal ellentétben áll. A fürkészés kideríté, hogy két különböző osztályban működő irnok, névszerint Nachtnebel és Zoller, sajátságos módon egy kézre dolgoznak. Szolgálatidejükön kívül sokat tartózkodtak az arzenálban s nagy buzgón gyűjtötték az arzenálra vonatkozó adatokat. Meg tudták szerezni a legpontosabb följegyzéseket; miben áll az Uchatius-ágyuk gyártása, mennyire képes az arzenál, mennyi ágyu készült az utóbbi időkben, mennyi van munkában. Csak nem oly régen történt, hogy Ertl hadnagyot hasonló kémkedésért elítélték. Ertl is egy „külhatalom“ szolgálatában állt, Nachtnebel és Zoller szintén. Találtak náluk oly följegyzéseket, melyek a bűnösséget kétségtelenné teszik. Az egyiket az irodában fogták el, a másik igyekezett menekülni, s futása közben több iratot dobott el. Szökése megghiusult, még az arzenál udvarán csípték meg. Nachtnebel korábban rendőri biztos volt.

•• (Andrássy újabb mondása.) Nem rég egy régibb diplomata elment Andrássyhoz, s följajánlotta neki szolgálatait. De elébb ki akarta tudni, mi a gróf politikája. „Az három szóba lehet összefoglalni“, — mondá Andrássy. „Az nem sok, — szolt a vén diplomata. — S mi az a három szó?“ — „Keine Dummheiten machen.“ — „Nem kell bolondokat csinálni“.

•• (A pápa egészségi állapotáról) mult hó 24-dike óta ismét nyugtalanító hírek keringnek Rómában. A baj azonban most sem jelentékeny: megint lábai dagadnak meg, mi gyakran megtörtént már a nélkül, hogy az orvosokat nyugtalanítá. Az orvosok azt reménylik, hogy a pápa a nyarat a viszonyokhoz képest jól fogja eltölteni. Csak a november lehet rá veszélyes s főleg azért, mert a pápa nem követi orvosai tanácsát s a forró időnyre sem akart Castel Gandolfoba visszavonulni.

•• (Jeles katona.) Osman pasáról, az ünnepele plevnai győzöről, szép vonást jegyeznek föl. A szultán tudvalevőleg érdemei elismeréseül egy pompás diszkardot küldött a pasának, a ki azonban, tudatva hadseregével e kitüntetéset, ünnepelesen megesküdütt, hogy a kardot csak akkor övezi derekára, ha majd vitéz csapataival átlépte a Dunát.

•• (Höllyeknek) Párisban egy fiatal leány, vagyonos szülők gyermeke, sétaközben a Rivoli-utcán egyszerre össze-

rogyott és szörnyet halt. Midőn a leányt a szülői háznál ruháitól megszabadíták, derékfűzőjét oly szoroson találták összehuzva, hogy a nagy hőség következtében a belszervezet működése megakadt s ez okozta halálát.

•• (Ebben a nagy melegben) a hirlapiró is kimerül, kivált Rómában. A Fanfulla czimű nagyon elterjedt, félig tréfás, félig komoly, de diplomatai ügyekben rendesen jól informált lap, augusztus 25-diki számának élén kijelenti, a mint következik: Minthogy előre láthatólag a hőség holnap legnagyobb lesz, a lap nem jelenik meg. Előfizetőinknek a legközelebbi eső utáni napon kettős számot adunk.

•• (A spanyol király arája.) Párisból írják: Az itteni salonokban most közbeszéd tárgyát képezi Alfons király küszöbön álló házassága unokahugával, Montpensier Mercedes hercegnővel. Általános magasztalással beszélnek a menyasszonyról, különösen dicsérik mintaszerű nevelését. A fiatal leánykát maga a szigoru erkölcsű herceg nevelte. Mercedest soha sem látták divatos ruhában, mindig egyszerű feketében jelent meg. Alfons egy évvel ezelőtt még nem ismerte unokanővérét; Sevilában találkoztak először s a spanyol királyt annyira elragadta unokahuga kedvessége, hogy azonnal megkérte kezét. A fejedelmi ara valódi spanyol gráciával bir.

## Megbizások tára.

Tisztelettel kérjük fel azon tisztelt előfizetőinket, kik az első félévben meghozatván maguknak a könyveket és ez által egész évre kötelezték magukat lapunkra nézve, a jelen félelvi, vagy negyed évi díjat azonban még be nem küldték, hogy ez iránt mielőbb sziveskedjenek intézkedni.

Tatába Sz. P. urnőnek: El van küldve.

Csermőre L. A. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Aradra E. H. urnőnek: Mi is csak úgy vagyunk vele Pesten!

Dentára R. Gy. urnak: Köszönettel vettem. A kérdésre magán uton fogok felelni.

Deésre S. L. urnőnek: El van küldve.

Pécsre K. Zs. urhölgynek: Csak egy héttel ha elébb tudósít róla, könnyen lehetett volna még segíteni a dolgon! Most már késő!

N. Bittsére K. M. urhölgynek: Julius elején pontosan vettem az évnegyedes előfizetést. A bécsi képekre nézve nem adhatok felvilágosítást, nem láttam, nem ismerem azokat, a mint általában a hirdetési rovatban ajánlott tárgyakra nézve semmi felelősséget nem vállalok: ez köztér. Tessék egyenesen oda fordulni.

Debreczenbe V. A. urhölgynek: Köszönettel vettem.

Szegedre T. B. urnak: Magánlevelet irtam.

Pozsonyba M. E. urhölgynek: Igen, de nem minden hölgy egyszersmind méltányos is. Higyje el, sok fájdalommal kell megküzdeni e nehéz pályán. Jól esett a barátságos biztatás. Szomorú napokban vettem.

Ramocsa házára T. I. urnőnek: Ujból megküldtem. Nem tudom magamnak megmagyarázni, miért küldték azt vissza már három hét óta!

Komlósr G. B. urnak: Figyelmébe ajánlom felvilágosító soraimat.



**Cs. kir. szabad. általános biztosító-társaság (Assicurazioni Generali) Triesztben.**

Negyvenötödik számadás A az 1876-ik évre.

**Mérleg-számla 1876-dik december 31-én.**

VAGYON.		frt	kr	frt	kr	TARTOZÁS.		frt	kr	frt	kr
1. A részvényesek biztosított adós levelei				2940000	—	1. Törzstőke				4200000	—
2. Városi telkek:						2. Az A leszámlolás nyereségy tartalékja		68634	64		
az osztrák-magyar államban:						Ugyanaz B leszámlolásnál (életbiztosítás)		778039	29		
Triestben, ex Sratti palota, és 11 más ház, továbbá						Rendelkezésre álló nyereségytartalék		200000	—	1664384	66
5 külvárosokban, 6 Görzben, 1 Bécsben és 2 Buda-Pesten;						3. Tartalék bejelentett, de december 31-ig még folyóvá nem vált káresetekre					
az olasz királyságban:						a) tűzbiztosításra		349224	43		
Velenczében 11, Milanóban 3, Turinban 2, Flórenczen 4, Nápolyban 1, Páduában 1, Rovigóban 1, Paviában 1 és Bolognában 1.				3691282	34	b) tengeri és szállítási biztosításra		151412	30	708467	58
3. Mezőgazdasági birtokok Olaszországban (erre vonatkozó leltár mellett) 5922 hektárnyi összes terület, melyből 4374 Velence tartományban, 503 Páduában, 110 a viczencaiban, 292 a trevisioiban, 211 a milanóiban, 34 a páviaiban, 38 a bergamóiban, 4 a bresciaiban és végül 346 a pisai tartományban				2804131	34	c) életbiztosításra		207830	45		
4. Kölesönök életbiztosítási iverke		1462222	2			4. Jutalék-tartalék az A leszámlolás még 1876. december 31-én folyó biztosításaira					
Aktív életjáradékok és jelzálog által biztosított a biztosítottak halálakor felveendő tőkék költségei		108391	15	1570613	17	a) tűzbiztosításra		1396134	75		
5. Kamatozó jelzálogosított tőkék az osztrák-magyar államban a zálog osztály kizárásával a nemzeti bankban (alap szab. 1. rész e betű.)				2353912	93	b) tengeri és szállítási biztosításra		98631	51	1494776	26
6. Kamatozó jelzálogosított tőkék fekvőségekre Olaszországban a fönti zálog-osztály kizárásával				710133	—	5. Jutalék-tartalék a B leszámlolás még 1876. december 31-én folyó biztosításaira					
7. Kölesönök letéteményezett állampapírok kereskedelmi és ipar-részvényekre				321554	91	a) halálesetre		7750622	70		
8. Értékpapírok és részvények a tul lapon levő sorozat szerint				2852960	62	b) életjáradékokra		1465	62	55	
9. Váltók a tárczában, különféle helyeken fizetendő				1588664	13	c) megélési esetre és elhalasztott járadékokra		3945706	38	13161691	63
10. Előlegek a nemzeti bank jelzálog-osztály részére				153493	61	6. Osztalék-alap az életbiztosításra nyereségy-osztalékkal				422359	19
11. Mezőgazdasági december 31-én még eladatlan természetényei a társulatnak olaszországi birtokairól				127351	95	7. A három életintézeti osztály vagyona kamatbiztosítással				513193	1
12. Különféle bankok és hitelintézeteknél folyó számlában letéteményezett pénzek kamattal				165603	68	8. Ugyanaz a hivatalnokok nyugdíj-pénztáránál				136863	31
13. Pénzkészlet a társulat triezsti és velencei igazgatósági pénztáraiban				106510	62	9. Saldo a visszbiztosítók számlájából				235336	42
14. Ugyanaz az ügynökségek és felügyelőségek pénztáraiban				38632	36	10. Saldo az ügynökségek és felügyelőségek számláiból				25555	57
15. Saldo visszbiztosítók számláiból				239260	85	11. Hitelezők különféle czimekért				183739	44
16. Saldo a társaság ügynökségei és felügyelőségei számláiból összesen 4108				1448708	86	12. Tartalékalap kétes követelésekért				80000	—
17. Órához kötött életbiztosítási jutalékok				729011	40	13. Rendes osztalék a részvényesek számára felülosztalék		117600	—	246000	—
18. Adósok különféle czimekért				705605	46	14. A két igazgatóság tantiémejei				20052	33
19. Butorozat az intézet valamennyi irodáiban, czégek, papír és nyomtatványok				110618	33	15. A hivatalnokok tantiémejei				2606	80
20. Jutalék-iverk és későbbi években behajtandó jutalékok		11216541	36	23095749	59	16. Nyereségy-fölösleg az 1877-ki átvitelhez				723	39
						17. Jutalék-iverk és későbbi években behajtandó jutalékok		11216541	36	25095749	59

A cs. k. Assicurazioni Generali Triesztben, főügynökség Magyarorsz. számára:

**Ellenberger, Krellvitz, Rott.**

**Irodahelyiség: Dorottyautcza 10. sz. az intézet házában.**

**Hölgyeknek fontos!**

80 centim. hosszú valódi hajfonatokat igen tömötten betét nélkül, egyedül természetes tisztan mosott hosszú emberi hajból csak 2 1/2 frt.; szebbek: 3 frt. 3 1/2 frt. 4 frt. egész 5 ftig legpompásabbak nagy színválasztékban ajánl

**Löwenbein J.,**

első s leghirnevösebb hajfonat s chignon-gyára Budapesten, kis mező-utca 30. sz. 1-ső emelet (a terézvárosi templom közelében.)

Levélbeli megrendelések pontosan lekiismeretesen s tökéletesen a beküldött hajminta szerint, póstaútvétellel teljesítettek s a meg nem felők készséggel kicseréltetnek. — Hajfürtzetek a legdúsab választékban s minden nagy-ágban 2 1/2 frttól egész 5 frtig.



**Temesváry Móríc**

czipó-gyára Budapest, kerepesi-ut 2-ik szám (Bazar 1-ső emelet)



**HÖLGYEKNEK:**

Füző topánka, erős bőrből, lakk orral és szögezett kettős talppal, esős időre . . . . . 2.90

Huzó topánka erős chagrín- vagy borjubőrből, szögezett és srófoltt kettős talppal, esős időre, tartósak . . . . . 3.—

**URAKNAK:**

Topánka fénymázos- vagy bagaria-bőrből, szögezett és srófoltt kettős talppal, igen erősek . . . . . 4.—

Topánka finom chagrín bőrből, diszer lakk-orral . . . . . 3.60

Topánka orosz lakk-bőrből, szögezett kettős talppal és srófmunkával, erősebb használatra és esős időre . . . . . 5.—

Vadászeszima vízmentes kettős bagariabőrből, háromszorosan srófoltt kettős talppal . . . . . 8.80

Ugyanaz orosz lakk-bagariabőrből . . . . . 12.—

Megrendelések pontosan utánvét vagy az összeg beküldése mellett a legjobban teljesítetnek. Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

**Alapított 1860. évben.**

**Bámulatos olcsó!**

**Legujabb női divatke'mek és elegáns kész toillettek.**

ugyszintén minden szakba vágó rőfőscikk legjutányosabban megszerezhetők

**Grossmann Józ**s-divat és vászon

raktá-rában,

**BUDAPEST,** király-utca 27

„A magyar koronához.”

Minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. Kész ruhák rendelésekor a mérték beküldése kérietik.

**Dr. GROSSMANN**

kórházi főorvos utazásából visszatért. **Szem- és fülbetegek számára** ezentul is naponkint rendel Budapest Józseftér 11. sz.

**Epilepsie**  
(kórságot) gyógyít levél útján a szakorvos **Dr. Killisch,** Neustadt Dresden (Szászország). **Már 8000 egyénnél többet jó sikerrel kezelt.**



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)

Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvcsomagolási díj félévenként  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.

**Hirdetések díja:**

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**35. sz.**  
Szept. 2-dikán.  
1877.

**Havonkinti színezett  
dívatképpel,**

minden szükséges himzetrájkokkal.

Évenként  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meg hozatala egész  
évi járatási kötelezettséget foglal  
magában a lap irányában.

Mióta rendezett államok léteznek, a nemzetek szeme mindig a trónörökösre van függesztve. És ez igen természetes is. Az uralkodó a jelen fölött rendelkezik, s a mit tesz, az megmásíthatlan, habár talán tévedésnek bizonyulnának is be később intézkedései, de a trónörökös a jövő fejedelme, a jövő biztosítója, s az állam jövője attól függ, milyenné nevelték azt, ki az uralkodó elhunyt után a trónt elfoglalni fogja. Egy egész nemzet, egész állam jövője függ attól, hogy leendő uralkodója mily nevelésben részesült.

Ezért van a nemzetek szeme mindig a trónörökösre függesztve. A nemzet tudni akarja, kik azok, kikre jövő uralkodójának nevelése bízva van, mily irányban vezetetik e nevelés, s mennyire szolgálhat meg-



Rudolf trónörökös.

nyugtatásául ez az országnak. Némely államban régebben épen ez indokból szokásban volt a trónörökös nevelőjét az ország köztisztelőben és közbizalomban részesülő tudósaiból s nagyaiból választani. De a hol ez szokásban nem volt is, még ott is éber figyelemmel kísérte az ország mindenkor a trónörökös nevelését s ha bizonyos tekintetben aggodalmi voltak, nem tartózkodott azoknak a fejedelem előtt való nyilvánításától, kérve őt, hogy fiát és örökösét a nemzet, az állam bizalmában részesülő férfiak által neveltesse, és oly szellemben, mely az egész nemzet megnyugvásául találkozik.

Éber figyelemmel kísérte a magyar nemzet is jövőbeli uralkodójának, Rudolf trónörökösnek nevelését. Nálunk nincs arra tör-



vény, de szüksége sem forog fönn, hogy a nemzet gyűlése adjon nevelőt a trónörökös mellé; az uralkodó gondját képezi ez és a nemzetnek elég oka van megnyugodni a fejedelem intézkedésében, mert biztos lehet abban, hogy a trónhoz méltóvá fog neveltetni annak örököse, ha a nemzet nem gyakorol is ellenőrzési jogot a neveltetésben. Hanem azért a fejedelemnek gyöngéd figyelemből mindenkor gondja volt arra, hogy a nemzetet, ha netalán aggodalmi volnának, megnyugtassa, s a fölhevített kitűnő férfiak közt mindig volt olyan, kinek tudománya és hazafisága a nemzet bizalmában részesült, a nemzet pedig mindenkor megnyugodva a fejedelmi választásban, nem ellenőrző, de a mi teljesen indokolva van, érdeklődő figyelemmel kísérte a nevelést, melyben a trónörökös részesült.

Ez most véget ért, a trónörökös neveltetése befejezve van, és a vizsgálatok eredménye, mely ismét gyöngéd figyelemből a nemzetnek mindenkor tudomására hozatott, teljes megnyugvást nyújthatott azoknak, kik a jövő iránt talán aggódnak, mert a trónörökös neveltetése teljes és kifogástalan volt, méltó az uralkodó-házhoz, méltó a nemzethez, melynek egykor ura lesz. A trónörökös neveltetése eltért az uralkodó Habsburg-ház eddigi trónörökös tagjainak neveltetésétől, mely századokon keresztül csaknem kizárólag katonai volt, — a mi talán az akkori korszak által igazolva is volt. De máskülönben, a Habsburg-dynastiát minden időben erős katonai szellem jellemezte, és Rudolf főherceg az első Habsburg-Lothringen, ki polgári, vagy legalább is különösen polgári nevelésben részesült. Rudolf főherceg nem katona; ezredesi rangja van ugyan, kiképzetése sincs elhanyagolva a katonai tudományokban, de mégis nevelése tulnyomólag polgári. És e különbséget már külső megjelenése is elárulja. Őt valóságos ritkaság katonai egyenruhában látni; mindig polgári öltönyt visel, és aligha csalódunk, ha azt hisszük, hogy e szokását továbbra is megőrizni fogja, s ő lesz az első Habsburg, ki az úgy nevezett „frakkos uralkodók“ közé fog tartozni.

Sokan azt hiszik, hogy ez nagy biztatás az államra nézve, mert kilátás van rá, hogy az alappal, vagy alap nélkül, — itt nem vitathatjuk, — de tényleg félelmetes és bizalmatlansággal fogadott magas katonai köröknek nem lesz teljes befolyása alatt, s inkább fog hallgatni minisztereire, mint tábornagyaira. Már pedig ebben az országban most is azt tartják legnagyobb bajnak, hogy az uralkodóra kelleténél több befolyásuk van ezeknek a katonai köröknek. Remélik, hogy Rudolf uralkodása alatt ez megfordítva lesz.

Mi nem tudjuk, nem is mérlegeljük ennek fontosságát. Mi örvendünk annak, hogy trónörökösünk ily szépen felnőtt, ily tökéletes kiképzetést nyert, s most, midőn nagykorúvá léte alkalmából arczképét olvasóinknak bemutatjuk, egyuttal szívünk legőszintébb kívánságának adunk kifejezést, melyben erősen hiszünk, osztoznak velünk kedves olvasóink is, midőn Rudolf főhercegnek, trónörökösünknek azt kívánjuk, hogy midőn elkövetkezik annak az ideje, hogy közszeretben részesülő atyja trónjára fog lépni, hoszu éveken át a nemzet, az állam boldogítására uralkodjék!

P.

### Az én eszményképem.

Imrefi Ivántól.



Se nem tündér, se nem angyal,  
Földi lény ő mindenképen; —  
Egyszerű kis bolti lányka  
Mostan az én eszményképem.

Alig merek szólni hozzá,  
Pedig látom este, reggel,  
El-elnézem órahosszat,  
Édes vágygyal, szerelemmel.

De ő azért sohse tudja.  
Ne sejtse, mit szívem érez,  
Az én borult, sötét lelke  
Nem illenek az övéhez . . .

Megolégszem azzal, hogyha  
Közelében lennem enged;  
Mig szép szeme szerte téved,  
Tekintetén elmerengek. —

S a mi szép van fenn az égen,  
A mi szép van e világon,  
Abban a két bűvös szemben  
Egyesítve mind ott látom.

Látom ott a legszebb napot,  
A szerelmet, kelőfélben;  
A vágyat, a reménységet,  
Félig alva, félig óbren . . .

Látok egy nagy virágerdőt,  
Hol a szellők csókot vesznek;  
Csalogányok imádkoznak,  
Rózsafelhők ölelkeznek.

— Ez most az én birodalmam,  
A hol nem járt soha senki;  
A mit itt látok naponta  
Mind ez lelke dalra kelti.

S ha estéinkint haza térek,  
Mint a mezőről a méhe,  
Reggelre egy dallal több van  
Költészetem köpüjébe'.

### J o l á n.

(Elbeszélés.)

Sümegei Kálmántól.

I.

Szeszélyes, őszi időjárás volt. A ki-kicsillanó napsugarak elé setét felhők tolaokodtak, melyekből csakhamar havas eső kezdett hullani. Ez azonban alig tartott pár óráig s a hogy elállt, éjszakeről csipős szél kerekedett, mely sivitva bolyongta be a sikságot, a hegyes-völgyes helyeken pedig kegyetlenül arculcsapdosta a járó-kelöket.

Alkonyat felé ez is elcsöndesült, az ég is kitisztult, nyugaton az égboltozat bibor tűzben égett és — a mi ily csöndes időben rendesen be szokott következni — fagyini kezdett. Hideg, zimankós idők jutnak ilyenkor a szegéy utas eszébe, különösen mikor ruházata nem igen télies.

A göröngyös országuton kutagoló vándorszínészeket is aligha ily gondolat nem bántotta; legalább arcuk és ruházatuk erről tanuskodott. Az változó, ez szeszélyes volt, épen mint az időjárás. Hol a remény ragyogása, hol az életuntság boruja, hol a keserűség fagya ült a szenvedés- és küzdelmekről tanuskodó arczaikon. Változott tekintetük majd minden pillanatban, a mint ott benn a gondolatok és érzelmek üzték-hajtoták egymást.

Ruházatuk igazán jellemző volt. Tragikomikus, mint pályájuk. Az egyiken a divatból rég kiment szürke gallérköpe-



nyeg libegett-lobogott, a másik megviselt, fakó nyári kabátban didergett, a harmadiknak volt meglehetősen őszi felöltője, de ennek meg a fejét a szebb időkre emlékeztető szalmakalap fődte, a negyediken magyar diszmente ékeskedett, melyet, mint „kellékes“ kiváló szabadalom folytán a ruhatárból kölcsönzött; csak az ötödik viselt rendes téli kabátot. Tán szükségtelen megjegyezni, hogy ez volt az igazgató.

Valami ügyes genrefestőnek hálados mintául szolgálhatott volna e kép. Hány tovatűnő reményt, hány keserű csalódást, mily féktelen dicsvágyat s mily fájó lemondást tolmácsolhatott volna jellemző ecsete. Itt egy rajongó álom után elveszett élet, ott egy magával meghasonlott lélek, ki pályáján elbukott; ennek még szívében szép remény és magasztas vágy ég, annak keblében kialudt már a menyői szikra s csak az anyagiak után sovárog; ez még jobb jövőt remél, amaz már lemondott a fényes álmokról s csak a kényérért küzd és fárad.

Pedig a háttér is elég érdekes volt.

A nők egy döcögős paraszt szekéren gubbaszkodtak, melyet a szegény fáradt gebék már alig birtak a kátyus gödrökből ki-kirántani. Csak úgy isten nevében botorkáltak, mert az alvó kocsis, ki az ösztökélésben és a káromkodásban már kifáradt, egészen becsületükre bizta a rozzant szekeret.

A beburkolt és elfátyolozott alakok a sok czókmóktól mozdulni is alig birtak. Diszlettár, ruhatár, könyvtár, — no meg a pénztár, mind azon az egy szekeren volt elhelyezve. Mégis csak jó az a szegénység, kicsi helyen elfér.

Messziről meg-megcsillant a legközelebbi mezőváros templomának bádogos tornya, de biz az még jó távolságban volt és már későre járt az idő. A férfiak gyorsították lépteiket, ki tudja miért? Tán fáztak, tán lelkük marcangoló vágya hajtotta őket?!

A szunyókáló kocsis is nógatta, biztatta czammogó paripáit, nagyokat suhintva ostorával, a mi keveset használván, megfordítá azt s a boldogabb végével iparkodott érvényt szerezni tekintélyének.

Hallgatag, tünődő boru ült az arcokon. Ugy látszott, senkinek sincs valami nagy kedve a beszélgetéshez. Csak az utszéli száraz fák zörgő ágait bolygatta a kósza fuvalom, csak egy-egy rossz időt jelező holló-sereg károgott-keringett fenn a magasságban. Bus, szomorú volt minden. Fonnyadt, sárga levél hullt a fákról, az őszi szél néha-néha sivitva nyargalt végig a letarolt mezők kopár síkjain, még a nap is bágyadt fényvel, hidegen hagyta el a földet.

A nagy csöndességet a társaság egyik tagja szakította meg. A menyébéli hatalmakat emlegette nem valami nagy ajtatosággal s betyáros módon panaszkodott, hogy a torka átkozottul kiszáradt.

Tán az eszmetársítás törvényei folytán önkénytelenül surrant ki egy beesett arcú kolléga ajakán az a keserű igazság, hogy az ő bensőjében pedig valami kegyetlenül korog.

— Pedig hiába korog! — felelt röviden, száraz ridegséggel a direktor.

— Hiába korog? — kérdé az elégedetlenség gunyos hangján a harmadik egészen az igazgató felé fordulva.

— Hm, furcsa, nagyszerű, klasszikus! — tagolá az igazgató. — Mindig csak az evésről, ivásról tudnak beszélni!

Az elkecseregett színészt ez még inkább fellázította. Szemei villogtak, arca kitüzesült. Egészen közel lépett az igazgatóhoz s heves taglejtések kíséretében lelkének egész keserűségével tört ki.

— Hát csak úgy se teszem — se veszem! Játszunk, —

koplalunk, utazunk, — koplalunk, megszállunk, — koplalunk! A koplalásból nem él meg az ember.

— De én meg nem vagyok bankó csináló!

— Ez így tovább nem tarthat, ennek végre kell járnunk!

— Tessék!

— Tetszik is! Társaságot szervezek, igazgató leszek; az urnak felmondunk, — felmondunk mindnyájan. Aztán játszék maga az ur, ha tud!

Az igazgató mosolygott.

A heveskedő színész pedig társaihoz fordulva nagy hanggal kérdezé:

— Ugy-e felmondunk?!

A válasz olyan se hideg, se meleg. Morgásnál alig egyébb.

Csak az a pályatárs, kinek a torka átkozottul kiszáradt, kockázattal egy kegyetlenül gunyos megjegyzést, de a handabandázó színészre nézve abban sem volt valami nagy köszönet.

— Azt tartom, ha felmondunk, egy cseppel sem lesz jobb dolgunk! — Csöbörből vederbe!

Mint a felingerelt pulyka, úgy ugrott feléje e szóra a heves kollega. Most már aztán egészen elfutotta a méreg.

— Mit, talán az ur is direktor akar lenni? Talán azért henczeg, fitymál?

A cifraszűrös gögösen, betyármódra csak úgy félvállról felelt neki:

— Ha már az lennék, különb is lennék, mint az ur!

— Maga? — kérdezé a másik szörnyű kicsinyléssel.

— Én ám! Talán csak vagyok annyi ember, mint maga?!

Tudja-e, hogy én már voltam szerződve a nemzeti színháznál is?

— Volt hát — statisztának!

— Annak hát, mi köze hozzá! De az ur oda még be sem kukkantott, be sem szagolt! Azt sem tudja, mi fán terem a tragédia, kiállítás, rendezés, művészet!

— Bizonyosan a kaptafán! He-he-he!

Lelke mélyéből kaczagott a pályatárs, hogy ily csattanósan lefőzhette ellenfelét, kinek elevenére talált tapintani a kaptafa emlegetésével.

Hanem az sem állhatta meg ezt szó nélkül. Vadul forogtak szemei, arca lángvörös lett, kezét ökölre szorítá s durván, fenyegető hangon förmedt rá:

— Elhallgasson ám azzal, mert betömöm a száját! Kinek mi gondja rá, akármilyen voltam! Aztán én legalább voltam valami, ha czizmadia legény is, de maga nem volt — semmi! Az iskolából kicsapták, hazulról elkergették, mint kujtorgó tekergett, mikor hozzánk került. Jobb lesz hallgatni!

Ugy látszott, hogy az, kinek e nem valami nagyon tisztességes figyelmeztetés szólt, megfogadta a bölcs tanácsot, mert hátrább húzódott s csak magában dult-fult. Aligha eszébe nem jutott, hogy társa betyárokat, csikósokat személyesít a népsziműben s a baltát és fokost igen jól tudja forgatni.

## II.

A mig e durva párbeszéd tartott, hátul a döcögő szekéren fájó könnyeket hullatott egy szép lányka. Arca megmegrándult, keble fel-felhullámzott, a mig keserű sohaj kelt ajakán.

— Minő élet, minő élet! Sárral piszkolják be a legszen-  
tebb templomot, galádul gunyolják ki a legmagasztosabb esz-



mét. És ezek művészek, a nemzetiség és hazaszeretet terjesztői?!... Mivé törpülnek ábrándjaim, a magasból mily mélyre zuhantam! Utálom, gyűlölöm őket és nem tudok többé válni! Rab vagyok, örökre lekötött rab!

Csukló zokogásban tört ki s egész testében remegve két kezébe rejté tűzben égő arcját.

— Soha se desperáljon Jolán! — vigasztalá nyájas hangon a mellette ülő koros nő, ki — úgy látszott — bizalommal és jóakarattal viseltetett a szegény leány iránt. — Lássá mindennek van színe, alja, — fénye, árnya. A legszebb buza közt is terem konkoly, a legjobb bor is hágy maga után seprűt. Lássá a rózsának, melynek nyiló szirma oly szép oly édes illatot áraszt, szuró tövise van s a nyájas égen, hol biborban kél a hajnal, terhes fellegek és viharok teremnek. A színészeknek is csak a hitványa ilyenek és ezek azok. Ránk nézve csak az a baj, hogy köztük kell élnünk. No, de soha se busuljon addig, míg én mellette leszek. Ha szerét tehetjük, elszerződünk innen más társasághoz, a hol jobban megbecsülnek bennünket s a hol mi is jobb kedvvel játszunk. Aztán magának virrad ám valaha! Én már lemondtam arról, öreg vagyok és beteges, de maga még eljuthat a nemzeti színházhoz!

Lázás pir gyuladt ki e szóra a leánya meggyötört, halvány arcán, ihlet és ábránd sugárzott tekintetéből.

— Hát bennem bizik? Én is eljuthatok odáig? — sutogó félig elhaló, félig reszkető hangon.

— Már hogy ne jutna? Hiszen magában tehetség is van, akarat is!

— Oh van! — kiáltott fel rajongással Jolán és szemeiből a ragyogó könyéken megtörve titkolt tűz villant ki.

Aztán beszélt merész ábrándjairól, édes álmairól önfelédten, mámoros elragadtatással. Kipirult arca átszellemült, tekintetétől szép remények, ihlett vágyak sugároztak, ajakáról lelkesült beszéd áradt, mely a szív mélységes mélyéről fakadt.

Oh, mert a fiatal szív oly könnyen hisz és remél! Tünő ábránd, muló álom fészkel bensőjében és ő azon gyönyörrel meláz, hévvel csüng. Virágzó kert neki az élet rózsás utakkal, madárdallal, suttogó, illatot lehelő ligetekkel, — ha kinok gyötrik is és nélkülözésekkel kell is küzdenie. Édes kéjjel enged a boldogító csábnak, mely csalóka fényű délibákokkal reng a titkos jövő ködében, feledi jelenének buját-bánatát s a képzelet könnyű szárnyán, mint madár, száll, röpdös egy szebb világ csillogó mindenségében.

Jolán még fiatal volt s ha szenvedett is az életben, a reményt, hogy ő is elérí célját, nem ölték ki szívéből a keservek és csalódások.

Sőt most már csak is ez tartá fenn benne az életkedvet. Mert hiszen ő igen érzékeny, igen tanulságos leczkéket nyert a fájdalma iskolájában, melyek kitörülhetlen nyomot, soha be nem hegedő sebet hagytak sinlődő lelkén.

Jolán története egyszerű, mindennapi történet.

Szeretett és — csalódott.

Jónevű, birtokos szülők egyetlen gyermeke lévén, pazar nevelésben részesült. De nem jóban! Hiú fényt, könnyelmű példát látva maga előtt, az árnyt, a borut nem vette észre csillogáshoz szokott szeme. Atyja gondtalan, kártyás ember volt, anyja üres, nagyvilági örömeiben lelte kedvét. Házukban örökös vigáság, örökös dobozódás vert tanyát s az élet komolyabb részét, a munkát s az ebből származó hasznot és élvezeket kiszorítá onnan. Jolán lelkében még romlatlan volt, de minden nemesebb irány nélkül, ezer csábnak volt kitéve. A

fiatal, alig felserdült leánykát körül rajzolták a ledér udvarlók, mint a lepkék a hasadó bimbót. A tapasztalatlan lélek önfelédten hitt a szép beszédnek és heves lángra gyuladt egy ifju iránt.

Galambos Jenő egyike volt azon mezőváros legesinosabb fiatal embereinek, hol Jolán szülei laktak. Feltünő szépsége mellett még kiváló társalgási modorral, soha nem lankadó jókedvvel, könnyed, kellemes elevenséggel volt megáldva, a miért is lelke volt ő a kisvárosi fiatalságnak. Ha valami mulatságot akartak rendezni, Jenőt kellett előbb megnyerniök s hogy az jól sikerüljön, Jenőtől függött. Senki sem tudott úgy táncolni, a nőknek udvarolni, a cigánynak parancsolni, és a mi a fő: senki sem győzte úgy pénzzel, mint ő.

Jolánnak természetesen a mellett, hogy a fiatal ember szépsége megbűvölte tapasztalatlan lelkét, hízelt az, hogy ily kitüntetett ifju udvarolt neki. De szerette is mélyen, igazán és ezt a naiv, alig felserdült leánya száz és száz alkalommal elárulta.

Táncban, bohó társalgási játékokban, kirándulások alkalmával, holdvilágos estéken, mikor a mezőváros egyetlen sétaterének akáczfái alatt adott találkát az uri közönség, szóval mindenütt, uton-utfélen kitüntette őt. Jenő is szerette a leányt s így önfelédten adták át magukat az édes érzelemnek, mely a mesés, csillogó jövő varázsát, az örök boldogság hitét kelté fel szívében.

A derű után azonban csakhamar jött a sötét, mindent elhomályosító boru, melynek sűrű fellegei közül lecsapott a szép reményeket szétrobbanó villám. Jolán atyját egy napon halva találták. Öngyilkos lett. A pazar élet a végveszély örvényébe sodorta, reá bizott hivatalos pénzeket sikkasztott s a büntetés és szegény elől e gyáva uton menekült. Az anyát, a könnyelmű nagyvilági nőt, megrendítő hatással sebzé e gyászos eset, úgy, hogy néhány napra a temetés után az örültek házába szállították, hol nem sokára bomlott világából egy jobb — vagy tán csak nyugottabb — hazába költözött.

Jolán árván, egyedül maradt a nagy világban. Jenő, ki epedő tekintettel, suttogó ajakkal vallott szerelmet neki majd minden nap, a végzetes balesetek után, visszavonult. A világ s Jenő szülei játéknak tekinték a két ifju viszonyát s ügyes rábeszéléssel oda hatottak, hogy az ifjut „jövője érdekében“ csakhamar messze távolítsák a leánytól.

És Jolán, ki szerelmében csalódott, kinek az élet rózsásnak hitt útján éles tövis sebzé meg lábait, kit elhagyott apja, anyja és kedvese, nem tudott meghalni. A méregpoharat nem ürítheté ki, a gyilkoló tör kiesett gyenge kezéből, a megcsalt szív nem szakadt meg a fájdalma és keservek csapásai alatt, élnie kellett és küzdenie egy jobb létért, melynek reményéről az ifju szív soha le nem mondhat, mert hiszen annyi megpróbáltatás után a titokzatos erő tölti el bensőnket, mely a kiegészítő érzélem hamvadó zsarátnokát újra lángra gyújtja s újra hinni és remélni tanít.

Jolánt az élet fájó keservei, tépelődő lelkének felrajzó vágyai, a szegény, mely szülőföldjéről elűzte, a szükség, mely kenyérért kiáltott, a színészi pályára űzték, hol a művészet mindent pótoló kéjével akarta feledni multját, melynek feledhetlen emlékei fel-felkísértettek s mint vijjogó vércsék tépték-zaggatták mély, igen-igen mély sebtől vérző lelkét.

(Folytatása köv.)

— *veszem* —



## Képek egy menedékházból.

Kemenczky Kálmántól.

(Folytatás.)

Kinevezte azért a gyermeket harmadik istálló-inasszá, kinek a tehenek gondviselése és etetése áll kötelességében, és egyszersmind ki lett jelölve, hogy az igazgató nejének oktatása mellett a fejésre is ki fog képeztetni. Minthogy ezen istálló körüli szolgálatban a legnagyobb figyelemmel és pontossággal, még némi testi megerőltetéssel is, napról-napra eljárni tartozott, személyesen kelle őt abban részesítenünk és oda hatnunk, hogy különös ingert, kedvet kapjon, s ennek istápoló segélye mellett a munkavágy, a folytonos foglalkozás utáni esengés lassacsán majd szenvedélylyé érlelődjék nála; különösen pedig az istállónál állandóan alkalmazott legényeket, mint megbízható egyéneket, kikre az intézet vagyonának tekintélyes része van bízva, szükségesnek látták, a kellő tapintatos utasítás mellett, szintén a gyermek mellé állítani s ez által módot nyújtani nekik annak bebizonyíthatására, hogy mennyire viselik szívükön az intézet erkölcsi érdekeit, a rájuk bízott anyaggal párhuzamban és hogy mennyire hozzájárulhatnak ők is a város vétekben leledző gyermekeinek sükerre vezetéséhez és boldogulásához. Ez emberek a bennök helyezett támogató bizalomnak dicséretesen meg is feleltek. Hanem az új istálló-inas a huzamos szolgálatot, melyben magát egy ideig meglehetősen viselte, csakhamar megunta, lomhának, hanyagnak mutatá magát s könnyebb, rendhez és pontossághoz nem kötött foglalkozás után epekedett, tőle mindenáron megszabadulni igyekezett. De az intézet derék férfiai ennek határozottan ellene szegültek, miért is kénytelenek lettek őt egész komolysággal és szigorral — mert magasabb szempontra még nem volt érett és fogékony — kitartásra szorítani. Ismételt hosszú küzdelmek és folytonos nógatás után, valamint másfelől érettebb ész és több jóakarattal bírása mellett, nagy sokára mint tevékeny, serény, készséges és lelkiismeretes egyéniség mutatta magát szolgálatában, s ezzel egész lényének átváltozása is kezdetét vette. A régi ember most semmi részben sem található föl benne többé.

N. N., egy kilencz éves fiu, mint megromlott, dologkerülő, gonosz tettekre, különösen tolvajlásra, mikor csak szerét ejthette, minden lépten-nyomon hajlandó gyermek, az iskolából — nehogy róla a rossz példa másokra is elragadjon — kiltatott s a közbiztonságra való tekintetből a menedékháznak adatott át. Utoljára fényes nappal egy bezárt üzlethelyiségben betörést követett el, és az elorzott pénzt holmi nyalánkságokra kevés híján már mind elfecsérelte volt, midőn elcsipetett. A rendőrségi megfenyítésnek nem lőn semmi foganatja, mert már néhány napra rá ismét betörési kísérletet tett egy másik üzlethelyiségben, és pedig ezuttal korán reggel, mely végből belopódzott este tájon az udvarba és ott elrejtőzve lappangott egész éjen át. E gyermek szülői által is mint megátalkodott, javithatatlan és a közbiztonságra nézve veszélyes jeleztetett, a mennyiben már oda haza is pénzt sikkasztott, ruhákat adogatott el és több ízben okot szolgáltatott gyujtogatás gyanújára is. Ez a kis ember — mond az intézet igazgatója — mindenesetre házi balirányzat és ferde nevelés következtében, oly nagymérvű vakmerő arczátlanságban, konokságban s makacs ellenszegülésben nőtt fel, hogy bennünket bámulatba ejtett. És csakugyan intézetünkbe jövele után néhány napra már, mert valami nem ment az ő inye és kíván-

sága szerint, egész határozottsággal kinyilatkoztatá nőmnek, hogy ő most már, akár tetszik akár nem, mindenáron meg fog szökni. Miután mi tőle minden, tulságosan elkényeztetett természetével nem egyező foglalkozást és minden neki kellemetlennek látszó dolgok érintését is szigoruan megkivántuk, ama vakmerő kijelentése után kettőztetett figyelem és örködés vált szükségessé, annál is inkább, mivel elvünkhez képest se bemenet se kijövet késő estig soha sem csuktuk be magunk után az ajtót; de meg látszólagos szorgos örködéssel nem is volt szabad őt zaklatni. Tervének kivitele idáig még nem sikerült. Ugy látszik, még mindig nem mondott le róla. De le fog mondani ő teljesen szándékáról, hanem ez csak akkor következik be, ha itt egészen otthonosan érzendi majd magát. Oly elvadtulnak, oly semmivel sem törődőnek látszik ez a gyermek, s megjelenésében is annyira nélkülözi a megnyerő külsőt, tekintete annyira átható, ijesztő, hogy az ember szinte fél tőle. Összevetve azonban mindent, a miből ítélnem lehet, mégis én azt hiszem, hogy a jobb mag benne elrejtve van. Utóbbi időben csakugyan többször igyekezett e gyermek kedvelté tenni magát, vidám, nyájas, szóra hajtó magaviselete és munkássága által, mely jó tulajdonokat én egész készséggel ápolom, öregbitem azóta és azokra folyton építeni iparkodom. A gyermek szellemileg is jól indul és szép előmenetelt tesz az iskolában.

N. N., mint tíz éves leány adatott át a menedékháznak. E gyermek különös családi viszonyoknál fogva nyolcz éves koráig, nagyszülői által neveltetett. Maguk a nagyszülők jóra való, nagyon rendes és munkás falusi emberek valának, azonban az eleven és akaratosságra, makacsságra szerfőlött hajlandó gyermeket — akaratjuk ellenére — alapjában teljesen rosszul nevelték, mint ez, fájdalom, oly gyakran történik. A gyermek gonosz hajlamai Lipcsében elég táplálékot találtak, és rövid idő alatt vak szenvedélylyé nőtték ki magukat. Az iskola mihamar teherré vált neki s annak végkép hátat fordítva, czéltalanul kóborolt szanaszét. Hazudozás, koldulási vágy mind erősebbekké váltak nála, s midőn az anya ezen üzemei ellen határozottan kikelt, intve, korholva majd szigoruan meg is fenytve, a leánynak szük lett a város. Ettől fogva a távot kereste s a legnagyobb hidegben három hónapon át, egészen könnyedén öltözve csatangolt a környéken. Egyik helyről a másikra járt, hazudozva, ámitva a jóhiszeműeket s mindenféle megható beszédek által szánakozásra és könyörületre indítva a jószívű falusi lakosokat, míg végre egy helyütt nagy sokára elfogatván, e körülményről az atya hatóságilag azon felszólítással tudósított, hogy a gyermeket onnan vigye el. Ő érte is ment tüstént és a leányt el is hozta magával onnan, de utközben a város szélén nagy hirtelenséggel egyszerre csak eltűnt mellőle és nem volt sehol föltalálható többé. Hetek mulva azonban több mértföldnyi távolságra a várostól ismét elfogatott, s további csatangolása a menedékházba kísértéssel véget ért. De engedjük itt át a szót a derék igazgatónak. A leány velem történt első beszélgetése alkalmával szerfőlött ügyesnek, de egyszersmind oly rémséges vakmerőnek és arczátlannak mutatkozott, hogy az embernek szeme szája elállt. Mi megszabadítottuk a kis csavargót a testét takaró ringy-rongyaitól, tisztára hoztuk a vastag piszokból, felöltöztettük egyszerűen, és egy igazán szép leányka állott előttünk, kire őszinte részvéttel és sajnálkozással tekinténk. Arcza, nézése csupa ártatlanság volt; úgy nem illett hozzá a korábban tanusított arczátlan beszéd és vakmerő magaviselet! Nálunk tüstént otthonosan érezé magát, s készsége, élénksége és ügyessége által nem sokára köz-



kedvelté vált. Mutakoztak ugyan még néha-néha nála a régi hajlamok: könnyelműség, rondaság és dacz, de azoknak nálunk nem adott táplálékot többé. Ok- és észszerű bánásmódunk, buzgalmunk és erélyünk megtörte azokat végkép. A leány kénytelen volt szakadatlan foglalkozások középett a háznál, a régít mindinkább elfelejteni s új lényű szelleműni át. Most meg van az az örömk, hogy egy igen tiszta, szorgalmas, ügyes és megbízható leányt láthatunk magunk előtt, ki — ha innen kikerült — tisztes munkájával meg fogja keresni ruházatát, mindennapi kenyerét és azonfelül kiérdemlenni még asszonyának rokonszenvét, becsülését és szeretetét is.

N. N., mint hét éves leány a menedékház számára tökéletesen érett volt, midőn bekerült. Az illető városi iskola-beli osztálytanító következőleg nyilatkozik róla: E gyermek fölvétele menedékházunkba ugy a szülék, mint az iskola és a község érdekében egyiránt sürgössé vált. A gyermek tökéletesen készen van a hazudozásban, fékezhetetlen a csavargásban, szilaj, rakoncátlan egész mivoltában és mód nélkül fortélyos a rendőrség tévutra vezetésében. A szülők, valamint az iskola által foganatba vett, s egymást sűrűn követő feddések és kemény büntetések teljesen hiabavalóknak bizonyultak régen; és sem éhség és szomj, sem esőzés és hideg nem akadályozták őt a napestig tartó csatangolásban, sőt — ha kedve szottyant — még a koromfekete éjszaka sem volt neki félelmes. A gyermek ezen hajlama, szenvedélye zabolázhatatlan a mint jelleme sajátosan kifejlődött. Az iskola nem volt többé abban a helyzetben, hogy e gyermeket, ki annak annyiszor hátat fordított s ki ott is csak a rossz példa magvát szórta szét, kebelében tovább is megtúrje. Sajátságos teremtés ez! Minden lélektani bepillantást kitérit, mivel mindig rendkívüli, a gyermeki kedélytől eltérő szokatlan komolyságot, természetében szelidséget és jámborságot, más gyermekekkel való érintkezésben és társalkodásban csendes visszavonultságot és elszigeteltséget mutat.

A tanító ezen véleményét a menedékházi igazgató által is minden pontjában megerősítve találjuk. A gyermek itt is több ízben tett szökési kísérletet, és néhányszor sikerült is megszöknie, de mindannyiszor csakhamar megcsipetett és visszakisérertetett ismét a menedékházba. Sehogy sem érezte magát jól kényszerhelyzetében. Leánytársaival csak ritkán ereszkedett szoba. Eleintén egészen félrevonulva órahosszant elüldögélt csendesen egyedül, és sirdogált magának keservesen. Félrevonultsága azonban nem volt mindig ilyen ártatlan jellegű; mert mint kisült, magányában holmi veszélyes merényleteken is törte a fejét. Egy alkalommal e gyermek — beszéli az igazgató — egy rejtkehelyen, az udvar tűzveszélyes részében meghuzva magát, egész szabályszerű mesterkéltéssel különféle gyulékony anyagokat halmozott rakásra a végből, hogy — mint kérdésemre szépen bevallá — meggyujtsa. Egészen véletlenül akadtam reá ezen a helyen, a mint nőmmel ott épen valamit kerestem, s az által kétségkívül nagy szerencsétlenségnek vettük elejét. A gyermek nálunk is épen oly sajátóságos komolyságot mutatott, s ábrándos szemei, bizonytalanul tévovázó járásuk, kezdetben a félelem bizonyos nemével töltének el. De később, a mi leereszkedő nyájasságunk, barátságos magaviseletünk és egész odaadásunk folytán, valamint az által is, hogy egy kedvére való, vele egykoru játszótársat talált az intézetben, a leány lassanként vidámbbá és nyiltabbá is lett, és most, miután testi gyöngékedése, ideges ingerlékenysége is meglehetősen alábbszállt és belátja, hogy mi

jól vélekedünk felőle: intézetünkben most egészen otthonosan kezdi magát érezni, s már a házi dolgokban is kedvvel, kitarással, erejéhez képest részt venni. Most már, a sokféle gyógy módok egynémelyikének idáig tapasztalt sikeres alkalmazása után, bizvást oda engedhetjük magunkat a reménynek, hogy további ok- és észszerű fejlesztés mellett teljesen sikerülni fog ezen gyermekkel is megkedveltetnünk s becseessé és becsültté tenné az igazság és erény utját.

(Vége köv.)

## A k ö z e l - m u l t b ó l .

(Elbeszélés.)

Nemes Ödöntől.

186\* telén Gyulafehérvárról Dévára menet az ut- és lovak roszasága miatt elsötétedve egy rideg kocsmába kellett hajtatom. Az éj sötét és fürgeteges volt, minek rettentőségét a kiáradt hegyi folyamok moraja is fokozá; de végre örültem, hogy földél alá vonulhatok, a hol majd az ut fáradalmaim kipihenhetem. Egészen átázva léptem a korcsma termébe s azonnal alkalmas elszállásoláomat kérém.

— Ime uram! itt van egy szoba, foglalja el — szolt a meglehetősen terjedelmű oláh korcsmárosné. — Magam is a meghálást tanácsolom, különben ma a tovább menetelről szó sem lehet, miután a kiáradt vizek elhordták hidainkat.

— De hogyan az istenért?!

— Igen uram, igen — felelt nyomatékosan a nő — elég szomorú eset, de tegnap is egy fuvaros lovastól, szekerstől odaveszett.

Alig végzé be beszédét a nő midőn hirtelen valami tompa kiabálás hatott füleimbe. Csalódás csupán! — gondolám magamban — s átázott öltönyeim lerakásához fogtam. A növekvő zaj azonban figyelmesebbé tőn s néhány fordulattal a korcsma folyosóján termettem.

— Segítség! Segítség! — hangzott a távolból.

Mélyen megborzadtam. A nő beszéde villant át agyamban; de perczig sem késve, egyesén fuvarosomhoz nyargaltam s még ez álmos szemeit dörzsölgeté, addig én az egyik lóra kapva magam után intém őt.

A segély-kiáltás ezalatt mind rémitőbbé vált.

— Semmi kétség — szoltam az utánam sietőhöz, hogy amott az ártól elsodort idegen utasok vivnak élet-halálharcot.

Állításomat a való szomorun igazolta. Hidegség futott át lelkemen s midőn a szerencsétlenekhez értem, majdnem kimerülten rogytam alá; de összeszedtem minden erőmet s a közelbe hatoltam; hanem minden erőködésem daczára mit sem láthattam a sötétség miatt. A jajveszéklés azonban, mely a kétségbeesésig fokozódott, gyaníthatóvá tette a távolságot. Nem késtem tehát s már a más perczben a hullámok közé rohantam. Most szemembe tünt a csoportozat s a mint egészen a közelbe értem észre vevém, hogy egy koci inog fennakadva egy irtózatos gát fölött. A hullámok szilajon csapkodták a jármű oldalát, mely minden perczben közel állt a feldőléshez. Még néhány pillanat s a rohanó ár menthetlenül az irtózatos gát alá sodorja!

A kocsiban egy nő és férfi ült.

— Segítség! Elveszünk! — kiáltott a lankadt nő felém nyujtva karjait.

A nő keserve lelkem mélyébe hatott.



— Rettentő helyzet! — gondolám, midőn magam is közel állok az elveszéshez. Lovam reszketett alattam. De minden eszközt megkísérlek — szólék elszántan — s a nőt megragadtam. A nő azonban az első pillanatban oly rángatást okozott, hogy szinte elázuhantam. Élet-halál közt lebegve megfeszítém izmaimat s magam mellé emelém őt, miáltal az sulyegyent visszanyerve a lovat is irányoznom sikerült. Ez alatt segéd társamnak is sikerült a második bennülőt megmentenie. Végre elértük a partot; de alig hogy megállapodánk, roppant robaj közt a kocsit hallók alázuhanni. A robajt fájdalmas nyögés kísérte.

— Szegény Andris! — szóló reszketve a nő — ő elveszett! S ebben nem csalatkozott, mert j kocsisa nyomtalanul eltűnt a szilaj habok között.

A zápor ezalatt szakadatlanul omlott, sietnünk kelle tehát, hogy mielőbb fedél alá jussunk s bár a korcsma nem volt távol: gondolkozóba estem, hogy miként jutandunk oda? mert mindnyájan ki voltunk merülve. Szerencsénkre csakhamar a korcsma kíváncsi népe özönlé el a folyam partjait, ezeket ígéreteim által sikerült megnyernem, kik aztán vállaikra vévén a szerencsétleneket, lehető gyorsan haladtunk a korcsma felé.

A gyetya-fénynél végre szemügyre vehetém az idegenek vonásait. A nő — a férfi anyja — mintegy hatvan éves vonzó külsejű asszonyosság volt, arcán a szenvedés vonásaival. A férfi, bár még fiatal, teljesen megtört alak, első tekintetre meglát-szott rajta, hogy idült kórban szenved, arca nemes jellegű, sőt mondhatni szép. Beszéde halk és szaggatott, minden mozdulatából kitűnt, hogy sulyosan szenved. Rövid időn mind inkább erőt vett rajta a fájdalom.

Alig léptünk a terembe, midőn a nő nyakamba borulva csókjaival árasztott el. Mélyen meghatott ezen néma hálanylalkozat. Én magam sem tudtam szóhoz jutni; szoborként álltam ott, míg szívem elszorult. A férfi nyájasan nyujtá felém jobbját, mely lankadtan visszahullt.

Mindenek előtt az átöltözködésről gondoskodtam s felajánlám öltönyeimmet. A férfi ez idő alatt annyira kimerült, hogy önkényűleg mozognia lehetlenné vált. Lefektetém tehát, míg a nő öszszekulcsolt kezekkel veté magát egy rideg fapadra. Majd könyezve a beteg ágyához vánszorgott, kinek be-esett szeméit sűrű homály fődé.

Orvosi segélyről szó sem lehet. A városok távolsága s a kellemetlen idő egyaránt gátul szolgáltak. Nem maradt más mód hátra, mint bevárni a reggelt. A férfi egy kézmozdulattal közelébb inté anyját. Suttogásszerű beszédet hallék, melyből azonban egyetlen szót sem voltam képes megérteni, annyit azonban észre vettem, hogy azon beszélgetés a nőre lesujtó volt; egész teste remegett s míg fiának homlokát gyöngéden simogatá, könyei sűrűn omlottak alá.

Távozni akartam; a nő azonban felém sietve, hévvel szorítá magához kezeimet.

— Ön nem távozhatik — szóló kétségbeesett kifejezéssel. — Kérem önt ne hagyjon el! . .

A nő dult vonásai és sajátságos beszéde megdöbentettek. Balsejtelmek kezdének agyamban forrni s a mint tekintetem a beteg felé irányult, elborulva gondoltam a jövőre.

— Nem uram — szóló erőtetett hangon a beteg — ugy-e ön nem fog kissé távozni?! Hisz én kedves szabaditónknak még nevét sem tudom s én addig meg nem halhatok . . .

— Kívánságát — felelém — egész örömmel teljesítem s magam megnevezve, remegve fogtam meg az élet nélküli — felém nyujtott hideg kezét —

— Köszönöm, köszönöm — szóló bágyadt hangon a beteg — ön fölötte szives, pedig tudom, önnek is szüksége van a nyugalomra, tudom meszsze utra megy. És én? De hagyjuk ezt! Óh de mint késik a hajnal! Borzadok ez éjszakától! Képzetemben felujlnak a mult emlékei; mily édes emlékek s mily fájó emlékezet! De neve, neve ez ismerős elöttem. Régen — sohajtott a szenvedő — ismertem e néven többeket, régen, régen, midőn egy bérczövezte vidéken —

Itt fennakadt a beszélő, arczáról sűrű cseppekben omlott alá a verejték. Szünet állt be, melyet csak a szerető édes anya szive mélyéből fölszakadt sohajok szakítottak meg olykor-olykor.

— Szomorú emlékü Zaránd! — szóló mélyen elgondolkozva.

— Ez szülőföldem, — szólótam önfeledve — de alig hogy e pár szót kiejtém: a beteg hirtelen fölemelkedék, átölelt s hévvel ezeket mondá:

— Vigye ön üdvözetem a távolba, hol egy sirhant alá van temetve boldogságom. Gondoljon olykor reám, midőn már többé nem leszek. De — folytatá csöndesen viszszaereszkedve vankosaira — őszintén kívánok beszélni, ön erre följosított. Ön még fiatal ugyan, de komoly s megfontoló. Élettörténetemet fogom tehát elbeszélni. Nem akarnám magammal vinni a sirba titkaimat. Egyszerű történet bár életem, de soha mással nem közlém azt, miért? magam sem tudom okát adni. Most fölnyitom sebeimet, hisz ugy is már közel a vég . . . Emlékönyv a mult, melynek egyetlen lapját sem lehet kitépni, őszsze van az forrva a lélekkel s miként ez, halhatatlan. „Feledjünk!“ Igy szól a világi s míg ajkai mosolygnak, könnyelműen veti magát pamlagára. Boldognak hiszi magát, míg képzete virágról-virágra lebben. „Legyen feledve a mult!“ — mond a csuklyát öltő gonosz s kezeit öszszekulcsolva imát rebeg. Balga lelkek! kik nem tudjátok, hogy a feledés kelyhe kiürithetlen. Feledni a leélt multat igen nehéz, mert alig van oly megtörtént, mint szívünk újból át ne élne, sőt olykor a mit leginkább szeretnénk feledni: azokra emlékszünk leggyakrabban. — Jól emlékszem . . . szép őszi délután volt, a nap forrón süttött; néném kertjében ketten sétálgatánk: én és Irén; ez volt utolsó találkozásunk. Irén ez napon feltűnően levert volt, de mivel azon hiedelemben valék, hogy néném hangolá le, nem kérdezősködtem azonnal oka felől. Ismertem néném szeszélyes természetét, ki azonban minden hibája mellett is sokszor igen szeretetreméltó tudott lenni, ennek tulajdonitom, hogy mig Aradon „diákoskodtam“, gyakran meglátogatám. Hozzám különösen nyájas volt s ha olykor meglátogatám, vége-hossza nem volt kedveskedéseinek. Különben az én néném általánosán kedvelt tisztas aszszonyosság volt, ki az illem szabályai ellen soha sem vétett s e mellett franczia nyelven is tudott beszélni. Özegeége azonban őt is csakhamar azon kellemetlen helyzetbe hozta, midőn a lét kérdése mind kiáltóbbá válik. Atyám, mint testvérét, szivesen maga mellé vette volna, ajánlatait azonban udvariasan visszautasította. Igy épen nem csodálkozhatunk azon, hogy tehetségeit érvényesíteni kívánva, nevelőnévé lett. És Judith nénémnek nem vala ros számítása, mert műveltsége és széles ismeretsége által csakhamar mint nevelő is jónevet vivott ki magának. Akkoriban igaz, hogy kissé csodálkozott a világ: miként lehet egy nemes aszszony nevelőnévé?! De ő ezzel nem sokat gondolt s végre mások is átlátták, hogy az a nevelőség nem épen valami lealázó foglalkozás.

(Vége köv.)



## Egy hét története.

Augusztushó 29-dikén.

Vége a vakációnak. — A fővárosiak fürdőre utazása. — A fürdőről haza jött hölgyek. — A legfőbb szépitő-szer. — A korzó divat-kiállítása. — Az ismeretségek kötésének időnye. — A színházak. — A népszínház. — A mostani népszínművek. — A korbács. — A „zsandár.“

Hogy ennek is vége van, mint minden jónak a világon. Lejárt a vakáció, ismét kezdetét veszi a munka, a küzdelem, az önmérsztés. Beh boldog volt két hónap előtt az iskola fölvert porától, a naponként órákig tartó tüdő-pusztító magyarázattól s a tenger-sok méregtől és boszuságtól elsárgult, megapadt tanár, a penészes okiratok fölött félnapokig görnyedező penészes hivatalnok, mikor ledobhatta a tankönyvet, a tollat, s hátat fordíthatott az iskolának, az irodának. Beh nagy boldogság is volt az: nem dolgozni, pihenni, sétálni, mulatni, a sok vesződés, évelődés, öngyilkosság helyett. Már maga az nagy boldogság volt, hogy nem kellett az iskola poros, a hivatal füledt levegőjét szivni, hát még az minő nagy boldogság lehetett, mikor a vasut röpité a kimerült szellemi munkást jóteknő fürdőre, zöld fák árnya alá, zöld fű közepébe, üde levegőre, sziklás ösvények aljára, melyet meg kell mászni, aztán nagyot inni a friss vízből, aztán jóízűen enni, aztán ledőlni pihenni, aztán társaságba menni, szórakozni s élvezni a pompás vidéket.

A fürdő egészségeseknek, kiket egész éven át a munka és fáradság lenyűgözött és elcsigázott, talán még szükségesebb, mint a betegeknek. És ne higgye azt a vidéki közönség, hogy az csak egyszerű fényűzés, mikor hallja, hogy a fővárosiak nyáron fürdőre utaznak. Élet-szükséglet ez, épen úgy, mint a darab kenyér s a tiszta víz. A fővárosi ember, mintha az volna a feladata, egyébire sem törekszik az egész éven át, minthogy testi szervezetét minél inkább megrongálja, egészségét aláássa. Az egyik a tanteremben, a másik az irodában, a harmadik üzletében öli magát, pusztítja erejét, egészségét, s mikor elbódultan a munkától és a szellemi s testi megerőltetéstől az utcára megy, üdülés helyett tele szívja magát szén-gőz, por, füst, csatorna-kigőzölgések s minden elképzelhetlen bűz által megmételyezett levegővel, s ezt nevezi üdülésnek. S mikor kellőképen ellátta mellét ezzel a gyilkos levegő-keveréssel, haza megy, s ismét asztala mellé ül s lámpavilág mellett görnyedez vagy a holnapi előadásra készülve, vagy egy aktán évelődve, vagy pedig a főkönyv fejszédítő szám-halmaza közt turkálva. Így aztán a nyár közeledtére tökéletesen elkészül; arcza beesett, fonyadt lesz, színe sárga, szeme bágyadt, s ha még a nyáron által is szakadatlanul folytatnia kellene ezt az öldöklő munkát, három év alatt okvetlenül fölmondaná a szolgálatot.

Hanem aztán irigylésre méltó kinézése van a vakációról, fürdőről hazatérőnek. Csupa egészség, csupa élet az arcza, a szeme sugárzik, izmai rugékonnyak, oly könnyedén, csaknem lebegve jár-kele az utcán, mintha nem is ő volna, mintha kicserélték volna ott valahol Tátra-Füreden, Korityniczán, Balaton-Füreden. Bezzeg meg lehet ismerni messziről, ki volt oda s ki tölté itt a fővárosban a nyarat. A kiknek itt kellett átszenvedniök a

meleg napokat, halványak, bágyadtak, kedélyök, mint a hosszú repülésben kimerült sas, alant jár s nem tud fölcsapni a magasba. Irigykedve néznek a pacsirtával versenyre kelő vidám kollégájokra, s csak az ad nekik megnyugvást, hogy pár hónap alatt ennek is alább hagy a jókedve, fennszálló kedélyének a tollait egyenkint kitepdelik a boszuság, méreg, évelődés, s a jövő nyáron egyformán megtépettek, kopottak lesznek mind a ketten.

Haza jöttek a hölgyek is, és mily sugárzó, mily üde, mily rugékonny mozgásu valamennyi. A fővárosi nők legfőbb szépitő-szere a fürdőre utazás. Arábia minden kenőcse és főzete sem lenne képes azt eredményezni, a mit ez a hat heti, két hónapi fürdőzés. A sok mozgás, a friss levegő, a fürdés, a víz új színt, új életet adnak szépeinknek s csupa gyönyörűség rájuk nézni, a mint az utcán mennek. Meg is népesedtek az utcák, főleg este felé; s különösen ha kimegy az ember a korzóra, a szó szoros értelmében alig képes átküzdeni magát az ott hullámzó közönségen. A legdusabb divatkiállítás az, minden színben, minden izlésben, a legujabb divat szerint a legbőségebb választék. Mert ide csak a legutolsó divat szerint öltözve szokás jönni, s nem is lenne tanácsos ide hozni az utolsó előtti divatot, mert tüstént kinéznék innét, épen úgy, a mint hogy a nem-szép arcz, vagy hibás termet itt ki nem állja a kritikát.

A sétálók nagy részét a fürdőről hazajöttek képezik. Itt, meg a redoute-kioszk előtt találkoznak ismét a jó ismerősök s megkísérlik elbeszélni egy tized-részét annak a sok-sok mondani valónak, a mi azóta összegyűlt, a mióta nem látták egymást. Hogyan mulattak, kik voltak ott, mi történt nevezetesen, hát itthon mi történt az alatt, mivel töltötték idejüket stb. Köteteket tennének ki a kérdések és feleletek, a melyek ilyenkor váltatnak a viszony és ismerettség hévmérője szerinti melegebb, vagy hidegebb bizalmassággal. Ilyenkor szokott megbeszéltetni a jövő tél programja, megállapítatnak a szórakozások, sőt az éber megfigyelő azt is bizonyíthatja, hogy a szerelmi viszonyok is nagyobb részt ilyenkor ősszel köttetnek, s korántsem télen, a farsangon. Akkor már csak folytatása van a most kötött ismeretségeknek.

A főváros megnépesedésével a színházak is látogatottabbak lettek. A nemzeti színháznak nem lenne szüksége vendégre, mégis meglehetősen közönsége lenne most mindig, — a népszínház sem üres, daczára annak, hogy Soldosné még csak ezután fog föllépni s daczára annak, hogy Rákosi egymás után adatja az új népszínműveket. Ezek az új népszínművek! Uram bocsásd meg bűnömöt, de én már csak azon csodálkozom, hogy a negyedosztályos kis deák miért nem próbál szerencsét a népszínmű-írás terén. A példa szerfölött bátorító. Mikor ily népszínműveket is előadnak, mint a milyenekhez most közelebb vagy négy darabhoz szerencsénk volt, akkor nem lehet többé vakmerőség a kis deáktól sem, ha „első zsenégjét“ bemutatni kívánja. Pár év előtt az akadémiai pályázatok selejtes volta a bírálók egyikét annyira fölharagította, hogy korbácscsal akarta elverni a pályázatoktól a hivatlanokat. No, ennek a korbácsnak sok dolga lehetne mostanság a népszínháznál.



Hanem hát beszéljünk az új népszinműről. Mintha recept után készült volna: van benne minden népszinműi elem: betyár, csapláros-lány, cigány, zsidó, biró, esküdtek, kántor, pap, jegyző, szóval minden, s ezenkívül még valami, a mi „új“, egy zsandár, a ki különben épen nem fajtájabeli, mert rossz zsandár, ott is akarja hagyni a mesterségét. Szereti Örzsit, a csapláros-lányt, ez is őt, s el is hagyná a katonaságot, de Bubán Miska a futó betyár inti, hogy ezt ne tegye; ő is megszökött a katonaságtól, azért bujkál most s azért lett betyárrá. Hanem Bubán Miska másként segít a szerelmesek állapotján. Feltartja a kezét a zsandárnak, s ellövi a három ujját. Most már a zsandár szolgálatra képtelen s elbocsátják s a szerelmesek egymásé lehetnek.

Ez a mese, megspékelve dusan mellékjelenetekkel, melyektől nem látni a főeseményt. A mellék-alakok igen mulattatók, s szinte kedve lenne az embernek azt a tanácsot adni a népszinműíró-companistáknak, hogy jövőre hagyják is ki egészen a mesét, hiszen most is keveset törődtek vele, adják mindjárt a mellékjeleneteket. Ha kevés eredetiség lesz is bennök, az se baj, csak mulattassanak, ezt a célt könnyen elérhetik.

Hanem Rákosi is elérhet egyet, ha az volt a célja, az ily népszinművek színrehozatala által. Nemcsak azt, hogy a közönség teljesen elveszti bizalmát a népszinművek sikerében és életrealitásában, hanem azt is, és ez fontosabb: hogy jóra való író nem fog vállalkozni az ő színpadja számára írni, a melyen minden dudva és burján ilyen szabadon nőhet. S ha egyszer idáig jutottunk, akkor aztán igazán le lehet ám tenni a műsorozatról a népszinműveket véglegesen, ki lehet törülni a létező műfajok közül, s népszinmű volt, de nem lesz.

Ha ez a célja Rákosinak, a „Pókokkal“, „Veres hajuakkal“, „Kis grófokkal“ és „Zsandárokkal“, könnyen elérheti.

— P.

## A h á b o r u.

Napok óta egyébről sem tud hirt adni a táviró, csak török győzelmekről. Sulejman pasa, ki miután derekasan megverte a montenegróiakat, pihenés nélkül a dunai harcztér felé sietett vitéz hadával, neki ment a Balkánon, hetykén átjött oroszokra, s folyvást veri őket, s ezek egyebet sem tesznek, csak szenvedik a kapott ütlegeket és hátrálnak. Egy hét óta a Sipka-szorosban foly a harcz. Így hívják azt az utat, mely a Balkánon átvezet. Kegyetlen ut hadakozásra. Be van vágva mélyen a hegyek közé, melyek jobbról balról fenyegetőleg meredeznek le a keskeny szoros utra. Ez uton foly a harcz. Előbb a szoros előtt kaptak ki az oroszok, s mikor beszorítottak a hegyek közé, itt folytatják a kétségbeesett öldöklést. Az oroszok fölkapaszkodtak a hegységekre, a törökök utánuk, s így a szikla-csucsokon dulakodnak, s nem az uton haladnak előre, hanem a hegytetőkön, a mint a törökök az ellenséget egyikről a másikra űzik. Nagy munka ez, tömérdek áldozatba kerül, szó is van róla, hogy a törökök felhagynak a vérpazarlással s erejüket más irányban érvényesítik.

Siessen a török megverni az ellenséget, különben még megéri, hogy mi verjük meg. Igen mi, legjobb barátai. Andrássy legalább erre késznek mutatkozott, mikor nyíltan és határozottan a muszka pártjára állt. Olvasóink hallottak eleget a muszka kegyetlenkedésekről; egyetlen egyszer elkapta a tűz és az elkecserezés a törököket is, és viszonzták. És Andrássy, a ki szemet hunyt a muszkák gyilkolá-

saira, a poroszszal egyetemben sietve tiltakozott a portánál. Ez csak elég világos. Ugy látszik oda fenn csak nevetik a mi török rokonszenvünket, s tesznek kedvök szerint.

## Budapesti hírvivő.

\* \* (Királynőnk Ischlben.) Ischlből írják, hogy a felséges asszony nagyon megszerette ama helyet és kitűnő egészségnek örvend. A királyasszony naponként kétszer kilovagol a vidékre s e célra naponként 5—6 lovat használ. A park mellett egy több hold terjedelmű virágos rét van kibérelve, melyen a királyné kedvére lovagolhat. Tüskön-bokron át száguld a nagyasszony, s ha egyik paripája kifárad, ráül a másikra; 3—4 lovat lovagol egymás után. Különös kedvenczei most ő Felségének két sárga paripa, melyet maga választott s maga vett meg, minden közvetítő kizárásával — így is elég magas áron: 5000 frton. — A királynéval van Mária Valeria főhercegnő is, ki szintén viruló egészségnek örvend, de felséges anyja mulatságaiban nem vehet részt, mert gyenge természetű. A királyné most női társaság nélkül van, mert társalkodónője, Ferenczy Ida, Karlsbadban van, hova maga a nagyasszony küldötte, ki ilyenkor inkább nélkülöz minden női társaságot, mintsem más nőt vegyen maga mellé. Magyarok, kik külföldön utaznak, gyakran ellátogatnak Ischlbe, megnézni a szeretett királyasszony tartózkodási helyét. Ezeket ő Felsége igen kegyteljesen fogadja s magyarul társalog velük, valamint Valeria főhercegnővel is csak magyarul beszél. Királynőnk szeptember közepéig marad Ischlben.

\* \* (Király ő Felsége) veszélyben forgott a napokban. Kedden heves vihar dühöngött az Alp-vidékeken, mely a bércek közt is roppant károkat okozott s a Mondsee-n még emberéletet is áldozatul ejtett. A Traun taván Ebenseeből Gmundenbe indult gőzhajót uton kapta a vihar s a legnagyobb erőfeszítésbe került megmenteni a veszélyeztetett gőzöst. A hajó fedélzetén volt ő felsége is, ki másnap délelőtt baj nélkül érkezett meg Bécsbe. Képzelné lehet, hogy a gőzös személyzete, a nagy felelősség tudatában, mily rendkívüli erőfeszítéssel küzdött a viharral.

\* \* (A király a hadgyakorlatokon.) Ő Felsége mult hó 26-dikán a brucki állandó táborba ment, s ott szemlét tartván, visszatért Bécsbe; e hó 6—8 napjain szintén Bruckban lesz, s onnan indul Kassára. Mult hó 31-dikén a pozsonyi utász-gyakorlatokat szemlélte meg. A gyakorlatoknál jelen voltak egy svájci ezredes, egy angol s két olasz kapitány, valamint egy-egy törzstiszt a német és francia hadseregből. (Nordmann tábornok a svéd-norvég utászok főnöke mult hó 22-dikén látogatta meg Pozsonyt.) A király az eddigi intézkedések szerint e hó 8-dikán Kassára megy a táborba, s négy napi tartózkodás után onnan 12-dikén este Czeglédre, három nap mulva pedig Budapestre utazik. Rudolf trónörökös valószínűleg felséges atyjával lesz Czegléden. Albrecht főherceg ez utóbbi helyre mult hó 30-dikán ment s ott időzik e hó 5-dikéig, aztán 5—12-kéig Kassán lesz s 12—15-kéig ismét Czegléden. A Székesfehérváron állomásozó 9-dik huszárezred (Lichtenstein-ezred) vasárnap vonult keresztül Budapestén Czeglédre.

\* \* (József főherceg) és családja Alcsuthra érkezésük óta többnyire a kertben tartózkodnak, s onnan a környékbe nagyobb kirándulást vagy sétát még nem tettek; gyönyörködnek a kert szépségében, melyben a természet a művészettel oly



pompásan van párosulva. Különben a nyarat ott szándékoznak tölteni, s így nem való azon hir, hogy fürdőre utaznak, mint több lap állítá. Különben nem csuda, hogy oly igen szeretnek Alcsuthon tartózkodni, midőn más vendégek messze vidékről is eljönnek a kert megtekintésére. Nincs oly nap, melyen ne érkezének oda idegenek, köztük sok magas állásu és rangu egyén, kik igen megelégedve távoznak el s nem sajnálják a fáradságot és költséget; a legtöbb látogató Budapestről jövő s az ott tartózkodó fürdővendégekéből áll.

\* \* (Rudolf trónörökös) Dalmáciát látogatja meg előbb, s csak azután megy Polába tengerészeti ismereteinek kiegészítése végett. A trónörökös minden ünnepélyesség nélkül utazik. Mult hó 25-dikén érkezett Triestbe külön udvari vonaton, mely három kocsiból állt. A trónörököst a földszített pályaudvaron Pinó helytartó, a württembergi herczeg hadparancsnoka s d'Angeli polgármester fogadta. Egy bárka vitte a „Miramare“-yachtra, mely  $\frac{3}{4}$ 10-kor elindulva a trónörökössel Korfu felé vitorlázott. A trónörökös Polába való visszatérése alkalmából a „Prinz Eugen“ kazematt hajót, mely teljesen ugyan csak 1878. év közepén készül el, s egyike lesz a legszebb tengeri hajóknak, fogják ünnepélyesen vízrebocsátani.

\* \* (Jótékonyág.) Király ő Felsége a trencsénvárnai tűzoltó-egyletnek felszerelésre 100 frt; a sárosszegyi Somogy község tűzkárosultjainak 100 frtnyi segílyt adományozott.

\* \* (Rózsás napló.) Jegyesek: Burger J. H. könyvvezető és Weisz Etelka kisasszony Budapesten. — Birnbaum Imre és Beimel Vilma kisasszony Budapesten. — Szunter Ferdinánd tanár és Edelmüller Matild kisasszony Aradon. — Makaj Dezső aljárásbíró és Baán Jolán kisasszony Szabáron. — Urjy Imre birtokos és Rutkay Ilona kisasszony Nagy-Rákon. — Dr. Altmann Gedeon és Neuman Mari kisasszony Nagyváradon. — Biró Gyula takarékpénztári titkár és Récsi Pap Ilona kisasszony Nagy-Almásán. — Szabó János építész és Preisz Erzsike kisasszony Budapesten. — Egybekeltek: Német Ödön kecskeméti tanár és Pándy Amália kisasszony Nagy-Körösön. — Mády Lajos református lelkész és Asztalos Vilma kisasszony Ujpesten. — Follinus Aurél színész és Csiga-házy Etel kisasszony színésznő. — Cahn-Speyer Dávid és Popper Erzsike kisasszony Bécsben. — Lichtenstern Soma vasuti állomási főnök és Komáromy Józsa kisasszony Huszton. — Kuluncsics György birtokos és Bischoff Erzsike kisasszony Baján. — Ifj. Závody Albin és gróf Festetich Róza kisasszony Budapesten.

\* \* (Az országos nőiparegyesület) iparmunka-tanítónőképző iskolát nyit meg nagykereszt-utca 2. szám alatt levő helyiségében. Az intézetbe lépőknek legalább tizenöt éveseknek kell lenniök, a tanfolyam hároméves. Egy héten harmincz óra van, a havi tandíj egy forint, ezt azonban szegény tanulóknak elengedik. Ugyanez intézetben keztyűvarrást, csipkekészítést, himzést, ruhaszabást, virágcsinálást sat., is tanítanak egy külön tanfolyamban, melyben az oktatásdíj havonként öt frt. Mindkét tanfolyamra szeptember elsejétől lehet beiratkozni ez intézetben, György Aladárné igazgatónál.

\* \* (Az aradi vértanúk emléksobrára) már szétküldetett a szobor-bizottság pályázati felhívása. E szerint a szobor költségvetése 80—100,000 ezer frt terjedhet; anyaga bronz, talpazata márvány vagy granát; a 13 vértanu arczképe a szobron domborműben feltüntetendő. A pályaművek (plastikai minták) jeligés levélkével 1878. augusztus 15-dikéig az

aradi polgármesterhez küldendők. A pályaművek legjelesebbjeinek jutalmazására 250, 150 és 10 darab körmőzsi arany tűzetett ki.

\* \* (Madarász Viktor) jeles képirónk legujabb műveinek egyike Andrassy Gyula gróf arczképe, melyet a művész megrendelésből készít. A mű már közel van a befejezéshez s a felfogás előkelősége s a jellemzés finomsága által válik ki. Legközelebb, ha a külügyminiszter fővárosunkba jő, személyesen meglátogatja a művészt városligeti műtermében, hogy ez teljesen befejezhesse a képet.

\* \* (A főváros egyik leggazdagabb polgára,) Unger Henrik, fővárosi bizottsági tag (kit atyja mestersége után közönségesen Schmied-Ungernek neveztek), elhunyt. A holdogult dúsgazdag egyén volt. Magában a fővárosban 13 nagy háza volt, fekvőségeinek összes értékét közel két millióra becsülték s ezenkívül igen sok készpénze volt, többek közt hir szerint egy bécsi takarékpénztárban mintegy másfél millió. Unger, ki gondos nevelésben részesült s különösen sok utazást tett s azonkívül a természet által is gyöngéd érzelmmel volt felruházva, kezdetben élénk részt vett a közügyekben s soknemű jótékonytságot gyakorolt. Több szerencsétlen eset következtében, melyhez járult testi hibája folytán támadt féltékenysége a társaságtól, midőn megdöbbenve kellett észrevennie, hogy nem őt, de pénzét szeretik, lassankint visszavonult mindentől s embergyűlölő lett. Meggyőződött róla, hogy oly helyeken, hol ragaszkodást tapasztalt maga iránt, háta mögött megvetéssel beszéltek felőle. — Egy szegény leány, kit nevévé akart tenni, megcsalta s ő egész életében nőtlen maradt. Az embereket kerülve élt országuti fényes házában művészeti emlékek s tropikus növényzettel telt lakásban; még a nőket s gyermekeket is kerülte s legbizalmasabb barátait is igen ritkán kereste fel. Legjobban vonzódott ujjabban unokahuga, Ráth Károly főpolgármester nevéhez s hir szerint ezt tette főörökösévé is. Mint a főváros második virilistája (az első Kasselik,) ujjabb időben is részt vett néha a főváros ügyeiben, de nem oly élénken, mint azelőtt. Misanthropiája lassanként valóságos kedélybetegséggé változott s pár hó előtt azon hir terjedt el róla, hogy megőrült; nem lehetetlen, hogy csak hirtelen bekövetkezett halála mentette meg e szomorú sorstól. 68 éves volt.

\* \* (Zászló-szentelés.) Az iparosképző protestáns egyesület zászlófelavatása vasárnap volt az evangélikusok disztermében, mely egészen megtelt közönséggel. Az egyesületi tagok éneke s a szénior: Szalontay Béla megnyitó szavai után, Győry Vilmos evangélikus lelkész emelkedett ünnepi beszéddel avatta föl a gyönyörű lobogót. Kék selyemből van, három méter hosszú, két méter széles, körül ezüst szegélylyel; közepén ezüst babékoszoru, behimezve: „A budapesti iparosképző protestáns egyesület. 1877. „A szövet másik felén: „Alapítattott 1859-ben.“ Az avató beszéd után következett a szögek beverése. Az első nagy ezüst diszszöveget a még mindig mélyen gyászoló özvegy Székács Józsefné asszony, a zászlóanya verte be, s a koszoruleányok (Haraszy Bella, Nagy Vilma, Nikászy Lina, Mezey Eliz, sat. kisasszonyok) körében, a lobogó rudjára csokrozta az általa ajándékozott drága aranyhimzésű nehéz fehér selyem szalagot. „Áldás a munkán, ha istennel kezdjük, folytatjuk és végezzük“, — mondá, s mindenki meghatóttan hallgatta. Ezután az ipar- és kereskedelmi miniszter s még igen sokan vertek be szögeket. E szertartás végével ének és szavalat következett.

\* \* („Az iskolai takarékpénztárak Magyarországon.“) E czim alatt ismét egy kis füzet jelent meg az ügybuzgó Weisz



Bernát Ferencztől, mely füzetben hirlapi tudósítások és iskolai értesítők nyomán összeállította mindazon adatokat, melyek az iskolai takarékpénztáraknak hazánkban elterjedésére vonatkoznak; ezenkívül több hazai s külföldi közlönyből közöl véleményeket az iskolai takarékpénztárakról. Kimutatása szerint eddig hazánkban 19 iskolában 3010 tanuló 18,814 forintot és 48 krt takarított meg, vagyis egy-egy tanuló átlag 6 frt 55 krt. Az iskolai takarékpénztárak kezelésében részt vett 95 tanító és tanár; a megtakarított összegnek 5-ös kamatja már egy évre mintegy 900 forintot tesz. Legerősebben vannak képviselve a szabadkai iskolák (12,297 frttal) és a budapesti kereskedelmi akadémia (1609 frttal), melyekben ez intézmény már régebben honosított meg. Ohajtjuk, hogy az üdvös mozgalom az új tanévben minél szélesebb körben elterjedjen. A iskolai takarékpénztárakat meghonosítani akaró tanítók szerzőtől (Budapest, Deák Ferencz-utca 12 sz.) kellő utasítást nyerhetnek.

\*(Egy tanító viszontagságai) — a fővárosi rendőrség bölcseségéből. Weinberger S. Ferencz fővárosi tanító ez évi június 14-dikén lábbadozó beteg volt a Rókus-kórház fiókkórodájában, az ugynevezett barakkórházban. Az említett napon beállit hozzá a kórházi gondnok s minden teketória nélkül bezáratja a — rakórházba országos tolvajok és zsebvagók közé. Hasztalan minden ellenvetés, felvilágosítás, kérés: a főkapitányság rendelté igy, de hogy miért? arra a gondnok ur nem tudott felelni, mivel, mint mondá, a főkapitányság „nem szokta az elfogatás okait vele tudatni.“ Ez igy tartott negyvenkét napig. Kihallgatásról ez idő alatt szó sem volt. Julius 26-dikán elkisérték Weinbergert a kapitánysághoz, hol ismét három napig tartották fogva, anélkül, hogy elfogatásának okát tudatták volna. — Julius 28-dikán mikor ismételten raportra vitték, egy kapitánysági tisztviselőnek eszébe jutott megkérdezni, hogy hova való? mire ő azt felelte, hogy Hajdu-Szoboszlóra. Erre azt mondták neki, hogy „akkor hát haza mehet.“ Kisült, hogy azért tartották Weinbergert 42 napi fogságban, mert Bács-Bodrog megye alispáni hivatalától megkeresték a főkapitányságot, hogy Weinberger Ferencz bácsbodrogi, monostorszegi illetőségű lakatoslegényt, ki már több ízben okozott falujának kórházi költséget, toloncsolják haza. Ezzel aztán Weinbergernek be kellett érnie.

\*(Látogatás Kossuthnál.) Dr. Morgenstern Sándor fővárosi ügyvéd, ki a zenével is foglalkozik, nemrégiben meglátogatta nagybátyját, Morgenstern Antal bankárt, kinek a Como tó partján szép nyári lakása van, melyet az olaszok rendszeren „villa ungharesé“-nek neveznek. Innen átment Turinba, Kossuth látogatására, ki szívesen fogadta hazánkfiát. Midőn dr. Morgenstern sajnálatát fejezte ki, hogy nincs a házban zongora, melyen magyar dalokat játszhatna, könyek jöttek a Kossuth szemébe. „Mióta kedves nőm meghalt, — mondá, — nem hallottam zenét: fiam is mig itthon volt, zongoráját a legtávolabbi szobába tette át, mert tudta, hogy a zene, kivált a magyar zene, kedves nőmre emlékeztet és szomorúvá tesz.“ — Dr. Morgenstern a nagybátyja nevében meghívta Kossuthot és Ihászt, hogy őszkor egy pár napot a „villa ungharesé“-ben, a Como partján töltsenek. Elfogadták a meghívást. Politikára kerülén a szó, Kossuth azt mondá; „Rut mesterség, nagyon rut mesterség a politika; mily boldog vagyok, hogy nincs vele dolgom. A természettel és annak igazságaival foglalkozom; ott nem csalatkozom.“ Kossuth kissé sápadt, sokat szenved a melegtől, de különben jó egészségnek örvend és dolgozik.

\*(Érdekes irodalmi hirt) közlünk olvasóinkkal. Tehetséges fiatal irónőnk, lapunk kedves munkatársa, Vay Sarolta grófnő regényen dolgozik. A tűzlelkű, csapongó szellemű, sajátos irányú irónőtől érdekes művet várhatunk. A regény tárgya a mai társadalomból van merítve, czime: „Széttépett bilincsek.“

\*(A nemzeti színházban) e hét végén oly ritka eset következett be, a minőre alig emlékszünk: Perotti távozásával nincs vendég a színháznál. Ez oly hallatlan eset, hogy méltó a följegyzésre. Hanem volt is rá gond, hogy az utolsó vendég-estét el ne feledjük egyhamar. Formaszerinti botrányhoz volt szerencsénk. Előadták a „Hugonottákat“, mert Perotti ebben akart elbucszni, s mivel nem volt Valois Margit, kapta magát az igazgató, — a mit talán Piripócon sem merészelnének, — kihagyatta a második felvonást, a legfontosabbat, a harmadik felvonásban pedig azt az egy-két ütenyt elénekelte — Helvey Laurával, az értelmes, s szép jövőt ígérő drámai színészével. Sajnálni lehet, hogy föl kellett magát áldoznia. — Ugy látszik, a rendcsináló erős kézre mégis csak szükség lenne ennél a nemzeti színháznál.

\*(Ujcorvinák.) A pozsonyi kirándulásnak szép eredménye mutatkozik. Csontos János urtól, ki a Corvinákról csak közelebb bocsátott ki egy kitünő füzetet, a következő táviratot vette az Ellenőr: „Van szerencsém hirül adni, hogy a pozsonyi Ferencziek könyvtárában létező középkori kodexeket leirván, ezek között egy kétségtelen, s egy valószínű Corvina kodexet s egy latin incunabulumot Mátyás király hollós czimerével találtam.“

\*(Az Athenaeum nagy naptára) a jövő évre megjelent igen dus tartalommal, s ez az első naptár ebben az évben. De végig lapozva a könyvet meggyőződünk, hogy az Athenaeum naptára első marad akkor is, ha az a másfél százra menő kalendarium mind megjelen is, melyet ilyen időtájt kiadni szoktak. E naptárban a művelt közönség tömérdek érdekeset talál, a művészeti és társadalmi életből, és valóban hű tükre az évnek. Concha Károly urnak, szerkesztőjének becsületére válik, valamint az Athenaeumnak is, mely kiadványai által nem csak az országban áll legmagasabban a könyvkiadó intézetek közt, de méltán helyet foglalhat a külföld legtekintélyesebb irodalmi és könyvkiadói intézetei mellett is. Ajánljuk a naptárt olvasóinknak.

\*(Ajánlkozás.) Egy okleveles tanítónő, ki egy évig mint nevelőnő működött, óhajt egy családnál alkalmazásba jönni. Beszél magyarul, a német nyelvben jártas, kezdőknek zongora órákat adhat.

\*(Lapunk mai számához) mellékelten veszik olvasóink az „Egészségtani Lapok“ előfizetési felhívását s pártoló figyelembe ajánljuk.

\*(Halálozások.) A hét folytán meghaltak: Unger Henrik, budapesti polgár, 68 éves korában. — Miller Adolf miniszteri számtiszt, Budapesten. — Bagossy Károly, biharmegyei birtokos. — Borbola Miklós, görög katolikus kanonok, 97 éves korában, Nagyváradon. — Ruswurm Alajos, 77 éves korában, Sopronban. — Németh János 91 éves korában. — Poppel Károly fővárosi kereskedő 60 éves korában. Béke hamvaikra!



## Irodalom és művészet.

A nemzeti színház drámai újdonságáról akarunk szólani. „A nagyon szép asszony“, — e vonzó czimet viseli a darab,



mely francia termék, s melyet mi, mint az utóbbi időben csaknem minden drámai ujdonságot, Bécsen keresztül kapunk. Valóban meg is illetné már a bécsi Stadt-theatert a „budapesti nemzeti színház drámai szállítója“ elnevezés, mert nem adhat-tak még e színpadon oly bolondságot, mely a nemzeti színházba épen nem való, a mit mi sietve meg nem szereztünk tőle. Így kaptuk az utóbbi időben a „Godelot-hôtel“, aztán a „Budapesten“ czimű bohózatot s most a „Nagyon szép asszonyt.“ Ezek egyikéről sem akarom mondani, hogy nem mulattató, a most adott legutóbbi szellemmel is van írva, csak hogy nem áll a nemzeti színház színvonalán. Tessék a népszínháznak lefordíttatni, bohózatok oda valók, de nem a nemzeti színház számára, melyben magasabb élvezeteket keresünk.

A mi magát a „Nagyon szép asszony“ meséjét illeti, azt fölösleges elmondani. Nincs is annak meséje. Egy „nagyon szép“ kis lányba beleszeret egy fiatal ember, elveszi, s bajt csinál magának, mert a nagyon szép asszony szemet szur másnak is. Különösen egy hóbertos fiu alkalmatlankodik nagyon, kinek pedig egy gazdag leányt kellene elvennie, de a ki a helyett a nagyon szép asszony szoknyája után futkos. Miután egynéhány bohókás jelenetet végig néztünk, a szerelmes ifjut sikerül észre téríteni, a ki lemondással elveszi a gazdag lányt.

Mulatni lehet a darabon, színészeinken mi sem mulik, s nem is kételkedünk benne, hogy többször szívesen meg fogják nézni, mégis csak az a mi véleményünk, hogy jobb lett volna ezt, és a többi bohózatot a népszínháznak átengedni.

### Nemzeti színház.

Augusztus 25-dikén: „Mártha.“ (Perotti.) — Augusztus 26-dikán: „Jóslat.“ Augusztus 27-dikén: „Budapesten.“ — Augusztus 28-dikán: „A kegyencznő.“ (Perotti.) — Augusztus 29-dikén: „A nagyon szép asszony.“ (Előszőr.) — Augusztus 30-dikán: „Hugonották“ (Perotti utólszor.) — Augusztus 31-dikén: „Ifj. Rislér és id. Fromont.“

### Divattudósítás.

A verő fényes napjaink által kilátásba helyezett szép őszi még kedvezőbb időszak lévén utazásokra, sok ember ezt az időt szokta üdülésre felhasználni, és azért nem lesz érdektelen, újból az utazó-öltözékekről csevegni, mert végre olyan sokféle, kellemes és kellemetlen utazás akad az év minden szakában, hogy jó e tekintetben a divat nézeteit és igényeit ismerni, de mint előbb említettük, az őszi igen kedvező az utazásoknak és ez igazolja leginkább e tányat.

Ha úgy kelünk utra, hogy egyes helyeken csak rövid időt akarunk tölteni, akkor fő gondunk legyen, lehetőleg kevés pogyászt vinni magunkkal, de azért ezen elvnek sem szabad tulságosan hódolni, nehogy a kényelem, a megszokás és rend minden komfortját nélkülözve, kellemetlen nélkülözések közt töltsük a napokat csak azért — mert utban vagyunk. Egy kis gondolkodás megtanít bennünket, mennyi fehérneműekre és egyéb ruhadarabra van szükségünk, nem feledve számba venni a megváltozható időjárást. Már rég tul vagyunk azon időn, midőn azt mondták, hogy az utra minden öltözék elég jó, és megviselt ruhák is megfeleltek e célra. Mai nap erősebb szöveteket és egyszerűbb összeállítású ruhákat viselnek, mint a rendes használatra valóknál szeretjük. Tartósság és czélszerű szín, az a fő az utazó ruhánál. Azért sötétbarna alpacca, a mely nem igen veszi magába a port, természetes színű beige, vasszínű cheviot, sötétkék serge, (ez utóbbi ugyan kissé nehezebb, mint az előbb említettek) és ezekhez hasonló szövetek választandók utazó öltönyökül. Az összeállítás minden esetre legyen csinos, de mégis legelső sorban egyszerű: se uszály, se bodor, fodor, rüche stb. ne alkalmatlankodjék nekünk, hanem a szoknyák legfőlebb zsinórok vagy rézsutos szegélyekkel legyenek díszítve. Egyik kedves olvasónóm se tartson attól, hogy az egyszerűség által veszít a külső megjelenése, hisz Tasso is azt mondta Hermin herczegleányról, midőn a pásztorok közé menekült, hogy:

széreny ruhái sem tudták elhomályosítani magasztos búbáját és azon fényes sugarat, mely egész lényét átvilágította (bizony szebben mondja ezt a hallhatatlan költő, de körülbelől ez az alapgondolata!).

A legszerényebb ruha nélkül szabása, a mód, mikép viselik azt, csinos és jó lábbeli, egy csupán csak jó izlése által feltűnő egyszerű kalap — ezek azon kellékek, melyekről a finom izléstű és művelt hölgyet az uton épen oly hamar felismerhetni, mint bárhol másutt. A legczélszerűbb forma uti ruhára az említett sima egyszerű szoknya, hozzá egy magas dereku polonaise, vagy egy bő tunique, külön magas derék, nem felette szűk ujjakkal. Azon hölgyek, kik érzékenyek a nap és melegség ellen, és a kinnél ez szaplóket idéz elő, jól teszik, ha világos sárga gaze fátyolt tesznek kalapjukra és világos sárga napernyőt is viselnek, ez egy kissé hűti a sugarakat. A cipők legyenek tartósak, de azért csinosak is lehetnek és mindenek felett elegendő bővek! isten ments a vékony talpaktól és a magas sarkoktól! A rozslábbeli nem egy embernek rontotta már el a kirándulásait, a mint általában sokat lehetne mondani a cipők befolyásáról nem csak kedélyhangulatunkra, hanem még egészségünkre is. A harisnyákra nézve meg kell jegyeznünk, hogy fehér harisnyát már nem vesznek föl az utra, hanem tarkát, csikosat, lehetőleg az öltözék színeiben. A keztyű legyen sötétes színű, de minden esetre jó karban. Az elhasznált világos keztyűket e célra felhasználni nem illő.

### Számrejtvény.

Forró Zsuzsikától.

1. 18. 3. 2. Nagyon hasznos forró ővi állat,
19. 11. 5. 6. Még méregbe is hoz, ha orrodra szállhat,
10. 7. 16. 1. 7. Jó, ha gabonával bőven meg van rakva,
19. 13. 1. Által változtatták holmi decagrammra;
1. 2. 12. 1. 9. Ebből fogyaszt ám a költő iteze-számra;
1. 18. 5. 18. 14. Emlékeztet ősök régi fegyverére,
8. 13. 10. Virág nyilik hő csókjától világszerte,
17. 11. 5. Télen által a folyót bilincsre verte;
1. 15. 19. Ekkor száraz lábbal járunk a folyókon,
16. 2. 19. 2. 12. Nem épül jövendőn avagy mulandókon.
- 1—19. „Reszket a bokor“ csak mondó el e verset,  
Akkor majd megtudod én mit jelentek.

Megfejtési határidő: szeptember hó 26-dika.

A f. é. 31-dik számban közlött rejtvény értelme:  
Nem mind arany, a mi fénylik.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Ferencsevics Teréz, Jánossy Lajosné, Báthori Sigray Istvánné, Gorove Anna, Hangel Ida, Wipf Gyuláné, Mehrwerth Anna, Szlávik Nándorné, Korenagh Serk Hermin, Bronts Sarolta, Steiner Janka, Wigner Gizella, Tóth Bertalanné, Várady Marcsa, Moesz Gézané, Marosy Etelka és Izabella, Magyar Matild és Felici, Haintz Mari, Mednyánszky Margit és Erzi, Kovács Morvay Julia, Spéczián Gusztávné, Mitsky Sarolta, Abonyi Jánosné, Sztresznyák Hermin, Bodó Ilona, Berecz Irma, Németh Teréz, Bohus Gyuláné, Dzsínich Pencz Mária, Soós Margit, Kovács Jolán és Erzsike, Fodor Anna, Sziklay Mária, Lesnyi Antalné, Vörös Kamilla, Kun Nelli, Bizony Albertin, Novák Klementin, Máar Ottilia, Fényes Andorné, Szombathy Róza, Sebestyén Szidónia, Árvay Lenke.

### Tartalom.

Rudolf trónörökös (arczképpel.) — Az én eszményképem, Imrefi Ivántól. — Jolán, Sümegi Kálmántól. — Képek egy menedékházból, Kemenczky Kálmántól. — A közel-múltból, Nemes Ödöntől. — Egy hét története. — A háboru. — Budapesti hírvivő. — Irodalom és művészet. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Rudolf trónörökös arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



36-dik szám.

Szeptember 9-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

---

SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

---

XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országút 39. sz.



# H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -		
							kelte	nyugta	
						óra perc		óra perc	
Szept. 9	Vasárnap	G 16 Már. sz. n.	G 15 Adumár	28 B 15 Mózes	2 Ujév 2. n.		5 29	6 25	
10	Hétfő	Tolet. Miklós	Menodora	29 János lefejez.	3 Gedealja bőjt		5 30	6 23	
11	Kedd	Emilián	Prótus	30 Sándor	4 Abadiás		5 31	6 21	
12	Szerda	Guido, Tóbiás	Tóbiás	31 Mária öve	5 B 20 Izr. hal.	☉	5 33	6 19	
13	Csütörtök	Móricz püspök	Mór	1 September	6 (im. miatt)		5 35	6 16	
14	Péntek	felmagasztalása	Salome	2 Mamantus	7 B. ar. borju		5 36	6 14	
15	Szombat	Hildegard	Nicomed	3 Anthim	8 Sab. Tesaba		5 38	6 12	

## V i d é k i t á r c z a.

**Balassa-Gyarmaton** mult hó 25-dikén műkedvelők a török sebesültek javára Berczik Árpádnak a „Fertály-mág-nások“ czimű vigjátékát adták elő, melyben Fölkel Mariska, Bérczy Panni, Bartos Helén és Bárth Ilona kisasszonyok, Hanzély Béla, Vatter Gyula, Hanzély Márton, Schopf Lajos, Deutsch Armin, Baloghy Lajos, Bakó J., Veres Ernő, Mátyásy Albert és Hajós Jenő urak működtek dicséretes sikerrel közre. Ez előadásra a legdiszesebb közönség jelent meg, s levonva a költségeket s az itt működő szintársulat részilletőségét, a török sebesültek javára ötven forint maradt. Ez eredményért a dicséret első sorban a Hanzély fivéreket illeti, mint kik az előadás kezdeményezői voltak. Előadás után a megyeháza termeiben tánczra kerekedett a fiatalság, de a tánczestély költségeit, igen természetes, saját zsebükből és nem az előadás jövedelméből fedezték. Így kellene azt tenni másutt is. Még csak azt említjük meg, hogy a műkedvelő hölgyeket és urakat a közönség élénk elismeréssel, tömérdek virágbokrétával és koszorúval tüntette ki.

**Tinnyén,** egy év alatt épen öt oly tűzvész történt — legutóbb szeptember 3-dikán Szokoly Viktor ur csürje gyújtatván föl — mely esetek egyikét sem lehet gondatlanságból eredetnek mondani. A szándékos gyújtogatás gyanuja általános, azonban egyetlen esetben sem történt hivatalos vizagálat. A tüzesetek eddig szerencsére szélcsendben s oly napokon történtek, midőn csaknem az egész lakosság honn volt s teljes erejével és buzgóságával részt vehetett az oltás terhes munkájában. Tinnye községi képviselője egy jóra való tűzi fecskendőt szerezhetne be, a meglevőnek bizony most sem igen vehették hasznát. A szándékos fölgyújtás végzetlen nyomorával Tinnye község leggazdagabb közbirtokosa ép oly mértékben van fenyegetve az eddigi esetek után, mint a kis házikóval biró zsellér. Az említett legutóbbi tüzeset elfojtásában nem csak derék kárvallott irótársunk dolgozott egész odaadó eréllyel, hanem az egész lakosság megható részvétet és tevékenységet fejtett ki.

**Nagyváradon** minden augusztus 28-dikán gyászmisét tartanak Rulikovszky Kázmérért, kit 1849-ben ez nap lövetett föbe Paskievics, a mért a szabadságharczhoz akart pártolni. Az idén a Szent László templom gyászravatala különös szépen fel volt díszítve virágokkal: misét Lázár Miklós plébános tartott, a sirnál pedig Dus László mondott beszédet a kivégeztett lengyel hősről.

**A löcsei** plébánia-templom számára Császká György, a jótékonyságból kifogyhatlan szepesi püspök négy featett üvegablakot készíttetett, összesen 4000 frt értékben. Az ablakok

ketteje sz. István s sz. László királyokat ábrázolja, amazon az ajánló püspök urnak czimerével és e felirattal: „Crucis Amore“ a másik pedig az évszámot mutatja, eme felirat mellett: „Has fenestras fieri fecit Georgius Császká Eppus Scepusiensis.“ A másik két ablak szőnyeg-rajzu, kivitele valamennyinek igen sikerült.

**A mohácsi** csata évfordulóján, augusztus 29-dikén volt a népgyűlés Mohácson, s nagy érdeklődéssel hallgatták Balogh Károly képviselő beszédjét a török-orosz háborúról, s monarchiánk viszonyairól. Nemcsak azt határozták el, hogy tiltakoznak minden muszka szövetség ellen hanem azt is, hogy a török inségesek fölsegelésére községenkint választmányok alakulnak s gyűjtéseket rendeznek.

**Zentán** hagyományos szokás minden évben megülni Savoyai Eugén herczegnek a törökök felett vívott nagy diadala emlékeztét. Az idén nem ülik meg, hanem bált rendeznek a török sebesültek javára.

## Különfélék.

\*\*\* (Thiers,) a nagy francia hazafi, államférfi és író, meghalt hétfőn este hat órakor Saint-Germain en Laye-ban. Reggel még a kertben sétált, a közelgő választásokról beszélgetett s egészségesnek látszott; de a reggeli után roszul lett s baja egyre fokozódván, szélhűdés oltá ki érdemekben, dicsőségben gazdag életét. A mérsékelt köztársasági párt, mely ép most készül élet-halál harcra a monarchistákkal, vezérét, fejét vesztette el benne. Thiers előbb az Orleansokhoz tartozott, 1832-ben miniszteri tárczát is viselt uralkodásuk alatt. A császárságnak nagy ellensége volt, s a 70-diki bukás után ő állott a nemzet élére s akkor sok érdemet szerzett magának az által, hogy a tulzók kezéből kivette a gyeplőt és hogy a communit megtörte. Thiers igazi francia volt, a szó legszebb értelmében: szellemes, ékesszóló, hevülő, lovagias, tollnak, szónak, tettnek egyaránt mestere, s benne az újabb francia történelem egyik legkimagaslóbb alakja szállt a sirba.

\*\*\* (Andrássy és az elefántok.) A minap híres tudóst fogadott ő exczellenciája. A tudós bátorzkodott megjegyezni, hogy nincs tisztában a három császár szövetségével. „Mindjárt megmagyarázom, — mondá neki gróf Andrássy. — Ön járt Indiában s így tudja, hogyan szelidítik a vad elefántot. Oda helyezik két szelid közé, melyek megjámborítják. Ilyen a három császár szövetsége!“ — „Szellemdus ötlet, — felelte rá a tudós egy kis hallgatás után, — csak hogy ezzel a szelidi-



tési móddal már rég felhagytak Indiában.“ — „Hogyan?“ — „Mert ugy tapasztalták, hogy ily módon nem a vad szelidült meg, hanem a két szelid vadult neki.“

\*(Uchatius titka) el van árulva. Addig mesterkedtek „szövetséges“ társaink: a németek és oroszok, míg végre sikerült az előbbieknél a titok birtokába jutni. Egyik német katonai attaché Nachtnebel díjnoknak, ki nem volt jelen a gyártásnál, csak a kezelési irodában van, egész jelentéktelen részlet kérdéseket adott fel tüzetes megoldás végett. Például ilyeneket: A cseppfolyós anyag meddig marad az olvasztó kemenczében? meddig tart a hűtés? milyen fekvése van a formának? Apró, értelmetlen kérdések, de igen ügyes egymásutánban a titok megoldását tartalmazzák. Nachtnebel összeköttetésbe lépett Zollerrel, ki az öntőde melletti irodában volt elfoglalva, és tán nem is sejtette, mire valók ama kérdések; 4—8 nap alatt írásban megadta a feleletet, gyakran rajzokat és másolatokat is mellékel; kapott mindenik feleletért 10 forintot. A német attaché a dologról, ugylátszik, értesítette az olasz attachét is és ez jelentette fel a díjnokok üzemleit. Uchatius megvizsgálta az iratokat és úgy találta, hogy egy lényeges pont kivételével, mely a formára vonatkozik, minden kérdésre helyes felelet adatott és az egész titok el van árulva. Nachtnebel oly bizalomnak örvendett azelőtt környezeténél, hogy a magasabb tisztek őt bizták meg gyermekei oktatásával.

\*(A gonosz hajfesték.) Egy külföldi lapban olvastuk a következő esetet, mely megérdemli, hogy nálunk is köztudomásúvá váljék, figyelmeztetésül tisztelt hölgyeinknek, hogy a mindenféle hirdetett szépitő szerekre nézve nemcsak a legnagyobb óvatosságot tanusítsanak, de sőt azokat ne is használják. — Egy idősebb hölgy, kinek haja között már egyes ezüstsál is fénylett és a ki nem akarta még magára alkalmaztatni a biblia ama szép mondását, melylyel az ősz fejek tiszteltetnek meg, már egy idő óta használt valami folyadékot, melytől haja a régi hollófeketeségben pompázott. A folyadékot fekete üvegcsében árulták, a melyből azonnal következtetni lehetett, hogy pokolkő feloldatból készült. Már egy idő óta a mi hölgyeink kinzó, migrain-féle főfájásban szenvedett. Valamelyik este azonban vetkőzés közben a fülbevalóval kissé megkarmolta magát, mi által fülén egy kis seb támadt, mit azonban ő fel sem vett. Még ez éjjel iszonyu fájdalom keltette fel a nőt, a fülét hasogatta az, mely nagyon fel volt dagadva, hallása pedig majdnem egészen elveszett. A rögtön előhívott orvos azonnal felismerte a vérmérgezést, és hogy a szerencsétlent a legborzasztóbb haláltól megmentse, kénytelen volt a fülét levágni! Igaz, a hiányzó fület mai nap egy művészien készült fül által is lehet pótolni, de nem borzasztó-e a hiúság ezen áldozatának példája? Az is igaz, hogy száz eset közül csak egy ilyen végzetes kimenetelű, de ki állhat jól érte, hogy ki lesz hát az a századik, és ki nem bünhödik hiúságáért?

\*(Fekete rózsza) Egy kaliforniai kertésznek sokszori kísérlet után végre sikerült a fekete rózsza előállítására. Egy sötét rózsza hajtását beoltotta fenyőágba és ennek a nedve, mely a rózsának táplálékul szolgált, a bimbót nyitásban koromfeketété változtatta.

\*(IX. Pius a törökökről.) A pápa örömmel fogadta a törökök plewnai győzelmének hírért. A csalhatatlan pápa egyszerűszersimind kifejezte meggyőződését, hogy az oroszok teljesen meg fognak veretni. Pius sokat beszélt ezuttal a törökök becsületes voltáról s megvigasztalta a török sorajegyek tulajdonosait. „Legyetek megnyugodva — mondá azokhoz fordulva,

kik török értékpapiroknak birtokosai, én jól állok a törökök becsületességéről; későn fognak ugyan fizetni, de ki fogják fizetni az utolsó fillért is. Bár volna minden keresztyén oly becsületes, mint a török, a ki még senkit meg nem csalt!“ — Valjon megnyugodtak-e a sorajegyek kétségbeesett tulajdonosai?

\*(A háboru titkos indoka.) Ignatieff tábornok, ki a háboru kitörése előtt igen szerény vagyoni viszonyok közt élt, most jelentékeny s jól fölszerelt uradalmat vásárolt árverésen Podoliában, s az árt: 990,000 rubelt kész pénzzel fizette ki. Abból a körülményből, hogy a jelzálogos adósságokkal tulterhelt orosz földbirtokok nem igen találhatnak vevőre s áron alul kelnek, következtethetni, hogy a tábornok fényes üzletet csinált. Pérában jól tudják, mily módon tett szert pénzre az új földesur. Egy ismert görög bankár által roppant összegű, nem névre szóló török kötvényeket adatott el. A szó teljes értelmében va banque-ot játszott; ha az általa tanácsolt háborut a csár meg nem üzeni, sem a tábornok, sem a bankár nem fizethették volna a differentiákat. Ha a csár moszkvai beszédét nem mondja el, melylyel, a török kötvényeknek megadta az utolsó döfést, Ignatieff bukott ember, hogy ez ne legyen, de még inkább, hogy gazdagodjék, ezért kellett meglenni a háborunak.

## Megbizások tára.

Tisztelettel kérjük fel azon tisztelt előfizetőinket, kik az első félévben meghozatván maguknak a könyveket és ez által egész évre kötelezték magukat lapunkra nézve, a jelen félévi, vagy negyed évi díjat azonban még be nem küldték, hogy ez iránt mielőbb sziveskedjenek intézkedni.

Kozárra T. G. A. urnak: El van küldve.

Kolozsvárra A pezsgő és jótékony ezél szerzőjének: Az ilyenekkel annyira el vagyok látva, hogy erre igen későn kerülhetne sor; rendelkezésére bocsátom.

N. Szebenbe W. Gy. urnőnek: A legszivesebben megküldtem. Az előfizetés e hó végeig ki van fizetve, a csomagolási díj azonban még nincsen beküldve.

Négyesre H. O. B. urnőnek: Azonnal megküldtem a kívántat.

M. Kályára M. K. urnőnek: Magánlevelet irtam és a kívántat megküldtem.

Tornára P. G. urhölgynek: A kívántakkal valóban nem szolgálhatok már, pedig igen szivesen tenném.

Fekete Ardóra J. M. urnőnek: Magánlevelet irtam. Pozsonyba R. Gy. urnak: Szivesen megteszem.

Aradra M. G. urhölgynek: A kérdéses levelet nem vettem.

Szt.-Mártonba N. I. urhölgynek: Hálátlan munka az az egész kísérlet.

Komáromba O. E. urhölgynek: Mai divattudósításunk épen arról is tesz említést.

N. Szöllősrre K. M. urnőnek: Köszönettel vettem.

Szatmárra Sz. N. urhölgynek: Ki örülne annak jobban nálamnál!

N. Szigetre O. W. urhölgynek: Épen jókor érkezett még.

A. Maróthra P. R. urnőnek: El van küldve.

Szikszóra S. P. urnőnek: Küldeményét pontosan vettem.



# Kollarits József és Fiai

legelső kész fehérenemű, vászon, asztalnemű és szövött gyári raktárunkban az „YPSILANTI“-hoz

Budapesten, váczi-utca 4-ik szám alatti áruházban,

kaphatók mindennemű kész férfi-, női és gyermekfehéreneműek, vásznak és asztalneműek a legnagyobb választékban és kitűnő minőségben a legjutányosabb áron

**Férfi-íngék.** rumburgi, hollandi v. írlandi vászonból, darabja 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50, 6, 7, 8, 10, 12 ft

**Férfi-íngék.** himzettek, madapolanból, melle vászon, darabja 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 14—20 frtig.

**Férfi madapolan-íngék,** dbja 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50, 4ft

**Férfi színes íngék.** 1.50, 2, 2.50, 3 frt. Két külön gallérral 2.50, 3 frt.

**Férfi színes angol oxford-íngék,** darabja 2.50, 4.75, két külön gallérral darabja 2.80, 5 frt.

**Férfi-gatyák.** magyar, félmagyar vagy francia szabásra, pamutból 1.20, a.30, 1.75, vászonból 1.50, 1.60

1.75, 2 frt, rumburgi vászonból 2.25, 2.50, 3, 3 frt 50

**Férfi felharisnyák,** pamutból, fehér vagy színes, tuczatja 4, 4.50, 5, 5.50, 6, 6.50, 7, 7.50, 8—14 frtig,

czérnából, fehér tuczatja 3.50, 4, 4.50, 5, 6, 7, 8, 9 frt 14 frtig, félharisnyák, fehérítetlen vászonból, varrottak, tuczatja 4.50, 6, 7 frt.

**Férfi-zsebkendők,** fehér vászon, tuczatja 3, 3.30, 4, 4.50, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 frt, 10 frtig.

**Férfi-zsebkendők,** vászonból, fehér színes széllel 7 frt, 10 frt, batistból színes széllel 7 frt, 8 frt 50, színes pamutzsebkendők dbja 30 kr, 35 kr, 40 kr, pamut batistzsebkendők színes széllel, tuczatja 3 frt.

**Férfi-gallérok,** minden formában, legfinomabb tuczatja 3 frt, 3 frt 50.

**Férfi-kezelők,** tuczatja, 12 pár, 5 frt, 6 frt.

**Női íngék,** rumburgi vászonból, sima dbja 2.25, 2.50, 3, 3.50, 4, 5 frtig, slingelt 3, 3.50, 4, 5 frtig, francia mellvarrással és himzettek 3.50, 4, 5, 5.50, 6, 7, 8, 15 frtig, madapolanból sima 1.50, 2 frt, slingelt 2.50.

**Női halo-corsették** madapolanból, egyszerűek 1.30, 1.50, diszített 1.75, 2.25, 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 10ftig

**Női labravalek,** madapolanból, sima szegélyezett dbja 1.60, slingelt 1.90, diszített 2.25, 2.50, 3, 3.50, 5 frtig.

**Női alsószoknyák,** madapolanból, szegélyekkel és diszítéssel, darabja 2.50, 3, 3.25, 3.50, 4, 4.50, 5, 15 frtig, uszálylyal 4, 5, 6, 7, 8, 20 frtig.

**Női harisnyák** pamutból, kitűnő minőségben, tucztja 4, 5, 5.50, 6, 6.50, 7, 8, 22 frtig, czérnából tuczatja 10, 11, 12, 14, 12 frtig, színes pamutból, párja 75, 80, 90 kr, 1 frt, 1.20, 1.30, 1.50, 1.50 krig.

**Női zsebkendők,** fehér vászonból tucztja 2.50, 3, 3.50, 4, 5, 6, 7, 8, 16 frtig, angol czérnabatistból, fehér, 4, 5, 6, 7, 8, 30 frt.

**Női francia derekfűzők** (Mieder), dbja 1.30, 2.30, 2.75, 3, 3.50, 4 frt 50 krig.

**Fin-íngék.** 6 évesek számára, madapolanból, dbja 1.40, színes 1 frt 25, 1.40, vászonból 2.10, 2.40, félmagyar gatyák 1.10, 1.20; 8 éveseknek íngék madapolanból 1.10, 1.50, színesek 1.25, 1.55, vászonból 2.20, 1.45, gatyák 1.15, 1.40; 10 éveseknek, madapolanból 1.20, 1.60, színesek 1.60, 1.75, vászonból 2.30, 2.65, gatyák 1.35, 1.60; 12 éveseknek íngék madapolanból 1.50, 1.80, színesek 1.65, 1.90, vászonból 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50, 6, 7, 8, 10, 12 ft

**Hollandi vagy írlandi vászon,** 39 méter (50 rőf) 22, 23, 24, 25, 26, 28, 30, 32, 34, 38, 40, 45, 50, 100 frtig.

**Hollandi vászon** gyermek-fehéreneműekre és ágyneműekre, 32 $\frac{1}{4}$  méter (42 rőf) vége 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 30, 50 frtig.

**Creas-vászon,** 23 $\frac{1}{2}$  méter (30 rőf) vége 10, 50, 11, 11.5, 12, 13, 14, 5, 16, 17, 18, 9, 20, 30 frtig.

**Lepedő-vászon egy szélben,** 29 méter (37 rőf), 12 lepedőre vége 33, 36, 38, 40, 42, 44, 45, 48, 50, 100 frtig.

**Fehér pamutcsavart, ágyneműekre,** 1 méter 38, 46, 48, 58 kr.

**Madapolan vagy Chiffon,** vége 25 méter (32 rőf) 6.75, 7.25, 7.75, 9.25, 11.25, 11.75, 12.25, 13.75, 16.75.

**Színes kanavász,** 23 $\frac{1}{2}$  méter (30 rőf) 9, 9.50, 10, 11, 12, 13, 14, 15 frt.

**Színes ruhaperkalok** dus választékban, 1 méter 36, 38, 48, 50, 52, 54; 56 kr.

**Vaszonzsebkendők** hölgyek és urak számára, tuczatja 2.50, 3, 3.50, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10—20 frtig.

**Törülközők,** tiszta vászon, tuczatja 5.50, 5.80, 6, 6.90, 7.50, 8, 9, 10, 20 frt.

**Asztalkendők,** tiszta len, tuczatja 4, 4.50, 5, 5.50, 6.30, 7, 8, 9 frt, abroszok 6, 8, 10, 12, 18, 24 személyre, darabja 1 frt 90 krtól 14 frtig.

**Damaszt asztali terítékek,** 6 személyre 5.50, 6, 6.50, 7, 7.50, 9, 10, 24 frtig, 12 személyre 12, 12.50, 13, 14.50, 15, 16, 18, 20, 40 frtig, 18 személyre 25, 27, 32, 48 frtig, 24 személyre 32, 34, 40, 46, 53, 75 frtig.

**Kávé kendők** színes és fehér, darabja 3, 3.60, 5, 5.50, 6, 11 forintig, esemege-kendők tuczatja 3, 3.50, 4.50, 5.50 krig.

**Csipekfűzőnyők,** 1 ablakra 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50, 6, 6.50, 7, 8, 9, 10, 15 frtig.

**Ágyterítők,** darabja 4.50, 5, 6, finom ripsből 9.50, asztalterítők 3.80, 4, 5 frt, ripsből 7 frt 50 kr.

**Azypokrocsozok,** kisebbek 4.50, 6.50, nagyobb 6, 6.50, 7.50, 8.50, al, 14 frt 50 kr.

**Menyasszonyi készletekkel** 180 fttól 1800 frtig és fejjebb, kész fehérenemű és vászonban a legszebb kiállításban szolgálhatunk, ezekről árjegyzékünket kívánságra bérmentesen beküldjük.

Az árak legjutányosabban szabottak, s ha valami a megvett vagy rendelt tárgyakból akár mi oknál fogva tetszésre nem lenne, 14 nap alatt, ha az árszelvényünkkel el van látva, nemcsak szívesen kicseréltetik, de kívánságra az érte fizetett összeg is visszaadatik

Levél általi megrendelések még az nap, melyen érkeznek, különös figyelemmel és pontosan eszközöltetnek és csomagolási díjt nem számítunk.

Alapított 1860. évben.

**Bámulatos olcsó!**

Legújabb női divat'nek és elegáns kész toilettek.

ugyszintén minden szakba vágó rőföcsikkek legjutányosabban megszerezhetők

**Grossmann József-divat és vászon raktárában,**

BUDAPEST, király-utca 27

„A magyar koronához.”

Minták kívánságra ingyen és bérmentve küldetnek. Kész ruhák rendelésekor a mérték beküldése kéretik.

## Epilepsie

(kórságot) gyógyít levél útján a szakorvos Dr Kiltisch, Neustadt Dresden (Szászország). Már 8000 egyénnél többet jó sikerrel kezelt.

## Temesváry Móríc

cipő-gyára Budapest, kerpesi-ut 2-ik szám (Bazar 1-ső emelet)



HÖLGYEKNEK:

Fűző topánka, erős bőrből, lakk orral és szögezett kettős talppal, esős időre . . . . . 2.90  
Huzó topánka erős chagrín- vagy borjubőrből, szögezett és sróftolt kettős talppal, esős időre, tartóság . . . . . 3.—

URAKNAK:

Topánka fénymázos- vagy bagaria-bőrből, szögezett és sróftolt kettős talppal, igen erősek . . . . . 4.—  
Topánka finom chagrín bőrből, diszer lakk-orral . . . . . 3.60  
Topánka orosz lakk-bőrből, szögezett kettős talppal és srófmunkával, erősebb használatra és esős időre . . . . . 5.—  
Vadászszirma vízmentes kettős bagariabőrből, háromszoros sróftolt kettős talppal . . . . . 8.80  
Ugyanez orosz lakk-bagariabőrből . . . . . 12.—

Megrendelések pontosan ntánvét vagy az összeg beküldése mellett a legjobban teljesítetnek. Árjegyzékek kívánságra bérmentve küldetnek.

## Hölgyeknek fontos!



80 centim. hosszú valódi hajfonatokat igen tömötten betét nélkül, egyedül természetesen tisztán mosott hosszú emberi hajból csak 2 $\frac{1}{2}$  frt.; szebbek: 3 frt. 3 $\frac{1}{2}$  frt. 4 frt. egész 5 frtig legpompásabbak nagy színválasztékban ajánl

**Löwenbein J.,**

első s leghírnevesebb hajfonat s chignon-gyára Budapest, kis mező-utca 30. sz. 1-ső emelet (a terézvárosi templom közelében.)

Levélbeli megrendelések pontosan lelküismeretesen s tökéletesen a beküldött hajminta szerint, póstantánvétellel teljesítetnek s a meg nem felelők készséggel kicseréltetnek. — Hajfürtözetek a legdúsab választékban s minden nagyságban 2 $\frac{1}{2}$  frttól egész 5 frtig.

## SZÉPSÉG! IFJUSÁG!

Mint felülmúlhatlan bőr-szépítő szer általánosan elismertetett a kiválóan megvizsgált ártalmatlan, valódi párisi Dr. Lejosse-féle

## RAVISSANTE

mely világhírű szépítő szer pillanat alatt a legszebb, legtermészetesb ifju arczisztint idézi elő, a bőrt fesélti, frissíti és finomítja, a lég behatásattól védelmezi és eltávolítja legrövidebb idő alett a bőr minden tisztátalanságait.

Valódi minőségben kapható Bupapestben csupán csak

**TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utca 7. sz., továbbá

Vertessi Sándor ur m. k. udvari írtaser-tárában, Kristóftér 1. sz., és

Ifj. Vadász Ferencz özvegye illatszertárában, koroneherczeg-utca 1. 1z.

Nagy eredeti üvegtok ára 2 frt 50 kr.

Kis . . . . . 1 frt 50 kr.

Központi szétküldési raktár: Schwarz Henrik-nél, Budapest, Mária Valeria-utca.

## Dr. GROSSMANN

kórházi főorvos utazásából visszatért. Szem- és fülbetegek számára ezentul is naponkint rendel Budapest Józseftér 11. sz.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetmények nélkül)  
Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.  
Könyvcsomagolási díj félevenként  
20 kr.

Szerkesztői irodái:  
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.  
Hirdetések díja:  
Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

36. SZ.  
Szept. 9-dikén.  
1877.

Havonkinti szinezett  
dívatképpel,  
minden szükséges himzetrájkokkal.  
Évenként  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezettest foglal  
magában a lap irányában.

## J o l á n.

(Elbeszélés.)

Sümegei Kálmántól.

(Folytatás.)

### III.

Késő este volt, hogy a vándor-társaság beérkezett Kőhegyre. Alig-alig akadt egy-egy járókelő a sötét utcákon, melyeken — lévén holdfogyta — sem az isten, sem a városi bölcs előljáróság nem gyujtott, de csak egy kis világosságot sem.

Mert Kőhegy is a magyar kisvárosok áldott tulajdonságaival bírt; nevezetesen utcáit a jótékony természet világította, kövezte és tisztogatta. Így volt ez Kőhegy alapítása óta s hogy másként legyen, arra nem sok gondjuk volt a kőhegyieknek.

Minek is kövezték volna az utcákat, mikor úgy is oly kövesek voltak, hogy az ember ha egyet lépett, kettőt is botlott. Így is elég csizma szakad; ennek a rovására csizmadia a félváros.

Az utcákat tisztogatni — oh, az nem egyéb, mint nagyvárosi luxus. Nagy szelek, viharok dühöngnek ezen a tájon, azok elhordják, elsöprik a szemetet és port! E bölcs logika következtében azután Kőhegyen az volt a szokás, hogy a szemetet, miután az utcáról úgy is eltisztogatja a jó isten, a házakból is szépen kiöntötték az utcákra.

Az öntözést, no azt épen haszontalan dolognak tartotta a városi tanács. Merő bolondság, — mondák — hát mire való az eső? Megöntözi az úgy a várost, csak győzzék kerülgetni a sarat. Még csak az kellene, hogy száraz időben is sarat csináljanak az öntözéssel?!

Hát a világítás? — Annak a története igen mulatságos. A bölcs előljáróság ugyanis a kor modern követelményeinek eleget akarván tenni, elhatározta, hogy négy petróleum-lámpa

állíttassék fel a városban. Kezdetnek ez is elég. A nagyérdemű tanács végzése azután oly képen hajtattott végre, hogy a négy lámpa felállíttattott, még pedig egy a bíró, egy a jegyző, egy a plébános s egy a nagy fogadó előtt; de az egyikben nem volt üveg, a másikban nem volt olaj, a harmadiknak a csavarja romlott el, a negyediket pedig nem gyujtotta meg senki. (Ez, kérem, tiszta igazság!)

Tehát „sűrű, setét volt az éj“ és dühöngött, de nem a déli szél, hanem a nagy vendégfogadóból kihangzó éktelen zsvaj.

Az „arany bárány“ épen nem volt valami aranyos hely s a báránytermészetből — tudniillik a szelidségből — is vajmi keveset bírt. Messze földön úgy ismerték, mint a dobzódás vig tanyáját, hol fáradt utas ritkán alhatik a kíváncsi fráterek duhajkodása miatt.

Különben a mi a külsejét illette, méltó vendégfogadója volt Kőhegynek. Az uristenen kívül ezzel sem igen törődött más. A város atyái a koresmárosra bízták azt, a mit a koresmáros a város atyáira bizott. Azért azután falairól már rég lehámlott a vakolat, ablakain kényekedve szerint járt ki és be a sivitó szélvész s irgalmatlanul sötét folyosójának emléke egy pár bezuzódott fej és behorpadt orr által már rég meg volt örökítve.

Az ugynevezett „ebédlő“ is érdekes helyiség volt. A széles és hosszú nagy szobát egy pár rég nem tisztogatott petróleum-lámpa kétes fénye derengte be. A fakó, „seszinű“ falakat valami ide vetődött mázoló művészi freskói ékesíték, melyek valóban praegnansul tanuskodtak arról, hogy a szegény



vándorló legény ezekkel róta le korcsmai tartozását. Műbecs dolgában azonban semmivel sem voltak különbek azok az „olajfestmények“, melyek megbarnult aranyos keretekben csüngtek itt-ott a falakon. Hogy mit ábrázoltak, azt a sűrű gomolyokban keringő dohányfüsttől nem lehetett látni, hanem a korcsmáros mosolygó ábrázattal magyarázta egy bajusztalan legénykének az egyiknél Holofernes és Judith tragikus történetét, a másiknál Putifárné és József mulatságos találkáját, a harmadiknál a török szultán háremének gyönyöreit s így tovább mindeniknél valami épületes históriát.

Egy kerek asztalnál ültek a czimborák. Előttük iszonyu mennyiségű palaczk nagyrészt üresen, mely körülmény bővebb felvilágosítást adhatott a mulatók széles jó kedvéről.

Vigan is voltak. Huzta a cigány s a csapongó nóta szilaj dallamába elkeseredett kurjantások vegyültek.

Csontos Gazsi huzatta és szórta a pénzt, mint a polyvát. Hjah, Csontos Gazsi most éli világát! Gazdag, földes uraság, tüzes, négy lovon jár be a szomszéd pusztáról „mulatni.“ Szélvész, zápor nem gátolja, ha szekercze esnék, akkor is bejönne. Nem is csoda! Fiatal, nem rég kapta kezébe az apai örökséget, most járja a bolondját. Eddig úgy is igen kötve volt a keze; tutorja fukar volt, mint Harpagon s Gazsinak az unalmas pnsztán alig akadt több mulatsága, mint akár az utolsó gyalogbéresnek. No, hanem helyre is pótolja a mulasztást most, hogy szabad a vásár. Bőven keres mellette a cigány s aranyos üzleteket csinál vele a sunda lókupecz.

Árpás Muki sem igen különb a deákné vásznánál. Ez is elverné az isten köntösét is, ha lehetne. De persze nála nem megy olyan könnyen, mint Gazsinál. Neki, ha mulatni akar, a pénzt úgy kell csinálni. És ennek többféle módja van. Hol az apját csalja meg, hol az anyját fogja be, a kinek addig hizeleg, mézesmázoskodik, míg a szívet meg nem lágyítja; a legtöbb esetben meg mulat „hitelre.“ Adnak neki, nem ugyan a pelyhedző szakállára, hanem az apja jónévére. Tudják azt, hogy az öreg Árpás Gergely sokat tart a becsületére s ha kénytelen-kelletlen is, kifizeti korhely fia tartozásait. De meg ha nem is fizetné! Megkerül az öregek halála után a Kallós malom jövedelméből, a melynek egyedüli ura élőbb-utóbb Muki lesz. No, hiszen lesz akkor pazarlás-pocsékolás, mikor már most is olyan urat játszik ez a molnárlegényből lett dologkerülő, mintha biborban született volna s az övé lenne a kőhegyi uradalom. A ruházatban úgy czifrálkodik, mint egy fővárosi dandy, a haját úgy fésüli, mint a Friczi báró, járása kényes és gangos, mint a páváé s a hol csak alkalma nyilik, hetvenkedik és henczeg, mint egy charlatan. Nem is nevezik Kőhegyen másként, mint „Muki, a liszt-mágnás.“

Harmadik személy volt az asztalnál Szivhegyi Aladár, a fűzfa poéta, kinek becses nevével, azt hiszem, szives olvasóim is többször találkoztak már a „szerkesztői üzenetek“ rovatában, hol rendszeren azzal rémitgetik a szegényt, hogy így-ugy hagyjon fel a versírással, mert különben kénytelenek lesznek a szüntelenül ostromlott szerkesztők lépéseket tenni a hatóság-nál, hogy őt, mint a közbiztonság veszedelmes megháborítóját illő helyére szállítsák. Foglalkozásra nézve dijnok a magyar királyi adóhivatalnál, hanem ezt, a hol csak lehet eltitkolja s rendszeren, mint „író“ lép fel, mely képzelt állásának valódiságát boglyas frizurájával, különözöltözékével és rendkívül kiképzett ivási képességével törekszik bebizonyítani, miután felfogása szerint minden genie borzas, rongyos és iszákos. Különb sokat ír és művel minden genret, oly annyira, hogy hivatalbeli főnöke már fegyelmi vizsgálatnál fenyegeti — a papirfogyasz-

tás miatt. Mulatni felette szeret, de az a sajátságos szokása is meg van, hogy soha sem fizet. „A költő koldus!“ kiált fel tragikusan, ha a cigány a tálczát orra elé fitoritja s aztán beszél köszönyről, hálátlanságról s rendszeren azzal végzi, hogy: „ha Petőfi most élne, hát éhen halna!“

Ez a három jeles fiu volt a társaságban „hős“, a többi csak olyan mellékszemély. Zöld bácsi, a jómódu magányzó, ki miután agglegény, „unalomból“ tölti itt idejét; kántor Misi, a segédtanító, ki csak dalolni jár ide; egy szalmaözvegy, ki most már csak a korcsmában kap enni, és mások, kiket hébe-hóba a balsors ide vet.

A vándor-társaság a mint körükbe lépett, a legjobb fogadtatásra talált. Gazsi azonnal rendelt néhány palaczk bort a „javából“, Muki rögtön tette a szépet a nőknek, Aladár pedig égre-földre esküdözött, hogy ír ő minden tag jutalomjátékára olyan szindarabot, hogy olyat még nem láttak soha.

A színigazgató édeskés mosolylyal fogadta a szives ajánlatot, Fenyvesi Etelka, a primadonna bájos előzékenységgel vette a „liszt-mágnás“ heves udvarlását, a művész urak pedig nem kínáltatták magukat kétszer Gazsi borából, hanem ittak rohamosan, úgy, hogy csakhamar újra kellett tölteni a kiürült palaczkokat.

Jolánra visszataszító hatással volt e jelenet. Fájdalmasan érezte: mi különbség van mostani sorsa és multja között s a mint életének e szép szakára gondolt: felujult lelkében a keserű emlék: szerelme és csalódása. Szívet facsaró kín rezgett át egész valóján, szeméibe könnyek toltak s észrevétlenül félrevonult egy sarokba, hol egészen átadta magát fájdalomnak. Sirt sokáig, keservesen. . .

#### IV.

Oh, be jó asszony volt az a szegény Farkas Péterné, kinek Jolán oly szives pártfogásra talált, milyennek az életben ritkán akad párja. Szerényen, csaknem szegényesen élt az áldott lélek, de azért Jolánt úgy dédelgette, úgy a kedvében járt, hogy ezzel bőven kipótolta azt, mit az anyagiakban nélkülözött. Azért a „szabad-jegyért“, melyet az igazgatótól pénz helyett kapott, csak szállást lett volna köteles adni a leánycának, de ő megosztotta vele mindenét, mintha anyja lett volna. Reggel, alig hogy felöltözött Jolán, már ott találta asztalán az izletes, tiszta tejet, mellette a hófehér kalácsot, mit bizalmas otthoniassággal együtt költött el a „nénivel“, mint a jó asszonyt nevezni szokta. Délben takarékos, de jóízű ebéddel s este a játék után valami szerény kis vacsorával szolgált.

— Bár csak jobbal szolgálhatnék kedves gyermekem! — szokta mentegetni magát.

— De hiszen ezt sem tudom meghálálni soha, ez is oly nagy szivesség, hogy szinte szégyenlem elfogadni, — említé ilyenkor Jolán szerényen és elpirulva.

Erre azután a jó asszony szívből fakadó hangon oly őszinte szeretettel beszélt a „csékélységről“, a mivel szolgálhat, hogy Jolán minden büszkesége mellett sem utasíthatá vissza.

— Lássá, kedves gyermekem, ezt minden megerőltetés nélkül tehetem s akkor miért ne tenném! Ha szegény, megboldogult Fannim élne, a kihez annyira hasonlít mindenben édes leányom, hisz akkor is kettőnknek kellene élni abból, a mim van. Pedig hát csak megélnénk úgy is! Mert hiszen az a kevés, a mi nekünk szükséges, kikerül a ház körül. A „Villás“ szolgál tejjel, a miből vajat, turót készíthetek; kis kertemben



terem zöltség, főzeléknek való, meg egy kis gyümölcs; baromfit is nevelek annyit, hogy néha-néha peccenyét készíthetek, levesnek való húst meg úgy sem hozok most sem többet, mint máskor, ha egyedül vagyok. — Dehogy teher ez nekem, édes gyermekem, szívesen, örömmel adok, a mit adhatok!

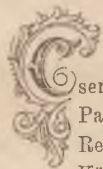
— Áldja meg az isten érte! — szólt ilyenkor a megilletődött leánya, kinek bánatos lelkében a fájdalom egy édes érzellemmel vegyült össze, — a hála magasztos érzelmével.

Hálás is lehetett a jó asszonyhoz, mert nemcsak ily szíveségeket tett ő vele, de örködött is felette, mint leánya felett az anya, mint kegyenceze felett a védangyal.

(Folytatása köv.)

## T á v o l b a n .

Sárikától.



Csendes alkony; lágyan szól az estharang;  
Panaszosan, zokogva repül a hang: —  
Rezgő holdfény megpihen a fa lombján!  
Kökényszemű kedvesem, gondolsz-e rám?!

A kék égen ragyognak a csillagok:  
Tőled távol olyan árva s busz vagyok.  
Boldog lennék, hogy ha bizton tudhatnám,  
Kökényszemű kedvesem, gondolsz-e rám?!

Elmult a zaj, jól esik e méla csend,  
Rád gondolok s árva lelkem elmereng:  
Imádkozom s ez mindennapi imám:  
Kökényszemű kedvesem, gondolsz-e rám?!

## A v i l á g i t é l e t e !

Brankovics Györgytől.

I.

Az emberiséget, bölcsőjétől a sirig, három nembeli ítélet karolja át: „Az istenítélet, a király nevében hozott ítélet és a világ ítélete.“

Az első már rég kiment a divatból, de visszatér — mint a divat — az új testámentombeli „végítélettel“; a másodikat oly sokszor megtámadják az ügyvédek felebbezéseikkel s magok a bíróságok is annyiszor megváltoztatják egymás ítéleteiket, hogy — különösen az adósok — nem részesítik azon tiszteletben, melyet a hitelezők érdeke fenhangon követel; a harmadik ellenben — s ehhez a legtöbb szó fér — még mindig gyakorolja korlátlan hatalmát; Damokles kardjaként ott függ fejed felett, rosszabb az egyiptomi hétcsapásnál, s az ember jobban fél tőle, mint az isten s a király nevében mondott ítélettől együtt véve.

Az istenítélet, illetőleg a végítélet: a hittudósok, a király nevében mondott ítélet: a bírák s jogtudósok dolga, a világ ítélete azonban édes-keserű közönségünk! Engedjék meg tehát e lap kedves olvasónő, hogy a hitelvek s a törvények tömkelegét kikerülve, a midőn magamat a „Családi Kör“ hasábjain bemutatom, „a világítéletéről“ csevegjek egy kicsit!

Hogy mi a világ ítélete? azt fejtegetnem szükségtelen! Hiszen az önök szép ajkairól halljuk a legtöbbször ellebbenni, ama végzetes sohajt: „oh! szeretném ezt vagy azt megtenni, de mit szól a világ, mit szólnak az emberek?“ S megvagyok győződve, hogy száz közül, kilenczvenkilencz szép szem-

ből forró könyeket facsart már ki: a világ ítélete, a megszólás!

A baj tehát létezik, és fog létezni mindaddig, a míg emberek léteznek. A kérdés csak az, mi az orvossága?

Nemde kíváncsiak szép olvasónőim? Megsugom. A világ ítélete ellen csak egy orvosság van: „a közönyösség!“

A világ ítélete iránt — azt mondták a régiek — csak kétféle ember viseltethetik közönyösséggel. Az, a ki magas állásánál fogva, embertársainak ítélete fölött vél állani és az, a ki a társadalomtól vagy semmit, vagy csak nagyon keveset követel s a függetlenség élvezeteért inkább minden előnyről lemond, csakhogy a világ tetszését ne legyen kénytelen hárszni.

Az első a kényur, a zsarnok közönyössége; a második a cynikus közönyössége. Igaz, hogy nem minden magas állásu ur: kényur, de igaz az is, hogy a történelemben hamarabb akadunk tiz szultán között három Bajazet-re hét Schah-Bahám ellenében, mint egyetlen egy Al-mamon-ra.

Szultán azonban nem lehet mindenki, a ki szeretne lenni; de már arra az üdvre: magát a világ ítélete fölé emelni, — ama büszkeségre: magát függetlennek hinni, a föld legutolsó lénye is szert tehet! Nem kell ahoz semmi, csak egy kis bátorság, Krates köpenyét felölteni, vagy Diogenes hordájába hujni s azzal a kevéssel, mit a természet elődbe tesz, megelégedni; a nagyoktól, polgártársaidtól mit sem kívánni. És ha a cynikus hősiességet ama fokig képes vagy gyakorolni, a mely fokon a világ bánásmódja, az emberek megvetése iránt is érzéketlen birsz maradni, nem tudom, ki vitatná el tőled amaz előnyt, hogy magadat ép oly nagynak és függetlennek tartsd, mint a föld bármely kényura!

Az ilyen ember — azt mondják sokan — bolond volna! Legyen! Ő azért mégis — a mint Horatius megéneklé — a királyok királya! És én részemről nyiltan kijelentem, hogyha valamely polgártársamnak az ily függetlenségre igényei volnának, ha a cynismushoz hivatást érezne, mindaddig nagyra becsülném, a míg velem szemben a türelem törvényeit tiszteletben tartaná. Hiszen mindenkinek saját tetszésétől függ, ha vajjon Diogenesként, üres hordót ohajt-e csupán az általános tevékenység közepette görgetni, avagy nagyobb szerepet kíván a világ szinpadán játszani. Ki az utóbbi után vágyódik, tudni fogja miért teszi azt s bizonyára nagyon kevés ember dicsekedhetik a „kényur“ szerepéről való lemondás erejével akkor, a midőn a világegyetem gépezetében csak egy kis kerek hajtása bizatott rá. De ha én, s vélem — reménylem — minden derék ember, ily méltányosan gondolkodik: akkor ama független urak is, kikről fennebb szólottam, lesznek oly jók s nem fognak tőlünk többet kívánni, mint a mennyit mi kívánunk tőlük. Mert ha az ilynemű függetlenségért talán kiváló tiszteletet avagy jutalmat igényelnének: az ép oly nevetséges volna, mint azok eljárása, kik a valódi érdemmel szemben, családfájukra hivatkoznak! Az ily egyéneknek azután legkevésbbé sem szabad neheztelniök, ha a meseköltő a számár történetére emlékezteti őket, a ki Gsis képét hordta a hátán. Nagy ősoktól származni, milliókat örökölni, néha előny, de soha sem érdem. A társadalom pedig ezektől megkivánja, hogy előnyeiket érdemek szerzésére fordítsák. Az érdemnek pedig oly sokféle neme van s a világ oly kevéssel beéri, miszerint nehezen születik oly szerencsétlen ember, a ki egyáltalában semmiféle szerepre sem volna képes. A ki lovag nem lehet, talán lehet lovász s ha mindenből kikopott,



lám patisztitónak csak beválik. Az egyik jó kintornás, a másik egy kis városból nagyot képes alkotni, mondja Themistokles, s a ki egyikét sem tanulta meg, az, Swift szerint: megérdemli, hogy a természetből kilóditassék, a mely szigorú ítéletet én azok javára, kik e kilóditás folytán a nagy ürbe jutnának, oda igyekszem szelídíteni, hogy annak az utolsó utca-seprő tisztelére sincs joga! Megengedem azonban, hogy kinek-kinek szabadságában áll ezzel sem törődni, mert a legnagyobb embertől sem tagadhatjuk meg azt a vele született jogot, mely szerint saját módja szerint teheti énjét boldoggá.

A tulajdonképeni cynikus egy lépéssel még tovább mehet annál, a ki csak érdemeket nem akar szerezni. A cynikus a jólét törvényei fölé emelkedhetik, mások véleményét megvetheti. Ő, Julián császárként, fésületlenül s mezitláb járhat, harisnyájából sipkát csinálhat, szakálát s körmeit megnövesztheti, az utcán ehetik és ihatik és ezer más dolgot tehet, a mit más ember, a ki felebarátjai tisztelére igényt táplál, nem tenne. Minden a kezdettől függ, s a mennyiben viselete csak némileg tűrhető, mihelyt tudják, hogy kicsoda, senkinek sem lesz ellene kifogása. De ez az első lépés, ez a kezdet nagyon nehéz és szerintem a világ ítélete iránti közönynek egészen más forrása is lehet. Nem szükséges, hogy cynikusok legyünk, közönyösek lehetünk a világ ítélete iránt a nélkül, hogy társadalmi kötelmeinket megsértenők, ha egyedül az önmagunk iránti kötelelenség érzetre figyelünk. Igen is, az ember a legőszintébb igyekezet mellett, a társadalmi törvények legmélyebb tisztelete mellett is, egyedül a saját biztonság kedvéért is képes lehet arra: „hogy saját tengelye körül forog s kortársainak dicsérete vagy ócsárlása által egyensúlyából magát kivettetni nem engedje.”

Az ily közönyösséghez az embernek nemcsak joga van, de sőt ellenkezőleg, balga az, a ki boldogságát, mások véleményétől teszi függővé.

## II.

„Megelégedés nélkül nincs boldogság!” S az ember lemondjon a megelégedés élvezetéről azért, mert mások nincsenek vele megelégedve?

De ha másoknak erre okuk van!

Kétséget sem szenved, komolyan azt fogják hinni, hogy helyes okuk van. Ámde az ember önszeretete haszontalan dolog volna, ha a legtöbb esetben arról sem győzne meg, hogy másoknak ilyesmit hinni, nincs joguk! És elvégre is, ki legyen köztünk s ócsárlóink között a bíró? Részemről, nem látok más utat, minthogy a dolgot eldöntetlenül hagyjuk.

Ámde az ember kétes kedélyállapotban nem maradhat. Vagy megelégedett, vagy elégedetlen. Az utóbbi nagyon kényelmetlen helyzet. Azoknak adjon-e hitelt, a kik megróvják s elégedetlenné teszik, vagy saját érzetének, a mely megnyugtató? A felelet önmagától következik! Nincsenek talán helyes indokai? Ki ítélheti meg helyesebben gondolait, szándokait és tetteit, mint az ember maga? Ki ösmeri a részek összefüggését jobban, mint az ember maga? Ki tudja jobban, mint ő, mennyire igyekezett egyik vagy másik esetben helyesen cselekedni? És kik a bírák, kik jogosultaknak tartják magokat az ember felett pálczáat törni?

A világ az egyes egyéniségek véghetetlen tömegének összege, s ezek mindegyike jogot formál az előforduló dolgok felett ítéletet mondhatni.

Ha e jogot elismerjük (s mit használna, ha el nem ismerjük, s mégis gyakorolnák,) okvetlen el kell ismernünk azt is, hogy saját képzeletük s véleményük szerint ítélhetnek.

Az emberi ész mindenre kiterjeszkedik, a mi a szép és a jó fogalmában összefoglalható, tehát az izlés és erkölcs minden tárgyára. Mindenki szentül hiszi, hogy e tárgyak felett ítélhet, mert tudja, miszerint az arra megkívántató műszereket magával hozta a világra. Hogy e műszereket, ha velök biztosan és eredményesen akarunk élni, ki kell művelni és csiszolni s hogy még ekkor is nagyon sok függ az alkalmazás módjától s néhány ügyes kéz fogástól, arra senki sem gondol. Pedig e műszerek hasznavehetetlenek, sőt ártalmasak is lehetnek. Mit használ a legfinomabb véső az ügyetlen kézben? S mily valószínű, hogy a gyermek az éles késsel kárt okoz!

Minden ember elég izlés és belátással vél birni, a szép, a nemes, a jogos, a jogtalan, a csunya, a nevetséges stb. meghatározására.

Az utolsó közkatona is beleszól tábornokának rendeleteibe, a legutolsó czipő-foltozó is megbírálja a kormányt, a legeggyűgyűbb olvasó is meghatározza az író értékét s a legnevetségesebb járdataposó is fitymálva beszél az érdemek emberéről! És — ezer ember között — a ki naponként szabadságot vesz magának az előszobában és a kávéházban, a hölgyek pipere-asztalánál és a sétatályeken, a világ dolgairól és egyéneiről döntő ítéletet mondani: alig találkozhatik egyetlen egy, a ki gondolkozott volna a felett, mi minden kívántatik ahoz, hogy egy tárgy, egyén, vagy tett felett helyes ítéletet lehessen mondani.

A legtöbb ember gyermek korában tanult gondolkodni, s az észrevétlenül elsajátított ügyesség, gépszerű foglalkozássá levén, harmincz éves korában is ép azon módon itél, mint három éves korában. A gyermek vagy az öröm és a fájdalom érzeteire alapítja ítéletét, vagy pedig egyes megjegyzésekre, véletlen hasonlatosságokra, a legtöbb esetben pedig egyszerűn utánmondja azt, a mit másoktól hallott. És mit tesznek az emberek egész életükön át egyebet?

A tudatlan, a napnál is fényesebbnek mondja számtalanszor azt, a mi a tudós előtt még homályos; minden fáradság nélkül egy vágással keresztül metszi azt a kérdést, mit a bölcs megoldani képes nem vala. Viszont véghetetlen sok kérdés van, melyre az eszes könnyen felel s az ostoba, az előítélet, meg nem érti. A kis szellemek a legkisebb porszemet is észreveszik ama szűk körben, melyet tetemük körül az orr körvonalozott, ám ha távolabbra irányítod tekintetét, mihelyt több tárgyra fordítod figyelmét, összefolyik szeme előtt a légs mit se fog látni.

(Vége köv.)

## A közelmultból.

(Elbeszélés.)

Nemes Ödöntől.

(Vége.)

Évek multával az én néném a környék általánosan ismert egyénisége lőn, sőt még a szomszéd megyékben is jó hírben állt. A legjobb családok kezdék hozzá küldeni leányaikat. Irén szintén az ő növendékei közé tartozott. Valódi angyal, tiszta jószág. E leányra felette büszke is volt néném, erényei



mellett uri származását is fölemlíté mindig. Gyakran órahoszszaat elbeszélte geneológiájáról, miből én azonban csak annyit tudtam eszemben tartani, hogy atyja R... y Péter, Zaránd egyik legtiszteltebb egyénisége. Nem is tudtam én holmi geneologiai czitációkra figyelni, egy tekintet avagy mosoly Irén ajkairól képes volt minden gondolatomat öszszeszavarni. Szerettem Irént véghetetlenül, éltem legboldogabb perceit közelében töltöttem. Szerettem e leányt, vizontszerelme boldoggá tőn.

A beteg utósó szavai már alig valának érthetők; a hoszszas beszéd kifárasztá. Arcszíne is mind halványabb lett, szemvilága bágyadtabb fényű. Pihenésre volt szüksége, hogy beszédét befejezhesse.

— Mint mondám, — folytatá a beteg — Irén utósó találkozásunk alkalmával fölötte levert volt, ez mélyen sebze szivemet és föltettem magamban, hogy fölvidítására mindent elfogok követni. Elkezdtem Vörösmartyból szavalni, majd legkedveltebb dallamait énekelgetém, azonban minden kísérletem hajótörést szenvedett.

Egyszer hirtelen föltekintett s erőtetett mosolylyal ajkain, közeledett felém.

— Nem fogok többé busulni kedves Jenő, — szólt Irén.

De a mint tekintetem tekintetével találkozott, könyezve fordítá el arcát.

— Ugyan édes Irén mi bajod? — kérdém fájdalmasan.

Irén nem szólt, csak hangosan zokogott.

— Végre is azt kell hinnem, hogy megbántottalak; bocsánat édes Irén ha vétettem, bocsánat!

— Oh, édes Jenő! — szólt Irén reám tekintve. — Te olyan jó vagy! Te, ki örömmim és bánatimban mindig részt vevél, miként sérthetél volna meg? Ezen gondolatnak nem szabad lelkedben meggyökereznie, sőt inkább neheztelésedtől nekem van okom tartani, mert gyermekes tünődésemmel megzavartalak; de mit tehetek én arról, ha egy gondolattól, egy sötét sejtelemtől nem tudok megszabadulni! Tudom, kinevetsz beszédemért, de most ennek tudata sem fog elriasztani aggályom földerítésében; de mond csak előbb édes Jenő, hiszsz-e az álomlátásban?

— Talán bizony valami álom zavart meg? — kérdém mosolyogva; — kis bohóm! Ej, ej; de... de végre is kedves Irén, mond csak, mit álmodtál?

— Irtózom elbeszélni is, — szólt Irén reszketeg hangon. — Meggyilkolva láttalak! Öszszékulcsolt kezekkel esedeztem életedért, mind hasztalan, nem volt könyörület! Véres arczod ijesztőn intett felém s utósó szavad is nevem volt...

Itt elhallgatott, leomló könyei azonban minden szónál szivrehatóbban beszéltek. Én minden könnyecppjét fölcsókolva biztatám, hogy mindez csak álomnak marad, majd szórakozás végett egy hársfa derekára neveink kezdőbetűit kezdém fölvérsni; de alig végzém el munkálatomat, midőn Judith néném lépett a kertbe.

— Bárcsak megcsalna rossz előérzetem, — szólt Irén, — s mosolygva futott néném elé.

Én elmélyedve tekinték a távozó után.

Midőn elbucsuztam, könyezve szólt Irén:

— Ugy-e holnap viszont látlak?

— Igen... igen, — felelék, — még gyöngéd kezeit csókjaimmal árasztám el. Pár percz mulva a kapuból inték egy „istenhozzád“-ot.

Irén hoszszasan s mereven nézett utánam.

Már alkonyat volt mire szállásomra értem, jó öreg háziasszonyom mosolygva fogadott, mit én ez egyszer nem

viszonozék. Ez feltűnt előtte, de mit sem szólt, csak csóválta fejét, mintha azt mondotta volna: valami bajod lehet.

Lassanként besötétedett, de egy pillanatig sem tudám feledni Irént. Könyes szemei, bánatos kifejezése lelkemben volt. Majd lefeküdtem, de sehogy sem tudtam elaludni; már a tizenkettőt is elüté a toronyóra és én még mindig ébren valék. Hirtelen szekérszörgést hallék udvarunkon, figyelni kezdtem s a mint jobban füleltem, lépteket hallottam a lépcsőzeten, majd a folyosón mind közelebb. Az éji látogató megállt ablakom előtt, aztán nevémet hangoztatva halkán koczczantotta meg az üveget.

— Ki az? — kiálték ágyamban fölegyenesedve.

— Jancsi, édes urfi, Jancsi vagyok.

Öreg kocsisunk hangját azonnal fölismerém.

— Mi baj, az istenért?

— Kérem, urfi meg ne tessék ijedni, a tensur hirtelen beteg lett, látni óhajtja.

Alig mondá ki a cseléd e néhány szavat, midőn én felugorva öltölközni kezdtem. Szegény atyám, bizonynyal súlyosan beteg, — szólék magamban — s alig negyedóra mulva a kocsin valék.

Midőn a szobába értem akkor haldokolt. Szegény édes atyám még azon éjjel megszűnt élni.

\* \* \*

Három nap mulva ismét Aradon voltam, azonnal nénémhez indultam, ki szintén betegen feküdt. Ő is mélyen fájlalta atyám kimultát. Szivemben véghetetlen szenvedéssel közelíték néném laka felé; minden gondolatom Irén volt. A mint benyiték az utcza-ajtón egyenesen a kert felé irányzám lépteimet, mindenek előtt Irént akartam látni. Dobogó szivvel nyitám föl a kert rácsos ajtaját, a kertben azonban néma csend uralgott; szemeim hiába keresték Irént, ő nem volt itt. Már épen vissza akartam fordulni, midőn a hársfába metszett betűk tüntek szemeimbe. Megdöbbsentem. Irén neve után egy kereszt volt vésvé. Darab ideig elgondolkozva álltam e betűk előtt, aztán néném lakába rohantam.

— Hol van Irén?! — szóltam önfeledten.

Néném mit sem felelt, magához intett és zokogva karolta át nyakam.

Végtelen sivatagnak kezdém érezni a világot, szivem bánata egy pillanatban tetőpontra hágott; irtózatos gondolatok kezdettek agyamban cikázni. Néném az asztalra mutatott, ezen egy levélke feküdt. Mohon ragadtam meg az iratot, melynek tartalma ekép hangzott:

„Forrón szeretett Jenőm!

Vedd a távozónak végbucsuját. Mi többé soha nem találkozunk. Erre elő vagyok készülve. Szüleim parancsát követve mentem haza, te ismered a mostani viszonyokat. Forrongásban van az egész világ, Zarándban is rettenetessé vált a helyzet; az oláhság fegyverben van, s mint atyám írja, a magyarság veszélyben forog. Atyám menekülni akar, kívánsága, hogy családunk minden tagja együtt legyen, hogy vagy együttesen meneküljünk, vagy mind együtt haljunk meg. De nem akarlak szomorítani! Reméljük, hátha isten a szabadulásra is utat nyitand.

1848, október 15-dikén.

Irén.“

Midőn a levél végsorát is elolvastam fejem szédülni kezdett, de minden erőmet összeszedve fölegyenesedtem s néhány percnyi gondolkozás után néném ágya elé léptem.

— Isten önnel édes jó néném! — szóltam szilárd hangon, — aztán kirohantam.



Még azon napon G—l László nemzetőri őrnagy zászlaja alá esküdtem.

G—l László már november elején Zarándban termett. Zaránd lángban volt, az oláhság vad, féktelen dühében nem kimélt sem magán, sem szentegyházat; a gyermekeket, nőket és aggokat egyaránt a legkinosabb módon gyilkolá.

November 5-dikén Nagy-H—on voltunk. Az oláhság megjelenésünk által meg volt lepelve.

Lelkemben kétségbeesés és remény váltakoztak. Irén megmentése volt legfőbb vágyam.

Még kora reggel volt, midőn K—i oláh vezért és hűnös társait G—l László a röktönitélő törvényszék elé állítá.

— Ezek a R...y család gyilkosai, — szólt P—y hadnagy.

Mintha villám csapott volna agyamba, egész lényem összerázkodott. Irtózatossá sejtelmek támadtak lelkemben, melyek szívemet megrepedéssel fenyegették. Hátha elkéstem?!

— Menekülni akartak, — kezdé vallomását az egyik gyilkos, — mi azonban utjokat állottuk.

— Kifosztottuk mindenökből, — szólt a másik.

— Mindnyáját a v—kai völgyben vertük agyon, — morgogá a harmadik.

— Uraim! Kegyelem! — szólt összekulcsolt kezekkel egy magas szikár alak, — én legkevesbbé vagyok bűnös. Én csak egy leányt gyilkoltam meg, ime ezen arany keresztet, melyet utószor megcsókolt kegyes színetek elé teszem.

A tüszőből elővont egy kis ékszer, midőn megpillantám, kétségbeesetten fölkiálték:

— Ez Iréné volt!

Ez volt egyetlen emléke, mit tőlem birt.

— Borzalom fogott el mindnyájunkat. Társaim megértették fájalmamat, mely majdnem örültté tett.

— Te vagy a legnagyobb bűnös, — szólék a gyilkoshoz, — a te halálad legyen a legkegyetlenebb!

Egy óra múlva a gyilkosok élet nélkül függtek a levegőben.

Kebleinkben a boszu lángjával folytattuk utunkat K—a felé. T—nál tizezer oláhot vertünk széjjel, pedig csak hat-százan valánk.

B—on az elfogott magyarokat főlzsabadítva bilincseikből K—ára tértünk vissza számoltatás végett. Itt volt Irén sirja is.

\* \* \*

Itt elnémult a haldokló, még egyszer föltekintett, aztán örökre behunyá szemeit. A kétségbeesett anya egy éles sikojjal emelkedett föl, de a más perczen szíve a fájdalom súlya alatt megszakadva, élet nélkül rogyott a padlózatra. Mire a nap feljött, a hajnali pir két sápadt arcot világított meg. Mindketten kiszenvedtek és most boldogok!

## Képek egy menedékházból.

Kemenczky Kálmántól.

(V é g e.)

1865-ben egy kilencz éves leány, ki az iskolát örökösön csak kerülgette és éjjel-nappal nagy szenvedélyvel kóborolva, koldulva s a jóhiszemű részvevőket ámitva a városban csatangolt, s ki édes anyjának vallomása szerint 14-szer volt már a rendőrség által éjszakának idején elfogva — mint

a közbiztonságot is veszélyeztető, elvetemedett rosz gyermek, további nevelés és javítás végett a menedékháznak adatott át. Ez intézetben a rögzött szokás, a gonosz ösztönök és hajlamok kiirtásán a legnagyobb erélylyel és buzgalommal működő derék férfiaknak alig gyűlt meg gyermekkel annyira a bajok, mint ezzel, s csak úgy elvéte akadt oly megátalkodott, istentől és minden jótól annyira elrugaskodott teremtés, mint ez, ki a foganatba vett s évek hosszú során át lankadatlan kitarással, erélylyel és jó akarattal gyakorlott gyógyító módokat és eszközöket utóljára is teljes meddségben hagyá. Hazudozás, csalárdság, örökös veszekedés, nyalánság és lopás, második természete volt e leánynak. Már néhány napra rá, hogy a menedékházba került — mond az igazgató — bizonyosságát adá e gyermek valamennyi föntebb említett gonosz tulajdonságainak, különösen a vakmerőségig szemtelen, szerfölött ügyes hazudozásban oly utólérhetlen jártasságot árult el, a minő hasonló sok évi iskolai gyakorlatom alatt még sohasem fordult elő; továbbá rémséges raffineriát csillogtatott a tolvajlásban, és oly képmutató volt, hogy magát a kitűnő emberismerőt is hosszú ideig csalódságban bírta tartani. Valamennyi kigondolható s alkalmazásba vehető nevelési, javítási módok és eszközök, a legodaadóbb nyájasságtól kezdve, le a legkeményebb büntetésig, mind meddők és hiábavalók maradtak; valamennyi kecsesgető, édesgető módok alkalmazásának csupán csak pillanatnyi hatása volt. Mikor az iskolai oktatás ideje elérkezett, ő is jelen volt, de gondolataiban ő korántsem látzott részt venni abban, minden foglalkozásnál szórakozott vala, vagy elfutott azok elől, hogy háborítatlanul saját gondolataiba merüljön. Évről-évre, egész tizenöt esztendő s kora után bekövetkezett bémálása és elbocsáttatása napjái küzdöttünk, tusáztunk vele, folytatva szakadatlanul egy és ugyanazon harczot, minden siker nélkül: a megrögzött szokás megköté a józan értelmet, a mélyen meggyökerezett gonosz hajlam semmiképen sem vala belőle kiirtható. Elkövettünk az ügy nemes voltához illő buzgalommal mindent, a mennyit csak megtehetünk; de — fájdalom — hosszú fáradozásunk végeredményeképen csak is annyit mutathattunk föl, hogy a leányt alkalmassá, ügyessé tettük a munkára s elodáztuk mély bukását a jövőben... Ugyanazzal a könnyelműséggel, a melylyel jött, hagyta el menedékházunkat. Leírhatatlan örömet mutatott a most már elérkezett szabad élet fölött, melyet igyekezett is mindenképen hasznára, vagy is inkább vesztére fordítani azonnal, a nélkül, hogy gyámatyja, nevelő atyja abban őt megakadályozhatták volna.

De legyen szabad még egy ily megjobbithatatlanságot, mint ritkaságot, rövid vonásokban rajzolnunk; a legtöbb esethen örvendetést beszélünk. Egy leány ez, ki képünkön előtérben nyomul. Róla az igazgató már az 1869-diki évi jelentésében is megemlékezett és pedig a legkedvezőtlenebbül, a mennyiben egy hajszálnyit reményt sem nyújtott a javulásra; később azonban, több évi küzdelem után, örvendetes fordulat állott be ennél mégis. Ez a leány, a fentebb rajzolttal egykoru, cselekvésében és hajlamaiban fékezhetetlen, zabolázhatatlan volt; nem rettent ez vissza semmi veszélytől, még ha életének elvesztése forgott is kérdésben. Egy alkalommal lakházuk második emeletéről leugrott az utczára, hogy az atya megérdemlett fenytése elől megmenekedjék. A hajmeresztő ugrásnak azonban csodálatos módon nem lett sem életveszélyes, sem elnyomórító következménye. Az iskolában nevetséges tagjártásokat csinált, mint valami örült; elfintoritgatta arcját, lár-



mázott, kaczagott. Sokszor izgatottságba hozta az egész iskolát és sem a tanító, sem az iskolai igazgató, sem atyja nem voltak képesek ezen hallatlan üzelem elé gátat vetni. Azonkívül részint az iskolában, részint az iskolán kívül üzött számtalan tolvajlás bizonyult rá a leányra, miért is szorgos felügyelet és javítás céljából a menedékházba vitele elodázhatatlanná vált. — „Fölvételét — mond az igazgató — én nem elleneztem, habár tudva volt előttem, hogy a leánynyal, a leggondosabb felügyelet és örködés, a legodaadóbb nyájasság és szívélyes bánásmód mellett, egészen különmemű, rendkívüli mentési módok alkalmazását kell igénybe vennem, s hogy a szükségessé váló komolyabb idomító módszerek fogantatva vételével a legkülönbözőbb nemű veszélyektől kelle tartanom. A gyermek megérkezett, félénken mint egy őz és szeméit sajátságos kérdő tekintettel függesztve rám, majd körülhordozta lassan a szobában, aztán megint merőn a szemembe nézett, mi alatt ajka többször szólásra készülni látszott, de hallgatott. Csodálatosnak tünt fel neki ez új helyzete s hosszú ideig nem is tudta magát abba beletalálni. Bármit csináltunk, akárhogy erőködöttünk, nem lehetett vele semmire se menni, nem fogott rajta sem a szép szó, sem a büntetés: a szép szót elhallgatta, a büntetést eltűrte békével. A lelkébe vetett jó mag nem vert gyökeret, visszapattogott róla, mint a falra hányt borsó. És ez így ment három egész évig. De nem vesztém el teljesen a gyermek javulásához kötött reményemet, noha ez most már csak vékony szálon függött. Ujra meg újra kezdtem a gyógmódokat alkalmazásba venni és folytatni ernyedetlenül. Éveken át tanulmányoztam, fürkésztem e leánynak benső életvilágát, lelkületét, de soha nem bírtam abba annyira belepillantani, hogy támpontot találva, azt haszonra fordíthattam volna. Nagysokára azonban mégis beállt a várva várt forduló pont. Jóllehet most is megkísérlé még a megszokott, mélyen megrögzött üzelmeknek adni magát, lehetővé vált mégis a gyermek lélekállapotának fenekére hatolni és kikeresni annak működő, indító okát, s csakugyan egészen különmemű nevelési mód által — kedvezően oda hatni, hogy öt év után mint teljesen meggyógyult és megjavult, a konfirmációval élhetett s elhagyható a menedékházat. Két év óta mint ügyes, dolgos és becsületes szolgálóleány sok örömet szerez nekünk ujja születése által. Valahányszor ideje engedi, hozzánk mindig örömet ellátogat, s mindannyiszor szemében a megtérés édes érzelme fakasztotta könyek és kézcsokok között, hálás köszönettel emlékezik meg a tőlünk vett jótéteményről; de ránk nézve meg kimondhatatlan boldogító a tudat, valahányszor egy-egy eltévelyedett, veszni indult lelket megmentünk a társadalomnak.

És efféle örvendetes eredményt még sokat sorolhatnék elő, de a rajzolt néhány képből is eléggé láthatjuk: mily messze kilátó áldásos működésre van a menedékház hivatva, s mire képes az ernyedetlen buzgalommal, kitartással s határt nem ismerő odaadással párosult bölcsesség és szeretet. Menynyire megfogyatkoznék a fegyházak és börtönök lakóinak száma, ha a menedékház eszméje, magasztos voltához illő buzgalommal, országszerte fölkaroltatván, minden nagyobb városban emeltetnék ily intézet, az árván maradt, semmiféle nevelésben, oktatásban nem részesülő, gonoszságok miatt iskolából kitiltott, csavargó, tolvaj s egyáltalában minden nemű elvetemedett rosz gyermekek számára, mely intézetnek működés-köre, teendője nem pusztán javításra, jellemfejlesztésre és iskolai oktatásra szorítkoznék, de különféle mesterségek, férfi s női foglalkozások tanításával is okvetlen összekötve lenne.

Nem épen azért, hogy egyszerűen foglalkoztassuk a gyermeket, tevékenységhez szoktassuk, vagy hogy becsületes keresetforrást adjunk a kezébe, ha az intézetből kiszabadul; hanem azért, hogy onnan k i s z a b a d u l h a s s o n, még pedig mint jóra való becsületes ember, s mert a munka: a fő jellemfejlesztő eszköz.

Nálunk is vannak már több oly jótékonyágnak szentelt intézetek és egyletek, melyeket maga a valódi emberszeretet emelt s melyek létezésüket és fölvirágzásukat egyes nemes szívű emberbarátoknak, kiváltképen pedig fővárosunk nemeslelkű hölgyeinek köszönik, a kik soha sem maradnak távol, valamikor egy-egy jótékonyággal kapcsolatban levő eszme fölkarolásáról, megtestestítéséről, egy-egy magasztos cél kiviteléről van szó, melynek elérésén ők különben is annyi önzetlen odaadással, buzgalommal s oly nagy sikerrel tudtak működni. Ily intézmények többi közt a fővárosban a nőiparegylet, a gyermek-menedékhely s vidéken — néhány nőegyleten kívül — a balaton-füredi szeretetház, eme minden tekintetben példányszerű, a kivánalomnak teljesen megfelelő s a társadalom terén áldásos működésében messze kiható intézet, mely köztisztelőben álló érdemes alapítójának és vezetőjének áldozatkészségéről, ügybuzgalmáról és valódi emberszeretetről oly ékesen beszél. Csakhogy ez még mind nem elegendő. Az eddig létesített ilynemű intézetek nem felelhetnek meg teljesen a célnak, annál kevésbbé, mert ez intézetekben csak is részint igen szegény szüléktől származott, vagy egészen árván maradt, de jónevelésű és erkölcsös gyermekek vétetnek fel, részint pedig az olyanok, a kik — miután a térhez s talán az intézet szabályaihoz képest, a befogadhatók száma meg van határozva — egy kis protekcióval bírnak, kizorítva azokat, kik okszerűbben tarthatnának igényt erkölcsi sülyedésök rohamos folyamatának tekintetéből, az istápoló pártfogolásra és jótéteményre. De mit csináljon az olyan szüle, ki akár saját hibája, hanyagsága folytán, akár azon kívül csavargóvá, elvetemedetté vált gaz gyermekét, ki roszasága miatt az iskolából is kitiltatott, mert ilyennek ott helye nincsen, s ki most mindenféle nevelést nélkülöz, meg kívánná menteni magának és a társadalomnak, melynek jó emberekre annyira szüksége van, mivé azonban elfajult gyermekét ő maga nevelni, formálni képtelen? És mivé legyen az apját, anyját elvesztett, idegenek könyörületére szorult, de a jótékonyágot gyakorló intézetekben fölvetelt nem kérő, vagy az eddig létezőkben föl sem vétethető árva, avagy a bele jutni nem is ohajtó, a már vétekben mélyen leledző, gonosz hajlamokkal teljes, hazug, tolvaj, dologkerülő és örökösen kóborló rosz gyermek, a ki mire siheder korát ily módon eléri, kész csirkefogóvá, gazemberré vált, kiből végkép ki van halva minden a mi nemes, a mi emberi? . . . Megóvhatja-e az ilyeneket idejekorán a bűnök légióitól, áttérítheti-e őket az igazak útjára és megmentheti-e a becsületes társadalomnak más, mint kizárólag az ilyenek számára emelt s ügybuzgó férfiak vezetésére bizott intézet — a menedékház?

Vajha az ily erkölcsileg bőven kamatozó emberbaráti intézet, melyet bölcsesség és szeretet vezérel, hazánk nagy városaiban minél előbb létesítenék és soha sem szűkölködnék részvétben, s vajha sikerülne neki mennél több lelket kiszabadítani a gonoszság bilincseiből, és védő szárnyai alatt fényes képek k é v a r á z s o l n i á t minden, a vétek szennyétől behomályosult képet!



## Egy hét története.

Szeptemberhó 5-dikén.

Az ősz. — A legszebb divat. — A főváros eleven népe. — A beiratások. Választási mozgalmak. — Bölcs intézkedés. — Soldosné és Tanási. — Isvendég a nemzeti színháznál.

Miről is beszélhetnék másról, mint az időről?! — Itt van az ősz, beköszöntött reggeltől estig, estétől reggelig tartó hideg esőzéssel, mint rendesen, s a hó karok és vállak, melyek még csak négy nap előtt is csipkeszerű átlátszó nem-tudom-miben vakították a könnyen szédülő fejű férfi-világ szemét, hirtelen irigy felöltő alá rejtőztek s a nyakig gombolt, bokáig érő eső-köpeny a szép természetnek csak általános körvonalaiból enged valamicskét sejteni. S ezzel egyidejűleg eltűntek az uszályok is, a miket a hölgyek annyi kellemmel, némelyek talán egy kicsit a tulságba is vitt kellemmel tudtak „kezelni“, s oda vannak a kaczer kivágott cipők, legfőlegb egy-két serényen lépegető varró-leányka lábán láthatni, a mint a permetező esőben, rugóival akaratosan daczoskodó esernyő alatt, gondosan össze fogott ruhában haza siet.

Valóban, ha örülünk is a tikkasztó hőség megszűntének, egy van, a miért mi, — magunkról, a férfiakról szólok, — nem ok nélkül haragszunk a beköszöntő hűs időre. Századok óta nem volt annyi szépsézetű izlés a divatban, mint az idén a nyári toilettekből. A formák szobrászi szépségét soha egy divat sem tünteté föl annyira, s habár némelyek a divat ez irányzatával tulzott kaczeréságból talán egy kissé vissza éltek is, mégis elmondhatjuk, hogy minden eddigiek közt az idej volt a legszebb, legizlésebb divat. Pedig ez nagy szó, mert régi tapasztalás, hogy a divat rendszerint kevesebbet hallgat a jó izlés, mint a szeszély szavára. — S ime, most mind ennek vége. Beköszöntött az ősz, s megint polonaisek, s mit én tudom, micsodák földik el a természetet, s beáll a zsák-divat időnye, a melyben a legélesebb ellentétül arra törekesznek hölgyeink, hogy minél inkább hasonlitsanak az apáczához.

Hanem hát jól van; a mit nálunk nagyobb hatalmak elvégeztek, (már pedig van-e hatalmasabb a divatnál?) azon a magamféle gyarló ember nem változtathat. Nem is lenne bölcs dolog tőlem hiába való tusába bocsátkozni vele, mikor bizonyos, hogy a vesztes csak én lennék. Inkább megnyugszik az ember sorsában, s örül az életnek, a mint az kínálkozik. Pedig most az élet ugyancsak pezsgő, élénk itt a fővárosban. Már a multkor említettem, hogy kezd a főváros népesedni; na, most már annyira megnépesedett, hogy hasonlít a méhkaszhoz. Zsongás, bongás, zibongás mindenfelé, zaj, elevenség, akár merre tekintünk. Ha nem mondanám is, eltalálnák önök e változás okát: megjött a fiatalság. Az iskolák előtt egész forradalom van, csere-bere, adás-vevés, felsőbb oskolába lépők eladják olcsó könyveiket potom áron a kisebbeknek, a kik nagy bölcsen új árban számítják be a papának a megvásárolt könyvet. Komoly képű szülők lépdelnek az utcákon, mellettök hónalj alá fogott tudományyal a kis csemete; mennek a beiratásra. Csinos mamák viszik leánykájokat az iskolába s elnézést kérnek a tanító-kisasszonytól a kis ügyetlenek gyarlóságaiért. Érdekes az, hogy a fiukkal szemben rendszerint erélyre

és szigorúságra szokás felkérni a tanító urat, míg a leányka számára mindig elnézést kérnek a jó szülők, tekintettel a kicsike gyöngeségére s fejletlenségére.

Hát még a nagyok, azok csinálnak csak igazi forradalmat. Ha most végig megy az ember az utcákon, azt hiszi, képviselő-választás van. A falakról piros, fehér zöld falragaszok kiabálnak le, éltetve X-et, Y-t, mint a bölcsélet-hallgatók, vagy a joghallgatók segély-egyletének leendő elnökét. A két egyletnek van legalább is tiz jelöltje, s ugyan annyiféle falragaszok borítják a falakat, egymás hegyében, s a kisebb-nagyobb csoportokban járó-kelő fiatalság ugyanannyiféle tollal ékeskedik a kalapja mellett. Mindnek sürgős utja van; vagy „pártértekezletre“ siet, vagy korteskedni a Szabadiba. S ha valaki belép egy ilyen kortes-tanyára, az ifjuság gyűhelyére, ott lát csak életet. A pártok forrognak, kapacitálják egymást, reggel higgadtan, délután tüzzel, este olykor nagyon is hathatós érvekkel. Megjelennek a jelöltek is, hogy mutassák magukat párthiveik előtt s barátságos kézszerítá-sokkal, nyájas szavakkal szilárdítsák népszerűségüket. Rendszeren éljen-riadal fogadja belépésüket, mire az ellenpárt tompa zugással válaszol, s ha minorításban érzi magát, nagy bölcsen elpárolog.

Az egyetemi hatóság bölcsen tette, hogy a „választási mozgalmaknak“ szűk időkört szabott. Annak előtte csak az első iskolai hó vége felé kezdődtek e mozgalmak s eltartottak másfél hónapig, azalatt pedig az egyetem nem volt egyéb, mint fő kortestanya. A mélyen tisztelt tanár ur perorálhatott, a miről neki tetszett, senki sem hallgatott rá, mindenki fontosabb dologgal volt elfoglalva. Most bölcsbben van elrendelve. Az első másfél hét alatt le kell zajlani minden mozgalomnak, s azután, a ki akar, nyugodtan adhatja magát a tudományoknak; a kinek pedig nincs kedve hozzá, legalább távol marad az egyetemtől s nem zavarja a rendet, kortes-zajával. De más szempontból is ügyes fogás ez; eddig az ifjuság csak a hónap vége felé, a második hónap elején gondolta rá magát, hogy feljön az egyetemre; most, mert tudja, hogy ha késik, elmarad a választásoktól, s így a ki csak teheti, felsiet, beiratja magát az egyetemre s beadja szavazatát jelöltjére. Ezért vannak itt ily korán az egyetem tűzvérű polgárai.

Tekintsünk be egy kicsit a színházba is. A népszínháznak ismét feljött a napja. Soldosné, kit hónapokig nem láthattunk, föllépett ismét, s ünnep volt az a nap nem csak a színházra, hanem a közönségre nézve is. A nézőtér szorongásig megtelt, s mindenki vissza fojtott lélekzettel, mereven a szinpadra szegzett tekintettel várta az ő megjelenését, s midőn a kedvelt művésznő tarka kendővel bekötött fejét a kertajtón Gyuri huszárral bedugta, (fölléptéül „Tündérlak Magyarországon“ című népszínművet választá,) megeredt a tapsvihár, s perczekig tartott a lelkesedés kitörő nyilatkozata. A művésznő, kit tisztelői négy gyönyörű kamélia-csokorral leptek meg, meghatottsággal fogadta a ragaszkodás és szeretet e nyilvánulásait és oly kedvvel játszott, mint talán még soha sem, a régi rugékony kedélylyel, s hangja is ugy csegett, mint az



előtt. Tamási is neki melegegett, s úgy játszták ketten a kerti jelenetet, hogy nem született oly művészpár, a ki ezt különben előadhatná, s ha lenne író, a ki egy tárcza-rajzban a jelenetet oly hiven, oly művészettel lefesteni képes lenne, mint a hogy azt Soldosné és Tamási élénk állítják, méltán igényt tarthatna rá, hogy a világ első írói közé soroljuk. Nem a tulzás, az elragadtatás szól belőlem, de erős meggyőződése, hogy két ily összeillő művész még nem jelent meg a magyar színpadon s elmulhatik egy század, míg megint egy Soldosné s egy Tamási születik. A közönség meg is becsüli őket, bárcsak az idő és viszontagságai is kiméletesebbek lennének hozzájuk!

Végül a nemzeti színházról is pár szót. E lapban közelebb nagy hangon volt hirdetve a rendkívüli eset, hogy nincs vendég a nemzeti színháznál. Kár volt annyira ütni a dobot. Tudják, meddig tartott ez a csodás állapot? Épen huszonnégy óráig. A legközelebbi opera-színlap már Kauzerné asszony vendégszereplését hirdette. Szó sincs róla, Kauzerné asszonyt meg lehet hallgatni, ámbátor korántsem a nővére, Gardininé Gerster Etelka, a kiért nem rég annyira lelkesült a fővárosi közönség. Kauzerné nem élvezhetlen énekesnő, de úgy mint ő, talán a mieink is tudnának?! — P.

## A h á b o r u.

Egy legujabb távirat jelenti, hogy a harc minden vonalon a legelkeseredettebben foly. Az oroszok nagyon megrősítették az örökös csufos vereségeket, összeszedték magukat s végerőmegfeszítéssel iparkodnak a kölcsönt visszaadni, s a törököket kiszorítani elfoglalt hadállásaikból. Ez egyetlen egy helyen sikerült is, — ha ugyan az orosz táviratok nem hazudnak (szoktak.) mert török részről még nincs megerősítve a hír. E szerint az oroszok Lováczt elfoglalták a törököktől. — Lovác Plevna közelében fekszik s a győztes Ozman kezében volt. Talán igaz e hír, másfelől azonban újabb muszka vereségekről értesülünk. Ugyancsak Ozman, kinek jobb szárnya (ha igaz) Lovácznál visszavonult, balszárnya által elfoglalta Pelisatot. És Pelisat százszorta fontosabb pont, mint Lovác.

Mehemed Ali sem hever tétlenül és folyvást veri az ellenséget. Ha eddig tétlensége miatt zugolódta, most ugyan nem lehet panasz ellene: jár a keze, jobban sem kell, s csak úgy püfög bele a muszka háta. Egymás után foglalja el tőlük legjobb posztóikat, s ha így halad, az oroszok apró csatákban úgy tönkre lesznek téve, hogy nagy döntő ütközetre nem is kerülhet a dolog. — Sulejman pasáról a Sipka-szorosból semmi újabb hír. Ugy látszik, megpihennek egy kicsit, vagy talán csakugyan elrendelték Konstantinápolyból, hogy kimélje a vért s ne erőltesse a dolgot. — Ázsiában „minden jól megy“, — a mint az orosz parancsnokok jelenteni szokták. A törökök már orosz földön vannak s az orosz sereget köröztetni kell, mert úgy elszaladtak, hogy nem tudhatni, merre vannak. Tehát csakugyan „minden jól megy“, s épen ezért a kis henczegő Szerbia rettentő hadi készülődései közben hirtelen gondolkozóba esett. Milánka fél, hogy hát ha rossz vége lesz a dolognak; a török nem tréfál s nem lesz többé oly kegyelmes, mint a múlt évben, s épen ezért már kérte is a czárt, hogy ha úgy találna fordulni a dolog, hogy Szerbia szűk lenne, vegye föl őt az orosz hadseregbe generálisnak.

Legalább Csernajeveknak lenne méltó kollegája.

## Gondolat-töredékek.

Vörös Esztertől.

Szív, te örökösen forrongó örvény! Te gyöngited az erőset, a gyengét pedig erőssé teszed. Hány bölc és hány boldond fuladt már belé a te duzzadó áradba?

\* \* \*

Ész! — Mi az ész? Egy uralkodó, kit csalfa miniszterei, az indulatok, tetszés szerint kormányoznak, ki-kiragadva kezéből a kormánypálcát.

\* \* \*

Oh, mi boldogok az együgyűek, kiknek alázatos szivük jónak lát mindent, mit a sors reájuk mért!

\* \* \*

Oh sors! te örök változhatlan! Miért adsz a szegénynek érző szivet! Miért nem vonod be erős kéreggel!

\* \* \*

Ha lelked össze van zuzva, ha szived elfásult, még akkor se csüggedj! Bizzál, higgy és remélj. Keress a nagy természetben üdülést, meglásd, felleled a gyógybalzsamot. Nézz körül e nagy mindenségben, mi összhangzóan működik benne minden. Él, mozog, működik itt minden, a legparányibb féregnek is van rendeltetése, mit betölteni iparkodik. Te, kinek Isten magasan röptű szellemet, szerető szivet adott, te csüggednél el? Oh nem! tehetséged szerint működjél, tégy jót, szeress! Ha szerető szived van, soha sem vagy egészen boldogtalan, sem elhagyatott, mert szerető szived mindig olyan tettekre ösztönöz, melyek kebledbe vissza varázsolják a reményt és a nyugalmat.

## Budapesti hírvivő.

\*(Jótékony-ság.) Király ő Felsége a zsolnai tűzoltó egylet részére tűzoltó-szerek beszerzése céljából magánpénztárából 300 frt; király n ő ő Felsége a hátszegi „Erzsébet“ nevű leányiskola részére 250 frt pénzsegélyt adományoztak. — K o v á c s Zsigmond, veszprémi új püspök 1000 frtot a városi kórházra, 300 frtot a városi szegényeknek és 200 frtot a tűzoltó-egyletnek adományozott. — Dr. D u l á n s z k y Nándor, pécsi püspök a megyei évszázados ünnepély alkalmából 500 frtot adományozott a székesfehérmegyei papi nyugdíjalap javára. — Bá r ó W o d i a n e r Albert, országos képviselő az oraviczabányai választó kerülethez tartozó községek iskolái számára 3350 frtot adományozott. — S i m o r János bibornok-herczegprimás legujabb adakozásai a következők: a merani beteg papok segélyző-egyletének 1000 frt; a budavári zene-egyletnek 200 frt; a kutii leégetteknek 250 frt; a bajnai templomra 200 frt; a fogarasi templomnak 120 frt; a tököli iskolára 250 frt; a tanító-nyugdíjintézet újabb kiadásainak pótlására 256 frt; szegényebb tanulóknak 350 frt; a bajtai leégetteknek 100 frt; a székesfehérvári kálváriára 3000 frt; a fehérvári Szt.-Donát kápolnára 500 frt; a balinkai lelkészlakra 200 frt; egy Komáromban emelendő kisedővoda s leány iskolára 15,500 frt; a pruszkai barátok harangjára 150 frt; a nagykeresényi iskolára 200 frt; a kiskéri iskolára 100 frt; a bunócz-ezi leégett templomra 200 frt; az erzsébet- s kossuthfalvi iskola-és templomra 200 frt; a nagyszombati rokkantak egyletének 200 frt; a párisi magyar egyletnek 200 frt.



••• (Rózsás napló.) Jegyesek: Dr. Schiman Vilmos budapesti orvos és Albert Mariska kisasszony Szikszórol. — Prückler László kereskedő és Oberhauzer Ilka kisasszony Budapesten. — Rosenberg Vilmos temesvári ügyvéd és Löbl Malvin kisasszony Bácsföldvárról. — Hang Ignác aponyi ügyvéd és Mayer Konstantin kisasszony Szegszárdon. — Wikus Károly fővárosi derék polgár és özvegy Nerhaftné, született Wikus Adél urnő. — Ember Mihály takarékpénztári pénztárnok és Rácz Emma kisasszony S. A. Ujhelyen. — Egybekeltek: Iváncsó Elek gör. papnövendék és Legeza Helén kisasszony T. Pászikán. — Komáromy János ügyvéd és Lator Mariska kisasszony Halmiban. — László Lajos szegszárdi ügyvéd és Gyórfy Karolin kisasszony. — Bornemisza Lajos sárosmegyei birtokos és Péchy Margit kisasszony. — Csóka István ügyvéd és Thoma Anna kisasszony. — Jobbágy Miklós országközi hivatalnok és Tömösváry Mariska kisasszony Budapesten.

••• (A magyarországi központi Fröbel nőegylet) által ez évi augusztushó 19-dikén a császárfürdőben tervezett tombolajáték — kedvezőtlen idő folytán gyakran félbeszakítottán, ez év augusztushó 19-dikén folytatott, az egylet pénztárának 165 frt 14 krnyi tiszta jövedelmet eredményezett. Az egylet elnöksége felhasználja ez alkalmat arra is, hogy egyuttal az egylethez legközelebb juttatott adakozásokért legforróbb köszönetét nyilvánosságra hozhassa.

••• (A nemzeti zenedében) most vannak a beiratások az intézeti új helyiségben (egyetem-tér 2-dik szám első emelet) naponként délután 3—6-dig. Mintkét nembeli növendékeket felvesznek az ének, zongora, orgona, hegedű, gordonka, violon, klarinét, öszhangzattani és zeneszerzési tanszakba, valamint az előkészítő elemi zeneosztályba. A közgyűlés új határozata folytán minden egyes növendék beiratási díj fejében öt frt fizet. Az alapító és pártoló (részvényes) tagok által ajánlott növendékek minden egyes tanszakban évfolyami tandíjt husz frt, félévi tiz frt részletben, nem ajánlott növendékek ellenben havonként öt frt tandíjt fizetnek. Minden tanszak felsőbb osztálybeli növendéke az öszhangzattanban s zeneszerzésben: a hegedű-tanszak felsőbb osztálybeli növendékei pedig a hegedűkartani zenében beiratási díj mellett ingyen nyernek oktatást. Árva gyermekeket, zene-tehetségi bizonyítvány mellett, az igazgatói választmány felment a tandíj alól.

••• (A budai királyi palota) összes termeinek s a várkert kiválóbb pontjainak fényképészeti felvételével foglalkoznak most. A Zsigmond-kápolna is helyet foglal a gyűjteményben úgy, a mint szent István napján szokott földiszítve lenni, mikor közszemlére van kitéve az első király szent jobbjá. Később a fényképeket a közönség használatára is bocsátják. — Ugyancsak Schrecker fényképezi le Engerth tanár több képét, ugymint a zentai csatát, a koronázási menetet s a király ifjúkori arczképét, mely festmények a palota nagy termének falait díszítik. Az egyik képnek, a koronázási menetnek rézbemetszésével foglalkozik már több hó óta a palotában Doby Jenő jeles rézmetszőnk, gróf Crennwill megbízásából, ki erre legfelsőbb helyről kapott engedélyt.

••• (Báró Eötvös József emléksobora.) Ercsi közönség és vidéke elhatározta, hogy a nagy halottnak, ki az ercsii temetőben aluszsa végtelen álmát, emlékoszlopot állít a sírnál. E végre már 3 évvel ezelőtt a takarékpénztári választmány saját díjaiból 100 forintot meg is szavazott, sőt másképen is intézkedett, úgy hogy a kegyeletos célra már 218 frt van elhe-

lyezve, — de mivel ez a pénz kevés és Ercsi mezőváros ereje korlátolt, a választmány felhívást intéz az országhoz s az egész nemzetet adakozásra szólítja föl. Minden fillért, a legcsekélyebb áldozatot a legnagyobb halálával fogad Barnafy Balázs, megyei főmérnök, ki a választmány megbízásából a beküldött összegeket kezeli s azokat a lapokban nyilvánosan nyugtázza. Hiszszük, sőt meg vagyunk győződve arról, hogy a felhívás szavai nem hangzanak el nyomtalanul, s az ország itt is sietni fog bebizonyítani áldozatkészségét, mely a nemzetek legszebb erénye.

••• (Az egyetem) ünnepélyes megnyitása vasárnap délelőtt volt az akadémia kistermében, egyetemi tanárok és ifjak jelenlétében, — Laubheimer Ferencz régi rector beszédet tartván a lefolyt tanév eredményeiről, melyek az egyetem folyamatos gyarapodását bizonyítják, a rectori lánczot átadta utódjának Hoffmann Pálnak, ki éljenek közt foglalta el székét. Beköszöntő beszéde az egyetem egyes korszakairól, szervezetéről és tanszabadságáról s buzdító szavai az ifjusághoz általános tetszésben részesültek s az ünnepély az új rector zajos éljenzésével ért véget.

••• (A magyar tudományos encyklopédia) érdekében az írók és művészek társasága helyiségében értekezlet tartatott, melyre mindazok, kik ez ismerettár létrejöttét ohajtják s esetleg szerkesztésében s kiadásában részt akarnak venni, meghívtak. Az értekezletet a következők hívták össze, kik mind közre fognak működni a rendkívül fontos nagy mű szerkesztésénél és kiadásánál: dr. Ballagi Mór, Bartal Antal, Bartalus István, dr. Bászai Aurél, Beöthy Zsolt, Bodnár Zsigmond, dr. Császár Károly, Deutsch Henrik, dr. b. Eötvös Loránd, dr. Erődi Béla, dr. Fodor József, dr. Fraknoi Vilmos, dr. Gerlőczy Gyula, Gonda Béla, György Aladár, György Endre, dr. Gyulai Pál, Herman Ottó, Horváth Ignác, dr. Hoffmann Pál, Hunfalvy János, dr. Kiss Áron, dr. König Gyula, Kőrösi József, Krenner József, dr. Lengyel Béla, Mudrony Soma, dr. Pasteiner Gyula, Pulszky Ferencz, Rómer Flóris Ferencz, Szana Tamás, Szarvas Gábor, Szilády Áron, Szilágyi Sándor, Szily Kálmán, id. Szinnyi József, dr. Torday Ferencz, Vámbéry Ármin, dr. Vécsey Tamás és dr. Wartha Vincze. — Ez lesz a harmadik kísérlet encyklopédia létrehozása iránt. Most talán szerencsésebbek lesznek.

••• (A fővárosi szeretetház) zátonyon van, a mennyiben pénztára egészen üres. A vagyonos polgárok, a kikre számítottak, nem mutattak iránta áldozatkészséget. Weisz Bernát Ferencz alelnök a főváros ezerkétszáz legtöbb adót fizető lakosának s a nemzeti kaszinó háromszázötven tagjainak küldött aláírási ivateket, gondolva, hogy ha egy-egy átlag tiz forintot ír alá, együtt lesz tizenötezer forint, a mi ez üdvös irányu intézet fentartására több évre elég lett volna. De az ezerötszázötven felhívott közül csak hetvenen adtak, mindössze ezerötszáz forintot a remélt tizenötezer helyett. Így az egylet most a kormányba veti reményét, Bója Gergely tanfelügyelő hatezer forint állami segélyt hozván javaslatba. Ez az ügy minden esetre jellemző. Ugy látszik, hogy nagy török rokonszenvünk mellett arról teljesen megfeledkezünk, hogy a magunk jó intézeteit most is csak kellene egy kissé pártfogolnunk.

••• (A császárfürdő) bérletigazgatósága egy régibb jó gondolatot elevenített föl. A fürdőhöz tartozó kápolnaépületet az október-aprilsai saisonra „Garni szállodává” rendezi be, főszuljt fektetve a jutányosságra. Egy csinosan butorozott utczaí vagy udvari szoba szolgálattal és világitással, hetenkint kétszeri fürdés, étkezés (reggeli, ebéd, vacsora Wrabetz Frigyes,



Mihalek volt-üzletvezetője jó konyhájából,) mindössze havi harmiczhart frtért kapható. Az igazgatóság ez ellátást főleg a tisztviselőknek s a tanuló ifjuságnak ajánlja. A „Hôtel garni“ azonban csak tömegesb részvét mellett állhat fen, s elébb meg sem nyílik, még tizenöt részvevő nem jelentkezik. Beiratkozni a császárfürdő irodájában e hó 29-dikéig lehet. A beíráskor öt frt fizetendő, ezt azonban az első hónapi harmiczhart frtból (melyet mindig előre kell letenni,) levonják. E berendezés igen jótékony és czélszerű az olyan gyógmódot használni kívánóknak is, kik nyáron vagy nem érnek rá fürdőre jární, vagy nem fizethetik a „magas“ saison magas árait. A kik a megalakulás vagyis október elseje után ohajtják magukat beiratni, minden hó elején s közepén is jelentkezhetnek.

••• (A nemzeti színház tagjai) előadást terveznek a „török sebesültek javára,“ s fel akarják kérni Soldosné asszonyt és Tamásit is dalok előadására, alkalmoszerű szavalatra. Hol tartanak: az még nincs eldöntve. A nemzeti színház, állandó rendszabály szerint, csak féljövdelemért engedhető át, de meg egy semleges állam „fél-udvari“ színházában tüntetések nem is igen fordulhatnak elő a személyzet részéről; a népszínházban a „nemzeti“-nek tagjai nem léphetnek föl szerződésöknél fogva; a budai várszínház kicsi is, távol is van; hátra volna tehát a Szvoboda-színház, ha ezt kedvező föltétel mellett meghaphatnák. Mindenesetre e terv mellett maradjanak, mert a várszínház, hová az igazgató őket utasítja, alig kecségetet jövdelemmel.

••• (A lipótvárosi bazilika) építője: Ybl Miklós azt javasolja, hogy a jövő évi építésre korántsem lesz elég az eddigi hetvenezer frtnyi összeg, hanem kell százkilenczvenezer forint, mert most azokra az ivekre kerül a sor, melyekre a kupola egész sulya fog nehezkedni, s így azok rendkívül szilárdan s egy év lefolyása alatt építendőek. Javasolják tehát az összes segélypénzek megkettőzését, a mi száznegyvenezer forintra menne, a még hiányzó ötvenezeret pedig kölcsön kellene venni a bazilika bazar-jövdelemére. — Már csak intézzék el a dolgot, a hogy legjobban lehet; mert igazán szégyen, hogy a templom oly lassan készül, mint a Lucza széke; utóbb megérjük, hogy mire a végével készen lesznek, az első építkezések bomladozni kezdenek. Nem elsők vagyunk, kiknek ilyenkor eszünkbe jutnak a mi bőkezűen adakozó püspökeink kápolnákra, templom-ujításra. Minden esetre kell ezekre is gondot viselniök, mégis legillőbb volna, ha Magyarország világhírű gazdag püspöki kara egyszer csak arra a gondolatra jönne, hogy fölépítené ez évtizedek óta mindig csak épülő és soha fel nem épülő templomot. Vallásosságukra sokat tartó főuraink is rágondolhatnák egyszer magukat egy kis nagylelkűségre.

••• (Zichy Antal) urat szerencsétlenség érte pár nap előtt városligeti nyári lakásán. Éjjelre nyitva hagyván ablakait, egy jó madár beosont hálószobájába. Ő a zörejre felébredt s a tolvajra rohant, de az földre teperte és bántalmazta, úgy hogy a zajra berohant házi nép eszínéletlen állapotban, összevézerve találta a földön. A gonosztevő elillant.

••• (Vértessi Arnoldtól,) a szép tollu beszély-írótól s lapunk kedves munkatársától az Athenaeumnál most jelent meg egy regény, melynek czime: „Eltévesztett utak.“ (Ára 1 frt 50 kr.) Fölösleges ajánlanunk olvasóinknak e művet, ismerik Vértessit eléggé, s bizonyosak lehetnek benne, hogy e könyv is ritka élvezetet fog szerezni minden művelt olvasónak.

••• (A történelmi társulat) pozsonyi vándorgyűlésének szintén sok fontos haszna lett, a levéltári buvárlatok követ-

keztében. Ipolyi püspök Köpcsényben a Rimay életére vonatkozó értékes adatokat talált; Szabó Károly oly hét darab régi nyomtatványt, melyek unikumok; mások Pozsonyról és Nagy-Szombatról kaptak becses okmányokat; például kiderült, hogy Nagy-Szombat milyen magyar város volt valaha, úgyhogy 1560-tól fogva magyarul törvénykezett Kalmár nevű birája alatt s jegyzőkönyveit is magyarul vezette. Találtak több Árpád-kori s egész csomó Anjou-kori okiratot, számos levelet Thurzótól, Rákóczitól s különösen egy oly sokat Bocs-kay-kodexre is akadtak. A zárgyűlésen új tagokat is számosat jelentett be a titkár. Így Szatmár és Békés-megyék, gróf Batthyány Elemér és Zelenszky alapító tagok lettek: míg a rendes tagok tizenhatal szaporodtak s köztük vannak a kormányelnök neje: Tisza Kálmánné és Rauch báró is.

••• (Diszkutat) fog az első hazai takarékpénztár a Kálvin téren állíttatni. Tizenkétezer frtot szánt rá már régebben, s a barátok terére tervezte. Ez a tér az építések által azonban annyira megkeskenyült, hogy a kutat inkább a tágas Kálvin-térre teszik, hol a takarékpénztárnak palotája is van.

••• (Athletika.) A „M. a. klub“ sajnosan értesíti a közönséget arról, hogy az e hó 7-dikére kitűzött balaton-füredi távgyaloglást ez uttal nem rendezhette, miután a bajnok jelölt védője Bendik István, kivel versenyezni, minden más pályázni szándékozó, nehéz sőt merész vállalatnak ismerte, s ezért e versenyről egyáltalán le is mondott — közbejött és kellőleg indokolt akadály miatt verseny képtelenné válván: ezen bajnoki távgyaloglásra bánatot jelentett.

••• (Nagy tűz a fővárosban.) Augusztushó 31-dikén esti 11 órakor a budai Tabán apró házai közt, a főváros e veszedelmes tüzfészkeben, nagy égés tört ki, mely a heves szél által szitva gyorsan terjedt a szűk közök által elválasztott házacs-kák közt s feljebb és feljebb hatolt a Gellert-hegy oldalára. A veszély nagy volt, és az egész városrészt elhamvadással fenyegette. Oltásról alig lehetett szó, mert itt az ugynevezett utczák szekérrel nem járhatóak, kut alig van, s a megrémült emberek putonnyal hozták a Dunából a vizet, hogy a fenyegetett házak zsindeletét megnevesithessék. A tűzoltók is csak későn érkeztek, mert távol eső tűznél voltak elfoglalva. Szerencsére éjjel utáni 1 órakor csillapult a heves szél és akkor gátot lehetett vetni a pusztításnak. Összesen 16 ház égett le. A tűz a „fehér sas“ téren Kaiser korcsmajában tört ki, s jobbra-balra négy házat elpusztítva, onnan felhatolt a hegyoldalba, s horgony és sarkantyú utczákba. Szerencsére emberélet nem esett áldozatul. Ez este a város területén több helyen is volt tűz. A Teleki-téren Leib János kis kunyhója égett le; alig végeztek itt a tűzoltók, midőn új tüzet jelentettek a vágóhid környékéről, hova a tűzoltók három negyed 9 órakor siettek. Itt az összekötő vasut-vállalat nagy fabódéja gyuladt ki; két lokomotiv jelentékenyen megsérült, míg 30—40 vasuti kocsit, melyek a legnagyobb veszélyben forogtak, nagy nehezen megmentettek. Innen mentek a budai veszedelem színhelyére. Gerlóczy alpolgármester a kerületi előljárásnak 400 forintot adott át a tabáni károsultak pillanatnyi szükséglete fedezésére. Magyar Gyuláné urhölgy, s a nőegyletek tagjai a kikötőknél és a szerencsétlenség helyén asztalt állítottak, hol a hajléktalanokká váltak részére könyöradványokat gyűtenek. A tabáni népkonyhában pedig megkezdték a főzést.

••• (Ajánlás.) Egy jó családból való, a legjobb korban levő nőt ajánlunk tisztelt olvasónőink figyelmébe, a ki akár mint társalkodónő, akár pedig mint egy nagyobb háztartás vezetőnője, keres foglalkozást. Szerkesztőségünk szívesen szol-



gál bővebb tudósítással. — Egy Budapesten lakó végzett tanítónő ajánlkozik itt a városban órákat adni kis lányoknak a rendes iskolai elemi tantárgyakban, továbbá kézimunkára.

\*(Halálhírek.) A hét folytán meghaltak: Özvegy Chernel Ferenczné, született Barthodeiszky Teréz, 89 éves korában, Kőszegen. — Farkassányi főkapitánysági tollnok 21 éves neje, Budapesten. — Jablonkay Gábor orvos, 79 éves korában, Zomborban. — Schütz János polgár, 63 éves korában, Kolozsvárott. — Ábrahám Károly, huszárőrnagy, 79 éves korában, Királyiban. — Özvegy Ágai Józsefné, született Schlezinger Jozefa (Ágai Adolf kedvelt író és lapszerkesztő édes anyja,) Budapesten. — Bárány Antal, nyugalmazott hétszemélynök, 74 éves korában. — Thallmayer, ismert fővárosi kereskedő neje, 43 éves korában. Békehamvaikra!

### Nemzeti színház.

Szeptember 1-sején: „Tévedt nő.“ (Kauzerné.) — Szeptember 2-dikán: „A nagyon szép asszony.“ — Szeptember 3-dikán: „Szeleburdi.“ — Szeptember 4-dikén: „Sába királynője.“ — Szeptember 5-dikén: „Ibolyafaló.“ — Szeptember 6-dikán: „Faust.“ (Kauzerné.) — Szeptember 7-dikén: „Az új czég.“

### Divattudósítás.

Habár a princesse-szabásu ruha még mindig divatos és kedvelt, sőt minden ruha alapját képezi, még sem látni azt már jelenleg az ő tipikus egyszerűségében, hanem sokfélekép elváltoztatva és szépítve. Mindenekelőtt azonban megtartotta a derék és csipők körüli feszességét, habár sokan fel is szólaltak már e divat ellen.

A színek között jelenleg a kék és fehér a tulnyomó, még pedig a hűvösebb őszi napokra a fehér cashemir ruhák nagyon keresettek lesznek. Sötétzöld vagy bronzsínű bársonydisz nagyon emelik a fehér ruhákat. A vörös és világos kék napernyőket egyszerre őszi felé, a csikos ernyők szorították háttérbe. A kalapokra nézve a piciny formákat kapták fel, melyek csak a fej hátsó részét fődik be, mi azonban nem minden arcához illik, mint a divat sokféle más szeszélye sem. Csakis nagyon fiatal leánykák és nők arcához, fejéhez elegendő keret ez a kicsiség, melyet, mint mondják, csak kiválóan szép fejhordás tud széppé tenni. Miután azonban olyan sokféle kalapforma van, kerek, magas, keskeny, felhajtott, egyoldalú stb., úgy könnyű a választás és mindenki talál fejéhez, arcához illő kalapot. A kétféle tollakkal díszített kalapok jelenleg nagyon divatosak, kivált a fényesebb öltözékeknek valóknál szeretik azokat. A világos, vagy egészen fehér kalapok rendszeren egy fehér és még egy színes tollal is díszítetnek, természetesen, hogy egy kis virág és csipke sem hiányozhatik rajtuk.

Az ujjak körül a jövő hónapok alatt nagy változás van készülöben, tudniillik oly szűkekké akarják viselni, hogy a kéz is csak úgy férjen belé, ha egy pár gomb van reá alkalmazva, melyet előbb ki kell gombolni. E szűk ujjak aztán a kihajló kézelőket teendik szükségessé, (mint jó néhány évvel ezelőtt) és máris látnunk igen finom szép kézelőket készíteni, részint finom vászonra hímözve, részint battistból csipkével, betéttel, mollból, apró fodrocskával. Jelenleg azonban még kedveltek a bő ujjak és úgy látszik, hogy csakis a jövő tél fogja megszilárdítani és megkedveltetni a szűk ujjakat. Ugy tudjuk, hogy azért diszesebb öltözékekhez, színházba, hangversenyekbe, társaságba mégis csak megmarad a bő ujj, még a szűk az utcai és házi öltözékek kiváltsága lesz. Az elől négyszögben kivágott ruhaderék még mindig megtartotta fölényét a társaságban; két sor finom csipke, valamint ezen kívül még legbelül egy sor finom plissé fodor izléssel felvarrva, kellőleg fodrozva, egy szép élő virág, vagy izletes csokor elől, a legegyszerűbb selyemruhát is képes kiválólag csinossá tenni. Az ujjak természetesen ugyanolyan csipkézettel vétetnek körül. A nyitott ujjak a hosszú keztyűket tették szükségessé, és mint ezt már más alkalommal említém, a hosszú reczézett keztyű estélyekre, ebédekre divatos: fehér színben, ha a ruha világos, és fekete selyemből, ha az sötétebb színű. A hajban egy szép virág vagy csokor, van olyan diszes öltözékünk, a melyben a mostani idény bármelyik társas összejövetelét meglátogathatjuk.

Fiatallánykák ha viselnek is elől kivágott ruhát, magas belső ingecsét képző betétet alkalmaznak, mely csipkézettből, finom plissirozott mollból, vagy battistból készül, a nyak körül fodrocskával, az ujjakba sem használnak csipkét, hanem plissirozott finom fodrot. A szép csipke csupán csak az asszonyok jogos tulajdona.

De most nézzük divatképünket.

Az első alak kétféle, sötét, sima és pelyhes (neigeuse) Tegethoff-kék finom gyapju kelméből készült ruhát visel. A gazdag, ránczos tünique nehéz rojtokkal van díszítve, a magas derék hátul kabátformájú: az egész ruha egészen új összeállítású. Ára 80 frt. A világos kalap kék és rózsaszínű, ára 12 forint.

A második alak társaságba való öltözéket mutat be. A ruha bronzsínű faille-grosgrainból való. A szoknyát nagyon széles fodor veszi körül, a hosszú polonaise ajour gyapjukelméből készült, széles csipkefodorral köröskörül, valamint az ujjakon és elől lefelé is csipkével és faille csokrokkal díszítve. Ára e kiválóan szép és gazdag öltözéknek 150 frt.

### Számrejtvény.

Ch. Zsuzsikától.

26. 21. 26. 6. 25. 11. A költőtől a nő élete van hozzá hasonlítva,  
15. 11. 26. 17. 20. Fiókjában sok lány örzi, féltve,  
Szívünk legmélyében is van eltemetve,  
16. 15. 11. 3. 4. 27. Nélküle ugyan hova lennénk! ?  
9. 19. 8. 22. 14. Viseljük meghalt kedveseinkért,  
24. 15. 18. 14. 1. Egy jeles művésznőt így neveznek,  
20. 10. 7. Van embernek, állatnak, növénynek.  
11. 12. 16. 13. Gyönyörű egünk egyik csillaga,  
8. 7. 5. 28. Veszteségét mi sem pótolhatja,  
22. 2. 23. 5. Nagy áldása a jó Istennek,  
1-28. Dicső Tompánk után tiszta szívből mondom ezt!

Megfejtési határidő: október hó 3-dika.

A f. é. 32-dik számban közlött rejtvény értelme:

Plevnai győzelem.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Tóth Bertalanné, Várady Marcsa, Steiner Janka, Korenagh Serk Hermin, Jánossy Lajosné, Kolb Józsefné, Ferencsevics Teréz, Szlávik Nándorné, Kovács Morvay Julia, Moesz Gézané, Marosy Etelka és Izabella, Czibulka Sambach Mária, Hängel Ida, Báthori Sigray Istvánné, Mitsky Sarolta, Abonyi Jánosné, Magyar Matild és Felicie, Gaál Sándorné, Mednyánszky Margit és Erzs, Stresznyák Hermin, Berecz Irma, Németh Teréz, Bohus Gyuláné, Dzsinih Pencz Mária, Bodó Ilona, Wipf Gyuláné, Király Kálmánné, Becker Irma, Putuoky Anna, Szikszay Emilné, Soós Irma és Lóra, Kovács Rózsika, Láng Milka, Temesváry Erzsébet, Molnár Endréné, Tótfalusy Klementin, Magyar Juliska, Fényes Lászlóné, Stresznyák Emma, Madár Jolán, Csóra Judit, Erdélyi Liszka, László Mária, Petrovics Margit, Lengyel Gizella, Pap Gizella, Dús Gáborné, Nagy Irma, Turcsányi Ida, Deze Margit, Ruth Nina, Adányi Eleonóra, Hamar Ottilia, Orosz Ida, Munkácsy Klára, Horváth Fanni, Buzáth Erzsike.

### Tartalom.

Jolán, Sümegi Kálmántól. — Távoban, Sárkától. — A világ itélete, Brankovics Györgytől. — A közel-múltból, Nemes Ödöntől. — Képek egy menedékházból. Ke-menczy Kálmántól. — Egy hét története. — A háboru. — Gondolat-töredékek, Vörös Esztertől. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítókön: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s tulajdonos: EMILIA.



37-dik szám.

Szeptember 16-dikán.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

## K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országút 39. sz.



# H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p .		
							kelte	nyugta	
						óra	perc	óra	perc
Szept. 16	Vasárnap	G 17 Ludmilla	G 16 Cziprián	4 B 16 Babilás	9		5 39	6 10	
17	Hétfő	Lambert	Lambert	5 Zakariás	10 Jomkipur		5 40	6 8	
18	Kedd	Villan, Tamás	Richárd	6 Mihály	11		5 42	6 6	
19	Szerda	Január vért.	Szilárd	7 Szozsem	12		5 33	6 4	
20	Csütörtök	Eustach	Fauszta	8 Kisasszony	13		5 44	6 2	
21	Péntek	Máté evangél.	Máté	9 Joachim	14		5 46	6 0	
22	Szombat	Móricz vértanu	Mór	10 Menodora	15 Sát. ün. Sab.		5 47	6 58	

## V i d é k i t á r c z a.

**Hajdu-Nánáson** a török sebesültek javára műkedvelő-előadás volt a mult napokban. Egy vigjátékot s egy bohózatot játszottak ügyesen, kedvvel. A „Rendkívüli előadás”-ban Szilágyi Juliska, Fodor Juliska és Bartha Ilka kisasszonyok, a „Gyilkosság a vasutnál” című bohózatban pedig Szilágyi Juliska kisasszony voltak a nő szereplők. Az első darab után Halász József eredeti oláh tánczot mutatott be. A tiszta jövedelem huszonhét forint volt.

**Szigetvártt** mult pénteken lelkesen ünnepelték meg Zrinyi Miklós emléknapiját; az emlék ki volt világítva s magyar és török jelvényekkel, alkalmi feliratokkal diszítve; a templomban misét tartottak s a „Koroná”-nál lakomát, honnan a török sebesültek javára 150 frtot gyűjtöttek.

**Debreczenben** mult vasárnap tartották meg az athleták egyletének első versenyét. Az első versenyben (magas ugrás) győzött Szentpéteri Béla, a második díjat Rott Bertinyerte. A második versenyben (sulyemelés) első lett Szilágyi Samu, második Budaházy Endre; a harmadikban (távugrás) első Kocsár Gábor, második Szentpéteri Béla; a negyedikben (sulydobás) első Szilágyi Samu, második Kocsár Gábor; az ötödikben (ökölvívás) első Ferenczy E., második Hetey J.; a hatodikban (gyorsfutás) első Szentpéteri Béla, második Kocsár G.; a melltagítóban első Szilágyi S., második Budaházy E.; a vivásban első Hetey J., második gróf Vay L.; a birkózásban első Budaházy E.; a gátverseny-futásban első Szentpéteri B., második Szilágyi S.; a tartós futásban első gróf Vay Lajos, második Szilágyi S. Verseny után táncz következett.

**A szombathelyi** tűzoltó-egyesület zászlaját e hó 8-dikán avatták föl nagy ünnepélyességgel. Ez alkalomból számos vendég érkezett Szombathelyre, többek között a pápai és győri tűzoltók küldöttségei, a nagykanizsai, soproni, körmendi stb. egyesületek megbízottjai. Előző este kedélyes ismerkedési estély volt a Battyhány-ligetben. Szeptember 8-dikán reggel 8 órakor nyílt meg a dunántuli tűzoltó-szövetség nagy és első gyűlése a megye termében. Ennek végeztével kezdetét vette a zászló fölavatásának fényes ünnepe.

**Tápió-Szelén** kisasszony napján jól sikerült tánczvizgalmat rögtönzött a fiatalság; mindvégig fesztelen jó kedvvel folyt. A hölgyek közt voltak: Budaházy Anna Debreczenből, Benkő nővérek Tisza-várkonyról, Jeney Jolán Hódmezővásárhelyről, a Ruttkay nővérek Budapestről, báró Stwertnik Hermin Irsárol, gróf Wartensleben Ida Farkasdról, Sárközy Erzsike, Reile Anna, Viczián Jolán, Dubravitzky Lászlóné, Teszary Lászlóné helyből.

**A vidéki nép** alsó rétegeinél is mélyen begyökerezett

már a török ronkonszenv, a minek szép tanúsága a következő eset. Az alföldi vasut egyik derék tisztviselője, Naszluhácz ur, a ki szerfölött buzgólkodik a török menekültek részére való segélyadományok gyűjtésében — a napokban, midőn a Szeged és Orosháza közötti pályarész napszamos-munkásait kifizette, felszólította őket, hogy adnának ők is valamit a török menekültek részére. A szegény emberek úgy látszik, az egyszerű fölhívásból nem értették meg alaposan a dolgot s csak egy-egy hatost adtak, inkább a fölszólító iránti respektusból; mert midőn az eltávozott N. ur még ugyanaznap arra visszatment, a munkások csoportosan köréje tódultak, s kijelenték, hogy ők elhibázták a dolgot: keveset adtak a szegény törököknek és kérték, hogy fogadja el további adományait. És majd mindegyik még 40—50 krajczárt adott, vagyis egy egész napi keresményét.

**Vácson** érdekes lóversenyt rendezett az ott állomásozó honvédhuszárezred e hó 2-dikán. Nagy közönség gyűlt ki a föllobogózt versenyterre, bol a tűzoltók zenekara játszott. A verseny délután fél 4-kor kezdetet s végig kedvező idő mellett folyt le. Az első az örmesterek és szakaszvezetők akadályversenye volt, a pálya hossza 1 és fél angol mértföld, hullámos terület, két akáczos magaslattal s ezeken kívül három árok és három sövénynyel. A verseny kezdete aggodalmakat keltett, mert egy altiszt lova elesett, s az utána száguldó is belé botlott. De a két bátor altiszt azonnal talpra s lóra ugorva folytatta a versenyt. A csekély jutalmak, pipa, szipka, tárczák csak elismerés jelei. Ezután a tiszték futtattak szolgálati lovaikon. A pálya 2 angol mértföld ugyanazon akadályokkal, mint az előbbi. A harmadik és negyedik futásban a 3-dik s 4-dik századbéli tizedesek mind résztvettek. A pálya s akadályok ugyanazok voltak, mint az elsőnél. Ezután futtattak a tiszték saját lovaikon. A versenyt a közönség mulattatására zsákverseny zárta be. Husz gyermek futott, az az bukdaécsolt nyakig zsákba kötve 50 lépésnyi pályatéren. Győztesek egy pékinas és egy cigány gyerek lettek.

**Tisza Füreden** nagy tűz volt a napokban épen akkor, mikor az új fecskendőket a nem rég alakult tűzoltó-egyesület akarta próbálni. Na, hiszen lett is alkalma. Roppant szél fujt s a lakosságot nagy rémület fogta el annál is inkább, mert a tűz a legsűrűbben beépített városrészben tört ki, hol a házak általában náddal fődöttek. Az új tűzoltóegyesület fényesen kiállotta az első tűzpróbát, a legnagyobb erőfeszítéssel s küzdelemmel sikerült a felbőszült elemet leküzdeniök s a várost iszonyu catastrófától megmenteni. Emberélet ugyan nem esett áldozatul, de egy tűzoltó nehéz sérüléseket kapott, s még



jelenleg is élet és halál között lebeg. Ő ugyanis egy nőt, ki a már roskadó félben lévő égő házban benszorult, meg akarván menteni, az égő lángtengeren át behatolt az épület belsejébe, honnét a nő, 7 gyermek anyja, sértetlenül, de a szegény tűzoltó súlyos égési sebekkel telve, mentetett ki. Hét háztelken összesen 23 ház esett a dühöngő vész áldozatául.

**Temesvárott** a napokban két párbaj történt, az ott állomásozó huszárezred tisztjei közt, kik a „Szarvas“ vendéglőben tartott tiszti estélyen szóváltásból zörrentek össze. Az első párbaj pisztolylyal Máriássy főhadnagy és gróf Crouy hadnagy közt vivatott a vadász-erdőben. Máriássy főhadnagy golyója gróf Crouy mellén furódott keresztül, ki ennek következtében meg is halt. — A második párbajt gróf Gatterburg kapitány és Kopal Károly hadnagy karddal vívták, a melynél gróf Gatterburg arcán s testén több súlyos vágást kapott. Gróf Crouy hadnagy, a négy vivó közt a legszerencsétlenebbik, anyai részéről ősi magyar családból származó, 23 éves deli termetű férfit volt.

**Magyar fürdőhelyek látogatottsága.** A legközelebb beérkezett vendéglajstromok szerint: Balaton-Füreden 1808. Konstantin fürdő: 1747. Mehádia, Hercules fürdő: 3787. Krapina Tapolca: 1673. Budapest Margitsziget 1127. Uj-Tátra-Füred: 213. Szliács: 1012. Tátrafüred: 1461. Trencsén-Teplisz: 1572.

## Különfélék.

\*\*\* (A pápa) Thiers halála alkalmából így nyilatkozott: „A három öreg közül, kik még helyt álltak, (Vilmos császár, Thiers s Pius pápa) egy már haza ment; a hátra maradt kettő sem fog sokáig késni!”

\*\*\* (Thiers utolsó munkája) Flórencz története volt. Már évek óta gyűjtötte művéhez az adatok és ezt részben meg is írta. A kéziratokat Barthelemy St. Hilairenek hagyta végrendeletileg.

\*\*\* („Cleopatra tüje.”) Tudva van, hogy Mehemed Ali 1819-ben az angoloknak ajándékozta a „Cleopatra tüje“ névvel ismert nagy obeliszket. Az angolok ezt most Londonba szállítják. Az óriás sulyu obeliszket, mely majd két ezer év óta Alexandria mellett a tengerparton feküdt, e hó 7-dikén sikerült egy külön szerkezetű hajóra emelni, s a hajó az alexandriai kikötőbe érkezett, honnan elvitorlázik Angliába.

\*\*\* (Anyai öröm.) Sanct-Gallenban Sváiczban, ritka családi ünnep volt nem rég. Egy 80 éves anyókat látogatta meg tizenkét élő gyermeke. A legidősb gyermek 60 éves, a legifjabb 40. Mind a tizenkettő életévei összevéve 907 esztendőt tesznek, s ha az anya is odaült az asztalhoz, az egész család 687 évet képviselt. A hálás gyermekek Amerikából, Oroszországból, Belgiumból, Németországból zarándokoltak össze Sanct-Gallenbe, megülni szép ünnepöket.

\* (Harcz az uszály ellen.) Nagyfentosságu és komoly harc foly jelenleg Trouvilleben, e szép francia tengeri fürdőben. Két párt (hatalmas párt,) áll egymással szemben s küszködnek oly elkéseredetten, mint a toryk és whigek soha. Az egyik párt haladó, a másik konzervatív. A haladó párt vezére La Trénwille hercegasszony, ki ki merte mondani a merész szót: „El az uszálylyal! Legyen rövid ruha!” A lóversenyen égszinkék rövid ruhában jelent meg, másnap meg rózsaszin-

ben. Az ellenpárt óriási rikitó színű demonstratív sleppekkel válaszol, s titokban híreszteli, hogy a hercegasszonyt nem magasabb eszmék, hanem egyedül kicsi és formás lábainak fitogtatása indították reformjára. A La Trénwille asszony pártja pedig azt susogja, hogy azok azért ellenségei a rövid ruhának, mert egy kissé nagy a lábuk. Hogy mi lesz a vége, még nem tudni; hogy hevesen és kitartón foly mindkét részen, anvnyi tény.

\*\*\* (A mormon egyház) igazgatása, mely Brigham Youngban oly nagy veszteséget szenvedett, a két legöregebb mormon, mint „apostol“ kezeibe ment át. Elnököt aligha fogtak kinevezni, bár a Times azt állítja, hogy az elhalt próféta helyét fia, Young fogja betölteni, különben azt hiszik, hogy Brigham halála siettetni fogja a mormon egyház fölbomlását.

\*\*\* (Az indiai éhínség) oly mérvet ért el, hogy az angol kormány jelentése szerint azon könyöradományok által nem segíthetni. A segélyalap már túlhaladja a 70,000 frankot, de mindez nem levén elegendő, az egész lakosság felszólittatik magasabb adó fizetésére.

\*\*\* (A Vezuv háborog.) E nyughatatlan tűzokádó hegy, mint Nápolyból írják, pár nap óta ismét forrong. Nappal sűrű füstgomoly fűdi ormát, éjjel pedig tisztán kivehetők a tölcéséből előtörő lángok.

## Megbizások tára.

Remetemezőre Sz. E. urhölgynek: El van küldve.

Aradra O. Gy. urnőnek: A mély gyászhoz egyáltalában nem lehet fényes szövetet venni, bárminő szép is legyen a fekete szín, hanem csak a mély, tompa színű, fénytelen szöveteket, mint cashemir, terno, rips és sok más új nevű szövetet.

N. Miklósrá H. M. urnőnek: Oh bár csak egy részének is szolgálhatnék azon szerencsétlen nőknek, a kik zilált családi vagy anyagi helyzetük miatt hozzám fordulnak! Majdnem naponta találkozom ilyen szomorú jelenségekkel. Tölem kitelhetőleg fogom ajánlani szerencsétlen pártfogoltját.

Kályára G. Gy. urnőnek: Az első félévieket megküldtem, a második felét pedig, a mint elkészülnek.

Lippa F. N. urnak: A meglevőket megküldtem, 6 kötettel pedig még ez év folytán fogok szolgálni.

Beregszászba K. Z. urnőnek: 120 frton alul nem lehet jó, tartós a szövet és divatos, solid a kiállítás.

Szentesre G. I. urnőnek: Szives figyelmébe ajánlom magánleveletem.

Szt. Mártonba L. O. urhölgynek: Nekem még épen felette roszul esik az ilyen kényszerűség, azt elhiheti nekem!

Sz. Kövesdre b. K. A. urnőnek: Postára van adva.

Szombathelyre K. J. urhölgynek: Tudtam, hogy kellemesen meg lesz lepetve általa.

Győrbe S. L. urnőnek: A jelen félévi könyvek még jobbak lesznek és örülünk, hogy t. előfizetőinket ez által is meggyőzhetjük áldozatkészségünkről és azon komoly feladat utáni törekvésről, melyet e vállalat belső irányadója: a jó és szép terjesztése a kedves magyar hölgyek körében.



# Kollarits József és Fiai

legelső kész fehérnemű, vászon, asztalnemű és szövött  
gyári raktárunkban  
az „YPSILANTI“-hoz

Budapesten. Váci-utca 4-ik szám alatti áruházban.

kaphatók mindennemű kész férfi-, női és gyermekfehérneműek, vásznak és asztalneműek  
**a legnagyobb választékban és kitűnő minőségben a legjutányosabb áron**

**Férfi-ingek,** rumburgi, hollandi v. irlandi vászomból, darabja 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50, 6, 7, 8, 10, 12 ft  
**Férfi-ingek,** himzettek, madapolanból, melle vászon, darabja 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 14—20 frtig.  
**Férfi madapolan-ingek,** dbja 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50, 4 ft  
**Férfi színes ingek,** 1.50, 2, 2.50, 3 frt. Két külön gallérral 2.50, 3 frt.  
**Férfi színes angol oxford-ingek,** darabja 2.50, 4.75. két külön gallérral darabja 2.80, 5 frt.  
**Férfi-gatyák,** magyar, félmagyar vagy francia szabásra, pamutból 1.20, 1.30, 1.75, vászomból 1.50, 1.60, 1.75, 2 frt, rumburgi vászomból 2.25, 2.50, 3, 3 frt 50.  
**Férfi féléharisnyák,** pamutból, fehér vagy színes, tuczatja 4, 4.50, 5, 5.50, 6, 6.50, 7, 7.50, 8—14 frtig, czérnából, fehér tuczatja 3.50, 4, 4.50, 5, 6, 7, 8, 9 frt 14 frtig, féléharisnyák, fehérítetlen vászomból, varrottak, tuczatja 4.50, 6, 7 frt.  
**Férfi-zsebkendők,** fehér vászon, tuczatja 3, 3.30, 4, 4.50, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 frt, 20 frtig.  
**Férfi-zsebkendők,** vászomból, fehér színes széllel 7 frt, 10 frt, batistból színes széllel 7 frt, 8 frt 50, színes pamutzsebkendők dbja 30 kr, 35 kr, 40 kr, pamut batistzsebkendők színes széllel, tuczatja 3 frt.  
**Férfi-gallérok,** minden formában, legfinomabb tuczatja 3 frt, 3 frt 50.  
**Férfi-kézlelők,** tuczatja, 12 pár, 5 frt, 6 frt.  
**Női ingek,** rumburgi vászomból, sima dbja 2.25, 2.50, 3, 3.50, 4, 5 frtig, slingelt 3, 3.50, 4, 5 frtig, francia mellvarrással és himzettek 3.50, 4, 5, 5.50, 6, 7, 8, 15 frtig, madapolanból sima 1.50, 2 frt, slingelt 2.50.  
**Női haló-corsek,** madapolanból, egyszerűek 1.30, 1.50, diszített 1.75, 2.25, 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 10ftig  
**Női lábravalók,** madapolanból, sima szegélyezett dbja 1.60, slingelt 1.90, diszített 2.25, 2.50, 3, 3.50, 5 frtig.  
**Női alsószoknyák,** madapolanból, szegélyekkel és diszítéssel, darabja 2.50, 3, 3.25, 3.50, 4, 4.50, 5, 15 frtig, uszálylyal 4, 5, 6, 7, 8, 20 frtig.  
**Női harisnyák** pamutból, kitűnő minőségben, tucztja 4, 5, 5.50, 6, 6.50, 7, 8, 22 frtig, czérnából tuczatja 10, 11, 12, 14, 22 frtig, színesek pamutból, párja 75, 80, 90 kr, 1 frt, 1.20, 1.30, 1.50, 3.50 krig.  
**Női zsebkendők,** fehér vászomból, tucztja 2.50, 3, 3.50, 4, 5, 6, 7, 8, 16 frtig, angol czérnabatistból, fehér, 4, 5, 6, 7, 8, 30 frt  
**Női francia derékfűzők** (Mieder), dbja 1.30, 2.30, 2.75, 3, 3.50, 4 frt 50 krig.  
**Fü- ingek,** 6 évesek számára, madapolanból, dbja 1, 1.40, színes 1 frt 25, 1.40, vászomból 2.10, 2.40, félmagyar gatyák 1.10, 1.20; **8 éveseknek** ingek madapolanból 1.10, 1.50, színesek 1.25, 1.55, vászomból 2.20, 1.45, gatyák 1.25, 1.40; **10 éveseknek**, madapolanból 1.20, 1.60, színesek 1.60, 1.75, vászomból 2.30, 2.65, gatyák 1.35, 1.60; **12 éveseknek** ingek madapolanból 1.50, 1.80, színesek 1.65, 1.90, vászomból 2

frt 40, 3, 3.50, gatyák 1.55, 1.80; **14 éveseknek** ingek madapolanból 1 frt 40, 1.90, színesek 1.75, 2.75, vászomból 2.65, 3.15, 4 frt, gatyák 1.65, 2 frt; **18 éveseknek** madapolanból 1.50, 2.10, színesek 1.75, 2.20, vászomból 3 frt, 3.50, 4, 4.50, gatyák 1.75, 2, 2.25.

**Kész fehérneműek leányok számára,** minden nagyságban és minőségben, ugyiszinte csecsemők számára, melyekről kívánatra nagy árjegyzékünket bérmentesen beküldjük.

Továbbá ajánljuk nagy raktárunkat vászon és asztal-  
neműekben.

**Rumburgi vászon,** 42 méter (54 róf) vége 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 32, 35, 38, 40, 42, 45, 50, 120 frtig.

**Hollandi vagy irlandi vászon,** 39 méter (50 róf) 22, 23, 24, 25, 26, 28, 30, 32, 34, 38, 40, 45, 50, 100 frtig.

**Hollandi vászon** gyermek-fehérneműekre és ágyneműekre, 32<sup>3</sup>/<sub>4</sub> méter (42 róf) vége 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 30, 50 frtig.

**Creas-vászon,** 23<sup>1</sup>/<sub>2</sub> méter (30 róf) vége 10.50, 11, 11.50, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 30 frtig.

**Lepedő-vászon egy szélben,** 29 méter (37 róf), 12 lepedőre vége 33, 36, 38, 40, 42, 44, 45, 48, 50, 100 frtig.

**Féher pamutesivat,** ágyneműekre, 1 méter 38, 46, 48, 58 kr.

**Madapolan vagy Chiffon,** vége 25 méter (32 róf) 6.75, 7.25, 7.75, 9.25, 11.25, 11.75, 12.25, 13.75, 16.75.

**Színes kanavász,** 23<sup>1</sup>/<sub>2</sub> méter (30 róf) 9, 9.50, 10, 11, 12, 13, 14, 15 frt.

**Színes ruhaperkálok** dus választékban, 1 méter 36, 38, 48, 50, 52, 54; 56 kr.

**Vászonzsebkendők** hölgyek és urak számára, tuczatja 2.50, 3, 3.50, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10—20 frtig.

**Törülközők,** tiszta vászon, tuczatja 5.50, 5.80, 6, 6.90, 7.50, 8, 9, 10, 20 frt.

**Asztalkendők,** tiszta len, tuczatja 4, 4.50, 5, 5.50, 6.30, 7, 8, 9 frt, abroszok 6, 8, 10, 12, 18, 24 személyre, darabja 1 frt 90 krtól 14 frtig.

**Dama-t asztali terítékek,** 6 személyre 5.50, 6, 6.50, 7, 7.50, 9, 10, 24 frtig, 12 személyre 12, 12.50, 13, 14.50, 15, 16, 18, 20, 40 frtig, 18 személyre 25, 27, 32, 48 frtig, 24 személyre 32, 34, 40, 46, 53, 75 frtig.

**Káves kendők** színes és fehér, darabja 3, 3.60, 5, 5.50, 6, 11 forintig, csemege-kendők tuczatja 3, 3.50, 4.50, 5.50 krig.

**Csipekfüggönyök,** 1 ablakra 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50, 6, 6.50, 7, 8, 9, 10, 15 frtig

**Agyterítők,** darabja 4.50, 5, 6, finom ripsből 9.50, asztalterítők 3.80, 4, 5 frt, ripsből 7 frt 50 kr.

**Azypokróczok,** kisebbek 4.50, 6.50, nagyobb 6, 6.50, 7.50, 8.50, 11, 14 frt 50 kr.

**Menyasszonyi készletekkel** 180 frttól 1800 frtig és fejjebb, kész fehérnemű és vászonban a legszebb kiállításban szolgálhatunk, ezekről árjegyzékünket kívánásra bérmentesen beküldjük.

## Temesváry Mórincz

cipő-gyára Budapest,  
kerepesi-ut 2-ik szám  
(Bazar I-ső emelet)



### HÖLGYEKNEK:

Fűző topánka, erős bőrből, lakk orral és szögezett kettős talppal, esős időre . . . . . 2.90  
Huzó topánka erős chagrin- vagy borjubőrből, szögezett és srófoltt kettős talppal, esős időre, tartósak . . . 3.—

### URAKNAK: ↓

Topánka fénymázos- vagy bagaria-bőrből, szögezett és srófoltt kettős talppal, igen erősek . . . . . 4.—  
Topánka finom chagrin bőrből, díszes lakk-orral . . . 3.60  
Topánka orosz lakk-bőrből, szögezett kettős talppal és srófmunkával, erősebb használatra és esős időre 5.—  
Vadászcsizma vízmentes kettős bagariabőrből, háromszorosan srófoltt kettős talppal . . . . . 8.80  
Ugyanez orosz lakk-bagariabőrből . . . . . 12.—

Megrendelések pontosan utánvét vagy az összeg beküldése mellett a legjobban teljesítettnek. Árjegyzékek kívánatra bérmentesen küldetnek.

## Hölgyeknek fontos!



80 centim. hosszú valódi hajfonatokat igen tömötten betét nélkül, egyedül természetes tisztán mosott hosszú emberi hajból csak 2<sup>1</sup>/<sub>2</sub> frt.; szebbek: 3 frt. 3<sup>1</sup>/<sub>2</sub> frt. 4 frt. egész 5 ftig legpompásabbak nagy színválasztékban ajánl

### Löwenbein J.,

első s leghirvesebb hajfonat s chignon-gyára Budapest, kis mező-utca 30. sz. 1-ső emelet (a terézvárosi templom közelében.)

Levélbeli megrendelések pontosan lelkismeretesen s tökéletesen a beküldött minta szerint, pósta utánvétellel teljesítettnek s a meg nem felelők készséggel kicseréltetnek. — Hajfürtözetek a legdúsab választékban s minden nagyságban 2<sup>1</sup>/<sub>2</sub> frttól egész 5 frtig.

## SZÉPSÉG! IFJUSÁG!

Mint felülmúlhatlan bőr-szépítőszer általánosan elismertetett a kiválóan megvizsgált ártalmatlan, valódi párisi Dr. Lejosse-féle

## RAVISSANTE

mely világhírű szépítőszer pillanat alatt a legsebbe, legeredményesebb ifju arczsínt idézi elő, a bőrt fesériti, frissíti és finomítja, a lég behatásaltól védelmezi és eltávolítja legrövidebb idő alatt a bőr minden tisztátalanságait.



Valódi minőségben kapható Bupapesten csupán csak  
**TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész ur. király-utca 7. sz., továbbá  
**Vertessi Sándor** ur m. k. udvari illatszer-tárában, Kristóftér 1. sz., és  
**Itj. Vadasz Ferencz özevegye** illatszer-tárában, koroneherczeg-ntca 1. 1z.

Nagy eredeti üvegtok ára 2 frt 50 kr.  
Kis „ „ „ 1 frt 50 kr.

Központi szétküldési raktár: **Schwarz Henrik-nél,**  
Budapest, Mária Valeria-utca.

## Dr. GROSSMANN

kórházi főorvos utazásából visszatért. **Szem-és fülbetegek számára** ezentul is naponkiut rendel Budapest Józseftér 11. sz.

### Alapított 1860. évben.

### Bámulatos olcsó!

Legújabb női divatké'mék és elegáns kész toilették, ugyiszintén minden szakba vágó rőföscikkek legjutányosabban megszerezhetők

**Grossmann József-divat és vászon raktárában,**

**BUDAPEST, király-utca 27**

„A magyar foronához.”  
Minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. Kész ruhák rendelésekor a mérték beküldése kéretik.

## Epilepsie

(kórságot) gyógyít levél útján a szakorvos **Dr Killisch,** Neustadt Dresden (Szászország). **Már 8000 egyénnél többet jó sikerrel kezelt.**



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)  
Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.  
Könyvsomagolási díj félevenként  
20 kr.

**Szerkesztői és kiadói iroda:**  
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.  
**Hirdetések díja:**  
Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**37. SZ.**  
Szept. 16-dikán.  
1877.

**Havonkénti színezett  
dívatképpel,**  
minden szükséges himzetrajzokkal.  
EVENKINT  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezettest foglal  
magában a lap irányában.

## J o l á n.

(Elbeszélés.)

Sümegei Kálmántól.

(Folytatás.)

Képzeltető, hogy oly szép leány, mint Jolán, ezer csáb-  
nak, ezer kísértésnek volt kitéve s mint védtelen színésznőhöz,  
kiket a világ ledérsége már helyzetüknél fogva könnyen le-  
szakítható virágoknak hisz, a kalandokat hajhászó urfiak több  
bátorsággal, vagy mondjuk ki az igazat, több szemtelenséggel  
is közeledtek.

Jolának minden este játszania kellett, sokszor több sze-  
repben is s így a kisvárosi uracsok rendszeren alkalmat talál-  
tak, hogy vagy midőn bement a színházba, vagy midőn kijött,  
utját állják. Mert mióta Thaliának a korcsma udvarán álló  
kocsiszinben oltárt emeltek, mióta annak csepegős tetőjén ott  
lobogott az a fakult, „nemzeti színű zászló“, mely annyi bal-  
szerencse és oly sok vizsaly után is még büszkén hirdeti a  
„nemzeti színészetet“, azóta Csontos Gazsi minden nap behaj-  
tat pusztájáról s a „liszt-mágnás“ és Szivhegyi Aladár társa-  
ságában nagylelkűen „pártolja“ a művészetet.

— No, már Muki, szó a mi szó, csak mi tartjuk fenn ben-  
nük a lelket! — szokta Gazsi nagy fennen mondani.

— Ah, barátom, — hetvenkedett erre Muki, — csak  
kell valamit tennünk értük, mikor olyan két szép leány van  
köztük, mint Etelka és Jolán.

— Fi done! Etelka?! — kicsinyeskedett Aladár. Hiszen  
annak még darabot sem írok a jutalomjátékára. De Jolán! . . .  
Ah, az már más! Az angyal, az isteni alak, az a természet re-  
meke! Minő haj, minő szemek, minő ajak s az a bódító ter-  
met! Éjsötét a haja, két csillag a szeme!

Erre aztán Gazsi és Muki sentimentális gunynyal el-  
kezdtek folytatni:

— Bibor az arca!

— Eperpiros az ajaka!  
— Gyöngysor a foga!  
— Hattyu a nyaka!  
— Czedrus a termete!  
— Márvány a kebele!  
— És jegyezzétek jól meg, — tört ki sértődve Aladár, kit  
vérig boszantott e tréfa, — hogy jég a szive! Jég, a mit sem a  
te szép ígéreteid, sem a te lány sóhajaid nem tudnak felolvasz-  
tani. Huzasd csak Gazsi ezután is a „Szomorú fűz ágát“, mert  
ítéletnapig énekelheted, hogy:

„Fáj a szívem érted,  
De te azt nem bánod,  
Van neked nálamnál  
Gyönyörűbb virágod!“

meg aztán tovább, hogy:

„Hiába biztazom,  
Hiába ígérek,  
Nem fog rajta semmi  
Aranyos ígéret!“

— Hát azután ki az a gyönyörű virág? — kérdé gunyo-  
san Gazsi. Csak nem te vagy, te gyönyörűséges mákvirág?

— De igen is én! — felelt büszkén Aladár.

— Hallod Muki?

— Hallom! — A szerencsétlen!

Szánalmas mosoly lebegett a vetélytársak ajakán, a mi  
Aladárt még inkább ingerlé.

— Hiába nevettek! Hogy velem rokonszenvez, míg reá-  
tok nem is hederit, az oly bizonyos, mint hogy kétszer kettő:  
négy. Hiszen mindennap tanui lehettek előzőkenységének, hát  
még a mit nem láttatok. Tudjátok: író és művész rokonelem!



— Ugyan Aladár hagyj fel a füllentéssel. Hiszen nem vagyunk sült bolondok, hogy mindezt elhigyjük.

— Nem hiszitek? No jó! Hát fogadjunk!

— Mire?

— Arra, hogy Jolánt még ma megcsókolom!

— Hol?

— Akárhol, de megcsókolom.

— Hohó, azt nekünk is látnunk kell!

— Ti is láthatjátok!

— Tehát a szinpadon?

— Jó, ott!

— S ha vesztesz?

— Megvendégelem az egész társaságot; míg ha nyerek, a ti tárczátokra mulatunk.

A fogadás megtörtént.

Aladár tisztában volt magával. Tudta, hogy mulat és — nem fizet. Neki pedig csak ez volt a célja. Mert hát miért ne csókolhatná ő meg Jolánt? A szinpadra szabad feljárása van s ha a leány nem is hajt szép szavára (a miben maga is édes keveset bizott) hát megcsókolja akarata ellenére is. Igaz, hogy ez a való nevén nevezve szemtelenség lesz, de hát a világ nem tekinti másnak, ha megtudja is, mint egy kis juxnak. Mi az egy vándorszínésznőt megcsókolni? Tréfa, melynek komoly következése nem lehet; egy nagyot kacagnak rajta s aztán pár nap mulva úgy elfelejtik, mintha nem is történt volna meg.

## V.

Délután hat óra felé egy meggörnyedt öreg nő s egy sugár termetű szép leány ment be a nagy vendégfogadó kapuján. Sovár tekintettel kacsintottak az udvaron ácsorgó fiatal emberek utánuk, a merészebbek közeledtek is feléjük, de a két nő oly ügyesen surrant be a színházba, hogy nem állhattak velük szóba.

— Ki nem állhatom ezeket a léhűtőket, — mormogá Farkasné mérgesen.

Jolán magas márvány fehérségű homlokán komor felhő borongott s hátra sem tekintve, megvetéssel sóhajtott fel:

— A nyomorultak!

A leány e ridegsége jellemében lelte alapját. Ő, kinek szívében egy hűtlen emléke élt, a kit bár gyűlölt, mégis szeretett, közönyös tudott lenni minden férfiú iránt. Tán megveté mindannyit, mert hiszen atyja, ki nevüket szégyennel bélyegzé s Jenő, ki — hite szerint — legszentebb érzelmével játékot űzött, férfiú volt. A csalódott szerelem nem ismer hártárt, annak sötét világában csak egy rémes fény lobog, — a keserv emésztő lángja. Az ily lélek gyűlölni, utálni tudja mindazt, mi életének átkára emlékezteti s a mint vannak férfiak, kik csalódva nőgyűlölökké lesznek, úgy vannak nők, kik megvetéssel tekintenek az egész férfinemre.

Jolán ezek közé tartozott. Az ő szívéből kihalt a hiúság, mely elszédithette volna, ki a tetszvágy, melynek legyeztetésével hathattak volna reá. Neki nem hízelt az, hogy szépek tartják s epednek utána s a kiállott szenvedések vilálmháritója ellensúlyozott minden hatást, mit tán a hódolók tehettek volna reá. A szerelmet csak egyszer ismeré, de annak a szíve mélyére rakódó mérge megölte volna még csirájában is azt az érzelmet, mely tán újra fakadt volna. Nehéz az ilyen szívhez férfiúnak férni, mert az csak éget, de nem melegít soha...

Persze Aladár erről mit sem tudott s ha tudott volna is, kikacagta volna. Mert hiszen vannak emberek, kik előtt

nincs szent érzelem, a kik gunyt űznek abból is, mit kigunyolni embertelenség.

Aladár tetteivel igazolta, hogy ily fajta ember volt. Azt, a mit ő tett, jellemes ember nem tette volna semmiféle körülmények közt, mert az jellemtelenség.

Oh, hogy a szegény, védtelen Jolánnak annyi szenvedés után ilyet is meg kellett érnie!

De ne előzzük meg az eseményeket s mondjuk el magát a történetet.

A kocsiszinből rögtönzött színházban „szépszámu közönség“ hallgatá a vándorszínészek előadását. Valami tragédiát adtak irtózatos tragikomédiával. No de azért volt taps elég, sőt midőn Jolán a szinpadra lépett, koszoru és virág-özön hullt lábaihoz.

Aladár az első felvonás után bement a szinpadra, azaz csak belépett, mert a szinpadot a közönségtől csak egy függöny választotta el.

Jolánhoz lépett s mondott neki bolondabbnál bolondabb bókokat, a miket a leányka elég okos volt nem sokáig hallgatni.

— Kisasszony valódi művész s fénycsillag a hazai színpadon! Ha darabjaim, melyekkel most az akadémiánál, a nemzeti és népszínháznál pályáztam, szinre kerülnek, egyenesen kikötöm, hogy ön játsza bennük a hősnőket.

— De szinre kerülnek-e? — kérdé gunyos naivsággal Jolán.

— Oh, az kérdést sem szenved kedves kisasszony.

— Ah, úgy ön akkor fénycsillag lesz az irodalom egén!

— Fénycsillag, mely az ön lábaihoz hull, — tört ki érzelmösen Aladár.

— Nem értem, — szólt egész közönnnyel Jolán.

— Nem ért? Oh, akkor szép angyal ön nem tudja: mit tesz szeretni s mi az a szerelem?! — Az a szerelem, mely örültté teszi az embert, mely megtébolyítja, mely megöli?!

— Ha—ha—ha! — kacagott fel keserű gunyval a leány s egy megvető tekintettel hagyta a faképnél dühöngő lovagját, ki jobb kezét szívére tette s ábrándosan tekintett utána mindaddig, míg hátulról meg nem rántották kabátja szárnyát.

Hátra tekintett s Gazsi és Muki vigyorgó arczokkal nevettek kudarcát.

— No hát megcsókoljnk-e a kicsikét? — kérdé gunyosan az egyik.

— Ugy-e Aladár, majd csak akkor, ha fagy? — mondá a másik.

— Hiába örültök; azért ma még vigan leszünk! — veté oda közönyt szinelve Aladár.

— Hanem bele is rí a havi fizetésed!

— Nem tudom: ki nevet utoljára!

Ily üres kötekedéssel boszantották egymást a hősök, mi közben Jolán ismét a szinfalak mögé lépett.

— No, Aladár most, vagy soha!

— Mutasd ki: van-e szívedben bátorság! — suttopta a két léhűtő a szerencsétlen Don Juan fülébe.

Aladár pedig egész szemtelenséggel Jolán háta mögé huzódott s mielőtt észrevehette volna őt a leány, átkarolá s egy csókot nyomott arczára.

Jolán ajakáról egy éles sikoly röppent el, arczában felszökkent a vér, mely a homlokáig futott, szemei lángoltak, arczának izmai megrándultak s egész testében remegve, jobb karját ütésre emelve fel. Aladár akart rohanni, midőn fejét kábulat fogta el, szemei elhomályosultak és elszédülve a földre



rogyott. Remegő kezeivel arczához kapott s betakaró tétovázó szemeit, a míg a legnagyobb undorral szállt el ajakáról egy szó, melyet csak az vág egy férfi szemébe, ki azt porig akarja alázni.

— Gazember! — nyögé ki teljes megvetéssel.

Farkas Péterné pedig szikrázó szemekkel, mint egy dühös furia, rohant Aladár s azt néhányszor arczul ütvén, ugy taszítá ki a szinfulak mögül, hogy az egyensulyt elvesztvén, a porul járt szerelmes egész hosszában végig terült a földön.

Kész volt a botrány. A kaczagást és vihogást, melyet e kudarc felkeltett, csakhamar a méltó felháborodás ellensulyozá, mely néhány tisztos és előkelő család körében keletkezett.

Sokan rögtön elhagyták a színházat, majd az egész közönség haza takarodott, mert az igazgató kijelenté, hogy tovább folytatni az előadást nem lehet, miután Havasi Jolán határozottan kijelenté, hogy nem játszik.

A karzati közönség erre ugy felháborodott, hogy Aladár csak gyors meneküléssel s néhány érzékeny ütleggel a hátán tudott a komolyabb következtések elől megmenekülni.

— Fogjátok meg a gazembert, üssétek a hitványt! — hangzott majd minden oldalról.

— Ne neked multság! — kaczagott Gazsi és Muki jóízűen.

Aladár az éjtelázás rettegések és félelmek közt a vendégfogadó egyik szobájában elzárkozva tölté, másnap pedig ugy eltűnt a városból, hogy maig sem hallották hírét a kőhegyiek.

## VI.

Jolánra a legérzékenyebben hatott e gyáva játék. Amugy is könnyen sebezhető kedélye, szenvedésekben és küzdelmekben megtört lelke felháborodott a sors ellen, mely annyi megpróbáltatással, annyi kinnal terhelte gyöngé vállát. Szerelmében csalódva, rajongó ábrándokkal lépett ő a művészi pályára, hol azt hitte: egy szebb világ vár reá, mély magasztos kéjével kipótol és feledtet mindent. S ime ez egyetlen reményében is mily keservesen kellett csalódnia; nem babér, de megszegyenítés várt ott reá.

Ki ismeri a női szívet, annak rejtélyes világát, az tudni fogja: mily szenvedések azok, melyeket átél a női kebel akkor, midőn nőiségét sértik. Nekünk, férfiaknak a zibongó külvilág nagy eseményei, vágyai és tervei, melyekben mi is szerepet játszunk, sokszor enyhítik fájdalmunkat, prózai dolgok és gondok jobban elfoglalják fejünket, mint szívünket, és hamarabb felejtünk, de a nőnek mindennek fölött egyetlen egy kincse van — női becsülete s ha az csak karczolás kap is, fájóbb a kin, melyet felidéz, minden másnál és sokszor örökre nyomot hágy az érzékeny lelken.

(Vége köv.)

## A h a l á l.

Vay Saroltától.



A lig lépett még életbe a gyermek,  
Nyomort nem ösmér még a kis kebel;  
Aján mosoly, mely mint napfény derűje  
Arczocskáját édesen önti el,  
De hasztalan, jó a hideg enyészet  
És vaskarával menni inti őt —  
Játékai széttörve ott pihennek  
S hideg hantok földik a szőke főt.

Az ifju leány mint sarjadó virágszál,  
Előtte még az élet sejtelem,  
Kedvencz madár halálán könye omlik,  
Ismeretlen néki vágy — szerelem!  
Az ijesztő csontember rémszavai  
Fonyadtan hervad kora sir felé,  
S virágok közt a büszke márvány jelzi:  
A bus szüle kincsét hová tevé.

Az élet zajgó, vészes tengerében  
Ha küzd a férfi bátran, biztosan,  
Remélve, türve és elérni vágyva  
Czélját, mely a sors által szabva van.  
Nagy eszmék forrnak lángoló agyában,  
Mind hasztalan, jó a sötét halál,  
S a lázas harc, a küzködés terére  
A némaság, enyészet árnya száll.

Csak egyet, egyet, gunyja oh! a sorsnak,  
Kimél meg ez elmulás, a halál,  
Ki reményt, üdvöt, szerelmet veszítve  
A megváltás édes perczére vár;  
Ki előtt már megunt teher a létel,  
Kinek csak a sir nyujt enyhet, vigaszt,  
Rémarczu démon! oh! szőlj, kényszeritlek,  
Felelj nekem, miért kiméled azt!!

## A v i l á g i t é l e t e !

Brankovics Györgytől.

(Vége.)

Az érzéki tárgyakkal foglalkozó emberek, a szellemi, a gondolati tárgyakat észre sem veszik.

A ki magánszorgalom utján gyarapítá ismereteit, nagyon gyakran hamis következtetéseket alkot azon tárgyokról, melyek gyakorlott szemlélődést igényelnek. A sas bátran néz a napba, s a moly a lámpa fényétől is megvakul!

Mi mély és sok ismeretet kíván a legkönnyebb politikai vagy erkölcsi feladat is, ha alapos megfejtést igényel! Mily biztosan kell minden körülményt ismerni, vizsgálni és mérlegelni, a míg valamely cselekvény erkölcsi jószágáról képesek vagyunk ítéletet hozni! Mily nehéz, még akkor is, ha az embert az élet legkülömbözőbb körülményei között, minden lehető szempontból vizsgáltuk s magaviseletét gondosan összehasonlitottuk, mily nehéz tettének okairól ítéletet hozni! S feltéve, hogy felfedeztük a valódi okokat, mily messze vagyunk még akkor is a valódi indokoktól, melyek oly mélyen rejlenek a természet homályos részeiben, hogy a legélesebb önmegfigyelő előtt is, a legtöbb esetben, láthatatlanok maradnak.

És mégis mily könnyelműen ítélünk az emberek s a tárgyak felett! A legkisebb látszat, valamely szövevényes ténynek legfelületesebb ismerete, néhány véletlen körülmény, a pusztasajtelem, elegendő arra, hogy az ember jellemét a legvakmerőbben meghatározzuk, erényeit eltagadjuk, hibákkal s gyöngeségekkel felruházzuk, s gyakran a közvélemény, a nyilvánosság halottjává tegyük!

A bölcs emberek, kik a saját gyöngeségök s mások balgasága iránt a legnagyobb elővigyázattal élnek, „soha sem ítélnek mások itélete és hirei után, hanem mindig a tettek után!“ És szabály nagyon is helyes, tévutra soha sem vezetne ha — az istenség szemével bírnánk s részrehajlók nem volnánk. De miután csak emberek vagyunk, ez is ép oly kevés óvhat meg a tévedésektől, mint bármely más



eszköz; a tévedéseknek pedig eszünk korlátai, az önszeretet, s különbözőféle szenvedélyek, és a számbavehetetlen véletlenségeknél fogva, mindenkor ki vagyunk s ki leszünk téve!

Én csak a tettek után itélek! Jó! De (tegyük fel, hogy mindent saját szememmel láthatok) mit látok a tetejből? Gyakran, minden éles látásom daczára is csak annyit, a menyit nekem azokból mutatni akarnak!

Nem határozza-e meg a tett benső értékét az indító ok? s miként gondolom ezt felfedezhetni?

Biztos vagyok-e, hogy figyelmemet nem kerülte el a legkisebb körülmény sem, a mely az egésznek más alakot adna? Nem függ-e gyakran a legnagyobb terv helyessége, az intézkedések egész láncolatának czélszerűsége egy ily csekély körülménytől? Biztos vagyok-e, hogy az egyént azon szempontból itéltem meg, a melyből egyedül fogható fel helyesen?

Nem akadályozott-e az elfogultság a helyes látásban?

Volt-e elegendő időm a vizsgálódásra?

Nem volt-e valami titkos előny, a mely vélem a dolgot így és nem úgy láttatta?

Nem vagyunk-e kénytelenek gyakran csupán éles látásunk becsületének megmentése végett, az előnkbe tartott fénytől elfordulni? Ez eset különösen oly embereknél gyakori, kiknél az állás s a tekintély a tévedés bevalóságát nem, szerintük, engedi meg.

Ha már most a ritka észtehetség, a gyakorlott s csiszolt lélek s a szív redőiben való jártasság is tévedhet, mit mondjunk akkor a nagy tömegről?

Hányan vannak, kiket csak a születés-, a rang-, a rendszalag, a név elé bigygyesztett X. vagy X-ből merített önbizalom hatalmaz fel egyedül az ítélet hozására!

Hányan vannak közöttünk, kik összes érdemeiket csak a fodrásznak vagy a szabónak köszönik s ítéleteiket mégis Apollóként, jóslatok alakjában dörgik el a társadalom feje felett.

Számtalan ember az udvari- és a városi cselzövények, pikans történetkéik, a házmesternők és a szobaleányok hireiből egy egész tárházat alkot magának s azt büszkén világméretnek csufolja, s megköveteli, hogy szavának az oly eseteknél, melyek valóban világ és emberismeretet igényelnek, helyt adjunk.

Az emberek egy része csak azért itéli meg biztosan az oly dolgokat is, melyekről fogalma sincs, mert meg van szokva az általa ismert s tapasztalt dolgok feletti ítéleteiben bizni! A másik rész csak azért ítél, mert régóta hallgatott s illő, hogy egyszer ő is felnyissa ajkait!

Sok ember van, kinek esze annyi fényt sem lövel, a mennyi a saját lelkének sötét üregét bevilágítaná, de mégis ítél, s ítéletének a saját butaságán kívül nem képes más cziemet adni.

Sok ember végre már gyermekéke óta megszokván a csevegést: tehát akkor is cseveg, a midőn nem kell!

Végre pedig a legnagyobb rész csak másoknak vizsgálja!

De még azoknál is, kik ész, élc s izlésüknél fogva helyesen ítélnének, mily ritkaság, hogy az előítélet, érdek, részrehajlás, irigység, féltékenység, vagy más szenvedély ferde fénybe nem állítja a tárgyakat s az embereket!

Mily általánosak a népek egymás iránti előítéletei; mily

nagy az ellenkező elveket követő egyének gyűlölete; az osztály, a rang befolyása!

Mily nehéz a közönséges mértéket tuhaladó tehetség s szellemi előny iránt igazságosnak lenni! Mily nagy baj az, hogy a hozzánk hasonló s talán némi tekintetben alattunk álló oly érdemeket bir, melyek nagybecsülésünket kikerőszakolják, holott azok tiszteletét csak külső véletlenségek folytán igényelhetjük.

A tehetséges emberrel szemben mindent elkövetünk, hogy előnyeit a világ előtt kisebbítsük, s ha ezek annyira el vannak ismerve, hogy magunknak ártanánk, ha félreismernők; akkor azzal vigasztalódunk, hogy tehetségének korlátait s határait felfedeztük. Vágó tekintettel s összehuzott szemöldökkel kutatunk fel mindent, a mi legalább egy oldalról hátrányos megjegyzésekre és gonosz feltevésekre anyagot szolgáltathat. S ha lehetetlen tehetségét megtámadni, alapelveinek megmérgezésére s erkölcsi jellemének a közbecsülés előtti lealacsonyítására keresünk eszközt, és — találunk eleget, az mondjuk, hogy dicsvágyó, gőgös, képzelgő s mindennek nincs más alapja, mint saját kicsiségünknek átkos tudata, önmagunkról való következtetés másokra, mely utóbbi állításom annál is biztosabb, mivel minél nagyobb a tehetség, annál szerényebb az ember! s minél korlátoltabb az ész: annál szerénytelenebb az ember! A ki ugyanis a tökély fokát az eszmény mérlege szerint szokta meghatározni, az mindig azon fok alatt látja magát, a melyet gondolni képes, míg a korlátolt ész a saját véleményén kívül más mérleget nem ismer, s a tökély oly fokáról, mely felette áll, fogalma sincs!

Ha a történelem lapjait vizsgáljuk, azt fogjuk találni: miszerint a legtökéletesebb egyéneken mindig a legtöbb s a legnagyobb hibákat fedezték fel, hogy ugyanakkor, a midőn legfényesebb előnyeket elismerték, annyit levontak azokból darabonként, hogy alig maradt a számukra annyi érdem, a mennyit a legköznapi ember eltűrhetősége is megkíván! Csodálatos! Elhigyük-e, miszerint amaz elismert érdemű egyének, valóban oly tömördek hibával fel voltak ruházva? A dolog nem igen valószínű! A természet menetével sehogys egyezik meg, hogy a szép eszű s nemes lelkű ember, oly véghetetlen sokszor nemtelenül gondolkozzék, becstelenül cselekedjék, a mint cselekednie kellene: ha ócsárlóinak igazuk volna! Sokkal valószínűbb, hogy e hibák legtöbbjét csak azért látják az emberek, mert látni akarják, s mert a féltékenység és a lealázott önszeretet szemüvegén nézik azokat!

Régi dolog már az, miszerint az állam alsóbb rendű osztálya láthatólag örül, ha a magasabb rendűeket szerencsétlenség éri! Ugy látszik, miszerint amaz öröm, melyet a kitűnő emberek hibái felett éreznek sokan: hasonló forrásból ered!

Az irigység — azt mondják — a legtermészetellenesebb szenvedély, mert mit nyer véle, a ki mások érdemeit kisebbíti? Nagyon sokat nyer! Megszerzi magának azt a nem mindennapi élvezetet, hogy sikerült neki oly valamit romba dönteni, a mi őt arra kényszerítette volna, miszerint magát kevesebbnek gondolja, mint embertársát; hasonló az atheni emberhez, a ki Aristides száműzetésére csak azért szavazott, mert ez az igazságos előnevet kivívta magának.

S itt az emberiség védelmére legyen mondva hogy nem mindig gonoszság, hanem a legtöbb esetben természeti lehetetlenség vezérli e téren az embereket. Avagy miért sietünk oly mohón, a kifogástalan s nemes tetteknek nemtelen indokot kölcsönözni? Miért költünk minden nagylelkű tethez önző czélokot? Miért nem akarjuk elhinni:



„Hogy a jót a jó kedvéért is meg lehet tenni?

„Hogy a barátok egymást, a szép és a jó iránti közös szereteten kívül minden más kötelék nélkül is gyöngéden szerethetik?

„Hogy a nő s a férfi közt tiszta barátság is létezhet?

„Hogy legjobb barátjaink iránt is részrehajlatlanok lehetünk?

„Hogy a nagyokról hízélgés nélkül is jót mondhatunk?

„Egyszóval miért nem akarunk az erény létében hinni?!“

Egyszerűen ama kényszerhelyzetnél fogva, melybe maga a természet helyezett, s melynek következtében felebarátainkat csak magunk után ítéljük meg s csak nagy nehezen és csak a leghalaványabb színekkel vagyunk képesek a tökélyről oly képet alkotni, a melynek ősalakja bensőnkben fel nem lelhető. Az ócsárlás, a megszólás gyakran egy betűvel sem mond többet, mint azt, hogy ez vagy amaz egyén nem akar képmásunk lenni. Másképp mer gondolkozni, másként cselekszik, mint mi cselekednénk az ő helyén. Igazat adni másnak, épen annyi volna, mint magunkat elítélni. Már pedig ha kettő közül egynek rövidebbet kell huznia, természetes, hogy felénk hajlik a kéz!

De ha már a fenti eseteknél elvitázom a gonoszságot az emberi szívtől s a természetre háritom a baj okát, honnan ered amaz általános szokás: „hogy az oly tetteknél, melyek fény és árny oldallal bírnak, mindig az árny oldalt emeljük ki, s ítéletünket még akkor is erre alapítjuk, a midőn a fényoldal tünt legelőször a szemünkbe?“ Talán az élet nyújtotta csalódásokban rejlik ennek az oka? Talán a jámborság, csak a Tartuff-ek álarca volt mindig? Talán a szabad gondolkodás köpenye alatt, hitetlen, kéjvadász s forradalmár rejlett mindig? Lehet! De tény az is, hogy e csalódások ebbeli következtetései folytán nagyon gyakran ártatlanok is szenvednek!

Könyveket irhatnék ama jogtalanságokról, melyeket a világ ítélete a társadalom egyes tagjain elkövet, ha az általános-ról a részletesre mennék át! Részemről csak azt az egyet kívánom még megjegyezni, hogy minél nagyobb a szerep, melyet játszunk, minél több szem néz reánk, hivatás, tehetőség s állásunknál fogva: annál biztosabbak lehetünk, miszerint a legkevesebb ember lesz igazságos s elnéző irántunk. Millió szem csak azért fog rajtunk függni, hogy hibákat fedezhessen fel! Jaj annak a ki Alcibiades példáját nem követi s hébe korba egy-egy balgaságot nem mond vagy nem tesz, egy szóval a ki a rágalom geniuszát önkénytes áldozatokkal meg nem engeszteli! Jaj annak, a kinek minden törekvése oda irányul, hogy hibát el ne kövessen! „A legbölcsebb, a legerényesebb s a legkifogástalanabb férfiú az lenne: a ki ellen az egész világ összeesküdnék!“ Ezt mondá Platón, s nagyobb igazságot soha sem mondott!

### III.

Ha eddigi eszméim e sorok szép olvasónőit arra indítják, hogy e tárgy felett önmaguk tovább gondolkoznak: akkor célomat elértem s meg vagyok győződve miszerint a világ ítélete iránt, vélem együtt, önök is közönyösek lesznek. Mielőtt azonban elbucsuzom egyidőre Önöktől s befejezem csevegésemet, engedjék meg, hogy — az Önök kedvéért — még néhány megjegyzést tehessek.

Ha a világ rágalma s megrovása nem elég fontos arra nézve, hogy magamat rosszabbnak tartsam mint a milyen

— meggyőződéseim szerint — vagyok: jobbnak gondolhatom-e magamat, ha a világ dicsér és magasztal? — Szent igaz, kellemesebb dicsértetni, mint rágalmaztatni; de ha komolyan gondolkozunk, kénytelenek leendünk bevallani, hogy a világ ítélete ritkán érdemel nagyobb figyelmet, ha dicsér, mint ha gyaláz. A dicséretet is ugyanazon könyelműség, esztelenség, előítélet, szenvedély s érdek osztogatja, mint a mely a gyalázatot szórja. Hogy dicsérhetne az helyesen, a ki a jogos megrováshoz nem ért?

A tisztelet forrását ritkán képezi a benső érzélem! Az ajk dicsérete ritkán buzog a szívből fel!

A tetszés nyilatkozata gyakran csak egy finom fordulat, melylyel önmagunkat akarjuk dicsérni! Gyakran önző megvesztegetés s a legtöbb esetben aljas hízélgés!

Ezer és ezer gondolat rohan meg e tárgynál, szeretnék véle tovább foglalkozni, ha oly veszedelmes nem volna! Megtalálnám mutatni, hogy a nyilvános tetszés mily gyakran zengett dicséneket méltatlan embereknek; mily alávaló utakon lőn az kicsalva vagy kierőszakolva; mily könnyű dolog a legkisebb tehetséggel is híres emberré lenni s a legnagyobb tehetségnek a feledés örvényében sinleni; be találnám bizonyítani, hogy az idő előtti, a balgas s a tulzó dicséret gyakran többet árt, mint a jogos megrovás. Számatalan példát tudnék előhozni — de: „ne szólj szám, nem fáj fejem!“

Boldog ember az, a ki a világ tetszését inkább megérdemelné mint azt megtartani igyekszik, kötelességeinek eleget tesz a nélkül, hogy meglegedését az emberek meglegedése — igazsága s hálájától függővé tenné. Boldog, a ki csak meggyőződését követi, szívére hallgat, a kor bölcs és nemes embereitől tanul, önmagát csiszolja, s kijelölt utján — a távoli és a közeli sugás-bugás, morgás és zajjal mit sem törődve — nyugodtan halad. Hadd gondolja a tömeg, hogy tetszéseért küzd: elég, ha őt egyedül az igazság s az erény varázsa vonza! Boldog a ki a szépet a szépért, a jót a jóért kedveli; az embereket azért szereti, mert maga is ember; megmosolyogja balgaságaikat, de nem gunyolódik gyöngeségeik felett, nem ócsárolja hibáikat, mert nem az ő hibái, más szóval ugy szereti az embereket, mint a szeszélyes nőket s az akaratos gyermekeket szeretni lehet! Jól esnék lelkének, ha az emberek őt is szeretnék; ámde igen jól tudja mit követelhet a világtól s mit nem s elég bölcs arra nézve, hogy lehetetlent ne kívánjon! Boldog a ki épen ezen oknál fogva nem kesereg, nem panaszkodik, ha az emberek meg gondolatlanok, méltánytalanok, pajzánok, állhatatlanok, hálátlanok, irigyek, hitetlenek s csodálatosak, egy szóval olyanok, mint őseik valának s mint a minők unokáik lesznek. Tulságos gonoszságot kellene akkor elkövetniök, ha a közönytől nagyobb boszúra ingerelnének!

Ha boldogok akarnak tehát a földilét boldogtalanságainak közepette lenni szép olvasónőim: legyenek vélem együtt, a világ ítélete iránt közönyösek!

## Flóris bácsi.

— Beszély. —

### I.

Az elválás.

Volt, hol nem volt, volt egyszer egy magas, régi kastély, mélyen elrejtve a sűrű zöld erdőben, — így kezdjük olykor a



meséket, melyekkel téli estéken jó gyermekeknek örömet szerzünk; de bátran most is így kezdhethők elbeszélésünket, habár nem mesét fogunk mondani. Hisz a hűség és szeretet még nem halt ki egészen az emberi sziv paradicsomából, megtartotta az még örökesudáju varázshatalmát és csak fogadd szivedbe e búbajos áldást te szegény, eltikkadt ember, ha az élet kegyetlen mostohasága a kétségbeesésig marcangolta szivedet.

A mély, sötét erdőben virágok is fakadtak, friss, illatos vadvirágok, köztük diszllett egy áldott óra búbajos csudarózsája: Georgina! Bár láttatok volna őt szép nyári estén, a mint ült a park mohlepte kőkerítésén, szép szemével követve a tova repülő felleget, a melyek messze, messze szálltak, elhagyva hegyet és völgyet, és nem sejtették, hogy a tiszta, fényes szemek, melyek követik őket, egy boldog leányka szemei, telve a tiszta égbolt fényes sugaraival. Édes, kedves, fiatal arcocskája volt e leánykának, keskeny és hamos, a halvány vadrózsa színéből, kicsi komoly piros ajkakkal és nagy gondolatteljes, mély, sötétszürke szemekkel. A finom, fekete szemöldök majdnem összeért a szép, egyenes orr felett és bánatos kifejezést kölcsönzött e fiatal arcznak. A dus, világos barna haj két nehéz fonatban nyugodott a könnyű, világos nyári ruhán, melynek egyedüli disze a fehér, finom csipkétet a nyak és ujjak körül.

Georgina egész lényén sajtáságos búbáj ömlött el, és a mi még ezerszerte vonzóbbá tette e kedves gyermeket, az szerénysége, egyszerű igénytelensége volt. Eddigi világa nagyon szűk volt, habár az gyermeked lelke előtt véghetlenül nagynak tűnt fel. Itt volt a nagy, tág kastély, az erdő, a park, a szelid őzikék, a hófehér paripa, a bohókás papagály, és ez mind, mind Georgina elvitázhatatlan tulajdona. Gyermeked örömmel bizonyára megmutatta volna nektek mind ezeket, ragyogva az örömtől, csevegve róluk, akár egy boldog kis madár, — de mindenek előtt szép kis kezeocskéje leoldotta volna nyakáról a keskeny aranylánczot, kinyitva a rajta levő nagy arany medailont, megmutatva nektek a benne levő férfarczképet, büszke hanggal mondván: nézzétek meg jól, ez Flóris bácsi, az én Flóris bácsim! Senkinek e kerek nagy világon nincs olyan derék, kedves nagybátyja! — Valjon nem jutott-e volna e szavaknál egy öreg, ősz haju ember eszetökbe, ránczos, fáradt arczczal, szelid kék szemekkel? és ime elöttetek van egy kifejezésteli szép férfarcz, dus, sötét hajjal. — Flóris bácsi tul van már ugyan az élet „nyári napjain“ de azért még épenséggel nem nevezhető öregnek, sőt még ilyen korosnak sem látszanék a szemekben lakozó mély, sötét, lemondó tekintet és a nemes homlokba vésett nehéz lelki harcokról tanuskodó fájdalmas vonás nélkül, melyet az idő enyhítő hatalma sem volt képes elsimitani. — Ha aztán e képet visszaadnátok Georginának, lehetetlen mást mondanotok mint: ez igazán szép férfiú és a fiatal leányka bizonyára megfogja kezeiteket az ő meleg, finom ujjaival és ragyogó tekintettel mondaná: Oh, és milyen jó, milyen nemes ő! A legszebb és a legjobb ember a világon, a melyen csak egy ilyen Flóris bácsi van!

Flóris bácsi! Olyannyira hozzá tartozott ő Georgina gyermekálmáihoz, mint az erdő zugása, vagy a madárdal. Az ő kezéből vette az első babát, az ő ajkairól hallotta legelőször ama csudás gyermekmeséket, melynek királyai és hercegei mind az ő vonásait viselték és minden ábrándozása csak egy fogalom körül forgott és ez: Flóris bácsi!

Mint egy félenk erdei rózsza nőtt fel Georgina a két komoly férfiú: édes atyja és Flóris bácsi között. Jó mamájáról nagyon keveset látott a gyönyörű nagy olajfestményen kívül,

melyet a bácsi festett; az ő szép szobáját diszité ez, az ágy fölött, este reggel halk, édes szavakkal üdvözlé őt, és úgy látszék neki gyakran, mintha a biborpiros ajkak szelid mosolygásra nyílnának, a szelid szemek melegen és áldva rajta nyugodnának.

Flóris bácsi tulajdonkép nem is volt rokona a családnak, hanem csak sok évi hű barátja. Akkor jött, mikor a szegény gazdag ur olyan nagyon szomorú volt és egyedül maradt a kis leánykával a nagy, rideg kastélyban, elvesztve imádott, kedves nejét, és Flóris bácsi igyekezett a megsebzett szivben megnyugvást, békét és örömet támasztani, hű baráti szive meleg szeretete által.

A kastély ura homlokáról azonban nem tágitott a bánat árnyéka, magas alakja meggörnyedt, és az elébb vidám, fényes szemek elhomályosodtak, mintha kioltotta volna bennük az életet a titkos könnyek árja, a fájdalom kinja, melytől büszke szive elvérzett.

Georgina nem hasonlított édes anyjához! Tán ez bánította az apát, és e miatti fájdalmában nem láthatta egész szépségében ama búbajt, mely gyermekét körülvette; szerette leánykáját, de csak ama fáradt, langymeleg vonzalommal, mely nem vágyott nagyon jelenléte után, távollétét pedig könnyen eltűrte. — És ezért volt valóságos isten áldása egy olyan nemes sziv létezése, mint Flóris bácsié, mely szintén magányosan állva, de telve igazi szeretettel, a fiatal kedélynek pótolta az elvont apai szeretetet. Volt tehát egy lény a ki előtt Georgina teljesen kiönthette ártatlan gyermekszive minden érzését, a ki mindent vele együtt érzett, mindenhez szavakat talált és vigasztalást, a ki mindent értett, és soha el nem lankadt szelid szeretetében és komoly tanításában. Ilyen volt Flóris bácsi!

A kastély ura a legkonokabbul ellenezte Flóris bácsi tanácsát, hogy a fiatal leányka mellé egy művelt nevelőnőt hozasson. Engednie kellett tehát és a két férfi közösen elvállalta Georgina oktatását; a leányka szorgalmas, értelmes lélek volt, szerette tanulmányait ép úgy, mint azokat, a kik azokat lelkébe tették le.

Flóris bácsi nem csak hogy kitűnően értett a zenéhez, de mesterileg festett s magas műveltsége mellett szép előadása által még olyan vonzóvá tudta tenni a komoly tanórakat is, hogy növendéke élénk szelleme mindenha követhette őt. Ezért félelem nélkül állhatta ki Georgina az összehasonlítást a társaság egykoru leánykáival, sőt bizonyára többet tudott náluknál, habár másképp is tanult mindent, mint ők. Ő nem ismerte a szűk tantermeket, hisz a kék ég alatt vagy az árnyékos verandán, a kertben tanult ő, — közel a sötét erdőhöz, a hol sokat mulatott, lelkébe véve illatát, költészetét, tiszta örömeit, melyek mind megóvták lelkét a lármás, fojtó világ behatásától.

Igen, tudta ő létezését egy más világnak, mely ott kezdődött, a hol az ő erdeje véget ért, de Georgina nem vágyott utána. Ezerszerte szebb volt a világról Flóris bácsi ajkairól hallani beszélni, és ez alatt illatoztak a rózsák, ragyogtak a csillagok, és az ő keze szeliden simítá végig aranyos selyemhaját. Boldog gyermekkor!

Igy érte el Georgina tizenhetedik évét, felvette az urvacsorát is, és Flóris bácsi az ő szelid mosolyával azt mondá, hogy ime, nem gyermek többé, hanem fiatal urhölgy. A bácsi pedig nem tekiutett kedvence szemeibe, a mint neki szerencsekívánataival egy gyönyörű harmatos rózsabokrétát nyújtott át, hanem a virágokat nézte és ezalatt a fiatal leányka roha-



mosan megölelte őt, a nyaka köré fonta karjait, és könnyörögve mondá:

— Flóris bácsi! Nem mondtad-e mindig, maradjak csak a te kis Ginád? Oh kérlek, ne emlékeztess reá, hogy nekem még más nevem is van!

— Pedig elég gyakran fogod ezt ezentul hallani kedvesem. Vége a gyermekkornak, más napok következnek most.

Georgina gyorsan feltekintett Flóris bácsira, ártatlan kérdő gyermek-szemekkel, úgy hogy annak önkénytelenül mosolyognia kellett.

— Nem értettél jól, édes lelkem, — mondá. — Figyelj csak ide, arra a mit mondok. Ugy-e bár emlékedben van még nagynénéd, édes atyád testvére a fővárosban? Ő, a ki neked azt a gyönyörű gyémánt ékszert küldte.

— Nem szeretem e hideg köveket, és a nénit sem szeretem!

— És miért, te kis bohó?

— Gonosz szeme van neki bácsi, mindig a mesebeli királynő jut eszembe, a ki hófehérkémet annyit elkinozta. Soha sem tudnám őt úgy igazán szeretni!

— Milyen gyermekes vagy, Georgin! De majd le fogod küzdeni előítéletedet. Most azonban megyünk be atyádhoz, az ő szobájában állítottuk föl a születésnap ajándékaidat.

Megdöbbenve, elkábulva állott meg a fiatal leányka néhány perc múlva édes atyjának ajtó függönyei előtt; halomra volt rakva a sok fényes selyemkelme, csipke virág, minden butodarabon el volt helyezve egy-egy értékes darab, hogy az egész szobát átváltoztatta e gazdag szemkápráztató tarkaság. A régi, tisztos ősök arcképei mintha haragosan néznének e fényes zsibvásárra, nem illett ez a terem ódon, komoly méltóságához, és Georgint félnökké tette a különös látvány.

Édes atya egyszerű vadászöltözetben az ablakban állott.

— Nem én akartam ezt, kedves gyermekem — mondá majdnem mentegetőleg, miután a leányka elfogult és kérdő tekintetével találkozik. — Nem én akartam ezt, hanem ez itt, Flóris bácsi. Azt véli, nem vagy többé gyermek, másképp kell élned ezentul, vidámbabul, éveidhez mérten, hisz nálunk öreg embereknel elvész fiatalágod, vidámságod, édes gyermekem!

Egy perczig mozdulatlanul állt a fiatal leányka, aztán szomorú mosollyal válaszolá:

— Ha Flóris bácsi mondja, akkor bizonyára úgy is lesz az, de azért még sem foghatom meg, hogyan lehessen vidámbabul élni a világban, mint itt. Mit is miveljek e fényes öltözékekkel? Hogy tudnék bennök olyan könnyeden és gyorsan a kerten keresztül az erdőbe sietni? Hisz a harmatos fű mihamarább tönkre teszi ezeket!

(Folytatása köv.)

## A g r á n á t f a.

Mióta az emberiség fennáll, ismerik a gránátfát, s minél nagyobb fontossága volt neki a régi időkben, annál tarkább meséket és mondákat tudott fűzni az emberi képzelem e különös gyümölcsfához, s a ki e meséket és mondákat figyelemmel végig tekinti, mintegy képet nyer ama népek és idők gondolat-világáról is. És ez nem érdektelen.

A gránátfa szép zöld levelei és tűzvörös virága természetes, hogy a keleti népek élénk képzelme előtt nem maradhatott figyelmen kívül s lehetlen volt, hogy a rendkívüliek után kapkodó lelkökre benyomás nélkül maradhatott

volna e csodás növény. És innét van, hogy a persák már a legrégibb időben Ormuzdot, a világosság s a minden jó istenét egy köteg gránátággal a kezében ábrázolták, s annyi ágból állt e köteg, a hány módja volt az istentiszteletnek.

A zsidók azt hitték, hogy az igazak gránát-almával élnek a paradicsomban. A görögök sokkal eszményibbnak tekinték a gránát-virágot és a gránát-almát: ezek náluk a lángoló szerelmet jelképezték. Főleg a gránát-alma náluk különös figyelem tárgya volt. Vallásos ünnepélyekről a világért nem volt szabad hiányoznia; szentelt szekrényekben őrizték s jaj volt annak, a ki enni mert belőle. Proserpina történetében is fontos szerepet játszott a gránát-alma; az elrabolt, s az alvilágba hurezolt istennőnek évenként félétet kellett ott tölteni büntetésül csak azért, mert a gránát-almából evett. A gránát-alma az ékesszólásnak is volt jelképe, — Merkur is ezért viselte. A termékenységét is jelképezték vele, míg a rómaiak az állandóságot jelezték általa, miután színét soha sem változtatja, mint az igazi barátság; — mivel pedig belseje üreges volt, a nyílt szívnek, az odaadó szerelemnek is jelképeül tekintették.

A középkorban oda lett a gránátnak titokzatos jelentősége; megették, mert jól ízlett nekik, virágával pedig a nők hajfürteiket diszitették föl. XIII. Lajos magas rangra emelte ismét a gránát-almát, nejének, ausztriai Anna királynőnek adván czimerül e jelmonddal: „Értékemet nem a koronám adja.“ — Máskülönben a gránát-almának kevés szerepe maradt e korban. Nagy Frigyes meghonosítá Berlinben s egy-két német költő jónak látta megénekelni, — inkább hizelgésből a nagy király iránt, ennyi az egész. Senki sem tekinté másnak, csak gyümölcsnek, melyet — meg kell enni. (Beh prózai, oly költői mult után!)

A gránát hazája keleti Ázsia egész északi Chináig; a Kaukaszban vadon található. Észak-Európában nem rég honosult meg; legnagyobb elterjedést, mint már említettük, nagy Frigyes adott neki. Mint kerti disznövényt tenyésztik, azonban mint kereskedelmi cikk is figyelmet érdemel. Olasz-, Francia-, Spanyol-országban, Portugálban gondal tenyésztik és ott mindenütt a szabadban nő. Németországban itt-ott nyári kertész-kirakatképen látható, — nálunk nagy ritkán. Gyümölcse az üvegházi gránátnak ritkán van. Nálunk csak mint disznövény szerepel, és a „kertész-művészet“ (adjuk meg neki is a magáét,) már annyira vitte, hogy fehér, sárga és teljes gránátvirágot is képes előállítani.

A gyakorlati életben azonban a szépnek is hasznát szeretik venni. A gyümölcseből italt facsarnak, mely kellemes hűsítő, s főleg láz-betegeknek ajánlják. A szárított virágot a gyógyszertárakban balaustia név alatt kaphatni; a kérgét is árulják, hivatalos neve: cortex granatorum. Torokvizet készíttet az orvos belőlük.

Afrikában a gránát sokkal hatalmasabb és fejlettebb, mint Európában. Ott a kérgét a maraquin-bőr cserzésére használják s mert e célra rendkívül alkalmas, kereskedelmi czikkül is szolgál. A gyökerének is van valami haszna; régebben a galandféreg ellen leghathatósabb szernek tartották, s csak az utóbbi időben hagynak fel vele az orvosok. A gyökereből kitünő tintát is csináltak, — így tett a gránát körutat az istenek templomaiból a királyok czimerén és szép hölgyek hajfürtjein keresztül egész a gyógyszerész mozsárütője alá.



## Egy hét története.

Szeptemberhó 12-dikén.

A kis Lehmann. — A vidéki jegyzők és Soldosné.

Meghalt. Önök nem is kérdik, kicsoda, s a „kis polgárra“ (petit bourgeois) gondolnak, a kit most az egész Franciaország gyászol. Csakhogy nekem most eszem ágában sincs Thiers; gyászolja őt Franciaország, ha azt hiszi, hogy oka van a gyászra, — nekünk is van halottunk, ki habár nem volt politikai pártvezér, s épen ezért ballépései nem voltak végzetesek egy egész országra nézve, (legfőlebb is csak egy reménykedő szindarabíró szomorított meg, a kinek aztán elmondta vigasztalásul: ki megszomoríthatott, meg is vigasztal még,) — de a ki azért nagy mester volt, az egész világ, az egész világtörténelem az ő kezében volt, egy kis boszorkány-mester, varázsló, a ki élénk varázsolta Afrika hő lehű virányát, a pharaók szarkalábakkal s egyéb ákom-bákomokkal tele pingált termeit, a középkor lovagvárait s függő kertjeit és Gauthier Margit, vagy ha jobban tesszik: Violetta pazar fényvel fölémentetett salonját.

Most már fölösleges lesz többé mondanom, ki az, a kinek halálát gyászoljuk. Ugy van, eltalálták, oda van ő, a kis Lehmann, a kit mindig nagyobbak tartottam azoknál a nagy művészeknél, a kik közt a színpadon s a színház udvarán két araszos pácikójával botorkált és lábatlankodott. Ritka ember volt ő, a kis Lehmann, a maga szakmájában kevés van nála különb egész Európában s csak akkor fogjuk felfogni egész nagyságában veszteségünket, ha majd üresen hagyott helyét betölteni akarjuk, s keresünk egy másik „kis Lehmann“, keresünk, és nem találunk.

Bizony nem is fog nekünk senki oly görbe szájakat s mosolyogva guggoló oroszánokat, sem oly kebedus hölgyalakokat pingálni aranyban, ezüstben, mint ő. Egy-két „paczni“, egy jókora mázolás a vásznon keresztül kasul, a hogy a kis mesternek épen kezeügyébe jött, s kész volt a figura. Egyébiránt ő nem annyira a város, a paloták, a termék, mint inkább a szabad természet visszatükrözéséhez értett. Ebben aztán mester volt, mondhatnók, utólérhetlen. Minél tágabb tere nyílt képzelmenek, annál remekebb művet varázsolta a durva vásznonra. Egy alföldi kép, falusi csendélet, távol síkságon keresztül kanyargó ezüst folyó, bujkálva, el-eltünve az aláboruló fűzek homályában; pusztá közepén álló magános fa, megrepedezett kéreggel, egyik ága már kiszáradt, a másiknak sűrű lombja közt még madárka költ, pusztai kutágasok, egykedvűen hajbókolva a szélben, távolban zizegő sás, még távolabb a falu apró házai, a barna nád-fedelek, fehér falak, s mint ég felé emelt mutató uj a kimagasló templom-tornya, — ezek festéséhez értett nagyon a kis Lehmann. Hát még, ha estét, alkonyt festett, a kelő holdat, a félig árnyékban levő, félig megvilágított regényes vidéket, a holdsugárral játszó patakot! Vagy ha Egyptom tropikus vidékeit adatott festenie, az óriás pálmákat, a nagy kaktusokat s mindenféle rendkívüli levelű forró ég alji növényeket, ha festeni kellett a rekkenő hőségben lankadt tájat, (a néző szinte érezte annak a forró lehét), ha festette a Nilus vidékét, vagy a kopár sivatagot, — akkor volt még felülmulhatlan!

Most már nem lesz többé, a ki e csodaszép vidékeket oly megkapóan lelkünk elé varázsolja. Utolsó remek művét „Pál és Virginia“ diszleteiben bívjuk. A nemzeti színház nagyon sokat veszített, és sokat veszítettek a szerzők is, kik darabjok sikerét nem egy esetben a kis Lehmann ecsetének köszönhetik. Igazán élet és halál volt a kezében. Ha ő akarta, csak valami prózai, üres tájképet festett a költői jelenethez, s oda lett a hatás. És viszont a kevésbbé sikerült jeleneteket megmentette Lehmann a bukástól egy-két ügyes ecset-vonással. A néző lelkét lebilincselte a megkapó kép, jóformán oda sem ügyelt a darabra, a függőnyt lebecsátották s a közönség tapsolt, kaptapsolta a szerzőt, a színészt s a kinek legfőbb érdeme volt, bizony annak jutott a kitüntetésből legkevesebb. Nem mintha a közönség elismerés híjával lett volna, — oh épen nem; a közönség soha sem mulasztá el tapsban részesíteni a kis mestert, hanem hát a dolog természetében van az, hogy a színpad mesterei közül legbővebb elismerésben részesülnek azok, a kik műveket mintegy a néző szemei előtt hozzák létre; a színész ezért kap legtöbb tapsot, az író kevesebbet, a diszitő legkevesebbet; arra pedig, hogy a rendezőt kihívják, bármily mesterrileg felelt is meg feladatának, alig van eset. Bizony itt leginkább elmondhatni a latin verset, hogy: „sic vos non nobis...“ a minek magyarul ez az ismeretes dal felel meg:

„Én ültettem a rózsafát,  
Más szakítja le virágát.“

A kis Lehmann egyébiránt nagyon szerény is volt azonkívül. Csaknem erőszakkal kellett mindig a lámpák elé tuszkolni, midőn a közönség minden áron látni akarta a mestert, s még ott is mindig huzódzott, szabódott, szinte látszott rajta, a mint schirmledekes sipkáját szorongatva, zavarodottan toporzékolt, hogy szégyenli magát. Pedig megérdemelte azt a kis kitüntetést. Bizony meg.

A színháznál, hová a hatvanas évek vége felé került (előbb Bécsben színigazgató volt a Carl-színháznál, de nem volt szerencséje és sokat vesztett,) — mindenki szerette. Pedig kezdetben nem is akarták szerződtetni. A „kis“ Gyulai Pál, kinek akkor nagy befolyása volt a színháznál, ő vitte keresztül, hogy szerződtették. Azt mondják, Gyulai legfőképen azért volt Lehmann szerződtetése mellett, hogy legyen egy ember a színháznál, a ki nála — kisebb. Tréfa ide, tréfa oda, a színház bizony megköszönhette aztán a kis Gyulainak a kis Lehmann, mert nagy kincset nyert benne. Most már oda a kincs; meghalt a kis Lehmann, eltemettük, megsirattuk, nyugodjék békében!

A mint a temetésről haza mentem, nagy csomó fekete kabátos uri emberrel találkoztam. Ünnepeyes, komoly külsőjéről, komoly arcvonásaikról először még szinte azt hittem, hogy ők is temetési kíséret, később tudtam meg, hogy ez urak körjegyzők s hogy most van az országos gyűlésök. (Miután most már testület nem képzelhető a nélkül, hogy évenként vagy a fővárosban, vagy a vidéken országos, vagy vándorgyűlést ne tartson.) Találkoztam aztán többel is, meg is ismer-



tem őket, mind feketében volt s mindegyiknek az arcán hivatalos komolyság ült.

Az az első csoport a népszínház felé tartott, Soldosnéhoz ment, fölkérni őt, hogy játsszék a kedvökért. Már előre földiszítették a kedvelt művésznő öltözöszobáját virággal, koszorúval, egész meglepetés volt Soldosnéra, mikor a színpadra lépett s látta ezt a rendkívüli ünnepélyességet. Aztán jöttek a jegyző urak, komoly, ünnepélyes arccsal, fehér kesztyűsön, fehér nyakkendősen. A szónok előlépett s elmondá ékes nyelven mondókáját (a háta mögött a másik irással a kezében részen állt, ha netalán a szónokot el találná fogni a meghatottság.) Igért a szónok annyi virágot a szép művésznőnek, hogy térdig járhat benne, csak játsszék a jegyzők kedvéért.

És Soldosné nem kéreti magát hiába, megígérte, s másnap, a jegyző-kongressus napján Finum Rózi kaczkias szoknyájában zavarta a teljes számban jelenlevő mélyen tisztelt közjegyző-kongressus fejét. Hanem a jegyző urak sem voltak hálátlanok, beváltak a szavukat emberesen. Alig lépett ki a színpadra a kis művésznő, csak úgy szakadt a virág minden oldalról, mint a zápor. Össze olvasták: százhuszonhét szép csokor hullt a művésznő lábaihoz, azonkívül egy igen szép babérkoszoru széles szalaggal, azon arany felirattal. De még ez nem minden. Felvonás után diszküldöttség ment a színpadra, s megköszönve a kedves művésznőnek a szíveségét, emlékül diszes albumot adtak át, melybe a jegyző-kongressus tagjai személyesen jegyezték be nevüket. (Ha valaki most már „község-jegyzők névtárát“ akarja kiadni, forduljon egyenesen Soldosnéhoz.)

A jegyző urak megmutatták, hogy azért, ha falun laknak, és műveletlen emberekkel vesződnek is, gavallér emberek, s van érzékek a művészet iránt.

— p.

## A h á b o r u.

Itt a döntő pillanat. Egy hét óta kétségbeesetten foly a harc, és az orosz hadak kétszer annyi erővel ostromolják a hős Ozmán Plevnánál. Valóban a vitézség csodájának kell tartanunk, hogy ennyi ideig fenntartani képes magát. Ozmának nincs több 70,000 katonájánál, az orosz összeszedte mindenfelől erejét s 120,000-re szaporította föl ostromló hadát s hogy még biztosabb legyen, beleerőszakolta a háboruba a szegény Romániát is. Ennek 40,000 harcososa áll az első sorban, előbb ezeknek kell elhullniok, s aztán kerül a sor a muszkákra.

És Ozmán még mindig áll Plevnánál s hősileg veri vissza a támadásokat. Már egy hét óta foly a harc, egyszer már hire is jött, hogy Plevna elesett, de a hír nem volt igaz. Ha még pár napig védheti magát a török oroszlán, meg lesz mentve, mert a tulsó oldalon Mehemed Ali, a kivel szemben most csekély orosz had áll, sietve nyomul előre s a sistovoi hídttől nincs már csak két napi járásra. Ha a cárevics nem képes feltartóztatni Mehemed Alit, akkor Miklós nagyherczeg sem ostromolhatja tovább Plevnát, sietnie kell a hid védelmére, különben baj lesz.

Ozmán a másik oldalról is vár segítséget. Sulejman 40,000 emberrel utban van Plevna felé; ha jól siet, jó szolgálatot tehet a szorongatott Ozmának. Most látszik, mily kár volt az időt és vért Sipkánál vesztegetni, mikor bejöhett volna Sulejman máshol is és az ittenieknek segíthetett volna.

A legnagyobb szorongással várja mindenki e kétségbe-

esett küzdelem kimenetelét. Ha saját hadseregünk forogna vesztélyben, nem aggódnánk ennyire. Pár nap alatt bizonyost fogunk tudni.

## T á v o l a v i l á g t ó l.

A kelő nap biboros sugari megaranyozzák a bérczek oldalát, a hegyről alárohanó zuhatag csillogó káprázatos színekben török meg a mohos sziklafalon s vigan csörtet odább nefelejtskoszoruzta patakcsa ölében. A kék nefelejts és az ezerszínű erdei virágok harmatos kelyhei tetszelegve bámulnak bele a csillámló vitzükörbe s a habok csodaregékét susogva, mormogva lejtének tova. A fenyvesek közt sajátos melabus zugással suhan át a hajnali szellő s bűvös-bájós zenévé olvad össze a hegyek oldalából aláhángzó kolompesengéssel. A derült tiszta sötét kék ég, a haragoszöld smaragd gyp, melyen még ott reszket az éjjeli harmat, mintha tündérek könye volna az, a kis pelyhes fehér virágok, minden-minden mosolyogni látszik s üdvözölni a napot, mely életet adó fényvel most emelkedik ki rózsaszín sávolyokkal átszótt felhős ágyából.

A kis erdei lakban is most kezdenek ébredezni; a verandára nyíló ablak redőnyei széttárulnak, szép mosolygó női arc tekint szét a hajnalpirban égő vidéken, ő maga is oly szép, oly bűvös-bájós, mint egy édes hajnali álom. Sötét szemének melázó fénye olyan, mint a felhőktől takart csillag ragyogása, s selyem pillái hosszan vetnek árnyékot halavány arcára míg egy égő tűzszin rózsza kifeslett bimbájához hasonló ajkai hallgatva is beszélnek; oh! ezek a szép kicsi koral ajkak értik e tudományt, daczolni, megvetni, epedni, szeretni tudnak — hallgatva! Érti e néma édes tündérnyelvet az az ifju, ki most lép a verandára, oh! hiszen oly sokáig nem volt neki szabad egyebet tudni, látni, hallani, mint e néma beszédet, most már szabad! ezt fejezi ki derült, boldog tekintete, ezt a nő édesen mosolygó ajaka.

A nap kibukkan a bérczek mögül, s egy fénysugár özönbe borítja a kis lak verandáját. Ott ülnek egymás mellett s beszélgetnek — — valjon miről? — Virágnylásról, napsugárról, boldogságról, szerelemről! A sugarak dicskört vonnak a szép női arc köré, mely még boldogságában is oly büszke, oly királynői. Egy reszketeg fénycsillám oda is lopózik az ifju homlokára, ki örömittasan merül el a szép arc nézésében s tanulja azokból a melázó sötét szemekből azt a bűvös, bájós nyelvet, melyet a csillagok beszélnek, de melyet senki sem ért meg, csak a költők és szerelmesek s mely nyelvről oly szépen zengi Heine:

Ich aber habe sie gelernet,  
Und ich vergesse sie nicht;  
Mir diene als Grammatik,  
Der Herzallerliebsten Gesicht.

Hogy az ifju már jól megtanulta, mutatja az a ragyogás, mely szemében visszatükröződik s az az édes mosoly, mely a legszebb ajkáról sugárzik felé.

Kiss Pál.

## Budapesti hirvivő.

Jövő számunkhoz mellékelve veszik olvasóink előfizetési felhívásunkat a következő évmegyedre.

\* \* \* (A király Kassán.) Ő Felsége szombaton reggel Kassára érkezett az ottani katonai gyakorlatokra. A kassaiak kitettek magukért, fényesen földiszítették a várost, mindenütt lobogó, szőnyeg és virág volt látható. A bevonulás meglepő



volt óriás néptömeg jelenlétében, mely lelkesen éljenezte a királyt. Este kivilágították a várost, fényes transparentek voltak, s a királynak láthatólag öröme telt e lelkesedésben, mikor körülkocsizott. A színházban diszeloadás tartatott, másnap a király bejárta a város közintézteit. A király ott időzése alatt lóverseny is volt, mely fényesen sikerült. A második napon ő Felsége is megjelent. Hanem van egy kellemetlen foltja is a király ott mulatásának. Egyik udvari ebéden, — Sándor napja volt, — a király poharat emelt drága barátjára és szövetségesére, Sándor czárra. Ez a „szövetségesem”, rossz vért keltett országszerte, utóbb értesültünk, hogy a király e szót nem mondta, csak a muszkabarát táviró csempészte bele, eképp meghamisította a király felköszöntőjét. — A gyakorlatok egyébiránt már véget értek; a király meglegedését fejezte ki a hadsereg gyakorlottsága s ügyessége fölött, s Czeglédre utazott, hol szintén gyakorlatok tartatnak, s hol hasonló ünnepélyességek várták.

\*(A királyné) mult vasárnap délután hagyta el Fürstenberg grófnő és báró Nopcsa főudvarmester kíséretében Ischl, hol eddigelé tartózkodott. Ő Felsége egyenesen Gödöllőre utazott. Mária Valéria főhercegnő, ki Ischlben maradt, kedvező idő esetén még néhány hétig fog ott időzni.

\*(A belga királyné) ismét szép jelét adta annak, hogy mennyire rokonszenvez a magyar nemzettel. Egy helybeli német lap salzburgi levelezője szerint, a Mozart-albumba, a nagy zeneköltő nem rég mult ünnepélyén, fényképe alá sajátkezűleg magyarul írta nevét: „Mária Henrika, belga királyné.”

\*(József főherceg) és nővére: Mária Henrika, belga királyné, ezelőtt hat évvel a Balaton környékét beutazták. Ez alkalommal a badacsonyaljai Tördemicz községet is meglátogatták s a falubeli derék öreg plébánoshoz, az aranymisés Széles Ferenczhez szálltak. E szép nap hatodik évfordulója mult hó huszadikán volt. Az ősz lelkipásztor ez alkalomból a belga királynéhoz és József főherceghez magyar üdvözlő táviratot küldött. A válaszok megjöttek mindjárt másnap; az egyik Brüsszelből, a másik József főhercegtől. Mindkettő magyarul, a legtisztább magyarsággal volt írva, s a belgaországi sürgönyben csak egyetlenegy szó fordult el a brüsszeli távirás ujjá alatt. Az öreg, immár félszázados áldozó pap, örömkönyvet hullatott egykori vendégei e gyöngéd figyelme fölött, s örömeiben kétségkívül az egész ország osztozik.

\*(Rózsás napló.) Jegyesek: K a c s k o v i c s Jenő törvénytörvényes Balassa-Gyarmaton és P e t h e s Mariska kisasszony Esztergomból. — H á r n i k Samu deési kereskedő és W e i s z b u r g Regina kisasszony Deéfalván. — G e r g e l y f f y Gábor megyei hivatalnok és I s z l a i Ida kisasszony Maros-Vásárhelyt. — B e r z e v i c z y József sárosmegyei birtokos és H e c k e n a s t Ilona kisasszony Budapesten. — S i m o n y i Béla fővárosi ügyvéd és Z a k a r i á s Malvin kisasszony Debreczenben. — Egybekeltek: T ö r ö k István kolozsvári református tanár és B é l d i Anna kisasszony. — D r. N a g y József és B á n y a y Mari kisasszony Maros-Vásárhelyt. — Báró W ä c k e r - G o t t e r budapesti német főkonsul és P e j a c s e v i c h Leona grófkisasszony. — Gróf H u n y a d y Béla országos képviselő és B u z á t h Eugénia kisasszony Beregszászon. — S t o l l Gábor nagybányai közjegyző és G i r s i k Erzsike kisasszony Kolozsvárott.

\*(A budapesti izraelita nőgyesület) évkönyve a virágzó árvaházi intézet szép gyarapodására mutat. A mult évben a kiadás volt 12,262 frt, a bevétel 9276 frt; a kiadási többlet a 95,628 frtnyi alaptőke terhére iratott. Az árvaház-

zal együtt volt kiházasítási alap s árvamenhely is. Az intézetben a mult évben étkezett 67,174 szegény. Az árvaházban 42, az árvamenhelyen 11 növendék ápoltatott s neveltetett.

\*(Kegyeleles tett.) A budapest-terézvárosi polgári leányiskola 4-dik osztályának növendékei a magyar irodalom tanára, Kerékgyártó Elek buzgólkodása folytán tíz forintot gyűjtöttek egybe oly célra, hogy Igricziben (Borsodmegye) azon ház, hol nagy költők s a magyar nők egyik kiválóan kedvenc írója, Tompa Mihály növekedett, emléktáblával látassék el. Az összeget a növendékek egyike Müller Irma küldte el a „Miskolcz” szerkesztőségének, mely ez ügyet fölkarolván, a kegyeleles cél létesítése végett különösen Borsod- s Gömör-megye hölgyeit hívja fel adakozásra.

\*(A zászlószentelés,) melyet a fogadósok és vendéglősök szövetkezete kisasszony napján a redoutuban tartott, fényes ünnepély volt. Délelőtt kilenc órakor nagy menetben (közte vagy száz fehérruhás leány) zenével, lobogókkal vonultak az „Arany sas”-tól a redoute nagytermébe, hol emelvőnyen ült a főpolgármester, az elnökség s a zászlóánya Gundel Jánosné, kit megérkezéskor Weisz Gizella kisasszony alkalmi költeménnyel üdvözölt. Az elnök magyar és német beszéde után a dalárok a „Szózatot” énekelték, a zászlóánya és Kommer Anna kisasszony stb., szép zászlószalagokat kötöttek föl, Ráth Károly főpolgármester az ipartársulatok fontosságáról beszédet tartott s egyszersmind a király nevében bevete az első szöveget. A szögek bevérese után Walszer Ferencz olvasta föl a zászlóra vonatkozó okmányt. Délután négy órakor diszlakoma volt, melyen Gundel János elnök mondá az első pohárköszöntést a királyra és családjára; este pedig jókedvű táncmulatságot tartottak.

\*(Az ifjúság ellen) sok a panasz. A budapesti egyetem fekete tábláján intés olvasható az éjjeli tivornyázók s csendzavarók ellen. E zavargásoknak egyébként főindító oka a választás, melynek mozgalmait most éli a fiatalság. De most már vége lesz. Jövőre pedig az egyetemi hatóságnak kellene gondoskodni róla, hogy a választások úgy szabályoztassanak, hogy az ilyes választási mozgalmakra minél kevesebb idő és alkalom nyiljék.

\*(A sugáruti műcsarnok) megnyitó kiállítására, mely a jövő hó közepétől kezdve lesz látható, Munkácsy Mihály két festvényt küld. Az egyik új magyar életkép, mely még nem volt kiállítva, czime: „Toborzó a kocsmában;” a másik saját műtermének képe, melyet a párisi tavalyi „Salon” számára festett.

\*(Új osztrák-magyar éjszaksarki expediciót) terveznek Weyprecht hajóhadnagy, az 1874-ki expedició vezetője és Wilczek János gróf. Egy meteorologiai állomást akarnak létesíteni a Novája-Szemlja, e nagy északi pusztaszigeten. Együttal több észlelőhelyet is akarnak lehetőleg magas szélességi fok alatt állítani. Így a Spitzbergákon, a nyolczvanadik fok alatt, a szibériai parton a Lena torkolatához közel, a barrovi s Grönland keleti oldalán. Ez észlelő helyeket mind összekötésbe hoznák Európával, s kétségtelen az, hogy a földdelejjességtan, az északi fény tudományos meghatározása stb. nagyban haladna ez által. Csak már most az a kérdés, lesz-e valami a rendkívül költséges expedicióból, s ha lesz is: ki fog majd rá vállalkozni, hogy a Novája-Szemlja északi csucsán az észlelőhelyen lakják, elhagyatva, elzárva a világtól, fogcsikorgató hidegben?

\*(Bogcard) francia irodalmi előadásait az ifjúság részére október első napjaiban Aldunásor 32 sz. 1. omeleten



nyitja meg. Az idén 50 leczkét fog adni, hetenként kettőt számitva, és ezek tárgya lesz: A franczia irodalom rövid története a 12-ik századtól a 19-ik század közepéig. Előjegyeztetni lehet nála Aldunator 49 sz. a. Az érdekes előadások méltók a tanulni vágyó ifjuság figyelmére.

\* \* („*Kisasszony feleségem*“,) ez czime a népszínház legújabb ujdonságának, melyet pénteken adtak először. Ez operette is Lecocq műve, s tegyük hozzá: Lecocq legsikerültebb műve azok között, melyeket a magyar közönség ismer, s melyek egytől-egyik kedvencz reportoir-darabok. Lecocq zenéje egyik operettjében sem oly kedves, oly hangulatos, oly zamatos, mint ebben; különösen Soldosnének jutnak benne pompás számok, melyeket nem győz eléggé megisméltetni a közönség. Az első és második felvonás szebb, mint a harmadik; a másodikban fordul elő egy couplet (Madelon esetéről), ez fénypontja a darabnak. — A mese igen elmés és ügyes. Egy hóbortos báró ki addig a „vig emberek“ társaságának (e par excellence asszony-csábitóknak) volt az elnöke, meghatva egy ártatlan leány erénye által, nőül veszi őt, hogy más ne vehesse el, s így ártatlanságát megőrizhesse. Ő aztán őri is, míg korábbi társai meg nem fosztották nejétől, vagyonától. Általában a darab tele van mulatságos helyzetekkel. Lehmann esetének nem sok tere volt.

\* \* (A „*Kincsem*“,) oly szépen keres, hogy tulajdonosa, Blaskovics Ernő, nemrég elhatározta, hogy e kitünő versenyló emlékét az által örökíti meg, hogy ennek nyereség-összegeit az utolsó krajczárig házépítésre szánja. E célból megvett egy telket, oly szándékkal, hogy azon egy — kizárólag a „Kincsem“ keresményéből épülendő ház emelkedjék, mely már csaknem egészen föl is épült a reáltanoda utczában. A híres ló eddig mintegy hatvanezer forintot keresett s a jelen verseny-idényen még néhány ezer forint keresményhez lehet csaknem biztos kilátása.

\* \* (Jókai Mór) új vállalatot indit meg: történeti regények tárát. A regényeket bele mind „maga fogja irni s azok máshol nem is jelennek meg. Bizonyára kapós vállalat lesz. Minden öt hétben ad ki egy füzetet, tehát évenként tizenháromat, képekkel s az előfizetési ár egész évre csak öt frt lesz. — Jókainak ismét egy szeszélyes vállalata lesz ez. |

\* \* (Bryndza ur.) Az utóbbi napokban sokat beszéltek e derék urról, s mindenki kérdezte, ki ő, mi ő?! — Nem ok nélküli kérdezték, mert a magyar képviselőház néhány tagja a párisi osztrák-magyar követség által koszorut szándékozván tétetni Thiers koporsójára, a követség kérésökre azt felelte: Bryndza ur leteszi a koszorut. Hát ki ez a sajtnevű ur?! Párisban lakó börze-ember, a kitől elég szivesség ugyan, hogy a koszorut letette a koporsóra, de a magyar képviselőházra nézve nem nagy dicsőség. A követség azonban kerülni akarta a politikai tüntetés látszatát s úgy kell a magyar képviselőknek, mért nem fordultak máshoz. Az osztrákok koszoruját Gambetta nyújtotta át.

\* \* (Sulejman seik,) a szofta-küldöttség érdemes vezetője, Vámbéryhoz persa nyelven érdekes levelet irt, mely következőleg hangzik: „Tisztelt Vámbéry urnak (Isten tartsa) vagyis Rasid Efindinek, az utazónak, soká éljen! Szeretetremlétőségnek, kitünőségnek, nagyvotodnak és nagyszelleműségnek legyen tudtára, hogy mi jó egészségben teljesen kielégítve és a bucsuáldások által megerősödvé, ide megérkezünk. Azt is jelentem önnek, hogy azokról az állapotokról s nézetekről, melyeket Madsarisztánban (Magyarországon) tapasztaltunk, s mind arról a jóról és szépről, mit ott nagyján-apró-

ján észleltünk, a szultánnak jelentést tettünk. A szabadságot előbbre vivő uralkodó, Abdul Hamid Khan Gazi szultán az előzékenység s szeretet fölött nagyon el volt ragadtatva. Edhem pasának, a nagyvezérnek, és Savfet pasának a külügyminiszternek, ugyszintén a többi nagyméltóságnak is részletes jelentést tettem, s ők mindnyájan megörvendtek. Önnek magának sok barátságot szereztem, mert sokat beszéltem az ön kitünő tulajdonságairól. Ha valamivel meg akarna bizni ön, készen vagyok rá. — Az angol követ is tudakozódott ön után: nemkülönben Achmed Veffik pasa is, az ön dsagatai könyve után; ha művének egy példányával rendelkezik ön, sziveskedjék azt elküldeni Stambulba: várjuk azt. Mindnyájának, nagyjának, aprájának, kiket önnel láttunk, fejezze ki üdvözetünket. Tisztelt nejét és fiát üdvözlöm; Isten tartsa egészségben. A chivai Pehluvan Mirza Basir dsagatai könyvet, mihelyt le lesz írva, megküldöm önnek. Minél hamarább irjon nekem hogylétéről. Üdvözlöm! A küldöttség vezetője Sejjid Seik Sulejman 1294. esztendőben II. Dsumadi 1-jen.

\* \* (A *muszka kegyetlenségek*) fényképei láthatók jelenleg Borsos és Doctor műtermében. Harminczegy szegény mohamedán fényképei: fiatal lány meghasított fejjel, csecsemő leszakított orral, öreg asszonyok lándzsaszurásokkal, aggasztánok összevissza sebesítve. A „fehér czár“ katonáinak dicső, vitéz tettei. A szerencsétlen sebesülteket Konstantinápolyban, hová menekültek, a porta fényképeztette le, emlékül és bizonyosságul. A Borsos-féle műterembe a török konzulság utján kerültek. Nem tanácsoljuk olvasóinknak, hogy megtekintsék.

\* \* (Oroszok Magyarországon.) Az országos zeneakadémia igazgatósága déli Oroszországból értesítettett, hogy két előkelő orosz ifju kéri felvételét az idei tanfolyamra. Ugy zeneakadémiánknak Svistunoff kisasszonynyal, ki már mult évben is növendéke volt, az idén három orosz tanítványa lesz. Minden esetre örvendetes, hogy az oroszok tanulni jönnek hozzánk, holott szláv testvéreink nem egyszer barbároknek szeretnek bennünket nevezni.

\* \* (Egy gyermek kérvénye a királyhoz.) Egy szolnoki szegény özvegy asszony 13 éves fiacskája kérvényt intézett egyenesen a királyhoz, előadva, hogy édes anyja szegény, kivüle még nyolcz gyermekről kell gondoskodnia s így őt nem taníttathatja, — vegye be tehát ő Felsége valamelyik katonai nevelő intézetbe. A király elfogadta a kérvényt és a szolnoki térparancsnokság utján értesítette a gyermek anyját, hogy ez évben ugyan már elkésett, jövőre azonban okvetlenül teljesíti kívánságát. Egyszersmind utasította Brunner ezredes térparancsnokot, hogy a gyermeknek ez évre való iskolai könyveit szereztesse be, az anyának pedig a gyermek fentartására takaros pénzösszeget utalványozott.

\* \* (Magyarok a török táborban.) Lukáts Gyula, az „Egyetértés“ sumlai tudósítója írja, hogy a lengyel legiótól (mely különben eléggé busan szerepelt) visszamaradt magyar fiuk jól viselik magukat. Igen bátrak, s Ahmed Kaiszserli pasa maga elé hivatta őket s lelkökre kötötte, hogy legyenek vitézek s ne feledkezzenek meg a török-magyar testvériségről. Mellékesen a török-magyar összeházasodásról is szólt. Elmondta, hogy a magyar mindig bátor nemzet volt, s ő büszke arra, hogy ősei szintén magyarok voltak. A „magyar“ csapatban van egy olasz is, a ki, csakhogy neki is jusson valami a jóból, beállt magyar embernek és Biró Józsefnek keresztelte el magát. A kizilári ütközetben két magyar fiu is esett el; az egyik pesti, a másik aradi. Egy Okolicsányi nevű hazánkfia pedig megsebesült, de sebe veszélytelen.



\* \* (Négy darab török könyvet) is találtak a magyar történelmi társulat tagjai idei kirándulásuk alkalmával Galgócson a gróf Erdődyek családi könyvtárában. E könyvek a török nemzet őseinek verses történetét tartalmazzák. Emeli ezen könyvek érdekességét még azon körülmény is hogy, mint a kötésen tisztán fölismerhető czimerből látható, mind a négy darab Bakács Tamás könyvtárából származik s korukat legalább 400 évre lehet tenni. Nagyon kívánatos volna, ha Vámbéry, Erődi vagy valamely más avatott orientalistánk a könyveket tüzetesebben megismertetné.

\* \* (A tojó kakasról) tetűnk már említést; most akárki megláthatja az állatkertben. A tojásokat az állatkerti irodában mutatják meg. Furcsa egy kakas ez; eleje egészen a kakas alakját viseli, taraja is van; hátulja azonban egészen tyuk, vagyis görbe farktollai egészen hiányzanak. E kakast Molnár E. János, kezezi esperes-plébános, cz. kanonok küldötte Grubiczy Gézának, a „Gallus“ baromfi-tenyésztési szakfolyóirat szerkesztőjének, ki azt az állatkertnek engedte át rövid időre, hogy a közönség megszemlélhesse. Innen a kakas az állatorvosi magyar királyi tanintézetbe fog vándorolni, hol boncolás alá fog vétetni.

\* \* (Halálozások.) A hét folytán meghaltak: Lehmann Mór, a nemzeti színház fődiszítője, 57 éves korában, Rákos-Palotán. — Özvegy Kovács Sándorné, született Kereszturi Jozefa, 91 éves korában, Szathmáron. — Vitézics József, vegliai püspök, Veglián. — Szunyogi Ignác, árvaszéki elnök, 50 éves korában, Kassán. — Béke hamvaikra!

### Nemzeti színház.

Szeptember 8-dikán: „Hunyadi László.“ — Szeptember 9-dikén: „Dora.“ — Szeptember 10-dikén: „Pajtáskodás.“ — Szeptember 11-dikén: „Aida.“ — Szeptember 12-dikén: „Nagyon szép asszony.“ — Szeptember 13-dikán: „Afrikai nő.“ — Szeptember 14-dikén: „Sulejka.“ (Előszór.)

### Divattudósítás.

Ha ez idő szerint fényes öltözékeket akarunk látni, akkor csakis az előkelő és gazdag családokban megtörtént menyegzői ünnepélyek felé fordítsuk figyelmünket. Ott látni leginkább az irányadó összeállításokat, melyek aztán sokféle változatban, a közéletben is elő fognak tűnni. Ennek bebizonyításáért néhány feltűnően gazdag öltözékeket fogunk leírni, melyeket t. olvasónőink természetesen a maguk módja szerint elváltozva, módosítva, irányadóul használhatnak.

Egy fiatal urnő következő ruhája keltett általános figyelmet. A priucesse-formájú világos kék felső ruha elől négyszögben kivágott derekával jó hosszan borította el a szintén nehéz világos kék selyemből készült szoknyát, mely gazdag kék rüch-ekkel és plissé fodrokkal volt diszítve. A ruha legfőbb disze a gyönyörű selyem himzésben állott, mely mint rózsabimbó füzér, nem csak a tűnique-et, de az ujjakat, a derekat is körül vette természetesen, gazdag színezetben, a rózsabimbók közt nefelejts füzérekkel, barna chenillia levelekkel és arany indákkal. Ezen majdnem művészi kivitelű himzés feltűnést okozott. A szoknya közepén écharpe volt hátra felé kötve, melynek végeit szintén a szép himzés diszíté. Egy menyasszonyi öltözék, fehér, nehéz failleből szintén megemlítésre méltó. A sima magas derék hátul fűződtött össze, egyben vágva a szoknyával és a hosszu uszálylyal. A szoknya alja felváltva plissé és fehér crépe plissé-vel volt diszítve. Egy, három nagy ránczba szedett écharpe az egyik csipőig ért fel, míg másik vége mélyen lent a szoknyára volt erősítve, felső részét fehér virágokból fonott füzér szegélyezte, lengő levelkékkel, melyek rojtot képeztek, az écharpe-ot pedig felül egy virág bokréta tartá össze. A magas derék sziv alakban kissé ki volt vágva, helyt engedve néhány keskeny crépe és faille plissé-nek. A szűk ujjak is így voltak diszítve.

Egy olyan menyegzőről is kell említést tennünk, a melyen a család kénytelen volt gyászban jelenni meg. Csak a menyasszony tett kivételt, fehér nehéz selyem ruhájával, a melyen azonban a fehér csipkék fekete és szürke selyemmel voltak himezve, a koszoru egészen fehér narancsvirágból állott, szürkés kelyhekkel. A közelálló meghívottak közül egy fekete bengaline szövetsből való ruha tűnt fel, fekete faille-fodrokkal, melyek, valamint az egész ruha, fehér himzett pálmákkal volt diszítve. Egy másik fekete faille ruha két széles écharpe-pal volt körülvéve, melyek elől keresztben voltak véve és szintén gazdagon kihimezve fehér és szürke selyemmel és fehér és fekete csipkével szegélyezve. A fekete selyem derék felett fekete battistból készült casaque volt látható, elől nyitva, ugy, hogy a derék mellénykének is látszott. A casaque diszítése szintén fehér és szürke himzésből állott.

A nemcsak kétféle színből, hanem még kétféle szövetsből is összeállított öltözékek még mindig nagyon divatosak. A más színű ruhaderék eleje, valamint a kötő alaku szoknya eleje elevenen azon régi öltözékekre emlékeztet, melyeket a szép osztrák Anna királynő honosított meg; az ilyen öltözékeknél ne hiányozzék aztán a magas csipkebodrozat sem. Egy ilyen estélyi öltözék világos csontszínű failleből készült, és halvány rózsaszínű elejével, sok szalagcsokrával, igen feltűnően szép látvány volt.

Mai mellékletünk, egy ujj; szabásához valóban nincs mit magyarázatnunk, mert az ujj felső és alsó része jegyek által van megjelölve.

### S z á m r e j t v é n y .

Sinka Hermintől.

1. 2. 3. Csak a rossz ember teszi ezt,
  8. 5. 10. Bizony ezt senki sem szereti,
  1. 7. 8. 8 Ezt lehet olvasni a lapokban,
  4. 3. 6. 7. 8. Hajdan ezen jártak gőzös helyett.
  4. 5. 6. 3. Találod sok ember házában,
  2. 9. 10. Elégé híres a bajorok honában,
  4. 5. Lehet egy kis kincses bánya is,
  - 1-10. Ha egyedül vagy és evvel magad mulatod,
- Nem vagy egyedül! s utóbb te is ezt ohajtod!

Megfejtési határidő: október hó 10-dike.

A f. é. 33-dik számban közölt rejtvény értelme:

Rudolf trónörökös.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Jánossy Lajosné, Bronts Sarolta és Gizella, Szlávik Nándorné, Bátori Sigray Istvánné, Steiner Janka, Korenágh Serk Hermin, Bohus Gyuláné, Magyar Matild és Felicie, Haintz Mari, Hangel Ida, Mednyánszky Margit és Erzi, Spéczián Gusztáné, Wipf Gyuláné, Dzsinih Pencz Mária, Király Kálmánné, Becker Irma. Stresznák Hermin, Micsky Sarolta, Karczag Gyuláné. Soós Ida, Báan Ilka és Juliska, Máar Jozefine, Tóth Béláné, Kiss Margit, Szmrecsányi Olga, Jakubek Anna, Márffy Lászlóné, Szenszy Mari, Varga Ilonka, Jankay Póli, Nagy Gyuláné, Mészáros Eleonóra, Hamar Ottilia, Buday Flóra, Szikszay Róza, Szegedy Anna, Máriássy Hortense, Gyulai Janka, Nádosy Vilma, Kun Andrásné, Bajesi Károlyné, Boronkay Anna.

### T a r t a l o m .

Jolán, Sümegi Kálmántól. — A halál, Vay Saroltától. — A világ itélete, Brankovics Györgytől. — Flóris bácsi. — A gránátfa. — Egy hét története. — A háború. — Távolság a világtól. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n : Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

M a i s z á m u n k m e l l é k l e t e : Egy ruhaujj szabás-mintája.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



38-dik szám.

Szeptember 23-dikán.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTEKONY NŐEGYESÜLET  
KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XVIII. ÉVFOLYAM.

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SANDORNÁL

Országút 39. sz.



# H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p	
							kelte	nyugta
						óra perc		
Szept. 23	Vasárnap	G 18 Tekla, Lin.	G 17 Tekla	11 B 17 Teodóra	16 Sát. ün. 2. n.		5 48	6 56
24	Hétfő	Gellér püspök	Gellért	12 Autonom	17		5 50	6 54
25	Kedd	Kleofás vértanu	Farkas	13 Kornél	18		5 51	6 52
26	Szerda	Cziporján, Just.	Nilus	14 Sz. ker. felmag.	19	☉	5 53	6 49
27	Csütörtök	Kozma, Demjén	Eleazar	15 Nicetás	20		5 54	6 47
28	Péntek	Venczel király	Venczel	16 Euphemia	21 Pálmák ünn.		5 55	6 46
29	Szombat	Mihály főangyal	Mihály	17 Zsófi	22 Gyül. ün. S.		5 57	6 44

## V i d é k i t á r c z a.

**Czepléden** hidegen fogadták a királyt; a kassai felköszöntés, melyet a czeplédiek még akkor csak javítatlan szövegben ismertek, nagyon elkedvetleníté őket. Ő Fölsége ott időzése alatt tüntettek is a török mellett; zeneszóval, éljenezve mentek nagy tömegben a törökök katonai attaché ablaka alá, ki szívélyes köszöntéssel viszonzotta a rokonszenv e jeleit. Másnap katonaság rukkolt ki, s elállta az utcát, nehogy ismétlődjék a jelenet. Mégis csak éljeneztek, s mikor a király elment, kit most távozásakor, a toast kikorrigálása után, lelkesebben él-tettek. hangzott elég csok-jasa is az orosz attaché boszantá-sára, ki véletlenül egy kocsiiban ült a török attachéval.

**Miskolcz** szeptember 18-dikán 1877. Tisztelt Szerkesztőnő! E hó 15-dikén a török sebesültek, részben a magyar írói segély-egylet javára rendezett műkedvelői előadás a legfényesebben sikerült. E sikerdus előadás fő érdeme Kotz Palóczy Judith urnőé, ki a legnagyobb készséggel megragad minden alkalmat, hogy a szenvedő emberiségen segíthessen. Szinre került ifj. Dumas Sándor „Alfonz ur“ című vígjátéka zsufolt ház előtt. A czimszerepet Náday Ferencz ur a budapesti nemzeti színház első rendű tagja játszotta, mint mindig, művészileg, s a nagyszámu közönség tetszésnyilvánulásai s tapsvihara közt. Fogadja a tisztelt művész mély hálánkat, művészi játékáért, szíves készségeért s nemes buzgalmaért, mit az előadás körül kifejtett. Raymandot Xantusné Doleschall Gabriella urnő adta sok tanulmányával, helyes fölfogással, ritka szinpadi routine-val, otthonossággal s mondhatni művészettel, a nagy közönség általános meglepedését s tetszését nyerve ki. Guichardnét Dominkovics Mária urhölgy adta, s oly nagyszerűen, oly művészileg, hogy az egész közönség el volt ragadtatva; kedélylyel, eredetiséggel s oly kedves humorral alakított, hogy nem nagyon tuloznék, ha mondanám, hogy e szerepben felülmulthatatlan. Adriennet Kahle Izabella urhölgy játszta, kedvesen, természetesen, bájoló naivsággal, osztatlan tetszésben részesülve. Általános elismerésben részesültek még: Károlyi Lajos, Sassy Szabó Pál s Tever Barna urak. Ritka élvezetes est volt, miről legfényesebb bizonyosságot ugy a jelentékeny szellemi, mint anyagi eredmény tesz. — A tiszta bevétel 483 frt volt.

r. l.

**A kolozsvári** egyetemen ez évben egy egyetemi hallgató iktatta be magát, a kire méltán büszke lehet a tanári kar. E hallgató nem más, mint gróf Eszterházy Kálmán, Kolosmegye és Kolozsváros főispánja, a ki fontos politikai hivatása mellett hosszú idő óta a természet titkainak is szenvedélyes buvára s most be is iktatta magát a geologia és ezzel kapcsolatos tantárgyak hallgatására az egyetemi tanulók közé. A

főispán urnak szándéka letenni a természettudományokból a tudori szigorlatot.

**Tornallyján** virágzó agave látható. A virágzás a legalsó virágkar bimbóin kezdődött s fölfelé terjed. Jelenleg a hat alsó kar bimbócsoportja van virágzásban. A 4 öl, két láb és két hüvelyk magasságra nőt óriás növénynek összesen 34 karja van, mindenik végén több mint 200 bimbó s így az egész növény legalább 7000 virágot produkálna, ha a felsőbb — fejletlen — csoportoknak is idejök lenne a teljes kifejlésre; de ehez semmi remény nem lehet, mert már szeptember 20-dik napja van, az idő igen hűvös, bekövetkezhetik a dér, mely a ritka virág s bimbók kora halálát idézendi elő. A kik azért e nem mindennapi növényt virágzási pompájában akarják látni, siessenek látogatásukkal, nehogy elkéssenek s megfoszszak magukat egy ritka élvezettől. Eddigelé az agave emlékkönyvébe 631 látogató írta be nevét (köztük Damjanich Jánosné, Irányi Dániel s több országos és megyei nevezetesség) kiktől a testvér török nemzet hőse sebesültjeinek javára begyült összeg megközelíti a 200 forintot.

**Tallyán, Zemlénmegyében** borzasztó tüzvész volt a mi héten, pénteken. Esti 8 órakor ütött ki a tűz a főutcán s elhamvasztá a házakat egészen a szállókig; szám szerint százhármat! Az elpusztult épületek közt volt a Pulszkyak, Szirmayak, Bocskayak s mások urasági laka is. A mi legszomorubb, a házak közt sok volt a biztosítatlan. Sok asszony, ember ment tönkre. Az utolsó nagyobb tüzvész Tallyán 1861-ben volt, mikor majd az egész helység a lángok áldozata lett.

**Veszprém megye** egyik községében, Közép-Iszkázon nagy tűz volt, ugy keletkezett, hogy a kis gyermekek burgonyasütés végett a padláson tüzet raktak. Erős, délnyugati szél mellett elégett mindaz, a mi vonalába esett, számszerint 19 ház, 7 pajta s a betakarított minden takarmány. Biztosítva csak tiz volt!

## Különfélek.

\*(A szerb miniszterelnökről,) Riszticsről, ki jelenleg Budapesten időzik, sokat beszélnek. A nap jó részét fővárosi szerb kereskedők körében tölti, kikkel a „honi“ hadsereg számára küldendő élelmi és ruhaszállítmányok iránt értekezik. Tegnap jelen volt a gyapju-utcai német színház előadásán; vacsora utáni fekete kávéját pedig a Hermann-féle kávécsarnokban itta meg, hol lapokat is olvasott s a legújabb plevnai sürgönyök láttára — szemtanuk előadása szerint — ideges



mozdulatokkal fejezte ki, diplomatikus szerb nyelven, az ő államférfiúi gondolatait környezete előtt. Állt pedig e környezet három dísznökereskedőből s két börzeügynökből.

••• (Reusz hercegné.) a konstantinápolyi német nagykövet neje kiváló szerepet játszik Konstantinápolyban. A napokban is Reusz herceg és neje meglátogatták a szultánt. A szultán karját nyújtotta a hercegnének és bevezette azt háremjébe, a hol a hercegné meglátogatta a szultán első feleségét. Egy cserkesz rabszolganő volt a tolmács, a ki teljesen bírja a francia nyelvet.

••• (A nagy színházak subvencziói.) A „Figaro“ szerint Európa legnevezetesebb színházai következő évi subvencziókban részesülnek: A párisi opera kap 800.000 frankot; a berlini udvari-színház 700.000 frankot; a stuttgarti udvari-színház 625.000 frankot; a drezdai udvari-színház 400.000 frankot; a bécsi udvari-színház 300.000 frankot; a kopenhágai királyi-színház 250.000 frankot; a müncheni udvari-színház 195.000 frankot; a nápolyi San-Carló-színház 300.000 frankot; a milánói-scála 175.000 frankot; a turini királyi-színház 60.000 frankot; a római Apolló-színház 290.000 frankot; Bellini színháza Palermóban 120.000 frankot. Az évi subvenczió Európa tizenhét legnagyobb színházánál 4,915.000 frankot tesz, mely összegnek több mint fele, tudniillik 2,720.000 frank egyedül Németországra és Ausztria-Magyarországra esik.

••• (Királyi doktor.) Károly Tivadar bajor herceg, királyné ő Felsége testvérbátyja, a természetvizsgálóknak és orvosoknak a jövő héten Münchenben tartandó nagygyűlésére elvállalta a tiszteletbeli elnökséget. A herceg kiváló előszeretettel mivel a természettudományokat s már 1872-ben a müncheni egyetem jubilauma alkalmával tiszteletbeli doktorrá választatott.

••• (A czár színpada.) A „Times“ a következőket közli: Levelezőnk kis epizódot említ, mely némi világot vet magára a czárra. A Plevna felett uralgó egyik magaslaton színpadot állítottak fel azon célból, hogy ő Felsége onnan jól láthassa a csatát. A csatatéren felállított nagy színpad mindenestre a legmeglepőbb intézkedés, melyet a háboruban tehetni. Xerxes óta egy hódítónak sem jutott eszébe, hogy ily könnyű módon nézze saját alattvalói és az ellenség lemészároltatását.

••• (Két orvos házassága.) Ez bizony nagyon furcsa dolog, hanem hát tény. A mult kedden Bécsben két orvos lépett házasságra t. i. dr. Kerschbamer Frigyes szemorvos elvette dr. Schilkoff-Putiata Róza kisasszonyt. A menyasszony, ki született orosz, Svájcban szerezte meg az orvosi diplomát s jelenleg 23 éves. A tudós házaspár Salzburgban telepszik le, s mind a férj, mind a nő gyakorolni fogja az orvosi praxist.

••• (Két magyar közhuszár) is van az orosz főhadiszálláson. Ezek Bolla tábornoki századost szolgálják. Mint egy ott járt magyar szállító beszéli: e huszárok az orosz lovasokat igen lenézik. „Még csak ülni sem tudnak a lovon az istenadták!“ — mondta az egyik.

••• (Orosz őszinteségre) is akadunk olykor-olykor. A Golos levelezője a Sipka szorosból augusztus 29-dikéről ezeket írja: „A török rendes katonaságról lehetetlen teljes tisztelettel nem szólani. Nem fedezve, egészen szabadon, a golyók zápora között rohannak előre, s elesett bajtársaik holttetemeiből emelnek maguknak védő sánczokat: ez oly hősiesség, mely előtt meg kell hajolni.“ — A pétervári „Viedomoszti“ pedig a következőket jelenti Selviből augusztus 21-dikéről: „A törökök csodálatraméltó hősiességet és kitartást tanúsítanak.

Eddig csapataink 10 ellenséges rohamot állottak ki. Iszonyu gyilkos puska- s ágyulövésünk daczára a törökök rettenthetlenül előre haladtak s a holttetemek halmazain át támadták meg ágyuinkat.“

••• (Halandósági statisztika és egészségügyi viszonyok.) Az augusztus 25-dikén letelt héten 3400 lakos közül, évi átlagra számítva, meghalt: Bécsben 26·1, Budapesten 42·2, Prágában 21·5, Krakóban 44·4, Berlinben 10·7, Boroszlóban 38, Königsbergben 34·5, Stettinben 21·8, Kölnben 29·1, Majna melletti Frankfurtban 16·1, Hannoverben 26·6, Kasselben 27·5, Magdeburgban 30·8, Altonában 25·9, Strassburgban 29·2, Münchenben 30·7, Nürnbergben 27·4, Augsburgban 46·2, Dresdában 26·1, Lipszében 29·9, Stuttgartban 31·8, Karlsruheban 24·9, Braunschweigban 23·7 Hamburgban 28·6, Baselban 20·2, Brüsszelben 18·1, Párisban 24·9, Amsterdamban 20, Kopenhágában 30·8 Stockholmban 28·3, Christianiában 19·7 Pétervárott 35, Varsóban 28·1, Odessában 30·7, Bukarestben 28·6, Rómában 28·6, Nápolyban 24·8, Turinban 22·2, Athénban 21·6, Lissabonban 29·4, Londonban 18·6, Glasgowban 19·8, Liverpoolban 27·8, Dublinban 22·2 Edinburgban 15·2, Alexandriában (Egyptom) 38·7, New-Yorkban 31·4, Philadelphiában 25, Bostonban 32·8, San Franciscóban 17·7, Calcuttában 22·1, Bombayban 51·6, és Madrasban 1125.

## Megbízások tára.

S. A. Ujhelyre I. I. urhölgynek: A második félévi könyvek mint mindig, úgy az idén is november hó folytán el lesznek küldve.

N. Budafára K. R. urhölgynek: Kedves ajánlatát a legszívesebben fogadom. A rejtvényre nézve szíveskedjék minden betűnek egy kis szerepet juttatni. A beküldöttben hiányzik az 5. 9. és 32-dik szám, de különben is kissé hosszú. Kérek mást.

P. Földvárra O. K. B. urnőnek: Nem, pedig az ottani posta visszaküldte, azt irván, hogy nem fogadta el! Ujból meg fogom tehát küldeni.

Csermőre L. A. urhölgynek: El van küldve. Engedje megjegyeznem, hogy nem vagyok „ur“, hanem nő.

Nagyváradra B. Gy. urnőnek: Köszönettel vettem.

Hugyajra G. E. urhölgynek: Minden félévben megjelenő 6 kötet könyv után 20 kr csomagolási díj jár. Ajánlom figyelmébe a mai számhoz mellékelt előfizetési felhívást.

N. Andrásra O. Gy. urnőnek: Ára 22—25 frt és egészen megfelel nem csak céljának, de még a jó izlésnek is!

Turzovkára H. A. urnőnek: Azonnal intézkedtem.

Aszódra Cs. G. urnak: Köszönettel vettem.

Pozsonyba Z. E. urhölgynek: Nincs szerencsém személyesen ismerni.

Nagyváradra L. J. urnőnek: Ajánlom figyelmébe a mai számunkhoz mellékelt előfizetési felhívást.

Beregszászba M. M. urnőnek: A legszívesebben tettem.

N. Szombatba J. G. urhölgynek: A jelen esetben csakis virágokat tanácsolnék alkalmazni. Ez illeti meg a fiatal-ságot, de még inkább az alkalom kívánja meg azokat.



**Fontos a szikviz-készítőknek.**

**Figyelmeztetésül.**

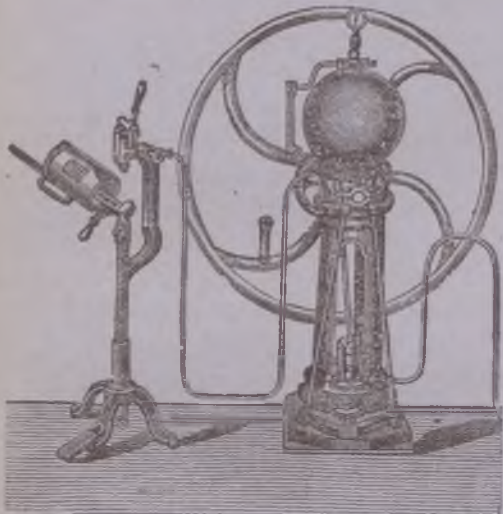
Vendéglősöknek és a háztartásba ajánlom az eddig Magyarországon csak általam készített

**szikviz-készülékeket,**

melyek, a mi a tiszta és tartós munkát illeti, valamennyi külföldit fölműlnak. Ezen készülékek segítségével mindenki annyira kedvelté lett, egészséges pezsgó italt saját maga készítheti. A szikviz-készülékek ára mérsékelt s a következő árszabály szerinti, meszelytartalommal:

2	meszely	vagy	7/10 L	7.50
3	"	"	16/10 "	8.50
4	"	"	14/10 "	10.-
5	"	"	17/10 "	11.-
6	"	"	24/10 "	12.50
7	"	"	24/10 "	14.-
8	"	"	29/10 "	15.-
9	"	"	319/10 "	16.-
10	"	"	355/10 "	17.-
11	"	"	37/10 "	18.-
12	"	"	4 7/10 "	10.-

1 üvegeső —.40  
1 gyűrű —.12  
Készítek szikvizet is syphonban igen olcsón, s szállítom azt kívánatra a város minden irányában.



**HORN,**

Budapest, kerepesi-uti bazár, 26. számn bolt,

a nemzeti színházzal szemben.

Megrendelések a vidékről utánvét mellett pontosan eszközöltetnek, ép úgy mindenféle javítás is a legjobban s legolesóbban teljesítetik.

**Temesváry Móríc**

cipő-gyára Budapest, kerepesi-ut 2-ik szám (Bazar I-ső emelet)



**HÖLGYEKNEK:**

Fűző topánka, erős bőrből, lakk orral és szögezett kettős talppal, esős időre . . . . . 2.90  
Huzó topánka erős chagrín- vagy borjubőrből, szögezett és srófolt kettős talppal, esős időre, tartósak . . . 3.—

**URAKNAK:**

Topánka fénymázos- vagy bagaria-bőrből, szögezett és srófolt kettős talppal, igen erősek . . . . . 4.—  
Topánka finom chagrín bőrből, diszer lakk-orral . . . 3.60  
Topánka orosz lakk-bőrből, szögezett kettős talppal és srófmunkával, erősebb használatra és esős időre 5.—  
Vadászcizma vízmentes kettős bagariabőrből, háromszorosan srófolt kettős talppal . . . . . 8.80  
Ugyanez orosz lakk-bagariabőrből . . . . . 12.—

Megrendelések pontosan utánvét vagy az összeg beküldése mellett a legjobban teljesítetnek. Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

**Hölgyeknek fontos!**



80 centim. hosszú valódi hajfonatokat igen tömötten betét nélkül, egyedül természetes tisztán mosott hosszú emberi hajból csak 2 1/2 frt.; szebbek: 3 frt. 3 1/2 frt. 4 frt. egész 5 frt. legpompásabbak nagy színválasztékban ajánl

**Löwenbein J.,**

első s leghirveoseb hajfonat s chignon-gyára Budapest. kis mező-utca 30. sz. 1-ső emelet (a terézvárosi templom közelében.)

Levélbeli megrendelések pontosan lekiismeretesen s tökéletesen a beküldött hajminta szerint, pósta utánvétellel teljesítetnek s a meg nem felelők készséggel kicseréltetnek. — Hajfürtözetek a legdúsab választékban s minden nagyságban 2 1/2 frttól egész 5 frtig.

A németországi gyógyászati ügytársulatok által megvizsgált, és kitűnő alkalmazhatósága végett a magas cs. kir. magyarországi helytartóság által engedélyezett

**Köszvény-vászon**



mindenféle köszvény, csúz (Rheuma), inszaggatás, mell, gerincfájdalmak, kereszt csontfájás (Hexenschuss), láb-köszvény stb. ellen. Egy csomag 1 frt 5. kettős cs. reji 2 frt 10 kr.

Hufeland hírneves orvos mondja orvostani műveiben: „Két betegség van, melyek ellen az orvosi tudomány hasztalan látszik keresni erőteljes gyógyszereket; ezek fejköszvény és a podagra; e gyógyszer a fentebbi köszv.-vászon használata által fölfödöttetett.

**Dr. BURON párisi általános seb-tapasza**

mindenféle sebek, genyedések és daganatok ellen. — Egy köcsög ára használati módszerrel együtt 70 kr., kisebb köcsög 35 kr Póstan küldve 10 krral több. Valódián Pesten egyedül csak **TÖRÖK JÓZSEF** ur gysztárában, király-utca 7. sz. — **Debreczenben:** Rothschnack ur gysztárában. — **Szombathelyen:** Pillich Ferencz ur gysztárában — **Mohácsen:** Jazevics Károly. — **Kolozsvárt:** Wolf gysznel. — **Pécsen:** Zsolnay. — **Szegeden:** Weiglein György, Kovács gysz. — **Temesváron:** Kraul. — **Aradon:** Prinner gysz. — **Nagyváradon:** Molnár gysz. — **Székes-Fehérvár:** Dieballa. — **Gyöngyösön:** Vozary gysz. — **Brasso:** Fabik gysz. — **Sziget arott:** Ehrenfeld W. — **Miskolcz:** Ujházy gysz. — **Pozsony:** Söltz. — **Kassan:** Eswig Ede és fia gysztárában.

Alapított 1860. évben.

**Bámulatos olcsó!**

Legujabb női divatokmék és elegáns kész toilették. Ugyintén minden szakba vágó rőföscikkek legjutányosabban megszerezhetők

**Grossmann József divat és vászon**

raktárában,

**BUDAPEST, király-utca 27**

„A magyar koronához.”

Minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. Kész ruhák rendelésekor a mérték beküldése kéretik.

**Epilepsie**

(kórságot) gyógyít levél útján a szakorvos **Dr Killisch**, Neustadt Dresden (Szászország). Már 8000 egyénnél többet jó sikerrel kezelt.

**SZÉPSÉG! IFJUSÁG!**

Mint felülmúlhatlan bőr-szépítő szer általánosan elismertetett a kivatalosan megvizsgált ártalmatlan, valódi párisi **Dr. Lejosse-féle**

**RAVISSANTE**

mely világhírű szépítő szer pillanat alatt a legsebbe, legtermészetesebb ifju arc szintet idézi elő, a bőrt feseríti, frissíti és finomítja, a lég behatásattól védelmezi és eltávolítja legrövidebb idő alett a bőr minden tisztátalanságait.

Valódi minőségben kapható Bupapesten csupán csak

**TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész úrnál, király-utca 7. sz., továbbá

**Vertessé Sándor** ur m. k. udvari illatszer-tárában, Kristóftér 1. sz., és

**Uj. Vadász Ferencz** özvegye illatszer-tárában, koroneherczeg-utca 1. sz.



Nagy eredeti üvegtok ára 2 frt 50 kr.

Kis " " " 1 frt 50 kr.

Központi szétküldési raktár: **Schwarz Henrik-nél**, Budapest, Mária Valeria-utca.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)  
Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.  
Könyvsomagolási díj félevenként  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**  
Ország-ut 39-dik szám, 3 dik  
emelet.  
**Hirdetések díja:**  
Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**38. sz.**  
Szept. 23-dikán.  
1877.

**Havonkénti színezett  
dívatképpel,**  
minden szükséges hímzetrajzokkal.  
EVENKINT  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meg hozatala egész  
évi járatási kötelezettest foglal  
magában a lap irányában.

## J o l á n .

(Elbeszélés.)

Sümegei Kálmántól.

(V é g e.)

A jó öreg asszony hiába vigasztalta Jolánt, nyájas szavai vajmi keveset enyhíték a kebelében dülő keserveket.

— Oh, én igen szerencsétlen vagyok! — tört ki egész keserűséggel.

— Ah, persze szerencsétlen! — szólt ellene a szerető néni. — Azért, mert egy himpellér elég szentelen volt és megcsókolta akarata ellen, azért még szerencsétlennek épen nem nevezheti magát. Hát hiszen ily dolog bármelyik nővel is megtörténhetik, de azért az korántsem lesz szerencsétlen.

Jolán azonban lázas hévvel tiltakozott.

— Nem az keserít engem, hogy az a gazember megcsókolt, bár most is ég arczom, ha a pillanatra gondolok, de keserít az, hogy azért merészelte ezt tenni, mert színésznő, senkitől sem védett, szegény vándorszínésznő vagyok! Ha akkor történt volna velem ez, midőn szülőim házában fényben és gazdagságban usztam, tán nevettem volna rajta, de most mély, kimondhatatlan fájdalommal tölti el szívemet. — Oh, rettenetes most az a tudat, hogy én vándorszínésznő vagyok! Mi néz reám a jövőből? Egy irtózatoss küzdelem a nyomorral és az inséggel, melynek emésztő kinja előbb-utóbb megöl; egy lázas álom, egy botor vágy, mely nem teljesül soha, egy hosszú, fáradságos pálya, melyen megtörve a féluton elbukom... és más semmi, semmi! A szeretetnek és tiszteletnek jeleivel ha néha-néha találkozom is, a porig alázó lenézést, az emberek becstelen véleményét naponként el kell szenvednem! Keserű, szomorú az én életem!

— Tuloz kedves gyermekem, — szólt vigasztaló hangon ismét a jó öreg s a szenvedő leány égő homlokát szelid szeretettel végigsimította. — Bár milyen küzdelmes pálya is az öné,

van abban valami felemelő és vigasztaló. A siker, melyet mint művésznek kivív, feledtet minden but, minden fájdalmat. S aztán ma már azok, kik józan belátással bírnak, nem kicsinylik önöket, kivált közülük azokat, kik mint nők is megfelelnek magasztos nevüknek. — Külömben, lássa kedves leányom, ha nem akar többé e pályán maradni, könnyen letérhet róla. Én leányomnak fogadom s majd a jó isten másról is gondoskodik, egy hű, becsületes férjéről — és a mint ezt mondta, lopva, titokzatosan tekintett a szomszéd szoba ajtajára.

— Nem, nem, soha! — kiáltott fel a leány minden tagjában remegve. — Én színésznő maradok, küzdök, szenvedek, míg a szenvedést bírom és szívem meg nem szakad! Az akarok maradni, s ha célt nem érek is, ha szép álmaim mindvégig csak álmok maradnak, ha babér helyett éhhalál, vagy kórügy lesz jutalmam, — az utról, melyre szent ihlet és vérző szívem vezérelt, le nem térek soha! Nem, bármily kecsgetető sors, boldog nyugalom várna is reám! Hiszen a boldogságot és nyugalmat én már eljátszottam! El, örökre, visszahozhatlanul!

Szilaj, elvadult fájdalom zengett minden szavából, mely a jó asszony szívét is összefacsaró. Szinte megrémült arczezal, kínos megdöbbenéssel tudta csak a beszédet tovább folytatni:

— Ne, ne beszéljen így kedves gyermekem, ez már örült beszéd! Ily fiatalon, ily korán azt mondani, hogy a nyugalmat és boldogságot már eljátszotta! Vallja be ezt, nem a tiszta meggyőződés sugallatából mondta. Tekintsen higgadtan szívébe s kérdezze meg önmagától: nem lehetne ön még boldog ezen a pályán?

— Oh igen lehetnék; addig, míg s dicsőség mámorel-kábitana!



— Hát a tiszta, édes szerelem ölében, a házasságban?

Komor, sötét felhő árnyékolá be a szép leány fehér homlokát, halványság váltotta fel arcának felhevült pirját s határozott, hideg hangon, melynek jegessége szinte a szívet dermesztette meg, felelt:

— Nem, soha!

— Hát nem tudna szeretni senkit e világon?

— Senkit!

— Még nem is szeretett?

— Szerettem!

— És?

— Most csak gyűlölni tudok!

— Megcsalta?

— Meg, elhagyott.

— S ha vizszatérne, ha újra szerelmével, a régi forró szerelemmel, mely tán még nem hült ki, borulna lábaihoz, tudná-e azt szeretni?

Jolánt e kérdés megdöbbsenté. Valami vakító, csodás fény gyuladt ki ragyogó szemeiben, arcából az áhitat, a kételkedés és remény zibongó érzelmei sugároztak le, keble lázasan pihegett és szíve zakatolt, mintha közel lett volna a megszakadáshoz.

— Oh akkor! . . . suttogá elhaló hangon.

— Tudná szeretni?

— A mint csak szeretni lehet!

— Feledné a multat?

— Vele mindent, mindent . . .

— S ha most karjaiba ölelné, ha lábaihoz borulna, ha elmondaná, hogy nem a kihült szerelem volt oka annak, hogy elhagyta, hogy akkor családjával s a világ ítéletével nem tudott szembeszállni, de most már erős megküzdeni mindennel és szabad —

— Szent isten! — sikoltott fel a leány minden tagjában remegve s a másik pillanatban tompán, mereven folytatá:

— Oh, néni ne kinozza szívemet!

— De ha mindez nem lenne puszta beszéd, ha itt egy szóra megjelenne Jenő —

— Nagy ég, nevét is tudja?! Hisz én nem említém soha!

— Mondja, megjelenhetik? Ugy-e behivhatom, ugy-e megbocsát neki?!

A bámulat megakasztá Jolán nyelvén a szót, fejében gondolat gondolatot kergetett, szívében forrongó, ellentétes érzelmek hullámoztak, keringett vele a föld, szemei elhomályosultak, ajkai idegesen mozogtak, reszkető kezeivel égő homlokához csapott, — midőn megnyílt a szomszéd szobának ajtaja s azon belépett Galambos Jenő.

Egy szívet rázó sikoly röppent el a leány ajakáról s ájul-tan rogyott össze a pamlagon.

Mikor felocsudott, lábai előtt térdelt a férfi.

— Jolán meg tudsz-e bocsátani nekem, ki annyi kint és szenvedést okoztam angyali szívednek?

A leány nem felelt, csak bámult szótlánul és szép nagy szemeit merően szegezé Jenőre.

Az pedig töredevezve, lázasan beszélt tovább:

— Tudod, hogy akkor még félig gyermekek voltunk, engem korlátoztak, te gyorsan elhagyva a várost, rossz hitet keltettél az emberek lelkében, én nem követhetek — oh bocsáss meg mindezért! De most eljöttem, lábaidnál esedezem: szeress úgy, mint egyszer, én a tied vagyok szerelmemmel, mindenemmel együtt.

Jolán önfeledten borult a térdelő férfi karjaiba s magához emelve, csóközönnel árasztá el.

A háttérben félig sirt, félig mosolygott az öreg asszony s dünyögve hebegé magában:

— Mégis csak jó az isten! Ki nem tér le az igaz utról, megáldja azt jószágos keze. Ez a leány megérdemli, hogy boldog legyen!

És az is lett. A művészethez azonban hű maradt, mert mint műkedvelő még most is sok sikert arat, a minék leginkább örülhetnek a — szegények és árvák, kiknek felsegélésére, gyámolítására több jótékony előadást szoktak évenként rendezni P—en, hol Jolán a nőegyesület alelnöke s a város egyik leg-tiszteltebb asszonya.

## Csöndes üdvöm, csöndes álom . . .

Gáspár Imrétől.



Csöndes üdvöm, csöndes álom  
A mult csöndes boldogsága,  
Várlak e rideg kórágyon,  
Látogass meg valahára!  
Valahára, bárcsak emlék,  
Futó, percznyi emlék lesztek,  
S a legelső bánat eltép . . .  
Csöndes álmok, térjetekek meg!

Emlékezni sem lehet már!  
Rád taposnak a silányak,  
Uj sebed tép, uj sebed fáj,  
Szíved, elméd gyászol, bágyad.  
S a mi feltámad szavára,  
Váz, utána rongyok lengnek,  
Gyászos emlék gyász-ruhája . . .  
Csöndes álmok, térjetekek meg!

Függöny hull az ablakomra,  
Olyan sötét, néma minden,  
Titkos szellem jár subogva,  
Elvisz egy-egy hitet innen,  
A kór-ágyon magam fekszem,  
Intek az emlékezetnek,  
És rablómtól nem menekszem . . .  
Csöndes álmok, térjetekek meg!

Csöndes üdvök, csöndes álmok,  
Szebb regét, szebb lét felől most!  
Délbáb kel, tarka, álnok,  
S te omló vér — nehogymond!  
Oh! a sok foszló kép hol van,  
Nagy magasba' járnak, kelnek, —  
Hogy egy szó se hallik onnan!  
Csöndes álmok, térjetekek meg!

Minden elhagy, minden elszáll,  
Varju, holló a nyomomba',  
Hanem lelkem (majd ha felszáll)  
Mélyen hagyja lenni a porba'!  
S velem aztán, feltalálva  
Azokat a kik szerettek,  
Mindörökké egygyé válva,  
Nyugalomra — térjetekek meg!



## A virágok könyvéből.

(Karr Alfonz.)

### III.

Egy sajtószertű szólást lehetne készíteni:

Elő kellene egymás után venni minden szót és elmondani, hogy mily gyalázatosságok gyávaságok, esztelenségek és bűnök ürügyeül használták az emberek mindegyiket. Kétségkívül e legtiszteletreméltóbb, legszentebb szókról lehetne legtöbbet írni.

Az Isten neve köteteket töltene be.

A „szabadság“ nevét alig lehetne sokkal rövidebbre fogni.

Nincs oly szó, bármily jelentéktelennek látszanék is első pillanatra, melynek ha hangzatosság hiányánál fogva sikerült is megmenekülni attól, hogy valamely nagy bűn vagy nagy ostobaság ürügyeül szolgáljon, nem használatot fel valamely kiváló képtelenségre: a tudósok, főleg a nyelvészek mindenkor kipótolták a netalán támadt hézagokat.

Sőt ha tovább feszegetjük a dolgot, tapasztalni fogjuk, hogy minden egyes betű is legalább valamely sületlenség tárgyát képezé; mindenki ismeri azon két iskolamester történetét, kiknek füleit egy király levágatta azért, mert nem akartak elismerni az abc-ben két új betűt, melyeket a fejedelem talált fel, kinek kegyetlensége ép oly nagy volt, mint az illető iskolamesterek ostobasága. Köztudomású dolog, hogy az „i“ betűért két vallás felekezete hosszú évekig tartó véres harcokat vívott egymás ellen, és hogy a fél Európa tudományos világa hajba kapott egymással a „k“ betű helyes kiejtése miatt.

Ekkép egyenként előszedvén a szókat, az abc. közép táján reá akadnánk a méh nevére is. Vastag köteteket lehetne összeírni azon ostobaságokról, miket az emberek a méhekről mondtak, és épen róluk gondolkozva jutott eszembe e szótár eszméje, melynek leghelyesebb czime: „Embergyűlölköző szótár, vagy betűsoros történelme az emberi ostobaságoknak és gonoszságoknak.“

De legyünk igazságosak: az ostobaságok nagy részét nem az ujkoriak mondták el a méhekről, mert a régiek visszaéltek előnyükkel és elmondták előttük. Az ujkoriak csak a régi dolgokat ismételték és tanították ma is az iskolában. Sokan vagyunk, kik nyolcz évet töltöttünk a középtanodákban. Három vagy négy évig gyötörtek bennünket Virgillel, kiről tanárunk mindig határtalan és feltétlen bámulattal beszélt. Soha egyetlen tanárnak se jutott eszébe megjegyezni, hogy a „Bukolikák“ tele vannak botrányos kétértelműségekkel és hogy a „Georgikákban“ hemzseg a sok hamis fogalom és téves vélemény. De ki törődne az eszmékkal és a véleményekkel! A földolog az, hogy könyv nélkül tanuljuk meg a szókat!

A mult napokban egy nagyon boldog ember látogatott meg. Én a legnagyobb mértékben tisztetek minden boldogságot; ha a mezőn sétálok, nagy kerülőt teszek azért, hogy ne háborgassam a madárkát, mely csőrével a buzaszemeket szegegeti, vagy ne riaszszak fel álmából egy utast, ki valamelyik fa árnyékába alszik. Végig hallgattam látogatóm elbeszélését saját boldogságáról. Fiát nevelteti. Nem azon nevelésben részesíti, mely a gyemekeket arra tanítja, hogy kevéssel megelégedjenek, kitartók és bátrak, erősek és függetlenek legyenek. Nem... a latin nyelvre fekteti a fősúlyt.

— Nagy áldozatokat hoztam, mondá beszéd közben; de dusan meg vagyok jutalmazva. Fiam meglepő előmenetelt tett korához képest. Önnek látnia kell őt.

Nem volt bátorságom tagadólag válaszolni. Csakugyan elküldte hozzám a kis fiút, a ki oly önérzettel lépett be szobámba, milyent én soha se tudtam elsajátítani, legfeljebb ellenségeimmel szemben, mert ilyenkor félénkségem elenyészik, attól tartván, hogy gyávaság gyanánt tűnhetnék fel.

Sovány és sápadt volt, hiányzott nála a gyermekkor élénksége és üdesége, nem virágzott sem arcza, sem lelke, pedig csak tizenhárom éves volt. Korához képest valóban meglepőnek találtam.

Épen kertemben levén, tovább sétáltam vele. Midőn a pázsiton egy helyre értünk, melyet két lábnyi széles patak szel keresztül, eltávozott mellőlem és valamivel meszebb egy kis hidon ment át rajta. Szinte elszégyeltem magamat e gyermek előtt, hogy vén létemre keresztül ugrottam a kis csermelyt. Midőn az ibolyaágyhoz ért, hol egy méhkas van elhelyezve, így szólt, Virgilből idézve, latinul:

— Ah! ah! „Aranszinű méz égi ajándéka!“

— Igen, viszonzám, ez méhkas. Ismeri ön a méheket? Rendkívül érdekes tanulmány ez.

— Bizonyynal ismerem, viszonzá. *Mores et studia et populos et praelia dicam.* „El tudom mondani e nép erkölceit, szokásait és műveit.“

— Valóban? No lássa, én még nem jutottam annyira; e tárgynak nem egy része van, melyet tudni ohajtának, de alig alig remélhetem, hogy czélt érhessek.

— Nem olvasta ön Virgilt?

— De bizony olvastam, fiatal barátom, hanem már jó régecskén.

— Én Virgil műveiből ismerkedtem meg a méhekkal: épen most fordítjuk a Georgikák negyedik könyvét.

— Kérem közölje velem ismereteit, talán felvilágosítást nyerhetek öntől némely kétséges pont iránt.

— Szívesen, uram. „A méheket egy király kormányozza. Több trónkövetelő versenyez ugyan a méhraj szavazataiért, de azt, mely a valódi király, könnyen meg lehet ismerni biztos külső jeleiről. Ezen utóbbi szép, méltóságjeljes; mellén arany szirtet visel, ellenben bitorló vágytársai undok kinézésűek, gyávák, restek, potrohosak, szóval megérdemlik a halált és a valódi király párthivei meg is ölik őket.“

Figyelemmel hallgattam e merőben hamis állításokat, melyeket az ifju tudós rendkívül önérzetesen tált fel.

— Emlékszem, hogy ezt magam is olvastam Virgil Georgikáiban, de valóban sajnálom, hogy e könyv épen nincs kezemnél, szerettem volna megolvasni utasításait egy körülményre nézve, mely nekem nagyon sok gondot okoz. Méheim egy részét elvesztettem és ha jól emlékszem Virgil egy biztos módot tanácsol, melylyel a kárt helyre lehet pótolni.

— Ez a legegyszerűbb dolog a világon, uram. „Vágasson le egy kétéves bikát, hulláját zárja be egy kamrába, hogy ott elrothadjon. Tavaszkor, mihelyt a rétek legelső virágaikkal ékesítik magukat, e rothadt állatban férgesek támadnak, melyek csakhamar átalakulnak méhekké.“

— Ah! hiszen ez nagyon kényelmes mód.

— Egyébiránt természetes módon nem így születnek a méhek.

— Azt elhiszem.

— Az anyák a virágokon és illatos fűveken találják kisdedeiket.

— Ne mondja!

— A királyok pedig egyedül a Cerinthén születnek.



— Mi az a Cerinthé?  
 — Fönév, mely a harmadik deklinációhoz tartozik.  
 — Egyéb semmi?  
 — Hihetőleg valami fa, vagy növény.  
 — Nem mutatták meg önöknek?  
 — Hogyan mutathatnának élő növényeket az iskolában!  
 — No hát én megmutatom. A Cerinthe név két görög szóból van összetéve és „viaszvirágot“ jelent. Ez azon hamvas zöld levelű és apró sárga virágu növény, melynek nálunk köznyelven „mézvirág“ a neve.

— Nagyon köszönöm uram.

— Méltán köszöni, fiatal barátom mert ez az egyetlen igazi dolog, melyet önnek valaha a méhekről mondtak.

— Hogyan, uram, mindez a mit önnek elmondtam? —

— Mindaz a mit nekem elmondott merő mese és pedig annál nevetségesebb, mert távolról sem oly bámulatos, mint a valóság.

E perczen az apa is megérkezett. Elmondtam neki, mily tévedésbe ejtették a fiut tanárai és ezzel végeztem beszédemet:

— Az ön fia értelmes gyermek, de rosszul vezetik. Szép dolog, ha az ember valamit helyesen tud elmondani, de a forma nem egyéb ruhánál, melyhez test is szükséges. Midőn a gyermekeket Virgil hangzatos verseire tanítják, egyuttal helyre kellene igazítani azon hamis nézeteket is, melyeket oly zengzetesen fejeznek ki a versek. Ön igen jól tenné, ha néhány hasznos és helyes munkát olvastatna fiával a méhekről, akkor nem venné készpénzül a Georgikák negyedik könyvét.

— Uram, mondá az apa, nem akarom őt megzavarni tanulmányaiiban.

Huszár Imre.

## Flóris bácsi.

— Beszély. —

(Folytatás.)

Az apa mosolygott. Nagy ritkaság volt ez.

— Nem is arra való, lelkem, hanem egészen más használatra. De erről hadd beszéljen neked Flóris bácsi, őt a legkönyebben szoktak megérteni.

— Nincs itt sok mondani való — viszonzá Flóris bácsi — Georgina mindenre magáról fog reájönni, megtanítja erre a fiatal leányokat az élet maga. E szép adományokat a jó Wera nagynénéd küldé neked. Ezekben fog téged a társaságba, a világba vezetni, hogy ismerd meg az embereket, légy vidám fiatal társnők közt, a kik boldogok és gondtalanok, mint te magad, egy szóval: élvezd az életet! Nem gondolod te is gyönyörűnek ez életet, kedves Gina?

— Talán szép, én nem tudom. De csak elkisérsz oda, bácsi?

— Ez nem igen lehetséges. De kérlek, ne nézz olyan ijedten, hisz soha sem válunk el hosszú időre. Te csak önkényt töltesz egy kis időt nénéd vidám, előkelő házában, bár mikor visszatérhetsz hozzánk, ha nem egészen izlésed szerinti az a külső élet, a mit majdnem hiszek is. De micsoda! te sírsz gyermek! Oh, a könyeket ma nem engedjük! Jőjj kis leányom, hadd mutassam meg neked az én születési ajándékomat.

És Flóris bácsi át adá Georginának jóltalált arczképét egy értékes, drága nagy gyöngyökkel kirakott medaillonba foglalva, a melynek láttára arczát ismét a régi boldog mosoly deríté fel, habár a hosszú pillákon még ott fénylettek a nehéz könyecseppek.

— Te vagy az, bácsi, te! — kiáltá elragadtatva.

— Igen édes lelkem. Hadd láthass mindenkor és mindenütt.

— És e szép vörös könyv, mire való?

— E könyvecskébe kérlek édes Georginám, ird be ezen-tul naponként a te kis élményeidet, pontos őszinte nyíltsággal, de leginkább jegyezd fel gondolatodat és érzéseidet, olyan igazán, a mint eddig velem osztottad meg azokat. Megteszed-e?

— Hogy ne tenném! De mind ez olyan komoly ünnepélyességgel van mondva, különös félelem szállja meg lelkemet, tehát csakugyan el hagyjalak benneteket? És miért? Mit vétettem nektek? Felesleges, vagy unalmas vagyok-e már itt?

A kastély urának különben komoly arczát valami lágy, szeretetteljes fény világította meg. Meghatotta lelkét e gyermek hű ragaszkodása e komor otthonjához, melyet ő, az apa, bizony nem világította meg a szeretet meleg verőfényével.

— Drága gyermekem, szívesen látunk tovább is itthon, ugy-e bár Flóris? — mondá az apa, kezét Georgina szöke fejére téve.

— Minden esetre. De e gyermek még nem tudja, mit utasít el magától. Előbb ítéljen, hasonlítson össze, aztán válaszson! De most elég e dologról, majd megtaláljuk a legjobb utat. Mire is gondolsz te most, kedves Georginám, hogy ugy elmerengsz?

— Szomorkodom tehetetlenségemen, mert nem vagyok képes viszonzni a te szép ajándékodat kedves Flóris bácsi. Oh pedig milyen édes érzés az adás! Te mondtad ezt nekem egykor, és én olyan szívesen ismerném meg e boldogságot is!

Egy meleg mosoly futott végig Flóris szép férfi arczán.

— Jól van, kedvesem, szavadnál foglak. Nagy ajándékot kérek tőled édes lelkem, valjon nem utasítod-e vissza?

— Soha, édes, kedves bácsi! Csak beszélj hát szaporán!

— A következő napokban ajándékozz meg engem türelmesen minden nap egy pár órával, még ha a nap legszebb óráit is venném igénybe. És pedig szép csendesesen kell ülnöd, hogy lefesthesselek kedves gyermekem. Hadd maradjon az öregeknek is itt hasonmása az elrepült pillangónak. Belé egyezel-e?

Georgina hirtelen felugrott ültéből.

— Le akarnál engem festeni? Mint a mamát? hisz ez dicső, kedves bácsi! De — hisz én olyan csunya vagyok!

És sajnálkozó tekintettel futott végig rövid egyszerű ruháján, kicsi bőr topánkáján.

— Nem kell-e ehez az új ruhák közül valamelyiket felvennem?

— Nem, nem — mondá Flóris hirtelen — így, épen így vagy te a mi Gínánk, így akarunk látni magunk előtt, így akarunk gondolni reád! kérlek, ne változtass semmit ez öltözéken.

Minő pompás napok következtek most, melyek Georgina akár egy szabad madárka a kedves otthonban átröpült. Utolsó napon készült el a kerti pavillonban a Flóris bácsi által festett arczkép, a karcsu, fiatal leányka arczképe, rövid világos szürke ruhában, gyermekarczával, a hoszu aranyfényű hajfonatokkal, sötét szemekkel és a tűzveres szegfűvel a bal füle mögött. A bekandikáló napsugár ide-oda rezgett a kép felett, a mint a szellő a künn álló fák ágait ide-oda hajtotta, és Georgina nevetett és nézte maga magát és oda fordítva vidám arczát Flóris felé, ki kissé távolabbról nézte a képet, mondá:



— No, nesze, itt vagyok, olyannak festettél, mint a valóság, de hidd el, felesleges ez az arczkép. Hisz én soha sem maradok el soká tőled.

Flóris szomoruan mosolygott.

— Ki tudja, kis Georginám. Ott künn a világban nagyon vigan vannak, ez vonz, ez fogva tart majd, én pedig soha sem hagyom el többé e békés otthont; látod tehát gyermekem, hogy mi ketten nem járhatunk egy uton.

— Mond csak Flóris bácsi, szenvedtél-e már valaha valami nagy fájdalmat — szakítá őt félbe hirtelen a leányka.

— Igen, kedves Georginám, miért kérded?

— Csak azért, mert tudni szeretném. Látod, régóta sejtem, hogy egykor sokat szenvedhetnél; olyan gondolkodó gyakran a tekinteted, olyan, mintha lelked könyvében lapozgatnál, egy olyan multban, melynek nem csak vidám, hanem fájdalmas emlékei is vannak.

Flóris meglepetve tekintett a fiatal leányka komoly arczára és a maga jóságos mosolyával hallgatott. Végre mondá:

— Ritkán élednek fel már ez emlékek gyermekem. Mióta téged találtalak te kis erdei virág, azóta tiéd majdnem minden gondolatom.

— Szükségem is van reájuk, Flóris bácsi, megérzeném, ha valaha elvonnád tőlem szeretetedet és belé is halnék e fájdalomba — mondá a leányka mély érzéssel, és Flóris bácsi némán érinté ajkaival az előtte meghajló tiszta homlokot.

Este érkezett meg a fővárosból a nagynéni. Előkelő, szép urnő volt, arisztokratikus, finom vonásokkal. Ezüstszerű nehéz selyemruhája csak úgy suhogott körülötte, a finom csipkefejdiz utánzott virágai csak úgy hajtogatták fejecskéjüket minden mozdulatánál és a narancsvirág kábitó illata érezhetőleg vevé körül a delnőt. Mind ez félnékké tette Georginát. A néni ugyan mindig mosolygott, megczirógatta arczait, chére petite-nek és mon ange-omnak is el-elnevezgette, de minő idegen volt e hang, és minő egészen más Flóris bácsi bizalmas megszólítása: édes Ginám! Wéra néninek bizonyára legjobb szándékai voltak, de Georgina hálátlan volt e szándékok iránt, mert nem akart sem énekelni, sem rajzait, vagy kis festményeit bemutatni, legkevésbé pedig azon kívánságát teljesíteni, hogy az új ruhák közül valamelyiket öltse fel magára, hogy atyja és bátyja mint igazi „urhölgyet“ lássák. A néni végre abban hagyta a rábeszélést és kis rokonával olyan sajnálkozás-féle nyájassággal bánt el, mint mi civilizált emberek tán egy vadon fiatal leánynyal szemben mutatnánk.

— A kicsike csakugyan csinos, sajátos jelleg van az arczában, mozdulataiban könyedség és grácia; feltűnést fog okozni a világban, arról biztositlak kedves bátyám, csak hiányzik nála még az előkelőség és a méltó keret szépsége emelésére: a jó toillette. Hanem Georgina modorával egy cseppet sem vagyok megelégedve; ennek szelidebbnek, simábbnak kell lenni. Legfőbb ideje, hogy más társaságban forgolódjék, mint az őzikék és madarak társaságában, mert a gyermekornak immár vége van!

Georgina nagyra nyílt, szomoru szemekkel nézett nagynénje kipirult, gögös arczába e beszéd alatt.

A gyermekornak vége van! — hisz ezt mondta nem rég a jó bácsi is, gondolta Georgina szomoruan. Flóris bácsi pedig kezét a leányka fejére tevén, szeliden mondá:

— Eddig még nem volt okunk, Georginát makacsnak és fejosnek tapasztalni, vagy engedelmetlenséggel vádolhatni; ő csakis félénk, a mi jelenleg könnyen megmagyarázható. Bizo-

nyítsd be kedves Ginám, hogy igazat mondtam és énekelj el nekünk egy pár kedves népdalt.

Georgina egy perczig gyöngén arczához nyomá Flóris bácsi kezét és aztán habozás nélkül ment a szomszéd zeneterembe. Félhomály derengett már e teremben, Georgina a zongorához lépett, és itt megtalálta a hangulatot, a kedvet, és biztos ujjakkal kísérve dalát, fiatal csengő hangja egész bú-bájával tölté be a levegőt.

Az előkelő néni, kényelmesen hátradőlve a pamlag sarkába és nagy legyezőjét ide-oda mozgatva, félig gunyos mosolylyal hallgatá a fiatal leányka bensőségteljes dalát.

— A hang elég jó, igen, azt meg kell adni — mondá mosolyogva, a mi olyan különös ellentétet képezett büszke arczával — de a dal nagyon is együgyű! Az is a falusi körbe és a gyermeki játékszerek idejébe való, akár a félig hosszú ruha. Oh, ezt a kis leányt én megszöktetem innen, legalább egy időre, és fogadom, valódi világi hölgyet formálok belőle! Ha netán kedve volna később mégis ide visszatérni, ám legyen, én nem ellenzem, de meg vagyok győződve, ha nálam töltött egy kis időt is, elmulik tőle ez izlés és e kívánság.

Mig a szomszéd teremben a néni így határozott Georgina elmenetele felett, addig a fiatal leányka háborítlanul átengedte magát tiszta, gyermekies ábrándjainak és mint rendesen minden este, szárnyra kelt a szép lélek és édesebbnél édesebb dal fakadt ujjai alatt, egyszerű, de eredeti, friss, tiszta eredetűek, mint e gyermek egész lénye.

Flóris bácsi gyönyörrel hallgatta Georgina kifejezésteljes szép játékát, habár soha sem dicsérte meg érte különösen. Egyszerre csak fájdalmas, zilált gondolatok, bus érzések is vegyültek Georgina játékába: a félelem, az elválás, az első fájdalom kinos hangjai. Flóris, ki minden érzését, minden gondolatát ismerte e tiszta szívnek, halkan hozzá lépett, és megfogva kezét, mondá neki:

— Kedves Georginám, légy nyugodt, hisz javadat akarjuk csupán, légy jó és erős leányka; igyekezzél belátni, hogy nem élheted és álmodhatod át itt e zöld magányban a te fiatal életedet, fogalom nélkül, hogy minő a világ, minők az emberek, a társaság, melynek tagja vagy, mely igényt támaszt reád. Nézz körül, kis madár, e kis fészek mindig megmarad számodra és ha egyszer kívánod, nyílt karokkal fogadunk ismét. Akkor fogsz csak választhatni otthont, itélhetni az emberekre nézve.

Egy perczig Flóris vállára fektette Georgina izzó homlokát, aztán hirtelen elment mellőle és elhagyva a homályos szobát, a fényesen kivilágított másik terembe lépett, a theaasztalhoz.

Georginának még soha sem volt alkalma tapasztalni, milyen komoran szomoru és nyugtalan fájdalom szállja meg a lelket az elválás előtt, és azért szenvedett annyit az utósó napok készülődései alatt. Kivörösödött szemekkel és halvány arczokkal járt kelt a háznál, nézte a szélesen kitárt szekrényeket, utiböröndöket, fiókokat, a melyekben „Blanche kisasszony,“ a néni komornája, dicséretreméltó buzgalommal be és kihányt, igazgatott, pogyászolt, minden darabot hangos bámulattal kísérvén és sohajtozva a szerencse felett, ilyen pompás holminak a birtokában lehetni. Georgina csak fél füllel hallotta ezeket és egy szomoru mosoly volt minden felelete e hangos örömyilvánításokra; majdnem gyűlölte e tarka, fényes szöveteket, melyektől fájt a szeme, és melyek szívét sebeztek meg.

Közelgett az utósó nap.

Georgina utoljára sétált végig a parkon Flóris bácsi karján. Az őszi nap legtündöklőbb képét aranyozta meg a



bucsuzó természetnek. — A mély csendességen keresztül távoli harangszó csendült és minden rezgése azt látszék lassan susogni: isten veled, és a fák és virágok is azt mondták: isten veled, és a patak, a fák ugyanezt hangoztatták: isten veled!

— De ha bubánatomban megbetegedném és nem jöhetnék haza egyedül, ugy-e bár, akkor értem jössz, Flóris bácsi?

— Minő kérdés, Gina! hogy ne jönnék! Csak egy pár sorban tudósíts. Ird meg: vissza akarok jönni hozzátok! Eből már tudni fogjuk, hogy nem szeszélyből kívánod, hanem komoly bajod van, és örömmel és azonnal teljesítjük kívánságodat.

— Oh, igen, ez már vigasztalás! Tehát haza térek nem sokára!

— Igen kedves lelkem! Te meg viszont ígérd meg nekem, hogy azon idő alatt, melyet nénednél töltesz, vidám, szófogadó leányka leszel, aláveted magadat kívánságainak, rendelkezéseinek még akkor is, ha azok előtted szokatlanok volnának és azért nehezen teljesítendőnek gondolnád.

— Bizzál bennem, Flóris bácsi!

Elhagyták a parkot, mely a szép tó mellett terült el. A tulsó oldalon a régi kastély látszott, tiszteletreméltó, büszke szépségében; fehér, könnyű felhők lebegtek felette, a teljes aranyos napsugár pedig csudálatosan világított meg mindent: a vizet, a fákat és a hideg kőhalmazt.

A mély bánatnak keserű érzetével bámulta Georgina e szépségeket.

— Drága, áldott apai házam! — susogta. — Elhagylak, csak isten tudja, milyen nehezen, és azt is tudja, hogy nem a magam akaratából megyek. Bár ne volna távol azon nap, a melyen viszontlátlak, és legyen e hajlék áldott ezer, meg ezerszer!

(Folytatása köv.)

## Művésznők életkora.

A legtöbb nő minden egyebet hajlandó átkutatni, csak a keresztlevél valódi titkát s a szív valódi mélyét nem. Csak későn ébred a lélek az eddig szunnyadott öntudatra s ekkor keresi a letűnt boldogságot, habár hasztalanul, a kedély világában. Biz az önámítás gonosz varázsló, mely bennünket hiu, kevély emberekké változtat s teszi ezt még inkább a nőknél — a művésznőknél, kik teljesen a közönség kedvétől, szeszélyétől és kegyétől függnék. Az első szerelem titkát elrejthetik a művésznők, de már a korra, az évekre fátyolt vetni — ez sokkal nehezebben sikerül. Mennyi kicsi és nagy harc, mennyi cselszövény s ármány vívódott már e csekély titok körül; mennyi köny hullott, mennyi óra s éj folyt le az elháríthatlan baj gyötrő gondjai között. Igen, a művésznők az életkor bevallása tekintetében nagyon is különös alakok . . .

Malibran Mária például úgy énekelt, mint egy angyal, s úgy lovagolt, mint egy ördög. Ha az ének e sokat dicsőített királynéja büszke paripáján végig léptetett a londoni Hyde-parkban, nem kevésbé ragadta el London nemességét, mint mikor a színpadon csattogtatta dalait s templommá változtatta a színházat, melyben őt, az imádott s egyedül boldogító istennőt, lelkesült hivei ünnepelték, magasztalták.

Sokan s sokáig törték azon eszüket, hogy a híres énekesnő miért űzi oly szenvedélyesen a lovaglás művészetét s e fejtörés még ma is tartana — ha csak egy csacska komorna el nem árulta volna a titkot. Egy barátnéja megsugta Malibran asszonynak, hogy a „lovaglás által csintalan apró ránczok el-

tűnnek az arczról“ és Malibran asszony, ki tükre segélyével folyton azon gondolkodott, hogy minő festékvegyülék rejtethné el e piczi árulókat a világ szemei elől — egyszerre feltűnő hévvel a lovaglásra adta magát. Az első gonosz ráncz az arczon! Beszéli, hogy ez ölte meg Malibran asszony lelkületének régi vidámságát. Egyik reggel Malibran asszony pipereasztalánál ült. A fényes napsugár körül ragyogta gyönyörű alakját; az ifju nő kedvteléssel mosolygott, midőn ily szépnek látta magát; megcsodálta tűzes fekete szemeit, hosszú gesztenyeszínű haját, friss rózsás ajkait, arczát, és hogy karja fehérségét jobban előtüntesse, gondolataiban elmerengve, végig huzta a homloktól le egészen hattyunyakáig. Egyszerre mutatató ujja egy kicsi ránczon akadt meg, mely az ajk szöge s az áll vége között keletkezett. Hirtelen felugrott székéről s teljes erővel kiáltá: Virginia, Virginia! jőjj csak hamar ide. Mi ez?

„Semmi asszonyom ez — egy forradás.“

„De én még eddig nem vettem észre.“

„Ez onnan van, mivel asszonyom már rég nem nézte magát nyílt függönyök mellett.“

„Oh, te tréfálsz, Virginia, hiszen napjában többször tekintek a tükörbe. — Istenem, ha ráncz volna!“ —

E gondolat elhalványította.

„Nyugodjék meg, asszonyom, egy huszonhárom éves nőnek még nincsenek ránczai. Biztosíthatom, hogy csak kicsi forradás.“

De Malibran asszony hirtelen küldi ki komornáját és a legkeserűbb fájdalomba merül. Midőn így sirni kezdett, észrevette a tükörben, hogy a ráncz folyvást nagyobb lesz és mélyebben behatol az arczbőrbe. Hirtelen megakasztá bánatát. „Bizonyynal gondolá, a könyek okozták e ránczot s akkor támad, ha érzékeny az ember.“ Enyelegni, csevegni kezdett ismét, hanem oh irtózat, a ráncz mindinkább nagyobbodott.

Ez időtől kezdve az egykor oly vidám és életkedvű nő, a nagy világ disze, e csillag a művészet egén, részvétlen, hideg lőn, akár egy kőszobor. Összehirapott ajkakkal s mozdulatlan arczkifejezéssel hallgatta a legérzékenyebb vagy legvadabb történeteket; ő miatta elsülyedhetett volna a világ a nélkül, hogy arczának egy izma megrándulna.

Csakis az első ráncz — állítják kortársai — volt az oka, hogy Malibran asszonynak oly komorakká váltak arczvonásai.

Bizonyára csak adoma az egész, melyet valamely francia tárczairó agya szült a harminczas években. Annyi tény, hogy a nagy énekesnőt semmi szín alatt sem lehetett rábírní, hogy születésének évét és napját megjelölje, s hogy az orvosok segélyét vette igénybe, melylyel eltüntethette a festéknek ellenálló ránczokat.

Mars kisasszony, a híres művésznő vonakodott egy izben egy anya szerepét elvállalni, melyet Scribe irt számára. Az akkori párisi lapok nagyon kikelték Mars kisasszony szélsélei ellen, sőt néhányan épen azt támadták meg benne, mire leginkább féltékeny volt. De bármit is mondott vagy mondjon a világ, e művésznő mindenkorra ifju marad. Talma, Fleury, Armond, Baptiste, a francia színészet e kitűnőségei, mind régen lejátszották már szerepüket, csak Mars kisasszony nem. Ő ifju lesz akkor is, midőn már csak — emléke él . . .

Minthogy minden eszköz sikertelen volt, hogy Mars kisasszony a mondott anyaszerepet elvállalja, a furfangos Scribe cselhez folyamodott. Azzal fenyegette ugyanis, hogy vonakodása esetére születésének napját s évét közzé fogja tenni a párisi lapokban. Scribe a következő néhány sort irta Mars kisasszonynak. „A közönség igen kíváncsi az ön keresztlevelére. Én



sokáig fáradoztam míg kifürkészhettem keresztlevele titkát. Megvallom, hogy nehezebben sikerült, mint egy vigjáték írása, de én föllebbentem e titok fátyolát és a közönség tap-  
solni fog.”

S ez használt. Mars kisasszony ötvenhét éves korában játszotta az első anyaszerepet.

De nem csupán Malibrán és Mars, hanem Rachel a nagynevű művésznő is feltűnően gyenge emlékező tehetséget tanusított, mihelyt születésének megállapítására került a sor. Ha valamely társaságban soká elmulattak a „régie emlékeken“, Rachel elég okosan, sem kedvetlennek sem lehangoltnak nem mutatta magát, de arra biztosan számítani lehetett, hogy ilyen alkalmakkor egymásután több pohár chambertint s madeirat — kedvencz italait — szokott élvezni, mint rendesen. „El akarom feledni az emlékeket!“, mondogatta azután mosolyogva.

S ont ag Henriette, mintha sirni akarna, olyan ar-  
czot vágott, valahányszor a kor vagy az öregedés kérdésére tért a beszéd. A svéd csalogány, Lind Jenny születési évének titkát talányul tekintette, melynek megoldását tré-  
fálva s mosolyogva bizta meghittjére. S megoldotta valaki? Senki, mert a kedves művésznő mindig elvitatta annak helyességét.

Birch-Pfeiffer Sarolta az ismert német író- és színésznő rendesen fogfájást kapott, midőn azt kérdezték tőle, hogy hány éves; és ezen jó szokását még akkor is megtartotta, midőn már csak „Birch mamának“ hívták. A fogfájás általában nagy szerepet játszott e tisztelt hölgnél, úgy szólva mindenre alkalmazhatta azt, akár hogy valamely kellemetlen látogatótól, akár hogy a kellemetlen emlékektől könnyű szerrel megmeneküljön. S ez utóbbiak között az volt a legkellemetlenebb, ha az jutott eszébe, hogy hány éves.

H a g e n S a r o l t a, az elismert művésznő pedig oly szerencsétlen volt, hogy utleveleiben születésének éve számát rendesen tintával találta leönteni. Csak kevesen dicsekedhettek azzal, hogy megtudhatták Hagen Sarolta keresztlevelének valódi tartalmát.

Az említett hölgyekkel épen ellentétben állnak S c h r ö-  
d e r s H a i c z i n g e r asszonyok, kik egykor mint a bécsi burgszínház csillagai szerepeltek, s a kik közül az utóbbi agg kora daczára sem vált még egészen meg a szinpadtól. Schröder Zsófia nem ismert nagyobb élvezetet, mint mikor ifju emlékeiről szólhatott és Haiczingerné is szívesen elcseveg letűnt éveiről. A híres C r e l i n g e r t kérdezték egy ízben: „Miben találja a boldogság eszméjét?”

„A boldog, elégedett öreg korban“ — volt válasza.

A nagy nevű D e j a z e t, ki örök ifjuságáról nevezetes, hetvenéves korában két ősz hajszálat mutatott barátainak. E hajszálat egy skatulyában tartogatta s mutogatva, nevetve mondá: „Ez volt ötven év előtt az első pár, im lássák a következőket.“

Z i e g l e r K l á r a mindig bőbeszédű, ha a korról társalognak vele, a nélkül azonban, hogy a főkérdés vitatásába bocsátkoznék.

S e e b a e h M á r i a szintén nem emlékezik a régi időkre.

De hát minek is! Ugy véle, mint a többiekkel szemben elfelejti az ember, ha csak játékukat látja. S miért vennők ezt rossz néven a művésznőknél? A tudós, a költő, a festő, a szobrász műveik által megörökítik magukat; a színész azonban csak azok emlékében él, kik játszani látták, s e végső emlékekkel ő maga is elenyészik, alkotásainak nyomát sem hagyva

vissza e földön. Dicsősége ajándék, de melynek jövője nincs. Ez bántotta leginkább a geniális T a l m á t, ki gyakran diadalai közepette, szomorgó hangon emlegette, hogy egész dicsősége csak könnyű felhő, mulékony, s hogy minden mit fáradság, tanulmány és nélkülözés által oly nehezen tudott megszerezni, hogy csak eljusson a legmagasabb polezig, egy napon örökre meg fog semmisülni, s hogy Talma aligha fog addig tartani mint a legőcskább római köpenyeye. Ilyenkor köny boritá el szemeit és sirni kezdett, akár egy gyermek. Ezért igyekezett is, hogy lássa meg mindenki, mielőtt meghalna, azt akarta, hogy ne legyen Franciaországban egy zug is, hol ne élne oly bűvös hangjának, nemes tekintetének s magasztos szenvedélyének emlékezte; azt akarta, hogy ne legyen Franciaországban polgár, ki el ne mondhatná fiának: „Én láttam Talmát!“ — épp úgy, mint mondani szoktuk: „Én láttam a császárt!“

Ekkor majd mi is elmondjuk gyermekeinknek, hogy látuk ezt s ezt a művésznőt — de ez azután magában foglalja a híres drámai személyiségek egész történetét. Ez ártatlan dicsekvés az atyáról a fiura szállhat, de már a második generációban elveszti értékét, midőn nem él többé már olyan, ki elmondhatná, hogy: „Én láttam!“

## A r a n y m o n d a t o k.

Hány embernek nem vitte el már házát, mindenét a víz, de mennyivel többnek vitte még el azt a bor.

\* \* \*

Mi gyakran szégyelnők legszebb cselekedeteinket, ha a világ tetteink belső indokait is láthatná.

\* \* \*

Ha valódi értékük szerint akarod megismerni az életet és az embereket, úgy tedd magadat mind kettőtől kellő távolságba.

\* \* \*

Csak az igazán szegény, kinek nincs sem szelleme sem pedig ereje.

\* \* \*

Senkit sem csalunk meg olyan finom ámitásokkal, mint saját magunkat.

\* \* \*

A hallgatás tán azért olyan nehezen gyakorolható erény, mivel senki sem veheti észre, ha gyakoroljuk.

\* \* \*

Ne mondj ki mindent, a mit tudsz, de tudj mindenről és mindent, a mit kimondasz.

\* \* \*

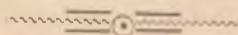
Lelked horgonyát ne vedd az élet iszapjába, hanem az ég kék boltozatába, és életed hajóba erősen álland az élet viharai közt.

\* \* \*

Szeressük az igazságot még akkor is, ha az nem is illik rendszerünkbe.

\* \* \*

A ki kételkedik isten létezésében, megérdemli a súlyos szenvedéseket, hogy végre mégis a hit és remény horgonyába kapaszkodhassék.





## Egy hét története.

Szeptemberhó 19-dikén.

A főváros örömmünnepe. — „Kisasszony feleségem.“ — Lecocq, az operettek ujja alkotója. — Soldosné. — „Sulejka“ és Kassainé. — Jány Gyula.

Látnák önök most a mi fővárosunkat! Ha valamely rettegett nagy veszély mult volna el fejük fölött, vagy ha ezredéves ohajtásunk véletlen-váratlanul teljesül, nem örvendhetnénk jobban, s nem ünnepelhetnénk fényesebben, mint most örvendünk, mint most ünnepelünk. Öröm sugárzik le az utcán járó-kelők arczáról, mintha valamennyi hauptreffert csinált volna. Az emberek elfeledték a köszöntést, s azzal fogadják egymást, ha találkoznak: brávo, győztek! És ez az öröm, ez a lelkesedés elragad még arra is, kit eddig közönyösen hagytak az események s a ki egykedvűen vállat vont egy-egy győzelem, vagy csatavesztés hírére, mely minket többieket lázba hozott, most kigyult arczczal és lángoló szemmel kiáltja ő is velünk: éljenek hős testvéreink! Ha eddig tulzásnak nevezte a mi török-rokonszenvünkről tanuskodó híreket, ha mesterségesen előidézettnek akarta tekinteni lelkesedésünket, az most meg van szégyenítve, mert nem lehet oly hangos szó, mely tulozva adhatna hirt a mi rokonszenvünkről, ily lelkesedést mondva csinálni nem lehet.

S az ország fővárosa az ország szive; mikor ez föllobban, akkor hevesen csörgedez a vér az egész nemzet ereiben. A főváros érzelmei a nemzetéi, a mi éljenünket viszhangozza az egész ország. S hogy ez nemcsak üres szó, hangzatos frázis, mutatja az is, hogy midőn a főváros örömmünnepet ült és kivilágított, ugyanakkor fényárban uszott az országnak számos tekintélyes városa, másokban pedig lázas tevékenységgel készülnek az ünnepélyre. A főváros és a nemzet együtt éreznek.

S Budapest örömmünnepe, melyet a török győzelmek hírére rendezett, fényes volt, és méltó az érzelmekhez, melynek az kifejezése lett. Nem jártak itt házról házra hivatalos biztosok, a kik meghagyják a hatóság nevében, hogy minden ablakban gyertya legyen, különben —! Önkénytelen, fölszólítás, buzdítás nélkül világitotta ki mindenki ablakát: egynek-kettőnek megvillant agyában a gondolat, mely csakhamar villámként egyszerre befutotta az egész várost, félóra mulva már egy bizottság ült együtt, s tanácskozott a miként felől, három óra mulva pedig minden ház fényárban uszott és nem maradt egyetlen ház, mely kivilágítva nem volt. A főváros hatósága maga is érezte, mily általános és korlátolhatlan a hangulat, s nem érzé erősnek magát küzdeni a hatalmas árral, s maga is az örvendezők s ünneplők közé lépett s a főváros épületei nem lettek kivételek boszantó sötétségök által a fénytengerben, mert ezeket is ép oly fényárral vette körül a hazafias lelkesedés, mint akár melyik magán épületet. Az idő rövidsége nem engedé, hogy költéses és művészien előállított transparentek növeljék az ünnepély díszét, mégis nem egy erkélyen láttunk lángoló betűket melyek hosszú életet kívántak a hős török nemzetre, s a három hős vezérre: Ozmanra, Sulejmanra s Mehemed Alira, s halált a dölyfösen támadó s csufosan megvert, összetört, meg-

alázott oroszokra. Egyik kávéház lelkes tulajdonosa fekete lobogót tűzött ki halál-fejjel s e maró gunyt kifejező fölírással; „Wir gratuliren, die Russen sind vernichtet.“ (Az oroszok pillanatnyi fölényöknek hírére, mint tudva van, Albrecht főherczeg e szavakkal köszönté Kassán az orosz katonai attachedét: „Ich gratulire, die Türken sind vernichtet.) Az Egyetértés szerkesztőségének erkélyén lángbetűkből e szavak voltak olvashatók: „Világosért Plevna, Plevnáért világosság!“

S a megszámlálhatlan néptömeg, mely késő éjjelig óriás tömegekben fel s alá hullámozott az utczákon, eget rázó rivalgással éljené a török nemzetet, hős testvéreinket. A körmenet, mely zenészó és nemzeti s török lobogók alatt megindult, nem végezhetette utját a kijelölt utczákon, lehetlen volt külön tömegben előre haladni, bele kellett vegyülni az óriás hullamba, mely százak és ezerek csoportját is oly könnyedén magával sodorta, mint a rohanó áradat a fölszínére került forgácsot. Rendtelenség ily óriási sokaság együttléte daczára sem történt; csak egy-két konok muszkabarátot boszantott meg a hevesebb vérű fiatalság az által, hogy kivilágítatlanul hagyott aklakait egy kicsit megkopogtatta. Hogy aztán e közben véletlenül az ablaküveg is betörtött, arról ki tehet ily nagy tolongásban és izgatottságban. A Károly-kaszárnya körül is eszébe jutottak némelyeknek a legfőbb katona, Albrecht főherczeg török-ellenes hajlamai, s e megemlékezésnek egy-két nem gratuláló kifejezése is el talált röppenni az ajkáról, — de a katonai parancsnokság, melynek tisztjei az ablakból néztek ki, jobbnak látták észre nem venni a jelenségeket.

A főváros örömmünnepét megéreztek a színházak is. A nemzeti színház különösen, mely alig kapott ez este egy-két nézőt, de még a népszínház is, mely most kivételképen nem volt egészen szorongásig tele, daczára annak, hogy az új operettet, a „Kisasszony feleségem“-et adták, a melynél szebb, kedvesebb operettet Rákosi színházában még nem adtak, s daczára annak, hogy Soldosné játszott, a kinél bájosabb s kitünőbb kisasszony feleség még eddig nem létezett sem a föld kerekén, sem pedig a képzelet birodalmában. Erről az operetről már volt említés téve e lapban, de mivel oly rendkívüli színházi eseményt képez, talán nem fölösleges, ha e helyen még egyszer olvasnak felőle. Ez operettben Lecocq egy hatalmas lépéssel ismét közelebb jutott céljához, mely nem más, mint az operetteket a kávéházi chansonok és coupletek színvonala fölé emelni, azzá, a mi e nem régi műfajnak eredeti célja volt s a melytől Offenbach birvágya és üzérhajlama mindinkább elterelte: könnyebb szabásu vig operává. S valóban Lecocq műveit következetesen nem is nevezi másnak, mint opera comique-nak, s minden egyes műve fokozatos és biztos közeledés volt e végcélhoz, s elmondhatjuk, hogy „La Marjolaine“, vagy a mint Rákosi elkeresztelte: „Kisasszony feleségem“ már nincs ettől távol. Nem egy részlete van e műnek, mely hangulat tartalmasság és kifejezés tekintetében a mű-zene szempontjából is figyelmet és elismerést érdemel. Könnyed és még sem üres, pajzán és még sem illetlen, hanem mindig finom, behizelgő, sehol sem unalmas, folyvást váltakozó és utolsó ízéig eredeti e



zene, melyet lehetetlen meg nem kedvelni. — A szöveg, az persze itt-ott meglehetősen frivol, de Lecocq még enek éleségeit is szépen el tudja simítani. Így mindjárt az elején Marjolaine első dala a rozsokról; ugyan hol van az a néző, ha még oly finyás is, a ki megbotrátkoznék fölötte, pedig a szöveg kétségtelenül kétértelmű és sikamlós. Madelon esetéről szóló románca a második felvonásban ugyancsak pikáns és frivol, hanem azért bizonyára mindenki a legnagyobb élvezettel és gyönyörrel fogja hallgatni akárhányszor. Van ezeken kívül nem egy pajzán s fölötte kedves részlet a darabban; a csókkettős mindig gyujtani fog, hasonlókép a harmadik felvonásban előforduló kakuk-dal.

Tagadhatatlan, hogy a fényes hatásban, melyet a darab a népszínházban eszközölt, nagy része van a kitünő előadásnak is. Soldosné olyan Marjolaine, a milyent Lecocq sem képzelt magának. Annyi búbáj, ellenállhatlan varázs ömlik el egész alakításán, hogy a legközönyösebb néző is önkénytelen tapsra buzdul. Egy kis menyecskét ábrázol, a ki daczára annak, hogy már férjnél van, ártatlan, naiv és szeretetreméltóan kaczér, pajzán és jókedvű, mint egy kis lány. És Soldosné Marjolaineje ilyen volt: ártatlan, naiv, pajzán és kimondhatlanul kedves. Általános volt a vélemény a nézőtérén, hogy Majorlaine Soldosnénak a legjobb szerepe. Csakhogy mi azt tapasztaljuk, hogy Soldosnénak nincs „legjobb szerepe.“ Már a „Kapitány kisszony“ eljátszása után azt mondtunk, hogy eljutott művészetének ne tovább-jához, s ime most azt tapasztaljuk, hogy e határ-vonal nem létezik. Jól játsztak a többi szereplők is; Együd pompásan személyesíté a „kis ostoba“ férjet, Solymosi a vig legények társaságának vig vezérét, Tihanyi is a takarékos szakácsot, Kápolnai is a kis órást legényt. Nincs benne kétség, hogy Lecocq e legdallamosabb, s legjobb operettje állandó kedvenczé lesz a közönségnek.

Ez a népszínház e heti ujdonsága volt, de a nemzeti színház sem maradt hátra műsorozatának egy új darab által fölfrissítése tekintetében. Csakhogy kérdés, a fölfrissítésnek tekintsük-e ezt az álmosító, unalmas német érzélgős színművet, melynek tárgya sem friss, hanem ellenkezőleg nagyon is régi: Potifárné és József ismeretes történetét adván elő a bibliából. „Sulejkának“ hívják az új darabot, melyet bizonyára e szerep kedvéért irtak, valamint az is valószínű, hogy Kassainé kedvéért fordították le magyarra, a ki Sulejkában kitünő ábrázolót talált. Egyéb nincs is a darabban, de mégis, a mint már mondtunk is: bő érzélgősség, melytől okvetlenül megbetegszik minden ép kedély, ha beveszi. Hanem Sulejka, az gyönyörű szerep, s Kassainé kitünő Sulejka. Az ő ábrázolásáért szívesen elnyeljük a többi föltálat émelgyősségeket.

A nemzeti színházról szólván, nem hagyhatjuk felemlítés nélkül Jány Gyula ur fölléptét a „Velencei kalmár“-ban. Körülbelül egy év óta halljuk, hogy a színház igazgatósága fölfedezett egy rendkívüli tüneményt, a ki német s világhírű színész lehetne, de ő beéri a nemzeti színház közönségének tapsával, s magyar színész akar lenni. Kíváncsiak voltunk erre a különös emberre, mert csaknem hihetetlennek látszék, hogy egy német színész, ki előtt tárva áll a nagy világ, nagy tehetségét a mi szűk világunk korlátai közé szorítsa. A színház magyar kiejtésre tanította e különösséget, s végre a héten fölléptette. Ki kell mondanunk, hogy kimagasló nagy tehetséget nem láttunk, de láttunk egy elég jó színészt, a kinek Shylock még nagy feladat, de a kiből idővel lehet nagyobb színész a mindennapinál. Kiejtését nem bírálhattuk meg, mert a szerepet erősen zsidós jargonnal adta, de a német színész tulságos

páthosából már kikiabált. Annyi bizonyos, hogy oly roppant nagyra nem lehet vele az igazgatóság, s hogy ily tehetség magyar színpadon is fedezhető fel.

De hát ne rontsuk az igazgatóság kedvét. —p.

## A h á b o r u.

Viktória! A török hősiesség csodát mivelt! Plevnánál az egyesült oláh-orosz hadak által szorongatott Ozman pasa kis seregével megverte a legcsufosabban az ellenséget. Az oroszok öt napon át ostromolták a sánczokat, két rohamot intéztek ellene, s mindenik roham vége gyalázatos futás lett. A nagyherceg-főparancsnok s a czár győzni akart, újra tűzbe kergette bátorságavesztett embereit, ezek mint a vágóhidra, úgy mentek a csatába, s kétségbeesett véres küzdelem után megint csak vereséget szenvedtek az oroszok. Miklós nagyherceg tizenhat-ezer embernyi veszteséget vall be, de feltehetjük, hogy félannyit eltagadott.

Ezzel az orosz hadsereg össze van törve. S ha hozzá vesszük még, hogy Sulejman a Balkán hegyek közül mind közelebb jön, Mehemed Ali pedig a czárevics seregét folyvást verve nyomul előre s az oroszok visszavonulási útját a Dunán át elválni törekszik, elmondhatjuk, hogy biz az oroszok csehül vannak. Nem hiába kiáltott fel Gorcsakov: „minden elveszett!“

A czár belé betegedett e csufos kudarczba, idegrohamai vannak és az örüléstől féltik. Szerbia is gondolkodóba esett, s most már nem siet oly nagyon a háboruban részt venni. Ime, ez lett vége a nagy dölyffel megindított rabló-hadjáratnak.

## Budapesti hírvivő.

*Előfizetési felhívásunkat mai számunkhoz mellékelve veszik olvasóink, s ajánljuk azt szíves figyelmökbe. A felhívás még a múlt héten nyomtatott, a mikor még mindenki szorongva tekintett a keleti háboru kimenetele elé s a plevnai nagy diadalt még álmodni sem lehetett, — a később bekövetkezett fordulat által felhívásunk némely kitételei tehát elavultak lettek, de azt hisszük, ezt olvasóink legörömelebb megbocsátják. Ki kell javítanunk felhívásunk egy másik tollhíját is. Csengey Gusztáv érdekes regényének címe nem a „Pajtások“ lesz, mint a felhívás jelenti, hanem: „Gavallérok.“ Ismételve a legmelegebben ajánljuk a felhívást s lapunkat további részvétükbe.*

\* \* (Jótékonyág.) Király ő Felsége kassai időzése s több ottani nyilvános intézet meglátogatása alkalmával, magánpénztárából a következő adományokat méltóztatott engedélyezni: a szegény-és árvaháznak 500 frt, a Fröbel gyermekkertnek 300-at, az Orsolya-szűzek zárdájának 400-at, a kassai színházi alap javára (mely összeggel egyszersmind a diszelódás alkalmával az udvar által használt helyek is megvannak váltva) 300-at, a kassai muzeumnak 200-at, a házi ipar előmozdítására alapított iskolának 200-at, a városi polgári kórház ápolójai közti kiosztásra 100-at, a kassai tűzoltó-egyletnek 200-at, a helybeli szegények és segélyre szorultak közti kiosztásra 1200-at. Összesen 3500 frtot. — Ugyancsak ő Felsége Czegléden ötszáz forintot adott a város szegényeinek, kétszázötvenet a kisdédóvó egyesületnek s ugyanannyit kór-



házi célra. Ő Felsége a petrii helvét hitvallásu egyházközségnek leégett temploma felépíthetésére magánpénztárából százötven forintot adományozott.

\* \* (Rózsás napló.) Jegyesek: Dr. Tomcsik József egyetemi tanársegéd Kolozsvárott és Kramm Adél kisasszony. — Deák Ferencz szováti birtokos és Gotthárd Róza kisasszony. — Püspöki Lajos debreczeni kereskedő és Móricz Mariska kisasszony. — Hory Béla megyei aljegyző és Magyar Ilka kisasszony Kolozsvárott. — Krasznai Mihály színész és Filippovicsné színésznő Kolozsvárott. — Dr. Mangin Károly és Rotter Vilma kisasszony Ollárban. — Gr. Wallenstein Oswald és gr. Schaffgotsch Miczi kisasszony Pozsonyban. — Gróf Larisch-Mönnich György és báró Wallersee Mária kisasszony. — Klastersky Ferdinánd főhadnagy és Barthos Vilma kisasszony Bécsben. — Dr. Bakofen Benő ügyvéd és Krausz Róza kisasszony Veszprémben. — Egybekeltek: Schweiger Engelbert temesvári ügyvéd és Hlatky Amália kisasszony. — Pethő József és August Erzsike kisasszony Nagyváradon. — Pell Mór kereskedő és Máriaassy Zelma kisasszony Budapesten. — Danilovics Tivadar aljárásbíró és Truxné Zankó Róza urhölgy Máramaros-Szigeten. — Nagy Áron hivatalnok és Máiszter Mari kisasszony Déván. — Császár Péter ügyvéd és Latinovics Ilka kisasszony Baján. — Pesty Endre uszdi birtokos és Barczay Róza kisasszony Dömsödön.

\* \* (Koburg herceg) s családja jelenleg Bécs mellett Ebendorfban időzik. Az idősb hercegnek ott egy gyönyörű kastélya van, melynek egész környezetét, egy óriási síkságot, vadászatra bérelte ki, s évenként néhány hetet családjával ott tölt. Különösen szenvedélylvel üzi a vadat a fiatal hercegnő, ki e napokban 15 nyulat ejtett el. A hercegi család egy hónapig időz Ebendorfban, onnan Bécsbe s azután egy nagyobb külföldi utazásra rándul. Budapestre csak november végén tér vissza a hercegi család.

\* \* (A gazdasszony-egylet) választmánya köszönetet mondott közelébb a közoktatási miniszternek, az általa utalványozott kétezer forint segélyért, s Szabadka tanácsának ama szivességeért, hogy egy árvának a palicsi fürdőben négy hónapon át ingyen adott lakást és fürdőt. A választmány közelebbi ülésében bejelenték egyszersmind, hogy ez idén három tehetséges árvát vettek föl az állami tanítónőképzésébe, az ingyenesek közé. Továbbá: a néhai Virsbiczky Longinné által hagyott száz forintot takarékpénztárilag kezelik az árvák javára. Az intézet fentartása júniusban 1315 frt 83 krba, júliusban 1287 frt 49 krba, augusztusban pedig 1148 frt 20 krba került. Az árvák júniusban 428, júliusban 288 s augusztusban 605 darab női kézmunkát készítettek. Az egyletnél újabb alapító tagokká lettek: Kammermayer Károlyné született Sebastiany Klotild kétszáz s Szlavy József száz forinttal; rendes tagokká: dr. Mészáros Károlyné, született Ribáry Mária s Nagy Kálmánné Soroksárról; segélyző tagokká: Hugmayer János és Mérő János.

\* \* (Liszt Ferencz) november elején érkezik körünkbe, hogy a zeneakadémia magasabb zenei osztályának vezetését ismét átvegye. A maestro husvétig marad körünkben.

\* \* (A „tisztelt ház“) ismét együtt van, s most már együtt is marad, mig az „izzasztó munkán“ szerencsésen (vagy szerencsétlenül) át nem esik. A ház nem igen nagy kedvvel néz a munka elé, nem is igen sietett a megnyitásra: a képviselői padok ugyancsak üresek voltak. Annál látogatogatottab-

bak voltak a karzatok, hol szép hölgyek és lángoló keblű ifjak ohajtottak hallani valamit a nap legfontosabb kérdéséről: a keleti kérdésről. S telhetett is kedvök: mindjárt a megnyitás napján öt interpellatio zudult a miniszterelnök nyaka közé, mind a kormány lanyha és gyanus magatartása miatt a keleti háborúval szemben. Kiváncsian várja mindenki a választ, melyért Tisza Kálmán Bécsbe ment Andrássyhoz. (Andrássy pedig Salzburgba Bismarckhoz.)

\* \* (Diszeloadás) a török sebesültek javára. A nemzeti színház tagjai által tervezett előadás e hó 29-dikén fog megtartatni a budai várszínházban. Az előadás igen érdekesnek ígérkezik. Jászai Mari asszony, nemzeti színházunk jeles művésznője, Bartók Lajos alkalmi költeményét fogja szavalni. Ezután „Felhívás a keringőre“ francia 1 felvonásu vigjáték adatik elő. Nagyné-Benza Ida, operánk kedvelt tagja, ha egészsége megengedi, szintén közre fog működni. Negyedik pont „Hadi fogoly a muszka táborban“ című 1 felvonásu francia vigjáték lesz. E két darabban nemzeti színházunk összes elsőrendű tagjai résztvesznek. Végül „Apotheosis“ írta Jókai Mór, szavalja Felekiné. Az utolsó versszaknál tableaux lesz, melyet Pálik jeles festőnk festett. Reméljük, hogy a tömeges látogatás szép összeget fog eredményezni hős török testvéreink sebesültjei részére.

\* \* (Szép tett.) A török sebesültek javára a helybeli két izraelita templomban, a dohány- és Rombach-utcaiban, a hétfői engesztelő ünnepen tizenkétezer forint gyűlt be. Igy hirt legalább egy helybeli német lap, s ha igaz: éljenek a derék izraeliták!

\* \* (A Petőfi-társaság) ismét megkezdé nyilvános üléseinek sorozatát. Az első ülés vasárnap volt, elég szép számú közönség részvétele mellett, — csak tagok lehettek volna jelen számosabban. Az elnökök távollétében Komócsy József vezette az ülést s kijelenté sajnálkozását, hogy nem üdvözölhet több tagot. Először Erődi Béla adta elő konstantinápolyi élményeit, a megtiszteltetések, melyekben részesült, a lakosság mozgalmas életét e háborus időben, a katonák toborzási módját stb., s fordításban bemutatott egy harci dalt és bucsuéneket is. Érdekes előadását megtapsolták. Komócsy József egy éneket mutatott be ifju Ábrányi Kornél „Iván“ című költői beszélyéből; ez éneken a hős neveltetése s a nőnemtől való idegenkedése van festve. Végül Balázs Sándor olvasta föl „Második vagy a magyar szent Czeccilia“ című rajzát, melynek szenteskedő hősnője — szent Czeccilia példájára — pogányokat akár megtéríteni s kezdi egy zsidó ifjun, ki azonban vagyonát elveri s őt bántalmakkal illeti. Balázs e rajza, enyhén szólva, a meggondolatlanság műve, mely ellen különben is bő kifogást lehetne tenni. Végül Lakatos Ferencz adta át Petőfi „Márczius 15-dike“ című költeményének állítólag „eredeti kéziratát;“ de kétkednek benne, hogy a költő kézírása volna. A titkár bejelenté, hogy Vadnai Károly kilépett a társaság tagjai sorából s a könyvkiadó vállalat számára irt regényét visszavette.

\* \* (A műcsarnok) megnyitási kiállítás gazdag lesz. Sie-miradsky lengyel képiro is megígérte, hogy elküldi bele világhírűvé vált nagy festvényét: a „Néró fáklái“-t. Ligeti Antal és Munkácsy Mihály két-két művel lesznek képviselve. Zichy Mihály pompás aquarelt állit ki: orgiát a francia udvari életből; Lietzenmayer alkalmasint „Faust“-hoz készített híres képeit küldi el; Vagner Sándor négy kisebb képet, lovas alakokkal; Benczur Gyula a „Kun László meggyilkoltatását“ ábrázoló történeti festvényt; Mészöly Géza, Böhm Pál, Bruck Lajos és Med-



nyánszky táj- és életképeket; Than Mór és Székely Bertalan nagyobb festvényeket; Jankó János a „Batthyány Lajos halálá”-ról festett művét; Vastagh György több arcképet, tanulmányfőt és az „Utozaseprő” életképet. A legfiatalabb tehetséges képirók, hír szerint, külön termet akarnak kérni műveik kiállítására. A megnyitás csak a jövő hó közepén lesz.

\*(A hazai zeneművészet) illető nevezetes mozgalomról értesülünk. Egy konzervatorium alapítása van tervben s ebben főleg oly hangszerek fognak fölvetetni, a melyek számára eddigelé Magyarországon sehol sem volt tanszék s a nemzeti zenede s akadémia programmjába sem lettek fölvéve. Így a hegedűosztály mellett külön tanszék alapittatik a gordonka-, oboj, — fagott, — trombita-, vadászkürt — s a czimbalomnak. — E konzervatorium, mely kizárólag a magyar zenekaroknak kíván hazai művészeket nevelni, főcélja zenészetünkben a magyar ifjúságnak biztosítani azt a tért, melyen eddig külföldieket kelle alkalmaznunk. E hazafias szellemű s érdekű vállalkozás élén a nemzeti színház zenekarának legjelesb erői állanak. Alaga Géza is a tanárok közt van, ki a gordonka- s czimbalom-osztályokat vezetendi. A konzervatorium igazgatója Liedl Ferencz hegedűművész, ki csak nemrég tért vissza művészi körútjáról.

\*(A József-műgyetemet) vasárnap nyitották meg. A nagyterem egészen megtelt hallgatósággal, mely sokszor megéljenezte Stoczek József, ez időszerint már hamadizben rektor jeles megnyitó beszédét. Az érdekes rektor elmondá, hogy a műgyetem folyton örvendetesen gyarapodik tanerőkben, tudományos berendezésben és a hallgatók számában, s hogy fölér már akárhány hasonló külföldi intézettel. E beszéd után, mely a program egyedi pontja volt, az ünnepély véget ért.

\*(Zichy Mihály festménye.) Zichy Mihály a „királyné Deák Ferencz ravatalánál” című, s általa jótékony célra sokszorítandó allegóriájából a bécsi „Kunstverein” 2000 példányt hajlandó megszerezni, darabját 1 frtjával; kiköti azonban, hogy a többi példány az átveendő 2000 példánnyal egy időben jelenjék meg. A 2000 példányt a „Kunstverein” tagjai között fogják kiosztani.

\*(Siposs Antal) zongoraművész felsőbb zongora- és énekiskoláját október 1-sején nyitja meg, s a beiratások e hó 15-dikén kezdődtek. A kitünő tapintatu, s egyedül álló mesternek, a mint látszik, az idén még több tanítványa lesz, mint a mult évben. A zene-iskola, hol a beiratások is történnek, a kecskeméti utcán, a Geist-házban van.

\*(Gardininé Gerster Etelka) haza jött Londonból, hol nagy tetszés mellett vendégszerepelt, s szombaton föllépett ismét a nemzeti szinpadon. Nem szólhatunk ezuttal bővebben ez újabb vendégszerepéről, jövőre azonban nem hagyjuk emlitetlenül a hatást és sikert, melyet a hirtelen nevezetessé vált művésznő újból szinpadunkon aratott.

\*(A budai várszínházban) október elsejétől márczius végeig, tehát félév alatt 72 előadás fog tartatni, havonkint hérlhetben nyolcz drámai és négy operai. Az előadások rendszeren csütörtökön, szombaton és vasárnap lesznek. Páholyt csak az egész idényre lehet bérleni, elsőrendűt 260, másodemeletit 160 forintért. Földszinti zártszék bérléára félévre negyven, évnegvedre huszonkét, egy óra nyolcz forint. Valóban igen olcsó. Keddtől fogva mindennap délelőtt 10—12 óra közt lehet bérleni a várszínháznál; a mult évi páholy- és zártszék-bérlők is ott nyilatkozhatnak e hó 25-dikéig, ha meg akarják tartani tavalyi helyeiket.

\*(Az utolsó svábhgyi mulatság) — utolsó az idén —

mult szombaton tartatott meg ritka jó kedvvel. Mintha érezte volna mindenki, hogy ez az utolsó alkalom farsangig, tehát jól kimulassa magát! Szép közönség gyült össze, nemre és számra nézve egyaránt, a fiatalság pedig nem mulasztott el semmit a hölgyek szórakoztatására. Az estélyen jelenvolt hölgyek köréből megemlitjük a többi közt: Benedek Gyuláné, Ebner Edéné, Szitár Dénesné, Reschné, dr. Ludwigné, gróf Aichelburg Lászlóné, Christienné, Violáné asszonyokat, a Hölle, Vetter, Egan, Strausz nővéreket, Mótusz Irma, Kiss Nelli, Csorba Irén, Danielik Ilon, Füzesséry Ilon, Polgár Mariska, Illés Betti, Heinrich, Kún Mariska, Horváth Ilonka, Patits Ilka, Földessy Hermin, Pláner Irén és Ebner Irma kisasszonyokat stb. Volt füzértáncz is. Marsó, Pollák, Pejakovich és Horn urak az ügyes rendezők példányképei voltak.

\*(A kivilágítás) egyik tanulságos jelenetét olvassuk a lapokban. A tömegben néhányan elkiálták magukat a muzeum-utca sarkán: „Ott áll Andrássy!” Néhányan rögtön abezugolni kezdtek, mások becsmérő száakkal insultáltak egy urat, ki csakugyan az utcasarkon állt s Andrássy grófhöz hasonlított. Már-már veszély fenyegette őt, csoportok álltak körülötte, néhány markos legény már készülődött, — midőn egy ismerőse kivált a tömegből és polgári becsületszavára fogadta a kissé nagyon is heves ifjaknak, hogy a kit bántani akarnak, az nem a külügyminiszter s nem is kíván az lenni soha. Így aztán a jámbor polgártárs megmenekült.

\*(Az egyetemi ifjúság egyenruhája) tárgyában népes közgyűlést tartottak az egyetem központi épületében. Brix Iván joghallgató elnökölt s ez alkalommal a tervezett egyenruha mintaöltözetét viselte. Az elnöki jelentés szerint az országos magyar iparegyesület átiratilag ajánlja az ifjúságnak megrendelések céljából a gácsi és losonczy posztógyárakat. — Hirsch Jakab fővárosi szabó pedig vállalkozik a magyar posztókelméből az összes egyenruhák kiállítására, szabván egy-egy teljes öltözék árát 46 frtra. A közgyűlés ezután az ügyek továbbbi vezetésére 40 tagu bizottmányt választott élén Brix Ivánnal. Végül dr. Hoffmann Pál rektor ur intézett pár lelkesítő szöveget az ifjúsághoz.

\*(Geröfy Andor) szinigazgató, ki társulatával a krisztinavárosi szinpadról egy hóval ezelőtt zajtalanul letűnt, most áll elő elkésett „isten hozzá”-jával, melyet távozása idején „sem kedélye, sem általán lelki állapota nem engedett higgadtan elmondani”. Hogy nem tudott boldogulni, annak okát nem társulatában vagy műsorozatában, hanem egyedül a szinkörben találja, mely távol esik a pesti műpártoló közönségtől, mely egyedül szolgálthat publikumot a szinkör előadásainak. Május 20-dikától három egész hónap alatt összes bevétele 7.500 frtot tett, 10.000 frtnyi rendes kiadással szemben. Ily viszonyok közt nem használhatott a nemzeti színház buzgó támogatása és a kormány 1500 frtnyi segélye sem. Időnek előtte kénytelen volt sátorfáját felszedni és távozni. Itt működése alatt vendégjátékok fejében 961 frt osztalékot, irói tiszteletdíjat 300 frtot fizetett. — Tanulság: nem kell többé kiadni a szinkört.

\*(Kincsemnek.) Blaskovics Ernő hires „házépítő” papirájának az a szerencséje lesz, hogy a budapesti „Jockeyklub” lefesteti a klub egyib terme számára. Mint halljuk, a kép elkészítésére Lotz urat kérték föl.

\*(Halálozások.) A hét folytán meghaltak: Janisch József, 75 éves korában, Budapesten. — Sigmund Elek, kolozsvári nagy iparos. — Hoppe Ferencz, tordai plébános 35 éves korában. — Paunacz Mihály, esztergomi kanonok,



84 éves korában. — Papp Kristóf, kolozsvári polgár, 67 éves korában. — Pongrácz Józsi, híres népzeneész, 54 éves korában Kolozsvárott. — Özveggy Bauer Józsefné, Besztercze-Bányán. — Sajóssy János, kömlői plébános, 58 éves korában. — Schirhuber Mór, akadémiai tag, 71 éves korában, Budapesten. — Szabó Kristóf, dobóruszkai plébános, 73 éves korában. — Özveggy Bogyaíné, Horváth Teréz, 61 éves korában, Nyirádon. — Cserház János, nagykanizsai plébános, 66 éves korában. — Kilik Péter, derék polgár, 74 éves korában, Kolozsvárott. — Szmeccsányi Gizella, 16 éves korában, Miskolcson. — Özveggy báró Wesselényiné született. Kendeffy Rozália Hadadon. — Rasztovcics Katalin, az angol kisasszonyok rendtársa, Budapesten. — Hinc Anna 25 éves korában Marosvásárhelyt. — Csopai Antal kanonok 61 éves korában Ungvárt. — Hunyadi József, Nyir-Madán. Béke hamvaikra!

### Nemzeti színház.

Szeptember 15-dikén: „Fidelio.“ — Szeptember 16-dikán: „Csók.“ — Szeptember 17-dikén: „A velencei kalmár.“ (Jány Gy. föllépte.) — Szeptember 18-dikán: „A bolygó hollandi.“ — Szeptember 19-dikén: „Nagyon szép asszony.“ — Szeptember 20-dikán: „Afrikai nő.“ — Szeptember 21-dikén: „Zulejka.“

### Divattudósítás.

Azt tartjuk, hogy e hó második felében már ki lehet fürkészní a következő téli divat legfőbb mozzanatait. Az újdonságok már meg-megjelennek, elszórva, elburkolva, rejtélyesen, de úgy, hogy azért mégis ha nem egész bizonyossággal, legalább sejtelmek és következtetések által lehet a dolog lényegére jutni.

Igy a gyakorlati hölgyek közül kivált sokan lesznek felette kellemesen meglepetve, ha megmondjuk, hogy — eddig legalább, úgy látszik — a séta- és a rendes kimenési ruhák uszályai eltűntek, és olyan rövid a szoknya, hogy csak érinti a földet és nem kell kézben czipelni, mint eddig. Az estélyi és általában a társasági öltözékeknel azonban mégis meghagyták az uszályt. A díszesebb öltözékek elöl úgy szabotnak, mint a hosszú lebbentyűs derekak, hátul pedig megtartották a princesse formát. Az alak alapvonalai még mindig ugyanazok, még most is számtalan az összevarrás, mely által a ruha egészen a testhez simul és az alakot előnyösen kitünteti. A legdivatosabb szín jelenleg leginkább a zöld, sokféle, alig képzeltető új árnyalatban és színvegyülékben, azonkívül a bronz-szín és ismét egy új színezetű sötét-kék, melyet admirál-kéknek neveztek el. Többnyire egy színből készül egy-egy öltözék, de azért olyan ügyesen lehet a sötét és világosabb árnyalatban egységet, sőt élénkséget előtűntetni, hogy alig venni észre, mikép tulajdonképen csak is egy családba tartozik a színesoport, és csak is a világosság és sötétség helyes használata tarkázta be az egészet. Így például az egyszínű szoknyákhoz, legyenek azok selyemből vagy finom szörkermékből, pettyes, pelyhes vagy apró kockájú szövetekből való dísz és felső ruhát ha használunk, igen kellemes hatással lesz a szemre. És sokféle most ama szövetek száma, a melyek puhák is, színre nézve is jólesők és most már az idő változatai ellen is megóvnak. Leginkább elterjedt az ugynevezett neigouse szövet, mely többféle színből összeállítva, mégis többnyire az egyszerű- és egyöntetűség jellegével bír és így kimenő öltözékekre igen alkalmas. A könnyű fajtu neigouse 60 krtól kezdve 80 krig kapható méterje, a sűrűbb és finomabb azonban 1 frt, 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr stb. — A ruhák jelenleg egyszínű fonásokkal is díszítetnek, még pedig sokszorosan az alján, a felső ruhán, az ujjakon, vagy brochirozott, a himzést utánozó szövettel, és akkor csak egy-egy sorban mindenütt. Az oldalzebecskéket még a legújabb ruhákra is láttuk, szalagsokrokkal díszítve. A melegebb, sötét posztóruhákra nagyon kedvelik a széles rojtot és úgy hisszük, hogy e télen is láthatjuk még azokat, valamint a bársonnyal való díszítéseket is, sőt a téli köpenyek kakas tollakból készült rojtokkal is lesznek körülvéve, de ezen kívül még a gyöngyös rojtok és gyöngyhímzések ismét kegyelembe vétettek. A köpenyegek az idén még hosszabbak lesznek a tavalyiaknál, azt már előre mondhatjuk.

A fekete bársonyból készült, szorosán a testhez simuló vértés derekak, most az őszi idényben szintén láthatók, ujjak nélkül, gazdag gyöngyhímzéssel és fényes rojtokkal, és nem csak feketében, hanem tarka-barka selyemhímzéssel borítva elől, hátul; úgy látszik ez általános piperecziikké leendő télen.

A legkedveltebb ékszer e pillanatban a vörös gyöngy, de nem a korallszínű, hanem egy új vegyülékű vörös szín, mely a sötét vörös és narancsszín egyesüléséből származott és vezuv-szín alatt lépett a világba.

Végül még mai mellékletünket mutatjuk be tisztelt olvasóinknak: egy 4—6 éves leánykának (kis fucska is viselheti otthon) való előkötő szabását. Az egész szabás egy darabból áll és így ahoz nincs mit szólni, ha csak azt nem mondjuk, hogy az egyik keskeny, vállra felérő részre két gomblyuk lesz varrva, a hátrész keskeny végén pedig két gomb, és ott össze is gombolva. A kötő tetszés szerint készülhet fehér chiffonból, himzéssel, csipkével, fodrocskával díszítve, vagy házi, közönséges használatra, tarka perkákból, vászonból, tetszés szerinti díszítéssel.

### Számrejtvény.

Kiss Margittól.

1. 2. Ezt teszi minden szerves lény.
3. 17. 2. 4. 13. Éljenek, de tartsd szemed előtt a jövőt is,
1. 2. 3. 19. 15. Szívünkben kívánjuk minden törekvésnek,
14. 13. 12. Legyen az nagy, vagy kicsiny, de töltsd be, melyben élsz,
10. 8. 12. Veszélyes egy fegyver, a boszu és a csalfaság kezében
6. 17. 19. 5. Áhitattal mondjuk ki mindig.
7. 8. 9. Ezrivel volt, a hol már nem keresték,
11. 12. 13. 17. Ritka vendége a szerencsétlennek,
18. 6. 3. Volt belőle elég a csatatéren!
16. 2. 8. 12. 19. Dicső multunk egyik jelszava,
20. 16. 3. Kis gyermekek első tápláléka.

1—20. Velünk együtt millió szívek lelkesen ohajtják és hangosan kiáltják!

Megfejtési határidő: októberhó 17-dike.

A f. é. 34-dik számban közlött rejtvény értelme:

A kölcsönt vissza szokás adni.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Steiner Janka, Nagy Ida, Mednyánszky Margit és Erzsébet, Magyar Matild és Felici, Dzsinih Pencz Mária, Király Kálmánné, Jánosy Lajosné, Becker Irma, Báthori Sigray Istvánné, Szikszay Jolán, Molnár Izabella, Soós Anna, Molnár Endréné, Kapy Irma, Tóth Janka, Fráter Olga, Tenkey Mariska, Temesváry Erzsébet, Szunyogh Malvin, Fényes Mihályné, Juhász Aranka, Márffy Lotti, Nagy Matild, Simon Mariska, Udvardy Anna, Jakó Emilia, Zilahi Erzsébet, Farkas Elekne, Dobay Ilonka, Makay Irén és Laura, Bóday Klára, Lehoczy Póli, Döme Mihályné, Topits Mari, Dömötör Teréz, Kiss Mária, Verebely Francziska, Polgár Lászlóné, Harcsa Erzsébet, Horváth Tahy Katalin, Okos Anna, Harlikovits Janka, Nagy Ida, Czurda Klementin, Gosztonyi Jolán, Várady Luiza, Nedeiko Riza, Szabadhegyi Róza, Jánosy Zsuzsika, Medgyessy Rezsóné, Juhász Nagy Teréz, Ladányi Etelka, Fehér Lidia, Beszterczey Eszter, Szentmiklósy Kornélia, Végh Paulin, Munkácsy Paula, Várady Marcsa, Hosszu Elek Matild, Bohus Gyuláné.

### Tartalom.

Jolán, Sümegi Kálmántól. — Csöndes üdvöm, csöndes álom, (Gáspár Imrétől. — A virágok könyvéből. (Karr Alfonz.) — Flóris bácsi. — Művésznők életkora — Aranymondatok. — Egy hét története. — A háboru. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy 4—6 éves leánykának való előkötő szabása és előfizetési felhívásunk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



39-dik szám.

Szeptember 30-dikán.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

## KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

### EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest. 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL  
Országut 39. sz.



# H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p	
							kelte	nyugta
							óra perc	óra perc
Szept. 30	Vasárnap	G 19 Jeromos	G 18 Jeromos	18 B 18 Eumenius	23 Törv. öröm		5 58	5 42
Okt. 1	Hétfő	Remigius püsp.	Aladár	19 Trofim	24		5 59	5 40
2	Kedd	Leodegár püsp.	Theophil	20 Eustachius	25		6 1	5 37
3	Szerda	Kandid vért.	Fejér	21 Kodrát	26	☉	3 2	5 35
4	Csütörtök	Szer. Ferencz	Aranka	22 Phokás	27		6 4	5 33
5	Péntek	Placidus vért.	Peregrina	23 János fogsága	28		6 5	5 30
6	Szombat	Brunó, Emil	Emil	24 Thekla	29 Sab. Noah.		6 7	5 28

## V i d é k i t á r c z a.

**Alcsuthról** József főherczeg és családja már beköltözött ugyan a fővárosba, még sem érdektelen egy-két adatot közölnünk a főherczegi család ottani tartózkodása idejéből. A család öt óra után kelt és együtt sétát tett a nagy parkban. A főherczeg kedveli a kertészetet, úgy szintén kis gyermekei is. Mária főherczegnő tiz, Margit hét, József öt és a kis László csak két éves. A két főherczeg-kisasszonynak Holdházi kisasszony a nevelőnőjük; a rajzolásban Vastagh György ad oktatást, ki hetenkint egyszer rándult ki Alcsuthra. A főherczegi család körében alig lehet más beszédet hallani, mint magyart. Vasárnaponkint József főherczeg, Klotild főherczegasszony és a család kirándultak a szomszédos csaplári erdőbe, mely a legkülönbözőbb fánemek csoportját mutatja föl. Az alcsuthi park és gazdaság körül az egész lakosság talál foglalkozást, s a főherczeget igazi jóltevőjének tekinti.

**A vidék lelkesedése** a török győzelmek fölött, nem marad semmi tekintetben a fővárosé mögött, sőt felül is mulja azt. Nincs valamire való város, sem kicsi, sem nagy, mely fényes kivilágítással nem ünnepelt; számtalan távirat érkezik minden felől a győztes vezérekhez, leginkább pedig a plevnai hóshöz Ozman pasához. De a lelkesedés, a rokonszenv más módot is talál a nyilvánulásra. A debreczeninek a r a n y c s e r k o s z o r u t küldenek Ozman pasának; a gyűjtések lázas sebességgel folynak, mindenki fél, hogy elkésik s mire oda viszi adományait, akkora a kiállítási költség már együtt lesz. Gróf Zichy Ernő egy maga száz forintot adott. Zala-Egerszegen pedig Farkas Dávid ur a kivilágítás napján ezer forintot adott a török sebesültek javára. Éljen a derék törökbarát!

**Kalocsán** vasárnap fényes kettős ünnep folyt le. A nagynevű érseket most találták honn a küldöttségek, melyek augusztus 15-dikén, negyedszázados jubileuma alkalmából nem üdvözölhették. Eljöttek tehát Szécsényből, az érsek szülővárosából Pulszky Ágost vezetése alatt igen számosan, és az erdélyi deputáció. A másik ünnepély a kassai püspök fölszentelése volt, melynél mint segédllők Schopper és Schlauch püspökök működtek, 9 órától 11¼-ig tartott a lélekemelő szertartás, mely után a deputációk tisztelkedtek. A szécsényiek élén Pulszky Ágost igen szép beszédet tartott, az erdélyiek részéről pedig Barts Ferencz kanonok. Ezeknek az érsek a könyezésig elérzékenyülve felelt oly remekül, hogy sajnálják a gyorsirók ott nem voltát. Déli egy órakor az érseki palotában mintegy 90 terítékű diszebed volt. Első emelt poharat az ünnepelt háziur Haynald Lajos ő szentségére és ő Felségére, aztán az új kassai püspökre. Utána a kassai püspök ivott az érsekre és a püspök-társaira. Aztán Gál János az erdélyiek részéről,

Pulszky Ágost stb. Papság és világiak igen nagy számmal jelentek meg. A budapesti angol konsul is ott volt nemcsak az ebéden, de a szent misén is.

**Lőcse** szeptember hó 26-dikán 1877. Tisztelt Szerkesztőnő! Kis városunk az utósó időben két nevezetes ünnepélynek volt színhelye. Mult kedden S i m o r herczegprimás ő Eminentijához volt szerencsénk. Császka, szepesi püspök ő Méltóságát meglátogatván, ide hozzánk is által rándult. Épen 100 éve, hogy itt primást láttak, és még akkor sem b i b o r n o k-primást. Reggeli 9 óra felé érkezett meg ő Eminentijája, és első utja volt az itteni kath. főtemplomba, és elragadtatással szemlélte meg e gyönyörű szép régi építészeti remeket. Azután az itteni hatóságok, a tanári testületek és egyletek sorban tisztelegtek ő Eminentijánál. Mintegy három óráig időzött városunkban, és távozása előtt, úgy mondják, az itteni szegények számára szép összeget hagyott volna hátra ő herczegsége. Mult vasárnap pedig G r e t z m a c h e r J á n o s, közbecsülésben álló hittanár ur, tanárkodásának 50-dik évfordulóját ülte meg, és szebb ünnepélyt nem igen látott még Lőcse városa. Közélről-távrolról érkeztek a kedves öreg ur barátjai és tisztelői, és a kik személyesen el nem jöhettek, emlékeket és üdvözlő táviratokat küldtek az egykori szeretett tanárnak. Reggeli 9 órakor már zsufolva volt a virágpompában diszlő templom, hol az ünnepély főrésze végbe ment. Szép alkalmi himnusz elzengése után, melyet W a g n e r ur, helybeli derék karigazgató ez alkalomra szerzett és az itteni dalárda hatásosan adott elő, S z é p r é t y O t t o, az itteni ev. hitközség előljárója nyitotta meg az üdvözletek sorát, községe nevében megköszönvén a kedves öregnek a sok jót, mely az ő 50 éves áldásos működése és buzditása folytán e község kebelében létre jött. Hatásos beszéde után nagybecsű ajándékot adott át neki, a község nevében. Utána P o l l á g itteni derék polgármester ur a város nevében ülvözölte az ünnepeltet, kiemelvén azon érdemeket, melyeket mint városi képviselő az itteni közügyek körül szerzett, az emelkedett szellemű beszéd után diszpolgári okmányt nyujtván át neki. Utána a helybeli állami főreáliskola tanári testülete nevében a közszeretben álló K u p e c z Lykurg igazgató ur meghatóan szép beszédben ülvözölte a nagyra becsült ünnepeltet, kiemelve azon nagy érdemeket, melyeket a nevelés terén 50 éven át szerzett; azután a tanuló ifjuság nevében egy 8-ad osztálybeli reáliskolai tanuló sok ezer meg ezer tanítványai nevében ülvözölte; ezután az iglói főgymnázium és a kézsmárki ev. lyceum küldöttségeinek üdvözletei következtek. Végül főtisztelendő Kalchbrenner ur, az ev. egyház nevében ülvözölte, ezzel véget ért az ünnepély



a templomban, de csak azért, hogy a vigadó nagy termében folytatása következék, hol fényes díszlakoma rendeztetett a kedves öreg ünnepelt tiszteletére, és „soha, mióta Lőcse városa áll, ilyen kedélyes, ilyen kedves mulatságot itt nem láttak“, az általános vélemény. Az összes szellemi előkelőség jelen volt, és így természetesen hölgyek is szép számmal. A felköszöntések sorát Szépréty Otto nyitotta meg, ő Fölségekre; utána Halász L. az itteni kath. főgymnázium derék igazgatója ezen intézet nevében köszöntötte föl a tisztelt ünnepeltet, azután — de ki tudná felsorolni a felköszöntések nagy sokaságát, és így természetesen a vitéz török testvérekről sem feledkeztek meg. Öreg este volt már, mire a 200 főt meghaladó társaság hazamenetelre gondolt, magával vive azon édes érzést, hogy im, a valódi érdem lett itt elismerést, és a legszivesebb köszönettel Szépréty Otto ur iránt, a ki e kegyeletes ünnepély létrehozása körül újabb bizonyosságát adta nemes gondolkodásának és gyöngéd érzületének.

**Sepsi-Szent-Györgyön** az ottani „Székely-Mikó-tanoda“ e hó 16-dikán lélekemelő módon adott kifejezést az alapító iránti kegyeletes megemlékezésének. Reggeli 10 óra után a tanodai új épület nagytermébe felgyülekezett ifjuság és szépszámu érdeklődő közönség jelenlétében, az egész tanuló ifjuságnak összéneke után, Fülöp Géza lelkész könyörgésben emlékezett meg a nagy halotról. Beszéde után az ifjuság éneke zárta be az ünnepélyt, melyre, daczára hogy csak szűk, ugyszólva családi körben volt tervezve, tekintélyes vendégsereg gyűlt fel. — Ott volt Forró Ferencz alispán több megyei hivatalnok élén, továbbá a város polgármestere Császár Bálint, a s.-szentgyörgyi tanodák igazgatói és tanítói kara is legnagyobb részben, s igen sok előkelő nő.

**Szamosujvárott** e hó 16-dikán hangversenyt rendeztek, mely kedélyes táncmulatsággal volt összekötve. A jövődelmet, mely fölülmulja a száz forintot, a városi önkénytes tűzoltók egyesületének adják, hogy a kebelében alakuló zenekar hangszereinek beszerzésére fordítsa. A hangverseny műsorozatát csak röviden említjük. Simay Róza kisasszony igen szépen játszott a zongorán Liszt Ferencz „Magyar rapsodiáját“ s egy hosszabb átiratot a „Don Carlosból“. Placsintár Gizella kisasszony és Vincze Miklós ismeretesebb áriákat énekeltek a „Troubadourból“; Bárány Dóra kisasszony pedig nagy tettség között szavalta el Garay „Legszebb hölgyét“. Ezután még külön-külön énekeltek Placsintár Gizella kisasszony és Vincze Miklós dalokat, melyeket a közönség zajosan megtapsolt. A hangverseny után következett táncmulatság minden tekintetben fényesen sikerült.

## Különfélék.

\* \* (Wagner Rikhárdról) az hirlik, hogy Bayreuthban zeneiskolát akar nyitni, mely hat osztályból állana s melybe csak oly növendékek vétetnek föl, kik a közönséges zeneiskolák tanfolyamát bevégezték. A wagneristák természetesen nagyon pártolják ez eszmét. A zeneiskolának, melynek alaptőkéjét: 100,000 márkát, a művész tisztelői egyenkint legalább is 15 márkával raknák össze, tanáraiul Wagnert, Wilhelmyt és Liszt Ferenczet emlegetik.

\* \* (Brigham Young) a közelebb elhunyt mormon próféta végrendeletét közlik a legutóbbi amerikai lapok, mely a minap az elhunyt valamennyi nejének s gyermekének jelenlé-

tében olvastatott föl. Vagyonát, mely körülbelöl két millió dollárra rug, 17 felesége és 65 gyermeke között egyenlően rendelte fölosztatni, kedvencz nőinek azonkívül néhány házat is hagyományozott, így például Amelia asszonyt, első nejét. egy gyönyörű palotával lepte meg. A végrendeletet a jelen volt érdekelt felek tömege meglegedetten fogadta.

\* \* (Ezek a hősök.) Niksics ostroma alatt Pop Milo montenegrói senator felhívta a törököket, küldenének ki egy vitézt, ki vele lovag-módra megvívjon. Mujkovicz török zászlótartó elfogadta a kihívást, Mujkovicz kilépett a várból és a szubad térre ment, hol Pop Miló várt reá. Összezsaptak s néhány primitiv kardvágás után a török levágta a montenegróinak fejét. Midőn erre a török, mint ez bajvivásnál szokás, lehajolt, hogy fölvegye az elesett kardját és érdemjeleit, a montenegróiak (bár ki volt kötve a párbajzók sérthetlensége) rárohantak, néhány száz lövéssel lelőtték s felkonczolták holttestét.

\* \* (Derék török foglyok.) Egy a mult héten Roszlawban (Smolensk kormányzóságban) kitört nagy tűz alkalmával a tűz színhelyén megjelent 50—60 török fogoly, kik a nagy tömeg nagy ámulatára azonnal neki láttak a tűzoltásnak és mentésnek. Majdnem a tűz közepébe veték magukat s fáradhatlanul hordták ki a holmikat, nehéz ládákat, teli zsákokat stb. s mindezt oly könnyű szerrel, mint e lesovánkodott emberektől nem is lehetett várni. Meglepő nagylelkűségüket a közönség elismeréssel fogadta. Egy öreg asszony könyek közt beszélt, hogy kis házának megmentését a törököknek köszönheti.

## Megbízások tára.

Esztergomba F. I. urnak: Elvárom azt a másikat is.  
N. Faluba E. L. urnőnek: Szives köszönettel vettem.  
Makóra Sz. Gy. urnőnek: Tökéletesen megfeleltek a célnak. Lehet-e ennél többet kívánni?

Szegszárdra M. E. urhölgynek: Magánlevelet irtam.  
P. Albára J. F. urnőnek: Fájdalom, hogy eddigi lépéseim siker nélkül maradtak a sok régi előjegyzések miatt!  
De tán későbbre mégis sikerül!

B. Almásra K. S. H. urnőnek: El van küldve.  
Győrbe D. N. urhölgynek: Máskor is nagyon szivesen teljesítem kívánságát.

Szegedre F. M. urnőnek: Ritkán kaphatni mai nap hamisítatlan állapotban.

Csongrádra F. A. urhölgynek: Köszönettel vettem.  
Tapolczára G. L. urhölgynek: Csak a jó fajta szövet érdemes a festésre, a könnyű, pamuttal vegyített a legritkábban fizeti ki magát.

Nagyváradra S. N. urnőnek: Nem állok semmi összeköttetésben e családdal, azért nem mondhatok semmi bizonyosat.

Kolozsvárra B. S. urhölgynek: Csak november végén szokott mindig Pestre jönni. Megérkezéséről azonnal tudósítom.

Marosvásárhelyre O. M. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Ökörmezőre S. G. K. urnőnek: Magánlevélben feleltem kérdéseire.







# C SALÁDI KÖR



**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)  
Évnyegyedre 3 frt, — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.  
Könyvsomagolási díj félévenként  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**  
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.  
**Hirdetések díja:**  
Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**39. SZ.**  
Szept. 30-dikán.  
1877.

**Havonkinti színezett  
dívatképpel,**  
minden szükséges himzetrájkokkal.  
Évenként  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezetetést foglal  
magában a lap irányában.

Azt szokták mon-  
dani a régi emberek  
a Fánicsiak, Barthák,  
Egressyek, Lendvayak  
korából, hogy azért  
nem szeretnek színház-  
ba járni, mert fájdal-  
mas érzést költ bennök,  
összehasonlítást tenni  
az elhunyt dicsők és  
törpe utódjaik közt. És  
hajtják kifogyhatlanul,  
hogy elmúltak a szép  
idők, a magyar szín-  
világ arany kora lejárt,  
a nagy szellemek le-  
tűntek s most már csak  
ritkaságképen jelen  
meg egy-egy csillag,  
egy bolygó üstökös,  
hogy bágyadt fénye an-  
nál szomorubb színben  
tüntesse föl azt a sötét  
éjszakát, mely körül  
veszi.

Méltatlan vád ez,  
melyet az újabb kor  
nem érdemel meg. Sen-  
kinek esze-ágában sincs  
eltagadni a harminczas,  
negyvenes évek jelesoi-  
nek érdemeit; szívesen  
elismerjük azok művé-  
szetét, magunk is nagy



Ujházi Ede.

lelki gyönyörrel élvez-  
tük az elhunyt dicsők  
egy-kettőjének játé-  
kát, kiknek pályája  
hoszabb volt, mint kor-  
társaiké, s kik a régi  
időből visszamaradtak  
az új időbe. Tisztelet-  
tel kalapot emelünk e  
nagyságok előtt, de bo-  
csássanak meg a régi  
idők dicsőítői, ha a mai  
kor számára is jut el-  
ismerésünk, s ha velők  
együtt nem esünk két-  
ségbe a jövő felett, ha  
erős biztosítékot lá-  
tunk a mai nemzedék-  
ben az iránt, hogy a  
régiek által sopánko-  
dással papolt hanyatlás  
kora még nagyon mesz-  
sze van.

Tovább megyek és  
azt mondom, hogy a  
mai kor színészei haj-  
szálnyival sem állanak  
mögötte a letűnt kor  
nagyságainak. Már egy  
izben volt alkalmam el-  
mondani, hogy a szín-  
pad mindig hű kinyo-  
mata szokott lenni a  
kornak s hogy a mint



változik a korszellem, úgy változik a színpad is. E megezáfolhatlan igazságra itt ismét hivatkozhatom. Nem az az idő van most, mint régen, más az izlés, a szellem, és más a színpad. A mai színészeknek talán nehéz lenne az a pánczél-ing, melyben a régiak fel s alá jártak-keltek, megrengetve hatalmas hangjukkal a tetőt, de viszont hasztalan állítanók oda egy „Dorá-ban“, „Ferreol“-ban, „Idegen nő“-ben ama nagyszabású színészeket; félszegek, ügyetlenek lennének s megbuktatnák a darabot. Ők értettek ahhoz, hogy a fellegek közt kalandozzanak, régi lovag-várak magaslatáról szavaljanak, de nem tudtak a földön járni és nem tudtak beszélni. A képzeleti, a nem létező világ előállítására, — ez volt a régiak művészete, a mindennapi, a valódi élet természetes ábrázolása, — ez a mai nemzedék művészete. És ez utóbbi nem kisebb érdem amannál.

Ujházi E d e, kinek arczképét most bemutatni szerencsénk van, az újabb nemzedék egyik legjelentékenyebb tagja. Ritka alakító tehetség és művész a szó nemes értelmében. Az ő alakjai az utolsó hajszálig kifogástalannak; ha regényíró lenne, Dickens mellé állítanám s nem vallanék szégyent vele. Ha szindarabot ír valaki, el ne feledje Ujházi számára szerepet írni, s darabja meg van mentve. Egy pár év óta nem adtak elő eredeti társalgási darabot, melyet nem az ő művészete tartott föl (pedig legtöbbször meg sem érdemelte.) De nem egy külföldi darabbal is így vagyunk. Az „Ibolyafaló“ ugyancsak izetlen, értéktelen német semmiség, de Ujházi egy káplárt játszik benne — csak egy felvonásra terjed ki szerepe, — s ezért az egy felvonásért, s hogy Ujházit lássa, mint exerciziroztatja a keze alá adott önkényteseket és nem önkényteseket, a közönség elmegy, akárhányszor adják, s mindig jól mulat.

Ujházi 1864-ben lett színész. Szigeti Imre, akkor vállalkozó szellemű színigazgató, most a nemzeti színház érdemes tagja, készséggel befogadta társaságába a lelkes ifjút, sőt fölismerve benne a tehetséget, még abban a rendkívüli kedvezményben is részesíté, hogy nem kellett neki a kórusban a többivel fujni, ezért aztán társai kadétnak nevezték. Hanem a mitől kezdő korában megmenekült, azt izlelnie kellett, mikor már vidéki „nagy színész“ volt. E sorok írója látta Ujházit hosszú szakállal, fehér kantusban mint Norma papját a többi kórista közt, másnap pedig Mór Ferencz, vagy XI. Lajos szerepében tapsolta meg. Kolozsvárról Kassára ment Ujházi, s onnét jött a nemzeti színházhoz, most nyolcz esztendeje. Itt Jágo szerepében lépett föl először, (a véletlen úgy hozta magával, hogy azóta se játszta Jágot — egész mostanig; e héten láttuk ismét az ármanyos szerepben Jány Othelója mellett.)

Az eddig említett szerepekből láthatni, hogy Ujházi szakmájául az intrikus szerepkört választotta. S valóban, vidéken III. Richardban dicsérték, a nemzeti színházban is nem egyszer tett kísérletet e szakma szerepeivel. És nagy nehezen lehetett őt meggyőzni arról, hogy e szerepkör nem neki való. Színházi nyelven szólva: a karakter-komikum az ő eleme, ebben nagy művész ő. Alakító tehetsége egy kis német apróságban tünt föl, czime: „A miniszter előszobájában.“ Egy vén napdíjast játszik benne utólérhetlen tökélyvel. Nyolczszor, tizszer kihívják e szerepében egymás után. A népszínművekben is hálás tere volt. Az ő német munkás-legényét a Strikeban, soha sem feledjük el. A műsorozaton levő darabokban is elég sok jó szerepe van neki. Az „Ibolyafalót“ már említettük; a „Nagyon szép asszonyban“, a „Budapesten“ című, különben gyöngye bohózatban, a „Godelot-hôtel“-ben csak oly bő tapsot arat, mint a „Jóslat“-ban, melynek szerzője Csiky Gergely, pályadíjat nyert új darabjának, a „Janus“-nak czimszerepét szintén az ő

művészetére bízta, a mint nem rég Jókai vele játszatta el „Milton“-ját, s nem is bánta meg.

Ujházi a társas életben is kapós ember. Ugy szólva ő az egyetlen színész, ki a társas körökben mindenütt megfordul, és mindenütt szeretik. Mióta Szerdahelyi, a feledhetlen, nincs többé, ő az egyedüli salonokban járatos színész. Van ezen kívül egy dicséretes tulajdonsága, az: hogy nem osztozik társainak a külföldiektől való idegenkedésében. Valóban kiskoruságra mutat az nálunk, hogy ha hozzánk egy idegen művész, művésznő jön, a mi színészeink azt ridegséggel fogadják s magyar nemzeti jellemvonásunk meghazudtolásával nincs meg bennök az a színészi kollégialitás, a melylyel külföldön az idegen művészeket fogadják. E tekintetben csak Ujházi a kivétel, a ki a külföldről hozzánk érkező művészeket fölkeresi, velök szívesen társalog, s utmutatással szolgál, ha szükség. Ezt némelyek zokon is veszik tőle, pedig inkább dicséretet érdemelne érte.

Ujházi még fiatal embet, a jövő még előtte áll s mi büszke megnyugvással tekintünk a jövő elé, melynek ily jeles erői lesznek, minő Ujházi és vele egy színvonalon levő derék kortársai.

P.

## G i z e l l a.

(Régi dalaimból.)

Földváry Istvántól.

I.



Szerettük egymást!

Ő engem mint a kis virág,  
Nyiló tavasznak első álmiban  
A fényes éltető sugárt.  
És én szegény bobó fiu, kinek  
Vállára gondot mért a sors,  
Ifju szívemnek lánghevében  
Oltárt emeltem angyal képnek!  
Kéblére hajtva ábrándos fejem,  
A boldogságról álmodám;  
Aranytal szőttem álmaim,  
De oh a sors minő könyörtelen,  
Mily átkos gunyt tűzött velem,  
Mert szőttem, fontam . . .  
De boldogságom alkonyán!

II.

Találkozánk a társaságban,  
Ő csak mosolygott, kaczagott,  
És én a szenvedés fejében  
Őt újra látva elfeledtem  
A boszút és a haragot!

Ő játszva mindent elfelejtett,  
És én, szenvedve, őt soha,  
Szerettem forrón, mindig hiven,  
Remélni mertem női szívben,  
S szívemnek ez lett ostora!

III.

Oh én őt nem feledhetem,  
Emléke tűz, hajt végtelen,  
Miként Ahasvert uton ut felén!  
Szerettem ismét, szerettem újra,  
S midőn a boldogság már ihlete,  
A multak fátylát szerte tépni  
Fülemben hangozék az ő neve;  
S nevével annyi édes emlék  
Bajzott fel árva, siró lelkeimen!



A sir hazája lesz, hol én  
Első szerelmem elfeledhetem.  
Nevét szivemre véste fel,  
S e név betűje már ki forra ott,  
Az ifju lét keserve, bánata  
Sohajba zárt nevéhez forradott.  
Emléke, arca, szive, én nekem  
Átkom, vigasztalom és mindenem!

## A cigány asszony.

(Egy férj elbeszélése.)

Szépfoludítól.

### I.

Higyjék el, hogy most már ötven estendeje élem s élvezem a házas élet örömeit, boldogságát, de még alig volt pár percem, melyben ne teljesen éreztem volna a háborítlan megelégedést. Nőm angyal; most hetven éves korában ép oly angyal, mint mikor tizenhét éves volt. Én, annyi bizonyos, hogy talán még jobban szeretem, mint akkor. Nem csoda, akkor bizonytalan jövő állt előttem, most ötven éves édes mult van mögöttünk.

Csak valahogy azt ne higyjék, hogy feleségem mindig a legnagyobb szeretettel viseltetett irántam; mert mi tűrés-tagadás, bizony volt idő, midőn Csermelyi Aladárt sokkal jobban szerette nálamnál. Hogy történhetett mégis, a mi történt? Miért nem lett Natália az Aladár felesége? Talán szegény volt a leány, vagy szegény volt a fiatal ember? A szülők ellenezték? Hiába is találgatják, soha sem találják ki, mig én meg nem mondom, hogy a cigány asszony oka mindennek. Most ugye aztán még kevesebbet tudnak, mint azelőtt?

Elmondom röviden boldogságom történetét.

Natálka szülei gazdag emberek voltak és maga Natálka szép, mint az angyalokat szokták festeni: telt arccal, átlátszó kék szemmel, piros ajkakkal és göndör fürtökkel.

Természetesen, midőn először megpillantottam, rögtön olyan szerelmes lettem, hogy akár azonnal is megkértem volna feleségül. De körültekintvén, csakhamar beláttam, hogy Czézárnak épenséggel nem gondolhatom magamat; nem csak azért, mert hódító nem voltam, hanem azért is, mert egy Czézár nagyon is világosan feltűnt előttem Csermelyi Aladár szeméjében.

Aladárra most ötven esztendő mulva is kénytelen vagyok kijelenteni, hogy valóban igen szép ember volt, valóságos Adonis. Midőn engem Natálkánál bemutatnak, Aladárt csevegésében háborgattam meg, azért nem is igen igyekezett rendkívüli boszankodását elpalástolni.

Már ekkor is meggyőződhettem volna, de későbbi látogatásaim alkalmával még jobban meggyőződtem, hogy Natálka körében semmire sem számolhatok. A diadal nem az én számomra virul. Ha a tükörbe néztem s láttam savószínű szememet, nem épen kis számomat, orromat, egyebem sem maradt, mibe reményemet vethetém, csengő hangomnál és jó kedélyemnél. Ámde Aladár szép is volt, gazdag is volt, kedves is volt. Hol az arány?

Alig volt egy szalmaszál, melybe kapaszkodhattam. Legalább egy szalmaszálnyi támaszom lett volna, talán meg is nyugodtam volna már. Dehogyan volt. Napról-napra jobban elsavanyodott Natálka kisasszony édes ábrázata, valahányszor látogatába érkeztem. Naponként reméltem, hogy már csak szí-

vebben fogad. Nem juthattam tovább a reménynél. Ha a cigány asszony nem jött volna segítségemre, talán még most is ott lehetnék. Ámde a cigány asszony gyökeresen segített.

Előre kell bocsátanom, hogy Natálka kisasszony egy kissé babonás volt, ki többet adott egy cigány asszony jóslatára, mintha tiz püspök beszélt volna kenetteljes beszédekkel.

Aladár olyan magas paripán ült, hogy nagy elbizakodottságában már azt sem átalotta, hogy velem jó czimbora-ságba keveredjek. Sokat is voltunk együtt. Irigykedve néztem reá és egész önzetlenül be is vallottam egyszer, hogy ha nekem választanom kellene, magam is csak inkább választanám ezt az igen szép fiatal embert.

Nem kellett sokáig várnom, hogy Aladár szájából is meghalljam a csapást, mely majd elszédített.

Egy izben Natálkától (ép neve napja volt) együtt mentünk haza felé, s rendkívüli módon el voltunk telve a szíves fogadtatással, melyben ugy a fiatal leányka, mint érdemes szülei részesítettek. Kaptunk a kompót, champagnei mellé még oly nyájas pillantásokat is, hogy majd bele szédültünk. Aladár bizalmasan bevallotta, hogy pár nap mulva meg fogja Natálka kezét kérni.

— De van-e hozzá jogod és reményed? — kérdém meg-hökkenve.

— Nekem? — kérdé válasz helyett és oly csunyán kezdett mosolyogni, hogy minden jó barátságom mellett és szépsége minden elismerése mellett, majd bele terítettem az utca sarába.

— Azért, hogy valaki nyájasan beszél velünk, vidáman tekint szemünkbe, elmosolyodik vagy kezét meghagyja szorítottatni, még nem szerelmes belénk, — mondtam kissé ingerült hangon, melyet részben a bor is okozhatott.

— Tudom, — viszonzá Aladár egykedvűen s a helyett, hogy szemembe nézett volna, cipőjét kezdte vizsgálgatni, mintha épenséggel kis lába lett volna az, mely Natálka szívét meghódította.

— Ha tudod, hát mi a manó történt köztetek, hogy ugy mosolyogsz. Csak nem csókolt meg?

— Mert jó barátom vagy, őszintén megmondom neked, hogy de bizony megcsókolt, s be is vallotta, hogy csak engem szeret és mást nem is fog szeretni soha életében. Meg is egyeztünk, hogy irni fogok apámnak és ő fogja ünnepélyesen megkérni Natálka kezét. Azután pedig a négyezer holdos birtokból csak megélünk valahogy.

Elnémultam. Barátom annyit fogyasztott a pezsgőből, hogy okvetlenül hinnem kellett szavainak. Nem is volt okom, hogy miért ne higyjek. Alig vártam, hogy egy utca szögletre jussak és bucsut vehessek a szerencsés lovagtól.

Ő gazdag földbirtokos, én szegény doktor. Ha a leány a földbirtokost választja, lesz-e csak egy szava a gondos szülőknek? Aladár jellemében sem találhatott senki a legkisebb foltot sem. Elveszttem.

Természetes tehát, hogy ennél fogva lemondtam Natálka kezéről. Nem mondtam le. A szerelmes ember nem szokott lemondani, mig jegyesét az oltárhoz nem viszik. Sőt még azután is remél.

### II.

Egy nap egy kóborló cigány asszony állított be Natálkához. Az öreg mama, egy józan, felvilágosodott öreg asszony el akarta kergetni a cigányt; hanem a kíváncsi kisasszony utána sietett az előszobáig és megállította.



— Tudna-e nekem jó szerencsét jósolni? — kérdezé a cigány asszonytól.

— Tudnék ám, ha ugy sól a serencse. Ilyen sép kisasszonynak csak serencséje lehet. Mutassa a tenyerét kisnagyságos asszony.

A cigány asszony megnézte Natálka oda nyújtott tenyerét, azután megállott egy darab időre, összeránczolta homlokát és nagyot sohajtott.

— Lesz-e már abból a serencse mondásból valami? — kiáltá ingerülten Natálka.

— Serencse mondásból? A hogy vessük, kérem alásson: les is, meg nem is!

— Hogy értsem ezt vén cigány asszony?

— Hát csak ugy tessék érteni téns nagyságos kisasszonykám, mint a hogy van.

— Hát hogy van?

— Hát ugy van kérem alázatossgal: hogy van is, meg nincs is. Van, mert azs van irva a tenyerén, hogy második férjével negyven estendeig, az elsővel csak négy hétig fog élni.

— Igaz ez cigány asszony? — kérdé mérgesen a fiatal leány.

— Mérget vehet rá a nagyságos kisasszony.

— Végy mérget te gonosz javas asszony, ki így megkeserítetted az életemet!

A kis, szép, karcsu dereku, kék szemű, piros ajku Natálka szemébe könnyesepp szállt. Szótlan, néma lett s egész nap nem beszélt senkivel. Hiába szólította meg anyja, apja; hiába halmozták el gyöngédségökkel, a leányka nem árulta el, mi baja.

Voltam én is, meg Aladár is nála látogatóban. Hozzám sokkal szivesebb volt, mint Aladárhoz. A deli fiatal ember csak nézett: mi okozhatta azt a változást, mely őt elbusítja, engem pedig száz perczettel jobbkedvűvé varázsol. Mindketten megnéztük magunkat a tükörben. Én lettem-e szebb, vagy ő lett-e rutabb? Nem tudtuk elképzelni.

Egész délután vártuk: mi fog következni? Ugy áll előttem Natálkám, és ugy fog állni teljes életemben, mint ekkor délután láttam. Fekete ruha volt rajta, mely kitünteté szobrászi idomait. Arczát halványnak találtam, melyen csak koronkint jelent meg egy kis pír. Szép szemöldje nyájasan huzódott végig szeme fölött, ajka pirosabb volt, mint máskor, haját lefésülte erősen füle mögött, mintha apácának készült volna. Soha sem láttam ily rendkívüli bájosnak, csak mikor örök hűséget vallott nekem az oltár előtt. Én is, meg Aladár is majd elnyeltük tekintetünkkel a szép leányt; mindkettő vágyott tudni, vágyott kiolvasni szeméből: minek tulajdonítsuk ezt a fordulatot. (A cigány asszonyról és jóslatáról természetesen mit sem tudtunk.)

Együtt mentünk el Aladárral a háztól, és két utcán haladtunk már végig, de egyikünk sem szólt volna egy árva szót sem. Most nem kérkedett sem a kézszerítással, sem a csókkal. Valószínűleg azt hitte, én is vagyok ily talizmán birtokában.

Aladár nyughatatlan volt, s nem várhatta, mig atyja Pestre jó. Előbb akart bizonyos lenni, ha napfényes, vagy észötét jövő nyilik-e számára?

Pár nap óta Aladár kerülte társaságomat, mintha komolyan tartott volna vetélytársi előnyeimtől. Pedig ez előnyök oly rémséges hátrányban voltak, hogy minden remélkedésem, jóhiszékenységem mellett sem lettem volna oly bátor, mondhatnám vakmerő, hogy Natálka kisasszony kezét megkérjem.

Az utat megnyitotta előttem Aladár. Miután pár napig

nem találkoztunk egyszerre, éjjéli tizenkét órakor, eszeveszetten rohan be hozzám vágytársam.

— Képzelnéd-e mi történt?

— Az istenért meg ne ijessz!

— Megkértem Natália kezét.

Csak nagy sokára mondhattam ki ez egyetlen szót:

— Nos?

— Nos? Hát kosarat kaptam. Képzelhette volna ezt valaki?

— Én nem.

— Senki barátom. Szerelmet mutatott, nyájasan bánt velem és mégis. Még midőn kezét megkértem és atyja előttem szólította föl a nyilatkozatra, akkor is nyájas, szelid volt, mint az angyal s mégis azt mondá: „Nem lehetek most az ön neje. Majd egyszer meg fogja tudni.“ Kétségbe vagyok esve.

Vigasztaltam barátomat, a mi olyan mondást találtam, melylyel szive fájaldalmán könnyíteni vélhettem, mind elrecczítáltam. Nem használt semmit. Aladár egészen oda volt. Elkeseledésében annyira ment, hogy nem csak a maga személyében beszélt, de még azt is mondta, hogy mindketten meg vagyunk csalva.

„Ki tudja?“ ezt sziszegtem magamban, és kissé magasabbra emeltem fejemet. A szegény doktor sokat emelkedett maga előtt is. Hátha ezek a savószínű szemek, ez a nem épen római orr, ez anem kicsiny száj még sem olyan rut. Észrevettem, hogy nem mindennapi kifejezés ül arczomon, szememben tűz lobog, arczom sárgásfekete színe rokonszenves, hangom pedig megnyerő, mely még győzelmet is helyez kilátásba.

### III.

Az Aladár kosara nem riasztott el, sőt felbátorított. Mi baj érhet? Mi történhetik velem? Hisz ha kosarat kapok is, akkor sincs okom jobban busulni, mint Aladárnak, ki hasonló sorsban részesült.

Az érvek győztek. Nem is késtem sokáig, nehogy bátorságomat elveszítsem. Megkértem Natálka kezét édes atyjától.

A jó öreg rázogatta fejét s nem mert biztatni. Aladár esete után rám nézve semmi vigasztalót nem talált.

Előre is biztosított jóakarataról, rokonszenvéről, mondta, mily derék fiatal ember vagyok, kivel száz nő boldog lehetne; de, hogy az ő leánya boldog lesz-e, arról nem mer jót állani. Az ő leánya szeszélyes, különcz. Különben a mi mondandója lesz, azt majd elmondja személyesen.

A jó öreg maga vezetett leányához és elsorolta érdemeimet, azután hozzá tette, hogy megkértem Natálka kezét.

Natálka kisasszony hosszasan reám nézett, mintha szívemig akart volna látni.

— Ön szeret engem? — kérdé azután kissé remegő hangon.

— Szeretem a sirig! — mondám elragadtatva.

— A sirig? — ismétlé. Ezalatt ismét arczomra nézett.

Azt hittem azt nézi, hogy nem fog e hamar bekövetkezni az a sir, mert azt a fájaldalmat el nem viselhetné.

Igaz is, hogy dörmögött valamit magában, melynek körülbelől az az értelme lett volna, ha valaki megértette volna, hogy kissé sovány vagyok, arczom is halvány, szemem beesett, tehát négy hétnél tovább alig élhetek. Én akkor egész más értelmet adtam a lassu mormogásnak.

A vége az lett, hogy Natálka végre kimondta, hogy feleségem lesz.



Nem vagyok képes leírni, de senki sem volna képes leírni örömet, melyet e perczen éreztem. Oly valami ért utól, mire legkevésbé sem számítottam: a siker. Most igazán Cézárnak gondoltam magamat és szegény Pompejus barátomat még jobban sajnáltam.

Örömben megöleltem a papát, mamát és Natálkát is meg akartam ölelni, de ő tiszteletteljesen gátot vetett ez akaratnyilvánulásomnak. Higgadtan kezdtem gondolkozni: mivel hódíthattam meg-e szép leányt? Nagy örömben bolondnak neveztem minden embert, kinek valaha még eszébe jutna a kétségbeesés.

Mig mi a lakodalomra készültünk, bevásároltuk a szükségeseket, addig Aladár egyik elkeseredésből a másikba jutott.

Natálka elutasító válaszában volt valami, a mi megdöbbenett. „Most nem lehetek az ön neje.“ Mikor lesz hát a neje? S mi az oka, hogy most nem lehet? Erre, bármint gondolkozott is, választ nem nyerhetett. Csak a cigányasszony adhatott volna reá választ.

Két hónap mulva Natálkát oltárhoz vezettem. Nem mondhatom, hogy valami lángoló érzellemmel viseltetett irántam, de úgy látszott becsül. Eleintén igen tartózkodó volt, s fürkészte arcomat, leste lehelletemet, mintha minden perccel be akarna számolni valaki előtt.

Én oly gyöngéd férj voltam, milyenek csak előre elképzeltem magamat, ha Natálkát nyerhetem meg feleségül. Minden kívánatát, minden ohajtását ellestem, kitaláltam és teljesítettem. Azt hiszem, ha bármint gyűlölt volna is, meg kellett volna szeretnie e gyöngédségemért.

Ugy tapasztaltam, hogy az első félesztendőn át mindig bizonyos feszültség volt köztünk. Natálka sokszor kérdezte: ha nem vagyok-e beteg? — Átkozott jó egészségnek örvendtem és mindig a legmegnyugtatóbb választ adhattam kérdéseire. Féléven túl már nem szólott semmit, kedélye vidámabb lett, bár Aladár csupa bosszantásból ép szemben velünk vett ki lakást. Ez a gyöngédtelenség Natálkát sértette és mindinkább több vonzalommal viseltetett irántam.

Sok idő mult el. Már megültük ezüst menyegzőnket is a legboldogabb huszonöt év után.

Lakoma közben Natálka, midőn szerelmesen megöleltem, mosolyogva kiáltott föl: „A cigány asszony hazudott.“ Kérdeztem micsoda cigány asszony? Hanem ő csak annyit felelt: „Maga is neki köszönheti, hogy boldog!“

Nem értettem belőle semmit. Ismét huszonöt évnek kellett elmulni, hogy az egész históriát megértsem.

Tegnap ültük meg arany lakodalmunkat, és ekkor temették a velünk szemben lakó Aladárt, ki mint agglegény költözőkdött ki az árnyékvilágból.

Ekkor mondta el nekem körülményesen Natálka, hogy a cigány asszony mit jósolt, s hogy csak azért lett a feleségem, mert azt hitte, négy hét mulva meghalok és akkor ő az Aladár neje lehet, kivel negyven évi együttlést jósolt a cigány asszony. Azért mondta Aladárnak, hogy „most nem lehetek az ön neje.“

Szegény Aladár sokáig várakozott, hogy a „most“ elmuljék: de be nem várhatta. Imádkoztunk és azóta folyvást imádkozunk a szegény, derék, becsületes, bizonyára sokat is szenvedett ember lelki nyugalmaért.

Ha tudta volna, mennyit szidta volna a cigány asszonyt, ki engemet oly boldoggá tett. Most már Natálka sem bánja, hogy így történt.

## Uti jegyzetek.

Reviczky Bay Ilonától.

Mily élvezettel gyönyörködünk a kultúra folytán is érdeket nyert külföldi képletek fenségében! — de mivel magyar hölgynek születünk, fajunk sajátságával, csodás, bűvös sugalattól ösztönözve, csakhamar az ősapák vérével szentelt anyai göröngyökhez vágyunk vissza. E tudatból kiindultan jelenleg az északkeleti vonalt említem föl, melyen nem egyszer átrobog velünk a gőzölő, a nélkül, hogy az érintett tájakat tüzetes figyelemre méltatnók, holott pedig történelmi, népmondai szempontból fölveve, hazánk egyik érdekes vasuti vonalát képezi.

Debreczent elhagyva, erdőségtől, itt ott homok halmakkal vegyes rónán haladunk. Egykor Görgei Artur vitéz magyar serege táborozott itt. Ér-Mihályfalvánál a falvakkal tarkált tágas síkságot a kékellő érmelléki agyaghegység zárja be. Darabig az egyformaságban haladunk, azonban a reszegei állomást elhagyva, sűrű erdőség közé jutunk. Csakhamar tornyaival, kupolás római katolikus egyházával Nagy Károly mezőváros áll előttünk. A városka kebelében fekvő várkastélyt 1590-ben kezdé a híres Károlyi nemzetség építtetni, miglen a több családtag munkáját a nemzetség leghirhedtebb tagja, báró Károlyi Sándor végeztette be. A nevezett báró neje Barkóczy Krisztina, férje távollétében (a ki még akkor labancz volt) hősiiesen védelmezte egy ideig a váracsot II. Rákóczy Ferencz kuruczaival szemben. Az újabb kor lerombolta bástyáit, sánczait betöltötték, s diszes park környezi jelenleg a kiújított czimeres vén kastélyt. A városi római katolikus templom építését regével fűzték egyben a „nemesiben“ hinni szerető öregek. A kurucz békekötésről hirhedt Károlyi Sándor nemzetségét vég pusztulás fenyegeté. Rengeteg vagyon mellett a családi név kialvó félben volt. Az utolsó férfitag fogadást tőn, hogy ha Isten őt fiu-gyermekkel áldandja meg, diszes egyházat emeltet, miglen a grófnő egy éven át házi vászon ruhát öltött. És im egy év alig folyik le, gyönyörű fiucska vendége lőn a vén kastélynak.

N. Károlyt elhagyva szemfárasztó alföldi kép tárul elénk Nagy, és Kis-Majtény falukig. Nagy Majtényban egykor a Bátoriak kastélya emelkedett. Azonban e szerény kis falut mellőzve, a nyílt mezőn mereng el a lelki szem. Hazai történelmünk egyik nevezetes mozzanatát képezi a kukoriczával bevetett majtényi térség. 1711. év tavaszán ezrekre menő kurucz tábor ütött itt tanyát, s vezérok parancsára, a császári biztos előtt letették a fegyvert.

Erdőség, lankás kaszálók közt sietünk odább, s a szatmári hegyek tűnnek föl, s csakhamar Szatmár királyi város alatt állapodunk meg. A Szamos folyótól átszelt városnak egykor híres erődje volt, mely már a magyarok bejövetele előtt fönn állt, és e vár főleg az erdélyi nemzeti fejedelmek alatt nagyban szerepelt. 1711-ben azonban végpusztulása bekövetkezett. A már labanczokkal szövetkező kurucz fővezér báró Károlyi Sándor a bekövetkezendő végleges katastrofa előtt, a küszöbön álló fegyverletételnél netán ellenszegülő kuruczság elleni elő vigyázatból, a sok századokkal daczó izmos várfalakat véggkép lerontatá.

De haladjunk tovább. A táj festőibb szint ölt fel, s az „Avas“ hegység szeszélyes idomzatu lánczolatával kíséri az utast, egész Halmiig. E kis mezővárosnak szinte vára volt egykor; a furfangos rabló kalandjairól, politikai köpenyforgatásáról ismert, híressé vált Balassa Menyhárt építtette, s rabló



zsoldosai nem csak a környékbeli földnépet, de a Zápolya-ház két erős várát, a Máramarosban lévő Husztot és Beregben Munkácsot is boszantá. Zápolya a lengyel királyt is megkeresé Halmi lerombolása végett. De I. Ferdinánd magyar király, a lengyel koronás fő közbenjárói kérelmére sem figyelt. Végre a huszti kapitány vágta ketté az ügyet, éjjel sikerült észrevétlen Halmit megtámadnia s rövid tusa után a kis rablófészek Zápolya emberei kezébe jutott, s mintegy boszúból az egy ideig tartó rablózaklatásokért, a földdel egyenlővé tétetett. 1632-ben olvassuk, hogy, noha nem vár, de ismét tekintélyes udvarház állt Halmiban. Ez udvarházban tartá nászünnepejét az ifju Fogaras vára kapitánya, Kemény János (a későbbi erdélyi fejedelem) Perényi György mostoha leányával. Mily fényes menyegző lehetett, a hol csak ló 500-nál több volt! A gőzló sebesen nyargal odább, ábrándjainkat szétozlatja a civilizált század vas kocsijának egyöntetű moraja. Kelet felől egyre természetesebb színt öltenek a hegyek, s nagy csoportokban zárják be a távlatot. Az egyfelől terjedő rónán, melyen a Máramarostól csörtető Tisza folyó szeszélyes hajlásokban kanyarog, egy kis halmon Nyaláb vár romja néz le, a hegyecske lábánál terülő Királyháza szerény viskóira. Nyaláb vár a Perényiek ősfészke volt, s a romról szóló rege a szerencsétlen Bátori Mária szomorú drámáját közelíti meg. A várát környező Királyházán barát-zárda állt, és e zárda hires bucsuhely vala. Egy népes bucsu alkalmával Nyaláb vár szép hajadona is elment a zárda templomába. Óra, óra után mult, a szép várkisasszony, a várbeliek nagy aggodalmára még mindig késett. Bősz sejtelmek izgatták az atyát, s a hatalmas ur büszke homloka méltó haragra gyul. Dühtől tajtékozó ajkakkal halált esküszik kedves gyermeke rabló fejére, és a boszutól égő kényur fegyverzett népével gyorsan száguld, a sötét éj daczára a völgy ölébe. A csöndes zárda lakóit vértfagyaló zsivaly ébreszti föl, ropognak a kolostor kapui az erős csákányok alatt. Maskara alakok suhannak át a termék hosszán, a komor folyosók kísértetiesen fegyver zörejtől konganak. Az ablakokat vijjogva éjmadarak verdesik, — a szűk czellákban a haldoklók imáját rebegik a halvány szerzetesek. — A bőszült atya szobáról szobára fut, miglen roskatagon, a fájdalom alatt, zokogó leánya karjaiba jut.

Királyházát elhagyva kékellő hegycsoportokkal, falvakkal elszórt tágas róna közt gyönyörű panorama áll előttünk. A vonat közelében a nagyszőlősi hegység emelkedik ki, melynek trachit kövülete alatt festői hajlással, kövices medrében a Máramarostól siető Tisza csörtet, s bősz hullámokban Bereg megye sikságára ömlik le. A szőlővel ültetett szőlősi hegyek szoros közeléből nagy szőlősi indóházba siet a vonat. A „fekete hegy“ aljában terülő kies városka vén kastélyán állapodik meg szemünk. Ez egyenletes, hirtelen bubos födelű tömör épület a báró Perényiek ősi kastélya. Hajdan jóval terjedtebb vala, és erős védfalak környezék. 1557-ben Zápolya hívét, Perényi Ferenczet, I. Ferdinánd vezérei, Telekesi és Székely ostrommal támadja meg itt, az év lassan folyik és nagy szőlősi várkastély ismét a Zápolya kezére száll. Nagy Szőlősnék még van egy nevezetessége. A „Fekete hegy“ lejtősebb gerincén, kis kápolna szomszédjában, nyájas szőlő-indáktól környezetten vár-omladék komolykodik. Hankó romja ez, szilaj, féktelen lovagjáról terjedelmes regét mond a nép, e rege a szomszéd Bereg megye síkján, a borzsovai határban emelkedő (némileg a vasuti vonalról is szemlélhető) halmocskát érinti, melyet a nép „szép asszony dombja“ alatt ismer.

Megválva Szőlőstől a beregszászi hegyek lépnek elő-

térbe, Máramaros, Ugocsa, s részint a bereg megyei határszéli hegyek imposans távlatával. Beregszász hegysége alján Bene nevű falu terül a megye egyik ódon templomával, s a falucska alatt Borzsava vize kanyarog szeszélyes hajlásokban. E szelid, regényes tájkép figyelése közben a fél távlatban emelkedő czipó alakú salánki hegyen állapodunk meg. Lelki szemünk ellebeg a multon s látjuk a kastélyt, mely egykor e helyen létezett, s hol II. Rákóczi Ferencz utólszor tartta országgyűlést.

A vonat folyton a beregszászi hegység közelében robot, s e hegység lábánál festőileg terül Nagy-Muzsaly falu timsó gyárával. A völgy ölen buza föld közepett templom-rom magaslik. 1657-ben virágzó falu környezé a templomot, Kis-Muzsaly, de II. Rákóczi György erdélyi fejedelmet megboszuló lengyelek fölperzselték, s a romra szokásos jelmondatukat is rá írák: „Ekként adjuk jó szomszéd a kölcsönt vissza.“

A siető vonat mindinkább közelebb lép a hegyekhez, s Beregszászban vagyunk.

A Viske folyó partján festőileg terülő Beregszászról szóló regét gyönyörűen ismerteti Tompa „népregéiben.“ A kérdéses bikafő kőből faragott feje maiglan látható, az egykor, szinte lengyel boszúból, fölperzselt romokból épült, csinos római katolikus egyház kőives ajtó homlokzatán.

Történelmi multtal is kérkedhetik e kis város. Többek közt 1703-ban itt tűzték ki legelőbb II. Rákóczy Ferencz arannyal gazdagon ékített piros selyem toborzó zászlaját.

## Flóris bácsi.

— Beszély. —

(Folytatás.)

Georgina eltávozott. — Az erdő legszebb rózsája immár távol viritott hazája földétől és minden, minden szomorkodott utána. — És jött a tél, betakarta a kastélyt, az erdőt világos hóköpenyegébe, megritkult az erdő és park sűrű lombozata, hogy Flóris bácsi messze kinézessen a ködös távolba, arra, a merre a nagy város tornyai léteznek, a mely legbecesebb kincsét, legkedvesebb lelkét rejti, melyet ő maga száműzött a messze világba. A magába mélyedt, szomorú lélek minden tüdődése volt arczára írva, kivált ha azon utakat keresé fel, a melyeken a kedves leánykával szokott volt járkálni, a hova azt ő elkíséré. Ha őzikék nagy, kérdő szemeket veték reá, a mikor nekik eledelt hozott, tekintetükből a néma kérdést olvasta ki: hol van kis urnónk? valjon nem te volnál-e, a ki megfosztott bennünket tőle?

A kastély ura lehetőleg még komolyabb és hallgatagabb lett, mint annak előtte volt; néha azonban mégis panaszkodott, mennyire hiányzik neki Georgina vidám csevegése, szép dalai és mennyire ohajtaná már visszatérését.

Nem rég Véra néni illatos, aranszegélyű levelében megírta, mennyire meg van elégedve Georginával. „Várakozásimat minden tekintetben felülmulja,“ — írta — „a kis leány sokkal szelidebb, komolyabb, sőt mondhatnám, hogy már most is, majdnem tökéletes delnő. A belső reakció úgy látszik még külső megjelenésére is előnyös, finomító hatással volt. Leányaim jóltevő befolyása már e rövid idő alatt is észrevehető hatással volt reá. Bár láthatnátok elébbi kis erdei vadócztokat bálban, tánczolja, csevegve és tudom, bizonyára megdicsérnétek nevelési rendszeremet. Georgina irányomban még most is megtar-



totta ugyan gyermekes hidegségét és majdnem ellenszenvét, azt nem tagadhatom, de ez mind a mellett nem gátol a megkezdett feladat kivitelében, hisz ezzel jót cselekszem nem csak ő vele, de még veletek is. Az ének-tanítást is a legszebb siker követi, mestere „aranyosnak“ nevezi hangját. A multkor nagyszerű diadalt arattunk vele egy jótékonysági hangversenyen, a melyben egy nagy olasz áriát kitünően énekelt, még szépsége is hatalmas szószólója volt a nagy közönség előtt. Mind ezeket tekintetbe véve, leányodnak, kedves bátyám, fényes jövőt jósolok, ha szemes és okos“, stb.

Sohajtra tette le kezéből Flóris bácsi az illatos levelet. Hangosan olvasta fel azt, és csak azután vevé kezébe Georgina mellékelt sorait. Keveset irt. „Fáradt vagyok a sok zűr-zavartól, aztán várom énektanáromat is. Este az angol követhoz megünnel tánczestélyre, és ezért csak egy perczem van az írásra és annak elmondására, hogy örökön örökké egyformán, forrón szeretlek benneteket és vagyok a tiétek.

„Te kedves Flóris bácsi bizonyára örülni fogsz annak, hogy Véra néni meg van elégedve velem és semmi oka panaszra. Vidáman viselem „egyenruháját és álarozát“ a jó társaságnak, és nem vagyok többé a régi, tul élénk gyermek. Az új, más környezet akaratlanul rajtam is változtat. Tudom, most vége már a gyermekkornak. Dicsérj meg hát Flóris bácsi, hisz te akartad így! — E perczen küldtek nekem egy pompás virágcsokrot, egy rózsát kihuztam belőle és ime, itt küldöm neked; mondd, összehasonlítható-e szépségben, bájban az én szülőföldem virágaival? azt hiszem, nem. — Kedves levelben kérde, ha van-e időm az olvasásra, — nem, édes bácsi, erre nálunk nincs idő. — Reggeli csokoládénknál futólagosan átlapozzuk a napilapok ujdonságait, a divatlapok képeit és divattudósításait, ez az egész. Ha haza jövök, újból kell kezdenem mindent. Nagyon sokat felejtettem el itt, de nagyon sokat — tanultam is.

Üdvözlöm az én drága otthonomat! G i n a.

„Leveled bágyadt édes lelke“ — felelé neki Flóris bácsi — „Nem panaszkodol, az igaz, de majdnem jobban szeretném, mint a csendes bánat ez elfátyolozott hangját. Ha haza kívánczol, gyermek, hát csak ird meg! Nem tudom megítélni, ha szívesen időzöl-e nagynénédnél, ha örömedre van-e a nagy, előkelő társaság? — Felelj nekem erre kedves Georginám. — Akarsz-e haza jönni?“

„Nem akarok, — kedves bácsi“ — felelé levelében Georgina. — „Megigérttem, hogy a telet itt töltöm, te pedig az adott szó szent megtartására tanítál. Ha boldog vagyok-e, avagy nem, nem érek reá kiokoskodni, de nem is a k a r o m tudni. Ez az élet folytonos élénk diadalmenet, egyik ünnepélyről a másikra; ha valamikor egy kis nyugalom állana be, kimerítőbben fogok neked írni. — Nagy szükségötök úgy látszik még nincs reám, különben vissza hívtatok volna!“

— Oh, mint hívnám vissza! — mondá Flóris magában — mint hiányzik itt életem fényes napsugara! De nem szabad tennem! Övé az élet, az öröm. Valamint a tél és nyár nem nyujthatnak kezét egymásnak, úgy tátong egy betölthetlen mélység az ő fiatalsága és az én öregségem közt!

Igy teltek el a tél utósó betei. A néni azt irta, hogy mi-helyt Georgina tavaszi öltönyeit elrendezte, haza kíséri őt. Ezen kívül még háznak egyik jó barátját is kívánja bátyjának bemutatni, egy kitünő, fényes állású, előkelő férfit, a ki nagyon ohajtana Georgina édes atyjával megismerkedni.

„Nagyon érdeklődik Georgina iránt — írta — és én a legjobb parthienak tartom, a melyet a kicsike tehet; a férfi

imádja a leányt, ez meg úgy látszik, szívesen látja maga körül, — a legjobb viszony nő és férj között. Azt hiszem, hogy e két emberből olyan házaspár válnék, a melyben neked is, kedves bátyám és nekem is örömeink telhet. — Ugy-e bár elhozhatom?“

— Ha leányom szíveli őt és kiállja a mi bírálatunkat is, úgy, hogy nyugodt lelkiismerettel mondhatjuk az „igen“ szót, akkor csak jöjjön isten nevében — mondá az apa élénkebben a szokottnál. — Egy nehéz kő esnék le szívemről, ha leányomat jó kezekben tudnám. Napjaim megszámlálvák, és te kedves, hű Flóris barátom tán még meg is házasodol, és ha így reád tekintek, szintén természetesnek találom ezt; Véra testvérem is figyelmeztetett már erre, és akkor lásd, senkije sem volna kedves Georginának.

— Soha sem hagynám el őt — mondá nyugodt határozottsággal Flóris. — Soha sem gondolok házasságra, meg sem foghatom, hogyan juthatott eszetekbe. De egészen a te nézeteden vagyok Ginát illetőleg, hisz megérdemli a nagy, a legnagyobb boldogságot. Adja az isten neki azt a legtökéletesebb mértékben!

Ezzel Flóris bácsi felkelt ültéből és elhagyta a szobát, a kastélyt és egyenesen a kerti pavillon felé irányzá lépteit, melyek most feltünően bágyadtak és nehezeknek látszottak. A pavillon ablakai szorosán be voltak függönyözve. Már régóta használatlanul állott. Végre ma emelé fel Flóris bácsi a veres, nehéz függönyöket, és a világosság megcsókolá az arczképet, a bájoló gyermekarcot, az ő „kis Georgináját.“ Egymásba font karokkal nézte a kedves vonásokat, visszaképzelve magát amaz időbe, mikor a szép kis alak e faragott régi székekben ült; azon gondolkodott, vajjon szívesen ülne-e még itt vele; vele, az öregedő férfival, megnézegetve festését, vagy bebarangolván vele a nagy, csendes, magányos erdőt.

— Nem, nem lehet! — felelé az ész. — És magam adtam őt oda, majdnem kényszerítve az elmenetelre, kérései, könyei daczára! Nem szabad tehát csodálnom, ha most más boldogabb kéz nyul az én kincsem után. Ez természetes kifejlése az egésznek, elébb utóbb is meg kellett ennek történni! Kedves, kis erdei virágom! Soha, soha sem sejtse, hogy elvesztése szívemet repeszt meg, hisz úgy sem értené e fájdalmat. Isten tudja, mennyire ohajtottam mindig csak az ő javát, örömmel áldoznám oda érte az életemet, és azért megteszem még az utolsót is, a mit érte tehetek: forrón kérem az istent, tegye őt boldoggá!

Még egyszer nyugodott Flóris szép, komoly szeme Georgina mosolygó, bájos arczán, aztán ismét elfüggönyözé a képet és elhagyá a szentelt helyet olyan csendesen, a mint jött.

Azon időben, midőn az első ibolyák, eme örökösen új tavaszi csudák, kidugták fejceskájukat az első ifju zöldből, akkor tért vissza végre Georgina.

Véra néni nem tudatta bizonyosan megérkezésüket és azért Flóris bácsi épen egy hosszabb sétát téve, honn sem volt, midőn a magasan felrakodott utazóhintó a magas kőfallyal kerített kastély udvarra behajtott. Csak akkor láthatta őt Flóris, midőn már a többiekkel együtt az ebédlőben volt. Belép-ténél egy karsu leányalakot látott, — szeme káprázott — ennek kellett Georginának lenni. Láta, mint közeledik feléje sietős léptekkel, kezeit feléje nyujtja, de egyszerre csak visszajed, mert nagynénje csipkés, finom keze karjára nehezkedett.

(Folytatása köv.)



## Egy hét története.

Szeptemberhó 26-dikán.

Hűvös idő. — Katonai hadgyakorlatok. — A szüret. — Mi a jelszó?! —  
G. Gerster Etelka.

A mint látszik, az ősz nem tréfál többé; azt hiszi, az enyegő napsugarakból elég is volt talán, s mivel már elbizni kezdtük magunkat s a nyájas verőfényen olyan kaczkiasan sétálgattunk, mintha nyár javában volnánk, kapta magát, hogy eszünkre hozzon, nyakunkba zuditott egy kis jó éles, csipős hegyi levegőt, a mi aztán csakhamar haza kergetett meleg kabátért. És most az időhöz mért komolysággal lépegetünk az utcán, utunkat nem igen szabva hosszabbra, mint a megnyit dolgaink elintézése okvetlenül igényel. Nem nagyon sétálni való idő, s a szép nők is kevesebbet időznek a divatkirakatok előtt s a kis kiveresedett orru czinkécskék korántsem oly begyesen lépdelnek, mint a nyári alkonyatkor, — a hiábalóságokra nem gondol ilyenkor senki sem.

Csak egy van, a kinek hideg, meleg, egyre megy, a ki esőre, napsugárra egyaránt nincs tekintettel, s ez, ez a szivtelen nagy ur: a főhadparancsnok. Katonának nincs rossz idő, — azt tartja a fő-főtábornagy ur, s a mint nyáron észre sem vette, mikor a perzselő hőségtől ellankadt, elájult, napszurástól elszédült s utszélre kidőlt katona mellett tajtékos paripáján gangosan elvágatott, úgy most mit sem tud arról, hogy a vékony kitlibe szorult szegény „vitézeket“ majd megveszi kora hajnalban az isten hidege, s hogy a gyakorlatok harmadik napján fele a zászlóaljnak már köhögössé vált. Főleg a finyásabbak, a kik nincsenek szokva az eféle emberkinzáshoz. Az egy éves önkénytesek érzik legkeservesebben ezt a gyötrelmes állapotot, kik ha a kényelmetlen, nyáron meleg, télen hideg plundrájokat ledobják, jó melegen bélelt kabátokkal kényeztetik törékeny testöket. Bezzeg nekik kijut most a boldogságból! Ugy néznek ki az isten adták, mintha reggeltől estig a záporra állának ki e négy hét minden napján. Különben nem is tréfaság. Felkelni előbb, mint a kakas, vállra vetni a puskát, s a kurucz hidegben kikutyagolni a szeles szabadba, s oda kinn csavarogni, lótni, futni, bomlani délutáni két-három óráig, s akkor elcsigázva, kimerülve, éhségtől elgyötörve haza vánszorogni. S fáradt tagjait ki sem pihenteti becsületesen, másnap hajnalban már ismét előlről kezdődik a hű-hó s így tart négy álló hétig.

Na én csak azt szeretném tudni, hogy mi czélből sanyargatják a szegény katonákat, mikor a legkomolyabb szükségben sem akarják hasznát venni annak a keserves tudománynak, a mit így a gyakorlatokon a szegény emberekbe belekergetnek. Minnek a gyakorlatok, mire való a katonaság, ha a kályha mögé buvunk, mihelyt arról kezd szó lenni, hogy: ki a legény a csárdában?! Nem jobb lenne azt a sok szép szál legényt és gavallért haza eresztetni szántani-vetni, vagy — kurizálni, a szerint, kinek mi a foglalatossága. De bizony jobb lenne, nemde hölgyeim?!  
Milyen jó hasznát lehetne venni most annak a sok takaros fiúnak, — már vagy a tökénél és puttonynál vagy pedig, nagy vacsora után, zeneszó mellett, a szőlőhegyi pajta, táncz

alá kisimitott barátságos pallóján. Mert a hűvös idővel megérkezett a szüret is, hej, pedig már a régiak is azt tartották, hogy nincs szebb világ a szüretnél. Bizony igazuk is van. Én legalább részemről a gazdálkodás minden ága és faja közt a szüretet tartom legpompásabb foglalkozásnak. De hát nincs-e igazam?! Jól felöltözve és kinek-kinek a természetéhez mért reggeli által jól fölmelegítve kocsira ülni s kihajtani a szőlőbe, hol a szőlő-szedő leányok és legények könnyü edényvel kezökben, az éltesebbek hasztalan intelmei daczára már az első járás derekán csintalankodnak egymással s a jó kedvű puttonossal. Azután elmászkálni az időt a hegyen, a sajtoló körül, illatos ebédhez ülni, kedélyes társaságban elmulatozni, s mikor beesteledett, s a szedők körülülük a vigan föllobogó lángot, melyet venyigéből s a gyümölcsfák száraz galyaiból élesztettek, oda benn megszólal a czigány-zene, s jóllakva étellel, itallal s örömmel tánczra perdül a fiatalabbja s így tart a multság késő éjfélig. Máskor pajtázni indul a társaság, felkeresi a szomszédot (ez a szomszéd olykor másfél óra járásnyira van,) s ott mulatozni s eltelni a jó magyar vendégszeretettel. Kell-e ennél fölségesebb multság?!  
Hanem önök persze csak mosolyognak fölöttem. Jobban ismerik önök ezt a multságot mint mi, szegény fővárosi emberek, a kiknek a szürete, ha csak valami vidéki ismerőse, vagy budai atyafia meg nem hívja, — abból áll, hogy hozat egy kosár szőlőt, s pajtásaival megeszi, aztán iszik rá egy kis vörös bort, s elmegy — elmegy a színházba. Mert nekünk ilyen időtájt minden utunk a színházba vezet. Nincsenek társas összejövetelek, a bálók ideje is jó messze van még, a hangversenyeké még messzebb, — ugyan hol töltené el az ember estét?! Gyerünk a színházba! — Ez az általános jelszó, mihelyt hét órára áll a mutató s e szóra a mama magára adatja felöltőjét, a kisasszony egy rózsát tűz a hajába és előkeresi a látszóvet, a kis lányka pedig a bonbonos katulyát motozza.

Tehát: jerünk a színházba, még pedig a nemzetibe, ha úgy tetszik. Ott ismét javában foly a vendégszerettség. Most ismét kitűnő vendégünk van, — az az már csak volt, mert rövidre szabott szereplését bevégezve ismét távozott, hogy másnak adjon helyet. E kitűnő vendég Gardininé, a ki nem ismeretlen közönségünk előtt, mert alig fél éve volt hozzá szerencsénk, csakhogy akkor Gerster Etelkának hívták. Azóta a kisasszonyból asszony lett, — ennyi a változás, a mennyit rajta visszatértekor tapasztalhattunk, máskülönben az asszony épen csak azon a pacsirta-hangon énekel, a melylyel a kisasszony meghódítá minden hallgatóját. Valóban csodálatos, ritka tünemény! Oly magas, és hozzá a legfelsőbb fokozaton is oly egyenletesen biztos és tiszta hangot még nem hallottunk. Hanglétrája három fokkal magasabb a Pattiénál, és ezen a legfelsőbb hangon is oly könnyedén trilláz, s oly játszva peregteti le ajkairól, mintha mosolyogva egy marok gyöngyöt szórna szét gondtalan könnyűséggel. Virtuóz, azt lehet rá mondani, az ének-iskola netovábbja, bátran ki lehetne róla állítani a bizonyítványt.

Hanem kár, hogy ez a gyönyörű tiszta hang csak a felsőbb régiókban ily csengő, a közép fokozaton már elhalványo-

Hanem kár, hogy ez a gyönyörű tiszta hang csak a felsőbb régiókban ily csengő, a közép fokozaton már elhalványo-



dik, alant aztán egészen elenyésszik. Csak felső hangjai vannak e ritka művésznőnek, de ezek aztán páratlanok. Van ezen kívül más hiányossága is Gerster asszony éneklésének: nincs benne melegség, közvetlenség; megbámuljuk, de nyomot nem hagy lelkünkben. Nem érzi azt, a mit énekel, s így mi sem érezhetjük. Gyönyörű szingazdag virágcsokor, de mindenki tudja, hogy csak csinált virág. Kitünően kiképzett s ritka hanganyag, — ez minden. Játéka sincs, és ez is éneklésének a rovására esik Mai napság megvárják, hogy az énekesnő, ha még oly világhírű is, egyszersmind színésznő is legyen, különben csak fél-hatásra számíthat. Vajjon Pattit nem épen oly elragadtatással megtapsoljuk megragadó játékáért, mint bábajos énekéért? Bizony a játék nem mellékes, sőt nagyon is nem mellékes!

Ezt azonban nem azért mondom, hogy G. Gerster asszony érdemeit kisebbitsem. Világért sem! Ő azért nagy művésznő, az is lesz, meg fogják bámulni Európa legelső színpadain, és ha a mondott hiányokat betölthetné, talán-talán még Pattival is győzelmesen kiállná a versenyt. Ezuttal csak kétszer lépett fel nálunk: szombaton az „Alvajáró“-ban, s kedden „Hamlet“-ben. No, ez utóbbiban nem könnyű dolog a mi közönségünknek tetszeni. Mi emlékszünk még a mi legelső Ophéliánkra, az ő kifejezhetlen bábajuénekére, nem is fogjuk őt soha elfeledhetni; mi láttuk Nilssont is, a svéd csalóányt, a kinek a számára Thomas művét és a szerepet írta. Midőn tehát azt mondom, hogy a közönség ezek daczára is tapsolt, lelkesen tapsolt, ha fölemlitem, hogy a negyedik felvonásbeli nagy jelenet után ötször-hatszor kihívta a vendégszereplő művésznőt, akkor mindenki tudhatja, hogy Gerster a sikerrel meg lehet elégedve.

A tisztelt művésznő, mint már említém, most ismét eltávozott körünkből, de azt hiszem, nem volt kedden a színházban senki, a ki a szívéből nem kívánta volna: hozza az isten minél előbb ismét h a z a! — p.



### A virágok vándorlása.

A diszvirágok és azok ápolása ezer meg ezer kéz kedvelt foglalkozása és évről évre elterjedtebb lesz. A kert és szoba kedvencei, mint többnyire az idegen éghajlatok gyermekei, csakugyan nem nélkülözhetik gondos ápolásunkat, ha az idegen világban szemet-lelket egyiránt gyönyörködtető virágait akarjuk élvezni. Igaz ugyan, hogy a virágok is alá vannak vetve a divatnak, de azért mégis vannak az idegen országokból bevándoroltak közül olyanok is, a melyek évtizedek, sőt századok óta megtartják a kivivott helyet, és ma is csak olyan örömet nyújtanak kedvelőinek, mint évekkel ezelőtt. Így már a régi rómaiakról tudjuk, mennyire szerették a rózsát, mind a mellett, hogy tulajdonkép csak a kereszties háboruk terjesztették el azokat messze földekre. Hasonlólag a sárga viola is nagy szerepet játszott az említett népnél, mert koszorúknak többnyire az képezte a legfőbb anyagát. Nálunk csak a tizenhetedik században terjedt el, Németországból. Augsburgból vette ide is utját, a hol egy Kammerländer nevű kereskedő először bocsátotta áruba. A tulipán a Taurusból került Konstantinápolyba, és onnan 1559-ben szintén legelőször Augsburgba; ugyan ez időtájt a jáczint is megtalálta utját hozzánk Bagdad környékéről előbb Konstantinápolyba és így közép Európába. A fényes, feltünő császárkorona Bécsben virágzott először 1576-ban, a pompás orgonavirág (syringia-hokor)

már 1595-ben gyönyörködtette elődeinket. Körülbelül száz évvel később hozták a portugaliak a jasmint Goából Európába. A camelliák és hortensziák hazája Japán. Az előbbi 1739-ben hozták Angliába, nevét pedig egy Cameli nevű jezsuita páternek köszöni, a ki hozta, és ezért hibásan nevezik őt caméliának; a hortensia 1788-ban vándorolt be hozzánk, nevét a maga idejében fényesen ünnevelt csillagvizsgálónőtől: Lepante Hortensiatól nyerte. E virág oly hamar általános kedvenczévé lett a virágkedvelőknek, hogy azon francia kertész, a ki nagyban termeszté és forgalomba hozta, már az első évben is gazdag emberré lett általa. A szép amarillis 1634-ben virágzott először Párisban, Morin János kertjében; az amarillistról beszélnek, hogy midőn egyszer egy Japánból jövő hajó, a melyen egy nagy szállitmány amarillishagymát hoztak, Guernsey szigete mellett hajótörést szenvedett, a hagymák a sziget körüli homokos talajon megfogamzottak, a honnan aztán el is terjedtek; innen nevezték e szép virágot guernei lilomnak is. A jó illatú reseda eredeti hazája Aegyptom és Angolhon látta először 1752-ben; a pelargóniák délafrikai születésűek, a napraforgó Peru és Mexikó gyermeke, és nálunk már két század óta ismeretes, a georgina pedig a napraforgó hazájabelie, Európában 1791-ben virágzott először, még pedig Madridban a botanikus kertben. Melyik kis falu, kis, igénytelen kertecskéjében nem díszlik már mai nap e gazdag, sok fajú pompás virág?

És így hoz a világforgalom árja a legtávolabb vidékről közénk szépet, hasznosat, hogy gyönyörködjünk a természet kimeríthetlen, nagyszerű gazdagságában!

### Budapesti hírvivő.

\* \* (Király ő Felsége egy ajándékaról) irnak a lapok. A napokban Ischlbe nagy s pompás udvari salon-kocsi érkezett, mely a modern kocsi-építészet remekének nevezhető. A kocsit király ő Felsége megbízásából Mondel báró rendelte meg a simmeringi kocsigyárban, az agg Károly Ferencz főherczeg részére. A kocsit gazdag aranyozás és czimerek díszítik; belülről a helyiségek selyemmel vannak bevonva. A salon mesterséges virágokkal van díszítve és berendezése minden kényelmi igényt kielégíthet. A kocsi fűtése kitünő rendszer szerint történik. A főherczeg megszemlélte fiának szép ajándékát, melynek nagyon megörült. E kocsival a próbautazás Salzburgba fog történni.

\* \* (József főherczeg) a fővárosba érkezett családjával együtt. A főherczeg külföldi utjából hazatértekor igen rosszul érezte magát s komoly bajtól félt. Az alicsuthi tartózkodás azonban igen jól szolgált egészségének, s a főherczeg most a legjobb színben van.

\* \* (Jótékonyág.) Király ő Felsége a repcze-szemerei római katolikus hitközségnek iskolaépítési költségeinek fedezésére 200 frtot, továbbá a sándi római katolikus főhitközségnek iskola építésére 100 frtot adományozott.

\* \* (Rózsás napló.) Jegyesek: Lonta Károly tengerész-tiszt és Suhaj Renata kisasszony Budapesten. — Fel-szeghy Dezső birtokos és Zeyk Janka kisasszony. — Deschán Arthur huszárfőhadnagy és Issekutz Irma kisasszony — Katona Antal ügyvéd és Georgievics Mari kisasszony Török-Kanizsán. — Singer Adolf szőlősi birtokos és Tisch Lina kisasszony Belényesen. — Mányay Iván földbirtokos és Forster Erzs kisasszony Györköny-



ben. — Ifj Perczel Gyula és Kollerich Vilma kisasszony Budapesten. — Pázmándy Béla földbirtokos és Szűcs Lenke kisasszony Nyéken. — Egybekeltek: Weckerle Gyula miniszteri titkár és Molnár Gizella kisasszony Budapesten. — Komáromi Zsigmond vasuti hivatalnok és Nendtvich Karolin kisasszony Budapesten. — Dr. Góth Manó egyetemi tanár és Kiss Gizella kisasszony Kolozsvárott. — Scherzenlechner Ödön vámtiszt és Pfeiffer Erzsike kisasszony Budapesten. — Klastersky Ferdinand testőrkapitány és Barthos Vilma kisasszony Bécsben. — Trifunác Mladen alkapitány és Markovics Mariska kisasszony Temesvárott.

\* \* (Esküvő a gödöllői királyi várpalotában.) Királyné őfelségének unokahuga Wallersee báróné és Larisch gróf ez évi október 20-dikán tartják esküvőjüket Gödöllőn a királyi palota udvari kápolnájában. Az ifju jegyeseket e héten hirdették ki először az udvari mise után s ez alkalommal jelen voltak királyné őfelsége s Mária Valéria hercegnő.

\* \* (A Deák-szobor) ügyében kiküldött országos bizottság végrehajtó bizottsága közelebb Szlavy elnöklete alatt ülést tartott, melyben Tisza, Széll és Wenckheim miniszterek is részt vettek. Elnök azon bejelentése után, hogy a szoborra már mintegy 140,000 forint gyűlt be, elhatározta a bizottság, hogy hozzá kezd annak létrehozásához, és pedig először is nyilvános pályázatot hirdet ki három — 6000, 4000 és 3000 franknyi — pályadíjjal. Ezenfelül három európai hírvű művész — egy német, egy olasz és egy francia — külön felhivatik a pályázatban való résztvevésre, s munkájuk minden körülmények közt 4000 franknyi jutalomdíjban részesül, ha pedig valamelyik az első jutalmat is megnyeri, a díj természetesen még 2000 frankkal megtoldatik. A pályázati határidő egy évben állapított meg, a pályaművek fölött pedig 11 tagból álló jury fog itélni, melybe egy tagot az országos képzőművészeti tanács, egyet a képzőművészeti társulat, egyet a mérnök s építész-egylet, egyet a fővárosi építészeti tanács küld. Három elsőrangú külföldi művészek sorából választatik, hármat pedig az országos bizottság nevez ki. A pályázati szabályok szerkesztésére s az azzal összefüggő további lépések megtételére egy kis bizottság küldetett ki, melynek tagjai: Szlavy József, Pulszky Ferencz, Ráth György, Tisza Lajos és Falk Miksa.

\* \* (Kossuth Lajos nevenapjára) Zlinszky Istvánné egy koszorút küldött, mely azokból a vadvirágokból volt kötve, melyek Kossuth apjának sírján nőttek Alsó Dabason. Kossuth az ajándékot a következő sorokkal köszönte meg: Collegno (al Baraccone,) szept. 14. 1877. Asszonyom! Mély megilletődéssel vettem a virágkoszorút, melyet ön atyám sírjáról kötött s én ereklye gyanánt őrzendek életem hátra levő napjain át. Fogadja ön asszonyom legszivesebb köszönetemet küldeményeért, legőszintébb hálámat a kegyeletes érzelmekért, melyek önt felejthetlen atyám szerény sírjához vezették; s melyek remélnem engedik, hogy lesznek hazánkban, kik reám is kegyelettel emlékezendnek, a mikor az én szívem is porrá leendett, mint porrá lett atyámé, kitől „hazánkat szeretni tanultam rendületlenül.“ Isten áldása legyen önnel asszonyom egy hosszú életen át, lekötelezett szolgája Kossuth Lajos.

\* \* (A Károlyi-család alapítványa.) A gróf Károlyi-család három családfeje: Károlyi György, idősb Károlyi István és Károlyi Alajos grófok nagyszerű családi alapítványt tettek. Nevezetesen bizonyos jövedelmeiket kijelölték egy alapítvány

számára, mely husz év múlva egy millió frtra emelkednék. E tőke kamatait a Károlyi-család netán elszegényedett méltó ivadékaiknak juttatná. A felügyeletre a közoktatási miniszter kéretett fel. Ha a család kihalna, a tőkét általános jótékony célra fordítanák.

\* \* (A Karácsonyi-alapból,) melyet a nemes gróf Rudolf főherceg születésekor tett, ez évben a budapesti árvaegylet ötszáz forintot kapott, a „Mária Erzsébet,“ a pesti jótékony nőegyesület, az „Elisabethinum“ hasonszenvi kórház, a Mária-intézet, a krisztinavárosi szegények, a kolozsvári „Mária Valéria“ árvaház, a balaton-füredi szeretetház, a pesti szent Ferenczrendűek, szegényeik étkezésére s egy szegénységgel küzdő jó családból származó nő, három-háromszáz forintban részesültek. Nimsits György, nyugalmazott főhadnagy és Kovács Árpád, szegény tanuló, kétszáz, Rapos József volt-képezdei igazgató, ki most teljesen vak, százötven, három magyarul jól tanuló idegenajku ifju, a budai szürkenének, a háromszéki oltáregylet, Pollák Sarolta munkaképtelen nő, Szekláts István tanító özvegye, Nyilvay Györgyné, Tartarnusz Hermina, világtalan és dolgozni nem bíró árva, Nemes Mária és Bakits László egyenkint száz forintot kaptak. Orschekovszky Anna szegény özvegyet és Bittner Karolina megvakult volt-tanítónőt ötven-ötven forinttal segélyezték.

\* \* (A magyar encyklopédia) érdekében újra tartottak a tervezők értekezletet, melyen György Aladár a munkabeszámítás és a költségvetés tárgyában javaslatot terjesztett elő. Az addig jelentkezett 134 munkatárs 25 szakcsoportokra osztatnék fel, egy-egy szak-szerkesztő vezetése alatt. A vállalat élére az akadémia részéről egy elnök, egy titkár és egy pénztárnok (mindannyi fizetés mellett) neveztetnék ki. A szerkesztési költségek 13,000 forintban, a munkatársak honorariuma 17,500 forintban állapították meg. Az egész mű két év alatt jelenne meg, s ára 50 forint lenne. Minden második héten bocsátanának ki egy füzetet 1 írtjával. A nyomtatási költségek legalsóbb számítással 43,500 frtra ruagnak. — Ime tehát a fő bibére rá akadunk: pénz kellene. A tervezők azt hiszik, hogy az állam és akadémia segélyezhetnék a vállalatot, a hiányzó összeg pedig magán-adakozások útján gyűlné be. Hiu ábránd. De tartunk tőle, hogy elegendő szellemi erővel sem rendelkezünk ily nagy munka létesítésére.

\* \* (Magyar költők fordításai.) Az angol Butler, a „British muzeum“ könyvtári hivatalnok, ki a múlt évben egy csinos kis füzetet bocsátott közre Fáy meséiből, most nagyobb angol anthológiát adott sajtó alá magyar költők műveiből. Képvisele lesz benne régiebb és mai költészetünk, Fáy Andrástól, a vidám böleöstől, és Vörösmarty „Szép Ilonká“-jától kezdve Szabados Jánosig. Az angol „Athenaeum“ szivesen üdvözli a buzgó író vállalkozását. Schnitzer Ignác pedig, egy helybeli német lap szerkesztője, németre fordította Petőfi „János vitéz“-ét, mely fényes kiállításban már legközelebb meg fog jelenni. — Sturm Albert, fiatal pesti tanár és hirlapíró Arany János „Buda halála“-nak német fordításával készült el, melyről mindazok, kik munkáját áttekintették, elismeréssel nyilatkoznak.

\* \* (Egy párbaj.) Az utóbbi időben igen gyakoriak lettek a lovagias emberölések. Csak egy pár hét előtt olvastunk a temesvári kettős párbajról, melynek egyike halállal végződött; épen mai számunk jelenti a derék, szép és kedvelt fiatal embernek, Pocsay Felixnek a halálát, ki szintén párbaj áldozata lett; vele egy időben két halálos kimenetelű párbajt jelentettek a lapok, s ime e perczen a fővárost lázas izgatott-



ságban tartja ismét egy párbajeset, melynek a fővárosi körök egyik kedvelt, szeretett s kitűnő ifja esett áldozatul. Szerdán szájról szájra járt a rémhir, hogy Perczel Aurél, igazságügyminiszterünk fia a rákospalotai erdőben párbajban megöltetett. A segédek által meghívott orvosok jelenték föl az esetet, s a rendőrség azonnal mindent elkövetett az ellenfél fölkeresésére. És estére már rá is akadt dr. Wagner László személyében, ki épen málházott, s ki a rendőrhivatalnok kérésére bevallá tettét. Wagner köztiszteletben, közbecsülésben részesülő férfi, műegyetemi tanár és tudományos művei által a külföld előtt is tekintélyben álló férfi. Ugy ő, mint ellenfele, az áldozatul esett fiatal ember, komoly férfias természetű emberek, kikről föl nem tehető, hogy hiábavaló okokból egymás életére törjenek. Komoly oknak kellett tehát fenn forogni, s beszélnek is valamiről, a mit azonban, akár alapos e gyanu, akár nem, ildomtalan lenne itt fölemlíteni. A párbaj szerdán reggel 7-kor ment végbe; Perczel segédjei kik voltak, nincs tudva, ellenben Wagner segédei: Szűry Dénes és Lövei Sándor önkényt jelentkeztek a királyi ügyésznél. A segédek szabadon vannak, Wagner azonban a megyeház egyik eléggé kényelmes szobájában van letartóztatva. Családja gondoskodott a szükségesekről. Wagner nyugodt, s azt mondja, a mit tett, higgadt megfontolás után tette, becsülete követelte azt. Neje csütörtökön érkezett haza Ausseéből, és semmit sem tudott a véres esetről. — Perczel 27 éves volt, és már is igen keresett ügyvéd; családját szörnyen lesújtá az eset. Atyja, a miniszter, elájult, mikor a hirt hallá. A szerencsétlen ifju temetése pénteken ment végbe nagy részvét mellett.

\* \* (Török gyermekek) felnevelése magyar családok részéről. Stupa György urhoz, a török segélyezés e fáradhatlan gyűjtőjéhez, szép ajánlat érkezett. Bocsor István pándi és Thorma Sándor gombai református tanító ajánlkoznak, hogy az orosz invasió folytán elárvult két 6-12 éves török leánykát magukhoz fogadnak, s ígérik, hogy azoknak hűséges gondozói és felnevelői lesznek. — Bárcsak minél számosabban követnék e szép példát.

\* \* (Hivatlan hivatalos mosakodás.) Ráth Károly fővárosi főpolgármester jónak látta magát a bécsi „Neue Freie Presse“-ben kompromittálni — azzal, hogy ezen lapban kijelenti, mikép a budapesti kivilágítás alkalmával azt a „néhány városi középületet“ nem az ő akarásával és közrehatásával világitották ki, mert ő „a közhatóság feladatával és állásával nem tartja megegyeztethetőnek, ha ezek — szemben az osztrák-magyar monarchiának leghivatalosabban proklamált semlegességével és a két hadviselő félhez való szomszédbaráti viszonyokkal — nyilvános manifestációkban részt vesznek, bármelyik hadakozó félnek szóljanak is e tüntetések és rokonszenvek.“ Így beszél a főpolgármester ur, — azt híven, hogy most valami nagyon bölcs és ildomos dolgot ír. A „N. Freie Presse“ a következő megjegyzéssel kíséri a tiltakozó levelet: „Nem akarjuk vizsgálni az okokat, a melyek a pesti főpolgármester urat arra indítják, hogy a városnak a magyar győzelmi ünnepélyben való hivatalos részvétét tagadásba vegye; ez azonban semmikép sem akadályozta azt, hogy a nemzeti örömríadal legyőzze a kommunal-diplomatikus aggályokat, sőt hogy „néhány városi középület“-nek fényes bizonytságot kellett tennie az uralkodó hangulatról.“ — Hát ez kellett a főpolgármester urnak, hogy ez a bécsi újság utasítsa rendre?

\* \* (Hölgy-estélyek.) Az újpesti társaskör minden téli idény alatt szokott rendezni „hölgy-estélyeket“, melyek elseje már a mult pénteken megtartatott. Ez alkalommal Gerecsné

asszony, a kolozsvári színház énekesnője Melles Károly ural „Ernaniból“ egy kettőst énekelt, a miért sok tapsot kapott. A dalárda magyar és német dalokat adott elő; azután táncz következett, kedélyes, fesztelen. Részt vettek a mulatságban Danielik Ilon, Motusz Ilon, Szerényi Feodora és Felicia, Maier és Janics kisasszonyok, a Bernáth nővérek, Mellesné, Gruberné, Seligmanné urnők s mások.

\* \* (Soldosné arczképei.) Hogy mennyire kedvencez Sol-dosné a közönségnek, bizonyosság rá az a tolongás is, mely Sárkány váczí-uteczai kirakata előtt reggeltől estig tapasztalható. A kedvelt művésznő „Marjolaine“ jelmezeiben, 18 különféle állásban van levéve. Különösen szép a második felvonás éji pongyolájában, s ama jelmezben, melyben a rövid idő alatt népszerűvé vált kakukos áriát szokta énekelni. A képek nagyon kapósak, annyival inkább, mivel Soldosné már régóta nem arczképeztette le magát, s most is csak nagy rábeszélések után engedte magát levéttetni. A képek Kozmata műtermében készültek.

\* \* (A legolvasottabb könyv.) Körösy József jeles statisztikusunk kiszámította, hogy az egyetemi könyvtárban Shakespeare magyar fordítású Othelloja a legolvasottabb könyv. Tíz éven át kétezernél többen olvasták, s a gyakori használat miatt évenként kétszer vándorolt a könyvkötőhöz.

\* \* (Katonáink török rokonszenve.) Minden felsőbb helyről jövő pressió sem képes a magyar bakák török rokonszenvét muszka sympathiára változtatni. A helyben állomásozó Wasa-ezred néhány századának legénysége közelebb „lénung“ napján gyűjtést indított meg a török sebesültek javára. Mindenik baka 2 krajczárt adott a „plezuros“ testvérek fölségélyezésére.

\* \* (A budai Ferencz József bazár) építési munkálatai — daczára, hogy az építési tervet munkaközben már vagy háromszor változtatták — szépen haladnak. A feljárók a csarnokosor közepén elkészültek valamint a csarnokosort kétfelől bezáró bérházakon a kőműves- és ács munkák is. A feljáróknál egy pagódaszerű pavillon emelkedik, melynek bádog tetőzetét a napokban rakták föl. Lenn a halászfővárosi járdát a cölöpök, gerendák s egyéb építési anyagok egészen elfoglalják, s hogy a közlekedés meg ne akadjon, az előljáróság ideiglenesen deszkákból rakatott hidakat és átjárókat a munkák tartamára.

\* \* (Orvosi honararium.) Egy fiatal jókedvű vidéki színész, ki nem rég megbetegedett és gyógyította magát, meghallotta, hogy orvosa úgy nyilatkozott: nem lehet ezt az embert megmenteni, mert ez már a halálé. Ámde a fiatal színész kinek igen szívős élete volt és számos hitelezője, bármint mondogatta is az orvos, még sem halt meg, sőt utóljára fel is gyógyult és el is ment abból a városból, hol az orvos lakott. Nemsokára azután kap az orvos egy pénzes levelet, melynek boritékján a „2000 forint“ kellemes szám tündökölt. Örült, örvendett s lesve várta, mint fog kipottyanni a két ezres bankó. Ki is pottyant, csakhogy egy fityinget sem ért, mert olyan hamis szinpadí ezres volt, mellette a következő pár sor: „Uram! Élek, bizonyosságul itt küldöm önnek a birtokomban levő eme kincseket. Pár percnyi örömet mégis csak okoztam önnek. Ennyit megérdemel az ön tudományos jóslata.“ Az orvos mérges lett a tréfás színészre, és komolyan azzal foglalkozik, hogy a színészt valami pörbe fogja. Csak nem bankóhamisítási pörbe?

\* \* (Háboru.) A győzelmek után csend állott be. Az oroszok ugyan tesznek még egy-egy kísérletet Plevna ellen, de azt Ozman könnyű szerrel visszaveri annál is inkább, mert



20 ezernyi segítséget kapott. Mehemed Ali azalatt lassan de folyvást előre halad, s ha valami közbe nem jön, összekötést létesít Ozmannal, s akkor az oroszoknak nincs mit tenni, mint kapitulálni. Sulejman még mindig a Sipka-szorosban vesződik, — Ázsiából semmi hír. Ugy látszik, téli hadjáratra számolhatunk, s már készülnek is rá a hadakozó felek.

\* \* (Halálozások.) A hét folytán meghaltak: Balogh Ferenczné, született Világi Emma, 30 éves korában, Szekes-Fehévárott. — Pócskay Felix, fiatal hirlapíró, Nemes-Mileticsen. — Budinszky Lipót földbirtokos, 56 éves korában, Hévíz-Györkön, — Özvegyszabóné, született Steiner Erzsébet, 61 éves korában Budapesten. — Ficsek Mariska, 18 éves korában, Nagyváradon. — Bergman Vincze, rendfőnök, 62 éves korában, Baján. — Csávolszky József Csávolszky Lajos édes atyja. — Tiszai Dánielné szerkesztő, 48 éves korában, Debreczenben. — Lánczy Adolf, fővárosi polgár. — Perczel Aurél ügyvéd, 27 éves korában, Budapesten. — Szabó Kristóf, plébános, 73 éves korában, Dobóruszán. Béke hamvaikra!

\* \* („Bokrétás világ“) czim alatt Csengey Gusztáv, e tehetséges fiatal író költői elbeszélést ad ki s már szét is küldé megrendelési ivateit. Csengey neve nem ismeretlen már az irodalomban, s így szükségtelen bővebben ajánlanunk olvasóinknak e művet, mely bizonyára kellemes olvasmányul fog szolgálni a téli estékre. A megrendelések Aigner Lajos könyvkereskedőhöz, vagy a szerző lakására Aszódra (Pest megye) intézendők.

### Nemzeti színház.

Szeptember 22-dikén: „Alvajáró.“ (G. Gerster Etelka vendég) — Szeptember 23-dikén: „Tamás bátya gunyhója.“ (Uj betanulással először.) — Szeptember 24-dikén: „Caverletné.“ — Szeptember 25-dikén: „Hamlet.“ (G. Gerster Etelka vendég.) — Szeptember 26-dikén: „Othello.“ (Jány Gyula főlépte.) — Szeptember 27-dikén: „Carmen.“ — Szeptember 28-dikén: „Budapesten.“

### Divattudósítás.

A őszi és téli idényre már többnyire megérkeztek a szép és fényes bársony-, selyem és finom szörkermék, valamint a pluche-készletek is, mert úgy látszik, hogy ez utóbbi szövet lesz a legújabb divat egyik kedveltje. Már most is látni hűvös napjainkban pluche felöltöket, sőt egész öltözékeket. A felöltők többnyire testhez állók, oldalt, fényes aranyos gombokra járók. A finom szörkermék közt még mindég a finom cashemir az, melyet most is elébe tesznek az újabb szöveteknek, kivált ha más szöveggel, például faille-lal, vagy bársonnyal vegyítjük. Az őszi és téli felöltökhöz a vastag, meleg, de azért könnyű szörkermét kedvelik leginkább, a mi annál szükségesebb, mert a ruházat felette nehéz volna, mert hosszúságuk dacára még szörme paszomántos czifrázat, himzett szegélyek stb. szolgálnak nekik kiegészítő díszítésükül. A téli köpenyek vastag, bojhos szövetből fognak készülni, fekete, sötétkék, zöld, szürkéskék vagy sötét hamvasbarna színben. Az egészen a térdig érő hosszú paletón kívül, még olyan félhosszu paletot is divatba fog jönni, melynek három egymásra eső gallérja van, a melyek azonban nem igen érnek lejjebb a vállnál; és e szabásra fognak kivált a fiatal leánykák köpenyekéi készülni. A ruhákra nézve tán már említettük egyszer, hogy az övek ismét divatba fognak jönni, de nem kizárólagosan, mert szabad választás engedtetik meg mindenkinek, hogy akár leszorítsa derékát övvel, akár pedig nem, mind a két esetben mégis divatos fog lenni. A legfőbb az, hogy a ki már visel övet, a rajta lévő csat legyen szép, művészi kivitelű. Ha a szellem országában minden messze száműzve van, a mi unalmas, úgy a divatvilágban épen olyan szigorral száműznek mindent, a mi nem mutatkozik jó ízlés, legyen az akár a szövetben, akár a formában, akár az összeállításban kitüntetve. Jó

ízlés! ez a jelszó! Miért van azonban mégis, hogy gyakran találkozunk olyan ízléstelenséggel, mely megdöbben, visszariaszt? Tán szárnypróbálgatások ezek, egy foglalkozás nélküli és mégis fáradt elme bágyadt kísérletei? De úgy látjuk, hogy az ízléstelenség csak futólagos diadalt tud időnként felmutatni, mint a duló fürgeteg, és elmúltával ismét csak a nemesebb irány az, mely állandóan honosul meg köztünk, szem előtt tartva a józan ésszt, a körülményeket és a szépscseti érzést, melynek nem szabad hiányoznia egy nőben sem, legyen az fényes termék szülöttje, vagy az egyszerű lak éltető napsugara.

### Számrejtvény.

Özvegyszabóné Gyurikovits Bélánétól.

10. 7. 8. 7. Virágzó növényből, ez lesz ősz közepén,  
8. 9. 10. Hogy ha meghalt szebb lesz, mint volt életében,  
1. 7. 10. 2. Északi tengerek örökös lakója,  
3. 2. 4. 8. 2. Sok szép lány e névnek tulajdonosnéja.  
3. 4. 8. 10. 7. A ki nagyon hamis, úgy szokták nevezni,  
7. 8. 8. Az emberi arcot szokta ez ékitni,  
5. 9. 5. Sok terem mocsáros helyen,  
5. 6. 8. Eltakarja az örömet és bánatot egyiránt.  
8. 2. 7. 4. 3. Egy kedves regénynek lovagias hőse,  
1.-10. Tompa Mihály egyik legszebb költeménye.

Megfejtési határidő: októberhó 24-dike.

A f. é. 35-dik számban közölt rejtvény értelme:

Te vagy a nap, én az éjjel!

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Nagy Ida, Steiner Janka, Fényes Matild, Gorzó Juliska, Szentiványi Klotild, Bronts Sarolta, Bátori Sigray Istvánné, Jánossy Lajosné, Chepely Zsuzsika, Zeke Dömötör Ida, Stresznayk Hermin, Szlávik Nándorné, Mednyánszky Margit és Erzs. Becker Irma, Micsky Sarolta, Haintz Mari, Bóta Vilma, Magyar Matild és Felici, Várady Marcsa, Hosszu Elekes Matild, özv. Gyurikovits Béláné, Rády Leona, Dzsinih Pencz Mária, Bohus Gyuláné, Horváth Paulina, Ányos Biri, Tóth Lajosné, Szikszay Ilka. Dányi Jolán, Szabó Kálmánné, Szűcs Klára, Szentmiklósy Etelka, Fényes Gusztá, Madarassy Irma, Molnár Kálmánné, Kelemen Flóra, Nánássy Anna, Soós Mihályné, Végh Emilia, Balázs Amália, Könyves Sarolta, Oláh Izabella, Gosztanyi Margit, Hajós Judit, Orbay Krisztin, Kovács Endréné, Maár Nina, Várady Ilka és Zsuzsika, Géczy Mariska, Rónay Katalin, Fáy Mária, Popovits Ilona, Dubay Linka, Országh Anna, Sipos Irma, Király Marcsa, Somogyi Lóra, Nagy Luiza, Fábry Gizella, Fornett Zsófia, Csizsár Ilka, Gaál Emmi, Rédeky Janka, Bene Ilka, Sas Róza.

A 33-dik számban közölt rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Várady Marcsa, Végh Paulin, Döme Mihályné, Munkácsy Paulin, Jánossy Zsuzsika, Horváth Tahy Kornélia, Harlikovits Janka.

A 34-dik számban közölt rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Rády Leona, Horváth Paulin, Szikszay Ella, Tomcsányi Mariska, Molnár Kálmánné.

### Tartalom.

Ujházi Ede, (arczképpel.) — Gizella, Földváry Istvántól. — A cigány asszony, Szépfaludítól. — Uti jegyzetek, Reviczky Bay Ilonától. — Flóris bácsi. — Egy hét története. — A virágok vándorlása. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Ujházi Ede arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



40-dik szám.

Október 7-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

## K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## E M I L I A.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL.

Országút 39. s



# H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -	
							kelte	nyugta
							óra perc	óra perc
Okt.	7	Vasárnap	G 20 Oly. ün.	G 19 Juszti	25 B 19 Euphros.	30 Roscbodes	6 8	5 26
	8	Hétfő	Brigitta	Pelagia	26 János	1 Mark. Ro.	6 9	5 24
	9	Kedd	Dénes, Földes	Földes	27 Kaliszt	2	6 10	5 23
	10	Szerda	Borg. Ferencz	Gedő	28 Kariton	3	3 12	5 21
	11	Csütörtök	Filoména	Burkhardt	29 Cyriacus	4 Áhitofet	6 13	5 19
	12	Péntek	Mik. püsp. vért.	Szerafin	30 Gergely püspök	5 Amianád	6 14	5 17
	13	Szombat	Kálmán	Kálmán	1 October	6 Sab. Lehl.	6 16	5 15

## V i d é k i t á r c z a.

**Szegszárdon** a mult vasárnap a török sebesültek javára fényesen sikerült hangverseny es táncmulatság volt. A nagyvendéglő terme egészen megtelt előkelő közönséggel. Ott volt a báró Augusz-család, báró Wimmersperg Octavie és Clémence, Perczel nővérek (Bonyhádról,) Buday és Márczy nővérek, Safáry, Steiner Anna, Nagy Julcsa, Németh Tili kisasszonyok, dr. Szigethyné, Kenézyné stb., urhölgyek. A hangverseny török indulóval kezdődött, melyet zongorán nyolcz kézre Pap Clementin kisasszony, a Márczy nővérek és Safáry kisasszony adtak elő, nagy tetszést keltve. Márczy kisasszony és Gózony Endre a „Kunok“-ból énekeltek egy szép részletet, a helybeli dalárda pedig „Szabadságdal“-t és „Csatadal“-t adott elő. Mikor a programm véget ért, megeredt a táncz. A tiszta jövedelmet (kétszáz frton fölül,) elküldték a török sebesültek számára.

**Ó-Becsén** mult hó 23-dikán az ifjuság sorshuzással összekötött diszes tánczvigalmat rendezett a török sebesültek javára. A terem török és magyar zászlókkal volt diszitve, s a szakadó eső daczára egészen megtelt. A környékből is számosan jelentek meg, noha az utak rozsak. Szűnóra alatt Parcsetich Felix közjegyző és Csupor Gyula ügyvéd lelkesen szónokoltak a török győzelmek fontosságáról. A táncz viradtig tartott. A hölgyek közt jelen voltak: Parcsetich Majoros Klára, Popovics Vissy Berta, Vissy Szép Irén, Hidler Mária, Popovics Aranka és Berta, Szép Blanka, Obláth Riza, Binder Emilia, Adler Czili kisasszony stb. A hölgyek csinos nyereménytárgyakkal mozdították elő a sorsjátékot, a Popovics urhölgyek pedig a rendezőség számára huszonegy darab diszes magyar török kokárdát készítettek. A bál tiszta jövedelme száznegyvenöt forint.

**Sopronban** az „irodalmi és művészeti kör“ csütörtökön tartotta havi előadását a következő sorrendben: vonósnégyes Haydentől, előadták Kolbenheyer Viktor (első hegedűn,) Thiering Gyula (második hegedűn,) Munczy Lajos (mély hegedűn) és Munczy Béla (gordonkán); „Szózat az ifjusághoz.“ írta és olvasta dr. Pottyondy Ágoston; „Divatosan,“ gúnyvers Kárpáti Károlytól szavalta Szigethy Sándor; „Blaháné népdalai,“ előadta zongorakisérettel Czegléd Gyula; „A magyar dráma történelméből,“ írta és felolvasta Bayer Ferencz. „Impromptu, s Concertpolka (Munczy Lajos legújabb műve),“ előadta zongorán Kerner József; „A katona a magyar népköltészetben,“ írta és olvasta Veres József; Beethoven Es-dur szonátája, zongorára- és hegedűre előadták dr. Wallner Ignác és Munczy Lajos. — A kaszinó kisebb terme ezuttal is egészen megtelt s a közönség élénk feszült figyelemmel halgatta

végig az érdekes előadásokat s megtapsota az előadókat. Általában a részvét mindinkább növekszik e derék egyesület iránt, mely azt meg is érdemli dicséretes törekvéseiért.

**Ercsiben** a báró Eötvös József nyughelye fölé emelendő emlékoszlop javára zene-és tánczestélyt rendeztek, mely élvezetes volt s a célra száz forint 21 kr. jövedelmezett tisztán. A bizottság ez ügyet lelkesen felkarolta s már eddig is összesen 538 frt. 65 kr. gyűlt be. Az ercsii takarékpénztár maga száz forintot adott rá. Megemlitjük, hogy a kik a báró Eötvös ercsii emlékoszlopához járulni kívánnak adományaikat a bizottság elnökéhez: Barnafy Balázs megyei főmérnökhöz ssiveskedjenek küldeni. Hallgassák meg e felhívást a báró Eötvös tisztelői, mert az eddig begyűlt összeg távolról sem elég a kegyeletes terv kiviteléhez.

**Pusztá-Baracson** (Fehérmegye) Kovács Sándor földbitokos ur házánál szeptemberhó 29-dikén ritka kedélyességű szüret volt, melyet műkedvelői előadás követett, s reggeli 7 óráig tartott táncz fejezett be. — A műkedvelők Szépfaludy Ö. Ferencz által egy francia adoma után irt: „A regény vége“ című 1 felvonásos vigjátékát adták elő, a jelenlevők teljes meglegedését viva ki. — Az előadásban részt vettek: Kovács Mariska kisasszony a házi asszony bájos leánya, Kornis Margit és Irén kisasszony, Papp József és Lisznyay Tihamér urak.

**Az ország több vidékéről** több család kereste meg a budapesti török főkonzulátust, készségüket jelentve ki, hogy a muszkák kegyetlenségeinek áldozatul esett török családok árvái közül többeket ellátásra és nevelésre elfogadnak. A török főkonzulátus, mielőtt ebben az ügyben határozott választ adhatott volna az illető nemes emberbarátoknak, az ügyet a a török kormányznak fogja felterjeszteni, a jelentkezőktől pedig tájékozásul a következő kérdésekre kért feleletet: 1-ször. Mohammedánok vagy keresztények legyenek-e az illető árvák, kiket eltartani kívánnak? 2-szor. Milyen koruak legyenek? 3-szor. Fiuk-e vagy leányok legyenek-e? 4-szer. Milyen nevelésben fognak az illetők részeltetni? 5-ször. Mikor küldetnének vissza hazájukba? 6-szor. Ki viselné a költségeket, melyekbe az árvák Konstantinápolyból való szállítása kerül? E kérdésekre adott válaszok után fog a főkonzulátus felterjesztést tenni a török kormányhoz.

**Gödöllön** november 4-dikén ifj. gróf Almásy Kálmán és Beniczky Gábor érdekes lóversenyt rendeznek. Három futtatás lesz: a „Reiter-klub akadályversenye“ négyszáz frt díjjal; a királyi pár kétszáz arany tiszteletdíja urlovarokkal, végül pedig nagy akadályverseny annyi jutalommal, mennyi



háromezer forintnyi aláírásból befoly. Minden nevezés és bánatjelentés Sárkány J. F. lovaregyleti titkárhoz intézendő.

## Különfélék.

\* \* (Báthory István földi maradványait) rövid idővel ezelőtt fedezték fel a krakkói székesegyház egyik elrejtett sirboltjában. A lengyel büszkén beszéli el gyermekének a dicső lengyel király történetét, ki Iván czárt, a kegyetlent, oly emlékezetesen megalázta. A hagyomány és költészet dicsfényével környezett e királyról hosszú időn át nem tudták, hol nyugszanak tetemei. A véletlen úgy akarta, hogy a lengyelek most, az orosz-török háboru alatt, találják meg a legnagyobb oroszverő földi maradványait a történeti nevezetességű Wawel templomban. Ez esemény egész Lengyelországban örömteljes sensatiót keltett. Mindenki ünnepélyes, nagy temetést várt. Csaknem mindegyik lengyel lap Galiciában követelte azt, cathegoricus hangon. De a mi feudális orosz barátaink mindent szorgosan kerülnek, a mi „szövetségesünknel“ szemet szurhatna. Krakóban több befolyásos lengyel mágnás titkos tanácskozást tartott, s elhatározták, hogy Báthory István tetemét „egész csöndben,“ minden egyházi szertartás nélkül fogják eltemettetni. Midőn az aristokratikus ármány kiderült, nagy volt a zugolódás a krakkói nemzeti körökben. Az utcasarkokon felragaszok követelték, hogy Báthory István szintoly ünnepélyességgel temetessék el, mint 1869-évben Nagy Kázmér felfedezett földi maradványai. De a feudális kotteria ignorálta a nemzeti körök e kívánságát, s hogy eljárását igazolhassa, azt a hirt terjesztette, hogy Báthory István a krakkói királyi sirboltban nyugszik, s hogy sirján csak néhány javítás vált szükségessé, miért is ez alkalommal egyszerű misemondás is megteszi. S így is történt. Hogy azonban a tanulók esetleges tüntetését is kikerüljék, a csendes misét kora reggel mondatták el.

\* \* (Magyar sebesült Bolgárországban.) Horváth Sándor pestmegyei birtokosnak 19 éves Béla fia még julius hóban eltávozott a szülői házból bucsuzás és utra valók nélkül s csak annyit hagyott hátra, hogy Törökországba megy, harcolni második hazájáért. Az atya honvédszázados volt 48—49-ben studja Bélában becsülni ezt a lelkesedést: „Apjára ütött!“ A napokban levél érkezett a fiutól, melyben tudatja szülőivel, hogy sok szerencsésen átélt csata után a mult hó 24-dikén vívott kaczeljovi ütközetben sebet kapott s most a rasgradi kórházban fekszik. Itt gondosan ápolják ugyan, ellátása is kielégítő, de a honvágy bántja legjobban szívet s nem is nyugszik, míg haza nem jöhet. A család felkérte Sztoczek Károly urat a fiu haza hozására, ki e héten utnak is indul, s reméli, hogy 3—4 hét alatt küldetésében eljárhat.

\* \* (A törökök Jean d'Ar-ja.) A St.-Petersburgkija Wjedomosti harcztéri tudósítója a kizil-tepei csata leírása alkalmával felemlíti, hogy a török rohamoszlop élén egy Kara Fatima nevű török leány harczolt. Kara Fatima brussai fiatal és gazdag leány, ki az orosz levelező közlése szerint 500 fegyveres lovaszt szerelt fel saját költségén. A hősies leány férfiruhát visel és Mukhtár pasa seregét, hol folyton az első sorokban harczol, egy pillanatra sem hagyja el.

\* \* (A műveltség, s a nők életkora.) Egy angol kiszámította, hogy a műveltség a nők életét meghosszabbítja. Készített is egy táblázatot, mely a szépirodalom és tudományok

terén egyáltalán legkitünőbb angol nők életkorát következőleg tünteti ki: Miss Austen meghalt (1815.) 42 éves korában, Mrs Radcliffe (1823.) 59, Miss Mitford (1855.) 69, Mrs. Trimmer (1810.) 69, Miss Jane Portr (1850.) 74, Mrs. Elizabeth Montagu (1800.) 80, Mrs. Piozzi (1821.) 31, Mrs. Barbauld (1822.) 82, Miss Edgeworth (1859.) 82, Madame d. Arbbly (1840.) 80, Miss Hannah More (1823.) 88. Mrs. Marcet (1859.) 80, Mrs. Johanna Baillie (1851.) 89, Miss Berry (1852.) 90, Mrs. Somerville (1872.) 92, Miss Harriet Lee (1851.) 95, Miss Caroline Herschel (1848.) 98, Lady Sdmith (1877.) 103. Összehasonlítva ezen irónók által elért életkort, átlagul 81, azaz nyolczvanegy év jön ki. Mindenesetre tisztességes életkor. Jellemző, hogy a század első felében elhunytak aránylag kevesebb ideig éltek.

\* \* (Hírlapstatisztikát) állított össze a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium. Megtudjuk ebből, hogy 1876-ban 87 magyar, 33 német, 4 tót, 3 román stb. politikai tartalmu lapunk volt, összesen pedig 137 lap volt politikai; szaklap volt 130, szépirodalmi 36 (ebből 10 magyar 6 német); élelzap 12. E hírlapokból és folyóiratokból postán 19.556,775 példány ment szét a szélrózsa minden irányában, és pedig politikai tartalmu magyar nyelven 7.804,447, német nyelven 9.296,046, román nyelven 91,808, héber nyelven 20,800, horvát nyelven 578,767, szerb nyelven 417,100.

## Megbízások tára.

*Tisztelettel figyelmeztetjük mind azon t. előfizetőinket, a kik még a jul.—szept. negyedévi, sőt még az april jun. negyedre is hátralékban vannak, hogy illetékeiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, s még a könyvek elküldése előtt hozzák rendbe a hátralékokat, a mint az illő és szokásos is.*

T. Beőre F. R. I. urnak: A jelen félévi csomagolási díj még nincs beküldve.

J. Apátiba D. L. R. urnőnek: Köszönettel vettem lapom iránt bebizonyult szives jóságának újabb jelét.

Vaskohra R. G. urnőnek: Biztosítom hogy el voltak küldve és csak utközben tetszettek meg valahol. Ujból megküldtem.

Jobb házára T. I. urnőnek: Magánlevélben világosítottam fel.

Ó-Apátira P. A. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Derekegyházára V. J. urnak: Az előfizetés a jelen évnegyedig volt beküldve.

Makóra M. S. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Beregszászba S. Gy. urnőnek: Fájdalom, nem első eset az ilyen szomorító bánásmód.

G. Mártonba O. L. urhölgynek: 10 méter elegendő lesz.

Aradra S. I. urhölgynek: A legszivesebben tettem, csak kelő sikere is volna!

Egerbe M. J. urhölgynek: Köszönettel vettem.

Debreczenbe D. M. urhölgynek: Pontosan kezembe jutott.

Dombokra K. R. urnőnek: Fájdalom, már késő!



**Temesváry Mór**

szőpő-gyára Budapest,  
kerpesi-ut 2-ik szám  
(Bazar 1-ső emelet)



**HÖLGYEKNEK!**

Fűző topánka, erős bőrből, lakk orral és szögezett kettős talppal, esős időre 2.90

Húzós topánka erős chagrin- vagy borjubőrből, szögezett és srófolt kettős talppal, esős időre, tartósak 3.—

**URAKNAK!**

Topánka fénymázos- vagy bagaria-bőrből, szögezett és srófolt kettős talppal, igen erősek 4.—

Topánka finom chagrin bőrből, díszes lakk-orral 3.60

Topánka orosz lakk-bőrből, szögezett kettős talppal és srófmunkával, erősebb használatra és esős időre 5.—

Vadászcsizma vízmentes kettős bagariabőrből, háromszorosan srófolt kettős talppal 8.80

Ugyanez orosz lakk-bagariabőrből 12.—

Megrendelések pontosan utánvét vagy az összeg beküldése mellett a legjobban teljesítetnek. Árjegyzékek kivanatra bérmentve küldetnek.

**Hölgyeknek fontos!**



80 centim. hosszú valódi hajfonatokat igen tömötten betét nélkül, egyedül természetes tisztán mosott hosszú emberi hajból csak 2 1/2 frt.; szebbek: 3 frt. 3 1/2 frt. 4 frt. egész 5 frt. legpompásabbak nagy színválasztékban ajánl

**Löwenbein J.,**

első s leghirnevesebb hajfonat s chignon-gyára Budapest, kis mező-utca 30. sz. 1-ső emelet (a terézvárosi templom közelében.)

Levélbeli megrendelések pontosan lelkü-merevésen s tökéletesen a beküldött hajminta szerint, pósta utánvétellel teljesítetnek s a meg nem felelők készséggel kicseréltetnek. — Hajfűrtözetek a legdúsab választékban s minden nagyságban 2 1/2 frttól egész 5 frtig.

**SZÉPSÉG! IFJUSÁG!**

Mint felülmúlhatlan bőr-szépítő szer általánosan elismertetett a kiválóan megvizsgált ártalmatlan, valódi parisi Dr. Lejosse-féle

**RAVISSANTE**

mely világhírű szépítő szer pillanat alatt a legszebb, legtermészetes ifju arc szint idézi elő, a bőrt feseríti, frissíti és finomítja, a lég behatásától védelmezi és eltávolítja legrövidebb idő alatt a bőr minden tisztátalanságait.

Valódi minőségben kapható Bupapesten csupán csak

**TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész úrnál, király-utca 7. sz., továbbá

**Vertessy Sandor** ur m. k. udvari ill. atszertarabban, Kristóftér 1. sz., és

**Hj. Vadasz Ferencz özvegye** illatszertarabban, koronaherczeg-utca 1. sz.

Nagy eredeti üvegtok ára 2 frt 50 kr.

Kis " " " 1 frt 50 kr.

Központi szétküldési raktár: **Schwarz Henrik-nél**, Budapest, Mária Valeria-utca.

**Epilepsie**

(kórságot) gyógyít levél útján a szakorvos **Dr Killisch**, Neustadt Dresden (Szászország). Már 8000 egyénnél többet jó sikerrel kezelt.

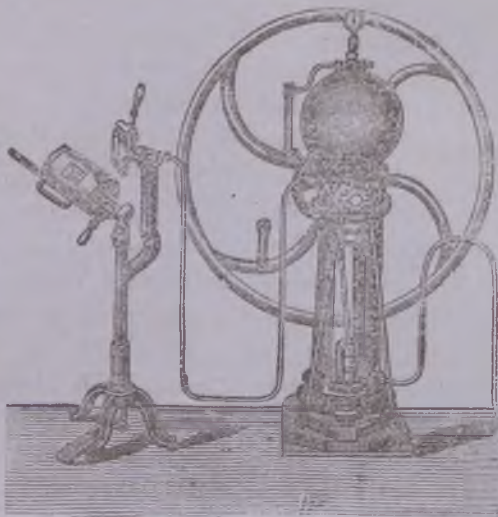
**Fontos a szikviz-készítőknek.**

**Figyelmeztetésül.**

Vendéglősöknek és a háztartásba ajánlom az eddig Magyarországon csak általam készített

**szikviz-készülékeket,**

melyek, a mi a tiszta és tartós munkát illeti, valamennyi külföldit fölülmulnak. Ezen készülékek segélyével mindenki annyira kedvelté lett, egészséges pezsgő-italt saját maga készítheti. A szikviz-készülékek ára mérsékelt s a következő árszabály szerinti, meszelytartalommal:



2	meszely	vagy 7/10 L	7.50
3	"	1 6/10 "	8.50
4	"	1 4/10 "	10.—
5	"	1 7/10 "	11.—
6	"	2 1/10 "	12.50
7	"	2 4/10 "	14.—
8	"	2 8/10 "	15.—
9	"	3 18/10 "	16.—
10	"	3 55/10 "	17.—
11	"	3 90/10 "	18.—
12	"	4 2/10 "	10.—
1	üvegcső		—40
1	gyűrű		—12

Készíték szikvizet is syphonban igen olcsón, s szállítom azt kivanatra a város minden irányában.



**HORN,**

Budapest, kerpesi-uti bazar, 26. számú bolt,

a nemzeti színházzal szemben.

Megrendelések a vidékről utánvét mellett pontosan eszközöltetnek, ép úgy mind enféle javítás is a legjobban s legolcsóbban teljesítetnek.

**Parisból visszatérve**

ajánlja

**az őszi és téli idényre!**

A tisztelt hölgyközönséghez!

Az élénk érdeklődés, melyek évek óta legjobb hirben álló divat- és kész nőiruha üzletem a nagyérdemű magas uraságok és a t. cz. közönség részéről mai napig örvend, üzletem és műtermem legelegansabb berendezése- és lényeges megnagyobbítására indított, hogy az elegancia és a finom ízlés legmagasabb igényeinek is megfelelhessenek.

**ÁRJEGYZÉK:**

Araruhák failleből vagy atlaszból minden színben 70 egész 100 frtig  
 Araruhák a legfinomabb kiállításban, myrtussal díszítve 120—160 frtig  
 Séta és látogatási toilettek failleből 70—150 frtig  
 Séta- és látogatási toilettek különféle divatkelmékből 30—80 frtig  
 Házi- és uti-ruhák 15, 18, 20—25 frtig  
 Obrettek átvétők en princess 20, 25—50 frtig  
 Selyem double Cecilien felöltők illetőleg Bundák  
 Zoboly, nyest, Leonges fekete medvével prémezve és bunda bélésre 50, 60—120 frtig  
 ugyanezek selyem bársonyból 70, 80—200 frtig  
 Mentsikoff, gentleman, Gortsakoff és minister női kabátok a legfinomabb bouel vagv kamgaru szövetből 20, 25, 30—60 frtig  
 Legujabb szabásu leánygyermek köpönyegek, férfikabát szabásu minden nagyságban 6, 8 20 frtig  
 Legujabb mintájú eső- és uti-köpenyek, férfikabát szabásuak 12, 15, 18, 20—25 frtig  
 Vidéki megrendeléseknél egy régi derék és a szoknya előhosszának szives beküldése keretik.  
 Elegáns és ízléses aratöltetek készítésére bátorokodom műtermemet a nagyérdemű hölgyközönségnek különösen ajánlani, annál inkább, mert számos elismerő irat birtokában vagyok, melyek ezen szakmában szerzett jó híremet legfényesebben igazolják, s melyeket kivanatra szívesen előmutatok, illetőleg beküldök.

Teljes tisztelettel

**RÓZSAY Confectionneur,**

Budapest, D éakeutca 5. sz.

a „Francia nőhöz“

**Holzer Simon  
kész nőiruhák terme**

kigyó-utca 1 Bazar,

az udvari gyógytár átellenében.

ajánlja a tiszt. hölgyközönségnek az idényre a legujabb hölgytoiletteket, a legelegansabb és izletesebben készítve, a legfinomabb bel- és külföldi szövetekkel, eredeti párisi és berlini minták után, valamint minden nagyságú leány-kabátkákat és Menszikoffokat a legnagyobb választékban és jutányos áron.

**Az őszi és téli idényre!**

**Topánka és fűző-topánka**

urak, hölgyek és gyermekek számára a legnagyobb választékban kapható



**BUCHWALD ELEK-nél**

előbb PEROTTI

6. sz. koronaherczeg (uri) utca 6. sz.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)  
Évnyegyre 3 frt, — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.  
Könyvcsomagolási díj félévenként  
20 kr.

**Szerkesztői skiadói iroda:**  
Ország-nt 39-dik szám, 3-ik  
emelet.  
**Hirdetések díja:**  
Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**40. sz.**  
Okt. 7-dikén.  
1877.

**Havonkinti szinezett  
dívatképpel,**  
minden szükséges himzetrájjal.  
Évenként  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezettest foglal  
magában a lap irányában.

## K o l o z s v á r h ő s e .

(Történeti beszély.)

Balázs Sándortól.

Oly hősi feláldozásról szól e történet, a minőkben ma már az emberek nem hisznek.

Ha hallják, meseként fogadják, s a legjobb esetben is csak mosolyognak az elbeszélő rajongó képzelődése felett.

Ma, az anyagiság és önzés e durva idején, ki is hinne többé a magáról, az énről teljesen megfélelmező önfeláldozásban?

Ma, a midőn mindenek felett és első sorban csak magukra, csak saját előnyükre gondolnak az emberek, ki tarthatná többé valószínűnek vagy csak lehetségesnek is, hogy lettek légyen valaha oly férfiak is a világon, kik vagyont, művet, életet, szóval mindent fel tudjanak áldozni, ha azt a közjó, a haza érdeke ugy követeli.

Linczigh János ilyen ember volt. Igaz, hogy története nem mai történet!

Linczigh ezeltől kétszáz esztendővel élt, tehát még oly korban, midőn az emberek hittek még az istenben, s a mi e hit kifolyása: a kötelességek szentségében!

Az ezerhatszázhatvanadik év májusának tizenhatszadik napján rémhír riasztotta fel Kolozsvar lakosságát: „Jön a török!”

Jön a török! Ez akkor annyit tett: házaikat porig égetik, nejeiteket, leányaitokat meggyalázzák, titeket pedig rabszolgaságra hurczolnak!

Fel tehát, a ki férfi!

Köszörüljétek élesre szabályaitokat, tatarozzátok ki a sánczokat, s tartsátok lövészkészen ágyuitokat!

Jön a török és pedig mint nyíltan bevallott ellenség!

II. Rákóczi György uralkodott akkor Erdélyben,

a magyar önállóság és függetlenség e végső kis szigetecskéjén, mely legtovább tudta e drága kincset megoltalmazni!

Oh, áldottak legyenek e szent harcok hősei! Nélkülök, önfeláldozásuk nélkül, ma már nem volna többé Magyarország és magyar nemzet a világon!

Németek volnánk már régen vagy a félhold rabszolgái!

II. Rákóczi György, nagy és szent hivatásának esett áldozatul.

Kötését a törökkel mindig hűségesen megtartotta, de a kötések határán túl a beavatkozásra, tulkapásokra és hódításokra mindig kész Ozman mindig fegyveresen tiltakozva találta az ország őret — a fejedelmet.

Sem rémités, sem kecségtetéssel nem volt rábirható, hogy csak egyetlen lépést is hátra felé tegyen.

Az ígéretekre azt felelte, hogy nem kell!

A fenyegetésekre pedig kardjára ütött, s azt mondta, hogy elvárja.

E pillanatban arról volt szó, hogy a török néhány vég-erősséget szeretett volna megszállni, természetesen mint mindig, ha diplomacziái uton akart ilyesmit elérni, csak „ideiglenesen.”

— Szükségem van rájok a német ellen, bolond magyar, hisz ez a te érdeked is.

— Tudom, de megoltalmazom azokat hűségesen és utolsó emberemig. De nem csak a német ellen, hanem mindenki ellen, a ki azokat elvenni kívánja, mert ezek az ország kulcsai, miket nem szabad idegen kézre bizni!

A fejedelem ezen feleletére Szejdi, a büszke budai pasa azt iratá a fejedelemnek, hogy nincs helyén a feje, azért megy, leütteti azt, hogy urához Stambulba küldje.



Igy hangzottak akkor a hadüzenetek.

Szejdi basa akkor nagy és hatalmas ur volt; főparancsnoka az egész európai török haderőnek, s oly hadsereg felett rendelkezett, mely akkor első és legrettegettebb volt Európában.

Szejdi basa nem az az ember volt, a ki szavával játszott volna, vagy pedig fenyegetéseit be ne váltotta volna.

Alig küldte meg hadüzenetét, maga is azonnal fölkerekedett negyvenezer gyaloggal, tizezer lovassal és nyolczvan darab ágyuval.

Néhány ezer magyar katona is volt táborában, mert még akkor Magyarország egy nagy része, jelesül az Erdélyiely határos megyék török kézben voltak, s a nem mindig lelkiismeretes magas porta, nem iszonyodva vissza még a testvérgyilkosságtól sem, szerencsétlen magyar alattvalóit táborába parancsolta, s saját hazája és honfitársai elleni harcra kényszerítette.

Ezt egyébiránt a másik versenyző fél: a német is csak úgy megcselekedte, mert az sem mutatta ám magát a töröknél semmivel nagyobb lelkűnek és lelkiismeretesebbnek.

Annyira nem, hogy valóban igen nehéz volna meghatározni, hogy valjon melyiktől szenvedett többet szerencsétlen hazánk: a pogány, de nemzeti sajtáságainkat még eléggé tisztelő töröktől-e, vagy pedig a polgárosodást mindig száján hordozó, de azért kegyetlenül zsaroló némettől?

De különben magát a magyar nemzetet sem lehet e borzasztó korszakban minden vád és szemrehányás alól feloldozni.

Ő maga is meghasonlásban élt, s két, egymást szívből gyűlölő, s vad dühvel öldöklő pártra volt feloszolva, tudniillik: a német és török pártra.

A tulajdonképeni nemzeti párt leggyöngébb volt, s épen azért vagy teljesen visszavonult, vagy pedig álarczot öltve, s alkalmasabb időket várva, hol egyik, hol másik táborban lappangott.

Szomorú idők, melyeknek emberei alig remélhették, hogy a magyar nemzet valaha egyesüljön, és önmagának ura lehessen!

Szejdi a tavasz első szép napján utra kelt táborával Budáról Erdély, vagy is tulajdonképen II. Rákóczi György ellen, s hadserege az utközben magához vont csapatokkal és kényszerített magyar fölkelőkkel lavina módra szaporodott.

Akkor még nem volt távirászat, hogy elindulása felől Rákóczi az indulás első pillanatában értesülhetett volna.

Akkor a hír csak lassan járt, kivált ellenséges területeken át, s így Rákóczi csak május táján értesült az ellene jövő roppant hadsereg közeledése felől.

A fejedelem a vészirt Szeben alatt vette s bár rendelkezése alatti hadserege (mert a végvárokat és szorosokat is oltalmazni kellett) aránytalanul csekély volt, s alig állott tizenkét-tizenhárom ezer hiányosan fegyverzett emberből, s különösen ágyu dolgában épen nagy szükségét szenvedett, mind a mellett azonnal megindult, hogy a törökkel, ha még lehetséges, az ország határán találkozzék össze.

De már késő és nem volt lehetséges, mert alig érkezett meg a Kolozsvártól egy órányi távolságra fekvő Szamosfalujára, midőn híret vette, hogy Szejdi basa a Szilágyság felől jöve, már szintén alig egy napi járó földre van Kolozsvártól.

Hogy a nagy aránytalanságot, mely a török had és saját hadserege közt létezett, némileg legalább az állás előnyösebb voltával enyhítse és kiegyenlítse, azonnal újból utnak indította

alig letelepedett fáradt hadseregét, hogy az a még jó karban volt gyalui vár oltalma alatt álló gyalui térségen foglaljon hadállást, s itt várja be a négyszer oly nagy ellenséges tábor.

Mielőtt azonban ő maga megindult volna Szamosfalváról, magát a kolozsváriak hívségéről és kitartásáról is biztosítani akarván, gyorsfutárt küldött Kolozsvárra, s annak királybiróját, ki ez idő szerint Linczigh János volt, kihivatta a táborba s megparancsolta, s lelkére kötötte, hogy a várost a törököknek meg ne adják, s ha szükség leend rá, hívságosan és vitézséggel oltalmazzák; megígérvén, hogy tartósabb ostromlatás esetén mielőbb felfogja őket szabadítani.

Linczigh János mindent megígért a fejedelemnek, s esküt tett, hogy a mindig hívséges Kolozsvár városa, kitartásában és hűségében most sem fog megtántorodni.

A szorongatott fejedelem e biztosításra némileg megkönnyebbedve kelt utjára, mert a számbeli aránytalanság dacára még mindig jót remélt. Bizott hadserege hősiességében és igaz jó ügyében!

Linczigh János, a királybíró pedig visszasietett Kolozsvárra, hogy annak kapuit és kijáratait gyorsan befalaztassa, s a mennyi ágyu birtokában volt, azonkat a vár falain elhelyezhesse.

Jó is volt sietnie, mert két napra rá, május hó 20-dikán, pünkösöd utáni csütörtökön Szejdi basa már szintén Kolozsvár alá érkezett, hegyeket völgyeket elborítva roppant táborával.

De a városba, mint célja volt, be nem mehetett, mert annak kapui csukva voltak, s a falakon felállított ágyuk értésére adták, hogy a kolozsváriak magukat oltalomra szánták.

Iszonyu haragra gerjedt ennek hallattára Szejdi basa. Tudta, hogy a város gyengén van megerősítve, s rendkívüli dühbe hozta az a vakmerőség, hogy egy ily gyöngye, alig néhány száz védelmezővel védett hely elég merész, őt siető utjában feltartóztatni.

Pedig elég merész volt.

A Szejdi basa által küldött követet (pedig nagy tekintélyű három lófarkos basa volt) még a városba sem bocsátotta, csak a város faláról adatta értésére, hogy jó Kolozsvár városa a nagy és nagyságos II. Rákóczi György fejedelmi urának hive, s így annak ellenségével nincs mit beszélnie.

A három lófarkos Szelim basa e fel sem vevő fogadtatásra öklével háromszor megfenyegette a várost, s megesküdtött, hogy megtánczoltatja ő még harci paripáját azon a helyen, a hol az a büszke város áll.

Azután dühösen visszavágtatott a táborba, s ott úgy felingerelte Szejdi basát, a fővezért, hogy az azonnal maga elé parancsolta a táborba behajtott keresztény foglyokat, számra tizenhetet, kiket portyázó tatárai Kolozsvár külvárosában Hidelvén fogtak el, s mind a tizenhetet saját szemei előtt lenyakasztatta, fejeiket a kolozsváriak rémitésére saját sátra elé plántált magas karókra huzatván.

S talán rögtön meg is kezdette volna a város ostromát, ha vezérei le nem csillapítják hevét, kifejtvén előtte, hogy talán még sem lenne tanácsos, Rákóczi fejedelemnek újabb csapatok gyűjtésére időt engedni, s dicső hadseregét esetleg két tűz közé szoríttatásnak tenni ki.

Szejdi basa kegyelmesen meghallgatta és fontolóra vette alvezérei jó tanácsait s hajlott a jó szóra.

— Legyen hát a ti vélekedésetek szerint, — mondá lecsilapodva — próbáljunk egyet más uton. Minek ontsunk hasztalan vért, ha szép szerével is elérhetnők célunkat. Hívjátok a bihari alispánt.



Bihar megye első alispánja ez idő szerint nemzeti Boldvay Márton uram volt, s bár tartozunk az igazságnak annak beismerésével, hogy csak kelletlenül és csupán kényszerültségből tette a nyavalyás, még is ott volt a török táborban, mint a bihari lovas csapat parancsnoka.

Őszbecsavarodott, beteges ember volt az istenadta, ki három részre görbülve és reszketve jelent meg a hatalmas vezér színe előtt.

— Ispán, — mondá neki a vezér — először is azt tanácslom te néked, hogy szemem közé tekints, midőn velem beszélsz, mert én tudok olvasni a szemekben, s rögtön ki tudom azokból, ha ne talán csalfaság és gonosz szándék lakoznék szivedben!

A nyavalyás ispán felemelte fejét, föltekintett a hatalmas ur szeme közé, s pillantani sem mert az egész beszélgetés alatt.

— Követnek küldelek ispán, és tanácslom te néked, saját jóvoltodért is, hogy jó sikerrel járj el követségedben. Tudtadra vagy-e, hogy ki légyen ez idő szerint Kolozsvár városának főbirája?

- Igen is, kegyelmes uram!
- Nem mondanád-e meg nekem is a nevét?
- Linczigh Jánosnak nevezik őt, kegyelmes uram.
- Ismered őt személyesen?
- Igen is ismerem.

— No ha ismered, akkor menj be hozzá a városba, s világosítsd fel az eszét, hogy nagyon bolond dolgot végez, ha elég vakmerő és eszélytelen, hatalmamnak ellenszegülni. Add tudtára, hogy két órai időt engedek neki arra, hogy a város kapuját, melyet elég oktalan volt befalaztatni, újból kibontassa, s azon át hódolni siessen táboromba. Mondd neki, hogy sem hadi sarcot, sem ételmi szert nem kívánok tőle, hisz magad is tudod, hogy mind pénzzel, mind ételmi szerekkel bőven el van látva táborom. Csak azt kívánom, hogy meghódoljon, s hogy ennek jeléül egy csapat jancsárt fogadjon be a városba helyőrségül. Ha mindezt megcselekszi, biztosíthatod kegyelmemről őt is, városát is, s megmondhatod neki, hogy mitől se tartson, egy hajszál sem görbülend meg fején sem neki, sem pedig azoknak, a kiknek birája. De azt is megmondod neki, sőt tanácslom, hogy megmondod, hogy azon esetre, ha elég oktalan és bolond lenne parancsom szavára nem hallgatni, s rá kényszerítene, hogy egy ily hitvány hely ostromlására és bevételére időt pazaroljak: kőt kövön nem hagyok városa helyén, neki magának a fejét a város közepén huzatom karóba, a város lakosságát pedig büntetésül azért, hogy okosabb birót nem tudtak választani maguknak, egytől egyig Syriába hurczoltatom, a hol, a mint hallom ez, idő szerint földművelő rabszolgákra nagy szükség van. Megértettél ispán?

- Meg, kegyelmes uram!
- Jól megértettél?
- Jól, kegyelmes uram!
- No hát akkor siess, és cselekedjél azok szerint, a miket megértettél.

(Folytatása köv.)

### Azt hittem már...



Azt hittem már, hogy elfelejtelek,  
Ah! hiszen oly régen nem láttalak!  
Csak álmaim rajzolták néha le  
Lelkem előtt bánatos arczodat...

Szabó Endrétől.

Csak a lemondás enyhe bánatát  
Éreztem már, ha ily álmod vala...  
Csak elsirattalak újra, meg újra  
Első szerelmem szelid angyala.

Aztán kerestem a vigasztalást,  
És — megtaláltam uton, utfelelen;  
Megtépett szárnyu lepke voltam én,  
A mely minden virágon megpihen...  
Mennyi öncsalás, önvád sulya nyom!  
Most érzem csak, hogy látlak újra ma,  
Hogy most is a régi hévvel ragyogsz rám  
Első szerelmem fényes csillaga.

Nem, nem szerettem soha senkit én,  
Csak tégedet, édes egyetlenem!  
Hogy másoknak szerelmet esküvém,  
Örök szegyenül ég az lelkemen...  
S te nem vádolsz... oh jobban ismered  
Te az én szivem rejtett titkait,  
Hiszen tudod jól, hogy a téves utra  
Első szerelmem rajongása vitt...

Ki eddig csak vádolni tudtalak,  
Mint vezeklő borulok most eléd,  
Lázzal csókolom remegő kezéd,  
Várom nemes szived ítéletét...  
Oh légy megáldva könyvedért, a mely  
Bocsánatod jeléül rám ragyog —  
Örök rabszolgád leszek én, hogy újra  
Első szerelmem lovagja vagyok.

Azt hittem már, hogy elfelejtelek,  
Hisz — másé lettél szelid angyalom —  
Nem a te bűnöd, nem az én hibám —  
Minket egy sötét végzet átka nyom...  
Végzetünk, hogy én el ne érjelek,  
Hogy egymást ne feledjük el soha,  
Hogy meghaljak búbanatomban érted,  
Első szerelmem fényes csillaga...

## A virágok könyvéből.

(Karr Alfonz.)

### IV.

Medicis Katalin irtózott a rózsáktól. — Az egyik Guise herceg elájult a rózsailattól.

A történelem más két érdekes anekdotát is beszél a rózsákról.

Magyarországi szent Erzsébet, a thüringi gróf neje titokban vitt eleséget és alamizsnát a szegényeknek, férje tilalma és borzasztó fenyegetései ellenére, ki az efféle fejedelmi nejehez méltatlannak tartotta.

Egy reggel férje rajtakapta, midőn elindult palotájukból, a Wartburgból, és kötényében ételiszereket vitt, melyekkel a nyomort akarta enyhíteni. A gróf dühös lett és reá kiáltott:

— Hova indulsz? — mit rejtegetsz kötényedben.

Erzsébet nem felelt. Férje magánkívül haragjában, lerántotta testéről a kötényt, de ép úgy meg volt lepette, mint Erzsébet, midőn abból az ételiszerek helyett, rózsák hullottak a földre.

Szent Dorottya igen természetes vonzalmat érzett egy fiatal költő iránt; — hasztalan ígért neki az isten nevében a tulvilágon oly boldogságot, melyet a költő tőle magától kért itt a földön.

Végre az ifju, egy napon gunyosan megígérte, hogy le-



mond vágyairól és szent reményekkel váltja fel azokat, szóval hogy Istennek szenteli életét, ha a Mindenható valamely csodát mivel, melylyel kijelenti akaratát ily irányban. Tél közepe volt; zord és hideg idő. — Dorottya imádkozni kezdett és ime! a rózsafák kifakadtak és virágozni kezdtek.

Midőn a kertben némely növény érett magvait megpillantám, midőn láttam, hogy a Balzamina virág magvait a fel pattant maghüvely rugója hogyan löki szerteszét, egy eszme kapott meg, mely azt bizonyítja, hogy az emberrel, ki annyira szereti magát a teremtés urának nevezni, a természet épen csak úgy bánik, mint a legutolsó féreggel, vagy fűszállal, sőt bizonyos tekintetben oly közönyt tanusít iránta, melynél fogva úgy látszik, mintha a féregnél, vagy a fűszálnál sokkal alantabb állónak tartaná.

A természet nem bizta a balzamina akaratára fajának szaporítását. A növény kénytelen magját átadni a földnek, mely megtermékenyítéséről gondoskodik.

Az emberrel ellenben nem sokat gondol a természet. Ha fenmarad a faj — jó, ha kivész — ugy is jó.

Hallgassuk csak, hogyan beszél az ember önmagáról:

— Az ember a természet remeke — az Isten utolsó és legtökéletesebb műve — a mindenség központja — a Mindenható képmása, stb.

Pedig hát, mikor az ember azt mindenkiről mondja, voltaképen csak magát érti alatta. Lássuk csak, mi az ember?

Kérdezzük meg tőle, mi a néger? Bizonyosan így fog felelni:

— A néger alacsonyabb fajú lény, — félig állat, mely arra van teremtve, hogy a fehér emberek rabszolgája legyen.

Helyes, — tehát az említett remekmű, király, központ s a többi czim csak a fehér bőrű emberekre értetendő.

Hallgassuk meg most, hogyan beszél egy francia.

— A francia nép a világ legszellemdusabb, legelegansabb, legvitézesebb nemzete.

De mindjárt utána teszi:

— A champagnei kissé ostoba, — a picardiai makacs mint egy öszvér, a párisi fecsegő stb.

Minden városnak, mely nem oly szerencsés az illető ur szülővárosa lehetni, van valamely hagyományos rosz hirneve.

A remekmű, a teremtés királya, a mindenség központja tehát csak a saját szülővárosunkbeli ember lehet — mondjuk például, hogy e város Páris. Hallgassuk meg, mit mond a párisi ember:

X. ur mogorva, feszes ember, a St. Germain külvárosban lakik.

Y. asszonyosság kaczer, sőt annál is több.

Z. ur visszaél az együgyűség kiváltságával.

Az egyik tolvaj — a másik gyáva.

Ah! — manóba, talán a családi körben kell körülnéznünk, mert különben mindenki ellen akad kifogás. Hallgassuk csak a családtagokat illető bizalmas nyilatkozatokat:

— A. unokaöcsém a piszkosságig fukar.

— B. nagybátyám tönkre tette családját.

És így tovább.

— De hát az ön jó barátja!

— Ah! az egészen más! az én barátom a legderekabb fiú! vannak ugyan némely apróbb hibái, de kinek nincsenek?

És ilyenkor aztán dicsekszünk barátunkkal és barátságunkkal, főleg ha észro vesszük, hogy ez a hallgatóra jó hatást tesz.

Fennen magasztaljuk az említett jó barátot, nem azért, mintha nagy sulyt helyeznénk arra, hogy elhiggyék mindazon jó és fényes tulajdonságokat, melyekkel felékesítjük, hanem azért, mert bámultatni akarjuk magunkat, hogy ily sok jót mondunk barátunkról.

De aztán ha kezdjük észre venni, hogy kissé tuhhajtottunk, és a figyelem kizárólag barátunkra irányul, akkor sie-tünk helyrehozni a hibát.

— Szegény fiú, kár hogy négy foga hiányzik — igazán sajnálom; vagy:

— Pompás szíve van, de kissé hóbotos, . . . ha én nem volnék! . . . szóval nem szününk meg beszélni barátunkról mindaddig, míg közvetlenül önmagunk alá nem állítottuk.

Midőn egy ember azt mondja, hogy az ember a természet remeke, a teremtés királya stb. akkor egyedül és kizárólag csak magáról beszél. Mert tessék csak szemlét tartani egyenkint minden más emberen — tapasztalni fogjuk, hogy egyik sincs az Isten képmására teremtve, egyik sem a mindenség központja, egyik sem az alkotás tökélye.

Az ember épen ugy a természet remeke, a mint hogy a dió is pompás gyümölcs.

Persze, hogy a ki ezt mondja, az a dió bele — e többi ember a fanyar hártya, a kemény héj, a keserű hüvely, melyet le kell hámozni és el kell dobni. Huszár Imre.

## Flóris bácsi.

— Beszély. —

(Folytatás.)

A hölgyek mellett állott egy magas előkelő tartású, fényes egyenruhás férfiú, a háziurral élénken beszélgetve. Tartása feszes volt, döllyfős, szép szőke arcza azonban mosolygott és jól meg figyelve ez arczot, nem leheté megtagadni tőle, hogy a nyíltság és jóság egy vonása is van rajta, — ezt Flóris azonnal észrevette, a mint Georgina felé közeledett, a ki most megragadó kedves nyájassággal mind két kezét nyujtá feléje. A leányka jóval magasabbra nőtt, és alakja teljesebbnek látszék. „Minden izében urhölgy,“ — ugy állott Flóris előtt a világos szürke selyemruhában; a sötét aranyszínű haj gazdag fürtökben ömlött alá vállaira, derekára, arcza azonban keskenyesebb, halaványabb volt, és olyan komoly kifejezésű, hogy a szemlélő Flóris fájdalmas szurást érzett szívében. De a szemek tekintete nyugodt volt, és a finom sötét piros ajkak mosolyogtak, midőn mondá:

— Lám itt vagyok Flóris bácsi! De ne féljeteK nem zavaram föl a két magányos remete nyugalmát jelenlétemmel, mert most már nein Gina tért vissza, a kóbor erdei szellem, hanem „Georgina kisasszony,“ a ki kezeskedik, hogy nem lesz terhetekre!

Ez tréfa akart lenni, de azért olyan csudálatosan fájdalmas hang hallatszott ki belőle!

Flóris nagyon szeretett volna egész meggyőződése szerint e különös üdvözletre felelni, de Véra néni meggátlá benne, hogy a vendéget bemutassa neki. — A fiatal ember tökéletes gavallér volt, minden szavából, minden mozdulatából kilátaszott, jól tudott beszélni, finom, előkelő modorban és általában meglátaszott rajta ama hő kivánság, hogy kellemes benyomást tegyen ez új környezetre. Georgina iránt a legkifogástal-nabb udvariassággal viseltetett, és a leányka ezt ugy fogadta, mint valami egészen természeteset, minden hívalkodás nélkül.



Mintha álom fogná el Flórist. E csudaszép hölgy nem volt többé az ő „Giná“-ja, a kis pillangó, csak egy perczig vélte őt mégis annak: midőn övéből kihuzta az ibolyacsokrot és tányérjára tevő, később, midőn már az ebédnél ültek. És bársonysötét szemei a régi, benső kifejezéssel keresték tekintetét és mondá:

— A régi időben mindig így tettem, a mig csak egy virágot találhattam a mezőn. Tudod-e még, Flóris bácsi?

Délután mindnyájan kísértáltak a kertbe és a parkba. Georgina járás közben kissé felemelte fényes ruháját, hogy láthatókká lettek piczi lábacskái, melyek most csokrokkal diszitett atlaczczipőt viseltek; fekete finom csipkefátyol volt fényes hajára vetve és keztyűs kezében művészien faragott legyezőt tartott. Flóris mind ezt jól megfigyelte, a legkisebb részletekig látott mindent, mialatt a néni vezette, és hallgatott minden szóra, mit a leány kísérlőjével váltott, megmutatván neki számtalan helyet a régi, boldog gyermekvilág emlékeit, a fákat, melyek alatt tanult, boldog volt, és mindezt majdnem fájdalmas pontossággal tette.

A fiatal ember igyekezett figyelmesen megérteni mind ezt, de Flóris mégis észrevette, hogy türelmetlenül rágja bajuszát; bizonyára nem érdekelték e kicsiségek, de ha szereti Georginát, miért ne érdekelnék őt?

— Soha senki nem fogja őt olyan forróan szeretni, mint én! — gondolá magában Flóris aggodalommal. — Bár soha sem távozott volna oldalam mellől, bár soha sem szünt volna meg gyermeknek lenni! Oh én bolond! akkor véltem legokosabbat cselekedni, mikor eszem és szívem harcra keltek egymással! Oh bár a szívem győzött volna! Most már feltartóztatlanul rohan a bal végzet felé.

A séta végeztével Véra néni felszólította Georginát, hogy énekelje el amaz olasz áriát, melylyel a hangversenyben olyan nagy diadalt aratott. Georgina nem kérte magát, azonnal a zongorához ült és elénekelte, utána egy másikat, aztán még egyet, fáradság nélkül, de nem is volt igazi kifejezés, melegség ez énekben. Georgina hangja gyönyörűen kifejlődött, megerősödött, csudálatos bűbáj rezgett benne, mint egy tiszta ezüstharang rezgett át a hang-hullám a magas bolt-íves zeneteremben, de Flóris mégis valaminek a hiányát érezte hallásánál: a meleg bensőséget, a költészetet. Nem tudta már, merje-e Georginával közölni észrevételeit, hisz a fiatal urhölgy olyan távol állott most az ő lelkétől, de a fiatal leány Flóris lelkében tudott olvasni, hozzá emelte lélekduz szemeit és elkezdé énekelni azt a kis kedves dalt ama szerelemtől, mely „csendesesen, az évekkel együtt elhalt a szivben.“ Mikor még elébb, gyermekajakkal éneklé e dalt, nem értette meg, csak szép dallama hatott reá mélyen, de most annyi bensőséggel, annyi leküzdött fájdalom kifejezésével tudá előadni, hogy hallgatói meg voltak lepette és elnémultak.

— De édes Georginám, így mint most, te még soha sem énekelted e dalt, ez a mai felfogás nekem nem tetszik, ez színeszi tulajdoni érzéssel van „csinálva,“ a nagyvilági delnő nem énekel úgy, mint a művésznő!

— Oh, igen, mert az ugynevezett „jó társaság“ mindenben színészkedést lát, a miben igaz, meleg érzés nyilatkozik! — felelé Georgina hevesen. Szemei villámokat szórtak, ajkai remegtek, de csak egy perczig! Aztán egy pár sebes futam után a legkecsesebb frauczia keringő hangzott föl ujjai alatt.

— Már ez igazán szép! — mondá a szép katonatiszt felvidult arczoal. — Nem is zongorázik senki így, mint Geor-

gina kisasszony. Hát ha még tánczolni is látná ön! A tündér ólommadár mellette!

Ezt Flórisnak mondta a fiatal ember és Georgina atyja örömmel nézte leányát és büszkén mosolygott.

— Elhiszem azt! Édes anyja is kitünő tánczosnő volt. Általában azt veszem észre, hogy Georgina most nagyon kezd hasonlítani boldogult édes anyjára. Ugy-e bár te is észrevetted már ezt Flóris? — mondá a ház ura.

A megszólitott vállat vont.

— Tán igazad van kedves barátom, de engem most Georgina halványsága nyugtalanít.

A fiatal katonatiszt mosolygott.

— Oh uram! hisz ez a gyöngyszínű gyönyörű arczbőr általános figyelem és irigység tárgya a fővárosban! A hölgyek irigykednek, a férfiak meg bámulják! ez egyedül áll a maga nemében!

— Ez lehetséges, ehhez én nem értek, azt azonban tudom, hogy az egészség szép pirja mégis csak jobban helyén lenne, mint e finom halványság, sőt tán a szép pirosság még bámulatosabb és irigyeltebb volna az előkelő társaságban!

A fiatal ember boszusan szoríá össze ajkait, de eszélyeségből, nehogy kellemetlenné váljék, csak annyit jegyzett meg:

— A fiatal nagysága azonban mind e mellett igen jól érzi magát.

— Ezt kipuhatolni lesz komoly igyekezetem — viszonzá Flóris.

Minden igyekezete mellett az egész nap elmúlt a nélkül, hogy Flóris egyedül beszélhetett volna Georginával; csak más nap reggel, midőn a néni még aludt és a ház ura a fiatal katonatiszttel sétalovaglást tőn, találkozhatott Flóris bácsi egyedül kedves növendékével. A nappali szoba egyik nyitott ablakánál állott és a távolba merengett. Midőn Flóris őt félhangon szólítá, könnyedén összerezgett.

— Nem volna kedved velem most, úgy mint a régi időben, sétát tenni a parkban? — mondá Flóris.

— Nagyon szívesen kedves bácsi, hisz úgy is olyan régóta nélkülöztem ez örömet! Mennyire kívántam azt és csak felszólításodat vártam, lám, ide is készítettem már kalapomat és keztyűimet.

A leány könnyedén karjára tevő kezét. Flóris alig érzé a finom ujjakat, — ez nem volt a gyermekleányka bizalmas odasimulása — és azután kísértáltak az ébredő, gyönyörű tavaszi világba. Egy ideig szótlánul haladtak egymás mellett, végre Georgina szünteté meg a hallgatást.

— Nézzük meg legelőször is a te festőtermedet, édes bácsi; szeretném látni, mit dolgoztál távollétem alatt.

— Semmit! — E szó olyan tompán, olyan csudálatosan szomoruan hangzék, úgy hogy Georgina hirtelen félig megijedve, félig pedig szerető kifejezéssel keresé Flóris arcját.

— És miért nem? — kérdé remegő hangon.

— Kedves atyád sokat volt egyedül, gyermekem, aztán, bizony hiányát éreztem kis Ginámnak, a ki hűségesen közlemben volt mindig, mig egy-egy munkát befejeztem. Elkéneveztetted kedves gyermekem.

A leány keze reszketett a férfi karján.

— De azért csak menjünk a pavillonba, szeretném arczképemet látni.

A mint aztán a leány az arczkép előtt állott, alkalma volt Flórisnak az eredetit és a másolatot jó szemügyre venni, Georgina fehér reggeli ruhájában még halványabbnak látszott,



mint az elébbi napon; ezt meg is mondá néki, hozzá tevén, ha egészségesnek érzi-e magát?

— Igen kedves bátyám, jól érzem magamat, csak folytonosan fáradt vagyok; de itt nálatok maradvá, egy ideig, ki fogom magamat pihenni.

— Egy ideig? Hisz azt mondád nekem egykor, hogy nem tudnál soha sem sokára távol lenni hazulról és rövid idő múlva visszatérsz hozzánk?

A leány halvány arczáit könnyű pir boritá.

— Azt akkor mondtam — felelé halkal — midőn még azt hívé, hogy nem tudnátok ellenni nálam nélkül. Most már látom, hogy az egyik is lehetséges, meg a másik is. — Aztán, mintha erre nézve nem kívánna feleletet Flóristól, hirtelen kérdé: — Mondd csak bácsi, hogy tetszik neked a mi vendégünk, Herbert?

— Róla is akartam veled beszélni, gyermekem. Édes atyád és én semmit sem kívánunk olyan nagyon, mint a te boldogságodat. Ezt bizonyára elhiszed nekünk. Te azonban sokkal fiatalabb vagy és tapasztalatlanabb, mintsem jól tanácsolhatnál magadnak, azért engedd meg édes Georginám, ha netán nyíltságom e kényes pontra nézve bántana. Szereted-e Herbertet?

— Herbert szeret engem, jobban, mint bár ki a világon, mit kívánhatok többet? Hisz ti olyan feltétlen szabadságot adtatok nekem mindenre nézve, hogy úgy hiszem, nem fogjátok ellenezni azt sem, ha ajánlatát elfogadom.

Flóris a maga lelki tusájában nem vette észre a keserűséget a leány válaszában.

— És szereted őt, Gina? — kérdé ismételve.

A leány lehajtá fejét.

— Nem tudom, talán igen. És neked hogy tetszik, Flóris bácsi?

— Ugyan azt szeretném felelni, a mit te, nem tudom. Édes atyádnak nagyon tetszik. Véra némi nagyon dicséri, neve jó hangzása, viszonyai igen rendezettek —

— Oh igen, mind ez tökéletes rendben van! — szakítá őt félbe Georgina türelmetlenül. — Tehát azt értem ki e sok beszédből, hogy kegyesen meg van engedve, ha mielőbb Haggenau grófnő leszek! Nemde? — és a leány szemei lázas villámokat löveltek.

Aggódva fogá meg Flóris kezét.

— Te beteg vagy Georginám, ugy-e bár? Valld be, kérlek gyermekem!

— Nem vagyok az, csak fáradt vagyok. Nyugalmat óhajtok. Herbert mielőbb bevégeztnék szeretné látni ez „üzletet“, — jó, hát végezzük el mielőbb, essünk tul rajta. Az eljegyzést Véra néninél üljük meg, természetesen illő fényben, ez alkalommal Herbert családjának is be akarnak mutatni. Azután vőlegényem visszatér állomására, én a mennyaszony pedig haza jövök hozzátok, hogy mint a régi jó időben ismét a tiétek, a ti Ginátok legyek! — És zokogva takarta el arczát két kezével és hosszú leomló fürtjei mint sűrű fátyol borultak aláhajlott fejére, arczára.

— És te mégis beteg vagy, Georginám! — kiáltá Flóris nyugtalanul. — Így nem szabad elhagynod bennünket! Haldéktalanul küldök házi orvosunkért.

— Mit használna nekem az orvos, Flóris bácsi! — mondá a leány szomorú tekintettel. — Testileg tökéletesen egészséges vagyok, a fájdalom csak azon gondolatra vett erőt rajtam, hogy egykor mindenkorra el kellend hagynom kedves otthonomat!

— És miéri kell, csudálatos gyermek, te! Ki kényszerít reá? Szólj, csak egy szót ha mondasz, és minden úgy lesz ismét, mint a régi időben!

Flóris várta e szót mintha nehéz bilincsekből szabadithatná fel lelkét, életét, — de Georgina nem mondá ki.

— Meg kell lenni — mondá Georgina, lassan felemelkedve ültéből — meg kell lenni, és én akarom! De ne nézz olyan különösen reám, Flóris bácsi! Hisz én szeretem Herbertet, légy nyugodt!

(Folytatása köv.)

## Az emberek táplálásáról.

Alig egy évtized lefolyása alatt nálunk két kitünő tápszere honosodott meg, mely nagymérvű még mindinkább növekedőben levő fogyasztása folytán és elterjedtségénél, valamint hivatott szakférfiak által összehangzólag elismert egészségügyi jelentőségénél fogva, az emberi test nélkülözhetlen főtápszerreikhez, joggal számítható.

Eléggé igazoltnak találjuk tehát, ha oly fontosságú tárgynak, mint az emberi test táplálása, melyre a szóbanforgó tápszerek elismert jótékony hatást gyakorolnak, néhány szót szentelünk; annál is inkább, mivel ezen tápszerek, melyek egyike a Fray-Beutos-i társulat által Délamerikában készített dr. Liebig féle huskivonat, a másik pedig a Nestle-féle schweitz-i gyermekliszt, legtöbb háztartásban már elterjedt alkalmazást találtak, és melyeket lényegileg, készítési mód-szerűkre és alkalmazásukra nézve nézve tisztelt olvasóinkkal közelebbről megismertetni kívánjuk.

Ezen, feltalálója dr. Liebig tanár nevét viselő huskivonatot gyártási módja, számos éven át folytatott beható tanulmányozások és kísérletek gyümölcse. Ugyanis az e részbeni első kísérletek Münchenben, a bajor király udvari gyógytárában azon czélból tétettek meg, hogy a La-Plata államokban a bőr és faggyu nyérése végett levágott szarvasmarhák után, mai napig is nagyobb részt használat nélkül fenmaradó roppant hustömegek, czélszerű alakban a fogyasztásnak átadhatók legyenek.

Miután a La-Plata államokban a fennemlített czélra évente körülbelül 2½—3 millió darab szarvasmarha vágatik, azon állításunk nem fogja meg lepni tisztelt olvasóinkat, hogy a huskivonatot gyártásához, mely ugyan más gyárakban is állítatik elő, — egyedül a Fray-Beutos-i társaság évenként több mint 200 ezer szarvasmarhát használ fel. Ezen társulat egyedül készíti a valódi, Münchenben ellenőrizett dr. Liebig-féle huskivonatot, s jogosítatott fel arra, hogy ezt a feltaláló neve alatt, kereskedésbe hozza.

A közönséges, az emberi test anyagi fentartására és erősítésére szolgáló tápszerek kiválólag hus, továbbá a gabona és hüvelyes veteményekből nyert termények, vagyis az azokból készített étkek. Miután az utóbbi, tisztán növényi tápszerek a husnál sokkal csekélyebb táperővel bírnak és a husnak azon lényeges vonatanyagát (Extractivstoff) nem tartalmazzák, mely főképp az idegrendszerre gyakorolván jótékony hatását, a hus tápértékét tetemesen fokozza, annak ára sokkal magasabb is, mint a növényi tápszereké.

Oly egyéniségekre nézve, kiknél foglalkozás és életmód folytán, főképp az agy- vagy idegtevékenység vétetik igénybe és következőleg a hussali táplálkozást el nem kerülhetik, a Liebig-féle huskivonatot értéke nem eléggé megbecsülhető, miután ezen huskivonatot a husnak fennebb említett főanyagát a legnagyobb mértékben tartalmazza.



Dr. Liebig tanár saját szavaival ezen huskivonat sajátosságait következőkben körvonalozhatjuk. Erősít a testi és szellemi munka végzéshez, emeli a test azon tulajdonságát, mely képesíti külső, ártalmas zavaroknak ellentállani és az egészséget, még kedvezőtlen viszonyok közt is, fenntartani.

A huskivonat előnyös hatása aránylag csekély mennyiségnek használata után már mutatkozik, mi önmagától érthető, minthogy egy kilogramm huskivonat előállítására körülbelül 34 kilogramm izomhus vagy 45 kilogramm oly minőségű hus használtatik fel, mint azt mészárszékeinkben árulják.

Miután a Liebig-féle huskivonat előállításánál arra fordítatik különösen szigorú figyelem, hogy a husnak fehérnye, enyv és zsirtartalma eltávolitassék és ezen huskivonat ennél fogva tápsó tartalmától eltekintve, főképp az előbb közelebről megismertetett vonatanyagból (Extractivstoff) áll, nem annyira táp- mint élvezetszernek tekinthető. De ha leginkább az idegrendszerre hat is, hatása az emésztés, felszívódás és hasonítás műveleteinél a legnagyobb fontosságú szerepet játszsza.

Dr. Pettenkoffer Miksa tanár e tárgyra vonatkozó irataiban megemlíti többek közt: A Liebig-féle huskivonat lényegénél fogva ép oly természetes alkatrészét képezi a testnek, mint a zsír és fehérnye, és a szervezetnek tökéletesen megfelelő alap-anyaga, mely semmi egyebet sem tartalmaz, a mi nem volna már minden egészséges testnek lényeges alkatrésze.

Igen nagy fontossággal bír ezen huskivonatnak sajátosságos tápsó tartalma, mely nem csak élvezetszer, hanem egyszer-s mind tápszer is.

A huskivonat a Fray-Beutosban vágott szarvasmarhák izomhusából nyeretvén és mint már említők, a hozzá nem tartozó alkatrészekről elválasztva, párolás által sűrítették és körülbelül 40 kilogramm tartalmu bádoggal dobozokba töltve, bocsátatik a világkereskedésbe. A Liebig és Pettenkoffer tanárok által eszközölt ellenőrzés arra szorítkozik, hogy a belé nem tartozó hus alkatrészekről tökéletesen ment legyen és hogy a lelkiismeretes előállításra vonatkozó utasítások pontosan betartassanak. E célra a hely színén az elkészítésnél egy, ugyszintén a társulati főraktárnál Antwerpenben egy ügyes vegyész van alkalmazva, utóbbi a mutatványokat minden egyes kereskedésbe bocsátott bádoggal doboz tartalmából felülvizsgálat és jóváhagyás végett Münchenbe küldi.

A huskivonat a hussali táplálkozás mellett még a háztartásban is képes lényeges szolgálatot tenni. A hus részint főzött, részint sült állapotban használtatik és tapasztalás szerint a sült hus a legjobb tápszer, miután ez a husnak teljes táperezjét tartalmazza; — főzésnél a hus tápláló alkatrészeiből többé-kevésbé veszít. De miután a husleves használata nálunk általános és a husleves alkalmazása a háztartásban is szükséges, nem minden hus használható fel a legcélszerűbben, tudniillik sültnek.

A Liebig-féle huskivonat lehetségessé teszi, hogy a háztartásban használt friss hus kizárólagosan sült állapotban élveztessék, a nélkül azonban, hogy ezért erős huslevest nélkülözni kellene. Ily huskivonattól készített leves nyerhető, ha például 3 személy számára 750 gramm velőscsont vízzel tűzhöz téve, a felforrásnál lefőltetik, egy kevés zöldség hozzátevése után főzetik, kissé megsózva és szűrés után rizs, dara vagy száraz tészta stb. és végre 6 gramm Liebig-féle huskivonat hozzátevéstetik.

Az így elkészített leves a legjobb huslevessel minden tekintetben ki állja a versenyt, mi magától értetődik, miután a huskivonat nem egyéb, mint husleves, töményített állapotban.

A mint fennebb egyáltalában a növényi tápszerekre vonatkozólag már említettük, a Veveyben előállított Nestle Henrik féle gyermeklisztre általánosságban is alkalmazható.

Valamint a Liebig-féle huskivonat az agy és idegrendszer fentartására és erősítésére szolgál, ugy a Nestle-féle gyermekliszt nagy mérvbeni anyagi táperezje és könnyű emésztetőségénél fogva, még fejlődésben levő gyermekeknél, kiknek agy és idegrendszere még nem vétetik annyira igénybe, egyáltalában oly egyéneknél alkalmazható, kik egyéb tápanyagot gyengültségük vagy kóros állapotuk következtében magukhoz nem vehetnek.

A Nestle-féle gyermekliszt a nevét viselő Nestle Henrik vegyész találmánya. Főalkatrésze a buzaliszt, melyben minden tápanyag helyes arányban létezik. Ezen gyermekliszt legjobb töményített tejjel és cukorral elegyítve, nagy légnyomás alatt tulhevitve, vizgőzzel sült kenérből állitattik elő. Alkatrészei tudományosan helyes arányban vegyítvék.

A buzában levő keményítő-liszt általán véve nehezen emészthető, azonban Nestle Henrik ezen anyagot mézgává (Dextrin) változtatja. A siker (Kleber) a készítésnél követett eljárás folytán, szintén könnyen oldható anyaggá válik, táp értéke kétszeresitetik, oly annyira, hogy a gyermekliszt 6 hetes gyermeknél is könnyen emészthető, rendes tápszerül alkalmazható.

Barral J. párisi vegyésznek a gyermekliszt elemzéseiből kitűnik, hogy az négyszer annyi légenyt és tápsót tartalmaz, mint az anyatej, mely tudvalevőleg a legtermészetesebb és legjobb táplálék a gyermekek zsenge korában, és oda nyilatkozik, hogy ezen elmés találmány nem csak a gyermekeknek legzsengébb korában, hanem mindazon gyengélkedő személyeknek is nyujtható, kiknek gyomra a legnagyobb kiméletet kívánja.

Tény az, hogy a gyermeklisztnek Veveyben ép ugy, mint Schweitz, Német és Angolhon több helyein, valamint Londonban, hol annak használata napról-napra jobban terjed, rövid idő óta alkalmazása által, a gyermekek első éveiben nagy halandóság tetemesen csökkent.

Nestle Henrik vegyész értekezésében azon utasítást adja lisztjének használása iránt: 20 gramm ezen lisztből 100 grammnyi vízzel szoptató üvegben tej gyanánt nyujtható. Megjegyezzük, hogy ennek mindenkor frissen kell elkészítve lennie és a vér hőfokával birnia.

Pép alakban adva 30—35 gramm liszt 100 gramm vízzel vegyittetik.

A gyermeknek adandó mennyiség annak kora és alkatától függ, tultöméstől azonban óvakodni kell.

A lisztet, mielőtt akár pép, akár tej alakban akarjuk használni, csak néhány perczig kell főzni; és miután a gyermeknek mindenkor ujonnan elkészített tej vagy pép adandó, nagy előny az, hogy a táplálék oly gyorsan készithető el.

Mivel jelen közlemény szűk köre nem engedi meg, hogy a fennebbi két tápszer még behatóbban tárgyalassék a célunk ugy is csak az ismertetés volt, tisztelt olvasóinkat bátrak vagyunk e tárgyra vonatkozó bővebb értekezletre utalni, melyek az illető gyárak által kibocsátattak. Az említett tápszerek friss minőségben az illető gyárak által megbizott Neruda Nándornál Budapesten, hatvani-utca 10. szám alatt „az arany méhkas”-hoz czimzett gyógyfűszerkereskedésben készletben tartatnak, hol az említett értekezletek szintén díjtalanul kaphatók.



## Egy hét története.

Októberhó 3-dikán.

(Az erdélyi fölkelési kísérlet.)

Puskaporral van tele a levegő. Titkos sugás, bugás, rejtelmes forrongás, titokteljes éji összejövetel, rejtelmes szállítmányok, leplezett czélu utazgatások, lefoglalt fegyverek, befogott tekintélyes hazafiak és kalandorok, nagy katonai rendszabályok igénybe vétele, szigorú nyomozások, kutatások, rémület és rémítés, — ime a hét története. Annyi kétségtelen, hogy az izgalmas napoknak nem vagyunk hijával. Hogy a lelegejéről kezdjem, előbb a magyar ifjak Konstantinápolyba utazásuk, aztán visszatérésükkör a nagyszerű fogadtatás, majd a softa-látogatás, ismét a népgyűlések, tovább a kivilágítás, aztán közbe egy izgalmas párbaj-történet s most legujabban az erdélyi fölkelési összeesküvés. Ha mind ezek azért voltak ily szép rendben tervezve és kigondolva, hogy a főváros ne unatkozzék, úgy a cél el is van érve, mert annyi tény, hogy ebben az évben még ki nem fogyott a főváros közönsége az izgalmaiból.

Egyébiránt a legutóbbi, a miről szóltam, az erdélyi fölkelési kísérlet korántsem veendő oly félvállról, mint talán némelyek gondolnák. Nem csekélységről van itt szó, hanem igen merész, igen komoly, és igen szerencsétlen vállalatról, mely nem szoritkozott egy szűkebb körű társaságra, hanem a mely behálózta az egész Székelyföldet. Több ezer emberről van itt szó, százezreket érő fegyverekről, melyek lefoglaltattak, tekintélyes főintézőkről, silány lelkű kalandorokról, kik a tervet kifőzték, megérlelésében fáradoztak, s a kik a legnagyobb valószínűség szerint maguk följelentették a dolgot, a mikor már néhány ezer heves fejű rajongót belerántottak a bajba, s a mikor a kockáztatás nélküli zsebelésre tovább nem nyílt kilátás és saját drága bőrük biztosságba helyezésének ideje elérkezett. Általában ezt a szomorú kísérletet, melynek alkalmasint számosan fognak áldozatául esni, úgy kell tekinteni, hogy a vállalat állott csalókból és rászedettekből. Amazok a tervezők, a mézes-mázos rábeszélők, a fáradhatlan szabadsághősök, — ezek a rajongók, kik a sallangos frázisoknak s az isten tudja, mi uton-módon kiszédeltetett okmányoknak s igazolványoknak hittek, s oda adták nevüket, szívöket és karjokat.

Kiváncsiak tudni, hogy nőtte ki magát ekkorára ez a szerencsétlen vállalat?! Elmondhatom, habár a rendőrséggel semmi összeköttetésben nem állok is, de hát ezek az emberek annyira nem gondoltak komolyan kalandos tervök kivételére, hogy a véletlen akárkit a titok nyomára vezethetett. A népgyűlések idejében megérkezett Budapestre egy élénk szemű, értelmes homloku, megnyerő arczu, kissé kopasz, de legjobb korban levő férfi. Öltözéke meglehetősen viselt és nem nagy bizalmat keltő volt, de voltak okiratai; meghatalmazása a török kormánytól, bizalmas és hivatalos utasítások, továbbá levelek és táviratok egy népszerű magyar hazafitól; mind ez iratok csakhamar hitelt és tekintélyt s a mire legfőbb szüksége volt: tisztességes ruházatot szereztek a lengyel generálisnak. Mert ő az volt, legalább magát annak adta ki; menekült a 63-diki lengyel fölkelés idejéből, a mikor tábornoki rangot

viselt. Hozzánk azért jött, hogy itt legiót szervezzen a török testvérek segítségére. Egy pár lengyel emigráns „szárnysegéd-del“ azonnal hozzá is látott a munkához és sikerült néhány kétes életmódu, kalandos természetű embert magához hódítani s egy pár áldozat-kész s könnyen hívó hazafinak az ereszényét megnyitni.

Csakhogy a legio-alakítás nem ment: nálunk kevés a meggondolatlan, könnyelmű vállalatra való ember, s a mi fő, pénz sem volt elegendő, az összetoborzandókat átszállítani a tengeren, — mert hiszen a mi kevés pénz befolyt, az kellett a vezér-férfiaknak. Így született meg aztán az a másik terv. Nem csinálnak legiót, hanem fölkelést a melegebb szivű székelyek közt, kiket hamarosan át lehet vinni a határon hirtelen, s mire észreveszik, a védtelenül hagyott Romániában nem lesz egy ép vasuti hid, s a töltések mind fölforgatva. Ez által az orosz hadviselés végtelenül meg lett volna nehezítve: élelmi szereket nem kaphatott volna, a várva-várt segédcsapatok is Oroszországba rekedtek volna. Eddig a terv igen szép, s a derék föltüzelt székelyek nem is gondoltak a továbbival s vakon lépre mentek. Ám a tervezők bizonyára megfontolták a következményeket is. A határon átszökhetnek talán; — de hát azután?! Az orosz hadsereg visszafordul s egytől egyig lekonzolja azt az 5—6 ezer székelyt. Ha pedig ezek visszamenekülni akarnak, a határon az osztrák-magyar szuronyok közé szorulnak.

Ezt alkalmasint meggondolta a „generális“ és tábornoka, s e megfontolásnak aligha nem része volt a vállalat meghiusulásában. A pénz már a zsebben volt, a fegyverek is a vasuton, a kitörés napja küszöb előtt, — egyszerre Grácban egy lengyel eladja a titkot az orosz nagykövetnek. Természetes, most már vége lett mindennek; a tervezők elpárologtak, a szegény rászedetteket pedig egymás után befogják s börtönbe hurcolják. Ez lett vége a szomorú vállalatnak; — az az, még nincs vége, mert a befogatások egyre tartanak, a legérdemesebb hazafiak börtönöztetnek be, mert rajongásuk pillanatra elkapta őket s hittek a sehonnaiaknak.

Hanem a kormánynak sem kellene oly igen nagyon buzgólkodnia, hogy kimutassa az oroszok előtt, mennyire kárhóztatja a meghiusult kísérletet. Kevésbé erélyes üldözés mellett sem tenné fel róla szövetségese a muszka czár, hogy része van ebben a dologban. Aztán meggondolhatná a kormány, hogy a múlt évben tízezer orosz sétált országunkon keresztül szép lassacskán a nélkül, hogy csak egyet is visszaküldtek, vagy tartóztattak volna. Nos hát a székelyek nem jogtudós emberek, s azt hitték, a mi egyiknek szabad, az a másiknak is szabad. Aztán meg ha igaz a fegyver-vásárlási história, már ezért is jobb lenne mérsékelni az üldözést. Azt erősítik ugyan is, hogy a fölkeléshez szükséges fegyvereket töltényekkel együtt a bécsi katonai kincstártól vették az alatt az ürügy alatt, hogy Montenegróba szállítják. S a kincstár e kijelentésre oly olcsón adta a fegyvereket s töltényeket, hogy ez utóbbiak ára több. Természetes, szegény montenegróiak nem igen vannak bővében a pénznek. Ha ez igaz, akkor jobb csendesen maradni.



Hanem nincs oly komoly dolog, a minnek ne lenne mulatságos oldala is. Így van az a szerencsétlen vállalattal is. Hát a derék és kifogástalan hazafi, Helfi Ignác, országgyűlési képviselő, Klapkával ennek itt tartózkodásakor több ízben érintkezett, utazott is vele a vidéken. Aztán megismerte az erősen kompromittált egyének nagy részét is, — ebből aztán egy-két bécsi lap azt süti ki, hogy Helfi is be van keverve a dologba. Helfi nyilatkozik, de nem használ: kedden este beállit hozzá lakásán négy hordár, kik rendőröknek adják ki magukat, igazolásul Thaisz főkapitány névjegyét mutatják fel és kijelentik, hogy kötelességök Helfinek minden lépésére ügyelni. Helfi megijed, ír a főkapitánynak, de levele nem találja. Másnap reggel kocsira ül (két rendőr-hordár szintén, kettő otthon marad) hajtat a főkapitány hivatalába, lakására, — Thaisz nincs sehol. Helfi megy az országgyűlésre, (két kísézője, mint az árnyék, követi) elbeszéli az esetet, Mocsári Lajos rögtön fölszólal a házban, általános fölindulás, Tisza kijelenti, hogy nem tud arról, a mit állítólag Thaisz rendelt, kijelenti „snját felelősségére“, hogy az üldözött képviselő szabad, Helfi megkönyebbülten föllélekzik, a ház is föllélekzik, de a képviselői sérthetlenségen a csorba már megejtetett, s okvetlenül vizsgálatra van szükség, szigorú vizsgálatra s példás büntetésre.

Délután aztán nevetve beszéli mindenki, (s most már nagyon valószínű, hogy úgy is volt,) hogy Helfi urat egyik jókedvű képviselőtársra tréfálta meg; ő küldte a felfogadott hordárokat az utasítással Helfi lakására. Helfit ostromolják barátai: „Mért nem kértél a hordároktól hivatalos igazolványt?“ „Nem jutott eszembe.“ „Legalább tudod a hordárok számaikat, melyek a csin nyomára vezetnek?“ „Elfeledtem megnevezni!“ — Ime mennyi bajra ad alkalmat, ha az ember jó hazafi hírében áll! Egyébiránt a vizsgálat deríti ki, igazán csak tréfa-e ez a furcsa dolog?!

Önök ma csupa politikát hallottak tőlem; de hát tehetek én róla?! Ez a hét története! — p.

### Budapesti hirvivő.

\* \* (Király ő Felségének) csütörtökön nevenapja lévén, reggel zászlók lengtek a középületeken, a hajókat, kikötőket szintén föllobogózták s a katonaság ünnepi díszbe öltözött. A várbeli helyőrségi templomban délelőtt 10 órakor tartott isteni tiszteleten Ráth József apát pontificált fényes segédlettel. Jelen voltak: Tisza, Széll, Wenckheim báró, Perczel és Trefort miniszterek, Ghyczy Kálmán, a képviselőház elnöke, Majláth György országbíró, Edelsheim Gyulay báró országos főhadparancsnok s a tisztí kar; Ráth főpolgármester a fővárosi törvényhatóság küldötteinek élén, a külföldi hatalmak konzulai, a tudományos és műegyetem rektorai, dékánjai és pedellusai, a törvényszékek, megyei hatóság stb. képviselői és nagyszámu közönség. Misa alatt a templom előtti téren egy diszszázad képezte a tiszteletőrséget. Te-Deum után az országos főhadparancsnok elléptette maga előtt a diszszázadot, a hatóságok küldöttei pedig a belügyminiszterhez mentek, hogy általa tolmácsoltassák a trón zsámolya előtt üdvkivánataikat s alattvalói hódolatukat. — Ugyanekkor a főváros minden templomban istentisztelet volt, a dohányutczaizraelita imaházban magyar hitszónoklattal. Délután díszbe volt a Hungáriában, este pedig díszelőadások a színházakban.

\* \* (Királyné ő Felsége) gyakran meglátogatja most Káposztás-Megyert. Kilovagol szokott társasága kíséretében,

mint e hó elsején is, mikor gróf Larisch-Mönich, ennek menyasszonya báró Wallersee kisasszony, s egy angol család tett vele sétalovaglást Megyerre. Délelőtt 11 órától délután 6-ig időztek ott a királyi vadász kastélyban. Gróf Larisch-Mönich menyasszonyának mindennap vitet a fővárosból egy-egy gyönyörű virágbokrétát. A királyi vadászatok ez ősszel igen fényeseknek ígérkeznek; a megyeri istálló s villák a fővárosi vadászok által, kik ez alkalomra ide messze földről is jönnek, az utolsó helyiségig le vannak foglalva. A király 42 lovat tartat készen a vadászatokra; a szarvasok is teljes számmal ott vannak már rendeltetési helyükön. A vadászatok október 20-dika után kezdődnek.

\* \* (József főherczeg) gyermekei mellé nevelőül Holdházy Jánost, a győri kis papnővelde igazgatóját kérte ki a győri püspöktől, ki a legnagyobb készséggel engedélyt adott Holdházy urnak, hogy a kitüntető meghívást elfogadhassa, és állomását mielőbb elfoglalhassa. Holdházy urnak nővére mint nevelőnő már több év óta működik a főherczegi családnál.

\* \* (Jótékonyág.) Király ő Felsége az akliai helyvét hitvallásu egyházközségnek iskola és egyházi épületei helyreállítására 100 frt segélyt, a felső ramóczi római katolikus hitközségnek iskola építésre 100 frtot adományozott. — Simor János primás a szepes-váraljaiak javára 200 frtot, ugyan e város tűzoltóinak 200 frtot adományozott.

\* \* (Rózsás napló.) Jegyesek: Dr. Pollák Lajos ügyvéd és Schuller Regina Uj-Szivácson. — Máday Sándor fővárosi közjegyző és Russ Leontine kisasszony Bádénben. — Reiser Béla ügyvéd és Kohn Hermina kisasszony Balassa-Gyarmaton. — Czukor Samu ügyvéd és Pollák Adél kisasszony Aradon. — Wipf Gyula pénzügyi számtiszt és Sallak Vilma kisasszony Kolozsvárott. — Egybekeltek: Galánfy Sándor és Leeb Irén kisasszony Budapesten. — Gróf Csáky Lajos és báró Lo Presti Serafina kisasszony Hosszu-Pályiban. — Kiss Béla és Rónai Mariska kisasszony Budapesten. — Gróf Wolkenstein és gróf Schaafgotsche Mária kisasszony Pozsonyban. — Trifunác Mladen és Markovics Mariska kisasszony Temesvárott. — Jurkovic Ottmár aljárásbíró és Wasziljevics Mariska kisasszony Baján. — Dr. Schwarzer Ottó és Vellert Anna kisasszony Budapesten.

\* \* (A nemzeti muzeum) lépcső-házának díszitményei és freskói, melyeket Than és Lotz festettek, elkészültek, s miután az állványok is már leszedettek, szabadon szemlélhetők. Az oldalfalakon felül lévő igen szépen kivitt festmények, a legrégebbi időtől 1848-dig terjedő korszakból, egyes nevezetes mozzanatokat ábrázolnak. A feljárattal szemközt levő képen, melyen Deák, Batthyányi és mások vannak lefestve, Kossuth alakja is van feltüntetve, azonban nem hátképpen, mint először tervezve volt, hanem arcélben. Trefort Ágoston vallás- és közoktatási miniszter is megtekintette a festményeket s elismerőleg nyilatkozott felőlök.

\* \* (A Petőfi-Társaság) új szervezetet nyert. Az irói körben tartott közgyűlésen hoszu viták után alapszabályait fontos pontjaiban módosítá. A társaság tagjai jövőre tiszteletiek, működők és pártolók lesznek. Pártoló tag lehet mindenki, ki évenként 10 frtot fizet a társaság pénztárába, s ennek fejében tagsági díszokmányt kap, szavazhat a közgyűléseken is, ingyen kapja a társaság lapját s összes kiadványait. A működő tagok száma 40-ről 60-ra emeltetett; a hiányzó 20 tagot a közgyűlés bizottsági kijelölés alapján élethossziglan választja. Tiszteleti



tagok a magyar írói és művészi körök azon kitünőségei lesznek, kiket a közgyűlés választ.

\*(Az operaházat) folyvást építik, lassan, de szépen, biztosan. Eddig 440.000 frtot adtak ki rá. Összes költsége 2.110.000 frtra van véve. Megnyitása 1880-ban történhetik meg, mikorra a sugárut is kiépülhet s Erkel Ferenc is megírhatja „Szent István“ című nagy dalművét. Jelenleg az épületen vagy hatszáz munkás dolgozik naponként. Kivéve némely oszlopot és szobrászati művet, melyeket olasz márványból olasz földön készítenek, minden anyag, melyet az operaháznál használnak, hazai termék, valamint a kő, vas és fa-munkákra vállalkozott cégek is valamenynyien hazaiak Ybl Miklósé a terv s Szilágyi Lajos az építés ellenőre.

\*(Zászlószentelés) volt vasárnap délután. A fővárosi czipészársulat lobogóját áldotta meg a terézvárosi plebániatemplomban dr Szabóky Adolf, a hazai ipar e derék terjesztője, nagy közönség jelenlétében. Volt ünnepi himnusz, alkalmi beszéd, a szegek beverése, sat. A zászlóanyai tisztet Ruprecht Demidoff Kornélia urnő teljesíté. A szertartás végeztével a királyutezán át nagy menetben a lövöldébe vonultak zeneszóval. A fölavatott zászló, (mely igen izléses: fekete selyem ezüstre óriási nemzeti szalagokkal,) vígan lengett a hűvös, őszi szellőben. Fehérbe öltözött leánykák kísérték, négy diszruhás kis fiu lépdelt utána. A lövöldében folytatták a szegek beverését s az ünnepély vége (mi is lehetett volna más) kedélyes táncmulatság lett.

\*(A török sebesültek javára) e nemzeti színház tagjai által rendezett előadás a várszínházban szépen sikerült. Volt igen szép közönség is, az előadás is kitünő volt. A nézőtér néhány páholy kivételével teljesen teli volt s a közönség kitünően mulatott. A páholyokat, földszintet és karzatot egyaránt lelkes közönség lepte el, mely a jótékony cél tekintve, szívesen adózott ma a rendes helyáraknak majdnem kétszeres összegével is. Az előadott darabok egyike Moreau vigjátéka a „Hadi fogoly“, orosz élethől meritett epizód, melyben Halmi a czimszerepet kitünően játszotta. Alcott orosz ezredes (Szigeti Imre személyesíté,) foglya lesz, de ennek veszedelmére kerül a házhoz, mert ott felforgatja a rendet, s nevével szerelmi viszonyt köt. Az ezredes most már szívesen elengedné az ifjut házától, de ez jól találja magát, vonakodik távozni, míg egy felsőbb meghagyás folytán kénytelen az ezredes házát elhagyni. A második darab az „Egyetlen leány“ egy felvonásos vigjáték volt; közreműködtek benne a színház legjobb erői. Végül Jókai „Apotheozisá“-t Feleki szavalta el átérzett bensőséggel. A költemény utolsó versszaka alatt allegoriában ábrázolták, midőn a béke angyala koszorut tesz a zászlót tartó török katona fejére. A képletet görög tűz világította meg,

\*(Az írók és művészek társasága) elhatározta, hogy a jövő hó folyamában a török sebesültek javára hangversenyt, és ezenkívül batyubált rendezend. Balázs Sándor, Sipos Antal és Szana Tamás urak bizattak meg a rendezéssel. Ugyancsak határozatilag kimondotta a választmány, hogy — mint ezt a múlt évben is tevé — több elhunyt írónak és művésznek a kerepesi temetőben levő sirját koszorúkkal díszíteti, és hogy több, még eddig jeltelen sirhalomra a társaság jelvényével ellátott sirkövet fog állíttatni. Az öreg jó Réthy sirja van erre első sorban kiszemelve.

\*(Érdekes felolvasásokra) hívjuk föl fővárosi olvasónőink figyelmét. Saissy Amadé, francia tanár, ki a múlt évben is díszes hallgatóságot gyűjtött maga köré élvezetes irodalmi

felolvasásai által, a bekövetkező téli időnyben ismét megnyitja az érdekes és tanulságos esték sorát. Programja a következő: előbb bevezető, tájékoztató csevegés a francia irodalom múlt századbéli viszonyairól; aztán szólni fog Bayle és St.-Pierre abbéről, majd Montesquieu „persa leveleiről“ s egyéb munkáiról; azután Voltaire-ről, az emberről, a bölcsészről s a történetirőről; majd az encyklopaedistákról, D'Alemberttről és Diderotról; Rousseauról, az emberről, a paedagogról s a szónokról; a francia szinpadról a múlt század első felében; a hősköteményről, a lyrai s más könnyed költészetről ama századból; végül a természettudósokról. Rendkívül sokat ígérő program, mely tizenöt előadásra fog kiterjedni. A felolvasásokat az „akadémiai körben“ fogja tartani minden vasárnap féltizenkettőkor. A felsőbb tanodák növendékeit (mindkét nemből) díj nélkül szívesen látja. A ki ért francziául, mulasztást követ el, ha e felolvasásokat nem látogatja.

\*(A „budapesti dalkör“,) mely a volt „nemzeti dalkör“ és a „budai dalárda“ egyesülése által a múlt évben alakult, leküzdhetlen akadályok miatt megszüntette ezen egyesülést és ismét két dalegyletté vált szét. Ezek egyike a volt „nemzeti dalkör“ ezen cím alatt máris megalakult és ezentul ismét kizárólag magyar szellemben fog a Duna balpartján működni. Az e napokban tartotta meg tisztikarának választását.

\*(A Perczel-Wagner-féle párba) még mindig foglalkoztatja a közvéleményt. Perczelt nagy részvét mellett temették el, Wagnert pedig csütörtökön helyezték szabadlábra. Fogságában neje több ízben meglátogatta. Tanítványai, valamint tanártársai voltak a miniszternél, a ki megnyugtatólag nyilatkozott. Mindenki hiszi, hogy büntetését elengedi a királyi kegyelem.

\*(Gyászünnep.) Az aradi illetőségű budapesti egyetemi polgárokból alakult „aradi család“, a dicső emlékü aradi tizenhárom vértanu kivégeztetésének 28-dik évfordulóján ez évi október hó 6-dikán szombaton esti 7 órakor a „Hungária“ disztermében kegyeletes emlékünnepelet rendez. Az ünnepély sorrendje következő: 1. Elnöki megnyitó, tartja Barabás Béla joghallgató. 2. Emlékbeszéd, felolvassa Mészáros István bölcsészeti hallgató. 3. „Nem vagytok halva ti hősök,“ Jókai Mórtól, szavalja Keresztesi Gyula joghallgató. 4. Elnöki zár szó. Az ünnepély berekesztése után következik az „aradi család“ által a tizenhárom vértanu emlékszobra javára rendezendő társas-vacsora, melyre a részvétjegy ára 1 frt. A fenti napon délelőtt 10 órakor az aradi ifjuság a hozzá csatlakozó egyetemi polgárokkal testületileg a ferenczrendiek templomban tartandó gyászistenitiszteleten megjelen.

\*(Érdekes kiállítást) rendezett Pulszky Ferencz a nemzeti muzeumban. A kiállítás áll okmányokból, minden királyunktól, II. Endrétől kezdve, és az erdélyi fejedelmektől; továbbá kéziratok Verbőczytól, Mátyás királytól, Bakáctól, Mustafa budai pasától, Mehemed nagyvezértől, IV. Mohamed szultántól, savoyai Eugentől, Karaffától, szóval történelmünk majdnem valamennyi nevezetességétől. Valamennyi kézirat 1711. év előtti keltű; ki van továbbá állítva a XII—XVI. századból való 26 kodex, köztük a híres „Latiatuc feleim“; a magyar nyomdászat termékei, kezdve a legrégebbeken egész az 1711-ből valóig, összesen 64, továbbá 42 latin és német régi nyomtatvány Magyarországból. Végül ki vannak állítva 83 kereten régi híres embereink arczképei és régi csataképek. A 60 lapra terjedő, kiváló gondnal szerkesztett, beható magyarázó jegyzetekkel ellátott katalogus után ítélve, a tudománykedvelő közönségnek kiváló élvezet ígérkezik e kiállításon.



••• (*Mattia Corvino*) című magyar történeti tárgyú dalmű került színre és aratott nagy tetszést a milánói Scala-színházban. Zenejét írta Pinsuti, a szöveget d'Omerville. Óváry a „Hon“-ban csak a darab szövegét ismerteti, mert mire Milanóba érkezett, a stagione már véget ért és így zenejét nem hallhatta. A darab egy előjáték- és három fölvonásból áll. Személyek: Korvin Mátyás, magyar király, Vladimír, moldvai vajda, Osviena, ennek neje, Olinszky, lengyel követ, az esztergomi érsek és Vitéz, Mátyás meghittje. Az előjátéknak Mátyás prágai börtöne szolgál színhelyül és azzal végződik, hogy Osviena megmenti a foglyot. Az első felvonás a budai várpalotában játszik, a második Esztergomban, hol a pártütők, élükön az érsekkel, Kázmér lengyel királyt kiáltják ki magyar királynak, a fölvonás azonban az összeesküvők fölfödésével végződik. A harmadik és utolsó fölvonás színhelye a mohácsi győztes magyar tábor. Osviena kérésére Mátyás kegyelmet ad a pártütő Vladimírnak.

••• (*Greguss Ágost*) édes anyjának temetése közrészvét közt ment végbe. A hallottas háznál megjelentek Greguss számos tisztelői, az egyetem rektora a tanári karból számosan és sok akadémiai tag, Greguss egyetemi hallgatóiból sokan stb. A gyászszertartást s a beszédet Stehlo ev. lelkész tartá. Minden áldást kívánt a nemes hölgy poraira, kinek fiai az irodalom és művészet terén oly fényessé tették a Greguss-nevet.

••• (*Kivilágítás a külügyminiszter palotájában.*) Általánosan feltűnt, hogy a török győzelmek örömeztvénjén Andrássy Gyula budavizivárosi palotája is tüntető fényárban uszott. Bécsi lapok is irtak erről s a dolog fülébe ment a külügyminiszternek. Mint értesülünk, ő exczellentiája levélben kérdezte a házfelügyelőt, hogy mikép esett meg ez a tüntetés az ő házában s ki világított az ő ablakaiban. Fábry ur, a házfelügyelő, rögtön válaszolt s bizonyítá, hogy neki a dologban semmi része nincs, ő sem a saját lakásának, sem a gróf ur lakosztályának ablakaiba nem tétetett gyertyákat; a többi ablakok felett pedig nem rendelkezhetett, mert ezeket a házbeli bérlők akkor világíthatják ki, a mikor nekik tetszik. Amaz estvén minden bérlő illuminált, legfényesebben pedig két — görög család.

••• (*Jókai Mór „Történelmi regénytár“-ból*) megjelent az első füzet, tartalmazván 80 lapot a „Névtelen vár“ című regényből; e füzet ára 50 kr. Minden két hétben egy füzet jelen meg egy-egy illusztrációval. A jelen regény tárgya a század első évtizedének eseményeiből van véve, emlékiratok s hagyományok nyomán; legnagyobb része Magyarországon folyik le s végződik a magyar nemesi insurrekció korszakával.

••• (*Két előfizetési felhívás*) fekszik előttünk. Egyiket Hang Ferencz bocsátotta ki, a ki Poe Edgar két érdekes művét szándékozik kiadni. Előfizetési ára 2 frt, s ez a nevezett fordító-kiadóhoz intézendő Kalocsára. — A másikban Kalmár Béla tudatja, hogy „Vig órák és szomorú napok“ cím alatt két kötet beszélyt ad ki. Megrendelési ár 4 frt, a megrendelések a szerzőhöz (P. Magyarád, p. Bánok-szt.-György), vagy Fischel Fülöp nyomdászhoz, Kanizsára intézendők.

••• (*Dr. Barna Iyácztól,*) Horác és Juvenalis kitűnő magyarázójától ismét jeles műfordítás jelent meg: „Dido királyné“ Publius Virgilius Maro „Aeneis“-ének négy első könyve. Oly munka ez, melyre méltán lehet irodalmunk büszke s ohajtandó, vajha a derék műfordító az „Aeneis“ többi énekének fordításával is megajándékozna az annyira elhanyagolt magyar classica literaturát. A mű, (tizenöt ivnyi fényes kiállítású kötet) Haynald Lajos, kalocsai érseknek van ajánlva, hu-

szonötéves örömnépe alkalmából. Szép rézmetszetű térkép is van a könyvhöz mellékelve: Aeneás hétévi útja a földközi tengeren, Karthágóig. A fordításhoz, az ellentett lapon, az eredeti latin szöveg is mellékelve van, a Ruæus-féle kitűnő codex után.

••• (*Német műveltség.*) Itt közöljük egy német nevelőnek levelét, melyet egy dunaföldvári urnóhoz intézett: — okulhatnak belőle azok, a kik előtt nem is nevelő az, a ki nem külföldi. Ime a levél: „Van szerencsém Kegyednek ide mellékelve arcképemet küldeni. Még jól vagyok konserválva és viruló egészségnek örvendek, a miért is általánosan 25 évesnek tartanak (a kisasszony képe után ítélve legalább 50 éves, hozzá rut, kiállhatatlan arckifejezésű!) de hogy őszinteségemet megmutassam, mindjárt eleve kijelentem, hogy már 35 éves vagyok; kérem, kegyeskedjék nekem a következő kérdésekre válaszolni: I. Tartozik-e az Ön lakhelye azon departementokhoz, a hol annyi rablók vannak? Ezen esetben sehogyan se mennék, mert életem nekem drága! II. Hány éves Ön és hány éves kedves férje? Ezt okvetlenül kell tudnom, mert azt olvastam Magyarhonról (eredeti német levélben hazánkat Hungarnak nevezi,) hogy ott a legöregebb funak kötelessége szülőit, ha ezek az 50 évet elérték, megölni. Én pedig ily — legalább az én nézetem szerint barbár tettek nem szeretnék szemtanuja lenni. III. Hajlandó-e kegyed engem legalább 10 évre felfogadni? Mert egy magyar állomás után nagyon bajos egy tisztességes külföldi családnál helyt kapni és jelenleg is csak azért mennék Magyarországra, mivel máshol nem kapok hivatalt. Ezek után még egy pár megjegyzést vagyok bátor tenni. Én mecklenburg-strelitzi születésű, régi nemes család ivadéka vagyok. Külön szobát igénylek, melynek fekvésének dél-nyugot felé kell lennie! — Olajjal vagy paprikával főtt ételeket nem eszem; egyszer elájultam Bécsben, midőn egy szállodában láttam paprikát, (a német eredetiben Bachbriegá-nak írja ezt) azért kérem, ottlétem egész ideje alatt semmiféle ételt ezzel nem fűszerezni, de még az asztalra sem hozatni a paprikát! Végre még kérem mindezen kérdésekre minél előbb és pedig sajátkezűleg válaszolni, hogy abból kegyed műveltségi fokát megítélhessem és magamat az önnel való bánásmódra kellőleg előkészíthessem! — Hogy ezen levélre a címzett urnó, egy tetőtől talpig derék magyar hölgy Frühlingzeit Ilona mecklenburg-sterlitzi kisasszonynak mit válaszolt, azt mindenki elgondolhatja.

••• (*A margitszigeti idénynek*) vége; legalább a közönség még melegebb napokon is, gyéren látogatja e kies helyet. A kik mennek, azok vendégriasztóan felbundázzák magukat. A vendéglősök elégteltek az idei eredménnyel: állításuk szerint 1873. óta a margitszigeti üzlet egy évben sem hozott nekik annyi jövedelmet, mint az idén.

••• (*Fortuna*) néha jó helyen jelenik meg: A Pálffy-féle sorsjegyek szeptember 15-diki huzásán a főnyereményt 40,000 forintot egy temerini sorsjegy-társaság nyerte meg a 17,226-dik számú sorsjeggyel. A szép nyeremény részesei mind szerényebb módu családfők, ugymint Elme László kiérdemült kántor, Elme István segédjegyző, Szendy Fábrián és Burger János néptanítók, Flórián Elek és Liptay Antal szabómesterek és özvegy Králik Lukácsné, öt gyermek anyja.

••• (*A háboru.*) mintha abban maradt volna, semmi hír sem érkezik. Ázsiából vettünk ugyan csata-hirt, győzelmet a törökökre nézve, Kars mellől, de a közfigyelem most inkább a Duna felé van irányozva. A törökök megint vezért cseréltek. Mehemed Alit, a ki Abdul Kerim helyébe ment, visszahívták,



és Sulejman veszi át a főparancsnokságot. Sulejman helyébe a Sipkába Reuff pasa megy. Valjon nem jár-e veszélylyel ez a csere-bere?!

\*(Ajánlközás.) Egy művelt magyar hölgy, ki a rendes tantárgyakon kívül a magyar, német és francia nyelvben, továbbá a zongorában is teljesen képesítve van oktatást adni, ajánlközik fiatal lányokat tanítani. Bővebb tudósítást szerkesztőségünk is igen szívesen ad.

\*\* (Halálozások.) A hét folytán meghaltak: Özvegy Greguss Mihályné, született Farkas Livia, 72 éves korában, Budapesten. — Gróf Bédly György kamarás, Gyéres-szent-Királyon. — Szaiiff E. János, kegyesrendi pap, Budapesten. Szentál György, országos képviselő, Nyitrán. — Lengyel Zachar, kereskedő, 65 éves korában, Szathmártt. — Nátli Sebestyén, gazdatiszt, 59 éves korában, Kalocsán. — Desko Athanáz, ügyvéd, 83 éves korában, Pádén. — Oláh Sándor, orvos, 62 éves korában, H.-M.-Vásárhelyen. — Juricskay Vilmosné, született Antalóczy Vilna asszony, Budapesten. — Béke hamvaikra!

### Nemzeti színház.

Szeptember 30-dikán: „Sába királynője.“ — Szeptember 31-dikén: „Ifj. Fromont és id. Rizler.“ — Október 1-sején: „Tamás bátya gunyhója.“ — Október 2-dikán: „Carmen.“ — Október 3-dikán: „Nagyon szép asszony.“ — Október 4-dikén: „Lohengrin.“ (Hajós.) — Október 5-dikén: „Egy szegény ifju története.“

### Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: B és J betűk, monogramm.

A 2-dik szám: finom tambourirozási minta ruhák, felöltők, asztalterítők stb. díszítésére.

A 3-dik szám: Z és J betűk fehérneműekre.

A 4-dik szám: B és S betűk, monogramm.

Az 5-dik szám: C és F F betűk, monogramm.

A 6-dik szám: R és J betűk, monogramm, cifrázattal.

A 7-dik szám: Egy Margit-táska egyik része, bársonyon, cashemiron vagy faille-on himzendő, nyitott selyemmel, zseniliával és arany szálakkal.

A 8-dik szám: b etét fehérneműekre.

A 9-dik szám: a Margit-táska második része.

A 10-dik szám: S és A betűk.

A 11-dik szám: egyszerű hegyes iverk fehérneműekre.

A 12-dik szám: angol himzés mintája fehérneműekre.

A 13-dik szám: kis tálcza, vagy gombostű párna közepére való himzés rajza, melyet fehér battistra, vagy egyszínű szövetre színes tambourir-öltéssel is ki lehet varrni. És végre

A 14-dik szám: E majdnem munkaivünk felét elfoglaló rajz, egy négyszögű asztaltakaró mintája, melyet különféleképp el lehet készíteni. Ugyanis színes egyszínű szöveten tambourirozni, vagy a virágokat és leveleket más színű posztóból vagy bársonyból kivágni és úgy körülhimezni orosz öltésekkel.

### Számrejtvény.

Bittó Szilárdától.

17. 8. 7. 6. Teremt erényt, bünt is sokat;  
Üdvért eped, vonz átkokat.

Arany, salak, meny és pokol:  
E kis tanyán mindez honol.

12. 10. 6. 2. 4. 8. Csattogja most a csalogány:  
Itt az idő, szeress leány!

Csak egyszer nyíl a kis virág,  
Nem kell utóbb a száraz ág!

9. 7. 9. 2. Minden ének vall férfi szó?  
Hiu leány, más a való!

Elődbe ezt bizvást tegyed!  
Nem kábul el tán így fejed.

5. 11. 2. 15. Férjed mi is lehetne más?  
Megszabja ezt magyar szokás.

Papucskirály? Hamis mosoly?  
Ez a világ mindig honol!

9. 5. 9. 13. 3. Ha élne még áldott anyád:  
Csókot, tudom, az rakna rád.  
Meghalt szüléd. Most mit remélsz?  
Kis torzalak miért is élsz?

1. 2. 9. 16. 17. Óvd erszényed és tolladat:  
E szó izen nekik hadat.

8. 7. 6. 2. 14. 10. 11. Ront, bont, süvölt, imára int,  
Áldást csakis pusztítva hint.

3. 10. 4. Szabad madár. Magasra tör,  
Tömjénezi lenn szolgakör.

11. 13. 15. Enyészetet árván regél;  
Ki itt örült: már rég nem él.

1—17. Vágyad merész? Erőd kevés?

Megszáll talán a csüggedés?

Előre csak! Ne hagyj magad!

Szikrából is nagy tűz fakad!

Nem dönt le fát egy-egy csapás;

Kitartva végez a kaszál.

Tiéd lesz a véggyőzelem:

Csak tégy hiven versenyt velem!

Megfejtési határidő: októberhó 31-dike.

A f. é. 36-dik számban közölt rejtvény értelme:

„Az én virágom a szerény kis ibolya.“

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Becker Irma, Steiner Janka, Báthori Sigray Istvánné, Jánosy Lajosné, Hosszu Elekes Matild, Kinszky Riza, Haintz Mária, özv. Gyurikovics Béláné, Rády Leona, Dzsinih Pencz Mária, Mednyánszky Margit és Erzi, Bohus Gyuláné, Wipf Gyuláné, Fényes Berta, Martinkovics Bella, Temesváry Erzsébet, Szikszay Anna, Popovits Juliska, Maár Riza és Irma, Lengyel Miklósné, Suhajda Ágnes, Máriaassy Valerie, Nagy Flóra, Szép Izabella, Nagy Béláné, Szűcs Teréz, Munkácsy Klára, Fodor Iza, Mayer Klotild, Keresztessy Emilia, Tóth Ida és Jolán, Szilvássy Anna, Báthori Juliska, Mészáros Olga, Tóth Miklósné, Rády Mari, Kónya Biri, Károlyi Istvánné, Kocsis A. Mária, László Róza, Fejes Eszter, Vörös Karolina, Ádám Aurélné, Zacháriás Malvin, Tóthfalusy Matild, Géczy Aranka, Török Ferenczné, Horváth Margit, Bárany Ilona, Tamás Hermin, Velyáczky Amália, Mihály Riza, Jánosy Erzsébet, Jeromos Luiza, Békássy Ilka, Ujváry Kálmánné, Ludvig Emilia, Vertics Tinka, Németh Teréz, Nagy Józsefné.

A 35-dik számban közölt rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Wipf Gyuláné, Ludvig Emilia, Ujváry Irma.

### Tartalom.

Kolozsvár hőse, Balázs Sándortól. — Azt hittem már... Szabó Endrétől. — A virágok könyvéből, (Karr Alfonz.) — Flóris bácsi. — Az emberek táplálásáról. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



41-dik szám.

Október 14-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTEKONY NÖEGYESÜLET

## KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

### EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest. 1877.

NYOMATOTT KOCSI SANDORNÁL  
Országut 39. sz.



# H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -	
							kelte	nyugtá
							óra perc	óra perc
Okt.	14	Vasárnap	G 21 Kaliszt p.	G 20 Szerencs	2 B 20 Cyprián	7 Böjt Jer. elp.	6 17	5 14
	15	Hétfő	Terézia	Adviga	3 Dienes	8 Nebuk. élt.	6 18	5 12
	16	Kedd	Flórent	Flórent	4 Hierot	9	6 19	5 10
	17	Szerda	Hedviga, Gál	Hedvig	5 Karithius	10 Félböjt	3 21	5 8
	18	Csütörtök	Lukács evang.	Lukács	6 Tamás	11	6 22	5 7
	19	Péntek	Alkantari Péter	Ágnes	7 Sergius	12	6 24	5 5
	20	Szombat	Vendel pásztor	Vendel	8 Pelagia	13 Sab. Vajera	6 26	5 3

## V i d é k i t á r c z a.

**Kassán** Schusztér Konstantin új püspök székfoglaló ünnepélye e hó 2-dikán volt. Az új püspök reggel 9 órakor harangzugás közt indult a templomba, hol a „Tedeum“ után felolvasták a kinevezési okmányt és a pápai bullát. A püspök hosszú beszédet intézett papságához, majd pedig a nagyszámu közönséghez. Istentisztelet után a különféle küldöttségek tisztelegtek az új főpásztornál, ki délután két órakor 300 terítékü ebédet adott a Schalkház vendéglőjében. Este a színházban a „Falu roszzá“-t adták. E nap emlékére az új püspök a javítás alatt lévő székesegyházra 4000 frtot, a szegények fölsegelésére 400 frtot adományozott.

**Duna Szerdahelyt**, szeptember hó 29-dikén a sárgakastély termeiben török sebesültek javára zártkörű táncvigalmat tartottak. — Egyike volt ez a Csallóköz eddig legsikerültebb vigalmainak. A táncsterem igen szép összhangzattal volt diszítve, felváltva török-magyar jelvényekkel s fegyverekkel. — Mintegy 9 óra tájban gyülekeztek a vendégek, kik helybeli és számos vidékiből állottak. — A teremben s annak ajtajánál fogadták vendégeiket a bájos s ernyedetlen szorgalommal fáradozó rendezők: Bartal Györgyné, Bartal Lajosné, Nagy Elekné, Bartal Erzs, Krascsenitz Elvira, Nagy Gizella, Prileszky Erzs, mindnyájan egyszínű fehérben, bordeaux-vörös szallagokkal diszítve, vállaikon török színű csokor, közepén félholddal. Legszívélyesebb mosolylyal fogadták az oda sereglő vendégeket. A szép és nagyszámu közönségnél a jó kedv sem hiányozhatott, mely már kezdetben nyilvánult, midőn a pozsonyi Oláh zenekara ráhuzta a török indulót; a vendégek ekkor tapsot, éljeneket s csokjassát hallattak. — Reggel 8 óráig tartott a tánc, midőn a vendégek a török induló mellett hagyták el a termet.

**Szabolcsmegye** b-i műkedvelői a török sebesültek javára színi előadást rendeztek, melynek végén tableauk tüntették föl a plevnai török győzelmet. Minden szépen sikerült volna, csak hogy lehetetlen volt jóra való embert találni, a ki Skobelev tábornokot ábrázolja. Csellel rá akartak venni egy paraszt legényt, hogy engedje magát muszka generálissá tétetni, — de még ez sem akart ráállani, bármily tisztességesnek tartotta különben olyan uri társaságban figurálni. Végző zavarban, miután muszka tábornok okvetlenül kellett a tableauhoz, fogtak egy csavargó tót legényt, de ez is egy forintot kért a dicsőségért.

**Kecskeméten** nagy a lelkesedés a török-ügy iránt. A sebesültek részére is szépen gyűlnek az adományok, s a gyűjtő bizottság addig már 1000 forintnál többet szedett be az említett célra. Tiszta buzát is összeadott a lakosság, még pedig

eddigelé már 320 vekát. Azt határozta a bizottság, hogy a gabonát megőrölteti, s szép új zsákokban küldi el rendeltetési helyére. Még az őrlésért sem akarnak pénzt fogadni el. A nőegylet buzgalma is dicséretet érdemel. Éjjel-nappal készítik a tépést, s addig el sem küldik, míg 100 kiló össze nem gyűl.

**Pápán** csütörtökön kora hajnalban a három évvel ezelőtt felépített csinos nyári színház, melyben még két héttel ezelőtt a székesfehérvári szintársulat működött — teljesen a lángok martaléka lett. A színház, melyben senki sem lakik és senki sem járt be, midőn előadás nincs, szándékosan s erőszakkal lett felgyújtva. A tűz belülről s egyszerre négy helyen támadt, s az egész színházból egy darab czölöp sem maradt meg. Szerencse, hogy az idő csendes volt, mert különben a közeli házak is menthetlenül elvesznek. A tűzoltók páratlanul ritka ügyességgel gátolták meg a roppant tűz tovább terjedését. A színház 8000 frtig volt biztosítva. A vállalkozónak ez már második színháza, mely leég.

**Aradon** rabló-idény köszöntött be, mint az ottani hirlap írja. Egymást érik a városban az éjjeli betörések, tolvajlások. Szombat és vasárnap közti éjjel két helyen vendégszerepeltek a rablók. Este 8 órakor a Péter utca 1. szám alatt lakó Werner Róza boltjába hatolt be egy fekete álczával és éles hosszú késsel ellátott bandita s magához vette a bolti pénztár tartalmát. A zajra kisiető háziakat félrelökte utjából s elfutott. Eddig nem lehetett megfogni, sem megtudni, ki volt. Ugyanez este fél 11 órakor a Vilmos-utca sarkán Huber szatócsához törtek be az ablakon át, s vitték el a pénztár tartalmát, a pénzes fiókot pedig az utcára dobták ismeretlen tettesek.

**Torontálmegye** Ujvár községében, mint a Temesi Lapokat értesítik, egy házaspár él, melyhez hasonlót talán alig találhatni hazánkban. A férfi Gillinger Mátyás szegedi születésű, jelenleg 94 éves, a nő Okics Anna, radnai születésű, 90 éves. Az esketés e század elején 1804. évi november 25-én Radnán a ferencziek plébániatemplomában történt meg; e házások tehát már 73 évig élnek együtt; egészségi állapotuk igen jó; a férfi szemei azonban már igen gyengék.

## Különfélék.

\* (Ferencz Károly főherczeg) Ischlben tartózkodásának ötvenéves jubileumára rendezett ünnepély programmszerűen, a legszebb sikerrel folyt le. Az ünnepelten kívül az uralkodóház tagjai közül még Lajos-Viktor és Lajos-Károly főherczegek



voltak ott, ez utóbbi családostul. A vásártér, a Hôtel Elisabeth mellett „Ferencz-Károly-tér“ nevet nyert. Az idő hideg, a hegyeket hó borítja, a fürdő vendégek legnagyobb része eltávozott. A salzkammerguti, kalandos pályájú vasutat e hó 20-dikán nyitják meg.

••• (A volt spanyol király.) Amadeo herceg, szerzetes akar lenni. Neje halála óta mindig buskomor volt, gyakran ment a Supergába, hol neje temetve van, és órákat töltött ott. Buskomorsága nőttön nőtt, ott hagyta a turini királyi palotát és elhunyt neje egy palotájába ment lakni. Beszéltek, hogy lemond altábornagyi rangjáról, a királyi hercegi apanageról és a magánéletbe vonul vissza; sőt pár héttel ezelőtt elterjedt az a hír is, hogy a herceg szerzetes akar lenni. E hír ismételtén felmerült, kivált a herceggel nem rég történt baleset óta, a mikor tudniillik lovai megbokrosodtak és ő szerencsétlen módon ugrott ki a kocsiból. A pápa is nagyon valószínűnek tartja az ex-király e határozatát.

••• (Királyi doktor.) A német orvosok és természetvizsgálók müncheni ez idei második és harmadik ülésén ő fensége királyi herceg Károly Tivadar orvostudor elnökölt. A mily megtisztelő ezen becsületadás a tudományra, ép oly diszére válik a bajor uralkodó háznak, ki ezen tényével kifejezte tiszteletét azon tudományágak iránt, melyektől országok jóléte függ s melyeken népek gyarapodása alapszik.

••• (A hernalsi tisztleányképző intézet) e hó 4-dikén nyitott meg ünnepélyesen azon új szervezetében, melyet királyné ő Felsége védnöksége alatt nyert. Az intézet külsejére nézve pompás díszépület; a belső berendezés pedig minden nevelési igénynek megfelel. Az ünnepély délelőtt 11 órakor istentisztelettel kezdődött. Gróf Bylandt-Rheidt hadügyminiszter, Maroicsics tábornok, sok törzs tiszt s a tanítói kar várták Albrecht főherceg ő fenségét. Az istentisztelet után az épület dísztermébe gyűltek s ott a hadügyminiszter rövid beszéddel adá át az új intézetet a nevelőknek. E beszédre az intézet élén álló hölgy válaszolt, mire az ünnepély véget ért. Albrecht főherceg az épület minden helyiségét meglátogatta.

••• (A bécsi akadémiai magyar kör.) mely csak a múlt évben alakult, kiadta első évkönyvét. E szerint a kör 1876. november 25-dikén nyit meg s helyiségeinek ünnepélyes megnyitása ez év május 6-dikán történt. A tagok száma még eddig alig 100, de alapítók s pártolók szép számmal vannak. A kör helyiségébe mintegy száz lap jár, nagyobb része ingyen. A könyvtár több száz kötetből áll, melyek lajstroma azonban még nincs közölve. A kör belépett az akadémia-, Kisfaludy-, Petőfi- s természettudományi társulatok könyvkiadó vállalatainak pártolói közé, tagjai könyvtárosoknál s színházaknál többnemű kedvezményben részesülnek. Az évkönyvben sem a kör helyisége, sem a tagsági díj nincs följegyezve, a mi hiba.

••• (Szulejman pasa,) az új török főhadvezér 1838-ban született, erőteljes alak. 1860-ban lépett a fiatal tiszt hadi szolgálatba. Két évvel később Dervis pasa hadtestével Montenegróba indult, hol egy rendkívül bravuros tettével annyira kitünt, hogy azonnal jusbasi (kapitány) lett. Két évvel később Aziz szultán őrnagygyá nevezte ki. Ekkor volt a krétai fölkelés, Szulejmant bár csak őrnagy volt, megtették parancsnokká. és az ő vitézségének, katonai képzettségének köszönhető, hogy a fölkelés hamar elnyomatott. — Még a harc alatt alezredes lett, végül pedig a konstantinápolyi katonai intézetben tanár, mely minőségében nagy buzgalmat fejtett ki. Egykor az irodalommal is foglalkozott. — Török nyelvtanon kívül, hadi- és

bölcsészeti műveket is adott ki. Tavaly Szerbiában működött mint hadvezér. Abdul-Aziz szultán letételében részt vett. Kollegái sosem szerették, mert gőgös és heves, ellenmondást nem tűrő; hanem kitartó, bátor és eszes is egyszersmind.

••• (A mormonokról.) A tizenkét apostol, kikre Brigham Young halála után a mormon egyház igazgatása hármlott, chicagói hírek szerint körlevelet bocsátott ki a hivekhez, melyben tudatják, hogy Young helye isteni kinyilatkoztatás folytán nem fog betöltetni, hanem hogy ők, az apostolok veszik át az egyház vezetését. A mormonok beérték e „kinyilatkoztatással“ és az apostolok John Taylort választották elnökükké, kinek hatásköre tisztán parlamentaris természetű. A jelen helyzet különösen az első próféta halála idejében beállott viszonyokra emlékeztet. Akkor szintén a tizenkét apostol állott az egyház élére s csak negyedfél évvel később állította vissza Brigham Young az egyház első elnökének állását, hogy mint addig a tizenkét apostol feje, ezentul az egész egyház vezérévé tegye magát. Young óriási vagyona — mint mutatkozik — hosszas pör tárgya lesz. A próféta ugyanis nem igen tett különbséget a személyi s az egyházi vagyon között, így nevezetesen az ingatlan dolgokat mind nevére iratta, örökösei tehát mind azt követelik, mi ily módon van bejegyezve. Az is valószínű, hogy a pör minthogy az amerikai jog semmiféle „egyházfőt“ el nem ismer, az örökösök javára fog eldőlni. Jelenleg kilencz apostol foglalkozik az iratok áttekintésével, hogy kisüssék, mi illeti meg az egyházat. A jövőre nézve kijelentették a mormon püspökök, hogy a soknejűség megszüntetésére — mit újabban emlegettek — gondolni se lehet, bár van egy hatalmas párt, mely az egész egyházszervezet megváltoztatására törekszik.

## Megbízások tára.

*Tisztelettel figyelmeztetjük mind azon t. előfizetőinket, a kik még a jul.—szept. negyedévi, sőt még az april jun. negyedre is hátralékban vannak, hogy illetékeiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, s még a könyvek elküldése előtt hozzák rendbe a hátralékokat, a mint az illó és szokásos is.*

Tornára P. I. urnőnek: 20 krral van több beküldve.

Nagyváradra B. Zs. urnak: Tudomásom nem volt a visszaküldésről, most azonnal intézkedtem.

Forróra R. E. urnak: Rendelkezzék a másik 20 krról.

Felsőfaluban V. M. urhölgynek: 40—45 frton igen csinosat kapni. A küldeményt pontosan vettem.

Szegedre I. Gy. urnőnek: A legszivesebben tettem.

Zsalóbinára K. G. urnőnek: Becses megkereső sorait tájékozás végett az illetőnek átadtam, a ki most egyenes összeköttetésbe fog lépni.

Miskolczra D. M. urhölgynek: Azonnal megküldtem.

Domokra St. Gy. urnak: El van küldve.

Belényesre R. M. urnőnek: Az első félévi könyveket már régen megküldtem, a második féléviéket a jövő hó folytán küldendem szét.

Szegedre A. I. urnak: El van küldve.

B. Albara J. F. urnőnek: Magánlevelet irtam.



# Fülorvos

Dr. Lichtenberg Kornél tudományos utazásából a külföldről 9 havi távollét után visszatért, és rendel, mint azelőtt **Béla-ntca 3. sz.**, 11—12-ig és 2—3-ig.

Fűszer-, bor-, sajt-, csemege- és ásványviz-kereskedéséből ajánlhatom

kiváló finom

## liptói túró,

valamint

Baraczk stb. Marmoládokat,

ugy mindennemű

**COMPOTOKAT,**

a lehető legjutányosabb áron

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítik.

**Takáts Lajos,**

hatvani és magyar-utca sarok, a „fekete elefánt“-hoz.

Az őszi és téli idényre!

Topánka és fűző-topánka

urak, hölgyek és gyermekek számára a legnagyobb választékban kapható



**BUCHWALD ELEK-nél**

előbb **PEROTTI**

6. sz. koronaherczeg (uri) utca 6. sz.

**Holzer Simon**

kész nőiruhák terme

kisgyó-utca 1 Bazar,

az udvari gyógytár átelében.

ajánlja a tiszt. hölgyközönségnek az idényre a legújabb hölgytoiletteket, a legelegansabb és izletesebben készítve, a legfinomabb bel-és külföldi szövetekkel, eredeti párisi és berlini minták után, valamint minden nagyságu leány-kabátkákat és Menszikkofokat a legnagyobb választékban és jutányos áron.

# Epilepsie

(kórságot) gyógyít levél útján a szakorvos **Dr. Killisch**, Neustadt Dresden (Szászország). **Már 8000 egyénnél többet jó sikerrel kezelt.**

# Kollarits József és Fiai

legelső kész fehérnemű, vászon, asztalnemű és szövött gyári raktárukban az „**YPSILANTI**“-hoz

Budapesten, váczi-utca 4-ik szám alatti áruházban,

kaphatók mindenemű kész férfi-, női és gyermekfehérneműek, vásznak és asztalneműek **a legnagyobb választékban és kitünő minőségben a legjutányosabb áron**

**Férfi-íngék**, rumburgi, hollandi v. írlandi vászomból, darabja 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50, 6, 7, 8, 10, 12 ft

**Férfi-íngék**, himzetek, madapolanból, melle vászon, darabja 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 14—20 frtig.

**Férfi madapolan-íngék**, dbja 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50, 4 ft

**Férfi színes íngék**, 1.50, 2, 2.50, 3 frt. Két külön gallérral 2.50, 3 frt.

**Férfi színes angol oxford-íngék**, darabja 2.50, 4.75, két külön gallérral darabja 2.80, 5 frt.

**Férfi-gatyák**, magyar, félmagyar vagy francia szabásra pamutból 1.20, a.30, 1.75, vászomból 1.50, 1.60, 1.75, 2 frt, rumburgi vászomból 2.25, 2.50, 3, 3 frt 50.

**Férfi felharisnyak**, pamutból, fehér vagy színes, tuczatja 4, 4.50, 5, 5.50, 6, 6.50, 7, 7.50, 8—14 frtig, czérnából, fehér tuczatja 3.00, 4, 4.50, 5, 6, 7, 8, 9 frt 14 frtig, félharisnyák, fehérítetlen vászomból, varrottak, tuczatja 4.50, 6, 7 frt.

**Férfi-zsebkendők**, fehér vászon, tuczatja 3, 3.30, 4, 4.50, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 frt, 10 frtig.

**Férfi-zsebkendők**, vászomból, fehér színes széllel 7 frt, 10 frt, batistból színes széllel 7 frt, 8 frt 50, színes pamutzsebkendők dbja 30 kr, 35 kr, 40 kr, pamut batizsebkendők színes széllel, tuczatja 3 frt.

**Férfi-gallerek**, legfinomabb tuczatja 3 frt, 3 frt 50.

**Férfi-kézlelős**, tuczatja, 12 pár, 5 frt, 6 frt.

**Női íngék**, rumburgi vászomból, sima dbja 2.25, 2.50, 3, 3.50, 4, 5 frtig, francia mellvarrassal és himzetek 3.50, 4, 5, 5.50, 6, 7, 8, 15 frtig, madapolanból sima .50, 2 frt, slingelt 2.50.

**Női halo-csokettek** madapolanból, egyszerűek 1.30, 1.50, díszített 1.75, 2.25, 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 10ftig

**Női labravatók**, madapolanból, sima szegélyezett dbja 1.60, slingelt 1.90, díszített 2.25, 2.50, 3, 3.50, 5 frtig.

**Női atszoknyak**, madapolanból, szegélyekkel és díszítéssel, darabja 2.50, 3, 3.25, 3.50, 4, 4.50, 5, 15 frtig, uszálylyal 4, 5, 6, 7, 8, .0 frtig.

**Női harisnyak** pamutból, kitünő minőségben, tucztja 4, 5, 5.50, 6, 6.50, 7, 8, 22 frtig, czérnából tuczatja 10, 11, 12, 14, 22 frtig, színesek pamutból, párja 75, 80, 90 kr, 1 frt, 1.20, 1.30, 1.50, .50 krig.

**Női zsebkendők**, fehér vászomból, tucztja 2.50, 3, 3.50, 4, 5, 6, 7, 8, 16 frtig, angol czérnabatistból, fehér, 4, 5, 6, 7, 8, 30 frt.

**Női francia dereklüzök** (Mieder), dbja 1.30, 2.30, 2.75, 3, 3.50, 4 frt 50 krig.

**Fü-íngék**, 6 évesek számára, madapolanból, dbja 1, 1.40, színes 1 frt 25, 1.40, vászomból 2.10, 2.40, félmagyar gatyák 1.10, 1.20; 8 éveseknek íngék madapolanból 1.10, 1.50, színesek 1.25, 1.55, vászomból 2.20, 1.45, gatyák 1.35, 1.40; 10 éveseknek, madapolanból 1.20, 1.60, színesek 1.60, 1.75, vászomból 2.30, 2.65, gatyák 1.35, 1.60; 12 éveseknek íngék madapolanból 1.50, 1.80, színesek 1.65, 1.90, vászomból 2

frt 40, 3, 3.50, gatyák 1.55, 1.80; 14 éveseknek íngék madapolanból 1 frt 40, 1.90, színesek 1.75, 2.75, vászomból 2.65, 3.15, 4 frt, gatyák 1.65, 2 frt; 18 éveseknek madapolanból 1.50, 2.10, színesek 1.75, 2.20, vászomból 3 frt, 3.50, 4, 4.50, gatyák 1.75, 2, 2.25.

**Kész fehérneműek leányok számára**, minden nagyságban és minőségben, ugyszinte csecsemők számára, melyekről kívánatra nagy árjegyzékünket bérmentesen beküldjük.

Továbbá nagy raktárunkat vászon és asztal-neműekben.

**Rumburgi vászon**, 42 méter (54 rőf) vége 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 32, 35, 38, 40, 42, 45, 50, 120 frtig.

**Hollandi vagy írlandi vászon**, 39 méter (50 rőf) 22, 23, 24, 25, 26, 28, 30, 32, 34, 38, 40, 45, 50, 100 frtig.

**Hollandi vászon** gyermek-fehérneműekre és ágyneműekre, 3 3/4 méter (42 rőf) vége 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 30, 50 frtig.

**Creas-vászon**, 23 1/2 méter (30 rőf) vége 10, 50, 11, 11.5, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 9, 20, 30 frtig.

**Lepedő-vászon egy szélben**, 29 méter (37 rőf) 12 lepedőre vége 33, 36, 38, 40, 42, 44, 45, 48, 50, 100 frtig.

**Férfi pamutcsinát**, ágyneműekre, 1 méter 38, 46, 48, 58 kr.

**Madapolan vagy Chiffon**, vége 25 méter (32 rőf) 6.75, 7.25, 7.75, 9.25, 11.25, 11.75, 12.25, 13.75, 16.75.

**Színes kanavasz**, 23 1/2 méter (30 rőf) 9, 9.50, 10, 11, 12, 13, 14, 15 frt.

**Színes ruhaperkalok** dus választékban, 1 méter 36, 38, 48, 50, 52, 54; 56 kr.

**Vászonzsebkendők** hölgyek és urak számára, tuczatja 2.50, 3, 3.50, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10—20 frtig.

**Törülközők**, tiszta vászon, tuczatja 5.50, 5.80, 6, 6.90, 7.50, 8, 9, 10, 20 frt.

**Asztalkendők**, tiszta len, tuczatja 4, 4.50, 5, 5.50, 6.30, 7, 8, 9 frt, abroszok 6, 8, 10, 12, 18, 24 személyre, darabja 1 frt 90 krtól 14 frtig.

**Dama t asztali terítékek**, 6 személyre 5.50, 6, 6.50, 7, 7.50, 9, 10, 24 frtig, 12 személyre 12, 12.50, 13, 14.50, 15, 16, 18, 20, 40 frtig, 18 személyre 25, 27, 32, 48 frtig, 24 személyre 32, 34, 40, 46, 53, 75 frtig.

**Káves kendők** színes és fehér, darabja 3, 3.60, 5, 5.50, 6, 11 forintig, csemege-kendők tuczatja 3, 3.50, 4.50, 5.50 krig.

**Csipekfüggönyök**, 1 ablakra 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50, 6, 6.50, 7, 8, 9, 10, 15 frtig.

**Ágyterítők**, darabja 4.50, 5, 6, finom ripsből 9.50, asztalterítők 3.80, 4, 5 frt, ripsből 7 frt 50 kr.

**A-ypokróczok**, kisebbek 4.50, 6.50, nagyobb 6, 6.50, 7.50, 8.50, a. 14 frt 50 kr.

**Menyasszonyi készletekkel** 180 frttól 1800 frtig és fejtebb, kész fehérnemű és vászonban a legszebb kiállításban szolgálhatunk, ezekről árjegyzékünket kívánságra bérmentesen beküldjük.

Az árak legjutányosabban szabottak, s ha valami a megvett vagy rendelt tárgyakból akár mi oknál fogva tetszésre nem lenne, 14 nap alatt, ha az árszelvényünkkel el van látva, nemcsak szívesen kicseréltetik, de kívánságra az érte fizetett összeg is visszaadatik

Levél általi megrendelések még az nap, melyen érkeznek, különös figyelemmel és pontosan eszközöltetnek és csomagolási díjt nem számítunk.

A németországi gyógyászati ügytársulatok által megvizsgált, és kitünő alkalmazható-ága végett a magas cs. kir. magyarországi helytartóság által engedélyezett



# Köszvény-vászon



mindenfélé köszvény, csúz (Rheuma), inszaggatás, mell. gerinczfájdalmak, kereszt csontfájás (Hexenschluss), láb-köszvény stb. ellen. **Egy csomag 1 frt 5, kettős 2 frt 10 kr.**

Hufeland hírneves orvos mondja orvostani műveiben: „Két betegség van, melyek ellen az orvosi tudomány hasztalan látszik keresni erőteljes gyógyszereket; ezek fejköszvény és a podagra; e gyógyszer a fentebbi köszv.-vászon használata által fölfödöttetett.

# Dr. BURON párisi általános seb-tapasza

mindenfélé sebek, gennyedések és daganatok ellen. — Egy köcsög ára használati módszerrel együtt 70 kr., kisebb köcsög 35 kr Postán küldve 10 krral több. Valódián Pesten egyedül csak **TÖRÖK JÓZSEF** ur gyszárában, király-utca 7. sz. — **Debreczenben**: Rothschnack ur gyszárában. — **Szombathelyen**: Pillich Ferencz ur gyszárában — **Mohács**: Jazovics Károly. — **Kolozsvart**: Wolf gyszárnél. — **Pécs**: Zsolnay. — **Szegeden**: Weiglein György, Kovács gysz. — **Temesvaron**: Kraul. — **Aradon**: Prinner gysz. — **Nagyváradon**: Molnár gysz. — **Szekes-Fehérvár**: Dieballa: Gyöngyösön: Vozary gysz. — **Brasso**: Fabik gysz. — **Szigetvarott**: Ehrenfeld W. — **Miskolcz**: Ujhazy gysz. — **Pozsony**: Söltz. — **Kassan**: Escwig Ede és fia gyszárában.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül):  
Évnyegyedre 3 frt. — félévire 6 frt.  
egész évre 12 frt.  
Könyvesomagolási díj félevenként  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**  
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.  
**Hirdetések díja:**  
Egy négyszer basúbozott sorért  
8 kr.

**41. sz.**  
Okt. 14-dikén.  
**1877.**

**Havonkinti színezett  
dívatképpel,**  
minden szükséges himzetrájkokkal.  
Évenként  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezetetést foglal  
magában a lap irányában.

## K o l o z s v á r h ő s e.

(Történeti beszély.)

Balázs Sándortól.

(Folytatás.)

Boldvay Márton uram a föld poráig meggörnyedt a fővezér előtt s azután egy trombitás hirnökkel elvágtatott a város falai elé.

Ott megfuvatta a trombitát, s az után felkiáltott az örre, hogy rögtön hívassa el Linczigh János uramat a főbirót, mert fontos és sürgős beszédje vagyon vele országos dologban.

Linczigh János uramat nem kellett sokáig keresni, ott szorgalmaskodott a falak körül, tatarozgattatva és javíttatva a megbomlott helyeket.

— Itt vagyok. Ki az a ki velem beszélni akar és mit kíván?

— Én vagyok Boldvay Márton, Biharmegye alispánja, követségben jövök a nagyságos és hatalmas Szejdi basától.

— Török követtől nincs mit meghallgatnom. Velük csak ágyuszóval akarok beszélgetni. Ezt már ma reggel a három lófarku Szelim basának is megmondottam, kegyelmednek is megmondom, ámbár kegyelmed szégyenszemre még magyar ember is.

— Ne bocsásson el kegyelmed ilyen kurtán-furcsán, mert bizony nagy veszedelem támad belőle. Nem vagyok én jó szántomból itt, kényszerűségből vagyok én itt, és aztán nem is akarom én a roszt a városnak. Azért bizony kegyelmed is, mint a város birája és igaz hazafi nem cselekszik bölcsen, ha legalább meg nem hallgatja mondani valómat. Mert bizony mondom, hogy ha semmi válaszzsal, vagy rossz válaszzsal térek vissza, a feldühödt fővezér rögtön megkezdeti a város ostromát, pedig a mint látom, a falak nem egy helyen ugyan csak bomladozóban vannak.

Ez az utolsó megjegyzés gondolkozóba ejtette Linczigh

János uramat, a ki ugy gondolkodott magában, hogy ha a követet csak két-három óráig itt tartja szóval, az ostrom megkezdését ugyan annyi idővel halasztja el, ez alatt pedig sok száz kéz munkájával sokat lehet helyre igazítani a falakon.

— No hát nem bánom, — mondá kis idei gondolkozás után, — meghallgatom kegyelmed üzenetét, ha egyébért nem, hát csak azért is, hogy akár mi történjék, soha senki ne hányhassa a szememre, hogy hát még ki sem hallgattam a követet, a ki pedig ki tudja, milyen jó üzenetet hozott. Várjon itt kegyelmed, mindjárt ledobatom a kötélajtortját, mert kaput nem nyitattunk ám. De csak egy magát bocsátom fel, a hirnök künn marad!

Boldvay Márton uram nem volt valami fürge legény, s így bizony nem kis munkájába és fáradságába került a merdek falon felhatolni, de mit volt mit tennie, hát csak neki fanyarodott, s nyögve és fölhasogatott tenyérrel, valahogy csak felvánszorgott.

A mint a falon belül volt, hát mindjárt karon fogta Linczigh János uramat, s félre akarta vezetni, hogy titkos suttogással adja elé küldetését.

— Ho hó! — mondá Linczigh János uram, kiszabadítva karját, — nem oda Buda, Boldvay Márton uram. Semmi titkolódzásnak nincs helye közöttünk. A mi mondani valója van kegyelmednek, azt majd csak a tanácsház termében hallgatom meg, az egész tanács jelenlétében. Addig is pedig, már csak régi szokásból is, hadd kötöm be a szemét!

És be is kötötte és ugy vezette őt kézen fogva a város utcáin.

Azt ugyan ki nem kémled, hogy hol leggyöngébb a fal!



gondolta magában. Mire visszatérsz uradhoz, addig már mindenütt erős lesz.

Nem is vette le a köteléket a követ szeméről előbb, csak mikor a városház termébe léptek, akár hogyan is könyörgött neki Boldvay Márton uram, hogy ne tegye rajta azt a szégyent, hisz ő nem kém, hanem becsületes magyar ember, a ki a városnak is, meg az országnak is csak a javát hordja a szívében.

— No már most kioldom a szemét nemzetes Boldvay Márton uram és meghallgatom követségét, mert itt az egész nemzetes tanács együtt van, s mindjárt választ is adhatunk szavaira.

Boldvay Márton uram azon kezdte üzenetét, hogy összetett kezekkel kérte a tekintetes nemzetes tanácsot, hogy jól fontolóra vegyék mindazokat, a miket mondani fog, s az istenért ne hirtelenkedjék el a dolgot feleletükkel, mert akkor le nem írható, sem élő szóval el nem mondható az a nagy veszedelem, a mi a városra és egész országra háramlanék!

— Ámen! — mondá Linczigh János uram, a ki tréfa szerető emberként volt ismeretes, s a ki most, e komoly pillanatban sem akart csüggedtnek látszani.

— Most már beszélhet Boldvay Márton alispány uram, még pedig ha kegyelmednek is úgy tetszik, minden praedikációs teketória nélkül, mert meg tudjuk ám mi érteni a dolgot az egyszerű beszédből is.

Boldvay Márton uram krákogott néhányat, ráspolyozta a torkát darab ideig, s azután elkezdte leírni a hatalmas Szejdi basa nagy haderejét.

Elmondta, hogy táborának katonái számosabbak a rétek fűszálainál; hogy a megszámlálhatatlan lovasság dobogása alatt mértföldekre reszket a föld, s hogy az ágyuk torka olyan nagy, hogy egyetlen golyóbis, a mit azokból kilőnek, képes hat öles falakon is keresztül hatolni.

Leirta a lánczos golyókat, melyek egész utcákat sepernek maguk előtt emberben és kőfalban, s ujjával maga elé rajzolta a nyilakat, melyekből mind mérgezett vesszőket lövöldöznek, a miktől a kit ér, ott álló helyében megdühödik akár ember legyen, akár állat!

S még ki tudja mit és mennyit beszélt volna a jó kolozsvári tanács megfélemlítésére, ha Linczigh János uram, a ki észrevette, hogy a város egy-két nyulszívű atyjának már kezd inába szállni a bátorsága, félbe nem szakítja őt.

— Sok beszédnek sok az alya, nemzetes Boldvay Márton alispán uram. Ismerjük mi a Szejdi basa ő nagysága nagy horderejét, mérgezett nyilavesszőkkel és lánczos golyókkal meg hála istennek és II. Rákóczi György urunk fejedelmünknek, mi is birunk, — mondá Linczigh János uram egyet kacsintva társai szemébe, nehogy valamelyikük ki találja kottyantani, hogy dehogy van, dehogy van, mikor nincs!

Azután hozzá fordult a követhoz, s oly komolyan, hogy annak arcza csak úgy sáppadozott bele, azt mondta neki, hogy no, most már adja elé ura izenetét minden furfangos és fölösleges szóforgatás nélkül, ha azt nem akarja, hogy kihallgatás nélkül küldessék oda, a honnan jött.

A megszeppent Boldvay Márton uram erre aztán lemondott minden retorikai dicsőségről s ékességekről, s előadta a hatalmas Szejdi basa üzenetét csaknem ugyanazon szavakkal, mint a hogy azt ő nagysága saját szájából hallotta.

— Hallották kegyelmetek és megértették? — kérdé Linczigh János uram társaihoz fordulva.

— Meg! — válaszolták a tanácsosok.

— Akkor hát vonuljunk a mellékterembe, a dolog jól meghányása-vetése végett. Hogy pedig Boldvay Márton uram, a kit már csak a régi jó szokás kedvéért is addig magánosan kell őriztetnem, ne unja meg magát, de meg, mert táborból jövő embernek soha sincs inye ellenére a meleg étel és a jó bor, hát Török János városgazda uram gondoskodjék róla, hogy mind a kettőből kijusson a része. Addig is pedig méltóztassék Boldvay Márton uramnak ebbe a mellékszobába besétálni és ott kényelmesen várakozni. Tisztességes hely, épen nem börtön, hanem a város fő nótáriusának kancelláriája.

Ezzel karon fogta a követet, bevezette a szobába, bort, ételt tálatatott eléje, és azután jó appetitust kívánva, reácsukta az ajtót, két fegyveres hajdut állítván eléje, azon meghagyással, hogy egy élő lelket se merjenek hozzá bocsátani.

A tanácskozás különben nem sokáig tartott, mert ha volt is a tanácsban egy pár olyan nyulszívű, a kit talán megszeppentettek Boldvay Márton fenyegetései, azok bizony mukkanni sem mertek, mikor Linczigh János uram határozottan és komolyan kijelentette, hogy itt tulajdonképen semmi tanácskozásnak helye nincs, nem is lehet, a minthogy nem is hiszi, hogy a tekintetes és nemes tanács tagjai közt, kiket a nép és a város közbizodalma emelt e diszes helyre, csak egy is akadna olyan alávaló áruló, a ki hazájához és jó fejedelméhez hűtlenül, a várost, ez a jó, hú várost a galád ellenség kezére kívánna juttatni. Tanácskozásra tehát tulajdonképen nincs is tárgy, mert itt a köteleesség jelöli ki az utat, melyen haladniok, s szabja meg a választ, mit a követnek adniok kell. Ő a követet csak is azért bocsátotta át a város falain, s azért hallgatta ki, itt nyilvánosan, az egész tanács előtt, hogy időt nyerjen a falak kijavítására, mert a míg a követ a felelettel haza nem tér, addig Szejdi basa bizonyára nem kezdeti meg az ostromot, a mint hogy nem is hiszi, hogy általában megostromolná a várost, legalább addig, míg a fejedelemmel csatát nem viv, mert nem oly bolond, a ki magát szándékosan két tűz közé veti. Hanem azért mégis nyilvánítsák kegyelmetek, hogy meg akarnak-e halálig maradni a haza és a fejedelem hívsége mellett?

Meg! kiáltá az egész tanács egyhangulag. A mit főbiró uram ő kigyelme beszélt, az helyes beszéd volt, a mellett maradunk és a szerint válaszolunk a követnek. A többit bizuk a jó isten kegyelmére, ki bizonyára nem hagyja el hú népét, és nem engedi végpusztulásra jutni szegény jó népű városunkat.

Linczigh János uram még jó két óráig hagyta várakozni a követet, mi alatt az egész lakosság serényen dolgozott a falakon, azután újból a tanács színe elé vezettette.

Éretten, jól meghánytuk vetettük a dolgot, és a következőkben állapotunk meg:

Mi hívséges és tántorithatlan alattvalói vagyunk közakarattal választott fejedelmünknek II. Rákóczy György ő nagyságának. Ő a várost oltalmunkra és hűségünkre bizta, s mi azt oltalmazni fogjuk utolsó emberünkig, utolsó csepp vérünkig. Ezt parancsolja köteleességünk, s édes hazánkhoz és szent hitünkhöz való ragaszkodásunk.

Ez válaszunk, ezt mondja el kegyelmed urának.

(Folytatása köv.)



## A z o k o s f i u .



Greguss Ágosttól.

Imment, világot látni, egy fiu.  
Kezében sárarany volt, nagy sulyu,  
Elég sok éves utazásra,  
Egész örökségének ára.  
De ép ezért vállát, karát  
Jól meg is huzza. S ime lát  
Egy paripát,  
Hátán huszárral, az uton.  
„Ez már boldogság, mondhatom,  
Lóháton járni, könnyedén,  
Nem mint, gyalog s teherrel, én.  
— Ez a ló,  
Eladó,

Mond a huszár, csak megfizesd.  
— Elégled-é érte ezt?“  
És fölmutatja aranyát.  
Mégúézi az. — „No, ide hát!“  
Fiunk terhétől szabadul,  
S folytatja útját lovasul.  
De jut lovasnak is baja:  
Először is farkast kapa;  
Utóbb meg azt gondolta el  
Hogy a fakót vakarni kell.  
Vesződjék ő ilyesmivel?  
„Jobb von' az a borjú nekem  
Ki ott ficzánkol a gyepen:  
Nem kéne (hisz maga halad)  
Hordoznom mint az aranyat;  
Nem vakarom, nincs farkasom:  
Derék dolog ha megkapom.“  
A bornyu jó szívú gazdája  
Szegény sovárgót megsajnálja,  
S bár, jegyzi meg, „kehes“ a ló,  
S két annyit ér meg a „tinó“,  
De („csak hogy im segítsen rajta“)  
A lóért tináját od' adja.  
Az emberséges alku meglett,  
S a bögős lény, új ura mellett,  
Dehogy mellette, csak körüle,  
Sőt többnyire jó messzi tüle,  
Ugrált, botorkált, míg kidüle.  
A fiu, mindenütt utána,  
Belé unván a futosásba,  
Mégköti a kérődözöt,  
És hajtja őt maga előtt.  
Csak hajtaná! mert nem lehet.  
Ide, oda, mint a veszett,  
Rángatja ugy a kötelet,  
Majd orra bukik a fiu.  
No már ez aztán szomorú!  
Hej, jó gyerek, hol volt eszed?  
Most borjadat hová teszed?  
Hátadra csak föl nem veszed?  
Hisz az aranynál nehezebb.  
„De nem bizony! Csak azt ohajtom,  
Bár lenne olyan kicsi barmom  
A melyet hajtani lehet,  
S ha tetszik föl is vehetek.“  
Ez a kívánság is betelt.  
A réten egy pár lud legelt;  
Azokbul ő egyet kikért,  
És megvevé, a borjuért.  
Szép állat ez, de nincsen vágya  
A szeretetreméltóságra;  
A tisztaság, ragaszkodás  
Ő nála nem jellemvonás;  
Van benne sok minden hiba;  
Nem tehet arrul, hogy liba.  
Elég a hozzá, hogy a lud

Kétségbe ejté a fiut.  
Nyűg volt neki ha jártatá,  
És nyűg ha dugta hón alá.  
„Engem boszantson ez a lud?  
Dehogy nem állok vérboszút!“  
S kihuzza kését, hogy leölje.  
„Igy még ebéd is lesz belőle.“  
S már bele ütne, jaj, de tompa.  
„Ez is meggátol szándokomba!“  
Hát épen ekkor arra mén  
Valami köszörűs legény.  
— Hé, van-e fenkőd? — No de milyen!  
— Adsz' ide, kérlek. — De nem ingyen.  
— Nem fizethetek gazdagon.  
— Koszos libádért od' adom.  
— Libámat, isten hirivel.  
Vidd mennél messzibb tőlem el.“  
És megcserélnek, és megválnak.  
Most Riska tehenünk fiának  
(Annyi szerencsés kalandjának  
Méltó következtetésépen)  
Nagy szomja támad gégejében.  
Ott a kut!  
Oda fut  
S a tölt vedernek neki dül,  
Ekkor a fenkő, zsebibül,  
Kicsúszik és a vízbe zubban.  
„Jobb is neked, szól, lent a kutban!“  
És koldusbottal a kezében,  
De fütörészve, tova mégyen.

Méltóság, nagyság hazámfia,  
Tessék hozzá fáradnia!  
Lehet ám tőle jól kitudni  
Hogy és mikép kell tönkre jutni.

## L á t o g a t á s D u m a s n á l .

A Théâtre Françaisban voltam szeretetreméltó barátommal mr. Mendés-vel, a „Gaulois“ szellemű munkatársával. Az „Idegen nőt“ adták s én különösen elragadtatva nyilatkoztam a lángeszű író művészi alkotása, remek nyelvezete s a bő szellem fölött, mely e darabban is, mint Dumas egyéb műveiben oly hatalmasan nyilatkozik.

— Akarja, hogy megismertessem Dumasval? — így szólt hozzám barátom.

— Az istenért, hogy ne?!

Más nap mr. Mendés és én a nagy költő és „halhatatlan“ háza felé kocsiztunk. Dumas a Malesherbes boulevardon lakik e gyönyörű városnegyedben, melyet dűledező romok, s ronda fészkek helyén Napoleon hozott létre. A ház, melyben Dumas lakik, nem nagy, csak egy emeletes kis palota, melyben Dumas egymaga lakik családjával. Angol cottagemintára van építve s kert közepén áll, külsejének csinja, egyszerű eleganciája gazdájának nemes izléséről tanuskodik. A földszinten három terem van, az egyik elfogadó terem, a másik ebédlő, s a harmadik Dumasnak dolgozó-szobája. A hirneves költő itt fogadott minket. Tágas, nagy szoba ez, nagy ablakkal. A mint az ember körül nézi magát, az első pillanatban látja, hogy egy szellemi aristokratánál van, a kinek pénze sem hiányzik hozzá, hogy szobáját saját izlése szerinti művészi tárgyakkal és butorizzattal felszerelje. A falakon becses festmények vannak s feltűnő, hogy egytől egyig francia festőktől; emitt, amott művészi szobrok, virág-csoportozat közepén; az egyik szegleten pamlag van, tigris-bőrrel letakarva. Könyv alig van a teremben; látni lehet, hogy a kinek ez dolgozó szobája, az



minél kevesebbet forgatja a könyveket s hogy tanulmányait az életből meríti.

Midőn beléptünk, Dumast egy nagy íróasztal mellett találtuk. Látogatásunkról előre értesítve volt s várt ránk, szívélyesen, de nem minden feszesség nélkül fogadott. Modorában meg lehetett ismerni a szellemes író, de a francziát is, ki a bemutatáskor mindig hideg és kimért bizonyos fokig. Társalgásunk elején mindjárt a magyar színházi asszonyokról kérdezősködött. — Elmondottam, mily korlátlan uralma van színpadunkon a francia színirodalomnak, s természetesen említést tettem arról is, mily tért foglalt el színpadunkon a „Kaméliás hölgy“ szerzője.

— Hogy fogadta a magyar közönség utolsó színművet az „Idegen nőt?!“ — Megtapsolták, — válaszolám. Ő ezt csodálta, mert a mint monda, azt tapasztalá, hogy egy darabja sem szerzett neki oly sok hideg barátot, mint ez. Ezt csak párisi ember nézheti végig a nélkül, hogy az író ki ne füttyölje, — monda. S aztán szólt Magyarországról. Szeretné ismerni. Atyját itt nagy melegséggel fogadták s ezt haláláig el nem feledheté. Ő is vágyva-vágyik megismerni ezt a népet, „melyet barbarnak neveznek azok, kik ugyan azzal a lélegzetvétellel lovagiasságának teljes elismeréssel adóznak.“ „Nem is mulasztom el“, ugymond, „ha isten éltet, s fölkeresem azt a csupa szív, csupa hév-országot.“

Kérdezősködött a magyar színházi viszonyokról (mert Dumas úgy szólván csak a színháznak él;) s válaszmra mosolyogva fölkiáltott: „Tout comme chez nous!“ Higyje el, a színész mindenütt színész marad, apró-cseprő cselszövények nélkül az meg nem él. Ahoz, hogy valaki a színházi életben benne legyen, s magát fenntarthassa, nagyobb diplomáciai képesség szükséges, mint a legszövevényesebb cselszövények császári udvarában.

Mig beszélt, figyelve néztem arczát, mely egészen átváltozik a legközönyösebb beszélgetés alatt. Atyjához sokban hasonlít. Ugyan az a herkulesi alkat, erélyes vállak, rövid nyak, önérzetes fő nagy homlokkal. Haja szőke, s már meglehetősen gyérül. Az egész arcz és alkat kifejezése erőre és szívósságra mutat. Atyjának éles mulattypusa a fiuban elsimult egy kicsit, de azért még felismerhető. Mondhatnók: európai mulat. Balzac azt mondja, hogy egy jól formált orr minden, egészség, szellem, tudomány. Na, Dumas orra ellen Balzacnak aligha lett volna kifogása, oly kifogástalan formájú az.

A mint néztem, s a mint összehasonlítást tettem közte és atyja közt, nem állhattam meg, hogy pár szóval ne érintsem az atya és a fiu irodalmi irányát. Dumas mintha villámos ütés érte volna, hirtelen fölélénkült. „Az atyám, ő a fellegekben járt, a multban kalandozott, s a képzelet tiszta világában, könnyű volt neki, — bezzeg én, ki a mindennapi élet utján jár-dalok s alakjaimat az utcán fogom karon s úgy vezetem be szobámba! Atyám ideális ember volt, ő nem is képzelte, hogy a rossz emberek egyébert volnának a világon, mint hogy az erény diadalára alkalmat adjanak. Ő írhatott tiszta, költészettel teljes műveket. Hanem azért mégis azok, kik az én regényeimet ijedten kapják ki a fiatal leányok kezéből, meggondolhatnák, hogy a mit azok helyett elébök tesznek, szintén tartalmazhat ám sok olyast, a mit én nem adnék kis leányoknak olvasmányul. Ime, atyám egyik regénye például, a „Dame de Monsoreau“, hiszi-e ön, hogy azt a fiatal leány bátran elolvashatja a nélkül, hogy az ne ébresztene benne korához nem illő képzelmekeket?!

Látszott beszédén, hogy ez önelégtétel akar lenni, még

pedig a hatályosság kedvéért tulajdon édes atyja rovására, s ezt talán meg is lehet bocsátani Dumastnak, ki számtalan megtámadásnak volt már kitéve művei állítólagos erkölcstelen irányja miatt.

Rövid szünet állt be, Dumas láthatólag mondani akart még valamit e tárgyról.

— Adják az önök színpadán a „Kaméliás hölgy“-et? — kérdé.

— Igen, felelém.

— Nos, megbotránkoznak sokan rajta?!

— Nem észleltem soha sem.

— Na lássa, — monda keserűen, — pedig e darabomat tartják legerkölcstelenebb művemnek. Még jó barátaim is megbotlottak benne, az akadémiai fölvételnél s ha melegsémmül ki nem találják, hogy ez csak „ifjúkori bűnöm,“ talán be sem választanak. Hát mi erkölcstelen van a „Kaméliás hölgy“-ben? Egy bukott hölgy szerepeltetése! Én istenem, azóta számtalan darabot irtam, melyekben a nő a darab folyamata alatt bukik el, s ezért nem következtek meg, hanem mivel bemutatok egy nőt, ki már előbb elbukott s most csak fölkelne, ha tudna, — hát zápor gyanánt hull szegény fejemre az anathema. Tartok tőle, a közönség azért neheztel, hogy nem lehet szemtanuja a Margit bukásának.

És közbevetve elbeszélte a „Kaméliás hölgy“ első előadását. 1852-ben történt ez, mikor Dumas még 28 éves ifju volt. A Vaudeville igazgatója nem talált személyzetében senkit, a kire Margit szerepét bízhatta volna. Kétségbe esve rohan hozzám. „Nos, szóltam én, kinek van az ön színésznői közül legszebb ruhája, legragyogóbb gyémántja s leggazdagabb udvarlója?!“ — „Doche asszonynak“, — felelé. — Ugy hát adja oda Margitot Doche asszonynak“, — mondam, s eljátszta nagy tetszés mellett. — Dumas elfeledte megjegyezni, hogy Doche asszony az említett előnyös tulajdonok mellett kitűnő színésznő is volt.

Látogatásunk már hosszabbra nyult egy óránál, véget kelle annak vetnünk. Azzal a benyomással távoztam a költő házából, hogy Dumas valóban legszellemesebb drámairója Franciaországnak.

— y. — f.

## Flóris bácsi.

— Beszély. —

(Folytatás.)

Es a régi kastély vén falai egy fiatal, szép mátkapárt öleltek körül. Az ősök képei látták, midőn a karesu, fiatal katonatiszt bájos menyasszonya ujjára a széles arany karika gyűrűt huzta, megölelte és homlokom csókolta. Azt is láthatták, milyen nyugodtan tűrte azt a szép leány, egy perczig atyja keblére borul, aztán hirtelen ama halvány férfuhoz közeledik, a ki erősen a kandalló párkányára támaszkodva nézte e jelenetet, és kérte őt:

— Flóris bácsi, áldj meg engem!

Flóris keze egy percze érinté a leány aranszínű fűrteit, aztán megölelte őt szeretettel és kivonta magát az ölelő karokból. Egyedül csak Gina hallotta a halkán regebett bensőséges szavakat:

— Isten áldjon meg, drága Georginám, légy boldog!

— Boldog vagy-e te is, Flóris bácsi? — kérdé szintén halkán a fiatal leány.

— Bizonyára, édes gyermekem! általad vagyok az!



A diszebednél gyöngyözött a fényes pezsgő, csengtek a poharak. Az apa beszédesebb volt, mint valaha; a néni pompás crèmeszinű selyemruhája még a szokottnál is jobban suhogott, az új mátkapár aranykarikái tündököltek a gyertyafényben, — és künn álomra készült egy ragyogó tavaszi nap!

### III.

És még is!

A magas, palotaszerű épület előtt, melyben a fővárosban Véra néni lakott, egy sor fényes fogat állott. A néni egyikét adá fényes nyári estélyeinek, a melyek annyira érdekesek voltak, hogy a társaság színe java gyűlt ismét össze, versenyezve pompában, előkelőségben.

Georgina öltöző szobája is fényesen ki volt világítva. Épen most fejezték be ügyes kezek a fényes öltözködést; Georgina arányos, szép természetét világos rózsaszín selyem ruha fődé, a nagy öltöző tükör előtt állva, a komorna épen a halvány piros corallfüzért kapcsolá nyakára, karjaira. A fiatal leány fáradt tekintettel nézé magát a tükörben, de azért még sem látta meg magát, hisz gondolatai messze kalandoztak. Fáradt mosolylyal fogadta Véra néni hizelgéseit, ki kellő távolságban szemüvegezve őt, bírálgatá és dicséré öltözködését.

— Gyönyörű, pompás! Szeretném ha atyád és Flóris, az a jeges medve, ilyen toilette-ben láthatnának! Mondd csak, nem vagy-e irigylésreméltó, hogy ilyen hamar és könnyű szerrel megszabadulsz örökös fogságodból, a vén kastélyból?

— Nem néni, nem érzem magamat irigylésre méltónak, de megkönnyebbül a lelkem, ha arra gondolok, hogy nem leszek többé terhére atyámnak, nem okozok többé gondot Flóris bácsinak. Most már egészen izlésük és hajlamai szerint élhetnek.

— Tökéletesen igazad van, kedvesem; hisz te mindinkább eszesebb leszel! De, készen vagy-e már? Herbert nehezen várja szép menyasszonyát.

Georgina könnyedén összerázkodott. De csak annyit mondott:

— Menjünk hát!

Mint egy tündöklő nap lépett be Georgina a fényesen ki-világított termekbe néne karján, a bámulat halk moraja követé a szépséges leányt, a mint a nagy társaságon keresztül haladt; a fiatal ember, ki oldalánál ment, szemé, egész arcza, ragyogott a boldogságtól, a diadaltól. Georgina mindent látott, mindent hallott, de csak úgy félig meddig, mintha álomban járna. Sőt még egy pár irigy megjegyzést is hallott, a gazdag, előkelő grófi vőlegényt illetőleg, míg mások boldogságát irigyelték a férfinak, kinek ilyen kincs jutand osztályrészüül. Georgina mosolygott, felelgetett a hozzá intézett kérdésekre, de mintha idegen volna a nyelv, érthetetlen, a melyben ezt tette, aztán tánczolt, és attól felmelegedett végre az ő megdermedt teste, — és így végre valahára vége felé közeledék az ünnepély. Még csak a cotillon volt hátra, szép virágcsokrokáival, szellemdus ötleteivel és a társaság vidor fesztelenségével.

Georgina kifáradva a tánczótól, a bókóktól egy szép nővényekből összeállított lugasba pihenni tért. A sűrű lombzat más-ik oldalán Véra néni és egy meghitt barátnője, egy öreg grófnő foglaltak helyet, bizalmas beszélgetésbe merülve. Georgina nem figyelt reájuk, miglen nevének említése mégis felkölté figyelmét. A néni szólalt meg ekkép:

— Szegény kicsike, Georginám! Nálam nélkül ugyan örökké neveletlen gyermek maradt volna. Az én kedves bá-

tyám még mindig a leggyakoriatlanabb ember a világon és a legközönyösebb atyja, kit csak képzelní lehet.

— De Flóris! — mondá a grófnői hang.

— Kedves grófnő! — hisz eléggé ismerheti ezt a rajongót. Épen olyan még most is, mint amaz időben, midőn Viktória elhagyta őt. A neveltségig önzetlen még maig is. Ha ol- vasta volna a leveleket, melyeket nekem Georgina ittléte alatt irt, bizonyára megsajnálna. És aztán, hogy fakgatott mindig Herbert gróf miatt! Ha igazán szereti-e őt a leány; és ha valódi, nemes lelkű, jellemes férfi-e stb. Nem-e neveltséges? „Jelle- mes férfi!“ Minő drámai kifejezés, szinte sérti mai nap a fü- let az ilyen nagy hangzatu szó. Herbert fényes parthie, szabad-e napjainkban még többet is kívánni a házasságtól!

A grófnő nevetett. — Jellemes férfi! — Ismétlé pathossal. — E szó jellemzi őt, ezen ismerék reá. Így nevezte ő egykor maga magát is, midőn Viktóriának visszaadta szabadságát és a gróft, és azt mondá: e nő nem érdemes többé sem nevére, sem pedig szerelmére! És most mondja csak kedvesem, mit jelent e kisleányos kaczérság Georgina részéről, mert hallom, hogy imádatot mutat a „bácsi“ iránt, és higgye el, az olyan fellegekben járó lélek, mint Flóris, csupa jellemből, csupa kö- telességérzetből még képes volna Georginát nőül is venni, csak azért, mert haldokló anyjának megígérte, hogy soha sem hagyja el gyermekét!

— Oh igen! — felelé Vera néni. — Én is képesnek tar- tom Flórist e bolondságra, mert neveltséges az a majomi sze- retet, melylyel a leányka iránt viseltetik, és ez ha nem csalódom, épen úgy viszonozza e magasztos érzést. Innen erednek a titkos könnyek, a halvány arczok, — oh, ismerjük mi ezt már! De úgy teszem magam, mintha nem látnám, és hála istennek vég- hez vittem a nagy munkát: Georgina eljegyzését. Végre sike- rült a leányt meggyőzni, hogy édes atyja és Flóris örömet sza- badulnának már a véle való gondoskodástól, hogy mindinkább terhére lesz nekik a jövőben, sőt arról is beszéltem vele, hogy Flóris tán miatta nem házasodik; ez használt. Hirtelen meg- gondolta magát és oda ígérkezett a grófnak. De igaz, mondja csak kedves barátnóm, hogy van Viktória?

— Ugy hallom, hogy férje halála óta Genfben lakik, azt mondják, fényes házat visz és még most is körül van rajongva imádóktól. Ezt azonban mérsékelt vagyona nem fogja soká győzni, és azért kívánatos volna, ha Flórisal ismét kibékülne, a gróf meghalt, semmi sem áll utjában, és Flórist, független nagy vagyonával és költői, bolondos lelkületével könnyen reá lehetne venni, sőt még arról is meggyőzni, hogy a megtérő szerelem is boldogító és magasztos!

— Hát irjon neki, grófnő. — Folytatá a néni hévvel. — Mondja el neki, mint állanak itt a dolgok. Hátha ezt igazán létre lehetne hozni. Egyelőre sietni fogok Georginát grófnővé tenni, mert még ez meg nem történik, addig nem számolhatok e leányra. Higgye el, csudálatos jellemű leány ez! Ma olyan szerencsés voltam egy hozzá intézett levelet elcsipni, melyet a gazdasszony irt hozzá. Ugy látszik e gyöngé nőt arra szólította fel, irjon neki időnként a kedves Flóris bá- csi hogylétéről. A húséges levelező tehát azt írja, hogy Flóris veszélyesen megbetegült, de eltiltotta erről Georginát tudósítani, nehogy nyugtalankodjék miatta. Azért valahogy ne említse leveleiben, én tehát e szerint csakis a beteg kíván- ságát teljesítem, ha csakugyan titokban tartom e szomorúsá- got Georgina előtt, ámbár a költői lelkületű Sarolta rimán- kodva könyörög az „aranyos“ kisasszonyának, hogy térjen haza mielőbb. Ha Flóris roszabbul lenne, még mindig reá



érünk az elmenetelre, most nem akarnám általa tán még el is rontani művemet.

Georgina eleget hallott. Lassan, nesztelenül elhagyta helyét.

(Vége köv.)

## H o l l a n d i a .

Mióta Wagner egyik mester-alkotásu szerzeménye: „A repülő hollandi“ a nemzeti színpadon nagy hatással adatik elő, nem is említve, hogy a hollandi királyné néhány évvel ezelőtt látogatására méltatta Magyarország szerény fővárosát, talán érdekelni fogja e lap nyájas olvasóit, ha valamennyire megismertetem azon nemzettel, mely a tengernek, száraznak, vagyonnak és jólétnek teljes, habár most már nem legnagyobb, de minden esetre legrégibb ura s birtokosa; melynek városai régtől fogva az összes európai kereskedelem központját alkotják; mely a vallási és politikai zsarnokság sokfejtű hydrája ellen éveken át oly harcokat folytatott, melyekben a nemesség és név egymással kezét fogva, egyesülten győzelmesen küzdöttek. — Az pedig, hogy ősznek idején s mintegy a tél kezdetén némileg természeti és helyrajzi leírásokat közlök, kielőtt Hollandia földrajzi és égalyi fekvése ismeretes: legkevesebbe fog talán megróvás alá esni.

A mint az ember rajnai Poroszországban Emmerich, vagy Cleve felé jő, hol a vasuti vonatot „gőzkomp“-on a Rajnán keresztül szállítják, alig egy-két óranegyed után szemei elé tárul a tulajdonképi Hollandiának természeti változatoságokban épen nem bővelkedő, de a bámulatos emberi szorgalom által valóban földi paradicsommá alkotott és sajátságosan feltűnő vidéke, végtelen sík téreivel, tenyészdus rétejeivel, melyek részint folyókkal, részint mesterséges és természet-alkotta csatornákkal vannak körül szeldelve. A számtalan legelésző nyájak s a csatornákon és folyókon tömérdek közlekedő sajkák és kis-hajók előre is sejtetik az idegennel, hogy az ország főkereseti és életforrása: a baromtenyésztés és hajózás; az elsővel az idegenre varázst gyakorló idylli fekvésű, gyönyörű falvak, az utolsóval pedig a vizek mellett itt-ott elterülő s kereskedést űző városok foglalkoznak.

Sokan Hollandiát a Rajna újabb adományának szeretik nevezni, s az Afrikai Nilus folyó által a Földközi tenger beömlésénél képző delta (így nevezik a görög  $\delta$  betűt, melynek alakja ez  $\delta$ ) földhez hasonlóan, Hollandiát a Rajna deltájának tartják, mint a melynek fővény-, föld-, és iszap lerakódásából képződött; s valamint a Nilus torkolata előtt fekvő szigeteket naponkint nagyobbodva lehet látni: ugy ezen mai Hollandia földrészei is, kiszáradás által, az évezredek folyama alatt mindinkább terjedtebbekké lettek. A felső részéről ezt egész biztonsággal lehet állítani. A földrajz feljegyezése szerint ott, hol a közép-korban a mai Dnisburg-nál (rajnai Poroszország) a Rajna folyt, ma egészen száraz s folyónak hire helye sincs, mely kiszáradást a természettudósok annak tulajdonítják, hogy az általa képződött fővénytorlatok miatt utját másfelé kellett venie. Hollandia egészen új föld s a Rajnának sokfelé való elágazása miatt szigetnek-, vagy mint fennebb mondtuk, a Rajna delta földének tartható; de, természetesen e tekintetben neki más folyamok is segítségül szolgáltak: kelet felől az Yssel a nyugatról a Maas és Schelde. Ezen folyóknak, de különösen a Rajnának sokfelé való elágazásai mint egy háló veszi körül az országot, melynek következtében mindenik folyó elvesztette a maga eredeti nevét, még maga a

Rajna is, csak a Leida mellett, követlenül az északi tengerbe ömlő ága tartotta meg „öreg Rajna“ nevét. A nevezett folyók valamint az ősidőkben tengeröblöt képzett más vizek, a főfolyam hányadéka által mindig kisebbekké lettek, mig utoljára némely helyütt csak csatornákká kisebbültek, melyek medreit hasonlólag a Rajna látja el vízzel. Ezek közül főleg kettő nevezetes: az arnheimi csatorna, melyet még ezelőtt 18 száz esztendővel Drusus, akkori római helytartó csináltatott, hogy a Westpháliából jövő Yssel-lel összekösse; másik az ugynevezett Seck csatorna, melyet hasonlólag a rómaiak csináltak s mely a 1839-diki roppant nagy vizáradás alkalmával állott elő.

Az ó- korbelti görög után oly kis földön sehol sem gomolyodott le idáig a történet fonala oly érdekesen, mint ezen szigeten, melynek lakói földjük helyzeténél fogva a természet szeszélyeivel folytonos küzdésben állanak. A víz itt egy örökös, makacs ellenség, mely szüntelen kiáradásokkal és rombolásokkal fenyeget. De a hatalmas ellenséggel egy erős, szívós és a veszedelemmel bátran daczó nép áll szemben. Ily nemzet voltak már a batárok, kik a történelem tanúsága szerint legrégibb lakói voltak a mai Hollandiának s kik a friezeknél nem kevesebb számban a Rajnától északra laktak. A római világbirodalom megalapításakor őket is leigázták a rómaiak s mint segítő népet használták a többi népek ellen való háboruikban, kiknek, mint vitéz népnek, igen nagy hasznát vették. Később több ízben fellázadtak a rómaiak ellen, mig Civilis Claudius vezérlete alatt a belgákkal egyesülve, szabadságukat némi tekintetben kivívták. Foglalkozásuk már akkor is kereskedésből, hajózás- és tengeri kalózkodásból állott. Némely adat szerint a frankok is e vidékről származtak volna, kiknek eredete az Yssaliak-nél (Issala) volt, a honnan őket Yssaliaknak s később innen sali frankoknak nevezték. A tartomány akkor megyékre volt osztva s az utrechti érsek hatalma alatt állottak. Később burgundi Károly kezébe került, s midőn ennek örökös-leánya: Mária, a Habsburg-házból való I. Miksa császárhoz férjhez ment, a német birodalomhoz köttetett. A németalföldi születésű V. Károly német császár uralkodása alatt a vallási viszályok itt is kiütöttek. Az 1549-diki pragmatika sanktióban az első-szülöttségi jognál fogva örökösen és elválaszthatlanul Spanyolországhoz köttetett, melynek gyászos következményeit a történelem nem tudta elég sötét betűkkel följegyezni.

V. Károly fia, az elzárkozott, komor lelkű s mindenek felett zsarnok II. Filip spanyol király alatt egy küzdelem kezdődött, mely páratlanul áll a szabadságharcok történetében. V. Károly az eretnakséget nem üldözte és szabadságát nem csorbította, csak hogy ez fizesse neki a nagy adót. Ellenben fia nem csak engesztelhetlen boszgyűlölettel viseltetett, hanem a tartományok jogait is lábbal taposta. Granvella volt az ő ravasz és aljas eszköze alávaló céljainak elérésében. A lakosok elfojtott haragjának végre ki kellett törnie. A zsarnoki kormány alatt igen sok szorgalmas és iparral foglalkozó ember vándorolt ki az országból Angliába, vagy Szászországba. A nemesség jogai védelmére szövetséget kötött. A szövetségesek magukat „Gueux“-öknek (olv. gőz = koldus, rongyos) nevezték, mert az udvar- és kormánypártiak a szövetségnek azzal feleltek: Ily koldusoktól („gueux“) semmit sem lehet tartani. Gróf Egmont és Horn a kegyetlen Alba herczeg és kormányzó helytartó hóhérpallosa alatt véreztek el. A véres küzdelemnek el kellett dőlnie: a szelid, hallgatag, de okos Orániai Vilmos kezdte meg s állott élére az önkényű zsarnokság ellen indított szabadságháborúnak; s jóllehet őt Austriai János és



Farnesse Sándor gyakran megverték, de végre mégis ő lett győztes a jog-, igazság- és lelkiismereti szabadságért folytatott páratlan küzdelemben. Az összes német alföldi tartományok részt vettek a háboruban, Orániai vagy I-ső Vilmos a brabanti föld (Hollandiának keleti részén) kormányzója lett, de a déli és nyugoti részt ismét Spanyolországhoz kapcsolták vissza. Az északi öt tartomány: Holland, Zeeland, Utrecht, Geldern, Friezlane azonban az 1579-diki utrechti unióban magukat teljesen függetleneknek nyilvánították ki. Később még két tartomány: Overysseel és Gröninga is az unióhoz csatlakoztak. Az egyesült tartományok a zsarnok spanyol királynak megtagadták az engedelmességet, s magukat az egyesült Németalföld köztársaságának tekinték, minek következtében annak Hollandia nevezetét adták. Orániai Vilmos spanyolok által Delft-ben 1584 megöletett. Követte őt hasonlómű fia: Móricz, ki a spanyolokat három nagy csatában megverve, tőlük 40 várost elfoglalt. Általában ő korának legderekabb harczosa volt. Erre Antwerpen-ben 12 évre fegyverszünet kötött. A 30 éves háboruban tovább is nagy ellentállással küzdött az egész ország, míg végre a münsteri békekötésben függetlensége elismertetett és biztosított. Ragyogó időszakai innen kezdődnek. Mivel Németalföldön mindenkinek szabad vallás-gyakorlat engedtetett: az inquisitók és vallásüldözések ama borzasztó korszakában ide mindenfelől renkívüli számban összesereglettek, s és itt kerestek maguknak életforrást. A harczias és tengeren hős republikánusokból a legkitűnőbb kereskedők váltak. Hollandia már a 17-dik század közepében a legelső kereskedelmi állammá emelkedett. Áthajóztak India-, Khina- és Jáváig, a honnan fűszerekkel, arannyal, ezüsttel, gyöngyökkel és drága kövekkel megrakott hajókon tértek vissza. A nagy és hatalmas Anglia e tekintetben semmit sem tehetett a kis köztársaság ellenében; hiában szerelte föl több ízben hadihajóit ellene: Gromy és Ruyter hollandi tenger-nagyok győzelmesen küzdöttek a tengeren. A francia nagy király: XIV-dik Lajos nem tudta a kis köztársaságot megalázni. Erő és kitartás, józan belátás és jólét tekintetében a kis Hollandiával nem mérközött egy állam sem. Belül és kívül egyaránt szilárdul, biztosan és becsültetve állott. Fájdalom, otthonn, saját tűzhelyében a viszálykodás romboló tüze egyre élesztetett; a kül-ellenséggekkel szemben diadalmasan küzdött, de a belellent: a pártoskodás rothasztó gyümölcsét nem tudta kiirtani; a mi által az ország roppant anyagi és szellemi veszteségeket, régi tekintélye és hatalma nagycsorbákat szenvedett. A kormány-párt, mely fejedelmi hatalomra törekedett, és a köztársaságiak közt némi surlódások és egyenetlenségek fejlődtek ki, minek következtében a francia forradalmat 1785-ben követte a hollandi. V. Vilmos családjával Angliába menekült. A katávi köztársaság kikiáltott. Akkor a francziák foglalták el az országot, melynek királyául Napoleon fivérét: Bonaparte Lajost tette, de a ki később lemondott. Miután a francziák 1813-ban porosz és orosz segélylyel az országból kiverettek, a bécsi kongresszus a száműzetésben meghalt V. Vilmos fiát I. Vilmos név alatt az ismét egyesített déli és északi Németalföld, vagy Hollandia királylyá tette; mely házból ma III-dik Vilmos uralkodik.

A tudomány és művészet ép oly sajátos irányban fejlődtek ez országban, mint a politikai viszonyok. Jólét és vallásszabadság mindkettőre befolyást gyakoroltak. Ha mindkettőről csak egy kis vázlatot akarnék nyújtani, közleményem czélját s e lapnak arra szánt terjedelmét jóval felülmulná; azért csak általánosságban említhetek még egy-két dolgot. —

Mily gazdag és választékos tartalommal áll elő például a nyelvészet: Agricola, rotterdami Erasmus, Hugo Grotius, Tiberius stb. oly nevek, melyek a tudós világban mai nap is nagy tisztelettel említettnek, s melyekre a hollandusok büszkeséggel és dicsőséggel hivatkozhatnak. — Nem kisebb helyet foglalt el a vallás-tudomány, mely a nyelvészettel, melylyel szoros összefüggésben áll, kapcsolatban mivelletett. — A bölcsészet köréből elég csak az amsterdami Spinozát említeni, kinek az általa felmutatott s előbbre vitt tudomány a legmélyebb felfogásáról s legélesebb észtehetségéről tesz tanubizonyyságot. — Hollandia mindig igen nagy számmal tudta felmutatni a leg-hiresebb szám- és természettudósokat, csillagászokat, orvos- és sebésztudorokat, orvosokat stb. A jogi téren is kitűnő elismerésben állanak. Egyedül a történetírás állott gyenge lábón, mely téren leginkább csak böngészek (kompilator) szerepeltek. Valamint a költészeti-irodalom fejlődése sem emelkedett valami magasra, habár itt, szintugy a történet terén is, az újabb időben jelentékeny haladások észlelhetők. A hollandok a költészetben is, mint a történelemben, mindig idegen mesterekre támaszkodtak, ezért nem volt költői munkáikban eredetiség ugy a gondolatban, mint a formában; ezt azonban a nyelv hanyatlásából lehet kimagyarázni, s e tekintetben tökéletesen itt épen azon eset áll, mint Magyarországon: míg nem volt nyelvünk, nem volt költészeti irodalmunk; a magyar nyelv feltámadásával állanak elő legkitűnőbb költőink, mint Hollandiában a nyelv újraébredésével egy Feith, Kinker, Tollens, Spandaw, Beets és mindenek előtt a hires Biiderdyk stb.

A művészet ágai közül legmagasabb fokon áll a képzőművészet. De ebben ismét nem valami világ-megindító ihletességű eszmények által lelkesítenek és hatnak meg, hanem azon tulajdonság és mód által, melylyel ők a természetet ellesni s azt művészi kiábrázolni tudják, mi által az megkapó, igaz és jelentős kifejezést nyer, ugy, hogy műveik szemlélése által valóban elragadtatva érzi magát az ember. Itt természetesen, kiválólag a festészetet értettük s érti mind az, ki valamelyik képesarnokban a „németalföldi iskolát“ láthatta. A legrégebb iskola, melynek alapítója leidai Lukács, szorososan a flandriai művészekhez csatlakozik, kik a későbbi kölni festészekre nagy befolyást gyakoroltak. A leghatalmasabb tehetség azonban, de a mely csak későbbben tűnik fel, a kitűnő Rembrandt volt, kit a felfogási és feltalálási merészségben, a kiábrázolási erőben s különösen a tiszta szinezés sajátos varázsában talán többé senki nem éri utól. Hozzá csatlakoznak: Rubens, van der Helst, Veroneze Pál, a természet legelevenebb utánczója. S mily gyönyörűek a mesterkéletlen, egyszerű életképek, melyek csin és finomságra nézve minden későbbi társakat felülmulnak! E nemhez tartoznak: Terburg és Dow Gerhárd, Metzú Gáb., van Ostade, Fan Steen, stb. Utána következnek: a kitűnő csatafestő: Wouwerman Phil., és az állatok jeles festészei: Berghem és Potter Pál. A tájképeszek közül mai nap senkit se lehetne megnevezni, ki Ruysdael Jakab helyét pótolhatná, ki után ismét Both, Hobbema és van der Neer A. jönnek. Nem kevésbé bámulhatjuk van der Werff Adrian s más modoru művészek dicsért munkáit, mindaddig, míg még saját társaik előtt is csudálat tárgyai. Jelenben is Hollandia a művészet e terén ismét kezd néhány kitűnő tehetségnek örvendeni, kik közül főleg a tengert ábrázoló Schotel és Schelhont s a tájképek mesteri ecsetelője: Koekoek tűnnek ki.

Benke István.



## Egy hét története.

Oktoberhó 10-dikén.

Az új magyar kölcsön. — A mágnás-falók. — A pesti őszi lóverseny. — A „nagy“ közönség. — A tél beköszöntése. — Hajós. — Egy kis bucsuzás.

A fejem számokkal van tele. Csak úgy zsongnak benne a százezrek és milliók, mint a méhek a köpűben. Bárhová tekintsek, mindenütt csak számokat látok, bárkivel beszéljek, számokkal kiabálja tele a fületem, s ha ujságot veszek a kezembe, csak úgy cikáznak a szemem előtt a tengernyi numerosok. Az egész világ kereskedő, börziáner vagy mi lett, nem is tudok neki nevet találni.

Mert tetszik tudni, úgy történt a dolog, hogy Széll Kálmánnak, a mi buzgó pénzügyminiszterünk azt vette észre, hogy üres a ládafia. Azt mondják önök erre, hogy ez nem ujság, de hát ez ellenzéki hang önök részéről, melyre én azért nem válaszolok, mert e hasábkörül számúzva van a politizálás. Tény az, hogy Széll Kálmánnak nincs pénze, tehát mi természetesebb, hogy kölcsön kér. Ehez nem kell nagy tudomány, — gondolja megint valaki, a ki jobb, ha ide hallgat s nem kötekedik mindég. Széll Kálmán kölcsön kér — tőlünk, ugyan azoktól, a kiknek nincs pénzük. Azt mondja, Magyarországnak szüksége van 80 millió forintra, jól van; adjon hát Magyarország Magyarországnak kölcsön 80 milliót, s ezért Magyarország fizet Magyarországnak hat százalékot aranyban, s adót sem kell tőle fizetni. Tetszik érteni?! Ugy-e, hogy még sem egészen ilyen-amolyan számítás ez, mint az imént valaki gondolta.

Igy van ez: az állam kölcsön vesz, s fizet érte kamatot, adjuk össze azt mi egyesek, ki a megnyit adhat, s tegyük zsebre a kamatot mi magunk, az se menjen idegen kézbe. Szép számítás ez, melyet csakhamar felfogtak minden felé, mert ime vagyonosaink, előkelőink, pénzintézeteink tömegesen jelentkeznek az aláírásnál. Kellene, hogy a szerényebb móduak is követnék a példát, természetesen, a menyire tőlük telik, a kinek heverő pénze van, s szerény, de biztos, és adómentes kamatra akarja adni, adja oda az államnak. Csakhogy az is igaz, hogy nem nagyon sok heverő pénze van ide benn az országban, s így minden buzgalom és jó akarat daczára is bizonyos, hogy mind a 80 millió nem fog itthon begyűlni, s hogy bizony az általunk fizetendő kamatok nagy része még is csak külföldiek zsebébe vándorol. Eddig egy tizede van aláírva a kölcsönnek: 10 millió; a lelkesítés, buzditás erőködik, hogy e számot minél nagyobbra felfújja, — de ki tudja, menyire fog az sikerülni?! Arra, hogy valaki megértse a fölhívást és kövesse azt, három dolognak az együttléte szükséges, a pénznek, üzleti érzéknek és hazafiságnak. Már pedig, hazafiak csak volnánk, de pénzünk az minél kevesebb van, az üzletekre pedig nem születünk. S így az aláírások pénzes sikerével nem kecségtetjük magunkat.

Hanem valaki, a ki türelmesen végig betűzte az aláírások hosszú jegyzékét, azt a megjegyzést tette, hogy főuraink feltűnően távol tartják magukat az aláírástól. Most azt hiszik önök, hogy rágyujtok egy hatalmas mágnás-faló díkezióra, a mi igen népszerű dolog szokott lenni. Csakhogy én nem haj-

hászom a népszerűséget, a hét s több águ korona üldözése sem kenyerem, hagyom ezt a kényelmes foglalkozást azoknak, a kiknek egy általánosan nincs koronájuk, (ha csak nem két águ). Hogy a főurak nem igen sietnek az aláírással, annak egyik oka az, hogy az üzletekkel nem igen szeretnek foglalkozni, de figyelmüket különben is egyéb dolgok foglalják el. Ime, itt volt most például a lóverseny. A ki egész éven át csak arra gondolt, hogy lovait jó állapotban tartsa a versenyre, most, mikor a nagy nap elérkezett, csoda-e, ha összes gondja a mérkőzés kimenetelére van irányozva?!

Az idei őszi verseny különben is szerfölött érdekesnek ígérkezett. A „Kincsemmel“ kellett mérkőzni, ezt kellett legyőzni. Azaz hogy: kellett volna, csak hogy nem ment; a hírneves házépítő ló játszva nyert mind a két napon a legjelesebb verseny-lovak mellett. A közönség különösen érdeklődött a nevezetes magyar csikó iránt. Mikor megjelent a szikár, csontos pejsikó, akkora éljenzés fogadta, hogy beérhette volna vele akármelyik primadonna. A királynő is érdeklődéssel látcsövezte a jeles állatot (ő különös kedvelője a lovaknak s ha itthon van, nem megy végbe lóverseny nélküle,) s a szerencsés tulajdonos, Blaskovics abban a kitüntetésben részesült, hogy a királyasszony huzamosan tudakozódott híres csikója felől.

A versenynek különben az idén nem volt akkora közönsége, mint rendesen lenni szokott; csak a sport igazi s nem negélyzett barátai jöttek ki, a „nagy“ közönséget, mely a lóversenyekben különös élvezetet nem talál s csak azért megy ki, mert előkelő divat, s mert alkalom van a toillettet fitogtatni, a lovakhoz azonban oly keveset ért, mint például egy törzsökös sportman a — dramaturgiához, ez a közönség nem jött ki, mert — fázott. (Az igazi sportman már abban is különbözik más halandótól, hogy nem szokott fázni.) Egyébiránt szolgáltatunk egy kis igazságot a nagy közönségnek is: bizony mi türes, tagadás, átkozottul meghűlt a levegő, — ez már nem is ős, hanem a legtökéletesebb tél. Bizony nem is cselekednék az józanul, a ki ily időben kimenne a Rákosra, s ott agyon fagyasztaná magát — szokásból, a kit különös szenvedély nem visz oda. Mert hideg van; a téli kabátok előkerestettek, a kályhák rendbe hozattak, s több ember járkál az utcán téli kabátban, mint ősziiben, s legtöbb helyen barátságos kályhameleg tartóztatja otthon a kimenni akarókat.

Tehát a séták véget értek s a színházakban minden estével növekszik a közönség. Ez az időváltásának legjobb mutatója. Mikor az ember nappal otthon ül s kevés szórakozást élvez, este siet a színházba. Hajós vendégszerepel, a mi kedvelt tenoristánk, a kit pár év előtt kiröpitettünk kerepesi-uti kaliczkáinkból, s azóta többször haza jött már, oda repült a küszöbre, énekelt a régi szép hangon, szinte várta, hogy becsalogtják. Most is itthon van, most is ott áll a küszöbön, most talán nem fogják elszalasztani. Mellőzve a cifra beszédet, komolyan fölteszszük az opera igazgatóságától, hogy nem fogja többé ismét elereszteni e jeles énekest, a ki a miénk, s a kire oly kimondhatlan nagy szükségünk van. Nem lesz nehéz vele megegyezni, hiszen nem titkolja el hajlandóságát a hazaté-



résre, valamint az sem titok, hogy bármily kitűnő énekes is Hajós, bármily gyönyörű hangja van is, ő rá igazán alkalmazható, hogy: „itt élned, halnod kell.“ Hiába próbálja meg a külföld: minden ízében magyar ő, s nem lehet őt idegen hazába átültetni. Énekeljen németül, olaszul, kiejtése mindig magyaros marad s ez a körülmény hatalmasan arra utalja, hogy itthon maradjon. S még egy: Hajós soha sem lesz énekművész, ha a művészetet a magas hangiskolában keressük. Neki nincs, nem is lesz tökéletes iskolája soha sem, — ő arra született, hogy érzelemtől duzzadó, gyönyörűen csengő szép tiszta hangjával lelkünket elbűvölje, s nem arra, hogy hanggyakorlati előmenetelét megbámuljuk, mint például Gerster Etelka énekében. Már pedig a szívhez szóló ének Németországban, a hol eddig Hajós énekelt, nem igen kell, — ott iskolát kívánnak, ezzel aztán be is érik; nálunk ez megfordítva van. Játéka is hiányos, nem is lesz tökéletes soha, és ezt is csak nálunk nézik el neki; a külföld megkívánja, hogy az énekes jó színész is legyen. Egy szó, mint száz: Hajós ránk van utalva s mi Hajósra; soha sem kell tehát sokat teketóriázni, hanem meg kell kötni azt a szerződést.

De a mig a nemzeti színházhoz egy énekest csábitgatunk, az alatt a népszínházból röpkül ki egy énekesnő. A kis Vidmár Erzsí felmondta Rákosinak a barátságot végképen. Sokat durczáskodott, akaratoskodott ugyan a saison alatt is, a minek aztán a közönség adta meg az árát, mert néznie kellett kedvetlen játékot, s hallgatnia immel ámmal dudorászást ének helyett, de eddig mindig ismét meghozta a kedvét egy s más. De most már határozottan kijelentette, hogy: adieu! A fiatal énekesnő alig egy éve, hogy felkapott, barátai elkényesztették s azt hitte, hogy most már övé a világ s szabhat feltételeket, a minőket tetszik. S mivel Rákosi nem volt a kisasszonynyal egy véleményen, (s a közönség Rákosinak ad igazat,) nem maradt hátra egyéb, mint a válás. És úgy lett. A kisasszony a napokban vett bucsut a színházról a „Kis menyecskében“, abban a szerepében, a melyben fölkapták. A jó barátok nem mulaszták el koszorukat, bokkrétákat dobni a távozó lábaihoz, a nagy közönség azonban hideg maradt. Nem felejté el a sok bosszantást. Vidmár most Bécsbe megy, hol hangját fogja tovább képeztetni, a mire az érdemes is. Ha visszajön, talán egy kissé több higgadtságot is hoz majd magával. — P.

### Budapesti hirvivő.

\* \* (Jótekonyság.) Király ő Felsége saját magánpénztárából a szováti római katolikus templom építésére egy száz forintnyi segílyt, az ó-paulisi római katolikus templom építésére magánpénztárából 300 frtnyi segílyt, továbbá az egyházi és iskolai építkezései által kimerült ó-szónyi h. h. egyházközség fölsegelésére magánpénztárából 150 frtnyi kegyadmányt engedélyezett.

\* \* (Rózsás napló.) Jegyesek: K a z y János hontmegeyi birtokos és S á r k á n y Ilona kisasszony Budapesten. — Dr. Fried Adolf ügyvéd és L é d i g Jenni kisasszony H. Böszörményből. — L u k á c s y Mór vasuti állomási főnök és L o v a s d y Luczia kisasszony Kiss-Czellben. — S t e i n a k k e r Arthur és T h á n Irma kisasszony Budapesten. — S á r k ö z y Zsigmond törvényszéki jegyző és O r o s z Ilona kisasszony Borsodban. — K o l b e n h e y e r Ferencz építész és H e i n Amália kisasszony Budapesten. — N a g y Gusztáv tanár és N a g y Johanna kisasszony Sárospatakon. — Dr. P á l-

ffy Ignác orvos és M a n d á k Ilka kisasszony, S z o m b a t h y János tanár és M a n d á k Irén kisasszony Nagyváradon. — Egybekeltek: H o r y Béla és M a g y a r y Ilona kisasszony Kolozsvárott. — K o v á c s István és G y e n e s Vilma kisasszony Kecskeméten.

\* \* (Az aradi tizenhárom) emlékezetét október 6-dikán az évforduló-napon, kegyelettel ülték meg. A ferencziek templomában délelőtt 10 órakor ünnepélyes gyász istenitisztelést tartottak, mely nagyszámú s diszes közönség részvéte mellett folyt le. A templom közepén álló ravatalt a tizenhárom halálfejú gyászlepel borította. — Jelenvoltak Damjanich János özvegye, Gáspár Endre tábornok, Krivácsy és Földváry ezredesek, a központi honvédegylet számos tagja, sok egyetemi hallgató s több kiváló polgár. Az aradi illetőségű egyetemi halgatók este szintén ünnepélyt rendeztek a Hungária disztermében. Ez alkalommal Barabás Béla mint az „aradi család“ elnöke beszédet tartott s azonkívül volt emlékbeszéd s szavalat is.

\* \* (A „Concordia“) jótekonysági egyesület választmánya Pozner Károly Lajos vezetése alatt vasárnap, e hó 7-dikén, tisztelgett Haynald Lajos kalocsai érseknél, mint az egyesület tiszteletbeli tagjánál, s öt huszonötéves püspöki jubileuma alkalmából üdvözlővén, neki egy gyönyörűen kiállított üdvözlő okiratot nyújtott át. Az okirat átnyújtása közben a küldöttség vezetője, Pozner ur, szavakban is kifejezvé az egyesület szerencsekívánatait, az érsek urra a Mindenható áldását kérte, hogy drága életét a haza és emberiség javára még igen hosszúra nyujtsa. Meghatva köszönte meg az érsek a megemlékezést, midőn Pozner beszéde után a szót átvette. Rögtönzött, de megragadó ékesszólású beszédében e themát fejtegette: „Concordia res parvae crescunt“. Kifejezte rokonszenvét az egyesület iránt s köszönetét a „kitüntetésért.“ A tiszta humanismus- és magas röptű szellemtől áthatott beszédet a küldöttség éljennel fogadta. Az érsek aztán egyenkint bemutattá a számos tagu küldöttséget s behatóan kérdezősködött az egyesület tevékenységéről. A választmány Haynald szeretetreméltó modorától egészen el volt ragadtatva s midőn távozott, oly benyomást vitt magával, melyet sokáig nem felejt el.

\* \* (Egy kérelmező.) Midőn a királyné vasárnap haza kocsizott a rákosi lóversenyről, a soroksári utczában egy csinosan öltözött parasztleány vált ki a tömegeből s tarka zsebkendőjét a királyné felé lobogtatva, kétségbeesett hangon kiáltá a kocsisra, hogy álljon meg. A királyné figyelmes lett a szép leányra s parancsot adott, hogy a kocsis álljon meg; a leány oda futott, s a hágsókra borulva, kérte a fölséges asszonyt, hogy a szeretőjét bevették katonának, hát most már az ő szívének meg kell repednie. „Oh, felséges asszonyom“ — így szólott — „kérje meg a férjét, hogy bocsássa haza, hiszen neki azzal az egy emberrel több vagy kevesebb, egyre megy, de nekem ő az egyetlenegyem. Hiszen tudhatja fölséged magáról, mikor még leány volt, hogy milyen nagy sor az, ha a szeretőjét elviszik az embernek.“ A fölséges asszony mosolygott, és megígérte, hogy ha irásba teszi a kérelmét, közbenjár a királynál.

\* \* (Az országos nőiparegyelet) által nyitott iparosmunka-tanító-képző iskolának 46 tanulója van, kik elméleti tantárgyakban is kellő kiképzést nyernek. E mellett van az egyesületnek kézimunka iskolája 10 tanulóval, kik között két okleveles tanítónő kizárólag néhány iparmunka tanítása végett jött Budapestre; a varróműtermekben 24 tanuló foglalkozik. Az egyesület jótekonyság működése e szerint 80 növendékre hat ki, kik közül harmincz egészen díjtalan oktatást élvez. Ennek kap-



csában megemlítjük, hogy a nőiparegylet iskolája javára november 4-dikén s 11-dikén felolvasási estélyt rendez a lehető legérdekesebb műsorról s kitűnő egyének közreműködésével.

\* \* (Az izraelita nőegylet) a maga körében gyűjtést rendezt a török sebesültek javára. Tépés, vászon és kötések szép mennyiségben folytak már eddig is be s minthogy a kis árvákkal is tépést készíttetnek, régi fehérenműiek e czélra szivesen elfogadtatnak Bischitz Dávidné, Brüll Miksáné, Ullman Josefa és Heidelberg Mórné urnők által. — Ugyan e nőegylet e héten leány árvaházában az intézet elhalt alapítói emlékére Bischitz Dávidné által gyászünnepélyt rendezett. Többnyire gyászba öltözött női közönség, számos előkelő család vett részt ezen ünnepélyen, mely a leányárvaház fekete fátólyával bevont iskolai nagy termében folyt le. Tizenhét nagy gyertya égett, melyekre tábla volt kötve az elhunytak neveinek feliratával, köztük Deák Ferencz neve is. Az árvák által elénekelt gyászdal után dr. Kohn tartott emlékbeszédet, az elhunytak érdemeit kiemelve. Ezt követé egy 11 éves árva leányka meghatóan szavalt imája; egy gyászzénekekkel pedig az ünnepély bezárattott.

\* \* (Gróf Széchenyi István könyvtárának) egy része a „sopronyi irodalmi és művészeti kör“ tulajdona lett gróf Széchenyi Béla áldozatkészsége folytán. A czenki várkastélyból e hó 2-dikán tíz ládában szállították azt a kör helyiségébe. A gyűjtemény politikai és közjogi művekben felette és tulnyomólag gazdag; a francia nyelven irt komoly tudományos kötetek száma nagy, az olasz klasszikusoknak pedig színe-java van képviselve. Magyar irodalmi szempontból alig hagy kívánni valót a sokféle gyűjteményes munkák sorozata, mely messze visszanyúl a nemzetiségi mozgalmak korába, sőt néhány darabbal a ponyvairodalom is fellép, hisz gróf Széchenyi István azt tartotta, hogy „minden nyomtatott magyar betű egy-egy a nemzetség érdekében küzdő feketeseregbeli honvéd.“ Rendkívül érdekesek gróf Széchenyi István sajátkezű jegyzetei a könyvekben, melyeknek nagyrésze a legnagyobb magyarnak ily promemoriájával: „olvastam“, ellátvák. A gyűjtemény tartalmazza a gróf Széchenyi István műveiből fenmaradt kettős példányokat, melyek az ajándékozó gróf rendelkezése szerint a kör tagjai közt ingyen lesznek kiosztandók, mi fölött az irodalmi és művészeti kör működő bizottsága fog határozni.

\* \* (Rogear d tanárnak) a körünkben időző tudósnak és menekültnek, francia irodalom-történeti előadásaira hívja fel az ifjuság figyelmét a tudomány- és műgyetemi olvasókör elnöke. — Magunk részéről a legmelegebben ajánljuk az ifjuságnak ezen előadások hallgatását, egyrészt mivel Rogear d ur az irodalmat magasabb szempontból, mint társadalmi tényezőt méltatja, másrészt mivel itt tartózkodása csak időleges lévén, az ifjuság helyrehozhatlan mulasztást követ el, ha e ritkán kínálkozó alkalmat, a midőn a francia irodalom történetét oly francia szaktanártól hallgathatja, kinek előadásai vonzó és alapos voltokról ismeretesek, — fel nem használja. — Kik ezen előadásokról bővebb értesülést nyerni vagy azok hallgatására beiratkozni kívánnak, forduljanak a tud. és műgyetemi olvasókör elnökéhez.

\* \* (Erkel Ferencz) folyton dolgozik új dalművén: a „Névtelen hősök“-ön. A szöveg Tóth Ede hátrahagyott munkája s a szabadságharc történetéből van merítve. Az ősz zeneköltő már februárra annyira befejezi művét, hogy a nemzeti színháznál ekkor már előkészületeket tehetnek az előadásra s a szerepeket kiosztják. A sugáruti operaház megnyitására készülő „Szent István“ című nagy operán szintén folyton dolgozik a kitűnő zeneszerző.

\* \* (A Kisfaludy-társaság) könyvkiadó bizottsága, Majláth György országbíró elnöklete alatt, a napokban ülést tartott. Greguss Ágost tett jelentést, hogy a társaság „Pártolói Könyvtár“-ából a két első kötet: Kemény Zsigmond „Férj és nő“ című kitűnő regénye és Szász Károly koszoruzott hőskölteménye „Salamon“ diszes kiállításban már kikerült sajtó alól s a pártolóknak Ráth Mór közelebb szét is küldi. Elhatározta továbbá a bizottság, hogy Macdonald „Elginbrod“-ja helyett az idei folyamba Ebersnek gyorsan világhírré kapott egyiptomi regényét „Uardát“ veszi föl, mely írójának mint költőnek és tudósnak egyiránt becsületet szerzett. „Uarda“, melyet Jónás János fordít magyarra, valószínűleg két kötetben s Gyulai Pál „Dramaturgiai tanulmányai“-val együtt fog megjelenni.

\* \* (Az akadémia) jutalmat fog kitűzni Bacsányi János, e nevezetes régi írónk életrajzára. E hirt Gyulai Pál is megemlíté e napokban az egyetemen, midőn irodalomtörténeti előadásai közben a Bacsányi írói működését kezdte vázolni. Tudvalevőleg Bacsányi nem csupán irodalmi tevékenysége, hanem zaklatott életpályája által is nevezetes egyéniséggé vált. Ő volt, ki I. Napoleonnak a magyarokhoz intézett schönbrunni hadi kiáltványát magyarra fordította. Ezért aztán Linczbe száműzték, a hol sokáig élt és a hol meg is halt. Egész irodalmi hagyatékát, kéziratokat, könyveket s egy pár képet nem rég kapta meg onnan az akadémia s ez a hagyaték gazdag forrást fog képezni az ő megirandó életrajzához.

\* \* (Zichy képét,) mely a királynőt ábrázolja Deák ravatalánál, a bécsi müegyesületben is kiállítják. Az egyesület elnöke, Ágost szász-cóburg-góthai herczeg, még mult évi novemberben megkereste a magyar kultuszminisztert e végből. Trefort azonnal válaszolt, megígérvén, hogy a képet kiállítás végett át fogja engedni, mihelyt Bndapesten is kiállítatott. Most, hogy a kép elkészült és kiállítatott, Trefort ismét megígéré, hogy ez év végén el fogja küldetni a festményt. Zichy Mihály ugyancsak az osztrák müegyesület megkeresésére elhatározá, hogy részint eladó, részint már magánosok tulajdonában levő műveiből gyűjteményt állit össze s azt az egyesületnek kiállítás végett átengedi, bemutatóván így művészi tevékenységét Bécs müértő közönségének, mely jó tudja, hogy mestere a bécsi Waldmüller vala.

\* \* („Kylän Heittiö.“) E két furcsa szót persze nálunk kevesen értik. Azt jelenti ez, hogy: „Falu roszsza.“ Mert tudni kell, hogy egy jeles finn tudós, Jalava Antal, (a Magyarországon hosszú időt töltött Almberg tanár,) ki tökéletesen megtanulta nyelvünket, lefordította a kedvelt magyar népszinművet finn nyelvre gondosan, tárgyyszeretettel. A füzet terjedelme 142 oldal, nyolczadrét, s az ára egy márk ötven penni s kiállítására igen diszes. Érdekes, hogy a magyar nevek mind helyesen kerültek ki a helsingforszi szedő kezéből, s még érdekebb, hogy a népszinmű népdalai mind alakhú, szépen csengő finn versekben vannak visszaadva. A magyar és a finn verselés nagyon rokon egymással, mindkettő ütemes, s remélhető, hogy a helsingforszi szinpadon a szökehadu finn Finum Rózsi csakolyan gyöngyen fog nótázni, mint a miénk.

\* \* (A magyar csalogányt) (igy kezdik emlegetni itt-ott Gerster Etelkát, a la svéd csalogány,) a napokban szép kitüntetés érte. — Augusztá német császárné születésnapját ünnepelték ugyanis október 2-dikán Badenben s Vilmos császár határozott kívánságára a magyar művésznőt is meghívták, hogy az este rendezendő hangversenyben vegyen részt. Gerster Etelkát nagy kitüntetéssel (virágcsokrokkal, sokszoros kihar-



vással stb.) tüntette ki a fényes közönség, mely a császári páron kívül 30 fejedelmi hallgatóból állott. A császár kívánságára Gerster Etelkának egy hatásos dalt ismételnie kellett.

\* \* („Török-estély.”) Az „írói és művészi kör“ e hó 26-dikán estélyt rendez a török sebesültek javára a Hungaria disztermében. Soldosné asszony magyar és török dalokat fog énekelni; Jókai és Ábrányi Emil egy-egy alkalmi költeményt írnak.

\* \* („Helfi esete,”) melyről mult számunk tárczája végén megemlékeztünk, még sem volt oly tréfás dolog, mint akkor általánosan hitték. A képviselő ur csakugyan rendőrség felügyelete alatt állott és nem egy vig barátja tréfálta meg. A hordárok megbizásból tartották szemmel Helfit, azonban ügyetlenségből bementek a házába s így a felügyelet természetesen nevetséges módon meghiusult. Ez esetet tárgyalta a képviselőház is, mely a kormány jelentését, bármily kacskaringósan meszterkélte volt is az, tudomásul vette, — abban a reményben, hogy az ügyetlen hordárok meg fognak fenytetni.

\* \* („Schmied-Unger örökösei nevében”) Ráth Károly főpolgármester 15,000 frtot adott át a polgármesternek jótékony célokra. Ez összegből a József-fiúárvaház, az Erzsébet leányárvaház, a magyar gazdasszonyok árvaháza s a szegények háza részére 1000—1000 frt; a kisdédvők egylete, a bölcsöde s a gyermekmenhely részére 600—600 frt; a fővárosi nyugdíjalap, az evangélikus és izraelita árvaház, a pesti nőegylet, a terézvárosi szürke nénék és gyermekmenhelyük részére 500—500 frt; a Mária-intézet, a pesti angol kisasszonyok, a józsefvárosi gyermekmenhely, a terézvárosi gyermekmenhely, a ferenczvárosi bölcsöde s a képzőművészeti társulat részére 500—500 frt; a krisztinavárosi szürke nénék részére 400 frt; a ferenczvárosi gyermekmenhely s a budai nőegylet részére 300—300 frt, végre a tabáni gyermekmenhely, a nőiparegylet, az országos magyar központi Fröbel-egylet, a Tabitta-egylet és a budai Mária Erzsébet-egylet részére 200—200 frt esik.

\* \* („A hangverseny-idényre”) nagyban folynak az előkészületek; a zenei körökben élénk mozgalom indult meg. A philharmoniai hangversenyek rég függő ügye újra rendezve van, s a philharmónikusok megtartják az idén is nagy műelvezetet nyújtó hangversenyeiket. Az első hangverseny programja már meg van állapítva. Belőle most csak annyit árulunk el, hogy az egyik szám Beethoven örökszép török indulója (az „Athen romjai“-ból) lesz. A „zenekedvelők egyesülete“ is szervezkedett; ama sok nehézséget, melylyel eddig küzdött, az elébbi évek rossz vezetése miatt, — szerencsésen elhárítá utjából, most egészen új alapra lőn fektetve. Az egyesület Káldy Gyula vezetése alatt az utóbbi években virágzásnak indult s a közönség elismerését vivta ki magának. Már megkezdte a próbákat s legközelebbi hangversenyén több újdonságot és nagy becsű zeneműveket fog bemutatni. Nem kevésbbé örvendetes az is, hogy a nemzeti színház elsőrendű művészeiből alakult, ugynevezett „budapesti kamara-négyestársulat“ — Krancsevics, Pinkus, Sabathiel és Ruhoff tagokból — újra nyilvánosság elé fog lépni. E társulat a mult évben alakult meg s már akkor is meglepő összjátékokkal tünt föl; kiváló művész mind a négy s szorgalmas összetanulások által már első föllépésük által is teljes eredményt vívtak ki maguknak a Helmesbergert és a florenczietek megszokott közönség előtt. E hangversenyeiken fogja Deutsch Vili Saint-Saëns egy remek zongora szerzeményét bemutatni. Programjok, melyet később fognak közölni, különben nem annyira kétes becsű új,

hanem inkább elismert értékű, nagyszabású klasszikus művekből fog állani. Október huszonnegyedikén, szerdán lesz első hangversenyük s valószínűleg a saison első zene-estélyét fogja képezni. Az első ciklusra, melyben három hangverseny van, bérletet nyitnak.

\* \* („Ali efendi.”) Egy fiatal török tiszt vonja magára néhány nap óta a fővárosi közönség figyelmét, egy fiatal főhadnagy, a ki még nagyobb bámulatára az embereknek, szép tiszta magyarsággal beszél. A fiatal ember valóban nem is török, hanem magyar, Nagy Kanizsára való, s a háboru kitörésekor kiment Törökországba, hol azonnal kinevezték egy lovas ezredhez főhadnagynak. Nem sokára a harctérre vitték s a plewnai nagy napon egy fűzesben helyezték el szakaszával. A mint később előretört a fák közül, a közel kukoriczából egy rejtett muszka csapat sűrű sortűzzel fogadta. Az első, a ki lebukott lováról, a főhadnagy volt. Épen sarkát találta a golyó: a boka fölötti inat. A kórházba vitték, de az orvos bárhogy iparkodott is, nem tudta kivenni a golyót. Ali efendit hát elvitték Sofiába, hol aztán megszabadult az alkalmatlan óndarabtól. De egy hónapig megfeküdt a plewnai kukoriczás sortűzét s egyelőre szolgálatképtelen, mert sánta. Haza jött hát, hogy ne legyen alkalmatlan és ott, a hol ugy is elég beteg van s most a fővárosban gyógyittaja magát. Mihelyt meggyógyul, vissza megy a táborba.

\* \* („Új női kórház a fővárosban.”) A budai „Lukács-fürdőhöz“ címzett szállodát, hir szerint, egy, tulnyomólag angol tőkepeznesekből álló társaság női kórodának akarja megvenni s átalakítani. E tekintetben már meg is tétettek a kezdő lépések. Egy eziránt megkérdezett orvosi czelebritás a legmelegbben nyilatkozott e tervről, tekintettel a Lukács-források kitűnő vizére és a fővárosban érzett hiányára a női kórházaknak.

\* \* („A harctéren”) semmi új nem történt. Sulejman, az új dunai hadvezér keményen hozzá készül a támadáshoz, az oroszok is elvonták seregök egy részét Plevna alól, hogy a szorongatott czárevicsen segítsenek. A szerbek megint készülődnek, még pedig komolyabban, mint annak előtte. Mit akarnak csinálni most télen, azt bajos eltalálni. Vagy vége lesz még az idén s rövid idő alatt a háborunak, vagy pedig kitör tavasszal akkora háboru, mely egész Európát lángba borítja.

\* \* („Egy derék szakorvos.”) dr. Lichtenberg Kornél érkezett haza e napokban külföldi tanulmány-utjáról, melyre őt a közoktatási minisztérium küldte ki. Kilencz hónapon át tanulmányozta a legjelesebb külföldi egyetemek klinikáin a fülbajokat s kivált a dobhártya-feszülés szabálytalanságairól szerzett alapos szakismereteket. Bécsben hallgatta Gruber tanárt, Berlinben a Weber-Lieb kórodáján működött s a híres akusztikus: Helmholtz felolvasásait látogatta. Parisban dr. König Rudolf műtermében és a Miot klinikáján foglalkozott. Szóval, sok tapasztalatot, ismeretet szerzett, s a hallásbántalomban szenvedők bizalommal fordulhatnak hozzá, mint egy a tudomány színvonalán álló jeles fiatal tudóshoz.

\* \* („Új naptárak.”) Hogy az évnek vége felé járunk, nem csak az idő kihülése, hanem a naptárak beköszöntése is mutatja. A Franklin-társulat már is kiadott egy csomót, melyek közül megemlítjük a „Magyar nők naptárát“, a „Nagy képes naptárt“, „Neveünk“ című humoristikus, és a „Lidérc“ című népies naptárt.

\* \* („Halálózások.”) A hét folytán meghaltak: Szabó Károly jeles tudósunk szép fiatal leánya, Ilona, Kolozsvárott. — Serédy Ignác, a fővárosi dologház derék gondnoka. —



Gróf Eszterházy Mari Anna urnő 76, éves korában Pápán. — Báró Perényi Bertalan, a Perényi-család legidősb tagja 74 éves korában Nagy Szőlősn. — Szabó Sándor gyógyszerész, dr. Szabó József egyetemi tanár testvére, Pápán. — Györfly Teréz 16 éves korában. Béke hamvaikra!

### Nemzeti színház.

Október 6-dikán: „Afrikai nő.“ — Október 7-dikén: „Ferréol.“ — Október 8-dikán: „Zulejka.“ — Október 9-dikén: „Aida.“ (Hajós) — Október 10-dikén: „Azok a férfiak!“ — Október 11-dikén: „Mignon.“ — Október 12-dikén: „Egy szegény ifju története.“

### Divattudósítás.

A divatos őszi öltözékek a fonyadt, őszi, barnás, vöröses zöld színvegyüleből kölcsönzik legkedveltebb összeállításukat, természetesen a díszítések összhangban állanak a szövettel. Egy lavendulaszínű selyemruha díszítése himzett tölgyfalevelekből való szegélyzetből állott, melyek a legsötétebb szintől kezdve, egészen a világosig mutaták az őszi erdő minden árnyalatát; a levelek erecskéi a világos leveleknél sötétebbek, a sötét leveleknél pedig világosak voltak, csak hogy a rajzok szembe tűnjenek; a felvarrásnál a levelek sima részein lavendulaszínű selyemöltések láthatók, mi által a ruhához való összetartozás annál szembetűnőbb. Hasonló díszítést mutatott fel egy másik sötétzöld serge ruha, mely kőrifaleveleket utánzott, ezüstös erecskével. Az ilyen fajta szegélyzetek ugyan igen szépek, de drágák, a miért nem igen fognak általános divattá válhatni. A kiválólag szép és drága öltözékekhez tartoznak még azok is, melyek corall ágacskaikkal vannak hímelve, s melyek a legelőkelőbb körökben már is hódításokat tettek; ezek közül alkalmunk volt egy myrthus zöld cashemir ruhát látni, sárga nyitott selyemből himzett corall ágakkal gazdagon díszítve.

Egyszerűbb öltözékekhez a vastag szálú neigeuse és bourrette felette divatosak, a mint azt már említettük is, és így látszik e szövetek még az egész jövő télen is kedveltek lesznek, noha olyan furcsa benyomást tesznek a szemre, hogy mindég a másik, a fonák oldalára akarná fordítani azt tartván a jobbiknak. Más, sima szörkelmével vegyítve e csomós, vastag szövetekből igen szép őszi és téli ruhákat lehet összeállítani.

A kalapokra nézve a divat már egészen világosan kitűnt, de miután a formák felette sokfélék és a kalapok sajtásúgos szépsége jelenleg csakis a díszítésben áll, úgy néhány új kalapot leírva fogunk bemutatni, így nyerve csak tulajdonképeni tájékozást erre nézve.

Kezdjük a zárt kalapoknál, a melyek mai nap olyan könnyedek és szépek, mikép elvesztették az idősebb nők kizárólagos jogát azok viselésére és fiatal fejek is félelem nélkül tehetik fel, a nélkül hogy frissességüktől egy szemernyit is képesek volnának elvonni. Nézzük tehát a fejhez simuló, ugynevezett zárt kalapokat. Eme fehér finom nemezkalap bronzöld és hárszínű plüschel van díszítve, a közepén egy szép tollal, ugyan e zöldes színezetben. Egy másik fehér nemezkalap díszítése is egészen fehér, még pedig egy nagy strucztoll van körülűzve, melynek egyik felének finom tollazata a kalap szélére esik, mint valami rojt; ez szükségtelenné teszi a belső bodrozatot is, mert ennek is helyét pótolja; a kalap hátrészén egy csomó fehér őszi rózsza látható, melyeknek közepe rózsaszínű. Egy sötétkék bársonykalap világoskék atlaszszal van béelve, a feje ránczos, egy széles bársonyszalag hátul keresztbe van téve és mint egy nyakkendő előre veendő, a hol egy aczél tű fogja össze. A bal fül fölé tűzött sötétkék toll csak emeli e kalap egyszerű szépségét. Kissé feltűnő volt egy fekete nemezkalap, kék és bíborvörös atlaczszal és kék strucztollal díszítve. E kalap fekete selyem vagy bársonyruhához készült. A kerek kalapok crème színben, szürkében, sötétzöldben és gesztenyeszínben a legdivatosabbak. Az egy oldalt felhajtott kalap kedvelt még az idén is.

Mai mellékletünk egy fűző derék szabása. Egymás mellé rakván a részeket szám szerint, kedves előfizetőink a legkönnyebben állíthatják össze maguknak az egészet. A készítéséről nincs mit szólnunk, a hozzá tudók azonnal elkészíthetik maguknak a hozzá való erős szövet, halcsontok és kapcsos planchet segítségével.

### Számrejtvény.

Lukács Juliától.

17. 18. 15. Rég elmúlt dicsőségről szól létem,  
Oh, gyarló ember, tanulj én tőlem,  
25. 5. 6. 18. 10. Szép férfinévet lelsz én bennem,  
Dicső magyar király volt e neven.  
6. 9. 10. 13. 10. 9. 25. Még nem rég kiváltságos kerület,  
Most más megyébe bekebleztetett,  
20. 7. 17. 20. 5. 19. 25. 18. 12. Óvakodjál az olyantól,  
Mert mást beszél, mást gondol,  
Tul jár az majd az eszeden,  
Ha nem vigyázasz kellően.  
8. 24. 7. 11. Fúrge állat éles szeme  
Macskafajhoz tart a nemé.  
10. 13. 21. 25. A mértant akarod tanulni.  
Ez alakot mindjárt kell tudni.  
20. 21. 22. 23. 30. 27. Gyakran ez áradást okoz  
S veszedelmet hoz.  
15. 26. 11. 25. 14. Egy fának nedvessége ez,  
Használja ezt gyógyszerész,  
Ragaszul szolgál ez sok házban  
Hol egyik, hol a másik tárgyban.  
22. 24. 18. 19. Franciaia város, igen híres  
A selyemről az nevezetes.  
32. 3. 4. 29. 18. 31. Nagy betegség, a koponyában rejlik,  
Gyakran halálfia, ki abban sinlődik.  
31. 16. 17. 3. 4. 7. Ügyetlen az, kit így nevezesz,  
Ellátva vagyon kevés észszel.  
28. 1. 2. 19. Ez zsidó szó, érteni szeretnéd  
Keresztény imában gyakran fölleheted.  
1—32. Két első sort egy költeményből  
Vehetsz itt ki az egészből,  
A népéletből van meritve,  
Lángelmével kiékesítve.  
A költőt gyászolja a nemzet,  
A csatatéren elvérezett.

Megfejtési határidő: november hó 7-dike.

A f. é. 37-dik számban közölt rejtvény értelme:

Családi Kör.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Bronts Sarolta, Bátori Sigray Istvánné, Rády Leona, Szlávik Nándorné, Haintz Mari, Mednyánszky Margit és Erzsi, Wipf Gyuláné, Dzsinih Pencz Mária, Bohus Gyuláné, Becker Irma, Fényes Gabriella, Kun Anna, Forró Mariska, Hamar Emilné, Tóth Lajosné, Temesváry Erzsébet, Károlyi Szidónia, Maurer Nina, Sóllyom Krisztin, Fodor Irma és Jolán, Miskolczy Olga, Orosz Janka, Bodai Gizella, Bíró Katinka, Németh Ilka, Szabó Károlyné, Eperjessy Marianne, Katona Juliska, Dobay Elvira, Frank Lipótné, Eszes Gabriella, Molnár Luiza, Probszt Emma, Ujváry Albertin, Bóta Lajosné, Szent-Iványi Matild, Altorjay Margit, Bocsány Ida és Janka, Csefalvay Teréz, Décsi Teréz, Mandits Károlyné, Strobl Borbála, Kiss Róza, Körlaky Julia, Hobor Georgina, Borossay Judit, Nagy Lászlóné, Csire Józsa, Bittó Mariska, Koór Angyalka, Búrany Irma, Tóth Károlyné, Andaházy Izabella, Halasy Tekla, Ballus Róza, Mihalkó Irén, Medgyesy Ida, Durzsinszky Paulin, Bese Andorné, Szlávik Mária.

### Tartalom.

Kolozsvár hőse, Balázs Sándortól. — Az okos fiu, Greguss Ágosttól. — Látogatás Dumasnál. — Flóris bácsi. — Hollandia. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy fűző derék szabásintája.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



42-dik szám.

Október 21-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

## KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

### EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országút 39. sz.



## H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -			
							kelte	nyugta		
						óra perc		óra perc		
Okt.	21	Vasárnap	G. 22 Orsolya sz.	G 21 Vidor	9 B 21 Jakab ap.	14 sat. ün. elk. b. m.	6 28	5 1		
	22	Hétfő	Mór p., Gordula	Mór	10 Eulampius	15	6 30	4 59		
	23	Kedd	Kapisztrán Ján.	Kapisztr. János	11 Fülöp apostol	16	6 31	4 57		
	24	Szerda	Ráfael főangy.	Ráfael	12 Probus	17	3 23	4 55	☉	
	25	Csütörtök	Krispin	Krizsán	13 Karpus	18	6 35	4 53		
	26	Péntek	Dömötör, Evar.	Döme	14 Nazar. Gergely	19 Bőjt	6 36	4 51		
	27	Szombat	Sabina szűz	Szabina	15 Luczius	20 S. Chaje-S.	6 37	4 50		

## V i d é k i t á r c z a.

**Dombóvár**t Tolnamegyében e hó 6-dikán táncmulatság volt a török sebesültek javára; 107 frt gyűlt össze, mely el is küldetett az ottoman főkonzulátushoz. A vendéglős (Szabó József) a termet ingyen adta át, a cigányok pedig 25 frtban kialkudott díjukat szintén a török sebesültek javára adták. Annál jobb kedvvel huzzák reggelig ingyen a derék fekete ptyafiak.

**Baracson** Fehérmegyében október 9-dikén a törökök győzelmére szalmaboglyákkal világítottak. Mintegy 3—4 négyzetkilométernyi területen 18 boglya szalmát állították föl egy körben s este 7 órakor mozsár-és puskaropogtatások jelezték a pillanatot, melyben az egymástól jól távol eső helyeken a szénaboglyák meggyújtandók voltak. Nagyszerű volt, mint írják, a látvány s nagy élvezetet nyújtott az különösen az épen akkor gőzhajón Budapest felé utazóknak. Dunaföldvár és általában Baracs vidéke értesítve lévén az illuminációról, a kíváncsiak egész tömege gyönyörködött a ritka szép látványban.

**Zsombolyán** e hó 10-dikén színi előadással összekötött estély volt báró Liphay Antal urnő házában. Ez este ünnepelték a háziasszony születésnapját. Az előadott szindarab volt „Isabelle, ou la jeune institutrice“, melyben a három bárókisasszonyon Liphay Jolánon, Charlotte-on és Ilonán kívül, Jacquot Irma kisasszony és Liphay Frigyes vettek részt. Mind ügyesen, élénken játszottak. Az előadást lakoma, ezt a makói népzenekar játéka mellett vidám tánc követte, reggeli hét óráig. Jelen voltak: báró Liphay Béla nejevel, báró Pirst Béla nejevel és Eugenia leányával, gróf Pejacsevics Károly nejevel és Irma leányával, Schwartz Eberland és neje, Kormos Béla és neje, Nagyné urnő és Irma leánya stb. Megemlithetjük, hogy a bárócsalád nem csak a társaséleti vidámságnak, hanem a jótékonyágnak is nagy barátja. Liphay báró a török sebesültek javára azonnal, mikor a gyűjtés megindult, 180 frtot irt alá a gyűjtőivre.

**Az erdélyi** muzeum-egylet igen szerencsés gondolat kiviteléhez fog. Egy felhívásban Erdély bánya- és földbirtokosaihoz fordul s minden ipar-czélokra fölhasználható, vagy már fölhasznált ásványnevek mutatványainak beküldésére szólítja föl őket, hogy így az intézet ásványtani tárában egy lehető kimerítő gyűjteménye létesíthessék mindazon természeti anyagoknak, melyek ipari földolgoztatás által Erdély közigazdasági virágoztatására szolgálhatnak.

**Jászberényben** felsőbb leányiskola alapításán fáradoznak. Van ugyanott egy leánynevelő és tanító-intézet, a Riszner-féle, mely elég jó hirnek örvend az egész vidéken, mind a mellett a város teljesebb intézetet óhajt létrehozni. A

városi iskolaszék ennél fogva tárgyalásokba bocsátkozott a Riszner-féle intézet tulajdonosával, melynek végeredménye a következő: a felsőbb leányiskola fenntartására, illetőleg vezetésére kötelezik magukat ez intézet tulajdonosai azon esetre, ha a város jelenlegi helyiségét díj nélkül átengedi és évenként 400 frtot biztosít részükre, e mellett, ha a tanulók száma szaporodni fog, a város még egy tanteremmel az iskolai helyiséget bővíteni lenne köteles; ezen kölcsönös megállapodást fogja tehát az iskolaszék a képviseleti közgyűlésnek betérjeszteni, ugy pedig, hogy az 10 évre biztosíttassék.

**Jászberényben** mult csütörtökön a reformátusi egyházközség három szép uj harangját avatták föl s huzzák a magasba. Összesen harminczhárom mázáat nyomnak s csöngésük igen kellemes, öszhangzó. A toronyból, régi szokás szerint, apró csemetyüket, diót, kalácsot, almát dobáltak a nép közé és zsibongó, tarka látvány volt, a mint a gyermekek tolongva kapdosták a nyalánkságokat. Az alkalmi beszéd Kálmán János lelkész mondta. — A jászberényi muzeumi bizottság a jövő hóban kiállítást fog rendezni a városház termeiben s a helyiséget ez alkalomra egészen ujra rendezik és meg is bővítik.

**A Dunában** torpedók vannak. Tudvalevőleg külügyi kormányunk keményen felszólt a török kormány ellen, mert állítólag a Dunába lesülyesztett torpedókat nem jelölte meg kellőleg. Milyen pontosan megjelölték azonban az oroszok, mutatja a következő eset. Október 4 dikén a Duna Szent-György nevű ágán (a torkolatnál) egy vitorlás hajó, melyen 27 főből álló személyzet s 80 utas volt, a nevezett Dunaágon Tulcsára tartott; a hajó minden baj nélkül hatolt a Dunán fölfelé egész Prizlávig, mely helység csak két mértföldnyire van Tulcsától. Prizlávánál azonban a Györgyszikla közelében a hajó egy torpedóba ütközött, mely fölrobbanván, a hajót számtalan darabra szakította. A hajón levő személyek egytől-egyig elvesztek. A robbanás következtében még más tizenöt torpedó is felrobbant, melyek két kilométernyi vonalon voltak elhelyezve, s egymással összekötetésben álltak.

**Fogarasz megyében** Ohaba községben a medve látogatást tett a napokban. A rémkiáltásra mindenki házába szaladt s az ablakokon át leste a medvét, hogy mit csinál. Az pedig nyugodtan végig sétált az utcákon, bement egy-két parasztudvarba is, hol a kaput nyitva találta s miután alapos helyismereteket szerzett magának mindenütt, — elment ismét az erdőbe. A falu nagy rémületben volt; a lakosok hajdanában határőrök voltak, de puskáik azóta bizouy berozsdásodtak s a medvével kikötni senki sem mert.



**A vajda-hunyadi vár**, e híres építészeti remek, pusztul. Piacek Gyula a hunyadi vár építője közelebb járt ott, hogy az időközben szükségessé vált javításokat megtegye. A Bethlen-erkélyre nézve — fájdalom — ezt nem teheti; mert a tervezetben ki volt mondva annak szükségessége, hogy erre lapos bádofedél jöjjön; de takarékosági szempontból cseréppel fedetett be. Ennek káros volta már a szakértő vizsgálat alkalmával is kitűnt. Most már nagy kilátás van arra, hogy ha még hosszasan így hagyják, az erkély plafondja beszakad. A további ujtásról egyelőre szó sincs.

## Különfélék.

\* \* (A portugál király és Shakespeare.) Lissaboni lapok szerint közelebb megjelent Shakespeare „Hamlet“-je portugál fordításban. A fordítás, melyet igen sikerültnek mondanak. I. Lajos portugál királytól ered és a „nemzeti nyomdában“ került ki sajtó alól, 1000 példányban. Csak két éve foglalkoznak a gondolattal, hogy Shakespearet a portugol irodalomba átültessék. Castillo lefordította a „Szentivánéji álmat“ és egy másik költő, Pulhao Patro, kivonatokat közölt „Romeo és Júliá“-ból. I. Dom Louis király most a „Velencei kalnár“ fordításán dolgozik.

\* \* (Bukaresti élet.) Bukarest jelenleg mintegy főhadiszállássá vált — írják az oláh fővárosból — annyi benne a tábornok, törzstiszt és katonai hivatalnok. Az utcák egészen idegen képet nyújtanak a tarka egyenruhák s a szekereken ülő orosz kocsisok nemzeti viselete által. Ép a legdrágább szállodák és vendéglők a leglátogatottabbak, minthogy az ott megforduló politikai személyiségek oda vonzzák a közönséget. Az elsőrangú szállodákban 20—50 frankba kerül egy közönséges szoba naponként, 12 frankon alul valamirevaló fogadóban egyáltalán nem kapható szoba. Egy adag beefsteak ára harmadfél frank, egy palaczk boré 6 frank. Az orosz tiszteket legkíméletlenebbül nyuzzák az oláh „üzletemberek.“ Egy ing ára 36 frank, stb. Ily körülmények között nem csodálhatni, ha még a pénzzel bőven ellátott angol hirlaptudósítók is oda hagyták az elsőrangú szállodákat. Az orosz főtisztek közül pedig azok, kiknek Bukarestban hosszabb ideig van dolguk, jobbadára magánszállásokat keresnek föl.

\* \* (Egy szerzetes, a ki megnősül.) A melniki kapuczinus klostromban élt gróf Werschowitz kapuczinus, ki most a rendből kilépett, s nőül veszi Werschowitz-Sekerka Henriette grófnőt, egy ezredes leányát. A nőlegény állítólag már 60 esztendő, s 40 esztendeig volt pap.

\* \* (A titkok éjszakája.) Ramazan 27-dike, a titkok éjszakája, tegnap este nagy pompával ünnepeltetett. A Dolma-Bagdse palotában ezer meg ezer ember gyült össze megnézni a szultán bevonulását a mecsetbe. A nagyur megérkeztekor és visszatértekor lelkes csokjasákkal üdvözlötetett nem csak a katonák, hanem a polgári tömeg által is. Az ünnepély a Dolma-Bagdse azon mecsetjében ment végbe, melyet Abdul Medsid szultán anyja építtetett. Sorfalat a Kars Abdallah testőrezred képezett, mely kitüntetésül zöld turbánt visel. A tűzijáték szépen sikerült. Az egész ünnepély, a roppant költség daczára, mintaszerű rendben ment végbe.

\* \* (Mayerhoff bécsi színésznőnél) nagy lopást követtek el. Mialatt a kisasszony próbán volt, egy ismeretlen tolvaj az előszoba nyitott ajtaján át hálószobájába lopózott, s onnan a színésznő nagyértékű ékszereit, melyek kis szekrényekben

az asztalon feküdtek, ellopta. Mayerhoff kisasszony a lopás hírére haza sietett, s összeállította a hiányzó ékszerek jegyzékét; a kárt 20,000 frtra becsülte. Este rejtélyes körülménynek jött nyomára. Az ellopott ékszerek legértékesebbjeit megtalálta íróasztala bezárt fiókjában, úgy, hogy kárát már csak 1—5000 frtra becsüli. A tettest erősen nyomozzák, ki a lopást oly ügyesen hajtotta végre, hogy a házbeliek a legcsekélyebb gyanus körülményt sem vehettek észre. — A színésznő cselédsege a végzetes pillanatban a konyhában időzött.

\* \* (A Uchatius-ágyuk titkának) elárulása bűnügyében a vádat már benyújtotta gróf Lamezán államügyész a három bűnös Nachtnebel, Götz és Zeller ellen. A vádlevel a bűnt akként minősíti, mely öttől egy évig terjedő súlyos fogságot von maga után. A pör még e hó folyamában egy vizsgáló tanács elé kerül s mindössze tizenegy tanut idéznek meg. A bűn részesei: a külföldi attachék nem jelennek meg a tárgyalásnál, minthogy egyrésztől külföldiek, másrésztől Bécsből való váratlan elutazásuk az osztrák igazságszolgáltatás elől elvonják személyüket.

## Megbízások tára.

Tisztelettel figyelmeztetjük mind azon t. előfizetőinket, a kik még a jul.—szept. negyedévi sőt még az april jun. negyedre is hátralékban vannak, hogy illetékeiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, s még a könyvek elküldése előtt hozzák rendbe a hátralékokat, a mint az illő és szokásos is.

Csékére M. P. uruak: Figyelmébe ajánlom utósó soraimat.

Kecskemétre A. A. urnak: Köszönettel vettem.

Siklósra Z. D. I. urnónek: A jelen félévi könyvek mint rendesen, úgy az idén is a jövő hó folytán fognak szétküldetni.

Ujvidékre L. K. urhölgynek: A kívántakat azonnal megküldtem. A Siklósra szóló üzenetet sziveskedjék figyelembe venni.

Nagy-Enyedre R. P. urnónek: Biztosítom, hogy a második félévi könyveket is a maga rendes idejében meg fogja kapni.

Dévára P. H. urhölgynek: Reményem, vette küldeményemet.

Rimaszombatba B. S. urhölgynek: Véghetetlenül sajnálom, de az említett kedves sorokat nem vettem és így ama kérdésre sem felelhettem. Kísérletül kérem a beküldést, hátha a kivitel nálunk sikerül!

Enyingre B. S. urnónek: A maga idején a legszivesebben fogom elküldeni.

Z. Szent-Gróthra St. J. urhölgynek: A kérdéses urhölgy jelenleg Mező-Komáromban lakik.

Ökörmezőre S. G. K. urnónek: Ujból magánlevélben tudósítottam.

Szegedre M. B. urnónek: Hát mennyire bánt még engem ez a lelketlen eljárás! Felhasználni az előfizetés előnyeit, meghozatni magának a könyveket ingyen, a második félévi díjat pedig be nem akarni küldeni, mikor ez által bennünket még a megcsontított könyvek által is megkárosít! Hisz ez annál is inkább lelketlenség, mert e kötelezettség nem csak az előfizetési fölhívásokban, de még a lapban is hány-szor nem volt felemlítve! Köszönet tehát szives részvéteért!



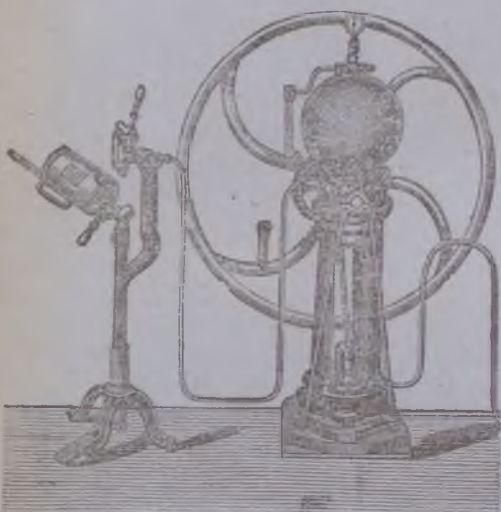
**Fontos a szikviz-készítőknek.**

**Figyelmeztetésül.**

Vendéglősöknek és a háztartásba ajánlom az eddig Magyarországon csak általam készített

**szikviz-készülékeket,**

melyek, a mi a tiszta és tartós munkát illeti, valamennyi külföldit fölülmúlnak. Ezen készülékek segítségével mindenki annyira kedvelté lett, egészséges pezsgó-italt saját maga készítheti. A szikviz-készülékek ára mérsékelt s a következő arszabály szerinti, meszlytartalommal:



2	meszly vagy 7/10 L	7.50
3	"	1 <sup>6</sup> / <sub>10</sub> " 8.50
4	"	1 <sup>4</sup> / <sub>10</sub> " 10.—
5	"	1 <sup>7</sup> / <sub>10</sub> " 11.—
6	"	2 <sup>1</sup> / <sub>10</sub> " 12.50
7	"	2 <sup>4</sup> / <sub>10</sub> " 14.—
8	"	2 <sup>8</sup> / <sub>10</sub> " 15.—
9	"	3 <sup>18</sup> / <sub>10</sub> " 16.—
10	"	3 <sup>65</sup> / <sub>10</sub> " 17.—
11	"	3 <sup>9</sup> / <sub>10</sub> " 18.—
12	"	4 <sup>7</sup> / <sub>10</sub> " 10.—
1	üvegcső	— .40
1	gyűrű	— .12

Készítek szikvizet is syphonban igen olcsón, s szállítom azt kívánatra a város minden irányában.



**H O R N .**

Budapest, kerepesi-uti bazar, 26. számú bolt,

a nemzeti színházzal szemben.

Megrendelések a vidékről utánvét mellett pontosan eszközöltetnek, ép úgy mindenféle javítás is a legjobban s legolcsóbban teljesítetik.

**Hölgyeknek fontos!**



80 centim. hosszú valódi hajfonatokat igen tömötten betét nélkül, egyedül természetes tisztán mosott hosszú emberi hajból csak 2<sup>1</sup>/<sub>2</sub> frt.; szebbek: 3 frt. 3<sup>1</sup>/<sub>2</sub> frt. 4 frt. egész 5 frt. legpompásabbak nagy színválasztékban ajánl

**Löwenbein J.**

első s leghíresebb hajfonat s chignon-gyára Budapest, kis mező-utca 30. sz. 1-ső emelet (a terézvárosi templom közelében.)

Levélbeli megrendelések pontosan lekiismeretesen s tökéletesen a beküldött hajminta szerint, póstantánvétellel teljesítetnek s a meg nem felelők készséggel kicsérletnek. — Hajfürtözetek a legdúsab választékban s minden nagy-ágban 2<sup>1</sup>/<sub>2</sub> frttól egész 5 frt.ig.

**Temesváry Mórincz**

cipő-gyára Budapest, kerepesi-ut 2-ik szám (Bazar 1-ső emelet)



**HÖLGYEKNEK:**

Fűző topánka, erős bőrből, lakk orral és szögezett kettős talppal, esős időre . . . . . 2.90  
Huzó topánka erős chagrin- vagy borjubőrből, szögezett és srófolt kettős talppal, esős időre, tartósak . . . 3.—

**URAKNAK:**

Topánka fénymázos- vagy bagaria-bőrből, szögezett és srófolt kettős talppal, igen erősek . . . . . 4.—  
Topánka finom chagrin bőrből, diszer lakk-orrall . . . 3.60  
Topánka orosz lakk-bőrből, szögezett kettős talppal és srófmunkával, erősebb használatra és esős időre 5.—  
Vadászeszima vízmentes kettős bagariabőrből, háromszoros srófolt kettős talppal . . . . . 8.80  
Ugyanez orosz lakk-bagariabőrből . . . . . 12.—

Megrendelések pontosan utánvét vagy az összeg beküldése mellett a legjobban teljesítetnek. Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

**Fülorvos**

Dr. Lichtenberg Kornél tudományos utazásából a külföldről 9 havi távollét után visszatért, és rendel, mint azelőtt Béla-utca 3. sz., 11—12-ig és 2—3-ig.

**Párisból visszaférve**

ajánlja

**az őszi és téli idényre!**

**A tisztelt hölgyközönséghez!**

Az élénk érdeklődés, melyek évek óta legjobb hírben álló divat- és kész nőruha üzletem a nagyérdemű magas uraságok és a t. cz. közönség részéről mai napig örvend, üzletem és műtermem legelegánsabb berendezése- és lényeges megnagyobbítására indított, hogy az elegancia és a finom izlés legmagasabb igényeinek is megfelelhessenek.

**ÁRJEGYZÉK:**

- Araruhák failleből vagy atlaszból minden színben 70 egész 100 frtig
- Araruhák a legfinomabb kiállításban, myrtussal diszitve 120—160 frtig
- Séta és látogatási toilettek failleből 70—150 frtig
- Séta- és látogatási toilettek különféle divatkelmékből 30—80 frtig
- Házi- és uti-ruhák 15, 18, 20—25 frtig
- Obrettek átvetők en princess 20, 25—50 frtig
- Selyem double Cecilien felöltők illetőleg Bundák
- Zoboly, nyest, Leonges fekete medvével prémezve és bunda belésre 50, 60—120 frtig
- Ugyanezek selyem bársonyból 70, 80—200 frtig
- Mentsikoff, gentleman, Gortsakoff és minster női kabátok a legfinomabb bouel vagy kamgarn szövetből 20, 25, 30—60 frtig
- Legújabb szabású leánygyermek köpönyegek, férfikabát szabású minden nagyságban 6, 8—20 frtig
- Legújabb mintájú eső- és uti-köpenyek, férfikabát szabásúak 12, 15, 18, 20—25 frtig

Vidéki megrendeléseknél egy régi derék és a szoknya előhosszanak szives beküldése kéri.

Elegáns és izléses aratilettek készítésére batorokodom műtermem a nagyérdemű hölgyközönségnek különösen ajánlani, annál inkább, mert számos elismerő irat birtokában vagyok, melyek ezen szakmában szerzett jó híremet legfényesebben igazolják, s melyeket kívánatra szívesen előmutatok, illetőleg beküldök.

Teljes tisztelettel

**RÓZSAY Confectioneur,**

Budapest, D eákcutca 5. sz.

a „Francia nőhöz.”

**Holzer Simon**

**kész női ruhák terme**

kigyó-utca 1 Bazar,

az udvari gyógytár átellenében.

ajánlja a tiszt. hölgyközönségnek az idényre a legújabb hölgytoiletteket, a legelegánsabb és izletesebben készítve, a legfinomabb bel- és külföldi szövetekkel, eredeti párisi és berlini minták után, valamint minden nagyságú leány-kabátkákat és Menszikoffokat a legnagyobb választékban és jutányos áron.

Fűszer-, bor-, sajt-, csemege- és ásványviz-kereskedésből ajánlhatom kiváló finom

**liptói túróm,**

valamint

**Barack s. Marmoládokat,**

ugy mindennemű

**COMPOTOKAT,**

a lehető legjutányosabb áron

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítik.

**Takáts Lajos,**

hatvani és magyar-utca sarok, a „fekete elefánt”-hoz.

**KAULICH ROBERT**

BUDAPEST.

Uj bécsi-utca 5. sz., utczai bolt Budapest szállodában.

Van szerencsém a t. cz. közönség tudomására hozni, hogy én mint fűző-készítő

eddig az üzletem szervita-tér 2. sz. a. 1 November a. c óta magam tulajdonos czimem alatt uj bécsi-utca 5-dik sz. a. egy

fűző-üzletet nyitottam.



**Epilepsie**

(kórságot) gyógyít levél útján a szakorvos Dr Killisch, Neustadt Dresden (Szászország). Már 8000 egyénnél többet jó sikerrel kezelt.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)  
Évnyegyedre 3 frt, — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.  
Könyvcsomagolási díj félúvenként  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**  
Oiszig-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.  
**Hirdetések díja:**  
Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**42. sz.**  
Okt. 21-dikén.  
1877.

**Havonkinti színezett  
dívatképpel,**  
minden szükséges himzetrájkokkal.  
Ezenkint  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meg hozatala egész  
évi járatási kötelezettséget foglal  
magában a lap irányában.

## K o l o z s v á r h ő s e.

(Történeti beszély.)

Balázs Sándortól.

(Folytatás.)

Boldvay Márton uram rémülettel csapta össze kezeit, s könyes szemekkel kiáltott fel:

Az isten szent szerelmére kérem kegyelmeteket! Hát elment kegyelmeteknek az esze, hogy ily szemmel látható nagy veszedelmet hoznak saját fejükre és a városra?! Hisz a milyen rettentő ágyui vannak Szejdi basának, hát egyetlen óra alatt halomra löveti a falakat, s kard élére hányatja az egész lakoságot. Gondolják meg jobban a dolgot; ne ingerejék fel a hatalmas vezért még jobban maguk és a város, sőt az egész ország ellen. Ő nagysága valóban nincs rossz indulattal a város ellen s csupán egy kis, nagyon kis szakasz jancsárt akar a városba vetni és pedig nem is annyira helyőrségül, mint a város oltalmára fedezetül.

— Hasztalan minden szószaporítás Boldvay Márton uram, minket ugyan meg nem tántorít. Azért hát isten vezérle kegyelmedet. Jerünk; magam fogom vissza vezetni azon az uton, melyen ide hoztam.

Ezzel oda lépett a követhoz, és szemére kendőt akart kötni.

Boldvay Márton uram azonban félre ugrott előle, s térdre vetve magát a tanácsurak előtt, kezeit égre emelve, s sirva fakadva imígy esdeklött:

— A Jézus szent sebeire kérem kegyelmeteket, ne bossánsanak el e rossz válaszzal, hanem hallgassák meg szívből fakadt és érett észszel megfontolt javaslatomat. Nemcsak magamért esedezem, ámbátor feleség és öt kiskorú gyermek imádkozik hazatérésemért; hanem kegyelmetekért is, a kiknek szintén a család gondja ül sziveiken, továbbá a városért, az országért és édes mindnyájunkért. Én tudom, hogy mi vár

reám, ha rossz válaszzal térek vissza a táborba, de higgyék meg nekem kegyelmetek, hogy ha csupán fejemről volna szó, holtig él az ember csupán, egyszer mindnyájunknak meg kell halni, nem is próbálnám meg kegyelmeteknek a fejedelemhez való nemes hívségét megtántorítani, hanem itt most nem csupán az én hitvány fejem forog veszedelemben, hanem a kegyelmeteké mindnyájoké, s azonkívül e nevezetes szép város összes lakosságáé. Mentsék meg kegyelmetek őket és magukat, a midőn oly könnyű szerrel megmenthetik, és ne juttassák Trója sorsára ezt a szép és nevezetes várost. Nekem volna egy gondolatom, a mely a bajból mindnyájunkat megmenthetne, a nélkül, hogy kegyelmetek hívségének és hazafias virtusának kárára esnék. Ha meghallgatnák kegyelmetek, szíves örömet elmondanám, és esedezve is esedezem, hogy mindnyájunk jó voltáért, még ezt az egyet hallgassák meg. Hisz ha elfogadhatatlannak találják, hát visszautasítják és mit sem vesztenek. Az én hitvány fejemet így is, úgy is, leütteti Szejdi basa, ha rossz válaszzal térek vissza, de legalább próbálnék egyet megmentésére, ha meghallgatni kegyeskednének kegyelmetek.

Oly érzékenyen és megindítólag esdeklött, hogy a tanács tagjai közül többen elérzékenyülten felkiáltottak: hallgassuk ki! Sőt maga Linezigh János sem szólalt fel ellene, hanem még inkább beszédre bátorította a követet résztvevő tekintetével.

— Azt gondoltam, nemzetes tanácsuraimék, hogy ha valamikor, hát bizony a mostani nehéz körülmények között megengedhető lenne, ha egy kis két kulacsossággal, vagy mint a szász atyafiakról nem helytelenül mondják, — megkövetem őket, ha egy némelyek itt is lennének jelen — egy kis circumspectus magaviselettel rászédnők a törököt s megmentenők a



várost. Oly módot találtam ki rá, hogy talán még a fejedelem II. Rákóczi György uram ő nagysága is helyeselné, ha itt ülne közöttünk, s szorongatott helyzetünkben tanácsadásért könnyörögnék neki.

— Halljuk! halljuk! — kiáltá a tanácsurak egy része, (szász atyafiak voltak az istenadták) mohón belekapaszkodva annak a lehetőségnek szalmaszálába, hogy hát ha elérhetnék valamilyes uton-módon, (már a mint ő náluk mindig szokás volt Erdélyországban) hogy a kecske is jól lakjék, a káposzta is megmaradjon!

De a megrémült Boldvay Márton uram nem hajtott ezeknek bátorítására, mert hamar átlátta, hogy biz ezek csak ütődik kerek a szekéren, hanem esedező arcát Linczigh János uram felé fordította, ő tőle várva a biztató bátorítást, és az engedelmet a tovább beszélésre.

Linczigh János uram komolyan intett neki, hogy csak beszéljen.

— Azt gondoltam tekintetes nemzeti tanács, hogy ha felhasználnánk a töröknek mostani válságos és épen nem biztos állapotát, mert hiszen igen könnyen két tűz közé szorulhat ő keme, — épen nem vétkeznének a fejedelem iránti hiveség ellen, sőt megőrizvén e nevezetes szép várost, még nevezetes hasznót és szolgálatot tennének vele ugy az országnak, mint a fejedelemnek. Én azt gondolnám, hogy egy kis ügyességgel ki lehetne vinni, hogy Kolozsvár városa a jelen háborus és zivatáros viszontagságok idejére a török vezér és a fejedelem között egyik félre sem hajló részrehajlatlanságot, az az, semlegeséget tanusítson, s ilyenén módon mind az egyik fél, mind a másik fél részéről kiméletet és sértetlenséget biztosítson a maga és testülete számára. A fejedelemnek ugy sem hajthattok nagy hasznót csekély számú őrségekkel, a török pedig ugy is csak azért akarna őrséget vetni várostokba, hogy magát, illetőleg hátát biztosítsa a fejedelemmel való összeütközés alkalmára.

— Helyes! igen helyes! Ez nagyon alkalmas és hasznos javaslattétel! — kiáltá a tanácsurak megszeppent része. Mit mond hozzá főbíró uram?

— Azt mondom — felelte Linczigh János, hogy ha e javaslat kivihető lenne, ha annak elfogadását a török vezérnél ki tudnánk eszközölni, akkor csakugyan veszedelem nélkül kibuvhatnánk egérlyukunkból. Mert a fejedelem ő nagysága sem kíván egyebet, ő sem parancsolt mást a fejemre, csak hogy a várost fel ne adjuk. Hogy a hadakozásba bele elegyedjünk, azt egy szóval sem hagyta meg. Azért, hogy ha a kegyelmetek vélekedése oda megy ki, hogy próbáljuk meg a dolgot, hát próbáljuk meg, ámbátor nehezen hiszem, hogy sikerüljön, mert hej, ravasz ám a török, tul jár az a mi együgyű és becsületes eszünkön. De ha kegyelmetek ugy találják jónak, hogy próbáljuk meg a jó szerencsét, hát próbáljuk meg. Én nem ellenzem, mert én csak azt ígértem, hogy fel nem nyitom a város kapuját az ellenség előtt. Ezt az ígéretet pedig megtartom, ha mindjárt a lábam elé is tennék a fejemet miatta. De hát hogy s mint gondolja nemzeti Boldvay Márton uram, hogy kivihetnők szándékunkat?

— Igen egyszerűen. Küldjenek kegyelmetek deputációt a basához, azon kérelemmel, engedjék meg kegyelmeteknek, a mostani hadakozás alatt részrehajlatlannak, az az indifferensnek maradniok egész a háboru bevégződéséig, szentül megígérvén, s hitükre fogadván, hogy hiveségesen megtartandják a kötetést és semmi nemű ravasz csalfással nem lesznek általmára Szejdi basa ő nagysága hadseregének, sem pedig bár ki

vezérlete alatt az országba bejövő török csapatoknak, kikötvén természetesen, hogy ők se legyenek általmára sem a városnak, sem a falakon kívül eső majorságoknak és extravillanusoknak.

— S hiszi-e kegyelmed nemzeti Boldvay Márton uram, hogy Szejdi basa nem lát át a szitánkon, s bele egyezik e két kulacsos állapotba?

— Hiszem, — felelte a követ vérszemet kapva, — miért ne egyeznék? Mit tarthat ő kegyelmetektől, ha a fejedelemmel való összeütközése alkalmával, a minek holnap vagy holnapután meg kell történni, nem háborgatják. Csak erre van főkép ő neki szüksége. Ha a harezi koczka egyszer eldől, kegyelmetek ugy sem változtathatják meg többé a dolgok folyamatját, s akkor ő is, kegyelmetek is a körülmények és józan belátásuk szerint fognak cselekedni.

— Igaza lehet kegyelmeteknek, — mondá gondolkozás után a főbíró, — azért nem bánom, próbáljunk egyet; ha egyebet nem, pár órai időhaladékot mégis csak nyerünk általa. De hát kik vállalják magukra a veszedelmes követséget? — kérdé társaihoz fordulva.

De senki sem felelt; a tanácsosok földresütött szemekkel hallgattak.

Pár fiatal ember előlépett ugyan, de ezek is az öregebbek felszólalására várakoztak. Ámde ezek nagy bölcsen hallgattak, nem mervén tekintetöket a földről fölemelni.

— Egynek elmegyek én, — mondá szünet után a főbíró. — Ki jön még velem?

— Én! — kiáltá Lugossy Tamás, a város fiatal nótáriusa, ki egyszersmind veje volt a főbírónak, lelkesen előlépve.

— Nem fiam, te nem! Mert távollétemben, mi a jó isten kezében van, hogy meddig tartand, neked kell a várost oltalmaznod és vezérelned. Erre a nehéz, és nagy felelősséggel járó hivatalra téged szemeltelek ki, és hiszem is, hogy hiveségesen és emberségesen meg fogsz annak felelni. Neked itt a helyed a városban; mind a ketten nem távozhatunk. Szeretem hinni, hogy akadnak közöttünk oly elszánt hazafiak, kik ezen veszélyes, de fontos követséget velem együtt magukra vállalják. Szégyen és nagy nyomoruság lenne, ha még két ily bátor szívű jó hazafi nem találkoznék egy ilyen nagy város tanácsgyülekezetében.

— Elmegyek én! — kiáltá Deák Benedek, az archivaríus.

— És én! — mondá előlépve, Brassai György tanácsos.

— Elég. Hárman elegen leszünk, — mondá Linczigh János, melegen kezet szoritva elszánt társaival. Azután Boldvay Mártonhoz fordult, s így szólt hozzá:

— Most kegyelmed siessen vissza a táborba, s jelentse be a fővezér ő nagyságának Kolozsvár városa holnap kora reggel megérkező deputációját.

Boldvay Márton, kit a szokásos elővigyázattal maga a főbíró kísért ki, megkönyebbedett szívvvel távozott, még egyszer lelkére kötvén a tanács urainak, hogy a Jézus szent szerelméért valahogy meg ne változtassák reggelig szándékukat.

Nem is változtatták meg, mert maga Linczigh János is remélt némi sikert e próbálkozástól, s azért másnap reggel érzékeny bucsut véve szeretett feleségétől és gyermekeitől, jó kora hajnalban utra kelt társaival egyetemben.

Újok viszontagságairól és eredményéről egy azon korban, vagy legalább is nem sokkal később írott krónikában a következő egyszerű, de egészen hitelesnek állított leírást találjuk:



Közöljük azt szó szerint és legesekélyebb változtatás nélkül, mint oly korrajzot, mely nem csak az események lefolyását festi hívségesen, hanem egyszersmind hű tükreül szolgál az akkori idők észjárásának és írásbeli irányának.

„Két lóvonta rozszekerem indulának meg hajnali pity-malatkor Linczigh János királybíró uram, Deák Benedek archivarius és Brassai György tanácsos uraimékkal a nagy periculumokkal, azaz: veszedelmekkel teljes utra. Mert jól tudtuk mindnyájan, ugy a köznépség, mint a szenatorok, hogy mind a hárman a fejekkel játszanak. Különösen pedig Linczigh János királybíró uram, mint a ki a deputácziónak vezetője vala, s egyszer már a portán is járt valami-nemű országos dologban.

Az egész város is ott volt a falakon, még a fehér személyek, sőt a gyermekek is, midőn elindulának, és a vivátoktól harsogott az ájer, (lég) és mindenki hangosan zokogott, és Linczighné asszonyom ott a hol állott, rogyott össze ájul-tában.

Nem is álmélkodott rajta senki, mert az egész város ismerte példás házas életöket, és egymás iránti, köz-példabeszédre érdemes hív szeretetöket.

A követek egy lélekteljes és bátorságra sugalló tekintetet vetve a várfalakon siránkozó népekre, megcsapdosák a lovakat és sebesen elindulának.

Szejdi basát egy nagy hegyen találták, a Nádasterú nevezetű szőlős-kert háta megett, felvont sátra előtt állva, basáktól körülvéttetve.

Linczigh János uram idvezleni kezdette, de alig mondhatta el szándéklott beszédének egy részét, a vezér vérbe borult szemekkel vadul megriasztotta, becstelenül leszidta őket, s parancsolta hóhérainak, hogy nyakazzák le.

Ezek tüstént megragadták a megrémülteket, és nyakukról letürték dolmányaik gallérait, s már-már ütni akarták le fejeiket. Ekkor az egri basa térdre esett Szejdi előtt, köntösét megcsókolva figyelmeztette, minő következései lehetnének annak, ha az országba belépte után mindjárt e képpen bánnék ily város biráival. Az okos eszméltetésre józanabb gondolatra tért Szejdi; megkegyelmezett most a halálra szántaknak, s hóhéraira bizta őket.

Kedvelt szokása volt a fővezérnek: mind azon fejeiket, melyeket törökjei levágtak, megnyuzatni, szalmával megtölteni, s mint győzedelme jeleit urának küldeni.

E végre táborában emberfő-nyuzó helyet tartott.

Oda vitték a hóhérok Linczigh János királybíró uramat és két társát, s ott lábaikra bilincseket vertek, nyakukra vas karikát alkalmaztak; a karikák lyukain torkaik alatt mintegy harmincz-negyven ölnyi hosszúságu lánczot átvontak, őket még hét paraszttal együvé fűzték s így emberföket hánytak eleikbe, hogy azokat nyuzzák. Az embertelen munkára Linczigh János uram és követ társai erőszakkal nem kényszerítették ugyan, de igen a szegény parasztok.

Bármily csoportos és súlyos nyomoruságok terheljék az embert, mindaddig, mig eszmélete el nem hagyja, van még egy vigasztalódása, — s ez a könyörgés.

Fel-felfohászodik istenéhez, kinek dicső laka fenn a csillagok felett van; s ha nem száll is mindjárt alá segély, vallásos hite azzal biztatja, hogy majd száland, és enyhíti némileg szenvedéseit.

Linczighék e vigasztalással sem élhetőnek háborítlanul.

Midőn az esthomály ráborult a hegyekre, imádkozni akarának a rabok, kik Szejdi táborában sokan valának, térdre

borult velük Linczigh uram is. Mit látván a törökök, karó darabokat ragadtak és irgalom nélkül felverték őket, imádkozniok nem hagyták.

Az éj, a nyugalom időszaka is csak nyugtalanságot és kint hozott reájuk.

Fejeiket összetéve feküdtek le a földre az egy-egy rablánczra fűzötték; a ki közülök fejét csak felütötte, az agyba főbe veretett.

(Vége köv.)

## N i n e s i l l a t j a . . .



Singlár Gyulától.

Nincs illatja a mezőnek,  
Pusztá, hervadt a határ;  
Nincs virág a tar mezőkön,  
Nincs a fákon kis madár.

Szomoru az erdő, mező  
S mint a sirkert oly rideg;  
Szomoru fűz, nyiló rózsá:  
Őszi álmot szendereg.

Nem hallani a madárkák  
Vig dalát az ágakon,  
Csalogánydal, vig dal helyett:  
Szél zugását hallgatom.

Olyan fájón olyan busan  
Zug ott kint az őszi szél,  
El-el hallgat, újra kezdi,  
Hull a fáról a levél.

Őszi vihar! hagyj az ágon  
Egy-két hervadt levelet,  
S ha meghalok, leveliddel  
Takarj be majd engemet.

## A c s e l é d e k r ö l .

Mindenütt halljuk a panaszt, hogy mai napság nem lehet jóra való cselédet kapni, — s e panasz nem egészen alaptalan. Mi ennek az oka?! Sokféle. Egyik, mindenesetre nem utolsó indoka a cselédek hanyagságának, lelkiismeretlenségének mindenesetre az, hogy a mai korszellem elragadt a cselédekre is, s hogy ugy fejezzem ki magamat: „társadalmi állásuk“ öntudatára ébredtek. Eltanulták a mai szabadelvű világ egyik hangzatos jelszavát s hangoztatják szajkó módjára: egyenlő jogok mindenkinek! De a mellett nem akarják meghallani, a mi e jelszó kifolyása: „és egyenlő kötelességek.“ Ők ugy értelmezik a jogegyenlőséget, hogy a cseléd nem rab-szolga többé, a kivel bármit tehet gazdája, de azt elfeledik, hogy munkájokat megfizetik nekik, tehát ők tartoznak azt lelkiismeretesen, becsületesen teljesíteni épen azon jelszó szerint: egyenlő jog mindenkinek, — még a cseléd tartónak is.

A cselédek legtöbbször azért hanyag és lelkiismeretlen, mert társadalmi állásának tekintetbe vétele nélkül a háziasszony nem akar szabad kezét adni cselédjének, hanem maga is utána néz, mit hogyan csinál az, s nem akarata ellenére cselekszik-e?! A mai cselédek „önérzetét“ sérti ez; bízzák rá, tudja ő a maga dolgát és soha se féljenek, elvégzi ő becsületesen. S talán el is végezné, mindenesetre jobban, mint így, csakhogy akkor nem a háziasszony, hanem a cseléd akarata szerint



menne minden a háznál. Némelyik cseléd már annyira megy, hogy szolgálatba lépésekor határozottan ki is köti, hogy „az ő dolgaiba“ ne avatkozzanak, s ha mégis tennék később, neki áll felebb annyira, hogy ha ilyenkor az idegen hallaná, azt hinné, hogy ő az urnő, s a másik a cseléd.

Egyébiránt valljuk be az igazat: legtöbb esetben a háziasszony rontja el a cselédet. Talán mindenik, mikor először szolgálatba lép, fölteszi magában, hogy gazdáját leikiüsméretesen fogja szolgálni. Hiszen akad gonosz, rossz lelkű, tolvaj, hazudozó, nyelves, a ki e nemes (!) tulajdonokat már hazulról hozta magával, de általában legtöbbről azt mondhatjuk, hogy szolgálatba léptekor becsületesek és nem gondolnak arra, hogy urukat, urnőjüket meglopják. Hanem alig van cseléd ny a l á n k s á g nélkül, valamint egy sincs, a ki a pénzfölösleget visszaadja, ha esetleg olcsóbban vásárolt a piacon, mint urnője számította. E két tulajdonság veleszületett mindenikkel, s e két tulajdonság kutfeje minden későbbi rossznak. A nyalánságot előbb a fölöslegesen kezdi, aztán elvonja gazdájától a szükségest, csak hogy neki legyen. A piacon csak egy nap takarított meg pár krajczárt, már a másik nap töri rajta a fejét, hogyan lehetne megint valamicskét félre tenni, végre mindennapos lesz a megtakarítás, még pedig, — s ez a legnagyobb baj, — növekedő mértékben; mert ha egy hónapon keresztül elég volt 5—10 krajczár, a másik hónapban már kevesli azt, s számláját már 10—20 krajczárral teszi magasabbra. És végre oly megszokott dolog lesz gazdájának e megkárosítása, mely végtére is lopás, hogy utóbb annak más módja iránt sem lesz nagyon válogató.

Ehhez járul még, ha a cselédnek rokonai vannak közelben. Az ember végtére is csak mindig inkább huz övéihez, már pedig a mai cselédek nem azért követelik, hogy őket is embernek tekintsék, hogy ez igazságot meghazudtolják. Az a cseléd, melyet nyalánsága már rászoktatott a jobb falatok félre tételére, s kapzsisága a piaczpénz megtizedelésére, utóbb hozzátartozóinak is juttat abból a sok jóból, a melyben ő nyakig van. Aztán ruhára lenne szüksége a kis hugának, urnője pedig annyi fölöslegessel bír, aztán övéi hasznát vennék a fehérneműknek is, gazdájának pedig bőven van, végre eltéved egy ezüst kanál is, ki tudná, hova lett, elveszett; majd egyebek kelnek lábra, mind értékesebb tárgyak s utóvégre kisül, hogy a tolvaj nem más, mint a cseléd.

Itt igazán el lehet mondani, hogy alkalom teremti a tolvajt. Ha a háziasszony ideje-korán utána néz a cselédnek, nem enged meg neki semmi nyalánságot, gondja van rá, hogy a piaczi pénznél meg ne csalják, a jó cseléd nem romlik el, a rossz pedig nem meri megkísérteni mesterségét gyakorolni. Minden csak az asszonytól függ.

Vannak cselédek, kikben nagy mérvű takarékosági szellem nyilatkozik, — nem a maguk, hanem urnőjük érdekében, szinte bámulatraméltó az a nagy szorgoskodás, hogy minél kevesebből kiállítsa az ebédet, mert hiszen általában a cselédek keveset szoktak törődni gazdájuk érdekeivel, s nem bánják, ha elpusztul is. Az ilyen takarékoskodó cselédek sokszor csak tetszés hajhászatból teszik ezt; hol van az a gazdasszony, a ki nem örül annak, ha kevésből ki tud jönni?! Ezek a cselédek tehát iparkodnak urnőjüknek ezt az örömet megszerezni, s e kép magukat behízelegni bizalmukba. Hanem nem árt ezeket a tulságosan hűséges cselédeket szemmel tartani. Az ilyenek ravaszok, alattomosak, s akkor csalják meg urnőjüket, mikor nem is gondolják.

Egyik szokásos hibájuk a cselédeknek az akaratosság, az engedetlenség. Ez legtöbbször tulságos önérzetükből származik,

vagy, a mint már fennebb mondva volt: „társadalmi állásuk“ öntudatából. Az urnő csak urnő, nem ért az a konyhai dolgokhoz, ő, a cseléd benne él, ő csak jobban tudja, mit hogy kell, ne akarjanak tehát nála okosabbak lenni, ne parancsolgassanak neki, csak bizzák rá. Ime, ez ily cselédek logikája. Persze, ezekkel aztán nem lehet többé boldogulni, ezeket el kell bocsátani, hogy keressenek maguknak olyan urnőt, a ki az ő konyha-tudományuk előtt meghajlik. Hanem az ügyes gazdasszony mindjárt a kezdetén elejét veszi az ilyen dolgoknak. Ideje-korán megérteti a cseléddel, hogy ő az urnő, s fellépése még hatályosabb lesz, ha a cseléd arról is meggyőződik, hogy urnője alaposan ért is a háztartáshoz. (Mert az is igaz, hogy a kinek fogalma sincs a gazdasszonykodásról, annak bizony bajos, főleg a kitanult, ravasz és rátartós cselédek fölött uralkodni.)

(Vége köv.)

~~~~~

## Flóris bácsi.

— Beszély. —

(Vége.)

Magasztos, tündöklő kifejezés világítja meg halvány arcait, olyan fény, a minő a sokáig hollygó tengerész szemében felragyoghat, ha hosszú, viharos útja után végre partot lát!

Nem nézett sem jobbra, sem balra, hanem egyenesen, átszellemülten végig ment a fényes termeken, a folyosón, kis szobája felé, belépett, és reá fordította a kulcsot. Haladéktalanul vetközni kezdett. Reszkető kezekkel szedé le magáról az öltönydarabokat, a virágokat, az ékszereket, aztán belépett a szomszéd szobába, melyben ruhatára volt és a sok drága és fényes öltözék közül a legegyszerűbbet kiválasztá, felölté azt. Néhány percz múlva készen volt, a komorna segítsége nélkül is: a fényes estélyi öltözéket egy egyszerű, sötét utazó öltöny váltá fel. Georgina arca határozottságot fejezett ki, a mi idősebbnek mutatta őt e perczben; nyoma sem volt többé a fáradtságnak, a belső felindulás szelid pirja égett arcain és sötét szemében nyugtalan tűz lángolt fel. Most a szép, művészi faragványu íróasztalhoz lépett, és csak úgy röpiült a kéz, a toll a papíron. Nem volt hosszú a levél, melyet írt.

„Herbert gróf! Isten látja lelkemet, nem tehetek mást, mint azonnal haza utazni, hogy Flóris bátyám halálos ágyához siessek! Véra néni aljas számításból eltitkolta előttem veszélyes betegségét; megbocsátok neki ezért, és kérem önt, mondjon neki isten hozzádot mindenkorra, az én nevemben. Ha ezt személyesen tenném, tán megakadályozná elutazásomat, és ez lehetetlen! Minden percz drága. Isten áldja meg önt!

Egyuttal pedig bocsássa meg nekem, ha visszaadom önnök e gyűrűt, melyet nem rég ujjamra huzott. Nem viselhetném többé a nélkül, hogy vétket nem követnék el ön ellen, de magam ellen is! Eddig gyermek voltam, ma ébredtem fel teljes öntudatra; csak ma ismertem fel magamat, csak ma értem magamat! Mától fogva adom oda szívemet életemet egynek, és ez — Flóris bátyám! Életben, halálban, az övé vagyok! Éljen boldogul Herbert! Bocsásson meg nekem és az ég adjon önnek sok boldogságot!

Georgina.

A levél bevégezte után lehuzá újjáról a fényes jegygyűrűt, beletette egy szép kis dobozba, lezará a levelet, egy kis csomagot formált belőle és a dobozból, és reá írta Herbert czimét. Ez meglevén, felkelt, csengetett. A komorna, egy felpiperézett, hegyke hölgyecske, roppant elcsudálkozott midőn



fiatal urnőjét ilyen váratlanul ez öltözékben látta, de Georginát hallatlanná tette az élénk észrevételeket.

— E perczen vettem hírét bátyám veszélyes betegségének, Anna, és azonnal sietek haza. Kérem, hozasson nekem azonnal és úgy, hogy senki meg ne tudja, egy bérkocsit, mert a legközelebbi hajnali vonattal akarnék indulni. Nénémnek ne szóljon, nem akarom nyugtalanítani és a társaságban zavart okozni. Ha Herbert gróf tudakozódnék utánam, adja át neki e csomagot, de csak is neki adja. És most kérem, siessen.

Midőn a komorna elhagyá fiatal urnője szobáját, műértő tekintettel szemügyre vette a kis csomagot.

— Ebben kis doboz van — mormogá magában — tartok tőle, hogy gyűrű van benne. Oh, nem egyszer láttam én már ilyen dolgokat! Előkelő házakban gyakran történnek ilyen botrányok! Mindenesetre okosat teszek, ha erről a méltóságos asszonyt értesítem.

Georgina nyugtalanul járt fel s alá kis szobájában, a kocsit soká nem érkezett. Már épen a csengetyű felé nyult ki keze, midőn az ajtó hirtelen feltárult és — Véra néni rohant be kipirult arccal, fényes estélyi öltözékében, a háta mögött pedig Herbert előkelő arca mutatkozék, kissé halványabban, mint egyébkor.

— Kedves gyermekem, minő dőreség az ilyen szökéshez hasonló hirtelen elutazás! — lihegá a néni, a felindulástól risszkető hangon. — Alig hittem füleimnek! Mindnyájan oda vagyunk az ijedelemtől! Mondd csak, mit is szándékozol tenni tulajdonkép?

— Haza menni Flóris bácsihoz, kinek veszélyes betegségét te előttem eltitkoltad!

— Gyönyörű gondolat, az igaz! Most éjszakának idején! Ez aztán farsangi bohóság, de nem illik az én rokonomhoz! Vesd le azonnal ez öltözéket és térj vissza a vendégekhez, még mielőtt észreveszik a botrányt!

Georgina szemei villámlottak.

— Nem térek vissza! — mondá határozottan. — Nem vagyok fogoly, szabadon hagyhatom el a házat és senki se állja utamat!

Véra néni gunyosan nevetett.

— Majd meglátjuk! — mondá. — Legalább addig foglak itt tartani, míg illően el fogsz utazhatni, vetközzél le tehát, aztán majd beszélünk e dologról.

Georgina karsu alakja felegyenesedett, úgy, hogy nagyobbak látszék még Véra néninél is.

— És mégis menni fogok! — ismétlé, és mintha hangja teljesebb és mélyebb csengéssel birna — és pedig azonnal megyek, mert minden perc el van veszve, és minden perc halálát hozhatja szeretett Flóris bácsimnak! Ez órában nincs érvénye a te parancsodnak, néni! És ön, Herbert gróf, ön hallgat és nézheti ezt? Hát nincsen joga menyasszonyának az ön segélyére? Nyugodtan nézheti-e, hogy méltatlanul bánjanak vele, akár egy fogolylyal?

Egy percig határozatlanul tévovázott a fiatal ember, aztán hirtelen Georgina felé lépett, Véra néni mellett szótlannal elhaladt, és karját nyujtá menyasszonyának.

— Legyen nyugodt Georgina, biztosan el fogom kísélni! — mondá.

Olyan meleg, fényes tekintet jutalmazá a fiatal tisztet, mint a milyennel rövid eljegyzése óta eddig még nem dicsekedhetett, de még sem tudá elolvasztani arca komor megdöbbenését. Némán vezeté le Georginát a bámultában megdermedt Véra néni szemei előtt egészen le a kapu előtt álló kocsijáig.

Rövid idő alatt az indóháznál voltak. Herbert gróf az egész uton egy szót sem szólt, kinn az indóháznál mindent elintézett és nem hagyá el előbb Georginát, míg el nem helyezé őt a kényelmesen és jól kivilágított coupéban. Ekkor még egyszer hozzá lépett, lassan lehuzta keztyűjét és némán nyujtá oda kezét a leánynak. A gyűrű már nem volt ujján. Herbert a leány tekintetén látta, hogy észreveszi a hiányt és halkal mondá neki:

— Eljen boldogul Georgina, megbocsátok önnek!

A mozdony hangos füttyülésében elhangzott a leány felelete, és az oda nyujtott kezét sem tudta többé megfogni, mert a vonat indulni kezdett. Még egy pár perczig láthatta Georgina a gróf büszke előkelő alakját, volt vőlegényének arcát, mely most szomorú, lemondó mosolylyal üdvözlé, aztán eltűnt szemei előtt — örökre.

— — — — —  
És végre, végre felvirult a régi kastélyban azon őszi nap, a melyen Flóris szemeit teljes eszmélettel felnyithatá. Olyan szépen álmódott kedves kis Ginájáról és midőn felpillantott, fényes szempárjával találkozá tekintete!

Igen, ő volt ez, nem káprázata beteg agyának, itt látta őt maga mellett, egyszerű házi ruhájában. A hosszú, szőke hajfonatok, a szegfű füle mögött, — mindent, mindent látott, a mi pedig a valóságban már régen másképp lett. De ez, ez nem lehetett álmom, e friss, meleg ajkak, szeliden homlokát csókolva, és e kis kezek érintése, melyek párnáit simították.

— Flóris bácsi? ismersz-e már? — rebege az ő édes hangja.

— Kis Ginám! te vagy-e? te vagy-e valósággal? — kérdé ő nagyon gyengén, de érthetőleg.

— Valósággal én vagyok! Szabad-e nekem másutt lennem, mint a te betegágyadnál? Nem virasztottál-e te is mindig az enyim mellett?

— Gina, Gina! — ismétlé a beteg még néhányszor. A legboldogabb mosoly világítá meg arcát, és e boldog érzéssel aludt el mélyen, sokáig. Ez már a gyógyulás álma volt. — Két éber szem őrködött felette, egy fiatal, tiszta leányszív imádkozott felgyógyulásáért és midőn a beteg üdítő álma után felveté szemeit, közel volt hozzá az ő vigasztalása, kedvence, kit olyan messzire lenni képzelt.

— Georginám — mondá egy napon a beteg, midőn a leány ágya mellett ült és valami fehér varrással foglalkozott — Georginám, e munka kelengyédbe való vagy-e?

A leány felpillantott, mosolygott és mondá:

— Nem abba való Flóris bácsi!

— Nem neheztel-e vőlegényed, hogy itt nálam vagy? — kérdé Flóris kis szünet mulva.

Georgina büszkén és némán „nem“-et intett fejével.

— És mikor fogsz ismét elhagyni engem? — kérdé.

Ekkor egészen közel lépett Georgina az ágyához, és mondá:

— Akkor fogok tőled távozni Flóris bácsi, ha magad el fogsz küldeni!

Flóris megragadá mindkét kezét.

— Istenem, milyen harcztot kellett vívnod szegény, halvány kicsikém! De mondd, igazán mondd, hol van Véra néni, hol van Herbert? Mint viselték magukat irányodba!

Georgina letérdelt Flóris ágya mellé.

— Elhagytam őket mind, mind, miattad! — mondá erős, biztos hangon. — Megszabadítottam magamat tőlük, ide nézz! — és oda nyujtá neki gyűrűtelen kezét.



Flóris újabb kérdésre nyitá ajkait, de a leány kis kezét könyvedén az ajkakra tevő és mondá:

— Most hallgass, kérlek édes bácsi és aludjál! Később mindent meg fogsz tudni. Legyen most elég a tudat, hogy tiéd vagyok, hogy Ginád nem távozik többé mellőled. Tiéd vagyok örökre, Flóris bácsi, édes Flóris bácsi!

— — — — —  
 És egymás mellett jártak az erdőben, épen úgy, mint régente; mintha csak álom tartotta volna fogva Flórist, olyan-nak rémlett előtte az egész elmúlt nehéz év, és most oldalán lép a szép, kedves leány. Tán soha sem is járt drága selyembe, bársonyba e kecses, édes alak, nem is hagyta őt el soha, nem viselte soha amaz arany karikát, az ő édes kis Ginája, a gyönyörű erdei virág! Az erdő fái susogtak és ők boldogan lépdeltek egymás mellett. Georgina átszellemülten tekintett fel a szeretett férfit arcába és hűségesen elbeszélte mindent, a mit ama világban szenvedett, melyet neki Flóris bácsi olyan aranyos színben mutatott. Ha Georgina fájdalomról beszélt, nem volt többé gyermek. Ezt Flóris minden szavából kihallotta és azért nyíltan feltárta előtte életének végzetlenül nagy szenvedéseit, csalódását, melynek történetét a leány ama végzetes estén néni ajkairól hallott, és magának úgy is kiegészítette. Véra néni ama beszélgetése egyébként felvilágosította Flórist, hogy milyen kezekben volt Georginája, mennyire kinozták szegénykét és mint igyekeztek szívét elfordítani tőle.

— A te hűséged nagyobb az enyimnél — mondá Flóris — hisz én idéztem elő minden szenvedésedet és te mégis hí maradtál hozzám! Oh én rövidlátó azt hívém, hogy ismerem leked minden mozzanatát, pedig soha sem ismertelek egész fenségedben, sőt akkor sebeztem meg a legfájdalmasabban szivedet, a mikor legjobban szerettelek!

A leány Flóris kezét homlokára tette.

— Hisz én is úgy cselekedtem, drága Flóris bácsi, épen úgy! Nem okoztam-e én is nagy fájdalmat neked hosszú kimaradásommal, kedves otthonomat mintha el akarnám feledni, és olyan hamar rászántam magamat, titeket elhagyni mind örökre? Oh, ha tökéletesen megértettelek volna, soha, soha sem hagytalak volna el téged!

— Így kellett annak lenni! — mondá Flóris gondolkodva, — csak az elválás derítette ki, hogy egymáshoz tartozunk, elválhatatlanul, csak ez mutatta, mi vagyunk egymásnak, és azért áldott legyen az az óra!

Most ismét a tó mellett álltak, átalellenben a nagy, ódon kastélyllyal. Az est fénylő arany hulláma ismét megvilágította a csendes tájat. Georgina szemeiben a legnagyobb boldogság fényes könyei ragyogtak.

— Isten áldjon meg te szeretett otthonom, — mondá meghatott, rezgő hangon a leány, — legyen áldott az óra, melyen e régi fák, e vizek susogása ismét üdvözöltek! Ugyan az leszek ismét, a mi egykoron voltam: az erdő egyszerű boldog gyermeke! Most már nem létezik boldogtalanság, elszakadás! Ugy-e bár kedves Flóris?

És Flóris bácsi némán ölelé tulboldog keblére szép — menyasszonyát.

Fordította:

K. E.

## A f e c s k e.

Simonyi (Singer) Lőrincztől.

Az időszaki állatvándorlások csodálatos jelensége, a természetben előforduló bámulatra méltó tünetek közül, a figye-

lemre legméltóbbak egyike. Még a legkönyösebb embernek is, ki az állatvilág sajátos életmódja iránt legkevesebb érdeklődéssel sem viseltetik, s ki sokkal restebb gondolkodású, mintsem eszét számtalan természetrajzi rejtvények megfejtésével fárassza, még az ilyen embert is csudálatra ragadják az állatok vándorlásai, nagyszerűségök és tervszerűségök által.

E vándorlásokban a megfejtetlen talányok egész összege rejlik, melyek szoros összekötetésben állnak a természet nagy rendszerének törvényeivel, melyek azonban indító okuk rejtettségénél fogva, fájdalom, nagyrészt elvonva maradnak az emberi ész vizsgálódásától.

Ez által azt akarjuk kifejezni, hogy a madarak időszaki vándorlása korántsem csak a táplálék és meleg szükségletén alapul. Valami, mintegy bűvös erő szállja meg valamely ország néhány állatfajainak összes tagjait, ez vezeti a legközelebb utakon az általános gyűhelyekre, s állapítja meg általunk kevéssé ismert módon az általános egyetértést, az utazás napjának és órájának meghatározására vonatkozólag. Utazásuk alatt ezen erő a delejtű biztonságával kalauzolja a vándorseregeket, hegyen völgyön, folyamokon és tengereken keresztül a legtávolabb vidékekre, s nyújt nekik elegendő erőt az ut kimondhatlan fáradalmait, a legesekélyebb táplálék és nyugalom mellett, bámulatos kitartással elviselni.

A vándorlás ösztöne a madarakban lázas nyugtalanságot kelt, elégséges meleg és bő táplálék mellett is, álmatlanul röpdesnek kalitkájokban egész éjen át, sőt némely madár — mint például a kakuk — meghal, ha az utazástól visszattartatik.

Mint czikkünk felirata mutatja mi a fecskéről akarunk csak szólni, s azért ennek vándorlását vesszük kiválólag szemügyre.

A fecskék őszkor nagy seregekben gyűlnek össze az elutazás előtt, s csak miután néhány hétig a repülésben gyakorolták magukat, éjjel, észrevétlenül távoznak el. Magáról a menetről még nincs kimerítő tudomásunk, mert rendkívüli magasságban repülnek. Noha igen jó repülő, mégis éjjel is folytatják utjokat; ros időben néhány napig pihennek, midőn nagyobb részt elrejtőznek. Általában óránként tíz geogr. mértföldet röpülnek és állítólag 4—5 nap alatt érnek tőlünk Afrika belsejébe.

Tőlünk a fecskék hihetőleg legnagyobb részt Egyiptomba mennek, ott fiakat költenek, s tavasszal az új nemzedékkel együtt térnek hozzánk vissza. Hogy ott nem maradnak mindnyájan, bizonyítja a híres természetvizsgáló B r e h m, ki Nubiában a déli szélesség 12-dik fokán tul, fecskéinket s más vándormadarainkat még mindig dél felé látta költözni. Kevésbé éghajlati mint élelmezési befolyások látszanak előidézeni azon rendkívüli nyugtalanságot a szárnyas világban.

A fecskékre vonatkozólag előbbi időkben nagyon erősítették, hogy a telet megdermedten odvas fákbán, elhagyott romokban, sőt jég alatt töltenék, s a vita, hogy ez lehetséges-e, vagy pedig mindnyájan elmennek-e, a mult században és még a jelenben is elkeseredetten folytattatott.

Nem lehet abban kételkedni, hogy a nagy tömeg elköltözik, — nem lehet azonban figyelem nélkül hagyni azon jelenségeket sem, melyek arról tanuskodnak, hogy sokan közülök csakugyan megdermedt állapotban itt maradnak. Hisz az erdőben a favágók odvas fák üregeiben akárhányszor találunk



téli álmukat alvó fecskéket, melyek aztán kellőleg ápolgatva, újra felélednek.

Ismeretlen okokból csekély számú egyesek, talán olyanok, melyek betegség miatt nem mertek a hosszú ut fáradalmaival megbirkózni, csakugyan téli álomba merülnek nálunk.

A megdermedési képesség nem csupán a tulajdonképi lethargicus állatokra szorítkozik, csak hogy ezek nagyobb mértékben bírnak ezen tulajdonnal. Nem lehet a telet átalvó állatoknál valami sajátságos szervet felfedezni, melyből ezen jelenség kimagyarázható volna.

Nagy utazásaik alatt, a mennyire lehetséges, a fecskék szél ellen repülnek, ha csak nem nagyon erősen, mivel az utánuk jövő szél tollaikat fölborzitaná, mi a madarakra nagyon kellemetlenül hat. Az utazás — úgy látszik — rendezett seregekben, az öregebbek és tapasztaltabbak vezetése alatt történik. Azon lehetőség, hogy távoli vidékeket soha el nem hibáznak, mindenesetre csak az utvonálnak hagyományoszerű ismeretéből fejthető meg, noha ezáltal a vándorjelenség összes rejtélyei még nincsenek megoldva.

Brehm joggal állítja, hogy nem csak táplálkozási szükségletek és a hófok alábbszállása, hanem velők született vándorlási ösztön, más tájakra ellátogatni és ismét a hazába visszatérni, főoka a madarak eltávozásának. A pirók, a méhész még az északi szélesség 12-dik foka alatt sem érez nyugtot, hol pedig elég élelem és meleg van, hanem mennek tovább Afrika legbelsejébe; miért ily messze?!

Bár madaraink Egyiptomban és Nubiában folyvást életben vannak, ez még sem az ő valódi kedélyes otthonjuk. Tudják, hogy idegen földön vannak, nagyszámú csapatokban folyvást együtt maradnak; mindnyájan némák és egyik sem rak fészket.

Türelmetlenül várják a hazatérhetés idejét, midőn jó kedv és új élet ébred bennük, és szívet, lelket örvendeztető dalaikat újra hangoztatják, ösztönszerűleg jönnek azon tudatra, hogy otthon a tavasz közelgett, és vele együtt a visszatérhetés ideje is.

A fecskék gyors repülése hozta a régieket azon gondolatra, őket, mint a postagalambokat, levélhordókul használni.

Plinius erről a maga természetrajzában a következőket írja: „Cäcina, egy volaterrai lovag, ki nyilvános versenykocsizásra szánt kocsik birtokosa volt, ily verseny alkalmával mindig vitt magával néhány fecskét Rómába; ha győzött, a győztesek színével befestette, elbocsátotta őket, és ezek gyors repüléssel fészkeikhez visszasietve, így tudósították elég hamar barátjait, nyert győzelméről. Fabius Pictor is azt beszéli évkönyveiben, hogy, midőn egyszer a római őrséget a ligustinaik körülzárolták, neki egy a fiaitól elvett anyafecskét küldettek, hogy kötne ennek lábára czérnaszálat, és az erre kötött csomók által tudatná a napok számát, melyek lefolytával seregével segítségükre siethet, hogy ugyanakkor az őrség is sikeres kirohanást tehessen.

Ezen fecske, anyai szeretete által üzelve, a leggyorsabb visszatérésre serkentetett, és a rómaiak győztesek lettek.

Kotzebue „Uj utazás a föld körül“ című művében szintén megható példáját beszéli el a fecskéknek fiaik iránt mutatott gyengéd szeretetéről.

Midőn Kamesatka előtt horgonyoztunk — ezek saját szavai — egy fecskepár egész nyugalommal rakta fészket közel hajósobámhoz. Zavartatva ugyan a hajóslegények és munkások zajától, a szerelmes pár fiait mégis szerencsésen kiköltötte, és őket

a leggyengédebb gondossággal etette, vig dalokat csiripeltek. Most egyszerre békés menedékhelyök eltávozott a parttól. Ez eleinte mintha csudálkozásra ragadta volna őket, később pedig aggódva repültek körbe a mindinkább távozó hajó körül, de még mindig hoztak fiaiknak a szárazföldről eledelt, míg a távolság igen nagyra nem nőtt. Most kezdődött el a belső harc az önfentartás és a szülei szeretet közt! Még sokáig ott röpdestek a hajó körül, rövid időre eltűntek, aztán hirtelen ismét visszatérve, odaültek éhező fiaikhoz, melyek nyitott csőreiket eléjük nyújtották, és panaszkodni látszának, hogy nem találnak számukra élelmet. Ezen eltűnés és ismét megjelenés még néhány napig tartott. Végre az öregek elmaradtak és ekkor a matrózok vették a kis fecskéket pártfogásukba.

A fecskék igen gyakran bámulatos részvétet tanúsítanak, beteges, sebesült vagy veszélyben lévő pajtásaik iránt. „Látuk — közli Féé egy szelleműs és megbízható természetvizsgáló — midőn egykor Párisban az egyetemépület falán egy fecske kapaszkodott. Egy gyermek a lábához kötött zsinór által tartotta fogva. A fogoly madár kétségbeesett kiáltásaira, a fecskék ezrei sereglettek össze, lármásan csiripelve az épület körül. Néhányan ezek közül körülrepdesték a foglyot, és hozzá érve, úgy látszott, mintha szárnyaikkal csirógatták volna. Rövid idő múlva azonban a nézők csudálkozására kitűnt ezen mozdulatoknak célja. A fecskék csőreikkel a zsinórt elszakasztották, a fogoly hirtelen tova repült és a többiek lassanként széteszlottak!“

Az arabok a fecskéket „a paradicsom madarainak“ nevezik, mert ők mint Brehm mondja, a Cherubnak szikrázó kardja mellett elosontak, hogy az édenből elűzött embert kövessék.

Sok állatról azt vélték őseink, hogy ők a tűzzel természetfölötti összeköttetésben állanak. Ezen hitrege legvilágosabban a gólyánál „ezen vörös lábu madárnál“ tűnik ki, melyről azt hitték, hogy megóvja a házat a tűztől. De ugyanazon okból, mint a gólya, más madarak is megoltalmazták a házat tűzveszély ellen. Így a bagoly, melynek tüzes szemei már a görögöket a villámra emlékeztették. Mindenekelőtt azonban ide tartozik az embernek bizalmas házi barátja: a fecske, mely áldást és szerencsét hoz a házra, mert ő az „uristen madara.“

Habár közmondásunk szerint, „egy fecske nem csinál nyarat“, mégis kedélyes házi barátunk megjelenése, mindenesetre a tavasz megérkezését jelzi. A télről, hidegéről, rideg egyformaságáról csak panaszokat hallunk; nem igen jut eszükbe fiatal poétáinknak Horáczként, a lobogó kandallótűzet, a hosszú téli esték kedélyességét, a házi tűzhely csendes magányát megénekelni. De ha a tavasznak, mindent új életre ébresztő, enyhe szellő járják át idegeinket: akkor a fecske vig dalaival poétáink szava is megjön és megered daluk a tavasz ezerféle szépségéről. Így van ez még most is; milyen lehetett az érzelmváltozás régieinknél, felfoghatjuk; ha reá gondolkunk, mennyivel elviselhetlenebb volt régi időben a tél, midőn a közlekedés — vasutak és távirdák hiányában — hónapokig meg volt akadva, az összes élet a hófuvatagok alatt mintegy eltemetve, vagy mintegy jéggé fagyva látszott, úgy, hogy nagyon természetesnek kell találnunk a nép örömet, midőn visszatérő fecskék, mint a tavasz előhírnökei, a közel a lévő felszabadulás első híreit hozták.



## Egy hét története.

Oktoberhó 17-dikén.

„Dráma a tenger fenekén.“ — „Janus.“ — Az új helyesírás.

A színházba járó közönségnek jó dolga van: válogathat az új darabok között. Mind a két színházban újdonság járja, a ki a látványosságot szereti, elmegy a népszínházba s megnézi Rákosi legújabb látványos színművét, a kinek komoly dráma kell, a nemzeti színházba vált jegyet s megnézi „Janus“-t, e magyar történeti tragédiát, végre hogy az opera közönségének se legyen panasza, előadják neki „Mignon“-t magyarul, (eddig csak francziául hallottuk,) s énekel Hajós Wagner-operákat.

Csak az új darabokról szóljunk, és sort tartva, előbb a népszínház látványosságáról. A látványos darabok meséje rendszerint nem sokat érnek, „minden a szemnek“, ez a szabály az irányadó, a többivel nem sokat törődnek. Ez új látványosság sem különbözik a többitől. Egy amerikai család, mely áll az atyából, anyából és egy leányból, Európába indul, hol a leányt egyik rokon fogja nőül venni. De a leálynak inkább tetszik Norton, egy amerikai mérnök, ugyanaz, ki az öreg utazó tőzsér vagyonát: két millió dollárt gyémántokban ép most hozta meg a hajóra egy bankártól, s rögtön megkéri a leány kezét, a mit természetesen megtagadnak tőle. A fiatal ember nem mond le, hajón kíséri amazok gőzösét, mely a sik tengeren meggyulad, s Nortonnak alig marad ideje a leányt megmenteni: az atya és anya a kincsesel együtt elsülyednek a hajóval. A leány európai rokona házához megy, ama fiatal ember anyjához, a kinek nejeül szánták őt. Ez a fiatal ember meg van bizva Amerikát és Európát távirida-huzallal összekötni. Segédje lesz a munkában vetélytársa Norton. A huzal a tengeren ép ott szakad meg, a hol hónapok előtt ama gőzös elsülyedt. A két fiatal ember, egy matróz és egy szerb utazóval leszállnak a tenger fenekére, hogy az elszakadt huzalt összekössék. A szerb, ki a kincsről tudott, a hajóromot fölkeresi s magához veszi a gyémántokat. A vállalat vezetője, ama fiatal mérnök látja, meg akarja a rablásban akadályozni, de a szerb egy baltacsapással agyon üti. A matróz tanuja a jelenetnek, s a buvár-öltönyben nem tudja, ki a gyilkos. A gyanu Nortorra esik, törvényszék elé is állítják, de megszökik. Ez alatt hír érkezik a mérnöktől (ki csodás módon életben marad,) hogy a tettes a szerb. Norton végre nőül veszi a leányt, kit szeret.

Biz ez a mese nem a legpazarabb változatokban és érdekességben, hanem Lehmann mester festett hozzá egy nagyszerű hajó-képet, mely meggyulad és elsülyed, aztán egy hajófedélzetet, aztán kifogyhatlan képzelemmel a tenger titkait tárja fel előttünk egy képben. A kis Lehmannak ez az utolsó műve, s utolsó remeke; kár, hogy a gépezet hiányossága nem engedi e látványosságot teljes mértékben élvezni.

De hát ez belérték nélküli nézni való, mely a szellemet egyáltalában nem táplálja sem nem gyönyörködteti. Az értékes drámai munkát ne ott, hanem a nemzeti színházban keressük. „Janus“ mindenesetre oly mű, mely méltó rá, hogy

komoly aesztetikusok foglalkozzanak vele. Mi itt a nagy közönség vagyunk, annak az álláspontjára helyezkedünk, s ez álláspontról tekintve, talán unalmasnak is látszik e nem modern szabásu, versekbe szedett tragédia, mely azonban költői mű, s mely, lehetlen be nem ismerni, a modern izlésű nézőnek is nyújt élvezni valót.

„Janus“ történelmi darab, a kereszténység és a magyar pogány vallás közt vívott harcok idejében játszik. Janus maga Vatának, a híres pogány vezérnek a fia. Ő — a darab kezdetén, — elvonultan él várában, családi hagyományainál és meggyőződésénél fogva hiven a pogány hithez, de a melynek jövőjében nem tud már igazán bizni s miatta nem is akarja a nemzetet lángra gyújtani. Pedig pogány környezete eléggé sarkalja. Jön Béla király, meghívni őt a székesfehérvári gyűlésre, hogy ne vesztegeljen tétlenül, Janus vonakodik; de mert az országnagyok is biztatják, hogy nyilvános téren többet tehet hiteért, hajlandó menni. A király megesküszik, hogy Janust és családját nem engedi háborgattatni hitében, Janus pedig arra esküszik meg, hogy hiteért nem lesz lázadó soha. A pogányok azonban Janus távoztával veszni vélik ügyöket s hogy segítsenek a dolgon, fondorlathoz folyamodnak. Janus apai érzését törekcszenek fölhaborítani. Ők vették észre, hogy leánya, Ara, megszerette megmentőjét, Boleszló lengyel lovagot, s azon vannak, hogy a két sziv frigyét a magok céljaira zsákmányolják ki. Összehozzák a két szeretőt s oda munkálnak, hogy Ara Székesfehérvárrt keresztényenne legyen és Boleszlóval titokban összekeljen. Midőn Janus, ki ép a lázongó pogányokat békés hangulatra csilapítá, megtudja, hogy leányát megkeresztelték, felháborodik s elhagyja Székesfehérvárrt, (honnan a király is távol van,) s leányát magával viszi Belusvárba. A leány után megy azonban Boleszló (ki már férje,) s a pogányok fondorkodó ijesztgetésére, megszökteti őt atyja várából. Janus, midőn ezt meghallja, kitör, leszur egy fondorkodó pogányt, ki — hogy megboszulja magát, vagyis, hogy a várurat tönkre tegye — azt vallja, hogy mindaz, a mi leányával történt, a király műve. Ekkor Janus boszura gyuladt az esküszegő király ellen, ő is fölmentve érzi magát az eskü alól s kibontva Vatta zászlaját, a lázadó pogányok élére áll. Mielőtt azonban harczra szállna, jön a király s hozza vissza neki leányát, ki segélyért ő hozzá folyamodott, de a kinek ő, esküjénél fogva — nem nyújthat oltalmat. Janus előtt elsötétül a világ. Belátja, hogy ő az esküszegő lázadó, ki többé nem léphet már vissza. Lesujtva megy a harczba s e harcz közben megismeri pogány hiveit, kik nem hősök többé, hanem gyilkosok, kik az ő leányát is megölik az utcán. Janus elveti kardját, mert e gyilkosokkal nem tud harczolni többé; de a nagylelkű király kegyelmét sem fogadja el, mert hitehagyással nem akarja tetézni bűneit — meg akar halni s leányának holtteste fölött döfi át szívéét. A király megkönyezi, mert nagy s nemes vala, ki tévedésért lelkesült s bukott eszmére pazarolta keblének drága kincseit.

Ebből a vázlatból is láthatni, hogy a darabnak sok érdekes mozzanata van. Janus alakja egy egész, kerek tragikai



alak, mely gondos kivitel mellett nem maradhat hatás nélkül. S Csiky Gergely nem felületes író, gonddal, értelemmel, helyes érzékkel vázolja alakjait, lelket önt azokba. Az akadémia nem érdemtelennek ítélte oda a száz arany jutalmat. Az előadás is a darab színvonalán állt. A főszerepet Ujházi játszta, s bár tehetsége határozottan nem e szakmára utalja őt, a műgond, a szorgalom és beható tanulmány lehetővé tették neki, hogy a szerepben becsülettel megállta helyét. Mert azt várhatta mindenki, daczára Miltonnak, hogy ez nem így lesz. Ujházi nem ejtő el szerepét, sőt mondhatni, hogy nem hagyta érvényesítenél az alak egyetlen vonását sem, s a mai hős színész-szűk világban bizony más kevésbé állhatta volna meg helyét.

Míg a színházban a tragédiát bíráljuk, az alatt a tudósok az akadémiában a helyesírást korrigálják. És megzavarják az emberek fejét, azt is elmondhatjuk. Mert csak egy esetet hozva fel, pár évtized előtt a miatt veszekedtek velünk a tudósok, hogy a rossz-at rossznak irtuk, most pedig kisütik, hogy a régi írásmód a jó, s a rossz, az rossz. Tudományos vita tárgyát képezte az is, hogy a józsefvárosi kis kávéház felirata: „aluttej“, jól van-e írva, vagy rosszul, (bocsánat: rosszul.) Az iskolából haza járó gyerkőczök csufolódtak a jó nénikével, a kis kávéház tulajdonosával, hogy nem tudja a helyesírást, s ime kicsibe mult, hogy nem neki adtak igazat.

## A h á b o r u.

Muktár pasát, az ázsiai győzőt, megverték, — ez a legújabb szomorú hír. A csata hétfőn vívatott, s már kedden tele kürtölték az oroszok a világot a fényes győzelem hírével, természetesen tódítva a valóságot, a mint csak egy oroszról kitalik. Beszéltek egész seregek bekerítéséről, elfogásáról, 16,000 török elestéről, 200 ágyu, hét pasa elfogásáról, Muktár meneküléséről s mindenféléről, a mit csak kigondolhattak. A tény azonban annyi és nem több, hogy az oroszok a csupán három ágyu és négy zászlóalj katonaság által védett Avliar-fensikot elfoglalták, miközben a törökök 900 embert vesztek, s minnek következtében Muktár kénytelen volt seregével Karsba visszavonulni, hol most gyors készüléteket tesz a visszatérésre.

Végére is igaz, hogy az oroszok ez egyszer győztek, ott azonban még korántsem állanak, hogy az elvesztett posztók mind kezökben volnának, s reméljük, nem is egy hamar lesznek ott. Az európai harcsteren is rövid idő alatt történni kell valami fontosnak. A tél gyorsan közeledik, s az oroszok Bulgáriában a mostani állásaikban nem várhatják be a tavaszt. Vagy döntő csatát nyernek, vagy vissza kell menniök a Dunán Romániába. Ez utóbbit akarja Sulejman és Ozman pasa is, kik hozzákészültek egy hatalmas támadáshoz. Mindenképen át akarják szorítani az oroszokat a Dunán. Pár nap alatt tehát döntő csatát várhatunk.

## Budapesti hírvivő.

\*\* (Jótékonyág.) Király ő Felsége a csaholezi helvét hitvallású egyházközségnek, temploma felépítésére 100 frtnyi segélyt adományozott.

\*\* (Wallersee bárónő és Larisch-Mönnich gróf esküvője) alkalmára a gödöllői királyi lakba számos vendég érkezik. Az esküvőn jelen lesznek a Larisch-Mönnich család összes tagjai, Andrassy Gyula gróf külügyminiszter, Wenckheim Béla báró

továbbá Kinsky és Auersperg grófok, mint tanúk. Az egyházi szertartást Rónay Jácint püspök végzi. A kastélyban levő kápolnát, mely 8—10 sor padot foglal magában, szorgalmasan diszítik virágokkal. Az ünnepély kizárólag magán családi jellegű lesz. Az eddigi megállapodások szerint a vendégek a királyné lakosztályában gyűlnek össze az esküvő után reggelire. A fiatal pár azonnal menyegzői utra indul.

\*\* (Rózsás napló.) Jegyesek: Reinitz Márk fővárosi ügyvéd és Müller Laura kisasszony Szegedről. — Horváth Jenő törvényszéki bíró és Perczel Lajosné, született Ráth Ilka urnő Budapesten. — Matuska Péter és Komáromi Blanka kisasszony Kassán. — Dr. Mutschenbacher Béla fővárosi orvos és Gombos Anna kisasszony. — Kolbenger Ferencz építész és Hein Amália kisasszony Budapesten. — Dr. Dózsa Pál fővárosi orvos és Molnár Ilona kisasszony. — Dr. Klein Kálmán pénzügyminiszteri fogalmazó és Fehér Ilonka kisasszony Aradon. — Péchy Béla vasuti hivatalnok és Krivácsy Ilka kisasszony Budapesten. — Dr. Neágo János és Román Veturia kisasszony Nagyváradon. — Polacsek Sándor fővárosi nagykereskedő és Mandel Fanny kisasszony. — Simonyi Alajos ügyvéd és Batthány Janka kisasszony. — Dr. Czukor Sámuel és Poλλάk Adél kisasszony Aradon. — Gróf Desseffy Miklós és Bay Berta kisasszony. — Egybekeltek: Krasznai Mihály színész és Körösi Mária asszony Kolozsvárott. — Dr. Links Armin fővárosi ügyvéd és Grünwald Malvin kisasszony. — Dr. Veisz Sándor fővárosi ügyvéd és Fischbein Róza kisasszony. — Kiss Jenő megyei főügyész és Mihalecz Flóra kisasszony Betlehem pusztán (Györmegyében.) — Dr. Machold Miksa szegedi ügyvéd és Milkó Janka kisasszony Szabadkán. — Berényi Lajos szabadkai kereskedő és Bernhardt Mariska kisasszony B. Sz. Györgyön. — Szanthner Károly honvédfőhadnagy és Amberboj Regina kisasszony Marosvásárhelyt. — Glatz Antal földbirtokos és Markovics Vilma kisasszony Inádon. — Fischl Károly debreczeni kereskedő és Fischer Róza kisasszony Miskolcra. — Hangonyi Sándor és Fehérpatak Ottilia kisasszony Egerben.

\*\* (József főhercegről) ismét egy szép vonást olvastunk. Alcsuth községben október 8-dikán temették el a 70 évet jóval meghaladott Wagnert, ki a főhercegi uradalomnál már régi időtől fogva szolgált mint cseléd. A temetésen ő fensége is megjelent, s a többi nép között a nagy sárban és esőben gyalog kísért ki az öreg és hű szolga tetemét, a majd fél órányira eső temetőbe. A menetközben ő fenségét esernyővel a szertartást végző lelkész megkínálta, mit ő megköszönve visszautasított azon megjegyzéssel, hogy „katonának mindent ki kell állani.“ Temetőbe érve, a régi szolgát ő fensége is megkönyezte és ekkor az elhunyt fia hozzálépett, és sirva kezét megcsókolta; ő fensége erre így nyilatkozott: „Őn az atya helyére fog lépni, mert a Wagner családnak nálam kell maradni.“ Ezután a félóránnyira eső temetőből a nép között ő fensége is gyalog ment haza. Ily dolgok után nem csuda, ha a nép imádással párosult szeretettel viseltetik a nemesszívű főherceg iránt.

\*\* (A magyar gazdasszonyok) országos együletének október-havi választmányi ülésében több vidéki és helybeli kérvény olvastatott fel árvaleányok felvétele érdekében, melyek a bizottsághoz tettek át. — Indézkedés történt a párisi kiállítás érdemleges képviseltetéséről, melynek rendezésére az elnökség és Kralovászky Istvánnéból álló bizottság kéretett fel.



Bejelentetett az árvaház szeptember havi költsége 1551 frt 38 kr. valamint a növendékek munkái, mi az ócska ruhák kijavításán kívül 444 darabot tett ki. Az egészség és rend példásnak jelentetett. Végre köszönetel vétetett Adámi kisaszonynak ajánlata, hogy a növendékeket vesszőkosár-készítésre díj nélkül oktattja.

\*(A kegyelet adója.) Közelg a halottak napja. A kiket drága emlékek fűznek a csendes város egy-egy hantjához, már most megteszik előkészületeiket arra, hogy a kedves elhunytak sirján áldozzanak a kegyeletnek. Épen ez indokból az egyetem orvostanhallgatói közt jelenleg gyűjtések eszközöltnének arra, hogy a begyűlő összegből, az orvosi tudomány egéről letűnt egyik legfényesebb csillagnak dr. Balassa Jánosnak sirja halottak napjára az elhunyt nevéhez méltóan diszítessék föl.

\*(Az országos kisdedovó egylet) e hó 14-dikén választmányi ülését tartotta a megyeház kis termében. A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása után egy, csak az egyletet érdeklő magánügy intéztetett el, melynek bevégeztével a választmány a kiküldött bizottság véleménye alapján, a kisdedovodák felkarolása céljából kibocsájtandó röpirat szétküldésére 200 frtot szavazott meg. Ezután egy másik kiküldött bizottság jelentése olvastatott fel, mely azt ajánlja, hogy az egylet a párisi világkiállításra a magyarországi kisdedovodák fejlődése- és történelméről emlékiratot készíttessen s ezenkívül küldje fel a kiállításra az árvaház, képezde és óvodák fényképeit; a bizottság ebbeli javaslatát a jövő ülésben fogja tárgyalni. Végül még néhány folyó ügy intéztetett el.

\*(A fővárosi szeretet-ház) ügyében a napokban egy küldöttség tisztelgett Trefort miniszter urnál. A küldöttség célja volt a szeretetház szükségeire még hiányzó 5200 forintnyi, a fővárosi közigazgatási bizottság által is megajánlott segély iránti kérvény kedvező elintézését kérni. A miniszter a küldöttséget nagyon előzékenyen és kegyesen fogadta, és megígérte, hogy nem tudja bár, mely alakban, de mindenesetre rajta lesz, hogy a jótékony intézet a kívánt segélyt megkapja.

\*(Zichy Mihály rajzai és képei,) mint említettük, az osztrák „Kunstverein“ ez idei kiállításában láthatók. A „N. Fr. Pr.“ részletesen ismerteti a műveket s egyebek között így szól róluk: E képek általában véve szépek és megragadók s az alakok hiányai soha sem lépnek annyira előtérbe, hogy a képek hatását a néző lelkére és kedélyére zavarnák. Oly műveket pedig, melyek nemcsak a szemet, de még nagyobb mérvben az ember lelkét gyönyörködtetik, főleg jelenleg kell rokonszenvvel üdvözlönnünk, midőn bizonyos aestheticus körökben elvként állítják fel, hogy csak a természetmások az igazi művészek, legyenek műveik még oly erő- és életnélküliek.

\*(Petőfi és Kossuth.) Gyulai Pál közelébb elmondta egyetemi hallgatóinak, hogy Petőfi mért nem irt soha egy sort sem a forradalom nagy vezérszónokáról, Kossuthról. Nemcsak azért, mert nem tartotta elég demokratának s mert színpadias vonásokkal bíró szónoklatával sem tudott egészen megbarátkozni; hanem személyes neheztelése is volt ellene. Frankenburg 1844-ben Kossuthot is megkérte, hogy megemlíthesse az „Életképek“ munkatársai közt, a mibe Kossuth bele is egyezett, de meglátva a Petőfi nevét, boszusan mondta ki, hogy afféle katonai- és vándorszínészféle emberrel nem kíván egy névsorban szerepelni. Petőfi ezt megtudta s természetesen megneheztelt érte. Később a szabadságharcban, midőn Petőfi honvédnek ment, levélben kérte föl Kossuthot, hogy nőt s gyermeket hagyva hátra, eszközölne ki számára a kormánytól egy kis

előleget, a mit ő majd megjelenendő költeményeinek eladása után visszafizet; s Kossuth e levélre nem válaszolt. Mikor pedig a muszkák már jöttek hazánk felé, Kossuth felhívta Arany Jánost, Petőfit és Egressy Gábort, hogy rendezzenek népgyűléseket s bátorítsák a csüggedni kezdő népet. Arany nem vállalkozott a természetéhez össze nem férő feladatra, de Petőfi és Egressy örömet hozzá fogtak a buzditáshoz s midőn Petőfi ép nekilátott tiszte teljesítésének, értesült róla, hogy Kossuth kormányostul Szegedre utazott, a nélkül, hogy ezt a költővel csak távolról is sejtette volna. Ime az okok, melyek miatt Petőfi a forradalom dalnoka, soha sem vette lantjára a Kossuth nevét.

\*(Az írók és művészek társaságának) első estélye e hó 26-dikán igen érdekes lesz. Jókai Mór költeményét Jókainé asszony fogja szavalni; az Ábrányi Emilét pedig Felekiné. Közreműködnek még Krancsevics ur, a nemzeti színház első hegedűse, s Márkusné Feigler Janka asszony, ki már nem egyszer tünt fel művészi zongora játékaival. Az estély jövedelmét a török sebesültek javára ajánlja föl az írók és művészek társasága. Az előadást a „Hungáriá“-ban társas lakoma követi.

\*(Az első családi estély,) melyet az iparos kör vasárnap az új helyiségben, a Ferencziek bazár-épületében rendezett, nagy közönség előtt folyt le. Ráth Károly elnöki beszédben vázolta a kör fejlődését s mai virágzását, köszönetet mondva a buzgó „rendező bizottságnak“ s annak vezetője Novelly Antalnak. A színpadon a „gondúzők“ dalköre éneklé a Kölcsey himnuszát s hátul csoportozat volt Pannoniával s az ipart és művészetet ábrázoló alakokkal. Aztán hangverseny következett, énekkel, zongora- és hegedűszóval; végül pedig vig táncz volt.

\*(Haynald Lajos mint színi műkedvelő.) Egy régi színlapot közöl a „Föv. Lapok“, melyen a mai kalocsai érsek nevével is találkozunk. E színlap következőleg hangzik: „Esztergam. Ma, pénteken augusztus 20-kán 1830. A hatodik iskolás ifjak elvégezvén tudományos pályafutásokat, előadnak egy érzékeny énekes drámát 3 felvonásban, ezen nevezet alatt: „Vak Béla.“ Irta Guzmics Izidor. Személyek: István, király: Kubicza Ferencz; Álmos: Seyler Károly; Vak Béla, Álmos fia: Haynald Lajos; Saul, királyi herczeg: Múke Antal; Királyi tanácsnok: Caraba Lajos; Dömösi Pál, apátur: Kiska Márton; Otthnár gróf: Thoma György; Uron, magyar nemes, remete: Kováts István. Theophil, titoknokja az apáturnak s Béda, nevelője Bélának, szerzetesek: Rudnyánszky János és Vichor István; vadász, lovász, udvari szolgák: Fluck János és Rutich József; Marczy, kulcsár a monostorban: Csígó István. A játék színhelye e királyi gymnasium felső emeletében van. Kezdődik 7 órakor.“

\*(„Cinque Mars,“) Gounod e legujabb műve a nemzeti színházban is előadásra fog kerülni. Az igazgatóság már megkötötte a szerződést a mesterrel, ki ezer frank tiszteletdíjat kért a partitúráért s ezenkívül hat százalékot minden előadás tiszta jövedelméből. Az új dalművet januárban adják elő.

\*(Liszt Ferenczről) írják a lapok, hogy legközelebb Párisba megy s több hangversenyt fog adni, melyeken újabb zeneszerzeményeit fogja bemutatni. Nem tudjuk, mennyiben igaz e hír, s nem is akarjuk elhinni. Lisztet egykor bálványozta Páris, ma aligha nem hidegen fogadná. Liszt hűtelen lett Párishoz, s ez nem feledheti azt el. A régi kortársak közül is alig találna már egy-kettőre.

\*(A nemzeti színház) tagjai szerdán délután igen népes gyűlést tartottak, melyben a színház nőtagjai is részt vet-



tek. A nyugdíjintézet elnökévé Tóth Vilmos helyébe, nagy lelkesedéssel gróf Karácsonyi Guidó választott. Remélhető, hogy a gróf ur ez állást el fogja fogadni.

\*(*Ismét új felfedezés.*) Mig a nemzeti színház operájának igazgatósága alkudozásban van Hajóssal, e kitűnő tenoristával, azalatt Pécssett fölfedezett egy tenoristát, a kiról azt híreszteli, hogy megbecsülhetlen kincset bir hangjában. Hoffernek hívják e tüneményt s a székesegyház énekkarának tagja, — Podmaniczky báró intendáns már meg is hívta. — No már hiszen lehet, hogy a fölfedezett csillag csakugyan oly ragyogó, mint hirdetik, csak hogy még sem tehetünk róla, ha most eszünkbe jut Orczy báró intendáns ur egy felsült fogása. A báró ur ugyan is pár év előtt alkudozásban volt épen Hajóssal; s hogy minél olcsóbban megnyerhesse, ki küldötte Deák Farkast Németországba tenoristát keresni. Hajóst egyik barátja értesítette e fogásról s mikor az igazgatóság ismét megkínálta a szerződéssel, Hajós méltó indignációval nem fogadta el.

\*(*A népszínház [személyzete]*) kedden tartotta a Szikszay-féle vendéglő első emeleti termeiben] a népszínház megnyitásának harmadik évfordulója alkalmával rendezett estélyét. A diszesen fölékitett helyiség zsufozásig megtelt a népszínház mindkét nemű elsőrendű tagjaival. Emlitenünk sem kell, hogy jó humorral megáldott színészeink nem fogytak ki pattogó élcezzel fűszerezett felköszöntőkből.

\*(*„Jánus“ lakomája.*) Kedden este a Hungária egyik földszinti termében diszes társaság gyűlt egybe, mely „Jánus“ sikerét poharak közt ülte meg. A társaság nagy része a nemzeti színház tagjaiból állott, kik a darabban részt vettek s a sikerben osztoztak a pályanyertes szerzővel. Csiky Gergely mondta az első áldomást, mely köszönet volt azok részére, kik a darabnak a tetszést biztosították. — Beresényi válaszolt egy elmés, szellemes toasttal, melyben az új szülöttnek hosszú életet és szerzőjének fényes pályát jóst. A toastok sorából Jánus személyesítője, Ujházi is kivette a maga részét. A kedélyes társaság késő éjfelig maradt együtt.

\*(*A pesti róka-vadászatok*) megkezdődtek. Az első szerdán e hó 10-dikén volt. Találkozó reggel 8 és fél órakor a Paskál-malomnál. Jelen voltak a Master, báró Wenckheim Béla, báró Edelsheim-Gyulai és a báróné, gróf Batthyány Elemér s még mintegy 6—8 tag. Rosz szimat, sok róka. A vadászatok ezután majd mindennap tartatnak e hó végeig, midőn a rendes vadászatok kezdetnek meg.

\*(*A muzeumot*) szeptemberben 36,162 személy látogatta meg; ezek közül a könyvtárt 1576, a régiségtárt 3748, a képtárt 19,397, (ilyen nagy számra még nem emlékezünk s a különösebb vonzerőt most alkalmasint a Zichy Mihály emléképe gyakorolta,) a természeti és néprajzi osztályt pedig 10,441 személy. A gyűjtemények a múlt hóban is tetemesen gyarapodtak ajándék és vétel által. József főherczeg ezuttal sem hiányzik a gyarapítók közül: a régiségtárnak vas pecsétnyomót ezüst lappal, tizenegy darab pecsét gipszmásolatát, egy római bronzérmét és egy ezüst bárczát ajándékozott.

\*(*Uj-görög drámát*) fogunk látni a nemzeti színpadon ez év vége felé. Vaszilidesznek „Galateá“-ja ez, melyet Kállay Béni fordított magyarra s melyből egy hatásos mutatványt a Kisfaludy-Társaság egyik ülésén Beöthy Zsolt mutatott be. E rövid tragédia, mely nemsokára a párisi színpadon is meg fog jelenni, mindenesetre korunk drámairodalmának legsikerültebb termékei közé tartozik. Meséje a hitrege Pygmalion-mondájából s egy új görög balladából van merítve s ritka drámaírói tehetséggel alakítva egységes szervezetté.

\*(*Az aranyjárdék kölcsön*) aláírása nem sikerült egész mértékben. Magyarországon 11.763,800 frf iratott alá, összesen pedig aláíratott a 80 millióból körülbelül 50 millió. Az aláírt összegek tehát teljesen befizetendők, és pedig e hó 18-dikától 24-dikéig az első részlet, vagy tetszés szerint az egész.

\*(*A városligeti artézi-kut*) furatásánál több hete ráakadtak az első dolomitrétegre, mikor is a furt lyukon 921 méter mélységből 24 óra alatt 1400 köbláb 32 R<sup>o</sup> melegségű víz szívárgott föl. Akkor több geolog azt állítá, hogy nagyobb víz mennyiség nem is lesz elérhető s hogy az egész kut szemfényvesztés. Az eddig elért eredmény azonban e nézetet tökéletesen megczáfolta. A dolomitréteg azóta 13 méternyre van átfurva, úgy hogy most a furt lyuk 934<sup>1</sup>/<sub>7</sub> méter mély, és 24 óra alatt már is 8208 köbláb vagyis 2592 hektoliter 46<sup>o</sup>/<sub>10</sub> R<sup>o</sup>-nyi víz száll rajta föl, mely hideg vízzel keverve naponkint 2000 fürdőnek elég. A napokban Szilágyi József volt miniszter jelenlétében a furt lyuk szájára helyezett szűkebb csövön a víz 16 lábnyira szökött a kut párkánya fölé. A furást a dolomitrétegben Zsigmondy Vilmos folytatja.

\*(*Az osztrák államvaspálya*) új indóházát október 27-dikén fogják nagy ünnepélyességgel megnyitni. Ezen alkalomra az udvar számára épített termeket különös pompával díszítették föl, mert remélik, hogy nemcsak nagyszámu vasuti igazgató, de maga ő Felsége a király is részt vesz a megnyitáson. A megnyitó ünnepély s a király jelenlétének kettős érdeke ösztönözte a vaspálya társaságot arra, — hogy a várótermek előtt elterülő kertet válogatott dísznövényekkel és virágszőnyegekkkel valóságos paradicsommá varázsolja át, még pedig nem osztrák, hanem magyar kezek által, mert a meglepő berendezésen mindenütt Seyderhelm keze látszik.]

\*(*Egy török pár*) vonja magára néhány nap óta a fővárosi közönségnek figyelmét. A nő, ki még igen fiatalnak látszik, fején fezt visel, arczán sűrű fátyolt, fekete selyem ruhában és vastag rövid felöltőben, — a férfi vörös nadrágban hosszú kék kabátban és bakancs-féle csipőben jár; több helyütt a közönség élénken megéljenzte már keleti vendégeinket.

\*(*A „Kincsem“*) ismét nyert. A vasárnapi bécsi futatásnál szintén futott s pedig egész egyedül, mert egy sportsman sem merte lovát futásra bocsátani vele. A freudenauai nagy díjat tehát ismét a „Kincsem“ szerezte meg Blaskovics Ernő urnak.

\*(*Halálozások.*) A hét folytán meghaltak: Tóbiás József, miskolczi református lyezeumi tanár. — Ifj. Tauffer Ferencz, takarékpénztári pénztárnok, 29 éves korában, Kolozsvárott. — Batizi András, református lelkész, 67 éves korában, Técsőn. — Kresz Károly, sebész, 75 éves korában, Budapesten. — Özvegy Kompolthyné, született Schreiber Mária, Szolnokon. Béke hamvaikra!

## Nemzeti színház.

Október 13-dikán: „Ördög Róbert.“ (Hajós.) — Október 14-dikén: „Nagyon szép asszony.“ — Október 15-dikén: „Janus.“ (Először.) — Október 16-dikán: „Tannhäuser.“ (Hajós.) — Október 17-dikén: „Házassítók.“ — Október 18-dikán: „Don Juan.“ — Október 19-dikén: „Janus.“

## Divattudósítás.

E rovat vezetőjének leghőbb kívánsága, megfelelni mind azon méltányos követeléseknek, melyekkel hölgyeink a divathoz és annak ismertetéséhez viseltetnek. Feltüntetni az új jelenségeket, de kiváltkép kitüntetni az



utánozhatót, ha az megfelel a jó izlés, a takarékoság követelményeinek, ez lebeg mindig szemünk előtt. Tulságosan bő táplálékot adni a divat, a pipere és a fényűzés hajlamainak, rabszolgákká tenni leányainkat a külső dolgok-kali örökös foglalkozása által, ép olyan veszélyes, mint az ellenkező hibába esni, nem törődni semmivel, pusztulni hagyni mindent, legfőleg a divattermek ügyességére bizván öltözékeink készítését. E két szélsőség között megtartani a kellő közepet, megmutatni és megértetni a határt, a meddig léphetünk, viszonyainkhoz alkalmazni öltözékeinket, minden kívánságinkat, és kiváltkép tulságos foglalkozással a piperével, el nem nyomni a nő szívében élő vágyat a haladás, a további kiképzetés után, az ismeretek szerzéséhez, sőt ennek már annál inkább is táplálékot nyújtani, mert a külső élet nem mindenkinék, kivált vidéken lakó hölgyeinknek, szolgálhat vele elegendő mértékben, ez lebeg mindig szemünk előtt akár miről kell értesíteniük kedves olvasónőinket. És mert őszi és téli ruhákról, felöltőkről, kalapokról hűségesen írunk már tudósításokat, ez alkalommal fehérneműekről fogunk csevegni, mely egy is háziasszonyaink kedveltebb birtokát képezi. Igaz ugyan, hogy alapszabásban a fehérneműek nem igen változnak, de az összeállítás, a csin és a czélszerűségben mégis csak vannak újításai, melyeket figyelembe kell venni.

Felv a fehérneműeknél a tartós, jó szövet, és a jó szabás, a diszítés csak harmadik sorban áll.

Ingekhez, hálókötőkhez és zsebkendőkhez legjobb a tiszta vászon, habár külföldről már évek óta oly nagy mennyiségű chiffoníngék hozatnak be és nálunk is ezrivel utánozzák, hogy lehetetlen tudomást nem venni róla. Olcsósága, az igaz, előnyössé teszik, de a kinek módjában van és évekre el tudja és akarja látni magát ingekkel, maradjon csak a tartós, szép vászonnál. A női nappali ingek többnyire négyszögkivágással készülnek, ritkábban kerek kivágással. A kivágás körül vagy egy sima ugynevezett nyereg látható, mely himzéssel, csipkével vagy keskeny szegélyekkel van díszítve, vagy egyszerűbb himzett szegély, melyre elől két felől apró huzott ránczok. hátul pedig a közepén ugyanazok, alkalmaztatnak. Ujjakat nem igen csinálnak az ingekre, mert amaz egyenes, két ujjnyi széles szegélyzet nem igen nevezhető ujjnak. A kivágás elől és hátul is mély. Mint mindenben, úgy az ingekben is nagy fényűzést lehet kifejtetni, a vászon tulságos finomsága, drága csipkék, finom himzés stb. gazdag tulhalmozása által, itt is mint mindenben, a jó izlés legyen és a czélszerűség irányadója kedves hölgyeinknek. Az éjjeli ingek természetesen magasan, fel a nyakig érők. A férfingek szabására lesznek készítve, hátul a szokásos sima, dupla vászonnál készült tenyérnyi hátrészszel, a melyre az ing aljának ránczai bevarratnak. Az előrész díszítése tetszés szerint kis szegélykéből szokott állani, vagy a közepén egy széles szegélyből, két oldalt himzett fodrocskákkal, a levarrott szegélyké helyett pedig két felől apró huzott ránczokkal. A nyaknál egy kis kihajtott gallér, vagy felálló fodrocška alkalmaztatik. Az ujjak többnyire zártak, kizárólag ellátva, ámbar vannak, a kik a félig bő ujjakat is szeretik. Egy fényes kelengyénél a pazarul csipkével, himzésekkel és színes szalagsokrokkal borított éjjeli ingek alján is tenyérnyi szélességű himzett fodrot látnunk, de ennek nem hinném, hogy sok utánzója akadna, mert nem czélszerű. — A hálókötőket sok hölgy egészen száműzte és helyöket a hálók pótolják, de bár minő formára is készüljenek azok, díszítésük ugyanaz marad: himzett fodor, csipke, betét. — A hálókötők sem változnak szabásra nézve, és csak a díszítés adja meg nekik a változatosságot; leginkább az egészen bő, zsákformát kedvelik, ámbar vannak, a kik a hátrészt egy kissé a testhez simulva szeretik, a felső paletók szabására. Az előrész díszítése vagy egyenes szegélyzetből, csipke- vagy himzett betétekből áll, vagy szív alakban alkalmazott díszítésből. A nyak körül még most is fodor vagy gallérka divatozik. Ez is egy tárgy, mely alkalmat ad az ügyesség és jó izlés kifejtésére. Az ujjakfélig szűkek, és az előrészszel hasonló díszítéssel bírnak. A hálókötők kizárólagosan finom chiffonból vagy battistból készülnek. — A női nadrágnál feltűnő a rövidség, alig ér le a térden alul, és a két külső oldalon négy ujjnyira nyitva van. E bevágásnak az alsó diszszel meg kell egyeznie, legyen az himzett szegély, fodor, betét, vagy bár mi más. Két gomb zárhatja e nyílást. A nadrág korcza lehetőleg keskeny, elől nem igen alkalmaztatnak ránczok, és hátul is huzóra van készítve. A téli időre készülő flanell nadrágok bőségük által tűnnek ki, a mi szükséges is, mert az alsó fölé lesz viselve és csak is kimenetelnél. — Az alsó szoknyákban nincs semmi változat; a rövidebb ruhákhoz valók egyszerűbbek, szegélyekkel és fodrokkal díszítve, míg az uszályos, díszöltözökhöz valókon sok csipkét, himzést, betétet és majdnem művészi varrást láthatunk. Az összekorcsolásnál is tekintettel kell lenni a napi divat iránt, mely a karcsúságot mindenképp szem előtt tartja és ezért az alsó szoknyáknál is a ránczok mind hátra huzódtak.

Díszítésül a fehérneműeknek jelenleg nagyon kedvelik az ugy nevezett házi csipkét, melyet keskenyebb és szélesebb, finomabb és durvább

kiadásban mindenütt lehet alkalmazásba hozni, nappali ingeknél ép úgy mint éjjelieknél, hálókötőknél, nadrágoknál, szoknyáknál stb. E csipke készítését már hölgyeink közül is többen megtanulták, de felföldünk szegényebb osztálya is foglalkozik vele, és így megérdemelt kenyérkereseti forrás nyílik meg szegényeknek ez által is. A fehér himzés azonban szintén nem mellőztetik, és a többféle, csipkével és himzéssel való együttes díszítés csak emeli a fehérnemű szépségét. Vannak, a kik még a fehérneműeknél is a színes himzést kedvelik, de ugy látszik, általános divattá ez még sem lesz, és csak is a törölrühákra, és általában a külső házi fehérneműek fog terjedni. A színes iránti előszeretethez hölgyeink egy-egy színes selyemcsozor által is adhatnak kifejezést.

Mai mellékletünk egy horgolási minta, melynek közlésére többek által vagyunk felkérve, és így változat kedvéért ezzel szolgálunk ez alkalommal, míg divatképünk a jövő héten fogja bemutatni a téli divat néhány alakját.

## Számrejtvény.

B. Lillától.

8. 9. 2. Haladj vele, megdicsérnek,  
Ellene tégy, s elitélnek,  
12. 8. Favágáskor látod fában,  
Nyakon, fejen hordod bálban.  
1. 14. 2. Ezzel szép a nő két arcza,  
3. 6. 5. 14. 8. Ezt ki-ki szem előtt tartsa,  
7. 5. 13. 4. 11. Ez töröknek a jó muszka;  
9. 2. 10. Meg piritja a borocska.  
10. 9. 8. 9. 11. Ritka ember, kinek nincs,  
Ha jó, ritka drága kincs.  
15. 10. 15. Az oltár előtt megállva,  
Mintha menyországba szállna.  
1—15. Tapsvihar ezerszer éri,  
Ezer ajak megdicséri,  
Megrikat, megkacagtat,  
Szívet, lelket elragad.

Megfejtési határidő: november hó 14-dike.

A f. é. 38-dik számban közlött rejtvény értelme:

Éljen a hős török nemzet!

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Bronts Sarolta, Korenagh Serk Hermin, Steiner Jan-ka, Moesz Gézané, Batori Sigray Istvánné, Wipf Gyuláné, Szlavik Nándorné, Magyar Matild, Privler Antalné, Mednyánszky Margit és Erzs, Jánosy Lajosné, Haintz Mari, Dzsínich Pencz Mária, Bohus Gyuláné, Sztresz-nyák Hermin, Becker Irma, Zigury Györgyné, Hosszu Elekes Matild, Kovács Morvay Julia, Király Kálmánné, Abonyi Jánosné, Fényes Klotild, Fodor Zsófia, Hamar Olga, Musits Klára, Szent-Iványi Irén, Tomcsa Anna, Temesváry Erzsébet, Nagy Flóra, Erdélyi Károlyné, Salamon Juliska, Tótfalu-ly Mariska, Sárosy Teréz, Kiss Mihályné, Saary Amália, Papp Luiza, Láng Teréz, Ujhelyi Sándorné, Halász Julia, Somogyi Lóra, Gaál Mari, Marko- vich Gizella, Karay Anna és Olga, Konkoly Lina, Csonth Riza, Varga Ju- liska, Katona Jolán, Biró Margit, Kovács Károlyné, Boncz Klementin, Varga Mária, Törös Ilka, Beliczay Ilonka, Kun Lászlóné, Szalay Mariska, Nemes Biri, Lázár Irma, Böhm Gabriella, Ádám Emilia, Gáspár Antónia, Megyessy Emma, Pálffy Iluska, Sándor Róza, Matyasovszky N. Mária.

## Tartalom

Kolozsvár hőse, Balázs Sándortól. — Nincs illatja ... Singlary Gyulától. — A cselédekről. — Flóris bácsi. — A fecské, Simonyi (Singer) Lőrincztől. — Egy hét története. — A háboru. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény- fejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy horgolási minta.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



43-dik szám.

Október 28-dikán.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines boritékkal.

---

SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

---

XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országut 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

| Hónapi és heti naptár |    | R. katolikus és protestáns naptár |                 | Ó-naptár       | Izraeliták naptára | Hold-járás      | N a p - |          |      |
|-----------------------|----|-----------------------------------|-----------------|----------------|--------------------|-----------------|---------|----------|------|
|                       |    |                                   |                 |                |                    |                 | kelte   | nyugta   |      |
|                       |    |                                   |                 |                |                    | óra perc        |         | óra perc |      |
| Okt.                  | 28 | Vasárnap                          | G 23 Simon, J.  | G 22 Simon, J. | 16 B 22 Longinus   | 21              |         | 6 39     | 4 48 |
|                       | 29 | Hétfő                             | Zenobius        | Zenobius       | 17 Oseás           | 22              |         | 6 41     | 4 46 |
|                       | 30 | Kedd                              | Alfonz, Klaudia | Klaudia        | 18 Lukács evang.   | 23 Templ. meg.  |         | 6 42     | 4 45 |
|                       | 31 | Szerda                            | Farkas püspök   | Ref. eml. ünn. | 19 Joel próféta    | 24 szent ag. á. | ☉       | 3 44     | 4 43 |
| Nov.                  | 1  | Csütörtök                         | Mindszent ünn.  | Mindszentek n. | 20 Arthem          | 25              |         | 6 45     | 4 42 |
|                       | 2  | Péntek                            | Halottak eml.   | Halottak napja | 21 Hilarion        | 26              |         | 6 46     | 4 40 |
|                       | 3  | Szombat                           | Hubert          | Ida            | 22 Albina          | 27 Sab. Toled.  |         | 6 47     | 4 39 |

## V i d é k i t á r c z a.

**Erdély** püspöke, Fogarassi Mihály legujabban egy katolikus irodalmi kör föllállítását tervezi. A megalakítás czéljából a püspöki teremben az erdélyi katolikus papok értekezletet tartottak, melyen a buzgó főpásztor szép beszédben buzdítá őket munkára. Különösen az eddig nem nagy pártolásban részesült „Egyházmegyei Értesítő“ czélszerű félkarolása, s a külföld mintájára az irodalmi termékek terjesztését ezközlő módozatok képezték beszédének tárgyát. Előterjesztését elfogadták s írásba foglalták. A határozat keresztülvitelére nézve Avéd Jákó tanár indítványa folytán az értekezlet azon megállapodásra jutott, hogy az irodalmi kör tervezetét egy kiküldendő háromtagu bizottság dolgozza ki s legközelebb a püspök elnöklete alatt tartandó közgyűlés tárgyalja behatóan.

**Az egri** érseki kápolna restaurálását befejezte Storno Ferencz, az ismert festő, ki pár év előtt a szepes-várallyai Zápolya kápolnát is restaurálta. Az egri kápolnát 1766-ban építette gróf Eszterházy Károly püspök. Eredeti stíljé rococo. Most főrészeiben egészen újjá lett. A tetőt új festménye, az újított márványos falakat dúsabb aranyozás, az eddig egyszerű ablakokat üvegfestmények, a talajt mozaik díszítik. A tetőzet festményének főtárgya a szent család. A főcsoportozatot keretképen stílszerű vonalékitmények foglalják be, melyeknek egybefutó csucsain dombor rajzban fleül az érsek címere s alul „Fructus honoris onus“ jellegje díszlenek; a négy szögleten pedig Jeromos, Leo, Ágoston és Ambrus egyháza-tyák medailonszerű mellképei láthatók jelvényeikkel. — A kép, encausticus modorban, viaszfestmény. Színezése erős, mindamellét átlátszó. Az alsó ablakok üvegfestményei a négy evangelistát ábrázolják. A talajt mozaik borítja. Az épület stíljének s különösen a tetőzet vonalékitményeinek megfelelő modorban haladó s nagyobb arányu vonalak egy szabályos rajzalkaká fonódnak, melynek terve szintén Stornótól való. Az egyik szögletben Tecente bécs-ujhelyi gyárostól külön e czélra szolgáló mintázat szerint készített díszes kályha foglal helyet. Az oldalfalakba szemközt egymással egyenlő alakkal s keretben két fémtábla van illesztve. Egyiken Esterházy, a másikon a mostani érsek ezüst betűs fölirata olvasható.

**Brassóról** írják, hogy ott óriási forgalmat okozott a háboru, s a szállító czégeknek roppant jövedelmük van a háboruból. A brassói indóház tul van halmozva az Oláhországba szánt küldeményekkel, a melyek, nem lévén elég hely a raktárban, a pályaudvarban vannak felrakva. A levelező kérdést intézvén, hogy mi a tartalmuk a felhalmazott ládáknak, azon választ kapta, hogy üvegneműek. Alig hihető, hogy az oro-

szoknak és románoknak épen most ilyen nagy mennyiségű üvegre volna szükségük. A levezőnek azon biztos nézete van, hogy tábori szerek küldettek Romániába. Szerinte azon vagonokon, melyeken állítólag francia pezsgőket és halétkeket szállítottak, szintén hadiszerek voltak, a pezsgős üvegek mind megtöltve puskaporral. Ezekre pedig még annyi gondot sem fordítottak, hogy legalább a felső üvegeket töltötték volna meg por helyett vízzel.

**Temesvárott** e hó 20-dikán az ottani lengyel-klub hangversenyt rendezett a török sebesültek javára, mely igen fényesen sikerült, s 100 frton felül jövedelmezett a jótékony célra. A hangverseny programjába csupán török, magyar és lengyel darabok voltak felvéve s a csabai kitűnő cigánybanda jelesen megoldá feladatát. Táviratot is intéztek és pedig egyenesen a magas portához, győzelmet kívánva a dicső harczosoknak.

**A fiumei** torpedó gyár titkát is meglopták. Ugyanis október 16-dikán azon fölfedezést tették, hogy a hónapok óta tanulmányozás végett Fiumében tartózkodó orosz tiszték egyike a Whitehead gyárában alkalmazott rajzólótól többféle, a torpedó-gyártásra vonatkozó terveket szerzett meg jó pénzen és az oroszok által már megszokott uton. A megejtett rendőri kutatás alkalmával két tervet találtak meg a rajzó lakásán, melyet azonnal lefoglaltak, de két (és pedig a legfontosabb) tervvel, az eredetiekkel, az illető orosz tiszt már tulment a határon. Mondják, hogy Whitehead minden összekötését megszakítani akarja Oroszországgal, ha neki rögtön nem küldik vissza az elopott terveket.

**Fraknón** nagy tűz volt e hó 13-dikán este. A tűz ismeretlen okból támadt s rövid idő alatt 28 házat elhamvasztott, a hozzájuk tartozó gazdasági épületekkel együtt. A „Sopron“ dicsérettel említi a szomszédos Kétfalu község lakóit, kik kétszázan jöttek át segíteni az oltásban s csakugyan nekik köszönhetni, hogy az egész falu el nem égett, ellenben méltán megrójjá Fraknó lakosságát, mely összedugott kézzel nézte a tűz rombolását s az oltáshoz csak az látott, a kinek a háza égett.

**Mező-Turra** e hó 16—17-diki közti éjjel a postán 40,000 frtnyi összeg érkezett az indóházhoz. A mint a csomagokat az indóháznál rendbesszedték s a postalegény s a kísé-  
rője, egy bakter, beindultak a városba, a legszélső házat elérve, a sötétből hat lövés dördült, melyből kettő találta a baktert, a kinek azonban volt annyi ereje, hogy odaugrott, a honnan a fegyvert villámlani látta, s fokosával a rabló fejéhez ütött. A postalegény az ijedtségtől megdermedve tétlenül nézte a je-



lenetet. A posta mindamellert meg volt mentve, s ez a bakter Máté Sándor obsitos tüzer érdeme, kinek egyik golyót a jobb kezéből, a másikat a lába vastag husából vette ki az orvos. — A vizsgálat eredményét még nem tudjuk.

**Ujvidék** környékén e hó 15-dikén éjjél tájban érdekes égi tűnemény volt látható. A délszaki éghajlason a közönségesnél nagyobbak tetsző csillag jött fel, mely lassan-lassan nagyobbodni kezdvén, egyszerre csak villámokat szórt, majd ezután felpattant s meglepően szép három sugarat bocsátott ki magából. Erre a sugaras égítést körben kezdett forogni, miközben a szivárvány színeit tünteté föl, majd csendesen alaszalla s a láthatár alján szétfoslott. Az egész jelenség mintegy negyed óráig tartott.

## Különfélék.

\* \* (Maria Antoinette) királynéért, kivégeztetése nyolcvannegyedik évfordulóján, mult kedden tartották a hagyományos gyászmisét az anjou-saint-honoréi engesztelő kápolnában. E szerencsétlen fejedelmi nőről, ki megbünhödött a királyság összes vétkeiért, csak igen kevesen emlékeztek meg; a csekély számú ajtatoskodók közt ot volt a nemoursi herceg, Blacas, Chambord gróf képviselője és Páris térparancsnoka: Geslin tábornok.

\* \* (Barrière,) francia vigjátékiró, meghalt 54 éves korában. Művei a párisi Palais-Royal, Theatre-Historique és Vaudville-színház legkedveltebb repertoire-darabjai közé tartoznak. Nálunk egy-két vigjáték s néhány operette-szöveg után ismeretes; amazok közt legismeretesb: a „Tűz a zár-dában.“

\* \* (A párisi magyar egyesületnek) közelebb szép ünnepe volt. Mint a „Fővárosi Lapok“-at értesitik, Zichy Mihály elnök életnagyságu olajfestményű arczképét leplezték le. Az egyesület tagjai közakarattal határozták el, hogy elnökük képét elkészittetik s ezzel Gschwindt Róbert jeles festő házánkfiát bizták meg. A festmény kitűnően sikerült. Zichy Mihályt magyar ruhában ábrázolja s minden vonása élethű.

\* \* (Az angol posták köréből.) A londoni postaigazgató évi jelentéséből érdekes adatokat tudunk meg. Igen sokan egyszerű keresztköteses hirlapokban csempésznek szivart, dohányt, inggallért, virágot, keztüüt, zsebkendőt, harisnyát stb. — pedig a vitelbér ugy is igen olcsó s az angol posta átvesz szállítás végett oly tárgyakat is, melyeket másutt nem vesznek fel, mint p. o. szemüvegeket, orvosságot üvegekben, piócát, gyikot, kigyót. Az utóbbiak közül egy rosszul volt csomagolva s megszökött, csak nagynehezen találták meg; két gyik és egy óriási béka Liwerpoolból szerencsésen érkezett meg s adatott át a czimzettnek. — Az utolsó évben 28,603 levél találtatott a szekrényekben czim nélkül; ezek közzül 832-ben értékpapiros vagy készpénz találtatott 125.000 frank értékben. Ezekon kívül 75.572 olyan levélbélyeget találtak a szekrényekben, melyek rosszul lévén felragasztva, leestek. Egy bankárhoz czimzett levél — terhelve 75.000 frankkal — le nem volt ragasztva. A rosz czimzés miatt kézbesithetlen levelek száma öt millióra rug sok pénzzel és értékkel. A gyakorlott angolok is tudnak ezek szerint szórakozottak lenni.

\* \* (Varró gép-statistika.) A jelenleg használatban lévő varró-gépek számát négy millióra teszik. Angonhonban legalább 100,000 munkás foglalkozik a gépek készítésével; ugyanannyi Amerikában. Franciaországban s a többi európai tartományokban körülbelül 50,000.

\* \* (Berlinben,) a mint a „Reichsbote“ írja, nem ritka eset, hogy protestáns szülöktől 1—2 éves gyermekek hozatnak a lelkészhez keresztelés végett, mely alkalmakkor aztán nem ritkán igen kellemetlen dolgok fordulnak elő. Igy nem régen egy házi keresztelés alkalmával történt, hogy a két éves keresztelendő a pásztornak nagy kenetteljesen előadott bevezető szavai alatt megszökött s az ágy alá bujt, honnan aztán a hideg víztől irtózó kis pogányt botokkal ki kelle piszkálni, mi a cselekedet ünnepeles voltának némi hátrányára szolgált.

\* \* (Csikorgó telet) jósol Smith skót csillagász, a „Nature“ tudományos szaklapban ezeket írva: „Legközelebb a talaj-hőmérőinken tett megfigyeléseket állítottam össze 1837-től a mult évig. Az utóbb letelt 39 évben tett megfigyelésekből vont következtetések a rendesnek inkább megfelelő telek és nyarak hatásának mellőzésével a következők: 1837 és 1876 közt három nagy hóhullám érinté külről földünk e részét, tudniillik 1846/47, 1858/59, 1868/69 és a legközelebbi ilyenmű érintés 1879/80-ra várható, ha csak az időjárás teljes változást nem szenved. A hidegszakok nincsenek e hóhullámok „tarajá“-nak közepette, hanem közel járnak azokhoz, mintegy évvel előbb vagy később. A legközelebbi hideghullám tehát ez év végén várható.“ — Hogy valami igaz lehet e jóslásban, mutatja a korai hideg és a vele járó havazás, mely az Alpesekben már beállt.

## Megbízások tára.

*Tisztelettel figyelmeztetjük mind azon t. előfizetőinket, a kik még a jul.—szept. negyedévi söt még az april jun. negyedre is hátralékban vannak, hogy illetekeiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, s még a könyvek elküldése előtt hozzák rendbe a hátralékokat, a mint az illó és szokásos is.*

F. V e z e k é n y r e L. Z. K. urnőnek: Azonnal megküldtem.

B u k u r e s t b e G. I. urnőnek: A legmelegebben karoltam fel ez ügyet, de fájdalom eddig még siker nélkül!

S z e n d r e T. I. urhölgynek: Köszönettel vettem.

B a l m a z - U j v á r o s b a E. J. urnőnek: Magánlevélben nyugtattam meg.

D e b r e c z e n b e D. J. urnak: Köszönettel vettem. Ugy-e bár ez elég feleletnek?

D e b r e c z e n b e B. M. urnőnek: Eddig legalább még nem vettem. A kívántat azonnal megküldtem.

G y e p e s r e L. F. urnőnek: November hó folytán, mint minden évben, ugy az idén is el lesznek küldve a második fél-évi könyvek.

S z a r v a s r a E. G. urnőnek: Ilyenekkel csakugyan nem tudunk mi nagyvárosi háziasszonyok kegyetekkel verse-nyezni! Szives köszönettel vettem.

A r a d r a K. I. urhölgynek: Azt hiszem, rendben talált mindent.

K o m á r o m b a D. E. urhölgynek: Fogadja őszinte szerencsekívánatimat!

P e t r o v á c z r a A. A. L. urhölgynek: A török sebesültek részére küldött nagy csomag tépést vettem és azonnal át-küldtem a török konzulátushoz. A nyugta róla kezem közt van.

K é r e s r e K. I. urhölgynek: Ha a csekély csomagolási díjat beküldi, bizonyára meg is fogja kapni a könyveket. Minden félévben 6—6 kötetet kapnak t. előfizetőim.



## Tájékoztató a gazdálkodó hölgynek, a selyem és szőrruhafestés érdekében.

**Fióküzlet**  
**Budapest,**  
Hatvani-utca, Ferencziek bazára  
14. szám.

**Főüzlet**  
**Székesfehérvár,**  
Búzapiacz 6. sz.

**Fióküzlet**  
**Veszprém,**  
Bukin-utca 119. sz.

Alolirt bátor vagyok tudatni a n. ér. közönséggel, miszerint a fent jelzet üzletnek minden ágát a kor igényeihez megfelelőleg teljesen berendeztem, úgy hogy bármily külföldi nagyobb ruhafestődével a versenyt kiálthatom, s így a ruhafestés céljából Budapesten s úgy Veszprémben is fióküzletet nyitottam s a n. é. közönség nem lesz kénytelen festendő kelméit szakavatlan s idegen kezekre bízni.

A fenti üzletekben festés végett elfogadok bármilyen színű szinehagyott női és férfi ruhákat bármilyen színű színekre legyen az selyem, gyapjú, posztó, bársony vagy bármily vegyszövet festetnek a kívánt színekre, préseltetnek és apratiroztatnak.

**A festett nőiruhák tarkázásához a legizlésteljesebb mintákkal szolgálunk.**

Festés végett vidékről küldött ruhákat kérem Fehérvári üzletünkbe küldeni holis 8 legfeljebb 14 nap alatt szállítatik rendeltetési helyekre.

**Pakolás ingyen.**

Tisztelettel

**SZABÓ ISTVÁN,**  
selyemfestő.

A németországi gyógyászati üggyársulatok által megvizsgált, és kitűnő alkalmazhatósága végett a magas cs. kir. magyarországi helytartóság által engedélyezett



## Köszvény-vászon

mindenféle köszvény, csúsz (Rheuma), inszaggatás, mell, gerinczfájdalmak, kereszt csontfájás (Hexenschuss), láb-köszvény stb. ellen. **Egy csomag 1 frt 5, kettős 2 frt 10 kr.**



Hufeland hírneves orvos mondja orvostani műveiben: „Két betegség van, melyek ellen az orvosi tudomány hasztalan látszik keresni erőteljes gyógyszereket; ezek fejköszvény és a podagra; e gyógyszer a fentebbi köszv.-vászon használata által fölfödöttetett.

**Dr. BURON párisi általános seb-tapasza** mindenféle sebek, genyedések és daganatok ellen. — Egy köcsög ára használati módszerrel együtt 70 kr., kisebb köcsög 35 kr. Postán küldve 10 krral több. Valódián Pesten egyedül csak **TÖRÖK JÓZSEF** ur gyszárában. kiraly-utca 7. sz. — **Debreczenben:** Rothschnack ur gyszárában. — **Szombathelyen:** Pillich Ferencz ur gyszárában. — **Mohácson:** Jazevics Károly. — **Kolozsvárt:** Wolf gyszárnél. **Pécsett:** Zsolnay. — **Szegeden:** Weiglein György, Kovács gysz. — **Temesváron:** Kraul. — **Aradon:** Prinner gysz. — **Nagyváradon:** Molnár gysz. — **Székes-Fehérvár:** Dieballa. **Gyöngyösön:** Vozary gysz. — **Brasso:** Fabik gysz. **Szigetvárott:** Ehrenfeld W. — **Miskolcz:** Ujházy gysz. — **Pozsony:** Söltz. — **Kassán:** Escwig Ede és fia gyszárában.

Pompás

## SIRKOSZORÚK

és 4 méter hosszú virágfüzérek



mesterkéltlen szárított legszebb élő virágokból minden színben és nagyságban 40 krtól kezdve 8 frtlig, kapható

**Földessy Lajos**

magkereskedésében, (Mária-Valeria-utca)  
**Budapest.**

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek.

**KAULICH ROBERT**

BUDAPEST,

Uj bécsi-utca 5. sz., utczai bolt Budapest szállodában.



Van szerencsém a t. cz. közönség tudomására hozni, hogy én mint **fűző-készítő**

eddig az üzletem szervita-tér 2. sz. a. 1 November a. c. óta magam tulajdonos czimem alatt **uj bécsi-utca 5-dik sz. a. egy**

**fűző-üzletet** nyitottam.

**Holzer Simon**  
**kész női ruhák terme**  
Kigyó-utca 1 Bazar,  
az udvari gyógytár átellenében.

ajánlja a tiszt. hölgyközönségnek az idényre a legújabb hölgytoiletteket, a legelegansabb és izletesebben készitve, a legfinomabb bel- és külföldi szövetekkel, eredeti párisi és berlini minták után, valamint minden nagyságu leány-kabátkákat és Menszikoffokat a legnagyobb választékban és jutányos áron.

**Fülorvos**

Dr. Lichtenberg Kornél tudományos utazásából a külföldről 9 havi távollét után visszatért, és rendel, mint azelőtt **Béla-ntca 3. sz., 11—12-ig és 2—3-ig.**

**Párisból visszatérve**

ajánlja

**az őszi és téli idényre!**

**A tisztelt hölgyközönséghez!**

Az élénk érdeklődés, melyek évek óta legjobb hirben álló divat- és kész nőiruha üzletem a nagyérdemű magas uraságok és a t. cz. közönség részéről mai napig örvend, üzletem és műtermem legelegansabb berendezése- és lényeges megnagyobbítására indított, hogy az elegancia és a finom izlés legmagasabb igényeinek is megfelelhessenek.

**ÁRJEGYZÉK:**

Araruhák failleből vagy atlaszból minden színben 70 egész 100 frtlig  
Araruhák a legfinomabb kiállításban, myrtussal diszitve 120—160 frtlig  
Séta és látogatási toilettek failleből 70—150 frtlig  
Séta- és látogatási toilettek különféle divatkelmékiből 30—80 frtlig  
Házi- és uti-ruhák 15, 18, 20—25 frtlig  
Obrettek átvétők en princess 20, 25—50 frtlig  
Selyem double Cecilien felöltők illetőleg Bundák  
Zoboly, nyest, Leonges fekete medvével prémezve és bunda belésre 50, 60—120 frtlig  
ugyanazek selyem bársonyból 70, 80—200 frtlig  
Mentsikoff, gentleman, Gortsakoff és minister női kabátok a legfinomabb bouel vagy kangarn szövetből 20, 25, 30—60 frtlig  
Legújabb szabásu leánygyermek köpönyegek, férfikabát szabásu minden nagyságban 6, 8—20 frtlig  
Legújabb mintájú eső- és nti-köpenyek, férfikabát szabásuak 12, 15, 18, 20—25 frtlig  
Vidéki megrendeléseknél egy régi derék és a szoknya előhosszának szives beküldése kérétek.

Elegáns és izléses aratoilettek készítésére bátorodom műtermemet a nagyérdemű hölgyközönségnek különösen ajánlani, annál inkább, mert számos elismerő irat birtokában vagyok, melyek ezen szakmában szerzett jó híremet legfényesebben igazolják, s melyeket kívánatra szivesen előmutatok, illetőleg beküldök.

Teljes tisztelettel

**RÓZSAY Confectioneur,**

Budapest, Deákutca 5. sz.

a „Franczia nőhöz.”

**Hölgyeknek fontos!**



80 centim. hosszú valódi hajfonatokat igen tömötten betét nélkül, egyedül természetes tisztán mosott hosszú emberi hajból csak 2 1/2 frt.; szebbek: 3 frt. 2 1/2 frt. 4 frt. egész 5 frtlig legpompásabbak nagy színválasztékban ajánl

**Löwenbein J.,**

első s leghirnevösebb hajfonat s chignon-gyára Budapest, kis mező-utca 30. sz. 1-ső emelet (a terézvárosi templom közelében.)

Levélbeli megrendelések pontosan lekiismeretesen s tökéletesen a beküldött hajminta szerint, postautárvételrel teljesítettnek s a meg nem felelők készségeggel kicseréltetnek. — Hajfűrtözetek a legdúsab választékban s minden nagyságban 2 1/2 frttól egész 5 frtlig.

**Epilepsie**

(kórságot) gyógyít levél útján a szakorvos **Dr. Killisch,** Neustadt Dresden (Szászország). **Már 8000 egyennél többet jó sikerrel kezelt.**



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)  
Évnyegyedre 3 frt, — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.  
Könyvsomagolási díj félevenként  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**  
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.  
**Hirdetések díja:**  
Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**43. sz.**  
Okt. 28-dikán.  
1877.

**Havonkinti színezett  
dívatképpel,**  
minden szükséges himzetrajzokkal.  
Évenként  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezetetést foglal  
magában a lap irányában.

## K o l o z s v á r h ő s e .

(Történeti beszély.)

Balázs Sándortól.

(Vége.)

Más nap, — május 21-dikén — a török had közelébb indult Kolozsvárhoz.

Linczighék lánczaikkal és vaskarikáikkal nyakukon, a darabos szántóföldeken keresztül úgy hajtottak, mint megannyi barmok, s miután a Nádas és Szamos folyóin övig érő vízben átgázoltak, a táborral együtt megszállottak.

Ez nap a fővezér tihája — ravaszsággal akarván Kolozsvárt megvenni — ura parancsolatából magához viteté Linczinghet, lovat adott alája, ötven jancsárt rendelt melléje s parancsolta neki: menjen be Kolozsvárra, s nyitassa meg a város kapuját, állítsa oda a jancsárokat, s ezek megőrzendik, hogy annak nem fog semmi bántódása lenni a törököktől.

Linczigh kísérelő jancsáraival feljövén a hid-kapuhoz, itt a hid aljait telve lelte már jancsárokkal, kik kezeikben mindnyájan egy-egy darab fát tartván, fennhangon kívánták, hogy nyitassa meg a kis ajtót.

Azt lehetne gondolni, hogy Linczigh János uram, miután két nap alatt oly sok keserves szenvedést és sanyargatást kelle kiállania, s még többektől retteghetett, most főképp önnön személye bátorsága biztosítására iparkodott és törekedett; de ő korántsem azon törekedett.

Átlátta, hogy a vele jött, s hid alatt talált jancsárok a kis ajtót, mihelyest megnyitattná, tüstént megrohannák és elfoglalnák, el azután a várost is, és ámbár nős és apró gyermekes ember volt, mind az által feledni kíváná férj és édes atya létét; úgy tekinté magát, mint csupán Kolozsvár biráját, s hősi nagy lélekkel elhatározván saját életét a város közjáváért feláldozni, a belső várfokról kinéző városiaknak ezt kiáltá fel intőleg: „Periculum est intromittendi!“ (veszélyt hozand, ha bebocsáttok!)

A jancsárok gyanitva diák szavainak értelmét, felboszankodtak s eröltették őt, nyitassa meg a kis ajtót mert különben meg kell hallnia!

— Távozzatok az ajtótól — szólt hozzájuk ő — mert sokan vagytok, s e miatt félnek megnyitni, de ha magamra hagytok, engemet bebocsátnak, én aztán a kaput is megnyitatom, és ti is bejöhettek!

— Hamis vagy eb! — kiáltozák hangosan a jancsárok, mert ezt csak azért mondod, hogy téged bekapjanak.

— Kezeseket állítok! — felelt nekik ő.

— Tizenhatért sem adnánk! — rivalkodtak a jancsárok, s megragadván őt, mint az ebet úgy vitték az cigányok háza mögé, hogy fejét vegyék.

Itt meggondolkodván, ismét a kapuhoz küldötték, hogy nyitassa meg. Ő a felvonó hidhoz menván, s a kötél kieresztő lyukon behajolván, egy ott lévő Szöllősy Gábor nevű embernek mondá:

— Kéredszem én bé, kérvén: hogy megnyissátok a kaput, de semmiképpen meg ne nyissátok, mert el kell vesznetek!

Most újra megrohanták a jancsárok, szidalmakkal halmozták, s ismétleg a cigányok házához vitték, hogy megöljék.

Viszont a kapura küldötték, s midőn látták, hogy most is vonakodnék megnyitattni, nagy dühösséggel hurczolták a tábor felé, a hentererek vágó hidjához.

Onnan ismét visszahozták és kényszergették: parancsolja meg a kapu megnyitattását, mert a vezér jó indulattal levén a kolozsváriakhoz, városukat megakarják őriztetni, hogy a törökök hatalommal be ne vegyék.



Elérkezett a város alá, Linczigh a várfalak mellett elfolyó Szamos partjára állott, s onnan a városbelieknek még egyszer utoljára kiáltotta:

„Én nékem most meg kell halnom! A városrost meg ne adjátok!”

E szavaknál egy veres patyolyatos török, köntösét vállán megkapván s őt dühöngve visszarántván, dörgé:

— Meg kell ma eb halnod!

S tüstént visszavitték a táborba.

A jancsárok is eltávoztak a falak alól, kitakarodtak oda. Legelső, mit a táborban Linczighgel műveltek, abból állott, hogy lábaira vasat vertek; s mit bilincsei közt ő magára várt, a halál vagy örökös rabság volt.

De vajmi sokszor történik emberrel épen ellenkezője annak, a mit várt és remélt! Így most vele is. Azért-e, mert a törökök nem is vélt nagylelkűsége által meglepetve, meghatva érzették magukat, s akaratjuk ellenére is becsülésére hajoltak; vagy inkább azért, mert midőn a Gyalu s Lóna között táborozó fejedelmet épen meg akarták támadni, s a harcz kiemeltele kétségesnek látszott, nem tartották tanácsosnak a hátok mögött maradandó kolozsváriakat ily birájuk tovább kizárásával, vagy megöletésével még inkább maguk ellen ingerleni: Linczighgel kimélőbben kezdtek bánni. Estve felé a vezér tihája magához vitette, s kérdezte tőle és társaitól, miért szegültek annyira a császár ellen?

Linczigh nem felelt egyebet, csak azt kérdezte tőle: megtette volna-e ő azt, a mit ő tőle kívántak, ha az ő helyében lett volna?

A tiha nem tudott erre a kérdésre felelni, hanem kávéát hozatott, itallal kínálta őket, s ígerte, hogy esedezni fog érettök a vezér előtt, ha háládatlanok nem lesznek.

Ők ajánlották hálájokat.

Majd a fővezér elejébe vezettettek, ki rájuk tekintvén, de kegyesebb szemmel mint az előtt, imígy szólt hozzájuk:

— Titeket fel akartalak nyársaltatni, de hogy akaratomat nem teljesítettem, köszönjétek ezeknek a basáknak, (ezek éppen divánt ültek körülötte) mert jó emlékezettel vannak felőletek, hogy a város hű volt mindenkor a császárhoz.

Több szavai közt parancsolta aztán a vezér: vitessenek táborába mindenféle élelmet, ő az árát mindennek megfizetteti, s elvégre megkegyelmezett nekik. Mind a hármokra aranyos kaftányt adatott, azon kívül törökül és magyarul egy biztosító levelet és szakálára fogadta, hogy semmi bántalmuk nem lesz, ha hivek maradnak. Ezzel szabadon bocsátotta.

Most Boldvay Márton, biharmegyei alispán is sziveskedni kívánt nekik, s maga kocsiján és lovaival haza küldötte őket.

Késő estve jutottak a vár-kapuhoz s mivel a kapuk és kis ajtók mind be voltak rakva, kötelekkel vonattattak fel a várfalakon.

Így érkeztek haza a Regulus nevezetű híres római fővezérhez hasonlatos erényű és bátorságu Linczigh János főbiró és másik két társa, érettök remegő s rájuk várakozó kedveseik és küldőik karjai közé.

Következő gyásznapon, május hava 22-dikén Szejdi basa korán II. Rákóczi György fejedelem ellen vonulván, Fenes, Lóna és Gyalu között megvívott vele s nyavalyás fejedelmünk (szegény, áldott egy jó ember vala!) elveszté nemcsak a csatát, hanem fejedelemségét és életét is. Jaj, százsoros jaj, szegény hitvány fejünknek! Mi leszen belőlünk, városunkból és szegény felégetett, kipusztított országunkból! Ha néha a

jó isten megkegyelmez és gondunkat viseli. Mert másba ugyan nincsen bizodalunk és reménységünk!”

Így végződik a krónika, mely Linczigh Jánosnak, e nagy lelkű és nagy szívű férfinak, kihez hasonlót a történelem csak igen keveset képes felmutatni, magasztosan hős viseletét és emlékezetét megőrizte.

Oly anyagi korban, mint a melyben élünk, ily nemes és nagy példányok felállítása s szélesebb körben való ismertetése csak javára és épülésére szolgálhat a — fájdalom! — mind inkább satnyuló uj nemzedékeknek.

Linczigh János nemes önfeláldozása nem csak örök dicsőség, hanem egyszersmind örök tanulság nemzetünk számára.

Áldott legyen emlékezte!

~~~~~

## M i a t y á n k .

Beviczky Gyulától.



runk, atyánk, az ég lakója,  
A csillagoknak alkotója,  
Ki fentartod mindig a rendet :  
Dicsőség a Te nagy nevednek!

Az igazak, jók a kik élnek.  
Mindenha csak benned remélnek.  
Te vagy az ő buzgó imájok,  
Oh, jőjjön el a Te országod!

Erős vagy, jó vagy, bölcs, igaz vagy,  
Belátásod mindent igazgat ;  
Adsz örömet, csapást, kegyelmet,  
A Te akaratod legyen meg!

Panasz nem is jön ajakunkra,  
Csak Te ne hagyj soha magunkra ;  
S ki élni engedsz, add nekünk meg  
Ma s mindennap a kenyerünket!

S ha büntől (hisz' gyöngék vagyunk mi!)  
Nem birunk néha szabadulni,  
Bár a fenyítés téged illet,  
Bocsásd meg a mi vétkeinket!

S mivel gyöngék vagyunk a jóra,  
Legyen hát vétkeink adója,  
Hogy, a midőn felebarátunk  
Bánt, neki szivből megbocsátunk.

Száz fájdalomnak, száz veszélynek  
Megy vakon itt a test s a lélek ;  
De mi fogjuk kerülni mindet,  
Csak ne kísérts meg soha minket!

Miatyánk! büntess, hogy ha kell, de  
Taníts imára, türelemre!  
S ki örök, égi dicsben állsz fenn :  
Oh, ments meg a gonosztul! Ámen.

~~~~~

## A c s e l é d e k r ő l .

(V ó g e .)

Kevés háziasszonynak van arra gondja, hogy a nép milyen rétegeből fogadja föl cselédjét. Pedig ez nem lényegtelen körülmény. Mai napság az irás és olvasáson kívül igaz, hogy sok egyébre, történelemre, földrajzra, természetrajzra stb. tanítják a gyermekeket már a népiskolákban is, egyről azonban



megfelelnek, arról a mi a legfontosabb, hogy jó módu, rendezett háztartásu emberek házi rendje miben áll. Azt sem tudják, egy uri család háztartása mi fán terem. S aztán hogyan, mely fokozatokon keresztül képeztetik ki a cseléd egész addig, a míg a komorna „előkelő“ állásáig eljut?! Mikor a leánygyermeket megbérmálták, elküldik a városba szolgálni, — természetesen előbb könnyebb foglalatosságra, legtöbbször kis gyerek mellé. A fizetés nem nagy, de a dolog sem sok. Mikor aztán egy kicsit nagyobb lett, ha ügyesebb, szobaleány lesz belőle, ha nem, úgy konyhaszolgálóvá képezi magát. A szobaleány lehet komorna, a konyhaszolgáló pedig addig rontja el a szakácsné főztét, míg ő maga is, mint kész szakácsnő szegődik el valahová.

Ime, ez a cselédek carrierje. Mindenki, ha csak teheti, egyenesen a szülői háztól fogad cselédet, a ki még nem romlott el; — csak hogy ez aztán tudatlan is, tömérdek kárt csinál, megbizhatatlan, nem azért, mert becsületessége kétely alá esik, hanem mert nincs képesítve a teendő véghezvitelére. Ha a háziasszony bírja mind a szükséges ismereteket, és ha nem röstell kora-hajnaltól késő-estig cselédje sarkában lenni, helyette mindent elvégezni, akkor, ha ugyan a cseléd-ujonez nem nehéz fejű s van benne jó akarat, akkor talán lehet egy félév alatt jó cselédet képezni belőle, — de bezzeg, ha a háziasszony maga is csak tapogatózik a háztartás tudományában, akkor aztán tapasztalatlan cselédje olyan szépen felforgatja a házat, hogy rá nem ismer, a ki belép. Kénytelen lesz tehát jártas, kipróbált cselédet fogadni, a ki, ha csak kicsit lelkiismeretlen, tulajár az eszén, megcsalja, meglopja minden lépten-nyomon.

Régi szabály, hogy a legbecsületesebb cselédet is jó állandóan szemmel tartani, csak hogy módjával, és a cselédnek soha sem szabad azt tudnia, hogy lépteit figyelik, annál kevésbbé szabad nyíltan gyanu alá venni. Bizonyos mérvű bizalom jó hatással van a cselédre, csak hogy e bizalom mögött ott kell állnia tartalékban az ovatosságnak; a nyílt bizalmatlanságot legtöbb esetben úgy tekinti a cseléd, mint fölhatalmazást arra, hogy lelkiismeretlen legyen. A kit őriznek, annak joga van megszökni, ha lehet; ha vigyáznak a kezemre, s mégis sikerül valamit félretenni, az már nem lopás, hanem csak ügyesség, — mért nem vigyázott jobban, ha már nem bizik s szükségesnek tartja az örökösést. Ime: ez a cselédek logikája ily esetben; nem kell alkalmat adni, hogy e logikához jussanak.

Azt mondtuk: bizonyos foku ovatos bizalommal kell lennünk a cselédek iránt, de nem feltétlen és teljes megbizással. Körülbelül ezt a középutat kell tartanunk az urnő és cseléd közti viszony tekintetében is. Ridegnek, zordnak, visszataszítóknak lenni nem jó, minden szóval, minden tekintettel éreztetni vele, hogy cseléd s szeszélyünk rabja, — ez nem tanácsos és nem emberséges. Ily bánásmód mellett a cseléd teljesen idegennek tekintti gazdáját, semmi sem köti hozzá, érdekei közönyösek előtte, hűséget nem érez. Szívélyesnek kell lenni a cselédhez, nyájasnak, bizonyos tekintetben még bizalmasnak is, mintegy arra a gondolatra kell őt ébresztenünk, hogy hozzánk tartozik, hogy örömmünkben neki is van része, fájdalunk őt sem hagyja érintetlenül. Az ily bánásmód mellett a cseléd hű, ragaszkodó, odaadó lesz, megbecsüli gazdáját, érdekeit mintegy magáénak tekinti s másokkal szemben védelmezi. Természetes, hogy a bizalom és bizalmasság közt itt is különbség van. Azért, hogy jók, nyájasnak vagyunk hozzá, meghittünké még sem teszszük, s mert egy-két magán-ügyünkbe beavatjuk, minden titkunkat még sem közöljük vele és semmi esetre sem fogjuk magunkat neki kiszolgáltatni.

A cselédekkel szemben szükséges olykor, hogy a háziasszony erélyesen lépjen föl; ilyenkor semmi sem tanácsosabb, minthogy az urnő iparkodjék önuralmát megőrizni. Higgadt, komoly, erélyes, de nem szenvedélytől elkapott hangon kell a cselédet figyelmeztetni, hogy hibát követett el s hogy attól máskor ovakodnia kell, ha a szolgálatban megmaradni akar; ez a modor legtöbb esetben hatni szokott, ha nem: akkor bizony a pattogás és szenvedélyeskedés még kevésbbé. Becsület-érző cseléd a higgadt intésre magába száll, míg a kemény, nyers föllépés először is arra az öntudatra hozza, hogy ő e szigort nem érdemelte meg, és dacz lesz az eredménye az intésnek. Különbö is bajos a szenvedélynek határt szabni, ha egyszer kicsapni engedték medréből és igen könnyen megtörténhetik, hogy annak a cselédnek csakugyan igaza van, az a csekély vétség ily erős megrovást nem érdemelt. S ha már nem helyes tulszigoruan bántani a cseléddel, még helytelenebb állandóan üldözni őt, örökös bűnbakul előrántani, mindenért őt szidni. E bánásmóddal el lehet rontani a legjobb cselédet is.

Van némely háziasszonynak még egyéb hibája is. Igy például némelyek agyon szeretnék dolgoztatni a cselédet. Reggeltől késő estig úzik, hajtják, sőt még éjjel sem hagyják pihenni. Természetes, a hol sok a dolog, ott jól is kell fizetni s előre megmondani, mi lesz a cseléd teendője, — ha a háziasszony ezt el nem mulasztja, rendén van a dolog, bezzeg ha a fölfogadásnál kevés dologról van szó, kevés bérről, s mikor a cseléd beáll, akkor látja, hogy ezt a munkát annyi bérért el nem végezheti, — hát az baj. Baj az is, ha az asszony hol ezt, hol azt parancsolja. Belekezdett cselédjével valami munkába, mikor a közepén van, egyet gondol, másik mellé állítja, onnét ismét elszólítja egy harmadikhoz, s amazok bevégtetlenül állanak. Nos ily körülmények közt a cseléd rendetlenséghez szokik és semmit sem fog elvégezni becsületesen.

Minden elmékedés oda megy ki, hogy mindnyájan emberek vagyunk s egymásra vagyunk utalva, s azon kell lennünk, hogy lehetőleg jól kijöjjünk egymással; a kiknek állandóan dolguk van egymással, mint az urnő és cseléd, azoknak még inkább törekedniök kell erre. Ha tehát egyenetlenség áll be, az urnő mindenek előtt vessen számot magával, vajjon csakugyan cselédje-e a hibás, nem pedig ő, ki talán igazságtalan volt, tulkövetelő, hirtelen haragu. Ha úgy találja, hogy ő volt a hibás, igyekezzék finom tapintattal úgy elsimitni a dolgot, hogy a cseléd előtt ne kelljen magát megaláznia, s ez se zugolódjék az igazságtalan bánásmód miatt. Ha pedig a cseléd volt a hibás, komolyan, higgadtan kell őt figyelmeztetni, inteni, s ha az intés nem használ, inkább el kell őt bocsátani, mint mérgeledni s egy javithatlan cseléd által magát folyvást megkárosítani.

Ha azokra, a mik itt elmondattak, a háziasszonyok mindig figyelemmel lesznek, biztosítjuk, hogy minél kevesebb okuk lesz a cselédekre panaszkodni.

## R é g i l á n g.

— Beszély. —

Vay Saroltától.

Alte Liebe rostet nicht . . .

Volt nekem egy jó czimborám, Tarjáni Gerőnek hitták, együtt jártuk iskoláinkat, később az egyetemet is egy németországi kis városban, együtt forgattuk Hegelt és Kantot, együtt



voltunk minden „kneiperei“ és „paukerei“-nál, együtt töltöttük a szünidőket s beutazva a Rajna vidékét s a külföld nevezetes városait, együtt voltunk a bálokon, estélyeken, szóval olyanok voltunk, mint Orestes és Pylades s ha Tarjáni Gerőt említették, rögtön következett utána Derecskey Bálint is, ez lévén az én igénytelen nevem, melyet megmondva önöknek tisztelt olvasónőim, egyszersmind bemutatom magam, eleget téve Knigge és a nagyvilági salon élet követelményeinek

Az én Gerő barátom — kiről önöknek beszélni akarok — vagyonos szülék gyermeke volt, s három nővér közt az egyetlen fiu, szüléi meglehetősen elkényeztették és sokat megengedtek neki. Igen jó fiu volt, talán az is volt a hiba, hogy egy kicsit tulságig is jó, adakozó, hiszékeny, mindenki iránt bizalmas, nyájas, előzékeny, megnyerő modoru. Pénzét mindig széosztogatta a szegényebb tanulóknak s egy egész élősdi raj vette körül rendszeren; ezek aztán felhasználták jó szivét, kifosztogatták, s még rá felül nem egy a legrutabb hálátlansággal fizette meg nemeslelkűségét. Én sokszor dühbe jöttem és keményen megdorgáltam az én gyávaságig jó barátomat. Istenem! mi lesz belőle ha férfi lesz — gondolám gyakran — a világon oly kevés az őszinte ember, mily keserű iskolát kell majd kijárni e fiúnak, ki mindenkinek hisz, mindenkiről csak jót tételez föl, lelkét bárki előtt nyíltan tárja ki s az egész világot rózsaszínű fényben látja.

187\* nyarán végeztük be az egyetemet, én akkor huszonhárom éves voltam, ő két évvel ifjabb; nem szép, de megnyerő arczu fiu, erős, arányos testalkattal és sűrű sötét hajjal, melyet homlokába fésülve viselt. Én haza jöttem Magyarhonba s megyei hivatalt vállaltam, míg ő külföldön maradt s mint mondá, utazásait szándékozott tovább folytatni.

Itthon a folytonos munka, hivatalos ügyek-bajok halmazába temetkezve, gyakran gondoltam barátomra, ki utolsó levelét Madridból írta nekem s nem egyszer irigyeltem független szabad helyzetét a szolgabírói iroda homályos, pipafüstös helyiségében, hol három irnokom átkozott rossz trafik dohánya a szó teljes értelmében megkeseríté napjaimat.

E levélben egy szép sennoráról emlékezett, nála szokatlan hévvel és lelkesedéssel, s mint soraiból kivettem, az fiu nagyon is mélyen talált a spanyol nő szeméibe nézni. Ezután soká-soká nem írt, levelem, mit Madridba küldtem, válasz nélkül hagyá, s mit sem tudtam meg felőle. Közel két év pergett le így az idő szakadatlanul forgó kerekén, de az én jó Gerőmről nem halottam egy árva hangot se. Végtelesen bántott és aggasztott is ez engem, mindenkit a ki ismerőse volt a környéken, hová hivatalom kötött, megkérdeztem, tud e felőle valamit, de bizony egyik sem szolgálhatott fölvilágosítással s némelyik már azzal is vigasztalgotott, hogy legjobb, ha keresztet vetek rá, mert bizonyosan régen meghalt, valahol el is temették a jámbort. Végre magam is így kezdtem gondolkodni, egy pár könyvet szenteltem egykori hű Orestesemnek, s ereklyeként őriztem azon apró emlékeket, melyeket tanuló korában ajándékozott volt nekem.

Azonban egy szép téli napon sajátságos véletlen folytán nem csak azt tudtam meg, hogy ő él, de mindent, a mi vele elválásunk napja óta történt.

Hivatalos dolgokban a megye székvárosába kelle utaznom. Csikorgó januári nap volt s a megfagyott hó szikrázott a szántóföldeken és a nap halvány, fagyos sugarai nem birták fölengesztelni a házak ereszén függő arasznyi jégcsapokat. Vasuton mentem s jól beburkolózva bundámba, a kocsisarkába huztam meg magam. Egyik közbe eső állomáson egy

szép szőke férfi s egy igen fiatalnak látszó barna nő léptek be; én nem tudom miért, de oly sajátságos benyomást tett rám e nő; hangja, arca, minden mozdulata Gerőre emlékeztetett, s még szemjárása is olyan volt, mint barátomé. Vasuton nem szeretek társalgást kezdeni, de most mindent elkövettem, hogy utitársaimmal szóba eredjek. A végzet kedvezett nekem. A kis menyecske — mert beszédjőkből kivettem, hogy az ifju ember férje neki — a mint a vasrácsba akarta tenni kis kézi táskáját, a földre ejté azt. Gyorsan föl kaptam s átnyujtottam neki. „Köszönöm uram,“ — szolt, kissé meghajtván fejét s átvette a táskát. Férje is felém fordult. Szép szőke ember volt, előkelő vonásokkal, alig mohodzó bajusszal keskeny ajkai fölött. Kezei fehérek, majdnem átlátszóak voltak, valamint arczbőre is; nevével németül beszélt s végtelen választékos kifejezéseket használt. „Szabad rágyujtanom“ — kérdém ismét rövid időn utitársnőm felé fordulva; a németül beszélő ur úgy látszik megértette, a mit mondtam, mert zsebébe nyulva egy finom, orosz bagaria tárczát vón ki s tört magyarsággal kínált meg: „Merem ajánlani — szolt szives mosolylyal — valódi Floridas, sógorom küldé Spanyolországból.“

Mintha villám sujtott volna le előttem, oly annyira elbámultam a velem szemben ülő ifjura, ki előzékenyen nyújtá elém a tárczát.

— Spanyolországból, — hebegém zavartan, uram, — bocsásson meg.

— Nos, — szolt szörnyen törve a magyar szót az én emberem, — talán önt valami kellemetlen emlékek kötik ez országhoz, hogy oly ijedten hátrál vissza e szegény szivaroktól.

— Igen is, — nem is uram, — felelék, udvariasan megköszönve a szivart; — évekkkel ezelőtt legjobb barátom tartózkodott ott, kiről fájdalom régen nem halhattam semmit s kit már halottnak gondolok.

A velem szemben ülő nő egyszerre figyelmes lett szavaimra.

— Hogy hívták az ön barátját? — kérde gyorsan felém fordulva voltunk.

— Tarjáni Gerőnek, együtt voltunk egyetemen L—on, és kebelbarátok.

— Tarjáni Gerő, — kiáltott föl a kis barna asszony mosolyogva, — az ön barátja, hiszen ez egész regény, hogy mi itt találkozunk; én Tarjáni Elvira vagyok, Gerő nővére s ez itt férjem báró Hagenau Konrád.

— Bocsásson meg nagysád, de legjobb barátom sorsa annyira érdekel, hogy az illem szabályairól is megfeledkeztem, én Derecskey Bálint vagyok, — folytatám magam bemutatva

Férje is, ő is örvendve nyujtának kezét.

— Derecskey Bálint, — szolt az ifju hölgy egyik bámulásból a másikba esve, — az a Derecskey Bálint, a kiről Gerő annyit írt, annyit beszélt nekem, a ki legjobb, legkedvesebb barátja volt.

— Testestől-lelkestől, de meg fog engedni bárónő, ha e perczben könyörögni fogok, hogy engem kegyeskedjék némileg fölvilágosítani a régen halottnak hitt ifju sorsáról.

— Szivesen, — felelt előzékenyen a bárónő, de ez oly hosszú történet, hogy egész Z.-ig el fog tartani.

— Épen e ponton szállok ki, így ha lesz oly kegyes elmondani, kétszeres élvezettel fogom hallgatni a történetet.

— Tehát legelőször is, — kezdé barátom nővére —

— Cherchez la femme! — vágott szavába nevetve báró Hagenau.



— Nos igen; te rossz, — szólt férje felé fordulva és tréfásan megveregette vállát, — tehát legelőször is cherchez la femme. Fivérem Gerő, mint ön is tudni fogja, az egyetemet bevégezve L—ből utazásokra indult. Én épen ez évben mentem férjhez s Párisban találkoztam vele utoljára nászutazásom alkalmával. Szülőim, kikhez most látogatóba megyek, sokszor hívták haza Gerőt s én is Znaimnitzba, hol férjem birtoka van, de ő soha sem jött s folytatta bolygó, kalandos életét. Nekem gyakran írt; mi a testvérek közt mindig legjobban szerettük egymást s Gerő igen bizalmas volt irántam; mindenről tudósított s egy Madridból kelt levelében azt írta, hogy komolyan szerelmes.

E levele után öt, hat következett, melyben csupán szerelméről írt, a nőt, a kit szeretett ragyogó színekkel festette le, a legapróbb hajszálíig mindent megírt róla s később arczképét is elküldte. Valóban igen szép nő volt, ha férfi vagyok, okvetlenül vetélytársa leszek Gerőnek, valódi spanyol típus, nagy, méla sötét szemek, szabályos vonások, halvány arczszin, égő piros ajkak s dus sötét fürtök a tollas bandita kalap alatt, és oly termet, melyet a milói Venus is megirigyelhetne volna. Tökéletesen értettem Gerőt; de szerelmes is volt a fiu, oly örülten, oly eszeveszetten, hogy én néha mégis féltetni kezdtem.

Adalgittának hívták a leányt, egy előkelő madridi ház gyermeke volt s szülőinek egyetlen leánya, mi lesz fivéremből, ha az elkényeztetett, büszke, szép sennora csak játékot űz vele; megőrül és meghal szerelmében a boldogtalan, mert nem egyszer megírta nekem, hogy Adalgitta nélkül nem élhet. Ön ismeri Gerőt, ön tudja, hogy az ő könyelmű, fölületes magaviselete, beszédmodora, mély érzelmű, forró szenvedélyes lelkét takar s miután én is ismerem őt, végtelen aggódtam miatta.

Egyszerre el kezdett komor, borús leveleket írni, zugalódott a végzet, a sors ellen s itt-ott keserű önvád hangja lengte át a sorokat; ritkábban írt s végre egészen kimaradtak levelei.

Egyik levelet a másik után írtam neki, én is, férjem is és szülőink, mind hiába, felelet egyikre sem jött többé. Így mult el egy hosszú, kinteljes év, ekkor már aggodalmam, türelmetlenségem tetőpontjára hágott, rá birtam Konrádot az utazásra. Éjjel-nappal szünet nélkül utaztunk Madridba s az ut fáradalmaitól s a lelki kinoktól elgyötörve, mit szeretett fivérem miatti aggodalmak okoztak nekem, halálsápadtan huztam meg a csöngetyűt az előszoba ajtaján, hol fivérem lakásának kelle lennie, ha még ugyan ott lakott, hol egy év előtti levele keltezett.

Erős léptek hangzottak az előszobából s a nehéz tölgyfaajtó kinyílt.

Le nem irhatom önnek azt az örömet, a mit e perczen éreztem. A ki az ajtót kinyitotta s házunk jól ösmert béruhájában előttem állott, Károly volt, Gerő inasa.

Majd térdre bukott előttem s kezeim elhalmozta csókjaival.

— Oh! méltóságos báróné, — kezdé siránkozó hangon, — de rossz világot élünk, mióta azt az L—t ott hagytuk s ebbe a fránya országba fészkelte magát Gerő nagyságos ur.

— Miért nem írtak, hol van Gerő? — kérdém türelmetlenül.

— Oh! oh! — jajgatott tovább Károly, hogy könnyei is potyogtak belé, — ne is tessék kérdezni, jobb volna, ha már nem is élne, uram bocsá' bűnöm, de csak az isten áldja meg a porát is, hogy eljött ide, vigye haza, áldja meg a szentséges

szűz Mária, jaj, jaj, — siránkozott még jobban — rá sem ismer többet az az áldott öreg nagyságos asszony a kedves fiára, ha meglátja.

— Mi ez? — kérdém a szolgától, gyorsan egy nyitott ládára mutatva, mely női ruhákkal volt tele s körülötte szintén női ruhák heverték.

— Jaj! ne is tessék kérdezni méltóságos báróné, jaj, hogy még ezt is meg kelle látnia, — kiabált Károly, lecsattanva a láda fedelét, — ezek, — ezek a ruhák, hát bizony ezek — dadogá zavartan — a Gerő nagyságos ur feleségéé voltak, a kitől elszöktünk tegnapelőtt s ide jöttünk vissza, mert — hát — mert hát —

— Nos, nos, — sürgetém, meg nem foghatva zavart, összefüggéstelen beszédét.

— Mert hát az uram sehogy sem tudta szeretni, mert még most is csak azt a kisasszonyt szereti, a ki az Escurial mellett lakik.

Képzelterti ön uram, mily kint állottam ki e pár pillanat alatt, hiszen erről Gerő nekem mitsem írt, én nősüléséről mitsem tudtam, s az egész dolgot, mit Károly össze-vissza beszélt, meg nem foghattam.

— Hát hogy került ide e láda?

— Hát — dadogott az inas — mikor kimentünk a nagyságos asszony birtokára, itt maradt a lakáson, de Gerő ur nem tudott ott maradni, vissza jött ide, az után a kisasszony után, a kit — a kit —

Meguntam Károly zavart beszédét s hevesen nyitám ki a szoba ajtaját. Pazar fényvel berendezett szoba sor tárult elém, a falakat híres mesterek művei boriták s illattal tölték el a termeket.

Végig haladva öt-hat szobán egy selyemfüggönyt hajlítotték félre. Megdöbentem. Gerő állt a szoba közepén, sápadt volt, mint a halál, ajkai izgalomtól remegtek, végtelenül kimerültnek látszott s két nagy ládába hajigált ékszereket, női öltönyöket, selymet, bársony, piperetárgyakat, diszkötésű könyveket és drága csipkekendőket.

— Gerő, — kiáltám örömtől elfult hangon s karjai közé rohantam. — Elvira, nővérem, — szólt átölelve, de karjai lesiklottak derekamról; — oh! mily boldogtalan vagyok, — fuldoklá aztán s zokogva borult egy sötétbiborszínű selyem támlányba.

— Fivérem, az istenért, légy erős, légy férfi, mi bajod, mit jelent hosszú hallgatásod, mit e zavart fölfordulás e szobában?

— Mind az övé, mind az övé, — dadogá fölgorva a támlányból, — s izgatottan hajigált a lomok közt, egy darabot se lássak többet ez átkozott holmiból, oh Adalgitta, Adalgitta, — kiáltott föl s letérdelt a márvány console elé, hol Adalgitta arczképe állott s görcsösen átölelve a hideg márványt, ajkait az arczképre nyomta, — foglak e még valaha látni?!?

Vártam, mig kissé csillapul s csak aztán léptem mellé s mondtam meg neki, hogy férjem Konrád is itt van s hogy haza akarjuk vinni Szent-Imrére szülőinkhez.

— Soha, soha Adalgitta nélkül, — kiáltott föl hevesen rázva fejét, — én szabad vagyok, többé nem leszek senki rabja, pokolba sujtottam lánczaimat s élek, vagy halok, de mindig, mindenütt csak imádozt Adalgittámmal!

Láttam, hogy lázban van, nem akartam háborgatni s kimentem a szobából, hogy Károlytól tudjak meg valamit.



Egyik teremben találtam s szinte drága ezüst készleteket pakolt egy nagy ládába.

Mit jelent ez Károly, — miért e gyors, e rohamos pakolás ön és fivérem részéről s mi van az egészben?

Az inas sok pityergés, jajgatás és siránkozások közt végre elmonta nekem azt, a mit én most önnek lehető legrövidebben és összefüggően félbeszakítások nélkül fogok elmondani. Ugyanis, midőn Madridba jöttek, fivérem egy bál alkalmával ismerte meg Adalgittát s heves szerelem lobbant föl szívében iránta, engedelmet kért látogathatni őket s rövid időn mindennapos lőn a háznál. Adalgitta viszonzta szerelmét s Gerő végtelen boldog volt.

Ez időben Adalgittának egy vendége érkezett, egy elhalt, dúsgazdag spanyol grand leánya, ki azonban — Károly mondása szerint — meg sem közelíté Adalgittát szépség tekintetében. Ők egy zárdában nekedtek s jó barátnők voltak, Gerő mindennap találkozott vele s Manuela — így hívták a nőt — szerelemre gyuladt iránta, fivérem nem érzett hozzá csak barátságot; de a nő heves, szenvedélyes volt s üldözte őt szerelmével; Adalgitta nem volt féltékeny, ő tudta, mily örülten imádja őt Gerő s meg volt győződve érzelmei igazságáról, de annál inkább az volt Manuela; sértett hiuság, szerelem, féltékenységi düh, minden összejártzottak lelkében s a szenvedélyes, csak saját érdekeit szem előtt tartó spanyol nő ármányt koholt, melynek áldozatja lőn Gerő. Leveleket irt fivéremnek, hogy Adalgitta nem szereti őt, hogy csak játékot űz vele s végre azt is, hogy Montosantó marquis jegyese, ki jelenleg Braziliában van s hogy Gerővel csak játékot űz időtöltésből.

Őn tudja, mily könnyenhívő fivérem, s mily könnyű őt behálózni. A féltékenység elvette esztét, boszut akart állni s meggondolás nélkül nőül vette Manuelát. A gazdag, büszke, önálló nő czélt ért, Gerő övé lőn; oh! de mily siralmas, mily szomorú élet volt ez. Fivéremet mint rabot őrizte s féltékenységgel halálra kinozta. Gerő, türelmetlen, ideges lőn, érezte, hogy még mindig szereti Adalgittát s e szerelem, mely most már tiltva volt, kétszeresen támadt föl szívében. Egy perczig sem volt boldog Manuelával s lánczai közt fetrengett, mint rab oroszán kalitjában. Manuela heves, uralkodó természetű volt, de Gerőnek mindig alárendelte akarát, kedvét kereste, imádta, mitsem használt, Gerő szenvedélyes szerelme Adalgitta iránt egy perczre sem szünt meg szívében s őrült, fékezhetlen vágy hajtotta felé.

Egy szép reggelen végre leszórta lánczait s pár sort hagyva hátra nevének, melyben válási szándékát kijelentette, eljött Manuela paradicsomi tájon fekvő, pazar fénynyel berendezett nyári lakából vissza Madridba, hogy újra fölkeresse Adalgittát, kit még mindig úgy szeretett, mint szerencsétlen házassága előtt.

E ponton álltak a dolgok, midőn én megérkeztem s fivéremet s inasát pakolással elfoglalva találtam. Ezek Manuela pompás holmijai voltak, miket e szintén királyi fénynyel berendezett téli tartózkodási helyükön hagyott s mit most Gerő mind egy szálíg vissza szándékozott neki küldeni.

Midőn Károlytól mindent megtudtam, vissza mentem a szobába. Gerő már akkor csöndesebb volt s ott állt a console előtt, méla elmerültséggel nézve Adalgitta arczképét. Hozzá léptem s végig simogattam dus sötét haját.

— Gerő, édes jó Gerő, — szóltam, — ne csüggedj el, légy bizalommal irántam, lehet, még minden jóra fordul, vezess

el Adalgittához, mondjunk el neki mindent s ha szeretett, megbocsát s még boldog lehetsz.

— Elvira, — tört ki lázasan, — ha ez még megtörténhetnék, oh! de ki tudja Manuela miket mondott Adalgittának rólam, hátha azt hiszi elfeledtem, nem szerettem, hátha —

— Ej, bátorság, — vágtam szavába, — ha valaha szeretett, semmit sem hisz el, a mit Manuela mondott neki rólad, egy féktelen indulatu nő a ki szerelmes, boszuból s hogy czélfát érje, mindenre képes, elég gyáva voltál te mindent hinni Manuelának, miket Adalgittáról beszélt, a nélkül, hogy bizonyosságot szereztél volna magadnak a dolgok valódi állása felől.

Fejét lecsüggeszté s gondolatokba mélyedten járt föl s alá a szobában.

— Miért nem irtad meg, hogy nős vagy, miért nem voltál bizalmas? — kérdém kezem vállára téve.

— Ah! oly boldogtalan valék, — hörgé — miért irtam volna, panaszkodni nem akartam, mást pedig nem irhattam volna.

— Miért vetted el ama nőt, ha nem szeretted?

— Nem tehettem másként, — hebegé zavartan, — helyemben mindenki így tett volna, szenvedélyes szerelme elkábított, azt hittem Adalgitta nem szeret, játékot űz velem, hittem Manuela ármányainak s mint ostoba fürj estem a hálóba, mely észrevétlenül fogott meg.

— Szegény jó Gerőm, — szóltam szánakozva nézve végig kimerült vonásain, — de most ennek vége legyen, jer, vezess Adalgittához, mindent el fogok neki mondani, bizd rám magad, a nők ilyen dolgokban sokkal finomabb tapintattal bírnak, mint ti férfiak, s ha én lelkére beszélek, ha márvány szíve van is meglágyul és meg fog neked bocsátani.

Gondolkodva járt föl s alá párszor, aztán szeme fölcsilant, s megállt a kandalló előtt — „Károly“ — kiáltott aztán erős hangon legényére, ki mintha ágyuból lötték volna termett előtte.

— A méltóságos bárónő ki akar kocsizni, álljon elő José. — Ritkán használhatta Gerő fogatját, mert Károly szörnyű nagy szemeket vágott, mint a ki nem mer füleinek hinni és bámuló arczával lassu lépésekben czammogott ki a szobából.

(Vége köv.)

## HUSEVŐ NÖVÉNYEK.

D. L.-tól.

Azon tény, hogy növények állatokat emésztenek fel, már száz évvel ez előtt észleltetett. Egy Ellis nevű angol tudós már 1762-ben küldött Amerikából Londonba egy rajzot s néhány levelet, az általa felfedezett „légyfogóból,“ s pontosan leírta a bámulatos növény egész műveletét. A légyfogó, földön kuszó növény, vékony indáinak hegyein két levél van, mely úgy van alakulva s egyik oldalon az indával összenőve, mint a kagyló; a másik oldalon nyitva szokott lenni rendszeren, hanem ha egy rovar reá száll, azonnal összezárul s foglyát többé szabadon nem bocsátja, hanem lassan felemészti.

Ellis szerint az említett növény egészen úgy van alakotva, hogy a legkönnyebben végrehajthatja csselfogásait a szegény rovarakakon; levelein pattanások vannak, melyek édes nedvet tartalmaznak, s a kis martalékoknak csalétekül szolgálnak; — a levél közepén három hegyes tövis van, mely gyilkoló fegyverként szolgál a növénynek, szélein meg egész tövis koszoru látható, mely ha a levél bezárul, oly erősen egymásba fűződik, hogy a szegény kis állat még azon esetre sem



menekülhetne meg, ha a középben törként kiálló tövisek által meg nem öletnék.

Ellis azt is állítja, hogy a fentebbi módon elfogott rovar, táplálékul szolgál a növénynek, s hogy nem is képzelhetni, miszerint a természet máskülönben egészen czéltalanul alkotta volna a valóban jól alkalmazott fogó és evőszerveket; de egyszer mind azt is mondja, hogy a növény az egész miveletet önkénytelenül teszi, mert ha valaki egy kis szalmaszál, vagy tűdarabbal érinti a levél közepét, az azonnal bezárul s elfogja az általa meg nem emészthető tárgyat is.

A tudós észleleteit, ismerve annak igazságszeretétét, már száz év előtt sem lehetett kétségbe vonni, hanem azon czélszerű berendezés, mely szerint egy önkénytelen mozgással bíró növény egy állatot, egészen rendszeresen elfogni s azt felemészteni képes legyen, úgy a természet igazságának, mint a világi rendszernek ellent mondani látszott; Linné a nagy növénytudós, valamint kortársai, Ellis állítását tévedésen alapulónak nyilvánították.

A múlt század végén, egy Roth R. W. nevű német növénytudós Ellis észleleteit pártolólággal lépett fel; szerinte más európai mocsárnövények levelein is vannak oly fogósálak, melyek a növény levelére szálló rovar felé hajolva, azt megfogják, mire a levél aként húzódik össze, hogy az állat többé nem menekülhet, hanem felemészttetik. A levél azon miveletét Roth semmi módon sem tudta czélnélkülűnek tartani; ha ugyan, mint mondja „nem tudja világosan megérteni, hogy a bölcs alkotó, ezen növénynek létrehozatalánál, a fogó és élő szerveket azért alkotta-e, hogy az állatok elfogott állatok, a növényeknek okvetlenül megkivántató táplálékul szolgáljanak, vagy pedig, hogy azok állati tápszer nélkül is képesek lettek volna-e élni.“

Azon tény, hogy némely növények rovarokat fogdosnak, számos német, angol és amerikai botanikus észleletei bizonyítják. A breslauer laboratóriumban dr. Nischke rendszeres vizsgálatot folytatott egy ilyféle növény felett s annak egész életmódját áttanulmányozva, teljesen tisztába jött a felől, hogy minődon fogdossa az a rovarokat. Egy másik amerikai tudós Mr. Camby pedig a légyfogó dongóval tett kísérleteket s meggyőződött a felől, hogy míg a sajtadarabok mérgezőleg hatnak e növénykére, a husokat könnyen felemészti. Treat asszony pedig a hosszú levelű napharmat vizsgálata után jött hasonló meggyőződésre. Ezeken kívül több oly vizinövényt is fedeztek fel, mely vizirovarok fogdosásával foglalkozik. Egy szóval, azon eddig általában elfogadott nézet, hogy a növények csak arra valók, hogy mint alantabb szervezetű lények, az állatoknak szolgáljanak táplálékul, erősen meg lett támadva ezen észleletek által; mivel kétségkívül léteznek oly növények, melyek tökéletlenebb szervezetök daczára is hatalmukba bírják keríteni s felemészttetik a náluk sokkal magasabb álló s kitünőbb szervezettel bíró rovarokat.

Igy állottak a dolgok az egyes vizsgálók észleletei után, midőn Darwin szintén vizsgálat alá vette a husevő növényeket, s vizsgálataiból kitűnt, hogy korántsem oly egyszerű műfolyamat ez, hogy egy tudományszak kellő felvilágosítást adhatna arra nézve.

Hogy olvasóink annál tisztábban felfoghassák a husevő növények légyfogási műveletét: két, kiváló pontossággal észlelt ily növénykének, tudniillik a napharmat és a vénuslégyfogónak életmódját fogjuk röviden előadni.

A napharmat, a mi turfa mocsárainkban is élő kis növényke, melynek földön csuszó levelkéi számos ingerlékeny

szőrökkel vannak ellátva, melynek tövével ismét apró mirigyek észlelhetők. E mirigyekből egy szintelen ragadós nedv válamodik ki, melynek szaga valószínűleg csábítólag hat a rovarokra, melyek ha nyalakodni kívánnak, e levelekre telepednek és odatapadva többé nem képesek szabadulni. A szőrök ingerlésére tudniillik e mirigyekből oly bőven válamodik ki a nedv, hogy a rovarok légsővei bedugulva, e miatt már egy negyed óra múlva megfuladnak, mialatt a környező szőrök majd a levél szélei is összehajolván az állatka felett, az egy óra múlva teljesen bezárva fekszik a szőrök között. E közben a mirigy tartalma mind bővebben válamodik ki s mind erősebb savas hatásúvá lesz úgy, hogy utoljára az állatok gyomorsavához hasonlólag, a tojásfehérnye, hus, mész, sőt a csontok felbontására is képes. A műfolyamat tehát lényegileg ugyan az, mint a mely az állati gyomorban észlelhető; a napharmat bezárult levelkéi megannyi gyomrocskákat képviselnek, melyekben a rovarok teste felolvasztva, mint táplálék lassankint felszívatik úgy, hogy néhány nap múlva, csak a rovar felbonthatlan kemény héja található a levelkéekben.

Ugyan így történik ez, ha tojásfehérnye, hus, vagy bőr, vagy más nem lugos természetű tápanyag tétetik is a levelkékre, ha ellenben megemészthetlen anyagokat, úgy mint üveget, csontot, kőszentet stb. teszünk azokra: a szőrök ugyan ekkor is összehúzódnak, de már sokkal lassabban, és a mirigyek ekkor választanak ki ugyan folyadékot, de már sokkal gyengébbet úgy, hogy az emésztés mintegy félbeszakadni látszik.

A levelké legérzékenyebb része a közepén van, habár a szélek is elősegítik azok tulajdonképeni rendeltetését; mivel, ha valamely rovar e levelké szélére kerül, a szőrök itt is csakhamar összehajolnak felette, és mintegy a levél közepe felé kényszerítik azt.

Mind ezeket látva, önkénytelenül merül fel a kérdés, hogy vajon szenvednek-e e növények éhséget, és mi történék velök, ha egy üvegharang alatt elzárva, tőlök e rovarok megvonatnának; vagy pedig ha sok rovarot kapnak, nem rontják-e el gyomrocskájukat ép úgy, mint az állatok?!

E kérdésekre az észleletek eléggé elfogadható feleletet adnak. Ugyanis tény az, hogy, mint más növények, ezek is el lehetnek állati élelem nélkül, sőt egyes észlelők azt állítják, hogy e növények még jobban tenyésznek, ha rovarokat nem kaphatnak. Ez azonban még nem bizonyíthatja azt, hogy állati élelemre ne volnának utalva, mivel embereket is ismerünk, kik mint vegetáriánusok állati élelem nélkül élnek, a nélkül, hogy ez volna az ember természet szerű életmódja. E növények, ha soká megvannak fosztva az állati élelemtől, élénk étvágyat tanusítanak az iránt, így például dr. Kohn laboratóriumban, egy vizinövényke, mely több hónapon át nem foghatott rovarokat, a mint egy más bassinbe helyeztetett át, már másodnap valamennyi légyfogóit megtöltötte rovarokkal. Ép így tény az is, hogy ha mesterségesen tápláltatnak, mint az állatok, úgy ezek és megterhelhetik gyomrukát; ha ugyanis egy napharmat levelére naponkint több mint három legyet teszünk, a mirigy nedve nem bírván mind ezt felbontani, azok egy része rohadásba megy át, a levél pedig megfeketedve, csakhamar elhal.

Végül megemlítjük még, hogy a levél szélek összehúzódásain bizonyos vilányossági folyamat mutatkozik, a mint Munk és Sanderson észleletei kétségkívül bizonyítják azt.



## Egy hét története.

Oktoberhó 24-dikén.

Crispi. — Mért nem tetszett az olasz vendégnek a magyar vendégszeretet?! — Az összekötő vasut megnyitása. — Az első hangverseny. — Első föllépés.

Hogy vendégszerető nép vagyunk, az büszkeségünk; azt akarjuk, hogy ha valaki hozzánk jó, jól találja magát nálunk, nehéz szívvel távozzék körünkben, jó emléket vigyen magával. Így vagyunk mi még azokkal is, a kikről tudjuk, hogy nem tartoznak legjobb barátaink közé, sőt ha határozott ellenségünknek ismerjük is. Így voltunk mi most is, mikor az olasz képviselőház bolygó elnöke, nagyon tisztelt Crispi ur jónak látta Budapestet is utjába ejteni s pár bizalmas szót váltani a magyar kormányelnökkel. Pedig Crispit, valamint az egész szép Olaszországot nincs okunk jó barátaink közé számlálni; most még talán nem ellenségünk, de az lesz, mérget vehetünk rá, mihelyt kedvező alkalom kínálkozik. Addig pedig nyájas szomszéd, a ki kezünket szoritgatja, csak hogy minél inkább elbigyjük róla, hogy esze ágában sincs tőlünk Fiumét, meg Triestet és dél Tirolt elkivánni. Pedig ha a szívébe látatnánk!

Mi alkalmasint elég jól tudjuk azt, a mit Olaszország szíve mélyében rejteget, hanem azért most, hogy Crispi ur hozzánk is lerándult, szívesen fogadtuk, barátságosan beszélgettünk vele, megvendégtük s általában mindent elkövetünk, hogy jól találja magát, ne unatkozzék, s ne jusson eszébe a — politikáról diskurálni. Hanem, csodálatos, megtörtént az, a mire eddig nem volt eset, hogy a mi szívélyességünk Crispi urat kellemetlenül érinté, s minél melegebben nyilatkozott a mi vendégszeretetünk és barátságunk, annál fanyarabb képet vágott hozzá a mi vendégünk. Megérkezett, meglátogatta, a mint illik Ghyczyt, a kollégáját, a magyar képviselőház elnökét, a jó öreg Ghyczy barátságosan szoritja meg a vendég kezét, s Crispi ur arcza elsötétül s nem képes kiderülni a látogatás végéig. Ghyczy, mint udvarias ember, viszonzza a látogatást, bensőséggel megszorítja a feléje nyújtott kezét, s Crispi ur arcza kinosan rángatózik. Aztán elviszik a vendéget a magyar parlamentbe, bemutatják neki Pulszkyt, a magyar-magyarart, másként Talián Nácit, vagy még másként Helfi Ignácot, megismertetik Majláthtal, az ország birájával, s valamennyi bemutatás és kézszorításnál úgy eltorzul a derék olasz képe, mintha kinpadon állana. Majd Perczel miniszter szorongat vele kezét, majd ismét Tisza Kálmán erélyes kézszorítása vár rá, s Crispi ur homlokát veríték borítja s minden arc izma vonaglik. Ghyczy megtraktálja, csupa kiméletből, hogy ne kelljen a köztünk kényes pontot, a politikát érinteni, fel sem köszönti, a házi gazda, valamint a többiek a legszívélyesebb melegséggel szorongatnak vele kezét, mikor távozik, és Crispi ur dadogva felel az üdvözlésekre, s végtelenül elkényszeredett arczczal támolyog le a lépcsőkön.

Crispi ur átkozza a magyar vendégszeretetet s könyörög inasának, hogy minél gyorsabban málházzon s be ne bocsásson senkit többé: gyűlöli a magyar barátság kézszorítását. De hátra van még a fő: Andrásynál, a külügyminiszternél tisz-

telkednie kell a diplomáciai utazónak; ej, biztatja magát a savanyu képű olasz, szerencsére Andrassy diplomata, nála ment lesznek a szívélyesség kiállhatlan nyilvánulásaitól. — Azonban szegény Crispi! keservesen csalódott. Andrassy gróf nem abból a fajtából való diplomata, mely feszesre huzott derékkal, mellénybe mélyesztett jobbal s asztalra támasztott ballal fogadja a látogatókat; Andrassyban a diplomaták eme kellékeiből semmi sincs meg, ő fesztelenül fogadja a hivatalos és nem hivatalos látogatót egyaránt, maga mellé ülteti, kezét szorongatja, sőt talán még át is öleli, ha nagyon bizalmas akar lenni. Crispivel szemben hogyan lehetett volna fagyos, rideg, hiszen modorával csak nem árulhatta el, hogy: ismerlek, róka! Azért hát barátságosan fogadta, a legszívélyesebben csevegett vele, s távozáskor pedig annyira ment, hogy mind a két kezével megszorítá a remegve feléje nyújtott jobbot. Crispinek sem kellett több, szeme csillagokat látott, arcza kifordult a formájából, egy kétségbeesett kiáltás tört ki ajakán és kirohant. Andrassy bámulva tekintett a magyar szívélyes kézszorítás által halálra gyötrött olasz államférfi után, ki egyenesen a vasúthoz hajtatott, s Rómáig valószínűleg meg sem áll.

Nohát a magyar barátság e határozottan gyűlölt fogadása nagyon elkedvetleníté Ghyczyt, Perczelt, Helfi Nácit, az öreg Pulszkyt és Andrassy grótot, míg végre a követség útján megjött e különös magaviselet magyarázata. Hát Crispi urnak a tenyerén véletlenül épen azon idő alatt, míg nálunk időzött, egy szépen fejlődő kelés volt, melyet a magyar kézszorítások minduntalan halálra nyomorgattak. Ezért vonaglott Crispi ur arcza oly kinosan, valahányszor egy barátságos magyar jobbot látott feléje kinyulni.

Crispi az ő mulatságos szenvedéseivel együtt csakhamar feledésbe ment, s a vasuti összekötő vonal megnyitására sietünk. Önök talán azt sem tudják, miről van szó; a kereskedelmi dolgokba vág ez, s csak az iparosokra nézve fontos, de aztán ezekre nézve életfontosságú. Minket csak annyiban érdekel, hogy Pest és Buda csak ez összekötő vasut által lett tulajdonképp egygyé, önöket pedig annyiban, hogy ha ezentul Dunántulról Dunáninnenre utaznak, vagy viszont, nem szükséges többé a pesti állomáson kiszállni, fiákerre pakolni s át kocsizni a budai vasuti állomáshoz. A kiket pedig még mindig boszantotta az, hogy hiába váltották meg a lánczhidat, hiába készült el a Margit-híd, még mindig fizetni kell, ha az ember Budáról Pestre, vagy Pestről Budára akar menni, az most kibékülhet, mert az összekötő hidon szépen átsétálhat, — az igaz, hogy ez által három-négy órányi kerülést tett, de ez nem számít, csak hogy nem kell vámot fizetni.

A vasut megnyitása illő diszszel ment végbe. Hivatalos volt rá vagy 300 ember, képviselők, magas állású hivatalnokok, városi katonák, egyházi előkelőségek, na meg a kik sehonnét el nem maradhatnak: az ujságírók. Kedden tíz órakor reggelire volt terítve az osztrák államvaspálya indóházában, hol a házi gazda az osztrák államvasut s a déli vasut (a pesti és budai) voltak. Fő-fő vendég, s mihelyt a waggonokba szálltunk, egyszersmind gazda a közlekedési miniszter, miután az



összekötő vasut és a hid az állam tulajdona. Reggeli után husz vasuti kocsi Kőbányára, a főváros e külvárosába vitte a vendégeket; az új vonal tulajdonkép innét indul ki. Oldalt kanyarodva betéved a kőbányai sertéshizlalók közé s itt megáll. (Ha önök erre utazni fognak, jó lesz az ablakokat becsukni s az illatos üvegcséket kéznél tartani.) Tovább haladva fölkerül a vonal a Ferenczváros szélén épült magas rácsozatu vasuti hidra, ezen át robog, a Gellért mögött elbuvik s Kelenföldön találkozik a déli vasut vonalával, honnét az ember a budai állomásra kanyarodik. Kelenföldön a miniszter elbeszélte e vasut történetét, meg hogy mennyibe került (bizony tengersokba) s kívánta, hogy: „isten áldása legyen e művön“, a mint már szokás kívánni.

Bizony legyen, azt kívánjuk mi is; mert ha e művön nem lesz áldás, az azt jelenti, hogy szegény Magyarország koldus.

Ugy tetszik, hogy ez a hang, a melybe átcaptam, nagyon is komor, pedig nem lehet szándékom, önöket kedvetleníteni, mikor annyi alkalom van vigalomról szólni. Hiszen a tél már elérkezett, a tél pedig a multságok idénye. Megkezdődtek a hangversenyek is, a nemzeti színház első rendű tagjaiból alakult kamara-négyes-társulat szerdán tartá első hangversenyét. A közönség igen diszes volt; Krancsevics hegedűje, Ruhoff gordonkája bizony megérdemlik, hogy érettök elfáradjon az ember a zenekedvelők bálványutczai termébe. Játszta Mozarttól, Saint-Saenstől, Schumanntól s a közönség kitüntető tapsokkal jutalmazta a közreműködőket.

A színházról is kell röviden szólnunk, helyesebben egy első föllépésről, mely a legszebb jövő reményét ébreszté föl mindenkiben. Egy szép fiatal gyermek-lány lépett föl először hétfőn „Romeo és Juliá“-ban, a hozzá leginkább illő tizenegyedfél éves Julia szerepében; egy bájos szőke gyermek, kifejezteljes szép szemekkel, kedves arczezal, vonzó alakkal. A színházat egészen megtölték az érdeklődők, kik koszorukkal, sok tapsal és kihívással buzditák a szép fiatal lánykát, ki bőven meg van áldva mindennel, a mi a színpadon a legszebb jövőről biztosítani képes. Előre, csak ezt mondhatjuk a tehetőséges kezdőnek; ha el nem bizza magát, s az ut felén meg nem pihen, sokra viheti.

—p.

### Budapesti hírvivő.

\*\*\* (Jótekonyság.) Király ő Felsége szepesmegyei Lucsivna község jég által károsult lakosai részére, magánpénztárából, 200 frt segélyt, továbbá azon határörvidéki lakosok számára, kik a határsértések és egyéb erőszakosságok következtében károkat szenvedtek, ezerkétszázkilenczven forintot, a szepesmegyei Alsó- és Felső-Sunyava községek jég által károsult lakosai részére 200 frt segélyt, Tály mezőváros tűzkárosult lakosai részére 800 frtot, a sólymosi helvét hitvallásu evangélikusi egyházközségnek, iskola építésére, 100 frt adományozott.

\*\*\* (A gödöllői lakodalom.) A királyné unokanővérének, Wallersee Mária grófnőnek esküvője Larisch-Mönich gróffal mint már röviden említők, e hó 20-dikán délelőtt történt meg a gödöllői kastély kápolnájában. Báró Nopesa főudvarmester az indóházban tíz óra felé fogadta a különvonaton érkezett vendégeket, a gróf Larisch-családot, gróf Andrássy Gyulát, báró Wenckheim Bélát, stb. Tizenegy óra volt, midőn a virágokkal szépen diszitett templomba ért a nászmenet. Elöl ment be báró Wallersee Mária, a menyasszony, (uszályos fehér se-

lyemruhában, fején egyszerű myrtus-koszorúval, mely földig érő fátyolt szoritott le,) mellette a vőfélyek: Kinsky és Auer-sperg grófok aranygombos kék frakban. Majd a vőlegény, gróf Larisch-Mönnich György, uhlánus-hadnagyi egyenruhában, két nővérével, kik nyoszolalányok voltak; utánok a menyasszony szülői: Lajos bajor herczeg és Wallersee Henriette bárónő, gróf Andrássy honvédtábornoki ruhában, báró Wenckheim magyar főuri díszben, gróf Larisch-Mönnich udvari marschall és neje s a Larisch-család többi tagja stb., majd az udvari személyzet. Az oltár mellett ültek le az örömszülők, az udvari személyzet pedig az első hat padsorban, mögöttök a meghívott vendégek. A násznép mind együtt volt már, midőn a királyi pár megjelent, valamint a trónörökös tüzérezredesi egyenruhában, (a királynő gyöngyszín selyemruhát viselt csipkékkel, ékszer nélkül.) Ő Felségök az oltár közelében ültek le, mire fölhangzott az orgona és Rónay Jácint püspök, a bessenyői barátok segédlete mellett elkezdte az egyházi szertartást. Rövid beszéd után, melyet a püspök a mátkapárhoz intézett, következett az egyházi áldás. Ennek végével először a király lépett a menyasszonyhoz és kezét szoritott vele, majd a királyné ölelé s csókolta meg. A királyi pár távozott először a kápolnából s ugy a többiek. 12 órakor az egész szertartásnak vége lett és következett a 32 terítékű reggeli; ezután rövid társalgás tartatott, mely alkalommal az új házaspár a jelenlevők üdvkivánatait fogadta, azután pedig a királynő külön salon-kocsijában elutazott.

\*\*\* (Rózsás napló.) Jegyesek: Szacsva Imre színész és Boer Emma kisasszony színésznő Kolozsvárt. — Kirchner Sándor aljárásbíró és Bozó Mariska kisasszony Csúzon. — A usländer Károly bankhivatalnok és Schäffer Nina kisasszony Szegeden. — Horváth Pál ügyvéd és Kontur Kornélia kisasszony Budapesten. — Okolicsányi Géza földbirtokos és Ujhelyi Emma kisasszony M.-Szigeten. — Govrik Ákos birtokos és Tar Julia kisasszony Nagyváradon. — Hellebronth Géza birtokos és Végessy Mariska kisasszony Gyendán. — Egybekeltek: Mihelyfy Győző miniszteri hivatalnok és Hojtsy Hermína kisasszony a vatyai pusztán. — Dr. Katona Mór tanár és Rozsy Szerena urhölgy Győrött. — Ottocská Géza földbirtokos és Förster Adél kisasszony Pécsen. — Kohlmann József és Bergszászi Irma kisasszony Nagyváradon.

\*\*\* (A király) november 8-dikán meglátogatja a nemzeti muzeumot. Pulszky Ferencznek, ki a muzeum újjászervezése körül annyi érdemet szerzett, e látogatás által egy régi vágya teljesül. A király ugyanis az alkotmány visszaállítása óta nem látta a nemzeti muzeumot: pedig 1867 óta s különösen Pulszky Ferencz igazgatása alatt oly rendkívüli változások történtek az egyes osztályokban, melyek bizonyos tekintetben európai hirre emelték e nemzeti intézetünket. A lépcsőház falait diszitő Than és Lotz-féle freskók, (melyek még a provisorium alatt rendeltettek meg), továbbá az ujonnan rendezett régiségtár, melyet épen ő Felsége gazdagított beces mőtárgyakkal, továbbá a történelmi kiállítás, melynek főbb kincsei, a Corvinák egy részét szintén a király ajándékozta, azután a képtár s a természet- és könyvtár újjáalakítása — mind igen jelentékeny haladást képviselnek. Különösen érdeklődik pedig ő Felsége Zichy Mihály képe iránt: „Erzsébet királyné Deák ravatalánál.“

\*\*\* (A művészek háza) megnyitásának napját ő Felsége fogja meghatározni. A képzőművészeti társulat válaszmánya ugyan is feliratot intézett ő Felségéhez ama kérelemmel, hogy



október 31-dikén tul valamely napot kegyeskedjék kitüzni. A befejező munkálatok a szép sugáruti palotában kétszeres buzgalommal folynak. Olasz diszitók, kőfaragók sűrögnek mindenfelé. Az állványok felét leszedték, a többin még javában munkálkodnak. Maga az építész, Láng N. ur is teljes buzgalommal festi a csarnokok ékitményeit. Egyes részek, mint a sugár utra néző kiállítási szobák s az első-emeleti csarnok a Lotz-féle pompás freskókkal már készen vannak. A szem szinte káprázik a sok aranyozás és egyéb ékitményektől. A napokban a királyi pár s a trónörökös neveit verték arany betűkkel a csarnok falába. — A kiállításra küldött képek száma eddig 220, még egyre érkeznek művek. A képzőművészeti társulat a kiállítás rendezésére Madarász Viktor, Than Mór és Vastagh György festőket kérte fel. A iparmuzeum helyiségében is folynak a befejező munkálatok. Pulszky Károly kellő értelemmel és szemléltető módon rendezé az egyes gyűjteményeket, melyek a napokban Szalay Ágoston műtárgyainak egy részével is gyarapodtak. Különösen érdekes lesz még a művészek háza udvarán a szökőkút medenczéje, melyet Fischer J. készít; a legszebb majolicából áll s mint magyar ipartermék minden tekintetben figyelemreméltó. Az egész épület összesen 258 ezer frtba kerül.

\*(A zeneakadémiának) is lesz külön háza. A művészek háza melletti üres telket megvásárolta, a közoktatásügyi miniszter támogatása mellett, a képzőművészeti társaság. Az akadémia-épület félemeletén a zeneiskola helyiségei lesznek, az első emeletet az illető tanárok lakásai foglalják el s a második emeleten műtermeket építenek festők számára. Ez új palotát is évi törlesztésre vett kölcsön-pénzből építik, s a közoktatásügyi miniszter a zeneakadémia részére évenként 6000 frt házbért fog fizetni.

\*(A Petőfi-társaság) felhívást bocsátott ki a nagy közönséghez, melyben a társaságnak egy évi fennállása alatt felmutatott sikerét (őszintebben: sikertelenségét) hangsúlyozza, és jelenti, hogy közelebb tartott közgyűlésében azt határozta el, hogy alapját kiszélesíti, s rendes tagjai közé fölveszi mindazon lelkes honfiakat és honleányokat, kik az irodalomnak megkedveltetése, terjesztése körül buzgólkodnak s ekép a társaság céljainak elérése körül, a tényleg működő írók mellett, szintén fontos tényezők. A pártoló rendes tag, az alapszabályok szerint, évi díját vagy egyszerre vagy két egyenlő részletben december és június hónapok folytán tartozik beküldeni a társaság pénztárnokához, s az oklevélért egyszer-mindenkorra 2 frtot fizet. — Ohajtjuk, bár nem reméljük, hogy e fölhevésnek sikere legyen; hogy a társaság nem életre való, azt bizonyította eddig, annak legkiáltóbb bizonsága ez a fölhevés; valószínűtlen, hogy a nagy közönség sietni fog pénzével megmenteni egy bomladozó társaságot, mikor ily föltételek mellett a Kisfaludy-társaságnak is lehet pártoló tagja. Ha mindjárt a társaság alakulásakor intéztetett volna e fölhevés a közönséghez, mikor még volt egy kis népszerűsége a hangzatos firmának, akkor talán lehetett volna némi sikere.

\*(Az afrikai bizottság) közelébb ülést tartott a főposta-épület nagytermében. Mindkét elnök: Coburg Fülöp herceg és Haynald érsek, jelen voltak a gyűlésen. A tanácskozást Coburg herceg nyitotta meg, bejelentve, hogy a belügyminiszterium, néhány pont kivételével jóváhagyta, az alapszabályokat, továbbá, hogy a brüsseli afrikai bizottságnak három ezer frankot küldött a magyarországi bizottság részéről. Ez összeghez Coburg herceg ezer, Haynald érsek pedig két ezer frttal járult. Az egy hó előtt elindult expedició ter-

mészettudósa az érsek európai híró herbáriuma számára is fog gyűjteni. A fumei tengerészeti hatóság ötven frttal a bizottság alapító tagjai közzé lépett. A bizottság Coburg hercegnek és Haynald érseknek köszönetet szavazott. Ezután a földrajzi társaság fölolvadó ülése következett, melyen Hunfalvy János a báró Richthofen Ferdinand Közép-Ázsiáról szóló művét ismertette, dr. Erődy Béla bemutatta Molitor Ágost értekezését Nevada nagy ezüstércz-telepeiről. Az előadásokon nagy és diszes közönség volt jelen.

\*(A Petőfi-szobor) nagybizottsága e napokban szemlélte meg a szobormintát Huszár Adolf városligeti műtermében. Izsó tudvalevőleg egy nagyobb és kisebb mintát alkotott, — de mielőtt valamelyiket kivihette volna, lángszelleme kialudt. Huszár megbízást nyert a bizottságtól, hogy saját felfogása szerint dolgozzon ki új mintát, melyen plastikai kifejezést nyerjen a nagy költő hazafiúi és költői minősége. A szakemberekből álló albizottság bemutatván a teljes bizottságnak Huszár mintáját, Tóth Kálmán és Pulszky Ferenc kifogásokat emeltek ellene s nézetükhöz csatlakozott az egész bizottság. A határozat már-már elvetésre irányult volna, midőn Huszár csak előhoz egy másik kis mintát, mely felette hasonlít Izsó kis bronz mintájához s ez mindenki tetszését megnyerte. Abban történt aztán megállapodás, hogy mivel az Izsó-féle nagy minta, mely főleg mint hazafit tünteti föl a költőt (mintha kiáltaná: Tied vagyok, tied hazám e sziv, e lélek!) műszaki tekintetben kivihetetlen, vegye alapul a kidolgozáshoz Huszár a bronzminta alapján készített saját mintáját, melyen azonban még több kisebb igazítás szükséges, mert a kezét rozsul tartja stb. A kidolgozás egész tartalma alatt csak az albizottsággal érintkezék s ennek utmutatásait kövesse. A nagybizottság csak akkor ül ismét össze, ha a szoborügy új stadiumba lépett. Az albizottsághoz még Ráth György és Pulszky Ferenc urakat adták.

\*(A nemzeti színház hanyatlása.) A fővárosi statisztikai hivatal a nemzeti színház 1871—1877-diki viszonyairól hivatalos adatokon nyugvó kimutatást tesz közvé, mely, fájdalom, az intézet pénzügyi hanyatlásáról tesz gondolkozásra bő okot nyújtó tanuságot. A mi először is a magyar színműirodalmat illeti, kitünik abból, hogy míg 1861—2-ben 79 eredeti és 110 fordított, 1875—6-ban pedig 81 eredeti és 100 fordított darab előadása töltötte be az estéket, 1876—7-ben már csak 54 estén adatott eredeti és 135-ön fordított darab. Ennek megfelel a magyar drámaírók tiszteletdíja, mely pl. 1874—5-ben 11. 500 frtot, de az utolsó évben már csak 4.682 forintot tett. A kiadások viszont aránytalanul emelkednek. A színház 1873—4-ben kiadott 459, 1875—6-ban 575, 1876—7-ben már 653.000 frtot; mely utóbbi összegből 240.000 frt ment vegyes kiadásokra. A deficit ennek folytán, mely 1873—4-ben 129, 1875—6-ban 202.000 frtot tett, 1876—7-ben már 231.000 frtra rugott, melynek fedezéséhez a király 189,000 frttal járult.

\*(Érdekes felolvasások.) Az országos nőiparegylet ez évi november hó 4. és 11-dikén a Hungárin szálloda dísztermében felolvasó estélyeket rendez. Felolvasást tartanak: Balázs Sándor, Berecz Antal, dr. Erődi Béla, dr. Károly Gy. Hugó, Névy László és dr. Say Móricz. Berecz Antal és dr. Say Móricz előadásai kísérletekkel lesznek összekötve. A felolvasás mindkét alkalommal pontban esti 6 órakor kezdődik. Egy ülőhely ára mindkét felolvasáshoz 1 frt. Jegyek kaphatók Halász Dezsőné urhölgnél (kertész utca 168/7 szám alatt) s Békei Imréné (mészáros utca 8. szám) egyleti alelnököknél



s a választmány tagjainál, továbbá Nagel Otto kerepesi-uti, Szemek és Mayer váczy utcái, Kertész Luiza szervitateri dohánytőzsdéiben, Baliczky Sándor és Hacsek Miksa váczy utcái s Walter Mihály hatvani-utcái kereskedéseikben. — Azt hisszük, hogy fölösleges is e felolvasásokat fővárosi hölgyeinknek figyelmébe ajánlani.

\*(Az országos zenede) Hódolay Katalin urhölgyet rendkívüli tanárnőnek választotta s mi e választáshoz szerencsét kívánunk az egyletnek, miután az említett urhölgyben kitűnően képzett és hivatott tanerőt nyer.

\*(Ezüst és arany emlék-koszorúk.) A török főkonzulhoz e napokban szép emlék-ajándok érkezett Orosházáról, a plevnai győző: Ozman pasa számára. Ez egy ötvenkét latot nyomó ezüst babérméző, melyet Laky Adolf budapesti ékszerész készített, még pedig, mint szakértők állítják, úgy, hogy az a magyar iparnak dicsőre válik. A koszorun zománcozott betűkkel a következő felírás van: „Babért a hősnak, Ozman Nurinak, a plevnai győzőnek, Orosháza közönsége 1877.” — A debreczeniek arany cserkoszorúja is díszes lesz. Terve ez: A koszorú igen élénken, a természetesség fenségével van találva, alul megkötve egy gyönyörű szép csokorral. A csokorban „Debreczen 1877. szept. 18.” van írva. Röjtös szalagjai egyikén hazánk, másikon Debreczen város czimere van mesteri ügyességgel rajzolva. A koszorú levelein hős török vezérek nevei vannak. Felül a török czimer félhold és csillag s ebbe belevésve: „Abdul Hamid szultánnak és a győzelmes osman hadseregnek.”

\*(Szép tett.) Ujházi Ferencz képművész és tanár meghalotta, hogy Józseffalván a bukovinai magyaroknak oltárképre van szükségök. Megkérdezte Drusbáczky György ottani lelkésztől, hogy mily oltárképet ohajtanának? A lelkész azt felelte, hogy a főoltárképet Simor bibornokprimás festeti számukra, a három mellék-oltárkép közül pedig egyet Wenckheim Krisztina grófnő készített; a másodikon Szent-Domokos ábrázolását szeretnék. Ujházy rögtön hozzá fogott a képhez, elkészíté azt minden díj nélkül s e hó elején vasuton elküldé nekik, úgyhogy csak az arany keretért kellett valamit fizetniök. A józseffalvi magyarok hálással köszönték meg a szíves és értékes adományt.

\*(Levél a királyhoz.) K. Henrik nagy kedvét érez a katonai élethez s be akart állani, de elutasították. Ekkor egyet gondolt s levelet írt a királyhoz. E levél így hangzik: „Tekintetes felség! Kérem önt eszközölje ki, hogy a 14-dik huszárezredhez fölvegyenek. Tizenhat esztendő vagyok, magyarul és németül írok és beszélek s jártam négy elemi iskolát. Felsőged válaszát várva, maradok tisztelettel K. Henrik. U. i. Válaszolhat felséged levelezőlapon is következő czim alatt: „K. Henrik urnak tisztelettel, Budapest, király-utca 2. sz.”

\*(Egy török tiszt esküvője.) Bárány Sándor Ernő, török alezredes, s gróf Széchenyi Ödön helyettese, néhány nap előtt haza jött Konstantinápolyból, hogy feleséget vigyen magával. Október 29-dikén az egyetemi templomban fogja esküvőjét tartani Szczerbovszky Gusztó kisasszonynyal, Szczerbovszky Ágost pénzügyigazgatósági irodafőnök kedves leányával. Esküvő után a boldog pár végleg itt hagyja Magyarországot, miután Bárány a török tüzoltóezredhez állandóan kineveztetett.

\*(A legyőzhetetlen) Talán fölösleges immár minduntalan följegyezni, hogy itt, vagy ott Blaskovich Ernő híres házpótló lova, a „Kincsem”, megint nyert; — elég csak annyit

mondani, hogy itt, vagy ott lóverseny volt. Ki lett a győztes, az már nem kérdés többé. Ime, a prágai futtatáson megint elnyerte e táltos az 1500 frtos császárdíjat. Jó lesz Blaskovichnak új házhely után nézni.

\*(A kerepesi-uti temetőben) nyugvó jeleseink elhagyott sírhalmainak felékitése czéljából az írók s művészek társasága által kiküldött bizottság már megtartotta ülését. Halottak estéjére a következők sírjai jelöltettek ki felékesítés végett: Egressi Gábor és Benjamin, Bartha, Obernyik, Czákó, Szentpéteri, Réthy, Bernáth Gazsi, Sárossy, Kisfaludy Károly, Lisznyai Kálmán, Hetényi Laura, Pákh Albert, Petőfi Zoltán, Tóth Ede és Garay. Esetleg más sírok is feldiszittetnek. A bizottság a szükséges költségek fedezésére az írók s művészek társaságában, továbbá a nemzeti színház, népszínház s képviselőház tagjai között aláírási ivateket körözött, azonkívül egyesek adakozásait — esetleg vidékről is — Paulay Ede pénztárnok (kerepesi-ut 63. sz. vagy a nemzeti színház bérháza) hajlandó elfogadni. A fennmaradó összeg sírkövek felállítására fog fordíttatni.

\*(Háború.) Minél inkább beáll a tél, — pedig a harcstéren már havaz és fagy, — annál inkább erőködnek az oroszok, hogy valami eredményt felmutatni képesek legyenek. A cárevecik addig készülődött, míg végre Sulejman pasa visszament Rasgradba, a hol katonáinak jobb dolga van, mint a folyam partján, bokrok alatt. Plevna ellen egész dühvel megindult ismét az ostrom; előbb a románok kezdték, de csufosan visszaverettek, most aztán egyesülten támadnak remélve, hogy végre sikerülni fog megtörni a török hősiességet. Csakhogy erre semmi kilátás nem lehet, mert azalatt Ozman még egy sánczot ásott erődjei körül s most már Plevna bevehetetlen. Ázsiából nincs újabb hír. Karsot ágyuzzák az oroszok, mint a hadjárat elején.

\*(Halálozások.) A hét folytán meghaltak: Pétery Károly író, 56 éves korában, Mező-Turon. — Medgyesi Tivadar, árvaszéki ülnök, Kolozsvárott. — Rajcsányi Alajos, törvényszéki telekkönyvvezető, Debreczenben. — Rossos Antal, megyei tisztviselő, 57 éves korában, Veszprémben. — Lang Mihály, tekintélyes fővárosi nagykereskedő, 60 éves korában, Budapesten. — Tóth Elek, 24 éves korában, Budapesten. — Boer Bálint, 49 éves korában, Kolozsvárott. — Béke hamvaikra!

## Gazdasszonyoknak.

Csokoládé-csók.

Két tojásnak fehérét kemény habbá verve, 12 deka tört cukrot, 12 deka tört mandulát, 4 deka finom reszelt csokoládét, kevés fahéjat, egy fél citrom lereszelt héját, 4 deka finom liszttel jól össze keverve, kávéskanálnyi mennyiségű darabocskát a kéz közt össze kell göngyölgetni, a közepébe a nagy ujjal gödröcskét ejteni, félíg felvert tojással bekenni, vastag cukorral behinteni, viaszszal kent lemezre sorozni és enyhe meleg sütőben megsütöni.

Pozsonyi kétszersült.

$\frac{1}{2}$  kilo nulla liszttel, 13 deka finomra tört cukrot jól elkeverünk, 6 tojással, félmeszely tejföllel, melyben elébb 3 deka élesztőt beolvastottunk tésztát gyurunk: ekkor négy felé osztjuk azt, mindeniket hosszukás négyszög formára alakítjuk, vajjal jól bekenjük és kelni hagyjuk; ha megkeltek, szép sárgára megsütjük, ha megsültek, ismét jól bekenjük



olvasztott vajjal, ha kihültek, ujnyi vastagságu szeletekre vagdaltatnak, cukorral és fahéjjal behintetnek és újra megsüttetnek.

### Morzsatorta.

$\frac{1}{2}$  font vaj,  $\frac{1}{2}$  font liszt,  $\frac{1}{2}$  font tört cukor,  $\frac{1}{2}$  font hámozatlan mandula apróra törve, egy citromnak lereszelt héja és leve, kevés fahéj, egy tojás sárgájával a gyuró deszkán egy jó erős kés segítségével jól kidolgozván, három egyenlő részre el kell osztani, viasszal kikent lemezre egyenlően három levelet formálni, mind a három részt félig felvert tojás fehérével bőven behuzni, morzsás cukorral behinteni és szép sárgára megsütni. Ha kihült, a leveleket finom befőttel bekenni, egymásra rakni és egyenlő négyszeg darabkákra felvagdalni. E sütemény ha egy pár napig áll, még sokkal jobb, mint sütés után.

Z. Gy.-né.

### Nemzeti színház.

Október 20-dikán: „Romeo és Julia.“ (Hajós föllépte.) — Október 21-dikén: „Tamás bátya kunyhója.“ — Október 22-dikén: „Romeo és Julia.“ (Markus Emilia első föllépte.) — Október 23-dikén: „Hugonották.“ (Hajós föllépte.) — Október 24-dikén: „Godelet-hotel.“ — Október 25-dikén: „Mignon.“ — Október 26-dikén: „A járvány.“ (Előszór.)

### Divattudósítás.

A mi az ujdonat ujdonságokat illeti, úgy látszik, hogy a téli idény nem fog sóha sem látott „gondolatokat“ produkálni. Mintha a teremtő elme kifáradt volna az utóbbi évek nagy erőlködése alatt. Új szabásokat nem tudott kigondolni a legujabb kor, mert a tunique és polonaise, a polonaise és tunique — ez az örökös refrain. Néhány kísérlet a változatra, vagy néhány rendkívüli merész új diszités, számba sem jöhet. A polonaiseről azonban mégis azon megjegyzést tehetjük, hogy az észrevehetőleg hosszú, oly annyira, hogy alig látszik a ruha szoknyájának alsó plissé fodra, a tunique-nél pedig azt vettük észre, hogy hátrésze mindinkább sima lebbentyűkkel dicsekedik, melyek nagyon hasonlítanak a kabátok hosszú hátrészeihez. Még estélyi ruhákat is ilyen sima részű tunique-ekkel készítettek az utolsó időben; ez esetben a derék elől négyszögben vagy szivalakban ki van vágva és csipkével diszitve, míg a nappali viseletre valók nyakig érők. A barége egyszerű a legkedveltebb szövetek közé tartozik, melyet estélyi, ebédi, színházi stb. ruhákra használnak. Két ilyen készítésű ruhát láttunk, melyet mintául leirunk t. olvasónóinknek. Az egyik hársfa színű failleből és ugyan ilyen színű barége-ből állott. A faille szoknya alját két plissé fodor véve körül és egy pár sor rüche. A kivágott derék szintén failleből való, de a felső derék ránczos, szép formájú és barége-ből készült, melyet egy failleöv a derékhoz fűz; egy feltűnően szép gyöngyházcset tündöklött az övön. A barége-ből való felső ruha elől hosszú kötő alakú, hátul pedig széles faille csokrokkal izléssel felszedve. — A másik öltözék egészen fehér volt; a szoknya fehér failleből, a felső ruha fehér barége-ből. Diszitéseül sok nyitott selyemből készült rojt van a felső ruha diszítésére felhasználva, míg a szoknya csak három keskeny plissé fodrot mutat. Az estélyi öltözékeket rendkívül emeli az a sokféle, csipkéből készült kendőcske (fichu), a melynek megválasztásában és még inkább készítésénél fejthetik ki ügyes hölgyeink izlésük finomságát. Nem csak fehér és fekete csipkéből, hanem finom, rakott ránczokba szedett mollból, crépéből, tüllből, selyem szegélyekkel vegyítve készülhetnek e csinos, fontos apróságok. A társaságba való fichu-kön nélkülözhetetlen a virágdisz, és egy kis élénk csokor csakugyan nagyon emeli az egész megjelenés nyájasságát. A friss, természetes virág sokkal kedveltebb az utánzottnál. A hajba is sok friss virágot tűznek; ez adja meg jellegét a diszesebb öltözékeknek.

A világos estélyi ruhákhoz merész ellentétet képeznek a kizárólagosan sötétszínű utczai öltözékek. Az indigo és marinkék, sötétzöld, barna, de kiváltkép a fekete legkedveltebb színek. A kétféle színekből összeállított öltözékek közül kitűnt egy magas állású urnő részére való öltözék sötétkék és sötétzöld cashemirből; a szoknya sötétzöld volt, és egészen plissé ránczokba rakva, a tunique pedig sötétkék posztóból állott, szép aczél-

gombokkal diszitve, az ujjak, a kihajtó gallér, kézelők, mind sötétzöld cashemirből valók.

Divatképünk magyarázata.

Az első alak aczélkék finom serge ruhát mutat be, finom bordürdiszszel, a derék négyszögben kivágva, de az egész ruha egyben szabva. E diszes ruha ára 120 frt. — A második alak kimenő őszi ruhát tüntet elő, mely mozaik nevű igen finom, dombor szövésű szövetből készült, gazdagon diszitett faille-lal; ebből valók a jaquette ujjai, valamint a kis gallér is, a mint azt divatképünk a legvilágosabban mutatja. Ára e szép ruhának 120 frt. Egyuttal figyelmeztetjük t. olvasónóinket, hogy A l t e r és K i s s urak udvari szállítók divattermében (váczi-utcza) a legnagyobb választékban kaphatók őszi és téli ruhák, köpönyegek, és nem csak drága összeállításban, hanem a legszerényebb igényeknek is megfelelőket.

### Számrejtvény.

Tóth Idá-tól.

1. 4. 8. Sokszor ellent áll az ádáz ágyuk  
Kérlelhetlen golyóinak.  
11. 14. 8. 12. 7. Hölgyeink közt sokan viselik e szép nevet,  
9. 1. 15. Szívesen nyujtott szomszédodnak is  
9. 2. 3. 2. 9. 9. Nagy baj, különösen az előbbinél.  
1. 7. 3. Ha lecsipéd — gyakran veszélyessé válik,  
6. 14. 3. Boldog órák elmulásánál sóhajtnak.  
13. 7. 15. 14. 15. Gyakran eljön hivatlanul  
Nem kegyelmezve senkinek.  
9. 7. 9. 14. 3. Keserűn emlékezünk  
Hazánkban tett kegyetlenségeikre.  
1-16. Egyike babért nyert költőinknek  
Viselé e nevet, — de fájdalom,  
Hantok fedik már drága tetemet;  
Hazánk egy szép városában  
Ércz emlékekkel hálálták meg urúveit.

Megfejtési határidő: november hó 21-dike.

A f. é. 39-dik számban közlött rejtvény értelme:

Falusi órák.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Bátori Sigray Istvánné, Steiner Janka, Jánossy Lajosné, Bronts Sarolta, Szlávik Nándorné, Mednyánszky Margit és Erzi, Magyar Matild, Bohus Gyuláné, Haintz Mari, Sztankóczy Emma, Becker Irma, Zeke Dömötör Ida, Rády Leona, Dzsinih Pencz Mária, Hosszu Elekes Matild, Kovács Morvay Julia, Király Kálmánné, Abonyi Jánosné, Tóth Ida, Matyasovszky Mária, Sipos Pálné, Nagy Flóra, Nemes Biri, Osváth Leona, Magyar Ilka, Fényes Klára, Temesváry Erzsébet, Németh Teréz, Bárány Sándorné, Nagy Józsefné, Károlyi Róza, Jeromos Luiza, Pozsonyi Margit, Szentmiklósy Ilona, László Ida, Ferenczy Lilla, Tamás Hermin, Ádám Juliska, Mihály Györgyike.

A 38-dik számban közlött rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Mózesy Anna, Tóth Ida, Vörös Borbála, Visi Kornélia.

### Tartalom.

Kolozsvár hőse, Balázs Sándortól. — Miatyánk, Reviczky Gyulától. — A cselédekről. — Régi láng, Vay Saroltától. — Husevő növények. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Jelenhavi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



44-dik szám.

November 4-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

## K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL  
Országut 39. sz.



# H E T I N A P T Á R.

| Hónapi és heti naptár |    | R. katolikus és protestáns naptár |                 | O-naptár       | Izraeliták naptára | Hold-járás      | N a p - |          |          |
|-----------------------|----|-----------------------------------|-----------------|----------------|--------------------|-----------------|---------|----------|----------|
|                       |    |                                   |                 |                |                    |                 | kelte   | nyugta   |          |
|                       |    |                                   |                 |                |                    |                 |         | óra perc | óra perc |
| Nov.                  | 4  | Vasárnap                          | G 24 Bor. Kár.  | G 23 Bor. Kár. | 23 B 23 Jakab      | 28              |         | 6 49     | 4 38     |
|                       | 5  | Hétfő                             | Imre herczeg    | Imre           | 24 Arethas         | 29              |         | 6 51     | 4 36     |
|                       | 6  | Kedd                              | Lénárd hitv.    | Lénárd         | 25 Márczián        | 30              |         | 6 53     | 4 34     |
|                       | 7  | Szerda                            | Engelbert       | Karina         | 26 Demeter         | 1 Kisl. Rosch   | ☾       | 3 54     | 4 33     |
|                       | 8  | Csütörtök                         | Gottfried       | Gottfried      | 27 Nestor          | 2 Esőerti k.    |         | 6 55     | 4 32     |
|                       | 9  | Péntek                            | Tivadar vértanu | Tódor          | 28 Terencz         | 3 Bálv. t. elt. |         | 6 56     | 4 31     |
|                       | 10 | Szombat                           | Aven. András    | Florencz       | 29 Zenobius        | 4 Sab. Vajeza   |         | 6 58     | 4 29     |

## V i d é k i t á r c z a.

**A gödöllői** vadászatokon eddig 932 ágas-szarvast lőttek és pedig a király 8 darabot, a toskanai nagyherczeg 13-at, Ludwig bajor herczeg 8-at, Hohenlohe herczeg kettőt, Mondl 4-et, báró Verzebé szárnysegéd kettőt, báró Gemmingen szárnysegéd 3-at, Majneri őrnagysegéd egyet, Captain Middleton 7-et és dr. Eiderhofer udvari tanácsos 15-öt. A Király ritkán s már csak a kedvezőbb idő lefolyta után vett részt a vadászatokban. Rudolf trónörökös annál szenvedélyesebb vadász. Éles szeme s kitartása mellett igen jól kezeli a fegyvert. Mult hó 21-dikén a szent-királyi erdőségben egy szép öreg kőszáli sast lőtt.

**A diakóvári** püspökről, Strossmayerről ismét „hazafias tettet“ jegyeznek föl a lapok. A szives részvét számos nyilatkozatai közé, melyeket Niksics eleste s a fekete hegyek fejedelmének egyéb sikerei előidéztek, — kétségkívül azon ajándék is sorolandó, melyet Strossmayer ur, diakóvári püspök, a minap Nikita fejedelemnek küldött. Ez ajándék két pompás paripából áll, melyeket e hó 17-dikén egy dalmatiai hajó Cattaróba szállított, hogy innen ismét Cetinyébe vitesenek. Diakovárott különben sokan vannak, kik az vélik, hogy a gavalléros püspök sokkal jobban cselekedett volna, ha azt a sok pénzt, melybe a két paripa került, inkább a Horvátországban tartózkodó bosnyák szökevények helyzetének fölszámolására költötte volna.

**Sopronban** az „irodalmi és művészeti kör“ mult szombaton ismét előadásokat tartott, e műsorral: „Polgári gondolatok“, írta és olvasta dr. Hérics János; „Az örült“, versenydarab zongorára Kalkbrennertől, előadta Molnár Józsefné urhölgy; „A katona a magyar népköltészetben“, írta és felolvasta Veres József. „Szélvészben“, költemény Torkos Lászlótól, felolvasta Bella Lajos; Mendelsohn-Bartholdy hegedűversenye zongora-kísérettel, előadták Munczy Lajos és dr. Wallner Ignác; „A divatról“, humoreszk, írta és olvasta Szakonyi Kálmán. A legsikerültebb előadások egyike volt. A terem egészen megtelt a város és környék színejavával, mely minden szám után zajosan nyilvánítá tetszését. A „kör“ népszerűsége, e kiváló izlést tanúsító előadások által már is annyira növekedett, hogy Sopronban a „jó tónus“-hoz tartozik azokat látogatni. Ez este is a legelőkelőbb közönség jelent meg, noha ugyanakkor a városi színházban új „operette“-t adtak Offenbachtól, de a nézőtér üresen maradt. A ki Sopron viszonyait ismeri, nem fogja eléggé méltányolhatni a „kör“ dicséretes törekvését a magyar nyelv terjesztése s meghonosítása körül. Az eredmény, melyet fönnállása rövid ideje alatt elért, nemcsak kielégítőnek, hanem fényesnek is mondható.

**A kassaiak** ritka élvezetben részesültek a mult héten. Mig itt a népszínházban a látványos színmű járta, Soldosné az alatt régi ígérését beváltandó, lerándult Kassára, hol vendégszereplése valódi diadal volt. A nagyrebcsülés és szeretet minden jeleivel elhalmozták s művészetének méltatásában határt nem ismertek. Tizenegynapi ott időzése alatt 8-szor lépett fel, mindannyiszor más darabban s mindig leirhatlan tetszés mellett. Csaknem minden jelenete után szünni nem akaró tapsvihar keletkezett, a felvonások után pedig megszámlálhatlan bokréta és koszoru röpült lábaihoz. A művésznő egy határtalan tisztelője kiszámította, hogy diadalmai jelvényül hazahozott szalagjaival a népszínházat másfélszer lehetne bekeríteni kívülről, bokkrétáival és koszoruival pedig az egész népszínházi színpadot el lehetne árasztani.

**Kapuvárról** nagy szerencsétlenség hirtelen érkezett. Mult hó 10-dikén Kapuvár nagyrészt leégett. Délután iszonyu szélvész közepette megkondult a vészharang, és jelezte az isteni tiszteletre épen a templomba összegyűlt lakosságnak, hogy tűz ütött ki, mely borzasztó gyorsasággal végezte pusztító működését. A felkorbácsolt lángok közül a legnagyobb távolságra vitte a szélvész a gyújtó szikrákat, 20—30 helyen égett egyszerre és néhány óra alatt 130 ház, a hozzá tartozó mellék- és gazdasági épületek, és minden takarmány, fa és élelmi készlet lett a pusztító elemnek martaléka. A tüzet nemcsak oltani, vagy csak megközelíteni, de a keservesen keresett vagyonból megmenteni sem lehetett semmit, csak pusztá életét a jajveszékő szegény károsultaknak, kik rövid idő alatt megfosztva hajlékuk, vagyonuk, kenyérük, sőt berendezésük- és ruházatuktól is, ki lettek téve a legnagyobb nélkülözés és nyomorúságnak. 185 család és csaknem 500 lélekre terjed azoknak száma, kik a sors ezen nehéz csapása által megfosztva ugyszólván mindentől, a mi a megélhetésre szükséges, a tél küszöbén koldusbotra jutottak és kik közsegély nélkül magukat fentartani teljesen képtelenek. Ily nagymérvű károsulásnál Kapuvár tehetősb polgárainak legnagyobb áldozatkészsége mellett sincs kilátás, hogy a szegény kárvallottak nyomorát sikeresen enyhíteni, azoknak a megélhetésre módot nyújtani lehessen; itt csak nagyobb mérvű közsegély képes némileg orvosolni a csapást, mely szegény testvéreinket oly rettenetesen, oly kérlelhetlenül sújtotta. A segélypénzek „Az égettek segélyező bizottságának Kapuvárra (Sopronmegye)“ küldendők.

**Lunkán.** Bihar megyében lakik a világ legöregebb embere; Kodó Pascunak hívják, román nemzetiségű, az idén töltötte be 125-dik évét. Az öreg évei számáról csak annyit



tud, hogy a forradalomkor bizonyos ügy miatt anyakönyvi kivonatára szüksége lévén, ez okiratban 1848-ban 96 évesnek mondatott. Hajdanában összejárta Magyarország és Szerbia nagyrészét, de már vagy 30–35 év óta munkára képtelen lévén, szülőfalujában, Lunkán, könyörületes emberek alamizsnájából tartja fenn magát. Szemei, hallása és lábai gyengék, de azért még mindig saját erejéből keresi fel az ottani derék erdész lakását, hol pontosan kikapja bizonyos napokon élelmét. Emlékező tehetsége elég jó, s ennek segélyével nem egy nevezetes politikai eseményt képes az ujkor emberének előadni, melyet ez csak a történelem nyomán ismer. Az öreg alakja meggörbödött, arca és kezei száz ráncztól redősek s egész külseje első pillanatra elárulja a sok évet látott embert. Étvágya még mindig jó, csak fogai hiányával van baja; szenvedélyes dohányos, de dohányra ritkán van pénze. A halált óhajtja, de mi haszna, ha ez itt feledte őt. Az öreg több nyelvet beszél, köztük a magyart is.

### Különfélék.

\*(*Leuchtenberg herczeg,*) ki a csatatéren közelebb elcsett s kiért az osztrák-magyar udvar is tiz napos gyászt öltött, 1849. december 20-dikán született, tehát még csak 28 éves fiatal ember volt. Atyja Eugen de Beauharnaisnak, I. Napoleon fogadott fiának volt a gyermeke, anyja Mária Nikolajewna, Sándor czár idősb nővére. Midőn 39-ben Leuchtenberg herczeg nőül vette a czár nővérét, egy császári rendelet „császári föntség“ czímmel ruházta őt fel, s ez időtől a Leuchtenbergerek a császári ház nevét (Romanowski) is viselik. Az elcsett fiatal ember atyja 1852-ben meghalt s anyja ekkor lovászmesteréhez ment nőül s állandóan Olaszországban lakik. Leuchtenberg herczeg III. Napoleonnak unokaöccse volt.

\*(*A szultán háremében*) az „Egyetértés“ levelezője szerint a sok mindenféle nemzetiségű odaliszk közt egy magyar leány is van Zsebenből (Szeben?) A háremben Iblisnek hívják, nyilván makranczos természete miatt csufolgatják így. A szultán nagyon kedveli és néha, mikor jó kedve van, magyar dalokat szokott vele énekeltetni. Már hónapok óta némi háziasszonyi szerepet visz a háremben, ő ügyel fel az egész lakosztály csinosságára; ő a szultán kadinéje, vagyis kedvence és mint ilyenek, bizonyos előjogai vannak a háremben.

\*(*A könyvművészet feltalálója.*) Sennfelder emlékére szobrot emeltek a halás bajorok. Az emlékszobor leleplezési ünnepélye e hó 6-dikán délelőtt 11 órakor lesz Münchenben, a Sendlingerthor-téren. A szobor bizottság meghívta a magyarországi könyvművészeket is, — kiket Posner Károly Lajos lovag fog az ünnepélyen képviselni.

\*(*Török rokonszenv a bécsi börzén.*) Egy bolgár nemzetiségű bécsi börzelátogató feladott a rendőrségnél egy másik börzei embert, mivel ez kedvezőtlenül nyilatkozott az orosz császárról. E denuntiatio miatt a bolgárt nagy lármával kidobták a börzéről.

\*(*Szegény bukovinai magyarok*) keservesen megérik a háborút. Át szoktak járni Oláhországba gazdag bojárakhoz részért aratni s az idén is átmentek, s most, hogy gabonájukat hazahozatni akarják, az oláhok erőszakosan viszatartják azt. Ily módon károsult meg a hadifalvi magyarság tizenöt ezer forintig, a mi nem csekélység. A szegény nép összes télrevalójáról van itt szó s a kormányban talán lesz annyi emberi érzés, hogy e ront rablást nem fogja szó nélkül hagyni.

\*(*Ez is csoda.*) Alsó-Ausztriában Bécs-Ujhely város ellátározta minden, nem pusztán helyi érdekű hirdetményét magyar nyelven is kifüggeszteni. Egy ilyen német-magyar nyelven szövegezett hirdetményt be is küldött hozzánk levelezőnk; ez a szerdai hetivásárok tárgyában adatott ki.

\*(*A csodadoktor.*) A lapok hirdetési közt Orlice luteris tanár mellett valami dr. Killisch ajánlgatja magát. Csodaszert hirdet a nehézvér ellen s a szerencsétlen betegek annyian folyamodtak hozzá, hogy pár év alatt meggazdagodott s Németországból Vas megyébe Szent-Györgyre jöve, Winterfeld Oszkár név alatt megtelepedett és nagyuri házat vitt. Tartott inasokat, nagy kutyákat, titkárt, majmokat, nevelőt, társalkodókat, papagályokat, lovaszokat stb. A titkár teendője volt a Németországból jött leveleket (mert oda czimezteti a doktor ur) fölbontani, kiszedni belőle a pénzt s a nyomtatott receptet elküldeni. A sárvári szolgabírói hivatal neszét vette a dolgoknak s vizsgálatot indított Winterfeld-Killisch ellen. Mikor az ügy már annyira volt, hogy az iratokat a járásbíró-sághoz kellett volna áttenni, Winterfeld összekapcsolva nejét, gyermekeit, nyom nélkül eltűnt. A titkárt, majmot, nevelőt, papagályt stb. mind otthagya, s a cselédség most visz a házból a mit ér, mert a nemes Winterfeld ur elfeledte kifizetni bérüket.

### Megbízások tára.

*Tisztelettel figyelmeztetjük mind azon t. előfizetőinket, a kik még a jul.—szept. negyedévi, sőt még az april jun. negyedre is hátralékban vannak, hogy illetékeiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, s még a könyvek elküldése előtt hozzák rendbe a hátralékukat, a mint az illő és szokásos is. A könyvek szétküldését a jövő héten kezdjük meg.*

Kisfaludra A. V. urhölgynek: Örömmel vettem kedves sorait és köszönet lapom iránti jóakarátának, melyet a jövőre is kikérek magamnak. Kivánságát magánuton fogom teljesíteni.

Budapestre. A régi nóta szerzőjét szivesen figyelmeztetjük, hogy a helyi leveleket nem két, hanem három krajczáros bélyeggel szokás ellátni. különben négy krajczárral büntetik meg az átvevőt. Ezt pedig a régi nóta nem érte meg.

Miháliba L. K. urnőnek: Igenis, előfizetése ez év végéig tart.

Tolnára L. E. urhölgynek: El van küldve,

Kun-Szent-Mártonba B. A. urnőnek: A mint reá kerithetem a sort, megteszem kivánságát. Minden hóban jó egy divatlap, októberben a 43-dik számban küldtem meg azt t. előfizetőimnek.

Szegedre M. J. urnak: Magánlevélben feleltem.

Bukarestbe G. I. urnőnek: Az október 4-diki és 16-diki levelet ugyanegy napon vettem, október 30-dikán! Szives köszönet mindkettőért!

Bódéra B. E. urhölgynek: A legszivesebben megküldtem.

Lipártra Sz. I. urhölgynek: Az egyik felét most küldtük el, a többit is még e hét folytán veszi.

Kolozsvárra A. F. urnak: Kivánságát csak a jövő évben fogom teljesíthetni, addig azonban várok még egy pár munkát, a melyből jobban fogom megítélhetni ez új tehetséget.



## Tájékoztató a gazdálkodó hölgynek, a selyem és szőrpuhafestés érdekében.

Fióküzlet

**B u d a p e s t,**

Hatvani-utca, Ferencziek bazára  
14. szám.

Főüzlet

**S z é k e s f e h é r v á r,**

Búzapiac 6. sz.

Fióküzlet

**V e s z p r é m,**

Bukin-utca 119. sz.

Alolirt bátor vagyok tudatni a n. ér. közönséggel, miszerint a fent jelzet üzletnek minden ágát a kor igényeihez megfelelőleg teljesen berendeztem, úgy hogy bármily külföldi nagyobb ruhafestődé-  
vel a versenyt kiálthatom, s így a ruhafestés céljából Budapesten s úgy Veszprémben is fióküzletet  
nyitottam s a n. é. közönség nem lesz kénytelen festendő kelméit szakavatlan s idegen kezekbe bízni.

A fenti üzletekben festés végett elfogadok bárminemű szinehagyott női és férfi ruhákat bár-  
minő színekre legyen az selyem, gyapju, posztó, bársony vagy bármily vegyesszövet festetnek  
a kívánt színekre, préseltetnek és apratiroztatnak.

A festett nőiruhák tarkázásához a legizlésteljesebb mintákkal szolgálunk.

Festés végett vidékről küldött ruhákat kérem Fehérvári üzletünkbe küldeni holis 8 legfeljebb  
14 nap alatt szállítatik rendeltetési helyökre.

**Pakolás ingyen.**

Tisztelettel

**S Z A B Ó I S T V Á N,**

selyemfestő.

A németországi gyógyászati ügytársulatok által megvizsgált, és kitünő alkalmazhatósága végett  
a magas cs. kir. magyarországi helytartóság által engedélyezett



## Köszvény-vászon

mindenféle köszvény, csúsz (Rheuma), inszaggatás, mell,  
gerincz-fájdalmak, kereszt csontfájás (Hexenschuss), láb-  
köszvény stb. ellen. Egy csomag 1 frt 5. kettős  
rejtő 2 frt 10 kr.



Hufeland hírneves orvos mondja orvostani műveiben: „Két betegség van, melyek ellen az orvosi  
tudomány hasztalan látszik keresni erőteljes gyógyszereket; ezek fejköszvény és a podagra; e  
gyógyszer a fentebbi köszv.-vászon használata által fölfödöttetett.

## Dr. BURON párisi általános seb-tapasza

mindenféle sebek, genyedések és daganatok ellen. — Egy köcsög ára használati módszerrel együtt 70  
kr., kisebb köcsög 35 kr Póstan küldve 10 krral több. Valódián Pesten egyedül csak **TÖRÖK JÓ-  
ZSEF** ur gyszárában, király-utca 7. sz. — **Debreczenben**: Rothschnack ur gyszárában. — **Szom-  
bathelyen**: Pillich Ferencz ur gyszárában. — **Mohácson**: Jazevics Károly. — **Kolozsvárt**:  
Wolf gyszárnél. — **Pécsen**: Zsolnay. — **Szegeden**: Weiglein György, Kovács gysz. — **Temesváron**:  
Kraul. — **Aradon**: Prinner gysz. — **Nagyváradon**: Molnár gysz. — **Székes-Fehérvár**: Dieballa:  
**Gyöngyösön**: Vozary gysz. — **Brasso**: Fabik gysz. — **Szigetvárott**: Ehrenfeld W. — **Miskolcz**:  
Ujházy gysz. — **Pozsony**: Söltz. — **Kassan**: Escwig Éde és fia gyszárában.

## KAULICH ROBERT

BUDAPEST,

Uj bécsi-utca 5. sz., utczai bolt Budapest szál-  
lodában.



Van szerencsém a t. cz. közön-  
ség tudomására hozni, hogy én mint  
**fűző-készítő**

eddig az üzletem **szervita-tér**  
**2. sz. a., 1 November a. c. óta**  
magam tulajdonos czimem alatt  
**uj bécsi-utca 5-dik sz. a. egy**

**fűző-üzletet** nyitottam.

## Holzer Simon

**kész női ruhák terme**

**kigyó-utca 1 Bazár,**

az udvari gyógytár atellenében.

ajánlja a tiszt. hölgyközönségnek az idényre  
a legujabb hölgytoiletteket, a legelegansabb  
és izletesebben készítve, a legfinomabb bel-  
és külföldi szövetekkel, eredeti párisi és  
berlini minták után, valamint minden nagy-  
ságu leány-kabátkákat és Menszikkoffokat a  
legnagyobb választékban és jutányos áron.

## Quentzer testvérek

m. kir. udvari

## kalap-gyára

BUDAPESTEN,

ajánlja a nagyválasztéku és különféle fajtájú férfi, fiu és  
gyermekkalapokon kívül  
női és leány nemezkalapokat különböző színekben és  
formákban diszi: ve és disz nélkül.

Továbbá:

nemezéből készült cipőket urak, hölgyek és gyer-  
meknek számára; ezekből különösen a bécsi és  
berlini gyártmányokat.

Nemezéből való vadász- és uti botosokat.

Guttapercha kelméből előállított, esőbe való ka-  
lapokat és szipkákat.

Végül:

gyapju-nemez lemezeket műszaki czélokra min-  
den nagyságban és vastagságban.

Gyapju-nemez lemezeket ebédli asztalokra a fé-  
nyezésnek és furniroknak megvédésére.

## Epilepsie

(kórságot) gyógyít levél útján  
a szakorvos **Dr Killisch**, Neu-  
stadt Dresden (Szászország). **Már**  
**8000** egyénnél többet jó si-  
kerrel kezelt.

## Parisból visszatérve

ajánlja

## az őszi és téli idényre!

A tisztelt hölgyközönséghez!

Az élénk érdeklődés, melyek évek óta legjobb hirben  
álló divat- és kész nőiruha üzletem a nagyérdemű magas  
uraságok és a t. cz. közönség részéről mai napig örvend,  
üzletem és műtermem legelegansabb berendezése- és lényeg-  
ges megnagyobbitására indított, hogy az elegancia és a  
finom izlés legmagasabb igényeinek is megfelelhessenek.

### ÁRJEGYZÉK:

|                                                                                                            |                         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|
| Araruhák failleből vagy atlaszból minden színben 70<br>egész                                               | 100 frtig               |
| Araruhák a legfinomabb kiállításban, myrtussal<br>diszítve                                                 | 120—160 frtig           |
| Séta és látogatási toilettek failleből                                                                     | 70—150 frtig            |
| Séta- és látogatási toilettek különféle divatkel-<br>mékből                                                | 30—80 frtig             |
| Házi- és uti-ruhák                                                                                         | 15, 18, 20—25 frtig     |
| Obrettek átvétők en princess                                                                               | 20, 25—50 frtig         |
| Selyem double Cecilien felöltők illelőleg Bundák                                                           |                         |
| Zoboly, nyest, Leonges fekete medvével pré-<br>mezve és bunda bélésre                                      | 50, 60—120 frtig        |
| ugyanazek selyem bársonyból                                                                                | 70, 80—200 frtig        |
| Mentsikoff, gentleman, Gortsakoff és minister női<br>kabátok a legfinomabb bouel vagy kangarn<br>szövetből | 20, 25, 30—60 frtig     |
| Legujabb szabásu leánygyermek köpönyegek,<br>férfikabát szabásu minden nagyságban                          | 6, 8—20 frtig           |
| Legujabb mintájú eső- és uti-köpenyek, férfika-<br>bát szabásuak                                           | 12, 15, 18, 20—25 frtig |
| Vidéki megrendeléseknél egy régi derék és a szoknya<br>előhosszának szives beküldése keretik.              |                         |

Elegáns és izléses aratoliettek készítésére bátorodom  
műtermemet a nagyérdemű hölgyközönségnek különösen  
ajánlani, annál inkább, mert számos elismerő irat birtoká-  
ban vagyok, melyek ezen szakmában szerzett jó híremet  
legfőnyesebben igazolják, s melyeket kívánatra szívesen  
előmutatok, illelőleg beküldök.

Teljes tisztelettel

**RÓZSAY Confectioneur,**

Budapest, Deákutca 5. sz.

a „Francia nőhöz“

## Hölgyeknek fontos!



80 centim. hosszú valódi hajfonatokat  
igen tömötten betét nélkül, egyedül ter-  
mészetes tisztán mosott hosszú em-  
beri hajból csak 2 1/2 frt.; szebbek: 3  
frt. 3 1/2 frt. 4 frt. egész 5 frtig legpompá-  
sabbak nagy színválasztékban ajánl

**Löwenbein J.,**

első s leghirnevosebb hajfonat s chignon-  
gyára Budapesten, kis mező-utca 30.  
sz. 1-ső emelet (a terézvárosi templom  
közéleben.)

Levélbeli megrendelések pontosan lel-  
kiismeretesen s tökéletesen a beküldött haj-  
minta szerint, póstaútánvétellel teljesített-  
nek s a meg nem felelők készséggel kicse-  
léltetnek. — Hajfürtözetek a legdúsab vá-  
lasztékban s minden nagyságban 2 1/2 frttól  
egész 5 frtig.

## Fogorvos és szájsebész

**Dr. Árkövy J.**

orvos- és sebész tudor, fogászmester,  
(Londonban képzett fogtömő.)

**Műfogak angol mód szerint.**

Lakása: Budapest Ferencziek épületben.



# CSALÁDI KÖR



Hefilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj (illetmények nélkül)**

Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.

Könyvsomagolási díj félévenként  
20 kr.

**Szerkesztői és kiadói iroda:**

Ország-ut 21-ik szám, 3-ik emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért  
5 kr.

**44. sz.**

Nov. 4-dikén.

1877.

**Havonkénti színezett  
dívatképpel,**

minden szükséges hímzetrajzokkal.

Évenként

tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész

évi járatási kötelezettséget foglal

magában a lap irányában.

Szükséges-e önöknek fejtegetnem, mi az anya?! Az édes, szerető jó anya, ki szorongó aggodalommal lesi bölcsőben ringó kisdédnek minden legkisebb nyögését, ki tulvilági boldogsággal nézi annak ártatlan kedves mosolyát; a gondos anya, ki százszor megnézi gyermekét, míg az álmodik, a ki ágya szélén szívzakgató kétség között kifogyhatlan örökdedéssel viraszt, ha beteg, ki a kicsikét az első szóra, az első lépésre tanítja, a ki úgy eljátszik, elenyel meg vele, mintha ő maga is vele egy idős lenne; az a jó anya, ki összetéve kedves kis gyermeke apró kezecskéjét az első imádságra tanítja, az elsőre, mely úgy a lelkekbe vésődik, hogy ki nem írthatja onnét később semmi istengunyoló tan és félszeg okoskodás. Oh, mért mondjam el, mi minden



Dr. Kézsmárky Tivadar.

az anya a gyermeknek?! Tudják azt önök is nagyon jól. Egész élete a még fejlődő gyermeknek szellemi és testi élete, jelleme gondolkozásmódja, lélekvilága, — minden az egyetlen egy jó anya kezében van. Ő tőle függ, hogy gyermekéből idővel derék, becsületes, istent tisztelő, embertársait becsülő, hazáját szerető, jóra való, törekvő, rendszertető állampolgár legyen. Csak az anyától függ és senki mástól, hogy gyermeke ne legyen pazar, gondatlan, munkakerülő, tétlen, könyelmű életű, hogy büszkesége legyen családjának s hasznos tagja a társadalomnak. A tudósok bármit beszéljenek, semmi más, csak az anyai nevelés veti meg a jellem alapját; ez alapra építhetnek ugyan később kontár mesterek ferde épületet, össze fog az ros-



kadni, míg az alap mindig szilárdan áll s nem mozdíthatja ki egyetlen követ sem az ármány minden mesterkedése sem. Ha istenfélelemben, igazság-szeretetben, önbecsülésben és szorgalomban nevelte az anya gyermekét, nem ronthatja azt el többé semmi modern bölcsélet. Az egész állam jövője van az anya kezébe letéve, az anya a legfontosabb egyén a társadalomban.

Önök, kik nekem, nem kétlem, igazat adnak, ez arczképre tekintve (ha nem ismerik, a mi ugyan valószínűtlen) azt kérdik tőlem: mért beszélem én el ezeket önöknek épen most, midőn e tiszteletre méltó férfiről szólok? Válaszom ez: mert e férfinak s az ő orvosi tudományának köszönhetik százan meg ezeken, hogy nem vesztették el mindenöket: a jó anyát. Áldó szemmel tekinthet ez arczképre mindenki, mert a férfi, a kit ábrázol, arra szentelte életét s kitűnő tehetségeit, hogy megmentse a gyermekek számára a legfőbb kincset, szerető jó édes anyjokat s hálás szívvvel emlékezhetik ő rá számtalan családnak, kiknek az ő mély tudománya, ritka ügyessége tényleg vissza adta, a kit már-már elvesztettek.

Hogy mily ritka tehetséggel van meg áldva e jeles férfi, dr. Kézsmárky Tivadar ur, azt a legfényesebben bizonyítja az, hogy még csak harminczöt éves, tehát mondhatjuk: fiatal ember, s máris nyilvános rendes tanára a budapesti tudományos egyetemnek. Kézsmárky 1842. május hóban született Szepes-Váralján, hol édes atyja akkor a XVI. szepesi város kerületi ügyésze volt. Elemi iskoláit szülővárosában és Iglón végezte, hová később atyja áthelyeztetett; gymnasiumi tanulmányait Lőcsén kezdte, midőn pedig atyját országos törvényszéki bíróvá Kassára kinevezték, itt folytatta, mindig kitűnő eredménnyel; 1860-ban letette az érettségi vizsgálatot s Budapestre jött az egyetemre, hol az orvosi tudomány megszerzésére s művelésére szentelte minden idejét. Előmenetele oly sikeres volt, hogy már a másod-évben, s azután minden évfolyamban elnyerte az orvosi egyetemi kar által kitűzött pályadíjat. 1865-ben nyerte el az orvostudori oklevelet s a Rókus-kórházban azonnal mint segéd- és alorvos alkalmaztatott. Szakmájául a női betegségeket választá s már ekkor föltűnt ügyessége, értelme, melynél fogva az orvosi tanári kar által fiatal orvosoknak külföldi önképzésre följajánlott 100 aranyat számos pályázó közül ő nyerte el. Ekkor aztán külföldre utazott; szorgalmasan látogatta a bécsi, prágai, londoni, berlini és párisi egyetemeket, mindenütt a leghirnevesebb tanárokat hallgatta és folyvást jegyeztet és ismereteinek tárházát gazdagította. Mind e helyeken egyszersmind szorgalmasan látogatta a kórodákat, s ekép kiképzése tökéletes lett.

Két év múlva tért haza külföldi tanulmányaiból, — miután még Lindeviesén is behatóan tanyulmányozta az ismeretes borkurát s haza érve, azonnal másod-orvossá neveztetett ki a Rókus-kórházba. Itt csak is szakmájának élt, melyben évről-évre a legfigyelemre méltóbb eredményeket mutatott föl, minek folytán 1869-ben Diescher orvos mellé tanár-segédgé megválasztatott. Két évig maradt e minőségben s ekkor ismét a gyakorlati térre lépett, miközben nem fordított hátat végleg szakmája elméleti művelésének is és több jeles szakművet írt, melyek a tudományos világban méltó föltűnést keltettek. Hirneve pedig nőtt, napról napra szaporodott azon családok száma, melyeket az ő tudománya és ügyessége örök hálára kötelez s 1875-ben Diescher nyugdíjaztatván, szükség volt helyét hivatott szakférfiival betölteni s a választás Kézsmárkyra esett és kineveztetett egyetemi rendes tanárrá, 1876-ban.

S most általános tiszteletben részesülve működik a két téren, a gyakorlatin s az elméletin. Ez utóbbi hálás tanítvá-

nyokat szerez neki, az előbbi pedig közszeretetet és nagy elismerést. Kézsmárkynak modora is kedves, megnyerő, szerény és soha eszébe nem jut, a mi annyi híres orvosnak épen nem dicséretes jellemvonása, hogy tudományosságát és nélkülözhetlenségét a beteggel s annak családjával csak legkisebb tekintetben is éreztesse. Nyájas, előzékeny és gyöngéd mindig a gazdagok és szegények iránt egyformán s nem csoda, ha a beteg nők kitűnő tudományosságától eltekintve, bizalommal is viseltetnek iránta.

Mint emberbarát, mint segítője, oltalmazója sok elhagyatottnak, mint felkarolója minden szép törekvésnek, sok hálás szív elismerése kíséri életútján. Az évek hosszú sora áll előtte s nem kétkedünk benne, hogy az ily szép kezdetű pálya folytatása is csak fényes lehet.

Kivánjunk neki tehát továbbra is áldásos sikert és az ebből eredő boldogító öntudatot.

## B ü n h ö d é s .

(A „Sohaj“ ellenképe.) \*)

Ney Ferencztől.

I.



Halj meg önző! Sorsa szép honodnak  
Lenne jó, míg pilláid lehunyanak:  
Igy sohajtozék a szűk kebel.  
Élvezet-vágy volt csak honszerelmed:  
Gyáva voltál nézni veszedelmet.  
Ohajod itt teljesüle már;  
Sirodig kísért a fény sugar.

Szólt a rém, mint éjfél dörrenése,  
Óriási, szörnyű árnyvetése  
Terjed dél-, kelet-, nyugatra el.  
Csillagot, derűt, hajnalt takarva.  
Zugva, bugva szárnyit csattogtatja;  
Roppant sulya földre ver, lezár,  
Elsötétül minden kegy sugar.

Véget ért imigy a földi pálya,  
Lelkem el a légövekbe szálla,  
Hol körül zug a fagyos lehel;  
Csillagokról csillagokra lépve  
Vissza nézek földre, honra, népre;  
S kérjem a könyört esengve bár:  
Nyomról nyomra üldöz rémsugar.

Mindenütt kin s borzalomnak árja;  
Néptömeg, mely ön-veséjét vájja,  
Rabbilinesen vánszorog le, fel;  
Rom-parázson, üszkőkön botolva,  
Vérözöuben, jajban fuldokolva  
Önmagának gödröt ásni jár.  
Ah, kimélj kegyetlen tűz-sugar!

El tovább, az Orion fokára,  
El, hol ég a Sirius vilára,  
Mérhetetlen messzeségbe el!  
Hogy ne lássam ezt a szörnyű képet:  
Nemzetem kit sorsa összetépett!  
Hajh, de szálljak végtelenbe bár:  
Utol ér a bős villámsugar.

Lelkem, ah, mindünnen visszadöbben,  
Nincs menekvés! — Tán e fényes övben — ?  
Hadak utja tán mentési hely!  
Ős vezér te, halld esdő imámat.  
Szelleim-serged hogyha harcra támad:  
Fel nem dulja ősz hazád az ár.  
Hős erődben él reménysugar.

(Folytatása köv.)

\*) „Csal. Kör.“ 1876. 15. sz.



## Egy nő története.

— Beszély. —

Dominkovich Mariétól.

A téli lenyugvó nap megvilágítja a bánhalmi kastély ablakait, s megaranyozza a hólepte bérczket, melyek körül veszik a völgyben fekvő csinos, izléssel épített lakházat. Az alkony leszállt, a levegő hidegülni kezd, a hó nyikorog a léptek alatt, a csillagok mindinkább ragyognak, a hold festőileg világítja meg a szép, téli tájképet. A kastély egyik lakályos, tágas meleg szobájában, melyet az alácsüngő nagy lámpa minden zugában megvilágít, kényelmes nyugágyon, egyszerű de izléses pongyolában, mintegy 34 éves nő fekszik, jobbjára könyökölve. Vonásai s arcza legkevesebbé sem mondatók szépek, hanem aczélké szemeiből jószág, lélek-nemesség sugárzik ki, kis szája körül játszadozó mosoly azt látszik bizonyítani, hogy a derült, vidám kedély főbb tulajdonaihoz tartozik. Az egész arc a szemlélőre az értelmesség és szellemdusság benyomását teszi. Szép, kis fehér jobbját, sötét dus hajába mélyesztve, melyben itt ott már egy ezüst szál is látható, baljával egy hirlappal játszik. Mellette egy támlányban, koros, kellemes, vidám, megnyerő arczkifejezésű ur ül, csinos sötét öltönyben, időnként a nyitott kályhában lobogó tűzön melengetve kezeit. A szoba közepén álló asztal mellett — melyen könyvek s hirlapok hevernek — egy éltes, tiszteletet ébresztő, kedves, nyájas arcú nő ül, az olvasmányok közt lapozva.

— Lásza édes doktorkám, — mond Bánhalmyné, felülve a balzacon, mintegy a beszélgetést folytatva, — már egészen jobban vagyok s elkisérhettem volna az én egyetlen, kedves leányomat a bálba.

— Bármily örömet hajlok is meg különben nagyságod akarata előtt, abba még sem egyezhetem bele, hogy másod napra ily heves toroklob után, 18 fok hidegben, egy újabb visszaesésnek tegye ki magát nagyságod. A kedves Margit nagyon jó kezekben lesz, Halmayné ő nagysága csak úgy szereti, mint saját gyermekét, s ezenfelül nagyon gondos, éber, vigyázó asszonyosság s nem leszek-e én is ott garde monsieurnek, én rám csak rábizhatja nagysád Margitot, kit születése óta ismerek. Legyen nyugodt, Margit jól fog mulatni, nem lesz semmi baja s holnap reggel rózsás, mosolygó arczczal fogja elbeszélni első csatájának élményeit s mutatandja meg diadaljelvényeit, mit a szegény, szép fekete szempárja által legyőzöttek fognak picziny lábaihoz rakni.

— Tréfálózzék csak édes doktor, egy leányka első belépése a világba mindig nagyon fontos s gyakran egész életére kiható. Sok oly káros benyomás van, mitől az oldalánál lévő gondos anya megóvhatja, — mondá Bánhalmyné aggódva.

— Némileg ellensúlyozhatja, elhiszem, de tökéletesen meg nem óvhatja. Furcsa portéka az a szerelem, mélyen bele tekint valaki szemünkbe s megterem, ha egyszer kihajtott, mély gyökeret is ver, s nem nézzük érdemes vagy érdemetlen vetette-e el a magot, hanem nem birunk megválni búbajos virágától. Engedetlen, uralmat nem ismerő kis jószág az a sziv, higgye meg nagysád, nem lehet azt gyakran még a mamáknak sem fékezni. Egyébiránt legyen nagysád nyugodt, Margit sokkal jobban nevelt leány, mintsem valamely léha ficzkó benyomást tehetne rá, — szólta az öreg ur vidáman felállva, vastag arany óráját kihuzva zsebéből. — Már hat óra, még megnézem az öreg ispánt, valjon a rendelt bedörzsölésre engedett-e makacs lábfejása; eredeti ember, mindig azon

békétlenkedik, hogy ő életében soha sem volt beteg s most már 10 nap óta az ágyat kell őriznie. Azt mindig elfeledi, hogy hatvan éves s ilyenkor már megcsik minden ilyen öreg emberen az ilyen csiny. Nagysád kérem, — mond az öreg nőhöz fordulva, — méltóztassék Margitkát siettetni, mert félhétre indulunk, hétre bent vagyunk a városban, nyolczra legfelőbb félkilenczre felöltözik s aztán megyünk a bálba. Hány fiatal ember fogja helyzetemet irigyleni, ha bevezetem e kedves gyönyörű kis leánykát; ki is csipem magam emberül, na, azt akarom, hogy Margitka büszke legyen gavallérjára, — mond nevetve.

— Édes doktor, kérem, vigyázzon rá, sokat ne tánczoljon s meg ne hütse magát, — kéré Bánhalmyné aggódva.

— Hogy történhetnék ott baj, a hol doktor van, nagysádkám, de most menjünk, — figyelmezteté az öreg nőt.

— Édes néném, legyen szives azonnal Margitot ide küldeni, — mondá Bánhalmyné.

— Tüstént, kedves Annám, — felelé az öreg nő indulva.

— Még kissé dédelgetni akarja e kedves gyermeket, nemde? Valóban csoda, hogy ily angyal lett belőle e kényeztetés mellett, — fenyegeté ujjával nevetve, az ajtóból vissza fordulva az orvos.

— Maga csufolódó, — kiáltá utána a távozónak.

Ugy aggaszt, daczára, hogy a legjobb kezekre bizva tudom Margitot, hogy nem én vezethetem be legelőször a világba. Már hetek óta örültem ez estének, mint fogok gyönyörködni, látva, hogy jól mulat s tetszésben részesül. Oh hiszen e kedves, jó gyermek, egyetlen boldogságom, kincsem a földön, — sohajta fel busan, — oh jól esik valahára nekem is a szeretet, ragaszkodás édes melegét élvezhetnem. Istenem, óvd, őrizd meg őt minden veszélytől, bánattól az életben; a mindenható meghallgatandja hő fohászomat, hiszen én annyit szenvedtem már s tenger bánatomért e kedves gyermek boldogságával fog kárpótolni. Mily szépen festém előre ez estét, e gyermekörömet magamnak s véletlenül jött betegségem ezt is megakadályozá.

Most hevesen feltárult az ajtó s egy gyermekded, sugár, karcsu, sötét haju, fekete szemű, kedves, megnyerő arczkifejezésű leányka lépett be azon, kalappal fején, elegáns utazó bundában.

— Miként hagyjalak itt édes, egyetlen anyókám, hogy menjek nélküled, — kiáltá fel a befutó leányka, anyja nyakát körülfonva s csókkal borítva el arczát.

— Ne légy ennyire gyermekes, Margit, — viszonzá Bánhalmyné, gyöngéden kibontakozva gyermeke karjai közül s maga mellé a pamlagra huzva. — Lásd, gyermekem, doktor bácsi szigoruan megtiltotta, hogy a levegőre menjek s ennél fogva bele kell nyugodnom. Ahoz is hozzá kell szoknod, hogy nem leszek mindig melletted. Csak vigyázz egészségedre, jól viseld magad, légy mindenki iránt előzékeny. Van-e kis kendő a nyakadon, igen, jól van, meleg czipő van-e lábadon? — gondoskodék a szerető anya gyöngédeden.

— Ne félj anyácskám, nagyon jól felöltöztem, nem fádom meg. Istenem, hogy lesz az, hiszen még egy napig sem voltam nélküled. Engedd, hogy én is honn maradhassak. Én azt hittem, a doktor bácsi csak tréfál s végre mégis meg fogja engedni, hogy eljőjj velem. Oly örömet itt maradnék veled, felolvasnék neked, kedvencz lapodban ismét van egy szép költemény Iványi Gyulától, ugy is annyira szereted verseit, — esenge a leányka anyja kezét simogatva.

A költő nevének hallatára, kissé elhalványult Bán-



halmyné s némi zavarral igazítá meg leánya fátyolát; --- nem lehet, Margitom, ruhád is készen van s mit mondana Halmayné, kit levélben fölkerterm, hogy a bálba vezessen s ki oly készséggel s szívélyességgel vállalkozott erre, — mondá erélyt mutatva.

— Nos kellőleg elbucsuztak már, e hosszú távollétet nem is tudom, hogy fogják kiállni, nagyságtok? — nyitott be az orvos, tréfásan mosolyogva. — Menjünk, kérem, mert el-késünk.

— Tehát ha meg kell lenni, isten veled, kedves mamám, — mondá Margit a sirással küzdve s fölállva össze vissza esókolta anyját.

— Vigyázz magadra, muczuskám, édes doktor, ne engedje sokat tánczolni.

— Nem, nem, csak induljunk, — nógatá az öreg ur türelmetlenül.

Még egy ölelés, egy csók s végre Margit megindult az ajtó felé, de onnét még egyszer visszazaladt, megcsókolá anyja kezét s elfutott.

— Szaladjon csak Márta, nézze meg a kocsiban van-e a lábszák s a plaid? — szólt be a mellékszobában varró komornának Bánhalmyné.

Istenem, mily boldog vagyok, mennyire szeret! Oly jól esik melegsége, ragaszkodása, gyöngédsége, miként az elhervadó növénynek, az ismét életre hívó harmat s napsugár. Szegény gyermek! ki tudja boldog lesz-e? Lesz-e hatalmam, erőm megvédeni az életben váratlanul, véletlenül fölmerülő vészek, balesetek ellen. Ki tudja mennyi könnyet, bánatot, fájdalmat rejt még a jövő mindkettőnk számára, — sohajta fel busan s önkénytelenül a hirlapokkal borított asztalhoz közeledett s gépiesen, egészen elmerülve gondolataiba, véve fel egyet, szórakozottan futva végig annak sorait; egyszerre kigyult arcza, szemében szokatlan fény mutatkozik s lélegzete hevesebb lett.

Mily meghatóan szép költemény! Mennyit kellett e szegény embernek szenvednie! — suttogá részvételtjesen. — Életem örömtelen, miként virágtalan táj, — olvasá megindulva, szeméből egy könnyet törölve ki, — miként enyém, te ismeretlen, bár ki légy, rokonlelkem vagy a szenvedésben. Valjon ki lehet ez ember, — tündődék elmerülve.

— Elmentek, nagyon jól betakargattam Margitkát, — szólalt meg a néni belépve, — úgy ült a kocsiban, mint egy madárka a meleg fészekben.

Az öreg nő szavára összerezzen Bánhalmyné, miként egy tetten kapatott gyermek s hirtelen letevő a hirlapot.

— Talán az Iványi Gyula szép versét olvastad, édes Annám? — kérdé a néni, egy támlányban helyet foglalva, — gyönyörűen ír ez a fiu, nem egyszer megrikatott már engem is, pedig de hóbortos gyerek, a multkor —

— Édes néném ismeri? — vágá bele szavába Bánhalmyné némi izgatottsággal.

— Nagyon jól, a nagynénje testi lelki barátném, sok baja van szegény Klárinak vele, de végtelenül szereti s azért eltűr neki mindent; az tagadhatatlan, hogy nagyon eszes, szellemdus, kedves s megnyerő kölyök s igen csinos fiu, aztán meg oly kellemes modora van, hogy daczára minden bogarának s könnyelműségének, nem lehet rá haragudni. Tökéletes kis Lovelace, bátor csinyeket tesz, eszeveszett tréfákat követ el, minden csinos nő után fut, merész kalandokba bonyolodik, számítás nélkül költ, adósságokat csinál a nagynénje nyakára, de azért, hidd el, nem lehet rá komolyan neheztelni. Ha szegény Klári

össze akarja szidni, szelid, gyermekes arcot vágva, elébe áll, arczába tekint azzal a hamis, olajszínű szemével s mosolyogva mondja: — Kedves nagynéném nem is tudja, mennyire szeretem, imádom, aztán tessék annak, a ki tudja, le-hordani, — beszélé az öreg nő egész hévvel.

— Hány éves? — kérdé Anna, mintegy félve a felelettől.

— Huszonkettő, de legkevesebbé sincsenek meg benne azok a kamasz szokások, nagyon finom, udvarias, lovagias fiu, csakhogy roppant könnyelmű, ingatag, változékony s szenvedélyes, ideges. A legkisebb dolog, mi kellemetlenül hat rá, képes kétségbeejteni, csak az a jó, hogy könnyen feled s vigasztalódik. Különös jó szive van, leadná a kabátot magáról, ha egy szegényt lát, sok nemes, szép tulajdona van, de az emberek félreismerik, különcznek, hóbortosnak tartják, sőt némelyek még romlottak is s ez, miután tul érzékeny, nagyon bántja s fáj neki. Gyakran láttam e miatt már könnyezni, miután már egészen komoly férfinak tartja magát, efféle elérzékenyüléseit nem örömet mutatja, de előttem, ki gyermekége óta ismerem, szabad árt enged érzelmeinek. Ha jó kedvben van, nagyon mulatságos, a multkor mikor náluk voltam, a nagynénje egy általa gyönyörűen, roppant gonddal kiszivott szipkát mutatott nekem, midőn átnyujtá kiesett a szár belőle; el ne rontsa nagynéném, — mondá, — nem szoktam semmit elrontani, — viszonzá Klári apprehendálva, — hát engem? — jegyzé meg mosolyogva, erre mindnyájan elkezdünk nevetni. De azért jellemének alapvonása a buskomolyság s érzelgősség. Órákig elül néha egy hintálószéken, maga elé bámulva és erősen szivarozva. Ha látnád mily gyönyörűen lovagol, pompásan lő, viv, tornászik s uszik, valóságos sportman. Kedves kobold, az bizonyos, — magasztalá egész jószívűséggel.

Bánhalmyné izgatottsággal párosult kíváncsisággal s figyelemmel hallgatá, mialatt kifejezésteljes arczán egymást váltá föl majd az érdeklődés, majd ismét a közöny.

— Mindenesetre érdekes egyéniség lehet, — jegyzé meg kis szünet után, mintegy tovább fűzve gondolatait.

— Valamikor elhozom hozzád, — mondá az öreg asszony.

— Ah nem, — viszonzá Anna ijedten, — nem szeretem az ily tulzott, különcz embereket.

— Valjon oda ért-e már Margitka, — mondá Várhalminé — a néni, — az órára tekintve, — ah hiszen már fél kilenczre, hogy elment az idő, azóta már a bálban van, képzelem mily jól fog mulatni, igazán örömed lehet, édes Annám, Margitban.

— Hiszen egyetlen örömem boldogságom e földön, ha rá tekintek, kárpótolva vagyok minden szenvedésemért.

— Az igaz szegény asszony, hogy már sokat szenvedtél. Ily durva, kimélytelen, pazarló, kicsapongó, szeszélyes férj mellett, milyen Károly, nyolcz évet tölteni, örök kin. Oh mennyi megaláztatást kellett túrnöd, azt csak én tudom, te elmondhatod jó nemes lélek, hogy soha sem élvezted a szeretet jótékony melegét, mert hiszen szegény szülőid is oly mogorva lények voltak. Azt hallom, Károly valami külföldi tánczosnőt hozott magának s azzal mulatozik s dáridózik a jó czimborákkal együtt Tófalván. Mennyit túrtél, szenvedtél, én halát adtam istennek, midőn Károly azzal az ispánnéval összeszűrte a levelet s elment innét, gondolám, szegény nő, legalább megnyugszik.

— Hagyjuk e kellemetlen tárgyat, édes néném, — mond Anna elsötétülve, — én dusan kárpótolva vagyok szenvedésteljes multamért leányom, e kedves, jó nemesszívű gyermek által s boldognak érzem magam csöndes, békés családi kö-



römben, egyetlen életcélom s törekvésem Margit boldogsága, lelkem egész lánghevével veszi ez egyetlen lényt körül, ki szeret az életben.

— A szívet nem lehet kijátszani, később utóbb megköveteli az jogát, hátha még találkozzandó férfi, ki rokonszenvedet, szerelmedet megnyerendi?

— Mit gondol, édes néném, az én koromban, — viszonzá megdöbbenve, — fehér hajszálakkal, midőn nem sokára leányomat adandom férjhez s unokáim lesznek.

(Folytatása köv.)

## R é g i l á n g.

— Beszély. —

Vay Saroltától.

(V é g e.)

Gerő kalapját vette s karját nyujtá nekem, öt perc sem telt bele s a csinos francia izlésű batár a tüzes andaluziai lovakkal a bejárat elé robogott. „Sennor Fernandó Alvarez“ — szólt Gerő becsapva a kocsi ajtaját s az gyorsan tova gördült. Madrid egy fényes utcájában pompás palota előtt állt meg kocsink.

Tropikus növényzettel diszitett lépcsőházban találtuk magunkat. A vörös márvány lépcsők vastag szőnyeggel voltak bevonva s a lépcsőzet karfája dusan aranyozva.

Minden arra mutatott, hogy vagyonos és műizléssel bíró emberek lakában vagyunk. Gerő karján vezetett. Az előszoba ajtaját ezüst válszallagos inasok tárták föl. „Valga me Dios!“ — kiáltott egy eleven csengő hang elénk — Don Gregorió ah! mily váratlanul, — folytatá aztán idegen kiejtésű francia nyelven, — mit fog mondani Sennora Izabella és Sennora Adalgitta és ez a donna itt? kit tiszteljek benne — oh don Gregorió oh! oh!

— Jelentsen be urnőjénél Giuetta! — szólt fivérem komoly hangon elvágva a kis komorna pergő conversatióját s néhány aranyat csusztatott markába. Gyorsan eltűnt s pár perc múlva egy elfogadó termen keresztül vezetve, félretolta előttünk az ajtó nehéz selyem függönyét. Egy kisebb salonba, találtuk magunkat, de itt is minden csillogott a fénytől s jó izlésről tanuskodtak az alacsony kékselyem duzzadó kerevetek és pamlagok. Egyik kereveten egy öreges, de kaczerán öltözött, még mindig szép arcvonású nő foglalt helyet, míg a márvány kandalóhoz közel egy pamlagon félig heverő helyzetben egy csodaszép ifju leány ült, kibén, arczképe után rögtön Adalgittára ösmertem.

— Gregorió, — kiáltott rikácsoló hangon az éltes hölgy, — Adalgitta anyja — ön itt, mi okon — mi jagon!

— Bocsnat Sennora, — szóltam közbe francia nyelven, én Hagenau bárónő vagyok, Gregoir fivérem látogatására érkeztem Madridba s leveleiből annyi szépet, kedvezőt olvastam becses családjáról, hogy el nem mulaszthattam ittlétem alatt önökkel megösmernedni.

Az aggnő vonásai kiderültek, kezét felém nyujtá s rosz francia kiejtéssel, spanyollal keverve, hebegett valamit különös szerencséről és megtiszteltetésről s helylyel kínált maga mellett a kereveten, bemutatta leányát, ki gyönyörű hibátlan francia nyelven fejezé ki örömét megösmernetésem felett; szegény Gerő a salon közepén állt és kalapját kezében forgatva, mint elítélt a bíró előtt, süté le szemeit a padlat fényes koczkáira.

— Eh bien, Don Gregorió, ön le sem ül nálunk, — szólt

Sennora Izabella szelidült hangon, helyet mutatva egy támlányon. — És neje, a kedves Manuella?

— Nincs többé nőm, — dadogá Gerő irtóztató zavarral, helyet foglalva a számára kijelölt helyen.

A Sennora rábámult fivéremre és Adalgitta fölnyitva melázó sötét szemeit, kérdőn tekintett arczába.

— Csodálatos — nincs neje, — rikácsolt az öreg sennora, egész közel hajolva Gerőhöz.

— Nincs, — ismétlé ez ismét hangosabban s kérőleg emelé rám tekintetét.

Elérkezettnek véltem az időt, hogy szólhatok. — Ugy van, Gerőnek nincs többé neje, ő ma elhagyta azt s kijelenté előtte válási szándékát, miután szeretni úgy sem tudta őt soha; ő még most is önt szereti; — fordultam Adalgitta felé, — én mindent tudok, ön iránti őrzöngéssel határos vonzalmát, Manuella ármányait, boldogtalan házasságát s most mint fivérem szószólója állok ön előtt, ki megbánt mindent s bocsánatáért esedezik általam.

— Adalgitta ne taszítson ön el, — susogá halkán Gerő, — szemeit végtelen szerelemmel emelve föl a leányra. — Én most és mindig önt szerettem, igaz nagyot hibáztam, szenvedtem is, de azért kérem, ne taszítson a kétségbeesésbe, adjon reményt!

— Heve elragadta, igazságtalan volt irántam, mindenkinek hitt, de legyen elfeledve, én megbocsátok önnek, — szólt Adalgitta kezét fivéremnek nyujtva. Ez térdre rogyott előtte s csókokkal borítá el a nála feledt kis kezét.

— Imádom — feledje a multat — legyen enyém, — esdekelte Gerő még mindig térdelve.

Adalgitta lesüté selyem pilláit s hallgatott.

— Ön nem felel, — ön nem szeret, — szólt fivérem, — és fejét lehajtva két könnycsep remegett pilláin.

Sennora Izabella meghatottan nézte a jelenetet s én nem birtam patakzó könyeimet visszatartani.

— Adalgitta — nem szól? — könyörgött Gerő a leányra fölnézve, ki rózsaszínű selyem pongyolájában, dus sötét fürtei közt halvány rózsákkal, valóban ígéző szép volt e pillanatban. Egyszerre csak lehajolt a térdelő ifjuhoz, nyakát átfonta karjával s fejét oda nyugasztva keblére, valamit sugott fülébe. Azt hittem megőrül Gerő. Kaczagott és sirt egyszerre s ajkai-  
val a nő ruhájának szegélyét s előkandikáló piczi lábait érinté.

— Szeret — szeret! — tört ki végre belőle a szó s nagy elragadtatásában, hol engem hol Sennora Izabellát ölelgette össze. A jó vén spanyolnő szemeit nem győzte törölgetni s valamit motyogott az istenről és szűz Máriáról is, ki az igazán szeretőket soha sem hagyja el.

A mi azután történt, azt ön a nélkül is ki fogja találni. Manuella beleegyezett a válásba s Gerő most Ostendeban van Adalgittával, ki anyját az ottani tengeri fürdőbe kísérte. Levelei telve vannak őrzöngő szerelemmel, végtelen boldogsággal s ha való pöre szerencsésen eldül, Adalgittát Magyarhonba akarja hozni s egész gyermekes örömmel írta nekem multkor, hogy már annyit meg is tanult magyarul, hogy „szeretlek“ — ezt azt hiszem ugyan — szólt a kis nő kaczagva — hogy fivérem minden nyelven és minden változatokban el szokta neki mondani, mert én is szerettem ugyan nagyon ezt a rosz embert, — és itt mosolyogva mutatott férjére, ki jóízűen hallgatta neje elbeszélését, — de olyan bolond szerelme, mint az ön kedves Gerő barátja, még nem láttam világ életemben, de még regényben sem olvastam.

Az elbeszélést végezve, alig volt azt időm megköszönni,



mert a vonat éleset füttyentett s a vezetnök elkiáltá a z—i állomás nevét. Szellemdus, kedves utitársnőmtől és férjétől bucsut véve, leszálltam a wagonból s besiettem a váróterembe. Mig kocsim — mi kissé megkésett — előjött, volt időm gondolkozni, átfutottam elmémben a hallottakat és szivemből örültem Gerő boldogságán.

Valóban furcsa is az élet, szóltam mintegy önmagamban, a — sors keze, a sors keze, — dudolá egyszerre egy hang mögöttem a „Szép Helénából“ ez ismeretes coupletet s egy tarka, koczkás pantalonba öltözött, borotvált képű vándorszínész két napos zsemlyét rágicsált a váróterem egyik sarkában.

Ez alatt kocsim megérkezett s míg végig robogtunk a csonttá fagyott rónaságon, magam is nem egyszer eldudoltam a várdorszinész coupletjét s föltettem magamban, hogy ezen idézzel kezdendem meg Gerő barátomhoz intézendő legközelebbi leveletem, miután ostendei czimét nővére szivességéből birtam; megpótolva azon régi, de elévülhetlen és igaz német közmondással: „Alte Liebe rostet nicht“; ebből aztán értsen az én gonosz Gerő barátom, a ki engem megrikatott, a kit én elgyászoltam s a ki most a tenger méla locsogását hallgatja, és bámulja a legszebb fekete szemeket s addig míg én poros akták közt görnyedezve, zsiros paraszttal veszekszem, egyéb dolga sincs, mint a szép idegen nőnek ezt az édes hangzása szócskát megtanítani: „Szeretlek.“

### A tengeri nyulak életéből.

Egy nyirkos tavaszi reggel födeles kosarat hoztak a házhoz, a melynek tartalma méltán nagy érdeklődést és nagy örömet keltett a ház ifju lakosságánál. Tudniillik a kosárban egy nőstény tengeri nyul volt, öt kölykével; az anya iromba színű, hosszú fülekkel, némi részben nemesített nyulvérrel ereiben; míg a fiatal nemzedék inkább apjára ütött, a ki kétségen kívül a közönséges istállóí tengeri nyulak nemzettségéből származott vala. Másfelül azonban a kis nyulfiak hófehér színűek voltak, fekete orrocskával, szénfekete szemecskékkkel, és egész takaros mivoltuknál fogva legott első pillanatban valamennyi gyermek osztatlan szeretetével dicsekedhettek.

Csak hogy az én dolgom vala most a kicsi pereputy szál-lásáról és élelméről gondoskodni. Mindenek előtt egy ládába költöztettem őket, addig is, a míg kicsi léczes ólacsukájuk készen lesz. Nagy volt a félelem, hogy az öreg el találna szökni, magukra hagyva az apró szopósokat, és azért ugyancsak szemmel tartottuk öt mindnyájan, nehogy szívtelenül, hűtlenül vesztükre engedje magzatjait. Mialatt mi a kicsiknek iratos friss szénából jó puha ágyat vetettünk a láda átellenes sarkában, jó zsenge lóherét tettünk az anya számára, és a piczi fehér nyulacsukákat meleg, száraz álmukon elhelyeztük, az anya egész idő alatt ide-oda ugrándozott a ládában, és folyvást szemmel tartva a rendezkedésünket, körülszaglálta, körültapogatta fiacskáit, és mindent helyesnek és kedve szerintinek találván, csendesen odatipegett még mindig munkában levő kezeimhez, és egyenkint megnyalogatta őket, mintegy hála jeleül, a miért olyan egészséges jóakarattal az ő fiáról gondoskodtam.

Másnap pedig szép napos idő állván be, koczkáztattuk a kíséreltet és kivittük az egész családot a kert melletti rétre, hadd gyönyörködjenek az üde lég és meleg verőfényben. Nagy ovatosan emeltük föl a láda tetejét, egyenkint szedtük ki a kicsike jószágokat és tettük le a fakadó zöld pázsitra, végre aztán az anyának is megengedtük, hogy az is kibuhassék egy keveset sötétes tanyájából.

— Csak aztán el ne szökjék — vélék aggódva a körülállók — ki érheti azt akkor utól? — De nem szökött el, eszébe sem jutott, hanem szépen leheveredett a fűben, édesdeden átengedve iromba bőrét és hosszú fülét a kedves tavaszi napmelegnek, mialatt finom orrocskájával egész odaadással szimatolta a gyönyörűen enyhe léget, körül jártatva barna szemeit szerte a virágokon, a bokrokon, a fákon, és minekutána mindezeket eléggé szépnek és kedve szerintinek találta, és minekutána még a közeli orgonabokrokat is egy kicsit meglátogatta, visszatért a pázsitra, leguggolt mellénk, olyan egész jóleső kényelmességgel, mintha csak mindenképen értésünkre akarta volna adni, hogy olyan fenségesen jól érzi most magát, a mint még soha tengeri nyulacska ezen a kerek földön.

Nem telt bele egy hét sem és az öreg méltónak találta a teljes-tökéletes szabadságra, annyira szeretetreméltó és bizalomkeltő volt minden dolgaiban; ettől fogva aztán kölykeivel egész nap künn csavargott a ház körül a bokrokban, vagy ugrándozott a kertben, néha meg a majorsági udvarra is vitte el fiait, békességes egyetértésben élt a ruczák és galambokkal, és csakhamar annyira szives szeretettel és bizalmas barátsággal volt az egész házzal, mintha csak itt született volna.

Az apróságnak eleinte nagy gondviselés és fölvigyázás kellett. Az anya szoptatta, nyalogatta, czirógatta, mosdatta, tisztogatta őket; minden istenadta reggel minden legkisebb szálacsukát helyre illesztgetett rajtuk, sorban a lábacsukákat, a bajuszkákat, a hosszú fülecskéket, mindent, mindent, az utósó kis petyeskéig a fehér bundácsukákon. Majd azonban, a mint a kicsikék napról-napra nagyobbak lettek és a ház minden zegezugában járatások voltak, az öreg egy-egy kicsikét magának is kezdett élni és már csak annyiban tartotta szemmel a gyerekeket, a mennyiben ez az igazi házi asszonyt megilleti. — És itt meg kell mondanunk azt is, hogy a tengeri nyulacska sokkal tisztességesebb, illedelmesebb és finomabb természetű legközelebről való atyafiánál, a mezei nyulnál. Azoknál a házafelek eléggé hűségesen tartanak össze, az apa megbecsüli feleségét, az anya szereti kicsinyeit, gondnal és odaadással ápolja őket, míg a mezei nyulnál a családi kötelékek lazák, tartalom és jelentőség nélküliek. A szerelmi frigyek könnyű elmével köttetnek, oldatnak, első látásra meg van a vonzalom, hegyen, völgyön keresztül úzi, hajtja a tavaszi gyönyörök utáni csavargó vágy, eszébe se jut a szeleverdi népségnek, hogy a jövőre is kéne egyszer gondolni.

És a milyen kényelmű az apa, egy hajszállal sem különb az anya. Egy kis gödröt kapar a mezőn, és szó sincsen puha ágyról, óvó falakról, egy ilyen gödörben pillantják meg a mezei nyulak a napvilágot. És ritka eset, hogy az anya két napnál tovább mellettük maradna, szoptatná, melegítve őket; azon tul rendesen órákra távozik hazulról; élelem után nézve, szerte kalandoz, és nem egyszer ott felejtí magát valamely dűlő uton, a bajvívásban gyönyörködve, a melyre az ő női bájai egy pár ifju szívet tüzelt, és a boldog győző iránti gyöngédségben félnapig sem jutnak eszébe az otthonn hagyott pulyák a mogyoró-bokor tövében.

Egész más szívvél van a tengeri nyul kicsinyei iránt. Porhanyós, finom homokban jó meleg gunyhót tür tanyául, tele kanyargós járásokkal, a melyek kényelmes, sötétes szobába szolgálnak, és kicsi, puczér, hunyt szemű kölykei ebben töltik első napjaikat. Jó meleg van itt, a bejárás gondosan zárva, mikor az anya egy-egy kis időre a közeli rétre szökik, és a minden felül óvott fekvő helyhez semmi legkisebb szellő, avagy öldöklő hópihéke nem vetődhetik



hozzájuk. Egyébiránt szüksége is van a tengeri nyulaknak ezen nagy gondosságra, minthogy tulajdonképen melegebb éghajlatra valók ők, déli Európából, Spanyolországból származnak, először Olaszországba, onnan Franciaországba, Angolországba, Németországba, ide mihozzánk, és a hol csak alkalmas helyet találnak maguknak, mindenütt szíves készséggel meg is telepednek, és annyira otthonnak találják magukat, hogy nem egy gazdaembernek színt a szíve is elszorul bele. Tudvalevő dolog, mert rég közmondássá vált a tengeri nyulak nagy szaporasága. Őt, legfőleg nyolcz hónapos korában a tengeri nyul már saját gyermekeit neveli, és pedig ötször-hétször is egy évben, ötösével, nyolczasával mindannyiszor. Ez a dus istenáldás aztán lehetőleg közel a szülei hajlékhoz új tanyát rakván, a maga részéről is kellőképen gondoskodik a virgoncz, füles, rágicsáló nemzetség fennmaradásáról, így aztán a mely gazdának a nyakán ülnek, az bizony nem épen jó szemmel látja a kéretlen vendégeket, de sőt inkább minden kitelhetőképen azon van, hogy tulajdon rajtuk.

A mi tengeri nyulunknak és azonképen az ő kicsijeinek fogalmuk sem volt ama szomorú sorsról, mely oda künn a mezőn rokonságuknak jutott, sem a vadász puskájáról, sem török és kelepczékről, sem menyét és görényről; az ő számukra vidáman viritott a boldogság, egyformán réten és mezőn, udvaron és majorban, és a fáskamrában, a mely szél és zivatar ellen menedéket biztosított nekik. A fiatal nemzedék már meglehetősen függetlenné tette magát az anyai fennhatóság alul, az anya azért mégis csak nem veszítette őket egészen szem elől; játéku közben vigyázott rájuk, nyargalódzásuk közben utánuk kullogott, különösen pedig arra ügyelt, nehogy az oktondi fehér jószágok a kerítésen kimenjenek. Nem egyszer történt, hogy ebéd alatt, vagy délutáni szunyókájában egyszerre csak fölserkent, nagy sebbel-lobbal kiszaladt a gondatlan ugrifülesek közé, körül hordozta szemeit, és egyiknek-másiknak közülük, látszólag minden igaz ok nélkül, egyet-egyet a képére adott, mire aztán észrevehető meglepéssel visszatért imént félbe hagyott foglalkozásához. Naponkint egy párszor formaszzerű látogatásba is megy a fiatalokhoz, körülnéz a lakásban, ha valjon minden rendben van-e, megmosdatja, nyalogatja az apró unokákat, azután egy ugrással tul van megint a léczkerítésen, melyen belül az óljuk van, és vágtat ki a szabadba, a hol csak mégis jobban találja magát, mint a fülledt, sötétes tehénólban. Olyan függetlenre és kellemesre, a mint csak lehetséges, rendezte be életét a házban és környéken. Mai napig is a kert és szomszédos rétek és földek az ő vadászterülete; ott aztán szabadjára csatangol, azon tul azonban a világ minden kincseért soha egy lépést se tenne. Éjtszakára a ház melléképületébe tér be, a padláson magaválasztotta szállására. Másnap meg már hajnal hasadtával fenn van, benyargalja az udvart és kertet, hogy a nagyoknak jó reggelt mondjon, a kicsiknek kezet nyalogasson, magának meg barna bundáját czirógattassa, és a reggeli asztalról a fehér czipófalatot átvegye, a mi a hátulsó lábani ágaskodó, és egyre a csészékre sandító kis koldusnak bőven kijut.

Elköltetvén a reggeli és az utolsó zsemlyemorzsa is sok számos orrfintorgatás és nagy-mohó rágcsálás és porczogtatás mellett szerencsésen lezorittatván, nagy jókedvűség szállja meg a tengeri nyulacska derék, becsületes szívét, mikor aztán szem nem látott hajkorák vitetnek végbe, hol négy-kéz-láb fölfelé nyújtózkodva, majd idéten szökdelésekben jobbra-balra forgódva, hogy egész felhőt ver föl a kerti fővenyből, a gyermekek az egész házból összefutnak, és nagy nevetve hozzá

látanak, ha valjon ők is tudják-e azt, mint az a bolondos nyulacska ott la!

Mert a mi anyókánk nagyon nagy barátságban van úgy a gyermekekkel, valamint a kutyákkal. Valamikor csak a sívalgó apróság a kertben kergetődzik, az mindig sarkukban van, apróka szemeivel rájuk meredve a fűből. Nem egyszer történt a nyár folytában, hogy a barna tengeri nyul utánuk szökkent, versenyt a vizslával és uszkárral, mindenképen el akart volna menni velünk a szomszéd faluba, és csak nagy-nehezen birtuk megértetni vele, hogy az egyszer le kell tennie szándékáról, és a mi társaságunkról.

Mikor künn a kertben dolgozom, az én kedves anyókám mindannyiszor pontosan nálam terem. Egész halkal szökdelve, előbbre-előbbre halad a dombon, egykor-egykor alálapul által-által sandítva a jávor lugas felé, a hol én ülök, azután újra egyet szökdel, újra alálapul, mig végre alig hallhatólag a pad alá vagy az asztal alá huzódik, és oly csendesen viseli ott magát, hogy nem egyszer egész megfedkezem a kicsi pajtásról. Órákon át ott ült mellettem, mozdulatlanul, csak izgó-mozgó orrával szimatolá a szellőt, a mit a fűszálak az ő iromba bundájára legyintgettek. Félig hunyt szemével, maga alá huzott lábával, hátra lapított fülével azon egy helyben ült és ül és engedte elöntení magát napsugárral, a mig csak össze nem rakosgattam a munkámat, hogy visszatérjek a házba. Akkor az én nyulacska is előczihelődött a pad alul és lassu, esetlen ficzánkollással utánam bokázott, sajátságos zümmögő morgással kísérve utunkat.

És a mint látogatásunk jön, azonnal előáll a mi tengeri nyulacska, bemutatja magát, mint a ki szintén a családhoz tartozik, és ha kellő figyelemben nem részesül, könnyen megesik nála, hogy felugrik a pamlagra, helyet foglal a vendég és házi asszony közt, hogy neki is része legyen a társalgásban, és csak mikor elégségesnek találja a látogatók mókáit, simogatását és czirógatását, megyen újra dolgára, ki a rétre, duskálni az ezeryi gyönyörben, mely ott a lóherésben reá várakozik. Itt módja van élni a nyulak kedvencz hajlamának, csipegethet, nyalakodhat, mialatt gondolatai Isten tudja, hol és merre járnak és szeme, füle folyton-folyvást résen áll.

A tengeri nyul mondhatni, mindent eszik; legalább mindent megkóstol, még az öreg katulyát is az asztal alatt, óra hozsztat rágicsál rajta. És azt is meg kell adni neki, hogy az okosság nem épen erős oldala; vidám, kedves, ragaszkodó, értelmiség azonban ha még annyit van is emberek körül, nem igen ragad reá. Magától utánunk szalad, de hívásunkat nem érti, nem tudja megtanulni, és ép oly kevéssé lehet rá birni, hogy mikor valamit a fejébe vett, lemondjon róla. Ölünkbe ugrik és ott elmarad, a mig csak meg nem unjuk; de nem igen engedi magát megfogni, és sokszor egész méregbe jó, ha tartóztatjuk. Hallása igen jó van neki, látása azonban közészerű; legjobb szerszáma kétségtelenül az örökké izgó-mozgó, szagláló, szimatoló, kutatgató orra. — A magafélével szemközt szeszélyes, indulatos, veszekedő természetű, és nem egy véresen végződött kemény párviadal arról tesz tanubizonyosságot, hogy lábaikat, fogaikat hatalmas fegyverül használhatják.

A hol jön; minél közelebb ér, annál erősebben szimatol, most hátulsó lábára állva, bizalomteljesen veti rám szemét, és rajtam is hagyja, a mig csak feléje nem nyujtom kezemet. Lám tehát a nyul is le tudja vetközni közmondásossá vált félénk természetét, és egész csendes, nyugodt, sőt önérzetes lénynek válhatik.

Közli:

Szegfi Mór.



## Egy hét története.

### Halottak napján.

Különös vásár és szomorú vásár folyt most két hét óta a fővárosban: gyászkoszoru vásár. A virágpiacson sűrű sorokban egyebet sem lehetett látni, a virág-kereskedések kirakatai csak gyászkoszorúból állottak, a kerepesi uton, mely a temetőbe vezet, két oldalt sátrakban árulták, míg kinn a temető kapuja előtt, azon a nagy térségen, melyen kényelmesen gyakorolhatna két ezred katonaság, oly sűrűn voltak az árusok, hogy munkába került, míg az ember közöttük eljutott ahhoz a kapuboz, melynek vigasztaló fölirata: „Föltámadunk“, nem képes az ott betérők szívének bánatát enyhíteni.

S napról napra sűrűbbek a látogatók. A szegény halottak, kik ott kinn nyugszanak, ha bár talán az egész év számtalan vigalma és szórakozása közt feledve voltak is, most eszébe jutottak azoknak, kik előtt egykor kedvesek voltak, s most eljönnek ide, hogy fölkeressék a csendes sirt. S mielőtt belépnének, a városban, vagy itt kinn vesznek egy koszorut, hogy oda akaszszák az elhunyt keresztjére a megemlékezés jeléül. És az érzelmes jelenetek festője számtalan mozzanatot láthat itt, melyek érdemesek lennének a megörökítésre. A fiatal férj, ki kis lánykájával eljött, hogy a korán elhunyt drága nő és anya sirjára egy koszorut tegyen; a fiatal özvegy, ki forrón szeretett s korán elveszített sirjához kijött, hogy mig koszoruját leteszi, még egyszer és ki tudja, hányadszor kizokogja fájalmát; a jó barát, ki jön, megvesz egy koszorut, oda teszi a senki által meg nem siratott czimbora ápolatlan sirhantjára s aztán valami operette-áriát dudolva tovább megy; (hiszik-e, hogy e fiatal ember kegyelete csekélyebb becsű, mint azé a másiké, a ki komoly meghatott arczzal, lassu léptekkel közelit elhunyt kedvese sirjához, s ünnepélyes arczzal oda illeszti koszoruját?)

Láthatni itt aztán egyéb érdekes jelenetet is. Szerfölött épületes például az örökösök kicsinyes alkudozása, mely mellett a legolcsóbb koszorut megveszik annak a sirjára, a kinek a jólétet és gazdagságot köszönhetik. Vagy például ez a kép: fényes fogat áll meg a bejárat előtt, elegans nő s deli férje lépnek ki a kocsiból. A kocsis mellől is lekerül a cseléd, háromnégy igen diszes, igen költséges koszorúval. S az urnő férje karjába fogózva kiadja a parancsot: a koszorukat oszd ki a mama sirja, a bátyám s Albertem atyja sirja közt; hiszen tudod, merre vannak, te szoktál kijárni a sirt felhantoltatni, — s ők sétát tesznek a temetőben s megtekintik a sirok diszítéseit. Rákerül a mama, a bátya s a férj atyja sirjára is a sor; ni, itt fekszik a mama; ez itt a bátyám sirja; nemde, a te atyád nyugszik itt?! — e pár szó összes kegyeletük. Hanem azért a siron azt nem lehet észre venni; gondosan van ápolva, este fényben uszik a sok mécs-lángtól s a kereszten ott diszeleg a pompás koszoru, mely bizony lehetett talán 10—15 frt.

Minden bizonynyal megható a temető képe halottak estéjén; az a fénytenger, mely úgy szólva az egész óriási temetőn elárad, az a sok koszoru, virág s egyéb diszítés, mind ez igen megható. Mégis, látni azt a kíváncsi tolongást, benne lenni a tömegben, s nézni azokat a közönyös arczokat, melyek egyikén

sem fedezhetni föl legparányibb vonását a kegyeletes megindulásnak, a bánatos visszaemlékezésnek az elhunytira, — pedig kinek nincsenek halottjai?! — hanem látni a helyett azt a mohóságot, melylyel a nézni valót keresi, akár a váczi-uteza kirakatai előtt járna, s hallani a kritikákat, miket egyik-másik sir fölött elmondanak, — bizony az egy cseppet sem alkalmas a lélek meghatottságát emelni. Menekülni szeretne az ember e léha tömegből, melynek talán nincs is szíve, s a melyben, úgy látszik, nincs egyetlen egy érző lélek; furakodik az ember, míg kijut e lélekháborító sokaság közül, s a temető távolabbi, elhagyatottabb részére vergődve, a hol kevesen járnak, mert nincsen nézni való, a hol csak elvétve pislákol egy-egy szerény mécs, szinte jól esik az embernek látni a mellett az egyetlen mécs mellett a térdeplőt, a ki lenn nyugvó halottjáért, kinek sirját földiszitnie nincs miből, egy szivből fakadó imát mond, s szinte szeretne az ember mellé térdepelni s vele imádkozni annak a nyugalmaért, ki lelkünk mindene volt s kinek sirjánál nem mondhatnók el imánkat a sok kíváncsi tolakodótól botránkozás nélkül.

Egyébiránt nem találok nagyon lélekemelőnek azt a tüntetést sem, melyet az ifjuság a politikai véres küzdelmek áldozatai sirjánál e napon minden évben rendezni szokott. Hogy az ifjuság megkoszoruzza az elhunyt jelesek sirját, az nagyon rendén van s szép dolog, de azok a hangzatos hazafias phrázisok, melyek kíséretében azok végeztetnek, ma már, hogy úgy mondjuk, idejét multa dolog. Azokra a sötét napokra, szörnyű eseményekre, melyek ama férfiak gyászos végével összeköttetésben állanak, nem jó emlékezni, kívánatosabb azt most már elfeledni. Mig a nemzet elnyomva volt, talán nem volt fölösleges, habár mindig fájdalmas, ama sebek évenkénti fölszakgatása; talán szükséges volt akkor a nemzet önérzetét ily módon ébren tartani, — ma már semmi szükség sincs erre. Azokra, a mik akkor történtek, legjobb fátyol a feledés. Koszoruzzuk meg hallgatag az áldozatok sirját s ne tartsunk szónoklatokat, melyek az emlékeket följuttatják s a kölcsönös bizalmatlanságot élesztik, mikor oly nagy szükségünk lenne a kölcsönös bizalomra és feledésre.

A ki az idén (s már a mult évben is,) kilátogatott a temetőbe, bizonyára megnyugvással tapasztalta, hogy egy régi szemrehányást sikerült végre elhallgattatni. A magyar írók és művészek sirjai nincsenek többé elhagyatva; gondosan fel vannak hantolva, egymás után szerény sirkövet is kaptak, melyen friss koszorut világít meg a mécsesek tisztos sora. Jól esik a léleknek látni ezt, mert mindig fájt, midőn ez este a fényesen kivilágított temetőt bejárva egy-egy író, vagy művész elhagyott sirja mellett elhaladtunk. Annak, ki az egész nemzetnek világitott lángszellemével, nem jutott egy árva mécs, s a kinek hervadhatlan koszorúval tartozik a nemzet, annak a sirjára nem telik egy szerény koszoru! Az írók és művészek társasága elnémitá az érzékeny szemrehányást, elismerés illeti meg érte a társaságot.

Két sir van különösen, melyet bizonyára mindenki fölkeres, a ki e nap ide kijön. Az egyik a gróf Batthány Lajosé, a



másik a Deák Ferenczé. Amarra rá akad mindenki, — hisz a temető közepén van a mausoleum, kiemelkedő halmon, honnét széttekinthetni az egész temetőre, — Deák porai hátul a temető mélyében szerény sirboltban nyugszanak addig, míg a kegyelet megillető diszes kápolnát nem emel számára. Sajátos érzések fogják el az embert e két sirnál; amaz egy szomorú múlt emlékéket ébreszti föl, ez a jelennek a megalkotója s nem tudjuk, melyiknek a sirjánál fogódik el jobban a szívünk. Azt a nagy csapást már átéltük, kihevertük s így az emlék fájdalma elviselhetőbb, s ezt akkor vesztettük el, mikor alkotásának próba-ideje, a tiz év épen lejárt s midőn a bölcs alkotó lángeszére lenne szükség, hogy a műnek a lefolyt próbaidő alatt tapasztalt hiányosságain javítsunk. Batthány sirja egy szent ügy bukását jelenti, mely azonban ismét föl-emelkedett, s így fájdalomunkba vigasz és megnyugvás is vegyül; Deák sirja ama szent ügy győzelemre vezetését jelenti, melyet most ismét az elvesztéstől féltünk s eszünkbe jut, hogy ő nincs többé, a ki azt megvédelmezhetné s ez mély fájdalommal tölt be.

. . . . A barátok kis kápolnájában megkondul a harang: hét óra, távozzék kiki e kivilágított szomorú helyről. Félóra alatt kiürül az egész temető, az ezerekre menő kíváncsi tömeg, eltelve a látottakkal, mint valami színházból, nevetgélve hazaszéled, s az az egy két bánatos arc is elvonul, melyet a kegyeletes megemlékezés hozott ki s átveszi birodalmát a mély csend a halottak országában, s ebben a megdöbbentő némaságban úgy tűnnek föl a sirok fölött még mindig libegő mécslángok, mintha az eltávozott élők után a kísértetek csatangolnának körül a sirokat, s népesítnék meg a temetőt.

Csukjátok be a kapukat, istenfélő szerzetesek s mondjátok el mindennapi imátoikat az elhunytak lelkeiért! — p.

## A h á b o r u.

Azt mondják, hogy a legközelebbi napok alatt döntő csatát várhatunk. Annyi tény, hogy a Dunánál mind a két fél hadserege megmozdult. Sulejman pasa a cárevecscsel készül megmérkőzni, esetleg, ha sikerül Tirnovát és Griviczát hatalmába keríteni, honnét a Plevna körül táborozó orosz sereget fenyegethetné. Ozman körül van zárva s Plevna ismét kétségbeesett nagy küzdelem tanuja lesz. A Sipka-szorosban az oroszok állítólag előnyben vannak, sőt egy szentpétervári távirat a török csapatok fegyverletételéről is kérkedik, a miről azonban a törökök nem tudnak semmit. — Ázsiában nem történt semmi nevezetes. Muktár, ki csakugyan visszaszorítottatott, még most sem szedhette össze magát, mialatt Kars feladása iránti alkudozásokról beszélnek, — természetesen az oroszok, a kikre úgy látszik, nagyon rájok illik az az ismert közmondás a sertésről és a makkról.

Mindenesetre el kell dőlnie a kérdésnek hamarosan, mert itt a tél s a nagy hidegben még csak az embertelen muszka fővezérek sem akarhatják a küzdelem folytatását erőszakolni, mikor a katonák a nagy hidegtől lehullanak, s nincs is szükség az ellenség golyójára. S úgy látszik, hogy valóban mind a két fél komolyan gondolkozik ha nem a békéről, (a mi bizony még szükségesebb lenne,) de legalább is négy-öt hónapig tartó fegyver-szünetről. Most még egy utolsó kísérletet akar tenni az orosz, mely ha oly rosszul fog végződni, mint az eddigiek, úgy aztán két hét alatt csakugyan meg lesz a fegyver-szünet, mely iránt már is folynak a diplomatiái alkudozások. A fegyver-szünet alatt természetesen mindenik fél mostani állásaiban

marad, legalább jogilag, minek jelzései az orosz mostani position fog hagyni néhány századot, a hadseregek azonban mégis kénytelenek lesznek vissza menni Romániába, mert ha a Duna zajlani fog, lehetlen lenne a sereget élelmezni. Mi mindenképen csak kívánnunk kell a mielőbbi fegyver pihenést és ohajtanók, ha kormányunk venné ezuttal kezébe a közvetítést, úgy minket nyugtalanít leginkább a szomszédunkban dúló báboru zaja.

## Időjósok a természetben.

Nem csak a madarak, névszerint a fecskék magas vagy alanti röpte határoz a bekövetkező időjárás felett, hanem még más állatokról is következtetést vonhatni a szép vagy rossz időre nézve. Így a darázsok, Szent-János bogarak, ha tömegesen mutatkoznak este, szép időnek előhírnökei; ugyan erre számíthatni, ha a mezei egerek este felé kibujkálnak, ha a bogarak élénken a magasba röpködnek, a halak a víz színéhez közel usznak, ha a vakandok elhagyja lakhelyét, ha a békák vidáman kurutyolnak. Esőt várhatni, ha az esőféreg kimászik a föld alól, ha a hangyák szorgalmasan dolgoznak lakhelyük körül. Biztos időjósok továbbá a leveli béka és a pók. Ha a félig vízzel telt üvegben tartott leveli béka a víz alá merül, úgy rossz, viharos, esős időt várhatni, ha azonban az üveg felsőbb rétegeibe megy, akkor kiderül az idő. Ha a pókok rövid és szűk hálótat fonnak, akkor komor időnek nézünk eléje, ellenben minél nagyobb, hosszabb, egyenlőbb szálakat fonnak, annál állandóbb jó időre számolhatunk; ha sietséget venni észre köztük, akkor változik az időjárás; sőt ha elhagyják fészüket, ez állandó esőt jelent, ha azonban nyugodtan megmaradnak hajlékukban, állandó jó időnek nézünk eléje. Még a növények közül is találkoznak időjósok: így az oroszslánszaj és pimpinella, ha kitárják kelyhüket, eső következik, ha a lóhere a szárán megduzzad, levelei pedig ellankadnak, úgy hihetőleg esőt kapunk. Ha a makk egészséges, rovar nélküli, akkor erős és tartós telet lehet várni.

## Budapesti hírvivő.

\* \* (Jótékonyág.) Király ő Felsége a jobbágyfalvi római katolikus hitközségnek, temploma, iskolája s paplaka fölépítésére 100 frt; az ungvári tűzkárosultak segélyezésére 200 frtot adományozott.

\* \* (Kihallgatás.) Király ő Felsége kedden délelőtt kihallgatást adott a budai várpalotában. Számosan jelentkeztek volt e kihallgatásra, mely 1 óráig tartott. Ott volt a váci és a szombathelyi püspök, a szombathelyi nagyprépost, Lónyay János főispán, báró Radvánszky főispán, Péchy és Burschal ezredes, Feszt és Záhorszky osztálytanácsos, Szendrey királyi táblai bíró, Feleky Miklós nemzeti színházi tag s még számosan, — közöttük eredeti nemzeti viseletben egy fiatal szegedi menyecske, ki iszonyu félelmet állott ki, nem mert a felséghez bemenni, úgy kellett őt betuszkolni. — A vár kapuja előtt várta összes atyafisága, mielőtt bement, ezek csinosították, mikor pedig kijött, majd megfojtották csupa kíváncsiságból, mindenki először akarta tudni, hogy mit beszélt vele „a tekintetes király.”

\* \* (Királynénk) Angolországban, Northampton környékén vadász kastélyt vett bérbe és a négy téli hónapra ott szándékozik maradni róka vadászatra. A nápolyi királyné is oda fogna érkezni, és beszélnek, hogy Nemours herceg és fia, Alençon



hercege, ki királynénk egyik nővérét birja nőül, szintén hosszabb időig fog ott maradni. — Megemlítjük egyuttal, hogy a királyné főudvarmestere által megbizta Schrecker Miksa udvari fényképészt, hogy a budai várban levő 3 darab Engerth-féle festményt lefényképezze. Az egyik ő Felségét a királyt ábrázolja 17 éves korában, a másik a „zentai csata“, a harmadik ő Felsége koronázása, melyen a király, Deák, Andrassy jól eltaláltak. A fényképek kitűnően sikerültek és e héten küldettek el Gödöllőre több egyéb budavárbeli terem- és butor fényképekkel együtt. — A fényképek többszörösítés útján eladásra kerülnek és a tiszta jövedelem az Erzsébet-árvaleányház javára esik.

\* \* (Rudolf főhercege) Albrecht és Frigyes főhercegek kíséretében jelenleg Siléziába utazik, hol a legfényesebb fogadtatásban részesül. Hétfőn érkezett Oderbergbe, hol a legünnepélyesebben fogadtattak. Az ebéd 1 óráig tartott, melynek végével a főhercegek Teschenbe indultak. Az idáig huzódó állomásokon mindenütt disz-küldöttségek várták a magas vendégeket. Solza vár egészen ki volt világítva. Teschenben az indóház bengáliai fényben uszott. És szerenádöt is adtak a trónörökös tiszteletére.

\* \* (Rózsás napló.) Jegyesek: Kun Sándor hivatalnok és Kartaly Józsa urhölgy Esztergomban. — Kocziszký János ügyvéd és Keller Irma kisasszony Szék-Udvaron. — Kilényi Hugó osztálytanácsos és Spitzer Jenny kisasszony Budapesten. — Ráth János birtokos és Szende Anna kisasszony (a honvédelmi miniszter lánya,) Budapesten. — Rescher Károly kereskedő és Benigni Anna kisasszony Kolozsvárott. — Egybekeltek: Drexler Károly ezredes és Tárczay Sarolta kisasszony Temesvárott. — Dr. Dózsa Pál orvos és Molnár Ilona kisasszony Budapesten. — Bene Noe ügyvéd és Kossovich Mari kisasszony Győrött.

\* \* (A nőképzőegylet) közéleti választmányi ülésében az elnök jelenté, hogy a múlt évben vett ház már telekkönyvileg is át van írva az egylet nevére; továbbá, hogy az egyleti tanintézetnek jelenleg száznyolczvan növendéke van, köztük tizennyolcz belakó. A választmány egyszersmind köszönetet nyilvánít a közéleti kapott ajándékokért; nevezetesen Kovasznayné urhölgy két nagy láda szállót, Seylerné és Frommné több darab vadat, Girókuty Ferenczné pedig Racine műveit ajándékozták az intézetnek.

\* \* (Az ó-budai Fröbel-nőegylet) múlt hó 13-diki táncvigalma 363 frt 80 krt jövedelmezett tisztán az egylet három gyermekkertjére. A királyné ötven forintot küldött. Voltak más adakozók és felülfizetők is számosan. A légszesztársulat pedig díj nélkül szolgáltatá a világítási anyagot. Tatay Adolfné egyleti elnök mindezekért köszönetet mond a választmány nevében.

\* \* (A képzőművészeti társulat) utolsó választmányi ülésében bejelentetett, hogy a műcsarnok még e hóban teljesen elkészül, úgy, hogy az első kiállítás 31-dikétől kezdve bármely napon megnyitathatik. Ennélfogva ő Felsége fölkéretni határozatott, hogy a megnyitási napot kijelölje s a megnyitást személyesen eszközölje. A társulat küldöttsége ennélfogva Majláth György vezetése alatt ő Felségénél tisztegett, megköszönvén a 30,000 frtnyi adományt, melyet a műcsarnok szomszédságában levő telek megvételére s felépítésére engedélyezett, egyszersmind az illető nap megállapítására fölkérte. A király a kérelem teljesítését megigerte s megnyitási napul november 8-dikát tűzte ki. — A társulat élete különben nagy lendületet vett a palota elkészülése által. Rudolf trón-

örökös, a társaság védnöke, megengedte, hogy mellszobrát Tilgner hirneves szobrász, ki tudvalevőleg magyar születésű, a műcsarnok számára élet után elkészítse. — Ujabban többen lettek 1000, és néhányan 200 frtos alapítványnyal pártoló tagok. Greux hirneves francia metsző megnyerett a társulati album számára s közelebb néhány hétig itt tartózkodván, az országos képtárból négy képnek rajzát elkészítette. Rajon már 3 gyönyörű metszettel elkészült, melyeknek egyike a jövő évi albumba fölvétetett. — A kiállítás rendezésével a titkár mellett Madarász, Pálik és Vastag művészek bizattak meg. Trefort miniszter hathatós pártfogása elismerésül, melyben a társulatot folyton részesítette, küldöttségileg fölkéretni határozatott, hogy az ülési terem számára arczképét engedje át. A műcsarnokkal szomszédos telek a társulat által 21,000 frtéért megvásároltatott.

\* \* (Liszt Ferencz) tudatta barátaival, hogy e hó 15-dikén itthon lesz, málhái már meg is érkeztek. Egyuttal megemlítjük egy berlini lap után, hogyan szedték rá a nagy mestert, a ki mindig attól tart, bárhová megy, hogy zongoráztatják. A zongora-király természetesen csak ritkán játszik társaságban s nagyon kell kérni, míg tehetségét megbámultatja. Egy fiatal hercegnő azonban talált módot, melylyel az abbét a szükséges segédeszközök igénybe vétele nélkül is a zongorához lánczolhatta. Észrevette ugyanis, hogy barátnői — ha Liszt a teremben jelen volt — a zongorát rendesen kitarva tartották s hogy ez esetben nem ritkán teljesen lehetetlen volt a művészt a hangszerhez csábitani. Mit tett tehát? A legközelebbi társas estélyen gondosan elzárta a zongorát s ennek kulcsát magához vette. Liszt ez alkalommal minden kéréstől, sőt művészetére való czélzástól megkímélve maradt. A mesternek természetesen föltűnt ezen a szokástól való eltérés s ideges türelmetlenséggel járta körül az elzárt hangszert mindaddig, míg izgatottságában maga fordult a hercegnőhöz s elkérte a zongora kulcsát. A csel sikerült s alkalmilag utánzásul is ajánlható.

\* \* (Makart János) a hires festő, a héten néhány napot fővárosunkban töltött. Ittléte alatt majdnem folyton Teschenberg udvari tanácsos társaságában volt. Fővárosunk műkinccseit megtekintette s mindennap eljárt a nemzeti színház előadásaira. Ide utazásának mindenesetre volt művészeti czélja is, mert a régi magyar nemzeti viselet rajzait nyomozta és Horowitz antiquariusnál az „Angol Királynő“ szállodában, megvett egy régi könyvet, melyben elődeink diszruhái vannak színezett rajzokban megörökítve.

\* \* (A Petöfi-társaság) kiadványai közt mint értesülünk, közelebb Vértessy Arnold előre is dicsért új regénye fog megjelenni. A társaság mint eddig Endrödi és Zichy Géza gróf költeményeik kiadása által tette, ezután is hű marad feladatához, mely abban áll, hogy tagjainak új eredeti munkáit kiadja, mi által az irodalom nem csak egy jeles művel gazdagodik. A társaságnak ezen törekvéséért bizonyára nem fogja elismerését megtagadni az sem, a ki különben nincs meggyőződve a társaság létjogáról.

\* \* (A nemzeti színházban) a múlt pénteken megint új darabot adtak ugyan abból a fajtából, a mely az utóbbi időben szinpadunkon mindinkább meghonosulni kezd. Pedig nem örülünk a meghonosításnak, mert sem az izlés, sem a drámairodalom, sem pedig a nemzeti színház hirneve nem nyer az ily darabok átültetése által. Az ujdonság czime: „A járvány“, ugyan attól a német szerzőtől, a ki a „Budapesten“ című magyarított német bohózatot írta. A „Járvány“ a tőzde-szédel-



géseket akarja ostorozni, a mi most már talán idejét is multa, de nálunk nem is volt soha nagyon ideje, miután a mi népünk ugyan soha sem törte magát a tőzsde után a szédlegések fénykorában sem. Aztán meg a darab annak a célznak sem felel meg, mely véget iratott. Bohózat, német pedig, s a gyengébbek közül való, melyet bizony ott felejtettek volna a bécsi városi színház lovtárában. A szereplők: Helvey Laura, Molnárné, Lendvayné, Ujházi, Szigeti József a darab sikere érdekében minden lehetőt elkövettek. — Az operánál Hajós vendégszerepel még mindig, állandó tetszés mellett. A ház minden felléptekor telve van. Így volt halottak estéjén is, a mikor Verdi „Requiemét“ adták elő s a tenort a vendég énekelte. Az előadás minden várakozást kielégítette. A „dies irae“ megkapó részleteiben az ének- és zene-kar. Benza, Hajós, egyaránt tündököltek, a gyönyörű zene mély hatást tett a közönségre s e napon minden évben meg fogja tölteni a házat.

\*(A Kisfaludy-Társaságnak) szerdán érdekes és igen látogatott ülése volt. A széksorokat jobbra hölgyek foglalták el, a férfi-közönség nagyobb részének állnia kellett. A társaság asztalánál tizenhét tag ült, köztük gróf Szécheny Antal és Henszlmann. Gyulai Pál alelnök megnyitván a gyűlést, előre bocsátá, hogy Imre Sándor ama jeles dolgozatából, melyet ő „az olasz irodalom hatásáról a magyar irodalomra“ a „Budapesti Szemle“ számára irt, a társaság ülésére elkérte azt a kitűnő részletet, mely Petrarca hatását Kisfaludy Sándorra tárgyalja. E valóban nagybecsű részletet Szász Károly olvasta fel s egy óra hosszában át mindenki a legélelkebb figyelemmel hallgatta. A nagytanulmányos és szépen irt művet megéljeneztek a tagok. Hasonlóan tüntették ki a Baksay Sándor műfordítását is az „Iliász“ első énekében. A görög hexametert mesterileg tudja ő átönteni magyar alexandrinusokba, s nyelve kitűnő s oly népiesen izmos, hogy Homérral gyakran (a hellen tunika helyett) szinte tulipános juhászbundában látjuk lebegni szemünk előtt. A két Horác-satyra, Zichy Antal és Csalmajai fordításában, a jövő ülésre maradt. Pulszky Ferencz jelentést tett a Toldy-siremlék ügyéről, elmondva, hogy a szakbizottság a beadott öt terv közül, a Rauscher tanárét tartja elfogadhatónak; a társaság ezt helybe hagyta s a szakbizottságot felhatalmazta a siremlék kivitelére. Beöthy Zsolt másodtitkár bemutatta a könyvkiadási vállalatban megjelent első szép köteteket: Szász Károly „Salamon“-ját és Kemény Zsigmond „Férj és nő“ című regényét; továbbá a Butler angol író „Poems and Fables“ című (magyar költők fordításainak) füzetét, melyet ő jól irt magyar levél kíséretében küldött be. — Györy Vilmos befejezte a Shakspeare-sonettek fordítását, melyet Zichy Antal és Lévy bíráltnak. Az ülést egyéb bejelentések zárták be.

\*(Ujházy Ede,) nemzeti színházunk kedvelt és tehetős tagja, eljegyezte Klee Luiza kisasszonyt, ki Valette művészi néven az itteni német színháznak egyik elsőrendű tagja volt. Az esküvő még a jövő hóban meg fog történni, s a menyasszony le fog lépni a színészi pályáról s a magyar nyelv buzgó tanulásához fog.

\*(A népszínházi sorsjáték) kedvező sikerrel kecsegtet; a jegyeket minden osztályból vásárolják. Ugy látszik, a közönség megértette, hogy mily sok függ tőle az intézet felvirágzását illetőleg. Legelső célja a sorsjátéknak, hogy a népszínháznak ama 80,890 frtnyi adósságát, mely a leggazdálkodóbb építkezés mellett is fönmaradt, törleszszze. A bizottság az adósság tisztázása után a bérletösszeget egészen az intézet művé-

szi céljaira fordíthatja, s az általa kitűzött jutalmakkal a szellemi versenynek, az ide vágó irodalmi válfajok emelkedésének tág tért nyithat. Hazafias dolgot művel, ki népszínházi sorsjegyek elárusítását előmozdítja.

\*(Athletikai verseny) volt vasárnap délelőtt az Orczykertenben, ha ugyan versenynek nevezhető az olyan futam, melyben csak egy ember vesz részt. Kiss Aladár bajnokjelölt mint védő tartozott a meghatározott idő alatt befutni a két angol mértföldnyi pályát. Be is futotta; elindult 10 óra 18 perczkor s a kört kilencszer megkerülve, a pálya végét 10 óra 30 perczkor, tehát 12 percz alatt érte el. A pályabírák Kiss Aladár ezen második vetélkedését a bajnoki czimért való küzdelem újabb sikeres stadiumának jelentették ki. Az atletikai klub sok tagja, a buzgó titkár és szép számu közönség volt jelen a versenyen.

\*(Az államvasut pompás új indóháza) vasárnap nyílt meg. A nemzeti lobogókkal diszitett monumentalis épületet minden oldalról ezer meg ezer kíváncsi vette körül, jóval a megtekintésre kitűzött óra előtt. A meghívottak a Podmaniczky-utca felőli bejárón át jutottak az épületbe s itt élénken társalgó csoportokra oszolva várták a miniszterek megjöttét s ezzel a szemle kezdetét. Pár percczel 11 óra után érkeztek meg a miniszterek, kiket de Serres építészeti igazgató fogadott. Közvetlenül ezután megkezdődött az épület megtekintése. A vendégek, lehetek mintegy kétezeren, de Serres ur vezetése mellett részletesen s nagy érdeklődéssel szemlélték meg a roppant épületet. Az üveggel fődött csarnokban a 24-dik ezred zenekara játszott az alatt, míg a vendégek minden részletet szemügyre vettek.

\*(A muzeum tisztviselőinek) fizetése azon férfiak tudományos képzettségével semmi arányban sem áll s többször volt nyilvános szellőztetés tárgya. A közoktatásügyi miniszter ez állapoton némileg segitendő, a muzeum igazgatójának felterjesztésére, e tisztviselők számára száz forintos ötöt éves pótlékokat utalványozott. Remélhető azonban, hogy a viszonyok kedvezőbbé fordultával a fizetések is emeltetni fognak, mivel e körülménynek s az előmenetelre való csekély kilátásnak tulajdonítható, hogy e segédörök rendszeren akkor válnak meg az intézettől, midőn már a szükséges gyakorlati ügyességet elsajátították.

\*(Uj löversenyter.) Andrassy Aladár, Festetics Pál és Batthyányi Elemér grófok, mint a lovaregylet képviselői, az illető városi bizottsággal már megállapították az új városi-terben leendő versenyterre vonatkozó szerződési pontokat. A tért az egylet 45 esztendőre kapja és évenként 4 aranyat fizet a városi birtokjog elismeréséül; a magán telkeket, mintegy 7000 négyszögölet, az egylet fogja kisajátítani és a versenyterbe 180.000 frt. erejéig tesz beruházásokat.

\*(Az egyetemi ifjuság egyenruhájának) ügye ugy a hogy, el volna intézve, ha ugyan el volna érve az a cél, a melyet az egyenruha életbeléptetésével meg kellett volna közölni. Ezt úgy értjük, hogy az egyetemi ifjuság körében megindult mozgalom eredményezte ugyan, hogy az egyenruha megszületett, de e mozgalom nem terjedt annyira, hogy ez az egyetemi ifjuság minden tagja által megszerezhető legyen. Eddigélé ugyanis az egyenruhát csak az viselheti, kinek anyagi viszonyai virágzó állapotban vannak, míg azok, kikre nézve az egyenruha behozatala tulajdonképen előnyös volna, nem bírnak ahoz jutni, azon egyszerű oknál fogva, hogy az egyenruha először igen sokba kerül, másodsor az intézők nem tettek lépést arra nézve, hogy az ifjuság egy vállalkozótól



méltányos feltételek mellett kaphasson egyenruhát. Ujabb az ifjuság körében oly irányu mozgalom létezik, a mely az egyenruhához oldalfegyvert is kíván életbeléptetni. — Nem is kellene egyéb!

\*\*\* (Egy művelt, derék magyar nőt) ajánlhatunk tisztelt olvasónk figyelmébe, a ki kisebb gyermekek mellé, vagy mint kisegítője a házi asszonynak, vagy akár mint társalgónó szívesen foglalna el alkalmazást valami jó művelt háznál. Teljes szívből ajánlhatjuk e hölgyet, ki általános műveltsége mellett még a német és francia nyelvet is jól bírja. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál szerkesztőségünk mindazoknak, a kik ide fordulnak.

\*\*\* (Halálozások.) A lefolyt héten meghaltak: Özvegy Szilávy Lászlóné, szül. Plavs Virginia 65 éves korában, Nagyváradon. — Vasdinyy Gyula honvéd főhadnagy Kőszegen. — Domahidy András Szathmáron. — Persián Emánuel hivatalnok 68 éves korában, Budapesten. — Kunewalder Mór 80 éves korában, Bécsben. — Alsó Sándor honvédőrnagy. — Özvegy László Ferenczné asszony Erdélyben. — Nicora Bertalan, 63 éves korában, Budapesten. Béke hamvaikra!

### Nemzeti színház.

Október 27-dikén: „Zsidó nő.“ (Hajós.) — Október 28-dikán: „Janus.“ — Október 29-dikén: „A járvány.“ — Október 30-dikán: „Bankbán.“ (Hajós.) — Október 31-dikén: „Közönyt közönnnyel.“ — November 1-sején: „Requiem.“ (Hajós.) — November 2-dikán: „Iskarioth.“

### Divattudósítás.

Miután a divatra nézve mindig előre vagyunk az idényekben, ugy most is mondhatjuk, hogy tisztában vagyunk már teljesen a téli divat minden változataival, minden újdonságaival. Egészen véve látjuk, hogy az ideai téli divat jellege a finomabb izlés felé törekszik, olyan izlés felé, melyben van egy kis jóleső összhang, sőt itt-ott nemes, művészi egyszerűség is. Hogy azért a szem itt-ott olyan vonalokkal és olyan diszítésekkel is találkozik, a melyekre jó lesz a későbbi korban vissza nem térni többé, az is tagadhatatlan, de mintha az ilyen jelenségek a ritkábbak volnának és az általánosság nemesebb körvonalokat hozna szemünk elé. Ha ezt a rubák és felöltők szabásaira és színeire nézve örömmel mondhatjuk is, kénytelenek vagyunk másrészt bevallani, hogy a kalapokra nézve nem igen találkoztunk nemesítő izlés. megkapó újdonság. Csak is a divatárusnő izlésétől függ, ügyes elhelyezéséről, hogy a tömérdek anyagból egymáshoz illőleg válaszsza meg a diszítést, hogy a tulhalmozottság hibájába ne essék. A nagy keretű és puha szövetű angol kalapok igen kedveltek az idén, sőt a castor- és plüsché-kalapok is, de leginkább az egészen fehérek, hosszú fehér lengő strucz-tollal diszítve; az utóbbiakat azonban csak olyan hölgy viselheti, a ki igen sokat költhet öltözékére, mert ilyen kalap fényes öltözéket követel. Kevesebb igényekkel vannak a kisebb kerek vagy zárt kalapok, a melyeket rendszeren a ruha színéből viselnek, de legcélszerűbbek a feketék, sötétszürkék vagy aczélszínűek, melyek minden ruhához és felöltőhöz illenek. A kerek kalapok leggyakoribb diszítése a kalap tetején két egymás fölé alkalmazott elszaszi csokorból áll, mely a kalap színéből való, de élénk atlaczozal van bélelve; a barna csokor szép sárga béléssel, a szürke kékkel stb. A csokor mögött egy kis toll is diszlik még az arc felé pedig bársony disz, fényes csatokkal, vagy tükkel lefoglalva. Olyan alkalmaknál, a hol az egyszerű nemez kalap nem volna elegendő diszés, világos atlaczkalapok is divatba jöttek; ezek hátrésze aztán csipkeszövetből, ránczosan van készítve; ezen látogatási kalapok világos kék, sárgás fehéren a legkedveltebbek. Fialat leánykák nagyon megkedvelték a csinos kicsi bársony és nemezkalapokat, melyek egészen fényes kakastollakkal vannak diszítve, a tollak pedig apró fekete lemezgyöngyökkel beszurva. A kakastollak többnyire feketék, bronz-zöldek, fahéj színűek, barnák vagy vas színűek.

Végül még egy pár szót a divatos ruhakelmékről. Egyszer már alkalmam volt felemlíteni, hogy a bourrette, neigeuse, vigogne, cashemir,

a finom posztó, serge és cheviot a legdivatosabb szövetek, melyekből a mostani téli ruhák készülnek, gyakran ugyanabból a meleg felöltő is. A legújabb posztóruhák dereka hátul fűződik össze, még pedig jóval a derekon alulig. A ruha eleje sokféle diszítést kap. Legújabb a középső szél más színű szövetből való alkalmazása. A selyemruhák eleje más színű bársonyból, a cashemir- vagy más szövetekből való pedig selyemből készül. Az újjak kihajtva, a gallérok, ugyan ilyen szövetből valók, mint a szoknya betéte. A fényes gombok még mindig kedveltek, valamint a gyöngyökkel való kivarrást is újból kegyelmébe fogadta a divat, miután egy évig határozottan kegyvesztettnek nyilvánította. Hiába, a divat szeszélyes, szeret, gyűlöl, felkarol és eldob ismét mindent, e mint hullámszerű kedélye a pillanatban ohajtja!

### Számrejtvény.

Rád Péternétől.

12. 14. 6. 16. 3. Ha e szóval kell kitenni,  
Soknak kell ugy együtt lenni.  
8. 9. 1. A szorgalom jelképe ez,  
A mit e három szám jelez.  
18. 7. 15. Németnek hires itala,  
Jól meg is hizik általa.  
5. 16. 3. 4. Ruhád s kendődre ilyet varsz,  
Melyet megismerni akarsz.  
17. 13. 7. 15. 14. 10. 16. 8. Sokan ismerik ezt nagyon,  
Kik kezében e lap nagyon.  
1. 2. 3. 4. 5. Ezt tanuld meg nagyon korán,  
Szükség van rá minden órán.  
6. 7. 8. 9. 10. 11. Csak ezzel ne hagyj fel soha,  
S életed nem lesz mostoha.  
1—18. Kinek jelszava e három ige:  
Boldogtalan nem lehet élete.

Megfejtési határidő: november hó 28-dika.

A f. é. 40-dik számban közölt rejtvény értelme:  
Lassu viz partot mos.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Korenagh Serk Hermin, Szilávi Nándorné, Steiner Janka, Batori Sigray Istvánné, Becker Irma, Jánossy Lajosné, Zeke Dömötör Ida, Bauer Sándorné, Marcsány Viktória, Rády Leona, Hosszu Elekes Matild, Mednyánszky Margit és Erzsi, Kovács Morvay Julia, Király Kálmánné, Bronts Sarolta, Abonyi Jánosné, Marosy Etelka és Izabella, Dzinich Pencz Mária, Mózesy Anna, Tóth Ida, Matyasovszky N. Mária, Zigury Györgyné, Ghicz Józsefné, Meiszburger Liska, Bohus Gyulané, Fényes Ida és Juliska, Máj Klára, Buday Irén, Masznyik Lóra, Jó Ilonka, Varga Zsuzsika, Gábor Ferenczné, Temesváry Ella, Tóth Ilka, Valter Teréz, Sipos Anna, Madarassy Luiza, Károlyi Amália, Nagy Oláh Francziska, Mundy Jolán, Kövessy Mariska, Mándy Irma, Simonkovic Julia, Seregély Klára, Kollarits Maégit, Lázár Emilia, Pongrácz Matild, Boros Amália, Harmath Róza, Palánszky Ella, Bock Berta, Sötér Emma, Oláh Károlyné, Szöllösy Nina, Biró Laura, Makay Mariska, Kemény Adél, Pálffy Lóra, Bakó Zsófia, Katona Antónia, Nagy Polixéna, Keresztessy Emmi, Szóts Luiza, Barthos Fanni, Somogyi Lina, Pénzes Juliska.

### Tartalom.

Dr. Kézsmárky Tivadar, (arczképpel.) — Bünhődés, Ney Ferencztől. — Egy nő története, Dominkovich Mariétől. — Régi láng, Vay Saroltától. — A tengeri nyulak életéből. — Egy hét története. — A háboru. — Időjósok a természetben. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora. — A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai szá munk melléklete: Dr. Kézsmárky Tivadar arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



45-dik szám.

November 11-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

## K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest. 1877

NYOMATOTT KOCSI SANDORNÁL

Országut 39. sz.



# H E T I N A P T Á R.

| Hónapi és heti naptár |    | R. katolikus és protestáns naptár |                  | Ó-naptár     | Izraeliták naptára | Hold-járás      | N a p - |        |      |    |
|-----------------------|----|-----------------------------------|------------------|--------------|--------------------|-----------------|---------|--------|------|----|
|                       |    |                                   |                  |              |                    |                 | kelte   | nyugta |      |    |
|                       |    |                                   |                  |              |                    | óra             | perc    | óra    | perc |    |
| Nov.                  | 11 | Vasárnap                          | G 25 Már. püsp.  | G 24 Jónás   | 30 B 24 Stachius   | 5               | 7       | 0      | 4    | 28 |
|                       | 12 | Hétfő                             | Asztrik püspök   | Asztrik      | 31 Anastasius      | 6 B. Jer. elég. | 7       | 1      | 4    | 27 |
|                       | 13 | Kedd                              | Koszt. Szaniszló | Homobonus    | 1 November         | 7 Herod. hal.   | 7       | 3      | 4    | 26 |
|                       | 14 | Szerda                            | Serapion, Juk.   | Klementin.   | 2 Acindin          | 8               | 7       | 4      | 4    | 24 |
|                       | 15 | Csütörtök                         | Lipót hitv.      | Lipót        | 3 Aceptsin         | 9               | 7       | 6      | 4    | 23 |
|                       | 16 | Péntek                            | Edmund püsp      | Ödön. Ottmár | 4 Joanik           | 10              | 7       | 7      | 4    | 22 |
|                       | 17 | Szombat                           | Cs. Gergely      | Anián        | 5 Galakezion       | 11 Sab. Vislah. | 7       | 9      | 4    | 21 |

## V i d é k i t á r c z a.

**Baján** mult hó 21-dikén megható ünnepély ment végbe: ekkor tartá Bandl János, főgymnaziumi igazgató huszonöt éves jubileumát. Reggel kilencz órakor a gymnaziumban kezdődött az ünnepély, melyen a hatóság, a tanári kar és az ifjuság nevében tartottak igen sikerült három szónoklatot s az ifjuság diszes babékoszorut adott át az ünnepeltnek. Este lakoma volt, melyen Baja intelligentiája teljes számmal vett részt s melyen a jubileáló az uralkodó családért, dr. Margalits a közoktatási miniszterért, sokan pedig az ünnepeltért emeltek poharat; a beszédek általában sikerültek. A lakoma végén szóba jöttek a török sebesültek, kiknek számára a lelkes jelenlők hamarjában száz forintnál többet adtak össze.

**Nagy-Szentmiklóson** mult szombaton hangverseny és tánczvizgalom volt a török sebesültek javára, élénk részvétellel s jó sikerrel. Különösen sok tapsban részesültek: Rónay Czili urhölgy, ki népzeneészek kíséretében magyar dalokat zongorázott, melyeket ismételnie is kellett, Rónay Jolán kisaszszony, ki Weber „menuette“-jét játszotta. A tánczvizgalom jó kedvvel folyt s az említett hölgyeken kívül részt vettek benne báró Liphay Antalné leányaival, Sarolta és Jolán bárónőkkel Lovrinból, Rónai Ágnes Kis-Zomborból, Végh Aurélné, Török Imréné, Bánffy Gyuláné, Végh Ilona, Stark Vilma, Tarnay Amália Csanádból, Kormos Béláné (kinek, Tóth Istvánnal együtt, főérdeme van az estély létrehozásában és jó sikerében,) Zsiros Lajosné, Schwartzné, Frankné, Simonsicsné, Majornovics Olga, Nagy Paulina stb. A tiszta jövedelem 272 frt.

**A pozsonyi** Toldy-kör e hó 3-dikán tartotta az idei első társas vacsorával egybekötött tánczestélyét. Mint minden alkalommal, ugy most is kedvencz gyűlhelye volt ez a pozsonyi magyar közönségnek. Az egész multságot kedélyes fesztelenség s magyaros szellem lengte át. A tánczot megelőzte Tomka István zongoraművész játéka. Több kedves s csinos hölgy volt jelen, köztük: Dr. Thaly Lászlóné, Szombathelyiné, Sembery Lajosné, Sziklay Leona, Illés Olga, Gály Kamilla, Balogh Mariska kisasszonyok s még többen. A tánczokat Maschak Antal elismerésre méltó ügyességgel rendezte.

**Felsőbányán** az ottani hölgyek körében a mult hó elején egy bizottság alakult, mely török sebesült testvéreink javára minden héten, csütörtökön estélyt rendez csekély belépti díj mellett. A férfiak körében pedig ugyanezen czélból dalárda alakult, melynek tagjai részint dalok, részint szavallatok által igyekeznek az estélyeket hasznosabbá és élvezetesebbé tenni. Az eddigelé tartott négy estélyen har-

mincz forint és tiz kilo tégés gyűlt be, mely rendeltetése helyére már el is küldetett. Az estélyek ezután is fognak tartatni.

**Esztergomban** a primási képtárban fölállították már a metszvény-tárt is s a fakeretű képek egy ötfelé osztott nagy teremben látható. Csak Dürrer Albrechtől nyolczvan darab metszvény látható, köztük a nagy és kis passió, Mária élete és az Apokalypsis cyklusai. Régi hollandi, német és olasz mesterektől is vannak művek, például Rembrandt, Ostade, Teniers, Raphael és Giottótól. Mindössze 322 darab van kiállítva.

**A gödöllői löversenynek** vasárnap gyönyörű idő kedvezett. A magyar királyi államvasut Budapestről induló külön vonata szép számu és diszes közönséget szállított a versenyterre. A versenyt néző közönség igen válogatott elemeket egyesített magában. Jelen voltak a futásnál ő Felsőgeik és Rudolf trónörökös ő fensége is. A versenyekből a Jockeyklub díját Fölsinger „Bodkin“ nevű heréltje nyerte, az urlóvasok versenyének díját gróf Eszterházy Mihály „Queen Bess“-e, a nagy akadályversenyben ugyan e főur „Country Girl“-je. — E versenynyel az idei futtatások befejeztettek.

**Hátszegen** az idén is megjelentek a mult évi angol medvevadászok: G. Danford és G. Young. Több vadászatban vettek részt, mint vendégek; de a medvék közül csak egy ejtetett el, bár számosan mutatkoztak. Hozzá fogtak még buzgóbban a medvék üldözéséhez saját költségükre; voltak igen tapasztalt hajtók és vadászok s mégis az első kísérlet sikertelenül végződött. — Ezután még több vadászszal és hajtóval láttak a munkához; több vidéki tekintélyes vadászt is meghívtak, és ez alkalommal már négy medvének, két vaddisznó- és két hiuznak ütött végpercze. Oly eredmény, mely ritkítja párját; különösen az, hogy mind a négy: nőstény medve volt.

**Paks** mellett a Dunán rendkívüli szerencsétlenség történt október hó 30-dikán. A hetivásárra szokás szerint dereglyén mentek át a Dunán az emberek. Egy ily dereglyét, melyen 32 asszony s gyermek volt, továbbá a kormányos, — négy ember kötéllel vontatott a partról. A kormányos a molnárok hangos figyelmeztetése daczára az ottani veszclyes Duna forgó fölött akarta elvinni a dereglyét, miközben a komp kötele elszakadt, s a jármű a malmok felé csapódott. A molnárok minden erőmegfeszítése hiába volt. A harminczkét bennülő parasztasszony közül 4 a vízben lelte halálát.

**A székelyföld** egyik községében X. eladott Y.-nak egy földet, mely föld a körjegyző szántója tőszomszédságában feküdt. Az eladott föld barázdájához közel állott egy, ez évben jól termett vadalmafa. E fa gyömolcséhez mind az eladó,



mind a vásárló jogot tartott s az eladó annak gyümölcsét jó idejében le is szedte. A gyümölcs per tárgya lett s az igazság kiderítése a körjegyzőre bízott. Ez a helyszínen tartott szemle után a következő ítéletet mondotta: „Lássák kendtek: e fa gyökerei átnyulnak saját földembe, évek óta szívják onnan a nedvet és a föld trágyáját; ez ideig semmi hasznát nem vettem, most tehát sem egyiké, sem másiké a vad gyümölcs, hanem az enyém, ki azt most legjogosabban megérdemlem.“ — Akár csak Arany János „Fülemüle“ versét olvassuk.

## Különfélék.

\*\* (A perzsa sahnak) megtetszett Európa. Mochtin khán, a konstantinápolyi perzsa nagykövet, egy bécsi magántávirata jelenti, hogy a sah titkára Ali khán, e hó 11-dikén Európába indul, megteendő az előkészületeket, melyek felséges ura fogadtatására vonatkoznak. A diplomata azt is jelenti, hogy a sah európai útját nem Konstansinápolylyal vagy Szentpétervárral kezdi meg, hanem mindenekelőtt Mekkába megy s innét Egyiptomon keresztül Párisba.

\*\* (Bismarck herczegnek) rossz kedve van; Varzinból szomorú hírt kapott. Kedvencz kutyáját „zultánt“, mely urát minden utazásában kísérte s melynek joga volt a legtitkos konferenciákon is jelen lehetni, a napokban ismeretlen tettes — agyonverte. Vajjon azért történt-e e bűntény, hogy a kutya Bismarcké volt, vagy mert „zultán“-nak hívták, természetesen még nem derült ki.

\*\* (IX. Pius pápa) egészségi állapotáról jelentik Romából, hogy az időjárás váratlan megváltozása miatt a pápa csúszos baja nagyobb mérveket öltött. Az orvosok, kik ő szentségét ápolják, már alig hagyják el a Vatikánt. A pápa, ki veséjében érzi a legnagyobb fájdalmat, igen gyöngye s az egész napot egy külön elkészített puha karszékben tölti, mindamellett még mindig fogadja a nála tisztelgőket.

\*\* (Menter Zsófiát,) az ifju, szép zongora-művésznőt nálunk nagyon sokan ismerik s kedvesen emlékeznek még rá s így annál kellemetlenebbül hathat mindenkire a bécsi lapok ama híre, hogy a kitünő művésznő egyetlen gyermekét még csak néhány hónapos korában kiadta egy halleini munkáshoz, kinek havonként — 8 forintot ígérték a leánya eltartásáért. Ezt csak néhány hónapig fizették, azután úgy ő, mint férje, a híres gordonkás: Popper, évenken át, egészen megfejtkeztek egyetlen gyermekükről, a havipénzt sem fizették. A szegény elhagyott leánygyermeket egy hirneves osztrák költő véletlenül a múlt nyáron fedezte fel Halleinban, a hol a munkás családnál egészen elhagyatva volt, a legnagyobb nyomorban. Bécsi írók és művészek összeadtak egy kis pénzt, a melyen a gyermeket most Bécsbe hozták s ott egy intézetben neveltetik. A gyöngéd anya, ki oly bensőségteljesen tudja játszani a zongorán a költők műveit, s a férj, ki az érzés legigazabb hangjait tudja kiesalni a gordonka hurjaiból, eddig még arra sem találtak időt, hogy egyetlen gyermeküket, kit vagy öt év óta nem láttak, meglátogassák. — Alig tudjuk elhinni e szívtelenséget.

\*\* (Tourville bűnpörét,) azét a gonosztevőét, ki feleségét a tiroli hegyekről a mélységbe dobta, e hó 16-dikán tárgyalja a bécsi semmitűszék. Elnök lesz Schmerling lovag, vádló dr. Liszt udvari tanácsnok, védő dr. Markbreiter.

\*\* (Az istenfélő dervis.) Miután Nikita fejedelem bevontult Niksics várába, mindenekelőtt a középületeket és a me-

seteket szemlélte meg. Először is nagy Dsamijába ment az illető dervis kíséretében. A fejedelem, úgy látszik, összetévesztette a mecsetet a templommal, mert lekapta a kalapot s keresztet vetett magára. Alig látta meg a dervis ez istentelen cselekedetet, eszeveszetten kirohant az ajtón s jajgatva hirdette künt, hogy a mecset meg van szentségtelenítve s hogy a igazhívő oda többé be nem mehet. A dervis azontul nem is a minaretről hirdette az esti imát az aksamot, hanem egy szomszéd dombról s csak több nap után a niksicsi parancsnok fáradozásainak sikerült jobb gondolatokra térítenie. Hanem előbb újra beszentelte a mecsetet.

\*\* (Doré Gusztáv,) a világhírű festő, illustrator és szobrász nemcsak a képzőművészeteknek universalis genieje, de a zenének is szenvedélyes barátja. Nem rég nyári lakot vásárolt Páris közelében, melynek homlokzatára elmés föliratot tétetett. Nem egyéb, mint az olaszok és francziák zenei abéczéje: Do Mi Si la Do Re s olvasandó ekkép: Domicile á Doré.

\*\* (Amerikai házasság.) Egy cashvillei (Kentucky) fiatal hölgy nemrég egy palaczkot dobott az Ohio folyamba, mely a kisasszony lakzime mellett azon kérését is tartalmazta, hogy a szerencsés megtaláló lépjen vele levelezésbe. Egy ballardi agglegény megtalálta a palaczkot, levelezni kezdett a fiatal hölgygyel s a boldogító eredmény csakugyan házasság lett. — Amerikaiaktól mért ne telhetnék ki ilyen hőbortos dolgok is?!

## Megbízások tára.

Tisztelettel figyelmeztetjük mind azon t. előfizetőinket, a kik még a jul.—szept. negyedévi, sőt még az april jun. negyedre is hátralékban vannak, hogy illetekeiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, s még a könyvek elküldése előtt hozzák rendbe a hátralékukat, a mint az illő és szokásos is.

Tolnára L. E. urhölgynek: Ujból megküldtem.

Csékére M. P. urnak: A mit még meg lehetett szerezni, mind ujból megküldtem.

Ungvárra V. M. urhölgynek: Még csak egy kis türelmet kérünk!

Pátyra Sz. Sz. B. urnőnek: El van küldve.

Pécsre Gy. K. urhölgynek: A mai divattudósítás mintha csak egyenes felelet volna kérdéseire!

D. Földvárra A. M. urnőnek: Szives köszönettel vettem.

Makóra D. M. urhölgynek: 3 és fél rőfnél hosszabbat nem igen szokás készíteni.

Egerbe L. L. urnőnek: 10 frton alul nálunk sem igen lehet diszeset kapni. Szivesen vagyok ebben is szolgálatára.

Komáromba Sz. I. urhölgynek: Hogyan lehetett ezen csak egy perczig is kételkedni! Mi azonnal tisztában voltunk még az indok iránt is, mely vezette.

Szegedre K. K. urnak: Magánlevelet irtam.

Rozsnyóra M. E. urhölgynek: Nem változtatja már a lakását: a kerepesi temetőben nyugszik; nem háborgatják már a felmondással, szegényt.

E. Gellére B. M. urhölgynek: Ujból megküldtem.



## Tájékoztató a gazdálkodó hölgynek, a selyem és szőrruhafestés érdekében.

Fiókküzet

**Budapest,**

Hatvani-utca, Ferencziek bazára  
14. szám.

Főüzlet

**Székesfehérvár,**

Búzapiacz 6. sz.

Fiókküzet

**Veszprém,**

Bukin-utca 119. sz.

Alolirt bátor vagyok tudatni a n. ér. közönséggel, miszerint a fent jelzet üzletnek minden ágát a kor igényeihez megfelelőleg teljesen berendeztem, úgy hogy bármily külföldi nagyobb ruhafestődé-  
vel a versenyt kiálhatom, s így a ruhafestés céljából Budapesten s úgy Veszprémben is fiókküzetet  
nyitottam s a n. ér. közönség nem lesz kénytelen festendő kelméit szakavatlan s idegen kezekbe bízni.

A fenti üzletekben festés végett elfogadok bármilyen színehagyott női és férfi ruhákat bár-  
minő színekre legyen az selyem, gyapju, posztó, bársony vagy bármily vegyszövet festetnek  
a kívánt színekre, préseltetnek és apratiroztatnak.

A festett nőruhák tarkázásához a legizlésteljesebb mintákkal szolgálunk.

Festés végett vidékről küldött ruhákat kérem Fehérvári üzletünkbe küldeni holis 8 legfeljebb  
14 nap alatt szállittatik rendeltetési helyökre.

Pakolás ingyen.

Tisztelettel

**SZABÓ ISTVÁN,**

selyemfestő.

Alapított 1860. évben.

Legolesőbb bevásárlási forrás

az őszi és téli idényre

a legújabb női divatkelmek és elegáns  
kész toilettekben,

ugyszintén minden e szakba vágó rőföscikk.

**Grossmann József divat és vászon**

raktár-rában,

**BUDAPEST, király-utca 27**

„A magyar koronához.“

Minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.  
Kész ruhák rendelésekor a mérték beküldése kéretik.

Alapított 1860. évben.

Fogorvos és szájsebész

**Dr. Árkövy J.**

orvos- és sebésztudor, fogászmester,

(Londonban képzett fogtömő.)

Műfogak angol mód szerint.

Lakása: Budapest Ferencziek épületben.

**Holzer Simon**

kész női ruhák terme

király-utca 1 Bazár,

az udvari gyógytár ellenében.

ajánlja a tiszt. hölgyközönségnek az idényre  
a legújabb hölgytoiletteket, a legelegansabb  
és izletesebben készítve, a legfinomabb bel-  
és külföldi szövetekkel, eredeti párisi és  
berlini minták után, valamint minden nagy-  
ságu leány-kabátokat és Menszikkofokat a  
legnagyobb választékban és jutányos áron.

**Quentzer testvérek**

m. kir. udvari

**kalap-gyára**

**BUDAPESTEN,**

ajánlja a nagyválasztékú és különféle fajtájú férfi, fiu és  
gyermekkalapokon kívül  
női és leány nemezkalapokat különböző színekben és  
formákban díszítve és dísz nélkül.

Továbbá:

nemezéből készült cipőket urak, hölgyek és gyer-  
mekek számára; ezekből különösen a bécsi és  
berlini gyártmányokat.

Nemezéből való vadász- és uti botosokat.  
Guttapercha kelméből előállított, esőbe való ka-  
lapokat és szipkákat.

Végül:

gyapju-nemez lemezeket műszaki célokra min-  
den nagyságban és vastagságban.

Gyapju-nemez lemezeket ebédli asztalokra fő-  
nyezősnek és furniroknak megvédésére.

**Epilepsie**

(kórságot) gyógyít levél útján  
a szakorvos **Dr. Killisch**, Neu-  
stadt Dresden (Szászország). Már  
8000 egyénnél többet jó si-  
kerrel kezelt.

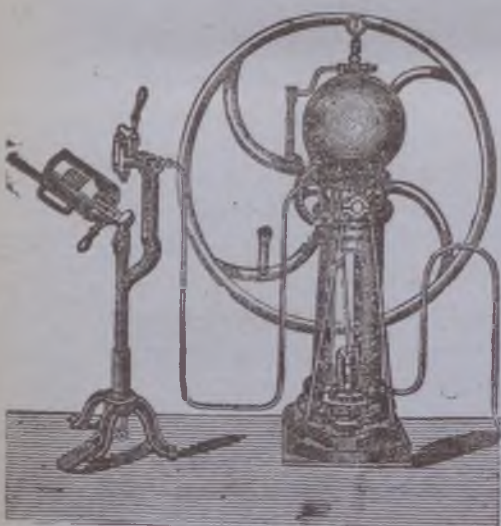
Fontos a szikviz-készítőknek.

Figyelmeztetésül.

Vendéglősöknek és a háztartásba ajánlom az eddig Magyarországon csak általam készített

szikviz-készülékeket,

melyek a mi a tiszta és tartós munkát illeti, valamennyi külföldit föltümlnek. Ezen készülékek segélyével  
mindenki annyira kedvelté lett, egészséges pezsgó-italt saját maga készítheti. A szikviz-készülékek ára mérsé-  
kelt s a következő árszabály szerinti, meszelytartalommal:



|    |         |             |       |
|----|---------|-------------|-------|
| 2  | meszely | vagy 7/10 L | 7.50  |
| 3  | "       | 1 1/10 "    | 8.50  |
| 4  | "       | 1 4/10 "    | 10.—  |
| 5  | "       | 1 7/10 "    | 11.—  |
| 6  | "       | 2 1/10 "    | 12.50 |
| 7  | "       | 2 4/10 "    | 14.—  |
| 8  | "       | 2 8/10 "    | 15.—  |
| 9  | "       | 3 1/10 "    | 16.—  |
| 10 | "       | 3 5/10 "    | 17.—  |
| 11 | "       | 3 9/10 "    | 18.—  |
| 12 | "       | 4 2/10 "    | 10.—  |

1 üvegcső —.40  
1 gyűrű —.12  
Készíték szikvizet is syphon-  
ban igen olcsón, s szállítom azt  
kívánatra a város minden irá-  
nyában.



**HORN,**

Budapest, kerépesi-uti [bazár, 26. számú bolt,

a nemzeti színházzal szemben.

Megrendelések a vidékről utárvét mellett pontosan eszközöltetnek, ép úgy mindenféle javítás  
s a legjobban s legolesőbban teljesítetik.

A németországi gyógyászati üggyársulatok által megvizsgált, és kitünő alkalmazható-ága végett  
a magas cs. kir. magyarországi helytartóság által engedélyezett



**Köszvény-vászon**

mindenféle köszvény, csúsz (Rheuma), inszaggatás, mell,  
gerincfájdalmak, kereszt csontfájás (Hexenschuss), láb-  
köszvény stb. ellen. Egy csomag 1 frt 5. kettős  
reju 2 frt 10 kr.



Hufeland hírneves orvos mondja orvostani műveiben: „Két betegség van, melyek ellen az orvosi  
tudomány hasztalan látszik keresni erőteljes gyógyszereket; ezek fejköszvény és a podagra; e  
gyógyszer a fentebbi közv.-vászon használata által fölfödötetett.

**Dr. BURON párisi általános seb-tapasza**

mindenféle sebek, gonyedések és daganatok ellen. — Egy köcsög ára használati módszerrel együtt 70  
kr. Kisebb köcsög 35 kr. Póztán küldve 10 krral több. Valódián Pesten egyedül csak **TÖRÖK JÓ-  
ZSEF** ur gysztárában, király-utca 7. sz. — **Debreczenben**: Rothschnock ur gysztárában. — **Szom-  
bathelyen**: Pillich Ferencz ur gysztárában. — **Mohácson**: Jazovics Károly. — **Kolozsvárt**:  
Wolf gysznél. — **Pécsen**: Zsolnay. — **Szegeden**: Weiglein György, Kovács gysz. — **Temesváron**:  
Kraul. — **Aradon**: Prinner gysz. — **Nagyváradon**: Molnár gysz. — **Székes-Fehérvár**: Dieballa.  
**Gyöngyösön**: Vozary gysz. — **Brasso**: Fabik gysz. **Szigetvárott**: Ehrenfeld W. — **Miskolcz**:  
Ujházy gysz. — **Pozsony**: Söltz. — **Kassan**: Eschwig Ede és fia gysztárában.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)  
Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.  
Könyvsomagolási díj félevenkint  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**

Országh-ut 39-dik-szám, 3-dik  
emelet.

**Hirdetések díja:**

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**45. sz.**

Nov. 11-dikén.

1877.

**Havonkinti színezett  
dívatképpel.**

minden szükséges himzetrajzokkal.

Évenkint

tizenkét kötet könymellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezetetést foglal  
magában a lap irányában.

## Egy nő története.

Beszély. —

Dominkovich Marietól.

(Folytatás.)

— A szív nem ismer kort, az érzelem nem szabja magát külsőségek után, higgy tapasztaltságomnak, még a te órád is üthet, édes hugom, — bölcselekdek egész komolysággal Várhalmi né.

— De hogy jött kedves néném e különös gondolatra s épen most, midőn leányom az első bálban van s teszi a hódításokat, melyekre én büszke leszek, — mondá Anna mintegy félve s menekülni akarva az eszmétől.

— A vacsora fel van hordva, — jelenté most a belépő inas s a két nő az ebédlőbe távozott estelizni.

A későn kelő nap sugarai ezer színben verődtek vissza a keményre fagyott óról s az ereszelekről aláfüggő vastag jégcsapokról. Gyönyörű, tiszta, világos téli reggel volt. Bánhalmyné, — ki ez éjjel keveset aludt, mert gondolat gondolatot űzött agyában — még feküdt, midőn Margit haza érkezett, a doktortól kísérvé. A leányka hirtelen ledobá bundáját, a kendőket magáról s rohant be anyja hálószobájába.

— Kedves anyám, itt vagyok, — mondá eléggülten, leterdelve anyja ágya előtt s csókokkal boritva el annak halvány arcját.

— Hogy mulattál kicsikém? Nincs semmi bajod? Nem fáztál át? — kérdé Bánhalmyné szeretetteljesen, gyermeke rózsás, üde arczába tekintve, melyen legkevesebb nyoma sem volt a virasztásnak.

— Sok tánczosom volt, és mint mondani szokták, leányod nagyon kapós volt anyácskám, jól mulattam, nagyon jól, kaptam husz cotillon bokréta meg egy nagyon szép izléses virágcsokrot, hogy kitől nem tudom? Midőn öltözködtem a Halmiék szobaleánya hozta be, mondván, hogy egy szolga hozta,

de nem akarta megmondani, hogy ki küldte. Ferke pompásan huzta, különöse azt, hogy: „ne menj el“, a füzértáncz nagyon ügyesen s mulatságosan volt rendezve, a souper-csárdás két óráig tartott, csak te hiányoztál mamácskám, különben kitűnően mulattam volna, — csevegé vidáman. — Ah igen, mikor öt órakor haza mentünk s elkezdtem átöltözni, egyszerre csak az ablak alatt ráhuzza Ferke a bölcész-csárdást s mig csak ki nem virradt, mindig ott muzsikált, egy fiatal ur is volt velük, de a sötétben nem tudtam felismerni.

— Mondd csak, kivel tánczoltál legtöbbet? — kérdé anyja, látva, hogy Margit nem nevez senkit.

— Valóban nem tudom, tánczrendem majd megmutatandja, — viszonzá a leányka diplomaciai ügyességgel.

— Ki volt tánczosod a füzértánczban? — faggatá anyja tovább, ki akarta tudni, valjon nem tett e valaki maradandóbb benyomást gyermeke szívére.

— A cotillont Iványi Gyulával ültem, ez a legjobb kifejezés, miután az egész táncz alatt csupán egy fordulatot tettem. Iványi nagyon szellemdus fiatal ember, beszélgettem vele, miután nem szeret tánczolni. Általában azt mondják kivételes eset, midőn bálba megy, nem szokott semmi nyilvános mulatságban részt venni.

— Ki mutatta be Iványit neked, — kérdé Bánhalmyné, el nem rejthető érdeklődéssel.

— A doktor bácsi.

— S kikkel ösmerkedtél még meg édes gyermekem, — fürkészé az anya tovább tapintatosan.

— Valóban anyácskám, nevét egyiknek sem tudnám megmondani, ha látnám, megismerném mindegyiket, de így nem



tudnám megnevezni őket. Egy bálban a bemutatások oly sebesen történnek, hogy alig hallja az ember a nevet.

— Iványival talán többet beszéltél, hogy megmaradt emlékedben?

— Egész éjjel mellettem volt, aztán annyira kellemes, szellemdus társalgó, hogy lehetetlen elfeledni, — mondá őszintén.

— Szabad? — kérde a doktor, bedugva fejét az ajtón.

— Önnek mindig, édes doktor, — felelé Bánhalmyné nyájasan.

— Jó reggelt, nagyságos asszonyom, — mond belépve, — haza hoztam Margitkát, még üdébben, vidámabban; hanem azt hiszem, daczára a fényes diadaloknak, hódításoknak, mégis vesztesen, mert aligha el nem vesztette szivecskáját s ha úgy van, ne doboltassam ki, hogy a boldog megtaláló jelentse magát? — tréfálódzék mosolyogva az öreg ur, megfenyegetve a leánykát.

— Ah, a doktor bácsi mindig ilyeneket képzél, — viszonzá zavartan elpirulva Margit.

— Ugy, s az én cziczuskám mitsem szól e fontos eseményről mamájának, ez nem szép, — mondá Bánhalmyné vidámságot tettetve, hogy elrejtse a kellemetlen hatást, mit e szavak tettek rá.

— Hidd meg anyácskám, nem úgy van, azért hogy egygel többet beszéltem, mint a többiekkel, a doktor bácsi csak rám fogja, — igyekezek magát menteni a leánya.

— Na, na, igen figyelmesen hallgatta valaki annak a borzas fejű költőnek a szavait; azt meg kell adni, hogy kedves, szellemdus egy gyerek, — folytatá a doktor évődve.

— Tudod-e azt a közmondást gyermekem, hogy nem mind arany a mi fénylik s a nagy, szép szavak nem mindig a szívből jönnek? — jegyzé meg Bánhalmyné komolyan.

— Csak nem hiszed el a rossz doktor bácsi tréfáját? — mondá Margit ijedten, látva anyja homlokán a felhőt.

— No majd kitudódik idővel, hogy igazat mondtam-e; de most kedves kis tagadóm, főzessen nekem theát, mert nagyon átfáztam, hiába, engem nem melegítenek többé fel holmi kellemes báli reminiscenciák, — mondá pajzánul.

— Megérdemelné, hogy theáját megpaprikázzam, maga árulkodó, de mivel jó szívem van, tehát most az egyszer megbocsátok s pompás theát fogok főzni, hogy annál jobban nyomja lelkiismeretét e vád, — szól, tréfával akarva elütni a dolgot s távozott.

— Komolyan kérdem, édes doktor, mi van e dologban, — szólalt meg Bánhalmyné kis szünet után, a mint Margit elhagyta a szobát, — csakugyan van ebben valami?

— Iványi Gyula nagyon körülte volt s ha nem csalódom, a kis leány sem idegenkedett tőle, senkit sem bocsátott közelébe, ha nem tánczolt, a fiatal emberek e miatt dühösök voltak, mert mindnyájan el voltak ragadtatva általa, az volt a boldog ki egy fordulatot tehetett vele. Margit legszívesebben társalgott Gyulával, az igaz, hogy összes fiatalágunknak nincs annyi esze, műveltsége s megnyerő modora, mint neki. Ne higgye ám nagysád mind azt, mit Gyuláról beszélnek, én születése óta ismerem, egy jó szívű kedves fiatal ember, kissé ingatag, változékony, a nagynénje meg az atyja, a kik imádják, kissé elkapatták, mindent kénye-kedvére hagyva s azért kissé különc s exaltált lett, no de majd megváltozik, hiszen még csaknem gyermek.

— Az ilyen báli ismeretségek nyom nélkül szoktak elenyészni, — mondá Bánhalmyné mintegy magát vigasztalva.

— Lehet, bár Gyula nagyon udvarolt s nem szokott féluton megállni. A virágcsokrot is ő küldte Margitnak, hiszen ő már ismerte a kis leányt, a mult vásárkor látta M... ben, a cigányokat ő vitte az ablak alá; végtelenül, lángolón, páratlanul tud ez a poéta szeretni. Nagyon könyörgött, hogy hozzam ide holnap, megengedi nagysád? — kérde az öreg ur némi aggálylyal, észre vevén, hogy az egész esemény nem kellemes Bánhalmynéra.

— Nem szeretem az ily kérelmet, de végre el nem fogadása indokolatlan volna, tehát csak hozza el doktor-kám, — viszonzá Bánhalmyné egy nemével a megadásnak.

— Kész a thea, — kiáltott be Margit a mellékszobából, — képzelem mennyit össze pletykázott a doktor bácsi.

— No várjon, majd leszek én máskor garde monsieurje, kis hamis. Csókolom a kezét, — mondá jobbát nyujtva, — rögtön vissza kell mennem, még ma nem láttam betegeimet — köszönve távozott a mellékszobába.

— Költeményei annyira szívemhez szóltak, oly gyönyörrel olvastam azokat, könyekig indítottak, egy új világot tártak föl előttem, miért félek hát mégis annyira ez ifju látásától? — suttogá fájdalmasan, kezére hajtva fejét Bánhalmyné.

Másnap délelőtt tizenegy óraker csinos négy lovas fogat állt meg a Bánhalmny-ház előtt s a doktor bácsi egy fiatal embert vezetett be a salonba, hol Bánhalmyné s Margit ültek, az előbbi Büchner „Erő és anyag“ czimű munkáját olvasva, miglen az utóbbi tépést készítette a török sebesültek részére.

A belépő látogató magas, nyulánk növésű fiatal ember volt, sápadt arczu dus fekete haju, melynek borzassága nagyon jól állt kerek arcához. Sötét szemeinek mélabus tekintetében végtelen varázs volt, oly csábító, delejes hatásnak voltak ez ezerszínben csillámló szemek, melyeknek az alapszíne mégis a fekete volt, hogy a ki azokba mélyen beletekintett, el volt veszve. Kis duzzadt, vérpiros szája körül megnyerő, kellemes mosoly volt. Magas nyílt homlokán az értelem s gyors fölfogás tükröződék vissza.

— Iványi Gyula, — mutatá be a házi orvos a bevezetettet.

Iványi mélyen meghajlott s különös kedves, lágy hangon mondá: — A doktor ur szíves volt biztosítani arról, hogy nagyságod kegyeskedett megengedni, hogy tiszteletemet tehessem.

— Legyen üdvözölve nálunk, — viszonzá Bánhalmyné némi zavarral, kezet nyujtva s helyet mutatva a fiatal embernek.

— Jó reggelt, Margit nagysád, — mondá könnyedén meghajolva a leányka előtt s hosszan szemlélve bűvös tekintetével, — hogy érzi magát az első bál után, — kérde mellette helyet foglalva egy támlányban, — mely oly fontos s nagy horderejű szokott lenni minden hölgyre.

— Egy kis szellemi lankadtságot leszámítva, egészen jól, ugy-e Margitkám? — sietett az orvos válaszolni.

— Oh, maga javithatlan gyanusító, — mondá Margit elpirulva.

— Szándékoznak nagysádtok e farsangon több mulatságban is részt venni? — kérde Iványi érdeklél.

— Aligha, leányom nem szereti a zajos, nagy társaságokat, nagyon jól találja magát ithonn, falun, — felelé Bánhalmyné, folytonosan vizagálva az ifjut.

(Folytatása köv.)



## B ü n h ö d é s .

Ney Ferencztől.

(Folytatás.)

II.



s bolyongok kétségbeesetten,  
Mint a gím, mely minden neszre r tten,  
Körről körre,  
Övről övre,  
Örvényből örvénybe szökve,  
Kúszva, hágyva  
Égi testek torlaszára,  
Versenyt futva örült üstökössel,  
Versenyt bukva hulló csillagokkal,  
Ijédeztve, iszonyodva  
Elhaló napok rész-lobbanásin,  
Kimuló világok robbanásin ;  
Majd az űrben,  
Majd a zúrben,  
Oldalt, hátra, fel, előre,  
Elvakultan mint a dőre,  
S mégis látva szörnyűséget :  
Ahogy ott egy gömb elégett,  
Itt egy bolygó szétomlott.  
Ott vonaglik egy-egy árva hold,  
Fulván forró gőzök özönébe ; —  
S látva nagyszerűen szépet :  
Ahogy millió ködképet,  
Csillámpontot, párafoltot  
Összeszűrve új mintákba,  
Közelit és távolit,  
Új alakká tömörít  
A fonséges űs erő ;  
S hallva a létrekelés zenéjét,  
Ahogy a láthatlan parányok  
Új világokká születnek. —  
De akár hová is nézzek :  
Mindenütt a messzeségben,  
Nem csonkulva, épen, szépen  
Ott kereng a föld golyója ;  
Rajta fészkem négy folyója :  
De a népnek, nemzetemnek  
Nem lelem nyomát sehol !  
Havvad-e vagy bujdokol ?  
Ismeretlen népek ezre —  
Ismeretlen nyelvre, mezre —  
Idegen arcz milliója  
Lepte el a drága tért. —  
S mégis, ah, habár bolyongok  
Századokról századokra,  
Ott pihen még mereven —  
Borzadással látom ezt is —  
Kiterítve önnön tetemem.  
Irgalom ! bocsánat ! kegyelem !

(Vége köv.)

### A javított magyar helyesírás.

A tudós akadémia nagy dolgot művel: javítja a magyar helyesírást. Tagadhatatlan, hogy rá is fér; nem annyira a helyesírásra ugyan, mint inkább azokra, a kik az írás mesterségét gyakorolják, mert köztudomás szerint ennek a mi édes magyar nemzetünknek a helyesírás nem a legerősebb oldala. Nagy urnainkról nem szólunk, azok nem is tartanak rangosnak, ha hibátlanul írnák le azt a néhány sort, a mennyit hébe-hóba lekörmölnek; ők azt tartják, a helyesírás nagyon professoros, uri ember nem ért hozzá. Azon sem csodálkozunk, ha a gyöngéd kezek által irt illatos levélke szarkaláb-betűi közt itt-ott

kettős tt-ére akadunk az egyes helyett s viszont; vagy ha a sietségben egy-egy ban-ben végző n-betűje a tollban marad; de az már talán még sincs egészen a rendén, hogy tollforgató emberek, hivatalnokok, ügyvédek nem csak a helyes írálynak, de még a helyesírásnak is nyakát szegik, az pedig már épen koplaltatással szigorított büntönt érdemel, a ki írónak tartja magát, pedig az elemi iskolába kellene kergetni, hogy tanuljon meg helyesen írni.

Igazán odáig jutottunk, hogy a hány ember, annyifélekép ír s habár tagadhatatlan, hogy más nemzeteknél is tapasztalhatni a műveltebb osztályoknál, hogy itt-ott a helyesírás szabályai ellen vétének, az akadémia mégis helyesen teszi, hogy végre előírja a szabályokat, a melylyel az írás helyességét meghatározzák, hogy nálunk legalább a magukat művelteknek tartó emberek megtudhassák végre, mi a helyes és mi a nem helyes írás.

Ki kell jelentenünk, hogy egyben-másban aggályaink vannak az akadémia megállapodásainak helyessége iránt, általában és legnagyobb részben azonban mi is helyeseljük s már eddig is meghozataluk előtt, követtük e szabályokat. És nem tartjuk egészen fölöslegesnek közölni az akadémia e megállapodásait főképen azért, hogy a habozók biztos tájékozást nyerhessenek.

Ime, az akadémia megállapodásai.

Első elv a kiejtés, mely alatt az illető szónak általánosan divó hangoztatását értjük; az ettől elütő tájéjtések érvényesítése csak akkor van helyén, ha épen a tájszó leírása, annak komikai hatása a czél.

A származtatott, összetett s ragozott szó alkotó részeit rendszerint úgy írjuk le, a mint e részek külön-külön ejtve hangzanak; a változásokat, melyeket az ejtésben egymásra gyorsan következő hangokon a beszélő szervek sajátyszerű működése eszközöl, a magyar helyesírás nem adja vissza. Lesz tehát egyszer, kétszer, bizton, költség stb., nem pedig eczezer, kéczcezer, biszton, kölcség stb.

E pontnál az a megjegyzés tétetett, hogy sokan, kivált színészek az efféle szavaknál kerülnek a szokásos kiejtést és így beszélnek: költ-ség, egy-szer, két-szer. Kimondatott tehát, hogy az eczezer, kéczcezer, kölcség a művelt kiejtésben is jogosultak.

A hasonulás eseteiben a kiejtés határoz, lesz tehát sas-sa, öcs-cse, hadarász-sz, bont-s, lás-s, eresz-sz, baj-jal, kéz-zel, ur-rá, köz-zé, ab-ban, at-tól, ah-hoz, eh-hez, av-val, ev-vel, az egy h-val irt ahöz, ehez nem helyes, mert a magyar nyelvben a h elég erős hang arra, hogy kettősen is ki lehessen ejteni.

De a szófejtés szerint írjuk ezeket: akgat, szakgat, lyukgat, nyakgat; némely szó kétes származásu tőhangját a képzőhöz alkalmazva írjuk: ik-tat (nem ig-tat,) küz-d, küszködik, lab-da, lap-ta.

Az aludt, nyugodt, esküdt stb. formák elfogadtattak, bár némelyek ezzel a formával, egyjogunak kívánták meggyatni az alutt, nyugott, eskütt, formákat.

Kimondatik továbbá, hogy a nem okvetlenül szükséges betűk mellőzendők; kivált a kurialis okmányokban találjuk gyakran, hogy ilyen szavak mint: szól, ily, oly, mely, épen — kettős betűkkel iratnak, mert az egyik szójárás egyszerűn, a másik kettősen hallatja.

Az „egy“-szóban is, mikor ráesik a hangsúly, kettősen írják a gy-t; holott e szó gy-jét mindig egyszerűen írjuk. A „kis“-szó ragozásában a „s“ betűt, ha kettősen hangzik is, csak



egyszerűen kell írni. Ezek az írásformák: ezenn át, hogyann is, nállam, véllem, töllem: hibásak.

A főlebb, belebb, lejebb, kiebb, közé, közül-szókat néme-lyek így is írják: följebb, beljebb, lejjebb, kijebb, közzé, közzöl. Többen felszólaltak ez utóbbi írásmód ellen, de az Akadémia nem mondta ki, hogy ezt roszalja.

A benn, künn, fenn, lenn n-jének kettős ejtése általános; e hangot tehát mindig kettősen kell írni; mássalhangzó előtt is, ha külön állnak (benn volt, fenn van) vagy ha kötőjel egye-síti az illető szóval, például: fönn-létel, fenn-héjazás. De köz-vetlen összetétel vagy képzés esetében is mássalhangzók előtt mellőzendő az egyik „n“, lesz tehát: benreked, bensül, fen-forog, fentart, benső, fenség, fenkölt stb.

Az egyszerűsített alakok közt szerepelt eddig ez is: rosz, e helyett rossz; ejti pedig minden ember minden előforduló esetben így: rossz ember, rossz ám, rossz-akaró, rosszabb, rosszul. A kettőzött ejtésnek ily kétségtelen tényével háttérbe szorul mind a szófejtés, mind az egyszerűsítés szempontja; az e szónál mindannyiszor kettősen hangzó sz-t tehát kettősen kell írni.

Hasonló ok miatt a „vajjon“-t is kettős j-vel kell írni.

Különös figyelmet érdemelnek az ily, oly, ilyen, olyan, mely, mily, milyen és ezeknek összetételei, származékai. Ezeket a tiszavidéki szójárás ijjen, ojjan, mejjet-nek ejti, a dunán-tuliak illen, ollan, millen-nek, a székelyek ij, ijen, oj, ojan-t mondanak. A különböző kiejtések közül az irodalom az erdélyit fogadta el, tehát ily, ilyen, oly, olyan, mely, melyik stb. De az Akadémia nem tartja hibának, ha az ország nagy részében úgy is kettősen ejtett ly hangot akár a nyomatékos kiejtést visszaadó író, akár a kötött forma nehézségeibe ütköző költő a versmérték igényeihez képest kettősen írja le.

Két mássalhangzón végződő szónak ragozásakor a vég-sőhöz járuló azonos mássalhangzót ki kell írni; nevezetesen a kétértelműség elkerülése teszi ezt gyakran szükségessé, a mint ezt a következő példák tüntetik fel: karddal (kardal), férjjé (férjé), játszszék (játsszék), pénzzel (pénzel), nyelvvel (nyelvel), térddel (térdel). A kettős mássalhangzó a kiejtésnél is kihal-lik. De háromszorosan nem írjuk ki az ily mássalhangzókat; lesz tehát tettel, cseppel, tollal mellel, jobbal, szebbé, nagyob-bá; de a sor végén így választjuk el: tett-tel, toll-lal, mell-lel, jobb-bá, tovább-bá stb.

Az igető d, t véghangja nem olvasható össze a ság, ség képző s hangjával; lesz tehát imádság, levertség, rekedtség, romlotság, fizetség stb.

A lássad, üssed, üzzed, szakaszszad, rekeszszed rövidített társainak s, sz, z betűit egyszerűen írjuk le: lásd, üsd, üzd, szakaszd, rekeszd.

A betű pótló hiányjelek, például e' pálya, erő's akarat, gazd'asszony, tudni'llik, Pál'kertje, háztűz' nézni — elmarad-nak; lesz tehát erő's pálya s akarat, gazdasszony, tudnillik, háztűz nézni stb.

Kivételt csak a szokatlanabb összevonások képeznek, ki-vált a kötött formában, a népies kifejezések leírásában, pél-dául: vón', bosszuér', od'adom, gazd' uram, rózsám iszik a pin-czébe', nem t'om stb.

A „h“ betűt kiírjuk, noha gyakran épen nem, vagy alig hallatszik; a ragozás és képzés eseteiben érvényesíti is mással-hangzói természetét, például: juhót, (nem juh-t,) juhóm (nem juh-m,) juhász stb.; mássalhangzó előtt (juhuak, juhval, méh-nek, méhből, czéhvel, czéhtől stb.) nem hallik ugyan, mégis

kiírjuk; hangugratásnál (kehely, kelyhek, vehem, vemhes) hallhatóan ejtjük; a törzsökben is előálló, bár nem igen diva-tos átvetésben is kiírjuk: tereh, vemh, kelyh, pelyh.

(Folytatása köv.)

## Toscanello leánya.

— Elbeszélés. —

Eckstein Ernőtől.

Perugiától északra pár mértföldnyi távolságban fekszik Fratta, a ronda kis mezőváros, mely a Tiber mentében sziklás dombra nyulik fel és kapuját képezi az Apenninek hegylán-czolatának.

Durva, kopár itt a tájék; növényzete kivált a völgy irá-nyában igen szegényes, másutt ismét elburjánozik s óriási, szinte áthatlan erdőséget képez, melynek sűrűjében biztos me-nedékhelyet lel a vad.

Az ötvenes évek közepén október, vagy november hóban fiatal leányt látunk a város északi kapujának közelében fekvő nagy fenyesen keresztül haladni; vele volt egy korosabb nő-személy, kit félig barátnőnek, félig cselédnek tartanánk. A szép leány lehetett 16 vagy 17 éves. Vidáman, gondtalanul lépdelt a meredek utakon, hol elkésett, virágokat szakított, hol a felhőkben kóválygó erdei madár különös dallamára figyelt. Öltözete a frattai nyárspolgárnők ruhája volt, a falusi és vá-rosi viselet kecses vegyülete. Karcsu termetét csillogó gomb-bal diszitett pirosbarna farsetto fedte, vállain az igazi frattai nők büszkesége, a plaid-alaku tarka köpeny ékeskedett, az alig bokáig érő ránczos fekete szoknya oly lábat láttatott, mely a szöggel kivert nehéz hegycipőben is kellemesen tudott mozogni.

A jó testi épségnek örvendő vénasszony fakosarat vitt hátán; egy tisztásba érve a fűbe dobta kosarát. Kötényével megtörölte arczát s mondá:

— Így ni! Itt találjuk a legszebb mandulákat. Nézd csak, akkora mint az öklöm. Jó lesz köszvényem ellen.

— Igazán azt hiszed, Nera, hogy ezen gyümölcs segíteni fog rajtad? — kérde a leány hitetlen mosolylyal. — Még ha kifőznéd s theafélét készítenél belőle, hagyján! De fürdőnek használni...

— Nem értesz te hozzá. Ismételve biztosítlak, a fenyő-mandula és a kéregben rejtőző erdei illat csodás gyógyhatás-sal bír. A vörös festész még azt is beszélte, hogy náluk meg-főzik a fenyőmandola leveleit is és erősítő fürdőnek hasz-nálják.

— Szeretett tréfálni a festő.

— Édes jó fiam, csak gazdasszonya vagyok atyádnak, mert az uristen nem áldott meg külön tűzhelylyel, de annyit mégis tarthatok magamra, hogy meg ne foszsz eszemtől. Isme-rem az embereket! Tudok különbséget tenni az igaz barátság és a léha orrolás között.

— No hisz csak azt akartam mondani... szólt leány csitítólag.

— Te persze tréfának vetted a dolgot, ha még oly ko-molyan is beszélt a festő, — folytatá kis vártatva Nera.

— Hogy hogy?

— Ne szóljunk erről! Sokszor megesett a szívem a sze-gény emberen... Mégis oktondiság volt a te magaviseleted fia-m; meglásd, nem oly könnyen akad oly hú, nemesszívű ud-varló, minő a vörös festész volt.



A leány felkaczagott.

— Már megint a régi kerékvágásban vagy! Még azt kell hinnem, hogy szerelmes voltál a festőbe és csak azért akartad rám tukmálni, hogy itt közeledben maradjon.

— Ments isten! Csak azt hiszem, inkább siratni lehetne az egészséget, nem pedig gunyolni. Adolfo szeretett téged, hiven, tisztességes szándékkal, szenvedélyesen, én tudom azt legjobban. De neked . . .

— Nos? — kérde Erzsi kihívólag, midőn a gazdasszony megakadt beszédében.

— Neked nincs szived! — pattant ki Nera. — Nem tudod, mi boldogság rejlik a szerelemben.

— Azt hiszed? — viszonzá Erzsi kissé komolyan.

— Bizony! Tizenhét éves vagy . . . — Nem mintha idő előtt el akarnálak távolítani a háztól, de hát a természetnek is vannak törvényei és ha semminemű érzelmet nem táplálsz szivedben . . . Lásd, Erzsi, olyllyá veszem a szerelem nélküli leányt, mint a fenyőmandolát gyantaszag nélkül . . . Van alakja, színe, de a java, a java az hiányzik nálad . . . Attól tartok, Erzsi, hogy magad is szerencsétlen fenyőmandola vagy . . .

Erzsi pár pillanatig szó nélkül bámult maga elé, azután így szólt:

— Igazad van, Nera! Minél tovább gondolkodom erről, annál furcsábban érzem magam. Nincs ember széles e világon, kit megközelítőleg is akkép szeretnék, mint téged és atyámat.

— Mert nincs szived s ép az a szomorú a dologban. Atyád s én nem maradhatunk örökké oldalod mellett, és ha majd elhagyatva, árván bolyongsz az élet utain . . .

— Tévedsz, Nera! — szólt közbe Erzsi hevesen, — hogy ne volna szivem, mikor érzem, hogy tudnék szeretni úgy, mint soha nő még nem szeretett. Ily szerelmet kérek én a jó istentől! De mondsza csak, te is szerelmes lehettél fiatal korodban, mivel annyira tudod a módját!

— A kegyelem anyja mossa bűneim! Én és szerelmes! Hova gondolsz, Erzsikém? Hallga, ötöt üt az óra, hatkor ránk sötétedik, pedig még hozzá sem fogtunk a munkához.

— Szót sem érdemel a csekély munka, — felelé Erzsi, lehajolt és serényen szedni kezdte a gyümölcsöt.

Három, vagy négy perczig szorgalmaskodott.

Midőn azután fölkel, pár pillanatig pihenni akarván, szinte fölkiáltott meglepetésében. Kopott ruhája magas, komor férfi állt előtte. Magatartásáról és arcz kifejezéséről ítélve, az ismeretlen a jobb körökhöz tartozott. Kalapja nem volt s szennyes rongyos öltözete legkevésbé sem kelthetett bizalmat az emberekben. Hosszu haja kuszáltan tapadt halántékaira; arcza halvány volt, a kétségbeesés kifejezése ült rajta; jobb-jában jókora botot tartott.

Erzsi lábai mintha a földbe gyökereztek volna. Most Nera is megpillantá a jövevényt; fel akart sikoltani és futásnak eredni, de az idegen hirtelen térdre rogyott és esdőleg emelé föl kezeit. Nagy meghatottság fogta el Erzsit. Az ijedtség, mely megszállta az első pillanatban, egyszerre őszinte szánalomnak engedett helyet. Odaintett a gazdasszonynak, hogy veszteg maradjon, és nyájasan fordult az idegen felé, ki némán, bágyadtan, lecsüggesztett fővel feküdt a földön.

Kicsoda ön? — kérde közelebb lépve.

— Irgalmazzon nekem! — suttogá erőtlén hangon az idegen. — Könyörüljön egy nyomorult emberen, ki elvesz menthetlenül, ha eltaszítja magától. Kegyed végső reményem s halál fia vagyok, ha nem segít rajtam.

A fiatal leány összerezzen.

— Mikép segíthetek önön? — rebege.

— Fogadjon házába, rejtse el üldözőim elől, míg kedvező pillanatban e határon át menekülhetek.

— Isten kegyelmes anyja, ne hagyj el, — kiáltá Erzsi borzadva. — Valami gonosztettet vitt ön véghez?

— Nem.

— De hát mért üldözik?

— Miért? Oh az egy hosszú, szomorú történet s most oly bágyadtan és nyomorultnak érzem magam, hogy történetem minden szava új kinokat okoz. Ha bűnösnek tudnám magamat, mikép mernék kegyedhez fordulni, kegyedhez, ki úgy hasonlít az ártatlansághoz, mint testvérek egymás között? Oh nem, signorina, lelkiismeretem tiszta, s mihelyt biztos helyre jutunk, elmondok mindent, a mi megesett velem.

Az idegen hangja, egész föllépése annyi nemességgel és meggyőződéssel birt, hogy Erzsi nem tudott ellentállani.

— Jó, — mondá, — megkísértem . . .

— Kegyed az ég angyala! De tudja-e, hogy ezzel nagy veszélynek teszi ki magát? Ki szökevényt rejteget, vele egyenlő büntetés alá esik . . .

— Komolyan? — kérde Erzsi és aggályosan a gazdasszonyra pillantott, ki épen közeledni akart.

— Ugy van, signorina. Nem szabad önt ámitanom . . . Hanem kegyed okos, higgadt leánynak látszik s remélem, hogy megmenthet engem.

A fiatal leány kereszbe fonta karjait s lassan bölíngatott fejével.

— Legyen! — mondá kis vártatva, — kövessen, signor.

— Mikép köszönjem meg önfeláldozását?

— Hagyjuk ezt majd a végére.

— De édesatyja . . . beleegyezik-e szándékába?

— Ne féljen. Hisz ártatlan ön . . .

— Lelkiismeretem ítélőszéke előtt igen. De atyja előtt?

— Mért ítéljen másképp az én atyám? Jog és jogtalanság oly fogalmak, melyekről nem lehet vitatkozni.

— Adná isten, hogy úgy legyen! — sohajtott a jövevény, ajkába harapva. — Mondja csak, signorina, önök nemde nem ellenségei a pápaságnak, bár távol laknak Rómától?

— Védje isten a szent egyházat! — adá Erzsi válaszul és keresztet vetett magára. — Remélem, signor, hogy ön is tiszteli Krisztus helytartóját?

Az ideigen darab ideig néma buval nézett maga elé, azután büszkén fölemelkedve, tiszta, szinte daczos határozottsággal így szólt:

— Tisztelem a szent atyát, mint a katolikus egyház fejét, mint a pásztort, ki a hívők nyáját legelteti, de gyűlölöm kormányát, gyűlölöm a kényuralmat, mely palástul használja az egyházat, hogy darabokra tépje szép nagy hazánkat! Én is katolikus vagyok mint ön, de még annál több: olasz is vagyok! Signorina, kegyed itt közel lakik a határhoz, nem hallotta valaha e szót „Itália?“ Soha sem jutott el kegyedhez egy fuvalma a magasztos eszmének, melynek jelszava „szabadság és egység?“ Látja, gyermekem, ez eszme szolgálatában működtem, küzdöttem mindeddig; szóval és tettel mozdítottam azt elő s épen ebben rejlik a bűn, melyett átokkal sujt a római papság.

A leányban különös hatást keltettek az ismeretlen szavai.

— „Itália!“ — mormogá magában, — oh igen, hallottam már e szót . . . S önt csak azért üldözik, mert szerette Olaszországot?



— Csakis azért! A római kormány hosszú börtönbüntetéssel jutalmazta meg a hazának tett szolgálatomat. A börtönből megszökőöm sikerült s hosszú bolyongás után egy elvtárshoz jutottam Orvietóba. Csakhamar nyomomra akadtak a poroszlók s azóta úgy üldöznek a hegységben, mint kutyák a vadat. Heteken keresztül csak növénynyel, gyökérrel táplálkoztam. Heteken keresztül a szabad ég alatt aludtam, mint állat a pusztában, s egyre kinzott a halálos aggály, hogy a poroszlók kezébe eshetem. Így jutottam az önök tájékára; de erőm már kimerült. Egy csapat rendőr nyomomon van s nemsokára körülállják az erdőt és megkezdik a hajtóvadászatot. Önt az ég küldte hozzám, signorina, hogy a döntő órában megmutassa nekem a szabadság útját. Érzem, tudom kegyed el nem árul, bár rokonszenvvel viseltetik a kormány iránt, melynek tulajdonképeni lényegét nem ismeri.

Nera azalatt a leány közelébe sompolygott.

— Az istenért! — mondá neki halkán, — ne fogj olyasmibe, mi vesztedet okozhatja! Mi közöd az idegenhez? A bíróság nem ítél el ártatlanokat s isten a megmondhatója, hogy ez az ember mit hazudik neked össze vissza. Aztán jusson eszedbe atyád! Signore Toscanello Cristofero és az anyaszentegyház egy ellensége! Megjárnád, ha haza hoznád ezt az egyént!

— Hallgass! — felelé Erzsi, — tudom, mit cselekszem!

Azután nyájasan kezet nyujtott az idegennek s így szólt:

— Meg fogom önt menteni! De a legnagyobb vigyázattal kell élnünk, hogy tervünk mindjárt csirájában dugába ne dőljön. Ki kell jelentenem, hogy atyám esküdt ellensége a piemontiaknak. Ő a pápa hive s ha fontolóra veszem a dolgot, helyeslem nézeteit. Amivel bir, mindent a papságnak köszönhet. Egy monsignore, kinek mint ifju fontos szolgálatot tett, megemlékezett róla végrendeletében; a kapott pénzből jószágot vásárolt magának Nápoly környékén, azután Frattába vonult vissza s most vagyona jövedelméből él és naponkint áldja a jó monsignorét s nagylelkű végrendeletét. Az egész környék, mint a papság lelkesült barátját ismeri Toscanello Cristoferot. Ily körülmények között semmiért sem állhatnék jól, ha atyám megtudná az ön szökésének igazi okát. Ő a legjobb ember a világon, csak a papsággal és a pápával nem enged tréfálni s a mint ismerem, jó katolikus létére kötelességének tartaná, önt azonnal a rendőrség kezeibe szolgáltatni.

— Szomorú egy hír!

— Nem épen. Valami mesét kell költenünk...

— Szökésem azért mégis gyanus marad s azt fogja bizonyítani, hogy mégis bajom volt a rendőrséggel, a rendőrség pedig a pápának van alávetve.

— Vannak vétségek, melyeket atyám is meg tud bocsátani... Mondjuk, hogy ön megölt valakit párbajban... Ismétlem Toscanello Cristofero jószívű ember és ha leánya esd önért...

— Nagylelkű, kedves leány! Utóvégre mit kockáztatok én? A legrosszabb esetben ép úgy járhatok, mintha segélytelenül itt maradtam volna a vadonban.

Erzsi most a vén gazdasszonyhoz fordult.

— Nera, — mondá, megfogván az öreg karját, — hallottad, mit határoztunk? Ha szeretsz, te is részünkre állsz. Ez az idegen... hogy is hívják, signore, ha kérdenem szabad?

— Nevezzen Romano Bernardónak, — válaszolá habozva a férfi.

— Romano Bernardo — ismétlé fontolgotólag Erzsi. — Halljad tehát, Nera, Romano urnak párbaja volt, melynek kimenetele futásra kényszeríté. Mindenre kérlek, szemed egyetlen egy hunyorításával sem áruld el, hogy tudsz valamit Romano ur szerencsétlenségének igazi okáról. Eredj most a városba s hozd ruhát, mert ily öltözetben nem jöhet ki Romano ur az erdőből, hogy gyanut ne keltsen. Még egyet: hozd el ollómat is a nagy szekrényből. Olvastam valahol, hogy egy fiatal királyt menekülése közben a hosszú haj árult el. Romano urat is lenyirjuk, mielőtt a városba lépne.

— S míg visszatérek, te mit fogsz mivelni? — kérde Nera.

Erzsi pirulva felelé:

— Én? Semmit! Szeretnék magam a városba menni s megkímélnék az uttót, mert fürgébb, ovatosabb vagyok, mint te, de azt is tudom, hogy semmi áron sem birhatnák rá...

Nera jámbor pillantást vetett föl az égre.

— A madonna legyen velünk! Most este, az erdő belsőjében... egymagam egy idegen urral, kit ő szentsége rendőrei mindegy pillanatban... Igazán nem tudom, Erzsi, honnan veszed ehez a bátorságot!

— Bolond vagy!

— Bolond? Józan és okos vagyok! Kereken kimondva, úgy találom, hogy neked velem kellene jönnöd.

— Nem megyek!

— S miért nem?

— Egyszerű okból. Ha veled megyek, feleuton megbánnod a dolgot, otthon meg képes vagy egészen el is rontani tervünket. Ha pedig magad mégy, legalább tudom, hogy visszajössz értem az erdőbe. Nera, anyád emlékére kérlek, hogy soha, de soha sem látsz többé, ha valami ostobaságot találsz elkövetni. Szilárdul elhatároztam magamban a signore megmentését s ha ellenem vagy, esküszögővé tész. Most menj, hogy visszatérhess, mielőtt beáll az éj.

Oly elszántan mondá e szavakat, hogy Nera nem ellenkezett többé. Megrázta még egyszer fejét, mintha mondani akarná: „Mosom kezeimet“, azután gyorsan eltávozott.

(Folytatása köv.)

## Bukaresti élet.

Ujra megkísértem néhány sorral tudósítani e lap kedves olvasóit a mi mostani itteni életünkről. Bár nem tudom, ha szerencsésebb lesz-e ez a levelem, mint néhány hét előtt küldött egy ilyen volt, meg még több más a mult nyár folytán, melyek rendeltetésök helyére épen nem jutottak. Mintha e szegény ártatlan levelek is az egyesült hadseregek ellenségei volnának, oly ellenséges indulattal üldöztetnek és fogatnak el sokszor, az itteni posta-hatóság által. Pedig távol legyen tőlem, csak egy betűvel is a böles orosz-román politika megbírlása, nagyszerű hadműveleteik ócsárlása, hiszen azok ugyis magukban hordják kritikájokat, de különben is én nő vagyok s épen nem hivatásom az efféle véres tudomány tanulmányozása. Ha pedig még is csupa privát passióból, vagy épen női kíváncsiságból egybe másba bele találnék szólni s kissé magyar őszinteséggel egymást elpletykálni, mit gondolnak, kedves szép olvasónők, mily jutalomban részesülhetnék hamarjában? Bizony alig ha a most alapított első román rendjelet kapnám e buzgóságomért. Nem levén tehát célom a politizálás, legjobb lesz egyszerű séta közben látott és észlelt élményeim köz-



lésére szoritkoznom. Önök boldogok, hogy ezt a sétát nem a valóságban, csak is képzeletben tehetik meg. Boldogok mondom, mert gondolhatják, hogy az itteni élet kivált most, az érdekesek vagy éppen kellemesek közé nem tartozik.

Mily kellemes szép őszi nap, éppen alkalmas így gyalog sétára s ezt fel is kell használni, mert itt esős időben, mint néhány nap előtt is volt, gyalog kiindulni nagy merészség volna, kivált egy nő részéről. Induljunk tehát; szerencsésen áthatolva néhány az amerikai ős ingoványokra emlékeztető utczákon, végre Bukarest híres boulevardján s az azt átmetező magazsai utca szomszédságában volnánk. Itt a muzeummal szemközt, Mihály vajda ércszobra előtt, önkénytelenül megáll az ember. Itt a meglehetősen szabad téren, a lovag szobor két oldalánál van felállítva a Griviczánál elvett három török ágyuketteje, a harmadik a hercegi palota udvarán hirdeti a román hős hadsereg első dicsőségét. Van is bámulója elég, és a mint az ágyuk közelébe akartam jutni, csak nagy ügygyel bajjal tettem, daczára, hogy már több nap óta voltak a közszemlére kiállítva. De még is sikerült jól szemügyre vennem ez öldöklő szerszámokat, melyek egész új szerkezetű hátultöltők, de a legkisebbek közül valók: én ilyeneket most láttam először s én úgy hiszem, velem együtt a legtöbben itt s a szegény örök, a kik a török vendégek tiszteletére ki vannak állítva, nem győzték magyarázni a nagyszámu t. nézőközönségnek, a mit ezek egész áhitottal hallgattak. Én éppen semmit nem érthettem e bölcs magyarázathól, nem értvén a román nyelvet, de olvashattam az arczokról, hogy ugyan csak hős dolgokat mondhattak e jámbor katonák hallgatóiknak, melyekre még Mihály vajda megkoszorozott érczemény alakja is mintegy megelégedve mosolyogni látszott. Hogy ne lettek volna tehát a többiek is megelégedve. A hatást nagyon rontotta az egyik hallgató uri ember francia nyelven tett azon megjegyzése, hogy mit ér, ha mi e három ágyut s két zászlót hősiesen el is vettük, ha maholnap mi tőlünk majd többet is elvesznek. Mit tehet a hős, de csekély számu román hadsereg, ha az annyiszor rattegve emlegetett óriás nem működik azon mértékben. Ez kissé jellemzi az itteni érzelmeket és hangulatot, mely itt egyáltalában éppen nem kedvező, éppen nem pedig a kormány részére.

Hajh, de nem így volt a hadjárat kezdetén! Hová lettek a vérmes remények a nagyszerű tervek?! -- Mind eltűntek!

Elhagyva ez érdekes emléket, tovább folytatám sétámat a rue Magozza felé, de alig egy pár lépést haladva, érdekes női csoporttal találkozom, sajátságos feltűnő öltözetben, mely áll pedig orosz vászonból készült s a princesse formát megközelítő egybeszabott ruhából, elől egy nagy kötény tág zsebekkel, míg a felső testet egy rövid kerek gallér a ruha szövetéből fedi, melynek elő részén, ugymint a ruha ujján, a bal karon, széles fehér szövetre alkalmazott vörös szövetből készült nagy kereszt díszlik, s mesziről hirdeti az illetők kilétét; a fejen rendezesen finom fehér musselin kendő van, ez itt a néposztály közt nagyon divatos. Ezek az ugynevezett veres keresztűl címzett ápoló nőegylet tagjai a kik most kizárólag a sebesültek ápolására egyesültek, a mint hallom, számosan vannak s szétosztva a kórházakban iparkodnak teljesíteni emberbaráti kötelességüket, a mire most itt igen nagy a szükség. De bár többben volnának, mert a mint egy itteni jó ösmerősöm beszéli, igen is kevesen vannak a sebesültek roppant számához képest, úgy, hogy a kormány kénytelen a nélkülözhető s éppen kereseten kívüli férfi-egyéneket összeszedni s ápolókul használni s még is igen hiányos az ápolás s hozzá a gyűjtések is a

sebesültek részére igen csekély eredményt mutatnak fel. Alig jön be néhány frank a legtehetősb családoktól s így van ez a sebesültek számára megkivántató többi tárgyakkal is. Alig képzelhető e végtelen közöny, kivált elítélendőek ezért az itteni nők, a kiknek hivatásuk volna lelki és testi sebeket heggeszteni. De a mint itt tapasztalom, az oláh nők nem ismernek még más hivatást, mint piperészkedést s mulatságot, és a semmit tevést, ez az ő életezéljök. A hasznos munkálkodás s mindenemű jótékonyaságok gyakorlása is az ő eszmekörükön kívül esik. Pedig igen is szeretik majmolni a művelt nemzetek szokásait, kivált a francziákét, de persze csak a külsőségekben; a mi a nemes lelki tulajdonokat illeti és a valódi műveltséget, ez az ő figyelmöket tökéletesen elkerüli és ez áll nagyban a férfiakra nézve is.

Hanem a mi e részben hiányzik, azt most az itteni klérus iparkodik tulfeszített vallásos buzgóság által kipótolni, rendelve napjában többször rendes istenítiszteletet s buzgó imák megtartását egész esti 8 óráig. Bukarest összes templomaiban s ezen kívül rendkívüli szertartások is vannak. Egy ilyenél rövid idő előtt magam is jelen voltam, mely az egész város népességét lázongásba hozta s ezrével hullámozott az utczákon a metropol egyház felé, honnét nagyszerű körmenet indult ki, hozván magával a város főutcaín keresztül sz. Demeter díszes koporsóba zárt földi maradványait egy másik egyházba, melyet számos papság élén a metropolitával kísért, kiket a katonai díszőrség s sok ezerre menő nép követett. Ez a griviczai hőstett után volt, melyet a románok, hogy nagyobb ne mondjak, legalább is egy wörthi győzelemhez hasonlítottak, s már fennen hirdettek egy sedani kapitulációt Plevna előtt s azt is hozzá tették, hogy Ozman kész meghódolni azon kikötéssel, hogy fegyvereit nem az orosz, hanem a dicsőséges román hadsereg előtt rakja le! Ilyen s ehez hasonló magas röptű álomban ringatták magukat a nagyratörő román hazafiak egy kis véletlen siker után s rendeztek nagy czeremóniát, no de most kezdenek a szép ragyogó álomból a nagyon is mogorva valóra ébredezni s a dicsőséges hírek után igen is sötétek keringnek most itten. Tegnap egy ösmerősöm az Orient ezimű itteni kis francia lapot hozta nekem, melyben mint legújabb hír, az áll, hogy Klapka tábornok 5 ezer magyar önkéntessel segítségére jött a törököknek s ez utóbbiak egy osztályával átkelnek a Dunán és elzárják az oroszok visszavonulása előtt az utat. Azon uri egyén, a ki nekem e lapot hozta, figyelemmel vizsgált, hogy mint magyar nő, mit szólok e hírhez. Én őszintén mondom, hogy nem hiszem, nem azért, mintha a magyarok közt ennyi hős segítő teljes szívvél lélekkel nem akadna, hanem a mostani viszonyok közt nem teszik, nem legfőképen pedig Klapka tábornok nem. Ösmerősöm pedig hozzá tette, hogy felesleges is volna most már e segítség, miután a törökök maguk is birnak az egyesült haderővel végezni.

Minket magyarokat most kissé figyelemmel kísérek, mert tudják, hogy minden közönyösségünk daczára, mit érezünk s az éppen nem megy a fejökbe az ittenieknek, hogy a magyarok mint birnak a török nemzettel annyira rokonszenvezni, holott századokon át a legborzasztóbb harcok alatt éltek egymással. Hajh, más idők más viszonyok! — Én részemről eleget iparkodom legalább ismerőseimmel itt megértetni a dolgot, de úgy veszem észre, hasztalan törekvés.

De elég lesz ebből mostanra; ha a posta-igazgatóság kegyelme megengedi, máskor többet. G. I z a b e l l a.



## Egy hét története.

A művészek házának megnyitása.

Czifra, sallangos phrázisok, hazafias ömlengések nélkül egyszerűen jelentjük, hogy áll és megnyílt a művészek háza. Harmadfél év előtt kezdtek hozzá, miután nagy ügygyel-bajjal összehozni lehetett a félállítására szükséges összeget. Mert tudni kell, hogy e gyönyörű palota a sugár-uton közadakozásból épült fel. A képzőművészeti társulat, mely oly fiatal még, — hiszen csak 1863-ban alakult, — az építéshez szükséges pénzzel természetesen nem rendelkezett, pedig eléggé érezte annak a hátrányait, hogy tárlatával az akadémiai épület egyik mellék-zugában kénytelen meghuzni magát. Hanem adtak a szép célra tübben; adott a király, a főváros, a vidék, magánosok s a 234 ezer forintra számított építési költség együtt volt, s a palota Láng Adolf terve szerint fölépült s áll, s a magyar képzőművészet több nem hajléktalan.

A palota gyönyörű-szép, s a sugáruton végig haladónak okvetlenül leköti figyelmét. Olasz renaissance stylben épült, mint a mely modern szükségletnek leginkább megfelel, nagy és egyszerű alakzatokat nyújt s azonkívül, hogy alkalmas dísz és pompa kifejtésére, mai időben a nyilvános épületeknél leginkább megszokott. Az épület kívülről, homlokzati oszlopsorával, három kapujával s nagy ablakaival tetszetős a szemnek, belső díszítése oly fényes és izléses, hogy a legmagasabb műigényeknek is megfelel. Különösen meglepő szép a lépcsőház, melyet színes márvány- és porphyrtucco-oszlopokon nyugvó boltozat s tojásdad kupola borít, folytatást nyerve az emeleti előcsarnok sikkoltozatában. Mindkettőnek díszítése pazar gazdagságúnak mondható. Különösen a kupola és az előcsarnok mennyezet-díszítése művészi kivitelben és izlésben is ritkítja párját. A kupola a művészetek, nevezetesen a festészet, szobrászat, építészet, rajz, rézöntészet, műipar és a műtörténet személyesítéseit, míg az előcsarnok az Öszhang, Szépség, Valóság és Képzület négy allegorikus alakját tünteti föl. A csarnok belsején zöld márványlapon arany betűkkel föl vannak vésvé a pártfogók nevei. A lépcsőház, kupola és előcsarnok díszítésének bőven aranyozott kapiteljei és friesei Marhenke szobrász művei. A falfestés figurális része jeles művészünk, Lotz Károly legsikerültebb ilyenmű művei közé tartozik, míg az ornamentikai rész maga a tervező, Láng Adolf nagy gondal készített sajátkezű festménye. Az udvar közepén levő gyönyörű stylszerű majolika szökő-kut Fischer I műve és ajándoka.

Az épület alsó helyiségeit a lépcsőkön és üveges folyosókon kívül a műipar muzeum foglalja el három teremmel. Erre következik a félemelet, mely szintén az iparmuzeumé, öt kiállítási és egy rajzteremmel. Végre az emeleten van a tulajdonképi a múcsarnok, három irodával, hét kiállítási teremmel, és a választmány számára berendezett tanács-teremmel. A kiállítási termek közül csak egy van felső világítással ellátva, míg a többiek a nagy stylszerű ablakokon keresztül nyerik a világitást. A csarnokok ablakai színes és halvány üvegtáblákkal vannak ellátva, melyeket Roth üveges a kulturális intézet iránti tekintetből készített és ajándékozott.

A legutolsó napokat a belső díszítések befejezése s a képkiallítás rendezése vette igényben. Mert a megnyitásra külföldi művészek és műárusok is megjelentek nagybecsű műveikkel s csak Tedesco, hirneves műkereskedő Párisból, nem kevesebb, mint hatszázezer frank értékű képekkel jött el hozzánk. Haza jöttek külföldön élő idősb s fiatalabb művészeink is, kiállították Munkácsy, Zichy újabb híres műveiket, s a fiatalok is haza hozták festményeiket, melyekkel gyors hírnévre jutottak. Általában az ifjabb nemzedék nevezetes szerepet játszik a kiállításon, mintegy jelezve, hogy övék a jövő. Most nem szólhatunk a kiállított művekről, hiszen a múcsarnok s a kiállítás csak az imént nyílt meg, s időnk sem engedné meg, hogy részletes ismertetésbe bocsátkozzunk, lesz erre idő legközelebb. Most megemlítve, hogy 250 kép van kiállítva, 130 festőtől, kik közt ötven a magyar, a többi külföldi művész, — csak a megnyitási ünnepélyről szólunk, mely csütörtökön ment végbe.

A megnyitás, mint már mondtuk, csütörtökön délben ment végbe nagy fényvel. Mindenki ott volt a művelt körök-ből, kiket egy ily fontos művészeti mozzanat érdekelt; a főváros küldöttsége diszmagyarban Ráth Károly főpolgármester vezetése alatt, az aristokraczia színe-java, a hadsereg főtisztjei Edelsheim-Gyulai báróval élőkön, a miniszterek csaknem mind, (Trefortot, a szakminisztert, veje fájdalom elvesztése akadályozta a megjelenésében) a külállamok képviselői, országgyűlési képviselők, az irodalom és művészet jelesei, s természetesen sok-sok festő és ujságíró.

Eljött a király is. Lenn a lépcső alján Majláth György várta, mint a képzőművészeti társulat elnöke. Beszédében elmondta, hogy örül, hogy a választmány megbízásából neki jutott a szerencse, hogy ily nagy fontosságú intézetnél ő Felsegét üdvözölheti, háláját kifejezheti, miután ő s felsége családja voltak a kezdeményezők s ő felsége engedélyével Rudolf főherceg volt kegyes a társulat védnökségét elvállalni. E lelkes példa nemes versenyt költött. A minden széperet lelkesülő hölgyek, főpapság, az ipar s kereskedelem, a történeti nevek képviselői, egyesek s intézetek kiváló buzgalmat fejtettek ki. Szerény a kezdet, de már magában örvendetes az, hogy saját telepe van s a fiatal nemzedéknek tanyája. E telep fogja az izlést tejeszteni az ország minden vidékén. De ez a jövő feladata. Ma midőn a megnyitás történik, elég legyen a király iránt háláját kifejezni, azon ohaját, hogy az ég ura sokáig éltesse azt, ki hazánk egy elhagyatott kulturájában új irányt nyitott.

Lelkes éljenzés hangzott fel e szavak után, majd ismét csend lett: a király válaszolt. Örömet fejezte ki a csarnok megnyitása s azon áldozatkészség felett, mely e jelentékeny intézet létrejöttét eszközölte. Öszintén kívánja végül, hogy az gazdag gyümölcsöket teremjen.

Ismét éljenzés következett, mialatt Pulszky átadta a Fölségnek a fekete szattyán-bőrbe kötött igen elegáns kiállítási katalogust, melynek czimlapján a társulat czime látható. A király kegyesen átvette s bemutattatá magának a palota



tervezőjét: Láng Adolfot, s a kiállítás s a termék megtekintésére indult. Kalauzai Pulszky s Telepi voltak; az ajtóknál diszmagyarban fiatal festők álltak. A király érdeklődéssel megtekintett majdnem minden képet, mégis leghuzamosabb ideig tartózkodott a nagy csarnokban a francia festők művei előtt. Tedescóval sokat beszélgetett a Fölség s figyelemmel hallgatta a híres műárust. — A félemeleten, mint említők, az iparmúzeum van kiállítva, s a király ezt is megtekinté futólag s pár percze átment a mintarajztanodának épen a tőzsomszédságban épült s már szintén kész gyönyörű palotájába. A király megelégedéssel távozott s szépen nyilatkozott a tapasztalt haladás fölött. Tagadhatatlan is, hogy a sugárut e pontja nevezetes központja lett a művészeteknek, s az lesz méginkább, ha majd a zeneakadémia palotája is felépül, melyet ugyan csak itt, a művészek házában másik végébe fognak építeni.

Este pompás lakoma fejezte be az ünnepélyt. A művészek rendezték a nagyteremben, s fényes társaság gyűlt össze, — lehetnek vagy százan. Majláth György elnökölt, mellette Haynald érsek, Pulszky Ferencz, Szilágyi József, Csengery Antal ültek, aztán a mágnások, művészek és írók hosszú sora. A lakoma igen kedélyesen folyt le; a régiak és az újak szében összefértek, mint műveik a falon. A felköszöntők sorát Pulszky Ferencz nyitotta meg, éltetve a királyt és Rudolf főherceget, a társulat védnökét; lehetett sok szelleműs felköszöntést hallani, Haynald érsek toaszja, melyben a szintén jelenlevő Felixet, a bécsi Künstler-Haus elnökét éltetve, ezek kitünőbbje közé tartozott. A társaság sokáig együtt maradt; vacsora után, mely Szikszay konyhájának nem vált szégyenére, az oldaltermekbe vonultak s pezsgődurrogások közt vigan telt az idő.

Adja isten, hogy e nap egy új fényes korszak kezdetét jelölje művészetünk történetében!

### Budapesti hírvivő.

\*(Jótekonyság.) Király ő Felsége Alsó-Mislye tűzkárosult lakosai részére 200 frtot, Kány község tűzkárosult lakosainak 400 frtot és Ujváros község tűzkárosult lakosainak 100 frt segélyt adományozott magánpénztárából. — Fogarassy Mihály, a jótekonyságáról híres erdélyi püspök ujabban 11 ezer forintot adott papnövendékek számára építendő házra.

\*(Rózsás napló.) Jegyesek: Lówy Ignác fővárosi kereskedő és Leveleki Jenny kisasszony Sinyőről (Szabolcsban). — Forray Ferencz belügyminiszteri fogalmazó és Leitner Mariska kisasszony Aradról. — Fekete Miklós bártfai albiró és Liptay Mariska kisasszony Budapestről. — Laczkó László szathmári kereskedő és Weinberger Mariska kisasszony Kassáról. — Tiprovác Ferencz bezdáni aljegyző és Skála Antónia kisasszony Monostorszegen. — Csoma József abauji birtokos és Bernáth Margit kisasszony Vaján. — Fischer József egri kereskedő és Bagenglück Berta kisasszony Kazárról. — Egybekeltek: Thaly Zsigmond, komárommegyei birtokos és Kállay Gabriella kisasszony Budapesten. — Réz Mihály csapói birtokos és Sándor Berta kisasszony Marosvásárhelyt. — Gróf Desseffy Miklós és Bay Berta kisasszony Debreczenben. — Varga Ákos és Kelemen Róza kisasszony Danesházán. — Dr. Hankó Vilmos dévai tanár és Puskás Gizella kisasszony Kolozsvárott. — Goldhammer Albert böszörményi tisztügyész és Mandel Anna k. a. Derecskén.

\*(A királynő angolországi utjáról) már tettünk említést. Ő Felsége karácson után fog utazni Angolországba, hol egy gyönyörűn fekvő villát béreltek ki számára. A villa Northampton közelében fekszik, neve Cottesbrook House s Mr. Langham tulajdona. Londontól harmadfél órányira van e hely, mely az ott rendezett rókavadászatok miatt híressé vált. A vidék messze elterülő rétek s alig észrevehető dombos föld változata, megszakítva itt-ott kicsi erdőségektől. A Cottesbrook House kényelmesen berendezett kastély, s ő Felsége két hónapra bérelte ki, jóllehet csak hat hétig fog ott tartózkodni; ő Felsége résztvesz a rókavadászatokban, melyeket hetenként ötször-hatszor rendeznek s melyeknél az angol előkelőség legkiválóbb tagjai képviselve lesznek. Rudolf trónörökös szintén elkiséri felséges anyját s szintén hat hétig fog ott időzni; ő Felsége kísérete különben kicsiny lesz, báró Nopcsa főudvarmesteren s Festetics grófnőn kívül csak kevesen utaznak oda, míg Rudolf trónörökös Bombelles főudvarmester társaságában utazik.

\*(Nagy öröme gyors bánat) érte Tréfort Ágost közoktatási miniszterünket. Pár hét előtt jelentettük, hogy első unokája született, ma azt a lesújtó hirt kellett hallania, hogy a boldog vő és apa, Batthány Ferencz gróf hirtelen meghalt torokbajban. Most már a kis unoka atya nélkül maradt s a szép fiatal nő özvegy. A bánatos nagyanya fájdalomában mindenki őszintén osztozik.

\*(A „tisztelet házról“) is illő megemlékezni olykor-olykor. A képviselők most nagy munkában vannak, most tárgyalják a bécsi kiegyezést. Bizony kedvetlenül tárgyalják. Az ellenzék hevesen támadnak, a kormány hívei érzékenyen védekeznek, maga a kormány legérzékenyebb, és mindeniken észrevehetni, hogy bizony nekik sem nagy örömük telik ebben az egész kiegyezésben. De hát meg kell lenni, így gondolják s titokban felsehajtanak: uram, add, hogy mihamarább elmuljék e pohár! Már három kiegyezési törvényjavaslat van letárgyalva, e három közt egyik a legfontosabb: a bank-javaslat. Csütörtökön fogadta ezt el a ház 101 szavazat-többséggel, melyben aztán benne vannak a horvátok, a szászok és a Senyeny-ellenzék, mely e kérdésnél a kormányval szavazott. Ha ezeket leszámítjuk, bizony kicsinyre lepad az az óriási többség, melylyel Tisza Kálmán a fusio létrejöttékor, harmadfél év előtt rendelkezhetett. — A kiegyezési javaslatokat, bármily szorgalmasak legyenek is a képviselők, ez évben már le nem tárgyalhatják mind, s így elkerülhetlen lesz a provisorium, vagyis a jelenlegi állapotnak bizonyos időre meghoszabbitása.

\*(A magyar gazdasszonyok) országos egyletének november havi választmányi ülésében Liszy Istvánné, a gazdasági bizottság elnöke által bejelentett az árvaház október havi költsége 1292 frt 34 krral, a növendékek kézimunkái, a javításokon kívül 256 darab, meg az egészség, tisztaság és rend példának jelentetett, több felvételi kérvény olvastatott fel, melyek az illető bizottsághoz tétettek át. — Köszönettel vétett Haynald Lajos kalocsai érsek urnak azon gondoskodása, melyet ideiglenesen egy évre az egylet intézetében felvett árva iránt tanusított az által, hogy saját pártfogása alatti kalocsai leányneveldebe felfogadta, és Giróky Ferencznek azon ajánlata, melynek folytán az árvaházban havonként egy párszor a növendékeknek minden fáradsági díj nélkül előadást ad a gazdaságról. Ismét több új alapító és rendes tag jelentetett be. Végre a karácsonyi szent ünnepek és az új év közeledtével elhatározta a választmány, hogy a közönséget adakozásra kéri föl az árvák karácsonfájára.



\* \* (A Deák-szoborra) már kihirdette a szobor-bizottság a pályázatot. A bizottság megjegyzi, hogy külön is fel fog hívni hírneves művészeket a tiszteletdíj biztosítása mellett, a pályázatra. A szobornak öszhangban kell lenni a Széchenyi-szoborral, melylyel ugyan egy téren, a Ferencz-József téren fog állani. A szobor Deákot a 60—69 közti években fogja ábrázolni. Határidő 1878. okt. 31.; pályadíj 6000, 4000 és 3000 frank aranyban. Költségvetést is kell mellékelni, mely 150 ezer forintnál magasabb nem lehet.

\* \* (A második kamarai zeneestély,) melyet Krancsevics, Pinkus, Sebathiel és Ruhoff a zenekedvelők termében rendeztek, még sikerültebb volt mint az első. A közönség válogatott s nagy számu volt, művészeink pedig fokozott kedvvel és kitartással játszottak. Volkmann G-moll négyesével kezdődött a hangverseny, mely az ősz mester alkotásához méltán lön előadva. A szerzőt több ízben kihívták. A második pont Rubinstein F-dur zongorára, hegedűre és gordonkára irt hármasa kevésbé tetszett. Az est befejező és fénypontja Beethoven F-moll négyese volt, melynek kivitele, eltekintve néhány ingadozástól, hiven tolmácsolta ez igaz szenvedélytől áthatott remeket. Művészeink sok tapsot nyertek vele a közönségtől.

\* \* (Erkel zenekari hangversenyeiben) az idén is alkalmunk lesz gyönyörködni. Őszinte elismerés illeti meg a nemzeti színház e komoly törekvésű opera-igazgatóját azért, hogy a zenekari hangversenyekkel nem hagyott fel, melyekkel elődje annyi babért aratott. Első ily zenekari hangverseny jövő kedden lesz, a redoute nagy termében. A közreműködők közt lesz E h n n Berta asszony is, császári királyi udvari- és kamara-énekesnő Bécsből, ritka művésznő, kinek éneke bizonyára emelni fogja sikerét a hangversenynek. A műsorozat ez: 1. Nyitány „Oberon“ czimű dalműhez Weber K. M.-tól. 2. a) Magándal „Figaro lakodalma“ czimű operából Mozarttól; b) „Margit a rokkán“ hangszerelte Liszt F. Schubertől; előadja E h n n Bertha asszony; 3. a) „Sylphidek tánca, Faust elkárhozása“ czimű drámai legendából (először) Berlioz H.-tól; b) „Török induló“ „Athén romjaiból“ Beethoven L.-tól; 4. a) „Ave Maria“ Gounodtól; b) Románca „Brankovics“-ból Erkel F.-tól; előadja E h n n Bertha asszony; 5. „Tavaszi hangok“ Simfonia (A-dur) (először) Raff J.-tól. — Jó lesz, ha a közönség az idén nagyobb figyelemre méltatja a rendezőség ama kérelmét, hogy a későn érkezők kinn a folyosón várják be a már megkezdett darab lejátzását.

\* \* (Az írói kör) első estélye szerdán este tartatott meg, s mivel ugyanekkorra esett a kamara-négyes hangversenye s a nemzeti színház drámai première, nem volt nagy közönség, még is elég, s a kik megjelentek, jól mulattak. Megnyitásul Markusné Feigler Janka urnő Bach Chaconneját játszta el nagy ügyességgel, utána a főváros és az ország kedvenc művésznője, Soldosné énekelt dalokat oly szépen, a mint csak ő tud. A tapsnak nem volt vége. Énekelt később a kedves művésznő új dalokat is, miket eddig itt nem hallottunk. Majd Lauka lépett a felolvasó asztalhoz, felolvasott egy vig beszélyt, mely vig volt, ötletdus, csakhogy nem a legfinomabb hangon írva. Ábrányi Emil szép versét, „A vándor madár“-t Márkus Emilia kisasszony szavalta el megható bensőséggel s végül ismét Feigler Janka játszott Beethoven-tól, a török indulót. A jövedelem a török sebesülteké.

\* \* (Az egyetemi dalegyesület) hétfői estélye a Hungária disztermében jól sikerült s a mi hiány volt a közönségben, azt pótolták élénkséggel, jó kedvvel. Nyolcz órakor kezdődött a hangverseny, melyben az ének-és zongoraelőadások közt elő-

szőr mutatta be magát az egyesület zenekara is. Csak nemrég alakították meg s már is csinosan s öszvágón játszotta Bocherini egy élénk menuettejét. Aggházy Károly zongorázott, Dancs Ferencz hegedűn adott elő három szép Hauserféle dalt, Lendvayné asszony, a nemzeti színház tagja pedig Bartók Lajostól szavalt igen szépen alkalmi költeményt: „A sebesültekért,“ levén a multság jövedelmének egy része a török sebesülteknek szánva. Volt taps, éljen, kihívás elég. A hangverseny után megeredt a vigasság. Az első csárdást vagy harminez pár járta. A toronyórák a hajnal első negyedeit konghatták már, mikor véget ért a multság, mely az egyesület gyarapodására is szolgált s a jótékony célra is juttatott valamit.

\* \* (Háboru.) Szomoru hírek Ázsiából: Muktár pasa a multkori vereség következtében folyvást hátrálni kénytelen; már Erzerumban van, e megerősített városban, melyről az oroszok még a hadjárat elején kivivott pillanatnyi eredmények után sem mertek álmodozni. S most már oly hírek érkeznek, hogy az örmény lakosság nem engedi a várost össze lövetni s így Muktár kényszerítve lesz ezt is átadni, már pedig ha Erzerum elesett, az ázsiai hadjárat be van fejezve. Így változik a hadi szerencse. Tegnap még a törökök győztek minden ponton, most ők a legyőzöttek, pedig a háborunál igazán áll az a közmondás, hogy az nevet igazán, a ki utoljára nevet! Biz az európai harcztéren is rosszul állnak az ügyek. Plevna körül van zárva, Ozman pasának Plevnában nincs több embere 50 ezernél; Sulejman sem képes a czárevics megerősített hadával boldogulni. Csak beállna már a kemény tél! Szegény törököknek ez a szép idő a haláluk, lehet hadakozni s szétverik őket, s mire nagy hidegek beköszöntenek, nem lesz török sereg. Ha csak két héttel előbb fagy, a muszka kénytelen lenne téli szállásra menni. Ugy látszik, még az idén eldől a háboru sorsa, s ugy látszik, hogy a törökök hátrányára.

\* \* (Quentzer testvéreknél,) e jó nevű férfikalap-kereskedő czég ezentul női kalapokat is árul; 5—10—12 frtig már csinos kalapot kaphatni nála.

\* \* (Halálozások.) A hét folytán meghaltak: Bren csán Sándor nyugalmazott testőrtiszt, 53 éves korában, Budapesten. — Horváth Mibály nyugalmazott törvényszéki bíró, 58 éves korában, Szombathelyen. — Özvegy Samarjaya Jánosné, született Beliczay Erzsébet, 78 éves korában, Komáromban. — Özvegy Sréter Horáczné, született Tihanyi Ilona, Surányban. — Özvegy Horváth Józsefné, született Pekáry Ilona urnő. — Özvegy Kozák Andrásné, született Farkas Borbála, 72 éves korában, Budapesten. — Béke hamvaikra!

## Nemzeti színház.

November 3-dikán: „Piccolino.“ (Először.) — November 4-dikén: „Gróf Dormándy Kálmán.“ — November 5-dikén: „Nagyon szép asszony.“ — November 6-dikán: „Afrikai nő.“ — November 7-dikén: „A logujabb botrány.“ (Először.) — November 8-dikán: „Aida.“ (Hajós föllépte.) — November 9-dikén: „Hamlet.“ (a dráma.)

A nemzeti színház operája az utóbbi időben dicséretes irányban kezd haladni. Felhagyva a nagyszabásu komoly operák változat nélküli előadásával, (a mi annál fárasztóbb volt, mert tulnyomólag Wagner-művek uralkodtak a műsorozaton,) végre vegyíti a komolyt a viggal, a nehézkest a könnyeddel, a fárasztót a mulattatóval. Carmen, Pál és Virginia, s most legközelebb Piccolino színrehozatala határozottan e javulás



jelei, melyért bizonyára lekötelezettnek érzi magát a közönség ama kétségkívül nagy része, mely a színházba gyönyörködni, élvezni s üdülni megy, és nem kimerülni.

Elismerésünket fejezve ki az igazgatóság e tapintatáért, melylyel a közönség kívánságát megfigyelte, nem késünk egyszer mind megdicsérni azért is, hogy Guiraud kedves, szingazdag zenéjét bemutatta a nemzeti színház színpadán. Piccolino bizonyára sok embernek nem tetszik, nem különösen a Wagneristáknak, kik nem rejthetik el boszankodásukat bálványuk kigunyolása fölött, bármily szellemdus módon történik is az. Meg vagyunk győződve, hogy a közönség némely részének az első előadásán tapasztalt tartózkodása, hidegsége, e szellemdus gunynak tulajdonítható, mert szombat este adták először az operát, s esetleg sokan megjelentek, kik tetszenek maguknak a Wagnerismus palástjában. Biz az elfogulatlan közönség élvezett és örömmel hallgatta e melegséggel, étellel teljes zenét.

Piccolino határozottan az újabb francia iskola terméke. Szingazdag, mondhatnók quodlibet-szerű tarka-barkaság, mély érzelmes részletek után nyomban a legpajzánabb részek következnek, de mindenütt kedves, üde, közvetlen hatásu, megnyerő. Fénypontja a második felvonásbeli sorrentina, melyben hiába akarnak némelyek reminiscenciákat keresni, felülmulhatlan bűbáju az, s lehetlen hidegen maradni, ha hallja az ember. (És Nádainé csinosan énekelte.) Általában a második felvonás leggazdagabb szebbnél szebb részletekben; a serenade, a csinos couplet a hajakról, a felavatás, s a végén a szikrázó tarantella egytől-egyig ritka szép részek. Van az első felvonásban is több igen szép rész; Márta cavatinája bájos, a zenész coupletja pikáns és élvezetes, a karácsonyi kar megható és hangulatos, a lelkész áriája művészi. A harmadik felvonásban Piccolino balladája igen szép, csak kissé el van nyújtva; igen kedves, élénk zene kíséri be a farsangi bohóc-menetet is. Egy szóval: szebbnél szebb dolgok vannak benne.

Meséje alig van. Egy festő (Fridrik: Pauli) beleszeret Schweizban egy kis paraszt leányba, a lelkész fogadott leányába (Márta: Nádainé;) fejét megzavarja, s azután ott hagyja, a leány búslakodik, s bánata élénk ellentétet képez a többiek karácsonyi örömeivel; e közben betoppan két művész (Muzaraigne: Láng és Hannibal: Tallián,) ezektől meghallja, hogy kedvese Rómában van, nosza hirtelen átöltözik fiunak, kedvesét fölkeresi Tivoliban, hol ez egy Strozzi-lányba (Helenbe: Maleczkyné) szeretett már; Fridrik nem ismeri föl, megtetszik neki a csinos fiu, szolgálatába veszi, majd Rómába költöznek. Strozzi hugát a festő elől zárdába akarja küldeni, Fridrik megszöktetni akarja, miben Márta, most már Piccolino megakadályozza, ura ezért elesapja szegényt, ez a Tiberbe ugrik, kimentik, Fridrik az ujján volt gyűrűről fölismeri s nőül veszi.

Ez a meséje, Sardou mesteri keze által megalkotva. Nagy baj, hogy sok a próza, és hogy a szereplőknek játszani kell tudni. Ehhez persze a mieink nem értenek. Az a zenész, Musaraigne, hatalmas komikus alak, jó színész kezében. Jobbára ez áll a többiről is; csak Odry (a lelkész) és Nádainé állták meg helyüket (természetesen most csak a játékot értjük,) a többi nyelve csak úgy botorkált, mint keze-lába. A fordítás is silány, s ez is rontott a hatásból, mely mind azáltal mégis kielégítő volt. Mi azt hisszük, hogy az opera fentartja magát a műsorozaton.

A dráma ujdonsága e héten a közelebb elhunyt szellemes francia írónak, Barrièrenek utolsó műve, a „Legujabb botrány“ volt. Barrière nem ismeretlen közönségünk előtt; több opera-szövege megfordult már színpadunkon, azonkívül vígjátékait is élvezettel nézte a közönség. A Legujabb botrány nem vígjáték, hanem színmű, s megtanulhatnak végre a nemzeti színháznál is, hogy az nem mind vígjáték, a mit a francia comédiének nevez.

Magáról az ujdonságról szólva, azt a közönség nem a legmelegebben fogadta. A tele-ház csak itt-ott tapsolt, a kihívások is gyérek voltak, pedig ugy a darab, mint a szereplők megérdemelték a melegebb figyelmet. Igaz, hogy a Legujabb botrány meséje nem változatos, nem gazdag, ellenkezőleg nagyon is egyszerű, de annál ügyesebb a szerkezet, s annál szellemesebb a nyelv. A mesét rövidre foghatjuk: a darab hősnője egy öreg marquis kedves, nemesszívű felolvasónője, Julia, kit egy előkelő fiatal gróf vesz nőül. Nagyon szeretvén egymást, igen boldogok. De van egy kaczer grófné, kinek a fiatal gróffal viszonya volt s ki elhagyatva, megsértve, a gyűlölet boszuját forralja Julia ellen, s elterjeszti a hirt, hogy egy éjjel a felolvasónő erkélyéről férfit láttak leugrani. E hir következtében a fiatal nőtől egy bálban elfordulnak a hölgyek s a családban is nagy a zavar, mignem az erkélyről leugrott férfi belép elmondani, hogy az, a kit ő éjjel a marquis palotájában meglátogatott, nem a felolvasónő, hanem a marquise volt. Így aztán a családi boldogság beborult ege ismét kiderül.

Ime, mily csekélység az egész. De Barrière ritka finomsággal tudja ezt földolgozni. Némely jelenete, például midőn az előítéletes hercegnői nagymama megszereti fiatal menyét, vagy midőn a rágalmazott grófné a bálból hazarohan s elmondja megaláztatásait, vagy midőn férje vallatásaira a kérdéses éj apró eseményeit az ártatlanság hangján idézi vissza emlékezetébe, nagyon szépen van írva.

A szereplők között első helyen Helvey Laurát kell említenünk, ki Juliát igazi bensőséggel, finomsággal és elegantiával ábrázolja. Alig van művésznőnk, a ki több izléssel tud játszani. Azután Paulainének is le kell rónunk az elismerés adóját. A jóságos nagymamát igen szépen, rokonszenvesen ábrázolta, Prielle Kornéliának szűk tér jutott. Dicséret illeti még Nádait is, a ki különben mindig megállja a helyét, Halmi is ügyes volt. A többi szereplő semmi esetre sem rontott. Általában szólva az a véleményünk, hogy a „Legutolsó botrány“ mindig tisztességes helyet fog elfoglalni a nemzeti színház műsorozatán.

## Divattudósítás.

Az ős minden évben bő alkalmat ad arra, hogy gyászöltözékekről beszélgessünk, és kedves olvasónőink ilyféle kérdései, sőt sok fekete szélű levélboríték és látogatójegy is emlékünke hozza azokat. Hisz az ősznek minden évben ugyan azon öldöklő hatása van, és nem hal-e el és hervad-e el minden az élő természetben? Hölgyeink természetesen jól tudják, hogy egészben véve, mi szükséges a gyászhoz; csak az egyes részletekre nézve mégis szükséges egy kis áttekintés, mert a változó divat itt is érvényesíti hatalmát és követel és enged, a mint jónak látja. Ezen tapasztalat is elegendőleg mutatja, mennyire szükséges egykor-máskor e tárgyról beszélgetni, annál is inkább, mert a fekete öltözék már évek óta nem csak divatos, de különös előszeretettel is viseltetnek iránta hölgyeink.

A mély gyász kizárja a divat minden szeszélyt és önkényét, a mi a szöveteket illeti és az öltözék mibenlétét. Nélkülözhetlen a mély gyásznál a merino és cashemir és az angol cropp, mely diszitéseül szolgál, és még emeli a mély, főnytelen gyászruhák komor komolyságát. Azután a vigogne és in-



diai cashemir következnek, míg a könnyebb gyászhoz a popeline, rips és más sima szövetek is kielégítőek. Az özvegy nők kalapja cashemirből és crêpe-ből készül, ez utóbbi képezi az egyszerű diszítéshez való szerény csokrokat. Az oldalt lelógó crêpe-fátyol lehet különféle hosszúságú; ezt a vidék, vagy ország szokásaihoz kell mérni, a hol lakunk. Angolhonban, Amerikában és Franciaországban az özvegyi fátyol majdnem egy a ruha hosszával, természetesen ide nem számítva az uszályt. Sok helyt az a szokás, hogy az özvegy még a háznál sem jár fedetlen fővel; ez esetben egy crêpe-ből készült fejdísz hátul fátyollal van előírva. Ha tökéletesen meg akarunk felelni a mély gyász követelményeinek, akkor még fekete alsó ruhák és harisnyák is szükségesek, nehogy a járás-kelés alatt egy fehér villanat is lássék: a fekete szélű és rajzu zsebkendők szintén ismeretesek, valamint a levélpapírok, borítékok és látogatójegyek. Igaz, hogy ezek mind csekélyeségek, de a világban élő hölgyeket megszólítnák, ha erre tekintettel nem volnának. A gyász iránti tisztelet és az ahhoz kötött értelem megköveteli tőlünk ezen aprólékosoknak látszó figyelem tárgyait, és aztán nem is igen lehet magát ilyen felvett szokásoktól önkényileg kiszabadítani. A mi az ékszereket illeti, ugy a legmélyebb gyászhoz tulajdonképp nem is illik ékszer, vagy legfőlegb a fekete fából való faragványok, míg az első idő eltelte után, vagy távolabb gyász eseteknél fekete gyöngyhímzések, lemez kereszték, fényes jet fülbevalók és karpereczek is élelkihethik meg a fekete gyászöltözékek szomorú egyhangúságát.

Ugy tapasztaljuk azonban, hogy a fekete ruhák iránti előszeretet a gyászon kívül is évről évre emelkedik. Egyik hölgy hiúságból viseli a fekete ruhát, mert tudvalevőleg a fekete és fehér szín mindenkinek jól áll, a másik takarékoságból, mások meg merő kényelemből. Nem akarunk mélyebben behatolni az okokba, és senkit sem bántani izléseért, és azért őszintén meg kell adni, hogy a fekete ruhák viselete nagyon kényelmes. A fekete ruha mindig kiváló és finom, soha sem jó ki a divatból, épen olyan alkalmas egyszerű utcai kimenetelre, mint diszes estélyi ruhához. Fiatal asszonyoknak jól áll és idős nők a legtisztéletreméltóbbak fekete ruhában. Ezen általános előszeretetnél fogva látunk annyi szép fekete ruhát, bár hova is menjünk. A princesse-szabásu polonaise fekete cashemirből, vigogne-ből, popeline- stb.-ből, fekete pamuttal himezve vagy fényes gyöngyökkel kivarva, igen diszes utcai öltözéket szolgál. Ezen fekete felső ruhát akár bársony, akár pedig más vastag szálú szoknyához viseljük, mindig és mindenütt jó hatásu marad.

Mai mellékletünk egy házi fehérneműekre való betű-jegyelesi minta, a mely egy szó magyarázatra sem szorult.

## S z á m r e j t v é n y .

Bittó Szilárdától.

21. 20. 2. 26. Egyszer volt egy ember,  
Szakála volt kender,  
Meggyuladt a kender,  
Elégett az ember.

12. 15. 7. Arczáid rózsái  
Ha közel volnának:  
Égő szívem mellé  
Tűzném bokrétának.

2. 24. 20. 30. 6. 11. 4. 27. Virág vagyok, legszebb virág,  
De engemet nem hajt kis ág;  
Szived fakaszt, szived terem,  
Abban lelem hő menhelyem.

3. 4. 25. 8. Egekbe visz, sujt érzemény?  
Lefesteni azt a szó szegény?  
Gondolj reám! Tolmácslom én,  
Mit elvisel ember szíven!

18. 17. 30. 19. 1. Ügyes fiuk, előre, fel!  
Itt a nyujtó! ki kapja el?  
Hej ne kiméld erődöt itt,  
Maholnap ez tán megsegít.

10. 11. 23. 27. Gyakran gyötör, rémit, vakit,  
Mélységbe is légből hajít,  
Tejszint veszes és lám savó:  
Mégis be jó, hogy sem való!

28. 29. 14. Ember, ne félj, nem vagy majom,  
Tanítod bár a rágalom;

Ügyeld meg a csuf termetet:  
N é g y e t találsz k e t t ő helyett.

5. 13. 2. 24. Kerüld e szót s tulajdont,  
Különben majd meg nem segít  
Jó istened s kerülni fog  
Mind az, ki a jóért buzog.

1—30. Magadnak is beszélgeted:  
Hogy őt te még hön szereted,  
Kit egykoron páruul vevél,  
Midőn hívéd, csak érted él.  
S hántorgatod, hogy mit tevél  
S cserébe mily parányt nyerél!  
Tudd meg pedig: nem szereted,  
Mérlegbe ezt a mint veted.  
Tanítja ezt kis mondatom,  
S hogy tudni fő: tapasztalom.

Megfejtési határidő: december hó 5-dike.

A f. é. 41-dik számban közlött rejtvény értelme:

Megy a juhász számaron,  
Földig ér a lába.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Bátori Sigray Istvánné, Nagy Judit, Szlávik Nándorné, Fényes Olga, Korenagh Serk Hermin, Bronts Sarolta, Abonyi Jánosné, Steiner Janka, Sándor Amanda, Zeke Dömötör Ida, Jánossy Lajosné, Székely Berta, Dzsinih Pencz Mária, Tóth Ida, Mednyánszhy Margit és Erzsi, Matyasovszky N. Mária, Kiszely Mariska, Kovács Béláné; Morvay Julia, Bohus Gyuláné, Rád Péterné, Kliment Mari, Wipf Gyuláné, Riesz Benda Irén, Király Kálmánné, Z. Géresy Ilka, Fényes Matild, Záborszky Mariska, Lengyel Károlyné, Szabó Juliska, Máár Ilka, Temesváry Erzsébet, Károlyi Anna, Sipos Mari, Hokky Lilla, Mészáros Ida és Juliska, Nagy Teréz, Fodor Anna, Török Béláné, Szám Katarin, László Emilia, Fülöp Kamilla, Pálffy Eleonóra, Hamar Ottilia, Papp Luiza, Gerzse Jolán, Makai Tinka, Szent-Iványi Margit, Sarkadi Lajosné, Asztaller Ilonka, Biró Margit, Kovács Endréné, Tahy Lenke, Katona Anna, Jakó Berta, Szilvássy Mária, Csefalvay Mária, Dömötör Laura, Halasy Ida, Péntzes Tekla, Fekete Margit, Buday Vilma, Győry Mihályné, König Mariska, Bocsánszky Amália, Borossay Helén, Kálmán Vilmosné, Bányay Károlyné, Péchy Katinka, Veres Vilma, Várkonyi Irma, Hosszu Elekes Matild, Grantner Antal.

A 39-dik számban közlött rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Zigury Györgyné, Fényes Ilka, Temesváry Nina.

A 40-dik számban közlött rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Wipf Gyuláné, Győry Mihályné, Péchy Katinka, Veres Vilma.

## T a r t a l o m .

Egy nő története, Dominkovich Mariától. — Bünhődés, Ney Ferencz-től — A javított magyar helyesírás. — Toscanello leánya, Eckstein Ernő-től. — Bukaresti élet. — Egy hét története. — Budapesti hirvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy házi fehérneműekre való betű-jegyelesi minta.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



46-dik szám.

November 18-dikán.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTEKONY NÖEGYESÜLET

## K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL  
Országút 39. sz.



# H E T I N A P T Á R.

| Hónapi és heti naptár |    | R. katolikus és protestáns naptár |                   | Ó-naptár       | Izraeliták naptára | Hold-járás     | N a p -<br>kolte nyugta |          |
|-----------------------|----|-----------------------------------|-------------------|----------------|--------------------|----------------|-------------------------|----------|
|                       |    |                                   |                   |                |                    |                | óra perc                | óra perc |
| Nov.                  | 18 | Vasárnap                          | G 26 B. asz. olt. | G 25 Jenő, Odo | 6 B 28 Pál püsp.   | 12             | 7 11                    | 4 18     |
|                       | 19 | Hétfő                             | Magy. Erzsébet    | Erzsébet       | 7 33 vértanu       | 13             | 7 12                    | 4 18     |
|                       | 20 | Kedd                              | Bódog hitv.       | Bódog          | 8 Mihály           | 14             | 7 13                    | 4 18     |
|                       | 21 | Szerda                            | B. Asz. avatt.    | Ilma           | 9 Onesip           | 15             | 7 15                    | 4 17     |
|                       | 22 | Csütörtök                         | Cziczelle         | Cziczelle      | 10 Erastus         | 16 Beer        | 7 16                    | 4 16     |
|                       | 23 | Péntek                            | Kelemen püspök    | Kelemen        | 11 Victor          | 17             | 7 17                    | 4 15     |
|                       | 24 | Szombat                           | Flóra szűz, Ján.  | Firmina        | 12 János püspök    | 18 Sab. Vejes. | 7 19                    | 4 14     |

## V i d é k i t á r c z a.

**Eger** november 10-dikén. Miután úgy vettem észre, hogy e nagyrebecsült lapban nem tétetett említés azokról a mindenek fölött sikerült műkedvelői előadásokról, melyek városunkban a múlt hó 28. és 29-dikén tartattak, nem veszi talán rossz néven tisztelt szerkesztőnő, ha tollat veszek kezembe, habár talán kevésbé értek a tollforgatáshoz, mint azok, kik arra hivatva vannak s pár sorban megemlékszem ez előadásokról, melyekre mi itt bizonyára sok ideig örömmel fogunk visszaemlékezni s melyek megérdemlik, hogy a nyilvánosság előtt is megemlítve legyenek.

Az előadások, mint már említettem, a szolnokmegyei jótekyony nőegylet javára terveztettek s hogy minél inkább biztosítva legyen a siker, az egylet érdemes elnöknője, Siposs Károlyné urnő meghívta Miskolcra az ottani műkedvelői előadásokban annyira megkedvelt urhölgyeket: Dominkovics Marie, Xantusné-Dolleschal Gabriella urnőket s a Tepper nővéreket, valamint Sossy Szabó Pál urat. A meghívottak szivesek voltak eljönni, s itt Sipossné urnő és Isaák alispán ur vendégei voltak. Az előadások pedig a mondott napokon megtartattak. Az első nap Alphons ur adatott, a második napon a Völgy liliuma; mindkettőre szebbnél szebb és nagy számu közönség gyűlt össze, mely teljes elragadtatással gyönyörködött műkedvelőink valóban elismerésre méltó játékában. Különösen elragadta a közönséget Dominkovics Marie urhölgy, ki az első napon Guichardné szerepét oly gyakorlottsággal és természetességgel játszta, hogy meghódítá közönségünket. A második napon Xantusné urnő tünt ki különösen. Annyi közvetlenséggel rikkán játszták előttünk e szerepet. Volt is taps és koszoru bőven; az egrri közönség nem győzte kitüntetni a közreműködőket. Elismerésre méltóan játsztak a Tepper nővérek, valamint Szabó Pál ur is. Mind két előadás után táncz következett s vígan töltöttük az időt. Általában nagy elismerés illeti meg vendégeinket, főleg Xantusné és Dominkovics Marie urhölgyeket, kiknek főérdemök van e ritka élvezetes előadások létrehozásában. Midőn végre kedves vendégeink távoztak, a nőegylet tagjai s a fiatalság elkísérte őket egész Füzes-Abonyig s csaknem fájó szívvél váltunk meg tőlük.

- a.

**Selmeczen** az evangélikus nőegylet e hó 10-dikén hangversenyt és tánczestélyt rendezett saját javára, szépszámu közönség részvételével. A közreműködők, köztük Zaretsky Eugénia kisasszony, ki a Vörösmarty „Jóslatát“ szavalta, Wiesner Emma, Pöschl Eveline s Litshauer Teréz kisasszony, kik zongoráztak, sok tapsban részesültek, valamint a Szajbéli kisasszony előadása is Schosztál Ede kísérete mellett. A zára-

dék azonban, az akadémiai „átalános társaság“ nyolczas éneke, nem tartozott a fénypontok közé. A tánczvizgalom kedélyesen folyt.

**Pécsett** e hó 8-dikán ünnepélyesen igtatták be az új püspököt, Dulánszky Nándort. Előtte való este fáklyásmenet és kivilágítás volt; a fáklyásmenetnél az üdvözlő beszédet Rodó István törvényszéki bíró ur tartotta, a mit a püspök a legnagyobb szívélyességgel viszonzott „polgár-társaknak“ szólítva a tisztelgőket. A hatóságok, egyletek s a papság küldöttségei is tisztelegtek a püspöknel. Pécsi jótékony czélokra a püspök 1700 frtot ajándékozott.

**A debreczeniek** arany cserkoszorujára, melyet a török vezéreknak küldeni akarnak, 820 frt és 1 darab arany gyűlt be. A koszoru készítésére hat ajánlat érkezett és ezek közül Lőrincsák László debreczeni diszműárusé fogadtatott el, ki 840 frt munka és értékdiéért vállalkozott a koszoru elkészítésére. A koszorunak egy hónap alatt el kell készülnie.

**Beszterczebányán** a napokban a dalárda zászlószen-telése egészen magyar ünnepély volt. A zászlóanya: Drexler Frigyesné született Fluck Izabella urhölgy, ki férjével együtt buzgón, áldozatkészen mozdítja elő a dalárda ügyeit, a szép zászlóra pompás, aranyhimzetű szalagot ajándékozott. Huszonnégy koszorus hölgy volt jelen az ünnepélyen. A polgármester magyarul beszélt, a szögbeverés jelmondatai s a lakoma toasztja mind magyarul hangoztak. Kiválóok voltak a főispán és polgármester toasztjai s a zászlóanya alkalmi beszéde. — Örülénk, ha a magyar szellem és magyar nyelv ez idegen ajku városban is lábra kaphatna.

**Kaplonyban** gróf Károlyi György temetése megható gyászünnep volt; a vidék roppant részvéte kísérte nyughelyére az elhunytat. 13-dikán nagy néptömeg várta a külön vonatot, mely a holttestet szállította. Nagy-Károly s a szomszédos községek küldöttségileg képviseltették magukat, ott volt az összes uradalmi tisztség, mikor a koporsót leemelték, elkezdődött a harangzugás úgy a városban, mint a falvakban. A gyászmenetet gyászlobogós banderium s nagy népsokaság képezte a közel fekvő Kaplonyig. A családi sirbolt mellett levő templom egészen be volt vonva feketével. Felállítatván a ravatal, körülözönlötte a nép, de a megjelentek századrésze is alig fért hozzá. A gyászmisét Schlauch Lőrincz megyés püspök végezte diszes segédlettel. A szertartás után uradalmi tiszték vitték le a koporsót a sirboltba. A templom előtt Luby Zsigmond, volt megyei főjegyző, szónokolt s megható beszédben esetelte az elhunyt érdemeit.

**Szolnok** mellett, a fokorui pusztán kincset leltek.



Ugyanis Scheiber Zsigmond ispán a napokban egy db. ivhajlatu érczet vitt be Szolnokba, és azt az ötvöshez vitte megvizsgáltatni. Az ötvös e körülbelül 100 darab arany sulyu érczet a legtisztább minőségű aranytalálta. Az ispán elbeszélte, hogy béresei a fokorui pusztán szántottak, miközben az eke egy bizonyos helyen másodsor akadván meg, a szántók vettek maguknak annyi fáradságot, hogy ösztökével kiásták ez akadékos tárgyat. Ez egy jókora érczedény volt, melyben primitiv jellegű s a mutatott darabhoz hasonló minőségű, többnyire lószerszám-ékszerek voltak berozdásodva, körülbelül 20 font-sulyu. Meg sem gondolták a szántók, hogy a talált érczdarabok mily tekintélyes értéket képviselnek, az ökor istállóban rakásra rakták s tréfáltak egymással: hogy ha az a rakás réz arany volna, melyikük lett volna nagyságos ur! Az ispán azonban nem vette egészen tréfára a dolgot, s midőn a talált tárgy becséről tudomást szerzett, sietett a pusztára vissza, hogy a kérdéses tárgyakat játékszer gyanánt szét ne hordják addig is a béresgyermek. Az ötvös azonnal jelentést tett az illető hatóságnál s a vizsgálat megindított.

**Vidéki vegyesek.** A kecskeméti honvédkaszárnya e hó 4-dikén éjjel kigyult, a tető egészen elhamvadt, sok helyen az épület is beégett. Az épület még csak a múlt évben emeltetett, s az okozott kár meghaladja a 6000 forintot. — A p o z s o n y i izr. hitközség tudvalevőleg minden évben Márton napra ludakat küld ő Felségének. A hitközség már el is küldött három hivatalnokot Gödöllőre, hogy az átnyújtás végett kihallgatást kérjenek. — S z a t m á r o n Szabó Károly, a püspöki székesegyházban egyházi, e hó 11-dikén reggeli 6 órakor a püspöki templomban, a husvéti ájtatosságokra föntartott szent sir helyiségében fölakasztotta magát.

## Különfélék.

.. (A pápa egészségi állapotáról) jelentik: Pius pápa soha sem kel fel székéről, melyre új támlákat és vánkásokat kellett csináltatni, hogy a pápa megpihenhessen rajta. Lábai-nak, kivált jobbik lábának gyengesége folyvást növekedik. De a nap verőfényes óráiban mégis kiviszik a kertbe, mert Rómában még mindig igen enyhe idő jár. Látogatókat még mindig fogad, de beszédei rövidek, hangja gyöngye. A mozgás hiánya igen bántja, és környezői aggódva néznek a komor december elé, mikor a pápa meg lesz fosztva a szabad levegő jótéteményeitől. Egészségi állapota a nyári hónapokban bizonyára aggasztóan hanyatlott.

.. (Pipicz lovag) az osztrák nemzeti bank kormányzója meghalt, s temetése Bécsben nagy fényvel ment végbe. Jelen voltak Auersperg, Lasser, De Pretis, Hoffmann miniszterek, az osztrák törvényhozás mindkét házának számos tagjai, az osztrák nemzeti bank egész személyzete és természetesen igen sok bankigazgató és pénzember. Délután háromkor az István-templomba vitték a számtalan koszorúval borított fényes koporsót, ott beszentelték s ez entreprise des pompes funébrés a hietzingi temetőbe szállította ki. Számos kocsis egész a temetőig kikísérte a holttestet.

.. (Hogyan lehet a virágokat a hajban friss állapotban megtartani.) Napjainkban ugyan a művirágok készítését eléggé szép tökélyre vitték már, mind a mellett a friss virágok, Flóra istennő e természetes, szép gyermekei mégis kedvesebbek mindenki előtt, és kedveltebbek a legszebb utánzásoknál. A divatot meghatározó körök tehát már jó ideje természetes virá-

gokkal díszítik fel magukat; és csakugyan igazán kedves a virágcsokor a kivágott derekon, a fél-hosszu ujjakon hát még a hajba tűzött rózsacsokor! De fájdalom, nagyon mulandó az ilyen dísz szépsége, mert alig léptünk be a meleg és világosságban uszó termekbe, a gyöngéd levélkék már lankadtan lehajolnak, és a fehér virágok szirmait nem sokára veszélyes sárga barnás csik köríti. Azt hiszszük, hogy kedves olvasóinknak szivességet teszünk, ha elmondjuk, mikép lehet ezen nagy bajt kikerülni. Ugyanis, ha díszítésre való virágokat levágunk, vegyünk csak olyanokat, a melyek még nem nyitak ki, egészen, ez lényeges dolog, ha virágainkat jó ideig meg akarjuk óvni a hervadástól. A levágott virág szárait azután azonnal egy kis pecsétviaszkkal el kell zárni a levegőtől. Ezen műtét által a virág nedve azonnal meg galszik, a külső lég egy ideig már nem igen hat a virágra és egész éjjel nem csak hogy friss állapotban marad meg, hanem még rajtunk ki is nyílik.

.. (Érdekes fogadás.) Münchenben egy fiatal hölgy augusztus hóban arra fogadott, hogy 1878. január 1-ig képes lesz egy millió levélbélyeget összegyűjteni. A sajtóságos fogadás híre eljutott Erzsébet és Krisztina főhercegnőasszonyokig, kik a müncheni fiatal hölgy pártjára álltak s minden befolyásukat felhasználták arra, hogy a fogadás sikerüljön. Erzsébet főhercegnő estélyein minden hölgy egycsomó levélbélyeggel tartozott megjelenni, Gmundenben tartózkodása alatt pedig minden házból a főhercegnői lakba vándoroltak a levelekről leszedett bélyegek. Ferencz Károly főherceg egymaga 60,000 darabot gyűjtött. A gyűjtés oly hévvel folyt, hogy október vége felé netto 900,000 levélbélyeg hevert egy rakáson. A hiányzó 100,000 megszerzése több mint valószínű, s így a müncheni hölgy nem marad vesztes a fogadásban, mely a fogadások történetében kétségkívül fényes betűkkel lesz följegyezve.

## Megbízások tára.

Tisztelettel figyelmeztetjük mind azont. előfizetőinket, a kik még a jul. — szept. negyedévi, vagy a jul. decz. félévre sőt még az april jun. negyedre is hátralékban vannak, hogy illetékeiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, s még a könyvek elküldése előtt hozzák rendbe hátralékukat, a mint az illó és szokásos is. Könyveinket a jövő héttől kezdve küldendjük meg t. előfizetőinknek.

Györgytelepre L. E. B. urnak: Köszönettel vettem.

Békésre Sz. A. urnónek: Magánlevélben feleltem.

M. Komáromba K. S. H. urnónek: Azonnal megküldtem.

Kolozsvárra K. F. urnak: Köszönettel vettem és közölni fogom, a mikor reá kerül a sor.

Darázsra M. E. urhölgynek: El van küldve.

Aradra G. A. urhölgynek: Itt csak az egyéni izlés háttároz. Erre nézve nincs törvény, ha csak a szivben nem!

D. Szerdahelyre K. M. urhölgynek: Keresztkötés alatt megküldtem.

D. Vecsére B. K. urnak: Szivesen annak idején.

Szigetre Sz. J. urnónek: A hátralék a jelen félév dija, 6 frt 20 kr. A kívántat azonnal megküldtem.

Siterre F. L. urnak: Magánlevelet irtam.

Gálszécsre F. R. E. urnónek: El van küldve.

Miskolcra V. J. urnónek: Már intézkedtem.



## Tájékoztató a gazdálkodó hölgynek, a selyem és szőrpuhafestés érdekében.

**Fióközlet**  
**B u d a p e s t,**  
Hatvani-utca, Ferencziek bazára  
14. szám.

**Főüzlet**  
**S z é k e s f e h é r v á r,**  
Búzapiacz 6. sz.

**Fióközlet**  
**V e s z p r é m,**  
Bukin-utca 119. sz.

Alolirt bátor vagyok tudatni a n. ér. közönséggel, miszerint a fent jelzet üzletnek minden ágát a kor igényeihez megfelelőleg teljesen berendeztem, úgy hogy bármily külföldi nagyobb ruhafestő-üzlettel a versenyt kiálthatom, s így a ruhafestés céljából Budapesten s úgy Veszprémben is fióközletet nyitottam s a n. ér. közönség nem lesz kénytelen festendő kelméit szakavatlan s idegen kezekbe bízni.

A fenti üzletekben festés végett elfogadok bárminemű színehagyott női és férfi ruhákat bárminő színre legyen az selyem, gyapju, posztó, bársony vagy bármily vegyesszővet festetnek a kívánt színekre, préseltetnek és apratiroztatnak.

**A festett női ruhák tarkázásához a legizlésteljesebb mintákkal szolgálunk.**  
Festés végett vidékről küldött ruhákat kérem Fehérvári üzletünkbe küldeni holis 8 legfeljebb 14 nap alatt szállítatik rendeltetési helyökre.

**Pakolás ingyen.**

Tisztelettel

**SZABÓ ISTVÁN,**  
selyemfestő.

A németországi gyógyászati ügytársulatok által megvizsgált, és kitűnő alkalmazhatósága végett a magas cs. kir. magyarországi helytartóság által engedélyezett



## Köszvény-vászon

mindenféle köszvény, csúz (Rheuma), inszagatás, mell, gerinczfájdalmak, kereszt csontfájás (Hexenschuss), láb-köszvény stb. ellen. Egy csomag 1 frt 5. kettős csomag 2 frt 10 kr.



Hufeland hírneves orvos mondja orvostani műveiben: „Két betegség van, melyek ellen az orvosi tudomány hasztalan látszik keresni erőteljes gyógyszereket; ezek fejköszvény és a podagra; e gyógyszer a fentebbi köszvény-vászon használata által fölfödöttetett.

## Dr. BURON párisi általános seb-tapasza

mindenféle sebek, gonyedések és daganatok ellen. — Egy köcsög ára használati módszerrel együtt 70 kr., kisebb köcsög 35 kr. Póztán küldve 10 krral több. Valódián Pesten egyedül csak **TÖRÖK JÓZSEF** ur gyszárában, király-utca 7. sz. — **Debreczenben**: Rothsneck ur gyszárában. — **Szombathelyen**: Pillich Ferencz ur gyszárában — **Mohácson**: Jazevics Károly. — **Kolozsvartt**: Wolf gyszáránál. — **Pécset**: Zsolnay. — **Szegeden**: Weiglein György, Kovács gysz. — **Temesváron**: Kraul. — **Aradon**: Prinner gysz. — **Nagyváradon**: Molnár gysz. — **Szék-s-Fehérvár**: Dieballa: **Gyöngyösön**: Vozary gysz. — **Brasso**: Fabik gysz. **Szigetvárott**: Ehrenfeld W. — **Miskolcz**: Ujbázy gysz. — **Pozsony**: Söltz. — **Kassan**: Eswig Ede és fia gyszárában.

Alapított 1860. évben.

## Legolcsóbb bevásárlási forrás

az őszi és téli idényre

a legújabb női divatkeimek és elegáns kész toilettekben,

ugyszintén minden e szakba vágó rőföscikk.

**Grossmann József divat és vászon**

raktárban,

**BUDAPEST, király-utca 27**

„A magyar koronához.”

Minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. Kész ruhák rendelésekor a mérték beküldése kéretik.

Alapított 1860. évben.

## Quentzer testvérek

m. kir. udvari

## kalap-gyára

BUDAPESTEN,

ajánlja a nagy választéku és különféle fajtájú férfi, fiu és gyermekkalapokon kívül

női és leány nemezkalapokat különböző színekben és formákban diszítve és disz nélkül.

Továbbá:

nemezéből készült cipőket urak, hölgyek és gyermekek számára: ezekből különösen a bécsi és berlini gyártmányokat.

Nemezéből való vadász- és uti botosokat.

Guttapercha kelméből előállított, esőbe való kalapokat és szipkákat.

Végül:

gyapju-nemez lemezeket műszaki célokra minden nagyságban és vastagságban,

Gyapju-nemez lemezeket ebédli asztalokra fényszűrőnek és furniroknak megvédésére.

Párisból visszatérve

ajánlja

## az őszi és téli idényre!

A tisztelt hölgyközönséghez!

Az élénk érdeklődés, melyek évek óta legjobb hirtelen álló divat- és kész női ruha üzletem a nagyérdemű magas uraságok és a t. cz. közönség részéről mai napig örvend, üzletem és műtermem letelegezsámban berendezése- és lényeges megnagyobbítására indított, hogy az elegancia és a finom ízlés legmagasabb igényeinek is megfelelhessenek.

ÁRJEGYZÉK:

Araruhák failleből vagy atlaszból minden színben 70 egész 100 frtig

Araruhák a legfinomabb kiállításban, myrtussal

diszítve 120—160 frtig

Séta és látogatási toilettek failleből 70—150 frtig

Séta- és látogatási toilettek különféle divatkeimekből 30—80 frtig

Hazi- és uti-ruhák 15, 18, 20—25 frtig

Obrettek átvetők en princess 20, 25—50 frtig

Selyem double Cecilien felöltők illettőlég Bundák

Zoboly, nyest, Leonges fekete medvével prémezve és bunda bélésre 50, 60—120 frtig

ugyanazek selyem bársonyból 70, 80—200 frtig

Mentsikoff, gentleman, Gortsakoff és minister női kabátok a legfinomabb bouel vagy kangarn szövetből 20, 25, 30—60 frtig

Legújabb szabásu leánygyermek köpönyegek, férfikabát szabásu minden nagyságban 6, 8—20 frtig

Legújabb mintájú eső- és uti-köpenyek, férfikabát szabásuak 12, 15, 18, 20—25 frtig

Vidéki megrendeléseknél egy régi derék és a szoknya előhosszának szives beküldése keretik.

Elegáns és ízléses aratilettek készítésére bátorokodom műtermemet a nagyérdemű hölgyközönségnek különösen ajánlani, annál inkább, mert számos elismerő irat birtokában vagyok, melyek ezen szakmában szerzett jó híremet legfényesebben igazolják, s melyeket kívánatra szivesen előmutatok, illettőlég beküldök.

Teljes tisztelettel

**RÓZSAY Confectioneur,**

Budapest, Deákutca 5. sz.

a „Francia nőhöz”

## Holzer Simon

## kész női ruhák terme

kigyó-utca 1 Bazar,

az udvari gyógytár átellenében.

ajánlja a tiszt. hölgyközönségnek az idényre a legújabb hölgytoiletteket, a letelegezsámban és ízlésesebben készítve, a legfinomabb bel- és külföldi szövetekkel, eredeti párisi és berlini minták után, valamint minden nagyságú leány-kabátkákat és Menszikoffokat a legnagyobb választékban és jutányos áron.

## Hölgyeknek fontos!

80 centim. hosszú valódi hajfonatokat igen tömötten betét nélkül, egyedül természetes tisztán mosott hosszú emberi hajból csak 2 1/2 frt.; szebbek: 3 frt. 3/4 frt. 4 frt. egész 5 frtig legpompásabbak nagy színválasztékban ajánl

**Löwenbein J.,**

első s leghíresebb hajfonat s chignon-gyára Budapesten, kis mező-utca 30. sz. 1-ső emelet (a terézvárosi templom közelében.)

Levélbeli megrendelések pontosan lekiismeretesen s tökéletesen a beküldött hajminta szerint, postautánvétellel teljesítettnek s a meg nem felelők készsággal kicseréltetnek. — Hajfürtözetek a legdúsab választékban s minden nagyságban 2 1/2 frttól egész 5 frtig.



## Epilepsie

(kórságot) gyógyít levél utján a szakorvos **Dr. Killisch**, Neustadt Dresden (Szászország). Már 8000 egyénnél többet jó sikerrel kezelt.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)  
Évnyegyedre 3 frt, — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.  
Könyvsomagolási díj félévenként  
20 kr.

**Szerkesztői és kiadói iroda:**  
Országot 39-dik szám, 3-dik  
emelet.  
Hirdetések díja:  
Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**46. sz.**  
Nov. 18-dikán.  
1877.

Havonkénti színezett  
dívatképpel,  
minden szükséges hímzetrajzokkal.  
Évenként  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meg hozatala egész  
évi járatási kötelezettséget foglal  
magában a lap irányában.

## Egy nő története.

Beszély. —

Dominkovich Marietól.

(Folytatás.)

— Igaza van Margit nagysád, én is kerülöm a sok embert s rajongok a családi körért. Nincs kellemesebb, mint ha künn a fürgeteg tombol, a szél az ablakhoz csapkodja a havat, a kandalló tüze előtt ülni, és oly egyénnel — egyénekkal — igazítá ki magát, — kikkel rokonszenvezik az ember, társalogni. Beszélni a költészetről, barátságáról, szerelemről, e szent érzelméről, mely egyedül teszi istenné az embert. Oh én nagyon rajongó vagyok s ezt nagy bűnműl rójják fel az emberek. Én nem adok semmit a külsőségekre, előítéletekre, szokásokra, engem minden tettemben egyedül a rokonszeny vezet. Elismerem, hogy mindenben tulzott vagyok és semmiben, különösen érzelmeimben nem ismerek korlátot, határt. De végre is mi ér föl a szív életével?! A kinek benső világa nincs, az nem él. Az igaz, hogy az ily rajongó, mint én, sokat szenved, de sok gyönyört is élvez, mert a külső rideg világ őt nem értve meg, sőt gyakran félre értve, sok fájdalmat okoz neki. De én gyűlölöm a nyugalmas életet, nekem izgalmak kellene, melyek éreztetik velem, hogy az embernek lelki élete is van, nem csupán testi. A világ kigyót, békát kiált rám, mert ábrándomba merülve, vagy gyakran heves vérem által ösztönöztetve, veszelyes merész kalandokba bonyolodva, mitsem törődöm velük, főként pedig azért haragsznak rám, mert nem vagyok olyan mint a többség. Ha nekem azon picziny babérlevélért, mely egykoron remélem költői törekvésemet s igyekezetemet jutalmazandja, egy fejedelmi koronát kínálnának, elutasítanám minden gondolkodás nélkül. Nekem csak dal, ábránd, szerelem kell. Ah bocsanat, mennyire elragadt ismét hevem, ne haragudjanak rám, még soha sem éreztem magam ily jól, mint itt s egész szívemet kiöntém, mert

önök megértenek engem s nem nevetnek ki, jól tudom, — mondá ellágyulva.

— A kis Lovelace érzeleg, — jegyzé meg a doktor tréfálva.

— Nem, csupán egy perczre megfeledkezett magáról s kitárta keblét, miként a növény kelyhét az éltető napsugárnak, — mondá czélzatosan, egy sokat mondó tekintetet vetve Margitra.

— Higyje meg, soha sem fogja megbánni, hogy ezt tette; mi nyílt, egyenes lények vagyunk s szívből örülünk s valóban méltányolni tudjuk, ha valaki bizalmával ajándékoz meg, — viszonzá Bánhalmyné őszinte részvétellel.

— Köszönöm asszonyom, ön nemes lélek, — rebege meghatottan a fiatal ember.

— Nagyságod már egészen jól érzi magát, — kérdé az orvos, a Bánhalmyné mellett lévő támlányba ülve s el kezdett halkan beszélgetni.

Ezalatt Iványi az ablakban lévő virágállványhoz közeledett. — Ezek kétségkívül az ön kedvencei s ápoltojai Margit nagysád, ah mily szépek, — mondá lehajolva a virágokhoz.

— Igen, — felelé Margit, szintén oda lépve, — én nagyon szeretem a virágokat, ezek oly hálásak s gondosságomat annyira igyekeznek megjutalmazni.

— Adjon egy heliotropot nekem, — könyörge halkan s ellenállhatlan tekintetet vetve a leánykára.

Margit gépiesen, mintegy bűverő hatalma alatt, szakított le egy virágot s nyújtá át. Iványi egy mozdulattal oldalzsebébe rejté, mind ez egy pillanat műve volt.



— Köszönöm, — sugá a költő ábrándosan, — szívem utósó dobbanását is érezni fogja e kis virág.

Bánhalmyné szórakozott feleletet adott a doktornak, min az nem kevésbé csodálkozott, ily higgadt, megfontolt nőnél s egy neme a nyugtalan izgatottságnak látszék rajta, mi nem került ki Iványi figyelmét, bár látszólagosan Margittal volt elfoglalva.

— Édes Iványi, utolsó költeménye elragadóan szép, — mondá Bánhalmyné, mintegy félbe szakítani akarva lassu beszélgetesöket, mi nem volt kedvére, — dicséretem bár a legszerényebb levélke az elismerés koszorujában, mit önnek általánosan nyujtanak, még sem hallgathatom el azt.

— Ne higgye, nagyságos asszonyom, az ön ajkairól hallani ezt legbecsesebb nekem, mert jól tudom, miszerint nemes szivére, fenkölt szellemére csak az van hatással, mi szivből jön s érzésteljes. Bár eddigelé személyesen nem valék oly boldog találkozhatni önnel, azért régen ösmerem, oly sok szépet, emelkedettet hallék önről, — viszonzá oda lépve, sajtáságosan kedves tekintetét hosszan nyugtatva Bánhalmynén.

— Egy fogat hajtott be az udvarra, — mondá Margit még mindig az ablaknál állva, — Alkárý bácsi fiával. — Oh mennyire megszépült László mióta nem láttam.

— E napokban mondta az öreg ur nekem, hogy mihelyt fia haza érkezik a legelső lesz, hogy ide hozza nagyságtokhoz, nagyon művelt, kedves fiatal ember, kitünően végezte tanulmányait a göttingai egyetemen, — magyarázá az orvos.

E szavakra egy pillanatra sötét árny mutatkozék Iványi kifejezésteljes arcán. — Azt mondják nagyon komoly, szorgalmas s praktikus ember, valóban megbecsülhetetlen tulajdonságok korunkban, — jegyzé meg nem minden guny nélkül.

— Emlékszik e még Margitka, midőn együtt kocsikáztak László kecske fogatján, — kérdé a doktor mosolyogva, — ilyen piczi leányka volt, — mutatá alig két hüvelyknyire emelve kezét a földtől, — de sokat is zsarnokoskodott felette s kizozta szeszélyeivel ezt a szegény fiut, maga kis hamis.

— De szép négy lova van most Alkárý bácsinak, — mondá Margit, más térre akarva vinni a beszélgetést.

— Hadd lássam, — szólt Iványi kedvetlenül az ablakhoz menve.

— Gyűlölöm az embert, ne legyen hozzá szives, — sugá izgatottan.

— Miért? — kérdé Margit csodálkozva.

— Bocsánat, hangosan gondolkoztam, — viszonzá keserűen.

Most feltárult az ajtó s az érkezettek beléptek. Kölcsönös bemutatás s örvendező üdvözlések után helyet foglaltak.

— Ön most már itthon fog maradni ugy-e édes László? — kezdé meg a beszélgetést Bánhalmyné.

— Igen, nagyságos asszonyom s ezen szivemből örülök, nem szeretem a nagyvilági zajt, hóbortot s szédelgést, mióta itthon vagyok, apám még nem birt, kivéve éjjel a szobában megtartani, egész nap künt barangolok a határban, nem tudván betelni az én kedves szep vidékimmel.

— Én pedig azt hittem, hogy nagyon fogja nélkülözni a nagyvárosi élvezeteket, Alkárý ur, — mondá Margit.

— Miért e hideg czimezés édes Margit, — viszonzá a fiatal ember elsomorodva, — hiszen mi játszótársak voltunk s azért, hogy megszakálasodtam s diplomát hoztam haza, én még mindig a régi László vagyok, ki hajdan a legszebb papir babákat tudta vágni, miként ön akkor állítá.

— Ejnye édes Margit hugom, csak nem fogja ezt a fiut valamire nézni s így tempózni vele, már ezt magam is zokon venném, — mondá az öreg Alkárý egyet csavarintva ősz bajuszán.

— Nem, nem édes bátyám, csak ugy fogok bánni vele mint ezelőtt, miután még mindig a régi László, — csevegé a leányka bájosan.

— Marad még édes doktor? — mondá Iványi elborulva és hirtelen fölgorva, — nekem távoznom kell.

— Nem, édes Gyula, nekem is dolgom van, — felelé az orvos készülődve.

— Valóban ezt igen sajnálom, hogy ily hamar távoznak, ugy látszik édes Iványi, ön nem ismeri azon falusi mondást, hogy a hol az embert a dél éri, ott kell ebédre maradni, — mondá Bánhalmyné nyájasan.

— Bocsásson meg nagyságos asszonyom, örömet maradnék, de mennem kell, megengedi azonban ugy-e, hogy gyakran meglátogassam, hiszen oly kedves itt minden, — mondá a költő édesen.

— Tegye azt, — viszonzá Bánhalmyné elfogultan, mi az orvost nem kevésbé lepte meg.

Kölcsönös köszönések után távoztak.

Alig hagyták el a termet, Bánhalmyné valamely ürügy alatt kiment a másik szobába, minek oka az volt, hogy még egyszer lássa Iványit, ki épen most ült föl a kocsihoz s vette ágaskodó lovának gyeplőjét kezébe; Bánhalmynénak e tettét dusan jutalmazá azon sokat kifejező tekintet, mit az ifju kalapot emelve az ablakra vetett.

— Sajtáságos hatalmat, bűverőt gyakorol ez ifju rám, — susogá az ablakban utána nézve, — oh istenem — s végig húzá kis kezét arcán, mintha valami gondolatot akarna elűzni, — mi lesz ebből!

Alkárýék ott maradtak ebédre s csak késő este távoztak.

(Folytatása köv.)

## B ü n h ö d é s .

Ney Ferencztől.

(V é g e .)

III.



Ah, éledek . . . De százados kinom  
Szívem körét még egyre fojtogatja;  
A szép napot még most se láthatom:  
Még mindig itt bakóm sötét alakja!  
Oh hagyj el, hagyj, kegyetlen éji rém;  
Könnymű szómért már megbűnhődém.

„A végzet utja zordon s vajmi gyors;  
Az emberélet pillanatnyi pálya;  
Im sejteted: mily arcot ölt a sors,  
Ha teljesül kebled sivár imája;  
Míg élsz: reménnyel játszik még hazád;  
Mi lesz jövője: láttad jóslatát.“

Ne szólj, ne szólj! Elég a mi gyötört;  
Ne vájd sebam kaján gunyod hegyével.  
Isten! szakítsd szét e varázsi kört:  
Lássak valót. Csak elvakít e tévely.  
Szívemben nincs, csak egy forró imám:  
Örökre boldog nemzetem s hazám!



Csattant a lég. Széttört a bűvölet.  
Fényszellem áll mellém láng-pallosával.  
Irtóztató vívás keletkezett,  
Küzdvén a fény az éjféli bajnokával.  
Az óriás pár összeroppana :  
Vérfagyaláló, agyrengető csata.

Eloltni annak szent sugárkörét  
Törekszik ennek kormos éji szárnya :  
Viszontag ezt a láng foszlatja szét,  
Ködalkatán metszön keresztül járva,  
Elvégre döng egy szörnyű bódület.  
S a bős lidércz a föld alá süllyed.

„Lihegj fel már ; miénk a győzelem !  
Imádnak ez eszméltetési bére ;  
Állj talpra bátran s élvezd azt velem ;  
Tekints fel a jövőnek szebb egére !“  
— De — a mit láték : a rém jóslata — ?  
„Csak bűnhődési álomkép vala,“ —

## A javított magyar helyesírás.

(V é g e.)

Az akadémia helyesírás-javító tanácskozásaiban kiváló figyelemre méltatta a jó hangzást. Ez szükségessé teszi a fel és föl igekötő, továbbá az o k, u k, ö k, ü k váltogatását ; e szerint lesz felköszönt, felöntöz, fölperes, fölfedez. Gondosan kell különbséget tenni a felé, feléje és fölé, föléje közt, amaz irányt jelentvén, emez meg a latin „supra“-nak felel meg. Téves továbbá a házuk, hatalmuk, gyűszűjük e helyett: házok, hatalmok, gyűszűjök. Helylyel küzzel, főleg a versben a ból, ből, ról, ról, tól, tól helyett használatosabb a tompább, de rövidülhető: búl, bül, rúl, rúl, túl, túl. Nyujtott hangzók meggyűlésekor meg kell ragadni az alkalmat a mozdúl, készül stb. szókban előforduló hosszú hangzók rövidítésére. Így váltakoznak az ül, ül, (ul, ül) névragnak és igehatározó képzőnek hosszú és rövid alakjai ; pl. vétkül, vétkül, magyarul, magyarul, fiastúl, cselédestül és fiastul cselédestül ; de soha sem fiastól, cselédestől. Az ul, ül mindig a hol, az ól, ól pedig a honnan kérdésnek felel meg, például alul van, alulírott és másrészt az asztal alól bujt elé ; elül áll, legelül, elül járó, és : menj szemem elől, balfelül szeret ülni és : a kert felől hallik a zaj, a sok közül imezt választotta ki.

A magyar írás annyi betűt vesz fel, a hány önálló egyszerű hang van rendszeren a magyar szókban. A magyar betűrendszer e szerint 40, részben kétjegyű, de mindig egyszerű hangokat kifejező betűből áll.

Vannak az élő beszédben olyan szóhangok is, melyeket az írás nem ad vissza külön jegyekkel. Így például a mélyen ejtett rövid „a“ hangon kívül hallatszik gyakran a magasabbban ejtett rövid „a“ is, melyet a nyelvészek ponttal jeleznek és mely különösen a székelyeknél tömérdek szóban divik ; van egy nyujtott mély â, például csinani (csinálni) ; van nyujtott nyílt e, például a göcsejies ément, éső (első) ; ezek, valamint más tájszóvási hangok, például auma, lou, cüment, nyelvészeti szempontból nagy figyelmet érdemelnek ugyan, de az írásban külön jegyet nem nyernek ; hanemha az író különösen fel akarja tüntetni e kiejtést nyelvészeti munkában, színműben. Kiemelendő a zárt e, mely a szintén zárt hangu „ő“-vel rokon, például eszik (öszik) ember (embör) kérek, vérem, kezeskedik. Szükséges is, hogy a nyelvtan külön jegyet szánjon e hangnak s emelje ki szereplése eseteit ; az iskola pedig az eddiginél több

gondot fordítson épségben tartására. De az e-nek az írásban rendszerint való pontozását az akadémia még sem tartja ajánlatosnak ; mert igen gyakran fordulván elő, tarkázná és lassítaná a pontozásokban és ékezesekben, amugy is gazdag magyar írást ; például ha egyszer megetetém, — itt ötször kellene az e-t pontozni.

A cz, cs, gy, ly, ny stb. kétjegyű betűk egyszerűsítésének kérdése már többször merült fel az akadémia körében is. De az eddig javasolt rövidítések nem voltak kielégítőek. Az eszme mindig számos pártolóra talált ; úgy hogy jelenleg még a netalán célirányosnak elismert egyszerűsítés is legyőzhetetlen akadályokba ütköznék.

Az akadémia a „cz“ fenntartását határozta el ; főokai a következők ; a „c“-t a latin szavakban hol lágyan, hol keményen ejtjük ; ezeknek változó hangzásu c-je a magyar c-nek esetleges egyforma hangzásával szemben zavarba ejtené a a magyar olvasót, úgy hogy a ritkábban előforduló cakó, cammog, cók, cuca stb. szókat hirtelenében így ejtené : kakó, kammog, kók, kuka ; ha pedig a magyar „c“ helyes ejtéséhez hozzá talál szokni, az idegen Cato, Corneille, code, cocon stb. szókat is így olvasná : Czato, Czorneille, czode, czoczon stb. E nehézség legyőzhető ugyan, de e legyőzés nem sok hasznot hajtana írásunknak, míg a többi kettősjegyű betű épségben marad.

A „ds“ kevés szóban fordul elő ; például bandsal, dsamál, dsámبال, dsida, ládsa, findsa ; „dzs“-jegyre nincs szükség, mert a lágyhangzásu d meglágyítja az s-t.

A kétjegyű mássalhangzók kettőzése igen nehézkes és alkalmatlan ; azzal egyszerűsítjük, hogy a módosító második betűt a módosítandók után csak egyszer írjuk le, s visszaható erőt tulajdonítunk neki ; például asszony (e helyett aszszony), loccsant, kottyan, szottyan, feccsen stb. De a ragozás után támadó kettőzés eseteiben kettősen írjuk le a kétjegyű betűt is, például öcsese, gonoszszal, veszélylyel ; de gallylyal, pettytyel helyett írjuk : gallylyal, pettytyel.

Némely régi családnevek leírásánál a régi, illetőleg a család által használt írásmódot követjük. A latin betűrendszer szerint irt szókat és neveket a leghelyesebben úgy írják, a mint az illető népek saját nyelvökön irták és írják ; ragozás esetében pedig a magyar kiejtés szerint. Például : Cicerót, Petrarcának, egoismussal, progrestiták, spanyol cortesek, alpesekek, (alpok helyett.)

A latintól nagyon eltérő szókra nézve a nyelvtani bizottság kötjelet ajánlott a ragozás eseteire, például Rousseau-t, Mirabeau-t. Ez az ártatlan kötjel nagyon szemet szurt ; hevesen megtámadták ; kiküszöbölendőnek nyilvánították ; lesz tehát Rousseaut, Voltairret, Shakespearerel vabanqueot stb. A kötjel védői csak a hangtorlódás eseteire menthették meg védenczüket és így lesz Druot-t, Marat-t. Kimondatott az is, hogy a neveket, legyenek azok helynevek, czimek, (például Velencei kalmár, vagy : Családi kör.) i d é z ő j e l e k n é l k ü l kell írni.

A régi görög szókat és neveket úgy írhatjuk, a mint a rómaiak irták saját betűikkel ; például oekonomia, akademia, encyklopaedia, philosophia, Psyche, hymnus stb. Szóba hozták a katolikus, de az akadémia kategorikusan a „katholikus“ mellett nyilatkozott.

A latin írásjegyeket nem használó nyelvek szavait magyar betűkkel írjuk, lehetőleg úgy, a mint a helyes kiejtés meg kívánja, ha csak latin írásjegyeket használó nyelvből nem vettük át a neveket. Kimondatott, hogy az ázsiai, afrikai, amerikai és ausztráliai neveket nem angol, francia vagy né-



met irás szerint írjuk, hanem például így: Csingisz-khán, Jan-  
cze-kiang, Csumalári, Szingapur, Nangaszaki, Kuméne, Dso-  
lof, Miszsizszipi, Szaszkcseván, Kajambe, Havaji stb.

A „meghonosodott idegen szavak“ közül kihagyatott a  
Zsigmond, György, Sándor, Lipcse, Nápoly, oltár, rózsza; csak  
ezek tekintetnek ilyenekül: márczius, október, kritika, patika,  
fináncz, taksa stb., miután ezek már bátran magyar szavaknak  
tekinthetők.

A kötőjelt a következő esetekben használjuk:

a) a kérdő e szócskánál, például van-e? széna-e vagy  
szalma?

b) az igekötők ismétlődésekor; például be-betekint, ki-  
kiszalad;

c) ikerszóknál s ikeresítésnél általában; például ireg-fo-  
rog, izeg-mozog; akkor is, ha mindkettejét ragozzuk; dérrél-  
durral, csinját-binját; nyomosítások ezek: ideig-óraig, fő-fő stb.  
Ide tartozik a számok ikeresítése is; például egy-egy, két-há-  
romszáz.

d) ha egyazon rag több szóra vonatkozik; például arany-  
ezüstért;

e) különös, ritka kapcsolatokban; például fi-szülött,  
kard-ki-kard, fele-része, kincs-érő, nagy-merészen, ára-meg-  
adhatatlan, hada-szemlélni. Ide sorolhatók ezek is: fa-ló és  
faló; alap-ok és alapok; kár-hozó és kárhozó; még-étt (még-  
évétt) és mégétt (mögött);

f) kötőszókkal megszakasztott, és egyáltalában nagyobb  
összetételeknél; például vallás- és közoktatásügy; földmive-  
lés-, ipar és kereskedelemügyi miniszter; koronaherczeg-utca,  
jelzálogbank-részvénytársaság.

g) helynév összetételeknél; például Szent-András, Nagy-  
várad, Ó-Szőny, Török-Szent-Miklós. Ha mellénevekké vál-  
nak, mellőzük a kötőjelt: szentandrás, nagyvárad, török-  
szentmiklósi stb.

Az akadémia egyelőre idáig jutott a helyesírás javítá-  
sával; legközelebb folytatja a gy o m l á l á s t, s további meg-  
állapodásait szintén közölni fogjuk.

## Toscanello leánya.

— Elbeszélés. —

Eckstein Ernőtől.

(Folytatás.)

### II.

Jóllehet Toscanella Erzsé eddig józanul és bátran járt el  
a dologban, most mégis titkos aggály fogta el, midőn egyedül  
maradt az ismeretlennel.

Csend honolt köröskörül. Csak a távolból hallatszott a  
hegyi patak zugása, mely gyors szökdeléssel futott le a sziklák  
hasadékaiban keresztül. Az erdőben egyre sűrűbb lett az árny.  
Mintha minden zugból kékeszürke sötétség bujt volna elő s  
csak az égnek a feketezőld fenyőágakon keresztül csillámló  
kékje árulá el, hogy a nap épen most tűnt le a láthatárról.

Egy ideig szótlánul álltak egymással szemközt; a férfi  
egy ágas-bogas fatörzsre támaszkodott, a leány a pázsit köze-  
pén állt s kezeit, mintha mélyen elgondolkozott volna, ölében  
összekulcsolva tartá.

— Signore, — mondá végre, két lépéssel közelebb lépve,  
— ne tartson sem tulmerésnek, sem könnyelműnek, de én is-  
merem Nerát, tudom, hogy félénk ingadozó természetű . . .

— Ne mentegesse magát, — szólt közbe az idegen. —  
Kegyed nagylelkű, nemes szívvvel bir s bolondnak vagy gaz-  
embernek kellene lennem, ha félremagyaráznám szándékát.

Hangja reszketett; Erzsit különös búbajos érzelm fogta  
el. Önkénytelenül behunyta szemét, szíve hevesen vert.

Ismét szünet állt be. Az idegen kényelmesebben helyez-  
kedett el s a bágyadság sohaja röppent el ajkairól.

— Nem ül le addig, míg Nera visszajön? — kérde Erzsé  
részvevőleg.

— Nyirkos, hideg itt a föld, — viszonzá Bernardo, —  
vérem még eléggé fagyos.

— De minek álljon itt oly sokáig? Beletelhetik egy fél-  
óra is . . . Im, vegye köpenyemet, védeni fogja a harmat ellen.

Leveté sciallóját s kiterítette a földre az idegen szá-  
mára.

— Fényesnek nem mondható ugyan e szőnyeg, — mondá,  
— de hát be kell érni azzal, a mink van. Üljön le, signore, pi-  
henje ki magát.

Bernardo sokkal lankadtabb volt, semhogy tovább ellen-  
kezzék. Lefeküdt a köpenyegre, vánkosnak használván a fa  
gyökereit.

— De nem fél kegyed attól, hogy most meghűtheti  
magát?

— Szokva vagyok hozzá. Még valamit, barátom, nem  
éhes ön?

Bernardo sohajtott.

— Tegnap reggel óta böjtölök.

Erzsé zsebébe nyult s pár darab szentjánoskenyeret  
vett elő.

— Egyék signore! Jobbat nem adhatok most, de azt hi-  
szem, hogy ez izleni fog.

Bernardo köszönettel fogadta el a kenyeret. Erzsit szo-  
katlanul meghatá az izmos férfi látása, ki gyermek mohó-  
sággal kapott az igénytelen gyümölcs után. Midőn megette,  
Erzsé elégtelen mosolylyal így szólt:

— Most már pihenje ki magát. A sok beszéd kimerít-  
heti erejét. Én odaállok a tisztás szélére és Nerát lesem.

Mondá és a völgybe vezető lejtős ut kanyarulatához  
sietett.

Mily izgatott s mégis kellemes érzelmek támadtak a le-  
ány szívében! Szemei sokszor a fatörzs felé tévedtek, melynek  
gyökerein a rejtélyes idegen pihent. Vonásai alig voltak most  
kivehetők, de egész alakja nemes kifejezéssel birt . . . S  
aztán a hangja! Kinek szavai annyi bensőséggel szólnak a  
szívhez, mikép lehet gonosztevő az ily ember?

Erzsének eszébe ötlött a rőthaju festő. Az sem volt a  
római monsignorék s világi hatalmuk barátja, csak hogy ő nem  
tanulta ismerni a világot s mindent saját csekély mérvű élmé-  
nyei szerint ítél meg. Ki mondhatná, mi ebben az igazság?  
Elvégre . . . mit akartak voltakép azok a piemontiak? Az egy-  
séget és szabadságot . . .! Hisz ezek büszke, magasztos szavak  
s nem rejtenek bünt magukban!

Szabadság . . .! Ez az idegen bizonyára nem olyannak lát-  
szik, mintha járomba tudná hajtani fejét . . . Lénye, minden vo-  
nása királynak volt mondható, daczára annak, hogy rongyos  
ruhát viselt.

Parancsolásra, uralomra született az olyan férfi, minő  
signor Bernardo volt . . . A világ küzdelmében első szerepet  
akar játszani, kell hogy játssza azt, úgy mint a holdnak vilá-  
gitania, a rózsának illatoznia kell.



Ily gondolatok szállták meg Erzsi lelkét. Gyorsan multak a perczek. Az erdő bokraiban léptek zörgése hallatszott.

— Nera! — kiáltá a fiatal leány félhangosan.

— Eccola! — felelé egy női hang s nemsokára ott termett Erzsi előtt a gazdasszony, karján kosarat hozva.

— Nos, sikerült? — kérde Erzsi, leemelni segitvén karjáról a terhet.

— Sikerült! — adá Nera lelkenedezve válaszul. — Édesatyja nincs otthon.

— Megtaláltál mindent?

— Meg, de hagyj kissé pihennem, mert úgy szaladtam, mint a menyét. Maria santissima, az aztán az ut ide fölfelé!

Kötényével letörlé izzadt homlokát, Erzsi pedig fölbontá a kosarat és szemügyre vette tartalmát.

A kosárban signore Cristofero egy egész öltözete volt, azonkívül egy fekete nemezből való tollas kalap, melyet a rőthaju festő hagyott Erzsiék házában. Végül az ollót sem felejté el Nera magával.

— Most gyorsan a munkához! — mondá Erzsi határozottan. — Először is fogjunk a nyiráshoz, signore.

Bernardo a gazdasszony közeledtére félig fölemelkedett s fejére mutatván habozva kérde:

— Signorina komolyan...?

— Miért nem? — viszonzá Erzsi. — Értek ám hozzá. Tessék csak nyugodtan idetartani fejét, azonnal készen leszünk vele.

Bernardo hosszú fekete hajfürtei jobbra-balra hulladoztak, mint kék a kasza alatt. Erzsit olyan különös érzet fogta el, a mint balkezevel az idegen fejéhez nyult, de azért nem mutatta elfogultságát. Öt percz mulva készen volt a műtét.

Bernardo fölkelte.

— Megálljon! — mongá Erzsi élénken, — ezt nem szabad itt felejtenuk, a carabinieri ráakadnának. Tartsd a kendődet, Nera!

— Majd elvégzem én magam, — felelé a vén gazdasszony.

Bernardo úgy állt most a fa alatt, hogy az alkonyat sugarai épen arczára estek.

Toscanela Erzsi összerezte. A fantasztikus világítás, vagy a szabályosan lenyirt haj okozták-e benne a csodálatos változást? Az idegen egyszerre tiz évvel fiatalabbnak tetszett neki s komoly, nyájas szépsége elbűvölé a leány szeméit; Erzsi önkénytelenül szívéhez kapott, mert édes fájdalom rezzent meg benne, mint soha azelőtt. Órákig elállhatott volna ama helyen, némán arczába tekintve az idegennek.

Nera azalatt összeszedte Bernardó haját s odanyujtá neki a ruhadarabokat. Bernardo örömteljes sietséggel vevé az öltözetet s egy bokor mögé ment átöltözni.

Nemsokára ismét megjelent s kezét nyujtott Erzsinek.

— Menjünk! — mondá a leány. — Készen vagy Nera?

— Azonnal kész leszek, csak a signore régi ruháját szedem össze kosaramba. Tessék ez a bot, signore, az ön számára hoztam, mert tudom, hogy nehezebbre esik a járás.

— Csodálatos erőt érzek magamban, — viszonzá Bernardo. — A remény a legjobb orvosság. Hisz már tudom, hogy nem kell többé czéltalanul a világban bujdosnom.

Erzsi előre ment; Nera és signor Bernardo követték.

Háromnegyed óra mulva a völgybe s onnan pár percz alatt Cristofero házába értek. Utközben két vagy három is-

merőssel találkoztak, kik a félhomályban kétségkívül Cristoferonak tarták az idegent; mindketten egyforma termettel bírtak s egész Fratta tudomással bírt arról, hogy Cristofero sokszor délutánonkint növényeket jár a sziklákon keresni.

Erzsi szive hevesen dobogott, midőn felsietett a lépcsőn, hogy atyját előkészítse az idegen megérkezésére. Cristofero épen hazaért barátjától, Giorgio gyógyszerésztől, ki szintén szenvedélyes növénygyűjtő és a pápa hive volt. Elkedvetlenedett, hogy senkit sem talált honn, s midőn most a piruló leányt belépni látta, kissé keményen kérdezé:

— Hol maradtok oly sokáig? Éhes voltam s minden szekrényt zárva találtam.

Erzsi atyához lépett s két kezével átkarolta nyakát.

— Megbocsáss, atyuskám, — mondá hízelt hangon, — helyünkön hasonlóképp cselekedtél volna. Jó tettet vittünk véghez, pappo se l' anima mia, s te magad vagy százszor lelkemre kötéd, hogy keresnünk kell az alkalmat, a mikor kedvében járhatunk istennek és a boldogságos szent szűznek.

— Kétségkívül, — felelé Cristofero már kevésbé komoran. — És miben áll jótettetek? Talán ismét macskát mentettél ki a vízből, mint a minap, midőn lázbetegség követte e dőreségedet?

— Nem, — viszonzá Erzsi szenvedélyesen, — valami nemesebb fogog most szóban... Atyám, nem is hinnéd: megmentettük egy ember életét!

— Santa Madonna! Egy ember életét? Kihuztátok a vízből?

— Azt nem, hanem ótalmunkba vettük üldözői elől.

— Micsoda? Hát ki üldözi?

— Azt majd ő maga beszéli el. Odakint áll s bebocsátatást kér. Lépjjen be, signor Bernardo, atyám szívesen látja.

— Csak nem hoztad magaddal?

— De igen atyám!

— Még egyszer kérde: ki üldözi?

— A rendőrök, — rebegé Erzsi habozva.

— E szerint gonosztevő?

— Ha látja s beszél vele, másképp fog itélni. Jőjön csak, signore, beszélje el bűntényeit.

Bernardo büszke, de egyuttal szerény magatartással a szobába lépett s tiszteletteljesen meghajtá magát Cristofero előtt.

— Uram! — mondá szilárd hangon, — tudom, hogy gyanut ébreszthetnek ellenem a körülmények, melyek között magamat bemutatom, mindazáltal remélem...

— Mit vétett ön? — szakítá őt félbe Cristofero.

— Olyasmit tettem, mit helyemben bárki is elkövetett volna. Egy mihaszna suhancz párbajra ingerelt s jóllehet kitertem előle, a mig lehetett, végre mégis meg kellett vivnom vele. A törvény értelmében ezért bűnös vagyok; de sokkal inkább becsülöm e nemes kisasszony atyját...

— Meghalt ellenfele?

— Azt hiszem, nem, csak súlyos sebet kapott, — felelé Bernardo pillanatnyi habozás után. — Sorsomra nézve az ugyanis egyre megy... A poroszlók nyomomban vannak; ha ön két, vagy három napig menedéket nyujt, könnyen elérhetem majd a határt. Eltaszit ön magától, mert szerencsétlen vagyok?

— Igen kínos kérdést intézett hozzám, signore. Békés polgár létemre nem szeretnék összekocczanni a törvény őreivel. Lehetséges, hogy helyzetében ön másképp nem cselekedhe-



tett, de azért a párbaj mégis bűn az anyaszentegyház és az isten rendeletei ellen... Fontolja csak meg, ha majd napfényre kerül, hogy én, a község legvallásosabb embere, oly szökevényt fogadtam házamba, ki szántszándékos vérontással szennyezte be kezét!

Erzsi azalatt ismét atyjához lépett s gyöngéden keblére borult.

— Légy könyörületes, atyuskám, — mondá. — Mért bíráskodjunk mi az idegen signor fölött? Ő szerencsétlen és segélyre szorult.

Toscanello kibontakozott leánya ölelő karjai közül.

— Nem lehet! — felelé fejszóvalva. — Minden szentnek keze maga felé hajlik és ha a rendőrök házamban kutatnák a szökevényt... Maria santissima, e szégyent tul nem élném! Aztán véleményem szerint most is menekülhet a signore... mért hosszabbítja czéltalanul a veszélyt? A éj sötét s négy vagy öt óra alatt tul lehet a határon.

— Uram, — viszonzá busan Bernardo, — ha erőm volna az ötórui utra, nem léptem volna át háza küszöbét.

Hirtelen elsápadt s görcsösen fogózott kezeivel a tölgyfaasztal szélébe.

— Látja, atyus, mily gyöngé a signore, — mondá Erzsi buzgó hévvel. — Megesküdtem, hogy megmentem őt, s ne akarja most, hogy megszegjem eskümet.

Ily hangon kellett Erzsinek szólania, hogy rábeszélje atyját. Az izmos férfi erőtlen lankadtsága végkép legyőzte Cristofero vonakodását.

— Maradjon, — mondá, — de tiéd a felelősség, Erzsi. Engedek, bár nem érzem magam jól a dolognál. Vészteljes sejtelem bántja lelkemet.

— Ne féljen, — viszonzá Bernardo, összeszedvén végső erejét, — álrühámban senki sem ismer reám. Ha isten akarja, holnap...

A szó elhalt Bernardo ajkain; ájultan összerogyott.

(Folytatása köv.)

### Egy titkos házi ellenség.

1715-diki karácson éjjelén három jeni ember kiment a szőlőbe, azzal a szép szándékkal, hogy ördögöt idéznek és ennek segítségével egy nagy kincset igéznek ki a földből, mely hitük szerint ama szőlő gunyhójában le volt babonázva.

Csikorgó hideg idő volt, oda künn és azonképen benn a kicsi gunyhóban, mind a mellett, hogy az ajtót nagy óvatosan bezárták. A hideg még akkor sem akart engedni, midőn a gunyhó közepén jó nagy tüzet raktak, melynek kékes lángja különben is mulhatlanul szükséges volt a világkerülő munkára.

Kezdődött az idézés. Az egyik, egy papnövendék, furesa ákombákommal tele cikornyázott ősrégi könyvet huzott elő fekete köpenye alól, és azt egy már eleve megjelölt helyen felültvén, és fél testével a kékesen lobogó láng fölé hajolván, el kezdett belőle motyogni, elébb halkal, majd hangosabban és hangosabban, a többiek meg visszafojtott lélegzettel hallgattának.

És az elvetemedett diák még az első lapot sem olvasta volt végig, máris csudálatos változás esett meg rajta. Vörösös, duzzadt arcza haloványra vált, inént még csengő hangja egyre elfult; majd meg a lábán sem birt megállni, elméje elborult, és még nem mondhatta el a harmadik idézést, már eszméletle-

nül összerogyott. Két társa meg, ezek csak afféle parasztemberek voltak, azonközben elaludt és a padról, a melyen letelepedtek volt, a földre zuhantak alá. Az egyik közülök, egyszer ugyan fölrezzent, de annyira el volt kábulva, hogy nem birt lábra állni, és csak visszahanyatlott a földre.

Másnap a hatóság tudomására jutott a dolog. A kiküldött vizsgáló bizottság a papnövendéket az ajtó mögött találta, eszméletlenül a földön fekvé, a két paraszt meg tökéletesen meg volt halva. A papnövendék a városba vitetett és megfelelő orvosszerek által életre térítettett ismét. A két paraszt holttesteit ellenben egyelőre künn hagyták még a gunyhóban. Három embert rendeltek melléjük, hogy vigyázzanak rájuk. A nagy hideg miatt aztán ezek az éjjel szintén tüzet raktak. Csakhamar nagy bágyadtság fogta el őket, kábulatba estek, ugy, hogy le kellett feküdniök, és nyomban reá mély álomba merültek. Másnap reggel ezeket is a földön elterülve találták; kettő meg volt halva, a harmadikat nagy-nehezen megmen-tették.

A vizsgálatra kiküldött orvosok sehogy sem birtak rájönni a halál okára és nagy zavarukban ide-oda tétováztak itéletükben. Nem ugy a lelkiatyák, ezek első perczen tisztában voltak arra nézve, hogy azokat az istentől elrugaszkodott lelkeket az ördög vitte el; az bizony, olyan igaz, mint a hogy valóságos lólába van az ördögnek, és nem is nyugodtak addig, a míg a holttestek a sintérnek nem adattak át, a ki aztán gaz gyilkosok módjára nyikorgó rozzant taligán kitakarította a temető árkába és ott jól-rosszul a földnek adta őket által.

Találkozott mégis egy dr. Hoffmann nevű orvostudor, a ki nagyon megbotránkozott e dologon, és egy kis könyvben — ennek a nyomán közöljük ez esetet — ügyekezett kimutatni, hogy hiszen ezeket a szerencsétleneket a sz é n g ő z ölte meg! Hanem aztán lett is miatta ne mulass, a milyen elkeseredett háboru a tudós világban erre kiütött, és nevezetes, a ki legbuzgóbban az ördögnek fogta pártját, az egy Andreä nevű jeni orvos volt. Végre is a lipcei egyetemi orvosi karának kellett közbe lépni az adázul vitatkozó felek közt, és ez — nem csekély álmélkodásra — az ördög ellen és dr. Hoffmann javára döntötte el az ügyet.

Mondom: nem csekély álmélkodásra, mert az emberek nagy sokasága az ördög részén állott, sőt, mint mondják, még most is szép számmal vannak neki hivei; hiába, a lóláb meg a kecskeszarv, no meg a gyermekek oktatása, — ezek szerint semmi különös nincsen abban, hogy egy-egy szegény lelket az ördög viszen el; sőt talán rossz néven sem veszik azt neki; az ördögnek is csak élni kell. Annyit azonban mégis kivivott már a tudomány, hogy a mérges légnem létezése most már általánosan el van ismerve; bajos dolog is volna, most már — a köszén elterjedt használata mellett, — kételkedni benne, mikor így télen át alig van hét, hogy széngőz áldozatairól ne olvasnánk a lapokban.

Tulajdonképen nem is az ujabbkori tudomány fölfedezése a széngőz; már a régi korban is tudva volt, hogy az izzó szénből kipárolgó gőz emberre, állatra halálossá válhatik. Ugy Plutarch-, mint Florusban olvashatni, hogy Krisztus születése előtt 87 évvel, Catulus Lutatius, kit a kegyetlen Marius kiakart végeztetni, széngőzzel vetett véget életének, és hasonló halálra szánta volt magát Julian fogolytársa is, csakhogy ezt, midőn a megmérgezés tünetei kiütöttek rajta, még ideje-korán kivitték a levegőre, és így tartották meg életben.

Ujabb időben pedig valóságos ijesztő módon gyakoriak a széngőz-mérgezési esetek, miért is okvetetlen szükséges, hogy



— ovakodás tekintetéből, — ismerkedjenek meg úgy a körülményekkel, melyek közt a széngőz fejlődik, valamint a jelenségekkel, melyek ilyen mérgezés esetében előállnak, és végre a mentő intézkedésekről, melyek ilyen szerencsétlen eset előfordultával teendők, addig is, a míg az orvos megérkezik.

Midőn valamely szerves test ég, az égés folyamában a levegőben levő éleny a levegőben levő széneny- és könenynyel egyesül, és akkor egy felül, a széneny és éleny egyesülése folytán, szénsav, és másfelül, a köneny és éleny egyesülése folytán viz képződik; oly égési esetben pedig, midőn az éleny nincsen meg kellő mennyiségben, szénsav helyett szénéleg- légnem (gáz) képeződik, vagyis oly vegyülék, a melyben kevesebb az éleny, mint a szénsavban. És azért, midőn például valamely kályhában nincsen meg a tökéletes elégésre megkívántató levegő, és ez az eset mulhatlanul beáll, midőn a kályha szája annyira be van zárva, vagy midőn a kéményt annyira belepí a korom, hogy a levegőnek nincsen szabad járása, mindannyiszor a kályha belseje széngőzzel telik meg, onnan meg a mindenféle parányi részeken át a szobába tódul, és ezen széngőzben van a szénéleg, vagyis a tulajdonképi mérge. A széngőz e szerint csak akkor fejlődhetik, mikor a tüzelőanyag nem éghet el teljesen, és azért a hol ez az eset forog fenn, mindenütt széngőznek is kell fejlődni; így például midőn a lámpabél, vagy valamely papir sokáig hamvadoz, mindannyiszor széngőz fejlődik, és van rá eset, hogy egyetlen faggyugyertyából annyi széngőz fejlődött, a mely elegendő volt egy emberélet kioltására.

Lipsében történt ez az eset, még a czéhek korában. Az ottani becsületes kovács-czéh ugyanis megtartotta rendes évnegyedes gyűlését, és a kik visszaemlékeznek arra az időre, azok tudják, hogy ily alkalmakkal az érdemes remekes mesterek nagyon jókedvűek szoktak lenni, sok minden tréfát űztek, melyek közül egyik-másik nem épen józan gondolkodásra mutatott. Így akkor is. Ugyanazon szobában, a hol a becsületes kovács-czéh ezen gyűlését tartotta, egy 12 éves fiu is volt, épen inasnak akarták „szegődtetni“, és hogy, hogy nem, de a szegény fiu az ajtó mögött egy padon ültében elaludt. Ezen borzasztó magamegfelelkezés természetesen méltó büntetést érdemelt, és a becsületes czéh egyik tagja okosabbat nem tudott kigondolni, mint hogy egy kifutt faggyugyertya izzó bélé a fiu orra alá tartotta. Kis idő múlva a szegény fiu ijedten fölvetette szemét, legott reá azonban újra csak lehunyta, mire a becsületes czéhbéli most már csak azért is tovább is orra alá tartotta neki az izzó kanóczot, természetesen csak tréfából; hadd ébredjen föl az istentelen tuskó. Hanem a szegény fiu nem ébredt föl többé, sőt inkább annyira mélyen elaludt a magába szívott széngőz-élegtől, a mi a parázs kanóczból fejlődött, hogy harmadnap rá már kivitték a temetőbe.

Vegy tudományi vizsgálat utján kiderült, hogy a széngőz áll 24 százalék szénsavból, harmadfél százalék szénélegből és némi könenyből. A valóságos mérge a szénéleg; ez tiszta állapotában egészen szintelen, szagtalan és iztelen; valamivel könyebb a közönséges levegőnél és meggyujtatván, halaványkék lánggal ég. Ama kékes lobogás az izzó parazon: kőszénéleges légnem. A mely élő teremtés ezen légbe kerül, az abban a szempillantásban oda van. Csak egyetlen fél százalék szénéleg ha a levegőben van, egy-két lélegzetvételre már fuladoz, az egész test rángatózásba esik, kis idő múlva elcsendesül, a szem, az orr, a száj folyini kezd; a test megmered, az állat roskadoz, tántorog, összerogy, néha görcsös vonaglások közt, a lélegzetvétel egyre ziháltabb, szakgatottabb, végre egészen

eláll; az ember meg ittas módjára el kezd támolyogni, aztán rendszeren vonaglások közt összerogy; egyébkint nála is ugyanazon tünetek állnak be, mint az állatnál, csak hogy kisebb mértékben. Először iszonyu főfájás, utána szédülés, álmoság áll be, valamennyi érzékre mintha nehéz köd ereszkednék, végre teljesen elveszti eszméletét. Oly erős a kábultság, a melybe a széngőzmérge áldozatát ejti, hogy magához térve is, nincs anynyi ereje, hogy csak egy lépést is tehetne a végzetes helyről. Néha azonnal veszti el eszméletét, míg némelyiknél émelygés és hányás áll be, mire ájulás és álmoság következik. Néha vonaglások is fordulnak elő a kábulat alatt, az arczon meg többé-kevésbbé szederjes foltok ütődnek ki. Halálos kimenetelnél, a kimulás rendszeren csendes és nincs rá eset, hogy az ilyen áldozat visszanyerné eszméletét. Nem halálos kimenetelnél is egyik-másik testrész rendszeren alélt marad.

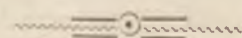
Látni való tehát, hogy a széngőz egyik legveszedelmesebb ellensége az emberi és állati életnek. Rendszerint éjszákának idején indul ez az alattomos gyilkos prédára. Nesztelelenül, halkal, semmi legkisebb jel által el nem árulva magát, lopózik be a testbe, leüti a vár őrző angyalát, az élenyt, kiszorítja a vérből — a legnagyobb csendességben, meg nem állva, a míg csak az összes életerőt semmivé nem pusztította. Ezer meg ezer azon emberek száma, a kik életüket vesztették, csak azért, mivel semmibe sem vették e furfangos ellenség hatalmát, vagy érdemesnek tartották, közelebbről megismerkedni sajátságos mivoltával.

Sokan azt hiszik, hogy csak is a kőszénből fejlődhetik ezen öldöklő mérge; ez azonban, mint már fentebb kimutattuk, tévedés; mert bármely tüzelő anyagból fejlődhetik az, mihelyt a parázsodás zárt helyen megy végbe, és az éleny hozzá nem férhet; a kőszén-fütésnél csak azért gyakoriabbak az ilyen mérgezési esetek, mivel a kőszén sokkal lassabban ég el más egyéb tüzelő anyagnál; nem ritkán órák mulva is eleven szenet található a kőszén hamuban, különösen mikor a kémény elkormosodván, a levegőnek nem igen van szabad járása, vagy mikor ködös, borus időjárás folytán nyomott a levegő. A veszély azonban, mint mondók, minden tüzelő anyagnál és minden időjárás mellett megvan, és mulhatlanul beáll, midőn még mielőtt a tűz egészen elhamvadt, a kályha száját úgy elzárjuk, hogy a levegő, vagyis az éleny hozzá nem férhet. Ettől tehát okvetlenül ovakodjunk. Legjobb azonban kilyukasztott ajtót alkalmazni a kályhára, hogy mikor be is van téve, a levegő azért járhassa. Az a kevés meleg, a mi ilyen ajtó mellett kárba megy, busásan meg van fizetve azzal, hogy nem kell féltelnünk a szobában alvók életét a gyilkos szénélegtől.

A mi végre a mentő intézkedéseket illeti, a széngőztől bódult, vagy már eszméletlen embernek mindenek előtt tiszta levegőt kell szerezni, úgy, hogy más szobába viszsük, vagy legalább úgy, hogy azon szobában, a hol fekszik, ajtót-ablakot föltárunk. A testet szorító ruhától szintén azonnal meg kell szabadítani, lábát és mellét pedig ruhával dörzsölni, mind addig, a míg csak az orvos meg nem érkezik, a ki aztán a szükségeseket el fogja rendelni. Hogy ha pedig az orvos nem volna mindjárt kéznél, kísértük meg kanalankint egy csésze jó erős fekete kávé töltogetni a beteg szájába; ha sükerül megitatni azt vele, sokat tettünk megmentésére.

Közli:

Szegfi Mór.





## Egy hét története.

Novemberho 14-dikén.

Gróf Károlyi György meghalt. — Végtisztesség-tétele. — Szomorú állapotok a népszínműírás terén. — A csárda romja. — A hanyatlás oka.

Egy kitűnő magyar főúrral tehát ismét kevesebb van: hétfőn szentelték be komoly ünnepélyességgel gróf Károlyi György holttestét. E gyászeset meghatotta az egész országot, s azon a napokon, mikor az érdemes gróf a ravatalon feküdt, mozgásban volt a főváros, mint midőn egy nagy emberét veszti el. Mult pénteken halt meg, alig hogy lapunkat bezártuk, jutott értésünkre e szomorú hír. Ritka nemes lelkű szilárd hazafiságu, mindenki által tisztelt és becsült főúr volt, minőben egy állam sem bővelkedik. Ő már akkor szívvel és lélekkel magyar volt, s csak hazájának élt, mikor főúraink legtöbbjét szive Bécsbe huzta. Ha Széchenyi vezér volt, úgy az, a ki mindenütt nyomába lépett a haza ujjáalkotása nagy művének létesítésében, gróf Károlyi György volt. Széchenyi a pozsonyi dietán egész jövedelmét ajánlá föl az építendő magyar akadémia alapjára, utána mindjárt Károlyi György fél-évi jövedelmének felajánlása következett. És bármit tett, bárhol működött a „legnagyobb magyar“ nemzete érdekében, mindenütt mellette volt Károlyi György, s ha áldozni kellett, legott bőkezűen áldozott. Nincs oly közintézet, vagy hasznos, nemzeti czélú vállalat, a melynek létesítésében ő a legtevékenyebben részt nem vett. A nemzeti színházat a forradalom után az ő adakozása s az ő kezdeményezése folytán begyűlt alap mentette meg a bukástól, pedig akkor nekünk mindenünk volt a magyar színház, az volt a haza. Valóban méltán fájlalja a nemzet minden jó fia e derék hazafi elvesztését s a gyász, melyet a Károlyi-család tagjai viselnek, az egész nemzetet megilleti.

Már hónapok óta beteg volt s baja gyógyíthatlan halálos volt. Tudta ezt mindenki környezetében s bármennyire titkolták is előtte, leolvasta övéinek arczáról. De bizonyos akart lenni. A nélkül, hogy valakinek szólt volna, elment egy fogorvoshoz s fölkerlte, hogy vizsgálja meg fogait. Az orvos alig tekintett a nyelvére, lélekzetet vesztve hátrált vissza. „Ugye, megrémíté önt is nyelvrákom?!“ — mondá mosolyogva s ámbár most már mindent tudott, arczának egyetlen vonása sem változott s a mint jött, szilárd, biztos léptekkel távozott. S azután sem veszté el lelki erejét s a megnyugvást, mit csak a vallás adhat meg, pedig tudta, hogy nem sokára meg kell halnia s hátralevő napjait sulyos szenvedés közt kell tölteni. Ügyeit már korábban rendbe hozta; roppant vagyonának jelentékeny részéből hitbizományt csinált, melyet családjának csupán katolikus tagja élvezhet, a kinek feleségül is katolikus nőt kell vennie. Így akarta a vallásos főúr biztosítani, hogy családjá mindig megmaradjon vallásában s hogy a nagy birtok szét ne forgácsolódjék. A többiekre nézve is gondoskodott. S nem feledkezett meg arról a fiáról is, kit évek előtt korlátozhatlan pazarlása miatt kitagadni volt kénytelen, a bőkezű adakozások mellett takarékos főúr. S nyugodtan várta a halált. Utóbb már beszélni sem tudott s ételmet nem vehetett magához. Ekkor eszébe jutott annak a czigányasz-

szonynak a jövedőlése, a ki sok év előtt azt jósolta a gazdag főúrnak, hogy éhen fog meghalni. Akkor ő és Gyula fia megmosolyogták a jóslatot.

Holttestét, mely az egyetem utcai Károlyi-palotában volt kiterítve, Kaplonyba szállíták Szathmármegyébe, hol egész csendben fogják a családi sirboltban átadni az örök nyugalomnak. A beszentelési ünnepélyen jelen voltak a főváros és az ország legkitűnőbbjei; a külügyminiszter, a magyar kormány, a főpapság, a katonai előkelőségek, a képviselőház tagjai, az akadémia, a színház, az összes arisztokrata világ s mind az a sok hazafias egyesület és közintézet, melyeknek létesítésében az elhunytnak fő érdeme volt. Ott álltak a ravatalnál az elhunyt fiai és Olaszországból haza jött özvegye s az egész Károlyi-család. A beszentelést Haynald érsek végezte s megható imát mondott a virágokkal, koszorúkkal borított koporsó fölött. Alig maradt szem köny nélkül.

Temetésről temetésre: a népszínházban ismét egy új népszínmű végtisztesség-tételen voltunk jelen. Bizony nagy tisztesség-tétel volt, a mód nélkül gyöngé darab nem érdemelte meg. Hanem még se legyünk egészen szigorúak: egy kezdő ember első kísérletével van dolgunk, a kinek különben nem jár a mesterségével a toll-forgatás. Egy színésznek sem valami kimagasló színész próbálkozott meg a népszínmű-írás parlagon maradt mezején; gondolta, a mi Tóth Edének ment, a ki szintén gyöngé színész volt, mért ne menne Ecsedinek is?! A népszínművek most különben is gyéren szállingóznak, azaz, hogy: olyan népszínmű-forma valami bőven hull, csak az igazi szindarab, az nagyon nagy ritkaság. Mióta Szigligeti igazgató lett s letette a tollat s a mióta szegény Tóth Edét eltemettük, jó formán csak Lukácsi Sándor ereszt szárnyra egy-egy párbeszédbe foglalt valamit, csakhogy ezek nagyon kérész-életűek. Mások is próbálnak szerencsét — mint most is lám, Ecsedi, de hát csoda-e, ha nem sikerül?

Általában arra a szomorú tapasztalatra jöttünk, hogy éppen a legkedveltebb, legnemzetiebb műfajnak egyáltalában nincsenek többé művelői. A közönség még most is, pedig számtalan kudarcz elkedvetleníthető s bizalmatlanná tehető, siet a színházba, ha egy népszínművet hirdetnek. És megtapsolja a legparányibb élvezhető, látszik rajta, hogy igazán kézzel, lábbal szeretné a darabot megmenteni, de ha nem lehet. S művészi erők tekintetében is rendkívül szerencsés e műfaj; magyar színpadon nem jelent még kitűnőbb személyesítője a népszínműi alakoknak, mint Soldosné és Tamási; csak félig-meddig kellene összetákolni a darabot, ezek életet öntene nek belé, — s nem lehet. Oly művek kerülnek egymásután színpadra, hogy igazán kárba veszett minden legkisebb fáradság, melyet művészeink előadására fordítanak. Tehát vannak előadók, van közönség s azonfelül a legnemzetiebb műfaj, — honnét van tehát, hogy nem akadnak hivatott írók, kik e műfaj művelésére fordítják tehetségüket?! Hiszen ez mint üzlet is, legjobban kifizeti magát, a mint mondani szokás. Mért nem veszik tehát kezökbe a tollat tehetséges írók s mért engedik, hogy hivatlan kontárok és önerejük iránt is bizonytalanságbán



levő, legtöbbször tehetségtelenebb kezdők foglalják el a tért s rontsák le az egyetlen magyar műfaj hitelét és tekintélyét.

Némelyek abban keresik ennek az okát, hogy jobb íróink nem ismerik eléggé a népet s így nem vinnének egészséges hí nép-életet a szinpadra; de ez nem áll, mert olvasunk népies regényeket és elbeszéléseket, a melyekben a legkitűnőbb nép-alakokkal találkozunk. Több igazuk van talán azoknak, kik a jelenlegi színházi viszonyokban keresik a baj okát. A mióta a népszínművet a nemzet első intézete kitagadta s magán vállalkozó kegyelmére szorult, az írók is elvesztették kedvüket oly műfaj művelésétől, a melyben, ha valamit irnak, azt sem tudják, — alku tárgya lévén, mint egy zsák buza, vagy hizott sertés, — sikerül-e méltányos föltételek mellett eladni a verseny nélküli magánvállalkozónak, a ki az üzleti dolgokban épen nem mutatkozott ügyetlenek. Így aztán azok, kik értékeset irhatnának, nem irnak, a kikre nézve pedig már az is nyereség, ha művöket bármily olcsón, vagy akár ingyen is, csak hogy előadják, — azok irnak, igaz, — hanem milyet, — tetszik látni. A Csárda romja, Ecseditől újabb és kitudja már hányadik bizonyosság erre.

S tartunk tőle, tökéletesen tönkre teszik e szép magyar műfajt, ha ez sokáig így tart.

## A h á b o r u.

Erzerum és Plevna, — e kettő most a harcztérekben a jelszó. Ázsiában Erzerum, Európában Plevna elestétől függ a hadjárat sorsa, és az oroszok bizony minden lehetőt elkövetnek, hogy e két pontot hatalmukba kerítsék. Erzerum bevételére nehéz feladat, s hozzá még legújabb táviratok szerint az orosz terület mohamedán lakosai közt lázadás tört ki, 18 ezer fölkelő van fegyverben s Mihály nagyherczeg ezek megfékezése végett kénytelen serege egy részét Erzerum alól elvonni. Itt különben is baj van, mert az angol határozottan kimondta, hogy ez oldalon talpalatnyi terület foglalást sem enged meg.

Plevna azonban rosszul áll; körül van kerítve s Ozmánoknak nincs élelmi szere. Mehemed Ali Sophiában hamarosan hadsereget szervez, hogy felmentésére siethessen szorongatott vezértársának, de vajjon ez kihuzza-e addig?! Konstantinápolyban van katonaság, onnét küldhetnének, de nem merik a fővárost hadsereg nélkül hagyni; fölkeléstől félnek. Épen e héten is összeesküvést fedeztek föl a kigyógyult Murad érdekében, kit most már szigorú őrizet alatt tartanak.

Azonban a békéről is beszélnek. Az angol miniszterelnök békés beszédet tartott közelebb s kijelölte a föltételeket is, a melyek mellett a porta is, a czúr is letehetik a fegyvert. Csak hallgatnának rá!

## A z e l é g e d e t l e n s é g.

Kevés embernek adatott a jelen örömeit teljesen élvezhetni, többnyire azzal töltik el éveiket, mikép rendezzék be napjaikat, és még mielőtt nyugalomra tettek volna szert — el kell hagyniok mindent. Még az idővel, az évszakok változataival is úgy vannak. Mennyire nem ohajtják a változatot, és ha az ohajtott időszak csakugyan megjött, nem tud nekik megfelelni. Mig tavaszi szelek rázzák a fiatal rügyeket, addig dideregve a nyár után sohajtoznak; ha ez elérkezett, ugyanannyit jajgatnak, panaszkodva törülgetik homlokukat és kiállhatatlannak nyilvánítják. A városi lakosoknál azonban még ke-

vésbbé lehet a vidékieket kielégíteni. A sok panaszt hallván mindenfelül és a nagy elégedetlenséget, egy régi mese jut eszembe, a mely igen jól jellemzi ezen általános emberi gyengeséget.

János gazda a mezőn dolgozik, és sohajtva gondol nehéz munkájára. Egyszerre csak az — ördög áll előtte.

— Igazad van, hogy annyit panaszkodol, szegény ördög te, — mondá az igazi ördög, — hisz egy állatnál is többet dolgozol, a mi pedig nem is illenék keresztyén emberhez! Láttod, valakivel fogadtam, hogy az emberek közül egyszer megelégedetté fogok tenni, add ide hát azt az ostort, azt az ekét, elvégzem a munkát helyetted.

János gazda megtette kívánságát. Az ördög csak könyvedén érinti az ökröket az ostorral, és egy pár perc múlva kész a munka, szép sorban állnak a barázdák.

— Jól végeztem el? — kérdé a sátán.

— Igen jól, hanem a vetőmag borzasztóan drága ez esztendőben!

Felelet helyett a sátán egyet suhintott a levegőbe, és a hosszukás, szép mag csak úgy hullott a barázdákba, akár a jégeső.

— No, most megnyertem fogadásomat! — mondá sátán ur.

— Hm — dünyögött János gazda, — ki tudja, ha nem hiába van-e vetve a szép mag. Hisz még elverheti a jég, a fagy, a szárazság vagy a sok eső!

— Nesze, fogd e katulyát, — mondá a sátán, — ebben van az eső és jó idő; használd fel földjeid javára, úgy és akkor, a mikor kell.

János gazda csakugyan jól használta fel a csuda-katulyát, mert gabnája pompásan állott, szebben, mint valaha. Szomszédjai, persze, szintén hasznát vették a jó időnek, melyet ő a maga javára készített, és a mint aratáskor a sátán meglátogatná kegyenczét, épen akkor lepte meg őt, midőn irigy szemmel nézte szomszédjai dus termését.

— Nem teljesítettem-e minden kívánságodat? — kérdé most tőle a sátán.

— Oh uram! — jajgatott János gazda, — be fognak szakadni padlásaink a nagy terméstől, az igaz, de a gabonának nem lesz ára, és akkor tönkre megyek!

Mig a gazda panaszkodnék, a sátán lehajolt, felvett egy kalászt, szétmorzsolá ujjai közt, és megmutatá János gazdának a szemeket, hát csupa fényes arany szemek voltak!

János kezébe vevé a magokat, ide oda forgatta, nézette, emelintgette és végre kétségbeesetten kiáltá:

— Oh, édes uram, mennyi tengerpénzbe fog majd kerülni, mig e sok aranyból pénzt fogok veretni!

Itt vége szakad a mesének, még azt sem tudjuk, hogy sátán uram nem tekerte-e ki gazd'uram nyakát. Pedig így kellett volna cselekednie!

## Budapesti hírvivő.

\*\* (Jótékonyág.) Király ő Felsége pozsonymegyei Főrév község tűzkárosult lakosai részére magánpénztárából 300 frtot, szintén pozsonymegyei Dévény község tűzkárosult lakosai részére 400 frtot, a trencsénmegyei Szkala község tűzkárosult lakosai részére 300 frtot, szepesmegyei Kis-Lomnitz község felhőszakadás által károsult lakossága részére 100 frtot, továbbá a latisai római katolikus hitközségnek, iskolaépítésére, 200 frtnyi, a görgény-szent-imrei ro-



mai katolikus templom, iskola és paplak építésére 200 frnyi segélyt adományozott. — Gróf Somssich Imre legújában a csurgói választókerület iskoláiban tanuló szegény gyermekek részére — ezek nem létében iskolák felszerelésére — 10,000 frtot tett el, évenként 500 ezüst forintot kamatozó papirokban.

\*(A király látogatása a muzeumban.) Király ő Felsége csütörtökön délben hosszú látogatást tett a nemzeti muzeumban. Pontban tizenkét órakor ért oda báró Mondel hadsegéd és báró Hübner őrnagy kíséretében. A második kapuboltozatnál Trefort Ágost miniszter, Pulszky F., Hegedüs Candid L. és Thaisz Elek várták a magas vendéget. Ő Felségét Pulszky fogadta. Először a könyvtárban tartott szemlét a Felség, hol a Corvinákat, érdekes kéziratokat, régi nyomtatványokat szemléltette meg s dicsérőleg nyilatkozott azok áldozatkészségéről, kik levéltárukat a nemzetnek ajándékozzák, csodálta különben, hogy 1802 óta ily gazdaggá lehetett a könyvtár. Itt Fraknoi Vilmos és Bubics apát jártak kezére ő Felségének. A régiségtárban Rómer és Hampel kalauzolták; itt időzött ő Felsége legtovább s beható érdeklődéssel nézett meg mindent s kérdezősködött mindenről. A képtárban Ligeti, a természetiek tárában Fridvalszky várták. Hasonló érdeklődést tanusított ő Felsége e helyeken is és meglepetését fejezte ki a haladásán. Ő Felsége huszonegy év előtt volt a muzeumban utoljára. Két óra után hagyta el a király a muzeumot s az ujonnan megnyitott rabbi-szemináriumba ment, hol ünnepélyességgel fogadták. A muzeum előtt ezernyi nép tolongott, mely lelkesen megéljenezte ő Felségét.

\*(A királyról) ismét érdekes történetkét tudnak beszélni a lapok. Ő Felsége a közelebbi rókavadászat alkalmával elvált a társaságtól s eltévedt. Utba igazítást kért tehát Zsigri István földművelőtől, ki aztán a „fáintos, nyájas urral“ beszédbe eredt, s szidta a muszkát. Elmondta, hogy ő 48-as honvéd s már öreg ember, de azért örömmel felkötné még egyszer a kardot, csak hogy török testvéreinket segíthesse s kedvére üthesse a muszkát. Nem mondják a lapok, mit felelt a király ez őszinte szóra, mely talán egészen még sem vezett kárba. Ő Felsége egy aranyat adott a beszédes parasztnak s nevetve mondta el kalandját a föltalált vadász-társaságnak.

\*(Rózsás napló.) Gróf Teleki Géza Gernyeszegről, (az elhunyt Teleki Domokos fia,) eljegyezte Bethlen Margit grófkisasszonyt. — Mányai Koller Iván fehérmegyei fiatal földbirtokos diszes esküvője, Forster Erzsike kisasszony-nal, mult szombaton volt Györkönyben. — Modt Alfréd esküvője e napokban volt Kolozsvártt Kendeffy Anna kisasszony-nal. — Bohuniczky Ödön veszprémi aljárásbíró e hó 4-dikén vezette oltárhoz Mihályf Ilona urhölgyet. — Ujlaky József mármaroszigeti kincstári ügyész, közelebb tartotta kézfogóját Tamássy Laura kisasszony-nal. — Kovácsy Sándor ur és Vecsey Vilma kisasszony esküvője mult szombaton volt. — Sonnenberg Imre, fiatal fővárosi kereskedő, november 18-dikán tartja esküvőjét Weisz Lina kisasszony-nal. — Gregus Andor Gyula segédtelekkönyvvezető eljegyezte Krizsán Pannika kisasszonyt Kalocsán. — Kiss János, nagyküüllőmegyei adófelügyelő közelebb tartotta kézfogóját Karácsony Róza kisasszony-nal. — Makoldi Tilda kisasszonyt e napokban vezette oltárhoz Trandafir Miklós, Kolozsvártt. — Vertán Ernő csermői földhasznóbérlő e napokban tartá esküvőjét N.-Váradon Lukács Gizella kisasszony-nal. — Nagyvárad új református lelkésze: Kun Béla jegyet váltott Nagy Mari kisasszony-nal, a vá-

rad-olasz református lelkész unokahugával. — Hasil Ferencz vasuti tiszt közelebb nőül vette Oberhuber Aranka kisasszonyt Kraljevácson. — Podmaniczky Béla báró huszárhadnagy és Gerliczy Erzsike bárókisasszony fényes esküvője e hó 10-dikén volt Nagyváradon. — Szintén Nagyváradon Köbling József gyógyszerész eljegyezte Pauer Gizella kisasszonyt.

\*(Diplomacziái estély) volt hétfőn Bourgoing b. itteni francia főkonzulnál s az estély igen fényes volt. Résztvettek az összes budapesti konzulok, Blumer ur, az orosz kivételével. Ott volt az akkor itt időzött bécsi török nagykövet: Essád bej, titkárával, Miran efendivel s a fővárosi török konzulág részéről Halil bej és Sedid efendi. Bourgoing báró és bájos neje szeretreméltó házigazda-pár voltak s a kedélyes estének jó korareggel lett vége.

\*(A művészek házá) s a kiállítást sokan látogatják s jól is teszik, a kik tehetik, mert az ott kiállított műkincseket ritkán nyilik alkalom láthatni s tulajdonosaik nem hagyják ott sokáig. Kettőt, egyik közülök Meissonnier 40,000 frankos műve, már is elvittek. Már több képet meg is vettek, így a többi közt Wahrmann Mór Tedesco párisi műárustól vett több képet s Paczka fiatal festőnél megrendelést tett. A főpapok a kiállítás legértékesebb tárgyának: Bouguereau festményének megvétele iránt tettek ajánlatot, (a kép czime: a szent szűz fájdalma, ára: 80,000 frank,) Első megrendelő mégis a király volt; a megnyitáskor Pállik egy szép ló festményét látta s nagyon megkedvelte s elhatározta, hogy egyik kedvenz lován le fogja magát festetni Pállik által. A képet Buchanan angol nagykövetnek fogja ajándékozni. — E helyen megemlítjük, hogy az alig megnyit palota szilárdsága iránt már is aggályok merültek föl. A kupolát féltik a beomlástól, s épen ez okból csak nehezen engedték meg, hogy a palotában lakjanak is. Azt hisszük, hogy ez az aggály, mely fájdalom a mi építkezéseinknél legtöbbször indokolt, ezuttal talán tulzottnak bizonyul be.

\*(Karácsongi vásár.) Az országos nőképző egyesület, mint értesülünk, ez évben is meg fogja tartani karácsonyi vásárját, ez élvezetteljes, mulattató, ötletgazdag mulatságot, mely még most is élénk emlékezetében állhat azoknak, kik a mult évben e tarka-barka sokadalomban részt vettek. Nevezett egyesület ért a mulatságok s élvezetek rendezéséhez, s így biztos kilátás van arra, hogy e mulatság egyike lesz a saison legkeresettebbjeinek. A karácsonyi vásár három napon át fog tartani.

\*(Érdekes vendége) lesz a fővárosnak nem sokára, s ez nem más, mint Dumas Sándor, a Kaméliás hölgy s számtalan kitűnő dráma és regény nagyhirű s világszerte népszerű szerzője. Őt a bécsi újságírók egylete, a Concordia hívta meg, tartana ez egyesület javára fölolvasást. Dumas kollegiális sziveséggel s francia szeretetreméltósággal fogadta el a meghívást s februárban be fogja váltani ígéretét. Lafite ur pedig, idejekorán neszét véve az érdekes hirnek, legott táviratilag biztosította magának, azaz a fővárosnak a jeles férfi látogatását, kérvén, hogy itt is tartson előadást. Dumas jól tudja, hogy hó bámulói közé jön, ha Budapestet meglátogatja. Bécsben fényesebb lesz talán fogadtatása, de zajosabb, melegebb, mint hazánk fővárosában, aligha. Halhatatlan öregje, kit véghetetlenül szeretett, kijelenté akkor, hogy nálunk járt s meg is irta fiának, hogy a világ legharmantabb emberei a magyarok és a -- muszkák. A fiatal pedig nem fogja elmulasztani, hogy atyja állításának ránk vonatkozó részéről személyes tudomást



szerezzen magának. E hír valóban olyan, hogy — egy napra legalább — háttérbe fogja szorítani a háborút.

\* \* (Petőfi.) A nagy népköltő János vitéze közelebb jelent meg francia fordításban, melyet lendületesnek mondanak s dicsérnek. A fordító neve Dozon, francia konzul, s a mű a keleti könyvtár című vállalatban jelent meg. — Ugy látszik, végre a spanyolok is megkedvelték költőnket. Legalább egyik tekintélyes londoni irodalmi lap jelenti, hogy Don Ramon L. Maincz, a Cronica de los Cervantistas híres szerzője Cadixban fordított le egyetmást a „nagy magyar költőtől.“ Ezen fordítás lesz az első, mely spanyol nyelven jelenik meg. — Megemlítjük e helyen, hogy a nemzeti muzeum emléktárgyainak gyűjteménye újabban Petőfi Sándor egy tollával gyarapodott. Orlai Soma festő ajándékozta azt a muzeumnak. A költő — mint az ajándékozó megírta — e tollat egy papír darabkába göngyölve adta át Orlainak ama szavakkal, hogy ezzel a Hóhér kötelét írta. Az illető papirkán e szavak olvashatók: . . . (Maga) „sztos dalaira. De azért“ . . .; a másik felén négyszer fordul elő a költő neve, a mint azt egy szabad perczében gondatlanul oda firkálta.

\* \* (Erkel nagy zenekari hangversenye) szerdán este valósággal megnyitotta a hangverseny-idényt. Nagy közönség gyűlt össze, mint eddig is minden alkalommal, a főrangú világ egy részét mégis visszatartotta a közelebbi gyász. A hangverseny programja öt számból állott. Ez az öt szám képviselte a klasszikus és romantikus iskolát, a francia és német zenét, sőt a magyart is Erkel F. személyében. Erkel S. ur a lehető legváltozatosabb műsorral állott elő: Weber, Mozart, Schubert, Berlioz, Beethoven, Gounod, Erkel Ferencz és Hoffmann, — nyolcz zeneköltőt mutatott be egymásután. A hangverseny fényesen sikerült, a zenekar, Erkel figyelmes vezetése alatt kitűnően, hibátlanul működött. Az első szám Weber Oberonnyitánya volt. Azután Ehn Berta asszony Bécsből, énekelt két szép dalt Mozart Figaro lakadalmából és Schubert egy gyönyörű dalát. Ehn asszony még mindig nevezetes ének-művésznő, s ritka élvezetet nyújtott Schubert-dala. A közönség elragadtatással tapsolta meg. Utána a zenekar két nagy-érdekű apróságot adott elő: Beethoven ismeretes török indulóját és a Berlioz-féle Damnation de Faust-ból a Sylphidek tánczát. Ez a hangszerelésnek valódi remeke; egypár taktus az egész, de oly élénken ki van benne fejezve a tárgy, a sylphidek táncza, hogy a kép szinte láthatóvá lesz. Utólérhetlen báj, finomság, könnyűség jellemzik. A közönség el volt ragadtatva és megisméltette. Ehn Berta asszony másodsor Gounod Ave Mária-ját és Erkel-től Brankovics románczát adta elő, utóbbit magyar nyelven. Hoffmann Frithjof-symphóniája fejezte be a hangversenyt.

\* \* (Gróf Károlyi Györgyért) csütörtökön délelőtt gyászistenisztelet tartatott az egyetemi templomban. A templom kapuja, a szentély, a hajó s a padok sötét gyászlepellel voltak bevonva s a porta triumphalis alatt állt a magas ravatal, gyermektől övezve, az elhunyt czimerével. A halotti misét Czibulka János, a papnövelde lelki igazgatója mondta, sok pap segédletével. A szentély padsorait a gyászoló családtagok foglalták el; ott volt Haynald kalocsai érsek, Majláth György stb., s azok a küldöttségek, melyek hétfőn a végtisztességtételben részt vettek. — A főtáji kápolnában is volt requiem. Kedden pedig király ő Felsége, ép a falu alatt vadászva, megvált a társaságtól, bement a faluba, a kastélyba s fél óráig volt gr. Károlyi Istvánnal, a vigasz szavaival enyhítve az ő testvéri bánatát.

\* \* (A főtáji kastély-kápolna) oltára fölött van egy kép, mely az alamizsnát osztogató szent Erzsébetet ábrázolja. Ez egyszersmind családi emlékkép, mert a szent nő alakjában gróf Károlyi Józsefné született Waldstein Erzsébet grófnő (György és István grófok anyja) van ábrázolva, ki testben, lélekben igen szép nő s oly jótékony volt, hogy midőn e század első negyedében elhunyt, a pesti szegényebb nép még házi orvosa: Birly ellen is el volt keseredve. Az oltárképen szent Erzsébettől balra egy hat-hét éves, szőkefürtös szép fiúcska osztja az alamizsnát s e fiú arcza a most elhunyt Károlyi György gyermekkori mása van hiven visszaadva.

\* \* (Az Unger Henrik örökösei) által a fővárosnak jótékony czélra felajánlott 15 ezer frtnyi összegből az örökösök meghatározása szerint a helybeli izraelita árvaháznak 500 frt volt szentelve; — miután azonban Budapesten két ily árvaház van és pedig: „az izraelita hitközség árvaháza“ és „az izraelita nőegylet árvaháza“ s miután az örökösök ezt tüzetesen meg nem határozták, — ezen adományra mind a két árvaház támasztott igényeket. — Ezen vitás kérdés elejét veendő, a nemes keblű örökösök akkép módosították előbbi elhatározásukat, miszerint az ezen czélra szánt 500 frtot 300 frttal megszorították, s az ekképen 800 frtra szaporodott hagyományt fele részben az egyik, felé részben a másik árvaház fogja kapni; — ezen kiegészítő összeget Ráth Károly főpolgármester a hatóságnak át is szolgáltatatta.

\* \* (A „legsükségesebb.“) A hercegprimás Rév-Komáromban a mult napokban szentelt fel és adott át a közhasználatnak egy saját költségén épült leányiskolát. Ezzel régi óhaját teljesíté a komáromiaknak, kik nem egyszer kérvényeztek és tisztelegtek nála ez ügyben. Az utolsó deputatiót, a komáromi urhölgyek küldöttségét, Meszlényi Gyula, odavaló apátlelkész vezette, és a hercegprimás meg is ígérte a kérvényezőknak óhajuk teljesítését az esetben, „ha a legsükségesebbet Komárom városa megadja az iskolához“. „Oh igen, szóla a szellemes apát, Eminentiad kétségkivül a gyermekeket érti a legsükségesebbek alatt, s ezt ő nagyságaik nevében — s ezzel a tisztelgő hölgyekre mutatott — ünnepélyesen megígérem.“ A primás elnevette magát, de szaván volt fogva és egy év alatt felépült a komáromi szép leányiskola. Hiszszük, hogy soha sem fogy ki belőle az, a mi egy iskolához legsükségesebb.

\* \* (Szigligeti Ferike,) érdemes írónk Szigligeti Ede leánya, ki a mult évben a berni, legújabban pedig az olmtüzi királyi városi színháznak volt szerződött tagja s mind a két helyen kedvence a közönségnek, a jövő hó elején megváltik a szini pályától s nőül megy Mudrony Soma országos képviselőhöz, az országos iparegyesület ügybuzgó igazgatójához. Tartós boldogságot kívánunk frigyükhöz.

\* \* (Az új vámtarifa.) Olvasóink sokat hallhattak erről a napokban s alkalmasint figyelemre sem méltatták, hiszen a politikához tartozik. Pedig érdekes és fontos dolog ez, főleg a gazdasszonyokra nézve. Ha e tarifa életbe lép, nagy drágaság lesz. Megdrágul minden; a selyem ára kétszer annyi lesz. De még fontosabb ennél a háztartási cikkek drágulása. A kávé kiloja 12 krral lesz drágább, a petroleum 8 krral; a thea, rizs, cukor, külföldi gyümölcs stb. ára még ezeknél is tetemesebben emelkedni fog; a hus fontja 1 krral drágul. — Nem kellemesen hangzik ez gazdasszonyaink fülében, s épen nem lenne csoda, ha most már a gazdasszony- és nőegyletek feliratokat intéznének az országgyűléshez, hogy a különben is drága világot az új vámtarifa által még inkább ne drágítsa.



••• (Vegyések.) Feleki Miklóst Székelyudvarhely város képviselőtestülete 25 évi jubileuma alkalmával diszpolgárnak választván, a csinnal kiállított diszokmány Kassay Ignác országgyűlési képviselő vezetése alatt közelebb adatott át ünnepelesen. — Bodenedt Frigyes, a jeles német költő, január hó folytán jön fővárosunkba s két felolvasást akar rendezni. — Lang Fülöp, a nemzeti színház énekese két érdekes dalestélyt rendez; az elsőben Schubert kevésbé ismert dalait mutatja be, a másodikban a Schumanéit. — Dengi János költeményeire előfizetést nyit, ára 1 frt 20 kr lesz, mely Aignerhez intézendő. — Budapest czim alatt e hó 15-dikén új olcsó napilap jelent meg; szerkeszti Huszár Imre. — Egy finn énekesnő: Achte Emma asszony, ki Párisban képezte magát a helsingforsi színház primadonnája, fogja a jövő évben fővárosunkat meglátogatni s föllép a nemzeti színházban is.

••• (Halálozások.) Nári Szabó Ferencz, ügyvéd, e hó 11-én, életének 50-dik évében, Szombathelyen meghalt. — Gyöngyi Babola Lajos élete 70-dik évében, e hó 4-dikén Darvason meghalt. — A baranyavári kerület volt szolgabírája, Szemelics Ferencz, e hó 9-dikén, kinos és hosszas halálküzdelem után elhunyt. — Báró Reichlin-Meldegg József, magyar királyi honvéd-gyalogsági főhadnagy, e hó 8-án, élte 44-dik évében, Kőszegen meghalt. — Béke hamvaikra!

### Nemzeti színház.

Október 10-dikén: Piccolino. — Október 11-dikén: A járvány. — Október 12-dikén: A legujabb botrány. — Október 13-dikén: Álarczos bál. (Hajós.) — Október 14-dikén: Csöd. — Október 15-dikén: Faust. (Ehnn Berta s Hajós.) — Október 16-dikén: Nagyon szép asszony.

### Divattudósítás.

A téli divat legfőbb ohajtása oda irányul, az alakot lehetőleg karcsunak, magasnak tüntetni elő, ezért száműzvék a szélesítő huzott fodrok, dudorok stb. Ezen igyekezet a téli felöltőkön is észrevehető. Közönséges kimenetelre rendszeren paletókat viselnek, elől két sor gombbal. Ezen köpenyek készülnek vastag sima, vagy sávolyos posztóból, diagonálból, matalassából stb., fekete, sötétzöld, sötétkék, szürke és barna színben. Ezen paletók részint paszomántos zsinórzással diszitetnek fel gazdagon, egyszerű sima fonással, szőrmével, vagy pedig minden diszítés nélkül is, simára hagyatnak. Átalánosságban azonban lehet mondani, hogy jobb a sima vastag posztó-félből való paletót diszítés nélkül hagyni, és csak a sima szövetekből valókat valamivel feldiszíteni, a melyek azt inkább megkívánják, mint amazok. A diszesebb felöltők közé tartozik a hosszabb, szorosan a testhez álló paletót, nehéz, ágas-bogas selyemből vagy brochirt bársonyból, oldalt gombolva. A széles dolmányféle ujjakkal való felöltők is divatosak, valamint a prémes casaque, fekete, sötétzöld, sötétkék bársonyból, nem különben a beigeiből való kerek köpenyek, és a czóbolylyal befoglalt kabátok; ez utóbbiak rendszeren nehéz selyem brocatból készülnek. Ez utóbbi említett felöltők azonban csak jól tömött erszényeknek valók. A legmagasabb körökben a finom, drága szörkelméből készült felöltők is kedveltetnek, melyek bélése nehéz atlaczból áll, és melyek nem csak igen melegek, de hozzá még nagyon könnyűek is. Szerényebb jellegű a nagy kerek köpeny sűrű cashemirből, elől széles prémmel, köröskörül pedig egyszerű plisséfodorral.

Miután az időjósok nagyon hideg telet jósolnak, a prémes öltözékek is szerepre vannak hivatva e télen. Ez okból nem csak a köpenyek lesznek prémmel diszítve, hanem a kalapok, a keztyűk, a ruhák és cipők is. A legnépszerűbb szőrmékhez tartozik a kasztor- vagy hódászörme, a vidra, de mindenek előtt a skung, a melyek többnyire feketére festvék. Mint különös jelenséget említjük fel, hogy a teugeri vidra szőrméje nem állja ki az eső csöppeket, pedig természeténél fogva a vízben él. Utazó köpenyek bélésül, színházi felöltőkbe, vagy a kerek gallérokba ezüst róka, orosz macska, vagy fehér nyulprém igen divatos. A nyskra való boák az idén igen hosz-

szuak, a karmantyuk azonban e télen valavimel nagyobbak a tavalyiaknál, melyek valóban csak is a kéz tokját képezték.

Végül még egy pár sorban e havi divatképünket mutatjuk be t. olvasóinknak.

Két téli öltözék az.

Az első alak sötét zöldes olajszínű finom terneauból készült kimenő ruhát visel, a hátrész hosszú uszályba van szabva; a külön, de mégis hozzá tartozó postillon-felöltő nagy aczélgombokkal van diszítve. Ára ez öltözéknek 160 frt, de természetesen más kiállításban sokkal olcsóbb téli öltözéket is kapni.

A második alak szintén kimenő utcza öltözéket tüntet elő. A ruha az annyira kedvelt bolyhos (flocon) szövetből készült, hosszú princesse formás tunique-vel és plissé fodrokkal diszítve. Ára 60 frt. A fekete finom szörkelméből készült kabát bársony gallérral, felhajtóval és zsebbel van diszítve, a karmantyú is a kabát szövetéből való és a kabátra van varrva, a csokor nehéz faille-szalagból készült. E szép téli felöltő ára 55 frt.

### Számrejtvény.

Limbec Vilmától.

11. 2. 4. 2. 6. 7. Szép megye a felvidéken,
15. 13. 12. 10. Amazonok vára régen,
2. 10. 5. 4. 3. Hideg és nagy nemzet ez fen északon,
3. 9. 10. Légy takarékos, hogy vagyond ez alá ne jusson,
11. 12. 13. 13. 14. Izes gyümölcs s nedvvel teli,
15. 1. 12. Ettől pedig kívánj örizkedni.
1. 12. 10. Soknak életkellék, soknak meg szükség,
8. 9. 10. Hajdan hatalmas, most csak emlék.
- 1—15. Szép kis város a Duna mentében,
- Hála az égnek magyarosodik is szépen,
- Csak ezután is haladjon e téren.

Megfejtési határidő: december hó 12-dike.

A f. é. 42-dik számban közlött rejtvény értelme:

Prielle Kornélia.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Báthori Sigray Istvánné, Sárosy Mari, Magyar Matild és Felicie, Korénagh Serk Hermin, Steiner Janka, Székely Berta, Kliment Mariska, Moesz Gézané, Szlávik Nándorné, Jánossy Lajosné, Morvay Etelka és Izabella, Bronts Sarolta, Lukáts Györgyné, Henyey Vilma, Zeke Dömötör Ida, Haintz Mari, Kovács Béláné, Morvay Julia, Bohus Gyuláné, Rád Péterné, Szmodics Irma és Hermin, Heindl Fodor Irma, Wipf Gyuláné, Riesz Benda Irén, Király Kálmánné, Z. Géresy Ilka, Hosszu Elekes Matild, Halasy Ida, Bányay Károlyné, Dzsinih Pencz Mária, Matyasovszky N. Mária, Abonyi Jánosné, Pessina Edéné, Grautner Antal, Nagy Piroska, Tély Károlyné, Sötér Irma, Kudlik Izabella, Vörös Lóra, Tamás Vihtória, Zelles Janka, Károlyi Lászlóné, Temesváry Elvira, Magasi Kiss Lotti, Fényes Margit, Adorján Lilla, Fodor Juliska, Farkas Isabella, Döbrentey Mariska.

A 41-dik számban közlött rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Stresznák Hermin, Döbrentey Mariska, Temesváry Juliska, Németh Lilla, Daróczy Jolán.

### Tartalom.

Egy nő története, Dominkovich Mariától. — Bünhődés, Ney Ferencztől. — A javított magyar helyesírás. — Toscanello leánya, Eckstein Ernőtől. — Egy titkos házi ellenség. — Egy hét története. — Az előgedetlen-ség. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



47-dik szám.

November 25-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

## K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

~~~~~  
Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országut 39. sz.



# H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -	
							kelte	nyugta
							óra perc	óra perc
Nov.	25 Vasárnap	G 27 Katalin sz.	G 26 Katalin	13 B 26 Arany sz. J.	19		7 20	4 13
	26 Hétfő	Konrád	Vác r.	14 Fülöp	20 Esőérti k. n.		7 21	4 13
	27 Kedd	Virgil	Ákos	15 Jakab	21 Ünn. Gar. h.		7 23	4 12
	28 Szerda	Sosthenes hitv.	Eberhard	16 Máté	22	☉	7 24	4 11
	29 Csütörtök	Saturnin	Valthér	17 Gergely	23		7 25	4 11
	30 Péntek	András apostol	Endre	18 Plátó	24		7 26	4 11
Decz.	1 Szombat	Eligiás, Natália	Natália	19 Abadiás	25 Sab. Mikez		7 28	4 10

## V i d é k i t á r c z a.

**Nyíregyházán** a nőegyleti elnök, Bónis Barabásné urhölgy indítványára, mult szombaton reuniót tartottak a honatalanná lett török árvák javára. A siker érdekében már előre nagy buzgóságot fejtettek ki Smid Zsuzsánna és Teutelbaumné alelnöknők, kik az aláírási ivec betöltéséről gondoskodtak. Kilenczkor kezdődött az estély s sokan részt vettek benne. Lesz még két ily jótékony reunió szombaton és deczembenben.

**A kolozsvári** műipartörténelmi tárlat igen érdekes lesz. A királyhágóntuli részek összes ipari czélokra alkalmas terményeit is kiállítják. A gyűjteményekben láthatók lesznek az arany-, réz- és kőszénbányák legszebb terményei, az állami erdőségek fanemei, átmetszetekben, magvaikkal és rügyeikkel együtt, valamint mintákban a vízművek, vaspályák stb. A történelmi osztályokban sok nevezetes kincs lesz, köztük oly kehely, mely egymaga több ezer forint értékű. Továbbá nagybecsű okmányok, régi erdélyi aranyműves munkák, jelesb iparosok művei, a művészeti emlékek, köztük Munkácsy Mihálynak is egy fiatalkori festménye.

**Székely-Udvarhelytt** Ugron Lázárné elnök és Lakatos Jánosné alelnök buzgósága következtében ez idén is lesznek nőegyleti munkaestélyek; az első, számos közönség jelenlétében, e hó 12-dikén volt, Gyalokai Mózesné tanárné felolvasásával a modorról s Lauko Albert reáltanár előadásával a hajózásról. Szívünkben örvendünk e nemes mozgalomnak s kívánatos volna, ha az ország többi vidékeiről is hasonló hirt jegyezhetnének föl.

**Nagy-Enyeden** e hó 11-dikén Barcsay Sarolta urhölgy, ki már szélesebb körökben előnyösen ismert hegedűművésznő, hangversenyt rendezett a török sebesültek javára. A fiatal művésznő fejlődése már kiváló arányokat öltött. Midőn Berlioz Variationsjait bevégezte, riadó taps és hosszas éljenzés tört ki. Még Artot: Fantaisieját és Erkel Kohne: Bánkbán ábrándját adta elő, és végül a szünni nem akaró tapsokra több népdalt, többi közt repülj fecském-et is játszá, az érzés és bensőség teljes hatásával.

**Balaton-Füveden** ünnepélyesen, mozsarak durrogása mellett, kezdték meg a nyolczholdnyi fenyves beültetését; a felzászlózott első fenyőfát maga a tihanyi apát Simon Zsigmond ültette el; volt lakoma is, melyen Endrődi Sándor, dr. Huray és Écsy László köszöntötték fel az apátot.

**Ercsiben** az Eötvös-emlékoszlopra már 1300 frt gyűlt be. Mióta a kegyeletos vállalkozás védnökének Szögyényi László főispánt megnyerték, szépen folynak az adományok; így báró Sina Simonné 500, Kovács Zsigmond, veszprémi püspök

száz, Ercsi községe is száz forintot adtak. Az obeliszk költségvetése mintegy négyezer forint.

**Kunfélegyházán** a népkör szerdán tánczvizalmat tartott a törökök javára. A multság színhelyét diszes és nagyszámu közönség tölté meg. A tánczterem izlésesen volt diszitve. Általános jó kedv és fesztelenség uralkodott mindenfelé s elmondhatni, hogy ez a félegyháziak egyik legkedélyesebb tánczvizalma volt. Megjelent a környék hölgyvilága csaknem teljes számban. Ügyes rendezők voltak, a konyha pedig kifogástalan, — egyszóval: a bál pompásan ütött ki.

**A körösbányai** királyi járásbiróságnál az ottani román lelkész, mint napi dijnok alkalmazva van, nem nagy előnyére az ügymenetnek. Említett pap és dijnok nagy muszka-barát, s állítólag közelebb a muszka diadalok hírére hálaiteniszteletet tartott. Kár egy lelkészt szent hivatásától elvonni. Fölmentése által módot lehetne nyújtani, hogy „drága barátaik és szövetséges társaink“ lelki üdveért gyakrabban imádkozhassék.

## Különfélek.

\* \* (Bazaine tábornagról) sokáig hallgatott a krónika. Egy ideig azonosították ugyan Ozman pasával, de erről kiderült, hogy a legtelivérübb török Legujabban az a hír járt róla, hogy a portának följánlja szolgálatait. A kölni újság pedig úgy értesül, hogy Bazaine Madridban van s aligha lesz képes a hadi szolgálatra, mivel egyik régi sebe kiujult, s hosszabb ideig ápolásra lesz szüksége. Az orvosok azt tanácsolták Bazainenak, hogy kedvezőbb éghajlatot keressen föl, miért Skótországba vagy Svajczba megy.

\* \* (A Tourville-pör) a napokban került a bécsi semmitőszék elé, melynek ülésén az előttünk nem ismeretlen Schmerling lovag elnökölt. A feleség-gyilkosnak védő ügyvéde megkísérlé a legfelsőbb törvényszéket védenchezre iránt engedékeny nyé tenni, de nem sikerült; a semmitőszék helyben hagyta a halálos ítéletet. Tourvillet most már csak is a királyi kegyelem mentheti meg.

\* \* (Az ázsiai expedició,) melynek tagjai a szervező: Széchenyi Béla gróf, Bálinth Gábor nyelvész s botanibus; Lóczy Lajos geolog s Kreuter főhadnagy, december 4-dikén kel utra Sopronból; uti programjuk ez: Athénhen, Cairóban rövid ideig tartózkodva a suezai csatornán át Bombayba mennek, honnan vasuton Kalkuttába rándulnak. Kalkuttából Hátsó-Indiába, s innen Ceylon szigetére mennek, aztán a Sunda-szi-



get-csoportot: Sumatrát, Javát és Borneot, meg a többi szigeteket járják be; aztán Japánba majd Chinába térnek; itt mindenk fölötte Pekinget keresik föl, a hol szolgálkat, tevéket, lovakat szereznek be, s csak ezután folytatják még javában kutatásaikat. Főleg a Küen-lün hegységet, (más névvel Kulkun is, mely nyugatról ágazik ki a Himalayából, s határt képez Thibet és Kisbuchária között, veszik kutatás alá. Kutatásuk körébe vonják gróf Széchenyi Béla vezetése alatt, hogy úgy mondjuk: az eget földet, s a népet; Kreuter ugyanis csillagász, Lóczy geolog, bálint nyelvész, de egyszersmind fűvész is; e tudományban ritka vasszorgalommal szerzett jártasságot, mióta bizonyossá vált, hogy az expedícióban ő is részt veend. Az ethnographiára is sulyt fektetnek. Kutatásuk eredményéről, utjaik fontosabb mozzanatairól nem közölnek sokat. Csak visszaérkezésük után, 2—3 esztendő múlva, nyújtják át az eredményt a tudományos világnak terjedelmes munka alakjában.

\*(Különös házassági történet.) Orosz lapok szerint egy szegény fiatal leány váratlanul igen jelentékeny örökséghez jutott, azon egy feltétel volt azonban hozzá kötve, hogy az örökös nő azonnal — férjhez menjen. A fiatal leány sokáig nem tudta magát e feltételhez alkalmazni és sorban visszautasította a rokonai által ajánlott férjeket; végre, közeledtével a határnapnak, az örökös nő mégis csak eltökélte magát a feltétel elfogadására. Egy napon, a templomba menvén, egy a templomajtóban álló koldushoz lépett, felszólítva őt, hogy 800 rubelért és egy ujdonatuj szép öltözék fejében legyen olyan szives őt nőül venni, de az esketés után őt azonnal és örökre elhagyni. A szegény öreg ember — a kisasszony kérelmével egy a nyolczvan évet meghaladó aggastyánhoz fordult, azonnal reá állt a neki sehogy sem veszélyes lépésre, és e szerint a különös menyegző csakugyan nem rég az esteli órákban megtartatott, mely zsufolásig töltte meg a templomot kíváncsi közönséggel, melyek között a vőlegény kartársai, a koldusok, is nagy számmal jelentek meg. Az egyházi szertartás után, mely úgy látszik, hogy a vőlegény kedélyére nagyon nyomasztó hatással lehetett, mert félénken hol az egyik, hol pedig a másik oldalra fordítá megrémült tekintetét, a menyasszonyt, azaz fiatal asszonyt, tanut és vendégeit, azonnal tova röpiték a fényes fogatok, míg az öreg ember egyedül viteté magát haza kietlen, magányos hajlékába. Ugy hallik, hogy az immár valóban gazdaggá lett fiatal nő azonnal elhagyá Varsót és külföldre utazott, a kénytelen férjet pedig azóta senki sem látta templomajtókbán — koldulni.

\*(Columbus Kristóf csontjai.) Domingóból Washingtonba küldött távirat szerint, Columbus tetemeit és az azokat hitelesítő okmányokat véletlenül felfedezték volna. Ha ez csakugyan valónak bizonyul, akkor az eddig mint Columbus Kristóf maradványai, a havanai székesegyházban őrzött koporsóban a nagy ember fiának, Diegónak hamvai porladoznak.

\*(Egy női remetéről) tesznek említést az amerikai lapok, a ki Nyugat-Virginiában, benn a hegyek közt, távol minden emberi laktól, mély esend- és magánosságtól körülvéve, tölti napjait. Saját vallomása szerint már sok év óta lakik ott, és habár már nagyon öreg, mégis igen egészséges, erőteljes és munkás. Az utazók iránt, kik őt kunyhójában meglátogatják, barátságos nyájassággal viseltetik, semmi vadóc tartózkodást nem mutatva. Gyakran nagy kirándulásokat is tesz e magányos nő az erdős, vad hegységbe, napokig kimarad, olyan zordon vidékeken, a hol csak medvék és farkasok tanyáznak.

\*(A hallgatag ember.) Így nevezték el a párisiak Grant tábornokot, az északamerikai egyesült államok volt elnökét. Ez elnevezést szótalanságáért kapta, a melylyel a különféle rendű és rangú interwiewolókat fogadja. S nem igen tesz különbséget a kis és nagy kérdezősködők közt: ha valamely látogatáson egyik államférfi politikáról kezd beszélni, Grant rögtön a párisi élet magasztalásával felel. Ép ily kitérő és hallgatag akkor is, ha toast alakjában intéznek ellene támadást a nyughatatlan tudakozódók. Közelebb egyik ebéd után melyen díszes és előkelő férfi és nő-társaság volt jelen, a köztársasági párt egyik czelebritása ostromolta meg a dohányzó teremben, hová Grant, ki nagy dohányos. egy jó szivart elszívni ment. Azonban alig fejezte ki előtte a kitünő férfi az egész köztársasági párt rokonszenvét, Grant egyvet szivott s letette szivarát kérdve: hátha a hölgyekhez mennék?! — Annyi bizonyos, hogy az amerikai köztársasági épen nem nyerte meg a francia köztársaságiak tetszését.

\*(Török-magyar barátság a rablók közt.) Weisz Miksa, szegedi születésű, ki régibb idő óta Broodban szállítási üzlettel foglalkozik, a napokban másodizben utazott Serajevoba Boszniába s ez utja közben kóbor mohamedánok kezébe került, kik őt megtámadták s pénzét elrabolták. Weisz azonban beszélgetésbe ereszkedvén a rablókkal, midőn ezek megtudták tőle, hogy magyar, azonnal visszaadták pénzét s Allah hírével tovább bocsátották.

## Megbizások tára.

*Tisztelettel jelentjük t. etőfizetőinknek, hogy a második félévi könyvek szétküldésébe belefogtunk és a legnagyobb pontossággal megkapják mindazok, a kik a csekély 20 krnyi csomagolási díjat azokra beküldték. A kik erről megfeledeztek, utólag is beküldhetik és ez által igényükvan a könyvekre is. Ezuttal pedig tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a jelen félévi lap-díjakat még be nem küldték, hogy azokat e hó végeig okvetlenül be- küldjék. Kiméljenek meg magánlevelek irásától, a mi ez esetben valóban nem örvendetes kötelesség. Én megfeleltem egész évi kötelezettségemnek: tegyenek ők is hasonlóképen.*

L e k é r r e D. M. urhölgynek: Pontosan vettem.

S z é k e s f e h é r v á r r a K. J. urhölgynek: Tökéletesen osztom nézetét és helyeslem eljárását.

E g e r b e D. I. urhölgynek: El van küldve.

B e r e g s z á s z b a O. L. urnőnek: A telet Bécsben fogja tölteni az idén is.

T o k a j b a Z. K. urhölgynek: A kedves megtisztelő sokrokra magánuton feleltem.

S z e g e d r e Sz. F. urhölgynek: Köszönettel vettem kedves küldeményét.

M. V á s á r h e l y r e M. L. urhölgynek: Az idő és a komoly, megfeszített munka, más nem segít az ilyen bajokat keresztülszenvedni.

A l m á s r a L. B. urhölgynek: Ugy-e bár nagyon hamar találunk szavakat a mások baját kisebbnek nézni, míg a magunké, még a tűrhetőbb is, óriási nagyságban tűnik elő! Ez általános és természetes gyengeség.



Tájékoztás a gazdálkodó hölgynek,  
a selyem és szőrüha festés érdekében.

Fióközlet  
**B u d a p e s t,**  
Hatvani-utca, Ferenciek bazára  
14. szám.

Főüzlet  
**S z é k e s f e h é r v á r,**  
Búzapiacz 6. sz.

Fióközlet  
**V e s z p r é m,**  
Bukin-utca 119. sz.

Aloírt bátor vagyok tudatni a n. ér. közönséggel, miszerint a fent jelzet üzletnek minden ágát a kor igényeihez megfelelőleg teljesen berendeztem, úgy hogy bármily külföldi nagyobb ruha festődé-  
vel a versenyt kiálthatom, s így a ruha festés céljából Budapesten s úgy Veszprémben is fióközletet  
nyitottam s a n. é. közönség nem lesz kénytelen festendő kelméit szakavatlan s idegen kezekre bízni.

A fenti üzletekben festés végett elfogadok bárminemű szinehagyott női és férfi ruhákat bár-  
minő színekre legyen az selyem, gyapju, posztó, bársony vagy bármily vegyesszővet festetnek  
a kívánt színekre, préseltetnek és apratiroztatnak.

A festett női ruhák tarkázásához a legizlésteljesebb mintákkal szolgálunk.  
Festés végett vidékről küldött ruhákat kérem Fehérvári üzletünkbe küldeni holis 8 legfeljebb  
14 nap alatt szállítatik rendeltetési helyökre.

Pakolás ingyen.

Tisztelettel

**SZABÓ ISTVÁN,**  
selyemfestő.

Párisból visszatérve

ajánlja

az őszi és téli idényre!

A tisztelt hölgyközönséghez!

Az élénk érdeklődés, melyek évek óta legjobb hirben álló divat- és kész női ruha üzletem a nagyérdemű magas uraságok és a t. cz. közönség részéről mai napig örvend, üzletem és műtermem legelegánsabb berendezése- és lényeges megnagyobbítására indított, hogy az elegancia és a finom izlés legmagasabb igényeinek is megfelelhessenek.

ÁRJEGYZÉK:

Araruhák failleb' vagy atlaszból minden színben 70 egész 100 forintig  
Araruhák a legfinomabb kiállításban, myrtussal diszitve 120-160 forintig  
Séta és látogatási toilettek failleből 70-150 forintig  
Séta- és látogatási toilettek különféle divatkelmékéből 30-80 forintig  
Házi- és uti-ruhák 15, 18, 20-25 forintig  
Obrettek átvétők en princess 20, 25-50 forintig  
Selyem double Cecilien felöltők illetőleg Bundák Zoboly, nyest, Leonges fekete medvével prémezve és bunda bélésre 50, 60-120 forintig  
ugyanazek selyem bársonyból 70, 80-200 forintig  
Mentsikoff, gentleman, Gortsakoff és minister női kabátok a legfinomabb bouel vagy kangarn szövetből 20, 25, 30-60 forintig  
Legujabb szabásu leánygyermek köpönyegek, férfikabát szabásu minden nagyságban 6, 8-20 forintig  
Legujabb mintájú eső- és nti-köpenyek, férfikabát szabásuak 12, 15, 18, 20-25 forintig  
Vidéki megrendeléseknél egy régi derék és a szoknya előhosszának szives beküldése keretlik.

Elegáns és izléses aratoleitek készítésére batorokodom műtermemet a nagyérdemű hölgyközönségnek különösen ajánlani, annál inkább, mert számos elismerő irat birtokában vagyok, melyek ezen szakmában szerzett jó híremet legfényesebben igazolják, s melyeket kívánatra szivesen előmutatok, illetőleg beküldök.

Teljes tisztelettel

**RÓZSAY Confectioneur,**

Budapest, Deákutca 5. sz.

a „Francia nőhöz.“

Holzer Simon

kész női ruhák terme

kigyó-utca 1 Bazar,

az udvari gyógytár átellenében.

ajánlja a tiszt. hölgyközönségnek az idényre a legujabb hölgytoiletteket, a legelegánsabb és izletesebben készítve, a legfinomabb bel- és külföldi szövetekkel, eredeti párisi és berlini minták után, valamint minden nagyságú leány-kabátkákat és Menszikkofokat a legnagyobb választékban és jutányos áron.

Temesváry Imre

ujonnan nyitott cipő- és csizma-gyára

Budapest, új-utca 18.

ajánl:

női eberlasting- vagy bársony topánkát . . . frt 2 80  
női bőr húzó-topánkát, nemez béléssel, szögezet csavart talppal . . . frt 3 20  
pongyola-czipőt bőr- vagy nemezbelől csokorral és magas sarkkal . . . frt 1 80  
férfi topánkát fénymázos vagy bagaria-bőrből . . . frt 3 60  
ugyanazokat 3-szorosan szögezett és csavart kottós talppal . . . frt 4. —  
topánkát bálók vagy estélyekre, legfinomabban . . . frt 5 50  
csizmákat vizmentes bagaria-bőrből szögezett kettős talppal, csavar-munkával . . . frt 8 50  
ugyanazokat orosz lakbőrből . . . frt 11.50

Megrendelések utánvét vagy az összeg előleges beküldése mellett azonnal és a legjobban teljesítettnek. — Nem tetsző tárgyak kicseréltetnek. — Kimerítő képes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve rögtön megküldetnek.

Quentzer testvérek

m. kir. udvari

kalap-gyára

BUDAPESTEN,

ajánlja a nagy-álasztékú és különféle fajtájú férfi, fiú és gyermekkalapokon kívül női és leány nemezkalapokat különböző színekben és formákban diszitve és dísz nélkül.

Továbbá:

nemezbel készült cipőket urak, hölgyek és gyermekek számára; ezekből különösen a bécsi és berlini gyártmányokat.

Nemezbel való vadász- és uti botosokat. Guttapercha kelméből előállított, esőbe való kalapokat és siphákat.

Végül:

gyapju-nemez lemezeket műszaki czelokra minden nagyságban és vastagságban.

Gyapju-nemez lemezeket ebédli asztalokra fényezésnek és furniroknak megvédésére.

Hölgyeknek fontos!



80 centim. hosszú valódi hajfonatokat igen tömötten betét nélkül, egyedül természetes tisztán mosott hosszú emberi hajból csak 2 1/2 frt.; szebbek: 3 frt. 3 1/2 frt. 4 frt. egész 5 ftig legpompásabbak nagy színválasztékban ajánl

Löwenbein J.,

első s leghirnevesebb hajfonat s chignon-gyára Budapesten, kis mező-utca 30. sz. 1-ső emelet (a terézvárosi templom közelében.)

Levélbeli megrendelések pontosan lekiismeretesen s tökéletesen a beküldött hajminta szerint, póstaútvétellel teljesítettnek s a meg nem felelők készséggel kicseréltetnek. — Hajfürtözetek a legdúsab választékban s minden nagyságban 2 1/2 frttól egész 5 frtig.

Epilepsie

(kórságot) gyógyít levél útján a szakorvos Dr Killisch, Neustadt Dresden (Szászország). Már 8000 egyénél többet jó sikerrel kezelt.

Alapított 1860. évben.

Legolcsóbb bevásárlási forrás

az őszi és téli idényre

a legujabb női divatkelmék és elegáns kész toilettekben,

ugyszintén minden e szakba vágó rőföscikkek.

Grossmann Józ. divat és vászon

raktá- rában,

BUDAPEST, király-utca 27

„A magyar koronához.“

Minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. Kész ruhák rendelésekor a mérték beküldése keretlik.

Alapított 1860. évben.

Tek. Török József

gyógyszerész urnak Budapesten, király-utca 7-ik szám.

Az emberiség elleni vétket követnék el, ha hallgatnék arról, miként nóm szabadulását borzasztó fájdalmaitól karjaiban egyedül csak az öntől vett köszvényvászonnak köszönheti. Mít szegény nóm szenvedett, leirni nem lehet; éjjel nappal szünet nélkül tartó jajgatás engem áthatós szánalomra gerjesztvén, én is betegeskedtem. Kegyed, tiszteletreméltó emberbarát, kéresemre sziveskedett a kívánt vásznat tüstént megküldeni, és én azt június 14-én meg is kaptam. A fájdalmak még az nap engedtek, és — hála az égnek! — 16-án már nyoma sem volt. Isten áldja meg önt ez legbensőbb hálám kifejezése, mert údmél sem fürdök, sem orvosi szerek nem használtak, Vegye ezennel köszönetemet s lelkiismeretesen fogok törekedni e gyógyszerert közmegismertetésre juttatni.

Gyoma, 1873. július hóban.

Hübscher Bernát és Julia.

BOROS A.

Budapest, váci-utca 19. szám,

ajánlja Párisban személyesen választott meglepő szépségű ujdonságait, u. m. Cravattes, gallér és kézelők új kiadásban, fichuk, belépők, legyezők, harisnyáksat. legjutányosabb ár mellett.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)  
Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.  
Könyvcsomagolási díj félévenként  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**  
Országot 39-dik szám, 3-dik  
emelet.  
**Hirdetések díja:**  
Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**47. SZ.**  
Nov. 25-dikén.  
1877.

**Havonkinti színezett  
dívatképpel,**  
minden szükséges hímzetrajzokkal.  
Évenként  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meg hozatala egész  
évi járatási kötelezettséget foglal  
magában a lap irányában.

Gyakori a szemrehányás, hogy jeleseinket nem tudjuk eléggé megbecsülni, nem méltányoljuk eléggé s elismerésünk adóját akkor rójuk le, mikor azok már nem élnek. Olykor talán lehet egy kis igaz e szemrehányásban, de legtöbbször méltatlanul illetik vele ezt a nemzetet. A magyarnál nincs elismerőbb nemzet; a francia sem az, mely művészetét, tudományát a világ minden művésze és tudománya fölé helyezi, s így kell, hogy jeleseinek minél nagyobb tömjén-füstöt gyujtson. Minket nem mul felül a francia kitűnőségeink elismerésében. Ennek oka abban rejlik, hogy érezzük szegénységünket, tudjuk, mennyire hátramaradtunk művészetek dolgában; azért, ha fölesillan egy-egy tehetség, rendszerint nagyra vagyunk vele



Felekiné.

és igen ritka eset az, s ilyenkor is egyéb indokokra vezethető vissza, hogy a föltűnt tehetséget elhanyagoljuk.

Fülhózzák ellenem, hogy mi okból megy tehát minden kiválóbb művésznk külföldre, s mért nem marad itthon hazájában, ha ide haza annyira megbecsüljük őt?! Kérdezzék a külföldön élő művészeket. Bizonyára legtöbbit nem az elismerés hiánya űzött külföldre, hanem a tanulás-vágyon kívül a nagyobb hírnév és — tegyük utána, bármily prózai, — a dussabb anyagi jutalmazás utáni törekvés. Mert mi megtapsoljuk művészeinket, égre-földre fölmagasztaljuk alkotásaikat, megteszszük a világ első művészenek, — hanem ezzel aztán vége mindennek. Arra, hogy a nagy magasztalásokhoz illően jutalmazzuk is őket, arra már szegények va-



gyunk. S művészeink — ki venné tőlük rossz néven? — megfordítják az írás szavait s azt mondják: nem csak igével él az ember s inkább elmennek külföldre, hol mérsékeltebb lesz a magasztalás, szigorubb a kritika, de gazdagabb a jutalom.

Ne mondja senki, hogy mi nem méltányoljuk művésztünk kitűnőségeit. Ime, a mi legsajátabb műintézetünk, a nemzeti színház, mely egyedüli hajléka a magyar színművészetnek, melyhez színészeink lebilincselve vannak, mert „a nagy világon e kívül, nincsen számukra hely“, s ha itt mellőzöttek, nem fordulhatnak másfelé, a külföldhöz méltányosb elismerésért, — s állithatni-e elfogulatlanul, hogy közönségünk nem eléggé elismerő irántuk?! Nem elkapató ujjongással fogadja-e, ha egy jövőt jósoló tehetség föltűnik, nem a legbuzgóbb támogatója-e minden komoly kitartással előre törekvőnek, s nem a legnagyobb tiszteletben s legelismerőbb hódolásban részesíti-e jeleseit, kiknek sikerült a művészet magasb fokára fölhatalolni?! Pedig ha valahol, úgy a színházban lehetne a közönség közönyös, méltányosság nélküli, mert hiszen tudja, hogy bármily gáncsoskodó legyen is ama művészekkel szemben, azok őt el nem hagyják, el nem hagyhatják. S mégis, a közönség a művészetek egyik ágának művelői irányában sem annyira elismerő, oly könnyen lelkesülő s oly lelkesen pártoló, mint épen a színművészek iránt, — bizonyára azért, mert ez a művészet legközvetlenebbül hat rá.

Ime Felekiné asszony, Munkácsy Flóra. Lépett-e föl a nemzeti színház színpadára csak egyszer a nélkül, hogy ne taps fogadta, s távozott-e arról, hogy ne taps kísérté volna?! Több év óta az elsők közt foglal helyet és soha sem történt, hogy a közönség egybehangzó ítélete nem a legméltóbbnak találta volna arra a diszes helyre, melyet elfoglal. Ő szakmájában nemcsak a legjobb az országban, de bátran elmondhatjuk, hogy ha párhuzamot vonunk a nemzeti színház, és a többi európai nagy nemzetek színpada közt, még akkor is büszkének lehetünk a mi Felekinékre, a ki bírja a legjelesebb német művésznők drámai hevét és erejét, azok természetellenes és hamis pathosa nélkül, a ki nem nélkülözi a francia művésznők realizmusát sem, a nélkül, hogy megfélekedznék arról, hogy a színpadon van, melynek légköre kell, hogy bizonyos idealizáló fényvel vonja be a legreálisabb alakításokat is. Felekiné nem tartozik a legujabb iskolához, melynek jelszava: az élet a maga leplezetlen valóságában, de ahhoz a régi iskolához sem, mely a fellegek közt járva mit sem akar tudni a valódi életéről. Felekiné a s z a v a l ó művésznők közé tartozik, de a szenvedélyek s az érzelmek nála nem vesznek el a nagyhangu szavakban. Műsora a legváltozatosabb. Legotthonosabb a klasszikai szerepkörben, de azt bajos volna megállapítani, melyikben tökéletesebb?! Stuart Mária és Julcsa (Lelencz), Howard Katalin és Sarah (Samu bácsi), Olimpia (Jóslat) és Valburga (Csőd), Malborough (Egy pohár víz) és miss Clarson (Idegen nő), Tisbe (Angelo) és Irma (Dormándy Kálmán), Lecouvreur Adrienne és Eliza (Tamás bátya), Ophelia (Hamlet) és — mily ellentétes szerepek s mindenikben oly szobrászilag kidomborodó, oly tökéletes alakot nyújt, hogy a kritika belefárad, míg alkalmat talál a gáncsra, a legtöbbször nem is talál.

Felekiné általános tiszteletben részesül itt a fővárosban és az országban. Ha vendégszerepelni megy, ünneppé teszi föléptét a lelkesedés, nincs fogyta az elragadtatásnak. Felekiné elmondhatja: előtte a dus mező, kénye-kedvére arathatja az arany kalászt s szedheti a babért, nem állja útját senki. Felekiné művésze elérte a délpontot, dusan sugároz le, és hiszszük,

és szívünkben kívánjuk, hogy még sok-sok évig napja lesz a magyar színpadnak s büszkesége nemzetének.

## Találkozánk...



Dengi Jánostól.

alálkozánk... s hogy rám tekintett  
Ragyogó, bűvös szép szemed:  
Csodás hatású fényütése  
Elszédítette lelkemet.

Sugárzó fényed rám világolt  
S én megkövülve álltam ott,  
Mint az égő csipkebokornál  
Valaha Mózes állhatott.

Kihalt a bátorság szívemből,  
Erőm és minden elhagyott,  
Nem láttam és nem tudtam semmit,  
Csak ezt, hogy előtted vagyok.

Csupán egy érzés, egy ohajtás,  
Egy vágy ringatta szívemet:  
Eléd borulni s kilehelni  
Ott lábaidnál lelkemet...

## Egy nő története.

— Beszély. —

Dominkovich Marietól.

(Folytatás.)

Nap nap után mult, eljött a tavasz minden bájával s varázsával, a nyár is madár-dalával, kellemes szép estéjével; a két fiatal ember gyakori, mindennapos látogatója volt a Bánhalmynak. Margit vidáman, nyájasan csevegett mindkettővel, a nélkül, hogy egyiknek vagy másiknak adott volna előnyt. Anyja elrejtett aggodalommal kémlelte, melyik kedvesebb leányának. Órákig töprenkedett e gondolon, szobájába zárkozva, vagy a park valamelyik félre eső helyén, de nem volt bátorsága egyenesen megkérdezni azt leányától. Remegett válaszáért, miglen e bizonytalanság égető fájdalmat okozott neki. Életét adta volna a valóért s mégis reszketett a jövőtől. Bánhalmyné nagyon megváltozott; e higgadt, nyugodt nő izgatott, szeszélyes lett, vidámsága eltűnt, mosolygó szemei bánatosak, sötét kifejezésűek lettek, kellemes folyékony társalgása szaggatott, nyugtalan. Leánya aggódni kezdett miatta, látta a benső küzdelmet, mit anyja oly hősiiesen rejtegetett, a mély bánatot, mi egész lényén erőt vett, a borut, mi arcán visszatükröződék, de nem merte e leverő lelki állapot okát megkérdezni. Az öreg orvos is, házuk e meghitt barátja, aggódólag rázta fejét, kitalálta a valót s Alkár, e derék becsületes ifju, részvétteljesen gondolkozék a módon, miként gyógyíthatná ki átkos ábrándjából e nőt, kit annyira tisztelt s szeretett. Mit önmagának sem mert bevallani Bánhalmyné, melynek pusztán gondolatától is remegett, azt környezete ember feletti erőlködésének daczára kitalálta. Iványi látva, hogy mily barátságos bensőség uralkodik Margit és Alkár között, minden figyelmét s gyöngédségét Annára fordítá. E szegény nő futott előle, kerülte, miként egy mérget lehellő virágot, de Iványi fölkereste s szeretetreméltóságának bódító hatalmával elkábítá. Voltak perczek, midőn ereje meggyengült s egy szó, vagy tekintet által elárulta, miként a küzdelemben a legyőzött ő



leend. Minden áron ki akart bontakozni a bűvkörből, mi körül vevé, de nem lehetett, vannak daemoni hatalmak, mi ellen harcolni képtelenek vagyunk. Iványi Margitot is körül rajongta, szép mézes szavaival szintén hálójába keríteni igyekezett, de a leányka vele született helyes ítélőtehetsége által nem engedé magát tévutra vezetetni, hanem átlátta az embert s jelleme világosan állt előtte, de nem szólt. Oh mi másként tünt föl előtte László nemes, őszinte lelke, egyenes, nyílt modora, összehasonlítva a költő rajongó, ingadozó, határozatlan jellemével. Egy napon Margit bement anyja szobájába, ki hirtelen épen egy arczképet, melyen merengett, az Iványiét, rejté íróasztala fiókjába.

— Anyám, — mondá Margit ünnepélyesen, — egy igen komoly ügyben akarok veled szólni, meghallgatsz?

— Még kérdezheted, édes jó gyermekem, — viszonzá halkan anyja, elhalványodva s remegve.

— Te mindig azt mondád nekem anyám, hogy ha egyszer férjet választok magamnak, ne tekintsek semmi mellékkörülményre, hanem csupán szivemre hallgassak. Én ezt tettem anyám s keblem sugallatát követve választottam. Beleegyezel? — kérdé, nyájasan oda simulva hozzá.

— Igen, — nyögé tompán, görcsösen fogódzkodva az íróasztal faragványába s csüggedten hajtva le fejét, mint a ki halálos ítéletet lesz hallandó. Egész teste reszketett, lélegzete nyomott, szagatott volt.

— Anyám, te beteg vagy, — kiáltott fel ijedten Margit, — hiszen mint nyárfa levél, remegsz, annyira lesújtó rád e hír?

— Annyira lesújtó rám, hogy elveszítelek, — rebegé megtörve, — hiszen úgy szeretlek, hogy mindent áldoznék érted, hidd el mindent örömet. Ugy-e te is szeretsz s nem ítélsz el, hogy az utolsó időben úgy megváltoztam, lásd édes gyermekem, ennek nem saját énem az oka, hanem a láz, az idegesség, mely egy idő óta gyötör, de te boldog léssz, — és fuldokló zokogásban tört ki.

— Hiszem az istent, hogy az leszek, de te nem is kérde anyám, hogy ki lesz vőd? — mondá Margit enyelegve.

E szóra összerezzen Bánhalmyné, föl akarta nyitni száját a beszédre, de nem volt képes hangot adni, kis szünet után nagy erőmegfeszítéssel mégis kinyögé, hogy: — Nevezd meg.

— László, kit gyermekségem óta szeretek!

Bánhalmyné felugrott, átkarolta gyermekét, csókokkal halmozá el s hangos, örömteljes kacagásba tört ki, majd ismét leborulva a támlányba, keservesen elkezdett zokogni.

— Anyám, mit jelentsen e sajátságos viselet? — kérdé Margit némi zavarral.

E szavakra hirtelen magához tért Bánhalmyné s lehetőleg összeszedve magát, viszonzá: — tulajdonítsd e gyermekes viseletet idegeim tulfeszültségének, mely egy idő óta ily kór tünetekben nyilvánul nálam s azon végtelen örömmek, hogy egy ily derék, jellemes, becsületes, művelt, kedves ember neje léssz, oh oly boldog vagyok, hogy ily férfiúra bízhatom jövődet.

— Tehát beleegyezel anyám?

— Igen, igen aranyos gyermekem, — rebegé könyezve, össze-vissza csókolva a leánykát.

— Ugy hát szaladok s megírom neki azonnal, — szólt vidáman s elfutott.

— Oh isten áldlak jóságodért! Meghaltam volna, elvesztem volna, ha Gyulát választja, érzem, hogy nem élhetek ez ember nélkül, — susogá halkan. — Nem, nem, — kiáltá fel kis szünet után kétségbeesetten fejéhez kapva, — mi lesz belő-

lem?! Ez volt az egyetlen mentő horgony még, hogy leányom szereti, ez megóvott volna, erőt adott volna eltitkolni lángoló érzelmemet, oh sors, most azt is elvetted, nincs többé semmi, mi szenvedélyem, ez átkos szenvedély árját föltartsa, végem van, a kísértés oly nagy, mi lesz belőlem, többé nincs erőm kikerülni ádáz végzetem! Mindenható, te láttad jó szándékomat, ember feletti küzdelmemet, a szivemet fölemésztő harcomat, de nem vagyok képes én gyarló teremtmény kitépni keblemből e végteteljes szenvedélyt, mely hevével leperzseli lelkem minden virágát s az örvénybe sodor menthetetlenül. — Bűnös, végtelen nagy bűnös vagyok, mert egyetlen gondolatom, ohajom, boldogságom csak ő. Megfeledekzem gyermekemről, kötelességemről, koromról, a világról, mindenről érte. Csak ott élek a hol van, kivüle nem létezik rám nézve senki. Nincs baráti intés, gyermeki kérelem, világ gunyja, emberek megvetése, mely képes volna kiűzni őt szivemből, e bűvös hatalom megöl, oh de e halál édes, mámorító lesz, — rebegé megtörten hajtva le fejét kezére.

Eljött az ősz méla fényével, enyhe lágy szellőjével s ezer kellemével. Egy szép alkonyon a Bánhalmy-ház, repkénnyel befutott verandáján, honnét oly szép kilátás nyílt a festői szép vidékre, egy kis társaság van összegyűlve. A ház asszonya, komoly merengésbe mélyedve, ül egy támlányban, Margit a korlátra támaszkodva néz várakozva, nyugtalanul a kéklő távolba, a néni a veranda közepén álló asztal mellett kötöget, a doktor bácsi pedig szivarozva jár le s föl, itt ott már egy egy pirosodó sárguló levelet szakítva le a futóka dus lombjáról.

— Meg nem foghatom, hogy László még ma nem volt itt, — szólalt meg Margit aggódva hátra fordulva.

— Jaj, ilyenek a menyasszonyok, mindig azt akarnák, hogy a kötés gombolyagát tartsák nekik a vőlegények! Ki tudja, micsoda fontos dolga akadt; hát ha katonának vinnék, mit tenne a kis Margit, mi? — tréfálódzék a doktor.

— Vele mennék; de komolyan doktor bácsi, még ez soha sem történt eljegyzésünk alatt, hogy egész nap ne lássam Lászlót, igazán oly nyomasztó sejtelmem van, — szólt majdnem pityeregve.

Most Iványi groomje vágatott be az udvarra, leugorva lováról fölszaladt a veranda lépcsőjén s egy levelet nyújtott át Bánhalmynének. Lázás gyorsasággal tépte föl a boritékot a ház asszonya és átfutva a sorokat, fájdalmas sikolylyal összerogyott. Mindnyájan segélyére siettek, s fölemelték a meredten elterülő nőt, ki legkisebb életjelt sem adott magáról. Hosszabb elaléltság után magához kezdett térni Bánhalmyné. Mihelyt visszanyerte eszméletét, izgatottan fölkiáltott: — fogassatok be, megyek.

— Hová anyám? — kérdé Margit ijedten.

— Ne kérdezz csak teljesítsd, a mit mondtam, olvasd, — és a széken fekvő levélre mutatott.

Margit fölvevé az irást, mely e sorokat tartalmazá:

„Nagyságos asszonyom! Iványi halálosan megebesített ma reggel egy párbajban, önt ohajtja látni. Siessen.“

Margit lehajtott fővel, könnyel szemében ment fogatni, szive mélyéből sajnálva anyját, és érezte, hogy elveszett.

Egy negyed óra múlva nem halgatva senkire, elhajtattott Bánhalmyné.

Később megérkezett László is, Margit öröme leirhatlan volt.



— Mondja meg nekem őszintén László, — kéré, — hogy mi az oka, hogy ily későn jött.

— Miután vége van az egésznek, tehát elmondhatom, ugy-e doktor bácsi?

— Igen édes öcsém, hála isten szerencsésen lefolyt az egész, mert ösmerve Iványi uram nagyitási tehetségét, meg vagyok róla győződve, hogy az egész csak egy kis karczolás. Fájdalom gyakran, még az ily öreg ember is csalódik pártoltjában; én egészen másnak tartottam azt a fiut, — szolt az orvos kedvetlenül.

— Az istenért László, mit tett? — kiáltá föl Margit ijedten.

— Emberségre tanítottam egy kevésbé azt a szájhőst, valóban dicsekedései s hazugságai már mindenkit boszantottak, — mondá Alkárly felindulva.

— Mondja el nekem az egész esetet, — esenge Margit szép szemeivel kérőleg tekintve rá, — ha nem, ugy örökre megharagszom, miután ennyi bizalma sincs hozzám.

— Ha megígéri, hogy nem mondja el anyjának.

— Esküszöm, hogy nem, — erősíté Margit komolyan.

— Tehát a mult héten benn voltam a városban; épen vásár volt, az Oroszlán vendéglő telve volt urakkal, én a második szobában kaptam helyet egy asztalnál s oda ültem, a másik szobában Iványi urfi muzsikáltatta magát czimboráival, előttük egész batteriája volt már a kiürített pezsgős palaczkoknak. Én helyemről épen rájok láttam, de ők nem láthatnak engem. Tetőpontját érte el a jó kedv, Iványi volt a vezér, kurjongatott, nagyokat ütött az asztalra ölelgette a cigányt, verselt; egyszerre valamelyik czimbora azt mondja hogy: pajtás, ha én olyan Adonis volnék, mint te, elütném az Alkárly kezéről azt a takaros kis Margitot. — Hagyj békét barátom, örülök, hogy leráztam a nyakamról, olyan szerelmes volt belém, hogy majd megőrült, erővel rám akarta kötni magát, de én flankenbewegungot csináltam s elkezdtem a mamának udvarolni; czimbora, ez az asszony merőben belém van boldondulva, na elég érdekes asszony, aztán meg még a gondolatomat is teljesíti s erre is ad valamit az okos ember; nem bírok megszabadulni tőle, tehát isten neki, elmegyek vele egy kicsit utazni, aztán ha meguntam a mulatságot, tehát illa berek nád a kert, ott hagyom! Erre elkezdtek mind karban nevetni. Én egyszerre fölugrottam helyemről s kiléptem, de látván, hogy mind mámorosok, végig néztem őket s haza mentem. Másnap reggel elküldtem Iványihoz segédeimet s ma megverekedtünk, jól végig huztam az urficska gonddal ápolt arczán, mi azt hiszem ártani fog valamit szépségének, — végzé a fiatal ember indulatosan.

— Édes László, miattunk koczkaztatta életét, — rebege Margit meghatva.

— Hát mit nem adnék önért édes angyalom, — viszonzá László megcsókolva arája kis fehér kezét. — De hol édes anyja?

— Anyám, anyám, — mondá Margit zavartan s pírulva elhallgatott.

— Képzeld csak, édes öcsém, Mérey irt neki, hogy Iványi meg van sebesülve, látni ohajtja s oda ment, — mondá az orvos leverten.

— Szegény, szerencsétlen asszony, mily veszélybe döntendi még ez átkos szenvedély, — sohajta fel résztvevőleg László.

— Mit tegyünk, hogy kigyógyítsuk e vészes ábrándból, — kérde Margit fájdalmasan.

— Nincs hatalmunkban kiragadni e bűvkörből, — viszonzá Alkárly szomoruan.

— El van veszve örökre, mert ez ember egy ingatag, hitvány, hiu báb, — mondá az öreg ur szánakozva.

Bágyadt kék fényű lámpától megvilágított elegansen butorozott hálószobában, hófehér menyezetes ágyon fekszik a költő, mellette öreg hűséges dajkája ül, szorgalmasan rakva sebére a jégborongatást. Az ablak sötét vörös nehéz függönyei le vannak bocsátva, márvány éji asztalkáján ott ketyeg órája s mellette két remekmivű pisztoly, ágya fölött egy fehér márványból faragott feszület függ; körülötte minden a legnagyobb szinpadias hatással van elrendezve. A szobában oly mély csönd honol, hogy a szű rágicsálását is lehet hallani.

Egyszerre fölszakittatik az ajtó s Bánhalmyné halálsápadtan berohan s fölsikoltva „Gyula“ leborul az ágy előtt.

— Annám, édes jó Annám, ön szeret engem, mert eljött, ah most örömet meghalok, — suttogá Iványi hatással.

— Ön nem halhat meg életem árán, szivem vérén fogom megszerezni jobbulását, — rebege a szegény nő zokogva.

— Érzem, hogy mióta ön bejött jobban vagyok, hiszen ön az én jó szellemem, őrangyalom. Mártha, hagyj magunkra.

Az öreg nő e parancsra, fejét szomoruan rázva, kiment.

— Oh ugy-e többé nem hagyjuk el egymást, mindig önnel leszek, távozzunk e tájról, messze, hol ösmeretlenül egyedül boldogságunknak fogunk élni? Szeretlek Anna, imádlak, mint soha még senkit, — beszélé halk hangon édesen, bágyadt-ságot szinelve Iványi.

— Miként fiu anyját, testvér testvérét, barát barátnőjét, tudom édes barátom, — viszonzá a szegény nő, mintegy e szavak által akarva elhárítani a bűvhatalmat, melynek érzé, hogy martalékává lesz.

— Nem Annám, miként férfiu nőt szerethet, óriási lángszenvedélylyel, örületesen, kimondhatlanul, végtelenül. Leborulva imádlak, miként a legnemesebb lelkű, fenkölt szellemű nőt, kit valaha ösmertem. Ez érzélem egészen átváltoztatott, megjavított, fölemelt, én nem vagyok többé a régi léha ember, higgyen nekem s bizzék bennem. Mihelyt felüdülok, elmegyünk nemde Bretagneba s együtt fogjuk hallgatni a tenger zugását, mely tündérmeséket susog s gyönyörködni fogunk a felkelő nap sugaraiban, melynek a vitzükre csillámló viszfénye oly szép. Ne maradjunk itt, hol az emberek nem képesek fölfogni két sziv tiszta lángját, két lélek fenkölt vonzalmát, követlek India égető égálja alá, vagy az eskimo jéggel körített gunyhójába, csak veled lehessenek, mert nélküled nem élhetek, oh Annám. Menjünk messze, messze, hová az emberek, ez undok faj kémlő szemei nem követhetnek, ugy-e elmegyünk egyetlen boldogságom? — esenge a költő lángolón.

— Igen, — viszonzá elhaló hangon Bánhalmyné.

— Esküdjél meg nekem, hogy elmegyünk.

A pillanat varázshatalmának engedve, rebege a gyöngé nő, hogy: esküszöm.

Ne törjünk pálczát fölötte, vannak pillanatok az erős lény életében is, hol a hideg ész, köteleességérzet, világ ítéllete, emberek gunya, minden eltűnik s egyedül a sziv szavára hallgat a gyarló ember.

Bánhalmyné a legönfeláldozóbb gyöngédséggel ápolá a költőt, míg az tökéletesen fölgógyult, kire vonzalma oly jó-tékony befolyást gyakorolt s egészen megváltoztatni látszék az ezelőtt oly könyelmű ifjut.



A tél folytán egész csöndben megesküdt Margit s a boldog férj haza vitte szép kastélyába, hol zavartalan örömben töltötték napjaikat, megértve, szeretve s kölcsönösen becsülve egymást. Bánhalmyné egyedül maradt, csupán érzelmének élve, mely egészen elfoglalá, szakítva mind azzal, ki ez átkos szenvedély ellen merészelt szólni; tökéletesen Iványi befolyása alatt állt. Némelyek kárhoztaták, az engedékenyek sajnálták e szegény gyöngé nőt, ki érzelmének vakságában nem látta át a veszélyes játékot, mely vele űzetett. Föltétlenül hitt, mint először életében s nagyon szeretett. Iványi mindennapos látogatója volt s édes szavaival mindinkább elkábitá az egyenes lelkű nőt, ki a költő szerelmének valódiságában annyira hitt, daczára jóakarói figyelmeztetéseinek.

(Folytatása köv.)

## A szamóca tenyésztése.

Liebbald E. Bénitől.

Mindig tudok haragudni, ha a gyermeket nem a saját nevének szólítják. Pedig hát ez sokszor megtörténik, főképp a poéta és beszélyíró uraiméknál, kik a nők életüde ajkait „eper ajkaknak“ nevezik el. Nincs egyéb kifogásom, — sem pedig a hasonlat nem sántit, csak hogy az a kedves piros gyümölcs nem eper, hanem voltaképpen szamóca. Eper a fán terem, szedder a bokron (málna) s szamóca az igénytelen erdei növényen.

Sikerült azonban a kertészetnek a tavasz első gyümölcsét, — a kedves erdei szamóczát a kertbe is áthonosítani; — sikerült azt műszakilag oly annyira nemesíteni, hogy mainap számos válfajaival a kert díszévé váltak. Csak egy egyszerű bepillantás például Heinemann erfurti műkertész illusztrált katalógusába s szavaim csak gyenge árnyalatát adják az elért siker valójának.

Czélom lévén a kertkedvelők számára a szamóca gyakorlati tenyésztését leírni, — így meg fog bocsátani a szives olvasónő, ha annak növényteni hosszás jellemzése helyett, inkább a módzatra térek át, mely mellett a siker kilátásba helyeztetik.

A ki tehát szamóczát tenyészteni akar, kezdje meg most ősszel.

Válaszszunk midenekelőtt számára egy északról védett helyet a kertben. Ez már csak azért is szükséges, mert a szamóca kora tavasszal már hajtani kezd s nem sokára reá fehérvirágait is előhozza. Már most, ha tekintetbe vesszük, hogy tavaszi időjárásunk amugy is elég szeszélyes s az utófagyok rendes évi vendégeink kezdenek lenni, — könnyű az ok magyarázata, hogy miért ajánlom a szamóca részére a védett helyet a kertben.

A talaj lehető kevésbé kötött, — tehát könnyű kerti föld legyen, melyet a kellő megmunkálás eléggé porhanyóvá tett. Nem igényel ugyan a szamóca mély műveletet, — a mennyiben gyökerei sekélyen terülnek el, de annál inkább kedveli, ha a föld felső rétege erősen televényes. Nézzük csak a természet által kijelölt helyén és tapasztalni fogjuk, hogy ugy a saját elszáradt részei, — valamint a lehullott falevelek mind megannyi televénnyel gazdagítják a fölületet. Ha e kelléke a szamóczának hiányzik, ugy elárulja azt maga a növény, a mennyiben levelei kicsinydedek s sárga vörösbe átmenők, míg ha a felrész televényes, ugy a levelek izmosak, nagyok és sötétzöld-vörös színűek.

Csak hogy az a televény nemcsak a szamóca növényt,

hanem holmi gazt és gyomokat is megszokta hozni s ezzel nem ritkán a szamóca élete ellen tör; mert jusson csak oda akármely oknál fogva perje (taraczk,) — bizonyára elébb utóbb kivesz a szamóca. Valamint tehát az alkalmatlan talaj legbiztosabban az elfajzást idézi elő, épen ugy az elgyomosodás megölő betűje életének.

De hát hogyan lehet ezen elgyomosodást elkerülni, fogod kérdeni nyájas szép olvasónőm?

S én (ki teljes erővel udvarias kívánok lenni) sietek a válaszszal. Először is a kijelelt föld teljesen gazmentes legyen s e czélből a benne mutatkozott gaz, — magmegérése előtt gondosan kézzel kigyomlálendő.

Továbbá az egyes gyök gondosan megvizsgálendő, mert akárhányszor megtörtént, hogy a gyom gyökere a szamóca tövéhez simult és annyira elágzott a gyökerek közt, hogy azt fölületes tekintetre észre sem lehetett venni.

Végre a szamóczát ültessük bokronkint sorba, hogy a kapával hozzá lehessen férti. Ezáltal nemcsak hogy a gyomtól tisztán tarthatjuk, hanem többszöri kapálgatás által a gyümölcsnek minél jobbani kifejlődését is mozdítjuk elő.

Ősszel ültetni pedig azért kell, mert mint mondva is volt, hogy a szamóca igen kora tavasszal már éledésnek indul s ilyenkor a föld még oly állapotban van, hogy az ültetésre alkalmatlan. E sorok írója most augusztusban mult egy éve, hogy vagy száz gyököt (rászát) ültetett s már ez évben háromnegyedrészé gyönyörű gyümölcsöt hozott, — most pedig oly szépek, erősek és izmosak, hogy termőképességüket ugyszólván világosan mutatják.

Ha a szamóczáknak különösen kedvezni akarunk, ugy ezt tehetjük a galamb és baromfi trágyával. Egy kis kísérlet, és meg fog az illető győződni, mily szemlátomást növekszik és gyarapodik szamóczája. Arra azonban mégis vigyázni kell, hogy nevezett trágya vékonyan és lehető egyenletesen hintessék el.

Kemény télen az erős fagyok is megszokták szamóczatöveinket dézsmálni, ezért az előre látó kertész nő fa levelekkel, vagy szalma törmelékekkel már az első fagyok megjelenésekor beszokta takarni. Itt azonban ismét az jusson eszünkbe, hogy vastag takaró alatt levegő nem férhet hozzá és rendesen elfulnak, vagy nedves télen át kipállanak. Minden tetünk tehát meggondolt legyen, mert sokszor legjobb akarattal a szamóczának ártalmára lehetünk. Hogy a betakarás káros következményű ne legyen, tehát tanácsos azt lehető vékonyan alkalmazni s nedvesebb időszakban, frissebb takaróval felváltani.

Ha a tavaszi enyhe napok beköszöntenek, ugy a takaró legereblyéztetik s mihelyt észre vesszük, hogy a fejlődés megindult s földje nem tulnedves már, ugy elő a kerti kapácskával, — körét felporhanyítjuk s gyengéden feltöltjük, mig közeit az elgazosodás ellen felporháljuk.

A jó kertész nő nem azt kérdi és nézi, valjon hanyadszor lett már megkapálva, hanem mihelyt a földfelület nem eléggé porhanyó, vagy azon gaz mutatkoznék, azonnal hozzá lát a megkapálgatáshoz. Minden körülmény közt azonban a gyümölcs fejlődés szakában — tehát az érés előtt — még egyszer megkapálni okvetlen szükséges.

A szamóczának van azonban még egy különös természete, melyet nem hagyhatok figyelmen kívül. Ugyanis korával csökkenik gyümölcsstermőképessége is s azért gondoskodnunk kell, hogy az elvéhnedtek helyett újabb nemzedék ültettessék.

Ezt maga a növény is mutatja; mert mihelyt elvirágozott,



elkezdi losszu szálakat hajtani, mely minden csomójánál gyökeret ver s egy újabb tőnek ad életet. Már most az a kérdés, vajon meghagyjuk-e ezeket?

Ha azt akarjuk, hogy a régiebbek helyett újabb és újabbakat kapjunk ugyanazon a helyen, úgy ezen hajtásokat mindenestre meghagyjuk; de nem szabad elfelednünk azt sem, hogy ezáltal számózás telepünk annyira össze vissza lesz nőve, hogy megkapalásról szó sem lehet s így az elgazosodás valamint lefajzás okvetlen bekövetkezik — azonkívül, hogy a számóca is az ültetés által nemesbül — legjobban ajánlhatnám tehát a következő eljárást.

A két-három első évben minden hajtás irgalom nélkül levágandó s így minél szebb és több gyümölcs elérhető lesz kilátásba helyezve. A harmadik s negyedik évben a hajtások meghagyandók s ezen új sarjadékkal egy újabb földdarab ültetendő be. A régi 4—5 éves telep pedig egészen kiirthatóvá lesz s más terménynek szolgálhat termelési helyül.

### Toscanello leánya.

— Elbeszélés. —

Eckstein Ernőtől.

(Folytatás.)

#### III.

Másnap reggel Nera megkopogtatta a padlásszoba ajtaját, hova az idegent rejtették, de választ nem nyervén, losszu habozás után benyitott s heves lázban találta Bernardot. Fénytelen szemeivel mereven nézett maga elé, mint a halott s száraz ajkairól tompa nyögés hallatszott.

A gazdasszony ijedten futott urnőjéhez s tudtára adta, a mit látott.

— Ilyesmit hoz magával az emberszeretet, — mondá. — A signore most már vagy egy hétig nyakunkon marad! Hogy fogod most titokban tartani a dolgot?

— Ne légy oly szivtelen, — viszonzá Erzszi kedvetlenül. — Láza van a singnorének, mondod? Épen ez bizonyítja, hogy szüksége volt részvétemre. Az erdőben behalt volna szegény! Ej, ej, Nera, oly dőrének vagy gyávának még sem tartottalak!

— Hiszen nem úgy gondoltam... Igen, igen, igazad van, s továbbra majd segít a jó isten.

— Mihez fogjunk most? — kérdé kisvártatva. — Orvost nem híhatunk hozzá.

— Várákozunk. Azt hiszem, hogy a lázroham elmulik nem sokára. A signore ép, erős természettel bír s csak a testi és lelki megerőltetés okozza betegségét. Ápolni fogjuk s bizunk a jó szerencsében.

— Angyal vagy! — mondá Nera meghatottan. — Neked mindig igazad van.

A fiatal leányt, úgy látszott, nem csalta meg reménye; Bernardo láza a nap folytán szüüni kezdett. Erzszi fáradhatlanul ápolta a beteget, megigazitotta vánkosit, borogatta forró homlokát, üdítő citromvizet adott neki inni s mintha gondos anya etetné gyermekét, saját kezével adogatta neki a levest. És mindez oly természetes, egyszerű módon történt, mintha évek óta testvérek gyanánt éltek volna együtt. A beteg állapota azonban nem engedte, hogy beszéljenek egymással.

Alkonyatkor Bernardo aludni akart. Erzszi kérte Nerát, hogy félóráig kísérje a sétára.

— Hogy van a signore? — kérdé Nera, a mint kiértek a szabadba.

— Hála isten, azt hiszem jól, — válaszolá a leány.

Nera szótlánul süté le szeméit. Végre így szólt:

— Tudod-e, hogy tegnap óta találynak tűnsz föl előttem?

— Miért?

— Mert oly komoly és hallgatag lettél.

— És ez feltűnt neked? — kérdé Erzszi pirulva. — De hát csak nem lármázhatok, ha beteg van a háznál?

— Roszul értelmezed szavaimat. De mondcsa csak, őszintén és komolyan... hogy tetszik neked az idegen?

Erzszi habozott

— Szépnek találsz? — kérdé tovább Nera.

Erzszi farzettója gombjaival játszott. Ugy tett, mintha nem hallotta, vagy elfelejtette volna a hozzá intézett kérdést. Egyszerre megállt s Nera vállára tette kezét.

— Szeretném tudni, mikép jött mindez, — mondá. — A mit a rőthaju festő a szabadelvűekről beszélt, az most egyre fejemben zug...

Séta közben folytatá:

— Ő bátor, daczos természettel bír s képzelem, az ily emberek nem igen tetszhetnek a szent atyának. Rómában alázatos engedelmességet kívánnak mindenkitől. Tudod mit, Nera, helyében én ép úgy cselekedtem volna.

— Mit csacsogsz te...

— Nem láttad, mily nemes tűz égett szemében, midőn átlépte küszöbünket? Királyhoz hasonlított, pedig szökevény volt s menedéket kért; milyen lehet akkor, midőn győztes valahol! Mégis szép, magasztos az: egy eszméért küzdeni! Ő Olaszország szabadságát, egységét akarja...! Nem tudom Nera, büne-e ez, de egyszerre szeretni kezdem azokat a piemontiakat és királyukat!

Nera keresztet vetett magára.

— Istennek szent anyja, ne járj el érdeme szerint e leánynyal! Irgalmas ég! A ki egy hitetlen s szabadelvű embert házába fogad, fejére zuditja a pokol átkát! Ha majd a signore tul lesz a határon, szentelt vízzel tisztítom meg szobáját s szent barkát akasztok a szoba négy sarkába.

— Én meg száz gyertyát gyújtok a madonnának, hogy hálát adjak Bernardo megmentéséért. Látod Nera, nem tudom, mi sugalja neked, de nem nyughatom bele abba, hogy annak legyen igaza, ki börtönbe veti s halállal fenyeti felebarátját csak azért, mert másképp gondolkozik s más hitet vall, mint a püspöke. Nem beszéltem még el, mit mondott neked a rőthaju festő az emlékezetes évről, midőn a rómaiak győztesen felszabadították városukat s ezer veszélyben daczoltak a tulnyomó ellenséggel? Akkor nem igen hallgattam szavaira, de most élénken emlékszem beszédére. Szép idő lehetett az Nera! És még egyszer visszatér e kor! mondá a festész. Nera, szeretném, ha már holnap térne vissza s én is ott harezolhatnék a szabad, egységes Olaszországért!

— Dio santo! veszélybe sodorsz mindnyájunkat. Mily istenkáromló szavak! Nem tudod, hogy Beppino komának légett a háza, mert egy esztendeig nem volt a templomban? Ugy beszélsz, mint egy szabadkőmives! Mi történt veled gyermek? Beh megváltoztál! A rőthaju festőről is helytelen véleménynyel vagy: ő ugyan kissé szabadon gondolkozott, de voltaképp becsületes katolikus volt s inkább meghalt volna, semhogy az anyaszentegyház elleneivel szövetkezzék!

— Jobban tudom én az azt, mint te, — felele Erzszi daczosan. — De igazad van, bolondság ilyesmiről fecsegni, ki-



vált itt Frattában, hol minden harmadik ember kémszerepet játszik.

Mindketten ismét szólanul haladtak egymás mellett.

Utkok a Tiberis jobb partján vezetett bokrok s kis házak között, míg végre a szabad mezőre értek.

Tiszta csillagos volt az éj. A folyó morgása ábrándosan zengett a homályban. Erzsi egy dalt kezdett énekelni, mit a róthaju festő hozott neki egyszer Turinból. Eddig soha sem énekelte, mert mind a szöveg, mind a dallam meg voltak tiltva a pápai államban, most azonban ellenállhatlan vágy készíté arra, hogy elzengje a lelkesült éneket. Erzsi egyre lelkesültebb lett, az édes szavak mind hangosabban gyöngyöztek ajkairól, míg a szomorú kedves zársor „Italia, Italia mia!” távol viszhangként halt el a levegőben.

— Erzsi! — nyögé Nera ijedten, — magadra hagylak itt, isten úgy segítjen! Nem tudod, hogy meggondolatlan-ságod téged, engem, és becsületes jó atyádat a bagnóba vagy az akasztófára vihet? Geronimót egy évre bebörtönözték, mert meg merte éljenezni az áruló Károly Albert királyt, te meg nyiltan dalolod: „Italia, Italia!” Megőrültél leány?

— Légy nyugodt, — felelé szinte busan Erzsi, — már elvégeztem! Jer, nyujtsd karodat. Büszke és okos akarok ismét lenni! De ne haragudjál, Nera!

— Tudnék csak rád haragudni, gonosz! — dűnyögé Nera bosszusan. — Épen az a baj, hogy mindent megbocsátunk neked. Istennek szent anyja, csak ne hallott volna senki! De halld csak Erzsi, komolyan . . . igérd meg . . .

— Megigérem, meg . . . viszonzá a leány szórakozottan. — Forduljunk már vissza, többé nem lelek örömet a csatangelésben s egyszerre megfújhatlen bú fogta el szívemet.

Otthon ovatosan fölment a lépcsőn és a padlásszoba ajtaján hallgatózott. Halkan nevé szolítá védenczét, de választ nem kapva lesietett még mindig töprengő atyjához.

— Alszik — mondá megnyugtatólag, — még csak két nap, atyám!

#### IV.

Bernardo türethőleg tölté el az éjt. Másnap reggel feje tiszta volt, ütéré eléggé szabályosan vert és csak erőtlensége emlékezteté arra, hogy súlyos válságon ment keresztül.

Midőn Erzsi és Nera beléptek, Bernardo félig fölemelkedett fekhelyén s vidáman jó reggelt kívánt nekik.

— Hála legyen az uristennek! — mondá a gazdasszony. — Nagy félelemben voltunk, caro signore, s örvendünk, hogy túl van a veszélyen.

— Még nem, de épen, most menekülök tőle. A láz oly derekasan megrázott, hogy ügyefogyott vagyok, mint egy gyermek.

Most Cristofero is megjelent a küszöbön.

— Ebbene signore, — kezdé habozva, — hát vége már a lázrohannak? Mikor s mi módon szándékozik ön innen távozni?

Bernardo vállat vont.

— Mikor és hogyan tehetem! — felelé. — Idegen vagyok e tájon, nem ismerem az utakat. Azt sem mondhatom, mely napon leszek eléggé erős utam megkezdésére. Megbocsássa, signore, hogy szándékom ellenére oly sokáig alkalmatlankodom házában.

Hangja bus és komoly volt. Cristofero szíve meglágyult s szinte részvevőleg mondá, hogy egy nappal több vagy kevesebb, az most már úgy sem határoz.

Azután sétálni kezdett a szobában, hátán összekulcsolva kezeit. Majd megállt az ágy végénél s félig Bernardohoz félig Erzsihez fordulva így szólt:

— Nem fog ártani, ha már most rendbehozzuk menekülése módját. Én magam nem nyujthatok segédkezet, mert a határon nem ismerem az utakat, másrészt nem bírnék ki öt órát ködös éjjelen. Rocca di Carlóig elvánszorgok ugyan még valahogy, de a hegyszorosig . . .

— Ne aggódjék, atyám! — szólt közbe Erzsi, — én ide hoztam s el is vezetem a signorét. Én járatos vagyok a határ felé. Már vagy ötször voltam ott, utójjára a róthaju festővel midőn hugáért ment Arezzóba. És épen Franciaország felé a legjobban ismerem ki magamat. Jó messze a határőrök kunyhóitól van a csempészek titkos ösvénye . . .

— Micsoda? te ismered a csempészek ösvényét? — kiáltott közbe Cristofero.

— Miért nem? Mi csodálni való van a dologban? Arra mentünk a festővel, ki nem akarta, hogy a határőrök megvizsgálják irományait.

— S azt csak most mondod nekem? Azt hiszed, hogy egy napig is magamnál tartottam volna a festőt, ha tudom, hogy gyanus irományokkal bír? Emlékezhetsz, hogy bizni ugysem bíztam benne teljesen. Beszéde gyanura adott okot és az ágyán talált kokárda . . .

Mellén keresztbe fonta karjait s fejcsóválva nézett maga elé.

— Egy csempész, egy alakoskodó! — dűnyögé magában. — Megcsalja, megrövidíti a szent atyát! S ez az ember még nálam mert lakást fogadni! Szerencséje, hogy csak most tudtam meg a valót . . . Corpo di dio, azonnal följelentetem volna! Az ilyen csöcselék ártalmas mint a vakond, a vakondot pedig meg szokta ölni az ember.

— Ön nagyon is szigorú, — mondá a gazdasszony lázas nyugtalansággal. — A festő könyvei egész ártatlanok voltak.

— Micsoda? Hát te is részes vagy? . . .

— Dehogy, dehogy . . . Én csak azt gondoltam . . . azt akartam mondani . . .

— Hallgass! Ki akartok engem játszani mindnyájan; de én magamba fojtom haragomat. Térjünk vissza a tárgyhoz. Erzsi, te tehát vezetője akarsz lenni ennek az urnak?

— Miért nem? Mi bajom eshetik? Vissza majd nappal megyek, sőt ha tetszik, kocsit is fogadok.

Cristofero kezére nyugasztá állát.

— Ne kívánd, hogy szívesen bocsássalak el, — mondá kedvetlenül, — de belátom, hogy nincs más út a menekülésre. Bernardo urnak távoznia kell, annál jobb, minél előbb teszi azt. Tehát te elkiséred. De vigyázzatok, mert meghálnék, ha megtudnák az emberek . . .

Erzsi megölelte, megcsókolta atyját.

— Ne aggódjék, atyuskám, érzem, tudom, hogy minden jól fog menni.

— Isten veled! Én még sem győzhetem le nyugtalanságomat, míg vége nincs az egész eseménynek.

Cristofero eltávozott. Erzsi s Nera még a betegnél maradtak, ki a fogságban töltött napjairól és a rómaiakkal vívott küzdelmeiről beszélt nekik.

(Folytatása köv.)



## Egy hét története.

Novemberhó 21-dikén.

Sok zaj semmiért. — Bózsi Gyuri lázadása. — Egy kis „gavallér-stikli.“ — Szegény Hugó Károly.

Nos hát a híres „lázasági pör“ is meg volt minden baj nélkül. Nem akasztottak fel senkit, sőt be sem zártak, a ki fogva volt, azt is szabadon eresztették, hadd menjen haza dolgára és ne egye az állam kenyerét. Nem voltak ezek veszedelmes emberek, egy cseppet sincs ok tartani attól, hogy majd megint forradalmat, fölkelést, betörést terveznek, — nagyon békés embereknek bizonyultak. S mily nagy lármát csaptak vele! Mozgásba jött az egész osztrák-magyar armádia, az erdélyi katonai főhadparancsnok rendkívüli megbizással kormánybiztossá neveztetett ki, és katonaság szállt meg minden falut, minden gunyhót; a konyhában a gazdasszony háta mögött szuronyos vitéz állt vigyázva, nehogy a pecsenye-forgató nyárs, melyen oly szeliden pirul egy zsenge liba, hirtelen lándzsává változzék a muszkák fölspékelésére, egy másik katona a csendes házi gazda zsebkésére és dohányvágójára fordított kiváló gondot, sőt még a padlásra is jutott egy vitéz, ki a füstös kéményen kiütve fejét azt leste, nem csoportosulnak-e valahol a kétes távol homályában fölkelők?! És átkutatott minden ház, elkoboztatott minden irka-firka, lett legyen az a Böske leányzó titokban rejtegetett szerelmes levele, vagy zsol-táros könyv, és elfogtak minden embert, a ki csak gyanusan köhintett. A lapok pedig féloldalokat irtak a rettenetes eseményről, a kormány pedig nem győzött válaszolni a száz formában hozzá intézett dörgedelmes interpellációkra.

S mi sült ki belőle?! Semmi. A nagy hegy, deák közmondás szerint, egeret szült. Hát bizony csak Bózsi Gyurinak, kissé hóbortos, máskülönbén serény kezű csizmadia mesternek Székely Udvarhelyen járt el a szája „tréfabolonságból,“ hogy maga mulattatására felültesse a városbeli könnyen hívőket, ime ez az egész híres puccs. A vizsgálatok kideríték, hogy Bózsi Gyuri tréfából azt találta mondani a kocsmában, hogy meg van bizva a verbunkkal a törökök részére; némelyek elhitték, két lelkes ifju el is ment Bózsi Gyuri uramhoz, ez a tréfahez illő komoly képpel fogadta, bejegyezte s rögtön meg is tette őket káplárnak, őrmesternek, — ime ennyiből áll a fölkelés, ez a két szál legény, Bózsi Gyuri káplárja és őrmestere, ezekből áll a hadsereg. A mi a lefoglalt fegyvereket illeti, azokhoz e jámboroknak semmi közük. A muszkáknak-e, a törököknek-e, kinek szállították? — bajos azt tudni; szállították, az tény, de hiszen fegyverszállítások itt minden héten mennek keresztül, csak hogy mivel tudják, hogy a muszkáknak mennek, hát senki sem veszi észre. A lefoglaltakról nem tudták.

És így szerencsésen véget ért a nagy hűhó. A politikai foglyok szabadon bocsátattak, s Bózsi Gyuri, az egyszerűen hírnévre kapott politikai nevezetesség, hazamehet czizmát varrni, hanem jövőre jó lesz, ha vigyáz a szájára, hogy megint el ne járjon „tréfa-bolonságból.“

Hanem a fővárost ezenkívül még egy más „tréfa“ is foglalkoztatja, melynek fele sem „bolonság.“ Ugy áll a dolog, hogy egy-két fiatal ur, ki a népszínház egyik földszinti páholyában

szokott diszeskedni, arra a tapasztalatra jött, hogy a népszínház egyik új énekesnőjének nincs oly ragyogó szeme, mosolygó arca, elegans termete, oly kitünő izlése s nincsenek oly szép gyémántjai, mint annak a másíknak, kinek a helyébe szerződötték. És ez baj azokra az urakra nézve, kik a színházba nemcsak azért járnak, hogy csinosan énekelte népdalokat s couplet-eket halljanak, hanem azért is, és talán főképen azért, hogy a színpadon csinosan forgolódo, kecses kis énekesnőket lássanak, s e tekintetben a másíkkal teljesen meg voltak elégedve. Nos hát fiatal uraimék egyet gondolnak, s elhatározzák hogy az ujat elrebbentik. Egyik gavallér, a kit minden eféle megbizásra mindig késznek találnak a többiek, elment szépen az ujhoz, és udvarias bókók és nyájas szavak kísértében érté-sére adta neki, hogy: nem tetszik, tessék tehát visszavonulni. Persze, hogy ez udvarias föl hívás nem kis zavarba hozta énekesnőnk, s az igazgatójához fordult védelemért. És Rákosi volt annyira méltányos, mint nem üzleti, hogy az új énekesnőt, kit csak nem rég költöztetett föl férjestül Szegedről, nem bocsátotta el, sőt kijelenté ezt egész férfias határozottsággal a gavalléroknak is. Ezek aztán erőteljesebb s még gavallérosabb eljárást gondoltak ki: ivet tettek ki a kaszinóban e fölirattal: „Meglepetés N. L. számára.“ S ez a meglepetés fütty alakjában volna jelentkezendő. S be is gyűlt a nemes czélra 200 frt.

Most már feszült várakozásban van az igazgató s a szegény zaklatott énekesnő, hogy mi lesz a dologból. A legközelebbi ujdonság, Nanon korcsmárosné szemeltetett ki a próbára. A nem-tetsző énekesnő e darabban csak egy kis szerepet fog énekelni, hogy, ha csakugyan botrány lenne, a szerepet hamarosan másra bizhassák s a darabot fenakadás nélkül lehessen tovább is adni. A próba-nap még nem következett be, azonban Rákosi gondoskodni akart róla, hogy ama gavallérok ne-hogy csakugyan csuffá tegyék magukat s — legyen meg nekik is a kedvök — visszaszerződtette az elbocsátott kis tüzés szemű, piczi ajku és piczi — hangu énekesnőt is. Reméljük, most már szent lesz a béke, a vészteljes felleg elvonul, s a nagyfontosságú diplomatai kérdés szerencsés megoldást nyer.

Hanem szinte rosszul esik, ennyi bolonságról beszélvén itt mindent össze-vissza, egyszerre a komoly hangra térni át. Pedig komoly és szomorú az, a mit a civilizáció nagy bohóczáról mondanom kell. Ő, a három nemzet költője, a költők fejedelme, a civilizáció pápája, egy lángelme, egy fölséges mű, melynek kerekai megromlottak s össze-vissza járt, — nincs többé. Hugó Károly meghalt. Ismerik-e a Báro és bankárt, e mély költészettel s az érzelmek fölemészto hevével irt színművet?! Annak a szerzője volt ő, szegény. Az isten bőven megáldá tehetséggel, művei, miket az első években irt szép szellemről tanuskodnak, csak hogy az adományokkal átok is járt, az önhittség átka. Méltányolták, elismerték tehetségét, de ő korlátlan önhittségében azt várta, hogy imádják. S mivel ezt nem érthette el, megvetette a magyar nemzetet, lett német, lett francia költő, mindenik nyelven szép műveket hozott létre, de a három nemzet költője, a mint magát ez időtől fogva



nevezé, sehol sem találta meg azt az elismerést, melyet követelt. Én nem hiszem, hogy lenne ember, ki többet szenvedett volna, mint szegény Hugó Károly. Istennek képzelni magát s gunyos mosolylyal találkozni imádás helyett, — kimondhatlanul fájhatott ez a szegény költőnek. Annyira fájt, hogy megörült belé. Minél kevesebb elismeréssel találkozott, annál nagyobbak hitte magát s most már kevés volt neki a három nemzet, — megtette magát a civilizáció pápájának. S tébolyában bolygott egyik országból a másikba, nyugta sehol sem volt, mindenütt csak nyomor és gunykaczej várták. A kormánynak megesett mégis rajta a szive s kegypenzt adott neki. Ő az alatt lapot adott ki, a Fuchtel, s három nyelven magasztalá magát s szidta azokat, kik őt dicsőíteni nem akarják. A legutolsó időben hóbortja fokozódott; azt hitte, hogy ő nem csak legnagyobb költője a világnak, de általában minden tekintetben páratlan. Így azt hitte, hogy ő a világ legelső tenoristája, és föltalált egy új műfajt, a kantomimikát, mely áll énekből (Hugónál rikácsolásból) és arcfintorokból s fantasztikus jelmezbe öltözve hangversenyeket adott, — szegény örült! És akadtak elegen, kik nem átalak egy örült szánalmas előadásain mulatni.

És ez a művészet ölte meg. Legfőbb vágya volt Olaszországban, a művészetek hazájában énekelni. Elment Milánóba, hol akadt egy lelketlen ember, ki késznek nyilatkozott a szerencsétlen ember hóbortjából jövedelmet csinálni. Fellépteti egyszer, hadd teljék kedve s hadd mulasson a közönség. Szegény Hugót lázas reszketés fogta el az öröm-hirre, a hetven éves agg fölzaladt kis padlás szobájába s készült szerepéhez. Este azonban az igazgató kénytelen volt az egybegyűlt közönségnek lakonikus rövidséggel azt jelenteni, hogy: az előadás elmarad, mert a vendégszereplő művész — meghalt.

Meghalt szegény Hugó, a hosszú, keserves hányatás véget ért s elnyerte, a mit egész életében soha sem birt, — a nyugalmat. Nyugodjék! — p.

### Budapesti hirvivő.

\*\* (Jótekonyság.) Király ő Felsége, a hernádpetrii helvét hivallásu egyházközségnek, iskolai és egyházi épületei helyreállítására, 100 frtnyi segélyt adományozott.

\*\* (Erzsébet napján) királynőnk névnapján hétfőn a főváros ünnepet tartott. A konszultások, a Duna-gőzhajózási társaság, lánczid-igazgatóság lobogókat tűzettek ki; délelőtt 10 órakor pedig fényes mise volt a budai vártemplomban, melyen a minisztereken, konszulkon kívül részt vettek a főrendi s a képviselőház sok tagja, a főváros, a megye, az egyetem küldöttsége, a tábori kar és diszes közönség. A zenekar ez alkalommal Zsaskovics egri érseki karnagy B-dur miséjét adta elő; közben Kajdácsy Matild kisasszony az Ave Máriát énekelte Cherubinitól, Bogisich Mihály, a belváros szép hangu káplána pedig Beethoven egy egyházi dalát, orgona-kiséret mellett. Mise után a miniszterelnök mint belügyminiszter fogadta a szerencsekivánatokat. — Gödöllőn is ünnepélyes istenisztelet tartatott a kastélybeli kápolnában, Farkas Alice kisasszony énekelte szép hangon egy egyházi éneket. — A fővárosi tanács pedig az által ülte meg a királynő nevenapját, hogy az ő Felsége nevét viselő szegényház ápolójai közt 153 frt ajándékot osztatott ki.

\*\* (A király Főthon.) Id. gr. Károlyi István vasárnap egész csendben ülte meg nyolczvanadik születésnapjának ünnepét Fő-

thon. A gyászoló főur kívánatára a tisztelgési ünnepélyek elmaradtak és a zajos ovatióra készült egyesületek és tisztelői nagy sora az ország minden vidékéről tömegesen érkezett levelekben fejezték ki jó kívánataikat. A főthi egyházban Somhegyi József praelatus, fényes hálaadó isteniszteletet czelebrált ez alkalomból. A gróf különben kizárólag családja, a Főthra jött egyetlen élő testvére: gróf Battyányi Kázmér özvegye, fiai: Ede és Sándor grófok, leánya özvegy gróf Pálffy Pálné és unokái körében tölté e napot. Egyetlen egy vendége Haynald Lajos, Kalocsa érseke volt, ki egy nevéhez méltó szellemes beszéd kíséretében nyújtá át az ünneplőnek a Szent-István-Társulat által veretett, s a gróf mellképét hiven visszaadó arany- és ezüst-érmeket. Délután 2 órakor fényes udvari fogaton megérkezett a grófi kastély elé a királyi pár és paripán gróf Bombelles kíséretében Rudolf trónörökös. Ő Felségeik jó kívánataik tolmácsolása után mintegy félórát időztek a mélyen meghatott főurnál, kinek ő Felsége a Szent-István rend nagykeresztjét adományozá és sajátkezüleg tűzte fel a könynyekig megilletődött agg mellére. Mire a királyi család távozott, már megtudta e szép tettet a falu egész népe, mely az utcákra gyűlt és szívéből éljenzé a távozó királyi családot.

\*\* (Rózsás napló.) Vancsó Gyula primási gazdatiszt e hó 20-dikán kelt egybe Szilárd Anna kisasszonnyal Bajczon. — Demetrovics Svetozár kereskedő eljegyezte Kucsona Katalin kisasszonyt Bocsiniczán. — Dr. Pollák Lajos szegedi ügyvéd jegyben jár Schuller Regina kisasszonnyal. — Somogyi Eduard hirlapíró és Weiszberger Antónia kisasszony Ipolyságról jegyesek. — Makay Dezső járásbíró és Báln Jolán kisasszony esküvője szerdán volt Szabáron. — Kiskapuson Lázár István birtokos eljegyezte László Czezil kisasszonyt. — Kassán Böszörményi Sándor szerdán vezette oltárhoz Keczer Etelka kisasszonyt. — Beöthy Sára kisasszonyt, Beöthy Andor bihari alispán kedves lányát, eljegyezte Plathy Miklós ártándi földbirtokos. — Karossa Bulcsu budapesti váltótörvényszéki jegyző e hó 7-dikén tartá esküvőjét, Császár Boriska kisasszonnyal, Gálszécsen. — Koller Ödön földbirtokos és Bakay Emma kisasszony fényes esküvője csütörtökön volt Karván. — Maros-Ludason e napokban volt dr. Tomcsik József esküvője Kram Adél kisasszonnyal. — Kozáki Gyula fővárosi mérnök jegyet váltott Lehmann Eugénia kisasszonnyal. — Szabó Sándor egybekelt Főkövy Teréz kisasszonnyal Gyöngyösön. — Deésen Vékony Ferenc rendőrkapitány eljegyezte Bruszt Vilma kisasszonyt Bruszt Ignác királyi ügyész kedves leányát. — Lippán Saviciu György jegyző e hó 26-dikán tartja esküvőjét Rác Julia kisasszonnyal.

\*\* (Az országos protestáns árvaház) új épületét vasárnap délelőtt nyitották meg nagy ünnepélyességgel. A szép diszes épület kívül-belül ünnepies színt öltött. A nagyszámu vendégeket az intézet előljárói fogadták. Az ünnepély a református dalkör hálaénekével vette kezdetét, melynek elhangzása után Győri Vilmos magyar nyelven mondott imában kérte le az ég áldását az új épületre. Utána Török superintendens mondott egyházi szónoklatot, mit Dollezzsal Sándor német imája követett. Ezen egyházi aktusok után az intézet jelenlegi elnöke báró Kochmeister Frigyes, az intézet keletkezésének történetét adta elő. Kiemelte azokat, kik az intézet alapítása körül nagy érdemeket szereztek: Pallér Sándor helytartó tanácsost, dr. Ballagi Mórt s még többeket. Az intézet 1859-ben keletkezett, a mikor még csak 10 árva gyermeket volt képes



befogadni. A jelenlegi új épület már 60—38 fiu és 22 leánygyermeknek szolgál menhelyül. — Az ünnepélyen voltak: Ráth Károly főpolgármester, gróf Teleki Sándorné, Tisza Kálmánné, Kammermayer polgármester, Gerlóczy polgármester, Sárkány törvényszéki elnök, Fabinyi Teofil, Békey Imre városi tanácsnok, Kiss Áron esperes, gróf Degenfeld Imre, Révész Bálint, Tanárky Gedeon s még többek, kik mindannyian beirták neveiket egy diszes aranyvágásu albumba.

\* \* (A műcsarnok kiállítása,) melyet folyvást igen sokan látogatnak, újabban Wágner Sándor: Debreczeni ménes című érdekes képével gazdagodott. Azonkívül Simor János herceggel több vallásos tárgyú művet küldött gazdag gyűjteményéből a kiállítás számára s ezek közt Deger Ernő, a híres Schadow jeles tanítványának egy madonnája a gyermekkel különösen szép. — Megemlítjük egyszersmind, hogy Tedesco párisi műáros már haza utazott, de emlékül a nemzeti muzeumnak ajándékozta Paczka fiatal művésznök által festett, s most kiállított Rosz hírek című művét, melyet az ajándékozó kétezer forintot vett.

\* \* (Miss Mary,) Zichy Mihály e szép tehetségű festőtanítványa, ki a mester Erzsébet királyné Deák ravatalánál című képén is dolgozott: közelebb két érdekes műve által mutatja be tehetségét fővárosunk műbarátjai előtt. Mindkét festvénye arczkép. Az egyik a fiatal, érdekes külsejű, hosszú fürtű művésznőt ábrázolja. A felfogás egész egyéni, de a technika mesterére vall. Szélesen kezelt szénrajz ez, melynek világos helyei szinezve vannak. A másik mű Zichy Mihály arczképe. A jeles festőt lehajtott fejjel tünteti föl, gondolkodásba merülve. Mindkét kép igen érdekes, s a műcsarnokban lesznek láthatók.

\* \* (A népszínház személyzete) vasárnap kedves meglepetésben részesíté igazgatóját, Rákosi Jenőt. Névnapja alkalmával egy gyönyörű lilaszin bársonyból készült, s az igazgató neve kezdőbetűjével feldiszipített albumot adtak át neki a színház összes működő személyzetének arczképével. Midőn Rákosi a próba előtt a színpadra lépett, már az egész személyzet ott várta félkörben, a zenekar hymnuszt kezdett játszani, melynek elhangzása után Tihanyi Miklós, kit társai hasonló alkalmakkor rendszeren szónokká választanak, — lépett elő, s emelkedett hangon tartott beszédben emelte ki Rákosi érdemeit, Tihanyi beszéde után egy fehérbe öltözött fiatal tánczosnő átnyújtá a személyzet ajándékát, mit Rákosi meghatóttan köszönt meg. Végül a zenekar rákezdte az indulót s ezzel az ünnepély befejeztetett.

\* \* (Az írók és művészek társasága) csinos, esztergommegei márványból készült obeliszket állittat a jó öreg Réthi Mihály sirhantjára. Az obelisz sziklaformájú homokkő-talapaton lesz s a piederstál előrészen befoglalt fehér márványtábla, fölíratnak. Tavasszal leplezik le. Az írók és művészek társasága addig az Egressi Gábor, Izsó Miklós stb., emléktelen sirjairól is fog gondoskodni. Mindez emlékekre ezt is fölvész: „A nemzet adakozásából emelte a magyar írók és művészek társasága.”

\* \* (Erkel második nagy hangversenye) a nemzeti színház zenekarával e hó 28-án lesz a vigadóban. Közre fog működni Swert Gyula is, híres gordonkás. A műsor ez: 1. Ciaconna (D-moll) Bach S. J., nagy zenekarra átirta Raff J. (új). 2. Gordonka-verseny (E-moll) Swert Gy., előadja Swert Gyula. 3. Változatok Haydn egy témája fölött (új) Brahms J. 4. a) Adagio religioso Servais, b) Intermezzo Kiel F., előadja Swert Gyula. 5. Simfonia (A-dur) Beethoven L.

\* \* (A harmadik kamarai zeneestély) ugy érdekesség, mint érdekelttség tekintetében kiállta a versenyt a két előbbivel. Szerdán ment ez végbe; a műsorozat ezuttal kizárólag a német klasszikus zeneköltők műveiből állott. Haydn, Beethoven és Schubert ihletteljes, magvas szerzeményeit hallottuk egymásután. Haydn B-dur négyesét a kellem és játszóság jellemzi. Hasonló egy ó kori hellen idyllhez; csupa összhang és tisztaság, forma szép keretben. A négyes-társulat azzal a szabotossággal adta elő, mely e műhöz illik. Beethoven Es-dur zongora hármásában Knapp-Barnai Ilka asszony játszotta a zongorarészt. Technikája figyelmet érdemelt, de előadása sokkal zavarosabb volt, semhogy a beethoveni zeneköltemény nagyszerű egységét föltüntethette volna. — A két vonós hangszer hivebben teljesítette föladatát, de a zongorarész egyenlensége miatt azok sem érthették el a teljes összhangot. Schubert C-dur vonós ötöse fejezte be a hangversenyt, melyben Allaga ur sikerülten játszotta a második gordonkát. — A művészet barátai reménylik, hogy az idény másik felében, a böjttben még lesz alkalmunk ez élvezetes estékben gyönyörködni.

\* \* (A hangversenyek) most, míg a farsang be nem köszönt, sűrűn követik egymást. A nemzeti dalkör szombaton tartotta meg első családi dalestélyét. Zaphiry Helén, a zeneakadémia növendéke és Sipos jeles tanítványa, Liszt Ferencz II. rapsodiáját és az Afrikai nóból a matrózok imáját szabatosan előadá; gróf Keglevich Ödön, a czitera-kör elnöke, és Sturm János és Ferencz nagy tetszés mellett czittráltak, Harizs Mihály pedig népdalokat énekelt. Az előadások nagy elismerésben részesültek, mire általános táncz következett. — Fischek Augusta kisasszony, a bécsi Marchese kitűnő tanítványa pedig Eissler Emma kisasszonynyal kedden a zenekedvelők termében tartotta meg hangversenyét. A műsor kifogás alá eshetik, a mennyiben egyedül zongora- és énekrészek váltakozván a két működő közt, a hangverseny monoton jelleggel birt, noha a számok maguk műizléssel voltak összeválogatva. A szép számu és válogatott közönség különben végig a leguagyobb érdekléssel hallgatta az énekesnőt Fischek kisasszonyt, ki különösen a Gounod-féle Faust-áriában tüntette leginkább ki hangjának valódi értékét. Mint halljuk, a kisasszony az operai pályára készül, s itt a legszebb jövőt jósolhatjuk neki.

\* \* (Greguss Ágost meséi) legközelebb megjelennek az Athenaeumnál, kétféle kiadásban. Az egyikben száz mese lesz, melyeknek tizedrésze még sehohsem látott napvilágot; a másik az ifjuság számára, a politikai czélzatuak kihagyásával, hetvenhét darabot tartalmaz. Érdeklődéssel várjuk e becses gyűjtemény megjelenését.

\* \* (Szini előadás.) Az első budapesti gyermekmenhely és az első budapesti bölcsőde elnökének, gróf Károlyiné asszonynak sikerült Frank Katalint, a bécsi városi színház első színművésznőjét vendégjátékra megnyerni. A művésznővel, ki Budapesten legelőször lép fel, egyidejűleg nővére Sonenthal Frank Bertha is föllép. Mindkét előadás a gyapju-utczai német színházban megy végbe, és pedig szombaton, e hó 24-dikén és vasárnap 25-dikén. Előadásra kerül: szombaton Sappho, és vasárnap a Kaméliás hölgy.

\* \* (Kossuthól) ismét egy levél jelent meg; ezt mintegy a történelmi társasághoz intézi. A levél első részében tiltakozik az ellen, mintha ő munkáiban a finneket ócsárolta volna. Ő soha nem is irt a finnekről s ezt Zerffi foghatta rá, a ki magát Kossuth titkárának adta volt ki. Hunfalvi felel Kossuth levelének e részére s kijelenti, hogy nem az ő hibája, ha Zerffi-



nek hitelt adott, miután megczáfolva nem volt huszonhét év alatt. — A levél második része Fraknóinak szól, ki Martino-vicsot, a század elején kivégzett magyar jakobinust nem hízgelő színekkel festette, a mi Kossuthra kellemetlen hatást tett. Fraknói is válaszol és kimutatja, hogy bármily kellemetlenül essék is, adatok bizonyítják, hogy Martinovics bizony nem jellemes ember volt.

\*\*\* (Károlyi György emléké) a főváros az által örökíti meg, hogy a jelenlegi cukor utczát, melyben az elhunytnak palotája áll, elnevezi Károlyi utczának, a családhoz részvétiratot küld, az elhunyt emléké pedig jegyzőkönyvben örökíti. A gróf, tudvalevőleg, sokat tett Pest emelésére, már 1848 előtt a százas községtanács tagja volt s a Bach-korszak letűnte után ő elnökölt az első alkotmányos közgyűlésen is, midőn a hatóságot újra szervezték.

\*\*\* (Egressi Gáborról) maradt becses irodalmi hagyományokat (saját kéziratait és negybecsü könyveket,) ezek között egy, Egressinek Petőfi által ajándékozott művét árverezték el közelebb a kolozsvári városház előtt Egressi Ákosnak valami adósságaiért. A kéziratok és könyvek egyrészét Szabó Károly egyetemi tanár és könyvtárnok és K. Papp Miklós vették meg.

\*\*\* (Ajándék Haynald érseknek.) Menyhárt kalocsai józstársasági tanár, Kalocsa és vidékének flóráját írta meg szakavatottan, s a mű már nyomtatás alatt van. A kétségkívül becses növénytani irat Haynaldnak van ajánlva, 25 éves püspöki jubilaumára.

\*\*\* (Kincsemről) e hirneves magyar lóról azt olvassuk, hogy kihívták az angolok versenyre. A napokban Mr. Langleytől Budapestre egy levél érkezett, melyben írja, hogy fel van hatalmazva bizonyos Mr. Tiennestől (ki Mr. Putteney nevében versenyez), azon meghívást tenni: hozza el Blaskovics a jövő tavaszra Kincsemet Angliába, hol fogadást ajánl Placidával, mindkét részről 500 font sterlingig, fele bánattal, futandó az Ascoti új mértföldön, vagy a goodwodi gyepen a Steward cup courseön, ez utóbbi  $\frac{3}{4}$  mértföld. Placida az idén 11-szer futott és 7-szer győzött. — Blaskovics alkalmasint elfogadja a kihívást.

\*\*\* (Az artézi kutat) a városligetben vasárnap az országos pénzügyi bizottság megtekinté és valóban ritka dolgot látott. E műhöz hasonló nincs több a világon. A kut 651 méter mélyre van már ásva; holott a legmélyebb artézi kut (a párisi) csak 547 méter. Jelenleg az ásás dolomit kőben történik, ebben haladnak már június óta; vágta benne körülbelül 33 méternyi mélységet. A kristály tiszta mész-kénes víz, melynek hőfoka a színre hozva Reaumur szerint 57.6 fok, oly mértékben ömlik ki, hogy 24 óra alatt 6939.90 hektoliter vizet képes szolgáltatni. E mennyiség több, mint a rác-, rudas- és margitszigeti fürdők vízbőségének összege. Sőt oly mérvben szaporodik a vízbőség, hogy minden nap ezer literrel többet ont. Zsigmondy célja addig hatolni, míg 65 fokot ér el a vízhőfoka és hőségével nemcsak egy fürdő, de a városi intézetek is elláthatók lesznek — forró gyógyvízzel. Bámulatos munka ez, 82 darab hat öles rud egymás fölött hatol a föld gyomrába és miután a kavics, agyag, mész és közvetlenül a dolomit fölött egy méterre terjedő barna kőszénrétegen áthatolt, most vének (mert nem furnak) egy óriási dolomit-rétegben.

\*\*\* (Háboru.) A harcztéren napról napra jobban beborul. Kars csakugyan elesett, s a várral elvesztettek szegény törökök hétezer halottat, tizezer foglyot, háromszáz ágyut és fél Örményországot. Mert már csak Erzerum van hátra, melyet

az egyesült orosz hadsereg minden erejével ostromol, ha ez is elesett, Ázsiában az orosz korlátlan ur. A Dunánál valamivel jobban állnak az ügyek. Plevna tartja magát, s Mehemed Ali közeleg felmentő seregével. Ha idején megérkezik, még lehet remény, pedig Plevnától sok függ. Ha Plevna megáll, az orosz nem nyomulhat előre, s így vissza kell mennie, nincs más választás, mert Bolgáriában nem tehet. Ha Plevna elesik, akkor az orosz átkel a Balkánon és enyhe égaj alá jut. Az ázsiai események komoly gondolkozásba ejtették az angolokat, kik közt a legélénkebb mozgalom indult meg a beavatkozás érdekében. Annyi bizonyos, hogy ha az orosz Erzerumot is beveszi, Angliát találja maga előtt, mely útjában áll s kardjára téve kezét, azt mondja a hódítónak: vissza!

\*\*\* (Halálozások.) A hét folytán meghaltak: Forgó Istvánné, Budapesten. — Zááry Etelka, 19 éves fiatal lány, Budapesten. — Beke Kornélia, Budapesten. — Huszár Károly, hivatalnok 30 éves korában, Csáktornyan. — Háy Sándor ügyvéd, 32 éves korában, Zalaegerszegen. — Beker Erzsébet száz éves leány, Temesvárott. — Fáy Árpádné, született Fényes Helén, Szügyön, Nógrádban. — Wolford József, váncsodi birtokos, 78 éves korában, Biharban. — Mezey Balázs aljárásbíró, Békésen. — Péter Antal egyházi főgonolnok, 64 éves korában, Hala-son. — Özvegy Benedek Imréné született Hajós Borbála, Benedek József színészünk édes anyja, 81 éves korában, Budapesten. — Békeffy Jánosné, született Mile Lujza, 38 éves korában, Polányban. Béke hamvaikra!

## Irodalom és művészet.

Egy díszes kiállítású kötet jelent meg közelebb; Bokrétás világ a címe, s egy költői elbeszélést tartalmaz. Mióta a Kisfaludy-társaság kiadta Bérczi kitűnő fordításában Anyegint, még inkább, a mióta Gyulai Romhányijából el-elzeng egy-egy éneket, a verses elbeszélések divatba jöttek s költőink kedvvel foglalkoznak e műfajjal. Hiszen nem rosszul teszik; mióta hőskölteményt nem olvasunk, a költői művek közt bizonyára legmegbecsültebb helyen őrizzük a verses regényeket, melyek költői csin és forma mellett a modern izlésnek is megfelelni iparkodnak. Csakhogy, mi tagadás benne, az újabb kísérlettevők egyike sem tudott művével önállóságra vergődni, mindenik elárulta az idegen befolyást, melytől szabadulni akar, de nem tud.

Csengey-Gusztáv — mert a Bokrétás világ szerzője ő, — szintén nem menekülhetett e befolyás alól, mely, azt kezdjük elhiinni, e formától már elmaradhatatlan, mindazáltal örömmel jegyezzük meg, hogy Csengey sokkal több eredetiségre tudott mégis szert tenni, mint előzői. Ez már elismerésre méltó, valamint dicséretet érdemel a költői, ügyesen festő, hangulatos nyelv, mely könnyen folyik s olvastatja magát. A szerkezet ellen lehetne alapos kifogást tenni, valamint a beosztás ellen is, mely szakgatott. Meglátszik rajta, hogy különböző időközökben iratott, nemcsak egy-egy fejezet bevezető sorai árulják ezt el, de a compositio is, mely minden egyes megszakításnál összekuszálódik. Mindezek daczára a Bokrétás világ élvezetes tanulmány, melyet melegen ajánlhatunk olvasóink figyelmébe.

Ez alkalommal még két regényről teszünk említést, melyek szintén közelebb jelentek meg az Athenaeumnál. Az egyik a világhírű Turgenev műve, a Now. A másik



**D a u d e t** Alphons új regénye, melynek czime : Egy boldogtalan története. Kellemes olvasmányul szolgál mind a kettő, s regényolvasó közönséget lekötelezte az Athenaeum lefordításuk által.

### Nemzeti színház.

November 17-dikén : Piccolino. — November 18-dikán : Ibolyafaló. — November 19-dikén : Tündér ujjak. — November 20-dikán : Ördög Róbert. (Hajós.) — November 21-dikén : Dora. — November 22-dikén : Piccolino. — November 23-dikán : E r n a n i. (Előszőr.)

### Divattudósítás.

A bölcs Salamon egyik legbölcsebb mondása kétségkívül az : „mindent a maga idején.“ Ha ezen mondat igazságát az emberek általában elismerik, mégis az öltözék fontos kérdésénél gyakran mellőzik azt. És, hogy e kérdés csakugyan „fontos“, azon bizonyára senki sem kételkedik, a ki elismeri, hogy a nőnek kötelessége a csinosítást és izlést saját személyén is képviselni. De mind a mellett mégis találkozunk oly hölgyekkel, a kiknek nincsen érzék az öltözék egysége iránt. Nincsen tiszta fogalmuk róla, mi való egymáshoz, mi pedig nem. Semmi szémsértőt nem találnak abban, ha egy finom csipke-fichüt közönséges szőrruhához felvesznek, világos glacé-keztűt serge ruhához, legdiszesebb látogatói kalapjukat legközönségesebb utczai öltözékükhez, és mind e hibákat azzal mentik, hogy nem akarván egészen átöltözni, ezzel vagy amazzal kívánták emelni öltözéküket. Az eredmény mindig a legrosszabb, mint minden félszeg kísérlet. Az egyes tárgyak, bár milyen szépek legyenek is különben, rossz helyen alkalmazva, nem csak visszatetszők, hanem még a gunyt is kihívják. Csipkék csak is selyemhez és bársonyhoz illenek és világos glacé-keztűk nem valók serge-ruhákhoz. Csudálatos, hogy sok nő nem érti, miért ne viselhesse jobb holmait is minden alkalommal, és abban a hiszemben vannak, hogy egy-egy értékes tárgy miért ne hozhatná helyre a legegyszerűbb közönséges öltözéket. Szintén megrontói az öltözék összhangzatának az ékszerek, ha nem kellő helyen és időben veszszük fel. Általános elv legyen, az ékszereket csak hasonzenvi, azaz csekély adagokban viselni, kivált nappal, mert a drágább, szép ékszer drága és szép öltözéket is kíván meg. Egyszerű arany és ezüst ékszer legalkalmassabb nappali használatra : a kevés drága kőhez, melyet nappal viselhetni, tartoznak a türkiz, koráll, gránát, malachit, lapis lazuli, onyx. Ez a szabály azonban csak a gyűrűkre nézve nem áll, a melyeket viselni lehet tekintet nélkül az időre. Vannak hölgyek, a kik nappal is viselnek kicsi gyémánt fülbevalót, pedig ezek is csak esti öltözékekhez illenek. Ezüst és arany ékszer nem szabad egyszerre felvenni. Arany óralánczon függő ezüst berloques például igen izléstelen dolog volna, valamint ezüst mellű és arany fülbevaló. Gyakran csak egy kis hanyagságból ered az ilyen izléstelenség, sajnálunk valami mást ki keresni, ez már kéznél van stb. De vannak olyan nők is, a kik tulságosan sok ékszer raknak fel egyszerre : nehéző óralánczot és külön bársonyszalagon még nagy medaillont is ; mások meg smaragd és türkiz ékszer vesznek fel egyszerre, vagy felveszik ezen ékszereket kék ruhához, vagy rubinokat rózsaszín ruhához, sejtellemmel sem bírván arról, hogy az ilyen balfogással tönkre teszik különben szép öltözéküket, mely sokkal csinosabb volna, ha inkább semmi ékszer sem mutatnának. Ugyanez áll a finom csipkékre nézve is, valamint a finom fehér himzéről, melyek csak is szép, diszes ruhákhoz vannak helyén, például faille, atlacz, brocat, foulard-ruháknál, míg közönséges szőrruhákhoz épen nem illenek. A jól öltözködés titka azon összhang megfigyelésében áll, mellynél fogva egyik része az öltözéknek feleljen meg a másiknak is, az egész pedig a személyiségnek, mely azokat viseli. Ezen összhang nélkül könnyen nevetéssé is válhatunk, mint ama híres hercegnő, a ki valami gunyoros szeszélyből, unokájának nem rég egy kis fehérítetlen vászonból készült kötöt küldött, melyen a csipkék ezrekbe kerültek. Sokan nem választják meg a helyet, a hová diszesen fel kell öltözködni. Láttunk már hölgyeket egyszerű vacsorára is estélyi, vagyis bál öltözékben megjelenni, holott ez alkalomra igen jól megfelelt volna egy magas, vagy csak elől kivágott selyem, vagy világos cashemir-ruha is, míg mások házi ruhában mennek színházba és hangversenybe. Mindenesetre több tapintatra mutat, ha bizonytalan helyzetekben egyszerűbben vagyunk öltözve, mint egész diszben. Még fontosabb megfigyeléssel legyünk az öltözködésnél korunkra és vagyoni állapotunkra. Ha idősebb nők fiatalosan öltözködnék, mi hamar válnak nevetségessé! Ha

egy jó módu nő tulszerényen öltözködik, könnyen a fősvénység hírébe jő, míg a szerény állású nők, ha sokat költenek külsejükre, a pazarlás és könnyelműség színében jelennek meg. A tulságos fényűzés azonban senkihez sem illik jól, még a dúsgazdag milliomoshoz sem, nem csak azért, mert ezer nemes módja van a pénz hasznos elköltésének, olyan igaz nagyuri, nemesítő kedvtelésekre, hanem mert a gazdag, válogatott öltözék is lehet olyan kiállítás, melyen meg látszik az igazi jó izlés, műveltség és szerénység. Különösen akkor öltözködjünk egyszerűen, ha valami nagy csapástól sujtott családot látogatunk, vagy szegényeket ; a gyöngédség fájdalmas hiányáról tanuskodni, ha ezen emberszerető szabályról megfelekednének.

### Számrejtvény.

Senki Iréntől.

1. 2. 3. A mi nemes bennünk, mind oda törekszik,
3. 14. 16. 2. 5. Minél buzgóbban igyekezel nemesítésén, annál nagyobb értéked van,
13. 14. 7. 19. Isten óvjon e csapástól minden gyermeket és szülőt,
7. 8. 9. 10. 11. 12. Egy nagy hősünk keresztneve,
4. 5. 4. Nála nélkül nincs kellő áldása a földnek.
15. 16. 17. 18. 19. Hajdan istennő volt, szépség és öröm járt vele, mai napig szeretjük őt.
10. 17. Magyar ember felette szereti, huszár e nélkül nem él,
6. 7. 19. Ez ád vigaszt szívünknek, oszlatja bánatunkat.
- 1—19. Ragyogó csillag a művészet egén, kit tartson meg sokáig az ég!

Megfejtési határidő : deczember hó 19-dike.

A f. é. 43-dik számban közölt rejtvény értelme :

Vörösmarty Mihály.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be :

Sárossy Mari, Zeke Dömötör Ida, Fényes Ilka, Temesváry Nina, Moesz Gézané, Steiner Janka, Batori Sigray Istvánné, Mednyánszky Margit és Erzi, Stresznyák Hermin, Jánossy Lajosné, Rád Péterné, Korenagh Serk Hermin, Szmodics Irma és Hermin, Szlávik Nándorné, Haintz Mari, Wipf Gyuláné, Riesz Benda Irén, Magyar nővérek, Király Kálmánné, Hosszu Elekes Matild, Dzsinih Pencz Mária, Matyasovszky N. Mária, Abonyi Jánosné, Pessina Edéné, Kutsera Matild, Keresztesi Klotild, Kovács Morvay Julia, Gerzse Aloisia, Bohus Gyuláné, Zigury Györgyné, Wigner Gizella, Fényes Gizella, Török Aranka, Temesváry Erzsébet, Nagy Juliska, Angyal Etelka, Nagy Károlyné, Simon Borbála, Papp Izabella, Orosz Juliska, Maar Anna, Sziklay Ella, Nándory Kamilla, Zsigmond Károlyné, Péchy Jolán, Szilvássy Anna, Szabó Kiss Ilma, Szűcs Mariska, Püspök Teréz, Utasy Etelka, Novák Margit, Dömötör Julia, Décsi Teréz, Jármay Matild, Balás Mihályné, Korda Aranka, Jeszenszky Erzsébet, Bagi Anna, Szatmáry Jolán, Cseh Miklósné, Györy Malvin.

A 42-dik számban közölt rejtvény megfejtését utólag beküldé :

Zigury Györgyné, Wigner Gizella, Cseh Miklósné, Sós Ida, Boros Janka, Tóth Malvin.

### T a r t a l o m.

Felekiné, (arczképpel.) — Találkozánk . . . Dengi Jánostól. — Egy nő története, Dominkovich Marietól. — A számóca tenyésztése, Liebbald E. Bénitől. — Toscanello leánya, Eckstein Ernőtől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Irodalom és művészet. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n : Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete : Felekiné arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos : EMILIA.



48-dik szám.

Deczember 2-dikán.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

## K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines borítékkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Orszagut 39. sz.



# H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -		
							kelte	nyugta	
						óra	perc	óra	perc
Decz.	2	Vasárnap	G 1 Urjövetele	G 1 Urjövet.	20 B 17 Gregor	26		7 29	4 9
	3	Hétfő	Xav. Ferencz	Atala	21 B. assz. avat.	27		7 30	4 9
	4	Kedd	Borbála szűz	Borbála	22 Philemon	28		7 31	4 9
	5	Szerda	Sabbás apát	Pelin	23 Amphiloé	29		7 32	4 9
	6	Csütörtök	Miklós püspök	Miklós	24 Katalin	30		7 34	4 8
	7	Péntek	Ambrus pápa	Ágota	25 Kelemen	1	Teb. Rosch.	7 35	4 8
	8	Szombat	Bold. Asz. fogan.	Szofron	26 Alipius	2	Sab. Vajig.	7 36	4 7

## V i d é k i t á r c z a.

**A kecskeméti** nőegylet szombaton tombolával egybekötött táncvigalmat rendezett, mely igen sikerült és vidám multság volt. Az alföldi híres város szépei nagy számmal jelentek meg, szép és egyszerű, leginkább fehér öltözetekben. Ott voltak a Fényfi nővérek, Katona Emma és Blanka, Antal Ilka és Mari, Fórián Ilka, Pacsu Ida, Kis Julcsa kisasszonyok, Machleid nővérek stb.; a menyecskék közül Szeless Józsefné, Magyar Pálné, Pacsuné, Zomboriné s mások. A multság kora-reggelig tartott.

**A csongrádi** nőegylet vasárnap a saját tőkéje gyarapítására, a népkör helyiségében táncvigalmat rendezett. Jelen voltak Csongrád szépei közül többen. A multság reggeli három óráig tartott. A bevétel ezuttal legfőlegb csak a kiadásokat fődözhetette, mivel a rossz idő miatt mind azok, a kik jönni akartak, nem jelenhettek meg.

**Egerben** szombaton volt a heves-szolnokmegyei nőegylet szokásos Katalinbálja, összekötve bazárral. Várakozáson fölül sikerült, a mi főleg az elnöknő: özvegy Sipos Károlyné urhölgy buzgalmának köszönhető. A bazzárral összekötött multságban Eger bájos hölgyei teljesíték a pinczérnői szerepet, s tiszta jövedelmül ötszáz forintnál több maradt a jótékony célra. A füzértánczot ötven pár tánczolta. A multságot, mely vígan folyt reggelig, másnap morzsabál zárta be s ez is hajnalig tartott.

**Nagymihályon** vasárnapra viradó éjjel sorsjátékkal összekötött, diszes táncvigalmat rendeztek a kórház javára. Fényes társaság gyűlt össze nagy számmal, előmozdítva a jó célt s mulatva reggelig a legjobb kedvvel. Kivált a csárdásokat járták igen vígan, a Lányi zenekarának jó ungvári nótái mellett. Ez alkalommal számos új tánczosnőt is muttattak be.

**Berettyó-Ujfalu** városházában december 6-dikán kegyeletes czélú értekezlet lesz, melyet Biharmegye néhány lelkes fia hívott össze abból a célból, hogy Bessenyei György, e mult-századi uttörő író pusztakovácsii sirjára, gyűjtés útján, emléket állítsanak. Bessenyei-bizottságot alakítanak, mely gondoskodni fog a szép cél elérésére szükséges eszközökről.

**Zomborban** a társasélet élénkítésére Stipicsné urnó buzgalma folytán műkedvelő-társaság alakult, mely jótékony czélokra fog játszani s vasárnap tartotta első előadását. Már ez első föllépés is mutatá, hogy a vállalkozás élénkítő hatással lesz a társaséletre. A Kukli-prédikációk és Már alszik című kis vigjátékok kerültek színre; s az elsőben Klacsányi Mariska, Stipicsné Alföldy Mariska, Berényi Vilma, Szecey Iván, Alföldy Jenő, Medveczky Károly és Falcione Ká-

roly működtek közre; a másodikban pedig Lovászy Aranka kisasszony, Seid József, Scultéty László. Bevétel 228 forint volt, a mi azonban fölment a színpad berendezési költségeire s így jótékony célra majd csak a következő előadások fognak jövedelmezni.

**Kolozsvárott** közelébb egy olyan gyárt állítottak fel, a minek meglehet, nem kis fontossága lesz, tekintve, hogy a mi népünk nagy mértékben foglalkozik baromfi-tenyésztéssel. Arról van szó, hogy a tojást oly állapotba lehessen hozni, hogy az megromlás veszélye nélkül messzeföldre elszállítható legyen. Ezt Angliában és Amerikában az által kísérlek meg elérni, hogy tojásliszt-gyárakat állítsanak, melyekben a friss tojás tartalma nagy hőmérsék által teljesen kiszáritva, finom liszté öröltetik, mely azután, ügyes csomagolás mellett akár tengeren túl is szállítható. Megkísérlek ily gyár felállítását Kolozsvárott is; az ottani gyár havonként 80,000 darabnál többet dolgozott fel, és szállit külföldre. A gyárnak Erdély minden nagyobb városában vannak ügynökei, a kik a tojást összevásárolják és küldik Kolozsvárra. Itt pedig egy arra berendezett óriási kemenczében a tojás tartalmát kiszáritják, és négyszögű lepénynyé alakítva szállítják el külföldre, a hol azután megörölik, és albumin tartalmánál fogva fehéritésre használják. Eddig a gyár egy milliónál több tojást dolgozott már fel.

**Győrött** az irodalom érdemes veteránjának. Kovács Pálnak írói félszázados jubilaumát ünnepélyesen szándékoznak megülni, s az ünnepélyben bizonyára az akadémia és Kisfaludy-Társaság is kellőleg részt fognak venni. A Kisfaludy-Társaságnak nincs nála régibb élő tagja; még 1837-ben, tehát negyven év előtt választották meg ama törül metszett magyaros kedélyű elbeszéléseiért, melyekből nem ártana egy gyűjteményt ujólag kiadni. Az akadémia első osztályának még régibb tagja, mert abba még 1833 november 15-dikén választották be. Nincsen is nála már csak egy régibb, a rendes tagok sorában, az agg Fábrián Gábor, kit egy évvel elébb választottak meg. Sőt az egész akadémiában vele hasonló időbeli tagja is csak egy van: Zsivora György a második osztályban.

**Vidéki vegyesek.** A kolozsvári iparműtörténelmi kiállításon másfél ezer tárgy lesz látható, köztük az a vaskorona is, mely állítólag Dózsa Györgyé volt. — A szegedi dalárda szombati dalestélye kitünően sikerült; a gonddal összeállított műsor élvezetes volt s vig táncmultság zárta be. — Nagy-Czenken nagyszerű vadászatot rendezett Széchenyi Béla gróf; a vadászat öt napig tartott, tiz vendég vett benne



részt s 2194 vadat ejtett. — Pozsonyban Révfy Erzsébet k. a. letette a hatodik gymnázialis osztályból a vizsgálatot.

## Különfelek.

\*(A bécsi akadémiai magyar ifjak köre) szépen gyarapodik; alapítói közé a legutóbb beléptek: Schopper György rosznyói püspök s Zalka János győri püspök 50—50 frttal; továbbá mint pártolótagok Szabó Imre szombathelyi püspök 10 frttal s Sváb Károly országgyűlési képviselő 5 frttal. — Szivünkben kívánjuk, hogy minél számosabban támogassák e derék kört, mely hivatva van az osztrák fővárosban a magyar művelt ifjak gyűlpontja, s a hazafias szellem folytonos ébrentartója lenni. A körnek jelenleg 200 tagja van, tehát szépen gyarapszik. Ide jegyezzük, ha valaki tudni akarná, hogy a kör helyisége Theinfaltstrasse, 6. sz. alatt van.

\*(A házasság ellen.) Egy ifju amerikai nő jár-kelel és prédikál most Angolországban. Már volt Nottinghamben, Manchesterben s most Liverpoolba, Glasgowba és Londonba jár-ják. Mistress Woodhullnak hívják s rokonszenves, szép fiatal asszony. A házasság ellen prédikál. Ő korán ment férjhez s házas élete boldogtalan volt. Elvált férjétől s most a hetedig szentség ellenapostola. Szónoki tehetsége van s nagy meggyőződéssel beszél. Több helyen megkövezték, de a legtöbb városban érdeklődés, részvét és rokonszenv fogadta.

\*(Persia boldog.) A Times of India azon csodálatos hírt közli, hogy a persa sah tizennégy évre elengedte alattvalóinak az adók felét; sőt a sah hét évre egészen elakarta engedni, de miniszterei arra figyelmeztették, hogy nem kell a népet egészen elszoktatni a fizetéstől. Mondják, hogy Takijnál renkivül gazdag aranybányákat fedeztek fel és ez a sah nagylelkűségének oka. — Egy ilyen aranybánya elkelne nálunk is.

\*(A háboru áldozatai.) Bő aratása volt a most dúló háboru alatt a halálnak; hivatalos adatok után az oroszok vesztesége november közepéig 67,303 ember, közöttük 14 tábornok, 1 császári herceg, 4 herceg a Rurik-házból, 1 perzsa herceg, 6 orosz herceg, 12 grusini herceg, 16 gróf és 21 báró. A török foglyok száma mintegy 44,000, közöttük 16 pasa, 500 tisz, 701 löveg; az oroszok diadaljelvényeit 20 zászló, 2 monitor és 4 gőzös képezi. Az oroszok hadizsákmánya élelmi- és lőszerekben 14 millió rubel értéket képvisel. Az egyes ütközetek alkalmával fogságba esett törökök száma a következő: Ardahannál 7000, Begli-Achmod 300, Seidekan 500, Jagni 800, Bajazid 300, Aladsadag 7000, Kars 12.000, Deve-Bojun 3500, Azizie 500, Nikápoly 7800, a Balkán-csatákban 500, Telisnél 3500. A törökök veszteségéről nincsenek adataink; rémséges lehet az is.

\*(A meglöhetetlen ember.) Ezzel a bűvészmutatványnyal mulattatta nem rég egy fiatal ezermester, Epstein nevű, Kulm porosz város közönségét. Fegyvert, löport, golyót adott egy gymnáziumi tanuló kezébe: töltsön és löjje rá; ő föl-fogja a golyót. A deák befojtotta a löport a csöbe annak rende szerint, a golyót is belebocsátotta, aztán néhány lépésről rálőtt a bűvészre, Epstein lerogyott a szinpadon, fölkiáltva: „Eltalált!” A közönség nyugton ült helyén, azt hive, hogy ez is a mutatványhoz tartozik. De szomorú valóság volt. Az ezermester fiatal szép neje kétségbeesve, jajongva rohant ki a szinfalak mögül s ráborult férjére. A golyó a szegény ember gerince mellé furódott s nehéz sebészi műtét által kellett eltávolítani. Mint mondják az este nem sikerült neki néhány

mutatvány s e miatt való felindultában cserélte föl a szemfényvesztéshez előkészített fegyvert egy közönséggel. Remélik, hogy megmarad. Párisban is megjárta már egyszer a „meglöhetetlen ember”; ekkor egy ezredes sebesítette meg lábán a bűvös fegyverrel, melynek furfangos gépezete ezuttal csütörtököt mondott.

\*(„Egy halott.”) Egy török lap sikerülten parodizálja az orosz főhadiszállás hivatalos hadi bulletinjeit, melyek állandóan csak „egy halotról” tesznek említést. Elmondja ugyan is a következő esinos mesét. Egy csomó kozák beállit egyik napon a menyország kapujához és bebocsáttatásért könyörög. Kik vagytok és honnét jöttök? kérdezi a kapu őre: szt. Péter. — Kozákok vagyunk — felelték azok — kik az augusztus 13-diki csatában elesünk. — Az hazugság — dörögte rájuk a szent kapus — mert az augusztus 13-diki csatáról szóló hivatalos bulletin csak egy elesett kozákot említ. Szólt és hátat fordított a kozákoknak, kik ily módon nem is jutottak be a mennyországba.

## Megbízások tára.

*Tisztelettel jelentjük t. előfizetőinknek, hogy a második félévi könyvek szétküldése élenken foly és a legnagyobb pontossággal megkapják mindazok, a kik a csekély 20 krnyi csomagolási díjat azokra beküldték. A kik erről megfeledeztek, utólag is beküldhetik és ez által igényükvan a könyvekre is. Ezuttal pedig tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a jelen félévi lap-díjakat még be nem küldték, hogy azokat két hét alatt okvetlenül beküldjék. Kiméljenek meg magánlevelek írásától, a mi ez esetben valóban nem örvendetes kötelesség. Én megfeleltem egész évi kötelezettségemnek: tegyenek ők is hasonlóképen.*

Pleskuczára L. A. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Jászberénybe K. K. J. urnőnek: El van küldve.

Debreczenbe Cz. D. urnőnek: Postára van adva.

Nagyváradra O. E. urhölgynek: Köszönettel vettem.

Kubinba M. G. urhölgynek: 80 frtba kerül.

Szt. Lászlóra O. H. L. urnőnek: Arra is figyelemmel kell lenni, hogy minden betű szerepeljen, ebben pedig nyolcz betűnek nem jutott hely!

Egerbe M. L. urnőnek: A jáczinthagymákat Szt. Mihály napján szokás elültetni, a mieinknek már bimbai is látszanak. Eddig sötét helyen tartottuk, most már az ablakon állanak és karácsonkor bizonyára gyönyörködüek egy pár vi-ritó jáczintban.

Debreczenbe H. J. urhölgynek: Nincs szerencsém személyesen ismerni sem az egyiket, sem pedig a másikat!

Aradra J. L. S. urnőnek: A legjobb állapotban érkezett, fogadja szives köszönetemet érte.

Beregszászba A. G. urhölgynek: 14 méterre minden esetre szüksége lesz.

Brüsszelbe T. B. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Miskolczra K. E. urhölgynek: Igen, a legszivesebben teljesitem ohajtását.

Szegedre L. K. I. urnőnek: Ára 2 frt és bizonyára a helybeli könyvkereskedésekben is kapható már.

Ó-Budára T. K. urnak: Számolhatok-e szives igére-tére? Ohajtanám.



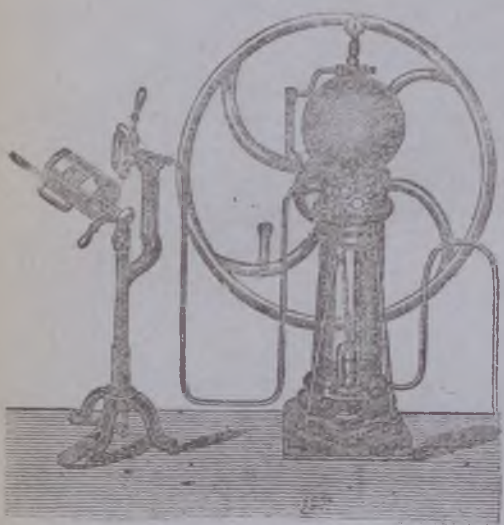
**Fontos a szikviz-készítőknek.**

**Figyelmeztetésül.**

Vendéglősöknek és a háztartásba ajánlom az eddig Magyarországon csak általam készített

**szikviz-készülékeket,**

melyek, a mi a tiszta és tartós munkát illeti, valamennyi külföldit fölülmúlnak. Ezen készülékek segélyével mindenki annyira kedvelté lett, egészséges pezsgő-italt saját maga készítheti. A szikviz-készülékek ára mérsékelt s a következő árszabály szerinti, meszelytartalommal:



2	meszely	vagy 7/10 l.	7.50
3	"	" 1 1/10 "	8.50
4	"	" 1 1/10 "	10.—
5	"	" 1 1/10 "	11.—
6	"	" 2 1/10 "	12.50
7	"	" 2 1/10 "	14.—
8	"	" 2 9/10 "	15.—
9	"	" 3 1/10 "	16.—
10	"	" 3 1/10 "	17.—
11	"	" 3 9/10 "	18.—
12	"	" 4 2/10 "	10.—
1	üvegcső		—40
1	gyűrű		—12

Készítek szikvizet is syphonban igen olcsón, s szállítom azt kívánatra a város minden irányában.



**H O R N ,**

Budapest, kerépesi-uti bazár, 26. számú bolt,  
a nemzeti színházzal szemben.

Megrendelések a vidékről utánvét mellett pontosan eszközöletnek, ép úgy mindenféle javítás s a legjobban s legolcsóbban teljesítetik.

**Fogorvos és szájszész**  
**Dr. Árkövy J.**  
orvos- és sebésztudor, fogászmester,  
(Londonban képzett fogtömő.)  
**Műfogak ángol mód szerint.**  
Lakása: Budapest Ferencziek épületben.

**Figyelemreméltó!**

Nagyszáma a minden nemzetbeli szenvedőknek megerősítheti a köszvényvászongyógyerejét és bebizonyíthatja, hogy annak használata által már sok évi csuzos fájalmak és a leghevesebb tagszagatások teljesen meggyógyítottak.

Sőt megállapított tény, hogy volt eset, midőn legmakacsabb köszvénydaganat és folytonos fejfájás e köszvényvászongyógyerejének alkalmazása által örökre elmúlt. Ily állapotban szenvedő, ha a baj még nem oly nagyfokú is, nem mondhat le azon reményről, hogy fájalmaitól megszabadul, míg e gyógyszerrel kellőleg nem alkalmazta; a mely annál előnyösebb, mivel csak külsőleg alkalmazatik, és a betegnek nincs mit tartania a belsőleg vett gyógyszerek tömegének utóhatásaitól. — Alulirt azért határozta magát az itt előadottak közzétételére, mert a nevezett köszvényvászongyógyerejének használata által folytonos, nagyon érzékeny hát- és fejfájástól szabadult meg.

Bécsben, 1870. jul. 26-án.

A. v. Z. — y.

**Raktár:** Pesten Török József gyógyszerésznel.

**Párisból visszatérve**

ajánlja

**az őszi és téli idényre!**

**A tisztelt hölgyközönséghez!**

Az élénk érdeklődés, melyek évek óta legjobb hírből álló divat- és kész nőruha üzletem a nagyérdemű magas uraságok és a t. cz. közönség részéről mai napig örvend, üzletem és műtermem legelegánsabb berendezése- és lényeges megnagyobbítására indított, hogy az elegancia és a finom ízlés legmagasabb igényeinek is megfelelhessenek.

**ÁRJEGYZÉK:**

Araruhák füllebb' vagy atlaszból minden színben	70 egész
Araruhák a legfinomabb kiállításban, myrtussal	100 frtig
diszítve	120—160 frtig
Séta és látogatási toilettek füllebből	70—150 frtig
Séta- és látogatási toilettek különféle divatkelmékéből	30—80 frtig
Házi- és uti-ruhák	15, 18, 20—25 frtig
Obrettek átvétők en princess	20, 25—50 frtig
Selyem double Cecilien felöltők illetőleg Bundák	
Zoboly, nyest, Leonges fekete medvével prémezve és bunda bélésre	50, 60—120 frtig
ugyanazek selyem bársonyból	70, 80—200 frtig
Mentsikoff, gentleman, Gortsakoff és minister női kabátok a legfinomabb bouel vagy kamgarn szövetből	20, 25, 30—60 frtig
Legujabb szabású leánygyermek köpönyegek, férfikabát szabású minden nagyságban	6, 8—20 frtig
Legujabb mintájú eső- és nti-köpenyek, férfikabát szabásúak	12, 15, 18, 20—25 frtig

Vidéki megrendeléseknél egy régi derék és a szoknya előhosszának szives beküldése kérietik.

Elegáns és izléses aratilettek készítésére bátorodom műtermemet a nagyérdemű hölgyközönségnek különösen ajánlani, annál inkább, mert számos elismerő irat birtokában vagyok, melyek ezen szakmában szerzett jó híremet legfényesebben igazolják, s melyeket kívánatra szivesen előmutatok. illetőleg beküldök

Teljes tisztelettel

**ROZSAY Confectioneur,**

Budapest, Deákutca 5. sz.

a „Francia nőhöz.”

**Alapított 1860. évben.**

**Legolcsóbb bevásárlási forrás az őszi és téli idényre**

**a legujabb női divatke!mek és elegáns kész toilettekben,**

ugyszintén minden e szakba vágó rőföscikkek.

**Grossmann József divat és vászon**

raktár- rában,

**BUDAPEST, király-utca 27**

„A magyar koronához.”

Minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. Kész ruhák rendelésekor a mérték beküldése kérietik.

**Alapított 1860. évben.**

**Hölgyeknek fontos!**



80 centim. hosszú valódi hajfonatokat igen tömötten betét nélkül, egyedül természetes tisztán mosott hosszú emberi hajból csak 2 1/2 frt.; szebbek: 3 frt. 3 1/2 frt. 4 frt. egész 5 frtig legpompásabbak nagy színválasztékban ajánl

**Löwenbein J.,**

első s leghirnevesebb hajfonat s chignongyára Budapest, kis mező-utca 30. sz. 1-ső emelet (a terézvárosi templom közelében.)

Levélbeli megrendelések pontosan lelkijmeretesen s tökéletesen a beküldött hajminta szerint, póstaútvétellel teljesítetnek s a meg nem felelők készséggel kicseréltetnek. — Hajfürtözetek a legdúsab választékban s minden nagyságban 2 1/2 frttól egész 5 frtig.

**Holzer Simon**

**kész női ruhák terme**

**kigyó-utca 1 Bazár,**

**az udvari gyógytár átel'enében.**

ajánlja a tiszt. hölgyközönségnek az idényre a legujabb hölgytoiletteket, a legelegánsabb és izletesebben készítve, a legfinomabb bel- és külföldi szövetekkel, eredeti párisi és berlini minták után, valamint minden nagyságú leány-kabátkákat és Menszikoffokat a legnagyobb választékban és jutányos áron.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)  
Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt.  
egész évre 12 frt.  
Könyvsomagolási díj félévenként  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**  
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.  
**Hirdetések díja:**  
Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**48. sz.**  
Decz. 2-dikán.  
1877.

**Havonkinti színezett  
dívatképpel,**  
minden szükséges himzetrajzokkal.  
Évenként  
tizenkét kötet könymellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezetetést foglal  
magában a lap irányában.

## Egy nő története.

- Beszély. —

Dominkovich Mariétól.

(Folytatás.)

Téli este van; lakályos szobájának csinos íróasztala előtt ül Bánhalmyné; a kandallóban vigan pattog a tűz s az előtte égő dolgozó lámpa egy nyitott levélre veti világosságát, mely így hangzik:

„Kedves egyetlen Annám! Néhány napig nem mehetek önhöz, mert vendégeim vannak, több jó barátom a városból s az végtelen kin nekem. A tavasz közelg s vele boldogságom; én annyira bele éltem magam s oly szépen kiszinezem magamnak tervemet, mely messze innét, önnek közelében a legszebb jövőt nyújtja nekem, hogy ha nem teljesülne, érzem miként bele halnék. S ön ezt ugy-e nem akarja? Sokkal nemesebb, jobb szive van, mintsem azt elviselhetné, hogy egy oly ember, kinek egyetlen hó vágya az ön boldogítása, ki az örülésig szereti önt s bálványként imádja s nem élhet ön nélkül, szerencsétlen legyen s ismét elsülyedjen ama posványban, honnét mentő keze emelte ki. Ne kételkedjék örökké, bízzék bennem, mindenre mi szent előttem esküszöm önnek, hogy változhatlan leszek. Irjon távollétem alatt mindennap, írja meg mikor s miként utazunk, ezt olvasni kimondhatlan gyönyör lesz nekem. Szívből üdvözlő örökké szerető  
Gyulája.“

Sötét kifejezéssel nyugodtak Bánhalmyné bágyadt szemei e sorokon; arca hiven visszatükrözte háborgó lelke végtelen kinos tusáját. A perez közelgett, határoznia kellett. Most ismét megszólalt az ész szava, még pedig kárhóztatólag fölmerült gondolatában mind azon gyöngéd figyelmeztető szó, melyet az utóbbi időben ez ifju könyelmű multja, érzelmeinek hirtelen változása, ingatag jelleméről hallott, érezte, hogy e lépés döntő lesz egész életére nézve. Habozott. Nehéz harcztot vívott, könnyek, nehéz könnycsöppek gördültek alá arcán, végre

ember feletti erőt véve magán, reszkető kezébe fogta a tollat s a következőt írta:

„Édes barátom! Leveléből, mit pár órával ezelőtt vettem, ifjusági lázasságának heve, mi szerencsére oly mulékony önnél, szól. Nehéz harczt s erős küzdelem után, bár megtört lélekkel végre oda jutottam, hogy higgadtan, menten minden izgatottságtól, beszélhetek önhöz. Azt véli s képzeli most édes Gyula, hogy szeret, hogy nagyon szeret. Hát ha az egész csupán csalódás? Vagy ha nem is az, de hogy pusztán nagyon muló érzelem: arról, ösmerve természetét, jellemét, multját, meg vagyok győződve, mi, tekintetbe véve ifjuságát, neveltetését, nézeteit, irányát, meg is magyarázható. Kötelességem lett volna régen mind ezt elmondani önnek, de minden nő életében van oly időpont, midőn nem gondolkozik s átengedi magát a rokonszenv, a delej, az isteni szikra — nevezük bár minek — varázshatmának. Mondja, nem mosolyogna-e gunyosan idővel, midőn egészen közönyössé váltam ön előtt, ha visszagondolna arra, hogy én fehér hajszálaimmal, a nagyanya, kit unokák vesznek körül, rajongtam, epedtem lázas nyugtalanságban ön után. Szakadjon inkább izekre e sziv, mintsem hogy nevetségessé legyen. Van egy hatalmas érzemény, mely nem ösmér gátot, akadályt, lehetetlenséget, e szenvedély óriási erejének meghódol király, koldus, Európa civilizált lakosa, ugy mint Amerika rézbőrűje egyiránt, melynek csupán nekem nem szabad magam megadnom. Az ön szótárában sok indokolható, természetes oknál fogva, nem található e szó, hogy „örökké.“ Vonzalma napról-napra fokoként, vagy talán rohamosan alá szállva, végre az irántami közöny egészen beállna s én önt akkor az előzmények után, nyíltan kimondom, megszűnném



becsülni, ezt nem akarom; hanem emléket tisztán, mocsoktalanul akarom megőrizni. Az ön keblében annyi szép, nemes, emelkedett van, hogy inkább hiszem, miszerint bár irántam hajlama megszűnnék s szíve egész erejével más felé vonzódnék, leküzdené önmagát, semhogy nekem fájdalmat okozzon, szenvedne s elfojtott kinjaiban vonaglana, ezt pedig még úgy sem akarom. Én ezentúl is örködni fogok ön felett, őszintén részt fogok venni bánatában, örömeiben, szeretni fogom, miként anya gyermekét, testvér testvérét, barát barátját: önfeláldozólag, igazán. A növény, melynek még senki sem látta virágzását, a forró napsugár varázs érintésére megnyitá egy perczre szirmait, de egy fagyasztó hideg fuvalom lehelletére ismét örökre bezárta kelyhét. Át fogja látni, hogy az én koromban valaki csak akkor szerethet minden gondolkozás nélkül, az észre mit sem, csupán a szívre hallgatva, ha érzelmének viszonzásában biztosan hihet s állandónak tartja azt. Már is tovább mentem mint kellett volna s többet árultam el, mint szabad lett volna, de az ut oly virágos s oly csábító volt, hogy mit sem törődve az örvénynyel, mely már majd elsodort, önfeladten haladtam előre. Nekem úgy kell tennem mint a hajósnak, ki látva, hogy a háborgó tenger hánykodó hullámaival nem mérkőzhetik meg, elhánnya kincseit, hogy életét megmentse; én is letépem érzelmem minden virágát, hagyjon az bármily mély tétovogó sebet maga után, hogy az ön s enbecsülésemet megtartsam. Egyetlen ohajom csak az, hogy ösmerje el, miszerint egyedül az ön boldogsága, kedves barátom, fekszik szívenem. Ne higgye, hogy talán érzéketlen, megfásult nő vagyok, bár ösmerem a Golgotha utját, melyen lelkem megtört. Oh, én tudok érezni s daczára a romboló viharoknak, min átmentem, azt mondom, hogy daczára a csupán a materializmust imádók állításának, van egy oly benső erő, ez lehet a lélek, mi minden bántalmak daczára föntartja a szenvedőt s megmenti a kétségbeeséstől. Nem is lehet az, hogy midőn a természet magasztos látványait csudáljuk, gondolatainkat ama világos magasságba emeljük, melyet az alkony ünnepélyes óráiban a nap arany sugarai megvilágítanak, midőn a szél s vihar zugását hallgatjuk, a tenger megmérhetlen hullámzását szemléljük, a hegyek ormain bolyongunk, a virágok illatát élvezzük, az elfátyolozott messzeségben csillogó égi testekre föltekintünk s mit ekkor érzünk, mind csupán az egy görebében összeműködő szény, villó, kény eredménye legyen! Lehetetlen az, hogy a szeretet, vágy, remény, epedés, bátorság, érzés, csupán vegytani összeköttetések legyenek! Az én magyarázatom szerint a delej a lélek, ez vonzza az embereket egymáshoz, ez működik bennünk, midőn szeretünk, érzünk, gyűlölünk, imádunk. Oh tudok én érezni, de fájdalom, van erősebb hatalom is az emberi akaratnál. — Én nem utazhatom önnel beláthatja s föl fog menteni esküm alól. Most megadva magam a végzet hatalmának, egy megtört lélek zibbasztó resignatiójával rebegem: Atyám, beteljesült akaratom, a nehéz munka végrehajtattott. Isten vele örökre

Anna.

Alig birta nevét aláírni, a toll kihullt kezéből s zokogva borult le íróasztalára.

Másnap délben nála volt Iványi s daczára a szegény nő vergődésének s erölködéseinek, a daemoni megbűvölő varázs ismét hatalmába keríté lelkét s a természet első ébredésekor, kora tavasszal elutaztak --- Bretagneba.

Kellemes verőfényes reggel van, a messze kéklő hegyek csucsai egészen tiszták, a tenger vizeitükre sima, csöndes, a Bretagnei halászok sajátosságosan mélabus dala hallatszik, ezek kis

gunyhóik ajtajában ülve javítgatják hálójukat; napbarnított egészséges gyermekek vig lárma s kacaj közt szedegetik mohó gyorsasággal az ezerféle csigát s kagylót a parton. A Nantes vidékén szétszórt regényes fekvésű nyári lakok egyike előtt elterülő üde zöld gyepen Iványi heverész, cigarettjéből gyűrődő karikákat fujva a légbé s egy nemével az unott kifejezésnek tekintve föl a kék égre. Izléses pongyolában, diszkötésű könyvet tartva kezében kilép Bánhalmyné s mosolygó boldog arcczal közeledik a költőhöz.

— Jó reggelt édes Gyula, — mondja letelepedve mellé a fűre. — Jobban érzi már magát, tegnap migraineről panaszkodott?

A költő viszont üdvözetül kezét nyújtja Bánhalmynénak.

— Köszönöm gyöngéd figyelmét, már jobban vagyok, a reggeli lég meggyógyított. Nem érkezett még meg a posta? Oh igaz, hiszen még csak nyolcz óra. Most oly hosszúk a napok. Tudja édes Anna, hogy már öt hete hogy itt vagyunk? Ma bemegyek Nantesba, némi vásárlásaim vannak, ne várjon, ebédre nem jövök haza. Micsoda könyv az kezében? — szölt szórakozottan, unottan.

— Még kérdezheti, hiszen tudhatja, hogy nem olvasok mást, mint az ön szép költeményeit, — viszonzá Anna édesen.

— Már kívülről tudhatja e rosz verseket, annyiszor elolvasta, nem unta még meg?

— Nem, — felelé Bánhalmyné elborulva. — Egy ideig mindketten hallgattak.

— Ön ma úgy látszik, rosz kedvű, azaz szeszélyes; csak már egy oly nőt ösmernék, kinek nincsenek bogarai! — kiált fel Gyula ingerülten.

— Valóban nem édes barátom, de az kedvetlenített el, hogy ön oly megalégedetlennek látszik.

— Ön mindig képzelődik, kérem szokjék le erről. Ej, még ez a cigaretté is boszant, ma minden perczben kialszik, — mondá, mérgesen a földhöz vágva a füstölgő cigarettet.

— Hozzak mást? — kérdé Bánhalmyné félénken.

— Köszönöm nem, az volna csak szép, ha ön szolgálna ki engem. — Miért hordja e ruhát, tudja, hogy ki nem állhatom.

— Én úgy emlékezem, hogy tetszett az önnek.

— Lehet; nem fogunk ma reggelizni?

— Azonnal kész lesz a thea.

— Hol terítettett? bizonyosan megint az étteremben, pedig tudja, hogy mennyire szeretek az erkélyen étkezni; kérem ne boszantson folytonosan, már egészen ideges lettem ez öt hét alatt.

— Az erkélyre vittem a reggelit, mehetünk.

— Igaz, ön mindig kinezott engem, még otthon is, hogy mondjam el, miért vívtam vejével, most elbeszélem. Alkárny nevetséges színben tüntette föl több ur előtt az ön irántami ragaszkodását s így mint lovagias férfinak meg kellett verekednem vele, mert csak nem tűrhettem el, hogy egy oly nőt, ki szerelmes belém, előttem kigunyoljanak.

— Édes jó Gyula, miattam koczkaztatta életét, miként háláljam meg — —

— Kérem hagyjuk e dolgot, oly unalmas, — szakítá félbe kíméletlenül.

— A reggeli kész, — jelenté az öreg komorna. — Tegnap éjjel, midőn nagyságod haza jött s hálósobájába föl ment, a lépcsőn e legyezőt vesztette el, rögtön át akartam adni, de már be volt zárva ajtaja.

— Adja ide, — mondá Iványi, mérgesen kikapva kezéből. — Menjünk reggelizni.



Bánhalmyné elsápadt, könyek tolultak szemébe, de hallgatott.

Most lódobogás hallatszott, a villa alatt futó országuton egy lovasnő közeledett lépésben, csinosan öltözött groomtól követve. Nyulánk de mégis telt alakját szürke vászon lovaglórúha fődte, dus szőke fürtein, melyekkel szabadon játszadózott a szellő, kis világos selyem jockey-sapka volt pajkosan félrevágva. Nagy sötét tüzes szemeit kémlőleg jártatá körül a vidéken, piros duzzadt kis szája körül pajzán mosoly játszott, picziny keztyűs kezében remek művű lovagostort tartott, melylyel szürke gyors ménjét boszantá, mely elkezdett ágaskodni, mi mulattatni látszék urnójét. Volt valami igéző, kábító, bűbájos ez üde, halvány piros arcban, mi első tekintetre megragadá s leköté az ember lelkét. Mutogatni akarva lovaglási ügyességét, elkezdé még jobban csipkedni lovagostorával tüzes vérű lovát, a nemes állat két lábra ágaskodott s elkezdett nagyokat szökni, urnője mozdulatlanul, vidáman kaczagva ült a nyeregben. Valóban elragadó szép látvány volt, miként kötekedett e szép nő felingerelt lovával. Midőn a nyári lak elébe ért, egy erős rántással, mely lovaglási művészetéről tanuskodott, megállítá a prüszkölő s ágaskodó paripát. Iványi mintegy önkénytelenül felugrott s kellemes meglepetéssel köszönté, kalapját levéve, a szép lovasnőt.

— Tim, jöjjön csak, s igazítsa meg a zablát, megtárgult — mondá kellemes csengő hangon.

— Engedje meg, asszonyom, hogy ezt én végezhessem — szólt Iványi oda ugorva.

— Ha sziveskedik, örömmel, — viszonzá egészen a ló sűrű sörényére hajtva szép fejét.

(Vége köv.)

## A v i z a l á .



Kompolthy Tivadartól.

Rajtélyes, titkos szellemeknek  
Bűvös beszédét hallgatom.  
Elátkozott Syrének integetnek,  
A csábjuk szédít s le a mélybe von . . .  
Hizelgő, kedves Nympheáknak vágya  
Fut át a véremen —  
S hogy forrva a szívembe zajlik  
S megöli lassan — érzem !

Ringó ölében a szelid Najádnak  
Tengerfenékre leereszkedém !  
Fényes, ragyogó kristálypalotának  
Hűs csarnokába hívott a Syrón . . .  
A habléányok minden este-reggel  
Piros sugárral koszoruztak engem,  
S lágy csókjaikkal altatának el  
Virágos korall édenekben !

. . . Ölelj magadhoz gyönyörű szép álom,  
Csókold meg újra bánatos szívem !  
Hogy a mit elveszíték a világon,  
Fölleljem itt a végtelen vizen . . .  
S arról, hogy vannak boldogabb világok,  
Susogjatok csak bűvös szellemek,  
Ringó ölükben a szelid Najádok  
Majd oda visznek engemet . . .

## A műcsarnok kiállítása.

A főváros nevezetességei ismét egy ujjal szaporodtak, tehát vidéki olvasóinknak is egygyel több teendőjük lesz, ha a fővárost meglátogatják. Olyan teendő az, melyet hazafias kötelességnek is bátran nevezhetnénk. De minek ilyen szigorú szavakhoz fordulni, kivált akkor, ha a hölgyvilághoz szólunk, melynek ugy is kitüntető sajátsága a jó izlés és a művészeti szép iránti érdeklődés. S mert tudjuk, hogy minden magyar nő saját jó izlésének parancsából sietni fog a műcsarnok kincseit megtekinteni, azért nem mulaszthatjuk el, hogy azokról egy kis ismertetést adjunk, a mennyiben tudniillik a nyelv képes visszaadni, érzékíteni művészeti remekek szépségét. Tudjuk, hogy tollunk gyenge lesz, — tudjuk, hogy az, a mit írunk, messze mögötte marad a műtárgyakban megtestesült szépnek, még is a legnagyobb élvezettel fogunk e munkához, mert képzelhető-e vonzóbb s kellemesebb foglalkozás, mint a szép nemnek a szépről beszélni !

Már a mult alkalommal részletesen foglalkoztunk magával a képzőművészek házával ; ismertettük annak eredetét is leirtuk magát az épületet, mely egyik kiváló disze Budapest legszebb s legnagyobb részének, tudniillik a sugárutnak. Most lépünk be a palota színes üvegű főkapuján és fölhaladva a porphyr falazatu lépcsőn egy gazdag diszítési folyosóra jutunk, mely egyenesen a nagyteremhez vezet. Ez az egyedüli, mely felső világítással bír, tehát festmények kiállítására a legalkalmasabb. Itt vannak elhelyezve a külföldről érkezett művek s néhány jelesebb magyar művészé. Kiváló helyet foglal el a világhírű francia művészek remekeiből összeállított gyűjtemény, melyet Todesco párisi műkereskedő küldött ide kiállítás végett. Ez a gyűjtemény körülbelül fél millio frank értéket képvisel és fogalmat nyujt arról, hogy Párisban, a műkereskedés e központjában milyen mesés áron kellnek el azon mesterek művei, a kik épen divatban vannak és egy kis hirre jutottak.

Milyen hallatlan áruk ezek a mi szegény országunkban ! Ott látunk egy festményt, mely Máriát ábrázolja, a mint ölében tartja a keresztről levett Krisztus holt tetemét, köröskörül angyalok foglalnak helyet. A festmény, melyen tíz életnagyságu alak van, Bougeureau francia mester műve, s 60,000 frank az ára. Roppant ár ! Mi elrettenünk tőle, de ha belemerülünk ama kimerithetlen szépségbe, mely a festményt, a mi minden egyes alakját elárasztja, — elfeledjük a nagy árt és csak azt sajnáljuk, hogy nem áll rendelkezésünkre ez összeg, egy perczig se haboznánk, fölkeresnők a buzgó titkárt s lefizetnők a roppant árt, csak hogy magunknak mindenkorra biztosítsuk a gyönyört, melyet a remekmű nyujt. Hosszu ideig nézzük még, elmélyedünk a fájdalmas anya szenvedéseibe, mely oly élethűen van arczában kifejezve és aztán tele gyönyörrel, de egyszermind tele bánattal távozunk, — bánattal, hogy meg kell válnunk a fájdalomtól.

Mert ákról beszéltünk, meg kell még említenünk azt a festményt, mely ezután legdrágább. Ez egy tájkép a nemrég elhalt Corot mestertől, csak középnagyságu és ára 50.000 frank. A mester mig élt, saját maga is nem egy művét adta el ilyen drágán. Nagyon keresett volt, mert ő ujjá alakította a tájképfestészetnek, tehát a nagyurak, a kik palotájukban képtárat rendeznek be, siettek tőle egy művet birni, hogy gyűjteményükben képviselve legyen az iskola-alapító mester. S nagyon kellett sietni, mert Corot, a ki kereskedőségéből lett festőművészé, már 50 éves volt, mire ki bírta vinni az elismerést, művei csak akkor jutottak hirre, midőn kora már ha-



nyatlóban volt s nem volt remény, hogy még sokat teremthessen. Az itt kiállított festmény alkonyatot ábrázol, — élet-hűbb, igazabb és egyszersmind költőiesebb tájképet eddig egy művész se festett, a mi főnséges lehet az alkonyatban, azt mind egyesítve látjuk e képen.

A párisi műkereskedő által kiállított kép mindannyi remekmű és a képzőművészeti társaság, valamint a műértő közönség köszönettel tartozik neki, hogy szivességéből megismerkedhetett a francia művészek termékeivel, melyek különben soha se jutottak volna Magyarország fővárosába. Különben Todesco tulajdonát képezi Munkácsynak két legújabb festménye is, mely szintén a nagy teremben van elhelyezve. Az egyik — a nagyobbik a művésznek párisi műhelyét ábrázolja. A művész egy állvány előtt, melyen a munkában levő festmény van, félig áll, félig egy asztalon ül, a műhely közepét egy széken ülve a művész neje foglalja el gazdag kék bársony ruhába öltözve, hátul a sarokban duzzog egy kis paraszt leány, a ki valószínűleg mintául szolgál a képhez, melyen a művész most dolgozik. A műhely falait drága fegyverek, edények, szőnvegek stb. díszítik, szóval mindaz, a mit rendesen egy világhírű művész műhelyében találni szoktunk. E festményt sokan kifogásolták, sőt némelyek erősen meg is rótták azon pongyola, gondatlan és a fényesebb igényeknek meg nem felelő állás miatt, melyben a művész magát bemutatta. Nézetünk szerint azonban nem ez a lényeges, hanem az, hogy élethű, és hogy a festményen, annak minden egyes ecsetvonásában fölismerjük a mestert, annak eredeti művészeti sajátosságait, melyek őt nagy művészsé teszik. A színezés e képen is oly eredeti, oly sajátos valami s a mellett oly művészi, hogy ez egy mű képes lenne festői hírnevét megalapítani. Meg kell jegyeznünk, hogy az első és eddig egyetlen képe Munkácsynak, melynek tárgyát nem a magyar népéletből merítette. Munkácsy e tárgyához hű maradt mindig és nem feledkezett meg kedvenczéről, a magyar népről, még a párisi élet vakító fényében sem. A második képen a művészt már ismét e kedvencz környezetében találjuk. Egy falusi koreshát ábrázol, az asztal körül az ujonczok foglalnak helyet, ki szomorkodik, ki borba öli buját, ki kedvesétől vesz bucsut, — egy szóval tarka, pezsgő élet, ugy a mint ezt a valóságban látni szoktuk. Minden egyes alak eredeti, mind-egyiknek más jelleme van és a mellett mind a megtestesült valóság.

A nagy teremben még két nagyobb mű veszi különösen igénybe figyelmünket. Az egyik Matejko a nagy nevű festőművész képe, mely a kegyetlen Ivánt ábrázolja, a mint a vad vérengzés kedvtelésével saját maga kíséri ki egy elitét a vesztőhelyre. A jelenet megrázó. El kell ismernünk, hogy a művész az orosz kegyetlenséget mesteriebben nem büntethette, mint az által, hogy ily megkapóan és visszataszítólag szemünk elé állítja a vérszomjas, állatias orosz despota vadságát. A másik mű szintén külföldi. Lindenschmidt berlini művészeti akadémiai tanár nagy festménye, mely tárgyát a görög hitregéből vette és az alvó Endymiont ábrázolja, a mint Diana fölfedezi Amor segítségével. E tárgyat már sokan feldolgozták, mind az által Lindenschmidt oly részleteket tudott adni, melyek az érdeklődést fölebresztik a szemlélőben. A testrészek puha és e mellett élethű kezelése egyik kiváló sajátossága a műnek. A fekvő Endymion alakja főnségesen szép és arczán oly édes álom mosolyog, szinte féltjük, hogy az istennő fölebreszti.

(Vége köv.)

## E l e g i á k .

(Az „Álomképek“-ből.)

Tompa Kálmántól.



Ne tudja azt meg senki, senki,  
Hogy én nekem te mim valál;  
Legyen szivünknek örök titka,  
Vigye magával a halál . . .

Vágjuk ki azt a fát, a kertben.  
A mely tanu lehetne még,  
S elmondaná, a mit te mondtál,  
Kiváncsiak ha kérdenék.

Tépjük ki a virágot egyig,  
Mely ama hely körébe' nyit,  
Hisz mind tudják, mint folytak össze  
Szemem könyei s könyeid . . .

Tegyük oh! semmivé a multat,  
Legyen bírója a halál —  
Hogy ne tudja meg senki, senki,  
Hogy egykor mindenem valál . . .

## Toscanello leánya.

— Elbeszélés. —

Eckstein Ernőtől.

(Folytatás.)

V.

Igy mult el két nap. Bernardo lassan nyerte vissza testi erejét, úgy hogy csak a harmadik nap reggelén indulhatott utnak. Sőt még akkor is attól kellett tartani, hogy a hegységben történendő terhes vándorlás káros befolyást gyakorolhat az alig fellábadt szökevényre; Cristofero mindazáltal erélyesen sürgette a távozást s Bernardo maga is égett a vágytól, hogy egyszer mindenkorra megszabaduljon a fölfedezés veszélyétől. A pápai rendőrök, kik mintegy csoda által veszték el nyomát, szorgalmasabban czirkáltak a környéken, mint azelőtt, abból a föltevésből indulva ki, hogy a felségsértő ez idő szerint még itt bujdosik és csak alkalomra vár, hogy Toscanába szökhesék. Ama bizonyos Geronimónál, ki egyszer a hüvösbe került, mert vakmerően megéljenezte Károly Albertet, házmotozást is tartott a frattói rendőrség, mint a ki magához fogadhatta volna az elvtársat. Mindez igen kényessé tette Bernardo helyzetét és a háziur ki mondta a végső szót, hogy a nap lemente után három órával okvetlenül távoznia kell.

Erzsi ez idő alatt csodálatosan megváltozott. Egész gondolkodása, érzelmei, élete, lehelete csak a férfinak szóltak, kit a vadonból atyja házába vezetett. Örömtől reszketve hallgatá szavait s ha találkoztak pillantásaik, szeme izzott a lelkesedéstől. Leirhatlan édes gyötrellem éjjel-nappal nyügben tartá mámoros lelkét. Az első két nap nem fejtheté meg magának a rejtélyt, mely annyira betöltötte szívét, de csakhamar tapasztalnia kellett, hogy . . . lelke mélyéből szereti az idegent.

A leány szíve legbensőbb rejtekében titkolta e fölfedezést. Csak mindön harmadnapra este Nera mint a ház barát-nője és Erzsi nevelőnője erélyesen követelte, hogy mondja el bánatának okát, csak akkor vallotta be, hogy szenvedélyes szerelmet érez a jövevény iránt.

— Magam sem tudom, mikép történt mindez, — rebegébus mosolylyal, a mint kissé lecsillapult izgatottsága. — Már az első este, midőn leverve, lankadtan lépett elém az erdő sú-



rűjéből s tört hangon segítségért esdett, már akkor átjárta szívemet egy addig soha nem ismert érzélem. Ez az érzet megadta nekem az erőt, hogy félelem nélkül álljak az idegennel szemben s megmentésére utat-módot keressek. S azóta mindez pusztító láng gyanánt növekedett. Közönyösnek tartok most mindent, mi nagyszerűnek, becsesnek látszott ezelőtt, és csupán egy vágyat ismerek: azt, hogy ott időzhessen az idegen oldalán s néma, boldog önfeledéssel lessem szavait. Mélyen, nagyon mélyen bepillantottam lelkébe! Milyen hős ő, Nera! Mily nagy és nemes, s mégis nyájas és jószívű ember! Mindent kész vagyok érte tenni! Meg tudnék halni érte!

— Miért meghalni? — suttogá Nera meghatottan, miközben simogatni kezdte a leány arczáit. — Ki tudja, mit rejt méhében a jövő? Ismerem az embereket! Te sem maradtál közönyös az idegen előtt. Ugy tetszik, mintha magam előtt látnám képedet, bájosan, napfényvel telve! Szerencsésen elkíséred a signorét a határig... Ő Turinba fog sietni s kipihenni szenvedéseit...! Pár hó múlva atyádnak levelet ír s abban megkéri kezdet... Jaj beh fogok örülni, ha mindez így beteljesedik! És tudod, Erzsi, ő jó, becsületes ember, a mi a fő dolog.

A leány mosolygott.

— Azt hiszed, hogy szeret? — kérdé reszkető hangon.

— Meghiszem azt. Valahányszor szobájába lépsz, a signore arcza boldogságtól sugárzik! Aztán minő pillantásokat vet reád! Vaknak kellene lennem, ha nem érteném a dolgot.

Erzsi szomorúan rázta fejét.

— Tartok tőle, hogy mégis tévedsz, — viszonzá busan. — Néha nekem is úgy tetszik, hogy a signore nem közönyös irántam, de nyomban utána ismét bubánat szállja meg szívemet, úgy, hogy halálra sirhatnám magam. Vigyázz, Nera, tünékeny álom mindez, mely úgy fog elenyészni, mint gyertyaláng a szélben.

— Kis bohó! — felelé Nera; — jer föl velem, más gondolatokat akarok ébreszteni benned. A signore ugyanis epekedik utánad. Biztosra foghatod, hogy házassággal végződik majd az egész kaland, a hogy én is kívánom.

Mindketten fölmentek a lépcsőn.

Nerának úgy látszott igaza volt; a leány megjelenésekor fölvidult Bernardo arcza, ki eddig komoran tépelődött szobájában; fekete szeméből nyájas pillantás esett Erzsire.

— Szomorú dolgokról gondolkodott ön? — kérdé sokat jelentő mosolylyal a gazdasszony.

— Igen, igen, — viszonzá Bernardo egy sohajjal, — házamról gondolkodtam.

— Hazájáról! — ismétlé Nera, — bizony, azt ön viszont nem látja többé...

— Nem ez a gondolat gyötört, hiszen mindenütt felettünk van isten kék ege, hanem Lukretia, szerencsétlen nőm, ki napról-napra várja szabadulásom hírét...

Erzsi lábai alatt inogni kezdett a föld, Nera iparkodott megtartani lélekjelenlétét, de mégis sokáig tartott, míg szóhoz juthatott.

— Nős ön, signore? — kérdé végre mintegy szemrehányólag.

— Ugy emlékszem, hogy már régen szoltam önöknek erről.

— Egy betűt sem, istenemre!

Bernardo kezére nyugtatá fejét s mintegy magában dünnyögé:

— Annyi mondani valóm volt életem történetéből, hogy boldogságomra nem is került a sor...

Ezután fenhangon folytató Nera felé fordulva;

— Igen, nős vagyok, nőm oly mennyei jószágú szívvel bír, hogy méltó volna arra, mikép nővére legyen e kedves leánynak.

Erzsi nem birt szólani s valami egyszerű ürügy alatt eltávozott. Szobájában zokogva borult térdre ágya elé s a vánkosokba rejté arcját.

— Késő! — nyögött busan maga elé, — mélyen, halálos mélyen hatolt az édes méreg szívembe. Nem tehetek róla, szenvedélyesen, örültem szeretem őt, ha bele is kell halnom!

Lassan fölkelte és felszárította könnyeit.

— Irigylem azt a nőt! — mondá reszkető ajakkal. — Mily boldogság az, tünni és szenvedni érte...! Ha ő most szerencsésen megmenekül, nem fog-e a nő üdvittasan karjaiba rohanni s új életet kezdeni vele? Jaj, halálra sebzi szívemet e gondolat!

Az ablakhoz lépett s ama helyet bámulá, hol először látta az idegent. Szokatlan remegés fogta el tagjait, könnyei feltartóztatlanul peregtek alá...

— Meg kell lenni! — suttogá bus bágyadtsággal. — Ő szereti ama nőt és boldog birása által! Az ő hibája-e, hogy nem tudtam uralkodni szegény bolond szívemen?

Nem sokára valaki kopogott az ajtón. Nera volt.

— Szegény leány! — mondá részvevőleg, — ki sejtette ezt...!

Erzsi mozdulatlanul állt az ablaknál, hogy ne láttassa kisírt arcját.

— Ne gondolj vele, jó Nera, — felelé tettetett hidegséggel, — megérdemeltem, lakolnom kellett büszkeségemért.

— Büszkeség? — kérdé Nera csodálkozva, — azt hittem, szereted őt?

Erzsi vállat vont.

— Meglehet, — mondá daczosan. — Elfogadtam volna kezét, ha megkínált volna vele... De így... boszankodom, ez az egész...!

— Örvendek, hogy okos és nyugodt tudsz maradni, — jegyzé meg a gazdasszony.

E pillanatban belépett Cristofero. Igen izgatott volt.

— Végre rátok bukkantam! — mondá, ránczba szedvén homlokát. — Őt perczig ráztam a csengetyűt, de senki sem hallgatott reá. Tudjátok-e, hogy a rendőrök nyomában vannak a signorénak?

— Talán csak nem... rebegé Nera.

— De mondom, hogy így van. A gyógyszerész segéde egy délután füveket gyűjtött az erdőben s találkozott a ti védenczetekkel. Személyleírása azonos azzal, mely a rendőrség kezeiben van. Kezdetben nem is törődött vele a fiu, hisz csavargókat mindenütt talál az ember, de most Geronimo házának motoztatása után eszébe jutott a rejtélyes ember s ő följelentette a dolgot. Ma éjjel becirkálják a környéket, holnap meg a házakban kezdenek sorba kutatni. Legalább így mondta ezt nekem a gyógyszerész, a ki ismerős egy városi előljáróval.

Erzsi és Nera aggodalmasan összenéztek.

— Még valamit, — folytató Cristofero, — ha jól fontolóra veszem a dolgot, úgy rémlik előttem, mintha vendégünknek nem épen Romano Bernardo volna a neve.

— Hogy érti ezt? — kérdé Erzsi.

— A rendőrség nagy erélylyel üldözi a szökevényt. Ha valaki párbajban megöli ellenfelét és tetten nem érik, hát nem igen törődik vele a hatóság. Feltűnő előttem az is, hogy épen Geronimónál tartottak házkutatást, a városban szárnyaló hi-



rek pedig csak megerősítik gyanumat. Erzsi, Erzsi, tartok tőle, hogy lépre kerültél! Az az ember hirhedt forradalmár lehet, ki csak párbaját hozza föl menségül, hogy büntetlenül időzzék házamban.

— Ne higgye, atyám! — rebegé a leány, ő semmit sem vétett, lelkem üdvére esküszöm!

— Mindegy, azért mégis távoznia kell. Nem tűröm tovább, hogy egy nyilvános megszégyenítés veszélyével fenyegeessen.

— Három órával a nap lementé után indulunk! — mondá Erzsi határozottan. — Legyen addig türelemmel, jó atyám!

— Borzasztó! — mérgelődék Cristofero, öklével nagyot csapva homlokára. — Saját testemet s véretem kell megbiznom azzal, hogy elősegítse egy áruló szökését. De hagyj! most már rajtam a sor ügyelni, hogy el ne fogják, mert különben engem is érne a baj... Csendes, tiszta a levegő, úgy hiszem, nem nagy fáradsággal fog járni az út. Öt évet adnék életemből, ha már szerencsésen túl volnátok a határon.

## VI.

Bernardo és a két nő megtették a távozásra szükséges előkészületeket. Nera ebédet főzött s utravalóról is gondoskodott; Erzsi atyjának ruháiból oly öltözetet választott, mely hasonlít a római parasztok viseletéhez.

Kiegészítették a felszerelést egy hatalmas bot és kecskebőr tarisznyával, melybe bor és enivaló helyeztetett.

Kevéssel az indulás előtt Erzsi még egyszer csendes szobájába lopózott, hol egykoron annyi boldog órát álmodott keresztül. Letérdelt a Madona-kép előtt, mely szentelt pálmákkal ékítve függött az ajtó párkánya fölött. Félénken, némán kulcsolta össze kezeit. Reszketés fogta el, mintha egy északi téli éj fagyos zord szele járná át testét. Köny nem gyült fénytelen szemeibe; halvány arca merev, mozdulatlan maradt; csak ajkai rángottak lázasan.

Negyedórát imádkozott a fájdalmas anya képe előtt, azután fölkel s mintha álomból ébredne föl, megtapogatta homlokát. Nyugodtnak, lecsendesültnek látszott.

Az idegent már a tornácban találta. Bernardo a lépcső párkányánál állt, a magáiában tartá Nera kezeit s szívélyes szavakkal köszönte meg áldozatkész ápolását.

— Áldja meg az ég minden jóval, — mondá meghatottan...

— És hogy tudják, kivel tettek jót, hallják meg nevetem. Talán igazságtalan voltam, hogy önök előtt is megőrzém titkomat; de hisz nem ismertem önöket és a kiállt veszélyek óvatossá tettek. Én Ruspoli Odoardo gróf vagyok, ugyanaz, ki a forradalom évében a hires „hívek csapatának“ vezére volt. A pápai törvényszék akkor halálra ítélte s e büntetést csak keresztatyámnak, Gaude bibornoknak közbenjárására változtatá sok évi börtönre. Most újból felségsértéssel vádolnak s szigorubb büntetés alá estem volna, mert visszaesésem megrögzött bűnösséget bizonyítana. Ez egyszer azonban sikerült megszökönöm a törvényszék kezei közül. Utközben mondok még egyetmást a kisasszonynak, de most itt az indulás ideje. Eljön, remélem, a nap, mikor viszontlátjuk egymást. Nem álom többé a szabad, egységes Olaszország; akkor eszembe jut e hely is, hol jó emberek menedéket nyújtottak az üldözöttnek, és a győzelem vig tudatával térek majd ide vissza. A mi jót tettek, soha sem fogom elfelejteni.

— Oh signore, — rebegé Nera az elérzékenyülés hang-

ján, — szerencsénknek tartjuk, hogy szolgálatot tehattünk önnek. De komolyan beszél? Halálra volt ön ítélve?

— A mint mondám. Remélem, nem fogják elhíresztelni, hogy ilyen embert házukban tartottak. Isten önnel és még egyszer viszontlátásra!

Erzsi majdnem közönyösen hallgatá a szökevény beszédét. Ismerte Odoardo gróf nevét, elég sokszor emlegette a rőt-haju festő. De mi ujat mondott neki e fölfedezés? Nem volt-e meggyőződve arról, hogy védence csakugyan egy hős?

Lassan indult lefelé a lépcsőn, Odoardo — most már így kell neveznünk — követte.

Az égen számtalan csillag ragyogott. A hold bevilágítá az éjt; a hegyek ormai komoran meredeztek a borongó mennyboltozat felé.

Erzsi a kerten keresztül egy cserjésbe vezeté a gróft s onnan mintegy tiz percz múlva az országuttra értek.

A fiatal leány dobogó szívvel lépett ki a sűrűből és hallgatózott.

Csend honolt köröskörül.

— Isten nevében, — mondá karon fogva a gróft. — Innen a szent képig legveszélyesebb az út; a szent képtől a gyaloguttra érünk.

— Előre tehát! — felelé a gróf az öröm és félelem különös érzetével. — Mennyire van innen a szent kép?

— Tizenöt percznyire.

— S azután semmitől sem kell tartanunk?

— Tul leszünk a legnagyobb bajon. Csak a főörségnél kell magunkat összeszednünk. Rendes körülmények között könnyű ott átjutni... de most, hogy nyomában vannak... ön ért engem...

(Vége köv.)

## A V I Z.

„A mi mindennapi kenyérünket“ kérjük napról-napra a jó Istentől, csakhogy sok mindenfélét értenek alatta az emberek. Van olyan is, a ki csakugyan szószerinti értelmében veszi, a nagyobb rész azonban, ha a kenyér mellé pecsenyével is megáldja az Isten, még jóféle csemegéket is vár tőle, és nagyon zokon esik neki, ha az ő számára is nem telik ezekből. Valóságos elkényeztetett gyermekek vagyunk e részben; másfelül azonban az is igaz, hogy a „mindennapi kenyér“ alatt nem pusztán a kenyeret lehet érteni, mert azzal egymagában csakugyan nem élhet meg az ember, egyéb is kell hozzá, tetszem a s ó t, mely mulhatlanul szükséges a kellő vérképzésre, és annál fogva az élet fenntartására; és több rendbeli fűszerekkel is úgy vagyunk; a mi nélkül pedig az ember egyáltalában el nem lehet, az a v i z. Kenyeren és vizen, akárhány ember évekig sem lát egyebet e kettőnél, mégis ép és egészséges mellette, a víz hiányát azonban már az első napon megérzi, és hova-tovább nehezebben, végre is életébe kerül, azért a fentidézett „mindennapiban“ okvetlenül a víz is benne van.

Nem csuda tehát, hogy ez idő szerint, midőn annyira behatóan foglalkoznak a közegészségi ügyekkel, a vízre is fordult a figyelem, és mindenképen biztos feleletet keresnek ama kérdésre: milyennek kell lenni a víznek, hogy méltán azt állithassák róla, egészségünkre válik?

Minden egyes embert és minden egyes családot egyformán érdekel e kérdés, mert a vizes palackz rendes háztartásban nem hiányozhatik. Bár mint vélekedjünk is különben az újabb időben annyira fölkapott irányról, mely szerint minden testi bajnak víz az orvossága; annyi áll, hogy este lefekvés



előtt és reggel fölkelés után egy-egy pohár friss víz testét-lelkét felüdíti az embernek, és azonképen ebéd után; a hó nyári napokról nem is szólva, mikor egy-egy pohár jó víztől mintha csak új élet szállna lankadt, tikkadt testünkbe, és hát még a forró lázban égő beteg mint eped egy kis víz után! A tengert is meginná, mint mondani szokás, és ritka esetben tiltják is azt el tőle az orvosok, annyira nem ártalmas a jó, egészséges víz.

Igen bizony, a jó és egészséges, de bezzeg nem az a rossz és romlott, mert ez viszont mulhatlanul káros hatással van az egészségre, és azért valamint az egészségtelen eledeltől, ép úgy az egészségtelen víztől is tartózkodni kell az embernek; éppen azért a kérdés, milyennek kell lenni a víznek, a melyről bizvást azt mondhassuk, hogy annak ivása a mellett, hogy üdítő, egyzersmind egészséges is.

Járvány idején sok helyütt — többek közt Budapesten is, mikor még nem volt vízvezetéke, — a rossz vizet okolták a járvány feletti nagy dühöngéseért; azt tették tehát, hogy lepárolták, vagyis magyarán mondva: destillálták a vizet, és volt is benne némi haszon, a járvány ha nem apadt is, legalább nem növekedett. A lepárolt víz minden esetre a lehetőségig tiszta, és minthogy járvány idején jóltevőnek bizonyult, azt lehetne hinni, hogy rendes időben is legegészségesebb a párolt víz, pedig nem úgy van. Csak szánkba vegyük az ilyen vizet, akár le se nyeljük, már az ize, táplálkozásunkra nézve ezen biztos kalauzunk, világosan megmondja nekünk, hogy az nem való rendes ivásra. Ha oltja is a szomjat, de olyan kelletlen ízű, hogy legszívesebben kiköpnők ismét, és csakugyan legkevésbé sem tápláló. Világos tehát, hogy az igazi ivó víz nem lehet teljesen tiszta, hanem mulhatlanul szükséges, hogy bizonyos anyagokat is foglaljon magában, természetesen a lehetőségig feloldozva, melyektől jó ízű és az egészséget elősegítő tulajdonságát kapja. Ezen anyagok először is a szénsav, továbbá a mészsó, vassó, magnezia, stb. ezen anyagokra mulhatlanul szüksége van a víznek, hogy igazán tápláló legyen, azért nem éppen felesleges megtudni, hogy mi uton-módon jut a víz hozzájuk, akkor egyuttal a jó és kevésbé jó, avagy éppen rossz vízre nézve is könnyebben eligazodhatunk. Mert a mi a természetet illeti, az eredetiben jóformán egészen párolt, destillált vizet szolgáltat csupán, a mennyiben a mi víz csak folyóinkban, tavainkban és kutjainkban találhatik, tisztán csak csapadékból, vagyis harmatból, esőből és hóból keletkezik. A tenger, és ugyancsak a föld szakadatlan párolgása folytán a levegő egyre tele van vízgőzzel, a levegő hűlésekor aztán ezen gőz köddé, vagyis felhővé sűrűsödik, és harmat avagy eső képében visszahull a földre. Az esővíz tehát tulajdonképen tiszta, párolt víz, a mint azt lágy és izetlen volta is mutatja, habár nem egészen olyan, mint a valóságos párolt víz, mivel már a levegőben is több rendbeli légnemű anyagok vegyülnek belé, és azért valami kevéske szénsavat és ammoniakat már akkor is magában foglal.

A mint azonban a víz a földdel összeérintkezik, azon módon már nem az a tiszta többé, levén neki az a különös képessége, hogy a mely oldozható anyagokhoz csak a földben szivárogtában hozzá ér, mindeniktől magába szí többet-kevésbé, és láthatatlan alakban meg is tartja azokat magában, a nélkül azonban, hogy legkevésbé is veszítene kristálytiszta színéből. Csakis ízében változik, és csakis vegyben utján választhatják külön-külön ezen belé keveredett anyagokat, a háziasszonyok legfőleg abból győződnek meg azoknak jelenlététől a vízben, hogy a mely fazékban hosszabb ideig vizet forraltak, annak a fenekén afféle üledék képződik; az ugynevezett kazánkő az, és szén- és kénsavas mészből áll.

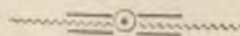
A kutviz, hosszabb ideig való szivárgása alatt a föld mélyébe, legtöbb ilyen anyagot sziván magába, szükségképen egészen más ízű, mint a folyó víz, mely csak keveset érintkezik a földdel, és a mi partot folyásában mos is, az nagyjában odaadta már szén- és kénsavas stb. részeit, azután csak úgy futtában érinti; azért mégis a folyóvízben is vannak ásványos vegyületek; meggyőződhetünk róla, ha fényes ezüst kanálban pároljuk a folyóvizet: megvakul, vagyis elveszíti fényét az elegyék anyagoktól, melyek vékony hártya gyanánt lerakodnak rá. Igaz, nagyon csekély ez üledék, mindössze egy-, legfőleg két ezredrészét teszi az illető víznek.

De hát honnan van az, hogy a folyóvízben olyan kevés szénsavas mészt találhatik, holott az a víz, a melyből a patakok képződnek, legnagyobb részt a szénsavat nagy mennyiségben tartalmazó földben, tudniillik ennek felső rétegén szivárogo? Mert a földben enyésző növényrészekből nagy mennyiségű szénsav párolog ki, és a levegőből szintén sok szénsavat szí magába a porhanyós föld. E kérdés helyén van, és felelünk is rá készséggel. Mikor a víz a föld felső rétegeit járja, csakugyan szépecskén megtelik szénsavval, és azért egy korty erdei patak víz lágyabb ugyan (mert mésztartalma csekély), de a benne foglalt sok szénsavnál fogva felette üdítő. Ez azonban csak ama kicsi ereknél van úgy, melyek árnyas, dus növényzetű földben folydogálnak, a nagyobb patakok, és különösen a nyílt és napos folyók vize ellenben kelletlen ízű, és pedig azért, mivel hosszas vándorlása alatt a szénsav ismét elszáll belőle. Kivált nagy nyári hőben majdnem végkép kivész belőle a szénsav; mert minél hidegebb a víz, annál több szénsavat képes magában foglalni, és viszont minél melegebb, annál többet veszít belőle. Továbbá sajátságos, hogy a víz más z a r t a l m a a r á n y b a n á l l a n n a k s z é n s a v t a r t a l m á v a l, és a mely víz szénsavban szegény, az mészben is az, és azért a nagyobb folyók vize, hosszas futásában nemcsak szénsavát, hanem egyzersmind mésztartalmát is nagyrészt elveszti, vagyis a fenekére szált alá, innen az ilyen folyóvíznek, sőt minden más egyéb víznek is puha és gyöngye ize, mikor hosszabb ideig a levegőn áll és átmelegedett.

Mind a kettő tehát, úgy a szénsav, miként a szénsavas mész, sokkal nagyobb mennyiségben van meg a föld mélyéből kerülő kutvizben, mint a napnak kitett folyóvízben. Amaz a föld mélyébe szivárgott alá, ott bőven volt ideje és alkalma fölvenni magába mindazon alkatrészeket, a melyek a jó ivóvíz mulhatatlan föltételei; a szénsavas meszet majd mindenütt megtalálja a földben és a nagy mélységben szénsavtartalmából sem igen veszíthetett.

Már pedig a mészsót tartalmazó, ugynevezett kemény víz nemcsak jobb ízű a lágy víznél, és nemcsak hogy tündöklőbb, kristályszínűbb és habzóbb, hanem egészség tekintetében is elébe teendő a másoknak. Ez szolgáltatja a testünk szilárd részeinek előállítására szükséges anyagokat mészsó-vegyületeiben és ezeket más uton nem szerezheti meg magának testünk kellő mennyiségben. Így csontjaink legnagyobb részben phosphor- és szénsavas mészből állnak; amaz nagy mennyiségben van meg ételeinkben, tehát ez uton jut testünkbe, szénsavas mész ellenben csak csekély mennyiségben van meg azokban, legfőbb szállítója tehát a víz, és azért már ezen okból sem igen lehetnénk el víz nélkül.

(Vége köv.)





## Egy hét története.

Novemberhó 28-dikán.

Toilette-fogás. — Rákosi piros pántlikája. — A „hecz“ folytatása — Párbaj-idény. — Nanon csaplárosné. — Hernani. — Uj divat a nemzeti színháznál.

Az öltözködés titkos tudománya, melyet világhírű szépségek örökségképen hagytak maguk után a későbbi nemzedék számára, sok ügyes fogásra megtanítja az embert. A többek közt arra is: mikép lehet valami testi vagy öltözéki hibát csaknem észrevétlenné tenni, habár az el nem rejthető is. S nem is nehéz dolog az egész, és épen nincs benne boszorkányság. Mindössze abból áll, hogy a figyelmet el kell vonni attól, a mit észrevétni nem óhajtunk. Egy kitűnő tűzü gyémánt fülbevaló például igen alkalmas arra, hogy ha talán a nyakon egy kis forradás van, melyet el nem takarhatni, észrevétlenül maradjon. A gyémánt csillogása leköti, legroszabb esetben megosztja a figyelmet s ha tán azt teljesen nem eredményezheti, hogy ama kis alkalmatlan sebhely egy egész estén át észrevétlenül maradjon, az ellen minden bizonynyal biztosít, hogy a szem nincs mindig arra fordítva, a mit épen nem kívánunk mutogatni. Vagy például az arcz liliomai és rózsái közé ültetett kis fekete angol tapasz, el se képzelnék, mily jó szolgálatot tesz annak, a kinek érdekében áll, hogy akár az orrnak szabálytalansága, akár a száj, vagy a fül nagysága nagyon szembe ne tűnjék. Ez ügyes és megengedett fogás s a nép ama szokása közt, melynél fogva a kis gyerek nyakára piros szalagot köt, hogy a megigéző tekintetet a gyermek szépségéről elvonja, — van egy kis összefüggés, az pedig kétségtelen, hogy rendszerint célhoz vezető fogás.

Nos hát, hogy e kissé hosszú bevezetés után tárgyamra térjek, Rákosi ur legközelebbi operett-ujdonságát ez a toilette-fogás, ez a piros pántlika, vagy fekete szépség-tapasz mentette meg. A népszínház tevékeny igazgatója ugyanis előad egy meglehetősen üres, szellem- és eredetiség nélküli darabot, mely daczára a költséges kiállításnak s a közreműködők némelyike kifogástalan játéknak, menthetlenül csufosan megbukik, hogy többé adni sem lehet. Rákosi azonban, mint ügyes ember, előhuz egy kis piros szalagot, a közönség figyelmét csak ez érdekli, a darab másodrendű fontosságú lesz, és — meg van mentve. Ezt a piros szalagot, vagy fekete angol-tapaszt pedig Nikó Linának hívják.

Említettük a multkor, hogy néhány gavallérnak nagyon szemet szurt a nem-szépsége a nevezett színésznőnek, a ki más-különben harmadrendű helyet tölt be a színháznál, s említettük, hogy az urfiak egy kis kifütyülésre is készültek. Legalább így beszéltek. A sajtó fölzudult e nem épen lovagias szándék ellen, a közönség egy része pedig elhatározta, hogy Nikó Lina mellett hangosan tüntetni fog „csak azért is.“ Ennek hire terjedt, s most, midőn Nanon csaplárosné első előadásakor a szóban levő színésznőnek is volt egy kis szerepe, a színház szorongásig megtelt s mindenki csak a tüntetést, esetleg az ellentüntetést leste, várta. A darab, — arra nem volt senkinek gondja. Azok a kölcsönvett s hozzá még üres, ke-

délytelen, szellem nélküli coupletek elhangzottak, és senki észre nem vette, hogy mit sem érnek.

Ime, ez volt Rákosinak a piros szalagja. A darab lejátszatott, Soldosnénak sikerült ugyan magára vonni az érdekeltiséget kitűnő játéka által, de a közönség csak a „spectákulumról“ beszélt s ha kijövetkor azt kérdeztük volna: hogy tetszett a darab? — nem kis zavarba hoztuk volna. Hanem a „heczről,“ arról aztán minél többet tudott mindenki beszélni. Mily elfogultan jelent meg a szegény színésznő, mint riadt fel egyszerre az óriás tapsvihar, hogy hullt a koszoru-zápor, mily meghatottan bókolt a kitüntetett, hogy tolultak szemébe a meghatottság könnyei, hogy hanyatlott társai karjaiba, hogy szedte össze ismét magát. Mind ez igen érdekes látvány volt, mely megérdemelte, hogy a zártszék-sorok elfeledjék miatta a szinpadot.

Elfogulatlanul szólva az ügyről, — mely annyira kizárólag foglalkoztatja a fővárost, hogy lehetlen, ha akarnók is észrevétel nélkül mellőzni, — mi erősen megrovásra méltónak tartjuk ama gavallérok szándékát, ha igaz, hogy komolyan tervezték a kifütyülést, de másrészt hibáztatjuk azt a tüntetést is, melyet mintegy kihivólag ama színésznő mellett némelyek szenvedélye rendezni jónak látott. Jobb lett volna ezt az egész dolgot aludni hagyni, hiszen láthatták, hogy ama „elégületlenek“, ha ugyan szándékukban volt is, a mi bebizonyítva nincs, felhagytak az ellentüntetés tervével. Az pedig, hogy az ő igényöket ki nem elégíti ama színésznő szinpadi működése, még nem nagy bűn, hiszen, bizalmasan megsugva, — de meg ne mondják ám a tüzesvérű ujságíróknak, — magunk sem nagyon busulnánk, ha egyszer csak azt hallanók, hogy a nevezett, bizony nagyon is középrendű színésznő nem tagja többé a színháznak.

Hanem a mi azután következett, az még kevésbbé van helyesen. Hiszen kérem itt már formális háboru, öldöklés készül. Négy-öt párbajról hallunk, melyek már végbe mentek, s kitudja mennyi fog még következni. Szerencse, hogy vér nélkül megy végbe a borzasztó viadal. Ez még csak megnyugtató. Mert ha hat lövés-váltás tiz lépésről sem csinál kárt egyik félben sem, akkor mégis csak könnyebben elviselhetjük a párbaj-idény izalmait. Egy kis haszna mindenesetre van: az tudniillik, hogy „van mit nevetni a városnak,“ — a mint az Álarczos bálban éneklük.

De hát a — darab?! — kérdik önök. Igaz, a Nanon csaplárosné, — biz arról egészen megfeledeztem. Talán jobb is azt elfeledni és megbocsátani Rákosinak ezt a bűnét. Mert bizonyára a közönség izlése elleni bűn Lecocq kedves, dallamos, élvezetes zenéje után ezt az üres bécsi unalmasságot föltálatni. A szöveg kitűnő, s ennek köszönhetni, hogy a darab a „piros szalag“ daczára meg nem bukott. Soldosné oly pompás kis csaplárosné, a minő az alföldön is ritkítja párját, szinte kár ezért a gyönyörű alakításért, mely itt kárba vesz. A darab XIV. Lajos korában játszik s a világhírű Ninonde Lenclosnak fontos szerepe van benne. Ügyes, mulattató szöveg, melyet okvetlenül megtapsolnának, ha zene nélkül adnák.



A nemzeti színház ugyan az este, mikor Rákosi színházában e selejtes operettel vesződtünk, igen szerény közönségnek a rég eltűnt Hernanit melegítette föl, mely azonban tüstént ismét megdermedt a közönség hideg közönyétől. Nem is tudjuk, hogy jutott a színház igazgatóság eszébe ezen épen harminczhat év előtt adott drámát előkeresni a lomtárból. Hernani tagadhatatlanul megkapó költői mű, s a magát lejárt romantikus iskola egyik legkiválóbb terméke, és egy cseppet sem csodálkozunk azon, ha abban az időben, mikor a romantikus iskola a legelkeseredettebb harczot vívta a klasszikus iskolával, oly nagy eseményt képezett Hernani előadása. Az akkor volt; a klasszizmus nem a tizenkilencedik századba való, természetes tehát, hogy buknia kellett, s még természetesebb, hogy annak ellenlábasa a romantika, bevégezvén feladatát, szintén utána merült a legyőzött ellenfélnek a semmiségbe, mert hiszen a mint a mai kor kényelmetlennek, nehézkesnek találta a klasszizmust, azonképen megkellett unnia azt, mely amattól megszabadítá, a túlzásoktól soha sem ment romanticizmust. A harcz befejeztetvén, még pedig a mai kor izlésének győzelmével, visszatértek a higgadt, természetes korlátok közé, melyek közt a romanticizmus meg nem férhetett, s így a mily nagy lelkesedéssel tapsolták akkor Hernanit, Tribouletet s ama kor többi hőseit, oly hidegen elfordultak tőle később a természetes élethez. Ma már senki sem fog gyönyörködni sem Hernaniban, sem a Roi s' amuse-ben, sem Hugo Viktor és számtalan követőinek egyetlen színművében sem.

Hogy a nemzeti színház mért vette elő, annak okát bajos volna kitalálni. Csak úgy jött, hogy elővegye. A párisiaknak is épen most jött ez az ötletök, mely eszébe juttatta a mi derék dramaturgunknak, hogy hiszen harminczhat év előtt mi is adtuk e darabot, — hát ujtsuk föl mi is. Mért?! Hát csak azért. Épen ez az indok, mely elő adatott az újabb időben több klasszikus tragoediát. Most meg egy romantikus szomorujátékot támasztott föl halottaiból. Nevezhetnők szeszélynek, mert más nevet nem találunk rá. A nemzeti színház igazgatóságának e passiója talán költséges is egy kicsit, — legalább hasznot bizonyára nem hoz, hanem azért, kedvelvén a változatosságot, hát mi sem teszünk ellene komoly kifogást. Csak adják azért Antigonet, Phaedrát, Hernanit, megnézzük, bár szánjuk színészeink sikertelen munkáját, hogy aztán elmenvén Dora, Ferréol jól összevágó, kitűnően sikerült előadásaira, elmondhasuk, hogy hiszen szép az a távoli festett világ, hanem azért csak ez az igazi, a való élet.

— p.

### A z t m o n d j á k .

A tizenkilencedik század már nem hisz a kísértetekben, kik rémes éjfélen a sir zárait széttörik s fehér lepedőbe burkolózva ijesztgetik s rémitik az élőket. A tündérek, habléányok, boszorkányok és a titkos szellemek egész serege mind a mesék országába költöztek. Azonban az emberiség még sem szabadult meg a kísértetektől. Van most is egy kísértet, a mely rémesebb és rombolóbb, mint minden elődei, melyek megszűntek létezni. A homályban születik ez, de a napfényre is előbuvik, senki sem látta s még is mindenki érzi káros befolyását. Megkeseríti az ifjuság ártatlan örömeit, s elrabolja az öregség megérdemelt nyugalomát. Zavart okozólag tolakodik a barátok közzé; elválasztja a szerelmeseket, aláássza a házasság és családi élet boldogságát. Megrendíti a kereskedő hitelét, a hi-

vatal viselőt előjárói előtt becstelenné teszi, vizályt okoz fejedelem és nép között. A sehol sem látható, de azért mindenhol jelenlevő kísértet neve: „azt mondják.“

„Az t mondják!“ Vajjon mi ezen képzelt lény, melynek számosabb és titkosabb forrása van, mint a Nilusnak. Hol van, hol található, hogy megfogván, széttéphessem!“ kiáltottak már sokan kétségbe esve. Hiába. Valamint a rohanó árt nem lehet megállítani erős gát nélkül, ugy ezen romlást okozó lényt sem kerithetjük hatalmunkba. Jelen van, érezzük romboló hatását, a mint lidércként nehezedik a tagokra, de hiába minden védelem és küzdés, minden efféle kísérlet csak a bajt növeli. Az a z t m o n d j á k rablást, gyilkosságot, hitszegést és felségsértést elkövet, de soha sem veszi el megérdemelt bűnhődését, mivel nem lehet törvény elé állítani, nem lehet párbajra kihívni. Az a z t m o n d j á k bőven szórja szerte a hazugság magvait, s ha olykor ezek közzé a jóakarát és szeretet néhány magocskája vegyül is, az nem gyümölcsözhet, mert vagy elnyomja a burján, vagy a rosz talaj és a rosz környezet átváltoztatja mérges növénynyé.

Az a z t m o n d j á k félelmes hatalom, a mely előtt mindenki meghajol, s melynek mindenki áldozatot hoz, melynek készséggel nyujt még is mindenki gyámolítást és erősítést. Az azt mondjáknak szabad, akadálytalan belépése van minden házhoz, kellemes mulatságul szolgál, ápolják és gyarapítják mindaddig, míg nem a legkiméletlenebb módon támadja meg valakinek jó hírnevét. Rémes kísértté csak akkor válik komolyan, midőn saját testünkbe vágja éles körmeit, legkedvesebb rokonaink s barátaink hírnevét marcangolja. Mi magunk vagyunk okai, hogy e félelmes hydrának mindig új feje nő, s ezt csak akkor tanuljuk meg, midőn már menthetlenül ölel át bennünket.

A kísértet hívesnek el kelle halványulni a felvilágosodás és a tiszta ismeretek fénye előtt; hát semmivel nem irtható ki az azt mondják? Kiirtható e kísértet, de előzőleg sok feltételnek kell valósággá változni. Ha majd a gyűlölet s a kaján irigység száműzve, kicsinyes előítéletek megszüntetve lesznek, ha minden szívet a felebaráti szeretet tölt el, ha majd mindenütt jog és igazság honol, akkor virul a szabadság hajnala, az arany kor eljő s a sötét éjbe tűnik az utolsó rémes kísértet, az „az t mondják.“

H. A.

### Budapesti hírvivő.

\*(Jótekonyság.) Király ő Felsége a kisbereznai görög-katholikus hitközségnek, iskola építésre 100, a rakovai római katolikus hitközségnek iskola építésére 100, a vizsolyi római katolikus hitközségnek, iskolája helyreállítására, szintén 100 frtnyi kegyadományt engedményezett magán pénztárából. — Schuster kassai püspök a csécsi leégettek számára 100 frtot adott.

\*(Az udvar) jelenleg Gödöllőn van és az idő kedvezvén, naponkint tartatnak udvari vadászatok, melyben a királynőn és a főherczegen kívül Andrassy gróf, Wenckheim báró miniszterek, lord Buchanan angol nagykövet, Edelsheim-Gyulay főhadparaucsnok és neje, valamint a fővárosban időző magas aristokratia tagjai vesznek részt. A vadászatok rókára történnek s mindig kitűnően sikerülnek. Megemlitjük egyszersmind, hogy király ő Felsége, előbbi elhatározásához híven, a napokban magához hivatta Gödöllőre Pállik Bélát, a tehetséges festőt. Azon képhez, mely ő Felségét, mint lovast



vörös vadászfrakban fogja ábrázolni s melyről lapunkban korábban volt említés, a király csakugyan reggel fél nyolcztól fél kilenczig ült lóháton a festő előtt. Melia, ő Felsőge kedvencz, világos pej paripája, valamikor híres versenyló, kezdetben kissé nyugtalankodott, de később türelmesen állt, úgy, hogy a festő biztosan lerajzolhatta. A király még kétszer fog ülni a festő előtt, de többé már nem lóháton. A kép, melyet Pállik Béla készít, hét láb magas lesz. — Azonban a király nem csak vadászattal tölti az időt; gyakran ad kihallgatást, mely alkalmakkor mindig számtalanon fordulnak a Fölséghez bajaikkal segélyért. Közelebb pedig a budapesti tanítóképezdét látogatta meg a király. Trefort miniszter fogadta ő Felsőgét, ki szívesen vette az igazgató Zirzen Janka üdvözlését, mindent érdeklővel megtekintett, meghallgatta a növendékek énekkarát, (a himnusz énekelték) s megelégedésének nyilvánítása mellett távozott.

\*\* (Rózsás napló.) Kövér Kálmán fővárosi tanácsjegyző és Jankovics Mariska kisasszony fényes esküvője a napokban volt Budapesten. — Novák Zsigmond póstatiszt és Krohner Eliz kisasszony Budapesten egybekeltek. — Dr. Grósz Armin Váczról eljegyezte Steiner Mari kisasszonyt Szent-Gróthról. — Hoffinger Károly honvédtusár hadnagy oltárhoz vezette Letenyey Vilma kisasszonyt Zalánkán. — Mauks Árpád gazdatiszt és Fekesházy Ilona kisasszony Vaján egybekeltek.

\*\* (A karácsonyi vásárról,) melyet a nőképzőegylet az idén is rendezni szándékozik, már tettünk említést. Az előkészületek már nagyban folynak. Számos uri nő jelentkezett már is a közreműködésre. Sátorokban fognak árulni s egyszersmind hódítani a jótékony célra. Egyik este a kis teremben érdekes hangverseny lesz, a másik este pedig — vásár után — táncmulatság. Készül egy szép tableau is. A vásárt új lelemények fogják élénkíteni. Lesz többi közt ünnepi asztal, kivilágított karácsonfával s körülte ajándéktárgyak kiállítása. Ily ajándékokat özvegy gróf Teleki Sándorné alelnök fogad el szívesen s bizonyára fognak küldeni sokan, valamint a fővárosi közönség is ismét meleg részvétellel karolja fel a vállalkozást, mely igen üdvös célra: a nőnevelés javára fog gyümölcsözni. Az egylet tudvalevőleg házat vett, melybe jól berendezett tanintézetét kívánja áthelyezni. A ház vétele kimeríté a pénztárt s az intézet rendes évi kiadását nem fedezi a rendes bevétel. A pótlás ily társaséleti mulatságok jövedelme által történik. Erősen hiszszük, hogy a derék egylet várakozásában nem fog csalatkozni.

\*\* (Az írói segély-egylet) gróf Károlyi Istvánt, mint egyik legérdemesb alapítóját, 80-dik születése napján jó kívánataival kereste föl, s a nemes gróf szép levélben köszönte meg a figyelmet. Különösen szépen hangzanak levelének e szavai: „A nemzet kötelessége, hogy azokat, kik szellemi és valláserkölcsei haladásának főtényezői, el ne hagyja, ha előhaladt korukban feladatuknak többé meg nem felelhetvén, mostoha körülmények közé jutnak és elhalálozásuk után szegény özvegyeket és árvákat hagynak hátra. E szempontból én tehát csak kötelességet teljesítettem, midőn a magyar írók segélyegyletének alapját letenni segítetttem.“

\*\* (Jótékony színi előadások.) Frank kisasszony, Bécs kedvelt színművésznője, mint előlegesen említettük, kétszer lépett föl jótékony célra a helybeli német színházban, kitűnő sikerrel, nagy közönség előtt. Szombaton a Sappho czimszerpét játszotta a bölcsőde, vasárnap a Kaméliás hölgyet a gyermekmenhely javára. Nővére, Sonnenthalné Frank Berta

asszony szintén föllépett vele az első este, s a tapsokból neki is szép rész jutott. Deczember 22-dikén és 23-dikán ismét egy bécsi híres művészpár fog e színházban föllépni, az izraelita nőegylet javára: Sonnenthal és Janisch asszony.

\*\* (A műcsarnokot) e hét végén bezárták — természetesen csak ideiglenesen. Eddig hagyták nálunk a külföldi kiállítók műkincseiket, most már hazaviszik. De itt is marad egy közülök: Munkácsy nagy képe, az Ujjonczok czimú, melyet a képzőművészeti társulat már korábban megrendelt s most megvett a művésztől tizezer forintért. — A kiállítást jó időben, rossz időben mind végig dicséretes szép számmal látogatták. Gróf Andrássy Gyula, ki szereti a képeket, kétszer is volt már benne s látogatása alkalmával a legfiatalabb képirókkal is beszélgetett: másod izben nejével volt a tárlatban, lámpafénynél nézve a képeket. A szép bevételeken kívül egyéb haszna is volt a kiállításnak s a kiállítóknak; most sűrűbben jelentkeznek a társaság pártoló tagjaiul, a művészeket pedig megrendelések keresik föl. Így Vastagh Györgyöt a földhitelintézet gróf Károlyi György arczképének festésével bizta meg, festi továbbá báró Kochmeister Frigyes a kereskedelmi kamra s néhai Vecsey Sándort a Lloyd-társulat számára.

\*\* (Barabás Miklós) jeles festőnk ötven éves jubilaemát fogja megülni a jövő hó elején a képzőművészeti társaság s az írók és művészek társasága, mely választmányi ülésében bizottságot küldött ki az ünnepély előkészületeinek rendezésére. Az írók és művészek társasága, s a képzőművészeti társulat tagjai egy föliratban fogják üdvözölni a jubilánst, s este pedig a Hungaria disztermében nagy banquette fog tartatni, a melyen Barabás szobrát ünnepélyesen leplezik le. A sikerült szobrot Huszár Adolf mintázta és készítette. Az érdekes művész tiszteletére rendezendő ünnepélyben bizonyára részt vesz az egész művelt közönség.

\*\* (Andrássy gróf bukása,) már t. i. a lóról történt bukása, képezte a beszéd tárgyát csütörtökön a sport-körökben. A rókavadászaton ugyanis a külügyért az a baj érte, hogy lováról leesett. Komoly baja nem történt ugyan, mégis kénytelen volt másnap a szobában maradni.

\*\* (Liszt Ferencz) itthon van, s a napokban megjelent a zenekedvelők házias zeneestélyén, mely az ő tiszteletére rendeztetett, s ehhez képest a műsor első száma is az ő egyik szép szerzeménye volt: a wartburgi dalmok. Szabatosan, szépen énekelték s a mester örömmel hallgatta a kar sok üde, csengő hangját. Mozart Così fan tutteja szép quartettjét (a Gounod hangszerelésével) Gschwindt György, Harrach József, Sztára József és Streliczky játszották finoman, szabatosan. A női kar Rubinstein több szép dalát adta elő hegedű-, gordonka-, harmonium-, és zongora-kisérettel. Az utolsó szám Mosonyi Mihály szép Pacsirta-dala volt. A szopránt Bély Hermina kisasszony énekelte igen jól s a darabot a közönség s főleg az ősz mester kívánatára ismételték is. A hangverseny után társas vacsora és tánc következett, mely éjjelután két óráig tartott. Sok szép fiatal hölgy volt jelen. Liszt Ferencz sokáig időzött a díszes vig társaságban s távozásakor megdicsérte a hangversenyben közreműködteket.

\*\* (Korán elhunyt jeles költők,) Dömötör János hátrahagyott műveire előfizetési felhívást adtak ki barátai: Szász Károly, Baksay Sándor, Nagy Miklós, Baráth Ferencz. Vagy tizenhárom ivnyi kötet lesz, eredeti költeményekkel, melyek nagyobb része nem jelent még meg sehol, huszonhat szépen fordított költeménnyel s aesthetikai, kritikai másnemű prózadolgozatokkal. Előfizetési ár egy forint s az összegek deczem-



ber 25-dikéig a Franklin-társulathoz küldendő. A gyűjtemény becses és élvezetes olvasmányul fog szolgálni a szép lelkű közönségnek.

\* \* (Gróf Zichy Gézától) hat etude jelent meg Párisban, igen izlées kiállításban, Liszt Ferencz egy levelével, melyben e művekről igen kedvezőleg nyilatkozik. Az etude-ök balkezre írvák s a zongora-irodalomban unikumot képeznek. Gróf Zichy Géza, ki páratlan mester a balkézzel való zongorajátékban, nem sokára egy bécsi hangversenyben fog játszani s aztán Párisba megy s ott is bemutatja speciális művészetét.

\* \* (A második zenekari hangverseny) szerdán ment végbe a vigadóban s díszére válik Erkelnek épen úgy, mint a nemzeti színház zenekarának. A hangverseny műsora a klasszikusoknak volt szentelve; az új irány képviselői csak mint hangszerelők szerepeltek. Bach Ciaconnája (D-moll) volt az első szám; nagy zenekarra átírta Raff, az új irány egyik kiváló képviselője. A közönség teljes méltánnyal fogadta a szerzeményt, s a zenekar kitűnő előadását. Kevesebb hatást tettek a változatok Haydn egy themája fölött, Brahmtól, bár ez is a geniálitás bélyegét hordta magán. Beethoven A-dur symphóniája volt az utolsó s a leghatalmasabb szám, melyben a zenekar leginkább kitüntette művészetét. A hangversenyben Swert Gyula ur, a német császár magán gordonka-művész vett részt; játszotta saját gordonka-versenyét, (E-moll) Adagio religiosoját és egy Intermezzot Kielettől. Swert a most élő legkitűnőbb gordonkászok közé tartozik. A közönséget különösen Servais adagiójával ragadta el s ezt ismételtették. Saját szerzeménye nem mutat nagyobb zeneköltői hivatásra. A közönség soraiban ült ma Liszt Ferencz is, kitől a harmadik zenekari hangversenyen új kompositiót fognak bemutatni.

\* \* (A Kisfaludy-társaság) szerdai havi gyűlésén Dux A. olvasta fel emlékbeszédét Steinacker Gusztáv fölött, melyben társadalmi s irodalmi működését, különösen mint műfordítóét kellően méltányolván, életrajzi adatait sorolja föl. Ezután Zichy Antal olvasta saját fordításában a Lucilliushoz intézett horatiusi epistolát. Ezen satyrát Horatius sermonak nevezi. Szintén ő mutatta be Csalomjai fordításában Horatius egyik pisói levelét, összehasonlítva azt Fábián és Czuczor fordításával. Beóthy Zsolt titkár indítványozta, hogy Kovács Pál, a társaság legrégebb élő tagjának Győrben, december 8-dikán tartandó 50 éves jubileumára küldjön a társaság egy küldöttséget. Elhatározott, hogy az Évlapokban a társaság jegyzőkönyvei közzétéssenek. Elnök s titkár megbizattak a nagygyűlés tárgysorozatának megállapításával. A Honora szomorujáték bírálói, Rákosy és Szigligeti, a művet kezdetlegesnek nyilváníják, de Rákosy a szerzőben mégis jelentékeny tehetség csiráit véli fölfedezhetni. A gyűlésen, mely fél hatkor ért véget, nagy közönség volt jelen.

\* \* (A sajtó és párba) ügyében közelebb írói értekezlet tartatik, mely a fölött fog tanácskozni, hogy a sajtó által elkövetett netaláni sértéseket hogyan lehetne párba nélkül úgy kiegyenlíteni, hogy azzal a becsületnek teljesen elégtétel adassék, s hogy egyszersmind a sajtótól eredhető sértő kifejezések kiküszöbölésére bizonyos erkölcsi óvrendszabály alkalmaztassék. — Ha csakugyan lesz ilyen értekezlet, majd szólunk a kérdéshez mi is.

\* \* (Telephon.) Hallottak-e már olvasóink a telephonról? Ez egy új találmány, melynek segítségével a távolból is lehet beszélgetni. Nevezhetnők a távirás mintájára távbeszélésnek vagy még helyesebben: messzeszólonak, a mint egyik lap magyaros zamattal elkeresztelé. Nagyszerű

találmány, mely, ha tökéletesítik, fölöslegessé teszi a távirást és kényelmessé a távollevőkkel való közlekedést. Amerikában csakhamar elterjedt, onnét átjött a vén Európába is, Bismarck varzini magányát rögtön össze is kötötte a berlini miniszteri palotával e készülék által, Bécsben is alkalmazni kezdik, a héten pedig a főposta-épületben tettek vele próbát. A rendelkezésre álló négy telephonnal következőleg bántak el: két körülbelül 180 méter hosszú rézhuzal egy vége a központi távirdai főnökség egy szobájába vezetett és ott három távbeszélőt kapcsoltak beléjük. A huzalok másik végei a harmadik emeleti folyosón át Szalay kerületi igazgató hivatalos szobájába vezettettek, hol Sztupka titkár, egy telephonnal ellátva volt. A beszélésre való felhívás után Sztupka titkár a Távírási Közlönynek legközelebbi számában foglalt szakcikk egy pontját kezdte a távbeszélőbe mondani és végül feleletet kért. Azután Takács országos főigazgató a szöveget mondta bele, mely 180 méter hosszú huzalon át átellenese Sztupka titkár igen tisztán és érthetően hallott. Az eredményt az országos főigazgató is kielégítőnek találta s általában mindnyájan megegyezőleg nyilatkoztak arra nézve, hogy a készüléknek — folytonos tökéletesítés mellett — szép jövője lehet.

\* \* (Az artézi kut) hő meleg forrásának felhasználása foglalkoztatja most a városi tanácsot. A forrás már ma naponként 21,000 köbláb 58 R. foku vizet ad, s így, ha a furás nem folytattatnék is tovább, egyike volna a continens legbővebb s legnagyobb hőfoku forrásainak; miután pedig a hőfok magassága — az eddigi tapasztalatok szerint — egyenes arányban áll a víz intenzív hatásával: kétségtelen, hogy a városliget hivatva van arra, hogy a világ egyik leghathatózabb gyógy- és fürdőhelyévé váljék. A város nincs oly helyzetben, hogy milliókat költsön rá s pedig milliók lesznek szükségesek, hogy ott világfürdő emelkedjék, mire e páratlan forrás érdemes. Nem marad tehát egyéb hátra, mint a vállalkozókra bizni a felépítést s mi hiszünk is, hogy fognak ily vállalkozók akadni. Kétségtelen, hogy a fürdőépületnek a sugárut tengelyére kell esni, hogy az onnan tekintve, imposansan emelkedjék ki a liget faoportjai közül. S e tekintetben legalkalmasabb volna vagy a pávasziget, vagy a tűzjátékhely.

\* \* (Roskadozó szobor.) Az eskütér szentháromság-szobra, ez a csipkeszerűen könnyű, áttört köobeliszk, megint beszélget magáról. A hatvanas évek elején sokat nevettek a rovására, mert minden kis szél elvitt róla egy-egy kis kötornyot, pufók angyalát, nehéz díszítmenyt. Most újra előfogta a régi vágy: engedelmessé a nehézkedés törvényének s el kezdett roskadozni. Sóskuti és breitenau kőből való s ezek könnyen mállanak. Tegnapelőtt vizsgálta meg egy bizottság. Azt határozták fölőle, hogy mivel a járókelő biztonságát veszélyezteti, haladéktalanul korlátot kell körötte készíteni s a roskadozó részeket menten lehordani. E filigrán kőhalmaz, mely huszonötezer frtba került, Halbig müncheni tanár, a József-nádor szobra készítője műve.

\* \* (Háboru.) Lassan, de komoly biztossággal közeledik a harcztéren a végkifejlődés. Ázsiában Erzerum az orosz hadak által körülveve nem sokára megadja magát, s ezzel az ázsiai hadjárat véget ér, a Dunánál Plevna körül szorul mind szűkebbre a hadsapatok öve, s Orhaniból Mehemed Ali még nem tudott felmentésére menni. Ugy látszik, Mehemed Alit elfoglalják eléggé az oroszok, s nem lesz érkezése Ozman védelmére gondolni, az alatt Plevnában a negyedére leszállított ételadagok is elfogynak s nem marad más hátra, mint letenni



a fegyvert, vagy pedig egy kétségbeesett kirohanásban keresni a hősi halált. S Europa néz és hallgat. Sem a béke helyreállítása érdekében nem emeli föl szavát, sem pedig védelmére nem megy az igazságtalanul megtámadott szegény törököknek.

\*(A Családi kör) folyó 1877. évi 3-dik és 11-dik számának birtokába ohajt jutni egyik t. előfizetők. Annak, ki e számokat hajlandó lenne szerkesztőségünkhöz beküldve neki átengedni, cserében a Családi kört a jövő 1878-diki első évfolyamban jártni kész számára, s a megfelelő előfizetési pénzt e végből már le is tette szerkesztőségünknel.

\*\* (Halálozások.) E hét folytán elhunytak: Özvegy Kolárszky Pálné, született Krajner Johanna urnő, 82 éves korában, Budapesten. — Szaváry József, győri árvahivatali pénztárnok, 67 éves korában. — Báró Orczy Ferencz alezredes Laibachban. Béke hamvaikra!

### Nemzeti színház.

November 24-dikén: Hugonották. (Hajós és Riegl kisasszony.) — November 25-dikén: A legujabb botrány. — November 26-dikén: Budapesten. — November 27-dikén: Hunyadi László. (Hajós.) — November 28-dikén: Hernani. — November 29-dikén: Piccolino. — November 30-dikén: Attaché. (E l ő s z ö r.)

### Divattudósítás.

Az őszi és téli divat újdonságait az idén nem annyira az egészben, mint inkább a részletekben kell keresnünk. Így többek között nagy átalakuláson ment keresztül a finom fehérművek készlete. A keskeny, sima és himzett vászongallérok és csikok helyett, melyeket pedig annyira szeretünk akár a nyak, akár pedig az ujjak körül, most széles, lehetőleg nagy fehér gallérok, és majdnem könyökig érő kélzélők követelnek helyet öltözékünkön, nem számítva belé a felső. kendőalakú fichü-eket, a melyek annyival nagyobb tért akarnak elfoglalni, minél szűkebbek a többi ruházat körvonalai. A széles gallérok, melyek többnyire csipkékből állanak, többféle alakban és elnevezésekkel pompáznak, többnyire a korszak megfigyelésével a melyben már régebben viselték. Ilyen az ausztriai Anna-, a Cromvell-, Richelieu- és Pierotte-gallér. Egy másik kedvelt díszítése az öltözéknek a csokrok, melyek legújabbán keskeny atlacszalagból készülnek. Jelenleg háromféle csokor van leginkább divatban; az egyik csupa keskeny szalagvégekből álló csokor, egy kedves fiatal hölgy vizesésnek nevezte e hosszu lógó, lefelé vágó marék szalagot; a második, pillangó-csokor, igyekszik a pillangóhoz hasonló könyved alakot utánözni, a harmadik pedig a három águ lóhere utánzásából áll, mely három szalagcsokorból és két végből áll. A sok szalagocskából való, először említett csokor csak egy színből készül, melynek azonban elmentében kell állnia a ruha színével; így a fekete ruhához rubintos színű csokor illik, a barnához pedig halványkék. A pillangó-csokor kétféle szalagból állítandó össze, a három-levelű pedig háromféle színből.

Tudvalevőleg a harisnya is kiegészítő része a divatos öltözéknek, és összhangban áll vele; természetesen jelenleg az annyira kedvelt selyem harisnyákról teszünk csak említést. Kellemes és divatos kézimunkává lett jelenleg a színes, szép mintákban kötött harisnya. Födolog természetesen a jó és lehetőleg olcsó kötő-selyem, mert rosz anyagból dolgozni és fáradni, csakugyan nem érdemes. Ajánlhatjuk tehát t. olvasónőinknek azon jó kötő-selymet, mely Margó József ur hatvani-utczai kézi munkák kereskedésében kapható. Egy pár női harisnyához 8 deka selyemre van szükségünk, melynek ára 2 frt 40 kr. Kék, drapp, barna, vörös, sárga, fekete és fehér színben kapható e selyem, melyből többnyire kétfélét vesznek egy harisnyához, kis ujjnyi széles (10 sor) csikokban kötve azt.

Mai mellékletünk egy 8—9 éves fiu-zubonyából áll. Az első szám az előrészt jelöli, a második a hátrészt, a harmadik az ujjat és a negyedik a keskeny kis felálló gallért.

Szolgálatot vélünk tenni nem egy vidéki anyának, a ki gyermekei ruháit otthon szereti készíteni, ha e zubony szabásával szolgálók. Készítés-

módot e szabáshoz nem kell adni, a szabás érthető, egyszerű, világos, a szövetre nézve pedig meleg szörkalméből kell ez idő szerint varrni e zubonyt, könnyebb béléssel. Két oldalt egy-egy kis zseb is alkalmazható.

### Számrejtvény.

Z. Géresy Piontól.

32. 2. 3. 4. 5. Arany ez a magyar történetben,  
1. 2. 3. 4. 5. A mi ilyen, nem lehet életben,  
21. 27. 8. 9. 10. Legszebb van ez a nyiló rózsának,  
32. 23. 6. Hírnökid már, bár csak itt volnának!  
15. 16. Maholnap ez, mind mesztelenné lesz;  
22. 23. 17. Ki ebben van, biztosságot érez.  
22. 23. 24. 35. 36. Soknak ad ez nyomor s gyalázatot,  
S jelző ott, hol van lázas állapot.  
26. 27. 34. Nagy haszna van ennek háboruban,  
16. 15. 35. Sok bajt csinál ha ott van az utban,  
27. 16. Két értelmű szócska, gazdag fényben,  
8. 27. 16. Benne van ez a végeredményben;  
30. 31. 14. 28. 29. A török tán majd mind ilyen lehet,  
1. 36. Ebből készít a tél szemfedeleit,  
4. 5. 2. 14. 29. Egyike a legszebb női névnek,  
22. 31. 26. Ennek ajkán megható az ének.  
19. 20. 25. 26. 20. 34. Édes szó, ha kedvesünk mondja,  
12. 13. 37. 25. 31. 34. Ne sujtson soha közeledben.  
33. 11. 33. 9. 14. Nyujtsuk lelkünkben a nagy költőnek!  
1—37. Egy szép dal ez dalok dalnokától.  
Ne halld soha kedvesed ajkáról.

Megfejtési határidő: december hó 26-dika.

A f. é. 44-dik számban közlött rejtvény értelme:

Higyj, remélj, szeress!

Helyes megfejtését következő t. előfizetőkink küldték be:

Sárosy Mari, Steiner Janka, Szlávik Nándorné, Jánossy Lajosné, Bátori Sigray Istvánné, Hosszu Elekes Matild, Marossy Etelka és Izabella, Matyasovszky N. Mária, Mednyánszky Margit és Erzsi, Abonyi Jánosné, Heindl Fodor Irma, Pessina Edéné, Kutsera Matild, Stresznyák Hermin, Keresztessy Klotild, Magyar Matild és Felicie, Kovács Morvay Julia, Szokolay Marietta, Gerzse Aloisia, Zeke Dömötör Ida, Bohus Gyuláné, Korenágh Serk Hermin, Wigner Gizella, Wipf Gyuláné, Urbanits Székely Berta, Hegedűs Borcsa, Fényes Matild, Rónay Lilla, Nagy Ida, Temesváry Erzsébet és Jolán, Török Klára, Dobsa Irma, Szeless Tinka, Bagossy Luiza, Gyergyó Mariska, Szűcs Juliska, Dobsa Irma, Beke Eleonóra, Nagy Lajosné, Csiky Emma, Oláh Ilonka, Henyey Teréz, Farkas Gézáné, Magyar Borbála, Pintér Mária, Katona Jánosné, Juhász Mariska, Tamás Zsófia és Milka, Schmidt Anna, Szakál Luiza, Fodor Amália, Fülöp Paulin, Riesz Benda Irén, Frantz Albert Adél, Dzsinih Pencz Mária, Zigury Györgyné.

### Tartalom.

Egy nő története, Dominkovich Marietól. — A víz alá, Kompolthy Tivadartól. — A műcsarnok kiállítás. — Elegiák, Tompa Kálmántól. — Toscanello leánya, Eckstein Ernőtől. — A víz. — Egy hét története. — Azt mondják. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélék. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy 8—9 éves fiu-zubony szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



49-dik szám.

Deczember 9-dikén.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET

## K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines boritékkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

### EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országut 39. sz.



# H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p		
							kelte	nyugta	
						óra	perc	óra	perc
Decz.	9	Vasárnap	G 2 Leokádia sz.	G 2 Caesar	27 B 28 Perzs. Jak.	3		7 37	4 7
	10	Hétfő	Judith	Judith	18 István	4		7 39	4 7
	11	Kedd	Damasus pápa	Damás	29 Peramon	5		7 40	4 7
	12	Szerda	Maxencz püsp.	Bulcsú	30 András apost.	6	☉	7 40	4 8
	13	Csütörtök	Lucza szűz	Lucza	1 Deczember	7		7 41	4 8
	14	Péntek	Nikáz	Agnellus	2 Habakuk	8 B. T. ford. m.		7 42	4 8
	15	Szombat	Ireneus pk.	Valerián	3 Sophoniás	9 Sab. Vachi		7 43	4 8

## V i d é k i t á r c z a.

**Miskolcz**, deczember 3-dikán, 1877. A természet elhulatlván bájait, elveszté varázsát; s az embernek, — e háladatlan fajnak — szokásában fekszik, hogy mind azt, mi már nem gyakorol rá vonzerőt, elhagyja. Megszüntünk tehát a lövölde suttogó ákáczfái alatt andalogni és sohajtozni holdfényes estéken, s behuzódtunk a lakályos lobogó tűz által melegített szobákba, más szórakozások s kedvtöltések után nézve. A hosszú, ködös téli esték unalma elűzésének egyik fő eszköze a színház s az e télen valóban elég élvezetet ad, mert Károlyi Lajos szintársulatának működésével meg lehetünk elégedve. A társulat buzgó tagjai a derék igazgatóval együtt iparkodnak, hogy bennünket szórakoztassanak. Nem hagyhatom említetlenül ez igyekező társulat néhány kiválóbb tagját. Itt van Gy. Nagy Luiza, kinek otthonos játéka nem egy élvezetdus estét szerzett már nekünk. Kiss Béláné nagyon rokonszenves jelenség s kedves szende színésznő. Liptay Laura s Rainer Antónia jeles operette s népszinmű énekesnők. Ferenczyre valóban elmondhatni, hogy jó komikus. Kissnek elég csinos tenor hangja van s megnyerő külsővel bir. A segédszínészek is eléggé megállják helyüket. A műsor változatos, ujdonság van elég. Társaséletünk is úgy látszik kezd régi kerékvágásába visszatérni, miután a fiatalság minden két hétben reüniót rendez, melynek a Fama fényes jövőt jósol. Vederemo. r. 1.

**A kolozsvári** iparműtörténelmi kiállítás vasárnap nyílt meg a redouteban és mellékhelyiségeiben. A jótékony nőegyesületnek hálaival tartoznak érte nemcsak a szegények, kik a jövedelemből segélyben részesülnek, de a közönség is, melynek alkalmá nyílt oly sok szépet, érdekeset és tanulságosat látni. A megnyitás ünnepélyén Finály Henrik egyetemi tanár mondott beszédet s báró Bánffy Albertné, az egyesület alelnöke válaszolt rá, megköszönve a rendező bizottság buzgó tevékenységét, mely lehetővé tette, hogy a kiállítás szépen sikerüljön. A nagy teremben láthatók a legérdekesebb tárgyak. Szépmivű faragások, a brassói parquetgyár famintái, a herendi porcellángyár szép edényei, női munkák, Süss tanár finom physikai műszerei, a báró Bánffy Ádám sajátkezű készítményei: egy gyönyörű faragott szekrény, egy khinai modorban festett almáriom, tányérok, tálak és két szék; a hosszufalusi műfaragó iskola szép munkái, aztán a régiségek: miseruhák, edények egy trophéum, Kolozsvár régiségeiből felhalmozva, festmények stb. A jobbra eső mellékterem a kincstár. Itt vannak a Telekiek, a báró Bánffy György, a muzeum, a plébánia, a kegyesrendiek temploma s más erdélyi egyházak drágaságai: ékszerek, kelyhek, fegyverek stb. E teremben van kiállítva néhány kitünő, műtörténelmi becsű ékszerszekrény, régi

ruhák és porcellánneműek. A redoute kis terme a női kézimunkák tárlatáé, s e helyen láthatók a tanodák gyűjteményes kiállításai is, továbbá a brassói posztók, pokróczok, szőnyegek. A szomszédos helyiségben van az erdélyi gazdasági egyesület gyümölcskiállítása, a földött folyosón pedig az árvaház kézimunkái, kerti termények, kosárfonások stb. A nagy teremtől balra eső szobában van a buffet, hol a nőegyesület hölgyei szolgálnak fel mesés olcsó árakon csemegéket, italokat stb. A kiállítást első nap mintegy ötszázan nézték meg s a jövedelem a buffetvel, sorsjegyekkel együtt háromszáznegyvenhét frt volt.

**Sopronban** az irodalmi és művészeti kör csütörtökön ismét előadást tartott, e sorrenddel: aesthetikai levél egy nőhöz, irta és olvasta Moller Ede; Valses Chopintól, előadta zongorán dr. Mayer Gyula; Immerman Károly Tulihóskéjéből három ének, fordította és olvasta Arnhold Károly; Hogy lehet kövér hivatalhoz jutni? utmutatás a hivatalvadászok számára, szatiriko-humorisztikus felolvasás, irta és olvasta Frankenburg Adolf; Ave Mária Schuberttől hegedű-, harmonium- és zongorára, előadják Lenck Kálmán, Kapy Gyula és Kapy Adrienne urhölgy. A képzelt beteg játéka, irta és olvasta Gombótz Miklós. Közönség nagy számmal volt. A megyének és városnak színe java megjelent. Mindegyik szám tetszést nyert s a zenedarabokat ismételtették is. Feltűnően sok német ajku is jelent meg az előadáson, a mi örvendetes jele a jó hatásnak, melyet az irodalmi kör tevékenysége gyakorol. Az estélyekre meg vannak híva a három helybeli főtanoda, a protestáns képezde s a két nevelő intézet kiválóbb tanítványai is s ezek mindig szép számmal jeleenek meg a karzaton.

**Belényesen** meghalt Olteánu János, a nagyváradi görög-katolikus püspök. Szélütés vetett véget életének. A ki csak ezt a még ifju, óriás termetű főpapot ismerte, pirosló arczával, leomló koromsötét hajával, életkedvével, mélyen megdöbbenve olvashatja ezt a váratlan hirt. A hatvanas évek elején nevezték ki lugosi görög-egyesült püspöknek s ebben az időben mint országgyűlési képviselő is szerepet játszott. Hazafias, derék ember volt. Az 1872-diki követválasztásoknál ő akadályozta meg, hogy Magyarország délkeleti részében a tulzó nemzetiségi pártok győzzenek. Ez időben lett nagyváradi püspök s kitünt hazafiaságával, bőkezűségével. A nagyváradi püspökség jubileuma alkalmából nagyhatású beszédet mondott. Deák Ferencz is szerette a derék főpapot, ki magyar volt tetőtől talpig s igazán szerette hazáját. Holttestét Nagyváradra vitték s ott temették el megillető diszszel.

**Győrött** Kovács Pál ötven éves írói jubilauma most



szombaton ment végbe. Mig az ünnepély leírását adhatnók, egyelőre csak a programot közöljük. Délelőtt tizenegy órakor a győri Lloyd kereskedelmi társaság nagy termében az ünnepelt férfi fogadtatása. A győri dalkör üdvözlő dalának eléneklése. Diszbeszéd és dicsköltemény elszavalása. Arany toll átadása az ünnepeltnek. A hölgyek koszorúinak átadása. Küldöttségek fogadtatása. Az érkező táviratok felolvasása. Az ünnepelt válasza. A győri dalkör befejező éneke. Délután hatodfél órakor a győrvárosi színházban diszeloadás. Este 8 órakor a győri Lloyd teremben társas vacsora.

**A pozsonyi** Széchenyi-kör vasárnap szép ünneppel ülte meg a Vörösmarty Mihály emlékét. Az elnök: dr. Vutkovich Sándor tartalmas szónoki beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt, beleszöve szavai közé a szózatot, melyet aztán a magyar dalegyesület énekelt el. Megható volt látni és hallani, mint kelt föl helyéről az egész közönség s vett részt az éneklésben, még azok is, kik csak most tanulják a magyar nyelvet. A megnyitó beszéd után vers következett: Vörösmarty emléke, Sziklaytól. Volt aztán még szavalt, dal, felolvasás s mindannyi nagy tetszésben részesült. Az ünnepélyt társas vacsora fejezte be, melyen a dalegyesület a Keserű pohár-t és a Főti dal-t adta elő s nem hiányoztak a köszöntők sem.

**Czepléden** a társasélet élénkítésére alakult műkedvelő társaság szerdán tartotta megnyitó estélyét, hangversenynyel, tánczczal. A közreműködők közt Guba Nándorné, a társulat elnöke, zongorán, Gallia V. ur pedig harmoniumon szépen játszottak. A táncz számosak (köztük az elnök, továbbá Makkai Ferenczné, Felicidesné, Toszt Nina, Fabianek Juliska, Szalay nővérek) stb., részvételével vígan folyt, éjfél után két óráig. Csak a tánczosok közt volt egy kis differenzia annyiban, hogy a rendezők polkával, keringővel nyiták meg a műsort, holott az ifjak nagy része csárdással kívánta volna, mivel a magyar bálba a magyar tánczé az elsőség. Czepléden női dalegyet is alakult Matolcsi Károlyné elnöklete alatt.

**Komáromból** az ottani várfogházból két rab szökött meg, kik hosszantartó fogságra voltak ítélve. A szabadulási mód igen kalanddusan volt leírva s az olvasót Monte Christo grófra emlékezteti. Van benne tikos folyosó, vasrács, fűrészelés, ajtó kifeszítés stb., sőt hogy még regényesebb legyen: a menekülők az ablakból is kötélben bocsátkoztak le. Ekkép megszabadulva átmentek a hidon és Uj-Szőnynek tartottak. Ekkor szólaltak meg a vár ágyui, melyek a vidék lakóit a rabok szökéséről értesítették. A rabok utközben egy őket követő kis fiut meg akartak ölni, azonban ezen szándékukban egy közeledő kocsin volt emberek által megakadályoztattak. Ó-Szőnyben a lakosság elfogta és átadta őket a kiküldött katonaságnak. Innen szigoru őrizet mellett Komáromba kísértettek.

## Különfélék.

.. (A persa sah utazása.) A sah első titkára, Emir ul-Mulk megbízott, hogy tudassa az európai udvarokkal, Persia uralkodójának azon szándékát, hogy tavasszal körutat tesz Európában. Nasreddin sah a Kaukazon át, a nélkül, hogy Pétervárt érintené, egyenest Berlinbe készül. Innét meglátogatja Németország különböző fürdőhelyeit, hol egy hónapot tölt; azután Franciaországba megy, hol szintén egy hónapig időz és megszemléli a párisi világkiállítást. Franciaország után Anglia, Spanyolország, Olaszország, Ausztria és Egyiptom következnének, mire viszatér birodal-

mába, miután előbb Mekkába zarándokolt. Részben incognitó teendő utazásának főczélja az, hogy „közelben tanulmányozza a civilizatio vívmányait és a szerzett tapasztalatokat Persiában értékesítse.“ Azzal, hogy körutjából Konstantinápolyt és Pétervárt kihagyja, szigoru semlegességét akarja feltüntetni a hadviselő felekkel szemben. Az utazást hir szerint 1878. márczius végén kezdi meg.

.. (Hugó Viktor) hatásra számított új műve: Histoire d'un crime, — egy bűn története, mely magyar fordításban is megjelent, Párisban aligha látott napvilágot az előre kitézött napon, a „bűn“ napján: december másodikán, mert van a könyvben egy fejezet, melynek czime: Sedan, s ebben nem valami kiméletesen a sedani hős sebesültről, Mac-Mahon marsalról szól az ének. A kormány valószínűleg betiltja a könyvet s a hires szerző (mint előbb már annyi művét) ezt is Belgiumban fogja kinyomatni.

.. (Tourville kegyelmet kapott.) A bécsi lapok jelentik, hogy király ő Felsége Tourvillenek kegyelem utján elengedte a halálbüntetést. A bécsi legfőbb ítélőszék tizennyolcz évi súlyos börtönt szabott, minden év július 16-dikán egyes fogsággal és börtönnel szigoritva. Tourville Bozenből Gradiskába fog átvitetni.

## Megbízások tára.

*Tisztelettel jelentjük t. előfizetőinknek, hogy a könyvek szétküldése be van fejezve, a kik tehát egy pár nap alatt nem kapják meg illetéküket, forduljanak hozzánk, hogy az elmaradás netáni okát kitudva, azonnal intézkedhessünk a pontos megérkezés iránt. Egyuttal pedig tisztelettel kérjük azont. előfizetőinket, kik a jelen félévi díjjal még hátralékban vannak, hogy azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek.*

Csongrádra S. A. urnak: Magánlevelet irtam.

Szilágy-Somlyóra L. J. urnőnek: Figyelmébe ajánlom felvilágosító soraimat.

Ribniczára Z. I. urhölgynek: Szám szerint el lett küldve.

K. Félegyházára F. M. A. urnőnek: Köszönettel vissza küldtem.

Szt. Gróthra St. J. urhölgynek: Szives figyelmébe ajánlom e rovat első szakaszát, melyből látja, hogy a könyvek eddig mind el vannak küldve.

Győrbe W. M. urhölgynek: A legszivesebben fogok vele szolgálni, ha felszólításomnak eredménye lesz. A 3. és 11-dik szám oly sok példányban lett beküldve, hogy egyen kívül kénytelenek vagyunk a többieket köszönettel vissza küldeni.

Veszprémben F. Sz. F. urnőnek: Nem volt beküldve, tehát kívánsága szerint cselekedtem.

M. Illyére C. K. E. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Pozsonyba B. B. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Marosvásárhelyre L. D. urnak: 3 frt 20 kr az egész.

Debreczenben G. E. urhölgynek: Igen köszönöm, hogy figyelemmel volt az iránt, hogy a 200-dik szám jóval elébbre van a 1200-diknál. Vannak, a kik ezt nem értik.

*Egyik kedves győri előfizetőnk lapunk idej első számát ohajtaná birni; valjon vidéki előfizetőink közül ki volna olyan szives azt hozzám elküldeni, hogy teljesithetném kívánságát?*



## Tájékoztató a gazdálkodó hölgynek, a selyem és szőrruhafestés érdekében.

**Fióküzlet**  
**Budapest,**  
Hatvani-utca, Ferencziek bazára  
14. szám.

**Főüzlet**  
**Székesfehérvár,**  
Búzapiacz 6. sz.

**Fióküzlet**  
**Veszprém,**  
Bukin-utca 119. sz.

Alolirt bátor vagyok tudatni a n. ér. közönséggel, miszerint a fent jelzet üzletnek minden ágát a kor igényeihez megfelelőleg teljesen berendeztem, úgy hogy bármily külföldi nagyobb ruhafestődé-vel a versenyt kiálthatom, s így a ruhafestés céljából Budapesten s úgy Veszprémben is fióküzletet nyitottam s a n. é. közönség nem lesz kénytelen festendő kelméit szakavatlan s idegen kezekbe bízni.

A fenti üzletekben festés végett elfogadok bárminemű szinehagyott női és férfi ruhákat bárminő színekre legyen az selyem, gyapju, posztó, bársony vagy bármily vegyszövet festetnek a kívánt színekre, préseltetnek és apratiroztatnak.

A festett nőiruhák tarkázásához a legizlésteljesebb mintákkal szolgálunk.

Festés végett vidékről küldött ruhákat kérem Fehérvári üzletünkbe küldeni holis 8 legfeljebb 14 nap alatt szállítatik rendeltetési helyökre.

Pakolás ingyen.

Tisztelettel

**SZABO ISTVÁN,**  
selyemfestő.

A németországi gyógyászati üggyársulatok által megvizsgált, és kitűnő alkalmazhatósága végett a magas cs. kir. magyarországi helytartóság által engedélyezett



### Köszvény-vászor

mindenféle köszvény, csúz (Rheuma), inszaggatás, mell, gerincz-fájdalmak, kereszt csontfájás (Hexenschuss), láb-köszvény stb. ellen. Egy csomag 1 frt 5. kettős csomag 2 frt 10 kr.



Hufeland hírneves orvos mondja orvostani műveiben: „Két betegség van, melyek ellen az orvosi tudomány hasztalan látszik keresni erőteljes gyógyszereket; ezek fejköszvény és a podagra; e gyógyszer a fentebbi köszvény-vászor használatát által fölföldötetett.

### Dr. BURON párisi általános seb-tapasza

mindenféle sebek, genyedések és daganatok ellen. — Egy köcsög ára használati módszerrel együtt 70 kr., kisebb köcsög 35 kr. Póstán küldve 10 krral több. Valódián Pesten egyedül csak **TÖRÖK JÓZSEF** ur gyszárában, király-utca 7. sz. — **Debreczenben:** Rothschnack ur gyszárában. — **Szombathelyen:** Pillich Ferencz ur gyszárában — **Mohaason:** Jazovics Károly. — **Kolozsvart:** Wolf gyszárnél. — **Pécsett:** Zsolnay. — **Szegeden:** Weiglein György, Kovács gysz. — **Temesváron:** Kraul. — **Aradon:** Prinner gysz. — **Nagyváradon:** Molnár gysz. — **Székes-Fehérvár:** Dieballa. — **Gyöngyösön:** Vozary gysz. — **Brasso:** Fabik gysz. — **Szigetvárott:** Ehrenfeld W. — **Miskolcz:** Ujházy gysz. — **Pozsony:** Söltz. — **Kassan:** Escwig Ede és fia gyszárában.

Legillőbb

### ! karácsonyi ajándék !

50 frt egy Singervarrógép, teljesen.

42 frt egy Wheeler & Wilson-varrógép telj.

(Zajtalan járással.)

15 frt egy La Reine kézi gép teljesen.

5 évi jótállás mellett, részletfizetésre is elad

### BRENNER KÁROLY,

bécsi-utca 15, Deák-utca sarkán.

Varrógép-üzletem, mely a legrégebbi a helybeli piacon, mechanikai műhelylyel van összekötve, miáltal azon helyzetben vagyok, hogy javításokat gyorsan és olcsón eszközölhetek Nagy rakár angol ezérna és tüköböl, valamint varrógép-alkatrészekből, jelentékenyen leszállított áron.

Alapított 1860. évben.

### Legolcsóbb bevásárlási forrás

az őszi és téli idényre

a legújabb női divatkelemék és elegáns kész toilettekben,

ugyszintén minden e szakba vágó rőföscikk.

### Grossmann Józ. divat és vászon

raktárában,

**BUDAPEST,** király-utca 27

„A magyar koronához.”

Minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. Kész ruhák rendelésekor a mérték beküldése kérietik.

Alapított 1860. évben.

### Hölgyeknek fontos!



80 centim. hosszú valódi hajfonatokat igen tömött betét nélkül, egyedül természetesen tisztán mosott hosszú emberi hajból csak 2 1/2 frt.; szebbek: 3 frt. 3 1/2 frt. 4 frt. egész 5 frt. legpompásabbak nagy színválasztékban ajánl

**Löwenbein J.,**

első s leghirvevesebb hajfonat s chignon-gyára Budapesten. kis mező-utca 30. sz. 1-ső emelet (a terézvárosi templom közelében.)

Lévébeli megrendelések pontosan lekiismeretesen s tökéletesen a bektüldött hajminta szerint, póstautánvétellel teljesítettnek s a meg nem felelők készséggel kicseréltetnek. — Hajfürtözetek a legdúsab választékban s minden nagyságban 2 1/2 frttól egész 5 frt.

### Holzer Simon

### kész női ruhák terme

kigyó-utca 1 Bazar,

az udvari gyógytár atel'énében.

ajánlja a tiszt. hölgyközönségnek az idényre a legújabb hölgytoiletteket, a legelegansabb és izletesebben készítve, a legfinomabb bel-és külföldi szövetekkel, eredeti párisi és berlini minták után, valamint minden nagyságu leány-kabátkákat és Menszikoffokat a legnagyobb választékban és jutányos áron.

### Temesváry Móricz

cipő-gyára Budapest,

Király-utca 2-ik szám

Br. Orczy ház.



HÖLGYEKNEK:

Fűző topánka, erős bőrből, lakk orral és szögezett kettős talppal, esős időre . . . . . 2.90

Húzó topánka erős chagrín- vagy borjubőrből, szögezett és srófoltt kettős talppal, esős időre, tartósak . . . . . 3.—

URAKNAK:

Topánka fénymazos- vagy bagaria-bőrből, szögezett és srófoltt kettős talppal, igen erősek . . . . . 4.—

Topánka finom chagrín bőrből, díszes lakk-orrall . . . . . 3.60

Topánka orosz lakk-bőrből, szögezett kettős talppal és srófmunkával, erősebb használatra és esős időre . . . . . 5.—

Vadászcsizma vízmentes kettős bagariabőrből, háromszoros srófoltt kettős talppal . . . . . 8.80

Ugyanez orosz lakk-bagariabőrből . . . . . 12.—

Megrendelések pontosan utánvét vagy az összeg beküldése mellett a legjobban teljesítettnek. Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)  
Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt.  
egész évre 12 frt.  
Könyvsomagolási díj félevenként  
20 kr.

**Szerkesztői skiadói iroda:**  
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.  
**Hirdetések díja:**  
Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**49. sz.**  
Decz. 9-dikén.  
1877.

**Havonkinti szinezett  
divatképpel,**  
minden szükséges himzetrajzokkal.  
Évenként  
tizenkét kötet könymellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezettest foglal  
magában a lap irányában.

## Egy nő története.

— Beszély. —

Dominkovich Mariétól.

(V é g e.)

Iványi hosszasan foglalkozék a zablával, folytonosan a sötét szemekbe nézve, melyben az érzelmeknek egy világa rejlett.

Midőn végre készen lett a költő, nyájasan meghajtá fejét a lovasnő köszönetül, üdvözlétül s elvágtatott. Iványi mintegy megbűvölve bámult utána.

— Ősmeri-e nőt? — kérde Bánhalmyné bátorságot véve magának.

— Igen, — viszonzá Gyula némi zavarral.

— Régóta?

— Három hete.

— Ki e nő?

— Miss Sarah Tompson, egy híres londoni énekesnő, nagyon művelt, kedves s mint látja, igézően szép nő.

— Ah igen, — sohajtott föl Bánhalmyné.

— A thea meghül, — jött ki ismét mondani az öreg cseléd.

— Nem reggelizem; mondja meg Mártha Miskának, hogy azonnal nyergelje föl Stellát, kilovagolok, — parancsolá Iványi heves sietséggel. Az öreg nő távozott.

— Adieu, ma nem jövök haza, — mondá Iványi hidegen s bement a lakba.

Bánhalmyné fájdalmasan szívéhez kapott. — Oh, ez tehát azon nő, ki miatt nekem három hét óta annyit kellett szenvednem, sirnom. Ez tehát az, kiről nekem Mártha beszélt, e hölgy miatt változott meg irányomban egészen Gyula. Szép, nagyon szép teremtés, de nem fogja úgy szeretni mint én. Büntetésed nagyon korán elért, oh sors, — rebegé, szomoruan lehajtva fejét.

Bánhalmyné az egész éjet álmatlanul tölté, jelene s jövője egész rettentességében s sötétségében merült föl előtte s makacsul elúzó az álmod bányádt pilláiról. Most érezte egész valóságában, hogy mit tett. Nem lehet csudálni, ha ily keserűen csalódva, halálosan sértve az által, kiért mindent áldozott, családját, otthonát, nyugalját, ki miatt mindent eltűrt, gyermeke neheztelését, barátjai haragját, világ gunyját, emberek elitélését, pillanatokra szelid lelkében is föltámadt a boszu érzete.

Délelőtt haza jött Iványi, épen a salonban ült Bánhalmyné.

— Jó reggelt, — nyitott be Gyula; — beteg? Oly szenvedőnek látszik, — szólt egy percze megdöbbenve dult arcának halványságán.

— Nem barátom, az éjjeli dühöngő vihar nem engedett aludni, hiszen tudja e nevetséges gyöngeségemet, hogy menyire félek a menydörgéstől, az álmatlanság nagyon kimerített.

— Azt jöttem önnek mondani, hogy mára meghívtam ebédre miss Saraht; remélem nincs semmi ellenvetése, fogadja szívesen, nagyon mulatságos, kellemes társalgású nő.

Lángvörösség, a sértett önértzet pirja borítá el Bánhalmyné halvány arcát s büszkén fölegyenesedve mondá:

— Miss Sarah még nem is tette szokásban lévő látogatását nálam s ön már egész bizalmasan meghívja ebédre?

— Csak nem fogunk teketóriázni falun, mire való volna az; megkövetelem, hogy szívesen fogadja, különben —

— Legyen nyugodt, én magyar nő vagyok s mihelyt valaki átlépte küszöbömöt, megvédi azt a vendégszeretet minden kellemetlenségétől.



— Gondoskodjék róla, kérem, hogy jó ebéd legyen, mert miss Sarah nagy inyencz, — szolt vissza az ajtóból s távozott.

Miss Sarah csakugyan megjelent Iványi által kísérve három órakor s egész szeretetreméltóságát kifejté, hogy a ház asszonyát is megnyerje. Iványi egészen átváltozott közelében, derült, vidám, előzékeny, kedves volt irányában, elhalmozá gyöngéd figyelmének minden jelével, épen úgy, mint ezelőtt Bánhalmynét. E szegény nő néhány órai együttlét után tökéletesen meggyőződött arról, hogy órája ütött s hogy Iványi az örülésig szereti e kaczer énekesnőt s már is nagyon bizalmasan van vele.

Bármily keserves napjai voltak is Bánhalmynének, az idő haladt, jól roszul, mégis mulik az; egy hó telt el ez ebéd óta, az énekesnő néhányszor meglátogatta, de most már keveset foglalkozott vele, mindig Iványival suttogott, váltott pillantásokat, szóval csak őt látszék látni. Gyula keveset volt otthon, mindig miss Sarah társaságában időzött, majd kilovagolva, majd ismét csolnakázva, vagy a hegyek közt virágokat szedve együtt. Egy napon a reggelinél, melyet otthon költött el Gyula, mi nagy ritkaság volt, hosszas hallgatás után mondá: — Egy kérésem van önhöz, édes Anna!

Ez oly szokatlan hang volt egy időtől Annára nézve, hogy csudálkozva viszonzá: mondja mi?

— Nagyon tetszik nekem az ágya fölött függő ébenfa kereszt, adja azt nekem.

— Bocsásson meg, nem tehetem, családi emlékem.

— Ah, ön mitsem is tesz értem, mennyivel más —

— Miss Sarah, nemde?! Gyula, vessünk véget ösmeretségünk e hosszas haldoklásának, mely mindkettőnket fölemeszt, ön szereti e nőt, tehát kövesse.

— Ah, így vagyunk, tehát megunt már engem, — mondá Iványi a sértettet játszva.

— Hagyjuk a jeleneteket, ön vádol, hogy ne vádoltassék, ez ügyes fogás; én nem teszek szemrehányást, ön szabad s tehet mit akar, — rebegé Bánhalmyné reszkető hangon s bement a mellékszobába.

Egy reggel — miután már két hete nem látta Iványit — következő levelet nyujta át Mártha neki. „Édes Anna! Ön sokkal eszesebb nő, mintsem át ne látná, hogy semmi sem örök s mi sincs annyira alávétve a változásnak, mint a szerelem. Bevallom, hogy ön a legnemesbb lelkű nő, kit ösmertem s ki előtt mindig térdet fejet hajtok, — de ki parancsolhat a szivnek! Ne ítéljen el, ne törjön pálczáat felettem, én nem vagyok az oka, mert vannak szenvedélyek, melyek ellen küzdeni lehetetlen. Ajándékozzon meg a szellemdus nők szerelmének utóiratával, barátságával, melyet mindig nagyra fog becsülni  
G y u l a.“

Néha egy percz csodákat képes művelni az emberi kebelben. Bánhalmyné nem lázongott, nem háborgott, midőn megtudá, hogy a költő az éjjel elutazott az énekesnővel, hanem mintegy varázsütésre, az előbbeni heves érzelmek helyét a megvetés foglalá el. Higgadtan átgondolva a láz megszűntével az egész dolgot, nem gyűlölte ez embert, kinek ingatag jellemében annyira bizott s kit gyöngédsége által megváltoztatni hitt, hanem megveté azon egyént, ki férfiaságot mutatva, örök hűséget esküdvé, nem volt egyéb hitvány bálnál, melylyel kénye kedve szerint játszott a percz benyomása. Vannak emberek, kik nem érdemesek a gyűlöletre, csak megvetésre, és ezt érzé Anna is. Lehet-e csudálkozni, hogy e lelki megrázkodtatás egy új érzést keltett életre keblében, a boszu érzetét;

hiszen nem vagyunk tökéletesek s oly sok gyöngeség s gyarlóságból összegyurt compositió az ember!

Egy év mult ez esemény óta, Bánhalmyné megtörtén, bűnbánólag tért haza övéihez; leánya, ki kis gyermekével karján jött elébe, örömkönyeket sirt viszontlátásán s tárt karokkal fogadta; derék, kedves, szerető veje a legszivesebben látta, a doktor bácsi mindent elkövetett fölvidámitására, az egész eseményt mint meg nem történtet tekinték e gyöngéd emberek s a leggondosabban kerülék a legkisebb arra emlékeztető szót, vagy jelt is. Bánhalmyné ismét lelke házának, gazdaságának s jótékony angyala falujának, vidékének. Vannak emberek, kiknek földadatuk a kellemetlen hírek terjesztése, kik egész élvezettel mondják el az illetőknek, a mi fáj; az ilyeneket a más baján élösködő parasitáknak nevezik; Bánhalmynéhez is elvetődtek az ilyenek s mohó sietséggel elmondták, hogy Iványi a fővárosban menyire mulat miss Sarahval, aztán hogy miként mellözte, hanyagolta el az énekesnő a költőt dussabb, előkelőbb udvarlók kedvéért s adott végre egészen tul rajta; hogy mily szerencsétlen most az ifju ember s mennyire bele dobtá magát a tivornyák zajába, melyben el fog sülyedni, hogy ha egy könyörületes szivre nem találанд. Voltak ismét mások, kik egyengetni kísérlék meg a kibékülés utját, azt állítva, hogy Iványi most is szereti s érezve, mily mélyen sérté, azért dobá magát e lelket s testet megölő multságok árjába s hogy végtelen a bűnbánata, de nincs bátorsága közéleti hozzá. Mind ezt némán hallgatá végig Bánhalmyné s igyekezett egész tapintatossággal más tárgyra vinni a beszélgetést.

Egy napon a több érkezett levelek közt egy ismerős irás voná legelőször Anna figyelmét magára. Egy ideig habozott, végre felbontá s olvasá: „Édes Anna! Könyörüljön rajtam, mert elveszek, nem élhetek bocsánata nélkül. Végtelen bűnös vagyok, elismerem; de érzem, hogy csak önt szeretem. Engedje meg, hogy csak egyszer láthassam s aztán örömet meghalok.  
G y u l a.“

Gunyosan elmosolyodva, melyben még mindig volt egy árnya a keserűség s fájdalomnak, tette el íróasztala fiókjába e levelet, gondolva, hogy: tudtam, de hiába.

A nyár nagy részét nála tölté leánya és unokája, egy kedves, egészséges szép fiucska — a kis Iván s a doktor bácsi is majd mindennap meglátogatta. Egy délután Bánhalmyné épen kis unokájával játszott a salonban, leánya, veje s a doktor pedig a mellékszobában a török harcoztér képét nézegették, midőn föltáruult az ajtó s Iványi rohant be dult arczczal, reszketve az izgatottságtól.

— Anna, megbocsáthat-e nekem? — rebegé bűnbánólag térdre borulva előtte.

Egy pillanatra megremegett Bánhalmyné e váratlan megjelenésre, de azonnal erőt vett rajta a büszkeség s hidegen viszonzá:

— Mi nem ismerjük többé egymást.

— Oh, ne mondja ezt, mert megörülök, én nem élhetek ön nélkül, most látom be, hogy mily szerető szivet, nemes lelket vesztettem el; én imádom önt, esküszöm, csak még egyszer feledjen el mindent, soha sem hagyom el többé. Oh annyit szenvedtem, mióta nem láttam, ön az én órangyalom, mióta elhagyott, elsülyedtem, könyörüljön még egyszer rajtam, — esenge könyezve.

— Kis unokám! — mutatá Anna a karján lévő mosolygó gyermekre.



— Oh mily boldog e gyermek, mert ön szereti s közelében lehet.

— Egy nagyanyának vall ön szerelmet, ah, ha ezt megtudnák, elvesztené a Lovelace hirnevet, — mondá Bánhalmyné élesen.

— Az ég nevére, ne gunyolódjék, de szánjon meg, hiszen még egyszer nekem. Szeretem, szeretem, miként még soha senkit, — esenge kétségbeesetten.

Bánhalmyné nyugodtan fölállt, hidegen végig nézte a dult arczu, hervatag arczu ifjut, s megrántá a csengetyű zsinórt.

— Mit akar tenni? — kérde Iványi ijedten felugorva.

— Majd meg fogja látni.

Az öreg Mártha belépett s majd sóbálványnyá meredt a csodálkozástól.

— Iványi ur hirtelen rosszul lett, hozzon egy pohár czitromos vizet neki s szólítsa elő kocsiját.

Mártha távozott.

— Porig vagyok sujtva, — sziszegé a költő. Bánhalmyné észre sem látszott többé venni őt, hanem az ablakon dobolva ujjjaival mulattatá kis unokáját.

Mártha vissza jött pár pillanat mulva, egy tálczán pohár limonádét hozva. — A nagyságos ur kocsija az ajtó előtt áll — jelenté rémulten.

Iványi magánkívül elrohant.

Bánhalmyné benyitott övéihez, kérde; — nos megvagytok velem elégedve?

— Igen, e kemény leezkét megérdemelte e himpellér — mondák egyhangulag.

Iványi folytatá pillangó életét, csak hogy átlátták a nők, hogy nem egyéb undok hernyónál s kerülik, kinevetik, nem hisznek neki, mi legnagyobb büntetése.

## A halál után.



Reviczky Gyulától.

Beh jó lesz meghalni! oh beh jó  
Lesz nekem az életről letenni.  
A ki Zok szavakkal illetett,  
Megbocsát és meg fog emlegetni.  
Ember, a ki jó volt s szenvedett,  
Leszek akkor a világ szemében.  
Mit hibáztam, feledésbe megy,  
Csak dalom fog élni és reményem.

Mert a dalt és szenvedésimet  
Itt hagyom örökbe a világnak.  
Itt hagyom a vádat is, hogy ő  
Volt az oka könnyemnek, hibámnak.  
S neki majdan büszkesége lesz,  
A mi mostan életembe' szégyen,  
S a kövekből, miket rám dobott,  
Szobrot fog hazám emelni nékem.

S dalomat, habár most megveti,  
Magasztalni fogja még a nemzet.  
Idegen sebek balzsamja lesz  
Melog vére bánatos szívemnek.  
Kedves lányok elmorengenek  
Verseimen édes ójszakákon.  
Minden ember fog szeretni, bár  
Nem szeretett senki e világon.

Visszatérni oh beh jó leszen  
A természet altató ölébe!  
Beh jó lesz, hogy szívem elcsitul,  
S miye nem volt, lesz nyugalma végre.  
S hosszú pihenés után, habár  
Uj életre lesz föltámadásom,  
Roszabb sors már ugy se jut nekem:  
Mért busuljak hát a változáson?...

Meghalok, de élni fog tovább  
Szenvedésem, dalom és szerelmem.  
Meghalok s büszkén, erényesen  
Fogok élni az emlékezetben,  
S ha megírják életem sorát,  
Ki fogják a bánalmat feledni.  
Beh jó lesz meghalni! oh beh jó  
Lesz nekem az életről letenni!

## A műcsarnok kiállítása.

(Vége.)

A rosz beosztás folytán mi is kénytelenek vagyunk olvasóinkat egyik teremből a másikba s ismét visszafárasztani, hogy fölkeressük a kiválóbb művészek festményeit s azokban magát a művészetet mutassuk be. Azokat, a kik többet állítottak ki, csaknem minden teremben egy-két festmény képviseli. Így van például Pállik Béla és Vastagh György a két legkeresettebb hazai művésznök, az első állatfestő és pedig valódi mester, a második pedig a legkedveltebb arczkép-festő. A kiállítás megnyilta után mindkettő ismét legmegtisztelőbb megbízásokban részesült, tehát mindkettő nagyon érdekel, tanulmányozni akarjuk őket minden oldalról, s hogy ezt tehesük, végig kell kutatnunk valamennyi termet, utóbb belefáradunk és nem érjük el kitzűzött célunkat. Mindketten részt vettek a kiállítás rendezésében, s dicséretükre legyen mondva, hogy mások hátrányára nem akarták magoknak biztosítani azon előnyt, hogy műveik egy csoportban legyenek.

Pálliknak csak egy festménye van a nagyteremben, ez egy juh-istálló, tele gyapjas állatokkal, — valódi remekmű, mely diszére válnék bármilyen képgyűjteménynek. A messze benyuló mély istálló távlata s minden egyes juh páratlan pontossággal és biztos tudománnyal nem rajzolva. Ezzel még semmit sem mondtunk, mert Pállik a rajzban oly tökélyre vitte, hogy az előtérben álló és heverésző juhoknak göndör gyapja, annak minden egyes szála rajzolva van, úgy hogy szabad szemmel is kivehető a hajszálni finom ecsetvonások. A mellett, hogy ily nagy gondot fordított a rajzra, a szinezést sem hanyagolta el, hanem ez a rajzzal párosulva elérte az élethűség, a valóság legnagyobb fokát. A második terem egy oldal falán látunk két vörös frakkos róka-vadászt lóháton: Battyányi Elemér és Károlyi István grófokat, ismét egy másik teremben egy kettős fogatot. Ő Felsege látva a két képet, azokat a gyönyörű lovakat, rögtön elhatározta, hogy a művész által magát lóháton lefesteti — és Pállik már Gödöllőn dolgozik. Ezzel mindent elmondtunk, a mit csak mondhatunk a két festményről. Pállik arczképeket is festett, de ebben kevésbé szerencsés, meg is fogadta, hogy többet már ezzel nem foglalkozik, — ez nem az ő szakmája. A többek közt festett egy életnagyságu Deák Ferenczet, — ez ismét egy más teremben van, — az öreg ur egy pamlagon ül kényelmesen, mintha épen adomázna. A gondolat jó, de a kivitel nem sikerült, messze mögötte maradt a jó gondolatnak, mert gondolni valamit és meg is festeni, az két dolog.



Az arczkép Vastagh Györgyöt illeti meg és ebben a kiállításon az első hely az övé. A művész, hogy úgy mondják, udvari festője József főhercegnek és Coburg hercegnek, először mert az egész családot lefestette, másodsor, mert mind a két családban tanítja is a festészetet. A főhercegi család arczképei közül ott látjuk a főségesen szép főhercegnőt, körülötte három kis angyalt, mindegyiket külön képen, ezek a gyermekei. Látva e szépséget és jóságot, melyet a művész oly mesterien adott vissza, fölsohajtunk: milyen boldog család! Mint mondtuk, Vastagh számos képet állított ki, — sokat dolgozik, mert sok a megrendelése. Végig nézve az arczképeket, értjük, hogy miért oly keresett a művész. Ő bírja azt a nagy titkot, hogy élethűen fest, de a mellett ecsetjével hizelegni is tud, tudniillik ott, a hol szükség van rá. Valamennyi arczképe visszaadja az egyéni jellemző vonásokat, de a mellett bizonyos bájt tud a képre önteni, mely vonz és megveszteget. Vastagh is rögtön a kiállítás után, mint hireinkben is említjük, egyszerre három megrendelést kapott.

Ime két művész, a ki nyomban gyakorlatilag is érzi e képzőművészeti palota és az ottani kiállítás hasznát. Ez hiányzott eddig, érezték is művészeink, sokat panaszkodtak, hogy itthon nem részesülnek figyelemben. Most van megfelelő kiállítási helyiség, a hol a művész a nyilvánosság elé léphet s bemutatathatja, megismertetheti magát. Vannak is sokan, egy egész fiatal legio, mely megjelent a kiállítás porondján, hogy pályát törjön magának a művészet hazájában. Zajosan, sőt követelőn lépett fel a fiatalság, már föllépése maga lekötötte a közönség figyelmét, — s méltán, mert a legelfogultabb se tagadhatja műveit, melyek a figyelmet megérdemlik. Vannak e fiatalok közt olyanok, a kik csak korra nézve azok, de műveikben már korántsem kezdők. Első helyen áll köztük az, a ki legtöbbet tanult, legtöbbet tud, legtöbb a képessége — s ezért legerényeb is. Ebner Lajos ez, a magyar élet gondos és szorgalmas tanulmányozója. Münchenben, Párisban évekig tanult, azután hazajött, befészkelte magát Szolnokon és ott ismét tanult, dolgozott, tovább mint hét évig. A kiállítás megnyitására feljött, néhány napig itt időzött s innét utnak indult Olaszországba, hogy ismét tanuljon és dolgozzék. Két festményt állított ki. Az egyik egy koldus cigány-asszonyt ábrázol, a mint kimerülten lecsüggesztett fővel, összekulcsolt kezekkel ül egy padon, és a fáradságtól kimeredt szemekkel bámul maga elé. Megkapó élethűség van e képben, mely nem téveszti el hatását, noha a nagy teremben igen kedvezőtlen helyen függ. Egy másik festmény — a legutolsó teremben, rossz világításban — két iskolás gyermeket ábrázol, az egyik csábitja a másikat valami csinyre. A falusi iskolai élet teljéből van kiragadva a jelenet, a színezés merész, de élethű.

A fiatalok közül többen, mint szép jövőjű tájképfestők mutatták be magukat, kiváló figyelemre méltók: Mednyánszky báró, Feszti Árpád és Spányi, Greguss Imre honvéd tábora, noha még nincs befejezve, általános föltűnést keltett és meg is érdemli. Paczka Ferencz, a Párisban élő fiatal művész, Zichy Mihály tanítványa, a ki sokat beszéltetett magáról, több képet állított ki, mindegyikben fölismerni, hogy a színezésben nagy tehetség, de még igen sokat kell tanulnia. Az ő képeit is több teremben kell fölkeresnünk.

Igy jutunk el ismét a legutolsó terembe és itt látjuk mesterének, Zichy Mihálynak, valóban megbotránkozató rossz világításban, két remek vízfestményét. A mester mindkét képen kedvencz tárgyait, megható jeleneteket ábrázol. Két elmentét választott össze. Az egyik egy kicsapongó lakoma III.

Henrik francia király udvaránál, — a másik pedig egy autodafé, eretnekeket égetnek egy lángoló máglyán. Borzadály fog el mind a két képnél, de ugyanakkor elragad és élvezetet nyújt az az utólérhetlen művészet, melylyel a mester a tárgyakat előadja.

Ugyan ezen teremben van Than Mór festménye, mely Hector holttetemének visszavitelét Trójába ábrázolja. Homer költeményeinek illusztrációjával már sokan foglalkoztak, kimerítették a tárgyat, nehéz volt valami újat találni. Than festménye tárgyánál fogva épen annyira nem új mint a menyire nem jó festmény. Ezen kép és még inkább a többi világosan bizonyítja, hogy Than soha se volt oly nagy művész, mint a hire. Hasonló kudarcot vallott két másik sokat emlegetett hazai művészünk: Ligeti és Madarász. A fiatalok műveit összehasonlítva ezekkel, arra a meggyőződésre jutunk, hogy a képző művészeti palota egy új korszak kezdetét jelenti festőművészetünkben.

De eddig csak is festményekről szoltunk, hol van a szobrászat és építőművészet, a képzőművészetek a másik két ága? Méltán intézi hozzánk a kérdést az olvasó. Sajnos azonban, hogy kielégítő választ nem adhatunk az által, hogy e másik két művészetet bemutatnók. A szobrászat nálunk csak gyéren van képviselve, az építőművészet még gyérebben. A kiállításban csak is néhány mellképet látunk, ezek Huszár Adolf és Tilgner művei. Mindkét művész kiváló helyet foglal el, a mellszobrok kitünően vannak dolgozva, igen jellemzőek, de a mellszobor végre is a legalacsonyabb fokot foglalja el a szobrászatban. Az építőművészet pedig csak is néhány régi hazai templomunk részletei után készített másolatból áll.

Meg kell azonban egyelőre azzal is elégednünk, hogy a festészet lendületnek indul, — s bucsut veszünk a művészek palotájától azon jó reményben, hogy a közönség egyrészt a festőművészetet haladásában támogatni fogja, másrészt pedig a művészetek iránti általános érdeklődés fölélesztése által oda fog hatni, hogy a most elhanyagolt két művészeti ág is több gondal műveltessék.

P. Gy.

## Toscanello leánya.

— Elbeszélés. —

Eckstein Ernőtől.

(Vége.)

Odoardo igent intett. Szótlanul haladtak egymás mellett. A sors kedvezett nekik; negyedóra mulva megérkeztek a helyre, hol az ut jobbra bekanyarodott a bokrok közé.

Egy földött helyen nemsokára pihenőt tartottak.

Erzsi az egész uton egy kérdéssel küzdött, melynek nem birt tovább ellenállani.

— Odoardo gróf, — kezdé szinte alázatosan, — ön azt mondta, hogy nős?

— Ugy van, signorina. Oh az én szép, jó nőm beh tudná imádni önt azért, a mit velem tett. Ha isten megengedi, önnek látnia kell hitvesemet.

Erzsi bánatosan rázta fejét.

— Attól tartok, nem illenénk össze, — mondá halkan. — Én büszke, boldog nőnek képzelem hitvesét, magam pedig szegény, tudatlan leány vagyok...! Aztán vidám sem vagyok, signor Odoardo. Természetem szomorúságra hajlik; legjobb szeretném, ha a föld alatt pihenhetnék csendesen.



— Ne szóljon így, signorina, — viszonzá Odoardo, megfogva a leány kezét. — Hát nem fiatal, szép és jó-e ön? Csunya hazug a természet, ha ön boldog nem leend.

Erzsi némán nézett maga elé.

— Meglehet! — felelé végre. — De mit is akartam kérdezni... Szabad, signora? Megbocsátja ön vakmerőségemet?

— Kérdezzen.

— Annyira lelke mélyéből szereti ön nejét, hogy meg is tudna érte halni?

— Mi okból akarja ezt tudni?

— Nem tudom... de kérdezem.

— És ha igent mondok?

— Bizonyítani fogja azt, a mit én is gondolok...

— Tehát igen.

— És ő is úgy szereti önt?

— Ő is.

— És boldog ön?

— Különös leány! Igen, boldog leszek, ha visszontlátom.

— Az pedig nemsokára meg fog történni, a Madonna is úgy akarja. Nemde, egyet megígér nekem: neje oldalán is meg fog emlékezni olykor a Frattában töltött napokra?

— A mig érzek és gondolkodom, önt soha sem fogom felejteni.

Erzsi szó nélkül fölkel.

Az ut meredek lejtőkön vezetett föl a hegyre. A táj mindinkább vadabb, magányosabb lett. Kopár halmok zárták el a láthatárt és az ösvény majd a mélységbe futott, majd tátongó szakadékokon és kietlen szirteken vezetett keresztül.

A levegő hidegebbre, metszőbbre vált. A csillagok oly fagyosan ragyogtak a néma őszi éjben, hogy Odoardo alig ismert újból a citromok enyhe hazájára.

A friss keleti szél azonban ébren tartá a két vándorló erejét. Vagy két óra hosszáig haladtak szünet nélkül fölfel.

A csillagok állása után ítélve éjfélnek kellett lenni, midőn a menekülők egy óriási szikla tövében megpihentek s egy kis enivaló után láttak. Erzsi csak pár csepp bor ivott, a gróf azonban derekasan fogyasztott mindentől. A mint félóra múlva tovább indultak, Odoardo erősbültnek érzé magát s könnyü léptekkel sietett előre.

Elérték a hegyszoros magaslatát. Erzsi kettős vigyázatra inté a grótot, mivel az ösvény itt ismét az országútra vezetett.

Néhány száz lépés után csakugyan hangokat hallottak. Erzsi elég lélekjelenléttel birt, hogy félre tolja Odoardót. Meghuzták magukat elszórt sziklatömbek mögé.

— A rendőrök! — suttogá egész testében reszketve a leány. — Az ég szentjeire, ne mozduljon, mert elvesztünk!

A menekülők visszatarták lélekzetüket. Két perczel később két fekete alak haladt el mellettök; hosszú redős köpenyt és fegyvert viseltek.

— Mégis bolondság ez a kapitánytól, — mondá az egyik.

— Azt mondom én is, — felelé a másik rendőr. — Grófunk a rejtekben ül s van esze, hogy épen ma elő ne bujjék! Az ily ravasz róka nem megy a tör felé, ha bajt sejt.

E szavakkal eltávozott az őrző; ugyanazon uton mentek le, Erzsi és Odoardo feljöttek.

— Bátorlás! — mondá Erzsi lázas nyugtalansággal. — Egy óra letelte előtt a határra érhetünk.

— Nagyon tartok tőle, — viszonzá Odoardo, hogy a dolog nem fog oly jól lefolyni, mikép ön képzei.

— Ne csüggedjen, signora! A mig az őrző visszater, jó előre siethetünk. Csak szaporán, ne oly kényelmesen kérem...

— Kedves gyermek, — adá a gróf válaszul, — ne feledje, hogy lábadozó beteg vagyok. Ép most, mikor sietnem kellene, kétszeresen érzem, mennyire megviselt a láz.

— Igyék egy korty bort s támaszkodjék vállamra; ezt az egy órát kibírhatja még.

Az ösvény most egyenesen a völgybe futott. Erzsi érezte, hogy a gróf mindinkább támaszkodni kezd reá. Szorongás fogta el, de azért megfogadta magában, hogy mindvégig kitartó marad.

Egy félóra telt el így, Odoardo már kinosan nyögni kezdett a fáradtság következtében. Karja reszketett, jobbával görcsösen szorítá a mászó botot.

— Csak öt perc még! — sugá rémülten Erzsi. — Tudok egy ösvényt, melyen leghamarabb érhetünk a határhoz. Az ösvény egy hegyszakadékba visz s annak közepén sebes patak folyik. Keskeny deszka vezet a vizen keresztül, de ha túl vagyunk rajta, mentve leszünk.

Odoardo nem felelt. Ujra összeszedte erejét s gyorsabban és bátrabban haladt előre...

Száz lépés után balra fordult a menekülő pár, de még nem találtak az ösvényre.

— Ott van, ott, — mondá Erzsi midőn észrevette, hogy Odoardo ismét lankadni kezd. — Nem hallja a patak zugását a mélységben? Ismerem a helyet... A róthaju festő csodás regét mesélt a tündérről, ki a mélység szélén ül és dalol. A népmonda szerint a patak évenként áldozatot követel...

E pillanatban Odoardo halkán fölkiáltott. Erzsi, mintha villám érte volna, összeborzadt.

— Nagy isten, veszve vagyunk! — dadogá elhaló hangon.

A sűrűből egy fekete alak bukkant elő a harsány szavával megállítá a szökevényeket.

— Rendőrök! — suttogá Erzsi. — Isten nem akarta, hogy megmeneküljünk.

A rendőr közelebb lépett.

— Kik önök? — kérdé daczosan, készen tartva fegyverét.

— Fusson, Odoardo gróf, fusson! — sugá kétségbeesetten Erzsi. — Már csak harmincz lépés a határ. Lelke üdvére, ha nem akarja, hogy meghaljak, fusson!

E szavakkal a rendőrré veté magát s hatalmasan mellbe ütötte. A rémület és a veszély tudata óriási erőt kölcsönzött a leánynak; a sötétség és az egyenetlen talaj elősegíték vakmerőségét. A rendőr nem volt a támadásra előkészítve, elcsúszott és hátraesett a földre.

Haragos segélykiáltásából kitűnt, hogy csak előrsét képezi a minden pontot megszálló nagyobb csapatnak. De csak egyszer kiálthatott föl, mert esés közben úgy ütötte magát egy kőbe, hogy elveszté eszméletét.

A gróf, ki eddig mintegy megmervülve állt helyén, most egyszerre végső erőfeszítéssel futásnak eredt. Erzsi utána. A gróf már a patak tulsó oldalán volt.

A távolból hangos kiáltás és sebes léptek hallatszottak.

— Nyomunkban vannak! — kiáltá Erzsi a gróf felé. — Isten fájdalmas anyján, légy velünk!

Gyorsan mint a zerge szaladt Erzsi a hidon keresztül. Lehajolt és a deszkát a mélységbe vetni iparkodott.



Két másodpercz múlva a rendőrök azon helyen teremtek, hol pajtásuk eszméletlenül hevert. Egy pillantás a szakadék felé megértette velök a történeteket.

— Megállj! — kiáltá az, ki legelől állt, Erzsire irányozva fegyverét.

Erzsi nem zavartatá magát. Érezte, hogy e pillanattól függ a menekülés sikere és Odoardo egész jövője. Izmai feszültek, mintha acél emeltyük volnának.

— Megállj, különben lövök! — kiáltá a rendőr még egyszer menydörgő hangon.

Erzsi nem válaszolt, csak a deszka kiemelésén fáradozott.

A következő pillanatban egy lövés dördült el, de ugyanakkor a deszka is le repült a hullámzó mélységbe.

Erzsi fölemelkedett s jobb vállára nyomta kezét, honnan bugyogni kezdett a vér.

— Evviva l' Italia! — kiáltá ujjongó gunynyal a rendőrök felé, azután gyorsan az erdőbe tünt.

— Sebem jelentéktelen, — adá az aggódó grófnak válaszul.

Rövid pihenés után a legközelebbi határhelységbe értek, de itt nem birta tovább a hős leány. Sem a jószívű polgárok, sem a tapasztalt orvos nem birták megmenteni életét . . . midőn haldoklott, megvallotta a grófnak, hogy forró szerelmet érez iránta és hogy boldognak vallja magát, mert halála által megmenté a gróf életét és szabadságát.

\* \* \*

Odoardo soha sem felejté el áldozatkész megmentőjét. Később, midőn álma az egységes, szabad Olaszország felől teljesedésbe ment s Perugia a nagy birodalom egy részét képezé, elvezette nejét Toscanella Erzsi sírjához. Sírva hajolt az örökzölddel diszitett szürke sarkó fölé, azután mély meghatottsággal nyujtott szép nejének kezét.

— Lucrétia, — mondá fájdalmasan, — szeress mindig úgy, a hogy ez a leány szeretett. Farkas Antal.



## A v i z.

(Vége.)

Másrészt — épen a kutviz, és épen azért, mivel a föld mélyében gyülemlik össze és a mi anyagot ott csak előtalál, mindenikből többet-kevesebbet magába sziv, a körülmények szerint nagyon rossz, sőt ártalmas ivóvízzé is válhatik. Így például mikor a kut igen közel van a trágyadombhoz, vagy épen a roha peczéhez. Ezekből is az oldódott részek természet szerint aláfelé szivárognak a földben és a kutvizzel elegyülnek. Különösen az ilyen helyeken és ilyen anyagokból fejlődő salétromsavaktól válik a kutviz ártalmassá az egészségre nézve; mert ezek a savak a mellett hogy a gyomrot megtámadják és az egész emésztési működésre zavarólag hatnak, a vértől is elvonják az élelyt, és azért különösen járvány idején, felette veszélyesekké válhatnak. És mi több, ízében semmi legkisebbet sem venni észre az ilyen vizben, tisztán csak vegytudományi uton határozhatni meg biztosan, mennyi salétromsav van benne, mert valami csekély minden vizben van belőle, és csekély mennyiségben nem is ártalmas, annál ártalmasabb azonban a sok belőle, azért nagyobb városokban, különösen a köz-

kutak mindannyian előbb hatóságilag megvizsgáltatnak és csak mikor salétromsavakra nézve kifogástalanoknak találtattak, adatnak át a közhasználatnak. Átszűrődés semmit sem használ az ilyen viznél, mivel az által a szilárd, zavaros részek elválasztódnak ugyan és tiszta kristályszerűvé válik, az ártalmas részek azonban, tudniillik a salétromsavak, csaknem változatlanul és teljesen észrevehetetlenül tovább is megmaradnak benne, és azért az egészséges ivóvíz csak olyan kutakból, vagy olyan forrásokból kerülhet ki, melyekhez salétromsavak nem igen férhetnek.

Ennyit az ivóvizről, hátra van még a konyha, hol a víz szintén multhatatlan szükséges. A nyers élelmi szerek legnagyobb részét előbb meg kell főzni, sütni, csak akkor ehető, és víz nélkül ez nem igen lehetséges. A husnak és még inkább a főzeléknek előbb meg kell puhulni, a mi csupán csak a víz segítségével eszközölhető. Nézzük csak közelebbről a dolgot. A burgonya, a hüvelyesek, a rizs stb. kiválólag keményítőből állnak, melynek, hogy ehető legyen, előbb meg kell kelnit, vagyis azon pusztá szemmel ki nem vehető, de azért jó kemény fehér szemecskéknek, a melyekből ez ételfélék állnak, előbb meg kell puhulniok, és ezt eszközli a forró víz, az által, hogy felduzzasztja őket, és ezzel együtt a megemészthetést elősegítő vegyi átalakulást is viszen rajtuk végbe. A mellett még egy tisztje van itt a forró viznek. Ugyanis az illető keményítő szemecskék nem külön-külön egyenkint, hanem 5-től 20-ig egy-egy — pusztá szemmel nem látható — sejtbe vannak zárva, és ezeket a sejtecskéket a forró viznek szét kell repeszteni, hogy a bennük zárva levő keményítő szemecskék kiszabadulván, ugyancsak a víz megpuhítsa és megkelesse őket. Csakhogy nem minden víz végzi hűségesen ezen fontos tisztjét, és nem egyszer esik keserű panasz a jó gazdasszony részéről a hüvelyes ellen, hogy nem akarózik neki megfőlni, sőt minél tovább van a fazékban, annál keményebbre fől, — igaz is az, csakhogy nem a paszuly, lencse, borsó, avagy rizs, hanem a víz, vagyis inkább ennek vegyületei az oka. A tapasztalt gazdasszonynak arról is van némi tudomása, azért olyan vizet használ e célra, melyben mentől kevesebb idegen vegyületek van, tudniillik esővizet, forrásvizet, vagy folyóvizet, mikor aztán semmi panasz a hüvelyesek keményszivúsége ellen. Azért talán mégis csak szeretné tudni, honnan van az, hogy a kutvizben az olyan ételneműek nem akarnak puhára megfőlni, és én szives készséggel meg is mondom neki. Az egész boszorkaság onnan van, hogy a kutvizben sok a mézsttartalom, a mint azt már fentebb kifejtettük. Már most az ilyen vizben a kemény sejtecskék szintén szétrepesztetnek ugyan, csak úgy, mint a folyóvizben, csakhogy a kutvizben ennek mézstartalma olyanformán egyesül a hüvelyesekben levő fehérnyével, hogy felette kemény anyag származik belőlük, ezen kemény anyag aztán utját állja a viznek, hogy ez be nem férhet a keményítő részkekhez, és annál fogva ezek meg nem puhulhatnak, sőt minél tovább vannak a tűzön, annál inkább képződvén a fehérnye és méz egyesülése folytán ama kemény anyag, a keményítő részkekék is annál keményebbre főlnök. A kutviz tehát a maga természetes állapotában nem igen való főzésre, és pedig szénsavas mézsttartalmánál fogva, miért is tisztelet és becsület az eső-, sőt még a folyóviznek is e részben; hogy ha pedig az ilyen nincs kéznél, akkor a kutvizet előbb forraltassuk föl, ez által a szénsav elpárolog, a mézsttartalom is aláüledik, az ilyen vizet aztán, ha a hüvelyesre öntjük és megfőzzük ezt benne, szintén semmi panaszunk nem lesz annak keményszivúsége ellen. Azonban



egy késhegynyi natron is megteszi a kutvizet fazékban, ettől is leülepednek a mézrészecskék és jól megpuhul a hüvelyes.

Vége a tisztaságra nézve is mulhatlanul szükséges a víz, egyaránt a szobában, a konyhában és a mosóházban, és minthogy a mosásnál a víz mellett rendszeren szappan is használtatik, hasonlóképp jól meg kell nézni a vizet, melyet mosásra használunk. Mert a kemény, vagyis a kutvizben a szappan sok esetben kárba megy. Ugyanis a némely kemény vízben található kénsavas méz (gipsz), a mint a szappannal összeható, azonnal kölcsönösen szétbontják egymást, vagyis a jóféle natronszappanból afféle mézszappan válik, a mely a vízben foszlányos darás alakúvá megalszik, mosás alatt a teknő fenekére száll és semminemű tisztítást nem viszen végbe. Innen aztán üsdiktől fogva az a szokás áll fenn, hogy csak eső- vagy folyóvizet használunk mosásra és szó sincs róla, még a mosásra is sokkal jobb, mert sokkal tisztítóbb az ilyen víz a kutviznél; de hát akkor, midőn heteken át uem esik, és olyan helyen, a hol folyó nem járván, folyóviz sem kapható?

Legyen tehát szabad figyelmeztennem jó gazdasszonyainkat, — a mennyiben tudniillik egyik-másik még talán nem tudná, hogy a kutviz elleni elfogultság jó részt nem egyéb örökbe ránk szállt előítéletnél, a mennyiben, — a fentebbi okból, — csakis az a kutviz nem alkalmas mosásra, a melyben a kénsavas méz mellett kénsavas méz is (gipsz) foglaltatik, ilyen gipsz pedig nagyon ritkán van a kutvizben. Azért tehát a kísérlet semmi esetre nem fog ártani; hátha nem ülepedik le a szappan, minek akkor várni a mosással, míg a kegyes ég egy-egy jó esővel nem áld meg minket; vagy minek akkor a messze folyóról czepeletetni a vizet, mikor itt van előttünk, a kutban! Sőt az esetben is, ha kutvizünk gipsztartalmu, semmi szükség az eső- vagy folyóvizre, csak egy kis sodát tegyünk a vízbe, attól mindjárt fenékre száll a gipsz, semmit sem tehet a szappannak és a legpompásabban moshatunk az ilyen vízben. Csupán csak arra az egyre kell vigyáznunk, hogy tulságosan sokat ne tegyünk bele a sodából. Nem a ruha végett, mert az minél több soda van benne, annál fehérebbre mosódik; hanem a szegény mosónők végett, kiknek kezeit a soda a legrövidebb idő alatt egész sebesre marja. Elég ezeknek a közönséges lug is, ez is eléggé leeszi kezükről a bőrt.

Közli:

Szegfi Mór.

## A nő és a ruha.

A ruházkodás mestersége is művészet, mely nem áll hátrább a többi művészeti ágaknál. Bárha szilárd szabályoknak van is alávetve, gyakran nem veszik ezeket tekintetbe; sokat irtak már róla, azonban ez oly általános művészet, hogy a kezelési szabályokat nagyon sokszor kell az izlés, önismeret és tapasztalás érdekében változtatni.

A jóizlésű nő figyelmét az öltözékre fordítja, jól tudva, hogy ezek az elegancia fő feltételei, ha megjelenésével hatást akar kelteni. A figyelmet igen sok irányba kell fordítani. A divat, polgári állás, termet, más sokféle dologgal együtt mind figyelmet érdemelnek. A ruha és anyagának megválasztása szintén nagy elővigyázatot igényel. A tapasztalás azt tanítja, hogy gyakran nagy hasonlóság létezik a ruha és viselője között. Egy nőnek elég gondot ad magát a kelmét, annak színét is mintáját a legnagyobb elővigyázattal összhangba hozni termetével, polgári állásával és korával.

A kedvencz szín gyakran a jellem tükrö. A vidám, fürge déliek előszeretettel viseltetnek a rikitó és egymástól elütő színek iránt, a hideg észak komoly női, a színek összhangzatát kedvelik. Az erélyes és magabiró nő örömmel viseli az élénkebb színű ruhát; a világ zaját kedvelők a legkiáltóbb színeket használják; a szerény és érzékeny kedély a setétebb színek iránt bir vonzalommal. Komoly foglalkozást üzők, szomorú kedélyűek és korosabb nők a setét, fekete vagy barna színeket tartják hozzájuk legjobban illőknek. Az öröm, remény és boldogság tulajdonosai a világos, fehér, zöld, kék és rózsaszínűt kedvelik. Néha azonban a divat oly szint választ ki uralkodóul, mely a különböző izléseket megszünteti. Vannak oly színek, melyek kicsiny és sovány, mások ismét a melyek erőteljes és viruló kinézést kölcsönöznek. Ha e színek az arcczal jól vannak összeegyeztetve, viruló, ellenkező esetben beteges lesz a szint viselő kinézése.

Nem kevésbé fontos a minta megválasztása, mely a kelmét disziti. Az a kérdés, hogy nagy vagy kicsiny virágu, erősen színezett vagy egymásba folyó, koczkás vagy sikos minta-e a czélszerűbb? Csak magas nőknek kell nagy koczkájú vagy nagyobb mintát választani, mert csak náluk lesz ez által a siker elérve. Kicsiny mintájú, egyszínű kelme kicsinynek és nagyoknak egyaránt jól áll. A szorgalom e tekintetben is roppant előhaladást vitt véghez; főleg a szint és a kelme mintájának változatosságát illetőleg oly nagyszerű és sokféle készítmények vannak, hogy alig lehet közülök választani.

Szóljunk még valamit a ruha szabásáról is. A hosszú ruha méltóságos és komoly színezetet kölcsönöz s mindenkinek jól áll, természetesen, ha a hosszúság tulságba nem vitetik. A rövid ruha bizonyos gyermekséget, naivságot tüntet elő. A magas ruhát, a sötét színt kedvelő komoly nők viselik. A kivágott ruha iránt a csinos ifju és vig kedélyű nők viseltetnek előszeretettel. Természetesen a ruha szabásához a termetnek és az alaknak is van beleszólása.

Kétségtelen dolog, hogy egy nő megjelenése alkalmával annál kellemesebb vagy kellemetlenebb benyomást gyakorol, minél izléesesebb és csinosabb öltözéket visel, vagy minél inkább nélkülözi öltözéke e tulajdonságokat. Egy jó viszonyok között levő nő, ha saját hibájából rosszul álló ruhát visel a restség, rendetlenség vagy a fősvényesség bizonyítványát állítja ki magáról. Azon nő, ki egyik tulságból a másikba esve, majd rendkívül kikeresett öltözékben jelen meg, majd meg hanyagul rendezett öltönyt visel, elárulja, hogy gondolatai között nincs összefüggés. És végre a ki rangján felül öltözik, nevetségessé teszi magát a világ előtt. A rövidlátó férfiak, kiknek nincs hatalmukban a lélek és a szív kincseit az első pillanatra felismerni, azon szokást követik, hogy először a külsőre fordítják figyelmüket s azután ítélnék. Tehát mindenkinek, főleg pedig a nőknek arra kell gondolniok, hogy öltözékük csinos, tetszetős, állásukhoz mért, mindazáltal fényűzéstelen legyen, mert gyakran — és nem minden alap nélkül — erről lehet a belsőre következtetni.

Gyakran mondogattuk el ezt és ehez hasonló nézeteket, de azért nem árt ezeket többször felemlíteni. A jó izlés, a terjedő műveltség, a természeti ösztön, melynél fogva a nő kíván a szép terjesztője lenni még szerény körében is, gyakran juttatja eszünkbe a határvonalok megjelölését, melyekben mo zognunk kell.

H. A.



## Egy hét története.

Barabás Miklós jubilauma.

„Művész hazája széles e világ“, — s hogy ez így van, azt leginkább festőművészeinknél tapasztalhatjuk, kik közül jobbára csak azokat mondhatjuk kizárólag a miénknek, a kik a középszerűség színvonalán felül nem emelkedtek; a ki egy kissé nagyobbra nőtt, az, habár miénknek vallja is magát s alkalmilag el nem mulasztja is ezt tettekkel bebizonyítani, mégis többet időz külföldön, mint ide haza, s ecsete a külföldet inkább gazdagítja, mint a szegény kis hazát. A nélkül, hogy ezért szemrehányást tennék nekik, mert hiszen méltánytalanság lenne azt követelni tőlük, hogy hazafiságból mondjanak le a gazdag jutalomról s érvék be a csekélységgel, a mivel mi művészetőknek adózni képesek vagyunk, — mégis különös tisztelettel és elismeréssel kell említenünk annak nevét, a kit a külföld aranyai és tömjén-füstje el nem csábitott, s inkább akart ide haza maradni övéi közt s élni a hazának.

Ezt tette Barabás Miklós, — le a kalappal előtte. — De Barabásnak egyéb érdeme is van: ő az első magyar festő. Mert ötven évvel ezelőtt hol volt még a magyar festőművészet?! Lehet-e arról a korról szólva, magyar festészet-ről beszélni?! Barabást tehát méltán nevezhetjük uttörőnek, ki első lépett e pályára, és sokáig küzdött egy maga, míg lassan-lassan egy kis tábor képződött körül, s e tábor ma már elismerést vívott ki az egész világ közvéleményében. Ötven év előtt, és ma! Mily nagy különbség! Valóban, Barabás nagy lelki megelégedéssel tekinthet vissza félszázados pályájára, mert a miért egymaga küzdött, az elérve van, van festészetünk, van a képzőművészetnek diszes hajléka, az egész világ tud rólunk, beszél rólunk, még pedig elismeréssel.

És ebben legfőbb érdeme van az uttörőnek, Barabás Miklósnak, ki a napokban ülte meg ötvenedik évfordulóját annak, hogy művészetével föllépett. S az irodalom, a művészet férfiai elmentek hozzá e napon, hogy tiszteletőknek, elismerésőknek kifejezést adjanak. Üdvözlő küldöttséget indított hozzá szülőföldre: Erdély, a képzőművészeti társulat, az irói és művész kör, barátai. Megható ünnepély volt az. A művész muzeum utcai lakása kitűnőségekkel telt meg; Pulszky Ferencz vezette a tisztelegő küldöttséget és megható, szép szavakban üdvözlé az érdemes művészt, és felolvasta a miniszter levelét, melyben a kormány részéről üdvözli az érdemes művészt. Mert a kormány nem akart megfélemlíteni e napról.

Trefort miniszter levele oly szép, hogy közölnünk kell azt egész terjedelmében.

„Örömmel sorakozom azok közé, — így szól a levél, — kik Önt, művész pályája ötvenedik évfordulóján üdvözölni sietnek. A hosszú művész pályája, mely Ön mögött áll, érdemekben szintoly gazdag mint években. Oly korszakban, mikor még a művészek, ép úgy mint az írók és tudósok, nemcsak a kezdet nehézségeivel, hanem általános közönytől is kelle, és pedig az elismerés és jutalom csaknem minden reménye nélkül, küzdeni hazánkban; a mikor a magyar nemzeti művészet eszméje még alig fogamzott meg kevesek lelkében, lépett Ön a művész pályára, saját lelke benső ösztönéből,

külső biztatás és támogatás nélkül; s midőn a külföldön anyagi jobban jutalmazó állást és helyzetet könnyen biztosíthatott volna magának, a hazaszeretet és egy még teremtendő magyar nemzeti festő művészet eszméje által visszatartva, ide kötve, Ön inkább akart a hazában maradni s itt az uttörés nehézségeivel küzdeni, mint idegen nemzeteknél versenyezni a művészi dicsőségért és jutalomért. Ma, midőn a nemzeti művészet örvendetes haladása s megszilárdulása, s a nagy világban is elismerést nyert művészeink hirneme, mindnyájunkat örömmel tölt el, Önt kétszeresen boldogíthatja az öntudat, hogy az eredmény kivívásában a kezdeményezőké az érdem nagy része, a kik között Ön az elsők közé tartozott, s a magnak, melyet elvetett, gyümölcsét is megérheté. Fogadja ezért még egyszer szerencsekívánatomat, a legszívesb óhajtás kíséretében, hogy ez örömet még soká élvezhesse, s a művész pályán még soká munkálkodhassék.“

Pulszky után Hatala Péter üdvözlé az érdemes művészt az irói kör nevében, végül gróf Nemes Nándor fejezte ki Háromszék megye szerencsekívánatát. Az ősz művész meghatottan válaszolt az üdvözlésekre. Pulszkyknak adott válaszában hangsúlyozta, hogy bár hosszú élete folyamában voltak borús napjai, voltak egyszersmind oly mozzanatok is, mikor érezte a jutalom jótékony melegét. Tizenkét éves kora óta egészen saját erejére volt utalva, de nem jutott soha eszébe a legkeményebb megpróbáltatások közt sem, hogy a magyar művészet ügyét lealázza; ez jogos büszkesége. A válasz végsvainál az ünnepelt művészen látható meghatottság vett erőt; hangja megtört és szeme könybe lábadt. — Az irói kör üdvözlésére azt válaszolta, hogy nagyon régi kötelek fűzik az irodalomhoz s szerencsésnek érezte magát mindig, ha rajzónjával és ecsetével az irodalomnak szolgálhatott. — És valóban sok szolgálatot is tett ő az irodalomnak főképen az ötvenes években. Akkor alig volt lap, mely nem az ő rajzai, arcképeinek köszönheté a pártolást.

Az üdvözlések véget érven a házigazda szívélyességgel mutatta meg vendégeinek korábbi s későbbi műveit, — Ráth György a képzőművészeti választmány elnöke fölkérte a művészt, hogy engedje át arcképét a múcsarnok számára, még pedig, hogy annál kegyeletesb becse legyen annak, készítse el ő maga. A tisztelegők és látogatók meghatottan távoztak az agg művésztől.

Este aztán fényes lakoma volt a Hungáriában, hol a művész és író-világ nagy számmal megjelent, azonkívül pedig több kitűnőség s a művész számos barátja és tisztelője. Hölgyek is voltak jelen s köztük Maszák Hugóné urhölgy, maga is festő-művésznő és az ünnepeltnek leánya. A lakomára Pállik Béla fiatal festő hívta meg az érdemes művészt, s ő is vezette be. Természetesen éljenzés fogadta, a tisztelet és elismerés hangos nyilvánulásai, mik észrevehetőleg meghatották a derék művészt, valamint látni lehetett, hogy kellemesen hatott rá Huszár Adolf által készített márvány mellszobra is, mely az ajtóval szemben virággal diszített piederstalon állt babérszorosával.



Lakoma: lakoma, eszem-iszom, meglehetősen rossz étel, még rosszabb borok és sok-sok felköszöntés, valamenyi, mind ilyen. E tekintetben már a Barabás-banquet sem képezett kivételt, s a mint kérdeni sem kell, mily rossz volt a Hungária ebéde, ép oly bizonyos, hogy a felköszöntések egymást multák felül szellem és kedély tekintetében. De hiszen ez nem is csuda, mikor az író- és művész-világ jelesei voltak együtt s üritettek poharat. A felköszöntők természetesen az ősz művészt éltették. Pállik, a fiatal művész emelte poharát először a művészet nevében, utána Vadnai, az irodalom nevében, majd Gyulai, éltetve azt a férfit, ki a nemzeti csüggedés napjaiban nem csüggedett, Győry Vilmos a családapát, Szathmáry Károly a családot, Lónyay Menyhért gróf az akadémia tagját, Telepi a székely harcászért ivott, Ágai, Pulszky, Szász Károly . . . mind csak ő érte.

A társaság jó kedvben éjfélig együtt maradt, s mulatozva hallgatta Rác Pali vérpezsdítő nótáit. Barabás jubilauma kedves és élénk emlékezetben marad mindazoknál, kik abban részt vettek.

— p.

### Budapesti hírvivő.

\*(Jótékonyág.) Király ő Felsége a vissi helyét hitv. egyházközségnek, templom- és iskola-építési költségeinek fedezésére 150 frtot, a babini római katolikus fiókegyház templomának helyreállítására 100 frtot, a gergelylaki és a dubovai római katolikus hitközségeknek, iskoláik felépítésére, külön-külön 100 frtnyi kegyadományt engedélyezett magánpénztárából. — Gróf Somssich Imre, a csurgói választói kerület országos képviselője, a kerület községi iskolái javára tizezer frt alapítványt tett. — Szájbely Henrik czimzetes püspök 2000, Márkus Gyula kanonok 1000, Pantocsek József kanonok 500 frtot adományoztak az esztergomi papi nyugdíj-intézetre. Az utóbbi azonkívül 500 frtot adott az esztergomi szent-annai apáca-zárdának. — Nagy Pál a hódmezővásárhelyi gimnázium tápintézeti és ösztöndíj alapjára 2000 frtot adott.

\*(Rózsás napló.) Ráth János csanádmegyei földbirtokos és Szende Anna kisasszony (a miniszter leánya) egybekeltek Budapesten. — Morócz Ferencz fővárosi ügyvéd eljegyzé Tury Mariska kisasszonyt Baján. — Boros Géza kapitány és Lenthe Etelka kisasszony esküvőjük a napokban volt. — Kaszai királyi táblai bíró nőül vette Markovics Ilka urnót, a nemzeti színház egykori énekesnőjét. — Mauks Árpád gazdatiszt közelebb vezette oltárhoz Fekesházy Ilona kisasszonyt Vaján. — Barabásy Sándor telekkönyvvezető és Sebes Mari kisasszony egybekeltek Nagyváradon. — Hárnik Samu kereskedő nőül vette Weisburg Regina kisasszonyt Deésfalván. — Tüzes Karácsony deési közjegyző és Róth Boriska kisasszony jegyesek. — Elvers Nándor karancs-révi birtokos eljegyezte Májer Etelka kisasszonyt. — Dr. Stassik Ferencz alügyész eljegyezte Grób Gizella kisasszonyt Nagy-Becskereken.

\*(A trónörökös) vasárnap délelőtt meglátogatta a műcsarnokot. Gróf Bombeles kíséretében érkezett a sugáruti palotába, melyre azt jegyezte meg, hogy szebb, mint a bécsi művészház. A lépcsőházban Pulszky Ferencz üdvözölte, mire a főherceg örömet fejezte ki, hogy alkalma nyílt e látogatásra. Aztán bemutatott neki a választmány tagjait s a jelen volt idős és fiatal tagokat. A nagy terembe lépve, a közönség

sorfatat képezett és megéljenezte a magas vendéget. Érdekelten nézte a festvényeket, főleg a magyar életképeket. A Greguss Imre Lóköttőjére azt mondá: „Igen eredeti alak.“ Pállik Bélát, kit már Gödöllőről ismer, szíveséggel tüntette ki menet közben. Mindig magyarul beszélt, tisztán, nem keverve idegen szókkal. Kérdezősködött a fiatal képirók viszonyairól, hol tanulnak és festenek? Kérdezte azt is, hogy vettek-e már a tárlatból sok képet s mikor hallá, hogy nem sokat, e miatt csodálkozását jelenté ki. A Than Mór Deák-arczképét hosszabban nézte. Egy óránál tovább időzött a termekben s aztán az iparmuzeumba ment, hol Pulszky Károly szolgált magyarázatokkal. Fél tizenegykor távozott, elismerőleg nyilatkozva a fölött, a mi látott.

\*(Rudolf trónörökös egy magyar főúr bálján.) Szombaton este gróf Andrassy Manó fürdő-utcai palotájában ritka fényű bál volt, melyet különösen Rudolf trónörökös látogatása tett nevezetessé. A terem fényben usztak. A tömördek csillogó láng a legválogatottabb társaságra vetette világát. 11 órakor érkezett meg a trónörökös. Lenn a lépcsőházban, mely gyönyörűen volt ékesítve virágbokrokkal és szőnyegekkel, a királyi sarjat a házi gazda fogadta, kifejezván legmélyebb köszönetét a ritka kitüntetésért. Midőn a lépcsőn fölérték, a trónörökös a háziasszony üdvözölte s vezette be a terembe. A koronaörökös fekete salonöltönyben jelent meg és mindig magyarul társalgott, a mi azt eredményezte, hogy az egész társaság a haza nyelvén beszélt. A mulatságnak tehát egész magyar jellege volt. A trónörökös jó példával járt elől a táncban is. Nem mulasztott el egyetlen tánczot sem — kivéve a csárdást. Annak magyarázatául, hogy mért vonja magát vissza nemzeti tánczunktól, azt hozta fel ő fensége, hogy Bajorországban már sokszor járta kedvvel a csárdást, de e diszes társaságban, hol minden hölgy kitűnő csárdás-tánczosnő, vissza kell vonnia magát. Az első francia négyest gróf Andrassy Manó nagyobbik leányával, Etelka kisasszonnyal tánczolta, a másodikat meg a kisebbikkel, Irma grófkisasszonnyal. A trónörökös fesztelen jó kedvvel reggel fél ötig mulatott. Mikor távozott, kifejezte a grófnak örömet, hogy alkalma volt részt venni e diszes társaság bálján, hol igen jól érezte magát.

\*(A képviselőház) — melyről már rég nem tettünk említést, pedig hölgyeink bizonyára érdeklődnek az ország ügyei iránt is — tehát a „tisztelet ház“ rövid szünetet tart most, mert negyven tagját, kikhez még husz főrendi csatlakozott, Bécsbe küldte a közügyek fölött tanácskozni. Ezeknek a delegatusoknak azonban most nem lesz egyéb feladatuk, mint huszonöt millió forintot ideiglenesen megszavazni a közös kormánynak s aztán hazajönni. A közös költségvetés tárgyalása előtt ugyanis szükség lenne létrehozni a kiegyezést, mely pedig sehogy sem akar előbbre menni, úgy hogy most már a kormány kénytelen arra kérni a törvényhozást, hogy egyezzek bele a mostani állapotnak bizonyos időre meghosszabbításába. Mennyi lesz a provisorium, nem tudhatni, mert a kiegyezés létrejötte attól is függ, sikerül-e Németországgal új vámszövetségbe lépni, mely ujévre szintén lejár. Németország pedig egy évnél rövidebb provisoriumba beleegyezni nem akar.

\*(A karácsonyi vásár,) melyet az országos nőképzőegylet december 15. és 16-dikán rendez, az előkészületek után ítélve nagyszerű lesz. Érdekes két est vár a nagy közönségre. A rendező választmány a fővárosi társas életnek legtöbb előkelő s szeretetreméltó hölgyét már is megnyerte a közreműködésre, kik ép oly örömmel s buzgalommal készülnek sok



váratlan s mulattató szórakoztatással meglepni a látogatókat, mint a mily nagy érdeklődéssel kíván a közönség ezen, a mult évi sikere után itélve, valóban vonzó mulatságban részt venni. Készülnek műkedvelői színi előadásra az első estén lesz hangverseny is a kis teremben, s számos apró tréfa, melyet azonban korai volna elárulni, csak még azt jegyezzük meg, hogy a vásárt táncz fogja bezárni. Különben a felállítandó karácsonyi asztalra máris szép ajándékok érkeztek ugy a tagok, mint a nőnevelés ügyeért érdeklő kereskedők részéről.

\*(Az árvák karácsonfájára.) Hogy a szegény, szülők nélküli gyermekek csak némileg is elfelejthessék, hogy a sz. karácsonyi ünnepeken nélkülözniök kell, a magyar gazdasszonyok országos egylete felkéri a közönséget, hogy a szegény árvák iránt kegyelettel viseltessek és édes szülőiket adományaik által pótolják. Az adományok Damjanics János özvegyéhez (Museum-utca 1 sz.) küldendők. Egyszersmind felkéretnek mindazok, kik az árvák örömeiben részt venni óhajtanak, hogy jelenjenek meg a karácsonyfa ünnepélyén mely december 24-dikén délután 3 órakor a Damjanics-utczában levő egyleti árvaházban fog megtörténni.

\*(A műcsarnokban) e hó közepén nyílik meg az ujjonnan rendezett kiállítás. Telepi Károly többi közt ama jó ötlet kivitelén fáradozik, hogy egy vagy két teremben Barabás Miklós műveiből rendezzen be külön-kiállítást. Ott aztán olajfesményeken és aquarelleken kívül még sokkal nagyobb mértékben lesznek képviselve a körjazi arc- és életképek. Ez mindenesetre nagyon érdekes lesz. A közélet, irodalom, színpad nevezetességei, három évtized idő köréből, együtt lesznek ez arckép-gyűjteményben, aztán számtalan emlékmű, színpadi jelmezkép és sok egyéb, melyek ma még nagyobb érdeklődéssel birhatnak, mint megjelenésök idejében, mert jó részben az irodalom- és műtörténet egy-egy érdekes lapjának illusztrációját képezik. Alkalmassint egyesek is rajta lesznek, hogy a Barabás-művek kiállítása mennél teljesebb legyen. — Megemlítjük e helyen, hogy az országos magyar képzőművészeti társulat tagjai között 1877. évre rendezett s december 1-sején megtartott sorsolásnál a következő számok huzattak ki: 1547, 1805, 1333, 820, 1300, 2944, 2149, 364, 1470, 1295, 428, 2049, 979, 19, 296, 905, 368, 2869, 396, 2937, 2101, 1139, 1407, 860, 2723, 1417, 43, 2687, 2908, 213, 1033, 256, 1049, 1698, 2065, 1803, 1793, 2197, 314, 1984, 169, 1697, 940, 192, 2223, 156, 2071, 1451, 1198, 2603, 2035, 422, 2877, 888, 2440, 1621, 1795, 2970, 2805, 1352, 2855, 616, 1549, 896, 1933, 109, 1708, 2873, 687, 379, 1850, 183, 1450, 2857, 663, 248, 1308, 294, 356 és 1166.

\*(Deczemberi lóverseny.) Az enyhe idő arra csábítá főurainkat, hogy a mi ritkaság: deczemberben lóversenyt rendezzenek. Vasárnap ez csakugyan végbe is ment s legszebben sikerült. Nem nagy, de igen diszes közönség jelent meg, s a szép idő fiatal gavallérainkat arra ösztönözte, hogy könnyű őszi ruhában jelenjenek meg. Pont 3 órakor érkezett Rudolf trónörökös tüzérezdesi egyenruhában, gróf Bombeles és egy tengerész-tiszt kíséretében. Jelen voltak a hölgyek közül: Teleki Sándor grófnő, Bethlen grófnő, Beniczky urhölgy leányai-val, Edelsheim-Gyulayné és többen, a férfiak közül ő Felsege személye körüli miniszter báró Wenckheim Béla, Edelsheim-Gyulay, Zichy-Ferraris Viktor gróf, herczeg Eszterházy, gróf Szapáry Géza és Gyula és a sport-világ számos ismert fiatal egyeniségei. Rudolf trónörökös ur az utolsó steeplerészt is bevárta, s a verseny tartama alatt barátságos szívélyességgel társalgott folytonosan magyarul a jelenlévő előkelőségekkel.

Néhány perczezel 3 óra előtt vette kezdetét a vadász-verseny. Őt veres-kabátos futott. Először Virgil haladt oly gyorsasággal, hogy szinte azt hitték, nem fogja őt senki megelőzni, de csakhamar elejébe került Ladiva, Baltazzi Hector lova, majd Clairette Angott. A célhoz Baltazzi Hector Ladivája érkezett először. Álmos, melyhez legtöbb reményt kötöttek, már az első gátnál megtagadta az ugrást, később azonban nyert némi előnyt, de a pályadíjat elnyernie nem sikerült. A gátversenyénél 6 ló futott, s elsőnek érkezett célhoz Baltazzi Arisztid Czigánya, másodiknak Bumeran, harmadiknak Bibi. A handicap versenyen 3 ló futott. Elsőnek ért célhoz báró Üchtritz Zsigmond Fanni Learje. A verseny 5 órakor ért véget.

\*(A bölcső- és gyermek menhely-egylet) közelebbi választmányi ülésén felolvastatott idősb gróf Károlyi István levele, melyben szép szavakban köszöni meg az egylet megemlékezését az ősz gróf nevenapján. Ugyan ez ülésen bejelenték, hogy a Frank kisasszony két föllépésének tiszta jövedelme 971 frt 36 kr. Ez összeget megfelel a két egylet. Az előadások létrehozásáért Adler Antalné és Kopstein Gyuláné urhölgyeknek jegyzőkönyvi köszönetet nyilvánítottak. Elhatározták továbbá, hogy a farsangon ismét bált rendeznek, a karácsonyfa ünnepét pedig a menhelyben deczember 26-dikán, a teréz- és józsefvárosi bölcsődékben pedig 28-kikán tartják meg. Örömmel értesültek továbbá arról, hogy az egylet a jövő évi jótékony célú magyar sorsjáték tiszta nyereseményének legalább is egy negyedére számolhat.

\*(Hangversenyek.) Három élvezetes zeneestélyről kell megemlékeznünk. Egyiket a zenekedvelők egylete rendezte Káldy Gyula vezetése alatt saját bálvány utczai helyiségében. A legdiszesebb közönség volt jelen, nemcsak pártoló tagok köréből, hanem minden osztályából a fővárosi társadalomnak. A terem annyira megtelt, hogy alig lehetett mozogni benne; a hölgyek többnyire báli öltözéket hordtak, minthogy a hangversenyt szokás szerint tánczestély váltotta föl. — A hangverseny műsora gondosan volt összeállítva s Händel, Bach, Bizet műveiből állt. — Másik a Rossini-estély, mely a redoute kis termében ment végbe. A hangversenyre nem nagy, de diszes közönség jelent meg, mely sok műélvezetet talált a Rossini-tisztelők szabatos előadásában. Jelen volt Liszt Ferenc is, kit tüntetve tapsoltak, mikor Weeber Emil ur eljátszotta egy zongora átiratát (Rossini Serenata Orgiáját.) Kauser Berta asszony tiszta és szabatos éneke, Paprini urhölgy érczes alhangja, Zobelli és Alzini urak kifejezésteljes éneke hatást keltettek. — Végül említjük Beck Károly, a nyomorban sinlő „osztrák-magyar“ költő felsegélésére a Hungáriában rendezett hangversenyt. Nagy és diszes közönség jelent meg, mely a közreműködőktől nem sajnálta a tapsokat. A program annyiban is érdekes volt, hogy csupa új számokat foglalt magában, többnyire új emberektől. Ez este lépett föl először a budapesti közönség előtt Nahez ur, Joachim kitűnő tanítványa, ki Bruck hegedű hangversenyét játszotta el. Nahez ur valódi művésznak bizonyult, ki a bécsi lapok elismerését teljesen megérdemelte. A többi közreműködők is (Nádainé, Saxlehner Emma, Pauli és Ney,) megérdemelt tapsokban részesültek.

\*(Tóth Ede) összes műveinek első kötete már megjelent diszes kiállításban. E kötet a korán elhunyt tehetséges költő két koszorus művét: a Falu rosszát s a Toloczt tartalmazza. Midőn ezt fölemlítjük, alkamat veszünk e hecses műveket kedves olvasónőink pártoló figyelmébe ismételve ajánlani.



\*\* (Szinész-kongressus) volt e héten a fővárosban és minden utcán sok borotvált képű embert láthattunk. A vidéki magyar színészet kettős bajának orvoslása gyűjté őket ide. Egyik a hivatlanul direktoroskodók megszorítása. Ezek sok szégyent hoztak már a színügyre, s valóban ideje gondoskodni róla, hogy akárki, a kinek eszébe jut, ne „szervezhessen társulatot“, a mi sokszor abból áll, hogy összebeszél még két hely nélküli kollegájával s megszállnak egy vidéki várost, vagy falut s csakhamar ismét odább állnak, rontva a tisztességes társulatok hitelét. E bajon az engedélyadás megszorítása által vélnek segíthetni. Másik a nyugdíj ügye. Mert biz a szegény vidéki színészek tőkét nem gyűjthetnek, s mikor előre-gednek, keresetképtelenek lesznek, mások könyörületéből tengetik életüket. Országos nyugdíj-intézetet terveznek tehát, melynek alapját adakozások s a még keresetképes, és nyugdíjra igényt tartók csekély havi részlet-befizetései képeznek. Ohajtjuk a színészet érdekében, hogy a kongressus fáradozásait siker koronázza.

\*\* (Rémes gyilkosság) hire verte föl a lefolyt héten a főváros nyugalma. A városliget Cséri-féle villában lakó egyik kertész, Greschner, azon nővel, kivel bal-házasságban élt, együtt távozott hazulról a napokban, otthon hagyván négy gyermeköket. Mire délben a nő hazatért, legidősb gyermekét holtan, a többi hármát életveszélyesen megsebesítve önkivületben találta. A gyanu Greschnerre esett, ki csak a két kisebb gyermeknek az édes atyja, a kit azonnal befogtak. Gyanu alatt áll Greschner bátyja is, ki a nőnek törvényes férje. Kideríteni bajos a valót, reménylik azonban, hogy a gyógyulófélben levő gyermekek vallomása némi világot fog vetni e sötét bűnre.

\*\* (A farsang) közeledik, sőt már is volt részünk egy kis izelítőben, melyet a központi Fröbel-nőegylet nyújtott, s mely, be kell ismernünk, élvezetes volt. A Hungáriában volt e bál, melyet ha nem is mondhatunk nagyon látogatottnak, mégis kedélyesmulatság volt. Összesen csak 18 pár tánczolt. Mindamellet e bál nem járt deficizzel, sőt mintegy ötven forint tiszta jövedelmet is hajtott, a mi azon fúradhatatlan tevékenységnek és buzgalomnak tulajdonítható, melyet a jelenvolt egyleti alelnök: Rosenzweig Saphir Sarolta urhölgy, az egylet érdekében minden alkalommal kifejt. A társaság egész reggelig a legjobb kedvvel mulatott. — Egyuttal, mivel már maholnap rákerül a sor, megnyitjuk farsangi naplónkat, legelőször is a t e c h n i k u s b á l napját, január 15-dikét jegyezve föl abba. — Megemlítjük azt is, hogy az írói kör bálja az idén sem marad el; elnöke Feleki, alelnöke Odry lesz. A g y ó g y s z e r é s z b á l elnöke pedig Schauer Lajos, alelnöke Farkas Béla.

\*\* (Azon t. olvasónőinket,) kik multkori fölhívásunk folytán hajlandók volnának egyik t. olvasónk számára a Csalládi kör ez évi 3-dik és 11-dik számát cserében átengedni, értesítjük, hogy a kért számok már beküldettek, sőt a mennyiben már fölös példányok is érkeztek, azokat a beküldőknek köszönettel visszaküldjük.

\*\* (Háboru.) Mintha a harcztéren kezdene jobbra fordulni a törökök sorsa. Mehemed Ali visszaszorítá az oroszokat Orhanie környékéről és közelebb jutott Plevnához, mely szorongva várja a fölmentést. Más oldalról pedig Suleiman pasa ütött az oroszokon és Tirnova táján jelentékeny előhaladást tett. Eltekintve a tetemes veszteségektől, miket e két szerencsés hadi mozdulat az oroszoknak okozott, reményt lehet most már táplálni az iránt, hogy Plevna ha egyik oldalról nem, ugy a másik oldalról minél előbb fölmentetik. S ez nagy fontos-

sággal bir a hadjárat sorsára nézve. Ázsiában nagy a hó, s e miatt lehetlen a hadi műveleteket folytatni. Most tehát a háboru koczkáját Bolgáriában vetik el.

\*\* (Vegyesek.) Az izraelita nőegylet ünnepélyesen lepezte le árva házában a Liszt Ferencz nevére felállított alapítvány-táblát. — A török nyelv tanulására Erődi Béla női tanfolyamot is nyit. Az előadások a nőiparegyleti képezde helyiségében tartatnak. — Hrabovszky Andaházy Malvin urhölgytől egy csomag tépést kaptunk a török sebesültek számára. — Dr. Dudics Miklós előfizetési felhívást tett közzé népszerű egészségtanára és a hasonszenvi orvoslás kézi könyvére.

\*\* (Halálozások.) E hét folytán elhunytak: Olteanu János, nagyváradai görög katolikus püspök, 37 éves korában, Belényesen. — Özvegy Benkó Györgyné, született Kovács Amália, 66 éves korában, Budapesten. — Lukács Dávid bányabirtokos, 60 éves korában, Zalathnán. — Berecz Ferencz, gyöngyösi tekintélyes polgár. — Baranyay Adolfné, született Medgyaszay Friderika, 57 éves korában, Nagyváradon. — Haan Rezső Szidónia nevű 9 éves leánykája, Unyon. — Simonyi György, káptalani kispripost, 91 éves korában, Beszterezebányán. Béke hamvaikra!

## S z i n h á z a k.

**Nemzeti színház.** Deczember 1. Rigoletto. (Hajós és Riegl kisasszony föllépte. — Deczember 2. Rablógyilkos. — Elkényeztetett férj. — Cox és Box. — Deczember 3. Áldozat. (Vörösmarty emlékére.) — Deczember 4. Lohengrin. (Hajós utolsó föllépte.) — Deczember 5. Pajtáskodás. — Deczember 6. A kőműves. — Coppelia. — Deczember 7. A miniszter előszobájában. — Szeleburdi.

**Várszínház.** Deczember 1. A legujabb botrány. — Deczember 2. Troubadour. — Deczember 6. Budapesten.

**Népszínház.** Deczember 1. Nanon csaplárosné. — Deczember 2. Vereshaju. — Deczember 3. Dráma a tenger fenekén. — Deczember 4. Ugyanaz. (Utólszor.) — Deczember 5. Nanon csaplárosné. — Deczember 6. Vereshaju. — Deczember 7. A háromsőrű kacsa.

A nemzeti színháznak legközelebbi ujdonsága, melyről eddig még nem szólhattunk, Meilhac egy régi vigjátéka, az *Attaché*. A darab, mint mondjuk, nem új, Meilhac még akkor írhatta, mikor még nem lépett Halevyvel társas üzetbe, — mert tudva levő, hogy az utóbbi években Halevy nevét Meilhac-e nélkül s viszont, nem lehetett olvasni. A darab, mint már czime is mutatja, a diplomácia légkörében mozog, mely mindig érdekes. Az tehát Meilhac darabja is, ámbár francia honfitársai épen nem köszönhetik meg neki azt a szivességet, melynél fogva a darabban lehetőleg haszontalan és semmirekellőknek vannak feltüntetve egy német diplomata s a szép német özvegy kedvéért, kiknek személyében a szerző aztán a francziák összes szellemdusságát és szeretetreméltóságát összpontosítá, — az igazság nem kis rovására.

Ettől eltekintve a darab igen sikerült és mulattató. Elejétől végéig leköti a figyelmet, pedig meséje nem a legtágabb s a dialogokon fekszik a fősúly. S ebben Meilhac mester, s ezért műve is sikert arat. Meséjét rövidre foglaljuk. Egy fiatal özvegy milliomos német nő Párisba megy, hogy mulasson s esetleg — férjhez menjen. Ezt a német fejedelemségnek, melyhez a nő tartozik, diplomáciája által meg kell akadályoznia, mert a fejedelemség sokkal adós az özvegynek, s ha ez külföldre megy, megbukik az állam. Az attachéra, egy könyelmű, de nemes szívű fiatal emberre bizatik tehát, hogy a szép nő mellől a francia udvarlókat elriaszsza, a mi sikerül is, mi



közben ő maga is beleszeret az asszonyba, ez viszont, s a vége — hiszen tudják már.

A fő női szerepet Helvey Laura játszta eleganciával a játékban és a toiletben egyaránt. Annyi finomság, izlés nyilvánul e fiatal színésznő játékában, mennyit igen kevés bevégzett művésznőnél láthatunk. Öltözéke is hatást keltett. Az attaché Nádainak jobb szerepe lesz; a bon-vivantnak ez a faja legjobban szokott kedvelt színésznőknek sikerülni. A darabot bizonyára sokszor fogják adni.

Hétfőn ünnep volt a nemzeti színházban: Vörösmarty emlékezetének ünnepe. Az igazgatóság felgyújtott minden gázlángot s előadatta az Áldozatot. Szép közönség jelent meg kegyeletből — unatkozni. Mert szó sincs róla: az Áldozat nyelvezete költői, megragadó mint Vörösmartynak minden sora, hanem őszintén bevallva, mint drámát végig nézni, mégis áldozat az. Nagy Imre szépen szavalt, Kassainé és Márkus Emilia pedig költőiséggel ábrázolták a két női szerepet.

Az operától kedden bucsuzott el Hajós. Utolsó fölépte Lohengrinben volt, és mintha csak azt akarta volna, hogy sokáig megemlegessük, csupa hév, csupa költészet, olvadékony-ság volt éneke. Ezt a gyönyörű hangot nem tudjuk mikor fogjuk hallani. Az igazgatóság, talán mert Hajós, Odryt kivéve, az egyetlen lenne, a ki magyarul tud énekelni, szóba sem állott vele a szerződés iránt, s Ellinger helyébe, ki husvétkor nyugalomba lép, Perottit szerződtette 18,000 frtért. Perotti olaszul fog énekelni, dacára annak, hogy a színház szabályai tiltják szerződött tagnak más, mint magyar nyelven énekelni. De hát ki gondol a színházi törvényekkel, mikor egy kitűnő magyar művész elutasításáról van szó?!

### Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: gyermekelőke finom piquetből, a minta finom zsinórkákkal varrandó ki, vagy tetszés szerint tambour öltésekkel is.

A 2-dik szám: V és E betűk.

A 3-dik szám: egy kis nyakkendő végébe való rajz, melyet azonban sok más kézi munkára is lehet használni, például több ily részekből kosárcákat, étagéreket stb. lehet díszíteni. A himzést színes posztón kell készíteni, tarka selyemmel.

A 4-dik szám: Z és F betűk.

Az 5-dik szám: W és H betűk.

A 6-dik szám: kártyatálczikára való kis himzés rajza, ez képezi a tálczika szélét.

A 7-dik szám: E és R betűk.

A 8-dik szám: nyakkendő sarkába vagy gombostű párnára való himzés rajza, akár fehér mollra, akár pedig színes selyemre, cashemirre himzendő.

A 9-dik szám: széles zsinórzási vagy tambourirozási minta gyermek ruhákra alsó szoknyákra stb.

A 10-dik szám: E és B betű.

A 11-dik szám: nagyobb iverk fehérneműekre.

A 12-dik szám: kisebb hegyes iverk lyukkal.

A 13-dik szám: reggeli czipő mintája, cashemirre, posztóra vagy bársonyra himzendő, színes selyemmel tambour és orosz öltésekkel.

A 14-dik szám: egy kis nyakkendő végébe való rajz.

A 15-dik szám: fehérneműek szélére való himzés rajza.

A 16-dik szám: alsó szoknyákra, párna hajákra (a szégyen felül) való himzés rajza.

A 17-dik szám: E és D betűk.

A 18-dik szám: A kártyatálczika közepe része.

A 19-dik szám: egy papucsra való himzés rajza, posztóra himzendő magas arany és ezüst himzéssel, török modorban.

A 20-dik szám: pamlagpárna rajza, világos posztóra himzendő tarka selyemszálakkal.

A 21-dik szám: G és R betűk.

A 22-dik szám: fehérneműekre való finom himzés rajza.

A 23-dik szám: B és J betűk.

A 24-dik szám: C és M betűk, nagyban, asztalneműekre. És végül

A 25-dik szám: E és B betűk, zszintén nagy alakban.

### Számrejtvény.

Rád Péternétől.

9. 10. 11. 12. 13. 14. 21. 22. Ha ilyené születél, tedd hivatásodat,  
Mert ilyené lehetni. szép és nagy gondolat.
19. 22. 19. 1. 15. Légy bár ki is, ha ez benned nem nemes,  
A becsülésre te nem lehetsz érdemes.
9. 7. 14. 5. 4. 3. Ha valamihez fogsz s nem biztad reményed,  
Ilyen légy s bizonynyal célodat eléred!
1. 14. 22. 21. 20. Ez a nőnemnek a legszebb koronája,  
És mégis taposnak lelketlenül reája.
4. 3. 5. 15. 7. 19. 20. Ez egy nemzet, mely most is várja Csabát,  
Áldja meg a jó Isten minden fiát!
22. 4. 3. Akarod hogy híres legyen a neved?  
Azon légy, hogy ezt jól kimivelhessed!
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. Nagyon sokan viselik e szép nevet,  
Viselői közül egyik szent is lett.
15. 16. 17. 18. 19. 20. Egy nemzetnek ilyenből elég csak egy,  
Csak a kártya játékosoknak kell négy.
- 1—22. Olvassátok talányomat figyelve,  
Mert létezik benn egy oly nő neve,  
Kiért tiszta szívvel kérjük ég urát!  
Nyujtsa hosszúra élete fonálát!

Megfejtési határidő: januárhó 2-dika.

A f. é. 45-dik számban közölt rejtvény értelme:

A szerelem áldozatot nem hoz, nem kér!

Helyes megfejtését következő t. előfizetőkink küldték be:

Sárosy Mari, Steiner Janka, Korenách Serk Hermin, Matyasovszky N. Mária, Huliffay Izabella, Szlávyk Nándorné, Keresztessy Tilda, Jánossy Lajosné, Sándor Amanda, Bohus Gyuláné, Mednyánszky Margit és Erzsé, Liebbald Csukly Jusztina, Wigner Gizella, Heindl Fodor Irma, Wipf Gyuláné, Kovács Morvay Júlia, Z. Géresy Ilka, Urbandits Székely Berta, Riesz Benda Irén, Frantz Albert Adél, Rád Péterné, Hosszu Elek Matild, Klement Mariska, Dzsínich Pencz Mária, Harcsa Lotti, Székely Anna, Nánássy Irma, Horváth Ilonka, Jurtay Gizella, Kovács Lajosné, Dobos Klára, Kemény Tilda, Farkas Ottilia, Könyves Emilia, Zakariás Izabella, Fűzes Lóra, Dobay Janka, Hajós Margit, Falk Mariska, Barabás Józsa, Kuzsinszky Piroska és Jolán, Vitányi Ilonka, Boros Józsefné, Tóth Fanni, Cseh Jolán, Gyöngyösi Mária, Szilágyi Amália, Vincze Jozefin, Orbay Lilla, Peterdi Róza, Bagi Mariska, Balás Dóra, László Ida, Sóos Irma.

A 44-dik számban közölt rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Dzsínich Pencz Mária, Nagy Ida, Fodor Lilla, Hegyi Irma, Jakab Kamilla.

### Tartalom.

Egy nő története, Dominkovich Mariétól. — A halál után, Reviczky Gyulától. — A műcsarnok kiállítása. — Toscanello leánya, Eckstein Ernőtől. — A víz. — A nő és a ruha. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Színházak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



50-dik szám.

Deczember 16-dikán.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTEKONY NŐEGYESÜLET

## K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, szines borítókkal.

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

### XVIII. ÉVFOLYAM.

Buda-Pest. 1877.

NYOMATOTT KOCSI SANDORNÁL

Országot 39. sz.



## H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -	
							kelte	nyugta
							óra perc	óra perc
Decz.	16	Vasárnap	G 3 Etelka	G 3 Ananias	4 B 29 Borbála	10 Böjt Egy. sz.	7 44	4 8
	17	Hétfő	Lázár	Lázár	5 Szabbasz	11	7 44	4 8
	18	Kedd	Graczián	Kegyes	6 Miklós	12	7 45	4 8
	19	Szerda	Nemesius	Nemtő	7 Ambrus	13	7 46	4 9
	20	Csütörtök	Theofil, Ammon	Ámon	8 Patapius	14	7 46	4 9
	21	Péntek	Tamás apostol	Tamás	9 B. Assz. fogant.	15	7 47	4 9
	22	Szombat	Zeno	Flávián	10 Hermes	16 Sab. Semot	7 48	4 10

## V i d é k i t á r c z a.

**Bogláron** (Balaton mellett) szombaton a török sebesültek javára bált rendeztek, mely igen jól sikerült, a mi a rendezőség buzgó fáradozásának köszönhető. E rendezőség Somogyi Rózika, Gáspár Lenke és Baán Antónia kisasszonyokból s Körmeny Lajos és Juretzky Pálból állt. Reggeli hat óráig a legjobb kedvvel folyt a táncz. A csárdásokat többször ismételték, a török indulót pedig szünni nem akaró éljenzéssel fogadták. Ezzel nyiták meg és fejezték be a bált. — A tiszta jövedelem nyolczvan forint, melyet azonnal elküldtek a török sebesültek javára.

**Berettyó-Ujfaluban**, mint már említve volt, a Bessenyei György siremléke ügyében a mult csütörtökön értekezlet tartatott. Még két hónap előtt nem is tudták: hol van voltaképen irodalmunk újjáalkotójának a sírja. Bakos József bakonyiszegei református lelkész kereste föl, árkokat huzatva a kovácsi határban, míg végre ráakadtak az elporhadt koporsó forgácsaira, néhány ruhafoszlányra s a költő hamvaira. Bessenyeit tudvalevőleg egyházi szertartás nélkül temették el. Most már föl van hantolva az elhagyatott sír, Nadányi Miklós ur saját költségén rácsal vétette körül s csak állandó emlékre vár. A berettyó-ujfalusi értekezlet elhatározta, hatvan tagu bizottságot alakítani a kegyeletes terv kivitelére.

**Kis-Czenkről** a napokban utazott el Széchenyi Béla gróf, ki tudvalevőleg Közép-Ázsiába megy. Az elutazást megelőző napon a gróf számos barátja és ismerőse jelent meg Kis-Czenken. Az uradalmi tisztviselők szintén nagy számmal voltak jelen a bucsunál. Mindannyian a vasuti állomáshoz kísérték a távozót, hol a tisztviselők egyike meleg bucsuszókat intézett hozzá. A gróf szívélyesen válaszolt, s azon reményét fejezte ki, hogy a hosszú utról, melynek célja a magyarok összehaját felkutatni, szerencsésen fog visszatérni.

**Gyulafehérvártt** Biró Béla és Gidófalvi Gergely egy erdélyi római katolikus irodalmi társulat létesítésén fáradoznak, melynek célja: a hittudományi, bölcsészeti, nevelészet, nyelvészeti, szépirodalmi, természet-mennyiségtudományi, egyházügyi és társadalmi téren kifejtendő munkásság által a közművelődési és irodalmi ügyet emelni, e célra az írói erőket egyesíteni és így időszakai folyóiratok, nemkülönbön önálló munkák kiadásával az épületes és hasznos ismereteket terjeszteni.

**A Hargita** Erdővidékre elnyuló erdős bércein báró Rauber László és Otto által rendezett medvevadászaton érdekes, de izgalmas jelenet adta magát elő. Rauber László ugyanis találkozott egy medvével, mely egyenesen neki sietett. A báró

egy bükfa előtt levő kövön ülve várta be a medvét 10—12 lépésre. Az első lövésre a medve elesett s halálos küzdelme után itélve a báró megöltnek hívé. De csalatkozott, mert a medve iszonyu böszültséggel emelkedett fel s észrevett ellenére rohant. A bárót már mindenki elveszettnek hitte. De megmentette lélekjelenléte. Fegyverét a medve tátott szájába dőfte s míg a medve a fegyverrel kinlódott, azalatt egy bükfa mellé volt. A halálosan sebzett vad ide is követte s a báró jobb lábát, melyet szerencsére hosszuszáru csizma takart, megharapta. Ekkor már sok vért vesztett a fenevad, s abba hagyva a küzdelmet tova vánszorgott, a bárótól ötven lépésre kiadta páráját.

**Ungvár** közelében a napokban nagy vasuti szerencsétlenség történt. Az Unghid novemberben megvizsgáltván, egyes keresztgerendák kicserélése rendeltetett el. Az ácsok hozzá fogtak a munkához a nélkül, hogy az állomáson jelentést tettek volna. Az összekötő csavarokat részint kiszedték, részint megtágitgatták. A lazán fekvő szerkezet a mozdony terhe alatt leröskadt oly formán, hogy csakis a mozdony esett le, a szerkocsi lecsüngve s a kalauzkocsi a hidon fen maradt. Jászay kocsimester leugrott és nagymérvű sérüléseket szenvedett, melyek folytán még az nap meghalt, míg a mozdonyon maradt két személy csekély sérülést kapott. A vizsgálat folyamatban van, négy ács fogságba helyeztetett. A kár mintegy 6000 frtra tehető.

**Somorja** közelében a napokban egy tánczoló koponya hozta ki a sodrából a jámbor falusiakat. A csoda, vagy boszorkányság oly nagy rémültséget okozott, hogy nem akarták a lakosok azon helyre, hol a sirásó a koponyát fölvetette, a holtat eltemetni, végre egy bátor honvéd azt kezébe vette és bővebb vizsgálat után abban egy eleven ürgét lelt, mire aztán a nép rémülete is elenyészett.

**A torontálmegyei** Ferdinándfalva mellett a községi mező-pásztorok kunyhójában este épen együtt ült négy pásztor és egy 14 éves fiu, mikor hét rabló tört a kunyhóra. Azt, a ki először lépett ki a kunyhóból, a zsványok egy puska lövéssel azonnal leterítették, kezdték aztán az ifju atyját halálra fojtogatni és késsel döfödni. A bátor fiu kezébe ragadta a kunyhó nádtetejében elrejtett pisztolyt, s annak egyik csövét az atyját torkonragadt gyilkosra, másikát a közvetlenül mellette levőre sütötte: az egyik rabló legott szörnyet halt, a másik pedig halálosan találva összeroskadott. Erre a többiek késekkel rohanták meg a gyermeket, s habár több sebet ejtettek rajta, sikerült neki mégis a karjából kirántott gyilokkal még egy harmadik támadót is leszurni, egy negyediket



pedig, a többi mezei öröknek s atyjának védelme alatt, ártalmatlanná tenni. A támadók erre (kik pusztai betyárok voltak) megfutottak. Az iszonyuan össze-vissza szurkált szegény fiu jelenleg gondos ápolás alatt van és remélhetőleg meg is fog gyógyulni. A gyilkos támadókat, hallomás szerint, már sikerült kézrekeríteni.

## Különfélék.

••• (Királynői nászruha.) Mercedes hercegnő, Spanyolország leendő királynőjének nászruháját most készítik Párisban. A ruha uszálya öt méter hosszú s ezüsttel átfont fehér bársonyból való. A ruha előrése fehér vatinból készül, melyet Lyonból hoztak s gyöngyökkel diszítettek. Egy gyémánt nyakék s lecsüngő gyémántokkal diszített karpereczek, végül egy, a legdrágább csipkékből készült köpenyke egészíti ki a pompás öltözéket.

••• (Lengyel ünnepély.) Az 1830-diki lengyel nemzeti fölkelés negyvenhetedik évfordulóját ülték meg november 29-dikén Rapperswylben lengyel hazafiak és több más nemzet-hez tartozó vendég. Tíz óra tájban gyászistenisztelet tartott a szabadságharcban elesett lengyelekért. Két órakor a rapperswyl-i kastélyban berendezett nemzeti muzeum termeiben gyültek össze a vendégek, hol Plater gróf üdvözölte őket, Lengyelország életképességéről és elévülhetlen jogairól szólván. Plater gróf után a zürichi magyar egyesület elnöke és néhány lengyel és svájci szólott. A társaság ezután a muzeum naponként szaporodó gyűjteményeit szemlélte meg. A lakomán számos felköszöntés mondatott. Plater gróf az ünnepélyt egy pohárköszöntővel zárta be, melyet a november 28-dikán meghalt legnagyobb lengyel költőnek, Mickiewicznek emlékére mondott s a hazafias törekvések összhangzatát emelte ki. A sikerült tűzjáték után az ünnepély véget ért.

••• (Kedélyes állapotok Romániában.) A bukaresti senatus legközelebbi ülésében felolvastatott Catargiu Lázár volt külügyminiszter egy távirata, melyben jelenti, hogy az országban garázdálkodó rablók miatt nem szánhatja el magát a Bukarestbe való utazásra, hogy helyét a senatusban elfoglalja. A miniszterium ennek folytán katonai fedezetet bocsátott rendelkezésére.

••• (Üveg betűk.) Egy párisi gyár, mely „a törhetlen üveg” készítésére szabadalmat is szerzett magának, egy idő óta keményített üvegből próbál betűket előállítani. Ezen kísérletek igen sikerülteknek mondatnak. Ha ez való, ugy nagy haladást tettünk a nyomdászat terén. A gyáros állítása szerint az üvegből készült betűk ép oly tiszták mint azok, melyeket ólomból készítenek, ugyanazon formákba öntetnek, mint ezek, e mellett még azon előnnyel bírnak, hogy nem zuzatnak szét a henger alatt, hogy egyáltalában nem kopnak el, hogy határtalan tartósságuk mellett kevesebbe kerülnek mint az ólombetűk, hogy a rögtöni kihülés alkalmával, a minnek a stereotyp eljárásnál ki vannak téve, nem romlanak el és hogy a szedőre nincsenek semminemű egészségrontó hatással. Tudvalevő ugyanis, hogy a nyomdászat igen egészségtelen foglalkozás az ólom miatt, melylyel a szedőnek folytonosan érintkezni kell. Nyomdákban a levegő ólomparányokkal van telve és a szedők közül sok szenved ólommérgezésben. Természetes, hogy ezen baj megszűnik, ha az ólom betűket üveg betűk fogják pótolni. Ezen új találmány mindenesetre megérdemli a szakértő körök figyelmét.

••• (Garibaldi levele.) Az olasz képviselőház a büntető-törvényjavaslat tárgyalásakor eltörölte a halálbüntetést. Garibaldi ez alkalmat következő levél megírására használta fel: „Mancini igazságügyminiszter Rómában. Önnek a jog kolossusának csak azt kívánom, hogy a bakó eltörlése után törölje el a háboru mészárszékeit. Családom hajlandósággal emlékezik önre. — G. Garibaldi.”

••• (Hogyan támadhat tűz?) Vizzel telt edényen áttörő napsugarak tudvalevőleg nem egyszer okoztak tüzet, melynek gyújtóját aztán hiába keresték a rendőrök és államügyészek. Erről a következő eset is tanuskodik: November 8-dikán délelőtt Stuttgart egyik utcájában egy vizzel telt üveg állott a ház asztalán, hova a nap süttött. Darab ideig senki sem volt a szobában. A mint később valaki bejött, észrevette, hogy valami ég. A szag után indult, s csak hamar ráakadt, hogy a kancsó mögött levő fekete posztó egy része már egészen megszenesedett. A fehér asztalkendő is, mely az asztalt borítá, végig égett a naptól; sőt az asztal fáján szintén meglátszott az égés. Látható, mennyire kell ügyelni az ily esetekre is.

## Megbízások tára.

*Tisztelettel jelentjük t. előfizetőinknek, hogy a könyvek szétküldése már a mult héten be volt fejezve, a kik tehát még most sem kapták volna meg illetéküket, forduljanak hozzánk, hogy az elmaradás netáni okát kitudva, azonnal intézkedhessünk a pontos megérkezés iránt. Egyuttal pedig tisztelettel kérjük azon t. előfizetőinket, kik a jelen félévi díjjal még hátralékban vannak, hogy azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek.*

Vasvárra K. P. F. urnőnek: Az előfizetés a jövő év junius végeig tart. A nagy lépés alkalmából pedig fogadja őszinte szerencsekívánatimat.

Csékére M. P. urnak: Azt a két számot, t. i. a 3. és 11-diket legalább is 50 példányban voltak olyan szeretetreméltóak felajánlani, az az el is küldeni. Köszönettel mind vissza adtam, egy példányon kívül. A könyveket megküldtem.

A. Szt. Mártonba Cs. G. urnak; Magánlevelet irtam.

A. Fegyvernekre K. T. O. urhölgynek: Várom szives feleletét.

Komáromba K. E. urnőnek: Már szives sorai vétele előtt el volt küldve.

Szilágy-Somlyóra L. J. urnőnek: Levelet irtam.

Szatmárra B. J. urnőnek: Postára van adva.

Gagybátorra P. P. M. urnőnek: Köszönettel vissza küldtem.

Kecskemétre H. Á. urnak: Köszönettel vettem.

Rimaszombatba B. S. urhölgynek: Igen szivesen vettem, csak egy kissé túl könnyűnek tartom. Több álcázást kérek!

Debreczenbe D. J. urnak: Köszönettel vettem.

Turkevére Cs. G. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Robogányra M. J. urnőnek: Kívánsága szerint el van küldve.

Nagy Létára F. J. urhölgynek: Fogadja szives üdvözetemet.



**Fontos a szikviz-készítőknek.**

**Karácsoni és ujévi ajándékok.**

Vendéglősöknek és a háztartásba ajánlom az eddig Magyarországon csak általam készített

**szikviz-készülékeket,**

melyek, a mi a tiszta és tartós munkát illeti, valamennyi külföldit fölülmulnak. Ezen készülékek segítségével mindenki annyira kedvelté lett, egészséges pezsgő italt saját maga készítheti. A szikviz-készülékek ára mérsékelte a következő árszabály szerinti, meszelytartalommal:

2	meszely vagy $\frac{7}{10}$ L	7.50
3	" "	$1\frac{6}{10}$ " 8.50
4	" "	$1\frac{4}{10}$ " 10.—
5	" "	$1\frac{7}{10}$ " 11.—
6	" "	$2\frac{1}{10}$ " 12.50
7	" "	$2\frac{4}{10}$ " 14.—
8	" "	$2\frac{8}{10}$ " 15.—
9	" "	$3\frac{18}{10}$ " 16.—
10	" "	$3\frac{65}{10}$ " 17.—
11	" "	$3\frac{90}{10}$ " 18.—
12	" "	$4\frac{2}{10}$ " 10.—
1	üvegcső	—40
1	gyűrű	—12

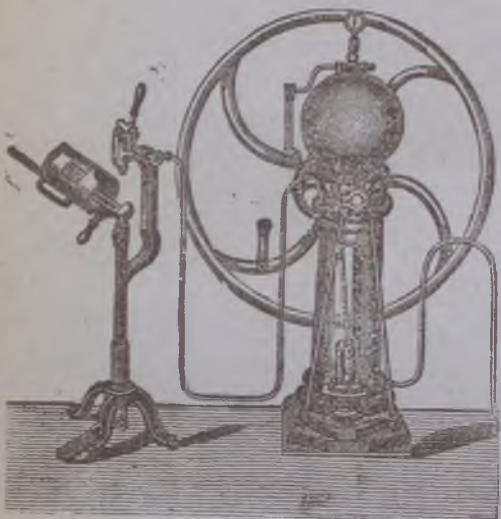
Készítek szikvizet is syphonban igen olcsón, s szállítom azt kívánatra a város minden irányában.

**H O R N ,**

Budapest, kerépesi-uti bazár, 26. számn bolt.

a nemzeti színházzal szemben.

Megrendelések a vidékről utánvét mellett pontosan eszközöltetnek, ép úgy mindenféle javítás a legjobban s legolesóbban teljeztetik.



Mint legalkalmasabb

**Karácsoni és ujévi ajándékok**

ajánlom dúsan felszerelt

**illatszer és toilette áruk**

raktáromat, valamint díszműcikkeket remek kiállításban.

Özv. **Vadász Ferencz-né, utóda**

Koronaherceg (uri) utca 1-ső szám  
Párisi házban.

Van szerencsénk a t. cz közönségnek egy gazdag választék

**keresztfa tárgyakat**

valamint

Karácsoni és ujévi ajándékok

dobozokban, továbbá mindennemű süteményeket, tortákat és czokrot ajánlani

Számos látogatásért esd

tisztelettel

**Wikus Károly,**

Budapesten Deák-Ferencz utca 10 sz.

Legillőbb

**! karácsonyi ajándék !**

50 frt egy Singervarrógép, teljesen.

42 frt egy Wheeler & Wilson-varrógép telj.

(Zajtalan járással.)

15 frt egy La Reine kézi gép teljesen.

5 évi jótállás mellett, részletfizetésre is elad

**B R E N N E R K Á R O L Y ,**

bécsi-utca 15, Deák-utca sarkán.

Varrógép-üzletem, mely a legrégibb a helybeli piacon, mechanikai műhelyjel van összekötve, miáltal azon helyzetben vagyok, hogy javításokat gyorsan és olcsón eszközölhetek Nagy raktár angol czérna és tükből, valamint varrógép-alkatrészekből, jelentékenyen leszállított áron.

Alapított 1860. évben.

**Legolesóbb bevásárlási forrás**

karácsoni és ujévi ajándékok

a legujabb női divatkelemék és elegáns kész toilettekből,

ugyszintén minden szakba vágó rőfőseikké.

**Grossmann József, divat és vászon**

raktárában,

**BUDAPEST, király-utca 27**

„A magyar koronához.”

Minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. Kész ruhák rendelésekor a mérték beküldése kéri.

Alapított 1860. évben.

**Karácsoni és ujévi ajándékok.**

**A. Wissnyey Gyula.**

Budapest, vaci utca 11-dik szám,

ajánlja dúsan felszerelt a legujabb színes selyem- és csipke cravatteok, csipke és áttört munkájú vászon, kézelő és gallérok, fűzők, chemisetek, fűzők; a legujabb formájú pongyola fűzők és minden más női fehérnemű és pipera uban.

**Menyasszonyi, bál- és estélyi ruhák**

a legujabb párisi modellek után, a legolesóbb árak mellett.

Elegáns bál ruhák 15 frttól feljebb.

Árak a lehető legolesóbbra szabva.

Vidéki megrendelések a leggyorsabban állítatnak ki.

**Holzer Simon**

**kész női ruhák terme**

kigyó-utca 1 Bazár,

az udvari gyógytár átel'énében.

ajánlja a tiszt. hölgyközönségnek az idényre a legujabb hölgytoiletteket, a legelegansabb és izletesebben készítve, a legfinomabb bel- és külföldi szövetekkel, eredeti párisi és berlini minták után, valamint minden nagyságu leány-kabátkákat és Menszikkofkat a legnagyobb választékban és jutányos áron.

**A legszebb női köpenyek**

Általvetők, Mentsikoff, kerekszabatu-köpeny, Gentleman, Bundák sodrozott szövet, Kaukasz és valódi Montinják A legelegansabb

n ő i b u n d á k

bársony, dübel, selyem, siciliai és sodrozott szövetből. Nagyban raktár a legelegansabb, toilettekké, hálóköntösök és gyermek köpenyek.

Menyasszonyi és látogató toilettekké mérték szerint saját műtermében legelegansabban elkészítetnek és legjutányosabb ár mellett kiszolgáltatik.

Vidéki megrendeléseknél egy derék hosszát és a szoknya eleje nagyságát beküldeni kéretik.

**R Ó Z S A Y**

Confectioneur

Deák utca 5-ik sz. a „francia nőhöz.”



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)  
Évnyegyedre 3 frt, — félévre 6 frt  
egész évre 12 frt.  
Könyvesomagolási díj félévénként  
20 kr.

**Szerkesztői kiadói iroda:**  
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.  
**Hirdetések díja:**  
Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**50. sz.**  
Decz. 16-dikán.  
1877.

**Havonkinti színezett  
divatképpel,**  
minden szükséges himzetrájjal.  
Évenként  
tizenkét kötet könymellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezetést foglal  
magában a lap irányában.

## Orvosnak jó lenni.

Beszély. —

Pokorny Jenőtől.

I.

Vasárnap volt, azaz a hét szent heverd el napja, mely a falusi emberre nézve sokkal több vonzerővel bír, mintsem a városiak hiszik; különösen azok a városiak, kik vasárnap még a szórakozást is megvonják magoktól; mert az előkelő világ fogalmai szerint a tömeggel ellentétbe kell jönni. Modor és viselet, szórakozási rendszer, mulatságra szánt napok, mind ezek kell, hogy a közönségtől eltérő jelleggel birjanak.

Egy, az életet átunalmasnak érő ember, korántsem bír fogalommal arról, hogy a falusiakra nézve nem hiába van a vasárnap a naptárban pirossal jegyezve, miután ez a nap a rózsaszín örömeinek napja. Nagyobb emberek az egy napi nyugalomnak, fiatal nők és gyermekek vasárnapi ruhájoknak, az utóbbiak egyszersmind az ötödik, vagy állások szerint a negyedik tállételnek örülnek. Az öreg asszonyok e napon nem csak a plebános beszédjét és litániáját tartják hosszúnak, a fiatalok ellenben a nap rövidségét rettegik.

Kadarkuton a vasárnap csak olyan mint egyéb falu-helyen, és imádkozik és mulat ki-ki a maga módja szerint. Az uri rend minden vasárnap tart összejöveleteket s az öregebbje tyukok vecsernyéjére hazasiető fiatalok elvonulása után kártyához ül s a nappalt az éjjellel pótolja meg.

Elbeszélésünk vasárnapján az egész uri rend az \*\*\*i káptalan jószágigazgatójánál jött össze. Andris bácsi, az igazgató bár harmincz éves pályája alatt eleget nézett a pohárba s szalonnát piritva huszonöt fertály szőlőt ültetett, a melynek terméséből a nagyszombati hordót kétszer is meg lehetett volna tölteni, a káptalan pinczéjét Csáki szalmájának tartotta. A jó kadarkuti férfitársaság borbírálatában megőszült tagjai s a fiatalok, sőt a sihederek szakasza is erősen nyakalta

a káptalani borokat s szoritott foga alá pipát s füstölt hatalmasan.

Ez a kertben történt s fűszerezve volt adoma koncerttel, oda benn a visitszobákban gyengédebb nemű s egymás ruháit kritikus szemekkel bámuló közönség tömörült s hallgatta a „tisztartóék Johankája“ zongora játékát.

— Jaj be szépen játszol kedves Johankám, lelkem; igazán jól áll neked a játék, különösen ebben az új ruhában, ugyan hogy volt rófe, hol csináltattad? — kérde a kincstári bérlő felesége, kit férje fősvénysége miatt „gyalog árendásnének“ csufolt a nép, s ez már annyira rajta ragadt, hogy a pap is ez alatt a név alatt prédikálta volna ki. Az érdemes asszonyosság, ki duzzadt orra miatt, mindig arczéllal volt fordulva, műértőleg játszott egy scálát végig a kis rózsaszín csikos ruhán. — Hogy is volt kedvesem?

A tisztartóék Johankája e megszólításra levette kezét a megnémult billentyűkről és felebb igazította ruháját, egy próbát tett mind a két kezével, valjon elég biztos-e chignonja s bal kezével egy virág tépésébe fogott és csak azután felelt. — Jaj nénikém lelkem, nem érdemes a szóra, a zárdából hoztam magammal, hogy rófe mibe jöhetett, bizony már nem emlékezem.

— Mutasd csak lelkem hogy áll, nem-e vagy kiszabva belőle?

Egy junoi alak emelkedett fel a kérdésre s az embernek azt juttatta eszébe, hogy az az égi királyné, kinek természetét darázs derekával megszégyeníti, ha a vörös csikos szövetet ismeri, soha sem visel mást. A tisztartóék Johankája félig önbizalommal s más részt félnökséggel lépdelt fel s alá első hosszú



ruhájában s arcán meglátszék, hogy másért nem tud még pirulni, csak azért, ha arra gondolt, hogy ez a sok ember mind tudja, hogy ő a gyermekszoba macska asztalát csak az imént hagyta el.

— Kitűnően van szabva kedvesem, mintha rád lenne öntve, úgy áll, csak ez a másli van ferdén, — így ni, most már van benne proportió, — mondá a gyalog árendásné s a ruha redőit eligazítá s homlokán végig húzá száz gyűrűvel rakott kezeit.

— Maga varta Johanka, — éneklé a tisztartóné s hogy anyai büszkeségét elárulja a mennyire lehetett, s az az alacsony termete megengedé, kiegyenesedék; de a karszék támlányát nem haladta túl, melyben ült.

— Sokszor varsz ruhát édesem, hogy ilyen szép ruhát szabtál magadnak? — kérdé újból a „gyalog árendásné.“

— Nem szép az nénikém, az enyém csak olyan egyszerű valami; hanem a néni antique moire-ja, ez már igen remek szabás.

— Ugy-e édesem, te is azt tartod, már a szalárdi „tö b b s i n c s“ zsidó szabónak meg kell adni, hogy jó szabása van; de nagyon drágás; pedig most a szövet olcsó.

— Kedves néném, a szabókat költőknek kell tartanunk; hiszen legjobban ismerheti nénikém egy párisi divatos szabó nyilatkozatát, kit a szövet és selyem áruk pangásakor megszólított egyik dolgoztató fele, „hogy ha a szövet olcsó, mért adja drágán ruháit?“

— Asszonyom, — felelt a kérdező, — valjon Lamartine ur olcsóbban fogja-e adni költeményeit, miután a papiros ára lement?

— Igazad van édes Johankám, a szép ruha csakugyan költői valami, különösen szép termeten, legalább ezt tartja fiatal orvosunk, ki alig pár hónapja van körünkben s valódi remete életet él.

— Az ám, sajátságos ember lehet ez az új orvos, úgy él, mintha oduhoz lenne szokva, csak betegekkel érintkezik s a társaságot kerüli, — mondá a helybeli gyógyszerészné, kinek keresztanyja a szomszéd faluból a báróné volt.

— Az igaz édesem, hallottam, hogy nálatok sem volt; pedig a patikában eleget megfordult, nem is tudom, hogy érhetett engem az a szerencse, hogy nálam volt? — jegyzé meg csipősen a gyalog árendásné.

— Tudom édesem, tudom, fogat huzni, a mi után az árnikát én küldtem el, mert a férjem nem volt otthon. — Ez erős ripost volt, a gyalog árendásné azonnal leeresztette ajkait s nem mutogatta többé álfogait.

— Jól huzta ki a fogaidat kedvesem? — kérdezte a járásbiróné, ki sokszor szenvedett fogfájásban és irigyelte azt, hogy az ő ruhájánál hamarabb készítette el a szabó a gyalog árendásnéét.

Ezt nem tartotta érdekesnek a viszonzásra a gyalog árendásné, összeharapta ajkait s hangját a közöny legalsóbb fokára szállítva le, fordult a gyógyszerészné felé. — Láttad már édesem? — hogy ne? hiszen beszélte a szobalányom, mennyiszer kukucsálsz ki, ha a szép barna orvos ottan van?

— Biztositalak édesem, nekem az orvoshoz semmi közöm.

Ezeket a szavakat a gyógyszerészné úgy lihegte el, hogy mindenki beláthatta, hogy az orvos érdekli őt, viszont az árendásné beszéde is elárulá, hogy rá nézve az orvos nem lehet közönyös.

— Hogy néznék én ilyen savó-zöld szemekbe, mint az orvoséi, azután a férjemnek egy porczikáját nem adom ilyen száz soványságba oltott szárazságért, mint ez az orvos, a ki még hozzá selypit is.

— De ez már nem igaz, különben, ha nem tetszik, ne nézz bele; de meg én nem bánom, ha savó színű is . . . Te epekedtél ilyenért, még a zárdában!

— Én epekedtem?! Ha, ha, ha! Nem-e engem dicsért meg az „o b e l i n“, hogy apácának való volnék, annyira bártortalan vagyok?

— Ejnye édesem, sajnálom mennyire cserben hagy emlékező tehetséged, tudnék én sok mindenfélét elmondani rólad, kikért rajongtál ez intézetben! És még azt állítani, hogy az orvosnak savó színű szemei vannak! Mért nem mondd ezt a buzavirágra is, hogy savó színű. De mit is beszélek, rám nézve nem bir érdeklé az orvos, meg mondta a szobalányom.

— És ki áll egész nap ablakánál, sem én, sem a járásbiróné, hanem te, a ki úgy kardoskodol, hogy rád nézve közönyös, ha a doktor van, vagy ninesen . . .

Én el is hiszem, kedvesem, mit is keresne már minálunk, különösen nálad angyalom, ki már bizony egy kicsit túl vagy a rubiconon.

Az bizony, hiszen te az anyósommal vagy egy idős.

— Nálam az igaz, hogy kellemesen tölti idejét, — mondá a gyalog árendásné, mert nem kell gyógyítani; de téged édesem azt elhiszem, hogy kerül; mert fűhöz fához kapkodsz. Te szegény beteg harmat . . .

— Igaz néha migrainem van; de te köszvényes vagy kedvesem s nem hiszem, hogy doktorra ne volna szükséged.

Mig a három nő a doktor felett versengett, Janka az ablakon át bámult a kertbe s tekintetével hosszú állomásokat tartott az egyes tárgyakon a nélkül, hogy bővebben megfigyelte volna, mi történik egyik másik lénnyel, vagy virággal? Ez az állapot keblünknek akkor sajátja, midőn az érzelmek a szivben még chaost képeznek s egy teremtő körülmény életre nem hívta őket. Későbbben, különösen a csalódás korszakában, már másként nézzük a tárgyakat, s egyiknek látása a szerelemről, a másiknak látása a gyűlöletről kelt reflexiókat. A méh zsongása csak olyan közönyös volt reá nézve, mint az a perpatvarkodás, mit a szobában a három darázs királyné zugott. . . De még sem, ne legyünk tulzók; Janka keblében, ha egy alakra gondolt, kit agyrendszerébe a képzelődés láncolata keltett fel s a kiról oly homályosan tudott álmodni, mint az árva soha nem látott édes anyjáról. Nézte közönyösen, legalább látszólag közönyösen a virágokat s szívében egy alak fényképe kelt fel, mely alaknak származása olyan titokszerű volt, mint a hamupipőke cipőjeé.

— Barna fiatal ember! Hányszor mondák el előtte e szót s nem kelt soha szívében viszhang, mig ma folytonosan zsong keblében, és idegeit zsibbadás futja végig, az ismeretlen érzelmek utáni delejes vágy az első hevülést rajzolja fel arcára. Az eddig közönyös tárgyak felett kezd öntudatosan gondolkozni, megfigyeli mindegyik rendeltetését. A gondolat a legkisebb tárgyról kelve lavinává hömpölyög, meg áll egy alaknál, itt ijedten fordul vissza, mentőszert keres fűben, fűben s magához szeretné az egész természetet ölelni, s a mint szemei a könnyezve nyíló hajnalkát bámulják, szintén könnyek fakadnak szemei selymén. Hallgatta a rigó pusztába ható énekét, kíváncsi lett megtudni, mit csicsereg a madár s a mint erről gondolkozott, végtelen élvezettel nézé a rózsát s először un-



dorodott meg a hizelgő póktól. A szép és rut fogalma a szív chaosából külön vált, s a mint a darázs királynék zugtak, keblében viszhangzott „a szép barna fiatal ember.“ Egy az ablakon mászó katalinkát kezdett figyelni, s a vöröshátú bogárról a dajkamesék minden alakja hömpölygött le, szívében pedig a viszhang nem halt el, sőt újra ébredt. „Egy barna fiatal ember.“ Igen most már emlékezett, látott ő egy barna fiatal embert, a mint a zárda ablakra bámult. Vére szokatlanul forrni kezdett s a mint a darázs királynék beszédjéből kivette „szerelem“ először rázkódott össze s felduzzadt halántéka verejték csepjeit izzó tenyerével törle. Illattól, madárdaltól mámorosan tekintve a természetet, e fekvő óriásnőt, felébredt lelkében a szerelem után való vágy, a szerelem után, mely meghajtja a rovar csápjait, megsimogatja a hernyó szőrét, a lepke himporát, a tengert és virágokat. Felébredt e nézésben az a gondolata: olyan szegény és elzárt szive volna az embernek, hogy az isten egész birodalmából, mely azt körül veszi, semmi egyebet ne érezne az ember, mint azt, mit tiz ujjával megfoghat, megérezhet?! Ilyen állapotban szeretett volna az egész természettel szövetségre lépni és szívet minden teremtménynek oda ajándékozni.

## II.

A Páris almája felett a kadarkuti három delnő folytonosan vitában volt. Szerette volna mindegyikök Gretchent játszani s a hiúság versenyében azért mindegyik irigylé azt, a ki közülök nyerni fog.

— Jól van kedvesem, — szólalt meg ezuttal úgy, hogy a többiek hangja el nem nyomta, a gyalog árendásné — ha már ennyire vagyunk, hát dobjuk el a koczkát és lássuk, ki fog nyerni a játszmaiban.

— Ez mind szép; de hogyan és miként bizonyithassuk be, ki a nyerő? — vágott közbe a járásbiróné.

— Igen egyszerűen; csaljuk ide és akkor kitűnik, ki az, a ki érdeklí, én e vagy ti? — oldotta meg a kérdést a patikárusné.

— De hogyan hívjuk ide?

— Igazán hogyan?

— Valóságos remete-életet él.

— Tudjátok mit?

— Mit? — szólalt meg a másik kettő s olyan körbe csoportosultak össze, mintha örökké a legjobb barátnék lettek volna s epedő pillantást vetettek az eszközt feltalálni látszó járásbirónéra, ki már is a győzelem érzetében volt boldog s oly büszkén pislogott, mint egy győzedelmi kíséretben fő-ur szerepét játszó khórista. Mig a másik kettő arca a dajka mesére figyelő gyermek képéhez hasonlított, ki a mesét szereti hallgatni s előre fél a hős halálától s attól, hogy rosztat álmodik.

Johanka az ablakon behajló ákác levelét tépte és számítá magában „szeret vagy nem szeret.“ Ezt annyiszor tépte ki kedvezőtlenül, vagy kedvezőleg gyermekkorában; de eddig ez csak ösztön volt, melyben az unalom elűzési vágy, vagy pedig a mindent tépni ohajtó gyermeki pajkos kedély nyilvánult; ellenben ma öntudatlanul cselekvé ezt; de lüktető arcerei elárulák a belső világot, melyben a szív egészen új rendszert alkotott. A virág, a levél-tépést lemásolta szive dobogása s szinte hullani lehetett: „szeret vagy nem szeret“ . . .

(Folytatása köv.)

## Ő s z i k ö d . . .

Bartók Lajostól.

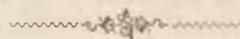


szi köd pirosra festé  
A letarlott rónaságot;  
Elvérzettek a szerelem  
Katonái, a virágok!

Vérző szívvel járok köztük,  
Letérdelek egyhez-egyhez,  
Mint az orvos, ha még gyógyírt  
Adhatnék a mély sebekhez.

Hasztalan! bár balzsamozza  
Csók és köny s meleg lehellet,  
Nem önt dermedt tagjaikba  
Lelket, illatot, szerelmet.

Oh virágok! majd meghozza  
Éltetek' uj tavasz szárnya,  
De a ti szegény orvosok  
Már nem is lesz akkorára.



## Világosság!

— Elmefuttatás. —

„Et lux facta est.“

Midőn a nagy emberek e kis világa a világra jött, vak sötétség uralkodott minden felé. Az ős lény tehát, — kit a magyar Istennek nevez, hogy lássa alkotását s hogy a jövő embere, az élet utjának göröngyeit, a teremtés csodáit szemlélve, elfeledje: „legyen“ szavával „világosságot“ teremté.

„Et lux facta est: és világos lőn!“ Igy kiált fel az Ó-testamentom Mózes! Ime, néhány szó, az ég óriás boltozatán átczikázó villámnak egy szikrája csak: és millió ész, évezredek óta rágódik már a fogalmán. Tengernyi vér folytott a kedveért s a csontjához, a velejéhez, talán épen a sok vér miatt, el még ma sem jutánk!

Mit akarok tehát én, azt kérdik Önök? Uj harcrot a világosság lobogója alatt a sötétségért, vagy ellene? Kesztyűt akarok talán dobni az egész világnak? Oh nem; önök irtóznak a vértől, én pedig jól tudom, hogy az elmúlt évezredek sirkövének a végszöglete vagyok, melybe nemesak az uri fogat, hanem a legsilányabb taliga is beléakad, melyet nemcsak a záporoső megcsapkod, hanem a járdataposó botja is megütöget! Csevegni akarok csupán arról: a mi nincs! Hiszen az ember természetéből ez önkényt folyik!

Őszi köd borítja a hegyet, sötét felhők takarják az eget, zuzmara lepi a földet, az adóvégrehajtó szedi a termést! Sötétség a természetben, sötétség a kebelben! Ülünk a meleg kandaló mellé, rakjuk belé a kerítés karóit, csevegünk arról s ne vessünk a felett, a mi nincs: a világosság felett!

A világosság szemünkre nézve azon hatás, a mit látásnak nevezünk. E hatás némely emberre nézve oly erős, miszerint a világosságot nem tűrheti el s elfordul tőle, a nélkül azonban, hogy ellenségévé válnék és legfeljebb oda törekszik, hogy gyöngé szemeit a fény káros hatásától megóvhassa! Örültség, öngyilkosság, a teremtés meggyalázása volna, ha valaki gyöngé szemei miatt, a világosságot meg akarná semmisíteni!

Világosság nélkül nincs élet! A tudás, a tudomány, szintén világosság, szellemi világosság; tudás, tudomány nélkül tehát nincs élet!



A világosság: fény, szabadság, tiszta fogalmak szülője. Azért „felvilágosítani“ annyit tesz, mint a ködöt, mely az igazságot rejtve tartja, a haladást akadályozza: széteszlatni, megsemmisíteni.

Sajnos, nagyon sok ember van, ki a felvilágosodástól tulságosan remeg s a világosságot ennek folytán kerüli. Az ilyen ember azonban az Istennek, „a ki a világosság és az élet,“ képmása nem lehet; az ilyen ember olyan, mint a bór-egér, a bagoly, nappal rejthelyén guggol, az ártatlant s a jámbort játsza, az éj beáltával azonban, a sötétség védelme alatt ragadoz és fosztogat.

A hol nincs világosság, ott sötétség van! szokták mondani; de ez nem mindig igaz: vannak esetek, a midőn a legfényesebb „kivilágításnál“ a legkonokabb sötétség vezérli a szövétnekes sereget, és a legsötétebb börtön sem képes a szellem világosságát kioltani!

A sötétség következtében, — általánosan hiszik — a tárgyak láthatlanokká válnak. Miért botlanak hát meg sokan a legfényesebb nappal s miért lelnek még többen a legsötétebb időszakban valódi utjukra s tárgyaikra?

A világosság nemcsak a világítóanyagot, de egyszersmind a bevilágított testet is jelenti. Nem minden test világít. Vannak sötét testek is, melyek kölcsönzött fényvel világítanak, mint például: a bolygók, a holdak, az üstökösök s más minis-teri tekintélyek.

A világosság hatása az emberre nézve annál gyöngébb lesz, mennél messzebb távozik a világító testtől.

A ferde irányban jövő világosság gyöngébb az egyenes vonalban haladó fénynél, azért állittatik sok ember ferde fénybe, hogy érdemei kisebbtessenek!

A fény sugar törésén sok érdekes tünemény alapszik. Így a napot már felkelte előtt s még leszállta után is látjuk egy kevés ideig. Az embereknél azonban csak szivtörések fordulnak elő, még pedig többnyire a lángeszű emberek részesülnek e szerencsében, kik, mint a nap, sirba szálltuk után is fénylenek s felvilágosítólag hatnak.

A sugártörések hozzák létre az ugynevezett légtüneményeket is. A légtüneményeket nemcsak látni, hanem olvasni is lehet, ha példának okáért valaki erővel művész akar lenni s a lángelme bélyegét, nemes érzek (nálunk baukók) fénye által akarja magára süttetni. Ilyenkor némely hírlapok telvék kifczamodott dolgokkal, és valóságos szerencse, hogy az ily optikai csalódások nem tartósak, s hogy a légtünemények gyorsan eltűnnek, mert különben elhinnők, miszerint az üveg is gyémánt.

Ha két egyenesen irányzott fény sugar egy pontban találkozik, a „hullámszás“ elve szerint, megsemmisítheti egymást, azaz: ha a világossághoz világosságot adunk: sötétség támad. Például: ha két híres színész egy színpadon egyszerre fellép, megtörténhetik, hogy az egyik a másikat elhomályosítja. Azért kerülik egymást s azért térnek egymás utjából ki a legnagyobb művészek is. Ily s ehez hasonló valósággal állhatott szemben Lessing, a midőn a következő gondolatnak kifejezést adott: „Der grosse Mann braucht überall viel Boden; und mehrere, zu nahe gepflanzt, zerschlagen sich nur die Äste!“

A fény az anyagban, a mennyiben az anyag elemeinek vegyeszi egyesülését idézi elő, vagy megszünteti összeköttetésüket, vagy változást okoz. Sötétben — ki ne tudná — minden téhen fekete; sötétben a bárányt is farkasnak nézhetjük és viszont, a világosságnál azonban jól lát szemünk. A kölcsönös felvilá-

gosítás ennek következtében hozott már sok embert szorosabb viszonyba s válást idézett elő számtalan házsfél közt.

Az oly tárgynak, melyet élesen szemügyre vesszünk, a színét nem látjuk. Furcsa, de igaz! Például: ha egy gazembert nyakon ragadtunk, gonoszságának tudatában a színét elveszti!

A könnyes szem mindent homályosan s kétszerezetten lát; óvakodjanak tehát férjeiket a sirásig kinzani, mert fájdalomukban, csupa szemfényvesztésnek miatta, könnyen hátuk mögött a homályban rejtőző „másiknak“ a karjaiba dől.

Nagy befolyása van a világosságnak a szervi életre, habár tagadhatatlan, a természetelt éjjel is vegetál. Csak a fény fejleszti a növények színpompáját, a szövetek színét ellenben kiszívja. Az ily szövetek gyakran oly színt nyernek, melyet a szintan megnevezni nem képes.

Azon növények, melyek a fény hatásának nincsenek kitéve, gyöngébbek s több cukoranyagot tartalmaznak. Az emberi természetnél egészen ellenkező hatást tapasztalunk, ha a világosságot tőle elvonjuk. Sok epés házias ember ugyanis azt bizonyítja, hogy az éjjeli függönyök mögötti prédikációk, a sötétség daczára, mindent tartalmaznak, csak édességet s gyöngédséget nem.

Míg a növény zöld részeiből, a fény befolyása következtében éleny fejlődik ki: addig az éj szárnyai alatt méreg főzetik.

A sötétséget azonban nemcsak a zavarban halászók keresik és szeretik, van az embereknek még egy bizonyos osztálya, a mely a világosság elől örömet menekül s ezek a szerelmesek! A szerelem vak, a világossággal semmi dolga. S valjon miért nem gondol a mama fiatal éveire akkor, midőn a mellékszobában mulató párnak azt kiáltja: „Gyermekek, gyujtsatok világot, hiszen mitsem láttok már!“ Házasítsa őket össze, majd felvilágosodnak!

Az ördög korántsem fél annyira a világosságtól, a mint azt hiszik; a mit a szegény ördög felől e tekintetben az emberek beszélnek, merő rágalom; hiszen egy példaszó rég mondja már: „az ördögnek szövétneket gyujtsatok!“ De azokat, a kik ex offo szenvednek a fénylázban, az éczlapok halvány mécsvilága is remegésbe hozza. Ezek az ex offo emberei tehát rosszabbak az ördögnél is!

Ha házmesterek a világosság ki nem alhatnámjában szenvednek, a személyes biztonság veszélyeztetik, mert ilyenkor a hazajövőknél kilátásuk van a láb- és kéztörésekre.

Mihelyt a nap feljött, a tárgyakat rögtön megkülönböztethetjük; ha azonban az embernek a csalódások hosszú sora után az elméje felvilágosodott: gyakran oly sötétség támad lelkében, hogy épen semmit sem tud megkülönböztetni s az örültség karolta át.

Sokan és sokféleképen kiszámították már a nap s a föld közti távolságot, a mérföldek sokaságát, mit a fény egy másodperc alatt képes bevilágítani; azt számítsa ki valaki, mennyibe kerülne a nap világítása fizetés esetében akkor: a midőn a „Hungária“ szállodában két meg nem gyujtott gyertyáért — 50 közösügyes krajczárt kell fizetni!

„Világosságot! több világosságot!“ hangzott egy haladokló lángész ajkáról. „Világosságot! több világosságot!“ kiáltanak a főváros számtalan békes polgárai, ha a balsors őket a külvárosokba szállásolta! De igaz, a hagyomány szerint volt egykor egy városi főfő-hivatalnok, a ki azt mondá: „Lumpok számára nincs világosság!“



Világosság: élet. Bölcsen mondják tehát, ha valakit az orvosok a művészet és a becsület szabályai szerint elemésztettek: „kialudt élte-világa!”

Az ész világitó szövetnek, mely fölment a sötétben tapogatózás kénytelenségétől: csakhogy roppant nagy a száma azoknak, a kik az észt már zsenge korában homályosítgatják!

Világosság, az élet tömkelegében az embernek vezére: azonban vigyázzon mindenki, nehogy a bolygó fény a lidérz után induljon, mert könnyen a mocsárba vész.

Végre megemlítem még, miszerint a földi halandók között olyanok is találkoznak, kik a napot szükségtelennek tartják, és pedig azon egyedüli oknál fogva, miután nappal ugyanis elég a világosság, éjjel pedig ugysem világít! Ezekről megjegyzem, miszerint szentül hiszik, hogy a lég melege a hévmérrőtől ered s a higanynak emelkedése vagy süllyedése szüli, de azért fennhangon kiáltják, hogy a nap a természetnek leggyönyörűbb dísz! Szép olvasónőim pedig egy szívvvel lélekkel azt mondják elmefuttatásom végén: miszerint egy cseppet sem nevettek! Bocsanat, ez nem az én hibám. Világosság nincs s a hol nincs: ott ne keress!

Brankovics György.

## A táncziskola.

— Rajz. —

Mende Bódogtól.

— Hogyan uram? Ön akarja megismertetni velünk a táncziskolát? Ön, a ki úgy rakja a lábait, mintha keresztet akarna velök vettetni szüntelen? Ön, velünk?! Ha ha ha!...

Szinte hallom a kacaját, melylyel rajzomnak czimét fogadják. Mit is mondhatnék a táncziskoláról én? Mit mondhatnék önöknek, kik a szakismeretet képviselhetnek e téren az én gyarló rugaszkodási kísérleteimmel szemben?

No, de most miután kikacagták magukat szándékomon, már csak annál inkább szólok a táncziskoláról, igen is, én, a ki úgy rakom a lábaimat, mintha keresztet akarnék velök vettetni szüntelen.

Önök persze azt hiszik, hogy... de nem, nem vágok elébe semminek.

Tartsunk rendet!

Tehát tél van. Ez magában véve még nem sokat jelent. Hanem bezzeg, hogy a csipős hideg a falak közé szorítja az embereket. Ez már mond valamit. Felbogatjuk a kemenczét s ezzel fölbred megint a termék társalgási szelleme, szóval: itt az idény, vagy mint most mondják: az évad, robogó fogataival, suhogó uszályaival, teastélyeivel és kávé melletti pikáns történetkéivel...

A vigabb, könnyebb vérű népség pedig miért várná be három király napját, hogy Terpsichore saruját felkösse; majd bizony; a naptár a csillagvizsgáló dolga; mi tánczolunk és tombolunk, a mint csak a farsang előiskolájából telik.

De hát tudják-e önök hölgyeim, hogy olyanok is tánczolnak, a kik nem járnak suhogó uszálylyal, nem robognak selyem párnájú hintókban, parfum-öt sem igen használnak, sőt — borzasztó még elgondolni is — a legtöbbjük még keztyűt sem visel?!

Nemde az ilyen táncziskola nagyon elüt attól, a melyre önök gondoltak, midőn e rajz czimét elolvasták, attól, a

hol egy hirneves táncz- és illemtanár igazgatta az önök könnyed lejtését? Hogy is volt csak? A rokonok kíséretében összejöttek vagy tizen, tizenkettőn. Előbb a nyalánk ozsonna, aztán magános hegedű hangja mellett a „táncz óra“, majd vidám csevegés, aztán huss... bele a puhán kibélelt felöltőbe s a szőnyeg-borított lépcsőn le a kapu alatt várakozó kocsiba és haza... a barátságos szobába, ... a hol csak mosoly és szülei csók várta!... Ugy-e hogy így volt?

Az őszi dérral azonban a keztyűtlenek táncziskolája is megnyílik s egy ilyenbe pillantunk be most, no csak messziről s a nélkül, hogy csak egy lépést is mozdulnánk barátilag ölelő zsöllyénkről.

Sajátságos tarka kép az, melyet az éféle táncz helyiség esténként nyújt. A szomszédság nem igen szereti, hanem azért az öregebb asszonyságok is felpislognak kivilágitott ablakaira, melyeknél fürge árnyak surrannak el azzal a szívdobogató ölelkezéssel, a melyeknek ő rájok nézve haj, réges rég lejárt ideje. Sőt az ellenszenv papolása daczára a kíváncsiabbak még tovább is mennek. Beállanak nézőknek. A kissé megviselt arcu szivarárusnő és leghűbb fogyasztója: egy harcsa bajuszu város házi irnok; a házban levő kiskereskedő gömbölyded idomu tulajdonosnője; csirizes uram, a ki most pihenteti láb-sziját, melyet a szemben levő boltban inasai rémületére nap-hosszat szokott forgatni; aztán meg az elmaradhatlan fodrász, ki a karjába csimpáskodott életfelének egyre magyarázgatja, hogy bizony ő még ma is kiállana magáért a kettősben; no meg, hogy a sorból ki ne feledjem: a tudakozó intézet sánta ügynöke; az első hazai koporsógyár szolgálja, ki a temetkezéseknél a zászlóvitelt annyira megszokta, hogy karját már nem bírja kiegyenesíteni és mint valami bütykös dorongot folyton fenyegetőleg emeli azok felé, a kik jobbán állanak; végre a szüntelen ide-oda tipegő köpczös asszonyság, a ki mint hallám, a környék istenáldása, a mennyiben ő segít, ha szükség van rá, főzésben, mosásban, sőt nem egyszer és megfoghatlanul, a gyermek dajkálásban is; legeslegvégül pedig a házimester reménydus csemetéje, egy szurtos képű bozontos fejű suhancz, a ki csak abban látszik kedvet találni, hogy a körülállók lábai közé keveredik.

Mindez azonban csak a háttér, a staffage. Elöl, a sajátképeni szinpadon egészen más alakok ragadják meg figyelmünket.

Mindenek előtt maga a tánczmeister. Ez már tudniillik a kiről én szólok, egy negyvenesbe hajló sovány, szakáltalan és ritka bajuszu hatod fél láb magas olyan fajtájú ember, hogy első pillanatra nehéz volna megmondani, micsoda pályára szánta őt a sors. Hanem úgy mondják, hogy a tütől ugrott meg és nekem semmi ellenvetésem ellene.

Annyi bizonyos, hogy a franczia szó iránt nagy előszere-tettel viseltetik, mert műkifejezésein kívül is használja, a mikor csak lehet s az „entréz, bon soir, très bien“ nála csak oly szaporá, mint a „colonne vagy pasturale.“

A tanítással nem sokat bajlódik. Erre különben nincs is szükség. A tánczra járó fiatalság elég zenei érzékkel bír, hogy a zongora hangjaival lépést tartson, a kör-tánczok figuráiban pedig jelszó: ki-ki tartsa magát szomszédja példájához. Így aztán nem is igen történik botlás.

Férfi-publikumát nagyobb részt a kereskedő-világ szolgáltatja, hanem a tanulótság is, kivált az ifjak, elég nagy számmal vannak képviselve. A hölgyek többnyire varrónők, kiskereskedők leányai, a kik közé egyszer másszor valamely elsőbb rendű komorna is vegyül. Milyen boldog sereg! Hogy ra-



gyognak arcaik az örömtől! Micsoda ehez képest a nyilvános tánczvigalom? Ott feszes minden, szorit a czipő és etiquette. De itt, hétköznapi zubbonyban egészen más hullámokat vet a jó kedv.

A keringő sebes hangjai épen egy kigyuladt arczu párt röpitenek el mellettünk. Nézzük csak közelebről. A fiatal ember Rochefort-szakála nem érdektelen. Segéd valami vászonkereskedésben. Csinnal van öltözve s úgy látszik, már forgolódott nők körül, mert elég ügyesen karolja át hölgyét és rohamos forgásuk daczára is egyre beszél vele.

A leány csinos és fiatal. Szőke haja igen jó összhangzatban van kék szemével és egyszerű szürke ruhájával. A kis hamis valószínűleg már megtudta, hogy melyik szín illik neki. A szatócs leánya a szomszéd utcából.

Lihegve térnek egy sarokba. Ott suttognak tovább, senki sem figyel rájuk, s épen így tesz a többi is, azzal a különbséggel, hogy nem mindegyik pár Rochefort-szakálu vászonkereskedőség és szókehaju szatócs leányból áll, hanem van biz ott másforma szakálu és foglalkozásu is akárhány, a mi azonban nem akadályozza, hogy elvben tökéletesen egyetértsenek.

Van rövid szünóra is, ugy fél tiz tájban. A tánczosok ekkor citromvizzel kedveskednek szépeiknek, a néző-közönség pedig ilyenkor kezdi rá az ásitozást s egymás után szállingózik haza. A zongorás bravour-darabokat játszik, egy-egy dalműkivonatot vagy valami esti dalt, a miért aztán a jobbszívű hölgyek egyike gyűjtést rendez számára asztalkendővel letakart tányéron.

Ezalatt komikus intermezzók sem maradnak el. A táncziskolából a hivatalos elméncz sem hiányozhatik s ez majd mindig akad valami új ötletre, a mi aztán harsány hahotát támaszt. Ma valamely epedő Romeo alól elrántja a széket, holnap cseresnye-magot szór a tánczosok lábai alá, máskor észrevétlenül bekormozza valakinek az arcját, sőt egyszer arra a fölséges gondolatra vetődött, hogy szappannal bekente a zongora billentyűit s lett aztán nevetés, a mikor a szegény zenész hiába erőlködött a négyesre meg adni az első jelt.

S így megy ez napról-napra, évről-évre. A fiatal emberek elszélednek, a leányok főkéntő alá jutnak; más nemzedék váltja fel őket, a tánczterem soha sem állt üresen. Gazdájának pedig semmi panasza ellene s valószínűleg még évek múlva is mondja majd „entréz, bon soir.“ Nem unta meg a nézést évek óta sem a szivarárusnő, sem a tudakozó intézet ügynöke, vagy temetkezési zászlóvivő és a többi szomszédság. Csak a házmester fia fog alkalmasint megnőni s akkorra talán nagyobb becsüléssel fog viseltetni a sajtó lábujjak iránt.

## A messzeszóló (telephon).

Kemenczky Kálmántól.

Bizony csak boldog kor ez a mostani! Egymást követik a nagyszerű, az élet kényelmét nagyban előmozdító találmányok, nem is szólva ama száz meg száz apróbb, de a találmányok történetében szintén egész számot tevő s az emberi munkaerőt, meg az időt tetemesen megkimélő gépbeli eszközökről, melyek széleskörű alkalmazást találnak a foglalkozások minden ágában. A természettudományok gyors előhaladásával egymásután jönnek létre a különféle, többé-kevésbé nagyhorderejű találmányok, s a mit ma még nélkülözünk s a miről ma még talán fogalmunk sincs: csak idő kérdése, hogy az

is meglegyen. Apránként mindent kitalál a leleményes, a teremtmő emberi ész.

Nagyapáinknak még csak sejtelmők sem volt arról, hogy az emberek valaha — ha sürgősen mondanivalójuk van — villanynyal irhassanak levelet egymásnak, egyik városból, megyéből, országból vagy akár egyik világrészből a másikba; hogy festék és ecset nélkül, pusztán-tisztán a napsugarakkal rajzoltathassák le néhány rövid másodperc alatt magukat, hiszen egész a megszólalásig; hogy gőzmozdonynak nevezett, óriási erejű, füstöt, tüzet okádó szilaj csikó helyettesítse a tempóban döcögő jámbor postalovát, s az utazók néhány óra alatt hét vármegyét hagyjanak maguk után. Bizonyára ördögi dolognak bélyegeznék az ilyen mesterséget, ha föltámadnának. És nem volna csoda. Valljuk be őszintén, hogy mi, kik sok csodásnak tetszöt láttunk megvalósulni, bizony mimagunk is elámultunk, nem tiszta dolognak tartottuk az olyan csodálatos módon történő írást, festést meg utazást, még ki nem tanultuk a fortélyát s meg nem találtuk világos magyarázatát a tudomány világánál, mely csodát nem ismer, s mely módon ördöginek látszó mesterséget le szokott szállítani az ok és okozat törvényének rendes útjára.

Ma már ama világraszóló nagyszerű találmányok, sok mással egyetemben, érdekesítő voltukat előttünk elvesztették, közönséges, megszokott valamiknek látszanak. S ha mi az napság a táviró-hivatalba megyünk, hogy sürgönylevelet irasunk valahová a villanynyal, vagy ha belépünk a fényképész teremébe, hogy levétezzük magunkat a napsugarakkal, avagy ha fölkapunk több századmagunkkal arra a vasvágányon nem is ló-, hanem szélhalálában robogó ördögös szekérre, hogy hipp-hopp hírével járjunk: el sem vagyunk ragadtatva többé, egész közönyösen veszszük a dolgot; semmivel sem tulajdonitunk nagyobb fontosságot annál, mint mikor a cselédet elszalasztjuk egy levéllel vagy valami üzenettel a harmadik utcába; vagy mikor beállitunk a szabóhoz és mértéket vétetünk, avagy mikor beülünk a Soroksárral vagy Diósgyőrrel közlekedő rozszant kocsiba. Megszoktuk s a kezdetbeli varázst és bámulatgerjesztő hatást nem gyakorolja ránk többé. Hanem hát a nagyszerű találmány azért nagyszerű marad mindig, bármily közönyösen vegyük is azt később, nagyszerű voltát életünk viszonyaiban, áldásos működésében folyvást érezteti.

A nevezetes találmányok száma mostanság egygyel ismét szaporodott. Ez az ugynevezett messzeszóló (telephon), mely jelenleg nagyban foglalkoztatja a művelt világot, s mely eszköznek a működése, miként neve is mutatja, abban áll, hogy a hangot messze elvezeti. De különösen az által nyer ez eszköz nagy fontosságot, hogy nemcsak egyes hangokat, hanem egész beszédeket, sőt dalokat és zenedarabokat, valamint az azokat követő tetszésnyilvánításokat is azon módon hiven visszaadja több mértföldnyi távolságban. Mig tehát a távirónál a villany működése pusztán jelekben határozódik, addig a messzeszóló-készüléknél hangok elszállításában nyilvánul, még pedig az eredeti hangoknak megrontás-, vagy megcsontítás nélküli elszállításában. És ez nagy különbség. Ez oka, hogy az eszme oly általános érdeklődéssel karoltatott föl.

Mielőtt eme világraszóló találmány szerkezetét és hatását olvasóinkkal megismertetnők, történetét illetőleg néhány szót kell előrebocsátanunk.

A hatvanas évek elején egy Reisz Fülöp nevű német természettudós egy telephonnak keresztelt készülékkel ál-



lott elő, melynek gyakorlati rendeltetése szerinte az volt, hogy a hangot villanyfolyam segítségével tovaszállítsa. A találmány azonban, minthogy nem látszott mindjárt kellő gyakorlati sikert ígérni, a németek által elejtetett, s eszméjével nem foglalkozott többi senki.

A hetvenes évek elején Amerikában pendült meg a messzeszóló eszméje újra. Ott egyszerre két egyéniség kezdett behatóan foglalkozni a messzeszóló létrehozásával: *Graham Bell* bostoni tanár és *Gray Elisha P.* Chicagóban, s törekvésöknek Európába is hirre szárnyalván, ez év elején az itteni napi lapok is sokáig nagyban foglalkoztak a találmánynak úgy tudományos, mint gyakorlati tulajdonságaival, s később az Amerikában tett kísérletekről tudomást nyertünk, különböző változatokban. Pár évvel ezelőtt *Graham Bell* által Boston és *Chambridge* között három kilométernyi hosszú vonalon tétetett meg az első kísérlet, és szabadalmat is nyert találmányára. A múlt év október havában eszközölt kísérletek, melyek a legjobb eredményre vezettek, teljes bizonyosságot tettek a messzeszóló-készülék használhatóságáról és gyakorlati becseről. Ez alkalommal huszonkilencz kilométernyi hosszú vezeték segítségével Boston és *Salom* között eszközölt kísérletnél *Graham Bell* tanár a hangot annyira sikeresen ültette át, hogy már nemcsak az egyes szavakat, hanem az illető beszélőnek a hangját s a különböző személyek különféle hangját is meglehetett különböztetni; sőt mi több, a kísérletek folyamában egy hölgy énekét s ennek minden hangját, minden árnyalatát teljes tisztaságában meghallották és élvezték a huszonkilencz kilométernyi távolságban levő hallgatók. De ez még nem minden. További kísérletek nyilvánvalóvá tették, hogy még a nevetés, a tetszésnyilvánítás, a taps, valamint a hangszerek zenéje is továbbítható a messzeszólón, s rajta még a susogás is halhatólag vitetik át. *Graham Bell* tanár mindjobban tökéletesbitett messzeszólójával eddigelé 230 kilométernyi (mintegy 31 mértföldnyi) távolságot győzött le.

A *Gray*-féle messzeszólónál az alapelv a hang tovaszállítására nézve ugyanaz, a mi a *Graham Bell*-énál; de annak alkalmazása és szerkezete egészen más és jóval bonyolultabb, a honnan emennek a messzeszólója van leginkább elterjedve.

A messzeszóló egész működése a levegő hullámzó mozgásán alapszik. Maga a hang is mozgás, és pedig ama részecskék mozgása, mely a hangot létesítette. Minden hangnak egy-egy levegő hullám (hanghullám) felel meg, s ennek alakulásától függ ama hangnak a minősége, mely fülünkbe jut. — A készüléken a hang tovaküldése, vagyis elvezetése a villanyáram által ugyanazon a módon éretik el, mint a távirónál a jelek távirása; nevezetesen az egyik állomáson gerjesztett villanyáramok az eredeti mozgást jelekben elvezetik a másik állomásra. A táviró tehát a messzeszólóval szoros atyafiságban áll.

*Graham Bell* tanár messzeszóló készülékének főbb részei: egy erős *Famin*-féle delejpatkó, melynek sarkai selyemmel bevont sodronnyal vannak körülesavarva; a sarkokkal átellenben fémből készült rekesz van alkalmazva, melyre egy hangfogó-készülék vezet a hangot. A szerkezet hatását a tudós tanár a következőkben ismerteti: „Valamely delej sarkai közelében alkalmazott aczél vagy vas mozgása a delej sarkait körülvevő huzaltekeresben villanyfolyamot indít meg, melynek tartama a vas vagy aczél mozgásával összevág. Ha tehát az emberi hang a vasrekeszt mozgásba hozza, a delejsarkokat

körülvevő huzaltekeresben villanyfolyamok támadnak, melyek a beszéd által előidézett hanghullámoknak tökéletesen megfelelnek. A tekeresek a vezetékkel (vezető-sodronnyal) összeköttetésben állván, az ebben támadó hanghullámok a vonaltulso végeig vitetnek át, hol hasonló szerkezetű készülék tekereseiről a rekeszbe vezetettvén, ebben ismét a levegőbe ömlő hanghullámokká változnak át.“ — Képzeltjenek t. olvasóim két egymástól távol levő helyiséget, melyekben egy-egy messzeszóló-készülék van felállítva, s vezető-sodronny által összekötve. Ha az egyik helyiségben zaj támad, a levegőrészecskék mozgásba jönnek, s a keletkezett hangnak megfelelő hanghullámok létesülnek, melyek minden irányban szétterjedvén, benyomulnak a messzeszóló szócsövébe is, mely alkatrészeinek, vagyis inkább az azokban fejlesztett villanyáramnak segélye mellett, az odaütődő egyes hanghullámok a vezetéken tovaveztetnek s a másik helyiség hang-csővében ugyanazok a hanghullámok hallhatókká válnak.

A múlt október havában több kísérlet tétetett Németországban *Berlin* és a közelfekvő helységek között a messzeszólóval a német birodalmi táviró-igazgatóság által, és az eredmény már az első kísérletek alkalmával is annyira igazolni látszott az új találmány életrevalóságát és fontosságát, hogy távolabb helyek közt való alkalmazása rögtön fogamatba vétetett, s a kísérlet sikere felülmúlt minden várakozást. Később a kísérleteket még nagyobb távolságban, nevezetesen *Berlin* és *Schöneberg*, *Berlin* és *Potzdám*, *Berlin* és *Brandenburg* (68 kilométer) között ismételték, még mindig sikerrel. *Berlin* és *Magdeburg* között azonban a 150 kilométernyi távolság már akadályul látszott szolgálni; a mennyiben a társalgás itt már nem hallatszott át, csupán egyes szavak voltak érthetők. De a távolság akadály a szerkezet tökéletesbitésével valószínűleg le fog győzteni Európában is, ép úgy mint Amerikában, a hol már 230, sőt több kilométernyi távolságot is legyőzött.

A nem rég *Budapest*en véghezvitt kísérletek is, melyek ezuttal még csak kis távolságban eszközöltettek, szintén jó eredménnyel végződtek. Első alkalommal a kísérlet megtételére száznyolczvan méternyi távolság, később pedig *Budavár* és a központi táviró állomás közötti körülbelül három kilométernyi hosszú ut szolgált, s az új találmány nálunk sem hagyta cserben az iránta kiváló érdeklődést tanúsító kísérlettevő szaktudósokat, kik az eddigiek után is kedvezőleg nyilatkoztak a nagyhorderejű találmány felől.

A messzeszóló czélszerűsége és használhatósága tehát bebizonyult. Az idáig felmutatott gyakorlati irány és elért siker remélnünk engedi, hogy az újabb kor valamennyi vívmánya között a messzeszóló első helyen fog állani. Fölszámíthatatlan haszonnal kecsegteti az az emberiséget *Mert* tagadhatatlan, hogy e találmány szerfölött fontos és széleskörű szerep betöltésére van hivatva, s hogyha el fog jutni a tökéletesség magaslatára, mi a kezdet sikerei után bizvást föltehető, s ha a távolság sem szolgálанд többé akadályul: nagymérvű átalakulásokat fog előidézni a táviró-intézmény terén s az emberiség viszonyaiban, és áldásos működését a vasut-jelzésbeli szolgálat pontosságára, a forgalom biztosságának emelésére, valamint sok másra nézve is kétségkívül nagy befolyással leend.



## Egy hét története.

Decemberhó 12-dikén.

Plevna. — Kovács Pál jubilauma. — Fábíán Gábor. — Egy matinée.

Megint politizálunk. A török rokonszenvenek már-már lohadóban levő lángja ismét magasra csap, hogy szinte vörös lesz tőle a szürke égboltozat. A csaknem feledésbe ment lelkes szólások ismét hangzanak utca-szerte és kávéházakban, a hírlapok megint kapások lettek s a kövér betűket ismét mohó szemekkel hajhászsa a táviratok közt minden ember. Csak-hogy beh más színezete van a multkorí s a mostani érdeklődésnek! Akkor öröm-sugárzó szemekkel olvastuk el a táviró legújabb híreit, melyek újabb meg újabb török győzelemlől s muszka vereségről értesítettek, már messziről hangosan kiabáltuk az utcán szembe jövő ismerősünk fülébe a legfrissebb csatahírt, s most mély levertséggel s fájdalmas melancholiával tétováz tekintetünk a rideg, kegyetlen sorokon, újra, meg újra átolvassuk a rossz hírt, mintha nem hinnénk szemünknek, s kedvetlen, lesújtott kedélyvel ballagunk az utcán, s ha elénk akad valamelyik ismerősünk, halkán oda sugjuk: olvasta?! — s aztán megyünk tovább.

Nem csak örömujjongásunk, de ez a mély levertség is tanuskodik ennek a nemzetnek az őszinte, forró rokonszenvéről, melyet szerencsétlen testvére iránt érez. Sőt ez a fájdalmas hangulat, mely erőt vett a legvidámabb kedélyeken, még kétségtelenebb bizonyága barátságunknak. Ugy érezzük, mintha magunk veszítettük volna el azt a vakandokturást, azt a silány földhányást és árkokat ott Plevna körül, mintha az a negyvenezer vitéz harcos egytől egyig a mi vérünk volna, kik kiéhezve, elcsigázva, megtörten, sebekkel megrakva kardját kezéből kiejtje, s mintha Ozman, a messzevilágba való hős, ki csodákat mivelt az alatt az öt hónap alatt, melyet hitvány földsánczai közt kétszer, háromszor akkora ellenséggel szembe szállva, daczolva áttöltött, mintha e nagy férfiú nemzetünk vezére lenne, mintha bukása által a magyar nemzet veszítette volna első zászlóvivőjét. Plevna elesett, Ozman megsebesülten fogságban van, vele negyvenezer edzett harcosa, kiket az éhség és ellenséges golyó még életben hagyott. Ezért borult el mindnyájunk lelke, ezért oly levert az egész nemzet.

Ha e hasábokon helyén volna, bizony nagyon szeretnők megkérdezni, hogy ki okozta azt, hogy Plevnának el kellett esni?! szeretnők megkérdezni, ennek a nemzetnek az akarásával történt-e az, hogy a századnak mondhatni legnagyobb hőse ily gyászos sorsra jusson?! És szeretnők megkérdezni, (attól, a kit illet) hogy ennek a nemzetnek a helyeslésével nézi-e összedugott kézzel az a millió katona, kiket a mi pénzünkön tartanak, hogy oda át a győző kizsákmányolva a szolgálékú szerencse előnyeit, eltíporja és megalázza azt a testvér nemzetet, melynek fenállása a mi állami fenállásunknak is biztositéka. De mind e kérdéseket magunkba zárjuk, beszéljen más, kérdezzen más, mi csak a főváros, a nemzet hangulatának adunk kifejezést, midőn elborult lélekkel, fájdalmas szívvel emlékszünk meg arról, a miről most minden ember beszél: Plevna elestéről.

És ez a nyomott hangulat nem engedi, hogy méltóan szóljunk arról a nemzeti öröm-ünnepéről, mely a napokban egyik vidéki városban végbe ment, s a melynél jelen volt lélekben az egész ország. Kovács Pál a veterán író ötvenéves jubilaumát ünnepelte, s az ünnepen képviselve volt az akadémia s az irodalmi testületek. Erről az ünnepéről kellene szólnom öröm-telt hangon, lelkesen, — ha be nem árnyékolná örömet a plevnai sötét felleg. Kovács Pál jubilauma, mint említém, a nemzet ünnepe volt az, mely hálaadóját róvta le egyik hű fiának, 50 évi ernyedetlen munkásságáért; és az ünnepély fényes volt, hű kifejezője azon meleg szeretetnek, forró rokonszenvenek, mit az egész nemzet a magyar irodalom ötven éves fáradhatlan munkása iránt érez. Győr városa ünnepi színt öltött, a középületeken nemzeti lobogók lengtek. A fővárosból, Győr közel vidékéről, az ország minden részéből tisztelgő küldöttségek érkeztek.

Az ünnepély délelőtt 11 órakor vette kezdetét a Lloyd-épület diszes nagy termében. Nagyszámu közönség gyült itt egybe. Az ünnepelt férfiú megérkezvén, Vargyas Endre királyi tanfelügyelő üdvözölte őt szép beszédben. „Győr város büszkeséggel nevezi önt fiának“ — mondá a többek között — Önt, a ki már félszázad előtt, akkor, midőn virradni kezdett a nemzeti ébredés hajnala, odaállott ifjui lelkesültséggel a küzdők sorába, kik virágzásnak segítették indítani nemzeti irodalmunkat. — Ezután a magyar tudományos akadémia nevében Xántus, a Kisfaludy-társaság nevében Beöthy, a Petőfi-társaság nevében Szana Tamás, az írók és művészek nevében Komócsy József üdvözölték az ünnepeltet. Megható, magasztos jelenet volt, midőn a győri nőegyesületek diszes küldöttsége babérkoszorút nyujtottak át a veterán írónak. Ezután a győri jogakadémia, iskolák és társulatok küldöttségei fejezték ki jókívánataikat. — Dr. Kovács Pál a szeretet ily imposans és őszinte jelei által meghatva válaszolt. Az egyszeri embertől — ugymond — mikor azt kérdezték: tud-e hegedülni? azt felelte: Nem tudom, majd megpróbálom. Ő is így érzi magát. Nem tudja, tud-e beszélni, hanem megpróbálja, mert hogy beszélnie kell, azt látja. Csekély személyében Győr városa csak a magyar irodalmat tisztelte meg. A tetszéssel és lelkesedéssel fogadott beszéd után Peresznyei János református lelkész olvasta föl ez alkalomra irt dicskölteményét; ezután a dalkör a hymnust zengte el s az ünnepély véget ért. — Délután fél hatkor a színházban diszeloadás volt, mely alkalommal az ünnepeltnek két vigjátéka adatott elő, melyeket Ternyei fiatal írónak Apotheosis-a előzött meg. A színeloadást diszlakoma követte. A lakoma közepén megeredtek az áldomások, melyek szakadatlan sorban követték egymást. Ezután az ország minden részéről érkezett táviratok olvastattak fel.

A lakomán mondott felköszöntések egyikében valaki mint az akadémia csaknem legrégebbi tagját éltette Kovácsot. Ha ez az ünnepély csak három nappal később tartatik meg, csakugyan a legöregebb akadémikus jubilaumát üljük meg, mert a ki még Kovács előtt volt, a jó öreg Fábíán Gábor, meghalt, 82 éves öreg ur volt, és munkás és fáradhatlan élte végéig.



Negyvenhat éve, hogy az akadémia tagja, ha csak még négy évét él, megérte volna, a mi ritkaság s nálunk első eset, hogy mint akadémikus, ötven éves jubilaumát ünneplhetné volna meg. De hát a halál nem akart már tovább várni, s elvette tőlünk s az irodalomtól az érdemes, lelkes férfit. Fábrián főleg műfordításai által tűnik ki; már 1824-ben jelentek meg tőle Hafiz-fordítások; 75-ben, tehát nyolczvan éves korában olvastunk tőle ismét egy remek fordítást, Horáczi híres levelét a költészetről. Temetésén az akadémia s az irodalmi társaságok szintén képviseltették magukat, — s így a küldöttség örömnépről halotti torra ment.

A veteránokról szólva nagy ugrás lesz talán egyszerre a „jövő reménységeihez“ csapni át. Egy matinéén voltunk a napokban, melyet a színészeti tanoda rendezett saját helyiségeiben, hogy a növendékek előmenetelét a művészet jövője iránt érdeklődők előtt bemutassa. Sokan voltunk jelen s meglepődten néztük végig az előadásokat. A drámai növendékek gróf Fredro Egyetlen leányát adták elő, mely nagyon alkalmas darab akkor, mikor sok leányt kell foglalkoztatni. Ügyesen mozogtak, ügyesen beszéltek, s mi, természetesen azzal a megjegyzéssel, hogy kezdőket bírálunk, nem hallgathatjuk el elismerésünket. Legtöbb jövőt kötünk Ramazetter Jolán és Czecz Katinka kisasszonyok jövőjéhez. Az előbbi mély értelemmel, izléssel és finomsággal, az utóbbi ritka otthoniaszággal s fűrgeséggel játszik. Az operai növendékek Lalla-Roukh első felvonását adták elő, s ebben Örley Flóra kisasszonyt illeti meg elismerésünk. Igen csinos, kellemes, bár nem nagy erejű hangja van, melylyel a kisasszony már is elég ügyesen tud bánni, játéka is eleven, kecses. Belőle nagyon jó operette-énekesnő válhatik.

Az igazgatóság helyesen teszi, hogy ily matinékon alkalmat ad a növendékeknek a közönség előtt magukat bemutatni, mert ezáltal otthoniasságot nyernek s elvesztik a lámpalázt, a kezdők e legnagyobb ellenségét. — P.

## A h á b o r u.

A mitől rettegtünk, bekövetkezett a végzetes fordulat: Plevna megadta magát. Nem az ellenség vette be, hanem az éhség. Mehemed Ali és Sulejman pasák felmentő seregei addig késtek, míg végre benn a földhányások közt hónapok óta vitézül megálló Ozmannak elfogyott az utolsó falat kenyere s az utolsó tölténye. Tehát kirohant, hogy hősi halált szenvedjen, mert magát megadni, ezt Ozman nem tanulta. Kirontott, a hol legsűrűbb volt az ellenség és küzdött, mint egy oroszlán. Záporként hullt a golyó seregére, egymás után hanyatlottak le a hősök, a vezér azonban még állt s folyvást előre nyomult. Már behatoltak az ellenség viárkai közé, az ellenség minden erejét megfeszíté, körbe fogták az elszánt sereget, minden felől szakadt a golyó-zápor, a kör mind szűkebb lett, végre egy golyó találja a vezért, ez lehanyatlak lováról, s — a küzdelemnek vége lett. A mint Ozman elesett, a seregnek sem volt többé mért harcolnia, megadta magát. Ozmannak jobb lábát zuzta szét a golyó. Ő hős volt az utolsó pillanatig, ezt beismertik ellenségei is, maga a császár felkereste a csata után s elismerésül vissza adta neki kardját. A fogságba esettek száma körülbelül 30 ezer. Ugyan ennyi a halott. Kemény harc volt.

S most már vége a háborúnak. A császár tehet, a mit akar. Mehet akár Konstaatinápolyba. Gyöngye ellenállásra fog találni. Most már a hatalmak közbelépésének ideje elérkezett.

Most látjuk meg, őszinte volt-e diplomáciánk, mikor senlegesnek vallotta magát.

## Budapesti hirvivő.

*Előfizetési felhívásunkat lapunk mai számával veszik kedves olvasóink. Ajánljuk azt különös figyelmökbe, olvasásuk végig s győződjenek meg, hogy az a lelkes és valóban ritka pártfogást, melyben most már teljes tizennyolcz év óta szakadatlanul részesülünk, a magunk részéről is minden erőnkkel iparkodunk kiérdemelni; és győződjenek meg, hogy mai napság nincs lap, mely több kedvezményt nyújtana az olvasóközönségnek. Mi teljes nyugalommal és egész bizalommal bocsátjuk ki e felhívást s szívünkkel meg vagyunk győződve, hogy a lelkes magyar közönség eddigi pártfogásával és hazafias támogatásával fog találkozni önzetlen vállalatunk a jövő évfolyamban is.*

\*(Jótékonyág.) Király ő Felsége a nagymegyeri helv. hitv. egyház-község részére, temploma és lelkészlaka építési költségére 200 frtot adományozott, ugyan csak király és a királynő ő Fölségeik 4000, Rudolf főherceg 2000 frtot adományoztak a fővárosi szegények közt leendő kiosztásra, azonkívül a királynő a gödöllői szegények részére 200 frtot ajándékozott. — A herceg primás legújabb adományai a komáromi ujonnan bevezetett apácák szükségleteire 180 frt, a csiliz-radványi iskolára 200 frt, a mária-pócsi iskolára 150 frt, a fővárosi Mária-egylet számára 100 frt, a sz. Vincze-egyletnek 200 frt, a topánfalviaknak harangra 50 frt, a pozsonyi oltáregyletnek 100 frt, a pozsonyi sz. keresztől nevezett beteglátogató apácáknak 300 frt, a budapesti atletikai klubnak 200 frt, a komáromi Erzsébet egyletnek 200 frt, a budapesti oltáregyletnek 200 frt, a pozsonyi oltáregyletnek 100 frt, a pozsonyi nőegyletnek 100 frt, a budapesti krisztinavárosi apácáknak karácsonfára 150 frtot, a középázsiai missióra 200 frtot. — Pálffy János gróf a pozsonyi evangélikus egyháznak, a magyarországi ágostai hitvallásu egyetemes egyház által Pozsonyban felállítandó theologiai intézet számára 16,000 forintot adományozott. — Néhai Soós István volt turkevi ügyvéd összes vagyona 1/4-ed részét, — tehát tizezer forintot, — végrendeletileg a Turkevén felállítandó kisedővoda alapjára hagyta.

\*(Rózsás napló.) Tüzes Karácson deési közjegyző eljegyezte az ottani polgármester kedves leányát Róth Boriska kisasszonyt. — Elvers Nándor karancsrévi földbirtokos jegyet váltott Majer Etelka kisasszonnyal Magyar-Bólyon. — Szabó Barna brassói orvos és Pongrácz Anna kisasszony Maros-Vásárhelyről jegyesek. — Mann Ferenc községjegyző és Ethy Erzsike kisasszony kézfogója a napokban volt Ertarcsán. — Barabásy Sándor Nagyváradon a napokban kelt egybe Sebes Mari kisasszonnyal. — Mudrony Soma országos képviselő és Szigligeti Ferike kisasszony érdemes színműírók leánya hétfőn léptek az oltár elé Budapesten. — Sárói Szabó László törvényszéki jegyző nőül vette Sandler Irma kisasszonyt. — Niedermann József ügyvéd s az Ung szerkesztője nőül vette Béressy Mariska kisasszonyt. — Kvacz Antal ügyvéd eljegyezte Rimler Matild kisasszonyt B. Csabán. — Tóth Zsigmond kunszentmiklósi gyógyszerész esküvője Tóth Emma kisasszonnyal közelébb volt.



\* \* (Gyulai Pál) egyetemi tanárt kedden délelőtt hallgatói szép nagy babérkoszorúval lepték meg. A széles nemzeti színű szalagokon következő felirat olvasható: Gyulai Pálnak, a felejthetlen Petőfi-órák iránti hálából, hallgatói. Ez alkalommal a nagy terem zsufolásig megtelt. Gyulai megindulva, meleg szavakban fejezte ki háláját.

\* \* (A képviselőház) küldöttei, a delegátusok Bécsben voltak, hogy Andrásynak 25 milliót megszavazzanak ideiglenesen, s megfakgassák a külügyminisztert. És Andrassy hagyta magát fakgattatni, kérdezték s ő felelt. Homályosan ugyan, mégis eleget mondott. Azt mondta, hogy ő mindenre kész volt s kész jelenleg is a béke érdekében, de csak békés uton, — fegyverhez nem nyúl. Ez annyi, mint semmi. Pusztá szóval meg nem állíthatja a győzelmes muszka sereget, főleg ha megmondja elég nyíltan, hogy ő csak beszél, s ha ez nem használ, hát akkor úgy is jó. A delegátusok hosszú képpel jöhetnek haza Bécsből.

\* \* (A karácsonyi vásárral,) melyet a nőképző egyesület a legközelebbi szombaton és vasárnapon rendez, érdemes ismét foglalkozni. A karácsonyi ünnepek alatt a redoute termei bazárrá alakulnak át. Két napig fog tartani a kiállítás, két napig fog tartani a kedves ostrom-állapot, melyből — reméljük — legdühösebb függetleneink sem vonják ki magukat. A bazár körülbelül úgy lesz berendezve, mint tavaly. Lesz benne Kalauz a nagy bejáró ajtó előtt, ki Ariadne fonállal szolgál a fényes labirinthban, hol mindenki szívesen veszi el a kivezető utat. Lesz karácsonyi asztal, hol Fortuna bájos végrehajtói árverezni fognak, lesz hűsítők kioszkja, laczikonyha, Finom Rózsival és magyar csárda, czukrászda, csemegék, finom tömegével, ázsiai theázó, liqueur-üzlet, mézeskalács-árulás, déligyümölcs üzlet, — hol a vámfőlemelést már akceptálni fogják, török kávéház, melyben odaliskok töltögetik Mokka forró levét, szivartózsde, svédasztal, virág csarnok, fénykép kereskedés, játékos bolt, művirág-árulás, magyar iparcsarnok, a jövő század postája s a legújabb vívmány a telephon, szerencsekerék, cigányjósnök, szerencse-kosár, mely nem fog kikoszorázni senkit, bűvös kamara és sok más bűvös dolog, a mit felsorolni is alig lehet. Azonkívül első este a kis teremben hangverseny, második este bűvészi előadás lesz s mind a két estén Berkes kitűnő bandája működik. A bazár 4 órakor, az előadások 8 órakor kezdődnek. Belépti díj 50 kr. Étek ára 10—50 krig. — Hogy itt lesz tolongás, az bizonyos.

\* \* (Szalay László emléké) igen szép kővel örököltette meg szülőházán (Budavár uri utca 22. sz.) annak jelenlegi derék tulajdonosa, Kóczán Ferencz ur. A kő, melyet Gerenday készített, csinos veres márvány, a történelmi társulat által fogalmazott feliratot viseli: Itt született Szalay László 1813. apr. 13-án.

\* \* (Az árvák karácsonfájára) gyűjtenek most a jótékony intézetek. A városi árvaházak és a gazdasszonyok intézete számára hova kell az adományokat gyűjteni, azt már említettük. A gyermekmenhely 125 szegény kisdede részére a pénzt Papp József pénztárnok (muzeum-utca, 5. sz.) fogadja el, a természetbeli ajándékot pedig az intézet előljárósága, (kis fő-utca, 10. sz.) A próféta-és nagytemplom-utcai két bölcsőde részére Adler Antalné urhölgy, (Rombach-utca 7. sz.) A gyermekkorház számára a pénzt Czanyuga József pénztárnok (muzeum, földszint) fogadja el, egyéb karácsonyi ajándékot pedig Merényi Ferenczné (ősz-utca 9. sz.) a kórház emeletén.)

\* \* (A képzőművészeti társulat) sorsolásánál kihuzott

nyertes számokat közöltük, most a nyertesek és a nyereménytárgyak közül említünk föl néhányat. Az első nyereményt Lotz K. Hazatérő munkások czimképét 1500 frt értékben Harkányi Frigyes; a másodikat Székely B. Léda képét 1200 frt értékben Zalamegye közönsége; a harmadikat Madarász Viktor Báró Eötvös arczképét 1000 frt értékben dr. Haynald Lajos érsek; 4-diket Barabás Miklós Székely aratóit 500 frt báró Prandau Gusztáv; 5. Wagner Sándor Részlet Veronából czimú képet 350 frttal Pulszky Károly; 6. Szemlér M. Somogyi juhászok képét 200 frttal Ferenczy Mária; 7. Ebner Lajos Fifine képét 150 frttal herceg Eszterházy Pál; 8. Dux Zsigmond Czipész inasait 150 frttal Zsivora György; 9. Sárdy István Olvasó nőjét 150 frt, dr. Siegmund Vilmos; 10. Schulfried Dominik kutyával játszó gyermekét 120 frt. Traun Bethlen grófné; 11. Révész György Fürdő nőit 120 frt. Lipovniczky István; 12. Haan Antaltól Tanulmányfőt 120 frttal Kovács Zsigmond püspök; 13. Spányi Béla Alföldi táját vízi malommal 100 frttal herceg Lichtenstein János; 14. Maszák Hugóné Deák Ferencz arczképét 100 frttal, gróf Fesztetich Taszilo. A többi nyeremények 100 frton aluli értékűek.

\* \* (Közvacsorát) a jövő farsangon is fog rendezni az országos kiseddóvó egyesület. Ezt a gyűjtő osztály vasárnap határozta el, Tisza Kálmánné urhölgy elnöklete alatt. Ezuttal nem a Hungária, hanem a redoute nagy termében tartják február 7-dikén s urhölgyek részvételre már is nagy számmal jelentkeztek.

\* \* (A párisi magyar egyesület) házára kibocsátott 100 frtos kötvények elvállalásában eddig ide-benn az országban harminczheten vettek részt, jobbára hazafias szellemű takarékpénztárak és pénzüintézetek, városok, köztük Budapest főváros nyolcz kötvény aláírásával, és magánosok, köztük Haynald Lajos érsek, gróf Wenckheim Rudolf, Grómon Dezső, Harkányi Frigyes. Párisban aláírtak tizenhárom kötvényt, — magánosok, mint Türr István, Munkácsy, Zichy, Paczka festők, a két utóbbi 3—3 kötvényt, melyeket nagylelkűen vissza is ajándékoztak az egyesületnek. A pesti hazai első takarékpénztár tovább is elfogadja a kötvény értékének megfelelő 100 frtnyi összegeket (esetleg 25 frtnyi havonkénti részletfizetés mellett is) s az aláíróknak a lefizetett 100 frtért a nevezett intézet által egy végleges kötvény posta fordulattal ajánlott levélben megküldetik. — Ohajtuk, hogy az aláírások minél tömegesebben eszközöltesenek.

\* \* (Lecocq zenéjének kedvelői) — s ki nem az?! — előre örövendhetnek: a szellemdus szerző két operetten dolgozik jelenleg, melyek mindegyike a Renaissance-színházban fog előadatni. Mind a kettő három-felvonásos nagy operette lesz, az egyikhez a szöveget Leterrier és Vanloo, Lecocq rendes libretto-írói, a másikkhoz Dennery írják, kitől ép a napokban adtak elő egy hatásos drámát a Variétében. Lecocq egyik operettjét Zulma-Bouffar kisasszony, a másodikat Jeanne Granier számára írja. Ez utóbbi alig tizenhat éves leányka az ifjuság és ártatlanság minden bajával, ki csak most lépett a színpadra s a párisi közönséget egészen elragadta. — Egyuttal megemlítettük, hogy Lecocq igen udvarias levelet intézett a mi Soldosnékhöz, kinek hire Párisba is eljutott, s fölkérte őt, hogy Kisasszony-feleségem és Koziki operettekből küldje el neki jelmez-fényképeit.

\* \* (Kincsemről,) Blaskovich Ernő híres ház-építő lováról megint beszélnek. Említettük, hogy egy angol sportman megirigyelve Kincsem dicsőségét, fogadás-versenyt ajánlott az



ő Pladiea nevű lovával. Blaskovich ur elfogadta a fogadást 50,000—500,000 frtra fél bánat pénzzel és kikötött 2400—2800 méter távolságot, továbbá, hogy a két ló feleuton, például Baden-Badenben vagy Frankfurtban találkozzék. A nagy távolság folytán Kincsemnek sok kilátása van a győzelemre. Sportkörökben természetesen nagy érdekléssel várják e versenyt.

•• (Farsangi napló.) A női páregyelet január 5-kén zártkörű bált rendez nagykeresztutczai saját helyiségében. — A bölcselemek bálja január 12-dikén lesz az Európában. A bálbizottság elnöke Gáspár Imre; bálányának Bisitz Dávidné urhölgyet kéri föl. — Az athletikai bál február 6-kára van kitűzve az Európában. — A technikus bál lady patronesse Blaskovics Miklósné urhölgy lesz, ugyancsak ő volt szíves elvállalni a gyermekmenhely calico-bálgán, mely február 17-dikén lesz, a háziasszonyi tisztet.

•• (Wáhrli Jákó) felkéri Téli estékre czim alatt e hó végén megjelenő beszély-kötetének ivtartóit és azokat, kik e munkát megrendelni kívánják, miként az iveket, illetve megrendeléseket e hó 15-dikéig hozzá (Budapest, sugár-ut 87. sz.) beküldeni szíveskedjenek. Ugyanez alkalommal felemlithetjük, hogy a kötet 2 eredeti beszélyt és néhány rajzot fog tartalmazni.

•• (Ajánlkozás.) Egy 24 éves hajadon, a ki egyszersmind okleveles tanítónő, ajánlkozik akár városra, akár pusztára házi kisasszonynak háztartás vezetésére; s ha esetleg a családnál gyermekek vannak, magára vállalja azoknak órást adni magyarul bármiből. Megjegyzendő, hogy a háztartás vezetéséhez kiválóan ért. Értekezni Inotay Rózánál Omorovicsán, Bácsme gyében.

•• (Vegyesek.) A József-fiuárvaház bizottsága elhatározta, hogy az árvaház konyhája fölötti főfelügyeletre Ruprecht Demidoffné urhölgyet kéri föl, s egy hölgy-bizottságot alakít. — Egy szegény anya a napokban veszté el harmadik fiát: mind a három öngyilkos lett. — Irodalmi eseménynek kell tekintenünk azt, hogy Arany Jánostól a Budapesti Szemle legközelebbi számában egy költemény fog megjelenni. — A budapesti egyetem száz éves fenállásának megünneplésére előkészületeket tesznek. Az ünnepély egyébiránt csak 1880-ban lesz. — Ifj. gróf Nádasdy Ferencz 20 arany pályadíj tűzött ki a községi és gazdasági tűzoltás könyvére. A pályaművek január 31-dikéig a Hasonszenvi közlöny szerkesztőségéhez, (üllői ut 11.) intézendők.

•• (Halálozások.) A hét folytán meghaltak: Fábrián Gábor, az akadémia legidősb tagja, 82 éves korában, Aradon. — Vékey Ferencz, 76 éves korában, Budaházán. — Gróf Bethlen Miklósné, született Petricsovics Horváth Ida, írói neven Izidóra, 41 éves korában, Bécsben. — Hertelendy Miklós volt honvédezredes M. Gencsen. — Battha Sámuel 86 éves korában, Márton-Kátán. — Domanczyk Istváné, született Winter Mária, 26 éves korában, Budapesten. Jakó Pálné, született Szakáll Mária, 48 éves korában, Derecskén. Béke hamvaikra!

## Gazdasszonyoknak.

A kávéfőzés Liebig szerint.

A híres vegyész a következő tanácscsal örvendeztette meg a háziasszonyokat a kávéfőzést illetőleg. Ugyanis Liebig is azt tanácsolja, hogy a kávé nem szabad sötétbarnára, hanem

csak világosra pörkölni, mert a kávé csak úgy tarthatja meg két legfőbb javát: az illatot és a coffein-t. Hogy a kávé illatja el ne illanjon, Liebig egy fél kilo kávéhoz pörkölés közben, mielőtt a tűzről leveszik, egy kanálnyi törött czukrot szórát, és kihülve szorosán elzárt pléhedényhe téteti el. A kávé készítésére nézve is valami újat gondolt ki és maga is tartja legjobbnak. Ugyanis a rendes adag kávé megörölvén, belőle három negyedrészt forró vízben 10 perczig forrni kell hagyni. Csak ezután kell a negyedik rész kávé hozzá adni, az edényt hamar letakarni és félre huzni a tűztől. Öt-hat percz múlva a kávé leülledett és készen van. Ez által kitűnő kávé nyerünk, miután a három negyed rész kávé java, ereje ki van főzve, a negyedik rész az illatot, a finomságot adja meg neki. — Egy másik híres vegyész a rossz kávé azzal javítja meg, hogy azt nyers állapotban forró vízzel önti le, jól össze-vissza keveri, ezt pedig 3—4-szer ismétli. Ezek után a kávé jól megszárittatik és a szokott módon meg lesz pörkölve.

## Fahéjas fánk.

1 itcze lisztet, 2 tojás sárgájával, 2 kanál tejjel s két lat élesztővel s egy kevés tejjel a deszkán jól ki kell dolgozni, s a tésztát kelni hagyni. Ezután egy fél font vaját a kinyujtott tésztába belé kell hajtogatni, háromszor egy-egy negyed óráig pihentetni, kinyujtani s negyedszer aztán négyszegletű darabokba vágod, a rendes pléhformára kötöd s kettejével egyszerre forró zsirban kisütöd, czukorral és fahéjjal beszürve betálalhatod.

## S z i n h á z a k.

**Nemzeti színház.** Deczember 8. Sába királynéja. — Deczember 9. Az attaché. — Deczember 10. A fény árnyai. (Szabó Antal vidéki színész föllépteül.) — Deczember 11. A zsidó nő. — Deczember 12. Az attaché. — Deczember 13 Pál és Virginia. — Deczember 14. A kéregető nő. — Grin-goire. — Grimshav, Bagshav és Dradsav.

**Várszínház.** Deczember 8. A rablógyilkos. Az elkényeztetett férj. Cox és Box. — Deczember 9. A kőműves. — Deczember 11. Jótékony czélu műkedvelő előadás. — Deczember 12. Jótékony czélu műkedvelő-előadás. — Deczember 13. A nagyon szép asszony.

**Népszínház.** Deczember 8. Kisasszony feleségem. — Deczember 9. A falu roszsza. — Deczember 10. Nanon csaplárosné. — Deczember 11. A vízözön. — Deczember 12. A kis doktor. (Erdélyi Marietta kisasszony szerződött tag első föllépte.) — Deczember 13. Ugyanez. — Deczember 14. A sárga csikó. (Előszór.)

A nemzeti színháznak a lefolyt héten vendége volt a vidékről: Szabó Antal. Őszintén bevallva, mindig aggódva nézünk a vidékiek vendégszereplése elé, mert még a legjobb is, a kit a vidéktől nyertünk, annyi modorsággal volt tele, hogy évek kellettek hozzá, a mig leszokhatott róluk. Szabót a vidék jobb színészenek mondák, s talán az is, annyi azonban tény, hogy keresve sem találhatott volna alkalmasabb szerepet modorosságának szembetüntetésére, mint épen Nyáray Béla szerepét a Fény árnyaiban. Egy az, hogy dagályosan, természetesség nélkül beszél, a mi társalgási darabban leginkább bántja a fület, mozgása, járása, kelése pedig oly szegletes, oly esetlen, hogy mente vagy toga kellett volna e hiányosságainak palástolására, a frakk ezeknek leggyorsabb elárulói. Így hát Szabó Antal vendégszereplése nem sikerült.

A népszínházban pedig egy új tag első föllépésénél voltunk jelen. Vidmár Erzei távozása után érezhető hézag volt a személyzetben, s most e hézagot tölté be Rákossy Er-



délyi Marietta kisasszony szerződtetésével. És jól tölté be, a Kis doktor szerdai előadása erről győzött meg. Fiorettát játszá benne a fiatal énekesnő, ki már elegáns megjelenése által meghódítá a közönséget, mely még koszorúkkal s kameliacsokrokkal sem fukarkodott. A kisasszony szépen csengő, jól iskolázott hanggal bír, azonban ép oly kevés benne a tartalom, mint játékában. Finom, izlésteljes minden ízében, de hideg. Pedig az operettek énekléséhez s játszásához meleg kedély és pezsgő vér szükséges.

A várszínházról is nyílik alkalom említést tenni. Műkedvelők a szegény gyermekkert javára két egymás utáni napon előadást tartottak, mind a kétszer telt ház előtt. Az előadás minden tekintetben sikerült. Az első napon legnagyobb hatást keltett Kauserné Gerster Berta asszony éneke, ki Donizetti Poliuto áriájával zajos tapsokat aratott. A hangversenyben részt vettek még Busse Alvin kisasszony és Matijka Károly, előbbi zongorán, utóbbi hegedűn; továbbá Szuborics Manó ur is. Előadtak egy kis vigjátékot is, a Szép Molnárnét, melyben Kiss Kornélia a czimszerepet, Wilhelmné a marquisenét, Szentdomokosi István a marquist és Hasucha Lajos a molnárinast játszták, mindnyájan diletantsoktól váratlan élénkséggel és sok színészi temperamentummal. Következtek azután a sikerült élőképek. A tiszta jövedelem 300 forint. A rendezés körül, s így az előadás sikerében is, az érdem oroszlánrésze mint halljuk Ivánka Imrét és Balathy Imrénét illeti, kik sem időt sem fáradságot nem kimélték, hogy a közönségnek minél több élvezetet szerezzenek. A második nap előadása is ily jól sikerült.

### Divattudósítás.

Kétségen kivüli már a rövid szoknyák diadala a hosszú uszályos ruhák felett, legalább az utcai öltözetekre nézve. Nagyon sokan mondtak már le a hosszú ruhákról és minden nap nagyobb azoknak száma, a kik csakis kerek szoknyákban lépnek az utcára, hogy nem csak közönségesebb szórkelméből készült rövid ruhákat látni, hanem bársonyból és selyemből valókat is. Ezzel biztos reményünk van, hogy az uszály csakis a salon és a nagy társaságok függelékének lesz megtartva. És ez valóban helyes is, és tanúságot tesz arról, hogy — vannak esetek, a mikor a gyakorlati és czélszerű módosítás mégis csak utat tör magának a divat terén is, és valóban soha sem tudtunk lelkesülni a hosszú uszályokért, mikor az utcasöprés szolgálatában állottak.

A rövid öltözék azonban természetesen arra kényszerít, hogy a lábbeliekre nagyobb gond fordításék. Új év körül van a látogatások ideje, és ilyenkor bársonyczipőkben illik járni; a színes keztübbőrből valók is divatosak, kivált a fényes fekete és ezüst gombokkal sőt az aranyosakkal gomboltak is. De miután ez utóbbiak felette feltűnőek, nem mondhatjuk őket izlésteljeseknek. Kivágott czipők csakis társaságban és otthon viseltetnek, a félig kivágott és félmagas czipőket pedig az utcára is szokásos felhuzni, a fekete, elől hegyesben végződő bőr- vagy posztócipőkhöz, melyek elől fűződnek, gyakran fehér himzés díszíti az elejét. A díszesebb czipőkhöz mindig selyemharisnyát szokás viselni, mindig a ruhához illő színből, a mint ezt már említettük is. A társasági öltözékekhez való harisnyák és czipők nagyon is díszesek. Elöl természetesen igen rövidek a czipők, himzettek, vagy csokorral díszítettek, (a lepkecsokor van itt leginkább helyén) sőt nem ritka a jó csipkével való bodrozás is. Ha a czipő fekete atlaczból való, akkor a fekete zománcz gyöngyös himzés a leggyakoribb. A selyemharisnyák két oldali eresztékén mindig ott pompázik a himzés, vagy a csipkebetéttel való díszítés, azon esetben, ha az egész harisnya nem áttört, lyukasos mintázatu.

Az elébb említett rövid utcai öltözékek többnyire a rövid, kerek szoknyából állanak és a polonaise-ből, ez összeállításnál azonban újabb eredetű azon szoknya, melynek egész hossza és terjedelme széles plissó ránczokba van szedve; hegyi-szoknyáknak nevezik ezeket, és csakugyan a scóthegyi öltözékre is emlékeztetnek. Rendesen kétféle szövetsből készülnek ez

öltözékek: kockás tartanból és sima indiai vagy más cashemirből, és pedig úgy, hogy a szoknya a kockás szövetsből való, a tünique és derék pedig cashemirből, a cashemir derék eleje a kockás szövetsből való betétsből áll. Egy szorítóöv tartozik ez öltözékhez. A kék és zöld kockás tartan és a zöld cashemir, vagy a kék és fekete kockás szövet kék cashemirrel, igen divatos összeállításuk.

Leírásainkban az utcai öltözékek újdonságaival foglalkoztunk, divatképünkön pedig a közelgő estélyek és bálók újdonságait akarjuk megelőzőleg bemutatni. Az első alak sima sárgás failleből, és nehéz antique renaissance-ből készült fényes estélyi öltözéket mutat be. Az alsó ruha széle rézsut rakott plissékbe van rakva, legalul fodorral, a felső ruha pedig hosszú uszályba szedve, két oldalt hátra huzva, széles csokrokkal és faillel díszítve. A derék négyszögben ki van vágva. Virág díszíti az egyik vállat és a haját, a mely közé még egy kis toll és kiálló kócsag is van tűzve. E fényes öltözék ára 180 frt.

A második alak tánczestélyi vagy báli öltözéket visel. Rózsaszínű tarlatánból készült, gazdag plissé fodrozattal és dudorokkal, a tünique pedig tömérdek virágfüzérékkel. Ugyanilyen virág veszi körül a kivágott derék csipkészetét, valamint a hajzatot is. E ruha ára 70 frt.

### S z á m r e j t v é n y .

Zeke Dömötör Idától.

1. 7. 12. 4. 7. 6. 7. Egyike a legjobb száraz gyümölcsöknek,
5. 3. 4. Ez a gondolkodó része az embernek,
7. 8. 7. 9. 10. Folytonos ellene ez magyar hazánknak,
11. 3. Innen hallod dalát a szabad madárnak.
7. 6. 8. Arczod e nélkül nagy hiányt szenvedne,
7. 8. 9. 10. 11. 3. Ez hazánknak egyik hangszer készítője.
12. 4. 11. 9. 10. Kedves halott után ez van reád mérve,
1. 5. 1. 2. Magyar nő! légy büszke mindenkor e névre,
9. 11. 6. Bár ott Plevna körül ez igen bőven van;
10. 11. 8. Csak ezt törje szélylyel mihamarabb Ozman!
12. 2. 19. Ilyen, ki nem mondja, hogy: sokáig éljen,
- 1—12. E talánynak tárgya, hirben, dicsősségben!

Megfejtési határidő: január hó 9-dike.

A f. é. 46-dik számban közlött rejtvény értelme:

Pozsony vármegye.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Moesz Gézané, Szlávik Nándorné, Keresztessy Tilda, Zeke Döme Ida, Jánossy Lajosné, Bátori Sigray Istvánné, Korenágh Serk Hermin, Marosy Etelka és Izabella, Magyar Matild és Felicie, Wipf Gyuláné, Kovács Morvay Julia, Mednyánszky Margit és Erzsi, Urbankits Székely Berta, Haintz Mari, Riesz Benda Irén, Frantz Albert Adél, Rád Péterné, Hosszu Elekes Matild, Török Péterné, Farkas Netti, Dzsínich Pencz Mária, Stresznyák Hermin, Matyasovszky N. Mária, Bohus Gyuláné, Gaál Emma, Siklósy Róza, Fényes Matild, Orosz Ida, Szikszay Emma, Nagy Flóra, Mikszáth Lilla, Tóth Juliska, Angyal Margit, Papp Tekla, Turcsányi Olga, Keller Mihályné, Horváth Kamilla, Mátyus Elvira, Fogarassy Jolán, Tabajdi Irma, Pessina Edéné.

### T a r t a l o m .

Orvosnak jó lenni, Pokorny Jenőtől. — Őszi köd, Bartók Lajostól. — Világosság, Brankovics Györgytől. — A táncziskola, Mende Bódogtól. — A messzeszó (telephon), Kemenczky Kálmántól. — Egy hét története. — A háboru. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Színházak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

M a i s z á m u n k m e l l é k l e t e: Jelenhavi divatképünk és előfizetési felhívásunk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



51-dik szám.

Deczember 23-dikán.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

## K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

## EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

~~~~~  
Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országut 39. sz.



# H E T I N A P T Á R.

| Hónapi és heti naptár |    | R. katolikus és protestáns naptár |                | Ó-naptár       | Izraeliták naptára | Hold-járás    | N a p - |        |      |
|-----------------------|----|-----------------------------------|----------------|----------------|--------------------|---------------|---------|--------|------|
|                       |    |                                   |                |                |                    |               | kelte   | nyugta |      |
|                       |    |                                   |                |                |                    | óra           | perc    | óra    | perc |
| Decz.                 | 23 | Vasárnap                          | G 4 Vikt. szűz | G 4 Győzőke    | 11 B 30 Dániel     | 17            | 7 48    | 4 11   |      |
|                       | 24 | Hétfő                             | Ádám és Éva    | Ádám és Éva    | 12 Spiridion       | 18            | 7 48    | 4 11   |      |
|                       | 25 | Kedd                              | Nagy karácson  | Nagy karácson  | 13 Eustrat         | 19            | 7 49    | 4 12   |      |
|                       | 26 | Szerda                            | István vértanu | István vértanu | 14 Thyrsus         | 20            | 7 49    | 4 12   | ☉    |
|                       | 27 | Csütörtök                         | János evang.   | János          | 15 Eleuther        | 21            | 7 49    | 4 13   |      |
|                       | 28 | Péntek                            | Apró szentek   | Apró szentek   | 16 Aggeus          | 22            | 7 49    | 4 14   |      |
|                       | 29 | Szombat                           | Tamás püspök   | Jonatán        | 17 Dániel          | 23 Sab. Vaera | 7 49    | 4 15   |      |

## V i d é k i t á r c z a.

**Nagybányán** az ifjusági kör igen dicséretesen működik. Különböző elemeinél fogva hat az osztályok közeledésére s terjeszti a művelődést. Ez idényben négy estélyre hívta meg a város közönségét, szabad bemenettel. Ez estélyek a vendéglő disztermében, esti hat órától éjfélig tartanak s van felolvasás, szavalat, karének, kisebb színi előadás, közben táncz. A harmadik estélyen már a környékből is voltak látogatók. Fényűzés nélküli, egyszerű csinnal jelennek meg a hölgyek s fesztelen, vidám hangulat uralkodik. A rendezők meghozatták s bemutatatták a telephont is, rövid ismertetéssel. Persze egy vig társaságban nincs meg az a csend, melyet a messzeszóló teljes sikere megkíván. A hölgyek azzal viszonyozták a rendezők előzékenységeit, hogy gyűjtöttek a török sebesültek javára.

**A vidéki** kedélyes élet jellemzésére szolgál egyik kisvárosi kaszinónak alapszabályaiból e mutatvány: „Minden egyleti tag szigoruan köteleztetik az egylet naplójába azt, ha disznót ölet, 24 órával előbb pontosan bejegyezni, hogy így a tagok másnap este 6 óraker egy kis friss hurkára és kolbászra annal biztosabban megjelenhessenek.“

**Nagyszombat** városa kitett magáért. Megemlékezett a honvéd-özvegyekről és árvákról oly szépen, hogy ha az ország csak tizenöt-husz megyéje követné példáját, ama jótékony ügy pénzalapja sokkal jobban állana, mint most. A hivatalos gyűjtésekből befolyt harminczötezer forint még kevés arra, hogy mindenütt segíteni lehessen, a hol nagy szükség volna rá. Kovács Leó honvédörnagy indítványára bizottság alakult Nagyszombatban. A női bizottság elnöke Palugyai Szöllösy Teréz urhölgy. Rendeztek hangversenyt, műkedvelői előadást, sorsjátékot, gyűjtöttek sat. s az eredmény eddig kétezernegyszáz forint. Oly szám, melyre örömmel és megnyugvással gondolhatnak azok, kik e nemes ügyben buzgolkodtak.

**Balaton-egylet** alakításán fáradozik három vidéki lapszerkesztő, Lévay a Veszprém, Bátorfi a Zalai közlöny és Roboz a Somogy szerkesztője. Az egylet székhelye Füred lenne, célja Füred és Héviz közönségének szórakoztatása mellett a Balaton és vidékének tudományos ismertetése, kirándulások rendezése, ásatások eszközzése, a Balaton fölmérése, kikötők, utak, emlékoszlopok emelése stb. Az egylet, ha létesül, könyvtárt rendez s évkönyvet fog kiadni. A kik egyszer mindenkorra 50 frtot lefizetnek, alapítók, évenkint 4 frt lefizetéssel pártoló tagok lesznek. A felhívó iver január végéig visszaküldendők, s ohajtjuk, hogy minél számosab aláírással érkezzenek vissza.

**Brassóból** a muszka czárhoz egy katonai küldöttség megy. A minap felsőbb helyről távirat érkezett Brassóba, mely

meghagyja, hogy az ott állomásozó I. Sándor-féle ezred egy küldöttsége a czar üdvözlése végett Szentpétervárra utazzék. E hó 21-dikén lesz ugyanis 100 éve, hogy az orosz uralkodók az I. Sándor-féle ezred tulajdonosai. A küldöttség e hó 15-dikén el is utazott és Szekulics ezredesből, báró De Fin őrnagyból és Puscariu kapitányból áll. Szép kilátások!

**Sárospatakon** Osman halálának hire mély benyomást gyakorolt. Olvassuk, hogy a főiskola falain fekete lobogó leng, a református templomban gyászisteni tisztelet tartatik, mint-hogy Plevna elestével s a szépen ragyogó félhold első csillagának letüntével szabadságunk napja is homályba borult. Minket, szól a tudósító, az ősi szabadság, a Rákócziak és Perényiek szent földének lakóit, arra intenek az ősök szellemei, hogy éljünk és vérünket a hazáért áldozzuk, azért kiáltjuk: a muszka ellen fegyverre!

**Rév-Komáromból** írják, hogy e hó 13—14. dike közti éjjel Csalóköz derekán mintegy három mértföldnyi terület szélességben fekvő Aranyos, Ehel, Ocsa községeket erős földrengés lepte meg. Az ingás a nagy Duna felől a Vág felé irányult; az első rázkódás esti hét óraker jelentkezett több másodperczig, — rázással és erős morajjal; a második éjjel 11 óraker, lökésekkel és morajjal, és a harmadik éjjel 2 óraker, de ez már nagy lökés volt, és ágyu dördüléshez hasonló morajjal.

## Különfélék.

**\*\* (Sarasate és a zürichi magyarok.)** E hó ötödikén don Pablo Sarasate, a hires spanyol hegedűművész, hangversenyt adott a Tonhalleban. A műsorozat egyik száma Ungarische Volkslieder volt. Természetes, hogy a zürichi magyarok teljes számban jelentek meg s alig győzték várni a történetűket; midőn egyszerre Sarasate végig tánczoltatja vonóját a hurokon s megcsendül a teremben, akár pacsirta füttyörészné: Csak egy szép leány van a világon, meg az, hogy: Maros vize folyik csöndesen. A magyar fiuk mosolygó könyes szemmel hallgatták a gyönyörű nótákat, s mikor a művész bevégezte, bravo és hoch helyett falrengető éljenzésben törtek ki. Sarasate ez előtte (Magyarországból) ismeretes hangok hallatára, mosolygó ajkkal legott újra föllépett az emelvényre s két oly tűzről pattant frisset rántott rá hegedűjén, hogy a mi magyarjaink majd hová nem lettek lelkesedésökben. Meg is lepték a művészt következő hangversenyén egy roppan élő babérkoszorúval, melynek arasnyi széles aláfoló nemzeti szalagján az ragyogott: Don Sarasatenak a zürichi magyarok. Tötössy Béla, a zürichi



magyar dalegyesület elnöke, Csernovics Ageror és Elischer adták át a diszes emléket a művészeknek, ki igen örült s nem győzte köszönni a kitüntetést.

\*(A török nemzet) férfias és nagylelkű jellemét szép színben tünteti föl azon eset, melyet a Presse elbeszél. Mióta Plevna elestének híre elterjedt Konstantinápolyban, azóta Ozman pasának a török fővárosban lakó neje általános rokonszenvi nyilvánítások tárgyát képezi. Az udvar, a miniszterek, az állami főméltóságok s képviselők vetélkedve igyekeznek részvétüket kimutatni hős férjének szerencsétlen, de dicső sorsa iránt. Ozman két fiát a nemzet saját költségén nevelteti, mivel a plevnai hős tudvalevőleg igen szerény viszonyok között élt.

### Megbízások tára.

*Tisztelettel jelentjük t. előfizetőinknek, hogy a könyvek szétküldése már két hete be van fejezve, a kik tehát még most sem kapták volna meg illetéküket, forduljanak hozzánk, hogy az elmaradás netáni okát kitudva, azonnal intézkedhessünk a pontos megérkezés iránt. Egyuttal pedig tisztelettel kérjük azon t. előfizetőinket, kik a jelen félévi díjjal még hátralékban vannak, hogy azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek.*

Munkácsra S. K. urnak: Magánlevelet irtam.

E. Kürthre B. J. urhölgynek: 3 frt az egész.

Szatmárra G. L. urnőnek: Még most nem mondhatom, de biztosítom, hogy érdekesek lesznek azok is.

L. Komáromba V. Cz. urhölgynek: El van küldve.

Tatára Sz. P. urnőnek: Kivánsága szerint elküldtem. Nálam nem jelentkezett senki megbízásával.

Veszprémben O. E. urhölgynek: Ugy-e bár elég jókor érkezett a meglepetés?

Aradra N. J. urhölgynek: A legszivesebben tettem.

Debreczenben K. L. G. urnőnek: Tudtam, hogy általános tetszéssel fognak találkozni könyveink.

Szőkefehérvárra D. E. urhölgynek: Az ilyen dolgot nem levél útján lehet elvégezni, hanem személyesen. Nem farsangi tréfa ez, hanem nagyon komoly valami.

Bécsben T. R. urhölgynek: A milyen váratlan volt, ép olyan kellemes. Szives köszönet.

Málnapatakára H. O. H. urnőnek: Kivánsága szerint azonnal utnak indítottam.

Ökörmezőre S. G. K. urnőnek: El van küldve.

Szegedre M. L. urnőnek: Ára 10 frt. Igen szivesen járok el benne.

Kolozsvárra L. T. urnőnek: Valjon kiért lehet e tekintetben felelősséget elvállalni! Egyszeri látás erre csakugyan nem elegendő!

Szt.-Lászlóra N. F. urhölgynek: Most már lehetetlen elkészülnie vele. Ezt legalább egy hónappal előbb kellett volna megrendelni, nagyon fáradságos munka.

Eperjesre Z. I. urhölgynek: Azonnal megküldtem.

## Előfizetési felhívás

# „CSALÁDI KÖR“

### Tizenkilencedik évfolyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven színes borítékkal.

Minden hóban négy melléklet, fölváltva színezett divatképek, női munkalapok, természeti nagyságban kivágott ruhaszabások és könyomatu arczképek.

A mellett a jövő évben is tizenkét kötet jeles regényt kapnak hölgyeink minden külön díj nélkül, csupán csak a csomagolási díjat veszem érte 20—20 krt félévenként; összesen tizenkét kötet után 40 krt.

Nincs a világon lap, mely e részben csak megközelítené is lapunkat, és bizonyára ezen körülménynek is köszönhetem a művelt közönség pártolását. A sok nemes irányú könyv a legnemesebb élvezet, a legnemesebb multság, a mi jóra, szépre serkent.

### Előfizetési díj:

Csupán a lapra: egész évre 12 frt, — félévre 6 frt, — negyedévre 3 frt.

A jövő évi 12 kötet csomagolási díja 40 kr.

Könyvmellékleteket azonban csak azon t. előfizetőknak adhatunk, kik kötelezik magukat, hogy egész évig hűvei lesznek lapunknak, — habár az előfizetést félévi, vagy negyedévi részletekben is küldhetik be. — A könyvmellékletekért félévenként 20—20 kr. csomagolási díj beküldését kérjük.

Ugyancsak új előfizetőink megrendelhetik továbbá következő régibb műlapjainkat, u. m. „A nagymama kis foglya,“ „Ifjabb íróink és művészeink arczképcsarnoka,“ (két műlap) „József főherczeg családi boldogsága,“ „A kis torkos,“ „Az anyai szeretet,“ „Két anya“ és „Gyermekek temetkezése,“ — darabját 40 kron.

T. gyűjtőinknek két új előfizető után 6 kötet, négy új előfizető után 12 kötet érdekes regénnyel kedveskedünk.

Egyuttal felhívom t. előfizetőimet, hogy bármely megrendelni valójuk volna Budapestről, csak forduljanak hozzám, én a legszivesebben és azonnal intézem el megbízásaikat.

Budapest, december hóban 1877.

Emilia,

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.  
Országút 39-dik sz., 3-dik emelet.



Legillőbb

**! karácsoni ajándék !**

50 frt egy Singervarrógép, teljesen.

42 frt egy Wheeler & Wilson-varrógép telj.

(Zajtalan járással.)

15 frt egy La Reine kézi gép teljesen.

5 évi jótállás mellett, részletfizetésre is elad

**BRENNER KÁROLY,**

bécsi-utca 15, Deák-utca sarkán.

Varrógép-üzletem, mely a legrégibb a helybeli piacon, mechanikai műhelyvel van összekötve, miáltal azon helyzetben vagyok, hogy javításokat gyorsan és olcsón eszközölhetek Nagy raktár angol czérna és tűkből, valamint varrógép-alkatrészekből, jelentékenyen leszállított áron.

**Bekötési disztáblák**

**a „Családi Kör“-hez.**

Hogy a t. közönség jutányos áron díszes és tartós kötésben őrizhesse meg kedvelt lapját, elhatáro. tam, mint a külföldi értékesebb vállalatoknál már régebben szokás, a „CSALÁDI KÖR“ minden évfolyamához bekötési táblákat készíteni.

Egy ily valódi angol vászonból készült, gazdag aranyozással és a legdiszesebb fekete nyomással ellátott bekötési tábla, 1 frt 60 krért kapható tetszés szerint választott vörös, zöld vagy kék színben.

Ily táblák a „CSALÁDI KÖR“ eddigi és a jövőbeni évfolyamaira rendelhetők meg, mely évfolyamok alakja és terjedelme egyenlő.

E táblákat kiválóan ajánlja díszes külsejük, mely alkalmassá teszi, hogy bármely család könyves asztalának

**vagy könyvtárának**

diszére szolgáljanak, valamint tartósságuk és olcsóságuk, s a legegyszerűbb kötés araba kerülnek.

Az ily táblákba a bekötést minden vidéki könyvkötő is eszközölheti.

Megrendelhető csakis **H I H H A G E R KÁROLY** könyvkötészetében,

Budapest (Akademia bérház.)

**Tek. Török József**

gyógyyszerész urnak Budapest, király - utca 7-ik szám.

Az emberiség elleni vétket követnék el, ha hallgatnék arról, miként nőm szabadulását borzasztó fájdalmaitól karjaiban egyedül csak az öntől vett köszvényvászonnak köszönheti. Mit szegény nőm szenvedett, leírni nem lehet; éjjel nappal szünet nélkül tartó jajgatás engem áthatós szánalomra gerjesztvén, én is betegeskedtem. Kegyed, tiszteletreméltó emberbarát, kéresemre sziveskedett a kívánt vásznat tüstént megküldeni, és én azt június 14-én meg is kaptam. A fájdalmak még az nap engedtek, és — hála az égnek! — 16-án már nyoma sem volt. Isten áldja meg önt ez legbensőbb hálám kifejezése, mert úomnél sem fürdők, sem orvosi szerek nem használtak, Vegye ezennel köszönetemet s lelkiismeretesen fogok törekedni e gyógyszerert közmegismertetésre juttatni.

Gyoma, 1873. július hóban.

Hübscher Bernát és Julia.

**Alapított 1860. évben.**

**Legolcsóbb bevásárlási forrás**

karácsoni és ujévi ajándékok

a legújabb női divatke!mék és elegáns kész toilettekben,

ugyszintén minden e szakba vágó rőföscikk.

**Grossmann Józ. divat és vászon**

raktá- rában,

**BUDAPEST. király-utca 27**

„A magyar koronához.“

Minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. Kész ruhák rendelésekor a mérték beküldése kéretik.

**Alapított 1860. évben.**

**Temesváry Móricz**

cipő-gyára Budapest,

Király-utca 2-ik szám

Br. Orczy ház.



**HÖLGYEKNEK:**

Fűző topánka, erős bőrből, lakk orral és szögezett kettős talppal, esős időre 2.90  
Huzó topánka erős chagrin- vagy borjubőrből, szögezett és srófolt kettős talppal, esős időre, tartósak 3.—

**URAKNAK:**

Topánka fénymázos- vagy bagaria-bőrből, szögezett és srófolt kettős talppal, igen erősek 4.—  
Topánka finom chagrin bőrből, diszer lakk-orral 3.60  
Topánka orosz lakk-bőrből, szögezett kettős talppal és srófmunkával, erősebb használatra és esős időre 5.—  
Vadászcsizma vízmentes kettős bagariabőrből, háromszorosan srófolt hettős talppal 8.80  
Ugyanez orosz lakk-bagariabőrből 12.—

Megrendelések pontosan ntánvét vagy az összeg beküldése mellett a legjobban teljesítettnek. Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

**Fogorvos.**

**Dr. ÁRKÖVY J.**

Orvos- és sebész-tudor, fogászmester.

(Londonban képzett fogtömvő)

Lakasa: váci-utca 21. a „Nagy Kristóf“ átel- lenében.

Mint legalkalmasabb

**Karácsoni és ujévi ajándéku**

ajánlom dúsan felszerelt

**illatszer és toilette áruk**

raktáromat, valamint díszműzikket remek kiállításban.

őzv. **Vadász Ferencz-né, utóda**

Koronaherezeg (uri) utca 1-ső szám  
Párisi házban.

Van szerencsénk a t. cz. közönségnek egy gazdag választék

**keresztfa tárgyakat**

valamint

Karácsoni és ujévi ajándékot

dobozokban, továbbá mindennemű süteményeket, tortákat és szokrot ajánlani

Számos látogatásért esd

tisztelettel

**Wikus Károly,**

Budapest Deák-Ferencz utca 10 sz.

**Karácsoni és ujévi ajándékok.**

**A. Wissnyey Gyula.**

Budapest, váci-utca 11-dik szám,

ajánlja dúsa raktárát a legújabb szines selyem-és csipke cravatteok, csipke és áttört munkájú vászon, kézelő és gallérok, fichuk, chemisetek, fatyolok; a legújabb formájú pongyola főkötők és minden más női fehérnemű és piper áruban.

**Menyasszonyi, báli és estélyi ruhák**

a legújabb párisi modellek után, a legolcsóbb árak mellett.

**Elegans bali ruhák 25 fttől feljebb.**

Árak a lehető legolcsóbbra szabva. Vidéki megrendelések a loggoudosabban állittatnak ki.

**A legszebb női köpenyek**

Általvetők, Mentsikoff kerekszabató- köpeny, Gentleman, Bundák sodrozott szövét, Kaukasz és valódi Montinjak A legelegansabb

**női bundák**

bársony, dübel, selyem, siciliai és sodrozott szövétből. Nagybani raktár a legelegansabb, toilletták, hálóköntösök és gyermek köpenyek.

Menyasszonyi és látogató toillettok mérték szerint saját műtermemben legelegansabban elkészítettnek és legjutányosabb ár mellett kiszolgáltatik.

Vidéki megrendeléseknél egy derék hosszát és a szoknya eleje nagyságát beküldeni kéretik.

**RÓZSAY**

Confectioneur

Deák utca 5-ik sz. a „franczia nőhöz.“



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

**Előfizetési díj** (illetmények nélkül)

Évnyegyedre 3 frt. — félévre 6 frt.  
egész évre 12 frt.

Könyvosomagolási díj félévenként  
20 kr.

**Szerkesztői s kiadói iroda:**

Ország-ut 39-dik szám, 3-dik emelet.

**Hirdetések díja:**

Egy négyszer hasábozott sorért  
8 kr.

**51. sz.**

Decz. 23-dikán.

1877.

**Havonkénti színezett  
dívatképpel,**

minden szükséges hímetrajzokkal.

Évenként  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezettséget foglal  
magában a lap irányában.

## Orvosnak jó lenni.

— Beszély. —

Pokorny Jenőtől.

(Folytatás.)

A három versengőre pedig a huzott páva rámájából ezt látszott mondani: „Hiuság! asszony a neved.“

— Hivassuk ide a doktort, például betegség örve alatt.

— Ez nem rossz eszme.

— Kitűnő gondolat.

— De eljön-e?

— Ha például én lennék rosszul?

— Akkor kedvesem nem sietne úgy, mintha én!

— Ha, ha; te képzelődő, az én betegségem jobb reá nézve, mint a tiétek.

— Nevetséges ábrándozó, te ezzel a kurta nyakkal, te akarsz nyerni a játékban?

— Ha kurta is; de mindenesetre szebb, miut a te nagy lábaid, édesem.

— Ugyan ne nevetessétek ki magatokat, még elrontjátok a tréfát.

— No no lassabban, kedves járásbiróné asszonyom; te nem akarsz talán elhítni, hogy valami szépség vagy. De halljátok!

— Nos!

— Halljuk!

— Én el fogok ájulni.

— De már abból semmi sem lesz.

— Szép is volna, ez az önzés... Ájulni már csak én fogok kedveseim.

— Ájulni te ezzel a kövér testtel, te akarsz ideg-görcsöket kapni.

— El sem hinné; persze te szeretnéd, ha téged emelne fel.

— Már ebből semmi nem lesz.

— Ugyan legyetek okosak. Én mondok valamit.

— Mit!

— Halljuk!

— Huzzunk sorsot...

— Jól van, — egyezett be a másik kettő s a gyógyszerészné idegesen tépett ki egy az asztalon, a sok csecsebecsék között levő s egy jázmin isten-szobor talapzatát képező könyvből tiszta fehér lapot s irta fel a neveiket. Azután sebesen összegöngyölgeté s egy az ablakon levő házi sapkába dobta be. A járásbiróné huzott, kibontá a papírt s olvasá: a gyógyszerészné.

A gyalog árendásné egyszerre elkomorult; de azután homloka kiderült, szemei úgy cikáztak, hogy fatörzset képesek lettek volna megsemmisíteni, hát oly vézna asszonykát, mint a gyógyszerészné.

— Megállj! — kiáltott fel s a kis asszonyka öszerezett s ijedten dugá zsebre a sapkában maradt két papír tekercset. — Add ide azt a másik két papírt. A szegény asszonyka ijedten adta oda a két papírt s egészen meg volt semmisülve a járásbiróné lenéző tekintete s a gyalog árendásné szem-vilámai alatt. A gyalog árendásné kibontá a papírt s ingerülten kiáltott fel: — Így vagyunk szép madár! jó hogy tudjuk, ki hitte volna, hogy ilyen vézna teremtes annyira intriguans. No megállj, hát te a magad nevét irtad fel, mind a három papírra...

Janka kinézett a kertbe, bámulta a virágokat s gondolkozott egy alakról, és ime egyszerre a kerítés rácsánál felismerte azt az alakot, ki szívében oly régen élt s most az élet hozta elébe.



Felsikoltott, azután szívéhez kapott és összerogyott. A három versengő ijedten fordult a leány felé s kiáltott. — Orvosért, hamar orvosért. E perczen az ablakról az összeesést észlelő orvos a félig nyitott ajtóban megjelent.

A három nő egymás szemébe nézett s a mint az ájult leányt akarták felemelni, a szemökből kilővelő tűz játéka e szavakat írta le: most vagy soha . . .

A versengés tárgyát képező fiatal orvos sokkal szebb volt annál, mint a mit a középkorban a férfiak szépségének mértékéül állítottak fel, ugyanis: „hogyan sokkal szebb az ördög-nél.“ El lehetett róla mondani, hogy csinos férfi volt. Arcza halavány, de azért a férfias elhatározás pirja ott égett, ajaka picziny s finom fekete bajusz és szakál-bástyák közé volt elvonulva. Homloka derűtsége kellemes ellentétet képezett fekete szemével, melyek oly lassan forogtak, mint a parázs mellett a fagytól kiengedett kigyó.

Átérezte hivatása nemességét s önmagával való megelégedés képezte azt az erődöt, hova a hivatásával járó méltatlan megtámadások elől visszavonult. Szíve meleg s a fellángolásra mindig kész volt, mint a tábori tűz; de az alkalom még nem érkezett meg. A legsentimentálisabb kedélyek közé tartozott, a hol életet menthetett meg, ha egy rovaré volt is, nem késett közbelépni. Félt lépni a gyepre, nehogy életet taposson el s ha akadályokkal küzdő férget látott, az akadályt a leggyengédebb kézzel távolítja el. Nem volt magányosságot kedvelő, de kerülte a társaságot, mivel kedélye itt nem talált élvezetet, önmagában vágyott a szerelem általi boldogítatásra, de hiányzott nála a bátorság, hogy alkalmat keressen ennek elérésére.

Szívében nem egy ábrándkép élt, de egyiket sem érthette el. Azok közé az emberek közé tartozék, kik az égben keresik azt, mit a földön találhatnának meg. Egy gyermekarcot látott egyszer s ez a szöke fürtös fő foglalá el szívet s volt rugója igyekezetének; az eredetét elveszté, de a másolat az ott élt szívében, ott volt álmaiban. A társaságokat kerülte, mivel itt mindig megsemmisülését látta azoknak az ideáloknak, mit keresett. Ilyen jellemek vagy nagyon boldogok, vagy igen szerencsétlenek lesznek; de ő még mindig innen volt mind a kettőn. Egy részt, — ha várakozásában a nőnél csalódott — örült, hogy a szöke főt a valóban nem láthatta, másrészt epegett érte.

Az ájult leányka kezében összeszorítva tartá azokat a leveleket, melylyel a „szeret és nem szeret“ játékot űzte. Szemei le voltak csukva, arczáról a szín eltűnt, halaványabb volt a beteget ábrázoló viasz szobornál. Az orvos szilárd léptekkel közeledett a beteg felé s forró halántékát végig simítá kezeivel. A leányka ez érintésre megmozdult. Az orvos mélyen nézett a kedves arczba s szeméit ábrándosan emelte a kert fái felé, mintha ki akarta volna találni, honnan ismeri, hol látta ezt az alakot, hol ezt a kedves szöke főt . . . igen ez az, a szöke fő, keblének régi lakója. Mig szemével a kertbe bámult, addig kezével a leányka homlokát simogatá; majd kezét fogta kezeibe s egy perczig az orvost elfeledé az ember. Ő szegény volt, nem ismeré a bársonyt; de érzé jól, hogy ilyen bársonyon még királyok keze sem nyugoszik. Az elalélt leányka eszmélni kezdett s kezével tépte a levelet és suttogá: — szeret, nem szeret. — Szeretlek! — kiáltá önfeledten az orvos és letérdelve simogatá a leányka homlokát. A mandula szemek felnyiltak, hogy az öröm láza alatt ismét lecsukódjanak. — Ő az, — suttogá a leányka és kimerülten hanyatlott vissza a pamlag párnái közé. Ekkor eszmélt fel csak az em-

berből az orvos, kezeit ismét kezébe vette s a felemelkedni kezdő szemekbe nézett: — Ne menj — el ne hagyj, — suttogá a leányka s görcsösen szorítá az orvos kezéit, miket ez utóbbi gyengéden szabadított meg, hogy egy rendelvényt írhasson. Alig jutottak eszébe a gyógyszer nevei s érzé magában, hogy ő a beteg . . .

Soha olyan boldogan nem nézett a természetre a fiatal orvos, mint ma, midőn ideálját fellelve, szállása felé ballagott. Ő ez ideig csupán városokban lakott. Városi nézetei, szokásai és hajlamai valának. Ezért volt reá nézve vonzóbb a verőfényes nyári nap kimondhatlan bája, ezért s mert sorsa oly gyorsan változott, minden elragadó és búbajos volt, sőt mámorba ejtő, minden ujnak látszék s mégis úgy látszott előtte, hogy álmaiban régen élvezte e vidék szépségét. Ez a kék dóm, mely olyan mélyen hajlott meg, az az ég-e, mely a városi ház tengeren oly kedélytelenül volt boltozva?

Hitte volna-e valaha, hogy a nyári reggel oly gazdag fényű s az alkony olyan enyhe és illatos? Nem hallott-e madarat, hogy a madár csicsérgésével betelni nem tudott? Nem látott-e virágot, hogy az alak- és színompát bámulni el nem fáradt? Ugy érezte magát, mint nehézkőrből felüdülő beteg, a közelmúlt sötét lepelként tünt fel; de messze, messze a feledés tengerébe látszék elmerülve, s mint fényes szivárvány tükrözék az emlékezet. . . .

(Vége köv.)

## A z é n a n g y a l o m .

Földváry Istvántól.



Nem azt imádom én te benned,  
Hogy a Teremtő szépnek alkotott, —  
Pazar vakon hadd ossza kincsét.  
De mert te jó vagy, mint az angyalok!

Szelid, mosolygó kék szemedben,  
Az égtől ellopott darab lehet,  
Nincs abban muló földi vágyból,  
Sugára tiszta, szűzi szeretet.

Szép homlokodnak koronája,  
Mint szenté, melyet ég sugára font.  
A mások sorsáért virasztó  
Kimondhatatlan jóság, égi gond.

Kis ajkaid zengő beszéde  
Oly ártatlan, oly tiszta, lágy, finom,  
Átszellemlülve, azt hiszem, hogy  
Imádkozom, ha hallgatom!

Szived, mely egy világot zár be,  
Maga a jóság, és a szeretet,  
Erős hitem, miként a szikla,  
Hogy boldog csak te véled lehetek!

Nem azt imádom én te benned,  
Hogy a Teremtő szépnek alkotott. —  
Pazar vakon hadd ossza kincsét,  
De mert te jó vagy, mint az angyalok!



## Karácson ünnepe.

Azt szokás mondani, hogy nem is karácson, ha nem lehet számkázní. A csillogó fehér hóval beterített föld és háztető, a zuzmara-gyémántokkal kirakott fa oly nélkülözhetlen diszletei ez ünnepnek, a mint hogy illatos zöld lombok, vigan csattogó madár-dal, futó záporra beboruló s aztán ismét verőfényes égbolt nélkül majálist képzelni teljes lehetetlen. S hogy mért szükséges a földre hó-lepel, a fákra jég-gyűrű okvetlenül karácson napján?! Hát — azért. Okát adni nem tudjuk, de tény az, hogy megszoktuk azokat a kedélyes ünnep elmaradhatlan járulékaí gyanánt tekinteni, s nem teljes örömünk, ha azokat nélkülözniük kell. Mintha költőibb volna vigan lobogó kandalló által melegített szobából (mert kell, hogy a szoba jó meleg legyen, különben az ünnepély költőiségének, kedélyességének a zuzmara daczára egyszerre vége,) kinézni a sötétbe, melyet oly sajátosan világít meg az a fehér szőnyeg, mely az utcát egész hosszában letakarja, s melynek szélei a házak tetejéről alácsüggenek s nézni a távolból azt a kis mozgó fénypontot, mely mindinkább közeledik, s mely egy furcsa kis alkotvány kicsike nyílásán keresztül kandikál a szemünkbe; a mint a kis fényes csillag közelebb ér, kiveszszük azokat a kis emberkéket is juhász-bundában, hosszú kender-szakállal, a mint nagy csizmákban, hosszú botokra támaszkodva ropogtatják talpuk alatt a friss havat. Bezzeg egészen más a kép, ha az ezt szentes sötét szint még sötétebbé teszi a fekete hig sár, mely az utcáson elterül, ha még az a kis fény-csillag is lepedő alá buvik, nehogy kioltsa az unalmas egyhangúsággal csepergő eső, s ha azok a szegény fiúk, mint átázott tyukok, gunyasztva lépdelnek a barátságatlan csunya vízben-sárban.

Reménykedni kezdünk, hogy az idén ilyen unalmas kedvetlen, lehangoló karácsonban nem lesz részünk, a milyenről utóbb szóltunk s úgy látszik, hogy a gyermekek-asszonyok által várva-várt fehér karácson az idén nem marad el. De ha elmaradna is, ez még csak hagyján; bele törődnénk valahogy, mint annyi sokba, de mikor a szegény csuron-viz bethlehemesek beállítanak szobánkban s éles hangon, a hogy isten tudniok adta, elzengik az angyal üdvöletét, melyet a kis Jézus születésekor a pásztorokhoz intézett, hogy: „dicsőség a menynek, békesség az embereknek...“ ugyan van-e csak egy is, a kinek eszébe ne jutna, hogy a karácsoni ünnep az idén az időjárás kellemetlenségein kívül még egy nagy fogyatkozásban szenved, abban tudniillik, a mi a karácsonhoz még nélkülözhetlenebb, mint a fehér hó-lepel: nincs béke az emberek közt!

Pedig ez már csakugyan szükséges egy dolog ahhoz, hogy a karácson ünnepe igazi ünnep legyen. A karácson a csendes öröm, a nyugodt szelid kedély, a boldog megelégedés ünnepe, melyhez a harc zaja az ágyuk dörgése épen nem illik. A vallás is a béke ünnepének nevezi, mert e napon született a világra, a ki az istent az elpártolt emberrel kibékíti. A béke, a szeretet ünnepe, melyen el kell némulnia minden haragnak, gyűlölködésnek, ki kell engesztelődni a boszu tartásnak. A pásztorok megjelenése, a jászol, a kis bárány a jászolban, — mind oly szelid, békességes jelenségek, melyek elfeledtetik az emberrel, hogy rossz indulat is lakhatik a szívekben. — S most mégis a legkétségbeesettebb harc dúl tőszomszédságunkban s mi lelkünk egész érdeklődésével csüggünk a küzdelem kimenetelén, arcunk fölvidul, ha nyert csatáról érkezik hír, s lesujtva olvasunk a vereségekről. Ott a lelkünk a

harcz-téren, habár magunk ma még békében vagyunk, lélekben ott vagyunk mindnyájan testvéreink oldala mellett, a szerencsétlen török nemzet elszánt harczosainak sorai között, s az utóbbi szomorú hírekre magunk is háborgunk és kikelve eddigi csendes nyugalmunkból, türelmetlenséggel követeljük, hogy vezessenek minket is csatára, a tűzbe, testvéreink védelmére s mivel a vezényszó várat magára, hát kifakadásunk nem kiméli meg azt sem, bár tulajdon vérünk s nemzetünk fia legyen, a ki kezében a hatalommal, a nemzeti közérzetnek ellenében helyezé magát s daczol a közvéleménnyel, a nép akaratával. Nincs béke, mondhatnók ide-haza sincs; harcban állunk magunkkal, szövetségesünkkel, — ez az idő, a mostani, egyáltalán nem kedvező a béke s a szeretet ünnepének méltó megülésére.

Hanem sohse rontsuk a gyermekek örömét, ha már a miénk nem lehet is teljes. A gyermekeknek kiváltságuk van az öröme, az ő lelküket még nem bántja semmi bú, semmi gond, hadd élvezzék a boldogság édes napjait zavartalanul, úgy is, ha egyszer eltűntek azok, többé soha vissza nem térnek! Nem, azt az örömet, mely a gyermekek szívét, lelkét karácson-este betölti, mikor bevezetik a nagy szobába, melynek ajtaját egész nap titokzatosan nagy szigorúsággal bezárták előttük, s mikor látják azt a ragyogó pompás karácsonfát az asztal közepén, tele akgatva aranyos dióval, almával, cukorkával s mindenféle apró csecsebecsével, a mi csak gyermekszívet örvendeztetni képes, s mind ez pazarul megvilágítva azok által a számtalan apró gyertyácskák által, melyek a zöld fenyő-bokor minden ágáról-hegyiről előkandikálnak, s mikor látják a karácsonfa lábánál a becsesebb ajándékokat, egy-egy nagyobb játékszert, vagy valami szép ruhát, tollas kalapot, s mikor mondják, hogy ez mind az övék, egyedül az övék és senki másé, — ki írhatja le ezt az örömet?! A kis boldog szeme káprázik a tenger sok fényben uszó mindenféle láttára, a nagy öröm eleinte elnémitja, báméskodva néz mindent, mintha el sem hinné, hogy ez mind az övé; eleinte meg sem tudja különböztetni a sok csecse-becsét, bohóságot egymástól, azt sem tudja, melyik mi és mire való. Végre magához tér ámulatából, szemébe tűnik egy a sok közül s öröm-ujongva, kis kezeivel tapsolva fölkiált: ni a puska, ni a kis ló, ni a trombita! S parányi keze mohón kapkod mindegyik után, s egyszerre szeretne lövöldözni is, lovagolni is, trombitálni is. Mindkét keze tele lesz mindennel, nem elég, hogy látja, hogy tudja, hogy az az övé, valamennyit szeretné egyszerre a kezében érezni, három-négy darabot is összefog kis kezébe, s ha az egyiket kiejti, a másik után nyul.

Mily irigylésre méltó öröm: köny tolu a szemünkbe, mikor látjuk e hiányosság nélküli boldogságot s szeretnénk gyermekek lenni s nem tudni semmit a világ soráról, sem az élet gondjáról s bajairól, sem a politikáról s az egymás élete ellen törő ellenfelekről, csak élni játékszereinknek s fujni duzzadó arczczal kis trombitánkat s körül lovagolni falovunkon a szoba közepén álló nagy kerek asztalt.

Talán mivel a karácson első sorban a gyermekek ünnepe, azért kimélte meg annyira a változó korszellem és szokások szeszélye, a mennyire egy régi patriarchális jellegű ünnepet sem. Falun még csak megvannak valamennyire a maguk eredeti régi jellegökben, de nagy városokban már kisorszerűnek, népiesnek, a finomabb szokásokhoz nem illőnek találtatik legtöbb ünnep hagyományos czerimóniája, — csak a karácson maradt meg mindenütt annak, s abban a régi szertartásaiban, mint száz év előtt. Páris, London, Bécs, Buda-



pest, és a szerény negyven házból álló kis falucska egyaránt híven megőrizték a karácsonyi apró szokásokat. Kivéve, hogy nagy városokban a betlehemesek szégyenlősebbek s csak ritkán mutatkoznak, máskülönben a karácsonfa apró gyertyáival és aranyos dióival egyaránt föltalálható a kis falu paraszt gunyhójában s a főváros fényes palotájában. Hanem persze, az aranyos dió mellett más-más csecse-becsék fityegnek, kinek-kinek az anyagi körülményei szerint. De azért ne higgye senki, hogy az a paraszt gyerek kevésbé örül az ő szegényes karácsonfájának, mely alig került néhány krajczárba, mint az a nagy uri gyermek, a kinek megörvendeztetése ez este néha talán száz forintba is bele kerül. Hiszen épen azért irigylésre méltók ők, mert nem tudják, hogy lehet még más is, a mire vágyakozhatnának. Az az ő karácsonfájok épen minden utolsó kívánságukat teljesíté. Többet már nem is tudnának kívánni.

Aligha kívánhatnánk jobbat olvasóinknak, mint azt, hogy a vágyak teljesülése tekintetében legyenek olyak, mint a gyermekek.

sz. f.

## A z ó r a.

— Bűnügyi történet —

186\*-ban történt, B—ben. B. meglehetősen kis vidéki város, mely abban az időben arról volt nevezetes, hogy, rendőri kifejezéssel élve, „a személy- és vagyon-biztosság“ nem a legjobb lábon állott benne, s a városi hatóság kimerült buzgalma a kormányhoz folyamodott, hogy a semmirekellők megfékezésére segédkezett nyújtson. Lopások, betörések, rablások tartották állandó remegésben a jámbor-lelkű lakosságot. A kormány készséggel segített volna e szomorú állapotot, csak hogy a költségéből minél kevesebb telt, s így összes gondoskodása néhány új bakter szerződésére s egy korlátolt létszámú csendőr-szakasz föllállítására szorítkozhatott, a rendőrség meg két tisztet kapott.

A városban sok volt az iparos, nagyszámú gyár-kémények nyultak ki a törpe házak közül, s két vasut közvetíté a kereskedelmi forgalmat. A kormány gondoskodására tehát szükség volt, s a lakosság le is volt nagyon kötelezve miatta. A csendőrök tettek, a mit tehettek; annyi bizonyos, hogy fényes sisakjoknak még is volt egy kis tekintélye a zsebmetező-népre, a két rendőrtiszt fáradozása pedig a tolvajok kézrekerítésében sokszor sikeres volt.

Becsülték is ezért a két érdemes férfit; a békés polgárság elárasztá jóságával s egymást érték a meghívások ebédre estélyre stb. Mert B. nem volt annyira hátra, hogy némely polgárai ne értettek volna ahhoz, hogy kell „házat vinni.“ Különösen Senders orvos értett ehhez, ez a tudományáról ép annyira hírneves, mint művelt s előkelő modoráról ismert férfi, kinek „salonjában“ megjelenni a b—ieknél körülbelül annyit jelentett, mintha a fővárosban valaki azt mondhatja: hivatalos vagyok a miniszter báljára. Senders nem b—i születésű volt, csak pár év óta lakik ott, műveltségét egyenesen Párisból hozta, azért is volt oly nagy a tekintélye etikette-dolgokban. De sokat adtak rá, mint orvosra is, szintén azért, mert Párisban tanult, sokat utazott, sokat tapasztalt. Ő homéopatha volt, s ez okból a többiek természetesen gyűlölték, de mivel jó modora s megnyerő, urias bánásmódja volt, a közönség az ő pártjára állt. Nem sokára, hogy megtelepedett, nőül vette a b—i gyárosok egyik legtekintélyesebbjének a leányát, mi által állása még szilárdabb lett, s rövid idő alatt senkinek sem volt nagyobb tekintélye, mint Senders doktornak.

Épen estélyt adott, melyen hivatalosak voltak az új rendőrtisztek is. Pauli ur, ezek egyike, elmondta, hogy nem sokára kénytelen lesz megválni B. város szivélyes társaságától, mert feladatát nagyjára bevégezte s most már vissza kell térnie a fővárosba. Természetes, hogy mindnyájan sajnálkoztak fölötte, némelyek talán önzésből, a netán megújulható rablásokra gondolva. A társalgás tovább folyt, s a rendőrtisztről a rendőrségre, erről a bűnügyekre csapott át.

A vendégek közt Sendersnének egyik távoli rokona, Romberg kisasszony is jelen volt, ki csak néhány nap előtt érkezett e városba. Eléggé gazdag volt, s negyven éve daczára csinos asszonynak tartották s udvarlókban nem lett volna hiány, ha — akarta volna. Csakhogy Romberg kisasszonynak nem kellett a férfiak, ő a természetet szerette, egyedüli szenvedélye az utazás és népszokások tanulmányozása volt. A kisasszony némán hallgatta a társalgást. A fölötte vitatkoztak, hogy egy gonosz tett maradhat-e titokban?! Pauli ur bizonyította, hogy igen, csak hogy ez ritka eset. Romberg kisasszony erre hirtelen közbe szólt.

— Ön úgy beszél, mint szakember, megengedi mégis, hogy önnel ellenkező véleményben legyek?! Én erősen hiszem, hogy nincs gonosz tett, mely valamikor föl ne fedeztetnék s érdemlett büntetését el ne venné. S ez az egyedüli vigaszom ebben az életben.

Mindenki meglepetve tekintett a hölgyre.

— A gonosz tett meg lehet büntetve a nélkül, hogy a társadalom tudna róla, — szólt Pauli.

— Nem, nem! Én nem ezt értem. Én a polgári társaság rendes büntető közegeit gondoltam.

— Ez esetben kénytelen vagyok előbbi állításomat fenntartani.

— Ne tegye, meggyőződésemen úgy sem változtathat, ez már össze van forrva a lelkemmel.

— Ugy látszik, mintha önnek oka volna e hitben állhatatosan megmaradni.

— Igaza van, — felelé a nő.

S e pár szót a fájdalom, a bosszuvágy lázas izgatottságával ejté ki ajkán.

— Ha a visszaemlékezés nem kerül fájdalomba, — ön tudja, hogy mi rendőrök minden iránt érdeklődünk, a mi szakmánkba vág...

— Nos, én elmondom önnek az esetet, — mondá a nő. Annak idejében mindenkit foglalkoztatott az, csak hogy husz év nagy idő, az alatt az emberek könnyen elfeledik az ilyeseket. S meglehet, hogy még másik husz év letelik, mire e dráma utolsó felvonása lejátszatni fog. — Uram, husz év előtt történt, hogy az én legjobb, legkedvesebb ifjúkori barátomat meggyilkolták.

Ez utóbbi szavakat tompa, nyomott hangon ejté ki, látni lehetett, hogy az emlék fájdalmas hurt rezegtet meg szívében.

— S a tettes nem fedeztetett föl? — kérdé Pauli.

— Nem; a rendőrség minden buzgalma sikertelen maradt.

— S volt-e valaki, a kire gyanakodni lehetett?!

— Csaknem egész bizonyossággal, — csak hogy akkor még a rendőrség szervezete is sokkal gyarlóbb volt, mint most. A gyilkosság egy határszéli városban követtetett el s a tettesnek könnyű volt menekülni. A meggyilkolt egy fiatal orvos volt, kinek tudománya már is nagy feltűnést keltett s



mindenki bizonyosnak tartotta, hogy rövid idő alatt meghívják az egyetemre tanárnak. Irt egy művet, melynek megjelenése új korszakot alkotott volna a tudományos világban, már készen is volt s a gyilkos golyója az utolsó pillanatban dönté halomra e nagy hivatásu törekvést,

— S mi okból?!

— A város közelében fekvő kis erdőben találták agyon löve. Rablógyilkosságról szó sem lehetett, mert a tettes sem ékszerét, sem a pénzét nem vitte el a meggyilkoltnak. Csak az órája hiányzott, a vizsgálatból azonban utóbb az is kiderült, hogy az órát ama végzetes nap délelőttjén egyik szegény barátjának ajándékozta. Mindazáltal e jó barát erősen gyanuba jött. Annak előtte együtt dolgoztak s együtt tanulmányoztak a meggyilkolttal, ki gyakran beszélt e barátjáról, kiből sok a szorgalom és törekvés, habár önálló eszméi és iránya nincs. A mint később kiderült, ez ember ama napon szerencsétlen barátomnál volt, hosszasan s igen hevesen vitatkoztak, mire amaz távozott s többé nem tért vissza. A vizsgáló bíró azt hitte, hogy ez ember irigylé barátomnak hírnevét s tehetségét s ezért gyilkolta meg. Gyors eltűnése mindenesetre nagy feltűnést keltett.

— S az óra?!

— Azt neki ajándékozta a meggyilkolt. Barátom házi asszonyának mindjárt feltűnt, hogy az órát nem látja nála, mire amaz mosolyogva mondá, hogy annak a szegény ördögnek adta. Az órát többé senki sem látta, jóllehet igen értékes és sajtáságos szerkezetű volt, mely miatt száz közül meg lehetett volna ismerni. Én a leírását egész Európában közlöttem.

Az elbeszélést hirtelen zaj szakította félbe. Senders orvos, ki azalatt két barátjával beszélgetett, egy vigyázatlan mozdulattal feldöntötte a gyertyatartót.

— Mi történt?! — kérdé mindenki.

— Semmi. — S a doktor meredt tekintettel szemlélte végig a feléje forduló arcát. Azután folytatá: — Azonban én itt töltöm az időt s rá sem gondolok, hogy az alatt egyik betegem meg is halhat. — S felállt s begombolta kabátját. — Bocsánat, — mondá, — egy pillanatra távoznom kell.

— Ugyan ki aggasztja annyira?! — kérdé valaki a vendégek közül.

— Ah, egy igénytelen munkás oda kinn a város végén. A szegény ördög családjának egyedüli támasza. Tehát még egyszer bocsánat!

S meghajtá magát, nevének kezét megszorítá s gyorsan elsietett.

— Én mindig aggódom, valahányszor ily késő éjjel hazulról távozik, — mondá a doktorné.

— Nyugodt lehet, asszonyom; Senders urat mindenki úgy ismeri, mint a szegények gyámolítóját s mint ritka emberbarátot; az olyan embert nem bántja még a megrögzött gonosztevő sem.

— Valóban, ő mintaképe a lelkiismeretes orvosoknak. Hányan tennék meg ezt az ő helyében?!

Ekép vigasztalták az orvos nejét minden oldalról. Azonban elérkezett a vacsora ideje, s a háziasszony iparkodott életet önteni a társalgásba, de az előbbi elbeszélés hatása s a doktor távozása nyomottá tették a hangulatot.

Senders orvos csak nagy-későn került haza.

Ez estély után nyolcz nappal a lapokban a következő közlemény volt olvasható:

„A törvényszék előtt ma két rendkívüli gonosztevő állt, kik számtalan lopást követtek el. A bíró zöld asztalán egész gúllát képeznek a tömérdek ellopott tárgyak: ékszeresek, tárczák stb. A két semmirekellő egész cinikus őszinteséggel beszélt el csinjeit, miáltal a vizsgálat nagyon megkönnyítve lett. Csupán egyetlen tárgy tulajdonosát nem akarják bevallani, s konokul állítják, hogy ők azt találták. Egy sajtáságos szerkezetű s rendkívül értékes óra ez, melyet a gonosztevők állítólag a hid alatt találtak éppen azon az éjjelen, mikor befogattak. Ők ép ott ácsorogtak, mikor valaki a hidon keresztül ment s az órát ledobta. Alkalmasint a vízbe akarta hajítani, csak hogy a folyó nagyon leapadt, s így az óra a szárazra esett. Hasztalan iparkodott a vizsgáló bíró mesterfogások által más vallomást kicsalni belőlök, — ők állhatatosan megmaradtak állításuk mellett. Feltűnő, hogy a tulajdonos nem jelentkezik, pedig az óra, mint említve volt, igen drága. Valószínű, hogy a tulajdonos talán még nem is tudja, hogy óráját ellopták, melynek részletes leírása im itt következik stb. stb.“

Romberg kisasszony egy ismerősével ép az orvosnál volt, mikor a lapok e közleményt hozták. A kisasszony rövid társalgás után kezébe veszi a lapot, hanyagul belepillant, majd figyelmesebben olvas, egyszerre arcza elváltozik, keze reszket, kiejti a hirlapot s fölkiált:

— Oh, az óra — az óra!

S magán kívül elhanyaglott. Az orvos azonnal hozzá lépett.

— Ájulás! Gyorsan vizet és eau de Colonne! Gyorsan, Mari! Önt pedig kérem uram, sziveskedjék —

A fiatal orvosné rémületében maga is szédelegni kezdett, ez okból a jelen volt ur sietett vizért. A doktorné is utána tántorgott. Senders orvos magára maradt az elájulttal; pár másod-perczig habozva nézett rá, aztán gyorsan előrántá tárczáját, kivette metsző kését, fölhajta a nő karján a ruhát s a kést az ütérbe meríté. A vér kibugygyant, egy-két másodpercz, az orvos visszatette eszközét s a nő karja többé egy csep vért sem eresztett.

— Nem ájulás, hanem szélhűdés! — mondá az orvos halkán a vendéghez, ki egy edény vízzel visszajött.

— De tán csak nem hal meg?!

— Már meg is halt. Nézze, már egy csep vér sem jön.

Csakugyan, Romberg kisasszony halva volt. Senders ur még két kollegája érkezett oda az alatt, kik szintén konstataáltak, hogy alkalmasint szívshűdés okozta a halált.

Természetes, hogy csakhamar mindenki e gyászos esetről beszélt. Romberg kisasszonyt sokan ismerték és becsülték. De még nagyobb feltűnést keltett, midőn Senders orvos másnap neje nevében, ki az elhunytnak örököse volt, kijelenté a városi hatóság előtt, hogy Romberg kisasszony hagyatékát a városi szegényeknek ajándékozta. Az eset Pauli urnak is a fülébe jutott. Hallá, hogy egy hirlap olvasása közben érte a derék nőt a szélhűdés, és a szavak, miket végső percében kiejtett, emlékébe hozták amaz este elbeszélte történetet. Kétségtelessé vált előtte, hogy a kisasszony a leírásban arra az órára ismert, melyről hitte, hogy barátja gyilkosának nyomába vezet.

A törvényszék asztalára letett óra tulajdonosa pedig nem került meg. Most már kezdtek hitelt adni a két gazembernek. Nem volt valószínű, hogy éppen ez egy tárgyra nézve hazud-



janak, ha a többenél megmondták az igazat, s Pauli nem kételkedett többé, hogy azt az órát valaki csakugyan a vízbe dobni akarta.

Pauli urat most már sarkalta a kíváncsiság. Engedélyt kért a városi hatóságtól, hogy Romberg lepecsételt hagyatékát átvizsgálhassa, mit meg is kapott. S csodálatos: egyik szekrényben a tolvajok által talált órának szakasztott mására bukkant. Most már nyomozni kezdett Pauli ur. A hid körül állomásozó éji őrtől megtudta, hogy amaz éjjel Senders ur kétszer ment keresztül a hidon. Látták a két csavargót is ugyancsak az idő tájban.

Romberg kisasszonyt, a mint a bonczolásból kiderült, csakugyan szívszélhűdés ölte meg. Ez volt a helybeli orvosok véleménye. Csak egy fiatal orvosnövendék volt ellenkező véleményen, ki ép ez idő tájt készült a szigorlatokra. Ez a fiatal ember azt erősíté, hogy a szívbe levegő tolult s ez okozta a halált, a levegő pedig csak kívülről juthatott be. E kérdés fölött a fiatal ember s az élemedett orvosok közt egy kis szóváltás támadt, a vége mégis az lett, hogy a doktorok véleménye győzött.

Pauli ur pedig folyvást nyomozott, de eredménytelenül. Romberg kisasszony hagyatéka pedig, Sendersék nagylelkűsége folytán a szegények számára elárvereltetett s Pauli az órát megvette. Remélte, hogy valamikor talán jó szolgálatot fog tenni a gyilkos fölfedezésében.

(Vége köv.)

## Művészek és művésznők.

(F. A.) Patti, Murska, Hauck Minnie, Donadio, Lucca, Gerster Etelka és Singer Teréz — valóban, nem panaszkodhatunk arról, hogy a világhírű primadonnák elkerülnék fővárosunkat. Mert hát akárhogy vitatják is, hogy a krach óta pénz szükében van az ország, oly alkalommal, midőn egy idegen művésznőt kell meghallgatni valamelyik színházban, a közönség nem fukarkodik a pénzzel és tolongva kapdossa a drága jegyeket.

Csodálkozni szoktunk mainap az énekesek és énekesnők magas fizetésén, ugyszintén a kitüntetések és ajándékokon, melyeket a koronás fők, született és a pénzarisztokraták sokszor mesés bőkezűséggel juttatnak nekik. Azt mondják, olyasmi nem fordult elő a régi jó időkben mint az, hogy például Patti kétezer forintot kapjon nálunk egy előadásáért. Igaz, busásan adjuk meg művészeti élvezeteink árát, de tény egyszersmind az is, hogy a fejedelmi kitüntetések és magas fizetések már a régibb korban is divatban voltak. Ismét bebizonyul Ben Akiba mondása: Semmi új sincs a nap alatt.

A szép Dyonisia, az első nő, ki római színházban föllépett, kétszáz ezer sestertiányi fizetést huzott egy idényre. Az utána következő Thoebe Vocontia hetvenezer sestertiát kapott. E két énekesnő korának Pattija és Nilssonja volt. Haszonlitsuk össze a nemes fém értékét Ovid idejében s napjainkban, és még jobban fogjuk méltányolni az említett összegek magasságát.

De ne menjünk oly messzire, hogy bebizonyítsuk állításunkat, mikép híres énekesek s énekesnők mindenkor kincsekkel és kitüntetéssel halmozattak el; elég példát idézhetünk az utolsó három század krónikájából.

Leonardo da Vinci, ki nemcsak jeles festő és tudós, hanem igen gyakorlott énekes és hegedűművész is volt, — ő egy különös alaku lyra feltalálója -- ötszáz arany évi fizetést huzott a majlandi hercegtől, a mi akkortájtban (1480-ban) oly jelentékeny összeg volt, hogy a világhírű festész ép annyit kereshetett hangjával és hegedűjével, mint ecsetével.

Medici Katalin, ki pártfogója volt a művészet minden ágának, Baltazarini (később Beaujeux) nevű első balletmesterét komornyikká, majd a királyi ünnepélyek, bálók, hangversenyek stb. rendezőjévé nevezte ki.

1588-ban egy királyi impresario, maga a francia király, Páviából Franciaországba hozta Andreini Izabellát, ki híres énekesnő, színésznő és költőnő volt egy személyben, s száz pisztolyt s azonkívül számtalan ajándékot adott neki, Andreini Izabella, korának Malibranja, a paduai és florenczi akadémiáknak is volt tagja.

Ferri Boldizsár tenoristát (született 1645-ben Perusiában), midőn dicsősége tetőpontján állt, Florenz városa vendégszereplésre hívta meg. A művész ez alkalommal fejedelmi fogadtatásban részesült; a lakosság három mértföldnyire ment eléje s értékes ajándékokkal halmozta el. Krisztina svéd királyné saját hajóját küldte a művész után, mely őt Stockholmba hozza. Lipót császár a dalnokok királyává koronázta őt ünnepélyesen Bécsben. Egy nagy lelkesedést keltő előadás után egy álcázott hölgy, kinek tartása és járása magas rangú személyt árult el, értékes smaragdgyűrűt nyújtott át neki, mely méltó volt arra, hogy egy királynő kezét ékesítse. Szülővárosa emlékérmét veretett a művész tiszteletére, melyen a fej, mint győztes hadvezéré, babérral volt koszoruzva.

Ugyanakkor virágzott Olaszországban Lulla Julia, kinek ezer aranyat fizetett évenként a florenczi udvar. Nővére Viktoria, a dogék szolgálatában álló énekesnő, nyolczszáz arany értékű ajándékot kapott.

Costa, Sophonisbe, Moretti, Campani, Adriana, Baroni énekesnők, kik 1600-tól 1650-ig ragadták el művészi hangjukkal Olaszországot, apródokkal s palotákkal birtak.

A sopran-művésznők akkortájtban usztak az aranyban. Előkelő hölgyek és koronás fők vetélkedve kedveskedtek nekik. 1555 december havában Labarre kisasszony kétévi távollét után visszatért Svédországból Párisba, hol mint Krisztina királyné barátnője tartózkodott, s dobra ütteté csecsebecsét. A „végeladás“ kétszáz ezer frankot hozott be a praktikus művésznőnek.

1645 szeptember 24-dikén a Petit-Bourbon palotában Strozzi Gyula egy operáját adták elő, melyben a híres Locatelli Lujza Gabriella is közreműködött. Ő és társnői Bertolazzi Margit s Gabiélli Julia csak négyszáz frankot kaptak e föllépésért, de az udvaroncok drágábbnál drágább ajándékokkal kedveskedtek nekik.

A Lacarmanan nővérek 1659 ápril havában a Páris mellett fekvő Issyben részt vettek egy zenei pásztorjáték előadásában s ezért háromszázötven frankot kaptak egyenkint.

Atto tenorista, a tizenhetedik század Capoulja, a ver-saillesi udvari hölgyek kedvence volt s óriási bevételekkel dicsekedett. Mazarin egy szobát bocsátott rendelkezésére saját palotájában. Osztrák Anna minisztere még diplomatiui megbízással is küldte Bajorországba és a választófejedelemnő minden képzelhető kitüntetésben részesíté a követet. A kedvelt



énekes azonban nem maradt hűtlen hivatásához s azután is jó drágán fizetteté meg művészetét.

1711-ben lépett föl a párisi operában az ünnepezt Antrier Mária (született 1696-ban, Lyonban.) Hangja bámulatos, termete magasztos, modora nemes és büszke volt. A csodálat és tisztelet tárgya maradt ő mindvégig s azon kitüntetésben is részesült, hogy ő tette föl Szász Móríczt marsallnak és Vallars herczegnek fejére a győzedelmi babérkoszorút. Férjhezmenése alkalmával a királynő egy a király képével díszített arany szelenczét ajándékozott neki s midőn 1751-ben a magánéletbe vonult, 1590 franknyi nyugdíjat kapott.

Tezi Viktoriát (született 1690-ben Flórenczben,) ki Olasz-, Spanyol-, Németországot és Ausztriát járta be diadallal, példás erénye jutalmául a dán király a hűség s állandóság lovagjává avatta föl 1763-ban. Tizenkét év múlva halt meg s három millió forintnyi vagyont hagyott hátra.

A mult század első felében Bordoni Faustina volt a legünnepelebb énekesnő. Főlépéseit leirhatlan siker koronázta. Flórenczben szinte istennő gyanánt ünnepezték, a költők versekkel árasztották el, s emlékérmeket verettek tiszteletére. 1724-ben Bécsbe hívták meg tizenötezer forint évi fizetéssel, onnan pedig Londonba ment.

Todi Mária Francziska (született 1748. Portugáliában,) ki elsőrendű csillag gyanánt szerepelt a párisi színházban s egymásután majdnem egész Európát elvarázsolta énekével, 1792-ben bekövetkezett halála után százezer tallérnyi vagyont s félannyi értékű ékszert hagyott hátra férjének és nyolcz gyermekének.

A legnagyobb eredményt Catalani Angelika vívta ki. 1801-ben Lissabonba szerződtték huszonnégyezer cruzád fizetéssel. Az uralkodó-pár ajándékokkal s kitüntetésekkel halmozta el, midőn pedig 1806-ban Madridba készült vendégszerpelni, a fejedelemléni sajátkezűleg irt levélben ajánlá őt anyjának, a spanyol királynénak. Catalani fogadtatása megfelelt az ajánlatnak s még a király és királyné is tultették magukat az akkor még igen szigorú udvari etiquette-en. Catalani Londonban is aratott diadalokat s keveselte a párisi nagy opera szerződési ajánlatát, mely negyvenezer frank évi fizetésből és egy jutalomjátékból állt; a francia király később tizenkétévi szabadalmat és százezer frank évi segélyt adott neki egy olasz opera fölállítására. A művésznő Németországban is énekelt s III. Frigyes Vilmostól a berlini művészeti s tudományos akadémia nagy aranyérmét kapta. 1818. június 10-dikén Bécsben rendezett hangversenyt a császári család előtt és tizenötezer forint értékű ajándékokat kapott; Bécsből Karlsbadba ment, a hol Goethe is meghallgatta. Catalani Angelika Európa majdnem minden fővárosában énekelt s csupán hangversenyeiért nem kevesebb mint két millió frankot vett be.

Ki mondhatná meg végül a milliók számát, melyek Pasta, az öt Sessi nővér, a Grisi nővérek, Haeser, Sonntag, Schroeder, Malibran stb. énekesnők torkában rejtőztek és napfényre kerültek?

Bármily nehéz idők is járnak mindenütt, soha sem fog eltűnni az ellenálhatlan varázs, melyet érzekeinkre az ének gyakorol. A dal igazi isteni művészetét örökkön örökké bámulni és — fizetni is fogjuk.

## Néhány szó a szobafűtésről.

Régi dolog az, miszerint az ember inkább eltűrheti a hideget, mint a hőséget, mivel az előbbi ellenében jobban védelmezheti magát, míg az utábbinak nincs ellenszere. Augusztus közepén, midőn a nap minden megtakarított melegét löveli a földre, a levegő ezen majdnem afrikai hőmérsék következtében tikkasztó lesz. Ilyenkor azután, ha a kötelesség az utcára szólítja az embert, nincs más ellenszere a hőség irányában, mint a képzelet. A képzelet — eme sebes szárnyú sas — segélyével egy világos, tiszta téli napra gondolunk, midőn jó meleg bundába öltözve, és karmantuval és fátyollal ellátva lépdelünk a ropogós havon. Ekkor állítjuk, minként a tél sokkal kellemesebb mint a nyár. Hanem midőn eljő a tél zordon hidegével, fűtött, sötét szobába vagyunk kénytelenek szorulni, látjuk be, hogy a fűtés — a hideg ezen ellenszere által, mily nagy mértékben árthatunk egészségünknek.

Vérmérsékletünk rendes körülmények között 30 R. foknyi, azonban ez különböző körülmények között majd kisebb lesz, majd meg nagyobbodik. Tapasztalás mutatja, hogy ugyanilyen hőmérsékletű szobában igen rosszul érzi magát az emberi szervezet, mivel a saját maga által kifejtett benső melegség nem ömölhet szerte szabadon. Csak oly szobában érezzük magunkat jól, a melynek melegsége 30 R. foknál jóval kisebb.

Egészséges egyéneknek legajánlatosabb a 15 Reaumur foknyi meleg. A ki ily hőmérsékű szobához szokik, elkerüli a betegeskedést és henyeséget. S ha történetesen egy kis változása jön is elő, ez igen könnyű szerrel orvosolható. A lakó szobákra — a mint szokás — és gyermekek tartózkodási helyére különösen kell ügyelni, hogy soha ne legyenek 15—16 R. foknál melegebbek. Gyermekeknek néhány fokkal hidegebb szoba teljességgel nem árt, míg néhány fokkal melegebb hőmérsék bizonyos álmoságot, restséget idéz elő. Ezért van az, miként az ifju egyénekre nézve kiállhatlan azon melegség, mely a korosabbaknak szükséges. Az ifjakat illetőleg sokkal egészségesebb azon meleg, mely saját mozgásukból származik, mint a melyet fűtés által nyerünk.

Öreg, korosabb egyének, kik már nem képesek annyi meleget fejleszteni önmagukból, mint a mennyit az ember 15 R. foknyi hőmérsékben elveszit, 15 R. foknyi melegben fáznak, a miért is néhány fokkal a meleget nagyobbítani kell. Legtanácsosabb a 18 R. foknyi meleg az öregekre nézve, mivel a nagyobb hőmérsék szárazságot okozván, káros befolyással bír a lélegzet folyamára; tudva levő dolog, miszerint a lélegzés sokkal könnyebben történik hideg, mint meleg szobában. Meleg ruházat, a mely a test melegét nem engedi egy könnyen szétömleni, sokkal alkalmasabb az öregek részére, mint a meleg szoba. Közép életkorban a hatás, melyet a szoba melegsége okoz, különféle a foglalkozás minőségéhez képest. Így például író- vagy varró asztal mellett ülve néha fejünk ég, mialatt lábunk jéghideg. Ellenben gyors tevékenység közben, sebesebb mozgást kívánó foglalkozás alkalmával hidegebb hőmérsékben sem fázunk.

Elteltekintve az egészségi állapotot, a kort és a foglalkozást, a lakó szobák melegsége 12 R. foktól 18 R. fokig terjedhet. A hálószobák sokkal hidegebb hőmérsékkel birjanak, mint a lakó szobák.

H. Á.



## Egy hét története.

Decemberhó 19-dikén.

A karácsoni vásár. — A vasárnapi népgyűlés és utcai botrány.

Nos, hát hogy sikerült?! Volt-e oly diszes, oly pompás, oly gazdag, mint a múlt évben?! Nem fogyott-e egy év alatt a szép hölgyek szeretetreméltósága s buzgalma?! Hát a férfiak rajongása, elragadtatása?! Most is oly költekezők, oly rozsgazdák voltak-e, mint tavaly?! S szellemdusak voltak-e annyi kellem és nyájasság, annyi báj és szivélyesség láttára?! Nos, hát beszéljen!

Ezek a kérdések csak egy igen szerény kis részét teszik annak a sok kiapadhatlan fakgatásnak, mely vasárnap óta uton-utfélen ostromol. Bár merre lépünk, mindenütt belénk kapaszkodik jobbról is balról is tiz-husz kérdőjelnek a horga, s addig nem ereszt, míg mindenről a legparányibb részletig számot nem adunk. S hagyják, ha a kérdést-tevő a férfi-nemhez tartozik; ezzel könnyen elbánik az ember, röviden oda mond valamit s aztán érje be vele; ha többet akar tudni, hát ráfordulunk, hogy elég nem szép, hogy mástól kérdezősködik olyasmiról, a minek megszemlélését nem lett volna szabad elmulasztani egy férfinak sem, — s az amicze mentegetőzve hátrább vonul. De mikor a kabátunkba akadt kérdőjel horgának zsinégét gyöngéd kacsók tartják, a kik nem is érik be egy-két általános felelettel, hanem a kik mindent részletesen akarnak tudni s mikor az ember oly gyarló, hogy azoknak a válaszáért ostromló gyönyörű szemeknek a tűzétől egyszerre elfeled mindent, a mit csak tudhatott, s összefüggéstelenül hebeg világos felelet helyett. Ez aztán a kritikus állapot s végtére is egy esetlen bókkal vágja ki az ember magát ilyenképen, hogy: nem ért semmit az egész mulatság, mert nagysád hiányzott; az ibolya-csokor illattalan volt, mert nem a kegyed szép keze tűzte kabátomba, a pogácsa nem izlett, mert nem kegyed tette elémbé, a bornak sem volt zamata, hiszen nem az ön piczi kacsója nyújtá felém, — és a többi.

Persze hogy úgy van; a karácsonyi vásárról, mely a múlt szombaton és vasárnap kedves zibongással betölté a vidgadó nagy termét, bajos dolog összefüggő, teljes képet adni. Az ember szeme elkáprázott azoknak a gyönyörű szép szemeknek tűzétől, a lelke mámorba zibbadt azoknak a bájos arcoknak a kedves mosolyától, mely itt mindenfelől felénk ragyogott. Egyik sátorból a másikhoz ment az ember, mindeniknél egy egész örökkévalóságig szeretett volna időzni, s repesett a szive, a mint az egyiktől megválva a másik felé közeledett. Tündércsarnok volt ez, hol irgalom nélküli csábos tulvilági lények mind csak abban mesterkedtek, hogy az oda betévedt szegény halandó szivét megrontsák, fejét megzavarják. Még ha azzal az erős eltökéléssel lépett is be az ember, hogy megkegyelmezteti a szivét s hegyesre faragott reporteri ironnal s egy végrehajtó hidegvérével följegyez mindent, a mit lát, — még akkor is kénytelen volt kiesni pedáns szerepéből mindjárt az első atácziónál, oly szeretetreméltósággal s annyi kellemmel kínálták e csodás árusok sátoruk specialitásait. A mint az ember jegyzőkönyve után nyult, hogy följegyezze a kedves szivélyességet és — a sonkaszelet árát, remegő kezünkben egyet pattant az iron hegye s ott van: a csonka iron favégével karmoltunk hieroglifákat a papírra. Tehát kérem: legyenek elnézők és gondolják meg, ha reporter is, de ember vagyok, még pedig fiatal s ez, tekintettel a helyzet veszélyes voltára, mentő körülmény.

Hanem úgy, a hogy tudom, elmondom, hogy mindjárt a bejáratnál három szép fiatal hölgy állotta a belépő utját, a kik szelid mosolylyal a vásár hivatalos börze-lapját, a Kis Pesti Naplót s egy kalauzt nyomtak a kezünkbe. Ezzel fölszerelve mindjárt balról a csárdához értünk, hol tűzről pattant gyönyörű csaplárlányok árulták a jó harapni és inni valót. Innét valahogy megválva a posta sátorhoz ért az ember; szép kis posta-galambok vállalkoztak levelünket oda röpiteni, a hová akarjuk. Rosz tréfa, mikor ily bájoló postaszemélyzet mellett az ember legjobban szeretne csak poste restante levelezni. Aztán a thea-terembe léptünk. Koziki birodalmában nincsenek és soha nem is lesznek ily igéző japáni hölgyek, a milyenek itt a párolgó theát bűvös mosoly kíséretében kezünkbe adták. Majd a virág-sátorhoz értünk. A legszebb kertésznök bokrétaztak föl egy szempillantás alatt. Odább a cukrászda, bőven ellátva mindenféle édességgel, még odább a török-csarnok, a hol Georgia legszebb lányai szolgáltak, más helyen szivaros bolt hívogatott. Külön csarnokban voltak összehalmozva a „magyar ipar“ minden csecsebecséi, gyermek játék, csinált virág, levélpapír és minden apróság, a mit csak kigondolni lehet; a ki nem itt vásárolta be a karácsonyi ajándékokat, az nagyon megbánja, mert sehol kedvesebb és olcsóbb tárgyakat nem fog találni, — de másrészt örüljön, mert az itt vásárolt ajándékot nehéz szivvel adná annak, a kinek szánta, s szeretné megtartani magának emlékeztetőül azokra a tüzes szemekre, melyek ránk sugároztak, azokra a kedves ajkakra, melyek annyi bájjal tudtak rábeszélni és oly szeretetreméltóan alkudni s arra a hófehér kacsóra, melytől az ajándék-tárgyat átvettük. Volt itt azonkívül szerencse-kereke, telephon, liqueur-üzlet, borcsarnok, s az ember végtére is a legjobb kalauz daczára eltévedt s azt sem tudta már, merre a kijárás. Igaz, hogy nem is nagyon vágyott ki ebből a paradicsomból.

A mint látják, a legkomolyabb törekvésem daczára is belezavarodtam. Sort akartam tartani, egymás után beszámolni e ritka vásár nevezetességeivel s egyszer csak azt kellett észrevennem, hogy oda a sorrend, oda a rendszer. Se baj, önök elnézik nekem gyöngeségemet, hiszen már előre mentegetőztem. Este nyolczkor — az első napon, — bűvészi előadás tartott, a második nap hangverseny zárta be a vásárt. Többen működtek közre a hangversenyben, volt zongorajáték, ének, felolvasás, s mindegyik sikerült. Azt mondtam: a hangverseny bezárta a vásárt?! Na csak az kellene még, hogy a mi azután következett, a tánczról megfeledekkezzem! Ez volt még csak a java! A gyönyörű szép árusnők ott hagyva kipusztított sátorait, tánczra perdültek s a pompás cigány zene mellett magasra csapott a jó kedv és vigasság. Beh kár, hogy vége



lett a vásárnak! — Hogy a nőképző egyesület mennyit nyert a vásáron, azt még nem tudjuk; nincs benne kétség, hogy az anyagi eredmény, ha tán valamivel mögötte marad is a múlt évinek, mégis fényes lesz. Az a mit mi, a közönség, nyertünk, az milliókkal fölér, s igazán, mikor haza érve belepillantottam tárczámba, szinte szégyeltem, hogy, ily nagyszerű mulatság oly neveltségesen kevésbe került.

Nos, e szerint, már úgy, a hogy, a kérdésekre megfelelttem volna. Vagy talán még nem egészen? Ezek a kíváncsian kérdő tekintetek, úgy látszik, még várnak tőlem valamit. Ah, vagy úgy! Ennek a hétnek a kedélyes és vidám karácsoni vásárán kívül van még más eseménye is, mely a vásár kedves zsongás-bongását jóval tulkiáltotta zsvájával. Igen ám, vasárnap népgyűlés is volt a fővárosban, népgyűlés után pedig olyan botrányos jelenet, a miről jobb lenne nem is tudni semmit. És erről még is szólnunk kell. Hogy bizalmatlankodó aggodó kedélyek egy hatalmas népgyűlésen akartak kifejezést adni aggályaiknak s akarataiknak, — ez, habár kevés eredménnyel kecségethetett, még rendén volt. Mi mindnyájan, az egész nemzet rokonszenvezünk Törökországgal, mely most súlyos csapások alatt görnyedez. Mi lelkünk hevével s karunk erejével segítségére akarunk menni, mi nem engedhetjük, hogy a testvér nemzet eltiportassék, s mivel a kormány nem úgy gondolkozik, mint mi, nem ártott neki megmondani, hogy a nemzetnek mi az akarata, s hogy nem a nemzet van a kormányért, hanem a kormány a nemzetért. Hanem a mi a népgyűlés után következett, az már épenséggel nem helyeselhető. A miniszterelnök megígérte, hogy átveszi, (legalább átveszi,) a népgyűlés határozatát, ha kis számú küldöttség viszi át hozzá. S átvitte az egész népgyűlés, mely állt vagy tizezer emberből. Ez hiba volt, s nem lehet csudálni, hogy Tisza Kálmán, látva ez óriás tömeget, s hallva a szitkokat, melyeket feléje szórnak, azt felelte, már most nem veszi át a határozatot. Erre a tömeg felháborodott, szidalmakkal tölté be a levegőt, beverte a miniszterelnök ablakait, macskazenézt, s tombolt mindaddig, míg katonaság nem érkezett s szét nem verte a tömeget.

Azt hiszem, önök már ismerik is e sajnós eseményt sokkal részletesebben, mint én az itt elmondhattam. Híre terjedt annak csakhamar az egész országban, sőt külföldön is. Kár, hogy így történt, rossz következményei lesznek. Felülről makacsabb ellenszegülés és dacz, alulról még nagyobb elkeseredés, a szenvedélyek még lázas lobogása, utoljára — az isten óvjon a legrosszabbtól. Bárcsak meggondolnák e következményeket mindenütt, lenn is, — de fenn is. Felülről több joggal megvárhatjuk, mert ott kell lennie a higgadtságának s az előrelátásnak, s ott a felelősség! — p.

### Budapesti hírvivő.

••• (Jótekonyság.) Ő Felsőégeik a király és királyné, a karácsonyi vásár alkalmával magán pénztárukból 100–100 frtot küldtek a nőképző-egyesület tanintézetére javára.

••• (A királyné ajándéka.) Tabódy József magyar királyi pénzügyi titkárt és író-t Munkácsi történelmi műveért becses kitüntetés érte. Királyné ő Felsőége legmagasb elismerése jeléül egy értékes gyöngy- s gyémántos arany mellttável ajándékozta meg. — Megemlítjük e helyen, hogy a királyné ő Felsőége e hó 28-dikán indul el angolországi útjára, s azon távirat, mely a politikai viszonyok miatt az utazás elmaradását jelenti, alaptalannak fog bizonyulni. A királynét négy mag-

nás kíséri: herceg Lichtenstein, a két Larisch testvér és gróf Kinsky. 12 vadásziparipa már Angliában van s a királyné főlovászmestere is elutazott, ma már Coltesbrook Hause-ba, Northamptonshireben.

••• (A királyné karácsonyfája.) A gödöllő szegények karácsony-esti örömeiről felséges királynénk fog az idén is gondoskodni, mint gondoskodik minden évben, mióta Gödöllőn lakik. A gyermekek és a sanyaruságot szenvedő felnőttek áldják jótekonyságát. Az idei karácsonyfa földszítését a királyné Kugler Henrik udvari czukrászra bízta; de az édességeken kívül még ruhaneműek s könyvek is fognak szétosztatni, meg pénz, hogy ne legyen senki szomorú karácsony estéjén ott, hol a szegények védangyala tölti az ünnepeket.

••• (Klotild főhercegnő) kedden egy udvari hölgy kíséretében meglátogatta a műcsarnokot és egy óránál tovább szemlélte a múkiállítást Telepi Károly titkár vezetése mellett. Fél tizenkettőkor a nemzeti muzeumba hajtatott. A főhercegnő Pulszky Ferencz muzeumi igazgató, Ligeti Antal és Rómer Flóris vezetése mellett a jelesebb festményeket figyelmesen megtekintette és többek között megdicsérte Benczur Gyula történelmi képét: Szent István király megkeresztelése, valamint Zichy Mihály képét: Erzsébet királyné Deák ravatalánál. Végül a főhercegnő hosszasan időzött Ligeti Antal műtermében, és — maga is tehetséges festő levén — meg szemlélte a művész tanulmányait, melyeket az Palästinában természet után rajzolt. A főhercegnő, miután este még megnézte a népszínházi előadást, szerdán reggel Alcsuthra utazott vissza. Karácsonyfája számára süteményeket, nórinbergi árukat, porcellánt s más csecsebecsét vásárolt, Alcsuth szegényeiről sem feledkezőn meg. Már a múlt héten is osztatott szét a főhercegnő a szegényeknek számos ajándékot. Mindegyik kapott husz forintot, azon kívül kaptak téli ruhát, csizmát stb. Ezeket a tárgyakat Székesfehérváron vásárolták össze. A főhercegnő Budapesten bevásárlásait báró Nyáryné kíséretében tette.

••• (Rózsás napló.) Péchy Bertalan miniszteri fogalmazó eljegyezte Kapy Astika kisasszonyt Budapesten. — Budich György tábornok kézfogója özvegy Szendefy Istvánné urhölgygyel közelébb volt. — Skopecz Kálmán birtokos egybekelt Kiss Anna urhölgygyel Gyöngyösen. — Zsendovics Endre törvényszéki bíró nőül vette Mosóczy Gabriella kisasszonyt. — Horváth Jenő pestvidéki törvényszéki bíró esküvője özvegy Perczel Lajosné, született Ráth Ilka urnővel a napokban ment végbe.

••• (Liszt-estély.) az írói és művészi kör tagjai e napokban lakomát rendeztek Liszt Ferencz tiszteletére, mely a legkedélyesebb mulatsággá fejlődött. Liszt Ferencz Apponyi gróf, Michailovics Ödön és id. Ábrányi Kornél kíséretében jelent meg s zajos éljenekkel fogadták. A lakomához azonnal hozzáültek. Az írói kör nagy termében állott a gazdagon terített asztal, mely körül érdekes társaság foglalt helyet az irodalom és művészet köréből. Még a pezsgő szervirozása előtt fölállott a kör titkára, Szana Tamás, és szép tartalmu és hatásosan elmondott toasztban üdvözölte a lakoma hősét, Liszt Ferenczet. Az est folyamában még több sikerült toaszt mondatott. Várady Antal a magyar zene jelen volt képviselőjét, id. Ábrányi Kornélt, Pállik Béla Liszt Ferenczet, Balázs Sándor a hölgyeket köszöntötte fel. Lakoma után az ünnepelt maestro leült a whiste-asztalhoz és whistezett 1 óráig valódi virtuóztatással. A társaság jó része csak hajnalban osztott szét.



\*\*\* (A képviselőház) vakációzik. Azt mondhatná valaki, hogy hiszen eddig sem tett egyebet, csak hogy most bevallva cselekszi ezt. Alig jöttek haza a delegátusok, lerázva a nyakukról a mulaszthatlanul elintézendőket, mint a provisorium, a felhatalmazás törvényjavaslatai, szépen elosztak a szélrózsa minden irányába, családjukhoz, ünnepelni. Mielőtt azonban ezt tették volna, a kormánypárt a megmacskazenézett miniszterelnöknek elégtételt akart adni, s utasítást adott az igazságügy-miniszternek, hogy a botrányban részeseket nyomoztassa ki s fenyítesse meg. Ez nem lesz nehéz, mert a résztvevők épen nem csináltak belőle titkot. A tömeg egyik vezetőjét, Verhovay hírlapírót már el is fogták. Mint e botrány epizódját megemlítjük, hogy a lapok hirei szerint a miniszterelnök, mikor a meggondolatlan tömeg ostromolni kezdte palotáját, a sóhajok hidján, mely a miniszterelnöki palotát a várszínházzal összeköti, megmenekült s egyik páholyban várta a kimenelt, a mi, ha igaz (mert megczáfolták,) talán mégis tulzó aggodalom volt, daczára a zavargó elemek nem igen mérsékelt háborgásának. A miniszterelnök ur személye veszélyben semmiesetre sem forgott.

\*\* (Egy derék ember nemeslelkűsége.) A napokban a terézvárosi VI. kerületi iskolában a szegény sorsu tanulók között téli czipők osztattak ki; — képzelhető, mily örömsugárzó arcczal fogadták a kis honpolgárok, a valóban czélszerű ajándékot. Jelen volt a kiosztásnál Mészner igazgató, Jung Antal gondnok, és Stern Adolf terézvárosi polgár, — az utóbbi ajándékozta a szükséges pénzösszeget, 140 frtot e czélből a terézvárosi iskolaszéknek. 16 fiu és 16 leány, kiki egy-egy pár czipőt vitt haza. Stern Adolf ur ezen összeget díjzul kapta, mint a fővárosi összeiróbizottság tagja. Jövő héten ismét osztatik ki czipő a terézvárosi iskolában.

\*\* (Erkel zenekari hangversenye,) a harmadik ez idényben s az utolsó farsang előtt, szerdán ment végbe gazdag műsorral. A zenekar Berlioztól egy szingazdag s élénk zene-művet adott elő, a nagy zeneköltő Benvenuto Celini című művének második nyitányát, mely Római Carneval czímet visel. Hallottunk aztán Lisztől egy simfoniai költeményt, az ünnepi hangokat, mely csakugyan ünnepiesen emelkedett és föllengző. Végül Schuman híres d-moll simfoniját adták elő, s e gyönyörű remek legélénkebb hatást keltette. Ezek voltak a zenekar előadásai. És bár mennyire el voltunk is ragadtatva a zenekar által bemutatott magas tőkély által, az est hőse mégis Saurer Emil volt, e fiatal hegedű-művész, ki bámulatos technikája által az egész közönséget magánkivül hozta. Nincs meg az a bensőség, az a lágyság játékában, a mi például Vieniavszkynál fölmelegít, de bravour-fogásai és szédítő futamai utolérhetlenek. Hallottuk ez este Deutsch Vilit is, ki Chopin egyik zongora-hangversenyét, az e-mollt adta elő, a mű szellemének megfelelő költészettel.

\*\* (A művészek házában karácsoni vásárt) rendeznek a fővárosban tartózkodó festők; több külföldi és hazai művésztől állítottak ki e végre képeket, melyeket megvenni érdemes. Sok csinos kép van köztük s egy sem drágább száz forintnál, a legolcsóbbak pedig huszonöt forintosak. A művészek rajta voltak, hogy a vásárt vonzóvá tegyék. Még az öreg Markónak is van egy szép tájképe, vizi malom az Apenninek közt, csinos molnárnéval az ajtóban; Ligeti Bethlehemét állítá ki kicsiben; Telepi Károly négy tájképet, köztük Fülel és Diósgyőr várait; Brodszky Sándor egész sorozatot hazai vidékekről; Molnár József válvidéki képet, mosóleányokat, hazatérő nyáját; Mészöly Géza a piczi sibéstyukot; Aggházy

Gyula erdei utat este, tanyát hazatérő nyájjal s pusztai alkonnyatot; Feszty Árpád mocsáros legelőt, az ér mellett czimű csinos festményt, mészégető cigánylakot; Spányi Béla négy tájképet s két kutyafejet; Böhm Pál alacsony viskóban guggoló két cigány asszonyt, aquarell-kép; báró Mednyánszky László őszi tájképet, mocsaras előtérrel, lombtalan fűzfákkal; Tölgyessy Arthur hat képet, (Sátoros cigányok, Várakozás, Tyukudvar stb.); Ebner Lajos Erdei favágót, Rókászó fiut stb; Greguss Imre Budapest látképet, Tyuketetés, és Előőrs cziműeket; Kacziányi Ödön Sirásót; Szemlér és Rákosi Nándor szintén tájképeket; Uhl Sándor két aquarelt (kolostorudvar s a metzi dóm; Lotz Károly két kis életképet: Születés és a Kutnál; Vastag György Czigány leányt és egy Görög leányt; Orlay Soma A gondatlan dajka és Hivatlan vendég című életképeket, (ez utóbbi egy kutya, melytől a gyermek kanalával védi ételét); Csillag Lajos török nőképet. Vannak külföldi vendégek is; a bécsi Hörmann Szolnoki nagy piacza, a bécsi Chalupka Ferencz velencei és görczi kis képei, a müncheni Büttner Vadászatra való előkészülete, a bécsi Büche Rosz vásár és Magán időöltés kedélyes életképecskéi, Loch Csenedelei s Spitzer Emánuel két vízfestetű torzképe. Vannak szoborművek is: Szász Gyulától két terra cotta tanulmányfő s egy Petőfi-csoport, Huszár Adolftól a Barabás gipsz mellszobra s hegedülő cigány szobrocska, Kleintől Bachus és Vénus gipszöntetek s Párkák és Amorettek viaszrelieffei, Julier Ferencztől Üstfoltozó cigány. Szóval van mit látni s mi-ben válogatni. S azért soroltuk fel ezeket, mert szeretnők, hogy a karácsoni ajándékozgatások szokása ily nemes irányban keresné az ajándék tárgyakat.

\*\* (A háboru) szünetet tart. Plevna bevétele óta minden csendes, csak a nagyszerű előkészületekről hallhatni a további küzdelemre. Az oroszok hadi műveleteinek célja most már Drinápoly bevétele, Drinápoly pedig Konstantinápoly kulcsa. A törökök hajlandók lennének a békére, egy köriratban ezt értésére is adták a nagyhatalmaknak, fölhíván őket a békeközvetítésre. Azonban ezek visszautasították a felhívást; monárchiánk az első közt volt, mely a békéltető szerepet elutasítá, — igazán sok kell hozzá, hogy e nemzet mindezt türelemmel nézze. Hadd folyjon hát tovább a vér és öldöklés, a hatalmasnak gyönyörűségök telik benne, miután most már bizonyos, hogy csak a török vére fog omlani.

\*\* (Vegyések.) A budapesti egyetemi ifjuság ezüst babérkoszorut fog küldeni Ozman pasának, kinek nevét a fővárosban egy most alakult betegsegélyző egyesület is fölvette. — A gróf Károlyi-család gyászának egész tartamára a nemzeti színház nyugdíj-alapja javára engedte át a család által birt páholy jövedelmét. A páholy az említett alapnak eddig 125 frtot jövedelmezett. — Deák Ferencz szobrára, a hivatalos lap szerint, eddig 116,295 frt 69 kr s 450 frtnyi értékpapir gyűlt be.

\*\* (A ritka éneklő madarak) kedvelőit figyelmeztetjük egy derék asszonyságra, a ki párosítás által valóban gyönyörű ritka fajú kanári madarakat nevelt, de azokat mostoha körülmenyei által kényszerítve, el akarja adni. Nem csak magának szerez az illető örömet, a ki e madárkából vásárol, hanem emberbaráti cselekedetet is visz véghez. A nő lakik: József-utca, 31. szám, I. emelet, jobbra.

\*\* (Halálozások.) A hét folytán meghaltak: Freyseisen Gyula 55 éves korában Munkácson. — Özvegy Rónainé született Prielle Lilla színésznő 43 éves korában Budapesten. — Özvegy Jedlicska Gusztávné Budapesten. —



Mezey Paula 19 éves korában Diószegen. — Szabó Lajos 70 éves korában Rojahidán. Béke hamvaikra!

## Irodalom.

Karácson itt van, s a könyvkiadók nem mulaszták el a választéku diszműveket rakni ki a piacra, melyek legalkalmasabb karácsoni és ujévi ajándékok. Az Athenaeum több becses munkával gazdagítja ez alkalomból ismét az irodalmat, s természetesen a diszkiadások nagy mestere, Ráth Mór sem maradhatott el a versenyről. 'Néhányat a kiadványokból föl- emlitünk.

Kezdjük Ráth kiadványán, a Csókón, Dóczy e kedvelt drámai költeményén mely most jelent meg először a tartalomhoz illő külső díszes alakban. Ez a legszebb példány a mit a karácsoni piacon láthatunk. Izlés és elegancia jellemzik e kiadást, mint mindent, a mi a Ráth Mór felírást viseli. Ára affúzott példánynak 1 frt 80 kr, a diszkötetésűnek 3 frt.

Az Athenaeum kiadványai közül első helyen kell említenünk Greguss meséit. A páratlan mesélő e ritka becsű művecskéi két kiadásban jelentek meg; az egyik, a teljes, szép velin-kiadás, ára 1 frt; a másik válogatott műveket tartalmaz az ifjúság számára, — ennek ára csak 50 kr. Ugyancsak az Athenaeum adta ki Wohl Janka és Stephanie Beszélyeit és tárczáit. Szellemmel irt munkák ezek, miket két forinton lehet megszerezni. Végre föl kell említenünk az Athenaeum kiadványai közül Malot hires regényének, a Világ szállodájának harmadik kötetét, mely Ida és Carmelita czimvel jelent meg magyar nyelven. Sasvári Ármin fordította, ára 1 frt 60 kr.

A Petőfi-irodalom két munkával gazdagodott. Egyik Neugebauer sikerült Petőfi-fordítása a másik Held János, vagyis a János vitéz német nyelven, Schnitzer fordításában. Mind a kettőt élvezettel lapozhatja a művelt olvasó.

S hogy e sok mulattató után egy hasznos könyvet is felemlítsünk, ajánljuk Mende Bódog Kincses földjét főleg a gazdasági dolgok iránt érdeklődő nők és férfiak figyelmébe. E könyv népszerű nemzetgazdaságtan, világos, érthető nyelven írva, rövidre foglalva mindazt tartalmazza, a mit a nemzetgazdaságtan nagy tudományából minden embernek tudnia kell. Formája igen ügyesen van megválasztva; elbeszélő modorban észrevétlenül tud meg belőle az ember mindent, a mi szükséges. Ára a füzetnek 50 kr.

## Színházak.

**Nemzeti színház.** Deczember 15. Fidelio. (Carina kisasszony első föllépte.) — Deczember 16. A király házasodik. — Deczember 17. Marczel. — A színésznő. — Grimshaw, Bagshaw és Bradshaw. — Deczember 18. Faust. (Carina kisasszony bucsu-föllépte) — Deczember 19. Azok a férfiak. — Deczember 20. A varázsfuvola. — Deczember 21. Galathea. (Először.)

**Várszínház.** Deczember 15. A nő-uralom. — Deczember 16. Dom Pasquale. — Deczember 20. A kéregető nő. — Gringoire. — Grimshaw, Bagshaw és Bradshaw.

**Népszínház.** Deczember 15. 16. Sárga csikó. — Deczember 17. Petaud király udvara. — Deczember 18. 19. Sárga csikó. — Deczember 20. Falu roszsza. — Deczember 21. Sárga csikó.

A népszínházban a napokban egy új népszínművet adtak, mely — nem bukott meg. Ritka eset, minőre nem is emlékszünk, mióta a népszínház fenáll. Csepreginek hívják a szerencsés szerzőt, ki a népszínháznak titkára, s ki már Vizözön című látványosságával bizonyosságát adta hivatottságának a színmű-írásra. Népszínművének czime: A sárga csikó. Abban a légkörben mozog, melytől úgy látszik egyetlen népszínműíró sem szabadulhat: a bűnesetek nyomasztó légkörében, de ez nem nagy hiba. Meséje sem egészen új, mert más változatban számtalanszor láttuk már, — de még e miatt sem mondhatunk szigorú ítéletet a darab fölött. A hiba egyebekben keresendő. Mindenek előtt abban, hogy a nem érdektelen anyagot a szerző nem szerencsésen dolgozta föl úgy, hogy minden lépten-nyomon elbeszéléstés által kénytelen pótolni a szerkezeti hézagokat s ez elbeszélések annál inkább rovására vannak a darabnak, minél gyakoribbak, ismétlők s hosszadalmasak. Ez hiba, melyen most már bajos lenne javítani, csak új, gyökeres átdolgozás által. De simithatna a hibán a szerző rövidítések által.

A többi hibája nem olyan, melyen egy vonással segíteni lehetne. Így a darab egy bűntényen alapszik, mely képtelenség. Egy suhancz ugyan is szeretne megvenni egy sárga csikót, s mivel nincs rá pénze, agyonüti a tisztartót, kirabolja, — a tett után pedig fölbred lelkiismerete s nem kell többé sem a rablott pénz, sem a csikó. Ez a gyors megtérés hihetetlen s csak akkor lenne érthető, ha a gyilkosság nem szándékosan követtetett volna el, ha a tettes csak a pénzt akarta volna elrabolni, és a küzködés tette volna gyilkossá. E hibán könnyen lehetne javítani. Ép így a másikon, melyet mindjárt föl- emlitünk. A darabban van egy jó nevelésű fiu, ki holtak hitt, s egyszerre csak a — börtönből hazaérkező atyját oly minden jobb érzést sértő módon fogadja, a mint egy jó erkölcsű fiu nem fogadhatja, bármily gyalázat terhelje is az atyját. Később még vasvillát is emel rá, — a mi már igazán nem derék fiuhoz illő tett. Mibe kerülne e sértő kiszögelléseken simítani, — s a darab mindjárt sokat nyerne értékben.

Más különben meg lehet elégednünk a színművel. Az alakok érthetlenség olykor, de hiszen tökéletes alakokat nem könnyű dolog teremteni. Meséjét csak rövid vázlatban mondjuk el; úgy is meg fogja azt nézni mindenki bizonyára, a ki pedig nem nézi meg, azt nem is érdekli. Egy paraszt suhancz, mint már mondtuk, agyonüti a tisztartót, de tettét megbánja s elköltözik más faluba s becsületes életet kezd. Helyette befogják a tisztartó csikósát, ki urával ellenkezésben élt, el is itélik tizenöt évre. Az igazi bűnös az által akarja hibáját helyrehozni, hogy az elítéltnék fiát magához veszi, felneveli, már lányát is hozzáadná, — hiszen szeretik egymást, — azonban haza érkezik az atya, kit a fiu holtak tartott s most már mint egy rablógyilkosnak a fia, méltatlannak tartja magát a lányra. Amazok nagy nehezen lecsendesítik, mikor újabb baj merül föl. Atyja idegen lovon jött haza. Igaz, csak szükségből ült rá, hogy egy vízben fuló lányt kimentsen (épen fia menyasszonyát,) de hát ezt nem hiszik neki, s hogy az apát be ne zárják megint, a fiu magára vállalja a lopást, beáll a betyárok közé, végre haza szelidítik mégis és a két szerető szív egymásé lesz, miután előbb megtudják, hogy ki volt az igazi bűnös.

Az előadásról csak jót mondhatunk. Soldosné szokott szeretetre méltóságával adta a menyasszonyt, s dalai gyujtottak; a fiut Egri játszta; halványan ugyan, de még is lehetett vele élni. A vén csikós szerepében Eöry kitett magáért, Tihanyi is a lány apja szerepében. — A népszínházban



azóta sűrűn adják, úgy szólva, megszakítás nélkül. Még is hallottunk a héten egy szép operettet, melyet rég idő óta pihentettek már. Ez a *Petaud király Delibestől*. Gyönyörű zene, elhallgatná az ember akár meddig, oly kedves, oly dalamos, — kár, hogy a nagyobb közönség távolléte alkalmasint arra fogja ösztönözni az igazgatóságot, hogy a darabot ismét pihentesse. *Szabó Karóla*, a kis hercegfut sok kellemmel és elegánsan énekelte s játszotta, öltözéke, megjelenése pedig elragadó volt.

A nemzetisínház heti műsorából a *Grimshaw* stb. című angol bohózatot említjük föl, mely ujdonság volt. Bohózat, s hozzá még angol, tehát az izlés és finomság nem tartozik jó tulajdonságai közé. Hanem nevetet, az igaz, — már t. i. azokat, kik a darabos komikumban élvezetést találnak. — E színházban vendégszerepelt e héten *Carina* is, ki egyszersmind bucsut is mondott a színpadnak. Csak háromszor lépett föl, *Fidelióban*, *Faustban* és *Don Juanban*. A közönség udvariassággal s hálásan megtapsolá az egyszer jeles énekesnőt. Hangjáról, énekéről, épen azért, mivel bucsu volt, nem illenék bírálatot mondani. A tisztelt művésznő egykor színházunknak is érdemes tagja volt s elismeréssel kell visszaemlékeznünk akkori sikeres működésére.

### Divattudósítás.

Csak ha egy-egy év elteltével vizsgáljuk a divat változatait, vagy a tavalyit hasonlítjuk össze a jelenlegivel, veszszük csak észre a nagy változásokat, melyek egy év alatt lassan-lassan, de azért folyvást és észrevétlenül történnek. Olyan például a selyemruha, mely azelőtt annyira nélkülözhetlen volt, hogy még nappal is szélében viseltük, és most ritkán látjuk, annyira, hogy majdnem kegyvesztettnek nyilváníthatnók. De azért egy cseppet sem olcsóbbak az öltözékek, és a selyem sincs számúzva a ruhatárból. Csak szerényebb, alárendeltebb most a selyem sorsa, miután többnyire csak alsó ruhának lesz használva, és mert a felső ruha szőrkelméből való, így nem a nehezebb, hanem a könnyebb fajtu selyemszövetek a legkeresettebbek. Még a sima faille, mely az utósó években olyannyira kedvelt volt, sem lép fel most önállóan, hanem más szövevvel keverten, például bársonnyal, damaskkal, brocattal vagy atlaczezal. Csak a báli ruhák képeznek kivételt, mert ezeknél a sima faille még mindig nélkülözhetlen, alapul a könnyű, átlátszó szövetek alá; továbbá estélyi öltözékeken is látni a nehéz selyem szöveteket. virágos vagy mintázott rajzokkal.

Egyuttal ismét néhány új báli öltözék leírásával kedveskedünk t. fiatal olvasónőinknek.

A mi a báli ruhák színét illeti, úgy az idén is a zöld lesz felette divatos, nem annyira a nappali ruhákon gyakran látható tengerzöld, orosz-zöld, vagy mohaszínű, hanem a legvilágosabb árnyalatokban, mint a világos tengerszín, hársfa virágszín, vagy mint ama világos kék és zöldbe játszó új szín, mely *electro* név alatt kezdi útját a divatvilágban.

Nézzünk legelőször is egy világos tengerzöld faille ruhát, mely fehér illusion tüllel van borítva. A hosszú, négyszögben vágott uszályon két nagy csokor látható, az egyik jobbra, a másik balra, az egyik rózsaszínű, a másik zöld. Itt meg kell jegyeznünk, hogy az uszályok formája tetemesen megváltozott, a mennyiben hátul csak egyszerre nyulnak ki hosszában, mint egy félig nyitott legyező. Az említett zöld ruha eleje kötő formájú rózsaszínű betéttel van díszítve, melyet köröskörül rózsaszínű virágu, zöld leveles fűzér vesz körül, a fűzér aztán hátul az uszályon, valamint a derék körül ismétlődik. Hogy e ruhát számtalan plissé-fodor, és hátul az uszályon tömörded dudor veszi körül, azt elhihetik nekem t. olvasónőim.

Egy másik báli ruha halvány kék failleből való, *princesse* formára szabva, ugyanilyen színű tarlatan felső ruhával, mely hátul csupa nagy dudorokba van szedve, ugyanott egy nagy kék faille csokorral és rózsabokrétával letűzve. A baloldalon écharpe-szerű faille díszítés van alkalmazva, mely helyenként himzett szalagokkal és rózsabokrétákkal van díszítve. Ugyanilyen a kivágás körüli dísz is, természetesen kisebb alakban. Egy keskeny öv, finom ezüst filigran munkával, szorítja össze a derekat.

Egy rózsaszínű faille ruha eleje ugyanilyen színű crêpeből áll, e

betét pedig egészen behimezve aranszínű virágokkal. A szoknyán körül futó fodor is ilyen modorban van himezve, valamint a csokrok, a derék és rövidke ujjak is. Magától értetődik, hogy e különös ruha barna hölgynek készült, az előbbi pedig szőkének.

A világos ruhákon kívül az idén még az egészen fekete báli ruhák is divatban lesznek, és csakugyan csinosak a fekete túll ruhák fehér gyöngy himzéssel. Olyanok, mintha vízcseppekkel volna leöntve. Ilyen ruhákhoz természetesen virágot viselnek.

Végül pedig ajánljuk mai mellékletünket, egy hegyes felső gallért és ugyanilyen kezelt. Magyarázatra sem az egyik, sem pedig a másik nem szorult, mert egyik divattudósításunkban említettük már, hogy az ilyen hegyes gallérok és kézelők csipkeszövetből vagy finom himzésből készülnek, a ki pedig ügyes a *point de lace* munkában, gyönyörű készletet csinálhat magának e szabásra.

### Számrejtvény.

Kliment Marikától.

20. 12. 3. 21. Főzelék közt kell keresned,  
És cukorral fűszerezned.  
15. 12. 11. 17. Vízben lakó ez az állat,  
Azonban földön is járhat.  
14. 16. 13. 21. Hajdan királyfi kezében,  
Baj volt vele mindenképen!  
5. 2. 3. 18. 8. Szivja rózsza illatát,  
S magával viszi himporát.  
4. 1. 8. 10. Baj ha éri erszényedet,  
De még nagyobb, ha szívedet.  
6. 2. 16. 8. 10. Kevés ma az ilyen férfi,  
De ha van, azt szánk dicséri.  
19. 9. 10. Torony tetején is jár ez,  
Bár az neki nem kellemes.  
1--21. Édes dallam volt ez nekünk,  
Sokat örült neki szívünk.

Megfejtési határidő: január hó 16-dika.

A f. é. 47-dik számban közölt rejtvény értelme:

Feleki Miklósné.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőink küldték be:

Sárosy Mari, Jánossy Lajosné, Steiner Janka, Zeke Dömötör Ida, Wipf Gyuláné, Korenagh Serk Hermin, Marosy Etelka és Izabella, Szmódiics Irma és Hermin, Riesz Benda Irén, Frantz Alkert Adél, Rád Péterné, Hosszu Elekes Matild, Szlávik Nándorné, Heindl Fodor Irma, Török Péterné, Farkas Netti, Dzinich Pencz Mária, Mednyánszky Margit és Erzsi, Stresznayk Hermin, Haintz Mari, Kovács Morvay Julia, Ubrankovics Székely Berta, Matyasovszky N. Mária, Peterdi Pap Erzsébet, Bohus Gyuláné, Magyar Matild és Felicie, Pessina Edéné, Nagy Ida, Török Albertné, Szunyoghy Ilka, Mészáros Gusztávné, Guthy Aranka, Szentpály Matild, Orosz Malvin, Kutsera Lilla, Tamás Margit, Temesváry Erzsébet, Kun Terka, Varga Jolán, Tóth Mihályné, Sipos Mariska, Tomcsányi Juliska, Abonyi Piroška, Suhajda Lóri, Nagy Krisztin, Máar Zsófia, Nagy Flóra, Kolozsváry Róza, Angyal Jolán, Károlyi Lajosné, Oláh Rozália.

### Tartalom

Orvosnak jó lenni, Pokorny Jenőtől. — Az én angyalom, Földváry Istvántól. — Karácson ünnepe. — Az óra. — Művészek és művésznők. — Néhány szó a szobafűtésről. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Irodalom. — Színnázak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Egy hegyes felső gallér és kézelő szabásmintája, és a Franklin-társulat hírlapjainak s könyvkiadványainak jegyzéke.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.



52-dik szám.

Deczember 30-dikán.

# CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTEKONY NŐEGYESÜLET

## KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

---

### SZÉPIRODALMI DIVATLAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA

### EMILIA.

---

### XVIII. ÉVFOLYAM.

---

Buda-Pest, 1877.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL

Országut 39. sz.



# H E T I N A P T Á R.

| Hónapi és heti naptár |           | R. katolikus és protestáns naptár |             | Ó-naptár          | Izraeliták naptára | Hold-járás | N a p - |         |
|-----------------------|-----------|-----------------------------------|-------------|-------------------|--------------------|------------|---------|---------|
|                       |           |                                   |             |                   |                    |            | kelte   | nyugta  |
|                       |           |                                   |             |                   |                    |            | óra per | óra per |
| Decz. 23              | Vasárnap  | G Dávid király                    | G Dávid     | 18 B 31 Sebestyén | 24                 |            | 7 49    | 4 16    |
| 24                    | Hétfő     | Szilveszter pápa                  | Szilveszter | 19 Bonifác        | 25                 |            | 7 49    | 4 17    |
| 25                    | Kedd      | Kis karácson                      | Uj év napja | 20 Deczemb. 1876. | 26                 |            | 7 50    | 4 17    |
| 26                    | Szerda    | Makár, Béla                       | Abel, Béla  | 21 Juliánna       | 27                 | ☉          | 7 50    | 4 18    |
| 27                    | Csütörtök | Genovéva szűz                     | Dániel      | 22 Anastasia      | 28                 |            | 7 50    | 4 19    |
| 28                    | Péntek    | Titus püspök                      | Izabella    | 23 10 vértann     | 29 Gida            |            | 7 50    | 4 21    |
| 29                    | Szombat   | Telesfor pápa                     | Simon       | 24 Eugenia        | 30 Sab. Vaschi     |            | 7 50    | 4 22    |

## Vidéki tárcza.

**Bukarest** december 14-dikén 1877. Az annyira várva várt nagyszerű esemény megtörtént. Plevna elesett. És most van öröm Izraelben. Itt hétfőn este, azaz 10-dikén előbb csak lassan, majd mint a futó láva szárnyalta be a hír az egész várost, mely Plevna bevételét jelenté, mindenki egy sürgönyről beszélt, mely e hirt hozta volna, de bizton még a legvérmesebb orosz-barátok sem merték hinni, még kevésbé akarták pedig azok hinni, a kikre mélyen megrendítőleg hatott e hír. A következő nap ránk viradt s mindenki lázas türelmetlenséggel sietett a valót megtudni. A győzelmi hír csakugyan valónak bizonyult be, az emberek összecsoportosultak az utakon s mindenki csak a nagyszerű győzelemről beszélt. Részletekről persze senki még semmit nem tudott, de azért némely szájhősök már is elég kiczifrázva adták elő az egész eseményt. Estére nagyszerű kivilágítás készült a nap örömeire, pár itteni ösmerősöm rábeszélésére végre én is rászántam magamat, hogy megtekintsem azt. Aggódtam ugyan a sár miatt, de majd csak nem fogok sötétben botorkálni, azt gondoltam, hiszen kivilágítást megyek nézni, de hajh, fárasztó csalódás várt rám egész a boulevardig, mert csak is ott lehetett látni némi jeleit a világitásnak, nevezetesen a Mihály szobor előtt, a hol egy csillag ragyogott, ugy hiszem az új rendjelet tüntette elő, itt egy kis népcsoport is gyűlt össze s járta a nemzeti tánczot, keserves zene mellett. Szemközt a nagy muzeum épület is ki volt világitva és lobogózva, noha az sem valami ragyogón. Innét a város főhelyére a Mogosoi utcára mentünk, a hová a többi kíváncsiak is siettek. Képzeltém, hogy itt majd csak látok fényt és lelkesedést, de megint csalódtam. A magán lakok közül itt ott volt egy-kettő kivilágítva, legtöbb sötét volt a hercegi palotával együtt s a lelkesedés is épen ily fagyos volt, mint a világitás.

Másnap a metropolban ünnepélyes hála istenitisztelet tartatott mozsár durrogások kíséretében, melynél a hercegnő is részt vett. A hivatalos czeremoniák tehát megtörténtek paragrafus szerint, de csak is ennyi, semmi több, hol maradt a hazafias lelkesedés, az összes lakosság valódi öröm ujongása, ily nagyszerű győzelem hírére? ezt méltán kérheti mindenki. Mert mind ebből egy szikrányi sem volt tapasztalható. Biz ez csak azért van, mert a sok véráldozaton kívül a zilált financiai helyzet, a roppant drágaság, mely napról-napra növekedőben van, gondteljesen nehezül az ország lakóira. Jóllakott a háborúval ez az ország, még ha dicsőség kecsegtetné is! Boldogabb ünnepeket, mint a milyen nekünk itt lesz, kíván

Iza.

**Kecskeméten** e hó 8-dikán az izraelita nőegylet ja-

vára tánczestély rendeztetett az olvasóköri helyiségében, a melyre számos helybeli és vidéki diszes vendég érkezett, nem mulaszthatom el, hogy a sok szép hölgyek közül nevet ne említsek: kik mint nyájasságuk és izlésteljes öltözetök által kintütek. Schwarcz Ignáczné, Fischer Zsigáné, dr. Saiberné, Witz Antalné, Lövi Zsigáné, Szigligetiné, Gallia Guszta, Schlesinger Hermin, Kecskeméti Berta, Witz Mariska, Grosz Rozália, Lichtner Berta, Hirs Matild kisasszonyok stb. A táncz kivilágos kivirradtig tartott, és mindenkinek megelégedésével végződött. 206 frt tiszta jövedelmet hozott, és ez a legszebb.

**Nyitrán** a napokban üli aranylakodalmát egy Reindl nevű házaspár. Az agg pár ő Felségét a királyt kérte föl násznagynak ez alkalomra, s csakugyan az udvari irodából már leirat érkezett a nyitrai városi kapitánysághoz, mely az illető házaspár jelleme és állása iránt kérdést intéz. S minthogy a felelet mindenestre kielégítő lehet, valószínű, hogy ő Felsége elvállalja a násznagyságot és az ünnepélynél a megye egyik személyisége által képviselteti magát.

**A debreczeniek** arany cserkoszoruját a török hősöknek, már felhozta gróf Vay Dániel Budapesre, és átadta a török konzulnak. A levél, melynek kíséretében az arany cserkoszoru elküldetik, így szól: „Felséges császár! Az ozmánok hajdan bujdosó őseinket, közelebb az 1849. évben felséged nagyszülői, menekülő testvéreinket vendégszeretettel karolták fel: mely tettükkel hazánk hálájának örök tűzét gyújták fel. — Debreczen polgárai örömmel ragadják meg az alkalmat, miként felségednek és az ottomán hadseregnek vitézséggel kiérdemlett maradandó emlékül, egyszersmind testvériségünk zálogául ezen cserkoszorut hódolattal átnyújtjuk. Fogadja felséged és ozmán testvéreink szivből jött áldozatunkat kegyesen. — Debreczen, 1877. szeptember 18-dikán. Gróf Vay Dániel, a gyűjtő bizottság elnöke.“ — Az arany cserkoszoru félholdján e felírás áll: „Abdul Hamid ottoman császárnak és vitéz ozmán hadseregének.“ A félholdhoz Magyarország és Debreczen városának czimere van csatolva, a cserfa leveleken pedig egyes hősök nevei állnak. A szultán nevével szemben Haszán hercege, mellette Ozman, Szulejman, Mukhtár és Mehemet Ali stb.

**Aradon** aczéltollat nyelt a napokban egy gymnaziumi tanuló, azonban oly szerencsétlenül, hogy torkán megakadt. A rögtön alkalmazott orvos műtétet kísérelt meg, melynek annyi sikere lett, hogy a műtét közben a toll a gyomorba csuszott le. A fiu állapota egyelőre nem veszélyes, bár a gyomorba jutott toll nem kis nyugtalanságot okoz neki.



## Különfélék.

\* \* (Abelard és Heloise,) ez a czime Gounod legujabb nagy operájának, melyen most dolgozik, s melynek megjelenését a szinpadon lázas türelmetlenséggel várja a párisi közönség. A mű, ha elkészül, társa lesz Massé: Pál és Virginiájának, melyet folyvást szorongásig telt ház előtt adnak. Általában a párisi legujabb izlésben mintha reakziót vennék észre, a modern alkotások rövid éltű szereplése mellett fölujulnak Ernani, a Neslei torony, Tamás bátya s más 40—50 év előtt adott darabok s a közönség zajosb tetszéssel fogadja, mint akkor. A Cause célbre, Dennery legujabb nagy szinműve, melyet az Ambigueban mintegy másfél hét óta adnak, s melyet a népszínházban nem sokára mi is látni fogunk, egészen az ötven év előtti izlés szerint készült darab, s átlag 5500 frank jövedelmet hoz be naponkint, a mi oly fényes eredmény, minőhöz hasonlóra az Ambigue-ban nem emlékeznek. — Megemlitjük egyuttal, hogy az Afrikai nőt hét évi pihentetés után a napokban ismét szinre hozták a nagy operában, vakító fényes kiállítással s a párisi közönség ismét el van ragadtatva általa.

\* \* (Elfogták a szultánt) és Ostrogoshokba internálják! Ezen hír kapott szárnyra az ostrogoshoki orosz parasztnál. A szultánnal együtt elhozzák annak kincseit, a miért is nagy lesz a fuvar. A parasztok erre gyűlést hívtak össze, melyben élénken vitakoztak, hogy mennyiért szállítják a szultánt kincseivel városukba. Ez alkalommal a fölött is megegyeztek, hogy miként értékesítik a rengetek sok aranyat. Egyhangulag elha-

tározták, hogy vutkit vesznek, melynek gőzétől azután csak másnap ábrándulnak ki, értésükre esvén, hogy biz a szultánt még eddig nem fogták el a kozákok.

## Megbízások tára.

A r a d r a M. G. urhölgynek: Igenis, az idén is szivesen megküldöm lapom új évi első számát minden régi előfizetőnek, még ha be sem küldte még előfizetési díját. Ez régi kiadói udvariasság, mely egyszersmind kérdés is a további megrendelést illetőleg.

Ö s s i r e B. A. urhölgynek: El van küldve.

T a p o l c s á n y b a K. M. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

B a r a c s k á r a F. S. urnőnek: El van küldve.

M a k ó r a F. J. urnőnek: Szives köszönettel vettem.

K o l o z s v á r r a P. P. urhölgynek: Ajánlom szives figyelmébe.

S z t. K i r á l y r a O. P. urhölgynek: Még is legszebb a fehér szin ez alkalomra, és tudom egyetért velem a másikra nézve is.

S z a b a d k á r a O. L. urhölgynek: Egy év óta Bécsben lakik, közelebbi címét azonban nem tudhattam meg.

M e z ő k o v á c s h á z á r a H. J. urhölgynek: Meg van-e elégedve küldeményemmel?

D e b r e c z e n b e L. G. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

S z a b a d k á r a R. R. urhölgynek: A legszivesebben várom.

## Előfizetési felhívás

# „CSALÁDI KÖR“

## Tizenkilencedik évfolyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven szines boritékkal.

Minden hóban négy melléklet, fölváltva szinezett divatképek, női munkalapok, természeti nagyságban kivágott ruhaszabások és könyvmatu arczképek.

A mellett a jövő évben is tizenkét kötet jeles regényt kapnak hölgyeink minden külön díj nélkül, csupán csak a csomagolási díjat veszem érte 20—20 krt fél évenként; összesen tizenkét kötet után 40 krt.

Nincs a világon lap, mely e részben csak megközelitené is lapunkat, és bizonyára ezen körülménynek is köszönhetem a művelt közönség pártolását. A sok nemes irányú könyv a legnemesebb élvezet, a legnemesebb mulatság, a mi jóra, szépre serkent.

## Előfizetési díj:

Csupán a lapra: egész évre 12 frt, — fél évre 6 frt, — negyed évre 3 frt.

A jövő évi 12 kötet csomagolási díja 40 kr.

Könyvmelléleteket azonban csak azon t. előfizetőknek adhatunk, kik kötelezik magukat, hogy egész évig hivi lesznek lapunknak, — habár az előfizetést fél évi, vagy negyed évi részletekben is küldhetik be. — A könyvmelléletekért fél évenként 20—20 kr. csomagolási díj beküldését kérjük.

Ugyancsak új előfizetőink megrendelhetik továbbá következő régibb műlapjainkat, u. m. „A nagymama kis foglya,“ „Ifjabb írónk és művészeink arczképcsarnoka,“ (két műlap) „József főherczeg családi boldogsága,“ „A kis torkos,“ „Az anyai szeretet,“ „Két anya“ és „Gyermekek temetkezése,“ — darabját 40 kron.

T. gyűjtőinknek két új előfizető után 6 kötet, négy új előfizető után 12 kötet érdekes regénnyel kedveskedünk.

Egyuttal felhívom t. előfizetőimet, hogy bármi megrendelni valójuk volna Budapestről, csak forduljanak hozzám, én a legszivesebben és azonnal intézem el megbízásaikat.

Budapest, december hóban 1877.

Emilia,

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője.  
Országút 39-dik sz., 3-dik emelet.



Legillőbb

**! U j é v i a j á n d é k !**

50 frt egy Singervarrógép, teljesen.

42 frt egy Wheeler & Wilson-varrógép telj.

(Zajtalan járással.)

15 frt egy La Reine kézi gép teljesen.

5 évi jótállás mellett, részletfizetésre is elad

**B R E N N E R K Á R O L Y,**

bécsi-utca 15, Deák-utca sarkán.

Varrógép-üzletem, mely a legrégibb a helybeli piacon, mechanikai műhelyvel van összekötve, miáltal azon helyzetben vagyok, hogy javításokat gyorsan és olcsón eszközökhözhetek. Nagy raktár angol czérna és tükből, valamint varrógép-alkatrészekből, jelentékenyen leszállított árakon.

**Bekötési disztáblák**

**a „Családi Kör“-hez.**

Hogy a t. közönség jutányos áron díszes és tartós kötésben örizhesse meg kedvelt lapját, elhatároztam, mint a külföldi értékesebb vállalatoknál már régebben szokás, a „CSALÁDI KÖR“ minden évfolyamához bekötési táblákat készíteni.

Egy ily valódi angol vászonból készült, gazdag aranyozással és a legdiszesebb fekete nyomással ellátott bekötési tábla, 1 frt 60 kr-ért kapható tetszés szerint változtatott vörös, zöld vagy kék színben.

Ily táblák a „CSALÁDI KÖR“ eddigi és a jövőbeni évfolyamaira rendelhetők meg, mely évfolyamok alakja és terjedelme egyenlő.

E táblákat kiválóan ajánlja díszes külsejük, mely alkalmassá teszi, hogy bármely család könyves asztalának

**vagy könyvtárának**

diszére szolgáljanak, valamint tartósságuk és olcsóságuk, s a legegyszerűbb kötés arába kerülnek.

Az ily táblákba a bekötést minden vidéki könyvkötő is eszközözölheti.

Megrendelhető csakis **H I R H A G E R**

**KÁROLY** könyvkötészetben,

Budapest (Akadémia bérház.)

**Figyelemre méltó!**

Nagyszáma a minden nemzetbeli szenvedőknek megerősítheti a köszvényvászonnal gyógyerejét és bebizonyíthatja, hogy annak használata által már sok évi csúszos fájdalmak és a leghevesebb tagszaggyatások teljesen meggyógyítottak.

Sőt megállapított tény, hogy volt eset, midőn legmakacsabb köszvénydagánát és folytonos fejfájás e köszvényvászonnal alkalmazása által örökre elmúlt. Ily állapotban szenvedő, ha a baj még nem oly nagyfokú is, nem mondhat le azon reményről, hogy fájdalmaitól megszabadul, míg e gyógyszert kellőleg nem alkalmazta; a mely annál előnyösebb, mivel csak külsőleg alkalmazták, és a betegnek nincs mit tartania a belsőleg vett gyógyszerek tömegének utóhatásaitól. — Alulírt azért határozta magát az itt előadottak közzétételére, mert a nevezett köszvényvászonnal használata által folytonos, nagyon érzékeny hát- és fejfájástól szabadult meg.

Bécsben, 1870. jul. 26-án.

A. v. Z. — y.

**Raktár:** Pesten Török József gyógyszerésznél.

Legkitünőbb gyógyhatású

**magyar édes mustár**

**Fácányi Ármin**

gyógyszerész **Budapest,**

X. ker. Kőbányán.

Ezen gyógyszerészileg készített mustár, különbözik minden eddig ismert mustároktól az által, hogy az nemcsak a husnemű ételek használatánál legjobb s legkellemesebb élvezetet nyújt; — hanem egyszerű mind, mint a legkitünőbb s legjobb hatásának bebizonyult **óv- és gyógyszer** is. Nevezetesen a rossz étvágy-nál, az ételek gyenge emésztésénél és az onnan eredő savanyu felbőgőgés-nél és szorulásoknál valamint az idült c-uznati makacs váltóláz után és Scorbutilnál. **Kiválólag** pedig az **idült gyomorhurutnál**, folülmulhatan gyógyhatású szer, a mely a gyomorban lerakodott nagymennyiségű nyálkát, a mely az emésztést hátráltatja, felolvasztván, s azt egészen a gyomorból eltávolítja, és annak további képződését megakadályozza; a gyomorban és a belekben kellő és kellemes melegét előidézvén, s ezekután a huru is végképen elmaradt; — ugyszinte az ugynevezett számar és fulladozó hurutnál, (Schleim asthma-nál) valamint a gyomor és a mell elnyálkásósás-nál, és az aranyérben szenvedőknek legjobban ajánlható.

Ára egy nagy üvegnek 1 frt. kis üvegnek 50 kr., postán szállítva a csomagolás külön számítatik. Kapható valamint a készítőnél **Budapest Kőbányán**, ugy a következő raktárakban **Budapest:** **Török J.** gyógyszerész, király utca 7. sz. — **Sztupa Gy.** gyógyszerész, szénatér. — **Edeskuthi Erzsébet** tén. — **Radoesay és Bányay** uri utca. — **Molnár J.** régi varosháztér. — **Hubenay J.** újvilágutca. — **Neruda N.** Hatvani utca. — és **Hüber Karoly** Lipót és kalap utca sarkán. — **Budan** a várban **Udvari gyógytarban Wlasek E.** gyógyszerész, Krisztinavárosban. — **Szegszardon Unger D.** gyógyszerész — **B. Gyarmaton Gazdik L.** kereskedő. Ismét eladók kedvező százalékban részesülnek.

**F o g p a p i r.**

A. t. cz. közönség különös figyelmébe ajánlatik meg. **Fácányi Ármin** gyógyszerész által főtallát és os. kir. kizár. szabadalmazott „**Fogpapi r**“ a mely valamint a fogfájást, ugy a csúszos fejfájalmat, arcz-és fülszaggyatást rögtön megszünteti. Ára egy egész csomag 1 frt. egy fél csomag 50 kr. postán szállítva 10 kr-ral több. — Kapható valamint a főtallálónál **Budapest, Kőbányán** ugy **Török J.** gyógyszerész-nél **Királyutca 7. sz.** azonkívül több budapesti és vidéki gyógyszerésznél.

Mint legalkalmasabb

**Karácsoni és ujévi ajándékok**

ajánlom dísan felszerelt

**illatszer és toilette áruk**

raktáromat, valamint díszműcikkeket remek kiállításban.

özv. **Vadász Ferencz-né, utóda**

Koronaherceg (uri) utca 1-ső szám Párisi házban.

Van szerencsénk a t. cz közönségnek egy gazdag választék

**keresztfa tárgyakat**

valamint

Karácsoni és ujévi ajándékot

dobozokban, továbbá mindennemű süteményeket, tortákat és czokrot ajánlani

Számos látogatásért esd

tisztelettel

**Wikus Károly,**

Budapest Deák-Ferencz utca 10 sz.

**Karácsoni és ujévi ajándékok.**

**A. Wissnyey Gyula.**

**Budapest, váci-utca 11-dik szám,**

ajánlja dús raktárát a legújabb színes selyem-és csipke **cravatte**ok, csipke és áttört munkájú vászon, kézelő és gallérok, fcluk, chemisetek, fatyolok; a legújabb formájú **pongyola főkötők** és minden más női fehérnemű és piper áruban.

**Menyasszonyi, bali és estélyi ruhák**

a legújabb párisi modellek után, a legolcsóbb árak mellett.

**Elegans bali ruhák 25 frttól feljebb.**

Árak a lehető legolcsóbbra szabva. Vidéki megrendelések a leggyorsabban állítatnak ki.

**Hölgyeknek fontos!**



80 centim. hosszú valódi hajfonatokat igen tömötten betét nélkül, egyedül természetes tisztán mosott hosszú ember hajból csak 2 1/2 frt.; szebbek: 3 frt. 5 1/2 frt. 4 fit. egész 5 ftig legpompásabbak nagy színválasztékban ajánl

**Löwenbein J.,**

első s leghirnevösebb hajfonat s chignon-gyára **Budapest, kis mező-utca 30. sz. 1-ső emelet** (a terézvárosi templom közelében.)

Levélbeli megrendelések pontosan lolkülsmeretesen s tökéletesen a beküldött hajminta szerint, postautánvétellel teljesíttetnek s a meg nem felelők kőszséggel kicseréltetnek. — Hajfürtözetek a legdúsab választékban s minden nagyságban 2 1/2 frttól egész 5 frtig.



# CSALÁDI KÖR



Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetmények nélkül)  
Évnyegyre 3 frt. — félévre 6 frt.  
egész évre 12 frt.  
Könyvesomagolási díj félévénként  
20 kr.

Szerkesztői és kiadói iroda:  
Ország-ut 39-dik szám, 3-dik  
emelet.  
Hirdetések díja:  
Egy négyszer hasábozott sorért  
5 kr.

52. sz.  
Decz. 30-dikán.  
1877.

Havonkénti színezett  
dívatképpel,  
minden szükséges himzetrájjal.  
Évenként  
tizenkét kötet könyvmellék-  
lettel.

A könyvek meghozatala egész  
évi járatási kötelezettest foglal  
magában a lap irányában.

## Orvosnak jó lenni.

Beszély. —

Pokorny Jenőtől.

(Vége.)

A doktor és Janka pár nap mulva karöltve sétáltak a tisztartói kert kigyózó utain s úgy beszéltek egymással, mint régi ismerősök. Midőn kölcsönösen elmondák egymásnak először ezt a szót: szeretlek, a fiatal orvos szeme egy sarkantyú-virágra esett. — Nini ez sarkantyú-virág!

— Igen ez az, talán nem látott ön soha sem? — kérde Johanka s karját szorosabban fűzé a doktoréba.

Régen nem láttam, — mondá a fiatal orvos — s lehajolt az ábrándszerű virág pompáját vizsgálni. Nézze kegyed, szemeim előtt a város kerítése tövében kicsinyke kert tűnt fel, hol játszva parányi vándorutó keltem s találmányaimat, virágot és kövecseket egy szép halavány fiatal nő ölébe raktam le, ki minden újabb tárgynál megismogató hajamat és az anyai szent türelemmel felelt meg apró kérdéseimre. Egyszer egy ilyen virágot is hoztam s ettől a halavány asszonytól tudtam meg a virág nevét. — A doktor addig nézte a virágot, míg szemei könnyel teltek meg s úgy tetszék, mintha valaki ölébe vette volna s rohamosan melléhez szoritaná a fejét és a sok játéktól álomba szenderednék. Feleszmélt s ébredése kárpótlá azt a veszteséget, mit anyja halála okozott, s folytatá: — Lásza édes Jankám, ilyen az élet, ki ne tapasztalta volna az élet chaosa közötti könnyű feledést, hol jelenség jelenséget szorit le s a pillanat zsarnoki önkénye nyom, hogy azokról is, kik legdrágábbak, elfeledkezünk vagy legalább tanuljuk feledni. De ilyenkor, midőn boldogok vagyunk, (engedje, hogy magam boldognak nevezhessem) e boldogságot szeretnénk mindenkivel tudatni, szeretnénk bekiáltani a viszhangozó hegyekbe, szeretnénk, ha a madár ezt kiemelné, s ezt zugná el a csermely, ilyenkor mondom, fű, fű, fű virág emlékeztet ked-

veseinkre. Emlékeztet azokra, kik bevégezték a létérti küzdelmet, kiknek szeretnénk elmondani boldogságunkat. — Nem hiszi ön kedves Janka, hogy mennyire boldog, mennyire szerencsésebb lennék, ha anyám kebelére vezethetném önt s elmondhatnám: szegény, sokat szenvedett halvány asszony, itt van leányod, az által rovom le hálámat, hogy növelem azok számát, kiket szeretned kell, mert a te lényed milliárdnyi szeretet parányok összetétele; mert ha ez nem volna, nem tudnád olyan sok felé osztani. Ez az egyetlen boru boldogságomban, de a mit el fog oszlatni kegyed.

— Igen el fogom oszlatni, hiszen nekünk egymás irányában szebb feladatunk nem lehet, minthogy enyhítsük a borus órák hatását. Nem akarok emlékei közé tolnakodni; mert egy anya emléke szentély, hová csak a gyermekek mehetnek; de engedje meg azt, hogy én is gondolhassak, ki önt annyira szeretem, arra az idvezült lényre, ki ön előtt kedves marad...

— Igen, legyenek az én kedves emlékeim az önéi is, legyen ön mindig kísérem abban a látogatásban, mit e szentélybe teszek, hiszen ön itt otthon van s az fáj, hogy nem hallja ön robogni tőle ezt a szót: gyermekem! melyből kiérezné, hogy a szegény halavány asszony mennyire ki tudná e szóval fejezni, hogy mennyire boldog vagyok én...

Befejezhetnénk elbeszélésünket; mert több jelenetre szükség nincsen, hogy két, az első szerelemmel szerető szív világát lerajzoljuk; de mielőtt a függöny legördülne, tegyük úgy, mint az ügyes vigjáték-írók szoktak, készítsünk egy jelenetet a darab többi személyei számára. Jelentessük meg még egyszer azokat, kik e történet előjén felléptek és egy szerencsésen sikerült darabnak személyei voltak.



Az epés gyógyszerészné, a mint Janka ujján a karikagyűrűt meglátta, a hideg lelte ki s boszut esküdött Janka ellen, ki utjába állt. De neki annyi tervei voltak, hogy a terelés lenyügözé a cselekvési ösztönt; ő gondolatban nerói tettek voltak képes; de a légynek sem ártott, minden mérge nyelve hegyére ült s nyelvvel még a zöld ördöggel is párbajra kelt.

A járásbirónéban már több volt a diplomacia, ő nem soká gondolkozott, gondolatait a tett lépten követé. Levelet irt a fiatal orvosnak, mely a jóakarát hangján volt fogalmazva; de a sorokból kilátszott a szenvedély. Ebben a levélben rá fogta Jankára, hogy holdkóros, hogy szivgörcsei vannak, és egy orvosnak tudnia kell, hogy ilyen nőt elvenni nem tartozik a becsületes tények sorába.

A gyalog árendásné, a falu esti lapja, Boris nénivel terjesztett híreket az orvos személyéről.

Nem használt semmit, a lakodalmat megtartották, hol mind a három vetélytársnő megjelent s látszólagos közönyvel dicsérék a szép menyasszonyt; de belől égett a régi láng, s ki tudja nem-e hamvasztott volna el a kitörés egy felhőtlen boldogságot, ha a három asszonyság, minden barna fiatal embert érdekesnek nem talál s a kadarkuti társadalmi viszonyok olyanok, a minők s már a lakodalom alkalmával nem találják ilyenekre, ezuttal azonban izlésök nem egy személyben találkozott.

\* \* \*

A kadarkuti vig vasárnapok folytak tovább is, a főköti alá kerültek helyét pótolta az újabb nemzedék, s itt a vasárnapi multságoknál czáfoltatott meg, hogy a házasságok nem az égben köttetnek, legalább Kadarkuton nem.

## A z é n a n g y a l o m .



Darmay Viktortól.

Iszenvedt, bus, halvány szerelmem,  
Egykor mosolygó, ifju, vig alak,  
Hagyd el a multnak sirját árva szellem,  
Hogy még egyszer mondhassam : láttalak.

Jer! vess fényt újra lelkem éjjelébe,  
Csak az emlék egy röpke sugarát!  
Csak percnyi lángot elhamvadt szivembe,  
Mely szivemet forrongva hassa át.

Mesélj nekem a szép, tündér napokról,  
Mesélj ő róla, kit úgy szereték;  
S a boldogságról — oh a boldogságról,  
A melyet szivem elfelejte rég.

Mesélj a fákról, virágos mezőkről,  
Hol messze jártunk, oh meséld el azt;  
— Az átélt üdvnek verőfényes álma  
Lelkembe vissza hozza a tavaszt.

S mesélj mindenről, mi édes, mi szép volt,  
Ne hagyj el semmi apró részletet;  
Hisz mind, de mind oly kedves én előtttem,  
Ugy üdvözöl, mosolyog, integet.

Csak egyről ne szólj, mind e boldogságnak  
Mi vége lett? S egy átkozott napon  
Hogy fojtottak meg legszebb álmaid közt  
Téged szerelmem, halvány angyalom.

## U j é v i k i v á n s á g .

Szép karácsonunk van. A természet megszánta az öt hónap óta szárazságban epedő földet s ráborította kiaszott teteire a halotti szemfödelet, hadd nyugodjék, hadd feledjen. A zuzmarával borított fák, mint valamely elbűvölt vár kertjének ezüst virágu fái, a fehér hegyek a szürke éggel összeolvadva, mintegy a mesék világát tüntetik elő, megengedve a képzetnek, kristály-palotákat építeni oda s tündéri lényekkel népesíteni. Oly hajlandó is az ember lelke e barátságatlan hideg világból a régi kor regéi közé menekülni! Ugy is a karácsonon a családi élvezetek ünnepe, s azoknak egyik legkedvesebb fűszere a régi jó napok elbeszélése. Mint mondja:

Négy fal közé zárt a télnek  
Szele. hava, hidege,  
Régi kedves barátom Nagy  
Im. halljad egy agg regé.

Csak aztán oly elbeszélők volnának, mint ő volt, és aztán ne hiányoznának a régi kedves barátok is, még tán tudnék oly boldog lenni, mint gyermekségem óta nem soha. Oh! mint vártam én akkor a karácson, nem az ajándékért, mert nekem karácsonfát nem csináltak, nem is tudom igazán megmondani, mi volt az tulajdonképen a miért oly boldog voltam. Azok a harangok zugása, az az örvendező ünnepi népség, az a minden háznál feltalálható tisztaság, rend, ünnepi csin, az általános jóllét jelenségei, vidor arczok, barátság és vig kedvel fűszerezett társaságok; az a régibb emberek kedélyes elbeszélései, s mit tudom még mi apró józúségek, melyek akkor a családi élet ünnepéleit betöltötték, oly örömtengerbe usztaták gyermeki lelkemet, hogy dalolva a fellegekig emelkedtem volna, mint a pacsirta, ha szárnyam lett volna.

Elmultak e jó idők, elhaltak a jó kedélyes öreg urak, kiknek szivből jövő vigsága a vendéget is magával ragadta, elhaltak a nemes egyszerűségben oly kedves házi asszonyok, kik bőven megrakott kamaráikból oly igazán szívesen látták el a szép vendégkoszorut, mely rendszerint asztalaikat körzé, hogy az ember önkénytelen otthon találta magát náluk — mind elmultak ezek, s velök talán a régi jó magyar szellem is elköltözött földünkről. Most feszült pompa, aggodalmas homlok, erőltetett nyájasság, melyen keresztül süt a sziv hidege, megbánatják az emberrel, miért jött emberek közé, s visszavonulva magános tűzhelye mellé, s egény Szánthó Marczival:

Szemmeredve nézhet bele  
A világba s dőbe:  
A multba és jövődöbe  
És a jelenlődöbe.

Mi okozza e változást ősi jellemünkben? Elszegényedtünk? Szükségeink nőttek meg — Áll mind a kettő, de ez még sem rekeszti ki az őszinte nyilt kedélyt, a tettetés nélküli barátságot. A szegény ember körülményeihez szabott egyszerű lakomája mellett épen oly lélekből tud vigadni, mint a gazdag ezreket pazarló vendégségeiben; és a szükségek mekkorára nőhetését a józan észnek korlátozni szabad. — Oh! sok családot ismerék én, hol minden kellék meg van a boldogságra, csak egy hiányzik: a boldogság maga! Vagy az idő szelleme hozza úgy magával? Ez átalakulás korszakában, midőn a régi állapotok megszűntek s az újak nem szilárdultak meg, bizalmatlan az ember maga is más iránt? Ez is állhat, ámbar ennyit csak ösztönnek kellene lenni arra, hogy minél inkább össz tartssunk, és új helyzetünknek, mint az új épületeknek minél szebb alakot igyekezzünk adni; bár mily nyomasztó körülmények közt is magunktól függ leg-



több, helyzetünk javításában vagy legalább tűrhetőbbé tételében, s a kölcsönös bizalom és barátságnaál mi lehet erősebb az általános szenvedésben? Voltak még a magyaroknak vésznapjai és összetört reményei, de bár sokszor csaknem mindenét elveszté, egyet megtartott, jellemének szilárd-ságát és tiszta erkölcsét; bár mennyi hibái voltak is, büszkeség, szenvedélyek bár rosra ragadták: aljas elvetemült nép nem volt soha. A legvadabb korszakokban, midőn más népek boszu vagy győzelmű mámorukban hajmeresztő gyilkolásokat és vérfagyfaló fertelmességeket vittek véghez, a magyar nép legyőzött ellenén nem kegyetlenkedett, öregeket, gyermekeket, tehetetlen betegeket nem mérszárolt czéltalanul össze, mert szive jó volt, és az erkölcsöt tisztelte; nápolyi Endre király magyar udvarának szilárd jellemes magaviseletén, tiszta erkölcsén bámult, az elvetemült olasz udvar; az idegen uralkodók s külföldi kíséretök gyűlölték a magyart, mert férfiai becsületérzését és nőinek tisztaságát nem tudták megvesztegetni. Minden időkorak idegen történet-írói elismeréssel szólnak a magyar nép erkölcsi tisztaságáról, ez volt az a varázserő, mely annyi válságos korszakokon keresztül vezette és megtartotta nemzetiségében. — Most néhány évtized megkezdte törni e varázserőt.

Ez aztán a divat, mely a másokat lenéző, az erkölcsiséget tapodó, a szerénységet kigunyoló ledér magaviseletet uri miveltségnek akarja tartani, mely annyi nemes fiatal lelket ragad áldozatul, csaknem gyermekéveiben besodorván a bűn kelepceibe, s lesurolja a lélek pillangó szárnyainak ragyogó himporát, megtöri erejét, hogy nem tud többé felemelkedni a föld iszapjából, nem hisz semmi erényben, nem tud érezni sem tiszta szerelmet sem, tiszta örömet, gyűlöli a magasztost, a nemest, s ellensége minden jónak, mert érzi, hogy mindazokban részét elvesztette.

Ilyenekből lesznek aztán a társaság mételyei, ezek rontják meg az ártatlanságot, s vesztik el a nemzeti jellem becsületét, s magát a nemzetet is, mert ilyenekből telnek ki férfiak, kik henye életök föntartásáért vagy önző szenvedélyeik kielégítésért elárulják a legszentebb közérdeket, ellenségeül szegődnek hazájuk boldogságának; nők, kik lealázzák az asszonyi nem méltóságát, bemocskolják nemöket, feldulják a családi boldogságot s a nemzet jövőjét. — Azt mondja Berzsenyi:

Minden ország támasza, talpköve  
A tiszta erkölcs, mely ha megvész,  
Róma ledől s rabigába görbed.

De talán komor lelkületem igen sötét színeket lát a borus egen; talán csak ez átalakulási özönviz iszapjának ronda férgei az ilyféle jelenségek. Oh népeknek élő igaz Istene sülyeszd oda őket, hova ez év fog három nap alatt temetkezni. És az uj évvel önts uj lelket a hazának minden tévedt gyermekébe, áld és erősítsd a jókat, add vissza nemzetünk őrszellemét, s adj e hazának szilárd tiszta jellemű honfiakat, és romlatlan szívű erkölcsös nőket. N.

## A z ó r a .

— Bűnügyi történet —

(V é g e.)

Két évvel később Pauli urat valami dolga Párisba vitte, s úgy esett, hogy a végzetes óra, melyet azóta mindig magánál hordott, megromlott. Bement tehát vele egy óráshoz,

hogy megigazitassa. Az órás műértő szemekkel kívül belől jól megnézte az órát.

— Szép munka, és értékes, mondá.

— Oh igen, örökség.

— Valóban?! Akkor hát tévedek.

— Hogy-hogy?!

— Nos, mivel én azt hittem, hogy ez az óra valaha már megfordult a kezem közt. Az ily ritka művű tárgyakra az ember vissza szokott emlékezni. Hanem hát tévedtem mégis.

Pauli figyelmes lett.

— Ön kíváncsivá tesz, — mondá. — Nem lenne szives világosabban beszélni.

— Szivesen. Körülbelől 15—16 év előtt, ugy rémlik előttem, egy fiatal ember ezt vagy egy épen ilyen órát hozott hozzám javítás végett s egyszersmind 400 frankot kért rá kölcsön. Én adtam is, mert az óra megér 1000 frankot.

— S ez az óra lett volna az?!

— Valóban, azt hiszem. Ugy van; javítás-közben vi-gyázatlanságból a belső lapján egy mély karczolásjt ejtettem, s ime, itt van a karczolás.

— Az ön szavai engem rendkívül kíváncsivá tettek. S nem tudná megmondani nekem ama fiatal ember nevét?!

— Oh igen, mint adósomnak, be van írva neve a könyvembe.

— Tegye meg, keresse föl azt a könyvet.

— Örömmel, azonban mégis szeretném tudni —

— Igaza van, ehhez joga van.

És Pauli elmondá az óra történetét, természetesen a belátása szerinti kihagyásokkal. Az órás legott előkereste könyvét, utána lapozott, s végre rátalált.

— Ime itt van, — mondá. Négy száz frank kölcsön; zálogul egy arany óra. A kölcsönvevő neve és sajátkezű aláírása, — ime: Doktor Senders.

Három nap mulva Pauli már B. városban volt. Első dolga volt Senders után tudakozódni. Azt felelték, hogy él s a dolga jól megy. Egyenesen hozzá sietett. Az orvos, mint régi ismerősét tárt karokkal fogadta.

— Az isten hozta nálunk, — mondá. Megyek s rögtön értesitem nőmet —

Pauli ur megakadályozá e szándékában.

— Előbb egy kérdést, uram. Ön volt Párisban, nemde?! Mintegy 15 év előtt ...

Az orvos különös tekintetet vetett a rendőrtisztre.

— Oh igen, csakugyan mintegy tizenöt éve, — hiszen nem egyszer tettem említést ön előtt is párisi életemről?!

— Ön 186\* márczius 15-dike éjjel tizenkét és egy óra közt ugyan abban az időben, midőn házánaál társaság volt együtt, a hidon ment keresztül?

— Uram, én önt igazán nem értem. Hogyan emlékezem én erre vissza?!

— Mégis gondolkozzék csak; épen nyolcz nappal Romberg kisasszony hirtelen halála előtt —

— Meglehet, de meg nem foghatom —

— Ön tizenöt év előtt egy órástól kölcsön vett 400 frankot s zálogul egy órát hagyott ott?

Senders doktor elsápadt s keze remegve nyult a szék karja után.



— Ön a mondott éjen a hidról egy órát dobott be a vízbe? Nem ez volt az? Gondolkozzék csak!

Pauli elébe tartá az órát. Senders egy pillantást vetett rá, szeme elhomályosult s magánkívül elhanyaglott. A rendőrtiszt fölemelte s egy székre helyezé.

— Ne hívjak valakit?

Senders a fejét némán rázta.

— Ön tehát beismeri, hogy bűnös?!

Senders egy ideig hallgatott s végre kétségbe esett tompa hangon felkiáltott:

— Tehát hasztalan minden! Hasztalan volt annyi becsületben töltött év, a bűn nem maradhat büntetlenül . . . Oh Mari!

Kétségbe esetten tekintett maga elé.

— Ne szóljon kérem, itt senkinek se szóljon. Követem, s aztán tegyen velem tetszése szerint. Megengedi, hogy felöltöt vegek magamra?

S kabátja után nyult, felölté, miközben pár lépést tett odább. Ez alatt zsebébe nyult, kivett valamit, aztán hirtelen elfordult, s már a másik perczben életlenül terült el a földön.

Pauli zajt ütött; hirtelen előjöttek a háziak s orvosért szaladtak. Egy fiatal orvos jött el, ugyan az, ki pár év előtt, még mint tanuló, Romberg kisasszony szélhűdésében kételkedett. Megvizsgálta a holtat s összeránczolta a szemöldeit.

— Szélhűdés? — kérdé a rendőrtiszt.

— Vagy öngyilkosság, — mondá az orvos, mialatt a földről egy kis orvosi eszközt felvett s azt nézegette. Eljöttek kellégái is. A fiatal doktor közlé velök nézetét.

— Öngyilkosság, a mint láthatják önök. E kis késnek ürege van, ezen át lég tódult a szívbe, s ez okozta a halált. Ugyan ez által halt meg pár év előtt Romberg kisasszony is.

— Tehát kétszeres gyilkos! — kiáltá föl Pauli.

Aztán az orvosokhoz fordult.

— Uraim, — mondá. — Ez az ember, mig élt, sok jót tett s tisztelt nevet hagyott özvegyére. Hagyjuk meg neki e nevet homálytalanul, — mért adnánk anyagot a rozshiszemű találgatásra.

S Senders doktorról csakugyan azt tudta másnap a világ, hogy szélhűdés érte. S az özvegy gyászában az egész város osztozott, a szegények pedig elmentek temetésére és felsohajtottak:

— Oda a szegények atyja és jóltevője!

## Mikor én színész voltam.

— Genrekép, Mephistótól. —

— „Színészsze lettem, s megkapám az első szerepet“ — így szól Petőfi, s miért ne szólhatnék én is így? Talán mert Petőfi nagy költő volt, s én igénytelen novellairó? Ne feledjék önök, hogy Petőfi nem volt nagy színész, s azután én nem is akarom magamat Petőfihez hasonlítani, csak azt akarom önöknek kijelenteni, hogy egyszer én is felcsaptam önkényes Thaliapapnak, s beavattatám a szinfalak titkaiba.

De hogy ne ajtóstól rohanjak a házba, előlről kell kezdenem a dolgokat.

Mult évben egy vidéki városban laktam, s oly szerencsés (vagy szerencsétlen) valék, hogy az ottani ifjuságot műkedvelői előadások rendezésére buzdítám. Buzdításom a szép nem

hathatós közreműködése folytán nem is maradt siker nélkül. Egy szép reggelen tudniillik, midőn éppen arról gondolkoztam . . . azaz már magam sem tudom, miről gondolkoztam, belép szobámba Z. ur s bemutatván magát, mint a két nap előtt megalakult műkedvelői bizottság elnökét, néhány hazafias phrasis közt kötelességemmé teszi az intézmény pártolását és pedig oly módon, hogy elővon zsebéből egy összehajtott papirost, elmondja hogy ez a „Vén darázs“ vigjáték első szerelmesének szerepe, melyet egyhangulag nekem ítéltek, s hogy ő csak azt sajnálja, miszerint nem hős szerepet adhatott, de reméli, ezt is kegyes leszek elfogadni stb. stb.

Nagy ég! Én szinpadra lépni! Most láttam be mily igaz a közmondás; „a ki másnak vermet ás, maga esik bele.“

Mit volt tennem? A hoszu ostrom után elfogadtam a szerepet s a rendező elnök még az nap este próbára hívott meg a „vaskorona“ vendéglő színházzá alakított termébe.

Visszavonulnom nem lehetett, pedig legeszszerűbb dolog lett volna. Szerepemet átnézve, elvoltam készülve a kifütyültetésre. Szarvasy Palit, ez egyszerű magyar gavallért nem lehet, hogy sikerrel adhassam. Egy a francia divatu salonok hőse, miként személyesítsen egy falusi magyar udvarlót! Maga a gondolat is képtelen.

Oly arcczal tehát, mint egy áldozatra vitt, mentem fel a szinpadra, hol Lilla személyesítőnjét bemutatta az elnök.

Kárfy Luiza! Ismeretlen előttem. Hanem valóban angyali teremtés. Epedő kék szemek, gyönyörű szőke fürtök s ajkain örültté tevő mosoly. Észvesztő tünemény, kinek egy óráig vőlegénye lehetni, lassankint kibékített szerepem ellentéteségeivel.

A próbát megkezdők. Eleintén roszul ment bizony, de nem csoda, egy idegen nőnek egy idegen férfival szerelmemet játszani nem megy némi zavar nélkül.

Hanem, mire két heti próbák után előkészültünk az előadásra, úgy vettem észre, hogy egészen beletaláltam magamat szerepembe. Nemcsak a szinpadon voltam a szép Lillába szerelmes, de komolyan, határozottan megszerettem őt. Igaz, hogy erre nagy befolyással volt a próbák utáni rendes hazasétálás, melyek alatt Luizát közelebről is ismerni tanultam.

. . . Eljött az előadás napja. Rám nézve nagy jelentőségű nap, melyen elhatároztam szerelmemet bevallani, s megkérdezni, remélhetek-e?

Az előadás megkezdődött. A második felvonásban semmi dolgom nem volt a szinpadon, csak akkor érkeztem meg, tudniillik szerepem szerint. Ekkor kezdődik jelenetem, melyben szerelmemről beszélek. Nem csodálom, hogy a közönség tapsolt, mert szavaim nem játék voltak többé, hanem való, szivből jövő, legkomolyabb való.

Egy néma jelenet következett, mely alatt mindent megvallottam neki. Ügyes voltam. Azon esetre, ha nem akar is meghallgatni a nő, nem futhat el előlem, mert a szinpadon kell maradnia, s velem társalogni. De ő nem vette rosz néven szavaimat, sőt inkább mosolygott. Oh ha akkor e mosoly jelentőségét tudom, én futottam volna el!

De nem tudtam, s azon édes hitben ringattam magamat, hogy földi menyországomat elkészítettem. A 3-dik felvonás boldogsági jelenete alatt, midőn Lillát karjaim közt tartom, úgy véltem tapasztalni, hogy reszketve mondja el beleegyező szavait.

A függöny azután legördült tapsvihar és virág özön közt háromszor kihívtak bennünket, azután elindultunk haza.



Utközben az előadás eredményéről kezdünk beszélni. Luiza megdicsért, mivel hévvel, tüzzel játszottam.

— Sőt igen rosszul játszhattam, ha még kegyed is csak játéknak hiszi fellépésemet. A közönség hadd gondolja, hogy játsztam, s mondja el: ügyes műkedvelő, de kegyednek meg kell tudnia, hogy azon szavak, melyeket a színmű író ajkaimra adott, szívem hő érzelmeivel annyira összhangzottak, miként kész vagyok azt ön előtt ismételni. Igen, imádott Luiza, szívem kegyedért ver, csak kegyedet szereti forrón, örökké, hiven.

Igy monologizáltam, míg Luiza csak nevetett.

Nevetését kétkedésnek értelmezve, még hevesebben igyekeztem szerelmem nagyságát és tisztaságát bebizonyítani s Luiza lassankint igen is komolylyá vált, de nem felelt kéréseimre, ostromlásomra.

Végre házukig értünk, hol el kelle tőle válnom. A mama kissé hátramaradván, alkalmam nyult Luiza kezét megragadni s remegve kérdezni:

— Luiza, nemde . . . ön . . . szeretni . . . fog? . . .

— Ön M. ur még mindig szerepében van, és azt hiszi most is a szinpadon állunk. Lássá, mily gonosz dolog az a lámpaláz. Jó éjt uram.

És ezzel a mamát előre bocsátva bezárták a kaput, s engemet ott hagytak, kinevetve.

Kinevetve? . . . Igen. De borzadjatok egy megcsalt férfi boszujától! Egy legelőbb eszembe jutott átok-jelenetet valamely drámából elmondván, rohantam, boszumat valakin kitöltendő.

Szerencsémre az éji örön kívül kivel sem találkoztam a szuronyos fegyver pedig némileg lehüté felhevült véremet, s beláttam, hogy erőink egyenetlenek. Haza mentem tehát s sirva elaludtam.

Másnap a műkedvelői elnök látogatott meg s megköszönve kifejtett buzgalmamat, mivel ugymond, a közönség játékom által el van ragadtatva, legyenek szives a közelebb adandó előadásra ismét egy szerelmes szerepet vállalni.

— Soha többé! — kiálték fel s elfordultam.

Máig nem is léptem fel, az igaz nem is volt alkalmam hozzá, de az igazság érdekében ki kell jelentenem, hogy Luizát ma sem feledtem el.

### Nagy írók különcségei.

Minden jelentékenyebb írónak van valami különös szokása, mely által különbözik más halandótól, de még más írótól is. Mondhatnók, bogara van mindeniknek, s legtöbb nem is tud el lenni nélküle. E különcségek főképen munkaközben, vagy munkát megelőzőleg észlelhetők náluk annyira, hogy ha valami akadályozná e különc szokásuknak gyakorlatában, teljesen képtelenek volnának csak egy sort is írni. Így az öreg Dumasról beszéltek, hogy oroszországi útja-közben elfogyván a sárga papír készlete, s mivel seholy sem kaphatott, kénytelen volt munkáját félbeszakítani, míg Párisból küldtek neki olyan papírt, — mert ő csak arra tudott írni. Ezek a különcségek legtöbb esetben nevetségesek, s különös, hogy a nagy írók életrajzában, emlékiratában a nagy közönség mégis legmohóbban olvassa e haszontalan aprólékosságokat és legtöbbször érdekesebbnek tartja azt tudni, hogy ez, vagy az a költő milyen kabátban járt s mi volt a bogara, mint azt, hogy hol végezte

iskoláit, mik voltak első tanulmányai s minek volt költészetére legnagyobb befolyása. Szó sincs róla, hogy ez a közönség bizonyos foku felültességéről tanuskodik, melyről kívánatosb lenne leszokni, mint benne megrögzenni, s mi most mégis azt a hibát követjük el, hogy a közönségnek ezt a felületesség iránti hajlamát iparkodunk kielégíteni, mikor néhány nagy író és költő különöz szokásának elsorolására vállalkozunk.

Kezdjük el C u j a s o n, a nagy közönség előtt talán kevésbé ismert, de annál nagyobb tekintélyű régi jogtudóson. Ennek az volt a szokása, hogy mielőtt munkához fogott volna, letelepedett a földre a szőnyegre s körül sánczolta magát jogi könyvekkel, mint a bűvös vadász halálfejekkel. Hires jogtudós volt B e n t h a m i s, ki addig egy sort nem írhatott, míg orgonáján egy előjátékot el nem játszott; épen ez volt a szokása A m y o t n a k i s, a ki mellett mindig ott kellett állani a zongorának. L u t h e r nem tudott írni, ha kutyája a lábánál nem feküdt; előtte a kereszt állott, a falra pedig ellenfeleinek torzképei voltak fölpingálva, hogy munka közben mindig a szeme előtt legyenek. Így aztán egész naphosszat eldolgozott a nélkül, hogy a lábát írószobájából kitette volna s ha kifáradt, elővette gitarejét, vagy pedig fuvoláját, melynek hangjaitól lelke nyugalmat s a gonosz eltávoztatását remélte.

K a l v i n n a k az a furcsa szokása volt, hogy csak az ágyban szeretett írni. Megesett, hogy reggel ki kellett mennie, de mihelyt haza jött, lefeküdt ismét s úgy dolgozott. Később titkárt tartott s annak diktált, de akkor is az ágyból. Ő a mit leirt, azon nagy ritkaságképen javított. Mondatai mindig teljesen, hibátlanul folytak tollából, s minél tovább irt, vagy diktált, annál tökélyesebb volt irányának folyékonyága. Az is igaz, hogy csak akkor irt, a mikor lelkét és kedélyét teljesen rugékonynak érezte.

L e i b n i t z és M o n t e s q u i e u karosszékekben szerettek írni, az előbbi hetekig el tudott ülni és írni. M a c h i a v e l l i is olyan szobában ülő ember volt. Hétszámra nem hagyta el házát, mely rendkívül egyszerű és minden fényűzés nélküli volt. H u m b o l d t Sándor egy térképet terített a térdére s azon irt, a szobában épen úgy, mint kinn a szabadban. B u f f o n n a k mindenhez öt rendbeli papírlapra volt szüksége. Egyikre följegyezte az első gondolatokat, a másodikon megfogalmazta, — a többi aztán arra való volt, hogy mindinkább javítva lemásolja rájuk. Egy-egy mondatot huszszor is leirt, s válogotott belőlök, melyik jobb formai tekintetben, s melyik felel meg inkább a tartalomnak. Megtörtént vele, hogy egyetlen körmondat megírása tizennégy óráját vette igénybe. Ő rá aztán csakugyan lehetett alkalmazni, hogy: le styl c' est l'homme, — az irály jellemzi az embert. Ellenben C u v i e r Pilátussal tartott: a mit irtam, megirtam, s azon többé nem változtatott. Még át sem olvasta többé.

J e a n J a q u e s R o u s s e a u n a k végtelenül rosz emlékező tehetsége volt, s ez okból nehezen tudott írni. Olykor a legköznapi szó nem jutott eszébe. Néha egy jó gondolata támadt s nem tudta megőrizni, a míg a kandallótól íróasztaláig ment, elfelejtette. Némely művét ép ezért ötször-hatször elejétől végeig újra átdolgozta, mert mindig kifeledett valamit, — s ez az ember mégis mily sokat irt.

P o p e n a k, az angol satirikusnak az volt a szokása, hogy mielőtt íráshoz ült volna, el kezdett folyvást növekvő hévvel szavalni, hogy idegeit fölizzassa. R a c i n e s é t a - k ö z b e n költött s mindjárt el is szavalta verseit. M i t h r i d a t e s é t a Tuillériák kertjében hozta létre, s mire készen lett vele, egész



embercsoport vette körül, att hitték, megőrült. Hát Schiller?! Ő meg irás előtt hideg vízben tartotta a lábát, a fiókjában pedig rothadt almák voltak, s munkaközben folyvást azokat szagolgatta. Lenau hegedült s a közben születtek gyönyörű költeményei, közbe-közbe pedig erős fekete kávé ivott. Jean Paul jobbnak találta munkaközben a tüzes magyar bort. Mire aztán a tollat letette, jóformán meg is látzott rajta a bor hatása. Corneille csaknem hajtóvadászatot tartott néha egy-egy jó gondolatra, mely nem akart jelentkezni. Szaladgált a kertjében, az udvaron, majd visszafutott a szobába, levetette magát a divánra, ismét futkosott, míg a keresett gondolatot, vagy a megfelelő kifejezést meg nem találta. Ekkor aztán leült és nyugodtan irt tovább. Byron maga bevallja, hogy neki egy-egy gondolat, egy-egy eszme megteremtése, formába öntése rendkívül nagy munkába s fáradtságába került. Walter Scott másként volt vele; neki egy kötet regényhez elég volt egy hét, oly gyorsan és könnyen dolgozott.

Voltairenek is könnyen ment a munka. Catilináját három hét alatt írta meg, s mindjárt nyomban utána belekezdett a Henriadeba. Egyébként Voltaire nagyon türelmetlen író volt; legtöbbször még készen sem volt a második kötettel, s az elsőt már kinyomtatták. Ezt egyébiránt a máról holnapra dolgozó tárcza-regényírók is praktizálják. Voltaire türelmetlensége továbbá annyira ment, hogy azt nem várhatta be, míg egyik munkájával elkészül, már a másikba, a harmadikba fogott s így egyszerre több munkán dolgozott. Ezt is teszik ma többen, de csak Voltairenek sikerült az ily mindent összefoglaló munkásság mellett is jeles művet alkotni. Balzac is ilyenformán irt. Mikor 50—60 lappal készen volt, kiszedette, akkor újra átdolgozta, irt hozzá 50—60 lapot s megint kiszedette. És ez így ment tovább, s mire a munkával elkészült, tiszteletdíját oda fizette a nyomdásznak. A reggel irt 20 sor versből este a korrekturában alig maradt meg tíz, s jött hozzá tíz új. Boileau is sokszor törült és változtatott.

Heine egyike volt a leggondosabb íróknak. Egyetlen versszakon hetekig javitgatott, míg végre megnyugodott benne. Burns gyorsan irt, de lassan javított.

A munka ideje tekintetében is különfélék az írók. Rousseau csak hajnalban tudott dolgozni, Le Sage délben, Byron éjfélkor. Milton azt tartotta, hogy télen írta a legszebb verseket, Dante ellenben télen nem tudott dolgozni, neki fülemüle-dalra s virág-illatra volt szüksége.

... Elsorolhatnánk még több ilyen aprólékos dolgot számtalan íróról, de talán elég is lesz ezekből ennyi, bizonyosságául annak, hogy a nagy szellemek még inkább rabjai a kiesinyes szokásoknak, mint más közönséges halandó.

## Szerelem és gyűlölet.

Ocsvay Árpádtól.



Ilni, élni egy ábránd-világba?  
S bolyongani járhatlan utakon,  
Vakon eszménykép után rohanva,  
Merre szívünknek titkos vágya von;  
Nem érteni a józan ész szavát.  
Szenvedélyre hallgatva egyedül,  
S bemerülni a gyönyör-árjába,  
A míg szívünk, lelkünk megrészegül;

Birni percze a menny minden üdvét,  
Érezve a kéj édes mámorát,  
És egy rövid, futó pillanatban  
Ezer élvét, gyönyört álmodni át;  
Látni angyalt lebegni felettünk,  
Ki üdvöt intve száll alá, felénk,  
S hinni, hogy e boldogító tündér  
Minden kincsével egyedül miénk;  
Elfeledve, hogy e földön élünk,  
Hosszan merengni e szép kép felett,  
S boldogságtól ittasult ajakkal  
Csókolni meg a kedves kis kezét!  
Titkos vágygyal, lázas szenvedélyvel  
Szép természet gyöngén karolni át,  
S alig merve lélekzetet venni,  
Szent ihletséggel hallgatni szavát;  
S ha kimondta az esküszt: „igen“,  
Mely számukra örök üdvöt terem:  
Megőrülni a boldogság miatt,  
A te műved ez forró szerelem!...

Élünk, élünk egy rideg magányban,  
Elveszítve a reményt, a hitet,  
S érezzük, hogy e földi lét alatt,  
Nem boldogít többé a szeretet,  
Kerülünk embert, állatot, növényt,  
Örök bolygókényt futunk szüntelen,  
S abban lelünk vigaszt, ha csüggedünk,  
Hogy nyugalom s béke vár oda lenn;  
Nem ismerünk semmi köteléket  
Közöttünk és az emberek között,  
Széttépjük a legszentebb láncot is,  
Melyet közöttünk az Isten kötött:  
Előttünk nincs állam, egyház, család,  
Mindháromból kiteptük már magunk,  
S nem hallgatva a józan észre sem,  
Ön rögeszménktől kábultak vagyunk;  
Igy bolyongunk át egy hosszú éltet.  
Tévelyegve hiába, czéltalan,  
S akkor vesszük észre csak, hogy éltünk,  
Midőn az élet már-már oda van:  
Élünk, tudva, hogy nem tettünk semmit,  
A mi hirdesse egykor lételünk,  
Mert míg erőnk lett volna a tette,  
A világ előtt bezárult szívünk;  
Élünk, élünk számfeletti lényként.  
Kire nincsen szüksége senkinek,  
S ki hasztalan kér másoktól segílyt,  
Számára egy morzsát sem hintenek:  
Igy élni kín, örök kárhozat csak,  
Melyet sokáig tűrni nem lehet,  
Megőrülünk a fájdalom miatt,  
A te műved ez, átkos gyűlölet!

## A l e g y e z ő.

A legyező használata majdnem oly régi mint a föld. De kié ezen öltözék kiegészítő eszköz feltalálásának dicsősége? Hálátlan utóvilág! Bármennyi könyvet átkutatunk is, nem találunk erre nézve felvilágosítást. Egy monda a babyloni torony építésének idejére teszi a legyező eredetét, a hol pálma leveleket használtak e czélra s innen terjedt el a népfajok szétzüllése alkalmával.

Az ó világ a legyezőknek két fajtát ismerte. Az egyik, mely elkerülhetlenül szükséges volt a forró égalji tartományokban s ennek következtében a félvad népeknél is használatnak örvendett, falevelekből vagy madártollakból készült. A másik a fényűzéshez tartozó legyező, mely a legkülönbébb



anyagokból művésziiesen volt készítve, a hatalom és az uralom jelvénye volt. A thebai királyi lak falát díszítő egyik falkép III. Rhamzes egyiptomi királyt tünteti elő, körülvéve fejedelmektől, kik kezökben hosszú nyélre erősített, tarka, élénk színe festett legyezőt tartanak. Az arabok feliratokkal és epigrammákkal ékesíték fel a legyező nyelét.

Minden időben, minden népnél ráakadunk a legyező használatára. Euripides, Virgil, Ovid s más írók is leírják a görögök és a rómaiak által használt legyezőket. Ezeknek Görögthonban eredetileg uti lapu-level alakjuk volt, s később páva tollakból készítették; a legyezőt a görög nők vagy maguk vitték, vagy gyakrabban a kísérő rabszolgák által legyeztették magukat.

Khinában, hol a művészet évezredek előtt oly magas fokra fejlődött, Krisztus urunk születése idejében már pompás legyezők készültek vagy fehér selyemből felékesítve gazdag himzéssel, vagy pedig veres tollakból illesztettek össze művésziiesen. Egy híres munka szerzője beszéli, mikép egy bizonyos és (a mi időszámításunk Krisztus után 219) 50-dik hónapjának 50-dik napján egyik khinai császár akadémiája tagjainak a legpompásabb legyezőket adta bambusz nádából készítve. Ezen korszakból származik az elefántcsont legyező. Néhány khinai író kiváló tisztelettel emlékezik meg egy Wang-san-pen nevű egyénről, ki bámulatos ügyességgel díszíté fel az ily fajta legyezőket hegyek, völgyek s folyamok rajzával. A bambusz és elefántcsont legyezők után az átlátszó anyagból készült legyezők jöttek divatba Khinában, melyet állatok, vagy nem ritkán egyes országok egyik vagy másik istenének képével díszítettek fel.

Caesar korától a keresztes háborúkig homály takarja a legyező történetét, bárha semmiesetre sem ment ki a használatból. A templomokban és zárdákban czeremoniák alkalmával használt drága kövekkel kirakott legyezők jelentékeny vagyont képviseltek.

A XII. században általánossá lett a legyező használata. Ezen és a következő században strucz, páva, papagály és holló tollakból készítették a legyezőket, melyeknek elefántcsont nyelű drága kövekkel voltak ékesítve. Még ekkor nők és férfiak egyaránt használták a legyezőt azon különbséggel, hogy a nők lecsüngő arany lánczón viselték.

I. Ferencz francia királynak volt egy legyezője, melynek alakja és szépsége, továbbá színvegyülete annyira híres volt, mikép egy egykoru történetíró egész oldalt szentel a legyező leírásának. III. Henrik, legutolsó király a Valois ágából, oly nagy legyezőt használt, mely egyszersmind napernyő is volt. Tehát a XVI. század második feléből származnak azon colossális legyezők, melyeket méltán neveztek „Entous-cas” névvel, mivel ama korban mint legyező s mint napernyő szerepeltek. Olaszthonban ezen időtájban zászló alakú legyezők jöttek divatba, azonban csupán a nők számára. Ezek selyem vagy arany szöveteiből készültek. A XVI. század elején a Japánok hosszú nyelű és igen nagy, tökéletesen háromszög alakú legyezőket küldtek Európába. Olaszország azonnal utánozta e legyezőket, melyek papírból voltak ügyesen összehajtogatva s festésekkel díszítve. Ezen divatot csakhamar egész Európa átvette, s a leghirnevesebb művészek sem tekinték méltóságukon alóli dolognak a művelt világ eme kedvenczének földíszítésére fordítani tehetségüket.

A XVII. századon keresztül is divatban maradt a nagy legyező s oly kiterjedést nyert, hogy Németthonban valódi művészetté fejlesztették, a francia legyező készítőik pedig

czéhhé egyesülve szabadalmat kértek, melyet XIV. Lajos örömmel megadott nekik.

A XVII. században megkisebbedett a legyező alakja, de kedvelése és a vele való fényűzés egészen mániává fajult. A francia forradalom, mely nem csak a politikai és társadalmi viszonyokban, hanem a divatvilágban is nagy változást idézett elő, megbuktatta a legyezőt. Egyedül a legyező tért vissza a száműzetésből, s nyerte vissza elvesztett jogait, bárha nem emelkedett is oly nagy jelentőségre, mint az elmúlt században.

A jelen korban kicsiny, elegans és egyszerű a nők által örmest hordozott legyező. Bárha mellőzhetlen kiegészítője az öltözéknek, nem egyszer válik most is, mint évszázadokkal előbb a kaczerság segédeszközévé. És itt helyén volna legalább röviden említést tenni arról a tudományról, melyet a középkorban élvkedvelő nők kitaláltak, s mely akkor s azóta is nagy használatban volt: a legyező-nyelvről. Egész egy oldalt tele lehetne írni annak az elsorolásával, mikor mily jelentősége volt a legyező tartásának, egészen, vagy csak részben kitarásának, a vele való bánásmódnak. E jelek által adták értésére a nők üzeneteket, melyet szóval a jelenlevők miatt el nem mondhattak annak, ki szívöknek becses volt. De talán jobb ezt a tudományt nem bántani. Különbben is, annyifélet ismerünk már, hogy alig lehet rajtok eligazodni. Maradjon az csak a középkornak.

H. Á.

### A toll mint fejék.

A szép Mária Antónia francia királynő egy napon gondokkal telt fővel lépett öltöző szobájába. Még akkor nem volt sejtelve sem azon roppant szerencsétlenségről, mely nem sokára feje fölé tornyosult, mégis elég komoly volt a gond egy szép, ifju és pompa szerető nőre nézve, mert — öltözék-kérdés volt. Fényes udvari ünnepély volt tervben egy idegen vendég tiszteletére, melyen a királynő mint egész Európa irányadója a divatot illetőleg, magához mért öltözetben szándékozott megjelenni. Már minden készen volt, a mi csak egy dísz ruhához szükséges lehet, csak a fejdíszre nézve nem határozott a királynő. Terve szerint ennek valami ujnak, még soha nem látottnak kell lenni. Ily gondolatok között pillanata az öltöző asztalra esett, hol az ott levő pompás és drága tárgyak között egy egészen újat pillantott meg. Egy diszedény volt ez, művésziiesen készítve elefántcsontból. A diszedényt a király az előbbi napon egy művésztől vevé, s a királyné szobájába tétette. Ha XVI. Lajosnak ezáltal szándéka volt nevének örömet szerezni, úgy azt a legnagyobb mértékben elérte, csak hogy egész más képen, mint a hogy ő kigondolta. A királyné örömmel nézdelé a diszedényt, s szemei azon pávatollakon akadtak meg, melylyel a diszedény fel volt ékesítve. Egyet kivett és azt hájába tűzte. A meglegedés mosolya vonult végig ajakán, midőn megpillantá magát a tükörben. A királyné gondja megszűnt.

Az ünnepély napján Mária Antónia az udvart a legnagyobb csodálkozásra gerjesztette fejékével, mely kicsiny strucz és páva tollakból, továbbá gyöngy és mesterséges virágokból volt készítve. A király megvallá, hogy ily gyönyörű fejdísz még soha sem látott. E divat gyorsan terjedt el Franciaországban, majd egész Európában, s kevés szünettel fenntartá magát a mi időnkig. Ritkán jut eszébe egy nőnek, ki tollakkal ékesített fővel lép a tükör elé, hogy az első ily dísz hordozó fő hóhér bárd áldozata lön.

H. Á.



## Egy hét története.

Decemberhó 26-dikán.

Mért ne ünnepelnénk?! — Az árvák karácsona. — A rokkant honvédek karácsona. — A királynő karácsonfája. — A színház karácsona. — A műcsarnokban.

Ünnepeltünk. Kivertük a fejünkéből az élet ezernyi gondját, s egy napra átadtuk magunkat a zavartalan, csendes örömeinek. De hát mért ne tettük volna?! Vagy talán másként menne a világ sora, ha a rideg s nem épen örvendeztető helyzetnek megfelelően bezárkoztunk volna szobánkba s a lámpa fakó fénye mellett, két tenyerünkbe mélyesztett homlokunkkal átadva magunkat a sötét gondolatoknak, komoran számítottunk volna az óráutést, mely a megváltó születését tudatja. Ezt bizony kár lett volna tennünk, s kinek használtunk volna vele?! Jobban volt az úgy, hogy egy estére elfelejtettük a nagy adót, a siralmas anyagi viszonyokat, a kormánynak meddő alkudozásait, az osztrákok szivtelen kapzsiságát s azt a lelketlenséget, melylyel államunk a szomszédunkban véghez menő megszárlást szemléli, s iparkodtunk elhitetni magunkkal, hogy az ország és a világ sora a legjobban megy s magunknak legkisebb okunk sincs a panaszra s örvendeztünk az örvendezőkkel.

Kik volnának ezek az igazán minden keserű mellék-iz nélkül örvendezők, ha nem a gyermekek?! Végig néztünk egy ilyen gyermek-örvendezést az Erzsébet árvaházban s könyv tolult a szemünkbe. Istenem, mily boldogok voltak ezek a kis árvák, kiknek nincs ugyan sem atyjok, sem anyjok, de a kikkel e szomorú hiányt oly szépen feledtetik a nemes szívű emberbarátok s az anyagi lelkű nők. E kis árva lánykák karácsona nem volt árva, bus, ellenkezőleg talán nem is lehet vigabb ünnep és teljesebb boldogság, mint az övék volt. A nagyteremben asztalokon volt felhalmazva a sok szép ajándék. A szemet gyönyörködtette a sok szép mindenféle, mindeniken egy kis iratka, s ezen az iratkán annak a neve, a kinek ama szép ajándék szánva van. Mikor a meghívott vendégek együtt voltak, bevezették szépen sorjában a kicsikéket is, a kikre nézve most már nem lehetett nagyobb gyötrellem, mint távolról szépen egymás mellett állani s csak megszűröl nézni azokat a szép és hasznos ajándékokat s tépelődve találgatni, vajon melyik kié lesz?! Bizony egyik sem törődött sokat azzal a kardallal, melyet az ünnepély bevezetéseül elénekelniök kellett, hanem mégis nagy buzgalommal fújták, sietve hogy minél előbb vége legyen ennek a gyötrelmes bevezetésnek. Ének után az egyik okosabbik, egy csinos kis lányka kilépett a sorból s rövid értelmes szavakban tolmácsolta a maga és kis társnői érzelmeit, erre az intézet hitoktatója intézett hozzájuk kenetteljes szavakat (miket senki sem hallgatott már,) s ennek végeztével, — valahára! — felszabadították őket az ajándékok megtekintésére. S volt öröm, zsongás-bongás, sürgés-forgás, öröm volt nézni.

A kis gyermekektől menjünk a nagy gyermekekhez. Azt mondják, az öregek másodszor élnek gyermek-korukat, — helyén van hát, ha a karácsoni örömből nekik is jut rész. Főleg ezek az öregek, a haza egykori védelmezői, a szabadságharc

rokkant bajnokai, kétszeresen megérdemlik, hogy nekik is vig karácsonjok legyen. S gondoskodtak is róla a honvédménház felügyelői, és sokan megemlékeztek a rokkant honvédek karácsonjáról az egykori bajtársak közül, s fölkeresték hozzá tartozóikkal ünnepöket, hogy benne részt vegyenek, velök örüljenek. Hiszen egész esztendőben nincs e szegény rokkantaknak ünnepök, — mért ne tennék tehát ez egyetlent teljessé a meleg baráti megemlékezés s a részvétel által?! A honvédménház távol eső hajlékához több kocsis robogott ki a vendégekkel: a honvédegyetek központi bizottmányának több tagjával, Földváry alelnökkel, Feleki Miklóssal, a jeles színésszel, ki magával hozta nejét is az ünnepélyre. De nem csak ő volt egyedül a szép nemből: ott voltak még Molnár Józsefné, Dózsa Pálné, Kardhordóné, Sebestyén Józsefné urnók s mások. A nagy teremben cigány zene fogadta a vendégeket; a rokkant honvédek akkor már az asztalnál ültek. Nem sokára helyet foglaltak a vendégek is, s megkezdődött a lakoma. Az első felköszöntőt Földváry alelnök mondta, s megemlékezvén rá, hogy az a nap egyszersmind királynőnknek a neve napja is, éltette a fölséges királyt és királynőt. Azután rá gondoltak — Kosuthra is, azon ügy szerencsétlen apostolára, melyért e rokkant hősök egykor vértörtéket ontották. Rá került a sor Baldácsy bárróra is. E különöz főúr nemes szívének köszönhetni ez ünnepélyt, ő látta el bőkezűen a honvédek asztalát karácsonnapjára; éltették is a derék urat szívből mindnyájan. Hogy aztán még számos felköszöntő mondatott, azt nem is kell említeni, tudhatja mindenki, magyar lakomáról levén szó.

Bünt követnénk el, ha meg nem emlékeznénk a királynő karácsonfájáról, melyet a felséges asszony Gödöllőn felállított. A nemes szívű királyné soha sem mulasztja el e napot örvendetessé tenni. Három karácsonfát akgat tele e napon, egyiket fenn a benső termekben a kis főhercegnő számára, a másikat lenn az udvari személyzet számára s a harmadikat lenn az iskola épületében a gödöllői gyermekek számára. Ez az utóbbi a legnagyobb s a leggazdagabban szokott fölszerelve lenni, s a kis Valeria főhercegnő nevében állítatja föl a királynő, s az ajándékokat maga a kis király-kisasszony osztogatja szét az örömtől sugárzó arcú gyermekeknek. Az idén is maga lement a kis Valeria Festetich grófnő kíséretében s a fiuknak, leányoknak kedves mosolylyal osztotta ki a sok szép ruhát és könyveket, mikkel a karácsonfa tele akgatva volt. Piczi keze ezüst pénzzel meg is toldotta az ajándékokat, s a szegény gyermekek jövő karácsonig megemlégetik az ünnepélyt s áldják a kegyes királynőt és a kis hercegnőt.

A színházaknak is jó karácsonuk volt. Mind a kettő szorongásig megtelt mind két este. Az egyikben, a nemzetiben alkalmi darabot is adtak. Mert Piccolino az, karácsoni opera, melyet ezentul minden karácsonkor adni kell, épen úgy, mint a Farsang iskoláját hushagyó kedden, s mint a Molnár és gyermekét halottak estéjén. S a közönség lelkesen megtapsolta az opera minden szebb részletét, a gyönyörű karácsoni kart, a lelkész énekét, még inkább a második felvonás számos



szebbnél szebb coupléit és áriáit, a sorrentói dalt pedig kétszer megújráztatta, a mi a nemzeti színházban ritka eset. Egyébiránt meg kell adni, hogy Nádainé sok bájjal és kellemmel éneklie ez egyszerűsége által oly gyönyörű dalt, valamint az egész szerepet. Volt újrázás a népszínházban is, hol a Kapitány-kisasszonyt adták, melynek főczeremóniás-mester szerepében Együdtől megint hallottunk egy-két csattanós alkalmi couplét, a melyre viharos taps keletkezett. A czimszerepet ez este Erdélyi Marietta játszta s mivel az ő egyéni vonásait, a finomságot, a pikáns, distinguált modort nem tudta a színpalak közt hagyni, a féktelen kedvű, csapongó, párisi chansonette-énekesnő szerepét nem is adta jól. Általában, ha Erdélyi nem tanulja meg, hogy magán kívül mást is ábrázoljon, vajmi kevés szerepe lesz neki.

A színházak tele voltak, csak a műcsarnokot nem keresték fel oly számosan, mint kellett volna. Pedig alig tölthette volna el kellemesebben egy délutánját a fővárosi közönség, mintha kiment volna a sugárutra s megtekintette volna azt a becses kiállítást, melyet a képzőművészeti társaság ott rendezett. Az állatkertbe ki tudunk menni, hogy megnézzük a majmok czivódását, a korcsolya-terembe is elmegyünk, hogy (ha magunk jégre menni nem akarunk) gyönyörködtessük szemünket a fel s alá suhanó szép közönségen, — ez élvezetek mellett egyik délután, vagy délelőtt nem ártott volna egy kis nemesebb élvezet is. Pedig a második kiállítás ugyancsak érdemes a megtekintésre, habár nincsenek is itt többé azok a külföldi műkincsek, melyek az első kiállítást európai színvonalra emelték, mégis igen becses és szép képeket láthatni itt, melyek szemlélése nemesítőleg, fejlesztőleg hat az izlésre. A vásár sem ütött úgy ki, mint várni lehetett volna; néhány kép elkelt ugyan, de legtöbb még vevőre vár. A képzőművészeti társulat azzal vigasztalja magát, hogy hiszen még ezután jön az új év, s a mulasztás még helyre pótolható, s mi komolyan ajánljuk is, hogy ne feledkezzenek meg a képtárlatról azok, kiknek módjuk van szép műtárgyak megszerzésére. Az alkalom nem mindig kinálkozik. — p.

## A h á b o r u.

A harcztéren újabb csapatok jelennek meg, melyeknek vitézségétől ugyan nem nagy okuk van tartani a törököknek, de hát végtére is az ellenség: ellenség, ha mindjárt szerb is a neve. Mert a hős szerb nemzet nem elégedvén meg a mult évben kapott ütlegekkel, vérszemet kapott a muszka győzelmektől s ő is hozzá szegődik a czár seregéhez, gondolva, hogy most talán csak nem kap ki oly csufosan mint a multkor, mikor csak a még kisebb Montenegro segítette, s reméli, hogy a préda hulladékából neki is csak jut.

És átlépte a határt s rögtön be is vette Ak-Palánkát. Mert hiszen tudják önök, hogy a szerb mindig úgy szokta kezdeni. Csak kitűzi a zászlót, s már megfutamodik az ellenség. Erről értesít a belgrádi hivatalos távirat, melynek igaznak kell lenni. Nekünk mégis úgy tetszik, hogy a szerbek ismét azon kezdtek a hadjáratot, hogy mindenek előtt berendezték a táviratgyárt. Ezen az uton jutottak el a multkor is Djunis-hoz, azért hát tessék megint csak ez ösvényen haladni.

Máskülönben a harcztér csendes. A hideg, a nagy havazás, a fagy és jégzajlás szünetet parancsolnak, s nem is lesz egyhamar jelentékenyebb ütközet, míg az idő nem enged. Ázsiában beérik az oroszok Erzerum körülzárásával, mely féltő,

hogy tavaszra Plevna sorsára jut, pedig Erzerum ott nagyon fontos pont.

## Budapesti hirvivő.

*Ez évben az utolsó számot veszik kedves olvasóink. Midőn azt végig lapozzák, méltassák figyelmökre azt a dus tartalom-jegyzéket is, mely a mai utolsó számunkhoz mellékelve van. Ez az, mi öszinte törekvésünk és áldozatot nem kimélő buzgalmunknak legszebb bizonyáglevelé. Ebből meggyőződnek olvasóink, mily választékos és gazdag tárházát nyújtottuk mi a lefolyt év alatt kedves olvasmányokból s a legkedveltebb, országszerte ismertes és tisztelt nevű íróktól. S e tartalom egyszersmind kezesség a jövőre nézve is; a milyen volt a mult, olyan a jövő is. Azért abban az erős meggyőződésben, hogy a jövő évben valamennyien, vagy talán még számosabban ismét találkozni fogunk, nem is vesziünk bucsut olvasóinktól, hanem szívünkboldog újévet kívánunk mindnyájoknak a — viszontlátásra!*

\*\*\* (Jótekonyság.) Király ő Felsége 100 forintot adományozott a tihanyi római katolikus iskola nagyobbitására. — Rudolf trónörökös 100 forintot küldött az országos nőképzőegyletnek, a karácsoni vásár alkalmából. — Simor János hercegprimás a karácsoni ünnepekre Esztergom város szegényei számára 300 frtot adományozott. — Szlavay József a pozsonyi művészeti egyesületnek 100 frtot adományozott.

\*\*\* (Rózsás napló.) Molnár Béla pénzügyminiszteri titkár vasárnap eljegyezte Spányi Edit kisasszonyt, Keleti Károly miniszteri tanácsos kedves gyámleányát. — Sátoralja-Ujhelyen Stépán Mihály ügyvéd két kedves leányának közelebb volt a kézfogója. Stépán Otil kisasszonyt Farkas Dezső megyei aljegyző jegyezte el, Stépán Vilma kisasszonyt pedig Fekete László ügyvéd.

\*\*\* (Az országos nőképző-egylet) elnöksége köszönetét fejezi ki mindazoknak (egyesekeknek és kereskedőcégeknek,) kik a karácsonyi vásár sikeréhez oly bőkezűleg járultak. Pénzbeli adományokat a következők küldtek: Haynald érsek 50 forintot, gróf Festetics György 25-öt, Vizsolyi gróf Zichy Mária 15 frtot, özvegy Kóczán Józsefné, özvegy Nadányi Albertné, özvegy Nagy Ignáczné, Kasselikné és Neuschloss Jenny urnők s Babics kanonok ur 10—10 forintot, Farkasné, Schossbergerné, Sándor Zsigmondné, Fischhoffné és Sárkány Józsefné urnők 5—5 forintot. — Egy a nevelés ügyéért melegen érző hevesmegyei derék főpapnak több hasonló adománya közül szabad legyen csak azt az egyet felemlíteni, hogy a Kis Pesti Napló egyik számát 3 darab arannyal fizette meg.

\*\*\* (A műcsarnok) második kiállításának egyik érdekes tárgya, a Böhm Pál képei legközelebb Bécsbe fognak küldetni. A kiállítás több jeles bécsi művész műtárgyaival szaporodott, ugmint Makart, Felix, Ruas, Meyerheim, Blaas, Koller, Hansch, Caron és Lichtenfels; e kiállítás tárgyai a 100-at meghaladják. A karácsoni kiállítás művei közül eddig 7 kép adatott el, t. i. Greguss, Brodszky, Telepy, Spitzer és Bützertől. — A műcsarnok második kiállítása naponta 9—4 óráig nyitva áll. Egyidejűleg a karácsonyi és újévi kiállítás este 5—7 óra között is látható. A tagjegy évenként 10 frt. Csaldjegy 15 frt, bemeneti díj 50 kr, vasárnap és ünnepnapon 1/2 1 órától 20 kr, esti kiállítás 20 kr, műsorozat 20 kr.

\*\*\* (A magyar írók segély-egylete) alapító és évdijas tagjait folyó évi deczember 30-dikán 10 órakor Budapesten



a magyar tudományos akadémia kis termében tartandó közgyűlésre hívja meg Lónyay Menyhért helyettes elnök és Gyulai Pál titkár. A közgyűlés tárgyai: helyettes elnök, gróf Lónyay Menyhért megnyitó beszéde. Titkári jelentés az 1867—1876 évekről; egyszersmind kiosztatnak az egylet évkönyvei (1867—1876). Az igazgató és ellenőrködő bizottságok megválasztása. Indítványok.

\*\* (Dora sz. de Caux asszony,) ki egykor nemzeti színházunk kiváló tagja volt és Füredivel népszerűvé tette Szigligeti népszínműveit, husz évi távollét után hazájába visszatért és a fővárosban telepedett le. A jeles művész szép pályát futott meg; 3 évig Olaszországban tanult és kiképezve magát az operaszakban, nagy tetszés közt működött Bécsben, Hamburgban, Darmstadtban, a Coburg udvarnál, hol az angol királyi pár látogatása alkalmával Viktoria királynő és férje meghívásukra Londonba ment, hol az Exeterhallban, mint hallgató volt jelen egy hangversenyen, melyben Griesének kelle énekelni; de ennek betegsége miatt az impressario által a hallgatóságból felhiva, ő énekelte darabját, oly tetszéssel, hogy hírnevét megalapította a nagy művészek körutjával bejárta a brit királyság minden nagyobb városát. Azután Párisba ment, hol Cordonitól még tanult s Németország majd minden nagy városában szerepelt, a kölni híres philharmoniai hangversenyekben állandó részt vett; a hagai philharmoniai társulat diszoklevéllel is megajándékozta; végre Wiesbadenben telepedett le. — De most, a honvágy miatt nem nyughatván és családi kötelekeivel szakítva, haza jött, független állást biztosítva magának. — Jelenleg országut 25-dik szám alatt lakik hogy művészetét érvényesítse, hajlandó énekesnőket a magasabb énektudományban, különösen a drámai opera előadásában oktatni. Azt hisszük, hogy kitűnő tehetségeinek, melyekhez még az is járul, hogy öt nyelvet tökéletesen ért, sok hasznát vehetnék fiatal és tanuló énekesnőink.

\*\* (Siposs Antal matinéeja,) melyet vasárnap a vigadó kis termében a gazdasszony-egylet árvaháza javára rendezett, kitűnően sikerült. Nemcsak azt értjük ezalatt, hogy a terem egészen megtelt a közönség színe-javával, de értjük a hangverseny művészi eredményére vonatkozólag is. Siposs kiválóbb tanítványai mutatták be tehetségöket ez alkalommal s be kell ismernünk, hogy valamennyien méltó büszkeségét képezhetik érdemes mesterüknek, a kit viszont aligha dicsérhetne jobban bármi ez eredménynél. Kiemeljük a közreműködők közül Keczer Ida kisasszonyt, ki Liszt Polonaisét oly praecisióval játszta, hogy a jelenlevő szerző kénytelen volt beismerni, hogy szebben lejátszani Budapesten még senkitől sem hallotta. Lehetetlen nem a legnagyobb elismeréssel megemlékeznünk Zaphiry Helén kisasszonyról, még inkább Almássy Miklósról, kinek művészetét már ismeri a főváros. Az énekiskola növendékei, csupa fiatal leányok, szintén közreműködtek. Több csengő hangú hölgy van köztük. A gazdasszony-egylet nevében Kármán Lajosné diszes babérkoszorút nyújtott át az érdemes mesternek.

\*\* (Hangverseny.) Sauret Emil és Timanoff Vera hangversenye pénteken tartatott meg a vigadó kis termében. Sauret-t már ismerte a közönség a philharmoniai hangversenyből, s az akkori kedvező benyomás csak fokozódott. Timanoff kisasszony szintén egészen megnyerte a közönséget úgy technikájának magas tökélye, mint előadásának szépsége által, — Chopin Tarrantellejének előadásakor már kilépésénél is zajos tapsokkal fogadtatott. — A hangverseny legsikerültebb számait Ernst magyar dalai, Mendelsohn prestopja, Chopin Taran-

telle-je, Vieuxtemps balladája) és Wieniawsky Tarantelleje képezték. Az igen szép számmal megjelent közönség viharos tapsokkal jutalmazta a művészek remek-játékát.

\*\* (A fekete dominót,) Auber e kedves operáját, már évek óta kénytelenek voltunk nélkülözni, a mióta „az igazi“ fekete dominó elmúlt. Bizonyára örömmel hallja tehát mindenki a hirt, hogy nem sokára megint lesz fekete dominóink. — Nádainé betanulta a szerepet s uj év után nem sokára bemutatja magát benne. Mi a legszebb sikert várjuk, mert ismerjük a tisztelt művésznőnek az utóbbi pár év alatt rohamosan fejlett szép tehetségét, s a Kőműves, Carmen, Piccolino s Mignon fényes sikerei után okunk van remélni, hogy Angelája is kedves alakítás lesz.

\*\* (A korcsolyázás) a fővárosban karácson első napján vette kezdetét. A városligeti tón, ugy az egyleti jégen, mint a nagy közönségnek nyitott téren nagy élénkség volt és lehetett rajta kellemesen futni. Az ugynevezett vasárnapi művészek közül sokan elestek, a mi általános derűtségre adott alkalmat. Az egyleti jég ellenben diszes hölgy közönséget hordott, kik kevés kivétellel jártasak a korcsolyázásban. Bárá Edelsheim Gyulainé Thaisz Elek kíséretében tette meg első útját. Gróf Zichy és az Andrassy család, báró Edelsheim Gyulay és fia stb. mig csak be nem esteledett — künn mulattak.

\*\* (Szász Gyula) szobrászt Hofhauser Lajos építész a királyné mellsobrának elkészítésével bizta meg. A szobor szép, tiszta erdélyi márványból, már közel van a befejezéshez, s az operaház udvari páholyát fogja diszítani, előbb azonban a művész a párisi világkiállításon is be fogja mutatni. Ugyancsak ő fogja készíteni Szerdahelyi József márványszobrát is, melyet a népszínház rendelt meg. Végre megemlítjük, hogy az Eötvös-szobor-bizottság is őt szándékozik megbízni az ercsii sirkőbe illesztendő kétszeres életnagyságu relief elkészítésével. Ezekből láthatni, hogy a derék szobrászt elég sűrűen fölkeresik a megrendelők, a mit meg is érdemel.

\*\* (Látogatás Liszt Ferencznél.) Ifj. Sz. Nagy Károly, kecskeméti zenetanár, a mult héten Liszt Ferencznek egy saját szerzeményü zeneművét kézbesítette, mit a nagy mesternek ajánlott. A maestro eljátszatta először a szerzővel, azután pedig maga ült a zongorához s szintén eljátszta, legnagyobb meglegedését nyilvánítván ki a Debreczeni emlék czimü ábránd fölött. Ez alkalommal Nagy Károly egy férfi-quartettjét is átnézte. Távozáskor négy darab kitűnő minőségű szivarral ajándékozta meg, melyeket Liszt e szavakkal nyújtá át: „Én is adok önnek egy quartettet az utra, üzenje meg, ha nem találna jó lenni.“

\*\* (A fővárosi szeretetház) növendékei e hó 26-dikán délután 4 órakor igen szép közönség részvéte mellett vették a szeretet ajándékát, — a szeretetház első karácsonfáját Ott voltak a többek közt Simig Istvánné, Kauser Jakabné, Kauser Ilka kisasszony, özvegy Glac Antalné, Glac nővérek, Weisz B. Ferencz, Molnár Aladár, dr. Dudics Miklós és sok más, a szeretetház nemes célját helyeslő uri kiválóságok. — Az adakozók közt láthatjuk első sorban Tisza Kálmánét, Kauser Jakabné, Bischitz Dávidné, Glac Antalné, Décsi Albert urat és sok másokat, azonban Simig Istvánné az, a ki legtöbbet gyűjtött, és a karácsonfát kellekeivel sajátjából egyedül látta el és ajándékozta a növendékeknek. Az ünnepek alkalmára pedig szerzett számukra almát, diót, mogyorót, pogácsát és pecsenyének valót. — A szives adakozóknak az árvák nevében halás köszönetet mond az igazgatoság.

\*\* (A Hunyady-album) czimü vállalat a nagy közönség



részéről a jelen viszonyokhoz képest csaknem példátlan partfogásban részesült. Eddig közel 800 előfizető jelentkezett, úgy hogy nem csak a vállalat, de tiszta jövedelem is biztosítva van a hunyadmegyei eloláhosodott magyarok javára. Mindamellet többek felszólítására az előfizetési-határidőt jövő év január végeig a czél érdekében meghosszabbították a kiadók: György Aladár és Szathmáry György, kik fölkérik a közönséget, hogy az előfizetési pénzt hozzájok az Athenaeumba küldeni sziveskedjenek.

\*(Bolond Istók) cím alatt don Pedró élezzapot indit uj évtől kezdve, ellenzéki szellemben és irányban. Don Pedró neve (mely alatt, mint tudva van a szép tehetségű fiatal költő és a természetes, egészséges s kifogyhatlan humoru író, Bartók Lajos rejlik) biztosíték az iránt, hogy a lap élénkség, változatoság tekintetében veszedelmes versenytársa lesz a már fáradt Borsszem-Jankónak s a kimerült Üstökösnek, mely különben is árvaságra jutott a mióta Bartók (az ismeretes Nikó Linaféle népszínházi história miatt) szerkesztőségéből kilépett. A képeket Jankó János és Vastagh fogják rajzolni, — mindkettő hírneves művész e téren. A Bolond Istók előfizetési ára egy negyed évre 2 frt. Az előfizetési pénz a kiadó hivatalba (himző utca 1.) küldendő. Ajánljuk e mulattató lapot ebben a szomorú világban.

\*(A népszínház statisztikáját) közli a statisztikai hivatal legutóbbi havi füzeté. A statisztika összefoglalja a népszínház megnyitása óta előadott darabokat, melyek összesen 680 estét töltöttek be. Ezek közül 226 19 népszínműé volt, 250 pedig 20 operetté. Látványosság — számszerint 7 — 140 este adatott, bohózat (22) 102 este, színmű (5) 15 és Patti foglalt le 2 estét. Legtöbbször adták Lecocq Angotját és Strogoffot (82-szer), aztán Meluzinát (31-szer), a Kis menyecske 28-szor adatott, Kapitány kisasszony 26-szor, a Kis doktor 23-szor, Kisasszony feleségem 17-szer. A Falu rosszát 26 este adták.

\*(Vegyések.) A karácsoni vásár, melyet a nőképző egyesület a vigadóban rendezett, 1600 frton felül jövedelmezett. — Kivette a jutalmát az a valaki, a ki megtalálván Goldziehernek pár nap előtt egy csomó váltóval és 68 frttal terhelt tárczáját, azt a 68 frt nélkül küldé be a kapitánysághoz. A pénzt, mint írta, megtartja jutalmul. — Az orvos- és bölcsész-bálra a meghívók már szétküldettek, a ki nem kapott, forduljon a bizottmányhoz; amazoké az orvosi, ezeké a fő egyetemi épületben található. — Az országos nőiparegylet batyubájlján, mely január 5-dikén nagy kereszt-utca 2. sz. alatt tartatik meg, Rácz Pali zenekara fog közreműködni.

\*(Halálozások.) A hét folytán meghaltak: báró Gal Lajos nyugalmazott altábornagy 67 éves korában. — Markné született Bacsó Lujza, pár év előtt reményteljes énekesnő, 25 éves korában, Debreczenben. — Berzeviczy Árpád 45 éves korában Bajánházán. — Nagy Ignác, országos képviselő. — Dr. Turnovszky Frigyes fogorvos 57 éves korában Budapesten. — Dux Károly, Dux Adolf író atyja, 82 éves korában Budapesten. — Vásárhelyi Mária Budapesten. Béke hamvaikra!

## S z i n h á z a k.

Nemzeti színház. Deczember 22. Don Juan. (Carina bucsu-föllepte.) — Deczember 23. Samu bácsi. — Deczember 25. Piccolino. — De-

czember 26. Szentiváni éji álom. — Deczember 27. Pál és Virginia. — Deczember 28. Tamás bátya gunyhója.

Várszínház. Deczember 22. A színész nő. — Apát keres. — Deczember 23. Faust. — Coppelia.

Népszínház. Deczember 22. A kis doktor. — Deczember 23. A sárga csikó. — Deczember 25. Kapitány-kisasszony. — Deczember 26. Sárga csikó. — Deczember 27. Kapitány-kisasszony. — Deczember 28. Toloncz.

A nemzeti színházban a mult hét végén, hogy úgy mondjuk, egy nem mindennapi speciálitáshoz volt szerencsénk. Az új görög dráma-irodalmat mi eddig nem ismertük, most mutatták be előttünk annak egyik, a mint mondják, legkiválóbb termékét, Vasiliadis drámáját, a Galatéát, tehát ó-görög tárgyú új-görög színművet. Kimondjuk-e, hogy e színre hozatalt nem egészen nélkülözhetlennek tartjuk, — ha csak az nem a czél, hogy ebből a fajtából is legyen egy példány a színház — könyvtárában. Mert, hogy a műsorozaton meg nem marad, az bizonyos. Nem csak azért, mert a mai izlés elszokott az ily ó-szabásu alakoktól, a fellengző páthostól s a már a történelmi világnál is messzebb eső mythosbeli érzelmektől és szenvedélyektől, de azért is, mert a darab épen nem színmű. Nem is helyesen nevezik azt drámának: drámai költemény annak az igazi neve. Különböztetjük a gyönyörű, költői mű, emelkedett és elragadó, — de csak olvasni kell, s nem a nézőtérén hallgatni. S nem is hihetjük, hogy a szerző a színpadra szánta volna művét, különben nem követte volna el azt a minden színpadi technikát megtagadó hibát, hogy az első felvonást elejétől végéig egy ember által beszélteti el, — a másodikat hasonlóképen elejétől végéig a másik által. Az ily végnélküli magánbeszéd unalmas és fárasztó, ha különben költői munka is. Mi még azt is hibájául rójuk föl, hogy a nőt oly minden emberi nemes érzésből kivetkezett daemóni alakban tünteti föl, melyben sem költészet, sem szív, sem érzés, és a mely csak undort kelthet. Egy ily különösen költői műben ezt a zord költőietlenséget meg nem bocsáthatjuk.

Ennyit a darabról. Meséje röviden ez: Pygmalion, Cyprus királya, elmondja Eumeles főpapnak, hogy ő gyűlöli a nőket, mert mind romlottak és elvetemültek, csak e márványt szereti s kéri Apollót, tegye őt boldoggá s leheljen abba életet. A főpap inti a királyt, hogy ne kívánja életrehozni e márványt, mert ha az nő lesz, nem fog különbözni a többitől. Pygmalion egyedül marad s térdre omlik a szobor előtt és eseng egy szóért, egy tekintetért. Addig könyörög, míg az isten meghallgatja őt és Galatea megmozdul, Pygmalion keblére omol s kérdi: boldog vagy?! — A király öcsese, Rennos, az argonauták egyike, hazaérkezik, s elbeszéli kalandos utját, Medea szörnyű tettét, a syréneket s elmondja hárfakiséret mellett Orpheus dalát, mely megtörte a syrének hatalmát. Galatea elbűvölten hallgat, de leginkább látszik őt érdekelni Medea szörnyű alakja, s mire az elbeszélés véget ér, beleszeret az elbeszélőbe. Rennos szive szintén megdobbant, menekülni akar a bűvös nő köréből, harciba megy Ciprus ellenségei ellen, s Galatea utána küldi a honmaradt királyt öcsese segítségére. Azalatt Rennos hazaér, s most már nem menekülhet, Galatea bűnös szerelme egészen körülhálózta. Ekkor lép föl Galatéában az ördög a maga undorító alakjában. Rennost testvérgyilkosságra ösztönzi, s hogy erre rávehesse, rágalmazza Pygmaliont. Rennos megy, hogy vitát idézzon elő, Cyprus felét követeli Pygmaliontól, de ez egész országát odaadja, — s e testvéri szeretet lefegyverzi Rennost, ki visszarohan Galatéhez. A szörnyű nő Pygmaliont halottnak tartja s nem indul meg,



bár Rennos meghatóan írja le annak nemeslelkűségét, Rennos megundorodva e szörnnytől, ledöfi, s az Rennos nevével ajkán hal meg.

A játsszók közül csak Nagy Imrét dicsérhetjük meg. Ő Rennost játszta, s a mi máskor hibája, hogy mindig páthossal szaval, itt előnyére vált. Kassainé Galateát teljesen eljettette. Ugy látszik, nem fogta fel Vasiliadis Galateáját, s másként képzelte. Náda i Pygmaliont szintelenül ábrázolá.

Közönség nem volt.

### Divattudósítás.

A karácsoni előkészületek és örömek úgy látszik mintha fegyverszünetet idéztek volna elő a divatvilágban is. Mert ilyenkor még a divat legkomolyabb nagyhatalmassága is alá van vetve a szív, az örömszerzés, az adás édes varázsának, úgy hogy megfélekedve szép magáról, egy ideig kizárólagosan másokkal foglalkozik. És ez nem is lehet máskép. E napok a kedves meglepetések, a kedves titkok napjai, és azért a tetszés vágyai ügyesen nyugodt félrevonulással engednek helyt az igazi örömeknek! És azért szinte jól esik a szemnek ama nyugodt színvegyület, mely a mostani ruhákat jellemzi és a szintén nyugalmat keltő hosszukás szabás, mely a princesse-ruha sajátja. Mi könnyen lehet e szabásra készült ruhákra díszítést alkalmazni, szabad tért engedve izlésének, hajlamának! Leginkább menyasszonyi ruháknál tűnik fel e szabás szépsége. Legközelebb alkalmunk volt egy princesse-szabásra készült araöltözéket látni, mely nehéz fehér selyemből készült, a fényes ránczok hátra voltak huzva és egy nagy csokor által összefogva, hogy aztán a szoknya legyező alakban uszályt képezzen. Az előrészen látható csipkebetét apró elszórt mirthus bokréttákkal volt díszítve; a félhosszu ujjak két sor csipkézetben végződtek, szintén elszórt mirthus virággal díszítve; a leheletszerű, hófehér fátyolt a gyönyörű fehér koszoru erősíté meg a dus hajzatban.

Mint szép és diszes reggeli pongyola egészen fiatal nőnek a következő összeállítású öltözék készült. A fehér cashemirből való szoknyát egy széles, kék selyemmel himzett fodor vevé körül. Az uszály fölött levő összehúzáson egy széles kék és fehér színű szalagcsokor volt alkalmazva. E szoknyához egy félig a testhez álló paletot tartozott, szintén fehér cashemirből, világoskék selyembéléssel, ugyanolyan himzéssel, mint az alja, és nagy kék gombokkal végig begombolva. A nyakkivágás körüli kék szalagcsokor, valamint a nagy zsebeken és az ujjakon levők, csak emelik e diszes reggeli öltönyt, melyet azonban kevésbé kényes színben is ki lehet állítani, mint fehérben. Ugyanezen szabásra készült egy másik reggeli öltözék is kék cashemirből, barna himzéssel és bársonnyal, a szalagcsokrok pedig rózsaszínűek voltak. Valjon tetszésüket nyerné-e az ilyen összeállítás? Ki tudja! Semmi sem olyan különféle, mint az-izlés, a mi az egyiket elragadja, az a másiknál ellenszenvet szül, és így volt ez mindig és lesz mindig. mig ember az ember!

És most bucsut veszünk, remélhetőleg csak egy hétre nyájas olvasónőinktől. Türelemmel hallgatták végig ez évben is, a mit a nagy világvásárról dióhéjba szoritva hetenként jelentettem. Kötelességet teljesítettem, midőn lehetőleg minden ujitást észrevéve, azt felemlítettem. A nagy áradattal sok olyan is kap felszínre a divatvilágban, a mi ugyan nem egyezik meg egészen sem általános elveinkkel, sem pedig egyszerű izlésünkkel, de be kellett azt mutatnunk, hogy választást tehessenek, itéletet mondhassanak és önállólag úgy intézkedhessenek, a mint azt a magyar hölgyek ismert jó izlése a maguk köréhez alkalmazni tudja.

A jövő évben is igyekezni fogunk e téren ezentul is olyan képét adni a divatnak, hogy nem csak az előkelő, gazdag hölgy találjon utánozni valót, hanem ama szorgalmas, ügyes kéz is, mely egy tekintetre meg tudja ítélni, mi való neki, mi illik hozzá és mi nem, és a ki a külsővel való foglalkozást nem tekinti főczélnak, egyedüli feladatnak, hanem a dolgok mélyére tekintve, az igaz háziasságban, a folytonos munkálkodásban találja fő élvezetét. A külsővel való tulságos foglalkozás elrabolja időnket a lélek és szív nemesítésén működni, és ezt igen jól tudják kedves olvasónőink és egyetértének a mi törekvésünkkel, a mi folytonos buzgó jó akarattunkkal e téren is. És azért mondjuk erős hittel: a viszontlátásig az új évben is!

### Számrejtvény.

Bittó Szilárdától.

13. 12. Nem fogja fel rest a becsét :  
Megissza is gyakran levét.
16. 12. 24. 12. Mosolyg feléd ? Szemed ragyog,  
Zsémbeled reád ? Szived sajog.  
Kiméld, ápodl : egy ő veled,  
Tulozva nem szeretheted.
6. 5. Első csatár a szép huszár :  
Végy tőle el : baktatva jár.
3. 9. 15. 13. Takargatod, hogy hön szeretsz ?  
Fáj a szived, mégis nevensz ?  
Kár gyötrened magad sokat :  
Elárulom én titkodat !
- 16 2. 1. 7. Ha szemtelen közelg feléd :  
Halljad e szó rendeletét !  
Ezzel tanits tisztelni nőt,  
Romlott szivet, üres velőt.
17. 18. 19. Ha gyermeked tévutra tér :  
Kitudhatod, hogy még mit ér ?  
E s z ó t értesd lágyan vele  
S lesd a hatást : könyezte-e ?
20. 21. 22. Fogyasztja sok keserűség  
Reményedet ? Kislelkűség !  
Tarts engemet magasra fel  
S higgy Istenben : nem ejt az el !
11. 10. 8. 4. Magyar hazád vendége ő,  
De véred is : magyar erő.
14. 23. Boszus szeszély elűzze-e,  
Kivel szived töltéd tele ? !  
Tiéd lesz majd a gyötrellem.  
Ha nem felelsz gyorsan velem !
- 1—24. Gyors kerepely zaja kong üresen sok lánycsevegésből  
Ó ne utánozzad ! Jussak eszedbe legott !

Megfejtési határidő: január hó 23-dika.

A f. é. 48-dik számban közlött rejtvény értelme:

Hull a levél a virágról,  
El kell válnom a babámtól.

Helyes megfejtését következő t. előfizetőkink küldték be:

Sárosy Mari, Zeke Dömötör Ida, Sohlya Jolán, Steiner Janka, Kovács Morvay Julia, Matyasovszky N. Mária, Mednyánszky Margit és Erzsi, Peterdi Pap Erzsébet, Batori Sigray Istvánné, Stresznák Hermin, Szmodics Irma és Hermin, Jánossy Lajosné, Bohus Gyuláné, Heindl Fodor Irma, Lukács Julia, Magyar Matild és Felicie, Pessina Edéné, Záborszky Ilona, Nádasz Sándor Ilona, Bíró Irénke, Fényes Berta és Olga, Lázár Eugenia, Szigetzi Laura, Nagy Jánosné, Török Janka, Dus Izabella, Csellei Margit, Varga Anna, Bagossy Matild, Becsei Mariska, Maár Janka, Szathmáry Irma, Jó Klára, Vass Krisztin, Nemes Biri, Temesváry Erzsébet, Okolicsányi Berta, Bodrogi Juliska, Oláh Ilona, Szenes Emma, Király Lászlóné, Víz Mari, Sebestyén Klára, Kiss Mihályné, Károlyi Róza, Ember Tinka, Harsányi Emília, Ujváry Lenke.

### Tartalom.

Orvosnak jó lenni, Pokorny Jenőtől. — Az én angyalom, Darmay Viktortól. — Új évi kívánság. — Az óra. — Mikor én színész voltam, Me-phistótól. — Nagy írók különözégei. — Szerelem és gyűlölet, Ocsvay Árpádtól. — A legyező. — A toll mint fejék. — Egy hét története. — A háboru. — Budapesti hírvivő. — Színházak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n : Heti naptar. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Ujévi üdvözetünk, egyuttal czimlapunk és lapunk tartalomjegyzéke 1877-ről.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: EMILIA.













